Digitized by Google

8
28 N
22,2

Digitized by Google

8.28.M.22.2

Digitized by Google

Digitized by Google

8.28.N.22 II

Sexta pars biblie cũ gloſa ordinaria ⁊ expoſitiõe lyre litterali ⁊ morali: necnõ additiõib⁹ ac replicis.

Sup̄ Epl'as ad
- Romanos
- Corinthios
- Galathas
- Epheſios
- Philippenſes
- Coloſſenſes
- Theſſalonicenſes
- Timotheum
- Titum
- Philemonem
- Hebreos

Actus apoſtolorũ

Sup̄ Canõica
- Jacobi
- Petri
- Johãnis
- Jude

Apocalypſim

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EMANUELE ROMA

Digitized by Google

Sexta tenet Pauli tharſenſis ſcripta beati
Deſtinas eccleſijs quę pater ille decem.
Quattuoꝛ ⁊ tradens charis documēta ſeoꝛſum
Diſcipulis: cōplet quattuoꝛ atqꝫ decem.
Romanos reuocat deceptos: deinde Coꝛinthos
Litterulis binis credere iuſta iubet.
Admonet hinc Galathas nō credere pſeudo ꝓphetis:
Ephesiam rurſus laudat: amatqꝫ fidem.
Deinde Philippēſes collaudat. Laodicenſes
Siue Coloſſenſes ꝑ pia ſcripta monet.
Theſſalicos populos cōmendat epiſtola bina:
Bina Timotheū littera miſſa docet.
Inſtruit inde Titum: Philemon ſcribit amico
Demū etiam hebꝛęos admonet atqꝫ docet.
Scribit apoſtolicos actus Lucas. Jacobus
Subſequit̃: Petri canonica inde duplex.
Tres quoqꝫ canonicas ſubmittit virgo Johannes:
Paruum vnum Jude fert̃ epiſtolion.
Maxima diuini pandit ſecreta Johānes:
Judicij: hinc nomen ſeruat apocaleos

Digitized by Google

A Incipit prefatio ſancti Hieronymi in omnẽs
epiſtolas ſancti Pauli.

PRimũ q̃rit̃: q̃re poſt euãgelia q̃ ſup/
plemẽtũ legis ſũt ⁊ in q̃bus nobis ex
empla ⁊ p̃cepta viuẽdi pleniſſime di
geſta ſunt: voluerit ap̃lus has ep̃las
ad ſingulas eccl̃ias deſtinare? Hac aũt cauſa fa
ctũ videt̃: vt ſcʒ initia naſcẽtis eccl̃ie nouis cau/
ſis exiſtentibꝰ p̃ueniret: ⁊ vt p̃ſentia atq; orientia
reſecaret vitia: ⁊ poſt futuras excluderet q̃ſtiões/
exemplo ꝓphetarũ: q̇ poſt editã legẽ moyſi: in q̃
oĩa dei mãdata legebant̃ nihilominus tñ doctri/
na ſua rediuiua ſemꝑ ppl̃i cõpreſſere pctã: ⁊ pro
pter exẽplũ viuẽdi libros ad nr̃am etiã memoriã
trãſmiſerũt. Deinde q̃rit̃: Cur nõ amplius q̃
decẽ ep̃las ad eccl̃ias ſcripſerit? Decẽ ſũt eni cũ
ea q̃ dicit̃ ad hebreos. (Nã reliq̃ q̃ttuor ad diſci
pulos ſpecialiter ſũt porrecte) vt oſtẽderet nouũ
nõ diſcrepare a veteri teſtamẽto: ⁊ ſe ꝯ legẽ non
facere moyſi: ad numerũ primoꝝ decologi man/
datoꝝ ſuas ep̃las deſtinauit: ⁊ q̃t ille p̃ceptis a
pharaone inſtituit liberatos: totidem hic ep̃lis a
diaboli et idolatrie ſeruitute edocet acquiſitos.
Nã ⁊ duas tabulas lapideas duorũ teſtamento
rum figurã habuiſſe viri eruditiſſimi tradiderũt.
Ep̃laꝫ ſane q̃ ad hebreos ſcribit̃: q̇dã Pauli nõ
eſſe ꝯtẽdũt: eo q nõ ſit eiꝰ noĩe titulata: ⁊ ꝓpt̃ ſer
B moṅis ſtiliq; diſtãtiam: ſed aut Barnabe iuxta
Tertullianum: aut Luce iuxta quoſdã: vel certe
Clemẽtis diſcipuli ap̃lorũ ⁊ epiſcopi romane ec
cleſie poſt apoſtolos ordinati. Quibꝰ reſpõden
dũ eſt: ſi ꝓpterea Pauli nõ erit: q2 eius nõ habet
nomẽ: ergo nec alicuiꝰ erit: q2 nulliꝰ noĩe titulat̃.
Qḋ ſi incõueniẽs abſurdũq; eſt: ipſiꝰ magis eſſe
credẽda eſt: q̃ tãto doctrine ſue fulget eloq̇o. Sʒ
qm̃ apud hebreoꝝ eccleſias: q̃ſi deſtructor legis
falſa ſuſpitõe habebat̃: voluit tacito noĩe de figu
ris legis ⁊ veritate chriſti reddere rõnẽ: ne odiuꝫ
noĩs in fronte p̃titulati vtilitatẽ excluderet lectio
nis. Nõ eſt ſane mirũ ſi eloquentior videat̃ in ꝓ/
prio: id eſt hebreo q̃ in pegrino: id eſt in greco q̃
cetere ep̃le ſunt ſcripte ſermone. Mouet etiam
quoſdã q̃re romanoꝝ ep̃la in primo ſit poſita: cũ
eã nõ p̃mo ſcriptã ratio manifeſtet. Nã hãc ſe ꝓ/
ficiſcẽtẽ hieroſolymã ſcripſiſſe teſtat̃: cum Corin
thios ⁊ alios iã añ vt miniſteriũ quod ſecũ porta
turꝰ erat colligerẽt: lr̃is adhortatus ſit. Vñ ⁊ intel
ligi q̇dã volũt ita oẽs ep̃las ordinatas: vt prima
poneret̃ q̃uis poſterior fuerit deſtinata vt ꝑ ſin/
gulas ep̃las gradibus ad ꝑfectiora veniret̃. Ro
manoꝝ nãq; pleriq; tã rudes erãt: vt nõ intellige
rẽt dei ſe grã ⁊ nõ ſuis meritis eſſe ſaluatos: ⁊ ob
hoc duo inter ſe ppl̃i cõflictarẽt. Idcirco illos in
digere aſſerit corrigi: vitia gẽtilitatis p̃ora cõme/
morans. Corinthijs aũt iã dicit ſciẽtie grãm eſſe
1.Cor.5.a. ꝯceſſam: ⁊ nõ tã oẽs increpat q̃ cur peccãtes nõ
increpauerũt: rep̃hẽdit: ſicut ait: Audit̃ inter vos
fornicatio. Et iteꝝ: Cõgregatis vobis cum meo C
ſpũ tradere huiõi ſathane. In ſcd̃a vo laudant̃: Ibidẽ.b.
⁊ vt magis ac magis ꝓficiant cõmonent̃. Gala/
the vo iã nullius criminis arguunt̃: niſi hoc tm̃ q
calidiſſimis pſeudo ap̃lis crediderunt. Epheſij
ſane nulla rep̃heñſione/ ſed multa laude ſũt digni:
q2 fidẽ ap̃licã ſeruauerũt. Philippẽſes etiã mul/
to magis collaudant̃: q̇ nec audire quidẽ falſos
ap̃los voluerũt. Theſſalonicẽſes nihilominꝰ in 1.Teſ.1.c
duabꝰ ep̃lis oĩ laude ꝓſequit̃: eo q nõ ſolũ fidẽ
incõcuſſam ſeruauerint veritatis: ſed etiã in pſe/
cutione ciuiũ fuerint ꝯſtãtes inuẽti. Coloſſenſes
aũt tales erãt: vt cũ ab ap̃lo viſi corporaliter non
fuiſſent hac laude digni haberent̃. Et ſi corpore Col.2.a
inquit abſens ſum: ſed ſpũ vobiſcũ ſum gaudẽs
⁊ vidẽs ordinẽ veſtrũ. De hebreis vo q̇d dicẽdũ
eſt: q̃ꝝ theſſalonicẽſes q̇ plurimũ laudati ſũt imi/
tatores facti eſſe dicunt̃. Sicut ipſe ait: Et vos 1.Teſ.2.c.
frẽs imitatores facti eſtiſ eccleſiaꝝ dei q̃ ſũt in iu
dea. Eadẽ eni paſſi eſtis et vos a cõtribulibꝰ ve/
ſtris/ q̃ ⁊ ille a iudeis. Apud ipos q̃ʒ hebreos ea Heb.10.f.
dem cõmemorat dicens: Nam ⁊ vinctis compaſ
ſi eſtis: ⁊ rapinam bonorum veſtrorũ cũ gaudio
ſuſcepiſtis: cognoſcentes vos habere meliorem
⁊ manentẽ ſubſtantiã.

Incipit ꝓlogꝰ ſpecialis ĩ ep̃laꝫ ad Romanoſ.

ROmani ſũt q̇ ex iudeis ⁊ gẽtibꝰ credi
derũt: Hi ſupba ꝯtẽtõe volebãt ſe al
terutꝝ ſupponere. Nã iudei dicebãt:
Nos ſumꝰ ppl̃s dei q̃s ab initio dile/ D
xit ⁊ fouit: Nos circũciſi ex genere abraã ſctã de/
ſcẽdimꝰ ex ſtirpe: ⁊ notꝰ retro apud iudeã tm̃ deꝰ.
Nos de egypto ſignis dei ⁊ v̾tutibꝰ liberati: mare
ſicco ꝑtrãſiuimꝰ pede: cũ inimicos nr̃os grauiſſi
mi fluctꝰ iuoluerẽt. Nob̃ pluit mãna dñs ĩ deſto:
⁊ q̃ſi filijs ſuis celeſte pabulũ miniſtrauit. Nos die
noctuq; in colũna nubis igniſq; p̃ceſſit: vt nobiſ
in inuio iter oñderet. Atq; vt cetera eiꝰ circa nos
ĩmenſa bñficia taceamꝰ: nos ſoli digni fuimꝰ dei
legẽ accipere: ⁊ vocẽ dei loquentis audire: eiuſq;
cognoſcere volũtatẽ. In q̃ lege nobiſ ꝓmiſſus eſt
xp̃s ad q̃s etiã ipſe ſe veniſſe teſtatꝰ eſt dicẽs: Nõ Mat.15.c.
veni niſi ad oues q̃ ꝑierãt domus iſr̃l: cũ vos ca/
neſ potiꝰ q̃ hoĩes appellauerit. Equũ ne ḡ eſt: vt
idola hodie deſerẽtes q̃bus ab initio deſeruiſtis
nobis cõparemini: ⁊ nõ potiꝰ in ꝓſelitoꝝ locũ ex
legis auctoritate ⁊ conſuetudini deputemini? Et
hoc ipʒ nõ merebamini: niſi q2 larga ſemꝑ dei cle
mẽtia voluit vos ad nr̃am imitationẽ admittere.
Gẽtes eni ecõtrario reſpõdebãt: Quãto eni ma
iora erga vos dei bñficia narraueritis: tãto maio
ris vos criminis reos eſſe mõſtrabitis. Sẽp eniꝫ
his oĩbꝰ extitiſtis ingrati. Nã ipſis pedibꝰ q̃bus Exo.14.f.
aridũ mare trãſiſtis: ludebatis añ idola q̃ feciſti:
⁊ ipo ore q̃ pauloante ob necẽ aduerſarioꝝ dño Ibi.32.a
cãtaueratis: ſimulacra vobis fieri popoſciſtis: il
lis oculis q̃bꝰ venerãdo deũ in nube vel igne cõ/

E ſpicere ſolebat⁊:ſimulacra intuebamini. Māna quoq; vobis faſtidio fuit et ſemꝑ in deſerto ꝯtra dñm murmuraſtis:ad egyptū vñ vos manu valida eiecerat redire cupientes. Quid plura? Ita patres veſtri crebra ꝓuocatiōe dñm irritauerūt: vt oēs in heremo morerent⁊: nec plus ex ſenioribus eoꝝ q̄ duo homies terrā promiſſiōis intrarent. Sed qd antiq̄ replicamus: cū etiā ſi illa minime feciſſetis de hoc ſolo nemo vos dignos venia iudicaret ꝙ dñm xp̄m ꝓphetarū ſemꝑ vobis vocibus repromiſſum nō ſolum ſuſcipere noluiſtis: ſed etiā morte peſſima peremiſtis. Quē vt nos cognouimus ſtatim credidim⁹: cum nobis de eo antea nō fuerit p̄dicatū. Unde probat⁊: ꝙ idolis ſeruiuim⁹:nō obſtinationi mentis: ſed ignorantię deputandū. Qui enim cognitū ilico ſequimur:olim vtiq; ſequeremur ſi antea cogno

uiſſemus. Sic aūt vos de generis nobilitate iactat⁊:q̄ſi nō moꝝ imitatio magis q̄ carnalis natiuitas filios vos faciat eſſe ſctōꝝ. Deniq; eſau ⁊ iſmael cū de ſtirpe ſint abrahe minime tñ in filijs reputant⁊. His taliter altercātib⁹: apl̄s ſe medium interponēs ita partiū dirimit q̄ſtiōes: vt neutrū eoꝝ ſua iuſticia ſalutē meruiſſe confirmet:ambos vō pp̄los ⁊ ſciēter ⁊ grauiter deliquiſſe. Iudeos quidē ꝙ per p̄uaricationē legis deū inhonorauerint: Gentes vō ꝙ cū cognitū de creatura creatorē vt deū debuerint venerari: gloriā ei⁹ i manufacta mutauerint ſimulacra. Utroſq; etiam ſimiliter veniā cōſecutos:equales eſſe veriſſima ratione demōſtrat: p̄ſertim cū in eadē lege p̄dictum ſit ⁊ iudeos ⁊ gentes ad xp̄i fidē vocādos eſſe oſtendat. Quobrem viciſſim eos humilians ad pacem ⁊ concordiā cohortat⁊.

Glo. ordi.

¶ Prothemata in omnes ep̄las Pauli.

F In ep̄lis q̄dā ſunt generalia q̄ oībus ꝯueniūt: q̄dā ſpecialia q̄ ad ſingulas ꝑtinēt. Primo ꝯſideranda ſunt generalia: deinde videam⁹ que ſint ſpecialia.
Queſtio Hec itaq; ſunt generalia. Querit⁊ q̄re poſt euāgeliū ſcripte ſunt ep̄le: cū in euāgelio ſit doctrine ꝑfectioꝝ ꝑfecta regula viuēdi: honeſtoꝝ quoq; moꝝ integra ꝯformatio. Eſt etiā q̄ſtio q̄re dicant⁊ ep̄le: ⁊ q̄ materia earū: ⁊ q̄ ſit intentio oīm. Deinde q̄rit⁊ de ordine earū ⁊ numero. Hec p̄dicta generalia ſunt oībus ep̄lis ꝯueniētia. Iſta vō ſpecialia ſunt. Querit⁊ eni q̄bus ſcribant⁊: ⁊ cauſa ſcribēdi: quid etiā in ſingulis ſpecialiter intendat. Prime q̄ſtioni ſic r̄ndet⁊: Qđ iō
G ſcripte ſunt poſt euāgeliū vt in exordio naſcētis eccl̄ie nos cōtra callidas hereticoꝝ p̄muniret oppugnatōes: orientia quoq; vitia reſecaret: ⁊ poſt futuras excluderet q̄ſtiones. In euāgelio nāq; ſic dicta ſunt q̄dā: vt facile male intelligētibus ambiguitas ⁊ error ſuboriret⁊. Sicut illud qđ dicit⁊: anno. xxx. xp̄s
Mar. i. a eſſe baptiçatus vñ q̄dā heretici voluerūt cōcipere: vt null⁹ ante. xxx. annū recte baptiçaret⁊. Erāt etiā p̄terea q̄dā i euāgelio ſic obſcure dicta: vt inde fideles etiā dubitarēt. Itaq; ꝓpt̄ hereſes has ⁊ alias que tūc i eccl̄ia pullulabāt extirpādas: iſtas apl̄s ſcripſit ep̄las. His itaq; de cauſis p̄dictis poſt euāgelia ſcripte ſunt ep̄le. Nō ſup̄flue. Sed quēadmodū ꝓphetie poſt legē: ſic ep̄le poſt euāgelia valde ſunt vtiles ⁊ neceſſarie. Nouis eni in lege fuerit ꝑfecta doctrina: nec aliud in ꝓphetis q̄ in lege ꝯtineat⁊: q̄dā tñ ibi erāt ſub velamine dicta: q̄ in ꝓphetis aptius expoſita quodāmodo dilucidant⁊.

Notandū quoq; eſt ꝙ h̄ op⁹ a q̄buſdā vocat⁊ ſupadditio: Et eſt tractū de parabola illa euāgelica qua dr̄:
Luc. x. c. Hō q̄dā deſcēdebat ab hier̄lm in hiericho: ⁊ icidit in latrones. i. humanū gen⁹ qđ de celeſtis hier̄lm patria deſcēdit in mūdū: inter malignos videlʒ hoſtes. Qui etiā deſpoliauerūt eū: ⁊ plagis impoſitis abierūt ſemiuiuo relicto. i. diuerſoꝝ dogmatū errorib⁹ eū ſubiugauerūt. Accidit aūt vt ſacerdos q̄dā ⁊ leuita: dum trāſirēt eadē via eo viſo p̄terierūt. Lex enī ⁊ ꝓphete humanū genus curare nō valuerūt. Samaritanus aūt cuſtos ille verus videlʒ xp̄s iter faciēs. i. carnē aſſumens: miſerīa motus eſt. Et appropiās alligauit vulnera ei⁹ infundēs oleū ⁊ vinū. i. gratiā ſp̄uſſancti: ⁊ noui teſtamēti doctrinā q̄ ſic inebriat vt terrenoꝝ deſiderioꝝ obliuiſci faciat. Et imponēs illū iumēto duxit in ſtabulū ⁊ ꝓtulit duos denarios dicēs ſtabulario: curā illius habe ⁊ ſi q̄d ſuperogaueris ego cū rediero reddā tibi. Dedit eni apl̄s ⁊ ceteris doctorib⁹ nouū ⁊ vetus teſtamētū: qui plura ſuperogauerūt vt Paulus ⁊ multi alij. Poteſt etiā per hoc opus illa ſcala ſignificari: in q̄ vidit iacob aſcēdentes ⁊ deſcēdentes angelos: quoꝝ typum
Geñ. 28. c geſſit Paulus cum ad tertiū celum raptus eſt: vbi vidit ſecre
2. Co. 12. a ta ⁊c. Condeſcēdit etiā intantū humanitati ⁊ fragilitati vt diceret: Uir reddat debitum vxori.
1. Coꝛ. 7. a Epiſtole dicunt⁊ ſupmiſſe. i. ſup euāgeliū miſſe. Quatuordecim ſunt ep̄le: decem ad eccl̄ias: q̄tuor ad ꝑſonas: in quo nūero voluit oñdere euāgelio ⁊ legi ſe ꝯcordare.

¶ Denarius

Proemiū Nico. de lyra

¶ Incipit ꝓemiū venerabilis magiſtri Nicolai de Lyra ordinis fratrū minoꝝ in ep̄las Pauli.

Ecce deſcripſi eā tibi tripliciter. Prouer. xxij. c qđ verbū de ſapiētie deſcriptiōe dr̄: Sapiētia pauli apl̄i p̄ncipalr̄ ꝯſiſtit in cognitiōe dñi nr̄i ieſu xp̄i ꝓ redēptiōe humani generis paſſi: ꝓpter qđ dicit Paul⁹. i. ad Coꝛ. ij. a. Nō iudicaui me aliq̄d ſcire inter vos niſi eū ieſum xp̄m ⁊ hūc crucifixū. Hāc aūt ſapiam deſcripſit tripliciter. ſ. lr̄is hebreis. grecis. ⁊ latinis. ſicut p̄figuratū fuerat in deſcriptiōe tituli crucis q̄ ſcriptus fuit hebraice: grece ⁊ latine. ſicut h̄r Ioh. xix. Per h̄ enī ꝙ in trib⁹ linguis facta fuit h̄ deſcriptio figuratū fuit fidē xp̄i crucifixi ꝑ totū orbē fore generaliter publicādā: qđ potiſſime impletū fuit ꝑ doctrinā Pauli apl̄i ⁊ ſcripturā: ꝓpt̄ qđ potuit dicere v̄bū p̄aſſūptū: Ecce deſcripſi ⁊c. In q̄ notant⁊ q̄tuor cauſe hui⁹ apl̄i doctrie. ſ. effectiua: ſb̄iectiua: final̄ ⁊ formalis. ¶ Circa p̄mū eſt notādū ꝙ lʒ Paul⁹ fuit ſcriptor hui⁹ doctrine: qđ notat⁊ cū dr̄: Ecce deſcripſi. h̄ tñ fuit miniſterialiter: xp̄s aūt p̄ncipalr̄: ꝓpt̄ qđ dicit ad Gal. i. b. Notū vobis facio frēs euāgeliū xp̄i qđ euāgeliçatū eſt a me: q̄ nō eſt ſm̄ hoīeʒ: neq; enī ego ab hoīe accepi illud neq; didici ſed ꝑ reuelationē ieſu xp̄i. ⁊ iō q̄ xp̄o reuelāte ⁊ dictāte hāc doctrinā deſcripſit: ꝯuenienter dicere potuit v̄bū Baruch: qđ h̄r Hiere. xxxvi. d. Ex ore ſuo loq̄bat⁊ ad me q̄ſi legens in lib. oēs ſermones iſtos et ego ſcribebā in volumine atramēto. Baruch q̄ interp̄tat⁊ bñdictus figura fuit apl̄i q̄ ꝯſecutus eſt miſeriām et bñdictionē dei. Hieremias vō q̄ interp̄tat⁊ excelſus deo: ieſū xp̄m figurauit quē de⁹ pater exaltauit ⁊ dedit illi nomē qđ eſt ſup oē nomē: qđ dr̄ Phil. ij. ⁊ iō bñ potuit dicere paul⁹ apl̄s de xp̄o: Ex ore ſuo loq̄bat⁊ ad me q̄ſi legēs in lib. i. diſtincte et apte mihi reuelādo: ⁊ ego ſcribebā ſm̄ eius reuelationē in volumine atramēto. ep̄las eni ſuas ſaltē aliq̄s vel ꝓ aliq̄ ꝑte earū manu ꝓpria cōſcripſit. vñ in fine p̄me ep̄le. Corinth. dr̄: Salutatio mea manu Pauli: ſupple ſcripta eſt. h̄ eni mō ſignabat ep̄las ſuas ꝑ notariū ꝯſcriptas ne ſub noīe eius ep̄le a falſis apl̄is ſcripte a fidelibus reciperent⁊. ¶ Circa ſcđm ſciēdū ꝙ ſicut in ph̄ia naturali corp⁹ mobile eſt ſubiectū ſub rōne abſoluta ⁊ in partialib⁹ libris ſub rōnib⁹ determinatis: vt corpus mobile ad ſitū in libro celi ⁊ mūdi: ⁊ corpus mobile ad formā in libro de generatiōe ⁊ corruptiōe: ſic deus ſub rōne abſoluta eſt ſubiectū in ſacra ſcriptura. in partib⁹ vō eius ſub determinatis rōnibus: vt in veteri teſtamēto ſub rōne creationis ⁊ gubernatiōis: ⁊ in nouo ſub rōne redēptiōis in generali. In ep̄lis vō Pauli ſub rōne magis determinata. ſ. ſub rōne redēptionis ꝑ ſuā paſſionē. iō dicit Paul⁹. i. ad Coꝛ. i. d. Predicam⁹ xp̄m crucifixū: iudeis q̄dē ſcādalū: gentibus aūt ſtulticiā: ipſis aūt vocatis iudeis atq; grecis filiū dei xp̄m dei v̄tutē ⁊ dei ſapientiā. Hec igit⁊ ſapia doctrine Pauli q̄ eſt cauſa ſubiectiua tangit⁊ cū dr̄: Eā. de q̄ dicit Act. xiij. e. Nos vobis eā annunciamus q̄ ad patres nr̄os repromiſſio facta eſt de xp̄o ꝓ ſalute mūdi paſſuro. ¶ Circa tertiū cōſiderādū ꝙ cā finalis hui⁹ doctrie ē vtilitas toti⁹ eccl̄ie q̄ notat⁊ cū dr̄: Tibi. i. ad vtilitatem tuam:

Sapiētia pauli

b

Subiectū ſacre ſcripture

Cā finalis

Digitized by Google

B ¶ Denariꝰ nāq ad decalogū legis: quaternariꝰ ad euāgelia ptinet. Romanis in hac epl'a ſcribit ꝓ altercatiōe q̄ erat inter illos. Altercatio aūt talis erat. Dicebāt iudei ſe de genere abrae eſſe: ſe etiā legē ⁊ ꝓphetas accepiſſe / ⁊ nūq idola: ſ3 vnū
Pſ.17.f verꝫ deū coluiſſe: gētiles canes imūdos appellabāt. Ecōtra gētiles ſe in auditu auris obediſſe dicebant: quod ipi bono ingenio ⁊ ſue nature aſcribebāt. Iudeos aūt nō ſolum nō obediſſe
Sap.2.d. xp̄o: verūetiā turpiſſima morte eum ꝯdēnaſſe dicebāt. Ita ex vtraq̄ pte ſupbia / ⁊ nulla hūilitas. Quibꝰ ſe q̄ſi mediū interponit apl's: vtroſq̄ ꝯfutādo: vt ſic īuitet ad hūilitatē: vt oīa attribuāt grē dei.
Recte ſcribendi epl'e mos: Morē recte ſcribētiū epl'as ſeruat ꝑponendo ſalutatōe3 in q̄ captat beniuolētiā a ꝑſona ſua: vbi dicit: Paulus apl's.ſ. chriſti. A negocio: vbi dicit quod ante ꝓmiſerat. Ab auctore: vbi dicit: q̄ factꝰ eſt ei. Ad auditoribꝰ: vbi dicit: in q̄bꝰ eſtis ⁊ vos vo. ⁊c̄. Aſſignatis rōnibꝰ opis numeri ⁊ ordinis epl'aꝝ. Explicato deniq̄ vn̄ ⁊ q̄re apl's romanis ſcripſerit: ſupeſt de materia ⁊ intētione ⁊ modo tractādi exeq̄. Generalis oīm epl'aꝝ materia eſt doctrīa euāgelij. Intētio monet ad obediēdū euāgelice doctrine. Preter hec aūt in ſingl'is ꝓp̄as intētiones ⁊ materias requirimꝰ. Prima itaq̄ epl'a materiā hab3 romanoꝝ: vitia atq̄ gratie dei dona ad que eos hortat̄. Intētio eoꝝ vitia increpare ⁊ ad verā pacē fraternāq̄ cōcordiā ſub manu grē humiliare. Modus tractandi. More ſcribētiū epl'as ſalutationē premittit. In qua ꝑſonā ſuā negotiū: ⁊ auctorē negocij cōmēdat in q̄bus cōgrue captat beniuolentiā. Haymo poſt ſalutationē vtriuſq̄ partis vitia arguit: oſtēdens gentiles a naturali ratione: ⁊ iudeos a lege exorbitaſſe. Deinde pluribus modis oſtēdit iuſticiā et ſalutē eque vtriſq̄ eſſe non ꝑ legē ſed ꝑ fidem chriſti vt a lege eos tollat ⁊ in ſola fide chriſti eos cōſtituat. Circa finē vero moralis ſubdit̄ inſtructio: atq̄ in actione graꝝ finē tenet epl'a. Inter omēs epiſtolarū ſcriptores in tribꝰ Paulus ſingulariter excellit. In opis.ſ. ꝓfunditate: q2 ceteris ꝓlixius ⁊ ad intelligēdū difficiliꝰ. In fidei aſſertione: q2 ad fidei catholice aſſertionē cōgrua auctoritatū legis ⁊ ꝓphetie induncunt̄ teſtimonia. In grē cōmenda- C
tione: q2 ꝯtra arrogātes ⁊ ſupbos de ſuis opibus ꝑſumentes ꝓ cōmendanda dei gratia prudēter ⁊ fortiter dimicauit. Qui nimirū et in illo euidentior clariorq̄ apparuit: q2 inter alia vehemēter ecclīam dei ꝑſecutus ꝓ quo ſummo dignus fuit ſupplicio: ꝓ maledictione ꝯſecutꝰ eſt grām: ꝓ dānatione ſuſcepit miſcdiam: in q̄ ⁊ ſpes nr̄a plurimū ſubleuat̄. 1.Coꝝ.15.a

Finiunt ꝓthemata in oēs epl'as Pauli.

Proemium

M te tuū: q2 ꝑ hāc doctrinā intellectā ⁊ ope adimpletā habet̄ vita grē in p̄nti ⁊ glīe ī futuro de q̄ pōt accipi qđ dicit̄ Prou. iij.a. Precepta mea cor tuū cuſtodiāt: longitudinē enī dieꝝ ⁊ annos vite ⁊ pacē apponēt tibi. Dicit annos vite q̄tū ad vitā grē: ⁊ longitudinē dieꝝ q̄tū ad vitā glīe q̄ eternitatē includit a parte poſt. ⁊ pacē.i.quietē appetitꝰ: q2 de rōne finis vltimi eſt ꝙ quietet totaliter appetitū. Circa quartū.ſ. cauſam formalē eſt ſciendū ꝙ duplex eſt forma doctrine.ſ.forma tractatus ⁊ forma tractādi. Forma tractandi eſt modus agēdi q̄ triplex eſt apud phos.ſ.diffinitiuus / diuiſiuus ⁊ ꝓbatiuꝰ. ⁊ hoc triplici modo vtit̄ aliūde apl's. vn̄ in epl'a ad Heb. fidē diffinit dicēs: Fides eſt ſubſtātia reꝝ ſperādaꝝ argumētū nō apparētiū. Sil'r .i.Coꝝ.xij.a. graꝫ diuidit dicēs: Diuiſiones aūt graꝝ ſūt: idē aūt ſp̄us. ⁊ ſubdit: Alij q̄dē ꝑ ſpm̄ dat̄ ſermo ſapiētie ⁊c̄. Similiter.i.Coꝝ.xv. Ex xp̄i reſurrectione ꝓbat reſurrectionem generalē mortuoꝝ eſſe futurā ſicut poſſibile eſt in tali materia: ⁊ hec formalis cā tāgit̄ / cū dr̄: Tripliciter: de q̄ pōt accipi qđ dr̄ Eccl's.iiij.c. Funiculus triplex difficile rūpit̄. Forma vero tractatus ꝯſiſtit in diuiſiōe doctrīe. Diuidit̄ aūt tota doctrīa ī tres ptes ſcđm ꝙ tribꝰ ꝑcipuis gētibꝰ ſcribit. p̄mo romanis q̄ ꝑcellebāt alias gētes ī potētia. ſcđo grecis q̄ ꝑcellebāt alias gētes ſapīa. t̄tio hebreis q̄ ꝑcellebāt ī diuīe legꝭ noticia. Romanis tm̄ ſcp̄ſit vnā epl'aꝫ q̄ p̄mo exponet̄: ſic̄ eſt p̄ma reſpectu aliaꝝ. Triplex modus agēdi

Explicit proemiū: Incipit argumentū.

Glo. ordi.

Romani. Interpretātur ſublimes ſiue tonātes: q2 illo tēpore quo apl's hāc epl'am ad eos miſit cunctis dn̄abant̄
B gētibus. Ideoq̄ ſublimiores erāt oībus ꝑpl'is ⁊ intonabant ꝑcepta publica et priuata eorūq̄ fama omniū hoīm reſonabat in ore. b ¶ A corintho. Orig. Hāc eū de corintho ſcripſiſſe euidēter monſtrat̄ ex eo ꝙ di-
Roꝫ.16.a cit: Cōmēdo vobis phebē ſororē nr̄am miniſtrā ecclīe q̄ ē chencris. Chencris enī locꝰ dicit̄ corintho vicinꝰ imo portus ipſiꝰ corinthi. Et ex eo quod dicit:
Ibidē.d. Salutat vos Caius hoſpes meus: de quo ſcribens corinthijs commemorat dicens: Gratias ago deo meo: ꝙ neminē veſtrum baptiçaui niſi Criſpū ⁊ Caiū. ¶ Haymo autē ab athenis apoſtolū ſcripſiſſe romanis dicit in his verbis: Ab athenis ciuitate grecorū ſcripſit apoſtolus romanis hāc epiſtolaꝫ: Quos nō ipſe non petrus vel aliquis duodecim apl'oꝝ primū inſtruxit: ſed quidā iudeoꝝ credentiū: q̄ fide chriſti ab apoſtolis percepta veniētes romā vbi princeps orbis reſidebat cui erant ipi ſubiecti que apud hieroſolymā didicerant romanis euangeliçauerūt. ¶ In eccl'iaſtica tamen hiſtoria ſic legitur: Claudij tēporibus clemētia diuine ꝓuidētie petrū ad vrbem romanā deducit. Iſte aduenlēs primus in vrbe roma euangelij ſui clauibꝰ ianuā regni celeſtis aperuit. Hiero. ſuꝑ ꝑſente3 epiſtolā ad romanos vbi ſcriptū eſt vt aliq̄d impartiar vobis gaudij ſpi̅ alis ait ſic: Romanos petri ꝑdicatione fidē tenentes: ꝯfirmare ſe velle paulus dicit. Nō ꝙ minus accepiſſent a petro: ſed vt duobus apl'is atteſtātibus atq̄ doctoribus eorū corroboraret̄ fides. Harū igit̄ auctoritatū conflictū dirimentes dicemus petrū p̄mū ꝑdicaſſe romanis q̄tum ad alios apoſtolos: ſed non primū q̄tū ad omēs credentes. Ite3 dicemus athenis epiſtole ptē ſcripſiſſe: corinthij vero ꝑfeciſſe: atq̄ inde romanis eā deſtinaſſe. Pro altercatione ſcribit romanis: ꝯfutās modo iudeos / modo gētiles: docēs eos humiliari: vt oia attribuāt grē dei. Iudei. Salutē generi ſuo. Gentes vero ingenio ⁊ nature attribuebāt. Prima hec ponit̄: q2 primū gradū erroris deſtruit. Cōmēdat ꝑſonā ⁊ negociū: ⁊ auctorē negocij: in q̄bus cōgrue captat beniuolentiā.

Argumentū in epl'am Pauli ad Romanos.

a Romani ſūt ptis italie: hi ꝑuenti ſunt a
r falſis apl'is: et ſub noīe dn̄i noſtri ieſu chriſti ī legē ⁊ ꝓphetas erant inducti: Hos reuocat apl's ad veram ⁊ euāgelicā fidē.
b Scribēs eis a corintho.

Nico. de lyra

¶ Poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſuꝑ argumentū in epiſtolam ad Romanos.

a Romani ⁊c̄. In hoc argumēto ad cōpēdioſa3 manifeſtationē dicēdorum in ſubſequēti epl'a tria breuiter tāgunt̄: q2 D
primo deſcribunt̄ illi q̄bus epl'a illa eſt deſtinata: ⁊ hoc in p̄ncipio argumēti / cū dicit̄: Romani. ſecūdo ponit̄ cauſa finalis vel quare ſcripta eſt cauſa motiua / ibi: Hos reuocat apl's. tertio tangit̄ locus a quo eſt trāſmiſſa / ibi: Scribēs eis a corintho. Prima pars diuidit̄ in duas: q2 primo deſcribunt̄ a regione ſiue patria / ibi: Partis italie. ſcđo deſcribunt̄ a religiōe falſa / ibi: Hi preuenti ſunt a falſis apl'is. vbi circa deceptionē tria tanguntur. primo deceptores / ibi: A falſis apoſtolis. ſcđo forma deceptionis / ibi: Sub noīe dn̄i noſtri ieſu chriſti. tertio materia in qua erant decepti / ibi: Quia in legem ⁊ ꝓphetas erant inducti q̄tū.ſ. ad obſeruātiā legaliū ⁊ cerimoniarū legis: quibus tn̄ chriſtus finē impoſuit. Circa cauſam finalē duo tāguntur: q2 primo ponit̄ reuocatio ab errore falſitatis / ibi: Hos reuocat apl's. ſcđo inuitatio ad cognitionē veritatis / ibi: Ad verā euangelicā veritatē: ex qua breui diuiſione ſatis patēt partes argumēti. Circa vero tertiā partē que tangit locū a quo trāſmiſſa eſt epiſtola altercatio eſt ⁊ doctorū ſaltē verbalis cōtrouerſia: Nā dicit Haymo ꝙ ab athenis ciuitate grecoꝝ ſit trāſmiſſa romanis: quos non ipſe non petrus vel aliquis.xij. apoſtolorum primum inſtruxit: ſed quidam iudeorum credentium qui fide chriſti ab apoſtolis percepta venientes romā vbi princeps orbis reſidebat que apud hieroſolymā didicerant romanis euangeliçauerunt. Origenes vero dicit eam miſſam a corintho: cui conſonat finis preſentis argumēti / cū dicit̄: Scribēs eis a corintho. ⁊ ꝓ iſto inducit̄ qđ ſcribit apl's ca. vlti. preſentis epl'e: Cōmendo vobis pheben ſororē noſtraꝫ que eſt in miniſterio eccl'ie que eſt chencris. Chencris vero vt dicit Origenes locus dicit̄ corintho vicinus: īmo portus ipſius corinthi. Harum auctoritatū conflictus diſſolui poteſt vt dicat̄ Paulū partez epiſtole ſcripſiſſe athenis. corinthi vero ꝑfeciſſe atq̄ eā deinde romanis deſtinaſſe. Diuiſio

Digitized by Google

¶ Incipit epiſtola Pauli ad Romanos. Capl'm I

Paulus. Bed. ſup actus aplicos Paulū anno paſſionis ꝛ reſurrectiōis xpi ad fidem veniſſe dicit. Tertio ꝟo decimo anno poſt xpi paſſionē aplatū gentiū cū barnaba ꝛ Pauli
Act.9.a vocabulū accepiſſe. prius enī ſaulus a ſaule pſecutore vocabat: q2 ſicut ille dauid: hic eccleſiā pſecutus eſt. Quartodecimo aūt anno iuxta ɔdictū aploꝝ ad magiſteriū gētiū eſt ꝓfect'. ¶ Aug' Nō ob aliud hoc ſibi nomē elegit: niſi vt ſe paruū oſtēderet tanq̄ minimū aploꝝ. Nō iactantia aliq̄: ſꝫ ex ſaulo fact' eſt paulus. i. ex ſupbo modicus. paulus enī modicus ꝛ quietus. Saulus inq̄etudo ꝛ tēptatio interꝑtat. ¶ Amb. Porro ex more ſanctoꝝ aploꝝ illud feciſſe ꝓhibet: qui virtutibus ꝓficiētes mutato noīe ſunt vocati: vt ꝛ ipo noīe eſſent noui: vt cephas ꝛ filii tonitrui. ¶ Hiero. Paulus a pri
Paul' vñ mo ſpolio qđ eccle cōtulit: ſcꝫ a ſergio paulo ꝓconſule quē apud cyprū cōuertit: hoc ſibi nomē aſſumpſit. ¶ Orig. In ſcripturis alios binomios: alios trinomios inuenimus. Sicut Salomon qui eccl'iaſtes ꝛ idida. Mattheus q̄ ꝛ leui. Scđm hāc ergo cōſuetudinē videt' nobis ꝛ paulus duplici vocitat' vocabulo: ſicut in actib' vbi ſcribit': Saulus qui et paulus euidēter oſtēdit'. ¶ Hiero. Paulus mirabilis ſiue electus. Quē ꝛ dñs ipſe vas electiōis vocauit: ꝛ tā vita q̄ doctrīa mirabilē fecit. b ¶ Seruus. Ex ſeruo ꝛ humili: fecit deus apl'm: ꝛ ſublimē
Luc.14.c ita ꝛ vos humiles ſitis: Qui enī ſe humiliat exaltabit'. ¶ Haymo. Orige. Seruus amore filiatiōis ꝛ humilitatis nō timoris: Non enī accepiſtis ſpiritū
J.8.c. ſeruitutis ꝛc. Itē: Itaq̄ iā nō eſt ſeruus ſꝫ liber Et iterū. Iam non dicam vos ſeruos ſed amicos.
Gal.4.a c ¶ Jeſu xpi. Amb. Chriſtus grece. Meſſias he
Joh.15.b braice: latine vnctus. Chriſtus q̄dē vnctus rex ꝛ ſacerdos inuiſibili oleo: plenitudine gr̄e ſpūalis. vñ:
Ps.44.a. Unxit te deus tuus ꝛc. ¶ Aug'. Haymo. vtrūq̄ ponēdo vnā dei et hoīs ꝑſonā eſſe teſtat'. Alterū ꝓ iudeis: alterū ꝓ gentib' ponit. Chriſtus enī hoc nomē iudeis eſt cognitū quo noīe dei filiū deſignatū vidēt ꝛ audiūt in lege ꝓmiſſum: q̄bus ꝛ ſi alium ꝑdicaret nō crederēt: gentib' ꝟo q2 in aliquo nō legerāt ꝑmittit ſaluatorē. i. ieſum. Chriſtus: Cū vis nō ſit ꝓpriū ſed nomē ſacramēti ſicut ꝓpheta ꝛ ſacerdos. Judeis tñ cognitū recte ꝓponit'. Et ſi pluribus indita hec noīa tñ ſola figura: hic enī ſolus verus rex ꝛ ſacerdos. e ¶ Aplus. Ecce de humili altus. d ¶ Uocatus. Nō a ſe ſed a deo. Uel vocat' ab hoībus dictus ꝑuilegio noīs. f ¶ Segregatus. a doctrina ſcribaꝝ ꝛ phariſeoꝝ: hoc cōtra iudeos. Uel ab aliis apl'is corꝑe ꝛ
Act.13.a nō mēte. vñ: Segregate mihi. b. ꝛ. p. in opu. ad qđ aſ. eos. g ¶ Euangeliū. Haymo. Bona annūciatio eſt q̄ ad ſalutē. Ea ꝟo eſt de his q̄ ad fidē ꝛ mores. h ¶ Dei. nō ab hoīe inuentū. i ¶ Qđ ante. cōpletionē nō venit vt ſubitū: ſed lōge aū ꝓmiſſū. vñ in hoc ꝟbū verū eſt: q2 ali'
Hie.31.e eſt q̄ ſeminat ꝛ alius q̄ metit. k ¶ Per ꝓphetas. Haymo. Unde Hieremias: Ecce dies veniūt ꝛ cōſummabo teſtamētū nouū: ſup domū iſrl'
Esa.55.a ꝛ ſup domū iuda. Et itē: Feriā vobiſcū pactum ſempiternū. Idem ꝛ alii. l ¶ Sanctis. Nō ethnicis. Sācte q2 vitia damnāt ꝛ ſacramētis vnius dei ꝛ incarnationē filii dei cōtinēt. m ¶ Suo. ꝓprio ſibi cōſubſtātiali: coeterno coeq̄li. n ¶ Fact'. tm̄ ſꝫm carnē. Aug'. Et ſi infect' ſꝫm diuinā: tāta eſt vnio vtriuſq̄ nature: vt totū dicat' de' totū hō: et viciſſim hō deus / deus hō: qđ nō in ſubſtātiis hoīs. ¶ Qui factus eſt ei. Qui fact' ſꝫm carnē ope ſanctiſpūs de ꝟgine. i. natus. Impietati hereticoꝝ occurrit: q̄ obtuſo corde capl'm hoc intelligētes xp̄m tm̄ hoīem accipiūt. addēdo enī ſꝫm carnē: diuinitati ſuā dignitatē reſuauit: in q̄ xp̄s dei ꝟbū eſt ꝑ quē facta ſūt oīa. ¶ Orig. Factus eſt ſꝫm carnē hūanatus de': q̄ etiā in aſſumptiōe carnis deus eſſe nō deſtitit: incōuertibilis manēs: aſſumpto cōuertibili homīe naturā ſuā nō minuens homīs aſſumpta natura. ¶ Aug'. Qui erat fact' eſt: ꝟbū erat: fili' dei erat: fili' hoīs factus eſt: ſuſcepit hūanitatē: nō amiſit diuinitatē. Nat' ſꝫm veritatē nature ex deo dei fili' ꝛ ſꝫm veritatē nature ex hoīe hoīs fili': vt nō adoptiōe vel appellatione ſꝫ vere in vtraq̄ natiuitate filii nomē naſcēdo haberet. ¶ Idē Eſt ꝗ̄ dei fili' deo patri in natura eq̄lis: habitu minor: in forma dei ꝟbū ex deo genitū. In forma ſerui fact' eſt ex muliere. In forma dei hoīm fecit. In forma ſerui fact' eſt hō: in vtroq̄ vtrūq̄ de': vtrūq̄ hō. Idem.
Joh.1.b. Uerbū caro factū eſt: nō tñ in hoc qđ factū eſt ɔuerſum atq̄ mutatū: ſed carne vt carnalibus cogruēter appareret indutū. ¶ Johānes. Damaſ. Utraq̄ in chriſto forma: quia vtraq̄ vera ꝛ plena eſt in chriſto ſubſtātia Incōuerſe enī ꝛ inalterabiliter vnite ſunt adinuicē nature: neq̄ diuina diſtante a ꝓpria ſimplicitate: neq̄ humana aut conuerſa in deitatis naturā aut in nō exiſtentiā: neq̄ ex duab' vna facta eſt compoſita natura.

¶ Aug'. Chriſtus

Incipit epiſtola Pauli ad Romanos. Capitulū I

a ¶ hebraice q̄etus grece. modicus latine. b ¶ nomē humilitatis vt ad eam ꝓuocet.

a b P Aulus ſeruus a b

a ¶ ſaluatoris cui merito oēs ſerui cui ſeruire regnare. ¶ regis ꝛ ſacerdotis.

c d ieſu chriſti vo- c

a ¶ eterna electione et temporali miſſione. b ¶ miſſus legatus vel nūcius. c ¶ ab vtero ſynagoge in qua q̄ſi mortuus fuit.

e f catus apoſtolus: ſegregatus in d

a ¶ ꝑdicandū. ¶ ecce officiū. b ¶ cōmēdatio euāgelii a quattuor. c ¶ completionem. ¶ a tempore.

g h euangeliū dei quod ante promi- e

i a ¶ deus pater. ¶ gratis. ¶ vt rem vtilē ꝛ neceſſariā. b ¶ qui ex deo: nō ex ſe magni. c ¶ nō mō verbis. ¶ ne daret' obliuioni. ¶ ab auctore. ¶ a teſtibus con.

k ſerat ꝑ ꝓphetas ſuos i ſcripturis f

a ¶ factis. b ¶ quia oēs ad filium ducūt. c ¶ ꝓprio cōmē. euange. a materia. d ¶ ad honorē eius.

l m n ſanctis dē filio ſuo q̄ factus eſt ei g h

¶ Poſtilla venerabilis mgr̄i Nicolai de Lyra ſup epl'am Pauli ad Romanos. Ca. I

G

P Aulus ſeru' ieſu xpi ꝛc. Hec epl'a diuidit' in tres ꝑtes. i. in ſalutationē: narrationē ꝛ cōcluſionē. ſcđa ibi: Primū quidē gr̄as ago. tertia ibi. xvi. ca. Ei aūt qui potēs eſt. Prima adhuc i tres q2 primo deſcribit' ſalutās ꝑſona. ſcđo eccl'ia ſalutata / ibi: Oībus q̄ ſūt rome. tertio bona optata / ibi: Gratia vobis et pax. Prima adhuc i duas: q2 ꝑmo ponit' ꝑſone ſalutātis deſcriptio. ſcđo cuiuſdā dicti declaratio / ibi: Qđ ante ꝓmiſerat. Perſona ꝟo ſalutās primo deſcribit' ex noīe / cū đr: a ¶ Paulus. ꝑmo enī vocatus fuit ſaulus: Act. viii. ſꝫ poſtea vocatus eſt paul' a q̄dā ei' notabili facto. ſ. a ɔuerſiōe pauli ꝓcōſulis: Act. xiii. ſicut iacob vocat' fuit iſrl' ex eo q2 vidit dñm: vel potius ex eo q2 luctat' eſt cū angelo: vt dictū fuit plenius Gen. xxxii. Et ſimon vocat' eſt petrus ex ɔfeſſiōe diuinitat' i xp̄o. Mat. xvi. Scđo deſcribit' ex religione cū dicit': b ¶ Seru' ie. xpi. i. verus xp̄ianus. Tertio ex officii dignitate / cū dicit' c ¶ Uocat' apl's. ꝛ q2 aplatus eſt excellētior eccleſie ſtatus ad quē nullus aſcendit recte niſi a deo vocat'. iđ bñ dicit': Uocat' apl's. ſ. a deo. ſꝫm illđ Heb. v. a. Nec q̄ſq̄ aſſumit ſibi honorē ſed q̄ vocat' a deo tāq̄ aaron Quarto ex mō vocatiōis ſue / cū đr: d ¶ Segregatus in euā. dei. per ꝟbū enī ſpūſſcti fuit ſegregat' a cetu aploꝝ alioꝝq̄ diſcipuloꝝ ad ꝑdicādū ꝑ orbē euāgeliū xpi. Act. xiii. ꝛ tunc vocatus fuit ad aplatū: prius tñ vocatus fuerat ad fidem. Act. ix. e ¶ Qđ an̄ ꝓmi. Hic ɔſr declarat' duplex dictū ꝛ ꝑmo declarat' ꝑmū. ſcđo ſcđm / ibi: Per quē accepimus. Primū aūt eſt: q2 dixerat. Segregatus in euāgeliū dei. iđ declarat q̄le ſit illud euāgeliū. i. bonū nunciū a deo patrib' veteris te. ꝓmiſſum. ꝛ hoc eſt qđ dicit: Qđ an̄ ꝓmi. ſ. de' pater. f ¶ Per ꝓphetas ꝛc. ſicut pꝫ Hiere. xxxi. f. Ecce dies veniūt dicit dñs ꝛ feriā domui iſrl' ꝛ domui iuda fed' nouū nō ſꝫm pactū qđ pepigi in die illa cū patribus vr̄is q̄ apprehēdi manū eoꝝ vt educerē eos de terra egypti: ſed hoc erit pactū qđ feriā cū domo iſrl'. ꝛ ſequit': Dabo legē meā in viſcerib' eoꝝ ꝛ in corde eoꝝ ſcribā eam. Chriſtus enī legē nouā in euangelio ɔtentā nō tradidit ſcriptura: ſꝫ ꝟbo ſuo ꝛ ſpirituſctō de celo miſſo impreſſit illā cordib' aploꝝ et alioꝝ diſcipuloꝝ: ſed ipi poſtea ſcripſerūt ad memoriā futuroꝝ. ꝛ ideo dicit' Eſa. xl. a. Cōſolamini cōſolamini pp̄le meus dicit dñs de' veſter: loq̄mini ad cor hieruſalē: q2 ſicut dictū eſt lex noua ſcripta fuit ſup hominū corda. Scđo oſtēdit q̄le ſit euangeliū iſtud ex ſubiecto / cū dicit': g ¶ De filio ſuo. qui eſt vnus deus cū patre ab eterno ꝛ verus hō ex tēpore. iđ ſubdit': h ¶ Qui fact' eſt ei ex ſe. dauid ſꝫm car. Nō enī dei fili' vel ipſe xp̄s pōt dici fact' abſolute: q2 ſuppoſitū filii eſt eternū ſicut ſuppoſitū patris. pōt tñ dici fact' cū determinatiōe. ſcꝫ homo ſꝫm carnē: q2 natura humana chriſti facta eſt ꝛ eſt vnita ad ſuppoſitū diuinū. ꝛ hoc in tempore.

¶ Qui ꝑdeſti.

Diuiſio

b

Diuiſio

Digitized by Google

A ¶ Aug⁹. Chriſtus ergo vna pſona eſt gemine ſubſtātie: nec tñ deus ⁊ homo
pars huius pſone dici poteſt: alioquin filius dei anteq̃ formā ſerui ſuſciperet
nō erat totus: ⁊ creuit cū homo diuinitati eius acceſſit. ¶ Ambro. Nō ſemꝑ
Pſ.89.a factū eſſe ad creationē referē. ſicut ibi: Dñe refugiū factus es nobis. Nō eñ
creationis diffinitio vel editio hic declaraē: ſed nobis refugiū eſſe dicit quod
prius nō erat. ¶ Aug⁹. Qui fact⁹ eſt ⁊c. Aliqd ſigni
ficat hec dictio: Quia enī nō humano ſemine cōcreta
eſt caro dñi in vtero ꝟginis ⁊ corpus effecta: ſed effe
Gal.4.a ctu ⁊ virtute ſpūſſancti. ideo aplſ dicit factū nō natū.
Idē. Et ſi nō interceſſit ſemen hoīs in ↄceptione vir
ginis: q: tamen ex ea carne chriſtus formatus eſt que
ↄſtat ex ſemine: recte dicitē: factus ex ſemine. Nec tñ
Ioh.1.a ideo creatura. Unde ⁊ oīa ꝑ ipſm facta ſunt. non dicit
oīa: niſi que facta ſunt. i. omnē creaturā. vnde liquido
apparet ipſm factū non eſſe per quē facta ſunt omnia.
¶ Hilarius. Hic enim verus ⁊ ꝓprius eſt fili⁹: origi
ne: nō adoptione / veritate nō nūcupatiōe / natiuitate
nō creatione. a ¶ Ex ſemi. dauid. Aug⁹. Haymo.
Pſ.131.b Quia maria de dauid. Facta eſt ꝓmiſſio abrae et da
uid. ſed maluit hic dicere dauid: qui ⁊ criminoſus: nō
abrae iuſti: vt nō ꝓ merito / ſed gratia natus de eo pu
tetur: et vt ex rege ſm carnē natus oſtēdaē ſicut rex ex
deo ante ſecula natus eſt. b ¶ Qui p̄deſtinat⁹ eſt.
Predeſti natio Predeſtinatio eſt gratie p̄paratio qua ab eterno de⁹
homi chriſto ⁊ cunctis quos preſciuit conformes fieri
Ro.8.a imaginis filij ſui bona ſine meritis preparauit. Pre
ſciētia de bonis ⁊ de malis: p̄deſtinatio eſt ſolūmodo
de iuſtis. Predeſtinatio eſt non p̄ſcientia que equali
ter ad bonos et ad malos pertinet. Sed ordinatio et
preparatio adiuuādi illos quos ꝓuidentia diuina di
gnos inuenit de bonis tm̄ ꝓprie dicitē. ¶ Amb. Qui
p̄deſtinatus: qui latebat in carne qd eſſet p̄deſtinatus
eſt. i. p̄ſcitus ab eterno manifeſtari filius dei in virtu
te reſurgēdi. ſ. cū reſurgit: nec dicit ex reſurrectōe chri
ſti: ſed mortuoꝝ qđ maior virtus eſt q: ſua reſurrectio
generalē facit reſurrectionē. vnde videē mortē deſtru
xiſſe / vt nos redimeret: quare ⁊ dñm noſtrū vocat: qui
talem ⁊ gratiā dedit ⁊ poteſtatē apoſtolatus ſua vice.
¶ Aug⁹. Predeſtinata eſt iſta humane nature tāta ⁊
tā excelſa ⁊ ſūma ſubuectio vt quo attolleretē vlterius
nō haberet: ſicut ꝓ nobis ipa diuinitas quouſq̧ ſe de
poneret humili⁹ nō habuit q̄ ſuſcepta natura homis
B cum infirmitate carnis vſq̧ ad mortē crucis. ¶ Hay
mo. Nō de verbo loquiē hic aplſ / ſed de hoīe qui nō
erat anteq̃ factus eſſet. Humanitas enī q̄ nō erat an
Chriſt⁹ p̄deſtinatus tea: illa p̄deſtinata eſt. ¶ Aug⁹. Preclariſſimū enī lumē p̄deſtinatiōis ⁊ grē
eſt ipe mediator dei ⁊ hoīm homo xp̄s ieſus. ille cuī homo vt a verbo patri co
eterno in vnitatē pſone aſſumpt⁹ filius dei vnigenitus eſſet. vnđ hoc meruit?
qđ eius bonū qualecūq̧ p̄ceſſit: vt ad hanc ineffabilē excellentiā pueniret? fa
ciēte ac ſuſcipiente dei verbo. Ipe homo ex quo eſſe cepit fili⁹ dei vnic⁹ eſſe ce
pit. Femina illa grā plena cōcepit de ſpiritu ſancto: ex virgine maria de⁹ vnic⁹
Luc.1.d natus eſt: nō carnis cupidine / ſꝫ ſolo dei munere. Libera in illo hoīe volūtas
erat ⁊ tāto magis: quāto magis peccare nō poterat. Idē. Recte quippe dicitē
filius dei p̄deſtinat⁹. nō ſm illud qđ eſt verbū dei de⁹ apud deū: vt qd eñ pre
deſtinaretē cū iam eſſet: qui iā erat ſine initio ⁊ ſine termino ſempitern⁹. Illud
aūt p̄deſtinādū erat: qđ nondū erat: vt ſic ſuo tp̄e fieret: quēadm odū añ tēpo
ra p̄deſtinatū erat vt fieret. Quiſquis igiē filiū dei p̄deſtinatū negat: hūc eun
dem filiū hoīs negat. predeſtinatus eſt ergo ieſus: vt qui futurus erat ſm car
nē fili⁹ dauid: eſſet in ꝟtute fili⁹ dei. c ¶ Scđm ſpm̄ ſanctificatiōis. Io
gaē ſic: Qui factus eſt ei ex ſemine dauid ſm carnem. Factus quidem ſm ſpi
tum ſanctificationis. i. ſm operationē ſpūſſancti qui ſanctificat homines ⁊ qui
ſanctificauit chriſtū hominem in vtero virginali. ¶ Aug⁹. Uel ꝓbatur filius
dei: quia ſpiritū ſuis dedit ſanctificationis incepte a reſurrectione anime. i. re
miſſione peccatoꝝ mortuoꝝ chriſti in peccatis ſcꝫ quos nullus aliuſ curare po
Reſurrectio duplex tuit. ¶ Eſt enī duplex reſurrectio: aīe ⁊ corpis. De reſurrectione anime in ſe
quēti ait aplſ: Surge q̄ dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit tibi chriſt⁹.
Eph.5.d b ¶ Mortuorū chriſti. Chriſti pro eius vel ſuorum ꝓpriū nomē ꝓ nomie
poſuit more hebraico: que locutio in ſcripturis precipue veteribus eſt vſitatiſ
ſima: vt fecit moyſes ſicut p̄cepit dñs moyſi. e ¶ In oībus. Gentibus nō
ſolū iudeis in quib⁹ (q: ſine lege vocati) nō debent ſub lege agere. f ¶ Pro
nomine eius. Pro eius gloria: nō noſtra ſicut vos facitis. g ¶ Uocati
ieſu chriſti. i. ab eo ſcꝫ ieſu chriſto: genitiuus ꝓ ablatiuo more greco.
1.Ioh.4.b h ¶ Dilectis dei. Prior enim dilexit nos ante omnia merita: vt ⁊ nos eum
dilecti diligeremus. i ¶ Uocati ſanctis. Non ideo vocati quia ſancti: ſed
ideo ſancti effecti: q: vocati: ⁊ ideo vocati / q: dilecti. k ¶ Gratia vobis ⁊
par. Aug⁹. In iſta ſalutatione ipa trinitas pariterq̧ incōmutabilis vnitas
cognoſcitē. vnitas per hoc q̧ ait a deo. ¶ Haymo ſpūſſancti nomen non po
ſuit: quoniam in donis ſuis cum comprehendit. i. in gratia ⁊ pietate.

a ¶ cōmēdatio auctoris a q̄ttuor: p̄lo ab ori
gīe. b ¶ fact⁹: ne putetē hō tm̄ ⁊ nō ſm diuini
tatē. c ¶ q: ꝟbū caro factū eſt ⁊c. d ¶ ſm q̧
homo grā ſola p̄electus vt ſit filius dei in ea
dē potentia ⁊ virtute diuinitatis cū patre ꝑ
vniōnē verbi cōmen. a virtute.

a b ex ſemine dauid ſm carnē. Qui a
p̄deſtinatus eſt fili⁹ dei in virtute
¶ ꝓbaē etiā. ¶ qđ pōt videri ex hoc q̧ ex
ſpūſctō ↄceptus. ¶ cōmen. a gratia.

c ſm ſpiritū ſanctificationis ex re b c
¶ q: mortuos ſecū fecit reſurgere q̄ fuerunt
ei⁹. i. ab eo ſuſcitandi. ¶ vñ: Multa corpa
eoꝝ qui dormierāt ſurrexerūt cū eo.

d ſurrectione mortuorum ieſu chri d
a ¶ ecce qd actor ei. ¶ cōmē. a liberalitate.

ſti dñi noſtri: per quē accepimus e
a ¶ remiſſionē pctōꝝ: tolerātiā laboꝝ. ¶ ⁊
dona alia. b ¶ auctoritatē vel legationē p̄di
candi. c ¶ vt faciā obedire fidei.

grātiam et apoſtolatū ād obedi f
a ¶ iudei cohabitatione ſunt in gentib⁹.

e endum fidei in omnibus genti g
a ¶ vice ei⁹: vl ꝓ noīe ei⁹ dilatādo. b ¶ vt fami
liari⁹ admoneat ↄuertit ſe ad eos. ¶ int̄ q̄s gē

f bus prō nomine eius: in quibus h i
tes. a ¶ romani. b ¶ ꝑ grām ab eo ꝑ interiorē
vocatōeꝫ: vl vt ſitis ei⁹ ꝑ exteriorē vocatōꝫ.

g eſtis ⁊ vōs vōcati ieſu xp̄i. Om k
¶ ſcribit. ¶ nō alijs. ¶ a deo.

b nibus qui ſunt romę dilectis dei m
a ¶ .i. illos q̄s dilexit: vt vocaret ad ſctitatē.
b ¶ remiſſio pctōꝝ. ¶ pmus ſalutat.

k vōcatis ſanctis. Grātia vobis n o

a ¶ Qui p̄deſtia. ⁊c. i. i eq̄litate potētie
cū deo p̄re. Ad cui⁹ itellectū ſciēdū q̧ p̄deſtia
Predeſtinatio tio eſt etna dei ordīatio de agēdis i tp̄e ꝑ gra
tiā ei⁹. eſt ei p̄paratio grē in p̄nti ⁊ glie in futu
ro: ꝓpter qđ importat anteceſſionē reſpectu p̄
deſtinati. fili⁹ aūt in na
tura diuia eſt coetern⁹
p̄ri: ⁊ ſic nō p̄t dici p̄de
ſtinat⁹: ſꝫ i hūana natu
ra poſterior eſt p̄re que
vnita ē deitati in tp̄e: ⁊
hec vnio facta eſt ex dei
p̄deſtinatōe: aliē ei⁹ dei
tati de nouo aliqd acci
deret: qđ eſt ipoſſibile:
⁊ eſt ex ei⁹ mera grā: ꝓ
pter qđ cadit ſub p̄deſti
natione diuina. et ideo
ſiē hec ꝓpoſitio: hō fa
ctus eſt de⁹ vl fili⁹ dei ē
vera: ita et hec: xp̄s ſm
q̧ hō p̄deſtinat⁹ eſt eſſe
fili⁹ dei: q̄ in natura di
uina eq̄lis eſt p̄ri i potē
tia. b ¶ Scđm ſpm̄.
Hoc referē ad illud qđ
p̄mittiē. Qui factus eſt
ei ex ſemine dauid ſm
carnē: ne forte aliquis
crederet q̧ deſcendiſſet
de dauid ꝑ ꝟtutē gene
ratiuā ſiē alij: qđ eſt fal
ſū: q: de eo deſcēdit tm̄
ſm corpulētā ſubſtātiā
de ꝟgine aſſūptā ⁊ ꝟtu
te actiua ſpūſſcti forma
tā q̄ ꝟginē ſctificauit et
ipregnauit. c ¶ Ex re
ſurrectiōe mortuo
rū. Hoc referē ad illđ
qđ p̄dicitē: Qui p̄de.
eſt fi. dei in ꝟtute. i.
D in eq̄litate potentie: vt
dictū eſt: q̄ apparuit in
xp̄o ex reſurrectiōe mor
tuoꝝ ad quā reqriē potētia infinita ꝑ quā ſe et
alios mortuos ſuſcitauit. d ¶ Ieſu xp̄i dñi
nr̄i. i. a ieſu xp̄o dño nr̄o. Hic poniē genitiuuſ
ꝓ ablatiuo. e ¶ Per quē ac. gra. ⁊ apl̄atū.
Hic declarat ſcđm dictū. ſ. q̄liter accept⁹ eſt ad
apl̄atū. ſ. ꝑ ieſū xp̄m q̄ eſt mediator dei ⁊ hoīꝫ.
⁊ ido dona ſpūſſancti veniūt ad hoīes ꝑ ipſm.
Dictū eſt autē ſupra q̧ hec vocatio facta fuit ꝑ
ſpm̄ ſctm̄. Ex q̄ ſequiē q̧ mediāte chriſto apl̄at⁹
ↄceſſus fuit paulo. iđ dicit: Per quē accepi
mus grām ⁊ apl̄atū. ⁊ iūgit hec duo ſimul:
q: natura nō deficit in neceſſarijs ſed cum for
ma ſubſtātiali dat ꝓprietates q̄ ſūt neceſſarie
in opib⁹ ↄgruentib⁹ ipi forme: ⁊ multo magis
actor nature nō deficit i neceſſarijs: ꝓpter qđ
cōcedēs dignitatē apoſtolicā ſimul dat grām
ad exequēdū ↄuenienter officiū ꝑtinēs ad illā
dignitatē: niſi ſuſcipiens obicem ſibi ponat.
f ¶ Ad obediēdū fidei. i. parat⁹ ſum totali
ter me exponere obſeqo fidei. g ¶ In oib⁹
gētib⁹. i. vt fides dilateē in oībus gentibus.
h ¶ Pro noīe ei⁹. i. ad gl̄iam nomis chriſti.
i ¶ In qb⁹. ſ. fidelib⁹. k ¶ Eſtis ⁊ vos vo
cati ad ſi. ieſu xp̄i. i. a ieſu xp̄o a q̄ eſt hec vo
catio. l ¶ Oib⁹ q̄ ſūt rome. Hic ↄñr expri
muntē pſone ſalutate / cū dr: Oib⁹ q̄ ſunt ro.
nō generaliter / ſꝫ fidelib⁹. iđ ſubditē: m ¶ Di
lectis dei. i. a deo vocatis. n ¶ Sanctis. i.
chriſtianis qui ſunt ſanctificati per baptiſmū.
o ¶ Grā vobis ⁊ par. Hic exp̄munt optata
bona q̄ ſūt bona ſimpliciter: ꝓpē qđ abſolute
poſſūt optari alijs ⁊ ſibi: ⁊ hec ſunt gratia in p̄
ſenti et gloria in futuro. ideo ſubditur:

G a ¶ Gras ago. Gras age
E re eſt ſentire oia a deo data
Gras eſſe: ⁊ ꝓ eo laudare corde:
agere voce ⁊ ope. b ¶ Deo me.
Nõ ocioſe. Nõ eni vox iſta
eſſe põt niſi ſctõꝝ: q̄ꝝ deꝰ dr
Exo.3.b. ſicut deus abraã iſaac ⁊ ia/
cob. Cum eni oim vnus ſit
deus ꝑ naturã: coꝝ tamẽ ꝓ
prie ꝑ grãm eſſe dicit: q̄ me
rito fidei ⁊ iuſticie eiꝰ culto/
res eſſe ꝓbant. c ¶ Pro
oibus vo. Cum pro aliis.
primũ ꝓ vobis: de q̄bꝰ ma/
gna vtilitas venit: per chri
† ſtum mediatorẽ per quẽ vo
De iureiu. bis deus dedit bona oĩa.
c. et ſi xpus d ¶ Quia fides. Amb.
2.Ti.1.a Cõgaudet d̃ bono incepto
coꝝ: ꝑ qd̃ charitatẽ erga il/
los oſtẽdit: ⁊ hortat̃ ad ꝓfe
ctũ: hec ante oia ſe agere di
cit: q̄ multis proficit fides
coꝝ. e ¶ Teſtis. ꝙ habe/
tis fidẽ dño ſpũo. Nã ha/
benda oro ab eo. Uel expo/
nit q̃n grãs agat i oronibꝰ
ſcꝫ ⁊ quõ ſine intermiſſiõe.
Iuramẽtũ Teſtis iuramẽtũ eſt faciẽ/
q̃n ſit faciẽ dũ in neceſſariis cum pigri
dum ſunt hoies credere qd̃ eis ẽ
vtile: nõ eſt iuratio in ſe bo
na: nõ tñ mala cũ eſt neceſ/
ſaria: ſꝫ a malo infirmitatis
coꝝ q̄bꝰ aliq̄bꝰ dicit̃ ꝓcedat.
¶ Hiero. Sup Hieremiã
in ſcdo: aiaduertẽdũ ꝙ iuſ/
iurãdũ hos habet comites
veritatẽ iudiciũ et iuſticiã:
ſed ſi iſta defecerint: neq̄q̄
F erit iuramentũ ſed periuriũ
f ¶ Memoriã ve. ⁊c̃. hoc
dicit vt eũ amẽt ⁊ deſiderẽt
audire. g ¶ In oronibꝰ
meis ob. Oro ꝓ bonis ha
bẽdis. Obſecratio ꝓ neceſſi
tate diſtricta oro: ⁊ eſt ꝑ ſa/
cra ad deuꝫ adiuratio: vt ꝑ
paſſionẽ ꝑ mortẽ vel natiui
tatẽ ⁊ ſimilia. h ¶ Deſi/
dero eni. Ut q̄ verbis ſua
aſo † fides dere nõ poterat. p̄ſens ſua/
veſtra atq̄ deret virtute miraculorum.
mea i ¶ Cõſolari. Nõ ego ſũ
deſolatus: ſic ⁊ vos: ⁊ ſi nõ
ſentitis: ſꝫ ſic cõſolaremur.
k ¶ Fratres. Quia rena
ti ⁊ aliqui recti. vñ ſupra vo
catis ſanctis. l ¶ Grecis
De iudeis tacet: quia ma/
giſter gentiũ: Grecis. Gre
cos p̄ponit: q̄ ab eis omnis
philoſophia mũdana exor/
diũ habuit. m ¶ Barba/
ris. dicit q̄ ſũt q̃li exleges q̄
ſcꝫ nec hebrei nec greci nec
latini ſunt. Nulli ſpecialiꝰ
debetur hec p̄dicatio. De/
bitor: quia miſſus ad oẽs.
n ¶ Nõ eni eru. euã. Si
cut illi q̄ falſa p̄dicãt. Uel q̄
crucẽ xp̄i putãt ignominiã.
iõ nõ erubeſco euãgeliũ: q̄
ſtrus eſt. i. q̄ virtutẽ dei an
nũciat nõ infirmitatẽ: ſapiẽ
1.Cor.1.d tiã nõ inſipiẽtiã. Qd̃ eni in
firmũ dei eſt fortiꝰ eſt hoibꝰ
⁊ qd̃ ſtultũ di eſt ſapiẽtiꝰ eſt
G hominibus

a ¶ recõciliatio ⁊ trãq̄llitas mẽt̃. b ¶ ad deũ
c ¶ ab eo q̄ vult ⁊ põt. d ¶ ſine q̄ nulla bona ſit
et pax a deo patre et dño nr̃o ieſu g
nobis. a ¶ priꝰ lenit: pꝰ grauiter increpaturꝰ. c
a xp̄o. Primũ q̄dẽ grãs ago deo d
b a ¶ quẽ. ſ. meũ facio qd̃ nõ vos. b ¶ mediato e
rẽ dei ⁊ hoim. ¶ nõ ꝑ legẽ ñ ꝑ ꝓphetiã. c ¶ q̄
tp̃e ẽ miſter bñficioꝝ dt. d ¶ qd̃ ⁊ voſip̄i facis
c meo ꝑ ieſũ chriſtũ ꝓ oibꝰ vobis:
tis. a ¶ nõ laudat fidẽ illoꝝ tã q̄ ꝑfectã ſed
facilitatẽ ⁊ votũ erga xp̄m. ¶ ⁊ ſi nõ ꝑfecta.
b ¶ q̄ roma caput mũdi vñ ꝓficerẽt multi.
d quia fides vr̃a annũciat̃ i vniũer/ f
a ¶ ꝑmiſſa auctas. ¶ ⁊ iõ nõ eſt tutũ mẽtiri.
e ſo mũdo. † Teſtis eni mihi eſt deꝰ: g
a ¶ .i. volũtate vel ſpũalibus fide. ſ. ⁊ chari/
tate. ¶ nõ in carne. i. carnalibꝰ obſeruantijs.
b ¶ in quo. ¶ p̄dicãdo nõ in lege nõ in cir/
cũciſiõe nõ in eo qd̃ moyſes ſeruꝰ tradidit ſꝫ.
cui ſeruio i ſpũ meo in euãge h
a ¶ qd̃ filiꝰ tradidit nõ ſcribẽdo ſꝫ inſpirãdo
mẽtibꝰ. b ¶ vr̃i. c ¶ Amb. Deꝰ memor eſt cũ
f lio filij eius: ꝙ ſine itermiſſiõe mẽ i
dat: oblitꝰ cũ ceſſat. a ¶ habit̃ bons ꝯſtitu
tis ad orandũ. b ¶ que ꝓ me ⁊ aliis.
g moriã veſtri facio ſemper in orati
a ¶ ñ ſolũ oro ſꝫ ẽt obſecro. ¶ tẽptãs. b ¶ ꝓ
ſpero vł adũſo. ¶ q̄cũq̄ ex cã facili vł difficile
onibus meis: obſecrãs ſi quo mo k
a ¶ poſt lõga deſideria. b ¶ hyeme vł eſtate.
c ¶ q. qd̃ eſſe nõ reputo niſi ꝑueniã ad vos.
do tandeꝫ aliquando ꝓſperũ iter
a ¶ nõ vt mali in ſuo malo. ¶ q̄ tũc vtilis ad
habeam in volũtate dei veniẽdi
uẽrꝰ. a ¶ iõ obſecro. b ¶ q̄ q̄ ſcribit ⁊ puer
h ad vos. Deſidero enim vos vide m
ſe pñt accipi ⁊ ꝟtutẽ ſuadere. a ¶ .i. vos ꝑtici
pes faciã. b ¶ gratuiti bñficij dei. ¶ doctrie
re: vt aliq̄d ipartiar vobis gratie
a ¶ q̄ iam aliq̄d habetis.
ſpũalis ad cõfirmandos vos: n
a ¶ q̄ ꝯfirmatio adeo eſt grata: q̃ſi. ¶ .ſ. vos
ꝯfirmari. b ¶ q̃ſi mea cõſolatio fiet. c ¶ q̄
dolet de nõ recta fide. ¶ vel. i. vt conſolemur
vobiſcũ alia lr̃a. d ¶ nõ nouã ſed meã ⁊ ve/
ſtrã q̄ eſt inuicẽ cõis. i. ſi vniꝰ ⁊ eiuſdẽ fidei ſu
mus in xp̄o vel q̄ ꝑ dilectionẽ operat̃.
i id eſt ſimul cõſolari in vobis ꝑ eã o
q̄ inuicẽ eſt † fideꝫ veſtrã atq̄ meã.
a ¶ Haymo. Cur ḡ nõ venis: q̄ ꝓhibitꝰ ſum
qd̃ volo vt ſciatis ⁊ putetis culpa vr̃a fieri: vt
mõ dignos vos paretis. ¶ deſide. q̄ ꝓpoſui
k Nolo autẽ vos ignorare fratres:
¶ nõ ſolum volui.
quia ſepe ꝓpoſui venire ad vos:
a ¶ aliq̄bꝰ ipedimẽtis deo id agẽte. ¶ veni/
re. b ¶ vſq̄ i p̄ſens. c ¶ .i. vt fructificet̃ vos
per meã p̄dicationẽ: vł vt ego p̄miũ ꝓ vobis
acquirã. q. ideo deſide. ve.
⁊ ꝓhibitus ſuꝫ vſq̄ adhuc: vt ali/
quẽ fructũ habeã in vobis: ſicut ⁊
a ¶ horũ exẽplo ꝓuocat eos. b ¶ qd̃ ideo
volo: q̄ debitor ſum oibus gentibus.
l/m i ceteris gẽtibꝰ. Grecis ac barba p
a ¶ vt nemo de vtroq̄ ꝑplo excludat̃. ¶ hay
mo mũdanis rõnibꝰ eruditis. b ¶ illaꝝ rõ/
nũ iperitis. c ¶ euãgeliçare. ¶ ⁊ ſicut aliis
debeo ita ⁊ vobis q̄ oibus debitor ſum.
ris: ſapiẽtibꝰ ⁊ inſipiẽtibꝰ debi/ q r
a ¶ q. et ſi ego ad hec paratꝰ ergo alteriꝰ cul s
tor ſũ: itaq̄ ꝙ i me promptũ eſt: ⁊ t v
pa remãſit. ¶ in me ꝓmptũ. ¶ tangit eos q̄
nõ recta tradiderãt.
n vobis q̄ rome eſtis euãgeliçare. Nõ x

ex a ¶ Et pax. appetitꝰ eni hois nõ põt totali G
ter q̄etari niſi in glia. b ¶ A deo pa. q̄ eſt da
tor grẽ ⁊ glie. c ¶ Et dño nr̃o ie. xp̄o. q̄ eſt
vnus deꝰ cũ ipſo ⁊ ſic dator grẽ ⁊ glie ſicut ipſe.
d ¶ Primũ q̄. gra. ago deo meo. Hic ꝯñr Diuiſio
ponit̃ narratio i q̄ explicat̃ intẽtio apli: q̄ eſt cõ
mẽdare grãꝫ dei ꝑ quã rome erãt vocati ad fidẽ
aliq̄ iudei ⁊ aliq̄ gẽtiles: oñdẽdo ꝙ vtriq̄ ad ſa
lutẽ indigebãt grã dei: q̄ ſcia acq̄ſita nõ ſufficie
bat gentibꝰ ad ſalutẽ: neq̄ obſeruatio legis iu/
deis: qd̃ ptꝫ ex h̃ ꝙ iſti ⁊ illi ꝓlapſi fuerãt i horri
bilia vitia: ꝓpter qd̃ egebãt xp̄i grã ꝑ quã ſalua
rent̃. ⁊ p̄mo h̃ oñdit aplꝯ. ſcdo iſtruit eos i mo/
ribus. ca. xii. Pria in duas: q̄ p̄mo aufert a ro/
manis credentibꝰ diſcordie materiã. ſcdo inducit
eos ad charitat̃ ꝯcordiã. v. ca. Materia ꝟo di/
ſcordie erat: q̄ cõuerſi de iudaiſmo p̄ferebãt ſe
gẽtilibꝰ ex moſaice legis ſuſceptiõe: ⁊ ecõuerſo
gẽtiles iudeis de ſcie acq̄ſitiõe ꝓpter qd̃ oñdit
eos: p̄mo ſilr egere grã dei ſine p̄rogatiua aliq̄
añ ꝯuerſionẽ ad xp̄i fidẽ. ſcdo poſt cõuerſionẽ.
ſcda incipit in tertio ca. añ mediũ, ibi: Quid ḡ.
Prima in duas. p̄mo aplꝯ affectũ ſue charitat̃
ad ipſos oñdit. ſcdo vitia coꝝ arguit, ibi: Reue/
lat̃. Pria adhuc in duas. p̄mo eni oñdit ſe hr̃e
charitatẽ ad eos grãs agẽdo d̃ coꝝ bona inchoa
tione, di. Primũ q̄dẽ. i. p̄ncipalr̃. e ¶ Gras
ago deo meo. cui bonũ hois p̄ncipaliter ẽ at/
tribuendũ. f ¶ Quia fides vr̃a annun. in
vni. mũdo. Ciuitas eni romana tũc toti mũdo
dñabat̃: ꝓpter qd̃ de oibꝰ mũdi ꝑtibus ibi ve/
niebãt nuncij q̄ bonã cõuerſationẽ fideliũ rome
exiſtentiũ referebãt in diuerſis partibus orbis:
qd̃ ad dilatationẽ fidei ⁊ ad dei gloriã faciebat
quã aplꝯ q̄rebat. g ¶ Teſt̃ eni mi. eſt deꝰ.
Hic ſcdo oñdit idẽ ꝓ ipſis orãdo deuote dicẽs:
Teſtis eni mi. eſt deꝰ. frequẽter eni ꝓ ipſis
orabat ſecrete ꝓpter qd̃ teſtẽ de h̃ non habebat
niſi deũ. h ¶ Cui ſer. i ſpũ meo. ⁊ nõ in ob/
ſeruãtijs legalibꝰ. i ¶ Qz ſine intermiſſiõe
⁊c̃. in oronibꝰ meis. Nõ eſt ꝑ hoc intelligen H
dum ꝙ aplꝯ ꝓ ipſis oraret cõtinue: ſed q̄ quoti
enſcunq̄ orabat: de ipſis memoriam habebat.
k ¶ Obſecrãs. i. ꝑ rem ſacrã depcans vt oro
ſit magis exaudibilis: ſicut cũ dicimꝰ: Per cru/
cẽ ⁊ paſſionẽ tuã libera nos dñe. l ¶ Si quo
modo tandẽ ali. ꝓſpe. iter ha. ⁊c̃. Hec for
ſitan fuit vna cauſa appellatiõis ſue ad ceſarẽ:
Act̃. xxv. vt ſic videret fideles rome exiſtẽtes.
m ¶ Deſidero eni vos vi. Hic reddit cau/
ſam ſui dicti. ſ. q̄re deſiderabat venire ad roma Triplex cã
nos: vt aſſignat ad hoc triplicẽ cauſam. Prima veniẽdi ad
eſt ad augmẽtationẽ ſui meriti ⁊ coꝝ ꝑ ſuã p̄di/ romanos
cationẽ. ⁊ h̃ eſt qd̃ dicit: Deſidero eni vide.
vos vt ali. vo. impa. grẽ ſpũ. i. vt ꝑ p̄dica
tionẽ meã efficiamini deuotiores: ⁊ ſic in vobis
augeat̃ grã dei. n ¶ Ad ꝯfir. vos. in fide et
bonis opibꝰ. o ¶ Id eſt ſi. cõſo. in vo. q. d.
ꝑ hoc habebimꝰ ad inuicẽ ꝯſolationẽ ꝑ fidẽ mi/
hi ⁊ vobis cõmunẽ: ⁊ de dilatione ſui aductus
ꝯſeq̄nter ſe excuſat, di. Nolo aũt vos igno.
frẽs: q̄ ſepe ꝓpoſui ve. ⁊c̃. ⁊ ptꝫ ex p̄dictis
lr̃a. p ¶ Grecis ac bar. Hic aſſignat̃ ſcda cã Scda cã
q̄ eſt redditio debiti, di. Grecis ac barba. i.
hoibus ignote lingue cuiuſmodi ſũt oẽs p̄ter iu/
deos grecos ⁊ latinos. q ¶ Sapiẽtibꝰ. i. in/
ſtructis in lege ⁊ phia. r ¶ Et inſipiẽtibꝰ. i.
illitteratis hoibꝰ. s ¶ Debitor ſũ. ad p̄dicã/
dũ eiꝰ euãgeliũ ex officio aplatus. t ¶ Itaq̄
qd̃ in me ꝓm. eſt ex ꝑte animi ſꝫ habuerim ⁊
habeã ipedimẽtũ exeq̄ndi. v ¶ Et vobis q̄
ro. eſt' euã. i. p̄dicare euãgeliũ. ſꝫ aũt reddere
debitũ ſit neceſſitat̃: tñ aplꝯ nõ peccauit in h̃ ꝙ
oibus gẽtibꝰ nõ p̄dicauit: q̄ huiꝰ debiti reddi/
tio cadit ſub p̄cepto affirmatiuo qd̃ nõ obligat
ad ſemp: ſed oportunitate habita: qd̃ aplꝯ fecit.
x ¶ Nõ eni eru. euã. Hic aſſignat̃ tertia cã Tertia cã
ex honorabilitate officij, di. Nõ eni erubeſco
ex euangelium

hominibus. Vel virtus eſt credēti: per quā pctā dimittūt: ⁊ cū res
exigit: fiunt miracula qͥbus cōmendat doctrina. a ¶ Virtus eni
dei. Quia ſignis firmat incredibilis ꝑdicatio: qḋ nō eſt in falſis ꝑ/
conib⁹. b ¶ Iudeo pmū. Eſic⁹. Q. maxime ⁊ pre oībus iudeo⁊
Iudeū. ꝑponit cauſa patrū: tn̄ ⁊ hic indiget euāgelio. Quid ergo
opus eſt lege? c ¶ Iuſticia eniʒ dei.

Iuſticia dei Haymo. Amb. Eſt q̄ gratis iuſtificat im
plum p fidē ſine opibus legis: vt alibi in/
ueniar in illo nō habēs iuſticiā meā q̄ ex
lege eſt: ſed illā q̄ ex fide quā reuelat euā
geliū dum dat fidē homini: per quā iuſti/
ficat qui credit deū iuſtū ⁊ veracē in pro/
miſſis. Hoc cōtra iudeos qui negāt hunc
eſſe xp̄m: quē ꝓmiſit deus. d ¶ Reue/
laf. Aug⁹. Aggredit gentiles ſm prio/
rem ſtatū: q꞉ iactabāt bonā naturā: ⁊ excu
ſabāt turpitudines p ignorātiā. cōtra aūt
apl's dicit ⁊ prius habuiſſe noticiā: ⁊ pdi/
diſſe per culpā: ⁊ bonā naturā ſibypſis a
deo relictā in oīa mala ꝑcipitatā. Cōmen
data pietate fidei qua iuſtificati deo grati
eſſe debem⁹ ꝯtrariū deteſtādo ſubinfert:
qḋ inflati p ſe in idola ceciderūt. e ¶ Ex
fide. Dei ꝓmittētis: in fidē hominis: qui
Nota credit ei. Vel ex fide in fidem: ꝓpter oēs
partes fidei ex fide veteris teſta. vbi vn⁹
deus: in fidē noui: vbi pater ⁊ filius ⁊ ſpi
ritusſanct⁹. Ex fide pmi aduētus: in fidem
ſcḋi. Ex fide pme reſurrectiōis i fidē ſcḋe.
Ex fide ꝓmiſſionis: in fidē redditiōis. Ex
fide ꝑdicato⁊: in fidē populo⁊. Ex fide ſe
minantiū in fidē metentiū. Ei eſt iuſticia
qui trāſit de fide in fidem vt trāſeat iude/
us: ⁊ quicūq alios de fide veteris in fidē
noui teſta. ⁊ de fide verbo⁊ ⁊ ſpei: in fidē
Fides rerum ⁊ ſpeciei. ¶ Aug⁹. Fides eſt qua
credunt ea que nō vident: etiā eſt fides
B qn̄ nō verbis ſed rebus ꝑſentibus credit
qḋ erit cū deus ſe videndū dederit. dicit
ergo ex fide verbo⁊ qͥbus credimus ꝙ nō
videmus: in fidē rerū qua credita obtine/
bimus. f ¶ Sicut ſcriptū eſt. In aba
Abac.2.a cuk ita eſt: Iuſtus autē ex ſua fide viuet.
Sed hoc ex alia plura teſtimonia que po
nit ab hebraice veritatis trāſlatione qua
nūc vtimur videt diſcordare: q꞉ aliqn̄ ſumit a .lxx. interpre. aliqn̄
ſicut loquēs eodē ſpū quo ꝓphete ſenſuʒ ſumit tantūmō ſuis vtens
verbis ſuaq diſpoſitiōe. g ¶ Reuelat ⁊c. Ex fide eſt iuſticia: et
inde ſalus: q꞉ ex impietate iniuſticia: ⁊ inde ira. i. pena: ⁊ hoc idē re
uelat in euāgelio. Vel reuelat de celo: qḋ accuſat eos: q꞉ indicanit
creatorē eis: vel ſaluatorē. Ex ipa eni celi fabrica irat⁹ illis de⁹ oſtē
dit: qui iō tam pulchra aſtra ꝯdidit: vt ex eis quāt⁹ ⁊ q̄ admirabilis
creator eo⁊ ſit poſſit agnoſci: ⁊ ſic ſol⁹ adorari. h ¶ Sup oēm im
pie. Impietas eſt in deū peccaſſe. Iniqͭtas in hoīes: vel impi⁹ infi/
delis ſicut idolatra. Iniquus q̄ prauitate opis ab eqͭtate diſcordat.
i ¶ Eo⁊ q̄ veri. Quaſi cur eis ira de ipietate: cū nō cognouerint
deū? ad qḋ poterāt qͥdē cognoſcere: ſed ſibi tollūt: malētes morari
iniuſte in ſua voluptate. k ¶ Veritatem dei. Quia hoc dr̄: qḋ
eſt deo noſcibile eſt in illis: q̄ſi in ſe habēt vn̄ noſcāt: ſcʒ naturalē ra
tionē. l ¶ In iniuſti. deti. Bonū eſt qḋ tenēt: ſed malū eſt vbi
tenēt. veritatē eni tenēt: ſed in iniqͭtate. Inueniſti deū: iueniſti veri
tatē ⁊ ipm̄ detines in iniuſticia: ⁊ qḋ p dei opa cognouiſti: p hoīs
Sap.14.b. opa pdidiſti. ¶ Aug⁹. Totū ꝯſideraſti rei ordinē: ⁊ nō vis attende
re ꝙ mūdus op⁹ dei: idolū op⁹ fabri. Si faber idolo ſicut dedit figu
rā daret ⁊ cor: ab idolo ipo faber adoraret: qo q̄ de⁹ tu⁹: nōqͥd q̄ te
fecit? m ¶ Notū ē dei. Greg⁹. Eſt qḋ ex hui⁹ mūdi diſpoſitiōe ⁊
naturali ordie aſſeq̄ poſſum⁹. Ignotū ꝟo ōi qḋ oēm latet creaturā:
vt rō ſubſtātie ei⁹ vl nature ē myſteriū hūane liberatōis. n ¶ Ma
nifeſtū eſt in il. Aug⁹. Quia nō ſolū rō naturalis ad ð ꝓfuit: ſʒ ⁊
de⁹ quotidie adiuuit: ne ſola natura ſufficere videret. o ¶ Inui/
ſibi. eni ipi⁹. Haymo. Oñdit qͥd de deo ſcire potuerit: pluraliter
dicit: q꞉ plurib⁹ modis cognoſcit ſcʒ ꝙ etern⁹ omnipotēs et hmōi.
De⁹ pluri/ Intellecta ipſa inuiſibilia per facta: q꞉ per celū ⁊ terrā ⁊ alias crea/
bus modis turas quas imenſas ⁊ ꝑpetuas eſſe intellexerūt: ipm̄ conditorē: in/
cognoſcit cōparabilē imenſum eternū mente cōſpexerūt. p ¶ A creatura.
Ab hoīe per excellentiā: q꞉ excellit inter alias creaturas: vel ꝓpter
cōuenientiā quā habet cum omnibus creaturis. Eſt enim localiter
in loco cum corporibus. Sentit cū animalib⁹. Intelligit cū angelis
Ig vnde: Predica.

¶ nobis nō alijs.
a eni erubeſco euāgeliū. Virtus eni a
a ¶ innectat ad fidē: dat ſalutē oī credēti: pctā
remittit: iuſtificat: a ſcḋa morte ꝑſeruat. b ¶ va
lens. c ¶ ꝙ dixit oīnī determinat. ¶ credēti.
b dei eſt in ſalutē omi credēti: iudeo b c
a ¶ gentilib⁹ oībus. b ¶ credēti eſt in ſalutē
q꞉ eſt ei iniuſticiā qḋ clare oſtendit in ipſo euā
c pmū ⁊ greco. Iuſticia eni dei in eo d
gelio. a ¶ ex fide eſt iuſticia: ⁊ ita ſalus ſicut
abacuk dicit: nō ex lege.
d e reuelat ex fide in fidē: ſicut ſcriptū e
f a ¶ Aug⁹. eſt ex fide: ⁊ ita viuit eterna vita q̄
g eſt. † Iuſt⁹ ex fide viuit. Reuelat f
eſt merces fidei. a ¶ venturi ad iudicium.
b ¶ nō omnes impios: ſed oēs impietatis ⁊ in
iuſticie partes. ¶ idolatras.
h eni ira dei de celo ſup oēm impie/ g
a ¶ que ex culpa co⁊. b ¶ verā de deo cogni
k tatē ⁊ iniuſticiā hoīm: eo⁊ q̄ verita h i
tionē habēt. a ¶ manētes in malo ope. ¶ cū
ſponte eis ſe offerat.
i tē dei in iniuſticia detinent: q꞉ qḋ k
a ¶ multa eni ſunt q̄ de deo p naturā ſciri non
poſſunt vt de myſterio redēptionis ⁊ incarna/
tionis. ¶ .i. deo noſcibile. b ¶ ducta rōnis.
m n notū eſt dei: manifeſtū eſt in illis. l
a ¶ p op⁹ ſuū nō p doctrinā vel inſpirationē.
b ¶ qḋ notum eſt dei manifeſtū eſt in illis q꞉.
¶ pater. ¶ alſ reuelauit.
o De⁹ eni manifeſtauit illis. Inuiſi/ m n
a ¶ ab hoīe nō ſolū ab angelis. ¶ vel a con/
ſtitutione mundi.
p bilia enim ipſius a creatura mun/ o

euangeliū. i. ꝑdicationē euāgelij: q꞉ hoc eſt hono/
rificū ⁊ ſanctū. ideo ſubdit: a ¶ Virt⁹ eni dei eſt. i.
euangeliū eſt dei virtutis cōtentiuū. b ¶ In ſalutē
omni credēti. tamē q̄tum ad effectū ꝑficit ſolū credē
tibus. c ¶ Iudeo primū ⁊ gre. per hoc nō eſt intelli
gendū ꝙ apud deum ſit pſona/
rum acceptio: ſed hoc dicit: quia
iudei per noticiā legis ⁊ ꝓphe/
tarū ⁊ greci per cognitionē cre/
aturarū: que eſt quedā ſcala ad
aſcendendū ad deum per cogni
tionē ⁊ amorē habebāt quandā
diſpoſitionē pre ceteris gentib⁹
ad ſuſcipiendū euangelij verita
tem qḋ continet iuſticiā pfectā:
propter qḋ ſubdit: d ¶ Iuſti
cia eniʒ dei in eo reuelat. i.
in euāgelio manifeſte traditur.
e ¶ Ex fide in fidem. i. ex fide
informi ꝓcedendo ad fidem for
matā. licet eni ſit idem habitus
tamē dicit informis ſine chari/
tate exiſtēs ⁊ ſuperueniēte cha/ †De pe. di.
ritate format⁹: q꞉ per hoc actus 2. c. i domo
eius efficit meritorius vite bea/ de ſa. vncti.
te: ⁊ talis formata fides viuifi/ c. vnico. ꝟ.
cat ⁊ iuſtificat perfecte: ſicut ſcri in pectore
ptū eſt Abacuk. 2. a. Iuſtus au Abac. 2. a
tem ⁊c. f ¶ Reuelat enim. Heb. 10. g.
Poſtq̄ aplus affectū ſue chari
tatis erga romanos oſtēdit. hic
cōſequēter vitia eo⁊ arguit. et
Diuiſio diuidit in duas: q꞉ primo argu/
it vitia gentiliū. ſecūdo iudeo⁊
ca. ſequenti. Prima in duas: q꞉
primo arguit vitia eo⁊. ſecūdo
cōcludit intentū/ ibi: Qui cū iu/
ſticiā dei. Prima adhuc in tres.
q꞉ pmo arguit eo⁊ vitia contra
D deū. ſcḋo in ſeipm̄/ ibi: Propter
qḋ tradidit. tertio in ꝓximū/ ibi:
Et ſicut nō ꝓbauerunt. Prima
in duas: q꞉ pmo arguit eo⁊ ce/
citatē. ſecūdo peccato⁊ inde ſe/
quentiū grauitatē/ ibi: Et muta
uerūt. Primū aūt oſtēdit per hoc ꝙ romani vigebāt ra/
tione ⁊ induſtria naturali. vn̄ dicit Vegeti⁹ libro de re
militari ꝙ romani q̄ſierūt dominiū totius terre ⁊ orbis
nō multitudine ppl'i nec fortitudine corꝑali: ſed ſapia cō
ſiliū ⁊ prudētia militari: ꝓpter qḋ ex cognitiōe naturali
ſibi data poterāt cognoſcere vnū ſolū deū verū latria co
lēdū: qḋ ſi feciſſent tanq̄ de bonis naturalib⁹ deo grati
dediſſet eis cognitionē ſui ſupnaturalē quā neceſſariū
eſt hr̄e ad ſalutē: ſicut pʒ de cornelio Act. x. Sicut eni
corꝑe diſpoſito ⁊ organiçato p naturā ifundit a ðo aīa
ſic talis ſupnaturalis noticia hoī diſpoſito p modū ꝑdi
ctū: ⁊ ſicut deficiēte natura in organiçatōe ꝑdicta nō ifun
dit aīa: ſic hoī indiſpoſito noticia fidei denegat. ſic eni
fuit de romanis q̄ de cognitiōe naturali deo igrati ſup/
bierūt: ⁊ ex ꝯñti cecitatē mētis incurrerūt ⁊ grauia pctā
cōmiſerūt: ꝓpt qḋ puniēdi erāt ex iuſticia diuia. ⁊ ð eſt
qḋ dr̄: Reuelat ei. i. certitudinalr̄ expectat. g ¶ Ira
dei. i. iuſticia ⁊ vindicta. Sup oēm ipie. ſ. cōtra deū.
Eſt eni pietas cult⁹ deo exhibit⁹: ſm Tulliū. ⁊ p oppoſi
tū impietas iportat dei ꝯtēptū. h ¶ Et iniuſti. ho. i.
pctm̄ ꝯtra ꝓximū cū q̄ iuſte ē viuēdū. i ¶ Eo⁊ q̄ ve.
dei iniu. deti. Veritas eni diuia q̄tū eſt i ſe parata
eſt ſe māifeſtare: ſʒ malicia hoīs ipedit i eis hāc manife
ſtationē: ⁊ ſic qͥdāmō detinet eā: ſicut ipediēs curſū aq̄ dr̄
eā detinere: qḋ declarat ꝯñr/ di. k ¶ Quia qḋ no. ē
dei. i. in ꝯditiōib⁹ diuinis p rōnē naturalē cognitis cu/
iuſmōi ſūt eēntialia attributa: vt ſapia: bonitas ⁊ ſilia.
l ¶ Manife. eſt in il. ſ. hoīb⁹ romāis. m ¶ De⁹ eni
mani. il. ⁊ ſubdit mod⁹ manifeſtatōis/ cū dr̄: n ¶ In
uiſibilia eni ip. i. attributa dei eſſentialia q̄ ſunt nob
inuiſibilia i pn̄ti ſicut ⁊ ei⁹ eſſentia eo ꝙ nō cognoſcunt
cognitōe intuitiua. o ¶ A creatu. mū. i. ab hoīe q̄ ſic
nominat eo ꝙ habet quādā ſilitudinē cū omi creatura.
a p habet eni

E K vñ: Predicate euãgeliũ oĩ creature. a ❡ Cũ cognouiſſent ⁊c.
Mar.vl.d Aug⁹. Viderũt q̃ veniẽdũ eſſet: ſʒ ingrati ei q̃ illis p̃ſtitit vt vide/
rẽt: ſibi voluerũt tribuere ꝙ videbãt: ⁊ facti ſupbi amiſerunt etiã
qđ videbãt. Qđ eni curioſitate iuenerũt: p ſupbiã pdiderũt. Qđ
eni de⁹ dederat gratis tulit ingratis. b ❡ Obſcuratũ. Amb.
Nebula enĩ erroꝛis ↄtexit coꝛ illoꝝ: qꝛ cũ
creatorẽ ex creaturis cognouiſſent: nec ſi/
cut deũ gl̃ificaſſent/ amplius obtuſi ſunt.
c ❡ Stulti facti ſũt. Ecce quõ obſcura
tũ eſt coꝛ: qđ eſt vindicta: ſapiẽtes in natu
ris reꝝ/ ſtulti ĩ deo. d ❡ Et mutauerũt.
Hic dãnat ſimulacra impioꝝ: alii irã: alij
ſolem ⁊ hmõi venerabant̃. e ❡ In ſili-
tma. Exaggerat ſtulticiaʒ ad cumulũ he/
betudis oñdẽdũ. f ❡ Hois ⁊ volu. ⁊c.
Romanoꝝ idolatria Mos fuit ab antiq̃ romanis adoꝛare ſi/
mulacra hoim: vt romuli iouis: ⁊ alioꝛuʒ
maxie ab aduentu Enee in italiã: volucrũ
aũt ⁊ q̃drupedũ ⁊ ſerpẽtũ ex q̃ alexandria
ab auguſto victa eſt ⁊ rome ſubiugata.
g ❡ Tradidit. Quia nihil abſq; ei⁹ pmiſ
ſiõe fit. Pri⁹ in deſideria coꝛdis: qđ coꝛđ
erat a đo ſibi relictũ: poſt ĩ imũdiciã actu:
tãtã vt coꝛpa naturalr̃ repugnãtia q̃dã vi
applicarẽt/ ⁊ vitio aptioꝛa facerẽt. ❡ Au
gu. Manifeſtũ eſt deũ opari in coꝛdibus
hoim ad iclinãdas coꝝ volũtates ſiue ad
bona ꝓ miſcđia ſua: ſiue ad mala ꝓ meri/
tis coꝝ: iudicio vtiq; ſuo aliqñ occulto: ali
† 49.diſt.c. qñ apto/ ſp aũt iuſto. h ❡ Afficiãt. Gre
1.ꝟ.albugi/ nem go. Pcm̃ quippe qđ pnia nõ diluit̃ mox
ſuo põdere ad aliud trahit. vñ fit vt nõ ſo
1.Coꝛ.3.b. lũ pcm̃ ſit/ ſʒ ⁊ cauſa pcti. Ex illo q̃ppe cul
pa ſubſequẽs oꝛit̃. pctm̃ đo qđ ex pctõ oꝛi
tur nõ ſolũ pcm̃ ſʒ ⁊ pena pcti eſt: qꝛ iuſto
iudicio de⁹ coꝛ peccãtis obnubilat: vt p̃ce
dẽtis pcti merito etiã in alia cadat.
F i ❡ Quia cõmutauerunt. Exeq̃t̃ iati⁹
p ptes culpã ⁊ penaʒ: vt cõparet. Quia
cõmutauerũt. oñdit p ptes mutaſſe glo
riã dei. ſ. ꝙ deũ putauerũt q̃ nõ erat: ⁊ co/
luerũt ⁊ ſuierũt creature poti⁹ q̃ʒ creato/
ri. Et exeq̃t̃ ptes imũdicie ꝙ femie ĩ femi/
† 23.q.4.c. nabuchodonoſoꝛ.ꝟ.cũ vero nas: maſculi ĩ maſculos: ĩ q̃b⁹ cõpat penã
culpe: vt ſicut ꝯ naturã creãtẽ peccauerũt
ita in natura ꝓpa punirẽt̃. vñ ꝯcludit: et
Ephe.4.c mercedẽ e. k ❡ Cõmuta. ve. Amb.
Hũ nomẽ dei q̃ eſt ver⁹ dederũt his q̃ nõ
ſũt dij. ❡ Aug. Veritas creature a deo ẽ
ſʒ nõ de⁹ quã illi ĩ mẽdaciũ ꝯũterũt crea/
turas tãq̃ʒ creatorẽ colẽtes. l ❡ Et colu
erũt. Sʒ ne dicãt: nõ colo ſimĩacra ſʒ res
coꝝ: vt ſolẽ addit: Et coluerũt. m ❡ Ser
uierũt. h dãnat q̃ ĩ ſimulacrĩ itelligebãt.
n ❡ Amẽ. Q. h veꝝ ẽ ꝙ deo đo bñdictio
eſt ĩ ſcla: dijs aũt gẽtiũ ad tps ipietas dat
honorẽ. ideo quod illi dicũt eſt falſitas.
o ❡ Paſſiões. i. voluptates: q̃ ⁊ ſi dele
ctẽt: ſũt paſſiones/ tñ nature nõ noiande.
p ❡ Ignominie. Hay. dr̃ q̃ſi ſine noie
dignitat̃. Ignominioſus q̃ deſinit hr̃e di
gnitat̃ nomẽ: dũ ĩ aliq̃ crimie dep̃hẽdit̃.
Cõtra iulianũ q ❡ Naturalẽ vſum. Putas Iuliane
aplm ex h laudaſſe libidinẽ: qꝛ vſũ femine
dixit eſſe naturalẽ. Oẽm ꝓfecto vſũ femi
ne laudare cõpelleris: ac p h ⁊ ea q̃ cõmit
tũt̃ cũ femie ſtupꝛa laudab: qꝛ ⁊ illic vtiq;
vſus natural̃ ẽ q̃uis dãnãd⁹: qꝛ legitim⁹
nõ ẽ. vñ et filij nõ legitimi ſʒ naturales vo
† 32.q.7.c. vſus cãt̃ q̃ inde naſcũt̃. Nõ ḡ ꝯcupiſcẽtiã carnis
in illo đbo laudauit aplẽ: ſʒ naturalẽ vſuʒ
appellauit illũ vſuʒ vñ natura hũana põt
naſcẽdo ſubſiſtere. Nec dixit vſũ ꝯiugalẽ
ſʒ naturalẽ eũ itelligi volẽs: q̃ fit ĩ mẽbꝛis
ad hoc creatis: vt p ea poſſit ad generandũ ſexus vterq; miſceri.
❡ Amb. Ac p h cũ eiſdẽ mẽbꝛis ⁊ meretrici aliq̃s miſcet̃ natural̃
eſt vſus: nõ tñ laudabil̃ ſʒ culpabil̃: ab ea ei pte coꝛpis q̃ ad gene/
rãdũ nõ eſt iſtituta: ſi etiã ꝯiuge q̃ſq; vtat̃: ꝯ naturã ⁊ flagitioſũ ẽ.
❡ Maſculi in

a ❡ p̃ſca ⁊ ſi nõ p legẽ. ❡ nõ coꝛpoꝛea vĩ ima
dĩ p eã q̃ facta ſũt itellecta ꝯſpi/ a b
ginaria viſiõe ſʒ intellectuali. a ❡ q̃ oĩa gu
bernat. b ❡ filius. ❡ conſpicit̃.
ciunt̃: ſempitẽrna q̃ʒ vĩtus ei⁹ ⁊ di c d
a ❡ ſpũſſcũs. ❡ bõitas q̃ oĩa replet. ❡ de h.
uinitãs: ita vt ſint inexcuſabiles: e
a ❡ p naturalẽ rõnẽ ⁊ creature reuelatõeʒ.
b ❡ adeo vt vnũ ꝯfiterent̃ pncipiũ oĩm.
a Quia cũ cõgnouiſſent dẽũ non a b
a ❡ bñ viuẽdo ⁊ colẽdo. b ❡ de cognitiõe ſi
bi attribuerũt in quo vani ⁊ falſi fuerũt.
ſicut deũ glõrificauẽrt: aut grãs b
❡ putãtes ſe aliq̃đ eſſe cũ nihil ſint.
egerũt: ſed euanuerũt in cogitati i
a ❡ q̃ a ſe: nõ a deo. b ❡ ido. c ❡ paulatim
vſq; ad inſipiẽtiã coꝛ coꝝ deductũ eſt. ❡ tu
moꝛe ſupbie obumbꝛante.
b onib⁹ ſũis: ẽt obſcuratũm eſt inſi k
a ❡ .i. ratio qꝛ ab eis credita eſt eſſe. b ❡ oꝛe
vel coꝛde. c ❡ ecce quomodo euanuerũt.
piens cõꝛ coꝝ.† Dicentẽs eni ſẽ l
a ❡ a ſe: non a deo. b ❡ ecce quõ obſcura/
c d eſſe ſapiẽntes: ſtũlti facti ſũt. Et m n
tũ eſt coꝛ. ❡ in deũ. a ❡ nõ ſolũ ſenſu pecca/
uerũt ſed etiã ope. ❡ q̃ʒtũ ad ſe. b ❡ culturã
deo incoꝛruptibili debitã.
mutãuerũt glõꝛiã icoꝛruptibilis
a ❡ in imaginẽ ei cuius erat aſſimilatã.
c dei in ſimĩtũdinẽ imagis coꝛrupti o
a ❡ pri⁹. b ❡ maioꝛ hebetudo. ❡ poſt. ❡ in
f bilis hõis: ⁊ võlucrũ et quadru/ p q
de. ❡ deinde. ❡ idolatriam. ſ.
pedũ ⁊ ſerpẽtũ.† Propter quod r s
a ❡ ſubtrahẽdo grãm tradi pmiſit. b ❡ ec/
g trãdidit illos de⁹ in dẽſideria coꝛ t v
ce vindicta. a ❡ .i. a ſe ſeparati: nõ a deo.
b ❡ poſtea in actũ.
dis eõꝛum in immũndiciã: vt cõ x
❡ q̃ʒtũ ad naturã. ❡ itẽ vindicta.
h tumelijs afficiant coꝛpoꝛa ſua in
a ❡ nõ aliũde ſed a ſe hñtes: vel in ſuo ſexũ.
b ❡ illi afficiũt ⁊c. repetitio.
k ſemẽtipſis. Quiã cõmutauerũt z
a ❡ h eſt qđ ſuperi⁹ vocauit gl̃iaʒ dei. ❡ qđ
de deo verũ eſt dederũt idolo. ſ. ꝙ ſit deus.
l vẽritatẽ dei in mendacium: ⁊ co/
❡ diligẽt̃ ornãdo. ❡ actib⁹. ❡ q̃ſi illõ cẽt me/
m luerũt et ſeruierũt creaturę poti⁹ a b
lius. a ❡ q̃uis ab illis puet̃ ſuo honoꝛe.
❡ tñ. b ❡ exaltatus ſup oĩa. c ❡ ſine fine.
q̃ʒ creatoꝛi: qũi ẽ bẽnedict⁹ i ſecũ
a ❡ q. qꝛ ita peccauerũt ĩ naturã creantẽ.
❡ iterũ vindicta repetit̃ ſicut añ culpa. b ❡ tra
n la amẽ. Prõpterea trãdidit illoſ c d
di pmiſit. a ❡ pri⁹ in ardoꝛẽ libidis q̃ eſt paſ
ſio nature nec noianda: poſt ĩ actũ. ❡ ⁊ vere.
p de⁹ in pãſſiões ignominię† Nã fę e
❡ vel com. ❡ viri legitimi.
q mine coꝝ imutauerunt naturalẽ

M habet enĩ eſſe cũ nõ viuẽtibus: viuere cũ arboꝛib⁹: ſen- B
tire cũ aĩalibus: intelligere cũ angelis: ⁊ qꝛ oĩs alia creatu
ra ſenſibilis ꝓpter hoiem facta eſt: vt diffuſe tractat Greg.
homel̃. xix. a ❡ Per ea que facta ſunt. i. p creaturas.
b ❡ Intellecta ꝯſpi. Sicut cã p effectũ. ⁊ ſic phi cognue/
rũt deũ. c ❡ Sẽpitna q̃ʒ ei⁹ vir
tus. i. potẽtia q̃ ẽ de dict̃ attribut̃.
d ❡ Et diuinitas. i. eſſentia diui/
na de q̃ p creaturas cognoſcit̃ ꝙ eſt
vnica ⁊ ſimplex ⁊ ĩfinita. e ❡ Ita
vt ſint inexcu. De ꝯtẽptu ipi⁹. iđ
ſubdit̃: f ❡ Quia cũ deũ co. ⁊c.
rõne naturali: mõ p̃dicto. g ❡ Nõ
ſicut ⁊c. Cogitãtes ꝙ ĩpꝛopoꝛtiona
biliter excedit cognitionẽ nr̃am: ⁊ p
ꝯñs ſup oĩa gl̃ificãdus. h ❡ Aut
gra. ege. De cognitione naturali a
deo ſibi data. i ❡ Sʒ euanuerũt
⁊c. Supbiẽtes de ipã. k ❡ Et ob/
ſcuratu ⁊c. Iuſto dei iudicio ꝓpt̃ ſu
pbiã coꝝ. l ❡ Dicẽtes eni ⁊c. In
tpalib⁹: m ❡ Stulti f. ſũt. in ſpũa
lib⁹. n ❡ Et mu. glo. hic ꝯñr argu
it pcti grauitatẽ ex cecitate ſeq̃ntẽ. ſ.
idolatriã q̃ maximũ pcm̃ eſt ĩ gñe:
qꝛ eſt ꝯ p̃mũ p̃ceptũ p̃me table: ⁊ nõ
ſolũ vnã idolatriã icurrerũt ſʒ multi
plicẽ. Audierũt enĩ ꝙ tpe nabucho/
donoſoꝛ regis aſſyrioꝝ ipe incurre/
rat maliuolẽtiã ⁊ rebellionẽ ſubdito
rũ: eo ꝙ oẽs deos eoꝛũ exterminari
iuſſerat p holofernẽ. Iudith. i. ꝓpter
qđ ad dilatatiõeʒ ſui iperij ſtatuerũt
oẽs deos diuerſarũ gẽtiũ coli. vñ di
cit Leo papa in ſermõe aploꝝ petri
⁊ pauli: ꝙ ciuitas romana cũ oibus
pene dñaret̃ gẽtib⁹ oim ſeruiebat er b
roꝛib⁹. ⁊ hoc eſt qđ dr̃ hic: Et mu.
gl̃iaʒ incoꝛ. dei. i. honoꝛẽ ſoli deo
debitũ. o ❡ In ſi. imagi. coꝛ. qꝛ
cultũ latrie ſoli deo debitũ exhibue/
runt ioui/ herculi/ et pluribus alijs
q̃ fuerũt hoies coꝛruptibiles. p ❡ Et
volucrũ. ſm ꝙ dr̃ Eſa. ij. ꝙ aliqui
adoꝛabant talpas vel veſptiliones.
q ❡ Et q̃dru. Sic egyptij colebãt
bouẽ. r ❡ Et ſerpẽtũ. Sic baby
lonij colebãt draconem. Dañ. xiiij.
Et iſtas idolatrias ⁊ alias mltas re
cepẽrt romani: vt dictũ ẽ. s ❡ Pro
pter qđ. hic ꝯñr arguit pctã q̃ ſiũt
in ꝓpꝛiũ ſubiectũ inter q̃ luxuria ma
xime inq̃nat: qꝛ in coꝛp⁹ redũdat: et
maxime viciũ ꝯ naturam qđ eſt peſſi
mũ: cui⁹ tres ſũt ſpẽs in gñali. Pri/ Tres ſpẽs ꝯtra naturã
ma eſt mollicies q̃ aliq̃s p tact⁹ ꝓpꝛi
os polluit ſeipm̃: ⁊ hoc tangit cũ dr̃:
Propt̃ qđ. i. ꝓpt̃ pcm̃ idolatrie in
curſũ. t ❡ Tradidit il. de⁹. i. tra/
di pmiſit in penã p̃cedentis peccati.
v ❡ In deſi. coꝛ. coꝝ. Ad cõſeq̃n
dũ totaliter ꝓpꝛiã cõcupiſcẽtiam.
x ❡ In imũdiciã. i. vſq; in imũdi/
cias maxias. y ❡ Vt cõtu. effi.
coꝛ. ſua. In hoc eni valde vilipẽdit̃
natura. z ❡ Quia cõmu. ve. dei
in mẽda. i. in idolũ ipm̃ colendo ſi
cut deũ. q. d. ꝓpter idolatriã cecide/
rũt in vilẽ imundiciã. a ❡ Et ſer/
uierunt creature. In idolis.
b ❡ Poti⁹ q̃ʒ creatoꝛi: q̃ eſt bñ.
in ſcla. i. ab hoibus ſemp gl̃ificãn/
dus: c ❡ Amẽ. Cõfirmatio hui⁹ di
cti eſt. Scđa ſpecies pcti cõtra natu Scđa ſpẽs
rã eſt ſodomia que trãſit in pſonã in ſexu tñ indebito: ⁊ hoc
tangit̃ cũ dr̃: d ❡ Propterea tra. il. de⁹ in paſ. igno/
minie. i. valde ignominioſas. e ❡ Nã femine coꝝ im
mutaue. naturalẽ vſum. Vna alteram polluendo.
❡ Sic ſimilit̃

A a ¶ Maſculi ſ. Aug°. Judicio eni iuſtiſſimi dei traditi ſūt ſiue deſerēdo ſiue alio mō explicabili vel inexplicabili in paſſiões ignominie vt crimina criminib° vindicarent. Et ſupplicia peccātiū nō tm̄ ſunt tormēta ſʒ ꝛ vitioꝝ incremēta. b ¶ Et mer.ꝛc. Aug° Sʒ iſtaſ penas pauci vidēt: ꝓpterea eas maxime cōmemorat apſs ꝛ multa enumerat q̄ pctā ſūt ꝛ pene pcti. Jnē ipm̄ eni pctm̄ apoſtaſie ꝛ vltimā penā ignis eterni: media q̄ ſūt pctā ſūt ꝛ pene c ¶ Optuit. hic cā ꝓpt quā traditi ſūt ſine vlla ambiguitate monſtrat. d ¶ Et ſicut. Jtē qꝛ nōdū reſipiſcūt ī alia cadūt ꝓ eadē cul pa. ꝑ hoc aūt ꝙ dicit ſic. penaꝫ pctō aſſimilat: vt ſicut peccauerūt ī ſenſu dei: ſic puniti ſūt in ꝓprio ſenſu. Et qꝛ. Quia non nouerūt deum ha. i no. qḋ rō ꝓbabat: vel qꝛ putauerūt deū neſcire ꝛ negligere mala. tradidit ꝛc.

B

e ¶ Oi iniq. Enumerat partes vt apti° acuſet. Malicia q̄ſi qo damnuꝫ molitur alicui. Nequitia ē temeritas q̄ſi audet qḋ neq̄t vel itēperātia ſui. Cōtētio eſt impugnatio veritatis ꝑ cōfidentiaꝫ clamoris. Malignitas ē mala volūtas: cū vltra nō pōt vel de bñficiis gratiā nō referre. f ¶ Detractores. Qui alioꝝ bona negāt vel inuertūt. g ¶ Deo odi. Ne leuis puteē ſuſurratio vl detractio: qꝛ in v̄bis ſunt: addit de eis: deo odibiles: vt itelligāt ſe ꝑ ſolā ſuſurratōeꝫ ꝛ detractōeꝫ etnā icurrere poſſe dānationē. h ¶ Elatoſ. Elati ſūt q̄ nolūt pati ꝑorē vl parē. i ¶ Jn cōpoſi. Jncōpoſitio corpis indicat q̄litatē mēt'. k ¶ Digni ſūt mor. Ne puteē his tm̄ penis affligi: q̄bus delectāē: addit vltimā mortē eternā.

Malicia

Nequitia

Contentio

¶ inter ſe agentes.

vſū in eū vſuꝫ q̄ eſt ꝯtra naturā. †Silr aūt ꝛ maſculi relicto natu a

a ¶ ecce peccatū volūtatis vel deſiderij.

rali vſu femine: exārſerūt ī deſi b

a ¶ q̄ a ſe: nō a dō. ¶ nō tm̄ exarſerūt: ſʒ c

a derijs ſuis in inuicē: maſculi in

¶ actu. ¶ ita ꝛ.

maſculoſ turpitudinē operantes:

¶ vindictā dignā. a ¶ q̄ pctō ꝯgrua fuit.

b ꝛ mercedē quā oportuit erroris c d

a ¶ in natura ſua vindicātes deū. i. vindictā dei ſuſtinētes in ſuo ſexu. ¶ vel qꝛ.

b ſui in ſemetipſis recipiētes. Et ſi f

cut nō ꝓbauerūt deū habere in

a ¶ vt nihil intelligāt: niſi qḋ a ꝓbitate recedit

noticia tradidit illos de° ī repro g h

bū ſenſuꝫ: vt faciāt ea q̄ nō ꝯue i

morū eſt. ¶ opere. ¶ rationi.

¶ illos quaſi nō parū habētes de.

c niunt: repletos omi iniquitate: k

a ¶ ꝑ ptes. b ¶ fornicatio oīs vſus ꝑter legitimū ꝯnubiū. c ¶ q̄ ē multa acq̄rere nec

malicia: fornicatione: auaricia: l m

ſupflua paupib° erogare. a ¶ dolore alieni boni. b ¶ pluraliter qꝛ ſūt actus ꝛ vo n

nequitia: plenos inuidia: homi o p

lūtatis. a ¶ qñ aliud ſimulat: ꝛ aliḋ agit. q

cidijs: ꝯtentione: dolo: maligni r

¶ inter amicos diſcordiā ſeminātes.

ſ tate: ſuſurrōes: detractores deo t

a ¶ qui dictis vel factis cōtumelias ꝛ turpia inferunt. b ¶ in bonoribus. v

odibiles: ꝯtumelioſos: ſupbos x y

a ¶ q̄ nouū gen° mali cuiuſcūq̄ inueniūt: v̄bo vel ope. b ¶ carnalib° vel ſpūalib°.

b elatos: inuentores malorū: pa z

a ¶ ſed feris indomitiores. b ¶ nō diſcernentes inter bonū ꝛ malū. b

rentib° non obediētes: inſipien c

a ¶ habitu ꝛ inceſſu. b ¶ dilectōe p̄rimi.

t tes: incompoſitos: ſine affectio d

a ¶ in ſocietate. b ¶ nō cōpatiunē miſero.

ne: abſq̄ federe: ſine miſericor e f

a ¶ item vlterius cadunt. b ¶ iuſtū deū.

dia. Qui cuꝫ iuſticiā dei cogno g h

¶ duce rōne. ¶ prius. ¶ tamē.

uiſſent: nō intellexerūt: quoniā i k

¶ eterna.

k qui talia agūt digni ſunt morte: l

†nō ſolum qui ea faciūt: ſed etiā m n

a ¶ Silr aūt ꝛ ma. vnus alterū polluēdo. b ¶ Exarſerūt in deſi. ſuis. ex vehemēti eni ardore luxurie talis vilitas ꝓcedit. c ¶ Et mer. i. punitionē. d ¶ Quā opoꝛ. i. decuit. e ¶ Jn ſemet. re. deo ꝑmittēte iudicio ſuo iuſto. Tertia ſpēs pcti ꝯ naturā eſt qḋ exercet ī ſpecie aliena. ſ. coit° cū beſtiis: ꝓpter qḋ vocat beſtialitas ꝛ eſt peſſimū: ꝛ cōiter dr̄ viciū innoīabile: ꝓpt qḋ apſs tacet de iſta ſpecie: ſʒ forte eā incurriſſent: ſicut alias duas p̄cedētes. f ¶ Et ſicut nō ꝛc. Hic ꝯñr arguit pctā eoꝝ ī ꝓximū: ꝛ p̄mo pctā cōmiſſiōis. ſcḋo omiſſiōis/ ibi: Parētib° inobediētes. Circa p̄mū tāgit pctā opis. di. Et ſicut nō ꝓba. deū ha. in noti. i. nō curauerūt de dei noticia. g ¶ Tradidit il. i. tradi ꝑmiſit. h ¶ Jn re. ſen. i. in ꝑuerſuꝫ iudiciū optima iudicādo q̄ ſ̄m veritatē ſūt peſſima. ꝛ h̄ fit ꝑ malū habitū acq̄ſitū: ſicut guſt° male diſpoſit° amara iudicat dulcia ꝛ ecōuerſo. i ¶ Ut faci. ea q̄ nō cō. ſ. rōni recte q̄ hō dꝫ vti: ꝛ q̄ ſint illa p̄mo explicat in generali/ di. k ¶ Repletos omi ini. ꝓpter auerſionē a deo q̄ eſt in oī pctō. l ¶ Malicia. ꝓpt ꝯuerſionē idebitā ad creaturā. ſcḋo magl̄ explicat in ſpēali. di. m ¶ Fornicatōe. ſ̄cḋo ꝯcupiam carnis. n ¶ Auaricia. ſequēdo ꝯcupiam oculoꝝ. o ¶ Neq̄tia. q̄tū ad ſupbiā vite. nequā eni dr̄ a neq̄o neq̄s: ſupb° eni qḋ neq̄t attingere rōne ſibi debita afſeq̄ nitiē ex ſupbia. p ¶ Plenos in. q̄ ſequiē ex ſuperbia. Eſt eni triſticia de bono alieno inq̄tū eſtimaē ꝓpriū boni diminutiuū. q ¶ Homici. cō. q̄ ex iuidia oriunē: ſicut ptꝫ de Cain q̄ frēm ſuū ꝑ v̄ba iniurioſa occidit: vt dictū fuit Geñ. iiij. r ¶ Dolo ma. talia ꝓcurātes: q̄ nō audēt face māifeſte. ſcḋo tāgit pctm̄ oris/ di. s ¶ Suſurrones. q̄ occulte nituuē ꝑ v̄ba ſua bonoꝝ amicitiā ſeparare. vñ Ecci. xxviij. b. Suſurro ꝛ bilinguis maledict°: turbauit eni pacē hñtes. t ¶ Detractores. occulte alicui° famā denigrātes. Differūt eī ſuſurro ꝛ detractor fine: qꝛ vnus intēdit ſeparare amicitiā. alius denigrare famā. v ¶ Deo odi. ꝓpter hec vitia. x ¶ Cōtumelioſos. dicētes alus opprobria. y ¶ Supbos. de magnis falſo ſe iactantes. z ¶ Elatos. alios ſupprimētes. a ¶ Jnuētores ma. v̄bis malis ꝛ exēplis alios corrūpētes. b ¶ Parētib°. Hic explicat pctā omiſſiōis/ cū dr̄: Parētib° inobe. ad qḋ tm̄ tenenē parētib° carnalib°: eo ꝙ hñt ab eis eē ꝛ nutrimētū. ꝛ parētib° ſpūalib°: eo ꝙ hñt ab eis regimē ꝛ documētū. c ¶ Jnſipiētes. eo ꝙ nō recipiūt a parētib° documētū: ꝛ ex ꝯñti. d ¶ Jncōpoſitos. i. actu habitu ꝛ geſtu. e ¶ Abſq̄ fe. i. ſine fidelitate amicitie ad alios. f ¶ Sine mi. ad paupeſ ꝛ afflictos. g ¶ Qui cū iu. dei. Hic apſs ꝯcludit itētū ex p̄dict̄. ex q̄ eni erāt ſic culpabiles: ſequiē ꝙ erāt dānabiles niſi fuiſſent adiuti grā dei. iō dic: Qui cū iu. dei. i. deū eē iuſtū. h ¶ Cognouiſſent. rōne naturali. h̄ eni oīs itellect° ꝛ natura clamāt. i ¶ Nō intellexe. ꝓpt cecitatē ī eis cauſatā ex pctis: vt p̄dictū ē. k ¶ Qm̄ q̄ ta. agūt. horribilia. l ¶ Digni ſūt mor. nō ſolū tpali ſed etiā etna. m ¶ Nō ſo. q̄ ea fa. digni ſūt hac pena. n ¶ Sʒ etiā ꝛc. ꝛ iſti ſūt fauētes ꝛ p̄ſtātes auxiliū ꝛ illi q̄ tenēē corrigere ꝛ tacēt. Et hec correctio duplex eſt. vna fraterna ad quā oēs tenenē nō tm̄ ad ſp ſʒ ꝓ tpe debito ꝛ loco ꝛ aliis circūſtātiis debitis ꝯcurrētib°. Alia eſt correctio punitōis ad quā tenenē oēs ſupiores ex officio ſuſcepto: ꝛ hec correctio nō ſolū eſt ꝓpt emēdationē peccāt̄ ſʒ magl̄ ꝓpt bonū cōe: ꝓpt qḋ nō debꝫ ſupior ceſſare a tali correctiōe ꝓpt obſtinationē ſeu peiorationē peccātis ſicut fit ī correctiōe fratna q̄ tm̄ ordinaē ad emēdationē fris ſed punire dꝫ obſtinatū etiā morte ſi expediat ꝓ bono reipublice. Qm̄ dictū eſt in h̄ ca. ꝙ ꝓpt pctm̄ idolatrie tradidit de° gētiles in pctā luxurie viliſſima ꝛ plura alia deteſtabilia. Propt qḋ ad maiorē dictoꝝ euidētiā q̄riē vtrū vnū pctm̄ poſſit eē alterius pcti pena. Et arguiē ꝙ nō. p̄mo qꝛ pene iuſte ſūt ꝛ a deo: vt ptꝫ ꝑ Augl̄. li. lxxxiij. q̄ſtionū. pctm̄ aūt nō eſt iuſtū: nec a deo ḡ ꝛc. Jtē pene ſūt adducte vt ꝑ eas hoīes adducanē ad bonū v̄tutis vt ptꝫ ꝑ p̄hm. x. ethicoꝝ: ſʒ ꝑ pctm̄ nō reduciē hō ad bonū v̄tutꝭ ſed magis ad oppoſitū ḡ ꝛc. Cōtrariū videē in lr̄a. in penā eni idolatrie gētiliū inducta ſūt alia pctā enormia. R̄ñdeo. de pctō poſſum° loq̄ duplr̄. ſ. ꝑ ſe ꝛ ꝑ accidēs. Per ſe ꝯo ꝯſideraē pctm̄ ſ̄m ꝙ egrediē a volūtate. ſic eni habꝫ rōnē culpe: ꝓpt qḋ ſi nllo mō eſt volūtariū nō eſt pctm̄: ꝛ h̄ mō vnū pctm̄ nō pōt eſſe pena alteri° pcti: qꝛ de rōne pene eſt ꝙ ſit ꝯ volūtatē: ꝛ ſic manifeſtū eſt ꝙ ꝑ ſe loquēdo pctm̄ nō pōt eſſe pena pcti. Per accidēs aūt pctm̄ pōt eē pena pcti tripliciē. p̄mo ex pte cauſe q̄ remouet ꝓhibēs. cauſe eni inclinātes ad pctm̄ ſunt paſſiōes inordinate: tēptatio diaboli: ꝛ alia hmōi q̄ impediunē ꝑ diuinū auxiliū qḋ iuſte ſubtrahiē ꝓpter pctm̄: ꝛ talis ſubtractio eſt hui° pcti pena: ꝛ eſt a deo q̄ iuſte retrahit auxiliū ſuū ab ingrato: ꝛ ſic pctm̄ ſequēs ꝓpter ſubtractionē diuini auxilij ꝑ accidēs dr̄ pena p̄cedēt' pcti: ꝛ h̄ mō loquiē apſs di. Propter qḋ tradidit eos deus in deſideria cordis eoꝝ ꝛc. qꝛ ſubtrahēdo ſuū auxiliū ꝑmittunē pctōres vinci a paſſiōib° ſuis ꝛ demonū tēptatiōib°. Alio mō pōt eē pena ex pte ſubſtātie act° pcti q̄ afflictionē inducit: ꝛ hoc ſiue ſit act° interior vt ptꝫ in ira ꝛ inuidia qui notabiliter affligunt ipſum iratum ꝛ inuidū: ſiue ſit actus exterior: ſicut aliqui grauibus laboribus ꝛ damnis opprimunē aliquādo vt expleant actum peccati. ſ̄m illud

C

Tertia ſpecies pcti cōtra luxuriā

Diuiſio

†32.q.7.c. vſus

Differūt ſuſurro et detractor

D

Correctio duplex

an vnū peccatū ſit alterius pena

†27.q.1.c. viduas ī ſi.

¶ Qui cōſentiūt

Sapie.v.

B
C
a ¶ Qui cõſentiũt. Cõſentire eſt tacere cũ poſſis arguere. Uel errorẽ fouere.

Ropt̃ qđ ꝛc̃. Hic cõiter Ca. II de gentib⁹ ꝛ iudeis. Iude⁹ iudicabat gẽtilẽ/ ꝓpter priorẽ ſtatũ. Gẽtilis iudeũ: vterq; homo nõ ſpirit⁹. Si iude⁹ iudicat gẽtilem de idolatria: ꝛ ipſi idolatre. Si gẽtilis iudeũ de legis p̃uaricatõe: ꝛ ipſe p̃uaricator naturalis legis. c ¶ Inexcuſabilis. Quia tu ipſe teſtis es dãnatiõis tue: dũ aliũ iudicas: quare hoc: q2 eadẽ agis. d ¶ Qui iudicas. In quo oſtẽdit ſe eẽ qđ nõ eſt. i. iuſtum. Qui iudi. Propt̃ iudeos hoc: ꝛ ſi nondũ eos nominatim exprimit: q̃ in lege gloriant̃: et agũt que damnãt: ꝛ q2 nõdũ nominatim eos exprimit. iđ dicit ira in oẽm aiam hominis operãtis malũ iudei ꝛ greci. Et glia oĩ opanti bonũ iudeo ꝛ greco.

Mat.7.a
32.q.6.c
nihil

e ¶ Eadem enim agis. Inanẽ excuſationẽ gẽtiũ ꝛ iudeorum ſua auctoritate deſtruit aplš. poſſet eñi excuſationẽ peccati ſui dicere iude⁹: Et ſi eadem me iudeũ defendit genus et lex: me gentilem ignorãtia: ꝯtra apoſtolus. f ¶ Qui talia agunt. Haymo. Qui talia faciũt que in aliis reprehẽdunt. Qui in iudicio attendunt perſonas potentũ diuitum ꝓpinquoꝝ. g ¶ Exiſtimas autẽ homo. Cõmuniter legit̃ hoc capl̃m ꝯtra iudeos ꝛ gẽtiles: põt tñ ꝛ ſpecialiter legi cõtra ſupſtitioſuz quemlibet eccleſie prelatũ. h ¶ Quia tu effugies. Peccas dum tibi impunitatẽ ꝓmittis. grauius: q2 cõtẽnis bonũ dei: ꝛ ignoras te cõtẽnere/ ꝛ an hoc facis? Increpatio: q̃ſi mirũ. i ¶ An di. bonitat̃. Amb. Copioſa eſt bonitas q̃ multa vel multis peccãtibus multa bona miſtrat: blãdiẽs vt ad penitentiã attrahat. Copioſa patiẽtia: que tot ꝛ tãta peccãtes ſuſtinet: nec cito punit ꝛ hoc eſt lõganimitatis: q2 nõ ad horã eſt/ ſ3 lõga: p multa expectans tẽpora. Hec ꝯtẽnit q̃ nõ ſic vtit̃ ad pñiam vt de⁹ intẽdit: ſ3 ad ipunitatẽ ꝯtit. k ¶ Patiẽtie et. Aug⁹. Patiẽtia eſt q̃ p ſupbiã ꝛ ꝓcaci mẽte peccãtes nõ ſtatim punit. Lõganimitas eſt q̃ p ĩfirmitatẽ ꝛ nõ deliberati animi malicia peccantes diu ꝓuenit expectãs ad pñiam. l ¶ Ignoras. Tres pctõꝝ gradus in his trib⁹ verſibus annotant̃. p̃m⁹ dũ ipunitatẽ ꝓmittis/ ibi: Exiſtimas. ſcđs ꝛ grauior: q2 ꝯtẽnĩſ bonũ dei/ ibi: An diuitias. terti⁹ ꝛ grauiſſim⁹: q2 ignoras te ꝯtẽnere/ ibi: Ignoras ꝛc̃. m ¶ Scđ3 du. au. Sũt eñi q̃dã q̃b⁹ mala que agũt diſplicẽt ꝛ ducti penitẽtia cordis

Patientia copioſa

Pctõꝝ gradus tres

¶ vt nullus excuſet̃.
a qui cõſentiũt faciẽtibus.
¶ q2 oĩs faciẽs ꝛ cõſentiẽs dignus eſt morte.

b Ropt̃ qđ inex C. II a
a ¶ tã iudeus q̃ gẽtilis.
a cuſabilis es o hõ oĩs
q̃ iudicas? In q̃ eñi iudicas alteꝝ:
c teipm̃ cõdẽnas. Eadẽ eñi agis q̃
a ¶ q. vos ita opinamini: nos aũt ſcim⁹.
¶ vel vere inexcuſabilis es. ¶ vel aũt.
iudicaſ. Scimus eñi qm̃ iudiciũ b
a ¶ equitatẽ rei nõ pſonas. b ¶ cõtra. c ¶ ſiue iudeos ſiue gentiles.
f dei eſt ſm veritatẽ in eos qui ta- e
a ¶ increpatio cũ ironia. ¶ nos ita ſcimus: ſed tu exiſtimes. ¶ opinaris. ¶ carnalis.
g lia agunt. Exiſtimas autem ho- d
a ¶ Aug⁹. q2 hec ptãs data eſt tibi: ꝛ nõ eſt ĩ mũdo q̃ te iudicet: h q̃tũ ad p̃latos. b ¶ q. d.
mo oĩs qui iudicas eos qui talia e
¶ hoc. ſ. ¶ quocũq; modo.
h agũt ꝛ facies ea: q2 tu effugies iu- f
a ¶ cur ḡ mõ nõ punit: q2 bon⁹ expectat qđ ignorans. an di. ¶ copioſam bonitatẽ.
i dicium dei? An diuitias bonita- g
a ¶ patientiã ꝛ longanimitatẽ. b ¶ Aug⁹. q2 modo tẽpus miſericordie.
k tis eius: et patientie et longani- k
a ¶ ſeuere loquit̃ q2 mens nõ reuocat̃ niſi timore. ¶ ecce deũ neſcis miſericordẽ.
l mitatis contẽnis? Ignoras quo- m
¶ vel patientiã.
niã benignitas dei ad penitentiã n
a ¶ ſed q2 tu dur⁹: ꝛ in malo ſuo ꝑtinax: de quo nec corde penites. a ¶ q̃tũ in ſe eſt.
m te adducit. Scđm duriciam aũt o

Ad Sapie. v. b. Laſſati ſum⁹ in via iniq̃tat̃. Tertio mõ ex pte effect⁹ ꝯſeq̃ntis: ꝛ his duob⁹ modis vltimis vnũ pctm̃ nõ ſolũ eſt pena p̃cedẽt̃ pcti ſ3 etiã ſui. Ad p̃mũ p3 q͂ ꝓcedit de pctõ ſm ſe ꝯſiderato. Ad ſcđm dicẽdũ q͂ hec punitio q̃ aliq̃ p̱mittũt̃ a deo in alia pctã ruere. ad bonũ ꝟtutis ordinat̃: ꝛ q̃ſcũq; ad bonũ peccãtiũ. ſ. cũ poſt pctm̃ hũiliores ꝛ cautiores reſurgũt. ſemp aũt ordinat̃ ad bonũ alioꝝ qui videntes tales de peccato in peccatũ ſic ruere: magis reformidant peccare. B

¶ In ca. i. vbi dr̃ in poſtil. Segregat⁹ in euangeliũ dei.

Additio. i. Dupliciter legit̃ aplš fuiſſe ſegregatus. Uno mõ ab vtero ſynagoge ſeu doctrine phariſeoꝝ corpe ꝛ mẽte. de q̃ intelligit̃ illud Gal. i. Qui me ſegregauit ab vtero mr̃is mee. i. ſynagoge. Alio mõ ſegregat⁹ legit̃ ab aliis aplis nõ mẽte ſ3 corpore. vñ Act. xiii. a. Segregate mihi barnabã ꝛ ſaulũ in opus ad qđ aſſumpſi eos ꝛc̃. ¶ In eo. ca. i. vbi dr̃ in poſtil. Ideo declarat̃ quale ſit iſtud euangeliũ.

¶ **Additio. ii.** Euãgeliũ fuit pluribus exp̃ſſe ꝓmiſſum Eſa. xli. vbi dr̃. Prim⁹ ad ſion dicet: Ecce aſſuz: ꝛ hieruſalẽ euãgeliſtã dabo ꝓut fuit ibidẽ in additiõe declaratũ ꝛc̃.

b ¶ In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Ad obediendũ fidei.

¶ **Additio. iii.** Hoc qđ dicit̃ h ad obediẽdũ fidei videt̃ cõtinuari cũ precedẽtibus ꝛ ſequẽtibus ſic intelligendo. Accepimus apoſtolatũ in omnibus gentibus ad obediendũ fidei. i. vt faciamus gentes obedire fidei.

c ¶ In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Nõ eñi erubeſco euãgeliũ.

¶ **Additio. iiii.** In hoc qđ dicit̃: Nõ eñi erubeſco euãgeliũ. videt̃ ſm Glo. increpare illos q̃ crucẽ chriſti putãt ignominiã: vñ de cruce ꝯfundebãt̃ de q̃ poti⁹ gl̃iari debẽt cũ aplõ: ꝛ ſeq̃t̃ rõ cũ ſubdit: Uirt⁹ dei eſt. i. ꝟtutẽ dei annũciat nõ infirmitatẽ: ſapiẽtiã nõ inſipiẽtiã. hec in glo.

¶ In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Iuſticia eñi dei ĩ eo reuelat̃.

¶ **Additio. v.** Iuſticia dei reuelat̃ ĩ euãgelio ex fide in fidẽ. ſ. ex fide dei ꝓmittẽtis: in fide dei ꝓmiſſa iplẽtis. nã ſicut antiq̃ iuſtificati fuerũt ex fide q̃ crediderũt deo ꝓmittẽti ſalutẽ futurã ad chriſtũ: ſic moderni iuſtificant̃ in fide q̃ credũt deũ ipleuiſſe p xp̃m ꝓmiſſionẽ p̃dictã: qđ ꝓbat p Abacuk. d. Iuſt⁹ aũt ex fide viuit. indifferẽter loquens de p̃terita fide ſiue de p̃ſenti ꝛc̃.

¶ In eo. ca. vbi dr̃ ĩ poſtil. Utrũ vnũ pctm̃ eſſe poſſit ꝛc̃.

¶ **Additio. vi.** Hec queſtio mouetur a ſancto Thoma in prima ſcđe. q. lxxxvii. arti. ii. in cor. queſtionis. ꝛ ſoluit̃ ibi eodẽ modo ſub eiſdẽ ꝟbis. D

Ca. II

Ropter qđ. Poſtq̃ aplš arguit vitia gẽtiliũ. hic ꝯſequẽter arguit vitia iudeoꝝ. ꝛ diuidit̃ in tres: q2 primo oſtẽdit eos in culpa ꝛ pena gentilibus ſimiles. ſcđo q̃ ad aliq̃d peiores/ ibi: Si aũt tu iudeus. tertio quo ad aliq̃d meliores: in principio ſequẽtis ca. Pria adhuc ĩ duas: q2 p̃mo circa ꝓpoſitũ oñdit veritatẽ. ſcđo remouet quorundã errorem/ ibi: Exiſtimas. Primũ oſtẽdit duplici rõne. prima eſt q2 apud gentiles idolatria reputabat̃ meritoria et fornicatio licita: ꝓpter qđ talia publice agebãt. iudei ꝟo p legẽ a deo ſpecialiter ſibi datã cognoſcebãt ambo eſſe ꝓhibita: ꝓpter qđ in manifeſto a talib⁹ abſtinebãt ne ſm legẽ punirent̃: in occulto tñ hec opabant̃ ꝓpter qđ in pctõ erãt gẽtilibus ſiles. ꝛ iđ in fine p̃cedẽt̃ ca. vbi dixit aplš: Qm̃ q̃ talia agũt digni ſũt morte. ꝯcludit: Propt̃ qđ ꝛc̃. o hõ. i. tu iude⁹ gẽtiliter viuẽs q̃ iudicas temerarie gẽtiles: ꝛ cã ſubdit̃: In q̃ eñi iudi. ꝛc̃. ꝛ p3 lr̃a. b ¶ Scim⁹. Hic ponit̃ ſcđa rõ. ſ3 eñi inter pctã manifeſta ꝛ occulta ſit diſtinctio q̃tũ ad humanũ iudiciũ p qđ tm̃ puniunt̃ manifeſta: tñ q̃tũ ad diuinũ iudiciũ nõ eſt in h diſtinctio: q2 punit ſecreta ſicut ꝛ manifeſta: eo q͂ ei nihil eſt occultũ. i. Re. xvi. b. Hõ videt ea q̃ parẽt: de⁹ aũt intuet̃ cor. ꝛ iđ iudei q̃ ſilia pctã faciebãt ĩ occulto erãt ſilr puniẽdi ſicut ꝛ gẽtiles faciẽtes talia ĩ manifeſto: ꝛ ſic h̃r ꝓpoſitũ. ſ. q͂ iudei ſiles gẽtilib⁹ erãt: hui⁹ rõnis ponit ꝟtutẽ. d. Scim⁹ eñi ve. ꝛc̃. i. ſm eq̃tatẽ iuſticie. c ¶ In eos ꝛc̃. Publice vel occulte. d ¶ Exiſtimas aũt. Hic remouet circa dicta duplicẽ errorẽ. ſcđm remouet/ ibi: Nõ eñi eſt acceptio: q̃ꝝ p̃m⁹ eſt: q2 aliq̃ ĩpunitatẽ attribuebãt ſibi ex dilatiõe punitiõis diuie q̃ſi eſſet oblita pctã ſua: h remouet tãq; erroneũ: q2 h ꝓuenit ex dei patiẽtia: q̃ cõcedit pctõribus tp̃s pñie: vt ſi nõ peniteant appareat eoꝝ ꝯdẽnatio mag̃ iuſta: ꝛ ſilr pſeuerãtiũ p̃miatio ĩ bono: hãc ſniaz deducit aplš diffuſe. d. Exiſtimas aũt. Hoc erronee. e ¶ O hõ q̃ ꝛc̃. i. o tu iudee q̃ iudicas gẽtiles temerarie: vt dictũ eſt. f ¶ Quia tu ef. ꝛc̃. i. ei⁹ punitionez ꝓpter pene dilationẽ. q. d. nõ ſic erit: ſed magis ꝯtrariũ: q2 tu abuteris tp̃e miſcđie tibi dato ad penitẽdũ. iđ ſubdit̃: g ¶ An diuitias. i. abũdãtiam. h ¶ Bonitatis ei⁹. Qua a malis nõ ſubtrahit bona nature. i ¶ Et patiẽtie. Qua differt illationẽ pene. k ¶ Et longanimitatis. Qua diu expectat ꝯuerſionẽ hoĩm a malo culpe. l ¶ Cõtẽnis. q. d. ſic ĩpunitatẽ tibi arrogãdo. m ¶ Ignoras qm̃ benig. dei. Te tolerans. n ¶ Ad pe. te adducit. q̃tũ eſt in ſe: q2 inſtinctus ſuos ad bonũ a malis nunq̃ aufert penitus q̃diu ſunt in via: ſed ipſi repellunt eos: ꝛ ſic remanent in fecib⁹ ſuis. iđ ſubdit̃: o ¶ Scđm du. aũt tuã. Quia nõ cedit diuino inſtinctui. durũ eñi in corpalib⁹ dr̃ qđ nõ cedit tangenti: ꝛ ad ſimilitudinẽ

Diuiſio

quatenus eis dat ex eis exire laborãt: de qbus hic nõ loquit. Sũt alij qbus placẽt mala ⁊ de misericordia dei nimis ꝑsumẽtes in eis ꝑtinaciter ꝑdurãt in quo illius ostendũt patientiã ⁊ suã cumulãt sarcinã deterius peccãdo. Sunt ⁊ alij qbus displicẽt qdẽ mala: sed q̃m grauia esse itelligũt: putãt sibi iã nõ posse ignosci: sicut ille q̃ dixit: Maior est iniqtas mea ⁊c. Illi ergo nimia spe deũ nõ iustũ autumãt. Isti ꝓ desperatione deũ nõ bonũ estimãt.

Gen.4.b. Et vtroq̃ ꝑiclitabunt ⁊ sperando ⁊ desperãdo ↄtrarijs reb⁹ ⁊ cõtrarijs affectiõib⁹ laborãtes peribũt. a ¶ Thesaurizas. Accumulas tibi vĩdictã deteri⁹ peccãdo: hec impenitẽtia est blasphemia in spiritũsctm̃. Ista duo occidũt aĩas desperatio ⁊ ꝑuersa spes: his duob⁹ fit blasphemia in spiritũsctm̃.

marc.3.d vñ in euãgelio: Qui peccauerit vel verbũ blasphemie dixerit in spiritũsanctũ nõ remittet ei hic vel in

1.Ioh.5.d. futuro: de quo Iohãnes in epla cano. Est peccatũ ad mortẽ. nõ ꝓ eo dico vt q̃s oret. Peccatũ in spiritũsanctũ fit duob⁹ modis. s. ꝑ obstinationẽ: vl' desperationẽ. Obstinatio est indurare in malicia mẽtis ꝑtinacia: ꝑ quã fit hõ impenitẽs. Et hec impenitẽtia est blasphemia in spiritũsctm̃. Desperatio est q̃ q̃s penit⁹ diffidit de dei bonitate: ⁊ vtrũq̃ dr̃ peccm̃ in spiritũsctm̃ ¶ Ambrosi⁹: Vere in spm̃sctm̃ delinquũt q̃ suam maliciã dei bonitatẽ excedere putant.

Peccatũ in spm̃ sctm̃ fit duob⁹ modis

¶ Haymo. Nõ tibi videat deus sic misericors: vt nõ videat iustus: nec ita iust⁹ vt misereri nõ velit. ¶ Aug⁹. Illud peccm̃ aliq̃ irremissibile dicũt. iõ q̃ taliter peccãtes penitere nõ pñt habẽtes corda indurata velut lapides. de quo Iob: Induratũ est cor

Iob.41.c eius velut lapis. Alij dicũt irremissibile: q̃ taliter peccãtes nunq̃ penitẽt. cũ tñ possint. ⁊ iõ nunq̃ eis

matth.12.c remittit. vñ supra Mattheũ dicit: Tãta est labes illius pcti: vt depcandi vtilitatẽ humilitate subire nõ possit: etiã si peccatũ mala cõsciẽtia cognoscere ⁊

marc.3.d enũciare cogat. Sup Marcũ dr̃ q̃ talis peccãs digne penitere nõ possit. Sʒ breuiter intelligẽdũ videt. Nõ posse nisi vix ⁊ difficilẽ ⁊ raro. vñ Aug⁹. Q̃si inuit⁹ in reos vindicat dñs: q̃ in vitã nõ in mortẽ a ꝑncipio ↄstituit hoĩes. Idẽ ista impenitẽtia vel cor impenitẽs q̃ndiu q̃sq̃ in hac carne viuit nõ põt iudicari. de nullo eñi desperãdũ est: q̃ndiu patientia

B dei ad penitẽtiã adducit. b ¶ Qui reddet vni. Qui mõ illis q̃s liberat nõ reddit: cui⁹ etiã erga iniq̃s mõ larga est bonitas. In futuro aũt reddet mala ꝓ malis: q̃m iust⁹: Bona ꝓ malis: q̃m bon⁹ ⁊ iustus. Tñ mala ꝓ bonis nõ reddet: q̃m iniustus nõ est. Ad iusticiã ꝑtinet vt nunq̃ supplicio careãt q̃rũ mens i hac vita nũq̃ voluit carere pctõ: ⁊ vt nullus iniquo det termin⁹ vitiõis: q̃ q̃ndiu valuit habere noluit terminũ criminis: q̃re nõ obstat pro tp̃ali pctõ eternaliter puniri hoĩem. ¶ Ambro. Nullũ malũ impunitũ ⁊c. hinc est q̃ aliq̃ malã volũtatẽ in reprobis tm̃ penã esse volũt ⁊ nõ culpã: q̃ nihil meret. Alij tñ culpã ⁊ penã ⁊ si nihil mereat sicut bona volũtas in bonis: nec manet impunita: q̃ ip̃a in se pena: vel hoc dicũt intelligi solũ de statu p̃sentis vite. c ¶ Indignatio. Ne videatur ira ei: ⁊ nõ vindicare: vñ tribulatio ⁊ angustia. d ¶ Tribulatio. et angu. interim in aĩa sola añ iudiciũ. post iudiciũ aũt: ira ⁊ idignatio. e ¶ In oẽm. Q̃d. s. indefinite ibi: his aũt q̃. hic vniuersalr̃: vt icludat iudeũ ⁊ gẽtilẽ. f ¶ Aiam. Dicit q̃ de incredulo agit: aĩa cui⁹ ꝓ ꝑfidia artabit ip̃ũali pena. g ¶ Iudei pri.

nota de bonitate

Act.10.e Amb. Iudeũ sꝑ anteponit: q̃ credẽs xp̃ẽ abraã honorificẽtior est: diffidẽs peior tractãd⁹ q̃ ꝓmissa patrib⁹ refutauit. h ¶ Nõ est eñi ⁊c. Coeq̃ iudeũ: ⁊ gẽtilẽ i pena ⁊ glia: q̃ de⁹ iudicat nõ ſm ꝑsonas ſʒ ſm merita: q̃ vtrosq̃ ſm modũ pcti dãnat. ¶ Amb. Prerogatiuũ gener' nõ sequit vt suscipiat cã patrũ diffidẽtẽ: vl' abiciat a se xp̃ẽ idignitatẽ parẽtũ credẽtẽ: sʒ vnũquẽq̃ ꝓprio merito aut remunerat aut ↄdẽnat. i ¶ Sine le. Aug⁹. Dicebat ei apls ꝑ illa lege quã dedit moyses ꝑplo isrl'. Iõ ergo gẽtiles sine lege dixit: q̃ talẽ legẽ scriptã nõ acceperãt quã se accepisse gliabant iudei. k ¶ In lege. Aug⁹. Qui nouerũt diuisa mãdata: auferet ab eis excusatio: quã alij habẽt de ignorãtia. Sʒ nec ipsi sine pena erũt. Et ſʒ grau⁹ sit peccare hoĩem sciẽtẽ q̃ nesciẽtẽ: nõ iõ tñ ad ignorãtie tenebras fugiẽdũ. aliud est eñi nescisse: aliud scire noluisse. l ¶ Iudicabũt. Nõ vt q̃si ꝑ ignẽ

Mat.10.b salui fiãt: vt q̃dã dicũt: sed prorsus peribũt. Dicit eñ xp̃s: q̃ tolerabili⁹ erit sodome in iudicio q̃ iudeis in xp̃o nõ credẽtib⁹. ⁊ item q̃ excusationẽ nõ habebũt de pctõ infidelitatis: q̃ venit ⁊ locut⁹ est eis. de quo habẽt excusationẽ illi q̃b⁹ nec ꝑ se nec ꝑ suos locutus est: q̃ tñ nõ effugiẽt damnationẽ: q̃ q̃ sine. l. p. s. l. p. leuiora

Luc.12.f tñ passuri: q̃ cui plus cõmittit plus ab eo exigit: q̃ seruus sci. vo. d. s. ⁊. n. fa. ⁊c. m ¶ Nõ enim audito. Ambro. Nõne lex sola saluat: nõ: q̃ nõ facit iustos. ⁊ ꝗ hoc est. nõ

a tuã: et cor impenitẽs thesaurizas
a ¶ exercendã. b ¶ q̃n oĩa apta ⁊ q̃n reuelabitur q̃d a nobis modo nescit.
tibi irãm i die ire et reuelatiõis iu
¶ iusti.
b sti iudicij dei: † q̃ reddet vnicuiq̃
ſm opa† ei⁹: His q̃dẽ qui ſm pa
a ¶ bñ vſi patiẽtia dei bñ operant. b ¶ sunt c ¶ q̃ fulgebũt iusti vt sol in regno pa. sui.
tientiam boni opẽris gloriãm et
a ¶ q̃ ad dexterã dei facti. b ¶ q̃ q̃d habebũt ꝑmanebit. c ¶ qui hac intentiõe bona opati sunt nõ vt videant vt hypocrite.
honorẽ: et incorruptionẽ quẽren
a ¶ vt vos romani.
tibus vitaʒ eternã. His aũtẽ qui
¶ vel q̃ ↄtẽdũt deo nolẽtes penitere. ¶ sũt
sunt ex contẽtione: et qui non ac
a ¶ cũ eis dr̃. b ¶ diffidentes de iudicio futuro. a ¶ ĩpunitati. b ¶ pena. ¶ p⁹ iudiciũ c ¶ erit in die iudicij. ¶ q̃ sibi idignabunt
quiescunt vẽritati: crẽdunt autẽ
iniquitati: irã et indignatio tri
a ¶ añ iudiciũ. ¶ q̃d ꝑus ira. b ¶ q̃d indignatio. ¶ tam iudei q̃ gentilis. a ¶ maxime quia ⁊ scriptã legem habuit.
bulãtio et angũstia in omnẽ ani
mã operãtis malũ: iudei ꝑmũm
a ¶ gentilis. b ¶ q̃d supra incorruptio.
⁊ grẽci. Glia aũt ⁊ honor et pax
a ¶ ꝑe vel q̃ melius instruct⁹ melius opat.
omi operãti bonũ: iudeo ꝑmũm
¶ gentili.
b ⁊ greco. † Nõ est eñi ꝑsonaꝝ accep
¶ quia.
tio apud deum. Quicũq̃ enim
a ¶ scripta. i. gentiles. b ¶ non pro legis ꝑuaricatione. ¶ damnabunt.
sine lẽge peccauerũt: sine lege pe
a ¶ .i. iudei. ¶ legem scriptã habẽtes.
ribũt. Et q̃cũq̃ in lẽge peccaue
a ¶ etiã ꝓ legis ꝑuaricatione in quo aggrauat eos. ¶ .i. nõ ꝓ auditu legis.
runt pẽr legem iudicabunt. Nõ
enim auditores legis iusti sunt

huius dr̃ cor durũ q̃d nõ obedit instigãti ad bonũ. a ¶ Thesauri. tibi irã. i. accumulas tibi penã. b ¶ In die ire. i. vltiõis eterne. c ¶ Et reuela. ⁊c. dei. tũc eñ reuelabunt secreta cordis vrĩ. d ¶ Qui red. ⁊c. s. bonis ꝑmia. iõ seq̃t. e ¶ His q̃dẽ ⁊c. i. illis q̃ patiẽtia dei vsi sũt ad bñ opandũ f ¶ Gloriã ⁊ ho. recipient eñ ꝑmiũ ꝓ ↄtute in q̃ ↄsistit rõ honoris: q̃ ſm ꝑhm. Honor ẽ ↄtutis ꝑmiũ. recipiẽt eñi hũc honorẽ corã multis. s. corã multitudine angeloꝝ in quo rõ glĩe cõsistit: q̃ est mãifestatio honoris. vñ glia dr̃ a claritate q̃si q̃dã claria. c. mutata in. g. g ¶ Et icorrup. q̃ electi resurgẽt i vitã imortalem et beatã et q̃ malis ꝑ oppositũ reddunt tormẽta. iõ sbdit: h ¶ His aũt q̃ ⁊c. i. pctõrib⁹ obduratis: quoꝝ aĩa sꝑ ↄtẽdit: vt dr̃. viij. ethicoꝝ. q̃ synderesis seu dictamen rõnis malo remurmurat ⁊ sensualitas ad ip̃m sequitur. ⁊ sic est cõtẽtio inter ptes aĩe. i ¶ Qui nõ ac. ve. s. diuine pulsanti ad ostiũ cordis per se ad bonũ instigãdo ⁊ ꝑ suos predicatores mouendo. k ¶ Credũt ãt iniq. i. diabolo iniq̃tatẽ suggerẽti ꝑ se ⁊ ꝑ ministros suos. l ¶ Ira ⁊ idi. s. ĩmi iudicis. m ¶ Tribulatio. i. ꝓlatõe inie Mat. xxv. d. Ite maledic. i ig. eter. ⁊c. n ¶ In oẽm aĩam ho. ⁊c. i. in omnẽ hoĩem malũ. noĩat eniʒ ꝑ totũ cõpositũ a ꝑte dignior: sic Exo. i. a. Oẽs aĩe q̃ egresse sũt de femore iacob. i. oẽs homies. o ¶ Iudei pri. ⁊ gre. isti eñi pre alijs gẽtib⁹ habebãt auxilia diuia ↄ pctã. iudei eñ ꝑ legẽ. greci ꝑ sapiam acq̃sitam: q̃ tũc ꝑhia vigebat in grecia, ꝓpẽ q̃d pctã istoꝝ magis erãt grauia. ⁊ ꝑ consequẽs magis punięda. p ¶ Glia aũt ⁊ h. ⁊c. ex dict' ꝑʒ hec lr̃a. q ¶ Nõ eñ ẽ ac. Hic remouet error scd̃s ⁊ prio põit hec remotio. scd̃o cuiusdã dicti declaratio ibi: Cũ eñi gẽ. Error ãt iste erat aliq̃x iudeoꝝ ĩpunitatẽ sibi arrogantiũ: eo q̃ legẽ a d̃o recepant ꝑ ceter' gẽtib⁹. ſm q̃ dr̃ ps. cxlvij. b. Nõ fec̃ talr̃ oĩ na. ⁊c. ꝗ igr̃ remouet/ di. Nõ eñi est ac. ⁊c. dimittẽdo ꝑ ceter' ĩpunita iudeoꝝ pctã. r ¶ Quicũq̃ eñi ⁊c. i. legẽ scp̃tã nõ hñtes q̃les fuerũt gẽtiles. s ¶ Sine le. s. scp̃ta. t ¶ Peribũt. q̃ habuerũt legẽ naturalẽ bonũ ⁊ malũ oñdẽtẽ: vt postea d̃clarabit. v ¶ Et q̃cũ. ⁊c. i. legẽ mosaicã hñtes cuiusmõi fuerũt iudei. x ¶ Per le. ⁊c. i. puniẽt inq̃tũ trãsgressi sũt eã: ⁊ subdit rõ. y ¶ Non eñi ⁊c. q. d. receptio legis nisi sequat implẽtio opis nõ iustificat. ⁊ iõ de illa acceptiõe nõ debet sibi aliq̃s impunitatẽ arrogare.

Phus aristus

D

† De pe. di. 4. c. si ex bono

Eph.6.b
Col.3.d

Diuisio

Sed fac

F E h eſt:nõ eni ꝓauditũ ſed factores quicũq; qd̃ q̃dẽ eſt ꝑ grãm. a ¶ Sʒ facto res.i.qui credũt in chri ſtũ/quẽ lex ꝓmiſit:quicũq; ſint qd̃ nõ eſt niſi ꝑ grã.
†19.q.2.c. duc lũt b ¶ Factores. Legis: iuſtificabũt.i.iuſti deputabunt: vel iuſti fiẽt a deo:vt ſint factores. nõ qui ant erãt factores poſt iuſtificabunt:vt ſi diceretur/hoĩes creabunt:q2 ipã creatiõe fit vt ſint homines:ſic ipſi non q̃ ante erãt factores iuſtificabũtur:q2 etiã gẽtes.⁊ h eſt: c ¶ Cũ eni gẽtes. Cuʒ eni dixerat gentilẽ damnari ſi male operaret.ſaluari:ſi bene. ſed cum legem nõ habeat: q̃ſi neſciat quid ſit bonũ quidve malũ:videret ſibi neutrũ debere imputari. Cõtra apoſtolus: Et ſi nõ habeat ſcriptã legẽ:habet naturalẽ: q2 intelligit ⁊ ſibi conſcius eſt quid ſit bonũ/⁊ q̃d ſit malũ. ⁊ ideo credẽdus eſt bñ vł male operari:⁊ merito ſaluari vel dãnari: bñ opari dico:⁊ſaluari qd̃ nõ eſt niſi ꝑ grãm ⁊ fidẽ:q̃ renouat naturalẽ imaginẽ dei in hoĩe ex vitio et vetuſtate ſopitã: ſine qua renouatione male operat:⁊ dãnat accuſante eã cõſcientia. vitiũ quippe ↄtra naturam eſt qd̃ vtiq; ſanat
F grã. Nõ eni vſq; adeo in humana aĩa imago terrenorũ affectuũ labe detrita eſt vt nulla in ea lineamenta remanſerint. Nõ omino delectã eſt qd̃ ibi ꝑ imaginẽ dei cũ crearetur ipreſſum eſt. Proinde vitio ſanato ꝑ grãm:naturaliter fiũt ea q̃ legis ſũt. Nõ q ꝑ nature nomẽ negata ſit grã:ſed potius ꝑ grãʒ reparata natura: q̃ grã iteriori hoĩe renouato lex iuſticie reſcribitur quam deleuerat culpa.
d ¶ Opus le. Eſt fides quã vltro habẽt in cordibus.i.intimo affectu vbi fides ꝑ dilectionẽ opat.
e ¶ Si aũt tu. Hic iudeos aggredit grauꝰ accuſans eos d̃ pctis eo q plura haberent auxilia.
f ¶ Ducẽ eẽ ce.cecos ⁊ in tenebris exiſtẽtes dicit gẽtiles q̃ ⁊ rõne ꝓuati ceci ſũt:⁊ ſi q̃d ſciũt/tñ in tenebris ſũt. g ¶ Habẽtẽ formã. Et alius exẽplum ſcientie legis ſue:⁊ veritatis. quidã eni ſciẽtiã ⁊ intellectũ alicuꝰ libri habẽt. ⁊ ita ſentiunt ſicut auctor ipſe ſenſit: nõ tñ habẽt inde veritateʒ:
G q2 neſci/

a ¶ ⁊ ſi apđ hoĩes.b ¶.i.grã iuſtificat eos. vt adipleãt legẽ:q2 nõ faciũt vt iuſtificent ſʒ iuſtificant vt faciãt. c ¶ iuſti habebunt.
a b apđ deũ:ſʒ factores iuſtificabũ/ a
a ¶ factores iuſtificabũt quia etiã gẽtes: ⁊ hoc eſt cũ eni. ¶ ſcriptam.
c tur.†Cũ eni gẽtes q̃ legẽ non ha b
a ¶ Orige. Naturali rõne illuminati diſcernũt facienda ⁊ vitãda qđ faceret lex.b ¶.ſ.q lex mãdat.ſ.credere in deũ ⁊ in xp̃m:q̃uis.
bẽt:naturaliter eã q̃ legis ſũt fa/ c
¶ ſcriptam moyſi.
ciũt: eiuſmodi legẽ nõ habẽtes: d
¶ valent ſibi legẽ. a ¶ iudicijs operũ dum hec laudant:illa damnant.
d ipſi ſibi ſunt lex:q̃ oſtẽdũt opus e f
¶ firmiter fixum rationi eorum.
legis ſcriptũm in cordibus ſuis:
a ¶ vñ ipſi ſibi teſtes erũt boni vł mali inde ſcientes ſe merito damnari vel ſaluari.
b ¶ ⁊ ſi alijs nõ videat.
teſtimonium reddente illis con/ g
a ¶ nõ ſolũmõ ↄſcia opeꝝ ſʒ etiã cogitationũ malaꝝ ⁊ bonaꝝ:vel genitiui ꝓ ablatiuis mo
ſcientia ipſoruʒ:⁊ inter ſe cogita b
re grecoꝝ. ¶ h de nõ credẽtibꝰ. ¶ vł hus.
tionum inuicẽ accuſantium: aut
a ¶ hoc de credentibus.b ¶ iudicij.c ¶ reddente teſtimoniũ. ¶ vel hus.
etiam defendentium in diẽ cũm
a ¶.i.aperta erũt. b ¶ q̃ modo ſũt occulta.
iudicabit deus occulta hominũ
¶ qđ totũ eſt certũ ſm euãge.⁊c̃.a ¶.i.paulꝰ qđ.ſ.paulus annũciat.b ¶ q2 pater nemĩnẽ iudicat ſed omne iudiciũ dedit filio.
ſm euangelium meum per ie/ k
a ¶ gentilis habet tñ naturalem legẽ: tu iudeꝰ plura. b ¶ a iuda p̃triarcha ex cognatio
c ſum chriſtum. Si autem tu iudę l
ne tibi h nomẽ venit.a ¶ nõ vagaris erroribus
us cognominaris⁊ requieſcis in m
bus vt q̃ ſine lege. a ¶ de cognitiõe dei.
b ¶ de redẽptiõe quã tibi ꝑ ꝓphas nũciauit.
lege: et glõriaris in deo: et nõſti n o
a ¶ de vtilibꝰ vtiliora ſcis eligere.
volũtatẽ eiꝰ: et probas vtiliora p
inſtructus per legem:confidis te q r
a ¶ quaſi nõ intelligentiũ. b ¶ quod etiã illuminare poſſis.
f ipſum ducem eſſe cęcorũ:lumen s t
eorũ qui in tenebris ſunt: erudi/ v
¶ nondũ ꝑfectorũ iudeorũ.
torem inſipientium: magiſtrum x
a ¶ iudeoꝝ q̃ de lege diſſerere neſciũt.b ¶.i.ꝑ
g infantium habentẽ formã ſcien/ y
fectionẽ ſciẽtie. ¶ cũ hec oĩa habeas.
tię/⁊ veritatis in lege. Qui ergo z a
¶ cur.
alium doces: teipſum non do/
¶ ſicut lex dicit.
ces. Qui prędicas nõ furandũ/ b
¶ ſenſum de chriſto in lege.
furaris. Qui dicis nõ mechãdũ/ c
¶ veritatẽ xp̃i de lege tollis:⁊ mẽdaciũ ponis.
mecharis. Qui abomiaris idola: d
a ¶ xp̃m negãdo. ¶ cultũ dei dãdo idolis
ſacrilegiũ facis. Qui i lege gl'iaris: e f
qđ ſepe fecerũt iudei. a ¶ dñ ſenſum legis q̃ eſt de incarnatione ⁊ diuinitate p̃teritis.
b ¶.i.cauſa es quare deũ inhonorãt ⁊ vere.
per p̃uaricationẽ legis deũ inho g

⁂ a ¶ Sʒ fa.iu. quicũq; ſint illi ſiue iudei ſiue gẽtiles. b ¶ Cũ eni gẽ. Hic declarat quoddã dictũ.ſ. q gẽtiles habuerũt legẽ naturalẽ.iõ facientes ↄ̃ dictamen illiꝰ legis merebant puniri. ⁊ viuẽtes ſm ipſam p̃miari. ꝓpter qđ obſeruatio leg' naturalis cũ fide ⁊ cultu vniꝰ dei:ad qđ etiã inducit rõ naturalis aliquo modo ſufficit ad ſalutẽ gentiũ vſq; ad publicationeʒ euãgelij: q2 nõ tenebant ad legem moyſi. dicit igit: Cũ eni gẽtes que legẽ nõ habẽt.ſ.moſaicam. G
c ¶ Naturaliter ea q̃ le. ſunt faciũt.i.ex naturali dictamine rõnis. d ¶ Eiuſmodi legẽ nõ habẽtes. ſcʒ moſaicã. e ¶ Ipſi ſibi ſunt lex.i.rõ naturalis q̃ eſt p̃ncipalior pars hoĩs. ꝓpter qđ dicit totꝰ hõ:vt dictũ eſt ſupra:ipã q̃dẽ eſt eis lex:q2 lex ſcripta diuina vel humana eſt a lege naturali deriuata q̃tũ ad agibilia:q2 prima principia agibiliũ ſunt impreſſa intellectui practico ex q̃bus deriuant leges q̃ſi q̃dã cõcluſiones: ſicut intellectui ſpeculatiuo impſſa ſũt prima principia ſpeculabiliũ ex q̃bus deriuant ſcientie tanq̃ quedã veritates ↄcluſe. f ¶ Qui oſtẽdũt opꝰ legis ſcriptũ in cordi.ſuis. Qđ declarat ꝑ effectũ dicẽs: g ¶ Teſtimoniũ reddẽte il.ↄſciẽtia ipoꝝ. Que ex naturali dictamine rõnis recalcitrat malo ⁊ ↄſentit bono. h ¶ Et inter ſe cogita.⁊c̃. Aut etiã defendentiũ.dicunt aũt cogitationes accuſantes male ⁊ defendẽtes bone que examinant ⁊ declarant corã naturali iudicatorio hoĩs:ſicut coram iudice ꝑ prima p̃ncipia operabiliũ naturaliter inſerta: ſicut eſt illud: Hoc facias alij qđ tibi vis fieri. et nõ facias alteri qđ tibi nõ vis fieri. ⁊ lʒ hoc iudicium fiat in p̃ſenti:tñ multo clarius fiet in die iudicij.ideo ſeqt: In die cũ iudicabit ⁊c̃. i ¶ Scđm euã.meũ. Licʒ eñ euãgeliũ ſit ſoliꝰ xp̃i tanq̃ actoris:tñ dr̃ euãgeliũ apli tanq̃ eiꝰ p̃dicatoris. k ¶ Per ie.xp̃m. Finale eni iudiciũ exercebit ꝑ eũ. l ¶ Si aũt tu ⁊c̃. Priꝰ apoſtolus oſtẽdit iudeos ⁊ gentiles in culpa ⁊ pena fuiſſe ſimiles.hic oſtendit iudeos in aliquo peiores. ⁊ hoc eſt ex duobus.ſcđm ponit/ibi:Circũciſio. Primũ autẽ eſt beneficiũ legis accepte per quã iudei pre ceteris gentibus a deo fuerũt ſublimati. ſm q dicit Deutero.iiij.a. Que eſt eniʒ alia gens ſic inclita:vt habeat cerimonias iuſtaq; iudicia ⁊ vniuerſam legẽ. ⁊ quãto ſtatus altior:tãto caſus grauior erat.et ideo peccatũ iudeorũ grauius erat peccato gentiliũ in eodẽ genere peccati. dicit igit: Si aũt tu iudeus cognominaris. Et dicit cognominaris:q2 primo nominati ſunt hebrei ab heber. in cuius familia manſit lingua hebraica q̃ prius erat oĩbus cõmunis: Geñ. xi.a. Erat aũt terra labij vnius ⁊c̃. poſtea noĩati ſunt iſraelite a iacob qui noĩatus eſt iſrł: Geñ.xxxi. Et vltra iudei a tribu iuda nobiliori. m ¶ Et req.in lege. Non vagando ꝑ varios errores ſicut gentiles. Diuiſio.
H
n ¶ Et gl'iaris in deo.i.in noticia vnius dei.
o ¶ Et noſti vo.eius.i. precepta in lege expreſſa.
p ¶ Et p.vtiliora.i.ſcis eligere meliora. q ¶ Inſtructꝰ ꝑ legẽ. Que oſtẽdit oĩa iſta ⁊ nõ ſolũ ad regimen ꝓpriũ ſed etiã aliorũ.idẽo ſubdit: r ¶ Confidis teipm. Preſumẽdo de tali inſtructione.
s ¶ Ducẽ eẽ cecoꝝ. Quo ad fidẽ. t ¶ Lumẽ eorũ q̃ in te.ſunt. q̃tũ ad mores. v ¶ Eruditoreʒ inſipie. q̃tũ ad maiores. x ¶ Magiſtrũ infantiũ. q̃tũ ad minores. y ¶ Habentẽ formã ſciẽtie. In ſpeculatiuis. z ¶ Et ve.in lege. In practicis. ꝓpter quod cõcludit peccati grauitatem dicens:
a ¶ Qui g̃ aliũ doces. Teipm nõ doces.⁊ ſic peccas in teipm. b ¶ Qui p̃di.nõ furan. Et ſic peccas in ꝓximũ ꝑ ↄcupiſcẽtiã oculoꝝ. c ¶ Qui dicis nõ me.mecharis. Et ſic peccas in ꝓximũ ꝑ cõcupiſcẽtiã carnis. d ¶ Qui abomiaris idola. Iudei enim poſt reditũ captiuitatis babylonice non dicunt idolatraſſe niſi aliqui pauci machabeoꝝ tpe. ⁊ timore magis mortis q̃ amore idolatrie ſaltem ꝓ maiori parte.tñ fuerũt hoĩes valde cupidi:vt teſtant etiã iudei ⁊ maxime circa tẽpora xp̃i: ꝓpter qđ aliqua deputata ad cultũ diuinũ ſacerdotes et miniſtri tẽpli ſuis vſibus applicabãt.iõ ſubdit: e ¶ Sacrilegiũ facis. Qđ eſt furtũ ſacre rei. f ¶ Qui in le.glo. A deo tibi data. g ¶ Per p̃.le.deũ inhono. q̃tũ eſt
⁂ in te.⁊ ad

q2 nesciūt quō sit verū: nec etiā esse verū: ſ3 iude⁹ iactat se habere sensum legis ⁊ scire verū esse sensū illum legis: ita vt aliis habere volētibus sit exēplar.
a ¶ Nomē eni dei ⁊c. Inē gētes blasphemat nomē dei p iudeos: q2 credētib⁹ iudei suadere nitebāt xp̄m nō esse deū dicēdū. Et q2 olim gentes nō aduertebāt iudeos sibi traditos pro noxis suis: s3 idolis suis dabāt gloriā de victoria q̄si iudeoꝝ deū vicissent i iudeis.
b ¶ Circūcisio q. Ōndit sup legē nō iuuare eos. mō circūcisionē. c ¶ Prodest Quia obediēdo deo: signū facit veritatis: dum pplo rudis: sub timore dei custodit.
Prodest. Hic dicit ⁊ in se quētibus: Si circūcidamini xp̄s nihil vob pderit. Scd̄m statū diuersoꝝ tēpoꝝ h vult intelligi. Nā ſm statū veteris testa. olim profuit circūcisio: sed nō pfuit ad salutē: si ne spūalis legis obseruātia. Modo aūt. i. tpe grē postq̄ exhibita est veritas nihil pdest. d ¶ Si legē obser. Amb. Ut deponas oia turpia: vt cor circūcidas: ⁊ credas xp̄o. e ¶ Nōne. Cōparatōe sui te dānabilē ostēdit: q̄ nō p naturā neq3 per circūcisionē: sed p legē nouissi: qd̄ ille p naturā. i. christū f ¶ Judica. pp̄u. Videt q̄ in p̄senti loco dicere gētes q̄ in p̄putio carnis ad fidē xp̄i venerūt: quas legē spiritualem seruātes cōparat ⁊ prefert iudeis: qui per litterā ⁊ circūcisionē carnis p̄uaricatores sunt legis q̄s ⁊ iudicādos ab illis dicit. g ¶ Nō eni qui ⁊c. Unde iudeus potest fieri gētilis: ⁊ gētilis iudeus. nō eni ⁊c. h ¶ Judeus. Interpretat cōfitēs: qui enim vere credit et recte confitetur vere est iudeus. i ¶ Circūci. cor. Orige. Est que purificat aīam ⁊ vitiorum maculas abscindit. k ¶ Cui⁹ laus. Amb. Laudat deus credentē nō carne circūcisum. Judeoꝝ laus ex hominibus est: qui si faciūt qd̄ lex iubet: sine spū tū timore pene nō amore iustitie: et ita nō ē corā dō qd̄ apparet corā homine. l ¶ Non ex hominibus sed ex deo. Aug⁹. Est illa circūcisio qua illicita cōcupiscētia amputatur quod nō fit littera docente ⁊ iuuante sed spiritu adiuuante ⁊ subsequēte. Ca. III

Quid ergo am. ⁊c. Obijcit qd̄ videt posse obijci: vt soluat quādoq̄dē iudeus fit gētilis: ⁊ ecōuerso. ergo q̄d est plus iudeo qui dr̄ pplꝰ peculiaris dei: q̄ gentili qui dicit canis immundus? Aut quid cōsecutus est de circūcisione: ad hoc valuit quidē olim: sed nō ido digniores in fide: ⁊ hoc est: multū plus est iudeo ſm priorē statū: ⁊ hoc per omnem modū. Omnis modus vel in administratione tēporaliū: vel reseratione spūaliū: in quoꝝ vtroq3 multa iudeis deus fecit: q̄ nō gentib⁹: ⁊ ita ſm priorē statum digniores. n ¶ Primū quidē q2 credita sunt illis eloq̄a dei. Quasi v alia minora de tēporalibus

a ¶ Ezechielis verba pphete p suis ponit.
a noras.† Nomē eni dei p vos blas- a
a ¶ hodie q2 in xp̄o pat blasphemat: sicut ipse ait: Qui me recipit nō me solū recipit s3 eū qui me misit: sicut olim in iudeos videbāt gētes vicisse deū. b ¶ de 2tēporaneis ab Ezechiele.
phemat inter gētes: sicut scriptū
a ¶ ⁊ cū talis sis circūcisio nō pdest. b ¶ tibi qui es de genere abraam.
b est.† Circūcisio quidē pdest si legē b
b a ¶ xp̄o credas spūalit̄ custodias. ¶ si q̄ circūcisio exigit nō imples: sc3 vt credas in xp̄m.
obserues: si aūt p̄uaricator legis
a ¶ carnalis. b ¶ nō plus valet q̄ p̄putiū.
sis: circūcisio tua p̄putiū facta est. c
¶ a 2trario. a ¶ gētilis q̄libet. b ¶ mādatū p qd̄ hō iustificat: vel fidē xp̄i quā lex venturā ad iustificationē p̄dixit.
Si igit p̄putiū iusticiā legis custo d
e a ¶ vt sit filꝰ abrae q̄ est pr̄ fidei: q̄si nemo pōt
e diat: nōne p̄putiū illi⁹ in circūcisiō f
boc negare. ¶ nōne.
f ne reputabitur? Et iudicabit id qd̄ g
¶ per gratiā reparata. ¶ p̄ficiens.
ex natura est p̄putiū legē cōsūmās
a ¶ q̄uis doctus sis. b ¶ per scriptā legem. c ¶ que est signū depositionis vitioꝝ.
te: qui per litterā ⁊ circūcisionem b
g p̄uaricator legis es. Non enim i
a ¶ iudeus est noīe ⁊ natione: q̄ labiꝭ 2fitet. ⁊ corde est remotus. b ¶ vere.
b qui in manifesto iudeus est: neq3 k
¶ manufacta est. ¶ ablatione cutis. ¶ vera.
i que i manifesto in carne est circūci
¶ corde cōfitens. ¶ est verus.
sio: sed q̄ in abscōdito iudeus est: ⁊ m
¶ mūdatio. ¶ est vera. ¶ facta p spiritūsctm̄.
circūcisio cordis in spiritu non lit-
a ¶ nō lapideis cultris vt lra docet. b ¶ .i. q̄ vera laudabilis nō est ex hoīe sed ex grā dei.
k terā: cuius laus nō ex hominibus n o
sed ex deo est. Caplm̄ III p

a ¶ ſm priorē statū. ¶ de lege ⁊ legalibus obseruātiis.
m Quid ergo amplius iu q
deo est: aut q̄ vtilitas r
a ¶ ſm priorem statū: sed in fide christi nihil.
circūcisionis? Multum per omnē s
n modum. Primū quidē q2 credita t

M in te. ⁊ ad hoc īducit aplꝰ scripturā Ezech. xxxvi. a ¶ Nomē eni dei p vos blas. tota die. p hoc em̄ q̄ iudei corā gētib⁹ dicebāt se esse pplm̄ peculiarē dei p legē sibi diuinit⁹ datā ⁊ transgrediebant eā male viuēdo. ex h dabāt occasionē gētib⁹ blasphemādi deū q̄ sibi elegerat talē pplm̄. ⁊ sic pctm̄ eoꝝ aggrauabat. scd̄o pter scādalū sicut scriptū ē Ezech. xxxvi. vt dictū est. hoc tñ est ſm trāslationē L xx. vbi trāslatio nr̄a hab3. Ingressi sunt ad gētes ⁊ polluerūt nomē meū: ⁊ est eadem snīa. b ¶ Circūcisio q. ⁊c. Hic ponit scd̄m ex q̄ iudei erāt deterioris 2ditiōis p accidens tñ. ⁊ pmo ostēdit ppositū. scd̄o infert correlariū: ibi: Nō eni. Circa pmū sciēdū q̄ circūcisio erat q̄dā ptestatio leg⁹ seruāde. Gal. v. a. Testificor oī homi circūcidēti se q̄ debitor sit vniuerse legis. igit sicut pfessio alicui⁹ religiose regule multū valet pfitenti si eā impleat opere: ⁊ si nō ipleat mag⁹ est sibi dānabilis. sic circūcisio p accidēs erat nociua iudeis inq̄tū erāt trāsgressores legis. ⁊ hoc est qd̄ dicit: Circūcisio q̄dē pdest ⁊c. ⁊ p3 lr̄a vsq3 ibi: c ¶ Circūcisio tua p̄pu. fa. est. i. facta ē abominabilis deo. sicut gentiles p̄putiū habētes erāt iudeis abominabiles intātū q̄ dedignabant cū eis comedere. ⁊ p oppositū 2cludit aplꝰ q̄ gētiles icircūcisi opa legis facientes ex rōnis naturalis dictamine: vt dictū est. s. erāt deo accepti. ⁊ h est qd̄ dicit: d ¶ Si igit p̄. i. gētilis icircūcisus. e ¶ Justiciā le. cu. q̄tū ad p̄cepta moralia q̄ sūt de dictamie rōnis. f ¶ Nōne p̄pu. illi⁹ incir. repu. i. tm̄ sibi valebit sicut circūcisio. q. d. sic. g ¶ Et iudicabit ⁊c. Hec lr̄a ē itricata. ⁊ cōstruat sic: Et p̄putiū .i. gētilis incircūcisus. Legē 2sum. i. opa legis implēs. Qd̄ ex natu. est. i. qd̄ fit i eo ex naturalis rōnis iudicio. Judicabit te. i. cōdēnabilē te ōndet. h ¶ Qui p lit. et cir. p̄ua. le. es. i. fact⁹ es trāsgressor legis q̄ tñ habes eā i scripto. ⁊ circūcisionē i corpe tuo. q. d. sic 2dēnabilē te ōndet. i ¶ Nō enim q̄ ⁊c. Hic ex p̄dictis infert correlariū. s. q̄ duplex ē circūcisio. vna spūalis q̄ est p̄cisio culpe. alia corpalis q̄ est p̄cisio pellicule cooperiētis mēbrū virile. ⁊ pma melior est scd̄a q̄to aīa melior est corpe. ⁊ ſm h duplex est iude⁹. vn⁹ spūalis q̄ h3 mētē circūcisam. ali⁹ carnalis hñs carnē circūcisam: ⁊ pm⁹ melior est: sicut ⁊ de circūcisione dictū est. hoc est qd̄ dr̄: Nō eni q̄ in mani. i. circūcisus carne q̄ pōt hoīb⁹ apparere. k ¶ Jude⁹ est. sc3 tñ. ⁊ sil̄r dicit de circūcisione carnis. l ¶ Neq3 q̄ in ma. ⁊c. sed q̄ in ascōdito iude⁹ est. q̄ circūcisus est mēte soli deo visibili. m ¶ Et circū. cor. i spū. s. sctō q̄ vitia rescindit. n ¶ Cui⁹. s. circūcisiōis spiritualis. o ¶ Laus nō ex ho. q̄ solū vident exteriora. p ¶ S3 ex do. q̄ videt iteriora.
¶ In ca. ii. vbi dicit i postilla: Quia pmo nominati sunt hebrei ab heber.

Additio. i.

Hebrei nō noīant ab heber prout in postilla: nec etiā ab abraā sed vn̄ hec denominatio deriuet ostendit Matth. xi. in additione ⁊c.
¶ In eodē ca. vbi dicit in postil. Non enim hic ex dictis infert correlariū.
¶ Additio. ij. Hieremie nono ca. dicit sic: Oēs gētes habēt p̄putiū: oīs aūt dom⁹ isrl̄ incircūcisi sunt corde. Ex quo p3 q̄ duplex est p̄putiū: sc3 spūale ⁊ corpale. sil̄r q̄ circūcisio nō seruantiū legē est facta p̄putiū. ⁊ ppheta 2cordat expsse cū aplo ⁊c.

Replica.

In scd̄o ca. eplē ad romanos vbi postil. dicit hebreos dictos ab heber Burgen. opponit: sed eius oppositum corrigitur Gen. x. et. xi. Caplm̄ III

Quid q̄ amplius iu. Ostēso in quo iudei erāt peioris cōditionis q̄ alij. hic ostendit q̄ erāt melioris. ⁊ diuidit in duas partes: q2 primo ostendit ppositum. secūdo remouet quoddā obiectū: ibi: Quis eni. ⁊ est sentētia talis q̄ pmo mouet q̄stionē ex p̄dictis / dicens: q ¶ Quid q̄ am. iu. i. melius q̄ gētili. r ¶ Aut q̄ vti. circū. a deo date patribus sanctis cui⁹ opa sunt pfecta. Deutero. xxii. et respondet dicens: s ¶ Multū per omnē modū. qd̄ ostēdit cōsequenter dicens: t ¶ Primū quidē q2 credita sūt illis. i. specialiter tradita.

Ezech. 36. c ſm. lxx.
Gal. 5. a
† 22. q. 2. c. queritur. ¶ econtra
Diuisio

Eloquia dei

N poralib⁹ ꝑtermiſſis: hoc primū et precipuū pono: qꝛ
E eloqa dñi.i.lex ⁊ ꝓphe eis vt amicis ſūt credita: ꝑ q̄
intelligerēt de futura redēptiōe. Sed dicet nō iō pl⁹
qꝛ nō crediderūt eloquiis vt xp̄m ꝓmiſſū reciperēt q̄
dā eoꝝ: ad qḋ.nō iō tñ min⁹ ꝓfuit credētib⁹: ⁊ hoc eſt.
Nā ſi qdā nō crediderūt non
iō fides euacuata ē. a ¶ Nū
qd incre. Nūqd qꝛ aliq̄ cre
dere noluerūt ꝑiudicabit cete
ris iudeis ne digni iudicent
accipere qḋ de⁹ ꝓmiſit fideli/
bus: quippe cū facta ſit ꝓmiſ/
ſio vt credentibus ꝓficeret.
b ¶ Fidē dei. Vel qdā credi
†Joſ.3.b derūt deo vel qḋ de⁹ hoīb⁹ ꝓ
miſerat. c ¶ Omis aūt hō
mē. Hoc addit vt appareat
†Pſ.115.a ꝓmiſſionē dei factā eſſe ⁊ cō
pletā: non ꝓpter aliquā hoīs
dignitatē: ſꝫ ꝓpē miſcdiaꝫ vt
†Ibi.5.a grā dei indignis: ⁊ cōmēda/
bilioꝛ ſit grā. De⁹ ē verax.i.
inuariabilis tā in eſſentia q̄ in
ꝓmiſſiōe. hō mēdax: nec verū
eſſe habēs/ ⁊ ꝑ pctā defluēs.
¶ Ois hō mendax: q̄ negat
deū impleſſe ꝓmiſſa. hoc ma/
xime iude⁹/ quē vicit deus: cū
dat ꝓmiſſa. Ois hō mēdax.
Etiā iude⁹: ne dignioꝛ videa/
tur in nouo ſtatu. d ¶ Vt
iu.i ſermo. Quaſi peccaui:
vt mittēdo filiū de ſtirpe mea
ſicut ꝓmiſiſti: iuſtus eſſe ⁊ ex
ſola iuſticia ꝓmiſſionis cōplerſ
ſe: nō ex meritis meis cōpro/
beris: ⁊ vincas implēdo pro/
miſſa: cū iudicaris nō debere
implere ꝓpter mea pctā. Vel
tibi tñ dico me peccaſſe vt dā
ego ⁊ omēs peccamus: tu ſo/
lus iuſtus appareas in oībus
ꝓmiſſis tuis: et ſupes oēs in
iuſticia cū alijs cōparatus. Vt
vicit homo de⁹ qn̄ iudicat⁹ eſt:
Phil.2.a qꝛ ꝓpter illā hūilitatē de⁹ de/
dit ei nomen qḋ eſt ſup oē no
mē. Qḋ nō ꝑtinet ad ſuperi⁹
argumētū: ſed additum eſt ex
abundanti. Vt iuſti. ⁊ vin.
Iuſtus iudex a pctōib⁹ iudi/
cat⁹ eſt ⁊ in eo vicit: huic itaq̄
nullū pctm̄ habenti dauid di/
Pſ.50.a cit: Tibi ſoli pec. vt iuſtificerī
qui ſuperas oēs iudices/ qui ſolus iniuſte iudicaris.
e ¶ Si āt ini. ⁊c. Dixit ꝙ de⁹ verax/ ⁊ ois hō mēdax.
⁊ ꝙ indignis dat bona: in q̄ cōmēdabilioꝛ apparet ei⁹
iuſticia ⁊ grā. vñ carnalis dicens: deū vti malis q̄ſi in
ſtrumento ad glām ſuā. eo rē deducit: vt dicat iniquū
deū qui punit pctā que ſibi ꝓſūt. Qḋ remouet dicēs:
f ¶ Nūqd iniquus eſt deus ⁊c. Deus verax ⁊ ho
mo mēdax. Si aūt hoc eſt: ⁊ ita iniqtas nr̄a iuſticiā dei
cōmēdat: qd ſeq̄ videt. Qr de⁹ iniqu⁹ eſt. Sed nūquid
iniqu⁹ de⁹ q̄ infert mala. g ¶ Si eni ve. Interiecta re
motiōe. redit ad ꝓbationē carnalis: ꝙ ſit iniqu⁹ ſi pu/
nit: qꝛ ſi inde glioſioꝛ: quid etiā nunc nō ſolū in futuro
iudicoꝛ q̄ſi pctōꝛ/ qḋ nō ſum. Vel adhuc.i. poſt ꝯuerſio
nē poſtq̄ dedit dona idigno. Añ eni ex meis nō erat
glioſioꝛ ac ſi diceret: Quod añ remiſſionē videri pote
rat poſt videri nō debet.ſ. ꝙ ego pctōꝛ iudicādus ſim:
qꝛ nūc certū eſt ꝙ dimittēdi ꝯitas nō abūdaſſet in glo/
riā niſi peccaſſem. ſubdit: h ¶ Et nō ſi. ⁊c. Q. Et ſi
iſtud eſt cur.ſ. non facim⁹ mala vt veniāt bona. Sicut
ipoñit nobis hoc ſentire: qḋ eſt blaſphemia: ⁊ etiā pdi
care occaſiōe hmōi ꝯboꝝ: vbi abūdauit delictū ſupabū
I.5.d dauit grā. ¶ Vel ſi enim. Propius iungat: quo modo
iu dicabit ſi iniquus. Quaſi non recte: qꝛ nec mō iuſte
iudicaret me quaſi peccatorem/ quod nō ſum.
¶ Quid igit

¶ lex ⁊ ꝓphete. ¶ ideo plus.
ſunt illis eloqa dei. Quid eniꝫ ſi a b
quidam illoꝝ non crediderunt.
a ¶ non ideo minus factū credentib⁹.
b Nūnquid incredulitas illoꝝ fi/ c
a ¶ lex pletā ſeī. ¶ ꝙ euacuata ſit. ¶ ſꝫ po
dē dī euacuauit? Abſit. †Eſt au d
tius. ¶ eni. a ¶ implēs ꝓmiſſa. b ¶ ⁊ ita in
dignus ꝓmiſſione. ¶ inq̄tū a ſeipo eſt.
c tem deus verax: †omnis autē hō e
¶ ſed. ¶ verax deus.
d mo mēdax: ſicut ſcriptuꝫ eſt: †vt a b
a ¶ de ꝓmiſſiōe ſiue vel venia ingemiſcētis.
iuſtificeris in ſermonibus tuis: ⁊
a ¶ vl̄ filiū nō miſiſſe: vl̄ veniā dare. b ¶ hic
e vincas cūm iudicaris. Si autē f
ſenſus de dauid verbis iniuſte trahebat.
a ¶ ⁊ ſanctitatem dei.
iniquitas noſtra iuſticiam dei cō
f mēdat/ quid dicemus? Nūquid i
a ¶ ꝓpter pctā. b ¶ vindictā ⁊ dānationē.
iniquus eſt deus qui infert irām?
¶ q̄ſi hec q̄ſtio ē carnaliū. ¶ ſꝫ. ¶ vt ſūt ini m
Scōm hoiem dico. Abſit. Alio o
qu⁹. a ¶ niſi h eſt: ꝙ nō ē iniqu⁹: nō pōt eſ
ſe iuſt⁹ iudex. b ¶ ſi iniqu⁹. ¶ q̄ſi male bo/
quin q̄mōdo iudicabit de⁹ hunc
nis.ſ. dans mala ⁊ mali dans bona.
¶ qꝛ. a ¶ iuſticia. ¶ hic qḋ ſupra iuſticiā.
g mundū. Si enim veritas dei in p q
a ¶ ꝑ pctm̄ meū. ¶ qḋ ſupra iniqtas. b ¶ cre
uit. c ¶ .i. ſi ex pctō meo glioſioꝛ eſt.
meo mēdacio abūdauit in gliāꝫ r
ipius: quid ⁊ adhuc ego tāq̄ pec s
¶ quid. ¶ nos apli.
h catoꝛ iudicoꝛ? Et nō ſic blaſphe v
a ¶ blaſphematores. b ¶ ſentire ⁊ pdicare.
mamur: ⁊ ſic aiūt nos qdāꝫ dicē/ x
a ¶ h ſcꝫ. b ¶ .i. vt creſcat iuſticia ⁊ glia dei.
re: faciam⁹ mala vt veniāt bona: y

M a ¶ Eloqa dī. In lege ⁊ ꝓphetis q̄ i deū dirigūt ⁊ ad ſuſceptiōeꝫ G
xp̄i diſponūt. Gal.iij.d. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit in xp̄o. ⁊ de ꝓphetis dicit
Ra.Sa.hebre⁹ ꝙ nō ſūt locuti niſi ad dies meſſie: qḋ eſt intelligēdū
de ꝑncipali intētiōe ꝑut declaraui plenius in veteri teſtamēto. Ratio
aūt q̄re lex ⁊ ꝓphete date ſūt ſingulariter ppl̄o iudaico/ hec eſt: qꝛ xp̄s
ſcḋm carneꝫ inde erat naſcitur⁹: ꝓpter qḋ ꝑ alijs
populis decēs erat ipm̄ pollere quadaꝫ ſpeciali
ſanctitate ad quam inducūt lex ⁊ ꝓphete.
b ¶ Quid eni. Hic ꝯſequēter remouet̄ qdaꝫ Diuiſio
obiectio. ⁊ ꝑmo fit ꝓpoſitū. ſcḋo tollit quoddā
incidēs erroneū/ ibi: Si autē. Circa ꝑmū dicit:
Quid eni ⁊c. q.d. nō obſtat pdictis ꝙ plures
iudei fuerūt increduli: qꝛ eoꝝ incredulitas non
abſtulit fidelitatē dei de implendo qḋ ꝓmiſerat
patrib⁹ antiq̄s in datione legis ⁊ aduētu xp̄i. ⁊
hoc eſt qḋ dicit: c ¶ Nūqd incre. eoꝝ fideꝫ
dei.i. fidelitatē. d ¶ Euacuauit. abſit. ⁊ ſub
dit rō: Eſt aūt de⁹ verax. implēdo ꝓmiſſa:
in his q̄ ꝓmittunt̄ abſolute: cuiuſmodi ſūt pdi/
cta. Si aūt aliqd ꝓmittat̄ a deo ſub ꝯditiōe. ſi/
cut ꝓſperitas tpalis fuit ꝓmiſſa iudeis ſi fideli
ter ſeruirēt ei: nō tollit̄ diuina veritas ꝑ aduer
ſitates eis imiſſas qn̄ receſſerūt a deo: qꝛ nō ſta
bat ꝯditio. e ¶ Ois āt hō mē. Volūtas eni
humana mutabilis eſt. ⁊ iō pōt eſſe mēdax in ꝓ
miſſis. nō ſic aūt deus: cui⁹ volūtas eſt imutabi
lis. et ad hoc inducit exēplum de ꝓmiſſiōe facta
ipi dauid abſolute de conſeruatione regni ſui ⁊
poſteris ei⁹: cui⁹ impletio nō fuit ipedita ꝑ pec/
catū dauid cū beth ſabee. ⁊ hoc eſt quod dicit:
f ¶ Sicut ſcri. eſt. Pſ.l. quē fecit dauid peni
tēs de dicto pctō. vt ibidē declaraui. g ¶ Vt
iuſtificeris in ſer. tuis. ibi ꝑmittit: Tibi ſoli
peccaui ⁊ malū corā te feci. ⁊ ſubintelligit. Re
mitte mihi: Vt iuſtifi. in ſer. tuis.i. vt veri/
tas ſermonis tui appareat de ꝯſeruatiōe regni
⁊ chriſto naſcituro de me ſicut ꝓmiſiſti. h ¶ Et
vincas cū iudi. Faciendo ꝯtrariū qḋ de te iu
dicat̄ a multis. Poſt eni adulteriū dauid cum
bethſabee ⁊ occiſionē vrie multi dicebāt ꝙ pro/
pter hoc ꝓmiſſa dei facta dauid erāt retractata
qḋ tamē nō erat verū: qꝛ facta fuerūt abſolute.
i ¶ Si aūt iniquitas no. Hic circa predicta
remouet errorē incidentē. ex hoc eni ꝙ ex pecca
tis hominū apparet iuſticia dei cōmendabilis:
dixerunt aliqui ꝙ peccata per ſe faciant ad glo/
riā dei. quod apoſtol⁹ falſum oſtēdit ducēdo ex
hoc ad triplex incōueniens. Primū eſt ꝙ deus
eſſet iniquus inferēdo penam peccatoribus. cū Primū in
ſcḋm hoc peccata per ſe faciāt ad gloriā ſuā. ⁊ hoc cōueniēs
eſt qḋ dicit: Si aūt ini. no. iuſticiā dei cō/
mē.i. cōmēdabilē facit. k ¶ Quid dicem⁹.
Ad incōueniēs qḋ ſequit̄: l ¶ Nunquid ini
quus eſt deus qui infert ira.i. penā pctōri
bus. hoc eni ſequit̄ ad dictū eoꝝ erroneū. ideo ſequit̄: m ¶ Scōm
hoiem dico.i. ſcḋm homies errantes dicto modo. n ¶ Abſit.ſ. deū
eſſe iniquū. o ¶ Alioqn quō iudica. deus hūc mūdū. q.d. nul
lo modo bene. ſi eni eſſet iniqu⁹ nō poſſet eſſe bon⁹ iudex. nā eq̄tas eſt
optima ꝯditio iudicis. p ¶ Si eni ve. dei. Hic infert ſcḋm incōue
niēs. ſi eni pctā facerent ad gliam dī: ſequeret̄ ꝙ peccatoꝛ poſſet nullo
mō malus dici: qꝛ nullus dicit̄ malus faciēdo illud qḋ ad gliam dei oꝛ Scḋm
dinat̄. ⁊ hoc eſt qḋ dr̄: Si eni ve. dei.i. eius iuſticia. q ¶ In meo
mē.i. ꝑ meū pctm̄ qḋ eſt quoddā mēdaciū. r ¶ Abūdauit in glo.
ipi⁹.i. declarauit iuſticiā ei⁹ glioſā. s ¶ Quid adhuc ⁊ ego. Et lo
quit̄ aplē in ꝑſona pctōris. t ¶ Tāq̄ pctoꝛ iudicoꝛ.ſ. reus ⁊ ꝯdē
r nādus ꝓpter pctm̄. q.d. nō eſſet hoc rōnabile. ſi illḋ dictū eſſet veꝝ. ⁊
ſic ex hoc incōueniēti ꝯcludit̄ eſſe falſum. v ¶ Et nō ſicut. Hic in/
fert tertiū incōueniēs: qꝛ ſi peccata ꝑ ſe facerent ad gloriam dei eſſent Tertiū
frequētāda. ſicut ⁊ opa virtutū. hoc aūt incōueniēs infert implicando
dictū pſeudo aploꝝ. qui diffamare nitebant̄ veros aplos: vt pꝫ i plu
ribus locis noui teſtamenti. ⁊ ideo ex hoc ꝙ paulus cōmēdans grām
dei dixit: Vbi abūdauit delictū ſupabundauit ⁊ grā. ⁊ infra. v.d. ⁊ ex
ſimilibus verbis diſcipuloꝝ alioꝝ chriſti dicebant pſeudo apli ꝙ pau
lus ⁊ alij chriſti diſcipuli inducebāt pplos ad multiplicationē peccatꝫ:
vt ſic per multiplicationē maloꝝ venirēt bona. ⁊ hoc eſt qḋ dicit: Et
nō ſicut blaſ. a pſeudo aplis. x ¶ Et ſicut aiūt qdā nos dice
re. Falſo tn̄. y ¶ Faciam⁹ mala vt veniāt bona. Imponebant
eni verbis aplōꝝ ꝙ predicabant multiplicationem peccatorum.
M Quoꝝ dāna

a ¶ Quid igiť. Quia pl' fecit iudeo in prio re ſtatu: ⁊ q꞉ bona eis ipleuit nō ex aliq̄ eoꝝ merito ē. Quid igiť? Precellimꝰ ⁊c̄. Uel cū oīs hō ſit mēdax. q̄ nō p̄cellimus gētiles in hoc ſtatu: quibus precellentiores in priori ſtatu.

b ¶ Neq̄q̄. Quia nō ē pſonaꝝ acceptio apd deū: Sʒ in oī gēte q̄ timet deū acceptꝰ ē illi. c ¶ Non ē re. Ex operibꝰ poterāt q̄rere ⁊ iuenire ꝙ xp̄s erat deꝰ. d ¶ Oēs decli. Nō totā penitus plebeʒ ſignificat: ſʒ alterā ptem plebis. Semp eīn duo populi ſūt in vna plebe. vñ

Hie.38.a Hieremias: Tūc omnes iſurrexerūt in ꝓphetā dñi volētes eū occidere. Et ſubiecit:

Ibi.c Oīs aūt ppl's nō permi it illos. Oēs dicit inſurrexiſſe. i. malos. oīm pplm nō pmiſiſſe ſcʒ bonos. e ¶ Non eſt vſqʒ ad ⁊c̄. Chriſtus tm̄ fac bonū i ſe ⁊ in ſuis. f ¶ Ueloces pe. eo. De q̄bus

Mat.23.d dñs: Hierlm hierlʒ q̄ occidis prophetas. Et

Ibi.16.a itē: Generatio mala ⁊ adultera. Et de quibꝰ

Eſa.1.b Eſaias: Ue gēti peccatrici ſemini nequā ⁊c̄. g ¶ Contritio ⁊ infelicitas. Talia faciūt

B vnde cōterant in hoc ſeculo p Titū et Ueſpaſianū erunt infelices puniri in aīa ⁊ corpore. h ¶ In lege.

Lex Lex aliq̄ñ appellatur generalr vetꝰ teſtamētum. vt ibi: Aperuit

Luc.24.d dñs diſcipulis ſenſū: vt intelligerent de eo q̄ ſcripta erāt i lege et ꝓphis ⁊ pſalmis. Nō nūq̄ pſalmi lex vocantur. Sic dñs ait: In lege vr̄a ſcriptum eſt:

Ps.81.b Ego dixi dĳ eſtis ⁊ filĳ excelſi oēs: Et alibi: vt impleať ſermo q̄ in lege eoꝝ ſcriptus

Ibi.68.a eſt: Quia odio habuerunt me gratis. i ¶ Ut omne os obſtruaꝭ. Etiā iudeoꝝ a ſua gloria iactantiā ſe ꝓ meritis ſuis ad fidem veniſſe: vl' ita obſtruatur os iudeoꝝ ſic ſupiꝰ gētiliū q̄ d̄ bōa natura ſe iactabāt. k ¶ Quia ex ope. Sic abſtulit gloriā de circūciſione: ita ⁊ de ceteris operibus leg' vult facere: ⁊ eſt noua ſnīa q̄ ſuis iungaꝭ precedentibꝰ. per. q꞉. e. Ex operibus leg' dicuntur que in lege inſtituta et terminata ſunt vt erant cerimonialia ⁊ figuratiua: que nunq̄ valuerunt cōſcientiā mūdare: etiam ſi cuʒ charitate ⁊ deuotiōe fierēt: q꞉ nō fuerūt inſtituta in iuſtificationē: ſed in futuroꝝ ſignificationem

a ¶ ideo non credendum eſt eis. b ¶ ⁊ ideo iuſte puniūtur.

a Quoꝝ dānatio iuſta ē. Quid ergo. Precellimus eos? Nequaq̄.

a ¶ nos iudei. ¶ i hac gr̄a. b ¶ gentiles. ¶ rōnibus oſtendimus.

Cauſati eīn ſumus iudeos ⁊ grecos omnes ſub peccato eſſe: ſicut ſcriptum eſt: † Quia nō eſt iuſtus quiſq̄: nō eſt intelligens: non eſt requirens deū. Oēs declinauerūt ſimul inutiles facti ſunt: nō eſt qui faciat bonū: nōn eſt vſq̄ ad vnū. † Sepulchrū patēs ē guttur eoꝝ: linguis ſuis doloſe agebāt: venenū aſpidū ſub labĳs eoꝝ. Quoꝝ os maledictiōe ⁊ amaritudie plē nū eſt: veloces pedes eoꝝ ad effūdendū ſanguinē. Contritio ⁊ infelicitas i vĳs eoꝝ: ⁊ viā pacis nō cognouerūt: nō eſt timor dei ante oculos eoꝝ. Scimus aūt quoniā quecunq̄ lex loquiť: his qui in lege ſūnt loquiť: vt omne os obſtruaꝭ: et ſubditus fiat omnis mūdus deo: † q꞉ ex opibus legis

a ¶ ante grām: ⁊ iō nullus p̄cellit alterum. ¶ de iudeis de q̄bus minꝰ videť.

a ¶ q̄ nō venit p fidē ad xp̄m. b ¶ nō ē iuſtꝰ q꞉ nō itelligit xp̄m eē deū: nō itelligit ex culpa: q꞉ nō requirit: ſʒ declinat ab eo.

a ¶ ab eo ad maluʒ.

a ¶ cum ipſa declinatiōe. b ¶ q꞉ ⁊ alios declinare fecerūt. c ¶ declinauerūt q꞉. ¶ adeo quia. ¶ quia de illis.

¶ pter xp̄ʒ. a ¶ .i. nec vnꝰ: q꞉ nullꝰ niſi xp̄s

a ¶ q꞉ fetor v̄boꝝ ⁊ opū eoꝝ corrūpit alios. ¶ quia hiat recipe mortuos: h̄ fit vbi audēt

a ¶ vbi nō angēt apt' mal. b ¶ maliis. c ¶ v̄bis bona dicētes: ſʒ malū i corde cogitantes d ¶ odium inſanabile.

¶ erat. ¶ .i. ſub corde. ¶ etiā.

a ¶ .i. maledic' v̄bis. vt Demoniū habes ⁊ hmōi. b ¶ .i. amar' minis. c ¶ abūdāter.

a ¶ etiā. b ¶ affectꝰ. c ¶ q. hōicide ex delibe ratiōe. a ¶ xp̄i ⁊ ſuoꝝ. b ¶ tpalis pena.

a ¶ eterna dānatio. b ¶ optibꝰ. c ¶ xp̄m. vñ: Pax multa diligentibꝰ nomē tuū dñe.

a ¶ nec ſaltē tīor dī iſlexit eos a malo. ¶ q̄ ē initiū ſapie. a ¶ hec dauid. ¶ nos aūt apli. ¶ ne alio diſtorquerēt hoc iudei.

a ¶ pſalmi dicunť lex: q꞉ informant. b ¶ ad emendationē illorum.

a ¶ ſupple ⁊ d̄ his. b ¶ ita. c ¶ etiā iudeoꝝ

a ¶ a ſua glīa. b ¶ totū deo tribuēs. c ¶ oīs hō nō tm̄ gētilis ſine lege ſcripta reꝰ de ipietate: ſed etiā iudeꝰ reꝰ d̄ leg' trāſgreſſione.

¶ quod debet.

a ¶ Quoꝝ dā. iuſta ē. q꞉ falſuʒ crimē aplīs iponebāt. ex hoc igiť ꝙ pctā nō ſūt freq̄ntāda: ⁊ q꞉ diceret ꝙ ſint frequētanda ē erroneū: ꝯcludiť falſitas illiꝰ dicti. ſ. ꝙ pctā faciūt p ſe ad glīam dei. Ad maiorē itellectū p̄dictoꝝ ſciendū ꝙ pctm̄ ſiue malū culpe auertit a deo p ſe: ⁊ iō nō facit ad eiꝰ glīam: ſʒ deus cuꝰ ptās tanta ē ⁊ bonitas ꝙ de malis elicit bona: vt pʒ p Aug. in enchiridiō. punitionē pctōꝝ p malū pene cuꝰ eſt actor ordinat ad declarationē ſue iuſticie pter itentionē peccātis: ſic pter intentionē tyrānoꝝ declarauit patientiam martyrum.

C

Nota

b ¶ Quid ḡ. Poſtq̄ apl's oñdit iudeos ⁊ gētiles ſilr indiguiſſe gr̄a dei añ ꝯuerſionē p h̄ ꝙ vtriq̄ i vicia horribilia ſūt ꝓlapſi. hic oñdit eos eadē gr̄a indigere poſt cōuerſionē p h̄ ꝙ ſine ipſa nō poterāt ꝯſeq̄ ſalutē: ⁊ hoc oñdit duplr. p̄mo ex leg' imꝑfectōe. ſc̄do ex fidei xp̄i pfectiōe ibi: Nūc aūt. p̄mū aūt p ſcripturā oñdit: ⁊ iō p̄mo ipam allegat. ſc̄do ad ꝓpoſitū applicat ibi: Scimꝰ. Circa p̄mū dicit ꝯtinuādo ſe ad p̄cedētia. Quid ḡ. nos iudei. d̄ q̄bꝰ erat Apl's: c ¶ Precellimꝰ eos. ſ. gētiles. d ¶ Nequaq̄. ⁊ ſbdit cām: Cauſati eīn ſumꝰ. i. rōnabilr̄ oñdimꝰ. e ¶ Iudeos ⁊ gre. oēs ſub pctō eē. añ cōuerſionē: vt pʒ ex p̄dict'. ⁊ idē ſeq̄ť poſt cōuerſionē niſi aſſit gr̄a dei: quia fides īformis nō ſufficit ad ſalutē. f ¶ Sic ſcri. ē. Ps. xiii. ſm̄ trāſlationē ſeptuaginta. g ¶ Quia nō ē iu. q̄ſq̄. ſine gr̄a dei: loquendo de iuſticia pfecta q̄ fac hoiem dignū vita eterna. poteſt tm̄ aliq̄s eſſe iuſtꝰ iuſticia politica p obſeruationē legis nature: ⁊ iuſticia legali p obſeruationeʒ legis moſaice. h ¶ Nō eſt itel. rōnē ſupne beatitudinis. i ¶ Non eſt req̄. deū. p opa meritoria. ad h̄ eīn req̄riť gr̄a: ⁊ iō ſubdiť: k ¶ Oēs decli. a via vere btitudis. l ¶ Simul inuti. fa. ſūt. deficientes a cōſecutiōe finis vltimi: ſic medicina d̄r inutilis q̄ deficit ab itroductiōe ſanitať. m ¶ Nō ē q̄ fa. bo. nō eſt vſqʒ ad v. q꞉ nullꝰ pōt facere bonū meritorium ſine gr̄a dei: ⁊ qm̄ ipſa ſubtracta hoīes cōiter labunť i horribilia pctā. iō ſeq̄ť: n ¶ Sepul. pa. eſt gut. eoꝝ. ex ſepulchro eīn patēti fetor exalat. ſic tales ꝓferūt v̄ba vilia ⁊ fetida: q꞉ ex abūdātia cordis os loq̄ť: Mat. xii. c. o ¶ Linguis ſuis do. agē. ꝓximū decipiēdo. p ¶ Uenenū aſ. ſub la. eo. occulte detrahendo. q ¶ Quoꝝ os male. deū blaſphemādo. r ¶ Et amaritudine ple. alĳs malū perſuadēdo. s ¶ Ueloces pe. eoꝝ ad ef. ſanguinē. innocentē. t ¶ Contritio ⁊ infe. in vĳs eoꝝ. q. finaliter cōterenť ⁊ ad miſeriā deducenť. v ¶ Et viā pacis nō cogno. q̄ ducit ad vitā beatā vbi ē pax pfecta. ⁊ ſubdiť predictoꝝ cā: x ¶ Nō eſt ti. dei: q̄ retrahit a malo. y ¶ Ante oculos eoꝝ. ꝓpter qd̄ ſine retinaculo currūt ad malū. z ¶ Scimus. Hic ſcripturā allegatā applicat ad ꝓpoſitū dī. Scimꝰ aūt qm̄ q̄cūq̄ lex loquiť: his q̄ ſub lege ſūt loquitur. Ex h̄ dicūt aliq̄ expoſitores ꝙ ſcriptura allegata loquiť tm̄ de iudeis qui ſub lege moſaica erāt: ſed ſcriptura imediate p̄cedens diſſonat. vbi d̄r: Cauſati eīn ſumus iudeos ⁊ grecos oēs ſb pctō eſſe. ſilr ſubſequēs imediate. vbi d̄r: Ut oē os obſtruať ⁊ ſubditꝰ fiat oīs mūdus deo. Ex q̄bus pʒ ꝙ loquiť de iudeis ⁊ gentilibꝰ. nec obſtat qd̄ dicť: His q̄ ſub lege ſunt loquiť. Tū q꞉ d̄r hic q̄ ſub lege indefinite. ⁊ ſic iudei erāt ſub lege moyſi: ita gētiles erāt ſub lege naturali. indefinita vero tūc equipollet vniuerſali. Tum q꞉ nō d̄r hic de his q̄ in lege ſunt: ſʒ d̄ his q̄ ſub lege ſunt. lʒ aūt liber pſalmoꝝ de q̄ accepta ē ſcriptura preallegata datꝰ ſit iudeis ſicut ⁊ alĳ libri veteris teſtamenti: nō tm̄ ſolū loquiť de iudeis ſʒ etiā de multis alĳs gētilibꝰ: ſic declaratū fuit ibi: ⁊ p ſingulos libros vete. teſta. Sciendū igiť ꝙ Ps. xiii. de quo aſſūpta eſt ſcriptura ſm̄ ſenſuʒ lrālē de nabuchodonoſor loquitur rege babylōis ⁊ eiꝰ exercitu: vt dictū fuit ibidem. tm̄ ſm̄ ſenſuʒ tropologicū cōueniens allegať de oibꝰ pctōribꝰ generaliť. ⁊ h̄ mō allegat eā Apl's h̄ ſic. i. Coꝛ. x. ſcripturā Exo. allegat in ſenſu allegorico dī. Petra autem erat xp̄s. Certū eſt eīn ꝙ petra vñ fluxerūt aq̄ in deſerto nō erat xp̄s hiſtorice: ſed tm̄ allegorice: q꞉ ipm̄ ſignabat. dic igiť apl's: Scimꝰ aūt qm̄ q̄cūq̄ lex. ſ. moſaica ſub qua ꝯtineť lib pſalmoꝝ accipiēdo legē generaliť ꝓ oibus libr' ve. te. ſic freq̄nť accipiūt iudei. a ¶ His q̄ ſub ⁊c̄. i. iudeis. nō tm̄ ſolū illis loq̄ť ſʒ etiā alĳs gētibꝰ. ⁊ ſic p̄t ſtel ligi auctās p̄us iducta. Ul' alr: His q̄ ſub le. ſūt ide. i. gētilibꝰ q̄ erāt ſb lege nālī. ⁊ iudeis q̄ erāt ſb lege moyſi: vt p̄dictū ē. b ¶ Ut oē oſ. ſ. gentil' ⁊ iudei. c ¶ Obſtruať. i. ꝙ nō hēat audaciā ꝯ deū loq̄ndi. d ¶ Et ſub. fi. ⁊c̄. tanq̄ eiꝰ gr̄a idigēs ad ꝯſeq̄ndū ſalutē. e ¶ Quia ex ope. le. moſaice vl' naturalis.

Diuiſio

† Ps.13.a et.52.a

† Ps.5.b et.13.b

D

† Gal.1.b

b ꝯ Nō iuſtificabiť

E F ficationē et peccati infirmitatis oſtenſionē: q̄r lex nō venit pctā tollere ſed oſtēdere ⁊ punire. a ¶ Non iuſtifica. Scḋm cerimonialia intellige nō moralia: que vtiq̄ iuſtificant et in euāgelio conſummantur.
b ¶ Corā illo. Qui intima videt: vtrū ex amore iuſticie q̄d agaſ: vel timore pene. q̄ non vident homines:
c ¶ Per legē eni. Hic incipit de lege vt oñdat iuſticiam nō eſſe ex ea. Per le. e. c. p. Nō q̄ prius ꝓpius neſcireſ: ſ; q̄ nō īpune futura apḋ deum pctā. Quedā pctā ante legē cognoſcebanſ: vt cū apud
Geñ.39.d pharaonē ioſeph accuſat᷒ de crimine adulterii miſſus fuit ī carcerē. Et frēs ei᷒ dixerūt: Merito h̄ patimur q̄r peccauim᷒ ī frēm nr̄m.
Ibi.42.d Quedā aūt cognita ſūt p̄ legē q̄ añ ignorabanſ vt ↄcupiſcētia ⁊ originale pctm̄. Quedā etiā grauiora p̄ legē cognita ſūt q̄̄ añ putabāſ. d ¶ Cognitio pec. Si cognoſcūt ⁊ ñ cauēt: p̄uaricatio ē: ⁊ ita ira. e ¶ Teſtificata ⁊c̄. Quia lex eā miſtis ſacrīs figurauit. Uel in h̄ lex p̄hibet teſtimoniū iuſticie dī: q̄r in ea nemo iuſtificaſ. Prophete id p̄nūciādo q̄ḋ xp̄i impleuit aduēt᷒. f ¶ Iuſticia aūt. Nō q̄ ip̄e iuſt᷒ eēntialiſ ſ; q̄ induit ip̄ū q̄ñ miſericorditer de infideli facit fidelem. Iuſticia āt ⁊c̄. Iuſticia dixit: Nō miſeꝛcōia vtcūq̄ q̄ḋ ꝓmiſerat de᷒ ī le. ⁊ ꝓphe. ſ. aduētū xp̄i reddidit. g ¶ Egēt gr̄a. i. indulgētia ⁊ venia peccatoꝝ.
F h ¶ Gratis. Nō p̄ legē: nō p̄ ꝓpriā volūtatē: ſ; p̄ grām xp̄i: q̄ donū dei ē. donū aūt maximū ſpūſſctūs ē. Nō tñ q̄ oīno ſine nr̄a voluntate fiat. S; volūtas nr̄a oñdiſ ī firma p̄ legē: vt ſanet gr̄a volūtatē: ⁊ ſanata volūtas impleat legem: nō ↄſtituta ſub lege nec indigēs lege. hui᷒ gr̄e p̄cipiēde nulla p̄cedūt merita: q̄r merit᷒ impii: non gr̄a ſ; pena debeſ: nec iſta eēt gr̄a: ſi non dareſ grutita. i ¶ Propoſuit ppi. Ad h̄ vt oſtēderet ſe veracē ī ꝓmiſſis: q̄ oſtēſio neceſſario fuit non ſolū ꝓ remiſſione pñtiū: ſ; ⁊ eoꝝ q̄ preceſſerūt ī ſuſtētatione dei h̄ ſ; patiēte/ et nō puniēte. tūc vt oñderet in hoc t̄pe xp̄i: q̄ḋ nullo alio t̄pe fieri potuit: q̄ḋ ipſe ſc; iuſtificat et ſaluat.
k ¶ Fidē in ſan. i. fidē paſſionis vel p̄ fidē et p̄ paſſionē: neutrū eni ſine altero valet.
Duplex remiſſiōis effectus l ¶ Propter remiſſionē. Duplex effectus remiſſionis eſt. ſc; carere pena ⁊ frui gloria: primū habuerūt ante xp̄i mortē iuſti: q̄r penā actualē non ſentiebāt. Sed poſt chriſti mortem data eſt eis gloria diuine viſionis: a qua differebantur deo ſuſtentāte eorum delicta.
m ¶ In ſuſtentatione ⁊c̄. Patienter ſuſtinuit deus pctā eoꝝ q̄ fuerunt ante legē ⁊ ſub lege: nō puniuit neq̄ remiſit: ita vt gloriā haberēt: donec veniret qui delicta tam precedentium q̄̄ ſubſequentium precio ſui ſanguinis abſolueret.

F Excluſa eſt.

a ¶ eis. b ¶ carnalis. c ¶ deo. ¶ ⁊ ſi coram hoībus. a ¶ ex lege nō eſt iuſticia: q̄r tñ cognitio peccati: nō cōſumptio.

a b non iuſtificabiſ oīs caro corā a b illo. Per legē eni cognitio pec c cati.

a ¶ in aduentu chriſti. ¶ .i. in hac gratia. b ¶ ſine legis imperio vel auxilio.

Nunc autē ſine lege: iuſti d

a ¶ non hoīs. b ¶ nō ſolū data. ¶ nō dubie ſ; miraculis. ¶ dño cooperāte ⁊ ſermonē confirmante. c ¶ vt certius credāt cetera addit. ¶ vel teſtimoniū habens.

e cia dei manifeſtata ē: teſtificata f a lege/ et ꝓphetis. Iuſticiā autem

a ¶ dixi iuſticiā ex deo eē. ¶ hec q̄ iuſtifica mur. a ¶ a deo. b ¶ fides ip̄etrat q̄ lex īpat. c ¶ q̄ credit in xp̄m iuſtificatorē impioꝝ.

tem dei per fidem ieſu chriſti in b

a ¶ vt magis proprie dicatur. ¶ iudeos ⁊ gentiles. ¶ celitus data.

omnes et ſuper omnes qui cre

¶ vere in oēs. ¶ iudei ⁊ gentilis.

dūt in eū. Nō eni eſt diſtinctio. i

a ¶ tam iudei q̄̄ gētiles. b ¶ vel in ſe vel in adam. ¶ ante. ¶ adhuc quotidie.

g Omnes eni peccauerūt/ ⁊ egēt k

a ¶ iuſticia q̄ eſt glia dei: q̄r p̄ hoc glioſus apparet de᷒. b ¶ nō ſua. c ¶ quia oēs peccauerūt. g. d ¶ ſine meritis.

h gloria dei. Iuſtificati gratis per m n

a ¶ p̄ gratuita dona. b ¶ vñ: Nō corruptibilib᷒ auro ⁊ argēto ſ; p̄cioſo ſanguine vnigeniti filiȷ dei. ¶ .i. p̄ciū datū ꝓ nobis.

gratiā ipſius ⁊ per redemptionē o

a ¶ nuſq̄̄ alibi. b ¶ chriſtum. c ¶ longe ante predixit vel palam omnibus poſuit.

i que eſt in chriſto ieſu/ quem pro p

a ¶ miſericordem. b ¶ ſine q̄ nihil placet deo. ¶ paſſionis.

k poſuit de᷒ propiciatorē per fidē q in ſanguine ipſius/ ad oſtenſionē r

a ¶ vt eſſet iuſtus in promiſſis. b ¶ nō tñ

l iuſticie ſue propter remiſſionē

pñtiū ſ; ⁊. a ¶ xp̄i aduentū. b ¶ q̄ erāt. c ¶ ſupportauit pctā nō abſtulit tūc: refer

m precedentiū delictorū in ſuſten s

uauit vſq̄ ad aduentū. ſ. ¶ vt iuſtificet.

tationē dei/ ad oſtēſionē iuſticie t

a ¶ ſaluationis. ¶ mortis chriſti. b ¶ aliter nō poſſet ip̄e iuuare. ¶ in promiſſis.

eius in hoc tēpore: vt ſit ip̄e iu v

a ¶ qui credit in ip̄m. b ¶ non ex lege.

ſtus ⁊ iuſtificās eum qui ex fide x

a ¶ quia ex fide ſine lege eſt iuſticia: ergo non potes gloriari o iudee.

eſt ieſu chriſti. Ubi eſt gloriatio y

G a ¶ Nō iuſtificabiſ ⁊c̄. i. oīs hō. b ¶ Corā illo. ſ. vt ſit acceptus deo ꝑ beatitudine ↄſequēda. c ¶ Per legē eni cog. pec. ſupple fit: nō tñ ei᷒ remiſſio/ ſ; p̄ grām dei. S; ↄ̄ hoc videſ q̄ḋ in Leuitico frequēter dr̄: q̄ in oblatione ſacrificii ꝓ pctō. ſ. Orabit ꝓ eo ſacerdos ⁊ dimitteſ ei. Ad q̄ḋ dicēdū q̄ v̄tute illi᷒ ſacrificii ſcḋm ſe nō dimittebaſ peccatū: ſcḋm q̄ dr̄ Heb. x. a. Impoſſibile ē ſanguine tauroꝝ auferri pctā: ſ; in q̄̄tū illḋ ſacrificiū erat q̄dā ꝓteſtatio xp̄i paſſuri: quā ꝓteſtationē cognoſcebāt maiores mag᷒ explicite: minores v̄o implicite: ⁊ ſic virtute fidei xp̄i gr̄a; ↄferēte eo q̄ eadē ſi des erat antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ: remittebaſ peccatū ⁊ nō v̄tute ſacrificii: ⁊ h̄ ſatis oñdiſ ex mō loquendi: cū dr̄: Orabit ꝓ eo ſacerdos et dimitteſ ei: q̄r ex fide ⁊ deuotione offerentiū remittebaſ pctm̄. d ¶ Nūc aūt ſi. le. iu. Oñſo q̄ ↄſecutio ſalutis nō erat niſi p̄ fidē xp̄i: ⁊ hoc ex leg᷒ imꝑfectione. hic ↄ̄ñr hoc idē oñdit ex fidei xp̄i ꝑfectione: ⁊ diuidiſ in duas: q̄r primo hoc facit rōne. ſcḋo exēplo abrae. ca. iiii. Prima in duas: q̄r primo oſtēdiſ ꝓpoſitū. ſcḋo infertur correlariū/ ibi: Ubi eſt ḡ gloriatio. Prima adhuc ī duas: q̄r primo oſtēdit hoīe; iuſtificari p̄ fidē xp̄i. ſcḋo poniſ modus iuſtificādi/ ibi: Oēs eni ⁊c̄. Circa p̄mū fit talis ratio: Illud ꝓprie iuſtificat quod facit dignū vita eterna etiā ſine lege moſaica: ſed ſic ē de fide xp̄i: q̄r gētilib᷒ eā recipiētib᷒ dabaſ ī ſigno viſibili ſpūſſctūs: vt p̄; Act᷒. x. de Cornelio ⁊ aliis gētilib᷒ cū eo exiſtētib᷒. ḡ ⁊c̄. hui᷒ rōnis ponit minorē. d. Nūc aūt ſine le. iu. dei. i. q̄ facit deo acceptū ⁊ vita eterna dignū. e ¶ Manifeſtata eſt. in gētilib᷒ ſpūſſctm̄ recipiētib᷒ mō dicto q̄ tñ legē moyſi nō ſeruabāt. f ¶ Teſtificata a lege. i. a libris moyſi: q̄ ꝓprie dicunſ lex apḋ hebreos. ⁊ Geñ. xlix. b. dr̄ de xp̄o: Nō auferreſ ſceptrum de iuda ⁊ dux de femore ei᷒ donec veniat q̄ mittēdus ē. ⁊ in trāſlatione chaldaica q̄ apud hebreos ē autētica habeſ: Donec veniat meſſias ⁊ ip̄e erit expectatio gētiū: q̄r indifferēter iudeis ⁊ gētilib᷒ dedit ſpūſſctm̄. ⁊ ꝓphetias Ioheſ. ii. g. Effundā de ſpū meo ſup̄ oēm carnē. i. ſup̄ omnē hoīem iudeū ſiue gētilē. iō ↄcludit: g ¶ Iuſticia āt dei. i. faciēs deo acceptū ē. h ¶ Per fidē ieſu xp̄i ⁊c̄. et dr̄ ſup̄ oēs q̄̄tum ad ap̄los et alios primo credētes. ⁊ in oēs q̄̄tum ad alios q̄ eandē fidē receperūt ⁊ recipiēt p̄ p̄dicationē apoſtoloꝝ ⁊ ſuccedētiū doctoꝝ. i ¶ Nō eni eſt diſtinctio. inter iudeos ⁊ gētiles q̄̄tū ad iuſtificationē p̄ xp̄i fidē. ⁊ loquiſ Ap̄lus de fide formata charitate q̄ iuſtificat. k ¶ Oēs eni. Hic ↄ̄ñter oñdiſ modus iuſtificationis hui᷒ p̄ cauſa; formalē: efficientē ⁊ finalē ⁊ t̄pis ↄgruētiā. p̄mitiſ tñ hui᷒ iuſtificatiōis neceſſitas. cū dr̄: Oēs ei peccauerūt. tā iudei q̄̄ gētiles. l ¶ Et egēt gloria dei. i. gr̄a ſui per quā apparet glorioſus. et ſubditur huius iuſtificationis modus cum diciſ: m ¶ Iuſtificati gratis. i. ſine meritis nr̄is. n ¶ Per gra. ip. formaliter. o ¶ Et p̄ re. q̄ ē in xp̄o ie. i. per paſſionē ei᷒ efficiēter meritorie tamē. p ¶ Que ꝓpo. de᷒. q̄ eſt cā efficiēs nr̄e iuſtificationis p̄ncipaliter. q ¶ Per fidē. nos deo cōiungentē. r ¶ In ſanguine ipſius ad oſtenſio. ⁊c̄. ſ. finaliter. p̄ hoc eni declarauit ſe iuſtum q̄ peccatū ade totā naturā humanā inficiens nō reliquit impunitū. s ¶ In ſuſtenta. dei. ſuſtentauit eni patres in limbo ſine pena ſenſibili. t ¶ Ad oſtenſionē iuſticie eius ⁊c̄. ſ. gratie in quo oſtendiſ ſua iuſticia q̄ facit dignū vita eterna. v ¶ Ut ſit ipſe iuſt᷒. Id eſt manifeſte appareat iuſtus. x ¶ Et iuſtificans eum ⁊c̄. i. quēcunq̄ credentē in xp̄o.
H
Diuiſio y ¶ Ubi eſt gloriatio. Hic infert quoddam correlariū. ſcḋo ſoluit obiectionē in cōtrariū. ibi: Legē ergo. Declaratū eſt q̄ iuſticia dei equaliter dabaſ conuerſis ad fidē xp̄i de iudaiſmo. ⁊ gentilitate. ⁊ ideo concludit Ap̄ls q̄ iudei non debebāt gentiles deſpicere gloriādo inaniter de legis obſeruatione: q̄ḋ tñ faciebāt in primitiua eccl̄ia. ſcḋm q̄ dr̄ Act᷒. vi. a. Factū eſt murmur grecoꝝ aduerſus hebreos: eo q̄ deſpicerenſ in miniſterio quotidiano vidue eoꝝ. ad hoc igiſ reprimēdū dicit Ap̄lus: Ubi eſt gloriatio tua. o iudee qui inaniter gloriaris de lege.

G Excluſa eſt.

A F a ¶ Excluſa eſt. Uel excelſuz.i.manifeſtū eſt in q̄ debes gloriari: ſz nō in lege factoꝝ ſed fidei: vt de gloriatione laudabili dicat q̄ ē i dño. Et eā excluſam dicit.i.vt emineret expreſſaz. Un̄ ⁊ excluſores dicunt q̄dā artifices argētarij. In q̄ ſignificatiōe
Ps.67.g accipit etiā illud in pſal. vt excludant.i.emineant q̄ ꝓbati ſūt argento.i.eloquio dñi. b ¶ Iuſtificari ho. Nō q̄n credēs poſt ꝑ dilectionē debeat opari: vt ⁊ abraā filiū imolare voluit. Sequūtur etiā opera iuſtificatū nō ꝑcedūt iuſtificādū ſz ſola fide ſine opib⁹ ꝑcedētib⁹ hō fit iuſt⁹ vt non mag⁹ ſint iuſti: q̄ opa leg⁹ timore fecerant cū fides ꝑ dilectionē opet in corde etiā ſi foris nō exit in ope. vn̄ et non merit⁹ prioꝝ operū ad iuſticiā fidei venit: in q̄ iudei ſe ꝑferebāt bona opa etiam ante fidē inania ſunt: ita vt videantur eē magne vires ⁊ curſus celerrim⁹ ꝑter viā. bonū em̄ op⁹ intētio facit: intētionē fides dirigit. c ¶ Sine operib⁹. Precedētib⁹ nō ſeqntib⁹: ſine q̄bus ē inanis fides: vt iacobus ait: Fi
Iaco.2.d des ſine operib⁹ mortua ē. ⁊ ipſe Pau
1.Co.13.a lus: Si habuero oēm.f.ita vt.m.trāſ.c.a.non.h.n.ſ. d ¶ Abſit. Lex non deſtruit cū impleta ſm ſpm̄: ceſſat ſm lrām. e ¶ Statuim⁹. Quia oſtēdimus cōpletū qđ lex dicit: vel ſtatuim⁹. id eſt firmam⁹ cū ſine fide infirma eēt: q̄ hic eſt gr̄a fidei q̄ lex implet. Legis em̄ ſtat⁹ firmat q̄ myſtica ⁊ cerimonialia ſpūalit implent: ⁊ quod minus in moralib⁹ ꝯtinebat in euāgelio addit. ⁊ qđ lex vēturū ꝓmittebat: fides euāgelij iā aduenīſſe teſtatur. Myſtica q̄ ⁊ ꝓmittentia in euāgelio impleta ſunt ſm ſpiritualem intelligentiam. littera aūt occiden s tollitur.

a ¶ ablata eſt: ⁊ attende ꝑ q̄d nō per laborē operum: ſed ꝑ facultatem fidei.

a tua: Excluſa eſt. Per quā legez: a b
Factoꝝ: Nō. Sz per legē fidei. c d
a ¶ q̄ fides iuſtificat. ¶ ab auctoritate ſua h oñdit. ¶ nos apli. b ¶ quēcūq̄ etiā gen
b Arbitramur enim iuſtificari hominē. ¶ carnalibus.
c nunem per fidē ſine operibus le
a ¶ arbitramur q̄cūq̄ ho.iuſtifi.ꝑ fidē: qđ
gis. An iudeoꝝ deus tm̄: Non e
credēdū: q̄ ⁊ gētiū creator. ¶ vt iudeoꝝ.
ne et gentiū: Immo et gentium. f
a ¶ ⁊ de vtroꝝq̄. ¶ q̄ſi cū alijs modis poſ
Quoniāquidem vnus eſt deus g
ſem ꝓbare h ſolū pono. a ¶ cū vn⁹ oīa iuſtificat oēs ꝑ eādē cām. b ¶ ¶ idē ē ex fide ⁊
qui iuſtificat circūciſionem ex fi h i
ꝑ fidē. a ¶ imūdos gētiles. b ¶ q̄ dicim⁹ omnes iuſtificari ꝑ fidem.
de: ⁊ prepuciū per fidē. Legem k l m
d ergo deſtruimus ꝑ fidem: Abſit. n o
¶ .i.moralia ꝑcepta legis.
e Sed legem ſtatuimus.

Nico.de lyra

B a ¶ Excluſa eſt. q̄tū ad cerimonialia q̄ tpe leg⁹ noue nō ſunt obſeruāda q̄ erāt mere figuralia. adueniente vero v̄itate tēpore chriſti ceſſat figura: iudicialia v̄o excluſa ſūt i q̄tū habebant vim obligandi in lege: illa tm̄ pñt de nouo inſtitui in lege noua q̄tū ad illa q̄ regimini xp̄ianoꝝ vident accomoda. moralia vero manēt: q̄ ſunt de lege nature q̄ eſt immutabilis. ⁊ ſubdit modus dicte excluſiōis cū q̄rit: b ¶ Per quē le. facta ē dicta excluſio. c ¶ Factoꝝ.i.ꝑ legē veterem q̄ in obſeruātijs carnalib⁹ exiſtebat. q.d.nō. d ¶ Sz ꝑ le. fi.i.ꝑ legē euāgelicā q̄ ſpūalis ē. qđ ꝯfirmat dicēs: e ¶ An iudeoꝝ de⁹ tm̄: q.d.nō. f ¶ Immo ⁊ gentium. finis em̄ correſpondet ꝑncipio. ⁊ iō ſicut iudei ⁊ gētiles ꝓceſſerūt a deo ſicut ab vno ꝑncipio: ita reducunt ad ipm̄ ſicut ad vnū finē: q̄ reductio fit per mediatorē ieſum xp̄m. iō ſubditur: g ¶ Qm̄ quidez vnus eſt de⁹.ſ. gentiliū ⁊ iudeoꝝ. h ¶ Qui iuſtificat circū.i.iudeos circūciſos. i ¶ Ex fide.i.ꝑ fidē xp̄i ⁊ nō per circūciſionem. k ¶ Et preputium.i.gentiles preputium habentes. l ¶ Per fidem. ſcz eiuſdem mediatoris ieſu xp̄i. m ¶ Legem ergo deſtruim⁹. Hic ꝯſequēter reſpōdet Apls cuidā obiectioni: q̄ per hec verba ⁊ ſimilia imponebant ſibi iudei q̄ deſtruebat legē moyſi ꝑ predicationē fidei xp̄i: vt hr̄ Act. xxi. Hoc igit remouet dicēs: Legē q̄.ſ.moyſi. n ¶ Deſtruim⁹ ꝑ fidem chriſti.i.predicationē fidei chriſti. o ¶ Abſit: ſed legē ſtatuim⁹.i.ꝯfirmam⁹. quando em̄ aliq̄d ē via ⁊ diſpoſitio ad aliud ad qđ ordinat ſicut ad finē: ſic ceſſ3 fine habito: nō ꝓpter hoc dr̄ deſtrui: ſed magis ꝯfirmari: q̄ virtualiter manet in alio meliori: ſicut eſt d̄ motu ad formā: q̄ ceſſat forma introducta. ⁊ virtualit manet in ipſa. Lex aūt vetus fuit quedā diſpoſitio ad nouā ⁊ ordinata ad ipām ſicut quoddā imperfectuz ad rem perfectiorē. vnde dicit Hiere. xxxi.c. Ecce dies veniūt dicit dñs ⁊ feriā domui iſrl ⁊ domui iuda fedus nouū nō ſm pactū qđ pepigi cū patribus veſtris ⁊c. ⁊ ſubdit: Et ero eis in deū: ⁊ ipſi erūt mihi in populū. Et ideo lex vetus nō deſtruit: ſed magis ſtatuit q̄tum ad id in quo ceſſat ſimpliciter: cuiuſmodi ſunt cerimonialia. alia vero nō ſic ceſſant: vt dictum eſt. Ad maiorē dictoꝝ ⁊ dicendoꝝ intelligentiā querit hic: Utrū
An lex vet⁹ ſuo tpe iuſtificaret lex vetus ſuo tempore iuſtificaret. Et arguit primo q̄ ſic. nam Leuit. xx.b. dicitur: Cuſtodite leges meas atq̄ iudicia: que faciens hō in eis viuet: ſed vita ſpūalis hoīs eſt ꝑ iuſticiā. q̄ ⁊c. Item per

C Item per circūciſionem tollebat culpa originalis ſicut modo per baptiſmū: ſed culpa nō aufert niſi ꝑ gratiam ſicut nec tenebre niſi per lumen. ergo circūciſio cōferebat gr̄am q̄ iuſtificat ſimpliciter. Item oēs moderni doctores tenent q̄ in circūciſione dabatur gratia. q̄ ⁊c. Cōtra Gal. ij.d. Si data eſſet lex que poſſet iuſtificare: ſequeret q̄ xp̄s gratis mortu⁹ eēt.i. ſine cauſa: ſz h eſt incōueniens: q̄ ⁊ illud ex q̄ ſequit ſcz q̄ lex vetus iuſtificaret. Circa qđ ꝑmittēde ſunt q̄dā diſtinctiōes. Prima ē de iu
Iuſtificatio duplex ſtificatione: q̄ pōt accipi duplicit. Uno modo ꝓprie: ⁊ ſic iuſtificatio eſt factio iuſticie. Alio mō mag⁹ large ꝓ ſignificatione iuſticie. ſic̄ vrina dr̄ ſana: eo q̄ eſt ſanitatis ſignificatiua. Scda diſtinctio eſt de iuſticia q̄ pōt etiā accipi du
Iuſticia duplex pliciter. ſcz vno mō ꝑfecte ſm quā iuſtificat hō apud deū. alio mō imꝑfecte: ⁊ ſic iuſticia eſt virt⁹ politica. Tertia diſtinctio ē de veteri lege q̄ diſtinguitur ſm ꝑcepta moralia: iudicialia ⁊ cerimonialia. Si igit loq̄mur de iuſticia perfecta: ſic ſolus deus iuſtificat efficient ꝑ habitū gr̄e quā ſolus infundit Ps. lxxxiij.c. Gratiā ⁊ gloriā dabit dñs. ipſa vero gr̄a iuſtificat formaliter. ſi v̄o accipiat iuſtificatio large: ſic tota lex vetus iuſtificabat: q̄ gr̄am iuſtificantem ꝑ xp̄m dandā ſignificabat. totus enim ſtatus illi⁹ legis fuit noue figuratiu⁹. i. Cor. x.c. Oīa em̄ in figura contingebant illis. Si autem accipiatur iuſticia imperfecta: ⁊ lex vetus q̄tum ad moralia ⁊ etiam iudicialia: ſic iuſtificabat effectiue inq̄tum ꝑ opera legis q̄ iuſta erāt acq̄rebat habitus iuſticie: ⁊ ille habit⁹ acq̄ſit⁹ iuſtificabat formalit. iuſticia tm̄ politica q̄ nō
D facit dignū vita eterna: q̄ opa talis iuſticie ſunt ſimplicit opa hūana: ⁊ ꝑ ꝯſequēs ad ꝯſecutionē vite eterne improportionata q̄ excedit facultatē hoīs naturalē. ſm illud Eſa. lxiiij.b. Oculus nō vidit ⁊c. ꝓpter qđ oportet q̄ talis ꝓportio veniat a deo ꝑ habitū ad h ſpāliter infuſum. Sciendū tm̄ q̄ moralia aliter iuſtificabāt politice q̄ iudicialia: q̄ moralia ꝑcepta erant de operibus v̄tutū generalit: ⁊ ſic iuſtificabant iuſticia ꝓ oī v̄tute accepta. iudicialia vero erāt de ꝯtrib⁹ iuſt⁹ int hoīes: ⁊ ſic iuſtificabāt iuſticia min⁹ cōi. Si vero accipiat lex q̄tū ad cerimonialia pure q̄ nō cōtinebāt aliq̄d iuſtū ſm ſe ſz tm̄ ex leg⁹ determinatione. ſic lex non iuſtificabat niſi executiue: ⁊ ꝓpter h de cerimonialib⁹ dr̄ a doctorib⁹ q̄ nō iuſtificabāt niſi inq̄tū fiebāt ex obediētia faciētiū. Ad ꝑmū igit dicēdū q̄ ꝓ tanto dicebantur ꝑcepta leg⁹ cuſtodientes viuere: q̄ ꝑ h euadebāt penā mortis tpalis ⁊ corꝑalis: q̄ ꝑ legē trāſgreſſorib⁹ inferebat in caſibus multis: vt ptz ex decurſu illius leg⁹. Ad ſcdm̄ dicēdū q̄ lz in cir
An in circūciſiōe daretur gratia cūciſiōe daret gr̄a: h tm̄ nō erat ex circūciſione: ſz ex fide xp̄i vēturi quā habuit abraam: cui⁹ fidei ſignū fuit circūciſio: ſicut dr̄ ſequē. ca. Et ſignū accepit circūciſiōis ſignaculū fidei iuſticie: quā fidē ꝓteſtabat ſe recipe ſuſcipiēs circūciſionē pro ſe. ſi erat adult⁹: ⁊ ꝑ aliū ſi paruulus. eadē em̄ fides fuit antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ: ſicut dictū eſt. ā. lz mō magis ſit explicita. ⁊ h modo dicunt doctores gr̄am fuiſſe datā in circūciſione. Alit aūt datur mō in baptiſmo q̄ habet efficaciā a paſſiōe xp̄i iā cōpletā in effectu. ꝓpter qđ nō ſolū eſt ſignū gr̄e in eo date ſz etiā cā efficiēs: inſtrumentalis tm̄: q̄ ſacrā noue legis efficiunt qđ figurant: ⁊ ſic ptz ad queſtionē ⁊ ad argumēta.

In ca. iij. vbi dicitur in poſtilla: Ut iuſtificeris.

Additio. j.

Hoc quod dicit: Ut iuſtificeris in ſermonibus tuis: nō videt bene exponi de xp̄o naſcituro prout poſtillator exponit. Dato enim q̄ dauid fuiſſet eternaliter cōdēnatus: poſſet ex eo deſcendere xp̄s qui ex multis deſcendit peccātoribus: vt ptz ex ſua genealogia: vnde ꝑdicta verba melius vident exponēda ſm Glo. que in codez loco ſic dicit: Precamina ergo dauid vt po⁹tat: ⁊ ſic impleat qđ ꝓmiſit de venia ingemiſcentis di. Quacūq̄ hora peccātor ingemuerit: oīm iniquitatū eius nō recordabor. q.d. ideo me mūda: Ut iuſtificeris in ſermonibus tuis q̄ ſunt de ꝓmiſſione venie ingemiſcētis: Et vincas.i. cōuincas eos q̄ dicūt q̄ nō parces mihi: eo q̄ grauiter peccaui: Cū iudicaris ab eis. hec in Glo. Et de hoc amplius in additione ſuper iſtum Ps. vide ibi.

E ¶ In eo.ca.vbi dr in poſtil. Sciendū ḡ q pſalmus.xiij.
Additio.ij. Pſalm⁹ iſte.ſ. Dixit inſipiēs.de q̄ ſūpta eſt ſcri/ptura hic allegata ad lr̄am ꝓprie exponit̄ de iudeo xp̄i in pſo/na ꝯtēptore:ſicut Glo.exponit ibidē: q̄ q̄dē expoſitio magł cō/cordat lr̄e: ꝑut declaratū fuit.ſ.in additiōe ſup illud pš.vñ et Apl's ſm ſenſuz lr̄alez hic itelligit̄ allegare. ⁊ ideo hoc qđ dr: Sicut ſcriptū eſt: ad illud ꝑtinet qđ dixerat pa⁊.ſ. Quid igit̄ ꝓcellim⁹ eos.ſ.iudei gētiles: Nequaq̄. Sicut ſcriptū ē in Glo. de iudeis de quib⁹ min⁹ videt̄: eo q ſub lege dei viuere vide/bant̄. ⁊ ſm hūc ſenſuz Glo. ꝯtinuat expoſitionē hui⁹ allegatio/nis: vide ibi. ¶ In eo.ca.vbi dr in poſtil. Qui iuſtificat circū/
Additio.iij. Per h̄ qđ di/ (ciſionē.i.iudeos circūciſos. cit Apl's circūciſionē iuſtificari ex fide. ⁊ ꝓputiū ꝑ fidē ſm do/minū Petrū de tharantaſia intelligit̄ q in iuſtificatione iudei fides nō ſolū eſt termin⁹ ad quē: ſed etiā termin⁹ a q̄.ꝓcedit et ex fide in fidē: vt dictū eſt.ſ.i.ca.in additiōe: ſ; in iuſtificatio/ne gētilis fides eſt tm̄ terminus ad quē: nō a q̄. Et iō circūciſi/onē dicit iuſtificari ex fide: ⁊ ꝓputiū ꝑ fidē. ¶ In eo.ca.vbi dr i poſtil. ⁊ arguit̄ ꝑmo q ſic: Leui.xviij.a.dicit: Cuſtodite le/
Additio.iiij. Pro parte affirmatiua hu/ (ges meas ius q̄ſtionis poſſet argui efficatius: vt hr̄ ex illo dicto apl'i.ſ. Rom.ij.b.vbi ſic: Nō auditores legis iuſti ſunt apud deū: ſ; factores legis iuſtificabunt̄. Ex q̄ pz q precepta legis imple/ta iuſtificabāt: ſ; h̄ argumētū ſoluit̄ a ſctō Tho. in prima ſcđe .q.i.arti.vlti.in cor.q. ⁊ in r̄ſione ad primū argu. Sic Apl's accepit ibi iuſtificationē pro executione iuſticie.

In eodē ca

¶ In eo.ca.vbi dr i poſtil. Alio mō magł large ꝓ ſignificati G
Additio.v. Large iuſticia nō ſolū acci/ (one iuſticie ⁊c̄. pit̄ ꝓ ſignificatiōe iuſticie: ſed etiā ꝓ diſpoſitione ad iuſticiā: ſicut medicina dr ſana: eo q eſt diſpoſitiua ad ſanitatē: et iſto mō etiā lex vet⁹ iuſtificabat inq̄ntū diſponebat ad grām iuſtifi/cantē ꝑ xp̄m accipiendā. vñ Gal.iij.d. Lex pedagogus nr̄ fuit in xp̄o ⁊c̄. Tho.vt.ſ.in eodē arti. ¶ In eo.ca.vbi dr in po/ſtil. Si aūt accipit̄ iuſticia ꝑfecta ⁊ lex vet⁹ q̄ntū ad moralia.
Additio.vj. Per opa legis q̄ iuſta erāt nō acq̄rebat̄ habit⁹ iuſticie niſi eēnt multotiēs iterata: vt in.ij.Ethi. cū aūt iteratio nō ſit de rōne ꝑcepti. ideo nō videt̄ ꝯcedendū ſimplr̄: q prece/pta moralia iuſtificabāt effectiue: etiā loquēdo de iuſticia poli/tica niſi cū hac additiōe multotiēs iterata: ſ; hn̄ ꝯcedit̄ ſimplr̄ q iuſtificabāt ꝓ; executionē iuſticie: inq̄ntuz ꝯtinebāt illō qđ ē ſm ſe iuſtū ⁊c̄. ¶ In eo.ca.vbi dr i poſtil. Si ꝟo accipiat̄ lex q̄ntū ad cerimonialia pure q̄ nō ꝯtinebāt aliq̄d iuſtum.
Additio.vij. Precepta cerimonialia cōtinebāt iuſticiā ſm ſe i generali: ꝑut.ſ.erāt hibebāt̄ i cultū dei. i ſpāli ꝟo nō contine/bāt ſm ſe iuſticiā: niſi ex ſola determiatiōe leg' diue. Et iō tm̄ ex deuotiōe ⁊ obediētia faciētiū iuſtificabāt mō ꝑdicto. Tho.vt
Replica. In ca.iij. Burg.opponit cōtra ex/ (ſupra. poſitionē poſtil.circa id qđ allegat̄: Ut iu/ſtificeris in ſer. tuis ⁊c̄. S; ipi⁹ oppoſitio corrigit̄ circa Pš. Miſerere mei de⁹ ſm ma.⁊c̄. In eo.ca.pš. Dixit inſipiēs.al/legati: poſtil. expōit de pctōrib⁹ generalit̄. Bur. aūt eū reſtrin/git ad iudeū ꝯtēptorē xp̄i. ſ; h̄ correctū ē in allegato loco.

Glo. ordi.

F Quid ḡ di. Ca. IIII
E Dr ſupi⁹ hoīez dixerat
¹Hebr.6.b iuſtificari ꝑ fidē: oñdit ꝑ abraā in q̄ oēs cōfidūt: q̄ et ꝑ fidē adeptus eſt iuſticiā ⁊ ꝓmiſſionē ⁊ paternitatē. b ¶ Scđm car.i. ex opib⁹ leg'. Q.dicem⁹ q fuit iu/ſtus ex eis: nō q: ſi ex carnali obſ/uatione eſt iuſt⁹: hz gl'iam eīnā q̄ ex iuſticia ſequit̄ a ſe nō a dō. Uel hec iuſtificatio ē in opiniōe hoīm
†Gen.15.b ⁊ nō apud deū. ⁊ ſi hoc ē: tūc ex fi/
Gal.3.a de iuſtificatus eſt. qđ ꝓbat. Quid
Jacob.3.d eni.q̄ſi.attēdite q̄d ⁊c̄. c ¶ Cre/didit. Credere ſufficiēs cauſa fu/it ei iuſticie ⁊ eſt alius: ſed tn̄ q̄ ha/bet tp̄s operādi: ei nō dabit̄ mer/ces ſm grām tm̄: ſed ſm debitum opatiōis ſue: ſ; ei q̄ nō hz tp̄s ope/rādi ſi credit: ſola fides ſufficit ad iuſticiā: ⁊ ita ad ſalutē ſm gratiaz propoſitā oīb⁹: vel ſm q de⁹ legē an̄poſuit. d ¶ Ei aūt q̄.q̄ſi di/cat: Abraā eſt iuſtus ex fide: ſed ei q̄ operat̄ illa carnalia vel aliq̄ bo/na vt grām mereat̄: ſi merces ē ei: nō eſt ex grā: ſed ex meriti ſui debi/to. Illi ꝟo q̄ nō facit hec carnalia vel aliq̄ bona ſed tm̄ credit: fides ſufficit ad iuſticiam: ⁊ ita attribuit alius qđ dixit de abraā.ſ. q ſi ē iu/ſtus ex operibus habet gl'iam: ſed non apud deum. ⁊ ideo ex fide.
e ¶ Sed ſm debitum. Aug⁹. Non tibi blādiaris de meritis cū tibi reddi mercedem ſm debitum operis audis: tanq̄ non ſit in ope/re gratia retribuentis: ſicut in fi/de eſt gratia iuſtificātis. vix enim ſuadeo vllū dici opus ex debito re/munerationē dei depoſcere: cū eti/

a ¶ q: nemo iuſt⁹ ſine fide.
Quid ḡ di. Ca. IIII a
a Q cem⁹ iueniſſe abraā
a ¶ quē imitari debem⁹.
b ¶ .i.circūciſionem.
b patrē noſtrū ſm carnē: Si eni b
¶ tn̄.
abraam ex operibus legis iuſti/
a ¶ de hac iuſtificatione. b ¶ qđ eſt cōtra illud: Qui gloriat̄ in dn̄o glorietur.
ficatus eſt/ habet gloriā: ſed nō
a ¶ ſ; habuit apud deū. nā ſcriptura dicit:
apud deum. Quid eni ſcptura c
ex.a.⁊c̄. a ¶ dicēs. In ſemie tuo.b.o.g.⁊
c dicit: † Credidit abraā deo/ ⁊ re d
alius hmōi. a ¶ .i.fuit ei ſufficiēs cā ad iu/ſticiā: ⁊ eſt etiam aliqs.
d putatū eſt illi ad iuſticiā. Ei aūt e
a ¶ .i.tēp⁹ habet operādi. b ¶ .i.iuſticia.
c ¶ .i.dabitur.
qui operat̄ merces nō imputat̄
a ¶ fidei eius.b ¶ opatiōis ſue.c ¶ d̄ opib⁹.
e ſm grātiā: ſed ſm debitum. Ei f
¶ nō habet tp̄s opandi ſic̄ abraā habuit.
f vero qui nō operatur: credenti g
a ¶ xp̄m. b ¶ q̄ gratis ipis pctā dimittit.
aūt in eum qui iuſtificat impiuz
a ¶ quid. ¶ .i.ſufficit.b ¶ quā opera non meruerunt. ¶ .i.ſalutem.
reputatur fides eius ad iuſtici/
¶ ſic decreuit deus: vt ceſſante lege fides
g am ſm propoſitum gratie dei: b
iuſtificet. ¶ dico ex gratia ſicut dauid di/cit. ¶ hic et in futuro.
ſicut et dauid dicit beatitudinē i

Nico. de lyra

H Quid ḡ di. Oſtēſo ꝑ Ca. IIII
a Q rōnem q lex vetus non ſufficiebat Diuiſio
ad ſalutē. hic ꝯñr idē oñdit̄ ꝑ exē/pla abrae patriarche. Circa qđ oſtendit̄ pri/mo q̄d conſecutus ſit ꝑ fidē chriſti. ſcđo ma/gnitudo ſue fidei/ ibi: Qui ꝯ ſpem. Prima
b adhuc in tres. q: ꝑmo oſtendit̄ q ex fide con/ſecutus ē gratiā iuſtificantē. ſcđo credentiū paternitatē/ ibi: Et ſignū. tertio hereditatis ꝓmiſſionē/ ibi: Non eni ꝑ legē. Primū aūt oñdit̄ dupliciť. primo ꝑ ſcripturā. ſcđo ꝑ ra/tionē/ ibi: Ei autem. Circa primū dicitur:
a ¶ Quid ḡ dicem⁹ inueniſſe ⁊c̄. ſm
c eni carnem Apl's deſcēderat ab abraam ſi/cut ⁊ ceteri iudei. ſm aūt aīam q̄ eſt ꝑ infuſi/onem oēs immediate ſunt a deo. ⁊ reſpōdet
d ad queſtionē dicens: b ¶ Si eni abraā ex operibus legis ⁊c̄. q: talis iuſticia eſt acquiſita ⁊ politica: ⁊ ſic reddit habentē ho/
e norabilē inter hoīes/ ſed nō apud deū: quia non facit eum eterna vita dignum: vt.ſ.di/ctum eſt. et ad hoc probandū inducit ſcriptu/ram dicēs: c ¶ Quid enim dicit ſcri/ptura. de abrae iuſtificatione. d ¶ Credi/
f dit abraam deo ⁊ reputatū eſt illi ⁊c̄. ex fide igitur iuſtificatus eſt: et nō ex operi/bus legis. hoc aūt in ſcriptura habet̄ Gen.
g xv. e ¶ Ei autem qui operatur ⁊c̄.
Hic oſtenditur idem per rationem: ⁊ diuidi/ Diuiſio tur in duas: quia primo ponitur ratio. ſcđo rationis declaratio/ ibi: Sicut et dauid. Ra/tio enim talis eſt: Illud quod conceditur ali/cui ſicut merces operanti: non traditur ꝑ vi/am gratie: ſed per viam debiti. iuſticia vero de qua eſt ſermo conceditur per viam gra/tie. ergo nō propter legis opera. Maior hu/ius rationis ponitur cum dicitur: Ei autē qui operatur merces nō imputatur ſm gratiam. et ſubditur minor:
f ¶ Ei vero qui nō operat̄. legis opa.
g ¶ Credēti aūt ⁊c̄. q fides facit dignū

am hoc ꝑm q agere aliq̄d poſſimus vel cogitare: vel proloqui
Credere deum ipſius dono ⁊ largitione faciam⁹. f ¶ Credēti aūt ⁊c̄. Nō
Credere in deum ei. Credit eni illi q̄ credit vera eē q̄ ille loq̄t: qđ ⁊ mali faciūt. Credere illū eſt credere q ille ſit de⁹: qđ ⁊ diaboli faciūt. Sed credere in eū eſt illū credēdo amare: credēdo diligere: creden/do in eū ire: ⁊ eius mēbris incorpari. g ¶ Scđm propoſi. Q. ſine operib⁹ ꝑcedētib⁹ iuſtificat̄ impius. ⁊ hoc ſm ꝓpoſitū gratie dei. i. ſm gratiā dei ꝓpoſitam omnibus credentib⁹ vel ſm q deus longe ante poſuit.

vita eterna. h ¶ Scđm ꝓpoſitū ⁊c̄.i. ſm ordinē grē dei: ⁊ nō ſm debiti ordinē: ⁊ ex h̄ ſubintelligit̄ ꝯcluſio ſequēs.ſ. q dicta iuſticia nō eſt ex opib⁹ legis. i ¶ Sicut ⁊ dauid ⁊c̄. Hic ꝯñr pōit̄ hui⁹ rōnis declaratio. Maior aūt manifeſta ē.
Beatitudo duplex iō nō indiget declaratiōe: ſ; minor declarat̄ ꝑ ſcripturā: ⁊ ꝑmo allegat̄ ſcriptura. ſcđo ad ꝓpoſitū applicat̄/ ibi: Btitudo ḡ. Cir/ca primū ſciēdū q btitudo duplr̄ accipit̄. Uno mō in re: ⁊ ſic habet̄ i patria. Alio mō in ſpe: ꝑut hr̄ in via: ⁊ ſic accipit̄ hic/ cū dr: Sicut ⁊ dauid dicit btitudinē hoīs. ſupple eſſe.

B a ¶ Remiſſe. Remittere: tegere: nõ iputare: eiuſdẽ rõis ꝛ ſenſus ſũt ꝟba. b ¶ Iniqtates. Originale pctm̃. ſ. fo-
mes pctĩ: q̃ dr̃ ↄcupiſcẽtia vl' ↄcupiſcibilitas ſiue lex mẽbro
rũ ſiue lãguor nature ꝛ aliis noib⁹. Et illa añ baptiſmũ cul
pa ẽ ꝛ pena. poſt baptiſmũ aũt pena ꝛ nõ culpa q̃ paruulũ
habilẽ ↄcupiſcere: ſꝫ nõ ↄcupiſcere facit. Adultũ ṽo etiã cõ
cupiſcere. q̃ q̃dẽ in baptiſmo remittit ꝛ trãſit ſm reatũ: ſed
Originale remanet ſm actũ. Originale aũt dr̃:
q: ex vitioſa originis nr̃e ↄditõe tra
hit: q̃ ex vitioſa lege ↄcipiẽdi ex pctõ
p̃mi hoĩs accidẽti ↄcepti ſum⁹. i. car-
nis ↄcupiſcentia. Tres g̃dus fecit.
Iniqtas vel ipietas: cũ creator non
agnoſcit. Pctã in opib⁹. q̃d nõ ipu
tat leue. c ¶ In circũciſiõe. i. tpe
circũciſionis reputata ẽ fides abrae
ad iuſticiã. d ¶ Sꝫ in prepu. i. tẽ
pore p̃putii. e ¶ Et ſignũ. Circum
ciſio exterior dr̃ ſignũ iterioris: tale
ſcꝫ ſignũ q̃d ſit ſignaculũ hñs ſimilitu-
dinẽ ſignate rei: vt ſicẽ carne libidis:
ſic ſpoliaret oĩb⁹ ſordib⁹ p̃me natiui
tatis: ꝛ q: nõdũ venerat cui⁹ ſignum
ſubdit: iuſticie: q̃ ẽ ex fide. Uel ſigna
culũ. i. celãs q̃ddã myſteriũ q̃d celet
inimic'. i. īfidelib⁹. hueẽ amic'. i. fide
lib⁹ ad ſimilitudinẽ ſigilli. ſ. q̃d ſiẽ i octa
uo die circũcidit hõ: ſic i octaua poſt
finẽ ſeptẽ dierũ ſeculi auferet oĩs ve
Circũciſio abrae q̃re iſtituta tuſtas culpe ꝛ pene. Circũciſio abrae
cõmẽdata fuit vt ſub lege mãdati ex
ſtens ei⁹ obedientia ꝓbaret. Inſti-
tuta aũt fuit p̃mo ꝓpter obedientiã.
ſcd̃o in ſignũ magne fidei abrae. ter
tio vt diſcerneret ille pplꝯ a ceteris
nationib⁹. quarto vt oſtenderet ca-
ſtitas mentis ꝛ corpis pudicitiã ſer-
uãdo: ꝛ ꝓpter hoc facta fuit in virili
mẽbro. q̃nto q: nõ poſſet meli⁹ ſigni
B Gen. 17. b ficari p̃ xp̃m tolli originale peccatũ.
Fiebat aũt in octauo die cũ lapideo
cultro: q: in octaua etate q̃ erit reſur
gentiũ oĩs ab electis p̃ petrã chriſtũ
abſcidet corruptio carnis ꝛ ſpirit⁹.
Due igit̃ ſunt res ill⁹ ſacri ſcꝫ circũ
ciſio a pctĩs in p̃nti. ꝛ ab omni corru
Baptiſm⁹ ſucceſſor circũciſione ptione in futuro. Cõferebat aũt hoc
illo tpe q̃d baptiſmus nr̃o. Item q̃d
apud nos a~ baptiſmi: hoc egit apud
veteres ꝓ paruulis ſola fides: ꝓ ma
ioribus vir⁹ ſacrificii: ꝛ ꝓ his q̃ de
ſtirpe abrae myſteriũ circũciſionis.
Mutata eſt aũt p̃ baptiſmũ: q: ſacra
mentũ baptiſmi p̃fecti⁹ ꝛ magis cõe
ꝛ magis gratie plenũ. remittit enim
pctã: anget virtutes grãm cõferens
cooperãdi: ꝛ eſt cõmune vtriq̃ ſexui
q̃d nõ circũciſio. f ¶ Per ppu. i.
p̃ id q̃d ei datũ eſt tpe preputii. i. p̃ fi
dẽ. vel p̃ preputiũ. i. in preputio. i. in
tpe preputii. g ¶ Non eni p̃ legẽ
p̃miſ. Promiſſiones alie ſũt facte
xp̃o q̃ abrae. Abrae enim facte ſunt
ita: vt q̃ eũ ita imitarent a chriſto bñ
dicerent. Chriſto aũt non ſic: ſed ita:
vt non tm̃ eſſet exẽplar ꝛ forma inſti
tutionis mor ꝛ operũ: ſed q̃ bñdice
ret benedictiõe eterna imitantibus
eum. Non eni per le. Abraam eſt
heres mundi ſm ꝓpoſitũ exemplũ:
quia omnes filii eius per fidẽ. Chri-
ſtus eſt dominus mundi ſm p̃ſtatem
per quẽ ſit bñdictio filius abrae cui
p̄r dedit diũ gẽtes ꝛ terminos ter-
re. h ¶ Semini ei⁹. i. credentibus
oĩbus qui ſunt ſemen abrae nõ car-
ne ſed imitatione. Uel chriſto cui fa-
cta dr̃ ꝓmiſſio: q: in eo iplenda erat.

B Si enim

a ¶ eẽ ill'⁹. b ¶ acceptabili tpe. ¶ h eſt tpe
xp̃i. ¶ vl' acceptabilr. i. grat'. c ¶ q̃ſi ipotẽ

hominis cui deus accepto fert a

ti accedere iſert. a ¶ remiſſionẽ pctõꝝ ꝛ bo
na opa. b ¶ p̃cedẽtib⁹. c ¶ dic his ꝟbis.

iuſticiam ſine opꝰibus: †Beati

a ¶ a deo vt nõ obiet. p. l mor. corpe. ¶ ſine
ope vel labore penitentie per baptiſmũ.

a b quorꝝ remiſſe ſunt iniquitates: et

a ¶ ita ſũt in baptiſmo tecta vt vltra nõ vi-
deant ad penã. ¶ q̃ in actu.

quorũ tecta ſunt peccata: Beat⁹

¶ ad penam. ¶ vl' hũ.

vir cui non imputauit dominus

a ¶ vel originali q̃d aliũde eſt: vel veniale.
b ¶ cũ ↄſtet q̃ btitudo ex grã p̃ fidẽ: mõ q̃-
rat in q̃b⁹ ſit an i iudeis tm̃: vl' etiã i gẽtib⁹.
c ¶ quã dauid dicit ꝛ abraam habuit.

c peccatũ. Beatitudo ergo hec i b

circumciſione tm̃ manet an etiaꝫ d

¶ ex ſenſu leg' loquẽtes.

in preputio: Dicim⁹ enim q: re- e

¶ nõ circũciſio.

putata ẽ abrae fides ad iuſticiã.

a ¶ q. h ideo inq̃ro: q: ↄſtat de abraã q̃ iuſt⁹
eſt p̃ fidẽ: ꝛ eũ h ↄſtat: l q̃ ſtatu: poſtq̃ ẽ cir-
cũciſus: vel ante ꝛ ſicut in eo videbit̃ ſic in
aliis credi poterit. ¶ q̃ ſtatu.

Quomodo ergo reputata eſt: f

¶ cũ eẽt. a ¶ etiã. b ¶ añq̃ circũcideret.

in circumciſione an in preputio:

a ¶ ſoluit. b ¶ . i. in iudeis ẽ hec btitudo.
¶ tm̃. i. gentibus. ¶ etiam.

b Non in circumciſione: ſed in pre g

a ¶ ꝛ cũ añ iuſt⁹ ẽẽt q̃ circũci⁹: nõ ſupflue
ſꝫ accepit ſignũ circũciſionis nõ q̃ fieret ſꝫ q̃

c putio. Et ſignũ accepit circũci b i

iuſtus oſtẽderet. ¶ tã habite.

ſionis/ ſignaculũ iuſticie fidei q̃ k

a ¶ ipſi abrae. b ¶ anteq̃ circũcideretur.
c ¶ ꝛ hoc ideo. ¶ auctor fidei.

eſt in preputio/ ut ſit pater omni m

f um credentium p̃ preputiũ: † vt n

¶ ipm credere. a ¶ ad remiſſionẽ pctõꝝ et

reputetur ꝛ illis ad iuſticiaꝫ. Et o

bona opa. a ¶ auctor iuſticie. b ¶ q̃ ex fi-

ſit pater circumciſionis/ non his p

de ſit p̃ exẽplũ. ¶ . i. iudeis. ¶ carnali.

tm̃ qui ſunt ex circumciſione: ſed q

a ¶ reputat fides ad iuſticiã. b ¶ vt ita am

et his qui ſequuntur veſtigia fi-

ple credãt ſiẽ ille. a ¶ tpe p̃putii. b ¶ credẽ

dei que eſt in preputio patris nõ

tiũ oĩm. a ¶ q. p̃ fidẽ ẽ p̄r: q: p̃ eã ẽ ꝓmiſ-
ſio: nõ p̃ legẽ vl' circũciſionẽ q̃ nõdũ erat.

g ſtri abrae. Non eni p̃ legem pro- r

a ¶ facta eſt. b ¶ ipſi vl' ad opus ſeminis
eiuſdem. c ¶ chriſto. d ¶ hoc ſcꝫ

h miſſio abrae aut ſemini eius/ ut s

¶ poſſeſſor aliq̃ hoĩm ď toto mũdo q̃ euꝫ
imitent: ꝛ i xp̃o q̃ ex eo nat⁹ poſſidet oĩa.

heres eſſet mundi: ſed p̃ iuſticiaꝫ t

A a ¶ Cui de⁹ ac. fert iuſti. i. acceptat euꝫ ad vitã beataꝫ ſine
opib⁹: q: opa hũana ad h ſũt iproportionata: vt p̃dictũ ẽ. ꝛ ſ[i]dit
auctas Dauid ad h Ps. xxxi. a. Bti q̃ꝝ remiſ. ſũt iniq. ꝛc. q̃d nõ
põt fieri p̃ opa hũana: q: hõ nõ põt p̃ ſe reſurgere a pctõ. ad h eñ
q̃d tollat pctm̃ reqrit illuſtratio diuie grẽ: ſiẽ lux corpalis ad amo
tionẽ tenebre. b ¶ Btitudo q̃ hec. h ſcriptura allegata ad pro
poſitũ applicat p̃ modũ q̃ſtiõis cũ dr̃: Btitudo q̃ hec. q̃ hr̃ i ſpe.
c ¶ In circũciſiõe tm̃ ma. i. dat ne tm̃
iudeis circũciſis. d ¶ An etiaꝫ i pre. i.
gẽtilibus incircũciſis ꝛ rñdit ad hãc q̃ſtio
nẽ di. e ¶ Dicim⁹ eñi q̃ re. ẽ abra. fi.
ad iuſti. ſicut hr̃ Gen. xv. vt. ſ. allegatuꝫ
eſt. f ¶ Quõ q̃ hic re. eſt: ꝛ reſpõdet:
g ¶ Nõ i cir. ſꝫ in p̃. q: abraã nõdũ erat
circũciſus q̃ñ h dictum fuit a deo. h aũt di-
ctũ fuit añ natiuitatẽ hiſmaelis Gen. xv. †Ps. 13. a
a. Et abraã fuit circũciſus hiſmaele iã. xiii
annoꝝ exiſtente: vt pꝫ Gen. xv. h ¶ Et
ſignũ accepit. Hic oñdit q̃ p̃ fidẽ obti-
nuit credẽtiũ paternitatẽ. Circa q̃d ſciẽdũ
q̃ ſimul abraã habuit p̃ceptũ circũciſionis
q̃ fuit ſignũ ꝛ character ſue fidei in ſe ꝛ in
ſequentib⁹. vñ ſic diffinit: Circũciſio eſt ſi Circũciſio
gnũ vl' character diſtinguẽs iſrl' a gẽtib⁹.
Ex h igit̃ format talis ratio: Quãdocũq̃
in aliq̃ duo cõcurrũt: vnũ vt ſignũ tm̃: ali
ud vt res ſignata. p̃ncipalior eſt ibi res ſi
gnata q̃ ſignũ: q: ſignũ non eſt niſi ꝓpter
rẽ ſignatã: vt pꝫ de circulo pendẽte ante
tabernã: q̃ nõ eſt ibi niſi vt ſignificet vinũ
venale. cũ igit̃ in paternitate abrae reſpe
ctu credẽtiũ circũciſio fuit ibi tm̃ vt ſignũ:
fides aũt vt res ſignata. q̃ ob fidẽ obtinu-
it dictã paternitatem. ꝛ h eſt q̃d dr̃: Et ſi-
gnũ accepit. ſ. abraã. i ¶ Circũciſio-
nis. in carne. k ¶ Signaculum iuſti
cie fidei. ſ. vt hec circũciſio eẽt ſignaculũ
iuſticie fidei latentis in mẽte. l ¶ Que ẽ
in p̃pucio. i. q̃ iuſticia erat in abraã ante
circũciſionẽ. m ¶ Ut ſit pa. oim cre. D
p̃ preputiũ. i. oim gẽtiliũ ad fidẽ chriſti
venientiũ abſq̃ circũciſione. n ¶ Ut re
putet ꝛ illis ad iuſticiaꝫ. ſicut ꝛ abrae
reputata fuit fides ad iuſticiã anteq̃ circũ
cideret. o ¶ Ut ſit p̄r circũſiſionis.
ſcꝫ ſp̃ualis q̃ eſt reciſio vitioꝝ. p ¶ Nõ
his tm̃ q̃ ſũt ex circũciſiõe. carnali: ut
iuſmodi ſunt iudei. q ¶ Sed ꝛ his qui
ſequũtur veſti. fi. ꝛc. i. quã iuſticiaꝫ p̃
fidem habuit abraam ante circumciſionẽ.
r ¶ Nõ eñi. Hic ↄñter oñdit q̃ abraam
p̃ fidem obtinuit hereditatis ꝓmiſſionẽ ꝛ
nõ p̃ opa legis: vtpote per circũciſionẽ vl'
huiuſmodi. ꝛ ad hoc iducit duplex ratio.
ſcd̃a ibi: Lex eñi. Ratio p̃ma talis ẽ: Q̃ñ Abraã
aliq̃d ꝓmiſſum reddit alicui nõ habito re
ſpectu ad ꝓmiſſionẽ ſed ad opera ſequen
tia. ꝓmiſſio illa fruſtrat ꝛ euacuatur: quia
nõ ꝓpter illam ſed ꝓpter aliud promiſſum
redditur. ꝓmiſſio vero hereditatis facta
fuit abrae ante circũciſionem: vt pꝫ Gen.
xiii. ergo ſi reddita eſt ei ꝓpter circũciſionẽ
vel opera ſe q̃ntia: promiſſio dei fuit fru-
ſtratoria: ꝛ fides abrae de dicta ꝓmiſſione
fuit euacuata. hoc aũt incõueniens eſt dice
re de deo in quo nõ poteſt eſſe falſitas nec
deceptio. ergo ꝛ illud. vnde ſequit̃. ſ. q̃ ꝓ
miſſio hereditatis ſit ipleta per legis ope
ra. ꝛ hoc eſt quod dicitur: Non eni per
legem ꝓmiſſio abrae. ſcilicet facta eſt.
s ¶ Aut ſe. e. ꝛc. nõ eñ ſolũ fctã ẽ abrae
ꝛ ſemini eius ꝓmiſſio de terra iudee: ſed
etiam de toto mũdo. quod pꝫ impletuꝫ in
chriſto deſcendente de abraam ſm carnẽ:
qui dicit Matth. vlti. d. Data ẽ mihi om
nis poteſtas in celo ꝛ in terra. t ¶ Sed
per iuſticiam fidei fa. eſt promiſſio.
ideo concluditur:

b iii A Si enim

E G ſa ¶ Si eni q̃ ⁊c̃. Abraã nõ eſt heres mũdi p legẽ: q: non uni filij ei⁹ p legẽ: q̃ filii dicunt̃ heredes. ſ. ꝙ ipſe habet poſſi dentes. Nã ſi hoc eẽt: incõuenientia inde ſeq̃rent̃. Qꝛ fides eſſet fruſtra qua cõſtat iuſtũ fuiſſe abꝛaam: ⁊ pmiſſio nõ eẽt impleta: vt nulli ſint heredes. Lex eni nulloſ facit heredes. Nã potius irã opat̃: ira puaricationẽ. nã ex ea ẽ puaricatio. nã ſi ne ea nõ ẽ. Ideo q: ſi ex lege: iſta ſequent̃: tũc ex fide ſunt heredes: ⁊ ſic ẽ firma pmiſſio. b ¶ Lex eni iram. Ut reos faceret delinquẽtes nõ efficiẽti cauſa: ſ; nõ adiuuãte gr̃a: vel vt reos faceret tẽ poꝛalib⁹ penis irã operat̃: q: puaricationẽ: qd̃ q̃liter ſit aperit dicens: Ubi eni. c ¶ Nõ ẽ pua. Non ait: non eſt iniq̃tas. Omis eni legẽ pteriens iniquus: ſ; non ecõtra. Qui eni legẽ non accepe rũt iniqui dici poſſunt. puaricatores aũt dici nõ poſſũt. d ¶ Nõ ei q̃ ex le. Quia hic talis a gratia excidit: ⁊ ideo cauſa fidei a lege recedendũ eſt: vt firma ſit promiſſio. Lex eni ſine gr̃a promiſſionis nõ ſolũ nõ aufert: verũetiã auget peccatũ. e ¶ Qui vi. moꝛ. Uel q̃ vocat alia lr̃a: ea q̃ nõ ſunt tanq̃ ea q̃ ſũt pdeſtinata ſc; ⁊ diſ poſita. Sic eni apud eũ tam ſunt q̃ futura ſunt in quo ſola apparet

Eſa. 44. a ; ſ; aliã litteram

gr̃a. vñ alibi: Qui fecit q̃ futura ſunt. Et itẽ: Qui elegit nos ante mũdi pſtitutionẽ.

Eph. 1. a

Eligunt̃ q̃ non ſunt: nec errat qui eligit nec vane eligit. Eligit tñ et habet electos: quos creaturus eſt eligẽdos: q̃s

†Geñ. 17. a et. 18. c

habet apud ſemetipſm non in natura ſua ſed in pñtia ſua. Nondũ erat quib⁹ promittebat̃: ſed q̃bus promiſſu; eſt ⁊ ipſi promiſſi ſunt. Et ſic vocat ea que nõ ſunt tanq̃ ſint id eſt his qui non ſunt diſponet et preparat ab eterno gratiam iuſtificationis et gloꝛificationis apponendam in tẽpoꝛe. Tanq̃ ſint: id eſt tanq̃ illis qui iã ſũt apud deum per predeſtinationẽ. Uel vocat id eſt cognoſcit ea que nõ ſunt actu tanq̃ ⁊c̃. f ¶ Qui contra ſpem. Incipit commendare fidẽ abꝛae: vt imitemur eu;.

†Geñ. 13. d et. 15. b. et. 22. c.

Per quã ⁊ iuſticiam ⁊ talem promiſſionem accepit. g ¶ Cõtra ſpem. Prioꝛem: du; iuuenis ex iuuẽcula ſm naturam ſperauit ſobolem: nec tamẽ habuit: modo cõ trarium illi ſperauit: vt vetulus ex vetula et ſterili generaret ex di potentia. h ¶ Sic erit ſemẽ tuum. Sciendum quoniã abꝛaam deum prius trinum et vnum cognouit: et per hoc fidei meritũ omnium peccatoꝛum remiſſionẽ adeptus eſt. Poſt iuſticiam vero vt multarum pater fieret gentiu; a deo promiſſionem accepit. dein

Geñ. 22. c

de facta fuit ſibi rurſus promiſſio ꝙ ita fieret ſemen ſuũ ſicut ſtelle. i ¶ Non eſt infir. Inflati ratione mũdi deũ neglexerũt. idõ de⁹ ipoſſibilia fecit vt his credẽtes ſaluarent̃. k ¶ In repꝛo. ⁊c̃. Iſaac p naturã hũane generationis pmiſſus in ſignũ fuit dei filium p humanam rationem naſciturum ex hole: filioſq; hominum per ſpiritũ regenerationis ex peccatoꝛibus filios dei: ex moꝛtalib⁹ immoꝛtales generãdos.

¶ illi. ¶ tñ. ¶ ſ. ſunt. ¶ eſſe dicunt̃.

a fidei. Si eni q̃ ex lege heredes a b

a ¶ hec incõuenientia ſequũt̃. ſ. q̃. ¶ i. fruſtrata. b ¶ qua cõſtat iuſtũ fuiſſe abꝛaam. c ¶ inexpleta vt nulli ſint heredes.

ſunt: exinanita eſt fides/ abolita c d

a ¶ ad hec data ẽ lex vt reos faceret. ¶ q. lex ñ facit aliq̃s heredeſ nã poti⁹. b ¶ penã.

b ẽ pmiſſio. Lex eni irãm operat̃. e

¶ q: ¶ ſublatis eni de lege data eſt venia ⁊ iuſtificatis nulla eſt preuaricatio.

c Ubi eni non ẽ lex: nec puarica f

a ¶ ſ. data ẽ hereditas q̃ eſt donũ miſcdie. b ¶ nõ merita operũ legaliũ. ¶ adiutricẽ

tio. Ideo ex fide: vt ſm gratiã g

p fidẽ. a ¶ ꝙ filij dei. ¶ reis ex lege nõ firma. b ¶ iudeo ⁊ gentili imitatoꝛ.

firma ſit pꝛomiſſio omni ſemini b

¶ tñ. a ¶ i. q̃ de opib⁹ leg' pſumit. b ¶ ve

d Nõ ei qui ex lege eſt ſolũ: ſed ei k

nit. a ¶ i. qui ſequit̃ fidẽ abꝛae. b ¶ inſtituto: p exemplũ. a ¶ credentiũ. b ¶ in q̃ cõ ſentit auctoꝛitas. c ¶ in geneſi.

qui ex fide eſt abꝛaę q̃ pater eſt

omnium noſtrum ſicut ſcriptu; l

a ¶ auctoꝛẽ ſm fidẽ. b ¶ nõ circũciſoꝝ.

eſt: Quia patrẽ multarũ gentiũ m

a ¶ o abꝛaã. b ¶ q̃ es. ¶ placẽs deo. c ¶ q̃ſi

poſui te ante deũ cui credidiſti: n

p fidẽ placeo. a ¶ cui merito credendũ eſt quia ipe eſt. b ¶ per fidem ⁊ gratiã. ¶ vel vocat. c ¶ in petis. ¶ iudeos.

e qui viuificat moꝛtuos/ ⁊ vocat a b

a ¶ i. gẽtiles q̃ nihil videbant̃ eſſe. b ¶ i. iudeos qui aliquid eſſe videbantur.

ea que nõ ſũt: tanq̃ ea que ſunt. q

a ¶ abꝛaã. b ¶ de natura. c ¶ ſecure expe

g Qui cõtra ſpẽm in ſpem credi r s

ctans. a ¶ hiſtoꝛialiter vel ſm fidem.

dit/ vt fieret pater multarũ genti

a ¶ tam ample credidit. b ¶ in geneſi.

h um: ſm quod dictum eſt ei: Sic t

a ¶ i. innumerabiles erunt boni qui ex te naſcentur qui per ſtellas ſignificantur: et mali per arenam. b ¶ boni.

erit ſemen tuu; ſicut ſtellę celi/ ⁊

¶ mali. ¶ poſt.

i tanq̃ arena maris. Et nõ ẽ infir v

¶ et ſi cauſam haberet. ſ. ſuã ſenectutem ⁊ ſare ſterilitatem: ſed

mat⁹ in fide: nec pſiderauit coꝛ x

a ¶ ab ope generãdi. b ¶ ſciẽs ꝙ pmiſſoris ſui potẽtia oẽ; ipoſſibilitatẽ excelleret.

pus ſuum emoꝛtuum/ cum iam

fere eſſet centum annoꝝ: ⁊ emoꝛ y

a ¶ quãdo angelus iterum promiſit ſm hoc tempus veniam ⁊ erit ſare filius.

k tuam vuluã ſarę. In repꝛomiſ z

¶ ⁊ ſi differretur pmiſſio.

ſione etiã dei non heſitauit diffi

G ✠ a ¶ Si ei q̃ ex le. i. ex opib⁹ legis. b ¶ Heredes ſunt. Id ẽ pſequunt̃ hereditatẽ. c ¶ Exinanita ẽ fi. q̃ abꝛaã credidit deo pmittẽti. d ¶ Abolita eſt pmiſ. ſ. dei: q: hereditas nõ eſt reddita habito reſpectu ad pmiſſionẽ/ ſ; ad aliud: qd̃ ẽ inconueniẽs. g ⁊c̃. e ¶ Lex eni. hic ponit̃ ſcd̃a rõ que talis eſt. Promiſſio cũ ſit d̃ bono nõ innitit̃ rei q̃ eſt puocatiua ire: q: nõ hr̃et firmitatẽ aliqua;: cũ frequẽter pp̃ irã pmiſſio facta pus retractet̃. Lex aũt fuit puocatiua ire diuie dupl̃r. Uno mõ q: hoies nitunt̃ i vetitũ: pp̃ qd̃ ex phibitiõe legis creuit libido peccando. Alio mõ q: lex dabat cognitionẽ pcti claꝛioꝛem q̃ añ: ⁊ ex h aggrauabat̃ pctm̃ ſm dictũ ſaluatoꝛis Lu. xij. Seru⁹ q̃ cognouit volũtatem dñi ſui ⁊ nõ fecit: vapulabit multis plagis. q̃ pmiſſio olno nõ innitebat̃ legi cũ eẽt ire d̃ puocatiua. ⁊ h eſt qd̃ d̃r: Lex eni irã ope. Id ẽ puocat modis dict̃. f ¶ Ubi enim nõ eſt ⁊c̃. ⁊ h eſt verũ abſolute de his que erãt indifferẽtia añ legẽ. q: talia nõ ſunt mala niſi q: phibita: cuiuſmodi erãt cerimonialia: ſaltẽ pro magna pte. de his ṽo q̃ phibita ſũt p legẽ eo ꝙ erãt ſm ſe mala: nõ ẽ intelligẽdũ ſimpl̃r ṽbũ apl̃i ſed ſm q̃d: q: nõ erat tã grauis puaricatio añ legẽ ſicut poſt: pp̃ter maioꝛẽ cognitionẽ q̃ aggrauat pctm̃: ⁊ pp̃ phibitionẽ q̃ excitat libidinẽ in ptrariũ. iſtud tñ nõ puenit ex lege ſm ſe q̃ fuit ſãcta ⁊ bona: ſed ex hũana malicia. g ¶ Ideo ex fi. habuit firmitatẽ diuina pmiſſio. h ¶ Omni ſemini. ſ. abꝛae. ⁊ q̃le ſit ſemẽ iſtd̃ ſbdit̃: i ¶ Nõ ei qui ex le. ẽ ſo. i. ipſis iudeis. k ¶ S; et ei q̃ eſt ex fi. ab. i. gentilibus in xp̃m credẽtib⁹ fidẽ abꝛae imitãtib⁹ q̃ ẽ pr̃ olm nr̃m in xp̃m credẽtiũ: l ¶ Sicut ſcriptũ ẽ. Geñ. xvij. m ¶ Quia patrẽ ⁊c̃. ⁊ nõ ſolũ iudeoꝝ. n ¶ Añ deũ. p iuſticiã. vñ dictũ ẽ abꝛae Geñ. xvij. a. Ambula coꝛã me ⁊ eſto pfect⁹. o ¶ Qui vi. moꝛ. gentiles iuſtificãs p gr̃am q̃ moꝛtui erãt p idolatriã. p ¶ Et vo. ea q̃ nõ ſũt. i. gentiles q̃ nõ erãt alicuius reputationis coꝛã iudeis. q ¶ Tanq̃ ea ⁊c̃. i. ſicut iudeos q̃ dicebãt̃ apd̃ deũ reputati p̃ ceter' pplis pp̃ acceptionẽ diuie leg'. Ps. cxlvij. b. Nõ fecit talit̃ oi nati. ⁊c̃. r ¶ Qui p ſpẽ. Poſtq̃ oñdit aplſ q̃ta abꝛaã p fidẽ obtinuit. hic magnitudinẽ ſue fidei oñdit. ⁊ diuidit̃ i duaſ ptes: q: pmo declarat ppoſitũ. ſcd̃o infert coꝛrelariũ/ ibi: Ideo. Circa pmũ ſciẽdũ q̃ñ pmiſſum fuit ſemẽ abꝛae de ſara iã erat. xcix. annoꝝ. ⁊ ſara. xc. Geñ. xviij. ⁊ cũ h ipſe erat debilis ⁊ tñ credidit pmiſſioni diue ⁊ nõ heſitauit. idõ d̃r: Qui p ſpẽ. ſ. nature. s ¶ In ſpẽ. diuine gr̃e. credidit ꝙ fi. pr̃ mul. gen. fidẽ ei⁹ imitantiũ. t ¶ Scd̃m ꝙ dic. ⁊c̃. Geñ. xv. b. videl;: Sic erit ſemẽ tuũ ⁊c̃. Id ẽ in multitudine maxima: ſicut patet impletũ i multitudine credẽtiũ. q̃ꝝ aliq̃ credũt fide foꝛmata charitate: ⁊ illi cõpant̃ ſtellis. Alij ṽo fide infoꝛmi: et illi compant̃ arene maris. v ¶ Et nõ ẽ infir. ⁊c̃. cũ tñ ſenes ſint parue ſpei: vt dic̃ phus. ij. rhetoꝛice. x ¶ Nec pſi. coꝛ. ⁊c̃. i. ineptũ ad generandũ p̃ ſenectute. Sed p h videt̃ qd̃ d̃r Geñ. xxv. a. ꝙ abꝛaã poſtea accepit aliã vxoꝛẽ noie cethurã. q̃ pepit ei plures filios. Ad qd̃ dicẽdũ ꝙ hec ipotẽtia ad generãdũ intelligit̃ de ſara q̃ erat ſterilis ⁊ nonagenaria: ſ; nõ de iuuẽcula q̃ ad pcipiẽdũ magiſ erat apta: q: ex bona diſpoſitiõe ṽtut' paſſiue facilius fit conceptio etiã a debili agente. y ¶ Et emoꝛ. vul. ⁊c̃. q: deſierãt in ea fieri muliebꝛia: vt d̃r Geñ. xviij. z ¶ In repꝛomiſ. etiã ⁊c̃. ptrariũ videt̃ q: abꝛaã dixit Geñ. xvij. c. Putaſne cẽtẽario naſcet̃ puer. q. d. ñ. Ad qd̃ dicendũ ꝙ illud ṽbũ nõ fuit dubitatiõis/ ſ; admirationis de re tã inſolita. ſicut Lu. j. d. dixit maria: Quõ fiet iſtud q: virũ nõ cognoſco.

h

Diuiſio

ff Qui traditus

A F a ¶ Qui tradit⁹ ꝛc.
Mors xp̄i interitū ve-
te. is vite ſigt: ꝛ i reſur-
rectione noua vita q̄ a
iuſtificatione incipit et
i immortalitate pficit.
Mors ꝛ reſurrectio
xp̄i in nobis efficiendo
ſunt idem: qꝛ liberauit
nos a pctīs ꝛ a iugo di
aboli: ſꝫ ſignificādo ſūt
diuerſa: quia mors ſigt
vt moriamur veteri vi-
J.6.a te. reſurrectio vt in no-
uitate vite ambulem⁹: ꝛ
ſic tandē in nouitatem
imortalitatis: ſicut chri
ſtus iam reſurgem⁹.
Iuſtifi. Ca. V
Quia ex fide eſt
iuſtificatio: igit
pacē cū deo habere: q̄ſi
hec diſſenſio eſt ꝫ deū.
Ex fide. Superius di
xit iuſtificati gratis per
grām: ne ip̄a fides ſup-
ba ſit: qꝛ qd habes qđ
nō accepiſti. c ¶ Pa-
cem ha. ꝛc. Qui et re-
conciliati p miſtrū grē
xp̄m. d ¶ Per quē.
Enumerat bñficia q̄ a
xp̄o habent. e ¶ Tri
bula. pa. ꝛc. ꝙ tribu-
latio nō tollit patiētiā:
facit charitas: q̄ eſt do-
nū ſp̄us. f ¶ Spem.
Id eſt certitudinē glie
future q̄ hūane rationi
vana videt: ſed teſtimo
nio virtutis firmat pa-
tientie. ſ. ꝛ miraculoꝝ.
g ¶ Spes aūt nō.
Quia eſt in dō q̄ nō fal
B lit: nō in hoīe mēdace:
cui⁹ ſpei pign⁹ eſt ſp̄us.
legit: Fōs aq̄ tue ſit ti-
bi ꝓprius: ꝛ nēo alien⁹
cōicet tibi. ipſe ē ſpirit⁹
quem non poſſunt acci-
pere mali. ꝛ charitas ē:
quā habere ꝛ malus eē
nō poteſt aliquis. Sed
nomen chriſti habere ꝛ
baptiſmū: ꝛ corp⁹ domi
ni ſumere: et cetera ſa-
cramēta habere ꝛ mal⁹
eſſe pōt. Charitas er-
go eſt ꝓpriū donū: ſpi-
ritus ꝛ ſingular̄ fons.
h ¶ Charitas di diſ
fuſa ꝛc. Uel deus late
nos diligit: ꝛ hoc habe
mus in cordib⁹ noſtris
per ſpiritum q̄ facit nos
intelligere charitatem
dei erga nos. i ¶ Ut
quid enim chriſtus.
Cum deus nos diligat
vel nos eū per ſpiritū.
ſpes implebitur: qꝛ niſi
ita ſit fruſtra eſt paſſus
xp̄s. Et h̄ ē cur xp̄s pro
impiis. i. pro dilectione
impioꝝ vl̄ p vice eoꝝ.
p impiis: nō q̄ olim fu-
iſſent: ꝛ nō tunc: ſed cū
eſſem⁹ infirmi in pctīs.
F Scđm temp⁹

¶ confirmatus.
dentia: ſed cōfortatus eſt fide a
a ¶ de ꝯſtātia fidei. b ¶ nullo intuitu vir-
dans gloriam deo: pleniſſime b
tis dei. a ¶ hec gētes imitari debēt credē
tes ꝙ q̄cūq̄ ꝛc. b ¶ nō ꝑdixit: qꝛ ipſe facit:
ſi ali⁹ faceret non eēt ꝓmittere ſꝫ ꝑdicere.
ſciēs quia: quecunq̄ promiſit
a ¶ vt ꝓmitteret. ita leuiter. b ¶ qꝛ cōfor
tat⁹ eſt i fide accepit ꝓmiſſuꝫ ꝛ iuſt⁹ fact⁹ ē.
de⁹: pōtēs eſt ꝛ facere. Ideo re c
a ¶ q̄ſi aliquis dicat: quid hoc ad nos.
putatū eſt illi ad iuſticiā. Non d
a ¶ tm̄. ¶ ad laudem ipſius.
eſt aūt ſcriptū tm̄ ꝓpter ipſum:
qꝛ reputatū eſt illi ad iuſticiā: ſꝫ
a ¶ inſtruēdos. b ¶ ad iuſticiā fides.
ꝛ ꝓpter nōs quibus reputabit
a ¶ .ſ. deū p̄rēꝫ. b ¶ q̄ſi ꝙ h̄ feē nob ꝓderit.
credentibus in eum: † qui ſuſci
tauit ieſum chriſtum dn̄m nr̄m
a ¶ .i. ſepulchro q̄ ꝓprie eſt locus mortu-
oꝝ. b ¶ a deo p̄rē iuda ꝛ pilato. ¶ in mor
tem. c ¶ tollenda iure diaboli deſtructo.
a a mortuis: q̄ traditus ē ꝓpt̄ de-
a ¶ in q̄ noua vita ſignat. b ¶ vt iuſte
viuamus qđ aliter nō poteramus.
licta noſtra: ꝛ reſurrexit ꝓpter
iuſtificationē noſtram.
Iuſtificati igit Ca. V e
a ¶ non lege: non ex nobis.
b b ¶ quam non habetis: dum
inuicem arrogatis.
c ex fide pacem habea- f
mus ad deum per dominū no- g h
¶ per auxilium ꝛ gratiam eius.
¶ cuius opere.
d ſtrum ieſum chriſtum: p quem i
¶ nō modo ad deū ſed ꝛ in gratiam.
acceſſum habemus per fidem
a ¶ bonā vite obſeruantiam. b ¶ qui ceci
dimus in adam. ¶ ſpe ſuperne claritā-
tis erecti.
in gratiam iſtam in qua ſtam⁹: k l
a ¶ de eo ꝙ ſperamus glieꝫ quā habent
filij dei. b ¶ angeloꝝ vel ſanctoꝝ dei.
et gloriamur in ſpe glorie filiō m
a ¶ gloriamur de ſpe glorie.
rum dei. Non ſoluꝫ autem: ſed n o
¶ per gratiam eius.
a ¶ quibus itur ad gloriam.
c etiam gloriamur in tribulatiō-
¶ quas pro chriſto patimur.
a ¶ cur gloriamur quia ſcimus.
nibus: ſcientes ꝙ tribulatio pa p
¶ per exercitium docetur ſtrenuus.
tientiam operatur. † Patientia a q
¶ purificationem.
autem probationem: probatio r
a ¶ nō facit erubeſcere: qꝛ implet̄ur.
f g autem ſpem. Spes aūt nō cō- s
a ¶ conſtat eam implendam ex eo ꝙ iam
ſpiritum in arram habemus.
b fundit: qꝛ charitas dei diffuſa t v
¶ non a nobis eſt.
eſt in cordib⁹ nr̄is p ſpm̄ſctm̄ x
a ¶ de⁹ ē ꝛ di donū. b ¶ niſi ſpes iplēda ſit.
i q̄ datus eſt nobis. Ut quid eni y
a ¶ quaſi indigētes medico. ¶ in pctīs.
chriſtus cū adhuc ifirmi eſſem⁹

cū nō cognoſco. ꝓpt̄ qđ abraā n̄ fuit punit⁹ ſicut zachari C
as p̄r iohānis: eo ꝙ dubitauit de ꝓmiſſione dei Luc. i.
a ¶ Sꝫ cōforta. ꝛc. i. attribuēs ꝓmiſſuꝫ diuine boni
tati nō ſuis merit̄. b ¶ Pleniſſime ſci. ꝛc. etiā p rō-
nē naturalē p quā cognouit oīa fore deo poſſibilia.
c ¶ Ido ꝛ re. Hic ꝯcludit correlariū. ſ. ꝙ fides abrae
nō ſolū valuit ſibi ſꝫ etiā nob q̄ ſum⁹ imitatores fidei ip̄i
us. ꝛ h̄ ē qđ dicit: Ideo ꝛ re. ꝛc. ꝛ ſbdit: d Nō ē aūt
ſcri. ꝛc. Ex q̄ patꝫ ꝙ etiā facta ſingularia patrū ponunt
in ſacra ſcriptura: vt q̄dā vniuerſalia nō p predicationē
ſed p exemplaritatē. hoc eni duplici mō dr̄ vniuerſale: ſi
cut ſol dr̄ cā vniuerſalis generabiliū. Cetera patēt.
Iuſtificati igit. Superius ap̄ls ab- Ca. V
ſtulit a romanis ꝛ iudeis credētib⁹ diſcordie ma-
teriā: oñdēſ ꝙ nullā haberēt adiuicē ꝑcellētiā.
hic ꝯn̄r inducit eos ad vnitat̄ ꝯcordiā: oñdēs ꝙ vtriq̄
iuſtificati eēnt p fidē ꝛ grām xp̄i eis cōmunē. et diuidit Diuiſio
i duas: qꝛ p̄mo oñdit ꝟtutē fidei i credētiū iuſtificatiōe.
ſcđo ei⁹ ꝑſecutionē i veter̄ leḡ ceſſatiōe. ca. vij. p̄ma i du
as: qꝛ p̄mo oñdit ꝓpoſitū. ſcđo remouet erroneū dictum
ca. ſe. p̄ma adhuc i tres. p̄mo oñdit ꝟtutē fidei i iuſtifica-
tione credētiū. ſcđo hui⁹ iuſtificatiōis motiuū: ibi: Ut qđ
eni. tertio modū. ibi: Propt̄ea. p̄ma adhuc i duas: qꝛ p̄-
mo ꝓpoſitū oñdit ex ꝯſecutiōe boni. ſcđo ex tolerātia ma
li: ibi: Nō ſolū aūt. Circa p̄mū ꝯſiderādū ꝙ iuſtificatio
eſt mot⁹ ad iuſticiā ſicut ablatio ē mot⁹ ad albedinē. et iſte
mot⁹ ad iuſtificationē pōt accipi dupl̄r. Uno mō per mo
dū ſimplicis generatiōis abſq̄ receſſu a termino impie-
tatis: ſicut adā fuit iuſtificat⁹ i ſtatu innocētie. Alio mō p
modū mutatiōis vl̄ mot⁹ q̄ includit receſſuꝫ a termio cul
pe: ſicut iuſtificat hō tp̄e lapſe nature. ꝛ h̄ mō accipit h̄
iuſtificatio. verūtn̄ qꝛ mutatio denoiat a termio ad quē
ꝛ n̄ a termio a q̄: ſicut dealbatio ab albedine ad quā ter-
minat: ꝛ nō a nigredine ſeu medio colore vñ incipit: ſic
iuſtificatio nō denoiat a culpa vel ipietate a q̄ incipit: ſꝫ
a grā ad quā terminat: ita ꝙ maḡ dr̄ iuſtificatio q̄ꝫ pctī
remiſſio: licet vtrūq̄ includat. Iſte ꝟo acceſſus ad grāꝫ
eſt p deū ſicut p agēs p̄ncipale. p hūanitatē ꝟo xp̄i ſicut
p agēs inſtrumētale ꝯiunctū tn̄. p fidē ꝟo ſeu ſacra fidei
ſicut p agēs inſtrumētale ſeparatū. ſicut edificatio dom⁹ ē
ab artifice p̄ncipalr̄: a manu ei⁹ ſicut ab inſtrumēto con- D
iūcto: ꝛ a ſecuri ſicut ab inſtrumēto ſepato: ꝛ hec tangunt
hic in iuſtificatiōe. cū ſequit: Iuſtificati igit ꝛc. ſicut
ex inſtrumēto ſepato cōi iudeis ꝛ gētilib⁹. f ¶ Pacē
habea. i. ꝯcordiā. q. d. vnitas fidei ꝛ ſacroꝝ debꝫ eē cā
ꝯcordie fideliū. g ¶ Ad deū. q̄ ē cā p̄ncipal nr̄e iuſti-
ficationis. h ¶ Per dn̄m no. ꝛc. q̄ ſcđm hūanitatē eſt
nr̄e iuſtificatiōis inſtrumētū ꝯiūctū. i ¶ Per quē ac
ceſſum ha. ſ. ad deū tanq̄ꝫ p mediatorē dei ꝛ hominū.
k ¶ In gratiā iſtā. q̄ iuſtificat formalit. l ¶ In q̄
ſtam⁹. in p̄ñti. ꝛ qꝛ ē arra glie. iō ſbdit: m ¶ Et glo-
riamur in ſpe ꝛc. i. ſctōꝝ q̄ mō ſp̄ali dicunt filij dei: qꝛ
non ſolū ſūt filij dei ꝓpt̄ ſilitudinē nature q̄ eſt in oībus
hoībus: ꝛ ſilitudinē grē q̄ eſt in ſolis iuſtis. ſed etiā ꝓpt̄
ſilitudinē glie q̄ eſt aſſimilatio pfecta. i. Ioh. iij. a. Sci-
mus qꝛ cū apparuerit ſiles ei erim⁹. n ¶ Nō ſolū āt.
Hic ap̄lus oñdit iuſtificatiōis effectū q̄tū ad tolerātiā
mali pene: ꝛ qꝛ nullus malū appetit niſi ꝓpt̄ bonū con-
iunctū: ſicut potionē amarā ꝓpter ſanitatē. iō ap̄ls oſtē-
dit bona ꝯiūcta malo pene ſi patiēter tolerent: quā tole
rantiā facit iuſtificatio q̄ ē p grāꝫ. iō dicit: Nō ſolū āt.
ſcꝫ gliamur in adeptione boni. o ¶ Sꝫ etiā gloria.
in tri. q̄ ſunt mala penalia. ꝛ ſubdit cauſa: p ¶ Sciē
tes qꝛ tribula. patien. ope. i. facit: ſicut artē cithari- † Iaco. i. a
zandi facit frequens citharizatio. q ¶ Patiētia aūt
ꝓbationē. i. purgationē peccatoꝝ: ſicut enim macula
peccati aufert p cordis contritionē: ſic reatus pene per
tribulationē patiēter toleratā. r ¶ Probatio vero
ſpem. i. certā expectationē btītudinis: qꝛ remota culpa
ꝛ pena patꝫ liber acceſſus ad gliam. s ¶ Spes autē
nō ꝯfun. i. tollit erubeſcentiā inq̄ꝫtū hō n̄ fruſtrat eo ꝙ
expectabat. t ¶ Quia charitas. q̄ eſt arra glorie.
v ¶ Diffuſa eſt in coꝛ. no. ſicut liq̄r p̄cioſus i vaſis.
x ¶ Per ſpi. q̄ charitatē infundit. q̄ dat⁹ eſt nobis: nō
ſolū in dono ſuo, ſꝫ etiā in ſcꝑo inq̄ꝫtū p charitatē hr̄ in
nob nouo mō. y ¶ Ut qđ eni. Hic tāgit ap̄ls nr̄e iu
ſtificationis motiuū: ꝛ p̄mo h̄ motiuū excludit a nob dī.
Ut qđ eni xp̄s cū adhuc infir. ſ. infirmitate pctī.
 A Scđm tp̄s

E F a ¶ Scdm tp̃s.i.p triduũ tm̃:ne deſperes de ei᷒ potentia:cui᷒ apparet i morte beniuolẽtia: a quo tales arras accepim᷒ ꝙ donauit ipus mortẽ ſuã:q̃ ſeruat iuſtis vitã ſuã. Mortu᷒ eſt ꝓ te o hõ mortalis vt viuas cũ illo. Suſcepit mortẽ noſtrã vt donaret nobis vitã ſuaꝫ: accepit ex te vnde moreref ꝓ te. Induit ſe vt pro te moreref. Induet te vt cuꝫ illo viuas. Induit ſe carne mortali in virginitate mr̃is. Induet te vita ꝑhẽni i eq̃litate pr̃is. b ¶ Uix. dicit ꝓ iuſto. Forſitan ꝓ bono oñdit vtrũqꝫ difficile ꝛ rarũ:ſꝫ alterũ difficilius ꝛ rari᷒. c ¶ Pro iuſto. ꝓ bo. Iuſt᷒ ꝓ exercitio q̃ ꝛ bon᷒. Sꝫ eſt ꝛ bon᷒ q̃ nõ iuſtus.i.q̃ natus ẽ in ſimplicitate: inocẽs qui nondũ laborauit vt amplificaret ſe bonis vt ſũt puuli i baptiſmo mũdati: ꝛ lꝫ iuſt᷒ melior:cã tñ innocentie miſerabilior q̃ iuſticie: qꝛ nõ ẽ hmõi iuſticia ſine ſeueritate. d ¶ Cũ adhuc. Ecce duꝫ oderat ſm peccata: amabat ſm ꝙ op᷒ ei᷒:qd ꝛ fecẽ añ mũdi cõſtitutionẽ. Dicendũ erat q̃tũ nos dilexit ne deſperemus. Et q̃les: ne ſupbirem᷒. Fuit ꝛ ali᷒ mod᷒ poſſibilis deo: q̃ oĩa põt: ſꝫ null᷒ nr̃e miſerie ſanãde cõueniẽtior. Quid eñ nos tm̃ erigit: ꝛ a deſperatiõe imortalitat' liberat q̃ ꝙ tanti nos fecit vt hõ ꝓ nobis moreref. e ¶ Multo igif. grauius ẽ ꝓ pctõ mori ꝛ pctm̃ tollere q̃ iam iuſtos etiaꝫ coopantes ſaluare. f ¶ In ſanguie. qꝛ ſic ſupaf iuſticia diabol᷒ nõ potẽtia Iuſticia qꝛ imeritũ.ſ.xp̃m diabolus occidit: vñ ꝛ alios iure pdit. Nõ potentia:qꝛ diabol᷒ amator potẽtie: deſertor iuſticie eſt: in q̃ hoies mag' eũ imitanf. Placuit igif deo: vt nõ potẽtia ſꝫ iuſticia vincẽs.hoiem erueret in quo eũ vniuaref: poſtea ꝺo i reſurrectiõe ſecuta eſt potẽtia:qꝛ reuiuiſcẽs mortu᷒ nunq̃ poſtea moritur᷒. g ¶ Inimici. Nõ quoq̃ modo pctõres. h ¶ Recõciliati. qꝛ ꝑus iuſte eram᷒ ſub ptãte diaboli:natura deprauata peccato. i ¶ Propterea. Dixit ꝑ xp̃ꝫ eẽ iuſticiã ꝛ vitã. Et ꝙ poſſit eẽ ꝑ eũ:ꝑ ſilitudinẽ i minori ꝓbare intendit. Sicut eñ ꝑ adam pctm̃ ꝛ mors ꝛc̃. k ¶ Per vnũ. Adaꝫ ſcꝫ nõ vnã euã dixit aplꝯ. Cõſuetudinẽ tenens dũ ſucceſſionẽ poſteritatis hũane q̃ pctõ ꝛ morti ex eo venienti ſuccũbit: nõ mulieri ſed viro attribuit. Nõ eniꝫ ex muliere poſteritas: ſꝫ ex viro nominari ſolet. Uel qꝛ mulier ꝺ viro eſt et vtriuſqꝫ vna caro. ſiue q̃ ab eua ſiue ab adam dicaf: vtrũqꝫ ad pmũ hoiem ptinet: ꝛ ꝑ hoc Aplus pctm̃ originale ꝓpagationis intelligi voluit cui᷒ pnceps adã nõ imitationis cui᷒ pnceps diabol᷒. vñ: Inuidia diaboli mors itra.in or.ter. l ¶ In oẽs. Quia etiã añ legẽ:cũ nõ ita videref lege nõ docẽte:iputabaf q̃dẽ pctm̃ apud hoies:ſed apud deuꝫ apud quẽ putabaf ipune futurũ: cũ neſciretur iudicatur᷒:ſꝫ vbi lex data ẽ nouerũt deũ curare hũana ꝛ iudicare:añ nõ iputabaf:ſꝫ regnauit mors ſecure poſſidẽte hoieſ diabolo ꝓ ipũitate credita vſqꝫ ad moyſen. ꝑ quẽ redijt cognitio vni᷒ dei. Regnauit mõ mors (Et ſic non legif etiaꝫ) ſed in ſiĺe ꝑuaricatori ade.qui

† Heb.9.d
1.Pe.1.d

An ali᷒ modus redẽptionis eſſe potuerit

† De conſe. diſ.4. querit in fi.ꝛ.c. placuit vt q̃cũqꝫ

Gen.2.d.

Sap.2.d

a ¶ Scdm tp̃s ꝓ no. mor. eſt.i.ꝑ tp̃s triũ dierũ q̃ fuerũt inter ei᷒ mortẽ ꝛ reſurrectionẽ:tñ ꝑ ſynecdochẽ.q.d. Mors xp̃i nos iuſtificans ex nr̃is merit' nõ ꝓceſſit.qd ꝓbat ↄ̃ſr dicẽs: b ¶ Uix eni ꝓ iuſto q̃s mo.i.opus hoĩs q̃tũcunqꝫ iuſti vix meref vt q̃s ꝓ eo velit mori. ꝛ multo min᷒ pctõr: h põt mereri. iõ ↄcludit ꝙ ꝓceſſit ex charitate dei dicẽs: c ¶ Cõmẽdaꝫ aũt.i.cõmendabilẽ oñdit. d ¶ Charitatẽ ſu. de᷒ i no. ꝑ ipm̃ iuſtificat'. e ¶ Qm̃ ꝛc̃. ꝓ nobis mortuus ẽ:ex ſua libera charitate. f ¶ Multo igif ma. iu. in ſan. ipſi᷒.i.ꝑ paſſionẽ eius meritorie ꝛ ꝑ grãꝫ formalif. g ¶ Salui erimus ab ira.i.inferni pena. h ¶ Per ipm̃. qꝛ mai᷒ ẽ pctõrẽ iuſtificare q̃ ipm̃ a pena liberare: ꝛ qꝛ nõ ſolũ ꝑ morteꝫ xp̃i ſum᷒ liberati a pena ſꝫ etiã ↄſeq̃mur gliaꝫ. iõ ſbdif: i ¶ Si eni cũ ini. eſ. ꝑ ꝑuaricationẽ ade: k ¶ Recõciliati ſum᷒ deo.ſ.pr̃i ꝑ mortẽ filij eius: multo mag' recõciliati deo pr̃i. l ¶ Salui e. i vi. ipſi᷒.i. i vita xp̃i glioſa .ad talẽ eñ vitaꝫ reſurrexit: ꝛ qꝛ vite beate eſt in nob q̃dam inchoatio ꝑ grãm xp̃i mediatoris. ideo ſubdif: m ¶ Non ſoluꝫ aũt. ſalui erim᷒ in futuro. n ¶ Sꝫ ꝛ glo. in deo. etiã i pñti. o ¶ Per dñm ꝛc̃. recõciliationẽ accepim᷒: ꝛ per ↄ̃ñs certã ſpẽ btĩtudinis et̃ne ꝛ future. Qm̃ aplꝯ hic facit argumentũ a maiori: ꝙ ſi iuſtificati ſumus ꝑ mortẽ xp̃i: multo mag' ſic iuſtificati ſalui erim᷒ ꝑ cõſecutionẽ btĩtudinis. Ex hoc pꝫ intentio apli ꝙ mai᷒ ẽ impiũ iuſtificare q̃ iuſtificatuꝫ glorificare. cui᷒ rõ eſt: qꝛ impi᷒ non põt mereri de ↄdigno ſuã iuſtificationẽ: qꝛ nõ operaf niſi ſm ꝟtutẽ nature q̃ eſt iproportionata reſpectu doni grẽ: ſed iuſtificat᷒ ꝑ grãm mereri põt de cõdigno vitã beatam. ſm illud apli.ij.ad Thimo.iiij.b. In reliq̃ repoſita eſt mihi corona iuſticie: quaꝫ reddet mihi dñs in illa die iuſt᷒ iudex nõ ſolũ mihi ſed ꝛ his q̃ diligũt aduentũ eius ꝛc̃. Illud autẽ meref aliq̃s de cõdigno qd ei ſm viã iuſticie ẽ reddẽduꝫ. Rõ aũt hui᷒ eſt: qꝛ valor opis meritorij nõ ſolũ attendif ſm ꝙ ꝓcedit ex libero arbitrio: qꝛ ſic nõ eſt meritoriũ vite beate. ſm ꝙ dic̃ aplꝯ Rom. viij.d. Nõ ſunt cõdigne paſſiões hui᷒ tpis ad futurã gloriã q̃ reuelabif in nobis: ſꝫ etiã attendif ſm ꝙ ꝓcedit a ſpũſctõ habitãte in homie iuſtificato ꝑ grãm: ꝛ mouẽte ipm̃ ad op᷒ meritoriũ: qꝛ ſe hꝫ ad liberũ arbitriũ ſicut ſeſſor ad equũ: ꝛ ſm h op᷒ meritoriũ inq̃tũ ẽ a ſpũſcõ q̃ ẽ infiniti valoris meref de ↄdigno bonũ infinitũ: qd in btĩtudine reddif obiectiue. p ¶ Propterea. Hic oñdit nr̃e iuſtificationis modũ: ꝛ qm̃ oppoſita iuxta ſe poſita mag' eluceſcũt: ꝛ medicina ꝑ cõparationẽ ad morbũ eſt diſponenda. iõ donũ xp̃i nõ iuſtificãs tractat aplꝯ ꝑ cõparationẽ ad pctm̃ ade cuius eſt medicina ei oppoſita. ꝛ diuiditur in duas partes: qꝛ pmo cõparat vtrũqꝫ q̃tuꝫ ad differentiã. ſecũdo q̃tum ad cõuenientiã. ibi: Igitur ſicut. Prima i duas: qꝛ pmo deſcribit pctĩ ade generalitatẽ. Secũdo doni xp̃i maioritatẽ. ibi: Sꝫ nõ ſicut delictũ. Prima adhuc in duas: qꝛ pmo facit quod dictum eſt. ſecũdo remouet obiectionẽ in ↄtrariũ. ibi: Uſqꝫ ad legem. Circa primũ dicif: q ¶ Sicut ꝑ vnũ hoiem.ſ.adã intrauit pctm̃ in hunc mũduꝫ: quia peccatum eius imputaf omnibus ab eo deſcendentibus ſm vim generatiuã: quia ſic ſunt membra eius. ꝓpter qd vocatur peccatũ originale. r ¶ Et ꝑ peccatũ mors. in penã hui᷒ peccati: q̃uis eniꝫ corpus ade fuerit compoſitũ ex contrarijs: ꝛ ſic naturaliter corruptibile: tamen per donũ originalis iuſticie ſibi datuꝫ a deo in ſua conditione poterat non mori: quia ſi ipſum ſeruaſſet mortem non incurriſſet. Sed qꝛ ipſo peccante ſubtracta eſt originalis iuſticia in penã ſui peccati: ꝛ per conſequẽs incurrit neceſſitatẽ moriendi: que licet conſiderato corpore humano in ſe eſſet naturalis: tamen conſiderato ſtatu hoĩs in ſua prima conditione facta eſt ſibi penalis. s ¶ Et ita in oẽs homines mors pertranſit: quia qualis factus eſt per peccatum: tales deſcendunt ab eo per generationem.

G H

Diuiſio

a ¶ a dõ iſirmi. ¶ ꝓ dilectiõe ipſorꝫ vl' ꝓ vice illorꝫ q̃ dederẽt mori. b ¶ tã magnũ feẽ. c ¶ ꝛ hẽ magnũ. nã raro aliq̃s ꝓ iuſto.i. ꝓ dilectiõe iuſti ꝛ hõi nedũ ꝓ ipſo. ¶ q. diſtinctio.

a b Sm tp̃s ꝓ ĩpijs mortu᷒ ẽ. Uix eñi b ¶ raro dico. c pro iuſto quis moritur. Nã pro
a ¶ vel ſimplici ꝛ innocenti. nã forſitan poteſt inueniri. b ¶ quaſi raro.
bono forſitan quis audet mori.
¶ ſ. xp̃i ꝓ pctõrib᷒ i q̃ laudabilior charitas
Cõmendat autẽ charitatẽ ſuam c d
a ¶ q̃ idigni fuim᷒. b ¶ ita cõmẽdat ꝙ pro pctõrib᷒: ꝛ ſi h ẽ: tũc iuſtos ſaluabit. qd eſt: ſpes nõ confundit. c ¶ vel ſine fide.
d deus in nobis: † quoniaꝫ ſi cũm e
adhuc peccatores eſſem᷒ ſm tẽ
¶ ſtatim.
pus chriſtus pro nobis mortu᷒
e eſt: multo igitur mag' iuſtificati f
f nunc in ſanguine ipſius: ſalui eri g
a ¶ cui᷒ cauſa nõ eſt niſi pctm̃ qd abſtulit. b ¶ viuũ. c ¶ inde certũ ẽ ꝙ ipſe iã viuẽs poterit amicos factos ſaluare: qꝛ mortuus potuit iuſtificare: q̃ facto inimici ex pctõ ſũt reconciliati ꝛ iam amici dei.
mus ab ira ꝑ ipſum. Si ẽnim cũ h i
g inimici eſſemus recõciliati ſum᷒ k
¶ idem qd ſupra in ſanguine.
deo ꝑ morteꝫ filij eius: multo ma
a ¶ nõ modo ab ira liberi: ſꝫ etiã. b ¶ per vitam qua ſcꝫ reſurrexit a mortuis.
b gis recõciliati ſalui erim᷒ in ui l
¶ ſalui erimus.
ta ipſius. Non ſolum autẽ: ſed ꝛ m n
a ¶ iã ſpe ꝺ h qd erim᷒. b ¶ ꝙ idẽ cũ eo erim᷒ nõ ꝑ naturã ſꝫ dilectionẽ ꝛ volũtatẽ vl' i deo i pr̃i.ſ. nõ i nob. ¶ nec ꝑ nos ſꝫ ꝑ xp̃ꝫ.
gloriamur in deo ꝑ dominũ no o
ſtrum ieſum chriſtum: per quem
a ¶ iã in pñti. b ¶ ad deum. ¶ quia a deo peccante adam diſceſſimus.
nunc recõciliationẽ accepimus.
a ¶ ꝑ xp̃m iuſticia ꝛ vita in oẽs ꝑ ei᷒ grãm regeneratos. b ¶ ꝑ vnũ vita: ſicut ꝑ vnũ mors. c ¶ adam a quo ꝓpagati.
k † Propterea ſicut ꝑ vnũ homi p q
a ¶ miſerũ ꝓ peccato. ¶ .i. in oẽs hoies.
¶ originale.
nem in hunc mundũ peccatũ in
a ¶ i ipm̃ adã. ¶ .i. diſſolutio aĩe ꝛ corpis.
i trauit/ꝛ ꝑ peccatũ mors: ꝛ ita in r s
¶ per eius viciatã carnẽ genitos.
omnes homines mors pertranſit

¶ neglecto

In quo

A G neglecto deo creature ſeruierũt: ſicut ille loco dĩ diabolo ꝯſenſit. Tales erãt fere oẽs vſqʒ ad legẽ. Perpauci vt abraã vni dõ ſeruierũt: ⁊ i eos nõ regnauit mors: q̃ ſub ſpe ſeruati ſũt i aduentu xp̃i liberãdi. Libros q̃ alit̃ habẽt: dicit Amb. corruptos: q̃ dicũt mortẽ corpoꝝ etiã i cultores vni᷒ dei regnaſſe vſqʒ ad moyſen: ſʒ cur ñ vſqʒ ad finẽ. a ❡ In q̃ o. ⁊c̃. Uſqʒ ad legẽ eni. i. q: nec lex potuit auferre peccatũ: ſʒ auxit: ſiue naturalis ſiue ſcripta: ſʒ nõ iputabaẽ. i. ignorabatur: regñuit tñ vſqʒ ad moyſẽ. i. legẽ: q: nec ipſa potuit regnũ mortis auferre: q̃ regnat dũ nõ ſinit reat᷒ ad vitã eternã venire: ſʒ ad gehennã trahit. Hoc regnũ ſola grã xp̃i deſtruxit etiã i antiq̃s ꝑter q̃s i oẽs regñuit: etiã i eos q̃ nõ ſua ꝓpa voluntate peccauerũt ſic adã: ſʒ originali tenebanẽ vt pueri. In q̃ oẽs. Aug. Ut i materia nõ ſolũ ei᷒ exẽplo: ⁊ oẽs ille vn᷒ hõ fuerũt. Uel in q̃ pctõ. Alia eni ſũt pctã ꝓpria. b ❡ Uſqʒ ad le. vel moyſen. Includit q: ⁊ tũc pctm̃ ⁊ mors. i. dãnatio. Et ſic non eſt vſqʒ excluſiuũ ſicut in ceteris. Uſqʒ ad legẽ. Quia iã tũc datũ ẽ hoĩb᷒ remediũ q̃ poſſẽt liberari: ſub q̃ tñ ſi eſſent ſiles ꝑuaricationi ade: in eos mors regnaret: ſʒ lex data ẽ initio egreſſionis de egypto docẽs de vno deo ne regnaret mors et cepit i iudeis ꝑmũ deſtrui regnũ mortis: nũc vbiqʒ. c ❡ Sʒ reg. Nõ iputabaẽ: ſʒ effect᷒ indicabat: q: mors corpalis regñuit q̃tidie ꝑ aliq̃s paſſiões tandẽ diſſoluẽdo vſqʒ ad moyſen cũ min᷒ videreẽ. Sʒ regna. Sciẽdũ pleroſqʒ codices latinos ſic hr̃e: Regnauit mors ab adam vſqʒ ad moyſen i eos q̃ peccauerũt i ſilitudinẽ ꝑuaricatiõis ade: vt i ſilitudinẽ ꝑuaricationis ade peccaſſe accipiãt illos q̃ in illo peccauerũt: vt ei ſiles crearentur. ſ. ſicut ex hoĩe hoĩes: ita ex peccatore pctõres: ex morituro morituri damnato ꝑ damnandi.

Gen. 2. d
Joh. 19. f
d ❡ Qui eſt forma. Adã eſt forma xp̃i: q: ſicut ille eſt pr̃ oĩm ſm carnẽ: ſic xp̃s ſm fidẽ: ⁊ ſicut ex latere illi᷒ formata ẽ eua: ſic ex illius latere profluxerũt ſacrã ꝑ que ſaluatur eccl̃ia. ideoqʒ ſicut ille cõtrare potuit

B filius ſuis peccatũ ⁊ mortẽ: ſic iſte ſuis iuſticiã ſuã ⁊ vitã: ⁊ etiã iſte plus boni ſuis confert: q̃ꝫ ille mali. et ideo magis põt ſaluare q̃ꝫ ille ꝑdere. hoc eſt: ſimiles ſunt chriſti et adã: ſed non delictũ. i. nõ ſic eſt efficax peccatum ade ad damnationẽ vt gratia chriſti ad ſaluationẽ. Qd̃ eſt: nõ pares ſunt cauſe eoꝝ: nec pares effectus cauſarũ. Qd̃ ẽ ibi: ⁊ nõ ſic ꝑ vnũ pctm̃. Cauſa xp̃i eſt: grã abũdans: ex q̃ oĩa bona hoĩ: ſine q̃ nihil habet boni. Cauſa ade eſt: pctm̃ illud cui᷒ rei ſunt oẽs carnaliter geniti. cetera pctã habẽt ex ſe multa: ⁊ ſi ex illo originali ſũt ad peccandum magis ꝓni: ⁊ bñ hec cauſa chriſti omnibus ſuis prodeſt: quia ſi cauſa ade omnibus ſuis nocuit: tunc et hec potuit ſuis. ⁊ hoc eſt: Si enim in vnius delicto multi mortui ſunt. Effectus eni cauſe ade. i. peccati: qd̃ intulit: eſt non oĩs damnatio: ſed q̃ pro illo vno debetur. ſunt eni et ex noſtris additis alie dãnationes. Effectus donoꝝ chriſti eſt remotio omnib᷒ peccatis originalib᷒ ⁊ actualib᷒: oĩs iuſtificatio ⁊ vita eterna. et bene hoc ſuis ꝑ vnũ chriſtũ: q: ſi illa per vnũ adam ſuis: tunc et hoc potuit. Adam diciẽ futuri forma: q: iam tũc decreuit de᷒ myſterio ꝑ vnũ chriſtũ emẽdare: qd̃ ꝑ vnũ adam pctm̃ erat. vñ dr̃ in

Apocal. 5. c Apocaẽ. Agnus occiſus eſt ab origine mũdi. e ❡ Sʒ non ſi. Forma in hoc ꝙ vn᷒ emẽdat: vnus peccauit: ſed cauſa ade: nõ talis vel q̃lis xp̃i: q: vnũ eſt delictũ ade q̃ multi. i. ſimiliter ꝑuaricãtes mortui ſunt ſed chriſti grã in plures: q: ⁊ in hos ⁊ in non ſimiliter ꝑuaricãtes. f ❡ Si eni vni᷒. Amb. Mors regnauit nõ regnat: q: q̃ ꝑ legẽ iudicio dei notoꝛ timorẽ ei᷒ habuerũt: ſublati ſunt de mortis imperio. añ ꝯo in ſimiles ade ꝑualuit: ⁊ ſi ibi regnauit mors multomagis grã regnare debet q̃ in plures trãſit: ⁊ q̃ vitã cõfert. Qz poſt dicit oẽs ſilr peccãtes accipit. Itẽ omnes credentes dicit. Non enim generalis dãnatio vel iuſtificatio in omnibus. Unde poſtea ait: multi. g ❡ In gratia. Gratiam dicit perfectionem virtutum que in homine chriſto.

G Per vnum

a ❡ merito per eum in oẽs mors: q: cauſa mortis per eum in oẽs. ❡ etiã ſub lege.

a b in quo omẽs peccauerũt. Uſqʒ a b c
a ❡ ſcriptã vel naturalẽ. ❡ .i. ante legem
b ❡ q̃uis nõ ita videreẽ. c ❡ .i. in homine.

ad legẽ eĩ peccatũ erat i mũdo.
a ❡ apud hoĩes: q: ceci erãt: nõ apõ deũ cuius iudicio: q̃ ſine lege peccauerũt ſine lege ꝑibũt. ❡ apud deũ ſicut malis videbaẽ.

Peccatũ aũt nõ ipũtabaẽ: cũ d
a ❡ q̃ pctm̃ ꝓhibet. ❡ rõnis in paruulo ſiue lr̃e in ꝑplo: q̃ argueẽte demõſtrareẽ peccatum. b ❡ corporalis. ❡ anime.

c lex nõ eſſet. Sʒ regnauit mors e
a ❡ .i. vſqʒ ad legẽ ꝑ moyſen diuinitus promulgatã. ❡ per quẽ redijt cognitio dei.
b ❡ nõ ſolũ in eos q̃ ꝑ ſe ꝑuaricãdo mortẽ meruiſſe videreẽ: ſʒ etiã i pueros q̃ nihil a ſe meruerũt ꝑuaricando ꝯtra aliquã legem.

ab adã uſqʒ ad moyſẽ: etiã i eõs f
a ❡ .i. ſimiles ꝑuaricatori ade.

q̃ nõ peccauerũt i ſilitũdinẽ ꝑua g
a ❡ ſimilitudo. b ❡ q̃ntum ad adã. ❡ xp̃i.

h ricatiõis ade: q̃ eſt formã futũri h i
a ❡ forma eſt: ſed maius eſt donũ chriſti q̃ꝫ

e Sʒ nõ ſicut delictũ: ita ⁊ donũ. k
delictum ade. a ❡ hoĩs ade. b ❡ vno quidẽ ❡ .ſ. oẽs filij ſui. ❡ eius ꝑuaricatione imitantes. c ❡ peccatores conſtituti.

f Si eĩ vnius delicto multi mortui l m
a ❡ gratuitũ donũ vel grã. i. remiſſio pec. ❡ abũdãs ⁊ maioꝛ ẽ ⁊ oĩb᷒ ſuis magis. ꝓdeſt. b ❡ alia dona ſanctiſpũs. ❡ .i. ꝑ

g ſũt: multo magĩ grã dĩ ⁊ donũ i n
a ❡ nõ cõparatiue ſʒ abſolute tanq̃ꝫ diceret multos. ❡ abũdãs in plures. i. in oẽs filii

grã vni᷒ hoĩs ieſu xp̃i in plũres o
os tranſit. a ❡ q: ⁊ addita ſoluit. b ❡ q: in vno ade ſimiles ei dãnati ſunt. ❡ fit.

hoĩes abundãuit. Et nõn ſic ꝑ p
❡ pctm̃. ❡ fit. ❡ ſed plus. ❡ dei pctm̃.

vnũ delictũ: ita ⁊ donũ. Nã iu q r
a ❡ procedẽs. ❡ eſt. ❡ originali.
b ❡ corpalis ⁊ eĩne mortis ſi nõ remittiẽ.

diciũ ex vnõ i cõndemnationẽ. s

a ❡ In quo. ſ. adã peccãte. b ❡ Oẽs pec. q̃ futuri erãt mẽbra ipſius. c ❡ Uſqʒ ad lege. hic remouet quandã obiectionẽ in ꝯtrariũ: q: poſſet aliq̃s dicere ꝙ pctm̃ non fuit añ legẽ moyſi: eo ꝙ pctm̃ ſic diffiniẽ ꝙ eſt trãſgreſſio legis diuine: nõ potuit aũt eẽ ei᷒ trãſgreſſio añ dationẽ. q̃ ⁊c̃. C

Sed hoc nõ valet: q: a ꝑncipio fuit lex naturalis inſerta mẽtib᷒ humanis: vt oñſum eſt. ſ. ca. ij. ꝓpẽ qd̃ ei᷒ trãſgreſſio fuit pctm̃: Tñ ꝓpẽ multiplicationẽ pctõꝝ lex naturalis fuit obfuſcata intantũ ꝙ trãſgreſſionẽ illius legĩ nõ reputabãt pctã: erãt tñ ſm veritatẽ: q: erant ꝯ rõnis dictamen. ⁊ hoc eſt qd̃ dr̃: Uſqʒ ad legẽ eni pec. erat i mũ. i. toto tpe añ dationẽ legĩ moſaice: nec ꝑ legẽ deſinit eſſe. ꝓpẽ qd̃ li vſqʒ nõ facit excluſionẽ tpis futuri: ſʒ ſolũ excludit carentiã pcti añ legẽ datã: licet non reputareẽ. iõ ſubdiẽ: d ❡ Pctm̃ aũt nõ imputa. ⁊c̃. i. nõ reputabaẽ ꝓpẽ obfuſcationẽ legis naturalis. iõ vna cauſa dandi legẽ moſaicã aſſignaẽ a ſanctis fuiſſe ꝓpẽ legĩ naturalis obfuſcationẽ. Qz aũt peccatũ fuerit añ dationẽ legĩ / oſtendit ꝑ ei᷒ penã q̃ eſt mors: vt dictũ ẽ. d. e ❡ Sʒ regna. mors ⁊c̃. tñ li vſqʒ nõ excludit tps futurũ: ſʒ tñ carẽtiã mortis añ dationẽ legis: ſicut dictũ eſt de pctõ. f ❡ Etiã in eos q̃ nõ pec. i. in paruulos q̃ non peccauerũt pctõ actuali q̃ tñ ſunt mortui. g ❡ In ſili. ꝑuari. ade. i. q: generati ſunt ſiles ei. ſ. deſtituti originali iuſticia cũ debito habendi eam. h ❡ Qui. ſ. adam. i ❡ Eſt forma futuri. i. figura xp̃i q̃ futurus erat tpe adam: non aũt tpe apoſtoli. Sciendũ aũt ꝙ adam nõ erat figura chriſti inq̃ꝫtum peccatoꝛ: ſed inq̃ꝫtum principium hominũ in eſſe nature: ſicut ⁊ chriſtus eſt principium eorum in eſſe gratie: et quia formatus fuit de terra diuina virtute: ſicut et corpus chriſti virtute ſpiritusſancti de virgine maria. Itẽ q: de latere eius formata eſt eua: ſicut de latere chriſti eccleſia ex quib᷒ regeneramur in eſſe grẽ: ſicut ex adã et euã generatũ eſt genus humanũ in eſſe nature. k ❡ Sʒ nõ ſicut delictũ. Hic oñdit maioꝛitatẽ doni chriſti: et hoc in duobus. Primo quia peccatum ade fuit peccatũ hominis puri: ſed donum chriſti ẽ donum hominis dei. et hoc eſt quod dicit: Sed non ſicut delictum ita et donum. ratione dicta. ideo cõcluditur vlterius: l ❡ Si enim vnius delicto. ſ. ade. et accipitur hic ſi pro quia. m ❡ Mortui ſũt multi. omnes eni poſteri. n ❡ Multomagis gratia dei ⁊c̃. i. per grãm ſingularis hominis deitati vniti in perſona ſuũ. ex qua vnione habet quandam efficaciam meriti infiniti. o ❡ In plures abundauit. Id eſt magis excedit in bono q̃ꝫ peccatum ade in malo. Secundo oſtenditur maioꝛitas in effectu: quia infectio nature propter peccatum ade ex vno eius peccato proceſſit: et vnum ſolum peccatum in poſteros tranſmiſit: ſcʒ peccatum originale quod non poteſt multiplicari in vna perſona: ſed donum chriſti iuſtificat a multis peccatis: ſcʒ a peccato originali et actuali: qd̃ quidem actuale multiplicatur varijs modis in eodem homine. et hoc eſt quod dicit: p ❡ Et non ſicut per vnum peccatum. ſcilicet ade iniuſti facti ſunt alij. q ❡ Ita et donum. ſcilicet chriſti iuſti conſtituti ſunt multi: ſed multo plenius. quod probatur cum dicitur: r ❡ Nam iudicium Id eſt ſententia. s ❡ Ex vno in condemnationem. aliorum ſcilicet ex vno peccato ade tranſijt in alios et cauſans in ſingulis vnum peccatum.

Pctm̃ an fuit añ legẽ moyſi

D

A Gratia autem

E F a ¶ Per vnū regna. Quia q̄s vires in illo habuit: i oēs poſteriores exercuit: q̄z materia fuit: ſic ⁊ culpa ei⁹ ſoli⁹ fuit q̄ in oēs trāſfuſa ē. b ¶ Multomag. In vita regnabūt: quia eternalr q̄ in eis regnauit mors: q̄ tpalr ⁊ cū fine. c ¶ Per vni⁹ iu. in o. Nō q̄ oēs geniti ab adā: regenerēt per xp̄m: ſʒ ſicut nulli⁹ carnal generatio ē niſi p adā: ſic ſpūal nulli⁹ niſi per xp̄ʒ. Si q̄ eēnt p̄ter adā generati: ⁊ ſi q̄ p̄ter xp̄ʒ regenerati: nō diceret oēs ⁊ oēs. Sic aūt nullus hō p̄ter illā generationē: ſic null⁹ iuſt⁹ p̄ter iſtā. eoſdē poſt dic multos. d ¶ Sicut enī. Demiat delictū vni⁹ ⁊ iuſticiā vni⁹ vt ſic ille merito pcti pdidit: ita iſte merito iuſticie nos liberaſſe videat. e ¶ Ita ⁊ p v. ho. obe. Hois ait nō dei vl̄ vbi fideʒ. Ne putes aliqs iuſtos i ſolo vbo dei. i. ſolius vbi fide ſine fide incarnatōis liberari. f ¶ Lex aūt. Oñderat xp̄m dimittere oia pctā tā originalia q̄ actualia. hic addit: q̄ ⁊ a pctō leg̃ liberat. i. p̄uaricatione vt iudei xp̄o mag̃ ſint obnoxii. Lex autē ſub. Amb. Dicit hic aplus qd pueneri̅t data lege: nūqd fecerit lex. data eſt erat i adiutoriū nature vtcunqȝ nature inſerta

5 ſunt iuſticie ſemīa vt ſic exinde magis pficeret: ſed pplſ viuʒ ſeqns pl⁹ peccauit diabolo: interueniente legē bonā i malū cōtra qd deus oia dimiſit. Lex aūt ſubintrauit. Nat̃ in pctis dat lex ad denotādū ſupbiā q̄ſi nō deeſt q̄ iubeat: ſʒ deeſt q̄ ipleat: q̄ in pctō nat⁹ implere nō pōt. iō natus eſt xp̄us. i. grā q̄ ſanaret. g ¶ Ut abūdaret de. Ut ſcʒ q̄ i ſor

Apo.22.c dibus erat p̄uaricando mag̃ ſordeſceret: vt mediocris pedagogum haberet: pfectus ſignuʒ et durius ſentiret flagellū. Ut abūdaret deli. Magnū dei ↄſiliū fuit vt p legē abūdaret delictū vt in auſteritate leg̃ ſuā intelligētes infirmitatē: infirmi ad medicū ↄſurgerēt: ⁊ auxiliū grē q̄rerēt. h ¶ Ubi āt ab. Agit h̄ d̄ ↄtute grē ⁊ q̄ta efficiat. i ¶ Supbū. Quia ⁊ grā xp̄i etiā his pficit: q̄s diabolus vincere nō potuit: ⁊ q̄ peccatū ad tēpus regnauit. gratia in eternū. k ¶ Sicut regna. Peccatū in mortē. Nō addit p vnū vel p adā: q̄ nō de illo ſolū agit qd ex adā traxerūt homines: ſʒ ⁊ de eo qd ſua volūtate addiderūt. Sʒ cū dicit: Gratia regnet: addit: p ieſum chriſtuʒ ⁊c. quia per eum non tm̄ originalis ſed et voluntariorum ſit remiſſio peccatorum.

a ¶ xp̄i. b ¶ nō ex vno. c ¶ pcedit. d ¶ nō ſolū ignoſcit ſed ⁊ iuſtificat. ¶ hic.

Gratia aūt ex mult̃ delict̃ i iuſti a

a ¶ ⁊ hoc pōt q̄ etiam in vitā eternā ducit. b ¶ q̄. c ¶ etiā ſi ppria nō adderentur.

ficationem. Si enim vnius deli b

a ¶ diſſolutio aīe ⁊ corpis. b ¶ etiaʒ aīi mortē paſſiōes inferens. c ¶ adam. d ¶ q̄ maior vis eſt hic q̄ ſit in regno mortis.

a b cto mors regnauit per vnū: mul c d

a ¶ q̄ etiā ppria ſoluūt. b ¶ remiſſiōis.

tomagis abundantiam gratie et

¶ charīſmatū. ¶ bone opatiōis ¶ a do: nō a

donationis et iuſticie accipientes

ſe habētes. a ¶ etna. b ¶ etnalr i icorruptio

in vitā regnabunt per vnū ieſum f

ne. a ¶ qñ q̄dē adā ē forma xp̄i: igr̄ ⁊ q̄ mai⁹ eſt donū xp̄i ⁊ plus cōfert. b ¶ q̄ digne.

chriſtū. Igitur ſicut p vnius deli g

a ¶ ſimilr peccātes. ¶ trāſiens nō imitatiōe ſed ppagatione. b ¶ itum eſt ab hoīe. ¶ vel pceſſit ſententia dei. ¶ corporis ⁊ anime.

ctū in omnes hoīes in condēnatio

a ¶ a valentē. b ¶ ſi ipſi velint.

c nē: ſic ⁊ per vni⁹ iuſticiā in omnes

a ¶ itū ē ab hoīe. ¶ vl̄ pceſſit ſnīa dei vt pri⁹. ¶ q̄ eſt cauſa.

d hoīes in iuſtificationē vite. Sicut

¶ ade.

enī p inobedientiā vni⁹ hoīs pec

a ¶ .i. oēs ſui q̄ nō xp̄i ſunt. b ¶ merito.

e catores ↄſtituti ſunt multi: ita et p

¶ .i. chriſti.

vni⁹ hoīs obedientiā iuſti conſtitu

a ¶ oēs ſui. b ¶ p xp̄ʒ ē iuſtificatio. c ¶ poſt culpam vel naturalē legem intrauit latenter.

f entur multi. Lex autē ſubintrauit b

a ¶ ſi abūdātı⁹ cognoſceret. b ¶ ſʒ nō iō diſpicitur iude⁹: ſʒ ⁊ h̄ ſanat xp̄s. ¶ vl̄ delictū abūdauit p legē. ¶ oia cōdonans.

g h vt abūdaret delictū. Ubi aūt abū k

i dauit delictuʒ: ſupbūdauit ⁊ gra l

a ¶ eo tenore ne q̄s cōſiſus grē: ſecuri⁹ peccet ſed vigeat grā: ⁊ p iuſticiā ducat ad vitam ſicut viguerat pctm̄ ducens in mortē. b ¶ ducens. c ¶ qd ⁊ preter adam eſt.

k na. Ut ſicut regnauit peccatuʒ in m

a ¶ etnā. b ¶ remiſſiōis pctōꝝ. c ¶ i electi.

mortem: ita et gratia regnet per n

¶ bonoꝝ operū. ¶ pducēs eos. ¶ ⁊ hoc.

iuſticiam in vitam eternā per ieſuʒ o

¶ ſine quo nulla iuſticia.

chriſtum dominū noſtrum.

a ¶ Gratia aūt. ieſu chriſti ex mult̃ delictis in iuſtificationē habet effectū ſicut dictū eſt: ⁊ q̄ grā xp̄i nō ſolū iuſtificat a mult̃ delictis: ſed etiā inducit ad gl̄iam. iō ↄcludit vltra: b ¶ Si enī in vni⁹ de. ſ. ade. c ¶ Mors regnauit. i. ptātē habuit ſup poſteros. d ¶ Multomag̃ abū. grē dei ⁊ do. ⁊ iu. ac. a ieſu xp̄o in baptiſmo. e ¶ In vita. ſ. beata. f ¶ Regnabunt per vnū. ſ. ieſum xp̄m p quē habem⁹ introitū ad celeſte regnū. Dicit aūt hec grā baptiſmalis: abūdātia gratie: q̄ tollit penā ⁊ culpaʒ. Et donatiōis: q̄ grāt̃ dat. Et iuſticie: q̄ facit dignū vita eterna. g ¶ Igitur. Hic aplſ cōuenientiā oñdit pcti ⁊ doni xp̄i. ⁊ i pmo q̄tū ad pctm̄ ade. ſcdo q̄tum ad pctm̄ ſupadditū in lege / ibi: Lex aūt. Prima aūt oñdit i duob⁹. Prima eſt: q̄ ſicut p delictū ade alii ſunt ↄdēnati: ſic p iuſticiā xp̄i oēs ſunt iuſtificati. ⁊ h̄ eſt qd d̄r: Igit̃ ⁊c. et ptʒ ex dict̃ lr̄a. Nec valet ↄ dicta ſi dicat q̄ nō ſunt duo iuſtificati p grām xp̄i: q̄ h̄ non prouenit ex defectu grē ſʒ ex defectu hoīm eā depellētiū. Scdm ē: q̄ ſic p inobedientiā ade comedent̃ lignū vetitū: poſteri facti ſūt iniuſti: ſic p obedientiā xp̄i in ligno cruc̃ paſſi oēs ſūt iuſtificati q̄tū ad ſufficientiā. ⁊ h̄ ē qd d̄r: Sic enī p inobedientiā vni⁹ ⁊c. ⁊ ptʒ ex dictis littera. h ¶ Lex aūt. Hic oñdit ↄuenientia doni dñi xp̄i et pcti tpe leg̃ ſuperadditi. ad datione enī leg̃ ſecuta ē multiplicatio p̄uaricatōis: vt dictū ē. ſ. nō tm̄ ex pte leg̃ ſʒ hoīʒ malicia q̄ nitit i vetitū: ⁊ q̄ cognitio pcti q̄ fit p legē aggrauat ipm̄: ⁊ ſic ſb̄ lege abūdauit delictū: ita ex lege abūdat grā in xp̄o ſb̄ lege nat⁹ ē ſm̄ q̄ dic aplus ad Gal. iiii. a. At vbi venit plenitudo tpis miſit de⁹ filiū ſuū natū ex muliere factū ſb̄ lege ⁊c. etiā amiſit nob plenitudinē grē. ⁊ h̄ eſt qd d̄r: Lex aūt ſubintrauit. poſt obfuſcationē legis naturalis. i ¶ Ut abūdaret de. li vt tenet h̄ ↄſecutiue tm̄ p modū p̄dictū: ⁊ nō cauſalit. k ¶ Ubi āt abūda. de. ſub lege. l ¶ Supabūdauit ⁊ grā. p xp̄m ſb̄ lege factū. iō d̄r Io. iiii. c. Quia ſalus ex iudeis eſt. m ¶ Ut ſic regnauit pec. i mor. i. ptātē habuit deiciendi ad mortē eternā. n ¶ Ita ⁊ grā regnet p iu. potent nos inducēdo in vitā eternam. o ¶ Per ieſum xp̄m. dei ⁊ hoīm mediatoreʒ. Ad maiorē intelligentiā dictoꝝ de originali pctō. hic aliqua breuit̃ ſūt notāda. Primū ē qd ſit originale peccatū: ⁊ q̄ p̄uatio cognoſcit p habitū. iō pmo vidēdū

b eſt qd ſit originalis iuſticia cui⁹ p̄uatio ē originalis culpa. Eſt aūt originalis iuſticia q̄dā humane nature rectitudo p quā corpus erat aīe ſubditū: ⁊ vires i

Iuſticia originalis feriores rationi q̄diu aīa ſubdita eſſet ſuo creatori. hec aūt rectitudo nō erat ex pncipiis nature hūane: cum corpus humanū ſit naturaliter corruptibile: ſed a deo data in prima hoīs cōditione. ſm̄ q̄ d̄r Eccs. vii. d. Hoc ſcio q̄ a pncipio fecit deus hoīem rectuʒ. Et q̄ iuſticia eſt quedā rectitudo: pp̄ter hoc talis rectitudo nature humane bene iuſticia vocatur ⁊ originalis: q̄ data eſt humane nature in ſua prima origine. ⁊ q̄ p originē i poſteros fuiſſet trāſfuſa ſi ab adā fuiſſet ſeruata: ipſo vero peccāte iuſte fuit ab eo ſubtracta: ⁊ q̄ carētia pfectionis q̄ debet ineſſe: culpabilis ē in hoīe: cuiſmodi fuit dicta rectitudo ſeu originalis iuſticia. iō ei⁹ carētia cū debito eā hn̄di d̄r pctm̄ originale: ita q̄ debitū habēdi ē ibi formale. Scdm

Quō pctm̄ ade poſteris imputat̃ eſt quō pctm̄ ade poſteris iputat̃: ⁊ ſatis facilit̃ videtur q̄ iputabat̃ eis ad penā. filii enī frequent̃ ⁊ iuſte puniūtur p pctis parentū: ſʒ difficili⁹ eſt videre q̄lit̃ imputat̃ eis ad culpā. de cui⁹ ratione eſt q̄ ſit volūtaria: aliter nō eſſet culpa: nō pōt aūt dici volūtaria voluntate poſteroꝝ. Propt̃ qd ſciendū q̄ adā nō ſoluʒ conſideratur vt ſingularis perſona: ſed etiā vt toti⁹ humane nature pncipiū a quo alii deſcendūt tanq̄ a mouente per vim generatiuam ⁊ efficiunt̃ eius membra. ⁊ ideo ſicut homicidiū manufactū dicit̃ voluntariū a voluntate q̄ eſt in mente: ſic ſuo modo carentia originalis iuſticie in poſteris dicit̃ volūtaria volūtate ade: ⁊ q̄ accepit eā nō ſoluʒ p ſe ſʒ p tota poſteritate. ideo oēs poſteri per vim generatiuā ab eo deſcendētes in eo fuerūt obligati ad debitum habendi eā. Cū igitur carentia originalis iuſticie cū debito habendi eā ſit culpabilis: vt dictuʒ eſt: ⁊ ideo merito poſteris imputabatur ad

Qualit̃ cōtrahit̃ originale culpam. Tertiū eſt q̄liter contrahit̃: q̄ pctm̄ ſolū eſt in aīa q̄ nō eſt ex traduce: ſed eſt a deo per creationē q̄ non peccat eam infundendo: nec etiam parentes generando: nec pñt p ↄñs pctm̄ originale traducere: vt videtur maxime quando ſunt baptiçati: q̄ nullus dat alteri qd nō habet. Pp̄ter quod dicenduʒ q̄ generatio competit hominibus ſm̄ eſſe quod habent ab adam qd eſt eſſe nature

vi corrupte

A corrupte:nō aūt ſm eſſe gr̄e qđ habēt p regeneratioñē baptiſ/
malē. generās aūt inq̄tū hmōi generat ſibi ſilē. ideo adā ge/
nerauit ſibi ſiles in eſſe nature deſtitute originali iuſticia cum
debito habēdi eā: ⁊ eadē rōne omēs poſteri generāt ſibi ſiles
cū tali defectu:q2 deſcēdim⁹ ab adā ſm carnē nō ſm aīaʒ q̄ eſt
a deo immediate.ideo originalis culpa a carne ꝓuenit in aīa
ſibi cōiuncta:ſicut liquor bon⁹ inficiť ex corruptione vaſis in q̄
poniť: ſic ⁊ pctm̄ originale ꝓuenit ex carne cauſaliter : ſed tn̄
in aīa eſt ſubiectiue ⁊ formaliter ſicut infirmitas eſt in cibo cor
rupto cauſaliter tm̄: q2 nō eſt infirmitatis ſuſceptiu⁹: in corpe
vero cibato formaliter eſt ⁊ ſubiectiue. Ex dictis patʒ ꝙ obie/
ctio de parētib⁹ baptiʒatis nō valet:q2 ſicut dictū eſt nō gene
rāt ſm eſſe gr̄e ⁊ vt ſunt mēbra xp̄i: ſed ſm eſſe nature corru/
pte in q̄ ſunt mēbra ade. Quartū eſt q̄liter pctm̄ originale per
gratiā baptiſmi tolliť. Circa qđ ſciendū ꝙ nō eſt p hoc intelli/
gēdū ꝙ rectitudo q̄ fuit in adā p baptiſmū reddať: q2 baptiʒa
ti rebellionē corpis ad aīaʒ ⁊ ſenſualitat' ad rōnē i ſeipis ex/
periunť:ſed hoc ꝙ p gratiā xp̄i tolliť debitū habēdi dictā recti
tudinē: ⁊ ſic carentia dicte rectitudinis nō remanet vt eſt cul/
pa:quā formaliter facit debitū habēdi illā rectitudinē: vt dictū
eſt.ſ̄. ſed remanet tm̄ vt eſt pena et virtutis exercēde materia
ꝯtra paſſiones ſenſualitatis fortiter pugnādo et infirmitates
corpis patienter tolerādo:in q̄bus adiuuat gr̄a xp̄i in p̄nti ad
augmentū meriti electoꝝ. In reſurrectione vero finali repara
biť natura:q2 reſurrectio illa erit ad vitā immortalē p xp̄m: nō
īmortalitate q̄ fuit i ſtatu inocētie q̄ hō poťat nō mori:ſʒ imor/
talitate glie q̄ nō poterit mori:ſʒ cū xp̄o viuet in eternū.

¶ In ca.v.vbi dr̄ in poſtil. Vix eni ꝓ iuſto q̄s moritur.

Additio. j.

Qz dr̄ hic: Vix eni ꝓ iuſto q̄s moriť: ex/
poniť ſicut in Glo. Vix.i.raro. Moritur
aliq̄s etiā ꝓ iuſto.i. ꝓ dilectione iuſti ⁊ boni nedū impio. Ido
raro dico:forſitan pōt inuenire q̄s.i.aliq̄s q̄ audeat mori ꝓ bo
no.q.d.ſed difficile eſt inuenire q̄ hoc faciat.⁊ ſequiť: Cōmen
dat aūt ſuā charitatē ⁊c̄.q.d. ꝓ iuſto vel bono vix moriť aliq̄s
ſed xp̄s pro nob̄ peccatoribus mortuus eſt: vnde in hoc deus
cōmendat ſuā charitatē ⁊c̄. ¶ In eo.ca.vbi dr̄ in poſtil.
Sicut p vnū hoīem ſcʒ adā intrauit pctm̄ in mundū.

Additio.ij. In lr̄a ſic hr̄: Propterea ſicut p vnuʒ hoīem in
hunc mundū pctm̄ intrauit. vbi aduertendū ꝙ li ꝓpterea con/
tinuat dicēda his q̄ dicta fuerūt in ꝓximo:qđ ſm Glo. ſic in/
telligiť: Propterea p xp̄m iuſticia ⁊ vita ꝓcedit in oēs: ⁊ p ei⁹
B gr̄am in regeneratos:q2 p vnū hoīem in hunc mundū pctm̄ in
trauit ⁊c̄.⁊ exponať ſicut in poſtilla: Sed circa h̄ aduertenduʒ
eſt ꝙ hoc qđ Aplſ p̄ſupponit.ſ.ꝙ p vnū hoīem.ſ. p adā intra
uit pctm̄ ⁊ mors in oēs:negať cōiter ab hebreis q̄ auctes no/
ue legis renuūt accipe dicēs ꝙ hoc non poſſet haberi ex libris
ab eis receptis: ſed h̄ eſt manifeſte falſum. ptʒ eni Geñ.iii.d.
ꝙ de⁹ cōdēnauit adā ꝓpť pctm̄ trāſgreſſionis ad mortē.d. ibi
dē: Puluis es ⁊ in puluerē reuerteris: q̄ quidē pena q̄tū ad
mortē corpalē manifeſte trāſiuit in poſteros :ſed ꝙ illud pctm̄
trāſiſſet in poſteros etiā q̄ ad culpā pōt haberi clare ex dictis
apud eos valde autēticis.habēt eni in bn̄dictione ſacr̄i circū/
ciſionis q̄ eſt cōis apud eos hec verba merito huius ſcʒ ſacr̄i.
De⁹ viu⁹ pars nr̄a ⁊ ꝓtector nr̄ p̄cepit erui carnē nr̄am ab in/
feris ꝓpter fedus ſuū qđ poſuit i carne nr̄a: Ex quib⁹ q̄dē ver/
bis q̄ apud eos tāte auctis ſūt ſicut apđ nos ea q̄ ab vniuerſa
li eccl̄ia determināť:manifeſte hr̄ ꝙ p ſacr̄m circūciſionis eru/
ebanť ab inferno: Et cū illud ſacr̄m dabať in.viij.die: vt Leui
tici.xij.a. Puer aūt octo dierū nullo mō p pctm̄ actuale idige/
bat erui ab inferno cū nōdū vſuʒ liberi arbitrij hr̄et. Reſtat g̃
ꝙ debebat erui a pctō ꝯtracto p originē: ſed ꝙ h̄ cōtrahať ab
adā hr̄ in mult' locis i ſuo thalmud ſpecialr̄ ⁊ i q̄dā libro ſuper
Nota Geñ.q̄ dr̄ Bereſchith Raba in.ii.ca.ſup illud vbū: Iſte ſunt
generatiōes celi ⁊ t̄re qn̄ creati ſunt. Quidā doctor eoꝝ noīe
rabbi ſalmat ſic dicit: Oēs generationes q̄ in ſacra ſcriptura
ſcribūť diminute ſūt p̄ter duas q̄ plenarie ſcribunť.ſ. Iſte ſūt
generatiōes celi ⁊ t̄re. Geñ.ii. Iſte ſūt generatiōes phares:
Ruth vlti. In q̄ nob̄ oſtdiť ꝙ licʒ i p̄mordio create fuerūt res
.ſ.hoīes ſm plenitudinē ſuā atq3 pfectionē:tn̄ q2 peccauit adā
ſm⁹ diminuta ſunt ⁊ corrupta atq3 ꝯcuſſa. Et vlteri⁹ nō erunt
reuertētia ad decentē diſpoſitionē donec veniat fili⁹ phares.i.
xp̄s fili⁹ dauid.de q̄ Ruth vlti. Iſte ſunt generatiōes phares.
Hec ille. Ad intelligendū tn̄ dicta ſua ſciēdū eſt ꝙ multe ſunt
dictiones in ſacra ſcriptura q̄ in hebraica lr̄a dupl'r ſcribunť.
Vno mō plene: ⁊ eſt qn̄ interponūť lr̄e vocales ſufficiētes ad
ſyllabicādū dictionē ꝓut ſonat. Alio mō diminutiue: ⁊ eſt qn̄
nō interponunť tales lr̄e vocales: ſʒ ſyllabicať dictio p aliq̄s
regulas ⁊ pūcta extra dictionē poſita. Et q2 Toldach q̄ in he/
breo ſigni/

breo ſignificat generatiōes ſcribiť plene tm̄mō i duob⁹ locis
ſcʒ Geñ.ii.vbi.ſ̄.qđ dictū ē añ pctm̄: ⁊ Ruth.vlti. Hec ſūt ge/
neratiōes phares qđ ẽ de genealogia dd a q̄ xp̄s deſcēdit. C
cetere aūt toldach ſcribunť diminute: vt cū dr̄: Hic ē liber ge/
neratiōis adā Geñ.v. Et he ſunt generatiōes Noe Geñ.vj.
Et he ſūt generatiōes hiſmael. Geñ.xxv. Et he ſūt generatio/
nes Iſaac.ibidē. Et he ſūt generatiōes Iacob. Geñ.xxxvij.et
ſic de ceteris. Idcirco p̄dict⁹ doctor ꝯcludit qđ dictū ē. Si forte
q̄s dicat ex tali variatiōe in mō ſcribēdi nō clare ſequiť inten/
tū p̄dictū. Dicendū ꝙ myſteria in veteri lege tradebanť ſb̄ ve
lamine figurarū ⁊ ſignoꝝ ex q̄b⁹ tacite prudētiores aliq̄d intel
ligerēt vitatis: qđ i multis locis ſacre ſcpture ꝯtingit. Vñ et
Aplſ dicit.ſ. in vlti.ca. ꝙ tpibus eťnis.i.antiq̄s myſteriū ſcʒ
xp̄i erat tacitū.i.tacite nō expſſe traditū. Valet etiā p̄dicta au/
ctoritas ⁊ ſiles ad ꝯfutandū hebreos pctm̄ originale iprudēn
ter negātes: vt dictū eſt.habeť eni p ꝯfeſſionē doctoꝝ ſuoꝝ ꝙ
gen⁹ hūanū erat diminutū ſeu corruptū p pctm̄ ade: donec ve/
niret fili⁹ phares.ſ.xp̄s ab eo deſcendēs: qđ ſatis ꝯſonat ſn̄ie
aplī dicēs: Sicut in adā ⁊c̄.ſūt etiā multa dicta ſeu auctes do/
ctoꝝ hebreoꝝ de pctō originali: ⁊ de ei⁹ effectu veritatē nr̄aʒ at
teſtantes que largius traduntť a magiſtro Raymūdo i ſuo pu
gione.in.pte diſt.ii.in.iij.ca.vj. ⁊ ſequētib⁹ vſq3 ad finē q̄ cau/
ſa breuitatis omittunť. ¶ In eodē ca. vbi diciť in po/
ſtilla. Et q2 priuatio cognoſciť p habitū.ideo primū videnduʒ
eſt q̄d ſit originalis iuſticia: cui⁹ priuatio eſt originalis culpa.

Additio.iij. Pctm̄ originale licʒ habeat p̄uationē originalē Pctm̄ ori/ginale
iuſticie:tn̄ nō eſt pura priuatio:ſʒ eſt q̄dā habit⁹ corrupt⁹.nā ſic
egritudo corpalis hʒ aliq̄d de p̄uatione inq̄tū tolliť armonia
in q̄ ꝯſiſtebat rō ſanitat'.hʒ etiā aliq̄d poſitiue.ſ. ipos hūeros
inordinate diſpoſitos:ſic pctm̄ originale hʒ priuationē origi/
nalis iuſticie: ⁊ cū h̄ inordinatā diſpoſitionē partiū aīe: et ſic
nō eſt pura priuatio:ſʒ q̄dā habit⁹ corrupt⁹: vt dictū ē.vñ pctm̄
originale dr̄ a doctorib⁹ fomeſ pcti ⁊ pcti ꝯcupiſcētia:qđ ſonať
aliqđ poſitiuū: vt in.ii.di.xxx. ⁊ de hoc vide amplius in prima
ſcđe.q.lxxxij.arti.j.in cor.q. ¶ In eo.ca.vbi dr̄ in poſtilla.
Ideo eius carētia cū debito habedi eā dr̄ pctm̄ originale.

Additio.iiij. Qz oēs deſcēdentes ab adā p vim generatiuā
in eo fuerunt obligati ad debitū habendi iuſticiā originalem
ꝓut diciť in poſtilla: nō videť rōnabiliter dictum.tum q2 non
apparet ratio q̄ poſteri fuiſſent obligati ad debitū habēdi iu/
ſticiā originalē niſi ex lege naturali vel ex aliq̄ p̄cepto diuino:
ſʒ nō ex lege naturali cū iuſticia originalis nō erat ex p̄ncipiis D
hūane nature: cui⁹ corp⁹ eſt naturalr̄ corruptibile: vt ip̄e poſtil
lator dicit modicū.ſ̄. Nec tale debitū eſt ex aliq̄ p̄cepto diuo.
Nullū eni p̄ceptū legiť fuiſſe datū ip̄i ade añ pctm̄ niſi tm̄ illđ
de nō comedēdo lignū vetitū. qđ q̄dē p̄ceptū nō obligat adaʒ
ad debitū habendi iuſticiā originalē: licet ex trāſgreſſione pre
dicti p̄cepti eā ꝯſr̄ amiſiſſet: Tū q2 tale debitū nō habet rōnē
culpe ꝓut poſtillator intēdit.ex hoc eni ꝙ hō eſt obligatus ad
ſeruandū p̄cepta diuina nō peccat:ſʒ poti⁹ ex hoc ꝙ nō ſeruat il/
la: vñ manifeſtū eſt ꝙ nō eſt formale in pctō originali debituʒ
habēdi iuſticiā originalē ꝓut poſtillator.ſ̄.dixit: ſed ip̄a inor/
dinata diſpoſitio partiū aīe q̄ fomes pcti vel lāguor nature
vel ꝯcupiſcētia dr̄:eſt ꝓprie formale i pctō originali: ſicť i egri
tudine corpali inordinata diſpoſitio humoꝝ eſt formalis ratio
egritudinis: vt dictū eſt. ¶ In eo.ca. vbi dr̄ in poſtil. Qua
liter pctm̄ originale p gratiā baptiſmi tolliť.

Additio.v. Peccatum originale tolliť p baptiſmum quo ad
reatū inq̄tum aīa recuperat gr̄am q̄tum ad mentem: ⁊ ſic ex/
cludiť ab ea ille habitus corruptus q̄ eſt ꝓprie culpabilis: re/
manet tn̄ pctm̄ originale actu q̄tum ad ordinationē inferiorū
partiū aīe: ꝓut ꝯtrariet ad rōnem pene tm̄.

Replica.

In ca.v.vbi poſtil.dicit: Pctm̄ originale
eſſe p̄uationē: q2 carentiā iuſticie cū debito
habēdi eā. Bur.aūt dicit ip̄m nō eſſe p̄uationē: ſʒ q̄ndā corru/
ptū habitū q̄ a quibuſdā dr̄ fomes ⁊ ꝯcupiſcētia q̄ ſonant poſi
tiuū. Contra quē modū dicendi pōt ſic argui: Omne poſitiuū
eſt effectiue a deo.ſi igiť peccatū originale eſt tale poſitiuum:
igitur eſt effectiue a deo.concluſio eſt falſa:igitur aliqua p̄miſ/
ſarum.non maior:q2 ab oībus cōceſſa:igiť minor. falſitas con
cluſionis ꝓbať: Nā ſi de⁹ effectiue ꝓducit aliq̄d poſitiuū ad
pctm̄ originale ptinens:aut producit illud concurrēte cā ſcđa
aut nō. ſcđm nō pōt dici:q2 in cauſato a ſolo deo nulla eſt obli
q̄tas ſaltē vitioſa. in pctō aūt originali eſt morbus: corruptio
⁊ obliquitas.igiť a ſolo deo ꝓduci effectiue nō pōt. Nec pri/
mū pōt dari:q2 in hmōi ꝓductione nō ꝯcurrit prim⁹ parens:
q2 eo nō exiſtēte nihilomin⁹ cōcurrit pctm̄ originale: nec ꝓri/
mus parens eadem rōne. ſi aūt ꝯcurrere dr̄ ꝯhēs: tūc potius
eſt dicendum

E eſt dicendū actuale q̄ originale. Confirmat̄:q2 nihil indifferens ad ſtatū culpe ꝛ gr̄e imo vtriuſq; ſtatui cōpoſſibile pōt eſſe pctm̄ originale:ſed fomes:q̄litas morbida:corrupt⁹ habit⁹ q̄ll tercūq; noiet̄ ex quo cōſurgit rebellio viriū aie: eſt vtriuſq; ſtatui p̄dicto cōpoſſibilis.igit̄ talis habit⁹ a Burgē. ꝯfict⁹ nō eſt pctm̄ originale.maior notat̄: q2 pctm̄ originale nō ſtat cū gr̄a: imo cōſtituit filios ire.minor ptȝ:q2 Paulus apl̄s exiſtens in gr̄a.j.ca.vij.ꝛ ad Gal.v.de hmōi q̄litatib⁹ ſibi adherentibus ꝛ eū collaphiȝantib⁹ facit q̄relas ꝛ petit abſolui ei q̄ d̄r:Sufficit tibi gr̄a mea ꝛc̄.Et ipſe Burg. in additiōe vltima hmōi ca. dicit illā deordinationē ꝛ fomitē p̄tinere ad rōnē pene nō culpe:q2 culpa tollit̄ p gr̄am fomite remanēte. Eſt igit̄ pctm̄ originale pura p̄uatio p Anſel.ꝛ alios ſic deſcripta. Pctm̄ originale eſt q̄dā carētia iuſticie originalis cū debito habēdi eā: ſic q2 debito habēdi ē formale in deſcriptiōe illa. Sed ꝫ h̄ arguit Burg.in ſequēti correptorio ſic: Aut illud debitū habēdi conſurgit ex lege naturali aut ex aliq̄ p̄cepto diuino. vbi dico ex lege naturali. Contra qd̄ obiicit Burg.d.q2 iuſticia originalis nō erat ex p̄ncipijs hūane nature cui⁹ corp⁹ eſt naturalit̄ corruptibile:igit̄ debitū habēdi eā nō eſt ex lege naturali. ptȝ autē parū etiā docto q2 illa ꝯñia nō valet.cōſurgit eñ illud debitū habendi ex recta rōne vñ ortū habet lex nature. recta eñ ratio exigit vt vnūquodq; tendat ad ſui neceſſarij boni ꝯſeruationē hoc eñ nō ſolū tanq̄ quoddā diuinū inditū eſt rōnabilibus:ſed etiā ex cūct' viuētib⁹ q̄b⁹ tāq̄ naturaliſſimū inditū eſt generare ſibi ſile ꝓ ſue nature cōſeruatione:vt dicit Ariſto.ij.de aia. multo ampli⁹ h̄ inditū eſt rōnali creature vt in bonū ſuū tendat:ꝛ ad boni ſibi neceſſarij ꝯſeruationē aſpiret. Cū aūt bonū ꝛ finis rationalis creature ſit felicitas ſm̄ phos ꝛ theologos. Nō eñ ſm̄ bē. Aug'. fact⁹ eſt ad dei imaginē vt deū itelligat intelligēdo diligat:diligēdo fruat̄:fruēdo poſſideat:ꝛ hic eſt finis ꝛ beatitudo creature rōnalis ad quā p naturā attingere nō pōt. In nature aūt illi⁹ inſtitutiōe nō decuit deū illa fruſtrare ſuo fine.habitū igr̄ iuſticie originalis ſuperaddit nature:vt qd̄ natura ex ſe nō poſſet ſuffragio ſupnaturalis additamenti valeret. Hoc aūt donū fuit datū nature ꝓ tota natura ꝯſeruāda. Oz igit̄ nature p modū depoſiti p deū fide cōmiſſū fuerat natura debebat. Oz nis igit̄ adā p actuale pctm̄ illā iuſticiā perdiderat:h̄ naturā a debito habēdi nō excuſat:q2 nō fuit fide cōmiſſum ipſi ade ꝓ adā ſolū:ſed ꝓ tota natura.Ex tali igit̄ p̄uilegio leg' nature ſurgit debitū habēdi iuſticiā originalē:nō h̄ns igitur culpabilis ē nō culpa actuali q̄ ſuppoſiti eſt:ſȝ culpa originali q̄ eſt nature. Et hec ē ſnia btī Aug'.p̄mo retracta.ca.ix. Vñ ptȝ arg.Burg.nihil valere. De hac materia ſcripſi late.ij. ſniarū a di.xxx.vſq; ad di.xxxiij.et.ij.ſniarū di.iij.preter hec vide Scotū di.xxx.ſcd̄i libri in ſolutiōe.q.p̄me pulchre.

Glo.ordi.

Quid ḡ Ca.VI dicem⁹. Perma. Hoc p̄uerſi accipiunt ex illo: Vbi abundauit d.ſ.ꝛ.g.h̄ dicere ē eē ingratos gr̄e. Et q2 gr̄a viget:vbi delictū abūdauit: nō ē p manēdū i pctō: vt q̄dā eſtimāt ꝓ maiori gr̄a. Nō eñ peccāt' merito ſȝ ſubueniēt' auxilio ſugabundauit gr̄a vbi abūdauit delictū. Nō ḡ pmanēdū i pctō: ſȝ poti⁹ debem⁹ et poſſum⁹ eſſe pctō q̄ſi mortui ꝛ ſepulti p ipſam gr̄am ꝛ reſurgere in iuſticiā: ꝛ poſt in vitam eternam.

b ¶ Mortui pec.i.liberati a pctō p baptiſmuȝ: vt iā non dñet̄ i nobis p gr̄am. Mori eñ pctō eſt liberari a peccato.

c ¶ Quō adhuc ꝛc̄. Cū eñ h̄ p̄ſtiterit gr̄a vt moreremur pctō:q̄d aliud facim⁹ ſi viuim⁹ in eo:niſi vt gr̄e ſim⁹ ingrati.

d ¶ An ignoratis. mortui pctō qd̄ fit in baptiſmo nō debem⁹ ei iterū viuere vt iteruȝ mori ſit ei neceſſe:q2 in morte xp̄i.i.in ſilitudine mortis xp̄i: vt ſic ſemel mortu⁹ ē carne et ſemp viuit:ita nos ſemel mortui malo p baptiſmū ſp viuamus bono: vel i morte dic̄:q2 mors eſt cā hui⁹ purificatōis.

e ¶ Cōſepulti. Quicq̄d geſtū eſt i cruce xp̄i: i ſepultura: in reſurrectiōe: i aſcēſione: in ſedere ad dexterā: ita geſtū ē: vt his reb⁹ myſtice non tm̄ dictis ſȝ etiā geſtis ꝯfiguret̄ vita xp̄iana. Attēde ſingula xp̄i qui vixerat vetus homo ſm̄ penā famē.ſ.ꝛ ſitim: ꝛ hmōi:nō ſm̄ culpaȝ: h̄ mō vetuſtatē finiuit et d̄poſuit vt dolorē cruc' ſuſtinēs:ſic haberet mēbra diſtenta ꝛ fixa ne p̄ores act⁹ mouerent̄ : a q̄bus etiam ſepultus quieuit humanis ſubtractus aſpectibus exigens a nobis: vt vetuſtatem peccatorū cum dolore ꝛ gemitu penitentie deponamus.membra p cōtinentiā ꝛ iuſticiam cōfixa ſint ne ad priora mala redeamus a quibus ita pfecte quieſcamus: vt nec eorū viſio nec memoria habeatur:ꝛ non ſolum hoc a nobis exigit in ſacrō paſſionis:ſed etiam ſi volumus imitari efficit.

f ¶ Surrexit. Mors ꝛ reſurrectio xp̄i etiaȝ ſacra ſūt.

Margin: a.5.d — C — †De conſe/ diſ.4.c.pro/ prie cū ſn. — Mori pec/ cato — †Eph.4.e Col.3.b — Myſtice

Vetus hō

a Quid ḡ dicemus: Permanebimus in peccato: vt
a ¶ vere eñ nō ē pmanēdū. ¶ .ſ.hoc iā habemus. ¶ vel ſi. b ¶ quia. c ¶ vt iā pctm̄ nō dñet̄ nobis p gratiā dei.
b gr̄a abūdet: Abſit. Qui ēnī mōr-
a ¶ qua rōne. b ¶ poſt tantū bñficiū.
c tui ſum⁹ peccato: quōmō adhūc
a ¶ reddemus vires hoſti. b ¶ an mortui. ¶ ſepe arguit illos de ignorātia.q.nō debe
d viuēmus in illo:† An igōratis
tis ignorare. a ¶ cuiuſcūq; ꝯditōis. b ¶ purificari a vitijs.
fratres quia qūicumq; bāptiȝati
a ¶ in inſtitutiōe ei⁹ q̄ ē in nomine trinitat': vel operatione chriſti qui
ſumus in chriſtō ieſu : in morte
baptiȝat vere. a ¶ vere in baptiſmate ſum⁹ ſimiles morti chriſti:quia ¶ fide.
e ipſius baptiȝati ſumus: Cōnſe-
a ¶ ad ſimilitudinē ei⁹. b ¶ ducti.
pulti enim ſumus cū illō per bā-
a ¶ peccatorꝫ abſolutionē. b ¶ ad hoc ſumus cōmortui ꝛ conſepulti.
ptiſmum in mōrtem: ūt quomō
a ¶ lōge remot⁹. b ¶ verbū vel gr̄am dei.
f chriſtus ſurrexit a mōrtuis p glō-
a ¶ tā firmit̄ a vitijs reſurgētes ad bōa opa. b ¶ poſiti. c ¶ p iuſticiā fidei ꝛ ſpem glīe.
riam patris:† itā et nōs in nouⁱ-
a ¶ d̄ bono ad meli⁹. b ¶ q.āmbulem⁹ i nouitate vite qd̄ poſſim⁹ a ¶ ad ſiſtendiſe arbo
tate vite ambulēmus. Si ēnim
ris. b ¶ ſi a veteri ritu remoti firmit̄ heremus d̄o ipſo faciēte: ꝛ ſiles ſum⁹ morti xp̄i.
cōplāntati facti ſumus ſilitūdini

Nico.de lyra

Quid ergo. Hic circa p̄dicta aplūs remouet erroneū dictū. Et p̄mo remouet errorē.ſcd̄o dicū ſuū cōfirmat p rōneȝ/ibi: Qui eñ mortui. Circa p̄mū ſciendū q2 ex hoc qd̄ dixerat ca.p̄cedenti. Vbi abūdauit delictum ſupabūdauit ꝛ gr̄a.imponebāt ei pſeudo apli q2 dicebat pmanēdum eſſe in pctis.ſicut dictū eſt.ſ.iij.ca. Hūc aūt errorē remouet dicens: a ¶ Quid ḡ di. ma.in pec. vt gr̄a abūdet: ſicut pſeudo apli aſſerūt nos dicere. b ¶ Abſit.quia pctm̄ ad gr̄am p ſe nō diſponit ſed magis auertit. Oz autē abundātia gr̄e ſequit̄ poſt peccatū aliq̄n hoc ꝓuenit ex bonitate dei qui elicit bona ex malis:non tm̄ ſemp elicit hoc ad bonū peccātis: ſicut ptȝ in dānatione malorꝫ ex qua deus elicit augmenta glīe electorꝫ. c ¶ Qui eñ. Hic ꝓbat dictū ſuū per rationē. oſtendēs p̄mo q2 in pctō nō ſit pmauēdū. ſecūdo q2 virtuoſe ſit operandum:ꝛ he ſunt due partes iuſticie.ſ.declinare a malo ꝛ facere bonū.ſcd̄a pars eſt ibi: Liberati aūt. Prima i duas. Primo eñ ꝓbat pctm̄ eſſe dimittendū.ſecūdo docet dimittendi modū. ibi: Non ḡ regnet. Circa primū ponit duas rōnes connexas. ideo eas ſimul ponit ꝛ declarat. Ad cui⁹ euidentiaȝ ſciendū q2 vita frequēter accipit̄ pro operatione vite:ſicut itelligere ꝛ ſcire dicunt̄ vite: ꝛ ex hoc conſequēter vita alicuius dicitur operatio in q̄ p̄ncipaliter occupatur: ſicut potare dicitur vita ebrioſi:ꝛ peccare vita pctōris: ꝛ agere iuſte vita virtuoſi hoīs. Item generatio vni⁹ contrarū eſt corruptio alterius:ꝛ ecōuerſo. Et ex his format duas rōnes ad dimittenduȝ pctm̄ totaliter nos mouentes. Pria eſt quia p baptiſmū mortui ſumus pctō:ꝛ ſic de vita peccati nihil amplius debet i nobis apparere.ꝛ h̄ eſt qd̄ d̄r: Qui eñ mor.ſu.peccato quō adhuc vi. in il. opera pcti exercendo.q.d.nō decet. ꝯñr oſtendit nos mortuos eē pctō di. d ¶ An ignora. q.d.nō debetis ignorare. e ¶ Quia quicūq; ba.ſu. in xp̄o ie.i.i fide xp̄i. f ¶ In morte ipſi⁹ bapti.ſumus.i.per virtutem mortis eius a qua baptiſm⁹ habet efficaciā. g ¶ Conſepulti enim ſum⁹ ꝛc̄.i.aſſimilati chriſto ſepulto:q2 ſicut xp̄s ſepultus fuit in terra:ſic baptiȝatus mergitur in aqua. h ¶ In morte.i.in ſilitudinē mort' reſpectu vite peccatric'. Scd̄a ratio eſt:q2 mori pctō eſt noue vite inchoatio in qua aſſimilamur xp̄o reſurgenti. ꝛ ideo ſicē xp̄s reſurrexit ad vitam imortalem:ita hic vita gratie nō debet amplius in nobis interrūpi per culpam.ꝛ hoc eſt qd̄ dicit̄: i ¶ Vt quō chriſt⁹ ſur.a mor. p glo.patris: Id eſt per potentiaȝ glorioſam. k ¶ Ita ꝛ nos in no.vi.ambulem⁹.ſine interruptione mortis culpe. l ¶ Si enim cōplantati ſum⁹ ꝛc̄.q.d.per mortem chriſti ſumus euulſi de pctō tanq̄ de terra mala:ꝛ plantati in terra gratie bone cum chriſto.

Margin: Diuiſio — b — Due ptes iuſticie — Diuiſio — Vita quō accipitur

Scientes

C A a ¶ Vetus hō.i.veteres act⁹ ſunt crucifixi.i.mortui. Quia vetus homo noſter. Vetuſtas nr̄a ⁊ maledictio in duobus ɔſiſtit.ſ.in culpa ⁊ pena. Chriſtus aūt ſua ſimpla vetuſtate noſtrā duplam ɔſumpſit. In ſepulchro eni vno die ⁊ duabus noctibus quieuit: per vnū diem ſimpla eius vetuſtas ſignatur: per duas vo noctes gemina nr̄a. Vñ: Culpam nr̄am chriſtus deleuit pñtē: preteritā et futuram: preteritā remittēdo: pñtem ab ea retrahendo: futuram vt vitaremus gr̄am ɔferendo. Penam vero ſimiliter cōſumpſit. Gehennalē ꝓrſus delendo: vt eam vere penitentes nō ſentiāt. Temporalem vo nō penitus quidem tulit: manet eni fames ſitis mors ⁊ hmōi: ſed regnum ⁊ dominiū eius deiecit: et in nouiſſimo penitus exterminabit. b ¶ Vt deſtruat cor.pcti. Carne.ſ.ſpūi ſubdita. c ¶ Qui eni mor.eſt pctō. Aug⁹. Sacramentis baptiſmatis apl̄us cōmendat: vt quō ille ſemel moriēdo ſimilitudine peccati mortuus predicator: ita quicūq; fuerit in illo baptiçatus eidē rei cuius illa fuit ſilitudo moriatur.i. peccato ⁊ viuat a lauacro renaſcendo ſicut ille a ſepulchro reſurgendo. d ¶ Ita ⁊ vos. Quicquid ſupra dixit eē hoībus p gratiā xp̄i h romanis attribuit. e ¶ Nō ergo. Quia ſupra dixit nos mortuos eē pctō: ⁊ nō debere viuere in eo.cū nemo ſine peccato: determinat a quibus maxime eſt cauendū q̄ſi ɔcludat qd̄.ē.q̄rebat: pmāebimus in pctō. f ¶ Obediatis cōcupiſcētijs. Cōcupiſcētia aliqñ nomē eſt fomit̄.ſ.vitij inaci aliqñ act⁹ interioris: qui eſt etiā in pmo motu q̄ dr̄ ꝓpaſſio: ⁊ in ſcdo qui dr̄ delectatio: ⁊ in tertio qui dr̄ conſenſus: hic nō ꝓhibet ɔcupiſcētiam que eſt in primo motu: qꝛ nō eſt in poteſtate noſtra quādo ſurgat: ſed dei gratia cōpeſcere poſſum⁹ ne vſq; ad delectationem et conſenſum perueniat quod prohibet. g ¶ Quid ergo. Quaſi: quia lex a deo peccat qui eā dimittit ꝓ gratia. Quid ergo? Peccabimus. Quia nō ſb lege que terret: ſed ſb gr̄a que bñ ꝓmittit qd ergo peccabimus: hoc quidā q̄ legem quaſi coherentē vel coercentē predicāt: ⁊ tenendā. h ¶ An neſcitis qm̄. Ne deum profitentis verbis: factis ſimus diaboli: premonet nos eſſe ſeruos eius: cuius voluntatem facimus.

Vetuſtas humana

B

Cōcupiſcētia triplex

Formā

a ¶ mor. b ¶ vt ābulem⁹ i nouitate vite ¶ xp̄i
morti ei⁹: ſimul ⁊ reſurrectiōis eri
a ¶ facti cōplātati ſilitudi. b ¶ obdit p qd li
ceat ¶ ābulem⁹ i nouitate vite nos dico c ¶ .i.
a mus. Hoc ſciētes quia vetus hō a
fomes ⁊ ɔſuetudo pctī. a ¶ q̄ ex nob̄ ſi ex do
b ¶ cū xp̄o. c ¶ crucifixiōe xp̄i: ita debilitatus eſt. d ¶ dominante rōne.
b noſter ſimul crucifix⁹ ē vt deſtruat b c
a ¶ .i.oia crimia q̄ſi corp⁹ ⁊ ɔgeries. b ¶ nō dico vt nō ſlexi nō cogamur ſeruire: qꝛ iuſti
corp⁹ pcti: vt vltra nō ſeruiamus d
ficati ſum⁹. a ¶ vere nō cogemur: qꝛ iuſtificati qꝛ. b ¶ pctō vt nos ſum⁹. c ¶ iuſt⁹ ē ⁊
pctō. Qui eni mortu⁹ ē iuſtificat⁹ f
liber a pctō. ¶ ita ſi mortui ſum⁹ pctō ſič xp̄s ſemel mortu⁹ ē pene: vel ſi cōmortui ſum⁹ xp̄o: id eſt ſiles morti ei⁹ ſič ſupradictū eſt ꝑter pdicta: h habebimus: qꝛ viuemus in eterna vita.
¶ tali vita quali ⁊ ipſe.
eſt a pctō. Si autē mortui ſumus g
cū xp̄o: credimus qꝛ ſimul ⁊ viue- h
¶ non alibi ſed ibidem cum eo.
mus cū illo. †Sciētes φ xp̄s reſur i
a ¶ vr̄a. b ¶ lōge remotus. c ¶ .i.poſt hac. d ¶ diſſoluitur diuiſione anime ⁊ corporis.
gēs ex mortuis iam non moritur.
¶ aliqua paſſione.
c mors illi vltra nō dominabit̄. †Qꝛ k
¶ vere xp̄s iā ñ moriē: qꝛ ſemel mortu⁹: ſemel qꝛ ꝓ pctō tollēdo: qd̄ vna morte fecit q̄ ad hoc ſufficit. ¶ vel pctō.i.pcti ſilitudini.i.carni in q̄ nō pctm̄ ꝫ ſilitudo pcti. ¶ ꝓ nr̄o tollendo.
eni mortuus eſt peccato: mortuus m n
a ¶ mors nō dn̄abit̄ chriſto: ſꝫ potius.
eſt ſemel. Qꝛ autem viuit: viuit o p
a ¶ ad ſilitudinē dei pr̄is. ¶ ſič vita xp̄i: ita ⁊ vita xp̄i nullā iniqtudinē recipit. b ¶ ſič xp̄s ſemel mortuus. ita pctm̄ in vobis: ⁊ nō oportet iterari. a ¶ virtutib⁹. b ¶ in honore dei.
d deo. † Ita ⁊ vos exiſtimate vos mor q
tuos qdē eſſe pctō: viuētes aūt deo r
a ¶ Et h ope xp̄i alibi nulla ſpes. b ¶ qꝛ ita
e in chriſto ieſu dn̄o nr̄o † Non ergo s t
mortui eſtis pctō. a ¶ ⁊ ſi ſit. b ¶ fomes pcti. c ¶ eius. ¶ iā vr̄i iuris. d ¶ p pctm̄.
¶ qd̄ fiet imortale in futuro: ſi nō regnet pctm̄ vel qd̄ p h φ pctm̄ regnauerit mortuū ē i eternū.
regnet peccatum in veſtro morta-
a ¶ ɔſentiēdo ⁊ opando. b ¶ ⁊ ſi cupit̄ ex il-
f li corpe: vt obediatis ɔcupiſcētijs v
firmitate. a ¶ ſꝫ nec ɔcupiſcātis qd̄ exhibere ⁊ abilia facere mēbra q̄ tūc ſunt arma.
ei⁹. Sed neq; exhibeatis corp⁹ vr̄a
a ¶ qb⁹ impleat b ¶ ɔcupiſcētie. c ¶ abiles x
arma iniqtatis peccato: ſꝫ exhibete y z
facite. a ¶ qd̄ poteſtis: qꝛ viuere debetis q̄ mortui eratis. b ¶ vitijs ⁊ pctis. c ¶ virtutibus. d ¶ ⁊ ſi implere ope nō poteſtis: vel voluntatis: quo abiles eritis ⁊ pparati.
vos deo tāq; ex mortuis viuētes: et a
¶ qbus iuſticia impleat.
mēbra vr̄a arma iuſticie deo Pctm̄ b
¶ exhibete qd̄ leuiē poteſt. ¶ vt oli ſolebat.
eni vobis non dn̄abit. Nō eni ſub c d
a ¶ q̄ nō iuuabat. ¶ q̄ refrigerat ⁊ iuuat.
g lege eſtis: ſed ſub gr̄a. Quid ergo? e f
¶ hac fiducia. ¶ terrente.
Peccabimus: qm̄ nō ſum⁹ ſub le- g
¶ bñ ꝓmittente. a ¶ Nō debetis peccare: ſed bñ operari: quoniam ⁊c.
b ge: ſed ſub gr̄a? abſit: An neſcitis h i

C a ¶ Sciētes qꝛ ve.hō nr̄.i.ɔſuſus pctōr. b ¶ Simul crucifixus ē.vt vltra nō viuat tali vita ſicut nec chriſtus vltra paſſibili vita vixit. c ¶ Vt deſtruat corp⁹ pcti.i.ɔgeries pctōꝝ ſič Mat.vi.c.dr̄: Si ocul⁹ tu⁹ fuerit nequā totū corp⁹ tuū tenebroſum erit.i.tota cōgeries operū maloꝝ.vt ibidē dicit glo. d ¶ Vt vltra nō ſeruiam⁹ pctō.nos ei ſbiacēdo. e ¶ Qui enim mor.eſt.i.ɔfiguratus morti xp̄i p baptiſmum. f ¶ Iuſtificat⁹ ē a pctō.qꝛ baptiſm⁹ delet penā ⁊ culpā. g ¶ Si aūt mor.ſu.cū xp̄o.i.eius morti ɔfigurati. h ¶ Credim⁹: qꝛ ſil etiā viuem⁹ cū illo.vita gr̄e: qꝛ corruptio vite veteris eſt ichoatio noue. i ¶ Sciētes qꝛ xp̄s reſur. a mor.iā nō mo.qꝛ ſurrexit ad vitā imortalē. k ¶ Mors illi vl.⁊c.ſič dn̄abit̄ dānat̄ mors gehēne: ſꝫ nō moriant̄ corpe. l ¶ Qꝛ eni mor. ſcꝫ xp̄us. m ¶ Pctō.i.ꝓ peccato tollendo. n ¶ Mortu⁹ ē ſemel.vnica eni mors xp̄i ſufficit ad tollēdū omīa pctā ꝑterita pñtia ⁊ futura. o ¶ Qꝛ aūt viuit.ſ.xp̄s. p ¶ Viuit deo.i.vita diuīa.inq̄tū eni deus: vita diuia ē ſibi naturalis: ⁊ inq̄tū hō eſt ſibi cōicata.igit̄ ex p̄dictis concludit: q ¶ Ita ⁊ vos exiſtimate vos mortuos qdē eſſe pctō.p totalē dimiſſionē culpe. r ¶ Viuētes aūt deo.i.vita gr̄e. s ¶ In xp̄o ieſu dn̄o nr̄o.i.p ieſum xp̄m tāq; p mediatorē noſtrū. t ¶ Nō ergo. Poſtq; idūxit nos ad dimittēdū pctm̄: h ɔn̄r docet dimittēdi modū. Et diuiditur in duas: qꝛ pmo deſcribit̄ hui⁹ mod⁹ dimiſſiōis. ſcdo oſtēdit̄ nobis poſſibilis, ibi: Pctm̄ eni. modus aūt vitādi pctm̄: eſt p repſſionē fomit̄. idō dicit: Nō ergo regnet pctm̄ i vr̄o ⁊c. ita φ ad eius impulſum ſtati moueami ad op⁹ pficiendū. v ¶ Vt obe.cō.ei⁹. idō eni ē ordo puerſus: qꝛ appetit⁹ ſenſitiu⁹ dꝫ obedire rōni. Sꝫ neq; exhi.corp.ve.⁊c.i.nō aptet̄ ea ad malū. ſič eni p freq̄nte actū carpētādi qdā fit impſſio art̄ in mau artific̄ aptās ea ad recte ⁊ facilit̄ pcutiēdū: ſic ex freq̄ntatiōe opis mali fit qdā impſſio in mēbris corpis aptās ea ad male opandū. ⁊ dič: x ¶ Iniqtatis. ꝓpē qdā pctā q̄ ſunt ɔ deū. y ¶ Pctō. ɔtū ad ea q̄ ſunt in ꝓximū vel in ſeipm̄. z ¶ Sꝫ exhibete vos deo.i.aptate vos ad ſeruiendū ei. a ¶ Et mēbra vr̄a ar.iu.i. iuſtā ad iuſticie opa. p freq̄ntationē eni boni opis fit impſſio in mēbris corpis: p quā reddunt̄ ꝓmpte mobilia ad op⁹ bonū. b ¶ Pctm̄ eni. h ɔn̄r oñdit̄ dict⁹ modus nobis poſſibil̄. Et diuidit̄ in duas. pmo oñdit̄ ꝓpoſitū. ſcdo ſoluit̄ argumentū ad oppoſitū; ibi: Quid ergo. Circa primū ſciendū φ repſſio fomitis eſt nobis poſſibil̄: qꝛ p gr̄am xp̄i poſſum⁹ vitare omne pctm̄ mortale: carētibus aūt hac gr̄a nō ſic eſt poſſibile: qꝛ lꝫ nō ſit neceſſariū eos peccare cōtinue: tn̄ nō pñt diu vitare pctm̄ mortale. Cuius rō eſt: qꝛ ſicut exiſtentes in gr̄a nō pñt oīno vitare pctm̄ veniale: eo φ ſenſualitas in eis nō eſt totaliter ſubdita rōni: ſic in carētibus gr̄a rō nō eſt ſubiecta deo: ⁊ iō nō pñt diu ſtare qn incidāt in pctm̄ mortale: maxie in repētinis in qb⁹ agit hō ſm̄ habitū ⁊ finē ꝑcōceptū: gr̄a aūt ſic do diligit ⁊ inclinationē fomit̄ diminuit φ hōs eā vitare pōt omne pctm̄ mortale. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: Pctm̄ eni.i.fomes inclinās ad pctm̄. c ¶ Vobis nō dn̄abit̄. ſič dn̄at̄ carētibus gr̄a rōne dicta. Iō ſubdit̄: d ¶ Nō eni ſub le.eſtis.ſ.moſaica q̄ gr̄az ñ ɔferebat. e ¶ Sꝫ ſub gr̄a.ſ.xp̄i cui⁹ ſacr̄a gr̄āz ɔferūt. f ¶ Quid ergo pecca. hic remouet̄ qdā obiectio q̄ poſſet fieri ɔ illud dictū apli: Nō eni ſu. ſub le.eſtis: ſꝫ ſub gr̄a. pctm̄ eni ē trāſgreſſio leḡ diuie. ſi igit̄ abſoluti ſum⁹ a lege: p ɔn̄s ab ei⁹ trāſgreſſiōe vt videt̄. ⁊ ſic habemus libertatē agēdi ɔ legē. ⁊ h ē qd̄ dr̄: Quid ergo peccabi. agēdo libere ɔ legē. g ¶ Qm̄ ñ ⁊c. ⁊ rñdet dicēs: h ¶ Abſit. q.d. ñ valet obiectio qꝛ tpe noue leḡ manēt p̄cepta moralia eo φ ſunt de dictamie rōnis recte ꝓpē qd̄ nō ſum⁹ abſoluti ab eoꝝ obligatiōe. Iō ſbdit̄: i ¶ An neſcitis.

c quaſi diceret

†De cō.di. 2.c.iterū.c. quid ſit ſanguis.27.q. 1.c. nuptiarum

Diuiſio

†De cō.di. 1.ca.ſufficit

D

†De cō.di. 2.c.vt oñderet

†50.diſt.c. pōderet i fi. De cōſe.di. 4.c.nō ex q̄ quiſq;

Diuiſio

F a ¶ Formā do. Nostra do
E ctrina est forma q̄ imaginem dei deformatam restituit.
b ¶ Humanū. Hactenus ondit aplūs nō eē peccandum. Hic dicit qd̄ deīcepo ſit agēdū: vt. ſ. ſeruiat̄ iuſticie de q̄ null⁹ eſt q̄ poſſit ſe excuſare: q: nullus eſt qui nō poſſit be ne opari: ſaltē volūtate qd̄ itē ē p grām. c ¶ Sicut em. Aug⁹. Si nō plus: vel ēū tunc: ne fides quaſi aſpa ⁊ in portabilis fugeret. Sicut tūc nullus timor coegit: ſed libido voluptaſq̄ peccati duxit ſic nō delectatio iuſticie adulte: ⁊ ſi nondum pfecte. Unde dixit: Hūanū. Ita nūc: quia pl⁹ etiā deberet amari iuſticia q̄ tunc fuit iniquitas vt p iuſticia toleret hō dolores ⁊ contemnat oia etiā mortē.
d ¶ Liberi ⁊c. Libertas ſer ui eſt: qn̄ cū peccare delectat qd̄ ē ex libero arbitrio: libera liter ſeruit q̄ volūtatē dn̄i libēter facit: ſic ⁊ iuſticie libere ſeruit: qui amat: qui letatur.
e ¶ Quē g̃ fructū. hec rememoratio fac̄ priora abhorrere ⁊ magis obnoxios gr̄e.
†47. diſt. c. f ¶ Erubeſcit. Aug⁹. Eſt
oēs. 33. q. 1. eni qdā tpalio cōfuſio. ſ. ptur
c. reqſiſti batio animi reſpicientis pctā ſua: ⁊ reſpectione horrentis ⁊ horrore erubēſcētis: et erubeſcendo corrigentis.
F b ¶ Nunc vo libe. Aug⁹. Liberos dixit iuſticie: nō liberatos: nunc a pctō nō liberos: ne ſibi h̄ tribuāt: ſ3 dicit pūide liberatos: ad ſententiā
Joh. 8. c domini. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis.
g ¶ Finis illoꝝ mors. q: mors ē digna retributio pro
† Joh. 8. c pctō: ſ3 vita eterna q̄ eſt finis iuſtoꝝ: ſola gr̄a dat̄: p xp̄m q: ⁊ merita ex gratia et reddet̄
† Eſa. 1. g gr̄a p gr̄a. i ¶ Stipēdia. id eſt militie diabolice debitū
Stipendiū qd̄ reddit̄ nō donat̄. Stipēdiū. A ſtipe pendenda. i. ſubſtātia pōderāda. antiq̄t⁹ eniz poti⁹ pōderabat̄ pecunia q̄ numerabat̄: q̄ p patria militātib⁹ ex publico erario dabatur. Et dicit: Stipēdia em̄ pec. mors. vt mortē pctō nō immerito illatā: ſ3 debitā demōſtraret. poſſet etiam dici: Stipēdiū vite vita eēna. S3 maluit dicere gratia dei vita eterna: vt intelligerem⁹ deuz ad eternā vitā p ſua miſeratiōe nos pducere nō meritis nr̄i vita eterna q̄ i fine a deo meritis pcedētib⁹ redditur q̄ nō a nobis ſunt ſed in nobis facta ſunt p grām recte ⁊ ipſa gr̄a nūcupat̄: q: gratis dat̄. Nec ideo gratis: q: nō meritis dat̄: ſ3 quia data ſunt ⁊ ipſa merita quibus datur. Confitendum eſt ergo ideo grām vitaz eternam vocari: q: his meritis redditur: que gratia
h cōtulit

a ¶ affectatis. ¶ vt pnos. b ¶ cōſentiēdo
qm̄ cui exhibetis vos ſuos ad obe a
⁊ opando. a ¶ ad ei⁹ volūtatē cogemini q̄ dā neceſſitate quā ipartit̄ ꝯſuetudo ad ei⁹ voluntatē. b ¶ poſtq̄ obediſtis: ⁊ ſi non ante cū pmū exhiberetis vos.
diēdū: ſerui eſtis ei⁹ cui obeditis: ſiu b
a ¶ ducēt̄. b ¶ pctī mat⁹: vel eternā penā c ¶ iuſticie ducētis ad maiorē iuſticiā: vl̄ eter
ue peccati ad mortē: ſiue obeditiō a
nā vitā. a ¶ cuius eſtis cui vos datis: ego aūt ago gratias: de eo q̄ cū pmū tales mo
onis ad iuſticiam. Gratias autez c
do nō eſtis. a ¶ aliquādo ⁊ nō nō. b ¶ p hoc ſerui facti iuſticie. i. chriſti.
deo q̄ fuiſtis ſerui peccati: obēdi s
a ¶ nūc. b ¶ nō ſpecietenus. ¶ animi iudicio: q: p naturā: nō p legē: volūtate: nō timore. c ¶ tendentes. d ¶ cuiſgeq̄.
a ſtis aūt ex corde in eā formā do b
a ¶ formā. ¶ vel qua. b ¶ nō p vos vl̄ gr̄a dei. c ¶ et per hoc. ¶ per alium. ¶ fomite ne regnet.
ctrine i quā traditi eſtis. Liberati h
a ¶ cōſentiendo ⁊ operando.
aūt a pctō: ſerui facti eſtis iuſticie. i
a ¶ ⁊ iō leue qddā. ¶ q: pl⁹ debetis iuſticie q̄ pctō. b ¶ maiora deberē dicere: ſi poſſetis ferre ſ3 parco infirmitati.
b †Hūanū dicō: ppter infirmitatez m
a ¶ q̄ eſt ex carne. b ¶ q: hoc humanum.
c ¶ ppararuſtis voluntate duce.
c carnis vr̄e. Sicut eni exhibuiſtis n
a ¶ q̄ vr̄i iuris eſſent ſi velletis. b ¶ operādo. c ¶ carnis q̄ corp⁹ inqnat. ¶ vt luxurie
mēbra vr̄a ſeruire imūdicie ⁊ iniq̄ o
a ¶ ⁊ ſi corpus nō inqnet: alam tū corrūpit. b ¶ dico ducētī ad cōſumationē mali. c ¶ ſimiliter. d ¶ cū ſitis liberati a peccato.
c ¶ pparate. q
tati ad iniq̄tatē: ita nūc exhibete a
a ¶ q̄ veſtri iuris. b ¶ operādo. c ¶ ducēti. d ¶ ad cōſumationē boni.
mēbra vr̄a ſeruire iuſticie i ſcificā b
a ¶ iō ē ſeruiēdū iuſticie. ¶ cū pctī dūaret
tionē. †Cum eni ſerui eſſetis pec p
vobis. a ¶ caruiſtis dn̄o iuſticie.
c cati: liberi fuiſtis iuſticie. †Quem r
a ¶ ⁊ fuit fruct⁹ vr̄i erubeſcatio ⁊ finis mors ¶ maiorē turpitudinē in hac vita ¶ malū. ¶ turpitudinib⁹ peccatorū.
ergo fructū habuiſtis tūc in illis: i s
a ¶ in quorū memoria. b ¶ cū ſane mentis eſtis. c ¶ de fructu queto: nā de fine ptz. ¶ exitus vite et actuū.
g quib⁹ nūc erubeſcitis? Nam finis il a
a ¶ vnde. Computruerūt iumēta in ſtercore ſuo. ¶ eterna. ¶ ita tunc. b ¶ cū ꝯuerſi eſtis
b lorū mors eſt. Nūc vero liberāti a b
a ¶ cui⁹ tunc ſerui. b ¶ tunc liberi iuſticie. c ¶ quaſi per aliū. d ¶ in pnti.
peccato: ſerui aūt facti deo: habe d
a ¶ vobis cōgruū. ¶ ducti. b ¶ in virtutū cōſummationē.
tis fructū vr̄m in ſanctificatiō f
¶ habetis. ¶ que eſt ſine fine. ¶ quaſi emeritorum ſunt.
i nē: finem vero vitā eternā. Stipē g
¶ eterna.
dia enim peccati mors. Gr̄a aūt i
a ¶ dat̄. b ¶ q̄ ē finis iuſtoꝝ ſola. c ¶ i. p
dei vitā eterna: in chriſto ieſu domino noſtro.

M quaſi diceret ſcire debetis. a ¶ Qm̄ cui G
exhi. vos ſer. ⁊c. ad ei⁹ nutū. b ¶ Serui eſtis ei⁹. h̄ ē p ſe notum. c ¶ Siue pec. ad mor. ſ. cui⁹ ſeruit⁹ ducit ad mortē gehenne. d ¶ Siue obe. pcepto diuinis. e ¶ Ad iuſticia. hic obtinēdā: ⁊ in futuro vitā eternaz. iō ſubdit: f ¶ Gr̄as aūt deo ⁊c. ſed modo nō eſtis: gr̄e em̄ nō ſūt agēde de peccati cōmiſſione ſ3 d̄ ei⁹ dimiſſiōe. g ¶ Obediſtis aūt.
hic ponit tria ex qb⁹ laudabilis reddit̄ obedientia. Primū q̄ ſit pmpta cū dicit: Obediſtis: ⁊ nō dicit obedietis. Secūdū q̄ ſit voluntaria. ideo ſubdit̄: h ¶ Ex corde. Per cor em̄ qd̄ mouet alia mēbra intelligit̄ volūtas q̄ mouet alias vires ad opationes ſuas. tertio q̄ ſit diſcreta. iō ſubdit̄: i ¶ In eā for. doc. ſ3 catholice p xp̄m ⁊ aploſ pdicate. k ¶ Liberati. Poſtq̄ iduxit aplūs ad pctī dimittēdū. h̄ inducit ad v̄tuoſe agendū: ⁊ h̄ ex duob⁹ ſ3 ex opis facilitate ⁊ ei⁹ vtilitate. ſcōm ē ibi: Cū em̄. Circa pmū dicit ꝯtinuās ſe ad pcedētia. Liberati aūt a pctō. p ei⁹ dimiſſionem.
l ¶ Serui fa. eſtis iu. i. obligati ad iuſticie opationē. m ¶ Hūanū di. q. d. h̄ ē facile et ꝯſonū rōni p ꝯſuetudinē em̄ tal̄ opatio delectabil̄ reddit̄ vt ptz ad ſenſū. ⁊ h̄r. ii. Eth. ibi ꝯcludit. n ¶ Sicut em̄ exhi. ⁊c. i. ex fecıſtis abilia ex ꝯſuetudine mala. o ¶ Seruire imū. i. ad ſeruiēdū pctīs carnalib⁹. p ¶ Et iniq̄. i. pctīs ſpūalib⁹. q ¶ Ad ini. i. ad mali veſtri cōſūmationez: ſm̄ illō Apocal. xxii. c. Qui in ſordib⁹ eſt ſordeſcat adhuc. r ¶ Ita nūc. i. tpe gr̄e. s ¶ Exhi. mē. ve. p bonā cōſuetudinē abilitantes ea. t ¶ Seruire iu. q. d. illō ē leue. ſ. q̄ nō pl⁹ laboris reqrit̄ i ſeruitute dei q̄ ducit ad gloriā q̄ i ſuitute diaboli q̄ ducit ad iehēnā. v ¶ In ſanctifi. i. ad ſanctitatis ꝯſūmationē. ſm̄ illud Apoc. xxii. c. Sctūs ſctificet̄ adhuc. x ¶ Cū ei ſer. eēti. h̄ ad idē inducit ex v̄tuoſi opis vtilitate. ⁊ h̄ p cōpationē ad dānū qd̄ ē i ope pctī dicēs: Cū em̄ ſer. eſſetis pec. ⁊c. i. ſpoliati a bono iuſticie qd̄ ē dānū maximū. iō ſbdit: y ¶ Quē g̃ fru. tūc ha. i. quā vtilitatē. z ¶ In qb⁹ nūc erube. poſt pniam. q. d. nulla vtilitatez habuiſtis: ſ3 dānū maximū. iō ſbdit̄: a ¶ Nā fi. il. i. pctō ſeruiētiū. b ¶ Mors ē. ſ. gehenne. ⁊ p oppoſitū ꝯcludit vtilitatē vite v̄tuoſe dicēs: c ¶ Nūc ve. libe. a pec. p eius dimiſſionē. d ¶ Serui aūt fa. deo. p iuſticie opationē. e ¶ Habetis fru. ve. q̄ duplex ē ſ3 gr̄a in pnti, iō d̄r: f ¶ In ſanctifica. et gloriā i futuro. iō ſubdit̄: g ¶ Fine ve. ⁊c. ſ3 q: de⁹ punit citra cōdignū, iō ſubdit̄: b ¶ Stipēdia ei pctī mors: ꝑmiat vltra ꝯdignū ſi ꝯſideret̄ op⁹ meritoriū inqtū pcedit ab hoie ita q̄ gr̄a ꝯcurrit cū iuſticia. iō ſubdit̄: i ¶ Gr̄a aūt dei ⁊c. in xp̄o ieſu dn̄o nr̄o. i. p ieſū xp̄m mediatorē noſtrū.
¶ In ca. vi. vbi d̄r i poſtil. Cū em̄ ſui eſſetis

Additio. i.

pctī liberi fuiſtis iuſticie. Hoc qd̄ d̄r: Cū em̄ ſui eſſetis pctī liberi fuiſtis iuſticie: ſic videt̄ exponēdū: Illi ei q̄ ſūt ſerui pctī ex diuturna ꝯſuetudine credūt ſe iā nō eē obligatos iuſticie eo mō q̄ d̄r: Hiere. ii. d. A ſeclo ꝯfregiſti iugū dixiſti nō ſuiā. i. libera ſū. Decipit̄ em̄ hō credēs ſe libtate agere qcqd vult ſine freno legis put. ſ. c. vii. i poſtil. ⁊c. In eo. ca. vbi d̄r i poſtil. S3 q: de⁹ punit citra cōdignū. iō ſubdit̄: Stipēdia em̄ peccati mors eſt.
¶ Additio. ii. Aplūs puniniōz pctī ſtipēdiū noiauit. Stipēdiū em̄ d̄r a ſtipēda. i. ſubā pōderāda. Antiq̄t⁹ ei poti⁹ pōderebat̄ pecūia q̄ nūeraret̄. iō dixit: Stipēdia pctī mors: vt mortē pctō ñ imerita illatā dmōſtraret. Stipēdiū ei p ope diabolice militatiōis vt debitū redderet ñ donat̄
gratia

Obedientia laudat̄ ꝑ tria.

Diuiſio

Phus

b

k ɔtulit hoi. Accipimus ĝ grã ꝓ grã.ſ.grã glĩficati
A onis ꝓ grã iuſtificationis. Ca. VII
An ignorat'. Paccen' ƀ vi grẽ.nõ ꝙ lex
vltra ñ ẽ teneda.et agit ƀ fine leg':ꝛ poſt
eĩ' inutilitate: ne ĝ murent romãi:qꝛ apłs dicit: Nõ
eſtꝭ ſb lege:ſꝫ ſb grã.ĩ.dice/
bat nõ iuſtificare:ƀ debere
ceſſare:qꝛ data vſqꝫ ad xp̃m.
Ordo. An igrat' ƀ.ſ.qꝛ lex ĩ
hoie dñaẽ.q̃to tpe viuit:qδ
nõ debet' igrare:qꝛ legẽ ſci/
tis ꝛ ego loq̃r ſciẽtib' legẽ:ĩ
ĝ qδ dico mãifeſtaẽ ſi ſpũali
ter itelligatur. b Quia
lex. Moyſi dñaẽ in hoie:vt
ei obediaẽ:qꝛ ꝛ vos ſcit' le/
gẽ moyſi. Sciẽtibus eñi ꝛc̃.
Et ſic dupl' põt legi lr̃a:vel
de lege naturali:vel de lege
moſaica. c Uiuit. Mor
tua eñi ƀ lex cũ ceſſat ei' au/
ctoritas. d Nam q̃ ſub
viro. Ut firmet aios coꝝ ex
emplo humane legis vtiẽ.
Sciũt legẽ romani:quia nõ
ſunt barbari:ſꝫ naturalẽ iu/
ſticiã cõprehẽderũt: partim
ex grecis:ſicut greci ex he/
breis. Nã que ſub viro.
Hoc exẽplo docet chriſtianũ
a lege factoꝝ exutũ:nõ ab oĩ
lege vt mulier a lege viri:nõ
a lege nature:nec vltra chri/
ſtian' ƀ eſſe ſub lege:ſi eñi
lex ei viuit: adulter eſt nec
prodeſt ei chriſtianum dici.
B e Igiẽ vi.mar.vo.ad.
Si ſeruãs legẽ mortuã vult
eſſe fidei:adulẽ eſt in vtroqꝫ:
nec ꝓdeſt ei xp̃us. f Si
aũt mor.fu.ꝛc̃. Sic finita
lege non ꝑuaricaẽ:q̃ ad xp̃m
trãſit dimiſſis figuris. Aug'.
Mortua eñi lege non ſunt
adulteri qui in chriſto ſunt.
g Per corp' xp̃i.qꝛ xp̃s
fuit ipletio ꝛ veritas:legalia
ꝓ̃o figura ꝛ vmbra xp̃i fuerũt
ꝛ coꝝ q̃ in xp̃o ipleta ſunt.
h Cũ eni eſſe. Hic q̃rtu/
or act' hoĩs ponit:añ legẽ:ſb
lege:ſb grã:deinde in alia vi
ta vbi nullũ bellũ. i A le
ge mor. Aucta ẽ eñi ɔcupi/
ſcẽtia cũ lex ꝓhiberet vbi nõ
erat fides ꝛ ad cumulũ pctõ/
rũ ꝑuaricatiõis crimen adie/
ctũ eſt:qꝛ vbi nõ eſt lex nec ꝑ
uaricatio. k Nũc aũt ſo/
luti ſum'. Aug'. in ꝓceden
ti ſilitudine tria ſunt: vir:mu
lier:ꝛ lex.ꝛ rurſus in hac re
ꝓpter quã ſilitudo inducta
ẽ ſunt tria:aĩa:pctm̃:ꝛ lex.
Sed in illa vir moriẽ:vt ſo/
luta:quia ſic mulier ipſa nu/
bat:hic autem nõ peccatum
ſed ipſa anima moriẽ pecca/
to que ſeruit mente legi dei:
Quis ipſe paſſiones nõdum
mortue ſint:q̃diu carne ſer/
uit legi peti. Reſtat ĝ ei ad/
huc aliq̃d ꝙ eũ nõ vincant.
l In nouitate ſpirit':
ꝛ nõ in vetuſtate littere. Opibus noui hominis
que non noſtris viribus vel lege attingimus:ſꝫ gra
tia:ſcilicet ſpiritus:in quibus ſic eſt immorandum:
vt nihil addatur de legis operibus que vetuſta ſunt.
Quid ergo

a ¶ cur ƀ ꝑ xp̃m ꝛ ñ ꝑ leg' obſ
uãtiã:qꝛ iã ſine hꝫ:ꝛ nõ dat vi
tã ſꝫ auget peccatum.

a An ignorat' frẽs/ Ca. VII a
ſciẽtibus eni legẽ loq̃r: b
a ¶ ƀ igro.ſ. b ¶ naturaẽ. ¶ lex nature gene/
raẽ ẽ ꝛ nõ ſcripta. c ¶ vt ei obediat. d ¶ q̃/
diu ſtatum habet ipſa lex.
b c quia lex in hoie dñaẽ q̃tõ tẽpe vi/ c
a ¶ ꝑ ſiẽ. ¶ ꝓponit ſpũalem legem.
d uit. † Nã q̃ ſub viro ẽ mulier/ viuẽ d
¶ vt nõ poſſit diſcedere ab eo. ¶ ſic etiã q̃diu
lex ſtatum habet debet ſeruari.
te viro alligata ẽ legi. Si aũt mor/
a ¶ ſic ſi lex ſtatũ amittit ſoluiẽ homo.
tu' fuerit vir ei':ſolutã ẽ a lege viri.
a ¶ qꝛ viuẽte viro ẽ alligata legi viri. b ¶ ſic
qui ꝑuaricaẽ lege ſtante peccat.
e Igitur viuente marito: vocabitur
adultera ſi fuerit cum alio viro.
¶ ſublata lege data remiſſione peccati.
f Si autem mortuus fuerit vir eius
a ¶ ita hi q̃ iãcti ſũt euãgelio ꝑ grã liberati.
b ¶ ita. c ¶ mortua lege nõ ſunt adulteri qui
cũ chriſto ſunt.
liberata ẽ a lege viri:ut non ſit ad/
a ¶ iuxta hanc ſimilitudinem.
ultera ſi cuꝫ alio fuerit viro. Itaqꝫ e
a ¶ apłi. b ¶ nõ mõ dimiſiſtis legẽ:ſed etiã.
¶ nihil debetis legi:q̃ data eſt vſqꝫ ad xp̃m.
c ¶ dimiſſis peccatis.
fratres mei ꝛ vos mortificati eſtis f
a ¶ .i.figuratiuis. b ¶ ꝑ myſteriũ incarnatio
nis vel cõpletionẽ veritatis. c ¶ .i.xp̃i cui' nõ
g legi per corp' xp̃i vt ſitis vos alte/ g h
pudeat eſſe qꝛ ipe ẽ. a ¶ ꝛ cui' vtiqꝫ ſumus.
rius:qui ex mortuis reſurrexit:vt i
a ¶ q̃ ſteriles ſub lege. ¶ mõ. b ¶ qui prius
morti. ¶ vel mus. c ¶ mõ deo:ꝛ nõ vt olim.
h fructificemus deo. Cum enim eſſe/ k
a ¶ carnali ſenſu. ¶ q̃ carnis ſunt opantes qδ
eſt ſub lege. b ¶ .i. ɔcupiſcentie q̃ ſunt cauſe
cauſa pctõꝝ mortaliũ.i.ɔſenſus ꝛ operis.
mus in carne /paſſiones peccatorũ m
a ¶ vel note vel aucte vitio vel fomite faciẽte.
b ¶ ducebãt mẽbra ad mala opa. c ¶ q.ꝑ in/
que ꝑ legẽ erant/ opabanẽ in mẽm n o
ſtrumẽta ſua. a ¶ ita. b ¶ vt facerent digna
eterna morte.
bris noſtris:ut fructificarẽt morti. p
a ¶ cũ ſum' xp̃i. b ¶ remiſſis pctis. c ¶ q̃ eſt
cauſa pcti. ¶ vel lex mortis ẽ:qꝛ peccãtes inter
k Nunc aũt ſoluti ſumus a lege mor q r
ficit. a ¶ nec vnq̃ niſi gratia dei ſolueremur.
b ¶ ſoluti.
tis:in q̃ detinebamur:ita vt ſeruia s t
a ¶ lege fidei q̃ eſt in aĩo innouato q̃ etiã ho/
minem facit ſpũalem:ꝛ ideo lex ſpũs. b ¶ ſe/
nuit eñi:quia ceſſauit.
l mus in nouitate ſpũs:ꝛ non in ve/ v

C gr̃a ꝓ̃o niſi grat' deẽ gr̃a nõ eſt. Uñ qꝛ ipſa hoĩs bona merita dei mũe/
ra ſunt:q̃bus cũ vita eterna reddiẽ q̃d niſi gratia ꝓ gratia reddiẽ cũ ipſa
merita ex gr̃a ſint. Noluit ergo dicere ſtipẽdiũ iuſticie vita et̃na:ſꝫ ma/
luit dicere gr̃a dei vita eterna:qꝛ eadẽ merita q̃bus reddiẽ non a nobis
ſunt ſꝫ in nobis a deo facta ſunt ꝑ grãꝫ.hec ex glo.in ƀ loco. Ca. VII
An igrat'. Poſtq̃ apłs oñdit ꝟtu/
tẽ fidei xp̃i in pctõꝝ dimiſſione:ƀ idẽ
oñdit in leg' ceſſatiõe. Et diuidiẽ in Diuiſio
duas.ꝑmo oñdit ꝓpoſitum. ſcδo ɔcludit ꝙ in
xp̃o ſit firmit' ꝑmanẽdũ:ca.ſe. Pria adhuc in
duaſ.ꝑmo oñdit leg' ceſſationẽ.ſcδo circa ƀ re
mouet errorẽ/ibi: Quid ĝ dice. Pria adhuc ĩ
duas.ꝑmo ꝓbat ꝓpoſitũ.ſcδo declarat q̃dã
ſuppoſitũ ibi: Cũ eñi eſſem'. Circa ꝑmũ ſciẽdũ
ꝙ lex moſaica fuit impfecta reſpectu noue leg'
qꝛ ſtat' illi' ꝑpli fuit q̃ſi ſtat' pueriẽ: Gal.iij.d.
Lex pedagog' nr̃ fuit in xp̃o:aduenięte ꝓ̃o ſta
tu virili ceſſat pueriẽ:ita aduenięte noua q̃ eſt
ꝑfectõis ceſſauit vet' q̃tũ ad cerimonialia ꝛ iu ij.Co.7.g
dicialia.dicit ĝ: An ignoratis frẽs.q.d.nõ.
cui' cãꝫ ſubdiẽ: b Sciẽtibus eni legẽ lo
quor. De romãis eñi credẽtib' aliq̃ erãt ɔuer
ſi de iudaiſmo:ꝛ illi ſciebãt legẽ moſaicã:aliq̃
ƀ gẽtilib':ꝛ illi ſciebãt legẽ ciuilẽ. c Quia
lex in hoie do.q̃to tpe.i.ſcit' ꝙ lex moſai/
ca vel ciuiẽ hꝫ ꝟtutẽ coercẽdi q̃to tpe in ſuo ro
bore manet:ꝛ iõ ipſa ceſſante ſiẽ lex moſaica ceſ
ſauit aduenięte lege noua nõ ẽ ãpli' obligato/
ria.ꝛ ad ƀ induciẽ exẽpliũ de muliere q̃ eſt ſub
lege viri:q̃ obligatio ceſſat ꝑ mortẽ viri:vñ ſi
vir reſurgeret nõ tenereẽ eũ recipe niſi de con
decẽtia.ꝛ cũ ƀ ſupuenięte nouo ɔſenſu.ꝛ ideꝫ
iudiciũ ẽ de viro reſurgẽte reſpectu vxoris:qꝛ
in ƀ ad paria iudicanẽ.ꝛ ƀ ẽ qδ ƀ: d Nã D
que ſub viro ẽ mu.ꝛc̃. Et pꝫ lr̃a ex dictis
vſqꝫ ibi: e Itaqꝫ. Ubi ɔcludit ꝓpoſitũ ap
plicãs ad ƀ dictũ exemplũ/dicẽs: Itaqꝫ frẽs
mei ꝛ vos.ex eodẽ pr̃e ꝛ mr̃e geniti.ſ.ex xp̃o
ꝛ eccłia. f Mortificati eſtis legi.ſ.mo/
ſaice. g Per corp' xp̃i.i.ꝑ incorporationeꝫ
cũ xp̃o facti mẽbra ipi' ꝑ baptiſmũ q̃ ẽ genera/
tio noue vite ꝛ ſpũalis:ꝛ ꝑ ɔñs ẽ corruptio vi
te veter' ꝛ legal':qꝛ generatio vni' ẽ corruptio
alteri'. h Ut ſit' vos al.i.xp̃i. i Qui
ex mortuis reſurre.incipiẽdo nouã vitam.
k Ut fructifi.deo.opa noue vite faciẽdo.
l Cũ eni eſſe.in car.ƀ ɔũr ꝓbat ſuppoſitũ
q̃dã.ſ.ꝙ debẽt fructificare deo. Cui' rõ eſt:qꝛ
fruct' ſapit naturã terre in q̃ plantaẽ arbor.cõ/
uerſi ꝓ̃o ad fidẽ xp̃i ꝑ baptiſmũ euellunẽ ƀ ma
la terra ꝛ plãtanẽ in bona.ſ.in xp̃o:vt dictum
eſt.ĩ.ca.ꝑce.ĝ debẽt fructificare xp̃o.ꝛ hoc eſt
qδ ƀ: Cũ eni eſſem' in car.i.carnaliẽ viuẽ/
tes añ ɔuerſionẽ. m Paſſiões pctõꝝ.i.
ɔcupiſcentie carnales q̃ hñ dicunẽ paſſiones:
qꝛ abduciũt a ſubſtãtia nr̃a ſpoliãdo nos gratuẽ
tis ꝛ vulnerãdo in naturalibus. n Que ꝑ
legẽ erãt.inq̃tũ ɔcupiſcẽtie ꝑ legẽ erãt occa/
ſionaliẽ excitate:vt diceẽ.ſ.eo.ca. o Opa/
banẽ in mẽbris no.inducẽdo illa ad perpe/
trationẽ mali: vt oculũ ad impudice aſpiciẽdũ
ꝛ manũ ad imunda tangendũ.ꝛ ſic de alijs mẽ
bris. p Ut fructificarẽt morti.i.opera
morte digna facerẽt:qꝛ tũc plantati eramus in
mala terra. q Nũc aũt.i.tẽpe grẽ ꝛ noue
legis. r Soluti ſum' a lege mor.i.a le/
ge moſaica q̃ ƀ ƀ lex mortis:qꝛ mortẽ iferebat
corpalẽ trãſgreſſorib' in caſib' multis:vt pꝫ ex
decurſu illius legis:ꝛ qꝛ legalia in paſſiõe ipi'
xp̃i ſunt mortua:ꝑ ɔñs tũc ſoluti ſumus a lege
mortẽ. s In q̃ de.obligati vſqꝫ ad tp̃s xp̃i
ꝑ quẽ ab ei' obligatiõe ſum' liberati.ꝓpter qδ
ſubdiẽ: t Ita vt ſer.in no.ſpũs.ſ.ſm re
gulã noue legis. v Et nõ in vetu.litte.i.
ſm regulã legis veteris que eſt lex ſcripta:ꝛ hoc eſt intelligendum quã/
tũ ad ea in q̃bus lex vetus ẽ ꝑ nouã euacuata:ƀ q̃bus plen' dictũ ẽ.ĩ.
Lex ſꝫ noua hñ ƀ nouitas ſpũs:qꝛ nõ fuit ſcripta ꝑ xp̃m ſꝫ impſſa cordi
bus apłoꝝ ꝑ ſp̃mſctũ renouanteꝫ corda ꝛ linguas coꝝ: Act.ij. De hac
c ij Et aũt nouitate

F a ¶ Quid ḡ di. Qñ q̄dē lex mort' ē: ⁊ auxit vires pcti:
E detinēs a bona opatiōe: videt̄ ḡ lex pctm̄.i. docēs pecca
re: vel talis p̄ q̄ donata peccauit auctor ei⁹: q̄ſi male rei.
Nō ſʒ poti⁹ bonū ē: q: pctm̄ fecit agnoſcere: q: pri⁹ neſci
ebant q̄dā vel eē pctā: vel adeo eē grauia vel eē punien
da. b ¶ Abſit. ſed pec. ⁊c̄. Oñ
dit legē nō eē pctm̄ ſʒ indicē pcti:
vt ſic aīa reat⁹ ſollicitudine ad p̄ci
piendā grām cōuerteret̄. c ¶ Nā
cōcu. Hoc elegit apl's generale.
vñ oīa: Bona lex q̄ dū3 h̄ p̄hibet:
oīa p̄hibet. Cōcupiſcentiā. Aliq̄
generalē intelligūt: alij illā de qua
Exo.20.c i decalogo. Nō cōcupiſces rē p̄xi
†De cōſti.c mi tui vel vxorē. Generalem q: ex
nā concupi ea oē malū. d ¶ Neſciebā. In
ſcentiā ſua pſona generalē agit cauſam.
e ¶ Occaſione aūt accepta.
†Exo.20.c. Quia talis ē noſtra carnalitas vt
Deu.5.c ardētius deſideret p̄hibita: q̄bus
nō memorat': iaceret q̄ſi ſopita: ⁊
diabol⁹ vidēs legē i auxiliū hoīb⁹
datā: mag' exarſit ⁊ mag' inſtituit vt
eā v̄teret illis i p̄niciē cū pri⁹ qua
ſi ſecure poſſidēs min⁹ tētaret: vel
occaſione accepta i ip̄is reb⁹ vt vi
ſa muliere vel auro. f ¶ Omnē
cōcu. Ambro. Dicēs cūcta pctā ſi
gnat. Erat eñ ante pctm̄ ſʒ nō om
ne: qñ crimē p̄uaricationis adhuc
deerat. Sʒ oē pctm̄ mō acceſſit: q:
etiā p̄uaricatio. ¶ Aug⁹. Aucta ē
eñ cōcupiſcētia ex p̄hibitiōe leg's:
qñ adhuc deerat grā liberātis.
g ¶ Ego aūt viue. Patet q: nō
ex ſua ſʒ ex pſona hoīs generaliter
Duplex hō loquit̄. Ego aūt viuebā. No
ta duos hoīes i eodē: interiorē et
exteriorē.i. rōnem ⁊ fomitē q̄ eſt in
carne. Interiorē dicit cōſentire le
gi: ⁊ ei⁹ teſtimonio bonā eſſe legē3
F approbat. Exteriorē vero cōtra in
teriorē ⁊ c̄ legē repugnare ⁊ capti
uare: ⁊ p̄ legē maiorē p̄tātē peccā
di habere. h ¶ Viuebā. Non
terrebar morte ex pctō: q: nō ap
parebat. q.d. neſciebā eſſe pctm̄. et
iō ſecure viuebā. i ¶ Sʒ cū ve.
hic ſcd's actus ſub lege.i. hic loq̄t
apl's in ſtatu hoīs poſiti ſub lege.
Quia ſine lege viuebāt. ſʒ cū ⁊c̄.
k ¶ Reuixit. Cepit apparere et
rebellare. Reuixit. Ait: nō vixit:
vixerat eñ aliqñ i paradiſo: qñ cō
tra p̄ceptum datū ſatis apparebat
admiſſum. Sʒ cū hoīes nati pctō
res ſine mādato viuerēt tāq̄ mor
tuū latebat ſine cognitione: q: ſine
n .Ti.1.b cohibitiōe: ſʒ data lege in noticia
hoīs reuixit: qd̄ i noticia primi ho
minis aliqñ vixerat. l ¶ Inuen
tū. Ante erat ſibi ignorat⁹ pctōr:
ſʒ mō fact⁹ eſt manifeſt⁹ ſibi p̄uari
cator. m ¶ Nā. Q. quō mihi da
tū ē ad mortē: q: p̄ illud ſeduct⁹ falſa dul'cedine.
n ¶ Occaſione ac. ⁊c̄. Qd̄ cōcupiſcit̄ fit dulci⁹ dū
vetat̄: ⁊ ſic fallit pctm̄ p̄ mādatū. Ex p̄hibitione nāq̄
vbi charitas deficit deſideriū mali creſcit: q̄ aucto dul
cius fit qd̄ p̄hibet̄: ⁊ ita fallit falſa dulcedie. Fallax' eſt
dulcedo ē quā plēs atq̄ maiores penaꝝ amaritudies
ſeqūt̄. o ¶ Seduxit. A bono ad malū traxit: ⁊ p̄
h̄ ad eternā dānationē p̄duxit. p ¶ Occidit. Aug.
Gladio tuo quē portabat inimic⁹ occidit: armis tuis
te interemit. Mādato eñ tāq̄ gladio armat⁹ eras vt
inimicū occideres: qd̄ nō vales ſi de te p̄ſumis: eſto ḡ
hūilis ⁊ poteris vincere. q ¶ Itaq̄ lex. ip̄a ē ſctā
ſanc doceſ. r ¶ Et mā.i. id qd̄ p̄ eā p̄cipit̄. s ¶ Sā
ctū. in ſe. t ¶ Et iuſtum.i. iuſtificans peccatorem.
¶ Et bonū

a ¶ acciderē. b ¶ h̄ q̄rit̄ verū ip̄a ſit mala:
a tuſtate litterę. Quid ergo dice a
q: videbat̄ culpaſſe legē. a ¶.i. male docēſ
vel faciēs peccare ⁊c̄. q̄ ſupra. ¶ ſed bona.
b mus: Lex peccatum eſt? Abſit. b
¶ a deo vt p̄ legē vel eſſe puniendū.
†Sed peccatū non cognoui niſi c
c per legem. Nam cōcupiſcentia3 d c
a ¶ vel pctm̄ eē: vel tā graue. b ¶ Per eā
fact⁹ ē hō doct⁹ ſʒ pci⁹ ē vict⁹ dū ſine gratia
d neſciebam/ niſi lex diceret: † non f
a ¶ ecce lex bona: m̄ ex ea malū: q: pctm̄.i.
fomes peccati: vel diabolus.
e cōcupiſces. Occaſione aute3 ac g
a ¶ fomes inuiū.ſ. cōcupiſcētie: vel diabol⁹
cepta: peccatū per mādatū opa h
auctor pcti. ¶ cōſenſus dei ⁊ opatiōis. k
f tum eſt in me omnem cōcupiſcē
a ¶ p̄ mādatū dixi q: cū lex nō erat. ¶ hic
pctm⁹ act⁹ hoīs notat̄ ante legē. b ¶ dia
tiam. Sine lege enim peccatum
bol⁹ vel fomes pcti. a ¶ debile vel igno
tū latebat: nō apparebat. b ¶ rōnalis hō
c ¶ videbar mihi viuere. ¶ ad cōparationē3
g h mortuum erat: Ego autem viue
hui⁹ mortis. ¶ tpe ante legē.
i bam ſine lege aliquādo. Sed cū
a ¶ exterior: hō. ¶ pri⁹ ſopitū. b ¶ appa
k veniſſet mandatum: peccatū re
ruit inotuit. a ¶ iterior hō. b ¶ aucto pctō
⁊ addita p̄uaricatiōe. ¶ noui me mortuū.
uixit. Ego autem mortuus ſu3.
a ¶ ita. ¶ bene attendēti. ¶ peccanti.
b ¶ nō obſeruanti. ¶ legis.
l et inuentum eſt mihi mandatu3
a ¶ obediēti. ¶ obſeruāti. ¶ intentione
dātis q: bonū. b ¶ idē nō aliud.
quod erat ad vitam: hoc eſſe ad
a ¶ nō ex ſui vitio ſʒ rōne p̄dicte occaſiōis
¶ eternā. b ¶ quō ad mortē. c ¶ vel dia
bolus. ¶ carnalitas. d ¶ ex p̄hibitio
ne aucto deſiderio dulcius fit.
m n mortē. Nam peccatu3 occaſiōe l m
¶ gladio tuo occidit te.
o accepta p̄ mādatū ſeduxit me: ⁊ n o
a ¶ q: acceſſit ⁊ p̄uaricatio. b ¶ q: lex ē
vitā ⁊ p̄hibet ⁊ fecit pctm̄ cognoſcere ergo
p q p̄ illud occidit. † Itaq̄ lex q̄de3 p
bona. a ¶ q: bū iubet ⁊ p̄hibet. b ¶ opa
r legis. ¶ laus legis.
s t ſancta: ⁊ mandatū ſctm̄ ⁊ iuſtu3 q

M aūt nouitate leg' noue ⁊ vetuſtate veteris ⁊ i ſcriptiōe vtriuſ. G
q̄ d: Hiere. xxxi. c. Ecce dies veniūt dicit dñs ⁊ feriā domui iſrl'
⁊ domui iuda fed⁹ nouū nō ſm pactū qd̄ pepigi cū prib⁹ vr̄is ⁊c̄.
⁊ ſubdit̄: Dabo legē meā in viſcerib⁹ eoꝝ ⁊ i corde eoꝝ ſcribā eā
⁊ nō in tabulis lapideis vel in chartis. Per h̄ aūt q̄ dicit dñs: Fe
dus nouū: retractauit prius qd̄ fuit datū
antiq̄s prib⁹ p̄ut deducit̄ Heb. viij.
a ¶ Quid ḡ di. h̄ remouet errorē occa
ſione p̄dictoꝝ incidentē: ex h̄ eñ q̄ apl's
legē veterē vocauit legē mort': poſſet ali
q̄s credere q̄ illa lex fuiſſet mala: ſicut cre
didit manicheus d. q̄ a diabolo fuit data
⁊ iō hūc errorē remouet apl's oñdēs p̄mo
q̄ nō fuit mala. ſcd'o q̄ fuit bona ibi: Lex
q̄dē ſctā. ⁊ tertio agit de lege fomitis oc
caſione habita, ibi: Video aliā legē. Pri Diuiſio
ma adhuc i duas: q: p̄io oñdit q̄ lex non
ē cā mali. ſcd'o q̄ eſt ei⁹ aliqualit̄ occaſio
ex p̄te nr̄i ibi: Occaſiōe aūt. Circa p̄mu3
dicit: Quid ḡ di. lex pec.i. ſequit̄ ne
ex dict' nr̄is q̄ lex ſit cā pcti. b ¶ Abſit
.i. nō ſequit̄ h̄. qd̄ p̄bat. Ad cui⁹ itellectū
ſciēdū q̄ pctm̄ nō vitat̄ niſi inquantū co
gnoſcit̄ eē malū: ſm eñ q̄ dicit Dionyſi⁹.
Null⁹ intēdēs malū opat̄ ſʒ bonū igit̄ il
lud p̄ qd̄ pctm̄ cognoſcit̄ eē malū nō ē p̄ ſe
cā peccādi: ſʒ mag' ē p̄ ſe cā vitādi pctm̄:
lex aūt vet⁹ ē h̄mōi: q: añ ei⁹ datione3 ex
cōſuetudine peccādi lex naturalis i cordi
b⁹ hoīm ſic erat obfuſcata q̄ multa repu
tabāt licita q̄ tñ p̄ ſe erāt mala: ⁊ maxime
circa act⁹ iteriores aīe: p̄pt̄ qd̄ data fuit
lex ad cognitionē clariorē illi p̄plo d̄ quo
xp̄s erat naſcitur⁹: p̄pt̄ qd̄ erat p̄ ceteris in
ſtruēdus: q: debebat vigere ſp̄āli ſctita
te. Lex igit̄ nō ē cā pcti p̄ ſe: hui⁹ deducti
onis apl's pōit ɔ̄tutē.ſ. q̄ lex dat pcti co
gnitionē di. c ¶ Sʒ pec. nō cog. eē ma
lū ſaltē i mult' p̄pt̄ obfuſcationē leg' natu
ral. Et loq̄t apl's i pſona gener' hūani ſic
obfuſcati. d ¶ Niſi p̄ le. q̄ fuit data ad
quādā leg' naturalis renouationē. Et po
nit exēplū de actu iterioris pcti dicēs.
e ¶ Nā cōcu. neſcie. ſupple pctm̄ eē. ſʒ b
h̄ exprimat̄ i aliq̄b⁹ libris: nō tñ ē d̄ textu
nec i libris correct': ſʒ q: ſbintelligēdū ē:
aliq̄ doctores poſuerūt illō i gloſa iterline
ari q̄ poſtea p̄ ignorātiā ſcptoꝝ inſerta eſt
textui. f ¶ Niſi lex di. nō ɔcu. Exod.
xx. in h̄ p̄hibēs actū iteriorē reſpectu ma
li. g ¶ Occaſiōe aūt. h̄ ɔ̄ñr oſtendit q̄
lex aliqualit̄ fuit occaſio pcti ex p̄te nr̄a. An lex fue
Vno mō ab iteriori: q: hō appetit libtatē rit cā pcti
⁊ freq̄nt̄ i h̄ decipit̄ credēs eē libtatē age
re q̄cq̄d vult ſine freno leg' qd̄ tñ ē deſtru
ctio libtat' ſm Phm. ⁊ iō hō nitit̄ i veti
tū: p̄pt̄ qd̄ p̄ legē cōcupiſcētiā p̄hibētē: cō
cupi'cētia fuit i ɔ̄triū excitata. Alio mō ab
exteriori. demō eñ p̄ tētationē mag' nitit̄
decere hoīes q̄ ſūt in ſtatu ſctiori. p̄pl's
aūt iſrl' p̄ ſuſceptionē leg' i ſtatu ſctiori
fuit poſit⁹. Deu. iiij. b. Que ē alia gēs ſic
inclyta vt habeat cerimonias iuſtaq̄ iudi
cia ⁊ vniuerſa3 legē ⁊c̄. p̄pt̄ qd̄ poſt legē
datā demō mag' conabat̄ i eo cōcupiſam excitare: ⁊ h̄ ē qd̄ d̄: Occa
ſiōe aūt ac. duob⁹ dict' modis. h ¶ Pctm̄.i. ɔcupia q̄ d̄ pctm̄
eo q̄ ē cā pcti: eo mō q̄ ſol d̄ calid⁹: q: ē cā caloris. i ¶ Per man.
.i. p̄ legē q̄ freq̄nter mādatū d̄ eo q̄ ɔtiet dei mādata. k ¶ Opa
tū ē i me om. ⁊c̄.i. augmētabat i me icētiuū peccādi. l ¶ Na pec.
.i. ɔcupia. m ¶ Occaſiōe ac. p̄ mā. modis dict'. n ¶ Seduxit
me. trahēdo me ad ɔ̄ſenſū pcti mortal̄. o ¶ Et il. oc. me iducēdo
ad op⁹. p ¶ Itaq̄ lex. Poſtq̄ apl's oñdit legē nō eē malā. h̄ oſten Diuiſio
dit eā eē bonā: ⁊ p̄mo fac̄ p̄poſitū. ſcd'o remouet obiectionē i ɔ̄triū
ibi: Quid ḡ. Circa p̄mū dicit: Itaq̄ lex q̄dē ſā. qd̄ ſtati declarat
q: itētio leg' ē hoīes facere bonos. ij. Eth. Lex vet⁹ eſt h̄mōi q: ordi
nabat hoīes ad deū p̄ p̄cepta cerimonialia. iō ſubdit̄: q ¶ Et mā.
ſanc. Illud eñ ſctm̄ d̄ qd̄ ad dei cultū ordinat̄. Itē ordinabat iuſte
viuere ad p̄ximū p̄ p̄cepta iudicialia. p̄pt̄ qd̄ ſbdit̄: r ¶ Et iuſtū.
M Item ordi

a ¶ Et bonū.i.vtile acq̄rēs vitā. Et cū ꝯſtet mihi ꝙ lex bona: ⁊ tn̄ ex ea mihi mors: vt.ſ.dictū ē.ſ. qd̓ bonū ē factū eſt mors.i.dat mihi a do: ita vt ſit efficiēs cā mortꝭ: nō: ſʒ fomes ē efficiēs: q̄ bonā rē ꝟtit i malū. b ¶ Ut appareat. Nō dico vt ſit: q: etiā erat: qn̄ nō apparebat: vt.ſ. ꝯcupiſcētiam neſciebā.nō dixit: nō habebā. Supra modū: q: etiā preuaricatio: vel pctm̄ diabolus q̄ ꝑ bonū incenſus eſt ⁊ ꝯtria ſuaſit: in q̄ apparet inimicus. c ¶ Per bonū. Legem. Nō vtiq̄ efficiētē pctī: ſʒ potius demonſtrantem ⁊ ꝓhibentē illud. d ¶ Ut fiat ſupra. q: ꝑ legē nō defecit: ſʒ magꝭ ſolutis cupiditatibꝰ creuit. e ¶ Quia lex ſpi.malis q̄s punit: lex iuſta ē. Bonꝰ ſpūalꝭ ē: q: pctm̄ ꝓhibet: ⁊ viſibilia colit. lex ḡ moyſi ſpūalꝭ ē: q: in ea ſunt q̄ dei ſūt ⁊ q: ſpūalit̓ ē intelligēda. lex āt ſpūs dr̄ lex euāgelij: vbi deꝰ ipē ē: ibi ꝟba: h̓ res. f ¶ Ego autē. Hucuſq̄ legē excuſauit: ꝙ non dʒ refundi in eā culpa: hic dicit ꝙ nec in ꝑncipalē naturā.i.rōnem ſm̄ id qd̓ a deo hʒ ⁊ ita nō in creatorē: ſʒ in hoīes q̄ ex ſe viciati ſunt vt prauis motibus reſiſtere nequeant. g ¶ Carnal. Nō idecēter h̓: ⁊ de ſeipō aplꝯ ſm̄ carnē q̄diu h̓ viuit ꝓpꝭ carnis motuſ. Et h̓ bn̄ dicꝭ oīs ſcrōs. h ¶ Venūdatus. ⁊ hoc ex culpa ꝑmi hoīs q̄ ꝓ delectatiōe cibi vetiti ſe ⁊ oēs alios vendidit. Ut ſub pctō.i.ſerui pcti ſint. Vel vnuſquiſq̄ vēdidit ſe ꝯſuetudīe ꝓprie volūtatꝭ. i ¶ Qd̓ eni ope. ꝓbat ꝙ ſeruꝰ eſt pcti: q: qd̓ operor ſm̄ exteriorē dimittēdo bōa vel faciēdo mala: itelligo ſm̄ iteriorē nō eſſe opandū. Vere operor qd̓ nō itelligo: q: ⁊ dimitto bonū qd̓ volo ⁊ facio malū qd̓ nolo: dimitto: ⁊ facio: ſunt ptes: opor: volo: ⁊ nolo effectꝰ itelligo. Et ē ꝓbatio a ptibꝰ ⁊ ab effectu. Et hoc ē: nō eni qd̓ volo ego interior naturaliter q̄dē ratio vult bonū: ſʒ volūtas hec ſp̄ caret effectu: niſi gratia dei velle ſuū ad amādū bonū addiderit: qd̓ ad effectū pōt ꝑduci. Eſt eni velle nature: velle gratie: velle vitij. Velle nature ꝑ ſe impotēs eſt: nec palmā meretꝭ: ſed vincitꝭ et trahitꝭ a velle vitij niſi velle gratie ſubueniat: qd̓ velle vitij fugat: ⁊ velle nature liberat. k ¶ Nō intelligo. Quia aliud videt ſed ꝑ legem ſcire: ⁊ aliud agere. l ¶ Non eni quod volo bonum hoc ago ⁊c̄. Subiectus peccato: facit qd̓ nō vult. m ¶ Facio. Cōcupiſco: nō ꝙ poſt ꝯcupiſcentiam apoſtolus eat: ⁊ cum ad mala trahat: luctabatꝭ nō ſubiugabatꝭ. de ſe hoc tibi ꝓponit: ne de hoc deſperes in te. n ¶ Si autē quod nolo illud. Oſtendit carnalē ſeruum eſſe peccati: ex quo eſt malum. hic alterū oſtendit.i.bonā naturā a deo creatam que ꝯſentit legi ⁊ malum nō facit. Quaſi nō ago qd̓ volo: et ago qd̓ nolo. Si autem hoc eſt.i.ſi qd̓ nolo dimittere: tamen dimitto: lege illud idem precipiente: ⁊ quod nolo facere tamen facio: legi idem ꝓhibente: tūc ꝯſentio legi que quod nolo ꝓhibet: ⁊ quod volo precipit: conſentio legi: ⁊ teſtis ſum ꝙ eſt bona. o ¶ Nunc autem iam ego non ⁊c̄. Iam redemptus.iam accepta gratia chriſti qui fui ante ſub peccato venūdatus. Nō ego. Libera eſt mens: caro captiua. Habitat: et ſi non conſentiendo ei viuit ex fide. Sunt deſideria: ſed ſi nō regnant: ipē nō facit: faceret autem ſi conſentiret. p ¶ Sed quod habitat in me. Quomodo habitat cum nō ſit ſubſtantia ſed priuatio boni. Ecce primi hominis corpus corruptum eſt per peccatum. Ipſaq̄ corruptio per conditionem offenſionis manet in corpe: robur tenens diuine ſententie date in adam cuius ꝯſortio anima maculatur pctō. q ¶ Peccatum. Scio enim quia non habitat ⁊c̄. Lex carnis: ad quam diabolus vt ad ſuam legem accedat cooperatur.

Gen.3.a

B

Velle multiplex

¶ Nam velle

¶ h q̄rit vtrū lex: ⁊ ſit bona ſit tn̄ efficiendo

a ⁊ bonū. Qd̓ ḡ bonū ē mihi factū e
dānoſa. a ¶ nō eni ē ex ipā lege: ſʒ ex vitio hoīs. b ¶ fomes pcti. c ¶ tūc apparet: qn̄ rōnē trahit ad ꝯſenſum ⁊ operationem.
b eſt mors? abſit. Sʒ pēccatū vt ap c
a ¶ legem ſcʒ
c pareat pctm̄ ꝑ bonū opatū ē mihi f
a ¶ pctm̄ actuale qd̓ ē cā mortꝭ. b ¶ incētiū. c ¶ pluſq̄ aū nō mediocriter: q: etiā ꝑuaricatio acceſſit. d ¶ id eſt peccare faciens.
d mortem: vt fiāt ſupra modū pēc g
a ¶ fomes. b ¶ ſine q̄ nec tn̄ ardebat: ⁊ ꝑ qd̓ accreuit ꝑuaricatio. c ¶ lex nō ē mors: vꝭ eſt
cās peccatū ꝑ mādātū. Scimus h i
bona. ¶ q:. a ¶ ſpm̄ alēs dū de ſpūalibꝰ inſtruit vꝭ a ſpūſctō data. b ¶ ipotēs reſiſtere
f eni q: lex ſpiritalꝭ ē. Egō āt carnalꝭ k
aīe vitio vel diabolo. a ¶ in ꝑmo parēte vt ſim. b ¶ vere ſub pctō vt ſeruus.
g ſum vēnūdatꝰ ſub pctō. Qd̓ ēni l m
i a ¶ ſm̄ exteriorē hoīem. b ¶.i.nō approbo. c ¶ ego iterior.
k opor: nō itelligō. Nō eni qd̓ volo n o
a ¶ nō ꝯcupiſcere. b ¶ ꝯcupiſco ex carne: ⁊ ſi p
bonū/h̓ ago: ſʒ qd̓ odio mālū illd̓ q r
nō aſſenſū ꝑbeo. a ¶ nature ſue dicꝭ eē ꝙ mādat lex. ¶ idē volo qd̓ lex. ¶ ſm̄ interiorē. s
m faciō. Si āt qd̓ nolo illd̓ facio: cō t v
n
a ¶ dixi facio: ſʒ ſi ego iterior: facio qd̓ nūc ptʒ q: nolo ⁊ ꝯſentio legi. b ¶ ſub lege aū tp̄us
o ſētio legi: qm̄ bōa ē. Nūnc āt iām x
gratie. ¶ interior. a ¶ ſemper eſt.
b ¶ in carne mea: vel ꝯ ſalutem meam.
p ego ñ opor illd̓: ſʒ qd̓ hītāt in mē y
a ¶ lex carnis. b ¶ pctm̄ habitat: q: bonum
q peccatū. Scio eni q: nō habitat z a
nō inhabitat. a ¶ in ſenſuali homine.
in me: h̓ eſt in cārne mea bonum. b c

¶ Itē ordiābat hoīez ad ſcīdm ꝑ moralia p̄cepta. de qbꝰ ſb̓dit: Et bonū. a ¶ Quod ḡ. h̓ p̄nr̄ remouet q̄dā obiectionē i ꝯtriū. ſcd̓o ꝯfirmat ſuū ꝓpoſitū/ibi: Scimꝰ āt. Primo eni fac̄ obiectionē. poſſet eni aliq̄s dicere: ſʒ lex ſit bōa ſm̄ ſe ⁊ abſolute: tn̄ mala ē etiā ꝑ ſe hoī lapſo in q̄ ē carnis ad ſpm̄ rebellio q̄ ꝑ legē excitatꝭ vt dictū ē: q: ſicꝭ ſʒ vinū ſit abſolute bonū tn̄ malū ē febricitāti. ⁊ hoc ē qd̓ dr̄: Qd̓ ḡ bonū ē: in ſe.ſ.lex. mihi factū eſt mors. ꝯſeq̄nter h̓ remouet/dicens: b ¶ Abſit. nō ei ſicꝭ ē d̓ vino: q: vinū ꝑ ſe ⁊ directe augmētat calorē febrilē: ⁊ ſic malū ē febricitāti. lex āt ꝑ ſe ñ ē febricitatiua ꝯcupiſcētie: ſʒ magꝭ repſſiua: ꝓpter qd̓ talꝭ excitatio ꝓuenit ex hoīs malicia: ⁊ demōis neq̄cia: vt dictū ē: ꝓpꝭ qd̓ lex ex h̓ non pōt dici mala: ſicꝭ aliq̄s ex bono actu alicuiꝰ. aliꝰ ex ſua malicia ſcādalicatꝭ nec ex h̓ opans bonū vel eiꝰ actꝰ peioratꝭ: niſi faceret intētione aliū ſcādalicādi: et tūc actꝰ eiꝰ ex tali intētiōe eſſet malus. dicꝭ igitꝭ: Abſit. ſ.legē eſſe malā ꝑ ſe hoī lapſo. c ¶ Sʒ pctm̄.i.ꝯcupia. d ¶ Ut appareat pctm̄.i. vt appareat mala. e ¶ Per bo.i.ꝑ legē: q: oppoſita iuxꝭ ſe poſita magꝭ eluceſcūt. f ¶ Opatū eſt mi. mor.i. ipā ꝯcupia ex malicia hoīs ⁊ neq̄tia demōis duxit me ad pctm̄ mortale. g ¶ Ut fiat ſu. mo. pec. pctm̄.i. ipā ꝯcupia excitata inducens ad pctm̄. h ¶ Per māda.i.ꝑ legē occaſionaliter tn̄ ſolū: ita ꝙ cū dr̄ h̓: Ut fiat ⁊c̄. li vt ñ tenetꝭ cauſalitꝭ: q: lex ꝑ ſe nō excitat cōcupiſcētiā: ſʒ ꝯſecutiue tn̄: q: ad dationē legis ſecuta ē ꝯcupiſcētie excitatio ꝑ maliciā hoīs ⁊ neq̄tiā demōis. i ¶ Scimꝰ eni. h̓ aplꝯ ꝯfirmat ſuū ꝓpoſitū ꝑ teſtiomiū legꝭ naturalꝭ. ⁊ h̓ duplr̄. ꝑmo in malꝭ. ſcd̓o in bonis/ibi: Inuenio igitꝭ. Ad euidentiā huiꝰ ſciēdū ꝙ lex ſcripta diuīa vel hūana ē q̄dā determiatio legꝭ naturalꝭ. ⁊ iō ſi ē legi naturali ꝯſona bona ē: ſicꝭ concluſio q̄ ꝑmis ꝑncipijs ꝯcordat. ⁊ minor ꝓpoſitio q̄ accipitꝭ ſub maiori bn̄ accipitꝭ. Itē aduertēdū ꝙ in hoīe ē duplex ps.ſ. rō ⁊ ſenſualitas q̄ aliꝭ noiantꝭ ſpūs ⁊ caro: ⁊ hō iterior ⁊ exterior. ꝑ rōnē ſ̓o hō eſt hō ꝑ quā diſtinguitꝭ a brutꝭ.i. Metaphiſice. Alia imaginatiōibꝰ ⁊ mēorijs viuūt. hō ſ̓o rōne ⁊ itellectu: ꝓpꝭ qd̓ illud qd̓ agit hō vel vult ſm̄ dictamē recte rōnis: illd̓ dr̄ ꝓprie agere vꝭ velle: q: illd̓ agit inq̄tū hō. illd̓ āt qd̓ agit vel vult ſeq̄ns ipulſū ſenſualitatꝭ nō dr̄ ꝓprie agere vel velle: q: nō ꝯuenit ei ſm̄ ꝙ hō: ſʒ ꝓut cōuenit cū brutꝭ. Iſtis igitꝭ ſuppoſitꝭ fit talꝭ rō. Illa lex ē bona q̄ ꝓhibet ſeq̄ ꝯcupiaʒ carnalē ſeu ſenſualitatē: q: in h̓ eſt ꝯſona legi naturali. lex āt moſaica ē hmōi/dicēs: Nō ꝯcupiſces vt dictū eſt ſupra.ḡ. ⁊c̄. hāc āt ſniaʒ ponit aplꝯ intricate ⁊ diffuſe/dicens: Scimꝰ eni: q: lex ſpi.ē.i. ordināns hoīem ad ſeq̄ndum inſtinctum ſpūs vel rōnis. k ¶ Ego aūt ⁊c̄.i.ſequēs carnis ſeu ſenſualitatis ipulſum. ⁊ loquitꝭ aplꝯ vt.ſ. dictum eſt in ꝑſona generis humani lapſi in quo plures ſunt ſequentes ipulſum ſenſualitatis q̄ȝ rōnis. l ¶ Venundatus ſub pctō.ſ.primorū parētum ꝑ q̄s genus humanū incurrit rebellionem carnis ad ſpm̄. Ideo ſequitꝭ: m ¶ Qd̓ eni operor.ſenſualitatem ſequens. n ¶ Nō itelligo.i. itus nō lego ꝯſonās dictamini legꝭ naturalis: ſʒ magis ꝯtrians. o ¶ Nō eni qd̓ volo bonū. ſm̄ rōnis dictamē. p ¶ Hoc ago. ipeditꝰ ſenſualitatꝭ ipulſu. q ¶ Sed qd̓ odio malū. ſm̄ rōnē. r ¶ Illud facio. tractus a ſenſualitate. s ¶ Si aūt qd̓ nolo. ſm̄ rōnē. t ¶ Illud facio. tractus ꝑ ſenſualitatē. v ¶ Cōſentio legi qm̄ bona eſt. q: ꝓhibet illud qd̓ eſt odibile ſm̄ dictamē rōnis recte. x ¶ Nūc āt iā nō ego opor illud. q: nō opor illud ſm̄ ꝙ hō ſed ſm̄ ꝙ brutū: vt dictū ē.ſ. y ¶ Sʒ qd̓ habi. in me pctm̄.i. ꝯcupia q̄ dr̄ pctm̄ mō.ſ. dicto: q: ipellit ad h̓ opandū. z ¶ Scio eni. Per expientiā rebellionis carnis ad ſpm̄. a ¶ Quia nō habitat in me. h̓ eſt in carne mea. b ¶ Bonū.i. inclinatio ad bonū: ſʒ magis ad oppoſitū. ⁊ dicitꝭ: c ¶ In carne mea. ſ.corruptibili ⁊ corrupta ꝑ pctm̄ adeo q: talis inclinatio mala nō fuit in carne

Diuiſio

Diuiſio

D

Phus.

g a ¶ Nã velle. Velle nõ: qꝛ velle bonũ adiacet mihi: qꝛ inf carnē iacet ꝛ qꝛ ſcit ipotēſ ſurgere ad bonũ opandũ. Iuxta qꝛ naturale ē q̄dãmõ bonũ velle ꝑ rõnē: ſꝫ tale ē ꝯ velle qd̄ ſemꝑ vi carnis ſupaſ: velle aũt dei carnē ſupat. Velle. bona ſunt q̄ iubet lex: adeo vt naturaliter amet: ꝛ facere velit: ſꝫ deeſt ꝟtus ꝑficiẽdi. Velle. Aug⁹. Sempꝫ bonus vult penit⁹ nõ ꝯcupiſcere: ſꝫ nũq̄ ꝯ pficit in hac vita. b ¶ Perficere. Nõ ait facere: ſꝫ ꝑficere: qꝛ nõ nihil facit: agit bonũ: qꝛ ꝯcupiſcẽtie nõ ꝯſentit ſꝫ nõ ꝑficit: vt olno nõ ꝯcupiſcat: ſic et hoſtis agit malũ dũ mouet deſideriũ ſꝫ nõ ꝑficit qꝛ nõ ptrahit ad malũ. c ¶ Nõ em̄ qd̄ vo. ꝛc. Bonũ ꝑficere nõ iuenio: qꝛ nec bonũ illud qd̄ volo: a pte a q̄ min⁹ videreſ oñdit: ſed ꝯtrario malũ: qꝛ etiã illd̄ qd̄ nolo ꝛc. Vel non iuenio bonũ: qꝛ nõ ē ibi: multi em̄ ſtulti nõ iueniũt bonũ ĩ aliq̄ re qd̄ tñ ē ibi. d ¶ Si aũt qd̄ no. Cõcludit ſupiorẽ ſniam: q̄ ego nõ operoꝛ illud.ſ. malũ: et q̄ prioꝛ q̄ſtio ꝯcludiſ.ſ. ꝙ cõſentit legi dei. e ¶ Sꝫ qd̄ ha. in me. Pꝛeſſus pctõ ei⁹ volũtatē facit: qd̄ tñ eſt vitio hoĩs ꝯ dicit: vt notet de quãtis de⁹ hoĩem eruit. f ¶ Inuenio igiſ. Dixerat legē bonã: naturã bonã q̄ idem vult: ꝛ ei ꝯſentit: hic adiũgit bonã legē bone nature adiutricē: ꝛ tñ exterioꝛ hõ cõtiẽta illa duo vincit: vt hõ ꝑ neutrũ poſſe euadere videõ obnoxius ſit gr̄e. g ¶ Volẽti. Tñ qꝛ ꝑficere nõ poſſũ qꝛ malũ rõni ꝓpe eſt: inſidiãs in carne eſt q̄ſi ad ianuas aĩe: ꝛ aliud cogit facere q̄ vult hõ et lex. h ¶ Scd̄m inte. Ambro. Quia caro ex adam traduciſ: pctm̄ i ſe hꝫ: ſi aĩa traduceref ꝛ ipa haberet: qꝛ aĩa ade peccauit: ſi ꝯo aĩa peccatũ i ſe hŕet: hõ nõ ſe cognoſceret.

†Diſ.6.c.1. in ſi.32.q.5 c.ſi paul⁹ in pñ.

i ¶ Video aũt ꝛc. Aug⁹. Ad corp⁹ mort. ptinet: vt lex mẽbꝛoꝝ repugnet legi mẽt. dũ caro aduerſus ſpm̄ cõcupiſcit. Sꝫ lex pcti nõ regnat: cũ nõ obeditur deſiderijs ei⁹. k ¶ Legē i mem. Recte fomes pcti lex dr̄: qꝛ legitime fictũ ē: vt q̄ nõ obediuit ſuo ſupioꝛi ei nõ ſeruiat ſuũ inferi⁹.i. caro. Captiu. Ex carne: ex pte: qꝛ mẽs repugnat ꝛ cõdelectaſ legi dei: ſic de ipõ aplo legitur: mẽs nõ ꝯſentit: pctõ moꝛſ ꝓtẽdit: mẽs nõ ꝯſentit. Eſt in me q̄ddã mortuũ: q̄d. dã viuũ: q̄d inde ſperãdũ. Infelix: nõ ĩ mẽte ſꝫ i carne. q̄s me ꝛc. liberabiſ cũ mortale ꝯ induet imoꝛtalitatē: vbi nulla cõcupia ꝑmanebit: mõ interim q̄d. Eoipſe m.ſ.l. dei nõ ꝯſentiendo car. le. pec. cõcupiſcẽdo. l ¶ De coꝛ.i. ꝯgregatiõe ingruentiũ maloꝝ vel pctõꝛũ. m ¶ Igiſ egoip. ꝛc. Hic terti⁹ act⁹ ĩ lege ſpũs. Igiſ egoipſe. Sꝫ qꝛ dixit gr̄a ſe eſſe liberatũ ne q̄s toꝛpeat ſecurus: q̄ſi peccatũ nõ vltra noceat: determinat quõ ſit liberatio: ſi in gr̄a mãſerit. Alioq̄n pctm̄ iterũ occupabit. Ego ipſe. Ego in carne ego ĩ mẽte. nõ duo: ſed vn⁹ ex vtroq̄ mente nõ conſentio: carne concupiſco. Ab hoc loco: ſcim⁹ em̄ qꝛ lex ſpiritualis ad finē vſq̄ hui⁹ capli: vtrũ ex ꝓpria an ex vniuerſalis hoĩs ꝑſona hec melius accipiantſ nõ omnino ꝑſpicuũ eſt. ¶ Dicit Aug⁹. Aliquãdo ſibi viſũ fuiſſe in hoc apoſtoli ſermone deſcribi hoĩem ſub lege. Sed vt aũt nõ ē niſi homo gratie: qui cõdelectaſ legi dei ꝛ ꝯſentit ꝛ q̄ nõ operatur malũ nec vult: ꝛ qui ignorat.i. non approbat: ꝛ cui nihil damnationis nunc eſt ſicut in ſequenti oſtendiſ: et tamen adhuc eſſe carnalem ſe dicit:

al. ꝛ captiuũ me ducentē

ꝛ 15.q.1.ſ.1.

Ca. VIII

Nihil igiſ. Aug⁹. Sicut bona quedã malis nõ ꝓſiciũt: ſic quedã macule ſi ſũt leues ſine q̄bus humana vita nõ duciſ nihil impediũt ad coronã. n ¶ Nihil nũc. Et ſi ante: nõ nunc cũ in xp̄o. Nihil dãnationis. Quia ꝑ gr̄am baptiſmatis ꝛ lauacrũ regeneratiõis ſolut⁹ eſt ꝛ ipe reat⁹ cũ q̄ eras nat⁹ ꝛ q̄cq̄d ante cõmiſiſti.

a ¶ vere nõ hitat in me bonũ qꝛ nec bonũ

g Nã velle adiacet mihi: ꝑficere h autem

a ¶ velle nec ꝑficere. ¶ ꝑfus qꝛ ex deo tm̄. c

c aũt bonũ nõ iuenio. Nõ em̄ qd̄ d

a ¶ nõ cupere.

volo bonũ hoc facio: ſed quod

a ¶ ſcꝫ dimittere bonũ ꝛ facere malum.

d nolo malũ: hoc ago. Si aũt qd̄

a ¶ nõ mẽte cõſentio: ſꝫ carne cõcupiſco.

nolo illud facio: iã nõn ego ope

a ¶ fomes pcti. ¶ vel pctm̄ carnaſ cõcupt

e roꝛ illud: ſꝫ qd̄ hitat ĩ me pctm̄.

ſcẽtie vñ oriũt oĩa pctã. a ¶ qꝛ ego ſi operoꝛ: malũ ſino nolo. b ¶ cē bonũ.i. vtilē: ꝛ adiutricē rõni dũ docet q̄d bonũ vel malũ ſit. c ¶ ex eo ꝓbo bonũ: qꝛ volo facere qd̄

f Inuenio igiſ legē volenti mihi g

ipſa iubet. a ¶ rõni. ¶ interioꝛ homini

facere bonũ: quoniam mihi ma g

a ¶ ꝓpe eſt. b ¶ lex ē bonũ rõni. ¶ volũ adiacet. Cõdelectoꝛ eni legi h

lens qd̄ ipſa ꝛ gaudens iuuari ab ea.

¶ partim libertas reddita.

h dei ſm̄ interiorē hoĩem †Video k

a ¶ cõdelectoꝛ legi: ſꝫ. b ¶ ptim reſtat infirmitas. c ¶ fomitē q̄ regnat. d ¶ vt i ocio ad cõcupiſcẽdũ ꝛ i manu ad operãdũ.

k aũt aliã legē i mẽbꝛis meis re l

a ¶ legi ꝛ rõni mee ꝯiũct'l vnũ. b ¶ ꝑ cõſenſũ ꝛ opationē. ¶ qꝛ cõſuetudie dnatur.

pugnãtē legi mẽt mee: ꝛ †captiu m

¶ ex carne ñ mẽte. a ¶ pctm̄ ei lex qꝛ dñatur. b ¶ quãto aũt vicinioꝛ: ꝛ tãto piculoſioꝛ

uãtē me i lege pcti: que ē in mẽ

a ¶ qꝛ captiuat⁹ ſũ: q̄ qꝛ nat⁹ ſub pctõ. ¶ qꝛ carnalis. ¶ .i. ex carne. b ¶ ſpũalis.

c ¶ ꝛ cũ ꝑ me nõ poſſũ q̄s niſi magn⁹ aliq̄s

bꝛis meis †Infelix ego hõ: quis n

¶ de dñio carnis in qua mors.

l me liberabit ꝯ coꝛpe mortihui⁹.

a ¶ non lex: nõ vires ꝓprie ſed.

Gr̄a dei ꝑ ieſuꝫ xp̄m dñm nr̄m. p

a ¶ qꝛ gr̄a liberat. b ¶ rõnal ꝛ iterioꝛ hõ. c ¶ hñs vt pri⁹ fomitē. d ¶ voluntate. e ¶ potẽs ſum ſeruire.

m Igitur ego ipſe mente ſeruio le q

a ¶ ꝛ deo nõ remiſſius agendũ ſed cauendũ ne regnet.

gi dei: carne aũt legi peccati. e

n Nihil Ca. VIII

¶ qꝛ mẽte ſeruio legi dei. a ¶ ꝑe gr̄e. b ¶ qꝛ macule et carne nõ ob obſũt.

igiſ nũc dãnationis c

Nico. de lyra

g Lex eſt. Ab hũana ꝑ ſtatũ ĩnocẽtie. ¶ Vel aliter: In carne mea.q.d. ĩ alia pte mei ſcꝫ ĩ rõne nõ ē inclinatio ad malũ ſꝫ ad bonũ. Rõ ei ad optia deficaſ. iõ ſbdiſ. a ¶ Nã vel.ſ. bonũ. b ¶ Adiacet mi. ſm̄ rõnē. c ¶ Perficere aũt ꝛc. ꝓpt ſenſualitatē ipedientē. d ¶ Non eñ qd̄ vo. ꝛc. exponaſ vt pri⁹: qꝛ repetitio ē eiuſdē ſnie ad maiorē aſſertionē. e ¶ Inuenio igi. le. ꝯ oñdit idē ꝑ teſtioniũ leg. natural'ĩ bonis cui cõcordat lex ꝓcipiẽdo illa q̄ homo vult ꝛ agit ſecũdo dictamen recte rõnis: vt deũ colere: parẽtes honorare ꝛ hmõi ꝛ ꝯ ē qd̄ dr̄: Inuenio igiſ le.ſ. ꝯſonã. f ¶ Volẽti mi. ꝛc. ſm̄ leg. naturalis dictamē. g ¶ Qm̄ mi. ꝛc. qꝛ mag. ꝓmp⁹ ē hõ ad ꝑficiẽdũ malũ in ope q̄ bonũ: ꝓpt corruptionē nature. h ¶ Cõdelectoꝛ ei le. dei.i. ei ꝯcordo. i ¶ Scd̄m inte. ho.i. ſm̄ naturalē rõnis dictamē: qꝛ rõ dr̄ hõ iterioꝛ ꝛ ſenſualitas exterioꝛ. k ¶ Video aũt aliã. ꝯ habita occaſiõe ex dict. de lege naturali ꝛ diuiã determinat ꝯ lege fomit.: cui⁹ ꝑmo maliciã oñdit. ſcd̄o ab eo liberari petit, ibi: Infelix ego hõ: Circa ꝑmũ oñdit ei⁹ maliciã. ꝑ h ꝙ nõ legi naturali ꝯſona: ſꝫ mag. ꝯria: et iõ nõ dr̄ lex niſi ꝑ modũ trãſlatiõis. nã bona ad mala trãſferim⁹: ſic dr̄ bon⁹ latro.v. Metaph. ꝛ ꝯ mõ leges tirannoꝛ leges dicũt: ꝛ ſic ē de lege fomit. de q̄ dicit: Video aũt aliã ꝛc.i. inclinationē q̄ ducit mẽbꝛa tanq̄ ligata ad mala: ꝛ ſic dr̄ lex a ligẽdo. l ¶ Repugnãtē le. mē. mee.i. lege naturali q̄ impſſa ē mẽti. m ¶ Et cap. ꝛc. ꝑ ꝯſuetudinē peccãdi q̄ tenet hoĩem ĩ pctõ ſic captiuũ i carcere. n ¶ Infelix ego ho. ꝯ ꝯñr petit liberari dicẽs ĩ ꝑſona generis hũani: Infelix ego homo. ꝑ corruptionē nature. o ¶ Quis me li. ꝛc. nõ dicit de corpore abſolute: qꝛ faſ ad btitudinē aĩe q̄ nõ erit ꝑfecte btã donec fuerit ſuo coꝛpi reunita: ſꝫ dicit: De coꝛ. moꝛ. hui⁹: qꝛ ſcti reſurgẽt i coꝛpe ĩmoꝛtali ꝛ r̄ndet aplſ: p ¶ Gr̄a aũt dei ꝑ ieſũ ꝛc. qꝛ i pñti liberat a lege fomit. in q̄tũ ē culpa: vñ ꝛ i renat. ꝑ baptiſmũ: ꝑmi mot⁹ nõ ſũt culpa: ſꝫ ſolũ pena et exercẽde ꝟtutis materia: in futuro ꝟo liberabit etiã a lege fomitis inq̄tũ eſt pena q̄ñ reformabit corp⁹ hũilitat' nr̄e ꝯfiguratũ coꝛpi claritat. ſue. Phil. iij. Ex ꝑdict. igiſ cõcludit: q ¶ Igitur ego ipe. in vita pñti. r ¶ Mente ſeruio legi dei: id eſt ſm̄ inclinationem rationis. s ¶ Carne autem lege peccati. ſequendo carnis inclinationem. Legi peccati. Ca. VIII

Diuiſio

h

Nihil igiſ. Poſtq̄ aplſ oſtẽdit ceſſationē legis ſacrã ꝑ xp̄m. hic ꝯñr oſtẽdit ꝙ xp̄o ſit totaliter adherēdũ. ꝛ diuidiſ in duas: qꝛ ꝑmo facit qd̄ dictũ ē. ſcd̄o ne videaſ iudeos tãq̄ exoſos relinq̄re: oñdit erga eos ſuũ affectũ ca. ſe. Pꝛia i duas: qꝛ ꝑmo oñdit hui⁹ adheſiõis fructũ vel vtilitatē. ſcd̄o modũ ei⁹ ſeu firmitatē, ibi: Quis q̄ nos ſepabit. Prima adhuc i duas: qꝛ ꝑmo oñdit fructũ hmõi q̄tũ ad euaſionē mali. ſcd̄o q̄tũ ad cõſecutionē boni, ibi: Quicunq̄ eni ſpũ dei. Prima adhuc in duas: quia primo ponit intẽtũ. ſcd̄o declarat ipm̄, ibi: Nã qd̄ impoſſibile. Circa primum dicit: t ¶ Nihil ḡ nũc dãna.i. nulla dãnationis cauſa.

Diuiſio

Ab Eſt hic

C A a ¶ Lex enī ſpūs. h oſtēdit p q̄d grā liberet p ſpm̄ ſcm̄. ¶ Lex ſpūs. Eſt ſpūſſctūs q̄ docet q̄d ſit agen/dū: ⁊ q̄d nō: q̄ eſt dator vite: ⁊ h p xp̄m q̄ dat ſpm̄: ⁊ quō in xp̄o exponit. ¶ Vel lex ſpūs. Lex fidei q̄ dr̄ ſpūs: q: de⁹ cui⁹ fides ē: ſpūs ē. Vel lex fidei p quā vi uificamur: quaꝫ ſpūs ponit in corde. Vl lex ſpūs vite: q: ⁊ peccare nō vult ⁊ a morte reuocat: ⁊ q: ſpū. i. mēte cre ditur: ⁊ ſpūs ē qd̄ credit: ⁊ ſpūs ē cui⁹ fides ē. Lex eſt ſpūs. Lex moyſi: lex ſpiri/tus. i. ſpūal: q: ꝓhibet pec/care: ſꝫ nō vite: q: nō viuifi/cauit remiſſis pctīs. ¶ Di/ſtinctio iſta ſat' ē neceſſaria lex inq̄t ſpūs vite. Ecce vna lex. A lege pct̄i ⁊ mortis. Ec/ce altera lex. Et ſequit qd̄ i/poſſibile erat legi. Ecce ter/tia lex. Hec ē lex p moyſen data in mōte ſina. Due q̄ le ges h bone ſunt. ſ. lex fidei que peccatū tollit: ⁊ lex moy ſi q̄ peccatū oſtendit ⁊ ꝓhi/bet. Lex xͦo pct̄i mala: q: re os facit. ¶ Lex quaꝫ ponit ſpūs: liberat a lege carnis qd̄ non potuit facere tertia lex moyſi. Lex carnis nō eſt dei ſꝫ pct̄i ⁊ mortis: hec re/os facit. Lex moyſi ſancta ⁊ dei eſt q̄ oſtēdit malū ſed nō tollit. Lex ſpūs q̄ eſt lex fi/dei et gratie: malum tollit. b ¶ Nā qd̄ impoſſibile. Quō in xp̄o facta ſit libera/tio oſtendit. c ¶ Per car/nem. Per carnalitatē que rebellabat ⁊ audita lege am B plius ē incitata: ſic īfirmata eſt lex l'r̄e p carnē: ⁊ id͛o erat ei īpoſſibile liberare a lege pct̄i ⁊ mortis. d ¶ Filiuꝫ ſuū mittēs. Aug⁹. Non vbi nō erat: q̄ vbiq̄ ē venit in virginem: qui ante in vir gine erat: quā creauit elegit: quam elegit creauit: attulit virgini fecunditatē: non ab ſtulit virginitatem veniens in vterꝰ virginis. fuit eīm ibi p vnionem nature: qualiter ante nō erat. Ita ⁊ in mun/do erat et in mundū veniſſe dicit: q: viſibil' mūdo appa/ruit. e ¶ In ſilitudineꝫ carnis peccati. Nō in car nem peccatricem: quia non eum mater ꝯcupiſcentia: ſꝫ gratia concepit. Non pecca trix ergo fuit: quia nec in li/bidinis concupiſcentia con/cepta: nec peccati cauſaꝫ in ſe habuit: nec in ea pecca/uit. In pena ergo ſ ilis noſtre: nō in q̄litate peccati. f ¶ Damnauit pcīm. i. deſtruxit diabolū: de. i. p pctō: qd̄ fecit in carne chriſti. ¶ Vl peccatum. i. fomi tem ꝓcedentem de peccato ade damnauit: id eſt de/bilitauit. g ¶ Vt iuſtificatio. Ita damnabatur peccatum: vt iuſticia quam lex moyſi ꝓmiſit conſum maretur. h ¶ Qui enī ſm̄ carnem. Ambulans ſm̄ carnē non eſt iuſtus: q: nec qui eſt ſm̄ eam. Cur nō. Qui ſapit que carnis ſunt qd̄ repugnat iuſticie. i ¶ Nam prudentia. Qui hec que carnis ſunt ſa/pit: non eſt iuſtus: nam prudentia carnis mors eſt. k ¶ Quoniā ſapīa carnis. Hec enumerādo de/terret a carnis obediētia. l ¶ Inimica. Dum niſi putat deum poſſe ꝑter qd̄ in naturis rerum videt.

Si tamen

a ¶ i q̄ oīa pct̄a ſoluunt. b ¶ q. his nihil dā
est his q̄ ſūt in xp̄o ieſu q̄ nōn ſm̄ ā
natiōis. a ¶ ⁊ ſi q̄nq̄ cadunt. ¶ obediūt.
b ¶ q. d. q̄s potes ne ſi ſm̄ carnē āmbulare poſ/ſit: q:. ¶ vl' id͛o nihil dānatiōis ē q: lex liberat a
a carnē āmbulāt. Lex enī ſpūs vite in c
pctō. a ¶ vl' uit. b ¶ lege moyſi: q̄ ꝑuarica/tiōis ē cā ⁊ mortis. ¶ a ꝯſenſu ⁊ opere.
xp̄o ieſu: liberābit me a lēge pct̄i ⁊ d e
a ¶ q:. ¶ dānauit pcīm. b ¶ dānare pcīm.
b mortis. Nāꝫ quōd īpoſſibile erat f
a ¶ naturali. ¶ vl' lcp̄te. b ¶ i q̄ re. ſ. ī iuſtifi/catiōe īplēda. ¶ lex. c ¶ p carnales obſuātias ñ poterāt iuſtificare. ¶ p fomitē pct̄i p car
c lēgi/in q̄ īfirmābat pēr carnē: de⁹ g h
nalitatē q̄ a ¶ ꝯſbſtātialē. b ¶ p hoīeꝫ cog̃ſci i
d e filiūm ſuū mittēns ī ſilitudinē car
bilē faciēs. ¶ nō ī carnē peccatricē ſꝫ ei ſileꝫ p paſſibilitatē ⁊ mortalitatē. a ¶ . i. p eo q̄ fa/ciēs eſt hoſtia ꝓ pctō. b ¶ deleuit.
f nis pct̄i: ⁊ dē pctō dānāuit pcīm k
a ¶ xp̄i l q̄ ver⁹ hō nr̄ crucifix⁹ ē. b ¶ lex pct̄i.
g in carne: vt iuſtificātio legis imple m n
pit: ſpūs implet. ¶ talibus.
ret in nobis: q̄ nō ſm̄ carnē ambu o p
¶ actibus. ¶ ⁊ ſi al: q̄ñ cadam⁹. a ¶ q̄ mēte ꝯſentiūt carni. ¶ nō ſunt iuſti.
b lamus/ſed ſm̄ ſpm̄. Q̄ui enī ſm̄ q
a ¶ intēti ⁊ curioſi l carnalibus.
carnē ſunt: que cārnis ſunt ſapiūt: r
a ¶ ābulās ſm̄ ſpm̄ ē iuſt⁹: q: ⁊ q̄ eſt ſm̄ eū. b ¶ ſanctū. ¶ rōnē. ¶ ꝯſenſu. c ¶ q̄ ſpūſſan
q̄ui xͦo ſm̄ ſpiritūm: quē ſunt ſpi/ s t
ctus docet vel rō īſinuat. a ¶ ſollicitī ad ea i/plēda. ¶ cū ſtudioſius implet q̄ carnis ſunt: vel naturas rex ſequit appetēdo bōa tp̄alia ſu
t ritus ſentiūnt. Nam prudētia car/ v
giēdo mala. a ¶ eīna. b ¶ cū ſtudioſe agit
nis mōrs eſt. Prudēntia autem x y
ſpūalia. a ¶ i futuro. ¶ cā vite. b ¶ mētis h. ¶ . i. vita cū pace q̄ erit ī futuro. c ¶ mors eſt prudētia carnis q̄ adeo carnalib⁹ intēdit.
k ſpūs vitā et pāx. Q̄uōniā ſapien/ z a
a ¶ quē ſibi nō ꝯſtituit finē. b ¶ bonis īſtitu
l tia carnis inimica eſt dēo. Lēgi b
tionib⁹ nō obedit. a ¶ natura poſt vitiū non pōt qd̄ pellit medicus. ¶ ſubiecta eſſe.
enī dei nō eſt ſubiecta. Nēc enim c
a ¶ q̄d p ſingla īmoror. ¶ q̄ poſt ꝯcupiās cūt.
pōt. † Q̄ui autē in carne ſunt: deo

a ¶ Eſt his q̄ ſūt in xp̄o ie. p fidē charitate formatā. b ¶ Qui nō ſm̄ car. ābu. i. opant: ſꝫ mag' ſm̄ ſpm̄ q̄tū ad opa ex fide ſeq̄ntia: q: fides ſine opib⁹ mortua ē: Iaco. ij. d. Null⁹ enī dānat niſi ꝓ pctō ori ginali actuali vl' mortali. vl' ꝓ pena p adā icurſa: p quē modū ſcti p̄res de ſcēdebāt ad limbū iſeri at q̄uis eſſent mūdati ⁊ liberati ab origiali pctō ⁊ actuali. fides āt xp̄i liberat ab origiali ⁊ actu ali: ⁊ a pena icurſa ꝓ pctō ade inq̄tū in baptiſ/mo q̄ ē ſacrm̄ fidei cōicat totalit̄ ꝟtus paſſiōis xp̄i q̄ abſtulit īpedimentuꝫ nature. Ideo dicit: c ¶ Lex enī ſpūs ⁊c̄. Lex enī euangelica dr̄ lex ſpūs: q: impſſa fuit cordib⁹ aplōꝝ p ſpm̄ ſan ctū. Et lex vite: q: viuificat p grāꝫ quā ꝯferunt ſacrā noue legis. d ¶ Liberabit me a lege pct̄i. i. ab obligatiōe ꝓ pctō actuali ⁊ mortali. e ¶ Et mortis. q: tollit oēꝫ penā debitā: ꝓpt̄ qd̄ ſancti nūc moriētes ſtatim euolāt ad gl'iam. f ¶ Nā qd̄ īpoſſibile. h ꝯn̄r declarat ſuū di/ctū. i. q̄lit lex xp̄i liberat. Et diuidit in duas: q: ꝑmo declarat mod⁹ hui⁹ liberatiōis. ſcd͛o ponit diſtictio ābulātiū ſm̄ ſpm̄ ⁊ ſm̄ impetū carnis/ ibi: Qui eīm. Circa ꝑmū ꝯſiderādū q̄ ſm̄ nullū tp̄s null⁹ ſaluat niſi p xp̄m: Act. iiij. c. Nec eīm aliud nomē ſub celo datū ē hoīb⁹ in q̄ oportet ſaluos fieri. Iſta āt ſal⁹ dupl'r pōt hoīb⁹ applica ri. Vno mō p fidē: ⁊ ſic p xp̄m ſaluabant p̄res veter' teſtamēti. ſ. p fidē xp̄i vēturi. aliq̄d ei an teq̄ ſit in effectu bñ mouet ſm̄ actū aīe. ſic finis mouet agētē: credere xͦo ē act⁹ aīe. Alio mō ap plicat p ſacrā hoīb⁹ adhibita q̄ ſunt nr̄e iuſtifi/catiōis inſtrā ſepata tm̄. Sicut enī edificatiōis material' artifex ē cā efficiēs ꝑncipal': man⁹ eius inſtrālis ꝯiūcta: ſecuris xͦo ſepata. Sic in ſctifi/catiōe p grāꝫ deitas ē cā efficiēs ꝑncipal: hūa/nitas xp̄i ſicut inſtrm̄ coniunctū: ſacrā xͦo noue legis ſicut inſtrā ſepata recipiētia ad h ꝟtutē a deo mediāte humanitate xp̄i. ſic ſecuris agit in edificatiōe p motionē artificis mediante manu q̄ eſt inſtrm̄ ꝯiunctū. tal' aūt ꝟtus dei ſeu actio nō fuit in ſacrīs veter' leg' q̄ nō poterant hr̄e ꝟtutē talē ab hūanitate xp̄i vētura: q: cā effecti ua nō ē poſterior ſuo effectu. ⁊ h ē qd̄ dr̄: Nāꝫ D qd̄ īpoſſi. erat legi. i. ſacrīs legalibus effica cia dicta carētib⁹. g ¶ In q̄ infirmabat. ſ. lex vet⁹: q: i h erat impfecta. ꝓpt̄ qd̄ ſacrā ill' egena dicunt ⁊ īfirma: Gal. iiij. h ¶ Per car nē. q: mūdabat corpalit̄ tm̄ tollēs q̄ſdā irregu laritates ꝓhibētes īgreſſū tēpli ꝯtigētes ex ta ctu mortui ⁊ hmōi: ꝓpt̄ qd̄ dicunt iuſticie car/nis: Heb. vij. i ¶ De⁹ filiū ſuū mit. in ⁊c̄. q: aſſumpſit carnē paſſibilē tm̄ non peccatriceꝫ. k ¶ Et de pctō. i. d̄ ſeipō facto hoſtia ꝓ pctō: ſic dr̄: Oſee. iiij. b. Pctā ppl'i mei comedēt: q: ſacerdotes ꝓ pctō hoſtias comedebāt. l ¶ Dā nauit pec. i. deleuit p ſuā paſſionē. m ¶ In car. i. in hoīe: ſm̄ illō Pſ. Recordat⁹ ē: q: ca/ro ſūt. n ¶ Vt iuſti. le. i. ꝓmiſſa ī lege q̄ grāꝫ iuſtificātē ꝓmittebat ſꝫ nō ꝯferebat. o ¶ Im pleret in no. i. in renat' p baptiſmū grāꝫ ꝯſe rentē p ꝟtutem a xp̄o deriuatam: vt dictum eſt. p ¶ Qui nō ſm̄ car. am. ſꝫ ⁊c̄. p bona opa: q: fides ſine opib⁹ ñ ſufficit ad ſalutē cū ſit mor/tua. q ¶ Qui enī ſm̄ car. h ponit diſtictio i ter ābulātes ſm̄ carnē ⁊ ſm̄ ſpm̄. Et diuidit in tres ptes. ꝑmo ponit hec diſtictio. ſcd͛o vnī⁹ pt' imitatio/ibi: Vos aūt. tertio iſert ꝯcluſio/ibi: Ergo frēs. Prio enī ponit diſtictio q̄tū ad iudi ciū: cū dr̄: Qui enī ſm̄ car. ſūt. ſ. ābulātes. r ¶ Que car. ſūt ſa. i. carnalia bona iudicāt meliora ſpūalib⁹ bonis. erronee tm̄ ſic ligua febri citātis īfecta cholera amara: ea q̄ ſunt dulcia iudicat amara: q̄lis eſt enī vnuſq̄ſq̄ tal' finis ſibi videt. iij. Eth. s ¶ Qui xͦo ſm̄ ſpi. ſupple am bulāt. t ¶ Que ſūt ſpūs ſen. ſpūalia bona carnalib⁹ ꝑponentes ſic ligua bñ diſpoſita bñ iudicat d̄ ſaporib⁹. ſcd͛o ponit diſtictio int̄ eos q̄/tū ad effectū/cū dr̄: v ¶ Nā prudētia car. q̄ q̄s bona carnalia caute ſcit inq̄rere ⁊ ꝓſeq̄. x ¶ Mors ē. i. mortē efficit culpe ⁊ gehēne ⁊ ali/q̄ñ nature: q: carnalit̄ viuētes freq̄nt' citi⁹ alios moriunt. y ¶ Prudē tia āt ſpi. q̄ q̄s ſpūalia bōa diſcrete q̄rit ⁊ ꝓſeq̄t. z ¶ Vita ⁊ pax. i. meret vitā gr̄e in p̄nti: ⁊ pacē gl'ie ī futuro. ibi eī pfecta pax hr̄: eo q̄ ap petit⁹ totalit̄ q̄etat. a ¶ Qm̄ ſa. car. ⁊c̄. rebellās ei⁹ mādatī. id͛o ſbdit: b ¶ Legi eī dei nō ē ſub. ⁊ p ꝯñs nec ipī dō. c ¶ Nec eī po. ꝓpt̄ qd̄

Diuiſio

Salut' ho/minib⁹ du/plex appli/catio

D

† Diſt. 82. c. ꝓpoſuiſti

Diuiſio

Dbñg

dicit ſaluator

G a ¶ Si tamē. Ambigue: q2 nōdū ſūt ꝑfecte fidei: ſed ſpes ē
E ꝓficiēdi. b ¶ Spūs dei. Spūs xp̄i: q2 idē eſt. c ¶ Corp⁹
quidē. Uel noīe corꝑis hoiem totum ſignificat ſicut ezechiel
Ezech.18.a ecōuerſo noīe aīe: cū inq̄t aīa q̄ pec. ⁊c. Et eſt: Si ſpūs xp̄i in
vobis eſt: lȝ corpus mortuū. i. hō mortu⁹ fuerit ꝓpter peccata
.ſ. in pctīs. ſpūs tñ. i. aīa q̄ fuerat ipſa viuit: q2 deo q̄ ē vita
ſīgit. et h ꝓpt̄ iuſtificationē. i. pctōꝝ remiſſionē q̄ ē ex ſpūſā
cto. d ¶ Mortuū. Ait nō mortale. Ante pctm̄ ei corp⁹ aīa
le. i. mortale fuit ſcȝ potēs mori: ſed qđ nō neceſſe erat mori:
mō mortuū ꝓpt̄ pctm̄. i. qđ neceſſe ē mo
ri. e ¶ Uel ꝓ. mc. Uitādū reſeruat̄
hec infirmitas: vt ex inde peccare mag̃
timeat. f ¶ Qđ ſi ſpi. Aug⁹. Atten/
de ꝙ ſpūſanct⁹ ⁊ ſpūs pr̄is dict⁹ ē hic
vbi legit̄: Si aūt ſpūs eius q̄ ſuſcitauit
xp̄m. Et ſpūs filij: vbi legit̄: Qui autē
ſpm̄ xp̄i nō hȝ: q2 ſpūſſctūs de vtroq; ꝓ
11.q.3.c cedit: Sȝ ꝓceſſionē ei⁹ ſicͭ ⁊ generatio/
nihil nē filij q̄s enarrabit. g ¶ Uiuifica/
Eſa.53.c bit ⁊ mor. Aug⁹. Ecce q̄rtus act⁹. In
pma actiōe an̄ legē nulla pugna ē cum
voluptatib⁹ ſeculi. In ſcđa ſub lege pu
gnam⁹ ſȝ vincimur. In t̄tia pugnam⁹
⁊ vincim⁹. In q̄rta nō eſt pugna ſȝ pax
et̄na: q2 ſbdit̄ nobis nr̄m inferi⁹: qđ iō
nō ſubdebat̄: q2 nos ſupiorē nob̄ deū
deſerueram⁹. h ¶ Mortalia. Aug.
Nō mortua: q2 i reſurrectiōe cū morta
le h induet imortalitatē: nō ſolū neceſſi
tas moriendi quā mō hȝ ꝓpt̄ pctm̄: ſed
nec mortalitas remanebit: quā habuit
corp⁹ aīale an̄ pctm̄. i ¶ Propt̄ iha.
Euidētiſſime apparet nō tm̄ ſpūs ſȝ eti
am corꝑis mortē ꝓpter pctm̄ hoiē me
ruiſſe ꝑ ſpm̄ſctm̄ vtrūq; liberatū a xp̄o.
k ¶ Si autē ſpi. Uel ſpiritu nr̄o qđ
tamē nō eſt: niſi agente ſpiritusancto.
l ¶ Agunt̄. Plus ē agi: quaſi vix ali/
quid agentem: q̄ȝ regi quaſi iam aliq̄d
agentem: qui ideo regit̄ vt recte agat.
F Sed agunt̄: nō ꝙ nihil ꝑ ſe: ſed ꝙ vix
vt aliq̄d agant impetu gratie impellū/
tur. m ¶ Nō eni acce. Filij eſſe de/
betis nō ſerui: q2 nō accepiſtis ſpm̄ ſer/
uitutis: q̄ inuitos timore pene ſeruire
faciat: ſed ⁊c. n ¶ Sȝ acce. ſpi. ado
ptiōis. Idē eſt ſpūs: ſȝ ꝓpter diuerſa
opa diſſimiliter appellat̄: ſpūs ire egy
ptus: q̄bus aq̄ ſpū diuiſa nocuit. Filus
Spirit⁹ iſrl̄: nō ire quib⁹ ꝓfuit. Spūs timoris
timoris his q̄ ꝑ legē de peccatis ⁊ ſua infirmi/
Exo.14.f tate cōuicti gratiā ſpiritus nō intellige
bant. Spiritus libertatis iſtis q̄b⁹ ſua
gratia regeneratio in vitā eternā et fi/
des q̄ ꝑ dilectionem operat̄ impartita
eſt. Un⁹ ē ſpiritus qui duos timores
facit: Qui ⁊ duo genera ſeruoꝝ faciūt:
Eſt eīm ſeru⁹ qui ⁊ filı⁹ q̄ timet dn̄m et
honorat patrē. vñ Malachias: Si do
minus ſum vbi eſt timor me⁹? Si pat̄
vbi eſt amor meus? Et eſt ſeruus q̄ ti/
met penā: ſed nō diligit iuſticiā. Scien
dum etiā p̄ter naturalem timorem qui
omnibus ineſt quattuor eſſe timores
† 19.q.2.c. ſcȝ mundanū qui malus vere eſt a deo.
due in ſi. Et ſeruilis qui bonus eſt ⁊ a deo ſȝ nō
De renū.c. ſufficiēs. Initialis q̄ bon⁹ ē ⁊ ſufficiēs.
nili.§. verū Et caſtus qui bonus eſt ⁊ ꝑficiens: de
ſi.23.q.4.c quo hic: ipſe ei generat nos filios dei.
hec autē.§. o ¶ In quo cla. hoc iterum ex dono
tē nō ſpirit⁹: ꝙ ita nos facit clamare.
p ¶ Abba / hebraice: pater latine.
Abba pa. In ſacramēto eccle: in paſ/
ſione dixit xp̄s abba pater: quia ipſa ē
de vtroq; populo: cui cōpatiens in ſe
oñdit filios ſuos martyres. ſ. nō debe/
†Gal.4.a re deſperare: ſi qua tpe paſſionis ex hu
mana fragilitate triſticia irrepat.

G Q2 ſumus

a ¶ o romani. ¶ nō facitis opa carnis.
¶ quaſi ꝓ vobis nō dictū eſt.
placere nō pn̄t. Uōs aūt i carne a
a ¶ in his q̄ rō inadet. b ¶ ecce docet quō
q̄s ambulet ſm ſpiritū. ſ. ſi hȝ ſpiritū dei.
a nō eſtiſ / ſȝ i ſpiritū: ſi tamē ſpiri/ b c
b tus dei habitat in vobis. † Si q̄s a
a ¶ ecce vñ ē ſm carnē ambulare. b ¶ vi
uēs ſm ſenſū carnis vel geſta. ¶ dū mēte
cōſentit carni vel ei⁹ opa actu explet.
autē ſpiritum chriſti non habet:
a ¶ .i. mēbrū xp̄i. b ¶ lȝ ſi ſpūs xp̄i. ¶ q̄ ē
hic nōn eſt eius. Si autē chriſt⁹ f
idē cū ſpiritu. ¶ licet.
c in vobis eſt / corpus q̄dem mor/ g
a ¶ .i. i pctō vl̄ ꝓ originali. b ¶ q2 deo q̄ vi
b c tuū eſt ꝓpter pctm̄: ſpūs vero b
ta ē cōiūgit̄. a ¶ q̄ ē ex ſpūſancto.
viuit propter iuſtificationem.
¶ h iā vobis ſed ſi. ¶ ecce iteꝝ bona ſpi
ritusſcti. a ¶ dei pr̄is. b ¶ hec ē cā q̄ ſu/
ſcitabit alios q2 xp̄s ſuſcitat⁹.
f Q2 ſi ſpūs ei⁹ q̄ ſuſcitauit ieſū a k
¶ ⁊ qui hoc potuit.
mortuis / hītat i vobis q̄ ſuſcita/ l
a ¶ ſicut dictū ē. b ¶ faciet imortalia et
g uit ieſū xp̄m a mortuis: viuifica
impaſſibilia a ¶ nō ait mortua. ¶ q̄ mō
ſūt. b ¶ nō ꝓ vr̄a dignitate: nō pro vr̄is
meritis: ſed propter ſua munera.
h i bit ⁊ mortalia corpa vr̄a ꝓpter
inhabitantē ſpm̄ eius in vobis.
a ¶ q2 hec bēa ex ſpū: ex carne ſi niſi mors
b ¶ ex debito ſeruire ⁊ obedire debem⁹ ſpi
Ergo fratres debitores ſumus m
ritui ſctō b ¶ ſȝ rōni. b ¶ ſm carnis volu/
ptates: ⁊ ſi neceſſaria ei debem⁹ miniſtrare
non carni / vt ſm carnem viua/
a ¶ q2 vitia ex ſenſibus naſcunt̄ q̄ carni de
putantur.
mus. Si enim ſm carnē vixeri
a ¶ ſctō ꝙ mox determinat vbi ait ſpū dei.
k tis: moriemini. Si autē ſpiritū n
a ¶ penit⁹ abiecceritis: q̄ caro exigit.
facta carnis mortificaueritis: vi/ o
a ¶ q2 filij dei. ¶ hic in iuſticia ⁊ i futuro
in glia. b ¶ ꝑ hoc poſſūt carnē mortifica
re: q2: c ¶ nō ſuo nō lege.
uetis. † Quicunq; eni ſpiritū dei p
a ¶ regunt̄. b ¶ ex dilectione ſeruiētes.
l aguntʼ / hi ſunt filij dei. † Nō eni q r
m accepiſtis ſpiritum ſeruitutis ite/
¶ q2 idē ſpūs. ¶ vt olim in lege.
n rum in timore: ſed accepiſtis ſpi s
¶ datorē bonoꝝ opeꝝ q̄ ex miſericordia
ritum adoptionis filiorum dei
a ¶ ꝑ quē liberi de vtroq; ꝓplo. b ¶ intē/
ſe nec ingrati d̄ iuſticia. c ¶ iudei clamāt
d ¶ gentiles.
o p in quo clamamus † abba pater. t v

A dicit ſaluator Matth.vi.c. Nemo pōt duob⁹ dñis ſuire G
ſcȝ cōtrarus: ſicut ē i ꝓpoſito. a ¶ Uos aūt i car. ⁊c. h po/
nit̄ vni⁹ ꝑtis imitatio. ſ. ambulātiu ſm ſpm̄, cū d2: Uos aūt
in carne nō eſtis .i. eē nō debetis. b ¶ Sȝ i ſpū: q2 renati
eſtis ꝑ baptiſmū ex aq̄ ⁊ ſpūſctō Ioh.iii.a. c ¶ Si tñ ſpi.
dei ⁊c. ꝑſeuerādo i gr̄a ꝑ baptiſmū accepta. qđ d2 ad excludē
dū eos q̄ poſt baptiſmū ad vomitū reuertūt̄: de q̄b⁹ ſubdit̄:
d ¶ Si q̄s aūt ⁊c. q2 cecidit a gr̄a. e ¶ Hic nō ē ei⁹. ſ. mē
brū merito. lȝ aliq̄n ſit nūero. f ¶ Si aūt xp̄s i vo. ē. ꝑ gr̄a
tiā. g ¶ Corp⁹ q̄. mor. ⁊c. i. morien/
di neceſſitati ſubiectū ꝓpt̄ ade pctm̄.
q. d. hec mortalitas nō ipedit habita/
tionē xp̄i i nobis ꝑ gr̄am: q2 lȝ reꝑatio
hūane nature ꝑ xp̄m facta ſit ſufficien/
ter q̄ntū ad corp⁹ ⁊ animā: tñ ordinate
nobis dat̄: q2 ſicut xp̄s habuit prio cor
pus paſſibile: ⁊ poſt hoc ſurrexit ad vi
tā imortalē: ita et fideles q̄ ſunt ei⁹ mē
bra ſibi cōformant̄ ꝑ gr̄am iuſtifican
tē aīaȝ: ſȝ adhuc habēt corp⁹ paſſibile:
ſȝ in cōſūmatione finali induēt imorta
litatē glie ex redūdātia glie aīe ad cor/
pus. ⁊ h eſt qđ d2: h ¶ Spūs vero
vi. ⁊c. ꝑ gratiā i p̄ſenti. i ¶ Q2 ſi ſpi.
eius. i. dei patris. k ¶ Qui ſuſci/
tauit ieſū a mor. habitat i nobis ꝑ
gratie ꝑſeuerantiā. l ¶ Qui ſuſci.
ieſū xp̄m ⁊c. i. ſimilit̄ ſuſcitabit nos
ad vita imortalē. m ¶ Ergo fr̄es. h
cōcludit intētū. ſ. ꝙ fideles debēt obe
dire ſpūi ⁊ nō carni: ⁊ h eſt quod dicit:
Ergo fr̄es ⁊c. et ptȝ ex dict̄ lr̄a vſq;
ibi: n ¶ Si aūt ſpi. fa. car. morti/
fica. appetitū ſenſitiuū ꝑ rōnē viriliē
reſtringēdo. o ¶ Uiuetis. vita gr̄a
tie: ⁊ poſtea glorie. p ¶ Quicunq;
eni. Poſtq̄ aplſ oñdit fructū adheſi/
onis ad xp̄m q̄ntū ad euaſionē mali. h
idē oſtendit q̄ntū ad ꝓſecutionē boni:
⁊ diuidit̄ in duas. primo declarat hui⁹
boni magnitudinē. ſcđo ei⁹ certitudi/ h Diuiſio
nē ibi: Quid ḡ dicem⁹. Pria adhuc i
duas: pmo oñdit magnitudinē hui⁹ bo
ni q̄ntū ad habitū. ſcđo q̄ntū ad actū me
ritoriū ibi: Silr̄ aūt. Pria in duas: q2
pmo declarat ꝓpoſitū i habitu gr̄e. ſe/
cūdo i habitu glie ibi: Si aūt filij. Cir/
ca pmū ſciēdū ꝙ ſicͭ de⁹ ꝑ influxū gene/
ralē mouet creaturas ad ꝑfectiōes ſu/
as naturales: ſic ꝑ influxū ſpālē mouet
creaturā rōnalē ad bonū ſupnaturale
⁊ tal̄ influx⁹ a doctorib⁹ vocat̄ inſtin/
ct⁹ diuin⁹: ⁊ iſta ē prima ꝑpatio ex pte
dei ad hitū gr̄e ꝯſeq̄ndū: hūc aūt iſtin
ctū q̄ ē q̄dā motio diuia aliq̄ ſequūt̄. ⁊
ſic accipiūt gr̄am: alij aūt repellūt illū
⁊ ſic hitū gr̄e nō ꝯſequūt̄: q̄ntū igit̄ ad
recipientes dicit: Quicūq; eni ⁊c.
motionē dictā ſeq̄ndo: ⁊ i h regūt̄ me/
liori pncipio q̄ ſit hūana rō: ſm ꝙ dicͭ
Phus i li. de bñ fortunato ca. de bo/ Phus
na fortuna. q ¶ Hi ſūt fi. dei. i. ha/
bitū gr̄e ꝯſequūt̄ ꝑ quē ſūt filij dei ad/
optiui. ⁊ bene d2: Quicūq; eni ſpū dei
agūt̄ ⁊c. q2 diuin⁹ inſtinct⁹ nulli defi/
cit i vita p̄nti: ⁊ iō q̄ habitū gr̄e nō ꝯſe
quit̄: ſibi merito iputat̄: q2 ꝯſenſus di
cto inſtinctui eſt vltima diſpoſitio ad 2.Tim.1.b
gratiā habitualē q̄ facit dei filiationē.
iō ſubdit̄: r ¶ Non eni ac. ſpi. ſer.
⁊c. ſicut in veteri lege q̄ fuit lex timo/
ris. s ¶ Sed acce. ſpi. ado. p. fili.
ꝑ habitū gratie. t ¶ In q̄ clama. i.
deū vocare poſſum⁹. v ¶ Abba pa
ter. duo ſūt noīa idē ſignificātia: vnū
hebraicū: alteꝝ latinū: ad deſignandū
duplicē dei p̄ntitatē vna cōis bōis et
malis: q̄ pr̄ ē oīm ꝑ creationē. alia eſt

A ſpecialis

B a ¶ Qꝛ ſum⁹ filij dei.h̄ recognoſcere facit ſpūſſctūs: dū in eccl'ia fit remiſſio pctōꝝ: quā ꝛ ſi tota trinitas faciat: ad ſpm̄ſſ̄ cṫū tñ intelligit̄ ptinere: qꝛ cōis ē pr̄i ꝛ filio amboꝝq̄ vnio/ ꝑ quā fit ſocietas ꝛ vnitas: q̄ efficimur vnū coꝛpus vnici filij dei. Vnitas em̄ nos cōpaginat quā facit charitas q̄ nō eſt ni/ ſi a ſpūſctō: hec dicūt̄ vt amem⁹ vnita/ tē: ꝛ timeam⁹ ſepationē. b ¶ Here/ des. Et ſi nō decedat de⁹ qḋ dicit̄ hu manis legib⁹. Vel decedet vt nō vi/ deat̄ ꝑ ſpeculū in enig. ſicut nūc: ſꝫ fa/ cie ad faciē. Pōt etiā dici ꝙ xp̄s caput nr̄m ad paſſionē decedēs nobis reli/ quit pacis eccleſiaſtice poſſeſſionē: ſi/
Io. 14. d cut ipſe ait: Pacē meā do vob̄ pa. me am re. vo. Chriſt⁹ etiā ē hereditas ſu/
Ps. 2. b oꝛū ꝛ ipſi hereditas ei⁹. vñ: Dabo ti/
Ps. 15. b bi gē. he. Et itē: Dñs ps hereditatis mee ꝛc̄. c ¶ Si tñ cōpa. Moꝛtifi/ care fctā carnis (vñ vita erit) nemo po teſt ſine moleſtia: cui neceſſaria ē pati entia. d ¶ Nā expc. crea. Creatu ra ſūt hōi q̄ i creatiōe dei manēt: vl' qꝛ ſūt cū oīm. Coꝛruptio eſt vanitas cui ſubiecta ē creatura. oia em̄ q̄ naſcunt̄ infirma ꝛ coꝛruptibilia: ꝛ ꝑ hoc vana: qꝛ ſtatū ſuū tenere ñ poſſūt. e ¶ Cre atura. dicit̄ qcq̄d mō in nobis dolet dū carnē moꝛtificamus ꝑ ieiunia ꝛ ad uerſa: ꝛ expectat modo qḋ erit i futu ro. ſ. reuela. fi. d. Itaq̄ nō nature alte ri⁹: ſꝫ alteri⁹ q̄litatis diuerſitate a cre atura fi. diſtinguēs ait: Creatura ex/ pectat reuela. fi. d. f ¶ Nō volēs. Spōte peccauit: ſꝫ nō ſponte fert pe/ nā: qḋ ſubiicit̄ fallacie: ſed ꝓpter iuſti ciā ꝛ clemētiā ei⁹ q̄ ꝛ pctm̄ punit: ꝛ ſa nare intendit. g ¶ Quia ꝛ ip. cre/ atura. Nō creatura tm̄: cū nōdū fili oꝛū foꝛma pfecta: ꝛ ipſa liberabit̄: vt nos q̄ iā filij ſum⁹: ꝛ ſi nō apparem⁹:
B ¶ Quia ꝛ ipſa. Per h̄ ꝙ non ait ſim/ pliciter ipſa: ſed ꝛ ip̄a facit intelligi ꝙ nec de ipſis deſperādū eſt: q̄ nōdū cre diderūt: qꝛ ꝛ ipſi crediturī ſūt ꝛ libera bunt̄: q̄ nōdū vocant̄ filij dei: ſꝫ tm̄ creatura mō dicunt̄: cū nōdum grām adoptionis receperīt. Nō em̄ ſigna/ culo imaginis amiſſo remāſit tm̄ crea tura. h ¶ Liberabit̄. Reuelabit̄. Expectat reuela. Subiecit: liberabit̄. Hec oia ꝑ ſpm̄. i ¶ Ois creatura ꝛc̄. Omnis ē vel coꝛpalis q̄ ꝑ loca tē dit̄: vel aīalis q̄ viuificat coꝛpalē: vl' ſpūalis q̄ regit aīalē: hec em̄ oīs i ho mine: qꝛ intelligit ſpū vt angeli: ſen/ tit aīa: coꝛpe ē localis: Sꝫ nō tota in eo eſt: qꝛ ſunt p̄ter eū ꝛ angeli ꝛ alia. Siſe dicit̄: oīs hō videt ſolē: ſꝫ nō to tus: qꝛ ocul⁹ tm̄. Ois creatu. ige. Hac vniuerſali locutione nō colligit ſingula oīm generū: ſed genera oīm ſingulor. Ois crea. ingemiſcit ꝛ ptu. Aug⁹. Quidā dicūt ꝙ et ſūmi angeli doleāt anq̄ liberemur penit⁹. Sꝫ ꝛ ſi nos adiuuāt ſine doloꝛe h̄ fa/ ciūt de qb⁹ ē ꝛ nephas dicere ꝙ ſub/ iecti vanitati: ꝛ a coꝛruptiōe liberādi ſꝫ oīs in hoīe dolet: ꝛ oīs i hoīe libe/ rat̄. et ſi non in oībus hominibus.
¶ Omnis creatura. Ambꝛo. Oia elemēta cū laboꝛe ſua ex/ plent officia: qḋ eſt noſtri cauſa: vnde quieſcēt nobis aſſūptis ꝛ iō diligenter nos parem⁹. k ¶ Ingemiſcit. Semꝑ in h̄ noua eſt: qḋ notat̄ ꝑ inchoatiuū verbuꝫ ꝛ ꝓ deſiderio patrie celeſtis. l ¶ Parturit. Aug⁹. Parturire dolere eſt.
m ¶ Vſq̄ adhuc. Quia ꝛ ſi aliq̄ in ſinu abꝛae tñ omnis ad huc in his qui nōdū ſunt liberati. n ¶ Non ſolū: id eſt nō ſolū in homine coꝛpus ꝛ aīa ꝛ ſpūs dolent ex difficultatibus coꝛpoꝛis ſed et nos in nobis p̄ter coꝛpus.

a ¶ vere filij: h̄ recognoſcere fac̄ ſpūſſctūs
a Ipſe eni ſpūs teſtimonium red
¶ ſpm̄ nr̄m qꝛ. ¶ dū bñ agim⁹. ¶ qḋ nō leue
a dit ſpūi noſtro: ꝙ ſum⁹ filij dei. b
a ¶ eiuſdē gloꝛie participes.
b Si aūt filij ꝛ herēdes / heredes c d
a ¶ qꝛ ei⁹ fruemur btitudine l q̄ ꝛ b ¶ vñ ſiſcs ei erim⁹. ¶ in quo ꝛ cū quo.
qdē dei: coherēdes autē chriſti e
a ¶ q̄ merito ſum⁹ heredes. b ¶ ad ſilitu/ dinem. ¶ reſpicit qḋ ſupaꝫ: ſi facta carnis moꝛti. c ¶ ecce itex dona ſpūſſcti. d ¶ hec
c ſi tāmen cōpātiamur / ūt ꝛ cōn/ f
intētiōe. a ¶ .i. ſcio. ¶ ꝛ patiēdū ē ꝓ glīa habēda. b ¶ ſi diſtricte nobiſcū ageret.
gloꝛificemur. †Exiſtimō ei ꝙ nō g
¶ oēs ſimul. ¶ tpales. ¶ momentanee.
ſunt cōdigne paſſiones hui⁹ tē/ b
a ¶ facit ſpūs qḋ merita nō pñt. ¶ ꝓmerē dā. b ¶ ꝛ ſi occulta quā oculus nō vidit
poꝛis ad futurā glōriaꝫ que re/
nec au. au. ꝛc̄. a ¶ oībus bonis ꝛ malis nō q̄dē eē i mal' ſꝫ tm̄ i nobis. ¶ bonis. b ¶ reuelabit̄ ꝛ vere qḋ ꝓbat ab auctoꝛita te expectātiū. ¶ expectās creatura.
d uelabitur i nōbis.† Nā expēcta i
a ¶ qn̄ appebit q̄lis futura eſt. b ¶ iō oia
e tio creature reuēlationē filiōꝝ k
tolerāda. a ¶ aſſidue i actu expectādi eſt: gemiſatio aſſiduitatē notat: qꝛ nōdū appet qḋ erit vl' futura ē. b ¶ neceſſe ē vt expe/ ctet: qꝛ vana ſubiecta ē ꝛ pōt: qꝛ nō amat va na q̄ ſūt oia mūdana. ¶ vñ Vanitas vani tatū ꝛ oia vanitas. c ¶ .i. boni. ¶ homo.
dei ēxpectat. Vānitati eniꝫ crē l
a ¶ nō amās iſta caduca. b ¶ tñ patiēter ferēs ſciēs deū ſubieciſſe ſe ad cōſeruatio/
f atura ſubiecta ē nō vōlēs / ſēd ꝓ m n
nē hūilitatis. a ¶ ſꝫ nō ſine ſolatio ſpei hui⁹: qꝛ liberabit̄ ꝛ ip̄a vt caput xp̄s.
g pter eū q̄ ſubiecit eā in ſpē: quiā o p
a ¶ a cura querēdi victū ꝛ alia qb⁹ ſeruit̄
h ꝛ ip̄a creatura liberabit̄ ā ſerui/ q r
nr̄e moꝛtalitati. a ¶ vel interit⁹. b ¶ i glī oſam libtatē veniēs quā habebūt filij dei.
tute coꝛrūptiōis i libērtatē glīe
a ¶ nō volēs. ¶ q. expto credite. b ¶ .i. hō q̄ hꝫ cōionē cū oī creatura. ¶ non tota. c ¶ etiam dignioꝛ.
i filioꝝ dī. Scim⁹ ēi ꝙ ōis creātu s
a ¶ ꝓ ſua deiectiōe. b ¶ cū laboꝛe opat̄. c ¶ vſq̄ ad moꝛtē vl' ita oēs p̄cedētes p̄res fecerūt vſq̄ in pñs. ¶ ſicut ꝛ q̄ p̄ceſſit.
k ra ingēmiſcit ēt ꝑturit vſq̄ ad/
m a ¶ creatura. b ¶ apl'i maioꝛes ꝑ h̄ ꝙ pri/ mitias. ¶ tpe pri⁹ ꝛ ceteris abūdantius.
n huc. Nō ſolū āt illā / ſꝫ ꝛ nōſ ipſi t v

ſpūalis q̄ pat̄ ē iuſtoꝝ ꝑ grē adoptionē. h̄ q̄ adhuc ſubdit̄: C
a ¶ Ipē eni ſpūs. ſ. ſctūs q̄ ē terti⁹ in trinitate pſona.
b ¶ Teſtimoniū reddit. ꝛc̄. Licet em̄ nullus ſciat via hu/ mana ſe eſſe filiū dei ꝑ grē adoptionē: tñ h̄ pōt ſcire ꝑ ſpūſſan cti reuelationē: ꝛ h̄ mō ſciebat Apl's de ſeipſo: ꝛ alijs qb⁹ fa/ cta ē ſilis reuelatio: ſm̄ ꝙ dicit .i. Coꝝ. ij. c. Nō accepim⁹ ſpm̄ hui⁹ mundi: ſed ſpm̄ q̄ ex deo ē vt ſciam⁹ q̄ a deo dona/ ta ſūt nobis. Pōt hoc etiā aliter expo/ ni: qꝛ ſpūſſctūs ſignis ꝛ miraculis red/ dit teſtimoniū de veritate catholice fi/ dei: ꝑ quā efficimur filij dei adoptiui.
c ¶ Si aūt filij. hic ꝯñr oñdit̄ ꝙ ꝑ ad beſtionē ad xp̄m habitū glīe ꝯſequimur Diuiſio ſub cōditione tñ: ꝛ iō h̄ ꝑmo oñdit. ſcḋo ad illā cōditionē inducit / ibi: Exiſtimo. Circa primū dicit: Si aūt filij. ſ. ad/ optiui ſum⁹ ꝑ habitū grē. d ¶ Et he redes. ꝑ ꝯſequēs erim⁹ ꝑ habitū glo/ rie. hereditas em̄ ſtabilitatē iportat: ſi/ milit̄ ꝛ habit⁹: maxie glīe: tenet aūt di/ cta ꝯſequētia: qꝛ filio adoptiuo debet̄ aliq̄ ps hereditat' p̄rne: hec aūt heredi/ tas ē ip̄a deitas q̄ ē btitudo obiectiue q̄ nō diuidit̄ ꝑ ptes ſed tota hr̄ a q̄libet bono: nō tñ equaliter: qꝛ vn⁹ ē alio bea tioꝛ: ꝛ hoc mō filijs diuidit̄. e ¶ Co/ heredes aūt xp̄i. q̄ ē natural' fili⁹ dei ꝛ ſic ꝑtingim⁹ ad glīam aīe ꝛ coꝛpis ſi/ cut ipſe. f ¶ Si tñ cōpa. tolerando paſſiōes vite pñtis ſic ꝛ ip̄e. iō ſubdit̄: Vt ꝛ ꝯglorificemur. vt dr̄ Lu. vl. d Opoꝛtuit xp̄m pati ꝛ ita intrare i glo/ riā ſuā. g ¶ Exiſtimo ei. hic inducit nos ad hāc conditionē. ꝑmo rōne. ſcḋo exēplo / ibi: Scim⁹ em̄. Nō aūt ꝯſiſtit i h̄ ꝙ ꝑmiū incōpabiliter excedit meritū nr̄m i tolerātia paſſionū: ꝓpt' qḋ patiē ter ſūt merito tolerāde. ꝛ h̄ ē qḋ dicit: Exiſtimo em̄ ꝛc̄. i. eq̄les. h ¶ Paſ ſiones hui⁹ tē. Sciēdū tñ ꝙ paſſiōes iſte dupl'r pñt ꝯſiderari. Vno mō vt ac ceptant̄ a libero arbitrio: ꝛ ſic loquit̄ h̄ Apl's. Alio mō ꝓut ſpūſſctūs mouēs li berū arbitriū eſt hui⁹ acceptiōis p̄ncipi um: ꝛ ſic eſt ibi meritū de condigno: qꝛ p̄ncipiū meriti ē eiuſdē dignitatis cū p̄ mio. i ¶ Nā expecta. crea. i. hoīs q̄ dr̄ oīs creatura: Mar. vl. d Predicate euangeliū oī creature. i. oī homi: qꝛ cō/ uenit cū angelis ꝑ itelligere: cū aīalib⁹ ꝑ ſentire: ꝑ vegetari cū plātis: ꝛ ꝑ eē cū inaiatis. vt dicit Greg. homel. xx. ꝛ ſic ꝑ ſilitudinē eſt oīs creatura. k ¶ Re/ uelationē fi. dei expe. i. i btitudine celeſti vbi de⁹ clare videt̄ expectā. ꝑ pa tientiā. l ¶ Vanitati em̄. i. paſſibili tati moꝛti ꝛ incinerationi. m ¶ Crea tura. i. hūana natura. n ¶ Subie/ cta ē ꝛ nō vo. i. ꝑ pctm̄ ade qḋ nō eſt volūtariū i nobis ꝓpꝛia voluntate.
o ¶ Sꝫ ꝓpter eū q̄ ſub. eā. i. ꝓpter deū patiēter ſuſtinent. p ¶ In ſpe. ſꝫ reſurrectiōis future. q ¶ Quia ꝛ ip̄a crea. i. humana natura. r ¶ Li/ berabit̄ a ſer. coꝛ. ꝛc̄. qn̄ in reſurre/ ctione ex aīe glīa fiet immoꝛtale coꝛp⁹. s ¶ Scim⁹ eni. h̄ inducit ad tolerātiā paſſionū exēplo duplici. primū ē creatu rarū irrōnabiliū q̄ ſūt in ꝯtinua trāſmutatiōe q̄uſq̄ tota natu ra coꝛpalis melioꝛet̄ cū hoīe ꝛ ꝑ ꝯñs debem⁹ ſil'r paſſiōes to/ lerare patiēter. iō dicit: Scim⁹ eni ꝙ oīs creatu. ꝛc̄. Per hoc metaphoꝛice intelligit̄ trāſmutatiōis variatio: ſicut ꝑ op/ poſitū. ſ. ꝑ riſū prati ei⁹ floꝛidio. ſcḋm exēplū ē ipoꝝ apl'oꝝ qui pleni⁹ ceteris credētib⁹ receperūt ſpm̄ſctm̄: ꝛ tamen patiēter tolerabant aduerſa ꝛ dilationem glīe in ſpe reſurrectionis fu ture. ꝛ h̄ ē qḋ dicit: t ¶ Nō ſolū aūt il. ſ. irrōnabilis crea/ tura ingemiſcit ꝛ parturit. v ¶ Sed ꝛ noſ ipi. apoſtoli.

Adoptio/

t v Primitias

ſi. q. 3. c. ſal uatoꝛ i pn.

†De pe. di. 4. c. hāc ſo cietatem ✠ qḋ aūt

G E b ❡ Adoptionē. vt etiā corpꝰ bñficiū adoptiōis accipiat vt ex oĩ pte filij dei ſint. a ❡ Primitias ſpūs. i. q̄ȥ iā ſpūs q̄ſi in ſacrificiū oblati ſunt deo ꝛ diuino charitat. igne ſucceſi. c ❡ Spe eni. Ideo dicit vt maius meritum ſpei videat. ꝛ ideo debeat ſaluare. d ❡ Spūs adiu. infir. q: ingemiſcimꝰ ꝛ petimꝰ liberari: ſȝ ne vł ante tp̄s vł ꝯtra petamus ſpūs adiuuat. Et orō ſpetrat donū dei ē eui dēter: ſȝ ꝛ orare ē ex grā. e ❡ Spiritus poſtulat. Qualiť adiuuet infirmitatē nr̄aȝ ait: Ipſe ſpūs poſtulat: adiuuat ſpūs nōdū inhabitās vt ſint fideles. Adiuuat fideles iam inhabitās. Sȝ ipſe ſpūs poſtu. ſm̄ eandē locutiōis figurā q̄ dr̄ apl̄s a dn̄o: Spūs loquit in vobis: ait hic apl̄us: Spūs poſtulat gemitibus. Non eñ ſpūſſctūs poſtulat aut gemit: q̄ſi indigeat: aut āguſtias patiat. Sed q: ipſe poſtulare nos facit: nobiſq; interpellādi ꝛ gemēdi inſpirat affectū. Adiutoriū igiť h̄ ſpūſſancti expꝛeſſum ē. Charitas eni q̄ p ſpm̄ ſanctū facta ē in nobis ipſa gemit ipſa orat: ꝯ hāc aures claudere nō nouit q̄ illā dedit. Sic ꝛ ſpūſſctūs poſtulat ꝓ ſanctꝭ: q: poſtulare ſctōs facit. Ita etiā ꝛ alibi ait aplꝯ: Nūc āt cognoſcētes deū: imo cogniti a deo ita dictū ē vt itelligamus deū in nobis feciſſe cognitionē ſuā. Quid eñ eſt ꝙ ait: Cogniti eſtiſ a deo. i. cognitores ſuos vos fecit. Facit eni nos deus cognoſcere ſe: vñ dicimur cogniti ab eo. f ❡ Inenarrabilibus. Quō eni enarret q̄ñ deſiderat qđ ignorat. Nec tñ oīno ignorat. Nā ſi penitꝰ ignoraret: nō deſideraret. Et rurſus ſi videret gemitibus nō q̄reret. g ❡ Scrutat. Nō q̄ſi q̄rēs qđ neſciat: cui nihil ē occultū. h ❡ Scimꝰ āt ꝛc. Quaſi nō ſolū h̄ facit ſpūſſctūs: ſȝ etiā facit oīa diligentibꝰ ſe ꝓuenire in bonū: ꝓſpa vł aduerſa. tales eni deꝰ ꝯſolat ꝓſpis: exercet aduerſis. ꝓſūt ei mala q̄ fideles pie pferūt vł ad emēdāda ſiue demēda pctā: vł ad exercendā ꝓbādāq; iuſticiā: vł ad demōſtrādā huiꝰ vite miſeriā. Quia eni mors carnis de pctō p̄mi hoīs originaliť venit: tñ bonꝰ eiꝰ vſus glorioſiſſimos martyres fecit. Ideoq; nō ſolū ipſa ſȝ ꝛ oīa ſecli mala remiſſis pctis remāere debuerūt: vt h̄ret hō cū q̄bꝰ ꝓ veritate certaret ꝛ vñ exercitaret ꝟtus fideliū. i ❡ Scōm ꝓpo. Quaſi ꝙ vocati ſūt nō aliūde ē q̄ȝ a p̄deſtinatiōe dei. Et inde ē ꝙ oīa coopat in bonū nō ex merito. Nā deꝰ p̄deſtinauit. i. p appoſitam grām p̄parauit vt ꝟbo p̄dicationis crederēt: illos q̄s p̄ſciuit. i. longe añ p̄nouit fieri ꝯformes filij q̄ eſt imago pr̄is vſquaq; eadē cū pr̄e. Vñ dr̄: Qui videt me videt ꝛ patrē. Et nota ꝙ iꝓpꝛie accipit ſic p̄deſtinatio de p̄nti. ſ. ꝓ grē appoſitōe p quā p̄parant ad recipiendū verbum. ꝓpꝛie aūt p̄deſtinatio eſt p̄ſcientia ꝛ p̄paratio beneficioȝ dei de q̄bus certiſſime liberant quicūq; liberant. k ❡ Predeſtinauit. Predeſtinatio igiť ē grē p̄paratio que ſine p̄ſciencia eſſe nō pōt. Sȝ p̄ſcit deus ꝛ que nō eſt ipſe facturus. i. mala. Quia ꝛ ſi ſunt quedā que ita pctā ſunt vt etiam pene ſint pctī: ſm̄ illud: Tradidit illos ꝛc. Non tñ pctm̄ dei eſt ſȝ iudiciū. Gratia eſt ipſius p̄deſtinationis effectus. Sciendū vero q: p̄parauit deus ꝛ malis ignem eternum. Illis vtiq; quos iuſte p̄parauit ad abluenda ſupplicia: nec tamen p̄parauit ad faciēda peccata. p̄parauit eni deus quod diuina equitas redderet: nō qđ hūana iniq̄tas admitteret. Non eni ſic p̄parauit ſanctos ad iuſticiam

G percipiendam

Marginal notes: †De pe. di. 4. c. hāc ſocietatem. ꝟ. qđ aūt i ea. — Mat. 10. c. — Gal. 4. b — Ibidem — G — †De pe. di. 2. c. talibꝰ et c. aplꝯs: et diſ. 4. c. ſi ex ho. ꝟ. ſic ꝙ — Joh. 14. b — Nota — R. 1. d

a ❡ ſpūſſctm̄. ❡ miſerias hēmꝰ vt aliȷ̄. ❡ vł in nobis. ❡ eſt vñ gemimus: nō ſolū ꝓ alijs.

a p̄mitias ſpūs hñtes† ꝛ ipſi itra nos g h

a ❡ pfectā. b ❡ nec dilatiōe nec aduerſis fra

b gemimꝰ adoptionē filioȝ dei expe c d

ctī. a ❡ ſcȝ a moꝛtalitate ꝯus empti a peccato. ❡ exponit que ſit illa adoptio.

ctātes rēdemptionē coꝛpis noſtri. e

a ❡ expectamꝰ nā certi ſumꝰ q̄ſi iā ſalui ſimus. b ❡ nō eni a nobis ſpes. ❡ res ſperata.

c Spē eñ ſalui facti ſumus. Spes f g

a ❡ nō ē ſubiecta ſpei ꝟtuti q̄ nō ē niſi ð nō apparētibus. b ❡ . i. de ea nō habet. c ❡ ſpes

aūt q̄ videt nōn eſt ſpēs. Nām qđ

eni de futuris ē. a ❡ cur vel quō. b ❡ ſperare dr̄. c ❡ q. qđ videt nō ſperat ſȝ qđ ñ videt: ꝛ ſi hoc eſt creſcit hoc meritum.

videt q̄s quid ſperāt. Si aūt qđ ñ

a ❡ ideo gemimꝰ q:. ❡ que eſt aduerſoȝ.

videmus ſperamus: pēr patientiā

a ❡ diu in varijs agentes. ❡ q̄ nō videmus. b ❡ nō ſolū in p̄dictꝭ adiuuat ſpūs: ſȝ ſilr̄. i. p

d expēctamus. Similitēr aūt ꝛ ſpūs h i

grāȝ ſuam. a ❡ docens ꝛ faciēs nos orare. b ❡ vel noſtrā. ❡ orēnis.

adiuuat infirmitātē nōſtrę opatio

a ❡ vt congruit. ❡ orare.

nis. Nā q̄d oremus ſicūt opoꝛtet: k

a ❡ ecce ifirmitas. b ❡ poſtulare fac. c ❡ ñ ꝯ

e neſcimꝰ: ſed ipſe ſpūs pōſtulat pꝛō l m

nos a ❡ . i. fac gemē plꝰ q̄ȝ dici poſſit tñ ꝓ h̄ exꝑtū patris deſiderio. b ❡ q̄ ſūt ð re ienarra

f nobis gēmitibus inenarrabilibus.

bili. a ❡ facit poſtulare ꝛ ipetrat. b ❡ vt ſciat etiā gemitꝰ ienarrabiles. ❡ approbet ꝛ iplet

g Quī aūt ſcrutat coꝛda ſcit q̄d de n o

a ❡ q̄d deſiderare faciat. ❡ qđ deꝰ vult.

ſidēret ſpūs: q: ſm̄ deum poſtulat p

a ❡ id eſt ſctōs facit poſtulare. ❡ loco ſctōȝ. b ❡ q. quō orare debeamꝰ neſcimꝰ: ſed. ❡ nos maioꝛes ꝛ doctoꝛes q̄ȝ auctoritati credēdū ē.

h pꝛō ſanctis. †Scimūs aūt qm̄ dili q

a ❡ ſeruādo mandatā. b ❡ p ſpm̄ vel coopeꝛat ſpūſſctūs. ❡ vel ꝓcedunt. c ❡ verum.

gēntibus deū oīa coōperant in bō r

a ❡ q. nō recedētibus ſȝ vſq; in finē pſeuerātibus. b ❡ nō meritū. ❡ dei. i. ſm̄ p̄ſciaȝ ꝛ p̄deſtinationē. c ❡ p p̄dicationē. ❡ vel interius.

i nū: his qui ſm̄ ꝓpōſitū vōcati ſūt s

a ❡ ad ſctitatē. b ❡ oīa in bonū p̄ſcire ꝛ p̄deſtinare ꝛc. c ❡ h̄ eſt ſm̄ ꝓpoſitū. d ❡ in p̄ſciētia apud ſe ab eterno p̄parauit. ❡ elegit ad ꝓmiſſa pꝛemia vocari.

k ſāncti. Naȝ q̄s p̄ſciuit ꝛ p̄deſtināuit t

A a ❡ Primitias ſpūs hñtes. i. ſpūſſctm̄ i maioꝛi plenitudie. b ❡ Et ipſi itra nos ge. exiſtētꝭ i tribulatiōibꝰ. c ❡ Adoptionē filioȝ dei. i. p̄miū qđ reſruat filius adoptiuis. d ❡ Expectātes. patiēter. e ❡ Redēptiōeȝ coꝛ. nr̄i. q: tūc fiet coꝛpꝰ imoꝛtale: ꝛ ſic redimet a coꝛruptione. f ❡ Spe eni ſal. fac. ſu. ꝛ ñ re q̄dmu ſumꝰ in hac vita: qđ ꝓbat ꝯñr dicēs: g ❡ Spes āt q̄ vi. nō ē ſpes. q. d. ex q̄ nō videmꝰ deū clare ſumus in dei expectatione. h ❡ Silr̄ āt. Poſt q̄ȝ oñdit bonū qđ ꝯſequunt q̄tuȝ ad habitū adherētes ipſi xp̄o: h̄ ꝯñr idem oñdit q̄tū ad actū meritoriū. ꝛ p̄mo in actu intellectꝰ. ſcđo in actu effectꝰ ibi: Scimus āt. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ orō ē expꝛeſſio deſiderij. ꝛ iđ ē actꝰ intellectus ꝓpoſito tñ actu volūtatis: ꝛ q: incerte ſunt ꝓuidētie nr̄e: Sap. ix. d. iđ freq̄nt deſideramus ꝛ petimus: qđ tñ nō ſemper expedit nobis. vñ etiā paulꝰ petijt amotionē ſtimuli. ij. Coꝛ. xij. qđ tñ nō expediebat ſibi: ꝓpť qđ nō fuit exauditꝰ. adherētes āt xp̄o dirigunt in petēdis a deo. ꝛ h̄ ē qđ dr̄: Silr̄ āt. i. cū p̄cedētibus bonis q̄ habemꝰ xp̄o adherendo: habemus etiā ea q̄ ſequunt: i ❡ Et ſpūs adiuuat ifir. nos dirigēdo ſi adhereamꝰ xp̄o: quia qui adheret chꝛiſto vnus ſpiritus eſt cum ipſo. k ❡ Nam quid oremus ſic opoꝛtet. i. ſicut expediens ad ſalutem eſt. l ❡ Neſcimus. ꝓpꝛia virtute ſȝ frequenter in hoc deficimus: ſed hunc defectum ſupplet ſpūſſanctus. Ideo ſubditur: m ❡ Sed ipſe ſpūs poſtulat p nobis. i. poſtulare nos facit: ſicut Geñ. xxij. c. dixit abꝛae dominus: Nunc cognoui ꝙ timeas dñm. i. alios cognoſcere feci. n ❡ Qui auteȝ ſcrutatur coꝛda: ſcilicet deus pater. o ❡ Scit quid deſideret. i. ſcire facit. vna eſt eñ ſciencia patris ꝛ filij et ſpiritusſancti. Alio modo exponit p̄s iſta de ſpiritu angelico nobis dato ad cuſtodiam qui dirigit nos in orando ꝛ in alijs actibus bonis. ꝛ ſic exponitur littera iſta ſic: Similiter autem ꝛ ſpiritus angelicus adiuuat infirmitatē noſtram nos dirigendo q̄tum ex ſe eſt: quia ſollicitus eſt de noſtra ſalute. Nā quid oremus ſicut opoꝛtet ad ſaluteȝ. Neſcimus: ꝓpter intellectus noſtri ꝑplexitatem. Sed ipſe ſpiritus poſtulat ꝓ nobis: preces noſtras offerēdo deo Tobie. xij. c. Quando orabas cum lachꝛymis ꝛ ſepeliebas moꝛtuos ꝛc. Sequitur: Ego obtuli orationem tuā domino. Gemitibus inenarrabilibus. p hoc deſignatur deſiderium angeloꝝ de ſalute hominum quod eſt inenarrabile a nobis: eo ꝙ non eſt cognoſcibile nobis pfecte. Qui autem ſcrutatur coꝛda. ſ. deus. Scit quid deſideret ſpiritus. Quia mens angelica ē ſibi totaliť manifeſta. p ❡ Quia ſm̄ deū. i. ſancte ꝛ oꝛdinate. Poſtulat ꝓ ſanctis. q ❡ Scimus aūt. Hic ꝯñr oſtendit bonum adherentiū chꝛiſto in actu volūtatis qui eſt diligere p quem alia bona dirigunt in deū. ꝛ ſic dicit: Scimus qm̄ diligētibus deū. dilectiōe charitatiua ꝛ pſeuerāter. r ❡ Oia coopant in bo. his q̄ ſm̄ ꝓ. i. p̄deſtinationē. s ❡ Vocati ſūt ſcti. in p̄nti p grāȝ ſanctificātē. Iſtꝭ eni ꝛ pctā in bonū ꝓueniūt: q: foꝛtioꝛes ꝛ cautioꝛes reſurgūt: ꝛ etiā in glīa ad bonū coȝ facit pctōȝ memoꝛia: ſicut cicatrices ad glīam militis qui finaliter in bello triumphauit. eis vero qui diligūt deū ſm̄ p̄ntē iuſticiā tm̄ pctā nō ſic cedunt ad bonū coȝ. Ideo ſubdit: t ❡ Nā quos p̄ſciuit ꝛ p̄deſtinauit. ꝛ nō alios.

Marginal letters: G — Diuiſio — b

A Conformes

B pcipiēdā ſicut ꝓparauit iniq̄s ad iuſticiā
amittēdā: q2 prauitatis ꝓparatoꝛ nunq̄
fuit. Hec igiẗ regula in cōmuni eſt te/
nēda. Pctōres ī pctis pſcitos eē nō ꝓ
1.Co.15.f paratos: penā aūt eē ꝓparatā ſm ꝙ pſciti
ſūt. a ¶ Imaginis. Ut portemus
imaginē celeſtꝭ ſicut portauim⁹ imaginē
terreni. b ¶ Ut ipſe ſit pmo. Quia
ante oēm creaturā nō fact⁹ ſ3 nat⁹ eſt.
Et q2 primus ſine pctō nat⁹: ⁊ primus
impaſſibilis reſurgēs: ī q̄ h3 fratres.
Nā ſm id ꝙ vnigenitus eſt nō habet
frēs. Scdm id aūt ꝙ primogenit⁹ eſt
frēs dignatus eſt vocare oēs q̄ p eī⁹
primatū in dei gratia renaſcunẗ.
Vocatio duplex c ¶ Vocauit. Vocatio exterioꝛ fit p
pdicatores ⁊ eſt cōis bonoꝝ ⁊ maloꝝ.
Interioꝛ vero tm̄ electoꝝ: de exteriori
Mat.22.b diciẗ: Multi ſūt vocati: pauci vero ele
cti. Vocatione impleẗ predeſtinatio.
Vocare eſt cognitionē de fide adiu/
uare: vel cōpungere eū quē ſciat audi/
re: ⁊ hoc ē electoꝝ tm̄. d ¶ Magni/
ficauit. hoc de pſcitis: de aliis nō: et
ſi ad tp̄s videanẗ: tamē quia nō pma/
nent nō magnificanẗ. Magnifica/
uit. i. magnificabit. hoc aūt futurū eſt
ſed diciẗ pteritum: q2 diciẗ feciſſe que
ab eterno diſpoſuit facere. vnde Eſa/
Eſa.44.a. ias: Qui fecit que futura ſunt. Tali/
bus oia in bonū: etiā qui deuiant vt
inde cautiores: ⁊ in ſe nō fidentes.
¶ Sūt h̄ quattuoꝛ memorata pdeſtia
tio: vocatio: iuſtificatio: magnificatio.
Vnū ē ī deo: ⁊ tria ī nobis. Predeſti/
natio enī nr̄a nō in nob ē ſ3 ī occulto
apd ip̄m in eī⁹ pſcia. Tria vo reliq̄ in
nob ſunt. e ¶ Si de⁹ p no. Prede
ſtinādo nō exiſtentes vocādo adūſos.
Iuſtificādo pctōres: gl'ificando morta
B les. f ¶ Tradidit. Aug⁹. Diciẗ q2
paẗ tradidit filiū: verū auctoꝛ calicꝭ hu
Eph.5.b ius ē etiā ip̄e q̄ bibit. Vn̄ aplſ: Chri/
ſtus dilexit nos ⁊ tradidit ſemetip̄m p
nobis. Si ḡ paẗ filiū tradidit ⁊ fili⁹ ſe
ip̄m. Iudas q̄d fecit: paẗ tradēdo filiū
bn̄fecit: fili⁹ tradēdo ſeip̄m bn̄fecit. Iu
das tradendo mgr̄m p auaricia male
fecit. Nō enī qd̄ nobis pſtitū eſt d̄ paſ
ſione xp̄i malicie iude deputabiẗ: habe
bit ille mercedē malitie: xp̄ſ laudē grē.
g ¶ Oia. Min⁹ eſt nobis oia dare
q̄3 nr̄i cā morti illū tradere. Omnia ſu
perioꝛa de⁹ trinitas. ſ. ad videndū ſiue
fruendum. Equalia angeli q̄b⁹ equa/
bimur ī futuro ad cōuiuendū: ⁊ ſi mō
inferiores. Inferioꝛa quoq3 nr̄a ſunt
ad dominādū. Et ſimiliter q̄dam etiā
ſuperioꝛa: vt ſblimes angeli ⁊ vniuer/
ſa miniſteria celeſtia nr̄a ſunt: nō do/
minio ſed vſu ſicut res dn̄i famuloꝝ ſūt
ad victū: vel ornamētū: vel aliud hu/
iuſmodi. h ¶ Quis ac. Niſus dia
boli accuſatio d̄r: i ¶ Ad dex. dei.
In honoꝛe q̄ de⁹ cuius poſtulatio nō
pōt cōtemni. k ¶ Interpellat. Dū
q̄tidie hoīem quē aſſūpſit ⁊ graue ge/
nus mortis quod pro nobis ſuſtinuit
vultui paẗno offert. l ¶ Sicut ſcri
ptū ē. Q. aliquis diceret: Cur iſta cō
memoꝛas ſūt ne nobis hec mala? Re
ſpōdet. Vtiq3 iſta mala ſunt nobis ſi/
Ps.43.d cut ſcriptum eſt: Quia ppter te morti/
ficamur ⁊c. ppter te cauſam notat ſi/
ne qua coꝛona martyrii nō redditur ⁊
martyrē enī nō facit pena ſ3 cauſa: q2
ip̄e p nobis paſſus ē vt et nos ppter
ip̄m patiamur: ſ3 ī his oib⁹ ⁊c.
Nec3 an/

a ¶ ī puritate viteīmō h̄ret p⁹ ī btitudine
a cōfoꝛmes fieri imagis filiẏ ſui: a
a ¶ ꝯfoꝛmes: ita vt. b ¶ iure hereditā/
tē pr̄is obtinēs ⁊ aliis dupplicē qd̄ prio/
b ut ſit ipſe priōgenit⁹ ī multꝭ fra b
genitoꝝ eſt. a ¶ qd̄ fuit anteq̄3 eſſem⁹.
b ¶ quis ante aduerſos.
trib⁹. Quoſ āt pdeſtiauit: hōs c
a ¶ q2 ꝓparati erāt ī pſcia. ¶ p pdicatores
¶ aduerſos. b ¶ ſm ꝓpoſitū q2 ſūt: ⁊ h̄
c ⁊ vōcauit. Et q̄s vocauit ipōs d
electi vocati exteri⁹. a ¶ remiſſiōe pctōꝝ
⁊ bona opatiōe. b ¶ dū pctōres eēnt.
⁊ iuſtificauit. Quos aūt iuſti/ e
a ¶ ī genere ꝯtatis vl' etna remūeratio
ne. ¶ vt filii deo ſint. ¶ ⁊ h̄ futurū.
d ficauit: illos et magnificauit:
a ¶ ꝯ hec vel ad hec aſpiciētes vel bn̄fi/
cia dei ſapiētes. ¶ cū hec oia pſtitis.
e Quid ḡ dicem⁹ ad hec: Si de f g
a ¶ vt pdictū ē. b ¶ null⁹ p̄ſus pōt no
cere ſ3 coopaẗ ī bonū. c ¶ de⁹ ē p nob q̄
pter alia filiū dedit p nobis: ¶ nullus
us p nobis: quis ꝯ nos: Qui h i
ꝯ nos: q2 dedit nob oia. a ¶ ꝯſubſtātia
etiam ꝓprio filiō ſuo non pe/ k
li. a ¶ p pctōribus ꝙ mai⁹ eſt. ¶ p re
percit: ſed prō nobis omnib⁹
peratiōe nr̄a. a ¶ ſi dedit filiū quō pōt
negare quin oia cū illo.
f tradidit illum. Quōmodo nō l
a ¶ qd̄ minus. ¶ in pn̄ti iuſticiā: ⁊ poſt
vitā eternā ſupioꝛa inferioꝛa equalia.
g etiam cum illo ōmnia nobis
a ¶ ⁊ cū h̄ ita ſit null⁹ accuſatio nocet.
b ¶ ita vt ſit.
h donauit: Quis accuſabat ād m
¶ vt noceat. a ¶ q̄s pſciuit. b ¶ ali⁹
nō pōt: de⁹ nō vult q2 ipſe ē q̄.
uerſus ēlectos dei: Deus ē q̄ n
a ¶ cū null⁹ accuſet. b ¶ q̄ poſſit infer/
re mortē. ¶ null⁹ poterit inferre q̄ velit:
ſol⁹ enī xp̄s poſſet ſ3 nō vult.
iuſtificat. Quis eſt qui ꝯdem o
a ¶ nūq̄d. b ¶ p illis. ¶ vult dānare.
net/ chriſtus ieſus q̄ mōꝛtuus p
a ¶ dico mortu⁹. b ¶ qd̄ mai⁹ ē vt ⁊ nos
reſurgam⁹. c ¶ ⁊ qd̄ maximū ē. ¶ ī ho/
eſt: immō qui ⁊ rēſurrexit/ qui
nis potioꝛib⁹. a ¶ pr̄is. b ¶ medi⁹ iter
i eſt ad dexteram dei: qui etiam
deū ⁊ hoīes. a ¶ repſentatiōe hūana.
¶ nō voce ſ3 miſeratiōe. b ¶ ⁊ cū ita
k interpellat p nobis: Quis ḡ q
ſint. a ¶ Nunquid hec aduerſa.
ſepārabit nos a charitate xp̄i.
a ¶ coꝛpoꝝ afflictio. b ¶ mētꝭ anxietas
Tribulātio: ān anguſtia. an p r
¶ d̄ loco ad locū. ¶ penuria cibi. ¶ ve/
ſecutio: an fames: an nuditaſ:
ſtit⁹ pēuria. ¶ appat⁹ mortꝭ. ¶ ip̄a mors
l an piculū: an gladi⁹. Sic ſcp
a ¶ q2 tibi inſepabiliter adheremus.
tū eſt: † Quiā ppter te morti/ s
¶ variis tormētꝭ. a ¶ tota vita. b ¶ ſi
ne reſpectu miſericoꝛdie.
ficamur tōta die: ēſtimati ſu/ t
¶ que nō ꝓſunt niſi occiſe.
mus: oues occiſionis. Sed in
a ¶ tribulatiōib⁹ ⁊ tormētꝭ poſiti. b ¶ ſu
pioꝛes efficimur. c ¶ nō ppter nos.
bis ōmibus ſuperāmus: prō/

A a ¶ Cōfoꝛmes fie. imagi. fi. ſui. C
q2 filiatio adoptiua dei ē q̄dā ſimilitudo fi/
liatōis naturalis diuie. b ¶ Ut ſit ip
ſe ⁊c. i. fidelib⁹: q2 nō cōfundiẗ eos frēs
noīare Heb. ii. Sciendum aūt ꝙ cū d̄r
ſic: Quos pſciuit ⁊ pdeſtinauit: pſcia nō
accipiẗ h̄ put opponiẗ pdeſtinationi: ſicut
dānādi dicunẗ pſciti: ſed accipiẗ put eſt
pambulū ad pdeſtinationē. Electi enī a
deo. pcognoſcunẗ ab eo: q2 nō eligit ig/
noꝛans ⁊ a caſu: tn̄ nō eſt ibi pceſſio nuſi
rōnis tm̄: q2 ad pdeſtinationē eternā ſe/
quūẗ alia bona q̄ pdeſtinatis in tpe cōfe
runẗ. iō ſubdiẗ: c ¶ Quos aūt pde/
ſti. hos ⁊ vo. p fidē ad ſe liberū arbitri
um trahēdo. d ¶ Et quos vo. ip. et
iuſti. p gratiā. e ¶ Quos aūt iuſti.
illos ⁊ magni. p gloꝛiā: q2 gratia ē ar/
ra aie. f ¶ Quid ḡ dicem⁹. Poſtq̄3
oñdit magnitudinē boni adherētiū xp̄o.
hic ꝯñr oſtēdit hui⁹ boni certitudinē: q2
nō pōt ab electis amoueri p violētiā. iō
ſubdiẗ: g ¶ Si de⁹ p no. ⁊ accipiẗ h̄
ſi p quia: quia deus eſt p electis.
h ¶ Quis ꝯ nos. q. d. nullus: q2 nul/
lus pōt reſiſtere ptāti diuie: ⁊ ꝙ ſit p ele
ctꝭ: ꝯñr oñdit dicēs: i ¶ Qui etiā p/
prio fi. ſuo. naturali. k ¶ Nō peper
cit ⁊c. ⁊ maxie dilectione ad electos.
l ¶ Quō nō ⁊c. argumētū ē a maioꝛi.
Itē pdictū bonū ñ pōt tolli ab electꝭ p ac
cuſationē. iō ſbdiẗ: m ¶ Quis ac. ad.
elec. dei. ī iudicio finali. q. d. null⁹: ⁊ ſb/
diẗ cā: n ¶ De⁹ ē q̄ iuſti. ſentētiādo p
electꝭ. iō ps aduerſa demonū non aude/
bit mutare: nō etiā p modū dānatiōis.
iō ſbdiẗ: o ¶ Quis ē q̄ ꝯdē. q. d. nul
lus. ⁊ ſubdiẗ rō: p ¶ Chriſt⁹ ie. ⁊c. in
terpellit p nob. apd̄ pr̄ē oñdēdo lat⁹ et
vulnera: ⁊ ſic tolliẗ ois ꝯdēnatiōis cā.
D q ¶ Quis ḡ. Poſtq̄3 aplſ oñdit ꝙ xp̄o
ſit adherēdū: h̄ ꝯñr oñdit hui⁹ adherētie
modū q̄ d3 eē firm⁹: quā firmitatē oñdit
tripliciẗ. p2io ex pte coꝛpis. ſcdo ex pte aie.
ibi: Cert⁹ ſū. Ex pte vo coꝛpis appet fir/
mitas adheſiōis qn̄ d̄s p nulla paſſione
illata coꝛpi ſepaẗ a xp̄o: ⁊ pōit aplſ ſeptē
paſſiōes q̄ꝝ maxia eſt moꝛs: q2 ē vltimū
terribiliū ī vita pn̄ti ſm Phm. iō pōiẗ vlti Phus
mo cū d̄r: An gladi⁹. Alie ſūt diſpoſitiōes
ad mortē: aliq̄ tn̄ ꝓpinq̄: ⁊ alie magꝭ re/
mote. Iter ꝓpinq̄s ē pbabilitas mortꝭ i/
minētꝭ q̄ dupliciẗ accipiẗ. Vno mō q̄tū ē
ī re ⁊ q̄tū ad h̄ d̄r: An piculū. Alio mō
q̄tū ē ī appbēſiōe aie: ⁊ q̄tū ad h̄ d̄r:
r ¶ An angu. Diciẗ enī q̄s anguſtiari
qn̄ ē in arto poſit⁹. Paſſiōes vo magis
remote ⁊ diſpoſitiōes ad mortē ꝯtingūt
ppẗ ſubtractionē neceſſarii ad vitā. ſ. ali
mēti ⁊ tegumēti: ⁊ q̄tū ad hec duo diciẗ
An fames an nuditas: vl' ꝯtingūt ppẗ
illationē nocumēti: qd̄ q̄dē nocumētū cō
ſideraẗ dupliciẗ: Vno mō vt ē ab hoſte.
⁊ q̄tū ad hoc d̄r: An pſecutio. Alio mō
in q̄tū recipiẗ in coꝛpe patiētis: ⁊ ſic d̄r:
Tribulatio. Aplſ aūt in ſcribēdo nō cu
rauit multū de tali oꝛdine artificiali: ſed
dimiſit h̄ expoſitoꝛib⁹: ꝙ ſit talia patere
tur ſancti oñdit īducēs ad h̄ auctoꝛitatē:
Ps. lxiii. d s ¶ Quia ppẗ te moꝛ. i.
ad mortē p afflictiones ⁊ tormēta duci/
mur: ſicut pꝫ in martyrib⁹. t ¶ Eſti/
mati ſumus oues occiſi. ſquaꝝ occi/
ſio reputaẗ vtilis p lana ⁊ carnib⁹ habē
dis: ſic tyrāni bona martyꝝ rapiebāt: et
cū h̄ obſequiū ſe pſtare deo reputabant
Ioh. xvi. a. Venit hoꝛa vt ois q̄ īterficit
vos arbitreẗ obſequiū ſe pſtare deo.
Certus ſum

k a ¶ Neq; āge. neq; p̄n. neq; vir. Vi ordīes accipiunt de mal' āgel: ꝛ de bonis si fieri posset. b ¶ Neq; alti. neq; ꝓ.
Pro.30.b Ambro. i. nec ꝓſpa vl' aduersa. vñ Salomō: Diuitias ꝛ paupertates ne dederis mihi: ne repletus mēdax fiā: vel paup rapiā: ꝛ periurē nomē dei. Multi peccāt altitudīe: multi necessitate: ꝯ h̄ ꝑponit achaz in esaia q̄ nolebat petere si-
Esa.7.b gnū neq; in alto: neq; in ꝓfundo. Remediū de xp̄o: q̄ neq; elatus ptāte q̄ cōlis p̄ri: nec turbat' de eiectiōe mortis: q̄ est signū in alto ꝛ in ꝓfundo: ne ille vl' regia ptāte extolleret: vel erūna turbaret: sic tūc erat ꝓ bello assyrioꝝ.

Veritatem dico. Ca. IX
Nō nihil pōt separe: sz olim fui separ' vñ mō doleo et sic mala iā in bonū ꝯuertunt. Veritatē dico. Amb. Quia ꝯ iudeos loq̄ visus est: affectū suū circa eos ōndit: qd̄ iurādo firmat. Dolet gen' suū bñficio xp̄i p̄uari. Optabā ait: nō opto: q: scit se talē nō posse a xp̄o separi: tñ affectū circa illos ōndit: de q̄bus multa p̄conia enūerat: vt olīus ꝓ eis dolorē incutiat: qui tanto peiores sunt gētilibus: q̄ p̄rogatiuā patrū ꝛ ꝓmissionis pdiderūt. Peius enī malū est dignitatē pdidisse q̄ nō habuisse. Sz hoc est inquit qd̄ deus dixit sumꝰ: vt nō filij carnis sint semen abrae: sed q̄ fidē habēt p quā natus est isaac: isaac in typo christi. Iacob ꝛ esau duoꝝ populoꝝ. Iob fuit ex filijs esau: quintus ab abrā: hoc est nepos esau.

Ni. de ly.

h Pro fra
k a ¶ Certꝰ sum. Hic ꝯñr ōndit firmitas ex pte aīe in h̄ q̄ nō est sepabil' a xp̄o p aliqd̄ illatū sibi: cuiusmodi est deceptio q̄ aliqñ ꝓuenit ex pte illius q̄ de-
f cipit: eo q̄ ē in passiōe positus: sicut timens ad modicū strepitū credit irruere hostes. maxie ṽo passiones sunt timor mort' ꝛ amor vite. ꝛ q̄tū ad ista d̄r: Certus sū enī: q: neq; mors. i. timor mort'. b ¶ Neq; vita. i. amor vite. aliqñ ꝯtingit deceptio ex pte decipientis: eo q̄ multū credit eius dictis. ꝛ hoc remouet dicens: c ¶ Neq; angeli. q̄ sunt de infimo ordine prime hierarchie. d ¶ Neq; p̄ncipat'. q̄ sunt de tertio ordine eiusdem hierarchie. ꝛ sub istis intelligunt archāgeli q̄ sunt de medio ordīe. ꝛ dicunt archāgeli: q̄si p̄ncipes angeli. ab archos qd̄ est princeps. e ¶ Neq; ṽtutes. āgeli sunt d̄ scd̄o ordīe medie hierarchie. ꝛ sub istis itelligunt ptātes q̄ sunt de īfimo ordīe eiusdem hierarchie. Istos āt āgelos exp̄mit aplſ: q: sunt de q̄nq; ordinibꝰ q̄ꝝ officia sonāt in misteriū circa nos. Angeli ṽo de q̄ttuor ordinibꝰ supioribus sunt assistētes deo. q. d. aplſ: Quis āgelis q̄ mittunt in misteriū est multū credēdum: tñ nō possent separe a charitate xp̄i p aliquā deceptionē. nō est aūt p hoc intelligēdū q̄ angeli sancti velint nos decipe sed q̄ si vellent non possent. Aliq̄ enī ꝓpositio ꝯditionalis est vera cuius vtraq; ps est falsa ꝛ impossibilis sicut ista: si hō volat hz alas: ꝛ sic est in ꝓposito. ꝛ p talē modū dicit aplſ Gal. i. b. Licet nos aut angelus d̄ celo euāgelizet vobis p̄ter q̄ qd̄ euangelizauimus vobis anathema sit. f ¶ Neq; instātia. i. quecūq; p̄ntia non poterunt nos separe a charitate xp̄i. de p̄terito nō facit mentionē: q: non faciūt in hoc difficultatē. Aliqñ ṽo ꝯtingit deceptio p demonē: q: aliqñ decipit ptāte: d̄ qua d̄r Iob. xli. d. Nō est ptās sup terrā q̄ compet ei. quā excludit dicens: g ¶ Neq; fortitudo. Aliqñ ṽo mēdositate ꝓmittēdo maiora q̄ possit facere: sic xp̄o homini Matth. iiij. b. Hec oīa tibi dabo si cadens adoraueris me. qd̄ excludit cū d̄r: h ¶ Neq; altitudo. a demone ꝓmissa aliqñ ṽo malicia occulta. qd̄ excludit ibi: i ¶ Neq; ꝓfundū. s. malicie demonis. ꝛ vt omia generaliter excludat subdit: k ¶ Neq; creatura aliq̄ poterit ꝛc̄. ꝛ loquit h̄ aplſ de p̄destinatis. ꝛ q̄tū ad desperationē finalē: q: lz peccent aliqñ: tñ semp in charitate xp̄i moriunt.

¶ In ca. viij. vbi d̄r: i pos. Nullꝰ ei dānat nisi ꝓ pctō origiāli.

Additio. j.

Licet enī sctī p̄res descēderūt ad limbū ꝓ pena p adā incursa: nō tñ ꝓpter hoc dicēdi sunt dānati ꝓut videt dicere postil. tales enī fuerūt a deo p̄destinati. ꝛ sic fm̄ ꝓpositū eternū sunt vocati sancti.

¶ In eo ca.

a ¶ cuiꝰ bñficiū supat p̄dicta. b ¶ supamꝰ
pter eū qui dilexit nos. Certus a
dico. a ¶ ex ꝓmissiōe eiꝰ dicētis: nō te deserā neq; derelinquā. b ¶ quā minant.
sum enim: quia neq; mors: neq; b
¶ ꝓmissa. ¶ minor ordo. ¶ mediocris.
a vita: neq; angeli: neq; p̄ncipatꝰ: c d
a ¶ maior q̄ miracla fac. b ¶ p̄scia bōa vl'
neq; virtutes: neq; instātia: neq; e f
mala. a ¶ bōa vl' mala b ¶ violētia alicuiꝰ
c ¶ hūane potestatis vel eleuatio sathane.
b futura: neq; fortitudo: neq; alti- g h
a ¶ sapia alicuꝰ. ¶ vl' si diabolꝰ mōstret infernū vel minet p̄cipitiū. b ¶ vl' noua: vt equꝰbipes si fiat vt fel' lānes ꝛ mābres.
tudo: neq; ꝓfundū: neq; creā- i k
¶ alia a predictis.
tura aliqua poterit nos separe a
a ¶ q̄ eū diligimꝰ. b ¶ q: oībꝰ melior deus. c ¶ nob. d ¶ deꝰ charitatē suā i xp̄o nobis ōndit: quē ꝓ nob tradidit. ¶ nō a nobis.
charitate dei: que est in xp̄o iesu
dño nr̄o. Ca. IX
¶ positus
Veritatē dico i xp̄o ie- l
¶ in aliqua parte.
e ¶ ꝛ si vos nō creditis.
su: nō mētior: testimoniū p̄hibente

¶ In eo. ca. vbi d̄r in postil. De pctō. i. d̄ seipso facto hostia ꝓ pctō. b

¶ Additio. ij. Qd̄ d̄r: De pctō dānauit pctm̄: pōt aliter exponi ꝛ vt videt magis ꝓprie. Pro q̄ sciendū q̄ crucifigētes xp̄m maximū pctm̄ cōmiserūt: vt est manifestum: de q̄ pctō deꝰ deleuit. i. abstulit pctā nr̄a. ꝛ h̄ est qd̄ d̄r: De pctō. i. de passiōe xp̄i qd̄ maximū pctm̄ fuit respectu inferētiū. Dānauit pctm̄. i. deleuit ꝛc̄. vt in postilla. q̄ q̄dē expositio vl' det magis ꝓpria q̄tū hec dictio pctm̄ vniformit' accipit vtrobiq;. ꝛ ꝯtinuat ad p̄cedētia sic. Nā possibile erat legi naturali seu scripte q̄ ex pctō qd̄ est q̄dā trāsgressio leg' eliceret bonū redēptionis: sz h̄ ad solū deū ptinet q̄ adeo est bonꝰ vt etiā ex mal' bonū eliciat fm Aug'. ꝛ hoc ē qd̄ dicit: Nā qd̄ impossibile erat legi deus filiū suū mittēs de pctō dānauit pctm̄. ¶ In eo. ca. vbi dicit in postilla: In q̄ clamamus. i. de um vocare possumus.

¶ Additio. iij. Qd̄ d̄r: In q̄ clamamus abba pr̄. ferri pōt ad duas nationes q̄bus scribebat. s. ad iudeos ꝛ gētiles. Iudei enī vocabāt deū abba in sua ligua: romāi ṽo pr̄ in sua ꝛc̄.

Replica.

In ca. aūt. viij. vbi dicit postil. Or dinatio est ꝓ mortali vel originali pctō: aut ꝓ pena incursa p adā. Burg. vult nō debere dici p̄res ad limbū descendētes dānatos: q: fuerunt p̄destinati. Ad hoc dicendum q̄ p̄res illi vsq; ad mortē xp̄i fuerūt p sniaz ꝛ cyrographū deputati ad penā dāni: q̄ snia dici pōt dānatio q̄uis non eterna. ¶ In eo. ca. vbi d̄r: De pctō dānauit pctm̄. postil. sic glo. exponit q̄ xp̄s de pctō. i. de seipso hostia ꝓ pctō facto dānauit pctm̄. q̄ aūt hostia ꝓ pctō pctm̄ d̄r ꝓbat p illud Osee. iiij. b. vbi d̄r: Pctā ppl'i mei comedēt. i. hostias ꝓ pctō comedēt. Bur. āt dicit magis ꝓpriū esse expositionē vt pctm̄ teneat vniformit': vt de pctō iudeoꝝ crucifigētiū dānauit pctm̄. sz ista expositio Burg. videt ꝯ rōnē: nā nihil eiusdē rōnis est destructiuū suup̄ius. nā sic vnūquodq; inq̄tū tale naturalit' est ꝯseruatiuū suup̄ius: ita nihil est destructiuū cuiuscūq; nisi sit ei aliq̄ genere oppositiōis oppositū. Valde igit' improprie oportet dici pctm̄ destruere pctm̄: tenēdo pctm̄ vniformit'. grāmatici enī ꝓprietatē taliū orōnuꝫ saluare volētes vtunt relatiuo diuersitatis nō idēptitat': vt mulier saluauit q̄ dānauit. sic p hoiez mors: ita p hoiem resurrectio mortuoꝝ. Oportet igit' h̄ pctm̄ nō accipi vniformit': nā passio xp̄i practicata ē a deo ꝛ a iudeo: vt a deo fuit ꝛ ē optima: vt a iudeo ē pessima: vt a deo habuit rōnē saluatiuū et pctī destructiuū: nō āt vt a iudeo: q: sic fuit malū: malū aūt nō destruit malū ꝓprie ꝛ vniformit' sz potiꝰ auget. Nec valet declaratio Bur. q̄ dič q̄ solꝰ deꝰ adeo bonꝰ ē vt sciat elicere bonū ex mal' iudeoꝝ crucifigētiū: qd̄ erat ipossibile legi vt in ipsa ex pctō qd̄ ē ipiꝰ legis trāsgressio eliceret bonū redēptiōis. Illa enī declaratio falsificat lrāz aplī: nā si deꝰ ex maiori malo. s. iudeoꝝ crucifixiōe sciuit elicere bonū redēptiōis: sciuit d̄ idē ex miori malo. s. leg' trāsgressiōe. Dič āt lrā aplī h̄ legi ipossibile: qd̄ falsuz esset fm Burg. iterp̄tationē: q: deꝰ pōt ex q̄cūq; malo elicere qd̄cūq; bonū. Meliꝰ igit' ꝛ ꝓprie magī ꝛ postillator exponit illū passuz/ dicēs: Impossibile erat legi vt p legē q̄tūcūq; obſuatā destrueret malū q: lex ōndit: pctm̄ nō tulit. iō deꝰ filiū suū mittēs i silitudinē carnis pctī factꝰ ē pctm̄. i. hostia ꝓ pctō: ꝛ h̄ pctō dānatū. i. deletū ē pctm̄. ¶ In eo. ca. vbi d̄r: Abba pr̄. Bur. dič esse abba nomē hebraicū: sz Marci. xiiij. dič esse nomē syr: ita etiā pōt esse grecū qd̄ ibidē videbat reſ̄pōdere postil. ꝛ in h̄ ca. allegat suū corruptoriū: Ero. xxxij. vbi etiā vide corruptionē eiusdē. Ca. IX

Veritatē dico. Postq̄ ōndit aplſ cessationē leg' factā p xp̄m ꝛ q̄ ei ē totalit' adherēdū. ne p h̄ videret iudeos derelinq̄re tāq̄ exosos. iō ꝯñr h̄ ōstēdit erga eos suū affectū. ꝛ hoc tripliciter. primo dolendo de eoꝝ obstinatione. scd̄o orādo ꝓ eoꝝ ꝯuersione: ca. x. tertio cōpescēdo gētiles ab eoꝝ insultatione: ca. xj. Prima in duas: q: p̄mo ōndit suū affectū. scd̄o remouet incidens dubiū: ibi: Nō Diuisio Affectꝰ aplī ad iudeos

k aūt. Circa

A a ¶ Pro fratrib⁹. Uel ꝓ his retrahēdis q̄ nō ſūt frēs ī fi/de q̄ iūt ⁊ cognati mei: ⁊ ita grauiꝰ peccabā. b ¶ Nō autē ꝙ exci. ⁊c̄. Cōſolaſ dolorē ſuū aplꝯ: hos olim deꝰ ſaluandos nō decreuit: pſciꝰ: nō ꝑſonaꝝ acceptor. Nullū eī dānat anq̄ Act.10.c peccet: nullū coronat anq̄ vincat: ſ pſcia diffinitū habet: q̄lis vniuſcuiuſq; futura ſit volūtas: ex q̄ dānet vl' coronet. Quia dolebat d̄ iudeis ꝯſolaſ ſe iueniēs: ſcitū nō oēs eē ſaluādos ſꝫ tm̄ ſiles iſaac. In his oñdit ꝙ ſo/la gr̄a dei faciet filios dei. Nō āt exci. ver. dei. Dicit ꝙ ꝓmiſſio eterne heredi/tat' facta ē iudeis: ſꝫ q̄ ipi ex magna pte nō crediderūt: videbaſ v̄bū dei nō eſſe īpletū. Ad qd̄ rñdet: etſi ī q̄buſdā nō eſt īpletū: ī aliis tñ.ſ.ī gētibꝰ credētibꝰ iple/tū ē: q̄ mō veri ſūt filii abrae. Nō āt ex.
Dei verbū excidere
Quaſi etſi ita laborauit: etſi nō oēs cre/dāt: nō tñ excidit v̄bū dei: vel nō dico ꝙ exciderit. Uerbū dei excidere ē ꝓmiſſa nō iplere. c ¶ In iſaac.i.in xp̄o vocā/te gr̄a ꝯgregant. In iſaac. Promiſſi/one ꝑfigurati ſūt: nō q̄ ſeipſos iuſtos: ſꝫ Gal.4.d q̄s deꝰ facit: hi ſūt filii libere q̄ ſurſū eſt q̄ ē maſ nr̄a: filii carnis ſūt terrene hie/ruſalē q̄ ſuit cū filiis ſuis. Sicut iſaac nō meruit: vt naſciturꝰ ꝓmitteref: ſic et iſti ſꝫ ſola gr̄a ꝓmiſſa ē eis data filioꝝ adoptio. d ¶ Nō ſolū aūt il. Sara habuit ꝓmiſſionē: ſꝫ ⁊ rebecca habuit ꝓ/ Gen.25.c miſſionē habēs.ſ. duos filios ex vno cō/cubitu iſaac pr̄is nr̄i. Ex vno ꝯcubitu di/cit: ne videanſ merita parentū differen/tia ī generat': ſꝫ pr̄is.i. inſtitutoris nr̄i: quē imitemur ſi volumꝰ eē filii dei. Pro/miſſio facta ſare oñdit ꝙ ꝓpē genꝰ nul/lus ſaluaſ. Iſta rebecce ꝙ ꝓpē nullū me/ritū ſuū vel parētum aliq̄s eligiſ: ſꝫ ſola gr̄a. e ¶ Cū eī. Rebecca habuit ꝓ/miſſionē hanc: maior ſeruiet minori.i. eſau ꝑſequendo: ꝓficiet iacob.

Ni.de ly.

¶ Nō ex opibꝰ

B aūt. Circa p̄mū dicit: Ueritatē au/tē di. ⁊c̄. ⁊ ē modꝰ iurādi ad aſſertionē ſui dicti. Ex q̄ pꝫ ꝙ iurare nō ē pctm̄ vi/tis ꝑfect' ex cā rōnabili ſic̄ erat ī ꝓpoſi/to: q̄ iudei de facili nō credebāt ſibi.
a ¶ Cōſcia m. bñ ordiata. b ¶ Qm̄ tri. ē mi. mag. q̄tū ad mētē. c ¶ Et cōti. dolor. ex aīa redūdās ad carnē: ⁊ ſupplēdū ē ꝓ iudeoꝝ infidelitate: qd̄ declarat dicēs: d ¶ Optabā eī ⁊c̄. id eſt ſepatū ab eo: qd̄ dupliciť pōt itel/ligi. Uno mō referēdo ad tp̄s ī q̄ ꝑſeq̄/baſ xp̄m ī mēbris ſuis. Act. viii. et h ex zelo iudaice legis: ⁊ ſic optabat ſe ſepa/tū eē a xp̄o. Alio mō referēdo ad tp̄s pꝰ ꝯuerſionē ſuā ī q̄ p̄dicabat fidē catholi/cā: ⁊ tūc aliq̄n optabat ſepari a xp̄o ꝑ di/lationē ſue glie ad tp̄s vt itēderet ꝯuer/ſioni iudeoꝝ ad fidē xp̄i. vñ dicit Phil. i.d. Deſideriū hñs diſſolui ⁊ eē cū xp̄o. ꝑmanere aūt ī carne neceſſariū ē ꝓpter vos. e ¶ Pro fra. meiſ.ſ. ꝯuertēdis. f ¶ Qui ſunt cog. mei ⁊c̄. Fuit eī aplꝯ natiōe iudeꝰ de tribu beniamin vt ipemet dicit. ſ. xi. et Phil. iii. Quorum adoptio ē filioꝝ: q̄ ppls ille ſpūaliter di/ctus eſt filiꝰ dei: Exo. iiii.f. Filius meꝰ primogenitus iſrael. g ¶ Et gloria. quia ei facte ſunt apparitiōes diuine. h ¶ Et teſtamētū. q̄tū ad mandata dei data populo ꝑ moyſen. i ¶ Et le/giſlatio. q̄tum ad precepta decalogi a deo data populo. Exo. xx. k ¶ Et ob/ſequi.i. diuini cultus. l ¶ Et ꝓmiſ/ſa. ꝓphetarum de chriſto. m ¶ Quo/rum patres ex quibꝰ eſt chriſtus. vt patet Matth.i. n ¶ Scōm carnē. h dicit ad oſtenden/dū ꝙ in xp̄o nō ſolū eſt humana natura ſm quā deſcēdit a pa/tribus veteris teſtamēti: ſed etiā diuina ſm quā ꝓcedit a pa/tre. iō ſubdit: o ¶ Qui eſt ſup oia deꝰ bñdictꝰ. ex q̄ ma/nifeſte pꝫ error Arrii dicētis xp̄m eſſe purā creaturam. C

Arrii error

¶ radicata ⁊ fundata.
mihi ꝯſciētia mea in ſpūſancto: a
¶ ⁊ ſpūs ē teſtis. ¶ de h ꝙ. a ¶ ſtupor
quoniā triſticia eſt mihi magna b
mētis. a ¶ nō horari'. b ¶ cōpūctionis.
c ¶ non ſpecietenus.
⁊ continuus dolor cordi meo. c
¶ ⁊ merito doleo. a ¶ q̄ mō aplꝯ. b ¶ ſe
Optabā eni ego ipſe anathema d
paratio alioꝝ. a ¶ ꝓ iudeis q̄ frēs ī lege q̄ꝝ legē volebā deſēdere. ¶ a xp̄o errātibꝰ.
eſſe a xp̄o ꝓ fratribus meis qui e
a ¶ ⁊ iō aplꝯ inuādi. ¶ d̄ tribu bēiamin
ſunt cognati mei ſm carnē qui f
a ¶ veri ſm bonos vel genere. b ¶ ad q̄s
ſunt iſraelite: quorum adoptio
ptinet. a ¶ q̄ eſt. b ¶ q̄ ipſis peculiari vel mō ꝑ miracula q̄ faciūt. c ¶ nouum.
eſt filiorum: et gloria: ⁊ teſtamē g h
a ¶ quoꝝ. b ¶ quā verꝰ ꝑ figuras ferret.
c ¶ cultꝰ dei vniꝰ. d ¶ quorū.
tum: et legiſlatio ⁊ obſequium et i k
a ¶ q̄bꝰ facte ſūt ꝓmiſſiōes. b ¶ laus a p̄orib9. c ¶ ſunt.
promiſſa: quorum patres: ex q̄ l m
a ¶ laus a poſteriorib9. b ¶ vñ hō natꝰ ē ī ea. c ¶ etſi ſm carnē natꝰ ſit de pr̄ibus.
bus eſt chriſtus ſm carnē qui ē n o
a ¶ vnde ⁊ fundauit eam altiſſimus.
ſuper oia deꝰ benedictꝰ ī ſecula
a ¶ verū ē ꝙ ipe ſit deꝰ. ¶ q.d. huic veri/tati cōtradicebā mō cōfirmo. b ¶ verū ē.
¶ et ſi ita laborauit ⁊ ſi oēs nō credūt: non tñ cū viderūt. ¶ nō irrita eſt ꝓmiſſio: etſi nō oēs ſalui: quia nō omnes.
b amē. Nō āt ꝙ exciderit v̄bū dei. p q
¶ ſm carnem.
Nō eni oēs q̄ ex circūciſiōe ſūt r
a ¶ ad iſrl' vere ptinētes. b ¶ ſm carnē.
iſrl' hi ſūt iſraelite: neq; q̄ ſemē s t
a ¶ .i. heredes. b ¶ ſꝫ ſiles iſaac q̄ ita dicit ſcriptura.
ſūt abrae: oēs filii abrae. † Sꝫ ī v.
a ¶ q̄ ex dei vocatiōe eſt aliq̄s ſemē abrae
c iſaac vocabitur tibi ſemen: id ē
a ¶ exponit auctoritatē. b ¶ nō ſūt hūano ope filii dei. c ¶ idē ē ꝙ filii abrae.
nō q̄ filii carnis: hi filii dei: ſed x y
¶ .i. q̄ ſola dei ꝓmiſſiōe generāſ vt iſaac
q̄ filii ſunt ꝓmiſſionis eſtimanſ z a
a ¶ ſpūali. b ¶ an iſaac ex ꝓmiſſiōe. ¶ vel
in ſemine. Promiſſionis enim
ꝙ. ¶ q̄. a ¶ ī Geneſi.ſ. b ¶ eo die reuo
verbum hoc eſt. † Scēdū hoc b
luto anno. a ¶ o abraā. b ¶ ⁊ h efficiā
c ¶ vel cōceptꝰ vel editus; nō eī determinat
tempꝰ veniā ad te: et erit ſare fi c
a ¶ .ſ. ſara habuit ꝓmiſſionē.
d lius. Nō ſolū autem illa ſed ⁊ re d e
¶ duos filios.
becca † ex vno cōcubitu habens f
a ¶ ne q̄s putet ex merito eoꝝ fieri.
e iſaac patris noſtri. Cūm eni nō g
a ¶ q̄ poſſet etiā ī vtero luctādo aliq̄d me/ruiſſe videri
dum nati fuiſſent: aut aliquid

p ¶ Nō aūt. h circa p̄dicta remouet dubium. ex hoc eī ꝙ dicit ꝓmiſſa de xp̄o facta iudeis: qui tñ nō receperunt eū: poſſet aliquis credere fruſtratum fuiſſe ꝓmiſſum diuinū: ideo hoc remo/uet ꝑ duplex exēplū. ſcōm ponit, ibi: Nō ſolum. Circa primū dicit: Non aūt. ſupple ſequit: q ¶ Qꝫ excide/rit verbū diuinū. ab impletione ex infidelitate iudeorū: q̄ aliqui eorū vt apli: ⁊ plures alii receperunt fidē xp̄i in q̄bus ꝓmiſſum dei impletū eſt.
r ¶ Non eni oēs q̄ ex iſrael.i.a ia/cob: alio nomie dicto iſrl' Gen. xxxii. deſcenderūt ſupple. s ¶ Hi ſūt iſ/raelite. ꝑ imitationē fidei eiꝰ: qd̄ de/clarat in filiis abrae q̄ nō oēs dicti ſūt ſemen eiꝰ: ſed illi tm̄ q̄ deſcēderūt per iſaac: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: t ¶ Neq; eni q̄ ſemē ſūt abrae. ſm teſtimo/niū ſcripture. v ¶ Oēs filii: q̄ filii abrae de agar ⁊ de cethura non ſunt dicti ſemē eius: qd̄ oñdit ꝑ ſcripturā Gen. xxi.b. Sꝫ in iſaac vocabiſ tibi ſemē: de aliis aūt filiis ſubdiſ:
x ¶ Nō q̄ filii car. virtute naturali geniti cuiuſmodi fuerūt hiſmael ⁊ filii cethure. y ¶ Hi filii dei.i. ad eius cultū electi. z ¶ Sꝫ qui filii ſūt ꝓ/miſſionis.ſ. diuine. a ¶ Eſtimanſ in ſemine.ſ. abrae: ⁊ q̄ ſūt illi oñdit ꝑ ſcripturā dicēs: Promiſſiōes eni ver. ⁊c̄. qd̄ ſbdiſ: b ¶ Scōm h te.i. āno reuoluto. c ¶ Ueniā ad te ⁊ erit ſa. filiꝰ. Gen. xviii.b. Allegaſ aūt hec auctoritas ⁊ alie ſequētes ſm trāſlationē ſeptuagita q̄ tpe apli erat multū autētica: dr̄ aūt h iſaac ꝓmiſſio/nis filiꝰ q̄ v̄tute diuina natura iuuā/te fuit genitꝰ: q̄ paſ erat cētenariꝰ et maſ ſterilis ⁊ nonogenaria. igiſ cū ꝓ/miſſio fctā abrae. Gen. xv.c. ꝙ ſemē ſuū eēt futurū ſicut ſtelle anq̄ aliquē hēret filiū: vt ibidē dr̄: ⁊ tñ hec ꝓmiſſio nō fuit impleta in oībꝰ eiꝰ filiis: ſꝫ ſo/lū in iſaac vt dictū eſt: nō dr̄ fruſtrata: ſic nec ꝓmiſſio ꝑ ꝓphetas de xp̄o fru/ſtrata eſt q̄uis non oēs iudei ipm re/ceperint ꝑ fidē: ſꝫ aliq̄ ad hoc electi.
d ¶ Nō ſolū. hic inducit aliū exem/plū ad ꝓpoſitū. Et diuidiſ ī duas p/tes. q̄ p̄io pōit exēplū. ſcd̄o remoueſ ex h dubiū/ibi: Quid ḡ dicemus. Eſt aūt exemplū h de filiis iſaac: q̄ lꝫ eſſet ꝓmiſſionis filius vt dictū eſt: ⁊ ꝑ eū implenda ꝓmiſſio diuina de ſemine abrae nō tamen impleta fuit in duobꝰ filiis ſuis eſau et iacob: ſed ī iacob tā/tum: ⁊ tñ dicit firma ⁊ veraciter eſſe impleta. Et eadē ratione ꝓmiſſio de chriſto licet nō fuerit impleta in omni/bus iudeis: ſed in aliq̄bus ad hoc ſpe/cialiter electis. dicit igiſ: Nō ſolum aūt illa.ſ. ſara habuit filiū ex adiuto/rio gratie. e ¶ Sed ⁊ rebecca. ſm ꝙ dicit Gen. xxv.c. Deprecatuſq; eſt iſaac dñm pro vxore ſua eo ꝙ eſſet ſte/rilis qui exaudiuit eum ⁊ dedit cōce/ptum rebecce. f ¶ Ex vno cōcubi/tu habēs iſaac pa. h nō eſt de tex/tu ſꝫ ſubintelligiſ: ꝓpē qd̄ fuit poſitū ꝑ modū glo. ⁊ poſtea iſtū textui ꝑ ſcp/tores. g ¶ Cū ei ⁊c̄.ſ. eſau et iacob.

D

Aliter excidit

† Gen.21.b
Gal.4.d

Diuiſio

† Gen.18.b
Ibidē.25.c

Aliās nō h̄r ex vno cōcubitu hñs iſaac patris noſtri

At Et h̄n

G E a ¶ Nõ ex opibus. Futuris q̃ bona vel mala nõ erãt futura: nisi apposita grã vel ſbtracta. b ¶ Maior ſeruiet mi. Hoc ad lrãʒ: q: idumei q̃ de eſau q̃ ⁊ edom dr̃: ſubditi fuerũt filijs iſrl: ſʒ magis in hac ꝓphetia intẽdit ꝙ pplˀs iudeoꝝ maior. i. in cultu vnius dei ꝓor. minori. i. poſteriori chriſtiano eſſet ſeruiturus.

Quare de⁹ iacob dile/xit c ¶ Jacob dilexi ⁊c. in iacob nihil inuenit amãdũ niſi miſcdie ſue donũ. Jn eſau nihil odit: niſi originale peccatũ: ſʒ quõ h recte cuʒ nihil egiſſent: q: res ẽ ſtupẽda: ſibi obuiat. Quid ḡ dicemus? Ex miſcdia velle ⁊ currere: qd̃ apparet in alijs ex eadeʒ maſſa cui debita ẽ ꝑditio. dicit eñi ſcriptura: d ¶ Quid ergo. q: ſine merito hũc elegit: hũc reprobauit: diceẽ iniquus de⁹: Nõ. q: hũc ꝑ miſericordiã elegit: illũ ꝑ iuſticiã reprobauit in q̃ neutro eſt iniq̃tas: hũc ꝑ miſcdiaʒ: q: ita dic̃ moyſes: hũc ꝑ iuſticiã: q: ita dic̃ ſcriptura iducẽs deũ loquẽtẽ pharaoni. e ¶ Abſit. Cõſtat ꝙ null⁹ liberaẽ / niſi ꝯtuita miſcdia: null⁹ dãnaẽ / niſi eq̃ſſima iuſticia. Sʒ cur potius hũc q̃ hũc liberet ſcruteẽ q̃ põt taʒ ꝓfundũ iudiciũ: verũtñ caueat ꝑcipitiũ. f ¶ Miſerebor cui miſert⁹. i. cui ꝑſcio miſerendũ. ſciẽs illũ cõuertẽdũ ⁊ apud me mãſuꝝ: hoc ẽ dare illi cui dãdũ ẽ: nõ dare illi cui dãdũ nõ ẽ vt eũ vocet quẽ ſciat obaudire: vt dauid q̃ poſt veniã tñ bñ ꝑſtitit. Saul nõ audit⁹ in pce nõ pſtitit. ſʒ ad idola ꝯuerſus ẽ: vñ iuſte reprobat⁹ eẽ a preſcio videẽ. g ¶ Jgiẽ nõ eſt volẽtis ⁊c. Cẽ nõ diceret nõ ſufficit ſola volũtas hois: ſi nõ ſit etiã miſericordia dei. Cui dr̃: Econtra non ſufficit etiã miſcdia dei: ſi nõ ſit voluntas hois: ac ꝑ h ſi recte dictũ eſt illud: cur etiã a ꝯrio nõ recte dr̃: Nõ miſerẽtis ẽ dei: ſʒ volẽtis eſt hois. Reſtat ḡ vt recte dictũ hoc intelligaẽ vt totũ deo deẽ: q̃ hois volũtatẽ bonã ⁊ ꝑparat adiuuãdã: ⁊ adiuuat ꝑparatã: volentẽ ꝑuenit vt velit: volẽtẽ ſubſequiẽ ne fruſtra velit. ¶ Aug⁹. Quis porro tã impie deſipit vt dicat deũ malas hominũ volũtates quas voluerit ⁊ qñ voluerit in bonũ nõ poſſe cõuertere: cũ volũtati eius nihil reſiſtat. ſʒ cũ facit ꝑ miſericordiã facit: cũ ãt nõ facit ꝑ iudiciũ nõ facit. Miſereẽ vtiq̃ ſm grãʒ q̃ ḡtˀ daẽ. Obdurat ãt ſm iudiciũ qd̃ meritˀ reddiẽ. vñ daẽ itelligi: Ubi obduratio dei ſit: nolle miſereri: vt nõ ab illo irrogeẽ aliq̃d q̃ ſit hõ deterior. ſʒ tñ q̃ ſit melior nõ erogeẽ. Jõ nõ quõ dictũ eſt: Nõ volẽtiſ neq̃ cur. ſʒ miſerẽ. ẽ dei. ita etiã dictũ ẽ nõ volẽtˀ neq̃ currẽtˀ: ſʒ obdurãtˀ dei: q: nõ obdurat impticẽdo malũ: ſʒ nõ largiẽdo bonũ: qd̃ faẽ eq̃tate ſua: ſic ex miſcdia ſua grãʒ ꝑſtat. h ¶ Excitaui. vl̃ ſuſcitaui vel ſuaui. Amb. Jn h ipm te ſeruaui cũ idign⁹ eſſes viuere. Ul ſuſcitaui te: q: cũ apd̃ deũ mortu⁹ eſſet: modicũ tp̃s accepit: vt in eo oẽs gẽtes dei ꝟtutẽ addiſcerẽt. Excitaui. Malus eras q̃ ſi ſopitus: ego aũt oñdẽs tibi ſigna excitaui te in eandem maliciã vt deterior fias. Et hoc iuſtũ eſt vt q̃ in ſordibus eſt ſordeſcat adhuc. Nec hoc inutile: ſed vt te indurato oſtendam virtutem meaʒ ſignis egypti.

†Gen. 25. c

†mala. 1. a 47. diſ. c. q̃tãlibet

Exo. 33. d

†Exo. 33. d

†De pe. di. 2. c. ſi enim ꝑ. liberi

alſ ſuaui

†Exo. 9. d

Apo. 22. c

G Ergo cuius

---

a ¶ id tũc vt ꝓpoſitũ. i. ꝑſcia dei maneret. i. impleret ſm electionẽ. i. grãm q̃ elegit ſicut ꝑuidit nõ ſm debitum meritoꝝ: q: eligendos ipſe facit nõ inuenit.

egiſſent boni aut mali: ũt ſm ele- a
a ctionẽ ꝓpoſitũ dei maneret: non b c

¶ ex grã vocãtis dei. ¶ matri.

ex opib⁹: ſʒ ex vocãte dictũ eſt ei: d e

a ¶ hec ꝯ ꝑſcia. b ¶ q. ita ex grã dictũ ẽ ſic malachias dixit ꝯ iã ꝑteritˀ ꝙ iacob grã elect⁹ ñ merito: eſau ſubtracta gratia reprobat⁹

b †quia maior ſuiet miori: ſicũt ſcri f g

¶ hoc itẽ de iudicio.

c ptũ ẽ: †Jacob dilexi / eſau ãt odio h i

a ¶ q: ſine merito eligit hũc: ⁊ illũ reprobat. b ¶ reſpiciẽtes ad predicta.

d habui. Quid ergo dicẽm⁹? Nun k

a ¶ id eſt iniquus diceẽ deus: nõ.

e quid iniq̃tas apud deuʒ. Abſit: l

¶ de⁹ iducẽ a moyſe. ¶ vocãdo interius.

f Moyſi eni dicit† Miſerebor cui m

a ¶ ꝑdeſtinãdo b ¶ ecce nlla merita i iuſtificãdo ꝓcedũt. c ¶ vitã eternã dãdo ⁊ ꝓcurerã

miſert⁹ ſum: ⁊ miſericordiã ꝑſtã- n o

tiã a ¶ vocãdo b ¶ q: ex miſcdia ꝑparat q̃s

g bo cuius miſerẽbor. †Jgitur non p q

vult ⁊ vocat. a ¶ ẽ velle bonũ. b ¶ ẽ currere. ſ. opari. c ¶ ecce nõ ꝓpẽ futura q̃ ꝓuidet

volẽtis neq̃ currẽtis ſʒ miſerẽtis r

eligit. a ¶ ex appoſita grã ſũt bõa q: ex ſbtracta mala: qd̃ q̃dẽ eſt per iuſticiam.

eſt dei. Dicit eñi ſcptura pharao s

a ¶ i hãc eãdẽ maliciã vt deterior fias: q: q̃ in ſordib⁹ ẽ ſordeſcat adhuc. b ¶ alˀs ſuſcitaui

h ni: †Quia in h ipm †excitaui te vt t v

¶. i. ꝑ. ¶ vl ꝯ a ¶ iduratũ b ¶ ⁊ malˀ bñ vtẽ. ¶ i ſignis ⁊ miraculˀ. c ¶ ꝑ oſtẽ

oñdã in tẽ ꝟtutẽʒ meã: ⁊ vt ãnnũ x

ſam ꝟtutẽ. a ¶ exẽplũ de pharaõe ad eſau ptinet: q̃ iuſto iudicio dei licet occulto reprobatus eſt ſicut iacob electus.

ciet nomẽ meũ in vniuerſa terra.

A a ¶ Ut ſm electio. i. ꝑdeſtinationẽ dei liberã. b ¶ Propoſitũ G dei ma. i. ꝓmiſſio dei firma eſſet ⁊ ipleret. c ¶ Nõ ex opib⁹. q: nõ dũ nati erãt. d ¶ Sʒ ex vocante. i. ex deo cui⁹ electio ꝑcedit oĩa iſta. e ¶ Dictum eſt ei. i. rebecce: Gen. xxv. f ¶ Qui maior. ſcʒ Eſau. g ¶ Seruiet minori. h fuit ipletũ tp̃e dauid deſcẽdẽte ꝯ iacob: quia idumeã feẽ ſibi tributariã. ij. Reg. viij. ⁊ q: illa reprobatio eſau ⁊ electio iacob fuit ſignũ reprobatiõis ⁊ electiõis ad gl̃iaʒ. Jõ ſbdit: h ¶ Sicẽ ſcriptũ eſt. Malachie. j. i ¶ Jacob dilexi ⁊c. Circa ſtẽ iſtã ꝑ h qd̃ dr̃ h: Cũ nihil boni egiſſent aut mali: tolliẽ error Origenis q̃ dic̃ ꝙ merita ꝑcedẽtia in alia vita iſtã ꝑcedẽte ſunt cã ꝑdeſtinatiõis ⁊ reprobatiõis diuie: q: ſic eſau et iacob in illa vita aliq̃d boni vel mali egiſſent qd̃ h ſimplr̃ excludiẽ. Jtẽ añ vitã huius mũdi nõ fuit alia: alir̃ nõ icepiſſet mũdus ſimplr̃: ſicẽ dr̃ in ꝑncipio Gen. Jtẽ ſi fuiſſet talˀ vita. merita tñ creature ibi facta nõ potuiſſent eſſe cã ꝑdeſtinatiõis q̃ eſt act⁹ volũtatˀ diuie: q: tpale nõ põt eſſe cauſa etni. Hoc igiẽ repulſo tãq̃ erroneo: alij dixerũt ꝙ ꝑſcia meritoꝝ q̃ etna ẽ: eſt cã ꝑdeſtinatõis qua de⁹ vult dare gl̃iam alicui: ſicẽ rex dat militi equũ eo ꝙ ſcit vl̃ eſtimat ipm bñ viuꝝ. ſʒ h nõ valet: q: merita vt ꝑſcita ſunt ordiata ad gl̃iaʒ ſicut ad finẽ: volẽs ãt recte ⁊ ordiate cuiuſmõi ẽ deus qui nõ põt aliq̃d velle niſi recte ⁊ ordiate: nullo mõ vult finẽ ꝓpẽ ea q̃ ſunt ad finẽ ſʒ ecõuerſo: ⁊ iõ merita vt ꝑſcita a deo ſiue ꝑſcia meritoꝝ non põt eſſe rõ ꝑdeſtinatiõis: ſʒ ꝓcedit ex mera liberalitate diuia ex q̃ aliq̃s eligiẽ ad gl̃iaʒ. ⁊ ex hoc ꝯñr ꝓuidet ſibi dare grãm ꝑ quã poſſit mereri. Nec valet exẽplũ de rege ⁊ milite: q: bon⁹ vſus eq̃ nõ eſt a rege cauſalˀ: ſicẽ meritũ ẽ a deo ꝑncipaliter. k ¶ Quid ḡ dicemus. Hic ex dictˀ mouet dubiũ. ſ. vtꝝ ex h ꝙ ex duobus fratribus oĩno eq̃libus vn⁹ reprobaẽ ⁊ ali⁹ eligiẽ ipẽ de⁹ dicaẽ iniuſtus. ⁊ hoc eſt qd̃ dicit: Quid ḡ dicemus? Nunq̃d iniq̃tas apud deũ. reprobãdo eſau iacob electo. l ¶ Abſit. Hic ſoluit hãc dubitationẽ. Et diuidiẽ in duas. ꝑmo dubitatio ſoluiẽ. ſcdo i ꝯriũ obijciẽ, ibi: Dicit itaq̃. Pria in duas ſm duplicẽ modũ ſoluẽdi. ſcda ibi: Dicẽ eñi ſcriptura. Circa ꝑmũ ſciẽdũ ꝙ in illo qd̃ alicui daẽ ex mera grã: iniuſticia nõ hʒ locũ ſi non deẽ alteri: q: grã põt vni fieri ⁊ nõ alteri ſine iniuſticia. ⁊ h dic̃ mãifeſte ſaluator Mat. xx. de cultoribˀ vinee: Amice nõ fa. ti. iniu. tolle qd̃ tuũ eſt ⁊ vade. hãc ſniaʒ declarat aplˀs ꝑ auctoritatẽ ſcripture: Exo. xxxiij. dicẽs: m ¶ Moyſi eñi dicẽ: miſerebor. dãdo grãʒ in tp̃e. n ¶ Cui miſertus ſũ. in etna ꝑdeſtinatiõe. o ¶ Et miſdiaʒ pſta. dãdo gl̃iaʒ in effectu. p ¶ Cui⁹ miſe. ꝯcedẽdo nũc ſibi grãʒ finalẽ. lʒ eñi in effectib⁹ diuie ꝑdeſtinatiõis ꝑus ſit cã poſterioris ꝑ modũ diſponẽtˀ: ⁊ poſteri⁹ ꝑoris ꝑ modũ finis ſicẽ ifuſio grẽ ẽ ꝓpẽ meritũ ſicẽ ꝓpẽ finẽ ⁊ op⁹ meritoriũ ꝓpẽ gl̃iaʒ: ⁊ grã ẽ ꝑncipiũ opis meritorij: ⁊ op⁹ meritoriũ faẽ grã dignũ: tñ tot⁹ ꝑdeſtinatiõis nõ ẽ alia cã niſi volũtas diuina. Jõ ꝯcludit aplˀs: q ¶ Jgiẽ non vo. neq̃ cur. ſ. hois ꝯtũ ad affectũ vel effectũ facere bonũ meritoriũ qd̃ excedit homis facultatem. r ¶ Sʒ miſe. ẽ dei. q̃ ſua mera liberalitate etnalˀ elegit ad gl̃iaʒ ⁊ tẽporalˀ electˀ dat grãʒ. s ¶ Dicẽ eñi. h ꝯñr oñdiẽ ex maloꝝ punitione. Circa qd̃ ſciẽdũ ꝙ reprobatio aliqñ accipiẽ large: ⁊ ſic dic̃ ſimplicẽ negationẽ ad gl̃iaʒ ⁊ ſic nõ hʒ cãʒ in re: nec i dei ꝑſcia: ſicẽ nec electio ſeu ꝑdeſtiatio ei oppoſita. alio mõ ꝓprie: ⁊ ſic ẽ ordiatio alicui⁹ ad penã q̃ nõ eſt iniuſta nec a deo volita niſi ꝓpẽ culpã: ⁊ iõ reprobationẽ ſic dictã q̃ de⁹ aliq̃s reprobat ꝑcedit in deo ſm rõnẽ tñ ꝑſcia pctõꝝ: ſic igiẽ nõ electi a deo in pctiñ ruũt: ñ ꝓpẽ dei defectũ cũ ñ deficiãt eis iſtict⁹ diuini ad bonũ: vt dictũ ẽ. ſ. ſʒ ꝑ defectũ liberi arbitrij ñ recipiẽtˀ illos iſtictus: ⁊ ſic eis grã iuſte denegaẽ: ⁊ ſic vlteri⁹ in pctis iduraẽ ex malicia ſua ꝑ ſe: ſʒ ꝑ accidẽs tñ a deo: q: remouet ꝓhibẽs ſbtrahendo grãʒ q̃ nata ẽ cor hũanũ mollificare: retrahit tñ eã iuſte vt dictũ ẽ: ⁊ ſic idurati ordinanẽ ad penã. ⁊ ſic pʒ ꝙ i punitiõe iuſtoꝝ ⁊ maloꝝ nlla ẽ iniuſticia apd̃ deũ ad hãc ſniaʒ iducit aplˀs ſcpturã dicẽs: Dicit eñi ſcrip. pha. Exo. ix. loq̃ns i pſona dñi. t ¶ Quia in h ip. i. ꝑ flagella ſuꝑ te ⁊ ppl̃m tuũ miracˀoſe iducta. v ¶ Excitaui te. q: nata erãt te ad pniaʒ iducere: ſʒ q: illˀ abuſus ẽ pharao cor tuũ idurãdo: ideo ñ valuerẽ ei. fuerẽ tñ ad gl̃iaʒ dei ãnũciãdã ꝑ orbẽ: ſicẽ videm⁹ ipletũ. ⁊ h ẽ qd̃ dr̃: x ¶ Ut oſtẽdã in te vir. meã. ꝑ facta mirabilia. Et vt ãnũciet. ⁊c. ꝯcludit igiẽ:

Origenis error

Diuiſio h

Reprobatio dei

A Ergo cuius

G a ¶ Ergo cuius vult. Meritū miſericordie nullū eſt meritū obdu- A
rationis peccatū maſſe toti⁹ dānate nec obdurat impertiēdo maliciā:
ſʒ nō impartiēdo miſericordiā: ſicut nec digni ſūt: qḋ facit equitate oc-
F.11.d culta ⁊ ab hūanis ſenſib⁹ remota quā nō apit apl's: ſʒ miraſ. O
altitudo diui. ⁊c̄. b ¶ Indurat. Nō q̄ſi quēq̄ꝫ peccare cogat:
ſʒ tm̄ quibuſdā: q: peccatib⁹ miſericordiam iuſtifica-
tiōis ſue nō largiſ ⁊ ob h̄ eos obdurare d̄r:
q: eoꝝ nō miſereſ nō q: impellit vt peccēt.
Eoꝝ aūt nō miſereſ qb⁹ grām nō eē p̄bēdā
equitate occultiſſima ⁊ ab hūanis ſenſibus
remotiſſima iudicat. c ¶ Quid adhuc.
Poſtq̄ cōſtat ex volūtate dei eē: q̄re inq̄riſ
vn̄ alt⁹ ſit bon⁹: alt⁹ ſit mal⁹: nō eſt opus: q:
talis erit quiſq̄ qlē vult de⁹ eē: ⁊ iō iniuſte
aliū dānat: aliū ſaluat. Uel qḋ q̄riſ. i. cur ni
tiſ aliq̄s bn̄ agere: cū nihil poſſit: niſi qḋ de⁹
velit. Uel cur cōqueriſ de⁹ de pctis hoim:
Murmu- cū nequeāt vitare qḋ ip̄e vult. Sic ſolēt car-
ratiões in nales i voluptatib⁹ viuētes aduerſus deuꝫ
deū. murmurare: ⁊ volūtati ei⁹ nō ſuo vitio qḋ
mali ſūt deputare. Quoſ redarguit apl's ab
hmōi p̄ſūptōe. O hō caro: nō ſpūs: tu miſer
qo es: cui⁹ valētie: q rn̄deaſ deo. i. itelligas
q de⁹ facit. ſ. cur hui⁹ miſereſ ⁊ te indurat:
q̄ſi ſi tibi diceref: neſcires rn̄dere. i. itellige-
re ꝓ tua carnalitate: nec te ad h̄ iuuat tua ſa-
piētia: nec aliq̄ v̄tus tua. Uel qḋ rn̄deas. i.
qbus rōnib⁹ ꝯ deū agam⁹ q̄ iniuſte eligat
vel reprobet. d ¶ O hō. Hoc non ex in-
opia rōnis reddēde: ſʒ hoieꝫ ad ſe reuocat.
e ¶ Ex eadē maſ. Sic tota maſſa humani
generis iuſte corrupta ⁊ lutoſa ē: ſi ide vas
i honorē: miſericordia eſt: ſi in ꝯtumeliā iuſtū ē:
q: h̄ erat ex natura: Ecce iuſticia in his q nō
habēt tp̄s opandi: de his aūt q habēt tēpus
ſubdit: qḋ ſi volēs. ſ. qḋ reſpondeas deo.
f ¶ Aliud i cōtu. Uas nō i honorē ſed in
cōtumeliā: ſi vile ē ex ſe luto hʒ: nō ex figu-
lo. g ¶ Quid ſi de⁹. Quaſi iā oſtenſum ē
q̄ etſi de⁹ nihil boni det: non tn̄ iniqu⁹ eſt:
Sʒ qḋ dices ſi quibuſdā ⁊ bona dedit. ſ. cum
eſſent apti i interitū: ſuſtinuit i multa patia:
⁊ iterim dū expectabat oñdit mult' iudicijs
vel ipſos aliq̄n puniēdo: vl' alios corā ipſis:
B vt futurā irā ſibi cauerēt: ⁊ in h̄ q̄ ſuſtinuit
⁊ irā oñdit notificabat potentiā: q̄ p malos
purgat bonos: q̄ſi dicere poteris q̄ iuſte ſb-
trahit grāꝫ: ⁊ dānat illos q ita expectati no-
luerūt reſipiſcere: ſʒ abuſi ſūt hac gratia:
b ¶ Suſtinuit. Suſtinet de⁹ malos vt or-
dinate diſpōat: ⁊ vtiſ illis inſtrumēto tāq̄
ad ſalutē bonoꝝ. Nullū eñ de⁹ vel ange-
lorū vel hoim crearet quē malū futurū eſſe
p̄ſciret: niſi pariter noſſet eos qb⁹ bonoꝝ
vſib⁹ cōmodaret. ¶ Ut oſtēderet. q̄ſi
ad h̄ patiſ malos: ⁊ p̄oſtendit irā: ⁊ ad noti-
ciā ſui trahit: vt oñderet i vaſa miſericordie. i. in
electis p miſericordiā diuitias glorie. i. q̄ diues ⁊ q̄ magna ſit ⁊
glorioſa miſericordia: ob hoc tot bona dat malis: vt ꝯuincat eos
iuſte dānari: ⁊ vt fideles eū magis diligant quibus gratiā ipſam
Nota p̄ſcie- cōſeruauit. ¶ Nota q̄ quibuſdā nec gratiā apponit: cum alios in-
tia dei fert eā quaſi coactus. Un̄ Amb. de p̄ſciētia: pharaonē dānanduꝫ
cenſuit ſciens eū ſe nō correcturū. Aplm vero paulū elegit: p̄ſcius
vtiq̄ q̄ futurus eſſet fidelis. Quibuſdā aūt data eſt grā in vſum
Luc.10.d vt ſauli: iude ⁊ illis quibus dixit: Ecce noīa veſtra ſcripta ſunt i ce-
lo: ⁊ poſtea abierūt retro: de qbus Ambroſi⁹: ſed h̄ ꝓpter iuſticiā
cui deſeruiebāt: q: hoc eſt iuſtū: vt vnicuiq̄ reſpondeat ꝯ merito:
ac ſi diceret: digni eſtis nūc vita eterna: q: erāt boni: ⁊ noīa eorū
erāt ſcripta in celo ꝓpter iuſticiā cui deſeruiebāt. Scdm vero p̄-
ſcientiā erāt in numero malorū: de iuſticia eñ iudicat de⁹: nō d̄ p̄-
Exo.32.g ſcientia. Un̄ moyſi dicit: Si quis peccauerit ante me delebo euꝫ
de libro vite: vt ſm iudiciū iudicio tūc videaſ deleri cū peccat: iu-
1.Ioh.2.c xta p̄ſciam tn̄ nūq̄ in libro vite fuerat. vn̄ Ioh. Ex nobis exierūt
ſed nō erant ex nobis. Econtra tūc aliq̄s videſ aſcribi: cū mal⁹ eſſe
deſinit: q ſm p̄ſciam nūq̄ defuit. Cū ḡ ex gratuita miſericordia appo-
nat grām qbus vult: ⁊ liberat q̄s vult: manifeſte oñdiſ diues et
glorioſa bonitas ſua. k ¶ Sicut in oſee. Cū oſtēſum ſit: q̄ ex ſo-
la grā ſint filij: incipit ꝓbare ꝑ ꝓphās q̄ hi ſūt ex vtroq̄ populo.

a ¶ q: iacob d. eſau ⁊c̄. b ¶ gētiles. c ¶ q:
eſau ⁊ pharao.

a †Ergo cui⁹ vult miſeretur: ⁊ quem b
¶ iuſto iudicio. ¶ q: ex volūtate.
b vult indurat. Dicis itaq̄ mihi: c
a ¶ ſi offendim⁹. ¶ ab aliquo vt bn̄faciat.
c Quid adhuc queritur: Volunta- d e
a ¶ q nos obdurat. b ¶ hanc impudētiā
retūdit apl's. ¶ te ⁊ illū attēde. c ¶ tu hō
ille deus: ¶ tu caro: ille ſpiritus
d ti eñ eius qs reſiſtit: O hō tu qs f
a ¶ cui diſplicet q: de⁹ cōqueriſ. b ¶ h̄ ſa-
es q reſpōdeas deo: †Nunquid g
mit de eſaia. a ¶ ſic ⁊ tu fingeris. b ¶ a q
factū ē. c ¶ qui nihil ei debet.
figmentum dicit ei qui ſe finxit:
a ¶ cōtra factorē opus nō pōt cōqueri.
b ¶ vere nō pōt dicere hoc: quia.
quid me feciſti ſic: †An nō habet b
¶ iuſtam. ¶ qui de luto operaſ.
c poteſtatem figulus luti ex eadeꝫ
maſſa facere aliud quidē vas i ho-
a ¶ ſcꝫ qḋ reſpōdeas deo. ¶ vel q̄ ſi volēs.
f g norē: aliud in cōtumeliā. Quid i
¶ in perditis.
ſi deus volens oſtendere iram ⁊ k
a ¶ q: cū putareſ nō vindicatur⁹ q: diſſimu-
lat vindicādo potēs videbiſ. b ¶ i ſaluan-
dis. c ¶ diu expectati ſemſabiles ſūt: ⁊ iō
expectauit eos de⁹ cū ſciret nō credituros.
b notam facere potentiā ſuā ſuſti- l
nuit in multa patientia vaſa ire
a ¶ ſic. b ¶ i futuro ſeculo. ¶ oñdit q̄ſi
eis fecit eū illi penā habēt q pariter oib⁹ de-
l apta in interitū: ut oſtenderet di- m n
bebaſ. a ¶ vel p fornacē: vl' p cōpaſſionē.
uitias glorie ſue i vaſa miſericor- o
¶ ſimiliter expectādo. ¶ oibus. ¶ futurā
die q̄ p̄pauit in gloriā. Quos ⁊ p
¶ p p̄dicatores. ¶ interi⁹. ¶ ex vna maſ-
vocauit non ſoluꝫ ex iudeis: ſed q
ſa adē. a ¶ non oſee: ſed deus in eo.
k etiā ex gentibus: ſicut in oſee di- r

a ¶ Ergo cui⁹ vult mi. dādo ei grām finalē ⁊ glo- C
riā: ⁊ h̄ ꝯuenit ei p ſe. b ¶ Et quē vult indu. ⁊ tn̄ h̄ cō-
uenit ei tm̄ p accidēs ⁊ iuſte vt p̄dictū ē. c ¶ Dicis ita-
q̄. Soluta dubitatiōe: hic arguit in cōtrariū. ⁊ p̄mo ar-
gumētū poniſ. ſcdo ſoluiſ ibi: O hō. Argumentū tale ē:
Erā ex volūtate dei depēdet in-
duratio pctōris ⁊ vocatio iuſti:
videreſ alicui q̄ pctm̄ ⁊ iuſticia
nō eēnt ipurāda hoi ad merituꝫ
vel demeritū: q: volūtas dei nō †45.diſt.c.
pōt ſupari. ⁊ h̄ ē qḋ d̄r: Dicis de iudeis
itaq̄ mi. i. arguis ex dict' me-
is ꝯ me. d ¶ Quid adhuc q̄-
riſ. de p̄mio iuſtoꝝ: ⁊ punitione
iniuſtoꝝ. e ¶ Volūtati eñ
ei⁹ qs re. q. d. null⁹: ⁊ ſic totum
videſ deo imputādū: ⁊ p ꝯñs i-
iuſticia pctōrū vel irrōnabilitas
in punitiōe eorū. f ¶ O hō. h̄
ſoluiſ argumētū. ⁊ ſcdo declara- Diuiſio
tur quoddā dictū ibi: Sicut in †Eſa.45.b
oſee. Pria i duas ſm duplicem Hie.18.a
ſolutionē. ſcda ibi: An non hʒ.
Prio igiſ ſoluit oñdēdō argu-
mentū irrōnabile ex pte homi-
nis arguētis: q eñ arguit factū
alicui⁹ dʒ illḋ intelligere: aliter
arguit irrōnabiliter: ſʒ minimū
opus dei nō pōt hō ad plenū in-
telligere: vtpote de folio arbo-
ris quare ſit tāte q̄ntitatis et ta-
lis figure: et ſic de alijs cōditio-
nibus ⁊ multo min⁹ intelligere
pōt maiora opa ei⁹ de qbus ſunt
electio ⁊ reprobatio. q̄ ⁊c̄. ⁊ h̄ ē
qḋ d̄r: O hō tu q es q reſpō.
deo. facta eius arguēdo.
g ¶ Nūquid figmē. di. ⁊c̄.
q. d. nō: q: nō intelligit modum
nec rōnem ſue fictionis: et ſic ē
in ꝓpoſito. h ¶ An non ha.
Hic poniſ ſcda ſolutio per quā
oſtendiſ argumentū nō valere:
q: nō cōcludit dei volūtatē irrō- D
nabilem eſſe vl' iniuſtā: vult eñ
primo ⁊ per ſe deus ſuā gloriaꝫ
q̄ ſicut māifeſtaſ p viā miſericor-
die in electis q vocāſ ad gloriā:
ita p viā iuſticie in reprobis qui
reſeruanſ ad penā: ſicut gloria
regis terreni nō ſoluꝫ relucet in
palacio vbi honorāſ milites: ſʒ
etiā in patibulo vbi puniūſ ma-
lefactores: ſic igiſ volūtas diui-
na rōnabiliē eligit aliq̄s ad bea-
titudinē i qb⁹ maxie relucet ſua
miſericordia: ⁊ aliq̄s dimittit nō eli-
gēdo q ex ſeipſis ruūt i pctm̄ ⁊ finaliē obdurāſ ⁊ ſic iuſte a
deo puniūſ: q̄rū punitio cedit ad gliam dei ⁊ electorū: ⁊
ad hāc ſniam inducit Apl's exēplū de figulo q rōnabiliter
ex eadē maſſa formát q̄dā vaſa ad officia honorabilia ⁊ q̄-
dā ad cōtēptibilia d. An nō hʒ ptātem ⁊c̄. q. d. imo ⁊
multo forti⁹ de⁹ i hūanā natura q pl⁹ hʒ a deo a q ē p cre-
ationē q̄ lutū a figulo qḋ nō eſt creatū ab ipſo: ſʒ ſupponit
ipm̄ i ope ſuo. iō ſbdiſ: i ¶ Quid ſi de⁹ vo. ⁊c̄. i. vindi-
ctā ſue iuſticie. k ¶ Et no. fa. potē. ſuā. i punitiōe pec-
catoꝝ. l ¶ Suſtinuit i mul. ⁊c̄. i. pctōres q dicūſ vaſa
ire: q: ꝯtinet dei offenſas: ſuſtinet aūt de⁹ eos patiēter: q:
nō ſtatim infert penā: ſʒ expectat eoꝝ pniam: q tn̄ expecta-
tiōe finaliē abutūſ: ⁊ ſic iuſti⁹ puniūſ. iō ſbdiſ: m ¶ Ap-
ta in interitū: ⁊ q: vt dictū eſt h̄ cedit ad gloriā dei ⁊ ele-
ctorū. iō ſubdiſ: n ¶ Ut oſtenderet diui. glo. ſue. i.
abundantiā ei⁹. o ¶ In vaſa miſericordie. ſ. electos.
p ¶ Quos ⁊ voca. p̄mo ad fidē: poſtea ad gloriam.
q ¶ Nō ſolū ex iu. ſed etiā ex genti. q: fides chriſti p̄-
dicata eſt oibus nationibus. r ¶ Sicut in oſee. h̄ ꝯñr
declarat vltimo dictum. ſcꝫ q̄ ex iudeis ⁊ gentilibus vo-
cati ſunt electi: plures tamen ex gentilibus. Et diuiditur Diuiſio
eſt in duas

G a ¶ Si fuer. ꝛc. Ecce
E ſic dr̄ ſalus iudeorū vt
† 35.q.1.c. maior pŏ ſit excecata.
cum igit̄.§. b ¶ Verbū ci. Sub/
hac itaq; dit ꝓpħa ꝑ qd ſalui: vt
gr̄a operꝫ excludat̄: ver
bū euāgelii ad ꝑfectio/
nē ducit: ꝛ oīa legalia i
vno xp̄o abbreuiat: tm̄
equū poni vt nihil deſit
ad iuſticiā de oibus ꝑfi
guratis: vel q̄ eq̄ ſūt re
tinet: vt moralia q̄ iuſ ē
tolli vt figuras recidit.
c ¶ Et abbreuiās in
equi. vt cōpendio fidei
ꝑ grām ſaluet nō ꝑ in/
nūeras obſeruanōes.
d ¶ Niſi dn̄s ſaba/
† Eſa.10.e oth. Dn̄s fecit verbū ꝛ
tm̄ neceſſariū erat: ꝙ ni/
ſi eſſet ſemē.i. ꝟbuꝫ ꝛc.
Vel reliq̄ ſalui erunt
ꝛ niſi ꝑ illas gens periſ
ſet: ꝛ h̄ eſt nuī dn̄s exer
cituum: qm̄ alios exceca
uit reliquiſſet nobis.i.
ad noſtram vtilitatē ſe/
men.i. apoſtolos de q̄/
bus ſeges chriſti creuit.
e ¶ Et ſicut gomor.
Vtrūq; poſuit vt notet
ſimilitudinē culpe ꝛ pene.
q.d. par eſſemus in pe/
na: q2 ſiles eſſem⁹ in cul
pa. f ¶ Iſrl̄. Iſrl̄ ꝟo
† Eſa.1.c ſecutus eſt legem quaſi
retro: q2 nunq̄ attingit
ſpūalem intelligentiā.
g ¶ Sectādo iuſtici
am. Lex moyſi lex iuſti
cie ſi bn̄ ſit itellecta. Vt
h Iuſticiā q̄ ē ex timore
pene: nō amore iuſticie.
h ¶ Nō ex fide. Nō
em̄ ex fide q̄rebat iuſti/
ciā: q2 nō petiuit a deo:
nō credidit in eū q̄ iuſti
ficat impium. Non cre
dens deum operari in
homine quo iuſtificet̄.
i ¶ Offenderūt. Ad
ſimilitudinem parui la
pidis: a quo nō cauet̄:
chriſtus fuit abilis of/
fendere: latēs in humi/
litate. cui atteſtat̄ Eſa.
viii.c. Ecce in euidenti
pono.i. naſci facio: in ſi/
on.i. in iudeis xp̄m a q̄
paruo nō caueat̄: ꝛ pe/
tram ſcandali.i. ex toto
conterentem in futuro
contriſtantē. Lapis of/
fenſionis dicit̄ xp̄s ſm̄
ſtatum quo apparuit h̄
malis. Petra ſcandali
ſm̄ ꝙ i futuro faciet ma
lis. k ¶ Et petram.
1.Pe.2.b Ante poſitionē: xp̄s an
te paſſionē: q̄ tpe ſcāda/
lizati ſunt iudei traſcen/
Ioħ.19.b tes ꝛ indignātes: q2 ſe
filiū dei faceret. Lapis
ꝑ poſitionē: chriſtus in
paſſione: quando maxi/
me offenderunt et exce/
cati ſunt.

¶ gentes que nō nouerūt me.
cit: † Vocabo non plebem meā/ a
¶ vt me cognoſcāt. ¶ gentilitatē.ſ.
plebem meam: ꝛ nō dilectam me b c
¶ vt ex dilectione ſeruiat.
am dilectā meā: ꝛ nō miſericor/ d e
¶ vocabo. ¶ vt ad etnā vitā ꝑueniāt.
diā ꝯſecutā/ miſericordiā ꝯſecu/ f
a ¶ iſtud qđ dicā. b ¶ .ſ.ꝗ. c ¶ i toto mū/
do: vſint̄ iudeos q̄ dicebāt nō ppl'i dei eſtis.
tam. Et erit in loco vbi dictum g
a ¶ ſcꝫ in toto mūdo.
eſt eis: nō plebs mea vos: ibi vŏ
¶ ab eiſdē iudeis. ¶ oſee ita.
cabunt̄ filij dei viui. Eſaias aūt
a ¶ ꝓ iudeis b ¶ dicēs. ¶ apte. c ¶ lꝫ ſint
inūerabiles vl' ſteriles: ſi tñ radix p̄riarchaꝝ
a ꝓ iſraël clāmat: † Si fuerit nūme b
perijt. a ¶ ꝓpter ſterilitatem.
rus filioꝝ iſrael tanq̄ arena ma/
a ¶ .i. illi. qs nō reliq̄ cū alios repuli. vel q̄
ab aliqs relinquūt̄ vt viles vl' pauci. b ¶ .ſ.
b ris: reliquie ſalue fient. Verbum i k
euāgelij. a ¶ ꝟbū breuiatū ē charitas in q̄
c enim cōſummans ē abbreuians l
pendet lex ꝛ ꝓphe. a ¶ ne qs de eo dubitet
ꝓpħa repetitiōe ꝯfirmat dicēs: b ¶ ꝯ anti/
quū ꝟbū qđ ꝛ deū feciſſe ꝯſtat.
in equitate: qūia verbū breuia m
a ¶ qui fecit prius verbum legis ꝓlixum.
¶ eris in terra homo factus.
tum faciet dōminus ſuper terrā.
b † Et ſicut predixit eſaias: Niſi do n
¶ exercituum.
minus ſabaoth reliquiſſet nobis o
¶ vl' xp̄m. ¶ multi ad ꝯſurgendum.
ſemē: ſicut ſodoma facti eſſemus: p
a ¶ aſpera ſine grā ſpiritis vitioꝝ opa. b ¶ q̄
ſi pares in pena: q2 ſimiles in culpa.
c ꝛ ſicut gomōrra ſiles fuiſſemus.
a ¶ audit' oſee ꝛ eſaia inq̄rit itellectū ꝟba/
Quid ergo dicemus: ꝙ gentes q r
rū ne iudei aliū inuerterēt. ¶ p opera legis.
que nō ſectabantur iuſticiam ap/
¶ ſubito ꝛ firmit̄. ¶ nō quācūq;.
prehenderunt iuſticiam. Iuſtici/ s t v
a ¶ ꝑ grāꝫ. b ¶ q̄ſi gētes ꝯſecute ſūt iuſticiā
iſrl̄ ꝟo ſectādo. ¶ ꝛ h̄ itē ex ꝓphetia eſaie.
f am autem que ex fide eſt. Iſrāel x
a ¶ p opa legalia. ¶ ad legē iuſticie. b ¶ .i.
innocentiā ꝛ cetera q̄ vere lex docet.
g autem ſectando iūſticiā in lĕgem y
a ¶ quaſi attēde diligēter
iuſticie non ꝑuenit. Quāre quia z a
¶ querebant iuſtificari: ſed ex operibus leg'
quaſi hec poſſent iuſtificare.
h non ex fide: ſed quaſi ex opibus. b
¶ cur fidē nō hñt: q2 offenſionē.i. excecatio/
i Offenderūt em̄ in lapidem offen c d
nē in xp̄o paſſi ſūt. a ¶ patēter ꝛ in euidēti
ſiōis ſicut ſcriptū ē: † Ecce pōno e
a ¶ iudeis. b ¶ chriſtū a q̄ quaſi paruo lapil/
lo nō caueat̄. c ¶ eundē chriſtū ex toto ma/
los conterentem in futuro.
k in ſiōn lāpidem offenſionis/ ꝛ pĕ/
a ¶ ſiue iudeus ſiue gentilis. ¶ nō mō offen
ſio malis: ſed ꝛ ſalus bonis erit.
tram ſcandali: et ōmnis qui cre/ f
¶ cum venerit in futuro.
dit eum non ꝯfundet̄. g

A in duas. primo declarat aplš hāc vocationē. ſcđo G
aſſignat eius rōnem/ ibi: Quid ḡ. Primum autē de/
clarat ꝑ ſcripturam/ dicens: Sicut in oſee dicit. ſ.
a ¶ Vocabo nō plebē meā.i. gētilitatē q̄ ꝑmo di
cta ē nō plebs diuia: eo ꝙ nō habuit legē ꝛ ꝓphas ſi/
cut habuit plebs iudaica. b ¶ Plebē meā. ꝓpter
ꝯuerſionē ei' deuotā ad fidē catholicā. c ¶ Et non
dilectā.i. gētilitatē ꝓus idolatrie deditam q̄ deo eſt
odioſa. d ¶ Dilectā meam. ꝑ latrie ſuſceptionem.
e ¶ Et nō miſericordiā cō. tēpe veter' teſtamēti.
f ¶ Miſcdiaꝫ ꝯſe. tpe noui. ꝛ ad idē facit qđ ſub/
dit̄. g ¶ Et erit in loco ꝛc. Et ptꝫ lr̄a q̄ loquit̄ de
vocatiōe gentiū q̄ plurimi ſunt vocati. ꝯtr̄ inducitur
auctoritas Eſa.x. loquentis de vocatione iudeoꝝ: q2
pauci ſunt vocati. Iō ſubdit̄: h ¶ Si fuerit nume
rus filioꝝ iſrl̄ tanq̄ arena mar'.i. in magno nūe
ro valde. i ¶ Reliq̄e ſalue fiēt. ex eo.i. pauci com
paratiue. ſic ptꝫ in aplis ꝛ alijs credētibus ex iudeis.
Sciendū tñ ꝙ eſaias loquit̄ de filijs iſrl̄ euadētibus
manū regis aſſyrioꝝ regno iſrl̄ ſub Oſee captiuato:
qui poſtea venerūt ad regnū iude tēpe ſedechie vere
ꝯuerſi ad deū audito miraculo de ꝑcuſſione exercitus
ſennacherib. ſed q2 illa ꝯuerſio paucoꝝ fuit figura cō
uerſionis aploꝝ ꝛ alioꝝ paucoꝝ de iudeis in aduētu
xp̄i. iō hoc allegat̄ ab ipo ſicut.ſ. dictū eſt de electiōe
iacob ꝛ reprobatiōe eſau tp̄ali q̄ fuit ſignum eterne.
ꝛ ſubdit̄ de vocatione gentiū ꝛ iudeoꝝ ad fidem xp̄i.
k ¶ Verbū eni cōſummās. ſ. euangeliū qđ eſt le/
gis ꝑfectiuū. l ¶ Et abbreuiās. q2 reſcindit lega/
lia q̄ nō ſeruant̄ in lege noua. m ¶ In equitate. q2
retinet moralia p̄cepta equitatē iuris natural' ꝯtinētia:
ad illud verbū euāgelicū vocati ſunt cōiter iudei ꝛ gē
tiles. ſed ꝛ q2 pauci cōparatiue de iudeis crediderūt:
vt dictū eſt. iō ad hoc iterū inducit̄ auctoritas Eſaie.i.
n ¶ Niſi dn̄s ſabaoth.i. exercituū: ꝑ qđ āgeli deſi
gnant̄. o ¶ Reliq̄ſſet nobis ſemen.i. aliq̄s vo/
catos ad fidē de iudeis. p ¶ Sicut ſodoma facti
eſſem⁹ ꝛc.i. totalit̄ a veritate ſubuerſi. q ¶ Quid
ergo. h̄ ꝯtr̄ aplš reddit cāꝫ q̄lit̄ plures vocati ſūt de
gētibus qđ tñ videt̄ mirabile eo ꝙ erāt idolatre. ꝛ h̄
eſt qđ dicit: Quid ḡ dicemus: ꝑ admiratiōe huiuſ.
r ¶ Qꝛ gētes q̄ nō ſectabant̄ iuſti. eo ꝙ colebāt H
idola. s ¶ Apprehēderūt: Id eſt conſecute ſunt.
t ¶ Iuſticiā. ꝑ celerē ꝯuerſionē ad fidē xp̄i vidētes
ꝑ aplos alioſq; diſcipulos in noīe ipius miracula fie/
ri. ſicut ptꝫ in actibus aploꝝ in plurib⁹ loc'. v ¶ Iu/
ſticiā aūt q̄ ex fide eſt. q̄ facit dignū vita eterna:
qđ dr̄ h̄ ad diſtinctionē iuſticie q̄ erat ex opibus legis
moſaice q̄ h̄ nō faciebat: vt dictū eſt.ſ.iiij.ca. ſi enim
abraā ex opibus legis iuſtificatus ē. hꝫ gl'iaꝫ: ſed non
apud deū. x ¶ Iſrl̄ autē ſectando. ꝑ cultū vnius
dei. y ¶ In legē iuſticie nō ꝑuenit̄.i. in legē fi/
dei catholice que iuſtificat iuſticia infuſa faciente di/
gnū vita eterna. z ¶ Quare: Supple ꝯtingit hoc.
a ¶ Quia nō ex fide. ſ. xp̄i q̄rebāt iuſtificari ſine q̄
tñ nunq̄ fuit ſalus. b ¶ Sꝫ quaſi ex opibus. ſ. le
gis moſaice q̄rebant iuſtificari: qđ tñ facere nō pote/
rāt opa illa ſꝫ fides: vt declaratū eſt.ſ.iij.ca. ꝛ ex h̄ re
pulerūt xp̄m. Iō ſbdit̄: c ¶ Offenderūt eni.i. cāꝫ
ruine acceperūt. d ¶ In lapidē offenſionis.i. in
xp̄m q̄ ſic noīat' ē in ſacra ſcriptura: Eſa.xxviij. e ¶ Ec
ce pono in ſiō lapi. ꝛc. ꝛ ſic ꝓbatū fuit Eſa.xxviij.
hec auctoritas ad lr̄aꝫ itelligit̄ de xp̄o in quē offende
rūt p̄ncipes iudeoꝝ. ꝑmo blaſphemātes eius hūanita
tē dicētes: Ecce hō vorax ꝛ potator vini ꝛc. Luc.vij.
ꝛ hoc dixerūt ex inuidia. ſcđo dicendo blaſphemias ꝯ
eius diuinitatē: Math.xij.b. In beelzebub p̄ncipe
demonioꝝ eiicit demonia. ſic em̄ opa diuinitat' demo † Eſa.28.d.
nibus attribuebāt. f ¶ Et oīs q̄ credit in eū. ꝑ fi/
dē charitate formatā. g ¶ Nō ꝯfundet̄. finalit̄ ſꝫ
magis honorabit̄ in gl'ia: hec auctoritas ꝛ alie allegā
tur ab aplo ſm̄ tranſlationē ſeptuaginta. in tranſlati/
one ꝟo nr̄a Eſa.xxviij.d. ſic habet̄: Qui crediderit nō
feſtinet. qđ dupl'r pōt itelligi vt' dictū fuit ibi. Vno mō
referendo ad tp̄s eſaie. vt ſit ſenſus: Qui crediderit
mee ꝓphetie. Nō feſtinet: credēs ꝙ ipe ſit ſtatim ve
turus: q2 int̄ eſaiā ꝛ aduētū xp̄i primū fuit longū tp̄s.
g Alio mō referendo ad tp̄s xp̄i loquentis de aduentu
A ſuo ad

FRatres. Ne ex odio vi- Ca. IX
deat loq̄ uel ne gẽtes eos ex toto
abijcere nt: ſubdit tñ frẽs. v.q.c.ꝛc.
b ¶ Et obſe.ꝛc. Uolũtas eni vt ad vera cre
Ioh.6.g dẽda moueat: nõ ſibi ſufficit: niſi p grãm de⁹
ſibi opituleꝭ. vñ: Ne
mo venit ad me niſi
cui datuꝫ fuerit a prẽ
meo. c ¶ Teſtimo-
niũ eniꝫ perhibeo
illis ꝙ ꝛc. Ambro.
De his dicit q̄ nõ in-
uidia ſꝫ ex errore chri-
ſtũ nõ receperũt q̄bus
Act.3.c petr⁹: Scio ꝙ p igno
rantiã hoc egiſtis.
d ¶ Nõ ſm ſciam.
Multũ eni eſt legem
venerari: ꝛ deũ legis
ꝑſeq̄. e ¶ Ignorã-
tes eni ꝛc. Nõ q̄ de⁹
iuſtus. ſed q̄ hoi eſt ex
deo. f ¶ Juſticie
dei nõ ſunt ſubie-
cti ꝛc. Hec eſt iuſti-
cia dei q̄ nõ in pcepto
legis q̄ timoꝛ incutit:
ſed i adiutorio gratie
chriſti conſtituta eſt.
g ¶ Chriſt⁹ ad ꝛc.
Ex chriſto eſt iuſticia:
ꝗ ſi p legẽ ſcriptã vel
naturalẽ eſſet: ſi nõ fi-
de chriſti: ꝗ chriſt⁹ gra
tis moꝛereꝭ. h ¶ Fi
nis. Nõ ꝯſumẽs ſed
pficiẽs: pficit ergo iu-
ſticiã p fidẽ ſine operi
bus legis. i ¶ Ad iu
Juſticia duplex ſticiã. Nõ hũanã ſed
diuinã. Eſt eni huma
na ꝛ diuina. de huma
B na: ibi: Moyſes. ð di
uina/ibi: Que aũt ex.
k ¶ Scripſit ꝛc. In
numer' ꝛ leuitico vbi
Leui.18.a ita habetur. Qui fece
rit ea viuit in illis.
l ¶ Uiuet i ea. Ha
bet iſtud premium ne
iſta moꝛte puniatur.
Nõ enim magna iu-
ſticia timere: nec ha-
bet meritũ apud deũ.
m ¶ Ne dixeris in
coꝛ.tuo. Juſticia fidei eſt: ne dubiteꝭ de ſpe
dei q̄ in chriſto eſt: ne diffidat chriſtũ ſpoliaſ-
ſe infernũ ꝛ cũ aiabus celũ aſcẽdiſſe vñ iuſtus
efficiꝭ. Ne dixeris in coꝛ.tuo.i. ne ſaltẽ co
gites. q̄s aſcẽdet.i.nullus homo aſcẽdet: q̄ q̄
hoc cogitat/negat chriſtum aſcẽdiſſe. Aut ne
cogitet quis deſcẽdet.i.nullus deſcendet: qð
eſt pro nõ obſeruata lege: q̄ hoc cogitare eſt
chriſtũ. a.m.r.i.credere ꝙ chriſtus nõ deſcen-
dit in infernũ. q̄ ſi illi q̄ iuſticiã nõ obſeruant
nõ deſcendunt. Abraã ꝛ antiq̄ patres multo
minus deſcẽderunt. Si autẽ illi nõ deſcende
runt: tũc nec chriſtus q̄ nõ niſi ꝓ illis liberan-
dis deſcendit. Uel ita cũ audieris inquit pre-
dicari chriſtũ poſt reſurrectionẽ: aſcendiſſe in
celũ: noli dicere in coꝛde tuo: mendacium eſt.
Quis eni aſcendet. q̄ hec infidelitas q̄ſtũ in
te eſt chriſtũ de celo ad terrã deducit. Silr cũ
ꝛ tu audis pdicari ꝙ chriſt⁹ ad infernũ deſcẽ-
dit: noli dicere mẽdaciũ eſt. Quis eni deſcen
det in abyſſum. Jdõ ne hoc dicas: q̄ hoc dice
re eſt chriſtũ reuocare ex moꝛtuis q̄ſtũ i te eſt.
n ¶ Id eſt chriſtũ de. ꝛc.i.negare chriſtuꝫ
aſcẽdiſſe

¶ tamen.
FRatres/ volũ C. X a
¶ non ficta.
tas q̄dẽ coꝛdis mei ꝛ b
a ¶ hic innuit ꝙ ex grã deꝭ.
¶ a me. ¶ offendẽtib⁹.
b obſecrãtio ad deũ fit ꝓ illis in ſa c d
a ¶ vt de⁹ illis det fidẽ p quã ſaluenꝭ. b ¶ iu
ſtũ ẽ vt obſecrẽ: q̄ emulationẽ dei hñt: neceſ
ſe ẽ q̄ nõ ſm ſciaꝫ q̄ olim ſiſis ill' fui. c ¶ ego.
c lutẽ. †Teſtimoniũ ei phibeõ illis e
a ¶ celũ dei. ¶ p dilectõe dei putãt ſe facere.
ꝙ emulationẽ q̄dẽ dei habẽt: ſed f g
a ¶ diligẽdi. b ¶ vere nõ ſm ſcientiã.
b c nõ ſm ſciẽtiã. Ignoꝛãtes eñ dei
a ¶ q̄ ẽ p fidẽ xp̄i: q̄ ẽ a deo. b ¶ q̄ ẽ p carnis
obſeruãtias. c ¶ vel volẽtes. d ¶ vt ſupbi.
iuſticiã: ꝛ ſuã ꝗrentẽs ſtatuere: b
a ¶ qua deus iuſtificat credẽtes. ¶ ignoꝛãt
iuſticiã dei: q̄ xp̄m q̄ eſt datoꝛ iuſticie q̄ ad
implet quod lex pdixit.
f iuſticie dei nõ ſũt ſubiecti †Finis h
¶ qui etiam valet.
g h i eni legis xp̄s: ad iuſticiã omi cre m n
a ¶ xp̄s tñ eſt iuſticia ad ſalutẽ: q̄ iuſticia
legis ad pſentẽ vitã tñ valet. ¶ alꝭ dixit.
k denti. †Moyſes eni ſcripſit: qm̃ o p
a ¶ q̄ ẽ ex timoꝛe: nõ amoꝛe. b ¶ q̄ſi ſine grã
iuſticiã q̄ ex lege ẽ q̄ fecerit hõ:
adiuuãte. a ¶ nõ punieꝭ legali pena. b ¶ de
illa ita: ſed de iuſticia fidei ſic moyſes dicit:
vel ipã ſic dicit in coꝛde homis ꝙ obſeruata
ducit ad celũ: nõ obſeruata ducit ad abyſſũ.
l viuet i ea. Que aũt ex fide eſt/iu q
m ſticia ſic dic: † Ne dixeris i coꝛde r s
a ¶ q̄. ¶ cogitare. b ¶ verba apli q̄b⁹ ape-
rit ſenſum pmiſſoꝝ verboꝝ moyſi.
n tuo: q̄s aſcẽdet in celũ: idẽſt xp̄m t
a ¶ quantum ad te.
deducerẽ. Aut quis deſcẽdet in v
¶ verba apli.
abyſſum: Hoc eſt chriſtũ ex moꝛ x

ꝯ ſuo ad iu diciũ. ꝛ ſic ẽ ſenſus: Qui crediderit xp̄o pdicãti. Nõ feſtiet. credẽs C
ꝙ cito ſit ventur⁹ ad iudiciũ. ꝛ ſm vtrũq̄ modũ credẽs ꝛ nõ feſtinãs nõ repoꝛtat
ꝯfuſionẽ. iõ ſeptuagita trãſtuleꝛt h̄ mõ: q̄ nõ ſp trãſtulerũt vbũ ex vbo ſꝫ aliq̄ñ

Additio. j. ſenſũ ex ſenſu. ¶ In ca.ix. vbi dr in poſtil. Excitaui te.
Ubi dr: Excitaui te: i heb.hr: Seruaui te ꝓut i Glo. vbi
dr: Alij codices ſic hñt: In h̄ ipꝫ huaui te. Et eſt ſenſus: O
pharao hec dicit dñs: Cũ tãt' malis eſſes re⁹ vt indign⁹ eſ
ſes viuere: te tñ de⁹ reſeruauit viuere vt in te oñdat ꝟtuteꝫ
ſuã ꝓut in poſtil. ꝛc. ¶ In eo. ca. vbi dr in poſtil. Qui
¶ Additio. ij. Ubi dr hic: Nõ (crediderit nõ feſtinet.
ꝯfundeꝭ ſeu nõ feſtiet in hebreo hꝭ q̄ddã vbũ qð ſignificat
indifferẽter nõ feſtinet vl nõ feſtiauit. ꝛ in ſignificato ſcðo
eſt ſenſus: ꝙ q̄ crediderit xp̄o de q̄ ibi ꝓpha loqꝭ nõ feſtia-
bit ad credẽdũ eo ꝙ doctrina xp̄i maxie ẽ ſupra ſenſũ hoĩs.
Uñ diſcipuli q̄ ei⁹ doctrinã ꝯtinue audierũt ꝛ ei⁹ miracula
viderũt nõ tñ feſtinauerũt credere: vñ eiſ dr etiã p⁹ reſurre
ctõeꝫ. Tardi coꝛde ad credẽdũ. Lu.vl.d. ꝛ Mar. vl. aplis
dr: Exp̄robrauit de⁹ icredulitatẽ eoꝝ: ꝛ ſm hũc ſenſũ hec au
ctoꝛitas q̄dãmõ facit ad aliq̄lẽ excuſatõeꝫ iudeoꝝ q̄ nõ ita ci
to crediderũt xp̄o: quã excuſatiõeꝫ lꝫ nõ pfectã ſeu legitimã † 1.q.1.§.de
itẽdere videꝭ apls cũ ſtatim de eis dic̃ in pncipio ſeq̄n.ca. eiſdem.
Teſtimoniũ phibeo de illis ꝙ emulatõeꝫ q̄dẽ dei hñt.

FRatres ꝛc. Hic ꝯñr apls oñdit affectũ Cã. X
ſuũ erga iudeos orãdo ꝓ ſalute eoꝝ. Et diuidiꝭ
i duas. pmo ponit rõnis ſue modũ. ſcðo motiuũ/ Diuiſio
ibi: Teſtimoniũ. Circa pmũ dicit: Frẽs/ vo.ꝛ.q.d.oro ꝓ
ipis nõ ſolũ oꝛe ſꝫ etiã coꝛde. b ¶ Et ob.ad deũ.i.deꝑca
tio ei⁹ p rẽ ſacrã: ꝛ h̄ mod⁹ orãdi eſt mag' efficax ad ipetrã-
dũ: q̄ innitiꝭ merito rei ſacre q̄ iterponiꝭ: vt cũ dr: p paſſio
nẽ tuã libera eos ꝛ hmõi: ꝛ ſic orabat paul⁹ ꝓ iudeis. iõ ſub
diꝭ: c ¶ Fit ꝓ ill.ſ.a me. d ¶ In ſalutẽ.i. vt ꝯuertãꝭ † De cõ.di.
ꝛ ſalutẽ ꝯſeq̄nꝭ. e ¶ Teſtioniũ eni. Hic ꝯñr ponit rõo 4. ſi q̄s uñt
nis ſue motiuũ. ꝛ diuidiꝭ i duas. pꝛio dictũ motiuũ poniꝭ. in fi.
ſcðo dictũ ſuũ declarat/ ibi: Finis eni. Motiuũ autẽ apli Diuiſio
erat q̄ iudei pſeq̄ndo fidẽ xp̄i habebãt celũ dei indiſcretuꝫ
tñ: ꝛ talib⁹ ẽ cõpatiẽdũ. vñ ꝛ apls q̄ pꝛio pſecut⁹ ẽ eccliã dei
ex tali celo dicit de ſeipõ.i. Timo.i.d. Miſcðiaꝫ ꝯſecut⁹ ſũ: † Leui.18.a
q̄ ignorãs feci. dicit igiꝭ: Teſtioniũ ꝛc. q̄ fuerat ſoci⁹ eoꝝ i
facto. f ¶ Q emu.i.celũ. g ¶ Quidẽ dei hñt ꝛc. Qð D
declarat. di. Ignoꝛãtes eñ dei iuſticiã.q̄ facit dignũ vi
ta eterna. ꝛ habeꝭ ex fide xp̄i foꝛmata: iſta tñ ignoꝛãtia nõ
excuſat q̄ iuris eſt. h ¶ Et ſuã q̄rẽ. ſtatuere. Qð expo
nũt aliq̄ de ſacerdotib⁹ ꝛ legiſperitis q̄ irritũ faciebãt man
datũ dei ꝓpter traditiones ſuas Mat.xv.a. ſed hoc nõ vi
deꝭ eſſe veꝝ. q̄ imediate pmittiꝭ ꝙ ex celo dei mouebãꝭ lꝫ † Deu.30.c
indiſcrete. irritãtes vo dei mãdata ꝓpter traditiões ſuas
nõ mouebanꝭ ex celo dei: ſꝫ ex celo ſui.ſ. ꝓpter q̄ſtũ vel glo
riã tpalẽ: vt oñdiꝭ ibidẽ. ꝛ iõ cũ diciꝭ: Et ſuã q̄rẽtes ſta-
tuere. Intelligiꝭ de iuſticia ex opib⁹ legis q̄ diciꝭ hic ſua:
Tũ q̄ illa lex fuerit eis data: tũ q̄ legalia iã erãt moꝛtua:
ꝛ ſic nõ erãt amplius ipius dei: ſed iudeoꝝ ea pertinaciter
defendẽtiũ. i ¶ Juſticie dei nõ ſũt ſubie.i. iuſticie q̄
habeꝭ p fidẽ xp̄i cui repugnabãt ꝯtradicẽdo. k ¶ Finis
eni. Hic apls declarat intẽtũ.ſ.ꝙ iuſticia faciẽs dignũ vi-
ta eterna nõ erat ex lege ſꝫ ex fide chriſti. Et diuidiꝭ i tres.
pmo oñdit hui⁹ fidei vtilitatẽ. ſcðo facilitatẽ/ibi: Sed q̄d dicit. tertio ex hoc ar Diuiſio
guit nõ credẽtiũ infidelitatẽ ibi: Quõ ꝗ. Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ pfectio nõ ꝯſiſtit
in diſpoſitõe materie/ſed in itroductiõe foꝛme ad quã diſpoſitio finaliꝭ oꝛdina
tur: vt pꝫ in naturalib⁹ ꝛ artificialib⁹. Lex aũt vet⁹ oꝛdiabaꝭ ad xp̄m ſicut ipfe
ctũ ad pfectũ. vñ apls ad Gal.iij.d. dic: Lex pedagog⁹ nr̃ fuit i xp̄o. ꝛ Ra. Sa.
hebre⁹ ꝛ alij plures doctoꝛes hebrei dicũt ꝙ vniuerſi ꝓphete nõ ſũt locuti ni-
ſi ad dies meſſie.i. ꝓpter xp̄i tp̄s finaliter. et iõ iuſticia q̄ facit dignũ vita etña
nõ erat in lege q̄ fuit ipfecta: ſed eſt ex fide xp̄i cui pfectio debeꝭ. ꝛ h̄ eſt qð dr:
Finis eni.ſ. moſaice. l ¶ Chriſt⁹. Supple ẽ: q̄ ad ipm oꝛdinabaꝭ vt dictũ
eſt. m ¶ Ad iuſticiã. Juſticia infuſa. n ¶ Omi credẽti. Uñ pr̃es ve.teſ.
nõ erãt iuſtificati ex opib⁹ legis ꝛ ex fide xp̄i: vt dictũ eſt. ſ.iij.ca. ꝛ.iiij. ꝛ Act.
xv. dicit p dñm nr̃m ieſũ xp̄m credim⁹ ſaluari. ſicut ꝛ illi pr̃es ve.teſta. ꝛ ad hãc
ſniam induciꝭ ſcriptura/cũ dr: o ¶ Moyſes eni. Leui.xviij. p ¶ Om̃ iu
ſticiã q̄ ex lege eſt ꝛc. Quia p ipletionẽ operũ legis euadebaꝭ moꝛs coꝛpa-
lis: q̄ trãſgreſſoꝛib⁹ inferebaꝭ in caſib⁹ mltis: ſꝫ nõ viuificabat ſpũalr: vt dictũ
eſt. ſ.iij.ca. q ¶ Que ãt ꝛc.i. de iuſticia q̄ p fidẽ xp̄i habeꝭ. r ¶ Sic dicit:
Moyſes Deut.xxx. s ¶ Ne dixe. in coꝛ.tuo: q̄s ꝛc. Negatiue accipiꝭ.
t ¶ Id eſt xp̄m de.ſ. de ſupioꝛib⁹ ad inferioꝛa qð eſt negare xp̄m aſcendiſſe
ad celeſtia. v ¶ Aut q̄s de. in abyſſũ. Negatiue ſilr. x ¶ Hoc eſt xp̄m
a moꝛ. reuocare. Qð eſt negare deſcẽdiſſe xp̄m ad limbũ ad aĩas patrũ i de
liberãdas. ſic exponit Gloſa paſſũ iſtũ quẽ ſequũꝭ expoſitoꝛes noſtri cõiter. ſꝫ
q̄ expoſitio iſta nõ videꝭ ꝯcoꝛdare i aliq̄ cũ ſnia. Deut.xxx. vñ accipiꝭ hec ſcri-
ptura: nec etiã cũ ſra ſeq̄nti vt pꝫ intuẽti. iõ aliter põt exponi tñ ſine pꝛiudicio
D ꝯ ſic: Ne

E ſcēdiſſe. a ¶ Prope eſt ver.
.i. vtile eſt: vel nō eſt aliqd incō
ueniens: vel dicere vel credere.
Prope. nō longe a natura aīo/
rū: ⁊ loquēdi rōne: qđ nobis dr
vt credam⁹. b ¶ Hoc eſt ver
Joh.15.a. bū. De quo dñs ait: Iā ʒ vos
† Deu.3.c mūdi eſtis, ꝓpter verbū qđ locu
tus ſum vobis. Nō ait: ver ba/
ptiſmū. Quare? niſi qꝛ ⁊ in aq̄
verbū mundat: detrahe verbū:
⁊ quid eſt aqua niſi aqua. Acce
dit v̾bū ad elementū ⁊ fit ſacra/
mentū. Vñ eſt iſta tāta v̾tus aq̄
vt corp⁹ tangat ⁊ cor abluat: ni
ſi faciēte verbo: nō qꝛ dr: ſed qꝛ
credit. Nā ⁊ in ipſo v̾bo aliud
eſt ſon⁹ trāſiēs: aliud eſt v̾tus re
manēs. c ¶ Quia ſi ꝯfitea.
oīs ī excita/ ⁊c̄. Ecce laus fidei: et merces.
uit Laus fidei eſt: ſi credideris: qꝛ
dñs eſt ieſus .i. ſaluator ⁊ qꝛ re
ꝟ11.q.3.no/ ſurrexit. Merces v̾o ſalus eter
lite timere. na. d ¶ Corde credit. Cete
De cō. diſt. ra pōt nolēs: ſed credere nō pōt
4.c. baptiſ/ niſi volēs. e ¶ Cōfeſſio. Cō
mi vicē fiteri eſt dicere qđ fit ī corde ali/
ter loq̄ eſt: nō ꝯfiteri. Qđ eſt in
corde dꝫ eē in ore: qꝛ in frōte .i.
ī ſede pudoris: nō ſine cauſa fit
† Eſa.28.d ſignū crucis: ne xp̄i opprobria
mat.28.b xp̄ianus erubeſcat. peccatū fuit
Petro ore negare: cū crederet
corde. Cum eni lachrymis dilu/
it qđ ore negauerat: ſi ſaluti ſa/
ciebat qđ corde tenebat: v̾itas
enim ⁊ credenda eſt ⁊ loquēda.
f ¶ Qui inuocāt. Orāo inuo/
cat: ſed h̾ vere nō pōt niſi prius
credat. Qui ḡ inuocant nō mō
credūt: ſed etiā orant: vt poſtq̄
crediderit alicuius anim⁹ nō de
† De pe. di. ſinat id poſtulare qđ ꝓmiſit de/
3. adhuc pñ us toto corde vigilātib⁹: qꝛ cre/
di poſt me/ dere dat remiſſionē peccatorū.
diū. ibi: nō Inuocare impetrat ꝓmiſſa dei.
quicūq; g ¶ Quō inuo. ⁊c̄. Probato
qꝛ de vtroq; aſſumāt: ꝑplo oſtē
dit ꝑ qđ. ſcꝫ ꝑ remiſſionē vtriuſq;
factā: quā q̄ nō receperit inexcu
ſabilis. h ¶ Quō ḡ ⁊c̄. Inuo
catio ſaluat: ḡ oportet credere:
qꝛ quō īuocabūt ⁊c̄. Credere ē
ex auditu: audire ex p̄dicatiōe:
predicare ex miſſione dei: vt ita
totū deſcēdat ex fonte grē. Pre
dicatio ex miſſione: qꝛ ⁊ pſeudo
bene nunciātes deus mittit qui
in bonū malo nouit vti. Aliq̄n
⁊ malos malis mittit ex ira: vt
viciſſim per ſe ſicut iuſtū eſt pe/
† De here. reant. i ¶ Quō vero p̄di. ni
cū ex iiōcte. ſi mittā. Ecce apparet ꝙ ⁊ ad
et.c. excōica gentes miſſi ſunt ... :et
mus. ꝟ. qꝛ ſic refellit eos apls qui putabāt
p̄o nōnulli iudeis tm̄ p̄dicandū eſſe euāge/
liū. k ¶ O ſpecioſi pedes.
Quia mūdū illumināt ī quo ap
paret a d̾o miſſos alioquin hoc
nō poterāt. l ¶ Pacē. Recō/
ciliationē inter ꝑplm ⁊ ꝑplm di
ruta maceria legalis ritus in iu
deis: ⁊ idolatrie in gētibus. Et
inter deum impios per fidē iu/
ſtificātē ⁊ hoīes in eū credētes.
m ¶ Euāgelizātiū bo. Pa/
cē ſup pacē: qꝛ ꝑ regnū dī pax ē.
n ¶ Eſaias ei ⁊c̄. Preter⁹ de⁹
.F p̄dixit

a ¶ hoc ne dixeris: ſed poti⁹ hoc crede ver
bo qđ dicit ſcriptura.
tus reuocare. Sed quid dicit a
a ¶ in Deuterono. b ¶ vtile qꝛ iuſtificat
⁊ ſaluat. c ¶ xp̄s vel ei⁹ p̄dicatio. ¶ xp̄s.
q̄ eſt verbū in p̄ncipio apud patrē.
a ſcriptura? † Prope eſt verbū in b
a ¶ ad confitendū. b ¶ ad credendum.
c ¶ exponit ſcripturā moyſi.
b orē tuo ⁊ in cordē tuo. Hoc eſt c
a ¶ quo ⁊ baptiſma cōſecrat. b ¶ xp̄c de
c verbū fidei qđ p̄dicamus: quia d
bet eſſe. a ¶ cū aliq̄s impugnat. b ¶ nō
opa legis. ¶ reſurrexiſſe: vel ꝙ eſt ipſe do
minus ⁊ ieſus .i. ſaluator.
ſi cōfiteāris in ore tuo dōminū
ieſuꝫ: ⁊ in corde tuo credideris: e
ꝙ deus illū †ſuſcitauit a mortu/
a ¶ credere dat ſalutē: qꝛ iuſticiā q̄ ē cā ſa/
lut. ¶ .i. ꝑ fidē cordis iuſtificat aliq̄s .i. de
d is: ſalu⁹ eris.† Cordē eni credit f
ipſo fit pl⁹. a ¶ poſt cordis fidē: aliter nō va
let. b ¶ q̄ ſupaddit fidei: vt ī martyrib⁹.
e ad iuſticiā: orē aūt cōnfeſſio fit
a ¶ nō mō ad iuſticiā. ¶ vere corde credi
tur ad iuſticiā. c ¶ per Eſaiā.
ad ſalūtē. Dicit enīꝫ ſcriptūra:
¶ nō tm̄ iudeus ſed ⁊ gentilis.
†Omnis qui credit in illum: nō g
a ¶ erubeſcet in futuro: ⁊ ſi hic ꝯfundi vi
deat. b ¶ oīs. ¶ ſed in oī gente q̄ timet
deū hic acceptus eſt illi. c ¶ quia.
cōnfundet. Nōn ēni eſt diſtin/ h
¶ nō eſt diſtinctio. ¶ creator.
ctio iudei ⁊ greci.† Nam idē do i
a ¶ ſufficiens ditare oēs.
minus omniū: diūes in omnes k
a ¶ īuocāt fide ⁊ ope. b ¶ aliis nō diues
c ¶ ab auctoritate Eſaie ꝓbat qđ dixerat.
f q̄ inuocāt illūm.† Omnis ēnim
a ¶ iude⁹ vel gētilis. b ¶ hū ſe ſubiiciēdo
quicūq; inuōcauerit nomē dñi
a ¶ in eterna beatitudie. b ¶ ſed hoc nō
poteſt auerſus. ¶ vel autē.
g ſaluūs erit. Quōmodo ergo in l
a ¶ quaſi nō inuocabūt niſi credent.
uocabūt in quē nō crediderūt.
a ¶ nō creditur illi cui obediētia negatur.
b ¶ nec olim aliq̄s credidit: q̄ non aliquo
mō audiuit. ¶ nō credēt niſi audiant.
Aūt quomodo crēdent ei quē m
a ¶ nō audiēt niſi predicet eis.
b non audierunt? Quōmodo au n
a ¶ qui p̄dicāti reſiſtit: auctorē nō recipit.
b ¶ nō p̄dicabūt niſi mittant. ¶ nō ſunt
veri apoſtoli niſi miſſi.
i tē audiēt ſine p̄dicante?† Quō/ o
modo v̾o p̄dicabunt niſi mittā/
a ¶ in Eſaia vel in Naū ꝓphe ¶ ſꝫ miſſi: qꝛ
k tur? Sicūt ſcriptū ē † O ſpecio p
a ¶ aduētus aplo⁊ qui illumināt mundū
b ¶ annūciantiū. c ¶ reconciliationē.
l ſi pēdes euāngeliçantiū pācem
a ¶ bn̄ nūciat q̄ qđ ore p̄dicat: ope implet.
b ¶ futura. c ¶ q̄ſi oēs audierūt ꝑ aplos
¶ cū ei ex grā audit⁹ neceſſaria ē ⁊ alia grā
m euāngeliçantiū bonā. Sēd nō q
n oēs obediunt euāgelio. Eſai
q̄ cor moueat. ¶ aliq̄s obedire: nō oēs.
a ¶ q̄ſi aliq̄s nō oībus. b ¶ his q̄ a no/
bis audiūt: vel que nos audimus a te.
as eni dicit: Domine quis crē/ r

A ſic: Ne dixeris in corde tuo q̄s aſcēdet in G
celuꝫ negatiue. Id eſt xp̄m deducere .i. dicere
ꝙ nōdū venit in mūdū adduct⁹ ꝑ obedientiā
patris. Aut q̄s deſcēdet in abyſſuꝫ. ſimr nega
tiue. Hoc eſt xp̄m a mortuis reuocare .i. dice/
re ꝙ nō fuit mortuus: ⁊ nec ꝑ ꝯñs reſurrexit
a mortuis vitā īmortalē inchoāndo: vtrūq; enī
dicebāt iudei tp̄e apl̄i ⁊ adhuc dicūt negando
xp̄m veniſſe ⁊ per ꝯñs reſurrexiſſe a mortuis.
hec autē expoſitio ꝯſonat littere ſequēti/cū di
cit: Quia ſi cōfitearis in ore tuo dñm ieſuꝫ .ſ.
veniſſe tanq̄ xp̄m ꝓmiſſum in lege. Et in cor/
de tuo credideris ꝙ de⁹ illū ſuſcitauit a mortu
is ſalu⁹ eris. Simr cōſonat ſnīe Deut. xxx. vñ
ſcriptura hec accipit: Nec dixer' in corde tuo
⁊c̄. hoc eni dr ibi: vt ptꝫ manifeſte ad excludē
dum excuſationē q̄ poſſet fieri de moſaice le/
gis obſeruatiōe: qꝛ vt ibi dr nō oportet aſcen
dere ī celū vel mare trāſfretare vt inde appor
tet ⁊ ſic ſeruet: qꝛ iam erat data illi ꝑplo ⁊ ſic
ſcripta dei digito q̄tū ad p̄cepta decalogi: ⁊ ꝑ
moyſē q̄tū ad alia: ꝓpt̄ qđ ibidē ſubdit: Iuxta
te ē v̾mo ī ore tuo ⁊c̄. Deuteronomiū v̾o fuit
figura noue leg': vt dicit Hieronym⁹ ad pauli
nū. ꝓpt̄ qđ ſcptura p̄allegata figuratiue dr h̾
de noua lege. ad cui⁹ obſ̾uationē tenent oēs
⁊ maxime iudei qb⁹ ſpāliter xp̄s ꝓmiſſus fuit
⁊ ꝑſonaliter p̄dicauit: ⁊ ſic cū dr hic: Ne dixe/
ris in corde tuo ⁊c̄. tollit excuſatio de noue le
gis obſeruātia q̄ ꝑ xp̄m iā eſt data: ⁊ ꝑ ſpiritū
ſcm̄ in cordib⁹ credētiū deſcripta. iō ſubdit:
Prope eſt verbū ⁊c̄ .i. ꝑ xp̄m reſurgentē vita
ſpūalis ⁊ īmortalis inchoata: q̄ lex facere nō
poterat. a ¶ Sꝫ qđ dicit. Hic oñdit iuſti/
cie q̄ eſt ꝑ fidē xp̄i facilitas/cū dr: Sꝫ qđ di/
cit ſcri. de iſta iuſticia. b ¶ Prope ē ver.
⁊c̄. hoc eſt dictū nō exigit niſi credere ⁊ ꝯfite/
ri .ſ. in caſu mortis in quo tollit facultas ope/
rādi. c ¶ Hoc eſt ver. fi. ſ. xp̄i. d ¶ Qđ p̄ †2.Co.8.b
dica. ⁊c̄. dñm ie. eſſe verū xp̄m ſaluatorē no
ſtrū. e ¶ Et in corde tuo credide. ⁊c̄. ad
vitā īmortalē. f ¶ Salu⁹ eris. ſalute eter/
na. in credulitate enī iſto⁊ duo⁊ articulorū fi/ H
dei includunt ⁊ intelligit credulitas alio⁊: et † Johe.2.g
adducit ſcpture teſtimoniū: cū dr: g ¶ Ois Act.2.a
eni q̄ cre. in illū nō cōfun. Eſa. xxviii. qđ
ad lr̄am itelligit de xp̄o vt dictū eſt in fine ca.
p̄cedē. h ¶ Nō eni eſt diſtin. iu. ⁊ gre. q̄
tū ad iuſticiā q̄ eſt ꝑ fidē xp̄i. i ¶ Nā idem
dñs oīm .ſ. iudeo⁊ et gētiliū. vt dictū eſt. ſ.
iii. ca. k ¶ Diues in oēs ⁊c̄ .i. potens oēs
exaudire. ⁊ ad hoc inducit auctoritas Johel.
ii. cū dr: Ois eni ⁊c̄. l ¶ Quō ḡ. Hic ꝯñter
arguit infidelitas nō credētiū. ⁊ p̄mo genera
liter oīm. ſcd̄o ſpeāliter iudeo⁊/ibi: Sꝫ dico.
Circa p̄mū arguit infidelitas oīm ꝑ hoc ꝙ fi/
des catholica publicata fuit ꝑ orbē a tp̄e aplo
rū: ⁊ qꝛ imediate p̄dixerat aplꝰ: Ois quicūq;
inuocauerit nomē dñi ſalu⁹ erit. iō ꝯtinuādo
ſnīam dicit: Quō ḡ inuoca. in quē credi.
q.d. nullo mō: qꝛ orō p̄ſupponit fidē orantis.
m ¶ Aut quō credēt ei quē non audie.
qꝛ fides p̄ſupponit auditū a deo ꝑ reuelatio/
nem: vel ab homie ꝑ p̄dicationē. ideo ſubdit:
n ¶ Quō aūt audiēt ſine p̄dican. actus
vero p̄dicādi p̄ſupponit auctoritatē officii. iō
ſubdit: o ¶ Quō vero p̄dicabūt ni. mit Eſa.52.b
tant. a deo ſicut ꝓphete vel ab ei⁹ locū tenē/ Naū.1.b
te. ſicut p̄dicatores alii: ⁊ ad hoc inducit ſcri/
ptura Eſa. lii. p ¶ O ſpecioſi pe. ⁊c̄. qđ
intelligit de p̄dicatorib⁹ euāgelii. vt dictū fuit
ibidē. iō ſubdit: q ¶ Sed nō oēs obedi.
euāge. p̄dicationē ei⁹ recipiēdo: ad qđ indu/
cit auctoritas Eſa. liii. vbi ad litterā loq̄t de
xp̄o vt ibi fuit declaratū. r ¶ Dñe q̄s credi
didit audi. no. qꝛ Eſaias ⁊ alii ꝓphete au/
dierūt a deo miniſteriū xp̄i qđ crediderūt pau
ci de iudeis ſpecialiter. ideo concludit aplus.
A Ergo fid

C pdixit infidelitatē iudeo: ſed nō fecit: ne/
q pſciſſet mala eorum/ niſi ea haberent.
Sic etiā excecat qd eſt deſerēdo nō faci/
endo: ⁊ hoc meruit voluntas. Si dr non
poſſūt iudei credere q: Eſaias predixit:
dico non poſſunt: q:
nolunt q deus pre/
ſciuit pdixit ſ; nō fe/
cit. Nō poſſūt: dū ſu
pbi: dum tales vt .ſ.
oīa ſuis virib⁹ attri/
buerēt: vt negarēt ſi
bi neceſſariū eē di/
uinū auxiliū ad bñ
opādū. a C Fides
ex au. Et ſi de⁹ int⁹
doceat: tñ preco ex/
terius annūciat.
b C Per verbum
⁊c. i. per gratiā chri/
ſti doctores verbi
euāgelici nobis mit
tentis. Niſi enim di
catur aliquid nec au
diri poteſt nec credi.
c C Et quidem.
Vel equidē. i. certe:
⁊ ita inexcuſabiles:
ſicut in Ps. oſten/
dit dauid dicens:
Ps.18.a d C In omnē ter/
ram exiuit ſonus
eorū ⁊c. Nec hoc
tpe apli impletū eſt.
Sed ſpūſancto re/
uelante videt iplen/
dū in poſteris. Lo/
cutus eſt igit pteri/
tiue pter certitudi
nem pphetie. Dicē/
do igit eorum nō ſo
lum de aplis: ſed et
B de eorū poſteris in/
telligi voluit. Sic ⁊
Gal.1.a illud: Teſtes mihi
eritis vſq ad vltimū
terre. e C Sed di
co: Nūqd iſrael.
Quia poſſent et au/
diſſe ⁊ nō cognouiſ/
ſe affirmat eos ⁊ co/
gnouiſſe. f C Cognouit. Quia ꝯtra/
dicere nō potuit rōne vel auctoritate: ſ;
nō vere cognouit vt mēti eoꝝ bñ ſederet.
g C Ad emulationē vos adducā.
Inuidiā iudeis: dū gentes eoꝝ deū ſuū
dicunt ⁊ pmiſſiones ⁊ legē eoꝝ ⁊ pphe/
tas ad ſe ptinere. h C In nō gentē.
Gētiles nō prius dicebant gens ſancta
vel modo nō gēs: q: nō quales geniti.
i C In gētē inſipientē. In. i. contra.
Gētē inſipiētē. i. ꝯtra gētiles q deū ve/
rū nō nouerāt. k C Tota die. Toto tē
pore q cū eis cōmoratus ſū: ⁊ mūdū illu
minaui: Vel man⁹ in cruce: vel opa ⁊ af/
fect⁹ ampliaui. l C Expandi ma. Q.
ampliora oſtendi iudeis q: nullū eis bñ/
Luc.7.c ficiū negauit. Nam mortuos illorū ſuſci
tauit: diuerſas eorum infirmitates cura
uit. Ille eni dicit manus expādere: q po/
ſcentibus bñficia largiter tribuit.
m C Man⁹ meas ⁊c. Hoc nō de ma
nib⁹ in cruce extēſis: ſed de opibus q illi
pplo exhibuit. Vel de manib⁹ in cruce ex
tēſis pōt hoc accipi: vt poſitū ſit totum p
pte. Tota die ergo. i. diei pte totius. Ex
pādi in cruce. Man⁹ me. ad po. non
cre. ſed ꝯtradicentē qd peius eſt.

C qr aliqs credit ex auditu ⁊ ſi nō oīs. b C ali
a didit auditui nrō? Ergo fides ex a
qū ⁊ ſi nō vbiqz. C non noſtra merita.
b auditu: auditus autē per verbū
a C a ſ rpi. b C ex auditu crediderīt: ſ; q nō
crediderīt: nūqd nō audi. q. p h excuſabiles.
dei. Sed dico: Nunquid nō au/ b
a C i. nō mō pximi: ſed ⁊ vltimi audierūt.
c d dierant? †Et quidē in omnē terrā e
C fama. C ex omni parte.
exiuit ſonus eoꝝ: ⁊ in fines orbis
a C ipa. b C oēs audierūt: ſed de iudeis
ſpecialiter dico: Nunquid ⁊c.
e terre verba eorū. Sed dico: Nū d
a C cognouit vtiqz q: moyſes q primus. i.
maximus ⁊ alij poſt eum.
f quid iſrael nō cognouit? Prim⁹
a C ad inuidiā de cōuerſione gentiū.
g moyſes dicit: †Ego ad emulatio e
a C pmittā adduci. b C i. gētiles q pri⁹ nō
h ne vos adducā in nōn gētē: in gē f g
gēs vel mō nō gēs. a C q deū nō nouerat.
b C pmittā in vos iraſci ⁊ pſeqꝫ: ⁊ cū h factū vl
tem inſipientē: in irām vos mit/ h
deāt attēdāt q venerit. a C ⁊ ſi puideret
penā iminere tñ audet. C nō tm moyſes hoc
dicit: ſed ⁊ Eſaias. C ex pſona chriſti.
tā. †Eſaias aūt audet ⁊ dicit: In i
C ſpōte me obtuli. b C ⁊ inde inuidia iudeo
rum C per ſe.
uentus ſū a nō querētib⁹ me: pa/
C in manifeſto. C ab alqs.
lā apparui his q me nō interroga
C ita ad gentes.
k bāt. Ad iſrl autē dicit: Tota die l
C opera ⁊ affectus. C iudeorū.
l m expandi man⁹ meas ad pplm nō m
C quod peius eſt.
credentē: ſed ⁊ cōtradicētē mihi. n

a C Ergo fides ⁊c. Et pʒ ex dictis ſnīa. b C Sed dico: nūqd ⁊c. i. habēt C
ne excuſatōez ſue infidelitat' pter defectū publicatōis. q. d. nō: ad qd inducit aucto
ritatē Ps. xviij. c C Et qdē in oēm terrā ⁊c. A tpe eni apl'oꝝ publicatum fuit
euāgeliū p orbē vniuerſū: ſicut pleni⁹ oñdi ſcribēdo ſup Ps. xviij. pōt tñ hic breui
ter repeti. apli nāqz ad publicādū euāgeliū p orbē exierūt de hierlm q eſt in medio
climate terre habitabilis: ⁊ viuēte btō Petro aplo pdica
tū fuit euāgeliū pcedēdo verſus occidētē vſqz ad mare oce
anū vbi eſt termin⁹ habitabilis terre ſm aſtrologos. San
ctus eni Sauinian⁹ in ciuitate ſenonēſi q tūc erat metro Sanct⁹ ſa/
polis frācie edificauit eccliam Petri quē audierat iā paſ/ uinian⁹
ſum: ſ; cognito poſtea q adhuc viuebat: noīauit illā eccle
ſiā bti Petri viui. i q plurics ego fui q hec ꝯſcripſi: ⁊ alij
q cū ſctō Sauiniano venerūt in frāciā in alijs loc' pdica/
uerūt vſqz ad oceanū. ⁊ eadē rōne euāgeliū fuit publica/
tū ad oriētē meridiē ⁊ aqlonē reſpectu hierlm: q: xpi diſci
puli exierūt circūqz ad pdicādū. d C Sz dico. Hic ꝯñr †Ps.18.a
arguit incredulitatē iudeoꝝ ſpecialr: q: xpm pdicātē audi
erūt ⁊ miracula ei⁹ viderūt. vñ dicit Nicodem⁹ in lege pe
rit⁹ Ioh. iij. a. Scim⁹ q: a deo veniſti magr: Nemo eniʒ
pōt hec ſigna facere q tu facis niſi de⁹ fuerit cū eo. ⁊ h eſt
qd dr: Sz dico: Nūqd ⁊c. q. d. imo plus q alij: et illa
cognitio fuit in legiſperit' excecata ex iuidia ꝯ xpm eo q
cepit pdicare ꝯ vitia eoꝝ. ⁊ ſic qtū potuerūt auerterūt po
pulū ab ipo ex q ſecuta eſt ppli excecatio et gētiliū illūina/
tio: ad qs ꝯuertēdos trāſtert apli relict' iudeis Act. xiij. g
Vobis oportebat pmū loq vbū dei: ſ; q: repellitis illd ⁊
indignos vos iudicatis ęt'ne vite ecce ꝯuertimur ad gen †Deu.32.c
tes: ⁊ h pdixit moyſes: Deu. xxxij. e C Ego ad emu. i.
ad iuidiā. f C Vos adducā. i. adduci pmittā ꝯ xpm ex
deceptōe diaboli. g C In nō gētē. i. dimitēdo vos in
icredulitate loco illi⁹ gētis q apd vos erat nulli⁹ reputa/
tiōis: iudei eni nō reputabāt gētiles eē gētes: ſ; vocabāt
eos canes ſicut dictū fuit ſup illd Exo. xxij. d. ſed pūcetis
eā canib⁹. h C In irā vos mit. i. in punitōez p vindi/
ctā meā qd p romanos fuit iipletū occidēdo ⁊ captiuando
pplm iudaicū. inducit aūt ad hoc auctoritas Eſa. lxv. de il
luminatōe gētiū, cū dr i C Inuēt⁹ ſū ⁊c. i. a gētilib⁹ ido †Eſa.65.a
lis ſeruiētib⁹ q pdicatōez aplōꝝ receperūt deuote: ⁊ ſic fu
erūt illumiati. ⁊ ſbdit de iudeoꝝ excecatōe. k C Ad iſrl
aūt dicit. In pſona dñi. l C Tota die ex. m. me. Ad
te ꝯferēdo bñficia tota tpe leg' moſaice. m C Ad po. nō
cre. Pphis pmo/ ⁊ poſtea xpo. n C Sz ꝯtra. mihi.
Primo repellēdo verba pphārū meoꝝ. ⁊ eos occidēdo.
⁊ poſtea meipm in pſona ppria.
C In ca. x. vbi dicit in poſtilla: Aut quo modo credēt ei
quē non audierūt.

Additio. i. Ex hoc q dicit apls: Quō credent ei D
quē nō audierūt ⁊c. ⁊ poſtea qbuſdā
interpoſitis: ꝯcludit q fides ex auditu. Quidā volunt in
ferre q fides catholica de qua hic agit ſit acqſita: q: hec fi
des vt dicunt generat in hoie ex hoc q audiēs credit pre
dicatori ⁊ adhibet fidē dictis eius nō fide infuſa ſed acqſita ex tali auditu. Idē vo/
lūt arguere ex dictis Aug'. xiiij. de ciuitate dei q fides generat in nobis ⁊ nutrit p
ſcientiā. ergo ſine infuſiōe: ſed bñ ꝯſiderāti hoc nō ſequit ex dict' apli/ nec etiā Au
gu. Ad qd ſciēdū q ſm ſctm Tho. ſcda ſcde. q. vj. ar. j. in corpe qſtionis. Ad fideʒ
theologicā de q agit duo reqrunt: vnū eſt q hoi credibilia ꝓponant: aliud eſt aſſen/
ſus firm⁹ credētis ad ea q ꝓponūt. Hui⁹ qdē aſſenſus pōt duplex cā aſſignari. vna
qdē exteri⁹ iducēs p fidē vel auditū: ſicut miraculū viſū vel pſuaſio hoīs q neutꝝ
eſt ſufficiēs cā ad aſſenſū pdictū. videtū eni idē miraculū ⁊ audiētiū eādē pdicatio/
nē: ali⁹ credit ali⁹ nō. Vñ oportet ponere aliā cām iteriorē q mouet hoiem int⁹ ad
aſſentiēdū his q ſūt fidei. Nec eſt aūt dicēdū hāc cām ſolū eē liberꝝ arbitriū: ſic Pe
lagiani dicebāt. eēt eni ꝯ aplm ad Eph. ij. b. de fide dicētē: Dei eni donū eſt. nec va
let dicere qd ibi dicit apls de fide formata: nā ſm Glo. j. ad Coꝝ. xiij. fides etiā q ē
ſine charitate donū dei eſt. Cui⁹ rō ſm Tho. vbi. ſ. eſt. nā cū hō aſſentiendo his q
ſūt fidei eleuat ſup naturā ſuā oportet q h inſit ei ex ſupnaturali pricipio iteri⁹ mo
uēte qd ē de⁹. Vñ cū apls dicit hic: Quō credēt ei quē nō audierūt: ⁊ fides ex audi
tu. loqt de cā ꝓponēte ad credēdū: q lʒ cōiter reqrat ad fidē ſicut cā ſine q nō: non
tñ ſufficit ad cauſandū aſſenſū ſeu habitū fidei ſine cā ſupnaturali iteri⁹ mouēte. vt
dictū ē. ⁊ id cū apls dixiſſet: Fides ex auditu. ſtati ſubiūgit: Audit⁹ autē p vbū xpi.
Glo. i. p grāz xpi. Silr dicēdū ē q dictū Aug'. ſtatū itelligēdū ē p modū exterioris
pſuaſiōis: ſufficiēs aūt ⁊ ppa cā fidei eſt illd qd iteri⁹ mouet ad aſſenſū qd ē donū
dei. Alteri⁹ ſupradicti nitūt ꝓpoſitū ſuū ꝯcludere ex auctē Aug'. in epla ꝯ Mani/
cheū dicētis: Nō crederē euāgelio niſi crederē eccle catholice illd approbāti. Vñ
dicūt q fide acqſita credit euāgelio eo q ecclia tenet ſuos ſcptores eſſe veraces: ⁊
ſic audiēs acqrit ſibi habitū credēdi eoꝝ dictis. Sz nec ex hac auctāte habēt itētū:
nā explicatio credēdoꝝ cōiter fit p reuelationē diuinā i ſacris libris canonicis ꝯtē/
tā. q qdē reuelatio de cōi curſu oportet qveniat ad inferiores hoies p maiores. ſic
ad hoies p angelos diuinoꝝ noticia pueniūt ſm Diony. de ce. hierarch. Vñ q: iter

E oēs gradus eccl'e auctoritat' vniuerſalis eccl'e in his q̄ ſunt fidei pcellit eo φ nō pōt in his deficere: dicēte dño ipi Petro in pſona eccl'e: Luc.xxij.d. Ego p te rogaui Petre vt nō defi ciat fides tua: iō lʒ habit' fidei a deo ſit infuſus: tñ in explica tionē credēdoꝝ q̄ in ſacra ſcriptura pncipaliter ꝯtinent recur rendū eſt ad auctoritatē vniuerſalis eccl'e. ꝛ h iſinuat Aug'. cū dicit: Nō crederē euāgelio ꝛc. ſʒ qꝛ pdicti opinātes conāt tollere neceſſitatē ponēdi fidē infuſam de credibilib' nob re uelatis p aliqs rōnes apparētes: qđ eſt ꝯtra Glo. ꝛ cōem ex poſitionē doctoꝝ: iō videt diſcurrēdū de illis rōnib' vt veri tas magis illuceſcat. Quaꝝ rōnū vna talis eſt: qꝛ vt dicūt ad oēm certitudinē actus credēdi quā experimur i nobis ſufficit fides acqſita: q̄ ſupfluū eſt ponere infuſam ꝛ ꝯſequētiā ex h p bāt: φ fruſtra fit p plura qđ pōt fieri p pauciora: añcedēs aūt p hoc φ ſicut firmiter adherem' hiſtoriis ꝛ geſtis ſcriptis de reb' bellicis ꝛ aliis q̄ ſcribūt in Chronic' fidei acqſita p h φ credim' eos veraces eē q̄ talia eē referūt ꝛ ſcripſerūt: ita fide acqſita firmiter adherem' hiſtorie ſacre ſcripture ꝛ euāgelioꝝ qꝛ firmiter credim' eos eē veraces q̄ hmōi libros canonis cō diderūt: q̄ pter fidē acqſitā ſupfluit oīs alia q̄ ad certitudinē actus credēdi ponit habēda ꝛc. Alteri' arguūt ad ppoſitū ſuū p exēplū de heretico q̄ ſic firmiter adheret errori ſuo: qđ etiā p fide illi' vult mori: q̄ q̄dē hereſis eſt acqſita ꝛ eſt i rōne inclinās ipm firmiter i illū errorē: ꝛ h ſine pſuaſiōe rōnis vel argumēto: ſʒ ſolū qꝛ credit audituī ꝛ doctrine alioꝝ ꝛ ppo cō ceptui. Ex quo ꝯcludūt φ ſimplr p fidē acqſitā pōt qs firmiter adherere credibilib' nobis reuelatis ſine fide infuſa. Alte ri' arguūt ſic: Si fides ifunderet nob a deo illa nō poſſet cor rumpi in nob nec minui: ꝯſequētiā pbāt: qꝛ ille habit' a ſolo deo creat: ꝛ ſicut nō generat ex actib' nr̄is ita nec corrūpit: p ſertim: qꝛ ille habit' cū corrūpit totaliter annihilat qđ nō po teſt fieri p creaturā: qꝛ ſicut nō pōt creare ita nec annihilare: nec etiā p demeritū pōt corrūpi: qꝛ etiā demones credūt lʒ ha beāt odiū di qđ eſt maximū pctōꝝ. Ex q̄ pʒ φ fides pōt ſtare etiā cū maximo pctō. Alteri' arguūt φ ſi habit' fidei eſſet a deo infuſus eēt pfectior oī habitu acqſito: ꝛ p ꝯñs act' credē di p fidē infuſā eēt pfectior q̄ act' intelligēdi pma pncipia qđ dicūt eſſe incōueniēs. Alteri' ad ſuū ppoſitū oſtēdēdū ſic di cūt: ponat φ vn' iude' nō baptizat' nutriat iter fideles more fideliū diſciplinat' talis fide acqſita crederet oībus qbus nos credim': ſicut ꝛ fide acqſita credit qlibet noſtrū ex auditu alio

F rū quoꝝ veracitati credit. credimus eni multa tpa trāſiuiſſe ꝛ romā eē quā nunq̄ vidim': ſic etiā p fidē acquiſitā ex auditu firmiter credim' reuelatis in ſcriptur' ꝛ eccl'e approbāti veri tatē illoꝝ. Cōſiderādū tñ eſt φ pdicte rōnes nō ꝯcludūt inten tū ſuū. Ad pmū eni dicendū φ q̄cq̄d ſit de ꝯſequētia antece dēs nō eſt rōnabiliter dictū. Manifeſtū eſt eni φ plus reqri tur ad certitudinē fidei habēdā de his q̄ in ſacra ſcriptura et euāgelio ꝯtinent q̄ de his q̄ in geſtis ſcript' de reb' bellicis in chronicis habent. Nā ſm phm.i. Ethi. Diſciplinati eſt in

Ps. tñ certitudinē inqrere ſm vnūqđq3 gen' inq̄tū natura rei re cipit ſeu reqrit. Cōſtat aūt φ ea q̄ pncipalr tradunt i ſacra do ctrina excedūt facultatē hūane nature: vt cū ibi aſſerit φ de' ē trin' ꝛ vn' ꝛ φ fili' dei eſt icarnat' ꝛ fuit paſſus ꝛ mortuus ꝛ hmōi. vñ ꝛ ppha dicebat: Dñe qs credidit audituī nr̄o. q.d.

Esa.53.a talia pdicam' ſeu pphetam' q̄ null' poſſet p ſe credere/ cū facul tatē hūane nature excedāt: ꝛ iō null' diſciplinat' talib' adhe ret certitudinaliter ex ſola hoīm narratiōe q̄tūcūq3 eos vera ces reputaret: q̄propt' ad fidē de talib' habēdā oportuit fieri miracula facultatē toti' nature excedētia: qb' viſis hoīes di ſponerent ad habitū fidei recipiēdū: nō eni pdicatōes ſeu fre quētes narratiōes ad h ſufficiūt: ſic i aliis geſtis ſeu hiſtoriis vt cōiter niſi miraculis ꝯfirmarent. vñ Mar.vlt.d. Dño co operāte ꝛ ſmonē ꝯfirmāte ſequētib' ſignis. q̄ aūt in hiſtoriis bellicis cōiter tradunt nō excedunt hūane nature facultatē: ꝛ

G iō in talib' ſufficit narratio ꝯtinua pboꝝ viroꝝ ad eoꝝ firmū aſſenſuʒ habēdū: pſertim cū nō inueniunt alii tales narratio nes negātes: qꝛ tūc etiā i hmōi hiſtoriis de reb' bellicis diſci plinat' rōnabilit' dubitaret cui ptī ꝯdictiōis aſſentiret: q̄ q̄dē ꝯdictio circa ea q̄ i ſacra ſcptura tradūt maxie repit. Maior eni eſt turba hereticoꝝ ifideliū ſeu paganoꝝ negātiū multa d his q̄ in ſacra ſcptura ꝯtinent q̄ fideliū credētiū eadē. Ex qb' pʒ aſſūptū ſeu añcedēs pdicte rōnis min' verū. Ad ſcdm di cēdū φ cū illa q̄ p fidē tradunt excedāt hūanā facultatē: vt di ctū eſt: de qb' Eccl'.iii. plurima ſupra ſenſuʒ hoīs oſtēſa ſūt ti bi. Inde eſt φ hereſes ſibi oppoſite hūt apparētias ꝛ q̄ſi euī dētias ſm cōem dictamē naturalis rōnis hūane lumīe ſupna turali carētis. Vñ tales heretici nō indigent fide infuſa ad h vt talib' erroribus adhereāt: qꝛ ex q̄ carēt lumie fidei ſine q̄ ve ra credibilia nō cernūt: remanet i eis firmiter ignorātia vita tis p quā ſuis erroribus firmiſſime adherēt: pſertim cū i talib' diabolica ſuggeſtio ſolet iteruenire. vñ aplſ Petr' dicit: Ad 1.Pe.5.b uerſari' vr diabol' circuit q̄rēs quē deuoret. cui reſiſtite for tes i fide. Ex q̄ pʒ φ diabol' circuit ad pſuadēdū ꝯ fidē. Ad tertiū dicēdū φ q̄uis habitus charitat' ſit altior ꝛ nobilior q̄ habit' fidei. tñ p vnū actū pcti mortalis amittit: ſic nō eſt incō ueniēs φ habit' fidei p aliqđ pctm̄ amittat. habit' eni a deo infuſi libere a deo dant. ſic ꝛ iuſte a dō ſubtrahunt ſm diſpo ſitionē ſubiectoꝝ. Nec talis ſubtractio pprie dr annihilatio ſʒ q̄dā ceſſatio influxus diuini ſicut p clauſurā feneſtre lux ſola ris ſubtrahit ſine aliq̄ annihilatōe. Nec obſtat qđ obiicit de demonib': tū qꝛ odiū dei ꝛ alia q̄ ptinēt ad maliciā eoꝝ lʒ ſint peſſima nō tñ ſunt demeritoria cū iā ſunt ipi in termino dāna tionis: ꝛ ſic nō pñt mereri nec demereri: Sec' eſt φ de viato rib' q̄ p pctā demerēt vt ab eis ſubtrahāt dona dei: tñ qꝛ ex h qđ dr ab aplō: Demones credūt: nō ē neceſſariū ꝯcedere φ habeāt fidē etiā iformē: ſʒ tm̄ actū fidei q̄ eſt credere. nō ei cre dūt ex habitu ad h inclinātē ſʒ coacti ex ſignoꝝ euidētia ꝛ fre quētia: ꝛ ex pſpicuitate naturalis intellect': ſicut etiā q̄ opat iuſta ſolū ex coactiōe nō dr iuſtus q̄ſi hñs habitū iuſticie. Ad q̄rtū dicēdū φ act' fidei eſt dignior ſimplr ceteri' habitib' acq̄ ſitis intellectualib' inq̄tū habʒ certiorē cām eo φ fides initit diuine veritati: qđ nō faciūt alii habit' itellectuales acqſiti: licʒ ſint certiores ſm q̄d. ſ. q̄ ad nos. Nec etiā certitudo fidei acq̄ ſite eſt ſilis certitudini fidei infuſe i adheſiōis firmitate. Illa h eni quarū fides acqrit ex narratiōe aſſidua ſeu relatōe huma na p ꝯtrariā corrūpit aſſuefactionē: ſic ꝯtingit i aliis habiti bus acqſitis. Certitudo aūt q̄ ineſt p fidē a deo infuſā nō pōt corrūpi p talia. vñ aplſ Petr' dic: Vt pbatio fidei vr̄e mul to pcioſior ſit auro ꝛc. i. Petri. i. Habet etiā fides infuſa no biliorē effectū. ſ. purificationē cordis: iuxta illđ Act.xv.c. Fi de purificās corda eoꝝ. Ad q̄ntū dicēdū φ fides ſeu creduli tas q̄ ex ſola reuelatiōe hūana acqrit nō ē fides theologica d q̄ loqmur. Nā fides theologica nō aſſentit alicui credibili: ni ſi qꝛ eſt a deo ordinatū ꝛ ſctis reuelatū: vñ ipi veritati innitit tanq̄ medio. Vñ ſi aliqs crederet oīa q̄ a fidelib' credūt: nō tñ ea crederet tanq̄ a deo reuelata: talis nō hr̄et fidē theolo gicā. ſicut ſi aliqs hr̄et noticiā alicui' cōcluſiōis geometrice p mediū dialecticū tm̄: ex h nō acqreret habitū geometricū de il la cōcluſione. Ex qb' pʒ φ pdicta vba apli de fide in hoc ca. ꝯtenta intelligēda ſunt put in Glo. mō ſupradicto.

¶ In eo.ca. vbi dr i poſ. Et iō hec pdixit Moyſes Deu.xxxij

¶ Additio.ij. Sententia hoꝝ duoꝝ verſuū. ſ. Ipſi me puo cauerūt ꝛc. Et ego puocabo eos: q̄ in carmine moſaico ꝯtinē tur habet in additiōe Deut.xxxij. ſup eiſdē vſibus. Et ibideʒ oſtendit φ moyſes ſtatū hodiernū iudeoꝝ a xp̄o recedētiū p noſticauit: qđ pprie cōcordat cū intentiōe apli in hoc loco: ſʒ qꝛ illa additio eſt aliq̄liter plixa ideo remitto ibi.

Glo. ordi.

B Dico ergo. Quia. C.XI tot auctoritatibus confuta uit iudeos: inſultare poſ ſent gentiles: dicentes eos ex toto re pulſos eſſe contra quos incipit ſic.

Ni. de ly.

B Preſciuit

Dico er. Hic ꝯſr Ca.XI aplſ oñdit affectū ſuū erga iudeos: cōpeſcēdo gētiles ab eoꝝ iſultatiōe. p h eni cauſabat diſcordia ex pte gētiū: qꝛ incredulitatē iudaicā etiaʒ ꝯuerſis d iudaiſmo iproperabāt qđ repmit aplſ pmo rōnib' ſumptis

a ¶ dicere videor: φ de' re pulit po. ¶ ſʒ nūq̄d h dixi vl

Dicō ḡ. Nūq̄d C.XI b

a ¶ ex toto. b ¶ vl plebē ſuā ¶ iudeos qb' tot fecit. ¶ vl hereditatē. ¶ ſi dico ifideles iudeos: n̄ tñ oēs.

deus repulit populū ſuū? Abſit. c

Nico. de lyra

ſūptis ex caſu iudeoꝝ. ſcdo ex ꝯuerſione gētiū/ibi: Qꝫ ſi aliq̄ ex ramis. tertio ex ꝯſideratiōe diuinoꝝ iudicioꝝ/ibi: No lo aūt vos ignorare. Circa pmū ponit Diuiſio tres rōnes. pma ē qꝛ caſus iudeoꝝ nō eſt vniūſalis. ſcda: qꝛ nō ē inutilis/ibi: Dico ḡ. tertia qꝛ nō ē irrecupabil'/ibi: Vob eni dico. Pria adhuc i duas: qꝛ prio declarat ppoſitū. ſcdo ꝯcludit intē tū/ibi: Quid ḡ. Primū aūt declarat exēplo duplici. ꝛ pmū ē ſuppoſit'. dic igit: b ¶ Nūq̄d de'. generalr. c ¶ Pplm ſu. ſʒ iudaicū q̄ dicebat pplſ peculiar' dei. d ¶ Abſit nā ꝛ ego

Sū iſraelita

A ¶ Preſciuit. Pro ꝑdeſtinauit
poſuit. Sic enī debere accipi ex ſe/
quētib⁹ pꝫ. Ideo autē dixit ꝑſcuit:
ne iterū iudei ſupbiant ex eo ꝙ di/
xit eos nō repulſos et plebem dei.
b ¶ An neſcitis. Q. ita reliq̄e
in hoc tpe: ſicut cū helias ſolus ſibi
videret: q̄ ſi ignorauit ⁊ alios ꝑter
ſe reſeruatos nō mirꝫ ſi iſti ignorēt.
c ¶ Septē milia. Per ſeptena/
riū vniuſitas: ꝑ millenariū ꝑfectio
deſignat̄. d ¶ Sic ḡ. quaſi q꜄ tūc
erant multi: ⁊ ſi neſciret helias. Er
go ſic. i. ita latēter vel ꝯ eādē grāꝫ.
e ¶ Quid ḡ q̄. Audito ꝙ reliq̄e
ſalue facte ſunt grā: nō ex opib⁹. q̄d
ḡ dicēdū eſt. f ¶ Electio aūt cō
ſecu. eſt. Electio grē eſt, nō meritoꝝ.
Excecatio ꝟo meritoꝝ eſt. Excecati
enī ſunt: q꜄ credere noluerūt: ſicut
illi q꜄ voluerūt crediderūt. Miſeri
cordia igit̄ ⁊ iudiciū in ipſis volūta
tibus facta ſūt a deo. Illis vel ꝑ mi
ſericordiā gratiā opponēte. Ipſos
ꝟo ꝑ iudicium excecari permittēte.
Quicūqꝫ enī cū intellexerit ⁊ crede
re noluit id debet cōſequi qđ vult:
ne de cetero poſſit credere. In volū
tate ḡ ſua adiuti ſūt: vt q꜄ ſciētes ve
rū dicebāt eſſe falſū. de cetero nō in
telligerēt qđ verū eſt. hoc meret̄ in
uidia male volūtatis: nō ita de his
q̄ errore hoc agūt. g ¶ Dedit ill.
Malā cōpūctionē h̄ ſignat: q꜄ ſepe
fit vt etiā bonū ſit homi moleſtū vt
phariſeis doctrina xp̄i: ⁊ ſic ſpm̄ cō
pūctiōis appellat mētē inuidētē q̄
inuiderūt doctrine xp̄i. h ¶ Uſqꝫ
in ho. diē. i. q̄diu poterit dici ho/
diernus dies. i. vſqꝫ in ꝑſentē diē
oīm ad quos hoc ſcriptū ꝑueniet.
i ¶ Menſa. i. ſcriptura. Coꝝ. i.
ipſis ꝑmo oblata eſt ⁊ corā ipſis po/
ſita: q꜄ in ei⁹ carnalib⁹ obſeruatio/
B nib⁹ delectant̄. Uel corā eis. Quia
ſi rōnē vellēt attendere poſſent in/
telligere. k ¶ In laqueum ⁊c̄.
Sicut ſciphos acetū mihi obtulerūt
ſic fiat illis corā ipſis: q꜄ iniquitatē
nouerūt ⁊ in ea perſtiterūt. In la/
queū ⁊c̄. Scriptura q̄ intelligēti/
bus eſt panis illaqueat eū q̄ male in
telligit̄: ⁊ ꝑ ea ꝑdicatio xp̄i reſpui/
tur. Fuit ⁊ eā captiuitatis duꝫ ꝣelo
ei⁹ chriſtū occiderūt ⁊ in illa captiui
tate eā ſcandali ⁊ opprobrii: et poſt
eā eterne damnatiōis: q̄ ſpecialiter
retributio dr̄. l ¶ Obſcurēt̄ oc.
coꝝ. Quia ſine eā nō viderūt: fiat
eis nō videre. Obſcurēt̄ o. coꝝ.
Hec ꝟba nō optātis voto ſed ꝑdi/
cētis officio dicunt̄. m ¶ Dico ḡ.
Nū. Quia dico excecatos auctori
tate ꝓphetarū: putatis ꝙ irrecupa
biliter et ſine vtilitate. Sed caſus
coꝝ ꝓdeſt: ⁊ poſſunt reſtitui: ne q̄s
eos deſpiciat. n ¶ Salus. Dum
diuiſi ꝑ mūdū in teſtimoniū ſūt nō
fictas de chriſto eſſe ꝓphetias.
o ¶ Ut illos emu. hoc ſepe factū
eſt ⁊ pleni⁹ fiet in fine ſeculi qn̄ iu/
dei xp̄ianos ſequent̄ in fide chriſti.
Tūc enī man⁹ moyſi reuocabit̄ in
ſinum: tūc moyſes noſter reuertet̄
ad matrē ⁊ ad fratres. Poteſt etiā
intelligi vt gentes iudeos emulen/
tur. i. vt credant ſicut ⁊ ipſi crede/
bant. Uel vt dei emulatione circa

a ¶ q꜄ mer alios ꝑdeſtinatos nō repulit.
b ¶ . i. iude⁹ nō ꝓſelit⁹: ſꝫ ex ſemie abrae ꝑ li
Nā ⁊ ego iſraelita ſuꝫ ex ſemie
neā beniamin. a ¶ ne putet̄ de hiſmael.
b ¶ ſicut me non repulit ſimiliter.
abrae de tribu beniamin. Nō re a
a ¶ predeſtinauit.
a pulit de⁹ plebē ſuā quā ꝑſciuit.
¶ libri Regū.
b An neſcit̄ q̄d dicit ſcriptura in b
a ¶ vbi de helia loq̄t̄. b ¶ . ſ. c ¶ iter ſe ⁊ il
helia: quemadmodū interpellat c
los. ¶ iudicē ¶ aduerſum. ¶ dicens.
deū ꝑ iſrl̄: † Dn̄e ꝓphetas tuos d
a ¶ ſub ieȝabel hoc factū eſt. b ¶ fundamē/
to euerterunt.
occiderunt: altaria tua ſuffodē/ e
rūt: ⁊ ego relict⁹ ſuꝫ ſolus: ⁊ q̄rūt g
¶ putauit ſe ſolum. ¶ alā ſcriptura.
aīam meā. Sꝫ q̄d dicit illi dixi/ h
a ¶ ꝑ gratiā reſeruaui.
ſe diuinū rn̄ſum: † Reliq̄ mihi ſe i
¶ oēs bonos.
c ptē milia viroꝝ: q̄ nō curuauerūt k
a ¶ de⁹ achab ⁊ ieȝabel. ¶ vbi facili⁹.
d genua ſua an̄ baal. Sic ḡ ⁊ in h̄ l
¶ grē. a ¶ ꝑ grām q̄ electi ſūt. ¶ nō merita.
vn̄: Nō vos me elegiſtis: ſed ego vos elegi.
tpe reliq̄e ſm electiōē grē dei ſal m
a ¶ vel facte ſunt. b ¶ dixi ꝑ grām ſaluari.
c ¶ . i. ꝑ gratiā ſalui facti ſunt.
ue fiēnt. Si aūtē gratiā: iā nō ex n o
a ¶ leg̃. b ¶ . i. ñ ꝑ opa leg̃ ſalui ſūt. c ¶ qđ
operibus: alioquin gratia iam p
nō ꝯſtat eē. a ¶ ſꝫ debitū. ¶ dicēdū. ¶ h. ſ.
e non eſt grā. Quid ergo: Quod q r
a ¶ iuſticiam ex operibus.
q̄rebāt iſrl̄ hoc nō eſt conſecu s
a ¶ ꝑ gratiā: electi iuſticiā ꝑ fidē receperūt.
f tus. Electio autem cōſecuta eſt/ t
a ¶ nō ſolū nō ſūt ꝯſecuti vex. b ¶ ꝑ iudiciū.
c ¶ vel fuerūt. d ¶ in Eſaia ſꝫ aliis ꝟbis.
ceteri vero excecati ſunt. Sicut v x
a ¶ ꝑmiſit eos habere malā cōpūctionē.
g ſcriptum eſt: † Dedit illis deus y
a ¶ ſ. malā. b ¶ rōnē q̄ ꝑ ſe videre pōt: ſed
ſpiritum compunctionis: ocu/ z
ipſi ita habēt. a ¶ ꝑ ſe. b ¶ rō q̄ alio docē
te intelligit: ſed ipſi ita habēt vſqꝫ.
los vt nō videāt/ ⁊ aures vt non
h audiāt: vſqꝫ in hodiernū diem.
¶ ſubdēs. a ¶ malicia quā mihi obtulerūt.
i Et dauid dicit: † Fiat mēſa coꝝ a
a ¶ vt eos ipſa ſua iniq̄tas ipediat. b ¶ vt
k corā ipſis in laqueū: ⁊ i captiōē/ b c
eos irretiat. a ¶ in eām obprobrii. b ¶ eter
⁊ in ſcādalū/ ⁊ in retributiōnē il d e
ne dānationis. a ¶ ratio que videt.
l lis. Obſcurent̄ oculi coꝝ ne vi/ f
a ¶ ſe peccare. b ¶ liberū arbitriū qđ de/
bet erigi ſurſum. c ¶ peccatis aggrauat.
deāt: ⁊ dorſū coꝝ ſemꝑ incurua. g h
a ¶ videor dicere.
m Dico ḡ: Nūquid ſic offenderūt i k
a ¶ ſine reparatione ⁊ vtilitate. ¶ nō. ¶ vt
inutilis ſit caſus coꝝ: ſed potius vtilis.
vt caderēt: Abſit. Sed illorum l m
a ¶ vn̄ q꜄ repuliſtis verbū dei ecce cōuerti/ n
mur ad gētes. b ¶ ita. c ¶ gētiles. ¶ alios.
n o delicto ſalus eſt gentib⁹: vt illos o

C ex iſraelita ſū ⁊c̄. q̄ tn̄ ſū vocat⁹ nō ſolū ad
fidē chriſti/ ſꝫ etiā ad ei⁹ aplatū. iō cōcludit:
a ¶ Nō repulit de⁹ ple. ſuā ⁊c̄. i. ꝑdeſti
nauit de iudeis. vt patꝫ in Paulo et aliis
apſis. ſcđm exēplū de helia q̄ credebat to/
tū ꝑplm̄ ad idolatriā ꝯuerſum ⁊ oēs alios
ꝓphetas occiſos: ⁊ tn̄ nō erat ita. ⁊ hoc eſt
qđ dr̄: b ¶ An neſcit̄ q̄d dicit ſcri. in
helia. q. d. ſcire deberis. c ¶ Quēadmo
dū iterpel. deū ꝑ iſrl̄. Nō ꝣelo vindicte
ſed amore iuſticie. iii. Reg. xix. d ¶ Dn̄e
ꝓphe. tuos occiderūt. Ut nō remaneāt
cultores dei. e ¶ Altaria tua ⁊c̄. Ut nō
inueniat̄ locus te colēdi. f ¶ Et ego reli
ct⁹ ſū ſo. Sic enī credebat: q꜄ ſpūs nō ſp 3.re.19.b
tāgit corda ꝓphetarū: nec de oibus: vn̄ dixit
heliſe⁹. iiii. Re. iiii. d. d̄ ſunamite: Aīa enī
eius in amaritudie eſt/ ⁊ dn̄s celauit a me.
g ¶ Et q̄rūt aīam meā. Ut nihil rema/
neat de cultu diuino. h ¶ Sed q̄d di. illi
di. rn̄ſū. Ad repellēdū ei⁹ dictū. i ¶ Re
liq̄ mihi. i. ꝯſeruaui. k ¶ Septē mi. vi.
q̄ nō cur. Et iō nō eſt ſolus. ꝯſeq̄nt̄ appli
cat̄ ad ꝓpoſitū. l ¶ Sic er. ⁊ in ⁊c̄. ſ. legis
noue. m ¶ Reliq̄e ſm elec. gra. dei ⁊c̄. † Ibidē. b
ſcꝫ ſpecialiter aliq̄ ex iudeis ad hoc electi ex
grā dei ſalui facti ſūt ꝑ fidē chriſti: ſicut patꝫ
de apſis ⁊ de aliis ꝑmis credētib⁹ q̄ fere fu
erūt oēs de iudeis. n ¶ Si aūt gra. ſal.
fa. ſūt. dicto mō. o ¶ Iā nō ex ope. ſ. le
gis q̄ hoc facere nō poterāt: vt. ſ̄. dictū eſt.
p ¶ Alioq̄n gratia ⁊c̄. Quia qđ reddit̄
ex opib⁹ debitū ē ⁊ nō grā. q ¶ Quid ḡ.
Hic ꝯcludit̄ iterū. ſ. ꝙ caſus iudeoꝝ nō eſt
gnālis. dicit ḡ: Quid er. Supple ſeq̄t̄ ex
dict̄. r ¶ Qđ q̄rebat iſrl̄. i. maior pars
ꝑplī. s ¶ Hoc nō eſt ꝯſe. ſ. iuſticiā ꝑ fidē
chriſti: cuius aduētum expectabāt iudei.
t ¶ Electio autē ⁊c̄. i. apli ⁊ alii ad h̄ ele/
cti. v ¶ Ceteri ꝟo ex. ſunt. manētes in
infidelitate. x ¶ Sicut ſcri. eſt. Eſa. vi.
y ¶ Dedit il. de⁹. ſ. cōpūctiōis. i. inidie
pūgētis corda coꝝ ex odio chriſti ⁊ ſuoꝝ fi/
deliū ex q̄ ſecuta eſt excecatio ⁊ obduratio.
iō ſubdit̄: z ¶ Oculos vt nō videāt.
Et dauid dicit de eodē Pſ. lxviii. a ¶ Fi
at mēſa coꝝ. i. ſacra ſcriptura in q̄ nutriti D
fuerūt iudei. b ¶ Corā ipſis in la. ⁊c̄. Ex
odio enim chriſti moti fuerūt legiſperiti ad
deprauādū ſcripturas ꝓ de chriſto loquētes. ſi/
cut pleni⁹ oñdi in plurib⁹ locis ve. teſ. ⁊ ſic † Eſa. 6. c
ipſi ſequentes eos erroꝛib⁹ ſunt illaqueati.
c ¶ Et in captionē. ꝑ Titū ⁊ Ueſpaſia/
nū. d ¶ Et in ſcāda. Quia nobiles coꝝ
fuerūt ducti ad tormēta ad infamādū ꝑplm̄
de rebellione ⁊ infidelitate erga romanos.
e ¶ Et in retributionē illis. Hec ei in
vindictā mortis xp̄i ꝯtigerūt eis Luc. xix.
Et q꜄ ex ꝑdictis ſecuta eſt excecatio illoꝝ et
obduratio. iō ſubdit̄: f ¶ Obſcurēt̄ oc † Pſ. 68. c
coꝝ. q̄tū ad excecatōē intellect⁹. g ¶ Et
dor. coꝝ. i. voluntas ſic noiata: q꜄ debet
ſupportare oia. h ¶ Sēꝑ incurua. q꜄ ꝑ
obduratōē efficit̄ tortuoſa. i ¶ Dico ḡ.
Hic oñdit̄ ꝙ caſus iudeoꝝ nō fuit inutilis.
ex h̄ enī occaſionaliter factū eſt ꝙ apli relin
q̄ntes iudeā trāſierūt ad ꝯuertēdū gētiles
ꝑ orbē Act. xv. ſicut iā allegatū eſt. ſ̄. ⁊ h̄ eſt
qđ dr̄: k ¶ Nunq̄d ſic offende. ſ. iudei.
l ¶ Ut ca. tn̄. ſ. ⁊ nulla ſeq̄ret̄ vtilitas.
m ¶ Abſit. q꜄ ſm ꝙ dicit Aug. in enchiri
dion. De⁹ adeo eſt oipotēs ⁊ bon⁹ ꝙ nō ꝑ/
mitteret mala fieri niſi ex eis eliceret maio/
ra bona. iō ſubdit̄: n ¶ Sꝫ illo. deli. ⁊c̄.
occaſionalit̄ mō ꝑdicto. o ¶ Ut il. emu.
. i. imitent̄. iudei enī q̄ mō ꝯuertunt̄ ⁊ mul
to magis circa finē mundi detecta falſitate
antixp̄i: in hoc imitant̄ ⁊ mirabunt̄ gētiles

Glo.ordi.

E opa eoꝝ mala moueantur. a ¶ Qꝫ ſi de. Dixit delictū iudeoꝝ profeſſe:qḋ ſi eſt:tūc mag' ꝯuſio eoꝝ. b ¶ Quāto magis ⁊c̄.i.ſi malū eoꝝ:ū vertit deus in bonum.i.in diuitias mūdi: multomagis bonū eorū cū in fine plenitudo eoꝝ cōuerſa ditabit gētes doctrina ⁊ exemplo:i quo oñdit. nec inutilē:nec irrecupabilez caſū eoꝝ. c ¶ Vobis. Et ſi aplſ gētiū:tñ honorificabo miniſteriuz vltra hoc qḋ debeo ſuperaddēdo:vt etiā ð iudeis laborē tēptans:ſi hac nō ſuccedit via aggrediar alia:qḋ nō facerē ſi de ſalute eoꝝ deſperarem. d ¶ Qꝫ ſi deliba. Dixi ꝙ aſſumptio eoꝝ erit multū vtilis quā ne dicatis non poſſe fieri q̄ſi totū gen' ſit repudiatuz. Quia ſi delibatio.i.pauci de illis aſſūpti:vt apli ⁊ alij diſcipuli ſūt ſcti ⁊ maſſa.i.genus pōt ſanctificari. ¶ Amb. Eſt autē

Delibatio delibatio parua ex aliq̄ reaſſumptio ad experimentū toti' maſſe:vt ex cibo vel potu. e ¶ Et ſi radix.i. patriarche a q̄bus cōtrahūt ſancti humorē fidei. f ¶ Et rami.qui de eoꝝ genere excreuerūt in eis ſundati. g ¶ Soci'. In ſpe pmiſſionis:hoc cōtra morē:Bona eni arbor in non bonā inſeri ſolet:hic nō bona in bonā. h ¶ Dicis ğ ⁊c̄. Quaſi ꝯtra ſtantes:tñ ꝯtra eos lz gl'ari: q̄ cā inſertionis mee repulſi ſūt. Qḋ remouet aplſ: ita bñ dicis:q: verū eſt ꝙ fracti ꝓpter incredulitatē ſūt:tu ſtas fide.i. nō merito tuo: ſed gr̄a dei: et iō noli ſupbire: ne ⁊ tu frangaris p ſupbiā:vt ille per incredulitatē. Nō es ſtabilis ſi per quos ſtas deſtruis.

Nota Facile decipit qui alienis malis gaudet. i ¶ Fide. Dei eſt beneficiū ꝙ tu ſtas: nō tuuz meritum. k ¶ Sed time. Ne tante gr̄e beneficiū emittas ⁊ i ſupplicia incidas. Caſtus eni timor eſt cum cauet aīa ne deus illā deſertus deſerat. l ¶ Si eñ de'. Judeis nō pepercit de':q̄ a ſctis patrib' originē ducebāt ex quorū etiā gente ipſe carnē aſſumpſit mlto minus

¶ vobis

Ad Romanos Ca. XI

a ¶ iudei zelo leg' ⁊ patrū. ¶ laudēt ⁊ odio habeāt. b ¶ ꝙ deū occiderūt: vl' xpm̄ repulerunt.
¶ ſi eoꝝ delicto ditatus eſt mūdus.

a emulēt. Qꝫ ſi delictū eorū diuitie b
a ¶ .i.abiectio. ¶ pauci ð eis ꝯuſi:vt apli ditauerūt

ſūt mūdi ⁊ diminutio eoꝝ diuitie gē c d
rūt gētes. a ¶ q̄ i fine mūdi ꝯtīgēt. b ¶ ⁊ q̄ſi aliq̄s q̄reret an poterūt ꝯuerti ait:poterūt vtiq̄.

b tiū: q̄tomagis plenitudo eoꝝ: Vo f
a ¶ qui mihi ꝓpīq̄. b ¶ qḋ ſemp eſt.

c bis eni dico gentibus : q̄diu quidē g
a ¶ nō iudeorū. b ¶ q: ad gentes miſſus.

ego ſum gētiū apoſtolus / miniſte h
a ¶ vel cum ꝓſperitate vel cū aduerſitate.

riū meū honorificabo : ſi quō modo i
a ¶ .i.imitandū me. b ¶ ꝓuocare valeam.
c ¶ iudeos. d ¶ vel vt. ¶ ſic.

ad emulādū ꝓuocē carnē meā et ſal k
a ¶ gr̄a dei adiuuāte. b ¶ faltē. c ¶ ⁊ iō de illis laboro:q: vtilis erit aſſūptio ad īformationē

uos faciā aliquos ex illis. Si eni m
gentiū ⁊ vere. a ¶ infidelitas. ¶ erit.

amiſſio eoꝝ recōciliatio eſt mūdi: q̄ n o
a ¶ reliquoꝝ. b ¶ gentiū ex eo ꝙ mortue.

p aſſūptio niſi vita ex mortuis: Qꝫ ſi q
¶ poteſt ſanctificari.

r delibatio ſctā ē / ⁊ maſſa. Et ſi radix r
a ¶ ꝓbat adhuc iudeos poſſe aſſumi: vt reprimat gētes. ¶ .i.ſꝫ. b ¶ naturalib'. c ¶ a pmiſſiōe

ſ ſctā:⁊ rami. Qꝫ ſi aliq̄ ex ramis fra t
excisi. a ¶ o gentilis. b ¶ ſterilis naturaliter ⁊ amarus. c ¶ aliena opatione cōiunctus.

cti ſūt:tu aūt cū oleaſter eſſes : iſert' x
¶ in loco fractoꝝ. a ¶ factus es. ¶ particeps.
b ¶ patriarcharū ⁊ ꝓphetarū. c ¶ aplōꝝ qui per omnibus habēt ſpiritū radicis.

y es in illis:⁊ ſoci' radicis ⁊ pinguedi z
a ¶ fructiferi populi iudaici ante aduentū xp̄i.
b ¶ ſi inquā hoc ē. ¶ q: ⁊ ſi putata eſt oliua nō tñ amputata. c ¶ .i.inſultare malis alterius.

nis oliue fact' es:noli gl'ari aduer a
a ¶ fractos. b ¶ tu gētil'. c ¶ d: tibi q: gēs illa

ſus ramos. Qꝫ ſi gloriari:non tu ra b
nihil a te:ſed tu ab ea fidē habes. ¶ o gētilis.

b dicē portas: ſꝫ radix te. Dicis ergo d
¶ dicis.

fracti ſūt rami vt ego inſerar. Bene f
a ¶ ſꝫ.b ¶ .i.ſuo vitio: vn̄ tibi oportunitas ſalut' ē

ꝓpter incredulitatē fracti ſūt: tu au g
ꝓpt te.a ¶ ⁊ iō. ¶ ſupbire.b ¶ offēdere. ¶ caſte

k tē fide ſtas. Noli altū ſape : ſꝫ timē. b
a ¶ time qḋ oportet q:. ¶ ꝓrogatiua patrū:q̄b' ſa

l Si eni deus naturalib' ramis nō pe k
cta eſt ꝓmiſſio. a ¶ ſꝫ vide. ¶ hoc ꝯtingat qḋ ⁊ vtiq̄ ꝯtingere pōt. b ¶ alieno. c ¶ q: fide ſtas

pcit: ne forte nec tibi parcat. Vide l m
a ¶ bonitate ſuadet:ſeueritate terret. ¶ p vtrāq̄ diſce humiliari. b ¶ .i.diſtrictam iuſticiam.
¶ quia per incredulitatē fracti.

ergo bonitatē ⁊ ſeueritatem dei. In
eos q̄dē q̄ ceciderunt ſeueritatē. In
a ¶ q̄ tibi bñficiū cōfert.ſꝫ tñ. b ¶ vt totū deo. tribuas. ¶ ca.

te aūt bonitatē dei:ſi pmāſeris i bo
a ¶ niſi pmāſeris. b ¶ ſicut illi. c ¶ a ſctā radice. ¶ ſeueritatē dei ſentiēs. d ¶ q̄ſi nō ſolū tu excider' ſi nō pmāſer' i bono. ¶ iō nō deſpiciēdi.

nitate : alioquin ⁊ tu excideris: Sed n
⁊ illi ſi nō pmāſerint in icredulitate:
a ¶ ſi nō pmanſerint in incre.qḋ vtiq̄ pōt fieri.

inſerent. Potens eſt eni deus iterū

Nico.de lyra

Ꝯ ꝯuerſos ad fidē xp̄i. a ¶ Qꝫ ſi deli.ſcꝫ iudeoꝝ. b ¶ Diuitie ſūt mu. occaſionaliter mō dicto. c ¶ Et diminu.eoꝝ.i.pauci viri ſimplices ⁊ illiterati: ⁊ q̄ſi nullius reputatiōis quales ſunt apli. d ¶ Diuitie ſūt gen.q: fundauerūt eccl'ias inter gētes. e ¶ Quāto ma.ple.eo. ſupple erit magnū bonū in finali cōuerſiōe eoꝝ. f ¶ Vobis eni. Hic ꝯſr̄ reprimit inſultationē gentiū p h ꝙ caſus iudeoꝝ nō eſt irrecupabilis: qḋ oñdit exēplo duplici.ſ.patriarchaꝝ ⁊ aplōꝝ q̄ fuerūt iudei. ꝓpter qḋ aplſ ſe laboraturū ad cōuerſionē eorū dicit: Vobis eni dico gen. ne iſultetis iudeis. g ¶ Q̄diu q̄dē ⁊c̄. Gal.ij.b Creditū eſt mihi euāgeliū p̄puti ſicut et Petro circūciſiōis. h ¶ Miniſteriū meū ho. addēdo vltra debitū.i.laborādo ꝓ ꝯuerſiōe iudeoꝝ. cum tñ ex officio tenear ſolis gētilibus p̄dicare. i ¶ Si quō ad e.i.ad imitādū me. k ¶ Prouocē car.me.i.iudeos ð q̄b' carnalit̄ deſcēdit: vt dič in p̄n.hui' ca. l ¶ Et ſal.fa.⁊c̄. Sciebat eī aplſ ꝙ nōdū erat tp̄s ꝯūſiōis eoꝝ ad plenū: ⁊ qḋ iſtud ſit vtile ad bonū oñdit/di. m ¶ Si eni amiſ.eoꝝ.p infidelitatē. n ¶ Recōcilia.eſt mū.occaſionalr̄ vt p̄dictū eſt. o ¶ Que aſſū. eoꝝ ad fidē. p ¶ Niſi vi.ex mor.q: iudei ſciētes ſcpturas ꝯuerſi ad fidē mag' poterāt ꝓficere q̄ alij: vt pꝫ ð Paulo ⁊ Apollo ⁊ plurib' alijs. Et ad h inducit exēplū de aplīs di. q ¶ Qꝫ ſi deliba.ſan.eſt.i.apli q̄ fuerūt q̄ſi q̄dā delibatio de maſſa iudaica. r ¶ Et ſi ra.ſan.i.p̄triarche q̄ fuerūt q̄ſi radices plebis iudaice.p hoc intēdit aplſ oñdere ꝙ iudei ſunt abiles ad bonū.⁊ q̄tū ad h tenet ſilitudo.⁊ ſic eoꝝ caſus nō ē irreparabilis. s ¶ Qꝫ ſi aliq̄. Hic ꝯſr̄ aplſ reprimit gētiles ab inſultatiōe iudeoꝝ rōne ſūpta ex ꝯuerſione gētiū: ⁊ p̄mo facit ad ꝓpoſitū.ſcdo remouet obiectionē in ꝯtrariū/ibi: Dicis ğ. Nō aūt

Diuiſio

ꝯſiſtit in h ꝙ lz multitudo iudeoꝝ ceciderit p infidelitatē:tñ p aliq̄s eoꝝ ſtātes in fide.ſ.aplōs ⁊ alios diſcipulos gētiles cōuerſi ſunt ⁊ inſerti arbori ꝓcedēti p fidē in imitatiōe p̄triarchaꝝ.⁊ hoc eſt ꝙ d:: Qꝫ ſi aliq̄ ex ra.i.ex iudeis ꝓcedētib' ſm̄ carnē ex p̄triarchis qui fuerūt radix arboris. t ¶ Fracti ſūt. p īfidelitatē ſuā. v ¶ Tu aūt cū olea. eēs.i.oliua ſiluestris ad bonū fructificādū inhabilis: q: gentiles nō habebāt legē ⁊ ꝓphās: nec etiā cultū di:ſꝫ erāt idolatrie dediti. x ¶ Inſert' es in il.i.in ramis ſtātib' q̄ ſūt apli ⁊ alij fideles iudei. y ¶ Et ſoci' ra.i.fidei p̄triarcharū. z ¶ Et pinguedi.oli.i.xp̄i doctrine ⁊ gr̄e. a ¶ Noli gl'ari aduer.ra.i. iudeos p infidelitatē fractos. b ¶ Qꝫ ſi gl'ia.ſupple hoc eſt inaniter. c ¶ Nō tu ra.por.⁊c̄.q: gētiles bonū ſue cōuerſionis habuerūt ex iudeis ⁊ nō econuerſo. d ¶ Dicis ğ. Hic ꝯſr̄ remouet obiectiōez.

Diuiſio

ſcdo īfert ꝯcluſionē/ibi: Vide ğ. Circa p̄mū ponit obiectionē di. Dicis ğ.i.tu gētilis inſert' dicto mō argues ſic. e ¶ Fracti ſūt ra.⁊c̄.⁊ ſic poſſuz gl'ari ꝯtra ramos fractos lz nō ꝯtra radicē.h ꝯſr̄ remouet dubiū di. f ¶ Bñ ꝓpt icre. ⁊c̄.i.bñ dicis ſi dicas eos eſſe fractos ꝓpt īfidelitatē ſuā.nō aūt ꝓpter tuā inſertionē niſi occaſionalit̄ tm̄ ⁊ nō p ſe. g ¶ Tu autē fi.ſtas.q̄ nō eſt a te:ſꝫ eſt donū dei: ꝓpt qḋ nō debes inde ſupbire ſꝫ mag' hūiliari.iō ſbdit: h ¶ Noli alſape:ſꝫ ti.⁊ ſubdit rō: i ¶ Si eni de' na.ra. .i.iudeis ſupbiētib'. k ¶ Nō pep.eos grauiter puniēdo. l ¶ Forte nec ti.par. ſi ſupbieris.nec d: hic forte vt eſt nota dubij ex pte dei:ſꝫ fertilitatis liberi arbitrij. m ¶ Vide ğ. Hic ex p̄dictis ꝯcludit ꝙ gentilis cōuerſus habꝫ materiā ex p̄dictis conſiderandi in ſe diuinā bonitatē p quā ſtat in fide ⁊ gratia xp̄i: ⁊ ſeueritatē iuſticie ei' in iudeis excidētib' a fide xp̄i. ⁊ hoc eſt qḋ ī ſcit: Vide ğ ⁊c̄.⁊ pꝫ ex dict' l'ra vſq̄ ibi: n ¶ Sꝫ ⁊ illi ſi nō pmā.⁊c̄.q: ram' naturalis maiorē hꝫ aptitudinē vt inſerat ceteris parib' q̄ extraneus a radice propria. vt pꝫ ex dictis.

Ꝯ Nolo enim

F vobis parcet ſi a fide receſſeritis vl' in
A ſupbia intumueritis. e ¶ Cōtra na.
Dicit qḋ eſt ꝯ cōſuetudinē nature: vt
ſurcul⁹ fructū radicis ferat. De⁹ tñ ni/
hil ꝯ naturā facit: q̄ꝛ .i. natura qḋ facit.
Sūma natura op⁹ dei: ꝯ quā nihil fit:
ħ ꝯtra ꝯſuetā nob. b ¶ Oliua. In/
telligit ħ fides patrū. c ¶ Impieta
tē. Legalis obſeruātie cultū. Cult⁹ iu
deoꝝ ab aduentu chriſti eſt impietas.
d ¶ Abſtule. Hoc erit ī fine qñ ꝑdi/
catiōe helie ꝛ Enoch ꝯūtent iudei. vñ
Mal.4.b ꝑ Malachiā: Mittā vobis heliā the
ſbyten q̄ ꝯuertet corda patrū ad filios
ꝛ corda filioꝝ ad pa. vt intelligant filij
vt patres .i. vt ꝓphete intellexerunt.
e ¶ Scḋm euan. ꝛc̄. Aug⁹. Uel ita.
Tūc ꝯūtent: ſꝫ mō inimici q̄dē ſūt xp̄i.
Et q̄dē nr̄i. Iterū ex ſe ex ſuo .ſ. vitio.
Sꝫ ħ eſt ſm euāgeliū ꝛ ꝓpt' vos .i. ad
ꝓfectū euāgelij ꝛ vr̄m. f ¶ Inimici
ꝑ. Oñdit ħ ex di diſpoſitōe ꝓuenire.
Ex ſe eñi pñt inimicari qḋ ꝓficit euan
gelio deo vtēte malis ad bonū vt cū fa
ciant ꝯ volūtatē dei ipleat' volūtas di
ſapiēter oīa diſponēs. g ¶ Propter
pa. Electi ſūt dilecti ꝓpter pres qbus
hec ꝓmiſſa ſūt: q̄ꝛ nō vocati ea vocatio
ne q̄ multi nō p̄ſciti q̄ tñ pereūt. d̄ q̄ di
Mat.20.b ctū eſt: Multi ſūt vocati pauci ꝟo ele.
ſed ea q̄ electi q̄ ſine mutatiōe: q̄ꝛ q̄ au
dit a p̄re venit ad filiū: q̄ nō ꝑdit qc̄q̄
de oī dato: q̄ſq̄s ꝟo perit: nō inde fuit.
1.Joh.2.c. vñ: A nob exierūt: ſed ex nobis nō fue
rūt. h ¶ Sine pnia. Scḋm electio
nē ꝛ ꝓpt' pres ſunt ſaluādi: q̄ꝛ dona .i.
ꝓmiſſiōes: ꝛ vocatio .i. electio ab eter
no ſūt ſine pnia .i. ſine imutatione cōſi
lij dei. Ul' iḋ dico ſm electionē: q̄ꝛ qb⁹
de⁹ fidē iſpirat: ſine p̄cedēti eoꝝ pnia
inſpirat. Sine pctō. Gratia dei in ba
ptiſmo nō req̄rit gemitū vel plāctū: vl'
opus aliqḋ niſi ſolā fidē: ꝛ oīa gratis
cōdonat. hoc iḋ: ne putāt illos nō poſ/
B ſe accipe miſcḋiam: q̄ꝛ eos dolere non
vident. i ¶ Sicut eni .i. q̄ rōne vos
olim ꝑmiſit deus nō credere .ſ. ne cau/
ſam ſupbiēdi haberet' poſtea cōuerſi.
k ¶ Ut ꝛ ipi. Ergo nō ꝑ legē eſſe ſa/
lutē ſꝫ ꝑ grām vt ꝛ ſic ꝑ humilitatē ꝯſe
q̄rent' miſcḋiam. l ¶ Concluſit .i. ꝑ
miſit cōcludi. hic videt' aliq̄ mō myſte/
riū exponere. Cōcluſit eñi de⁹ oīa ī inſi
delitate vt ð amaritudīe īfidelitat' ſue
penitēdo cōfuſi: ad dulcedinē miſcḋie
dei credēdo ꝯūſi hūilioꝛes ꝑmanerēt
vt ꝛ grā mūeris eēt gratiſſima ꝛ clama
rēt: O magna multitudo dulcedis tue
dn̄e. m ¶ Oim .i. iudeoꝝ ꝛ gētiū. nō
ꝙ nullū dānatur⁹ ſit: qḋ q̄dā falſo opi/
nati ſūt. Ualde eñi puū ſenſū habem⁹
ad diſcutiēdā iuſticiā iudicioꝝ dei: ad
diſcutiēdā grām gratuitā nullis meri
tis p̄cedētibus redditā. Nec tñ mouet
nos ꝙ grā p̄ſtat' indignis q̄ ꝙ eq̄ in
dignis alijs denegat'. ¶ Aug⁹. Scio
ꝙ ſicut impoſſibilitas ita ꝛ iniq̄tas nō
eſt apḋ deū: ꝛ ſcio ꝙ ſupbis reſiſtit: hu
Jaco.4.b milib⁹ dat grām. Illud ꝟo obſcurū eſt
q̄re qbuſdā idignis dat: qbuſdā negat.
aliq̄s ē ī in abdito ꝛ ꝓfundo iudicioꝝ
dei. Nec illud ꝑſpicuū eſt: q̄re hoc mō
ſaluauerit iudeos et gentes: vt prius
ꝑmitteret eos cōcludi in infidelitate.
n ¶ O altitudo. Si qs q̄rat: q̄re ſic
ſaluant': cū multi alij modi ſaluationis
ſunt: hoc ſe neſcire innuit ꝑ admiratio
Nota nem aplis. Nos per hoc ꝙ creaturas
V ortas

a ¶ ſibi q̄ꝛ etiā ide nat⁹ ē. b ¶ potēs īſerere. nā
inſerent' ꝛ hoc a maiori. c ¶ q̄ꝛ inde natus.
inſerere illos. Nā ſi tu ex naturali
a ¶ vt di. b ¶ ritib⁹ gētiū ſterliū. c ¶ q̄ꝛ idola
tria ꝛ hmōi gētibus ex vſu ſunt q̄ſi naturalia.
d ¶ vnit⁹ ꝑ fidē p̄triarchis ꝛ aplis q̄ ꝑ pinguedinē
a excīſus es oleaſtro: ꝛ ꝯ naturā iſer
ſcīſpēs habuerūt. a ¶ ſi ħ eſt q̄tomagis ꝛc̄.
b tus es in bonā oliuā: q̄tomagis hi
a ¶ edocti lege cultū dei. b ¶ vnient' ſuo ꝓpo
qui ſm naturā inſerent' ſue oliue.
a ¶ inſerent' iudei ꝛ vere q̄ꝛ ꝛ interim q̄dē ꝛ tñ
dē plenitudo ꝛ hoc volo vos ſcire. b ¶ occul
tum dei iudiciū. ¶ myſteriū dico: ne putetis
vos hoc vr̄o ingenio poſſe diſcutere.
Nolo eni vos ignorare frēs myſte a b
riū hoc: vt nō ſitis vobiſipſis ſapiē c
a ¶ nō oēs excecati. b ¶ nō ex natura ſꝫ culpa
tes: q̄ꝛ cecitas ex parte cōtigit in d e
a ¶ .i. vt vel quſq̄: vt cauſa notet' ꝛ terminus.
iſrl': donec plenitudo gentiū intra/ f
¶ poſtq̄ꝫ itrauerit. a ¶ ꝑdicāte helia ꝛ Enoch
b ¶ emulādo gentes. c ¶ iſrl' ſaluus fieret.
¶ in Eſaia.
ret: ꝛ ſic oīs iſrl' ſaluus fieret. Sicut g h
a ¶ ſm carnē. b ¶ de iudeis. c ¶ vt. qḋ eſt in
ſcriptū eſt: † Ueniet ex ſion q̄ eripi/ i
ter in qñ aliq̄s vix ꝯuertit'. a ¶ volūtarie. ¶ in
fine qñ facile. b ¶ infidelitatē. c ¶ iudeis.
c at et auertat impietatem ab iacob.
¶ erit. h ¶ q̄ꝛ egoipe faciā qḋ ꝓmiſi. b ¶ ꝓmiſ
ſio cōplebit'. ¶ vel teſtimoniū. c ¶ remiſero.
b Et hoc illis a me teſtamētū: cū ab/ k l
¶ .i. ꝓpt'. ¶ tūc ꝯūtent': ſꝫ mō inimici: ecce q̄re
ꝑs excecata ē ꝛ ꝑs illūinata. a ¶ qḋ ꝯ legē coꝝ
c ſtulero pctā eoꝝ. Scḋm euāgeliū m
nō ꝓpt' gētes. a ¶ vt vob loc⁹ itrādi eēt ad fidē
b ¶ ad vtilitatē vr̄am. c ¶ q̄ſi q̄dā ſūt inimici
ſm euāgeliū ꝛ ꝓpt' vos: q̄dā aūt chariſſimi vel
f q̄dē inimici ꝓpter vos. Secundū n
dilecti ſm electiōes. a ¶ nō ꝓpt' merita. b ¶ .i.
g electionē autē chariſſimi ꝓpter pa
ꝓpt' ꝓmiſſiōes p̄rib⁹ factas. a ¶ mutatione.
b ¶ remiſſio pctōꝝ ī baptiſmo. ¶ ꝓmiſſiōes.
h tres. † Sine pniā aūt ſunt dona et g
a ¶ vel electio ab eterno. ¶ interioꝛ ꝛ gratuita.
¶ quā nulli⁹ meritū ꝓuenit. ¶ ad fidē. b ¶ ita
op⁹ erat vt ꝛ alij inimici ꝛ alij electi. c ¶ lōgo
i vocatio dei. Sicut eni aliqñ ꝛ vos
tpe plus q̄ꝫ iſte. a ¶ qḋ valuit ad ħ vt mō humi
les credatis. b ¶ ꝓbato ꝙ deficit natura .i.
ꝙ ꝑ liberū arbitriū iuuare nō potuiſtis.
non credidiſtis deo: nūc aūt miſeri/
a ¶ q̄ eſt aliq̄ cauſa veſtre miſcḋie.
cordiā ꝯſecuti eſtis ꝓpter incréduli
a ¶ iudei. ¶ ne p⁹ ꝯuerſi materiā gl'iādi hēant
tatē iſtoꝝ: ita ꝛ iſti nūnc nō credi/
a ¶ venientes. ¶ .i. nō habuerūt fidei gratiā ꝑ
dei miſericoꝛdiā ſicut vos. ¶ humiliati.
k derūt in veſtrā miſcḋiam: vt et ipſi
a ¶ fidei gratiā. b ¶ iḋ ita de vtriſq̄ factū eſt
l miſericordiā ꝯſequant'. † Cōcluſit
a ¶ iudeos ꝛ gētes. b ¶ q̄ꝛ alit' ex ſupbia rue
eni deus omīa in incredulitate: vt
rent. a ¶ ꝛ q̄re ſic ne putes cōprehēdi poſſe.
m n omniū miſereatur. † O altitudo di q
a ¶ multa ſcit ꝛ ꝓfūda. b ¶ de reb⁹ ſpūalib⁹.
c ¶ de mūdanis. ¶ ſic' ſapia ꝛ ſcia ei⁹ ſūt incō
ꝑhēſibiles: ſic ꝛ iudicia ꝑ q̄bus cepit de ſapia
uitiarum ſapientie ꝛ ſcientie dei q̄ꝫ r
ꝛ ſcietia. a ¶ .i. diſpoſitiōes de oībus rebus.
incōprehenſibilia ſunt iudicia ei⁹:

a ¶ Nolo eni. Hic apls repri C
mit gētiles ab iſultatiōe iudeoꝝ rō/
ne ſūpta ex cōſideratiōe diuinoꝝ iu/
dicioꝝ. Et diuidit' ī tres. p̄mo oñdit Diuiſio
iudeoꝝ p̄ſētē excecationē ꝛ futurā il
luminationē. ſcḋo declarat vtriuſq̄
cauſā/ibi: Scḋm euāgeliū. tertio ex
dict' ꝯcludit diuie ſapie ꝓfunditatē
ibi: O altitudo diui. Circa p̄mū di/
cit: Nolo eni vos igno. frēs .i.
vos gētiles ꝯuerſi ad fidē xp̄i: ꝛ ſic
ꝑ fidē facti frēs mei. b ¶ Myſte.
hoc .i. ſecretū diuinū. c ¶ Ut nō
ſi. vo. ſa .i. ſm eſtimationē vr̄am ꝛ
hoc dicit apls ad remediū eoꝝ p̄ſū
ptionē: ꝛ q̄d ſit illḋ ſecretū oñdit. d.
d ¶ Quia cc. ex p. et nō ex toto:
e ¶ Cōtigit in iſ. q̄ꝛ apli ꝛ credē/
tes p̄mi de iudeis fuerūt valde illu
minati. f ¶ Donec ple. ꝛc̄. fidē
xp̄i recipiēdo. Sciēdū tñ ꝙ illud do
nec nō tenet' hic cauſalit' ſꝫ tm̄ ꝯſecu
tiue ꝛ occaſionalr: q̄ꝛ iudeis excecat'
apli trāſierūt ad gētes cōuertēdas.
g ¶ Et ſic ois iſ. ꝛc̄. in fine mūdi
detecta falſitate antixp̄i: q̄ꝛ tūc iudei
ꝯſtāter mortē ſuſcipiēt pro fide xp̄i.
h ¶ Sicut ſcriptū. eſt. Eſa. lix.
i ¶ Ueniet ex ſiō. ibi p̄mo fuit fi/ †Eſa.59.d.
des xp̄i ꝑdicata: ꝛ īde ad oēs alios
deriuata de p̄terito: ꝛ deriuāda i fu
turo ſic' diri plen⁹ Eſa. lix. k ¶ Et
hoc il. ꝛc̄ .i. fides catholica in nouo
teſta. publicata: ꝛ in iudeis ꝑ tūc cō
plēda. l ¶ Cū abſtu. pec. eo. ꝑ
fidē iuſtificatē. m ¶ Scḋm euā.
Hic ꝯñr oñdit vtriuſq̄ cām. ꝛ p̄mo
excecatōis. cui⁹ ponit' duplex cauſa:
vna eſt repulſio doctrie xp̄i q̄ tāgit'.
cū dr̄: Scḋm euāg. q̄dē ini. alia
eſt iuidia ð grā gētib⁹ data q̄ tāgit'
ibi: Propter vos. ꝯñr ponit cām il
luminatōis/cū dr̄: n ¶ Scḋꝫ ele.
aūt cha. ꝑ. pa .i. ꝓpter merita pa
trū aliq̄ nūc ſūt ad fidē electi: ꝛ plu/
res eligent' ī fine mūdi ad qḋ idu/
cit rōnē/di. o ¶ Sine pnia āt .i. D
ſine mutabilitate: q̄ꝛ apud deū nō ē
trāſmutatio: Jaco.1. p ¶ Sūt do †De pe.di.
na et vo. dei .i. ꝓmiſſa facta p̄rib⁹ 4.c. Sine
de donis eoꝝ ſemini fiēdis. ꝛ iḋ im pnia
plebunt' tpe ſuo. Et ꝯñr inducit ad
hoc ꝯgruētiā: q̄ꝛ ſicut gētiles añ ad
uentū xp̄i fuerūt ſub pctō idolatrie:
ita et poſt aduētū iudei dimiſſi ſunt
ſub infidelitatis pctō ꝓ maioꝛi pte:
ꝛ ſic ī iſtis ꝛ ī illis oñdit' hūana fra/
gilitas in eoꝝ pctis: ꝛ diuina boni
tas in bñficio vocatiōis. Iudei eñi
nūc dimiſſi finalit' vocabunt': vt di/
ctū eſt. ꝛ hoc eſt qḋ dr̄: Sicut eni
aliqñ ꝛc̄. et patet ex dictis littera.
q ¶ O altitudo diuiti. Hic vlti
mo concludit' ex ꝑdictis ꝓfunditas
diuine ſapientie in ſuis iudicijs: et
hoc dupliciter. primo eñi concludit'
hoc ex dei eminētia. ſecundo ex hu/ †De pe.di.
mana deficiētia/ibi: Quis eni. Cir 3.c. tojam
ca primū dicit: O altitudo diui/
tiarū ſapiē. ꝛ ſcie. dei .i. ꝓfundi/
tas vtriuſq̄. ſicut dicit' Job. iiij. b, †Sap.17.a
Puteus altus eſt .i. ꝓfundus ꝛ di/
cit ſapiētie q̄tū ad diuina ꝛ ſcientie
q̄tū ad fiēda circa homies quoꝝ ra
tiones nō poſſunt a nobis attingi.
Ideo ſubdit': r ¶ Ut incōprehē.
ſunt ꝛc̄. quia ſupra capacitatē na/
ture intellectualis ſunt exceſſiua.

 Quis

g ortas eſſe cōſpicimus deū patrē a q̄ oīa habēt princi/
e piū: minime eſſe dubitam⁹. Item qꝛ ſi eēt ſine rōne q̄
ſi res fatua videret. eū igit rōne (q̄ ꝓcedit ex ſeipſo
nō ipſe a rōne) ꝓculdubio ſcim⁹ habere. i. filiū ꝑ quē
cūcta tā rōnabiliter diſpoſita cernim⁹: ⁊ a patre ꝓceſ
ſiſſe fideliter credimus. ⁊ qꝛ
deū patrē: eo ꝙ talem habe/
at rationē: ⁊ rōnē eo ꝙ a ta/
Sap. 9. c li ꝓceſſit patre gaudere co/
Eſa. 40. c gnoſcim⁹: idō gaudiū illud ⁊
1. Co. 2. d bonitatē eſſe ſpm̄ ex vtroq̄
ꝓcedētē: in q̄ ſpū oīa ꝯſiſtūt
minime ambigim⁹: qđ gau/
diū ⁊ benignitatē: etiā vſq̄
ad creaturas ꝑuenire nequa
q̄ dubitam⁹. ⁊ idō dr̄ ſpūs ꝓ
cedere. i. dari nō q̄ntū ad pa
trē ⁊ filiū: ſed q̄ntū ad hoīes
qꝛ ſi aliqđ bonū in aliq̄ vide
mus: ꝑ ſpm̄ ei datū a prē: et
Nota filio credim⁹. Notādū ꝙ di
Aīs habet cere rōnē ex prē: bonitatem
honoꝛ et q̄ꝫ ⁊ gaudiū ex vtroq̄ ꝓce/
Aīs habet dere. ſicut dicit Aug⁹. nihil
ſeculoꝝ aliđ eſt q̄ filiū generare. ꝙ
aūt dr̄ ſpūs a prē ⁊ fi. ꝓ. hoc
eſt mittit. dat ⁊ a ſeipſo etiā.
a Uie ei⁹. i. ipletiōes di
ſpoſitiōis: qꝛ nec in exhibiti
one pōt cogitari q̄đ diſpoſuit.
b Cōſiliari⁹. Eſt vnige/
Eſa. 9. b. nitus fili⁹ eius q̄ ⁊ angelus
Pro. 1xx. magni ꝯſilii appellat. Sed
ex hoīb⁹ ⁊ angelis null⁹ fuit
ei ꝯſiliari⁹. c Aut q̄s p.
Et ſi iudicia nō poſſum⁹ ſci/
re: vel h̄ ꝯſtat ꝙ ex ſola grā
dat. d Om̄ ex ipſo ⁊c.
ſ Ex. p. in. diſtinctionē perſonaꝝ indicāt. ipſe idē ꝓno/
mē repetitū. idētitatē ſubſtātie: ⁊ qꝛ talis ipſi glia: nō
iuſtis ipſis. Ex ipo. Nō de ipo ſūt oīa. Ex ipo enim
ſūt celū ⁊ t̄ra: qꝛ fecit ea. Nō aūt de ipo: qꝛ nō de ſub
ſtātia ſua. In ipo ſūt oīa q̄ cōdidit. Nō tn̄ inquināt
Sap. 7. d eū q̄ peccant. de cui⁹ ſapia dr̄: Attingit oīa ꝓpter ſuā
mūdiciā ⁊ nihil inq̄natū in eo icurrit. Aug. Opoꝛ
tet vt creatorē ꝑ ea q̄ facta ſūt intellectu cōſpicientes
trinitatē intelligam⁹. Cui⁹ trinitatis veſtigiū in crea
Trinitatis turꝭ apparet. In illa eni trinitate ſūma origo eſt oīm
veſtigia rerū ⁊ pfectiſſima pulchritudo ⁊ beatiſſima dilectio.
Itaq̄ illa tria a ſeinuicē determinari videntꝛ: et in ſe
etiā iſinita ſūt ita ⁊ ſingula ſūt in ſingulis: ⁊ oīa i ſin
gulis: ⁊ ſingula in oīb⁹ / ⁊ vnū oīa. Nō igit ꝯfuſe ac
cipiēdum eſt ꝙ ait aplꝰs: Ex ipo ⁊ ꝑ ipm̄ ⁊ in ipo. Ex
ipo dicēs ꝓpter patrē. Per ipm̄ ꝓpter filiū. In ipo
ꝓpter ſpm̄ſctm̄. Neq̄ patrē volens intelligi dixit: ex
ipo: vt ſic intelligas oīa eſſe ex prē: vt negas oīa eſſe
ex filio / vel ex ſpūſctō. cū ex patre ⁊ ꝑ patrem ⁊ in prē
oīa eſſe: ſane dici poſſit. Silr ⁊ de filio ⁊ ſpūſctō dici
pōt. At ꝑ hoc qđ dr̄: Ex ipo ⁊ ꝑ ipm̄ ⁊ in ipo ſunt oīa.
ſine dubio prīs ⁊ filij ⁊ ſpūſſanctī demonſtrat equali
tas. Et qꝛ nō ante noīauerat patrē vel filiū vel ſpm̄/
ſctm̄: ſed deū ⁊ dn̄m qđ ⁊ ipa trinitas dici pōt. ſingu/
la hoꝝ triū referri ad ſingulos voluit. e Om̄ia.
Que naturaliter ſunt nō peccata: que naturā vitiāt:
que ex volūtate peccantiū naſcunt. In creaturis ve/
ſtigium apparet trinitatis. In trinitate ſumma origo
eſt oīm rerū ⁊ perfecta pulchritudo / ⁊ beatiſſima de/
lectatio. Hinc eſt moralis admonitio poſt tractatū
legis ⁊ fidei: ⁊ naturā iudaici ppl̄i ⁊ gētilis.

O Bſecro vos frēs. Hucuſq̄ ſa Ca. XII
tis vtrāq̄ partē humiliauit in gliam de pri
ori ſtatu annullauit modo q̄ſi negocio dein
ceps ad moralitatē tendit. Obſecro vos. Hucuſq̄
ne alter aduerſus alterum ſuperbiret: hinc ⁊ alter de
alterius vtilitate laboꝛet. Obſecro ꝑ miſericoꝛdiam
dei. i. obſecro ꝑ aplatū miſericoꝛditer a deo mihi cō/
miſſū. vel miſcōdiam a deo vobis datā. g Hoſtiā.
Aug⁹. Olim hoſtia occidebat vt hoīes eā peti ſubie/
ceri morti

a vere alta ſapia ⁊ ſcīa. b Eſaias dicit.
a et inueſtigabiles vie ei⁹. † Quis a
in ſapientia ⁊ ſcientia.
eni cognouit ſenſuꝫ domini: aut
in diſpoſitione ⁊ exhibitiōe rerū: q̄s fuit
cui⁹ ꝯſilio ageret: vel q̄ eius cōſiliū ſciret.
b c q̄s ꝯſiliari⁹ ei⁹ fuit: Aut q̄s prioꝛ b
a fidē ⁊ bona opa. b a deo. merces ex
hoc ꝙ fidē ſuā prioꝛ dedit. null⁹ qꝛ poti⁹.
b dedit illi / ⁊ retribuet ei: Om̄ ex c
a ex prē ex q̄ fili⁹. b filiū ꝑ quē oīa.
c ſpūſctō: qꝛ ſola dilectiōe creauit ⁊ ꝯſuat oīa.
e ipo / ⁊ ꝑ ipſuꝫ / ⁊ i ipo ſūt oīa. Ipi d e
† glia in ſecla † amē. f
f qꝛ in ipſo omnia.
O Bſecro ita C. XII g
a qđ rego fraternitas exi
q̄ꝫ vos fratres ꝑ mi/ b
gi. a offerat'. b nō tn̄ mētes: lꝫ caro re
ſericoꝛdiā dei: vt exhibeatꝭ coꝛpa k
pugnet. a in moꝛtificatiōe carnaliū deſide
rioꝝ. b ꝑ bona opa. c in bonis firmā.
d vt bona intētione faciatis. l m
g vrā hoſtiā viuētē ſanctā: deo plā n
a cū diſcretione ne q̄đ nimis. b totā in
predictis. ſit.
centē rōnabile obſequiū veſtrū. o

a Quis eni cog. Hoc idē oſtdit ex nr̄e cognitiōis deficiētia: cū g
dicit: Quis eni cognouit ⁊c. q. d. nullus: qꝛ oculus noſter habet ſe
ad diuina ſicut oculus noctue ad lucē ſolis. ij. Metaph. b Aut q̄s Phus
poꝛ dedit illi ⁊c. q. d. nullus: qꝛ hoc eſt ipoſſibile: qꝛ oēm ꝟtutē nō ſo
lū operādi ſed etiā cogitādi ⁊ eſſendi ab ipo habem⁹. qđ declarat dicēs:
c Om̄ ex ipo. q̄ntū ad potētiā ꝓductiuā q̄ pa/
tri appropriat. d Et ꝑ ipm̄. q̄ntum ad ſapien
tiā exemplarē q̄ appropriat filio. e Et in ipo.
Sicut in fine ⁊ ꝯſeruāte ꝑ bonitatē q̄ ſpirituiſctō
appropriat. idō ſubdit: f Ipi glia in ſe. amē.
Aliq̄ libri habēt interpoſitas duas dictiōes. ſ. ho
noꝛ ⁊ ſeculoꝝ: ſed nō ſūt de textu nec habent in li
bris correctis. In ca. xi. vbi dr̄ in poſtil. Gra
ſalui facti ſunt dicto mō tn̄ nō ex oꝑib⁹.

Additio. j. Si querat quō ex auctorita/
te ab aplo allegata que ſum/
pta eſt. iij. Reg. xix. de helia ꝯcludat ꝙ reliquie iſ
le ſaluabunt ex grā. Ad qđ dicēdum ꝙ hoc aplꝰs
oſtēdit ex hoc ꝙ in rn̄ſo diuino ad heliā dr̄: Reliq̄
mihi ſeptē milia viroꝝ. non enim dicit relicti ſunt
aut reliquent: ſed reliq̄ mihi vt q̄ manifeſte oſtdat
ꝙ ex ſua mera grā ⁊ liberalitate eos reliq̄t.
In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Et doꝛſum coꝝ volū
tas ſic nominata.
Additio. ij. Quod hic dicit doꝛſum nō eſt ne
ceſſe ꝙ per hoc intelligat volūtas ꝓut in poſtilla:
ſed plane pōt intelligi de doꝛſo. incuruat eni doꝛ
ſum alicuius ꝑ aggrauationē ponderis. Vn̄ qꝛ iu
dei in hac captiuitate exiſtētes in vindictā moꝛtis Eph. 5. e
chriſti ꝯtinue aggrauant ꝑ iuga ⁊ ſeruitutes dño
rum: idcirco doꝛſum eoꝝ ſemꝑ videt incuruari ex
talib⁹: ⁊ qꝛ iſta non credūt eis euenire in vindictā
moꝛtis chriſti: vt dictū eſt: ſed alijs cauſis friuolis
attribuūt: idō ꝑtermittit. Obſcurent oculi eoꝝum
ne videant. q. d. ꝓphetice nō optatiue: tāta eſt mi
ſeria iſtoꝝ ꝙ oculi eoꝝ nō videbūt q̄ rōne doꝛſum
eoꝝ ſemꝑ incuruet mō ꝑdicto.
In eo. ca. vbi dicit in poſtilla: O altitudo diui
Additio. iij. Ea que pertinēt ad (tiarū ſapiētie ⁊ ſcientie dei.
ſapientiam ⁊ ſcientiā diuinā poſſunt dici alta eo ꝙ ſunt imaginabilia a
nobis: ſimiliter ⁊ ꝓfunda eo ꝙ ſunt a nobis inſcrutabilia. Vn̄ nō eſt ne h
ceſſe ꝙ altitudo in hoc loco interꝑtet ꝑ ꝓfunditatē. Itē notandū ꝙ hec
ꝟba apli. ſ. O altitudo diui. ⁊c. ꝯtinuant ad ꝑcedētia ſm̄ Glo. ſic ꝑmi/
ſerat aplꝰs ſnīam mire ꝓfunditatꝭ. ſ. ꝙ de⁹ ꝯcluſit oīa in icredulitate: vt
oīm miſereat cui⁹ ꝓfūditatis veluti hoꝛroꝛe ꝑcuſſus ⁊ velut abyſſi altitu
dinē expaueſcēs clamat: O altitudo: nō ei ſenſus hoīs attigit ad diſcu/
tiēdā iuſticiā iudicioꝝ dei: ſeu ad diſcutiēdā grām gratuitā nullis meri/
tis ꝑcedētib⁹ redditā: ⁊ de hoc ampli⁹ in Glo. Ca. XII
O Bſecro vos. Poſtq̄ romanos ad ꝯcoꝛdiā reduxit. hic ꝯfir
mat eos in moꝛib⁹ iſtruit. Et diuidit i duas: qꝛ ꝑmo facit ꝟbo ꝓdi Diuiſio
catiōis. ſcđo facit exēplo imitatiōis: rememorādo q̄ſdā ꝑſonas
eis imitabiles ca. xvi. Prima in duas. ꝑmo iſtruit oēs cōiter. ſcđo exiſtē
tes in aliq̄b⁹ ſtatib⁹ ꝑncipalit ⁊ ſpecialr ca. ſe. Prima adhuc i duas: qꝛ
prio iſtruit oēs cōiter in his q̄ ad deū. ſcđo i his q̄ ad ꝓximū / ibi: Sicut
eni i vno. Prima adhuc i duas. prio iſtruit oēs cōiter in oꝛdīe ad deū
ex pte coꝛpis. ſcđo ex pte aīe / ibi: Et nolite ꝯformari. Circa primū dicit:
Obſecro vos. ſm̄ ꝙ dicit Seneca: Generoſus eſt hoīs anim⁹ ⁊ faci Seneca
lius ducit q̄ trahat. ꝓpt̄ qđ aplꝰs mag' vtit obſecratiōis ꝟbo q̄ ꝑcepti.
h Per mi. dei. Per rā relaxātē. i Ut exhi. c. v. Hic ꝑ oꝛdinē tā/
git aplꝰs ſeptē ꝯditiōes q̄ macerationē carnis deo faciūt acceptā. prima
eſt ꝙ ſit volūtaria. qđ notat / cū dr̄: Ut exhi. ſcđa ꝙ ſit in carne ꝓpria.
idō dicit: k Coꝛpa ve. nō aliena. ꝯ illos q̄ ſaluari credūt ꝑ pnīaꝫ alio
rū. tertia ꝙ ſit ꝯcupiſcētie moꝛtificatiua. idō dicit: l Hoſtiā. Aliē eni
eēt vana ſicut medicina q̄ nō curat moꝛbū. q̄rta ꝙ ſit bonoꝝ opeꝝ ꝓdu
ctiua. idō dicit: m Uiuētē. Uiuēs eni dr̄ qđ habet in ꝑncipiū ſui mo
tus. q̄nta ꝙ ſit ꝯtinua ſicut vitia carnis cōtinue pullulant. ideo dicit:
n Sāctā. i. firmā. ſctm̄ eni i vna ei⁹ ſignificatiōe idē ē qđ firmū. ſexta
ꝙ ſit bn̄ oꝛdiata. ſ. ad dei gliam ⁊ nō ad laudē ꝓpriā. idō dicit: Deo pla
cētē. ſeptia ꝙ ſit rōnabilis ſiue diſcreta. idō dicit: o Rōnabile ob.
veſtrū. Quod ſit q̄n caro ſic macerat ꝙ natura ſeruat ⁊ vitia excludū/
tur. Sicut eni ibi pōt eſſe defect⁹. ſ. q̄n caro laſciuire ꝑmittit. ita ⁊ ſuper
abundantia. ſ. quādo coꝛpus reddit ineptū ad debita opera ⁊ officia ex
equēda. vnde dicit Hieronym⁹ de rapina holocauſtū offert qui auſte/
ritate nimia coꝛpus ſuū imoderate affligit. Aduertendū tamē ꝙ non
eadē opa cōueniūt oībus. ⁊ ideo aliq̄ abſtinentia laudabilis eſt in vno Abſtinētia
que tn̄ nō eſt laudabilis in altero. ſicut ſi cōiugatus tantā faciat abſtinē non ſemper
tiā ꝙ nō poſſit reddere debitū vxoꝛi tempoꝛe cōpetenti non eſt laudabi laudabilis
lis. in religioſo tamē qui nō habet hoc debitū reddere laudabilis eēt.
Et ſimiliter

B ¶ ei morti oſſerent. Nunc qꝛ a pctō liberi: viua hoſtia offert in ſignū vite eterne. a ¶ Nolite cōfor. Aug. Hic aīa do ſit ſacrificiū cū igne amoris incēſa formā cōcupiſcētie ſecularis amittit: ⁊ deo ſe referēs illi tanꝗ incōmutabili forme ſubdita reformat. Nolite cōfor. Generalis ꝓhibitio. Sed reformamini regularis iuſſio. Ibi cōtinētia: h iuſticia. h ad nō ɔcupiſcere: illud ad diligere. illud ad declinādū a malo: h ad faciendū bonū. Nō ɔcupiſcēdo eni vetuſtate expoliamur: ⁊ diligēdo nouitate induimur. b ¶ Reformami. Quia ꝑtim amiſſa eſt imago dei: vt icipiat ab illo reformare a quo formata eſt. Nō eni reformare ſe ipſam pōt ſicut potuit deformare.

Voluntas dei c ¶ Que ſit vo. ⁊c. Volūtas dī dr ſiue ipſa q̄ vult q̄ in deo eſt: ſiue illud qd vult. hic accipit dei volūtas q̄ vult. q̄ ſp implet: q̄ bñplacitū dei ſiue diſpoſitio interdū ap-

Ps.113.b pellat. de q̄ ꝓpheta ait: Oia q̄cū q̄ voluit fecit. Et apls: voluntati

R.9.c ei⁹ qs reſiſtet. Oia q̄ bona q̄ ſiūt de⁹ fieri vult quoꝝ ipſe auctor eſt: Mala vero nō vult fieri: nec tn̄ vult nō fieri. Si eī vellet nō fieri ꝛ fierēt: volūtati ei⁹ aliqd reſiſteret ſꝫ tn̄ ea fieri ꝑſcit: ꝑterea volūtas dei dr ei⁹ opatio vel ꝑmiſſio. vñ Aug. Nō fit aliqd qd oipotēs fieri nō velit vl ſinēdo vt fiat: vel ipſe faciēdo. Itē volūtas dei interdū dr ei⁹ ɔſiliū vel approbatio. d ¶ Dico eni ⁊c. Hoc ē ſacrificiū xpianoꝝ multi vnū corp⁹ ſūt in xpo. Hoc eni in ſacro altaris fidelib⁹ voto demōſtrat eccleſie q̄ i ea re quā offert ſignificat. Sicut eni panis ex mult' granis cō-

B ficit: ita ex multis fideliū mēbris ſancta cōſtat eccia q̄ creatoris ſui participatōe gaudēt: cui⁹ munere ſancti ſunt: qd ⁊ in ſequēti oſtēdit vbi ait: Multi vnū corp⁹ ſu-

1.Co.10.d mus in xpo: qd nō pōt fieri niſi ſapiant ad ſobrietatē qd hic ꝑcipit. e ¶ Sapere. Qd iuſticie terminos nō egrediat: qd nobis ſoluꝫ vtile ſit: ⁊ nulli obſit. f ¶ Et vnicuiqꝫ. Sicut monuit ne de ꝑori ſtatu ſupbiant: ita nec de bonis q̄ i fide acceperūt. Et vnicuiqꝫ. ⁊c. Maiori vl minori ea rōne q̄ de⁹ diuiſim dedit dona menſurata: q̄ fides meret: qd iō fecit vt nec eccleſia idigeat ⁊ ſit ſubſeruiēdi materia: vt ſit mutua dilectio. vñ ſubdit: Sicut ei ⁊c. Et vnicuiqꝫ. Si ꝓ virib⁹ ſuis nutrit iſane creſcit: alit deficit. g ¶ Męſura fi. Et fidē mēſurate partit de⁹ ſine qua nulla bona opa: xpo nō ad mēſurā datus eſt ſpūs: ſꝫ ceteris oib⁹.

Io.3.d vñ Iohes de xpo ait: Nō eni ad mēſurā dat deus ſpiritū. Ceteris diuidit: nō ſpūs quidē: ſed dona eius. h ¶ Singuli ſum⁹ mēbra. Ad hec habētes dona differentia. Vel ſinguli ſumus membra igitur in differētibus donis hoc agatur. Siue prophetiaꝫ habentes ſimus membra alioꝝ: vt illis ꝓphetemus. habentes dico ſm rationē fidei: qꝛ prout exigit fides eoꝝ: vel auditorū ꝓphetia dat. i ¶ Siue ꝓphetiā. A ꝓphetia incipit: qꝛ excellētes accepto ſpū ꝓphetabūt. k ¶ Qui miſe. Quotidiana medicina: quotidianis vulnerib⁹: ⁊ ſi leuiorib⁹ tn̄ iudiciū ſine miſcdia fiet ei q̄ ñ fac miſcdiā. Quiſqꝫ ꝗ̄ nimis iuſt⁹ ⁊ ſecur⁹ ꝗ iudicium

a ¶ in veſtra eni manu eſt. b ¶ formā ſecularis cōcupiſcētie accipe.

a Et nolitē cōformāri huic ſeculo: a
a ¶ in Adā deformati: vel itē itēꝗ ꝗ̄ſi de die in diē. b ¶ ad modū noui hois. c ¶ cui nō dominat peccatū. ¶ vel mētis veſtre.

b ſꝫ reformāmini i nōuitate ſenſus b c
a ¶ experimēto quid de⁹ velit.

c veſtri: vt ꝓbētis q̄ ſit † voluntas d e
a ¶ qꝛ q̄cq̄d de⁹ vult bonū eſt. b ¶ illis q̄ bñ intelligūt ⁊ expti ſunt. c ¶ ꝑceptis oib⁹. ¶ in omni bonitate vt nihil melius ſit.

d dei bonā ⁊ bñplācēſ ⁊ ꝑfectā. Di f g
a ¶ illud obſecro: h aūt ꝓhibeo. b ¶ apls⁹ b
cō eni ꝑ grātiā que data eſt mihi
¶ quia nō oēs agunt.

oibus qui ſunt inter vos † nō plus k
a ¶ inueſtigare de myſterijs ⁊ minis.

e ſapere ꝗ̄ oportet ſapere: ſꝫ ſape
a ¶ ſine ꝑſumptione.

f ad ſobrietatē ⁊ vnicuiqꝫ ſicut de l
a ¶ ſm quātitatē vel q̄litatē. b ¶ qꝛ ⁊ fidē menſurate partit deus vnicuiqꝫ hec eſt fides operans per dilectionē. c ¶ ideo mēſurate diuiſit qꝛ multi vnum corpus: ⁊ ideo omnia neceſſaria danda ſunt nō in vno.

g us diuiſit mēſūrā fidei. † Sicut ei m
in vno corpe multa mēbra habe-
m⁹: oia autē mēbra nō eūdē actū
a ¶ ꝑ diuerſa dona. b ¶ inuicē ſubſeruiēdo.
habēt. Ita multi vnum corp⁹ ſu-
a ¶ nullus excludit. ¶ maior vel minor

b mus in chriſto: ſinguli autē alter n
a ¶ alij ſuffitētes alijs idigētes. b ¶ vl igit.
alteri⁹ mēbrā: habentes aūte do-
¶ ſcꝫ ſumus alter alterius mēbra.
nationes ſm gratiā que data eſt
a ¶ futuroꝝ vel quorūlibet occultoꝝ.

i nobis differētes. Siue ꝓphetiā o
a ¶ quā ſupra menſurā. b ¶ habētes eccleſiaſticū. ¶ vt preſbyteri.
ſm rōnem fidei. Siue miniſteriū p q
a ¶ ſm⁹ mēbra alioꝝ. ¶ aſſidue. b ¶ q̄ docēdi gratiā hꝫ. c ¶ in exhibitiōe doctrine ſic
in miniſtrādō. Siue q̄ dōcet i dō r
mēbrū alterius. a ¶ qui gratiā exhortādi habet. b ¶ ſit membrū alterius.
ctrīa. Qui exhortat i exhortādo. s t
a ¶ elemoſynas. b ¶ ſit membrū alterius: nō in duplicitate pñtentis ⁊ future glorie.
c ¶ vt princeps. v
Qui tribuit in ſimplicitāte. Qui y
a ¶ vt ſollicite agat. ¶ ſit m.a. b ¶ q̄ habet gratiā ſubueniēdi vel cōpatiēdi oppreſſo.

k ꝑeſt i ſollicitūdie. Qui miſeret i z
a ¶ leto aīo ſubueniat. b ¶ hec ē q̄ diuerſa bona vnum. c ¶ ⁊ ſic erit alter m. alterius.
hilāritate. Dilēctio ſine ſimula- b c

Et ſilr aliq̄ abſtinētia laudabilis eſt in iuuenib⁹ in q̄b⁹ viget ɔcupiſcētia carnalis: q̄ in ſenib⁹ ſic nō eſſet laudabilis: qꝛ nō ſic in eis viget ɔcupiſcētia carnalis: ⁊ poſſet eſſe alicui⁹ boni ipeditiua: ⁊ de ſilibus ſilr iudiciū habeat. a ¶ Et nolite C

Hic ɔſñr inſtruit oēs cōiter q̄tū ad aīam. ⁊ ꝑmo q̄tū ad affectū. ſcdo q̄tū ad intelctū, ibi: Dico eni. Et eſt ſciēdū ꝙ amor trāſformat amātē in amatū. vñ dicit Aug⁹. Si terrā diligis terra es. ſi aurū diligis aurū es: ⁊ ſi deū diligis de⁹ es. ſ. ꝑticipatiue. ſm illd Ps.lxxxi.b. Ego dixi dij eſtis ⁊ filij excelſi oēs. iō dicit: Et nolite cōfor. huic ſe. i. delectabilib⁹ hui⁹ mūdi. b ¶ Sed reforma. Imago enim dei ad quā ſum⁹ formati deformat in nobis per pctm̄: ſed per dei gratiā reformat. Diuiſio

c ¶ In nouitate ſen. ve. Sicut eni per peccatū cognitio obfuſcat: ſic ꝑ gratiā renouat: ⁊ qꝛ habēs affectū bñ ordinatū recte iudicat. iō ſubdit: d ¶ Vt ꝓbetis. i. experiri poſſitis ꝑ ſpiritūſanctū habitantē in vobis. e ¶ Que ſit volū. dei bo. q̄tū ad bona nature ipſa dando. f ¶ Et beneplacēs. q̄tū ad bona gr̄e. g ¶ Et ꝑfecta. q̄tū ad bona glie. Poteſt etiā aliter ſic exponi: Que ſit volūtas dei bo. q̄tū ad incipiētes. Et bñplacēs. q̄tū ad ꝓficiētes. Et ꝑfecta. q̄tū ad ꝑueniētes. † Eph.5.d 1.Tes.4.a † De rem.i.lib.6.

h ¶ Dico eni. Hic ɔſñr inſtruit oēs cōiter q̄tū ad intellectū. vt ſcꝫ de ꝑtinentib⁹ ad fidem nō inqrant curioſe, dicēs: Dico eni per gratiā q̄ data eſt mihi. i. per officium apls⁹ mihi iniūctū ꝑcipio. i ¶ Omnibus q̄ ſunt in. vos. cuiuſcūqꝫ ɔditionis ſeu ſtat⁹. k ¶ Nō plus ſa. ꝗ̄ opor. qꝛ q̄ ꝑſcrutator eſt maieſtatis opprimet a glia Prouer.xxv.d. l ¶ Et vnicuiqꝫ ſicut de⁹ diui. men. fi. Nō eni eſt in hoc eadē oibus mēſura: qꝛ illi q̄ habēt fidē ꝑdicare ⁊ ɔtra infideles defendere: debēt circa ꝑtinētia ad fidē ꝓfundius inqrere ⁊ ſtudere. m ¶ Sicut eni in vno cor. Hic ɔſñr inſtruit oēs in ordine ad ꝓximū: ⁊ primo in ꝓmotione boni. ſcdo in vitatiōe mali, ibi: Nō alta ſapiētes. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑmo facit ꝓpoſitū in bono ſpeciali. ſcdo in cōmuni, ibi: Dilectio ſine ſimulatione. Circa primū eſt ſciendū ꝙ aliq̄ bona dei dant aliqbus ſpecialiter. i. Cor.xij.a. Alij q̄dē ꝑ ſpm̄ dat ſermo ſapiētie: alij ſermo ſciētie ⁊c. dant tn̄ ꝓ cōmuni vtilitate. ſicut in corpe humano oculus videt ꝓ toto corpe: ⁊ pes ambulat ⁊ ſic de alijs: et hoc eſt qd dicit: Sicut eni i vno corpe ⁊c. ⁊ pꝫ ex dictis lfa vſqꝫ ibi: n ¶ Singuli aūt alter alte. mēbra. i. cōicantes alijs dona data vobis: ſicut mēbra corpis adinuicē cōmunicāt officia ſua mō dicto. ⁊ ɔſñr magis applicat in ſpeciali, dicēs: o ¶ Siue ꝓphetiā. q̄tū ad noticiā occultoꝝ ꝑtinentiū ad ſalutē. ideo ſubdit: p ¶ Scdm rationē fi. q̄ dirigit in ſalutem. q ¶ Siue miniſteriū. in adminiſtratione ſacramentoꝝ qd ꝑtinet ad ſacerdotes. r ¶ Siue qui docet. quod ꝑtinet ad doctores. s ¶ Qui exhortat. q̄tū ad ꝑdicatores. t ¶ In exhorta. ſcꝫ nō tm̄ verbo ſed etiā facto. v ¶ Qui tribuit. habēs abundātiā facultatū. x ¶ In ſimplicitate. i. ꝓpter deum debet tribuere. y ¶ Qui preeſt. in ſpūalibus vel tꝑalibus: qd ꝑtinet ad prelatos ⁊ principes. z ¶ In ſollicitudine. de implendo regimine ſibi commiſſo. a ¶ Qui miſeretur. miſeriam alterius releuando: quod pertinet ad potentes. b ¶ In hilaritate. ſupple hoc faciat. contra illos qui auſteritatem in vultu et verbis oſtendunt miſeris anteꝗ̄ eos releuent in aliquo. c ¶ Dilectio ſine ſimulatione. Hic apoſtolus inſtruit de communicatione omniū bonorū: et diuiditur in tres partes: quia primo inſtruit

19.diſt.c.ſi de ſum.tri. c.dānam⁹. D Diuiſio Diuiſio

g iudiciū expectat ſine
E miſericordia: ſibi irā
Amos.5.c ꝓuocat. Miſericor/
dia hec multiplex eſt:
peccāti ignoſcere: op/
1.Pe.1.c preſſo ſubuenire ⁊c. ⁊
ideo ſubdit: cum ōmiſ
ſuā ſit q̄ tribuit in ſim/
plicitate. Simplici/
tas excludit hypocri/
ſim: hilaritas gaudi/
um oſtendit: fretū ſpe
futuri. a ¶ Non pi
Hie.48.b. gri. Maledict⁹ q̄ fa/
cit opa dei negligen/
ter: piger ſine ſpe eſt.
Et ideo vt frigus pigri
tie pellat: Sitis fer/
uen. ⁊c. b ¶ Dño
vel tēpori ſeruien/
tes. Quis feruētes.
nō tamē paſſim ⁊ ipor
tune v̄ba dei ingera/
tis: ſed tēpori. i. oppor
tunitati ſeruientes.
†73.diſt. c ¶ Feruētes. Spi/
in nomie ritꝰ ignis eſt quo fer/
†24.q.3. uet charitas. vñ dñs
certū eſt.c. ait: Ignem veni mit/
cū ſancti tere in terram ⁊ quid
Luc.12.f volo niſi vt ardeat.
d ¶ Spe gauden/
tes. Certi de futuris
gaudēt. ⁊ ideo patien/
tes in tribulatione.
e ¶ Cōſentientes.
Qd non ſit ore tm̄: q
tūc eſt vera humilitas.
ſi nō eſt i ſola lingua:
ne preſumentes de ſe
nō cōdoleāt alııs: ſed
exprobrēt. f ¶ Da/
te lo. Ille dat locum
ire qui ꝑmittit aduer/
ſariū facere qđ vult.
†23.q.3.c. Date locū ire. Nō
ſex ꝓcipit vt vindicari no
lint a deo. ſ. quod cla/
†12.q.1. mant ſancti. non qui/
nolo. dem ꝓpter exaturan/
Ps.57. dum odium: ſed leta/
bit iuſtus cum viderit
vindictam. Precipit
autē vt nō ipſi ſe vin/
Deu.32.e. dicantes dēt locū ire
†11.q.3.inē dei: qui dicit: Mihi
verba vindictā ⁊. e. r. Si er/
go vult bonꝰ vt deus
inimicū puniat: nōne
†11.q.3.c. eſt hoc reddere malū
ita ſepe. ꝑ malo? Ut ita nō di/
ligit nec bñfacit inimi
co. Sꝫ bonꝰ magis ca
pit corrigi inimicū q̄
puniri: etiā cū deꝰ pu/
nit nō delectat de pe/
na: q2 nō odit eū: ſꝫ de
dei iuſticia qm̄ deū di
†23.q.4.c. ligit: q2 et deꝰ (quē in
hec aūt vita hoc ſeqt) ſi plus ſup
q̄ ex his ꝟ. iuſtos ⁊ iniuſtos tm̄ ⁊
hinc paulꝰ. in h ſctō aſperis corri/
Pro.25.c. pit: ⁊ ꝑtinaces in fine
dānat. g ¶ Sꝫ ſi e.
Nota iſolētiā ſꝫ cōnā/
ctiōis. Ita eni ꝓſeq̄n
dū eſt q̄ſi nō interpoſi
ta vtraqꝫ ſit cōiūctio.
g Uince

a ¶ vt nec dilectio amici malū amare faciat: nec malū bonū dimittere.
tiōe. † Odiētes malū/ adherētes a b
a ¶ .i. quā. ſ. fratres habēt inter ſe: vel volē tes a fratribꝰ diligi.
bono. † Charitatē fraternitatis in
a ¶ i q̄libet reuerētia. b ¶ nō eſt fraternus amor niſi mutuis ſe ꝓueniāt obſequijs.
uicē diligētes: honore iuicē ꝓue c
a ¶ ſolliciti corde ſitis. ¶ opere.
e niētes. Sollicitudinē nō pigri: a
a ¶ ⁊ iō. b ¶ ⁊ ſi actu nō poteſtis iplere qđ vultis. ¶ igne charitatis. c ¶ vel tēpori.
¶ qđ ꝓprimo credite vos impēdere dño.
b ſpiritū feruentes: dño ſeruiētes. c
a ¶ ⁊ in his nō niſi eterna ſperetis. b ¶ ⁊ ſi in his bonis mala occurrunt.
d Spē gaudētes: in tribulatōe pa a b
a ¶ vt pati poſſitis. b ¶ q2 ad h differt res.
tiētes: orōni iſtantes. Neceſſita/ i
¶ patimini ⁊ ſctōs paſſis vr̄a cōia facite.
a ¶ ⁊ recipite ſanctos in hoſpitio. ¶ exēplo Abrae ⁊ Loth.
tibꝰ ſctōꝝ cōicātes/ † hōſpitalitatē
¶ .i. bona orate. b ¶ remouet a cōi ꝯſuetudie.
ſectātes. † Bñdicitē ꝑſeq̄ntibus k
a ¶ itē itēqꝫ. b ¶ q. ſine admixtione amaritu
vos. Bñdicitē ⁊ nolitē maledi/
dinis. a ¶ ⁊ debetis. b ¶ de ꝓfectu
c ¶ de re vnde flendum ſit.
cere. Gaudēre cū gaudētibꝰ: flē/
¶ cū gaudio vel fletu.
re cū flentibꝰ. Idipſum inuicem l
a ¶ ⁊ ꝓ his oībus. b ¶ in corde ſaltē.
ſentiētes. Nōn altā ſapiētes: ſed m
¶ humilium imitatores.
e humilibus cōſentientes. Nolite n o
a ¶ .i. ne prudentiā veſtram apud vos tm̄: ſꝫ magis apud ꝓximos exerceatis etiā ſi qs eoꝝ vos offendit.
eſſe prudētes apud voſmetipos.
† Nulli malū ꝓ malo reddentes:
a ¶ monet ne licita cū ſcandalo fiant.
b ¶ in cordis ſecreto.
ꝓuidētes bona/ nō tm̄ corā deo:
a ¶ vt nō fiat ſcādalū: ſed boni exēplū: q2 il lud fieri debet: qđ ⁊ deo nō diſplicéat: ⁊ fra/ tri ſcandalū nō ſit.
b ¶ vt aſſentiāt: ſi nō ſaltē facite q̄ntū in vo/ bis eſt vel ſi fieri pōt: q2 difficile eſt qđ tñ ex vobis. i. ex veſtra poteſtate eſt.
ſed etiā corā oībꝰ hoībꝰ. † Si fieri
a ¶ vñ: Et cū his q̄ oderūt pacē erā pacificꝰ.
pōt qđ ex vobis eſt cū oībus hoi
bus pacē habentes. † Non voſ/ p
¶ referientes aduerſarios.
metipos defendētes chariſſimi:
a ¶ iudicio dei: vel ire coꝝ. b ¶ in ꝓuerbijs.
f ſꝫ date locū irē. Scriptū eſt eni:
¶ ⁊ ita q̄ hoc nō facit deū cōtēnit. a ¶ ſer/ uate. b ¶ vindicabo.
† Mihi vindictām ēt ego retribu q
¶ non ſolum nō defendatis.
g am dicit dñs: † Sed et ſi eſurierit
inimicus tuus/ ciba illum: ſi ſitit:
potū da illi. Hoc enim faciens/ r
a ¶ feruorē charitatis vel ſpūſſancti: vel pe nitentie ardorem. b ¶ mentem.
carbōnes ignis cōgeres ſup cā/
a ¶ ⁊ ſi nō penitet: tamen q2 ſi repercutis ſi/ milis ei nequā fies.
put eius. Nōli vinci a malo: ſed s t

g primo inſtruit de cōmunicatiōe in affectu. ſcđo in ef/ fectu/ ibi: Honore. tertio in ſigno/ ibi: Bñdicite. Circa ꝑmū ſciēdū q̄ amor eſt deſideriū boni alicuiꝰ: qđ debet eſſe cōiter in oībus: ⁊ amor iſte primo debet eſſe verꝰ: q2 ſm̄ phm̄. viij. Ethicoꝝ. Qui falſificāt amicitiā ſūt magis digni morte q̄ȝ illi qui falſificāt pecuniā. ideo dicit: Dile/ ctio ſine ſimulatione. ſcđo debet eſſe diſcretus: vt ſic ame tur natura vt vitiū odio habeat. iō dicit: a ¶ Odiētes malū. Tertio debet eſſe firmꝰ. ita q̄ amor nō ſit puerilis. iō dicit: b ¶ Adherētes bono. Adherētia eni firmi/ tatē importat. quarto debet eſſe cōis abſqꝫ acceptione. iō dicit: Charitatē fraternitatis. c ¶ Honore iui cē. Hic ꝯñr inſtruit de cōicatōe bonoꝝ in effectu. ⁊ ꝑmo q̄ntū ad bonū reuerētie/ dicēs: Honore iuicē ꝓueniē/ tes. Quilibet eni deficit in aliq̄ bono qđ eſt in altero. et ſic pōt eū cōſiderare vt meliorē ſe: ⁊ ſic honorādo ꝓueni/ re. ſcđo inſtruit q̄ntū ad bonū obſequij dicēs: d ¶ Sol/ licitu. nō pigri. Preſtādo hūilitatē ꝓximis in effectu. e ¶ Spū feruen. Ut h fiat ex bono affectu. f ¶ Dño ſeruiētes. Ut h fiat ꝑncipaliter ꝓpter deū: ⁊ ſic ei exhi/ beē obſequiū. ⁊ ꝓ ꝯñs ab eo expectat ꝑmiū. ideo ſubdit: g ¶ Spe gaudē. Et q2 ſpes mercedis habēde facit pa tiēter ſuſtinere. iō ſubdit: h ¶ In tribulatiōe patiē tes. Et hec ꝑ orōnē ipetrant ⁊ ſeruāt. iō ſubdit: Oro/ ni inſtātes. Tertio inſtruit aplš de cōicatione bñficij. ⁊ primo ad ſimul cōmorātes dicēs: i ¶ Neceſſitatibꝰ ſan. cōicātes. Scđo ad peregrinos trāſeuntes d. Ho ſpilitatē ſectātes. k ¶ Bñdicite. Hic aplš inſtruit de cōicatione bonoꝝ in ſigno. Principale v̄o ſignū inter hoīes eſt locutio q̄ indicat mētis ꝯceptum. ⁊ q̄ntū ad hoc dicit: Bñdicite ꝑſe. vos. Et multo magis bñfacienti/ bus vobis. Signū aūt ſecūdariū ē exterior geſtꝰ ⁊ maxi me faciei: in q̄ ꝑte magis relucet diſpoſitio aīe. ⁊ ſic dicit: Gaudere cū gau. ⁊c. l ¶ Idipm iuicē ſen. Aliter eſſet mēdaciū: qđ eſt falſa ſignificatio in voce vel i alio ſi gno qđ tenet vicē vocis. m ¶ Nō alta ſa. Poſtq̄ in ſtruxit de cōicatiōe boni. hic ꝯñr inſtruit de cōicatiōe ma li. Et h dupl'r. prio vt malū alteri nō inferat. ſcđo vt illa tū ab altero eq̄nimiter toleret/ ibi: Nō voſmetipos. Cir ca ꝑmū aduertēdū q̄ ꝑmo nocumētū infert ꝓximo nr̄a ſu ꝑbia q̄ eſt ꝑncipiū oīs pctī. iō h ꝓhibet/ dicēs: Nō alta ſapi. Proximū ꝯculcādo. n ¶ Sꝫ hu. cōſen. Cū eis hūiliter ꝯuerſando. ſcđo nocumētū infert aſtutia noſtra ꝓximo malū machinādo. qđ ꝓhibet/ dicēs: o ¶ Noli/ te eē pru. ⁊c. Et accipit h prudētia ſſimilitudinarie: q2 v̄a prudētia nō ē niſi in bonis: ſꝫ aſtutia i malis: q̄ prudētia dr̄ eo q̄ caute ſcit q̄rere vias nocendi. nā bonū ad mala trāſferimꝰ: ſicut dicimꝰ prudēs vel bonꝰ latro. v. metaph. ⁊ ſic dr̄ prudētia in ꝓpoſito. tertio nocēt ꝓximo nr̄a mala manifeſta ipos ſcādalizādo. qđ ꝓhibet dicēs: Prouidē tes bona ⁊c. quarto nocumētū iſert ꝑſecutio apta. qđ ꝓhibet di. Qđ ex vob eſt ⁊c. p ¶ Nō voſmet. Hic inſtruit de malo illato vt patienter toleret di. Nō voſ/ met. defen. Et ad hoc inducit ſcptūrā Deutē. xxxij. c. q ¶ Mihi vin. ⁊ ego retribuā. Ubi trāſlatio noſtra habet: mea eſt vltio ⁊c. ⁊ non ſolū inſtruit vt malū ab ad uerſarijs illatū tolleret: ſed etiā vt bonū eis ipendat d. Si eſurierit inimicus tuꝰ ⁊c. ⁊ ſubdit rō: r ¶ Hoc eni fa. carbones ignis ⁊c. i. occaſiones accendendi ignē dilectionis in eo erga te. ſi tñ in malicia ſua ꝑſeue/ rauerit s ¶ Noli vin. a malo. i. incidere in odiū eiꝰ. t ¶ Sed vin. in bono malū. ſ. tētationes impellen/ tes te ad odiū eiꝰ. Sciēdū tñ q̄ illa que dicunt hic: Nō voſmetipos ⁊c. nō ſunt ꝓcepta ſed conſilia niſi in caſu. ſ. ſi ex defenſione videret ꝓbabiliter malū magnū inſur/ gere quod eſſet ꝯtra honorē dei. Sciendum aūt q̄ in ali quo caſu nō expedit ſic ſuſtinere. ſ. qñ ꝑ hoc malis datur audacia malefaciendi. vñ dicit Grego. in moral. Quidā †Deu.32.e Heb.10.f cū tpalia bona a nobis rapiunt ſunt tolerādi. quidā vero obſeruata charitate ꝓhibēdi: nō ſolū cura ne nr̄a ſubtra hant: ſed ne rapiētes nō ſua ſeipos ꝑdant.
¶ In ca. xij. vbi dr̄ in poſtil. Ut exhibeatis corpa vr̄a.

Additio. j. In his v̄bis apli. ſ. Ut exhibeatis copora veſtra ⁊c. ꝑter illas conditio nes q̄ in poſtilla agunt q̄ vere ſunt: ⁊ in ꝓpoſito ꝓprie: ſunt tamen quedā alia que hic videt innuere apoſtolus. ſcꝫ q̄ oblata per fideles chriſti excedere debent ea que apud veteres offerebant. Olim eni apud veteres aīma

lia occiſa

f a ¶ Vince in bo. Bonitate ↄtende cõtra illũ ⁊ eſt ſalu
B bre certamẽ ne ſint duo mali. Ca. XIII
Omnis aīa. Et ſi ita pfecti in corpe xp̄i: tñ oīs
aīa. i. oīs hō a pte totũ: q̄ſi nõ ſolũ corpe: ſed et
volũtate ſeruiatis. Videbaṫ eni ꝙ infideles dñi fidelib⁹
nõ deberẽt dñari: ⁊ ſi fideleſ de
berẽt eē eq̄les: quã etiã ſupbiã
apl's remouet. c ¶ Nõ ei po.
Ptãs eſt a deo: ſʒ q̄ a deo ordi
nata ſũt: ḡ ptãs ē ordiata. Itaqȝ
q̄ reſiſtit ptãti: dei ordinatiõi re
ſiſtit. de bona ptãte ptʒ ꝙ eã ꝑſe
cit de⁹. Rõnabiliṫ de mala vide
ri põt: dũ ⁊ boni p eã purganṫ:
⁊ mali dãnanṫ: ⁊ ip̄a in deteri⁹
ꝑcipitaṫ. Et ſcias ꝙ nomie pote
ſtatis iterdũ accipiṫ ptãs ipſa q̄
daṫ alicui a deo: aliq̄ñ ip̄e hō ha
bens ptãtẽ: qđ diligẽs lector di
ſtinguat. Malicia hoim cupi
ditatẽ nocẽdi p ſe habʒ: ptãtem
aũt ſi de⁹ nõ dat, nõ habʒ. ideo
qȝ diabol⁹ anteq̃ aliq̄d tolleret
Job. 1. b Job dicebat dño: Mitte manũ
tuã. i. da ptãtẽ. Quia etiã nocẽ
tiũ ptãs nõ eſt niſi a deo: ſicͣ ſcri
Pro. 8. b ptũ eſt loq̄nte ſapia: Per me re
ges regnãt: ⁊ tyrãni p me tenẽt
terrã. Unde ⁊ Job de dño ait:
Job. 34. d Qui facit regnare hypocritã p
pter ꝑuerſitatẽ ppl'i. Et de pplo
Oſee. 8. a iſrl' dicit dñs: Dedi eis regẽ in
ira mea. Daṫ inquã iprobis no
cendi ptãs vt bonoꝝ patiẽtia p
B betur ⁊ maloꝝ iniq̄tas puniaṫ.
Nã p ptãtẽ diabolo datã ⁊ iob
pbatus eſt vt iuſt⁹ appareret: ⁊
Mat. 26. g Petrus tẽptat⁹ eſt: ne de ſe ꝑſu
2. Co. 12. c. meret: ⁊ paul⁹ colaphiçat⁹: ne
Mat. 27. a ſe extolleret. ⁊ Judas dãnat⁹ vt
ſe ſuſpẽderet. d ¶ Que autẽ
ſũt ⁊c̄. i. rõnabiliter a dõ diſpo
Job. 36. a ſita: Job ait: Deus potẽtes nõ
abiicit: cum et ipſe potens ſit.
¶ Greg⁹. Deũ q̄ppe imitari de
ſiderat q̄ faſtigiũ potẽtie alieniſ
intẽtus vtilitatib⁹ ⁊ nõ ſuis lau
dibus adminiſtrat. Qui ꝑlatus
ceteris pdeſſe appetit: nõ ꝑeſſe.
Tumoris nanqȝ elatio nõ ordo
ptãtis in crimine eſt. Potentiã
de⁹ diſtribuit: elationẽ potẽtie
malicia nr̄e mẽtis inuenit. Tol
lamus ḡ qđ de nr̄o ↄtulimus: ⁊
bona ſũt q̄ dño largiẽte poſſide
mus: q̄ nequaq̃ iuſta potẽtia ſʒ
actio praua damnaṫ. e ¶ Qui
aũt reſi. Aug⁹. Si iubeat qđ
nõ licʒ: hic ſane ↄtẽne ptãtem: ti
mẽdo ptãtem maiorẽ: ḡ ſi aliud
impator aliud de⁹ iubeat: ↄtem
pto illo obtemperandũ eſt deo.
f ¶ Principes. Dicit q̄ ꝓpter
corrigendã vitã ⁊ pbibenda ad
uerſa creanṫ: vel habẽteſ imagi
nẽ vt ſub vno ceteri. g ¶ Nõ
ſunt ti. bo. ⁊c̄. Si bon⁹ eſt pnceps: bñ operãtẽ nõ punit
ſed diligit. Si mal⁹ nõ nocet bono: ſʒ purgat eũ. Mal⁹
debet timere: q̄ inſtituti ſunt pncipes vt mala puniant.
h ¶ Habebis lau. Si iuſta eſt ip̄a laudãte. Si iniq̃: ip
ſa tibi laudis occaſionẽ pbente. i ¶ Dei eni mi. Ideo
dati ſunt rectores ne mala fiãt. k ¶ Vindex in irã. i.
ꝓpter irã dei vindicãdã: vel vindex in irã dei oſtẽdendã:
q̄ hec punitio inducat pſiſtẽtes ĩ malo graui⁹ puniẽdos.
l ¶ Ideo eni. Subditi eē debetis: q̄ etiã ideo. i. ꝓpter
oñdendã ſubiectionẽ preſtatis q̄ſi reddituris: q̄ reddũt
dum pugnãt p patria ⁊ dũ agũt iudicia: vos ꝑſtatis ſer
uiẽtes deo. Per hoc eni ꝙ illis tributa datis: deo ſuitis
ꝗ q̄ miniſtri

¶ patiendo.
a vince in bono malũ. Ca. XIII
a ¶ ſclarib⁹ bonis vl' mal'.
b Omnis aīa pŏteſta a b
a ¶ in hoc ꝙ ſblimes. i. in
mundanis vel cã notaṫ. i.
tib⁹ ſblimiorib⁹ ſub
q̄ ſblimiores ſũt. a ¶ ⁊ iõ dʒ ſubiici. ¶ vñ
Nõ haberes i me po. niſi deſup da. ti. fuiſ.
c dita ſit. † Nõn eſt eni ptãs niſi a c
a ¶ rationabiliter diſpoſita.
d dõ. Que aũt ſũt a dõ: ordinãta
a ¶ vi vel dolo. b ¶ i his q̄ ad ptãtẽ ptĩ
nẽt. ¶ i tribut' ⁊ hmõi. c ¶ . i. habẽti ptãtẽ
ſũt. † Itaqȝ q̄ rẽſiſtit potẽſtati ŏr
dei ordinatiõe. a ¶ qđ tam graue eſt.
e dinatõi dei reſiſtit. Qũi aũt reſi d
¶ ⁊ iõ nõ debet q̄s reſiſtere ſed ſubiici.
ſtũt ip̄i ſibi dãnationẽ acquirũt.
a ¶ merito acquirẽt dãnationẽ. b ¶ boni
vel mali. c ¶ ad timorẽ his q̄ bñ operanṫ.
f Nãʒ pncipẽs nõ ſũt timõri boni e
a ¶ q̄ſi male opantib⁹ ſũt timori: vis aũt ⁊c̄.
opis ſʒ mali. Vis ãũt nõ timere
a ¶ quecũqȝ ſit. b ¶ ⁊ non eſt vñ timeas.
c ¶ etiã ſi mala: vñ tibi ē cã maioris corone
b potẽſtatẽ: Bõnũ fac: ẽt habebiſ
a ¶ vere ex illa habebis laudẽ: q̄ dei mini
ſter eſt tibi faciẽs bonũ ſiue bon⁹ ſiue mal⁹.
i laudem ex illa. Dẽi eni miniſter
a ¶ bono nõ eſt timendũ. ¶ timẽdũ eſt: q̄
habet gladiũ iudiciariã ptãtẽ: nõ ſine cau
ſa: ſed vt malos puniat. ⁊ hoc eſt dei eni mi
niſter: loco dei vindicat.
eſt tibi in bonũ. Si ãutẽ malũ fe
ceris time. † Nõ enim ſine cauſa f
gladiũ portat. Dei eni miniſter g
¶ . i. ad damnũ eius.
k eſt: vindex in irã ei q̇ male agit.
a ¶ q̄ miniſter dei. b ¶ vel neceſſitati ne
ceſſarie ordinatiõi. ¶ q̄ſi ex neceſſitate.
Idẽoqȝ nẽceſſitate ſubditi eſto h
a ¶ principis vitandã vel dei.
te: nõ ſolum ꝓptẽr iram: ſed etiã k
a ¶ vt mũda ſit mens vr̄a diligẽdo ꝑlatũ.
b ¶ hec eſt pbatio ſubiectionis.
l propter ↄſciẽntiam. Idẽo enim m
⁊ tributa prẽſtatis. Miniſtri eni n
a ¶ ꝓpt hoc ip̄m tributũ ſeruiũt vob' in de
dei ſunt: in hŏc ip̄m ſeruientes. o
fenſione patrie. a ¶ q̄ miniſtri dei. ¶ vt
ſcʒ laudeṫ diſciplina euãgelica.
† Reddutẽ ergo oīb⁹ debita. Cui p

lia occiſa offerebanṫ: nunc aũt viuã hoſtiã debẽt offerre. iõ dicit: C
Vt exhibeat' corpa vr̄a: nõ corpa aialiũ. Hoſtiã viuẽtẽ: nõ occiſã
vl' mortuã. Sctã: deo placẽtẽ. Illa ei q̄ olim offerebãṫ ꝗ hẽbãt ſcti
tatẽ dõ placẽtẽ i ſeip̄is: q̄ nõ ex ope opato placabãt. vñ Ps. Nũ Ps. 49. c
q̄d mãducabo carnes tauroꝝ. Nunc aũt q̄ p macerationẽ carnis
corpoꝝ vitia ꝑimũṫ: pctõres ad pniam vult
ↄuerti. Olim etiã i q̄libet ſacrificio ſal offere
baṫ: qđ ſignũ eſt diſcretiõis in q̄libet ope bo
no req̄ſite. nũc aũt illud qđ p ſal ſignificaṫ qđ
meli⁹ eſt. ſ. diſcretio offerṫ. vñ dicit: Rõnabi † Sap. 6. a
le obſequiũ vr̄m: put in poſtilla. 11. q. 1. c. ſũ
¶ In eo. ca. vbi in poſt. dr̄: Ut pbet'. i. vt ex gnã. 23. q.
periri poſſitis p ꝑmiſſiõe habitãtẽ in vobis. 5. pdeſt
¶ Additio. ii. Hoc qđ dicit: Ut pbetis q̄
ſit volũtaſ dei bona ⁊c̄. põt aliter exponi. Ad
qđ ſciendũ ꝙ volũtas dei q̄ dr̄ volũtas ſigni
multipliciter dr̄. vt in. 1. ſniaꝝ diſ. xlv. Et q̄tũ † 22. q. 1. c.
ad ppoſitũ ſpectat tripliciter. ſ. phibitionis monet. § ſic
ꝑcepti ⁊ ↄſilii: volũtas dei q̄ manifeſtaṫ in p 23. q. 1. q̄d
hibitione eſt bona. Ille eni q̄ ſe abſtinet a p culpatur
hibitis p diuinã legẽ bon⁹ debʒ dici ſʒ ex hoc
ſolo nõ dicit bñplacẽs: q̄ nõ ſufficit ſolũ rece † 11. q. 3. qui
dere a malo ad beneplacendũ deo niſi cũ hoc reſiſtit
faciat bonũ: ⁊ ſic dicit beneplacẽs. Volũtas
aũt dei q̄ ſignificaṫ in cõſiliis diuinis dr̄ ꝑfe
cta: quia ea implẽs dicit ꝑfectus: iuxta illud
Matth. xix. c. Si vis ꝑfectus eſſe ⁊c̄.
¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Hec eniʒ facies
carbones ignis cõgeres ſup caput ei⁹.
¶ Additio. iii. Hoc qđ dicit in ꝓuerbiis:
Si eſurierit inimic⁹ ⁊c̄. Carbones ignis cõ
geres ſup caput: exponiṫ ibi ſic. i. iduces ad
penitentiã de malo qđ tibi fecit ſeu facere at
temptauit ⁊c̄. Ca. XIII
Omnis aīa. Poſtq̃ apl's de mori
bus iſtruxit romanos generaliter.
hic ↄñter idẽ facit ſpãliter. ⁊ pmo inſtruit mi D
nores. ſcđo maiores ca. ſe. Prima diuidiṫ in Diuiſio
tres: q̄ pmo oñdit ꝙ minores debẽt ſupiori
bus ſbiectionẽ. ſcđo ſubuẽtionẽ, ibi: Ideoqȝ
neceſſitati. tertio dilectionẽ, ibi: Nemini q̄c
q̄. Primũ pbat dupliciter. pmo ex diuina or
dinatiõe cui bonũ eſt obedire ⁊ malũ reſiſte
re. Ex ordinatiõe pò diuia eſt ꝙ ſupiores re
gãt inferiores ⁊ iferiores eis obediãt: vt ptʒ † 23. q. ſi. § 1
ĩ natura corpali i elemẽtis q̄ regũṫ ex influẽtia et. q. 5. non
corpis celeſt': vt dicͣ phs. i. methauroꝝ ꝙ to ſolũ
ta regio elemẽtaris ↄtiguaṫ latiõi aſtroꝝ: vt Phus.
oīs vĩr⁹ ei⁹ guberneṫ īde. Silr h ptʒ i natura
ſpũali: q̄ ãgeli iferiores regunṫ ⁊ illũinanṫ
p ſupiores: ⁊ ita dʒ eē in hoib⁹: ⁊ h eſt qđ di
cit: a ¶ Oīs aīa. i. oīs hõ: totũ a pte digni
ori denominãdo. b ¶ Ptãtib⁹ ſubli. ⁊c̄.
ꝑlatis i ſpũalib⁹: ⁊ pncipib⁹ ẽrenis i tpalib⁹.
⁊ ſubdiṫ rõ: c ¶ Nõ eſt eni po. ⁊c̄. cõceſſa
et ordinata cetera patent ex dictis vſqȝ ibi:
d ¶ Qui aũt reſi. ⁊c̄. eternã vñ dicit ſalua
tor Luc. x. c. Qui vos ſpnit me ſpnit ⁊c̄. Aliq̃
q̄ñ etiã tpalẽ: q̄ puniunṫ i corpe vel in reb⁹.
ſcđo pbat ppoſitũ ex officiis ſupioꝝ p q̄ rep
munṫ mala iĩuſtũ ex punitiõe maloꝝ alii ẽrenṫ
⁊ ſic a malis arcenṫ: ⁊ h eſt qđ dr̄: e ¶ Nã
pn. nõ ſt ⁊c̄. i. rõnẽ boni opis: q̄ ſicͣ p eorũ
officia repmunṫ mali ita pmouenṫ. boni intẽ † 23. q. ſi. c.
tio eni eoꝝ dʒ eẽ vt ſubiectos faciãt bonos. ſi in morte
cetera patẽt vſqȝ ibi: f ¶ Nõ eni ſine ⁊c̄. Mat. 22. c
Ptãs eni ſecularis portat gladiũ dñi materialẽ: ptãs eccleſiaſtica
ſpũalẽ. ⁊ ſubdiṫ cã: g ¶ Dei eni mini. eſt ⁊c̄. i. in punitionẽ ei
q̄ male agit. h ¶ Ideoqȝ neceſ. Hic oñdit ꝙ inferiores debẽt
ſupiorib⁹ ſubuẽtionẽ ad neceſſaria ſm ſtat⁹ ſui ↄditionẽ, q̄ nemo
militat ſuis ſtipẽdiis. ⁊ h eſt qđ dr̄: Ideoqȝ neceſſi. ſ. ſupioꝝ p
curãde. i ¶ Subditi eſto. ſoluẽdo ratã veſtrã debitã. k ¶ Nõ
ſolũ ꝓpt irã. i. punitionẽ vitãdã. l ¶ Sʒ etiã ꝓpter co. q̄ q̄
libet teneṫ reddere debitũ ⁊ explicat mag' i ſpeãli. o. m ¶ Idõ
eni ⁊ tri. ꝑſta. ad h eni pncipaliṫ ſũt inſtituta. n ¶ Miniſtri eī
dei ſũt: q̄ ſũt executores ſue iuſticie. o ¶ In hoc ip̄m ſer. ſcʒ
deo ⁊ etiã hoib⁹ rẽpublicã ↄſeruãtes. iõ ↄcludit: p ¶ Reddite
er. ⁊c̄. cui tri. ſ. pncipib⁹. eſt eni tributũ qđ reddiṫ p tota patria.
a Cui vectigal

G E qꝛ miniſtri dei ſūt. Vel p̄ſtatis tributa: qꝛ miſtri dei ſunt vt boni laudenꝭ / mali puniāꝭ. Illi dico ſeruiētes vobis ꝑpter hoc dū patriā defendūt. a ¶ Tributū ⁊c̄. Vel tributū qđ domi ſoluiꝭ. Vectigal qđ ad domū dn̄i vehitur. b ¶ Nemi q̄c. ⁊c̄. Pax ad oēs: dilectio int̄ fr̄es. aliter enim vere fratres nō ſunt.

c ¶ Diligatis. Mentio fit hic de charitate: qꝛ valet ad hāc hūilitatē. Sola eni charitas eſt q̄ etiā reddita ſemp̄ retinet debitorē. Redditꝭ eniꝫ cū impēditꝭ: debeꝭ aūt etiā ſi reddita fuerit: qꝛ nullū eſt tp̄s q̄ impendēda nō ſit. Nec cū redditꝭ amittiꝭ: ſed potꝰ reddēdo multiplicaꝭ. habēdo eni redditꝭ: nō carēdo vt pecunia q̄ reddi non poteſt niſi habeatur: nec haberi niſi reddaꝭ: imo cū redditur ab hoīe: creſcit in hoīe: ⁊ tāto maior acquiriꝭ quanto pluribus redditꝭ.

Charitas quō reddēda

d ¶ Diligit primū. Cū duo p̄cepta ſint charitatis ꝑ vtroq̄ꝫ vnū ſepe poniꝭ: qꝛ nec deꝰ ſine ꝓximo / nec ſine deo ꝓximꝰ diligiꝭ vel pōt diligi. Dilectio ꝓximi in facie apparet: dilectio dei ampliꝰ latet. Ideo hāc ſpecialiꝰ ponit: de q̄ dn̄s ait: Mandatū nouū do vobis vt diligatis inuicē: vbi illud mādatū maiꝰ dilectionis dei videꝭ eſſe p̄termiſſum. Sed bn̄ intelligentibꝰ vtrūq̄ꝫ inueniꝭ in ſingulis: qꝛ qui diligit deū / nec pōt ipm̄ contēnere quē deꝰ precipit diligi: et qui ſancte ac ſpiritualiter diligit ꝓximū: qd̄ in illo diligit niſi deū.

Ioh.13.d

e ¶ Proximū legē. Oēm hoīem intelligi oportet: qꝛ nemo eſt cū quo ſit opādū malū. Qui ergo amat homines: aut q̄ iuſti ſunt: aut quia iniuſti ſunt amare debet. Sic enim ⁊ ſe ipm̄ amare debet. ſ. vel quia iuſtus eſt: vel vt iuſtus ſit. Qui enim aliter ſe diligit iniuſte ſe diligit: qꝛ ad h̄ ſe diligit vt ſit iniuſtus: ad hoc ergo vt ſit malus ergo iam ſe nō diligit. Qui eni diligit iniq̄tateꝫ odit aīam ſuam.

F

Ps.10.b

f ¶ Et hoc ſcientes. Alia cōmendatio charitatis. Nā malum nō facit: et oportunitatē parat bene operādi. Et hoc ſcientes. Seꝫ qꝛ hora eſt: vel ſicut quidā libri habēt: hoc tēpus. ſ. gratie ſcientes. Iam ex quo dilectionem habuimus. eſt hora. i. oportunitas / ſed breuis.

g ¶ Somno ſurgere. Somnus eſt negligētia vel ignorantia.

h ¶ Nūc autē. Cauſe interpoſite: quare ſurgere debeamꝰ. i ¶ Propior. Bene operās vicinus eſt eterne vite. Baptiſmus eni eſt ad veniam: vita bona ad coronam. ¶ Vel ꝓpior. quia plus morti ꝓximi ſumꝰ.

†44.diſ.6.ſ Luc.21.f

k ¶ Nox preceſſit. Itē quare ſurgere debent oſtendiꝭ: quia nox infidelitatis ⁊ ignorantie. Preceſſit. i. fuit: ſed modo nō eſt: cuius memoria monet vt caueatis. Dies: eterna beatitudo. Appropinquauit. dū peccata remiſſa: dū iuſti per gratiā. Nox. Vetus homo q̄ in baptiſmo preterut. Dies. ſol iuſticie: cuius luce veritatē didicerunt vt ſciāt quid agendum ſit.

†Gal.5.c 1.Pe.2.b De cō.diſt. 5.nō medio criter

l ¶ Opera tenebrarū ⁊ indua. ar. lucis. Opera mala q̄ ex tenebris ignorantie venerūt: vel tenebras amāt: ⁊ ad tenebras ducūt. m ¶ Nō in comeſſationibꝰ. Nota in his romanos tāgi: ⁊ iō nō eſt eis ius gloriandi. Horum aūt morborum ſupbia eſt mater: ⁊ humane laudis auiditas q̄ etiā hypocriſim ſepe generat: huic nō reſiſtit: niſi crebra diuinorum librorum lectionis ſcutiaꝭ tio: ⁊ charitas.

---

a ¶ debetis. ¶ qđ regiōes ſoluūt. b ¶ reddite. c ¶ debeꝭ. ¶ ſtipēdiū qđ daꝭ oꝑis q̄
a tributū tributū: cui vectigal vecti a
p̄ patriā debunꝭ. a ¶ reddite. b ¶ debetis.
¶ vt aſſurgere. c ¶ reddite.
gal: cui honorē honorē: cui timo b
a ¶ vt dn̄iam timeamꝰ ⁊ vereamur pſonas.
b ¶ cetera ita ſoluite vt nō debeatis aliq̄d.
b rē timorē. Nemini q̄cq̄ꝫ debea c d
¶ charitatē tā ſoluite vt ſemp̄ debeatis.
d tis / niſi vt inuicē diligatis. Qui e
e eni diligit ꝓximū legem imple-
¶ ⁊ hoc per partes oſtendit.
uit. †Nā nō adulterabis: non occides / nō furaberis / nō falſū teſtimoniū dices / nō ꝯcupiſces. Et ſi
a ¶ p̄ moyſen. b ¶ qđ moyſes fecit i leuitico.
qđ eſt aliud mādatū / in hoc verbo
a ¶ ꝯtineꭍ ipleꭍ. b ¶ in bono: qm̄ q̄ diligit iniquitatē: odit aīam ſuā.
bo inſtauraꭍ: †Diliges ꝓximū tuū
a ¶ q̄ diligit bn̄ facit: qꝛ nullū malū: ⁊ iō ple
ſicut teipm̄. Dilectio ꝓximi malū f
nitudo legꝭ. a ¶ plene legē iplet q̄ diligit.
nō operaꭍ. Plenitudo ergo legis ē g
¶ ſcimus qꝛ dilectio malū nō operaꭍ.
f dilectio. Et hoc ſciētes tempus: h i
a ¶ de torpore. b ¶ bn̄ operādo.
g qꝛ hora eſt iā nos de ſomnō ſurgere. k
a ¶ ſurgere debemꝰ. b ¶ magꝭ debita p̄ ope
h i gere. Nunc eniꝫ ꝓpior eſt noſtra l m
ra bona. a ¶ eterna que nobis ꝓmittiꭍ.
b ¶ tunc. c ¶ qꝛ credidimꝰ ⁊ opati ſumꝰ turpius eſt niſi ſurgamus. ¶ tm̄
k ſalꝰ q̄ cū credidimꝰ. Nox p̄ceſ n o
ſit / dies aūt appropinquauit. Ab p q
¶ ꝓpter interſertas cauſas.
l iiciamus ergo opa tenebrarū: ⁊
a ¶ vt ornamēto. b ¶ v̄tutes. c ¶ q̄ lux. i. fides exigit. ¶ acceptis virtutibꝰ in actu earum exerceamus nos ſicut decet in die fidei.
induamur arma lucis: ſic vt i die r s
a ¶ hec ſunt opa tenebrarū.
m honeſte ambulemꝰ. †Nō i comeſ t v
¶ luxurioſis ꝯuiuijs. a ¶ pigricie dormiēdi.
ſationibꝰ ⁊ ebrietatibꝰ: nō in cubi x
a ¶ ⁊ luxuria q̄ de cibo ⁊ potu nimio. ¶ vt ſolebāt ſe inuicē p̄ferēdo i q̄ minor inuidebat maiori.
libus ⁊ impudicitijs: nō in ꝯtētio y
a ¶ q. p̄dicta ne faciatis. b ¶ .i. forma xp̄i. ¶ que induti: nō cogemini ſeruire carni.
ne ⁊ emulatiōe: ſꝫ induimini do- z
minū ieſū chriſtū: †et carnis curā a
a ¶ illiciꭍ. ¶ nō i neceſſarijs ad ſuſtētatōeꝫ.
ne feceritis in deſiderijs.

---

a ¶ Cui vectigal. ꝓueēde rex cuiuſmodi ſūt pedagia: ⁊ hoc ſoluiꭍ a ſingulari pſona: qꝛ nō omēs talia habent ſoluere q̄ reddenda ſunt pedagiarijs q̄ cōiter hoc accipiūt ad talē finē. b ¶ Cui timorē. ſ. dn̄is. c ¶ Cui honorē. ſ. virtuoſis ⁊ in dignitatibꝰ exiſtentibus qui ſūt cuſtodes virtutis. d ¶ Nemini quicq̄ꝫ. Hic ꝯſr̄ oſtēdit q̄ inferiores debet ſupioribꝰ dilectionē. ⁊ primo oſtēdit ꝓpoſitum. ſcđo q̄ tp̄e noue legis hoc debitū eſt maxie reddēdū ibi: Et hoc ſciētes. Circa p̄mū dicit: Nemini q̄cq̄ꝫ ⁊c̄. Hoc eni habet ſpeciale: q̄ debitū q̄ ꝯtiīūq̄ꝫ reddaꭍ de p̄terito vel p̄nti adhuc debeꭍ reddendū in futuro.

G

e ¶ Qui eni diligit ꝓ. legē ipleuit. Oia eni mandata decalogi ordinanꭍ ad actū diligendi: qꝛ p̄cepta prime tabule ordinanꭍ ad diligendū deū: ⁊ p̄cepta ſecūde tabule ad diligendū ꝓximū. Per primū eni qđ eſt: Honora patrē tuū ⁊c̄. p̄cipiꭍ reddi debitū oīm ꝓximo: p̄ alia q̄ ſunt negatiua p̄cipiꭍ caueri ab eiꝰ nocumēto. iđo ſubdiꭍ: f ¶ Dilectio ꝓ. malū nō opa. i. cauet inferre malū ꝓximo: ⁊ ſic ꝯcludiꭍ: g ¶ Plenitudo ergo legis. i. plenaria obſeruatio eius. h ¶ Eſt dilectio. Qua diligiꭍ deꝰ ſup̄ oīa ⁊ ꝓximus ſicut ipſemet diligēs. i ¶ Et hoc ſci. tp̄s. Hic ꝯſr̄ oſtēdit q̄ hoc debitū eſt maxime reddēdū tp̄e noue legis q̄ eſt lex amoris: ſicut lex vetus fuit lex timoris. ideo dicit: Et hoc ſci. tp̄s. i. cōditionē tp̄is legꝭ noue. k ¶ Quia hora eſt iā nos de ſōno ſurgere. i. de ocio ad opa charitatis: qꝛ ſicut dicit Grego. Charitas opaꭍ magna ſi eſt: ſi aūt renuit opari amor nō eſt. l ¶ Nūc eni. i. tp̄e gr̄e. m ¶ Propior eſt no. ſalus. Quia p̄ xp̄m ianua ſalutis eſt apta q̄ tp̄e legꝭ erat clauſa. iō ſubdiꭍ: n ¶ Q̄ cū cre. ſ. plus q̄ ante chriſti aduentū. tūc eni ſciebāt ſe patres deſcenſuros ad inferni limbum. vn̄ dicit iacob patriarcha Gen̄. xxxvij. g. Deſcendā ad filiū meū lugēs in infernū: ⁊ ſctūs iob. xvij. d. In ꝓfundiſſimū iſerni deſcēdet oīa mea.

H

o ¶ Nox p̄ceſſit. i. obſcuritas figurarū veterꝭ legꝭ. p ¶ Dies aūt appropiāuit. i. claritas veritatis reuelate in noua lege. q ¶ Abijciamꝰ ergo opa tenebrarū. i. peccata q̄ dicūꭍ tenebrarū opa eo q̄ in tenebris fiūt Ioh. iij. c. Qui male agit odit lucē: et qꝛ obtenebrant animā ſm̄ q̄ dicit ph̄s in libro Ethicorū: Ignorat oīs malꝰ. ⁊ qꝛ ducūt ad tenebras exteriores. ſ. gehēne. r ¶ Et induamur ar. lucis. i. virtutes q̄ dicunꭍ arma lucis: qꝛ ꝯtra peccati tenebras muniūt: ⁊ qꝛ in luce fiūt Ioh. iij. c. Qui facit veritatē venit ad lucem: ⁊ qꝛ illumināt animā ⁊ finaliter ducunt ad lucē eternā. iō ſubdiꭍ: s ¶ Sicut in die. ſ. iudicij. t ¶ Honeſte ambulemus. i. ad gl̄iam. v. ¶ Nō in comeſſatōibꝰ ⁊ ebrietatibꝰ. Vitādo pctā gule. x ¶ Nō in cu. ⁊ ipudicitijs. Vitādo pctā luxurie. y ¶ Nō in ꝯtētōe ⁊ emu. q̄tū ad pctā ſpūalia q̄ ſūt grauiora culpe. z ¶ Sꝫ iduami ⁊c̄. Imitādo ſanctitatē cōuerſatiōis ſue. a ¶ Et car. curā ne feceritis in deſiderijs. i. ſupfluis ita q̄ p̄ hoc nō excludiꭍ neceſſitas: ſed tm̄ ſupfluitas. ¶ In ca. xiv. vbi dicitur in poſtilla: Sicut in die. ſ. iudicij.

Pſos

Additio. Quod hic dicꭍ: Sicut in die: nō videꭍ ꝓprie exponēdū de die iudicij. Nō eni poſſumꝰ in hac vita q̄ multis incōmodis ⁊ neceſſitatibus eſt ſubdita ſicut in die iudicij ambulare. Sed qꝛ tēpus gratie cōparauit dici d. Dies aūt appropinquauit. Similiter virtutes cōparauit armis lucis di. Induamur arma lucis. iō ſubdit: Sicut in die honeſte ambulemꝰ. i. in actu virtutū nos exerceamꝰ honeſte: ſicut illi q̄ in clara die ambulāt. honeſtius habēt incedere q̄ q̄ ambulāt de nocte.

B A Infirmũ ãt. Perfecte fidei ẽ nullos cibos Ca. XIIII
diſcernere: vl' imũdũ putare: qꝛ oĩa mũda mũdis. Sꝫ
qdã ĩfirmi cẽſebãt a qbuſdã abſtinẽdũ: ꝛ ita inẽ roma
nos ɔtẽtio. vñ ꝑcipit tales aſſumẽ: ñ abycẽ: ſꝫ patiẽdo exẽplo
ꝛ vbo ad fidẽ erigẽ. Et ſi icognitũ ẽ: q̃ q̃ſ aio faciat: ñ ide diſce
ptare. b ¶ Nõ in diſce. Nõ ẽ dam/
nãdus cui' cogitatio nõ ẽ apta: vel de
q̃ neſcim' q̃lis poſt ſit futur'. c ¶ In
firm'. Qui cibos diſcernit putãs ali/
os mundos alios immundos. eo ꝙ iu/
dei ꝓhibiti ſunt edere: hũc ſuo iudicio
relinquẽdũ dicit: ne cuꝫ ſcrupulo edat.
Vel licet pfecta fides: q̃ oĩa tñ infirm'
q̃ timet caſum q̃ facile impetu libidinis
ſternif: edat olus. i. tenues ꝛ aridos ci
bos q̃ nõ ſunt fomentũ vitioꝝ: ꝛ abſti/
neat ab illis quib' libido excitaf. Craſ
ſitudo eni carniũ ꝛ delitioſe epule pro
uocãt corp' ad libidinẽ. d ¶ Is qui
mãdu. ſupra ꝑcepit nõ diſceptare de
cogitatiõib' alioꝝ: hic ꝑcipit nõ ſperne
re. e ¶ Nõ iudi. De manifeſtis iudi
candũ: ꝛ non occultis. Manifeſta vo
ſunt: q̃ nõ pñt bono aio fieri: vt ſũt ſtu
pra blaſphemie furta ꝛ hmõi: de quib'
iudicare nobis ꝑmittif. Sꝫ ea q̃ dubi/
um ẽ q̃ aio fiãt: ĩ meliorẽ ptẽ interꝑte/
mur: vt d' cibis: qꝛ pñt bono aio ꝛ ſim/
plici corde ſine vitio ɔcupiſcẽtie q̃cũqꝫ
hũani cibi idifferẽter ſumi. f ¶ Dño
ſuo ſtat. De icognito corde alieni ſer
ui tu nõ habes iudicare: ſꝫ ſu' dñs: ad
cui' honorẽ ſtat q̃ ſtat: ad quẽ ptinet et
caſus cadẽtis q̃ põt erigere vel iudica
re. Stat aut cadit. iõ dic: qꝛ ambiguũ
eſt: forſan ſtat qui putatur cadere.
g ¶ Stat aut cadit. Per h oſtẽdit
ſe neſcire q̃ ãmodo ille ſe agat ĩ dubuſ.
h ¶ Stabit ãt. Hic innuit ꝙ ambi/
gua debem' ĩ meliorẽ ptẽ vtere ꝛ pluſ
ſalutẽ q̃ mortẽ reoꝝ optare: ꝛ ĩ futuro
ſpeꝫ boni hrẽ: ꝛ ſi aliẽ ſit in pñti. Sta/
bit at. Quia neqꝫ ſi edit re' neqꝫ ſi ñ
edit: ſi tñ deuotiõe h agit. i ¶ Nam
alius. Ẽ. dixit ꝙ alij oĩa mãducant: alij
nõ oĩa: de generib' ciboꝝ agẽs: h dic
ꝙ alij oĩ tpe: alij aliq̃ certo tpe abſti/
nẽt: ꝛ vtrũqꝫ recte fieri poſſe dicit:
k ¶ In ſuo ſen. ꝛc. i. ĩ ſuo ɔſilio di/
mittat: ne ſcãdalũ paſſus a charitate q̃
ẽ mater oĩm ꝟtutũ recedat. l ¶ Qui
ſapit. In ſuo ſenſu dico vt abũdãs: qꝛ
q̃ ſapit diẽ: vel oẽm vel diẽ ĩtẽ diẽ dño
ſa. m ¶ Et q̃ mã. do. ꝛc. i. ad hono/
rẽ dñi: cui' omĩa creata credit mũda: ꝛ
qꝛ ei ſeruitur' illis ſuſtẽtaf. n ¶ Ne
mo eni no. ſi. v. Qui eni lege frena/
tur: nõ ſibi: ſed deo q̃ legẽ dedit viuit.
Si lex non eſſet: ſibi quiſqꝫ viueret.
o ¶ Sibi. Sed dño q̃ iudice damnaf
vl' coronaf: vel Sibi. i. ad laudẽ ſuam
ſꝫ dei. Sicẽ eni magnitudis nõ ẽ finis
ſic nr̃e laudis nõ erit finis. Nõ eni cũ
mortui fuerim' ĩ hac carne deſinemus
laudare deũ: ꝛ ſm hoc de fidelibus tm̃

Nota ɔtra crapuloſos clericos

Mãifeſta que

†De iure. c. nimis

B

Ps. 144. a

Infirmũ ãt i fi/ Ca. XIIII a
¶ ita ĩ vobiſipis honeſti ſit' vt dĩ
ctũ eſt. ¶ illũ q̃ nõdũ pfecte credit
vt credẽdũ ẽ. a ¶ vt xp̃s egrotoſ.
¶ ad ſanãdũ. b ¶ vt deo occiſo
b de aſſumite: nõ ĩ diſceptationib' b c
indicet' reſi. a ¶ h tal' põt aſſumere alios.
cogitationũ. Alius eni credit mã d
a ¶ poſſe: b ¶ hũanis vſib' data. c ¶ h indi
get aſſumiq̃ ꝑmittif edere ol' ĩ q̃ nulla q̃ſtio.
c dũcare ſe oĩa. Qui aũt infirm' eſt e
¶ ꝛ cũ hec ita ſint. ¶ oĩa indifferenter.
d olus mãducet. Is q̃ mãducat: nõ f g h
¶ abſtinẽtẽ. a ¶ qꝛ volũtaꝰ ẽ edere vl' ñ edeꝛ
mãducãtẽ nõ ſpnat. Et q̃ nõ mã i
¶ oĩa. a ¶ nõ credat peccare cũ neſciat q̃ aĩo
b ¶ neuter alteꝝ: vterqꝫ eni ſu' dĩ ẽ.
e ducat mãducãtẽ nõ iudicet. De' k l
a ¶ mãducãtẽ vl' nõ mãducãtẽ. b ¶ ad fidẽ
c ¶ ꝛ cũ h eſt g. d ¶ cui' valẽte. e ¶ dãnã/
dũ affirmas: qd̃ nõ debes: cũ ſit alteri' ſeru'
ei illũ aſſumpſit. †Tu quis es qui m n
a ¶ q̃ ɔſcia edat vl' ñ edat: de' iudex ẽ cui' ſer
f g iudicas alienũ ſuũ. †Dño ſuo ſtat o
uus ẽ. a ¶ h de ꝑdeſtinatis. ¶ ſtare poterit
dño ſuo. b ¶ de quo nulli eſt ambiguum.
h aut cadit: ſtabit aũt. Potens eni p q
a ¶ ne ſtare ſibi arroget. b ¶ q. ſtabit dico ꝛ
ꝑt credi ſtatur' eſſe: qꝛ qd̃ agit ex iudicio agit.
i eſt de' ſtatuere illũ. Nam ali' iudi r
a ¶ eſſe eligẽdũ ĩ abſtinẽtia ĩterpoſitũ q. i. q̃/
dã cert' dieb' q̃dã oĩu die putãt abſtinẽdũ.
cat diem int' diẽ: alius aũt iudicat s
a ¶ ẽ eligẽdũ ĩ abſtinẽtia. b ¶ vt q̃ edit cũ
grãrũ actiõe edat: ꝛ q̃ abſtinet ꝓ deo faciat.
¶ coꝝ. c ¶. i. ſm ſuã ɔſciaꝫ. d ¶ in meli'.
k oẽꝫ diẽ. Unuſq̃ſqꝫ ĩ ſuo ſenſu ab/ t
a ¶. i. ad honorẽ ꝛ laudẽ dñi fac. ¶ do. ¶ pla
l m undet. Qui ſapit diẽ dñõ ſapit: et v x y
cere ſe putat deo a ¶ oĩa. ¶ ad laudẽ dñi.
b ¶ et ꝙ dño man. effectus indicat.
q̃ mãducat dño mãducat. Grãſ ei z a
a ¶ ꝓ bonis creatur' q̃bus ſuſtẽtaf ꝛ paſcif.
b ¶ . i. abſtinet. c ¶ ad honorem domini.
agit deo. Et q̃ non mãducat dño b c
a ¶ qd̃. ſtre' ĩdicat qꝛ. ¶ ꝓ collata abſtinẽ
b ¶ et debem' edere vel nõ edere dño.
n Nõ mãducat: et grãs agit deo. Ne d e
a ¶ qꝛ. b ¶ fideliũ. ¶ virtutib'. i. ſpũalit: vl'
etiã tpaliter cõiunctione anime ꝛ corporis.
o mo eni noſtrum ſibi viuit: et nemo f

¶ agit. Vel

Nico. de lyra

Infirmũ aũt. Poſtq̃ aplꝯ oñdit q̃liẽ mi Ca. XIIII
nores habere ſe debeãt ad ſupiores: hic iſtruit maiores
vt bñ ſe habeãt ad minores. ꝛ ꝑmo in euitatiõe mali. ſe/
cũdo ĩ opatiõe boni ca. ſe. Prima adhuc in duas: qꝛ primo hoꝛ
taf ſupiores ne inferiores cõtẽnãt. ſcdo ne eos ſcãdalizent / ibi:
Nõ q̃ ampli'. Prima adhuc ĩ duas. qꝛ ꝑmo ꝓponit itẽtũ. ſcdo
inducit rõnes ad h pſuadẽdũ ibi: Tu q̃s es. Circa ꝑmũ dicit:
a ¶ Infirmũ aũt ĩ fide. ſ. de nouo ɔuerſum ꝛ de lege catho
lica min' ſufficiẽter inſtructũ: b ¶ Aſſumite. vos maiores. i.
ad vos ſumite cũ inſtruẽdo dulciter ꝛ charitatiue. c ¶ Nõ in
diſce. cogitationũ. i. nõ iudicãtes male de ipſo donec appa/
reat manifeſte. d ¶ Alius eni credit mãducare ſe oĩa. licite:
et ille eſt q̃ ẽ inſtruct' in noua lege q̃ ſcit cerimonialia mortifica/
ta ĩ xp̃i paſſiõe ꝛ ſic licite comedit cibaria ꝓhibita ĩ veteri lege.
e ¶ Qui aũt ĩfir. ẽ. i. ɔuerſ' de iudaiſmo ꝛ nõ pfecte iſtruc/
tus de iſto: ꝛ ſic dubitat adhuc an h ſibi liceat. f ¶ Ol' mã/
ducet. ꝓpter ſcrupulũ ſue ɔſciẽtie: qꝛ
cert' eſt ꝙ olera mãducare fuit licitum
oĩ tpe. Circa qd̃ legalia q̃ntũ ad ceri
monialia obſuãda fuerũt vſqꝫ ad paſſi
oneꝫ xp̃i. vñ ꝛ xp̃s ea obſeruauit: ꝛ ĩmi
nẽte ſua paſſiõe agnũ paſchalẽ cũ ſuis
diſcipul' comedit: poſt publicationẽ vo
euãgelij obſeruatio eoꝝ ẽ mortifera: qꝛ
hoc eſt ſignificare ꝙ ditas p ipſa ſignifi
cata nõdũ p xp̃m eſt impleta. Tpe vo
ĩtermedio. ſ. a paſſiõe xp̃i vſqꝫ ad publi
cationẽ euangelij licitũ fuit ea obſerua/
re: maxĩe conuerſis de iudaiſmo: dũ tñ
ibi nõ ponerẽt fidẽ credẽdo ſimul ꝙ
ſine tali obſeruatione fides xp̃i nõ ſuffi
ceret ad ſalutẽ: ꝛ h mõ leguñ apli ĩ a/
ctib' aploꝝ ea obſeruaſſe: ſm ꝙ decla/
rat Aug'. in ep'la ad Hiero. diffuſe: et
ſm iſtũ intellectũ ſbdif: g ¶ Is qui
mãdu. cibaria lege ꝓhibita inſtructus
ꝙ iſta ſint ſibi licita. h ¶ Nõ mã. nõ.
reputãs eũ rudem: ꝛ ignaꝫ: ꝛ ſtolidũ:
fatuũ: ꝛ melancolicũ. i ¶ Et qui nõ
man. abſtinẽdo ex ɔſcia dubia.
k ¶ Mãducãtẽ nõ iu. tãq̃ mandati
diuini trãſgreſſorẽ. l ¶ De' eni illũ.
ſcꝫ d' nouo ɔuerſum ꝛ adhuc infirmũ.
m ¶ Aſſumpſit. ad fidẽ ſuã potẽs il/
lũ pficere ꝛ ſolidare. i. ɔfirmare: ꝓpter
qd̃ nõ ẽ ɔtẽnendus. n ¶ Tu q̃s es.
Hic ɔñr adducif q̃druplex rõ ad ꝓpo/
ſitũ pſuadenduꝫ. Prima accipif ex pte
illi' q̃ iudicaf tãq̃ ſtolidus. nullus eni
iudicari debet niſi ab eo q̃ eſt dñs eius:
q̃ eſt ſolus de' in ꝓpoſito: ꝛ h eſt qd̃ dĩ:
Tu q̃s es q̃ iudi. alienum ſer. q. d.
ad te nõ ſpectat iudicare de latẽtibus ĩ
cord: cuiuſmodi ſũt iſta. ꝛ iõ tale iudiciũ
ẽ vſurpatũ: qd̃ ad ſolũ deũ ꝑtinet q̃ cor/
da ituef. iõ ſbdif: o ¶ Dño ſuo ſtat
aut ca. i. ad deũ ptinet iudicare d' caſu
ei' ꝛ ſtatiõe. p ¶ Stabit ãt. p dĩ graꝫ.
q ¶ Potẽs eni ẽ de' ſta. illũ. i. pfi/
cere ꝛ ɔfirmare. r ¶ Nã ali' iu. Hic
ponif ſcda rõ q̃ accipit ex pte rei d' q̃ ſit
iudiciũ. ſ. de cerimonialiũ obſuatiõe q̃
tũc erat idifferẽs ɔũſis d' iudaiſmo mõ
ſupdicto. ꝛ iõ d' talib' nõ dꝫ aliq̃s iudi/
cari trãſgreſſor vl' ſtolid' faciẽdo vel o/
mittẽdo: ex q̃ vtrũqꝫ poterat fieri: vt ꝑdi/
ctũ ẽ: tñ ex cã rõnabili. ꝛ h ẽ qd̃ dic: Nã
ali' iu. diẽ int' diẽ. i. ita iſti: uct' ẽ in fi
de catholica ꝙ ſcit diſcernere tpꝯ ĩ q̃ ce/
rimõialia nõ obligãt ab illo in q̃ obliga
bãt. s ¶ Ali' ãt iu. oẽm diẽ. i. ꝙ ſiſr
obligãt tpe p' paſſionẽ ſicẽ añ: ꝛ ſic dicit
abſtinendum a cibis vetitis a lege.
t ¶ Unuſq̃ſqꝫ ĩ ſuo ſen. abun. i. in
h dimittaf ꝓprie ɔſcie vſqꝫ ad publica/
tionẽ euãgelij pactã. v ¶ Qui ſapit
diẽ. mõ ſdicto. x ¶ Dño ſa. i. ad honorẽ diuinũ qꝛ vtrũqꝫ
bñ põt fieri ex cauſa rõnali. iõ ſubdif: y ¶ Et q̃ mã. ſciens h
ſibi eſſe licitũ. z ¶ Dño mã. cui' rõ ſbdif: a ¶ Grãs eni
agit do. d' liberatiõe ſua ab onere leg': ꝛ d' ɔceſſiõe ĩni vict'.
b ¶ Et q̃ nõ mã. i. abſtinet a lege ꝓhibit' ex ɔſcia dubia: vl'
vt ĩfirmũ nõ ſcãdalizet: vt hr̃. ſ. c ¶ Dño nõ mã. i. bñ abſti
net. d ¶ Et grãs agit deo. q̃ ſibi dedit grãm abſtinendi.
e ¶ Nemo eni no. Hic põif tertia rõ q̃ accipif ex pte ei' ad
quẽ ptiet vere de talib' iudicare. ſ. xp̃i q̃ ẽ dñs vite ꝛ mort'. et
p ɔñs iudex. ꝛ h eſt qd̃ dĩ: Nemo eni nr̃m ſibi viuit. i. ad
ꝓpriã gloriã: qꝛ tota vita hoĩs eſt ad xp̃i gloriam ordinanda.
f ¶ Et nemo ſi. mo. id eſt nemo debet ſe morti exponere p
laude ꝓpria: ſed pro gloria chriſti mors patienter tolerãda ẽ.
e At ſequitur:

C

Que legalia ſeruãda

†Iaco. 4. c 2. q. 1. c. mi ti in fine et. c. de' in fi. 30. q. 5. ca. nullũ ante.

Pma ratio

D

†Diſt. 76. c. vtinam

Scda ratio

Tertia rõ

Diuiſio

E f agit. Uel ſibi.i.a ſe iudicād⁹: ſȝ a dn̄o: ſm̄ ꝙ̄ ꝺ bonis ⁊ malis ac cipit. a ¶ Chriſt⁹ moꝛ.eſt ⁊c. Ut viuoꝛ ⁊ mortuoꝛ dn̄et et vtroſq; iudicet. Et ad lr̄aȝ accipit viuos ⁊ mortuos vt nō putet tm̄ iudicare de mortuis: qͥ̄ dū viuūt hoib⁹ ſit cōmiſſū iudiciuȝ: ſȝ poſt mortē deo. Hoc em̄ iſipiētiū dogma ꝑuerſū tradidit: ſed meli⁹ eſt vt vtroꝛūq; dicat xp̄s dn̄ari: ⁊ vtroſq; iudicare. Quaſi qb⁹ dedit filios dei fieri: vt etiā nūc ⁊ poſt mortē regnāt cū xp̄o. Sȝ aliť nūc regnāt cū eo ſcti ei⁹: aliť tūc regnabūt. Nūc regnāt: qꝛ q̄ ſur ſū ſūt ſapiūt ⁊ q̄runt. Poſtremo regnabūt cū illo: ita vt ſint in regno ei⁹ et ſint etiā illi regnū: qꝛ ⁊ aīe pioꝛ mortuoꝛuȝ nō ſeꝑant ab ecclia: q̄ etiā nūc ē regnuȝ xp̄i: qꝛ regnat nūc cū xp̄o i viuis ⁊ mortuis. Uel mortu⁹ ē/ vt mortuos a pctīs liberet: dū em̄ viuit/ viuis ſalut̄ viā oſ̄dit: reſurrexit vt iuſtificatos ſecū viuere faceret. b ¶ Añ tribu. Hoc a ſiſi d̄r: Tribunal em̄ ſedes iudicū eſt: q̄ i excelſo locať vt iudex ab oībus videať ⁊ ip̄e ex eminēte loco oēs valeat intueri. Ita ⁊ xp̄s q̄ſi in tribunali ſedebit: qꝛ ab omībus videbiť: ⁊ ip̄e oīm ꝯſcientias videbit ⁊ cauſas dijudicabit. c ¶ Nō ḡ amplius. Nō vſurpemus nob̄ qd̄ ad nos nō ꝑtinet. Nō rep̄hēdamus ea q̄ neſcimus q̄ aīo fiāt: vel etiā ſi apta nō ita rep̄hēdam⁹ vt de ſanitate deſperem⁹. In his em̄ duob⁹ temerariū ē iudiciū: ⁊ vel ſupbia eſt vel inuidentia. vñ d̄r: Nolite iudicare ⁊ nō iudi. d ¶ Scio ⁊ ꝯfi. Q. dico. Ne ponatis offendiculū fratribus. Nō aūt dico offendiculū vel ſcādalū: eo ꝙ cib⁹ ſit imūdus: qꝛ ſcio ꝑ h̄ ꝙ fiducia ē in ieſu: q̄ poſtq̄ venit abſoluit a lege. Cōmune ponit ꝓ imūdo: tractū a vaſis q̄ añ oīb⁹ vſib⁹ erāt cōia poſt ſacri ficijs

Tribūal iudicis

†Jac.4.c

Luc.6.f

†De pe.⁊ remiſ.c.cuȝ ex oꝛe

†Eſa.45.d

phil.2.b

¶ ſed dn̄o. a ¶ in viuis. b ¶ ⁊ vere nemo ſibi qꝛ dn̄o. c ¶ vita virtutū. d ¶ ab eo iudicādi vel vt ei placeamus.

ſibi mo꜠ꝛiť. Siue em̄ viuim⁹/ dn̄o a

a ¶ ſpūaliť viuis ⁊ pctīs: vel tp̄aliť diſſolutiōȝ.ſ.aīe ⁊ corpis. b ¶ .i.ad ſimilitudinē xp̄i in cui⁹ morte baptiſati ſum⁹: vt ſicut xp̄s ſemel mortu⁹ ē ⁊ ſꝑ viuit: ita ⁊ nos ſemel mortui ꝓ peccato in baptiſmo ſꝑ viuamus deo

¶ ab eo iudicādi.

viuim⁹. Siue morimur: dn̄o mo

¶ ⁊ qꝛ vtrūq; dn̄o: ḡ ſum⁹ ei⁹ iudicādi: curr

rimur. Siue ḡ viuim⁹ ſiue mori

ḡ iudicat hō. a ¶ qꝛ p̄cio ſanguinis nos emit: nec tenebit mors cū ꝓ quo mortu⁹ eſt liber in mortuis.

a mur: dn̄i ſum⁹. In h̄ em̄ xp̄s b

mortu⁹ ē ⁊ reſurrexit: vt ⁊ viuoꝝ

a ¶ itelligiť dn̄ari. ¶ ⁊ vtroſq; iudicet.

b ¶ xp̄s debȝ dn̄ari ⁊ iudicare. tu aūt ⁊c.

⁊ mortuoꝝ dn̄ieť. †Tu aūt qd̄ c

¶ māducās oīa. a ¶ nō māducātē.

¶ nō māducās.

iudicas fratrē tuū: Aut tu quid d e

a ¶ māducātē. b ¶ nō ita debes facere.

ſpernis fratrē tuū:† Omnes em̄ f

¶ vt iudicādi. ¶ iudicē deū ſedentē.

b ſtabim⁹ añ tribunal chriſti. Scri

¶ i eſaia ¶ q.d. oli fui mortu⁹ iā viuo i potētia q̄ in h̄ p̄tȝ: qm̄ mihi ſ.i. iudicatur⁹ ſū.

ptū eſt em̄: †Uiuo ego dicit dn̄s/ g

¶ in iudicio. ¶ etiā inimicoꝝ.

quoniā mihi flecteť omne genu:

a ¶ ꝯſciētia cogſcēs me eē deū. b ¶ qd̄ egerit. c ¶ mihi.

⁊ om̄is lingua cōfitebitur deo:

a ¶ ⁊ qꝛ ſcptura dicit. b ¶ iudicād⁹ a deo

c ¶ nō ꝑ ambages eludet.

†Itaq; vnuſq̄ſq; noſtruȝ p̄ ſe: b

a ¶ ⁊ qꝛ ꝓ ſe q̄ſq; rōnē reddet.

c rationeȝ reddet deo. †Nō ergo i

a ¶ ſic hacten⁹ fecim⁹ b ¶ nos ex opiniōe.

amplius inuicē iudicemus. Sȝ k

a ¶ .ſ. b ¶ diſcernite obſeruādū qd̄ ꝓſit.

c ¶ vñ ꝑeat veſtro exēplo idē faciens.

hoc iudicate magi ne ponati of l

¶ ꝯtriſtationē qd̄ minus eſt.

fendiculū fratri vel ſcandalum.

a ¶ per hoc. ¶ quia.

b Scio ⁊ ꝯfido i dn̄o ieſu: qꝛ nihil m

a ¶ immūdū. b ¶ poſt aduētū eius: vel ꝑ ei⁹ creationē. c ¶ vñ nō qd̄ intrat in os c. b. ſed qd̄ ꝓcedit de corde.

cōmune per ip̄m: niſi ei q̄ eſtimat n o

¶ h̄ ē ifirm⁹ ꝺ q̄ ſupra. Qui aūt ifir. olus mā ducet. a ¶ ꝓ ꝯſcīa. c ¶ ⁊ iō ne ponas offēdiculū vel ſcādalū fratri. ¶ nō dico ſcandaliȝať: ſȝ qd̄ min⁹ eſt ſaltem.

qd̄ cōe eē: illi ꝯmune ē. Si em̄ ꝓp

Nico.de lyra

f Sequiť: a ¶ Siue em̄ viuim⁹ ⁊c. ⁊ p̄ȝ ex dict' lr̄a vſq; ibi: b ¶ In h̄ em̄ xp̄s mor.ē.i. ex morte ſua ꝯſecut⁹ ē.ſ. ꝑtātē ſuꝑ oēȝ creaturā Mat. vl. d. Data ē mihi oīs p̄tās i celo ⁊ i ťra: ⁊ ꝑ ꝯñs iudiciaria p̄tās: iō nō ē ab alīs vſurpāda. c ¶ Tu autē. hic poniť q̄rta rō q̄ accipiť ex ꝑte ei⁹ q̄ iudicat temere: qꝛ nullus nr̄m hȝ officiū iudicādi actiue: ſȝ tm̄ paſſiue. ⁊ h̄ ē qd̄ d̄r: Tu aūt qd̄ iu. fratrē tuū.i. tu q̄ abſtines a lege ꝓhibit': q̄re iudicas illū q̄ nō abſtinet trāſgreſſorem. d ¶ Aut tu. qui non abſtines. e ¶ Quid ſpernis fratreȝ tuū. reputādo eū ſtolidū eo ꝙ abſtiet: vt dictū ē ſupra. f ¶ Oēs ei ſtabim⁹ añ tri. xp̄i.ſ. iudicādi ab eo: ⁊ ad h̄ iducit ſacrā ſcpturā q̄ hr̄ Eſa. xlv. d. g ¶ Uiuo e. di. do. qm̄ ⁊c. tāq̄ ſbditū iudicio meo. ꝓpť qd̄ ꝯcludiť: h ¶ Itaq; vnuſ. ⁊c rōnē reddet deo i finali iudicio: ꝓpť qd̄ null⁹ iudicare debet temere de alio. Cōtra p̄dicta vid̄r eē dictū ſaluator̄ Joh. iij. b. Oīs q̄ credit i eū nō iudicať. ḡ ſolū ifideles ſtabūt añ tribunal xp̄i iudicādi paſſiue. Ad qd̄ dicendū ꝙ ibi accipiť iudiciū ꝯdēnatōis q̄ ſoli mali iudicabūť q̄ dicūť ifideles: vl̄ qꝛ nō habuerūt fidē vel qꝛ ſi habuerīt i morte: mortificata fuit ex carētia charitat̄ ⁊ gr̄e. Hic aūt accipiť iudiciū retributōis: ꝑ quē modū oēs generaliť iudicabunť: mali ad penā: iuſti aūt ad gl'iaȝ. i ¶ Nō ḡ am. Poſtq̄ iſtruxit ſuꝑiores q̄liter ſe habeāt ad iferiores monendo ne ip̄os ꝯtēnāt. h̄ ꝯñr idē facit monēdo ne eos ſcādaliȝēt. Et diuidiť i duas ꝑtes: qꝛ p̄mo ꝓhibet eos a ſcādaliȝatiōe. ſcd̄o monet eos ꝑ oppoſitū de iferioꝛuȝ edificatiōe/ ibi: Itaq;. ¶ Ad maiorē itelligētiā dicēdoꝝ h̄ breuiter eſt

†23.q.4.c. ſi quis a catholica. ⁊ c. forte. 13. 42 c. in plenti

Diuiſio

nit ē vidēdū q̄ dimittēda ſūt ꝓpť ſcādalū puſilloꝝ. Et arguiť p̄mo ꝙ bona ſpūalia ſint dimittēda. Dicit em̄ Aug⁹ ꝯ epl'am permeniani: quia vbi ſciſmat̄ periculū timeť a punitiōe pctōꝝ ceſſandū ē: ſȝ talis punitio ē bonū ſpūale: qꝛ ē act⁹ iuſticie. ḡ ⁊c. Per h̄ arguiť ꝙ bona tp̄alia ſint dimittēda: qꝛ bona miora ſūt q̄ ſpūalia. Cōtrariū arguiť qꝛ btūs Tho. cātuarieñ. repetiuit res ecclie cū ſcādalo reg̃ anglie: ⁊ ex h̄ arguiť ꝙ bōa ſpūalia ñ ſint dimittēda cū ſint corꝑalib⁹ meliora. Rñſio. q̄ſtio iſta nō ē ꝺ ſcādalo actiuo qd̄ ē dictū vl̄ factū min⁹ rectū p̄bēs alteri occaſionē ruine: illō aūt qd̄ deficit a debita rectitudie nō ē agēdū cū ſcādalo actiuo: ſȝ q̄ſtio itelligiť ꝺ ſcandalo paſſiuo.ſ. qd̄ ſit dimittēdū ne ali⁹ ide ſcādaliȝetur. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ q̄dā ſūt bōa ſpūalia: q̄dā vo tp̄alia. Spūalia vo q̄dā ſūt de neceſſitate ſalut̄ q̄ ſine mortali pctō p̄termitti nō p̄nt: null⁹ aūt dȝ peccare mortaliť vt pctm̄ alteri⁹ ipediat: qꝛ ſm̄ ordinē charitatis mag̃ dȝ diligē ꝓp̄iā ſaluteȝ q̄ alteri⁹: ꝓpť qd̄ talia nō ſūt dimittēda ad vitādū alteri⁹ ſcādalū. Alia vo ſūt bona ſpūalia q̄ nō ſūt neceſſaria ad ſalutē: vt dare elemoſynā ex caſū neceſſitat': ⁊ i talib⁹ diſtiguēdū ē ꝺ ſcādalo: qꝛ ſi oꝛiať ex malicia: ſicut cū aliq̄ volūt ipedire bōa ſpūalia/ ſuſcitāt ad h̄ ſcādala: ⁊ tale ſcādalū ē ꝯtēnēdū: ſic dn̄s fecī Mat. xv. de ſcādalo phariſeoꝛuȝ. Si aūt oꝛiať ex ifirmitate vel igrātia/ vocať ſcādalū puſilloꝝ: ꝓpť qd̄ hmōi bōa ſūt occultāda vl̄ iterdū differēda q̄uſq; reddita rōne hmōi ſcādalū ceſſet. ſi aūt p⁹ debitā hmōi rōnē redditā ſcādalū duret: iā videť ex malicia ꝓcedē. ⁊ ſic ꝓpť ip̄m nō ſūt hmōi ſpūalia opa dimittēda. Circa vo tēporalia bōa diſtiguēdū ē: qꝛ ſi nō ſint nr̄a ſȝ ꝓ alīs ad ꝯſuādū nob̄ cōmiſſa: ſic bōa ecclie cōmittūť p̄lat̄ qb⁹ ꝯſuatio taliū icūbit ex neceſſitate ſalut̄: ſic ē ꝯſuatio depoſitoꝝ: talia nō ſūt ꝓpť ſcādalū dimittēda: ſic nec alia q̄ ſūt de neceſſitate ſalut' ſi vo ſūt nr̄a ſic dimittēda ſūt ꝓpť ſcādalū vitādū ſi oꝛiať ex ifirmitate vl̄ igrātia q̄uſq; ꝑ admonitionē rōnabilē ceſſet ſcādalū: ꝙ ſi ꝑ h̄ nō ceſſat tūc iā ꝓcedit ex malicia: ⁊ ſic ē ꝯtēnēdū: maxie ſi ꝑ h̄ alīs audacia deť malefaciēdi: vt dictū ē.ſ. Ad p̄mū p̄ȝ rñſio: qꝛ correctio oꝛdiať ad emēdatiōē: ⁊ iō ſi ꝓpť ip̄aȝ ꝓbabiliť appeat mai⁹ malū cōſurgē, ē dimittēda q̄uſq; ꝑiculū illō trāſierit. Ad aliō p̄ȝ ex dict̄ i q̄ſtiōe: Nō ḡ ampli⁹. Hic Apl's monet ſuꝑiores ad euitādū ſcādalū puſilloꝝ. Et diuidiť in duas ꝑtes: qꝛ p̄mo facť ꝓpoſitū. ſcd̄o remouet dubiū ibi: Nō eſt regnū dī. Et ē ſciēdū ꝙ ꝯ charitatē fraternā videť eē ꝙ aliq̄s nō omittat ad tp̄s h̄ q̄ p̄nt licite dimitti ad vitādū ſcādalū ſimpliciū q̄ opinanť illa illicita q̄uſq; ſuꝑ h̄ pleni⁹ informenť. de talib⁹ aūt erat eſus ciboꝝ lege ꝓhibitoꝝ a tēpore paſſiōis xp̄i vſq; ad publicationē factaȝ euangelij: vt dictū eſt ſupra. Et ſm̄ h̄ dicit Apl's: Nō ḡ ampli⁹ inuicē iudicem⁹.i. ſuꝑiores nō iudicēt inferiores ſtolidos: ſi abſtineāt a talib⁹ cibis nec miores iudicēt trāſgreſſores illos q̄ vtūť talib⁹. k ¶ Sȝ h̄ iu. ma. ſupple ſtādū. l ¶ Ne po. of. ifirmis vl̄ igrātib⁹. m ¶ Scio ⁊ cō. ⁊c. qꝛ ni. cōe.i. null⁹ cib⁹ imūd⁹. n ¶ Per ip̄ȝ. qꝛ oīa bōa creauit Gen̄. i. d. Uidit deus cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde bōa. Qꝛ aūt poſtea ꝑ legē aliq̄ cibi ꝓhibiti ſūt: ſic facti illiciti hoc fuit ad tp̄s: ad ſignificādū aliud iplendū ꝑ xp̄m: a q̄ ꝓhibitiōe abſoluit xp̄s: Act. x. c. Qd̄ de⁹ purificauit/ tu ne cōe dixer̄. o ¶ Niſi ei q̄ eſti. qd̄ cōe eſſe: il. cōe ē.i. immūdū. qꝛ facť ꝯſciaȝ ꝺ tali comeſtiōe: ſic leuare feſtucā de ťra ꝯ ꝯſciaȝ pctm̄ ē durāte tali ꝯſcīa. iō ſbdiť: p ¶ Si em̄ ꝓpť ci.ſ. tuū.

g Que ꝓpter ſcādaluȝ dimittēda

h

†23.q.1.c. itē cū mali

Diuiſio

Frater

A ſ ficiis dedicata: iã nõ cõia: ſed ſancta dicebant: vel ipſi iudei dicebãtur propter prius populus dei: alij vo omnes cõmunes τ immundi. a ¶ Nõ ģ blaſphemet b. Quia ſi hẽ opa bona: ſi repbẽdatur in re minima bonũ ſuũ obfuſcat: τ incipit bonũ eius blaſphemari p malũ: Vñ Ezechiel: Juſticia iuſti nõ pficiet ei ſi erraverit.

Ezech.33.c

Nõ ģ blaſphemet bonũ. Bona in ſe comeſtio blaſphemabilis eſt duz alij nocet et q3 nocet abſtinere: q3 nõ eſt cauſa regni dei eſca.

b ¶ Nõ ē eñ re. dei eſca τ potus. Nõ viſus ciboz ſ3 cõcupiſcẽtia refrenãda eſt. Nõ intereſt qd alimẽtoz vl' ꝗtũ p cõgruẽtia hominũ τ pſone ſue τ p valitudis ſue neceſſitate qs capiat: ſ3 ꝗ facile τ leto aio careat his: cũ his vel opoꝛtet vel neceſſe eſt carere.

c ¶ Gaudiũ. Non vtiq3 in epulis vt multi ſolẽt ſed in ſpiritu ſancto hoc gaudiũ oritur de fraterna pace: ſic de diſceptatiõe ira: vbi non eſt ſpirit': q3 in ſolis pacificis eſt: cui' etiã grã hec tria ſunt in aliã iuſticia pax τ gaudiũ. d ¶ Placet deo. Scdm q gaudiũ ē i ſpiritu ſancto. Probat' habet hominib' ſm iuſticiam τ pacem: etiam quia diſceptatio diſcoꝛdiam parit ideo dimiſſis temerariis iudiciis ſectemur que pacis non diſcoꝛdie τ que edificationis: vt ceteri edificent vel iam edificati cõſeruent. Inuicẽ iudeus ad gentilẽ: τ gẽtilis ad iudeũ. e ¶ Offẽdit. Perturbat' neſciens qd teneat. Offendit. qui a fide recta diſcedit.

B f ¶ Infirmat. qui nõ recedit: ſ3 dubitare icipit. g ¶ Fidẽ quã. Qua credis oia eẽ mũda τ edenda. h ¶ Habe coꝛã deo. Vt pacẽ ſerues cum fratre: qd ē vtile apd deũ. i ¶ Beat'. Beñ dic ꝗ nõ facit aliud: ꝗ qd vtile pbat ſ3 illum pprio iudicio cenſet damnãdũ qui quod dicit ſe debere facere nõ facit. k ¶ Om̃e aũt qd. Non tamen omne quod fit cũ fide bonum eſt: q3 ignorantia q̃ eſt ex culpa nocet. Omis vita infidelium peccatum eſt: τ nihil bonũ ſine ſummo bono. vbi deeſt agnitio veritatis eterne: falſa virtus eſt etiã in optimis moꝛib'. Opera que vident probabilia: preter fidem ſic ſunt vt magne vires et curſus celerrimus extra viam.

l ¶ Nõ ex fide. Fides vr̃a vult vt bõ agat b qd bñ intelligit eſſe agendũ: τ peccatũ eſt qd aliter fit ꝗ pbatũ eſt. Ca. XV

Debemus autẽ nos τc. m ¶ Nõ nobis. Id eſt quod nobis placeat vendicare. Sed quod fratri: quia inuicem curam agere debemus.

n ¶ Etenim chꝛiſtus non ſi. τc. Vnde: Non veni facere volũ tatem meã: ſed eius qui miſit me.

Joh.6.d

Impꝛoperia. i. cũ facerem volũtatẽ tuam o deus: iudei dixerunt me peccare in te: qui potius me non recipiendo quem miſiſti in te peccauerunt. Expꝛobrauerunt: et ſ ideo

a ¶ ex hoc ſolo patet q pter cibũ frat tu' cõtriſtat: iam nõ ſm chãritatẽ ãbulas. Nõli tuo ci- b
a ¶ in q peccas. ſ. q nõ ambu. ſm charitatez. b ¶ caue q ne cõtriſtes cibo tuo: plus ẽt caue ne pdas. ¶ q3 debes cõfirmare nõ ſcãdalizare.
c bo illũ pdere: p q̃ xp̃s mõꝛtu' eſt.
¶ tñ qd fecit q. a ¶ ex cui' moꝛte cognoſcit ꝗtum valeat ſalus fratris.
a ¶ qñ qdẽ frat cõtriſtat vel pdit ñ ģ ¶ p b ml
a Nõn ģ blaſphemet bonũ noſtrũ. b
nimũ cẽta bõa ñ obfuſcẽt. a ¶ q ſi eẽt p nullius ſcãdalo omitteres. b ¶ vt fratri facias qd
b Nõ ē eñ regnũ dei eſca τ pot': ſed c
tibi vis fieri. a ¶ i. cõcoꝛdia q̃ ē effect' iuſticie ¶ i. b donis ſpũs: ñ ſuphire ſ3 hũilit τ grate
c iuſticia τ pax τ gaudiũ i ſpũſctõ. g
accipe q nõ i vob. a ¶ Ve τ iuſticia τ pax cã regni ē. b ¶ in iuſticia pace τ gaudio. c ¶ q̃ hoc pꝛecipit: qui nulli ſcandalum facit.
b Qui ei i hoc ſuit xp̃o: placet deo k
¶ q3 diſceptatio diſcoꝛdiam parit.
τ pbat' ē hoib'. Itaq3 q̃ paci ſũt ſe l
¶ cum pace docendo.
ctemur: τ q̃ edificatiõis ſũt/i inui-
a ¶ b ſectemur: ſ3 ñ cõſtruam' op' di. ¶ iõ ite rũ ñ debes cũ offẽdiculo frat edere: q3 deſtrueres op' dei. i. fidẽ vtutes τ alia bõa q̃ i eo de'
cẽ cuſtodiam'. Nõli ppt eſcã de- m
opari' ē. a ¶ τ nõ dico ppt eſcã qñ munda ſit q. ¶ vñ: Et vidit deus cũcta q̃ fecerat τ erãt
ſtruere op' di. Oiã qdẽ mũda ſũt: n
valde bona. a ¶ alioꝛ: ꝗ ſtomag' dei vt edã pomũ: eſau lentẽ: iudei carnes i deſerto.
ſ3 malũ ē hoi q̃ p eroffẽdiculũ mã p
a ¶ ab his p offendiculo debes abſtinere q3 et
ducat. Bonũ ē nõ mãducare car
ab omni carne. ¶ aliqd facere.
nẽ/ τ nõ bibere vinũ: neq3 i q̃ frat q
a ¶ in q ē ei cã dãnationis. b ¶ contriſtat.
r tu' offendit/aut ſcãdãliçat/aut in- ſ
a ¶ vt dubitet τ ſi nõ offendit. b ¶ b hõ poteſt: q3 b tuo bono nihil pdis. ¶ i coꝛde quã
s firmat. Tũ fidẽ quã habes penes t
nullus auferet. a ¶ tñ. ¶ nõ coꝛã abſtinẽtie ne ei noceas. b ¶ q3. ¶ q nõ fac ſe dãnabilẽ
t temetipm: habe coꝛã deo. Beat' v
nocẽdo alijs de ſuo bono. ¶ bonũ iudicat.
qui nõ iudicat ſemetipm i eo qd p x
a ¶ ille beatus ſ3 qui. b ¶ cibos alios mundos alios imũdos. c ¶ et cũ illa conſcientia.
bat: qui aũt diſcernit/ ſi mãduca- ſ
¶ mãducauit. a ¶ bonũ etiã.
k uerit dãnat' ē: q3 ñ ē ex fide. Om̃e
a ¶ quod ſit cõtra fidem. i. cõtra conſciẽtiam' vt credatur malum eſſe.
l aũt qd nõn ē ex fide/peccatũ eſt.

¶ iſtrm' ſi edit dãnat: ſ3 nos
Debem' aũt Ca. XV a
a ¶ cũ illi ñ pñt ſe ad nos eri
nos firmioꝛes ibẽcilli
gere. a ¶ pati erigere nõ pvocare: nõ contẽnere. b ¶ nõ noſtre volũtates
m tates infirmoꝛum ſuſtinẽre: τ nõn b
obedire. ¶ charitati ſtudens.
nobis placere. Vnuſquiſq3 veſtr c
a ¶ placere curet. b ¶ in id qd vtile.
pꝛoximo ſuo placeat in bonũ:
a ¶ qd valz. b ¶ τ ve ñ nob placere debem'
n ad edificationem. Etenim chꝛiſt' o

A a ¶ Frat tu' cõfri. i. infirmat i fide: ex b dubitãs b veritate catholica: vt hr̃. ſ. vl' b te ſcãdaliçat eſtimãs te trãſgreſſoꝛẽ. b ¶ Iã nõ ſm cha. ambu. ſpernẽdo ei' ſcãdalũ. c ¶ Noli ci. tuo illũ pdere. dãdo ei occaſiõẽ ruine: pponẽdo modicã delectationẽ cibi ei' ſ. ſaluti. d ¶ Nõ ģ blaſ. bo. no. i. fama nr̃a: vt nõ dem' occaſionẽ ſimplicibus reputãdo nos trãſgreſſoꝛes. e ¶ Nõ ē ei reg. dei. Hic pr̃r remouet dubiũ: q3 poſſet aliqs credere q abſtiere a cibis ſcificati p xp̃m eẽt dãnabile: iõ dic aplis q nihil depꝛit ei q abſtinet ex cã rõnabili cuiuſmõi ē vitatio ſcãdali ppt fratrẽ. iõ dic: Nõ ē ei re. dei eſca vl' pot'. i. i comedẽdo dicta cibaria vl' abſtinẽdo. f ¶ Sz iuſticia. p fidem foꝛmatã q̃ pctã remittit. g ¶ Et pax. ꝗtũ ad qetẽ paſſionũ mẽte pturbãtiũ. h ¶ Et gau. i ſpũſctõ. ꝗtũ ad expectationẽ pmiorũ. i ¶ Qui eñ i b ſer. xp̃o. iter' i mente. k ¶ Placet do. i. b ſufficit ad ſalutem. l ¶ Itaq3 q̃ pa. hic pñr monet aplis ſupioꝛes vt edificẽt iferioꝛes pacifice τ lete cũ eis cõuerſãdo di. Itaq3 q̃ paci ſũt ſecte. τc. m ¶ Noli ppt eſcã de. op' dei. i. fidẽ infirmi q̃ ē op' dei. n ¶ Oia qdẽ. ſ. cibaria. o ¶ Mũda ſt. vt pductũ ē. p ¶ Sz malũ ē hoi q̃ p of. mãdu. ſcãdaliçãdo infirmũ pt qd abſtiere ſic ē meritoꝛiũ. iõ ſbdit: Bonũ ē nõ mãducare τc. q ¶ Neq3 in q̃ fra. tu' of. ſ. qñ ifirm' b cõſciaz cõedit ex ſo cietate alteri'. r ¶ Aut ſcãda. qñ cõedẽtẽ iudicat trãſgreſſoꝛẽ. s ¶ Aut ifir. dubitãdo b veritate fidei catholice ex b q videt maioꝛes ſic cõedere qd credit illicitũ. t ¶ Tu fi. quã ha. pe. te. ha. i. ſufficit tibi ad ſalutẽ fides iterioꝛ q̃ tenes oia p xp̃m purificata: τ ñ optet q oñdas exteri' cũ ſcãdalo alteri'. v ¶ Btũs q nõ iu. ſemetipm. i. dãnabilẽ reddit. x ¶ In eo qd p. i. ſcit eẽ ſibi licitũ: tñ dimittit ex charitate fraterna ppt ſcãdalũ vitãdũ. y ¶ Qui aũt diſ. talẽ cibũ credẽs nõ eẽ licitũ. z ¶ Si mã. dã. eſt q3 nõ ē ex fide. i. ex pſcia fac b: ſ3 b pſciam: τ om̃e tale ē pctm: ſic leuare feſtucã credẽti q b ſit pctm moꝛtale. ¶ In ca. xiiij. vbi dr̃ in poſti. Ad maioꝛẽ intelligẽtiã dicẽdoꝛ b vitrũ (dendũ ē breuit.

Tit.1.d

De con. diſt.5. c. ne tales.

D

Additio.

bona ſpũalia ſint ppt ſcãdalũ dimittẽda ſiũt τ bona tpalia: hr̃ plene i ſcda ſcde. q. xliij. ar. vi. vij. τ. viij. vbi ſũt oia q̃ hic tradunt τ plura alia notabilia ad b ptinẽtia: vide ibi. τc. Ca. XV

Debem' ãt nos. Poſtꝗ aplus oſtẽdit qliter ſe debent habere ad minoꝛes in euitatiõe mali. hic cõſeqnter idẽ oſtendit in pmotione boni. Circa qd pmo ponit ſuã inſtructionẽ. ſcdo ſuã excuſationẽ. ibi: Cert' ſum. Pꝛima in duas: q3 pmo hoꝛtat maioꝛes vt infirmos ſuſtineant. ſcdo vt eos ad bonũ pmoueãt/ibi: Pꝛopt qd ſuſcipite. Pꝛima adhuc in duas q3 pmo pmittit inſtructionẽ. ſcdo ſubdit orationez/ibi. De' aũt patiẽtie. Pꝛima adhuc in duas: q3 pmo ponit inſtructionẽ. ſcdo ex dictis cõcludit qndam cõcluſionem/ibi: Quecunq3 ſcripta. pmũ aũt pſuadet τ uplicit. pꝛimo ratione di. a ¶ Debem' ãt nos firmioꝛes imbe. ſſir. ſuſtiere. ſic i coꝛpe naturali mẽbra firmioꝛa vt nerui τ oſſa ſuſtinẽt alia debilioꝛa. b ¶ Et nõ nobis pla. i. pptiã volũtatẽ qrere ſ3 mag' bonũ cõe. iõ ſbdit: c ¶ Vnuſquiſq3 vr̃m pxi. ſuo pla. in bo. ad edificatione. in malis aũt non debem' qrere pximis placere. ſcdo ad b inducit exẽplum xp̃i di. d ¶ Eteni xp̃s nõ ſibi pla. i. ppꝛiã volũtatẽ nõ queſiuit: Joh. vi. d. Deſcẽdi de celo nõ vt faciam voluntatem meam.

Diuiſio

28. q. 1. §. 1. τ. c. ſic. eſt in fin. et. c. offe. §. ex his. de preſcrip. c. ſi. b r ſte. ſpo. c. litteras

 Sz ſicut

E ſ iõ me occiderũt. Sic pctã peccãtiũ i deũ ceciderũt ſup xpm: q2 innocẽs a pctõribꝰ occidit q̃ſi blaſphemus. a ¶ Scpta. In diuinis libris. Vñ dixit: Scptũ eſt. b ¶ Idipm ſape. q̃ſi dicat: Niſi idẽ ſapiatis: deũ honorare nõ poteritis.
† Pſ.68.b c ¶ Circũciſionis .i.iudeoꝝ ad q̃s corꝑalit̃ vẽit. vñ: Nõ ſũ miſſus niſi ad oues q̃ ꝑierũt domꝰ iſrl. d ¶ Propt̃ ỽitatẽ. Nõ repulit iudeos: qbꝰ ꝓprie ꝓmiſſa: gẽtibꝰ miſericordia: qbꝰ nulla ꝓ miſſio. e ¶ Promiſſiões pa. Pro/
Mat.15.c miſerat eñ abrae: In ſemĩe tuo benedi
Gen.22.d cẽt oẽs gẽtes. Et dauid: De fructu vẽ/
Pſ.131.b tris tui ponã ſup ſedẽ tuã. Et itez iacob
Nu.24.c dixit: Orieẗ ſtella ex iacob. f ¶ Cõfi/tebor. Cõfeſſio aũt nõ tm̃ pctõꝝ ẽ: ſ3 ꝗ laudis: g ¶ Erit radix ieſ. Et ex hac radice erit ille q̃ exurget. Ieſſe radix. Dauid arbor q̃ ꝑ ramũ .i.mariã fecit fructũ .i.xpm. h ¶ Et pace. vt poſſitis gaudere det pacẽ ꝗ ꝯcordiã adinuicẽ: ꝗ h̃ erit/ſi ſit ſana fides. i ¶ Ut abũdetis .i. vt ꝑ iſta habita certiores ſitis de eterna beatitudine: et abũdetis in ỽtute ſpũſſcti .i. fortitudine bone operatiõis: q̃ dat ꝑ ſpiritũſctm. k ¶ Certus ſũ aũt: Ne videreẗ Apl̃s oẽs intelligere diſcordes ꝗ ad corrigẽdũ inſipientes. Remouet qd̃ iõ incipit: vt admoneat pfectiores de correctiõe minorũ: ꝗ inde ꝑponit ſe exẽplũ: q̃ laborat ꝑ alios: ꝗ opꝰ eſt vt iſti h̃ faciãt: cũ ipe aliqñ impeditus: ad eos venire nõ poſſit.
l ¶ Repleti oĩ ſapia. Per hanc laudẽ ꝓuocat ad meliora more exhortãtis. Vñ nec dicit docere: ſ3 monere q̃ſi qd̃ ſciaẗ: ſ3 ſubterfugit aĩo: hoc eñ ſolz moneri: qd̃ cũ ſciaẗ aliquãdo ſubterfugit aĩo aut negligenter habetur.

Ni.de ly.

ſ Scptũ

ſ a ¶ S3 ſicut ſcri.eſt. Pſ.lxviij. b ¶ Improꝑia i.ti.ꝗc. Ỽba ſũt xpi loquẽt. ad pr̃ez: q̃ vt faceret pr̃is volũta
12.reg.2.b tẽ iproꝑia ſuſtinuit iudeoꝝ dicẽtiũ ſibi:
Pſ.17.a Samaritanꝰ es tu ꝗ demoniũ habes: Ioh. viij.f. et ipi i cruce pẽdẽti: Uah q̃ deſtruis tẽplũ dei ꝗc. Matth. xxvij.e. Et hec iproꝑia redũdabãt i deũ pr̃ez Iõ ſic dic̃ xps: Improperia im.ti. cecy. ſup me ꝗc. Per illa eñ iproꝑia
Diuiſio itẽdebãt iudei xpm ꝯfũdẽ. c ¶ Que
Pſ.19.a cũqꝫ. Hic et ꝑdict̃ ifert q̃ndã ꝯcluſionẽ: ſ3 q̃ ea q̃ ſũt i ſcptura ſacra potiſſime de xpo ſũt ad nr̃az vtilitatez: cuius actio ẽ nr̃a iſtructio. Et ponit ibi q̃druplex vtilitas nobis ꝓueniẽs ex ſcptura. Pria ẽ claritas itelligẽtie q̃ notaẗ cũ dr̃: Quecũqꝫ ſcri.ſũt: ad no.doct.
†Eſa.11.c ſcpta ſũt. Scda ẽ ſoliditas tolerãtie/ibi: Ut ꝑ patiẽtiã. Tertia ẽ ſuauitas interne leticie/ibi: Et ꝯſolationẽ ſcpturarũ. Quarta ẽ ſecuritas obtinẽde glie/
Spes ibi: d ¶ Spem habeamꝰ. Eſt eñ ſpes certa expectatio future btitudinis ex gr̃a ꝗ merit̃ ꝓueniẽs. e ¶ Deꝰ ãt. Hic ꝯñr adiũgit ſuã orõnẽ ad ꝑdictoꝝ cõpletionẽ: Et dicit: Deꝰ aũt pa. ꝗ ſolaty .i. dator patiẽtie i aduerſis: ꝗ ꝯſolatiõis pꝰ tribulatiões: Tob.iij.d. Poſt lachrymationẽ ꝗ fletũ gaudiũ ꝗ exultationẽ ifũdis. f ¶ Det vo. idipm ſa. .i. idẽ mecũ/deſiderãtes mutuũ ꝓfectũ. g ¶ Scdm̃ ieſũ xpm .i. ſ3 doctrinã eiꝰ. h ¶ Ut vnanimes. q̃tũ ad idẽtitatẽ credulitatis. i ¶ Uno ore. q̃tũ ad idẽtitatẽ ꝯfeſſiõis: q2 vt dictuz eſt ſupra.x.

a ¶ nõ qd̃ placeret carni ſecit. ¶ deo patri ¶ in pſalmo.
nõn ſibi placuit. S3 ſic ſcptũ eſt a
¶ q2 eieci eos de tẽplo q̃ fecerũt ſpeluncaz latronũ: ideo.
† Improꝑia iproꝑãtiũ tibi ce b
a ¶ fuerũt cã oppſſiõis mee. ¶ q̃d h̃ ad nos
cidẽrũt ſup me. Quecũqꝫ eñ ſcri c
a ¶ ꝺ xpo cuꝰ vita vite nr̃e ꝗ moꝝ ẽ diſciplĩa
pta ſunt: ad nr̃az doctrinã ſcptã
a ¶ vt ꝑ ea ſcpta doceamur cõpati ꝓximis ꝗ i eo ꝯſolemur ꝑ exẽplũ xpi: ꝗ ita ſperemus q̃
ſũt: vt ꝑ patiẽtiã ꝗ ꝯſolationẽ ſcri
xps accepit. a ¶ ſcptura ẽ ad doctrinã: ſed
pturaꝝ ſpem habeamꝰ. Deꝰ aũt c
¶ dator. ¶ idifferẽter.
b patientie ꝗ ſolatij det vob̃ idipm f
a ¶ qd̃ vnꝰ ſentit vt alꝰ ſentiat. ¶ nõ ꝑter xpm ſ3 in eo: vt ſm̃ doctrinã eius ſapiatis.
ſape i alterutrũ ſm̃ ieſuz xpm: vt g
a ¶ eadẽ volũtate. b ¶ eadẽ voc̃ ꝯfeſſiõe.
vnãnimes vnõ ore honorificetĩ h
a ¶ q2 ẽ deꝰ ẽẽntia. ¶ q2 creator. b ¶ ꝗ q2 beniuolꝰ xpꝫ mittẽdo. c ¶ vt deũ honorẽ
deũ ꝗ patrẽ dñi nr̃i ieſu xpi. Pro l
cetis. ¶ infirmos.
pter qd̃ ſuſcipite iuicẽ: ſic̃ ꝗ xps ſu m
a ¶ ifirmos. b ¶ vt faceret imortales. c ¶ ſuſcepit q2 iudeos: ita vt eẽt miniſter eoꝝ .i. apl̃s ꝗ ꝑdicator coꝝ: ꝗ h̃ vt eẽt verꝰ i ꝓmiſſis: ꝗ cõpleret ꝓmiſſiões quas fecit patribꝰ abrahã .ſ. iſaac ꝗ iacob.
ſcepit vos i honorẽ dei. Dicõ eñ n
c chriſtũ ieſũ miniſtrũ fuiſſe circũci
o ſiõis ꝓpt̃ ỽitatẽ dei/ad ꝯfirman/ o
a ¶ ꝗ gẽtes ꝑ miſicordiã ſuſ. b ¶ dico.
e das ꝓmiſſiões patrũ. Gẽtes au p
¶ de
tẽ ſup miſicordiã honorare deũ. q
a ¶ in pſalmo ꝺ gẽtibꝰ: de qbꝰ minꝰ videreẗ. ¶ faciã ꝯfitẽtes de gentibꝰ.
f Sicut ſcptũ ẽ.† Propter hoc ꝯfi r
tebor tibi in gẽtibꝰ domine: ꝗ noi
¶ cãtãcũ nouũ ꝗ cũ leticia te laudãtes ¶ Eſaias. a ¶ q2 aſſũpte eẽt̃ vt ſit̃ vnũ oui
tuo cãtabo. Et itez dicit: Letãmi t
le. ¶ iudeis: q2 cũ eis vnũ eſtis ¶ dauid
ni gẽtes cũ plebe eiꝰ. Et itez† Lau v
a ¶ q2 aſſũpte. b ¶ q2 auxit nũez plebis ſue
date oẽs gẽtes dñm: ꝗ magnifica
gẽtibus adiectis. ¶ duodecim tribus.
te eũ oẽs ppl̃i. Et rurſus Eſaias 3
¶ ad idẽ. a ¶ pater dauid q̃ ꝗ iſai. b ¶ ex qua ille. c ¶ a morte.
g aut† Erit radix ieſſe: ꝗ qui exurget g
a ¶ ꝑ fidẽ ꝗ bona opa. ¶ ꝗ ideo.
regere gẽtes: in eũ gẽtes ſpabũt. c
a ¶ moneo vos inuicẽ ſuſcipere. b ¶ qui dat ſpem vel in quo ſperamus.
Deꝰ aũt ſpei repleat vos oĩ gau c
¶ ſpũali. ¶ vt nec vnus veſtrũ doleat ſicut ſolebat̃ dolere in lite.
h dio ꝗ pace i credẽdo: vt abũdetĩ g
a ¶ ꝗ ſi ita moneo ſuſcipe iuicẽ: nõ tm̃ oẽs ad monitiõe hac indigetis. ¶ de vobis.
k i ſpe ꝗ ỽtute ſpũſſcti. Certꝰ ſũ ãt k
¶ o ¶ q̃ ita loquor. ¶ vos
fr̃es mei ꝗ egoipe ꝺ vobis: qm̃ et
¶ nõ ſolũ ego. a ¶ qua velitis bonũ.
l ipi pleni eſtis dilectiõe. Repleti m

ſupra.x.b. Corde credit ad iuſticiam: G ore aũt ꝯfeſſio fit ad ſalutẽ. k ¶ Ho norificetĩ deũ ꝗc. q̃tũ ad vnitatem
Iaco.2.d. opis: q2 fides ſine opibꝰ mortua eſt.
Diuiſio l ¶ Propter qd̃. Hic ꝯñr monet ſupiores vt iferiores ad bonũ ꝓmoueant. Circa qd̃ ꝑmo ponit ſuã exhortationẽ. ſcdo ſubiũgit ſuaz orõnẽ/ibi: Deus aũt ſpei: Circa ꝑmũ dic̃: Propter qd̃ ſuſcipite inuicẽ: ꝓcurando charitatiue alterꝰ bonũ. m ¶ Sicut ꝗ xps ſu. vos: in curã accipiẽdo hũanitatẽ nr̃am oĩbꝰ cõmunẽ .ſ. iudeis ꝗ gẽtibꝰ. mẽbra ꝺo debẽt ꝯformari capiti: ꝗ ideo q̃libet xpianꝰ debet ꝓcurare bonũ fratris ſui: licet aũt acceperit hũanitatẽ iudeis ꝗ gẽtibꝰ cõmunẽ: tm̃ aliquando diuerſimode ꝓcurauit iudeoꝝ ꝗ gẽtiliũ ſalutẽ: q2 iudeis ꝑdicauit in ꝑſona ꝓpria: ꝗ q̃dãmodo ex debito: ꝗ h̃ ẽ qd̃ dic̃: n ¶ Dico eñ ꝗc. ꝑdicando iudeis circũciſis: nõ ſic gẽtibꝰ. iõ dicit Matth.xv. Nõ ſũ miſſus niſi ad oues q̃ ꝑierũt domꝰ iſrael. o ¶ Propt̃ ve. di ad cõ. Licz eñ ſalꝰ iudeoꝝ ꝗ gẽtiliũ ſit ꝑ viã gr̃e ſimplicit̃: tm̃ q̃tuz ad iudeos eſt ibi rõ debiti aliq̃liter/ingtũ ad ỽitatẽ dei ꝑtinet iplere ꝓmiſſa patribus iudeoꝝ facta in lege et ꝓphetis q̃ data fuerunt ſolis prĩbꝰ iudeis: Pſ.cxlvij.b. Non fec̃ taliẗ oĩ natiõi: ꝗ iudicia ſua nõ manifeſtauit eis: ꝗ ſic ſalus gentiũ magis eſt ꝑ viam miſericordie: q2 licet lex ꝗ ꝓphete loquebanẗ de eadẽ vocatiõe ad fidẽ xpi: tm̃ lex nõ fuit data patribꝰ eorũ nec ꝓphetie: vt dictũ eſt. ꝓpter qd̃ ſubdit: p ¶ Gentes aũt ſu. mi. di unitꝰ eis ꝯceſſa: q ¶ Honorare .ſ. debẽt ỽbis aut factis. r ¶ Sic̃ ſcri
h ptũ eſt. Pſ.xv. s ¶ Propterea cõ.ti.i gẽ .i. faciã te cõfiteri ab illis credẽtibꝰ. ꝗ ſũt ỽba filij ad pr̃ez ꝺ deuotiõe gẽtiũ: accipiẽdo tm̃ myſtice iq̃tuz dauid cuꝰ eſt ỽbũ: vt ibidẽ dictũ fuit: erat figura xpi: pfectꝰ ipletũ fuit i xpo
Alꝰ ꝓpter q̃ i dauid. Alie ỽo auctes h̃ allegate ꝗ de vocatiõe gẽtiũ ad fidẽ xpi ſm̃ lr̃a lẽ ſenſũ ſimplr̃ intelligũẗ. t ¶ Et. ite. di. Eſa.xxxv. ¶ Letamini ꝗc. vbi tranſlatio nr̃a h3: letabiẗ deſerta ꝗ inuia. x ¶ Et it. Pſ.cxvi. y ¶ Laudate oẽs gẽ. de .ſ. deuotiõe veſtra. 3 ¶ Et rur. Eſa.xj. a ¶ Erit ra.i. xpi ſm̃ carnẽ eiẽs ꝺ ieſſe. b ¶ Qui ex. a mortuis. c ¶ Regere. tũc eñ data i ei ptãs i celo ꝗ i t̃ra Mat.vl.d d ¶ In eũ gẽ. q2 vocate ad fidẽ hñt ſpem ꝯſidi ꝑ ipm vitã etnã. e ¶ Deꝰ aũt. h̃ Apl̃s põit ſuã orõnẽ ad dictoꝝ cõpletiõz ꝺ. Deꝰ ãt ſpei .i. dator ſpei. f ¶ Repleat ꝗc. ſpũali. g ¶ Et pace. ꝑ dẽtẽ paſſionũ q̃ turbãt aĩaz. h ¶ In cre. h̃ dicit q2 fides formata iſta fac. i ¶ Ut a. ꝗc. ꝑ cumulũ meritoꝝ. k ¶ Et ỽ .ſ.ſ. cuꝰ ſũt ꝑncipalit̃ opa meritoria: q2 ſe h3 ad liberũ arbitriũ ſic̃ ſeſſor ad equũ. l ¶ Certꝰ ſũ. h̃ Apl̃s põit ſuã excuſatõz: ꝗ ꝑmo ꝺ h̃ qd̃ romãis ſcribit. ſcdo ꝗ eos adhuc ñ corꝑalit̃ viſitauit/ibi: Propt̃ qd̃. Circa ꝑmũ ꝑmo excludit falſaz cauſã quã poſſz aliqs opinari ꝺ ſua ſcptura. ſ. ꝙ reputaret eos illr̃atos ꝗ ſimplices: et ſic ſua ſcptura neẽo idigẽtes: quã remouet di. Certꝰ ſuz ꝗc. ꝗ h̃ ſciebat ꝑ bñficẽtia q̃ ẽ eiꝰ effectꝰ. m ¶ Repleti omni ſcia: ꝑtinente ad ſalutẽ.

✠ Et poſſit̃

A G a ¶ Audaci⁹
autez vo.ꝛc.
propter apoſto
latuz. Quaſi ꝑ
meo officio o/
mittere nõ po/
tui. b ¶ Pro
pter gratiaz
q̄ da. Non te/
mere ſcribit. ſꝫ
ap̄lus gentiuz
audet ſcribere
omĩb⁹ gẽtibus
auctoritate ſibi
tradita ꝑ grãz.
c ¶ Habeo
igit̄ glo. Sic
ꝛ vos ſi de fra
trib⁹ laborat̄.
Hoc ideo dic̄:
vt nihil minus
ſe poſſe ꝓbent
q̄ ap̄los q̄ cum
chriſto fuerãt.
d ¶ Nõ vbi
nomi.eſt.ꝛc.
Quia ſciebat
pſeudo ap̄los ꝛ
alios ſub noĩe
xp̄i falſa doce/
re quod poſtea
corrigere maxi
mi erat labor̄: ꝛ
iõ ſollicit⁹ erat
ꝑuenire: et ve/
ritatez integre
tradere: vbi nõ
dũ erat nuncia
tus chriſtus: qđ
teſtimonio pro
phete probat.
B e ¶ Et q̄ non
audierũt ꝛc.
Ut verus eſſet
đ verbo dei in
tellectus feſti/
nauit gẽtes ve
ritatem imbue
re. f ¶ San/
ctis. Qui om/
nium rerũ ſua/
rum venditaꝝ
ꝑcia poſuerunt
ad pedes apo/
ſtolorum et paſ
ſi ſunt a contri/
bulibus: đ his
communis erat
cura omnibus
apoſtolis.
g ¶ Proba/
uerunt enim
macedo. ꝛc.
Ad huiuſmõi
opa romanos
inuitat: q꞉ qui
per miſericor/
diam dei viuit
pi⁹ dꝫ eẽ cõfra
tri. h ¶ In
pau.ſan. ꝛc.
Qui toto ſe de/
derũt diuinis ob
ſequüs: nihil
mũdanũ curan
tes exẽplũ bo/
ne ↄuerſatiõis
dabãt fidelib⁹.
G Ut adim/

a ¶ veter̄ ꝛ noue leḡ. b ¶ quo poſſitis c ¶ reple/
ti eſtis his duob⁹. d ¶ niſi culpa remaneat vr̃a.
e ¶ viciſſim: a ¶ vos vt nõ dicã docere.
dim ſciẽtiã: itã vt poſſitis alterutrũ mõ a
a ¶ et ſi pleni ſitis dilectione ꝛ ſciã: aliq̄ꝫtulum tñ au
dacter. ¶ ſꝫ tñ. b ¶ eccle vl' ep̄le. ¶ voƀ ex pte.i.
pfectiorib⁹: nõ q̄ſi putãs vos inſipiẽtes ſꝫ q̄ſi faciens
a nere. Audacĩ⁹ aũt vobis ſcripſi frẽs ex b
vos memores q̄d agere debeatis i q̄ q̄ſi oblitos larẽ
b pte tanq̄ꝫ i memoriã vos reducẽs/ ꝓpt̄ c d
ter arguit. a ¶ quẽ ip̄e nõ ali⁹ inſtituit.
grãm q̄ data ẽ mihi a deo: vt ſim miſtẽr
a ¶ ſcilꝫ eẽ oſtẽdẽs ꝛ ↄfirmãs bona opatiõe ꝛ mira
cul̄. ¶ vt gentes q̄s offero ſint accepte deo fidei pfe
ctione: ꝛ ſanctificate bona operatione.
xp̄i ieſu i gẽtib⁹ ſctificãns euãgeliũ dei: e
vt fiat oblatio gentiuz accepta ſctifica f
a ¶ cui⁹ grã eſt fides et bonum opus. b ¶ ꝛ q꞉ ita
ago. c ¶ meritũ dignũ glĩa. ¶ per.
c ta i ſpũſanctõ. Habeo igit̄ gloriã i xp̄o g h
a ¶ referendam. ¶ gloriam. b ¶ .i.ea tñ loquor q̄
per me efficit. ¶ vt pſeudo.
ieſu ad deũ. Nõ ẽni audeo aliq̄d loqui k
a ¶ vt gẽtes obediãt euãgelio.
eoꝝ q̄ ꝑ me nõ efficit chriſt⁹ i obediẽtiã
a ¶ ꝑ predicationem meã in verbo ꝛ factis et bonã
opationẽ ꝛ ꝑ potentiã minoꝝ ꝛ maioꝝ miraculoꝝ fa l
gentiũ in verbo ꝛ factis in v̄tute ſigno/ m n
ctorum in virtute ſpũs. a ¶ qui in me talia opatur
quo in me operante ita laboraui.
rũ ꝛ prodigiorum in virtute ſpũſſancti: o
¶ circũquaq̄.
ita vt ab hieruſalẽ ꝑ circuitum vſq̄ꝫ ad p
¶ mare. ¶ plene ꝑdicauerim. ¶ a ſo dei.
yllIricum repleuerim euãgeliuz chriſti.
¶ in tali loco. ¶ a pſeu/
d Sic aũt euãgeliũ h̄ ꝑdicaui: nõ vbi no q
do apoſtolis. a ¶ ſi eni illud facerem hoc inde con
tingeret. ¶ .i.ne ꝑdicarem iam ꝑ alios ↄuerſis nõ q꞉
minatus eſt chriſtus: nẽ ſupra alienum
đ nõ faceret: ſi cõtigiſſet. a ¶ ita feci. ¶ in Eſaia ita
fundamentuz edificarẽ. Sed ſicut ſcri/
ſcri. ¶ prius.
ptũ eſt: †Quoniã quib⁹ nõ ẽ annũciatũ r
¶ xp̄o. ¶ credẽt. a ¶ pri⁹. ¶ ꝑdicationẽ alicui⁹ de
e de eo videbũt: ꝛ q̄ nõn audierũt intelli/
deo. a ¶ meã ꝑdicationẽ eẽ verã. b ¶ q꞉ tot ꝑdica/
ui. c ¶ vt pſeudo ap̄loꝝ cõmenta praua excluderet.
¶ ſicut in initio ep̄le dixit.
gẽnt. Propt̄ qđ ẽt ipediebar plurimũ s
¶ cauſa morandi.
venire ad vos: ꝛ ꝓhibit⁹ ſũ vſq̄ꝫ adhuc.
Nũc vo vlteri⁹ locũ nõ hñs in his regio t v
nib⁹: cupiditatẽ aũt hñs veniẽdi ad vos x
a ¶ quia et hos preoccupare feſtinat.
ex mult̄ iã p̄cedẽtib⁹ ãnis. †Sed cũ i hi/ y
a ¶ vbi difficile iter pſeudo ap̄lis: ꝛ iõ tardare licuit
b ¶ q̄ſi ex me nihil poſſuz. c ¶ q꞉ nõ indigens lõga
mora ſꝫ interim vos ꝑparet̄: ne me a ceter̄ retardet̄
ſpãniã ꝓficiſci cepero/ ſpero q꞉ p̄teriẽs z
a ¶ in hiſpaniam.
videã vos: ꝛ a voƀ deducar illũc: ſi vo/ a b
a ¶ illa q̄ mõ diſcoꝛs. ¶ tpis.i.aliq̄ꝫdiu. b ¶ de fru
ctu veſtro letatus. ¶ q꞉ hic nõ habeo locũ: ꝛ vos de/
ſidero: igitur nunc. ¶ .i.indelate.
his primũ ex parte fruit⁹ fuero. Nũc igi c
f tur ꝓficiſcar in hieruſalẽ miniſtrare ſan/ d
¶ non eos coegi.
g ctis. Probauerũt ei macedonia ꝛ achaia e f
h collationem aliquã facere in pauperes g h

C a ¶ Ut poſſitis alter.i.nõ ſolũ ꝓpriã vitã regẽ ſꝫ
etiã alioꝝ. b ¶ Audaci⁹. hic ↄñr exp̄mit verã cãm ſue
ſcipture.ſ.debitũ officiũ ſui: q꞉ erat ap̄ls gẽtiũ. ꝛ diuidit̄ i
duas. q꞉ p̄mo oñdit hui⁹ officiũ. ſcđo ei⁹ effectũ/ ibi: Ha
beo igit̄. Circa p̄mũ dic̄: Audaci⁹ ãt vo. ſcp̄ſi.i.bre/
uit̄ ꝛ ſuccīcte. c ¶ Tanq̄ꝫ i me. v. re. de his q̄ ſcitis i ha
bitu ꝛ nõ vos aliq̄đ ignotũ docens: ꝓptera dixit. ſ. vii.
ca. Scientibus enim legẽ loquor. d ¶ Propt̄ grãm
que data ẽ mi.i.apoſtolat⁹. e ¶ In gẽtib⁹ ſancti/
ficãs euãgeliũ.i.ſanctũ oſtẽdẽs ꝛ predicãs. f ¶ Ut
fiat oblatio gen. accepta.i.oblatio quã offerũt gen/
tes per fidez chriſti ſit accepta deo patri. g ¶ In ſpũ
ſctõ.i.ꝑ grãz ſpũs ſctificata ꝛ nõ ꝑ legales obſuãtias.
h ¶ Habeo igit̄. hic ↄñr oſtẽdit efficaciã officii ſibi im
poſiti. p̄mo q꞉ ſua ꝑdicatio ex auctẽ xp̄i erat: ꝛ h̄ ẽ qđ dic̄
Habeo igit̄ glo. i xp̄o ꝛc.i.auctoritatẽ officii a xp̄o ha
beo. i ¶ Ad deũ.i.ordiatã ad honorẽ diuinũ. ſcđo q꞉
executio ſui officii nõ ſolũ erat ꝑ v̄ba ſicut ꝑdicatio pſeu
do ap̄loꝝ: ſꝫ etiã ꝑ miracula v̄tute xp̄i facta ad cõfirma
tionẽ ꝑdicatiõis ap̄li. iõ dicit: k ¶ Nõ eñ audeo ali/
q̄d loq̄ eoꝝ ꝛc. ſic faciebãt pſeudo ap̄li a xp̄o nõ miſſi.
l ¶ In v̄bo ꝛ fa. q꞉ a xp̄o habeo verbũ ꝑdicatiõis ꝛ fa
ctũ miraculoſũ v̄bi ↄfirmatiuũ. iõ ſubdit̄: m ¶ Et. ꝑ
id eſt. n ¶ In v̄tu.ſi. q̄ꝫtũ ad minora miracla. o ¶ Et
ꝓdi. q̄ꝫtũ ad maiora. Cõſeq̄nt̄ ↄcludit efficaciã ſue ꝑdi/
catiõis in effectu. ꝛ p̄mo exp̄mit extẽſiue d. p ¶ Ita vt
ab hie. ꝑ cir. vſq̄ꝫ ad ylliri. loc⁹ ẽ i fine grecie vñ noia
tur mare illyricũ. ꝛ ſcđo intẽſiue: q꞉ ꝑdicauit vbi alii nõ
ꝑdicauerãt. ꝛ ſic fuit ibi maior labor: q꞉ maiora loca non
erãt diſpoſita per predicationẽ alioꝝ: ꝛ hoc ẽ qđ dicit:
q ¶ Sic ãt euã. ꝛc. ꝛ ptꝫ ex dict̄ lr̃a. Cõſeq̄nter addu
cit ad ꝓpoſitũ auctoritatez Eſa. lii. r ¶ Quĩ q̄b⁹ nõ ẽ
an. đ eo vi.ſ. gẽtiles q꞉ ꝑ ꝑdicationẽ pauli fuerũt illumi
nati ꝑ fidẽ xp̄i: q꞉ de xp̄o nõ audierũt ꝑ ꝓphas ſic iudei:
nec ꝑ alios ap̄los ſic alii gẽtiles quib⁹ ꝑdicauerãt: ſicut
matthe⁹ egyptus ꝑdicauit ꝛ alii aliis gentib⁹ pluribus
quibus iam añ ꝑdicauerãt. s ¶ Propt̄ qđ. Hic ↄñr
excuſat ſe ap̄ls de hoc q꞉ romanos adhuc corꝑalit̄ nõ vi/
ſitauit. primo declarãs ſui aduentus ipedimentuz. ſcđo
amoto ipedimẽto ꝓmittit ſuũ aduentũ/ ibi: Nũc vo. ter/
tio ad hec cõplẽda petit orõnis ſuffragiuz/ ibi: Obſecro
igit̄. Circa p̄mũ dicit: Propt̄ qđ ꝛ ipediebar pluri/
mũ venire ad vos: q꞉ plimo tpe ap̄ls fuit occupat⁹ in
ꝑdicãdo gentib⁹ in partib⁹ grecie: q̄ ꝑ magna pte erãt
ſeducte a ph̄is ꝓphanis ꝛ a falſis ꝓphetis añ ꝑdicatio/
nem ap̄li vel poſt ſic patebit. ĩ. dño cõcedẽte i aliis epi/
ſtolis. t ¶ Nũc vo. Hic ↄñr ꝓmittit ſuũ aduentũ di.
Nũc vo. vlteri⁹. v ¶ Locũ nõ hñs i his re.i.non
hñs neceſſitatẽ ibi manẽdi ampli⁹. q꞉ lꝫ nõ oẽs eſſent cõ
uerſi: tñ ꝑ ciuitates ꝛ loca erãt ꝑ ap̄lm epiſcopi ꝛ p̄ſbyte
ri ordinati qui ad cõuertẽdũ reſiduos ꝛ inſtruendũ con
uerſos ſufficiebãt abſq̄ꝫ p̄ſentia ap̄li: ꝓpter quod feſtina
bat ad alia loca maiora: in quib⁹ incumbebat predican/
di neceſſitas. x ¶ Cupiditatẽ ha. ve. ad vos. q꞉ ci/
uitas romana toti⁹ orbis t̃raꝝ erat capitanea. y ¶ Sꝫ
cũ i hi. pro. cepe. ſic eñ ꝑdicauerat i oriẽte: ita deſide
rabat hoc facere in occidẽte vbi ẽ hiſpania. z ¶ Spe/
ro q꞉ pre. vi. vos. ꝑ hoc innuit q꞉ nõ intẽdebat ibi diu
morari: eo q꞉ petrus ap̄ls cũ ſuis diſcipulis erat rome:
ꝛ ſic ꝑdicatio pauli nõ erat ibi ſic neceſſaria: ſic in hiſpa/
nia. a ¶ Et a voƀ dedu. illuc. q꞉ tunc hiſpania erat
romanis ſubiecta: vt ptꝫ. i. Machab. viii. b ¶ Si vo/
bis p̄mũ ex pte fruit⁹ fuero.i.delectat⁹ in ↄuerſatio
ne ꝛ in fide vr̃a: ꝛ ſic accipit̄ hic frui large. c ¶ Nunc
igit̄.i.añq̄ꝫ vado romã. d ¶ Proficiſcar in hieruſa
lẽ mi. ſan. cõuerſi eni ad fidẽ manẽtes in hieruſalez vt
eſſent pfectiõis exemplũ ceteris: abrenũciabãt omnibus
terrenis q̄ꝫtum ad ꝓprietatẽ: vt patet Act̄. iiii. vt liberi
us oratiõi vacarẽt ꝛ ꝑdicationi: ꝓpt̄ qđ vocant̄ hic ſan/
cti ꝛ apoſtoli ſollicitĩ fuerũt vt alii ↄuerſi qui nõ abrenũ
ciabant ſuis bonis terrenis ſuſtentarẽt eos ſuis elemo/
ſynis: et hoc negocium petrus ꝛ iohãnes recommenda
uerunt paulo vt patet Gal. ii. et ipſe ſollicite fecit: vt pa/
tet hic. e ¶ Probauerunt.i.conferũt. f ¶ Mace/
donia ꝛ achia.i.cõuerſi de terris iſtis: ꝛ ꝑ hoc intelli/
gunt̄ cõuerſi de aliis locis. g ¶ Collationẽ aliquã
facere.i.donationem de bonis ſuis. h ¶ In paupe
res ſanctorum.i.qui ſunt de numero ſanctorum.

Diuiſio

D Diuiſio

†Eſa. 52. d.

†12. q. 2. c. Beatus

a ¶ Ut adiuuetis in oratiōibus.. Multi minimi dū cō
b gregāt vnanimes fiūt magni. ⁊ mltoꝝ p̄ces īpoſſibile ē vt nō ī
petrēt. Si ḡ eū videre cupiūt/orēt vt liberatū eū recipiāt cū gau
dio charitat'. b ¶ Accepta. Ut illi ītellecta charitate illi' er/
ga ſe cū illo vnanimes deo gr̄as agāt. Magn' eīn ꝓfect' eſt el
cuius miniſterio multi facti leti deū lau
dant. c ¶ De' aūt pa. Chriſt' q̄ ait:
Ioh.14.d Pacē meā do vobis: pacē meā re. vob.
q̄ cū ſuis vſq; ad ꝯſūmationē ſeculi: ita
⁊ cū iſtis: ſicut ipſe ait: vobiſcū ſū oīb'
Mat.28.d diebus vſq; ad ꝯſummationem ſeculi.

Commēdo aūt Ca. XVI
vo. Amodo mltos ꝓponit: q̄/
bus credere debeāt romāi. Et
ita facite vt dixi. hos autem imitamini.
c ¶ Pheben ſororē ⁊c. Phebe di/
tiſſima ⁊ nobiliſſima mulier fuit q̄ eccle
ſiā in loco cenchris ſua ſubſtātia ſuſten
tabat. Ea v̄o tūc t̄pis ꝓ aliq̄ negocio ro
mā ꝓfecta ē: ꝑ quā forſā hāc miſit ep̄laꝫ.

Nico. de lyra

G Uel
a ¶ Et debitores ſū.ſ. vt h̄ faciāt
eis. b ¶ Nā ſi ſpi.co.ꝑ.fa.ſūt gē.
q: p̄dicatio euāgelij exiuit a hieruſalēꝫ:
vt freq̄nter dictū ē.ſ̄. c ¶ Debēt ⁊ ī
carnali.i. neceſſariis ad vitā corꝑalēꝫ.
d ¶ Miniſtrare eis. ſic eīn p̄lat' de
bent ſupꝑ' ex debito neceſſitatis: eo q̄ ſūt
p̄dicatores ex officio: ita alij q̄ faciūt h̄
ex gratia/debent debito honeſtatis.
e ¶ Hoc ā c̄ cō. aſſignādo eis elemo/
ſynā ꝑ me miſſam. f ¶ Proficiſcar.
ita eīn ꝓponebat facere. g ¶ Scio ā t
q̄m ve. ad vos ī abū. ⁊c. i. in abūdā
tia bonoꝝ ſp̄ualiū: ſic̄ Gē.xx. d. dixit
iacob ad labā: Bn̄dixit tibi de' ad īroi
tū meū: de m̄ltiplicatōe bonoꝝ tp̄aliū: ⁊
mag' ꝓprie bn̄dictio d̄r hic de m̄ltiplica
tione bonoꝝ ſp̄ualiū. Circa p̄tē iſtā duo
Nota ſūt notāda. Primū ē ſollicitudo ap̄li cir
ca eccl̄iam dei: q: publicato euāgelio ī ꝑ
tibus orientis feſtinabat hieruſalēꝫ ad
miniſtrādū vite neceſſaria ſctis ⁊ ide ce
G leri' romā trāſitē ad p̄dicādū v̄bū dei ī
ꝑtib' occidētis: ex q̄ n̄ra negligētia oſtē
dit valde rep̄hēſibilis. Scdm̄ ē: q: ex di
Nota ctis videt̄ q̄ paulus in hiſpania p̄dica/
uit: cui' ꝯtrariū videt̄ dicere decretum
di.xj.ca. Quis neſciat.ſ. q̄ de ap̄lis ſo/
lus petr' docuerit ī his ꝓuinciis/italia/
gallia/hiſpania/aphrica ⁊ ſicilia. Pro
pter q̄d dicūt aliq̄ q̄ paul' p̄dicare ꝓpo/
ſuit ī hiſpania ſuppoſita dei volūtate ſi
cut d̄r h̄ ꝓpē q̄d vez dixit: licet ibi nō fu
erit ipedimento ſupueniēte. Alij v̄o di
cūt q̄ in hiſpania p̄dicauit: ⁊ h̄ dic̄ Iſi/
dor' in li. de ortu ⁊ obitu ſctōꝝ. Et idem
videt̄ dicere Hiero. in li. illuſtriū viro/
rū: q̄ paul' ī p̄ma ſatiſfactione a nerone
dimiſſus ī occidēt' ꝑtibus p̄dicauit. Ad
decretū aūt reſpōdēt aliq̄ q̄ nō negat ſimplicit̄ ī hiſpania pau/
lū ⁊ in alijs dict' ꝓuinciis p̄dicaſſe: ſed dic̄ q̄ h̄ nō legit̄. Sed ꝯ
h̄ videt̄ q̄d d̄r Act'.vl. paulū biennio rome fuiſſe ⁊ ibidē diſpu
taſſe ⁊ docuiſſe: q̄ tn̄ ē ī italia d̄ q̄ loq̄t̄ decretū ſic̄ ⁊ d̄ hiſpania.
Propē q̄d alit̄ pōt dici q̄ itētio decreti ē q̄ null' p̄dicauit vl' ec/
cleſias ꝯſtituit ī dict' ꝓuīcis niſi petr' vel alij ex ordinatione ⁊
iuſſiōe ip̄i': ⁊ hoc modo paul' in italia ⁊ hiſpania nō p̄dicauit.
h ¶ Obſecro. Hic ꝯſeq̄nter Ap̄ls petit orōnū ſuffragia vt
īpleant̄ p̄dicta: q: eūdo hieruſalē ab inſidijs iudeoꝝ ei immine
bāt in via ⁊ termino multa ꝑicula ſicut habuit ꝑ reuelationeꝫ: et
patuit ex euētu Act'.xx. iō dicit: Obſecro aūt vos fratres
ꝑ dn̄m. Et p̄tꝫ lr̄a vſq; ibi: i ¶ Et obſequij mei oblatio:
id eſt elemoſyna ꝑ obſequiū meū a gētib' oblata. k ¶ Accē/
pta fiat.ſ. deo ad glīam. l ¶ Sanct': paupib' ad eoꝝ indigē
tiā releuādā. m ¶ Ut veniā ad vos ī gau. officio dicto ꝑ/
acto. n ¶ Et refrige. vo. ꝑ receptōeꝫ ſp̄ualiū bonoꝝ p' mltas
tribulatōes illatas mihi: o ¶ De' ā t p. ꝯfirmatio ē p̄dictoꝝ.

¶ vel ſctōs' ¶ ꝓbauerūt.
ſctōꝝ q̄ ſūt in hieruſalē. Placuit
a ¶ adeo vult eē miſericordes: vt ⁊ h̄ deberi
eīn eis: ⁊ debitores ſūt coꝝ. Naꝫ a b
dicat ab eo q̄ miſericordiā expectat. a ¶ in
dicoꝝ q̄ p̄dicatores miſerūt eis.
ſi ſp̄ualiū eoꝝ ꝑticipes facti ſunt
¶ vtiq;. ¶ ipi.
gētiles: debēt ⁊ ī carnalib' miſtra c d
a ¶ iudeis. b ¶ q: illis h̄ placuit.ſ. facere
cōtonē ſctis q̄ ſūt ī hieruſalē. c ¶ .i. cū pſe/
re eis. Hoc ā t cūꝫ ꝯſūmauero: ⁊ e
certo op' admiſtratōis. a ¶ ſub ſig̃ cuiuſq;
eccl̄ie. ¶ ⁊ iō interim corrigite vos.
aſſignauero eis fructū hūc: ꝓfici f
a ¶ ꝑ vos trāſibo: ſꝫ tn̄ cert' ſū de gratia di.
ſcar ꝑ vos ī hiſpaniā. Scio aūt g
a ¶ iā diu voto. b ¶ ita vt vob̄ m̄ltū ꝓde
q̄m veniēs ad vos in abūdātia
ro ꝑ bn̄dictionē x̄pi. ¶ hec ē virt' ſigꝫ q̄ cō
firmati ſūt. ¶ tādē re ipa. ¶ ⁊ iō.
bn̄dictiōis chriſti veniaꝫ. Obſe h
¶ ſi eīn diligitis
cro igit̄ vos fratres ꝑ dn̄m n̄rm
a ¶ ſi ī vob̄ eſt charitas quā ſp̄us facit.
ieſū chriſtū/⁊ ꝑ charitatē ſp̄us
¶ per.
a vt adiuuet' ī orōnib' veſtri' ꝓ me
¶ habit'. ¶ ne q̄d defero auferant.
ad dn̄m: vt liberer ab īfidelib' q̄
a ¶ mihi inuiſcti
ſūt in iudea ⁊ obſequij mei obla i
a ¶ quaſi ſufficiēs nō diminuta.
b tio accepta fiat in hieroſolymis k
a ¶ orate ita fieri vt hoc facto.
¶ h̄ dic̄ vt oſtēdat oīa cū di volūtate ſe agere
ſctis: ſit veniā ad vos ī gaudio ꝑ l m
a ¶ vel vt. ¶ q̄ erit illis pacatis.
volūtatē dī: ēt refrigerer vobiſcū. n
a ¶ q. vētuꝫ me ſpero: ſꝫ ſiue veniā ſiue nō.
c De' aūt pacis ſit cū oīb' vobis: o
amen. Ca. XVI.
b ¶ cōmēdabilē oſtendo
Commēdo autē vob̄ p
¶ in fide.
c pheben ſororē n̄raꝫ: q

¶ In ca.xv. vbi d̄r ī poſtil. Improꝑia īproꝑātiū. ti.ce.ſup me.

Additio.j.

Improꝑia īproꝑantiū deo ceciderūt
ſup x̄pm: q: nō recipiēdo x̄pm d̄o q̄ x̄pm
miſit īꝓꝑantes ſūt ⁊ īꝓꝑia ceciderūt ſup x̄pm: q̄ q̄ſi blaſ/
phem' ab eis occidit̄: vt in glo. ¶ In eodē ca. vbi d̄r in po/
ſtilla. Propterea ꝯfitebor tibi ī gētib'.
Additio.ij. Hec autoritas Ps. Cō/
fitebor tibi ī gētib' ⁊c. nō myſtice ſꝫ ꝓ
prie ad lr̄am itelligit̄ de x̄po q̄ cōfiteri
facit credētes fideles de gētib'. Unde
ſtatim ſubiūgit̄ in Ps. Faciēs miſeri
cordiā x̄po ſuo dauid ⁊ ſemini ei' vſq;
in ſeculū. Chriſti eīn regnū q̄ de ſemīe G
dauid fact' eſt ſ̄m carnē: ad Ro.j. eſt
vſq; in ſeculū: q: regni ei' nō erit finis
⁊c. ¶ In eodē ca.xv. vbi d̄r in poſtill.
Et iteꝫ dic̄ Eſa.xxv. Letamini gētes.
Additio.iij. Hec auctoritas q̄ alle/
gat̄ ab Ap̄lo cū dicit: Letamini gētes
cū plebe ei': nō ē in Eſaia: ſꝫ potius in
Deut'.xxxij. vbi d̄r: Laudate gētes cū
plebe ei': vbi hebraica veritas habet:
Letamini gētes vel exultate gētes cū
plebe ei'. Que q̄dē auctas ad lr̄am in
telligit̄ de vocatiōe gētiū: vt ibidē fuit
plene expoſitū in additiōe ſuꝑ illud v̄
bū: Laudate gētes. vide ibi.

Replica.

In ca.xv. Bur. cul
pare Ap̄lm nō ve
ret̄ q̄ſi falſaꝫ fecerit allegationē/dicen
do: Et iteꝫ Eſa. ait: Letamini gentes
cū plebe ei'. Dicit eīn Burg'. q̄ illa al
legata auctas nō ē in Eſaia: ſꝫ Deut̄.
xxxij. hic ꝯ Burgeñ. p̄ſumptionē dico
duo. Primū q̄ Burgeñ. male emēdat
allegatūꝫ Ap̄li: q: q̄d allegat Deut̄.
nō ꝯſonat intentiōi Ap̄li ſ̄m v̄ba nec
ſ̄m ſenſū. P̄tꝫ p̄muꝫ: q: nō habet̄ ibi:
Letamini gētes: ſꝫ habet̄: Laudate gē
tes ꝑplm ei'. P̄tꝫ ſecundū q̄ nō corre
ſpōdet illa littera intētiōi Ap̄li: q: ibi
aſſigant̄ pro cauſa dicti vindicta/cum
ſubdit̄: Quia ſanguinē ſeruoꝝ ſuorū H
vleiſcet̄. hic aūt cauſa dicti Ap̄li nō eſt
vindicta: ſꝫ gr̄a: q: vocatio iudeorū et
gētiliū. Unī ꝓ cauſa leticie gētis cū ple
be Ap̄ls añcedēter dixit. Propē v̄ita/
tē.ſ. ꝓmiſſionū: vocauit de' iudeos ꝑ
plebē ſignificatos. ⁊ ꝑ miſericordiā vo
cauit gētiles ꝑ gētes ſignificatos. pro
pterea inq̄t Ap̄ls: Cōfitebor tibi ī gē/
tib' ⁊c. Et iteꝫ: Letamini gētes cū ple
be.ſ. rōne talis vocatiōis nō vindicte
q̄ deſcribit̄ Deut'.xxxij. Nō eſt igitur
multū mirandū q̄ Burgeñ. poſtillato/
rē inuadit q̄ Ap̄lo nō pepcit. Contra
igit̄ p̄ſumptionē eiuſdeꝫ Burgeñ. di/
co ſecūdo q̄ Ap̄ls recte Eſa. allegat:
q: Eſa.xxv. habet̄ ſenſus queꝫ h̄ vult
Ap̄ls: licet in alijs verbis. Ait enim
Eſa. de leticia deſerte iudee ⁊ ſolitudi
nis.i. gētilitat' ꝓut exponit ibi poſtilla. ⁊ Burgeñ. ibi eū nō
rep̄hēdit. Et cā hui' leticie ē vt ibi d̄r ꝯgregatio gēt' ⁊ plebis
ī vnā eccl̄iaꝫ x̄pi: ⁊ ſic illō ca. ī ſenſu ꝯſonat h̄ ap̄lo. Ca. XVI

Commēdo aūt vo. Poſtq̄ Ap̄ls iſtruxit romāos
ī morib' v̄bo p̄dicatiōis. hic ꝯſr idē facit exēplo imi/
tatiōis: ꝓponēs eis q̄ſdā ꝑſonas imitabiles. Et diui
dit̄ in duas: q: p̄mo ꝓponit exēpla ad imitādū. ſecūdo ad ꝑſe Diuiſio
uerādū. ibi: Salutat vos. P̄ria in duas: q: p̄mo ꝓponit imi
tāda. ſcd̄o vitāda: vt oppoſita iuxta ſe poſita mag' eluceſcant.
ſecūda ibi: Rogo aūt vos. Prima adhuc in duas: q: p̄mo no
minat ꝑſonas ſibi familiares. ſecūdo cōmunes/ibi: Salutate
appellē. Prima in tres: q: p̄mo noīat ꝑſonas ſibi familiares
rōne bn̄ficij. ſecūdo ratiōe meriti/ibi: Salutate ephenetū: ter
tio ratiōe cōſortij/ibi: Salutate ampliatū. Prima adhuc ī du
as: q: p̄mo ſalutat ꝑſonas ſibi familiares rōne bn̄ficij ſibi et
alijs facti cōit̄. ſcd̄o ſibi ſp̄alit̄ ibi: Salutate p̄ſcaꝫ. Circa p̄mū
dicit: Cōmēdo. i. cōmēdabilē ſcribo. q ¶ Phebē ſororē
nostram

A ¶ a ¶ Ut eã ſu. Ut alij codices hñt. i. valde ho/neſte et honori/fice. b ¶ Adi/u. Vir priſcille q̄ coadiutores pauli romã ad ꝯfirmationē eo rum venerant. Sic et oēs alij quos ſalutat. c ¶ Eccl'ie gē tiũ. Quia hi laborãt ad ꝑfe ctu gentium: et hortantes fidē chriſti q̄ etiã pe ricula pro ap'lo pati nõ recuſa/uerũt. vnde ro/mani eiſ obedi re debent. d ¶ Appellē Per tentatio/nes inuēt⁹ ē fi/delis in xp̄o: et ſi nõ ſuus ami/cus: vel parti/ceps operis. e ¶ Ariſtobo li. Solebat cõ/gregare frēs i xp̄o: q̄s ſalutat adeo probans factum illius. f ¶ Ex narciſ ſi. Narciſſus dr̄ fuiſſe p̄ſbȳr qui pegrinãdo ꝯfirmabat ſan/ctos frēſ q̄ q̄ꝛ p̄ſens tũc nõ ad/erat: ſuos ſalu/tat: ⁊ quia non oīm illorũ me/rita nouerat: di ſcernit ſubdens: q̄ ſunt in dño: id eſt eos q̄s di gnos viderit. g ¶ Labora/uit. Labor hic de quo crebri⁹ ap'ls ē in exhor tatiōe ⁊ i mini ſterio ſctōꝝ et i p̄ſſura ⁊ in ege ſtate ꝓpt̄ deũ. h ¶ Et m̄rē z. Pro ſanctita/te ei⁹ vocat ſu/am matrem: cu ius filium pre/poſuit ꝓ eccleſia/ſtico officio. i ¶ Et oēs q̄ cũ eis ſũt ⁊c̄. Omes quibuſ et quos nomi/nat iubet ſe ſa/lutare inuicem in oſculo ſctō: id ē i pace chri/ſti: vt religioſa ſint oſcula: non carnalia.

Narciſſus

B

ſs Chriſti

que ē in miniſterio eccl'ie q̄ ē in cen a
¶ pro. a ¶ vt dignũ ē ſanctos ſuſcipe: vl' ſu
a chris/ vt eã ſuſcipiatl' i dño dignē b
ſcipi. a ¶ vobis. b ¶ auxilieminí.
ſanctis: ⁊ aſſiſtatl' ei i q̄cũq3 nego/ d
cio vrı̃ indiguerit. Etenī ipa q̄z a/ e
¶ que et p̄ſcilla i actib⁹ ap'loꝝ appellat̃.
ſtitit multis ⁊ mihi ipi. Salutate pri f
¶ in p̄dicatiōe xp̄i.
b ſcã ⁊ aq̄lã adiutores meos i xp̄o ie g
a ¶ .i. vita. ¶ liberēda. b ¶ miniſtrãdo mi/bi.
c ¶ gladio.
ſu: q̄ ꝓ aiã mea ſuas ceruices ſup h
poſuerũt. Quib⁹ nõ ſolũ ego grãs k
c ago: ſed ⁊ cũcte eccl'ie gētiũ: ⁊ do/ l
¶ ſalutate. ¶ .i. familiaꝫ.
meſticam eoꝝ eccl'iam. Salutate m
¶ q̄ impenſius laborauit ad exhortationē eo rum. a ¶ qui prim⁹ regenerauit i xp̄o.
ephenetũ dilectũ mihi q̄ ē p̄mitiu⁹ n
eccl'ie aſie i chriſto ieſu. Salutate o
a ¶ q̄ impēſi⁹ laborauit ad exhortationē coꝝ
¶ q̄ꝛ diſcordiã ptulit ad apoſtolum.
mariã que multũ laborauit i vob̃. p
Salutate andronicum ⁊ iuliã co/ q
¶ q̄ꝛ iudei. ¶ cã fidei captiuitatē paſſi.
a ¶ Aug⁹. q̄ꝛ q̄diu ſum⁹ i corpe pegrinamur
gnatos ⁊ ꝯcaptiuos meoſ: q̄ui ſũt r
a deo: ⁊ p h' cõcaptiui. a ¶ p̄dicatoribus.
nobiles i ap'lis: qui ⁊ añ me fuerũt s
a ¶ in fide chriſti.
b ¶ iſte amic⁹ erat ap'lo i dño ⁊ nõ ꝯcaptiu⁹.
i chriſtō ieſu. Salutate ampliatũ t
¶ vel in chriſto.
dilectiſſimũ mihi i dño. Salutate
a ¶ i exhortatiōe fidei. ¶ op'is p̄ncipē. b ¶ mi
vrbanũ adiutorē nõſtrũ in xp̄o ie
bi ⁊ alijs. a ¶ q̄ amic⁹ me⁹ ꝓpri⁹: ⁊ ſi nõ co/
b ſu et ſtachin dilēctũ meũ. Saluta v
adiutor. i. p̄nceps op'is. ¶ .i. ꝓbatũ.
te appellen probũ i chriſto. Salu x
c tate eos q̄ ſũt ex ariſtoboli domo.
Salutate herodionē cognatũ me y
f um. Salutate eoſ q̄ ſũt ex narciſſi z
domo q̄ ſunt in dño. Salutate tri a
¶ in miniſterio ſanctoꝝ ⁊ anguſtijs.
phenã ⁊ triphoſam q̄ laborãt i do
mino. Salutate perſidam chariſſi
a ¶ pt⁹ p̄dict'. b ¶ i miſterio ſctōꝝ ⁊ anguſtijs
g mã meã/ q̄ multũ laborauit in do/ b
mino. Salutate rufum in domino c
a ¶ q̄ꝛ ꝓmot⁹ ad res dñi agēdas. ſ. ad ſacerdo tiũ. b ¶ carne. c ¶ bñficijs.
b electum: ⁊ matrem eius ⁊ meam. d e
a ¶ ſil' ſalutat q̄s ſciebat inũctos in chriſtia/na amicitia.
Salutate aſyncretum / phlegon/ f
tam / hermen / patrobam / herman/
et qui cum eis ſunt fratres. Salu g
a ¶ ⁊ hi ſimul vnanimes erãt.
tate philologum ⁊ iuliã ⁊ nereũ: ⁊
i ſororē ei⁹ ⁊ olympiadē: et oēs qui
¶ omnes
cũ eis ſũt ſanctos. Salutate inui/ h
¶ in pace chriſti.
cē in oſculo ſancto. Salutãt vos i

ꝯ noſtram ſcꝫ religione chriſtianitatis: nõ cognatiōe carnis. C
a ¶ Que ē i miſterio eccl'ie q̄ ē cēchris. eſt eni cenchris port⁹ mar' ꝓpe corinthũ vbi iſta phebe eccl'iaꝫ edificauerat: ⁊ ibi dei miſtros ſuis ſũptib⁹ ſuſtētabat. b ¶ Ut eã ſuſcipiatis. erat eni ꝓfectura ad curiã ceſari ꝓ ſuis negocijs: eo q̄ illa ꝓuincia erat ſubiecta romãis ⁊ p eã ſcripſit ep'lam hãc ap'ls: vt inuit gloſa. Hiero. tñ dič q̄ ap'ls miſit eã p timotheũ. Ad q̄d cõcordandũ pōt dici q̄ timothe⁹ iuit in ſocietate hui⁹ dñe: ⁊ ambo fuerũt i legatiōe. vl' q̄ꝛ ap'ls ſcripturã ſuã duplicauit ꝓpter p̄icula maris: ⁊ vnã miſit p pheben: aliã p timotheum. c ¶ Digne ſctis. i. vt decet ſctōs. d ¶ Et aſſiſtat' ei ⁊c̄. q̄ꝛ inť ꝯuſos ad fideꝫ rome aliq̄ erãt ð familia i p̄atoris. vnde Phil. vlť. d. dr̄: Salutãt vos q̄ ſũt ð ceſar' domo. e ¶ Etenī ipa aſti. adiuuãdo ⁊ miſtrãdo mihi ⁊ alijs bñficia. f ¶ Salutate priſcã. hic ꝯñr noiat p̄ſonas imutabiles ⁊ ſibi familiares rõne bñficij ſpecialiť ſibi īpenſi di. Salutate p̄ſcã et aq̄lã. erat ãt p̄ſca vxor aq̄le iudei: cui p̄ponit eã ap'ls: q̄ꝛ prius credidit ⁊ ordo grē p̄ponēd⁹ ē ordini nature: vl' q̄ꝛ erat magis famoſa. g ¶ Adiutores meos ⁊c̄. h hr̄ Act. xviij. vbi hec mlier noiat̃ p̄ſcilla ſič iohãna ⁊ iohãnita. dr̄ eñ Act. xviij. c. q̄ paulus mãſit cũ eis ī corintho cũ fuiſſent expulſi de roma per claudiũ i p̄atorē ⁊ cũ eodē paulo inde receſſerũt mota ſeditiōe ꝯtra paulũ a iudeis. h ¶ Qui ꝓ anĩa mea. i. ꝓ vita mea ſuãda. i ¶ Suas ceruices. exponēdo ſe p̄icło mortis: nec h fecerũt ꝯ ordinē charitat': q̄ꝛ ſciebãt vitã pauli magis neceſſariã eccl'ie: ꝓpť q̄d eã ſue ꝓprie vite p̄ponebãt ex magna charitate. k ¶ Quib⁹ nõ ſolũ grãs ago ſꝫ ⁊ cũcte ec. gen. q̄ꝛ fecerũt ꝓ cõi vtilitate eccl'ie. l ¶ Et domeſticã eoꝝ ec. .i. ꝯgregatiōnē eoꝝ fideliũ i domo eoꝝ. m ¶ Salutate ephenetũ. hic ꝯñr exp̄mit p̄ſonas ſibi familiares rõne meriti ⁊ p̄mo rõne fidei q̄lis fuit ephenet⁹. ð q̄ ſubdit: n ¶ Qui ē p̄mitiu⁹ aſie. i. p̄mo regenerat⁹ i xp̄o: ⁊ ſic fuit exēplar alioꝝ ad credēdũ: ⁊ q̄ꝛ hō lr̄at⁹ erat romã iuerat ad alios inſtruendũ. ſcdō rõne meriti i op̄atiōe / ibi: o ¶ Salutate mariã. erat eni ciuis romana laborãs ad cõem pacē ꝯuerſoꝝ ad fidē iō ſubdit: p ¶ Que mul. la. in vo. vñ ⁊ ipa diſſenſionē oriētē inť eos eo q̄ iudei p̄ferebãt ſe gētilib⁹ ⁊ ecõuerſo: vt dicū ē. ȝ. i. ca. denũciauit ap'lo tanq̄ ei q̄ poſſet ꝓdeſſe ⁊ vellet. tertio rõne meriti i p̄dicatiōe di. q ¶ Salutate andronicũ ⁊c̄. erãt eni iudei natiōe ⁊ forte ð tribu ap'li: ⁊ m̄ltas tribulatiōes ſuſtinuerũt ſič ipe ꝓ noie xp̄i. r ¶ Qui ſunt no. ⁊c̄. D erãt eñ de. lxx. xp̄i diſcipul'. iō ſubdit: s ¶ Qui ⁊ añ me fu. i xp̄o. q̄ꝛ pri⁹ vocati ab eo. t ¶ Salutate am. h ꝯñr noiat p̄ſonas ſibi familiares rõne ꝯſortij: ⁊ noiat h tres: ſꝫ nõ exp̄mit vbi aſſociauerũt eũ: pꝫ lr̄a. v ¶ Salutate ap. Hic ꝯñr ꝓpōit exēpla p̄ſonaꝝ min⁹ ſibi ſpecialiũ. ⁊ p̄mo q̄tũ ad exēpla i fide. ſcdō i bona op̄atiōe / ibi: Salutate triphenã. tertio q̄tũ ad exēpla ꝯcordie / ibi: Salutate aſyncretũ. Circa p̄muꝫ ponit q̄ttuor exēpla ð fide. p̄mũ ē ꝓ ea viriliť pugnãdo: cũ dicit: Salutate appellen ꝓbũ i xp̄o. i. ꝓbatũ in fide xp̄i p tribulationũ tolerãtiã. ſcdm ē fideles ꝯgregãdo. d. x ¶ Salutate eos q̄ ſũt ex ari. domo. fecerat eni iſte domũ ad fideles paupes ꝯgregãdũ: ⁊ i iſta ſalutatiōe p̄ncipaliť ītelligiť tãq̄ p̄ncipal' i domo. tertiũ ē in fide ꝓficiēdo dicēs. y ¶ Salutate hero. cog. meũ. natiōe ⁊ religiōe. q̄rtũ ē ꝯgregatos in fide ſolidãdo dicēs: z ¶ Salutate eos q̄ ſũt ex nar. do. Iſte narciſſus fuit q̄dã p̄ſbȳr diſcurrēs p ciuitates ⁊ loca ꝯfirmãdo credētes i fide ⁊ fideles paupes recipiebat hoſpitio ⁊ ſic ſalutat eoſ cũ ipo: vl' vt h dič gloſa tũc erat abſens ꝓ ꝯfirmatiōe fideliũ: ꝓpť q̄d ap'ls ñ noiat ipm: ſꝫ illos ð domo ſua a ¶ Salutate triphe. Hic ꝯñr pōit exēpla op̄atiōis bone. ⁊ p̄mo i admiſtratiōe bonoꝝ corp̄aliũ: ⁊ noiat h tres matronas q̄ talia exercebãt. erat eñ ꝯſuetudo apð matronas deuotas h facē: vt pꝫ ī actib⁹: ⁊ i alijs legēdis pluriũ ſctōꝝ. verũ tñ q̄ꝛ tertia alias duas i h ope p̄cellebat. ⁊ iō dr̄ de ipſa: b ¶ Que mul. la. i do. i. amore dñi. c ¶ Salutate ru. hic ꝯñr pōit exēpla bone op̄atōis. ⁊ p̄mo ī admiſtratiōe bonorũ ſpũaliũ di. Salu. ru. q̄ erat ſacerdos ꝓmpt⁹ ad diuina miniſtrãda. d ¶ Et ma. ei⁹. carnalē. e ¶ Et meã. ſpũalem. f ¶ Salutate aſy. hic pōit exēpla ꝯcordie noians p̄ſes habitãtes ⁊ ꝯcordes charitate ad alioꝝ imitationē: ⁊ eadē rõne ſalutat ſeq̄ntes d. g ¶ Salutate phylo. h ꝯñr oñdit q̄liť ſe debēt hre ad alias fideles p̄ſonas q̄s ñ noiauerat di. h ¶ Salu. inuicē. iſte mod⁹ erat retinēdi fideles i p̄mitiua eccleſia i ſignũ ꝯcordie ⁊ charitat'. ⁊ bñ dič: i ¶ In oſclo. ſ. ad excludēdũ oſculũ adulatoriũ q̄ abſalon oſculabat̃ pplm. ij. Reg. xv. a Et oſculũ ſiſatoriũ q̄ ioab oſculat⁹ fuit amaſam. ij. Reg. xx. c. Et oſculum ꝓditoriũ q̄ iudas oſculatus fuit dñm

Diuiſio

Oſculũ tri/plex

 Matth. xxvi.

E F a ¶ Chriſti. Que in xpo ꝯfidūt: nō i
alia re. b ¶ Ut obſer. Pſeudo apo/
ſtolos tāgit: q̄s i tota epl'a cauēdos eſſe
monet. c ¶ Ura em̄ obe. Jō moneo
vitare: q2 vra fides ꝛ obedientia vbiq3
laudaẗ: q2 eſtis in capite mūdi: ꝛ ſic exē
plo vr̄o iaʒ poſſent alii corrūpi. Uel ro/
go vitare: q2 leuit̄ obedit': qd̄ bonū eſt:
ꝛ inde gaudeo: ſ3 volo vt ſit' ſapiētes i
bono diſcernendo: ꝛ ſine aliq̄ pte mali.
b ¶ De' aūt pa. Uos ſit' ſapiētes:
de' aūt ꝯteret ſathanā. i. falſos p̄dicato
res vel quēlibet vob̄ aduerſantē hoīeʒ
vel diabolū3. e ¶ Sub pedi. Ut ca
† phil. 3. d put. i. p̄mos mot' ſuggeſtionū ꝯtēnatis
ſicut eue in figura eccleſie dictuʒ eſt.
f ¶ Gr̄a. Gr̄am quā ꝓmiſit in aduen
tu ſuo: iā optat eiſ. g ¶ Salutat voſ
Tot ꝛ tāti ꝯgaudēt vr̄o cepto: ꝛ iō ꝑſe/
uerare vos decet. h ¶ Et vniuer.
Et ſupra dixerat oēs eccl'ias. S3 hic dicit
eccl'iam alteri' ꝓuincie vn̄ Caius erat.
i ¶ Ei aūt q̄ po. Sic ego moneo. Ei
aūt q̄ pōt vos ꝯfirmare ſit gl'ia: a q̄ ſolo
oīa. Jn q̄ eple notaẗ ſūma. k ¶ Scd̄3
Miſteriū3 reue. myſte. Myſteriū dicit incarna/
incarnatio/ tionē xpi ꝛc. q̄ eternis tp̄ib' erāt abſcō/
nis chriſti dita: q2 licet ex aliq̄ pte antiq̄s p̄rib' fu/
iſſent cognita: plene tn̄ a nullo fuerunt
ſcita / quiſq3 ſuo tpe p ip̄m xp̄m ſūt reue/
lata. Sequit' ꝓphetaʒ ab eo reſeratis:
teſtimoniū dātib' huic p̄dicatiōi. Pate/
factū in cūct' gētibus ad obediēdū. i. vt
obediāt fidei bene opando. Taciti aliquādo
ſ3 cogniti ſoli dō: q2 ꝛ ſi ſit mō hoīb' re
uelatū: tn̄ ſoli deo cognitū ē: q2 ſol' no/
uit cur ita factū eſt. Jn q̄ repmit inq̄ſito
res q̄ q̄rūt cur tantū diſtulit de': cur tot
gētes ꝑire ꝑmiſit. l ¶ Eterni di. So
Eternitas lus de' ꝓprie etern' dr̄: q2 ſine initio: et
vera ſine fine: nō ſic ignis etern': q̄ licet ſine
fine: initiū tn̄ habet. Jlla ē g̊ vera eēni/
tas que eſt vera imortalitas: hec eſt illa
ſūma incōmutabilitas quā ſolus deus
F. habet

Ni. de lyra

K Matth. xxvi. g. Et oſculū ipudicaʒ
F Prouer. vii. b. de muliere adultera: ap
p̄henſumq3 deoſculabaẗ iuuenem ꝛc.
a ¶ Rogo aūt vos. Poſtq̄ Apl's
ꝓpoſuit imitāda: hic cōſeq̄nter ꝓponit
euitāda. Et diuidiẗ i duas: q2 p̄mo pōit
ſuā exhortationē. ſcd̄o ſubiūgit ſuā orō/
Diuiſio nē / ibi: De' autē pac'. Prima adhuc in
duas: q2 p̄mo ponit exhortationē ratōe
ſūpta ex pte euitatiōis. ſcd̄o ex pte deui
tātiū: ibi: Ur̄a aūt obediētia. Circa pri/
mū dicit: Rogo aūt vos fra. vt ob.
eos: diligenter ꝯſiderādo ꝛ euitando.
b ¶ Qui diſſen. i. declinatiōes a re/
ctitudine fidei. c ¶ Et offen. p̄ter. p̄/
bēdo aliis occaſionē ruine. Hoc aūt fa/
ciebāt pſeudo apl'i / q̄s apl's monet eui/
tare: ꝛ ꝯñr oñdit q̄lit' poſſint cogſci: q2
malū non euitaẗ niſi cognitū. ꝛ h̄ oñdit
ex trib'. ſ. ex fine: q2 p̄dicāt ꝛ docēt ꝓpt'
bonū vtile ꝛ delectabile. ideo dicit: Hu/
iuſcemōi em̄ xpo dn̄o nr̄o nō ſuiūt: ſed
ſuo vētri. Scd̄o ex mō loquēdi: q2 vitia
maioꝝ palpāt ꝛ eis adulanẗ. iō dicit: Et
p dulces ſermōes ꝛ bñdictiōes ꝛc. Ter
tio ex eis q̄b' loquūẗ. ideo dr̄: d ¶ Se/
ducūt cor. ino. q2 ſimplices p̄mo de/
cipiūẗ q̄ talib' facili' acq̄eſcūt. Et dicūẗ
h̄ inocētes: nō a puritate ꝯſcie: ſ3 a defe
ctu īduſtrie: ſiē Prouer. xiiii. b. Jnnocēſ
credit oī v̄bo. e ¶ Ueſtra em̄. Hic
ꝯſeq̄nter hortaẗ eos rōne ſūpta ex par/
te ip̄oꝝ

a ¶ hoꝝ locoꝝ. b ¶ hos ſalutate etiā ſi/
tamini: ſed hos vitate.

a oēs eccleſie chriſti. Rogo autē a
¶ deſcernatis. ¶ q̄ faciūt.
b vos fr̄es vt obſeruetis eos q̄ diſ b
vos diſſentire ꝛ offendere inuicem.
a ¶ entes. ¶ quia de lege ardebant ꝛ co
gebant credentes iudaiçare.
ſenſiōes ꝛ offēdicula p̄ter doctri c
¶ a veris.
nā quā vos didiciſt' faciūt ꝛ de
¶ ꝛ debetis declinare.
clinate ab illis. † Huiuſcemōi eī
a ¶ ¶ noſtro. b ¶ aliq̄s eīn adulanẗ: aliq̄s
detrahunt vt ventrē ſuū implere poſſint.
xp̄o dn̄o nō ſuiūt: ſed ſuo vētri:
a ¶ cōpoſitis eīn verbis ſuā traditionē cō/
mēdabāt: q̄b' ſimpliciū corda decipiebāt.
et p dulces ſmōes ꝛ bñdictiōes
c ſeducūt corda inocētū. Ur̄a eī d e
¶ facultas obediētie veſtre.
obediētia in oēʒ locū diuulgata f
eſt. Gaudeo igiẗ in vob̄. S3 vo g h
¶ ꝛ ſecure. a ¶ . i. vt ſit'. ¶ diſcernēdo
lo vos ſapiētes eſſe i bono / ꝛ ſim i
¶ ſine ip̄ius aliqua pte. ¶ dator.
d plices i malo. De' aūt pac' ꝯte k
a ¶ vt vos ledere nō valeat. b ¶ . ſ. in
aduentu meo.
e rat ſathanā ſub pedib' vr̄is velō l
a ¶ quod vt fiat.
f ciẗ. Gr̄a dn̄i nr̄i ieſu xp̄i vobiſcū
¶ ſit. ¶ ſic. ¶ q̄a hic eſt cure. ¶ q̄/
g Salutat vos timothe' fr̄: ꝛ ad/ m n
ſi coepiſcopus.
iutor me': ꝛ luci' ꝛ iaſon ꝛ ſoſi pf o p
¶ genere vel fide.
cognati mei: Saluto voſ ego ter q
¶ notarius apoſtoli. cui ꝯceſſit ſub ſuo no/
mine ſalutare. ¶ nole: nō numero.
ti' q̄ ſcpſi epl'aʒ hāc i dn̄o. Sa/ r
a ¶ hic eſt cui ſcripſit iohānes i epiſtola ca
nonica gaudens: quia fratribus ſūptus mi
niſtrabat.
h lutat vos cai' hoſpes me': ꝛ vni s
uerſa eccl'ia i dn̄o. Salutat vos t
a ¶ ab arca: q̄ſi p̄nceps vel potius ab arce
archari' diſpēſator ciuitatis. b ¶ athenī
enſium. ¶ ꝓpriū nomē
eraſtus archari' ciuitatis: ꝛ q̄rt' v
¶ ita ſalutant iſti: vel ꝛ egoip̄e. ¶ vel ita
hi p̄dicti ſalutant vos: ꝛ egoipſe ſubſcribo
ꝓpria manu. ¶ ſit.
frater. Gr̄a dn̄i nr̄i ieſu chriſti cū x
¶ deo trinitati.
i omīb' vobis amen. Ei autem q̄ y
¶ in fide ꝑfecta. ¶ ſm
potens eſt vos confirmare iuxta ʒ
¶ a q̄ nō diſcordat p̄dicatio xp̄i. ¶ ſm
euangeliū meū ꝛ p̄dicationē ie/ a b
¶ quod euangelium ꝛ p̄dicatio eſt.
a ¶ id eſt ſm id quod reuelatū3 eſt mihi de
occulto dei conſilio ab eterno tacito: vel re
uelat ip̄m myſteriū.
k ſu chriſti ſm reuelationē myſte/ c
rij tp̄ibus eternis taciti: qd̄ nūc d e
¶ p ſpiritūſanctū. ¶ reſeratas.
patefactū eſt per ſcripturas pro f
a ¶ q̄ ab eterno h̄ ordinauit. nō eſt fictū.
l p̄phetarum: ſm preceptum eter/ g

te ip̄oꝝ: q2 romani dn̄abanẗ toti mundo G
ꝛ iō bona exēpla eoꝝ deferebāẗ ad oēs p/
tes orbis p nūcios de roma veniētes: ꝓpt'
qd̄ fideles rome manētes mag' debebāt
declinare doctrinā ꝛ ꝯſortia maloꝝ: vt bo
nā exēplū darēt aliis p mūdū. iō dicit: Ue
ſtra autē obediētia: in fide euāgelii.
f ¶ Jn oēm locum di. eſt: nō dicto.
g ¶ Gaudeo igiẗ i vo. eo q̄ bōitas ve
ſtra redūdat in alias ptes. h ¶ S3 vo/
lo vos ſa. eſſe i bo. ſ. cognoſcēdo ꝛ ope
rādo. i ¶ Et ſim. in ma. ſ. opando: nō
in cognoſcēdo: q2 cognitio mali vt euiteẗ
nō ſolū eſt bona: ſed etiā neceſſaria ad ſa/
lutē. k ¶ De' aūt. Hic ꝯſeq̄nter adiū/
git auxiliū3 ſue orōnis: ꝛ p̄mo in euitādis
malis di. De' āt pac'. ſ. actor ꝛ ꝯſuator.
l ¶ Cōterat ſathanā. i. aduerſarium
nr̄e ſalutis: ꝛ ſecūdo in bonis ꝯſequēdis.
iō ſubdiẗ: Gr̄a dn̄i ꝛc. m ¶ Salutat:
ſupra poſuit Apl's exēpla ad imitādū i bo
no. h̄ ꝯñr pōit exēpla ad ꝑſeuerādū in bo
no eoꝝ incepto / oſtēdēs q̄ multi valentes
de eoꝝ bono gaudebāt: ꝓpt' qd̄ mag' ꝑſe/
uerare debebāt. Dicit igiẗ: Salutat vos
timothe': ephesioꝝ epiſcop'. n ¶ Ad
iutor me': i p̄dicatiōe euāgelii. o ¶ Et
luci'. q̄ fuit comes apl'i idiuidu': vt dicit
Hiero. Et patʒ ex Actib' apl'oꝝ. p ¶ Et
iaſon ꝛ ſoſi pat co. i. natiōe iudei. d̄ q̄
bus habeẗ i Actib'. q ¶ Saluto vos
ego ter. Nō eſt h̄ terti' nomē nūerale: ſ3
nomē ꝑſonale notarii pauli de cui' licētia
iſte poſuit nomē ſuū i ſalutatiōe. r ¶ Sa
lutat vos cai': corinthioꝝ ep̄s / cui iohes
ſcpſit epl'aʒ: q̄ p̄dicatores euāgelii recipie/
bat. ꝛ iō paul' q̄n ibat illuc / ad ip̄m declia
bat. s ¶ Et vni. eccl'ia. regimini Caii
ſubiecta. t ¶ Salutat vos era. ar. ci.
. i. p̄nceps ei'. Et ſic dict' ab archos qd̄ ē
p̄nceps. ¶ Uel aliẗ ꝛ forte meli' archari'
dr̄: q2 cuſtos erat publice arce: vbi ſcp̄ta et
acta ciuitatis reponebanẗ vel vectigalia.
v ¶ Et q̄rt' fr̄. nō ſanguie ſ3 fidei reli/
giōe: ꝛ ē h̄ q̄rt' nomē ꝑſonale. x ¶ Gr̄a H
dn̄i ꝛc. h̄ dr̄ ad ꝯfirmādū p̄dicta. y ¶ Ei
aūt. Hec ē vltima ps eple. ſ. ei' ꝯcluſio q̄
diuiſa fuit ꝯ̄ ꝓemiū ꝛ narrationē a princi
pio in q̄ ꝯcludit Apl's epl'aʒ ſuā ꝛ diuiſaꝝ Diuiſio
gr̄arūactiōeʒ. ꝛ h̄ ꝯcludit ex duob'. ſ. q2 vo
catio ad fidē ē p ip̄m ꝛ ei' ꝯfirmatio: et ex
hoc q̄ myſteriū xp̄i nr̄is tp̄ibus reuelauit
qd̄ ab antiquis tp̄ibus fuit deſideratuʒ ꝛ
ante tēpora ſoli deo cognitū. Dicit igitur:
Ei aūt q̄ potens eſt vos cōfirmare.
ſcʒ deo vni ꝛ trino: ſit ſupple: honor ꝛ glo
ria: qd̄ hic accipiẗ ex fine huius ptis iterū
ꝯſtruiẗ cū ſequētibus aliis. ʒ ¶ Juxta
euāge. meū. i. p p̄dicationē: qd̄ tn̄ ē xp̄i
vt actor'. ideo ſubdiẗ: a ¶ Et. pro id eſt.
b ¶ Predicationē ieſu chriſti. queʒ
p̄dico actorē euāgelii. c ¶ Scd̄m reue
lationē myſterij. i. ſacri ſecreti redēptio
nis noſtre qd̄ eſt in euāgelio reſeratū: ꝓ/
pter qd̄ Septuaginta interp̄tes: vbi Eſa.
ix. d. habet noſtra trāſlatio: Et vocabiẗ no
men eius admirabilis cōſiliarius de' for/
tis: pater futuri ſeculi: princeps pacis: ſic
tranſtulerunt: Et vocabitur nomē ei' ma/
gni conſilii angelus. d ¶ Tempori/
bus eternis taciti. hominibus: deo ta/
men cogniti. Dicit aūt eternis tp̄ibus: q2
eternitas qua menſuraẗ cognitio diuina
nō app̄hendiẗ a nobis / niſi p comparationē
ad tp̄s īfinitū. e ¶ Qd̄ nūc patefa. ē.
. ſ. tpe noue leg'. f ¶ Per ſcri. ꝓpha.
aplis reſeratas: Lu. vl. g. Aꝑuit illis ſen
ſū vt itelligerēt ſcripturas. g ¶ Scd̄m
eter. p̄ceptū

A · G habet: ꝙ immutari omnino nõ poteſt:
aliud eſt eñ aliqd nõ mutari: cũ poſ-
ſit mutari: aliud aũt non poſſe ꝓſus
mutari. Sic ꝗ hõ dr bon⁹: nõ tñ ſicut
Luc. 8. d de⁹: de q̃ dictũ ẽ: Nemo bon⁹ niſi ſo
1. Tio. 6. c lus de⁹. Sic hõ dr imortalis aĩa: nõ
tñ ſicẽ de⁹: de q̃ dictũ ẽ: Sol⁹ habet i-
mortalitatẽ. Sic ⁊ hõ dr ſapiẽs: non
Rom. 16. d tñ ſicẽ de⁹: de q̃ dictũ eſt: Soli deo ſa-
piẽti: Sic dr ignis etern⁹: nõ tñ ſicut
de⁹: cui⁹ ſoli⁹ imortalitas ipa ẽ vera
eẽnitas. a ¶ Soli ſa. deo. Hic er
ror qbuſdã ſurrepit arbitrãtib⁹ ſoluȝ
prẽȝ hic ſignificari ⁊ ipm ſolum vere
ſapiẽtẽ eſſe: cũ tñ nõ ſit dictũ: ſoli ſapi
enti patri: ſȝ ſoli ſapiẽti dõ: ⁊ de⁹ vn⁹
ipa trinitas: vt ſic itelligam⁹ ſolũ deũ
ſapiẽtẽ vt intelligim⁹ ſolũ deũ pote-
tem. i prẽm ⁊ filiuȝ ⁊ ſpirituſanctũ: q̃
eſt vn⁹ ⁊ ſol⁹ de⁹: cui ſoli ſeruire iube
mur. Si tñ dixiſſet apoſtol⁹. Soli ſa-
pienti prĩ. Nõ tñ ſic ſepararet filiũ vel
ſpirituſanctũ. Sicut i Apoc. de filio
legiẽ: q̃ habȝ nomẽ ſcriptũ: qđ nemo
ſcit niſi ipſe. Nec ideo tñ dicitẽ pater
neſcire đ nomẽ: a q̃ ⁊ fili⁹ iſepabilis
Sic ergo ſcit pater: qđ nemo ſcire di
cit⁹ ẽ niſi fili⁹: q̃ӡ inſepabiles ſũt pr
⁊ fili⁹. Sic etiã ſ̃bdictũ eẽt ſoli ſapiẽti
patri ſimĩ intelligi deberet ⁊ filius ⁊
ſpũſſanctus: quia inſeparabiles ſũt.
b ¶ Cui honor. Si auferas cui:
abſoluta ẽ lectio. Beat⁹ Aug⁹. dicit
apponi ⁊ tractat quõ debeat accipi.
Aug. Qđ addit. cui gĩa cũ ſufficeret
ei gĩa: inuſitata nr̃e ligue locutio eſt:
nõ ſenſus ambiguus. Idẽ eſt dicere
inuſitato ordĩe vboꝝ: ei gĩa ꝑ ieſum
chriſtũ cui gĩa. Qđ ẽ vſitatio ordĩe:
ei gloria: cui ꝑ ieſum chriſtũ gloria.
Per chriſtũ ẽ gloria patri. i. clara cũ
laude noticia: q̃ӡ ꝑ eũ innotuit homi-
nibus deus trinitas: qđ ẽ myſteriũ:

B Finit epiſtola pauli ad Romanos:
Incipit expoſitio argumenti ad Co-
rinthios.
Orinthii ſunt achaici: hi ab
ipſo aplo Paulo cõuerſi ſũt:
qui precepto dñi admonitus
reſedit apud Corinthios per annum
vnũ ⁊ menſes ſex: docens inter eos
verbũ dei ſed poſt ꝑ pſeudo multi-
farie ſubuerſi vt de baptiſtis ſe iacta
rent: vnitateȝ eccleſie ſcindẽtes ⁊ ſa
cramentoꝝ virtuteȝ ⁊ vſum ex mini-
ſtrorũ meritis iudicarẽt: vl̃ cõtẽpto
aplo de ſapiẽtibus ſeculi. Sũt ⁊ alia
capitula i ſuis locis notãda. De hu-
iuſmodi ſcribit eis apls a ſciſmatib⁹
illos reuocãs ad vnitatẽ. Huic epi-
ſtole ſicẽ ⁊ aliis ſalutationẽ ꝓſcribit:
⁊ nomẽ ſuum quod celebre erat om
nibus gẽtib⁹ ꝓponit: vt magiſtri no
mine audito acqeſcãt correctiõi: ⁊ q̃ӡ
eis viluerat apponit dignitatis no-
mẽ vt ẽ apls: ⁊ nõ humilitatẽ vt ſeru⁹.

Incipit epiſtola Pauli prima ad
Corinthios. Ca. I

Aulus vocat⁹. i.
ab omnibus priuile-
gio nominis dictus
Apoſtol⁹ ieſu chriſti
Hic nõ ſeruũ ſe no-
minat q̃ӡ potius erat
opus auctẽ ⁊ cõmendatiõe ꝯtra ſup
bis Corinthioꝝ: apud q̃s viluerat.
h Et ſoſthe.

¶ vt obediãt. bene opando. ¶ myſterii dico.
ni dei ⁊ obedientiã fidei: in cũctiẽ gẽtib⁹ cogni- a b
¶ patefactũ. ¶ deo ſoli vel xp̃o. ¶ a nob.
a b ti ſoli ſapiẽti deo ꝑ ieſum chriſtum: † cui honor c d
¶ in ſe:
et gloria in ſecula ſeculorum Amen. e f g
Epiſtola Pauli ad romanos finit. Pro-
logus in epiſtolam ad Corinthios incipit.
Piſtola ꝑma ad Corinthios mul-
tas cauſas diuerſaſq̄ cõplectitur.
Quaꝝ partẽ relatiõe fratrũ cogno
uit aplus. Partim ipoꝝ corinthio-
rũ ſũt lr̃is indicatẽ. Nõ nullas vo ꝓ officii ſui
cura: aut ordinat: aut emendat et variis cura-
tionib⁹ medeẽ: diuerſa infirmitate languẽtib⁹.
Nã apud eos primũ curaẽ diſſenſiõis vitium:
qđ multi pſeudo aploꝝ intulerũt vnitatẽ ſcin-
dentes ecclie: vt ꝓprii nõis facerẽt ſectatores:
qđ his exprobat verbis apls † Hoc ãt dico: qđ
vnuſq̄ſq̄ vr̃m dicit: Ego qdẽ ſũ pauli: ego aũt
apollo: ego vo cephe: ego aũt chriſti. Et ob h̃
quidẽ hoꝝ ſe dicit facere nominũ mẽtioneȝ: vt
multo magẽ erubeſcant id ſe facere ſub falſoꝝ
aploꝝ nominib⁹: qđ etiã ſi ſub pauli ⁊ petri fie
ret noĩe diſpliceret. Secũda cauſa ei⁹ inducitẽ:
qui paterne oblit⁹ reuerentie vxorẽ ſibi nõ eru
buit facere de nouerca. Qđ facin⁹ licet fornica
tionẽ appellauerit aplus: tamẽ ita condẽnauit
vt i vltionẽ facti auctorẽ talis opis diabolo iu
dicauerit deputandũ impoſita iudicioꝝ ⁊ litiũ
tertia q̃ſtione. Quarto loco matrimonioꝝ iu-
ra tractantẽ his. Quinto loco virginitatis cõſi-
liuȝ velut e vicino cõiũgitẽ. Sexto loco de eſca
rũ licẽtia diſputatẽ. Septimo atq̄ octauo loco
de attondẽdo viris: ⁊ mulierib⁹ velãdo capite:
ac ſacramẽtoꝝ cõmunione ꝯcipitẽ. Nono loco
emulatio q̃ diuerſitate donoꝝ ſpũaliũ naſceba
tur ſub exẽplo mẽbroꝝ ⁊ corpis caſtigatẽ. Deci
mo reſurrectiõis ſpes multis ⁊ argumẽtis ⁊ ra-
tiõibus approbatẽ: Ultimo de colligendis ad
neceſſitatẽ ſctõꝝ noĩe charitatiẽ cura: vel edifi
catio cultui imponitẽ. Interſeruntẽ his pauca q̃
aut (vt qbuſdã videẽ) pẽdent ex ſupiorib⁹: aut
habent: licet ꝓprias tamen puulas actiones.
Explicat prologus: incipit argumentum.
Orinthii ſũt achaici ⁊ hi ſiliter ab
aplo audierunt verbũ veritatis: et
ſubuerſi ſũt multifarie a falſis apo
ſtolis: Quidã a philoſophie vbo-
ſa eloquẽtia: alii ſecta legẽ iudaice inducti ſũt.
Hos reuocat apoſtol⁹ ad
veram fidem ⁊ euangelicã
ſapientiã ſcribens eis ab
p ephеſo per timotheum di-
ſcipulum ſuum. Ca. I.
¶ a deo vel hoĩbus. ¶ electus.
c ¶ dei voluntate miſſus ad ꝑdicãn
dũ gentibus chriſtum.
Aulus vocatus aplus ieſu b

M ꝯceptuȝ eẽni dei. id C
ẽ ſcḋm ordinẽ ei⁹: q̃ӡ eẽnaliẽ
diſpoſuit fienda in tẽpore.
a ¶ Et obe. fi. in cũctiẽ † 8. 11. d
gẽtibus. i. vt cũcte gẽtes
obediant fidei. b ¶ Co-
gniti ſoli ſa. dõ: hoc re-
fertẽ ad illud qđ ꝑdicitẽ tpi
b⁹ eẽnis taciti. c ¶ Per
ieſũ xp̃m. q̃ eſt mediator
nr̃ ad reducẽdũ nos i de-
um. d ¶ Cui. ſ. chriſto.
e ¶ Honor. q̃ eſt reue-
rẽtia in teſtimoniũ ꝟtutis
exhibita: in xp̃o eñ homi-
ne ſũt oẽs ꝟtutes et cha-
riſmata. f ¶ Et gĩa. q̃
eſt honor exhibitus alicui
corã multis. Honor autẽ
exhibetẽ chriſto homini co
ram ſanctis ⁊ angelis.
g ¶ In ſecula ſeculo
rũ amen. i. eternaliter. † f. 1. c
cui⁹ eterne gĩe nos ꝑtici
cipes faciat: q̃ cũ prẽ ⁊ ſpi
rituſancto viuit ⁊ regnat
in ſecula ſeculoꝝ amen.

¶ In ca. xvi. vbi dicitẽ in
poſtilla. Temporib⁹ eter-
ni tacitũ.

Additio. Dicitẽ
autez
myſteriũ xp̃i tpib⁹ eternis
tacitũ. Nã licet ex aliq̃ ꝑ-
te antiqs prĩb⁹ fuit cogni
tũ: tñ plene a nullo erat ꝯ-
ſtitũ qũſq̄ ſuo tpe ꝑ ipſuȝ
chriſtum fuit reuelatum: ⁊
per ſcripturas propheταꝝ
ab eo reſeratas teſtificatũ:
vt in glo.

Poſtilla venerabilis ma D
giſtri Nicolai đ Lyra ſup
ꝑmã eplam Pauli ad Co
rinthios incipit.
Ca. I.
Aul⁹ vo-
cat⁹ Apo
ſtol⁹. Hic
icipit ſecũ-
da ps epi-
ſtolaꝝ pau
li apoſtoli: in qua icipit ſcri
bere grece. In precedenti
eniȝ epiſtola preſcripſerat
romanis latine. Et diuidi- Diuiſio
tur in duas partes: quia ꝑ
mo ſcribit aliquibus eccle-
ſiis. ſecundo ſpecialibus ꝑ
ſonis. Secunda pars inci
pit i prima epiſtola ad Ti-
motheum. Prima diuidi-
tur in ſex partes ſcḋm nume
rum eccleſiarum: que pate
bunt proſequẽdo domino
concedente. Circa primuȝ
conſiderãduȝ ꝙ Apoſto-
lus in epiſtola precedenti
commendauerat gratiam
dei per quam iudei et gen
tiles in vna ſũt eccleſia cõ-
iuncti: ⁊ per quam debent
charitatiue adinuicẽ colli-
gari. Gratia đo confer-
tur in eccleſie ſacramen-
tis: ⁊ ideo poſt epiſtolã ad
c v M roma.

E G a ¶ Et ſoſthenes. Ecce ꝑ eū q̄ int᷑ eos verſabat᷑ culpas eo/
rū ſe reſciſſe innuit. b ¶ Frater. ꝓ ꝺ remouet: qꝺ nō malo
aīo ei notificauerit ſꝫ ex charitate ⁊ deſiderio correctionis.
c ¶ Cū oīb᷒. i. et oīb᷒ ſcribit ſuffraganeis corinthi. q̄ in
eiſdē vitijs laborabāt. d ¶ Gr̄as ago. Primuꝫ ꝓponit de
bonis vt his alij ꝯformentur. e ¶ Et
dn̄o ieſu xp̄o. Qui a p̄re ꝑſonali qui
dē ꝓprietate diſtinct᷒ ē: ſꝫ vn᷒ cum ipo
vnitate ſubſtātie de᷒. f ¶ Deo meo.

Deus me᷒ quare

Oīm q̄dē de᷒ ⁊ ptāte q̄ creat. Sꝫ corū
ꝓp̄e de᷒ dr̄: q̄ eū diligūt tenēt poſſidēt: q̄
illū colūt: q̄b᷒ ſbuenit. g ¶ In oib᷒.
ſupponit ꝑtes aliq̄s in oīi ꝟbo. i. in oī
genere liguaꝝ: vel ī oī mō ꝑdicādi. i. mi
norib᷒ mediocrib᷒ ⁊ ꝑfectis. h ¶ Sic
teſtimoniū. i. ita ꝟbū ⁊ ſciam tenet᷒:
ſic ego ꝑdicaui ⁊ teſtimonio ꝓphetarū
ꝯfirmaui. Vel q꞉ firmit᷑ fidē quā predi
caui tenetis: oīb᷒ donis repleti eſtis.
i ¶ Obſecro. His laudatis inuitat
alios ad horum ſimilitudinem.

¶ Cloes

¶ qꝺ non illi: veſtri pſeudo. ¶ nō ꝑ iram.
a ¶ hic dicit᷑ apl's de eis nūciaſſe.
a chriſti ꝑ volūtatē dei: ⁊ ſoſthenes a b
a ¶ nō hoīm vt vos facit᷒. ¶ determinat cui
ſcribat. b ¶ ī baptiſmo ꝑ xp̄m nō ꝑ hoīes.
b frat᷑ eccleſie dei q̄ ē corinthi ſan/ c d
a ¶ q̄ vocati ꝑ ꝑdicationē: deinde ſc̄i facti
ſint vl' ꝑdeſt᷒ a ꝺo vt ſc̄i ſint ita vt nihil ab
ctificatꝭ i chriſto ieſu vocatis ſan e
hoīe. a ¶ qꝺ vere dn̄i ſūt: vn̄: Prope ē dn̄s
oīb᷒ inuocātib᷒ eū ī ve. b ¶ nō aliud ab eo.
c ctis: cū omnib᷒ qui inuocant no/ f
a ¶ qꝺ vere inuo. dum ab eo credūt regi et
men domini noſtri ieſu chriſti in g
ſaluari. ¶ mihi ꝑmiſ᷒ commiſſo.
a ¶ corinthioꝝ. b ¶ ſtātib᷒ vt maneāt: la/
d omni loco ipſorū ⁊ noſtro. Gra/ h i
pſis vt redeāt. a ¶ mētis tranquillitas.
tia vobis et pax a deo patre nr̄o k l
a ¶ ne vnio puteꝭ ꝑſone. b ¶ corde lingua
e ⁊ dn̄o ieſu chriſto. † Gratias ago m n
ope. a ¶ a q̄ oīa cre. eū ab holb᷒. ¶ dū cō o
f deo meo ſemꝑ pro vobis in gra p q
ſidero gr̄am. i. dona chriſti. ¶ nō aliūde.
tia dei que data eſt vobis i chri/ r
¶ donis.
g ſto ieſu: quia ī omnibus diuites s t
¶ in chriſto nō in homine.
facti eſtis in illo in omni verbo ⁊ v x
a ¶ intellectu ſcripturaꝝ. b ¶ . i. que ꝺ eiuſ
dem teſtimonijs ꝓphetaꝝ predicaui.
h in omni ſciētia: ſicut teſtimoniuꝫ z
chriſti confirmatuꝫ eſt in vobis: a
a ¶ diuites. b ¶ qꝺ neceſſe ſit ⁊ ſi nō omia
habēt que apoſtoli. c ¶ ſpiritusſancti.
ita vt nihil vobis deſit i vllā gra b
a ¶ cū deſiderio: q꞉ certi inde ⁊ pati. ¶ vi/
ſionē q̄ p᷒ mortē vl' ī die iudicij quā impn ti
tia expectantibus reuelationem c
mēt. ¶ a q̄ expectatiōe nō deficiat᷒: ipe ē
dn̄i noſtri ieſu chriſti. Qui ⁊ con d
eni. a ¶ cuiuſqꝫ. b ¶ et ſi nō ſine peccato.
firmabit vos vſqꝫ in finem ſine
¶ cū ei poſt mortē manifſtat᷑: vel ꝯfirma/
bit vos ſemꝑ mente euntes in illum diem.
crimine: in die aduentus dn̄i no e
a ¶ ꝯfirmabit quia. ¶ . i. ver᷒ in ꝓmiſſis.
ſtri ieſu chriſti. † Fidelis de᷒ per f
a ¶ q̄ aduerſos vocauit iā facili᷒ ꝯuerſos
ꝯfirmabit. ¶ nō mō aploꝝ vel āgeloꝝ: ſed
quē vocati eſtis i ſocietatem filij
i ei᷒ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Obſecro aūt g

Nico.de lyra

Ad romanos: in q̄ fit ſermo de xp̄i gr̄a
ꝯuenienter ponunt᷑ epiſtole ad Corin/
thios ī q̄b᷒ ep'lis eos inſtruit de ipis ſa
cramētis. ⁊ diuidit᷑ in duas partes ſm
duas ep'las. in p̄ma apl's inſtruit corin
thios de eccleſie ſacramētis. in ſc̄da de

†J.14.b Diuiſio

ſacramētoꝝ miniſtris. In hac aūt ep'la
p̄mo p̄mittit apl's ſalutationē. ſc̄do ꝓſe/
quit᷑ ſuā intentionem/ ibi: Gratias ago
In ſalutatiōe ꝟo tria ponit. Primū eſt
ꝑſone ſalutātes/ dicēs: Paulus vo/
cat᷒ apl's. ratio ꝟo hui᷒ noīs pauli et
modus ſue vocationis ad apoſtolatuꝫ
ponunt᷑. ꝰ. i. ca. ad. Ro. a ¶ Per vo
lūtatē dei. ſ. ꝑ volūtatē bn̄placiti. ma/
li ꝟo p̄lati ſunt ꝑ eius volūtatē ſigni: q̄
dr̄ ꝑmiſſio inq̄ꝫtū a deo ꝑmittunt᷑ in ta/

F

li officio. b ¶ Et ſoſthenes fra. hūc
aūt apl's ſecū ponit in ſalutatiōe: q꞉ de/
tulerat ad euꝫ defect᷒ corinthioꝝ tanq̄
ad euꝫ q̄ ꝓdeſſe poterat ⁊ volebat: ⁊ ne
corinthij crederēt ipm ſoſthenem ꝺ fe/
ciſſe nō ex charitate/ ſed alia cauſa: ideo
apl's poſuit ipm in ſalutatiōe corinthio
rū tanq̄ optantē ſalutē eoꝝ vt ꝑ ꝺ oſtē
deret ꝙ ſoſthenes charitate frat᷑na mo
tus detulerat ad ipm defect᷒ corinthio/
rū. Sc̄do ponit perſonas ſalutatas/ di
cens: c ¶ Eccl'ie dei. i. ꝯgregatiōi fi/
deliū. d ¶ Que ē corinthi. q̄ꝫtū ad
fideles in ciuitate habitātes. e ¶ Vo
catis ſanctis. q꞉ ꝑ gr̄am diuie voca/
tiōis venerāt ad ſanctitatē. f ¶ Cum
oīb᷒ q̄ inuocāt nomē dn̄i nr̄i ie
ſu xp̄i. q̄ꝫtū ad fideles habitantes non
ſolū in ciuitate: ſed etiaꝫ in tota dioceſi.
iō ſubdit᷑: g ¶ In oīi loco ipſoꝝ.
. i. ſubiecto iuriſdictiōi epiſcopi ⁊ alioꝝ

JJ.10.c 1.Tev.5.d

illi᷒ eccl'ie miniſtroꝝ. h ¶ Et nr̄o. per
hoc ei ꝙ ſubijciebant᷑ epiſcopo ciuitat᷑
nō erāt exempti a poteſtate apl'i. Ter/
tio ponit bona ſalutaria ⁊ optata dicēs:
i ¶ Gratia vobis. in p̄nti. k ¶ Et
pax. i. gloria in futuro in qua pax ꝑficitur: quia appetitus ibi
terminatur ſiue quietatur. veruntamen quia hec bona ſunt a
deo ſolo ſicut ab actore. ideo ſubdit᷑: l ¶ A deo patre no/
ſtro. quia eſt pater omnium per creationem: ſed fidelium tm̄
per gratie adoptionem. m ¶ Et domino ieſu chriſto.
qui eſt mediator noſtre ſalutis. n ¶ Gratias ago. Hic cō

Diuiſio

ſequēter proſequitur apoſtolus ſuam intentionem ſeu tra/
ctatum epiſtolarem: in qua apoſtolus primo gratias agit de
bonis corinthioꝝ: vt libenti᷒ accipiāt eius correctionē. ſc̄do ꝓ
cedit ad eoꝝ inſtructionem/ ibi: Obſecro autē vos. Circa pri
mū dicit: Gratias ago deo meo. licet enī ſit de᷒ oīm: tn̄ dr̄
ſpecialiter de᷒ bonoꝝ ꝑ fidem ⁊ deuotionē. o ¶ Semper: id G
eſt in omnibus horis mihi ad orandum cōgruis et deputatis.
p ¶ Pro vobis. ſicut ꝓ filijs chariſſimis. q ¶ In gr̄a dei
que data ē vobis. i. ꝓpter gratiā vobis datā. r ¶ In chri
ſto ieſu. i. a plenitudine gratie eius: ſm ꝙ dr̄ Ioh. i. b. De ple
nitudie ei᷒ oēs accepim᷒. s ¶ Quia
in omnib᷒. ſ. ꝑtinentib᷒ ad ſalutem.
t ¶ Diuites facti eſtis. i. abundan/
tes. v ¶ In illo. i. ꝑ illū. x ¶ In oī
verbo. q꞉ linguis oīb᷒ loquebant᷑.
tunc enī baptiçatis per impoſitionem
manuū aploꝝ dabat᷑ donū linguaꝝ: vt
ptꝫ in actibus in pluribus locis. ¶ Vl'
dicitur In oīi verbo. q꞉ abūdabāt ī ver/
bis doctrine: ſꝫ quia verbum non pro/
fertur nec ordinat᷑ niſi ꝓcedat ex habi/
tu ſcientie. ideo ſubdit᷑: y ¶ In oīi
ſcientia. i. intelligentia ſcripturaꝝ ad
ſalutem pertinentium. hoc tamen intel
ligendum eſt de maioribus illius eccle
ſie ad quos ſpectabat docere. z ¶ Si
cut teſtimoniū chriſti. i. ſm concor
diam ad eius euangeliū. quod ſupple:
a ¶ Confirmatum eſt vobis. i. fir/
miter radicatum: aliter non eſſet recta
ſcientia ſi a chriſti teſtimonio diſcorda/
ret. b ¶ Ita vt nihil vobis deſit
ī vlla gratia. ⁊ in hoc oſtēdit gratie ꝑ
fectionem. c ¶ Expectantibus re/
uelationē domini noſtri ieſu chri
ſti. in die iudicij q̄ reuelatio bonos fa/
ciet beatos in re: ſed expectatio huius
reuelatiōis facit eos beatos ī ſpe: Eſa.
xxx. d. Beati omnes qui expectant euꝫ.
et ideo de tali expectatione corinthiorū
apl's gratias agit deo et ꝙ hec expecta/
tio nō ſit vana: ſꝫ eſt auxilio dei firma.
ideo ſubdit: d ¶ Qui et confirma
bit vos vſqꝫ ad finem ſine crimi/
ne. i. ſine peccato mortali: quia peccatū
veniale non poteſt etiā a perfectis om/
nino vitari. e ¶ In die aduentus H
dn̄i noſtri ieſu chriſti. hoc dicit: q꞉ q̄
ſine crimine in die mortis inuenitur: in
die iudicij ſine crimine preſentabitur: ⁊
predicta confirmat per fidelitatem dei/
dicēs: f ¶ Fidelis deus ꝑ quem
vocati eſtis. ſ. ad fidem: et ſic non de
ficiet vobis in auxiliando vt perueniat᷑

Queſtio

ad gloriam. Sed pōt hic queri quō apo
ſtolus de corinthus tanta dicat preco/
nia: cum ſtatim poſtea ſubdat ꝙ int᷑ eos
erant ſciſmata. Ad quod dicendum ꝙ
illa ſciſmata nō erāt communia: ſꝫ erāt
ibi multi boni ⁊ litterati ac charitate cō
iuncti: in quibus verificabatur verbuꝫ
apl'i. vnde dr̄. J. ꝙ aliqui corinthioꝝ di/
cebant: Ego autem ſum chriſti. et iſti nō
faciebant contentionē ꝓpter baptiſtas:
quia totam efficaciā baptiſmi xp̄o attri/

Diuiſio

buebant. g ¶ Obſecro autē. Hic
cōſequenter apl's incipit eos deſtrue/
re: et diuidit᷑ ī duas ꝑtes. q꞉ p̄mo inſtru
it eos de ſacramentis. ſc̄do de quibuſ/
dam alijs. xvi. ca. ¶ Circa primū ſcien
dū ꝙ in ſacramētis tria ſūt. ſ. ipm ſacra/
mentū: ⁊ res ſignata ⁊ ꝯtenta q̄ ē gr̄a.
⁊ res ſignata ⁊ nō ꝯtēta q̄ eſt reſurrectiōis glīa. ⁊ iō p̄mo agit
ꝺ ſacramēt᷒. ſc̄do de gratijs. xii. ca. tertio ꝺ glīa reſurrectionis
xv. ca. Prima adhuc in tres. q꞉ p̄mo agit de ꝑtinētib᷒ ad ſacra/
mētū baptiſmi: ⁊ cū hoc de mō docendi eo ꝙ ſcribit᷑ Mat. vlt.
d. Docete oēs gentes baptiçantes eos ⁊c. ſecundo agit de ſa/
cramento matrimonij. v. ca. tertio de ſacramento eucariſtie.
viij. ca. ¶ Circa p̄mū ſciēdū ꝙ inter corinthios erat diſſenſio ꝓ
pter baptiſtas et doctores quia baptiçati ab vno apoſtolo pre/
ferebant ſe baptiçatis ab alio: quaſi baptiſmus haberet effica/
ciam a miniſtro. aliqui etiam doctrinam philoſophoꝝ ꝟbis or/
natā reputabāt magis efficaceꝫ doctrina aploꝝ talibus carēte.

Et ideo

A F a ¶ Cloes. Nomē loci vel pſone. aliq̄b⁹ em̄ videt̄ loc⁹ eē: ac ſi diceret: ab eis q̄ ſūt antiochie: aliq̄b⁹ aūt femina fuiſſe videt̄ deo deuota: cū q̄ multi eēnt colētes deū. b ¶ Hoc aūt dico. Hic ꝯtra baptiſtas agere icipit: de q̄b⁹ illi gl̄iabāt̄. c ¶ Ego q̄dē ſū pau. Sub ſuo noīe ⁊ apl'oꝝ notat pſeudo: ne ſi diceret ī noīe ſpī⁹ vel illi⁹ videret̄ eis inuidere: et ſibi velle attribuere: Uel ſi nō ī noīe maioꝝ nec minoꝝ. d ¶ Ego vō cephe. Petr⁹ dr̄ ī figura xp̄iani ppl'i a petra xp̄o: Tu es petr⁹: a petra quā confeſſus es. ⁊ ſup hāc petrā. i. ſup me: nō ſup te. Nō em̄ dicūt̄ petri ſʒ xp̄i: ne eēt ſpes

Mat. 16. c ī hoīe: ⁊ ne eſſent tot baptiſmi q̄t ſerui. Miniſteriū baptiçandi dedit ſuis ſeruis xp̄s: ptātē āt retinuit ſibi: quā ſi voluiſſet poterat ſeruis ſuis dare: vt tāta vis eſſet in baptiſmo ſerui: q̄ntā vim habet baptiſm⁹ a dn̄o dat⁹: ⁊ iō nō differt: ſiue bon⁹ ſiue mal⁹ cui ꝯtingit miniſteriū baptiçādi baptiçet. Inde etiā nemo dicit: baptiſm⁹ me⁹ / cū dicat: euāgeliū meum: prudētia mea: gl'ia mea: licʒ hec ſint a deo: in q̄b⁹ differētia ē. In his em̄ alius alio doctioꝝ: ⁊ ali⁹ alio meli⁹ operat̄. In baptiſmate aūt ali⁹ alio magis minuſue baptiçat⁹ ſiue ab inferiore ſiue a maiore baptiçet̄ dici nō pōt. e ¶ Diuiſus ē xp̄s. q̄ſi mltos facit̄ chriſtos: id eſt datores graꝝ: Uel q̄ opat̄ idē ī oībus diuiſus ē: dū credit̄ ī iſto pl⁹ opari: in illo min⁹. Uel q: h̄ dicit̄ mō a vobis diuiſus ē xp̄s. i. ſepat⁹. f ¶ Nūquid pau. cru. ē p vo. ⁊c̄. Per h̄ verū qd̄ tenebant facit erubeſcere de falſis: ſicʒ p xp̄i reſurrectionē quā credebāt ꝓpē reſurrectionē mortuoꝝ quā negabāt.

¶ alios. ¶ ſi vultis eſſe eius a quo nominamini xp̄iani.

vos fr̄es p nomē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i a b
a ¶ qd̄ pdicti dicūt. ¶ oīs ꝯfeſſiōe ⁊ intē
vt idipſūm dicat̄ oēs: et nō ſūt c
ri⁹ habeat̄ ī corde. a ¶ diuiſiōes. ¶ ſed
ī vob ſcıſmāta. Sitis aūt pfecti d
¶ in eadē volūtate q̄ pdicti.
¶ et in eadē intelligētia ita vt pfecti ſitis.
ī eodē ſenſu: ⁊ ī eadē ſcia. Signi f
¶ hoc ideo dico q. ¶ litteris. ¶ tamē
ficatū ē em̄ mihi de vob fr̄es mei
a ¶ loc⁹ eſt vel q̄ ſūt illi⁹ matrone. ¶ h̄. ſ.
c ¶ de diſciplina dn̄ica.
a ab his q̄ ſūt cl'oes: q̄uia ꝯtētio g
a ¶ nō ſolū ꝯtentiones: ſed ⁊ verba q̄ dicit̄.
b nes ſūt iter vos. Hoc aūt dico q h i
a ¶ q. alius hoc dicit: alius illud.
c vnuſq̄ſq; veſtrū dicit. Egō q̄dē
a ¶ .i. a paulo baptiçat⁹. b ¶ h̄ ē q̄ſi idola
d ſū pauli: ego aūt apollo: ego vo
tra. a ¶ hoc bene illi quales ſupra lauda
e cephe: egō āt xp̄i: diuiſus ē xp̄s. k
uit q̄ oſtiū habēt fidei. a ¶ ſed ¶ vt ſit vo
f Nūq̄d paul⁹ crucifix⁹ ē p vob: l
bis auctoꝝ ſalut̄. a ¶ .ſ. q pctā dimittere. b ¶ inuocatiōe noīs pauli.
aut in nōie pauli baptiçati eſtis: m
¶ q: de baptiſtis gl'iamini.
¶ de hoc. ¶ ꝯtēdentiū.
Grās ago dō meo q nemīnē ve n
¶ q̄ nō ſūt de ꝯtentiōe veſtra.
ſtꝝ baptiçaui: niſi criſpū ⁊ caiuʒ:
a ¶ nō iō h̄ dico q̄ñ bonū ſit baptiçare: ſʒ ne quis. ¶ de q̄ magis gl'iaremini.
nē q̄s dicat q ī noīe meo baptiça
¶ nō ſolū illos. ¶ matrone. ¶ familiā q̄
ti ſit̄. Baptiçaui āt ⁊ ſtephāe do o
nō eſt de cōtentiōe. ¶ q̄ ſit de ꝯtētioſis.
mū: cęteꝝ neſcio: ſi quē aliū vr̄m p

Ni. de lyra

F Sed

B A Et iō circa h̄ duo facit Apl's. q̄a primo remouet Apl's ꝯtētionē. ſcdō ꝯtentiōis cauſaꝫ ca. iii. Prima ī tres: q: pri

Diuiſio mo ponit ſuā admonitionē. ſcdō aperit ei⁹ itētionē / ibi: Significatū ē. tertio admonitiōis rōnē / ibi: Diuiſus ē xp̄s. Circa pmū admonet eos gratioſe vt ei⁹ admonitio mag' recipiat̄. Admonet enim eos hūilit̄ dicēs: Obſecro: ⁊ nō precipio: ⁊ etiā charitatiue dicēs: a ¶ Fratres. qd̄ ē nomē amor': ⁊ etiā reuerēter di. b ¶ Per no. dn̄i nr̄i ie. xp̄i. ⁊ etiā vtilit̄: q: admonet eos de vtilitate ⁊ ꝯcordia ſuādа int̄ eos ī vita pie ⁊ doctrina di. c ¶ Ut idipm di. ⁊c̄. ita q ī vbis ⁊ fact̄ vr̄is nō appeat aliq̄ diſcordia. d ¶ Sit̄ aūt pfecti in eo. ſen. de agēdis: e ¶ Et in eadē ſcia. de ꝯtēplādis. f ¶ Significatū ē. Hic ꝯſr̄ Apl's apit ſue monitiōis ītētionē. ad h̄ em̄ monuerat eos de charitate ⁊ ꝯcordia: vt cōuenieti⁹ argueret diſcordiā ipoꝝ auditā. iō dicit: Significatū ē em̄ mihi de vo. fra. mei. charitatiue eos alloq̄t vt correctio

Cloes ei⁹ meli⁹ ſuſcipiat̄. g ¶ Ab his q̄ ſūt cloes. ſm aliq̄s nomē eſt matrone deuote: in cui⁹ domo plures fideles manebant: ſm alios eſt nomē loci ꝓpe corinthū vbi habitabāt fideles de ꝯtētiōe corinthioꝝ dolētes: ⁊ ſi pmo mō accipiat̄ vl' ſcdō ſoſthenes erat in illa ſocietate: a qua fuit miſſus ex bono celo h̄ denūciare Apl'o. Quia ꝯtētiōes ſūt int̄ vos. Cōſeq̄nter exp̄mit modū cōtētiōis dicēs: h ¶ Hoc āt dico. i. refero. i ¶ Q vnuſq̄ſq; ve. di. Ego q̄dē ſū pau. ⁊c̄. q̄libet em̄ noīabat ſe ab illo a q̄ baptiçat⁹ erat: q̄ſi baptiſm⁹ vni⁹ eēt maior̄ efficacie q̄ alterius: cū tn̄ oēs deberent ſe noīare a xp̄o qui ſolus baptiçat interius: ſm qd̄ dr̄ Joh. i. e. Sup quē vider̄ ſpm̄ſanctū deſcēdētē ⁊ manētē ſup eū: h̄ eſt q̄ baptiçat ī ſpūſctō: ⁊ iō baptiſm⁹ nō hʒ efficaciā a miniſtr̄: ſʒ a ſolo xp̄o. Propt̄ qd̄ ad euitādū errorē corinthioꝝ fuit itroductū in grecia: cui⁹ q̄dā ps eſt achaia / in q̄ eſt corinthus vt baptiçaret̄ in hac forma. ſ. Baptiçat̄ ſeru⁹ ieſu chriſti ⁊c̄. Sʒ ceſſante errore eccl'ia cōiter baptiçauit ſub hac forma. Ego baptiço te in noīe patr̄ ⁊c̄. in q̄ meli⁹ exp̄mit̄ forma baptiſmi a xp̄o tradita Matth. vlt. d. Docete oēs gētes baptiçātes eos in noīe patris ⁊ filij ⁊c̄. q: in forma eccl'ie exp̄mit̄ pſona baptiçantis miniſterialiter / cū dr̄: Ego te baptiço: vt vident̄ verba xp̄i ſonare k ¶ Diuiſus eſt xp̄s. Hic ꝯſr̄ Apl's ponit rōnē ſue monitiōis. ſ. q diſſenſiōes nō debēt eſſe int̄ eos. Et

C

Diuiſio pmo oñdit h̄ in baptiſmo. ſcdō in doctrine vbo / ibi: Nō in ſapiētia vbi. Prima adhuc in duas: q: pmo ponit ſue monitionis rōnē. ſecūdo excludit a ſe ſuſpitionē / ibi: Grās ago deo meo. Circa pmū dicit: Diuiſus ē xp̄s. q. d. vidr̄ ſe q̄ ex vbis vr̄is q̄ maiorē efficaciā vni⁹ baptiſmo / q̄ baptiſmo alteri⁹ attribuitis: q: ſol⁹ xp̄s baptiçat interi⁹: vt dictū eſt: ⁊ iō ſi baptiſmatib⁹ pluriū varias vtutes attribuitis: ſequit̄ q xp̄s ſit diuiſus aliter opando in baptiſmatibus a diuerſis miniſtris. Et ad maiorē intelligētiā ſciēdū q xp̄s in baptiſmo duplicē habet vtutē ꝓpaā. Una ē diuia: q̄ cū pr̄e ⁊ ſpūſctō mūdat interi⁹ a pctō. ⁊ hec ptās niſi creature cōicari potuit: ſicut nec deitas. Alia cōpetit ei ſm naturā hūanā q̄ dr̄ poteſtas excellētie in ſacramentis. Et ꝯſiſtit in q̄tuor. Primū eſt q ſolus xp̄s inſtituit ſacramenta. Secūdū q effectū ſacramēti qui eſt character potuit ꝯferre ſine ſacramento: ſi aūt de gratia q̄ eſt effectus ſacramēti loq̄mur dat̄ a ſolo deo pncipalit̄: a xp̄o vō hoīe miniſterialit̄ tm̄: tn̄ pncipali⁹ ceteris miniſtris: q: eſt inſtrumētū deitati cōiunctū. Tertiū eſt q vtus paſſiōis eius opat̄ ī baptiſmo ⁊ ī aliis ſacramētis. Quartū q ad eius inuocationē ſacramēta ꝯferunt̄. hāc aūt poteſtatē excellētie maxime q̄tū ad hoc vltimū potuit miniſtris ꝯferre. ſ. q ī eorū nominib⁹ ꝯferret̄ baptiſm⁹: ſed tamē cōicare noluit ne ſciſma fieret in eccleſia. ſ. q tot baptiſmata crederent̄ q̄t miniſtri. Propt̄ qd̄ ſubdit̄: l ¶ Nū q̄d pau. cru. eſt p vo. q. di. nō. q: baptiſm⁹ nō habet efficaciā a paſſione alicui⁹ ſancti / niſi ſoli⁹ xp̄i. ꝓpter qd̄ ei⁹ efficacia non debet alteri attribui.

m ¶ Aut in noīe pau. ba. e. q. d. nō: ſed tm̄ in noīe xp̄i: q: de xp̄o dicit̄: Act. iiij. b. Nec em̄ aliud nomē ē ſub celo datuꝫ hoībus ī quo oporteat nos ſaluos fieri. Sed contra hoc videt̄ eſſe illud qd̄ dr̄ Matth. vlt. d. Docete oēs gentes baptiçantes eos in noīe patr̄ ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti: ⁊ ſic nō erant homines baptiçandi: in noīe ſolius chriſti: ſed in nomine totius trinitatis. Ad qd̄ dicenduꝫ q in pmitiua eccleſia nomen chriſti erat odioſū multis ꝓcurantibus hoc iudeis in ſua malicia obſtinatis. ꝓpter quod vt nomē chriſti amabile ⁊ venerabile redderet̄ apoſtoli baptiçabant in nomīe chriſti: vt habet̄ Act̄. viij. ⁊ hoc fecerunt ſpeciali ordinatione ſpiritusſancti: verūtamē in nomine chriſti tota trinitas intelligit̄: quia chriſtus idem eſt q vnctus ⁊ ſic intelligit̄ pater vngens ⁊ ſpūſſanctus qui eſt ipa vnctio. Poſtq̄ aūt nomen chriſti factū eſt magnū ⁊ celebre in gentibus eccleſia vtit̄ forma a chriſto inſtituta baptiçādo in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti: tamen illi qui ſic etiā baptiçātur in noīe chriſti baptiçant̄: qd̄ nomen in nomine filij intelligit̄. igit̄ quia chriſti nomen ⁊ eius paſſio ⁊ nō alterius conferunt efficaciam baptiſmo: ideo qui hanc efficaciā alus tribuūt chriſtum diuidūt. n ¶ Gratias ago. Hic ꝯſequēter Apoſtolus excludit a ſe ſuſpitionē / ne forte crederent aliqui hanc diuiſionē ex ipſo habuiſſe occaſionē / dicens: Gratias ago dō meo q neminē veſtrū baptizaui niſi criſpū ⁊c̄. Paucos em̄ baptiçauerat ⁊ illos ſignanter nominat: quia de illis nō erant qui illam diuiſionem faciebant. o ¶ Baptizaui autem ⁊ ſtephane domū: id ē ei⁹ familiā. p ¶ Ceterū neſcio ⁊c̄. hoc adiungit ne forte aliquis alius cuꝫ iſtis ab eo fuiſſet baptiçatus: de quo non aduerterat: eo q memoria hominū labilis eſt: ⁊ ſic falſitas verbis eius imponeretur a falſis apoſtolis. Conſequenter aſſignat cauſam: quare paucos baptiçauit: dicens:

D

A Nō em̄

E ꝟ a ¶ Sed euãgelizare. Perfecte enĩ baptiçare ꝛ min⁹ do/cti pñt. Perfecte aũt euãgeliçare mlto difficili⁹ eſt ꝛ rarioris opis. Jõ doctor gentiũ plib⁹ excellẽtior: euãgeliçare ſe miſſũ dicit: nõ baptiçare. Hoc tñ neceſſitate inſtãte interdum egit.
b ¶ Nõ i ſapia. Cõtra ſapiaꝫ ſeculi. Nõ in ſapia ver. Sa piẽtiã dic̃ phoꝝ: q̃ ꝟ eẽſi nõ ſit: vl̃ q̃ verboſos fac̃: p quã crux. i. mors xp̃i euacuatur: ꝛ ipoſſibile ſm naturã iudicat̃ vt de⁹ imortal̃ moreret̃. c ¶ Verbi. Ibi cõpoſitio verboꝝ querit̃: vbi teſte ꝟtute ipſa ꝟitas ſe nõ cõmẽdat. d ¶ Ut nõ euacu. Etiã crux xp̃i: ſi q̃ mõ vl̃ bona natura: vel alio aliq̃ mõ p̃ter eã credat̃ eſſe iuſticia ꝛ vita eẽna. e ¶ Pereuntib⁹. i. ſapiẽtib⁹ mũdi: q̃ꝫ et ſapia perit: ꝛ falſo oſtẽdit̃: ꝛ ipi inde dãnãdi ſunt. f ¶ Dei virt⁹. Qũ occiſus diabolũ vicit: ꝛ hominẽ liberauit: vel virtutẽ dat credẽtib⁹ p quã fiunt miracula cũ res exigit: g ¶ Scriptũ ẽ ei. Jdo nõ miſit me i ſapia: q꞉ p̃dixerat ꝙ i p̃dicatiõe eã nõ reciperet euãgelica: ſꝫ pderet ꝛ reprobaret de collegio p̃dicatoruꝫ ſuoꝝ: ꝛ ſic factuꝫ ẽ. i ¶ Ubi ſapiẽs. inẽ p̃dicatores: inter q̃s ſi eẽ voluit: ſapientiã illã abiicere oportuit. Scriba q̃ de morib⁹ vel actib⁹ p̃cepta dat. Inquiſitor qui ſecreta nature rimat̃. Tales ñ recipit ſꝫ ſtultos facit. Uel pereũtibus
†Eſa.29.c Abdic.1.c
dico: ſic̃ ſcriptũ eſt: ꝙ pderet ꝛ reprobaꝫ falſamq꞉ faceret. Ubi ſapiens ꝓbate. Falſe ſapiẽtie inſultat apl̃s. Ubi: q̃ſi nihil valet. Et eſt inuectio in iudeos ꝛ in gentiles. Nã ſcribe iudeoꝝ ꝛ legis doctores: ꝛ ſi nihil ipoſſibile do credũt: tñ q꞉ in lege nõ adeo apte habẽt: diffidũt dei filiũ eſſe mortuũ ꝛ hmõi. Gẽtilibus ꝟo ꝓ hũana ratione ſtulticia eſt.
Eſa.29.c
b ¶ Perdã ſapiam. Nõ ẽ de ſapiẽtiorib⁹ gloriandum. Sapiens. Genus vtriuſq꞉ eſt ꝛ ſcribe ꝛ inquiſitoris.
F k ¶ Sapiam hui⁹ mundi. Ubi ſtultũ ꝛ infirmũ dei ꝯtemnit̃ q̃ ẽ ſm rõnes mũdi que impoſſibile iudicat qð i naturis reꝝ non videt. ¶ Sapiam mũdi ſtultam fecit. Nã p ſtulticiã credẽtes ſaluat. Et cur oſtẽdit p hoc qð p̃miſit: quia nõ cognouit mũdus p ſapiam ſuã vt fides ꝛ ſalus
Joh.1.b. ex deo ſit: nõ ex ſapia. Sꝫ i di ſapia: q̃ i tenebris luc꞉: iõ ꝟbũ ca. fa. ẽ. Sic̃ eni curatio via ẽ ad ſanitatẽ: ſic medicia ſapie p ꝗ hominis

¶ ratio cur tam paucos baptiçauit.
baptiçauerim. Non enĩ miſit me a
¶ qð a minorib⁹ fieri põt: ne retardaret̃ a p̃di
a xp̃s baptiçare: ſed euangeliçare:
catiõe. a ¶ miſit me: ſꝫ nõ. b ¶ i lepore ꝛ or/
b natu ꝟboꝝ. c ¶ phoꝝ q̃ verboſos facit.
c d nõn in ſapiã verbi: vt nõ euacuet̃ b c
¶ q̃ſi q̃reret q̃s: an euacueret̃: vtiq꞉. ¶ .i. p̃/
e crux xp̃i. Uerbũ enĩ crucis peũti/ d e
dicatio. ¶ videt̃. n ¶ .i. credentibus.
bus q̃dẽ ſtulticia ẽ: His aũt q̃ ſal/ f g
a ¶ q꞉ credẽtes in crucẽ ꝟtutẽ dei intelligũt.
f ui fiũt id eſt: nobis dei virtus eſt. b
a ¶ vere peũtib⁹. ¶ i abdia. ¶ q꞉. b ¶ irritã
factã. c ¶ nõ meã meis: ſꝫ q̃ eoꝝ ẽ. ¶ ſeculi.
g h Scriptũꝫ ẽ enĩ † Perdã ſapiãꝫ ſa i k
¶ quã excogitãt ad aliquid ꝓbãdũ.
pientũ et prudẽtiã prudentiũ re/ l
a ¶ vere reprobat. b ¶ logic⁹. c ¶ p partes.
l probabo † Ubi ſapiens: vbi ſcribã m n
a ¶ inẽ p̃mos apl̃os. b ¶ vere pdet ſa. q꞉ fec̃
Ubi inquiſitor huius ſeculi: Nõn/ o p
ſtultã ꝛ h ſub interrogatiõe. ¶ quẽ ſm rõnẽ
k ne ſtultã fecit deus ſapientiã hui⁹
hui⁹ mũdi. a ¶ p filiũ. ¶ h fec̃ alto ꝯſilio ne
ſuperbirent.
mũdi: Nam q꞉ in dei ſapientia nõ q r
¶ ſapiẽtes mũdi p ſuã ſapiam vbi ẽ ſupbia.
cognouit mũdus p ſapiam deuꝫ: s t

Nico.de lyra

A a ¶ Nõ eñi mi. me xp̃s bap. ſꝫ euãge. Sꝫ ꝯtra h videt̃ eẽ qð dr̃ Matth. vlt. d. Eũtes ẽ docete oẽs gẽtes baptiçantes eos ꝛc̃. ꝛ ſic apl̃i a xp̃o miſſi fuerũt ad baptiçãdũ ſic̃ ad docendũ. Ad qð dicendũ ꝙ licet xp̃s miſerit apl̃os ad vtrũq꞉ tñ p̃ncipaliter ad docendũ: ꝛ iõ p ſe ipos p̃dicabãt: p miniſtros aũt inferiores vt frequẽt⁹ baptiçabãt: cui⁹ rõ eſt: q꞉ virt⁹ vel ſapiẽtia baptiçãtis nihil opat̃ in baptiſmo ꝓpẽ qð non refert p miniſtrũ maiorẽ vel minorẽ baptiçari. virt⁹ aũt ꝛ ſapiẽtia p̃dicãtis multũ valde ꝯferũt in p̃dicatione: ꝛ iõ apl̃i q̃ maiores erãt circa p̃dicationẽ ſe magl̃ occupabãt exẽplo xp̃i q̃ p ſeipm docebat ꝛ p ſuos diſcipulos baptiçabat vt habet̃ Joh. iiii.

An apl̃i oẽs miſſi ad p̃dicãdum

b ¶ Nõ i ſapia. hic cõſeq̃nt̃ reprobat cõtentionẽ corinthiorũ ex pte doctrine: q꞉ eoꝝ aliq̃ doctrinã pſeudo apl̃oꝝ ornatã verbis ꝛ rõnib⁹ hũane ſapie p̃ferebant doctrine apl̃oꝝ xp̃i: q̃ nõ erat in folus verboꝝ ſꝫ in virtute ſpũſſcti: ꝓpẽ qð apl̃s primo oſtẽdit modũ illũ nõ eſſe cõuenientẽ doctrine xp̃i. ſcðo declarat ſe nõ fuiſſe vſum tali mõ docendi ca. ſequẽti. Circa primũ ponit intentũ. dicẽs: Nõ in ſapiẽtia ꝛc̃. ꝛ cõtinuat̃ cũ p̃cedẽti lr̃a ſic: q꞉ dixerat: Nõ eĩ miſit me xp̃s baptiçare ſꝫ euãgeliçare. i. euãgeliũ p̃dicare. Nõ in ſapiẽtia ꝟbi. i. in ſapiẽtia mũdana q̃ ornatis verbis ꝛ rõnib⁹ ſumpt⁹ ex apparentibus ſm ſenſum innitit̃. illa aũt q̃ ſũt fidei excedũt humanã rationẽ et ſenſum. ꝛ iõ ille modus docẽdi nõ eſt cõueniẽs doctrine fidei. Sꝫ ꝯtra h videt̃ eſſe ꝙ mlti doctores catholici vt Aug. ꝛ alii in doctrina fidei vſi ſunt rõnib⁹ hũanis ꝛ verbis ornatis. Ad qð dicendũ ꝙ aliud ẽ docere in doctrina verbi ꝛ aliud vti ſapia verbi in his que ſunt fidei q꞉ docere in ſapientia verbi eſt qñ accipit̃ humana ſapientia ꝓ principali radice doctrine: vt ſolũ quis approbet qð ſapiẽtia mũdana continet: ꝛ h eſt fidei corruptiuũ. vti aũt ſapiẽtia verbi eſt ſuppoſitis fundamentis fidei ſi qua vera in dictis philoſophoꝝ fidei accõmoda reperiant̃ in obſequiũ fidei aſſumere: ꝛ hoc eſt bonũ ꝛ meritoriũ. vñ dicit Aug⁹. lib. ii. de doctrina chriſtiana: Si qua vera noſtre fidei accommoda philophi dixerunt non ſolum formidanda non ſunt ſed etiã ab eis tanq̃ ab iniuſtis poſſeſſorib⁹ in nr̃m vſũ vẽdicanda. c ¶ Ut nõ euacuet̃. Hic ꝯſequẽter manifeſtat ꝓpoſitũ. ꝛ primo ex parte doctrine. ſcðo ex parte docẽtiũ. ibi: Uidete. Prima i duas. q꞉ p̃mo ponit ſuã ꝓbationẽ ſcðo ꝓbatiõis mãifeſtationẽ. ibi: Quoniã ꝛ iudei. Circa primũ ſciẽdũ ꝙ idem mod⁹ nõ ꝯuenit oĩ doctrine: vt dr̃. ii. Metaphy. et. i. Ethicoruꝫ. Mod⁹ enĩ ꝓcedẽdi p dmõſtatiões nõ cõpetit rhetorice ſꝫ geometrie: ꝛ ecõuerſo pſuadere nõ cõpetit geometrie: ſꝫ rhetorice: vt ibidẽ dr̃: ꝛ ſilr̃ ſi aliqs i natura itellectuali: vtpote ãgelica demõſtrationib⁹ geometric⁹ vti vellet: icõuenient̃ ꝓcederet: q꞉ ñ ſũt applicabiles niſi materie corporali. Ex his format̃ talis rõ. Ille mod⁹ docẽdi nõ ẽ cõueniẽs alicui doctrine p quẽ deſtruit̃ id qð eſt i ea p̃ncipale: ſic i ꝓpoſito: q꞉ p̃ncipale i doctria fidei ẽ ſal⁹ p fidẽ xp̃i crucifixi. ꝓpẽ qð Apl̃s dic̃. i. ſe. ca. Nõ iudicaui me aliqd ſcire inter vos: niſi tñ ieſũ xp̃m ꝛ hũc crucifixũ. in quo ꝟo p̃ncipalit̃ ſapie ꝟbi ẽ deſtruere ſalutẽ factã p crucẽ xp̃i: vt dicet̃ ſtati: et h qð dic̃ apl̃s: Nõ i ſapi. ꝟbi mi. me xp̃s euãgelizare. Ut nõ eua. crux xp̃i. i. fides paſſiõis ei⁹: q꞉ cõtinet aliq̃ q̃ vident̃ hũane ſapie ipoſſibilia: vt ꝙ de⁹ moriat̃ ꝛ ꝯſilia. ꝛ aliq̃ vident̃ huic ſapie cõtraria vt ꝙ aliqs mortẽ ꝛ cõfuſionẽ nõ refugiat: ſꝫ magis ad h voluntarie ſe offerat ꝛ ꝯſilia: ꝓpẽ ꝙ ſapiẽtib⁹ mũdi ſtulta videt̃ doctrina fidei. ꝛ ideo ſbdit̃: d ¶ Uerbũ ci cru. i. p̃dicatio paſſiõis xp̃i. e ¶ Pereũtib⁹ q̃dẽ. infidelib⁹ ſm mundanã ſapiẽtiam tñ ſentiẽtib⁹. f ¶ Stulticia ẽ. rõnib⁹ dict̃. g ¶ His ãt q̃ ſal. fiũt. i. fidelibus. h ¶ Dei virt⁹ ẽ. q꞉ p crucẽ adũſari⁹ eoꝝ diabolus deuictus ẽ: ꝛ q꞉ experiunt̃ in ſe ꝟtutẽ xp̃i in voluptatũ carnalium repreſſiõe: ꝛ ſic ipleta ẽ ſcriptura Eſa. xxix. i ¶ Perdã. i. deſtruã. k ¶ Sapientiã ſapiẽtiũ. i. ſtultã oſtendã ſciam humanit⁹ inuentam ad veritatem euangelii comparatam. ꝛ dicit ſapientiã q̃ntum ad cognitionẽ de ſpeculabilib⁹. l ¶ Et prudentiã. q̃ntum ad noticiã de agibilib⁹: ꝓpter qð chriſtus ad apoſtolatũ nõ vocauit philoſophos: ſed ſimplices: ne profectus fidei chriſtiane aſcriberetur humane ſapientie: ſed diuine. ideo ſubditur: m ¶ Ubi ſapiens: qui alta ſpeculabilia ſcrutat̃: quod refertur ad gentes ſapientie mundane innitentes. n ¶ Ubi ſcriba: Id eſt peritus in lege: quod refertur ad doctores iudeorũ. o ¶ Ubi inquiſitor huius ſeculi: Id eſt proſperitatiꝫ huius mundi: quod refertur ad vtroſq꞉ quaſi diceret nullus talis aut rarus eſt in vocatione fidelium chriſti. Hec autem ſcriptura ab illo loco. Ubi ſapiens vbi ſcriba ꝛc̃. accepta eſt de Eſaia xxxiii. ſm tranſlationem Septuaginta vbi licet ſint alia verba q̃ꝫ in tranſlatione noſtra: tamen eſt eadeꝫ ſententia: vt patet intuenti: excepto tertio vbi dicitur: Ubi inquiſitor huius ſeculi: pro quo in tranſlatione noſtra ponitur: Ubi doctor paruulorum: eadem tamen eſt ſententia quia paruuli ſolent inſtrui de his que pertinent ad moralem vitam ſtatus preſentis. ideo ſubditur: p ¶ Nonne ſtultam fecit deus ſapientiã huius mundi. quaſi diceret ſic: quia demonſtrauit eam ſtultam faciendo quod impoſſibile iudicabat: et quia de ſapientibus huius mundi nullos aut paucos in p̃ncipio elegit pro p̃dicatione euãgelii: cuius ratio aſſignatur, cum dicitur. q ¶ Nã quia in dei ſapientia: Id eſt ex cognitione creaturarum que ſunt quoddam dei ſpeculum. r ¶ Non cognouit mundus: Id eſt ſapientes mundi. s ¶ Per ſapientiã. ſcilicet mundanã. t ¶ Deũ. in cui⁹ cognitionẽ ducit ſpeculũ creaturaꝝ: ſm ꝙ dr̃ Ro. i. c. Qui cũ cognouiſſent eũ nõ glorificauerũt aut grãs egerũt ſꝫ euanuerũt i cogitatiõib⁹ ſuis: ꝛ obſcuratũ ẽ iſipiẽs cor eoꝝ ꝛc̃.
A iõ ſubdit̃:

B Diuiſio Phus †Eſa.33.c b Diuiſio

A hoīs ſuſcepti dz ē nřis accōmodata vulnerib⁹ vt qbuſdā qſi ɔtrarijs: ⁊ qbuſdā qſi ſilib⁹ curet. Serpēt⁹ ei aſtutia. i. ſapia decepti ſum⁹ dī ſapia liberamur. Et ſič illa ſapia vocabať ⁊ ſtulta erat: ſic iſta q̄ vocať ſtulticia, ſapiētia ē. Ecce ɔ̄ria. Silia ṽo ſunt ꝙ ꝑ feminā deceptos ꝑ feminā nat⁹ liberaret: xp̄s hō hoīes: mortalis mortales. Vel mūd⁹ ꝑ ſuā ſapiā ipudentē nō cognouit deū in dei ſapiētia. i. q: ſapiētia mūdi aū neſciuit deū ꝑ ſapiam dei. i. ꝑ hāc magnificētiā mūdi. ac tā ſapiēter iſtituti opificiū ornatū creatoris ſui nō eſt venerata ſapientiam. a ¶ Placuit deo ꝑ ſtul. ṗdi. ſal. fa. i. cruc⁹ fide eternitatē ꝑuenire mortalib⁹: vt ibi ſalus regireť / vbi ſtulticia credif. b ¶ Qm̄ ⁊ iu ⁊c̄. Nō cognouit mūd⁹ ꝑ ſa. iō q: iudei ſigna potentie q̄rūt: ɔſueti ab antiq̄. Et greci ſapientiā: vtrū qđ ṗdicať natura patiať. Sz nos ɔtra ṗdicam⁹ xp̄m crucifixū qđ nō eſt iudeis ſignū potētie: ſz ſcādalū: q: iraſcūť ɔtra ṗcones rubore ſceler⁹ ſui. Vel ideo videť ſtulticia qđ ṗdicamus: q: iudei ſigna petūt: ⁊ greci ſapiam: ⁊ nos ɔ̄ facimus. ⁊ tñ ꝑ iſtā ſtulticiā ſaluat de⁹ credētes. Et ſeqť: c ¶ Ipſis aūt vo. qđ ſic lōge dixi: qm̄ iudei petūt ſigna: ⁊ greci ſapiam: ⁊ in crucifixiōe quā ṗdicam⁹ ē magna ṽt⁹ dei: ⁊ magna ſapia dei: et ſi reprobis aliter videť: ipſis tñ q̄ vocati ſūt ad vitā nō cōi vocatiōe: ſz illa q̄ pſciti vocanť apparet xp̄i paſſio ṽt⁹ ⁊ ſapia vt ſcz ſal⁹ ſit ex deo: nō ex arbitrio iudei vel greci. Vel ipſis vocat⁹. Predicam⁹ xp̄m. i. xp̄i fidē vel paſſionē. ſ. dei ṽtutē q: ꝑ fidē eoꝝ pctā remittunť ⁊ demōes pelluntť: ⁊ cū res exigit miracula fiunt. d ¶ Et dei ſapiam. Quia credentes in xp̄m crucifixū itelligūt dei ſapiā xp̄m eē. Xp̄s eñ ſapia p̄ris ē: ſicut ⁊ ṽtus patr⁹ eſt. Ipē ē ṽbū p̄ris ⁊ man⁹: ꝑ quē tāq̄ manu ⁊ ṽbo oīa fecit pať. Vñ Opa manuū tuaꝝ ſūt celi. Et iteꝝ. Verbo dñi celi firmati ſūt. Caue ne intelligas dici filiū ſapiētiā dei: tāq̄ ipē ſolus ſit itelligēs ⁊ ſapiēs ſibi ⁊ p̄ri ⁊ ſp̄uiſā cto: tanq̄ pater nō ſit ſapiens de ſeipo: ſed de filio. Eſt eñ de⁹ pť ſapiens ea que ipē ē ſua ſapiētia ⁊ filius ſapientia patris eſt ſapiēs dē ſapia q̄ ē pť dē q̄ ē genit⁹ fili⁹. Sic ⁊ pť ē itelligēs ea q̄ ipē ē ſua itelligētia: fili⁹ aūt itelligētia p̄ris ē itelligēs: dē itelligētia q̄ ē pť dē q̄ genit⁹ ē. e ¶ Videte eñ. Vere ſtultū ⁊ īfirmū dei: ē ſapiēti⁹ ⁊ forti⁹ hoīb⁹ qđ i vob poteſt⁹ expiri. Inſipiētes eñ ⁊ infirmi vos vocauerūt: int⁹ ſtulta et infirma dei enūerati ſūt tales vocatores: q̄ tñ ɔfundūt ſapiētes ⁊ fortes: ⁊ vere ſunt tales: q: nō multi. nō aūt ait nulli forſan ꝑ ſe q̄ ſol⁹ inter aplos ſecularium lr̄aꝝ perit⁹: terrenaꝝ opū diueſ romane dignitať paretela cōſpicu⁹ fuit: q̄ tñ hec nihilipendit: nec vſus ē eis.

Ps. 101. d — Ibidē. 32. b

¶ ex placito ei⁹ ē. a ¶ vel ꝑ imperitos ſapia mūdi ṗdicatores: vľ rē ṗdicatā que ſtulta videť ſicut ē paſſio xp̄i ⁊ mors vbi hūilitas.

a placuit deo per ſtulticiā ṗdicati a
b onis ſaluos facere credētes. Qm̄ b

a ¶ neſciētes hūilitatē dei. b ¶ potētie.
c ¶ q̄ ingenio hoīs ſapia videať.

⁊ iudei ſignā petūt ⁊ greci ſapiā c
querūt. † Nos aūt ṗdicam⁹ xp̄m d e
crucifixū: iudeis q̄dē ſcādalū: gē f

¶ ita ⁊ vobis ſi de ſapietibus eſtis.
a ¶ ad vitā: nō cōi vocatiōe: ſz q̄ ſunt pſciti.

c tib⁹ aūt ſtulticiā. Ipſis aūt vocat⁹ g h

a ¶ q̄ mortu⁹ mortē vicit.

iudeis atq̄ grecis chriſtū dei vir i k

a ¶ q̄ callide diabolū decepit. b ¶ vere in crucifixiōe xp̄i eſt dei virt⁹ ⁊ ſapia. ¶ vt paſſio ⁊ mors.

d tutē ⁊ dei ſapientiā. Quia quod l m

a ¶ q̄ hoīes poſſint videre vel eſſe.

ſtultū ē dei / ſapienti⁹ eſt hoībus: ⁊ n

a ¶ īfirmitas xp̄i mag̃ ē victoria. ¶ vict⁹ vicit mortē quā nēo gigas euaſit. ¶ celeſtia ſine dubio vincūt terrena.

qđ infirmū eſt dei / forti⁹ ē hoīb⁹ o p

a ¶ hūdico ſir mius. ¶ i. ꝑ q̄s vocati eſtis.

e † Videte eñ vocatione vr̄am fra q

a ¶ d. ſ. videte. ¶ dē vocatorib⁹. ¶ huma

tres: quia nō multi ſapientes ſm̄ r s

nā ſapiam. a ¶ lata dñatiōe pmo nulli tales fuerūt inter doctores xp̄iane fidei quando duodecim apoſtoli ſunt electi.

carnē: nō multi potentes: nō mul t v

Sed que

Nico. de lyra

iō ſubdiť: a ¶ Placuit dō ꝑ ſtul. ṗ. ſal. fa. cre. i. ꝑ aliū modū q̄ ꝑ ſapiam phoꝝ. ſ. ꝑ ṗdicationē crucis qđ phi ſtultū reputabāt: ꝓpť defectū itellect⁹ eoꝝ: multo eñ eſt rōnabili⁹ credere alicui ꝓpoſitiōi ꝓpoſite ꝑ ſuſcitationē mortui vľ aliqđ hmōi de q̄ certū ē ꝙ nō pōt fieri niſi a deo q̄ nō pōt eē teſtis vel confirmator falſitat⁹: q̄ cuicūq̄ ɔcluſiōi hūana rōne ꝓbate: q̄ pōt deficere. in hoc eñ egit ſicut doctor beniuol⁹ q̄ vidēs diſcipulos nō cape veritatē ab ipo ꝓpoſitam / ꝑ vnā viam ꝓcedit ad aliam. b ¶ Qm̄ ⁊ iudei. Hic ɔ̄ñr Apls manifeſtat ſuā ꝓbationē ſcz ꝙ inutil ſapie ṽbi nō ɔuenit doctrine fidei: q: euacuat ſalutē ꝑ crucē xp̄i dicēs: Qm̄ ⁊ iudei ſigna petūt. Lex eñ iudeoꝝ data fuit in terrore diuine p̄tāt⁹ Exo. xx. ⁊ iō a q̄cūq̄ afferente doctrinā aliquā petebant ſigna diuie ṽtut⁹ ad ei⁹ ꝓbationē. c ¶ Et greci ſapiētiā querūt. Erāt eñ imbuti ſciētiis philoſophic⁹ q̄ ꝑ rōnes ꝓcedūt: ⁊ iō nihil recipe volebāt niſi ratiōe ꝓbareť. d ¶ Nos aūt. xp̄iani. e ¶ Predicam⁹ xp̄m cruci. Eſt aūt xp̄s nomē ſuppoſiti duplicē naturā habētis: diuinā ab eterno: ⁊ hūanā ex tpe: ꝓpť qđ illud qđ eſt ꝓpriū cuilibz nature de iſto ſuppoſito dr̄ vere: ita ꝙ eſt ibi cōicatio idiomatū: ſicut eñ hec eſt vera de xp̄o ꝙ hic hō creauit ſtellas: ita iſta: deus crucifixus

crucifix⁹ ē. f ¶ Judeis q̄dē ſcādalū. i. occaſionē ruine nō ex natura rei ṗdicate: ſed ex iudeoꝝ cecitate qui xp̄m expectabāt ⁊ adhuc expectāt vētuꝝ in maxima p̄tāte: ⁊ iō ɔſiderātes infirmitatē carnis aſſūpte acceperūt occaſionē ruine negātes ipm ⁊ manētes in ſua infidelitate: ⁊ tñ ꝓphete eis declarauerūt vtrūq̄. ſ. p̄tātē ⁊ īfirmitatē vēturi xp̄i: Zach. ix. b. Exulta ſat⁹ filia ſiō: iubila filia hieruſalē: ecce rex tu⁹ venit tibi iuſt⁹ ⁊ ſaluator ⁊ ipē paup. Per h̄ eñ ꝙ dr̄: rex iuſt⁹ ⁊ ſaluator: oñdiť ei⁹ p̄tās. ꝑ h̄ aūt qđ ſbdiť: Et ipē paup: oñdiť ei⁹ aſſūpta īfirmitas. Sūt etiā mlte alie ꝓphetie q̄ loquūť dē aduētu xp̄i cū p̄tāte mag̃: ⁊ alie dē ei⁹ aduētu i īfirmitate ⁊ paſſibilitate: ⁊ pme vt in plurib⁹ referūť ad aduētū xp̄i ad iudiciū. ſcđe ṽo ad aduētū ei⁹ in carne: verūtñ et ī iſto aduētu pmo venit in p̄tāte miraculoꝝ q̄bus declarata fuit ei⁹ diuinitas ſicut ꝑ paſſibilitatē ei⁹ carnis hūanitas: ⁊ ſic eoꝝ ſcādalū nō fuit datū: ſz acceptū. ¶ Sciēdū tñ ꝙ hāc ruinā iudeoꝝ ex ɔſideratiōe infirmitat⁹ xp̄i ṗceſſit odiū ⁊ inuidia ɔtra xp̄m: eo ꝙ publice ṗdicabat cōtra vitia eoꝝ. ⁊ ſic cognitio quā habebāt dē xp̄o ꝑ īpletionē ꝓphetiarū fuit in eis obſcurata: ⁊ tūc ceperūt ſcripturas peruerſe iterp̄tari: vt dr̄. J. ſe. ca. ⁊ plenius fuit dictū Matth. xxi. g ¶ Gētib⁹ aūt ſtul. Stultū eñ videbať eis dicere deū fuiſſe mortuū: q: neſciebant vtrāq̄ naturā in vno ſuppoſito ɔſiderare: qđ xp̄iani credūt ⁊ cōfitenť tāq̄ ṽitatē opib⁹ diuinis teſtificatā: ⁊ a veris ꝓphet⁹ ṗnūciatā in q̄b⁹ nō pōt eē falſitas. iō ſubdiť: h ¶ Ipſis autē vocatis. ſ. ad fidē xp̄i. i ¶ Judeis atq̄ grecis. i. iudeis atq̄ gētib⁹ indifferēter. k ¶ Chriſtū dei ṽtutē: ſupple eſſe ṗdicam⁹. l ¶ Et dei ſapiam. Maxima eñ dī ṽtus ⁊ ei⁹ ſapiētia apparet in xp̄i crucifixiōe. nā hoc modo conuenientiſſime facta ē humani gener⁹ redemptio: vt ille q̄ erat debitor ſatiſfaceret ratione humanitatis aſſumpte ⁊ redimeret: qui poterat rōne deitatis adiūcte. iō ſbdiť: m ¶ Quia qđ ſtultū eſt dei. i. dr̄ de dō ſm̄ errorē gētiliū: vt dictū eſt: n ¶ Sapienti⁹ ē hoibus. i. ɔtinet maiorē ſapiētiā q̄ ab hominib⁹ poſſit capi ad plenū. o ¶ Et qđ infirmū eſt dī. i. qđ videť infirmitatē attribuere deitati: vt ꝙ de⁹ paſſus ſit et mortu⁹. p ¶ Forti⁹ eſt hoib⁹. i. cōtinet maximā ṽtutē: q̄a deitas paſſa eſt nihil: ſz hūanitas tñ: cui⁹ meritū rōne deitat⁹ cui adiūcta eſt efficaciā habuit ad redimēdū gen⁹ hūanū qđ tota hūana natura nō potuit facere. q ¶ Videte eñ. Hic cōſeq̄nter oñdit ꝙ mod⁹ docēdi ꝑ ſapiam verbi nō ɔuenit fidei catholice rōne ſūpta ex pte docentiū. Mod⁹ eñ docēdi debz ɔformari ſciētie docētis. Primi ṽo vtpote apli ⁊ alij xp̄i diſcipuli ꝓ maiori pte carebāt hac ſciētia. ergo ⁊c̄. q: pmis debent ceteri ɔformari. Hui⁹ ĝ rōnis pmo ponit minorē. ſcđo defectus mūdane ſapiētie in dict⁹ doctoribus ſuppletionē / ibi: Ex ipſo. Circa pmū dicit: Videte eñ vocationē veſtrā fr̄es: id eſt diligēter ɔſiderate modū vocatōis veſtre. r ¶ Quia nō multi. vocantiū vos per ſuā ṗdicationē. s ¶ Sapiētes: id eſt philoſophicis litteris exercitati: quia pro maiori parte erant illitterati ⁊ ſimplices. Unde de petro ⁊ iohanne dicitur Act. iiii. c. Videntes autē petri conſtantiā ⁊ iohannis comperto q̄ homines eſſent ſine litteris ⁊ idiote admirabanť ⁊c̄. t ¶ Nō multi po. ſz paupes victū ꝓprijs manib⁹ acq̄rētes. v ¶ Nō multi no. ſz ruſtici ⁊ dē plebe hūili. Dicit aūt: nō multi: q: aliq̄ de ſapiētib⁹ lr̄at⁹ ⁊ nobilib⁹ ⁊ potētib⁹ a pncipio crediderūt ⁊ fidem ṗdicauerunt: ſicut nicodemus: gamaliel: paulus ⁊ manahen herodis tetrarche collactaneus. Sicut eñ ꝓ maiori parte primi credentes fuerunt ſimplices ⁊ illitterati ⁊ impotentes / ne fides humane attribueretur induſtrie vel potētie: ſic aliqui licet pauci comparatiue fuerūt litterati ⁊ nobiles: ne fides aſcribereť ignorantie ⁊ ruditati: ſicut et de lege mahometi quā nullus ſapiens ⁊ lr̄atus a pncipio recepit: ſed tm̄ homines

Diſt. 38. c

Hebren. c. penul.

e g a ¶ Sed q̄ ſtulta. Ecce cōtra ordia/ tionē dei faciūt apte: q̄r ſapiaȝ ſecli ia/ ctāt cū de⁹ hūilitatē ꝓponat. Vẽit em̄ hūilis de⁹ q̄rẽs hūiles nō altos. Qui etſi ꝓmū elegerit paupes indoctos in/ firmos. Nō tñ relinqt ſapiẽtes: diui/ tes: nobiles: ſꝫ ſi eos ꝓmos eligeret: me rito taliū rex ſibi videret eligi: ⁊ ita ſu ꝑbia q̄ hō cecidit niſi ꝑcederet piſcator nō hūilis ſeq̄ret orator. Vñ nathana/ hel doct⁹ i aplm nō ē elect⁹. b ¶ Vt nō glo. De ſe: ſꝫ d deo q̄d ibi oñdit q̄ gliat i do.glo. c ¶ Ex ipo āt. Non gliet de ex ſe: ſꝫ tñ ē alia glia: q̄r ex ipo vos eſt'. d ¶ Qui fa. ē ſa. n. ⁊c. i. il luminās nos ad ꝟitatē. Jō aūt d: no/ bis eē ſapia: q̄r ꝑalit. i. ex aliq̄ ꝑte noſ ad illū ꝯuertimur vt cū illo maneam⁹ in eẽnū. Et ipa ſapia caro facta ē: ⁊ ha

Joh.1.b bitabit i nob. Et h fac. i. nos illuminat. Quia fact⁹ ē nob iuſticia. i. q̄r ꝑr⁹ iuſti ſtificat nos bona opatiōe. Juſticia em̄ q̄ viuit i ſeipa: ꝓculdubio de⁹ ē ⁊ q̄ in cōmutabilit viuit. Sič aūt cuȝ ſit vita nob ſit iuſticia: cū tñ ei⁹ efficimur ꝑtici pes ita cū i ſe ſit iuſticia: etiā nob ſit iu ſticia cū ei coherendo iuſte viuim⁹: ⁊ ꝑ h ipē ē nobis iuſticia: q̄r ꝑi⁹ ē ſcifica/ tio. i. q̄r ꝑi⁹ in baptiſmo emēdat nos. Et hoc ideo quia prius factus ē nobis

†2.Cor.10.d Pie.6.g redemptio. i. quia prius redemit nos patiendo. Et hoc totū ideo factum eſt: vt nullus gliet niſi de donis dei.

E ego ⁊c. e ¶ Nō Ca. II eni iu. Qui min⁹ capaci alti/ ora loqtur nō vtilitatē: ſed ſui oſtẽtatiōnē fac. f ¶ Niſi ieſū xp̄m. Chriſtū ꝑdicat: nō ſolū q̄ fidē aſtruit ſꝫ

Chriſtuꝫ ꝑ/ dicare q̄ mores q̄b⁹ i eo viuit iſtruit. i crucifi xo diſcit q vet⁹ hō crucifix⁹ ē: vt nō ſer uiat pctō. Nō q̄ ita accipiēdū ē q̄d hic dicit aplš tanq̄ ea tm̄ dixerit: q̄ ſūt cre denda de xp̄o: ſed etiā que obſeruāda g aut in

Nico.de lyra

f ✠ tm̄ hoies rudes ⁊ carnales q̄b⁹ ꝓ poſuit carnalia q̄b⁹ hoies aſſentiūt de facili ⁊ fret⁹ mititudine coegit ceteros ad receptionē ſue leg': dicēs ſe miſſuꝫ a deo i armoꝝ potẽtia ⁊ nō i miracul. a ¶ Sꝫ q̄ ſtul. ſūt mū. e. de⁹. i. ho/ mines illr̄atos ⁊ ſimplices qui reputa banẗ idiote: vt dictū ē d petro ⁊ iohan ne. b ¶ Vt cōfun. ſa. i. oſtẽdat eos ꝯfuſibiles abſcōdēdo ab eis ꝓpẽ ſup/ biā ſuā celeſtia myſteria q̄ ſimplicibus reuelauit. c ¶ Et ifir. mū. ele. de⁹. hoies impotẽtes ſm mūdū. d ¶ Vt ꝯfun. for. i. fortes hui⁹ mūdi: oñdẽdo q ꝑ ſuā fortitudinē ꝯſequūt ſalutē. e ¶ Et igbilia mū. i. hoies ꝯ plebe hūili. f ¶ Et ea q̄ n ſūt. i. hoies nul li⁹ reputatiōis. g ¶ Vt ea q̄ ſūt. re putatiōis magne i h mūdo. h ¶ De ſtrueret. i. ad hūilitatē reduceret: ſič ptȝ i Cōſtātino ipatore q̄ btō ſilueſtro xp̄i vicario officiū ſtratoris exhibuit. i ¶ Vt nō glo. oīs ca. i. null⁹ hō e/ leuet ꝑ ſugbiā i ꝯſpectu ei⁹: ſꝫ magis hūiliet. ꝓpẽ q̄d mod⁹ docẽdi i hūilita/ te ꝯueniēs ē fidei doctrie. k ¶ Ex ipo āt. h ꝯñr ne ꝑdicato res euāgelii vilipēdēẗ vt abiectio oſtendit q defect⁹ ſapie mū dane ⁊ potẽtie ſupplebat i ipis ſcȝ ex ꝟtute di cui⁹ iſtrumẽta erāt apli. ⁊ iō totū attribuēdū ē ſibi ſič ꝑncipali agẽti: ⁊ ē tāte potẽtie q oēȝ ꝺfectū pt̄ ſupplere: ⁊ h ē q̄d d: Ex ipo āt. i. ex ꝟtute ipi⁹ di. l ¶ Vos eſt' i xp̄o ie. i. facti xp̄i mēbra ꝑ fidē ⁊ charitatē. m ¶ Qui fact' ē ſa. no. ⁊ pōt ſupplere omnē ignorantiam

a ¶ q. ſi ſapiẽtes ſꝫ ignaros hūane ſapie. ¶ ge

a ti nobiles: ſed q̄ ſtulta ſunt mun/ a
a ¶ faciat erubeſcere ⁊ ad inpi ner' claritate.
di elegit deus: vt confundat ſapi/ b
entiā redigat. ¶ impotentes.
entes: et infirma mūdi elegit de⁹: c
¶ vt neronem.
vt ꝯfundat fortia ⁊ ignobilia mū/ d e
¶ quod plus eſt.
di: ⁊ contemptibilia elegit deus ⁊ f
a ¶ .i. nihil eē videbāt. b ¶ q̄ ſibi aliq̄d eē vi
eā que non ſunt: vt ea que ſunt de g
derēt. a ¶ vincēdo hūiliaret. b ¶ .i. vt null⁹
glorieẗ ſi deū cōſpiciet vel ſi ſe attēdit.
h ſtrueret: ut non glorieẗ omnis ca/ i
a ¶ tales elegit: ſed tamē vos eſtis in chriſto per ipſum non per vos.
c ro in conſpectu eius. Ex ipſo aūt k
d vos eſtis in xp̄o ieſu qui factus eſt l m
a ¶ ad ꝟitatē nos illuminās. b ¶ bona opa
ſapiẽtia nobis a deo ⁊ iuſticia et n
tiōe ꝑi⁹ nos iuſtificās. a ¶ in baptiſmo ꝑi⁹ nos emūdās. b ¶ q̄r ꝑi⁹ ꝓ nob patiēdo nos
ſanctificatio et redemptio: vt quē g
redemit. a ¶ in hieremia vbi ſic hr̄: In h glo rieẗ q̄ gliaẗ ſcire ⁊ noſſe me q̄r ego dn̄s.
admodū ſcp̄tūꝫ ē: Qui gliaẗ i dn̄o q
gloriet̄ur. Ca. II
¶ ſič aliq̄ ſi ſapiẽtes electi ſūt ad apłatū: ita etiā ego q̄ eraȝ ſapiẽs fui q̄ſi nō eſſem ſapiẽs
Et ego cū veniſſem ad r
¶ o ¶ vel ſubtilitate.
vos fratres: veni nō i ſublimitāte s
a ¶ ſm logicā vt logicē rōnib⁹ vterer. b ¶ in ſublimitate. c ¶ q̄ in pſeudo laudatis contra deum. ¶ ſm phyſicam.
ſermōnis aūt ſapiẽtie: annuntiās t
¶ q̄ de xp̄o teſtati ſūt ꝓphete. ¶ nō ꝑ illā ſublimitatē: q̄r nec ꝑ eā q̄ de deo ⁊ hoc ex iudi
e vobis teſtimoniū xp̄i. Nō enim iu v
cio feci. a ¶ minus capaces.
f dicaui me ſcire aliq̄d it̄r vos: niſi
a ¶ q rectorē ⁊ ſaluatorē ⁊ h ꝑ crucifixionē. b ¶ q. hūilis fuit ꝑdicatio mea apud vos hu
ieſuꝫ xp̄m ⁊ hūc crucifixū. Et ego x
militer ⁊ ꝑſona. a ¶ .i. in tribulatiōe. ¶ anxio animo. ¶ corporis.
in infirmitāte et timore et tremore
a ¶ qui priuatim fiebat:
multo fui apud vos: ⁊ ſermō me⁹ y
a ¶ que in cōmuni fiebat.
et ꝑdicātio mea non in ꝑſuaſibili z a
¶ etiā ꝑſuaſibilia: nō ꝑ hūanā ſapiaȝ vt pſeu/
bus humane ſapientie verbis: ſed b
do. a ¶ .i. oſtēdi me hr̄e ſpm̄ſcm̄ ⁊ ꝟtutē in
in oſtenſione ſpiritus et virtutis: c
miracul. a ¶ iō ita feci. ¶ vt nō attribuaẗ ho
ut fides veſtra nō ſit in ſapientia d
mini ſed deo. a ¶ inter vos incapaces locuti ſumus ſimpliciter. ¶ de ſecretis fidei
hoim ſꝫ in ꝟtute dei. Sāpiaȝ aūt f

ignorātiā. n ¶ Et iuſticia. ꝯ impoti tiā. o ¶ Et ſcificatio ⁊ re. ꝯ ignobi litatē: q̄r ꝑ grāȝ ſcificātē ꝯiūgimur deo vbi ē maxia nobilitas ⁊ ꝑ redēptionem xp̄i liberamur a ſuitute pctī q̄ ē maxia vilitas. p ¶ Vt quēadmo. ſcp̄tuꝫ ē. Hiere. ix. q ¶ Qui glo. i d. glo. ⁊ nō i potẽtia vel ſapia carnali ⁊ huma na: q̄r ꝑ talia nō eſt hoim vocatio ad fi/ dē ⁊ ſalutē: ſꝫ ꝑ dei grām: vt dictū eſt. ¶ Prima ad Corinthios. i. ca. vbi d in poſtil. Paulus vocatus apoſtolus.

Additio. i.

Scđm glo. Hic a/ liť icipit q̄ ad Ro manos: q̄r alia cā ē h q̄ ibi. h ei ñ vocaẗ ſe ſuū ſič ibi: q̄r potius erat h vtēdū au/ ctoritate ꝯ ſugbiā corinthioꝝ. apud q̄s viluerat aplš: dič etiā ꝑ volūtatē dei ꝯ pſeudo aploſ: q̄ nec miſſi ſūt a deo nec ꝟeꝝ ē q̄d dicūt. hec i glo. ¶ In co. ca. vbi d i poſtil. Ubi doctor puulorum.

Additio. ij. In Eſa. xxxiu. Hec aucto ritas h hr̄: vbi ē lr̄at⁹: vbi ꝟba leg' pō/ derās: vbi doctor puuloꝝ? Et i h q̄d d Ubi ē lr̄at⁹ intelligit ph̄s ſm glo. Ubi dicit: ꝟba leg' pōderās: itelligit ꝓprie pharise⁹ et ſcriba q̄ ꝟba legis pot⁹ q̄ mētē leg' pōderāt: vñ Mat. xu. a. Cu/ rart hoies i ſabbato dicebāt eē illicitum ꝟba leg' pōderātes nō mētē. In h aūt q̄d dič: Ubi doctor puuloꝝ: intelligit le giſperit⁹ q̄ d doctor puuloꝝ: q̄r ad Gal. iq. d. Lex pedagog⁹ noſter fuit in xp̄o.

Et ego cū ve. Oſtē. Ca. II ſo q̄s ſit modus ꝯueniēs fidei doctrine: hic ꝯſequẽter oſtēdit ſe illo mō vti. ⁊ diuidit in tres ꝑtes. q̄r

Diuiſio ꝓmo oſtēdit ſe nō fuiſſe vſum apud co/ rithios aliq̄ excellẽtia ſclari. ſcđo oñdit apud q̄s vtebāt h mō docēdi, ibi: Sapi entiaȝ loq̄mur. tertio aſſignaẗ rō dicti/ ibi: Que ⁊ loq̄mur. Circa ꝓmuȝ dicit: r ¶ Et ego cū ve. ad vos frēs. i. ad ꝑdicādū vob fidē catholicā. s ¶ Veni nō i ſubli. ſer. vtēdo ꝟbis rhetoricis. b t ¶ Aut ſapiẽtie. vtēdo rōnib⁹ phi/ loſophič. ⁊ ſbdit cauſa: v ¶ Nō eni iudicaui me ſcire aliq̄d ⁊c. i. nō oſtē di me ſcire niſi groſſa ⁊ plana q̄ ꝑtinēt ad ſalutē ꝑ crucem xp̄i factā. Cōſequen ter oſtendit ſe nō fuiſſe vſum excellẽtia potentie, dicens: x ¶ Et ego i infir/ mita. ⁊ timore et tre. multo fui a/ pud vos. ⁊ dič: In ifirmitate: q̄tū ad mētis ſufferẽtiā tribulationū: Et ti more: q̄tū ad mētis ꝯcuſſionē ꝓpter maiora mala imīnẽtia: Et timore: ꝓ pter redundantiā interioꝝ cōcuſſiōis ad carnem. Cōſequẽter oſtēdit ſe nō fu iſſe vſum excellentia eloquẽtie dicens: y ¶ Et ſer. me⁹. docēdo aliq̄s in ſecre to. z ¶ Et ꝑdicatio mea. docēdo po pulū i publico. a ¶ Nō i ꝑſuaſibi. hu. ſa. ꝟbis. i. rhetorice loquendo. b ¶ Sꝫ i oſtē. ſpūs. q̄r recipiẽtes ꝑ/ dicationē ei⁹ accipiebāt a deo ſpm̄ſcm̄ in ſigno viſibili. ſič d de ꝑdicatiōe. Pe tri Act'. x. g. Adhuc loq̄nte petro ꝟba hec: cecidit ſpūſſctūs ſup oēs q̄ audiēt ꝟbū ⁊c. ⁊ q̄r ſpūſſctūs i aplo loquebaẗ. c ¶ Et virtutis. q̄r miracula faciebat virtute diuina ad cōfirmandū ſuā doctrinā. ⁊ etiam q̄r virtuoſe viuendo dabat exempla virtutis. d ¶ Ut fides noſtra nō ſit i ſapia hoim. i. innitaẗ ſapie hūane q̄ ē ruinoſū fundamē/ tū. e ¶ Sꝫ i ꝟtute dei. q̄ ē fundamentum ſtabile ⁊ firmum.

Diuiſio f ¶ Sapiaȝ āt. hic ꝯñr oñdit aplš apud q̄s vtebaẗ excellẽtia ſapie. ⁊ diuidiẗ in duas. q̄r ꝓmo oñdit ꝓpoſitū. ſcđo q̄lis ſit hec ſapia dicit, ibi: Sapia ꝺo. Circa ꝓmū dič: Sapiam aūt lo/ ✠ quimur

A h ſunt in vita: aut in morib⁹: ei q̄ accedit ad cōpageꝫ corꝑis chriſti.
a ¶ Perfectos. Nō cognitores ꝛ doctores qb⁹ op⁹ non eſt: ſꝫ auditores iā capaces. b ¶ In myſterio. exponēdo myſteria veter͂ teſtamēti in qb⁹ xp̄s ſignificat⁹ ē: vt in hoſtia abel vel abrae. c ¶ Que abſcō. Quia nō in ꝟbis ſꝫ in ꝟtute: nō hūana rōne cōpꝛhēſibilis: ſed ſpūs efficacia credibilis. d ¶ Quā nemo pn. qd̄ legiṫ ꝙ diabol⁹ xp̄m recognoſcebat ꝛ timebat cū dicebat xp̄o: Quid vēiſti nos torq̄re añ tp̄s. Sciendū ē ꝙ nō iō dicebat vt eē deū itelligeret: ſꝫ dubi⁹ erat ꝛ taliṫ extorq̄re ꝟitatē vtꝝ vere eēt deus volebat. Ut h mag͂ ex ſuſpitōe q̄ͣ ex cognitōe dixiſſe credēdi ſunt. Nō eñ aliṫ ſcierūt demōes q̄ͣ ſcierūt pncipes. Scierūt ei ip̄m eē: q̄ ꝓmiſſus erat ī lege: nō tñ myſteriū ei⁹ ꝙ fili⁹ dei erat ꝛ ab eterno. Neq̄ ſciebāt ſacramētū īcarnatōis paſſiōis ꝛ redēptiōis. e ¶ Si eñ co. Uel miores illū eē meſſiā in lege ꝓmiſſū. Uel maiores deū eē: vł dei filiū: nūq̄ͣ do. glo. cru. f ¶ Nūq̄ dn̄m glo. Aug⁹. Ex forma ꝟui crucifix⁹ ē: ꝛ tñ de⁹ glie crucifix⁹ ē. Talis eñ erat illa ſuſceptio q̄ deū hoiem faceret ꝛ hoiem deū. Quid tñ ꝓpt̄ q̄d: ꝛ q̄d ꝟm q̄d dicaṫ: prudēs ꝛ diligēs lector itelligat. Naꝫ ecce dixim⁹ qꝛ ꝟꝫ id ꝙ de⁹ ē ſuos glificat ꝟm hoc. ſ. ꝙ dn̄s glie ē: ꝛ tñ dn̄s glie crucifix⁹ ē: qꝛ recte dꝛ crucifix⁹ de⁹: nō ex ꝟtute diuinitat͂: ſꝫ ex īfirmitate carnis: vna

Ioh.3.b eñ ꝑſona ē xp̄s de⁹ ꝛ hō. iō dꝛ: Nemo aſcēdit in celū niſi q̄ d̄ celo deſcēdit. Si ḡ attēdas diſtinctionē ſbſtātiaꝝ. i. naturaꝝ / fili⁹ dei deſcēdit: ꝛ fili⁹ hoīs crucifixus ē. Propṫ hāc aūt vnitatē ꝑſonę nō

B ſolū filiū hoīs deſcēdiſſe de celo: ſꝫ etiaꝫ dixit eē in celo cū loq̄reṫ ī ṫra. abſit autē vt ſic xp̄s ſenſerit mortē vt q̄ntū in ſe eſt vita / vitā ꝑdidit. Si eñ hoc ita eēt vite fons vitā amiſiſſet: ſenſit igiṫ mortē ꝑticipatiōe hūani affect⁹ quē ſpōte ſuſceperat: nō nature ſue ꝑdidit potētiā ꝑ quaꝫ cūcta viuificat. Sic ī ſepulchro carnē ſuam cōmoriendo nō deſeruit ſicͭ in vtero ꝟginis ꝯnaſcēdo formauit. Mortu⁹ ē ḡ n̄ diſcedēte vita: ſic paſſus n̄ ꝑeūte potētia. nec auferṫ aīaꝫ ei⁹ ab eo: q̄a ptātē

Ioh.10.d hꝫ ponēdi ꝛ ptātē ſumēdi eā: vno igiṫ eodēq̄ tp̄e erat ꝟe mortu⁹: ꝟe viu⁹ in q̄ ꝛ mortē ſuſceptio mortalitat͂ excepit: ꝛ vitā diuinitas n̄ ꝑdidit. Mortē igiṫ dī fili⁹ ꝛ ī aīa nō ꝑtulit: ꝛ ī maieſtate nō ſenſit. Sꝫ tñ ꝑticipatiōe īfirmitat͂ rex glie crucifix⁹ ē. g ¶ Sicut ſcp̄tū eſt. in Eſa.

Eſa.64.b Ocul⁹ nō vidit de⁹ abſq̄ te: q̄ ꝑparaſti diligētib⁹ te. h ¶ Nec in cor hoīs. Infra cor hoīs ē qd̄ in cor aſcendit: ſuꝑ cor eſt eternū ad qd̄ cor aſcēdit. Uel nō eſt hō: ſed ſpūs q̄ nouit. i ¶ Aſcēdit. Res dꝛ in corde aſcēdere: qꝛ bñ intellecta placet. k ¶ Scrutatur ꝛc̄. Scrutari diciṫ ſpūs dei omnia: non vt quod neſcit / inueniat: ſed quia nihil reliquit omnino quod neſciat: vel quia ſcrutari te facit: quod eñ dono ip̄i⁹ tu h facis

Am diabolus cognouerit xp̄m
Mat.8.d

¶ quam.

a loq̄mur inter ꝑfectos. Sapiētiā a
a ¶ q̄ hūanis niṫ rōnib⁹ b ¶ malignꝝ ſpirituū vł ꝑhoꝝ. a ¶ q̄ꝝ ſapia deſtruiṫ.
ꝟo nō hui⁹ ſecli neq̄ pncipū b
hui⁹ ſeculi q̄ deſtruūṫ: ſed loq̄- b c
a ¶ de redēptiōe hoīm ¶ xp̄m b ¶ ſapia
b c mur dei ſapiētiā ī myſterio quę d
a ¶ vt neſciāt pſeudo ¶ ſapiaꝫ ¶ ꝑparauit
abſcōdita ē quā ꝑdeſtinauit de⁹ f
a ¶ añ q̄ͣ mūd⁹ eēt. b ¶ q̄ eā pdicam⁹ vel vt oēs eīnā ꝯſeq̄mur. ¶ aploꝝ. c ¶ hā dico
a antē ſecula ī gloꝛiā nr̄aꝫ / quā ne g h
abſcōdita. ¶ demonū vel ꝑhoꝝ vel doctorū in lege.
mo pncipum hui⁹ ſeculi cognouit. i
a ¶ qd̄ inde apparet. b ¶ ſapiētiā de redēptiōe hūani gener͂ ꝑ xp̄i mortē iplēdā.
c ¶ nō ſuggereret diabol⁹ illū crucifigi per quē ſuos ꝑderet: nec hoīes facerēt ſi deū eſſe
c Si enim cognouiſſent: nunq̄ do k
ſcirent. a ¶ ſed nō cognouerūt.
minū glorię crucifixiſſent. Sed
a ¶ ī eſaia b ¶ h ē ſcp̄tū. ſ. c ¶ qꝛ nō ē color
c ¶ . i. viſu corꝑeo vel auditu nō pōt cognoſci.
g ſicut ſcriptū ē Qꝫ oculus nō l
a ¶ qꝛ nō ē ſon⁹. b ¶ qꝛ nō ē aliq̄d terrenū
b vidit / nec auris audiuit / nec ī cor m
a ¶ nō cognoſciṫ rōne ei⁹ q̄ carnalis eſt: nō ſpūalis. b ¶ ea. c ¶ ſapia dei. i. xp̄s q̄ diligētibus deū in p̄miū eſt ꝑparatus.
i hominis aſcendit: quę pręparauit n
uit deus his qui diligunt illum.
¶ illi nō nouerūt: ſꝫ nobis ſpiritib⁹ nō hoībus. i. ſpūalibus nō carnalibus qd̄ pſeudo nō ſunt. b ¶ ꝑ ſpiritū eñ intelligim⁹ deū ꝑparatū bonis in p̄miū.
Nobis autē reuelauit deus per o
¶ bene ꝑ eū qꝛ.
ſpiritū ſuū. Spiritus eniꝫ omia p
a ¶ ſcrutari facit. b ¶ vt de eēntia dei
c ¶ ſpūs dei ꝛ nō alius quia.
ſcrutaṫ: etiā profūda dei. Quis q
¶ volūtates ꝛ ſecreta. ¶ alterius.
k eni ſcit hominū que ſunt homi-
¶ animus. ¶ ip̄ius ꝛ nō alterius.
nis niſi ſpiritus hominis qui in

Nico. de lyra

Loquimur īter ꝑfectos. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ ꝑfectio hoīs attēdit ī eo qd̄ ē ſup̄mū in ip̄o. ſ. ī itellectu ꝛ volūtate ꝛ circa excellētiſſimū obiectū qd̄ ē ip̄e de⁹: ꝛ iō ꝑfect⁹ ē ille q̄ habꝫ mentē eleuatā ſuꝑ corꝑalia: ꝛ ad intelligēdū diuina ꝛ amandū: ꝛ talib⁹ ꝓponēda ſūt ardua fidei catholice: ꝛ ſic faciebat Apls. a ¶ Sa

Diuiſio pientiā ꝟo. Hic ꝯſeq̄nter oñdit q̄lis ſit hec ſapiētia / oñdens p̄mo ꝙ ſit ī fidelib⁹ occultata. ſcd̄o ꝙ ē fidelib⁹ manifeſtata / ibi: Nobis aūt. Circa p̄mū dicit: Sapiam ꝟo nō hui⁹ ſeculi. id ē inṫ ꝑfectos nō loq̄mur ſapiaꝫ mūdanā rōnib⁹ pncipaliṫ innitentē. b ¶ Neq̄ pncipiū hui⁹ ſeculi. i. potētū a qb⁹ ortū et auctoritatē habet ſapiētia legū: vel pncipes hic dicunṫ ſacerdotes ꝛ ſcribe iudeoꝝ q̄ freq̄nter noiant pncipes eoꝝ ī euāgelio. et in Actibus

C ꝛ ī Actib⁹ aploꝝ: eo ꝙ ꝑpls ꝑ eos gubernabaṫ: et ſapia iſtoꝝ fuit: ꝛ adhuc reputaṫ inter iudeos / volētes ſcp̄turas ꝓphaꝝ de xp̄o aliter interp̄tari. ꝛ huic ſecūde expoſitiōi ꝯſonat mag͂ lr̄a ſequēs: vt videbiṫ. c ¶ Qui deſtruūṫ. i. deſtruenṫ de ꝓpinq̄: qꝛ cito poſt / romāi hieruſalē ꝛ ſacerdotes iudeoꝝ deſtruxerūt ex ordinatiōe diuina in vindictā mort͂ xp̄i. Uñ videṫ hic Apls hoc ꝓphetādo p̄dixiſſe. Per h aūt ꝙ dꝛ q̄ deſtruūṫ excludi videṫ ꝙ ab aliq̄b⁹ dꝛ: ſcꝫ ꝙ pncipes hui⁹ ſeculi h dicūṫ demones: qꝛ ſunt imortales niſi eoꝝ deſtructio dicaṫ hic ſue ptātis ablatio q̄ ablata ē ex ꝑte ꝑ mortē xp̄i: ꝛ mag͂ auferet ī iudicio finali. d ¶ Sꝫ loq̄mur dī ſapiam. i. p̄dicam⁹ dei filiū q ē ꝟi⁹ et ſapia patris. e ¶ In myſterio abſcōdita eſt. i. in ſecreto incarnatiōis: qꝛ nūc videm⁹ tñ in enigmate ꝛ ꝑ ſpeculū. f ¶ Quā p̄deſtinauit deus: id ē ordinauit ab eīno. g ¶ In gloriā nr̄am. quā ꝯſeq̄mur ꝑ xp̄m dei ſapiētiā: ꝛ qꝛ in ip̄o ē obiectiue glia nr̄a: qꝛ bti reficiunṫ interi⁹ aſpectu ſue deitat͂: ꝛ exteri⁹ in aſpectu ſue hūanitatis: ſicͭ dicͭ Aug⁹ ſuꝑ Iohēꝫ. h ¶ Quaꝫ nemo pncipū. i. ꝑitoꝝ in lege iudeorū. i ¶ Cognouit: eo ꝙ pauci eoꝝ reſpectiue cognouerūt: ſicͭ dꝛ: Nemo ē in foro qñ pauci ſūt ibi reſpectu multitudinis q̄ ſolet ꝯuenire. de pncipib⁹ eīꝫ iudeoꝝ plures crediderunt: licet pauci cōꝑatiue reſpectu nō credētiū: ſicut pꝫ de nicodemo q̄ credidit Ioh. iii. et. xii. dꝛ: Ex pncipib⁹ multi crediderūt in eū.

k ¶ Si eñ cognouiſſent: nūq̄ dn̄m glorie crucifixiſſent. Contrariū autē huius videṫ Math. xxi. ſuꝑ illud: Agricole autē videntes filiū / dixerunt intra ſe: Hic eſt heres venite ꝛ occidamus eū. Ubi dicit Hiero. Manifeſte dn̄s ꝓbat his verbis iudeoꝝ principes nō ꝑ ignorantiaꝫ: ſed per inuidiā dei filiū crucifixiſſe. De hoc plenius dixi ſuꝑ. xxi. ca. Math. Et breuiter pōt reperiri cōcluſio. ſ. ꝙ periti iudeorū q̄ pncipes h dicūṫ cognouerūt ieſū nazarenū eſſe meſſiam in lege ꝛ ꝓphetis ꝓmiſſū: qꝛ videbāt ꝓphetias d̄ ip̄o impletas q̄ntū ad tēpus ꝛ locū ꝛ alias circūſtātias: ſꝫ qꝛ cepit p̄dicare ꝯtra vitia eoꝝ publice: cognitio illa ꝑ odiū ꝛ īuidiā ꝯ xp̄m īſurgētē fuit in eis obſcurata: ꝛ ceperūt ꝓphetias aliṫ interp̄tari. ꝛ ſic dꝛ hic: Si eñ cognouiſſent nūq̄ dn̄m glie crucifixiſſent. Nō eñ cognouerūt tp̄e crucifixiōis: licet añ cognouiſſent. ꝛ ꝟm h itelligiṫ dictum Hiero. allegatū. Per h aūt ꝙ dꝛ d̄ pncipib⁹ ꝙ dn̄m crucifixerūt videṫ ꝙ nō dicūṫ h pncipes potētes hui⁹ ſecli dātes leges gētib⁹: qꝛ nō crucifixerūt xp̄m: niſi h referaṫ ad pilatū: qd̄ nō videṫ rōnabiliṫ dici: qꝛ nō fecit h niſi ipulſus a pncipib⁹ iudeoꝝ: nec erat imꝑator q̄ leges cōdere poterat. Ad ꝓbandū aūt dictā ignorantiā allegat ſcripturā Eſa. lxiiii. l ¶ Qꝫ oculus nō vidit ꝛc̄. i. ſapiētia p̄dicta ī myſterio abſcōdita nō fuit cognita cognitiōe ſenſitiua: q̄ potiſſime habeṫ ꝑ viſū ꝛ auditū: nec etiā cognitiōe itellectiua naturali: qꝛ excedit facultatē itellect⁹. ꝓpṫ qd̄ ſubdiṫ: m ¶ Nec ī cor ho. aſcē. i. ꝓpria ꝟtute: ꝑ reuelationē tñ cognoſciṫ: vt ꝯſr dicet. n ¶ Que ꝑparauit de⁹ his q̄ di. il. qꝛ radix merēdi eſt dilectio charitatiua: ꝛ iō diligētib⁹ ꝑparauit de⁹ filiū ſuū habendū ī via ꝑ fidē ꝛ charitatē: ꝛ ī p̄ria ꝑ clarā viſionē ꝛ ꝑfectā fruitionē. o ¶ Nobiſ āṫ. Hic ꝯſr oñdit ꝙ dicta ſapia ē fidelib⁹ manifeſtata dicēs: Nobis āt reuel. ꝑ ſpm̄ ſctm̄ q̄ docet oēꝫ ꝟitatē Ioh. xvi. Et ꝙ ſit efficax ad h ꝓbat ꝑ h qd̄ ſbdiṫ: p ¶ Spūs eni ſcru. etiā ꝓ. di. i. intima. qd̄ ſic declaraṫ per ſile cū dꝛ: q ¶ Quis eñ ſcit ꝛc̄. Pro eo eñ ꝙ ſpūs hoīs ē ſibi ꝯſubſtātialis cognoſcit oia ei⁹ intima ꝛ nullus alius niſi ip̄e

Eſa.64.b

D

Aug

A deus qui

E F facie: ille facere dr: q: ſine illo tu nō faceres. a ¶ Nos aūt nō ſpm̄ rc. Nō ſpm̄ phytonicū q̄ ſolet cōiectur' q̄ mūdi ſunt diuinare: q̄ p Sibillā loq̄t' ē: q̄ p vertiſſita ſepe fallit̄ ⁊ fallit. Nos āt nō acce. ſpm̄ hui' mūdi. Spūs dei ē ſpūs chari tatis: ſpūs hui' mūdi: pūs elatiōis. Nec moueat q ſpūſſanct' tm̄ hic noiat̄: ⁊ ſolus ſcire dr. ab hac ei ſcia: nō excludit̄ pr̄ ⁊ filiꝰ: ſicut ab eo ⁊ xp̄e dr ſolus ⁊ ver' de' nō excludit̄ ſpirituſſctūs/ cū dr: Hec ē vita eterna: vt cogſcāt te ve᷑ ⁊ ſolū deū: ⁊ quē miſiſti ieſu᷑ xp̄m. b ¶ S᷑ ſpm̄ q̄ ex deo ē. Aug'. Spūſſctūs vtiq₃ pris ⁊ filū eſt. necnō ⁊ noſter. Qd̄ eni datū ē etiā ad eu᷑ q̄ dedit refert̄ ⁊ ad eos qb' dedit. Itaq₃ ſpūſſctūs nō tm̄ pris ⁊ filū q̄ dederūt ſ᷑ etiā noſter ē q̄ accipim'. Et nō eſt iſte ſpūs noſter in q̄ ſum': q: iſte ſpiritus ē hoīs q̄ in ipſo ē. Et iſtm̄ tn̄ ſpm̄ qui hoīs ē accipim'. S᷑ aliud ē qd̄ accipim' vt eſſem': aliud qd̄ accepim' vt ſancti eſſem'. Spūs aūt hoīs i ſcriptura accipit̄: ipa aīa vel ipſi' aīe potētia rōnalis. Dedit eni nobis naturā vt eſſemus: aiam vt viuerem' mentē vt intelligerem'. c ¶ Ut ſciam' mlti habent dona dei: ⁊ neſciēdo a q̄ habeant impia vanitate iactant̄. Nemo donis dei beat': q̄ danti ē ingrat'. vñ i euangelio: Qui h᷑ dabit̄ ei. plene habere ē ſcire vñ habeas: q̄ q̄ nō habet. i. qui neſcit vñ habeat: ⁊ qd̄ h᷑ auferet̄ ab eo. d ¶ Nō in doctis hūane. Hiero. Ualebat eni illa ſola puritate veritatis oſtēdere q̄ eloquij tinctiōe fuſcare. e ¶ Spūalib'. Qd̄ vos corinthij nō eſtis: ⁊ iō culpa veſtra ē: non noſtra q maiora nō dixim': f ¶ Aialis autē hō. Dicit̄ vita q̄ fert diſſoluta laſciuia aīe ſue quā intra natural' ordinis metas ſpūs rector nō ptinet eo q iſte deo regendū ſe nō ſubijcit. Animi ꝟo ſenſu dr aialis: qui deo iuxta corporū fantaſiā vel legis litterā vel ratiōnē phyſicam iudicat. g ¶ Quia ſpūalit̄ examinat̄. Animalis nō pōt intelligere ſpūalia: q: examinat̄. i. examiatio et cōprobatio fit illo᷑ ſpūaliū tm̄ ſpūalit̄. i. a ſpūali. Uel aīalis nō intelligit ſpūalia: q: ſpiritualiter. i. p ſpūalia tm̄ pbat̄ q̄ aial' eſt: q: audita improbat: et nō ob aliud ei pponunt̄: niſi vt examinet̄. h ¶ Spūalis autē hō. Eſt vel vita vel ſcia. Spūalis ē vita: qui ſpm̄ dn̄i hn̄s rectorē animā regit. Scia ꝟo ſpūalis eſt. qui etſi ex pte ⁊ p ſpeculum videt: tn̄ de eo ſm̄ imagines corpo᷑: vel legis litterā: vel humanā philoſophiā nō ſapit: ſ᷑ ſpiritui dei ſubiect' certiſſime ac fideliter iudicat. i ¶ Omnia. Nō quidē que cōtinet diuia ſcientia: ſ᷑ q̄ ad iuſticiā ⁊ vitā ſufficiūt. i. oīa iudicāda. k ¶ Iudicatur. i. intelligit̄ vtrū bn̄ aut male intelligat: vel reprhēditur. ⁊ h̄ pbat q: qs cognouit ſ. d. ⁊ cū nos hēm' : ⁊ iō nō pñt nos F illi

Luc. 8. c

† De conſe. diſt. 4. c. ſicut in ſacramētis

† Eſa. 40. c
Rom. 11. d
f

ſicut ſpūſſctūs nos iſtruit ad loqndū. f ¶ Spūalib'. ſ. homīnib'. g ¶ Spūalia cōpa. i. tradētes eis ſpūalia documenta eo q pñt cape. h ¶ Aialis āt hō. q̄ ſ᷑ h᷑ intellectū ⁊ affectū deſſios ad ſenſibilia. i ¶ Nō pcipit ea q̄ ſūt ſpūs dei. i. ſpūalia bona: ſic ligua febricitāt' iſecta cholera amara nō pcipit dulcia: ſ᷑ mag' iudicat illa amara. ideo G

a ¶ occlta ⁊ ſecreta. b ¶ q̄ adhuc hō ſit. i.

ipo ē. Itaq₃ ⁊ que dei ſūt nemo
carnal. a ¶ . i. ſpūſſctūs ⁊ illi qs cogſcere facit. b ¶ ſpūs dī nouit: ⁊ nos eū accepim'

a cognouit niſi ſpiritus dei. Nos āt a
¶ . i. q̄ docemur ꝺ ſapia mūdi ſ᷑ q̄ ꝺ deo eſt

nō ſpiritū hui' mūdi accepimus
a ¶ inde pbat q: ſcim'. ¶ q. ad h̄ accepi

b ſed ſpiritū qui ex deo eſt: vt ſcia- b
mus eū. ¶ per eum.

mus q̄ a deo donata ſunt nobis:
a ¶ q. ſcim' q̄ a ꝺo donata ſūt nob. b ¶ nō tm̄ ſcim' ſ᷑ et. ¶ illi pſeudo alia loquunt̄.
c ¶ ratione vel ornatu.

d que ⁊ loquimur nō in doctis hu d
a ¶ q: ſpūs interius docet auditores.

mane ſapiētie verbis: ſed in do- e
a ¶ ita moderātes vt qbuſdā altiora. qbuſ

e ctrina ſpūs: ſpiritualib' ſpiritua g
dam humilia. a ¶ nos ſciunus que dona
ta ſunt nobis: ſed ¶ vt pſeudo.

f lia cōparātes† Animalis aūt ho h
a ¶ vt partū virginis ⁊ reſurrectionē.

mo nō percipit eā que ſunt ſpiri- i
¶ ſm̄ humanā ſenſum. ¶ ideo

tus dī. Stultitia eni eſt illi: ⁊ nō k
¶ ſpūalia. ¶ et vere non pōt.

g poteſt intelligere: q: ſpiritualiter l
¶ animalis non poteſt.

h examinat̄. Spiritualis autem hō m
a ¶ certa fide occulto᷑ nō patēti cognitiōe.
¶ intelligit ⁊ diſcernit. b ¶ a nullo homie

k iudicat omia: ⁊ ipſe ā nemine iu n
aialt. ¶ animalis

dicatur. Sicut ſcriptū ē: † Quis o
a ¶ q̄ hec fecit p quē ſapia mūdi ſtulta eſt.

eni cognouit ſenſu᷑ domini: aut

ſbdit: k ¶ Stultitia eni ē illi. cū tn̄ ſm̄ ꝟitatē ſit ibi maxia ſapia. ⁊ ſbdit̄ eſt talis falſi iudicij/ cū ſbdit: l ¶ Quia ſpūalit̄ examiat̄. i. vere cogſcit̄. ſ. bonū ſpūale. iudiciū eni de ſuꝑiori p id qd̄ eſt inferius nō hr̄ ſ᷑ magis ecōuerſo. iō ſubdit: m ¶ Spūal' aūt hō iu. oīa. ſ᷑ bona. put ſūt in re. q: qualis vnuſqſq₃ eſt tal' finis ſibi videt̄: ppt̄ qd̄ iudiciū ve᷑ accipiēdū ē ſm̄ q iudicat bn̄ diſpoſit'. ſic iudiciū ve᷑ de ſaporib' accipiendū ē p reſpectū ad guſtū ſanū ⁊ nō ad infectū: vt dictū ē ꝺ ligua febricitāt'. ſpiritual' āūt hō h᷑ itellectū illuſtratū ⁊ affectū ordiatū: iō optīe ꝺ ſpūalibus iudicat. nō aūt aial' q̄ h᷑ intellectū ⁊ affectū recuruatos ad ſenſibilia. iō ſbdit ꝺ ſpirituali. n ¶ Et ipe a ne. iudi. i. a nullo hoīe aniali. qd̄ pbat ꝯñr auctoritate ſcripture: Eſa. xl. o ¶ Quis eni cog. ſenſū dn̄i rc. q. d. null' niſi ipe. ⁊ iō illi q̄ nō hn̄t ſpm̄ dei nō pñt ꝺ diuis iudicare. q: oportet illa cogſci de qb' iudicium fit. ſpūales autē viri q̄ hn̄t ſpm̄ dei ipos illuſtrātē de diuis ꝺ pn̄cīples fuerūt apl'i. iō ſbdit: Nos aūt ſenſū xp̄i habem'. ¶ In ca. ij. vbi dr: in poſtil. In myſterio abſcōditā. i. i ſecreto icarnatiōis: Scd᷑ glo. (ontis

Additio. j.

apl'i loqbāt ſapiētiā. i. xp̄m i q̄ oñſa ē dī ſapia. ſ. fili' dī in carnat': q̄ dd̄e ſapia dr i myſterio abſcōdita: q: i ſcriptur' ve. te. ſignificat̄ ſeu figurat̄. ¶ In codē ca. vbi dr in poſtil. Si eni cognouiſſent nūq̄ dn̄m glie crucifixiſſent.

Additio. ij. Hoc qd̄ dicit (ſi eni cognouiſſent nūq̄ dn̄m glie crucifixiſſent. referendū ē ad deitatē xp̄i quā pncipes iudeo᷑ nūq̄ cognouerūt fuiſſe in xp̄o pſonalit̄: de q̄ deitate ſtati. ſ. dixerat q fuit i myſterio abſcōdita quā nemo pncipū hui' ſcli cognouit: ⁊ iō ꝺ ipa imediate ſbiungit: Si eni cognouiſſent. ſ. deitatē xp̄i imediate antedictā: nūq̄ dominū glorie crucifixiſſent. xp̄s eni eſt de' glie ſm̄ qd̄ ē de' et iō cognitionē de q̄ hic loquit̄ apl's manifeſtū eſt eſſe referendā ad cognitionē deitat' xp̄i. Qr aūt arguit̄ in ꝯtrarium ꝺ illo verbo Matth. xxj. d. Agricole dixerunt intra ſe: Hic eſt heres veniite occidamus eum ex quo verbo. Hiero. infert q pncipes nō p ignorantiā ſed p inuidiam filium dei crucifixerūt: intelligendū eſt q illi maiores non habuerunt ignorantiam de hoc q ieſus nazarenus erat meſſias in lege ⁊ pphetis pmiſſus q: de hoc erāt ſatis informati per pphetias ꝺ ipo impletas put in poſtil. Sed de deitate ipſi' oportet dicere ipos habuiſſe ignorātiā: ſi eni agricole illi qui dixerūt: Hic eſt heres. eſtimaſſent chriſtum heredē ſm̄ diuinitatē. ſ. q eadē eſſet deitas patris ⁊ filij: ſicut in tpalibus eandē rem habet filius p hereditatem quam pater habebat: nulla eos amentia ad tantam potuiſſet trahere inſaniam: vt crederēt diuinā maieſtatē in ppria pſona ſupare: q eni de' ſeu dij träſcēdūt omēs poteſtates: cōmuniter tenetur etiam apud idolatras qui nō veros deos ſed fictos habent. vnde ridiculum eſſet dicere q eo ipſo q principes illi credebant ipſum heredem ſcilicet deum verum: conarentur eum interficere: ſed licet crederent ipſum eſſe prophetam ſeu ſanctiſſimū hominem purum tamen: nō eſſet multū mirandum q ex inuidia ſeu rancore vellent occidere eum. Iam enim moyſen et aaron qui ſanctiſſimi fuerunt et a deo approbati per multa miracula populus iudaicus voluit lapidare. Num. xiiij. et ſic contigit de pluribus ſanctis veteris teſtamēti. Unde q dicitur: hic eſt heres. intelligendum de regno temporali ipſi' dauid: q iſti principaliter expectabāt ⁊ adhuc ſpectāt reſtituēdum p meſſiam: nec valet dicere q tēpore crucifixiōis non cognouerant licet ante cognoue-

h

Nico. de lyra

A De' q̄ ē intimio᷑ hoī q̄ ſpūs ppri'. ſic ſpūs dei qui ē cōſubſtātialis ſibi cognoſcit oīa intima dei: ⁊ p ꝯñs pōt ea reuelare qñ vult ⁊ expedit eccl'ie: qd̄ fecit pncipalit̄ aplo. iō ſubditur: a ¶ Nos āt nō ſpm̄ hui' mū. acce. i. noticiā mūdanā ⁊ amorē qb' impellit̄ hō ad q̄rendū ⁊ amādū tpalia. ſpūs eni importat quēdā impulſū vitalē pgredietē a corde i exteriora mēbra: ppt̄ qd̄ noticia ⁊ amor ipellētes ad aliqd̄ agendū ſpūs ſi militudiarie noiant̄. b ¶ S᷑ ſpm̄ q̄ ex deo ē. i. amorē iſtā mātē ad diuia. c ¶ Ut ſciam' q̄ a deo do. ſūt no. ſ. grās gratis datas: vt pphetia ⁊ ſcriptura᷑ intelligētia rc. et hmōi de quib' agit̄. j. xij. ca. ⁊ cognoſcunt̄ ab hat ēte q: dant̄ ad vtilitatē eccl'ie. pōt etiā dici q aplus loquit̄ de bonis future glie q̄ donata ſūt nobis i ſpe: ſ᷑ nō adhuc i re. d ¶ Que ⁊ loquimur. h c ꝯñr reddit rationē q̄re talia loqbat̄ int̄ pfectos tm̄: q: illis tradēda ſūt documēta q̄ pñt ea cape ⁊ nō alijs: q: h̄ eēt fruſtra. iō dicit: Que ⁊ loqmur nō i doct' hūane ſapie ꝟbis. ſ. rhetoricis aut phicis. e ¶ S᷑ in doctria ſpūs. i.

A b illi vñi iudicare vt ſolēt. a ¶ Nos. Qui iam vltra hoīs ſumus vnus ſpūs cū deo. habem⁹ ſenſum chriſti: fide certa tenentes ea que ſūt chriſti. Ca. III

¶ Et ego frēs ⁊c̄. b ¶ Tāq̄ paruulis. Si cut eñ crux chriſti alus ſtulticia eſt: alus ſcandalū: vocat' aūt ē virtus dei. ita idē alus eſt lac: aliis cib⁹ eſt: ſm̄ q̄ capacitas eoꝝ pl⁹ vel min⁹ capit: vt hi q̄ dicunt: ego ſum il lius vel illi⁹. aliē ac ceperūt de xp̄o cruci fixo q̄ q̄ dicit: Mi hi abſit gloriari niſi in cru. do. Eadem ſi mul audiunt ſpiritua les ⁊ carnales: et q̄ q̄ ꝓ modo ſuo capi unt: nec neceſſe ē vt aliqua ſecreta tacē tur paruulis dicen da perfect'. ideo q̄ dicit Aplus non po tui vo. l. q. ſ. qd̄ ē: nō potuiſtis q̄ dicebā intelligere vt ſpūa les ſed vt carnales. Si enim vt ſpūales nō dicerent: Ego ſū pauli. c ¶ Adhuc eni carna. Arguit eos qui q̄rebant ſe dudum non audiſſe ſpūalia cū adhuc in digni eſſent audire. d ¶ Miniſtri ei⁹. Aug⁹. Nō exterius miniſtrat q̄ſi ſeru⁹: nō vt aliq̄d de eo ſpe retur: deus incremē tū dat qui iuſtifican do informat ⁊ rigan do fecūdat: homo lo quit: deus docet in tus. vnde: Beatus quē tu erudieris. d. Qui plantat ⁊ q̄ ri gat foris operatur. Qui dat incremen tū intus opitulatur. Si nō dāt ſancti in crementū impendūt tñ adiumentū: ſ; nō d ſuo: q: inquit: Si ne me nihil poteſta tis facere. Igitur fi des rigando eſt nu trienda. hoc igit lo quendo agit docen do ſuadendo. xp̄us interius docet inſpi rando. Illa inſpira tio vnctio ē: ſine qua ſermo hoīs p̄ſtrepit inaniter. Creator qui redemit ⁊ ad fidē vocat: int⁹ ſuadendo loq̄ tur q̄bus vult. Cū verbū dei aurib⁹ inſonat miſcetur potentia dei: cum ſono vocis: vt q̄ incitat predicantē: cōfirmet auditorem. vo cem format homo exteri⁹: ſed deus imp̄mit intus: ⁊ ei obedit: quē grā p̄uenit: quia de⁹ operatur velle ⁊ pficere. e ¶ Vnū ſunt. Poſſet videri: q̄ ſi nihil ex ſe dant: tamen deus magis per hunc q̄ per illum.

Gen. 6. c

B

Pſā. 93. b

Joh. 15. a

Phili. 2. b.

b Additores

a ¶ q. nullus. b ¶ vt dicat: q̄d h ſic feciſti. c ¶ q̄ſi nemo carnaliū cognouit ſenſum dñi.

a quis inſtruxit eū? Nos aūt ſenſū chriſti habem⁹. Ca. III

¶ ſenſū xp̄i habem⁹. ¶ tñ q̄ q̄ poſſem. ¶ non debui.

Et ego frēs nō potui lo a
a ¶ ſic ſoleo ſpūalib⁹. b ¶ .i. carnaliter viuentibus.

qui vob̄ q̄ſi ſpūalibus: ſed q̄ſi car b
a ¶ ⁊ h tā diligēter feci. b ¶ cognitione.

b nalib⁹. †Tanq̄ paruulis i chriſto
a ¶ non altiora p̄dicaui: quare. ¶ facilē do ctrinam. b ¶ dulcem ac nutrientem.

lac vobis potum dedi nōn eſcā. c
¶ quia. ¶ q̄diu vobiſcum eram.

Nonduꝫ enim poteratis: ſed nec d e
¶ ⁊ ſi ab illis pſeudo edocti. a ¶ recipe eſcā.

c nūc quidē poteſtis. Adhuc eniꝫ
¶ vere eſtis carnales: q: ꝯtētioſi.

carnales eſtis. † Cum eñ ſit inter f
a ¶ inuidia d baptiſ. b ¶ Xbis. c ¶ q̄ aliq̄d ab hoīe eē putat'. ¶ i petus pficitis.

vos ⁊ çelus ⁊ cōtentio: nōne car g h

nales eſtis ⁊ ſm̄ hominem ambu i
¶ expoſitio çeli ⁊ contentiōis.

latis? Cum enim quis dicat ego
¶ nō eſt hoc munus a gentilitate.

quidē ſum pauli/ alius autē: ego
a ¶ vt ſperantes in deo ſunt dq̄.

apollo: nōnne homines eſtis?
¶ q̄nquidē in his gloriamini. ¶ q. ſūt ne ip ſi gratie q̄ in ſacramētis dat auctores.

Quid igit eſt apollo? Quid vo k
¶ q̄ maior. ¶ nō de⁹ q̄ dat: ſ; miniſtri p q̄s dat: ⁊ iō in deo gloriandū nō in eis.

a paul⁹? Miniſtri ei⁹ cui crediſtis l
a ¶ ⁊ h nō vno codēq̄ mō faciūt. b ¶ diui ſit officia ſingulis. ¶ paulus.

⁊ vnicuiq̄ ſicut dominus dedit. †Ego m n
¶ ad fidē ꝯuerti. ¶ baptiſmo. ¶ nō vos.

plantaui/ apollo rigauit: de⁹ autē g
¶ mūeris. a ¶ ⁊ q: de⁹ dat tm̄ icremētum.

icremētū dedit. Itaq̄ neq̄ q̄ plā q
¶ dādo ex ſe.

tat eſt aliq̄d: neq̄ q̄ rigat: ſed q̄ in
a ¶ remiſſionē pctōꝝ: ⁊ oīa alia bōa. b ¶ in terius. c ¶ ſolus. ¶ plātat paul⁹: ri

cremētū dāt de⁹. Qui plātat au r
gat apollo. a ¶ miſtri idifferētes. b ¶ i dā do nō differūt: ſ; in labore ⁊ mercede.

s tē ⁊ q̄ rigat vnūꝫ ſūt. †Vnuſquiſq̄ s

cognouiſſent: ꝓut videt dicere poſtillator: q: parabola euangelica manifeſte loq̄t de tpe crucifixiōis cū dicit: Hic ē heres venite occidam⁹ eū. ⁊ attēdēdū q̄ poſtilla tor in h loco nō apit mentē ſuā. ſ. an p̄dicti p̄ncipes iudeoꝝ tpe paſſiōis xp̄i cogno uerūt xp̄m eſſe deū vel nō: ſed ſup ca. d. dictū Mat. xxi. expſſe aſſerit q̄ cognoue rūt ipm̄ eē deū: qd̄ etiā ibi conat ꝓbare: ſed fuit iprobatū ſat' in additiōe ſup illud ca. prout plenius ibidem poteſt haberi. C

Replica. In epla prīa ad Cor. ij. b. vbi dr̄: Si eñ cognouiſſent nūq̄ dn̄m glīe cruci fixiſſent. dicit Burg. hic poſtillatorē mētē ſuā nō aperuiſſe: qd̄ falſum ē. nā ꝯcluſionē ꝓbatā Mat. xxi. hic repetit ⁊ ad locū illū remittit. ⁊ q̄ Bur. dicit illā ꝯcluſionē i illo lo co Mat. xxi. ſatis p ſe iprobatā ē falſum: q: vt ptꝫ incor rup. ibidē Burg. nihil ꝓbat ſed replet quaternos.

Et ego fra. ⁊c̄. Poſtq̄ aplis remo Ca. III uit Corinthioꝝ ꝯtentionē. h ꝯn̄r remouet ꝯten tiōis cām q̄ erat ex h q̄ aliquib⁹ miniſtris eccle nimis attribuebāt ⁊ aliq̄s nimis ꝯtēnebāt. p̄mo ḡ remo uet p̄miū. ſcd̄o ſcd̄m. ca. ſequēti. Prima in duas: q: p̄mo oñdit dānū ex tali attributione qd̄ patiebant. ſcd̄o remo uet illā attributionē/ ibi: Quid igit eſt apollo. Circa pri mū oſtēdit q̄ ex tali attributiōe quā habebāt inter ſe ad huc aīales aut carnales erāt. ꝓpter qd̄ doctrinā pfectā fi dei capere nō poterāt: ⁊ ſic ipediebant a cōſecutione ma gni boni. iō dicit: a ¶ Et ego frēs nō po. vo. loqui q̄ſi ſpūa. ꝓpter dictā cām. b ¶ Sꝫ q̄ſi carna. tanq̄ par. in xp̄o ⁊c̄. i. vob̄ annūciaui minora fidei ſm̄ vr̄am capacitatē. c ¶ Nō eſcā. i. pfectā doctrinā. d ¶ Nō dū eni poterat. q. d. nō ſubtraxi vob̄ hanc doctrinā ex inuidia: ſ; ex vr̄a ipotētia. e ¶ Sed nec nūc q̄dēꝫ po. q̄diu in tali carnalitate manet'. qd̄ eñ ca. p̄cedenti voca uit aīalitatē. h vocat carnalitatē: ⁊ q̄ adhuc ſint tales oſtē dit dicēs: f ¶ Cum eni ſit inter vos zel⁹. i. inuidia. g ¶ Et ꝯtentio. oritꝫ ex ipſa. h ¶ Nōne car. eſtis. q. d. ptꝫ q̄ ſic: q: hec nō ſūt niſi inter carnales q̄ de bonis corpalib⁹ ꝯtendūt: eo q̄ a pluribus integre hrī nō pñt: ſed ex diuiſione diminuit po vniuſcuiuſq̄: ⁊ ſic orit conten tio: q: quilibet vult facere partē ſuā meliorē. Spūalia ve ro bona a plurib⁹ pfecte poſſunt poſſideri. imo pfectius q̄ ab vno. ꝓpter qd̄ inter viros ſpūales q̄ talia bona q̄ rūt nō eſt çelus nec ꝯtentio. i ¶ Et ſm̄ hoīeꝫ ambu latis. q. d. ſic. Modus eñ intelligēdi cōnaturalis hoī eſt p reflectionē ad fantaſmata: ⁊ volēdi p cōuerſionē ad appetitū ſenſitiuū. ⁊ iō ſm̄ hoīem ambulare eſt ambula re per modū aīalitatis: niſi ſpūs hoīs a deo ſurſum ele uetur: qd̄ fit in ſpūalibus viris. k ¶ Quid igit? Hic cōſequēter remouet attributionē ex qua dictū damnum incurrebāt: ⁊ diuiditur in tres partes: quia p̄mo oſtēdit quid miniſtris eccl̄ie ꝯuenit ſm̄ veritatē. ſecūdo excludit errorem/ ibi: Nemo: tertio infert ꝯcluſionē/ ibi: Nemo itaq̄. Prima adhuc in duas: q: p̄mo oſtendit actionem miniſtroꝝ. ſecūdo mercedem eorum/ ibi: Vnuſquiſq̄ au tem. Circa primuꝫ dicit: Quid igitur eſt apollo: q̄d vero paulus: vt per hoc intelligantur alij eccleſie mi niſtri: ⁊ reſpōdet ad queſtionē ꝓpoſitam di. l ¶ Mini ſtri eius cui crediſtis. i. chriſti. q. d. ipſi nō ſunt p̄n cipales doctores fidei vel opatores baptiſmi: ſed ſolum miniſtri chriſti inq̄tum miniſterialiter operātur exteri⁹. Chriſtus autem docet ⁊ baptiçat interius: ꝓpter quod ta lia miniſtris nō ſunt attribuenda. m ¶ Et vnicuiq̄ ſicut dominus dedit. q. d. adhuc tale miniſteriū non eſt in eis ex virtute ꝓpria ſed ſolum ex dei gratia. Qꝫ au tem operentur ſolum exterius probat cōſequēter dicēs: n ¶ Ego plantaui. annūciando vobis primo ea que ſunt fidei. o ¶ Apollo rigauit. poſt me vos docēdo. p ¶ Deus autem incrementū dedit. q. d. ego ⁊ ip ſe nihil egimus ad ſalutem ⁊ fidem veſtram interi⁹ ope rando: ſed ſolus deus illuminando vos per fideꝫ: ⁊ mū dando per gratiam ⁊ ſanctificando: nos autem ſolūmo do egimus exterius miniſtrando: ſicut plantator arboris vel rigator non faciunt eius radicationem vel incrementum ſed virtus nature. propter quod concludit: q ¶ Itaq̄ neq̄ qui plantat eſt ali. ⁊c̄. ſcꝫ operādo interius: ſed ſolus deus. r ¶ Qui plantat autem ⁊ qui rigat vnū ſunt. ſ. conditione nature ⁊ mini ſterij opatione. ꝓpter qd̄ vn⁹ nō eſt p̄ferēd⁹ ⁊ alter ꝯtēnēdus. s ¶ Vnuſq̄ſq̄. Hic ꝯſequēter oſtendit mercedem miniſtroꝝ ne forte crederet aliquis ipſos non eſſe remunerādos: eo q̄ dixerat: Itaq̄ neq̄ qui plātat eſt aliquid neq̄ qui rigat. ⁊ diuidit in tres: quia primo declarat miniſtroꝝ mercedem. ſecūdo eorum varie tatem/ ibi: Scd̄m gratiam dei. tertio infert quādaꝫ concluſionē/ ibi: Neſcitis. Cir ca primum dicit: Vnuſquiſq̄ autem miniſtrorum eccleſie.

Diuiſio

† 55. q. 2. c. q̄daꝫ lex. ⁊ qd̄ ſcripſi

ſō. 1. b

D

Diuiſio

† 19. diſ. c. ſe cūdū. 1. q. 1. poſt. c. nūq̄ et. c. ſi quis

Diuiſio

f Propria m

E F a ¶ Adiutores. In colēdo agro dñico nō deprauatores vt qdā aiūt: qd inde patz: qꝛ vos eſtis agricultura. b ¶ Agricultura. Quia colit vos ad fructū. Edificatio: qꝛ q̄ colit habitat i vob. Et ita idē ē ager ꝛ edificiū qd nō i reb⁹ viſibilib⁹. Nos colim⁹ deū adorādo non ornādo. Ille aūt ſic nos colit: q̄ ꝛ meliores nos reddit. c ¶ Fundamētū eni ꝛc. Aug⁹. Fides grē xpiane. i. ea q̄ p dilectionē opatur: poſita in fundamēto neminē pire pmittit. Super hoc fundamētū ali⁹ ſupedificat aurū. ar. lapides p̄cioſos. is videlicet q̄ cogitat q̄ dei ſunt quō placeat deo. Alius ſupedificat ſup hoc fundamentū ligna: fenū: ſti. is videlicet q̄ cogitat q̄ mūdi ſūt: quō placeat mūdo. Illi⁹ opus nō exurit q̄ ea non dilexit quoꝝ amiſſiōe cruciet̄. Exurit̄ aūt hui⁹ opus: qꝛ ſine dolore nō pereūt: q̄ cū amore poſſeſſa ſūt. Sꝫ qm̄ alterutra ꝯditiōe ꝓpoſita: eis poti⁹ mallet carere q̄ xpo: nec tiore amittēdi talia deſerit xpm̄ q̄uis doleat cū amittit ſalu⁹ ē quidē: ſic tn̄ q̄ſi per ignē. Iſte ignis ē tribulatiōis tētatio. de q̄ ſcriptū eſt: Vaſa figuli ꝓbat fornax: ꝛ hoies tentatio tribulationis ꝓbat. d ¶ Chriſtus. i. fides xpi ſm̄ quā p dilectionē opat̄ p quā xp̄s habitat i cordib⁹. Alia nō eſt fundamētū. hec aūt neminē pire ſinit. e ¶ Si qs aūt. Amb. Ali⁹ ſupedificat. i. q̄ ſupuenietes poſt aplos docēt: ſꝫ videāt vt edificatio cōgruat fūdamēto. Fundamentū aliud ꝛc. qꝛ nemo p̄ter xpm̄ loq̄ns cōmēta ſua cōmēdaret: In auro ar. la. p̄. p̄clarā doctrinā ſignificat: in trib⁹ alijs vana doctrina ſignat̄: q̄ ſi nō fallit: i igne apparebit: qꝛ ardebit bona pmanēte: ꝛ erit ei bone. ſ. doctrine merces vita eterna. Detrimentū ꝓ male: qꝛ penas patietur. ſalu⁹: qꝛ nō interibit fidei ſuba q̄ ꝯſtat: ſic mala doctrina q̄ accidēs ē. q̄ſi p ignē: qꝛ nō ſine pena: cū phidi i eternū pereāt ꝓdeſt illi ex parte credidiſſe deū. f ¶ Aurū ar. Aug⁹. Hec tria edificāt ꝯtēptores ſcli: q̄ ſua oia paupib⁹ dāt. Vel q̄ tāq̄ nō hntes hnt aurū i contēplatiōe dei: argentū i dilectione ꝓximi. Lapides p̄. in opib⁹ bonis q̄ n̄ ꝯſumūt̄ ab igne: ſꝫ nihil vl' paꝝ ipm̄ ſentiāt. Ligna: fenū, ſtipulā edificāt q̄ et ſi aliena nō rapiūt: reb⁹ tn̄ infirmitati cōceſſis: aliq̄ dilectione inhērēt: q̄ ſm̄ ſuos amandi modos diui⁹ vt lignū vel min⁹ vt fenū: vl' minimū vt ſtipula: ignē ſuſtinebūt. Et qꝛ hec deo nō p̄ponūt: ſalui erūt p fundamentū. Qui vero h̄ deo p̄ponūt vl' crimia cōmittunt: nō ſupedificāt ſed fundamētum deſtruūt. g ¶ Lignū fe. ſti. Nō hec de malis opib⁹ accipiēda ſūt q̄ſi fides ſine opibus ſaluet qd non eſt. ¶ Aug⁹. Nō ſibi pollicea̅t q̄ſq̄ habēs nepharia opa regnū dei, ꝛ dicat: Qm̄ habeo ſignū xpi: ꝛ ſacramēta nō delebor i eternū: ſꝫ p ignē ſalu⁹ ero. Ait eni apls. Fundamētū poſitū eſt ꝛc. Quid eſt ergo inquiūt qd ſequit̄: alius ſupedificat au. ar. la. p̄. lig. fe. ſti. Hoc eſt q̄ ſupra fundamētū iuſta opa edificat aurū ar. la. p̄. edificat. Si aūt pctā lignū fe. ſti. Cyrillus q̄q̄ ait: Natura pctī ſimis eſt materie q̄ cito conſumit̄ igni: quā edificari aplis a pctōrib⁹ dicit: Qui ſupra fundamētū xpi edificāt lig. fe. ſti. In q̄ manifeſte oñdit̄ q̄dā eē pctā ita leuia vt ſtipule cōparent̄ feno ꝛ lig. Lignū fe. ſti. Quidā intelligūt opa bona q̄ quidā ad ſuſtētationē ſui ꝛ ſuoꝝ vl' ad ſuſtentationē indigentiū ex miſericordia faciūt: ſed qꝛ hec opa faciūt cū aliquo amore tpaliū. Ideo hec opa dicunt̄ arſura: non q̄ eo puniant̄ q̄ hoc faciūt: ſꝫ qꝛ terrenū aliquē affectū habēt cū hec faciūt nec ille terren⁹ affectus eſt adeo malus: vt deſtruat fundamentū ꝛ fidē q̄ p charitatem opat̄: ꝛ talis affect⁹ venialis ē. Sꝫ potius lig. fe. ſti. accipiunt̄ nō bona opa nec mala q̄ ſūt dānabilia, ſꝫ pctā venialia. vñ Greg. Quis hoc de igne p̄ntis tribulatiōis poſſit intelligi. tn̄ ſi qs de igne future purgationis accipiat: penſandū ſollicite eſt: qꝛ cū dixit p ignē poſſe ſaluari: nō q̄ ſup hoc fundamentū ferrū vl' es vel plūbū edificat. i. pctā maiora. ꝛ ideo duriora ꝛ iſolubilia. Sꝫ q̄ edificat lig. fe. ſti. i. pctā mima atq̄ leuiſſima q̄ ignis facile cōſumat. h ¶ Dies eni. Hic dies ē homis ꝓ nutu ſuo agētis. ſꝫ i iudicio vl' morte cuiuſq̄ dies ē dñi ſm̄ merita iudicātis: etiā hic dū iudiciū incipit a domo dei. i. a ſaluādis incipit pena: q̄ ꝯſūmabit̄ in reprobis. Ideo eni puniūt̄ electi: vt ibi nō puniant̄. In q̄ die ē ignis tribulationis q̄ vrit̄ amor rerū tpaliū dū cōtriſtant̄ de amiſſis. vñ ꝛ dꝛ: Tribulationē carnis habebūt hmōi. Ignis vero extremi iudicii tādiu durabit q̄uſq̄ purgati ſint q̄ ſaluādi erūt. i ¶ Ignis. Tribulationis q̄ oēs ꝓbabit in fine. ¶ Ignis ꝓbabit. Duos ignes futuros legim⁹. Unū eternū, q̄ eternaliter punient̄ reprobi q̄ ſequet̄ iudiciū. Alterum qui p̄cedet: quo exuret̄ facies mūdi huius: q̄ emēdabit eos: q̄ ſuperedifi

F caueruntꝫ

Marginalia (left): .ſ.7.ſ. — Eccli.27.a — †De ſiby te. n̄ bapti. c. finali. De ſuma. tri. c. vnico i Clemē. — †De. pe. diſ. 2. c. ſi ei p̄. liberi arbitrij — F — Ignis duplex futur⁹

aūt ꝓpriā mercedē accipiet ſm̄ a
a ¶ forinſecus miſtrādi. b ¶ qꝛ ſi nō dam⁹ incremētū impēdim⁹: tn̄ aliqd adiumentū.
a ſuū laborē. Dei eni ſum⁹ adiuto b
a ¶ dū extirpāt̄ vitia. b ¶ ipoſitiōe ꝟtutū.
b res, dei agricultura eſtis: dei edi
a ¶ qb⁹ ego poſui fūdamē. ꝛc. b ¶ i. aplatū.
ficatio eſtis. Scdm̄ grām dei que c
a ¶ qꝛ nō a me hoc habui. ¶ gratis. b ¶ diſcretione vtens. c ¶ princeps edificij.
data ē mihi, vt ſapiēs architect⁹ d
a ¶ fidē xpi nō aliā ſꝫ q p dilectionē opat̄.
b ¶ quiſq̄ habēs fidē: qꝛ ad eū hoc ptinet.
fundamentū poſui: alius aūt ſu f
a ¶ bona opa. b ¶ qd nō vno mō eſt: ſed
peredificat. Unuſquiſq̄ aūt vi g
a ¶ cuiuſmodi opa vtrū ſm̄ nos vl' illos.
b ¶ de ſupedificatiōe tn̄ vic' eadū eſt: quia
c deat quō ſupedificet. Fundamē h i
a ¶ ad qd videnī niti pſeudo.
tū eni aliud nemo pōt ponere: p̄
¶ a me. ¶ vel qui. ¶ fides chriſti.
b ter id qd poſitū ē, qd eſt chriſt⁹ ie
a ¶ fūdamētū nēo pōt mutare. ¶ ſꝫ de ſup edificatione vidēdū eſt tn̄: qꝛ manifeſtum
c ſus. Si qs āt ſupedificāt ſupra k
erit op⁹ cu. ¶ vt cogitet tn̄ que dei ſunt.
f fūdamētū hoc, auꝝ argētū, lapi
a ¶ dū diuiſi cogitāt q̄ mūdi ſūt q̄b⁹ ſine dolore carere nō poſſunt. ¶ ꝛ ſi nō modo.
g des p̄cioſos, ligna, fenū, ſtipulā: l
vniuſcuiuſq̄ op⁹ manifeſtū erit. m n
¶ in quo ſecreta patent. ¶ illud opus.
h Dies eni dñi declarabit: qꝛ in o
a ¶ pena purgatoria bonis. ¶ quicunq̄ mō neget. i. abſcondit peccata ſua.
ignē reuelabitur: ꝛ vniuſcuiuſq̄ q
a ¶ firmū vel ſolubile.
b ¶ p̄ntis vel futuri iudicij.
i op⁹ qle ſit ignis ꝓbabit. Si cui⁹ r s

a ¶ Propriā merce. ꝛc. qꝛ nō oēs eq̄liter laborāt extēſiue nec intēſiue. b ¶ Dei ei ſu. ad. ꝛc. q. d. licet nō agam⁹ interius illuminādo vel iuſtificādo: tn̄ agim⁹ aliqd ad hoc exterius miniſteriū adhibendo qd non caret p̄mio. c ¶ Scdm̄ grām. Hic ꝯſr ponit miniſtrātiū variationē, di. Scdm̄ gratiā dei ꝛc. ꝛ nō ꝓpa ꝟtute. d ¶ Ut ſapi. arch. i. pncipalis int' miſtros: qd n̄ dic̄ ad iactātiā: ſꝫ ad dei gl'iam. ꝓpē qd p̄miſit: ſm̄ dei grāꝫ. e ¶ Fundamē. po. p̄ma initia vob fidei annūciādo. f ¶ Alius aūt ſup. i. alij doctores poſt me vos docētes docuerunt ſequentia. g ¶ Unuſquiſq̄ āt vi. Id eſt diligenter attendat. h ¶ Quō ſupedifi. i. q̄liter doceat vt ei⁹ doctrina nō diſcrepet a fundamēto: ſed mag' ei conueniat: ꝛ qd ſit hoc fundamētum ſubdit: i ¶ Funda. eni a. ꝛc. i. ſolus xp̄s vel fides ipſius ē fundamentū. Sꝫ ꝯ h̄ videt̄ Apocal. xxi. d. vbi dꝛ q̄ xii. apli ſūt. xii. fūdamēta ciuitatis dei: p quā itelligit̄ eccleſia. Ad qd dicendū q̄ fūdamentū dupl'r poteſt accipi. Uno mō ꝓprie. ſ. illud qd hꝫ firmitatē ꝛ ſtabilitatē ex ſe: ꝛ ſic ſolus xp̄s eſt fundamētū eccleſie. Alio mō improprie ꝛ large. ſ. illud qd adheret primo fundamēto iā poſito: ſicut ſunt lapides p̄mariū fundamēto inherētes: et ſic apli dicūt̄ eccleſie fūdamenta: qꝛ primit⁹ adheſerūt xpo. k ¶ Si qs aūt ſup edifi. ꝛc. per hoc intelligit̄ ſana doctrina fundamēto ſi dei recepte appoſita. p auꝝ doctrina circa amorem diuinū. p argentū doctrina ptinens ad contēplationē ſpiritualiū creaturarū. p quam aſcendit̄ ad dei cognitionē. p lapides p̄cioſos doctrina ptinēs ad alias ꝟtutes aiāꝫ ornātes. l ¶ Ligna fe. ſti. Dixerūt aliq̄ q̄ p h̄ itelligit̄ falſa doctrina cōbuſtiōe digna: ſic ſbdit̄ poſtea: ſꝫ h̄ nō videt̄ itētio apli. p̄mo qꝛ dic̄ iſta fūdamēta ſi dei ſupaddi. falſa ꝟo doctria nō ſupaddit̄: ſꝫ mag' p eā fūdamētū h̄ deſtruit̄. ſcdo qꝛ ſbdit q̄ lꝫ tale op⁹ arſerit: operāo tn̄ finalr ſalu⁹ erit: qd nō p̄t dici de doctorib⁹ falſaꝫ doctrinā hñtib⁹. Et iō dicendū q̄ p iſta intelligit̄ ꝟa doctrina: curioſa tn̄ ꝛ vana ſeu cupiditate q̄ſtus deprauata: nō in ſe ſꝫ ex pte docētis: ꝛ tal' doctrina ſtat cū fūdamēto: doctor tn̄ meretur penaꝫ purgatorij: ꝛ ſic finaliter ſaluari. ꝛ de vtraq̄ doctria ſbdit̄: m ¶ Uniuſcu. op⁹. ſ. doctoris bōi ꝛ curioſi. n ¶ Manife. erit. i die iudicij q̄ accipit̄ h̄ ꝓ die mort': qꝛ q̄lis vnuſq̄ſq̄ i die mort' inuenit̄. ſ. i ſtatu ſaluādoꝝ vl' dānādoꝝ: talis i die iudicij p̄ntabit̄. ido ſbdit̄: o ¶ Dies eni dñi de. veniet eni dñs ad iudiciū cuiuſlibet in particulari in die mortis ſue. p ¶ Quia in igne reue. ſ. purgatorij: qui idem eſt cū igne inferni: ſm̄ q̄ dicit Greg. Sicut eni i eodē igne aurū rutilat ꝛ palea fumat: ſic idē ignis purgat electos ꝛ dānat reprobos: ſed reprobis ē ad ſpē: electis tn̄ ad tp̄us. iō ſbdit̄: q ¶ Et vniuſcu. ꝛc. ſcꝫ doctoris vtilis ꝛ inutilis eccl'ie. r ¶ Quale ſit ignis ꝓba. i. manifeſtabit. s ¶ Si cu. op⁹ manſerit ꝛc. Id eſt ſi edificauit doctrinā bonā ſanam et

A ſtabilem

Marginalia (right): G — Fūdamētū duplex — H

A h cauerūt lignū: fenū: ſtipulā. Qui aūt aurū ar. la. pre. de vtro q3 igne ſecuri ſunt. a ¶ Mercedē. Nō ſolū poſt finē: ſ3 ⁊ in hac vita habʒ ſuā requiē aīa ꝯtēnentꝭ oīa. b ¶ Neſcitꝭ q̄. Hoc ꝑmiſit vt illos cōpūgat: q̄ turpiꝭ viuētes corpa ſua violāt: maxime ille q̄ vxorē prīs habet. Hic agit de ſtructoribus fūdamēti. c ¶ Si qs au. Iſte ſaluꝰ ꝑ ignē: ſ3 ſi qs violauerit tēplū qđ vos eſtis diſꝑdet illū: ⁊ neſcitꝭ h. d ¶ Tēplū. Augꝰ. In qbꝰ deꝰ habitat ꝑ fidē. Tēplū dei .i. ſpūſctī. vñ ſubdit: ⁊ ſpiritꝰ d. h. nota q ſpūs dr hic deꝰ. cū eñ ꝑmiſerit: Eſtꝭ tēplū dei. Nō ſubdit: Et deus habitat: ſed ſpūs dei habitat in vob. In q̄ aperte oñdit ſpiritū dei eē deū. Vbiq3 eniʒ adeſt ſpūſctūs ad hoīes i eterna vita regenerādos. Spūſctūs igiꝭ i celeſtibꝰ ſedet cuʒ prē ⁊ filio ⁊ in tēplo ſuo habitat .ſ. in ſanctꝭ q̄ ſūt templuʒ dei modo ꝑ fidē ambulātes. Et templū dei erūt aliqñ etiā ſm ſpeciē: qualiter etiaʒ nūc ſunt tēplum angeli dei.

Spūs deꝰ eſt

Vbi deꝰ a pricipio habitauerit

¶ Augꝰ. Sed diceret aliqs anteq̄3 faceret deus celuʒ ⁊ terrā: anteq̄3 faceret ſctōs vbi hītabat. In ſe hītat deus: apud te hītat: ⁊ apud ſe ē. Nō q̄ ſic ſunt ſcti domꝰ dei vt ipa ſubtracta cadat deꝰ: īmo ſic hītat deꝰ i ſanctis: vt ſi ipſe diſceſſerit: cadāt. Preterea ſciēdū q nō niſi ſtultiſſime dici pōt ſpm̄ nō hre locū in nr̄o corpe: qđ totū aīa nr̄a impleuerit. Stultꝰ etiā dr anguſtus alicubi impediri trinitatē vt pr̄ et filꝰ ⁊ ſpūſctūs alicubi ſiꝭ eſſe nō poſſint. Verū illud multo mirabilius q cū deus vbiq3 ſit totꝰ: nō tñ in oībꝰ hītat. Quis porro audeat opinari niſi inſeꝑabilitatē trinitatis penitꝰ ignoret: q in aliq̄ poſſit habitare pr̄ aut filꝰ: in q̄ nō habitet ſpūſctūs. Aut in aliq̄ ſpūſctūs in q̄ non pater aut filꝰ. Fatendū ē igiꝭ vbiq3

B eſſe deū ꝑ diuinitatꝭ pñtiam: ſed nō vbiq3 ꝑ inhitatiōis grām. ꝓpter hāc eñ inhabitationē vbi grā dilectiōis

Mat.6.b eius agnoſciꝭ: nō dicimꝰ: pr̄ nr̄ q̄ es vbiq3: cū ⁊ h verū ſit: ſ3 q̄ es in celis. Illud q̄3 mirabile eſt q deꝰ eſt inhabitator q̄rundā nōdum cognoſcētiuʒ deum: ⁊ nō q̄rundā ſe cognoſcentiū. Illi eñ ad tēplū dei nō ꝑtinēt: q̄ cognoſcētes deum: nō ſicut deū glorificant. Ad tēplū aūt dei ꝑtinēt paruuli ſctificati ſacr̄o chriſti et regenerati ſpūſctō: q̄ nōduʒ pñt cognoſcere deum. Igiꝭ queʒ nō poterunt illi noſſe nec hre: iſti poterunt hre anteq̄3 noſſe. Beatiſſimi autē ſunt illi: quibꝰ h eſt deū hre qđ noſſe. e ¶ Sapientia huiꝰ mūdi. Amb. Abuſiue poniꝭ ſapiētia ꝓ aſtutia. f ¶ Nemo ita. Baptiſtis vel doctoribꝰ. Non in hominibꝰ. Quia veſtri ſunt ipſi: q: oīa veſtra ſunt ad ſeruiendū vobis data: ⁊ nō eſt gloriandū niſi de rebus excellentioribꝰ. g ¶ In hoībꝰ. Quia nō ſūt datores grārū ſiue boni ſiue mali ſint: ſ3 tñ miſtri. h ¶ Oīa eñ. Singulos nō ſibi defendāt doctores vel baptiſtas cum oībus vtanꭍ. Mūdus nr̄: ſi curſus eiꝰ in dei volūtate ponimus. Vita pñs nr̄a: ſi modeſte ⁊ cū glia dei agiꭍ. Mors: ſi ſpe futuri libenꭍ ꝓ xp̄o morimur. Pñtia: ſi ſic vtimur eis ne offendamꝰ. Futura: ſi ea credētes magꝭ optamꝰ. i ¶ Siue vita ⁊c̄. Et vita ⁊ mors doctoꝝ ad edificationē ſubditis eē debent. Vel ꝑ vitā ſanctos hoīes ⁊ angelos accipe q̄ ſtudēt ꝓfectui fideliū. ꝑ mortē diabolū ⁊ mēbra eiꝰ: qui dū ꝑſequūtur vtilitati ſeruoꝝ dei inſeruiūt. k ¶ Vos aūt xp̄i. Et ſicut hec nob: ita nos xp̄o ſubijciamur. l ¶ Chriſtꝰ aūt di. voluntatem eius faciens: vt ⁊ nos faciamus ipſius. Cur ergo ad iniuriam chriſti de hominibus aliquid ſperatis.

¶ in igne.
opus manſerit qđ ſupedificauit:
¶ nihil perdit q: qđ amauit inueniet.
a mercedē accipiet. Si cuius opꝰ a b
a ¶ cremabile erit. b ¶ mioris glie vl patiet
arſerit: detrimētū patieꭍ. Ipſe au c
aliq̄d. a ¶ ⁊ ſi h vlꭍ dolore amiſſoꝝ: nō tñ ea pfert do. b ¶ rē cremabilē ꝑ ignē ferēs: q̄
tē ſaluus erit: ſic tñ quaſi ꝑ ignē.
cremata euadet ipſe. a ¶ ſed. b ¶ i qbꝰ deꝰ
b †Neſcitis quia tēplū dei eſtis: b c
ſedet. a ¶ q̄ vos ꝯſumat i bonis .ſ. b ¶ vl
pſeudo vel homo ei ꝯſentiendo.
c et ſpūs dei hītat i vob? Si quis f g
aūt templū dei violauerit: diſꝑ/ h
a ¶ corpꝰ ⁊ aīam. b ¶ a tpe baptiſmi.
b det illū deꝰ. †Tēplū eī dei ſanctū
a ¶ cauete q̄ vob. b ¶ ſm corpꝰ ⁊ animam.
c ¶ ⁊ iō. ¶ vl ſe. d ¶ q̄ſi deꝰ h negligat.
ē qđ eſtis vos. Nemo vos ſedu i
¶ ſed. ¶ ſibi.
cat. Si quis videꭍ inter vos ſapi k
a ¶ .i. ſm ſapiam huiꝰ mūdi. b ¶ apud ſe ⁊
ens eē in hoc ſeculo: ſtultus fiat l
deū ꝯ naturā poſſe credat. a ¶ vera ſapia.
b ¶ merito apđ ſe ſtultꝰ: q: ita apud deū.
c vt ſit ſapiens. † Sapiētia eñ hu m n
a ¶ qui facit qđ fieri poſſe mūdus negat.
ius mūdi ſtulticia eſt apud deū.
¶ in iob. ¶ falſos oſtendam.
Scriptum eſt eñ: †Cōprehendā o
¶ mūdi. ¶ faciēdo aliꭍ q̄3 dicūt ¶ i pſalmo
ſapiētes in aſtutia coꝝ. Et iterū.
a ¶ vel hoim. ¶ carnaliū. ¶ mūdi.
Dñs nouit cogitatiōes ſapiētū: p
¶ falſe. ¶ ⁊ q: ſtulte apud deū.
f qm̄ vane ſunt. Nemo itaq3 glorie q
a ¶ q̄ſi meliꝰ ab vno q̄3 ab alto. b ¶ ad vr̄m
g tur in hoībꝰ: †Omnia eñ vr̄a ſūt: r
ſenſū data. a ¶ nō ſolū miores. b ¶ q̄ oībꝰ
ſiue paulꝰ ſiue apollo ſiue cephas
maior. a ¶ etiā elemēta nobis ſeruiūt.
i ſiue mūdꝰ / ſiue vita / ſiue mors / s t v
a ¶ qbꝰ ſuſtētati do ſeruiūt. b ¶ ſpe quoꝝ ſeruiꭍ. c ¶ hec vr̄a: q: oīa quotquot ſunt.
ſiue pñtia / ſiue futura. Oīa eñ vr̄a x y
a ¶ non hois: ⁊ ideo nō in hoīe gloriandū.
b ¶ ⁊ ita mediāte xp̄o vos eſtis dei.
k ſūt: vos aūt xp̄i: chriſtus aūt dei. z

cō ſtabilem. a ¶ Mercedē ac. euolando ad patriā. b ¶ Si cuiꝰ o. arſe. eo q eſt doctrina curioſa: vel dicto mō deprauata. C
c ¶ Detrimētū pa. q: ad tps pena ſēſus ⁊ pena dāni punieꭍ: tñ finaliꭍ ſaluabiꭍ. Aliq̄ do exponūt hāc ſupedificationē de operibꝰ ſupadditꝭ fūdamēto ⁊ i eodē hoīe: q̄ ſi ſuꝑ illud fūdamentuʒ in ſe acceptū ſupedificat faciēs bōa opa: ꝑ aurū argētū lapides pcioſos ſigta: euolet ad gliam. Si aūt ſupedificet pctā venialia ꝑ lignū fenū ſtipulā ſignata: eo q nō deſtruūt fūdamētū: ſ3 ſtāt cum eo: ipſe punieꭍ i purgatorio ⁊ finaliꭍ ſaluabiꭍ: ſ3 hec expoſitio ſm lrām pcedētē ⁊ ſubſeq̄ntē magꝭ videꭍ moralꭍ q̄3 lrālis. d ¶ Neſcitis. h ꝯñr ex pdictꝭ infert ꝯcluſionē .ſ. q corrūpens fideles ꝑ falſā doctrinā meretur dānationem: ⁊ magꝭ q̄3 ille q̄ violat tēplū materiale q̄nto ſpūalia corpalibus pferunꭍ. dīꭍ igiꭍ: Neſcitꝭ .q. d. ſcire debetis. †f.6.b
e ¶ Quia tē. dei eſtis. ſpūale. 2.Cor.6.b
f ¶ Et ſpi. dei ha. in vo. per gratiam. g ¶ Si qs aūt tē. vi. ꝑ falſā doctrinaʒ fundamēta fidei ſubuertēdo. h ¶ Diſꝑdet il. deꝰ. eternaliꭍ dānādo. i ¶ Nemo. oſtēſo q̄d couenia t miſtris eccle ſm veritateʒ. h ꝯñr remouet ꝯtrariū errorē di. †28.di.c.di ſcernimus,
Nemo ſe ſeducat. ſic ē in greco ⁊ in libris correctꝭ. Corinthij eñ ſemetipſos ſeducebāt attribuēdo miſtris eccle: qđ ē ꝓpriū xp̄i: vt dictū eſt. ſ. ꝓpter qđ apſus h ꝓhibet di. Nemo vos ſedu. modo dicto. k ¶ Si qs vi. inꭍ v. ſa. eſſe. aſſerens ꝯtrariū huiꝰ doctrine ꝑ aliquā rōnem apparentē. l ¶ Stultꝰ fi. i. illaʒ eſtimationē deponat: ⁊ his q̄ ſunt fidei hūiliter ſe ſupponat. m ¶ Vt ſit ſapi. ſapia q̄ deſurſū ē. vñ dr Prou. xxx. a. Locutꝰ eſt †Ro.1.e
vir cū q̄ deꝰ erat: ⁊ q̄ deo ſecū cōmorante confortatꭍ ait: Stultiſſimꝰ ſum viroꝝ ⁊c̄. iō ſubdiꭍ rō de abiectione mūdane ſapie cū dr: n ¶ Sapia eñ hu. m. ſtul. eſt a. deū. maximū eñ pncipiū errorꝭ ē velle metiri diuina: ⁊ illa q̄ totaliter trāſcēdūt †Iob.5.b Ps.93.b
intellectū humanū ꝑ rōnē humanā. Sicut eſt eñ ac ſi noctua vellet iudicare de luce D
ſolis: facultatem ſui viſus totaliter excedente. ⁊ ad hoc inducit ſcriptura Iob. v. o ¶ Cōprehēdā ſa. in aſtu. coꝝ. per h eñ cōprehēdunꭍ q ſapia coꝝ falſa oſtēditur. ⁊ ſimiliter auctoritate Pſal. xciij.
p ¶ Dñs no. co. ſa. qm̄ va. ſunt. applicate ad diuina q̄ ipſas tranſcendunt. †23.q.7.c. q aūt in ſi.
q ¶ Nemo itaq3. Hic apls ꝯcluſionē cōcludit pncipaliꭍ intentā. ſ. q nō ſit gloriandū de miſtris eccle illo mō q̄ gloriabanꭍ corinthij: ſ3 de ſolo xp̄o / iō dīꭍ: Nemo itaq3 glo. in hoībꝰ. diuia miſtrātibꝰ. ⁊ iō ſubdiꭍ ratio: r ¶ Oīa eni vr̄a ſūt ſiue paulꝰ ⁊c̄. ⁊ noīat miſtros maiores. per h intelligens multo fortius minores: ⁊ oēs ſunt miniſtri eccle: ⁊ ꝑ ꝯñs quodāmō ſubiecti fideliū cōitati. inq̄ntuʒ ſūt miſſi a xp̄o ꝓ ſalute fidelium. de ſubiectis nō eſt gloriandū ſ3 de ſuperioribus. s ¶ Siue mūdus. i. creature: q: deſeruiūt hoībꝰ ad neceſſitatē huiꝰ vite ⁊ inſtructionē inq̄ntū ex ipſis accipiꭍ cognitio de creatore. t ¶ Siue vita. ſ. pñs q̄ deſeruit hoī inq̄ntū ordinaꭍ vt i ea bō mereaꭍ. v ¶ Siue mors. q̄ ſimiliter ei ſeruit ſi patienꭍ tolereꭍ. x ¶ Siue pñtia. i. dona ⁊ ꝟtutes qbꝰ i pñti iuuanꭍ ad btitudinis ꝯſecutionē. y ¶ Siue futura. i. bona eterna q̄ ſperamꝰ: ⁊ ſic oīa creata ad fideles ordinanꭍ ꝓpter gliam coꝝ. Ro. viij. e. Diligētibꝰ deū oīa co. in bo. his ⁊c̄. z ¶ Vos āt xp̄i. qm̄ fideles vlteriꝰ ordināꭍ ad xp̄ʒ: ſicꭍ exercitꝰ ad ducē: ⁊ mēbra ad caput. ꝓpꭍ h de ipſo ſolo fideles debēt gliari ⁊ nō de miniſtris inferioribus. & ¶ Xp̄s aūt dei. i. ſicꭍ xp̄s gliaꭍ de prē: Sap. ij. c. Gloriaꭍ ſe prēm hre deū: ⁊ Ioh. viij. f. Ego honorifico prēm: ⁊ vos inhonoraſtꝭ me.

In ca. iij. vbi dr i poſtil. Ego plātaui.

Additio. j. Gloſa. Ego plātaui. i. pdicatione ad fidē cōuerti. apollo rigauit. ſ. baptiſmo: ſed deus

E nõ nos: Incrementũ dedit: qꝛ de⁹ tm̃ dat incrementũ ex ſe.

¶ In eo.ca. vbi dr̃ in poſtil. Aliqui exponũt hãc ſupedificatiõnẽ de operibus ſupadditis fundamenta fidei.

Additio.ij. Hec expoſitio ſcḋa quã poſtillatoꝛ dicit eſſe moralem: non minus lr̃alis videt̃ q̃ prima. Doctrina enim curioſa ꝛ vana nõ magis ſignificat̃ p lignũ: fenũ ꝛ ſtipulã ſm ꝓpriã lr̃e ſignificationẽ q̃ pctã venialia: ſed in vtraq₃ ſignificatione oportet ꝙ lignũ: fenũ ꝛ ſtipula intelligant̃ parabolice ſeu ſimilitudinarie. ꝛ ſic continent̃ in ſenſu lr̃ali ꝓut fuit dictũ in q̃ſtione ſup ꝓlogũ Gen̄. in rñſione ad.iiij.arti. In ep̃lis enim ap̃li nõ eſt q̃rẽdus ſenſus lr̃alis. nõ eni ipius verba fuerũt allegoriçãda ſeu moraliçãda: ſ₃ potius enucleãda: ꝓut oſtenſum fuit i p̄dicta.q.arti.v. vñ ꝙ aliq̃n allegat auctes ſacre ſcripture in ſenſu myſtico: vt Gal.iiij.d. De duob⁹ filiis abrae dicit q̃ ſunt p allegoriã dicta. hoc etiã faciũt alij doctores qui allegant auctes ſacre ſcripture i diuerſis ſenſib⁹: licꝫ illa q̃ ipſi tradunt nõ ſint exponenda niſi ad litteram ꝛc.

Replica. In ca.iij. vbi ap̃ls dicit: Si q̃s aũt ſupedificat ſupra fundamentũ hoc aurũ ꝛ argentũ / fenũ / ſtipulã ꝛc. dicit poſtilla. quoſdã illã ſupedificationẽ exponere de quib⁹ vite ſupadditis fundamẽto fidei. S₃ dicit poſtil. illã expoſitionem magis moralẽ q̃ lr̃alẽ: eo ꝙ lr̃a ſequẽs ꝛ p̄cedẽs eſt de doctrina fundamẽtali ꝛ ſupedificata: ſ₃ hoc egreferens Burg. dicit ꝙ in dict' ap̃li nõ deb₃ q̃ri moraliçatio: ſed mirũ videt̃ cũ q̃libet ſcriptura continẽs aliq̃d moralitatis poſſit moraliçari. ꝛ p̄ſens paſſus ſic exponit̃ multipliciter etiã ſm Bur. q̃rũ vna expoſitio ptinet ad fidẽ ꝛ doctrinã: alia ad act⁹ ꝛ opa. ꝛ vulgo dr̃ ꝙ credere ptinet ad allegoriã: agere aũt ad mores ꝛ tropologiã. igitur ille due expoſitiones ad vnũ ſenſum nõ pertinẽt: ꝓut vult Burg. Si igit̃ prim⁹ ſenſus eſt allegoricus ꝛ lr̃alis: ſcḋs erit moralis: qꝛ de agẽdis. Nec eſt incõueniẽs moralitatẽ ſup allegoriã fũdari: q̃ſtione ſui ꝓlogi p eũ allegata nõ obſtãte. in q̃ multis dubia cõtinent̃ ne dixerim falſa. de quib⁹ diſſerere nõ eſt p̄ntis opis. Et notãdũ hic ꝙ Bur. in q̃ſtione illa allegata ꝛ in multis aliis locis ponit ꝓ certo ꝙ ex ſolo ſenſu lr̃ali põt fieri efficax argumentũ. h̄ aũt ponit ꝙ ap̃ls aliq̃n allegat ſcripturã in ſenſu myſtico. ex q̃ dicto ꝛ p̄us dicto ſequit̃ ꝙ ap̃lus fruſtra allegat: qꝛ hmõi allegata efficaciter nihil ꝓbãt: qḋ non eſt de ap̃lo legiſperito ſentiendũ: q̃ etiã nõ ab hoie / ſ₃ p reuelationem habuit euangeliũ: vt patet ex Gal.i.

Glo. ordi. Ca. IIII

b Ic nos ꝛc. Hactenus de gloria pſeudo ap̃loꝝ: hic de ſuo ↄtẽptu agit. Sic nos: h̄ iḋ ait ap̃ls: qꝛ de eo min⁹ ſentiebãt: ſ₃ ſic hõ ſentiat vt deus qui eũ elegit. (†1.Cor.6.a)

b ¶ Et diſpẽſato. Aug⁹. Nõ ſolũ boni ſ₃ etiã mali diſpẽſatores ſunt. (Aleorũ myſteriorum) Niſi eni p bonos diſpẽſaret̃ ñ recte ap̃ls diceret: Imitatores mei eſtote. Rurſus ſi nõ p malos ñ diceret dñs de q̃buſdã: Que dicũt facite: q̃ aũt faciũt nolite facere. (Mat.23.d) Diſpẽſatores ei ſũt p quoꝝ miniſteriũ puenit̃ ad eternã ſalutẽ. Nõ eni eſſe ſalutis illi⁹ diſpenſatorẽ p v̄bũ ꝛ ſacramẽtũ ẽ illi⁹ eẽ pticipẽ. (†6.q.1.c.beatus) c ¶ Hic iã q̃. Ita de nob̄ eſtimãdũ. ſ₃ h̄ int̃ vos qḋ nõ alibi. Iã in p̄nti cũ expectãdũ eẽt donec de⁹ iudicet. d ¶ Iudico meip. Periculũ eſt vob̄ de ignotis cordis mei vl' aliorũ iudicare. (†De pe diſ. 3.c.adhuc p fidi inſtant ante fi.) Quãta eni ꝓfũditas credenda ẽ eſſe in hoie q̃ lateat etiã ipm hoiem in q̃ ẽ: vt in petro ꝓfunditas infirmitatis latebat cũ ſe dño cõmoriturũ ꝓmittebat. Aug⁹. Cũ g̃ quiſq₃ de ſe aut nõ oĩno aut vix poſſit veraꝫ ferre ſñiaꝫ: quõ põt de alio iudicare: cũ nemo ſciat q̃d agat̃ in hoie niſi ſpiritus hois. (e) ¶ Aug. Iudiciũ ꝓhibet ap̃ls: qꝛ occulta ſũt nob̄ corda hoim. (†11.q.1.c. ſacerdotib⁹ in fi.) In his plerũq₃ nr̃a credulitas fallit̃. S₃ cauendũ eſt ne pniicioſa opinatione fallamur: vt q̃ nõ poſſum⁹ hoiꝫ indagare cõſcientiã / de ipis reb⁹ habeamus verã certãq₃ ſñiam. hoc autẽ ad humanã tentationẽ ptinet ſine q̃ vita iſta nõ ducit̃. vñ ap̃ls: Tentatio vos nõ app̄hendat niſi humana. (J.10.c) Si g̃ ſuſpicationes vitare nõ poſſum⁹ (qꝛ homines ſum⁹) iudicia tñ.i. diffinitiuas firmaſq₃ ſñias continere debem⁹. Si ergo ſuſpicamur ꝙ ẽ humana tẽtatio: ſaltem nõ iudicemus: quãdo nõ erratur in reb⁹ vt recta ſit improbatio vitiorum: virtutumq₃ approbatio. profecto ſi errat̃ in hominibus: venialis eſt humana tentatio. e ¶ Ab hũano. Id ẽ ab oĩbus dum ſunt in ſuo die: ꝛ non eſt dies dñi. humano. qꝛ eſt ꝛ dies dñi q̃ iudicabit q̃n vnuſq̃ſq₃ ꝓ ſe rõnẽ reddet ꝛ tũc ſecreta cordiũ patebũt. f ¶ Quoadusq₃. Aliter iniuria iudici fit: qꝛ iudicis iniuria eſt: ſi añ iudiciũ ei⁹ a ſeruo ꝓcedat ſñia. g ¶ Illumiabit.i. apta faciet abſcõdita tenebraꝝ.i. pctoꝝ. h ¶ Tũc lauſ. Bñ agẽti vel cogitãti: h̄ aũt neſcit̃ q̃s ſit laude dignus. i ¶ Hec ꝛ ap. Propoſuit figurã ꝓ oĩb⁹: vt ab oĩb⁹ abhorreat̃ ſicẽ a nob̄. Amb. Per h̄ pſeudo ap̃loꝝ gl̃ias ꝛ traditiões ꝑuerſas ſb̄ ſua ꝑſona: ꝛ apollo euacuat ſũmatim q̃ illos deſignans

¶ ꝛ cũ h̄ ſit nec nimis nec min⁹ de nob̄ arbitremini.

† Ic nos exiſti IIII a
a ¶ ñ dños. ¶ qḋ ñ pſeudo.
met hõ vt miſtrõſ xp̄i
¶ ſ₃ modũ cuiuſq₃ myſteria vl' miſteria diui
b c ꝛ diſpẽſatoreſ †miſterioꝝ dĩ Hic b c
dim⁹. a ¶ q̃.ſ. ¶ ordo q̃s int̃ diſpẽſatores inueit̃ vt fidel' cui poſſit credi vt bñ diſpẽſet.
iã q̃rit̃ int̃ diſpẽſatores: vt fidel'
a ¶ q. h̄ int̃ nos q̃rit̃: qḋ ñ eẽt q̃rẽdũ: ſ₃ q̃c
q̃s iueniat̃ † Mihi aũt ꝓ mimo ẽ d
q̃d alij faciãt. a ¶ q̃ſi infidelis diſpẽſator.
d vt a vob̄ iudicer: aut ab hũano e
a ¶ itellectu q̃ ñ videt occulta: ꝛ põt falli.
b ¶ q̃ meli⁹ noui me q̃ vos: ꝛ ita pi̇culũ ẽ vob̄
e die. S₃ neq₃ meipm iudico † Ni f
de ignot' iudicare. ¶ i nil'o me remordet cõſciẽtia. a ¶ .i. nõ iḋ me iuſtum puto: qꝛ põt eſſe qḋ neſcio: Delicta eni q̃s intelligit.
hil eĩ mihi ↄſci⁹ ſum: ſed nõ i h̄ iu
a ¶ neq₃ ego neq₃ vos: ſ₃ ¶ meli⁹ noui me q̃ tu: ſ₃ meli⁹ de⁹ q̃ ego. b ¶ .i. q̃ p̃t ꝛ d₃
ſtificat⁹ ſum. Qui autẽ iudicat g
me iudicare. ¶ qui nouit oĩa. ¶ ꝛ qꝛ dominus eſt. ¶ iudicij.
me dñs eſt † Itaq₃ nolite añ tp̄s h
¶ ſcilicet. ¶ iudicare.
f iudicare: q̃aduſq₃ vẽiat dñs: q̃ ꝛ
a ¶ et qꝛ tũc oĩa nota oĩb⁹: poterũt de ſe iudicare ꝛ de aliis. b ¶ geſta ꝛ cogitata tũc
g illũmiabit abſcõdita tẽnebraꝝ:
erũt apta. ¶ etiã bonas cogitationes.
h ꝛ mãifeſtabit ↄſiliã cordiũ: ꝛ tũc
¶ remũeratio. a ¶ ꝓ mõ ſuo. b ¶ dixi ñ glo
laus erit vniciuq₃ a dõ. Hẽc aũt i
riãdũ i nob̄. ¶ cũ in nob̄ ñ gloriaremini.
i frẽs trãſfiguraui in me ꝛ apollo

Nico. de lyra

Ic nos exiſti. ꝛc. Ca. IIII

Poſtq̃ ap̃ls rep̄hẽdit Corinthios de h̄ ꝙ aliq̃b⁹ miſtris nimis attribuebãt. h̄ ↄñr arguit eos d̄ hoc ꝙ aliq̃s nimis ↄtẽnebãt. (Diuiſio) iſti eĩ corinthij q̃ gl̃iabãt̃ d̄ miſtr' p̄hia ĩbutis min⁹ debito refutabãt alios miſtros talib⁹ ñ ↄtẽtes i docẽdo. ꝛ diuidit̃ i duas ptes: qꝛ p̄mo eos redarguit. ſcḋo correctiõi eoꝝ inſiſtit ibi: Nõ ↄfũdã vos. Circa p̄mũ ſciẽdũ ꝙ p̄ſũptuoſe ꝛ temẽ eoſ iudicabãt. ꝛ iḋ p̄io arguit iudicij temeritatẽ. ſcḋo p̄ſũptionẽ ibi: Hoc aũt frẽs. Circa p̄mũ ſciẽdũ ꝙ miſtri fideleſ eccl'ie ſũt q̃ diuis miſtrãt ꝛ docẽt ꝓpt̃ dĩ gl'iaꝫ. ĩfideles aũt q̃ hoc faciũt ꝓpt̃ lucrũ tpale vl' ꝓpriã laudẽ. talis aũt itẽtio ad ſecreta cordis ptinet: q̃ꝝ iudiciũ ſpẽ⁹ dĩ ẽ ꝓpriũ: ſm illḋ.i. Reg.xvi.b. Hõ videt ea q̃ parẽt: de⁹ aũt intuet̃ cor. ꝓpt̃ qḋ p̄ſũptuoſũ ẽ hoĩ de talib⁹ iudicare: et maxie circa miſtros eccl'ie q̃ ñ ſũt ↄtẽnẽdi ſ₃ magis reuerẽdi. ideo dicit ap̃lus:

a ¶ Sic nos exiſti. ꝛc. q.d. lꝫ eccl'ie miſtri ñ ſint p̄ncipales opariꝫ: tñ dõ coopãt̃ inq̃ntũ miſtrãt pp̄lo ſacr̃a ꝛ doctrinã. iḋ ſb̄dit̃: b ¶ Et diſ. ꝓpt̃ qḋ ſũt medij int̃ deũ ꝛ pp̄lm: ſicẽ diſpẽſator dom⁹ int̃ dñm ꝛ familiã: ꝛ qꝛ Corinthij aliq̃s miſtroꝝ nõ ſic reuerebãt̃. iḋ ſb̄dit̃: c ¶ Hic iam q̃rit̃ ꝛc. q.d. int̃ vos fit diſſẽſio ꝛ ↄtẽtio de fidelitate miſtroꝝ. q.d. aliq̃s ↄtẽnitis tãq̃ infideles: ſ₃ qꝛ viri ſcti tale iudiciuꝫ hũanũ ꝓ nihilo reputabant ꝓ q̃nto eos tãgit. lꝫ doleãt ꝓ q̃nto malũ eccl'ie inde ꝓuenit. iḋ ſb̄dit ap̃ls: d ¶ Mihi aũt ꝓ mimo ꝛc. dicto mõ. e ¶ Aut ab hu. die.i. ab hoib⁹ q̃ iudicãt in tp̄e p̄ſenti.

f ¶ S₃ neq₃ me. iu. licꝫ eni hõ iudicare ſe debeat iudicio diſcuſſionis ꝓp̄e cõſciẽtie: ſicẽ.j.xi.ca. dicet̃: Si noſmetipſos diiudicarem⁹ nõ vtiq₃ iudicaremur: tñ ñ debet ſe iudicare iudicio abſolutionis a culpa: ĩnocẽtẽ oĩno ſe reputãdo: qꝛ dicit̃ Eccl'e.ix.a. Neſcit hõ vtrũ odio vl' amore dign⁹ ſit. iḋ ſb̄dit̃: Neq₃ meipm iudico h̄ mõ: ꝛ multo min⁹ d₃ hõ iudicare de ſecret' cordis alteri⁹: qꝛ hoc ẽ ꝓpriũ dĩ. ꝓpt̃ qḋ ſubdit̃: g ¶ Qui aũt iu. ꝛc. ꝛ q̃m ei⁹ iudiciũ i q̃ mãifeſtabunt̃ oĩa erit in fine mũdi. iḋ ſb̄dit̃: h ¶ Itaq₃ nolite ꝛc. q.d. hoc ẽ temerariũ. i ¶ Hec aũt. Hic ↄñr ap̃ls arguit p̄ſũptionẽ Corinthioꝝ: qꝛ miſtros aliq̃s eccl'ie ↄtẽnebãt. ꝛ diuidit̃ i duas ptes: qꝛ p̄mo arguit hãc elationẽ. ſcḋo declarat dicti ↄtẽpt⁹ cãm ibi: Puto eni. (Diuiſio) Circa p̄mũ ſciẽdũ ꝙ ↄtẽtio erat int̃ Corinthios: maxie ꝓpt̃ pſeudo ap̃los i ſapia v̄bi docẽtes q̃ a plurib⁹ p̄ferebãt̃: ꝛ veri ap̃li ↄtẽnebãt̃. verũtñ ap̃ls ſcribẽs corinthijs illoꝝ noĩa nõ expſſit. ſ.i.ca. ſ₃ nomẽ ſuũ ꝛ apollo ne videret̃ ex inuidia ↄ̃ alios loqui: ꝛ hãc veritatẽ h̄ aperit dicens: Hec autẽ frẽs transfigura. Id eſt propter veſtrã inſtructionẽ.

A ¶ illos deſignans non ſingillatim: ne maior naſceretur diſcordia.
a ¶ Unus ad. a. in. Ab illo. i. melior quam ille. i. quaſi alius ab illo quia nullus eſt quantum ſe vel quantum ad miniſterium. quis enim te diſcernit a maſſa perditorum: nullus niſi deus. vel ſi baptizatus a petro: quod diſcerneris ab eo qui a paulo. nihil ille: nihil tu. Vel redarguit illos eoſdem qui gloriabantur de magiſterio pſeudo. Q. gloriaris pro illis: ſed quid habes ab illis: quod non a me: et ſi a me quid contra me gloriaris: quoniam idem a me accepis. b ¶ Quid a. rc. Aliud genus arrogantie amouere conatur. ſ. ne homo ſuperbiat propter aliquam gratiam a deo ſibi datam: putans ſe eam habere a ſe vel a miniſtro. c ¶ Si aut ac. hoc contra illos qui eadem que ab apoſtolo acceperant audientes: de magiſterio pſeudo apoſtolorum gloriabantur qui per eloquentiam ſe commendantes gloriam in ſe prebebant: cum apoſtolus contemptibilem ſe videri faceret ut gloriam deo faceret. Ideo apoſtolus ironice eis loquitur: quaſi concedens quod eis de ſeipſis videbatur. cum ſubdit: d ¶ Jam ſatu. Q. Increpo vos di. Quid gloriari rc. Sed non recte videor hoc facere: quia vos iam rc. Jam ſatu. Jam di. ironia: ac ſi diceret: non eſt ita. Jrateſcentes enim verba ſunt: non confirmantis. e ¶ Regnetis. Vere regnare eſt de ſpe et promiſſis dei ſecurum eſſe: et in aduerſis gaudere.
f ¶ Puto enim. Q. nullatenus putandum eſt. ironice ei loquitur: Ideo ſine nobis: quia per mala que patimur deus oſtendit nos apoſtolos viliſſimos. de quibus non curet tanquam morti deſtinatos. i. ad nullam utilitatem ſed ad mortem reſeruatos. quod per hoc videtur: quia ad ſpectaculum noſtrum quaſi ad monſtrum conueniunt. per quod magis probamur amici dei. Vel ideo debetis nobiſcum regnare: quia puto et certus ſum quod nos ſumus ſicut nouiſſimis helie et enoch in tribulationibus. g ¶ Tanquam morti. Ut qui a victoribus morti ſeruabantur: ad quos ſpectaculum conueniebat populus ſic ad deriſionem helie tunc: et nunc apoſtolorum mali. h ¶ Et ange. Boni angeli et boni homines laudant: mali irrident: hec ſunt dextra et ſiniſtra: ſed nec illa eleuant: nec iſta frangunt. i ¶ Propter xpm. cuius crucem predicamus quod vos tacentes. videbimini in chriſto prudentes. k ¶ Eſuriui rc. Amb. Ueritatem predicantes gratiam non habent apud homines. l ¶ Tanquam pur. rc. per hoc omnia probamur in xpo prudentes et fortes. m ¶ Non ut co. Aſpera blandis mitigat ut ſalutaris medicus. n ¶ Pedago. Duos pedagogos nominat: pueros ſignificat. o ¶ Ego ge. v. iu. Addidit per euangelium: ne ipſius putaretur eſſe quod dei eſt. Ait enim dominus in euangelio: Ne vobis dicatis patrem i ter ra. Unus eſt enim pater deus: non ut hoc nomen ceteris tollatur: ſed ne gratia dei qua in eternam vitam generamur: nature vel poteſtati: vel etiam ſanctitate cuiuſque hominis tribuatur
¶ Si dominus

malac. 4. b

Mat. 23. a

B

a ¶ humilitatem veram b ¶ hec. ſ. ¶ quia maiores ſunt
propter nos: ut in vobis diſcatis ne a
a ¶ agendo vltra. b ¶ i hiereſia. ¶ quia gloriaris. l. d. g
ſupra quam ſcriptum eſt: unus aduerſus b
¶ ſe vel doctore. ¶ a perditis niſi deus.
alium inflet pro alio. Quis enim te diſ c d
a ¶ quod ſi dicis: fides tua vel oro vel iuſticia tecum interrogo: quid habes quod non accepiſti.
b cernit? Quid aut habes quod non ac e
¶ a deo. ¶ a deo. ¶ in te vel illis.
c cepiſti? Si aut accepiſti: quid gloriaris f
a ¶ a deo ſed a texi al illis. b ¶ tam cito ¶ iam vos.
c ¶ pleni. d ¶ ipſuſcio.
d quaſi non acceperis? Jam ſaturati eſtis: g
a ¶ q. ut et alios ſaturare poteſtis. b ¶ ironia.
c ¶ ſic putabant gloriantes de pſeudo apoſtolis.
iam diuites facti eſtis. Sine nobis h i
a ¶ regit vos. b ¶ hec ¶ et hiſ ple optat. c ¶ ita
e regnatis: et utinam regnetis: ut et k
a ¶ vos ſequimur cum nos ſeque dedignemini. quos quidem ſeque oberret: quia nos reuera regnamus: ſed rico ne ſi
f nos vobiſcum regnemus. Puto l
ne vos. a ¶ viliſſimos vel ſicut helie et enoch.
enim quod deus nos apoſtolos nouiſſimos m
g oſtendit: tanquam morti deſtinatos: n
h quia ſpectaculum facti ſumus mundo et o
¶ vel bonis ut conforteret: vel malis ut inſultes.
a ¶ et. b ¶ increpatio cum ironia quaſi quod totum contra eſt
i angelis et hominibus. Nos ſtulti pro p
pter chriſtum: vos aut prudentes in
¶ afflicti. ¶ preſtate.
chriſto. Nos infirmi: vos aut fortes:
¶ ſecuri. ¶ reueredi. ¶ deſpecti.
vos nobiles: nos autem ignobiles.
¶ et. ¶ i. continue. i. uſque ad hoc tempus.
k Uſque in hanc horam et eſurimus et ſi q
timus: et nudi ſumus: et colaphis cedi
a ¶ per perſecutionem mutamus loca. ¶ fugamur ne pluris doceamus. b ¶ ſ. pro nobis neceſſarius.
mur et inſtabiles ſumus et laboramus r ſ
¶ quia nemo dat. ¶ et
operantes manibus noſtris. Maledici v
a ¶ hortando alios ad bonum. ¶ tormenta.
mur et benedicimus: perſecutionem pa
a ¶ patienter. b ¶ quaſi magi. malefici.
timur et ſuſtinemus. Blaſphema x
a ¶ deum pro illis vel eos ne blaſphement nos. b ¶ et qui
l mur et obſecramus. Tanquam purga y
bus mundus inquinatur: et abiectus purgetur. a ¶ reputati
menta huius mundi facti ſumus: omnium z
a ¶ purgamentum ferri vel pomi: et quidquid quilibet materia ut purgatio reddatur abiectus. b ¶ continue uſque ad hoc tempus. c ¶ et ſi dixeri vos inflatos rc. tam
m peripſima uſque adhuc. Non ut co a
a ¶ i. erubeſcentiam facta vobis. b ¶ pro quibus tot
fundam vos hec ſcribo: ſed ut filios b
paſſus ſum. b ¶ filij non ego pater.
meos chariſſimos moneo. Nam ſi
¶ finitum pro infinito poſuit. ¶ eruditorum qui non genuerunt.
n decem milia pedagogorum habeatis in
a ¶ tamen. b ¶ qui genuiſſet. c ¶ i fide xpi: ſi i
xpo: ſed non multos patres. Nam i xpo ie
ſu per euangelium ego vos genui. Ro c
a ¶ tamen. b ¶ quia genui: ergo ex debito rogo.
go ergo vos fratres imitatores
a ¶ non pſeudo. b ¶ ut imitemini me.
mei eſtote: ſicut et ego xpi. Ideo mi d e
a ¶ per hunc creditur miſſa epiſtola. ¶ in fide.
ſi ad vos timotheum qui eſt filius meus

a ¶ Ut in vo. diſca. ne ſu. quam ſcri. eſt. i. hac epiſtola. b ¶ Unus aduer. a. in flet. pretextu. c ¶ Pro alio. i. pro quocunque miniſtro eccleſie nimis ei aſcribendo vel alterum contemnendo. d ¶ Quis ei te diſ. i. facit te eleuari ſuper alios per ſuperbiam. Et ſi dicatur: hoc eſt propter aliquam gratiam ſpecialem ſcientie et facundie: hoc excludit. d. e ¶ Quid aut h. quod non acce. q. d. nihil: quia totum eſt a deo. ideo concludit: f ¶ Quid glo. quaſi non ac. q. d. non eſt occaſio ſuperbiendi: ſed magis humiliandi. unde dicit Gre. homel. xxxi. Tanto enim humilior et ad ſeruiendum deo promptior: quanto ſe ex munere: quanto obligatiorem ſe eſſe conſpicit i reddenda ratione. ideo ſubdit: g ¶ Jam ſa. e. i. repleti doctrina fidei: ironice loquitur ut oſtendat preſumptionem eorum deriſibilem. h ¶ Jam di. fa. e. i. chariſmatibus ſpiritualibus. i ¶ Sine no. re. i. i ſtatu perfectionis eſtis ſecundum eſtimationem veſtram. k ¶ Et vti. re. ſecundum veritatem. hoc autem dicit ut oſtendat ſe charitatiue eos arguere. l ¶ Puto c. hic aſſignat cauſam quare contemnebantur apoſtoli veri. ſ. propter multas quas ſuſtinebant i penitus de bonis temporalibus non curantes. ideo dicit: Puto e. i. putare me cogunt hec eſt veſtram eſtimationem. m ¶ Q. deus n. a no. i. abiectos. n ¶ Oſdet tanquam mor. d. i. morte dignos ſecundum hominum iudicium. ideo ſubdit: o ¶ Quia ſpe. fa. ſu. mu. ad videndum enim occiſionem et perſecutionem fidelium in primitiua eccleſia conueniebant multi: diuerſimode tamen moti: quia mundani homines veniebant ad contemnendum eos et perſequendum. ideo dicit: Mundo. Angeli etiam aliquando apparebant ad eos conſolandum et roborandum. ideo dicit: Et angelis. et aliqui perſone deuote conueniebant ad compatiendum et exemplum patientie accipiendum. de quibus ſubdit: Et hominibus. et quia propter talibus apoſtoli veri contemnebantur: ut dictum eſt. ideo ſubdit apoſtolus: p ¶ Nos ſtul. p. xpm rc. ſecundum reputationem veſtram et infidelium. q ¶ Uſque i hanc ho. i. continue a tempore recepcionis fidei catholice uſque ad preſens. r ¶ Eſu. et ſi. veritatem enim predicantes et vitia arguentes incurrebant odium humanum: et ſic patiebantur multiplicem defectum et etiam inſultum. s ¶ Et i ſta. i. non habentes domicilium ſtabile. t ¶ Et la. opc. ma. no. ſicut de paulo Act. xviij. aliquando enim hoc faciebant. quia non inueniebant qui darent eis neceſſaria vite: et aliquando ne grauarent fideles: et aliquando ad dandum fidelibus exemplum vitandi ocium: ut habetur. ij. Theſ. iij. v ¶ Maledicimur et be. ſecundum doctrinam xpi. x ¶ Blaſphemamur et obſecra. orando pro blaſphemantibus nos: ſecundum dictum ſaluatoris Mat. v. g. Orate pro perſequentibus et calumniantibus vos. y ¶ Tanquam pur. huius mundi. i. immunditie inficientes mundum que ſunt amouende. iudei enim et gentiles dicebant mundum infici per vitam et doctrinam apoſtolorum: et per conſequens ipſum debere purgari per mortem eorum. z ¶ Omnium peripſima. Jd eſt opertura pomi. a peri quod eſt circum: et pſima quod eſt figura. reputabantur enim apoſtoli remouendi ab hominibus: ſicut opertura a fructu. a ¶ Non ut confundam. Hic conſequenter inſiſtit corinthiorum correctioni. Et primo ſimplici verbo dicens: Non ut confundam vos hec ſcribo rc. i. non quero confuſionem veſtram: ſed emendationem veſtram: quia reputo vos. b ¶ Filios meos chariſſi. quia fundamentum fidei eis annunciauit. alij vero inſtruxerunt eos de quibuſdam minoribus. propter quod vocat eos pedagogos: ſed non patrem eorum. ideo ſubdit: c ¶ Rogo ergo vos: imitatores mei eſtote. ſicut boni filij. d ¶ Sicut et ego chriſti. cui obtempero ſicut vero patri. ſecundo corrigit eos nuncio ad hoc idoneo. d. e ¶ Jdeo miſi ad vos timotheum rc. et patet litera. tertio flagello comminationis dicens.
f iij ¶ Tanquam non

C

† De peni. diſt. 2. apl'o

D

† 28. q. 1. c. ſicut enim vl'tra medium

† Eph. 5. a Phil. 3. d 1. 11. a.

a ¶ Si dñs vo. Jd dicit vt oſtenderet φ ſi non iret deũ noluiſſe cã vtiqꝫ indignitatis illorum.
b ¶ In vga. Aug°. Terroris vba infert vt inflati humiliarent ⁊ ſe ꝑparēt ad recipiendũ eũ. abſit aũt vt pij filij dicerēt: Si in virga vētu-
Nota rus es noli venire. Melius eni eſt erudiri i vga patris ꝙ̃ perire in blādimē to ꝑdonis.

Ca. V

Omnino au. Incipit de fornicatiõe. Et redarguit illũ fornicatorē q̃ vxorem patris tenebat: ⁊ eos q̃ eũ tolerabāt. Erāt eni ⁊ ipſi cõparticipes dũ paterent rē tam ingētis pcti ſecũ incorreptũ cõuenire. Non ſolũ ꝙ illũ reũ mortis/ſed etiã adherentes illi nõ immunes a crimine demonſtrauit.
b ¶ Vxorem pa. Amb. Publice nouercã ſuã loco vxoris habebat: nec aliqua tergiuerſatione poterat legi crimē. Et hui° cã
137. diſ. c. omnē vim
de fornicatiõe incipit: poſtea mouebit de omi carnali videlicet ⁊ ſpũali.
c ¶ Inflati eſtis. Vento ſupbie q̃ pellit miſcdiã
1. Co. 12. b
qñ vnũ mēbrũ patit com patiunt ⁊c.
f ¶ In nomine dñi. Hoc mõ iudicauit: vt vos cõgregati in vnũ ſine aliq̃ diſſenſione quib° mea auctas ⁊ vtus xpi cooperabitur: tradat hmõi ſathane.
g ¶ Tradere hu. ſa. Hãc ptātē dr habuiſſe: vt dũ aliquē
Pauli magna ptās.
a ſtulticia nõ poſſet amouere diabolo eũ vexādũ traderet: q̃uſqꝫ pniam ꝑ fitens a malo deſiſteret. Vel tradere ſathane eſt ab eccleſia expellere: admonitionē ab illo ſuſpēdere: liberum illi facere ire in interitum carnis .i. facere ſcḋm hoc qḋ expetit caro eius: in interitum illum ducens. Non autē hoc amaritudine odij: ſꝫ ea intentione vt repulſio
† 24. q. 1. c audiuimus
hec ad reuocandũ illum valeat in die dñi. i. ſi quã
4. in quib° Col. 2. a
do illius cor viſitet dominus: ſi qñ illi dñs luceat in corde.
b ¶ Vt ſpiritus ſal. Auguſti. Sic aplš non crudeliter/ ſed amabiliter ſathane tradit: ſicut moyſes in cultores idolorꝫ paucos q̃dem iudicauit i pñs terrenos: in poſterũ diſciplinã ſanciens.
Tradere ſathane
Exo. 32. f
4. Reg. 1. b
Sic ⁊ helias ⁊ alij boni: q: ſic ⁊ metus aliis incutitur: ⁊ ipſis peccatũ minuitur: vnde hoc exēplũ helie nõ reprehendit xp̃s i diſcipulis ſuis: ſꝫ q: odio ⁊ nõ amore correctionis deſiderabāt vindictã ignis i eos q̃ ſibi hoſpitiũ nõ ꝑbuerũt.
Ibidem
Act. 5. a
Sic ⁊ Petrus in anania et vxore ei° vĭdicaſſe legit. Vl tradit: vt ſpũſſctũs ꝑ quo conta

¶ bene agendo. ¶ in predicatione.
chariſſim° ⁊ fidelis i dño: q̃ vos
a ¶ inſtitutiones meas. b ¶ ⁊ ideo tenēde.
cõmonefaciat vias meaſ que ſũt
a ¶ ego. b ¶ terrarũ. c ¶ ⁊ ideo autētice.
in chriſto ieſu: ſicut ubiqꝫ i oĭ ec
¶ opus erat mitti q:.
cleſia doceo. Tanq̃ nõ ventur° a
a ¶ de pbis: quorꝫ terrena gloriant ſapia.
ſim ad vos: ſic inflati ſũt quidã.
a ¶ poſt cõmonitionē ꝑmittit ſe ire ad illos.
b ¶ niſi culpa veſtra impedierit.
a Veniã aũt cito ad vos ſi dñs volu b
¶ ꝓbabo. ¶ humane ſapiētie.
erit: ⁊ cognoſcã non ſermonē c
a ¶ ſupbis alia ſapiēdi ⁊ ceteros iudicãdi.
b ¶ in fide ⁊ bona operatione. c ¶ q̃ſi dõ
eorꝫ q̃ inflati ſũt ſꝫ vtutē. † Nõ eni d
nõ qrã ſmonē q:. a ¶ cã regni dei.
b ¶ q̃ſi non ſermo humane ſapientie: ſed virtus eſt cauſa regni dei.
i ſermõe ē regnũ dei: ſꝫ in vtute.
a ¶ vere veniã ſꝫ q̃d borꝫ. b ¶ correctiõis: vbi ⁊ ſi ſit: nõ tñ videt eſſe charitas.
b † Quid vultis: i vga veniã ad vos e
a ¶ i manifeſta dilectiõe vt bona ſupplea.
¶ vt parcam peccatis.
an i charitate ⁊ ſpũ mãſuetudis. f
a ¶ opus eſt vga niſi vos corrigetis. ¶ .i. ab oĭbus.

c Omnino au- Ca. V g
a ¶ q̃ inflati nec corrigitis.
b ¶ res infamis. c ¶ e illa.
¶ vt graue iſtud oſtēderet pctm: nec ab his etiã dicit admitti: qui deũ neſciunt.
dit int vos fornicatio: ⁊ tãl forni
a ¶ hoc publice: vbi teſtibus opus nõ eſt.
d catio q̃lis nec int gētes: ita vt vxo b
a ¶ cũ tantũ ſcelus ſit inter vos tamē.
e rē pris ſui aliq̃s hēat. Et vos infla i
a ¶ qḋ mag' faciēdũ eēt. b ¶ dolorē ꝑpec
ti eſtis: ⁊ nõn magis luctũ habui k
cato illi°. ¶ ita. ¶ q: oēs eſtis participes.
ſtis/ vt tollat de medio veſtrũ q̃ l
a ¶ qḋ nullo mõ tegi poterat. b ¶ vos ſꝫ tu
hoc op° fecit. † Ego q̃dē abſens m n
lis q̃ pñtes. a ¶ ſollicitudine mētis: ⁊ ꝑ
corpe: pñs aũt ſpũ: iã iudica o
uidēs vob. a ¶ ac ſi pñſens eſſem.
ui tanq̃ vt pñſens eũ q̃ ſic opat° ē: p
a ¶ iudicaui. ¶ .i. vice ei°: vel vos ꝯgregati traditis in noĭe dñi cui° glia eſt in hmõi iudicio: non pro odio veſtro.
f in nõie dñi nñi ieſu chriſti/ cõgre q
gatis vobis et meo ſpũ/ cũ vir- r
s tute dñi noſtri ieſu chriſti: trade s
a ¶ reũ. b ¶ vt corpalit vexet eũ diabolus: ⁊ ſic ille reſipiſcat. ¶ cõis eccle. ¶ iudicꝫ.
re huiuſmodi ſathanē i interitu t
b carnis: vt ſpũs ſalu° ſit i die dñi v x

a ¶ Tanq̃ nõ vē. ſim ⁊c. cõtendentes ad inuicē: vt. ſ. declaratũ eſt.
b ¶ Veniã aũt ad vos cito ⁊c. hoc addit q: volũtas diuia eſt in oĭbus ꝑſupponēda
c ¶ Et cognoſcã nõ ſer. ⁊c. i. ſmonē rhetoricũ de q̃ gliant.
d ¶ Sꝫ vtutē in ope. ⁊c. q. in his quidē ſunt impotētes: cũ tñ ꝑdicatio euãgelij ꝑ talia deberet ꝯfirmari: vt hr Marc. vl. d. Dño cooperāte ⁊ ſmonē cõfirmāte ſeq̃ntib° ſignis. iõ ſubdit: Nõ eni i ſermone ⁊c.
e ¶ Quid vul. in vir. ⁊c. i. ad vos corrigēdos cũ flagello ſi inuenero vos rebelles. habebat eni aplš ptātē tradēdi tales ſathane cruciãdos corpaliter ad corꝫ correctionē: vt habet. ſ. ca. ſequen.
f ¶ An in cha. ⁊ ſpũ mã. ſi inuenero vos humiles ⁊ emēdatos ſaltē i pte. ꝑ hoc aũt qḋ dr hic: An i chari. nõ excludit charitas a correctiõe apli fiēda cũ flagello: q: ſi flagellaret charitatiue facēt: ſꝫ dr ad deſignãdũ φ correpť° actu ꝑ flagellũ nõ ita ſentit dulcedinē charitat' illi° q̃ corrigit: ſicut ſentiret ſi ꝑ vba ꝯſolatoria hoc faceret: tñ trãſeunte flagello hñ poſtea cognoſcit charitas flagellãtis. ¶ In ca. iiij. vbi dr in poſtil.

Additio.

Hoc aũt frēs trãſfiguraui in me. Ot dr hic: Hoc aũt frēs transfi. ⁊c. ſic videt exponēdũ ꝯformit ad glo. dixerat eni aplš nõ eſſe gliandũ i miſtris a q̃b° fuerãt edocti. Sꝫ trãſfigurauit .i. ꝓpoſuit figurã in ſe ⁊ apollo: alios nõ nominãdo ſigillatim ne maior naſceret materia diſcordie. Nemo eni audiens nomē ſuũ i rixa content° eſt tacere/ ſꝫ tacito noĭe audiēs ꝺ ſe aliqḋ dictũ q̃nq̃ diſſimulat: ⁊ hoc aplš fecit ad inſtructionē corinthiorꝫ. iõ dicit: Propť vos vt in vob diſcatis nõ gliari. Supra quã ſcriptũ ē. ſ. Hiere. ix. g. vbi dr: φ nullus gloriet i ſapia ſua nec fortitudine ⁊c. ſed in dño ⁊c.

Omnino audit. Poſtq̃ aplus Ca. V inſtruxit corinthios de baptiſmo ꝑ quē fit regeneratio ſpũalis. hic ꝯñr inſtruit eos de mrĩmonio ꝑ qḋ fit debite generatio carnalis. ⁊ diuidit i duas. q: pmo vitiũ ꝯriũ arguit. ſcḋo de mrĩmonio iſtruit. ca. vij. Prima i duas. Prio arguit vitiũ fornicatiõis. ſcḋo q̃dã alia vitia q̃ erant in eis. ca. ſe. Pria adhuc i duas. q: pmo facit ꝓpoſitũ. ſcḋo remouet dubiũ/ ibi: Scripſi vob. Pria adhuc i tres. q: pmo arguit culpã: ſcḋo ꝑdicit penã/ ibi: Ego q̃dē. tertio reprehēdit culpe radicē/ ibi: Nõ ē bona gliatio. Circa pmũ ſciēdũ φ i ꝓpoſito duplex erat culpa. Vna pticularis cuiuſdã fornicatoris ignominioſi. ⁊ hoc eſt qḋ dr: Oino audit ⁊c. et dicit oino: q: hoc erat publicũ. et tal fornicatio erat tã horrēda q̃ nec int gētes reputata fuit licita: ſꝫ fornicationē ſimplicē licitã reputarēt. ⁊ q̃ ſit illa ſubdit:
b ¶ Ita vt vx. ⁊c. qḋ a pncipio mũdi fuit excluſũ tãq̃ illicitũ. ꝓpť eni reuerētiã nãlē q̃ dꝫ hñi ad prēꝫ ⁊ mrēm. iſte due perſone a mrĩmonio ſp fuerũt excluſe tãq̃ de dictamĭe iuris natural. Vñ q̃dã aĭalia talē ꝯcubitũ abhorrēt: ſicut dr de q̃dã elephãte q̃ adduct° ad mrēꝫ: vt ꝑ coitũ ei° cũ ea hrent fet°: talē coitũ oino renuit. poſtea vo reduct° ad matrē optã pallio i pte ãteriori coiuit cũ ea: quã poſtea diſcoopertã cognoſcēs iterfecit ductorē ſuũ. Eſt aũt elephas int alia aĭalia multũ diſciplinabile: vt dicit phs in libris de aĭalib°. Erat aũt circa hoc alia culpa cõis. ſ. illorꝫ q̃ debebãt hoc corrigere ⁊ negligebant. ⁊ q̃tũ ad hoc ſubdit:
i ¶ Et vos ⁊c. ex ptētiõib° ei q̃s hēbãt int ſe. hãc correctionē ſicut ⁊ alia charitat' opa facē negligebãt. iõ ſubdit:
k ¶ Et nõ ma. de pctõ frīs tollendo: ⁊ ad ei° correctionē ꝓcedendo. iõ ſubdit:
l ¶ Vt tol. ⁊c. ꝑ excõicationē ei° q̃ hoc op° fec ne pticipes ipi° culpe ſit°.
m ¶ Ego q̃. hic ꝯñr determiat dicti fornicator' punitionē. d. Ego q̃dē. hñs auctem a dño ſup vos.
n ¶ Abſens cor. i. charitat' affectu: vl q: in ſpũ ſciebat q̃ agebãt int corinthios: ac ſi pñs eēt. ſicut heliſe° vidit giezi accipiētē mũera a naamã. iiij. Regũ. v.
o ¶ Iã iu. mõ dicto.
p ¶ Eũ q̃ ſic. accipiēdo vxorē priſ ſui.
q ¶ In no. do. ⁊c. Tũ q: oĭs ꝯgregatio fideliũ ē fiēda i noĭe xpi. Tũ q: crimia publica q̃le iſtḋ erat dñt i publico puniri.
r ¶ Et meo q: notũ erat mõ ꝑdicto.
s ¶ Trade. ⁊c. ſicut ei apli a dño habebãt ptātē eiciēdi demões de corpib° obſeſſis: ita hēbãt ptātē tradēdi eos demonib° affligendos ꝓ enormib° pctis: ſic ⁊ in pmitiua eccľia affligebant excõicati. iḋo ſubdit:
t ¶ In interitũ car. i. ad ei° afflictionē vt ſic peniteat pena decēte culpã.
v ¶ Vt ſpi. ſal. ſit. i. aĭa ſaluet.
x ¶ In die dñi. i. i die mortis vl iudicij extremi

A h q̃ ꝯtaminati nudāt:ſalu⁹ ſit eiſ ſi amiſſuſ i die iudicij.
a ¶ Totā maſ. Particeps erāt oẽs paterēt reū: ſꝫ ſi q̃s pcāt nõ hꝫ quē ſciat reū abducere: vel pbare nõ valet imunis ē. ⁊ iudic̃ nõ ē ſine accuſatore dãnare: vt nec xp̃s iudā abiecit. b ¶ Cõſper. Eſt farina p aquā ꝯglutinata ſine fermēto id eſt azyma. vult ḡ vt iſti ſint vnū q̃d p dilectionē puri a corruptiõe pcti: nouū hoiẽ induti: ſic in baptiſmo ſunt facti azymi. zyma grece: fermētū latine. c ¶ Paſcha. Nõ ſicut q̃dā eſtimāt grecū nomē ē: ſꝫ hebreū. Oportuniſſime tñ occurrit in h noie q̃dam vtrarũq; linguaꝝ ꝯgruētia. Quia eñi pati grece paſchin dr̃. iõ paſcha paſſio putat̃ eē. In hebrea āo ligua paſcha trāſitus dr̃: q̃ tūc p̃mū paſcha celebrauit pp̃ls dei q̃ñ ex egypto fugiētes mare rubrū trāſierūt. Nūc āo figura illa ꝓphetica cõpleta ē: cū ſic ouis ad imolādū duct⁹ ē xp̃s: cui⁹ ſāguie illinit̃ poſtib⁹ nr̃is.i.frõtib⁹ cruc̃ ſigno ſignatiſ a pditiõe hui⁹ ſcli tāq; a captiuitate egyptiaca libamur ⁊ ſaluberrimū trāſitū agim⁹ cū a diabolo trāſim⁹ ad xp̃m. ¶ Ambro. Paſcha imolatio ē: nõ trāſit⁹: ſic q̃buſdā videt̃. pu⁹ eñi paſcha: ⁊ ſic trāſit⁹: q̃ aũ exēplū ē ſaluatoris: ⁊ ſic ſal⁹. d ¶ Since. No uevite ⁊ ꝯitat̃ ſine omni fraude vt ſinceritas mūdā vitā faciat: ⁊ ꝟitas oẽꝫ fraudē excludat. e ¶ Alioq̃n. Nõ poſſēt tales xp̃o lucrari: ſi colloquiuꝫ eoꝝ vitarēt ⁊ ꝯuiuiū: vñ ⁊ dñs cū publicāis ⁊ peccatorib⁹ cõedebat. vł alio q̃n.i.ſi cõmiſceami: meli⁹ eēt vob̃ mori. f ¶ Nūc aũt. Tūc ſcripſi vob̃ ⁊ nõ bñ accepiſt̃: nūc aũt determiate ſcribo. g ¶ No miat̃. Aug. De penit̃. Eā noiationē voluit itelligi: q̃ in quēq; cū ſnia ⁊ ordine iudiciario atq; integritate pferr̃. Nā ſi q̃libꝫ noiatio ſufficit: mlti dānādi ſꝫ inocētes: q̃ ſepe falſo i q̃ſq; crimia nominãt̃. Quib⁹ ꝟbis oñdit ſat' nõ temē ⁊ q̃libꝫ mõ ſed p iudiciū auferēdos eē malos ab eccl̃e cõione aut ſi p iudiciū auferri nõ pñt: tolerēt̃ poti⁹ ne pꝟſe maloſ euitādo q̃ſq; ab eccleſia diſcedēs eos q̃ſ fugere vł vicat ad gehēnā. Vel q̃ fra. eſt. no.i. publicatur fornicator ⁊c̃. h ¶ Nec cibū ſume. Vt erubeſcēs corrigat̃. i ¶ Malū.i. fornicatorē illū: q̃ð ſic itelligi greca dictio cogit vł ꝯſenſū.

[Margin: Paſcha; Exo.12.g; Eſa.53.c; Exo.12.d; B; Luc.5]

a ¶ q. talis forni. inter vos. ¶ q̃ inter vos ē talis. ¶ et ſi in alijs boni: non. b ¶ q̃ hec

nr̃i ieſu xp̃i. Non eſt bona gloria a

ola bona ꝑpedit. a ¶ ꝯſenſus hui⁹ pcti: vel iſte vnus fornica. alios exemplo.

tio veſtra. Neſcit̃ q̃ modicū fer b

a ¶ oẽs cõtaminat q̃ cū poſſint arguere diſſimulant. b ¶ quia corrumpit. ergo. ¶ eijcien do illum qui corrumpit: qui eſt membrum veteris hominis: ⁊ acidus.

a mētū totā maſſā corrūpit Expurc

a ¶ .i. pſeueretis. b ¶ innouati virtutibus ſi

b gate vet⁹ fermentū / vt ſitis noua

ne corruptione pcti. a ¶ facti in baptiſmo. ¶ ideo puri.

c cõſperſio ſicut eſtis azymi. Ete d

a ¶ p quē trāſire habem⁹ d h mūdo ad p̃mif f

nim paſcha noſtrū immolatus ē

ſā patriā. a ¶ quē edere debem⁹. b ¶ q̃ aliē nõ traſiremus.

chriſtus. † Itaq; epulemur nõ in g h

a ¶ corruptiõe veteri. b ¶ p ptes. c ¶ in aliū.

fermēto veteri neq; i fermēto ma i

¶ in ſe. a ¶ i ſinceritate a vitijs: ⁊ i veritate bonoꝝ operum q̃ p azymos ſignantur.

licie ⁊ nequitie: ſed in azymis ſin k

a ¶ a vitijs. b ¶ bonorum operum.

ceritatis et veritatis. † Scripſi l m

a ¶ modo moneo vos ab hoc purgare ſed ⁊ ſine hac admonitione debueratis: quia iam in alia epiſtola ſcripſi.

vobis in epiſtola: ne commiſcea n

a ¶ ſic prius iſti intellexerāt. b ¶ .i. gētilib⁹.

mini fornicarijs. Non vtiq; forni o

¶ hoc etiam in illa epiſtola prohibue rat: que ⁊ modo debent obſeruare. ¶ ſed non a gentilibus.

carijs hui⁹ mūdi / aut auaris / aut p q

a ¶ ſi p̃cepiſſem gētilib⁹ nõ cõmiſceri neceſſe eſſet de mūdana conuerſatione vos exire cū

rapacib⁹ / aut idolis ſeruiētibus.

c Alioq̃n debueratiſ iā de h mūdo r

vbiq; tales. ¶ q̃ non de illis: ergo nunc.i. in hoc pñſenti apparet q̃.

f exiſſe. Nūc aũt ſcripſi vobis nõ s

¶ fornicarijs. ¶ hoc modo. ¶ ⁊ ſi nõ ſit.

g cõmiſceri. Si is q̃ frat̃ noiat̃ int̃ t

¶ in his oĩbus notat eos. ¶ notabilis.

vos eſt fornicator / aut auar⁹ / aut v

¶ .i. detractor. ¶ vſu.

idol' ſuiēs / aut maledic⁹ / aut ebri x y

¶ et alijs ſimilibus. ¶ nedū orare.

h oſus / aut rapax cum hmõi nec ci z

¶ de his dico.

bum ſumere. Quid eniꝫ mihi de a

a ¶ extra eccliaꝫ. b ¶ his blādiedū: ſed. ¶ i

his qui foris ſunt iudicare? Non b c

his putredo reſecāda. a ¶ noie ⁊ ꝓfeſſione.

ne de his qui intus ſunt vos iu d

dicatis? Nam eos qui foris ſunt e

a ¶ non nobis cõmiſit. b ¶ ⁊ q̃ iubeo nõ cõmiſceri talibus. ideo. c ¶ hominem.

i deus iudicabit. † Auferte malū f

a ¶ q̃ inde inquinamini. ¶ idem facti.

ex vobiſipſis.

ex extremi. p eodē eñi die accipiunt̃: q̃ q̃lis q̃s inuenit̃ i morte: talis in iudicio pñtabit̃. a ¶ Nõ ē bo. h ꝯñr arguit culpe radicē.ſ. contētionē quā habebāt adinuicē p quā correctionē negligebāt: ⁊ ſic nõ ſolū peccāti ſꝫ etiā alijs iminebat p̃iculū infectiõis. iõ dicit: Nõ eſt bo. ex h eñi q̃ ni mis gl'iabant̃ de aliq̃b⁹ miſtris alios cõtēnēdo ꝓcedebat int̃ eos ꝯtētio ⁊ correctionis omiſſio: ⁊ p ꝯñs p̃iculū infectiõis in alijs. iõ ſbdit̃: b ¶ Quia modicū ⁊c̃. Circa q̃ð ſciēdū q̃ i fermēto duo ſūt.ſ. ſapor ꝟtualr̃ iſq̃cū reddit panē ſapidū: ⁊ ſic doctrina euāgelica cõpat̃ fermēto: Matth.xiij.c. Aliud ē corruptio: ⁊ ſic cõpat̃ pctõ. ⁊ h mõ accipit̃ h: q̃ ex vno pctõre alij inficiūt̃. iõ ſbdit: c ¶ Expur. ve. p aſpſionē aq̃ baptiſmal̃. d ¶ Sicut eſtis.i. eſſe debet̃. e ¶ Azymi.i. ſine fermēto pcti. q̃ð declarat p figurā ve. teſt. dicēs: f ¶ Etenī pa. ⁊c̃. agn⁹ eñi paſchal̃. de q̃ hr̃ Exo. xij.a. figura fuit imolatiõis xp̃i p quē liberati ſum⁹ a demõis ptāte: ſic filij iſrl̃ p ſanguinē agni paſchal̃ ab āgelo deuaſtāte. carnes aũt illi⁹ agni cū azymis panib⁹ comedebāt: q̃b⁹ ſeptē dieb⁹ filij iſrl̃ vtebāt̃: ⁊ p hoc ſignificabat̃ q̃ vita ppl̃i xp̃iani debet eſſe ſine fermēto mortal̃ pcti. iõ ſubdit̃: g ¶ Itaq; epu. Id eſt vitā pñtē trāſeam⁹. h ¶ Nõ i fer. ve.i. in pctõ q̃ð aīaꝫ inueteraſcere facit ſpūaliter. i ¶ Ne q; i fer. ma. ⁊ ne. p h intelligit̃ pctm̃ ex certa malicia ⁊ a ꝓpoſito factū. q̃ð cõtingit dupl'r. Vno mõ ex habitu acq̃ſito ex actib⁹ malis: q̃ð intelligit̃ p fermētū malicie. vñ dr̃ Prou.ij.c. Qui letāt̃ cū male fece. ⁊ exul. i re. peſſimis. Signū eñi habit⁹ generati ē delectatio i opc.ij. ethicoꝝ. Alio mõ ex corruptiõe nature: ſic aliq̃ ex malicia cõplexiõis inclinant̃ ad aliq̃ q̃ ſm ſe ſūt horrēda: vt effuſio ſanguis hūani: vitiū ꝯ naturā maxie cū beſtijs. ⁊ h vocat̃ h fermētū neq̃tie. k ¶ Sꝫ i azy. ſin. q̃tū ad puritatē affectus. l ¶ Et verita. q̃tum ad puritatem intellectus. m ¶ Scripſi vo. Hic ꝯñr aplſ remouet q̃ðdā dubiū. ſcripſerat eñi corinthijs in q̃dā epl'a q̃ i canone nõ hr̃ q̃ nõ cõmiſcerēt̃ fornicarijs: circa q̃ð plures dubitabāt credētes q̃ itelligeret tñ de fornicatiõe ſpūali q̃ eſt idololatria. iõ aplſ h remouet oñdēs q̃ itellexit de oĩb⁹ criminoſis gñalit̃ ne iſicerēt̃ ex eoꝝ ſocietate. ⁊ h ē q̃ð dic̃: Scripſi vo. i e. alia ab iſta. n ¶ Ne cõmi. for.i. cū criminoſis generalit̃ q̃ fornicant̃ a do. ꝓpt̃ q̃ð ſubdit̃: o ¶ Nõ vtiq; for. hu. mū. q̃ cõiter noiant̃ ribaldi. p ¶ Aut aua. q̃ p vſurā ⁊ alias malicias exq̃ſitas ſubtrahūt bona alioꝝ. vñ dr̃ auar⁹ q̃ſi auidus eris. q ¶ Aut rapacib⁹. q̃ bona alioꝝ accipiūt p violētiā. ⁊ p iſta intelligunt̃ alia crimina q̃ nõ ſūt hic exp̃ſſa. r ¶ Alioquin debu. ⁊c̃. q.d. melius eēt vob̃ mori q̃ cõuerſari taliū opib⁹ malignis. s ¶ Nūc aũt ſcri. ⁊c̃. q.d. ſic intelligendū eſt dictū meū generalit̃. Et applicat magis i ſpecie de ſeparatione a talib⁹ criminoſis dicēs: t ¶ Si is q̃ fra. no.i. xp̃ianus: ita q̃ h accipit̃ fraternitas religionis. Aliq̃ libri habēt: Sup noiatur.i. ſup nomē pſone habet nomen religionis xp̃iane: ⁊ ſic eſt eadē ſententia. v ¶ Eſt fornica. manifeſtus. x ¶ Aut maledicus.i. blaſphem⁹. y ¶ Aut ebrioſus.i. ebrietate aſſuetus. oſus eñi importat plenitudinē. vñ ꝟſus: Oſus plena notat: bundus ſimilat: bilis aptat. z ¶ Cum hmõi ⁊c̃. ⁊ ſic vere ꝯfundant̃ ⁊ emēdent̃. a ¶ Quid eni mihi ⁊c̃.i. de infidelib⁹ q̃ ſūt ext̃ eccliaꝫ nūero ⁊ merito. b ¶ Iudica. q.d. ad me nõ ptinet: q̃ ſunt ext̃ forū eccl̃ie. c ¶ Nõne de his ⁊c̃.i. intra eccliam. d ¶ Vos iudica.i. iudicare debet̃ eoꝝ vitia puniendo. e ¶ Nā eos q̃ fo. ⁊c̃. Hoc addit Apoſtolus ne ex hoc q̃ infideles dicunt̃ hic exempti a iudicio eccleſie crederentur eſſe melioris conditionis: quod falſum eſt: quia per hoc non effugiunt dei iudicium quod eſt grauius. ideo cõcludit vlterius: f ¶ Auferte malum ex vobiſ.i. ſeparate malos chriſtianos per excõicationem: vt ſic corrigantur pena decente culpam.

¶ In ca. v. vbi dicit̃ in poſtil. Q̃ð declarat p figurā agni paſchalis: Etenim paſcha noſtrum.

Additio. Per hanc figuram agni paſchalis quam allegat apoſtolus ſatis oſtenditur q̃ legalia que a pſeudo apoſtolis p̃cipi-

f iiij ebantur

[Margin: G; Fermenti vis; Peccatū ex malicia dupliciter; † De cele. miſſa.c.ſi.; † i.q.i.c.ſi inquit quiſ pñ.; De diuor. gaudem⁹.; De iude.c. poſtulaſti; D; Oſus de oſ'ns; † 45.dĩſ.c. ſꝫ illud]

E F Audet aliqs. Occaſiōe huiꝰ Ca. VI iudicii incipit agere de iudiciis in qbꝰ multi modis peccabāt. Nā cōtēptꝰ fidelibꝰ infideles iudices adibāt vel ſtultos iudices cōſtituebāt: ⁊ litigabāt ⁊ fraudabāt ⁊ alia huiꝰ. b ¶ Iniqs. Infideles iniq ſunt fidelibꝰ qcūqꝫ nō pñt ⁊ leges diuiaſ aut oino ſpernūt: aut ꝓpter opprimēdos bonos falſa ex poſitiōe īterptāt. c ¶ Om ſcti. Quia exēplo fidei illorū perfidia huiꝰ dānabit. d ¶ Secularia igit iud. Quia dixerat aplʼs eos poſſe de his minimis iudicare determinat q ad huiꝰ negocia diffinienda ſint cōſtituēdi ſ. cōtēptibiles q ſt i eccliā. Maiores eīm ſpūalibꝰ itēdere debēt. Quaſi ⁊ qꝛ iudicare de betis. Igit: Si ſecularia habueritꝭ iudicia. Conſti. ad iudi. q ſūt cōtēptibiles. i. aliqs ſapiētes: q tñ ſūt minorꝭ meriti. Apli eīm pdicādo circūeuntes talibus nō vacabant. ¶ Augꝰ. Sapientes igit q in locis conſiſtebant fideles ⁊ ſcti: nō q hac atqꝫ illac propter euāgeliū diſcurrebāt ta liū negocioꝝ examinatores eē voluit. A qbꝰ excuſare nos nō poſſumꝰ ⁊ ſi velimꝰ. Chriſtū eīm teſtē inuoco: qm mallē p ſingulos dies certꝭ horis aliqd manibus operari: ⁊ ceteras horas hr̄e liberas ad legendū ⁊ orandū vel ad agēdū aliqd de diuinis lr̄is q̄ tumultuoſiſſimas pplexitates cauſarū pati de negociis ſecularibꝰ vel iudicādo dirimēdis: vel interueniēdo pre cidēdis. e ¶ Ad verecundiā. Terrenas cās examinent: q exterioꝝ reꝝ ſapiam pceperūt. q autē ſpūalibꝰ donis dotati ſūt: terrenis non debēt negociis implicari: vt dū nō cogunt inferiora bōa diſponere valeāt bonis ſuperioribꝰ deſeruire. Cauēdū ē tñ: vt hi q donis ſpūalibus emicāt: nequaqꝫ ꝓximoꝝ infirmantiū negocia fūditꝰ deſerāt: ſed vel hec alijs qbꝰ dignū eſt tractāda cōmittāt vl p ſe gerāt. f ¶ Iā quidez om. delictū eſt iudiciū hr̄e ꝯ alterū: ſꝫ ne excuſes ꝙ iuſte h agas: qꝛ iniuriam pateris quam i iudicii ſnia a te vis remoueri occurrit: qre nō magꝭ iniuriā accipitꝭ. Unde dñs: Qui abſtulerit tua noli repetere. Et iterū. Si qs voluerit tunicā tuā tollere ⁊ i iudicio tecū cōtēdere: dimitte ei ⁊ palliū: ſꝫ tñ h ſm veniā infirmis cōcedit aplʼs. ¶ Augꝰ. Perfectis igit lꝫ ſua repetere ſimplr. i. ſine cā: ſine lite: ſine iudicio. ſꝫ nō couenit eis inde mouere cām añ iudicē. Infirmis vo lꝫ repetere ſua mouēdo cāꝫ añ iudicē: ⁊ iudiciū hñdo ꝯ frēm ſꝫ nō cōtentioſe vel fraudulētē nec apō īfideles iudices. g ¶ Fribꝰ. qs iuuare deberetꝭ: ⁊ ſic regnū pditꝭ: ⁊ petꝰ: qꝛ ſciētes. Nota b ¶ An n. Nota ꝙ totiēs rpetit neſcitꝭ. q. me ſeqn do h ſcire deberetꝭ: ſꝫ ſeqntes pſeudo ſtulti fcti eſtꝭ. G Sed ſancti.

(margin:) † Qui filii ſunt legiti. c. p venerabilē. ꝗ. ratio nibus
(margin:) † 23. q. 3. ꝗ. 1
(margin:) Luc. 6. c
(margin:) Quibꝰ liez ſua repetē

a ¶ ⁊ cū debetꝭ iudicare de his qui intꝰ ſunt.

Audet aliqs Ca. VI a veſtrum habens negocium aduerſus al
a ¶ fidelem. ¶ infideles. ¶ potius.
b terū iudicari apud iniquos: ⁊ nō b
a ¶ q deū timētes iuſticiā ſeruarēt. ⁊ legū veritati ſalua charitate: ⁊ charitati ſalua veritate iudicādo deſeruirēt. b ¶ debēt ne ſcti de
c apō ſanctos? An neſcitꝭ qm ſan c d
hmōi iudicare. a ¶ q in errore ē qꝛ ē ⁊ aliꝰ ſupior. b ¶ auctoritate ⁊ ptāte.
cti dē hoc mūdo iudicabūt? Et ſi f
a ¶ .i. p vos ¶ qꝛ aliqs ſcōs habetꝭ q iudica
in vobis iudicabitꝭ mūdus: indi g
būt. ¶ quaſi non. ¶ iſtis.
gni eſtis q iudicetis de minimis?
a ¶ xe de his poteſtis. b ¶ apoſtatas q digni creati lapſi ſūt: cū iſti fragiles ſtēt: ⁊ qꝛ pugnātes victi ſūt. c ¶ dānabiles ordēꝰ.
† Neſcitꝭ qꝛ angelos iudicabimꝰ? b
a ¶ poterimꝰ iudicare. b ¶ d rebꝰ ſecularibus. ¶ ⁊ cū debetis iudicare.
b quātō magꝭ ſecularia? Secularia i
a ¶ qꝛ nec habēda: ſꝫ potꝰ cōtēnēda. b ¶ q. h ē qd fecitꝭ vos vn coacti frēs recurrūt ad illos. ſ. īfideles. ¶ ironia. ¶ īdiſcretos viles.
igit iudicia ſi habueritꝭ: cōtēpti
biles qui ſunt in ecclīa illos cōſti k
a ¶ q. nō ipero: ſꝫ memoro: vt verecūdemi.
e tuite ad iudicādū. Ad verecūdiā l
a ¶ vt ita neceſſe ſit vt ſtultos ſtatuatꝭ: ⁊ ꝑ ponꝰ ſtatuēdi ꝙ ad īfideles iudices eatꝭ: ſi ē ſūt ſapiētes. ¶ qꝛ. ¶ .i. adeo.
vr̄am dico. Sic nō ē inꝭ vos ſapi
ens quiſqꝫ: q poſſit iudicare inter
fratrē ſuū. Sed frater cū frē iudi
¶ quod malum. ¶ qꝫ petius.
cio cōtendit: ⁊ hoc apud īfideles.
a ¶ .i. ex h ſolo ꝙ iudicia habetꝰ. b ¶ pctm i
f Iam quidē oino delictū eſt in vo m
ē litigare cū pꝫ: debet eē. a ¶ de hmōi.
b ¶ qd nō decet.
bis ꝙ iudicia habetis inter vos.
¶ mirū ē qd nō poteſtꝭ h. ¶ aptā violētiā.
† Quare nō magꝭ iniuriā accipitꝭ?
¶ occultam.
Quare nō magis fraudem pati
¶ dum contenditis.
mini? Sed vos magis iniuriam
a ¶ dū iudices corrūpitis donis.
g facitꝭ ⁊ fraudatis: ⁊ hoc fratribꝰ.
¶ ſilibet. a ¶ q nec ſalutem qꝛ non eſt ſalus pter regnum. n
b An neſcitis quia iniqui regnum g
¶ Sed ſancti.

ebantur obſeruari imꝑfecta erāt et nulliꝰ valoris reſpectu rei figurate p ea: ſicut expurgare vetꝰ fermētum ad lr̄am itellectū: ⁊ epulari in azymis nulliꝰ cōparatiōis eſt in rōne ꝯtutꝭ reſpectu purgatiōis a pctō mortali et reſpectu trāſitus vite pñtꝭ in azymis puritatꝭ ⁊ veritatꝭ: ⁊ ſic de alijs cōtētis in hac figura in q cōtentā ſolū lr̄aliꝭ itellecta modice ſpūalitatꝭ ⁊ virtutis ſūt reſpectu rerū figuratarꝫ: ⁊ ſic ptꝫ ꝙ adueniente pfectiōe rei figurate euacuari debet figura quā pſeudo pſuadebāt obſeruari. Ca. VI G

Audet aliqs ve. Poſtqꝫ aplʼs redarguit Corinthios de fornicatione ⁊ negligētia correctiōis. h̄ pñr eos arguit de qbuſdaꝫ alijs vitiis. ⁊ diuidit i duas ptes: qꝛ pmo facꝭ ꝓpoſitū. ſcdo reuertit ad icrepādū fornicatiōis vitiū/ ibi: Corpꝰ aūt. Pria adhuc i duas qꝛ pmo arguit eos de iudicibꝰ corā qbꝰ litigabāt. ſcdo de cauſis qs habebāt/ ibi: Iā qdē. Circa prīmū dicit: a ¶ Audet aliqs ⁊c. q. d. male facit qcūqꝫ vr̄m h attētat. b ¶ Et nō apō ſā. i. xp̄ia nos. apud eos eīm debet qri tale iudiciū. p h eīm ꝙ aliq recurrebāt ad iudices īfideles dabāt eis occaſionē depmēdi paupes fideles. p talē etiā recurſum videbatꝭ ꝙ inter xp̄ianos nō eēt aliqs ſufficiēs ad talia iudicādū: qd erat turpe ⁊ ignominioſum. c ¶ An neſcitis. q. d. ſcire debetis. d ¶ Om ſcti. i. fideles pfecti. e ¶ De h mū. iudi. erūt eīm aſſeſſores iudicis: Mat. xix. d. Sedebitꝭ ſup ſedes iudicātes ⁊c. f ¶ Et ſi i vo. i. p vos. g ¶ Iudicabit mū. ⁊c. p pñs multo magꝭ digni eitis iudicare hmōi tꝑalia negocia q ſunt qdā minima reſpectiue. h ¶ Neſcitꝭ qm an. iudi. opprobādo ſniam iudicꝭ de punitione maloꝝ angeloꝝ ⁊ pmiatiōe bonoꝝ qtū ad pmiū accidētale. lꝫ eīm āgeli mali ⁊ boni habuerūt ſuū pncipale iudiciū a pncipio mūdi: tñ de hoīb ꝗ ad malū incitauerūt mali: ⁊ ad bonū ſcti recipiēt penā ⁊ pmiū: ⁊ ſm h dicūtur etiā iudicādi a ſanctis virꝭ p approbationē ſnie iudicꝭ: ⁊ multo magis digni ſūt hoīes iudicare. ꝓpter qd concludit: i ¶ Secularia igit iu. ſi. ha. cō. q ſūt i ec. i. minoris reputatiōis ⁊ valoris. k ¶ Illos cō. ad iudi. frequēter eīm contingit ꝙ illi q parū ſciunt de ſpūalibꝰ clarꝰ vident in tꝑalibꝰ. ꝓpter qd talibꝰ ſūt occupādi: vt ſapiētes in ſpūalibꝰ doctrine vacēt ⁊ cōtēplatiōi. Sic eīm fecerūt apli Actꝭ. vi. cōſtituētes diaconos circa tꝑalia: vt pſbyteri liberiꝰ vacarēt ſpūalibus. l ¶ Ad vere. ve. di co. q. d. ex facto vr̄o videtur ꝙ nō ſit iter vos aliqs fidelis ſufficiēs ad iudicāduꝫ: qd deberet eſſe vob verecūdū: ſed iſtud apli dictū videtꝭ eſſe ꝯ illud qd dr̄. i. Petri. ij. c. Subiecti eſtote oi creature hūane ꝓpter deū ſiue regi tāqꝫ pcellēti: ſiue ducibꝰ tanqꝫ ab eo miſſis ⁊c. Ad qd dicēdū ꝙ aplʼs nō ꝓhibet hic fideles ſub pncipibꝰ īfidelibꝰ cōſtitutos cōparere corā eis qn vocanꝭ. h eīm eſſet ꝯ ſubiectionē q pncipibꝰ debetꝭ: ſꝫ ꝓhibet ne voluntarie recurrāt ad iudices infideles i illis negociis q determiari pñt p fideles. m ¶ Iā qdē. Hic pñr arguit corinthios d cauſis qs inꝭ ſe habebāt. ⁊ diuidiꝭ i duas ptes: qꝛ pmo eos arguit. ſcdo circa ꝓpoſitum errores elicit/ ibi: Nolite errare. Circa primū dicit: Iā qui dē ⁊c. iudicia habetis inter vos. i. litigia p iudices determinanda: lꝫ eīm cuilibet licitū ſit rē ſuā in iudicio repetere: etiā religioſis: ita tñ ꝙ nō repetatꝭ vt propria: eo ꝙ nō licet eis hr̄e ꝓpria: tñ repetere rem ſuam in iudicio peccatū eſt in aliquo caſu: vtpote qñ de tali repetitione ſurgit ſcandalum vel aliud malū magnū. ꝓpter cuiꝰ vitationē deberet exponere rē ſuā: ⁊ multo magis nō petere ab alio iaꝫ poſſeſſam ſaltē quouſqꝫ oſtēdat talē repetitionē ſibi licere: ⁊ ſic ſi poſt talē oſtenſionē adhuc remaneret ſcandalū vel aliud malū magnū iā videret ex malicia ꝓcedere qd eēt cōtēnendū. litigare aūt ex malicia ⁊ fraude ſemꝑ eſt pctm̄. Corinthii aūt vtrūqꝫ faciebāt. ſ. repetēdo res ſuas mō indebito ⁊ cū ſcandalo actiuo: ⁊ etiam aliqua per fraudē ⁊ iniuſticiam: cū tñ deberent magis iniuriā ⁊ fraudē pati q̄ iſta facere. iō ſubdit: Quare nō magꝭ ⁊c. ⁊ ptꝫ lr̄a vſqꝫ ibi: n ¶ An neſcitis. q. d. p effectū videtꝭ ꝙ neſciatꝭ. o ¶ Quia iniqui. qui faciūt inequalitatē in iſticie ꝓmiis. p ¶ Regnū dei nō poſſidebunt. qꝛ ab eo excludenꝭ. A Nolite errare

(margin:) Diuiſio
(margin:) b
(margin:) Diuiſio

K a ¶ Sꝫ ſancti. ſꝫ iu. Aug⁹. Nota ſꝫ repetitā ꝯtā ctio/ nē nō paruū pōdus dare ſnīe. b ¶ Oia mi. li. qꝛ dixit potius ferēdū eē ꝙ̄ cās male agere: ne qs putet ſua nllo mō eē repetēda. ſupponit: Tñ oia mea mihi licet repete/ re: ſꝫ tñ nō repetā: qꝛ nō oia expediūt ad curſuꝫ meū ſꝫ im pediūt. Itē ꝑpt aliā cām licita ſūt: ſed non repetā: qꝛ cū ſim liber nolo redi/ gi ſb ptāte iudicis: vl nolo eē ſb dñio alicuius rei vt cā eius fratrē offendā. Oia mi. li. i. ponat aliqs licere: nō qꝛ illi liceāt: ſꝫ qꝛ iā nō impēdēt tormēta

Nota legalia. ¶ Nota ꝙ aliqd pōt licere ꝛ nō expedire. expedire aūt qd ñ lꝫ nō pōt. Ac ꝑ h nō oia q̄ licita ſūt. i. q̄ nul lo ꝑcepto dñi ꝓhibētur expediūt. Oia ꝟo illicita nō expediūt. vt igit inē id qd lꝫ et id qd nō lꝫ: atqꝫ iō nō expedi at aliq certo fine nitamur diſtiguere. Fateor ꝙ ea vident mihi licere ꝛ non expedire: q̄ ꝑ iuſticiā q̄ corā deo ē per mittunt; ſꝫ ꝓpt offenſionē hoīm. ne ob h impediant ad ſalutē vitāda ſūt. Ea ꝟo nō licere: ꝛ iō ñ expedire q̄ ſic ipa iuſticia vetant: vt faciēda nō ſint etiā ſi ab eis laudent qb⁹ in noticiam fuerint plata. Qd ſi ita eſt nō niſi illi cita ꝓhibētur a dño vt ea q̄ licita ſūt et nō expediūt: nō leg. vinculo ſꝫ libera dilectōis bñficētia ꝛ ꝯſilio charitatis caueāt. hec aūt ſunt q̄ ampli⁹ irrogāt ſaucio: q curādus ad ſtabulū ſamari/ tani illi⁹ miſeratiōe ꝑduct⁹ eſt. hec nō ꝑcipiunt a dño ꝙ̄uis a dño moneāt offerri. Nūqꝫ dr licere qd ꝓhibet: vt

Mat. 6. c ꝓbat Amb. vñ dr: Non licet tibi hr̄e

Ibi. 15. c vxorē fratris tui. Et dñs: Nō licet pa nem filiorū mittere canib⁹. Et iō: oia mihi licēt nūqꝫ dr de malis. ¶ Oia mihi licent. Que ꝛ coapoſtolis q̄ lex naturalis hꝫ nō moyſi: q multa pro du/

B ricia ppli prohibuit. Hec dicit: qꝛ lice bat ei ſumptus accipe: vt ꝛ poſt actu/ rus: ſed noluit qꝛ non pōt inſtāter ar/ gui a q̄ accipit. vñ dicit: Sed ego ſub nulli⁹ redigar poteſtate. Pſeudo au/ tem qui cauſa queſtus predicant no/ lunt eſſe amari peccantibus. ¶ Om/ nia mihi licent. De his dicit que ad eſcam pertinent. Oia licita ſunt: ſed ego ſub nullius redigar poteſtate. qd facerē ſi cum offendiculo māducarē. Ita enim amore eſce fratrē offende/

.10.f rem: quia eſca vētri. vnde poſt: Om/ ne quod in macello venit māducate. Sed non cum ſcandalo: quia tūc non

.8.d expedit. Et alibi: Nō māducabo car/ nem in eternum: ne fratrem meū ſcā/

Ro. 14. d dalizem. Item alibi: Omnia quidem munda ſunt: ſed malū eſt homini qui per offendiculum manducat. hec tāto ſunt grauiora: q̄nto indebita. Illicita ꝓhibent: licita q̄ nō expediūt libere caueant. c ¶ Eſca vētri. Propē hec nō ſūt repetēda: tm̄ eſca debetur ventri: Per hec nota neceſſaria nature. et ideo licet repe/ ti: ſed non multum pro his laborandum: quia deſtruent. et ideo licet de his fieri iudicium vel pretermitti. d ¶ Sub nullius redi. Quia cū mens concepta deſi deria ſequitur: ſeruire rebus cōuincitur: quarum amore ſuperatur. e ¶ Corpora. Non poteſt non eē ſanctum corpus: quo ſanctificatus vtit ſpūs. f ¶ Mēbra ſūt. Aug⁹. Sicut mēbra omnia que vna eadēqꝫ aīa regunt vnum corpus ſunt: ita oēs qui eodē ſpūſancto viuificant: vnum in chriſto corpus efficiūtur. g ¶ Chriſti. Quia corpus accepi: et corporum caput eſt. Tollens: ita neui lius dignitas iſta: que tam benigne preſtita eſt. ¶ Aug⁹. Non ſunt membra chriſti qui non manent in chriſto: nec tales dicendi ſunt manducare corpus chriſti.

¶ Vnum corpus

a ¶ quaſi de miſericordia confiſi: qꝛ

dei ñ poſſidebūt† Nolite errare: a

¶ ſingula ſufficiūt ad regnū dei tollēdū.

neqꝫ fornicarij: neqꝫ idolis ſerui

¶ patici.

entes: neqꝫ adulteri: neqꝫ molles: b

¶ in his oībus nota illos argui.

neqꝫ maſculoꝝ ꝯcubitores neqꝫ

fures: neqꝫ auari: neqꝫ ebrioſi: ne

qꝫ maledici: neqꝫ rapaces regnū

¶ tales.

dei poſſidebūt. Et hec aliqñ qdē

a ¶ in baptiſ. ꝛ ideo turpius ſi reditis.

b ¶ ſpūſancto ſibi dato: ꝯfirma/

a fuiſtis: ſꝫ abluti eſtis: ſed ſanctifi

ti ad bñ operandū. a ¶ bñ operando.

cati eſtis: ſed iuſtificati eſtis in

noie dñi noſtri ieſu chriſti et in

a ¶ operatiōe ſpiritusſancti. b ¶ mea. ¶ nō legali doctrina ſed libera poteſtate. ¶ lici/ ta ſunt. ¶ iure nature

b ſpiritū dei noſtri. † Oiā mihi li/ c

cent: ſed non omnia expediūt. d

¶ quod ſibi dicit licere innuit de aliqs.

c Omnia mihi licēt: ſed ego ſub e

a ¶ tm̄. b ¶ ꝓp q creata. ¶ debetur.

d nullius redigar ptāte. Eſcā vētri f

¶ qꝛ aliter non poteſt ſuſtentari.

tri: ꝛ vēter eſcis. Deus autem ꝛ g h

¶ ſm hunc ſtatū. ¶ cū corruptibile hoc induerit incorruptionem.

hūc ꝛ hāc deſtruet. Corpus aūt i

a ¶ debet: ꝛ ideo de hoc iudiciū nō pōt ꝑ/ termitti vt vos ſoletis. b ¶ ſeruitio dñi.

nōn fornicationi ſed dōmino: ꝛ k l

a ¶ debet vt gl. ficeret ſuſcitet vt xp̄s fecit. ¶ ſi

dominus cōrpori. Deus vero ꝛ m

¶ chriſtum.

dñm ſuſcitauit: ꝛ nos ſuſcitabit n o

a ¶ cui nihil impoſſibile. b ¶ non fornica/

per virtutē ſuaꝫ. † Neſcitis quo p

tione debet corp⁹ ſꝫ dño. ¶ nō ſolū aīe.

q niam corpa veſtra mēbra ſunt

a ¶ vt eū imitent. b ¶ ꝛ cū mēbra xp̄i. ¶ a ſeruitio xp̄i. c ¶ cui iure parcendū eſt.

a xp̄i: Tollens ergo mēbrā chri/ p

¶ vt eius ſeruiam voluntati.

ſti faciā mēbra meretricis? Abſit. r s

A a ¶ Nolite er. Hic remouet duos errores circa ꝑdicta. ſcdm ibi: Oia mihi licēt: Prim⁹ error ē ꝙ credebāt aliq fidē ꝛ baptiſmū ſufficere ad ſalutē ſine operib⁹ bonis etiā cū opib⁹ malis. qd falſuꝫ eſt: qꝛ fides ſine opib⁹ mortua eſt. illi etiā q ſunt baptizati ſi reuer/ tant ad priſtina vitia grauius peccāt ꝙ̄ añ: qꝛ vident ꝯtēnere gratiā baptiſmalē. ido dicit: Nolite errare ꝛc. ꝛ ptꝫ lrā ex dictis h excepto. b ¶ Neqꝫ molles. eſt aūt mollities quedā ſpecies pctī ꝯ naturā q̄ aliqs ſeipm̄ polluit per emiſſionē ſeminis in ſeipo ꝓcurando. C

†Eph. 5. a

c ¶ Oia mi. Hic remouet ſcdꝫ errorē. ex h eni ꝙ dixerat res nō eē repetēdas i iudicio. poſſet aliqs credere ꝙ h eēt illici tū ꝑ oēm moduꝫ. iō hoc excludit. Et ſcdo cām reddit dicti ibi: Eſca vētri. Circa pri mū dicit: Oia mi. li. i. licitū eſt oia mihi repetere in iudicio: cū non ſit ꝓhibitū di uina lege niſi i caſu vt ꝑdictū eſt: vel illd dictū apli pōt referri ad ptātē accipiendi ſumpt⁹ ab illis qb⁹ ꝑdicabat: vel etiaꝫ ad ptātē vtēdi cibis indifferēter. q. d. aplus: Licet oia iſta ſint mihi licita abſolute lo/ quēdo: tñ in caſu ſūt dimittēda. iō ſbdit: d ¶ Sꝫ nō oia expe. dr aūt expediēs qd ſine ipedimēto pōt fieri: ꝛ nō expedi/ ens qd ꝑſtat ipedimentū ad cōſecutionē finis intēti. ꝑdicta ꝟo ſunt hmōi in caſu: vt qñ ꝑ hoc ꝑturbat pax ad ꝓximuꝫ: vel qñ dat occaſio ſcādali infirmis vel male faciēdi. aliqñ etiā ꝑ hoc redigit hō ſb al/ terius ptāte: vt qñ repetit res in iudicio ſubmittit ſe iudici. ꝛ ſm hoc ſubdit:

†11. q. 1. c.

e ¶ Sꝫ ego ſub nul. ꝛc. mag. eni vo/ lebat ſibi debitū dimittere. f ¶ Eſca vētri. Hic reddit cām q̄re ꝑdicta ꝙ̄uis ſint licita nō expediūt. ꝑ ſilē de ventre q̄ eſt locus eſcarū in q̄ decoquit alimētuꝫ: vt inde ad mēbra cetera deferat: ꝛ ſic pꝫ ꝙ eſca debet vētri: et tñ aliqñ non expe/ dit. ſ. qñ eſt nocumentū ſanitatis. ꝛ ſile ē de ꝑdictis: vt dictū ē: qꝛ ꝓ re corruptibi/ li non ē ſuſtinendū detrimētū i re incor/ ruptibili. dicit igit: Eſca vētri. debet mō dicto: g ¶ Et vēter eſcis. vt eas de/ coquat mō dicto. h ¶ Deus aūt hūc ꝛ hanc de. qꝛ licet poſt reſurrectionē re maneat vēter hoīs q̄tum ad ſubſtantiā/ non tñ q̄tū ad officiū decoquēdi eſcam.

alud. De pe. diſ. 1. c. aliud. ſ. 10. f

Eccl. 37. d

D

i ¶ Corpus aūt. Hic reuertit ad in/ crepandū fornicandis vitiū. de q. ſ. fece rat mentionē: ꝛ ad hoc inducit q̄tuor ra/ tiones. Prima ſumit ex ordinatione di/ uina. aliq eni de hoc vitio ſe excuſant di/ centes: ꝙ vtunt corpe ſuo ad actū inſtitu tū a natura. qd excludit aplus dicēs: Cor

†32. q. 4. c. in eo

pus aūt nō forni. i. nō eſt ordinatum ad actū fornicādi: ſicut nec venter ad vtē dum cibis indebito mō vt ad crapulam: nec corpus laxari debet ad fornicationē q̄ eſt actus inordinatus. k ¶ Sꝫ dño. Id eſt finaliter ordinat ad ſeruiendum deo: qꝛ corp⁹ eſt ꝓpter aīam: vt hr̄. ij. de aīa. Aīa ꝟo immediate ordinat ad deū: ꝛ ſic de⁹ eſt finis corpis. ꝛ ideo ſubdit: l ¶ Et dñs corpi. in q̄tū ipm̄ reſuſcitabit glioſum. qd declarat ꝑ reſurrectionē chriſti q̄ iam ꝑceſſit dicēs: m ¶ De⁹ vero ꝛ dñm. ſcꝫ ieſum chriſtum. n ¶ Suſcitauit. in corpore glioſo. o ¶ Et nos ſuſcitabit. vt cōformemur corpori claritatis ipius ſicut mem bra capiti. fornicatio ꝟo ſtatū hui⁹ incorruptionis ipedit Gal. vi. b. Qui ſeminat i carne ſua de carne ꝛ metet corruptionē. ꝓpt qd for/ nicatio eſt vitāda. p ¶ Neſcitis. Hic ponit ſcda ratio q̄ accipit ex affinitate corpis hūani ad corp⁹ xp̄i: cuius fidelis efficitur ꝑ ba/ ptiſmū membrū. ꝛ ideo horrendū eſt ꝙ fiat membrū meretricis per fornicationē: q̄ idē eſt actus ſpecie ſm naturā cū actu mr̄imoniali: per quē vir ꝛ mulier efficiunt vna caro: Gen. ij. ꝛ hoc eſt qd dicit Neſcitis qm̄ corpa vr̄a mē. ꝛc. ꝑ baptiſ. q. d. ſcire debetis. q ¶ Tollens ḡ mem. xp̄i. ſubtrahēs me ab ipo. r ¶ Faciā mē. mere. ꝑ ꝯcubitū carnalē. s ¶ Abſit. q. d. hoc eſt horrēdū.

¶ An neſcitis

E F a ¶ Vnum coꝛpus. Tradūt phiſici ꝙ adeo vniunť ꝙ ſi ſanguis eoꝝ cōmiſcereť: oīno ꝯiūgereť. b ¶ Qui aūt ad. do ⁊c. Nō ſube idētitate ſ3 ꝑticipatiōe cū ei ſic adheret hic ꝑ fidē accedēs: vt ſit ꝑticeps btitudinis eiꝰ qḋ tūc plene erit: cū ſatiabitur deſideriū eiꝰ in bonis imutabilibus. ſ. in ipſa trinitate dño ſuo cuiꝰ ē imago. Nō ḡ ſpiritus hoīs ita eſt vnū vł vnꝰ cū ſpū dei: ſicꝰ filiꝰ cū pr̄e vnꝰ ē ⁊ vnꝰ deꝰ. Sic ei dicimꝰ de pr̄e ⁊ filio vnū ſūt: qꝛ vniꝰ ſube duo ſť. Et dicimꝰ vnꝰ eſt: ſ3 addimꝰ ꝗ vnus. ſ. deus vnꝰ. Diligenť attende ꝙ cu3 de

†Gen.1.d rebꝰ duabꝰ vel pl̄ibꝰ dr̄ vnꝰ eſt vł vna

Eph.5.g eſt: ⁊ de his ꝗ diuerſe ⁊ de his ꝗ ſunt

Mat.19.a vniꝰ ſube dici ꝑt. Diuerſe eñ ſube ſūt

Mar.10.a ſpūs homīs ⁊ ſpūs dei. ⁊ tñ dr̄: Qui

†De biga.c adhe. dño v. ſpūs ⁊c. Vbi aūt dr̄

debitum de duobꝰ aut pl̄ibꝰ vnū ſūt: nec addiť ꝗd vnū: nō diuerſe intelliguntur: ſed vniꝰ eſſe ſube ſic dictū eſt. Qui plan-

S.3.c tat ⁊ ꝗ rigat vnū ſunt. Itē: Ego ⁊ pr̄

Ioh.10.f vnū ſumꝰ. Si ḡ de his ꝗ diuerſe ſube ſūt: recte dr̄ ꝙ ſint vnꝰ ſpūs: ꝗnto magis qui vniꝰ ſube ſunt: recte dicuntur vnus deꝰ eſſe. c ¶ Fugite forni.

†26.q.7c.ſi Cū aliis vitiis pōt expectari cōflictꝰ.

et illud Sed hāc fugite: ne approximetis: qꝛ nō aliter pōt meliꝰ vinci. d ¶ Omne eñ pec. Nullū pctm̄ itantū dehoneſtat ⁊ coinꝗnat corpus: vt illud. Vel

†S.3.c aliť: Oē e. pec. i. extra vxorē ꝗ vnu3 corpus cū viro dr̄: ꝑter iſtud. Na3 ꝓ nullo alio debēt ſepari niſi ꝓ iſto. Iō aūt ſeparāť: qꝛ ⁊ ꝯ corpis vnitatē ⁊ ꝯ thori fidē ⁊ ꝯ ſobolis intentionē peccant. Aliter: Qui crimialiť peccat fera dr̄: nō hō: ⁊ extra corpus ſuum peccat. i. extra eccleſiā: qꝛ ꝓ venialibꝰ ab ecclia nō ſeparať. Sed ꝗ fornicať ex-

†S.7.d tra corpus ſuū peccat. i. extra eccleſiā:

1.petri.1.d vt ab ea eiciať. ¶ Hiero. In ꝯiugio poſitꝰ quecūꝗ fecerit pctā non infuſcat vxorē ꝓpriā. ſi autē fornicatꝰ fuerit cū aliis maculat eā vt nō ſit licita: ſed ꝗſi adultera: vt vir pniam accipe debet: ſi patiť virū in adulterio mane-

F re. Inde habemꝰ ꝙ niſi reſipuerit vir de3 eū dimittere vxor. Oē e. pec. ⁊c. qꝛ cetera pctā ⁊ ſi ꝑ corpꝰ geranť: non tñ aīam ita carnali cōcupiſcētie faciūt obſtrictā ⁊ obnoxiā: queadmodū in ſolo ope fornicationis corporalis fit. cōmiſceri eñ facit aīam cū ipſo corpe libidinis vis agens i corpe carnalis fornicatiōis: qꝛ intantū agglutinat animam corpi: vt in ipſo momēto nihil aliud cogitare homi liceat aut intendere: qꝛ ipſam mentē captiua3 ſubdit ipa ſubmerſio ⁊ abſorbitio libidinis ⁊ concupiſcētie carnalis. vñ dr̄: Qui fornicatur i corpus ſuū peccat. ¶ Augꝰ. In aliis l3 aīo aliud operari: ⁊ alio intēdere: ſed nō in fornicatiōe vbi totus hō caro. Generalis aūt fornicatio eſt cū aliqs nō adherēs deo adheret mūdo. vñ dr̄: Amicus mūdi inimicus dei eſt. Qui ḡ herēs mūdo

Iaco.4.b longe eſt a deo. in corpꝰ peccat: qꝛ corpali ꝯcupiſcentia in queꝗ tpalia animus diſtrahitur: ſeruiēs creature potius ꝗ creatori. Sed ꝗ heret deo nō mūdo: ſi peccat fragilitate humana:

Rom.1.c ignorando vel negligendo extra corpꝰ eſt: qꝛ nō corpali vel tēporali concupiſcentia peccat: ſed hūana tentatiōe ꝗ facile ignoſciť. e ¶ Qui aūt for. Nō dr̄ ꝓpť ꝗntitatē fornicatiōis ꝙ ipſa ſola ſit in corpe: ⁊ alia extra corpꝰ. Plura eñ adeo magna vt fornicatio: vel maioꝛa. Sed ꝓpter qualitatem: qꝛ turpius coinquinat corpus ꝗ alia pctā. f ¶ Tēplū ſūt ſpi. Ex h pz ꝙ ſpūſſanctus deus eſt. Si eñ nō eſſet deus templū: vtiꝗ nos ipſos nō haberet. Non ſolū aūt ſpūſſctūs: ſed etiam pater ⁊ filiꝰ templū nos habet. Templū ḡ dei: hoc eſt totius trinitatis ſancta ecclia eſt. g ¶ Et poꝛtate deum. Poꝛtare deū eſt imaginē dei in rebꝰ bñ geſtis oñdere. h ¶ Deū i coꝛ. Si nō parcis tibi ꝓpter te: pce vł ꝓpť deū ꝗ te ſibi fec̄ domū: quā ſi euertiť peccas i deū qḋ ḡue eſt genus peccati. Aliud vero eſt genus peccare in homine.

Ca. VII

De qbꝰ. Occaſiōe fornicatiōis quā ꝓhibet ꝯtinuat ꝯ nuptias. vñ illi ꝗſierāt: Et agit tripliť: ꝓm cōſiliu3 ⁊ ꝓm indulgentiā:

a ¶ Iō nō decet vt tollā mēbra xp̄i: ⁊ faciā mē-

An neſcitis qm̄ qui adheret meretrici vnu3 corpꝰ efficiť. †Erūt eñ i(n)quit duo i carne vna †Qui aūt adheret deo/ vnꝰ ſpiritus ē. Fugite fornicationē. Omē ei pctm̄ quodcūꝗ fecerit hō: extra corpꝰ ē †Qui aūt fornicať in corpꝰ ſuū peccat. †An neſcitis qm̄ mēbrā vr̄a templū ſūt ſpūſſcti qui i vob eſt: quē habetis a deo: ⁊ nōn eſtis vr̄i. †Empti ei eſtis pcio magno. Glorificate ⁊ poꝛtate deū in corpe vr̄o.

a ¶ bra meretricis. a ¶ ſicut in natura: ita ⁊ i malo ambo vnū ſunt. ¶ an vnū. a ¶ liber geneſis etiā ꝯ legitie cōiūctis. b ¶ h nata: qꝛ mulier de viro facta. c ¶ ꝗ meretrici vnū cū ea: ſ3 d ¶ ſemp eiꝰ faciēs volūtatem. a ¶ cū ſpū dñi. b ¶ vt ſit ꝑticeps btitudinis illiꝰ nō ſubſtātie idētitate. c ¶ nō caro. ¶ iō. a ¶ cetera pctā aīa in tñ maculant. ¶ xt. a ¶ cōpatiōe huiꝰ: ⁊ ſi geranť ꝑ corpꝰ. b ¶ fornicatio i corpꝰ ē: qꝛ hic aīa ſb corpe. a ¶ ꝯ honorē ſui corpis ē. corpꝰ ei marie ꝓpagatiōis cā creatū fuit. ꝯ huiꝰ honorē fac̄ ꝗ fornicať. ¶ tendēs in corpꝰ. ſ. ¶ h ꝓpŕe ſeruit aīa corpori. ¶ itē iō fugiēda. a ¶ corpa. b ¶ ꝯdicatā opatiōe ſpūſſcti ꝗ etiā i vob habitat: ⁊ ita eū hoſpitē ⁊ deū datorē offenderetis. a ¶ qꝛ deus templi. a ¶ itē ꝓpter hoc: qꝛ nō eſtis veſtri. i. vr̄e poteſtatis: ſed dei ꝗ vos emit a diabolo. a ¶ ſāguinis. b ¶ ꝑ bōa opa aliqs. c ¶ ⁊ ſi ad ꝑcio magno. Glorificate ḡ ⁊ poꝛtā in aduerſa vigeāt. ¶ xp̄m vel ſpiritū.

Ca. VII

¶ fornicatio fugienda eſt: ſ3 nubere licet.

De qbꝰ autē ſcripſiſtis

a ¶ An neſcitis. q. d. ſcire debeť. b ¶ Qm̄ ꝗ ad. me. G ꝑ fornicatiōis actū. c ¶ Vnū coꝛ. ef. cū ea. q. d. ſic. qḋ ꝓbat ꝑ ſcripturā Gen. ij. d ¶ Erūt eni inꝗt du. i ca. v. qḋ dr̄ de actu mr̄imoniali. ⁊ ſilr̄ ē de actu fornicarii in ꝑte: vt dictū eſt: ſ3 nō in toto. e ¶ Qui aūt adhe. d. ꝑ fidē ⁊ amorē. f ¶ Vnꝰ ſpūs eſt. nō ꝓm re3 ſ3 ꝓm affectionē.

g ¶ Fugite for. Hic poniť tertia rō Tertia rō
ꝗ accipiť ex corpis inꝗnatiōe ꝗ nō ſic ē in aliis vitiis. h eñ vitiū redūdat ad corpꝰ ꝑ aſpectū ipudicū: ꝑ auditū ⁊ loꝗlam turpiū: ⁊ poſtea ꝑ totiꝰ corpis tactū imundū ꝓpter qḋ fornicatio ē vitāda. huiꝰ aūt rōnis ꝑmo pōit ꝯcluſionē di. Fugite forni. qꝛ h vitiū nō vincitur niſi ꝑ fugā: in aliis autē vitiis ꝗnto plus deſcēdit hō ad cogitādū ꝑticulares cōditiōes: tāto plus iuenit vñ peccatū ſibi diſpliceat ⁊ ſe retrahat. in fornicatione xo ꝗnto plus deſcēdit ad cogitandu3 particulares delectatiōes in oſculis ⁊ tactibꝰ i ꝯſilibꝰ: tāto plus inualeſcit tentatio. ꝓpter qḋ vitiū h vincitur occaſiones fugiendo ⁊ cogitationes. ⁊ ſubdiť fugiēdi rō cum dicitur: h ¶ Oē ei pec. quod. fe. h. ex. coꝛ. eſt. alia eñ pctā cōiť inficiūt ſolā animā: qꝛ nō ꝑficiunť in delectatione corporis ſicut auaricia: odiu3 ⁊ inuidia et hmōi: ſ3 fornicatio nō ſolum aīam ſed etiā corpꝰ inꝗnat: qꝛ ꝑficiť in delectatione corpali intantū ꝙ ꝓtūc abſorbetur intellectꝰ ⁊ efficiť hō ꝗſi equus et mulus. gula vero licet ꝑficiať in delectatione corpis: illa tñ delectatio nō eſt ita vehemēs ꝙ abſorbeat intellectu3. pōt tñ dici ꝙ cū apl̄s dicit: Omne peccatū eſt extra corpꝰ ꝑter fornicatione3. ſub fornicatiōe etiā intelligiť gula: eo ꝙ gula preparat luxurie materiam: ſicut ab arte nauifactiua ꝗ ligna dolata compaginat: intelligitur ars dolatiua lignoꝝ: quia preparat ſibi materiam.

i ¶ An neſcitis. Hic poniť ꝗrta rō ꝗ Quarta rō
accipiť ex ſcti ſpūs dignitate ꝗ habitat in renatis ꝑ grām baptiſmalē: ⁊ ſic corpora eoꝝ ſūt quodāmō ſpūſſcti tēplū: qꝛ viuificanť ab aīa ſpūſctō inhabitata. ⁊ hoc ē qḋ dicit: An neſcitis. ⁊ pz lr̄a ex dictis vſꝗ ibi: k ¶ Et nō eſtis vr̄i. i. vr̄i iuris ſ3 ipſi. cuiꝰ rō ſubdiť: l ¶ Empti eni e. ꝑ. m. ſ. xp̄i ſāguie ꝑcioſo. res eñ empta ꝑtinet ad ius emptoris. iō cōcludit di. m ¶ Glorificate ⁊ poꝛ. d. i coꝛ. v. qḋ fit qñ mācipatur diuiis obſeqis: ſic equꝰ poꝛtat dñm ſuū qñ eiꝰ obſeqo mācipať. talis eñ mācipatio i diuiis obſequiis exigit mūdiciā caſtitatis: ⁊ ꝑ ꝯñs fugā fornicatiōis.

In ca. vi. vbi dr̄ in poſtilla. Secularia igiť iudicia habueritis inter vos cōtemptibiles ꝗ ſūt in ecclia.

Additio. i. Sicut aplus reprehendit eos ꝗ cauſas agebāt apud infideles cōtēptis fidelibꝰ. hic nūc repȟēdit eos ꝗ cōtēptibiles iudices l3 fideles ꝯſtituebāt. iō dic̄: Si iudicia habueritis cōſtituite cōtēptibiles. i. idiſcretos ꝗ ſūt in ecclia. q. d. h eſt qḋ feciſtis vos: ex ꝗ coacti frēs recurrerūt ad infideles qḋ redarguit i eis apl̄s ironice loquēs. ⁊ iō ſubiecit: Ad verecūdiā vr̄am dico vt vereciidemini: qꝛ nō ē inť vos ꝗſꝗ ſic ſapiēs ꝗ poſſit iudicare inť frēm ⁊ frēm ſuū ⁊c. hec i Glo. ꝓm quā ſniam huiꝰ dicti vertitur in ꝯriū illiꝰ qḋ ē in poſtilla: tñ expoſitio poſtillatoris in h loco videť magis cōcoꝛdare planioꝛi ſenſui littere.

In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Eſca ventri debeť mō dicto.

Additio. ij. Quia dixerāt qꝛ nō erat repetēda bōa. h dicit: qꝛ qñꝗ l3 repetere. ſ. ꝓpť necēitatē victꝰ. ⁊ h eſt qḋ dr̄: Eſca debeť vētri. Reficimꝰ eñ ꝗtidianas ruinas corpis edēdo ⁊ bibēdo. vñ ꝑ eſcā notāť neceſſaria nature. Et vēter debeť eſce: ꝗ aliter nō ꝑt ſuſtētari. Et iō l3 nr̄a repetē ꝓpť necēitatē: ſ3 qꝛ nō eſt multū ꝓ his laborādū cū ſint trāſitoꝛia, iō ſbdit: Deꝰ aūt ⁊ hūc ⁊ hāc deſtruet. hec in Glo. ⁊c.

Ca. VII

De qbus aūt ſcri. Poſtꝗ apl̄s iſtruxit coꝛinthios de vitādo fornicatiōis vitio. hic ꝯñr eos inſtruit de mr̄monio: ⁊ diuidiť i duas ꝑtes. qꝛ ꝑmo iſtruit mr̄imonium Diuiſio

A ſ̃m indulgentiã: ſ̃m preceptũ. ¶ Cũ pſeudo p hypocriſim vt pu‑
riores eẽnt nuptias iprobarẽt: q̃ h̃ non placuit Corinthijs: h̃
Nota ſolũ ab aplo q̃ſierũt. ¶ Nota q̃ vnicuiq̧ liceat vxorẽ accipere
niſi faciat ſibi illicitã propter votũ vel aliq̃d tale. ¶ Coniugiũ
Cõiugium ſiue mr̃imoniũ ẽ maritalis coniũctio maris ⁊ femine indiuidua
quid lẽ vite cõſuetudinẽ retinẽs. Et ẽ bona
res coniugiũ: vnũ de ſacr̃is eccl̃ie tenẽs
Eph.5.g imaginẽ coniunctionis xp̃i ⁊ eccl̃ie. vñ h̃
aũt dico magnũ ſacr̃m eſſe in xp̃o et ec
cleſia. Chriſtus eni matrimoniũ appro
Joh.2.a bans nuptijs interfuit ⁊ eas miraculo
Gen.2.d cõmẽdauit. Etiã p̃mo cõiugiũ int̃ pri‑
mos parẽtes de⁹ inſtituit. Cauſa effici
ens mr̃imonij eſt conſenſus marital̃ de
p̃nti p v̾ba expſſus. vñ mr̃imoniũ non
facit coit⁹: ſ3 volũtas. ¶ Joh. Chryſ.
Nõ deſloratio v̾ginitat̃ ſ3 pactio coniu
galis mr̃imoniũ facit. Cã vo ,p̃p̃t quã
contrahi deb3 ẽ procreatio ſolis: ⁊ vitatio
fornicatiõis. Sũt ⁊ alie cauſe honeſte:
vt inimicoꝝ recõciliatio: pacis reinte‑
gratio. ¶ Aug⁹. Qd̃ eſt p̃ter intentio
Nuptiarũ bonum nẽ generatiõis nõ eſt nuptiarũ malũ:
ſed veniale ,p̃p̃t nuptiarũ bonũ qd̃ eſt
tripartitũ: fides: proles: ſacr̃m. Fides
ne cũ alio vel alia coeat̃. Proles vt re
ligioſe educet̃. Sacr̃m ne coniugiũ ſepa
ret̃. his tribus bonis excuſatur coitus
carnalis q̃ eſt int̃ coniuges: ita vt vel nõ
ſit pcc̃m: vl̃ veniale. Qñ eni cauſa pro
lis conueniũt: excuſat̃ vt non ſit pcc̃m.
Qñ vero cauſa concupiſcentie ſatiande
vl̃ refrenãde: veniale ẽ. a ¶ Hoc aũt
ſ̃m indul. Dicet aliq̃s ſi h̃ ſ̃m veniã
conceſſit Apl̃s. g̃ pcc̃m ſunt nuptie. Cui
eni venia niſi pctõ concedit̃? Plane qd̃
infirmitati conceſſit Apl̃s ſ̃m veniã: au‑
deo dicere pcc̃m eẽ. Veniã nãq̧ conce
dens Apl̃s concubitũ attendit coniu‑
gatorũ vbi eſt incontinentie malum.

¶ hoc dico.
mihi: bonum eſt homini mulie‑ a b
¶ ſed. ¶ vitandam.
rem non tãgere.† Propter for‑ c
nicationẽ aũt vnuſquiſq̧ ſuam d
a ¶ nõ concubinã vt excludantur qui diui
nis auctoritatib⁹ vxorẽ habere non p̃nt.
vxõrez habeat: ⁊ vnaqueq̧ ſuũ
¶ legitimum. ¶ ⁊ poſtq̃ continuerit.
habeat virũ. Vxori igit̃ vir de‑ e
bitum reddat: ſimiliter autem ⁊
¶ quia.
vxor viro.† Mulier ſui corpis f
¶ ad aliũ. a ¶ in h̃ pares: ſ alius vir p̃eſt.
poteſtatẽ nõ habet/ ſed vir: ſimi
a ¶ hic dominiũ nõ tollit̃ ſed vitiũ.
liter aũt ⁊ vir ſui corporis põte‑
a ¶ q̃ neuter habet poteſtatem. ergo.
ſtatẽ nõ habet/ ſed mulier.† Nõ g
a ¶ ſubtrahere debitũ: qd̃ poſſit eſſe cauſa
adulterij. b ¶ .ſ. vt ex cõdicto abſtineatis
lite fraudãre inuicẽ niſi forte ex h
,p̃pter gr̃aꝝ actiones. ¶ expeditius.
cõſenſu ad tẽp⁹/ vt vacetis ora‑ i
¶ naturalem vſum.
tioni: ⁊ iteꝝ reuertimini i idipm̃/ k
¶ ⁊ ſi culpa venialis eſt: qd̃ nõ in fornica‑
tione. ¶ ne occaſio det̃ diabolo trahẽdi in
ne tẽtet vos ſathanas ,p̃pter in‑ l m
laqueũ fornicationis vel adulterij. ¶ totũ.
a cõtinentiã vr̃am.† Hoc aũt ſ̃m n
¶ ⁊ ideo non peccat qui aliter agit: immo
peccat qui ſic agit ſed leuius.
indulgẽtiã dico: nõ ſ̃m iperiũ.

Ni.de ly.

h̃ Incõtinen‑
B tibus mr̃imoniũ contrahẽtes. ſcd̃o ipm̃ ,p me‑
liori bono fugiẽtes/ ibi: De v̾ginib⁹ aũt.
Prima adhuc i duas: q̃ p̃mo inſtruit
Diuiſio eos de mr̃imonio contrahẽdo. ſcd̃o de ipo
nõ diſſoluẽdo. ibi: His aũt. Circa pri‑
mũ ſciendũ q̃ aliq̃ zelũ habẽtes: ſed nõ ſ̃m ſcientiã: in deteſta
tionẽ fornicatiõis etiã mr̃imoniũ cõtẽnebant: ⁊ aliq̃ faciebant
hoc ex hypocriſi vt mag̃ eis tãq̃ ſanctiorib⁹ crederet̃: ⁊ idẽ fi
et circa finẽ mũdi. i. Timoth. iiij. a. Prohibentiũ nubere ⁊c̃. h̃
aũt videbat̃ durũ fidelib⁹ corinthijs. iõ ſup h̃ ſcripſerũt aplõ.
ad qd̃ h̃ rñdẽs oſtẽdit primo q̃d ſit pfectionis. ſcd̃o q̃d neceſſi‑
tatis/ ibi: Propt̃ fornicationẽ. Circa primũ rñdẽdo dicit: De
quib⁹ aũt ſcri. mi. circa mr̃imoniũ. a ¶ Bonũ eſt ho. i.
Tãgẽ mulierem pfectũ. b ¶ Mulierẽ nõ tã. ſ3 ſimplr̃ cõtinere. Circa qd̃ ſci‑
endũ q̃ ſicut vis nutritiua ordinat̃ ad cõſeruationẽ indiuidui:
ita vis generatiua ad cõſeruationẽ ſpeciei. ⁊ iõ ſicut dici nõ pt
q̃ bonũ ſit hoi q̃tũ ad indiuiduũ alimẽto nõ vti: ita nõ põt di‑
ci bonũ ſit hoi q̃tũ ad ſpeciẽ mulierẽ nõ tãgere: ſ3 hoc ẽ bonũ
hoi q̃tum ad indiuiduũ: ⁊ p̃mo rõne aĩe q̃ p hoc eleuat̃ ad co
gnitionẽ veritat̃. vñ dicit Aug⁹. ij. ſoliloq̃oꝝ: Nihil ſic deijcit
ab actu veritat̃ cognoſcende: ſicut tactus iſte corpoꝝ ſine q̃ vxor
haberi nõ põt: q̃ tenet̃ ei reddere debitũ p actũ carnis i quo
abſorbet̃ intellect⁹. vñ ⁊ pplõ legẽ diuinã accepturo p̃ceptũ fu
it Exo. xix. c. Ne appropiquet̃ vxorib⁹ vr̃is. ſcd̃o rõe corpis:
qd̃ p mr̃imoniũ ſubijcit̃ ppetue ſeruituti cõiugis. Vir eni non
habet ptãtẽ ſui corpis/ ſ3 vxor: nec ſilr̃ vxor/ ſed vir: vt hr̃. J. eo.
ca. ſeruitus aũt de ſe eſt amara. tertio ex pte rerũ exterioꝝ: q̃rũ
occupatiõe ⁊ ſollicitudine multũ implicat̃ mr̃imoniũ: q̃ opor‑
tet ,p̃uideri de neceſſarijs nõ ſolũ ,p ſe ſ3 etiã pro vxore ⁊ libe‑
ris. c ¶ Propter fornica. Hic vltimo oñdit q̃d ſit neceſſi
tatis: ⁊ primo q̃tũ ad matrimoniũ cõtrahẽdũ. ſcd̃o q̃tũ ad ei⁹ vſum/
ibi: Vxori. Circa primũ ſciendũ q̃ vis generatiua ordinat̃ ad
Diuiſio conſeruationẽ ſpeciei p filioꝝ generationẽ. ad qd̃ opus muli‑
er data eſt in adiutoriũ viro: ,p̃pter qd̃ prima neceſſitas inſti‑
tuendi mr̃imoniũ fuit ,p̃p̃t procreationẽ ,p̃lis: Gen. i. d. Maſcu
lũ et feminã creauit eos: bñdixit eis ⁊ ait: Creſcite ⁊ multi. ⁊c̃.
ſed hec neceſſi‑
tas fuit maxime circa inſtitutionẽ gener̃ huma‑ C
ni qñ oportebat multiplicari pplm̃ dei p generationẽ carnalẽ.
et iõ apl̃s cõſiderãs gen⁹ hũanũ ſic multiplicatũ: ⁊ pplm̃ dei p
regenerationẽ ſpũalẽ multiplicandũ. Joh. iij. a. Niſi q̃s rena
tus fuerit ex aq̃ ⁊ ſpũſctõ nõ põt introire i regnũ dei. iõ apl̃s h̃
p̃temiſit hãc neceſſitatẽ q̃ mr̃imoniũ fuit
iſtitutũ i ſbſidiũ ſeu officiũ nature: ⁊ po
nit ſcd̃az neceſſitatẽ q̃ iſtitutũ ẽ i reme‑
diũ culpe. In renat̃ eni p baptiſmũ re‑
mãet adhuc concupiſcẽtia carnis: ⁊ maxie
ad act⁹ venereos ,p̃p̃t vehementiã dele
ctatiõis: ſ3 ãt maior̃ pfectiõis ſit hãc cõ †13. di. c. ner
cupiſcẽtiã ſugare totalr̃ p cõtinentiã. tñ ui. 32. q. 2.
hec pfectio nõ põt i oib⁹ eſſe: ſed i pauci c. ſicut non
orib⁹ ,p̃pter pronitatẽ ad ſequendũ con ꝗ his ita.
cupiſcẽtiã. vñ dicit ſaluator Mat. xix. b.
Nõ oẽs capiũt verbũ hoc. ideo neceſſe
eſt vt partim concupiſcẽtie cedat̃/ ⁊ par
tim ſuperet̃: qd̃ fit dũ act⁹ generatiõis
rõne ordinat̃: ⁊ ſic hõ non totalr̃ concu
piſcẽtia ducit̃: ſed mag̃ concupiſcẽtia ſub
ditur rõni. Habet aũt hoc ratio natura †27. q. 2. c.
lis q̃ hõ ſic vtat̃ actu generatiõis ,put ſunt q̃ dicũt
cõuenit generatiõi ⁊ educationi filioꝝ. De conſang.
vñ ⁊ in brutis aĩalib⁹ hoc inuenit̃ q̃ in c. nõ debet
illis ſpeciebus aĩaliũ in q̃b⁹ ſola femia nõ
ſufficit ad educationẽ prolis maſculus
cũ femia nutrit prolẽ. ad hoc aũt requi‑
rit̃ q̃ maſculus ,p̃priã prolẽ cognoſcat.
,p̃p̃t qd̃ in oib⁹ talib⁹ aĩalib⁹ naturalit̃
eſt indita maſculis ſollicitudo de certitu
dine ,p̃lis: vt pz i turturib⁹ ⁊ colũbis ⁊
hmõi: ⁊ ſic i eis nõ ſũt vagi cõcubit⁹: ex
quib⁹ incertitudo ,p̃lis ſeq̃ret̃: ſ3 deter‑
minatis maſculis determiate femie cõ‑
iungunt̃: ſaltẽ vſq̧ ad ,p̃lis educationẽ
factã. In canib⁹ aũt ⁊ hmõi vbi ſola fe‑
mina nutrit prolẽ ſũt cubitus vagi. nũc
aũt ita eſt q̃ in ſpecie hũana maxime re
q̃rit̃ maſculus ad nutrimẽtũ ,p̃lis: que
multo diuti⁹ ẽ inualida ad q̃rẽdũ neceſ‑
ſaria q̃ i alijs aĩalib⁹: ⁊ nõ ſolũ ,p̃p̃t nu †13. diſ. c.
tritionẽ filioꝝ req̃rit̃ maſculus: ſ3 etiam nerui. 32. q
,p̃p̃t inſtructionẽ ad quã adhuc req̃rit̃ 2. c. q̃cquid
magnũ tp̃s. vñ ad Heb. xij. c. Pr̃es q̃‑
dẽ carnis nr̃e habuim⁹ eru. ⁊c̃. ,p̃p̃t qd̃ D
ratio naturalis dictat q̃ i ſpecie hũana
non ſint vagi concubit⁹ ⁊ incerti: cuiuſmodi ſũt concubit⁹ for‑
nicariꝝ: ſ3 ſint determiati viri ad determiatã feminã. ⁊ hec de‑
terminatio fit p matrimonij legẽ. iõ dicit aplõs: Propter for‑
nicationẽ aũt. ſ. vitãdã i illis q̃ nõ p̃nt cõtinere. d ¶ Vnuſ‑
quiſq̧ ⁊c̃. ad quã determinate accedat ⁊ ipa ad eũ: ⁊ ſic tollunt̃
concubitus vagi. e ¶ Vxori. Hic cõſr̃ ,p̃ſequit̃ de vſu mr̃i Diuiſio
monij: ⁊ diuidit̃ i duas ptes: q̃ p̃mo agit de debiti redditiõe.
ſcd̃o de ei⁹ intermiſſiõe/ ibi: Nolite: Circa primũ dicit: Vxori
vir de. red. p carnalẽ copulã: ⁊ ſilr̃ ecõuerſo: q̃ h̃ eſt vſus ma
trimonij in q̃ vir ⁊ vxor ad paria iudicant̃. ,p̃p̃t qd̃ mulier de
latere viri formata fuit nõ de capite nec de pedibus: q̃ nõ de‑
bet eẽ dña nec ancilla/ ſ3 ſocia. ⁊ rõnẽ huius debiti ſbdit di.
f ¶ Mulier ſui cor. ⁊c̃. q̃ vn⁹ cõiugũ nõ põt cõtinere alte
ro inuito vl̃ alteri ſe tradere ad generatiõis actũ: ſ3 ad inuicẽ
debẽt hr̃e vſũ ,p̃priĩ corpis q̃tũ ad hũc actũ impedimẽto legiti
mo ceſſante. g ¶ Nolite. Hic cõſr̃ agit d̾ debiti int̃miſſiõe. Diuiſio
⁊ ſcd̃o de ei⁹ reiteratiõe/ ibi: Et iteꝝ. Circa p̃mũ ſciẽdũ q̃ act⁹
coniugal̃ bñ ẽ aliq̃ñ int̃mittẽdus maxĩe ſacris tpib⁹ vt cõiuges
meli⁹ vacẽt ſpũalib⁹. ⁊ h̃ ẽ qd̃ dicit: Nolite fraudare inuicẽ.
ſubtrahẽdo vſuꝫ corpis ,p̃priĩ ei cui debet̃. h ¶ Niſi for. ⁊c̃.
vtriuſq̧. i ¶ Ad tẽp⁹ vt va. ⁊c̃. q̃ eſt eleuatio mẽtis in de
um. mens aũt deprimit̃ p carnalẽ actũ etiã in matrimonio.
k ¶ Et iterũ. Hic cõſr̃ agit de reiteratiõe act⁹ cõiugal̃. Et Diuiſio
diuidit̃ i duas: q̃ p̃mo circa h̃ dat ſuũ documẽtũ. ſcd̃o decla‑
rat q̃dã dictũ/ ibi: Hoc aũt dico. Circa primũ dicit: Et iterũ re
uertimini i idipm̃. ſ. ad reddendũ debitũ finito tpe orõnis. ſ̃m
q̃ dr̃ Eccles. iij. a. Tp̃s ãplerãdi ⁊ tp̃s longe fieri ab ãplexib⁹.
l ¶ Ne ten. vos ſa. de adulterio. m ¶ Propt̃ incõ. ve.
Id ẽ ,p̃nitatẽ ad actũ carnis. n ¶ Hoc aũt. h̃ mãifeſtat di‑
ctũ ſuũ. ⁊ prio oñdit i q̃ ſenſu accipi debeat. ſcd̃o ad hoc rõnez Diuiſio
aſſignat/ ibi: Volo aũt. tertio exponit qd̃ dixit/ ibi: Dico autẽ.

e ſ Incõtinẽtie malũ eſt ꝙ vir cognoſcit vxorẽ etiã vltra neceſſita tẽ ꝓcreãdi liberos: ſed ⁊ ibi eſt nuptiarũ bonũ. Non enĩ qꝛ in cõtinẽtie ibi malũ eſt. ideo cõnubiũ qđ eſt ꝓter intẽtionẽ gene rationis nõ eſt bonũ. imo ꝓ nõ ꝓpter illud malũ culpabile eſt hoc bonũ. ſed illud malũ fit veniale ꝓpter bonũ nuptiale. hoc bonũ nuptiarũ nõ reprehẽdit aplꝯs: ſed malũ incõtinẽtie. Cõcubitꝰ is neceſſarius cã generãdi inculpabil ⁊ ſolꝰ ipſe nuptialis ẽ. Ille ꝓ q̃ vltra neceſſitatẽ ꝓgreditꝰ nõ rõni ſed libidini obſequitur. Cũ igitꝰ culpabilis nõ ſit generandi intentiõe ꝯcubitꝰ: q̃ ꝓpter nuptias imputandꝰ ẽ: qđ ſm veniã ꝯcedit Aplꝯs niſi ꝙ cõiuges debitũ carnis expoſcũt nõ volũtate ꝓpaginis ſ; libidinis voluptate: q̃ tñ voluptas nõ ꝓpter nuptias cadit in culpã: ſ; ꝓpter nuptias accipit veniam. Quocirca etiã hinc ſunt laudabiles nuptie: qꝛ etiã illud qđ nõ ꝑtinet ad ſe ignoſci faciũt ꝓpter ſe: neq; enĩ iſte ꝯcubitꝰ q̃ ſeruitꝰ ꝯcupiſcẽtie agitꝰ vt impleatꝰ fetꝰ quẽ poſtulant nuptie. Omnino igitur i genere ſuo nuptie bone ſunt: quia fidem thori ſeruant: et prolis ſuſcipiende cã vtrũq; ſexũ cõmiſcent: ⁊ impietatẽ ſeparationis horrent.

†31.q.2.c.⁊ de neptis 32.q.5.c.pu to.55.cũ ſ. et.q.7.c. aplꝯ a ¶ Unuſq̃ſq;. Aug. Et iõ nõ debz ꝗs ꝯſtringi ne ꝓhibitꝰ a licitꝰ admittat illicita: ſ; ipſe qđ ſequatꝰ eligat: ſed tñ in h ꝯpenſiorẽ eẽ meliꝰ ẽ. Unuſq̃ſq; ꝓ.d.h. Satis hic etiã oñdit pudicitiã cõiugalẽ eſſe donũ dei. Nõ tñ enĩ ꝯtinentiũ ſed etiã ꝯiugatorũ caſtitas donũ dei eſt. b ¶ Propriũ habet ⁊c. Quia in h q̃ſq; iuuat: qđ appetit auidius. c ¶ Dico aũt. Hic dat ꝯſiliũ. d ¶ Uri. Eſt deſiderio agi vel vinci. Nõ ꝗ ideo dicit meliꝰ: q̃ſi bonũ ſit vri. ⁊ nubere meliꝰ: ſed ꝯſuetudinẽ locutiõis eſt ſecutꝰ. e ¶ Q ſi diſceſſerit. Aliud eſt diſcedere: aliud ex cõi ꝯſenſu cõtinere. Illud enĩ malũ eſt: hoc bonũ. ¶ Amb. Ideo nõ ſubdit de viro ſicut de muliere: qꝛ ſ; viro aliã ducere: qꝛ inferior non omnino hac lege vtitur: qꝛ potior qđ a falſariis dicitur eſſe appoſitum.

a ¶ ⁊ ſi hoc indulgeo tñ volo. ¶ caſtos.
Uolo aũt oẽs vos hoĩes eſſe ſicͭ a
¶ ⁊ ſi h ſit caſti: hñt alia qbꝰ ſaluari pñt ¶ ſibi
a b meipſ;: Sz enĩ vnuſquiſq; ꝓpriũ b
cõpetẽs. a ¶ ꝯiugiũ ẽ ex ꝺo ſicuti ⁊ ꝯtinẽtia
donum habet a deo. Alius qui
a ¶ .i. in ꝯiugio põt ſaluari. b ¶ .i. i viduali vel ꝟginali cõtinẽtia. c ¶ ꝯiuncti debitũ reddãt: ſed nõ nuptis .i. virginibꝰ dico.
c dẽm ſic/ alius vero ſic. Dicõ au- c d
tem non nuptis et viduis: bonũ e
¶ caſte.
eſt ſi ſic ꝑmaneãt ſicut ⁊ ego. Q f
¶ legitime.
ſi ſe nõ cõtinent: nubãt. Melius g h
a ¶ ardere libidine. b ¶ hoc cõſilio nõ coniunctis: ſed iunctis precipio.
d eſt enĩ nubere q̃ vri. †His autẽm i
qui matrimonio iũcti ſunt precipio
¶ q̃ſi h ꝑceptũ nõ inueneri: ſ; dñs i ꝑpꝛa ꝑſõa
pio non ego ſed dominus vxorẽ k
ꝑcepit. ¶ h ꝺ vtroq; fideli. ¶ cã fornicatiõis
e a viro non diſcedere. Q ſi diſceſ l

Nico.de lyra

ſ Et vir vxorez

f ✠ Circa ꝑmũ ſciendũ ꝙ aliq̃s poſſet accipe dictũ apli de reiteratione debiti tanq̃ neceſſariũ ad ſalutẽ qđ nõ intellexit. ideo dicit: Hoc aũt dico ſm indulgentiã ⁊ nõ ſm iperiũ .i. tradens ſub ꝑcepto tanq̃ ad ſalutem neceſſariũ. pñt enĩ cõiuges de cõi cõſenſu ſimplr ꝯtinere. ſed videtꝰ aplꝯ h improprie loq̃ dicẽs: Hoc aũt dico ſm indulgentiã: qꝛ indulgẽtia nõ eſt niſi de malo. actꝰ vero mr̃imonialis nõ eſt malꝰ. Ad qđ dicendũ ꝙ indulgentia accipitꝰ h ꝓ ꝑmiſſione. ꝑmiſſio aũt fit dupliciter: Uno mõ de minori malo ad vitandũ maius maluz: ſicut moyſes ꝑmiſit libellũ repudii ad euitandũ vxoricidiũ: Mat. xix. ⁊ talis ꝑmiſ-

Permiſſio duplex ſio nõ fit in euãgelio ꝓpter eiꝰ ꝑfectionẽ: Heb. vi. a. Ad perfectionem feramur. in veteri lege facta fuit ex eius imꝑfectione: Heb. vii. c. Nihil ad ꝑfectũ adduxit lex. Alio mõ fit ꝺ minori bono ꝑ h ꝙ maiꝰ bonũ nõ ꝑcipitꝰ. ſic ẽ in ꝓpoſito. ex h enĩ ꝙ aplꝯ virginitatẽ nõ ꝑcepit indulget mr̃imoniũ. Põt etiã aliter ſolui ꝓut indulgẽtia reſpicit malũ. Circa qđ ſciendũ ꝙ actꝰ cõiugalis aliqñ eſt ſine oĩ culpa: vt cũ ordinatꝰ ad prolẽ ꝓcreandã ad cultũ dei: vel cũ fit cã reddendi debitũ: qꝛ ꝑmo mõ eſt actus religionis. ſcđo iuſticie. ⁊ ſi fiat ex charitate nõ ſolũ eſt ſine culpa: ſed etiã meritoriꝰ: qꝛ oĩs actus virtutis factus ex charitate meritoriꝰ eſt. Si vero actꝰ mr̃imonialis exercẽtꝰ ad ſatiſfaciendũ ꝯcupiſcentie: tũc habet culpã ãnexã venialẽ qñ ſiſtit intra limites matrimoniales. Mortalem vero qñ nõ ſiſtit: vtpote qꝛ vtitꝰ vxore mõ indebito: vel qꝛ eque libenter aliã cognoſceret. Primo mõ actus mr̃imonialis nõ req̃rit indulgentiã ſed premiũ. Scđo mõ habet indulgẽtiã inq̃ntũ ꝯſentiens ꝯcupiſcentie in ſua vxore: tñ nõ in alia: nõ fit reus pcti mortalis: ſ; tñ venialis. Tertio mõ indulgentiã habet: qꝛ reus ẽ pcti mortalis.

Diuiſio a ¶ Uolo aũt. Hic ꝯñr aplꝯ aſſignat rõnẽ ſui dicti. Et primo eius qđ dixerat: Nõ ſm imperiũ. ſcđo eiꝰ qđ dixerat ſm indulgentiã ibi: Unuſquiſq; aũt. Circa primũ ſciendũ ꝙ nullus ſapiens ꝑcipit contra illud qđ vult: matrimoniũ aũt cõtrahere ⁊ vti ꝯtracto cõtrariatꝰ virginitati niſi cõtrahẽs certificatꝰ fuerit ꝙ actꝰ matrimonialis ab eo nõ exigetꝰ: ſicut fuit de beata virgine. virginita-

G tẽ aũt volebat aplꝯ. ideo bene dicit: Uolo autẽ oẽs vos hoĩes ſicut meipm .i. oẽs virginitatẽ ſeruare. fuit aũt aplꝯ virgo. vñ ⁊ in eiꝰ decollatiõe in teſtimoniũ ſue virginitat̃ fluxit lac de eiꝰ corpe: q̃ ⁊ loquẽs ꝺ mr̃imonio ⁊ eiꝰ actu. ꝓpter hanc volũtatẽ locutꝰ non fuit ſm imperiũ. Sed videtꝰ ꝙ volũtas apoſtoli nõ fuerit rõnabilis: qꝛ ſi oẽs a tpe eius fuiſſent cõtinentes extũc ceſſaſſet generatio hoĩm: ⁊ ſic nõ fuiſſet cõpletus numerꝰ electorum. Ad hoc dicũt aliq̃ ꝙ reuelatũ fuerat aplo: ꝙ ſi oẽs ſui tpis cõtinuiſſent adhuc ſufficerent ad iplendũ numerũ electoꝝ. ſed hoc dictũ nullũ habet ſcripture vel rõnis fundamentũ. ꝓpter qđ dicendũ ꝙ aplꝯ volebat hoc voluntate antecedente: ſed nõ volũtate ꝯſequẽte. ſicut .i. Timoth. ii. ca. đr: ꝙ deꝰ vult oẽs hoĩes ſaluos fieri ſ; volũtate antecedẽte: nõ tñ oẽs ſaluantꝰ: qꝛ nõ vult volũtate ꝯſequẽte. đr aũt volũtas antecedẽs q̃ aliq̃s vult aliq̃d abſolute ⁊ in gñali tãq̃ meliꝰ ſimplr. Cõſequẽs ꝺo qua vult aliquid ꝯſideratis cõditionibus ꝓpriis ⁊ circũſtantiis. Primo mõ vult homo merces ſuas ſeruare. Secũdo mõ nõ vult eas ſeruare quãdo in periculo poſitꝰ ꝓiicit eas in mare. et hoc modo ꝯſideratis meritis ⁊ demeritis hoĩm deꝰ vult tñ aliquos ſaluari ⁊ aliquos dãnari: licet velit omnes ſaluari in quodã generali: inq̃ntum ſũt ad imaginem ſuã facti ⁊ beatitudinis capaces. Et eodem modo volebat paulus apoſtolus hoĩes ꝯtinẽtes eẽ inq̃ntum cõtinentia eſt maius bonũ q̃ matrimoniũ: conſiderata tñ fragilitate hoĩm volebat aliquos matrimonio iungi. b ¶ Sed ei vnuſquiſq;. Hic cõſequẽter aſſignat rõnẽ quare de matrimonio ꝯceſſo dixit: ſm indulgentiã: qꝛ ſ; quilibet non eſt tante virtutis ꝙ poſſit continere: ⁊ h eſt qđ dicit: Sed enĩ vnuſquiſq; ꝓ. do. ha. a deo: alius quidẽ ſic .ſ. vt poſſet cõtinere. c ¶ Alius vero ſic .i. ꝙ poſſet caſtitatẽ maritalẽ cuſtodire: ⁊ in ea deo ſeruire. vñ Mat. xxv. a. đr de chriſto ſub parabola hoĩs ꝑegre ꝓficiſcentis ꝙ vocatis ſeruis ſuis tradidit illis bona ⁊ vnicuiq; ſm ꝓpriam virtutem. d ¶ Dico autẽ. Quod obſcure dixerat magis declarat dicens: Dico aũt non nuptis .i. virginibꝰ. e ¶ Et

h viduis bonũ eſt illis ſi ſic ꝑmanſerint ſicut ⁊ ego .i. continenter viuẽdo. f ¶ Q ſi nõ continet .i. ſi donũ cõtinendi nõ acceperint a deo. g ¶ Nubant. matrimoniũ contrahendo. h ¶ Meliꝰ eſt enĩ nu. q̃ vri .i. q̃ ꝯcupiſcentia ſuperari. cõcupiſcentia enĩ q̃dã ignis eſt: ⁊ iõ q̃ ab ipſa impugnatꝰ incaleſcit. q̃ aũt ſuperatꝰ ꝑ ꝯcupiſcẽtiã vritꝰ. Et cõſiderãdũ ꝙ aplꝯ h vtitꝰ cõparatiõe abuſiua: qꝛ ꝯcupiſcẽtia vri malũ ẽ ſimplr: nubere aũt bonũ: minꝰ tñ q̃ cõtinere. eſt igitꝰ ſenſus: Meliꝰ eſt ⁊c. i. magis eligibile eſt ꝙ hõ minus bonũ habeat q̃ ꝙ malũ incurrat. i ¶ His aũt. Hic ꝯñr inſtruit eos q̃ matrimonio iuncti ſunt: de ipſo nõ diſſoluẽdo. Et diuiditꝰ in duas ꝑtes. qꝛ ꝑmo facit ꝓpoſitũ. ſcđo occaſiõe eius dat generale documentũ ibi: Et vnũquẽq;. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑmo agit de indiſſolubilitate matrimonii qñ vterq; cõiugũ eſt fidelis. ſecũdo qñ alter eſt in- Diuiſio fidelis/ ibi: Ceteris aũt. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑmo docet eos de indiſſolubilitate matrimonii. ſecũdo q̃d ſit agenduz qñ contingit ipm aliq̃ modo ſeparari/ ibi: Q ſi diſceſſerit. Circa primũ dicit: His aũt ⁊c. Precipio nõ ego ſed dñs .i. nõ precipio inſtinctu ꝓprio: ſed auctoritate diuina. k ¶ Uxorẽ a viro nõ diſcedere. ſicut enĩ dictum eſt. ſ. matrimoniũ ꝑmo fuit inſtitutũ ad legitime ꝓlis ꝓcreationẽ: in cuiꝰ nutritiõe ⁊ inſtructiõe de moribꝰ requiritꝰ magnũ tps. ꝓpter qđ rõ dictat ꝙ vir ⁊ vxor ꝑ totã vitã inſeꝑabilitꝰ cõiungantꝰ. ⁊ iõ matrimoniũ ſic diffinitur: ꝙ eſt ꝑſonarũ legitimarũ cõiunctio indiuiduã .i. indiuiſam vite cõſuetudinẽ retinẽs. ꝓpter qđ nõ diſcedere vxorem a viro cadit ſub ꝑcepto: excepta cã fornicationis: quẽ caſum excepit ſaluator Mat. xix. ⁊ idẽ de diſceſſu viri ab vxore. i hoc enĩ ad paria iudicantur. l ¶ Q ſi diſceſ. Hic ꝯñr oſtenditꝰ q̃d ſit agẽdũ qñ aliqualitꝰ ſeparatꝰ matrimoniũ: licet enĩ vinculum mr̃imonii ꝯſũmati ſit indiſſolubile niſi ꝑ mortẽ alteriꝰ corporalẽ: tñ ex cã fornicationis ꝓbata põt diſſolui q̃tũ ad thoꝝ ⁊ quo ad cohabitationem. ⁊ ſic dicit aplꝯ: Q ſi diſceſſerit vxor a

Matrimonium

✠ viro in caſu

a ¶ Et vir vxo. Nō debet vir dimittere vxorē: q2 faceret eā mechari: qđ ſi illa ē adultera nō facit: ſʒ ad alterā dimittit. Cauſa quā xp̄s excepit hic tacetur: q2 notiſſima eſt .ſ. fornicatōis. b ¶ Nā ceteris. Ubi vterqʒ fidelis hoc p̄ceptū dn̄i dedi. nā ceteris vbi nō vterqʒ fidelis: qđ ī initio eccleſie ɔtigit cū euāgeliū predicari cepit. c ¶ Si q̄s fraterꝛc. Ydolatria ꝛ quelibet noxia ſuperſtitio fornicatio eſt: ꝛ dn̄s cauſa fornicatōis q̄dē p̄miſit vxorē dimitti: ſʒ non iuſſit: ꝛ ſic dedit locum Ap̄lo monendi: vt q̄ noluerit: nō dimittat infidelē: que forſan erit fidelis. Si fornicatio carnis deteſtāda eſt in cōiuge: quantomagis fornicatio mentis .i. infidelitas: iuſſit Eſdras imo dn̄s ꝑ eū vxores dimittere alienigenas ꝑ q̄s ad deos ibant alienos. Et ꝑ moyſen dn̄s iuſſerat ne q̄s vxorē alienigenā duceret. merito ergo q̄s duxerāt dn̄o ꝓhibente. dn̄o iubēte dimiſerūt. ¶ Amb. nō eſt iputādū matrimoniū qđ extra decretū dei factū eſt: ſʒ cū cognoſcit emēdādum. ¶ Aug⁹. Cū v̄bo cepiſſet gētib⁹ euāgeliū p̄dicari: iā coniunctos gentiles gētilibus cōperit: ex quibus ſi nō ambo crederēt: ſʒ vn⁹ vel vna: ꝛ infidelis cū fideli cōſentiret habitare: nec ꝓhiberi a dn̄o debuit fidelis infidelē dimittere/ nec iuberi. Ideo enī non ꝓhiberi: q2 iuſticia p̄mittit a fornicāte diſcedere: ꝛ infidelis hominis fornicatio eſt maior ī corde q̄ in carne. Ideo aūt nec iuberi: q2 nō cōtra iuſſionē dn̄i gentiles fuerūt ambo cōiūcti: licitū ergo erat ꝑ iuſticiā: ſed licitū nō erat faciēdū ꝓpt liberā beniuolētiā. d ¶ Sāctificatꝰ eſt. quia ſ ſepe cōtigit ꝙ alter ꝑ alterū ad fidē ɔuertit. Uel mūdus eſt vir infidelis q̄ntū ad fidelē mulierē. ꝛ nullā ex eiꝰ cōiūctione imūdiciā patit mulier fidelis. e ¶ Alioq̄n. Si dimittitis inuicē nolētes cohabitare ꝛ alijs vos copulatis adulteri eſtis: ꝛ filij vr̄i ſpurij ꝛ iō immūdi: nunc ſcti: q2 de licitis ɔiugijs nati: ꝛ ſub creatoris veneratione nati. Uel ſi viciſſim dimittūt filij q̄ maiorē ptē ſequūt in infidelitate manebūt. Maior enī tūc erat numerꝰ infideliū q̄ fideliū. nūc aūt ſcti .i. chriſtiani: ſiue vno ex parentib⁹ auctore ſiue vtroq̄. f ¶ Nō enī ſuitut. Nō eſt ratū cōiugiū quod ſine deo: ꝛ iđo nō eſt pctm̄ dimiſſo ꝓpter deū ſi alij copulat. Si ambo credūt: ꝑ cognitiōez dei cōfirmat cōiugiū. g ¶ In pace. Non oportet litigare cū diſcedente: q2 odio dei diſcedit. h ¶ Unde enī ſcis. Aug⁹. Hortatus ſup ea q̄ euenerūt: nunc q2 eadē fieri poſſunt. Nec nō lege iubēte/ ſed libera charitate fiunt. i ¶ Diuiſit deus. Deus cuiqʒ qđ ſaluet .i. ſcit q̄ credet ꝛ ſuſtinet: ſic ꝛ tu expecta.

a ¶ viuĕti viro. ¶ aut ſi nō ɔtinĕt.
ſerit/manere inuptā: aut viro ſuo
a ¶ ſupplēdū ē hic qđ de vxore p̄miſit. ꝙ ſi dimiſerit nō ducat aliā: vel recōcilieť vxori.
¶ niſi cauſa fornicationis.
a recōciliari. Et vir vxorem nō di
¶ ex deo.
b mittat. † Nā ceteris ego dico nō
a ¶ ꝓ po oře. b ¶ fidel ɔuerſus ad fidē ī ɔiu.
c dominꝰ. Si q̄uis frater vxorē hʒ
a ¶ nō p̄cipit ſʒ ɔſulit vt ſi q̄s aliter agat nō ſit trāſgreſſor: ſic poſt de v̄gib⁹ ɔſulit. Aug. monet q̄ qđ eſt lucrādi occaſio cū poſſet licite relinq̄re. ¶ ſed nō expedit.
infidelē: ꝛ hec ɔſentit hitare cū illo: nō dimittat illā. Et ſi q̄ mulier
¶ idē ſubdit de muliere.
fidelis hʒ vir̄ infidelē: ꝛ hic ɔſentit habitare cū illa/ nō dimittet virū.
a ¶ dū nō horret nomē chriſti.
† Sctificatꝰ eſt enī vir infidelis ꝑ
a ¶ .i. mūda eſt mulier infidelis q̄ntū ad vir̄ fidelē: ipſe enī vir fidelis ex eiꝰ ɔiūctiōe nō cōtaminat: verā enī fidelis habet pudiciciā ī in
mulierē fidelē: ꝛ ſanctificata eſt mulier infidelis per virū fidelē.
fideli ɔiuge. a ¶ ſi diſcedit: ꝛ ſi nō eſt legale matrimoniū. b ¶ de copula nati. c ¶ vel ſpurij vel infideles. d ¶ nō legitimi.
e Alioquin filij veſtri immundi eſ
¶ ſi permanetis. ¶ ſancti.
ſent/ nūc aūt mūdi ſūt. † Q2 ſi in
a ¶ vel vir vel mlier. b ¶ odio fidei. c ¶ nō ꝓ eo fidē fidel deſerat. d ¶ .i. nō cogit infidelē ſeq̄: ſʒ q̄ndiu pōt in pace eſſe nō ſeparent: ſi in eo potuerūt vocari in eo manendū eſt.
f fidelis diſcedit/ diſcedat Nōn ei
ſeruituti ſubiectus eſt frater vel
a ¶ .i. in infidelitate. b ¶ iō nō debemꝰ eē cū diſcordie
g ſoror in eiuſmodi. In pace autē
a ¶ vere manendū: q2 vnde ſcis.
h vocauit vos deꝰ. Unde enī ſcis
a ¶ fidel. b ¶ forſan poſſet credere q̄ nō horret nomē xp̄i. ¶ fidelis. ¶ infidelem.
mulier ſi virū ſaluū facies. Aut vnde ſcis vir ſi mulierem ſaluam
¶ ita te habeas ad tuū cōparē. ¶ vtriqʒ viro p̄eſſe: vxori ſubeſſe. ¶ dedit.
i facies? Niſi vnicuiqʒ ſicut diuiſit
a ¶ .i. in eo ſtatu in q̄ deꝰ vocauit. nō a quo.
deus. Et virum quemqʒ ſicut vo
a ¶ pſeuerāter: ſi ſ ſtatum ꝓficit. ¶ vnuſq̄ſqʒ.
b ¶ tenendū vobis qđ oēs tenent. ¶ niſi.
cauit deus/ ita ambulet. Et ſicut
vbiqʒ in omnib⁹ eccleſijs doceo.

vk viro in caſu dicto. a Manere inu. Supple p̄cipit dn̄s. b ¶ Aut viro ſuo ꝛc. Sicut enī poterat nō diſcedere a viro ſub ſpe correctiōis eiꝰ: ita poſt diſceſſū pōt ei recōciliari: ꝛ etiā dʒ ſi nō poſſit ɔtinere: q2 nō pōt alteri nubere ipſo viuēte. c ¶ Nā ceterꝰ. Hic ɔn̄r agit de diſſolutiōe ꝛ ſolutiōe m̄rimonij q̄n alter ɔiugū eſt infidelis. Et diuidit in duas partes: q2 p̄mo agit de receſſu ex pte fidelis. ſcđo ex pte infidelis/ ibi: Q2 ſi infidelis. Circa primū dicit: Nā ceteris .q̄ ſūt diſparis cultꝰ. d ¶ Dico ego nō dn̄s .i. do ɔſiliū: ſed nō eſt ad hoc diuinū p̄ceptū. e ¶ Si q̄s frater .i. chriſtianus. f ¶ Uxorē habet infidelē. Utpote q̄n vir cōuertit ad fidē ꝛ nō vxor. g ¶ Et hec ɔſentit habitare cū illo. Pacifice ꝛ ſine ɔtumelia fidei chriſtiane. h ¶ Nō dimittat illā. Et idē ſubdit de vxore fideli virū infidelē habēte/ cū dicit: Et ſi q̄ mulier ꝛc. in hoc enī ſūt ad paria. ꝛ ſubdit rō talis manſiōis fidelis cū infideli/ cū dr̄: i ¶ Sctificatꝰ eſt enī vir .i. ɔuerſus ad fidē. k ¶ Uir infidelis ꝑ mulierē fidelē. Ipſam ad hoc inducētē. hoc enī freq̄nter fiebat in p̄mitiua eccl̄ia .ſ. ꝙ vxor fidelis ɔuertebat virum infidelē: ꝛ ecōuerſo vir vxorē. l ¶ Alioq̄n. Hic ponit ad idē ſcđa rō ex pte ꝓlis q̄ ꝑ ɔuerſionē parētis infidelis mō dicto adducebat ad fidē. ſi aūt fidelis cōiūx diſcederet ꝓlis cū infideli remaneret: q2 tūc ꝑs infideliū cū talib⁹ p̄ualebat: tū q2 erant pauci fideles ꝛ ſub infidelib⁹ cōſtituti. ꝛ hoc eſt qđ dr̄: Alioq̄n filij veſtri ꝛc. .i. in infidelitate remanerēt rōne dicta. m ¶ Nūc aūt ſcti ſunt .i. adducti ad fidē mō dicto. videt aūt ꝙ Ap̄li dictū ſit cōtra ſacrā ſcripturā. q2 .i. Eſdre .x. c. Sanctꝰ eſdras fecit abiici vxores alienigenas cū filijs ſuis a filijs iſrael fidelibus. Item cōtra ſacros canones .xxviij. q. i. ca. iudei. dicit ꝙ nō pōt infidelis eius cōiunctione permanere que iā ad chriſtianā trāſlata eſt fidē. Ad primū dicendū ꝙ matrimonia illa erāt ɔtracta cōtra dei ꝓhibitionē: de q̄ habet Deut. vij. iđo nulla erāt: q2 nullū matrimoniū cōtra dei ꝓhibitionē pōt eſſe ratū: ꝓpter quod Eſdras fecit illa ſeparari ꝛ bene. Ad ſecundū dicendū ꝙ in primitiua eccleſia paſſim cōuertebant aliqui de iudeis ꝛ ſimiliter de gētibus: ꝛ illo tp̄e loquit ap̄ls: q2 tunc ſpes erat ꝙ infidelis traheret ad fidē ꝑ fidelē pſonam in matrimonio ſibi iunctā. ꝓcedēte vero tp̄e iudei fuerūt obſtinati: nō ſic aūt gētiles. ꝛ iō fidelis permittebat habitare cū infideli de gētibus: nō tū de iudeis. modo vero pari paſſu ambulant: q2 vtriqʒ reputantur obſtinati: ꝛ ſic nō p̄mittitur fidelis habitare cū infideli de iſtis nec de illis. et hoc modo loquitur decretū allegatū. n ¶ Q2 ſi infidelis. Hic cōſequēter loquit de diſceſſu infidelis cū dr̄: Q2 ſi infidel diſcedit. in odiū fidei chriſtiane. o ¶ Diſcedat. q. d. liberatꝰ eſt fidelis a cōiūctiōe eius: ꝛ pōt alteri contrahere. ꝛ ſubdit cauſa cum dicit: p ¶ Non enī ſeruituti ſubiectꝰ eſt frater aut ſoror .i. chriſtianus vel chriſtiana. q ¶ In eiuſmodi. Ut teneat infidelē aliq̄ mō ſequi: aut cōtēdere in iudicio vel alibi ꝓ eiꝰ cohabitatiōe. ꝛ ſubdit cauſa: r ¶ In pace autem vocauit vos deus. Nō in litigijs ꝛ ɔtētionibus. Sed quia poſſet aliquis arguere in contrarium. ſcʒ ꝙ teneretur hoc facere vt poſſet infidelem ꝑ cohabitationē ad fidē conuertere. ideo hoc remouet dicens: s ¶ Unde enī ſcis mulier ſi vir̄ ſaluū facies. q. d. nō pōt hoc ſcire niſi per diuinā reuelationē. ꝓpt qđ ſubdit: t ¶ Niſi vnicuiqʒ ſicut diuiſit deꝰ .i. ordinauit reuelari: ſm̄ autē viā humanā magis ꝓbabile videt ꝙ infidelis ſubuerteret fidelē ſi ſequeret eum diſcedentē ex odio fidei chriſtiane. v ¶ Uirū quēqʒ. Poſtq̄ ap̄ls egit de ſolutione ꝛ indiſſolutione matrimonij vbi dixerat ꝙ fidelis debet manere cū infideli ſi poteſt abſqʒ ɔtumelia chriſti. Hic ɔſequēter ex incidenti dat generale documentū ſtandi in ſtatu in quo quis vocat ad fidē/ dicēs: Uirū quēqʒ ſicut vocauit deꝰ ita ambulet. q̄ntū ad illa q̄ nō repugnāt ſtatui fidei. x ¶ Et ſicut in oībus eccl̄ijs doceo. q. d. nō ſolū vobis corinthijs: ſʒ ꝛ alijs hoc dixi: q2 doctrina fidei debet habere vnitatē: ꝛ maxime in hoc ꝙ q̄libet ſit ɔtētus de ſtatu in q̄ vocatꝰ eſt ad fidē niſi ipediat ſeruitutē: ꝛ explicat magis in ſpeciali dicens:

Margin: 3. Eſd. 9. b — Exo. 34. b — † 28. q. 1. ſ. 1 et. c. iā nūc. De diuor. c gaudemꝰ — † 28. q. 1. c. iā nunc — † 28. q. 1. c. ſi mihi mō. et. c. ſi infideles

E a ¶ Circūciſus aliqs vo.e. Nuſq̃ aufert conſuetudinē q̃ ſuata nō impedit ſalutē: monēs ne i talib⁹ ſpes ſalut̄ ponat̄ cū tñ ꝓ offenſiōe īfirmorū ſeruent̄. vñ dicit nihil ea eē ſubdēs: Circūciſio nihil. b ¶ Unuſq̃ſq̄ in ea ꝛc. h ad eas cōditiones vl̄ vite cōſuetudines reſpicit: q̄ nihil obſunt ſi dei boniſq̄ morib⁹. Sic eni cōiunx: ſic ꝛ latro ad xp̄i fidē vocat̄. Sȝ ille in ꝯiugio nō a ꝯiugio. Iſte
†Ephe.4.a. 21.q.1.c.1. de regu.c.li cet. i princi. ꝓo nō in latrocinio ſed a latrocinio. Nō eī neceſſe eſt vt cōiuges deſināt eſſe cōiuges ꝑpter fideȝ xp̄i: ſicut neceſſe eſt vt latrones deſināt eſſe latrones. c ¶ Seruus vo. Supra poſuit vnū exemplū de ritu viuēdi: h aliud de ꝯditiōis ẜ officio. d ¶ Magis vtere. qꝫ q̄nto qs ꝑpt̄ deū deſpectior eſt in h ſcl̄o: tātomagis exaltabit̄ in futuro. e ¶ Libert⁹. qꝫ erept⁹
† G.6.d 1.Pe.1.d a peccatis q̄ ſeruos faciunt: nec ſeruus cōditiōe deſpiciat̄: nec liber ereptus elat⁹ ſeruo ſe ꝓponat. f ¶ Empti eſtis. Reddite vicē vt vos ſerui ſitis xp̄i non hoim: hi ſunt ſerui hoim q̄ humanis ſe ſubiciūt ſupſtitio-
† 28.q.1.c. ſic enī nibus. g ¶ Serui ho. Quod cōtingit vobis ſi dicatis: ego ſum pauli: ego apollo. h ¶ De virginib⁹. Cauſa illi⁹ fornicatoris: de oī fornicatiōe vitanda docet. i ¶ Neceſſitaȝ. Dicit penurias ſeculi qs ſepe patiunt̄ cōiugati: infirmis infirmā rōnē ꝑdedit: poſſȝ eni dignioꝛē reddidiſſe ꝟginitatis rōnē ei⁹ mun⁹ amplius cōmēdando. Supgredit̄ eni ꝟginitas ꝯditioneȝ humane nature ꝑ quā homines angelis aſſimulant̄. Maioꝛ tñ victoria virginū eſt q̄ angelorū. Angeli eni ſine carne viuūt. ꝟgines ꝟo in
†De triūſo. c.quāto carne triūphāt. Inde eſt ꝙ in tabernaculo dñi ſupremū opimētū erat de
Exo.25.a pellib⁹ hiacynthinis per qꝺ intelligit̄ celibē vita. habȝ eni hiacynth⁹ ſpecie ſimilē throno: ita q̄ in carne virgineā puritatē ſeruāt ſup celeſtib⁹ ſimilant̄. hi ſūt q̄ cū mulieribus nō ſūt inq̄nati: et ſe
Apo.14.a. quunt̄ agnū q̄cūq̄ ierit. k ¶ Hoc itaq̄ di. Hic ad ꝯpantiā monet. Quaſi qꝫ ꝯiungemini dū ſine peccato poſſit fieri: itaq̄ hoc conſilium do vobis.
¶ Tanq̄

a ¶ Q. in eo ſtatu pōt q̄ſq̄ manere. ſ. cōiugij ſicut ꝛ i ceteris q̄ ſaluti impedimētū nō afferūt verbi grā. ¶ hoc. ſ. doceo ꝙ vnuſq̄ſq̄ ꝑmaneat in ſuo ſtatu. b ¶ nō cogat̄ adducere.
a Circūciſus aliqs vocat⁹ eſt: nō ad- a
¶ ritus gentilium.
ducat ꝑputiū. In ꝑputio autē ali- b
¶ .i. nō cogat̄ ad iudaicos ritus.
quis vocatus eſt: non circūcidat̄.
a ¶ ad ſalutē nec ꝓdeſt nec obeſt hoc vel illud id eſt iudaicus vel gentilis ritus.
Circūciſio nihil eſt: et ꝑputiū nihil c
eſt: ſed obſeruatio mandatorū dei. d
a ¶ nō adducat ꝛc. ſed. b ¶ nō a q̄. c ¶ cōdi
b †Unuſq̄ſq̄ in q̄a vocatiōe voca-
tioni vocatiōi nō repugnāte. ¶ ſicut.
c tus eſt: in ea ꝑmaneat. Seruus vo- e
¶ quaſi velis hoc effugere.
cat⁹ es: nō ſit tibi curę. Sed ꝛ ſi po- f g
a ¶ ſeruitute. ¶ que eſt cauſa humilitatis.
b ¶ quia equa vt dñs ſeruus chriſti eſt.
d tes liber fieri magis vtere. Qui eni h i
a ¶ .i. in fide dñi vocat⁹: vel in opatione dñi.
b ¶ idē eſt ac ſi diceret ſeru⁹: ſȝ honeſti⁹ nomē.
e in dñō vocat⁹ eſt ſeruus: libertus k l
a ¶ a deo: qꝺ crimē eſt. b ¶ qꝺ ꝑfectius eſt.
eſt dñi. Sil'r q̄ liber vocat⁹ eſt: ſeru⁹ m
a ¶ vterq̄ ſu⁹: qꝫ ꝑ.em. ¶ ſāguīe xp̄i. b ¶ ꝛ
f eſt chriſti †Precio empti eſtis. Nō n o
qꝫ empti. a ¶ ita. ſ. vt poſtponat̄ ſeruitiū dñi.
b ¶ qꝫ nullus ſtatus nocet.
g lite fieri ſerui hominuȝ. Unuſq̄ſq̄
a ¶ nō a q̄: qꝫ null⁹ ſtat⁹ nocet in q̄ qs vocat̄.
b ¶ ſtatu. ¶ in obſeruatione mandatorū dei.
ergo in quo vocat⁹ eſt frater in hoc
h ꝑmaneat apud deū. †De virgini- p
a ¶ de ꝯiunctis dedi ꝑceptū dñi vbi vterq̄ eſt fidelis: vel meū ꝯſiliū dedi vbi alter infidelis.
b ¶ aliq̄ lege ꝑcipiēt̄ vt ꝯtiaent vel nubant.
bus autē preceptū dñi nō habeo:
a ¶ nō ꝑceptū. ¶ a ſpūſancto mihi inſpiratū idē qꝺ ſupra dedi: nō nubendi vbi tamē aliud licet. ¶ apoſtolatū.
cōſilium autē do tanq̄ miſericor- q r
a ¶ ita. b ¶ in diſpenſatione mihi credita:
diā ꝯſecutus a dño/ vt ſim fidelis.
a ¶ quia apl'us ꝛ fidelis ergo hoc conſiliū do. ſcȝ nubendi: qꝫ exiſtimo hoc. i. in virginitate ꝑmanere. b ¶ nō ſolū ſpe eterne vite.
Exiſtimo ergo bonū hoc eſſe pro- s t
¶ ita exiſtimo: qꝫ ita vere eſt. ſ.
i pter iſtantē neceſſitatē: quoniā bo-
¶ in virginitate. ¶ tamē ſi.
nuȝ eſt homini ſic eſſe. †Alligatus v
¶ ꝛ ſi inſtat neceſſitas ¶ Sed ſi.
es vxori: noli q̄rere ſolutionē. So- x
¶ ſi potes cōtinere.
lutus es ab vxore: noli q̄rere vxo-
¶ ſed tamē.
rem. Si autem acceperis vxorem y
¶ ſimiliter.
non peccaſti. Et ſi nupſerit virgo:
a ¶ nō peccāt: tñ leuius eſt eē ſine cōiugio: qꝫ.
nō peccauit. Tribulationem tamē z
a ¶ ꝓ neceſſarijs rebus ꝓuidēdas ſibi ꝛ filijs
b ¶ dum cōſulo hoc cuitare. vel dū cōcedo qꝺ vultis ꝛ ſi graue. ¶ tribulationē carnis habebunt. ego aūt vobis parco.
carnis habebunt huiuſmodi. Ego a
k autē vobis parco. Hoc itaq̄ dico b

a ¶ Circūciſus ali. vo. eſt nō ad. ꝑpu. i. nō ſequat̄ ritū gētiliū q̄ ſemꝑ fuit illicit⁹. b ¶ In ꝑputio aūt aliqs vo. eſt circū. volens obſeruare legalia q̄ ceſſauerūt in morte xp̄i: maxie q̄tū ad cerimonialia: de q̄bus fuit circūciſio: cui ſucceſſit baptiſm⁹ in noua lege. iō ſubdit̄: c ¶ Circūciſio ni. eſt. i. nihil facit ad ſalutē. d ¶ Sȝ obſer. māda. dei. Mat. xix. c. Si vis ad vitā igredi ſerua mādata. ſūt eni de dictamine iuris naturalis: ꝑpt̄ qꝺ obligatio eoꝝ ſꝑ manet. e ¶ Seruus vo. es. ad fidē. f ¶ Nō ſit ti. cu. i. non feras hāc ꝯditionē moleſte: nā in illa potes xp̄o ſeruire. g ¶ Sȝ ꝛ ſi po. li. fieri. ex gr̄a dñi tui. vl̄ alia via de facili. h ¶ Magis vte. ſ. ſuitute q̄ aū: ſeruiēdo xp̄o in mēbris ſuis: exemplo xp̄i q̄ ſicut miniſter erat cū diſcipulis. Et ꝑpter hoc papa ſeruū ſeruoꝝ dei ſe vocat in lr̄is ſuis. i ¶ Qui eni in dño vo. ē ſer. cōſtruat̄ ſic lr̄a: Qui eni ſeru⁹: exiſtēs in cōditiōe. k ¶ In dño vo. eſt. .i. vocat⁹ ad fidē. l ¶ Libert⁹ eſt dñi. i. libere pōt ſeruire deo: ꝛ equalis eſt meriti apud deū: ſicut ille quē vocat exiſtētē in libertate. m ¶ Similiter q̄ liber vo. eſt: ſer. eſt xp̄i. ſicut ꝛ ille qui vocatus eſt ſeruilis ꝯditiōis exiſtēs. vñ dicit Amb. Apud deū bona ſeruit⁹ ꝛ bona libertas equa lance appēdunt̄: ꝛ ꝙ vterq̄ ſit eq̄liter ſeru⁹ xp̄i: oſtēdit̄ ꝯñr cū dr̄: n ¶ Precio em. eſtis. i. ſanguine xp̄i q̄ eq̄liter effuſus eſt ꝓ vtroq̄. emptus ꝟo ſeruus efficit̄ emptoris. o ¶ Nolite fieri ſer. ho. dimittēdo ſuitutē dei ꝓ ſeruitute hoim: vtraq̄ eni pōt ſimul ſtare: vt cū qs ꝑpt̄ deū humilit̄ ſuſtinet hoīs ſeruitutē. p ¶ De virginib⁹ autē. Poſtq̄ apl's egit de matrimonio: hic ꝯñr agit de fugiētib⁹ matrimoniū ꝓ meliori bono. Et ꝑmo ꝓ ꝯtinētia virginali. ſcd̄o de fugiētibus ꝓ cōtinētia viduali/ ibi: Mulier alligata. Prima i duas: qꝫ ꝑmo agit de virginib⁹. ſcd̄o de virginū cuſtodib⁹ ibi: Si qs aūt turpē. Prima i tres: qꝫ ꝑmo declarat ꝑfectionē q̄ eſt in ſtatu virginali. ſcd̄o qualiter poſſit participari in ſtatu ꝯiugali/ ibi: Hoc itaq̄. tertio qd circa hoc magis debeat optari/ ibi: Volo aūt. Prima adhuc in duas: qꝫ ꝑmo oſtēdit q̄d ſit ꝑfectū. ſecūdo q̄d licitū/ ibi: Alligatus es. Circa primū dicit Apl's: De virginib⁹ aūt ꝛc. ſcȝ ꝙ ꝑdicēt ꝟginitatē eſſe neceſſariā ad ſalutē: qꝫ tante altitudinis ꝛ ꝑfectionis eſt ꝙ pauci poſſunt eā attingere. vñ dicit ſaluatoꝛ Matth. xix. b. Sunt eunuchi q̄ caſtrauerūt ſeipſos ꝑpter regnū celoꝝ: q̄ pōt cape capiat. q. d. pauci inueniunt̄ ad hoc idonei. q ¶ Cōſiliū aūt do. tāq̄ de meliori bono ꝑpter rōnes ſupradictas de eo. ca. r ¶ Tanq̄ miſeri. ꝛc. nō ſolū in chriſtianitatis ſtatu: ſȝ etiā in apl'atus ſtatu: per quē auctoritatē ꝛ ſcientiā cōſulendi habeo. ꝑpter qꝺ ſubdit ſuū cōſiliū dicēs: s ¶ Exiſtimo ꝫ bo. hoc. eſſe. i. ſimpliciter continere. t ¶ Propter inſtā. neceſ. i. ad euitādū occupationē circa neceſſitatē vite ꝑſentis: q̄ incūbit cōiugatis circa ꝓuiſionē vxoris ꝛ ꝓlis ꝑ quā hō retrahit̄ a bono ꝯtēplatiōis ꝛ diuie dilectiōis. v ¶ Alligat⁹ es. Hic ꝯñr oſtendit̄ ꝙ ſit licitū. ſ. matrimoniū ꝯtrahere ꝛ in ꝯtracto manere. iō dicit: Alligat⁹ es ꝛc. qꝫ forſitā caderes ꝑ incōtinētiā. experti eni delectationē venereoꝝ in actu ꝯiugali reuertunt̄ ad eā de facili. x ¶ Solut⁹ es ab vxo. ſi potes cōtinere qꝺ eſt maius bonū. iō non eſt dimittēdū ꝓ minori. y ¶ Si aūt accepe. ꝛc. qꝫ hoc eſt licitū viro ꝛ etiā mulieri. iō ſubdit̄: Et ſi nupſerit vir. ꝛc. z ¶ Tribulatio. tñ ꝛc. ſ. mr̄imonio iuncti: qꝫ iminet eis anxietas mētis ꝛ laboꝛ corꝑis circa ꝓuiſionē ſue dom⁹ ꝛ ꝓlis: ꝛ qꝫ alter cōiugū de facili ſuſpicat̄ fraudē in altero de corꝑe: ꝛ ſic anxiat̄ i mēte: cui⁹ anxietat̄ redūdātia fit in carne. a ¶ Ego aūt vo. pco. q. d. nō ſolū oſtēdo vobis viā ꝑfectiōis q̄ difficilis eſt in obſeruantia ꝟginitatis: ſed etiā matrimoniū ad qꝺ licite ꝛ bñ declinare poteſtis. b ¶ Hoc itaq̄. Hic ꝯñr oñdit q̄liter ꝑfectio ꝟginū poſſit haberi aliq̄ mō a ꝯiugatis. ſ. a licitis abſtinēdo q̄tū fieri pōt
ꝓ bono mō

A b a ¶ Tāq̃ nō ha. qḋ vtiq̃ facit q̄ hñs vxorē reddit: non exigit debitū: ⁊ q̄ ꝓpt̄ infirmitatē ꝓpriā ducit vxorē: plāgēs poti⁹: q: ſine vxore eſſe non potuit: q̄ gaudēs. q: duxit: ⁊ maxime q̄ pari cōſenſu continētiā ſeruāt. Gratiora ſane cōiugia iudicāda ſūt q̄ ſiue filijs ꝑcreat⁹ ſiue ꝓle cōtēpta cōtinētiam pari ꝯſenſu ſeruare potuerūt. b ¶ Tāq̃ non. Ut ex bonis ei⁹ bona faciāt nō mali fiant. Que ne putent̄ mala: bonis dant̄. Itē q̄ tollūt̄ vt ꝓbent̄. Ne vero putentur ſumma: dant̄ ⁊ malis. Neq̃ tollunt̄ vt crucient̄. c ¶ Preterit enī ⁊ fi. Amb. Ideo hec quaſi nō ſunt exiſtimāda ſūt: q: preterit: et vt nouis corporibus nouus mūdus cōueniat: igne purgabit̄. d ¶ Cogitat q̄ do. Hec enī de damnatiōe nō timēs ⁊ de ſalute ſecura: cogitat tm̄ q̄ dñi ſunt. e ¶ Ut ſit ſancta ⁊ corpe ⁊ ſpiritu. Hoc et nupta ſed amplius innupta: que libera a neceſſitatibus

B mūdanis quibus aſtricta eſt nupta: intenſius vacat celeſtibus preceptis. f ¶ Non vt laqueū. Aug⁹. Sed ad id tēdens: dico ꝙ honeſtū eſt: vt homo ſit caſt⁹ corpore ⁊ aīo: nō ꝙ turpe ſit ꝯiugiū: ſed ꝙ hoc honeſtius ⁊ facilitatem habeat. g ¶ Si quis autē. Sicut de virginibus determinauit: ſic ⁊ de cuſtodib⁹ determiat. h ¶ Meli⁹ facit. quia apud deum meritū illi collocat ⁊ a ſeculi ſollicitudine liberat illam. Et ideo recte ait: Melius eſt enim quod licet et expedit q̄ quod licet et non expedit. Aug⁹. Hic enī bene vtitur homo malo. ibi vero bene vtitur bono. Duo eniȝ hec ſcȝ bonū ⁊ malū: et hec duo bonus vſus ⁊ malus vſus ſibimet adiūcta q̄tuor differētias faciūt. Bene vtitur aliquis bono continentiā dedicans deo. Male vtitur quis bono: continentiā dedicans idolo. Male vtitur quis malo: concupiſcētiam relaxans adulterio. Bene vtit̄ malo ꝯcupiſcentiā reſtringens connubio ſic ergo melius eſt bene vti bono q̄ bñ vti ma-

Nota de cōtinentia cōiugali.

Bñ vti bono melius

a ¶ q̄ nō ḡnatiōe carnali ꝓpagād⁹ eſt ꝑpl's dei: ſȝ regeneratiōe ſpūali colligēd⁹. b ¶ ꝑ ſolū re-
fratres: tēpus breue eſt. † Reliquū
ſtat agēdū. ¶ ſtudēdo dei ſuitio ſi opt carnis.
a eſt vt ⁊ q̄ habēt vxores tāq̃ nō ha
a ¶ aliq̄ ꝓſperitate ſcti. b ¶ int⁹ timētes corrūpi.
bētes ſint: ⁊ q̄ gaudēt tāq̃ nō gaudētes: ⁊ q̄ flēnt tāq̃ nō flentes: ⁊ q̄
a ¶ ꝓ caſib⁹ ꝯiugū vel aliq̄ triſticia ſeculi.
a ¶ vt q̄ ꝓuidēt filijs. b ¶ nō apponāt cor perituris reb⁹. c ¶ vt ⁊ vniuerſaliter colligā.
ēmūt tāq̃ nō poſſidētes: ⁊ q̄ vtuntur hoc mūdo tāq̃ nō vtant̄. Preterit eni figura hui⁹ mundi. Uolo
a ¶ q̄tidie ſeneſcit. b ¶ pulchritudo nō ſubſtātia. c ¶ ſi nubitis hoc ꝯſulo ſed magis volo.
a ¶ rei vxorie q̄ diminuta ꝓpoſit⁹ vigilat. ¶ q:
aūt vos ſine ſollicitu⁊ie eſſe. Qui
¶ vt impleat.
ſine vxore eſt / ſollicit⁹ eſt que domini ſunt: quomodo placeat deo.
a ¶ nō quō mūdo ſeruiat. ¶ interiori pulchritudine. ¶ ſed. ¶ de domo. ſ. regēda.
† Quiāt cū vxore ē ſollicit⁹ ē q̄ ſūt
a ¶ ctiā.
mundi: q̄mōdo placeat vxori. Et
a ¶ q: prī deo: ptī ſuit mūdo. ¶ ſi natura ſed actu. b ¶ ſimiliter vidua vt virgo.
diuiſus ē. Mulier innupta ⁊ v̄go q̄
a ¶ iā nō cogitat ne dānet̄ a deo. qḋ ē timor ca
innupta eſt cōgitat q̄ dñi ſūt: vt ſit
ſtos maloꝝ. a ¶ actionib⁹ q̄ gerunt̄ miniſterio corpis. b ¶ voluntate.
ſctā ⁊ corpe ⁊ ſpiritū. Que aūt nu-
a ¶ nō vt ſctā nō ſit ⁊ ſi min⁹: nō eni pt fieri vt nō ſit ſctm̄ corpus quo ſctificat⁹ vtit̄ ſpūs.
pta eſt / cōgitat q̄ ſūt mūdi quō pla-
a ¶ ꝯſulo nō nuberet: ſȝ ad vtilitatē hoc dico vt expedit⁹ deo ſuiat: nō vt ſi incōtinētes eſſetis ſim vob laq⁹ fornicatōis ⁊ occaſio. ¶ maiorē.
ceat viro. † Porro hoc ad vtilitatē
veſtrā dico: nō vt laqueū vobis iniiciā. Sȝ ad id qḋ honeſtū ē: et qḋ
¶ quod eſt in coniugio.
facultatē prebeat ſine ipedimento
¶ ſc. ¶ ⁊ ſi honeſt⁹ ⁊ expeditius: tm̄ ſi q̄s ⁊c.
¶ ne ⁊ ſi v̄go nō peccat cuſtos ei⁹ videat̄ pec
domino obſecrādi. Si quis autē
care dicit: ſi quis ⁊c. a ¶ quandoq̃. ¶ de.
turpem ſe videri exiſtimat ſup vir-
a ¶ vltra pubertatē. b ¶ q: virgo nō vult ꝯtinere. ¶ vt nubat: q: virgo nō vult cōtinere.
gie ſua ꝙ ſit ſupadulta: ⁊ ita opor-
¶ virgo. ¶ cuſtos. ¶ cuſtos.
tet fieri qḋ vult faciat. non peccat
¶ v̄go. a ¶ iō dico ſi oportet nō peccat: nam
ſi nubat. Nāȝ q̄ ſtatuit i corde ſuo
de iſto patet. a ¶ in ꝓpoſito: nō curās vel ſobolē vel aliō hmōi. b ¶ cū v̄go velit cōtinere.
firmus nō hābēs neceſſitatē: ptātē
¶ ſed. ¶ implende.
¶ q̄. a ¶ nō ex leuitate ſtatuit: ſȝ ex iudicio mē
aūt hñs ſue volūtatī ⁊ h̄ iudicauit
tis bonū eſſe decreuit. a ¶ nō ingerēs fomitē nuptiarum. b ¶ non tm̄ nō peccat.
in corde ſuo ſuāre v̄ginē ſuā bñfa-
¶ ⁊ q: ita oportet fieri vt diximus.
cit. † Igit̄ ⁊ q̄ mr̄imonio iūgit v̄ginē
a ¶ q: licet quod facit. b ¶ cū habeat poteſtatē ſue volūtatis.
ſuā bñfacit: ⁊ q̄ nō iūgit meli⁹ facit.

bono mō ⁊ ad ſupna tēdēdo. dicit̄ igit̄: Hoc itaq̃ dico fr̄es. vos ad pfectionē inuitādo. a ¶ Tpus breue eſt. ſ. vite hūane: ꝓpt̄ qḋ q̄libet debet q̄tū pt ad pfectiōeȝ conari q̄diu habet tp̄s merēdi. iō ſbdit̄: b ¶ Reliquū eſt vt ⁊ q̄ hñt vxores ⁊c. Qḋ fit dupliciter. vno mō qḋ reddāt debitū: nō tm̄ exigant. alio mō pfecti⁹: vt vterq̃ ꝯiugū de cōi cōſenſu incipiat cōtinere: ꝓpter magis bonū adipiſcēdū. c ¶ Et q̄ flēt. i. triſticie materiā hñt: qḋ freq̄ter cōtingit in mr̄imonio ꝓpter varias cauſas cōtingētes circa cōiuges ꝓlē ⁊ familiā. f ¶ Tāq̃ nō flētes. Patienter ſuſtinētes ⁊ ex ſpe retributiōis eterne ꝯſolationē recipiēdo. e ¶ Et q̄ gaudēt. i. materiā gaudēdi habēt ex aliq̄ tpali ꝓſperitate circa ſe ꝓlē ⁊ familiā cōtingēte. d ¶ Tāq̃ nō gaudētes. Cogitādo ꝙ nō multū eſt gaudēdū niſi de bonis ſpūalib⁹ ⁊ eternis. ꝓſperitas eni tpalis frequēter vergit in nocumētū. g ¶ Et q̄ emūt tāq̃ nō poſſi. Cogitādo ꝙ nō habem⁹ hic manētē ciuitatē ſed futurā inq̄rim⁹: Heb. xiij. c. h ¶ Et q̄ vtunt̄ hoc mun. i. pñt vti bonis hui⁹ mūdi eo ꝙ ſint diuites ⁊ in corpe ſani. i ¶ Tāq̃ nō vtant̄. Accipiēdo de bonis pſentib⁹ q̄tū minus pōt fieri: ſalua tm̄ decētia ſtatus ⁊ pſonarū: ⁊ q: hec ſūt difficilia. iō ſubdit̄ ad hoc rō motiua / cū dicit̄: k ¶ Preterit eni fi. hui⁹ mūdi. Quia eſt in ꝯtinua variabilitate: ꝓpter qḋ parū curandū eſt de bonis pſentis vite: q: nihil eſt ibi ſtabile. Uel pōt hoc referri ad finē mūdi appropinquātē: tūc eni ceſſabit figura. i. curſus hui⁹ mūdi: q: tm̄ manebit ei⁹ ſubſtātia. ſ. corpa celeſtia ⁊ elemēta. ideo nō dicit̄: Preterit ſubſtātia hui⁹ mūdi / ſed ei⁹ figura. l ¶ Uolo aūt. Hic oñdit ꝯſr q̄d circa pdicta ſit magis eligēdū q̄ṅ eſt de ſe. ſ. ꝯtinētia v̄ginalis q̄ auſert mūdi ſollicitudinē ⁊ aīam eleuat ad cognitionē dei ⁊ ei⁹ dilectionē. ⁊ hoc eſt qḋ dicit: Uolo aūt. Loquēdo de ſollicitudie bona ſpūalia ipediēte. m ¶ Qui ſine vxore eſt ſollicit⁹ eſt q̄ dñi ſunt. i. habet aptitudinē vt ſollicitus ſit de bonis ſpūalibus et eternis. n ¶ Qui autē cū vxore eſt ſollicitus eſt que ſunt mūdi. Ad ꝓuidēdum neceſſaria ſibi familie ⁊ vxori. o ¶ Quō placeat vxori. Nō ſolū p dictā ſollicitudinē / ſed etiā p redditionē debiti. p ¶ Et diuiſus eſt. Partim ſeruiēs mundo ⁊ partim deo quātūcūq̃ bñ viuat in mr̄imonio. q ¶ Et mulier inupta. q: idē ē ex pte mulieris ſicut ex pte viri: ⁊ patet ex dict̄ lr̄a. r ¶ Porro hoc ad vti. ⁊c. Oñdē dēdo vobis id qḋ eſt meli⁹ ⁊ magis eligibile potētib⁹ ꝯtinere. s ¶ Nō vt la. ⁊c. Quia nō dico hoc tāq̃ neceſſariū ad ſalutē: hoc enī eēt illaqueare infirmos q̄ nō pñt ꝯtinere. t ¶ Sȝ ad id qḋ ho. eſt. Cōtinētia enī eſt honeſtiſſima. v ¶ Et qḋ fa. pbeat ſine ipedi. dñō obſecrādi. i. ſacre ſeruiēdi quā facultatē pbet ꝯtinētia auferēs impedimēta deo libere ſeruiēdi: q̄ frequēter ꝯtingūt ex cōiūctione matrimonij ꝓpt̄ ſollicitudinē annexā circa tpalia. ⁊ patȝ p pdicta. x ¶ Si q̄s aūt turpē ⁊c. Hic ꝯſr aplūs agit de virginū cuſtodib⁹ q̄ in pmitiua eccl'ia erant pr̄es carnales ⁊ patres ſpūales. i. epiſcopi quibus a parētibus tradebant̄ aliq̄n virgines cuſtodiēde: igit̄ ſi cuſtos virginis poſtq̃ ip̄a venerit ad etatē adultā videat p ſigna ꝓbabilia ip̄am voluntariā de virginitate ſeruanda debet eā ſic cuſtodire. ſin aūt: nuptui tradere. ⁊ hoc eſt qḋ dr̄: Si q̄s aūt turpē. i. male gratioſū y ¶ Se videri exiſti. ſup vir. ſua. i. ſup virgine q̄ eſt in ſua cuſtodia. ȝ ¶ Qȝ ſit ſup adul. i. iā puenerit ad etatē nubilē. a ¶ Et ita opor. fie. Quia curſus tp̄is ⁊ etatis nō pōt ipediri. pōt aūt cuſtos talis v̄ginis male gratioſus videri dupl'r. Uno mō a v̄gine cui diſplicet a nuptijs retardari. alio modo ab alijs q̄ timēt de lapſu v̄ginis cui⁹ verecūdia in cuſtodē reuerteret̄. iō ſubdit̄: b ¶ Qḋ vult. v̄go cuſtodita. c ¶ Faciat. mr̄imoniū ꝯhēdo. q: i h̄. d ¶ Nō pec. nec ei⁹ cuſtos peccat. e ¶ Nā q̄ ſta. firm⁹ de cuſtodia v̄gis. f ¶ Nō h. ne. tradēdi eā nuptui: q: nō videt eā ad h̄ iclinari: nec timet h̄ ei⁹ lapſu v̄ecūdari. g ¶ Ptātē ⁊c. de cuſtodia ſecure v̄gis. h ¶ Et h̄ ⁊c. abſq̃ ꝯiugio. i ¶ Bñfa. ſuās eā i ſtatu pfectiori. ꝓpt̄ qḋ ꝯcludit: k ¶ Igit̄ ⁊c. ⁊ patȝ lr̄a ex dictis.

C

† 31. di. c. lex 32. diſt. c. i.

D

† De de. cōiug. c. diuerſis

† 27. q. i. c. de viduis. 2

Cuſtodes virginū

† 28. q. i. c. ſic. cui

G lo. a ¶ Mulier alli. Dixerat mulierē cauſa fornicatiōis a vi
E ro recedētē manere innuptā: aut viro ſuo recōciliari: ꝛ nō dixe
rat: an maneret toto tp̄e vite ſue: an tp̄e viri. hoc determiat. Cō
tinuatio: Uirgo ſꝑ pōt nubere cui vult: ſed mulier. i. vidua ſepa
ta a viro viuēte viro alligata eſt legi ꝛc. b ¶ Nō ſi dor. ꝛc.
Aug⁹. Nō dicit ꝑmus vel ſecūdus: vel
quot⁹ nec nos diffiniēdū qd̄ nō diffinit
apl̄s. vñ nec vllas debeo dānare nupti
as: nec eis verecūdiā numeroſitatis au
† 2.q.3.c. ferre. Dñs aūt ſeptēuirā nō dānat: nec
euthemiā dicit i reſurrectiōe nō poſſe eſſe. Sꝫ tm̄:
De ſepul. neqꝫ nubēt: neqꝫ nubēt. vñ nec ꝯtra hu
c. de vxore mane verecūdie ſenſuꝫ audeo dicere: vt
de ſecūdis q̄tiēs voluerint nubāt: nec ex corde meo
nuptijs. c. q̄taſlibet nuptias condēnare. Qd̄ dicit
penul. viuire: hoc oīm vidue. c ¶ Beatior
aūt ꝛc. Satis oñdit beatā eſſe etiā poſt
Secūde nu mortē viri. iterū nubētē fidelē: ſꝫ beatio
ptie nō ꝓhi rē nō nubentē. vñ maxie cathafrigarū ꝛ
bite nouatianoꝝ hereſes cōcidūt: q̄s buccis
ſonātib⁹ nō ſapiētib⁹ tertullianus iflat:
dū ſecūdas nuptias tanq̄ illicitas male
dico dente cōſcidit: q̄s oīno licitas apl̄s
ſobria mēte cōcedit. ¶ Amb. De tertijs
aūt ꝛ q̄rtis ꝛ de vltra plurib⁹ nuptijs ſo
lent hoīes mouere q̄ſtionē. Sed q̄s au
det diffinire qd̄ nec aplm̄ video diffini
uiſſe. d ¶ Puto autē. Non dubitat
Apl̄s: ſꝫ cōtēptores increpat: vt ꝛ dñs
Joh. 8. c. dicēs: Si me ſciretꝭ forſitā et patrē meū
Luc. 8. c. ſciretis: vel putas inueniet fidem in ter
ra: hbo dubitatiōis infidelitatē arguit.
De his autē q̄ ꝛc. Ca. VIII
Quaſi ſcitis eque mecū ꝙ licꝫ
ea comedere: q: oēs ſciētiā ha
† De conſe. c bemus. de his dicit qui habētes ſcie
niſi. h. ꝑ de cum offendiculo edebāt. Quos ꝑmū ar
fectu guit: nec ſufficiēter ſcire dicit. Alij autē
ignari ſub veneratiōe idoli comedebāt.
f ¶ Sciētia iflat: cha. ho edi. Aug⁹
E Per ſe inutilis eſt ſciētia: cum charitate
Δαίμον vtilis. Per ſe inflat in ſupbiā: vt demo
nes qui greco noie a ſciētia ſic ſunt no
minati: ꝓpter elationē ſciētie datus eſt
Aletquō Paulo ſtimulus. Melius eſt ſcire ifir
2. Co. 12. b. mitatē noſtrā q̄ naturas rerū: quā ſcien
tiā qui apponit: apponit dolorē peregri
nationis ex deſiderio patrie. ¶ Aug⁹.
Humilitā virtus eſt de ſciētia nō gloria
ri. ¶ Aug⁹. Ubi eſt ſciētia: charitas eſt
neceſſaria: ne inflet. g ¶ Si q̄s autē
diligit deū. Hic diligit deū: q̄ charita
tis cauſa ſciētiā mitigat: vt proſit fratri
pro quo xp̄s mortu⁹ eſt. h ¶ De eſcis
aūt. Uituperata ſciētia coꝝ tandē ape
rit que eſt ea vera. i ¶ Idolū nihil ē
in mūdo. Amb. i. inter creaturas mū
di. Materiā eni deus formauit: ſed ſtul
ticia hoim formā dedit. Quecunqꝫ facta
ſunt naturalitꝛ: q̄cūqꝫ eni ſūt in creaturꝭ
facta ſūt ꝑ verbū. Sꝫ forma hoīs in ido
lo nō eſt facta ꝑ vbū. ſicut nec pctm̄ ꝑ vbū
Sed eſt nihil: ꝛ nihil fiunt hoīes cū pec
cant. Uel illud qd̄ putabāt eſſe idolū, ni
Idolꝫ fact hil eſt. Eſtimabāt enim idolū eſſe perſo
nam ſubſiſtentē ex ſimulacro ꝛ ſpiritu ꝓ
ſidente. Uel idolū nihil eſt in mundo. i.
nullius rei que ſit in mūdo ſimilitudinē habēs. Idolum eni hic
appellat ſpeciē quā nō vidit oculus ſed anim⁹ ſibi fingit. Ideo
diſtincte in lege dictū eſt: Nō facies idolū: neqꝫ omnē ſimilitu
Leui. 26. a dinē rei. Similitudo ho eſt cum aliq̄d ex his q̄ ſunt in celo ꝛ in
terra: vel in aq̄s format. k ¶ Niſi vnus. Hoc dicit ne pute
tur deus eſſe in idolo. ¶ Aug⁹. Unus eni tm̄ deus eſt pater et
fili⁹ ꝛ ſpūſſanctus. i. ipſa trinitas vnus de⁹ eſt. Nullaqꝫ fit par
tiū in deitatꝭ vnitate diuiſio. nō eni deus pater ps eſt dei. Tres
eni ꝑſone ſunt pater ꝛ filius ꝛ ſpūſſanctus: ꝛ hi tres (q: vnius
ſubſtantie ſunt) vnum ſunt: ꝛ ſumme vnum ſunt: q: ibi nulla na
turarum: nulla eſt diuerſitas voluntatū. Si enim natura vnum
ꝗ eſſent

a ¶ ſiir vidua pōt nubere: ſꝫ beati⁹ eſt ꝯtine
re: vl̄ hgo q̄cūqꝫ tp̄e pōt nubere: ſꝫ cōiugata
etiā ſi dimiſſa ē nō pōt dū viuit vir. b ¶ viri
a †Mulier alligata eſt legi quanto g b
a ¶ vt nō liceat alij nubere. ¶ tamē ꝑmc nu
ptie a dñ oꝛſecūde permiſſe.
b tp̄e viuit uir ei⁹. Qꝫ ſi dormierit c
a ¶ .i. permittitꝰ ei vt.
vir ei⁹ / liberāta ē a lege. Cui vult d e
¶ ſine turpitudīe ꝛ viro ſue religiōis vl̄ ſue
e nubat / tm̄ in dño. †Beatior autē f
legis. ¶ innupta.
erit ſi ſic ꝑmāſerit ſm meū ꝯſiliū.
a ¶ qd̄ vos nō putatis. b ¶ ſicut alij apl̄i.
c ¶ quo inſpirante hec ꝛ alia ſuadeo.
d Puto autē ꝙ et ego ſpiritum dei g
habeam. Ca. VIII
¶ de his q̄ſiſtis: ꝛ docuiſtꝭs
ſꝫ de iſtꝭ nō fuit op⁹ q̄rere: q:
ſcit⁹ vt ego. ¶ de idoloticis.
e E his aūt que idolis h
¶ poſſe comedi.
ſa[illegible]ificant ſcimus: quia omnes i
a ¶ de creatore ꝛ creaturꝭ. b ¶ ſꝫ nō valet
b ſcia ... facit vos ſupbire ꝯ ignaros: ſꝫ cha
ritas ... ifirmos: q̄ qd̄ eis obeſſe pōt di
... hēre nō iflātē ſciam. ¶ ſi ſola ē.
f ſciētiam habem⁹. † Sciētia in k
¶ que nō inflatur.
flat: charitas vo edificat. Si q̄s l
¶ ſed nec pfecta ſciētia eſt: q: ꝛ ſi ſcit aliq̄d
qd̄ licet eis vti: nō nouit ꝙ ea ſciētia ſic debe
ret vti: ne noceat alij.
autem ſe exiſtimat ſcire aliquid:
nondū cognouit † quēadmodum n
a ¶ hic nō pfecte: ſꝫ q̄ diligit fratrē: vere ſcit
g oporteat eum ſcire. Si quis autē o
deo approbāte. ¶ approbatus.
diligit deum: hic cognitus eſt ab p
a ¶ his ꝑdictis modis nō valet ſcientia: ſed
tamē in hoc vera eſt.
h eo. De eſcis aūt que idolis imo q
¶ ꝙ licet comedi ꝙ nō ab idolo ꝯtaminata.
i lantur / ſcimus: q: nihil eſt idolū r
¶ ne puteꝰ deus eſſe in idolo.
k in mūdo: ꝛ ꝙ nullus eſt deus niſi s
¶ vnus tm̄. ¶ ꝑticipatiōe deitatis.
vnus. Nam ꝛ ſi ſunt qui dicātur t
a ¶ ſol ꝛ luna. ¶ lārocepti. ¶ morantes.
b ¶ apollo. c ¶ Aug⁹. ſi falſo putatos dico
ſꝫ in hitate dij: ꝑticipatiōe deitatis: vt ſancti.
dij ſiue i celo ſiue in terra. Siqui
a ¶ q̄ alios ꝑſunt i tra apl̄i: i celo archāgeli.
dem ſunt dij multi ꝛ domini mul

N a ¶ Mulier. Hic vltimo agit de viduis. d. Mulier G
alli. eſt le. i. vinculo ꝯiugali. b ¶ Quāto tp̄e ꝛc. vita
corpali. c ¶ Qꝫ ſi dor. vir ei⁹. ꝑ mortē corpalē. d ¶ Li
berata eſt a le. i. a dicto vinculo. e ¶ Cui vult nu. ꝛc.
.i. dum tm̄ vir ſit fidelis: q: nō poteſt cōtrahere cū infideli.
f ¶ Beatior aūt erit ꝛc. ſcꝫ in cō
tinētia viduali: tū q: ſic ꝑmanēdo li
berius ſeruire pōt dño: tum q: ſecū
de nuptie ſunt ſignū incōtinentie.
g ¶ Puto autē ꝛc. Hoc autē ad
dit ad oſtēdendū ꝙ ſuo ꝯſilio ſit cre
dēdū: nec dicit puto dubitatiue: q:
certus erat per reuelationē ſpiritū
dei ſe habere: ſed dicit hoc ad tollē
dam aliquoꝝ iactantiā ne ſe aſſere
rēt ꝑſumptuoſe ſpiritū dei habere:
q: neſcit homo vtrū amore vel odio
dignus ſit: Eccl̄s. ix. a. Ca. VIII 11. q. 3. c. ſi.
De his aūt. Poſtq̄ apl̄s
corinthios iſtruxit de ma
trimonio. hic ꝯñr eos in
ſtruit de eucharíſtie ſacro. Et diui Diuiſio
dit i duas ptes: q: ꝑmo excludit vi
tiū ꝯriū qd̄ eſt ꝑticipatio mēſe ido
loꝝ. ſcd̄o accedit ad ꝓpoſitū oñden
dū. ca. xi. Pria i duas: q: ꝑmo exclu
dit ꝑticipatiōis occaſionē. ſcd̄o ipaꝫ
ꝑticipationē. ca. x. Pria adhuc i du
as: q: ꝑmo excludit dictā occaſionē
ſcd̄o inducit ad oppoſitā pfectionē.
ca. ſeq̄n. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ iter co
rinthioſ erāt aliq̄ ſcioli cognoſcētes
ꝙ carnes idolis imolate ex h nō cō
ſequunꝰ aliquā ꝯſecrationē vt gētī
les credebāt: nec aliquā imūdiciā vt
iudei eſtimabāt. iō indifferēter car
nes imolatas idolis corā q̄buſcūqꝫ
comedebāt i ſcādalū ifirmoꝝ: ꝛ ſic
coꝝ ſcia erat alijs occaſio ruine: ꝓ
pter qd̄ ſic apl̄s ꝓcedit: q: ꝑmo de H
clarat ſciam nō valere niſi ſit ordia
ta ſm charitatē. ſcd̄o de idolaticis
oñdit hitatē. ibi: De eſcꝭ. ſtio argu
it ſcādalizantiū temeritatē, ibi: Sꝫ
nō. Circa ꝑmū dicit: h ¶ De his
aūt. ſ. ꝙ nullā ꝯſecrationē aut imū
diciā ꝯtrahūt. i ¶ Quia oēs ꝛc.
videlꝫ ꝙ eſt vn⁹ de⁹ creator oīm: et
ꝙ oīs creatura ei⁹ bona eſt. Scien
dū tm̄ ꝙ Apl̄s h loquiꝰ ð corinthijs
itelligētib⁹ ꝛ nō de ſimplicib⁹ vt pa
tebit magꝭ in ſequētib⁹: ꝛ q: iter il
los ſciētes aliq̄ habebāt ſciam cha
ritate ordinatā: aliq̄ ho nō. iō ſb dit
k ¶ Scia inflat. i. ſcia ſine chari
tate facit ſupbire. l ¶ Charitas
vero edi. i. ſcia charitate ordinata
eſt eccl̄ie edificatiua. m ¶ Si q̄s
aūt ꝛc. i. ꝑſumēs de ſua ſcia plus
credit ſcire ſe q̄ ſciat in veritate.
n ¶ Nōdū cog. quēad. ꝛc. i. de
ſe ſentire hūiliter ꝛ vti ſua ſcia cha
ritatiue: ꝛ talis ſcia approbaꝰ a deo
ideo ſequiꝰ: o ¶ Si q̄s aūt dili
git deū. in cui⁹ vera dilectiōe ici
ditur ꝓximi dilectio. p ¶ Hic co
gnit⁹ eſt ab eo. cognitiōe appro
batiōis. q ¶ De eſcis aūt. Hic ꝯñr oñdit veritatē de ſa
crificiꝭ idoloꝝ q̄ dicūꝰ idolatica / vl. De eſcis aūt q̄ ido.
imo. ſcim⁹ nos magis itelligētes: r ¶ Quia ni. e ido.
in mun. Materia autē idoli eſt aliq̄ res: vtpote aurū:
argētū: lapis vl̄ lignū: ſꝫ ꝓpria rō idoli eſt ꝙ ſit rep̄ſentati
uū dei. rep̄ſentat aūt falſū deū: ꝛ ſic idolū nihil eſt. falſum
enim ꝛ nō ens ꝯuertunꝰ: ſicut verū ꝛ ens: qd̄ aūt nihil eſt
nullā immūdiciā aut cōſecrationē pōt dare rei immolate.
s ¶ Et ꝙ null⁹ ꝛc. q: natura diuina nō eſt multiplicabilꝭ.
t ¶ Nā ꝛ ſi ſūt q̄ di. dij ꝛc. q. d. hoc ꝓuenit ex deceptio
ne hoim nomen deitatis alijs a deo falſo attribuentium.
n Nobis tamē

essent: ⁊ pſenſiõe nõ essent: nõ ſame vnũ eſſent. Si vò in natura diſpares eſſent vnũ nõ eſſent. Porro xp̃s vna pſona eſt gemine ſuſtãtie: q̄ꝛ ⁊ deꝰ ⁊ homo ē. Nec tñ deꝰ vel homo ps huiꝰ pſone dici põt. Idẽ alioqñ filiꝰ dei anteq̃ ſumeret formã ſerui nõ erat totꝰ ⁊ creuit cũ hõ diuinitati eius acceſſit. Qr ſi i vna pſona ps nõ põt eſſe deꝰ: q̃tomagis ps trinitatis eſſe nõ põt: q̃cunq̃ vnꝰ in tribꝰ. Huius ergo trinitatis nec tertia pars eſt vnus: nec maius aliquid omnes q̃ ſinguli. ¶ Nobis vnus: gentibꝰ plures: quos terret deus nr̃.i. demones q̃ volentes videri dij ſibi exigũt: q̃ vero deo debent: aras ſacrificia ⁊ alia. Noſter dò homines deos facit. In ſcripturis nõ dicũt angeli dij: ne putarent colẽdi: ſed nomine officij angeli: vt ille colatur cuius ſũt nũcij. Deꝰ

Pſ.94.a deorũ rex magnus ſup omnes deos: hoc non niſi de ſanctis. a ¶ Deus pater ex ⁊c. Tribus modis dicit. Subſtãtiue deus trinitas. Adoptiue ſancti q̃ p adoptõis grãm dij ſũt.

B Nuncupatiue demones ⁊ idola. b ¶ Et vnꝰ dñs ie. xp̃us. De xp̃o p hũanitate ſubdit: ſz de ſpũ.ſcõ nõ oportuit. c ¶ Ex q̃ oia p quẽ oia. Oia a pr̃e ſz p filiũ creata ſũt. Nec alia p filiũ: alia p patrẽ / ſed eadẽ. alioqñ iã nõ oia p patrẽ: nec oia p filiũ. Si aũt oia p patrẽ / ⁊ oia p filiũ. q̃ eadẽ p patrẽ que ⁊ p filiũ facta ſunt: eq̃lis eſt q̃ patri filius et inſeparabilis operatio vtriuſq̃. d ¶ Polluit. p illos qui habent ſciẽtiam vnius dei: ſed nõ cũ charitate per quos in hũc errorẽ infirmi inducebant: q̄ꝛ nõ cibus polluit ſed pſciẽtia. e ¶ In chriſto. In chriſtũ peccare eſt xp̃m negare. In chriſto in his que ſunt chriſti. In chriſto: cuiꝰ regnũ diminuiſtis.

Non Ca. IX ſum liber. Incipit ſe pponere in exẽplum vt ſicut ipſe abſtinet a licitis pro ſcandalo fratrum: ita et illi. Quaſi: Abſtinete ab hoc licito: quia ego habeo libertatẽ accipiendi ſtipendia et tamen non accipio. Et ſi ſic inductum ſit: intẽdit tamẽ ſe cõprobare apoſtolum: quia occaſione pſeudo minus de eo ſenſerunt corinthij. ¶ Liber: licet mihi quod alijs apoſtolis: de euangelio viuere.

a ¶ q̃ credimꝰ. b ¶ q̃ naturalr̃ ⁊ ſubſtãtiue eſt deꝰ vnꝰ cũ filio ⁊ ſpũſctõ. c ¶ q̃ ⁊ nos i ſe credẽtes facit deos. ſm illõ: Dedit eis ptãtẽ filios dei fieri his q̃ credũt i noĩe eiꝰ.

a ti: nobis tamẽ vnus deus pater a b
a ¶ credimus eſſe oia: q̄ꝛ. b ¶ in gratia illius foueri. c ¶ cũ patre in ſubſtãtia.i. nobis vnus eſt deus pater ⁊ chriſtus.
b ex quo omnia / et nos in illo. Et c d e
vnus dominus ieſus chriſtus /
¶ creata. a ¶ q̄ꝛ p ipm̃ iformati ſumꝰ i cognitiõe dei p quẽ ſumꝰ creati. ¶ i deo. ¶ xp̃z.
per quem oĩa / ⁊ nos per ipm̃. f g
¶ nos hoc ſcimus.
Sed non in omnibus eſt ſcien h i
a ¶ vniꝰ dei. b ¶ ſ. i o: bꝰ. ¶ . q̄ꝛ putãt idolũ aliq̃d diuinũ eẽ etiã nũc ſiĉ añ cõuerſionẽ.
tia. Quidam autem cum ſcien k
a ¶ .i. cũ reuerẽtia idoli q̃ſi aliq̃ illic eẽt diuinitas. a ¶ õ ſacrificat. ¶ nõ cibꝰ polluit.
tia vſq̃ nunc idoli: quaſi idolo l
ticũ manducant: et conſcientia m
a ipſorũ cum ſit infirma polluit. n
a ¶ eſca ſumpta vel nõ ſumpta. ¶ illis nocet vr̃a comeſtio: vobis aũt non pdeſt: ſed fides eſce pdeſt vobis.
Eſcã aũt nos nõ cõmẽdat deo. o
¶ ſed ex fide eius tñ.
Neq̃ eñi ſi nõ manducauerimꝰ p
¶ minus habebimus bonũ.
deficiemꝰ: neq̃ ſi mãducauerimus abũdabimus. Videte aũt q r
a ¶ in bono ꝟtutũ vel btitudis: ſz ex fide eiꝰ tñ. b ¶ q̃tũ ad vos nihil ē eſca ipa ſz vi
dete. ¶ q̄ꝛ poteſt eſſe ⁊ nõ eſſe.
ne forte hec licentia vr̃a offendi s
a ¶ in fide. ¶ q̃ neſciũt adhuc idolũ nihil eſſe. b ¶ ⁊ põt eſſe offendiculũ infirmis.
culũ fiat ifirmis. Si quis eñi vi t v
dent eum qui habet ſcientiã in x
¶ in pſentia idoli.
idolio recũbentẽ: nonne conſci y
¶ per ſe. ¶ per te.
entia eius cum ſit infirma edifi z
¶ carnes ſacrificiorũ. ¶ ſicut.
cabitur ad manducandũ idolo
¶ ita. a ¶ q̄ꝛ te ſapientẽ vidit comedere; putans ſub idoli veneratione.
tica. Et peribit infirmus in tua a b
¶ ⁊ ita grauiter peccas.
ſcientia frater: ppter quẽ chriſtꝰ c
¶ in fratres ita peccatis.
mortuus eſt. Sic autẽ peccan d
tes in fratres: ⁊ pcutientes con
¶ cuius membra ſunt.
e ſcientiã eorũ infirmã in chriſto
a ¶ ⁊ q̄ꝛ in chriſto peccatis: abſtinete ſicut ego etiã ab omni carne.
peccatis† Quapropt̃ ſi eſca ſcã e
dalizat fratrem meum: non mã
¶ nõ ſolũ immolatã. a ¶ ſicut pſtat q̃ nõ poſt mortẽ. ſic certus ſum q̃ nõ in vita mãducabo. ¶ id eſt nec hic nec in futuro.
b ¶ nõ q̃ mala ſit eſca ſed.
ducabo carnem in eternũm: nẽ fratrem meum ſcandalizem.

Non ſũ liber? C. IX f

a ¶ Nobis tñ. In veritate fidei exiſtentibus. b ¶ Vnꝰ deꝰ pr̃. Oim p creationẽ. de quo ſubdit: c ¶ Ex q̃ oia. Sũt in effectu. d ¶ Et nos. Nõ ſolũ ſm eẽ nature qđ cõſuat ab illo: ſz ſm eẽ grẽ p qđ ſpeciali mõ creatura rõnabilis eſt i illo. e ¶ Et vnꝰ dñs ⁊c.ſ. vnitate pſone nõ nature: q̄ꝛ naturã habet diuinã ab eterno: ⁊ humanã ex tpe. f ¶ Per quẽ oia. Producta ſũt ⁊ ſubſiſtũt ſm diuinitatẽ: q̄ꝛ p verbũ diuinũ qđ ē filiꝰ oia facta ſũt: Ioh.i.a. Oia p ipm facta ſũt / ⁊ in eſſe pſeruant: Heb.i.a. Portans oia ꝟbo ꝟtutis ſue. g ¶ Et nos ⁊c. Sumꝰ ſpecialiter pſtituti in eſſe grẽ. h ¶ Sed nõ. Hic pñr arguit temeritatẽ illoꝝ q̃ ꝺ ſua ſciẽtia pſumẽtes comedebãt indifferẽter idolatica: qđ videntes fideles ſimplices potiſſime pũerſi de gẽtibus credebãt eos comedere ad modũ gẽtiliũ.ſ. in venerationẽ idoli: ⁊ exemplo eorũ inducebant ad ſic comedẽdũ: et ſic peccabãt grauiter reuertẽtes ad ritũ gẽtiliũ: ⁊ p pſequẽs illi q̃ ſua ſcientia abutẽtes ſimplices ad hoc inducebãt. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Sed nõ in oibꝰ.ſ. fidelibꝰ. i ¶ Eſt ſciẽtia. Cognoſcẽdi q̃ idolũ nihil eſt: ⁊ q̃ nullã imũdiciã aut pſecrationẽ dat carnibꝰ immolatis. ⁊ de iſtis ſimplicibꝰ ſubdit: k ¶ Quidã aũt cũ ſcia vſq̃ ⁊c.i. credentes q̃ idolũ habeat aliq̃d numinis. l ¶ Vſq̃ nũc q̃ſi idolaticũ mã.i. q̃ſi hñt aliq̃d cõſecratiõis ab idoloꝝ in reuerẽtia idoli. m ¶ Et cõſciẽtia ipſorũ cũ ſit ifirma.i. erronea. n ¶ Polluit. p pctm̃. o ¶ Eſca aũt nos cõ. deo.i. nõ facit nos maioris meriti q̃tũ eſt de ſe vel demeriti. iõ ſubdit: o ¶ Neq̃ eñi ſi mã. abũdabimus ⁊c.i. abſtinẽtia a cibo imolato idolis vel eiꝰ comeſtio nõ facit nos deficere a grã vel pficere in ea: ſz intẽtio ⁊ modꝰ comedẽdi ⁊ abſtinẽdi faciũt deficere a grã: ſic cũ aliq̃s comedit in itẽtiõe venerãdi idolũ put faciebãt ſimplices xp̃iani: vl' mõ indiſcreto put faciebãt ſciẽtes pſũptuoſi: talia faciũt a grã deficere. ⁊ hoc eſt qđ dicit: q ¶ Videte aũt.i. diligẽter attẽdite vos ſciẽtes. r ¶ Ne forte hec li. vr̃a.i. ſciẽtia q̃ cognoſcitis idolatica eſſe licita ad mãducãdũ q̃tũ ex natura eſt rei. s ¶ Offendiculũ fi. ifirmis.i. offendere faciat infirmos vl' ignorãtes: ⁊ ſubdit modũ p quẽ faciebãt eos offendere d. t ¶ Si q̃s eñi.i. ſimplex chriſtianꝰ. v ¶ Viderit eũ ⁊c. Predictã de idolaticis. x ¶ In idolio recũbentẽ.i. comedẽtẽ in loco vbi comedunt carnes idolis imolate. y ¶ Nõne cõſci. eiꝰ cũ ſit ifirma.i. ad cadẽdũ pna. z ¶ Edificabit ad mãdu. idolatica.i. ad mãducãdũ i veneratõez idoli trahet.q.d. ſic. q̄ꝛ credit ſapiẽtiorẽ hoc mõ comedere. a ¶ Et peribit infirmꝰ. Quodãmodo idolatrãdo. b ¶ In tua ſciẽtia fra.i. occaſiõe tue ſciẽtie. c ¶ Propter quẽ xp̃s mor. eſt. Propt̃ qđ ſalꝰ eiꝰ nõ eſſet ſic pẽnẽda. d ¶ Sic aũt pec. ⁊c.i. tale pctm̃ nõ eſt ſolũ cõtra primũ ſed etiã ptra deũ. ppter qđ cõcludit apls: e ¶ Quapropter ſi eſca ⁊c. Talis eñi abſtinẽtia ad euitãdũ ſcãdalũ infirmoꝝ eſt meritoria et etiã neceſſaria ad ſalutẽ: ſaltẽ quouſq̃ doceãt infirmos q̃ talis comeſtio nõ eſt illicita.

C

Idolatica comedere

D

Ca. IX

Non ſũ li. Poſtq̃ apls rephẽdit aliq̃s in diſcretionẽ. hic pñr iducit eos ad pfectiõez.ſ. vt a licit' abſtineãt ne ifirmos ſcãdalizẽt ⁊ etiã vt ſibi ⁊ alijs magis pficiãt p ꝟtutis exẽplũ. et pmo ad hoc inducit ad pfectũ ſui exẽplo. ſcdo currentiũ in ſtadio / ibi: Neſcitis q̃ hi. Circa pmũ ſciendũ q̃ apls ſe ponit alijs in exẽplũ in hoc q̃ lz haberet poteſtatẽ accipiẽdi ſumptꝰ ab alijs q̃bus pdicabat: tñ abſtinebat victũ querẽs ex pprio labore vt magis pficeret in pdicatione. p hoc eñi apparebat q̃ nõ q̃rebat tpale lucrũ: ſed ſalutẽ aiarũ: p hoc etiã pcludebat via falſis aplis q̃ pdicabãt cauſa tpalis lucri. Sic g̃ pcedit: q̄ꝛ pmo declarat ppoſitũ. ſecũdo remouet dubiũ / ibi: Nõ autẽ ſcripſi. Prima in tres: q̄ꝛ pmo declarat ppoſitũ auctoritate. ſecũdo ratione / ibi: Si vos nobis. tertio exẽplo / ibi: Neſcitis q̃ hi qui. Primũ aũt declarat triplici auctoritate.ſ. officij aplici: et vſus publici: ⁊ auctoritate veteris teſtamenti. ſecũda / ibi: Quis militat. tertia ibi / Nunquid ſecundum. Circa primum ſciendum q̃ aliqui malignantes dicebant Paulum nõ eſſe apoſtolũ: eo q̃ non fuit corporaliter

†Ro.14.d De renũ.c. niſi.§. pgra ui.23.q.3.§. itẽ ſic legit

G a ¶ Nunqd
E nō ha. pote.
Mat.10.b Aug°. Permi
ſit enī dñs nō
iuſſit aplis ac/
cipe neceſſaria
a ſubdit': vt ſi
qs vellet eovte
ret qđ ſibi lice/
ret ex dñi cōſti
tutione. Si qs
vero vti nollet
nō cōtra iuſſuz
faceret: ſed de
ſuo iure cede/
ret. Ptās eſt:
non iuſſio dñi
accipe ſumpt'.
b ¶ Sororē
mulier. Dñs
i comitatu ſuo
mulieres habu
it: ne viderent
aliene a ſalute
que ⁊ miniſtra
bāt ei. ſic ⁊ apli
† 31. diſt. c. Sororē muli.
oino. 28. q. Dñs cui ange
1. c. iam nūc li miniſtrāt in/
in ſi. firmis cōpati/
Ioh. 12. a ens: loculos ha
buit: q̄ mittere
tur pecunia a
fidelibus data
victui neceſſa/
G ria: qs cōmen/
dauit iude: vt
fures ſi nō poſ
ſemus vitare:
diſcerem' in ec
cleſia tolerare.
Et mlieres mi
niſtraturas ſe/
qui ſe voluit:
oſtēdens qđ a
plebibus debe
ret euāgeliſt.
c ¶ Opādi.
Amb. Opan/
di honeſtius:
pro accipiēdi.
d ¶ Qui mi.
Ne qr abſtiet:
coapoſtolos re/
prehendiſſe vi
deret. Addit:
† Deu. 25. a Quis militat.
1. T. 5. c. e ¶ Et de lac
13. q. 1. c. ec/ Lac gregis di
cleſias cir/ cit quicquid a
ca mediū plebe ꝓpoſitis
De ꝓben. dat. Et his ver
et digni H bis ſatis indi/
cū igitur cat apoſtolus
† 15. q. 1. c. nō ſibi aliquid
firmiſſime vſurpaſſe vl/
H ex eo tra debitū co/
apoſtolos ſu/
os: ſi (ſicut do/
minus cōſtitu/
it ex euāgelio)
viuētes panez
gratuitū man/
† 12. q. 1. c. ducabant: ab
eccliās H qr eis ſumptū q/
q̄ nos. De bus gratuitaz
ꝓſcrip. c. cū gratiam predi/
ex officij. cabant.
H Oſtendi

¶ vtiq3 liber ſū accipe qr apls: apls qr xp̄m vidi: ꝑ q̄ min' viderer. ¶ ꝑ auctorē oſtēdit.
Non ſum aplus? Nonne chriſtū a
a ¶ in via vel in templo.
ieſum dominum noſtrum vidi?
a ¶ ꝑ effectū. ¶ ego apls: qr vos op' aplat'
Nonne opus meum vos eſtis in b c
a ¶ ad gloriā dñi. ¶ domio tamē operāte.
b ¶ quia eſtis meū opus. ¶ alijs. i. iudeis: quorū legem euacuabat.
dn̄o? Et ſi alijs nō ſuz apoſto d
¶ qui per me cōuerſi eſtis. ¶ vobis ſum.
lus: ſed tamen vobis ſum. Nam e
¶ forma a ſilitudie ſigilli in vob apparet: qr ego ſū apls. vñ ea habet' p me q̄ alq p alios aplos: ⁊ ideo per vos apud alios qui dubi/ tant apoſtolus defendor.
ſignaculum apoſtolatus mei vos
eſtis in domino. Mea defenſio f
¶ qui dubitāt an apls ſim an nō. ¶ vos. ſ.
apud eos qui me interrogāt: hec g h
¶ te qr apls. ¶ ego ⁊ mei.
a eſt. Nunquid nō habem' poteſta i
¶ viuēdi de ſtipēdijs veſtris. ¶ veſtra.
tē manducandi ⁊ bibendi? † Nun k
b quid non habemus poteſtatē ſo/
¶ nobiſcū vt nobis miniſtret.
rorem mulierculā circūducēdi: ſi l m
a ¶ nō hos repꝛhendit: ſed eoꝝ more ſibi ꝓ/ bat licere. b ¶ q̄ maiores iacob' ⁊ iohānes.
cut ⁊ ceteri apoſtoli et frātres do/
¶ qui princeps.
mini et cephas? Aut ſolus ego ⁊ n o
a ¶ ſm vos. ¶ vel poteſtatē nō operādi. i. ceſſandi a labore manuū: q̄ſi vtiq3 haberem'
barnabas nō habemus poteſta/
a ¶ .i. accipiendi. b ¶ per ſimilitudines hu manas hoc idem ꝓbat.
c d tem hoc operādi? Quis militat p
ſuis ſtipendijs vnq3? Quis plan
¶ vtiq3 nullus.
tat vineā/ et de fructu ei' nō edit?
e Quis paſcit gregē/ ⁊ de lacte gre
gis nō manducat? Nunquid ſm q
a ¶ humana ſcz ſimilitudine tm̄ hoc probo.
b ¶ nōne lex moyſi idem probat.
hominem hec dico? An ⁊ lex hec r
nō dicit? Scriptū eſt enim in lege s
¶ nō ꝓhibeb ꝓdicatorē viuere de ꝓdicatōe.
moyſi: † Nō alligabis os boui tri
a ¶ ſed ne hoc videat ad lrām dictū ſubdit:
b ¶ vt de his in lege daret' preceptū.
turanti. † Nunqd de bobus cura t
a ¶ nō ꝓ bob': qr ꝓpter nos tm̄: nō alliga/
eſt deo? An ꝓpter nos vtiq3 hec v
bis os boui tri. ¶ hec ꝓpter nos: qr ⁊ alia ad idē ſpectātia. ⁊ hoc eſt. ¶ hec.
dicit? Nā ꝓpt nos vtiq3 ſcpta ſūt
a ¶ nō ꝓ ſpe. b ¶ corda aperit ad fidem.
¶ nō ꝙ hec principalis ſit intentio.
qm̄ debet in ſpē qui arāt arare: x
¶ grana a paleis diſcernit. ¶ ſtipendioꝝ.
et qui triturat in ſpe fructus per/
¶ iterū ꝓbat p rōnes. a ¶ que ſpiritū ve/ ſtrū viuificāt vel que a ſpiritu ſctō data ſunt.
cipiendi. † Si nos vobis ſpiritūa y
lia ſeminauimus: magnum eſt ſi z
¶ ad ſuſtentationē.
nos veſtra carnalia metam'? Si a

cū ⁊ rño ieſu ſicut alij apli. ideo ꝑmo declarat ſe eſſe aplm. G ſcdo ꝓbat intentū/ ibi: Nunqd. Circa primū dicit: Nō ſum liber. i. habēs liberā poteſtatē accipiēdi ſumpt' ꝓ publicati one euāgelij. q. d. imo habeo rōne officij. de q̄ dicit: a ¶ Nō ſum apl's. q. d. imo: qr ſum a deo miſſus ad ꝑdicandū euan gelium: Act. xiij. a. Segregate mihi barnabā ⁊ ſaulū ⁊c. Nō/ ne xp̄m ieſum dñm nrm vidi? q. d. imo: qr in via cū appropin q̄ret damaſco: vt aliq dicūt: licz nō ſit ſcriptū Act. ix. ſed ſolū ꝙ audiuit eū loquētē: qr nō oīa ſcripta ſunt. vidit etiā i raptu; q fuit excellētior viſio q̄ aliorꝝ aploꝝ: qr vidit xp̄m in glia ſua ad dexterā patris ſedentē. ſm ꝙ dicit Aug'. ꝙ vidit diuinā; eſſentiā. vñ. ij. Cor. xij. dicit ſe raptū fuiſſe vſq3 ad tertiū celū. Probat etiā vlteri' apoſtolatū ſuū per effectū, di. b ¶ Nō ne opus meū. i. effectus mei aplatus. c ¶ Vos eſtis in dño. i. ꝑncipalr agēte deo. q. d. imo: qr a me habuiſtis initia fidei. ideo dicit: d ¶ Et ſi alijs nō ſum apl's ⁊c. q. d. ⁊ ſi alij vellēt hoc negare: vos tñ nō poteſtis. e ¶ Nā ſignacu lū apl'a. mei ⁊c. i. forma doctrine xp̄i p me vobis eſt impꝛiſſa ſicut p alios aplos impꝛiſſa ē illis qb' ꝑdicauerūt. f ¶ Mea defenſio. i. aplatus mei ꝓbatio. g ¶ Apud eos q̄ me in ter. tanq3 dubitātes de aplatu meo. h ¶ Hec eſt. i. veſtra ꝯuerſio ad fidē per me. i ¶ Nunqd. declarato officio ſui apoſtolatus. hic ꝯñr oſtēdit ſe habere ptātem accipiēdi ſum/ ptus ex cōſuetudie alioꝝ aploꝝ dicens: Nunqd nō habe/ mus ptātē māducandi ⁊ biben. i. viuendi de bonis ve/ ſtris. q. d. imo ſicut alij apli de bonis illoꝝ qbus illi ꝑdicaue rūt. k ¶ Nunqd nō habe. ptātē ſoro. mulie. i. matro/ nā deuotā ⁊ fidelē. l ¶ Circūducēdi. ad miniſtrandū no/ bis neceſſaria. q. d. immo. alique enī mulieres deuote legun tur ſecute fuiſſe chriſtū ꝑdicantē de ſuis facultatibus ei mini/ ſtrantes: Matth. xxvij. ⁊ Luc. viij. ⁊ ſic etiā factum eſt alijs aplis poſt aſcēſionē xp̄i. ideo ſubdit: m ¶ Sicut ⁊ ce. apli ⁊ fra. dñi. i. eius cognati. ſ. iacob' ⁊ iudas ⁊ reliq. n ¶ Et cephas. i. petrus ſic noiatus a xp̄o: Ioh. i. o ¶ Aut ſol' ego et bar. ⁊c. q. d. nulla rō eſt q̄re priuemur hac poteſtate H quā habuerūt alij apli. p ¶ Quis militat. Hic ꝯñr oſtē/ dit ꝓpoſitū auctoritate publici vſus et rōnabilis di. Quis militat ſuis ſtipēdijs vnq3? q. d. nullus. imo milites ſti pendia ſumūt a ꝑplo terre quā defendūt. Idē oſtēdit in agri colis ⁊ gregū paſtoribus. apli ꝯo fuerūt milites cōtra hereti cos inſurgētes: ⁊ in vinea dñi cultores: ⁊ gregis dñici paſto res: ꝓpter qđ a ꝑplo ſumpt' eis debebant. q ¶ Nunqd. Hic cōſequēter oſtēdit ꝓpoſitū auctoritate legis diuine/ di. Nunqd ſm hoiem. i. ex auctoritate ꝯſuetudinis humane factū. r ¶ Hec dico. ſ. ꝙ ꝑdicatores ſumpt' habere debēt a ꝑplo. q. d. imo: ⁊ hoc cū auctoritate diuīe legis. s ¶ Scri ptum eſt eni. Deut. xxv. a. Nō alligabis os boui triturāti . i. ꝑdicatori laborāti in area dñi: ⁊ ꝙ ſic debeat principaliter intelligi. oſtēdit dicēs: t ¶ Nunqd de bobus cura eſt deo. Circa qđ ſciendū ꝙ licz diuina ꝓuidētia generaliter ſe extēdat ad oīa quātūcūq3 minima. tñ itellectualis natura ſpe ciali mō ſubijcit ꝓuidētie diuine inq̄ntum habz dominiū ſui actus ⁊ capax eſt ſupne beatitudinis: ⁊ h̄ mō nō eſt cura deo de bobus irrōnabilib': qr nō ſūt hui' finis capaces. Lex aūt diuina directiua eſt in btitudinē ſupnaturalē: ꝓpter qđ dicta veteris teſta. ſunt ad hoc referēda imediate q̄ntū ad illa q̄ di/ recte loquunt' de futura beatitudine vl' mediate inq̄ntū corpa lia facta veteris teſta. ſunt figura noui. ſm qđ dr̄ ca. ſequēti. Oīa in figura ꝯtingebāt illis: ⁊ hoc mō illud ꝑceptuz de ore bouis triturātis nō alligando fuit figura de victu ꝑdicatoris nō denegādo. ideo dicit: v ¶ An ꝓpt nos vtiq3 hec di. ⁊c. q. d. imo: qr figura eſt ꝓpter ipm figuratū: ſicut circul' añ tabernā pendēs eſt ꝓpter vinū in cellario exiſtēs. x ¶ Qm̄ debet in ſpe. ⁊c. i. in ſecuritate accipiēdi ſumpt'. nō tñ dicit ꝓpter ſpem: qr ꝑmiū ꝑdicatoris nō eſt ſumpt' tpalis ſz fruct' eterne btitudinis. Cōparat' aūt hic ꝑdicator arāti inq̄ntū ape rit corda hoim ad fidē ſuſcipiēdā: ſicut arās terrā aperit ad ſe minū ſuſceptionē. Et ſilr triturāti inq̄ntū ſua ꝑdicatiōe ſegre/ gant bonī a malis: ſicut grana a paleis. y ¶ Si nos. Hic ꝯñr ꝓbat apls ꝓpoſitū rōne triplici. Prima eſt: Rōnabile eni eſt ꝙ cōicanti bona maiora cuiuſmōi ſunt ſpūalia admini ſtrent' minora q̄ ſunt corpalia: ſic aūt eſt in ꝓpoſito. ergo ⁊c. et hoc eſt qđ dicit: Si nos vobis ſpūalia ſeminauim': et accipit' hic ſi pro qr. z ¶ Magnū eſt ſi nos vrā car. meta. i. bona ad ſuſtentationē carnis neceſſaria. q. d. nō. im mo eſt modicū reſpectu boni qđ vobis miniſtram'. a ¶ Si alij. Hic ponit' ad h̄ ſcda rō: qr pſeudo apli accipiebāt ſupt': ⁊ multomagis veri accipe poterāt. iō dic: Si alij. i. pſeudo apli

An deo cu/ ra ſit de ir/ rōnabilib'.

Poteſtatis vre

a ¶ Offendiculū. Forſan ꝗ hi auari erāt vel ſe licētiā peccandi emiſſe putarēt: vel libertatē arguēdi aplſ imminueret. b ¶ Neſcit. Redit rurſuſ etiā atq; etiā cōmēdās q: ſibi liceat: ꝛ tñ non faciat. Naturalis rō hoc habet: vt quis inde viuat vbi laborat.
Luc.10.a c ¶ Dñs ordinauit. Ecce ego
Ibidem mitto vos ꝛc̃. Et paulo poſt: In quācūq; domū itraueritis: in eadē domo manete edētes ꝛ bibētes q̃ apd illos ſunt. d ¶ Ego aūt nul. Abſtinet a ſūptib⁹ ne ſit forma pſeudo aplis rapacib⁹. e ¶ Gloriā meā. Quiſq; ei eo ꝙ ſibi debet vti nō vult amplius ſpendit eccle. Maximā ꝗ habebat gliam aplo apud deū nō exigēdo ſtipēdiū ab infirmis vel de ſuis laborib⁹ trāſigēdo q̃tidianū victū. ¶ Amb. Hoc ē qd̄ ſtabu
Luc.10.e lario ad quē vulnerat⁹ ille q̃ incidit in latrones pduct⁹ eſt. dñs ait: Si qd ampli⁹ erogaueris redda tibi. Ampli⁹ erogabat aplus q̃ ſuis ſtipendiis militabat. Uel gliam ſuā dicit quā hȝ apud deū de h ꝙ pſeudo repellabat a pdicandē nō accipiēdo: q̃ nō niſi p tpalib⁹ pdicabāt. f ¶ Gloria. quā hȝ apd deū īfirmiſ cōpatiēſ. g ¶ Neceſſitas. Hui⁹ vite ſuſtētāde. h ¶ Ue. q: vñ viuā nō habeo. i ¶ Si eni volēs. Si ne vlla neceſſitate huius vite.
B k ¶ Si inuit⁹. Ut qd̄ neceſſitate cogat aliis pdero: non mihi. l ¶ Nā ꝛ ſi euāge. Pro mercede: vt ſi ita euāgeliȥauero: nō eſt glia: q: tūc eſſet p neceſſitate: q: ve. i. penuria eſſet ſicut pſeudo. Si eni volēs. Quia ex voluntate eſt merces videamus quō. ſ. ſi ſta ex dilectione facio: vt potius patiar penuriam abutar ptāte. m ¶ Diſpēſatio mi. cre. Hic diſpēſatio talis intelligit: vt q̃ſi ſeruus alienū cenſum diſpēſet. vnde ipſe nil capiat p̄ter cibaria. Alibi diſpenſator dicit qui vt ſi ſtus miniſtrat euangeliū cohere
Nota dibus. Non debemus ideo euāgeliȥare vt manducemus: ſed iō manducare vt euangeliȥemus: vt cibus nō ſit bonum quod appetitur: ſed neceſſariū quod addūcitur/vt illud impleatur. Primū
Mat.6.d querite regnū dei ꝛ iuſticiaȝ ei⁹: ꝛ hec omnia adiicientur vobis. Propter regnū dei tm̄ debem⁹ omnia operari: non ſolū vel cuȝ regno dei mercedē temporalem meditari. n ¶ Tanq̃ iude⁹: vt iudeos lucrarer. Hiero. Non vere iudeus: ſicut nec vere gentilis quibus in cibis ꝛ huiuſmodi aſſenſit: nec tñ in cultu idoloꝝ: q: in xp̄o nec circumciſio eſt aliq̃d nec p̄putiū. Diſpēſatorie itaq; ſimulabat ſe iudeū. Sȝ Auguſtin⁹ hec dicit fieri cōpaſſione miſericordie nō ſimulatiōe: vt q̃ miniſtrat egroto fit q̃ſi eger: nō cū ſe febres hr̄e mētit: ſed cū aīo cōdolētis cogitat quō ſibi ſeruiri vellet: ſi egrotaret. ¶ Aug. Tanq̃ iudeus. Nō ſimulādi verſu
¶ tia: v

¶ tēpꝫ a minori. ¶ tam potētes vtunt ve a
alii ptātis vr̄e pticipes ſūt: q̃re b
ſtris vt voſ ip̄i. a ¶ q̃ cauſa ſalutis vr̄e laboram⁹. b ¶ ecce licet nobis accipere.
nō pot⁹ nos? Sed nō vſi ſum⁹ d
a ¶ q: forſitā nō egere cū dicerēt ꝫ. h ſbdit:
hac ptāte. Sed oia ſuſtinem⁹: e
a ¶ q: ſi acciperet aplſ pſeudo iā libere acciperent: ꝛ ſic in pdicatione durarēt: ꝛ ita impedimentū fieret euangelio.
a ne qd̄ offendiculū dem⁹ euāge f g
a ¶ itē ſe probat habere poteſtatē p ſimilitudinē ſacerdotū gentiliū vel iudeorū.
b ¶ in templo. ¶ vel hoc de gentibus.
b lio xp̄i. † Neſcitis q̄m q̃ in ſacrā h i
a ¶ vt artifices.
rio operāt que de ſacrario ſunt k
¶ vt ſacerdotes de iudeis.
edūt? Et qui altario deſeruiunt
¶ quia partē habent de his que offerūt.
b ¶ ꝛ ſicut hic fit ſic domin⁹ rationabiliter diſpoſuit de pdicatoribus vt expeditiores ſint ad pdicandū verbū dei.
cum altario pticipant. † Ita ꝛ l
c dominus ordinauit/ his qui euāgelium annūciant de euāgelio
a ¶ dign⁹ eſt ei opari⁹ mercede ſua. b ¶ tot modis ꝯſtat licere vel auctate vel exēplo.
d viuere. Ego autē nullo horum
a ¶ ſed nec vti volo. b ¶ ꝙ liceat accipe.
vſus ſuȝ Non ſcripſi aūt hec vt m n
a ¶ hec. i. vt ego accipiā. b ¶ q: ſi ſumerē pderē gliam: ꝛ malo mori vel volo magis mori. i. affligi.
ita fiant in me. † Bonum eſt eni o
¶ ꝙ eſſet ſi acciperet cū ſcandalo.
e mihi magis mori q̃ vt gloriam p
¶ an euacuetur. ¶ tñ.
l meā quis euacuet. † Nā ꝛ ſi euā q r
a ¶ de hoc ſolo nō fit glia: q: neceſſe eſt h p iniunctione nec audeo dimittere: q: ve erit.
f geliȥauero non eſt mihi gloria. s
g Neceſſitas eniȝ mihi incumbit. t
¶ ſicut mihi iniunctū eſt.
h Ue eni mihi eſt ſi nō euāgeliȥa v
¶ ſi neceſſitate hoc facio nō eſt glia: ſed ſi volūtas adiūgit neceſſitati vt ex dilectiōe pdicē tūc eſt mihi gloria.
i uero. Si eni volēs hoc ago mer x
¶ ſed.
k cedem habeo. Si auteȝ inuit⁹: y
¶ ꝛ ſi mercedē nō habeo aliis diſpēſo ꝛ p
m diſpēſatio mihi credita ē. Que z a
ſatio. ¶ hoc ſcȝ.
ergo eſt merces mea: vt euan b
gelium predicans ſine ſumptu c
¶ ſtabiliam. a ¶ qd̄ eſſet ſi acciperē.
ponam euangelium: vt nō abu d
a ¶ q: nō libere argueret.
tar poteſtate mea in euangelio?
a ¶ vtiq; qd̄ dixi faciā nā ꝛ mai⁹ feci.
¶ nullius meritis obnoxius.
† Nam cuȝ liber eſſem ex oibus e
¶ vt cōmodis omniū ſeruirē.
omniū me ſeruū feci: vt plures f
a ¶ lucrū pdicatiōis mee facerē. b ¶ ꝛ me
lucrifacerē. † Et fact⁹ ſuȝ iudeis g
modificaui oib⁹. a ¶ in cibis ꝛ hmōi: ꝛ q̃ timotheū circūcidit. b ¶ chriſto.
n tanq̃ iude⁹: vt iudeos lucrarer.

a ¶ Ptātis ve. i. bonoꝝ tpaliū in ptāte vra exiſtētiū. b ¶ Participes ſūt. Inde viuēdo. c ¶ Quare nō. q. d. imo potiorē rōnē habem⁹. d ¶ Sed nō vſi ꝛc̃. Rōnib⁹ ſupra poſit. Sed q: poſſet aliq̇s dicere. iō aplſ ſūpt⁹ nō accepit: q: nō indiguit. iō remouet h dicēs: e ¶ Sed oia ꝛc̃. ſ. penuriā ꝛ laborē ad victuȝ acq̇rēdū. f ¶ Ne qd̄ offendi. i. ipedimentū. g ¶ Dem⁹ euā. xp̄i. i. pdicatōi euāgelii: p hoc eni pcludebat via pdicādi falſis aplis pdicātib⁹ cā lucri tpalis: q̃ꝝ pdicatio erat ipedimētū veritatis euāgelice: q: admiſcebāt falſa veris. Silr tollebat ipedimētū ex pte corīthioꝝ q̃ forte erāt auari ſaltē multi: pp̄ter qd̄ min⁹ libēter recepiſſent pdicationē euāgelii ſi ſumpt⁹ ab eis accepiſſent. h ¶ Neſcitis. Hic ꝯñr ponit tertia rō. habet eni h rō naturalis vt inde q̇s viuat circa qd̄ laborat. iō dicit: Neſcit. q. d. ſcire debetiſ: imo q: h eſt notoriū. i ¶ Qm̄ q̃ in ꝛc̃. i. in tēplo opant. ſ. ſacerdotes ꝛ miniſtri. k ¶ Que de ſa. ſūt edūt. i. hñt īde victū. h eni erat cōe apd iudeos ꝛ gētiles. l ¶ Ita ꝛ dñs ordinauit. Ut patꝫ Mat. x. b. Ubi de predicatoribus dicit: Dign⁹ eſt operari⁹ cibo ſuo. m ¶ Non ſcripſi autē hec. Hic cōſequenter apoſtolus remouet dubium. poſſet eni aliquis credere ꝙ pdicta dixiſſꝫ aplſ eo ꝙ vellet accipe ſūpt⁹. iō h remouet. Et diuidit in duas ptes: q: pmo oſtēdit ſe nolle vti hac ptāte. ſcdo ꝙ vult magis aliis ſeruire/ibi: Nā cū liber. Circa pmū dic. Nō ſcrip. aūt hec. De ptāte accipiēdi ſumpt⁹. n ¶ Ut ita ꝛc̃. i. vt accipiā. ꝛ ſubdit rōnē di. o ¶ Bonū eſt eni ꝛc̃. i. min⁹ malū eſt hoc: minus eni malū reſpectu maioris hȝ rōnē eligibilis ꝛ boni. p ¶ Q̃ vt glo. ꝛc̃. i. mercedē quaȝ expecto de pdicatiōe euāgelii ſine ſūptu rōnib⁹ pdict. q ¶ Quis eua. q. d. h eſt mihi malum maximū. r ¶ Nā ꝛ ſi eua. i. euāgeliū pdicauero ſūpt⁹ accipiēdo. s ¶ Nō ē mi. glo. i. nō ſupererogo: ſȝ tm̄ ipleo p̄ceptū mihi iniūctū. iō ſubdit: t ¶ Neceſſitas mi. in. Ex precepto dei. v ¶ Ue eni mihi eſt ꝛc̃. Ex omiſſione p̄cepti. x ¶ Si eni vo. hec a. mer. ha. Inq̃ntum obedio. y ¶ Si aūt in. Sicut balaam bñdicebat pplo Iſrl: Nu. xxiv. z ¶ Diſpēſatio mi. cre. eſt. i. pficio aliis ſȝ nō mihi ſic ꝛ pphie balaā pfecerūt aliis ſȝ nō ſibi. a ¶ Que eſt ḡ ꝛc̃. ſ. ex bono ſupererogatōis ꝛ pdicatōe euāgelii. rñdet: b ¶ Ut euāge. pdicās. Sūpt⁹ nō accipiēdo. c ¶ Sine ſūptu ꝛc̃. Per h pcludēs viā falſis aplis ꝛ cōdeſcēdēs corinthiis vt pdictū eſt. idō ſubdit: d ¶ Ut nō a. ptāte mea. Aperiēdo viā falſis aplis ꝛ pcludēdo viā corinthiis ſi ſūptus acciperē: q: tūc apli falſi audaci⁹ ſumptus acciperēt ꝛ frequēti⁹ pdicarēt immiſcēdo veris falſa: qd̄ eſt abuti pdicatōe euāgelica. ꝛ ſic dicit Aplſ: Ut nō abu. i. non dem occaſionē aliis abutēdi. accipe eni ſumpt⁹ erat licitū ſibi vt patꝫ p pdicta: ſed abſtinere erat ſupererogationis. e ¶ Nā cū liber. Hic ꝯñr oñdit ſe oib⁹ velle ſeruire ꝛ cōdeſcēdere tñ abſq; pctō: vt oēs poſſet īducere ad ſalutē/dicēs: Nā cū liber ꝛc̃. i. nulli⁹ hoīs cura obligat⁹. f ¶ Oim me ſer. fe. Oib⁹ gratis pdicādo ꝛ eoꝝ infirmitatib⁹ cōdeſcēdēdo. g ¶ Et fact⁹ ſum iu. ꝛc̃. Legalia obſeruādo: vtpote timotheū circūcidēdo: Act. xvi. Circa obſeruationem ꝟo legaliū diſtinguit Aug⁹. tria tpa. Primū a tpe legis date vſq; ad mortē xp̄i: ꝛ tūc illa obſeruatio cadebat ſub p̄cepto iudeis tñ q̇b⁹ lex fuit data. tertiū ē a tpe euāgelii publicati ꝛ deinceps: ꝛ extūc illa obſeruatio fuit mortifera: q: declarata eſt eoꝝ ceſſatio. Scdm ꝟo tp̄s fuit intermediū a paſſiōe xp̄i vſq; ad publicationē euāgelii: ꝛ illo tpe poterāt cerimonialia obſeruari a cōuerſis de iudaiſmo: ita tñ ꝙ nō ponerēt ibi fidē: credendo ꝙ ſine obſeruatione fides chriſti nō ſufficeret ad ſalutem: et

C
† 28. q. 1. c. iam nūc
Tertia rō
† 13. q. 1. c. ecclesias. §. hiſ ita. De pbē
c. cū ſcdm et c. extirpāde
16. q. 1. doctos
† 1. q. 2. ſacerdos
Diuiſio
D
† 1. q. 2. c. ſacerdos ī fi.
† 23. q. 6. §. itē cū reddere
Legalium obſeruatio
† 28. q. 1. c. iam nūc
† 45. diſt. c. recedite an te. ſi.

g da vt ſe fingeret iudeū ſicut quidā putant. Libere enī
E illa fecit ſicut ait: Circūciſus nō adducat ꝑ. Vere ḡ non
ficte vt iude⁹ (qḋ erat) vixit: ſicut nec fallaciter gētilē ſe
finxit: ſȝ licite oībus cibis ꝑmiſit vti: cui oīs creatura nō
ſimulate ſȝ vere bona erat. Sicut ergo hos rit⁹ gētiū
vere: ſic ⁊ ſacra iudeoꝝ nō fallaci
ter ſuſcepit: vt illis ſimplex: iſtis
eſſet duplex: aliud habēs ī corde
aliud in oſtēſione. Ita etiā cū di
cit: Quis infirmaf ⁊ ego nō īfir
2.Co.11.g. mor: nō infirmitatē alteri⁹ ſimula
uit ſȝ doluit: ita etiā ꝙ fact⁹ eſt in
firmis infirm⁹: nō erat mēdaciū
ſed vere dixit ⁊ ſibi ſumpt⁹ debe
ri: ⁊ tñ abſtinuit: ne videref ven
ditor euāgelii. Non eſt ḡ fallax ⁊
verſipellis ſimulatio ſȝ oībus cō
gruit ei⁹ miſericors cōpaſſio: por
tatq̄ infirmitatē eoꝝ in cōpaſſiōe
ita eis ſubueniēdo: ſicut ipſe ſibi
ſi in his eſſet ſubuentri voluiſſet:
q̄ſi infirmitates eoꝝ ipſe haberet
Fit ei q̄ſi egrot⁹ q̄ miniſtrat egro
to: nō cū ſe febres habere mētif:
ſȝ cū aīo ꝯdolētis cogitat: quō ſi
bi vellet ſeruiri ſi egrotaret: nō ſi
mulauit q̄ fecit ſimilia iudeis: ſic
nec q̄ fecit ſīlia gētib⁹. ¶ Hiero.
ad Aug̃. Nec multū intereſt in
ter meā ⁊ tuā ſniam: qꝛ ego dico
pe. ⁊ pau. timore fideliū ⁊ iudeoꝝ
legē exercuiſſe: imo ſimulaſſe mā
data. Tu aūt ꝺ aſſeris eos feciſſe
timētes nō mētiētis aſtu. ſȝ patiē
tis affectu: dummō illis ꝯſtet vel
metu vel miſc̄dia eos ſimulaſſe ſe
eſſe qḋ nō erāt. a ¶ His q̄ ſub
Samaritāi le. Samaritanis q̄ libros moyſi
recipiūt qb⁹ nō coutūf iudei. Sūt
aūt ex origie pſaꝝ q̄s ſublato iſrl̄
poſuit rex aſſyrioꝝ vel pſaꝝ ad in
colēda loca ſamarie. b ¶ Oīb⁹
oīa. Oīb⁹ ceſſit: nō tñ religionē
exceſſit. Oībus oīa fa. Nō men
tiētis aſtu. ſȝ copatiētis affectu. i.
nō oīa mala eoꝝ fallacit̃ agēdo:
ſȝ oīm malis tanq̄ ſua eēnt miſe
ricordit̃ medicādo: aliis agēs qḋ
ſibi fieri vellet ſi op⁹ eēt. Cogitat
eni vt hō ſe eſſe potuiſſe in eis vi
Gal.6.a tiis ī qb⁹ ſūt alii. vñ alibi dic̄: Cō
ſiderās te ipm ne ⁊ tu tempteris.
c ¶ Neſcit' ꝙ hi. Oñdit q̄nta ē
vtilitas leg̃ nr̃e in q̄ nō vni ſȝ oī
bus ꝓmiſſa eſt palma: ⁊ q̄ ꝑor ve
nit expectat vt coronef cū poſteri
ori. Neſcit' ꝙ hi q̄. Pro euāge
lio oīa: qꝛ niſi oīa fecero ⁊ ab oī
bus q̄ ꝯtra ſūt abſtinuero: nō ha
bebo ꝑmiū. Vel iō ſic oīb⁹ inſto:
Mat.20.b qꝛ oēs poſſunt hr̄e coronā: vel qꝛ
†32.q.5.c.ſi ſi multi vocati: tñ pauci electi: vt
paulus vel ſic ex multis pauci eliguntur.
d ¶ Brauiū. eſt ꝑmiū curſus.
e ¶ Oīs eni q̄ i ago. De reb⁹
nō laudādis trahūf mlte ſiītudi
nes: vt ī euāgelio de iniq̄ iudice:
Luc̄.18.a q̄ viduā nolebat audire: ⁊ pigro
Ibi.11.a qui tedio panes cōmodat. ita hic
nō cōmendanf agoniſtica ⁊ ludi
cra. f ¶ Nō q̄ſi in. In incertū
currit qui talia facit vt ex q̄buſdā
†De conſe. ſperare: ex aliis deſperare poſſit.
diſ.4.c.nec g ¶ Ne forte. Qḋ cito cōtingere poſſet: tunc aliēs ma
quēq̄ in fi. gis cauendū ne offendēdo ſint reprobi. Ca. X
Olo eni. Volēti cōprehēdere ſic eſt agēdū:
nō eni baptiſma ⁊ ſacra ſufficiūt vt q̄dā putāt:
ſicut nec iudeis bñficia di valuerūt cū p⁹ peccarēt.
¶ Quoniā pa.

¶ ſamaritanis. a ¶ dū nō negat legē a deo
a His q̄ ſub lege ſūt quaſi ſub lege g b
eſſe datā: ſȝ ex ea docet xp̄m. ¶ ſeruiliter.
eſſē: cū ipe nō eſſē ſub lege: vt eos
¶ ſimiliter.
q̄ ſub lege erāt lucrifacerē: hiſ qui c
¶ gentilib⁹. ¶ duȝ eis aſſenſi ſm phiſicas
rōnes mundū eſſe factū a deo ⁊ hmōi.
ſine lege erāt: tanq̄ ſine lege eſſeȝ d
cū ſine lege dei nō eſſem: ſȝ i lege e
¶ non iudaica.
eſſem chriſti: vt lucrifacerem eos
¶ .i. gentiles.
qui ſine lege erāt. Factus ſum in f
¶ in fide. ¶ abſtinendo a licitis.
firmis infirmus: vt lucrifacerē in
a ¶ qḋ qꝛ. ¶ ecce. ¶ q̄d ꝑ ſingla. ¶ q̄ſi oīm
b firmos. Omnibus omnia factus g
ſectaꝝ eſſem. a ¶ ecce q̄re oībus ſe ꝯtēperet.
ſum: vt oēs facerē ſaluos. Oīa b
¶ vt currat ſine impedimēto.
autem facio propter euangelium
¶ ꝓmiſſiōis ei⁹. i. iuſticie ⁊ btitudinis eīne.
c vt particeps ei⁹ efficiar. Neſcitis k
ꝙ hi qui in ſtadio currūt: omnes
a ¶ hic oēs in labore pares. b ¶ q̄ſi rarus
nō oīs. ¶ ibi vn⁹ hic oīs q̄ pſeuerāter currūt
b q̄dē currūt: ſed vnus accipit bra l
accipiūt. a ¶ vos autē. ¶ bene operando.
¶ quia nō oīs currēs accipit: ideo ſic tam ꝑ
fecte currite vt cōprehēdatis.
uium. Sic currite vt comprehen m n
a ¶ ⁊ vere ſic eſt nitēdū: qꝛ etiā in minori vbi
c datis. Omnis enim qui in ago o
vnus accipit. ¶ ita vos ab offendiculis.
ne cōtendit ab oibus ſe abſtinet. p
a ¶ q̄ſi ⁊ vere nos debem⁹ abſtinere: qꝛ res
maior eſt hic. ¶ abſtinent.
Et illi q̄dē vt corruptibilē coro q
a ¶ ⁊ ideo abſtinere deberem⁹ ab oībus.
nam accipiant. Nōs autē incor
a ¶ ꝓponit ſe exēplū. ¶ ⁊ qꝛ talis. b ¶ ope
rā do. ¶ tam legitime.
ruptam. Egō igitur ſic cūrro: nō r s
¶ vt ſim incert⁹ de ꝑmio. ¶ cōtra hoſtes.
f quaſi in incertum. Sic pugno nō t v
¶ nō verbis ſed rebus ꝯtendo: vel nō inani
ter: vt qui ꝓ hoſte ferit aerē.
q̄ſi aerē verberans. †Sed caſtigo x
¶ rep̄mo illicitos motus corꝑis. ¶ rōnis.
corpus meū ⁊ i ſeruitutē redigo: y
¶ cum alio tenderet.
g ne forte cum aliīs predicauerim z
¶ ſuo tremore aries terret
agnos. ¶ a deo reprobef.
b ipſe reprob⁹ efficiar. a
¶ ita agendū eſt.
†Olo eni vos Ca. X b

hoc mō Paul⁹ q̄ de iudaiſmo erat ꝯuerſus illo tp̄e legalia legif
obſeruaſſe. a ¶ His q̄ ſub le. ſūt. i. ſamaritanis ⁊ ſaduceis q̄ q̄n
q̄ libros moyſi tm̄ recipiebāt: qui ꝓprie dicunf lex apud hebreos.
b ¶ Quaſi ſub le. eſſeȝ. ꝯdeſcēdēdo eis q̄tū poterāt tñ in licitꝭ.
c ¶ His q̄ ſine le. erāt. i. gentilibus qui legē ſcriptā nō habebāt.
d ¶ Tanq̄ ſi. le eſſem. ꝯdeſcēdēdo eis: qḋ tñ abominabile videbaf iudeis legē te
nētib⁹. e ¶ Cū ſine le. ⁊c. Tenebat eni
legē moyſi q̄tū ad moralia q̄ manēt i lege
noua in q̄ erat Paul⁹. iō ſubdit: Sȝ in le
ge eſſem xp̄i ⁊c. Sequif: f ¶ Fact⁹ ſum
infir. infir. abſtinēdo a cibis licitꝭ ad vitā
dū ſcādalū īfirmoꝝ: vt pȝ ex ſupradictꝭ: et
vt oēs ſtat⁹ includat ſubdit: g ¶ Oībus
oīa fa. ſū. oīb⁹ q̄tū licite poſſū ꝯdeſcēdē
do ⁊ cām ad ꝺ motiuā oñdit. d. h ¶ Oīa
aūt fa. ꝓ euā. vt currat ſine ipedimēto.
i ¶ Vt pti. ei⁹ ef. i. ꝓmiſſionū ei⁹. ſ. gr̄e
in p̄nti ⁊ glīe in futuro q̄ ꝓmittunf in euā
gelio. Itē ꝑticeps ei⁹. i. meritoꝝ recipiētiū
euāgeliū ꝑ meā p̄dicationē. k ¶ Neſci
tis. Poſtq̄ aplſ iſtruxit corinthios ad ꝑ
fectionē ſuopūs exēplo. hic ꝯñr idē facit
exēplo currētiū in ſtadio ⁊ agoniçātiū exer
citio: qꝛ oīa ſui curſus et agonis ipeditiua
ſollicite deuitāt: ⁊ oīa ꝓmotiua diligenter
ꝓcurāt. vita ꝺo p̄ñs eſt q̄dā agoniçatio cō
tra inſult⁹ tēptationū ⁊ q̄dā curſus ad bea
titudinis brauiū. dicit igif: Neſcitꝭ. q. d.
imo: qꝛ ꝺ eſt notoriū. l ¶ Sed vn⁹ acci
pit bra. q. d. ita ⁊ pauci de multis accipi
unt brauiū eterne felicitatis q̄ fideliter ⁊ ꝑ
ſeuerāter currūt ꝑ oꝑa charitatꝭ: Matth.
xx.b. Multi ſunt vocati pauci ꝺo electi. ꝓ
pter qḋ ꝯcludit: m ¶ Sic currite. fideli
ter ⁊ pſeuerāter. n ¶ Vt cōprehē. bra
uiū eterne vite. Cōſequēter ponit exēplū
de agoniçātib⁹ dī. o ¶ Omis eni q̄ in
ago. ꝯtē. vt habeat victoriā. p ¶ Ab oī
bus ſe ab. q̄ impediūt ipām. q ¶ Illi q̄
dā vt cor. ⁊c. q. d. ſi faciūt hoc ꝓpter tpa
le ꝑmiū: multomagꝭ debem⁹ hoc facere ꝓ b
pter eternū abſtinēdo ab oībus impedimē
tis nr̄e ſalutis: ⁊ exercēdo nos in oībus ꝓ
motiuis. iō concludit de ſeip̄o: r ¶ Ego
igif ſic cur. per viā charitatis. s ¶ Nō
q̄ſi in incer. qꝛ cert⁹ erat de ſua btitudine
futura ꝑ diuinā reuelationē. ij. ad Timo.
iiii.b. Repoſita eſt mihi corona iuſticie ⁊c.
t ¶ Sic pugno. contra temptationes.
v ¶ Nō q̄ſi ae. ver. nō inaniter ſicut ille
q̄ aerē ꝑcutit. x ¶ Sȝ caſti cor. meū.
rep̄mēdo carnis ſtimulū. y ¶ Et in ſer.
redi. ſcȝ rōnis recte cui vires ſenſitiue de
bēt obedire. z ¶ Ne for. cū aliis p̄di.
eos iducēdo ad oꝑa pfectiōis. a ¶ Ipſe
re. ef. ꝑ incautelā meā ꝯtra tēptationē. licȝ
eni ſciret ſe de numero electoꝝ eſſe vt p̄di
ctū eſt: tñ nō debebat omittere aliq̄d de cō
tingētib⁹ ad ſalutē ꝯſequēdā: qꝛ ſicut ſub
dei p̄deſtinatiōe cadit talē eſſe ſaluādū: ita
etiā cadūt media ꝑ q̄ cōſecutur⁹ eſt ſalutē:
vt qḋ fit ꝑ oꝑa taliū virtutū ⁊ hmōi. ꝓpter
qḋ dr̄. ij. Pet. i. b. Satagite vt ꝑ bona oꝑa
certā vocationē vr̄am ⁊ electionē faciatꝭ.
Olo eni vos igno. Ca. X
fra. Poſtq̄ aplſ rep̄hēdit corin
thios circa ꝑticipationē mēſe ido
loꝝ datā ab aliq̄b⁹ ad occaſionē. Hic ꝯñr
excludit ipām ꝑticipationē. Et diuidif in Diuiſio
duas ptes: qꝛ p̄mo declarat punitionē ꝑti
cipātiū. ſcḋo ex hoc cōcludit ꝓpoſitum ibi: †Exo.13.e
Propter qḋ. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ in exitu Ibi.14.e
de egypto de⁹ mlta bona ꝯtulit ꝑplo iſrl̄: vt pȝ ī Exo. ⁊ lib. Nu.
⁊ tñ multi tot bñficioꝝ ingrati declinauerūt ad ꝑticipationē mēſe ido
loꝝ: vt pȝ Exo. xxxii. b. Sedit ꝑpls māducare ⁊ bibere. ſ. de ſacrifi
catis vituli ꝯflatili: ⁊ poſtea idolo phegor. Nu. xxv. ꝓpter q̄ ⁊ alia
ptā fuerūt grauif puniti. Sic ḡ ꝓcedit aplſ: qꝛ p̄mo dicta bñficia
recolit. ſcḋo

I A a ¶ Quõ pa. exẽplo iudeorũ q̃ negligẽtia ſua offẽderũt ſollicitos facit. b ¶ Sub nu. Aug°. Quia oia in figura nři. c ¶ Eſcã ⁊ po. Mãna ⁊ aquã dicit ſpiritalia: q: nõ natura ſed dei virtute parata: habẽtia futuri myſteriũ figurã. b ¶ Petra.i.xp̃s ſeq̃bat: q: vbi humanũ deficiebat ſuffragium aderat. c ¶ In moy. bapti. In ducatu moyſi purgati p viſa ſigna illa. Uel ſignũ baptiſmi acceperũt qδ credẽtib° idẽ valuit. Baptiçati ſũt in nu. q: ⁊ a morte liberati et p eũ mãdati ab ignorãtia dĩ q̃ p̃mebat oẽs gẽtes ⁊ p̃parati ad accipiẽdã legẽ. Uel baptiçati dicunt: q: gerebant formã nři ſacramẽti. Moyſes xp̃m: nubes ſpiritũſctm: mare baptiſmũ ſignificat. d ¶ Eandẽ ⁊ eundẽ in fide: diuerſa in tpe: diuerſa in ſpecie.

Joh.6.d Eſcam. Chriſt° panis eſt qui de celo deſcẽ. ſi q̃s ex hoc mãducat nõ morietur. Sed qδ ptinet ad virtutẽ ſacramẽti: nõ ad viſibile ſacramẽtũ: qui mãducat intus nõ foris: corde nõ qui p̃mit dente. Eandẽ eſcã eundẽ potum. Idẽ in myſterio cibus ⁊ potus illoꝝ q̃ noſter. ſ. ſignificatiõe idẽ nõ ſpecie: q: idem xp̃s illis in petra figuratus nobis in carne manifeſtatus. f ¶ Spiritalẽ. i. ſpũalẽ: aliquid ſignificantẽ. Cum dicit ſpiritualẽ: oſtẽdit ſpiritualiter itelligi in xp̃o: ⁊ hoc de omnibus innuit cum vnũ exponit: petra erat xp̃s. Spiritalẽ eandẽ. Nam corporalẽ alterã illi mãna: nos aliud. Patres. Noſtri nõ illorũ. Spiritalẽ. Quã nos. Aliud illi: aliud nos ſed ſpecie viſibili aliud: qδ tamẽ hoc idẽ ſignificaret virtute ſpũali. g ¶ Cõ-

B ſequẽte eos petra. i. ſatiſfaciẽte volũtati eoꝝ: q: quoquo irent: aque inundãtes ſecute ſunt: ſic xp̃s in deſerto huius mũdi ſuos comitatur. Uel cõſequẽte. i. ſecuturã veritatẽ ſignificãte. Petra aũt. Solet res q̃ ſignificat nomine rei quam ſignificat nominari. i ¶ Erat chriſtus. Nõ per ſubſtantiã: ſed per ſignificationẽ. Petra xp̃s. Aug°. In ſignis diuerſis eadem fides: ſed illi ventura nos veniſſe credimus: ibi petra xp̃s nobis qδ in altari ponitur eſt xp̃s: ſi ſpeciẽ viſibilẽ attendas. aliud eſt: ſi intelligibilẽ ſignificationẽ eundem potum ſpiritalem biberunt. ¶ Aug°. In ſigno percuſſa eſt petra de virga bis. Gemina pcuſſio duo ligna crucis ſi-

Exo.17.b gnificat. De petra educta eſt aqua accedẽte virga: q: ligno accedẽte ad petrã xp̃m: gratia ſpũalis manauit. k ¶ Neq3 idolatre. Illos tangit q̃ in idolis epulabantur putãtes ſe imunes a crimine. l ¶ Sedit popul° man. Per cõmemorationẽ illoꝝ notat ea q̃ in corinthus ſunt: oñdens q̃ grauiter punita ſint in iudeis. m ¶ Ludere. i. adorare: qδ ludo pueroꝝ ſimile. Facilis nanq3 ad luſum eſt puericia. Quid autẽ luſui puerilitas ſimile eſt q̃ idola adorare? n ¶ Neq3 tẽptem° chriſtũ ſicut q̃dã eoꝝ temp.

Nota Nota xp̃m deum quẽ temptauerũt iudei. ⁊

Nu.21.b ideo a ſerpẽtibus perierũt: donec ſerpens eneus erectus eſt: quẽ qui ītuebantur a morſibus ſanabantur. p ¶ Scripta ſunt aũt ad correptionem no. Propter nos tm̃. ¶ Aug°. Per hec eni exempla ad correctiorem vitã puocamur: vt aut premiũ ſi obedientes fuerimus aut ppenſiorẽ penam inobedientes mereamur. Scripta ſunt autẽ. Ecce hic aperuit cur ille littere veteris teſtamenti accipiuntur a nobis. o ¶ In figura. Ecce oſtẽdit cur ſigna illa iã nõ obſeruantur: cũ res manifeſta ſit ad correctionẽ noſtram. q ¶ Fines ſecu. Quia in vltima etate ſumus: ⁊ tot exẽplis prioꝝ magis corrigi debem°. Ad fines ſcl̃i deuenerũt in nos. ſcl̃aritas in nobis finitur: ⁊ iõ turpius ſi peccam°.

¶ Nec cada-

a ¶ inſtitutores nře fidei. b ¶ tã boni q̃

a ignorare frẽs: qm̃ p̃rẽs nři õẽs g b

mali. a ¶ pgẽte ab eſtu ⁊ cõtra egyptios ne viderentur ab eis. b ¶ Aug°. exponit mare rubrũ trãſitũ: ſi figura maris tantũ valuit vt pduceret ppl̃m ad mãna q̃ntum baptiſm° xp̃i. ¶ merſis hoſtibus.

b ſub nũbe fuerũt: ⁊ oẽs mãre c d

¶ in ducatu moyſi.

c trãſierũt: ⁊ oẽs in moyſe bapti- e f

¶ ſpiritu. ¶ aqua.

çati ſunt in nube ⁊ in mari.† Et g

¶ mãna qδ ſignificabat xp̃m: ⁊ idẽ credẽtib° efficit alij mãducauerũt et mortui ſunt: qδ nõ moyſes ⁊ alij boni.

d e oẽs eandẽ eſcã ſpiritalẽ mãdu

¶ aquã de petra.

cauerũt: † oẽs eundẽ potum b

¶ ſignũ ſãguĩs xp̃i: ⁊ idẽ credẽtib° efficit

f ſpiritalẽ biberunt.† Bibebant i

¶ q̃ xp̃m ſignificat: ⁊ fidei idẽ fuit.

g autẽ de ſpiritali cõſequẽte eos k

¶ que. ¶ in ſigno.

h i petra: petra autẽ erat chriſtus. l

a ¶ his oibus bñficijs ad litterã vſi ſunt iudei. b ¶ q̃ offenderũt dñm. ¶ iudeoꝝ

† Sed nõ in plurib° eoꝝ bene m

¶ inde apparet.

placitũ eſt deo. Nã pſtrati ſũt n

a ¶ ne puteis iã hoies finiſſe. hec dicit: ¶ nõ pter ipſos tñ hec facta ſunt.

in deſerto. Hec aũt i figura fa- o

a ¶ ita. ¶ ↄſiderãtes eoꝝ ſupplicia. ¶ ne ita peccemus: ne ſimiliter pereamus.

cta ſunt noſtri: vt nõ ſimus cõ- p

cupiſcẽtes malorũ: ſicut et illi

¶ per idolotica.

k ↄcupierunt. Neq3 idolatre effi

ciamini ſicut q̃dã ex ipſis: quẽ

¶ in Exodo.

l admodũ ſcriptũ eſt † Sedit po q

a ¶ ita vt vos in idolio. b ¶ quidã de populo. c ¶ corã vitulo.

pulus mãducare ⁊ bibere: ⁊ ſur r

a ¶ ludos facere i veneratiõe vituli. ¶ vt

m rexerũt ludere.† Neq3 fornice- s

aliq̃ i vob. ¶ cũ madianit' mulierib°.

mur ſicut q̃dã ex ipſis fornicati

¶ ideo.

ſũt: ⁊ ceciderũt vna die viginti

a ¶ vt faciũt illi q̃ deſperãt d̃ reſurrectiõe.

n tria milia.† Neq3 tẽptem° xp̃m t

a ¶ dicẽtes: Nũq̃d poterit parare mẽſã de.

ſicut q̃dã eoꝝ temptauerũt: ⁊ a v

a ¶ donec ſerpẽs ene° erect° eſt. b ¶ vt ↄtra me facitis: vel q̃ minora dona ipſis

ſerpẽtib° perierũt.† Neq3 mur- x

habẽt ↄtra deũ. ¶ ↄtra moyſen.

murauerit' ſicut q̃dã eoꝝ mur- y

a ¶ ãgelo q̃ extra terminos pmiſſe tre eos

murauerũt: ⁊ perierũt ab exter- z

puſſit. a ¶ pter ſua petã hec eis ↄtigerunt: ⁊ nõ mõ pter hoc ſed etiã vt ⁊ figuraret q p ſimilibus perirem°. ¶ noſtri.

o minatore. Hec autẽ oia in figu a

p ra ↄtingebãt illis. Scripta ſũt b

¶ aliter erit maior pena.

autẽ ad correptionem nřam: in c

¶ nos. ſ. ¶ ſexta etas.

q quos fines ſecloꝝ deuenerũt.

M recolit. ſcd̃o punitionẽ ingratorũ oñdit/ibi: Sz nõ i plurib°. tertio ex dict' cautos nos reddit/ibi: Itaq3. Circa p̃mũ dicit: Nolo eĩ vos igno. fra. imo diligẽter attẽdere. a ¶ Qm̃ pa. no. de egypto exeuntes. b ¶ Oẽs. tam boni q̃ mali. c ¶ Sub nu. fue. eos pgente ↄ eſtũ p diem: Exo. xiij. d ¶ Et oẽs ma. trã. Exo. xiiij. e ¶ Et oẽs in mo. in ducatu moyſi. f ¶ Bapti- C

çati ſũt ⁊c. figuralit' tñ q: trãſit° illi mar' ⁊ ptectio nubis figura fuerũt ſacri baptiſmalis. g ¶ Et oẽs ean. ⁊c. ſ. mãna: Exo. xvj. q̃ d̃r eſca ſpũalis: q: nõ virtute nature: ſz diuine potẽtie fuit data: ⁊ quia fuit figura ſacri eucharistie qδ ſpũalitẽ nutrit. b ¶ Et oẽs eũdẽ ⁊c. ſ. aquã de petra adductã virtute diuina: Exo. xvij. iõ d̃r pot° ſpũalis cũ d̃r: i ¶ Bibebãt aũt de ſpi. i. potũ datũ ſpũali virtute. k ¶ Cõſeq̃nte eos pe. i. petra eoꝝ deſiderijs obſeq̃nte: virtute tñ diuina h pſtãte: d̃r etiã ſpũalis: q: figurabat aquã gr̃e p xp̃m dãdã. iõ ſubdit: l ¶ Petra aũt ẽ xp̃s. ſ. figuratiue eo mõ loq̃ndi q̃ imago herculis hercules noiatur. m ¶ Sz nõ in plu. Hic ↄñr oñdit punitionẽ ingratoꝝ. d. Sz nõ in plu. ⁊c. q. d. licz bñficia iſta corpalia fuerũt oib° cõia nõ tñ iuſtificãs gr̃a: qδ declarat p effectũ. d. n ¶ Nõ pſtra. ⁊c. ſ. multi eoꝝ horribili morte in ſignũ ire diuine vt pz d exploratorib° Nu. xiiij. ⁊ de chore ⁊ ſibi adherẽtib°: Nu. xvi. o ¶ Hec aũt ⁊c. ſ. q ſimilr ⁊ grauius puniemur ſi de bñficijs dei in lege noua collat' ingrati fuerim° ad petã reuertẽtes. iõ ſubdit: p ¶ Ut nõ ſi. cõ. ma. ⁊c. et pz lr̃a vſq3 ibi: Quẽadmodũ ſcptũ eſt: Exo. xxxij. q ¶ Sedit pplus mã. ⁊ bi. in veneratiõe vituli fabricati. r ¶ Et ſur. lu. i. idolatrare: q: in veneratione vituli cantabãt in choro. s ¶ Neq3 fornice. ⁊c. cũ mulierib° madianitis: vt hr̃ Num. xxv. c. Et ceciderũt vna die. xxiij. milia. Nec h eſt ↄtra illud qδ d̃r Nu. xxv. q ceciderũt. xxiiij. milia: q: minor numer° includitur in maiori. ⁊ iõ qδ verũ eſt de maiori etiã verũ ẽ de minori. t ¶ Neq3 tẽpte. xp̃m ſicut q̃dã eo. tẽp. Exo. xvij. Tẽptãtes eĩ deũ q̃ tẽptauerũt xp̃m ſm̃ deitatẽ q̃ ſic fuit tpe veter' teſta. et etiã añ ſecula: pter qδ dicit Apl̃s ad Heb. xiij. b. Ieſus aũt heri ⁊ hodie ſcz veteris teſta. ac noui teſtamenti tpe. Et ipe in ſcl̃a. i. in eternitate. v ¶ Et a ſerpẽtib° pe. Nu. xxi. x ¶ Neq3 mur. ↄtra deũ. y ¶ Sicut q̃dã eoꝝ mur. vt pz in Exo. ⁊ libro Nu. i plurib° locis. z ¶ Et perie. ab ex. i. ab angelo eos percutiente extra terminos terre pmiſſionis. a ¶ Hec aũt oia ⁊c. i. ad ſignificãdũ q ſic grauius fiet nob fuerim° ſiles eis. iõ ſubdit: b ¶ Scripta ſunt autẽ ad corre. no. Dicitur eni vulgariter q pulchriter ſe caſtigat q̃ exẽplo alteri' ſe emẽdat. c ¶ In quos fines ſeculoꝝ deuene. Hoc dupliciter põt exponi. vno mõ q li quos referatur ad hoies noui teſtamẽti: qδ tps dicitur eſſe fi-

† De cõ. di. 2. c. indi et c. in illo

Exo.16.d

† Exo.17.b.

† De cõ. di. 2. c. reuera vltra prin. et. c. i calice

† Nu.26.g.

D

† Exo.32.b

† Nu.25.b

† Nu.21.b

† Judit.8.c

Nota

G v Ad nis mundi

C K b ¶ Ne cadat. Ut ꝗ pſumētes de ſciā cū ſcādalo fratrū ede/
bāt idolotica: ꝛ ꝯ pſeudo gl'iantes iudicabāt aplm cū ipi eſſent
rei. Aug°. Uideat ne cadat. Supbiā amputat: ne p eā tētent
ſicut iudei tētati ſunt: ꝛ periere: qꝛ detrahētes moyſi deū tēta/
uerūt ita hi detrahētes aplo deū tētant. a ¶ Uideat ne ca.
Nō ꝙ penitus ſit aliqs ſine caſu: ſꝫ tē
tatio .i. pctī delectatio: nō apphendat.
.i. rōnē in ꝯſenſuꝫ nō ducat: niſi hūana
.i. niſi de his ſine qb° iſta vita nō agit.
c ¶ Tētatio vos nō ap. niſi hu.
Hortat ut hūana tētatio illos apphē/
dat: nō alia. Humana eni tētatio eſt vt
149.di.c.1. in neceſſitate vel pſura nō diffidat hō
Ingens de deo auxiliū hūanū requirendo. Pro
De pe.di.2 pter chriſtuꝫ ꝙ pati hūana tētatio eſt p
c. inter hec quā ꝓficit apud deum. ¶ Aug°. Hu
ſciendū mana tētatio eſt aliter ſape ꝙ̄ res ſe ha
Tēptatio bet ꝛ cum bono animo. Nimis autem
humana amādo ſniam ſuā vel inuidēdo meliori
bus uſqꝫ ad ꝑcidēde cōionis ꝛ cōden/
di ſciſmatis: vel hereſis ſacrilegiū pue/
nire / diabolica pſūptio eſt. In nullo āt
aliter ſape ꝙ̄ res ſe habet angelica p/
fectio eſt. Humana igit tētatio eſt cre/
do: cū qs bono aio ſm humanā tn̄ fra/
gilitatē in aliq̄ labit cōſilio: vel cū irri/
tatur in fratrē ſtudio corrigendi: plus
tn̄ ꝙ̄ chriſtiana tranquillitas poſtulat.
Mat.22.c Et qꝛ hoies ſumus: ſed ſpe angeli: qui
bus in reſurrectiōe equabimur: ſi non
eſt in nobis pfectio angeli, nō ſit pſum
ptio diaboli. d ¶ Poſſitis ſuſtine/
re. Quod fit p humilitateꝫ. humilitas
eni in omni tētatiōe cuſtodit: vt illi nō
crepēt in fornace: qui nō habēt ventuꝫ
C ſupbie. / e ¶ Propt qd. Quia ſola
ſacramenta nō ſaluant: et qꝛ qui cadit
punit: ꝛ qꝛ auxiliū dei nō deeſt: fugite
ab idoloꝝ cul. Uel ne cōmendēt ſapiē/
tes idolotica cum offendiculo infirmo
rum quibus idolatre viderent. Uel ne
ipſi infirmi idolatre ſint: ꝛ vt fugiatis
loquor altū aliquid quaſi prudētibus.
ꝛ ideo diligēter diiudicate. Uel modo
loquor infirmis: vt. ſ. prudentibus.
f ¶ Fugite. Nemo ſit aſſidu° in ido/
lio: nil ſperet de eo. de eo eni ſperare ē
1.Re.28.a de deo dubitare: vt ꝛ ſaul q̄ ad idola/
triā redit ſperans aliquid de eo. g ¶ Calix benedictiōis
cui benedicim°. Ideo fugiendū a cultura idoloꝝ: qꝛ vt co/
medens idoloticū: vnū eſt cū demone: ſic p corpus chriſti: vnū
eſt cū chriſto. Calix. i. cōmunicatio calicis: nōne cōmunicatio
. ſ. chriſti eſt. i. nōne facit nos habere quandā cōmunionē cum
vita eius. ¶ Uel calix bñdictiōis nō ſolū a chriſto in cena eſt
bñdictus: ſed cui etiā nos ſacerdotes bñdicim°. b ¶ Panis
quē frāgim°. Aug°. Chriſt° qn̄ māducat vita māducat. Sꝫ
qs audeat māducare dñm ſuū? Et tn̄ ipe inuitās nos ad man/
Ioh.6.f ducādū ait: Qui māducat me viuit ꝓpt me. Nec occidit xp̄us
vt māducet ſꝫ mortuos viuificat qn̄ manducat: reficit nō defi
cit: viuit māducat° qꝛ ſurrexit occiſus. Nec cū māducamus p
tes de illo facim°. Equidē in ſacramento ſic fit. Norūt fideles
quēadmodū māducauerūt carnē xp̄i. Unuſqſqꝫ accipit parteꝫ
ſuā. vn̄ ꝛ ipa grā ptes vocat. p ptes māducat ꝛ manet integer.
Tot° p ptes manducat in ſacro. ꝛ manet integer tot° in celo.
Nā ꝛ integer tot° in corde tuo. Tot° eni erat apud patrē quā
do venit in ꝟginē iplevit eā / nec receſſit ab illo. Uenit in car/
nē vt cū hoies māducarēt ꝛ manebat apud patrē īteger vt an
gelos paſceret. l ¶ Quoniā vnus panis ꝛ vnū corp°
multi ſum°. Unus panis vnione fidei: ſpei ꝛ charitatis: cor
pus p ſubminiſtrationē charitatis: qꝛ vnū ſumus: vnū ſentire
debem° dicit: vt fides vna vnū habeat ſenſum ꝛ opus. Quo
niā vnus panis ꝛc. Exponit quō calix bñdictiōis et panis
fiāt accipiēti caro ꝛ ſanguis chriſti. ¶ Aug°. Per vnitatē eni
panis ꝛ vnitatē corpis. charitatē oportet intelligi: que ſi de/
Typice ſit: iudiciū ſibi ſumit / q̄ ſumit. Typice aūt vnus panis ꝛ vnum
corp° eccliā chriſti dicit: ꝓ eo ꝙ ſicut vn° panis ex multis gra/
nis: ꝛ vnum corpus ex multis membris cōponitur: ſic eccleſia
chriſti ex multis fidelibus charitate copulante cōnectitur.
K Uidete

a ¶ qꝛ illi ꝛ ſi bñficiꝭ vſi pierūt. b ¶ p bona.
a Itāqꝫ q̄ ſe exiſtimat ſtāre: videat a b
a ¶ peccādo vl peccare faciēdo. ¶ a ſe a deo eni ſtat q̄ ſtat: a ſe cadit q̄ cadit. b ¶ ꝛ ſi ſtat quā pmittit de° q̄ ē ad ꝓbādos bonos ꝛ ma
b c ne cadat. † Tētatio vos nō āpphē c
los puniēdo. a ¶ ego vos adhortor. ¶ ver° in pmiſſis q̄ ſe ꝓtectorē electoꝝ ſuoꝝ fore ꝓ
dat niſi humana † Fidelis aūt de° d e
miſit. ¶ . p ſe tribulatos.
eſt q̄ non patiet vos tētari ſupra f
a ¶ ferre. ¶ qꝛ vel cadere nō ſinit vel a caſu erigit. b ¶ q̄ dat tētāti licētiā dat tētato mi/
id quod poteſtis: ſed faciet cū tē g
ſcōtam. ¶ augmētum ꝟtutis. ¶ ne deficia/ tis in lucta ſꝫ vincat. ¶ pſeuerāter.
a tatiōe puētū: vt poſſit ſuſtinere. h
a ¶ ne h p naſcat i deū tētatio. i. exacerbātio
i Propt qd chariſſimi mihi fugi/ k
te ab idoloꝝ cultura. Ut prudēti l
¶ altū qd. a ¶ diligēter.
bus loqꝛ vos ipi iudicate q̄ dico. m
a ¶ pot° ſanguinis p quē bñdicunt partici pantes. b ¶ . i. quē nos fideles exaltamus credendo ꝛ gratias agendo.
g Calix bñdictōis cui benedicim°: n o p q
nonne cōicatio ſanguinis chriſti
¶ participatio panis fracti in altari.
b eſt? Et panis quem frangimus. r
¶ nōne facit nos vnū eſſe cū chriſto.
Nōne participatio corporis dñi s
¶ illius capitis quod eſt chriſtus.
i eſt? Qm̄ vnus panis ꝛ vnūꝫ cor t
pus multi ſum°: omnes quidē de
vno pane ꝛ de vno calice pticipa

A nis mūdi: qꝛ nō ſuccedet alia lex noue legi: ꝛ ſic dr̄. i. Ioh. G
ij. c. Nouiſſima hora eſt. igit ſenſus ē. Scripta ſūt aūt ad corre/
ptionē nr̄am in q̄s fines ſecloꝝ deuenerūt. i. in nos q̄ ſum° in
vltia etate ſcl'i. ꝓpter qd ex punitiōib° pcedētib° debem° corri
gi. alio mō pt exponi ita ꝙ li q̄s referat ad tp̄s veter' teſtamē/
ti ꝛ iūgat cū h noie fines. ꝛ ſic eſt ſen/
ſus: Scripta ſūt aūt ad correptionē no/
ſtrā. ſ. antiqrū punitiōes. In q̄s fines
ſeculoꝝ deuenerūt. i. vt attēdam° q̄liē
p diuerſa tp̄a pctōres vitam preſenteꝫ
miſerabiliter finierūt ꝓpter pctā ſua.
a ¶ Itaqꝫ q̄ ſe ex. Hic ꝯñr ex p̄dictis
cautos nō reddit di. Itaqꝫ q̄ ꝛc. In
deo ꝓpter opa bona. ꝛ hō dicit: Exiſti
mat: qꝛ neſcit hō vtrū amore vel odio
dign° ſit. pōt tn̄ de h habere aliquā cō/ Ec.1.b
iecturā. b ¶ Uideat ne ca. Ad ipul
ſū tētatiōis: ꝛ ꝓpter defectū hūane fra
gilitat'. iō ſubdit: c ¶ Tentatio ve.
.i. nō ducat vos in ꝯſenſū ꝛ opatione.
iō tētari nō eſt malū ſed eſt ꝟtutis exer
citiū ſi tētatiōi viriliē reſiſtat: ꝓpter qd
in pſona viri pfecti dicitur Ps. xxv. a.
Proba me dñe ꝛ tē. me. d ¶ Niſi hu
mana. i. illa tētatio q̄ nō pōt deuitari
totalit ab hoie in vita p̄ti. ſ. de pctō ve
niali. Qꝛ aūt tētatiōi ad pctm̄ mortale
ducēti valeat hō reſiſtere cū adiutorio
dei oñdit di. e ¶ Fidelis aūt de°.
In pmiſſis iplēdis. f ¶ Qui nō pa
tiet vos tē. vl. id qd po. quia pmi
ſit adiutoriū in tētatiōib° poſit' ſi fideli
ter recurrāt ad ipm. iō ſubdit: g ¶ Sꝫ
faciet etiā ꝛc. Uos totaliter adiuuās
vt ipa tētatio vobis ꝓueniat ad augmē
tū meriti p ei° ſuperationē. idō ſubdit:
h ¶ Ut poſſitis ſuſtinere. i. tētatio H
nib° pualeret. i ¶ Propt qd chariſ
ſimi. Hic ꝯñr ex dictis ꝯcludit ꝓpoſi/
tū. ſ. ꝙ pticipatio mēſe idoloꝝ eſt fugiē
da. Et diuidit in duas ptes: qꝛ primo Diuiſio
facit ꝓpoſitū. ſecūdo oſtendit qualiter
immolatis idolis ſit vtendū / ibi: Oia.
¶ Circa primū facit talē rōnē: Illud p
quod ſeparamur a corpe chriſti myſti/
co ꝛ coniungimur diabolo eſt ſumme
fugiendū: ſed participatio mēſe idolo/
rū eſt huiuſmodi ergo eſt fugiēda. hu/
ius rationis primo ponit ꝯcluſionē dicēs: k ¶ Fugite ab
idoloꝝ cultura. Nō ſolū vitando idolatrie actū: ſed etiam
eius occaſiones. l ¶ Ut prudentib°. Hic ꝯſeqnter ponit Diuiſio
dicte rōnis ꝟtutē. oñdēs primo ꝙ p pticipationē mēſe dñi xp̄o
incorpamur. ſcdo ꝙ p pticipationē mēſe idoloꝝ ab eo ſepara/
mur / ibi: Quid g. tertio ꝙ p hoc penā meremur / ibi: An emu
la. Circa p̄mū captat beniuolētiā audiētiū vt ei° dicta meli° re
cipiant di. Ut pru. loqꝛ. qꝛ tales ſciūt de dict' iudicare. idō
ſubdit: m ¶ Uos ipſi ꝛc. i. aduertite veritatē eoꝝ q̄ ſequūt.
n ¶ Calix. Hic accipit ꝯtinēs ꝓ ꝯtēto in calice. o ¶ Bñdi
ctōis. Tū qꝛ p dei bñdictōeꝫ ꝯſecrat: Tū qꝛ pcipiēs cū deuo
te bñdictōeꝫ dei p augmētū grē ꝯſeqt: p ¶ Cui bñdicim°.
Nos ſacerdotes: qꝛ licꝫ ꝯſecratio iſta fiat ſola diuia ꝟtute: tn̄
ſacerdotes ꝓferūt ꝯſecratiōis ꝟba: ꝛ nō in pſona ꝓpria ſꝫ in
pſona dei: ꝛ qꝛ in h ſūt ei° miniſtri: iō ꝓ tāto bñdicere dicunt
ſeu ꝯſecrare. q ¶ Nōne cō. ꝛc. Circa qd ſciendū ꝙ euchari/ Quare ſa/
ſtie ſacrm̄ eſt qddā ſpūale nutrimētū: ꝛ iō fit ſub duplici ſpecie cramētū eu
. ſ. pot° ꝛ cibi: qꝛ vtrūqꝫ reqrit ad rōnē nutrimēti pfecti: tamē chariſtie ſb
iſtud nutrimētū ſpūale ꝯtrario mō ſe habet ad nutrimētū cor/ duplici ſpē
pale: qꝛ ītā ad hoc ꝙ corpale nutrimētū ꝯuertit in nutritū: ſꝫ h
nutrimētū ſpūale ꝯuertit in ſe nutritū. vn̄ dicit Aug. in pſona
hui° ſacri: Cib° ſū grādiū: nō me mutabis in te: ſed tu mutabe
ris in me. qꝛ hui° ſacramēti pceptio pcipiētē incorpat ipſi chri/
ſto: ꝛ ideo perceptio huius calicis eſt cōicatio ſanguinis xp̄i. ꝛ
idē ſubdit de corpe: r ¶ Et panis quē ꝛc. Ad dandū fide/
lib°. lꝫ eni nō remaneat ibi ſubſtantia panis: ſed tm̄ ei° accidē
tia. noiat tn̄ panis ꝓpter ei° ſpecies remanētes. s ¶ Nōne
pticipatio ꝛc. q. d. ſic mō p̄dicto. iō ſubdit: t ¶ Quoniā
vn° panis ꝛ vnū corp° ꝛc. Per hoc eni ꝙ xp̄o incorpamur
in hoc ſacro efficimur panis vn° qdāmō ꝛ vnū corpus in xp̄o.
A Uidete

A a ¶ Videte. Similitudo ē ad itelligēdū qđ.ſ. dictū eſt. Q. Nōne q̄ edūt hoſtias illas legis ſcȝ carnalis iſrl̄ pticipes ſūt altaris? Sunt vel qȝ qȝ ſic q̄ edūt carnē xp̄i ⁊ ſanguinē ei⁹ bibūt pticipes ei⁹ ſunt. ¶ Vel videte. iſrael. i. diſcite hoies videtes deū q̄liter ſe habeāt carnalia .i. idolatria. Sicut enī nos de vno pane ⁊ calice pticipantes ſum⁹ cōformes corpis xp̄i: ſic q̄ edunt hoſtias idolo oblatas ſunt pticipes altaris erroris .i. demōis. b ¶ Quid ergo dico. Quia dixi fugite a cultura idolorū: videor dicere ꝙ ido. immo. ſit aliq̄d magnum. Quaſi Non hoc dico: ſed potius dico ꝙ ea q̄ gētes imolant demonijs immolant: quia in idolo diabol⁹ colitur: qui peior ē idolo. Et quia ab idolatria prohibebat. vnde locū iſte ſumpſit exordiū. Ne putarent ideo nō nocere ſi de ſacrificijs ederēt idoloꝝ: quia idoluȝ nihil eſt: cōfirmauit ⁊ idoluȝ nihil eſſe: et ſe nō prohibere iſta: ideo ꝙ idolū ſit aliquid: ſed qȝ demonijs et non deo immolant. c ¶ Socios fieri demo. Aug⁹. Ad hoc genus etiā ptinent cōſultatiōes et pacta quedā ſignificationū cum demonib⁹ placita atq̄ federata. qualia ſunt molimina magicarū artiū auſpiciū ⁊ augurū: atq̄ ligature ⁊ remedia que fiunt in precantationibus ⁊ quibuſdā notis: ⁊ quibuſdam rebus ſuſpendēdis et alligādis. Nec illi ab hoc genere pernitioſe ſupſtitionis ſegregādi ſūt q̄ genethliaci ob nataliū dierū conſiderationes: nunc autē vulgo mathematici qui conantur actionū euentus predicere. d ¶ An emulamur. Videntur emulari ⁊ inuidere dn̄o cui⁹ regnū diminuerunt: qui ſcandalo fratrū comedunt. vnde male cedet cū nō fortiores. An emulemur dn̄m. Zelo inuidie ſathanas idolatriā inuenit: vt hoies negādo deum: idolis ſeruiāt: ⁊ creator ſibi cultū debitum pdat. e ¶ Oia mi. licēt. Poteſtate liberi arbitrij ⁊ doctrina legis naturalis: nō qȝ oia liceāt etiā illicita: ſed ecce ponamus licere oia. Oia ſm legē nature licēt: qȝ oia mūda de cibis etiā de idoloticis agitur. f ¶ Licēt .i. pcepto nullo dn̄i ꝓhibent. g ¶ Omē qđ in macello ve. qȝ licita ſunt: ⁊ tamen nō eſt vtendum eis ſemꝑ: determinat quomō liceat edere vel nō edere. h ¶ Domini eſt terra. Non poteſt eſſe immundū quod domini eſt.

Cōtra mathematicos et magos B

¶ Propter illū

a ¶ .i. carnalia leg' ſeruātē: ſcepta etiā ī vmbris ſacrificioꝝ fuiſſe. b ¶ ē ⁊ iſrl̄ ſm ſpūm.

a mus. Videte iſrael ſm carnem. a

¶ illas carnalis iſrael. ¶ quaſi ſunt vtiq̄. ¶ ita vos chriſti.

†Nōne q̄ edūt hoſtias/participes b

b ſūt altaris? Quid ergo? Dico ꝙ c

¶ magnum.

idolis imolatū ſit aliquid: aut ꝙ d

idolū ſit aliq̄d? Sed que imolāt e

¶ infideles. a ¶ ſub tegumine idoli occultum eſt myſteriū iniq̄tatis. ¶ in idolo diabolus colitur qui peior eſt idolo.

gentes demonijs immolant ⁊ nō f g

a ¶ alicui. ¶ Ego āt. ¶ q̄ fideles. ¶ qđ nō eſt niſi ꝯſciētia idoli vel cōſciētia fratris qui

c deō. †Nolo autem vos ſocios fie h

ſcandalizat exemplo vr̄o. ¶ qȝ.

ri demonioꝝ. †Non poteſtis cali i

¶ vniri deo ⁊ demoni.

cem domini bibere: ⁊ calicem de k

monioꝝ: non poteſtis menſe do l

mini participes eē: †⁊ mēſe demo m

¶ ad iram ꝓuocam⁹ idolatica comedētes. ¶ vel inuidemus.

e niorū. An emulamur dn̄m? Nū n o

¶ vt valeam⁹ ei reſiſtere. a ¶ ñ tn̄ dico nō licitos eē hoi' cibos. ¶ ſ hīs dīc q̄ ad eſcā ptinēt

e quid fortiores ſum⁹ illo? †Omiā p

a ¶ adiuuāt me in curſu ſed magis īpediūt.

mihi licēt: ſed nō omnia expedi q

¶ idē aliť iſtringit. a ¶ qȝ cōcedēs idoloticū

f unt. Omīa mihi licēt: ſȝ nōn om r s

ſcādalū fac̄ pxio. ¶ pximos. ¶ ⁊ iō. ¶ tn̄.

nia edificāt. Nemo quod ſuū eſt t

¶ vt eum edificent.

g querat: ſed quod alterius. Omē v x

¶ venditur. ¶ ſi vultis.

quod in macello venit manduca y

¶ ſcȝ an idoloticū ſit vel nō.

te: nihil interrogātes propter cō z a

¶ aſtantis infirmi. ¶ mādncate qȝ. ¶ oia

h ſcientiā. †Domini eſt terra et ple b

q̄bus terra implet. ¶ item. ¶ ad cenam.

nitudo eius. Si quis vocat vos c

infidelium et vultis ire: omne d e

quod vobis apponitur mandu

cate: nihil interrogantes propter f

conſciētiā. †Si quis autē dixerit g h

hoc immolatum eſt idolis: noli

C a ¶ Videte. Hic ꝯñr declarat qđ dictū eſt ꝑ exēplū de veteri teſtamēto acceptū: in quo ſacerdotes de hoſtijs oblatis in altari viuētes dicebant ꝑticipes altaris. ⁊ hoc eſt qđ dr̄: Videte iſrl̄ ſm car. i. ſm obſeruātias veteris legis: q̄ Heb. ix. dicunt iuſticie carnis. b ¶ Nōne q̄ edūt ⁊c. q. d. ſic. et ex hoc cōcludit a ſimili ꝙ pcipiētes corp⁹ ⁊ ſanguinē xp̄i efficiunt pticipes ipſius mō dicto. c ¶ Quid ergo. Hic ꝯñr oñdit ꝙ ꝑ pticipationē menſe idoloꝝ efficiunt hoies ptcipes demonioꝝ: ⁊ ꝑ ꝯñs a dō ſepant. dic igit: Quid ergo dico ꝙ idolis imo. ſit aliq̄d ⁊c. i. ꝙ oblatū idolis ex hoc cōtrahat aliquā ſctificationē vel mūdiciā. d ¶ Aut ꝙ ido. ſit ali. q. d. nō dico hoc ſed magis cōtrariū: vt p3 ex ſupradictis. ca. viij. e ¶ Sed q̄ imo. gen. ⁊c. i. ſed dico ꝙ imolata idolis a gentib⁹. f ¶ Demonijs imo. Tū qȝ demones ad hoc inducebāt. Tū qȝ in idolis reſponſa dabāt. g ¶ Et nō deo. ſ. vero: qđ tn̄ erronee gētiles eſtimabāt idola colētes. ꝓpť qđ idolū nihil eſt: vt oſtēſum eſt. ſ. viij. ca. licet materia idoli ſit res aliqua et etiam demon. h ¶ Nolo aūt vos ſo. fie. demo. idolis imolando: vel idolatica in generationē idoli comedēdo: vel etiā comedēdo indiſcrete infirmos fideles ſcādalicā do: vt. ſ. dictū eſt. viij. ca. vel etiā gentiles in errore ſuo ꝑ talē comeſtionē ꝯfirmādo vt poſtea magis exprimit. i ¶ Nō poteſtis cali. dn̄i bibe. ſ. digne q̄ vnit vos xp̄o. k ¶ Et calice demo. aliquo dictorū modoꝝ in q̄bus eſt mortale pctm̄ ſeparans nos a xp̄o. iō ſubdit: l ¶ Nō poteſtis me. dn̄i pti. eē. ꝑ augmētū gr̄e qđ eſt effect⁹ ſacramenti euchariſtie. m ¶ Et mēſe demo. per cui⁹ pticipationē incurrit mortale pctm̄ gratie corruptiuū. n ¶ An emula. Hic ꝯñr ponit huius pticipationis penā/ cū dr̄: An emula. i. ꝓuocam⁹ eū ad irā ꝑ talē pticipationē. q. d. ſic. qȝ ſepamur ab eo ⁊ ꝯiungimur ei⁹ aduerſario ſcȝ diabolo. qm̄ ira eſt appetit⁹ vindicte: iō ꝑ hoc incurrimus penā a deo inferēdā. Et ſi dicat ꝙ poterim⁹ eā euadere. hoc ꝯñr excludit/ di. o ¶ Nunq̄d for. ſu. illo. q. d. nō qȝ ꝟtutis eſt infinite: ⁊ ſic nō poterimus ei reſiſtere. p ¶ Oia. Hic ꝯñr oñdit q̄liter immolatis idolis ſit vtendū. Et diuidit in duas ptes: pmo facit qđ dictū ē. ſcđo q̄ſdā ꝯcluſiōes inducit/ ibi: Siue ergo mādūcatis. Prima adhuc in duas: qȝ pmo oñdit q̄liter ſit vtēdū corā īfirmis fidelib⁹. ſcđo corā gētilib⁹/ ibi: Si q̄s vocat. Et ſenſus pmi p3 ex ſupradictis. viij. ca. Comedere idolatica nō eſt illicitū de natura rei: tn̄ illicitū eſt comedere cū ſcādalo īfirmorū. ⁊ h̄ eſt qđ dicit apl's: Oia mihi li. i. idolaticū comedere eſt mihi licitū de ſe. q ¶ Sȝ nō oia expe. mihi ad ſalutē ſȝ mag' īpediūt eā: vtpote ſi māducaro idolatica infirmū ſciēter ſcādalicādo: qȝ h̄ includit ꝯtēptū fraterne ſalut': qđ eſt ꝯtra charitatē pximi. r ¶ Oia mihi li. i. cibaria in lege ꝓhibita ſūt mihi licita. s ¶ Sȝ nō oia edi. ſ. pximū: ſȝ magl' deedificāt aliq̄n. In pmitiua enī eccl'ia ꝯuerſi de iudaiſmo: ⁊ adhuc īfirmi ſcādalicabant de tali comeſtione. ꝓpter qđ in eoꝝ pſentia ſalte erat ad tp̄s abſtinendū. iō ſubdit: t ¶ Nemo qđ ſuū eſt q̄. ſ. qđ ſibi placitū eſt in talib⁹. v ¶ Sȝ qđ alte. abſtinēdo ⁊ euitādo ſcādalū ipſius. Et ꝯñr oñdit q̄liter comedere idolaticū ſit licitū. d. x ¶ Oē qđ i ma. ve. i. vendit cōiter oibus. y ¶ Mādūcate: tanq̄ licitū ex ſe: verūtn̄ pōt fieri illicitū ꝓpter ſcādalū infirmoꝝ. iō ſubdit: z ¶ Nihil interro. ſcȝ vtrū immolatū ſit idolis aut nō. a ¶ Propter ꝯſciē. ſ. fratris aſtantis īfirmi: vt dicit glo. q̄ ſcādalicaret ex tali comeſtione credēdo ꝙ fieret in venerationē idoli ſi comederet idolaticū poſt talem certificationē: ſed ꝙ añ poſſit comedere licite ꝓbat ꝑ pſalmū xxiij. a. b ¶ Dn̄i eſt terra ⁊ pleni. eius. .i. animalia terrā replentia: ⁊ ꝑ ꝯſequēs de ſe ſunt mūda: qȝ dn̄i nihil eſt imūdū nec īmundiciā ꝯtrahūt per idolū. c ¶ Si q̄s. Hic ꝯñr oñdit q̄liter vtendum ſit idolaticis corā gentilibus/ di. Si quis vocat vos infidelium: ex aliq̄ familiaritate ⁊ amicitia licita. d ¶ Et vultis ire. q. d. vobis licet: qȝ nō preſumit ꝙ ex tali vocatiōe velit vos ad infidelitatē ſuam trahere: imo frequēter factū eſt ꝙ firmi in fide ſic vocati trahebāt vocātes ad fidē. e ¶ Omne qđ vobis apponit manducate. tanq̄ vobis licitū: quia tamē poteſt fieri per accidens illicitū. ideo ſubdit: f ¶ Nihil interrogātes ꝓpter cōſcientiā. ⁊ cuiuſmodi ſit conſciētia exprimetur poſtea. g ¶ Si quis autē. ſcȝ gentilis. h ¶ Dixerit hoc imolatū eſt idolis: nolite mandu. propter illū q̄ indi. qui crederet vos comedere in venerationē idoli ſicut ipſe.

†De cō. di. 2. c. relatū

†Deu. 32. e

†34. q. 2. c. ſi ſat. ī pn.

Als nō bȝ tex mēſe

Diuiſio

†Eccl. 37. d ſ. 8. c

D

†Ps. 23. a

†30. diſ. c. ſi q̄s carnem. 23. q. 3. ꝗ. 1. ante ſi.

Et propter

a ¶ Propter illū. Quia ꝗ idolis ſeruit ꝑ hoc gl'iabit᷑ ꝛ ꝯfirmabitur in errore ꝛ fratribus malū dat exēplū. b ¶ Ut qd eni libertas. Quaſi: qd op⁹ eſt vt putet cauſa venerationis edere? Judicor eni nō diſtare ab idolatra. Ut qd liber. pro alio diiuīcēdū eſt: qꝛ alit̄ de licito dānabilis eſſem: ꝛ de actiōe grāꝝ vituperarer ab imperitis: ꝗ putarēt me ſētire idolū aliquid magnū eſſe. ic ¶ Siue ḡ māducatis. Nō ſolū ergo vox tua ſonet laudes dei: ſed etiā opera tua cōcordent cū voce tua. Cū eni voce cantaueris ſilebis [illegible] vita. Sed ſic canta vt nunꝗ̄ ſileas. Si eni ore clamas ꝛ fraudez cogitas ſiluiſti a laude dei: ꝛ qđ grauius eſt in blaſphemiā perrexiſti. Cū eni laudat᷑ deus ꝺ bono opere tuo laudas deū: ꝛ cū blaſphematur deus: de malo opere tuo blaſphemas deū. Si ergo qđ māducas et bibis ad refectōez corporis ſumis: reparationēq₃ membroꝝ grās agens ei qui tibi tribuit mortali ꝛ fragili iſta ſupplemēto ꝝ ſolatia: cibus tuus ꝛ pot⁹ laudat deū. Si vero modum nature debitū in moderatōe voracitatis excedas et vinolētia te igurgitet: q̄ntaſlibz laudes dei lingua tua ſonet vita blaſphemat.

d ¶ Eccliē dei. q̄tū ad infirmos ꝗbus fiunt offendicula dū coꝝ exēplo adherēt his ꝗ inimica ſunt deo. e ¶ Oib⁹ placeo. Qui hoībus ꝓpter veritate placet: iā nō ipe illis: ſed veritas placet. ſi ꝓpt̄ ſeipſm placet hō: ſupbia eſt. Et hoc eſt qđ alibi dixit: Si hoīb⁹ placerē: ſeru⁹ xp̄i nō eſſem. Sed nūqd placebat ꝑſecutoribus ſuis? placebat omī generi hoīm qđ chriſti congregabat eccl'ia ſiue iā int⁹ poſitis: ſiue itroducēdis in eā. Ca. XI

Imitatores mei. Sūt grad⁹ in eccleſia maioꝝ ꝛ minoꝝ: vt illi exemplo ꝓcedant: hi imitatione ſequant᷑. Sed ꝛ qui ꝓcedūt: ſi neminē ſequūt᷑ errabūt: ſequūt᷑ ḡ aliquē. i. xp̄m. g ¶ Laudo ꝛc. De velationib⁹ in ꝗb⁹ arguit illos ſuas traditiones nō ſeruātes: qꝛ illoꝝ aliq̄ viri velato capite: et aliq̄ mulieres nō velato capite orabāt aut ꝓphetabāt. vñ ꝛ ſuccēſet eis apl's: qꝛ cū eſſet eis apl's imemores erāt traditionū ei⁹. quaſi: Et ſi de aliis culpo: laudo de hoc. ironia. Et ideo q̄ſi nūc primū dicit: Volo autem.

¶ Viri ca

Quō laudand⁹ de⁹

†Col. 3. c

†Th. 4. b

†De ſacra. vnct. c. vnico. De hereticis. c. ver/gentis

Gal. 1. b

¶ nō qꝛ imūd⁹ ſit cib⁹ iſ. ¶ ne te credat edere ſub veneratōe idoli ꝛ gl'iet in ſupſtitōe ſua.

a te māducare ꝓpter illū ꝗ indicauit: ꝛ ꝓpt̄ ꝯſciāz. Cōſciāz aūt di b co nō tuā, ſed alteri⁹. Ut qd eni c libertas mea iudicatur ab aliena cōſcientia? Si eni ego cū grā e participo: quid blaſphemor pro f eo ꝙ grās ago? Siue ergo man h ducatis, ſiue bibitis: vel aliud qd i facitis: omnia in gloriam dei faci k te. Sine offenſiōe eſtote iudeis ꝛ l gentibus ꝛ eccliē dei: ſicut ꝛ ego m n per omnia omnibus placeo. Nō o querens quod mihi vtile eſt: ſed qđ multis vt ſalui fiāt. p

¶ alioꝝ vt iā mox determinat. ¶ que firma. ¶ infirmi. ¶ de eo qđ libere licet dāner ꝓpter aliū ꝗ aliqd inde ſuſpicat᷑ impium. ¶ gratias agendo deo. ¶ cur cado in blaſphemiā imperitoꝝ. ¶ ꝛ qꝛ hec contingūt inde mala. ¶ ſi hec recte fiunt laus dei ſunt. ¶ laudē cū inuocatione creatoris. ¶ ſcandalo. ¶ qui adhorrent idola. ¶ ꝗ nō ſic arguunt᷑ ſꝫ in ſuo errore ꝯfirmāt᷑. ¶ ſine ſcandalo cuiuſꝗ agens. ¶ cūctis. ¶ non terrenum vtile.

†Imitatores Ca. XI q mei eſtote: ſic ꝛ ego chri r ſti. Laudo autem vos fratres ꝙ s per omnia mei memores eſtis: ꝛ ſicut tradidi vobis p̄cepta mea t tenetis. †Volo autē vos ſcire ꝙ v

¶ ꝛ in hoc. ¶ vt nullū offendat᷑. ¶ ꝛ per me chriſti. ¶ ꝗ nullū offendit: ſed oēs ſaluare venit. ¶ mee auctoritatis. ¶ tam perfecte. ¶ vtile ad ſequentia.

a ¶ Et ꝓpter ꝯſciam. Et oñdit cui⁹. ſ. ꝯſciētiā d. b ¶ Cōſciam aūt dico nō tuā. Cuius tu ſcis cibū de ſe licitū. loqt᷑ eni apl's talia ſciētib⁹. vñ. ſ. dixit. Ut ſapiētib⁹ loqꝛ ꝛc. c ¶ Sed alteri⁹. ſ. gētilis indicātis illō imolatū eſſe idolis vel aſſiſtētis indicāti: qꝛ videns peritum in lege xp̄iana talia cōmedere. gl'iat᷑ de ſua ſupſtitione ꝛ firmabit᷑ in illa magis ꝗ añ. iō ſubdit᷑: d ¶ Ut qd eni libertas ꝛc. q. d. nō eſt rōnabile ꝙ ego ſic abutar libertate comedēdi talia ꝙ ꝑ hoc iudicer a gētibus ſicut idolatra. e ¶ Si eni ꝛc. i. comedere poſſit talia cū grāꝝ actione in ſecreto. f ¶ Quid blaſphemor. i. q̄re expono me blaſphemus gētiliū iudicātiū me idolatram comedēdo corā eis. g ¶ Pro eo ꝙ gra. ago. i. ꝓ comeſtiōe quā poſſū licite facere cū dei grāꝝ actiōe in eoꝝ abſentia. q. d. merito rep̄hēſibilis eſſez ſi talib⁹ iudiciis infideliū ꝛ blaſphemiis me exponerē. h ¶ Siue ḡ. Hic ex p̄dictis infert ꝯcluſiones duas. Prima eſt reſpectu dei, cū dꝛ: Siue ḡ māduca. ſiue bibatis. Qđ immediate ꝑtinet ad ſuſtētationē corporis. i ¶ Vel aliđ qd fa. q̄tū ad alia negocia vos ꝯtingētia. k ¶ Oia i glo. dei fa. Tota eni creatura ordinat᷑ ad deū ſicut exercit⁹ ad ducē: vt hꝫ. xii. Metaph. Exercit⁹ aūt bñ ordinat⁹ p̄mo ꝛ p̄ncipaliter q̄rit gl'iam ducis qđ eſt victoria: ꝛ eodē modo oīs creatura: ꝛ potiſſime rationalis in oībus operib⁹ ſuis p̄mo ꝛ principaliter debet q̄rere gl'iam cōditoris: ſicut etiā videm⁹ ꝙ man⁹ naturaliter ſe exponit abſciſioni ꝓ ꝯſeruatione capitis ꝓponēs eius bonū ꝓprio bono ſuo. l ¶ Sine offenſione. Hic ponit ſcđa cōcluſio ꝗ eſt reſpectu ꝓximi dicens: Sine offenſiōe eſtote iudeis. i. manentib⁹ in iudaiſmo. m ¶ Et gentib⁹. i. in gentilitate exiſtētib⁹. n ¶ Et eccliē dei. i. credentib⁹ tā ex gētib⁹ ꝗ ex iudeis cōdeſcendēdo oībus quātū fieri pōt ſine peccato: qꝛ talem cōdeſcēſionem cōuerſi ex iſtis vel illis in fide magis ſtabiliunt᷑: ꝛ nō ꝯuerſi ad fidē attrahunt᷑: ꝛ ad hoc ꝓponit ſe in exēplo. d. Sicut ꝛ ego ꝛc. et ſubdit rationē dicens: o ¶ Nō q̄rēs qđ mihi vtile eſt. i. ꝓpriū bonū ſed cōe: qꝛ quāto bonū eſt cōius tāto diuini⁹ ꝛ deſiderabili⁹: ꝛ maxime reſpectu vltimi finis ꝯſequēdi: qđ eſt in ꝓpoſito: idō ſequit᷑: p ¶ Ut ſalui fiāt. Eternaliter. Ca. XI

Imitatores mei ꝛc. Poſtꝗ̄ apl's remouit a fidelib⁹ illō qđ eſt ꝯriū euchariſtie ſacr̄o. ſ. ꝑticipationez mēſe idoloꝝ. hic ꝯñr eos īſtruit de ſacr̄o euchariſtie. Circa qđ p̄mo ponit p̄ambulū. ſcđo accedit ad ꝓpoſitū declarandū, ibi: Volo aūt. Prima in duas: qꝛ p̄mo ponit quādā generalē monitionē. ſcđo circa hoc oñdit corinthioꝝ diſpoſitionē, ibi: Laudo aūt. Circa primū ſciendū ꝙ inferiora naturaliter imitant᷑ ſupiora: ꝛ in hoc ꝯſiſtit ꝑfectio eoꝝ. P̄mū aūt exēplar imitatiōis verū eſt fili⁹ dei. Joh. i. a. Oia ꝑ ipm fa. ſūt. ꝓpter qđ oim ꝑfectio ꝯſiſtit in imitatione hui⁹ exēplaris: qꝛ nō poterat a nobis videri in ſua deitate: fact⁹ eſt homo vt nobis hoīb⁹ humanuz p̄beret exēplar viſibile: ꝛ ſicut deitatis ei⁹ exēplar imitant᷑ p̄mo angeli: ꝛ ſecūdo cetere creature: ſic hūanitatis exēplar p̄mo p̄latis eccliē ꝓponit᷑ imitādū: Joh. xiii. b. Exēplū dedi vobis vt quēadmodū e. f. ꝛc. hoc eni dictū fuit aplis ꝗꝝ ſucceſſores ſunt epiſcopi. xxi. di. ca. In nouo teſtamēto. ſcđo p̄lati xp̄i exēplo informati p̄ponunt᷑ fidelib⁹ in exēplū. iō dicit Apl's: Imitatores mei eſtote. Qui ſum veſter apl's: vt dictū eſt. ſ. ix. ca. r ¶ Sicut ꝛ ego chriſti. Quia ſubditi nō tenent᷑ p̄latis obedire inq̄tū deuiāt a chriſto. s ¶ Laudo aūt vos fratres ꝙ per ꝛc. Hic ꝯñr ponit᷑ diſpoſitio corinthioꝝ circa dictā monitionē inter quos erāt aliq̄ boni dolentes de ꝯtētionib⁹ alioꝝ vt dictū eſt. ſ. ꝛ ſm hoc v̄bū apli intelligit᷑ dictuz ſerioſe, cū dicit᷑: Laudo aūt ꝛc. Exēpla mea fidelit̄ imitādo. t ¶ Et ſicut tradidi ꝛc. Humiliter obediēdo. Alii autē erāt ꝯtētioſi ꝛ male ordinati. ꝛ ſm hoc verbū apli intelligitur ironice. cui⁹ ſenſus litteralis accipiendus eſt per cōtrariū ſicut ſenſus parabole ꝑ ſile. ꝛ ſic eſt ſenſus: Laudo aūt vos ꝛc. i. vitupo vos. qꝛ nec imitamini me exēplis nec p̄ceptis meis obeditis. Et h̄ ſcđo mō exponit glo. cui cōſonare videt᷑ magis ſequēs littera. v ¶ Volo aūt. Hic ꝯſeq̄nt᷑ apl's accedit ad ꝓpoſitū docēdo corinthios de ſacr̄o euchariſtie. Et diuidit᷑ in tres ꝑtes. qꝛ p̄mo redarguit errores eoꝝ circa hui⁹ ſacri celebritatē. ſcđo declarat hui⁹ ſacramēti dignitatē, ibi: Ego enim. tertio docet ritū cōuenientē, ibi: Itaꝗ̄ fratres. Prima adhuc in tres: qꝛ primo reprehendit errorē eoꝝ circa habitū. ſcđo circa conuictū, ibi: Hoc autē precipio. tertio circa cibum, ibi: Conuenientibus igitur vobis. Prima adhuc in duas: quia primo ponit quoddam documentū ex quo reprehenſio ſequens ſumitur. ſecundo monitio ſubditur, ibi: Omnis autē vir. Circa primū ponit triplicē comparationē. prima eſt hominis ad chriſtū ꝗ eſt caput hoīm: iō hoīes cōparāt᷑ ad ipm ſicut mēbra ad caput: ꝛ hoc q̄druplici rōne. p̄ma accipit᷑ ex ꝑfectiōe: qꝛ ſicut in capite ſūt oēs ſenſus ſolo tactu exiſtēte in aliis mēbris. ſic in chriſto eſt gratie plenitudo: Joh. i. b. Vidimus eū quaſi vnigenitum a patre: plenum gratie ꝛ veritatis. in aliis autē hominibus ſunt gratie ſingulares: ſicut dicit᷑ ca. ſequēti. Alii per ſpiritū dat᷑ p̄mo ſapiētie: alii ſermo ſciē

¶ tie ꝛc. ſcđa ac

Pēmo

Diuiſio b

Diuiſio

B a ¶ Viri caput xp̄s eſt. Uel noīe viri intelligit̄ hic ſpūs: A nō ille ſpūſſctūs q̄ cū p̄re ⁊ filio imutabilr̄ manet: ⁊ dignis ani mis icōmutabilit̄ dat. Sʒ ſpūs hoīs: q̄ q̄ſi aie marit⁹: aialē af Eph.4.c fectionē tāq̄ꝫ ꝯiugē regit. de q̄ dit̄ Aplſs: Nemo ſcit q̄ ſt̄ hoīs niſi ſpūs hoīs. de q̄ ⁊ dn̄s ait mulieri ſamaritane: Uade voca Joh.4.c virū tuū. h̄ q̄ ſpūs cū p̄ſens ē. i. inter⁹ ē ſe deo ſubdit pietate: intelligit ſpūali ter q̄ ſīt dn̄i: luce ſapie illuſtrat⁹: huī⁹ viri caput ē xp̄s: q̄ ſpūs hoīs regit̄ a ſapia dei: q̄ xp̄s eſt: in q̄ ſit̄ i capite ſīt oēs ſenſus ſpūales. i. plenitudo grāꝝ. de q̄ accipit vir iſte. p h̄ aūt ē vir caput mulieris. i. rector aialitatis: q̄ regit̄ a ſpū tanq̄ꝫ mulier a viro. b ¶ Caput vi. chri. In q̄ hʒ oēs ſēſus ſpūales: ſit̄ in capite corpales. Et q̄ꝛ viri caput eſt xp̄s ſine alio mediāte: ⁊ p xp̄m de⁹ i ſi gnū libertat̄ nō hʒ velū qd̄ ē ſbiectōis ſignū. c ¶ Caput vo xp̄i ⁊c̄. Pat̄ q̄ꝛ fili⁹ a p̄re eſt ⁊ de p̄re: nō pat̄ a filio vel de filio. Jlle huī⁹ p̄ncipiū vn̄ ⁊ caput ei⁹ dr̄: Uel de⁹. i. diuīa eſſentia: vl̄ trinitas caput xp̄i ſm q̄ hō: q̄ꝛ diuini tas vtpote creatrix caput eſt creature aſſūpte. d ¶ Orās. q̄ꝛ i aliꝰ vbi op⁹ ē pōt velare: ſʒ nōdū ſuo iudici ſe offert ⁊ colloq̄t vbi ꝯditionē ſuā neceſſe ē ꝓfiteri. e ¶ Decaluet̄. Decaluari mu lierē q̄ꝫtū ad ap̄ſm: turpe tōderi q̄ꝫtum ad ip̄am. f ¶ Om̄ ima. Jmago ⁊ ſi militudo ꝓ ſeinuicē accipiunt̄ ſed tn̄ in hoc ꝓprie eſt ſimilitudo aie cum deo: q̄ incircūſcripta: q̄ vbiq̄ꝫ tota ⁊ ſimul.

a ¶ dn̄s quia per eū creatus. ¶ rector.

a Omis viri caput xp̄s eſt. † Caput

¶ q̄ꝛ ex eius coſta: ſed virtute dei.

b autem mulieris vir. Caput vero

a ¶ ideo. b ¶ etiā potēs vel ſapiēs. c ¶ ali quid a deo. ¶ trinitas ſm q̄ homo. ¶ pa ter ſm q̄ filius a patre.

chriſti deus. Omnis vir orans b

¶ ſcripturas referēs. ¶ q̄ſi nō libere mētis

aut ꝓphetans velato capite: de c d

¶ q̄ꝛ turpe ē illud facere velato capite. ¶ q̄ꝛ vir caput mulier̄. a ¶ q̄ īferior ⁊ ſbiecta viro

turpat caput ſuū. Omis aūt muli e

a ¶ ſine ſigno ſubiectionis quā debet viro: quaſi nihil ſit mediū ad deum.

d er orans aut ꝓphetās nōn vela

to capite: deturpat caput ſuum:

¶ ⁊ vere. ¶ tantundē eſt ad turpitudinē.

e Unum eſt enim ac ſi decaluetur: f

a ¶ nō velata decaluet̄: q̄ꝛ aut decaluabit̄ aut tondebit̄: qd̄ cōſtat eā nolle. ¶ ⁊ decal uetur vel etiā tondeat̄: ſed ſi turpe eſt.

Nā ſi nō velat̄ mulier tōdeat̄. Si g

vo turpe ē mulieri tōderi / aut de

¶ q̄ maior eſt.

caluari: velet caput ſuū. Uir qui b

a ¶ ſignū ſubiectionis habere quaſi nō li ber ad deū. ¶ honor obſtat ne velet: q̄ꝛ ima go ⁊ gloria dei nō debet abſcondi.

f dem nō debet velare caput: quo i

Ni. de ly. ¶ Om̄ ima

Tertia accipit̄ ex īfluētia: q̄ꝛ ſicut ca put influit ceteris mēbris ſenſuʒ ⁊ mo B tū corpalē: ſic xp̄s influit ceter̄ mēbris ecclīe ſenſū ⁊ motū grē. Coll̄. ij. b. Ca put ex quo totū corp⁹ ꝑnexū ⁊ ꝯiūctio nes ſubminiſtratū ē. q̄rta accipit̄ ex cō formitate i natura quā hʒ caput ad mē bra: ⁊ ſilr̄ xp̄s hō ad hoīes. Phil. ij. a. Jn ſilitudinē hoīs fact⁹ eſt ⁊c̄. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄: Uolo aūt vos ſci. q̄ oīs vi. ca. xp̄s eſt. ſcd̄a cōparatio eſt hoīs ad hoīem: q̄ꝛ ſili mō. a ¶ Ca put aūt mu. vir. p̄mo rōne ꝑfectōis: q̄ꝛ vir eſt ꝑfectior rōne corpis femīa eni eſt mas occaſionat⁹: vt dicit Phs lib. de ge neratiōe aialiū. Eſt etiā ꝑfectior rōne aīe: q̄ꝛ viuacitas prudē tie magis viget in viro q̄ꝫ in muliere. ſcd̄o rōne ſupeminētie. vn̄ mulieri dr̄: Geñ. iij. c. Sub viri p̄tāte eris. tertio rōne in fluētie: Tū q̄ꝛ vir regit mlierē: Tū q̄ꝛ i ope generatōis vir hʒ v̄tutē actiuā: mulier vo paſſiuā. q̄rto rōne ꝯinētie i natura: q̄ꝛ vir ⁊ mulier nō differūt ſpē. ido dr̄: Caput aūt mu. vir. tertia cōparatio eſt xp̄i ad deū patrē q̄ ſuo mō eſt caput filij ſm deitatē excepta p̄ma rōne ſūpta ex ꝑfectiōe. nō eni pat̄ eſt ꝑfe ctior filio: verūtn̄ ē p̄ncipiū filij. ⁊ ſic hʒ q̄ndā eminētiā inq̄ꝫtū nō ē ex alio. influit etiā q̄dāmō in filiū inq̄ꝫtū q̄cq̄d hʒ fili⁹ hʒ a p̄re naſcēdo. ſūt etiā nō ſolū ſiles in natura: ſʒ etiā vnū: diſtin cti tm̄ in pſona. Si vo accipiat̄ cōparatio ſm humanitatē. ſic de⁹ eſt caput xp̄i ſuo mō ſm q̄ttuor ꝯditiōes p̄miſſas: q̄ꝛ de⁹ ꝑ fectiōis eſt īfinite: xp̄s inq̄ꝫtū hō finite. ſupeminet etiā de⁹ xp̄o inq̄ꝫtū homi vt creator creature. īfluit etiā ei plenitudinē grē: eſt etiā ibi ſilitudo nature inq̄ꝫtū hūana natura ē ad imaginē ⁊ ſilitudinē dei facta: Geñ. i. d. Faciam⁹ ho. ad ima. dei ⁊c̄. ido dicit̄: Caput vo xp̄i de⁹. b ¶ Ois vir. Premiſſo documē to. hic ꝯn̄r ſubdit̄ monitio: cui⁹ rō ſumit̄ ex illo documēto. Et Diuiſio diuidit̄ in duas p̄tes: q̄ꝛ p̄mo ponit̄ monitio ex p̄te viri. ſcd̄o ex p̄te mulieris / ibi: Ois aūt mulier. Circa p̄mū cōſiderādū q̄ Quō hō aſ vir aſſiſtēs iudici dignitatē ſuā ꝑferre. deo aūt q̄ oīm iudex ſiſtit deo eſt aſſiſtit hō duplr̄. Uno mō orādo: q̄ꝛ tūc humana refert ad deū. Alio mō ꝓphetādo: ⁊ tūc diuina refert ad hoīes ⁊ acci pit̄ hic ꝓphetare ꝓut q̄s reuelata diuinit⁹ alijs refert ad ecclīe edificationē. vn̄. ſ. illud: Prophetās. dicit glo. i. ſcripturas re ferēs: qd̄ eſt intelligēdū q̄n̄ hoc fit in pſona ecclīe. ⁊ ſilr̄ dicen dū de orare. Jſti vo act⁹ exerceri debēt capite nō velato: q̄ꝛ ꝑ hoc deſignat̄ q̄ exercēs immediate ſubeſt deo: q̄ꝛ inter caput ſuū ⁊ deū nō eſt velamētū mediū: ſicut nec iter eccleſiā ⁊ deū. ideo dr̄: Ois vir orās. in pſona ecclīe vt ſacerdos cōſecrās.

Aut ꝓphetās

c ¶ Aut ꝓphetās. ep̄lam vel eūgeliū ſeu lectionē i choro C referēs vel aliq̄d hmōi. d ¶ Uelato capite ⁊c̄. i. indecēter exercet talē actū. ſicut turpitudo corpis ꝯſurgit ex iordinatōe mēbroꝝ. nec obſtat p̄dictis q̄ aliq̄ decēter orāt coopto capite in ſecreto: vel vt ſingulares pſone: q̄ꝛ talis cooptio fit ad ma iorē mētis q̄etudinē. Aplſs aūt h̄ loq̄t de orōne facta publice ⁊ in pſona to tius ecclīe: ⁊ eadē rōne ea q̄ dicūt̄ in ecclīa a tota multitudie ſicut p̄s. ꝯue nieter p̄nt cātari velato capite: q̄ꝛ ver † Eph.5.c bū apli itelligit̄ q̄n̄ aliq̄d ab vno can tat̄ q̄ſi ſingularit̄ ſe deo p̄ſentāte in ꝑ ſona ecclīe. Silr̄ p̄dicās ſeu docēs in ſcholis refert ſacrā ſcripturā vt loq̄ns in pſona ꝓpria: iō coopto capite p̄nt cōuenientēter fieri talia. e ¶ Ois aūt Hic ꝯn̄r ponit monitione ex p̄te mu lieris. Et diuidit̄ i tres p̄tes: q̄ꝛ p̄mo Diuiſio facit qd̄ dictū eſt. ſcd̄o ad h̄ ꝓbationē inducit / ibi: Unū eſt. tertio iudiciū au ditorib⁹ cōmittit / ibi: Uoſipſi iudica te. Circa p̄mū dicit: Ois aūt muli er ⁊c̄. caput ſuū. i. indecēter exercet talē actū: vt dictū eſt de capitis detur patiōe. Sed cōtra hoc videt̄ qd̄ dr̄. i. Timoth. ij. d. Docere aūt mulieri nō ꝑmitto: q̄d q̄ ꝑtinet ad eā orare publi ce ⁊ ꝓphetare. Dicēdū q̄ aplſs itelli git ibi de ſermocinationib⁹ ⁊ doctri natiōibus publicis: hic vo de orōni bus ⁊ informatiōib⁹ q̄s mulieres re ligioſe in ſuis collegijs faciūt q̄ fierēt idecēter capite nō velato. f ¶ Unū eſt eni. Hic ꝯn̄r ad ꝓbationeʒ dicti inducit triplicē rōnē. p̄ma ſumit̄ ꝑ cō parationē ad naturā hūanā. Ad cui⁹ Quare mu euidētiā ꝯſiderādū q̄ natura ceteris lier velāda aialib⁹ ꝓuidit ſufficienter de auxilijs ad vitā cōſeruādā vt de cornib⁹ et de vnguib⁹ ⁊ hmōi ad ſui defenſionē: de D corio duro: pilis: plumis ⁊ hmōi con tra aeris intēperiē: hec aūt nō potuit facere homini ꝓpt̄ cōplexionis teneritudinē: ⁊ q̄ꝛ natura hu mana nō eſt determiata ad vnū ſicut eſt natura brutoꝝ. dedit ſibi tn̄ talia impfecta ꝑ excogitationē rōnis ⁊ ꝑ opationē ma nuū ꝑficiēda. ſic natura dedit hoī capillos ad tegumētū capi tis: ſʒ q̄ꝛ h̄ tegumētū eſt inſufficiēs. ꝑ artē ꝑficit addēs ſibi ali ud tegumētū. ſic igit̄ eadē rō videt̄ de tegumēto capit̄ natu rali ⁊ artificiali. Naturale aūt eſt mulieri vt comā nutriat: hʒ eni ad h̄ diſpoſitionē ex humiditate nature q̄ maior eſt in mu lierib⁹ q̄ꝫ viris: ꝓpt̄ qd̄ q̄dā iclinatio natural̄ eſt in mulierib⁹ ad nutritionē come ꝓpt̄ qd̄ cōīter accidit q̄ mulieres pl⁹ ſtu dēt ad h̄ q̄ꝫ viri. Ex q̄ ſeq̄t̄ ꝯuenientꝰ eē mulieres vti velamie capit̄ artificiali q̄ꝫ viros. iō deturpat caput ſuū ſi nō velet. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄: Unū ē eni ac ſi de. i. eiuſdē rōnis eſt ⁊ incōuenien tie ac ſi velamine naturali ꝑuaret̄. q. d. ſi abijcit velamē artifi ciale pari rōne abijciat naturale. Nec obſtat q̄ ſctimoniales tōdunt̄. h̄ eni fit in ſignū q̄ imediate xp̄o deſpōſant̄ ⁊ a ſubie ctiōe viri liberant̄. Cōſeq̄nt̄ ꝯcludit ꝓpoſitū ſuū. d. g ¶ Si vero tur. eſt ⁊c̄. caput ſuū. q. d. q̄ꝛ hoc eſt turpe niſi in illis q̄ xp̄o deſponiant̄ vt dictū eſt. iō indecēs eſt q̄ ſit ſine velami ne capitis. h ¶ Uir q̄dē. Hic ponit̄ ſcd̄a rō q̄ accipit̄ ex cō Scd̄a ratio paratione viri ad deum. ⁊ eſt rō talis: Uir eſt glīa dei. mulier aūt glīa viri: glīa dei eſt reuelāda: glīa aūt hoīm occultāda: ꝓ pter qd̄ decēs eſt caput in mulierib⁹ velari. nō aūt viri. p̄ma pars huī⁹ rōnis ponit̄ / cū dicit̄: Uir q̄dē nō debʒ velare caput ſuū: q̄ꝛ imago ⁊ glīa dei eſt. Eſt aūt imago dei impfe cta: q̄ꝛ in alia natura: ſicut imago regis in cera vel alia mate ria: filius aūt regis eſt imago ei⁹ ꝑfecta. ⁊ ſilr̄ ſolus fili⁹ dei ē imago patris ꝑfecta: q̄ꝛ in eadē natura: vir aūt impfecta ꝓpt̄ qd̄ magis dr̄ eſſe ad imaginē dei q̄ꝫ ei⁹ imago. Eſt etiā gloria dei. gloria aūt a claritate dicit̄ q̄ſi q̄dā claria. c. mutata in. g. Si igit̄ accipit̄ claritas dei quā habet in ſe: ſic vir nō eſt glo ria dei ſed magis econuerſo. Si autē accipiat̄ claritas dei: id eſt vt ab ip̄a deriuata ſic homo eſt gloria dei: quia claritas intellectus humani que magis viget in viro q̄ꝫ in muliere de riuatur a claritate dei. ſm illud Ps̄. iiij. b. Signatū eſt ſuper nos lumē vult⁹ tui do. Cōſequēter ponit̄ pars ſcd̄a / cū dicit̄:

Mulier

¶ Cum imago. Aug⁹. Homo dicit̃ imago dei ⁊ ad imaginē: q2 nõ eq̃lis: ſʒ q̃dã ſilitudie acce/dit. Fili⁹ imago: nõ ad imaginē: q2 eq̃l pr̃i. Hõ ad imaginē vt ſit de⁹ p̃eſt oib⁹ ꝑ potẽtiã: ſic hõ ĩrenis ꝑ itelligẽtiã. Femia ĩ adiutoriũ nõ ad car nalē cõcupiſcẽtiam: q2 nec corruptibilia corpa tũc ha/bebãt añq̃ eoſ mortalitas ſuaderet. In adiutoriũ q̃p pe vt bẽatvir gl̃iam de ea: cũ ei preiret ad deũ: ⁊ ſe ei daret imitãdũ ſctitate. Si/cut ip̃e eſſet gl̃ia dei cuʒ ei⁹ ſapiam ſeq̃ret̃. vñ: Nõ ẽ vir ex mliere: ⁊ nõ ẽ creat⁹ vir ꝓpt̃ mulierẽ. Hoc i co/dẽ viro: dũ rõ ſbiugat ſibi aĩalitatẽ: ꝙ ſi rõne ↄſentiẽ te aĩaliſ nimiſ ad exteriora ꝓgredit̃: mox ambo v̾itate nudati: apta oculis ↄſciẽ tie ad videndũ q̃ indecora ſunt: folia dulciũ fructuũ ſi ne ip̃is fructib⁹. i. ſine opi/bus bõa v̾ba ↄtexũt: vt ma le viuẽteſ bñ loq̃ndo turpi tudinẽ ſuã ↄtegãt. ¶ Am bro. Vir fact⁹ ad imaginẽ dei/non mulier: q̃ eſt ima/go dei in viro. Vn⁹ vnũ fe cit vt ſicut ex eo omia: ſic ex iſto oẽs hoies: vt vni⁹ inui ſibilis vn⁹ viſibilis imagi/nẽ gerat in ẽris: vt vn⁹ in vno auctãtẽ vni⁹ p̃ncipij cõ ſeruaret ad cõfuſionẽ dia/boli: q̃ neglecto vno deo: dñiũ ſibi vſurpare voluit. ¶ Aug. Vir ẽ imago dei. Quia ſit ex deo oĩa: ita ex adã oẽs hoies. ⁊ ſic cõſer/uat auctãtẽ vni⁹ p̃ncipij: ꝙ ab vno oĩa ↄ̃ illũ diaboluʒ . ſ. q̃ de⁹ eẽ voluit: vel in h̃ habʒ ſilitudinẽ: q2 ſicut de latere xp̃i in morte dormi/entis origo eccle ſurgit: ſic de latere ade nata eſt ſibi ſpõſa. Et ſicut xp̃s p̃eſt ⁊ re/git ecclĩã ⁊ eccla ſubſeruit ei: ita vir p̃eſt ⁊ regit mulie rẽ. ⁊ ideo nõ habeat ſignũ ſubiectionis ſed libertatiſ. Vel vir p̃ncipaliter creat⁹ eſt ad imaginẽ dei. In q̃ naturaliter ampli⁹ vi/get rõ/ ⁊ ius p̃lationis. Et gl̃ia dei eſt vir: q2 ex eo eſt: ⁊ q2 deũ p̃ncipaliter glorificat. Mulier eſt gl̃ia viri: ex q̃ eſt ⁊ cui ſubſeruit. Vel vir p̃nci paliter creat⁹ eſt ad imaginẽ dei: in q̃ naturalr̃ ampli⁹ viget ratio: q̃ſi ipſe ſit rõ q̃ eſt gl̃ia dei. Mulier eſt ip̃a ſenſualitas: q̃ ſubſeruiẽdo gl̃ia eſt rõnis: q2 hec naturaliter in femia p̃ualet: de qua nõ eſt vir: vt a ſenſuali regat̃ rõnalis. Sed ip̃a de viro/ vt ab eo regat̃. Et ſic decet: q2 non eſt creat⁹ vir. i. rõnalis vt ſubſeruiat ſenſualita/ti. ſed ecõtrario. ⁊ ideo femina velet caput. Sci/endũ etiã q2 ſm quoſdã ſenſualis mot⁹ eſt ꝑ ſer pẽte. Inferior portio rõnis ꝑ muliere. Superi or portio ꝑ viro illecebra cõſentire cibũ vetituʒ edere. Si ſola delectationis cogitatio eſt femia ſola mãducat. Si v̾o mala cogitatio in actũ mit tit̃: vel volũtas pficiẽdũ aſſerit: tũc vir etiã cũ fe mina vetitũ guſtat. Alij v̾o nõ iprobabiliter po nũt ſenſũ corpis ꝑ ſerpẽte. Sẽſualitatẽ ꝑ femi na. rõnẽ ꝑ viro. ¶ Fecit de⁹ hoiẽ totũ ad ima ginẽ ſuã: hoc ſm ſpm̃. Sʒ ne putes ſolũ ſpm̃ fa ctũ i q̃ imago addit maſculũ et feminã. ſ. e. h̃ ſm corp⁹ vbi duo ſm ſexũ eẽ diſcernũt̃ cũ pri⁹ dixit vnũ. ¶ Amb. Vir ẽ imago dei. Sʒ in geneſi dr̃: Fecit hoiẽ ad imaginẽ dei. maſ. ⁊ fe. Quõ g̃ vir imago dei vt nõ velet: ⁊ nõ mlier? Sʒ h̃ i natura hũane mẽt̃ ⁊ myſtice loq̃t̃ de velatõe. Alit̃ ei niſi aliq̃d ſecretũ referet̃ iane ẽ qd̃ dr̃: Hõ ei ẽ imago di ſm rõnalẽ mẽtẽ: i q̃ dr̃ renouari i agnitõe dei. ſm illd̃: Renouami ſpũ mẽtis vr̃e ⁊c̃. Et iteʒ: Induite nouũ hoiem q̃ renouat̃ i agnitõe dei ſm imaginẽ ei⁹ q̃ creauit eũ. vbi etiã null⁹ ſex⁹ ẽ: ſʒ idẽ ẽ ibi femia cũ viro. i. tota illa ſubſtãtia vna ẽ imago dei: ⁊ i mẽtib⁹ coꝝ cõis ẽ natura: ſʒ ex ſexu corpis ſignat̃ diſtributio mẽt̃. Eſt ꝑo eminẽs q̃ ſe extẽdit ĩ id qd̃ eſt ẽtnũ: q̃ ẽ imago dei. ⁊ iõ nõ ẽ cohibẽda ve/lo vt ſe idẽ ↄtineat. Eſt ꝑo iferior q̃ deriuat̃ ad actio nẽ tpaliũ: q̃ ex q̃ pte ↄſulit v̾itatẽ imago dei eſt: ex q̃ extẽdit̃ ad agẽda iferiora nõ ẽ imago dei. Quia v̾o ĩ his reb⁹ tpalib⁹ piculoſa ẽ nimia i iferiora ꝓgreſſio. iõ hʒ ptãtẽ ſup caput q̃ cohibeat̃: qd̃ idicat capit̃ mu lier̃ velamẽ. Qd̃ g̃ ad totũ viꝝ ptinet imago dei eſt. qd̃ v̾o ad ſolã eã q̃ i adiutoriũ tribuit̃ nõ ẽ imago dei q2 nõ ẽ imago dei niſi qd̃ inheret icõmutabili v̾itati.

Eph. 4. f

a niã imago ⁊ gl̃ia eſt dei. Mulier a

¶ q2 ex eo: nõ vir eius: q2. ¶ adã.

autẽ gl̃ia viri eſt. Nõ eni vir ex b

¶ eua. ¶ eua. a ¶ adã. ¶ alia ratio cur gl̃ia viri: ⁊ q2

muliere: ſʒ mulier ex virõ. Eteni c

¶ adã. ¶ in adiutoriũ eue.

nõ eſt creat⁹ vir ꝓpt̃ mulierẽ: ſʒ

¶ eua. a ¶ in adiutoriũ viri. b ¶ vt oſtẽdat̃ ſubiecta: ⁊ q2 p̃uaricatio ꝑ eã cepit ve/let caput: nõ habeat liberũ: ꝓpter ſacerdo tũ reuerentiã: vt ſicut añ iudicẽ ita añ vica riũ ſacerdotẽ ſit ſubiecta viro: vel ne ſacer dotes iuuẽtes ei⁹ faciẽ irritẽt̃ ad libidinẽ.

mlier ꝓpter viꝝ. Idõ debet mu

a ¶ vel poteſtatẽ aliã lr̃a.

lier velamẽ habere ſupra caput

¶ grata eſt enim ſctis angelis ⁊ ſacrata ⁊ pia ſignificatio iſta.

a ſuũ/ ꝓpter angelos. Verũtñ ne d

q̃ vir ſine muliere: neq̃ mulier e

¶ i. ſm deũ q̃ creauit ex vno ãbos ⁊ vnũ ẽ natura: ⁊ qd̃ vnũ i natura cõfirmatũ nõ ſit.

ſine viro in dño. Nã ſicut mlier f

¶ paue. ¶ poſtea naſcitur.

b de viro/ ita ⁊ ꝑ mulierẽ vir. Oĩa g h

¶ ⁊ corp⁹ ⁊ aĩa vtriuſq̃. ¶ ⁊ cũ hec ſint.

c aũt ex deo. Voſipſi iudicate: de i k

cet mlierẽ nõ velatã orare deũ:

nec ip̃a natura docʒ voſ. Q2 vir l m

¶ ſm legẽ que hoc ꝓhibet.

q̃dẽ ſi comã nutriat/ ignominia

d eſt illi. Mulier v̾o ſi comã nutriat n

a ¶ vt reã ſe cognoſcat ⁊ ſubditã.

gl̃ia eſt illi: quoniã capilli ꝓ vẽ o

lamie dati ſũt illi. Si q̃s aũt vi/ p

¶ diſcretõe nõ vult vti ſed auctate. ¶ apl̃i.

det contẽtioſus eſſe: nos talem q

¶ i. nec moyſes nec chriſtus ſic docuit vt vir velet caput: nõ mulier.

cõſuetudinẽ nõ habemus: neq̃ s

a ¶ Verũtñ. Quis i p̃mis nõ ſit vir de femia ſʒ ecõ uerſo: tñ in ſeq̃nti gnãtõe nõ ẽ h̃. In dño. i. i opatõe dñi. in q̃ alt̃ ſine alto nõ creat̃. Verũtñ. Non ita ſe habet in xp̃o dño: vt admiſſo viro mulier excludat̃ a ſalute: neq̃ vt admiſſa muliere vir excludat̃. Reddit aũt cãm ꝙ alto admiſſo alt̃ nõ ſit excludẽdus. Nã ſicut mlier de viro ⁊c̃. b ¶ Oĩa aũt ⁊c̃. Poſtq̃ ſingula dixit vt oĩa deo: vni principio ſubiceret: addit oĩa ex deo vt neq̃ mlier de ſubiectõe doleat: neq̃ vir de ex altatõe ſupbiat. c ¶ Voſipſi. Quia ei⁹ traditõeſ nõ ſeruauerãt: qd̃ eis ſuccẽſet iã nõ ex auctate tradi/tiõis ſuadet/ ſʒ ex natura. Natura nõ docet: q2 vir ſi comã nutri. ⁊c̃. Iõ gl̃ia mlieri: q2 naturalr̃ hʒ: q2 ꝓ ve lamie. coma ei idiciũ velamis ẽ vt nature volũtas ad dat̃. Et iõ vir nõ naturalr̃ comat⁹: q2 nõ ẽ velãdus: ⁊ lex ꝓhibet viꝝ eẽ comatũ. d ¶ Si comã. Coma fa mulis ⁊ ꝓphaꝝ ꝓ velamie ve. te. in reuelatõe euãge lij deponit̃. vñ cuʒ trãſieris ad xp̃m auferet̃ velamẽ.

Nico. de lyra

¶ Hoc aũt p̃ce a ¶ Mulier aũt ⁊c̃. Nõ dicit imago viri. ad deſi gnãdũ ꝙ tã vir q̃ mulier immediate ſit ad imaginẽ dei ſm naturã intellectualẽ. vir tñ pfecti⁹ vt dictũ eſt: ſʒ dicit ꝙ ẽ gl̃ia viri: q2 deriuata ẽ a viro: Geñ. ij. d. Hec vocabit̃ virago: q2 de viro ſũpta eſt. iõ ſubdit̃: b ¶ Nõ eni ⁊c̃. Hic ↄ̃ñr idẽ oñdit ex fine/ cũ dicit̃: c ¶ Eteni nõ eſt ⁊c̃. Sed ecõuerſo: q2 facta eſt i ad iutoriũ viri. Geñ. ij. ⁊ naturaliter ſubiecta viro: vela mẽ aũt capit̃ ẽ ſignũ ſubiectõis. ꝓpt̃ qd̃ ↄcludit̃: Idõ dʒ mu. ⁊c̃. d ¶ Propt̃ ãgeloſ. hic ↄ̃ñr põit̃ ẽtia rõ ⁊ ſcdo circa p̃dicta remouet̃ dubitatio/ ibi: Verũtñ. Hec ẽtia rõ ſumit̃ ex cõpatõe ad ãgelos ectib⁹ fideliũ aſſiſtẽtes: ſm illd̃ pš. cxxxvij. In ↄſpe. an. pſal. ti. ꝓpt̃ qd̃ viri ⁊ mlieres decẽter ſe debẽt hr̃e ꝓ reuerẽtia an geloꝝ. Alio mõ p̃t exponi vt ſacerdotes dicãt̃ hic an geli. ſm illd̃ Malach. ij. Labia ſacer. cuſ. ſciẽ. ⁊c̃. ꝓpt̃ qd̃ mulieres debẽt orare velate: ne viri ex aſpectu nõ velataꝝ ad cõcupiſcen tiã ꝓuocent̃. e ¶ Verũtñ. Hic remouet q̃ddã dubiũ. ex hoc eni ꝙ dicit ꝙ vir eſt gl̃ia dei/ ⁊ mlier gl̃ia viri: poſſent aliq̃ credere ꝙ mlieres eẽnt iptinen tes ad gl̃iam finalẽ. iõ h̃ remouet ꝑ h̃ ꝙ finalis ↄſũmatio q̃ eſt ꝑ gr̃am ⁊ glo riã correſpõdet p̃me reꝝ ꝓductõi. ꝓpt̃ qd̃ vir ⁊ mlier ſil̃ ptinẽt ad finalẽ ↄſũma tionẽ ꝑ gl̃iam ſicut ad p̃mã reꝝ ꝓductõeʒ. ⁊ h̃ eſt qd̃ dr̃: Verũtñ ⁊c̃. i. vterq̃ ptinet ad gl̃iaʒ ⁊ gr̃aʒ q̃ ſũt a dño. pš. lxxxiij. c. Gr̃am ⁊ glo. da. d. f ¶ Nã ſi. mu. de viro. Prio facta eſt: Geñ. ij. g ¶ Ita ⁊ ꝑ mu. vir. Poſtea ꝓ ceſſit ꝑ gnãtiõeʒ naturalẽ. h ¶ Oĩa aũt ⁊c̃. ſ. ꝓcedũt tãq̃ ex p̃ncipio effecti/ uo: ⁊ in ip̃o q̃eſcũt tãq̃ i fine vltio. i ¶ Voſipſi. Hic ↄ̃ñr apl̃s cõmittit iudi ciũ ei⁹ qd̃ dicit auditorib⁹ rõnabilib⁹. Et diuidit̃ i duas ptes: q2 p̃mo facit qd̃ dictũ ẽ. ſcdo ↄtẽtioſus reprimit/ ibi: Si q̃s aũt. Circa p̃mũ dicit: Voſipſi. ſm rectũ iudiciũ rõnis. k ¶ Decʒ mu. ⁊c̃. q. d. nõ. iõ. ſbdit̃: l ¶ Nec ip̃a. Q2 debeat ſic orare. natura v̾o ẽ q̃dã dei artificiatũ: iõ ducit i cognitõeʒ art̃ di uie ſicut artificiatũ hoie i cognitõeʒ art̃ hũane. videm⁹ eni ꝙ mlier hʒ iclina tionẽ naturalẽ ad comã nutriẽdã: q2 ad h̃ ſtudẽt diligẽter. nõ ſic aũt viri. iõ di cit: m ¶ Q2 vir q̃. ⁊c̃. ꝑ h̃ eni reputat̃ moll̃ ⁊ effeminat⁹. vñ dit̃ poeta: Sint ꝓcul a no. iu. vt femia cõ. n ¶ Mlier v̾o ⁊c̃: q2 ẽ illi data ad ornatũ. iõ ſub/ dit̃: o ¶ Qm̃ capil. ⁊c̃. Verũtñ q2 h̃ velamẽ eſt ipfectũ: addit̃ alid̃ ꝑ artifi ciũ: vt. ſ. dictũ ẽ. p ¶ Si q̃s. hic ↄ̃ñr reprimit ſupbos d. Si q̃s. Sub clamo re volẽs ↄ̃riũ aſſerere. ſ. ꝙ mulieres ſine velamine debeãt orare: ſufficit ſibi dicere qd̃ ſeq̃t̃: q ¶ Nos. ſ. ↄuerſi de iudeis. r ¶ Talẽ con. nõ. ha. Q2 orẽt capite nõ velato. s ¶ Neq̃ ec. de. ſ. de gentilib⁹ collecta. ⁊ h̃ ſufficere debet ne aliq̃s agat ↄ̃ cõem eccle ↄſuetudinẽ: q2 ſic dicit Aug. ad Caſſianũ: In oib⁹.

Vir imago dei

Aloꝝ ĩnã f

Ioh. 19. f

Geñ. 2. d

Geñ. 1. d

Ibidem

G a ¶ Hoc aūt ꝓci. Nō deſerētis ſolertia reqͥrat/ ſed ꝓcipiētis auctoritas attēdat. b ¶ Nō lau. Incipit de dn̄ica cena in qua multum peccabant. c ¶ Oportet et he. Nō vult nec optat apl's eē hereſes. Sz qꝛ ſic futurū eſt dicit: Et qꝛ h vtile eſt ad qd vtile ſb dit: vt nō tm̄ reprobi q̄ dicūt: Ego ſum pauli: ſed ⁊ qui ꝓbati ſunt mãifeſti fiãt. Hereſes. Et etiā in his q̄ dubitãt de re ſurrectiōe. Sciſſure ꝑ do nis ſpūalibus: ⁊ hi malo ſuo ꝓſūt catholicis. Oēs eni inimici eccl'ie vl' errore cecati vl' malicia deprauati ꝓſūt eccl'ie: qꝛ ſi accipiūt ptãtē corꝑalr̄ affligēdi exercēt eius patiētiā. Si vo male ſentiēdo aduerſant exercēt eiꝰ ſapiam. Ab aduerſario eni mota q̄ſtio diſcēdi exiſtit occaſio.

Hereticꝰ Hereticus eſt q̄ alicuiꝰ tꝑalis cōmodi ⁊ maxie glie ꝑncipatuſqꝫ ſui grā falſas ac nouas opiniōes vl' gignit vl' ſequit. d ¶ Dn̄icam cenā. Aug'. dicit acceptionē eucharistie: quā nō debēt pranſi ſumere: vl' mēſis ſuis miſcere: vt hi q̄s apl's arguit: ſz ieiuni in honorē tanti ſacri. licz eni poſt cenā diſcipulis ſuis dederit corpꝰ et ſanguinē ſuū. nō tm̄ iā calūniãdū eſt vniuerſe eccl'ie q' a ieiunis ſp ſumit. Nā ſaluator quo vehemētius cōmēdaret myſteriū huiꝰ altitudinē: voluit hoc vltimū infigere cordibꝰ ⁊ memorie eoꝝ. Quo ordie aut poſt ſumerēt ab apl'is ꝑ q̄s eccl'ias diſpoſiturus erat ſuauit docēdū.

✝44. diſt. c. qñ. 2.

B e ¶ Vnuſqſqꝫ. notat illos q̄ munera q̄ offerebãt altaribꝰ ꝓ ſacrificio ꝯficiēdo: pacto illo ſibi reſumebãt: nec aliis nō habētibꝰ cōicari ſinebãt ſz ſoli ſumebãt vt inde etiā inebriarēt aliis eſuriētibꝰ. ¶ Amb. Munus oblatū totius fit ppl'i. i. vniuerſis cōicari dꝫ qꝛ i vno pane oēs ſignãt. ꝑ id eni q' vnū oēs de vno ſumere oportꝫ. Hoc q̄ notat q̄ in eccl'ia vbi eē vnitatis ⁊ myſteriū cōuenit: ſuas oblatiōes cauſa diſſentionis (quā pſeudo ſeminauerūt) ſibi vendicabãt. Tãtas eni diſſentiōes īter eos pſeudo ſeminauerãt vt ſuas celarēt oblationes ⁊ vendicarēt: cū vna eadēqꝫ ꝓce oim oblationes bn̄dicerent: Et h ita faciebant vt ceteri vn̄ offerrēt nō habētes: nō ſumētes ptē ꝯfunderent: ⁊ hoc tā cito: vt ſuꝑuenietēs nihil inuenirēt. Et dn̄s ſic: domi potiꝰ agēda ſunt hec. Sed vt corrigant: formā q̄ a xp̄o in hmōi re data eſt iterat. f ¶ Eccleſiā. Eccl'a fideles de qbꝰ dꝛ: Vt exhiberēt ſibi eccleſiā glorioſaꝫ. Hoc tn̄ noīe vocari ipam domū ōronis Apl's teſtatur/ dicēs: Aut eccleſiā dei ⁊c̄. g ¶ Laudo vos. Vel ſic diſtingue: Laudo vos ī hoc? vtiqꝫ nō laudo. h ¶ Ego eni ac. ⁊c̄. Oſtēdit myſteriū eucharistie inter cenandū celebratū: nō cenā eē. Medicina eni ſpūalis eſt ⁊ memoria redēptiōis: vt maiora ꝯſeqmur: qꝛ morte xp̄i liberati ſumꝰ. Huiꝰ in edēdo ⁊ bibēdo memores eſſe

Eph. 2. c

¶ debemus

¶ de aliis gētibꝰ ad fidē xp̄i vocata. a ¶ qd dictū ē de velādis capitibꝰ. b ¶ ſz ꝑprobãs.

a b eccl'ia dei. Hoc aūt ꝓcipio nō lau a b
a ¶ .i. nō ad vſum ꝑfectiōis: ſed ad detrimētum dãnationis. ¶ vt deceret.
dās q' nō in melius: ſz in deteriꝰ c
a ¶ ad dn̄icā cenā. b ¶ ꝑmū malū diſſentio
ꝯuenitis. Primū qdē ꝯuenientibꝰ d
vn̄ oriunt cetera. a ¶ que exigit charitatis vnitatē. b ¶ diſcordias.
vobis i eccleſiā: audio ſciſſuras
a ¶ in qbuſdā eſſe qd nō eſt inutile bonum.
b ¶ non vult: ſed ſcit futuras.
eſſe iter vos ⁊ ex ptē credo. ✝ Nāꝫ f
a ¶ vt ī his q̄ dubitãt d' reſurrectiōe. ¶ vtile eſt. b ¶ h tm̄ reprobi ſꝫ. ¶ q̄ dicãt: ego xp̄i.
e oportet ⁊ hereſes eſſe: vt ⁊ q̄ ꝓbā g
a ¶ iter vos. b ¶ qd fieri debꝫ nō tā corporū cōſortio q̄ cordiū glutino. ¶ ⁊ qꝛ in vobis
ti ſūt manifeſti fiãt in vob. ✝ Cōuē h i
ſciſſure. a ¶ ex h ſolo q' ſciſſure ſūt in vob. ¶ vl' tā in pñti h dãnū habetꝭ ī futuro peiꝰ.
nientibus ergo vobis in vnū iam k
a ¶ nō licet.
a non eſt dn̄icam cenā mãducare.
¶ veſtrā contēdentiū.
e Vnuſquiſqꝫ eni ſuam cenā pre l
a ¶ añ dn̄icā cenā. ¶ totū qd obtulit. b ¶ nō ad erogandū paupibꝰ. c ¶ eni nihil datis.
ſumit ad mãducandū. Et alius m
a ¶ cum ſobꝛij eſſe deberetis.
qdē eſurit: alius autē ebriꝰs eſt.
¶ ſed. ¶ in domibus potius faciendū.
Nunqd domos non habens ad n
manducandū ⁊ bibendum? Aut o
a ¶ domū ōronis. b ¶ qd vere facitis: ⁊ ſi nō putatꝭ. ¶ erubeſcere facitis.
f eccleſiā dei ꝯtēmpnitꝭ: ⁊ cōfūditꝭ p
a ¶ ⁊ cū hec ſint nō inuenio qd dignū ſit vob.
eos q̄ nō habēt? Quid dicā vob? q
a ¶ in aliis: in hoc nihil laudabile inuenio.
g Laudo vos? In hoc non laudo. r s
a ¶ non laudo: qꝛ corpus dn̄i eſt qd ſumere debetis: ⁊ in eius cōmemoratione. ¶ q̄ſi qd ego ab ipſo didici hoc.
h Ego eni accepi a dn̄o qd et tradi t
di vobis quoniā dn̄s noſter ieſus v

C In oībꝰ in qbꝰ nihil certi ſacra ſcriptura diffinit: mos ppl'i dei ⁊ inſtituta maioꝝ ꝓ lege ſūt habēda. a ¶ Hoc aūt ꝓci. Poſtq̄ apl's reprhendit corinthios in celebritate ſacri eucharistie circa habitū. hic ꝯtr eos reprhēdit circa ꝯuictū. nā in hoc aliq̄ ſe inordinate habebãt. dicit igit: Hoc aūt ꝓci. qd ſequit: b ¶ Nō lau. ſz reprobãs. c ¶ Qꝛ nō in melius ⁊c̄. ad eccleſiā vbi debꝫ eſſe ꝑceptio ſacri eucharistie. ⁊ hoc eſt cōtra rōnē cuiuſlibet cōgregatiōis. videmus eni q' aīalia eiuſdē ſpeciei ⁊ etiā aues cōgregant ad inuicē ꝓpꝭ meliꝰ. ſ. ꝓpꝭ maiorē ſecuritatē ⁊ ꝓlis educatiōeꝫ ⁊ mutuā ꝯſolationē. ſilr ciuitas q̄ eſt hoīm cōgregatio eſt ꝓpter meliꝰ. ſ. ꝓpter ſecuritatē ⁊ indigētie mutue releuatiōnē ꝑ diuerſa artificia. indiget eni hō veſtitu: armis: doctrīa et ſilibꝰ: in qbꝰ nō ſufficit vnū artificiū: ſz multa reqrunt. iō ⁊ ſilr ꝯgregatio fideliū in eccl'ia dꝫ eē ꝓpꝭ meliꝰ in ſpūalibꝰ. alit eēt reprobãda: vt dꝛ Eſa. i. d Iniq̄ ſunt cetꝰ vr̄i: kalēdas vr̄as ⁊ ſolēnitates veſtras odiuit aīa mea ⁊c̄. h aūt erat i corinthiis. iō ſubdit: d ¶ Primū q̄ ꝯue. vo. ⁊c̄. i. diſſentio eſt ꝑmū malū iter vos vn̄ oriū ꝯtētio ⁊ alia mala. e ¶ Et ex pte cre. dicit ex pte: qꝛ aliq̄ corinthioꝝ erãt ad h ꝓni: tn̄ nō oēs. f ¶ Nā opor. et he. eſſe. i. vtile eſt nō ꝑ ſe: qꝛ hereſis eſt mala ſimplr: nec ex pte hoīm ſz ex pte dei elicietis ex h bonū: qꝛ ſicut dicit Aug'. in enchiridiō: Deꝰ adeo oīpotēs eſt ⁊ bonꝰ q' n̄ ſineret mala fieri niſi ex eis eliceret maiora bona. ſic ex ꝑſecutiōe tyrãnoꝝ elicuit patientiā martyrū: ſic ē in ꝓpoſito. hereſes eni ex dei potētia duplr ordinant ad bonū. ꝑmo vt ex h veritas fidei magꝭ elucidet. nā argumētꝭ hereticoꝝ fideles exercitant ad ſcrutãdū pleniꝰ illa q̄ ſūt ad fidei defenſionē: ⁊ ad q̄rendū talia ꝑ ōronē a deo. ſcd'o qꝛ ꝑ hereticoꝝ ꝑſecutiōeꝫ examiant ⁊ ꝓbant fideles ſicut aurū in fornace. ⁊ h eſt qd dꝛ: g ¶ Vt ⁊ q̄ ꝓba. ſūt. i. approbati a deo. h ¶ Manifeſti fi. in vo. ꝑ diſtinctionē eoꝝ ab aliis ex ſilibus cauſis. dicit ſaluator Mat. xviii. a. Neceſſe eni ē vt veniãt ſcãdala. i ¶ Cōuenientī. g. Hic tertio arguit apl's corinthios de h q' male ſe habebãt circa ſacr̄m eucharistie q̄tū ad cibū: qꝛ aliq̄ eoꝝ pranſi ſumebãt corpꝰ xp̄i: ſumētes argumētū ex hoc q' xp̄s poſt cenā hoc ſacr̄m inſtituit ⁊ diſcipulis dedit qd tūc fuit rōnabile: qꝛ ibi debuit inchoari ꝟitas vbi ceſſauit figura. huiꝰ aūt ſacri figura fuit imolatio agni paſchalis. ⁊ iō poſt illiꝰ agni eſum xp̄s rōnabiliter inſtituit h ſacr̄m. ſcd'o vt ex loco huiꝰ inſtitutiōis ſacri xp̄s iret ad paſſionē cuiꝰ memoriale eſt hoc ſacr̄m. tertio vt ex h firmiꝰ maneret impſſū cordibꝰ diſcipuloꝝ. vltimo tradebat eis. Poſtea rōnabilit ſtatuit eccl'ia in reuerētiā tãti ſacri q' nō ſumat niſi a ieiunis: nō ſolū ieiunio eccl'ie ſz etiā nature: qd ſoluit ꝑ oē illud qd ſumit ꝑ modū cibi et potus ſiue ꝑ ſe nutriat vt corpꝰ mixtū ſiue etiā cuꝫ alio ſit aq̄ pura. dies aūt icipit a media nocte. ⁊ iō q̄ poſt mediā noctē aliq̄s ſūpſerit dicto mō reddit indoneꝰ ad ſumēdū hoc ſacr̄m. īfirmi tn̄ ab h excuſant. dicit igit: Cōuenientibꝰ q̄ vo. in vnū. ad ꝑcipiãdū eucharistie ſacr̄m. k ¶ Iā nō eſt do. cenā mã. i. nō iā licꝫ vobis. ⁊ ſubdit cauſa cū dꝛ: l ¶ Vnuſqſqꝫ eni ⁊c̄. añ ſumptionē ſacri: ꝓparabãt eni ſibi ſua cibaria ⁊ portabãt ad eccleſiā comedētes añq̄ ſumerēt ſacr̄m ⁊ ſic diuites laute comedebãt ⁊ bibebãt. paupes aūt eſuriebãt. iō dicit: m ¶ Aliꝰ qdē eſu. ⁊c̄. In h erat etiā ꝯtēptꝰ eccl'ie q̄ ꝯſecrata eſt diuinis vſibꝰ: ꝓpꝭ qd nō eſt talibꝰ applicãda. iō dicit: n ¶ Nunqd ⁊c̄. i. domos nō ꝯſecratas in qbꝰ debēt exerceri talia ꝯuiuia. o ¶ Aut eccleſiā dei cō. ibi accipiat aut ꝓ certe. q. d. certitudinalr eſt in h ꝯtēptꝰ eccl'ie. p ¶ Et ꝯfunditꝭ ⁊c̄. ſ. paupes nō hn̄tes q̄d comederēt honeſte corā tāta multitudie. q ¶ Quid di. vo. ſup h factū. r ¶ Laudo vos? iterrogatiue: ⁊ rñdet. s ¶ In h nō lau. imo vitupo: minꝰ dicēdo plꝰ ſignificat. t ¶ Ego eni. Poſtq̄ apl's reprhēdit corinthioꝝ errores circa eucharistie celebritatē. h ꝯtr oñdit huiꝰ ſacri dignitatē. Et diuidit i duas ptes: qꝛ ꝑmo facit qd dictū eſt. ſcd'o fideles ad reuerēter ſumēdū hoc ſacr̄m inducit ibi: Itaqꝫ ⁊c̄. Circa ꝑmū ꝑmittit auctoritatē eiꝰ qd dicturꝰ eſt: qꝛ nō fantaſtice vel humana ꝑſumptione ꝯfictū eſt ſed a dn̄o reuelatū: ⁊ hoc eſt qd dicit: Ego eni accepi a dn̄o: mihi reuelãte. Qd ⁊ tradidi vo. Conſequēter oñdit inſtitutionē quo ad corpꝰ xp̄i. v ¶ Qm̄ dn̄s ieſus. Circa qd ſciēdū q' ſicut in vita corꝑali ꝑmo eſt generatio. ſcd'o geniti nutritio ſic in vita ſpūali ꝑcedit baptiſmꝰ q̄ eſt ſpūalis generatio. ⁊ ſequit eucharistia

11. q. 3. c. ſaluator ī pn. 24. q. 3. c. ſi.

Quare hereſes a deo ordinantur

D

Diuiſio

que eſt

E f debemus.nouũ teſtamẽtũ in hoc cõſecuti: qȝ bñficiũ di‑
uini ſanguis eſt teſtis. vñ ad nutionẽ corpis ⁊ aĩe pcipi
mus: qȝ caro xp̃i ꝓ ſalute corpis. ſanguis ꝓ aĩa noſtra.
Ideoq̄ȝ nõ mãducandũ ꝓdixit lex ſanguinẽ. a ¶ In q̃
nocte. In nocte paſſus: ad lucẽ reſurrectionis venit.

b ¶ Fregit. In ſacramento .ſ. ſm quod videbaṫ: ⁊ integrum a fidelibus credebaṫ. Fregit. Vnũ oĩb⁹ dedit vt in vnitate pmanerẽt: ſȝ cũ fregit ſpõtaneã paſſiõȝ ſuã oſtẽdit. c ¶ Accipite ⁊ mã.⁊c. Poſt celebratuȝ vet⁹ paſcha dñs corp⁹ ⁊ ſãguinẽ ſuũ diſcipulis dedit: vt oñderet vet.teſ. ſacra ceſſatura. Iõ poſt alia dedit vt diſcipuloꝝ memorie tenati⁹ infigereṫ: ⁊ ab eccl̃ia deinceps freq̃ntareṫ. Sub alia ſpecie tradidit ⁊ deiceps a fidelib⁹ ſumendũ inſtituit: qȝ fides nõ habet meritũ cui hũana rõ p̃bet experimentũ. ſub ſpẽ panis et vini: qȝ res hui⁹ſpeciei expꝛiſã hñt ſiſitudinẽ. cũ vtraq̄ȝ re hui⁹ſacramẽti ↄtẽta.ſ. et ſignificata: ⁊ ſignificata ⁊ nõ ↄtẽta. Cõtẽta et ſignificata eſt caro xp̃i quã de ꝟgie traxit: ⁊ ſanguis quẽ ꝓ nobis fudit. Significata ꝟo ⁊ nõ ↄtenta: vnitas eccl̃e in p̃deſtinatis/vocatis/iuſtificatis ⁊ glorificatis. vñ Hiero. Dupliciter intelligitur caro chriſti: vel illa q̃ crucifixa eſt ⁊ ſepulta. vel ſpũalis illa atq̄ȝ diuina. de q̃ ipẽ dicit: Caro mea vere eſt cibus ⁊c. Et vere q̃ mãducat meã carnẽ in me manet ⁊c.

¶ De cõ.di. c. Scriptura. (margin, beside "dñs corp⁹ … diſcipulis dedit")

ꝑ ſ. di. c. ſi. (margin, beside "hũana rõ p̃bet experimentũ")

Joh. 6. f. (margin, beside "tur caro chriſti")

Tria in ſacramẽto eucharistie (margin, beside the next paragraph)

Sũtq̄ȝ tria i hoc ſacramẽto. Vnũ q̃ tm̃ eſt ſacramẽtũ vt ſpẽs viſibilis panis ⁊ vini. Alterũ qđ eſt ſacramẽtũ ⁊ res: vt caro xp̃i ꝓpa ⁊ ſanguis. Tertiũ qđ eſt res ⁊ nõ ſacramẽtũ: vt eſt myſtica caro xp̃i. Sacramẽtũ ꝟo eſt ſacre rei ſignũ. Et ſpẽs illa vtrãq̄ȝ rẽ ſignat: ⁊ vtriuſq̄ȝ expꝛeſſam gerit ſiſitudinẽ. Nã ſicut panis p̃ ceter[is] cibis corpus reficit ⁊ ſuſtẽtat: ⁊ vinuȝ hoiem letificat ⁊ inebriat: ſic caro xp̃i interiorẽ hoiem magis ceter[is] gratiis ſpũaliter reficit ⁊ ſaginat: ⁊ ſanguis ſpũalr letificat: ⁊ ſic inebriat vt ſobriũ reddat. vñ: Calix me⁹ inebriãs q̃ p̃clarꝰ ẽ. habet ⁊ ſiſitudinẽ cũ re ſignificata tm̃: q̃ eſt vnitas fideliũ: qȝ ex multis granis vn⁹ ↄficiṫ panis: ⁊ ex plurib⁹ acinis vinũ in vinũ ↄfluit: ſic ex mult[is] fideliũ pſonis vnitas eccleſie ↄſiſtit. Cui⁹ etiã ſacrm̃ ẽ corp⁹ xp̃i. ꝓpꝛiũ qđ de ꝟgie ſumpſit: qȝ ſicut corp⁹ xp̃i ex mult[is] mẽbꝛis puris ⁊ ab oĩ pctĩ macula cõib⁹ ↄſtat: ita et vnitas eccl̃iaſtica ex mult[is] pſonis mũdis ⁊ ĩmaculat[is] ↄſiſtit. In cui⁹ rei typo facta eſt arca dñi ð lignis ſethim q̃ ſũt ĩputribilia ⁊ albe ſpine ſiſia. Sub duab⁹ ſpeciẽb⁹. iõ dedit: vt oñdereṫ xp̃s totã humanã naturã .ſ. corp⁹ ⁊ aĩam aſſũpſiſſe vt vtrũq̄ȝ redimeret: panis eni ad corp⁹ referṫ: vinũ ad aĩam: qȝ vinũ ſanguinẽ opaṫ: in q̃ ſedes aĩe ⁊ phiſicis eẽ dr̃. Et iõ ſub duab⁹ ſpẽb⁹ celebraṫ: vt aĩe ⁊ carnis ſuſceptio in xp̃o ⁊ vtriuſq̄ȝ liberatio in nobis ſignificeṫ. ¶ Aq̃ iõ apponiṫ vt oñdaṫ nr̃a redẽptio ꝑ xp̃i paſſionẽ facta: ⁊ ei⁹ paſſio ꝓcurata ꝓ nr̃a dilectiõe. aq̃ eni gen⁹ hũanũ ſignificat. vñ in Apoc̃. Aq̃ q̃s vidiſti ppl̃i ſũt q̃rũ ſalus nõ poſſet eſſe ſine paſſiõe dñi: nec dñi paſſio ſine ppl̃i dilectõe: niſi eni nos diligeret ꝓ nobis morti ſe nõ traderet. ¶ Veꝝ corpus xp̃i eſſe in altari ipa teſtaṫ veritas cũ inq̃t: Accipite hoc eſt corp⁹ meũ. Et ſctõꝝ auctoritates in mediũ ducte cõprobãt. Ait eni Amb. Añq̄ȝ ↄſecraṫ panis ẽ ⁊ vinũ: vbi aũt ꝟba xp̃i opata fuerint. de pane fit xp̃i caro ⁊ corpus. Itẽ ſmo xp̃i q̃ potuit ex nihilo facere qđ nõ erat: nũqđ põt ea q̃ ſũt mutare in id qđ nõ erãt. Itẽ Euſebi⁹: Inuiſibilis ſacerdos viſibiles creaturas i ſubſtãtia corpis ⁊ ſãguis ſui ꝟbo ſua ſecreta ptãte cõmutat. ¶ Itẽ. ⁊ mali verũ corp⁹ xp̃i ſumũt. Idẽ. Eſt etiã in pctõrib⁹ indigne ſumentib⁹ vera xp̃i caro/ ⁊ ver⁹ xp̃i ſanguis: ſed eſſentia non ſalubꝛi efficientia. Et Aplus: Qui manducat ⁊ bibit corpus domini indigne ⁊c. per quod docemur q̄ȝ ſit cauendum male accipere bonum: ecce enim factũ eſt ma‑

Ps. 103. c (margin, beside "pus reficit ⁊ ſuſtẽtat")

Ibi. 22. b (margin, beside "at vt ſobriũ reddat")

Exo. 25. a (margin, beside "eſt arca dñi")

Apo. 17. d (margin, beside "in Apoc̃.")

lum dum

¶ iminẽte iã paſſiõe. ⁊ iõ accepti⁹ tenẽdũ.
a chriſt⁹ in q̃ nocte tradebaṫ acce‑ a b
¶ de reparatione hoĩs ſic futura.
b pit panẽ/ ⁊ grãs agẽs fregit ⁊ di‑ c d
a ¶ .i. gratũ ⁊ acceptũ intelligite: fide comedite. ¶ vt ↄformes mihi ſit[is]. ¶ qđ aliũ videṫ.
c xit: Accipitẽ ⁊ mãducate. Hoc e f
a ¶ illud idẽ ſubſtãtialiter vel ſm efficaciã.
eſt corp⁹ meũ quod ꝓ vobis tra
¶ qđ dixi .i. corpus meũ ac. ⁊ mã. vt ſit[is] p̃ceſſi ſic ſeq̃mini. b ¶ .i. in memoria paſſionis ⁊
detṫ. Hoc facite in meã cõmemõ g
mortis mee. a ¶ ꝓ nr̃a ſalute ⁊ exhortatione. b ¶ iã finito veteri paſcha.
ratiõeȝ. †Similiter ⁊ calicẽ põſt h i
¶ quaſi hic calix eſt meus ſanguis in quo effuſo cõfirmaṫ nouũ teſtamentũ: qȝ teſtamẽtũ in mortuis confirmaṫ: vel eſt noua ꝓmiſſio: nõ tpalis: ſed eterni boni.
q̄ȝ cenauit/ dicens: Hic calix no k l
num teſtamentum eſt in meo ſan m

G x̃ q̃ eſt ſpũalis nutritio. In gnãtiõe ꝟo naturali generãs nõ ↄiũgiṫ genito ſm ſubſtantiã ſed ſolũ ſm virtutẽ. in nutritiõe ꝟo cib⁹ cõiũgitur nutrito ſm ſubſtãtiã: ⁊ ſilr eſt in vita ſpũali: chriſt⁹ in ſacramẽto baptiſmi ſolũ eſt ſm ꝟtutẽ: ſed in ſacramẽto eucharistie qđ eſt alimẽtũ ſpũale eſt ſm ſubſtãtiã: ↄtineṫ aũt ibi xp̃s ſub ſpecie panis et vini ne fidelib⁹ eſſet horribile ſi carnẽ humanã ⁊ ſanguinẽ ſumerẽt in ꝓpꝛia ſpecie: et ne infidelibus eſſet deriſibile: ⁊ vt meritum augmenteṫ hominũ credentiũ q̃ ſub ſpeciebus panis ⁊ vini corpus chriſti ⁊ ſanguis cõtineaṫ. Daṫ etiã hoc ſacramentũ ſub duplici ſpecie .ſ. panis ⁊ vini. vt ꝑ hoc pfecte ſpiritualis refectio deſigneṫ. et qȝ eſt memoriale paſſionis chriſti in qua ſanguis fuit ſeparatus a corpe. ꝓpter quod primo tãgiṫ inſtitutio huius ſacramẽti q̄ȝtũ ad corpus ſiue carnẽ. ſecũdo q̄ȝtum ad ſanguinẽ/ ibi: Similiter ⁊ calicẽ. Circa primũ dicit: Qm̃ dñs ieſus. Qui eſt inſtitutor ſacramẽtoꝝ ⁊ nõ alius. a ¶ In qua nocte tradebaṫ. Vt ſic poſt inſtitutionẽ huius ſacramẽti iret ad paſſionẽ ratione predicta.; b ¶ Accepit panẽ. Vt ꝑ hoc deſignaret voluntarie ſe ire ad paſſionẽ: cuius hoc ſacramentũ eſt memoriale. c ¶ Et gratias agẽs. Vt doceret nos in oĩbus deo gratias agere. d ¶ Fregit. Nõ anteq̄ȝ verba cõſecrationis ꝓferret ſed poſt. vnde cũ diciṫ: Fregit. anticipando diciṫ: qȝ cõſecrauit vt nos. nã ſacerdos nõ ꝓfert verba cõſecrationis in pſona ꝓpꝛia/ ſed in perſona chriſti. Mat. vero. xxvi. c. diciṫ: Accepit panẽ ⁊ benedixit ⁊c. de qua bñdictione Aplus mentionẽ non fecit: qȝ Mattheus per illã nihil aliud intellexit q̄ȝ ꝓlationẽ verborũ .ſ. hoc eſt corp⁹ meũ. Sciendũ etiã q̃ cũ ſubdiṫ: Fregit. nõ eſt intelligendũ q̃ corpus ſuũ fregit: qȝ nõ eſt in ſacramẽto frãgibili modo: ſed fregit ſpecies panis remanẽtes. e ¶ Et dixit acci. ⁊ mãducate. In hoc igiṫ tãgiṫ vſus hui⁹ ſacramẽti qđ a fidelib⁹ ſumiṫ: vt xp̃o ꝑ augmẽtũ gr̃e magis incorporenṫ. e ¶ Hoc eſt cor. meũ. Iſta ſũt ↄſecratiõis ꝟba. ⁊ eſt ſenſus: h̃ eſt corp⁹ meũ .i. ↄtẽtũ ſub his ſpeciẽb⁹ panis eſt veꝝ corp⁹ meũ: qđ fit ꝟtute diuina ꝑ ↄuerſionẽ ſubſtãtie panis in veꝝ corp⁹ xp̃i ſolis accidẽtib⁹ remanẽtib⁹ qđ fit diuinit⁹ ne caro xp̃i ſub ꝓpꝛia ſpecie qđ videreṫ horrẽdũ a fidelib⁹ ſumereṫ. Qȝ aũt ꝟtus diuina hoc agere poſſit declaraṫ: Agẽtia eĩ creata q̃ materiã p̃ſupponũt ſbſtãtia manẽte trãſmutãt accidẽtia exteriora in accidẽtali mutatõe. ſilr manẽte materia trãſmutãt ſubſtãtialẽ formã in generatiõe. agẽs ꝟo diuinũ materiã nõ p̃ſupponit cũ ſit ei⁹ effectus. iõ vnũ cõpoſitũ ex materia ⁊ forma ſubſtãtiali conuertere põt in aliud accidẽtib⁹ remanẽtib⁹ diuina ꝟtute ſubſiſtẽtiaȝ eis dõte. hec aũt cõuerſio fit ſubito in fine ꝓlationis verborũ: qȝ tũc habẽt ſenſũ pfectũ ⁊ effectũ. efficiũt eni qđ figurãt. Vñ cõſiderandũ q̃ hoc ſacramentũ pficiṫ in ↄſecratione materie nõ in vſu ipſi⁹. Alia ꝟo ſacramẽta nõ pficiunṫ in ↄſecratione materie/ ſed in vſu: ſicut baptiſm⁹ ⁊ cõfirmatio nõ pficiunṫ in bñdictione aque ⁊ chꝛiſmatis: ſed in ablutiõe ⁊ vnctiõe cũ determiatis ꝟboꝝ formis. f ¶ Hoc facite in meã cõ. Quia ſacrm̃ hoc eſt memoriale dñice paſſiõis. g ¶ Similiter. Hic ↄſtr agiṫ de inſtitutõe ſacramẽti eucharistie q̄ȝtũ ad ſanguinẽ: qȝ ſicut xp̃s ↄuertit panẽ in corp⁹ ſuũ: ita ⁊ vinũ in ſanguinẽ. vtrũq̄ȝ eni eſt de pfectõe hui⁹ ſacri. Tũ qȝ ꝑ vtrũq̄ȝ ſimul exp̃miṫ pfecte paſſio xp̃i cui⁹ eſt memoriale Tũ qȝ vtrunq̄ȝ ſignificat pfecte refectionẽ. Nec eſt itelligẽdũ q̃ iſte due ↄſecratiões .ſ. panis ⁊ vini mutuo ſe expectẽt vt dixerũt aliq̃: qȝ poſt cõſecratõeȝ panis imediate añ cõſecrationẽ vini ſacerdos oñdit pplo hoſtiã adorandã: qđ nõ fieret niſi verũ corp⁹ xp̃i ibi eſſet. Verũtñ nõ eſt ibi verũ corp⁹ xp̃i ſine ſanguine: qȝ corp⁹ eſt ibi ex vi cõſecratiõis: ſanguis aũt ex cõcomitãtia reali: ſicut deitas ⁊ aĩa. Si ꝟo in triduo mort[is] xp̃i qñ ſãguis erat effuſus a corpe ⁊ aĩa ſepata: aliq̃s aploꝝ ↄſecraſſet nõ ibi fuiſſet tũc ſãguis vl̃ aĩa: tñ fuiſſet ibi deitas q̃ ſp erat cũ corpe: qȝ nũq̄ȝ dimiſit qđ ſemel aſſũpſit. dicit igiṫ Aplus: Silr ⁊ ca. i. vinũ in calice cõtẽtũ cõſecrauit i ſanguinẽ ſuũ. i ¶ Poſtq̄ȝ cenauit. In q̃ tãgiṫ inſtitutõis hora rõne ſupradicta dicẽs: k ¶ Hic calix. i. contẽtũ in hoc calice. l ¶ Nouũ teſ. vet⁹ eni teſtamẽtũ ꝓmittebat bona corpalia: nouũ ſꝫ ꝓmittit bona ſpũalia: de q̃ p̃dixit Hieremias ꝓpha. xxx. e. Ecce dies venient dicit dñs: ⁊ feriã domui iſrl̃ ⁊ domui iuda fed⁹ nouũ: non ſm pactũ qđ pepigi cũ pr̃ib⁹ vr̃is ⁊c. m ¶ Eſt in meo ſan. Vet⁹ eni teſtamẽtũ fuit cõfirmatũ ꝑ aſpſionẽ ſãguis victie brutalis: vt hr̃ Exo. xxiiii. nouũ ꝟo teſtamẽtũ ſanguis xp̃i effuſiõe: vt dic̃ Aplus Heb. ix. ꝑ h̃ oñdit excellẽtiã noui teſtamẽti. Lucas ꝟo eadẽ ꝟba cõſecratõis ſanguis ponit. xxii. ca. niſi q̃ addit: q̃ ꝓ vobis fundeṫ. fuit eni: diſcipulus Pauli apl̃i: ⁊ eũ ſecut⁹ fuit ſcribẽdo euãgeliũ Mat. xxvi. diciṫ: Hic eſt ſanguis me⁹ ⁊c. vñ dixerũt aliq̃ q̃ q̄ȝuis ꝟboꝝ iſtoꝝ in cano

H (right margin, beside "tia eĩ creata q̃ materiã p̃ſupponũt")

Inſtitutio ſacri q̃ ad ſanguinẽ (margin, beside "militer. Hic ↄſtr agiṫ")

xx ne ſcriptoꝝ

B lus dum male accipit bonum. Vis aūt videt contrarie:qđ ait Auguſtinus.
A Bonus accipit ſacramentū ⁊ rem ſacramenti:malus vero ſacramentū ⁊ non rem. Ad qđ dicim⁹:Bon⁹ accipit ſacrm.i.carnē xp̄i ꝓpriā ⁊ ſanguinē:⁊ rē.i. vnitatē fideliū ⁊ grē augmētū:ſ; nō ſic mal⁹. Idē: Nō mādacās mādacat:mā ducās nō mādacat.i.nō mādacās ſcramētaliter:mādacat ſpūalit. Et mandu ducās ſacramētaliter:nō mādacat ſpūalit. Item dixit veritas: Nō hoc corp⁹ qđ videt mādacaturi eſtis ⁊ bibituri illū ſanguinē:quē fuſuri ſunt q̄ me crucifigēt:ſ; ſacrm aliud cōmēdaui vobis.i.nō in hac ſpecie mādacaturi eſtis ſ; in ſacro:nō morſibus diſcerptū ⁊ laceratū (vt putat) ſ; integrū ⁊ illeſum. Sciendū ꝙ in ꝓlatiōe
Tranſſub/ſtantiatio quō fiat verboꝝ illoꝝ:hoc ē corp⁹ meū. Et h̄ eſt calix ⁊c. myſteriū ꝯſumat ⁊ panis in corp⁹ xp̄i ꝯuerti. S; q̄ ſit illa ꝯuerſio. Q; formal nō ſit manifeſtū eſt:q; forma panis ⁊ vini remanet. Utrū v̄o ſit ſubſtātialis ꝑſpicuum non eſt. Quidā eñ dicūt ſic ſubſtantiā in ſubſtantiā trāſire vel ꝯuerti: vt h̄ fiat illa nec tñ illa augeat:nec ꝯcedūt:qđ h̄ eſſe:illa vere dici poſſit. Alij aūt ſic dicūt:hāc in illam tranſire vel cōuerti:q; ſub illis accidentibus ſub q̄bus prius erat ſubſtātia panis ⁊ vini.poſt cōſecrationē eſt ſubſtātia corporis ⁊ ſanguinis q̄bus tñ ipm corpus non afficit. Nos igit incerta relinquētes:qđ ex auctoritatibus certū eſt ꝓfitemur.ſ.ſubſtātiā panis ⁊ vini in ſb ſtantiā corporis ⁊ ſanguis dñici cōuerti:modū v̄o ꝯuerſiōis ignorare nō erubeſcimus fateri. Que aūt remanent de priori ſubſtātia accidentia.ſ.color/ſapor/forma/pōdus:nec ipm corp⁹ chriſti afficiūt:nec in eo fundant. Si v̄o querit vbi fundent:dicimus nos potius videri ꝙ ſint ſine ſubiecto q̄ȝ in ſubiecto. De fractione v̄o cuius rei vel in
De fractio/ne ſacramēti qua re ſit. Manifeſtū q̄dē ꝙ nō in corpe xp̄i cū ipm īcorruptibile īpaſſibile ⁊ īmortale. Uñ ⁊ xp̄s redarguit carnalē ſenſum diſcipuloꝝ q̄ putabant carnē xp̄i
Ioh.6.f ſit aliā in ptes eſſe diuidēdā ⁊ morſib⁹ lacerādā. Ido plures dicūt ꝙ nō ē ibi fractio:ſ; fieri videt tm̄. Quib⁹ obucit qđ ait Amb. Nihil falſum putādū ē in ſacrificio veritat.vel ſic in magoꝝ ꝓſtigiis:vbi deluſiōe q̄dā fallunt oculi:vt videat eſſe qđ nō ē. Ad qđ illi dicūt: Nō fallit nos viſus nec fallit qđ eſſet ſi crederet ſic frāgi vt videt. Nec ē illuſio qđ ad vtilitatē fidei:nō ad deceptionem ſic fit. Alij dicūt ꝙ ibi q̄dē ſit fractio nō q̄dē in corpe xp̄i:ſ; in ipa forma panis ſacrali:qđ videt apls velle dicēs: Panis quē frāgim⁹ ⁊c. ¶ Itē Aug⁹. Qui xp̄m mādacat vita mādacat. Nec qñ mādacat ptes d̄ illo facim⁹ ⁊ q̄dē in ſacro ſic fit. Itē vnuſq̄ſq; ptē ſuā accipit:ꝑ ptes mādacat:⁊ mācet integer. Et q̄b⁹ pręter
B ꝙ integrū ⁊ īcorruptū corp⁹ xp̄i mādacat: ⁊ ſi fractio vel ptitio ibi ē:nō in ipo ſ; in ſacro eſſe videt. Alij dicūt ꝙ ſit ibi fractio:ſ; nullius rei:q; nihil ibi frāgit. Sicut eñ ſūt ibi accidētia ſine ſbiecto:ſic mirabilit pōt ibi eſſe fractio in accidēti vel ſine oī re q̄ frāgit. Magnū ē eñ ⁊ īſcrutabile iſtud myſteriū. vñ Ambro. Quid q̄ris nature ordinē in xp̄i corpe:cū ꝑter naturā ſit ipe dñi part⁹ ex v̄gine. Credere iubemur:diſcutere nō ꝑmittimur. ¶ Sciēdū:ſ; diuerſe ſint ibi ſpēs
Queſtio panis ⁊ vini:nō tñ duo ſacra dici debēt ſ; vnū:q; ſb vtraq; ſpecie idē ſumit. Preterea ſolet q̄ri:Si nō ē ibi ſbſtātial ꝯuerſio vt q̄buſdā placet:ſ; q̄dā locutionis tropologia dicat trāſire vel cōuerti h̄ i illđ.ſ.ꝙ ſb ill accidētib⁹ ſumat ſub
Queſtio q̄bus erat ſbſtātia panis vel vini q̄d d̄ ipa ſbſtātia panis vl vini factū ſit. Ad qđ illi rñdēt: vl in ꝓiacētē materiā reſolutā:vel in nihilū redac:ā qđ pōt ille facere q̄ de nihilo cūcta creauit. ¶ Querit etiā. Si aq̄ aliq̄ obliuiōe vl negligētia nō opponat:an irritū ſit. Qđ cū de auctoritate nob certū nō ſit:ſine aſſertiōe qđ nob videt dicim⁹. Q; ſi nō aio īroducēdi hereſim ſ; obliuiōe ꝑtermittat:nō min⁹ ꝯficit verūtm̄ grauit puniēdū. Nec greci aquā addūt. ¶ Sciēdū ꝙ a brut⁹ aialib⁹ corp⁹ xp̄i nō ſumit:⁊ ſi videat. Quid ſumit mus q̄d manducat? Forte vl nihil vl ſbſtātiā panis ſb ſpecie ſua reductā. Poſt h̄ q̄d ptes ille q̄ ibi vident fieri ſignificēt videam⁹. Triforme ē corp⁹ xp̄i. Pars oblate in calicem miſſa:corp⁹ xp̄i qđ iā ſurrexit mōſtrat. Comeſta ꝑo ābulātē adhuc ſuꝑ terrā ꝑo in altari vſq; ad finē remanēs corꝑa ſctōꝝ vſq; in finē ſecli i ſepulchris iacētia.
Nota ¶ Nota ꝙ corp⁹ xp̄i voluntate fuit mortale ⁊ paſſibile:naturalit nec mortale
Nota nec paſſibile:⁊ imortale datū fuit diſcipulis:⁊ ſi tūc mortale eſſet. Nota ꝙ diſcipuli tale dñicū corp⁹ accepert in cena añ reſurrectionē q̄le erat in natura.ſ.immortale:nā q̄le erat ex volūtate.ſ.mortale:qđ dñ adhuc mortale nō ꝑ naturā potuit petro eſſe imortale:v̄tute ei⁹ cui⁹ volūtate erat mortale ⁊ nō iure nature. Ipe eñ ſol⁹ mortu⁹ ē volūtate:alij oēs ex neceſſitate. Credere debem⁹ panē ⁊ vinū qđ xp̄s in cena diſcipulis dedit mādacādū ⁊ bibēdū:in veꝝ corp⁹ ⁊ verū ſanguinē xp̄i ibidē ꝯuerſū:cū pri⁹ panis ver⁹:⁊ veꝝ vinū. Nec ē mirādū quēadmodū dic Aug⁹. Si mortalib⁹ māib⁹ ſe imortalē ferebat:cū in trāſfiguratio
Mat.17.a ne q̄ tūc ⁊ poſtea mortal fuit:ſe in glia imortalitat ⁊ īpaſſibilitat petro ⁊ Iacobo ⁊ iohāni oñdit. a ¶ Quotiēſcūq;. Exponit in quā xp̄i cōmēorationē: mortē.ſ. b ¶ Donec veni. q; hoc nō mutabit:ſic ſacra iudeoꝝ. c ¶ Indigne. Aug⁹. in li. v. de vnico bap. Quia aliq̄s nō ad ſalutē:nō iō minus ē corpus ⁊ ſanguis qđ accepit. ¶ Aug⁹. ſuꝑ Ioh. Homel. viii. Et ſctā obſūt male
1.Co.12.b q̄re cauendū ē male accipe bonū. Et mala ꝓſunt bonis:vt paulo āgelus ſathane. Indigne reus. Amb. Indignus ē q̄ alit celebrat myſteriū q̄ȝ a xp̄o inſtitutu ē. Reus q̄ bñficiū eius in irritū ducit. ¶ Aug⁹. ſuꝑ Ioh. Homel. xxiiii. Digne ſunt:ſi tā de crimialib⁹ penitet:q̄ȝ diſplicēt venialia:⁊ ſi fragilitate humane cōditionis ſciat ſe ſtatim ad ea rediturꝫ. Nullū peccatū veniale eſt dum
placet q̄ūcūq;

guine: †h̄ facite in meā cōmēora a b
a ¶ iō debet ſumere in mēoriā paſſiōis ⁊c.
a tionē. Quotiēſcūq; eñ mādacabitis panem hunc et calicem bi c
a ¶ ꝓ vobis facta repñtabitis.
betis: mortē domini annūciabitis a
¶ dominus ad iudiciū. ¶ q; in cōmemoratione mortis debet ſumi.
b tis donec veniat. Itaq; quicūq; f mādacauerit panem hūc ⁊ bibe
a ¶ mortis xp̄i penas dabit:vl de bono male ſumpto maculam trahet.
c rit calicem domini indigne: rēus g erit corporis et ſanguinis domini: h

Nic. ne ſctoꝝ ꝓferant:fit cōſecratio:tñ meli⁹ d̄r ꝙ illis ſolis verbis cōſecratio ꝑficit q̄bus vtit eccl̄ia ex traditiōe apl̄oꝝ inſtructa. Paulus eñ ⁊ euāgeliſte intendebant recitare verba q̄tum ꝑtinent ad hiſtorie rōnem:nō autē ſm ꝙ ptinēt ad efficiēdū ꝯſecrationē:ſ; eccleſia primitiua illa habebat in occulto ꝓpt infideles ſm ꝙ dicit Dionyſius vi.ca. eccl̄iaſtice hierarchie. a ¶ Hoc facite ⁊c. Per hoc iniungit eccl̄ie huius ſacramēti vſus. d; aūt apponi aq̄:q; ꝓbabile eſt ꝙ dñs apppoſuit. in terra eñ illa ꝓpt vini fortitudinē ꝯſuetū ē ſemꝑ bibere vinum cū aqua. b ¶ In meā cōmēorationem. Cōſecratio eñ vini ſpūaliter repreſentat effuſionē ſanguinis chriſti. Conſequenter apoſtolus exponit verba chriſti dicens: c ¶ Quotienſcūq; eñ mādacabitis panē hunc. Dicit panē ꝓpter ſpecies panis remanentes:hunc ꝓpter idem numero corpus xp̄i ſignificatū ⁊ contentū. d ¶ Mortē dñi annūciabitis. ipam repñtādo ꝑ hoc ſacrm. e ¶ Donec veniat ad iudicium. Per qđ dat intelligi ꝙ celebratio huius ſacri nō deficiet in eccl̄ia vſq; ad finē mūdi. vñ dicit ſaluator Matth. vlti. d. Ecce vobiſcum ſum oībus diebus vite vſq; ad ꝯſūmationē ſecli:q; in h̄ ſacro ē totus xp̄us ſm hūanitatē ⁊ deitatē: vt pz in ꝑcedētibus. f ¶ Itaq;. Oñſa dignitate huius ſacri:h̄ ꝯñr aplus inducit fideles
Diuiſio ad debitā eius ſumptionem. Et diuidit in duas:q; primo oñdit periculū indigne ſumentium. ſcđo adhibet remediū/ibi: Probet aūt. Circa primū dicit: Itaq; quicūq; mandu cauerit panem hūc ⁊c.i. hoc ſacramentum in quo ſb ſpecie panis continet verū corpus chriſti:⁊ ſub ſpecie vini verus ſanguis eius. g ¶ Indigne. q̄ indignitas tripliciter pōt
Indignitas ſumētis triplex ꝯtingere. Uno mō ex ipſa celebratione: vt ſi quis nō obſeruet ritū a xp̄o inſtitutum offerēdo aliū panē q̄ȝ de tritico: ⁊ aliud vinum q̄ȝ de vite: ⁊ ſilr ſi nō obſeruet inſtituta eccl̄ie circa eucharíſtie conſecrationem. Alio mō ex parte celebrātis vel ſumentis hoc ſacramentū ſumēdo.ſ.cum voluntate peccādi mortaliter de futuro vel impenitens de ꝑterito. h ¶ Reus erit corporis ⁊ ſanguinis dñi. Glo. penas mortis xp̄i exoluet.i. punietur ac ſi xp̄m occiderit: qđ nō eſt intelligendum ſm equalitatē ſ; ſm quandā ſilitudinē. maius eñ pctm̄ eſt agēdo ꝯ hūanitatē xp̄i in ſpecie ꝓpria q̄ȝ in aliena: q; hoc eſt ꝯtēptibilius ⁊ horribilius. Item qui iudei occidentes xp̄m moti fuerunt ex odio et inuidia que notabiliter aggrauauerūt pctm̄. Alio mō accipit indignitas ex parte ſumētis ex defectu deuotiōis: vtpote q; diſtracta mente ex occupatione tpaliū accedit ad hoc ſacramentū: habitualiter tñ retinet debitā reuerentiam: ⁊ talis indignitas non facit ſumentem reum corporis ⁊ ſanguinis domini: impedit tñ fructū ſacramenti ſaltē in parte. Contra dicta arguunt aliqui dicētes: ꝙ peccatores actu poſſunt accedere ad hoc ſacramentum ſicut infirmus actu ad medicamentum: ſed hoc non valet: quia ſicut baptiſmus datur ad regenerandum in vita ſpirituali: ſic eucharíſtia ad nutriendum regeneratum. nihil autem nutritur niſi viuum. ii. de anima. ꝓpter quod in ſumentibus hoc ſacramentū requirit vita grē.
b Nic. Probet

Marginalia: †De cō. di. 2.c. ſcptura et.c. iteꝫ

g placet q̄tmcūq̧ ꝑarum ſicut mortale ſi vere diſplicet nulluȝ
e iudicat. a ¶ Probet aūt ſeipm̄. Si pctā ſint q̄tidiana: vl'
nō ſūt mortifera: ⁊ dimittat̄ cōfratri acceſſur⁹ ad altare ⁊ di/
Mat.6.b. cat: Dimitte no.de.⁊c̄. Et ſi ſecur⁹ accedat ⁊ de p.il.e.⁊ de ca.
bi. Q. vide ſi dimittas. Nā ſi nō dimittis: mētiris: ⁊ ei mēti/
ris quē nō fallis. Mentiri deo potes
fallere nō potes. ¶ Aug⁹. Indigne ac
cipit ſi tūc accipit cū debet agere peni/
† 11.q.3.c. tētiā: ꝗ pri⁹ ſe iudicet ⁊ ſeueritate puie
ad menſam ſe exerceat: vt a ſeipſo iudicat⁹ vt nō iu
.ꝫ.euidenƚ dicet a dn̄o. Ceſſat eni vindicta diuīa
An q̄tidie ſi ꝯfeſſio ꝑcurrat hūana. ¶ Querit an
ſumēda eu q̄tidie ſumēda ſit eucharīſtia an eligen
charīſtia di ſint dies: q̄bus hō puri⁹ cōtinēti⁹q̧
viuēs ad tātū ſacrm̄ dignius accedat:
Huic queſtioni recte r̄ndet: q̄ monet vt
ꝑcipue in xp̄i pace ꝑmaneat: ⁊ vt quiſ/
q̧ faciat qd̄ ſm fidē pie credit eſſe faciē
Luc.19.a dū. Nā ⁊ çache⁹ ⁊ cēturio: cū alter chri
Mat.8.a ſtū in domū ſuā gaudēs receperit. Al/
Exo.16.c ter vero dixerit: Nō ſū dign⁹ vt itres
ſub tectū meū. ſaluatorē honorificaue/
rūt: ꝫ diuerſo mō ⁊ quaſi cōtrario mō.
Ad hāc etiā ſilitudinē valet ꝙ in antiq̄
pplo vnicuiq̧ pioꝝ māna ſm ꝓpriā vo
lūtatē in ore ſapiebat: ſic in ore cuiuſq̧
xp̄iani xp̄i corpus vel q̄tidie vel certis
De pe.di. dieb⁹ ſumptū. Nā aliq̄s honorādo nō
1.c.tres audet q̄tidie ſumere. Et ali⁹ honorau/
do: nō audet vllo die ꝑtermittere. Con
tēptū ſolū nō vult ille cib⁹: ſicut māna
Queſtio faſtidiū. b ¶ Judiciū ſi. mā. Queri
Joh.6.f tur quō h̄ cū dn̄s dicat: Qui māducat
me ipſe viuet ꝓpter me. Sȝ duo ſunt
Joh.6.f modi māducādi. Vn⁹ ſacralis q̄ mādu
cāt tā boni q̄ꝫ mali. Ali⁹ ſp̄ualis q̄ ſolī
boni. Et h̄ eſt nō ſolū xp̄m māducare ⁊
i ſacro ei⁹ corpus accipere: ſȝ i ip̄o ma/
De cō.di. nere: ⁊ h̄re ip̄m in ſe manentē. Spiri/
2.c.liquido tualiter eni maducat q̄ in vnitate eccle
ſie quā ipſum ſacrm̄ ſignificat manet.
Nā q̄ diſcordat a chriſto: nec carnē xp̄i
māducat: nec ſāguinē bibit: ⁊ ſi tāte rei
ſacramētū ad iudiciū quotidie ſumat:
De qua etiā dicit Aug⁹. Ut q̄d paras
dentē ⁊ ventrē: crede ⁊ māducaſti.
f c ¶ Jdeo inter vos. Hoc ſit ad cor/
3.Re.13.e rectionē alioꝝ. d ¶ Dū iudicamur.
2.pa.12.d Eiſdē q̄ patiunƚ etiā pena ē aliq̄ñ pur/
vl' gaddo gatio: vt ꝓphete Addo q̄ ꝓhibitus co —
vel addo medit: q̄ viuus potuit terreri vel cōtriſtari de eo qd̄ non erat
ſenſurus mortu⁹. Dictū eſt eni ei: Nō inferet̄ cadauer tuū in
ſepulchro patrū tuoꝝ. Et p h̄ inobedientia ꝓphete puniri po/
tuit: ne ad ſuppliciū tartareū ei⁹ aīa raperet̄. e ¶ Corripi/
mur. In paucis oīm emēdatio: q̄z timore pene nr̄e alii emē/
dant̄. f ¶ Inuicē expectate. Ambro. Ut multoꝝ oblatio
ſimul celebret̄ ⁊ omnibus miniſtret̄.

a ¶ examinet. b ¶ deuote accedendū q̄z
dn̄s ē: vt gr̄as videamur reddere redēptori
a † Probet aūt ſeipm̄ hō: ⁊ ſic de h
pane illo edat ⁊ de calice bibat.
¶ nam qui aliter.
† Qui eī māducat ⁊ bibit idigne: c
a ¶ dānationē. b ¶ nō tibi. ¶ tolera ma/
lū bon⁹ vt veniās ad ꝑmia bonoꝝ: ⁊ iu/
das cū petro cōuerſari potuit: coinquina/
b iudiciūm ſibi mādūcat ⁊ bibit: d
re nō potuit. a ¶ p hoc q̄z: b ¶ ab aliq̄s
cibis: ſed indiſcrete ⁊ negligenter ſumit.
c ¶ quia indigne ſumunt.
c nōn dijudicās corp⁹ dn̄i. Jdeo ſ
a ¶ hoc eſt imago futuri iudicij: vt hinc di
ſcant nō multū eē. ¶ febrib⁹ ⁊ aliqs infirmi
tatibus. b ¶ longa inualitudine.
iter vos multi ifirmi ⁊ ibecilles/ g
a ¶ moriūƚ. b ¶ ita hec mala ex idigna ſū
⁊ dormiūt multi.† Q ſi nōſmet k
ptiōe veniūt ſȝ. a ¶ penitēdo. ¶ punire
ipſoſ dijudicarē⁹: nō vtiq̧ diju l
mur. a ¶ ſi nec iudiciū aliqs inutile.
d dicaremur. Dū iudicamur āt a m
a ¶ ſm alios. ¶ cū amatoribus mundi.
e dn̄o corripimur vt nō cū h̄ mū/ n o
¶ q̄ſi infidelis ē ān incōſiderate accedit.
a ¶ ne ſimilis pena vobis ꝯtingat.
do dānemur† Jtaq̧ frēs mei cū p q
¶ ad ſimilitudinē dn̄ice cene.
f cōuenit᷑ ad mādūcādū: iuicem r
¶ tenuit. ¶ ſed. a ¶ ſuos cibos nec poſt
eucharīſtiā ſumat ¶ terrenis paſcat.
expectate. Si q̄s eſurit domi mā s
ducet: vt nō i iudiciū ꝯueniatiſ. x
¶ de eodē: ſȝ his carere nō poteſtis.
Cetera aūt cū venero diſponā. ʒ

dens: Luc. xix. a. et cēturio repulit eū ab hoſpitio ſuo. d. Dn̄e g
nō ſū dign⁹ vt intres ſub tectū meū ⁊c̄. Matth. viii. b. ⁊ vtrū
q̧ laudat̄: primū eni ꝓcedit ex amore. ſc̄m ex reuerentia ⁊ ti/
more. amor aūt ſimpliciter ꝑponit̄ timori: iō frequētatio hui⁹
ſacri ē ſimpliciter melior: verūtn̄ qd̄ ē ſimplr̄ meli⁹ nō ē ſemꝑ
meli⁹ q̄tū ad aliquē ꝓpter ei⁹ indiſpo
ſitionē: ꝓpƚ quod q̄libet debet dilige
ter ꝯſiderare i ſeip̄o quē effectū habe/
at hui⁹ ſacri frequēs ſuſceptio: q̄z ſi ex
h̄ creſcit feruor deuotiōis ⁊ potētia re
ſiſtēdi pctīs: frequētādū ē h̄ ſacrm̄: ſin
aūt rarius eſt ſumēdū. f ¶ Jdeo in
Joh.6.f ter vos. Hic ꝯ̄r manifeſtat q̄ddaȝ
† 1.q.1.c. dictū. ſ. ꝙ ſumens indigne iudiciū ſibi
ḡ claiā de cō. māducat ⁊ bibit. Ad cui⁹ euidētiā ſciē
diſt.2.c. et dū ꝙ ſi de⁹ oīa mala ꝑſentialiter puni
ſancto.et.c. ret nihil futuro iudicio reſeruaret. ite/
ſicut iudas rū ſi nulla mala puniret i pn̄ti: ei⁹ ꝓui
dentia nulla hoībus videret̄: neutruȝ
eſt ꝯueniēs. iō aliq̄ reſeruat futuro iu/
dicio puniēda: ⁊ aliq̄ punit in pn̄ti: et
maxime circa principiū legiſlatiōis vi/
det̄ ꝯueniēs talis punitio vt ex terro/
re alii inducant̄ ad obſeruātiam: ſicut
Exo. xxx. dr̄: Poſt legiſlationē imedi
ate multa milia hoīm occiſa fuerūt i vl
tuli cōflatilis adoratiōe: ⁊ ſilr̄ in primi
tiua eccl'ia poſt lationeȝ leg' noue per
xp̄m Ananias ⁊ Saphira puniti fue/
rūt ſubitanea morte ꝓ pctō furti ⁊ me
dacij: vt ex terrore alii a cōſilibus caue
rēt Act. v. et ſilr̄ i primitiua eccl'ia fue
rūt multi puniti terribilit̄ ex eadē cā:
ꝓpter indignā ſuſceptionē hui⁹ ſacri:
⁊ p h̄ manifeſtat̄ iudiciū dei: ꝓpter qd̄
dr̄: Jdeo. i. ꝓpƚ indignā eucharīſtie
ſūptionē. g ¶ Inter vos mul. ifir.
.i. puniti diuinit⁹ ifirmitate corporali.
h ¶ Et ibe. lōga valitudine laboran/
tes. i ¶ Et dor. mul. ſomno mortē
corporalis: a deo ſubito interfecti.
k ¶ Q ſi noſmetip. di. cōſcias no/
ſtras examinādo ⁊ purgādo ante ſum
ptionē ſacri. l ¶ Nō vtiq̧ di. i. pu/ h
niremur a dn̄o p modū tale. Notādū
vero ꝙ ap'ls in h̄ iūgit ſe aliis: nō quia
eēt culpabilis ſȝ oſidēs ſe iūctū eſſe cū
eis charitate. m ¶ Dū iudi. aūt a
dn̄o. i. punimur dicto mō. n ¶ Cor
ripimur. q̄z talis pena ad correctio/
nē inducit̄: ⁊ h̄ dupliciter. vno mō ad correctionē nō punitoꝝ
q̄ñ punitio ē ad mortē corpalē. alio mō ad correctionē punito
rū ⁊ etiā nō punitoꝝ. ſ. q̄ñ punitio ē p infirmitatē ⁊ imbecilli/
tatē. o ¶ Ut nō cū h̄ mū. i. cū hoīb⁹ mūdane viuētibus.
p ¶ Dānemur. ſ. eternalit̄. q ¶ Jtaq̧. Hic vltio ꝯcludit
ap'ls intētū reducēdo fideles ad debitū modū. d. Jtaq̧ fra.
mei cū cōue. in eccleſia. r ¶ Ad mādu. i. ad ſumēdū h̄ ſa/
cramētū. s ¶ Inuicē expe. vt ſimul ſumat̄: q̄z ſacrm̄ eſt ec
cleſiaſtice vnitatis. t ¶ Si q̄s eſu. nō potēs h̄ expectare.
v ¶ Domi mā. cibos ſuos cōes: poſtmodū tn̄ eucharīſtiam
nō ſūptur⁹ eodē die: poterit tn̄ i alia. cōedabāt ei fideles cōīt
q̄tidie i ꝑmitiua eccl'ia. x ¶ Ut nō i iu. cōue. i. ad dānatio
nē vr̄am. y ¶ Cetera aūt cū ve. ad vos. ʒ ¶ Diſponā.
.i. ex q̄ pʒ eccl'ia multa tenet ex ordiatiōe ap'loꝝ q̄ tn̄ in ſacra
ſcriptura nō habēt̄ expſſe: ꝓpƚ qd̄ ſequēda ē ꝯſuetudo eccl'ie.
¶ In ca. xi. vbi dr̄ i poſtil. Quia ſic caput influit ceteris mē

Nico.de lyra

a ¶ Probet aūt. Hic ꝯ̄r adhibet remediū ꝯ̄ dictū pe/
riculū. Et diuidit in duas ptes: q̄z primo facit ꝓpoſituȝ. ſc̄do
Diuiſio declarat q̄ddā dictū. ibi: Jdeo. Circa primum dicit: Probet
aūt ſeipm̄ hō. ꝓpriā cōſciētiā diligēter examinādo ⁊ emun
dādo: b ¶ Et ſic de pa. illo edat ⁊c̄. i. tūc fructuoſe pōt h̄
ſacrm̄ ſumere. Fit aūt hic mētio de duplici ſpecie. nā in primi
tiua eccl'ia ſic dabat̄ fidelib⁹: ſȝ ꝓpter periculū effuſionis ſan
guinis mō dat̄ tm̄ ſub ſpecie panis: ſacerdos tn̄ celebrās acci
pit ſub vtraq̧ ſpecie nō tm̄ ꝓ ſe ſȝ etiā ꝓ aliis. c ¶ Qui eni
mā. ⁊ bi. indi. mō ſupradicto. d ¶ Judiciū ſi. mā. ⁊ bi. i.
ad ſuā ꝯdēnationē ſumit. e ¶ Nō dijudicās cor. do. i. nō
diſcernēs ab aliis cibis: ſumēs eodē modo ſicut alios cibos.
Sȝ ꝯ̄ h̄ videt̄ qd̄ dr̄ Joh. vi. f. Qui māducat me viuet ꝓpter
me. Ad qd̄ dicēdū ꝙ intelligit̄ de digne māducātib⁹ tm̄. Sciē
dū etiā ꝙ ex hoc verbo dicūt aliq̄ ꝙ hoc ſacramētū eſt frequē/
ter ſumēdū ad vitā gratie cōtinuādā ⁊ augmentādā. Alii aūt
attendentes dignitatē ſacramēti ⁊ indigne ſumētiū periculū:
dicūt ꝙ rari⁹ eſt ſumēdū. Aug⁹. aūt neutrū vituperat q̄z vtrū
q̧ bn̄ pōt fieri: ſicut Zacheus recepit hoſpitio ſuo dn̄m gau/
dens

Additio.i.

bris ſenſū
Circa influxū gr̄e ⁊ capite (
xp̄o i mēbris eccl'ie duo ꝯſiderāt̄: q̄z vnū
corrn̄det ſenſui. ſ. fidei: nā ſicē p ſenſū recte diſpoſitū cognoſcū
tur ſenſibilia q̄ naturalit̄ ptinēt ad corpis ſuſtētationē ſeu cō
ſeruationē: ſic p fidē cognoſcūt̄ credibilia q̄ ptinēt ad ſaluteȝ
aīe. Aliud vo corrn̄det motui. ſ. charitas: ſic ei p motū corpa
le rōnabilit̄ ordiatū hō tēdit ad ea q̄ ſūt nālit̄ ſibi ꝯueniētia:
ſic p vtutē charitat' hō tēdit i finē ſibi ſupnaturalit̄ ꝯueniētē.
¶ In eo. ca. vbi dicit̄ in poſtilla: Uerūtn̄ eſt principiū ſiliȝ
⁊ ſic habet quādā eminentiā inq̄tū nō ē ex alio.
¶ Additio. ij. Eminētia videt̄ iportare ſeu ſonare q̄ndā in
eq̄litatē: ⁊ iō diuis ꝑſonis q̄ oino ſūt coetne ⁊ coequales nō
videtur

A videt̄ ſecuꝫ poſſe attribui eminētiā vni ꝑſone reſpectu alteri⁹ Et h̄ ē̄ ꝙ pr̄ nō ē ab alio: fili⁹ āt ē a p̄re: h̄n dicēdū ꝙ in diuiſ ſit ordo originis tñ abſq̄ prioritate: vt in ṗma pte. q. xlij. art. iij. in corpe q̄ōnis. ⁊ ſilr abſq̄ p̄eminētia. nā fili⁹ ꝑ generationē ꝑtingit ad h̄ndū eādē ꝑfectionē nature q̄ ē in patre ⁊c̄. ſecuꝫ vti termio eminētie in diuiſ ⁊ ṗoris ⁊ poſterioris. Sꝫ h̄ eſt ꝯ btm̄ Hilariū. ix. ꝺ trinitate circa mediū vbi ponit ꝯ arrianā hereſim aſſerentē filiū ipar̄ p̄ri / dicēs: Q̄uis pr̄ ſm̄ auctoritatē generatiōis ſit filio maior: fili⁹ tñ ſm̄ doni ꝯfeſſionē nō ē p̄re mior. De ordie originis ṗoris ⁊ poſteriori eiuſdē ordis in diuinis dic̄ btūs Aug⁹. in de triplici hitaculo. In ṗma videbim⁹ quō pr̄ p̄cedit origie filiū: ſꝫ ⁊ grādis ē diſputatio de hoc ordie inter ſcholā fratrū minoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ q̄ nō ſunt p̄ñtis ꝓpoſiti. C

Replica.

In ca. xi. dic̄ poſtil. Scđm cōparationē ꝑfectiōis filiū eſſe eq̄lē p̄ri: ſꝫ ſm̄ cōparationem originis pr̄ hꝫ aliquā eminētiā: q̄ nō ē ab alio. Bur. dic̄ nō eē ſecuꝫ

Glo. ordi.

a De Ca. XII ſpūalib⁹. De donis ſcti ſpiritus ꝓ q̄ꝝ maioribus alij ſuꝑbiebāt. miores inuidebāt ⁊ deſperabāt q̄ſi nūq̄ habituri. b Scitis āt ⁊c̄. Spūalia tractaturus ṗora cōmēorat. vt ſicut tūc imago idoloꝝ: ita nūc dei. Scitis. Ut experti: ꝙ cū eſſet' gētes. i. gētiliter viuentes eratis. c Euntes. Nomen: quaſi aſſidui. d Ideo notū. q: ꝑ ſingula chariſmata hoībus magis gl'iaꝫ q̄ deo dabāt: neſciētes h̄ a ſpū ſctō miſtrari. In oibus: oſtdit laudeꝫ dei eſſe ⁊ g̃tiā: vt ſicut tūc cū imago idoli totū malum fuit ex hoīe: ita nunc ex ſpiritu dei oīa bona credantur. Ideo q: ſcitis ꝙ ſpirit⁹ malus retractans vos a bono duxit ad tam irrōnabile malū. i. idolatriā. B ꝑ hoc facile vobis notū facio: ꝙ ꝑ ſpm̄ dei abſtinet a malo: ⁊ ſit bonū. ⁊ hoc eſt: Nemo in ſpū dei loquēs: cogitādo: loquendo: operando. dicit ſimiliter tribus modis. ſ. corde ore ⁊ opere: aliquā ſeparationem a ieſu. i. quodlibet peccatū: que vox humano errore eſt: vt omne falſum qđ eſt: abſtinetur ꝑ ſpm̄ a malo. Uel: Non dicit anathema: cui: ieſu vt dicat eum vel non eſſe a deo: vel minorem deo. e Et nemo. Q̄uiſcūq̄ ſit: dicit vere. i. cogitatione: verbo: opere: ieſus eſt dominus. ⁊ ego ſeruus eius: niſi ꝑ ſpm̄ſanctū: a quo omne veꝝ. Qđ eſt: Bñ opari eſt ꝑ ſpm̄. Non eñ adulatione hominū ieſus ꝺr dñs: vt in idolis que ab hoibus dij dicunt̄: cū nō ſint. Non ergo fauor eſt hoim ⁊ beneficiū ꝙ ieſus dñs dicit̄: ſꝫ donū dei: q̄ myſteriū ſuū hoibus declarauit. Qui dicat h̄: nō preſtat beneficiū religionē: ſed accipit. Et gr̄a hominū eſt: ꝙ idola dij dicūtur cū nō ſunt. vnde ⁊ antiſtites eoꝝ illis ſubiecti ſunt. hic vero aliter: vnde humiliari debent vt patiant̄ ſe argui: nō querant adulationibus deliniri. Dicit. Proprie dicit qui voluntatē ⁊ mentē ſuā voce enūciat. Generalit̄ āt ibi:

Mat. 7. c Nō ois q̄ dicit mihi: dñe ⁊c̄. f Niſi in ſpiritu ſan. Quaſi bñ opari ⁊ oē bonū eſt ꝑ ſpm̄ ſanctū. ⁊ iō tūc maior nō deſpiciat miorē: q: nihil hꝫ niſi a ſpūſctō. g Diuiſiones vero. Hec cōe oib⁹: ſꝫ gr̄e ſunt diuiſe ne mior deſperet: ne maior dū audit gr̄as: ſuꝑbiat. Diuiſiones. Sicut q̄ dicit dñs ieſus ex gr̄a habet: ita in officiis eccl'ie: gr̄a eſt nō diuiſa ꝑ ꝑſonas: ſꝫ indiſcrete triū ꝑſonaꝝ vnū opus eſt. Diuiſiones gratiaꝝ. Gr̄as dicit ipſas virtutes gratis a deo datas: ſicut fidē ⁊ ſpem ⁊ hmōi. q̄ꝝ effectus ſunt q̄tū ad ꝓrios miniſtratio: q̄tū ad ſe operatio / ꝙ dicit: Spiritus vo. Eadem prorſus

h ſubſtantia

[Textus]

a de illis poſt ſed.

De ſpūalib⁹ Ca. XII a

a qđ veritas hꝫ vt nō ſit ſciſma int̄ vos: ſꝫ pax.

aūt nolo vos ignora b

dicturꝰ ꝙ oīa bōa a ſpūſctō ꝓmittit ſiſtitudines in ꝯrio. vt experti.

b re fratres: Scit' aūt qm̄ cū gen c

cui ſpūtan repugnat ratio.

tes eſſetis ad ſimulacra muta ꝓ d

a maligno ſpū. eratis.

d ut ducebami eūtes. Ideo notū f

a tūc qui ſe abrūpit a chriſti corpe nō hꝫ hoc a ſpūſancto.

vobis facio / ꝙ nemo in ſpū dei g

e loquēs dicit anathema ieſu. Et h

a ꝺc v̾bo. ſ. cogitatōe: ⁊ ope ieſus ē dñs.

nemo pōt dicere dominus ieſus

a. i. p. b q̄ſi nemo pōt vitare malū et facere bonū niſi ꝑ ipm: ſed tñ.

f niſi in ſpiritūſancto. Diuiſiōes k

a donoꝝ ſpiritus. b dator eque q̄tū ad ſe benignus oibus.

vo gratiaꝝ ſunt: idem aūt ſpūs. l

a quibus alijs: alijs ſubſeruiant.

Et diuiſiones miſtrationū ſunt: m

ꝓ arbitrio ſuo dās ſingul'. filius.

opa maiora. ſ. ⁊ minora.

idē āt dñs. Et diuiſiōes opatio n

Nico. de lyra

De ſpūalib⁹. Poſtq̄ aplṡ ꝓſecut⁹ ē ꝺ trib⁹ ſacris in q̄b⁹ errabāt Corinthi. ſ. baptiſmo: m̄rimonio: euchariſtia: h̄ ꝯñr tractat de gr̄a q̄ ꝯtinet̄ i ſacris. Et diuidit̄ i duas ptes: Ca. XII Diuiſio

q: ṗmo ꝓponit intētū. ſcđo ꝓſequit̄ / ibi: Scit'. Circa ṗmū ꝓponit intētū / dicēs: De ſpūalib⁹ āt. i. de gratiis a deo dat'. b Nolo vos ig. frēs. i. intendo vos iſtruere. q: ſic dic̄ Seneca: Magnū ingratitudis gen⁹ ē ignorare bñficia accepta. c Scit' āt. h̄ ꝯñr ꝓſequit̄ intētum. Et diuidit̄ in duas: q: ṗmo cōmēdat dei grāꝫ in generali. ſcđo ꝓſequit̄ in ſpāli / ibi: Diuiſiones vo. Circa ṗmū cōmēdat dei gr̄aꝫ ex trib⁹. ṗmo q: ſine ea nō vitat̄ pctm̄ mortale. ⁊ q̄tū ad hoc dicit: Scit' eni cū gē. eſſet'. i. gētiliter viuētes abſq̄ dei gr̄a. d Ad ſimulacra muta. adorāda. e Prout ducebami eūtes. ⁊ dicit ducebami: inſtinctu demonū; vel ꝓpria inclinatiōe: vel hoim ꝑſuaſione. Secūdo cōmēdat grāꝫ dei: q: ꝑ ipſaꝫ vtamur pctm̄ mortale. ⁊ q̄tū ad hoc ſubdit̄: f Ideo no. vo. fa. ꝙ nemo in ſpū dei loquēs dicit anathe. ieſu. i. blaſphemiā ꝯ xp̄m. ⁊ accipit̄ hic blaſphemia large ꝓ omni pctō mortali in q̄ eſt q̄dā blaſphemia dei in q̄tū ſeparat ab eo. nec ꝓpter hoc dictū ſequit̄ ꝙ hñs grām habēs ſit impeccabilis: q: nō neceſſitat̄ ad vtendū gr̄a: ⁊ ſic ex ꝓprio defectu pōt peccare mortaliter. ⁊ ſic non opat̄ ex gr̄a. ꝓpter qđ notabilit̄ dicit aplṡ. g Nemo in ſpū dei loquēs. i. gr̄a ſpūſancti vtens. dicit verbo vel facto. h Anathema ieſu. i. q̄ctūq̄ ſeparatū a xp̄o: anathema eñ ſeparationē importat. Tertio cōmendat grām ex hoc ꝙ nullus ſine ea pōt bonū meritoriū opari. ⁊ q̄tū ad hoc ſubdit̄: i Et nemo pōt di. dñs ie. niſi in ſpūſctō. Sꝫ ꝯ hoc videt̄ qđ dicit ſaluator Math. vij. c. Nō ois q̄ dicit mihi dñe dñe itrabit in regnū celoꝝ. gr̄a vo ad illud introducit: ergo pōt q̄s dicere nomē ieſu abſq̄ gr̄a. Dicēdū ꝙ aliq̄s pōt dicere in ſpūſctō aliq̄d dupl'r. vno mō ſpūſctō mouēte nō tñ habito. ⁊ hec motio duplex ē. vna ꝑ generalē influxū. ⁊ hoc mō dicit Ambro. ꝙ oē veꝝ a quocūq̄ dicat̄ a ſpūſctō eſt. alia ꝑ influxū ſpālē: ⁊ maxime in his q̄ excedūt facultatē nature. ⁊ hoc mō balaā miſta vera futura p̄dixit: Nu. xxiiij. ⁊ Cayphas ꝓphetauit ꝙ ieſus moriturus erat ꝓ gēte: Ioh. xi. c. Alio mō ꝺr aliq̄d in ſpūſctō ipſo mouēte ⁊ habito ꝑ grām in mēte. ⁊ h̄ mō itelligit̄ dictū apl'i ꝙ nemo pōt dicere dñs ieſus. ſ. vere: ita ꝙ ieſus ſit veraciter ipſi⁹ dñs ⁊ ipſe ſeruus ei⁹: qđ nō pōt eſſe ſine ſpūſctō ipm̄ inhabitāte ꝑ grām: ⁊ mouēte ipm̄ ſaltem ꝑ influentiā generalē. ⁊ hoc etiā reqrit̄ in oi ope meritorio in q̄ facto dicit ſe hō ſeruū ieſu xp̄i eū dñm̄ veraciter recognoſcēs. k Diuiſiones. Hic ꝯñr aplṡ ꝓſequit̄ intentū de gratiis in ſpāli. ⁊ ṗmo declarat gr̄e gratis date ꝯditionē. ſcđo charitatis q̄ idē eſt cū gr̄a gratū faciēte: vel hꝫ inſeparabiliter eā annexā: ſe. ca. tertio compat gr̄as gratis datas adinuicē. xiiij. ca. Prima in duas: q: ṗmo diſtinguit gr̄as gratis datas in q̄dā generali. ſcđo magis in ſpāli / ibi: Unicuiq̄. Circa primū ꝯſiderādū ꝙ gratia gratū faciēs p̄ncipaliter dat̄ ꝓpter bonū illius cui dat̄. ſ. vt eū dignū faciat vita beata. Gratia vo gratis data dat̄ principalit̄ ꝓpt̄ bonū eccl'ie ⁊ nō illius cui dat̄: ſicut donū ꝓphetie vel linguaꝝ ⁊ hmōi q̄ aliq̄ñ dantur nō habētibus gr̄aꝫ gratū facientē. ad talē vo vtilitatē reqrit̄ facultas loquendi ⁊ opandi q̄ dat̄ ꝑ donū gratie: vtpote ꝑ donū linguaꝝ: vt poſſit aliq̄s fidem p̄dicare gētibus diuerſoꝝ idiomatū: ⁊ ꝑ donū miraculoꝝ ad fidē ꝯfirmandam: et ſic de alijs gratijs gratis datis que aliq̄ñ dant̄ hoibus malis ſm̄ ꝙ dicit ſaluator Math. vij. c. Multi dicēt mihi in die illa: dñe dñe in noīe tuo ꝓphetauimus: ⁊ in noīe tuo demonia eiecimus: ⁊ in noīe tuo multas v̄tutes fecimus: ⁊ tūc ꝯfitebor illis: q: nunq̄ noui vos: Diſcedite a me oēs q̄ operamini iniq̄tatē. Igit̄ q̄tū ad illa dona. ſ. facultatē loquēdi vel operandi ad vtilitateꝫ eccl'ie p̄tinētia. dicit aplṡ: Diuiſiones vo gratiaꝝ ſunt: q: plures ſunt tales: vt videbit̄. ſ. l Idē aūt ſpūs. q: ꝑfectiōes q̄ ſunt in creatur' diuiſim in deo ſunt ꝯiuncti. ſcđo reqrit̄ auctoritas q̄ habet̄ ꝑ miſteriū: vt ꝑ apl'atū: ſacerdotiū ⁊ hmōi. ⁊ q̄tū ad hoc dicit: m Et diuiſiōes mini. ſūt: idē aūt dñs. cui oīa ſuiūt. tertio reqrit̄ opeꝝ executio. ⁊ q̄tū ad hoc ſubdit: n Et diuiſiōes opationū ſunt. in eodē eñ officio vt apl'atu ⁊ hmōi vn⁹ pl' alio opat̄. vt paul⁹ dixit de ſeipſo. i. Coꝝ. xv. b. Amplius illꝭ oibus laboraui. ⁊ ſilr in vna gratia. vtpote ꝓphetie vel gratie miraculoꝝ: vnus alio plus abundat.

In ſpūſctō dicere

† i. q. i. c. multe aūt

Anathema

D

Diuiſio

E F ſubſtãtia intelligiť: ſʒ trinitas in pſonis. a ¶ Idẽ ve. ꝛc. Hoc ait: ne pať ꝛ fili⁹ ꝛ ſpũſſctũs alia ſepatim opari videanť: ex eo ꝙ ſpũi gřas ꝛ dño miniſtrationes ꝛ deo opatiões ſuppoſuerat: oĩa referẽs ad vnũ deũ ſbdit: Quia de⁹.i.o pať oĩa. b ¶ Oĩa in oib⁹. Nõ vni oĩa tribuit: ſʒ ĩ oĩb⁹ oĩa opať: vt qđ nõ hʒ qs ĩ ſe habeat ĩ alio: ꝛ ſic maneat charitas ꝛ hũilitas. Si amas vnitatẽ: tibi hʒ qſqs ĩ illa hʒ aliqđ: ſol⁹ ocul⁹ videt: ſʒ nõ ſibi ſoli: hec charitas ẽ bonuʒ ſpũs qđ ſupat oĩa vt poſt dicet. c ¶ Vnicuiqʒ. Diuiſa ſũt bona ꝛ nõ ad meritũ alicui⁹ ſingulariť danť: ſʒ ad vtilitatẽ edificãde eccleſie. d ¶ Sapie ſci. Sapiã ẽ in ꝯtẽplatiõe eternoʒ. ſcĩa in actiõe tpaliũ. vñ ĩ Iob: Ecce pietas.i. cult⁹ dei ẽ ſapia: q̃ grece theoſebia. Et qs ẽ cult⁹ ei⁹ niſi amor ꝛ cognitio ei⁹? Abſtinere aũt a mal' ſcia ẽ: mala aũt ĩ tpalib⁹ ſũt in q̃b⁹ caute ꝛ prudẽter ꝯſandũ ẽ. Cui dať ſapia q̃ſi ſol ẽ: cui ſcia: luna ĩ nocte ſeculi q̃bus cetera danť: ſtelle ſunt: qꝛ et hec ĩ nocte ſũt neceſſaria. vñ

Ps.135.a Solẽ ĩ ptãte diei: lunã ꝛ ſtellas ĩ ptãte noct'. e ¶ Alteri ſi. Et fides iter dona dei ꝛ mũera ẽ. Nõ g ſola charitas: ſʒ charitas cũ fide a deo nobis ẽ. f ¶ Sermonuʒ. Vel ſermões ſũt allegorice ꝓnũciatiões q̃ ĩ ꝓphet' ꝛ in euãgelijs. g ¶ Hec aũt oĩa

Ro.12.b Vide ꝙ aplš dicit ẽ ſpũſan-

Eph.4.a ctũ dare dona. Alibi vo di-

89.diſt.c.1. cit: qꝛ daťẽ. Chriſt⁹ etiã ait: Accipite ſpm̃ ſcm̃. Vñ cũ donũ dei audiãt dici ſpm̃ ſcm̃: illud gen⁹ locutõis agnoſcãt qđ dicit aplš: In expoliatione corpis carnis nihil aliud ẽ q̃ ipa caro. ita donũ ſpũſſã ctĩ: nihil aliud ẽ q̃ ſpũſſctũs. Aug⁹. In tñ g donũ dei ẽ. in q̃tũ dať eis q̃b⁹ dať. Apd ſe aũt de⁹ ẽ: ꝛ ſi nemini deť: cũ eñ dať: ſua volũtate dať: ꝛ ipſe idẽ oĩa opať diuidẽs

Alis iude⁹ ſinguľ ꝓut vult. h ¶ Vn⁹

alis gẽtilis atqʒ ideʒ ſpi. Aug⁹. Nõ

alis ſeruus g. dixit tres opari: ẽ ſpm̃: qꝛ

alis liber eñ vni⁹ nature qđ vn⁹ opať ꝛ tres opanť. Vn⁹ ꝛ idẽ ne tot putenť q̃t opa: nõ ꝙ ſine pr̃e ꝛ filio: ſpũs opeť. Inſepabilis ẽ ei opatio trinitat'.

i ¶ Diuidẽs ſin. Vñ nec huic dolẽdũ nec illi ſupbiendũ. Ut vult. Qui ſolus nouit qđ conueniat et gratis nõ ad meritũ hoĩm. k ¶ Ita ꝛ xp̃s. Caput ꝛ corpus ẽ chriſtus ꝓpť ineffabilẽ vnitatẽ capitis ꝛ mẽbroʒ. Vn⁹ ſpũs facit oĩa ĩ mẽbris xp̃i corpis: ſicut vna aĩa videt in oculo: audit ĩ aure: ꝛ in ceteris oĩb⁹ oĩa facit. l ¶ Etenĩ. Oſtẽdit quõ corpus xp̃i vnũ: qꝛ oẽs ĩ vno ſpũ abluti: ducti ſum⁹ in ẽ: vt poſt ſim⁹ vnũ corpus vnanimes p illũ vnũ ſpm̃: vt totuʒ corpus vna aĩa vegetať. Et qꝛ oẽs potati ſum⁹ ĩ acceptione diuerſoʒ donoʒ ſpũſſancti: in vno ſpũ: qꝛ oĩa dona ad vnũ efficiendũ dirigit: nõ nulli⁹ pſona cõtẽnẽda vel pferẽda: nec hoib⁹ glĩa dei dãda: quia vn⁹ ꝛ idẽ in oĩbus. m ¶ Nã ꝛ cor. Ambro. Oſtẽdit p ſimilitudinẽ humani corpis vnitatem corporis chriſti.i. eccleſie habere varietatem officiorum et diuerſitatem

¶ dator. ¶ pater. ¶ neceſſaria.

a nũ ſũt: idẽ vero de⁹ q̃ opať oĩa in a

b a ¶ .i. gřa p quã ptʒ ꝙ ĩ eo ſpũs. ¶ eccl'e.

c oĩbus. Vnicuiqʒ aũt dať mãniſe b

a ¶ qꝛ ꝛ munoʒ ꝓdeſt. ¶ p ptes qđ dixerat determinat. ¶ nõ p meritum.

ſtatio ſpũs ad vtilitatẽ. Alij q̃dẽ d

a ¶ nõ ſolũ ſapia.i. de diuinis ĩtelligẽtia: et ſcientia de humanis: ſed etiã carũ ſermo vt alijs poſſint eloqui.

d dať p ſpm̃ ſmõ ſapientie: alij aũt e

ſermo ſcientie ẽm eundẽ ſpiritũ. f

¶ ꝯſtãtia fidei vl' ſermo.

e Alteri fides in eodẽ ſpiritu: alij g

¶ curãdi infirmos. ¶ eodem omnibus.

gřa ſanitatũ in vno ſpiritu. Alij h

a ¶ miraculoʒ ꝯ naturã. b ¶ p̃dicere futura

opatio virtutum: alij prophetia: i k

a ¶ vt diſcernat qđ audit: q̃ ſpũ bono an malo dicať qꝛ ꝛ diabol⁹ bona ſeductorie dicit.

alij diſcretio ſpirituum: alij gene l m

a ¶ .i. loqui diuerſis linguis.

f ra linguarũ: alij interptatio ſer n

¶ linguaʒ vel viſionũ vt ioſeph. ¶ .i. et ſi

g monũ. Hec autem oĩa operatur o

nõ diuerſa. a ¶ ĩ ſubſtãtia. ¶ ĩuariabilis. ¶ nõ ipſe diuiſus.

h vnus atqʒ idẽ ſpiritus: diuidens p
i

a ¶ ſicut q̃ de⁹ ẽ. b ¶ iõ diuerſis diuerſa

ſingulis prout vult. †Sicut enĩ q r

dat qꝛ. ¶ conũctionẽ mẽbrorum.

corpus vnũ eſt: ꝛ membra habet

¶ diuerſa.

multa: omnia autẽ mẽbra corpo

¶ q̃uis. ¶ ſubminiſtrãdo.

ris cum ſint multa: vnum tñ cor

a ¶ oẽs fideles ſũt. b ¶ vt nõ dicã corp⁹ xp̃i qꝛ ipe xp̃s ſũt tã minores q̃ maiores. ¶ qꝛ.

k pus ſunt: ita et chriſt⁹. s. Etenim s

¶ ſancto. ¶ ducti.

in vno ſpũ oẽs nos in vnũ corp⁹ t

¶ abluti. ¶ natione diuerſi.

baptizati ſum⁹: ſiue iudei: ſiue gẽ x

¶ cõditione diuerſi.

tiles: ſiue †ſerui: ſiue †liberi: ꝛ oẽs i y z

a ¶ in acceptiõe diuerſoʒ donoʒ. b ¶ hã oẽs vnũ. c ¶ cui eccleſia ſimilis.

m vno ſpũ potati ſum⁹. Nãʒ ꝛ cor a

a ¶ Idẽ ve. de⁹ ꝛc. effect⁹ eĩ p̃me cauſe neceſſario reqriť ĩ oĩ effectu aliaʒ cãrũ. b ¶ Vnicuiqʒ. ẽ ꝯñr accedit ad diſtictionẽ dictoʒ magis ĩ ſpãli. ꝛ p̃mo gřarũ. ſcđo miſtrationũ, ibi: Et q̃ſdẽ q̃dẽ: Prima adhuc ĩ duas: qꝛ p̃io põit gřarũ diſtictionẽ. ſcđo adhibet ſilitudinẽ, ibi: Sič eĩ corp⁹. Circa p̃mũ dič: Vnicuiqʒ ꝛc.i. gřa graťdata p quã ſpirituſſctũs mãifeſtať: dať. c ¶ Ad vti.i. eccl'ie vt p̃dictũ ẽ. d ¶ Alij q̃.p ſpi. ꝛc. Circa iſtã diſtictionẽ ꝯſiderãdũ ꝙ ſič dictũ ẽ: gře gratis date danť ad vtilitatẽ eccl'ie: qđ potiſſime ſit p doctrinã: q̃tũ ad ea q̃ ſũt fidei: ad qđ tria reqrũť: p̃mũ ẽ cognitio diuioʒ. ſcđm ꝯfirmatio eoʒ. ꝛ ẽtiũ debita ꝓlatio ṽboʒ. Quãtũ ad p̃mũ tria ſũt neceſſaria. p̃mũ ẽ ꝙ p̃ncipia ſint certiſſima: ꝛ q̃tũ ad ẽ ponit. g ¶ Fides. q̃ ẽ certitudo d reb⁹ inuiſibilib⁹ ſupponunť vt p̃ncipia catholice doctrine: vt hř Heb.xi.a. Fides ẽ ſubſtãtia ſperãdaʒ reʒ argumentũ nõ apparentiũ ꝛ accipitur hic argumentũ ꝓ certitudie. ex q̃ ptʒ ꝙ nõ accipiť h certitudo euidẽtie ſʒ adherẽtie. vñ: Scđs phs diffiniẽs fidẽ dixit: Fides ẽ ignote rei mirãda certitudo. Scđm eſt cognitio ꝯcluſionũ p̃ncipaliũ ex dict' p̃ncipijs ſequẽtiũ: ꝛ q̃tũ ad ẽ dr: e ¶ Sermo ſa. q̃ ẽ cognitio diuioʒ ex articul' fidei ſeq̃ntiũ. Tertiũ ẽ cognitio effectuũ p q̃s ĩterdũ oportet eãs mãifeſtare: ꝛ q̃tũ ad ẽ poniť. f ¶ Sermo ſci. q̃ ẽ cognitio reʒ hũanaʒ: qꝛ inuiſibilia dei p ea q̃ facta ſũt ĩtellecta ꝯſpiciũť: Ro.i.c. Circa ſcđm qđ ẽ ꝯfirmatio doctrie catholice ſciendũ ꝙ ĩ hijs q̃ ſb̃ſũt rõni naturali ꝯfirmatio ẽ p argumẽta ex p̃ncipijs euidẽtib⁹ deducta. In his aũt q̃ ſũt ſupra rõnẽ diuinit⁹ reuelata: ꝯfirmatio ẽ p ea q̃ ſũt diuie ṽtut' ꝓpria: ꝛ ẽ ſit duplr. Vno mõ qñ ad ꝯfirmationẽ fidei ſit op⁹ miraculoſuʒ. ꝛ ẽ ſiue ſit ad ſalutẽ corpoʒ: ꝛ q̃tũ ad ẽ poniť: h ¶ Gřa ſa. ſiue ordineť ad ſolaʒ diuie ptãtis mãifeſtationẽ: vt ſtatio ſol' vel aliqđ hmõi. ꝛ q̃tũ ad ẽ põiť. i ¶ Opatio vir. Alio mõ qñ ad ꝯfirmationẽ fidei mãifeſtať aliqđ occultũ qđ ſcire ſoli⁹ dei ẽ ꝓpriũ: ſič ſũt ꝯtingẽtia futura. ꝛ q̃tũ ad ẽ põiť k ¶ Prophia. vel cordiũ occulta ẽm ꝙ dr.i. Reg.xvi.b. Hõ videt ea q̃ parẽt: de⁹ aũt ĩtueť cor. ꝛ q̃tũ ad ẽ dr: l ¶ Diſcretio ſpi. Circa tertiũ qđ ẽ facultas ꝓnũciãdi alijs ea q̃ ſũt doctrie catholice duo reqrũť. ſ. facultas idiomatũ vt ꝓnũciãs poſſit a q̃buſcũqʒ ĩtelligi. ꝛ ẽm ẽ dr: m ¶ Genera lin. ꝛ cognitio ſenſus eoʒ q̃ ꝓferẽda ſũt. ꝛ q̃tũ ad ẽ poniť n ¶ Interptatio ſer. dicit igiť aplš: Alij q̃dẽ dať ꝛc. ꝛ ptʒ lřa ex dict' vſqʒ ibi: o ¶ Hec aũt oĩa ope. ꝛc. p ẽ tolliť error gẽtiliũ q̃ diuerſas gřas attribuebãt diuſis dijs: vt ſapiam ioui: locutionẽ mercurio: ꝛ ſic d alijs. p ¶ Diuidẽs ſin. p ẽ tolliť error eoʒ q̃ dixerũt deũ cognitionẽ hře reʒ ĩ vniũſali tñ ꝛ nõ ſingulariũ. q ¶ Prout vult. p ẽ tolliť error attribuẽtiũ diuſitatẽ donoʒ fato vel cõſtellatiõib⁹ vel hũano merito ꝛ nõ diuie volũtati ſič cauſe p̃me. r ¶ Sicut eñ cor. Hic manifeſtat p̃dicta p ſilitudinẽ corpis naturalis. Et diuidiť in duas: qꝛ p̃io poniť ſilitudo in generali. ſcđo explicať magis in ſpeciali, ibi: Nam ꝛ corpus. Similitudo aũt eſt in hoc ꝙ ſicut multa mẽbra faciũt vnũ corpus naturale: ſic ꝛ fideles in chriſto regenerati p baptiſmũ facti ſunt mẽbra xp̃i: ꝛ ſic faciũt ſub capite chriſto vnũ corpus myſticũ. dicit igiť: Sicut eñ corpus vnũ ẽ ꝛc. Iſta vnitas nõ eſt indiuiſibilitatis qualis eſt vnitas pũcti: nec cõtinuitatis qualis ẽ vnitas linee: ſʒ ẽ vnitas pfectionis qua aliqđ vnũ pfectiõe ex multis ꝯſtituiť: vt hř.v. metaph. ita ꝛ xp̃s q̃ eſt caput aĩm vn⁹ eſt in pſona: ꝛ p ꝯñs oẽs fideles ſibi iũcti p fidẽ faciũt vnũ corpus myſticũ. qđ declarat ꝯñr d. s ¶ Etenĩ in vno ſpũ. ſ. ſancto. t ¶ Oẽs nos vnũ cor. myſticũ. v ¶ Baptizati ſu. q̃ baptiſm⁹ ẽ ſpũalis generatio. x ¶ Siue iu. ſiue gẽ. q.d. hãc vnitatẽ nõ impedit diuerſitas gentis p̃cedẽs baptiſmũ. y ¶ Siue ſer. ſi. libe. q.d. diuerſitas cõditionis hãc vnitatẽ nõ impedit. vñ dicit Amb. In dño bona ſeruitus ꝛ bona libertas equa lance appendunť. z ¶ Et oẽs in vno ſpũ ꝛc. in potu ſacramentali. a ¶ Nã ꝛ cor. Hic ꝯñr ſilitudinẽ applicat magis in ſpãli: ꝛ p̃mo q̃tũ ad corpus naturale. ſcđo q̃tuʒ ad myſticũ, ibi: Vos aũt eſtis. Prima in duas. quia primo deſcribit corporis naturalis integritatẽ. ſcđo membroʒ habitudinẽ, ibi: Nõ poteſt. Quantum ad primuʒ

G Fides

Scđs phs

h

Diuiſio

Diuiſio

C ¶ uerſitatẽ hãc nõ tollere
A vnitatem ſicut humani
corporis vnitas non in
ſingularitate conſiſtit:
ſed in multis membris
vt inuicem ſibi preſtent
qđ debẽt. a ¶ Si to
tum. Quaſi ſi in eccla
oẽs eſſent vnius officij
quõ impleretur neceſſi/
tas corpis: cui⁹ guber/
natiõi diuerſis op⁹ eſt.
b ¶ Mẽbra vnũqđ.
Vt nihil deſit illi: ita et
in eccla diuerſas pſo/
nas qb⁹ tribuit munera
diuerſa. c ¶ Q ſi eſ/
ſent. Non mõ multitu
do ſenſuũ periret: ſʒ eti/
am corp⁹. Ita ſi i eccla
oẽs eſſent vnius officij
ꝛ dignitatꝭ nõ diſcerne/
rent mẽbra neqꝫ corp⁹.
d ¶ Aut iterꝫ ca.pe.
Ipa dignitas ptẽptibi/
lis eſt ſine ſubiectis. of/
ficiũ eñ eſt ꝑ qđ digni/
tas conſtat. Magnus
impator neceſſarium hʒ
exercitum. e ¶ Inho/
neſta ſunt. Abſit vt in
mẽbris ſanctorũ aliqua
ſit turpitudo: ſed dicunt
inhoneſta: quia non ha/
bent ſpeciẽ decoris quã
habẽt ea que in pmptu
ſunt: vel pꝑter legẽ mẽ/
brorꝫ que de pctõ venit:
vſus membrorꝫ illicitus
B turpis eſt: nõ mẽbra ip/
ſa. Inhõeſta. Egeſta/
te ꝛ habitu aliquãdo vi/
te mũdioris ſunt. Vel il
li q̃ in eccla ꝑ aliqđ pec/
catũ ĩhoneſti ſũt: abun/
dãti⁹ adiuuant ꝯſolatio
nib⁹ ꝛ orõnibus vt ho/
neſti fiant. f ¶ Hone/
ſta aũt. Quaſi ita ꝛ fra/
tribus in q̃bus ſtudium
pie ꝯuerſatiõis ornauit
honeſtas: nihil ẽ qđ ad/
dat a nobis. g ¶ Sed
deus tempauit. Re/
moto illo quod obeſt po
nit illud quod prodeſt
ſcʒ contemperationem.
i ¶ Et ſi quid patit.
Ambro. Hoc de mem/
bris corpis ambiguum
non eſt: q: ſi oculus vel
pes capiat aliq̃ egritu/
dine totũ corpus condo
let. Ita ꝛ nos decet con
dolere fratribus ſi q̃d
aduerſitatꝭ emerſerit et
letari ſi bene ceſſerit.
b ¶ Sed in idipſum
p inuicẽ. Quaſi ſolli/
cita ſint membra vt ten
dant in idipſum: id eſt:
in id ſollicitudinis ꝙ ſit
ipſum: id eſt indifferẽs
vt non minus pro alio
q̃ pro ſe. k ¶ De mẽ
bro. Vel a me mem/
bro cuius predicatione
inſtituti eſtis.

C Et q̃ſdaʒ

a ¶ ita ꝛ in eccla. ¶ nõ oẽs vni⁹ officij ꝛ doni.
pus non eſt vnũ mẽbrũ: ſed multa.
a ¶ q: idẽ ſpũs dat oia. a ¶ aliq̃s cui donũ ſcie
ri⁹ dat. c ¶ tã dign⁹ vt ille cui opatio ꝟtutũ dat
Si dixerit pes: q̃m nõ ſum manus: a
a ¶ q̃ſi q: de pmis nõ ẽ: nõ iõ nõ ẽ neceſſarius.
nõ ſũ de corpe: nũm ideo nõ eſt de
a ¶ ſimiliter. ¶ qui habet ſcientiam.
corpe? Et ſi dixerit auris: q̃m nõ ſũ
a ¶ vt q̃ hʒ ſermonẽ ſide vel ſapie. b ¶ eſt vtiqꝫ
adhuc q: ſi nõ eſt illud põt eſſe aliud.
oculus: nõ ſum de corpe: num ideo
non eſt de corpe? Si totum corpus b
¶ auris. ¶ auris.
a oculus/ vbi auditus? Si totũ audi/
a ¶ diſcretio ſpirituũ. ¶ nares. ¶ ſʒ ꝯpĩ hec
tus/ vbi odoratus. Nunc autẽ po/ c
ĩcõuenĩẽtia vitãda. a ¶ pꝟida ꝛ rõnabili volũ
tate aptauit. b ¶ diuerſa. ¶ maius vel minus.
b ſuit deus membrã: vnũqđqꝫ eorꝫ in
a ¶ i ꝯſtitutiõe corpis. b ¶ ſic ſibi viſũ ẽ. ¶ mõ
c corporẽ ſicut voluit. Q ſi eẽnt om d
multa. ¶ vni⁹ officij. ¶ qđ nõ niſi diuerſis ſub/
ſiſtere põt. ¶ ne corpus pereat.
nia vnũ membrũ vbi corpus? Nũc e
¶ ſunt. ¶ de omnibus.
aũt multa q̃dẽ membra: vnum autẽ f
a ¶ diũſa ſũt: ſʒ maiora nõ põt dicere minorib⁹ g
cis nõ egeãt. b ¶ q: ſi ocul⁹ puidet: man⁹ opat.
corp⁹. Nõ põt aũt dicere õculus ma g
a ¶ põt eñ aliq̃s humilꝭ qđ nõ ſublimis.
a nui/ opa tua nõ indigeo: aũt iterum
caput pedibus: nõ eſtis mihi neceſ/
ſarij. Sed multomagis que videntꝭ h
¶ viliora.
membra corpis infirmiora eſſe: ne/ i
a ¶ aliq̃ñ. b ¶ ꝛ q̃ putam⁹ ĩferiora ꝛ a ſupiorib⁹ ñ
ceſſariorã ſunt. Et q̃ putãm⁹ igno/ k
debẽt ſperni: ſʒ ãpli⁹ honorari. ¶ veſtimẽtorꝫ.
biliora mẽbra eſſe corpis: his hono l
¶ ita min⁹ dignis exhortatio neceſſaria: qua ali
quis honor illis det vt fiant vtiles.
rẽ abundantiorẽ circũdamus. Et q̃
a ¶ vt pudẽda. ¶ ꝑ aliqđ pctũ. b ¶ ꝯſolatio/
c inhoneſtã ſunt noſtra: abũdantiõrẽ
nẽ in orõnib⁹. a ¶ a nob ea celãtib⁹. b ¶ q̃ ꝑ ſe
ſatis honorem habent.
f honeſtatem hãbent. Hõneſta autẽ m
a ¶ corꝫ q̃ illꝭ ſiũt: ſʒ ꝑ ea ſunt alia honorãda.
g noſtra nullius egent. Sed deus tẽ/ n
a ¶ membro. ¶ in ſe. b ¶ ampliorem.
perauit corpus ei cũi deerat ãbun/
¶ ꝑ digna membra.
dantiorẽ tribuendo honorẽ: vt non o
a ¶ diſcordia. b ¶ humano vel eccleſia. ¶ vbi
debet eſſe vnitas. ¶ potius.
h ſit ſciſmã in cõrpe: ſʒ in idipm p in/ p
¶ in rebus agendis.
i uicẽ ſollicita ſint membra. † Et ſi q̃d q
¶ in aduerſis. ¶ compati debent. ¶ quaſi ſuũ
ſit malum.
patit vnũ membrũ: compatiunt oia
¶ de bonis.
membra. Siue gloriat vnũ mẽbrũ: r
¶ q̃d ad nos iſta rãdet.
congaudẽt oia mẽbra. Vos autem s t
a ¶ vnitate fidei. ¶ capitis. b ¶ pendentis.
¶ chriſto capite ꝛ cõmembro.
k eſtis corpus xp̃i ꝛ mẽbrã de mẽbro. v

M ꝑmũ dicit: Nã ꝛ corp⁹ nõ ẽ vnũ mẽ. ꝛc. q: C
oia mẽbra ꝯcurrũt ad itegritatẽ vni⁹ corpis cõpo
ſiti ꝛ ꝑfecti ex mĩſtis organis deſeruiẽtib⁹ diuerſis
aie potẽtijs. vñ. ij. ð aia dr: Aia ẽ act⁹ corpis phi/
ſici organici. Iõ ſbdit: a ¶ Si dixerit pes q̃m
nõ ſũ man⁹: nõ ſũ de cor. ꝛc. q. d. nõ ſequit. lʒ
eñ mẽbra abinuicẽ diſtinguant. ex illꝭ tñ perficit
vnũ corp⁹ vnitate ꝑfectiõis. ꝛ ſic põt dici ð ſingulꝭ
mẽbris: qđ pbat ꝯñr ducẽdo ad duplex incõueni
ens. ꝑmũ ẽ: q: tolleret id qđ ẽ neceſſariũ corpi. iõ
dic: b ¶ Si totũ corp. ocu. ꝛc. q. d. tolleret: ꝛ
codẽ mõ põt dici de ſingulꝭ mẽbris: q: ſic oculus ẽ
neceſſari⁹ corpi ad dirigẽdũ: ita man⁹ ad opandũ:
ꝛ pes ad ambulandũ. ꝛ ſic de alijs. Ideo ſubdit:
c ¶ Nũc aũt po. de⁹ mẽ. i. ſic diſpoſuit ea in cor/
pore ꝙ vnũqđqꝫ deſeruit toti corpi. oculus eñ vi/
det p toto corpe: ꝛ pes ſilr ãbulat. ꝛ ſic de alijs. ꝛ
iõ ſituant in vno corpe. d ¶ Q ſi eſſent. h du/
cit ad ſcðm ĩcõueniẽs: q: tolleret itegritas corpis
ad quã neceſſario reqrit diuerſitas mẽbrorꝫ: vt ꝑ
dictũ ẽ. iõ dicit: Q ſi eſſent oia vnũ mẽbrũ
vbi corp⁹. ſ. orgãicũ ꝑfectibile ꝑ aiaʒ. q. d. nuſq̃
pꝑt qđ ſbdit: e ¶ Nũc aũt mul. q̃dẽ mẽ. ab in/
uicẽ diſtincta. f ¶ Vnũ aũt corp⁹. ex illꝭ ꝯſtitutũ
vnitate ꝑfectiõis. g ¶ Nõ põt. Hic ꝯñr oſten/ Diuiſio
du habitudinẽ mẽbrorꝫ adinuicẽ. ꝛ ꝑmo q̃tum ad
neceſſitatẽ. ſcðo q̃tuʒ ad cultũ exteriorẽ/ ibi: Et q̃
putam⁹. tẽrio q̃tũ ad mutuũ ſollicitudinẽ/ ibi: Sed
in idipm. Q tũ ad ꝑmũ dicit: Nõ põt aũt dicere
ocul⁹ manui opa tua nõ idigeo ꝛc. q: ſic ma
nus ĩdiget directiõe oculi: ita ocul⁹ pꝑtectiõe man⁹
ne ledat: ꝛ lotiõe ſi fedet. ꝛ ſic ð alijs. h ¶ Sed
mlto mag' q̃ vidẽ. mẽ. corpis ĩfirmiora eſ/
ſe. ſic q̃ facile ledunt. i ¶ Neceſſariora ſunt.
Directio eñ oculi eſt oibus alijs membris valde
neceſſaria: ꝛ ex tali mutua neceſſitate apparet ma
nifeſte oia mẽbra de integritate vnius corpis eẽ.
k ¶ Et que putamus. Hic ꝯñr compat adin/
uicem mẽbra q̃tum ad cultum exteriorẽ q̃ magis
adhibet membris ignobilibus. ꝛ hoc eſt qđ dr:
Et que putam⁹ ignobiliora mẽbra eſſe cor
poris. vt pudẽda ꝛ ꝑtes egeſtiõi deſeruiẽtes p/ D
pter aliquã feditatẽ. l ¶ His honorẽ abũ. cir
cũdam⁹. i. ea diligẽter tegim⁹. m ¶ Honeſta
aũt nr̃a nulli⁹ egẽt. ſ. opimẽti: vt facies in q̃ vi
gẽt oẽs ſenſus. n ¶ Sʒ de⁹ tem. cor. i. ſic ordi/
nauit ꝙ illa mẽbra q̃ videntꝭ inhoneſta diligẽtius
tegim⁹ ex inſtictu nature cui⁹ ẽ actor. o ¶ Vt nõ
ſit ſciſma in corpe. i. vt appareat manifeſte ꝙ
oia mẽbra ſint de vni⁹ corpis itegritate. p ¶ Sʒ
in idipm. Hic ꝯñr cõpat mẽbra adinuicẽ q̃tum
ad mutuũ ſollicitudinẽ laborando vnũ p altero ꝛ
cõpatiẽdo vnũ alteri. iõ dic: Sʒ in idipm p in.
ſolli. ſint mẽ. ſicut manus laborat p neceſſarijs
alijs ptib⁹ vt in tegumẽto defenſiõe ꝛ ſimilibus.
q ¶ Et ſi q̃d patit vnũ mẽbrũ cõpatiuntur
oia mẽbra. ſic ptʒ ꝙ leſo pede ſtati ocul⁹ aſpicit
ad leſionem: ꝛ manus apponit ad ꝯſolationem.
r ¶ Siue gliat vnũ mẽ. ex aliqua ꝯſolatione.
s ¶ Congaudẽt oia mẽbra. inde ꝯſolata. Ex
his omnibus patet ꝙ ꝑtinent ad vnum corpus.
t ¶ Vos autẽ. Hic aptat ſilitudinẽ corpis na/
tural ad myſticũ/ dicẽs: Vos aũt eſtꝭ cor. xp̃i. ꝑ
coniunctionẽ charitatis ꝛ fidei adinuicẽ ad xp̃m.
v ¶ Et mẽbra de mẽbro. i. depẽdẽtia vnũ ab Mẽbra
altero ꝛ ad vnũ ordiata. Huiꝰ aũt corpis oculi ſũt eccleſie
ꝑlati ꝛ doctores qui habẽt alios dirigere. Audit⁹
ꝟo clerici qui ſunt eorꝫ diſcipuli. Odoratus religi
oſi q̃ debent reſpirare celeſtia: Cãti. i. a. In odore
vnguentorꝫ tuorꝫ currimus. Manus autẽ poten
tes laici qui habent defendere ꝑ potentiã clerꝫ ꝛ in
feriorẽ pplm. Pedes ꝟo vulgares hoĩes ſuo la/
bore vt agricultura ꝛ huiuſmodi totũ corpus my/
ſticũ ſuſtentãtes. ꝛ lʒ ſint ignobiliora mẽbra tamẽ
ſunt valde neceſſaria. videm⁹ etiã ꝙ nullꝰ ſtatus ꝑ
dictus cõuenĩẽter põt ſtare ſine alijs: pꝑter quod
debent p inuicem ſollicitare de neceſſarijs p cõ
muni vtilitate corpis myſtici ſua officia exercẽtes.

 M Et quoſdã

a ¶ Et quoſdā q̄dē. Determinat hic de donis dei q̄ altioꝛa: ⁊ q̄ ſint inferioꝛa. De his em̄ putabāt Coꝛinthij ꝙ minus eēt maiꝰ: ⁊ ꝙ maiꝰ eēt minꝰ. Primū dignitate ⁊ tpe: aplos vite xp̄i p̄dicātes. Scdo ꝓphas myſteria ſcripturaꝝ vel futura reuelātes. doctoꝛes p̄cepta viuēdi dātes: vel q̄ pueros litteris imbuāt. b ¶ Genera ling. Ecce donū dei ē multas ſcire linguas. Et nota ꝙ vltimū ponit illud qđ illi primū ponebant. c ¶ Nūq̄d oēs ꝓphe. ⁊c. Qui hec nō habet i ſe: amet in alijs ea ⁊ in eis iā hec habet q̄ i ſe nō habet. d ¶ Excellētioꝛē viā. Charitatē. q̄ maius oibus p̄dict' donū: vn̄ i fine his q̄ dicūt: Dn̄e i noīe tuo ꝓphetauimꝰ: demonia eiecimꝰ / virtutes fecimꝰ / dicet dn̄s: Recedite a me: nō noui vos operarij iniquitatis.

†Eph.4.b.
Mat.7.c
Ibidem

Ca. XIII

Si liguis ⁊c. Probat ꝙ charitas excellētioꝛ ē: q̄ hec alia ſine illa nō valent: ⁊ illa ſine iſtis. e ¶ Si ling. Minꝰ ſcientiū: vl angeloꝝ. i. ꝑfectoꝝ. Vel lingue. Oim hoim. f ¶ Angeloꝝ. Quibꝰ ꝑpoſiti minoꝛibꝰ qđ de dei volūtate primi ſentiūt ſignificāt: qđ fit aliq̄bꝰ nutibꝰ aut ſignis vel q̄bus ad hoies miſſi vtunt. g ¶ Charitatē aūt. Charitas ē fōs ꝓprius bonoꝝ: cui alienꝰ non cōicat: q̄ vt oleū nō pōt p̄mi i imo ſed ſupexilit. Quāta eſt: q̄ ſi deſit: fruſtra habēt cetera: ſi aſſit habēt oia. h ¶ Velut es ſon. ⁊c. Sicut impulſu aliq̄ nō p ſe reſonāt: ſic loquēs linguis: non p ſe q̄ neſcit: ſz virtute ſpūs ꝓfert ea q̄bus audientes mulceat. i ¶ Et ſi ha. ꝓphe. Vt balaam ⁊ cayphas et ſaul.

Myſteria

ff.14.a

¶ expōit diuerſitatē i fidelibꝰ quā dixit in

a †Et quoſdā quidē poſuit deus a
a ¶ dignitate ⁊ tpe. b ¶ olim oꝛ
mēbris. dinatoꝛes ⁊ iudices.
in eccleſia: primō āpoſtolos: ſe b
a ¶ Augꝰ. qui poſt aduētū: nō q̄ cū ꝑnūciauerūt de q̄bus in actibus apoſtoloꝝ.
cūdo ꝓphētas: tertio doctoꝛes: d
a ¶ q̄ miracla faciūt. b ¶ q̄ ifirmos ſanāt
deinde virtutes: exide gr̄ās cu e f
a ¶ q̄ maioꝛibꝰ ferūt opē vt tuꝰ aplo vel archidi. epis. b ¶ minoꝛ ꝑlonarū ꝑlatiōes vt p̄ſbyteri. ¶ q̄ plebi documēto ſunt.
rationū: opitulātiōes: gubernā g h
a ¶ in pleriſq̄ vacat.
b tiōes: genera liguaꝝ: interpta k
a ¶ diuerſis hec: q̄ nō oibus oia: q̄ ſic nō eſſet q̄bus hec officia ſeruirent.
tiones ſermonū. Nūnquid oēs l
c apoſtoli? Nunq̄d oēs ꝓphete?
Nūquid oēs doctoꝛes? Nūq̄d
oēs virtutes? Nūq̄d oēs gratiā
curationū habēt? Nūq̄d oēs lin
guis loquuntur? Nunq̄d oēs in
a ¶ ſcripturas vel linguas. b ¶ ſz de his deſiderate vtilioꝛa nō linguas vt ſoletis.
terptāt? †Emulāmini āt charis m n
a ¶ ⁊ p̄ter p̄dicta. b ¶ maiꝰ oibꝰ donū.
b mata †melioꝛa. Et adhuc excel o p
a ¶ eūdi ad deū. i. charitatē: q̄ p̄dicta n̄ ſp ad meritū: ſz ad honoꝛē dei oſ̄dēdū gētibꝰ.
lētioꝛē viām vobis demōſtro. q

¶ qđ alteri dat ad gloriā dei: non ad meritū.

c Si liguis hoim XIII r
a ¶ qua poteſt carere omnibꝰ linguis loquens.
g loquar ⁊ angeloꝝ: chāritatē aūt s
a ¶ qđ intelit ſibi cōfundit alijs ſignificat
b nō habeā: factꝰ ſū velut ēs ſonāſ t
¶ ſibi nō ꝓdeſt: alios delectat neſciēs.
i aut cymbalū tinniēs. Et ſi ha v

Nico. de lyra

a ¶ Et quoſdā. Hic poſt diſtinctionē grāꝝ diſtinguit miniſtrationes. Et diuidit i tres ptes: q̄ p̄mo ponit diſtinctionē. ſcđo manifeſtationē eiꝰ / ibi: Nūq̄d oēs vos. tertio circa miniſteriū oꝛdinat hoim affectionē / ibi: Emulamini. Prima adhuc i duas: q̄ primo diſtinguit miniſtratiōes p̄ncipales. ſcđo minus p̄ncipales / ibi: Opitulationes. Maioꝛes aūt eccl'ie miniſtri ſunt apli: ad q̄ꝝ officia tria ptinēt ſcz regimē populi: doctrina ⁊ miraculoꝝ opatio ꝓ cōfirmatione doctrine: de his tribꝰ dicit Lu. ix. a. Cōuocat' aūt duodecim apoſtolis dedit eis ptātē ſup oia demonia ⁊ vt lāguoꝛes curarēt: ⁊ miſit illos p̄dicare regnū dei ⁊c. In ptātibꝰ aūt oꝛdinat' illud qđ ē ſup̄mū reſeruat ſup̄me poteſtatie. alia aūt alijs cōicant. Regimē vero ppl'i ſup̄mū eſt i his tribus: q̄ alia duo oꝛdinant ad ip̄m: ideo regimen eccleſie ꝓprius eſt ſtatꝰ aplici qui eſt ſuperioꝛ ſtatus eccl'ie: ⁊ poſt eū alij ſtatꝰ p oꝛdinē. ⁊ h̄ ē qđ dicit aplſ: Et quoſdā q̄dē poſuit deꝰ in eccl'ia. i. diſpoſuit oꝛdinate. b ¶ Primo aplos. q̄bus eſt cōmiſſum eccl'ie regimē: Luc. xxij. c. Ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi patr meꝰ regnū ⁊c. c ¶ Secūdo ꝓphe. accipiētes a deo imediate reuelationes. d ¶ Tertio docto. q̄ reuelata alijs explanāt inferioꝛibꝰ: d̄ his duobꝰ dr̄ Act. xiij. a. Erāt aūt i eccl'ia q̄ erat antiochie ꝓphete ⁊ doctoꝛes. Nec ꝯ h̄ ē qđ dr̄ Math. xi. b. Lex ⁊ ꝓphe vſq̄ ad Iohānē. h̄ eni dr̄ de ꝓphet' ꝑnūciātibꝰ aduētū xp̄i i carnē q̄ tūc ceſſauerūt: nō tñ ceſſauit ꝓpheta ſimplicit'. Quartꝰ gradus ē eoꝝ q̄bus cōicat grā miraculoꝝ q̄ fuit cōicata alijs ab aplis. et q̄tū ad h̄ dicit: e ¶ Virtutes. q̄tū ad eos q̄ faciūt miracula in elementis. f ¶ Exinde grās cura. q̄tū ad eos qui faciunt miracula in coꝛpoꝛibꝰ humanis. g ¶ Opitulatiōes. Hic ꝯñr diſtinguit ſecūdarias adminiſtrationes d. Opitulationes. q̄tū ad illos q̄ ferūt opem maioꝛibus p̄latis: cuiuſmodi ſunt decani archidiaconi. h ¶ Gubernationes. q̄tū ad parochiales ſacerdotes. i ¶ Genera lin. q̄tū ad illos q̄ varijs ling.

al. †maioꝛa
Diuiſio
tria ad apoſtoloꝝ officia ptinētia

rūs linguis loquebant in primitiua eccl'ia: ne ꝓpter defectū idiomatis impedirēt euāgelica doctrina. k ¶ Interptationes ſer. q̄tū ad illos qui occultas ſn̄ias explanabāt. l ¶ Nunq̄d. Cōſequenter manifeſtat dictā diſtinctionē p h̄ ꝙ tūc nō oēs adminiſtrationes iſte cōcedebant oibꝰ: ſz diuerſe diuerſis: ſicut diſtincta officia diſtinctis mēbris coꝛpis: oculus em̄ videt ⁊ pes ambulat. ⁊ ſic de alijs: non em̄ oia oibus expediunt. iō dicit: Nunq̄d em̄ oēs apli ⁊c. q. d. nō. ⁊ ptꝫ littera. m ¶ Emulamini. Hic ꝯñr oꝛdinat affectionē hoim circa dicta miſteria q̄ lꝫ ſint bona ⁊ eccl'ie neceſſaria: tñ non ſūt ſic appetēda: ſicut charitas ⁊ ſimilia q̄ faciūt hoiem vita eterna dignū: nō ſic aūt dicta miniſteria. iō dicit aplus: Emulamini. i. deſiderate. n ¶ Charismata me. i. melioꝛa ſpūſancti dona. o ¶ Et adhuc. p̄ter dicta miniſteria. p ¶ Excellētioꝛē vo. viam eundi ad patriā celeſtē. q ¶ Demōſtro. ca. ſequenti.

¶ In ca. xv. vbi d̄r i poſtil. Circa iſtā diſtinctionē ꝯſiderādū ꝙ ſicut dictum eſt gr̄e gratis date: dantur ad vtilitatem eccleſie.

Additio.

Hec diſtinctio apli de diuiſione grārū gratis dataꝝ declarat plene in prima ſcđe. q. cxi. arti. iiij. i coꝛpe q̄ſtionis in quo cōtinent oia q̄ hic tradit poſtil. et plenioꝛi mō vide ibi ⁊c.

Ca. XIII

Si linguis. Poſtq̄ aplſ docuit de gratijs grat' datis: h̄ ꝯñr tractat de charitate que idē ē cū grā gratū faciente: vel inſeparabilit' ei annexa. Et diuidit i tres ptes: q̄ primo oñdit eiꝰ excellētiā reſpectu donoꝝ p̄dictoꝝ q̄tū ad eiꝰ neceſſitatē. ſcđo q̄tū ad eiꝰ vtilitatē / ibi: Charitas patiēs ē. tertio q̄tū ad eiꝰ ſtabilitatē / ibi: Charitas nūq̄ excidit. Circa p̄mū oñdit primo ꝙ ſine charitate nō valēt dona q̄ ptinēt ad locutionem. ſcđo ꝙ nec ea q̄ ptinēt ad cognitionē / ibi: Si habuero. tertio ꝙ nec ea q̄ ptinent ad opationē / ibi: Et ſi diſtribuero: ⁊ p hec tria dona intelligit alia. dicit igit': Si linguis hoim loquar. i. oim hoim per donū linguaꝝ. s ¶ Et ange. Circa qđ ſciēdum ꝙ in angelis eſt duplex cognitio: vna q̄ vidēt diuinā eēntiā: ⁊ h̄ illa vnꝰ nō docet aliū: q̄ oēs imediate vident eā: alia vero cognitio ē in eis d̄ alijs: ⁊ hec eſt duplex. vna eſt de miniſterijs diuine ꝓuidentie exequēdis: ⁊ de his ſuperioꝛes loquunt ⁊ docēt inferioꝛes: ⁊ nō econuerſo: alia ē de ꝯceptibꝰ ꝓprijs: ⁊ ſic etiā inferioꝛes docēt ſupioꝛes ⁊ loquūt eis. ſicut econuerſo. Cōſiderādū etiā ꝙ in angelis ē aliq̄d naturaliter notū alijs: ⁊ iō q̄n illud naturalit' notū ab vno angelo oꝛdinat ad manifeſtādū alteri id qđ ē ſibi occultū tūc eſt angelica locutio: q̄ q̄dē oꝛdinatio dependet ex volūtate angeli ꝓponētis vel oꝛdinātis: ⁊ ſic pōt loqui vni ⁊ nō alteri: poteſtas igit' h̄ faciēdi dicit angeli lingua. Per hoc intelligit ꝙ donū locutionis q̄tūcūq̄ excellens nō valet ſine charitate. iō ſubdit: t ¶ Factus ſuꝫ velut es ſo. ⁊c. ſonꝰ em̄ taliū q̄tūcūq̄ ſit diſcretus: nō tñ eſt viuus: ſicut aūt coꝛpus viuit p aiam qua carent es ⁊ cymbalū: ſic aīa ſpūaliter viuit p charitatē: ꝓpter qđ oīs locutio q̄ eſt ſine charitate moꝛtua eſt. Es aūt eo ꝙ eſt planū ex vna pcuſſione reddit ſimplicē ſonū. ideo ſignificat eos q̄ veritatē ſimpliciter annūciāt. Cymbalū aūt eo ꝙ ē cōcauū ex vna pcuſſione multiplicat ſonū. iō ſignificat eos qui veritatem multipliciter annūciant adducēdo plures ſimilitudines ⁊ eliciēdo multas cōcluſiones ⁊ hmōi. v ¶ Et ſi habuero. Hic ꝯñr idē oñdit de donis ptinētibꝰ ad cognitionē d. Et ſi habuero ꝓphetiam p quā occulta diuinitus reuelant. ij. Petri. i. d. Nō volūtate humana allata eſt aliq̄ñ ꝓphetia: ſed ſpūſancto inſpirati locuti ſunt

Diuiſio
Cognitio i angelis

B F a ¶ Myſteria. Et ⁊ iudas cũ apl̃is ⁊ diabol⁹ q̃(vt ezechiel dicit)myſteria diuia nouit. b ¶ Sciẽtia. Et ſcribe ⁊ phari
Mat.23.b ſei. vñ vos habetꝭ clauẽ ſcie ſ3 nec intratis: nec alios itrare ſi/ nitis. Habẽt hec vtiq3 ⁊ mali q̃ ⁊ cõfitebũt i iudicio vbi non
Mat.7.c audebũt mẽtiri: qb⁹ nõ dicet: nõ habuiſtis: ſ3 nõ noui vos: qꝛ ſine charitate habuerũt. c ¶ Charitatẽ aũt ⁊c. Aug⁹. Hec ẽ veſtis q̃ indu ti cõtinue ſecuri diſcũbũt: hac veſte pel
Ioh.18.c lit frig⁹ q̃ frigebat petr⁹ calefaciens ſe ad prunas cayphe: hec ſola eſt q̃ diui/ dit iter filios regni ⁊ pditiõis. Dãt q̃/ dẽ ⁊ alia p ſpm̃ mũera: ſ3 ſine charitate
Mar.4.c nihil ꝓſũt. vt dñs ait: Qui habet dabi tur ei: ⁊ q̃ ñ h3: id qd̃ h3 auferet ab eo. Habet q̃dã gr̃am poſſidẽdi nomẽ xp̃ia nũ ſ3 nõ h3 charitatẽ vtendi: ⁊ iõ qd̃ h3 auferet ab eo. d ¶ Si diſtri. in ci. Impar facultas multũ vel parũ dãti: ſ3 nõ impar ẽ charitas. Et iõ tm̃ eſt da/
Luc.19.a. re calicẽ aq̃ frigide: q̃tũ fuit zacheo da re dimidiũ pr̃imonij. In charitate di/ noſcũt diſcipuli xp̃i: nõ in ꝓphetia/ fi/ de/ ⁊ aliis q̃ habẽt ⁊ nõ diſcipuli.
e ¶ Charitas pa. ⁊c. Aug⁹. Hec ſũt arma: qb⁹ miles xp̃i armat. Cui⁹ arma ture q̃ſi p̃cipua arma p̃miſit patientiã ⁊ benignitatẽ. ¶ Orige. Altera illata a ꝓximis mala equanimit portat: alia ſua bona ꝓximis deſiderabilit impen/ dit. f ¶ Nõ emulat. qꝛ nõ eã aliena felicitas cõtriſtat. g ¶ Nõ inflatur. Quia nõ eã ſua felicitas attollit: nõ q̃/ rit ſua: nõ eſt amatrix pecunie.
h ¶ Oia credit. S3 deo nõ dicit: oĩ/ bus credit. i ¶ Oia ſpe. Sic i pr̃ib⁹ .i. i pp̃lo iſrl̃ apparuit: q̃ ſperabãt habe re qd̃ ꝓmittebat de⁹. k ¶ Oia ſuſti. In capite .i. i xp̃o: q̃ patiẽter expectauit gloriã reſurrectiõis ⁊ aſcẽſiõis.
l ¶ Charitas nũq̃. Itẽ dignioꝛ: qꝛ nec i h ſeculo nec i futuro finit: ⁊ ſi ope ra ei⁹ ceſſent. m ¶ Nũq̃ exci. Si cre dendo et ſperãdo diligim⁹ qꝫ nondũ vi det q̃tomagis cum videbitur.
G Euacuabit

a ¶ futuroꝝ. b ¶ occulta ve. te. ⁊ noui.
a buero ꝓphẽtiã: ⁊ noueri myſtẽ/ a
¶ diuinã ⁊ humanã.
b ria oĩa: ⁊ oẽm ſciẽtiã: †⁊ ſi habue b c
a ¶ de oĩ re vñ ẽ habẽda. b ¶ pfecta. ſ.
c ¶ ad litterã vel demõẽs a patientibus.
ro õẽm fidẽ ita vt mõtẽs trãſfe/ d
a ¶ et ſi illa magna.
c rã: charitatẽ aũt nõ habuero: ni e
a ¶ cautela elemoſyne vt pl̃ib⁹ ꝓſit. ¶ ne/
d hil ſũ. Et ſi diſtribuerõ in cibos f
ceſſaria. a ¶ nõ diuitiũ q̃ reddãt. b ¶ q̃c
paupẽrũ oẽs facultãtes meas: g
q̃d l3 mihi habere. a ¶ vt laurẽti⁹ qd̃ et
iactãter fit: vt ab empedocle.
ẽt ſi tradidero coꝛp⁹ meũ ita vt h i
ardeã: charitatẽ ãt nõ habuero k
a ¶ itẽ charitas iõ dignioꝛ eſt: qꝛ hec bona
affert. b ¶ habitu patiẽtie in aĩa.
e nihil mihi ꝓdeſt. Chãritas pã/ l
a ¶ larga egenis.
f tiẽs ẽ: bẽnigna eſt. Charitas nõ m n
a ¶ nõ inuidet qꝛ alteri⁹ bonũ diligit vt ſuũ
b ¶ puerſe. c ¶ ſi ꝓſpere ſuccedit.
g emulat: nõ agit ꝑpẽrã: nõn iflã o p
¶ nõ vult aliis p̃poni. ¶ tm̃ vel ablata nõ
tur: nõ ẽ ambitioſa† ñ q̃rit q̃ ſua q r
repetit. a ¶ nõ ꝓuocat ad irã. ¶ nõ ſo
lũ nõ nocet: ſ3 nec cogitat.
ſunt. Nõ irritãt: nõ cogitat ma/ s t
¶ ſed dolet videns aliquẽ ruere.
lum: nõ gaudet ſuꝑ iniquitate: v
a ¶ operibus iuſticie: vel verbis veritatis.
b cõgaudet aũt vẽritati. Omnia x y
a ¶ i actu ꝓ veritate. ¶ ſicut in noe appa/ ret. b ¶ qd̃ veritas ſuadet. ¶ vt in abraã apparuit. c ¶ que veritas ꝓmittit.
k ſuffẽrt õia credit õia ſperat/ oia z a
¶ ꝓmiſſa patiẽter expectat
m ſuſtinet. Charitas nũq̃ excidit b c

B Nico. de lyra

[S]ũt ſancti dei homies ⁊c. a ¶ Et noue. ⁊c. i. deitatꝭ occulta q̃ ptinẽt ad ſapiam. ſ. ij. b. Loq̃mur dei ſapiam i miniſterio q̃ abſcõdita ẽ. b ¶ Et om nẽ ſci. ſiue diuinit⁹ datã vt apl̃i habu/ erũt: ſiue hũanitus acq̃ſitã: vt ph̃i.
c ¶ Et ſi ha. ⁊c. i. pfectã. d ¶ Ita vt mõtes tranſ. Ex h obiciũt aliq̃ qꝫ nulli ſcti habuerũt fidẽ pfectã: qꝛ nõ legit ali/ q̃s coꝝ mõtes trãſtuliſſe: ſ3 h nõ valet qꝛ manifeſtatio ſpũs p miracula dat ad vtilitatẽ eccl̃ie: vt. ſ. dictũ eſt: ꝓpter qd̃ ſancti fecerũt miracula ꝓut vtilitati eccl̃ie cõpetebat: ⁊ ſi cõpetẽs fu/ iſſet mõtes eq̃ trãſtuliſſent: qꝛ maioꝛa fecerũt moꝛtuos ſuſcitã do: cecos illuminãdo: ⁊ hmõi q̃ fieri nõ poſſũt niſi ꝟtute diui na: trãſlatio ꝟo mõtiũ ꝟtute demonũ poſſet fieri ſi dimitterẽt ꝓpꝛie ꝟtuti. e ¶ Charitatẽ aũt ⁊c. q̃tũ ad eſſe gl̃ie. Scieñ/ dũ etiã qꝫ apl̃s h loquit de ſapia ⁊ ſcia ꝓut ſũt gr̃e gratis da/ te q̃ haberi poſſũt ſine charitate: ſicut ꝓphetia ⁊ fides: nõ aũt ꝓut ſapia ⁊ ſcia cõputãt inter ſeptẽ ſpũs ſancti dona q̃ ſũt in ſeꝑabiliter charitati annexe. f ¶ Et ſi diſtri. Hic ꝯñr idẽ fa cit de donis ptinẽtib⁹ ad oꝑationẽ d. Et ſi diſtri. i. pluribus diuiſero: qꝛ pietas ad plura ſe extẽdit. g ¶ Oẽs fa. meas. p h tãgit pfecta pietas: Matth. xix. c. Si vis pfect⁹ eẽ vade ⁊ vẽde vniuerſa q̃ habes ⁊ da paupib⁹ ⁊c. Inter oꝑa ꝟtutis q̃ ſũt ad ꝓximũ ꝓ p̃ncipali ponit oꝑa pietatꝭ: qꝛ ſicut d̃r. i. ad Timo. iiij. c. Pietas ad oĩa vtilis ẽ ꝓmiſſionẽ habẽs vite q̃ nũc eſt ⁊ future. h ¶ Et ſi tra. ⁊c. Inter oĩa q̃ ſuſtinet hõ ꝓ pter deũ martyriũ ẽ potiſſimũ: ⁊ marie q̃ñ q̃s offert ſe volun tarie: ꝓpter qd̃ hoc exprimit cũ dicit: Et ſi tradidero coꝛp⁹ me um: offerẽdo volũtarie ꝓpter xp̃m. i ¶ Ita vt ardeã. qd̃ ẽ martyrij gen⁹ acerbiſſimũ. k ¶ Charitatẽ aũt ⁊c. ad cõſe/ cutiõnẽ vite beate: qꝛ charitas dirigit oꝑa ad finẽ vltimũ: ꝓpt qd̃ ipſa ſublata deficiũt ab illo fine. l ¶ Charitas pa. eſt.
C
Diuiſio
Hic ꝯñr oſtendit eminẽtia charitatis q̃tũ ad vtilitatẽ: qꝛ per ipſam implent oĩa virtutꝭ oꝑa. Et pꝛimo h oſtendit in duob⁹ actib⁹ generalib⁹ virtutis cũ d̃r: Charitas patiẽs eſt. Oĩs eĩ actus virtutꝭ cõſiſtit in h qꝫ aliq̃s bñ ſuſtinet ſibi illata mala: vel in h qꝫ bñ oꝑat bona. q̃tũ ad p̃mũ d̃r: Charitas patiẽs ẽ. q̃tũ ad ſcdm.
m ¶ Benigna ẽ. i. facit patiam i ma lis tolerãdis: ⁊ benignũ i bonis ope/ randis: benignitas eĩ d̃r quaſi bona
ignẽitas: qd̃ ſit q̃ñ ex igne charitatis anim⁹ hoĩs ſic liqueſcit qꝫ bona habi/ ta nõ ſibi ſoli retinet ſed ad alios extẽ dit. †De cõ. di. 4. c. ſolet
n ¶ Nõ emu. Cõſequẽter expli cat magis in ſpãli oꝑa ꝟtutũ q̃ p cha/ ritatẽ efficiunt. Et diuidit in duas p/ tes: qꝛ pꝛimo oſtẽdit qualiter charitas facit vitare malũ. Secũdo qualiter fa cit agere bonũ/ ibi: Congaudet. Circa pꝛimũ ſciẽdũ qꝫ hõ nõ agit malũ cõtra deum ſic qꝫ ei noceat: ſed ſibi ⁊ ꝓximo bene nocet. Pꝛimo q̃ oſtendit qꝫ cha/ ritas facit vitare malũ cõtra ꝓximũ: et hoc maluꝫ vel eſt in affectu: vt quãdo q̃s dolet de bonis ꝓximi et de malis ei⁹ gaudet: qd̃ ſit p inuidiã quã remo/ uet charitas: qꝛ ꝯtrariat ei directe. iõ dicit: Nõ emulat. i. nõ iuidet: habet eĩ emulari plures ſignificationes q̃ cõtinent in hoc verſu: Emuloꝛ inflat amat inuidet ac imitat. Uel malũ con tra ꝓximũ ẽ in effectu. ⁊ ſic d̃r de cha/ ritate. o ¶ Nõ agit ꝑperã. i. puer/ ſe. p ¶ Nõ inflat. Hic ſecũdo oſtẽ dit qualiter charitas facit vitare malũ hoĩs in ſeipſum. Pꝛimo qꝛ remouet i oꝛdinationẽ ſupbie q̃ eſt principiũ om nis mali d. Nõ inflat: qꝛ charitas ex cludit tumoꝛẽ ſupbie. inflatus eĩ ha/ bet magnitudinẽ apparẽtẽ ſed nõ ex/ iſtentẽ: ſic ſupbus videt ſibi magnus: cũ tñ nõ ſit ſm veritatẽ: ⁊ q̃ĩ ambitio ẽ filia ſupbie. iõ cõſequẽter dicit d cha ritate. q ¶ Nõ eſt ambi. i. facit am bitionẽ vitare. Secũdo qꝛ remouet in oꝛdinationẽ cupiditatis. ⁊ q̃tũ ad hoc dicit: r ¶ Nõ querit ⁊c. repetendo ea cũ ſcãdalo. Tertio qꝛ remouet inoꝛ dinationẽ. ideo dicit: s ¶ Nõ irri/ tat. i. nõ ꝓuocat ad iracũdiã. Quar/ to remouet inoꝛdinationẽ elationis q̃ eſt in mẽte. ideo dicit: t ¶ Nõ cogi. malũ. i. nõ p̃mittit hoĩem cogitare q̃/ liter pficiat oꝑe. v ¶ Nõ gau. ſuꝑ ini. i. nõ pmittit peccare ex elatiõe vel malicia q̃ faciũt d malo gaudere Pꝛouꝫ. ij. c. Le tant cũ malefecerint et exultãt i rebus peſſimis. de q̃bus facit charitas magis lugere. x ¶ Cõgaudet. Hic oñdit qualit charitas facit oꝑari bonũ. ⁊ p̃mo quo ad ꝓximũ/ cũ d̃r: Con/ gaudet aũt ve. ſ. ꝓximi q̃ triplex eſt. ſ. veritas vite/ doctri/ ne ⁊ iuſticie. y ¶ Omnia ſuffert. infirmitates ꝓximi cha/ ritatiue ſuppoꝛtando. Scdo facit oꝑa bona erga deũ qd̃ ſit p virtutes theologicas/ iõ dicit: z ¶ Oia credit. q̃ eĩ diuini/ tus a deo ſũt tradita a q̃ nõ pñt tradi falſa: cũ ſit pꝛima regula veritatis: credere ꝟo oĩa q̃ tradunt ab hoĩe leuitatis ẽ. vnde Pꝛouꝫ. xiiij. b. Innocẽs credit oĩ verbo. In heb. hr̃: Stolid⁹ credit oĩ verbo. iõ innocẽtia accipit ibi ꝓ defectu ſenſus.
†De pe. di. 3. c. ſi. et. di. 7. c. nullus
Emuloꝛ q̃d ſignificat
†11. q. 3. c. illud
ſ. 10. d
Charitas quõ facit vi tare malũ
† Phil. 2. c
D
†De pe. di. 2. c. chari/ tas nũq̃
a ¶ Oia ſperat. diuinit⁹ ꝓmiſſa: ⁊ ne ſpes frãgat ꝓpt dila tionẽ. ſubdit: b ¶ Oia ſuſtinet. p lõganimitatẽ patienter expectãdo ꝓmiſſa. c ¶ Charitas nũ. exci. Hic ꝯñr oñdit excellẽtiã charitatis reſpectu alioꝝ donoꝝ q̃tũ ad pmanẽtiã. Et diuidit in duas ptes: qꝛ p̃mo ꝓponit hãc pmanẽtiã. Se/ cũdo ꝓbat eã/ ibi: Ex pte. Circa p̃mũ dicit: Charitas nũq̃ ex/ cidit qꝫ aliq̃ mali itelligẽtes dixerũt: qꝫ charitas ſemel habita nõ poteſt amitti. qd̃ eſt falſum: qꝛ d̃r Apo. ij. a. Charitatẽ tuã pꝛimã reliquiſti: ideo ſic itelligit dictũ apoſtoli: Charitas nũ/ q̃ excidit. i. vtens charitate: quia ſic habẽs charitatẽ nõ pec cat nec auertit a deo: ⁊ hoc modo itelligitur illd̃. i. Ioh. iij. b. Omnis qui natus eſt ex deo non peccat: ſcilicet inquantum
Diuiſio

 natus

N E a ¶ Euacuabiť qđ. Deſtructio īpfectiōis ē: qñ id qđ impfe/ ctū eſt impleť in vez. Hic opponiť a qbuſdã ꝙ eadē rōne cha/ ritas debeat dici euacuari: qꝛ mō ex pte ē compatiōe futuri ſta/ tus ad qđ qdã dicūt nō ipam ſciaz.i.donū ſcie euacuari: ſꝫ mo/ dum: qꝛ mō cognoſcimus enigmatice ꝛ vmbratiliter ꝛ obſcu/ re: tunc aūt ꝑ ſpēm.i.clariſſime. Sꝫ et ad hoc inquiūt illi: Oēs mō impfecte diligimus: tūc aūt pfectiſſime. ĝ mod' diligēdi euacuabiť. ſic ĝ charitas pōt dici euacuāda vt ſcia. ad qđ illi: Verū ꝙ de charitate ſicut de ſcia ois ipfectio tolleť. Sꝫ ſicut duo ſūt diligēda deus et ꝓximus: ita ꝛ duo ꝓncipales modi: vt ſcꝫ de' ꝓpē ſe ꝛ ꝓxim' ꝓpē deū. hi modi in futuro nō euacuabunť: ſꝫ modus impfectiōis tolleť. Alij dicūt: Nō ſolū modū ſcie: ſꝫ etiā actū ſiue ipaz ſciaz que nūc eſt in futuro euacuari. de actu qdē ꝛ vſu ipi' ſcie ꝓbabile ē ꝙ euacuetur: de ipa vō ſcia nō a deo. Scia eñ eſt ipa mētis qlitas: cui' act' ē viſio ipſa q̄ videm' nūc: a q̄ ad aliā ꝑducemur. vñ: Scim' qꝛ cū apparuerit ſiles ei erimus. b ¶ Nūc. Imagines ꝑ fidē videnť: tūc res ipe. Tunc cognoſcam.i. videbo ꝓmiſſa: ſicut video ꝙ eſt: pñtem ad deū eſſe vbi xp̄s ē. Vel ſicut pſcitus ſum cognoſcere qđ modo eſt ſecretū.

1.Joh.3.a

c ¶ Speculū. Eſt aīa vi cui' aliq mō deū noſcimus ſed obſcure. d ¶ Enigmate. Eſt nō ois ſꝫ obſcura allegoria. vñ ſicut ꝑ ſpeculū imagineť: ita noie enigmatis ſilitudinē quis obſcurā et ad ꝑcipiendum difficilem ſignificauit. e ¶ Fides ſpes ꝛc. Aug'. Quibus ſcia ꝛ ꝓphetia militat ſine qbus nulli' iuſti ē vita iſta pfecta. f ¶ Maior āt hoꝝ ē cha. cui fides ꝛ ſpes nō pñt deeſſe: ſed fides ꝛ ſpes ſine charitate poſſunt eſſe.

¶ ſed. ¶ futuroꝝ. ¶ qñ oia pñtia erunt.
Siue ꝓphetię euacuabunť: ſiue a b
¶ quid eñ alicui diceret vbi oēs eadē intelligent. ¶ quomodo ꝑ ſpeculum.
linguę ceſſabūt: ſiue ſcientia de/ c
¶ cū ꝑ ipaz rē erit. a ¶ ꝓphetia ꝛ ſcia deſtrueť: qꝛ ex pte ſunt.i.impfecte.
ſtruetur. Ex parte eni cognoſci/ d
¶ ipfecte. q.ſcia ex pte ē: ꝓphetia ex pte ē.
mus: ꝛ ex parte ꝓphetamuſ. Cū e f
¶ ſꝫ oē qđ ex pte eſt deſtrueť: cū.ſ. venerit
a aūt venerit qđ perfectū eſt: eua/ g
qđ pfec. ꝛc. ¶ ꝑ ſiſe.
cuabiť qđ ex parte eſt. Cū eſſem h
¶ more paruuli.
paruulus loquebar vt paruul':
¶ humanas res.
ſapiebā vt paruulus: cogitabaz k
vt paruulus. Quando autē fa/ l
¶ pfecte etatis. ¶ poſtpoſui oia illa.
ctus ſum vir: euacuaui quę erāt
a ¶ ſilr puuli. ¶ nos. ¶ ō deo.
b c paruuli: Videmus nūc per ſpe/ m n
¶ imaginē obſcurā. a ¶ creaturaſ i qb' aliq ſilitudo dei relucet: ꝛ hoc ſatis obſcure.
b ¶ manifeſte.
d culū in ēnigmate: tūc autē faciē o p
a ¶ a ſilitudine directo vultu ſe aſpiciētiū.
b ¶ ego ipe etiā. c ¶ obſcure ꝛ ipfecte.
ad faciē. Nūnc cognoſco ex pte: q
tūc autē cognoſcā ſicut ꝛ cogni/ r
a ¶ tūc cogſcā ſꝫ nūc: vt ad id ꝑueniā.
c tus ſum. Nūnc autē manent fi/ s t
¶ qſi pauca: ſꝫ multū vtilia.
f des ſpes charitas: tria hęc. Ma v
¶ q̄ his decedētib' ꝑmanebit aucta.
ioꝛ aūt hoꝝ eſt charitas.

Nico.de lyra

F Ut nat' vel vtēs gra in hac natiuitate data. Itē dicta ſnia illoꝝ nō cōuenit intētiōi apli: q̄ nō loquiť h̄ de ceſſatione ſpūaliū donoꝝ ꝑ mortale pctm: ſed de ceſſatiōe donoꝝ ꝑtinentiū ad hanc vitā ꝑ gliaz ſupueniente. ꝛ hoc mō charitas nō excidit: quia ſicut eſt in vita ſic ꝑmanebit in patria cū augmēto. a ¶ Sicut ꝓphetie euacuabuntur. Prophetia eñ ē reſpectu futuri. ſtat' āt patrie futuꝝ nō expectabit ſꝫ erit ibi finale cōplemētū oim: ſic eñ ꝓphetia nō hꝫ ibi locū. Itē qꝛ ꝓphetia ē cognitio enigmatica q̄ ceſſat in patria vbi eſt clara cognitio. b ¶ Siue ligue ceſ. qđ nō eſt itelligēdū de corpalib' liguis: qꝛ ſcti reſurgēt in itegritate corpis. ſilr hec ceſſatio nō ē itelligēda qtū ad vſū linguaꝝ: qꝛ ibi erit laus vocal. ſm ꝙ dič Glo. ſup illđ Ps. cxlix. b. Exultatiōes dei in gutture coꝝ. ſꝫ intelligendū ē de dono linguaꝝ q̄ aliq in ꝓmitiua ecclia linguis varijs loquebanť: Act. ij. ꝓpter illos qui nō intelligebāt linguā natiuā aploꝝ q̄ tūc ceſſabūt: qꝛ qlibet qtumcūq lin/ guā intelliget: ꝓpter qđ nō erit neceſſariū loq varijs linguis. In ꝓmo etiā ſtatu generis hūani erat vnus pple ꝛ labiū vnum omniū: Gen. xi. ꝛ multo magis videť ꝙ ſic fiet in vltimo ſtatu ꝯſūmatiōis oim. c ¶ Siue ſcia deſtrueť.ſ. ſcia hic acquiſita nō quo ad ſpēs intelligibiles vł quo ad habitū: ſꝫ q ad actum q̄ mō eſt ꝑ ꝯuerſionem ad fantaſmata. tali vō conuerſione nō indiget aīa ſepata. d ¶ Ex parte. Hic ꝑmo ꝓbat ꝓpoſitū. ſcđo ꝯcludit intentū/ibi: Nūc āt. Circa ꝓmū facit talē rōnē/dicens: Adueniēte pfectiōe tolliť impfectio ei oppoſita. ſtat' āt glie pfectiſſimus ē: ĝ adueniēte pfectiōe tollunť dona habētia impfectionē vł ſimplr vł qtum ad id qđ ē impfectiōis. oia ſunt hmōi pter charitatē q̄ eſt idē cū gra gratū faciēte. vł habet eā inſeparabiliter annexā: ĝ in glia tollunť oia ſimplr: vł ſm qd. In iſta ratione ſic ꝓcedit: qꝛ ꝓmo ponit minorē. ſcđo maiorem cū ſua deductione/ibi: Cū aūt venerit. tertio minoris ꝓbationē/ibi: Videmus nūc. Circa ꝓmū dicit: Ex pte eñ cognoſcimus.i. impfecta ē ſcia nr̄a q̄ hr̄ in via: ꝛ maxime illa q̄ ē de deo ad quē ſe habet intel

Diuiſio

habet itellect' noſter ſicut oculus noctue ad lucē ſol. ij. metaph. e ¶ Et ex pte ꝓ.i. ipfecta ē cognitio ꝓphetica: eo ꝙ eſt enigmatica. ꝛ ꝑ iſta duo dona itelligunť alia ipfecta excludēdo. f ¶ Cū āt. h ponit maiorē/dicens: Cū āt ve. qđ pfec. ē.i. ſtat' glie q̄ pfectiſſim' ē. g ¶ Euacuabiť qđ ex pte ē.i. impfectū: qđ declarat ꝑ ſile de ſtatu puerili ipfecto: q̄ ceſſat adueniēte ſtatu virili pfecto/dicēs: h ¶ Cū eſſez par. ꝛc.ſ. balbutiēdo ꝛ ipfecte. i ¶ Sapiebaz vt par. approbādo aliq̄ q̄ mag' eſſent reprobāda. ꝛ ſilr reprobādo q̄ mag' eſſent approbanda. k ¶ Cogitabā vt p.ſ. vana et ludicra. l ¶ Qn āt fa. ſu vir ꝛc.ſ. ꝓdicta ꝛ ꝯſilia pfectioni virili nō ꝯuenientia. m ¶ Videmus nūc. Hic ponit minoris ꝓbationē.ſ. ꝙ alia dona a charitate ſūt ipfecta/dicēs: Videm' nūc ꝑ ſpe. Sēſibile eñ cogſciť triplr. Vno mō ꝑ ſui pñtiā in ſenſu: ſicut lux videť q̄ recipiť in oculo ꝓpē ſui diaphaneitatē. Alio mō nō ꝑ ſui pñtiā: ſꝫ ꝑ ſpēz in ſenſu receptā: tñ immediate a ſenſibili deriuatā: ſicut videť color. Tertio mō ꝑ ſpēz nō deriuatam imediate a ſenſibili in ſenſu ſꝫ i alio: ſicut videť aliqđ in ſpeculo. Conſilr hť de deo triplex cognitio naturaľ. Vno mō ꝑ eſſentiā ſuaz q̄ ſoli deo ꝯuenit. Alio mō ꝑ ſilitudinē imediate a deo deriuatā in cogſcēte: et hec cognitio ꝯuenit āgelo: cui' eſſentia eſt qdā dei ſilitudo ꝑ quā naturaliť cognoſcit deū. Tertio mō cognoſciť a nobis qſi in ſpeculo inqtū ꝑ creaturas a nobis cognitas: ſicut ꝑ ſpeculū ducimur in dei cognitionē. ex ordine eñ creaturaꝝ ꝛ bonitate venimus in cognitionē ſapie ꝛ bonitatis diuię. iđ dicit: Videmus nūc.ſ. deū. n ¶ Per ſpeculū in enigmate. qꝛ hec ſilitudo creaturarū ad deū obſcura ē ꝛ valde impfecta. ꝛ per ꝯñs noſtra cognitio de deo in via. o ¶ Tūc aūt.i. in patria. p ¶ Facie ad fa. et clare ꝛ nude videbim' diuinā eſſentiā. q ¶ Nūc cog. deū. ex pte.i. obſcure ꝛ impfecte. r ¶ Tūc āt ꝛc. ſicut ꝛ cognit' ſum. a deo. ſicut eñ cognoſcit eſſentiā noſtrā: ita tunc cognoſcemus ſuā. tñ li ſicut nō iportat eqlitatē cognitiōis: ſꝫ ſilitudinem tñ lōginquā. Si āt ex his arguať ꝙ charitas ſicut alia dona euacuať qꝛ ē ipfecta. Dicēdū ꝙ nō valet: qꝛ qñ ipfectio ꝯuenit alicui ꝑ ſe: tūc euacuať adueniēte pfectiōe. ſi āt inſit ꝑ accidēs mãet: ſicut ipfectio ē de rōne puericie: nō āt de rōne hūanitať. ꝛ iđ adueniente ſtatu virili ceſſat pueritia: nō āt hūanitas cui ꝑ accidēs cōpetit impfectio inqntū.ſ. ē in puero. Impfectio vō ꝑ ſe reſpicit ſciaz noſtram ꝛ ꝓphetiā: vt ꝓdictū eſt: ꝓpter qđ euacuanť. charitati vō competit impfectio ꝑ accidēs.ſ. ꝓpē impfectionē cognitiōis adiunctę. charitati eñ cōpetit ꝑ ſe in deū tēdere: ſꝫ ꝙ nūc ipfecte tēdit in eū ē ꝑ accidēs ꝓpē cognitiōis ipfectionē: vt dictum eſt: ꝓpē qđ mãet adueniēte cognitiōe pfecta. s ¶ Nūc āt. Hic ꝯcludit ꝯcluſionē ꝓncipaliť intentā.ſ. ꝙ charitas excellit oia alia dona/dicēs: Nūc aūt.i. tpe vie. t ¶ Manent fides ſpes charitas tria hec. ꝑ iſtā fidē ꝛ ſpem itelligunť iſta dona de qbus nō expſſe facit mētionē q̄ ſiť euacuāda in patria. v ¶ Maior āt hoꝝ ē cha. Fides eñ ꝛ ſpes ſunt excellētiora ceteri' donis euacuādis: qꝛ ſunt ꝟtutes theologice: q̄ dātur nobis ad ꝯiūgendū nos deo. Alia vō dona ſunt qdā diſpoſitiōes nobis date vt reddamur bñ mobiles a ſpūſctō: ꝛ ſic ordinanť ad ꝟtutes theologicas vt ad fines. ꝛ ex h ſequiť ꝙ ex q̄ charitas ē maior fide ꝛ ſpe: ꝙ etiā ſit maior ceteri' donis: qđ eñ ē maius maiore ē/maius minore.

¶ In ca. xiv. vbi dr̄ in poſtil. Prius q̄ hec faciēdi dr̄ āgeli lin/

Additio. j. Cū locutio exterior ꝑ quā aliq̄s loquitur alteri fiat ꝑ aliquod ſenſibile ſignum puta voce vel nutu vel aliquo corpis mēbro: puta lingua vł digito qđ angeľ cōpetere nō pōt: iđ qdā ꝑ h qđ dr̄ hic: linguis āgeloꝝ: itelligūt linguā pfectoꝝ hoim. Hoies eñ pfecti

A
B Sectamini cha. Ca.XIIII
&c. a ¶ Qui ei lo.lin. Qñ li
gua loquēs ſe nō intelligebat vt
ſi q̄s alicuiꝰ lingue ꝓlationē ⁊ nō ſignifi/
cationē ſciret. ¶ Augꝰ. Vel itavt aliter ac
Loq̄ ligua cipiat ligua: ⁊ ſi/
at diſtinctio iter
ſpm̄ ⁊ mētē: q: eſt
ī lingua i mēbro
illo qđ mouemꝰ i
ore cū loq̄mur ſi/
gna rez dāt: nō
res ipſe ꝓferūt.
ideo trāſlato ver
bo linguā hic di/
cit ꝓlationē vbi
ſunt ſignificatio/
nes velut imagi/
nes rerū: q̄ vt in
telligant indigēt
mēte. i. intellectu
mētꝰ. dū ꝯo non
intelligunt: dicū
tur i ſpū nō i mē
te. Mens eni ꝯ
accipit ſuperior
vis aie. Spiritꝰ
vis eiuſdē aie in/
ferior cui rerum
imagines impri/
mūt. Lingua ve
ro q̄libet ſignoꝝ
ꝓlatio: q̄ cū intel
lectꝰ accedit q̄ eſt
mentis: vel reuela
tio ſit vel agnitio
vel ꝓphetia vel
doctrina. Scien/
dum q̄ loquēs li
B gua aliq̄n nō in/
telligebat. Aliq̄n
itelligebat ſ; aliꝰ
exponere nō vale
bat: ſed aliꝰ forte
interp̄tabat. Ali
quādo ⁊ videbat
⁊ intelligebat ⁊
interpretabat: vt
Gen.41.a. ꝑbi gratia: Pha
rao i ſpū vidit ſe
ptē ſpicas ⁊ ſeptē
boues illorūq̄ ꝓ
latio q̄ſi lingua
fuit: ſed nō intel/
lexit q̄d ſignifica/
rēt: ideoq̄ ꝓphe
ta nō erat. Pro/
inde cui rerum ſi
militudines demōſtrabant in ſpiritu ſi nō
intelligebat: nōdum erat ꝓpheta. Magiſ
q̄ ꝓpheta dicēdus ē: qui interp̄tat qđ ali
us videt: vt Joſeph magꝭ q̄ pharao. pha
rao vidit in ſpiritu: ioſeph mente. Eiꝰ ſpi/
ritus informatꝰ erat vt videret imagines
huiꝰ mens illuminata: vt intelligeret veri
tatē. Jdeo in illo erat lingua: in iſta ꝓphe
tia: q: in illo rerū imaginatio: in iſto ima
ginationis interp̄tatio. Minus ꝗ eſt pro
pheta q̄ rerū ſignificatarū ſolo ſpiritu vi/
Dan.5.e det imagines. Magis ꝓpheta: q̄ ſolo ea
rū intellectu p̄ditus eſt. Sꝫ maxime qui in
vtroq̄ p̄cellit vt daniel: q̄ ⁊ ſomniū regis
qđ viderat dixit: ⁊ q̄d ſignificaret aperuit.
b ¶ Nūc aūt. Dixi maior ē q̄ ꝓphetat q̄
q̄ loquit lingua. i meipſo aūt videre pote/
ſtis: q̄ lingua nō ꝓdeſt: ꝓphetia prodeſt.
Nunc autem. Quando fideles: quid
tunc quando infideles?

Aut in

¶ ergo. ¶ toto deſiderio.
Sectamini Ca.XIIII a
a ¶ deſiderate etiā alia do/
na ſpūs vt linguas ⁊ alia:
ſed poſt charitatē magis ꝓ
phetiā q̄ linguas.
Charitatē/ emulāmini ſpiritualia b
a magis aūt vt ꝓphetetis/ Qui enī c d
a ¶ incognita ⁊ pegrina. b ¶ intelligentie
hoīm. ¶ aliqua ſigna ſine intellectu.
loquit linguā / non hominibus f
a ¶ nō hoībꝰ. b ¶ cuiꝰ laudes dicit. ¶ q̄
hō ſit. i. carnalis. c ¶ intelligit/
loquit: ſed deo. Nemo ei audit. g h
a ¶ nō mens ſꝫ inferior vis aie. ¶ nō ipſe.
¶ de deo ſecreta.
Spiritus autē loquit myſteria. i
a ¶ de iſto dico q̄ nō hoībꝰ: nā q̄ ꝓphetat.
b ¶ mēte itelligēdo ⁊ iterp̄tatiōe aperiēdo.
exponit ſcripturas q̄ multis occulte.
Nam q̄ ꝓphetat: hoībus loquit k l
¶ incipientiū. ¶ ꝑfectorum.
ad edificationē ⁊ exhortationē ⁊ m n
¶ deſolatoꝝ. ¶ itē iō. b ¶ qđ ē ſpū.
ꝯſolationē. Qui loquit lingua: o p
¶ vt plꝰ. a ¶ ſi nō itelligit. b ¶ qđ ē mē/
ſemetipꝫ edificat. Qui aūt ꝓphē q
te loq̄. a ¶ ꝯtrū ad ſe. b ¶ ꝯtus aūt ſic
ꝓphetiā lingue p̄ponā tamen.
tat eccleſiā dei edificat. Volo au s
a ¶ qđ donū dei: ⁊ iō nō ꝓhibebo. b ¶ q:
tē vos oēs loqui linguis: magis t v
plus ꝓdeſt. ¶ dignior.
aūt ꝓphetare. Nā maior ē q̄ ꝓ/ x y
¶ exponit. ¶ qđ raro.
phetat q̄ qui loquit linguis: niſi z
¶ exponere valeat qđ dicit:
forte interp̄tetur/ vt eccleſia edi/
¶ cū fideles.
b ficationē accipiat. Nunc autem a
fratres ſi venero ad vos linguis
a ¶ nihil. ¶ niſi ſignis. i. lingue acceſſerit i
tellectus vt nō ſpū tm̄: ſꝫ ⁊ mēte agat.
loquens: q̄d vobis p̄dero niſi b

feci q̄nq̄ angeli dicūt i ſcriptura: vn̄ dicēdū ē ſm ſctm̄ Tho. i. pte. q. cvij. arti. j. in C
corpe q̄ſtionis q̄ ſigna angeloꝝ nō ꝓprie ſ; metaphorice dr̄ ipſa ptās āgeli q̄ ſuū
cōceptū alii manifeſtat. ¶ Jn eo. ca. vbi dr̄ in poſtila. Es aūt eo q̄ ē planū
¶ Additio. Per ħ qđ dr̄: Velut es ſonās aut (et vna ꝑcuſſione redit &c.
cymbalū tinniens itelligit ſm Glo. q̄ iſta ſic ſonātia ſibi nō ꝓſunt ſ; alios q̄nq̄ de
lectāt i q̄ ē apta cōparationis ſiliitudo: q: ſicut es ⁊ cymbalū
cū pulſu aliq̄ nō p ſe reſonāt: ſic loquēs linguis nō p ſe ſed
ꝟtute ſpūs ꝓfert ea q̄bus audiētes mulceat.
¶ Jn eodē ca. vbi dicit in poſtil. Omnia ſuffert.
¶ Additio. iij. Hoc qđ dr̄. Omia ſuffert intelligit ſm
Glo. ꝓ veritate. Jn ħ aūt qđ dr̄: Oia credit: Notandū q̄
nō dicit: Oibꝰ credit: q: nō oibꝰ ſ; tm̄ deo firmiꝰ credit &c.
Sectamini cha. Superiꝰ aplꝰs de Ca.XIIII
terminauit grāꝝ gratꝭ datarū ꝯditionē. Hic ꝯñr
circa eas ponit quādā cōparationē: oñdēs q̄ ꝓphe
tia ſit eminētior dono linguaꝝ. Et ad euidētiā dicēdoꝝ ꝯſi Jb.12.d
derādū q̄ ad ꝓphētiam reqrit intellectuale lumē ad itelligē
dū viſiōis ſignificatū. pharao eñ q̄ vidit ſpicas: Gen. xli.
⁊ balthaſar manū ſcribētem Dan. v. ille dormiēs iſte vigi
lās. nō fuerūt ꝓphe ꝓprie loquēdo: q: nō habuerūt intelle
ctū viſionū: ſ; ioſeph ⁊ daniel q̄ intellexerūt vere ꝓphe fue
rūt: ſic igit accipit ħ ꝓphetare. ſ. viſiōes ſibi vꝉ aliis factas
p lumē intellectuale ſibi datū exponere. vn̄ dr̄ Dan. x. a. Jn
telligētia opꝰ ē in viſiōe. Sciendū etiā q̄ in p̄mitiua eccliā
pauci erāt q̄bꝰ iminebat p̄dicare: ꝓpter qđ deus tūc dedit
donū linguaꝝ multꝭ de illis vt ſine ipedimēto exercere poſ/
ſent officiū p̄dicatiōis. Corinthii ꝯo tāq̄ curioſi magꝭ vole
bāt ħ donū q̄ ꝓphie: ⁊ ſic loq̄ lingua accipit ħ ꝓ locutione/
nō itellecta pfecte nec explanata: ſic grāmaticꝰ purꝰ pōt lo
q̄ ꝓphias i latino nō tn̄ exponere: ⁊ ſm hūc itellectū aplꝰs
p̄fert ꝓphetizare loq̄ linguis. Et diuidit i duas ptes: q: p̄ Diuiſio
mo hāc eminētiā oñdit. ſcđo q̄liter ſit vtēdū vtroq̄ dono.
ibi: Quid ḡ. Primū oñdit dupl'r. Primo rōnibꝰ ſūptꝭ ex
pte fideliū. ſcđo ex pte īfideliū / ibi: Frēs mei. Pria adhuc
i duas: q: p̄mo oñdit ꝓpoſitū q̄ ad vſū linguaꝝ i p̄dicādo. ſe
cūdo i orādo / ibi: Nā ſi orē. Pria adhuc i duas. q: prio ꝓ D
bat ꝓpoſitū p rōnē. ſcđo p exēpla / ibi: Nūc aūt. Circa p̄mū
ꝯtinuat ſe ad p̄cedētia d. Sectamini cha. eo q̄ dixerat
eā p̄cellere cetera dona. ca. p̄ce. iō ex illis q̄ſi ꝯcludēdo di/
cit q̄ p̄ ceteris debēt charitatē ſeq̄ verūtn̄ q: ꝓpt ħ nō ſunt
alia dona cōtēnēda ſubdit: b ¶ Emulamini ſpūa. i. de/
ſiderate ſeu amate alia dona vt ꝓphetie donū ⁊ linguarū.
c ¶ Magꝭ aūt. ſ. deſiderate. d ¶ Vt ꝓphe. q: ꝓphia
p̄cellit dona linguaꝝ. qđ ꝯñr ꝓbat duplici rōne: p̄ma ponit
tur cū dr̄: e ¶ Qui eni lo. lin. diuerſa idiomata.
f ¶ Nō hoībꝰ lo. i. ad vtilitatē hoim: ſic enī dictū eſt. ħ. p
loq̄ lingua ſiue linguis intelligit locutio nō intellecta ſicut
aliq̄s ſimplex dicit horas canonicas: nō tn̄ itelligit vel ex/
planat: ſic cū q̄s ſimpl'r itelligit tm̄ ſignificata ꝟboꝝ nō tn̄
pfecte locutiōis ſenſū: q: neſciret exponere: imo ad itelligē
dū doctore idigeret. ⁊ in donū linguaꝝ nō ſufficiebat ad ex
hortādū ſiue p̄dicādū: ſ; tm̄ ad orādū. iō ſubdit: g ¶ Sꝫ
deo. cū q̄ loquit hō in oratione. h ¶ Nemo enī au. i. in
telligit p talē locutionē ſenſum interiꝰ latentē. i ¶ Spūs
aūt lo. myſte. ſ. ſenſus latentes p donū ꝓphetie reuelan
do: ⁊ iō tale donū ſequit edificatio ecclie / iō ſubdit:
k ¶ Nam q̄ ꝓphe. i. ſibi vel aliis reuelata referat vel ex
planat. l ¶ Hoibꝰ lo. i. ad vtilitatē hoim. m ¶ Ad edi/
ficationē. incipientiū. n ¶ Et exhortatione. ꝓficiētiū. o ¶ Et ꝯſo. lugētiū
ſeu pfectoꝝ. Ex p̄dictꝭ formāt talis rō. Jllud qđ ē ad honorē dei ⁊ vtilitatē ꝓximi
eſt meliꝰ illo qđ ē ad honorē dei tm̄: ꝓphetia vero eſt ad vtrūq̄ donū linguaꝝ ad
honorē dei tm̄: vt pꝫ ex dictꝭ ꝗ &c. p ¶ Qui loquit. Hic ponit ſcđa rō q̄ talis
eſt: Meliꝰ ē illud q̄ aliq̄s ꝓficit ſibi ⁊ aliis cuiuſmodi ē ꝓphia q̄ illud q̄ ꝓficit ſi/
bi tm̄: ſicut ē donū liguarū p ſe tn̄ acceptū: q: p ħ nō pōt alios inſtruere: ⁊ ħ eſt qđ
dicit: Qui loquit ling. ſemetipſm edificat: ſibi ꝓficiendo ſcripturas recitādo
orādo vel ſtudēdo. q ¶ Qui aūt ꝓphe. ſcripturas referando vel explanando
ſcriptis vel verbis. r ¶ Eccliam edi. i. ꝯgregationē fideliū: ⁊ ne aliq̄s ex dictꝭ cre
deret nō eſſe curandū de dono linguaꝝ. iō ħ remouet d. s ¶ Volo aūt. i. deſi/
dero. t ¶ Oēs vos lo. lin. tāq̄ aliqđ bonū. v ¶ Magis aūt. ſ. volo vos.
x ¶ Prophetare. q̄m meliꝰ ē. iō ſubdit: y ¶ Nā ma. eſt &c. ſi tn̄ vtrūq̄ donū
p ſe ſumat, iō ſubdit: z ¶ Niſi for. interp. ſcripturas explanādo: qđ ptinet ad ꝓ
phetiā: ⁊ ſic talis habet vtrūq̄ donū. ſ. linguaꝝ ⁊ ꝓphetie qđ ē meliꝰ q̄ hr̄e alteꝝ
tm̄ ceterꝭ paribꝰ. a ¶ Nūc aūt. hic ꝯñr oſtēdit ꝓpoſitū p exēplū: ⁊ prio p exēplū
ſuūpſius d. Nunc aūt frēs ſi ve. ad vos &c. i. vtēs tm̄mō dono linguaꝝ qđ ha/
beo. b ¶ Quid vo. ꝓdc. &c. niſi voƀ explanauero dicta mea. q. d. nihil. hec au
tē explanatio pōt eē primo circa diuia hoībus occulta: q̄ tn̄ ſcire neceſſe eſt vel ex/ Diuiſio
pedit: ⁊ q̄tū ad hoc dicit: Aut in reuelatione. Scđo circa humana quoꝝ cognitio
ad ſalutē eſt vtilis vel neceſſaria: ⁊ q̄tū ad hoc ſubdit:

M Aut in

a ¶ Aut i reue. vt exponā reuelatiōem. Reuelatio est qñ p figuras oñdunt̄ q̄daȝ mysteria: vt in apocalypsi. b ¶ Aut i ſcia. vt exponā ea q̄ ad ſciēdū ptinēt. Ea ſūt q̄ fidē illumināt: vt de natura diuinitat'. c ¶ Aut in pphe. vt exponā ſcripturas q̄ de futur' agūt. d ¶ Aut in doctria. vt exponā ſcripturas q̄ mores informāt. Uel reuelatio ē ſubita aliq̄ rū reȝ oñſio p ſpm̄. vn̄ poſt ſicui ſedēti reuelatū fuerit. Prophetia eſt vt Eſaie: vl ceteroȝ quā ſine h̄ umana īduſtria ſpūſſanctus paulatī reuelat. Scia eſt eoȝ que ppꝛio ſtudio didicit. Doctria eſt eorum que alio docente. e ¶ Tñ qz ſine. Per me oñdi linguā nō valere ſine īterpte. p me dico qđ oñdi q̄ ſuȝ rōnaſ: tñ p inaīata idē pz. f ¶ Etenī ſi incer. Itē p aliā ſilitudinē. Etenī ſi incertā. Iudeis erat vſus tube in feſt' ⁊ in bell' diuerſis ſonis. g ¶ Tā mlta. Iō in aera. Quia tā multa vt ſūt genera liguaȝ qđ ē: tñ valet hec locutio: ac ſi oībus linguis loq̄remini: q̄s nunq̄ vllus itelligeret ⁊ d oīb' reb' in vnaq̄q lingua: qz nlla res eſt ſine ſua voce in vnaq̄q lingua. Uel tam mlta vt ſūt ge. lin. in h mū. qz loq̄mi oīb' linguis ⁊ de oīb' reb'. h ¶ Et ſi. vo. Multe ſūt ligue: ſȝ hīe ppꝛias ſignificatiōes vocū vt intelligant̄. i ¶ Si ergo ne ſcie. ⁊ qz alū ſine iterpte nō itelligeret: q̄ ero barbarus. k ¶ Sic ⁊ vos. vl ſub vna diſtinctiōe. Sic: Et pꝑter h ne ſitis barbari: ⁊ vos vt ego querite vt abundetis. l ¶ Spūs me' orat. Sps vocat̄ vis aīe iferioꝛ mente vbi coꝛpaliū reȝ ſilitudies ipꝛimunt̄. Mēs altera ſupioꝛ vis aīe vt. d. Spūs

Gen. 41. a. pharaonis iformatus ē: vt videret imagines: mēs ioſeph illuminata ē vt intelli

Ibidem geret. m ¶ Sine fructu. Ambro. Ita eñ ſi lingua ī cognita q̄s loquat̄ vl ſigna aliquarū reȝ ſine intellectu pferat: ſicut ſolēt latini homines grece cantare oblectati ſono verboȝ neſcientes tñ q̄d dicāt. n ¶ Orabo ſpū. i. ita loq̄ approbo vt ſigna reȝ formēt in ſpū: ⁊ eoȝ intellectus refulgeat in mēte. Uł orabo ore ⁊ mē

Amen te. o ¶ Amē. Aug'. Nota q̄ h vbū amē nec grecuȝ nec latinū ē ſȝ hebreū: ⁊ iterptat̄ vere. Cūq̄ poſſ; dici verū nō d: ſȝ amē. Nec grec' tñ nec latin' iterpꝛs auſus ē facē: ne vileſceret nudatū: ſȝ honorē hēret velamto ſecreti

q̄ Gra

¶ ſubdita oſtenſione.
a vob' loq̄r: aut in reuelatiōe: aut in b ſcia: aut in pphetia: aut in doctri-
¶ Quia ita linguas expectatis: tamē.
c na: Tñ q̄ ſine aia ſūt vocē dātia/ d
a ¶ diſtinctos ⁊ itelligibiles ſonos.
ſine tibia/ ſine cithara niſi diſtictiō
a ¶ .i. q̄s iudicare poſſit modos vl ꝯſonātias
nē ſonituū dederit: quō ſciet̄ id qđ
cātilene. a ¶ tibia. b ¶ aliō ſiue: ¶ vere de iſtis neſcieť: qz nec de tuba.
f cānit̄/ aut qđ cithariçat̄. Etenī ſi in e
¶ q̄ bellū nō ſignificet. ¶ neſcieť: effect' indi
certā vocē dederit tuba: q̄s para-
cat: qz nemo ſe parat. ¶ loquētes. a ¶ q̄ nulli bet ſignoȝ vel incognitā.
bit ſe ad bellū: Ita et vos per lin- d
a ¶ p iterptatiōnē. b ¶ q̄ debet' ad bellū ꝯ
guā niſi māifēſtū ſmonē dederit: e
demones boꝛtari. a ¶ quaſi nullo modo.
b ¶ intelligeť. ¶ a vobis. ¶ neſcieť.
qō ſciet̄ id qđ dicit̄: Eritis enī in f
¶ nō ad coꝛda hoim. ¶ quaſi inutiliter.
g aera loquentes: tam multa vtpu- g
¶ ſunt multa. ¶ toto.
ta genera linguaȝ ſunt in hoc mū-
¶ intellectu.
h do: ⁊ ſine voce nihil ē. Si ergo ne h
a ¶ iterptationē ſignifica. tōis voc' quā pferro. ¶ quem inſtruere debeo.
ſciero vtutē vocis: ero ei cui loq̄r k
a ¶ nō intellectus. b ¶ inſtruit. ¶ vel audit.
c ¶ itellect'. ¶ qz nec iþe me nec ego iþm itelligo.
barbarus: ⁊ q̄ loquit̄ mihi barba-
a ¶ ſic dico de me. ¶ eritis barbari ſine iterptatiōe. ¶ qz deſideratis dona ſpūs.
k rus. Sic ⁊ vos/ qm̄ emulatores l m
eſtis ſpirituū ad edificationē eccliē n
a ¶ qđ ē p iterptatiōnē. ¶ ⁊ qz edificare debe
q̄rite vt abūdētis. Et ideo q̄ loqui o
tis. a ¶ deū: vl ſic oret. i. loquat̄. b ¶ iterptādi gr̄a ſibi det. ¶ .i. vt expōat. c ¶ nā ſi aliť.
tur lingua oret vt interptet̄. Nam l
¶ .i. loquar. a ¶ a deo dat' facit loqui vel ratio que id bonū putat.
l ſi orez lingua: ſpiritus meus orat:
¶ intelligentia eoȝ que dico.
m mens autem mea ſine fructu eſt. m
¶ vtile ē. a ¶ loq̄r. b ¶ volūtate vl' ligua p
n Quid ergo ē: Orabo ſpiritu/ ora n
ſpm̄ data. ¶ itelligētia mēť. a ¶ melodia cā
bo ⁊ mēte. Pſallam ſpū: pſallam x
tus qđ minus. a ¶ intelligētia ſpūali qđ pl'.
b ¶ ſȝ aliter. c ¶ aliqua bona dixeris.
et mēte. Ceterum ſi benedixeris y
a ¶ lingua p ſpm̄ data. b ¶ q. null' nec etiā ſapiēs: qz nō itelligit. c ¶ illitati ⁊ rudis.
ſpiritū/ q̄s ſupplēt locum idiote: z
a ¶ quaſi nllo mō: qm̄ q̄d dicas neſcit. ¶ hic eſt locus idiote. ¶ etiam multum intentus vt intelligat.
o Quomodo dicet amen ſup benedictionem tuam: Quoniam quid
a ¶ ideo dico ſup tuā bñdictionē: vel hoc noto q̄ idiota non hȝ locū. Nā hoc noto vel arguo q̄ hoc agis hoc ideo dicit ne videret̄ reprehendere donum ſpiritus.
dicas neſcit. Nam tu quidē bene
¶ in lingua.
gr̄as agis: ſed alter non edificat̄.

a ¶ Aut in ſcia. q̄ pꝛie accipiēdo ē d̄ re
B nis. Tertio circa futura ꝯtingētia. ⁊ q̄tū ad h ſbdit: Aut in pphia. Quarto circa moralia. ⁊ q̄tū ad h d̄r: Aut in doctrina. b ¶ Tñ q̄. Hic ponit ſcdm̄ exēplū in reb' inaīatis. ſ. inſtrumaficis: q̄ ſi ſonū ꝯfuſum emittāt neſcit̄ q̄d canit̄: ſȝ req̄rit̄ determinatio ſoni p variū tactū inſtrumēti. ⁊ hoc ē qđ dicit: Tñ q̄ ſine aia ſūt vocē dātia. Hic accipit̄ vox ſilitudiarie tm̄: qz pprie loq̄ndo ſon' ē in aīal': vt d̄r. y. de aīa. Vox eſt pcuſſio aeris reſpirati ab aīa ad vocalē arterıā cū imagīe ſignificandi. ⁊ ſic vox h accipit̄ p ſono. Cetera patēt vſq̄ ibi: c ¶ Etenī ſi incertā. vbi ponit̄ aliud exēplū de tuba q̄ aliť ſonat inuitādo ad ꝯſiliū. aliť vocādo ad feſtum ⁊ aliter puocādo ad bellū: vt hr̄ li. Nu. x. ppt̄ qđ nullus pparat ſe ad bellū niſi ſonet determinato mō ad hoc ſtatuto. ⁊ ſilr̄ locutio linguaȝ nō valet ad edificationē niſi ſenſus explanet̄. ⁊ patet lr̄a vſq̄ ibi: d ¶ Ita ⁊ vos p lin. ſupple nō pficiet' ecclie. e ¶ Niſi ma. ſer. de. i. explanatū mō pdicto qđ ptiet ad pphetiā. Iō ſbdit: f ¶ Eritiſ ei in ae. lo. in vanū. g ¶ Tā mul. ſ. idiomata. h ¶ Et ſi. vo. ni. ē. i. ſine ſignificatiōe voc' ſignificatiue ⁊ ſenſu locutiōis nihil ē cognitū ad vtilitatē ecclie: imo deriſibile ē: ſicut loq̄ aliqđ idioma ignorāti. Iō ſubdit: i ¶ Si ergo neſcie. vir. vo. i. ſignificationē. k ¶ Ero ei cui lo. bar. i. extͤnee loq̄ns: ſic ſi aliq̄s ſciēs horas canonicas ⁊ nō itelligēs loquat̄ alteri ſic igrāti. Iō ſbdit: l ¶ Sic ⁊ vos. ne ſitis ſiles barbar': qđ debetis vitare. ⁊ iō ſbdit̄ cū d̄r: m ¶ Qm̄ emu. eſt' ſpi. i. amatores bonoȝ ſpūaliū. n ¶ Querite vt abū. nō ſolū vbo: ſȝ mag' itellectu ad explanationē vbi. Iō ſubdit̄: o ¶ Et iō q̄ lo. lin. hñs donū linguarū. p ¶ Oret vt iter. i. vt a deo pphetia ſibi det̄ tāq̄ meli' bonū. q ¶ Nā ſi orē. Poſtq̄ oñdit ꝓeminētiā pphie reſpectu doni linguaȝ in pdicatiōe: h ꝯñr idē oñdit in orōne. ⁊ pmo in orōne ſecreta. ſcdo in publica/ ibi: Ceteȝ. Circa primū facit talē rōnē: Oratio q̄ reficit intellectū ⁊ affectū vel nata ē reficere: melioꝛ ē: ſit illa q̄ reficit tm̄ affectū: ſic ē in pꝑoſito: qz p donū linguaȝ ſcitē pferre pñt vba orōnis in quolibet idiomate: ſȝ nō intelligunt̄: ſicut cū laicus dicit orōnē dñicā vel aliquid hmōi deuote: ⁊ tūc affectus eleuat̄ in deū: ⁊ ſic reficit̄ eius affectus nō tñ intellectus: qz nō intelligit que dicit: ſȝ qñ itelligit reficit̄ eius affectus ⁊ intellectus: igitur intellectus locutionis que ptinet ad pphetiam melioꝛ eſt dono linguarū. Huius rōnis ponit minoꝛē dicēs: Nā ſi orē lingua ſpūs me' orat. i. affect' me' in deū eleuat̄: ſpūs eñ iportat q̄dā vim motiuā. ⁊ ideo volūtas q̄ eſt affectus intellectiuus vocat̄ hic ſpūs: qz mouet alias aīe potētias ad agendū. r ¶ Mēs autē mea. i. itellectus me'. s ¶ Sine fructu eſt. qz nō intelligit orōnis ſenſum. Ideo cōcludit: t ¶ Quid ergo. mihi faciēdū. v ¶ Orabo ſpū: orabo ⁊ mente. i. affectu et intellectu.

Diuiſio b
x ¶ Pſallā ⁊c. pſallere ē orare cum melodia. y ¶ Ceteȝ. h ꝯñr idē oñdit in orōne publica: qz ſi pplꝰ intelligat orōnē ſeu bñdictionē ſacerdotis: meli' reducit̄ in deū: ⁊ deuotius rñdet: amē. iō dit: Ceteȝ ſi bñdixeris. i. tu ſacerdos vel epē. z ¶ Spū. i. abſq̄ h q̄ pplꝰ itelligat. a ¶ Quis ſup. lo. idio. q. d. q̄d pficit pplꝰ ſimplex ⁊ nō intelligēs. q. d. nihil aut modicū: qz neſcit ſe ꝯformare tibi q̄ es miſter ecclie rñdēdo amē: ppt̄ qđ in pmitiua ecclia bñdictiones ⁊ cetera cōia fiebāt i vulgari: ſȝ poſtq̄ pplꝰ mltiplicatus fuit ⁊ ꝯſueuit ſe cōformare miniſtris ecclie vtpote ſtādo qñ d̄r euāgeliū depoſito caputio adorādo euchariſtiā ⁊ ꝯſilib' fiūt in latio in ecclia latia: ⁊ ſufficit q̄ cleric' rñdeat p toto pplo. expedit' eñ fit h mō q̄ in vulgari. Conſequēter aplꝰ concludit intentum. ſ. q̄ p

Ab phetia

C a ¶ Grãs ago deo. Proponit ſe exẽplũ ꝙ nõ debẽt loq̃ linguis niſi ad edificationez ſicut ipſe q̃ oẽs nouit. Grãs ago. Ne emul⁹ ꝑ iuidiã vi/ dereť dicere depmẽs ĩ alus qđ ĩ ſe nõ hr̃et oñ/ dit oĩm hoꝵ ſe loq̃ linguis dicẽs: Gratias:

b ¶ Sz ma. ꝛc̃. vt ſi tis remoti a malicia: vt puuli ſtudẽtes his q̃ ꝓſunt qđ ẽ pfectio ſenſus. c ¶ In lege Nõ q̃re nõ debẽt q/ rere linguas: q: in ſi/ gnũ ſũt infidelib⁹: qđ ꝗ iã nõ ſũt: ꝛ nõ ad edificationẽ q̃ neceſ/ ſaria ẽ iã fidelibus.
In lege. Ambro. di cit linguas qb⁹ velať veritas mutãdas: q: etiã oĩa velamia leg̃ veteris dñs ꝑ ꝓphaꝝ eẽ mutãdã dixit vt fi/ delib⁹ pſpicua fieret ṽitaſ remoto legaliũ figuratũ velamie. Ex hac ſilitudine oſtẽdit liguas qb⁹ tegiť ve/ ritas nõ eẽ appeten/ das: nec dari ꝓpť fi/ deles: ſz infideles: ſi cut ĩ ve. le. velamen erat vt indignis ꝛ infi delib⁹ velaret ṽitas.
d ¶ Alijs lin. Am/ bro. Nõ de ſabbato ꝛ neomenus ꝛ circũ/ ciſiõe ꝛ hmõi: ſed no uũ te. Uel nõ ĩ reuela tiõe q̃ idigni ſũt: ſz in pabolis de ei⁹ euãge liũ. Itaq; in ſignũ. i. B ſermões dei icognita lingua ꝛ pegrina ob/ ſcuri ſũt ne videanť a pfidis vt cũ audiũť ſi gnũ ſit: q: ꝓpť pfidiã factũ ẽ: ne audiẽtes ĩ telligãt: ꝟ vtiq; fit in/ fidelib⁹ qb⁹ tegũť ſen ſus: fidelibus autem cõuenit ꝓphia ꝛ non lingua incognita.
e ¶ Et nec ſic ex. ꝟ ꝟ his pdixit q̃s pſcut nõ credituros qb⁹ ꝓ pter pctã non ptz vel placet veritas.
f ¶ Si ḡ ꝯue. Alia rõ cur non debãt loq̃ linguis: quaſi q: lin/ gue ſũt in ſignũ non ad edificationem. ſi ḡ ꝛc̃. Impoſtura tene bras q̃rit ꝛ falſa pro veris oñdit: ſicut pa/ gani tectis vanitati/ b⁹ illudũť: ꝟ nil aſtu/ te fuſcatũ ẽ: ſz ſimpli/ citer ꝛ apte vn⁹ lau/ dať de⁹: q: ſi null⁹ in/ telligeret: poſſet vide ri ſeductio q̃ linguis caueret cũ pudor eẽt reuelari. g ¶ Quid ḡ ẽ. Iã incipit determinare quõ linguis ſit vtendũ: quaſi qñ quidẽ hec veniũt de locutiõe linguarum. ergo q̃d agendũ de his eſt. Q. cetera ſub modis ad edificationem agenda ſunt: linguis vero ſic eſt vtendũ: vnuſquiſq;: ideo nullus ſe excuſet.

¶ q. nõ in vobis vitupero qđ in me nõ ha/ beo. ¶ qua loquiť aliquis veſtrũ.
a Gratias ago deo meo ꝙ omniũ a
¶ cui vtilis eſſe debeo.
veſtrũ ligua loquor. Sz in eccle b
¶ pauca. ¶ vt intelligam.
ſia volo quinq; verba ſenſu meo c d
¶ fide et moribus.
loqui: vt ꝛ alios inſtruã: q̃ decẽ e
¶ infinita verba. ¶ tm̃. ¶ ſic ꝛ vos agite.
milia ṽboruz in lingua. Fratres f
a ¶ ꝑ iperitiã. ¶ vt nõ intelligatiſ q̃ dicitis
b nolite pueri effici ſenſib⁹: ſz mali/ g h
vt pueri. a ¶ vt intelligatis plene qđ dici tis. ¶ in innocentia.
cia puuli eſtote: ſenſib⁹: aũt pfecti i
a ¶ ne q̃ratis linguas q:. b ¶ in ꝓphetia Eſaie q̃ hic diciť lex. c ¶ .ſ. hoc.
c ſitis. In legẽ eni ſcriptũ ẽ: Quõ k.
a ¶ diuerſis generib⁹ linguaꝝ. b ¶ q̃ beni uolis ꝛ fidelib⁹. ¶ ꝛ alijs ṽbis ꝛ ſpũalib⁹
d niã ĩ alijs linguis ẽt ĩ labijs alijs
nõ terrenis. a ¶ ꝑ apl'os. b ¶ iudaico. ¶ maliuolo. c ¶ hoc faciã vt vel ſic exaudi ant. ¶ ſed nec ſic exaudiẽt ĩ q̃ notat linguas eſſe datas ĩ ſignũ infidelib⁹. vñ ſubdit: itaq; lingue.
e loquar populõ huic: ꝛ nẽc ſic ex/ m
audient me dicit dñs. Itaq; lin/ n
a ¶ qui credũt oĩa poſſe deũ.
gue in ſignũ ſũt: nõn fidelib⁹: ſz ĩ o p
a ¶ ad fidẽ nouitate miraculi mouẽtis. b ¶ vt ſenſib⁹ pfecti ſint fideles. c ¶ ne ſan ctũ detur canib⁹. ¶ date ſunt.
fidelib⁹. Prophetie aũt nõn infi q
¶ vt edificent.
f delibus: ſed fidelibus. Si ergo r s
¶ fideles.
cõueniat vniuerſa eccleſia ĩ vnũ
¶ ſine interprete.
ꝛ omnes linguis loquãť: intrent t v
a ¶ vel ta. ¶ vel lis. b ¶ cũ alter alterũ
autẽ idiote aut infideles: nonnẽ x
nõ intelligat. ¶ quaſi arrepticij.
dicent quid inſanitis? Si autem y
¶ viritim exponãt
omnes prophetent: intret autez z
a ¶ de aliquo ſuo errore.
quis infidelis vel idiota: cõuin/
a ¶ dãnabilis oſtẽdiť.
citur ab omnibus: dijudicãť ab a
a ¶ pctã ſua q̃ neſciebat tunc pctã.
oĩbus: Occultã eni cordis eius b
¶ ſibi ¶ expoſitionib⁹ eoꝵ. ¶ humiliãs ſe.
manifeſta ſũt. Et ita cadẽs ĩ fa/ c
¶ q̃ ſe ſibi ꝑ vos notificauit. ¶ ore qđ ha bet corde.
ciẽ adorabit deuz: pronuncians d e
g ꝙ vere de⁹ ſit in vobis. Quid er f g

Aꝑ phetia ẽ melior dono linguaꝝ ꝟ. a ¶ Grãs ago deo ꝛc̃. ꝛ ꝟ ẽ qđdã donũ a deo mihi datũ. Sz ꝙ donũ ꝓphetie meli⁹ ẽ ſubdit: b ¶ Sz in ec cle. vo. ſupple magis. c ¶ Quinq; ver. i. pauca. d ¶ Senſu meo. ſ. vt itelligã ꝛ ab his intelligar. e ¶ Ut ꝛ alios inſtruã. ꝛc̃. i. q̃ maximã ṽboꝝ copiã ſine hmõi intellectu. Sciendũ aũt ꝙ apl's ſpãliť ꝟ dicit ſe velle loq̃ q̃nq; verba: q: pdicatores debẽt annũciare q̃nq; ſcz credẽda, agẽda, vitãda, timẽda, ſperãda. q: pdica/ tio dz eẽ de his q̃ ptinẽt ad fidẽ: ꝛ ſic habeť pmũ: et ꝟ his q̃ ptinẽt ad mores: ꝛ ſic habẽť alia quattuor. ſ. ṽ/ tutes ꝛ vitia: pena ꝛ gl'ia: ꝛ q: iſta debẽt pdicare cum breuitate ſmõis. iõ dicit apl's: Quinq; ver. i. pauca.
f ¶ Frẽs mei. Poſtq̃ apl's oñdit ꝓphetiã pcellere donu linguaꝝ rõnib⁹ ſũpti; ex pte fideliũ. Hic ꝯñr idẽ oñdit rõne ſũpta ex pte ĩfideliũ. Circa qđ pmo excitat attẽtionẽ Corinthioꝝ. ꝟ. g ¶ Nolite pu. effi. ſen. .i. ĩ diſcretiõe boni ꝛ mali: pueri eñ frequẽter pheligunt min⁹ bonũ maiori. ꝟ aũt dicit apl's ne pheligãt donum linguaꝝ ꝓphe. qđ ẽ mai⁹ bonuz. h ¶ Sz ma. par. eſto. i. nõ cogiteť malũ: ſiẽ paruuli deficiũt cogitãdo talia. i ¶ Senſib⁹ aũt pfe. eſto. i. ea q̃ diciť ſic intel ligat⁹ pfecte vt poſſit⁹ alios inſtruere: qđ ptinet ad ꝓ/ phetiã. k ¶ In le. Hic ꝯñr facit ſuã rõnẽ q̃ talis eſt: ꝙ qñ aliq̃ duo ad vnũ finẽ ordinãť illud ẽ meli⁹ qđ eſt efficacius ad finẽ illũ ꝯſequẽdũ: donũ aũt liguarũ et donũ ꝓphie ordinãť ad ꝯuerſionẽ ĩfideliũ ad quã ef/ ficaci⁹ ẽ donũ ꝓphetie q̃ ꝛc̃. minorẽ hui⁹ rõnis ꝓbat dupl'r. pmo auctẽ. ꝟ. In le. eſt ſcrip. ẽ. nõ accipiť lex ꝟ ſtricte. ſ. ꝓ q̃nq; libris moyſi: ſz ꝓ toto ve. te. q: qđ ꝟ allegať ſcribiť Eſa. xxviij. ſm trãſlationẽ. Lxx. Eſa. 28. c.
l ¶ Qm̃ ĩ alijs ꝛc̃. loq̃r pplo huic. i. pplo iudaico qđ fuit ipletũ Act. ij. qñ iudei ꝯgregati ĩ hierlm ꝟ diuer/ ſis ṫris audierũt credẽtes loquẽtes ĩ oĩb⁹ linguis.
m ¶ Et nec ſic exau. ꝛc̃. lz eni tũc aliq̃ ad xp̃m fueriť ꝯuerſi: tñ plures manſerũt obſtinati: ꝛ ꝯuerſi mag' fue rũt ꝑ ꝟbũ petri referẽť ſcripturas ꝓphaꝝ qđ ptinet ad ꝓphetiã q̃ ꝑ donũ linguaꝝ: vt ptz Act. ij. et ſic ptz ꝙ donũ ꝓphie plus valet ad ꝯuerſionẽ infideliũ q̃ do D nũ linguaꝝ. n ¶ Itaq; lin. ĩ ſi. ſũt. diuine ſtutis. o ¶ Nõ fidelib⁹. i. ꝓ fidelib⁹ q̃ iã credũt. p ¶ Sz ĩ/ fi. vt pdicatores euãgelij itelligi poſſint ab oĩb⁹ hoĩb⁹ ſingulaꝝ linguaꝝ: ꝛ ſic ꝯuerti ad fidẽ xp̃i. q ¶ Pro/ phetie aũt nõ ĩfi. i. gẽtilib⁹ q̃ nõ habuerũt legẽ nec ꝓphas. r ¶ Sz fi. i. iudeis vnũ deũ credẽtib⁹ ꝟ qb⁹ fuerũt apl'i aliiq; xp̃i diſcipuli ꝛ alij credẽtes pmi fere oẽs: ꝑ quoꝝ pdicationẽ ꝯuerſi ſunt gentiles: ꝛ ſic ꝓphia pl⁹ valuit ad ꝯuerſionẽ ĩfideliũ q̃ donũ linguaꝝ ſicut ad inſtructionẽ fideliũ pl⁹ valet ſcia q̃ eloquẽtia.
s ¶ Si ḡ. Hic ſcđo declarat minorẽ facto. ꝟ. Si er/ go cõue. vni. eccle. cã orõnis vel pceptiõis ſacri vl' aliq̃ huĩ õi. t ¶ Et oẽs. fideles. v ¶ Linguis lo. ꝛc̃. idiote. i. ignorãtes idioma. x ¶ Aut ĩfi. nõ. di. ꝛc̃. q: vos reputabũt inſanos. vñ apl'i ſic loquẽtes re/ putati fuerũt ebrij. Act. ij. b. ꝛ ſic ĩ tali caſu donũ lin/ guaꝝ eẽt mag' ad ꝯfuſionẽ fideliũ q̃ ad ꝯuerſionẽ in/ fideliũ: ꝛ ſic etiã fuiſſet Act. ij. c. Niſi petr⁹ ꝑ donũ ꝓ phetie oñdiſſet ꝯtriũ interptãdo dicta ꝓphãrum.
y ¶ Si aũt oẽs ꝓ. nõ ſimul ſz ſucceſſiue exponẽdo ſcripturas vel reuelatiões ſibi vl' alijs factas. z ¶ In tret aũt q̃s ꝛc̃. illis ſucceſſiue ꝓphetãtib⁹: inq̃tũ oñ dũt vitã gẽtiliũ irrõnabilẽ. ꝛ ſic. a ¶ Dijudicať ab oĩb⁹. i. ꝯdẽnabilis oñdiť. b ¶ Occulta ei cor. ꝛc̃. inq̃tũ ex pdicatiõe tali vel expoſitione tanguntť multa ptinentia ad fidẽ ꝛ mores: ex quoꝝ auditu ꝯuertiť ad cogitãdũ mala in corde ſuo latentia: ꝛ ad penitẽdũ cor de ꝛ ꝯfitẽdũ ore. Poteſt etiã aliter intelligi. nã in pri mitiua eccl'ia ad ꝯuerſionẽ infideliũ fuit pluribus fideli bus diuinitus cõceſſum ſecreta cordiũ cognoſcere: ex quoꝝ reuelatione aliq̃ cõuertebanť ab infidelitate: ſi cut mulier ſamaritana credidit ĩ xp̃m ex reuelatiõe ſui delicti: Ioh. iiij. c ¶ Et ita cadẽs in fa. humilians ſe corã deo ex dicta pdicatione vel ſecreti reuelatione. d ¶ Adorabit deũ. ꝯuerſus ad ipm̃. e ¶ Pronũ ciãs. i. ore cõfitẽs. f ¶ Q: vere de⁹ in vo. ſit. Cor de eñ crediť ad iuſticiã: ore autẽ cõfeſſio fit ad ſalutez Roma. x. c. g ¶ Quid ergo eſt fratres. Hic oſtẽdit apo/ ſtolus qualiter ſit vtendum donis prophetiẽ et linguarum: et primo facit hoc in generali. ſecundo magis in ſpeciali. ibi Siue lingua. Circa primum dicit: Quid ergo eſt fra/ tres. ſ. Diuiſio

Pſalmũ

a ¶ Pſalmū hȝ. Laudē dei: ꝑ canticū. b ¶ Doctrinā. Senſum ſpūalē ꝑ prudē tiā. c ¶ Aut vt mł. tres. nō pl' ꝙ̃ tres. ne occupēt diē ⁊ nō ſit locus ꝓphis ſcriptu ras diſſerētibus. d ¶ Sibi aūt loqua. Sibi loquitur q̄ cōpungit̄ ex his que dicit: Et deo ad honorem dei quem laudat vel orat. e ¶ Prophete duo ⁊c. q̄ꝛ ſufficit ſermo tot hominū ⁊ in ore duoꝝ vł triū ſtat oē verbum. f ¶ Qȝ ſi alij. Amb. dat infe/ riori qđ nō ſupe riori. g ¶ Et ſpūs. Loquēs debet cedere ſe/ denti: q̄ꝛ ſpūs q̄ vn' eſt: ſȝ plura/ liter dr̄ ꝓpē mul tos ꝓphas q̄s replet. vł ꝓpter plura eius do/ na: ſubditus eſt ꝓphetis: vt qn̄ volūt tacere poſ ſint: ⁊ quādo vo lunt loq̄ poſſint ⁊ non cogit eos vt phitōicos cla mare vel aliqua ſiticere. ¶ Ambro. vnde ſi pri/ or nō cedit vide/ tur nō eſſe ſpiri/ tus dei. Vere ſb ditus: quia aliē diſſenſionis eſſȝ ⁊ nō pacis. Ita hoc modo vobis dico ſicut in om/ nibus nō eſt no/ uū vel ſingulare ideo firmiter te/ nete. b ¶ Nō eīn eſt diſſen. Diſſenſionis eſ/ ſet: ſi q̄s replet: ſimul loqui com pelleret. i ¶ Sicut in oib' ⁊c. Vel mulieres ta ceāt ſicut ego do ceo in oib' eccle/ ſijs. k ¶ Tur/ pe eſt. Quia cō tra diſciplinam. l ¶ An a vo/ bis. Sic ſe iacta bant quaſi bene ficium darēt: nō acciperent. An a vobis ver. Increpatio qua ſi ſuis inſtitutio/ nibus dimiſſis: aliquas nouas vellent in/ ducere: quod non poſſunt: quia ab eis nō ꝓceſſit verbum dei: nec ſoli acceperūt. Itē ideo mea tenere debetis: quia que ſcribo mandata dei ſunt. Et oportet vt ita cogno ſcat eſſe: ſi quis eſt ꝓpheta vel ſpūalis ali/ oquin ſi ꝯ vadit: nec ꝓpheta nec ſpūalis. Spūales qui non ꝓphete ſunt qui nō ha/ [illegible] bene

Deu. 17. b.

Alſ ſūt ſubiecti

†23. diſ. c mulier 1. Ti. 2. c

Geñ. 3. c

a ¶ hȝ aliq̄s donū q̄ pōt vti ad edificat. onē:

go ē fratres? Cū cōuenitis vnuſ/ a b
q̄ꝛ alius. a ¶ .i. gratia dei pſalmū intelligit. b ¶ alius. ¶ de moribus.

a b quiſq̄ veſtrū pſalmū habet: doctri c
¶ alius. ¶ reuelationē. ¶ ali'.

nā habet: apocalypſim habet: li d e
a ¶ ali'. b ¶ linguaꝝ vł ſcripturaꝝ.

guā habet: interpretationem ha/ f
¶ autem.

bet: oia ad edificationē fiāt. Si/ g h
a ¶ certa ſuis modis: ligua āt ſic. b ¶ aliq̄s ¶ fiat locutio.

uē lingua q̄ſ loquit̄ ſm duos/
a ¶ .i. duo vł tres loquant̄. b ¶ eccle vel vnus poſt aliū vel interciſe. ¶ aliquis di/ cat vel exponat populo.

c aut vt multū tres: ⁊ ꝑ ptēs ⁊ vn' i

interpͥtet̄. Si aūt nō fuerit inter/ k
a ¶ linguis loq̄ns. b ¶ vbi nihil dȝ eſſe ni/ ſi edificatio. ¶ tacite oret. ¶ linguis.

d pres: taceāt in ecclia. Sibi āt lo/ l m
a ¶ nō ꝗ plures q̄ ligua loquant̄. ¶ tantū.

e quat̄ ⁊ deo. Prophete duō aut n
a ¶ ſigillatim. ¶ que dicunt.

f treſ dicant ⁊ ceteri dijudicēt. Qȝ o p
a ¶ ꝑ ſpiritūſanctum. b ¶ aliq̄d melius. c ¶ qui audiebat. ¶ det illi locū.

ſi alij reuelatū fuerit ſedēti/ prior q
a ¶ etiā ſedētes. ¶ nō ſit̄ ne ꝯturbatio fiat.

taceat. Poteſtis eni oēs ꝑ ſingu/ r s
¶ etiam maiores.

los ꝓphetare: vt oēs diſcant et t v
a ¶ etiā minores. ¶ alios. b ¶ dū ſugge/ runt ⁊ conatus bonos iuuant.

g omēs exhortent̄. Et ſpūs ꝓphē/ x

h tarū ꝓphetis ſubiectus eſt. Non
¶ diſcordie. a ¶ ⁊ iō aliꝰ c. dat alteri.

eni eſt diſſenſionis deus/ ſed pa/
¶ etiam.

i cis: ſicut in omibus eccleſijs ſan
a ¶ ⁊ ſi dixi ꝙ poteſt' oēs ꝓphare.

ctoꝝ doceo. † Mulieres in eccle y
a ¶ vt ſi loq̄nt̄ liguis nec ꝓphetēt. ¶ ab aliq̄

ſijs taceāt. Non enim permittit̄ z
aur̄te. a ¶ l ecc la. ¶ ꝑcipit̄ qđ velū inuit.

eis loqui: † ſȝ ſubditas eſſe ſicut ⁊ a
¶ l Geñ. ſb ptāte viri eris: ⁊ ipe dn̄abit̄ tui.

lex dicit. Si quid autem volunt b
diſcere: domi viros ſuos interro
¶ q̄ꝛ ꝓ pctō qđ īduxit ſp dȝ verecūdari.

k gēt. Turpe eſt eni mulieri loqui c
¶ imo a nobis ad vos.

l in ecclia. An a vobis verbū dei d e

✠ tres. ſ. vobis ag ēdū. ſ. qđ ſequit̄: a ¶ Cū cōuenit. ad eccliaȝ. b ¶ Vnuſ/ G quiſq̄ ve. pſal. hȝ. vł in ſe vł in aliū de ꝯgregatiōe fideliū: q̄ donum ſibi datū pōt in alios refundere: q̄ꝛ nō dant̄ ſingulis oia dona ſȝ diuiſim: vt dictū eſt. ſ. xij. ca. ⁊ idē intelligendū eſt de alijs ſequētibus. ꝑ pſalmū ꝟo intelligit̄ canticū ad laudan/ dū deū. c ¶ Doctrinā hȝ. i. grām ꝑdicādi ad iformationē moꝝ. d ¶ Linguā habet. i. donū linguaꝝ. e ¶ Apocalypſim hȝ. i. reuelatio/ nē. f ¶ Interpretationē hȝ. i. virtuteȝ explanandi obſcura. g ¶ Oia ad edificationē fiant. q̄libet eīn dȝ grā ſibi data vti ad edificationē eccle. h ¶ Siue lingua. Hic oñdit ꝓpo ſitū magis in ſpāli. ⁊ primo q̄tum ad donū linguaꝝ. ſcđo q̄tū ad donū ꝓphetie, ibi: Prophete aūt. Circa primū dicit ꝙ do/ no linguaꝝ nō eſt vtendū a multis: ſed ſufficit ꝙ a paucis ꝓpt̄ occupationē tpis. ideo dicit: Siue lingua quis loquit̄ ſm duos. ſ. hoies. Aut vt multū tres. i. ad plus. ſm ꝙ dicit̄ Deut. xvij. b. In ore duoꝝ vel triū teſtiū ſtat oē ꝟbū. i ¶ Et ꝑ ptes. i. ſucceſſiue. Vel Per ptes. i. intercise poſt ali[illegible] vt poſt vnā ptē locutiōis fiat eius expoſitio: ⁊ poſt aliā ſ'r. Et h mō fit expoſitio qn̄ ꝑdicatores ꝑdicāt ꝑ interp̄tē hoib' ignoꝝ te lingue. Iđ ſbdit̄: Et vn' iterpͥtet̄. k ¶ Si aūt nō fue/ rit iterpres. ſ. ille q̄ loquit̄ linguis. l ¶ Taceat in ecclia. dū ali' iterp̄tat̄. m ¶ Sibi āt lo. ⁊ deo. Orādo deū in ſecre to. In ecclia ꝟo ſeruat dicta ꝯſuetudo de numero loq̄ntiū. in miſſa eīn rep̄ſitat̄ donū linguaꝝ ꝑ ep̄lam ⁊ euangeliū. ⁊ ſic ſm duos actus ſeruat̄ teſtimoniū. in matutinis ꝟo triplex teſtimo niū rep̄ſitat̄ ꝑ triplicē nocturnū ⁊ antiq̄tus dicebant̄ diuiſim ſm tres vigilias noctis. n ¶ Prophete. Hic ꝯſr oſtendit qualiter ſit vtendū dono ꝓphetie. ⁊ primo oſtendit̄ debitus vſus. ſcđo q̄bus eſt ꝓhibitus, ibi: Mulieres. Circa primū ſci/ endum ꝙ vſus ꝓphetie hic accipit̄ ꝓ ꝓponere verbum exhor tationis ad plebem ſacras ſcripturas exponēdo. in primitiua ꝟo ecclia plures habebāt hoc donū: ꝓpter qđ ne ꝯfuſio fieret aplś ordinauit ꝙ exercet̄ a duobus tm̄: vel a tribus ad plus ⁊ ſucceſſiue. ⁊ hoc eſt qđ dr̄: Prophete duo aut tres dicāt. ſcripturas exponēdo nō ſimul ſȝ ſucceſſiue. o ¶ Et ceteri di iudicēt. i. attēte audiāt: vt ſic poſſint diſcernere q̄ ſint melius dicta ⁊ magis neceſſaria. p ¶ Qȝ ſi alij reuelatū fuerit ſe denti. i. ſi alicui de auditorib' facta fuerit reuelatio ꝑ ſpm̄ſcm̄ de aliq̄: ꝓ edificatiōe tūc ꝓponēdo. q ¶ Prior taceat. Dā do iſti locū loq̄ndi. ⁊ ſubdit̄ cauſa: r ¶ Poteſtis eīn oēs. reuelationē ſpūſſci hn̄tes. s ¶ Per ſin. ꝓphetare. vnus poſt aliū cōpetēti tp̄e. t ¶ Vt oēs diſcāt. q̄ audiūt. v ¶ Et oēs exhortent̄. ad hoc capti. Sȝ q̄ꝛ poſſet aliq̄s dicere: non eſt in ptāte ſic loq̄ntis tacere: q̄ꝛ loquit̄ ex ſpūſſancti motione. hoc remouet dicens: x ¶ Et ſpūs ꝓphetaꝝ ꝓphetis ſub iectus eſt. hoc ē: eſt in ptāte eoꝝ. Circa qđ ſciendū ꝙ duo ſūt in ꝓphetia. ſ. illuminatio mentis ꝓphete. ⁊ hoc nō eſt in ptāte eius: q̄ꝛ ſpūs ꝓphetie nō ſemꝑ adeſt ꝓphetis. Aliud eſt illumi nationis ſibi facte ꝓnūciatio. ⁊ hoc eſt in ptāte ꝓphe: q̄ꝛ pōt lo qui ⁊ tacere ꝓut expedit honori diuino ⁊ vtilitati eccle. ⁊ ſic ē in ꝓpoſito: q̄ꝛ ſi plures ſimul loquerent̄ eſſet confuſio: ⁊ vnus alteꝝ impediret: ex quo ſequeret̄ diuiſio cuius de' nō ē actor. Iđ ſubdit̄: Nō eīn eſt diſſenſionis deus. Sciendū tn̄ ꝙ nō ſemꝑ in ptāte ꝓphete eſt tacere: imo aliq̄n ſpūs mouet ipm ad loquendū ꝯ voluntatē ſuā: ſicut ptȝ de Balaā Nūe. xxiij. ⁊ xxiiij. ꝙ bn̄dictionē ppłi iſrł tacere nō poterat. hoc eīn erat ad gl̄iaȝ dei: nō ſic aūt in ꝓpoſito: vt ptȝ ex dictis. y ¶ Mulie/ res. Hic ꝯſr oſtēdit quibus ꝑſonis ꝓphetandi actus ſit ꝓhi/ bitus. ſ. mulieribus. ⁊ primo facit qđ dictū eſt. ſcđo aliq̄ꝝ ꝓter uiā excludit, ibi: An a vobis. Circa primum dicit: Mulieres in ecclijs taceant. ſ. ceſſando a doctrina: nō tn̄ ab orōne ſe/ creta. ⁊ ſubdit̄ rō: z ¶ Nō eīn ꝑmittit̄ eis loq̄. i. docere qđ ꝑtinet ad doctores ſiue ꝑlatos ⁊ ſuꝑiores. ⁊ iō repugnat ſexui muliebri. Tū ꝓpter defectū intelligētie. Tū q̄ꝛ mulier natura liter dȝ eſſe ſubiecta viro. Iđ ſubdit̄: a ¶ Sȝ ſubditas eſſe ſicut ⁊ lex dicit. Geñ. iij. c. Sub viri ptāte eris. ꝓphetia tn̄ q̄tū ad illuminationē mētis nō repugnat ſexui muliebri. ⁊ ſic legunt̄ mlte mulieres ꝓphetaſſe: nec ſolū excludunt̄ ab actu do cēdi in ecclia publice: ſȝ etiā ab actu q̄rēdi ibidē ꝑ modū diſpu/ tationis. Iđ ſubdit̄: b ¶ Si q̄d aūt velūt diſcere domi viros ſuos iterrogēt. vt de audit' in ecclia plenꝰ iſormenī. ⁊ cauſam dicti ſilētij tāgit cū dr̄: c ¶ Turpe ē eīn mulieri. i. indecēs ē ſibi: In ecclia loq̄. ⁊ ꝑ oppoſitū decēs eſt eā tacere in locis publicis: ꝓpter qđ in iure cau tū eſt ne mulieres exerceant opus aduocandi. d ¶ An a vobis. Hic ꝯſr exclu/ dit aliquoꝝ ꝓteruiā: q̄ꝛ ꝯuerſi de gētilitate poſſent dicere ꝙ ordinatio apoſtoli nō eſſet bona eo ꝙ in templis veneris ⁊ diane mulieres forſitan publice docebāt: qđ repellit apoſtolus, dicens: An a vobis. gentibus. e ¶ Verbum dei ꝓceſ/ ſit. q. d. non: ſed a iudeis quibus date ſunt ſcripture legis ⁊ ꝓphetarum: et ideo modus ⁊ ordo doctrine magis eſt deriuandus a iudeis in gentiles ꝙ̃ econuerſo.

Diuiſio

Diuiſio

h

Duo in ꝓphetia

Diuiſio

✠ Si quis

A F bent noticiã de futuris. a ¶ Si qs videt̃ pro. Qd vtiq3 nõ ẽ q2 q̃ vere eſt: ita cognoſcit. ⁊ q̃ hec ignorat: ignorabit̃.i.iprobabit̃. Puſilli in cruce gloriãtes: ⁊ ſi ignorãt q̃ ſubtiliſſime diſſerũtur: ad gl̃iam ꝑuenĩũt: q2 nõ perit vn⁹ de puſillis ꝓ quibus xp̃us mortuus eſt.

b ¶ Cognoſcat. Innuit difficilia eẽ verba eplar: cũ a ꝓpħa vl̃ ſpirituali iubet cognoſci.

c ¶ Si qs ãt ig. ſed ſi qs hec ignorat ⁊ ñ vult credere eẽ mãdata dei ignorabit̃. vt in euãgelio: Neſcio vos.i. non noui vos eẽ meos: vl̃ inter p̄deſtiatos. Si qs aũt igno. Nõ dicit̃ de hiſ q̃ nõ pñt diſcernere ineffabilẽ trinitat' vnitatẽ ſ3 ꝺ p̄dict' q̃ ad fidẽ ⁊ mores edificãt.ſ. vt lĩguis ꝓpħia ꝑponat̃ vt nõ ꝑturbate gerat̃: q̃ſi ꝓphetie ſpũs etiã inuitos loq̃ cogat vt mulieres taceant vt oĩa honeſte ⁊ ẜm ordinem fiãt. Coercet ꝗ ⁊ ad pacificũ ordinẽ reuocat inq̃etos: tanto ad ſeditionẽ faciliores quãto ſibi videbant̃ ſpũ excellentiores: cu3 ſugbiẽdo cũcta turbarẽt.

Ca. XV

Otũ ãt ⁊c. De reſurrectiõe mortuorũ agit q2 cũ ipo docẽte recte credidiſſent ꝺ ea: poſtea tñ quorũdã prauiloq̃is corrupti ab hac fide receſſerãt. Ipam ꝗ futurã primo ꝑ reſurrectionẽ xp̃i: deinde ꝑ alia multa.

B e ¶ Per qd ⁊ ſal. Si retinetis illud euãgeliũ.i. reſurrectionẽ mortuorũ ea rõne q̃ ꝯfirmaui vob.i. ꝑ reſurrectionẽ xp̃i tenet' dico f ¶ Niſi fru. cre.i. aut tenet' ꝛ̃ſurrectionẽ mortuo: aut ĩcaſſũ ẽ fides: q̃ nõ accipit̃ niſi ſpe reſurrectiõis. g ¶ Tradidi e. vo. Oſtẽſurus eis reſurrectõe3 iuſtoꝝ futurã: ꝓbat eã ꝑ reſurrectionẽ xp̃i de q̃ nõ dubitabãt. h ¶ Qm̃ xp̃ſ mor.ẽ. De morte premittit̃: vt ſic ꝟa morſ oñdit̃ ꝟa reſurrectio teneat̃. i ¶ Scripturas. Veteris teſtamẽti q̃ mortẽ xp̃i futurã cecinerũt. vñ Eſa. Ut ouis ad occiſionẽ ductus ẽ. Et itẽ: Tollet̃ a terra vita ei⁹. Ab iniquitatibus ppl̃i mei ductus eſt ad mortẽ. Etia3 tradidi. k ¶ Quia ſe.ẽ. Et ꝺ ſilr ẜm ſcripturas. Ait eñ Eſa. Dabit ipioꝝ ꝓ ſepultura ⁊ diuites ꝓ morte ſua. Et item. Erit inq̃t ſepulchrũ eius glorioſum. l ¶ Reſur. ter. di. Et ꝺ dixi ẜm ſcripturas. Inq̃t eñ Oſee: Poſt biduum viuificabit nos: ⁊ in die tertio reſurgem⁹ ⁊ viuem⁹ ĩ ꝯſpectu ei⁹. ¶ Amb. Si mortu⁹ ⁊ ſepult⁹ reſurrexit. Ne dubitet' mortuos ⁊ ſepltos reſurgere. m ¶ Viſus ẽ ce. Prius q̃ alus vir' qb⁹ appuiſſe legit̃ ĩ euãgelio. alıter ꝯtrariũ eẽt ꝙ p̄mo mulierib⁹ apparuiſſe legitur. n ¶ Poſt hec vndc. Aug⁹. Alia lr̃a habet duodecim: qd

Mat.25.b Eſa.35.c Ibi.26.ẜm aliam lr̃am Eſa.11.c Oſee.6.a Luc.24.b

¶ ideo qd tenẽt aliȷ tenete.
proceſſit: Aut ĩ vos ſolos peruenit:
¶ tãq̃ pſeudo q̃ nõ diuina ſ3 terrena ꝓ deſiderȷs hoim docebant.
a Si quis videtur ꝓpheta eſſe a
a ¶ vt videt̃. b ¶ vere ⁊ ſpũalr̃ itelligat.
b aut ſpirituâlis cognoſcat q̃ ſcri- b
bo vobis: q2 domini ſunt mãda-
¶ hec eẽ dei mãdata. ¶ a deo i fu
c ta. †Si quis autẽ ignorat ignora c d
turo. ¶ q2 iterp̄tatio edificat. a ¶ ꝯſiderate
bit̃. Itaq3 fratres emulamini p- e
¶ eñ. ¶ ne ſit diſſenſio.
phetare: ⁊ loqui linguis nolite p f
¶ ſ3 oĩa tã hec q̃3 alia ¶ ſi puerilit̃ ¶ cũ pace
bibere. Omia aũt honeſte: et ẜm g h
¶ p̄dictũ vltimus ꝑponat.
ordinẽ fiãt in vobis.
¶ de ſpũalib⁹ hucuſq3 ſed modo no.
b Otum Ca. XV i
autem vobis facio fratres euan-
a ¶ de reſurrectiõe mortuoꝝ. b ¶ nõ nouũ.
gelium quod prędicaui vobis k l
a ¶ dignũ acceptione iudicaſtis. ¶ turpi⁹ ſi mõ illḋ ꝓȷcit': i q̃ leuitat' arguit eos. b ¶ q̃ ſine eo cadit'. ¶ ꝑ bõa opa. ¶ ſtare dat̃ vob
quod ⁊ accepiſtis: i quo ⁊ ſtatis m n
a ¶ tã ex certitudine: ⁊ ĩ futuro ĩ veritate rei
e ꝑ quod et ſaluamini: Qua ratio o p
et ſpeciei. ¶ ſaluamini niſi ⁊c.
ne prędicauerim vobis ſi tene-
a ¶ illḋ qd p̄dicaui: nã iſtḋ tradidi ⁊ trado.
f g tis/niſi fruſtra credidiſtiſ. Tradi q r
¶ inter maxima.
di enim vobis in primis quod et s
¶ a ſpũſancto: nõ finxit. a ¶ vl̃ q2 ieſus.
b accepi: quoniam chriſtus mortu t
a ¶ nõ ꝓ ſua neceſſitate. ¶ ⁊ hoc dico.
i us eſt prõ peccatiſ noſtris ẜm ſcri v
¶ ſequẽdo.
k pturas. Et quia ſepult⁹ ẽ: ⁊ q2 re x y
¶ ꝓbata vera morte: ⁊ hoc tã cito vt ea poteſtate credat̃ nos poſſe ſuſcitare.
ſurrexit tertia die ẜm ſcripturas:
¶ tradiꝺi. ¶ petro. ¶ in ꝯ.laui. z
m n ⁊ q2 viſus ẽ cephe et poſt hęc vn a b

a ¶ Si qs videt̃ pro.eẽ aut ſpi.q̃ põt oĩa iudicare: vt dictũ eſt ſupra.ij.ca. b ¶ Cognoſcat q̃ ſcri.vo. q2 dñi ſũt mãdata.i. poterit cognoſcere ꝙ ordinatio nõ ſolum ꝓceſſit a me ſ3 a deo. c ¶ Si qs aũt ig. ex negligẽtia vl̃ malicia illa q̃ ſcire tenet̃. d ¶ Ignorabit̃. a do. e ¶ Itaq3. Hic vltimo ponit ꝯcluſionẽ intentã.ſ. ꝙ dona ſpũſſancti ſunt appetẽda: et ꝙ eis vtẽdũ eſt ordinate: ⁊ a ꝑſonis q̃s decet vti. iõ dicit: Itaq3 fratres emulamini: tanq̃3 melius bonũ q̃3 loqui linguis: vt p3 ex ſupradictis. verũtñ q2 loqui linguis eſt quoddã bonũ. iõ ſubdit̃: f ¶ Et loq̃ linguis no. ꝓphi. ſucceſſiue: ſ3 plures ſimul loquẽdo. g ¶ Oia aute hone.i. put decet viros ⁊ mulieres. h ¶ Et ẜm ordi. ad vitãdũ ꝯfuſionẽ: fiãt in vobis.

C

Otũ aũt vo. fa. Poſtq̃3 apls tractauit de ſacramẽtis ⁊ de gr̃a q̃ cõfertur in eis. Hic ꝯñr tractat de gl̃ia reſurrectiõis ad quã finaliter ordinant̃. Et diuidit̃ in duas. q2 p̄mo reſurrectionis xp̃i p̄mittit tractatũ. Secũdo ꝓbat ex ꝺ cõmunẽ reſurrectionẽ hoim/ibi: Si aũt chriſtus. Prima adhuc in duas. q2 p̄mo cõmendat doctrinã euãgelicam in cõmuni. ſcḋo denũciat q̃ oportet ſcire circa reſurrectionẽ chriſti, ibi: Tradidi eñ. Circa primũ dicit: i ¶ Notũ autẽ vobis facio.i. ad memoriã vobis reduco. k ¶ Euãgeliũ qd p̄dicaui vo.i. doctrinã euãgelicã: cui⁹ excellentia3 oñdit ex quattuor. Primo ex ei⁹ p̄dicatorib⁹ q̃ ſunt apl̃i excellẽtes viri. ⁊ ꝺ tangit̃ cũ dicitur: l ¶ Qd p̄dicaui. ego apls ⁊ alij ſimiles mei. Scḋo ex auditorib⁹ qui cõiter receperũt doctrinã euãgelicã ꝑ orbẽ: qd eſt ſignũ veritatis hui⁹ doctrine. ẜm ꝙ arguit Aug⁹. Quia ſi per vera miracula ẽ ſic recepta cõiter: certũ eſt eã eſſe veriſſimã ⁊ ſanctiſſimã: eo ꝙ dñs nõ põt eſſe teſtis falſitat': q̃ teſtificatio fit veris miraculis. Marc. vlti. d. Illi aũt ꝓfecti p̄dicauerunt vbiq3 dño cooperante ⁊ ſermonẽ ꝯfirmante ſequentibus ſignis. Si aũt dicat̃ ꝙ ſine miraculis fuit ſic recepta: hoc reputandũ eſt maximũ miraculu3: ꝙ tã ardua ⁊ inaudita ⁊ ſupra ſenſum humanũ exiſtentia recepta ſint tã cõiter. nõ ſolũ a ſimplicib⁹: ſed etiam a ſapientiſſimis ⁊ potẽtiſſimis viris. Et ſi arguat̃ ꝯ̃ hoc de lege mahometi falſa: q̃ tñ a multis eſt recepta. Dicẽdũ ꝙ nõ eſt ſimile: q2 vi armoꝝ p̄mo ſibi multitudinẽ rude3 ſubiugauit ⁊ legẽ dedit: ꝓmittẽs delitias ⁊ potentia3 obſeruatorib⁹ ad q̃ hoies ſunt ꝓni. Fides aũt catholica ꝑ xp̃m ⁊ apl̃os p̄dicata. modo ꝯtrario eſt recepta.ſ. a pauperib⁹ eã p̄dicantib⁹ ad paupertatẽ ⁊ auſteritatẽ ⁊ mũdi ꝯtẽptũ inducentib⁹. ⁊ ideo nõ fuiſſet recepta a ſapientib⁹ hui⁹ mũdi. ⁊ potẽtib⁹ ſicut videm⁹ impletũ: niſi hoc fuiſſet ꝟtute ſignoꝝ. ⁊ hec receptio tangit̃ cu3 dicit̃: m ¶ Qd ⁊ accepiſtis vos. ⁊ alij ſapientes hui⁹ mundi. tunc eñ ſapia maxime vigebat in grecia. Tertio cõmendat ex hoc ꝙ eleuat ad ſuperna/ibi: n ¶ In q̃ ⁊ ſtatis. ſc3 ſurſum erecti ad deũ. Quarto ex ꝺ ꝙ ipſa ſola ducit ad beatitudinem/ibi: o ¶ Per qd ⁊ ſal. ad hoc tñ ꝙ ad beatitudinẽ ꝑducat duo requiruntur. Unũ eſt ꝙ teneat̃ eo mõ quo ab apl̃o eſt p̄dicata.ſ. nõ innitendo p̄ncipalr̃ rõnib⁹ humanis ſ3 auctoritati diuiẽ et miraculis/ iõ ſubdit̃: p ¶ Qua rõne p̄dicauerim vobis ſi tenetis. q.d. p̄dicatio mea nõ ꝓceſſit rõne humana ſ3 diuia. Scḋm ẽ ꝙ fides nõ ſit vacua bonis operib⁹ ſine q̃bus ẽ mortua: ⁊ ꝑ ꝯñs fruſtra. ideo ſſ3dit̃: q ¶ Niſi fruſtra credidiſtiſ. r ¶ Tradidi eñ. Hic ꝯñr oſtẽdit qd ſit tenẽdum de xp̃i reſurrectione. ⁊ ponit q̃ttuoꝛ de xp̃o.ſ. ei⁹ mortẽ: ſepulturã: reſurrectionẽ: apparitionẽ: q̃ ꝑtinẽt ad articulos fidei de incarnatione xp̃i. dicit igit̃: Tradidi eñi vo. in pri.i. inter p̄ma credẽda: q2 articuli fidei ſunt p̄ncipia ex q̃bus alia credẽda deducunt̃ tãq̃3 ꝯcluſiões ex eis elicite. s ¶ Qd ⁊ accepi. q.d. ꝺ auctoritate ꝓpria nõ feci: ſed auctoritate dei. ⁊ q̃ ſint illa ſſ3dit̃: t ¶ Qm̃ xp̃s mor.ẽ ꝓ pctis no. non ſuis. Eſa. liij.c. Propẽ ſcel⁹ ppl̃i mei ꝑcuſſi eũ. iõ ſubdit̃: v ¶ Scḋm ſcri. ſc3 Eſaie ⁊ alioꝝ ꝓphetarũ ex ſpũſancto loquẽtiũ. ⁊ ſic mors iſta fuit ꝓ pctis noſtris a deo p̄ordinata. x ¶ Et q2 ſepul. eſt. vt veritas mortis eius ꝓbaretur. y ¶ Et q2 reſur. tertia die. Iſti tñ dies accipiẽdi ſunt ꝑ ſynechdochẽ: q2 p̄mus ⁊ terti⁹ nõ fuerũt integri. z ¶ Et q2 viſus ẽ. poſt reſurrectionem. a ¶ Cephe.i. petro. Luce vlti. de apparitionib⁹ aũt factis mulierib⁹ non facit apls mẽtionẽ: q2 inducit apparitiones ad ꝯfirmationẽ fidei ꝺ reſurrectione xp̃i. ideo illas tñ inducit que facte fuerũt ꝑſonis magis autenticis. b ¶ Et poſt hoc vn.ſ. apl̃is q̃ apparitio fuit facta poſt dies octo ſue reſurrectionis Thoma p̄ſente. Ioh. xx. prius tñ apparuerat decẽ apl̃is Thoma abſente: vt habet̃ ibidẽ. dicit vndecim: q2 iudas q̃ fuerat duodecim⁹ tũ

† 37. diſ. c. ideo in fi. ⁊ 38. diſ. c. quĩ ea. 35. q. 1. ſ. primo

Diuiſio

D

E F
† De cele. miſ. c. cum marthe. in prin.
decim: qđ ꝑ ſynecdochen accipiť. Ubi eni pars maioꝛ ē aut poti oꝛ: ſol⁹ ei⁹ noīe etiā illud compꝛehendi qđ ad ipſm nomē nō ꝑtinet: aliter ⁊ illđ dictū eſt:
Ioh.6.a Nonne ego duodecī vos elegi: cū tñ iudas de electis nō eēt. hūc eni numerū cū articulo greci codices hñt:
†23.q.6.c quod aut̄ ‖ vt nō q̄cūq; ſ; illi i eo numero intelligant̄.
a ¶ Aboꝛti. Extra tp̄s legitimū natus.i.
†Eph.3.b añq̄ debeat vl' poſt in xp̄o apoſtolatum accepit iā xp̄o aſſumpto.
†8.diſt.c.c. cōſuetudo ‖ Uel ſicut aboꝛtiuo:
†1.Tio.1.c qꝛ ſum minim⁹: cauſa
De Renū. c.niſi ⁊ ꝗ pꝛe ‖ humilitat' vl' tpe: ⁊ vocatione: nō dignitate labore ⁊ ꝑdicatione.
b ¶ Nō ſū di. Cur ḡ aplſ? Gr̄a aūt dei: ꝑmū ſola gr̄a cū nō ꝑcederēt niſi mala merita. S; poſt ꝑ gr̄am incipiunt merita.
c ¶ Abūdātī⁹. hoc mag' ipletū eſt: qꝛ de ope manuū vixit: nec euāgelio min⁹ fecit.
d ¶ Laboꝛa. Ego ⁊ alii apl'i: qꝛ i hac ꝑdicatiōe. Uel ꝑe ꝑ gr̄a; qꝛ ego et illi ſic.i. per gr̄am ꝑdicauimus. F
e ¶ Et ſi cre. Arguit eos: qꝛ cū hec māifeſta fides eēt apđ oēs eccl'ias: illi tñ inde defuerāt. f ¶ Si aūt xp̄s. Hucuſq; xp̄z reſurrexiſſe oñdit. Nūc ꝑ reſurrectionē ei⁹ ꝓbat reſurrectiōez moꝛtuoꝝ. ¶ Amb. Hoc pſeudo negāt dicētes xp̄m nō veniſſe in carne: nec paſſum nec reſurrexiſſe. g ¶ Inueni. aūt. hec ⁊ alia iō inferunt̄: vt erubeſcat is cui⁹ erroꝛē hec ꝯſequūť: que etiā ipſe dānat. Ne ḡ in h' erroꝛe remaneat dicit: Inueni ⁊c. h ¶ Aduerſus deū. Aug⁹. Hiero. Non minoꝛe ſ; maioꝛe foꝛtaſſis ſcelere in deo laudať falſitas q̄ vituperať veritas. i ¶ Qꝛ ſi chꝛiſtus non. Si chꝛiſt⁹ non reſurrexit: chꝛiſt⁹ in moꝛte retineť. Et ſi in moꝛte tunc et in pctō quod cauſa moꝛtis. Et ſi i pctō teneť: peccata veſtra remittere nō potuit. Et ita adhuc eſtis i pctis veſtris q̄ remiſſa vobis credebatis. et ſic eſt vana fides veſtra.
G Quāquidē

¶ hoc non eſt in euangelio.
decim. † Deinde viſus ē pl⁹ q̄ qngē a
¶ qui teſtes ſunt ſi queritis.
tis fratrib⁹ ſimul: ex quibus multi b
a ¶ in hoc teſtimonio ꝑmanētes. ¶ cito reſurrecturi. ¶ nec hoc in euāgelio. ¶ ſingulariť.
manēt vſq; adhuc: quidā aūt doꝛ c
¶ in aſcenſione. ¶ poſt aſcenſionē.
mierūt. Deinde viſus ē iacobo: d
¶ ſimili aboꝛtiuo: qui coactus ē ad deum conuerti: vt aboꝛtiuus naſci.
deide apl'is oīb⁹. † Nouiſſime aūt e f
a ¶ ſi ꝑcedētia mea merita attēdāť. ¶ q̄ etiā.
a oīm tanq̄ aboꝛtiuo viſus eſt ⁊ mi g
a ¶ firmius teſtimoniū ab inimico.
b hi. † Ego ſū minim⁹ apl'oꝝ: qui nō h
¶ deo dat: non ſibi.
ſu; dign⁹ vocari apl's: † quoniā ꝑ
¶ apoſtolus. ¶ apl'atus.
ſecut⁹ ſū eccl'iaz dei. † Gr̄a aūt dei i
¶ ocioſa. a ¶ in tot ꝑuīcis i quot nō illi
ſum id qđ ſum: ⁊ gr̄a ei⁹ in me va k
a ¶ ſingillatim. ¶ de hoc a ſe puteť: ſine gr̄a. b ¶ ſolus.
c cua nō fuit. S; illis oīb⁹ abūndā l
¶ cū libero arbitrio. a ¶ moꝛtuos reſurrexit. quia ſic pꝛedica.
d tius laboꝛaui. Non autem ego: ſ; m n
a ¶ vbiq; ſcz. ¶ ꝑ gratiā. ¶ chꝛiſtū ſurrexiſſe. b ¶ per gratiam.
gratia dei mecū. Siue eni ego ſi o
a ¶ ita ꝯſtat xp̄m ſurrexiſſe: ⁊ ſi h' eſt. b ¶ q̄ ē cauſa efficiēs reſurrectionis moꝛtuoꝝ.
e ue illi/ſic ꝑdicauim⁹ ⁊ ſic credidi p q
f ſtis. Si aūt chꝛiſtus ꝑdicať q̄ re r
ſurrexit a moꝛtuis: quō quidā di s
¶ futura. ¶ dicūt nō eē futurā: ⁊ ſi hoc eſt.
cūt i vob: qm̄ reſurrectio moꝛtuo
¶ qđ totum ꝓpter ſuos.
rū nō eſt? Si aūt reſurrectio moꝛ t
a ¶ ne quis neget reſurrectionē chꝛiſti: ſubdit inconuenientia. ¶ inutilis.
tuoꝝ nō eſt: neq; xp̄s reſurrexit.
a ¶ inutilis eſt: cū nulla remuneratio ſit ſecutura. ¶ qđ non vultis. ¶ al's vacua.
Si aūt xp̄s nō reſurrexit: inanis v x
a ¶ nō ſolū hoc inconuenientes ſequiť ſ;. ¶ nos apoſtoli quibus oēs credunt.
eſt ḡ pꝛedicatio noſtra: inanis ē
g et fides veſtra. Inuenimur autē y
a ¶ qui de falſa laude ſua iraſciť. ¶ cui nimis
et falſi teſtes dei: quoniam teſti z
h monium diximus aduerſus deū
diſplicet falſitas.
um: q̄ ſuſcitauerit chꝛiſtum quem
a ¶ deus nō ſuſcitauit ieſum ſi moꝛtui nō reſurgunt: nā nō ſurrexit ſi illud eſt.
nō ſuſcitauit: ſi moꝛtui non reſur a
¶ ſed.
gūt. Nā; ſi moꝛtui nō reſurgūt: ne
a ¶ falſa: nō tñ inutilis. b ¶ vere falſa. ¶ ſi chꝛiſtus. ¶ poſt baptiſmum non ſurrexit.
i q; xp̄s reſurrexit. Qꝛ ſi xp̄s ñ reſur b
¶ q̄ remiſſa credebatis. a ¶ ⁊ quia vos eſtis in peccatis ergo ⁊ qui moꝛtui in fide chꝛiſti moꝛtui fuerunt in peccatis: ⁊ ideo perierunt: verecundiam illis incutit ⁊ terroꝛem.
rexit: vana ē fides veſt̄a. Adhuc eſ c
eſtis in pctis vr̄is. Ergo ⁊ q̄ doꝛ d

A moꝛtuus erat: ⁊ matthias nondum erat electus. G
a ¶ Deinde viſus eſt plus ⁊c. Iſta apparitio fuit facta in galilea. Matth. vlt. in q̄ apparuit apoſtolis ⁊ multis aliis. b ¶ Ex quibus multi ⁊c. hoc dicit ad maioꝛē aſſertionē ſui dicti. c ¶ Quidam aūt doꝛmierūt. moꝛte coꝛꝑali q̄ d' doꝛmitio: quia erāt in ſpe future reſurrectionis d ¶ Deinde viſus eſt iacobo. dicūt aliq̄ q̄ iſta apparitio fuit i die reſurrectionis. vouerat eni iacobus ſe nō cōmeſturū panem donec videret xp̄m reſurrexiſſe: ⁊ ſic li deinde nō impoꝛtat oꝛdinē apparitiōis. Alii dicūt q̄ iacobus poſt apparitiones ꝑdictas habuit ſpecialē apparitionē: ꝓpter ſpecialē deuotionē ⁊ ſimilitudinē ad xp̄m.
e ¶ Deinde apl'is oi.ſ.in die aſcēſiōis. Marc.vl. f ¶ Nouiſſime aūt oīm. poſt aſcēſionē xp̄i i celū. g ¶ Tanq̄ aboꝛtiuo viſus ē. de q̄ viſione dictū eſt.ix.ca. vocat aūt ſe aboꝛtiuū: qꝛ aboꝛtiuus d' fetus q̄ naſciť extra tp̄s debitū: vel qꝛ cū violētia educiť ab vtero: vel qꝛ nō ꝑduciť ad debitā quātitatē: q̄ tria de ſe ſentit apl's: qꝛ alii renati fuerūt añ aduētū ſpūſſancti: ipſe aūt poſt. Itē alii fuerūt ꝯuerſi ſpōte: ipſe ꝟo q̄ſi violēter in actu ꝑſecutiōis fidei Act'.ix. Itē qꝛ nō reputat ſe ꝑueniſſe ad ꝑfectionē alioꝝ. ⁊ h' ex humilitate dicēs: Ego ſum minim⁹ apl'oꝝ. ⁊ qꝛ ex humilitate mētiendū nō eſt. ideo verificat dictū ſuū dicens:
h ¶ Qui nō ſum dign⁹ vo. apo. qm̄ pſe. ſū ec. dei: qđ alii non fecerūt. ⁊ in hoc minoꝛ fuit apl'is aliis l; ex dei gr̄a fuerit valde magn⁹. iō ſubdiť: i ¶ Gr̄a aūt dei ſū id qđ ſu;. ex me ꝟo nihil niſi ꝑſecutoꝛ ⁊ blaſphem⁹. k ¶ Et gr̄a ei⁹ i me va. nō fu.i.carēs opib⁹ bonis. l ¶ S; illis oīb⁹ abū. la. Null⁹ eni alioꝝ legiť i tot terris ꝑdicaſſe: nec ꝓ ſuo victu ſic ꝓpꝛiis manib⁹ laboꝛaſſe: nec tot tribulationes in terra ⁊ i mari ſuſtinuiſſe. m ¶ Nō aūt ego. ꝓpꝛia ꝟtute. n ¶ S; gr̄a. dei me. pꝛincipaliter opante: q̄ ſe habet ad liberum arbitriū ſicut ſeſſoꝛ ad equū. iō ſubdit: o ¶ Siue eni ego ſi.i. ſ.alii apl'i. p ¶ Sic ꝑdi. ſpūſancto pꝛincipaliter i nobis opante. Matth.x.c. Nō eni vos eſtis q̄ loq̄mini/ ſ; ſpūs pr̄is veſtri q̄ loq̄tur in vobis. q ¶ Et ſic credi. ſc; ſpūſancto interi⁹ vos mouēte ad credendū. Ioh.vi.e. Nemo pōt venire ad me niſi pr̄ q̄ miſit me traxerit eū. r ¶ Si autē xp̄s. Hic ꝯñr ex reſurrectione xp̄i oñdit generalē reſurrectionē futurā. Et diuidiť in duas. qꝛ pꝛimo facit ꝓpoſitū. ſcđo declarat q̄litatē reſurgentiū/ ibi: S; dicit. Pꝛima adhuc in duas. qꝛ ꝑmo oñdit ꝓpoſitū rōne ſumpta ex xp̄i reſurrectiōe. ſcđo ex ſanctoꝝ ꝯuerſatione/ ibi: Alioquin. Circa primū facit talē rōnē. Si xp̄s reſurrexit: ⁊ alii moꝛtui reſurgēt: ſed xp̄s reſurrexit. ergo ⁊c. In hac rōne ſic ꝓcedit: qꝛ ꝑmo ponit cōditionalē. ſcđo ꝓbat añcedens/ ibi: Si aūt reſurrectio. tertio oñdit ꝯditionalē eē verā/ ibi: Nūc aūt. Circa ꝑmū diť: Si aūt xp̄s pꝛedicať q̄ reſurre. a moꝛ. ⁊ accipiť hic ſi ꝓ qꝛ. q.d. qꝛ hoc pꝛedicatur a me ⁊ aliis apl'is. Diuiſio
s ¶ Quō quidā ⁊c. reſur. moꝛ. nō eſt.i. nō erit q.d. male dicūt: qꝛ ſi pꝛimū eſt verū. Et ſcđm vt poſtea declarabiť. t ¶ Si aūt reſurrectio. Hic ꝓbat añcedēs.ſ. q̄ xp̄s reſurrexit dicēs: Si aūt reſurrectio moꝛ. nō ē.i. nō erit i futuro: tanq̄ impoſſibilis de ꝑterito: qđ oſtendit falſu; ad duplex incōueniēs ducēdo. Pꝛimū eſt q̄ pꝛedicatio apl'oꝝ eſſet vana. ideo dicit: v ¶ Si aūt xp̄s nō reſur. ina. eſt ꝑdi. no. qđ eſt impoſſibile cū ſit opib⁹ diuine ꝟtutis ꝯfirmata. Scđm inconueniēs ē q̄ fides coꝛinthioꝝ eēt falſa. iō ſubdiť: x ¶ Inanis ē ⁊ fides ve. qđ eſt impoſſibile: eadē rōne q̄ ⁊ pꝛimū. Cōſequēter oñdit ꝯſequētiā ꝑmi inconueniētis dicēs: y ¶ Inuenimur aūt. nos ꝑdicatoꝛes euāgelii. z ¶ Falſi teſtes di. aſſerēdo qđ nō fecit: qꝛ aſſerim⁹ q̄ reſuſcitauit xp̄m hoiem. qđ nō eſt verū a ¶ Si moꝛtui nō reſur.i. ſi impoſſibilis eſt reſurrectio moꝛtuoꝝ: qꝛ humanitas xp̄i eiuſdē ſpeciei eſt cū aliis hoibus. Ulterius ꝓbat ꝯſequētiā alteri⁹ incōueniētis dicēs: b ¶ Qꝛ ſi xp̄s nō reſurrexit va. eſt fi. ve.ſ.ſine effectu bono: qꝛ nulla falſitas purgat a pctō. iō ſubdit: c ¶ Adhuc eni eſtis in pec. veſtris. a quib⁹ nō eſtis mundati ꝑ fidē xp̄i ſi xp̄s nō reſurrexit. ⁊ ſic concludit vlterius. d ¶ Ergo et q̄ doꝛmierunt. Id eſt moꝛtui ſunt.

A In chꝛiſto

A B a ¶ Qm̃ qdē p ho. ꝛc̃. Aug⁹. Ecce primitie vō ꝛ homo. Vō ad vitā. hō ad mortem: ſed ille nō niſi hō: iſte deus ꝛ homo. b ¶ Et ſicut. Per ſic notaꝛ ſilitudo et cā: q: ſicut ex corruptiōe ade ad mortem: ita ex ſpū xp̄i ad vitā.
Et ſicut i a. Aug⁹. Oēs in adā moriuntur: oēs i xp̄o viuificanꝛ: quia nemo ad mortē niſi p illū: nemo ad vitā niſi per iſtū. q: ſic p adā oēs mortales et pena facti ſūt filij ſeculi: ita ꝛ p xp̄m oēs imortales i grā fiūt filij dī.
c ¶ Unuſquiſq;. Ordiēs expōit vt ſ re certa: ꝛ tpa qñ factū ſit ꝛ qñ futurū ſit vt reſurgāt mortui.
d ¶ Deinde q ſſ. Uel alia lr̄a. Deinde hi q ſunt xp̄i: q i aduē. e. ſ. reſurgēt Deinde qui ſunt xp̄i ꝛc̃. Scilicet q in xp̄m credūt q min⁹ eo digni ſunt reſurgēt poſteriores tpe ꝛ dignitate minores. Et qui ſint xp̄i exponit ſubdens: Qui in ad. ei⁹ cre. ꝛc̃.
e ¶ Deinde finis. Hoc pōit ad cōmendationē reſurrectiōis q̄ impleta finis erit mundi.
f ¶ Cū tradiderit reg. Cū ɔtemplādo deo tradiderit: nō q ipſe adiuuet ſibi: q: vnus deus cū patre. Cū tradiderit. i. cū pduxerit ad ſpeciē: in qbus modo regnat deus p fidē: q: tūc reuelabiꝛ a filio pater.
Lu. 10. d vn̄: Nemo nouit patrē niſi fili⁹ ꝛ cui vo. fi. reuelare. ſ. vbi eſſentia filij cū pr̄e videbitur qd ſolis mūdis cordib⁹ dabiꝛ qd eſt ſūma beatitudo.
¶ Aug⁹. ad honoratū pr̄ſbyterū. Cū tradiderit regnū: qd ſeminauit cū venit minor pr̄e pducet ad ſpeciē in q̄ eq̄lis nō receſſit a pr̄e. ¶ Aug⁹. De. lxxxiii. q. Aliter dicꝛ regnū xp̄i ois creatura ſm poteſtatē deitatis. ſ. aliter eccl'ia ſm ɔprietatē fidei q̄ de illo eſt.
g ¶ Cū euacua. Dū durat mūdus: āgeli angelis p̄ſunt: demones demonib⁹: hoies hoibus: ad vtilitatem viuētiū vel ad deceptionē. Sz hoib⁹ collectis tā ois p̄latio ceſſabit: q: neceſſaria nō erit. Cū euacuauerit ꝛc̃. Aug. Quia tunc notū erit oibus nihil hoꝝ aliquos terrenos vl' celeſtes habuiſſe ex ſe ſed ex illo ex quo ſunt oīa.
h ¶ Oportet autem illum regnare: donec ponat oēs ini. ſub pe. ei⁹. i. regnū ei⁹ iterim māifeſtari donec oēs inimici eum regnare fateāꝛ: q ampli⁹ nō erit māifeſti⁹ ꝛ
Ps. 122. a ſi ampli⁹ duret. Ita etiam oculi noſtri ad

h dn̄m

¶ in fide chriſti.
mierunt in chriſto / perierūt. Si a b c
¶ itē aliud incōueniēs. ¶ vt reſurrectionē nō ſperem⁹. ¶ i fide xp̄i.
i hac vita tm̄ ſum⁹ ſperātes i xp̄o:
¶ q vl' h ſeculo fruunꝛ.
miſerabiliores ſum⁹ oib⁹ hoib⁹. d
¶ ſz .p his incōueniētib⁹ vitādis appet q xp̄s reſurrexit: q: p̄us alijs tpe ꝛ dignitate
† Nūc autem chriſtus reſurrexit e
ſurrexit. a ¶ q facile ītegri reſurgēt d morte tanq̄ de ſomno. ¶ mortuoꝝ.
a mortuis: p̄mitie dormientiū. f
a ¶ q. p xp̄m hoiem poterunt ſurgere: q: p hoiem multo minorē venit mors.
a Quoniam quidem per hominē g
¶ ꝛ ſi hoc eſt ergo.
mors: ꝛ per hominez reſurrectio
¶ p quē. a ¶ a quo mortē ꝛ mortl meritū traxerūt. b ¶ q: eius filij.
b mortuoꝝ. Et ſicut in adā oēs h
a ¶ corpali morte. b ¶ q: eius filij adoptiui ſpirituali regeneratione.
moriunꝛ: ita ꝛ in chriſto oēs
a ¶ h oēs cōiter habebūt: ſz tn̄ differenter.
b ¶ martyr vt martyr: ſic ꝛ ceteri.
c viuificabunꝛ. Unuſquiſq; i ſuo i
a ¶ dignitate. b ¶ p̄m⁹ tpe: ꝛ maxim⁹ dignitate. c ¶ q p̄or ſurrexit vt fidē faceret ꝛ forma daret credēdi. a ¶ min⁹ eo digni. b ¶ .i.
d ordine: primitie chriſtus. Dein k
de hi qui ſūt chriſti: qui in aduē l m n
tū ad remūerādos bonos vētuꝝ. a ¶ erit
e tū eius crediderunt. Deinde fi o
ɔſūmatio. a ¶ xp̄s reportauerit qs i bonis opib⁹ rexit do creatori. ꝛ id patri: q: alia p ſona: qd tūc ſcietur. b ¶ inq̄tum homo.
f nis: cū tradiderit regnum deo et q
¶ iq̄tū de⁹. a ¶ cū oēs i ſuo regno exaltabit: ſic ipē ex hūilitate regnat quā habuit. b ¶ tūc ceſſabit timor regnabit charitaſ: nō erit inꝛ p̄ſidētes ꝛ ſbditos vlla diſſēſio ¶ ma
g pr̄i: cū euacuauerit oēm p̄ncipa r
tū ꝛ ptātem ꝛ virtutē. Oportet āt s

ioꝛes. a ¶ minores. b ¶ q miracula faciūt vl' fortes hoies. c ¶ tūc apte regnabit: ſz ꝛ interim neceſſe ē q occulte: q: aliꝛ ſcripture

---

a ¶ In xp̄o. i. in fide xp̄i. b ¶ Perierūt. qd tn̄ ē incōueniēs: eo q ſanctiſſime C vixerūt. ꝛ ois rōnabiliꝛ loquēs dic opa talis vite a deo remunerāda eē: ꝛ maxie debebat eē incōueniēs corinthijs cū fidē catholicā ſuſceperūt: qb⁹ ſcribebat apl's. Sz q: poſſet aliqs dicere q hec remūeratio fit i pn̄ti vita ꝛ nō in alia: ſicut dixerūt amici Iob: vt ibidē ſunt declaratū. id excludit h apl's di. c ¶ Si i hac vi. tm̄ in xp̄o ſpe. ſum⁹. expectātes ab eo hic remunerari. d ¶ Miſabiliores ſu. oi. ho. q ad min⁹ pfruūꝛ bonis hui⁹ vite. nos autē patimur mala. In p̄mitiua eccl'a fideles multa ſuſtinebāt aduerſa. Sz ɔtrā hui⁹ poſſet argui de mult' ph'is q voluptates ꝛ diuitias hui⁹ vite ɔtēpſerūt: ꝛ cū h reſurrectionē mortuoꝝ negabāt: nec tn̄ dicūꝛ miſerabiliores eſſe alijs hoib⁹: ſz meliores. dicēdū q nō ē ſile d ip̄is ꝛ xp̄iāis: q: ph'i fecerūt h ɔpt maiora bōa ɔſequēda. ſ. ɔtutes itellectuales ꝛ morales i qb⁹ cōſiſtit cognitio ɔitatis ꝛ ɔſecutio politice felicitat': h aūt nō pōt dici de xp̄ianis: q ɔfitentur xp̄m reſurrexiſſe a mortuis: qd falſū eēt ſi reſurrectio eēt ipoſſibilis. falſitas aūt ē malū itellect⁹: ſic ɔitas eſt ei⁹ bonū. †Col. 4. c e ¶ Nūc aūt. Hic apl's pbat ɔditionalem ſupra 1. Tio. 4. d poſitā eē verā. ſ. q ſi xp̄us reſurrexit ꝛ mortui reſurgēt. Et diuidiꝛ i tres ptes. q: p̄mo pbat apl's ɔpoſitū. ſcdo declarat quoddā adiūctū, ibi: Deinde. Circa p̄mū facꝛ talē rōnē Reſurrectio xp̄i ē ſufficiēs cā effectiua nr̄e reſurrectiōis. poſita aūt cā efficiēte poniꝛ ei⁹ effect⁹ de neceſſitate ſi ſit cā agēs de neceſſitate nature. ſi aūt ſit cā agēs volūtarie ſicut in ɔpoſito: poniꝛ effect⁹ ſm diſpoſitionē volūtatis. ꝛ id reſurrectio mortuoꝝ erit i fine mūdi: ſicut xp̄s inq̄tū de⁹ diſpoſuit ab eterno ſua volūtate: ita exequiꝛ inq̄tū hō: q: humanitas xp̄i ē inſtrumentū diuinitati cōiunctū p quam ſicut p inſtrumētū fiet reſurrectio mortuoꝝ. ꝛ h eſt qd dr: Nūc autē xp̄s reſurrexit a mor. virtute diuinitatis. f ¶ Primitie ꝛc̃. Nec obſtat q aliq vt lazar⁹ ꝛ aliq alij p̄us fuerūt reſuſcitati: quia illa reſurrectio fuit ad vitam mortalē: ɔpter qd poſtea ſūt mortui: ſz xp̄s p̄mus reſurrexit ad vitā imortalē: ɔpt qd illa fuit p̄ma vera reſurrectio: q: fuit i corpe imortali ꝛ glorioſo. Si aūt ɔ obijciatur qd Matth. xxvii. dr q paſſo xp̄o multa corpa ſctōꝝ reſurrexerūt ꝛc̃. Dicēdū q h ibi p anticipationē dr: q: illa reſurrectio fuit poſt xp̄i reſurrectionē: ſic pꝫ ibidē vbi ſubdiꝛ: Et exeūtes de monumēt' poſt reſurrectionē ei⁹ ꝛc̃. Illud aūt qd ē p̄mū in aliq genere ē cā alioꝝ ſicut ignis q eſt p̄mū calidū formaliꝛ cauſat caliditatē in alijs. ꝛ id reſurrectio D xp̄i eſt cā reſurrectiōis alioꝝ. Nec pōt dici q ſit cauſa iſufficiens rōne deitatis: q: illa eſt ɔtut' infinite. ꝛ illa eſt cā p̄ncipalis reſurrectiōis. hūanitas aūt inſtrumētalis ɔiuncta, id ſubdiꝛ: g ¶ Qm̄ qdē p hoiem mors. ſ. per adā. h ¶ Et p hoiem re. mor. ſicut eīm mors inducta ē p hominē p̄mū: ita cōueniēs fuit vt natura hūana reduceretur ad vitā p hoiem xp̄m. cui⁹ hūanitas ē deitatis inſtrumentū cōiunctū. Nō aūt facit mentionē de eua: q: p illā nō fuit mors inducta niſi tm̄ ſuggerendo ade comeſtionē ligni vetiti. vn̄ ꝛ ſi adā ſtetiſſet eua peccāte pctm̄ originale non fuiſſet inductū. i ¶ Unuſqſq; i ſu. Hic aplus declarat duplex adiunctū. Primū ē reſurrectiōis ordo: q tangiꝛ cū dr: Unuſqſq; in ſuo ordi. ſupple reſurget. k ¶ Primitie xp̄s. reſurrectio eīm xp̄i prior ē tpe ꝛ dignitate: inꝛ alios aūt q reſurgēt in fine mūdi nō ē ordo tpis: q: oēs ſimul reſurgēt: ſm q dr infra eo. ca. In momēto i ictu oculi ꝛc̃. ſz erit ibi ordo dignitat' q: martyr reſurget vt martyr ꝛ apl's vt apl's. ꝛ ſic d alijs de qb⁹ ſbdiꝛ: l ¶ Deinde. i. poſt xp̄m tpe ꝛ dignitate. m ¶ Hi q ſunt xp̄i. i. mēbra ipſius p fidē charitate formatā. n ¶ Qui in aduētū ei⁹ credi. i. p̄mū q venit in carnē. ꝛ ſm q veniet ad iudiciū. o ¶ Deinde. Hic declarat ſcdū. ſ. reſurrectiōis finē. ꝛ p̄mo q̄tū ad ɔſecutionē boni. ſcdo q̄tū ad amotionē mali, ibi: Oportet autē. q̄tū ad p̄mū dicit: Deinde. i. poſt h. p ¶ Finis. ſ. reſurrectiōis erit. ꝛ iſte finis nō erit i h q viuāt vita corpali voluptuoſa: vt iudei ꝛ ſaraceni fingūt. talis eīm ſm ph'm i. ethicoꝝ eſt vita pecudū: ɔpter qd in ea ɔſiſtere nō pōt felicitas humana: ſz in clara dei viſione ꝛ fruitione q cōueniūt hoi ſm illud q eſt in eo ſūmū. ſ. voluntatē ꝛ itellectū: ꝛ reſpectu optimi obiecti, ideo ſubdiꝛ: q ¶ Cū tra. reg. deo pr̄i. i. cum xp̄s adduxerit fideles in qb⁹ regnat ad clarū aſpectū ſui creatoris: ꝛ q: miniſteriū angeloꝝ ordinaꝛ ad h vt fideles hūc finē ɔſequanꝛ. id tūc ceſſabit illud miniſteriū. ɔpt qd ſubdiꝛ: r ¶ Cū eua. oēm p̄n. ꝛ po. ꝛ virtutē. tn̄ remanebūt ordines angeloꝝ diſtincti q̄tū ad eminētiā glie ſm hierarchias ꝛ ordines. nominat aūt iſtos tres ordines: q: ſūt ſuperiores q̄tū ad illos quoꝝ officia executionē iportāt circa hec inferiora: ꝛ ſub p̄ncipatib⁹ intelliguꝛ archangeli ꝛ angeli cuſtodie ſinguloꝝ hoim deputati. s ¶ Oportet aūt. Hic declarat finē reſurrectionis q̄tum ad amotionē mali: tunc eīm amouebiꝛ malū culpe p punitionē iuſtam maloꝝ: ꝛ q̄tū ad hoc dicit: Oportet autē illum regnare: donec ponat oēs inimicos ſub pe. ſuis: nō tamen tunc deſinet regnare: q: hic donec non facit excluſionē futuri regni: ſicut

i q Matth. i.

clarū aſpt

E G dn̄m deū noſtrū donec miſereaꝫ nr̄i. Nō vt tūc auertanꝫ: ſꝫ vt nihil amplius requirāt. Et ita dicendo donec maiorē excludit manifeſtationē regni nō ampliorē ꝑmanentiā. a ¶ Nouiſſime aūt. Inter alia ꝯſtat ꝙ ⁊ ꝑtātē ſuſcitādi habet cū ſb̄dit: Nouiſſima aūt. Nouiſſima. Modo regnat: ⁊ tūc regnabit: ſꝫ nouiſſima.i. poſt oīa deſtrueꝫ mors ꝙ amplius nō diſſolueꝫ ſicut heretici arbitranꝫ. b ¶ Inimica. Cui inimicamur vel ipſa nob. Iterū cōmendatio re-

tps.109.a ſurrectiōis. Nouiſſima. Quia nō erit qð deſtruat poſtq̄ h mortale iduet immortalitatē. c ¶ Preter eū. Aug°.

Alo tcius Quia ſič ex nullo ē: ita nulla rōne pōt alicui eē ſbiect°. Ipē ei ꝑncipiū ē oīm. d ¶ Nā cū ſub. ⁊c̄. Nō q̄n ⁊ mō oīa ⁊ ipē ſubiect°. Sꝫ qð ſp ē: tūc in aliq̄ ſi-

† Ps.8.b eri dr: cū ab eo icipit cognoſci: vt ſcificeꝫ nomē.i. ſcīm eē inoteſcat. Ita etiaꝫ

Heb.2.b cū tradiderit reg.i. cū p̄rēꝫ regnare monſtrauerit. Qð mō creditur. Euacuabit oēm ꝑncipatū: qꝛ oīb° erit notū nihil ꝑ ſe ꝑtātis habuiſſe terrenos: vl̄ celeſtes niſi a deo: qꝛ tūc nulli ſpes i alio niſi in deo. Cū oēs adorauerint xp̄m vt deū: tūc xp̄s deū ſe oñdet. Sꝫ ō deo: vt vni° ꝑncipis ſūma auctas maneat: vt ſit de° oīa in oībus: qꝛ cū diſcit oīs creatura xp̄m eē ſuū caput: xp̄i caput deū. Non tm̄ in oīb°: qꝛ in cōfeſſione oīm vn° erit de°: ſꝫ ⁊ oīa: qꝛ ex ipō ſūt. Ut ſit de° oīa in oībus. Ipē ē finis quē ſupra breuiꝫ cōcludēs poſuit: p° mēbratim explicās. e ¶ Oia. vt nēo coherētiū ei amet ad uerſus eū ſuā ꝓpriā volūtatē. ⁊ tūc manifeſtū ſit qð dr: Quid habes: qð nō accepiſti? Oia: qꝛ de° erit vn̄ ſatieꝫ. Oia q̄ honeſte deſideranꝫ: vita: ſalus: gl̄ia: pax: finis deſiderioꝝ. In diſpari clarita

† ſ.4.b te erit par gaudium: qꝛ de vna re vt qð habebūt ſinguli: cōe ſit oībus: qꝛ ⁊ gl̄ia capit' oīm erit per vinculū charitatis. f ¶ Ut ſit de°. Un° cū p̄re ⁊ ſpūſcō. g ¶ Oia. Que deſiderari poſſunt. h ¶ In oīb°. Mēbris ſuis: qꝛ ꝑmiū ꝟtut' erit ipē q̄ dedit ꝟtutē: qꝛ de° erit vn̄ ſatieꝫ. i ¶ Baptizāꝫ ꝓ mor. Id ē ꝓ pctīs delēdis: vel ꝓ ſe mortuis

† 22.q.1.c. faciēdis ad ſilitudinē mortis xp̄i: qd fa-

noueritis ciēt cū nō ſint vitā habituri. k ¶ Si

De iure iu. oīno ⁊c̄. Ut nec xp̄s ſurrexerit: vt qd

c.7 ſi chriſt' baptizāꝫ cū ñ dimittāꝫ ſi xp̄s nō reſurrexit. Uel. Fuerūt quidā imperiti q̄ baptiçabanꝫ ꝓ his q̄ de hac vita ſine baptiſmo diſceſſerāt: putātes illis ꝓdeſſe. Un̄ ait: Quid faciēt.i. qd illis ꝓderit q̄ reſurrecturi nō ſunt? Et ſi oīno non reſurgūt: vt qd baptiçanꝫ cū pctā non remittāꝫ niſi cauſa future reſurrectiōis? Q. Si ſtulti adeo certi ſunt de reſurrectione: vos nō debetis dubitare. Uel ꝑ

† De pe.di. v.o.iu. Uerū iurare nō eſt pctm̄: ſꝫ nō

2.c. ſi ei.ꝑ. ideo in dubiis iurādū eſt: ⁊ tutius ē nō

petrus iurare q̄ ꝯſuetudine iurādi peierare. Falſuꝫ vero iurare grauiſſimū eſt peccatū. ꝯ preceptū nō eſt iuratio: q̄ nō eſt a malo iurātis: ſed increduli vel infirmi q̄ aliter nō credit. m ¶ Quid mi.pro.ſi.i. diſputaui. l ¶ Scd̄m ho.i. rōnabiliter agēs: qꝛ hoīs eſt credere: non mori hoīem vt beſtiā. n ¶ Māducem° ⁊ bi. Hoc ꝓpē eos q̄ q̄ſi nihil futurū ſit poſt mortē: ventri tm̄ ſtudēt vt pecora dicētes: Quis inde venit? nō audiui vocē cuiuſq̄ inde venientis. Quib° dr: Stulte ſi p̄r tuus ſurgeret crederes? Dn̄s oīm ſurrexit ⁊ nō credis. Qui voluit mori ⁊ ſurgere: vt omēs vni crederem° ne a multis deciperemur. Crederes patri iterū morituro: ⁊ nō credis iā imortali q̄ deniq̄ teſtimoniū habet in celo: teſtimoniū i terra: teſtimoniū ab angelis: teſtimoniū ab inferis. o ¶ Nolite ſe. A pſeudo q̄ de medicina q̄rūt vulnº: ⁊ de ſcripturis conanꝫ torq̄re vinculū: vn̄ laqueū mort' inuciāt.

G Euigilate

falſe eēnt: q̄ qꝛ ⁊ modo regnat. poterit ſuos ſuſcitare. a ¶ augere regnū.
b ¶ volūtarios vel coactos.

illū regnare: † donec ponat deus
¶ plena ſubiectione: vel ſub humanitate.

a inimicos ſub pedib° † ſuis. Nouiſ a

b ſime aūt inimica deſtrueꝫ mors.
a ¶ oīa ponet ſub pedib° qꝛ ſcriptura dicit.
b ¶ deus pater. ¶ vt ⁊ mortē deſtruat.

† Oīa eni ſubiecit ſub pedib° ei°. b
¶ chriſti. a ¶ ſcriptura. b ¶ cōſtat ei° aucto

Cum aūt dicat oīa ſubiecta ſunt c
ritate ꝙ ſubiecta. ¶ deitatē eius.

c ei: ſine dubio preter eum q̄ ſubie d
a ¶ dn̄s nō eſt ei ſubiectus: ſed ipſe deo ſcd̄m

d cit ei omnia. Nam cum ſubiecta
ꝙ homo. a ¶ etiā in ipā platione. b ¶ ipē cū corpe. c ¶ ſcd̄m ꝙ homo.

e illi fuerūt oīa: tunc ipē filius ſub

iectuſ erit illi, qui ſubiecit ſibi oīa
a ¶ ita tn̄ vt ſcd̄m alterā naturā ſit deus eius omia q̄ deſiderari poſſunt. b ¶ confeſſione oīm. ¶ quia ex ipſo omnia.

f ut ſit deus oīa in omibus. Alio e f
g h a ¶ reſurgēt mortui. ¶ ſi nō eēt reſurrectio mortuoꝝ futura. ¶ illi ¶ nō factū illoꝝ ꝓbat: ſꝫ fixā fidē in reſurrectione oſtēdit.

i quin qd faciēt q̄ baptiçāꝫ ꝓ mor g

k tuis? † Si oīno mortui non reſur- h
¶ quaſi illi.i. mortui.

gūt: vt quid ⁊ baptiçanꝫ ꝓ illis?
¶ a ꝑdictis diſcernit. ¶ q̄ ſapiētes videmur. ¶ pericula patimur.

Ut quid ⁊ nos periclitamur omni k
¶ nō ſolū pericula patior: ſꝫ. a ¶ pericula mortis ſubeo. b ¶ vt vos gloriā cōſequamini. ¶ vel per veſtrā gloriam iuro.

hora? † Quotidie morior ꝓpter l m
¶ tam in ſpe.

vr̄am gl̄iam fratres: quā habeo n
a ¶ .i. dū ꝯſidero ꝙ ipē ꝑ paſſione ē gl̄ificat° vel q̄ſi nō humanā ſꝫ eternā. ¶ iterum.

l in xp̄o ieſu domino noſtro. Si ſcd̄m o
¶ contra beſtialiter ſapientes.

hoiem ad beſtias pugnaui ephe p

m ſi: quid mihi ꝓdeſt ſi mortui non q
a ¶ reſurgūt: h ſolū reſtat. ¶ iterū ſi non.
b ¶ hoc de Eſaia: ⁊ eſt vox iudeorum deſperantium in captiuitate.

n reſurgūt? † Manducem° ⁊ biba- r
¶ in proximo. s

o mus: cras eni moriemur. Nolite t v

Matth.i. dicit de ioſeph ⁊ maria ꝙ nō cognoſcebat eā donec peperit filiū ſuū ꝑmogenitū: tūc amouebit malū pene. ido ſubdiꝫ: a ¶ Nouiſſime aūt ini. deſtru. mors. qꝛ reſurrectio erit ad vitā immortalē cū qua nō pōt mors ſtare. Ad declarationē ꝑdictoꝝ ſubdit: b ¶ Oia eni ſub. ſub pe. ⁊c̄. hoc eni ſcriptū eſt de xp̄o. ps̄. viii. vt ibidē declaratū fuit. ꝓpter qð oportet illud impleri in ꝯſummatione finali. c ¶ Cū aūt dicat oīa ⁊c̄. q.d. nihil erit tūc excluſuꝫ a ſubiectione ſub xp̄o noie. d ¶ Preter eū q̄ ſubic. xp̄s eni inq̄tū hō minor ē p̄re deo. iō ſubdiꝫ: Tūc ipē fili' ſub. erit ⁊c̄. e ¶ Ut ſit de' oīa in oīb°.i. in oībus appareat ꝙ oīs ꝑtās ⁊ dignitas oībus inſit a deo in q̄ eſt ratio vltime btitudinis. f ¶ Alioquin. Hic ꝓ ſequēter reſurrectionē ꝓbat ꝑ ſctōꝝ vitā. Et diuidiꝫ in duas ptes. qꝛ primo ponit ꝓbationē. ⁊ ſcdo quandam monitionē ibi: Nolite. Primū exponiꝫ dupliciter. Uno mō dicunt aliqui expoſitores ꝙ tūc erāt aliqui credentes ꝙ baptiſmus receptus ab aliq̄ viuente valeret mortuo. ⁊ ſic faciebant plures ſe baptiçari: ſemel pro ſe ⁊ alias pro amicis ſuis defunctis. ⁊ ſcd̄m h dicit aplus: Alioquin.i. ſi reſurrectio nō erit. g ¶ Quid faciēt qui baptizanꝫ ⁊c̄. q.d. nihil ꝓficiet eis. ſed qꝛ nō videꝫ ꝓbabile ꝙ aplſ in ſua ꝓbatione ꝓcedat ex aliquoꝝ errore: qꝛ non eſſet probatio ſimpliciter: ſed tm̄ ad illos errantes ducendo illos ad illud quod habebant pro inconueniēti. ideo aliter exponitur qð diciꝫ hic: h ¶ Pro mortuis.i. pro peccatis mortalibus q̄ ſunt opera mortua: pro quibus abluendis recipiꝫ baptiſm°: qui tamē nō ꝓficeret ſi nō eſſet reſurrectio. ad hoc eni recipiꝫ vt a peccatis mundatus ſit vita beata dignus. Cōſequēter ducit ad aliud inconueniēs: .ſ. ꝙ chriſtiani quib° tūc ſcribebat fruſtra ſuſtinerēt tribulationes hui° mūdi ſi non remunerarenꝫ in alia vita. ideo dicit: i ¶ Ut quid ⁊ nos.ſ. chriſtiani. k ¶ Periclitamur omni hora. tūc enim chriſtiani frequēter ducebantur ad tormēta. l ¶ Quotidie mori. Id ē ꝑiculis mortis me expono. m ¶ Propter veſtrā gloriā fratres. Id eſt propter gloriam in vobis acquirendam. n ¶ Quā habeo in chriſto.ſ. in certa ſpe ꝑ reuelationē xp̄i. ii. Timoth.iiii.b. Repoſita eſt mihi corona iuſtitie ⁊c̄. Ulterius ducit ad tertium inconueniēs: ſcꝫ ꝙ hoīes currēt ſine freno ſicut beſtie ad delectabilia huius vite: qð eſt magnū inconueniēs dignitati nature humane: ſi nō ſit alia vita in q̄ pro bonis et malis reddantur pene ⁊ premia. ⁊ ſcd̄m hoc dicit: o ¶ Si ſcd̄m hominē.i. ſcd̄m rationē qua differt hō a beſtiis. p ¶ Ad beſtias pugnaui epheſi. Id eſt ad homines reſurrectionē negantes. ⁊ per conſequens beſtialiter viuētes. q ¶ Quid mihi prodeſt ſi mortui non reſurgunt. quaſi dicat nihil: ſed magis videretur eſſe currendū cū eis ad voluptates huius vite: dicendo cum eis: r ¶ Manducemus ⁊ bibamus. Id eſt voluptuoſe viuamus. s ¶ Cras enim. Id eſt cito. t ¶ Moriemur. Id eſt totaliter deficiemus ſicut beſtie. vnde in ꝑſona taliū dr Sap.ii.b. Umbre trāſitus ē tēps nr̄m ⁊c̄. ⁊ ſequiꝫ: Uenite ergo ⁊ fruamur bonis huius ⁊c̄. v ¶ Nolite. Hic ex predictis ponit quandā monitionē. ⁊ primo q̄tum ad infirmos dicens: Nolite ſeduci. a negantibus reſurrectionem currendo cum eis ad vite voluptatem ſine freno.

Diuiſio

b

Corrumpunt mo

A F a ¶ Euigilate. Hec nolite. Sed euigilate a corpe: ꝛ ſic erit᷑ iuſti. ꝛ pꝰ: nolite peccare: illis ↄſentiēdo: qꝛ ignorāt deum. b ¶ Sꝫ dicā ali. Hactenus ꝑ rōnes ꝓbauit: mō ꝑ ipm̄ rerū naturā poſſe fieri oſ̄dit. Q. ꝑ hec ꝓbaſ. Sꝫ tñ dicit qſi ꝑ naturā fieri nō poſſit: ꝛ ſi reſurgent qli corpe? Quaſi nō poſſit aliud eē ꝙ̄ mō. i. paſſibile ꝛ mortale. Inſipiēs. q̄ nō attēdis qđ qtidie vides. c ¶ Quali āt cor. Uñ qꝛ i naturaliū cognitiōe ꝑ quā noſtrā de reſurrectiōe h̄ talis i probat fidez ſibi ſapiēs eē videſ cū n̄ ſit: ↄgrue reſpōdet ei aplſ: Inſipiens ꝛc̄. d ¶ Qđ ſemi. nō ꝛc̄. Ita mortuꝰ poterit viuere: ꝛ meliori corpe: vt qđ ſeminas meliꝰ ſurgit. e ¶ Deꝰ aūt dat. Sic̄ ḡ nuduz ḡnū ſeminaſ ꝛ ðl nuīu q̄dāmō veſtitū reſurgit multa ſecū habēs incremēta: ita mortuꝰ dei virtute poſſit viuere ꝛ meliori corpore reſurgere. f ¶ Unicuiqꝫ ſe. pro cor. Ita ꝛ nob nr̄a antiqua vt iob ait: Quē viſurꝰ ſū egoipe ꝛ nō alꝰ.

Iob.19.b Sꝫ erit differētia i glia ꝛ dignitate ꝙ̄uis de eadē materia. Sic̄ nō ois caro ē eiuſdē dignitat᷑: licet de eiſdē element᷑.

B g ¶ Et corpa. Ois caro corpꝰ ſꝫ nō ecōuerſo: vt lignum. h ¶ Celeſtia. Sūt reſurgētium: terreſtria añqꝫ moriāſ: q̄ ex adā: vt qꝛ xp̄s celeſtis ē ex eo corpora celeſtia dicanſ: ꝛ nō iā caro dicāſ. Ex adā ſꝫo qꝛ terreſtr᷑ ē: terreſtia corpa: i ¶ Alia clari. ſo. ꝛc̄. Sic̄ iſta corpa cū vnius nature ſint: diuerſe tñ ſūt claritat᷑. ſic ꝛ hoies cū ſint vniꝰ gener᷑: diſſimilis tñ glie erūt in reſurrectiōe. Ut claritati ſolis illorū dignitas exequeſ q̄ cētesimū numerū habēt. Lunari vero claritati: q̄ ſexageſimū: ſtellis ſꝫo q̄ triceſimū q̄ ſierūt. Tetris autez ſtellis ꝛ oīm nouiſſimis ꝑfidoruz reſurrectio ſilis eſt. Infidelitas em̄ non pōt clarā reſurrectionē hr̄e: qꝛ ſicut carbo cinere ſuo coopertꝰ occecaſ: ita ꝛ hi ꝑfidia ꝛ erroris tenebris circūdati luce carebūt. k ¶ Stella em̄ a ſtella differt.

Ioh.14.a Augꝰ. In domo pr̄is mei māſiōes multe ſūt. Et ſi idē denarius. i. vita eterna oibus. Una ē enim beatitudo quā iuſti percipiūt ꝛ diſpar retributionis qualitas. Cū ſint imparis claritatis: deus eſt omnia in omnibꝰ: vt qꝛ deus charitas eſt: ꝛ ꝑ charitatē fiet: vt qđ habent ſinguli: cōmuniter ſit oim. l ¶ Seminaſ. i. ꝙ̄uis homo ex q̄ cōcipiſ vſqꝫ ad diſſolutionem ſit in corruptione: tamen ſurget in incorruptione.

a ¶ ꝓpſ hec ola: nolite ſeduci ꝑ pſeudo: nec colloq illiꝰ: qꝛ colloq̄a illoꝝ ꝟtutes necāt: q̄ ſeduci. Corrumpunt bonos mo- a
¶ faciūt nō ſpare reſurrectionē. ¶ ↄ illos.
a res colloq̄a ꝓ praua. Euigilate iu- b
a ¶ qđ exigit iuſticia dei. b ¶ q. ſ. mortuos reſurrecturos: ſtultū eſſe dicebant credere.
ſti ꝛ nolite peccare. Ignorantiaz c
a ¶ pudeat credere ignaris. ¶ ꝛ h. ¶ vt eis acqeſcere vereami. ¶ vl̄ verecūdiā. ¶ i. vel ↄ
em̄ dei q̄dā habēt. Ad reuerētiā d
litatem. ¶ ignorantiū deum.
b vobis loquor. Sed dicit aliqs: e
¶ quō pōt eē. ¶ qui iā ꝑnis.
c Quomō reſurgent mortui? Qua f g
a ¶ ꝓbatio quō reſurgēt.
li aūt corpore venient? Inſipiens h
¶ q̄ nō attēdis ꝙ granū. ¶ vegetatur.
d tu: quod ſeminas nō viuificatur
¶ putreſiat. ¶ ꝓbatio qli corpe.
niſi priꝰ moriatur. Et quid ſemi-
a ¶ ſubam nō negat: ſꝫ dignā q̄litatē cū adoleſcit. b ¶ qle. ¶ idē i ēntia: i q̄litate diuerſū
nas? Non corpus quod futuruz
eſt ſeminas: ſed nudum granum:
¶ granū. ¶ ſeminū.
vtputa tritici: aut alicuius cete-
¶ grano.
e rorum. Deus autem dat illi cor- i
¶ cū palea ꝛ ariſta ¶ nō oibꝰ granis idē corpꝰ
f pus ſicut vult: ꝛ vnicuiqꝫ ſeminū k
¶ vt tritico tritici. ¶ eiuſdē dignitatis.
ꝓpriū corpꝰ. Nō oiſ caro eadē ca l
ro: ſed alia hoim: alia pecoꝝ: alia m
¶ nō iam caro dicāſ.
g volucrū: alia āt piſciū. Et corpa n
¶ ſunt. a ¶ non ſolum terreſtria differūt inter ſe ſed ꝛ a celeſtibus.
h celeſtia ꝛ corpora terreſtria. Sed o
alia quidem celeſtiuz gloria: alia
a ¶ etiam ipſa celeſtia inter ſe differūt. ¶ ꝛ ſi vniꝰ nature: diuerſe ſunt claritatis: ita homines in reſurrectione.
autem terreſtriū. Alia claritas ſo p
i lis: alia claritas lune: ꝛ alia clari- q
¶ ab illis differūt: qꝛ ꝛ inter ſe.
k tas ſtellaꝝ. Stella em̄ a ſtella dif s
a ¶ ita differēti corpe reſurgēt mortui.
fert in claritate: ſic ꝛ reſurrectio
a ¶ ſed hoc oēs cōiter ꝙ incorrupti re. ſed.
¶ ſepeliē vel mortificaſ.
l mortuoꝝ. Seminaſ i corruptiōe t

a ¶ Corrūpūt mo. bo. ꝛc̄. ꝛ maxime q̄ inducūt hoies ad pūt᷑ vite delectabilia ad q̄ ꝓnitatē habet ex corruptiōe natura hūana. ſcđo pōit monitionez ꝙ̄tū ad ꝑfectos ði. b ¶ Euigilate iu. i. vos ꝑfecti ſitis ſolliciti vitare pcīm: nō ſolū i vob ſꝫ etiā in alijs q̄ ſūt iperfecti. de qbꝰ ſbdiſ: c ¶ Ignorātiā em̄ dei q̄dā ha. i. minꝰ recte ſapiētes de reſurrectiōe. d ¶ Ad re. vo. lo. i. ad verecūdiā vr̄am: vt ꝑ h̄ ſitis mag᷑ ſolliciti: qꝛ defectꝰ iferioꝝ redūdat i verecūdiā ſupiorum. e ¶ Sꝫ dicet. Poſtq̄ aplſ ex reſurrectiōe xp̄i oſ̄dit reſurrectionez alioꝝ. h̄ ↄſ̄r oſ̄dit q̄litatē reſurgētiū. Circa qđ ſciēdū ꝙ aliq̄ ↄcedētes reſurrectionē futurā: dicebāt eā fore ad ↄſimiles actꝰ ꝛ vitā ſic̄ in vita pn̄ti. vn̄ q̄dā ph̄i dixerūt: Poſt annū magnū q̄ ↄtinet. xxxvi. milia annorū ſolariū Plato reſurget habiturꝰ eaſdē ſcholas q̄s habuit aliq̄ñ athenis ꝛ eoſdē ſcholares. Alij ſꝫo. ſ. iudei ꝛ ſaraceni: l ꝫ in aliq̄ differāt: tñ in h̄ ↄueniūt ꝙ dicūt reſurrectionē fore ad vitā animalez delectabilibꝰ carnis vtētē: nō tñ oino ad actꝰ ↄſiles: qꝛ tūc erit vita vtēs voluptatibꝰ carnis ſine ipedimēto. Ex ꝑſona igitur talia dicētiū mouet aplſ q̄ſtionem ði. Sꝫ dicet aliqs: male ſentiēs de reſurrectiōe. f ¶ Quō re. mortui. h̄ dicebāt illi q̄ reputabāt illam impoſſibilē. g ¶ Quali aūt corpe ve. vtēdo delitijs carnalibꝰ ſicut nūc aut ꝑ aliū modū. h ¶ Inſipiēs. Hic ↄſ̄r ſoluit vtrāqꝫ q̄ſtionē. ꝛ p̄mo ſcđam. ſcđo p̄mū / ibi: Ecce myſteriū. Solutio p̄me q̄ſtiōis ſtat i h̄ ꝙ reſurget idē corpꝰ numero q̄ ad ſubſtātiā: ſꝫ habebit aliā q̄litatē. Et diuidiſ i duas ptes. qꝛ p̄mo oſ̄dit ꝓpoſitū. ſcđo q̄ ſit differētia q̄litat᷑ / ibi: Seminaſ. p̄ma adhuc i duas. nā intentū declarat dupliciſ aplſ. p̄mo ꝑ exēpla. ſcđo ꝑ rōnē / ibi: Si ē corpꝰ. Prima adhuc i duas. qꝛ p̄mo iducit exēpla eiuſdē ſpeciei. ſcđo alteriꝰ ſpeciei. ibi: Non ois caro. Circa primū ponit exēplū de grano ſeminato ex q̄ ſurgit aliud ḡnū eiuſdē ſpeciei: non tñ eodē mō ad ornatū: qꝛ p̄mū eſt nudum. ſcđm palea opertū: ꝛ ꝑ incremētū pullulat, ꝓcedēdo de herba ad ꝑfectionē. ꝛ h̄ eſt qđ dicit: Inſipiēs tu qđ ſe. ꝛc̄. ꝛ ptꝫ lr̄a. Sciēdū tñ ꝙ aplſ nō intēdit ꝙ ſit ſile in reſurrectiōe ꝙ̄tum ad h̄ ꝙ fiat ꝟtute nature: ſicut dicta pullulatio. ſꝫ in h̄ valet exēplum aplī: qꝛ ſi natura pōt idē ſpecie reparare ꝛ ſub alia cōditione: multo fortiꝰ deꝰ q̄ eſt ꝟtutis infinite: pōt idē numero reparare ꝙ̄tū ad ſbſtantiā: mutata q̄litate. ꝛ qꝛ opꝰ nature ē opꝰ dei naturā dirigēt᷑. ideo ſubdiſ de ḡni pullulatione: i ¶ Deꝰ āt dat illi corpꝰ ſic̄ vult. Ex h̄ em̄ ꝙ videmus ſagittā recte tēdere ad ſignū: q̄ tñ caret itellectu arguimꝰ ꝙ ab aliq̄ itelligēte dirigiſ. ita ex h̄ ꝙ naturā videmꝰ tēdere ad certū finem quē nō cognoſcit: arguimꝰ ꝙ dirigiſ a deo cognoſcēte. k ¶ Et vnicuiqꝫ ſemi. p. cor. in ꝙ̄titate ꝛ figura ꝛ ſilibus ſm̄ determinatā naturā ſpeciei. l ¶ Nō ois. h̄ ↄſ̄r declarat ꝓpoſitū ꝑ exēpla diuerſaꝝ ſpecierū. ꝛ p̄mo cōparādo corpa terreſtria ad iuicē. ſcđo celeſtia ad terreſtria ibi: Et corpa. tertio celeſtia adinuicem / ibi: Alia claritas. Circa p̄mū dic̄: Nō ois caro eadē ca. qꝛ ſūt diuerſarū ſpēꝝ: vt ptꝫ de carne hois pecoris ꝛ auis: et tñ ē eadē materia: qꝛ illa eadē materia q̄ ē ſub forma pecoris vl̄ auis: fit ꝑ nutrimētū ſb forma hois. ꝛ h̄ eſt qđ ðr: m ¶ Sꝫ alia ho. ꝛc̄. ex h̄ ↄcludiſ ꝙ cū h̄ fiet ꝟtute nature: ꝟtute dei poterit fieri ꝙ caro morient᷑ ꝛ reſurgēt᷑ erit eadē idēptitate nature: ſed alteriꝰ glie. n ¶ Et corpa. hic exēplificat cōparādo corpa celeſtia ad terreſtria: q̄ cōueniūt in ꝙ̄tuz corpa. ꝙ̄titas em̄ eſt eiuſdē rōnis i his ꝛ i illis: tñ differūt in q̄litatibꝰ ſuis ꝛ ex h̄ ↄcludit ꝙ eadē erūt corpa morientiū ꝛ reſurgentium: tñ aliarū q̄litatū. ꝛ ptꝫ lr̄a h̄ excepto. o ¶ Sed alia q̄dē ce. glia. i. decor ꝛ ornatꝰ corpoꝝ celeſtiuz. alia aūt terreſtriū. p ¶ Alia cla. h̄ exēplificat cōparādo adinuicem corpa celeſtia. ſ. ſtellas q̄ differūt i claritate: ꝛ tñ ↄueniūt i h̄: qꝛ oēs ſūt celeſtis nature: ꝓut diſtinguiſ ↄ elemētarē. ꝛ ſil̄r corpa morientiū ꝛ reſurgētiū erūt eiuſdē nature: ſꝫ alteriꝰ glie. ꝑ h̄ aūt qđ ðr: Alia cla. ſoſ. itelligiſ claritas xp̄i. q ¶ Alia cla. lu. i. ꝟginis marie. r ¶ Et alia cla. ſtel. i. alioꝝ ſctōꝝ. ꝛ qꝛ ſm̄ diuerſa merita varie ꝑticipabunt lumē glie / iō ſubdiſ: s ¶ Stella em̄ a ſtel dif. ꝛc̄. Aduertēdū tñ ꝙ oia iſta exēpla poſita deficiūt a ꝓpoſito: qꝛ nō habēt idētitatē ſpecificā vl̄ numeralē: vt ptꝫ ex dict᷑. corpꝰ aūt reſurgēs habet idētitatē numeralē ad prius mortuū: exempla em̄ nō ponūtur qꝛ ita ſint: ſed vt ſentiat qui addiſcit: vt ꝑ exēplū ſibi cognitū manuducaſ ad intelligendū qualiter idē corpꝰ numero reſurget: differens tamē ſm̄ qualitates. t ¶ Seminatur. Hic ↄſ̄r oſtendit differentiaz corporis reſurgentis ꝛ mortui ꝙ̄tum ad quattuor dotes

Also mali — Diuiſio — C — D

G g a ¶ Corpus aiale.i. qđ nihil habet ab aīa niſi ꝙ ſenſificat̃ ꝑ eā: ſicut aialia. Surget ſpūale: trāſiens in naturā ſpūs: qꝛ agile: leue: cibis non indigens. Cū dixit corp⁹ trāſiturū ad incorruptionē: corruptionis mētionem facit vt oñdat̃ maior dignitas reſurrectionis.

b ¶ Surget ſpūale. Nō dicit ſpūs vt corpus vertat̃ in ſpm̄: vt quidā putāt. Vn̄ dñs: Palpate ꝛ vi. qꝛ ſpūs car. ꝛ oſſa non hꝫ. Sꝫ ſpūale: qꝛ ſpūi plene ſubdet̃. nō tā repugnabit: nec alimētis egebit: vt et hō añ pctm̄ eguit. c ¶ Si ē cor. ꝛc. Vere ſurget corp⁹ ſpūale: qꝛ ſi mō ē aiale: cſt. i. ꝯſtat eē qñq; ſpūale Sic eni aiales ſum⁹: qꝛ pr̄ nr̄ carnalis fact⁹ ē in aiā viuentē. Sic erim⁹ i reſurrectiōe ſpūales: qꝛ pr̄ nr̄ ſpūalis fact⁹ ē i ſua reſurrectiōe in ſpm̄ viuificantē. Qđ ſic exponit: ſicut ſcriptū ē in geneſi. Nos eē aiales ab aiali pr̄e ꝓcreatos. In aiam viuentē. i. potentē viuere tm̄ ꝑ ſuſtamēta. Nō viuificātē xp̄o i ſpm̄ viuificātē. i. q̄ ita corp⁹ viuificaret: vt vltra non egeret aliq̄ ſuſtētatiōe: nec eēt ſolubile vel ſic corp⁹ aiale: q̄ſi a relatiuis. Cū dr̄ corp⁹ fruſtra addit̃ aniale: niſi ſit aliud ſpūale: ad cui⁹ diſcrepantiā dicat̃ aiale.

Luc. 24. f

Alſ nō hꝫ ꝛ corpus

† Gen. 2. d

b ¶ Hō prim⁹. Totū gen⁹ hūanū ſūt duo homines. ꝓm⁹ ꝛ ſcđs. Ex illo nati. ex h̄ renati. Chriſtus dr̄ adā: qꝛ de eadem materia. Nouiſſim⁹: qꝛ poſt eū nō ſuccedit hō aliꝰ q̄ ſit caput vł̄ actor humani corpis. e ¶ Sed nō pri. Dixit corpa nr̄a futura ſpūalia. Sꝫ ne qs dubitet an aiale poſſit fieri ſpūale: ꝓbat ꝑ ſilitudinē xp̄i. Q. fact⁹ ē i ſpm̄ viuifi. Sꝫ nō pri⁹ fuit in eo illđ qđ ē ſpūale: ſꝫ qđ eſt aiale. deinde ſpūale: ſic ꝛ de nob̄ poterit fieri. f ¶ Prim⁹ hō. Prim⁹ in aiam viuentē: qꝛ d̄ terra: iđ terren⁹. i. aialis ꝛ paſſibil̃ ex natura. Scđs ſpūalis: qꝛ de celo. i. qꝛ diuina natura fuit humane vnita: ꝛ iđ celeſtis. i. ſpūalis i reſurrectiōe. Et qꝛ prim⁹ pr̄ fuit terren⁹: tales ſunt oēs. g ¶ Celeſtis. Nō hūano ritu: ſꝫ diuio nutu ꝯcept⁹ ꝛ natus. h ¶ Hoc aūt di. Iudei credebāt futurā reſurrectionē: ſꝫ more hui⁹ vite: vt nuberēt ꝛ generarēt: vñ ſaduceis q̄dē nō poterāt rñdere: qđ aplſ remouet. i ¶ Quia ca. Per carnē ꝛ ſāguinē ventrē ꝛ libidinē. i. opa carnis q̄ ibi nō erūt ſignificat. k ¶ Neq; cor. Caro. Sed ne putares ꝑm ſubam carnis h̄ dici: apuit. Iđ dici: Caro nō poſſidebit regnū dei: qꝛ corruptio mortalitatis q̄ noīe carnis hic oſtendit̃. Et q̄ſi diceret quō caro erit et nō erit caro? Exponit: Ecce myſteriū vob̄ dico.

l ¶ Ecce myſteri. Quia dixit reſurrecturos in gliam. ꝛ poſt: Caro ꝛ ſanguis non poſſidebit regnum dei: quomodo hoc diſtinguendū ſit aperit.

a ¶ .i. imortale ꝛ īpaſſibile. ¶ morit̃ ꝛ ſepelitur.

ſurget i icorruptiōe. Seminat̃ i a b

¶ ſine omni honore. ¶ glorioſum.

ignobilitate: ſurget in gloria. Se c d

¶ immobile ꝛ regibile: qꝛ non valet ſe mouere vł̄ regere. ¶ qꝛ tale cui q̄libet noceāt.

minatur in infirmitāte: ſurget in e

¶ potētia cui nihil noceat. a ¶ vere viuū ꝛ vegetatū. ¶ quid ꝑ ſingula. ¶ qđ cibis

a virtute. Seminat̃ corpus anima f

ſuſtentatur. ¶ qđ iam his non egeat.

b c le: ſurget corpus ſpirituale. Si ē g h

¶ ſi q̄đ ē aiale: et ꝛ ſpūale: ꝙ aiale ꝓbat ꝑ geneſim: fact⁹ ē ꝓm⁹ hō cor. aia ſpūale nouiſſi

corp⁹ aiale: eſt et corpus ſpūale. i

mus. ¶ vel ſicut. ¶ hic exponit q̄d ſit aiale

Sicut ſcriptū eſt † Factus eſt pri k l

corpus. a ¶ .i. viuere potentē. i. vitā dare corpori ꝑ ſuſtentationē tñ cibox corp⁹ viuificā

d mus homo adam in animām viuentē: m n

tem. ¶ hoc addit apl's. ¶ hic q̄d ſpūale.

uentē: nouiſſimus adam in ſpiri

¶ qui tollit corruptionē. a ¶ in xp̄o hoc expertus vnuſquiſq;: idem ſibi expectet.

e tum viuificantē. Sed non prius o

qđ ſpūale ē: ſed qđ aiale deinde

f qđ ſpūale eſt. Prim⁹ hō de terra p

g terren⁹: ſecūdus hō de celo cele q r

ſtis. Qualis terren⁹: tales ꝛ terre s t

¶ .i. aiales. ¶ .i. ſpūales.

ni. Et q̄lis celeſtis: tales et celeſtes.

a ¶ vt poſſimus eſſe celeſtes. b ¶ ſicut exēplo ade terrena diletimus.

ſtes. Igitur ſicut portauim⁹ ima v

a ¶ .i. oīno ſubiciam⁹ nos ei. ¶ poſt baptiſ

ginem terreni: portemus ꝛ imagi x

mū. ¶ .i. obedientiā: ſꝫ ſi nō portauerimus nō erimus celeſtes ꝛ hoc eſt: hoc autem.

h i nē celeſtis. Hoc aūt dico frēs: qꝛ y z

a ¶ .i. dediti vitiis: q̄ de carne ꝛ ſāguie oriūt̃.

caro ꝛ ſāguis regnū dī poſſidere a

¶ qꝛ. ¶ q̄ eſt effectus carnis ꝛ ſanguinis.

k ſi pñt: neq; corruptio icorruptelā b

¶ ſe imortale. ¶ qđ multis eſt occultum.

l poſſidebit. Ecce myſteriū vob̄ di c

e ✱ corpis glioſi dicēs: Seminat̃ in corru. i. in terra ſepelit̃ corp⁹ corruptibile. Vel Seminat̃. i. ꝑ naturā generat̃. a ¶ Surget i icor. i. corp⁹ reſurgēs habebit icorruptibilitatē ꝑ dotē impaſſibilitat'. b ¶ Semiat̃ in ig. i. corp⁹ obſcurū ꝛ vile. c ¶ Surget i glo. i. corp⁹ habēs dotē claritatis. d ¶ Semiat̃ i ꝛc. i. corp⁹ ab aīa de difficili mobile: qꝛ corp⁹ qđ corrūpit̃ aggrauat aiā. Sap. ix. e ¶ Surget i v. i. mobilitate. ſ. ꝑm volūtatē aie ꝑ dotē agilitatis. f ¶ Semi. cor. aia. i. groſſū ipotēs eē cū alio corpore nō glioſo. g ¶ Surget cor. ſpi. i. potēs eē cū alio corpe nō glioſo: ſic ſuo mō ſꝫ ūo ſil̃ ē cū corpe ꝛ h̄ erit ꝑ dotē ſubtilitat': vt dicūt aliq̄. alii v̄o dicūt ꝙ h̄ nō erit ꝑ dotē ſubtilitat': ſꝫ ꝑ aſſiſtētiā diuine virtutis h̄ facientis. q̄ v̄o meli⁹ dicūt q̄tū ad h̄ diffuſius hꝫ tractari. iiij. ſniarū. In ſtatu v̄o reſurrectiōis ceſſabunt opatiōes aiales. ſ. generatio: nutritio ꝛ augmentū. ꝛ corp⁹ abſq; fatigatiōe ſuiet aie i ſpūalib⁹ opib⁹. ꝛ ꝑm h̄ etiā pōt dici ꝙ corp⁹ qđ nūc ē aiale. i. ſeruiēs i opib⁹ aialib⁹: tūc erit ſpūale. i. ſuiēs i opibus ſpūalib⁹. Sciēdū etiā ꝙ q̄tuor dotes dicte nō inſunt corpi glioſo ex cōpoſitiōe corpis celeſt': vt dixerūt aliq̄: ſꝫ ex gl'ia aie i corp⁹ redūdāte: ꝑm ꝙ dicit Aug⁹. ad Dioſcor. ex h̄ aūt ꝙ aīa ꝑficit corp⁹ videmus i ꝑñti q̄tuor ꝯuenire corpi. ſ. eē: ꝛ ꝯſeruari a corruptiōe. recedēte eñ aīa corp⁹ expirat ꝛ marceſcit. i. de aia. pulchritudinē ſeu claritatē ꝛ etiā motū amittēs: ꝛ quāto aīa mag' ꝑficit corpus: tāto q̄tuor hec inſunt corpi ꝑfecti⁹. In ſtatu eñ btitudinis aia ꝑficiet corp⁹ i ſupmo. ꝓpť qđ dabit ſibi eē ſpūale dicto mō: ꝛ incorruptibilitatē: claritatē ꝛ agilitatem. h ¶ Si ē cor. Poſtq̄ declarauit apl's idētitatē corpox reſurgētiū q̄tū ad naturā: ꝛ differētiā q̄tū ad q̄litates ꝑ exēpla. h̄ ꝯňr idē oñdit ꝑ rōnē: q̄ talis ē: Duo ſūt ꝑncipia gener' hūani. vnū ꝑm vitā nature ſcꝫ adā. aliud ꝑm vitā grē. ſ. xp̄s. ſi igit̃ aialitas ꝛ eī ꝯſequētia q̄ reſpiciūt vitā nature deriuāt̃ ad oēs ꝑ adā: multofortius ſpūalitas reſpiciēs vitā grē deriuabit̃ ad oēs ſufficiēter ꝑ xp̄m: q̄ ſpūalitas h̄ inchoatur ꝑ grām ꝛ i futuro ꝯſūmabit̃ ꝑ gliā i corp⁹ redūdantē ꝑ q̄tuor dotes: mō ꝓdicto. ꝛ h̄ ē qđ dicit: Si ē cor. aia. ꝛ accipit̃ ſi ꝓ qꝛ. i ¶ Eſt ꝛ cor. ſpi. qꝛ iā eſt in xp̄o q̄ reſurrexit i corpe glioſo. ꝛ i alijs in futuro erit. k ¶ Sicut. ſ. ē. Gen. ij. l ¶ Fact⁹ ē pri. ꝛc. i. vitā aialē corpi dātē. m ¶ Nouiſ. a. i. xp̄s q̄ dr̄ nouiſſim⁹ adā: qꝛ poſt xp̄m nō erit aliud ꝓncipiū vite hūane. n ¶ In ſpi. vi. qꝛ ſic adā ꝯſecutus ē ꝑfectionē ſui eē ꝑ aiam informātē: ita xp̄s ꝑfectionē ſui eē inq̄tū hō ꝑ ſpūſſci plenitudinē. et qꝛ aia nō viuificat niſi ꝓpriū corp⁹: iđ adā ſolus fact⁹ ē in aiā viuētē: ſꝫ nō viuificantē alios. xp̄s aūt i ſpm̄ viuentē ꝛ viuificātē: qꝛ ſpūs ē q̄ viuificat: cui⁹ plenitudo fuit i xp̄o: nō ſolū ad ſufficiētiā ꝓ ſe / ſꝫ etiā ꝑ redūdantiā i alios. ꝛ qꝛ ordo nature ē ꝓcedere ab imꝑfecto ad ꝑfectū in nā hūana. iđ ſbdit̃: o ¶ Sꝫ ſi pri. ꝛc. vñ cōiter i antiq̄s ꝓmogeniti fuerūt aiales: vt pꝫ de Cain: Eſau: Iſmaele. ꝛ mltis alijs. Nō tñ ꝓmus hō fact⁹ ē in aiam viuētē tm̄. ſbdit̃ cū dr̄ p. ¶ Prim⁹ hō de ter. ſupple format⁹ ē. Gen. ij. q ¶ Terren⁹. i. aialis. r ¶ Scđs hō. i. xp̄us. s ¶ De celo. ſupple format⁹ ē. nō qꝛ habuerit corpus celeſte: vt dixerunt manichei: ſed qꝛ deitas cui vnita eſt corpus illud de celo venit per effectū nouū. ꝛ prior eſt q̄ corpus chriſti. t ¶ Qualis terre. ta. ꝛ ter. i. ab adam carnaliter deriuati ſunt carnales: ſꝫ a xp̄o ſpūales. vita v̄o ſpūalis ē vita celeſtis. ꝓpť qđ ꝯcludit: v ¶ Igit̃ ſi. por. i. terrenis. ꝑ pctm̄ qđ fecit nos ſiles ade trāſgreſſori. x ¶ Portem⁹ ꝛ ima. ce. ꝑ vitā grē xp̄o nos ꝯformāt'. qꝛ alit̃ nō poſſumus ad btitudinē ꝑuenire. ꝓpť qđ ſubdit̃: y ¶ Hoc āt di. frēs. q. d. niſi portetis imaginē xp̄i ꝑ grāz q̄ ē q̄dā inchoatio vite celeſtis: nō poterit' ad regnū glie ꝑuenire. z ¶ Quia ca. ꝛ ſā. i. hoies dediti vitiis ꝛ delitijs. a ¶ Regnū dei ꝛc. qꝛ nec ad illđ intrabūt. Apoc. xxi. g. Nō itrabit i ea aliq̄d coinq̄natū ꝛc. b ¶ Neq; cor. ꝛc. qꝛ corp⁹ qđ imortale reſurget: vltra corruptioni nō ſubiacebit. Roma. viij. d. Ipa creatura liberabit̃ a ſeruitute corruptionis ꝛc. c ¶ Ecce myſte. Hic ꝯňr ſoluit̃ ſcđa q̄ſtio. ſ. de reſurrectiōis ordine ꝛ mō. ꝛ diuidit̃ i tres ptes. qꝛ ꝓmo ponit̃ q̄ſtiōis ſolutio. ſcđo ſolutiōis ꝯfirmatio / ibi: Cū aūt. tertio vtilis monitio / ibi: Itaq;. Prima adhuc i tres. qꝛ ꝓmo ponit̃ reſurgentiū diuerſitas. ſcđo tpis vnitas / ibi: In momēto. tertio reſurrectiōis neceſſitas / ibi: Oportet aūt. Circa primū ſciēdū ꝙ lꝫ reſurrectio ſit cōis omnibus: non tñ reſurrectiōis modus ſiue termin⁹: qꝛ ſoli boni reſurgēt i corpe glioſo ꝑ dotes. ꝛ h̄ ē qđ dicit apl's: Ecce Diuiſio

A F a ¶ Oẽs qdẽ re. Vel ſm Hiero. q̃ viuos reper
tos non morituros aſſerũt: ad marcellã ſcribens.
Oẽs mortui reſurgẽt. Nõ oẽs viui repti imuta
bunt: ſꝫ ſoli ſcti. ¶ Hiero. Ad marcellã: Interro
gaueras qd dic aplꝯ i aductu dñi ſaluatoris rapi
q̃ſdã viuẽtes obuiã i nubi
bus: vt nõ pueniãt ab his
q̃ i xp̃o dormierũt. viſꝗ noſ
ſe vtrũ ſic occurrãt i corpi
bus vt nõ añ moriãt cũ et
dñs nr̃ mortuꝯ ſit: ⁊ enoch
atꝗ helias ſꝫ apocalypſiꝫ
iohis morituri eẽ dicãt: ne
ſcꝫ vllꝯ ſit q̃ non guſtauerit
mortẽ. h ex ipſiꝯ ↄtinentia
loci ſciri põt: ꝙ ſcti q̃ in ad
uẽtu dñi ſaluatoris i corpe
fuerint dephẽſi i eiſdẽ cor
poribꝯ occurrãt ei: ita tñ vt
inglorioſã ⁊ corruptũ ⁊ mor
tale: gl'ia ⁊ icorruptiõe ⁊ i
mortalitate mutet vt q̃lia
corpa ſurrectura ſint i talẽ
ſbſtantiã etiã viuoꝝ corpa
2. Cor. 5. a trãſformẽt: Vñ dic in alio
loco aplꝯ: ꝓpt qd nolumꝯ
ſpoliari: ſꝫ ſupueſtiri: vt ab
ſorbeat mortale hoc a vita
ne. ſ. corpꝯ ab aĩa deſerat
ſꝫ aĩa i corpe habitãte fiat
glioſũ qd añ inglorioſũ fuit.
De enoch aut helia q̃s ve
turos apocalypſis refert ⁊
eẽ morituros nõ ẽ iſtiꝯ tpis
diſputatio: cũ oĩs ille liber
aut ſpũalr̃ itelligẽdus (vt
nos eſtimamus) aut ſi car
nalẽ iterp̃tationẽ ſeqmur:
iudaicis fabulis acqeſcẽduꝫ
ſit: vt rurſũ edificet hierlꝫ
⁊ hoſtie offerãt in tẽplo: et
ſpũali cultu iminuto carna
B les obtineant cerimonie.
b ¶ In ictu ocu. Quia
in momento ẽ mora: addit
i ictu oculi. i. q̃cito icit ocu
lus viſa: vel icit palpebra
i. ſũma celeritate. In ictu
oculi. i. q̃ cito oculi radiꝯ
trãſit ad remota ⁊ trãſuo
lat media: ⁊ ſi ſit ibi priꝯ et
poſt: tñ q̃ſi ſimul totum fit.
c ¶ In nouiſ. tu. i. in no
uiſſimo ſigno: qd dabit vt
iſta ipleant. Hec tuba eſt
Mat. 25. a clamor. vñ dicit: Media
nocte clamor factus ẽ ecce
ſpõ. ve. Tube noĩe aliqd euidẽs ⁊ p̃clarũ ſignuꝫ
dr̃: qd vox archangeli: ⁊ tuba dei alibi dr̃. Et i euã
Joh. 5. d gelio: Vox quã audiẽt mortui q̃ in monumẽtis ſũt
⁊ pcedent ⁊c̃. d ¶ Immutabimur. Exponit
quõ hoc fiat: vel qualis ſit imutatio. Oportet eñ
corrup. Scdm h dr̃: Caro nõ poſ. r. d. q2 non erit
ibi corruptio ⁊ mortalitas. i. non ſm has qualita
tes: ſꝫ eadẽ ſubſtãtia. dicẽdo eñ h in eandẽ q̃ſi di
gitũ tẽdit: vt eadẽ caro q̃ videt reſurrectura mon
ſtret. Oportet eñ induere icorruptionẽ: Et h nõ
ad tp̃s tñ: qd ibi oſtẽdit. Et mortale h induere im
mortalitatẽ. e ¶ Abſorpta ẽ. i. deſtructa i victo
ria xp̃i: vł in h ꝙ modũ vincẽdi exceſſit: xp̃m ſuadẽ
do. vł in h ꝙ ſerui dei vincũt ↄcupiſcẽtias carnis.
f ¶ Vbi ẽ mors victo. tua. vba ꝓphe vł apo
ſtoli letantiſ ⁊ morti inſultantis in pſona reſurgẽ
tiũ vt certior ſit reſurrectio. Viciſti in moriẽtibus
victa es in reſurgentibus vel mors eſt delectatio
peccati que ex actu peccandi fit. g ¶ Virtꝯ vero
peccati lex. Quia lex prohibendo auget peccati
cupiditatem niſi diffundat ſpiritus charitatem.

¶ hoc. ſ. ¶ tã boni q̃ mali. ¶ q2 etiã viui
reperit: xp̃o veniente morientur.
a co: Oẽs qdẽ reſurgemꝯ: ſꝫ nõ oẽs a b
¶ i imortalitatẽ. ¶ i breuiſſimo ⁊ minimo
⁊ anguſtiſſimo tẽpore ſpacio.
b imutabimur. In momẽto in ictu c
¶ vt mirabilior ſit reſurrectio. a ¶ ⁊ h p
tubã. i. p vocem magnã ⁊ manifeſtã: poſtq̃
nõ erit alia. b ¶ an erit ſonus.
c oculi i nouiſſima tũba. Cãnet eñ b c
¶ petõres vł oẽs. a ¶ ſine diminutiõe mem
tuba: et mortui reſurgẽt incõrru
brox. a ¶ boni i gl'iaꝫ imortalitatꝯ ⁊ ipaſſi
bilitatꝯ. b ¶ imutabimur: q2 oportet ꝓ eo
qd bñ ſeruiuimus: vel quia ꝓmiſſum.
d pti: ⁊ nos mutabimur. Opõrtet f g
a ¶ vt ornamẽtũ. b ¶ vt vltra nõ eſuriat: vł
eñ corruptibile hoc induẽre icõr
aliq̃tenꝯ ledat. ¶ i. h corpꝯ qd oſtẽditur.
ruptionem: ⁊ mortale hoc indue b
a ¶ vt vltra nõ moriat vł diſſoluat. b ¶ ve
re induet imortalitatẽ: q2 tũc fiet. i. implebi
tur ⁊ nũq̃ aliter impleretur.
re immortalitatem. Cũm autem i
† mortale hoc induerit immortali
a ¶ ne q̃s putet dictũ d̃ morte iterioꝛi: qd iã
factũ ẽ. b ¶ i eſaia vł oſee: Ita ero mors tua
tatẽ: tũnc fiet ſermo qui ſcriptũs
o mors. a ¶ eternalr̃. b ¶ diſſolutio vł dia
bolus iã ex pte abſorptꝯ in futuro penitꝯ ab
ſorbebit. c ¶ in reſurrectione xp̃i.
e eſt. † Abſorptã ẽ mõrs i victõria.
¶ potētia q̃ oẽs diſſoluebas tpaliter.
f Vbi ẽ mors victoria tua? Vbi ẽ k
a ¶ petm̃ originale: vñ mors exit: vt ipe expo
nit nõ qd mors fec: petõ eñ morimur nõ mor
mors ſtimũlus tuus? Stimulus
te peccamꝯ. ¶ qd pũgit. ¶ augmẽ
g autem mortis peccatũ eſt. Virtus m
tũ ne q̃s quẽq̃ dicat a lege iuuari: ſꝫ a d̃o tñ.
¶ ago.
võ peccati lex. Deo autem gr̃as
¶ peti ⁊ mortis.
qui dedit nobis victoriam p do

apl'o: Ecce myſteriũ vo. di. i. rem grandẽ ⁊ difficilem ad capiendũ. C
a ¶ Oẽs qdẽ re. tã boni q̃ mali. b ¶ Sꝫ nõ oẽs imu. de ſtatu anima
litatis ad ſtatũ ſpũalitatis p dotes corpis modo p̃dicto. c ¶ In momento.
hic ↄñter ponit circa reſurrectionẽ tpis vnitas ſiue breuitas. Circa qd ſci Momẽtũ
endũ ꝙ momentũ dupliciṫ accipit. vno mõ ꝓ nũc idiuiſibili. aliq̃n ꝓ breui
tpe q̃ſi impceptibili. ⁊ idẽ dicendũ de ictu oculi: q2
ſi accipit ꝓ aptiõe palpebre fit in tpe valde breui.
ſi aũt ꝓ ipſa viſiõe fit i inſtãti indiuiſibili: ⁊ vtrũꝗ
ↄcurret in reſurrectiõe: q2 collectio puluerũ q̃ fit in
miniſterio angelico p motũ localẽ: fiet in tpe q̃ſi im
pceptibili: ſꝫ reformatio corpis ⁊ vnio aĩe ad ipſuꝫ
fiet v̄tute diuina ⁊ in inſtãti. ⁊ h ẽ qd dr̃: In mo
mẽto in ictu oculi. fiet reſurrectio dicto mõ. p h
excludit error Lactãtii dicẽtis reſurrectionẽ nõ eẽ
futurã oĩm ſimul: ſꝫ martyres ante alios reſurgent
p mille ãnos: ⁊ tũc xp̃s deſcendet ⁊ poſſidebit cum
eis corpale regnũ hierlm mille ãnis. d ¶ In no
uiſ. tu. i. in voce xp̃i dicẽtis: Surgite mortui ad iu
diciũ. ⁊ dr̃ hic tuba: ad ſilitudinẽ tube veteris teſta
mẽti: cuiꝯ vox erat ad q̃tuor. ſ. ad cõuocãdũ ↄciliũ:
ad pugnãdũ: ad ſolẽniçandũ feſtũ: ⁊ ad caſtra mo
uendũ. ad vocẽ eñ xp̃i tũc cõgregabũtur oẽs ad iu
diciũ: creature iuitabunt ad petõres impugnandũ
Sap. v. d. Pugnabit ꝓ eo orbis terrarũ ↄtra in
ſenſatos: ⁊ angeli ad ſolẽniçandũ gl'ie feſtũ. moue
bunt tũc caſtra: q2 mali ibũt in ſuppliciũ: ⁊ iuſti in
gaudiũ: ad vocẽ xp̃i dicẽtis impijs: Ite ⁊c̃. ⁊ iuſtis:
Venite ⁊c̃. Math. xxv. deitas tñ xp̃i erit reſurre
ctiõis cauſa p̃ncipalis: humanitas inſtrumentalis:
⁊ q2 poſita cauſa ſufficiẽti ponit effectꝯ. ideo ſubdi
tur: e ¶ Canet eñ tuba ⁊ mortui re. incor
rupti. i. ſine diminutione mẽbroꝝ. q̃cq̃d eñ ptinet aliq̃ textus
ad integritatẽ nature oĩbus dabit: vt cõmuniꝯ dr̃: hñt Cũ cor
ſꝫ qd ptinet ad gl'iam: dabit eñ electis. ideo ſubdit: ruptibile h
f ¶ Et nos imu. de ſtatu. ſ. miſerie ad ſtatuꝫ glo induerit in
rie. g ¶ Oportet eñ. Hic ↄñr oſtẽdit reſurre corruptiõeꝫ
ctiõis neceſſitas: q̃ accipit ex tribus. Primo ex pfe Neceſſitas
ctione nature humane: q̃ nõ eſſet pfecta: niſi aĩa ſit reſurrectio
corpori ↄiũcta. ꝓpter qd ſeparari ẽ aĩe p accidẽs ⁊ nis
ↄ̃ eius naturalẽ inclinationẽ: nullũ tale aũt põt eẽ
ppetuũ. Scdo ex impletiõe diuine iuſticie. ſ. vt cor †
pus ſimul puniat cũ aĩa ⁊ p̃miet: ſicut aĩa peccauit Oſee. 13. d
in corpe ⁊ in eo meruit. Tertio ex ↄformitate mem
broꝝ ad caput xp̃m. ſ. q̃tum ad electos q̃ reſurrexit
p iteratã vnionẽ aĩe ad corpꝯ. Nec obſtat dictum
phi. ij. de generatiõe. ſ. ꝙ illa quoꝝ ſubſtãtia corrũ
pit nõ redeũt eadẽ numero: ſꝫ ſolũ ſpecie: q2 loqui D
tur de redeũtibꝯ p motũ ⁊ viã nature: ↄ̃ illos q̃ di
cebãt eadẽ numero p naturã poſſe iterari. deꝯ autẽ
h põt cuiꝯ virtꝯ eſt infinita: ⁊ põt agere ſine motu.
Dicit igit aplꝯ: Oportet eñ cor. h induc. in
corruptionẽ. i. naturã humanã reſurgere incor
ruptibilẽ: rõnibꝯ dictis. ⁊ hoc erit oĩbus cõmune.
h ¶ Et mortale h ind. imor. i. mutationẽ i me
liꝯ: qd erit ſpãle electis. Et dicit induere. q2 ſic veſti
mentum aliũde aduenit corpi: ſic dicta incorruptio
in oĩbꝯ: ⁊ imortalitas i electis nõ erit ex p̃ncipijs na
ture cauſata. ⁊ p h ſoluit dictũ phi. x. metaph. ſ. ꝙ corruptibile ⁊ incorrupti
bile genere differũt. ⁊ p ↄſequẽs nõ põt eẽ idẽ numero. verum eñ ↄcludit
qñ corruptio ⁊ icorruptio ad idẽ p̃ncipiũ reducũt: ſꝫ nõ ẽ incõueniẽs ꝙ idẽ
numero qd p naturã ẽ corruptibile: a deo fiet icorruptibile. ſicut idẽ liberum
arbitriũ qd mõ ẽ mutabile: tũc erit ↄfirmatũ. Per dicta ſoluta ẽ q̃ſtio illo
rũ q̃ q̃rebãt: Quõ reſurgẽt mortui? reputãtes eã impoſſibilẽ. i ¶ Cũ aũt.
Hic ↄñr ↄfirmat qd dictũ ẽ in ſolutiõe de ſctoꝝ imortalitate. ⁊ h p auctori
tatẽ ſacre ſcripture Oſee. xiij. d. vbi nos habemꝯ: Ero mors tua o mors. trã
latio. Lxx. habet: Abſorpta ẽ mors i victoria. qd tũc implebit: vt pꝫ ex p̃di
ctis. ꝓpter qd aplꝯ ↄgaudẽs in ſpũ ꝓpter certã expectationẽ illiꝯ ſtatꝯ q̃ſi in
ſultãs morti dicit: k ¶ Vbi ẽ mors. vi. tua? q̃ ↄſternebas oẽs. q. d. nõ
apparebit vltra. l ¶ Vbi ẽ mors ſtimulꝯ tuꝯ. i. petm̃ p qd hũana natu
ra morti addicta fuit q̃ſi p ſtimulũ. Rom. v. b. Per petm̃ mors. iõ ſubdit:
Stimulus aũt mortis petm̃ eſt. Sed q2 poſſet aliquis dicere petm̃ p legeꝫ
fuiſſe ablatum. hoc remouet dicens: m ¶ Virtus vero peccati lex. q̃ſi
dicat: peccatũ magis viguit ex lege nõ p ſe ⁊ directe: ſed ex hũana malicia
p legem occaſione accepta: eo ꝙ humana malicia nititur in vetitũ. ſicut ple
nius fuit declaratum Roma. vij. ſup illud: Occaſione autem accepta pec
catum p mandatũ opatũ eſt in me omnẽ ↄcupiſcentiã. De hac autem victo
ria per chriſtũ inchoata ⁊ in fine mundi ↄſummãda: gratie ſunt agende. iõ
ſubditur: Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per dñm noſtrum

E S Luc.15.c De collectis. Aug⁹. Poſt alia de colle Ca. XVI ctis faciēdis i ſctōs q̄ erāt i hieroſolymis breuit̄ mo-net. Qđ nō eſt ꝯ illud: Nolite cogitare de craſtino. Nō eſt eni cogitare de craſtino: ſi q̄s hūano moꝛe iſta cogitet: ſꝫ ſi q̄s ꝓpt̄ iſta deo militet: vt i opib⁹ ſuis nō regnū dei: ſꝫ iſto rū acq̄ſitionē intueat̄. Vel. c ¶ Per vnā di. ſab. i. dñica die. Quia vna dies ſabbati: vel vna ſabbatoꝝ: vl̄ pri ma ſabbati vocat̄ apud iudeos dies quē nūc dñicā appellam⁹. b ¶ Ita ⁊ vos ⁊c̄. Pꝛecepit apl̄s oēm plebē die dñico cōuenire ad ecc̄iam et illuc deferre qđ vnuſq̄ſq̄ ad opus ſctōꝝ da re volebat. Et ne a malis miniſtris de-periret: ſi apud ecc̄iam dimitterēt ꝑci pit vt ſecū deferrēt: ⁊ tuto loco repo-nerēt: q̄duſq̄ ipſe veniret: ⁊ h̄ ꝑ ſin-gulos dies dñicos faciebāt: q: quod paulatim colligit̄: nec graue eſt ⁊ mul tū inuenit̄. d ¶ Manebo. Sic me dicus morā habuit vbi multi egrotāt. S Obſecro

Ni. de ly.

e iesuꝫ xp̄m. ⁊ ꝑtꝫ lr̄a. a ¶ Itaq̄. Hic vltio ponit̄ vtilis monitio ne co-rinthii corrūpant̄ a pſeudo apl̄is re-ſurrectionē negantib⁹/ cū d̄r: Itaq̄ frēs mei. nō carnali cognatione: ſed chꝛiſtiana religione. b ¶ Dilecti. charitatiua dilectione. c ¶ Stabi-les eſtote ⁊ im. in fide reſurrectio-nis future. d ¶ Abūdātes in om ni ope do. ſp. q: fides ſine opibus moꝛtua ē. Iaco. ii. d. e ¶ Sciētes ꝙ labor ⁊c̄. ſed thē magnifice remune-rat̄ a deo. ſicut d̄r Sap. iii. d. Bono-rū laborū glorioſus eſt fructus.

¶ In ca. xv. vbi d̄r in poſtil: Et ſi ar guat̄ ꝯ hoc de lege mahometi falſa.

F **Additio. j.** Receptio legis mahometi nul-lo mō eſt aſſimilāda receptioni legis †22.q.2.c. ſiaduertendum.§.2 euāgelice: nā vt dicit poſtil. Lex ma-hometi vi armoꝛū fuit recepta qđ per ſuū alchoꝛanū nephandū pōt compꝛo bari. d̄r eni ibi ꝙ mahometus petiuit a deo ꝙ ꝯcederet ſibi facultatē facien di miracula vt gentes crederēt ei: ad qđ vt aſſerit fuit ſibi reſpōſuꝫ a deo ꝙ nō decebat: nā iā miſerat de⁹ moyſen cū magnis miraculis ⁊ poꝛtētis et tñ nō ſteterūt i fide ſua: ⁊ poſtea miſerat ieſuꝫ faciētē magna miracula: tñ pau-ci crediderūt nec extiterūt i fide ſua: ⁊ idō diſpoſuerat ieſus ꝙ ipſe. l. maho-metus ſolū i potētia gladii daret legē vt q̄ nollēt eā recipe īterficerent̄. hec ſūt i alchoꝛano ſentētialiter: ex q̄ non poſſūt fingere ꝙ ꝑ machometū fuerūt facta aliq̄ miracula. Itē eſt manifeſtū ꝙ mahomet⁹ nihil credendū tradidit trāſcēdēs ea q̄ cōpꝛehēdi pñt ꝑ fanta-ſiā hūanā dicit de paradiſo: ꝙ ſunt ibi delectabilia coꝛꝑalia in q̄b⁹ p̄mia bea toꝝ ponit: ⁊ ab hoīb⁹ modice intelle-ctus fuerūt recepta: ſecus ē de fide ca tholica in q̄ qđ oculus nō vidit nec au ris audiuit nec in coꝛ hoīs aſcēdit tra dunt̄ credenda q̄ nullo mō fuiſſent re cepta niſi miraculis confirmarent̄. faciūt etiā adhuc alie ratio nes que in poſtil. tradunt̄ ⁊c̄. ¶ In eo. ca. vbi d̄r in poſtil. (Vt deus oīa ſit in oībus.

Additio. ij. Hoc qđ d̄r: Vt deus ſit oīa in oībus: ſic exponit̄ in Glo. vt nemo coherē-tium ei. i. xp̄o amet aliq̄d aduerſus eū ⁊ tunc manifeſtū eſt qđ d̄r: Quid habes qđ nō accepiſti: tunc eni manifeſtum erit ni-hil boni aliquē habere ſeu habuiſſe niſi a chꝛiſto ⁊c̄.

¶ In eodē ca. vbi dicit̄ in poſtilla: Si ſm hominē.

Additio. iij. Sup hoc qđ d̄r ſm hoiem Glo. i. rōnabilit̄: q: hominis eſt

¶ non per legem. ¶ q: per xp̄m vincim⁹.
minū nr̄m ieſuꝫ xp̄m. Itaq̄ frēs a
a ¶ in fide reſurrectionis. b ¶ vt a pſeudo
mei dilecti: ſtābiles eſtote ⁊ imō- b c
moueri nō poſſitis. a ¶ ſpe reſurrectionis.
biles: abūdātes i ope dñi: ſemꝑ d
¶ .i. ſpem habentes.
ſciētes ꝙ labor veſter non eſt in- e
a ¶ ſine remuneratione. b ¶ i ſermone dñi.
ānis in dōmino. Ca. XVI
¶ de alijs monet.
a De collectiſ āt q̄ fiūt i f
¶ ideo tenendū eſt. ¶ pro-
pter vſus ſanctorum.
ſctōs ſicͤ oꝛdinaui in g
b eccleſijs galathie: ita ⁊ vos faci- h
a ¶ colligite. b ¶ vnā diē ſeptimane. c ¶ col
ligite. ¶ ne dicatis nō eē fidelē miniſtrū cui
c te ꝑ vnām ſabbati. Vnuſq̄ſq̄ ve- i k
credatis. a ¶ ⁊ cauens ne iterū ſibi ſumat.
ſtrū apud ſe reponat: rēcōdēſ qđ
¶ non qđ grauet. ¶ ideo ante.
ei bn̄ placuerit: vt nō cū venero l
¶ q: grauaret ſi totū ſubito ſimul darent.
tūc collecte fiāt. Cū aūt ꝯſēs fue m n
a ¶ dignos iudicaueritis. b ¶ .i. cū ep̄lis me
is ⁊ veſtris laudatorijs ⁊ cōmēdatorijs deſe
ro: q̄s ꝓbāueriti ꝑ ēpiſtolas hos o p q
rentiū ⁊ mittentiū. ¶ donum.
mittā pferre gr̄aꝫ vr̄am i hierl̄m. r
¶ ſi magne res fuerint.
Qꝫ ſi dignū fuerit vt ego eā: me- s t
a ¶ cū ꝑ oīa loca trāſiero vſq̄ macedoniā.
cū ibūt.† Veniā aūt ad vos cūm ; v
a ¶ q: vbi nō eſt opus ibi moꝛari.
macedoniā ptrāſiero. Nam māce
doniā ptrāſibo. Apud vos autē
¶ quia multa coꝛrigenda ibi.
b foꝛſitā manebo: vel etiā hyema-
bo: vt vos me deducatis quocū
q̄ iero. Nolo ei vos modo i trāſi
tu videre: ſpero eni me aliquātū
tpis manere apđ vos ſi dñs ꝑmi
¶ inde miſit epiſtolam.
ſerit. Permanebo aūt epheſi vſ-
¶ multa coꝛda ad audiendū parata.
q̄ ad pentecoſten. Oſtiū eni mi- y
a ¶ q: non contradicunt ꝑdicationi.
hi aptū ē magnū ⁊ euidens: ⁊ ad z
a ¶ q. d. d̄ ꝙ opus eſt ibi moꝛari. rñdet. ad-
uer. ⁊c̄. ¶ q̄ conant̄ impedire. ¶ ad vos.
uerſarij multi. Si aūt venerit ti- a

hoīs eſt credere nō moꝛi hoīem vt beſtiā: iterū ſi moꝛtui nō re G ſurgēt h̄ ſolū reſtat vt mādūcem⁹ ⁊ bibam⁹ cras moꝛiemur.

De collectis aūt. Poſtq̄ apl̄s in- Ca. XVI ſtruxit coꝛinthios de his q̄ ꝑtinent ad eccleſie ſacra-menta. hic ꝯñr inſtruit eos de ꝯuerſatione debita et honeſta. ⁊ pꝛimo q̄liter ſe habeāt ad ex traneos. ſcđo ad ſeipſos ⁊ vicinos/ ibi: Vigilate. tertio i fine ep̄le ſalutat eos/ ibi: Salutat vos. Pꝛia adhuc in tres. q: p̄mo inſtruit eos q̄liter ſe habeāt er ga collegiū pauperū abſentiū. ſcđo q̄li ter ad ſeip̄m/ ibi: Veniā aūt. tertio q̄li-ter ad aliū xp̄i diſcipulū/ ibi: Si aūt ve nerit. Circa pꝛimū ſciendū ꝙ in pꝛimi-tiua ecc̄ia in hierl̄m ꝯgregata: vende-bāt oēs poſſeſſiones ſuas: ⁊ erant illis omia cōia: vt habet̄ Act. iiii. ⁊ idō facta fame in iudea. de q̄ hr̄. Act. xi. fideles q̄ erāt in hierl̄m afflicti fuerunt pena ⁊ penuria. ꝓpt̄ qđ apl̄i ſtatuerūt vt fide-les in alijs locis exiſtētes iuuarēt eos. ⁊ h̄ negociū fuit ſpecialr̄ cōmiſſuꝫ pau-lo ⁊ barnabe: ⁊ hr̄ Gal. ii. b. Dextras dederūt mihi ⁊ barnabe ſocietatis: vt pauperū memoꝛes eſſem⁹. idō apl̄s co-rinthios inſtruit de collatione talis ele moſyne ⁊ ei⁹ ꝯſeruatione ⁊ miſſiōe ei⁹ in hierl̄m/ dicēs: De collectis āt ⁊c̄. Id ē ꝓpter fideles in hierl̄m habitan-tes. q̄ dicunt̄ ſcti: q: p̄ ceteris credētib⁹ erāt religioſi: abrenūciādo bonoꝝ tpa-lium ꝓprietati. g ¶ Sicut oꝛdi. ⁊c̄. non ē eſt regionis in grecia a gallicis acq̄ſite ſub brēnio duce. in q̄ regiōe co-rinthus eſt metropolis. h ¶ Ita et vos fa. collectā elemoſyne ꝓ fidelib⁹ q̄ ſunt in hierl̄m. i ¶ Per vnā ſab. Id ē p̄ma die hebdomade: q̄ vocat̄ ſab batū in pluribus locis ſcripture. vnde H Luc. xviii. b. Ieiuno bis in ſabbato. i. in hebdomada. ſilr̄ vna accipit̄ ꝓ p̄ma Gen. i. a. Factū eſt mane ⁊ veſꝑe dies vnus. ita eni cōſueuerāt fideles ꝯuenī re ad ecc̄iam dñica die: q̄ eſt hebdoma de p̄ma dies. ꝓpt̄ qđ dicte collecte da-bant̄ magis apte. Cōſequēter mag̃ in ſtruit de ꝯſeruatiōe hui⁹ elemoſyne/ di cēs: k ¶ Vnuſq̄ſq̄ aūt ⁊c̄. vt tol-latur ſuſpitio infidelis ꝯſeruationis ſi committeret̄ alteri. l ¶ Vt non cū vene. ad ꝑdicandū. m ¶ Tūc col. fiant. q: poſſent dicere pſeudo apl̄i ꝙ cauſa q̄ſtus veniſſet apl̄s. ⁊ ſic occaſio-nē acciperēt q̄ſtū q̄rēdi. Cōſequēter in ſtruit eos de modo mittēdi dicēs: n. ¶ Cū āt ⁊c̄. vobiſcū. o ¶ Quos ꝓbaueri. fideles ⁊ aptos ad h̄ opus. p ¶ Per ep̄las. vob̄ a me ſcriptas. q ¶ Hos mit. ⁊c̄. i. elemoſynā a vob̄ gratis datā. r ¶ In hierl̄m. fidelib⁹ ibidē habitātib⁹. s ¶ Qꝫ ſi dignū ⁊c̄. i. ſi negociū hoc requirit ⁊ deo pla-cuerit. t ¶ Mecū ibūt. vt ꝑ meam p̄ñtiam de ipſis tollat̄ ſuſpitio: ⁊ ꝑ eo-rū p̄ñtiā oblocutio ꝯ me a falſis apl̄is: q̄ aliter poſſent dicere mēdaciter ꝙ illā pecuniam applicarē meis vſibus.

v ¶ Veniā aūt. hic ꝯñr inſtruit co-rinthios q̄liter ſe habeant ad ſeipſum: promittēs eis ſuū aduentū. v. Veniā aūt ad vos. ſed ſe ex cuſat de tpis dilatione/ ſubdens: x ¶ Cū mace. ptranſi. ꝑ quā habebat trāſire ex oꝛdinatione dei ꝓ fideliū ſalute. cete ra patēt i lr̄a vſq̄ ibi: y ¶ Oſtiū eni mihi aptū ⁊c̄. i. mul ta coꝛda hoīm parata ad audiēdū euāgeliū xp̄i. z ¶ Et ad. multi. i. infideles ⁊ pſeudo apl̄i q̄ conant̄ impedire ꝓfectū. Et ꝑ hoc oſtendit apl̄s dilationē ſui aduētus eſſe neceſſariam ad tempus. a ¶ Si aūt. hic ꝯñr oſtendit q̄liter ſe debeant habere ad duplicē doctoꝛē aliuꝫ. pꝛimus eſt Timotheus: de quo ſcribit

A F a ¶ Obſecro. Ordo hui⁹ lr̃e reſpicit ⁊ pēdet vſq; illuc vt ⁊ vos ſbditi ſitis. b ¶ Spm̃. Meū leticia. vr̃m charitate. c ¶ Mara na. i. donec vēiat dn̄s vel i aduētu dn̄i. Mara natha eni iterptaṫ dn̄s venit. Et ē cōpoſitū ex ſyro et greco: magiſq; ſyrū eſt q̄ hebreū. Anathema ꝟo grecū iterptaṫ ꝯdēnat⁹ vel ſepatus. Sil' ḡ greco ⁊ ſyro vtiṫ verbo.

Mara natha

Nico.de lyra

Et q̄ ſcribit eis ꝙ ſi venerit corinthū ꝙ recipiāt eū amicabiliṫ. d. a ¶ Vt ſi. timo. ⁊c. ⁊ etiā reuerenṫ/cū dr: Ne qs ḡ illū ſper. ⁊ ꝙ cōducaṫ i ſecuritate; ibi: Deducite āt il. ⁊c. Scd̃s ē apollo. q̄ receſſerat a corinthys ꝓpṫ ꝯtētiōes eoꝝ vadēs ad aplm: quē poſtea petierūt ab aplo remitti corinthū de q̄ ſcribit aplus ꝙ ipm̃ rogauerat ſup h: nō tn̄ pcepit. lꝫ poſſet: qꝛ magnis viris nō dꝫ de facili p̄ ceptū iponi. ſꝫ mag' excuſat eū dicens: b ¶ Veniet aūt cū ⁊c. i. oportunū. c ¶ Vigila. h ꝯn̄r iſtruit eos q̄lr ſe debeāt ad inuicē hr̄e. ⁊ p̄mo i cōi. d. Vigilate. i feruore orōnis. d ¶ State i fi. reſurrectiōis future. e ¶ Viri. a. i exercitio bōe opatiōis. f ¶ Et con. in dn̄o. in ſpe eterne retributionis.

g ¶ Oīa ei ve. ſ. opa. h ¶ In cha. ſine q̄ nullū op⁹ ē meritoriū ve btitudinis. i ¶ Obſc. vos. h inſtruit eos de mō ſe hn̄di ad aliq̄s pſonas ſpāles inṫ corithios exiſtētes q̄ alias pcellebāt i fide ⁊ deuotiōe ⁊ opib⁹ pietat'. ꝓpter qd̄ apl's monet corithios vt habeāt erga illas ſpālē amicitiā reuerētiā ⁊ honorē. k ¶ Qm̄ ſūt pri. ach. i. p̄mi ⁊ principales i fide ⁊ opib⁹ bonis. l ¶ Vt et vos ⁊c. debitā ipis reuerētiā exhibendo. m ¶ Gaudeo aūt ⁊c. qꝛ p p̄ntiā eoꝝ vos eſtis meliorati i fide ⁊ morib⁹. id̄ ſbdiṫ: n ¶ Qm̄ id qd̄ vo. de. ad pfectionē boni. o ¶ Ipi ſup. ⁊ qꝛ de hoc pfectu gaudebat aplus/ſubdit:
p ¶ Refecerūt ei ⁊c. gaudio ſpūali. q ¶ Et ve. ex pfectu boni. id̄ ꝯcludit: r ¶ Cognoſcite ḡ ⁊c. eos debite venerādo. s ¶ Salutāt. h vltimo poniṫ ſalutatio. ⁊ p̄mo ponit apl's alioꝝ ſalutationē. d. Salutāt ⁊c. ⁊ pꝫ lr̃a. his exceptis. t ¶ Aq̄la ⁊ pri. receſſerant eni de corintho cū aplo: vt habeṫ Act'. xviii. ꝓpter qd̄ i hac ſalutatiōe corinthiorū ſpāliter exp̄munṫ. v ¶ Salutate inuicē ⁊c. exponaṫ ſicut. ſ. Rom̄. vlti. ſcd̃o ponit ſalutationē ſuā. d. x ¶ Salutatio mea ma. pau. h eni ponebat in fine eplarū ſuarū manu ꝓpria ſcriptū: ne illi qb⁹ ſcribebat deciperenṫ a falſis aplis ſub noie pauli malā doctrinā ſcribētibus. Vltimo impcaṫ maledictionē obſtinatis i malo. d. y ¶ Si qs non amat dn̄m ⁊c. i. excōicatus ⁊ a fidelibus ſepat⁹. z ¶ Marana. ſic eni debet ſcribi. ſūt eni due dictiōes. ⁊ prima valet i latino dn̄s nr̄. ſcd̃a idē eſt qd̄ venit: ſꝫ ꝓpṫ ignorātiā idiomatis ⁊ lōgitudinē tpis due dictiōes ꝯiūcte ſūt ſimul. ⁊ vltima lr̃a dictiōis ē ſubmota. eſt igiṫ ſenſus: Si qs nō amat dn̄m nr̄m ieſuꝫ xp̄m. negādo eū eē verū deū celi et ṫre. Sit anathema. ⁊ ſbdiṫ cā: Mara na. qꝛ dn̄s nr̄ venit. ſ. ieſus xp̄s vēit in mūdū q̄ ē ver⁹ de⁹ ⁊ dn̄s oīm. ⁊ videṫ apl's h ſpāliṫ dicere ꝯ iudeos obſtinatos: q̄ aſſerūt verū xp̄m adhuc nō veniſſe. Cōſequēter apl's ipcaṫ bn̄dictionē bōis. d. Gratia domini

B

a ¶ Aug⁹. Forſan iam ibi timuerat cōmotionem p contentionem pſeudo apoſtoloꝝ.

motheus: videte vt ſine timore a ſit apud vos. Opus enim domini operaṫ ſicut ⁊ ego. Ne quis ergo illū ſpernat. Deducite āt illū i pace: vt veniat ad me. Expecto

a ¶ q̄ ſecū ſūt. b ¶ q̄ erat ep̄s coꝝ ab aplo ordinatus. ¶ qꝛ hūc corinthy recuſierāt: q̄ eū nō poſſet eos ſedare ierat ad aplm̄ epheſū.

eni illū cūꝫ fratribus. De apollo aūt fratre notū vobis facio: qm̄ multū rogaui eū vt veniret ad vos

¶ qꝛ timet incorrectos.

cū fratrib⁹: ⁊ vtiq; nō fuit voluntas ei⁹ vt nūc veniret. Veniet aūt b

a ¶ oportunū. ¶ cū vos correcti fueritis.
b ¶ vos aūt. ¶ cōtra aſtutias diaboli.

cum ei vacuū fuerit. Vigilāte et c

¶ ſtāti non obrepit ſomnus. a ¶ mulierū in cōſtantia eſt. b ¶ in dn̄o. c ¶ vt ſit in vr̄a virtu

ſtate i fide: viriliṫ agite: ⁊ ꝯfortā d e mini: oīa eni vr̄a i charitate fiāt. f

te pfectus. ¶ etiā correctio. ¶ non cauſa inanis glorie. ¶ qui.

a Obſecro aūt vos frēs noſtri do i

¶ hi cū aplo fuerūt i p̄dicatiōe corinthioꝝ.

mū ſtephane: ⁊ fortunati ⁊ achai

¶ p̄mi crediderūt i achaia ¶ vt miſtrarēt ſctis

ci: qm̄ ſūt primitię achaię: ⁊ i mi k niſteriū ſanctoꝝ ordinauerūt ſeipos: vt et vos ſubditi ſitis eiuſ l modi: ⁊ oī coopanti ⁊ laboranti.

a ¶ qꝛ pſentes ſunt apud vos e quib⁹ ē vobis pfectus: vel qꝛ mihi p vobis miniſtrare venerūt: qd̄ vos deberetis facere.

Gaudeo aūt in preſentiā ſtepha m ne/et fortunati/ et achaici: qm̄ id n

a ¶ miniſtrauerūt mihi qd̄ vos nō feciſtis.

quod vobis deerat ipi ſupplēuē o

a ¶ quem pauerunt.

b rūt. Refecerūt eni ſpiritū ⁊ meū p

¶ qb⁹ aplm ſuauerūt. ¶ honorate. ¶ illos.

⁊ veſtrū. Cognoſcite ergo q̄ eiuſ q r

¶ qd̄ ego ſcribo oēs deſiderant.

modi ſunt. Salutāt vos eccleſię aſię. Salutant vos in dn̄o mul s

¶ apd̄ qs hoſpitor. ¶ i. fratrū ꝯgregatione.

tū aquila et priſca/cum domeſti t ca ſua eccl'ia: apud quos ⁊ hoſpitor. Salutāt vos fratres omnes.

a ¶ vero corde in ſignū pacis.

Salutate inuicē in oſculo ſācto. v

¶ vt ſciāt eplas ei⁹ eē: ſbdꝫ: ſalu. ⁊c. ¶ ſcri

Salutatio mea manu pauli†Si x

pta. ¶ fideles ſaluto ſed.

quis non amat dominū noſtrum

a ¶ vel condemnatus. ¶ ſeparatus a deo.

c ieſum chriſtum ſit anathēma ma z

¶ donec vēiet dn̄s vl' i aduētu dn̄i. a ¶ hec ē

ra natha. Grātia dn̄i nr̄i ieſu xp̄i a

ſalutatio pauli. ¶ ſit. a ¶ ea charitate vos inuicē vl' deū diligite q̄ ego vos vl' deū diligo.

vobiſcū. Charitas mea cū oīb b

¶ non ſm̄ amorem ſeculi.

bus vobis in xp̄o ieſu. Amen. c

Epl'a ad Corithios p̄ma ſunit.

a ¶ Gr̄a dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ſit vobi. vſq; in ſinē. b ¶ Charitas mea cū oibus vobis. i. eadē charitate vos inuicē diligite q̄ diligo vos. Et qꝛ hec dilectio nō eſt carnalis: ſꝫ ſpūalis ex deo. id̄ ſubdiṫ: c ¶ In xp̄o ieſu amē. confirmatio eſt dicte bn̄dictionis in xp̄o: cui ē honor et gl'ia in ſecula ſeculoꝝ. Amē.

C

¶ Poſtilla venera. mgr̄i Nico. de ly. ſup p̄mā eplam Pauli ad Corin. finit.

¶ In ca. xvi. vbi dr in poſtilla: Mara natha: ſic eni debet ſcribi.

Additio. Hoc qd̄ diciṫ Mara natha: nō recte exponiṫ in Glo. nr̄is dicēdo ꝙ ſūt due dictiones i ſyro ſignificātes idē ꝙ dn̄s nr̄ venit. put i poſtil. Vel donec vēiat dn̄s put i glo. Tū qꝛ nihil iſtoꝝ ꝓp̄e ſignificaṫ p illa ꝟba: Tū qꝛ ſi apparet aliq̄ rō q̄re apl's q̄ ſp h nomē ieſus ⁊ h nomen xp̄s pōit ſb ꝓp̄a forma latina qbuſcūq; locis vbi de eo tractat i h loco mutaret ſtilū ſuū noia xp̄i ponēdo i ſyro: Tū qꝛ nō bn̄ ꝯcordat rō hui⁹ ꝓpoſitiōis cauſalis cū dicit: Si qs non amat xp̄m ſit anathema: qꝛ dn̄s nr̄ iā venit. Nō ei tm̄mō ex h ꝙ xp̄s iā vēit ſum⁹ obligati ad dilectionē ſuā: qꝛ etiā an̄ aduentū ſuum homines obligabāṫ ad dilectiōeꝫ dei vt ḣ ve. le. vn̄ aduerā expoſitiōeꝫ harū dictionū ſciēdū ē ꝙ iudei trib⁹ modis exercebāt cenſurā ſeu ſniaꝫ iudicialē ꝯ rebelles ſeu inobedictes fidei vel legi diuię. Prio mō p ſepatiōeꝫ a fidelib⁹ ſicut inṫ nos p ſniaꝫ excōicatiōis. ⁊ h ē qd̄ diciṫ: Qui nō amat xp̄m ſit anathema. ſ. ſepatus a fidelib⁹ put in poſtil. Scd̄o mō p deſtructiōeꝫ ſeu pditionē oim ſuoꝝ. ⁊ h vocaṫ apd̄ eos herē de q̄ hr̄ Leui. vlti. in lr̄a ⁊ i poſtil. ⁊ ille q̄ iſto ſcd̄o mō icurrebat p̄dictā cenſurā ſeu ſniaꝫ vocabaṫ machbarā: qd̄ eſt nomē deriuatū ab ipſo herē p̄dicto. Tertio mō p maledictionē ſolennē in q̄ ille q̄ hoc incurrebat maledicebaṫ ſolēniter tubis canētib⁹ ſic inṫ nos ſolēniṫ malediciṫ excōicat⁹ q̄ i vltia ꝯtumacia pſiſtit extīctis cādelis ⁊ pulſatis cāpanis ⁊ h vocaṫ inṫ eos ſamatha qd̄ ſignificat mortificatiōeꝫ: q̄ q̄deꝫ tres modi maledicēdi ſeu ſepandi hoieꝫ ſūt noti inṫ eos ſb p̄dict' vocabul. Apl's ḡ illos tres modos p̄dictos inuit. p̄mo mō p ſepationē. ⁊ de h diṫ: Sit anathema: ſcd̄o mō p deſtructionē ſuoꝝ. ⁊ de h diṫ: Mara natha. i machbarā. fuit eni h b. q̄ ē lr̄a inſpiratiōis amota: eo ꝙ i lingua nr̄a rariſſime interuenit ⁊ vltia lr̄a m. mutaṫ i n. p h ꝙ ſcriptores nr̄i igrāt idioma. d. Tertio impcaṫ illis vltimam mortificationē q̄ dr ſamatha: que eſt vltima mortificatio: vt dictū ē. ⁊ fuit amota pria ſyllaba p iperitiā ligue vt dictū ē. Sic ḡ apl's inṫp̄taṫ tres ſnias ꝯdēnatiuas his q̄ xp̄m nō amāt. ſ. anathema: q̄ ē ſepatio a fidelīū cetu ⁊ Herē qd̄ eſt deſtructio bonoꝝ ſuoꝝ: ⁊ Samatha qd̄ ē q̄dā vltia ⁊ ſolēnis mortificatio i ſua ciuilitate ſeu politia: ⁊ qꝛ oppoſita iux ſe poſita mag' eluceſcūt. id̄ ꝯn̄r impcaṫ bn̄dictionē bōis. d. Gr̄a dn̄i nr̄i cū oib⁹ vobis ⁊c. put i poſtil.

† 23. q. 4. c. quilicet. 24. q. 3. c. cū ergo. ⁋ itez in alia

D

Replica. In vltio ca. Maledictionē coꝝ q̄ xp̄m nō amāt pōit apl's ī lingua extranea. Circa quā Bur. ſe opponit ⁊ lr̄e ⁊ oib⁹ doctorib⁹ q̄ſi null⁹ intellexerit vere terminū ibi poſitū vl' terminos. Rn̄deat ſbi pro docto. qui voluerit: idioma eſt mihi ignotū.

E ¶ Quibuſdā corinthioꝝ per primā epiſtolam correctis: cauſa reliquoꝝ ſcribit: ſecūdam repellens pſeudo apoſtolos: oſtendē do deceptionē ꝑdicationis eoꝝ ſe multis modis cōmendans. Notat etiā eos in elemoſynis parcos: ꝑcepit quoqȝ fornicatorē correctū recipi quē primo ſathane tradiderat. Et quia etiam boni tribulāt ibi ſe eis exemplū patientie ꝓponit. In hac epla īcorrectiōes corrigere ⁊ correctos ad vtiliora ꝓuocare ⁊ pſeudo cū ſui cōmēdatōe depri mere itēdit. C. I

Paulus aplus ⁊c. Salutatio/nē primo more ſolito premittit. Inde de bonis per gratiaꝫ collatis grās deo agit loquēs perfect̄: poſt ad paſſionis tolerantiam ſui exemplo iuitat: poſtea pſeudo aplos deꝑmendo redarguit detegens ꝯſu/tias eoꝝ. Et ſe multis modis cōmendat. Tandem moralis admonitio cū iteratione benedictionis ſubditur: Saluationē igitur ꝑmittens ꝯ pſeudo ſuperbiā. paulū ⁊ ꝯ cordis preſumptioneꝫ aplm ſe noīat dicēs: paul⁹ ⁊c. b ¶ Benedict⁹. primū pfectis loquit̄ de tribulatione ꝓponens ſe exempluꝫ patiētie ⁊ cōſolationis a deo accepte: ducens laudi qd aliꝭ ignominie. c ¶ Deus. Creator omniū. d ¶ Pater chriſti. Per queꝫ eſt ⁊ nobis. e ¶ Pat miſe. Paterne dans veniā peccatoꝝ: ⁊ bona opera: et in tribulatione conſtantiaꝫ. f ¶ Et deus. dator. Totius. perfecte conſolationis: quātum decet dare deū his q̄ p xp̄o patiūtur. Ꝙ deus conſolatiōis: ex hoc ptꝫ ꝙ cōſolat̄. g ¶ Qua exhortamur: Id eſt quā deus ad h̄ dedit nō ſoluꝫ ꝟ vt conſola.

Incipit ꝓlog⁹ ī ſcđaꝫ eplaꝫ Pauli ad Corīthios.

IN ſecūda ad corinthios epiſtola quaſi in parte ſuperiori poſt tribulationū ſuaruꝫ relationes: reddit cauſas quare ad eos ſecūdo non ierit: qm̄ nō leui mutatiōe conſilij feciſſe ſe aſſerit: ſed ne aduētu ſuo triſticiā incurreret: cuꝫ in pctō ꝑmanere diſcipulos reperiſſet. Deinde poſt agnitos fructus pęnitentię recōciliat euꝫ eccleſię: quē in prima ꝓpter fornicationē a conſortio ſanctoꝝ iuſſerat amoueri. Tertio cōtra pſeudo apoſtolos officij ſui dignitateꝫ tuetur: ⁊ noui teſtamenti miniſtros: tanto anteire grā oſtendit: quāto euangeliū eſt lege pręſtantius. Immorat̄ etiam in cauſa illa plurimū quā breuiter in prima ꝯtigerat: vt prompto ac libēti aīo neceſſaria ꝓſentis vitę nō habentib⁹ largiant̄: ⁊ vtilitate ſpūalis cōmercij cōmutent ꝓſentia cū futuris: atqȝ abūdantia ſua ſanctoꝝ inopiā ſuppleant: vt viciſſim eoꝝ inopia ſanctoꝝ abūdantia ſuppleat̄. In fine repetit qd ſuperius ꝯtra pſeudo aplos egerat: ⁊ iactationē eorum ꝓdicationeſqȝ de ſe glorioſas: vel collata antiquitate generꝭ: vl̄ catalogo iniuriarū ac ꝑiculoꝝ ſuoꝝ euacuat. Dicitqȝ eoſ opanos ſubdolos q̄ ad imitationē ſathanę trāſfigurent̄ in aplos xp̄i: ſub ꝓdicationis ſpe lucra pecuniaria queqȝ ſectantes.

Explicit ꝓlogus: Argumētū incipit.

POſt actam a corinthijs pęnitentiā cōſolatoriā ſcribit eis epiſtolā apls a troade p titū: ⁊ collaudans eos: hortatur ad meliora: cōtriſtatos quidē eos: ſed emendatos oſtēdens.

Explicit argumētū: Incipit epla Pauli ad Corinthios ſecunda.

Ca. I

Paulus aplus ieſu xp̄i p
a ¶ nō vſurpatiue. b ¶ nō hoīm. c ¶ q̄ iuit cū ꝑma epiſtola ad corinthios ⁊ oīa renunciauit apoſtolo q̄ fiebant apud illos.
volūtatē dei: ⁊ timotheus frater
¶ et. ¶ ſpūſſancti
eccleſię dei q̄ eſt corinthi cū ſan
grā renat⁹. ¶ pſbyteri. a ¶ cui⁹ metropolis ē corinth⁹. b ¶ ecce ſa
ctis omnibus qui ſunt in vniuerſa achaia. Grā vo
luratio. ¶ trāqllitas mēt̄. ¶ ſine q̄ pr̄ nil dat. ¶ ⁊ ſi in ſe
bis ⁊ pax a dō patre nr̄o ⁊ dn̄o ieſu chriſto. † Bn̄dictus
gloria eius nō pōt augeri nec minui: in ſuis ſit exaltatus in quib⁹ p cognitionē ⁊ ipſoꝝ ꝑfectū dicitur exaltari.
¶ nobis q̄ xp̄i filij ſumus.
deus et pr̄ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: pater miſericordiarū
a ¶ nō min⁹ ē tribulatiōe ſolatiū. ¶ miniſtros. ¶ aie ⁊ corpis.
⁊ de⁹ tōti⁹ ꝯſolatiōis: q̄ cōſolat̄ nos in omni tribula
¶ a deo ꝯſolatur. ¶ deſolati. i. hūano auxilio deſtituti.
¶ p exemplum ꝯſolationis noſtre.
tione noſtra: vt poſſimus ⁊ ipſi cōſolari eos qui in
a ¶ i. qualibet. b ¶ p talē ꝯſolationē q̄ hortat̄ nos ad grauiora.
ōmi ꝓſſura ſūt per exhortationē: qua exhortamur

Ni. de lyra

¶ Incipit expoſitio venerabil̄ magiſtri Nico. de lyra ſup ſcđam epiſtolā pauli ad Corinth. Ca. I

Paul⁹ apls. Poſtq̄ apoſtol⁹ ſcripſit corinthijs īſtruēs eos de ſacramēt̄ eccl̄ie in epiſtola prīa hic cōſequēt ſcribit eis de miniſtris eccl̄ie in epiſtola ſecūda. Cui⁹ ratio fuit: q: poſt predicationē apli receperūt pſeudo aplos: q̄s aliqui veris apoſtolis preferebant. ꝓpter qd apoſtolus ſcribit cōmendans veros apoſtolos ⁊ eorum doctrinam ⁊ vituperans falſos ⁊ eorum falſitatem.

† Eph. 1. a 1. petri. 1. a

Diuiſio. Et diuiditur hec epiſtola ī duas partes. ſ. in ſalutationē ⁊ narrationeꝫ: que incipit ibi: Benedictus. Circa primū primo ponūtur pſone ſalutātes

ſalutantes/cum dicitur: a ¶ Paulus apoſtolus: exponatur ſicut. ſ. Rom. i. b ¶ Per vo. dei. i. electionē Act̄. xiij. c ¶ Et ti. fra. Hunc adiūgit apoſtolus in ſalutatione ſua: ne corinthij crederent ipſum retuliſſe aliqua mala de ipſis apoſtolo cum tranſierat per eos poſt primā apl̄i epiſtolam miſſam: vt habetur in fine hui⁹ ep̄le. Cōſequēter ponūtur perſone ſalutate/cum dr̄: d ¶ Eccl̄ie dei. i. ꝯgregationi fideliū. e ¶ Que eſt corin. i. achaie metropoli. tertio ponūtur optata bona; ibi: f ¶ Gratia vo. in ꝑnti q̄ eſt ꝑncipiū omnis boni meritorij. g ¶ Et pax. in futura felicitate: que quietabit totaliter appetitum. h ¶ A deo. i. a tota trinitate. i ¶ Et dn̄o ⁊c. a tota eſt trinitate prouenīūt dicta bona mediante chriſti incarnatione. k ¶ Benedictus. Premiſſa ſalutatiōe. hic cōſequēter ponit̄ narratio epiſtole: in q̄ ſic ꝓcedit aplſ. qꝛ ꝑmo excitat corinthioꝝ attentionē. ſecūdo ponit excuſationem, ibi: Et hac confi. tertio ſuam ꝓſequitur intentioneꝫ iij. ca. Prima adhuc ī duas. quia primo excitat attentionē: recitando quedā in generali. ſecūdo magis in ſpeciali; ibi: Nō enī vo. Circa primū ſciendum ꝙ ex beniuolētia redduntur auditores attenti: ꝓpter qd apoſtolus captat eoꝝ beniuolentiā: oſtēdendo ꝙ q̄cquid facit: ad vtilitatem eoꝝ facit: ⁊ ideo ꝑmo vtilitatē ex ipſo eis prouenientem declarat. ſecūdo rationē huius allegat/ibi: Quoniaꝫ ſicut abundant. dicit igitur: Benedictus deus. i. gratias ago ſibi. dicere enī dei eſt facere. Ps. xxxij. b. Quoniam ipſe dixit ⁊ facta ſunt. dicere vero noſtrū nō eſt facere. ⁊ iō qn̄ deus benedicit nobis: aliqd donū nobis tribuit. ſed quādo deū benedicimus: nihil ſibi accreſcit: ſed ſolū ſibi gratias agimus. dicit igitur: Benedictus deus. i. tota trinitas. l ¶ Et pr̄. i. pſona prīs. m ¶ Dn̄i nr̄i ⁊c. in quo exprimitur pſona filij. ⁊ cointelligit̄ ſimul perſona ſpiritusſancti: cuꝫ ſit nexus amboꝝ. n ¶ Pater mi. auferens a nobis oēm miſeriam. o ¶ Et de⁹ to. conſo. conferens nobis bonū totaliter quietatiuū mentis ſcilicet ſeipm̄. p ¶ Qui ꝯſo. ⁊c. aliqn̄ eruendo: ⁊ aliqn̄ ꝑmiū ꝓmittēdo: ⁊ aliqn̄ patientiā tribuendo: qd frequenter eſt melius ⁊ magis expediens q̄ erui a tribulatione temporali. ſed quia talem conſolationeꝫ dedit apoſtolo nō ſolum pro ſe: ſꝫ etiā pro alioruꝫ vtilitate. ſicut dedit lumen ſoli non ſolum vt ipſe luceat ſed etiam vt alia illuminet/ideo ſubditur: q ¶ Vt poſſimus ⁊ ipſi ꝯſolari. verbo et exemplo. r ¶ Eos q̄ in oī pſſu. ⁊c. id eſt ꝓpo.

A B vt ꝯſolaret̃ nos: ſ; etiã exhortaret̃: ⁊ ita nr̃a cõſolatio valet etiã ad alios exhortari vt vere poſſimus conſolari.

a ❡ Pro veſtra ex. In amaris ſalus ⁊ premium ꝑmittitur.

b ❡ Nõ eni vo. ⁊c̃. Ne corinthii deficerẽt patiẽtes tribulationes ab infidelib⁹: apl's dat eis in exẽplũ ſeipſm: vt ſicut ipſe corroborent̃ ĩ ſuis tribulationibus.

c ❡ Ipſi. Nõ ſolum alii de nobis: ſed et Jn nob. Quia natura noſtra nil niſi mortẽ promittebat vel defectum. Tantã inſolentiã iniq̃tatis ſignificat inſurrexiſſe ꝯ̃ fidei ꝑdicatores: vt mortẽ ꝯ̃ oculoſ habe rẽt. Sic eni afflicti fuerãt vt deſperarẽt de ꝑſenti vita.

d ❡ Et eru it. Quia de⁹ ꝑſidia ſua nõ negat ſuis ĩ neceſſitate poſitis.

e ❡ Et adhuc. Ut ex ꝑſonis miſtarũ ſpecierũ ad deũ ꝓpt̃ ꝑdicatiões eoꝝ conuerſis: gr̃e agãt̃ deo ꝓ ꝑdicatiõe eorũ ꝑ mltos ꝑñtes eã donatiões fidei: q̃ in ipſis ẽ. Perſonas m.f.dic̃ iſtãtes: pueros ⁊ ceteraſ etates ꝓ vtriuſq; ſexus ꝯditiõe.

f ❡ Ex mul.ꝑ. Alia trãſlatio vt in multorũ facie ei⁹ q̃ in nobis ⁊c̃. Que lr̃a ſic legit̃. Q.

B orõnes vr̃e ſic iuuabũt nos vt ꝑ multos gratie agãt̃ deo ꝓ nobis. gr̃e dico ei⁹ donatiõis q̃ eſt in nobis ħ nõ mutant̃. agant̃ dico in multorũ facie. Aug⁹.i. int̃ multos ⁊ corã multis. ħ iõ q: gr̃a dei ꝯſolat̃ apoſtolos cauſa multoꝝ.i. oĩm credẽtiũ: q̃ꝝ cauſa et ꝑſſure eis ĩgerebãt̃. Et iõ illi oẽs credentes gr̃as deo referãt ꝓ liberatione.

g ❡ Donationis.i. honeſt̃ vir̃: vt vobis ⁊ aliis mltarũ fa.i. diſcretionũ: vel diſcretoꝝ meritorum ⁊ diuerſarũ virtutũ: vt facies iob fuit patiẽtia: dauid humilitas: moyſi mãſuetudo.

h ❡ Per multos. Exponit qꝺ ſupra dixerat a ꝑſonis mularũ facierum.

i ❡ Nã gloria no. Jõ ⁊ vos ⁊ alii debet̃ orare ꝓ nobis. Uel iõ orationes veſtre potetunt nos iuuare: quia ħ vñ gloriamur tam honeſtum eſt.

B Teſtimo

❡ nos. ❡ viuere poſſim⁹ cõſolari. ❡ que pro xp̃o.i. chriſti noĩe inferunt̃: vel quas ad ſimilitudinẽ xp̃i patimur.

⁊ ipſi a dõ: qm̃ ſic abũdãt paſſio a

a ❡ nõ min⁹. b ❡ cũ vl' ħ liberamur vl' pietatẽ ꝑnã ĩ flagellis itelligim⁹: q: flagellat oẽm filiũ quẽ recipit. ❡ ĩ nob q̃ ſum⁹ carũ

nes xp̃i ĩ nob: ità ⁊ ꝑ xp̃m abũn b c

locus. ❡ ſed hoc totũ ꝓ vobis.

dat cõſolatio nr̃a. Siue aũt tri d

a ❡ q: nr̃o exẽplo monet vos de⁹ pati vñ

e bulamur ꝓ veſtra exhortatiõe

ſalus eterna vobis. a ❡ ſpe ꝑmii. b ❡ vt ſimilẽ ſperet̃. ❡ q: nr̃o exẽplo monet vos de⁹ pati ſub ſpe ꝑmii vt ſic lenius feratis.

et ſalute: ſiue ꝯſolãmur ꝓ vr̃a e

a ❡ ad grauiora vel ſinitis malis vel virtute patientie data nobis.

ꝯſolatiõe: ſiue exhortamur pro f

❡ vt ad maiora aſcenimi.i. ſalutẽ ſperetis. a ❡ ꝓ ſalute dico. ❡ ſal⁹ opat̃.i. ĩtedit opari ĩ vob.i. nos intẽdim⁹: q ope ĩ vob tole

vr̃a exhortatiõe et ſalute: que g

rantiã. a ❡ quaſi debetis exẽplo noſtri eadem pati: que ⁊ nos patimur.

operat̃ tolerãtiã earũdẽ paſ h

a ❡ a dõ opat̃. ❡ q: ſperam⁹ vos paſſuros.

ſionũ quas et nos patimur: ũt k

a ❡ patimur dico. ❡ ad veſtrã vtilitatẽ.

ſpes nr̃a firma ſit ꝓ vob. Sciẽ l

tes qm̃ ſicut ſocii paſſionũ eſt̃: m

a ❡ q: equa gl'ia labori vr̃o retribuet̃. ❡ ĩ futuro. ❡ eterne. ❡ exponit tribulatiões.

b ſic erit̃ ⁊ cõſolatiõis. Nõ eĩ vo n o

a ❡ q: vobis ſcire ꝓficiet. b ❡ pſeudo de ſua gl'ia gl'iant̃: nos ꝟo de tribulatione.

lum⁹ ignorare vos fr̃es d̃ tribula

❡ q̃d d̃ ea ħ.ſ. a ❡ ꝑcedẽtiũ tribulationũ

tiõe nr̃a q̃ facta ẽ ĩ aſia: qm̃ ſu p q

a ❡ põdere paſſionũ. ❡ et ❡ humanã.

pra modũ grauati ſum⁹ ſupra v r

❡ adeo. a ❡ nos q̃ de malis ſolem⁹ gaudere. b ❡ non ſolũ loqui ⁊ cetera facere.

tutẽ ita vt tederet nos etiã viuere s

❡ nõ ſolũ tedebat viuere: ſ; etiã. a ❡ certitudinem olmodam diſſolutionis.

c S; ipſi ĩ nobiſipſis rẽſpõſũ mor t

a ❡ ideo de⁹ tantũ ꝑmiſit eos affligi.

tis habuim⁹: vt nõn ſim⁹ fiden v

a ❡ maledict⁹ eni q̃ ꝯfidit ĩ hoĩe. b ❡ in q̃ ſecure: q: ipſe ẽ. c ❡ cui ſil'e ẽ q me de illis ꝑdictis liberauit. vñ ſubdit; de tã. ⁊c̃.

d tes in nobis: ſ; in deo q̃ ſuſcitãt x

mortuos: q̃ de tantis periculis

❡ ad ſalutẽ redaxit. a ❡ tẽdẽtes mẽtis de

eripuit nos ⁊ eruit: in quẽm ſpe

ſideris. ❡ in poſterũ. ❡ quotidie.

e ram⁹ qm̃ ⁊ adhuc eripiet adiu y

❡ nõ ſolũ nobis ⁊ aliqs ſ; ⁊. ❡ vl' nibus.

uantibus vobis in orõne pro

❡ facta vel etis. ❡ ita orões vr̃e iuuabunt nos vt ꝑ multos. ❡ .i. a ꝑſonis di

f nobis: vt ex multaꝝ ꝑſonis fa a

uerſarũ etatũ. ❡ vel vobis. ❡ libera

g cierũ/eius q̃ in nobis eſt dona b

tionis ⁊ ceteroꝝ bonoꝝ. ❡ fideles.

h tionis: per multos gratie agant̃

a ❡ Ambro. iõ nõ diffido de auxilio dei: q: pura eſt ꝯſciẽtia ab omni ſimulatione. b ❡ hoc vnde gloriamur

i ꝓ nobis. Nam gloria nr̃a hec c

A Id ẽ ꝓponẽdo eis ꝑmiũ eternũ: ſicut a deo nob eſt C ꝓpoſitũ: ⁊ exponẽdo ei⁹ ſcripturas inducẽtes ad tolerãtiam paſſionũ: ſic̃ a deo reuelate ſunt nob.

a ❡ Qm̃ ſi. Hic ꝯñr allegat ſui dicti rõnẽ. Et q: duo dixerat.ſ. q cõſolationẽ a deo accepat ĩ ſuis tribulatiõib⁹: ⁊ q ħ cedebat ad vtilitatẽ fideliũ. iõ primo ꝑſuadet primũ dicens: Qm̃ ſicut ⁊c̃.i. tribulatiões q̃ ĩ capite xp̃o inceperũt.

b ❡ In nobis.i. aplis ad q̃s a capite deriuate ſunt.

c ❡ Ita ⁊ ꝑ xp̃; ⁊c̃. ꝓpt̃ qꝺ d: pſ. xciii.d. Scd'm multitudinẽ doloꝝ meoꝝ ĩ corde meo: ꝯſolatiões tue letificauerũt aiam meã. ⁊ ħ eſt valde rõnabile. Conſequẽter ꝑſuadet ſcd'm.d.

d ❡ Siue autẽ tri. ⁊c̃.i. hoc cedit ad vtilitatẽ veſtrã: inq̃tũ exẽplo nr̃i ad tolerandũ patiẽter tribulatiões debetis animari.

e ❡ Siue ꝯſolamur. ⁊ hoc cedit ſil'r ad ꝯſolationẽ veſtrã: inq̃tũ habet̃ eiuſdẽ boni ꝓmiſſionẽ.

f ❡ Siue exhortamur. a deo ꝑ internã reuelationẽ. Pro vr̃a exhortatione ⁊ ſalute. ex hoc eni vos magis inſtruimus ⁊ ad opa ſalutis inducimus. iõ ſequit̃.

g ❡ Que.i. q̃ exhortatio a nob ꝓpoſita ſupple vobis.

h ❡ Opat̃ tolerãtiam ⁊c̃.i. reddit vos fortiores ad tolerantiam paſſionum earundem.

i ❡ Quas ⁊ nos pa. exhortatio eni q̃ fit verbo et facto eſt efficatior: ⁊ q: patiẽtia diſcipuli firmat ſpem magiſtri de ſtabilitate eius in bono ⁊ ꝑſecutiõe ꝑmii. ideo ſubdit̃:

k ❡ Ut ſpes no. ⁊c̃. q.d. ex tolerãtia eni veſtra firmiter ſperam⁹ q premiũ btitudinis ꝯſeq̃mini. ꝓpter qꝺ ſubdit̃:

l ❡ Sciẽtes. nõ certitudine euidentie, ſ; adherẽtie.

m ❡ Qm̃ ſicut ſocii ⁊c̃. in ꝑſenti.

n ❡ Sic eritis ⁊ ꝯſo. in futuro.

o ❡ Nõ enim. hic ꝯñr captat eoꝝ beniuolẽtiã recitãdo quedã in ſpeciali. ⁊ primo recitat ꝑſecutionẽ quãdã ſibi in ꝯſolationem a deo factã. ⁊ ſcd'o ꝓſequit̃ hui⁹ cauſa; ibi: Nã gl'ia. Illa ꝟo tribulatio fuit excitata ꝯ̃ paulũ apud epheſum ꝑ quẽdã argentariũ: vt habet̃ Act. xix. de quo d: hic: Non eni volum⁹ igno. vos fr̃es de tri. no. quia vobis erit patiẽtie materia.

p ❡ Que facta ẽ in aſia. in q̃ eſt epheſus.

q ❡ Qm̃ ſupra modũ gra. ſu.i. ſupra modũ humanũ.

r ❡ Supra ꝟtutẽ. ſupple naturalẽ. S; ꝯ̃ ħ videt̃ eẽ qꝺ d: j. Choꝝ. x.c. Fidelis de⁹ q̃ nõ patiet̃ vos tẽtari ſupra id qꝺ poteſtis. Dicendũ q duplex eſt ꝟtus ſiue ptãs.ſ. nature ⁊ gr̃e. ſupra virtutẽ ꝟo nature ſaltẽ de cõi curſu hñ ꝑmittit de⁹ aliqñ fideles tentari. ⁊ tũc dat ꝟtutẽ gr̃e ad poſſe ſuſtinere. ⁊ ſic loq̃t̃ apoſtol⁹ .j. Choꝝ. x.c. vñ ibidẽ ſtatĩ ſubdit: S; faciet cũ tẽtatione ꝓuẽtũ vt poſſitis ſuſtinere. Duplex poteſtas ſiue virtus

s ❡ Ita vt te. nos etiã vi. ꝓpter põdus eni tribulatiõis aliqñ ꝓlongatio vite reddit̃ tedioſa. S; ꝯ̃ ħ videt̃ qꝺ dicit Jac. j.a. Oẽ gaudiũ exiſtimate vos fr̃es cũ in tẽtationes varias incideritis ⁊c̃. Dicendũ q tribulatio ꝑm ſe ꝯſiderata odibilis eſt ⁊ odioſa. ⁊ ſic loquit̃ ħ apl's. in cõpatione tñ ad finẽ eſt iocunda: vtpote ad ꝯſecutionẽ btitudinis ordinata. Matth. v.a. Bti qui ꝑſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iuſticiã: qm̃ ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ. ſicut medicina amara propter conſecutionẽ ſanitatis eſt amãda. D

t ❡ S; ipſi in nobiſipſis re. moꝝ. habu.i. firmã opinionẽ moriẽdi tũc.

v ❡ Ut nõ ſimus fidẽ. in no.i. in ꝟtute propria.

x ❡ S; in deo q̃ ſu. moꝝ. ⁊c̃. q.d. idẽ reputo ac ſi nos a mortuis ſuſcitaſſet.

y ❡ Et adhuc eri. in futuro.

z ❡ Adiuuãtib⁹ ⁊ vo. ⁊c̃.i. nõ ſolũ fiet ħ ex merito nr̃o: ſ; etiã ex merito vr̃aꝝ orationũ pro vobis.

a ❡ Ut ex mul. ꝑſo. faci.i. ex ꝑſonis multarũ ꝯditionũ ꝑm etatẽ/ſtatũ/⁊ ſexũ: q: ex ħ q de⁹ dat bñficiũ alicui ad ꝑces multoꝝ: nõ ſolũ obligat̃ ad gr̃as agendũ deo ille q̃ bñficiũ recipit: ſ; etiã oẽs ꝑ q̃ꝝ orõnẽ hoc ſit. ꝓpt̃ qꝺ de⁹ aliqñ dat aliq̃d ad ꝑces multoꝝ: vt oẽs obligent̃ ad gr̃ar̃ actiones. qꝺ etiã cedit in bonũ oĩm.

b ❡ Ei⁹ q̃ in no. ⁊c̃.i. vt ꝓ bñficio nobis collato ꝑcibus multorũ multi gr̃as agãt deo.

c ❡ Nã gl'ia. Hic ꝯñr ponitur cauſa dicte ꝯſolationis: q̃ excipit ex pte cõſolati. ⁊ diuidit̃ in duas ptes. nã hec cauſa primo ponit̃. ſcd'o ad hoc teſtimoniũ inducit̃, ibi: Nõ eni alia ſcribim⁹. Circa primũ ſciendũ q ꝯſolatio apl'i ꝯſiſtebat in firma ſpe diuini auxilii: vt patʒ ex dictis. talis aũt ſpes cauſat̃ in hoĩe ex eo q viuit ꝑm dictamen conſcie pure ⁊ recte qꝺ faciebat apl's. ideo dicit: Nã gl'ia ⁊c̃. q.d. iõ ſecure ꝯfido de diuino auxilio ꝓpt̃ teſtioniũ ꝯſcie ꝓpe q̃ remurmurat malo iterius: ⁊ ꝯgaudet bono. ⁊ huic teſtionio debet homo magis credere de ꝓpria bonitate q̃ teſtionio hoim. Diuiſio

xxi. q. 3. c. Inter ꝟba De ſacra vncl. c. vnico

A qui videt

E F a ¶ Teſtimoniũ. Sũt bona opa q̃ teſtanť exterius: qđ ſit in ꝯſcia. Teſtimoniũ ꝯſcie. i. ꝯſcia nõ remordẽs ſ3 teſtificãs qđ ĩ ſince. ⁊c̃. b ¶ Dei. Sicut ipũs ẽ magna pena ꝯſcia: ita pũs gaudiũ: nõ q̃ſi inde ſupbe gloriãtib⁹: ſ3 deo totũ dantib⁹. Nõ recte non ait: Gloria noſtra eſt teſtimoniũ alterius malicie vł minoris gratie: ſ3 ꝯſcie nr̃e: que q̄ occulta nõ ẽ: nõ ſbiecta alieno iudicio. ⁊ iõ null⁹ preſumat cõtra eam vel cogitare vel ꝓferre ſentẽtiã. b ¶ Nõ in carnali ſapientia. Que eſt voluptates diligere: labores vitare: vł ſm naturas rerũ: ⁊ nõ ꝯtra ṗdicare vt pſeudo faciebãt quoꝝ fucataꝫ predicationem arguit. c ¶ Spero aũt. Amb. ꝓficere illos ſperat: q̄ ſperant meliores effici cognito apoſtoli affectu circa ſe: ⁊ gloriabanť in eo. d ¶ Quia gloria ve. Cognoſcet̃: quia gloria: id eſt per nos conſeq̃ gloriam eternam debetis: et nos per vos bene inſtructos: qđ non eſſet ſi cum offendiculo a vobis acciperem. e ¶ Hac confidentia. Quia vita munda vel emendata quorũdam erat: voluit videre quos ante indignuꝫ erat videre. Si ergo non iuit ꝓpter alios eſt qui modo ſe purgent. f ¶ Volui prius. Aug⁹. Prius: q̄ in priori epiſtola ꝓmiſerat ſe venturum: ⁊ nõ venerat: et ideo mendax et leuis videbatur: qđ modo excuſat. Non enim fecit hoc niſi pro eorum culpa. Non eſt iudicandus mendax: qui dicit falſuꝫ: quod putat verum: quia q̃tum in ſe eſt: non fallit ipſe ſed fallitur. Econtra mentitur ille: qui dicit verum qđ putat falſum: nec eſt liber a mendacio: qui ore neſciens verum loquitur: ſciens autem non eſt veruꝫ voluntate mentiť. g ¶ Ut ſit apud me ẽ ⁊ non: Id eſt vt prepoſ/

Als nõ h3 q̃3 eſt in illo eſt

uam voluntatem vtilitati. Q. non ſic. quia vtilitas prepõnẽda eſt voluntati ⁊ ſic feci. h ¶ Fidelis autẽ deus. In hoc non ſum mentiri credendus: q̄ in nullo alio ſum vobis mentitus. Et h̃ credi poteſt: quia deus eſt fidelis: qui promiſit doctores veritatis: vel de⁹ verax eſt mihi in hoc teſtis: et hoc eſt videtur apud ꝗ̃ me eſſe

a eſt teſtimoniũ ꝯſcientie noſtre:
a ¶ nõ aliud ĩ ore ⁊ aliud ĩ corde h̃ntes. b ¶ ſincerã ⁊ v̈itatẽ de deo nõ etiã legis
q̄ ĩ ſimplicitate cordis ⁊ ſinceri a b
obſeruãtias ṗdicãtes. a ¶ q̄ a do ẽ hec gl̃a ꝯſcie ſimplicitas ⁊ ſinceritas.
b tate dei: ⁊ nõ in ſapiã carnali: c d
¶ i. ſm q̄ ſpũs gratis mihi indicauit.
ſ3 in gr̃a dei cõuerſati ſum⁹ in e
¶ vbi tot mala. a ¶ ſimplr̃ ꝯuerſati ſum⁹
hoc mũdo: abũdãntius autẽ f
a ¶ erga vos. ¶ qđ⁹ teſtim⁹ de iure nr̃o quia cũ ab alijs acceperit ab his noluit. b ¶ abundantius ad vos: q̄ nec in ṗma epiſtola exegi aliqđ nec in hac.
ad vos. Nõn eñ alia ſcribim⁹ g
¶ ĩ ṗma epſa. a ¶ in experientiã operũ.
vobis q̃ꝫ q̃ legiſtis: et cognouiſ h
¶ ⁊ ſic hucuſq̃ ð me cognouiſť: ita deinc
c tis. Spero aũt q̄ vſq̃ in finẽ i
ceps cognoſcet̃. a ¶ me in eodẽ.
cognoſcetis ſicut ⁊ cognouiſti k
a ¶ nõ ex toto: q̄ ⁊ ſi ſic̃ q̄ abſtinui: non tñ ſcitis quãta diſcretiõe hoc feci.
d nos ex pte: q̄ gloria veſtra ſu/ l
a ¶ q̃ gloria erit. b ¶ aduent⁹. i. tpe iudicij. ¶ cũ omnia aperta erunt.
mus: ſic et vos nr̃a: in die dñi m n
a ¶ iã q̃dã v̄rm correcti ſũt. ¶ vł abũdãtius ad vos ſeruaui ſimplicitatẽ: ⁊ i h̃ cõfiſus: vł i h̃ q̄ ſpam⁹ p alterutrũ gl̃ificari
e noſtri ieſu chriſti. Et hac ꝯfidẽ o
¶ q̃ iter in macedoniã.
f tia nolui pri⁹ venire ad vos vt q̃
¶ p meã pſentiã. a ¶ ꝯfirmationẽ que poſt finẽ vel q̃ prius fidẽ habueratis.
b ¶ veſtro ductu.
ſcđam gr̃ãm haberetis: ⁊ p vos
a ¶ vt multiplicit̃ vos ꝯfirmarẽ.
trãſire macedoniã: ⁊ iterũ a macedonia venire ad vos: ⁊ a vo/
a ¶ vt elemoſynã ferrẽ ſctis qui ibi erãt. b ¶ ad h̃ ergo venire volui ⁊ nõ veni.
bis deduci i iudeã. Cũ ꝫ h̃ hoc r
¶ ⁊ nõ feci. a ¶ vt qđ rõne nõ ꝓpoſui: ſed ĩpetu animi eadẽ leuitate dimiſi.
voluiſſem: nũnquid leuitate
a ¶ faciẽda vł dimittẽda. b ¶ vt ꝓ carnali cõmodo ꝓpoſueri: ⁊ q̄ nõ erat dimiſeri.
vſus ſũ: Aut q̃ cogito ſm car s
a ¶ vt p has cauſas ſit apđ me. i. ĩ itẽtione mea affirmatio ⁊ negatio de eodem.
g nẽ cogito vt ſit apđ me: ẽ ⁊ nõ: t u
h Fidelis aũt deus: q̄ ſermo nr̃ x
a ¶ i. mẽdaciũ vt i pſeudo. ¶ i. nõ aliũ egi q̃ꝫ ſciui agẽdũ: q̄ vtilitas ꝓponẽda
q̃ fuit apud vos: nõn eſt in illo y
eſt volũtati. a ¶ i. in eius predicatione qui dei filius ieſus chriſtus eſt.
eſt nõ: ſ3 ẽ i illo ẽ. Dei eñ fili⁹ 3
ieſus chriſtus qui in vob̃ p nos a
ṗdicatus eſt: per me ⁊ ſiluanũ b
¶ i. mendaciũ.
⁊ timotheũ: nõ fuit in illo eſt et c d
a ¶ nũq̃ aliud volui q̃ꝫ q̄ vtile eſt.
b ¶ verax ẽ dei filius ⁊ vere quia.
nõ: ſed ẽ i illo fuit. Quotquot e
eñ ꝓmiſſiones dei ſunt: in illo
¶ vel ſm aliã lr̃am v̈itas ⁊ cõpletio.
eſt. Ideo ⁊ per ipm̃ amen deo f

G ✱ qui vident tm̃ exteriora ꝯtra illos q̃ reputant ſe bonos ex h̃ q̄ ab alijs laudanť. a ¶ Q̃ in ſimplicitate. q̃tum ad rectitudinẽ intentiõis. b ¶ Et ſinceritate. q̃tum ad bonitatẽ operis in ſe. que duo requirũtur ad bonitatẽ actus. ſ. q̄ ſit bonũ opus ex genere: ⁊ ex ſinis intentione. c ¶ Dei. hoc addiť: q̄ talia nõ habet hõ a ſeipſo: ſ3 a deo: ad quẽ debet iſta referre. d ¶ Et nõ in ſapiẽ carnali. i. nõ innitendo terrene ſapie: ſ3 gr̃e diuine. e ¶ Conuerſati ſum⁹ in hoc mũdo. i. inter homines. f ¶ Abũdãtius aũt ad vos. h̃ dicit apl̃us: q̄ illis ṗdicauerat abſq̃ h̃ q̄ accipet ab eis ſumptus: vt habetur infra. xi. ca. quos tñ accepat ab alijs. g ¶ Nõ eñ alia. hic ꝯſter inducit ad h̃ teſtimonium ipſoꝝ ⁊ corinthioꝝ: q̃ p experientiã ſcire poterãt dictuꝫ apl̃i verũ eſſe ex ſua cõuerſatiõe inter eos: ⁊ p epiſtolã prius miſſã. ideo dicit: Nõ eñ alia ſcribim⁹ vobis q̃ꝫ q̃ legi. in epl̃a a me prius miſſa. h ¶ Et cognouiſtis. experiẽdo cõuerſationẽ meã. i ¶ Spero autẽ q̄ vſq̃ ad finem cogno. i. pfecte. k ¶ Sicut ⁊ cogno. nos ex pte. i. imꝑfecte. hoc dicit q̄ receperant pſeudo apoſtolos quos aliq̃ eoꝝ veris apl̃is comparabant. tñ apl̃us ſperabat de bono fine. ſ. q̄ pfecte cognoſcent ſimplicitatẽ ⁊ ſinceritatẽ ſuã ⁊ alioꝝ vere xp̃i diſcipuloꝝ eam approbando: ⁊ falſitatem pſeudo apl̃oꝝ reprobando. ⁊ ad hoc ſubdit rõnem dicens: l ¶ Quia gloria v̄ra ſum⁹. inq̃tum per predicationẽ noſtram cum adiutorio dei ad gloriam perducemini. m ¶ Et vos nr̃a. q̄ p predicationẽ quã vobis fecim⁹ gl̃ie premiũ expectam⁹. n ¶ In die dñi noſtri ieſu xp̃i. i. in die iudicij: q̃ ſua dicit: q̄ tunc voluntatẽ ſuã faciet oẽs generaliter iudicãdo. o ¶ Et hac confidẽtia. Poſtq̃ apl̃s captauit corinthioꝝ beniuolentiã ad excitandũ eoꝝ attentionẽ. hic ꝯſter ponit ſuã excuſationẽ. Et diuidiť ĩ duas ptes. q̄ ṗmo excuſatio ſua ponitur. ſecũdo explicatio ſubdiť. ſequenti ca. Prima adhuc in tres. quia ṗmo recitat ſuã ꝓmiſſionẽ. ſecũdo ponit ſup hoc ſui accuſationẽ: ibi: Cũ aũt volui. tertio ſubdit ſuaꝫ excuſationẽ: ibi: Fidelis deus. Circa primũ ſciendũ q̄ in ṗma epl̃a miſſa corinthijs ab apoſtolo: quã tñ nõ habemus: ꝓmiſerat apl̃us corinthijs eos viſitare anteq̃ꝫ intraret macedoniã: ⁊ iterũ per eos reuerti de macedonia. poſtmodũ do in ſcđa epl̃a quã habem⁹: ⁊ eſt apud nos ṗma vltimo ca. ſcripſit q̄ prius iret macedoniã q̃ꝫ corinthum. ⁊ ſic videbať ṗme ꝓmiſſioni cõtrariare. ꝓpter qđ dicit: Et hac cõfidẽtia. i. quia ſatis puritatẽ conuerſationis mee cognouiſtis: ⁊ gloria mea eſtis. in hoc: in quã ꝯfidens. p ¶ Volui prius ve. ad vos. anteq̃ꝫ intrarem macedoniã. q ¶ Ut ſcđam gr̃ãm haberetis. a me ſ3 gr̃ãm viſitationis paternalis poſt gratiã predicationis tpe veſtre cõuerſationis. hic eſt ordo ṗme ꝓmiſſionis: cui videtur contrarius ordo ſecunde. r ¶ Cum ergo. Hic conſequẽter ponit ſup h̃ accuſationẽ corinthioꝝ contra ſe: q̄ aliqui dicebant ipſuꝫ mutaſſe ꝓpoſitũ circa dictũ ꝓmiſſum ex animi leuitate. alij vero q̄ hoc fecerat ex carnali affectione. ꝓpter quod dicit: Cũ ergo hoc voluiſſem nũq̃d leuita. vſus ſum: mutãdo ꝓpoſituꝫ: vt mihi iponitis. s ¶ Aut q̃ cogito ſm carnẽ cogi. i. ex affectu carnali. t ¶ Ut ſit apud me eſt ⁊ nõ. i. duplicitas et falſitas. vt aliq̃ veſtrũ eſtimãt. v ¶ Fidelis aũt deus. Hic ꝯſr ponit ſuã excuſationẽ. ⁊ diuidit in duas partes. q̄ primo ponit eãm falſam. ſcđo aſſerit veram: ibi: Ego aũt. Prima adhuc in duas. q̄ duplici rõne oſtendit ſe nõ feciſſe ex aliqua duplicitate ſeu falſitate. ⁊ accipitur ṗma ratio ex officio predicandi ſibi a deo impoſito: cũ quo nõ ſtat talis duplicitas ſeu falſitas: ſed requiriť omnimoda veritas: quia tale officiũ imponitur a deo: qui eſt ipſa veritas p eſſentiã. Et hoc eſt qđ dicit: Fidelis aũt de⁹. a quo ſum apoſtolus inſtitutus. x ¶ Quia ſermo noſter q̃ fuit apud vos. ⁊ ab ipſo deriuať. y ¶ Non eſt in illo eſt ⁊ nõ. i. aliqua fallacia. 3 ¶ Dei eñ filius ieſus chriſtus. q̃ ẽ via veritas ⁊ vita Ioh. xiiij. a ¶ Qui in vobis per nos ṗdicatus eſt. veraciť. b ¶ Per me ⁊ ſiluanum. iſte eſt qui vocatur ſilas. Act⁹. xv. c ¶ Et timotheũ non fuit in illo. ſcilicet chriſto. d ¶ Eſt ⁊ nõ: id eſt aliq̃ duplicitas. e ¶ Sed eſt in illo fuit. q̄ oẽs ꝓmiſſiões pr̃ibus factas a deo fideliter adimpleuit. f ¶ Ideo ⁊ p ipm̃ amen deo: ✱ id eſt fide.

Diuiſio

h

Diuiſio

A a me eſſe ē ⁊ nō. ſ; de⁹ ē fidelis i ꝓmiſſis: q: in illo toto nr̄o ſmone q̄ fuit apud vos nō eſt eſt et nō. i. mēdaciū. In nr̄o ſmōe nō fuit ē ⁊ nō: q: in illo dei filio. i. in eius ꝓdicatione: q̄ dei fili⁹ ē ꝓdicat⁹ p nos: nō fuit ē ⁊ nō: ſ; eſt. i. affirmatio ꝟitatꝭ tm̄ fuit i illo: ꝙ ſi mēdaces eſſem⁹ ⁊ ipſe: q: qḋ docuit: tm̄ ꝓdicamus. Verax ē dei fili⁹: q: ꝓmiſſiones dei: i illo. i. p illū ſūt: eſt vel etiam. i. ꝟitas et cōpletio q: in illo cōplete ⁊ exhibite ſūt: ⁊ nō ē credēdū ꝙ mēdax ſit: p quē paꝰ veraꝫ appuit. Et q: ꝓmiſſiones dei p xp̄m ſūt implete. iō nos p ipſuꝫ dicim⁹ deo amē. i. vera eē eſſe. Et ꝙ xp̄s ⁊ de⁹ ſūt veraces ē ad gl'iam noſtrā: q: p h ꝓbamur vera ꝓdicare. Nr̄aꝫ dico: nō tm̄ nob tribuo / ſ; deo: q: q̄ ꝯfirmat ē de⁹. a ¶ Vobiſcū i xp̄o. Tunc ſi vos eſtis firmi in xp̄o magis cōſtat de nob p q̄s vos ꝯfirmati eſtis. b ¶ Ego aūt. Pro leuitate vel terreno cōmodo nō dimiſi ſ; parcēs. Spūalis tunc diſpoſitū nō implet: qñ ꝓuidēti⁹ aliqḋ ad ſalutē meditaꝛ. c ¶ Non

B q: do. Ne indignarētur q̄ſi de dn̄io eo ꝙ dixerat parcēs vob nō veni. ſbdit: Nō q: do. ⁊c.

Ca. II

Tatui aūt. Parcēs non veni: ſ; ſtatui h idē qḋ cū p̄mā miſi epl'aꝫ. ſ. ne iterū venirē: vl' iteꝝ eēt triſticia: ſic fuit auditis coꝝ peccatis. e ¶ Si eni ⁊c. Corrigēdo: increpādo q̄cūq; mō vl' p epl'am vel p̄ntiā. Et q̄s ⁊c. q̄ſi ⁊ vos me ꝯtriſtatis: niſi q̄ contriſtaꝛ ex me. i. ſm meā volūtatē vt peniteat. f ¶ Cōfidens. Quaſi. videte q̄ ne fruſtra ꝯfidā: qḋ meum gaudiū erit et vos debet' facē qḋ ad meuꝫ gaudiū ſpectat: q: meū gau. ⁊c. g ¶ Nō vt cō. ⁊c. Amb. Ad h eni corripiebat vt oñderet q̄ amore illos diligeret de q̄ꝝ pctīs pl⁹ illis dolebat. q̄ nō h affectu corripit: cōtriſtat. inſultat eni: q̄ nō cōdolet fratri. h ¶ Si quis autē. Precipit fornicatorem illum quē ꝓus ſathane tradēdū iudicauerat recipi: q: correctus erat. ¶ Sed ex

a ¶ p quos manifeſtatur hoc.

dicimus ad glo'riā veſtrā. Qui

a ¶ in vera ꝓdicatione. b ¶ iudeos. ¶ q: ⁊ gētes cū iudeis confirmate ſunt.

a autē cōnfirmat nōs vobiſcum

¶ i vera ꝓdicatiōe xp̄i. ¶ in reges ⁊ ſacerdotes p ſpm̄ i baptiſ. vn̄ petr⁹. Nos ſum⁹ gen⁹ electū regale ſacerdotiū. ¶ eſt.

in xp̄ō: et q̄ vnxit nos deus et

¶ i libro vite ſcripſit: vel diſcernit ab alijs ſigno crucis. a ¶ ſpm̄ſanctū in arrā vel dona ſunt pignus ꝙ ſpūs eſt in eis.

q̄ ſignauit nos: ⁊ dedit pignūs

a ¶ aperit q̄re non venit ad eos ſicut dixit. ¶ ne putent ſe contemptos.

b ſpirit⁹ i cordibus noſtris. Egō

a ¶ nō ſolū circa corp⁹ ſ; etiā circa. ¶ ſi mē

aūt teſtem deum inuoco i aiaꝫ

tiōꝝ. a ¶ ne ꝯtriſtaret multos. ¶ ne aſperiore incorrecti: vertereꝛ i ſeditionē: vult q̄

meā: ꝙ parcēs vobis nō veni

ꝓus mitigare. ¶ p̄mā vicē poſtq̄ a vob diſceſſi. a ¶ iō dico parcēs. b ¶ nō q: dominiū ⁊ coactionem patiatur fides.

c vltra corinthū. Nōn q: dōmi

a ¶ que voluntatis ⁊ non neceſſitatis. b ¶ ſi vultis cooperari.

namur fidēi veſtrę: ſed ādiuto

¶ eterni: vel q: gaudebūt emendati.

res ſumus gaudij veſtri. Nam

¶ que per dilectionē operatur: nō dn̄io.

fide ſtatis. Ca. II

Tatui aūt hocipſū apud me: ne iteruꝫ

¶ vos contriſtans.

c i triſticia venirē ad vos. Si eī

ego contriſto vos: ⁊ quis ē qui

a ¶ nullus niſi qui contriſtatur ex me: qḋ melius fit p epl'am q̄ p p̄ntiam.

me lętificēt niſi qui contriſta

a ¶ ꝙ nēo me letificet niſi q̄ ꝯtriſtaꝛ ex me.

tur ex me: Et hōc ipſum ſcripſi

vobis vt non cum venero triſticiam ſuper triſticiam habeā:

¶ de incorrectiōe. ¶ de pctīs. ¶ de vob.

a ¶ nō ſolum nunc ſed olim cū contriſtauiſtis: ⁊ ſic grauiter peccaſtis.

de quibus opōrtuerat me gaudere: confidens i omnibus vobis: q: meū gāudiū omniū veſtrum ē. Nām ex multa tribulatione ⁊ anguſtia cordis ſcripſi vobis p mūltas lachrymas:

¶ ꝙ vltra nō habebo triſticiam.

a ¶ . i. q̄ſi gaudeo vos gaudens.

a ¶ triſticiam habui. ¶ laboribus vigilādo pro vobis ⁊ orando.

¶ cura dolore.

¶ p̄mam epl'am.

a ¶ q̄ iudicio ſunt: quid intus eſſet.

a ¶ hec refero. b ¶ p memoriā eorum.

g nōn vt cōntriſtemini: ſed vt ſciatis quā charitatē hābeā abūndātius i vōb. Si qūis aūt cōntri

a ¶ qḋ deſiderijū emendandi. b ¶ vel habeo. c ¶ oſtēſam: q: omēs vt ſe diligit.

¶ q̄ putaueritis.

a ¶ quibus de iure meo ceſſi. b ¶ ſicut ille fornicator. c ¶ per lachrymas ſcripſi: ſed tamen condonate illi.

et. i. fideliter ꝯſulēdo ei⁹ fidelitatē. a ¶ Ad gloriā veſtrā. quā p ip̄m cōſecuturi eſtis certitudinaliter: niſi fuerit defectus in vobis. b ¶ Qui aūt. h ponitꝛ ſcḋa rō q̄ accipiꝛ ex vſu dicti officij. nā apl'i ꝓdicādo loq̄bantꝛ ex ſpāli motione ſpūſſcī. Matth. x. c. Nō eni vos eſtis q̄ loquimini: ſ; ſpūs p̄ris vr̄i qui loquiꝛ in vob. ⁊ h mō nō pōt hō mētiri: ſ; h poſſit q̄ñ loquiꝛ ex ſeip̄o. ⁊ h ē qḋ dicit: Qui aūt ꝯfir. ⁊c. i. ſpūſſanctus q̄ ꝯiungit mēbra eccl'ie adinuicem et capiti. c ¶ Qui vnxit nos. gr̄a ſua. d ¶ Et q̄ ſig. nos. ſigno crucis i baptiſmo ⁊ ꝯfirmatione. e ¶ Et dedit pi. ſpi. i cor. no. de rōne pignoris duo ſūt. ſ. ꝙ tantū valeat quātū res ip̄a cui⁹ ē pign⁹. ſcḋo ꝙ nō habeꝛ res cui⁹ eſt pign⁹ niſi in ſpe. ⁊ ſic in p̄ſenti ſpūſſctūs ē pign⁹ factus in ſctīs btītudinis eterne. equalis eni bonitas ē rei quā expectam⁹ in futuro q̄ eſt ipſa trinitas. eadē eni bonitas eſt in vna pſona q̄ in tribus. ⁊ ſupplendū eſt ꝙ hō loquēs ex ſpūſancti inhabitatione ⁊ motione: vt ſic nō pōt falſuꝫ dicere. f ¶ Ego aūt teſtē. h ꝯñr ponit cauſaꝫ verā q̄re nō venerat ſm promiſſi formā: ⁊ ꝯfirmat dictū ſuū duplici iuramēto. ſ. atteſtationis dicēs: Ego aūt teſtem. ⁊ execrationis ibi: g ¶ In aiam meā. i. i piculū aīe mee. h ¶ Q: parcēs vo. no ve. vl. co. i. poſtq̄ a vob deceſſi. dicit autē parcēs vob. ſciebat eni eos ꝓtūc male corrigibiles. ⁊ ſic ex aduētu ſuo ad corrigendū potuiſſet oriri int̄ eos ſeditio ⁊ maius piculū. i ¶ Nō q: do. ⁊c. h dicit apl's. q: poſſet aliq̄s de corinthijs dicere ꝙ apl's loq̄reꝛ multum dominatiue dicēdo: Parcēs vob. iō h excludit dicens: Nō q: dn̄amur. q. d. nō dixi hoc vt dn̄s vr̄. k ¶ Sꝫ adiuto. ſu. gau. ve. qḋ expectatis. l ¶ Nā. i. quia. m ¶ Fide ſta. i. imobiles in veritate catholica: ⁊ nō ex coactione aliqua.

Tatui aūt. Ca. II

Poſtq̄ apl's poſuit ſuā excuſationē. h ꝯñr explicat eā exprimēdo duplicē cauſam ꝓpt' quam nō venerat corinthū ſm formā p̄me ꝓmiſſionis. ſcḋa ponitur ibi: Cum autē veniſſem. Prima cauſa eſt: q: ſicut dictū eſt timebat ne ex ſuo aduētu peius eueniſſet. et ſic triſticiā ſine vtilitate habuiſſet: quā explicat dupliciꝛ. primo in generali. ſcḋo in ſpeciali ibi: Si q̄s aūt. Circa primū ſciendū ꝙ ſicut dictū eſt apl'us timuit ne ei⁹ aduētus eēt inutilis imo nociuus rōne dicta. ⁊ ſic habuiſſet triſticiā ſine vtilitate. ꝓpt' qḋ diſpoſuit nō venire / ſ; mag' ſcribere epl'aꝫ p̄miſſam reuocatur⁹ eos ad pn̄iaꝫ: vt ſic cū veniret: eos ad correctionē diſpoſitos iueniret: ⁊ ſic materiā gaudij ex penitētia coꝝ haberet. p qḋ patꝫ ꝙ dilatio ſui aduētus fuit valde rōnabilis. ⁊ hoc eſt qḋ dicit: Statui aūt. i. firmiter diſpoſui. o ¶ Hocip̄m apḋ me. Id ē tūc ad vos nō venire pſonaliter: ſ; mag' ſcribere. p ¶ Ne iterū in triſticia. tā ex parte mea q̄ veſtra. q ¶ Venirē ad vos. rōne p̄dicta. r ¶ Si enī ego ꝯtriſto vos. corripiēdo indiſpoſitos. s ¶ Et q̄s eſt q̄ me leti. q. d. exiſtēs apud vos ꝯſolari nō poſſum niſi a vobis. ꝯtriſtatus aūt nō pōt aliū letificare. iō ſbdit: t ¶ Niſi q̄ ꝯtriſtaꝛ ex me. i. vos p me ꝯtriſtati: ſi tūc veniſſem. qḋ nō fieret: ſ; magis oppoſitū. v ¶ Et hoc ipſum ſcripſi vobis vt nō cū ve. tri. ſup tri. ha. fuit eni primo ꝯtriſtatus de pctō coꝝ. ſcḋo magis cōtriſtatus fuiſſet de incorrigibilitate coꝝ. x ¶ De quib⁹ opoꝛtueraꝫ me gau. inueniēdo vos penitentes. y ¶ Cōfidēs in oib⁹ vo. ⁊ hoc vobis ſcribo ꝯfidens ꝙ ſic vos diſponetis p pn̄iam ꝙ inde habeā gaudij materiā. z ¶ Quia gaudiū meū oim veſtrū eſt. i. ꝯſurget de bono oim veſtrū. a ¶ Nā ex mul. tri. et an. coꝛ. anguſtia ꝓ ꝓprie eſt in mēte: ex q̄ redūdat tribulatio carnis in corpe: ⁊ vtrūq; ꝯtigerat apl'o ex corinthiorū peccato. ideo ſubdit: b ¶ Scripſi vobis. reuocās vos ad penitentiā. c ¶ Per multas lachrymas. a me fuſas ꝓ expiatione peccati veſtri. ⁊ q: aliq̄s poſſet credere ꝙ hoc ſcriberet ad coꝝ confuſionē ⁊ triſticiā. iō hoc remouet dicēs: d ¶ Nō vt ꝯtriſtemini. ſupple hec ſcripſi. e ¶ Sed vt ſciatis quā charitatem habeam. erga omnes fideles. f ¶ Abundantius in vo. q: illos cōuerterat ad fidē. vt patꝫ ex ſupradictis. ꝓpt' qḋ mag' zelabat ꝓ eis. ⁊ loq̄ꝛ ſic apl's: vt magis moueāꝛ amore q̄ timore. g ¶ Si quis. Hic ꝯñr ponitꝛ cā ſue triſticie i ſpāli de q̄dā q̄ eū ꝯtriſtauerat. ſ. ille enormis fornicator q̄ vxorē patris ſui habebat: vt hꝛ j. Coꝛ. v. Et diuiditꝛ in duas ptes. q: p̄mo oñdit q̄liter ... cum ꝯtriſtauit

C Diuiſio D Diuiſio

E F a ¶ Sz ex pte. Nō oībus onus triſticie impono ꝓpter illos q̄ de pctis doluerunt. b ¶ Obiur. hec. Que ꝛ ſi tpis q̄titate vel alio mō nō ſatis digna pena videt̄: in h̄ tñ nō ē parua eſtimāda ꝙ fit a plurībus q̄bus cōgregatio ſathane tradit̄ ē. Magnū vtiq̄ dolorē patitur: q̄ delictū ſuum plures videt horrere. Et ita ſufficit ꝙ a plurib⁹ obiurgat̄ ē. c ¶ Donet ꝛ ꝯſo. Recte hoī pro pctō afflicto ignoſcere et ſubuenire p conſolatiōes ꝑcipit. Si eñ correct⁹ in aīo dolet mox habz fructū: hec eſt eñ vera pnīa ceſſare a pctō. Conſolemini. Per v̄ba dñi per ꝓphetā dicētis:

Ezech.18.g Nolo mortē peccatoris: ſz vt mag̃ cōuertatur ꝛ viuat. Et item: Quacūq̄ hora īgemuerit pctōr: oīz iniq̄tatū ei⁹ nō recordabor. d ¶ Ideo enim ꝛ ſcripſi vobis vt co. Cuz ꝑpēeum recipiendū ſcripſerim: ꝛ ꝓpter h̄ etiam ſcripſi vt quos expert⁹ ſum mihi obediētes in eiectione: cognoſcam an in omnibus obedientes.

†13.q.4.ſ pōt.6. ꝑcepta

F e ¶ Ut nō circū. Ideo debemus condonare ne decipiamur a ſathana p nimiā aſperitatez. Sepe enim ꝓpter aſperiores animaduerſiones in deſperationē infirmus precipitatur. f ¶ Cū veniſſem aūt. Poſt iterpoſitionem de recipiēdo fornicatore redit ad ipſos oſtēdēs ꝙ ſicut culpa eorum fuit ꝙ non venit corinthum: ſic ꝙ nō ꝓfecit in troade: dum apud eos impeditus moratur titus: ſine quo non poterat ibi proficere: quia forſā lingua eorum titus expreſſius vti poterat. g ¶ Eo ꝙ nō inuenerit titū tu. fratrez meum ꝛc. Quia ſolus non poterat ꝛ fideles īſtruere: et perſtrepentibus incredulis repugnare. b ¶ Deo autem gratias. Hactenus de tribulationibus et cui⁹ culpa nō venerat. Hic incipit ſe commēdare ꝛ pſeudo deprimere. i ¶ Odorez noticie ſue manifeſtat: Id eſt xp̄m q̄ velut odor ꝓcedēs a p̄re noſtificat eū

¶ tm̄. ¶ etiā vos.
a ſtatuit me non me cōtriſtauit: ſz a b
a ¶ nō oēs vt h̄ oīb⁹ nō īponā: qd̄ rep̄hēſorie dr̄: vl̄ illos oneret: q̄ nō doluerūt d̄ pctō.
ex parte vt nō onerem oēs vos. c
¶ m. a ¶ q̄ tā grauit̄ ꝯcidit. ¶ q: talis facile deſparet: ſi nimis aſpe i eū aīaduerteret̄
b Suffic illi qui eiuſmodi ē obiur d e
a ¶ q: quāto a plurib⁹ tāto mag̃ donādū.
gatio hec q̄ fit a pluribus: ita vt f
¶ vt p exemplum
c ecōtrario magis donetis et cōſo g
dauid ꝛ alioꝝ q̄bus indulta eſt venia.
¶ cū. ¶ p nimis aſperā pniaz deſpans.
lemini: ne forte abūdātiori triſti h
¶ a diabolo. ¶ vt velut vri ſeculo.
cia abſorbeatur qui eiuſmodi ē.
¶ ne abſorbeat̄. ¶ q̄ poſſem iubere.
Propter qd̄ obſecro vos vt cō i
¶ ꝯdonādo ei qd̄ ꝛ d̄bet̄. a ¶ vl̄ lo. b ¶ quā
d firmetis i illum charitatē. Ideo k
habuiſtis eijciēdo eū. ¶ nunc.
enim et ſcripſi vobis vt cogno l
¶ quo aīo feceritis eijciendo eum.
ſcam experimentum veſtri: an in m
¶ obſecro cōdonare
omnib⁹ obediētes ſitis. †Cui au n
debetis aūt. ¶ ꝯdonaui qd̄ hā potui.
tem aliquid donaſtis: ꝛ ego. Nā
¶ ſiē alij apli. a ¶ q: nō temere h̄ factū ē ꝛ
ꝛ ego qd̄ donaui: ſi quid dona
paſſim. ¶ feci. a ¶ ac ſi ip̄e xp̄s ꝯdonaret: ne irrita videat̄ hmōi ꝯdonatio: q̄ ꝓpt̄ amī
ui propter vos i perſona chriſti: o
cos. a ¶ vt faciat eū deſpare.
e vt nō circūueniamur a ſathana. p
¶ qui quos cōſentiendo nequit decipere: facit nimis aſpos. ¶ aſtutias.
Non eniz ignoramus cogitatio q
¶ parcēs vob̄ nō veni corinthum.
f nes eius. Cum veniſſem aūt tro r
¶ predicandum.
adem propter euangeliū chriſti:
¶ corda parata. ¶ operante deo.
ꝛ oſtium apertū eſſet mihi in do s t
¶ nō potui ſatiſfacere volūtati mee.
mino: non habui requiē ſpiritui v
a ¶ ibi ſicut ꝯdixeram⁹. b ¶ q̄ īpedit⁹ apd̄ vos nō veni illuc. ¶ q̄ ibi erat neceſſari⁹.
g meo: eo ꝙ non inuenerim titum x
a ¶ q̄ erāt ꝯuerſi. ¶ in q̄b⁹ oſtiū apertū.
fratrem meū: ſed valefaciēs eis: y
a ¶ ſed non inutiliter quia ibi quaſi triumphator extiti.
b profect⁹ ſum macedoniaz. Deo z a
¶ ago. a ¶ triūphare facit.
autē gratias qui ſemp triūphat b
a ¶ in predicatōe chriſti: qui preparat corda ad credendum.
i nos i chriſto ieſu: ꝛ odorē noticie c

G eū ꝯtriſtauit. ſcdo de pena ei⁹ agit/ibi: Sufficit illi. Circa p̄mū dicit: Si quis aūt ꝯtriſtauit me. ꝛ accipit̄ h̄ ſi ꝓ q: q: ille nephari⁹ ꝯtriſtauerat eū. a ¶ Nō me ꝯtri. ſ. totalit̄. b ¶ Sz ex pte. i. ſm̄ qd̄. ē eñ duplex triſticia. Una q̄ abſorbet ꝛ deijcit rōnē. ꝛ iſta ſm̄ pħm nō capit i ſapiētē: nec fuit in aplo. Alia q̄ aliquātulū turbat rōnē: qñ q̄s turbat̄ d̄ malo alicui⁹. ꝛ hec fuit i aplo. tñ q: letabat̄ d̄ bōiſ aliorū/ideo ſubdit: c ¶ Ut nō onerē oēs vos. imponendo vobis oībus h̄ onus. ſ. ꝙ cōtriſtaueritis me. nā multi vr̄m me letificauerūt ex ſua bona ꝯuerſatione. d ¶ Sufficit. Hic ꝯñr apls agit d̄ pēa illi⁹. ꝛ q: pene medicine ſūt cōtra morbū peccati. ideo ſecuri⁹ eſt de pena debita remittere q̄ eā aggrauare. ſicut ſecuri⁹ ē vti medicina debili q̄ nimis forti. ꝓpter qd̄ dicit pħs. v. ethicoꝝ: ꝙ epicheies eſt diminutio penaꝝ. ꝛ ſic facit h̄ aplus. ꝛ ad h̄ alios īducit dicēs: Sufficit illi q̄ hu. eſt. ſ. dicto fornicatori. e ¶ Obiurgatio hec q̄ fit a plu. i. q̄ ē tā manifeſta ſicut eſt ſeparatio a cōmunitate p excōmunicationē. qd̄ factū fuit d̄ illo fornicatore: q: tradit⁹ fuit ſathane ad affligēdū ad horā: vt habet̄. i. Coꝛ. v. b. Si eñ duri⁹ corrigeret̄: poſſet deſperare qd̄ ē peſſimū/idō ſubdit̄: f ¶ Ita vt ecōtra. ma. do. aliq̄d remittēdo de pena debita, ꝓpter periculū deſperationis. g ¶ Et ꝯſolemini. igerēdo eoꝝ exempla q̄ ſuſtinēdo penā ꝓ ſuis pctīs patienē ꝯſecuti ſunt gr̄am dei ꝛ aliqñ maiorē q̄ haberēt añ lapſum. h ¶ Ne forte abundā. triſticia abſorbea. p deſperationem: vt dictum eſt. i ¶ Propter qd̄ obſc. vos vt ꝯfir. in illuz charitatē vram: oſtēdēdo ei ſigna charitat̄. k ¶ Idō eñ ꝛ ſcripſi vobis. ſupple iſta. l ¶ Ut cognoſca exper. veſtrū. i. experiētiā faci vr̄i. m ¶ An in oib⁹ obediē. ſitis. h̄ dicit q: ꝑus mādauerat ipm puniri ꝛ obedierunt. ꝛ mō mādat aliq̄d de pena remitti: qd̄ ſi faciēt: apparebit eorū obedientia pfecta. ꝛ ꝙ debeant h̄ facere oſtēdit dicens: n ¶ Cui aūt aliq̄d do. ꝛ ego. qñ eñ ipſi remiſerūt aliquā penā debitā alicui: ꝛ rogauerāt etiam aplm ꝙ ipſe remitteret: ipſe acq̄euit petitioni eoꝝ: tñ cuz diſcretiōe/ideo ſubdit: o ¶ In pſona xp̄i. q̄ nō pōt errare. aliqñ eñ remittere nō expedit honori xp̄i ꝛ eccl̄ie. p ¶ Ut non circūueniamur a ſa. i. vt nō decipiamur a diabolo: qui aliqñ tentat ꝑlatos de nimis aſpera correctiōe ſub ſpecie zeli iuſticie: ꝛ aliqñ de nimis parua ſub ſpecie miſcdie/ideo ſubdit̄: q ¶ Nō eñ ignoram⁹ cogi. eius. ſ. ſathane. qd̄ itelligēdū ē in generali. q: ſemp intēdit hoīes decipe. in ſpeciali v̄o nō poſſunt ſciri niſi a deo ꝛ ab eo cui reuelauerit. r ¶ Cū veniſſem aūt. Hic ponit̄ ſcda cauſa dilatiōis aduent⁹ apli apud corinthios: q̄ eſt ne fruct⁹ maior impediret̄ apud alios. Circa qd̄ oſtendit primo ſui itineris ꝓceſſum. ſcdo ꝓceſſus fructū/ibi: Deo gratias. Circa primū dicit: Cū veniſſem aūt troadem ꝓpter euāgeliū xp̄i. i. ꝓpter ꝑdicationē euāgelii. s ¶ Et oſtium mihi apertū eſſet. i. corda deuotorum cum deuotiōe parata. t ¶ In dño. i. per dñm. hoc dič: quia oportet ꝙ prima preparatio ad gr̄am ſit a deo: ſm̄ ꝙ dicit̄ Threñ. v. d. Cōuerte nos domine ad te ꝛ cōuertemur. v ¶ Nō habui requiē ſpiritui meo. i. voluntati mee in chriſto firmate: quia videbam corda parata ad audiendū ꝛ predicare nō poteraz. ꝛ hui⁹ cauſam ſubdit cum dicit: x ¶ Eo ꝙ nō inuenerim titum ꝛc. duo eñ iminebant apoſtolo fienda: ſcz reſiſtere hereticis ꝛ infidelib⁹: ꝛ ꝑdicare volentibus audire. vtrūq̄ v̄o per ſe ſufficienter facere nō poterat: ſed ſi titum inueniſſet: per ſe reſtitiſſet aduerſarus: ad quod requiritur maior ſciētia. ꝛ per titū predicaſſet: quia ad hoc ſufficiebat: ꝛ erat magis eloquēs in lingua greca: lz eñ apoſtolus omnes linguas ſciret loqui: tamen mag̃ facundus erat in hebrea. ꝛ ꝓpter hoc apoſtolus tunc non remanſit in troade/ideo ſubditur: y ¶ Sed valefaciens eis. i. fratribus chriſtianis. z ¶ Profectus ſum macedoniam. hoc aūt ſcribit apoſtolus corinthiis: quia tunc titus erat apud eos ad ſedandū eoꝝ diſſenſionem. et ſic erant in cauſa dilationis aduentus apoſtoli ad eos.

H a ¶ Deo autem gratias. Hic conſequēter apoſtolus oſtendit itineris ſui fructuz. Et diuiditur in duas partes: quia p̄mo fructū hunc oſtēdit. ſecūdo ab hoc fructu falſos apoſtolos excludit/ibi: Et ad hec. Circa primū dicit: Deo aūt gr̄as. nā oīs opatio bona p̄ncipalr̄ dō ē attribuēda. b ¶ Qui ſp triū. nos. i. fač nos triūphare de heretic̄ p diſputationem. Act. vi. c. Non poterant reſiſtere ſapientie ꝛ ſpiritui qui loquebatur. ꝛ de perſecutoribus facit nos triūphare per patientiam. ſm̄ illud: Nobile vincendi genus eſt patientia: vincit qui patitur: ſi vis vincere diſce pati. c ¶ Et odorē noticie ſue manifeſtat per nos in omni loco. noticia vero

Diuiſio

A ſ tificat eum inuiſibilē ſicut aliqua res q̄ non videt̄: p odorē cognoſcat̄ ⁊ in q̄ loco ſit intelligit̄. Uel miracula vel doctrine verba quibus ad noticiā eius venitur.

a ¶ Bonus odor.ſ. vt olim hoſtia legalis: ita mō p̄dicatio vera ⁊ ſincera fama apoſtolorū. Dei patris odor chriſtus: odor xp̄i ſunt apl̄i. Odor chriſti apoſtoli in quorū vita et predicatione chriſt° oſtenditur: nō blaſphematur. Sicut de maliſ

Ro.2.b dicit̄: Nomen dn̄i per vos blaſphemat̄ inter gētes. ¶ Ambroſius. Predicationez chriſti dicit odorem: q: ſicut q̄ non vident̄ cognoſcūtur per odorē: ita inuiſibilis deus per predicationem chriſti intelligi voluit. ¶ Auguſti. Iſte bonus odor ſignificatur in ſcriptura nominatis quibuſdā aromatibus et vnguētis.

Cā.2.a Dicit eni dn̄ica ſpōſa: poſt odorem vnguētorum tuorū curremus. pter hunc odorē dicit̄

Mar.14.a in euangelio: Et fracto alabaſtro vnguenti dom° impleta ē odore: id eſt mūdus

B impletus ē bona fama ⁊ doctrina xp̄i et apl̄orum. Odor iſte vegetat diligentes: necat inuidentes: q̄ſi qui inuidet fame chriſti vel pauli: bono odore moritur: qui eam diligit viuit in bono odore. Si non eſſet claritudo ſanctoꝝ inuidia nō ſurgeret impiorū: ſed ſi qui tales perſequendo frangūt ampullam: odor vnguenti amplius diffundit̄.

b ¶ Odor mort̄. Ut de noſtra predicatione procedat mors: inde ruentibus in eternam damnationem.

c ¶ Sicut plurimi adulterātes verbum dei. Ambroſi°. Hic pſeudo apoſtolos tāgit: qui corrupta doctrina veritatem violabant: de quibus

Eſa.1.ſ Eſaias ait: Caupones tui vino aqua miſcent. d ¶ In chriſto loquimur. Nunq̄ eum excedentes: vt qui de lege agunt legalia predicantes.

Incipimus iterū. Ca. III

Quia ſciebat eos ſiniſtre accipere ſuam cōmendationē ſicut et in prima epiſtola: quaſi ſuam gloriam quereret. Incipit contra eorum opinionem oſtendere ſe non ſuam gloriam: ſed dei querere. f ¶ Scripta nō atramē. Id eſt q eſtis repſentatio chriſti et mea hoc eſt firmiter ſcriptum in cordibus noſtris: non delebiliter: vt qd̄ atramento ſcribitur. Uel non terris notis: vt pſeudo qui hereſes interſerunt.

¶ Spiritu dei

a ¶ nō p pſeudo. b ¶ vbicūq̄ p̄dicamus.

ſuę manifeſtat per nos i oī loco

¶ p nos. a ¶ ſuauis decor ſi nō ita vobis vi

a ¶ q: chriſti bonus odor ſum° deo a

de. ¶ bon° ⁊ boiū reſpectu: q̄ inde ſaluant̄. ⁊ coꝝ q̄ cōtēnentes pereūt: q: bona intentio ne facimus. ¶ miſericordia.

in his qui ſalui fiūnt: ⁊ in his qui

¶ iudicio. ¶ deo bonus: ſꝫ hoīb° alijs videmur odor mortis. a ¶ inuidie ⁊ male opinio

b pereūt. Alijs qdez odor mortis b c

nis ducentis in mortē etnā. a ¶ dilectiōis ⁊ bone opinionis ducētis eos in vitā eternā.

in mortem: alijs odor vitę i vitā. b c

¶ nos ſum° odor: ⁊ p nos hec de° opat̄ ⁊ ad hec ⁊c̄. ¶ ſic nos veri apl̄i q̄ſi nullus. ¶ pſeudo aploꝝ.

Et ad hęc quis tam idone°: Nō g h

a ¶ falſa admiſcentes pro voluptate de nō prole p̄dicantes.

c eni ſum° ſic plurimi adulterātes i k

a ¶ ſincera intentione: nō pro queſtu et ſine admixtione corruptionis.

verbū dei: ſꝫ ex ſinceritate ſic ex l m

a ¶ qui nos docuit. b ¶ et hoc facim°. ¶ .i. cauſa eius ſolum. ¶ vt ei placeamus.

b deo corā deo i xp̄o loquimur. n o

e ¶ q̄ſi ſp l h noui. a ¶ ſicut l

Incipim° itē. Ca. III p

p̄ma. ¶ n̄ deū. ¶ iſtis laudi

rū noſmetipos cōmē

b°. ¶ putat̄ egere. ¶ pſeudo

dare: Aut nūqd egem° ſic qdā cō q r

¶ quos nulli v.rtus cōmendat

¶ ab alijs miſſis. ¶ ad alios.

mēdaticijs eplis ad voſ aut ex vo s t

a ¶ non egemus q:. ¶ inſtitutio noſtra.

b ¶ in quib° ſcia ⁊ vita mea repūtat̄ alijs.

c ¶ q: ſemp habeo curā de vobis.

bis: Epiſtola nr̄a vos eſtiſ ſcptā i v x

a ¶ q p nos inſtituti. ¶ q̄ p vos diſcūt nos y

cordib° nr̄is: quę ſcitur ⁊ legit̄ ab z a

imitari. ¶ nos. ¶ ab omnibus.

oībus hoībus: manifeſtati quo b

¶ in hoc. ¶ dū mihi ſilio ⁊ xp̄o vel xp̄s p̄ncipaliter vos ſcripſit: nō ego. a ¶ q: noſtro miniſterio operatur deus in vobis.

niā: epiſtola eſtis chriſti miniſtrā c

f ta a nobis: ⁊ ſcripta: nō atramen d

noticia hō de deo habita p ſciētias hūanas ſolū illuminat intellectū: vt q de° eſt vnus: immutabilis: eternus: ⁊ hmōi. ſed noticia de deo p ſacrā ſcripturā habita: vt q de° eſt redemptor: glorificator: ⁊ hmōi: inflāmat affectū. pter qd̄ eſt odorifera. Canti.1.a. Curremus in odore vnguentoꝝ tuoꝝ. a ¶ Quia chriſti bonus odor ſumus deo. p̄dicando chriſti doctrinā exēplo ⁊ verbo ad honorē dei: differenter tamē bonis ⁊ malis. ideo ſubdit̄: b ¶ Alijs quidem.i.malis. c ¶ Odor mortis in morte. q: ex hoc mouent̄ ad inuidiā ⁊ odiū contra nos p̄dicātes: q̄ mortificāt aīaꝫ gratiā auferētes ⁊ ducūt ad mortē eternā. d ¶ Alijs aūt.i. bōis. e ¶ Odor vi. in vitā. q: p hoc inducunt̄ ad dei dilectionē: q̄ viuificat hic p gratiā: ⁊ ducit ad btām vitam. f ¶ Et ad hec. Hic oñr ab hoc fructu falſos aploſ excludit. dicens: Et ad hec.i. ad predicandū hāc doctrinā tā ſanctam ⁊ purā. g ¶ Quis tā idoneus: q.d. pſeudo apl̄i q̄s recepiſtis nō ſunt hmōi: ſed veri apl̄i ieſu xp̄i. Qd̄ pbat cōſequēter dicēs: h ¶ Nō eni ſumus. ſcꝫ nos veri apl̄i. i ¶ Sicut pluri.ſ. pſeudo apl̄i. k ¶ Adulterātes verbū dei. Adultera eni dicit̄ mulier q̄ ſemē ſuſcipit ab alio q̄ a pprio viro. ſemen aūt eſt verbū dei. Luce.viii.b. qd̄ pr̄ dei gliam ⁊ honorē ſuſcipiendū eſt ad predicandū. ⁊ idō q̄ pter queſtū vel vanā gloriā illud predicant: adulterant̄: qd̄ faciebant falſi apoſtoli. l ¶ Sꝫ ex ſinceritate.i. pura intentione nos veri apl̄i predicamus. Qd̄ debet fieri pter tria q̄ ſubdunt̄. cum dr̄: m ¶ Sicut ex deo. Id ē ſicut miſſi a deo ſumus: cuius nūcij ⁊ miniſtri debēt eē puri. Leuit°.xi.g. Sancti eſtote qm̄ ego ſanctus ſum. Et ſic habet̄ primū. Secundū tangitur, cum dicit̄: n ¶ Coram deo.i.ipo vobis aſſiſtente in cuius p̄ſentia oportet loqui pure ⁊ ſancte. Tertiū ibi: o ¶ In chriſto loquimur.i. de xp̄o q̄ eſt puriſſimus. Et ſic patꝫ q p̄dicatio nr̄a debet eſſe ſincera ratione mittentis: aſſiſtentis ⁊ materie p̄dicabilis.

23.q.4.c nabuchodonoſor

D

¶ Scd̄a ad Corinthios ca.ii. vbi dicitur in poſtilla: Adulterantes verbum dei.

Additio. Sup hoc verbū: Adulterātes: id ē falſa admiſcentes ⁊ pro voluptate nō pro prole p̄dicantes hec in glo. vn̄ nō ſolū ex parte finis debiti dicitur quis adulterari verbū dei: ſcꝫ q̄ pter queſtū vel vanam gloriā: ſed etiā periculoſius videtur adulterari verbum dei qui corrupta doctrina veritatē violant admiſcēdo eam veris de quibus ſm̄ Glo. Eſa.alt.i.ca. Caupones in vino aquam miſcent. Itē in h q ſequit̄: Sed ex ſinceritate q̄tuor tangunt̄ q̄ requirunt̄ in ſana verbi dei p̄dicatione. primum eſt q ſit ex recta intentione.ſ. non pro q̄ſtu ſeu vana gloria: vt dictū eſt. ⁊ de hoc dicit: Ex ſinceritate. ſcd̄m ē q ſit ſine admixtione aliene doctrine q̄ in ſacro eloquio nō habet fundamētū ſeu in recta rōne naturali q̄ a deo eſt: de q̄ dicit: Sicut ex deo.ſ. diſcim° in ſcripturis ab eo reuelatis ſeu lumine naturalis rōnis nobis oſtenſis. tertium eſt q ſit ſine aliq̄ hypocriſis fictione de q̄ dicit: Corā deo. quartum eſt q nō alta nec pluſq̄ oportet excedat. de quo dicit: In chriſto ſcꝫ nunq̄ ſanam eius doctrinam excedētes.

Quattuor l ſana verbi dei p̄dicatione

Incipimus. Ca.III

Poſtq̄ apl̄s p̄pauit animos auditoꝝ. hic oñr pſequit̄ principale pꝑoſitum de miniſtris eccl̄ie ptractādo. Circa qd̄ ſciendū q primo bonos cōmēdat. ſcd̄o malos vituperat.x.ca. Prima adhuc in duas. q: p̄mo cōmēdat noui teſtamēti miniſteriū. ſcd̄o exhortat̄ ad hmōi miſterij vſū.ca.vi. Pria i tres. q: p̄mo cōmēdat miniſteriū noui teſtamēti ex ei° dignitate. ſcd̄o ex vſu ca. ſequē. tertio ex fine ca.v. Pria adhuc i duas. q: p̄mo remouet quādā obiectionē. ſcd̄o ponit miſtroꝝ eccl̄ie cōmēdationē, ibi: Qui ⁊ idoneos. Circa p̄mū ſciēdū q cū paul° ecōn° de miſtris eccl̄ie: poſſet aliq̄s obijcere q ipſe vellet ſeipſm cōmēdare ⁊ pꝑriā laudē q̄rere. miſtros eccl̄ie cōmēdādo. Hoc āt remouet apl̄s dupl̄r. oñdēs p̄mo q talib° nō indigebat. ſcd̄o q eā nō q̄rebat, ibi: Fiduciā aūt. Dicit igit̄: Incipim° iterū ⁊c̄. q.d. nō: ſꝫ ad māifeſtationē vitat̄ ⁊ rep̄hēſionē falſitat̄ h dicim° ad honorē dei. q ¶ Aut nū. ege. ſicut ⁊c̄.i. falſi apl̄i. r ¶ Cōmēda. ep̄.i. ad nr̄aꝫ cōmēdationē. s ¶ Ad vos.i. miſſis ab alijs. t ¶ Aut ex vo. miſſis ad alios. tales ei ep̄las ipetrabāt falſi apl̄i: ad mag̅ extorquēdū q̄ſtū. q.d. apl̄s talib° nō indigem°. Et ſbdit cām hui° dicens: v ¶ Ep̄la no.i. nr̄e dignitat̄ māifeſtiua. x ¶ Uos eſt̄.q̄ p me eſt̄ ouerſi ad fidē. y ¶ Scripta i coꝝ. q: recētē mēoriā de ipis iugit̄ hēbat. z ¶ Que ſci. inq̄tū notū ē oīb° q a me eſtis inſtructi. a ¶ Et le. inq̄tū exēplo vr̄i excitant̄ ad bonū aīi: ⁊ ad reuerētiā vr̄i: ſꝫ q: ouerſio īfideliū p̄ncipal̄r ē attribuēda deo. apl̄is hō miſterialit̄ tm̄. idō ſbdit: b ¶ Manifeſtati qm̄ ep̄la ⁊c̄. tanq̄ p̄ncipal̄r opantis. c ¶ Miniſtrata a no. q: miſterialit̄ coopati ſum°. d ¶ Et ſcri. qd̄ ē delebile.

An paulus cōmēdauerit ſe eccl̄ie miſtros cōmendendo

Diuiſio

¶ Sed ſpiritu

E F a ¶ Spū dei.i.ſpūſancto docenti inſtructi eſtiſ p quē
Luc.11.c diffundit charitas i cordib⁹ nr̄is: q̄ in euāgelio dr̄ digi
tus dei. Hoc digito ſcripta ē lex vet⁹ in tabulis lapide
is. noua diffuſa ē in cordib⁹ hec lex ē charitas dei. Illa
lex operū lr̄a occidēs p̄uaricatorē. iſta fidei viuificās di
lectorē. Ibi lex extrinſec⁹ poſi
ta eſt q̄ iniuſti terrent̄. h̄ intrin
ſecus poſita q̄ ipſi iuſtificaren
tur. Ibi i tabulis lapideis di
git⁹ dei operat⁹ eſt: vt ſignifi
caret̄ duricia cordiū illi⁹ ppl̄i.
hic idē digitus i cordib⁹ hoīm
opat⁹ ē vt volūtas ꝓmpta ⁊ i
telligētia capax ſignificaretur.
b ¶ Nō i ta.la. Aug. Lapis
eñ nō ſignat niſi duriſſimā vo
luntatē ⁊ aduerſus deū inflexi
bilē. c ¶ Carnalib⁹. Sēſuz
habētib⁹: nō lapideis: ſine ſen
ſu. d ¶ Fiduciā. Dixit ſe nō
egere epl̄is. Nō ꝙ nō ſe com
mēdat: ſ3 xp̄m. Quaſi: Epiſto
la xp̄i ⁊ nr̄a eſtis: ſ3 fiduciā di
cēdi talia nō ad vos ſ3 ad deū
referim⁹. e ¶ Nō ꝙ ſuf. ſu.
Quis eñ nō videat p̄us eē co
gitare q̄3 credere? Null⁹ quip
pe credit aliq̄d niſi p̄us cogita
uerit eē credendū. Qr̄ q̄3 et ip
ſum credere nihil ē aliud q̄3 cū
aſſenſione cogitare. Si ḡ cogi
tare bonū nō ē ex nob: nec cre
dere. f ¶ S3 ſufficiētia no
ſtra ex deo ē. Attēdāt h̄ ⁊ ver
ba iſta ppendāt: q̄ putāt ex no
bis eē fidei ceptū ⁊ ex deo eſ⁹
supplemētū. Cōmēdat eñ gra
tiā q̄ nō datur ſm aliq̄ merita:
ſed efficit omnia bona merita.
g ¶ Qui ⁊ idoneoſ. Hic cō
mēdat ſe p dignitatē officii: ſcʒ
euāgelii: p̄ferēſ ſe nō ſolū pſeu
do apl̄is q̄ carnales obſeruan
tias p̄dicāt: ſ3 ⁊ ipſi moyſi mini
F ſtro legis. h ¶ Littera enim
occidit. Ideo fecit deus mini
ſtros noui teſtamēti p ſpiritū:
non p lr̄am: q2 lr̄a occidit dū fa
cit ſcienter peccare: ⁊ addit pre
uaricationē ⁊ mag' incitat: pre
ſertim poſt aduentū xp̄i. Et ſic
littera ſine ſpiritu adiuuāte oc
cidit. Dū vero adeſt viuificans ſpūs hoc ipm̄ intus cō
ſcriptū facit diligi: qd̄ foris ſcriptū lex faciebat timeri.
Littera occidit. Aug⁹. Aduerte quā dicat apl̄s litte
ram q̄ occidit: cui velut ecōtrario ſpiritū viuificantē in
gerit. Ea certe eſt decalog⁹ in illis duabus tabulis ſcri
ptus: q2 lex ſubintrauit vt abūdaret delictū. Porro au
tē p̄cepta iſta tam ſunt vtilia facienti ⁊ ſalubria: vt niſi q̄s
ea fecerit vitā h̄re nō poſſit. Nō ḡ dr̄ lr̄a occidēs: eo ꝙ
lex mala ſit: ſed q2 ꝓhibens pct̄m. nō viuificat hoīem:
ſed auget concupiſcentiā: ⁊ pct̄m p̄uaricatione accumu
lat: niſi liberet gr̄a p legem fidei. Apparet ḡ lr̄e vetu
ſtatem: ſi deſit nouitas ſpūs reos facere potius hoīes
Eccle.1.d cognitione peccati: q̄3 liberari a pctō. Unde q̄ apponit
ſcientiā apponit dolorē. nō q2 ipſa lex malū eſt: ſ3 quia
mandatū bonū habet tm̄ in lr̄a demonſtrante: nō i ſpū
adiuuāte: qd̄ mandatū ſi ſit timore pene: nō amore iuſti
cie ſeruiliter fit nō liberaliter: ⁊ ideo nec fit. Non enim
fruct⁹ eſt bon⁹ q̄ de charitatis radice nō ſurgit. Si ād
aſſit fides operans per dilectionē fit delectatio boni: q̄
nō littere ſed ſpūs bonū eſt. ¶ Aug⁹. Lr̄a ⁊ ſpūs alio
modo dicūtur lex ⁊ gr̄a. Lex ergo bona eſt: ſed cū gr̄a:
vt cum charitate ſcīa prodeſt ſine ea occidit: ita lex ſine
gr̄a occidit: cuʒ ſit virt⁹ peccati: q̄ cū iubet qd̄ ſine gr̄a
īpoſſibile eſt: indicat hoī qd̄ infirmus eſt: vt q̄rat gr̄aʒ.
Lex ergo ducit ad fidē: fides īpetrat ſpiritū: ſine q̄ non
eſt volūtas libera: cuʒ cupiditatibus vincat̄. In malo
quidē eſt

a ¶ ſ3 illuſtrante ſpūs dei q̄ int⁹ ſcribit. ¶ q̄
int⁹ ſcribit viuus. ¶ eterni b ¶ non in duris
cordib⁹ habētibus notas: nec ſentientib⁹ vt
a b to: ſed ſpiritu dei viui. Non in ta a b
vetus lex. a ¶ latis ex charitate.
bulis lapideis: ſ3 in tabulis cor c
¶ q2 itelligūt ¶ mollib⁹ q2 hn̄t affectū ſplēdi
c d dis carnalibus. Fiduciam autē d e
¶ qs̄ nō veteres. a ¶ p quē nob hec ptās da
talem habemus per chriſtum ad
ta. ¶ ita. ¶ pfert deū apl̄ice dignitati.
e deum. Non ꝙ ſufficientes ſimus f
¶ ſaltē. ¶ boni. a ¶ qd̄ ſit ex nr̄a parte
nos defendens quaſi ex nobis ꝓcedat.
cogitare aliquid a nobis quaſi ex g
f nobis: ſ3 ſufficiētia noſtra ex deo
a ¶ itē alia cōmēdatio. b ¶ pfecta ſcīa ⁊ vita
g eſt. Qui et idoneos nos fecit mi h i
a ¶ pſeudo veteris. b ¶ nō exiſtētis in lr̄a
tm̄ docēte: ſed ſpū adiuuāte: q̄ p nos datur.
niſtros noui teſtamenti non litte k
¶ ſine ſpiritu.
b ra ſed ſpiritu. † Littera eñ occidit: l
¶ q2 facit ſpūalit̄ itelligere. ¶ q̄ facit iplere
¶ ⁊ hec miniſterio erit in glīa eterna:
qs̄ p minus ꝓbat. i. p vetus teſtamentum.
ſpiritus autē viuificat. Qr̄ ſi mi m n
a ¶ .i. turpit̄ formata: q2 inhoneſta ſm lr̄aʒ:
vel plene ſcripta: ſi quis ſpūaliter caperet.
niſtratio mortis litteris deforma o
a ¶ .i. tabulis lapideis ad lr̄am: vl̄ duris ca
pere vel amare. ¶ moyſi miniſtro illi⁹.
ta in lapidibus fuit in gloria: ita p q
¶ aciem viſus ſui. ¶ quia.
vt non poſſent intendere filii iſrl̄
indigni erāt. a ¶ deſcēdēt' de mōte cū lege
accepta. b ¶ fulgorē q̄ ſignificat cū clare vi
dere: ad qd̄ illi nō poterāt accedere.
i faciē moyſi ꝓpter glīam vultus

M a ¶ Sed ſpūs dei vi.i.ſpūſancto viuificāte corda. b ¶ Nō in G
tabulis lapi. ſicut lex moyſi. c ¶ Sed in tabu. cor. i. in cordibus
p charitatē dilatatis. d ¶ Carnalibus. i. tractabilibus p obedienti
am promptā. e ¶ Fiduciam aūt. Oſtenſo ꝙ hoīm cōmendatione
apl̄us nō indigebat. hic ꝯñr oſtendit ꝙ eā nō querebat p h̄ ꝙ quicq̄d
agebat boni: nō ſibi ſed deo attribuebat: ideo
dicit: Fiduciam aūt talē habem⁹. i. auda
ciā ſic loquēdi. f ¶ Nō ꝙ ſufficiētes ſim⁹
cogitare. qd̄ eſt minus q̄3 dicere vel facere.
⁊ p ꝯſequens ſi iſtud qd̄ eſt minimū in huma
nis actib⁹ deo attribuit: ⁊ illud qd̄ eſt maius.
g ¶ A nobis quaſi ex no. q. d. l3 eñ agaʒ
aliquid per liberū arbitriū. nō tamē ex me: q2
liberū arbitriū nō eſt cauſa ſufficiēs boni ope
ris ſine diuina motione. ⁊ ſic liberū arbitrium
ſaluat. cum dicit: A nobis. ⁊ gratiam dei com
mendat. cum dicit: Quaſi ex nobis. ⁊ ſic tolli
tur duplex error. Unus illorū qui dixerunt li
berum arbitriū nihil agere in meritorio ope:
ſed totū eē a deo: q2 taliter nō eēt renumeran
dū. Alius eſt error Pelagii dicētis ꝙ inchoa
tio boni opis eſt a nobis. ꝯſūmatio aūt a deo:
qui tollit̄ per hoc qd̄ dr̄ hic: ꝙ in bona cogita
tione deus operat̄. p̄ncipium aūt boni opis ex
pte noſtra eſt cogitatio ipſa. motio autē primi
mouentis requirit̄ in mouētib⁹ ſecūdis: q̄ diſ
ponit omnia ſuauiter. ꝓpter qd̄ mouet oīa ad
fines ſuos ꝯſequendos ſm conditionē natu
re ipſoꝝ. ⁊ iō illa quoꝝ natura eſt vt ſint libere
voluntatis. libere mouet ad act⁹ ſuos: ſcʒ crea
turas rationales. alīs aūt non libere. ⁊ accipit̄
hic libere ⁊ nō libere ꝓut mot⁹ eſt in creatura:
q2 prout a deo eſt: libere facit quicquid facit.
h ¶ Qui ⁊ idoneos. Remota obiectiōe. h̄
ꝯſequēter cōmendat miniſtros eccl̄ie. ⁊ primo
q̄ntum ad officii dignitatē. ſcd̄o q̄ntū ad cogni
tionis excellentiā, ibi: Habentes igit̄. Prima
adhuc in duas. q2 p̄mo oſtendit noui teſtamen
ti ⁊ veteris differentiā. ſcd̄o ex hoc arguit mi
niſtroꝝ noui teſtamēti dignitatē, ibi: Qr̄ ſi mi
niſtratio. Dixit aūt apl̄us ꝙ ſufficientia nr̄a ex
deo eſt. iō cōtinuans ſe dicit. ſubiūgit: Qui:
ſcʒ deus. i ¶ Nos fecit miniſtros noui
teſtamenti. de⁹ eñ diſponit omnia ſuauiter
in q̄ntum dat vnicuiq3 rei virtutem exequendi H
ꝓpriaʒ operationē ad ꝯſequendū debitū finē:
ꝓpter qd̄ deus dedit apoſtolis ſpūſancti do
nū: vt eſſent idonei ad ꝯſequēdum ſuū officiū:
niſi poneret̄ impedimentū a parte recipiētiū.
officiū aūt eoꝝ fuit miniſteriū noui teſtamēti.
ad quod exequendum illos idoneos fecit.
k ¶ Nō littera ſed ſpū: q2 nouū teſtamētū
nō fuit datū apl̄is per ſcripturā. ſed per infuſionē ſpūſancti illuminā
tis corda eoꝝ in cognitione veritatis: ⁊ inflāmantis affectum per ar
dorē charitatis. ꝓpter qd̄ dicit̄ lex ſpiritus. teſtamentū autem vet⁹ lex
littere. q2 ſcriptū fuit in libro ⁊ aſperſum ſanguine: vt h̄r Exo.xxiiii. ⁊
hec differentia veteris ⁊ noui teſtamenti habetur Hiere.xxxi.c. Ecce
dies veniūt dicit dn̄s ⁊ feriā domui iſrl̄ ⁊ domui iuda fedus nouū nō
ſm pactū qd̄ pepigi cuʒ patribus veſtris ⁊c̄. Et ſubditur cauſa quare
nouū teſtamentū dicit̄ ſpūs: ⁊ vetus teſtamentū lex littere. cum dicit̄:
l ¶ Littera eñ occidit. q2 teſtamentū vet⁹ cognitionē peccati da
bat. nō tm̄ gratiā. ⁊ ſic augebat concupiſcentiā occaſiōaliter ex malitia
humana: q̄ ſemp nitit̄ in vetitū. ⁊ ſic augmētabat pct̄m qd̄ occidit: vt
plenius dictū fuit Rom̄.vii. m ¶ Spūs aūt viuificat. ſ. ſanctoꝝ
in quo beata eſt lex noua: vt dictū eſt. ꝓpter qd̄ fuit neceſſaria poſt le
gem veterē. n ¶ Qr̄ ſi miniſtratio. Hic ꝯñter ex dictis arguit ex
cellentiā ⁊ dignitatē miniſtroꝝ noui teſtamēti. q2 miniſteriū veteris
teſtamenti qd̄ fuit min⁹: habuit gloriā ⁊ dignitatē annexā. ſicut pꝫ in
aaron ⁊ in filiis eius ex decurſu veter' teſtamēti. ⁊ multo mag' mini
ſteriū noui teſtamēti qd̄ eſt maius. habet gloriā annexā ⁊ dignitatē.
Hui⁹ igit̄ rōnis p̄mo ponit v̄itē. ſcd̄o remouet obiectionē, ibi: Nā
nec glorificatū. Circa p̄mū dicit: Qr̄ ſi miniſterio mortis. i. miniſte
riū veter' teſtamēti: qd̄ dr̄ miniſtratio mort' occaſionaliter rōne dicta.
o ¶ Litteris deformata in lapi. i. in tabulis lapideis moyſi tra
ditis. p ¶ Fuit i glīa. i. in reuerētia. q ¶ Ita vt ⁊c̄. ꝓpt̄ glīaʒ vul
tus ei⁹. i. ꝓpt̄ claritatē vult⁹ ei⁹. vbi eñ nos habem⁹: Faciem cornutā
Exo.xxxiiii. alia trāſlatio habet: Faciē ſplēdidā. apparebāt eñ in facie
moyſi quidā radii ꝓcedētes ſurſum angulariter in figuram cornuū.
M Que euacuatur

A ꝯ quidē eſt libera. ad bonū nō niſi filius liberauerit.

a ¶ Que euacuaꝛ. Quia ⁊ in moyſe ſtatim trāſiuit

Myſtice nec mō in miniſtr. veter. legis ē. ¶ Vel myſtice p fa-
ciē moyſi pōt intelligi ſpūalis intellect⁹ leg. Per glo-
riā faciei legales obſuātie: q̄ erāt figure ꝟitat. Quaſi
ita fuit lex moyſi in gloria: vt fi-
lii iſrael. i. iudei non poſſent in-
tēdere in faciē ei⁹. i. cape ſpūalē
intelligentiā legis: qꝛ xp̄m in le-
ge nō intelligebāt: ⁊ h̄ ꝓpē glo-
riā vultus ei⁹. i. legales cerimo-
nias: q̄ ꝓpter chriſtū ſignifican
dum fiebant. Sed illi adhuc car
nales in eis xp̄m non intellige-
bant: qd̄ ſignificabat velamē po
ſitum ſuper faciem moyſi. Que
gloria moyſi eu acuaꝛ: qꝛ figura
erat veritatis q̄ euacuaꝛ: qꝛ ve-
niēte imgatore imagines tollū-
tur de medio. Euacuatur. Am
bro. Quia figure finem habēt.
Euacuatur. Ambro. Quia fi-
gura nō veritas. glia moyſi: qꝛ
ſtelle in veſpere. Chriſt⁹ q̄ſi ſol:
qui oriens ſtellas obſcurat.
b ¶ Multomag. abū. mi.
in glo. i. in laude q̄ʒ vet⁹: qꝛ ma
gis glia dei ē in ſalute q̄ʒ in mor
te. Ꝙ uis iuſte damnet qd̄ age-
baꝛ ſub lege: tn̄ magis ad laudē
ꝓficit ſi indulget: vt poſſit ſe re-
us corrigere: qd̄ per gratiam in
nouo teſtamento preſtatur.
c ¶ Nā nec glo. Vere abūdat
qꝛ adeo ꝙ ad eius cōparationē
illa nec dicēda eſt gloria.
d ¶ Qd̄ claruit. ſcʒ moyſes i
hac p̄dicta pte. i. facie. vel nō eſt
glorioſum in hac pte. i. reſpectu
huius noſtre partis. Illa enim
tāta fuit q̄nta ſuo credi debuit.
B Hec ꝟo tanta q̄nta eſt genitori
chriſti: qꝛ xp̄s in gloria ē dei pa-
tris: vt tantū interſit inē gloriaʒ
moyſi ⁊ chriſti: q̄ʒtum inter ima-
ginē ⁊ ꝟitatē. e ¶ Habētes
igiꝛ. Oſtenſa dignitate noui ⁊
ve. teſta. oſtendit vſus vtriuſqʒ.
f ¶ Multa fidu. Vtimur: vſu
exercem⁹ vn̄ creſcit nobis fidu-
cia. tantū eni videbimus q̄ʒtum
credim⁹: ⁊ qꝛ apta ē glia ⁊ nō ce
lam⁹ ſenſuʒ nr̄m ſicꝫ moyſes ſed
apte dicim⁹. g ¶ Idipſum.
Quia nō aliter mō intelligūt q̄ʒ
an̄ aduētū xp̄i. h ¶ Qd̄ i xp̄o
euacuaꝛ. Vn̄ i paſſiōe xp̄i ve-
Mat. 27. f lū tēpli ſciſſū ē: vt ſignificeꝛ p xp̄i
paſſionē reuelari ſacramenta le
gis ⁊ ꝓphetie. velamē eni dicit
ad optionēʒ ꝓphetie vt nō intel
ligereꝛ. i ¶ Sʒ vſqʒ. His q̄
ſūt i xp̄o euacuaꝛ: ſed ſup corda
corū eſt velamen. i. cecitas dep-
mens rationeʒ corū. cū. i. q̄ʒuis
legiꝛ. i. exponiꝛ eis moyſes. Et
ita duo obſunt cur nō intelligāt
quia ⁊ velamen. i. obſcuritas eſt
in lectione: ⁊ cecitas ſup corda.
k ¶ Cum aūt cōuerſus fue
rit. Quod eſt cum chriſtus ve-
nit non credentibus nondum venit. l ¶ Auferetur
velamen. Vt in aqua latere vinū intelligaꝛ. oīs eni
ꝓphetia nō intellecto xp̄o inſipidū ⁊ fatuū quoddā eſt.
m ¶ Dn̄s aūt ſpūs eſt. Ordo. Spūſſctūs ē dn̄s. i.
pōt opari qd̄ vult: ⁊ p h̄ q̄s vult illuminat: q̄s vult i te-
nebris deſerit. vbicūqʒ aūt ē ſpūs dn̄i. i. filii p quē daꝛ
ſpūſſctūs ibi libertas: et iō iudei q̄ nō hn̄t ſpm̄: nō pn̄t
ꝟſ libere

¶ hoc nō pōt negari.
a eius que euacuaꝛ: quō non ma- a b
a ¶ noui te. i. q̄ daꝛ ſpūs. ¶ nobiſ ¶ eterna.
gis miniſtratio ſpūs erit in glia? c
a ¶ i glia eterna erit qꝛ dat iuſticiā ſpūs q̄ i ca
daꝛ qd̄ itez a minori ꝓbat. b ¶ veteris q
oēs p̄uaricatores cōſtituit. ¶ moyſi.
Naʒ ſi miſtratio dānatiōis i glo- d
a ¶ . i. dat abunde gloriā
b ria eſt: multomagis abūndat mi e
a ¶ nouū te. i. q̄ daꝛ ſpūs: p quē ē iuſticia et
ꝯſūmatio ꝟtutū. b ¶ qꝛ nō ꝓfuit glia vul
tus ſʒ obfuit: ⁊ ſi culpa illoꝝ non ſua.
c niſteriū iuſticie i gloria. Naʒ nec f g
d glorificatuʒ eſt qd̄ claruit in hac h
a ¶ q̄re. b ¶ q̄ ō nouo te. vbi puri vidēt glo
parte ꝓpter excellentē gloriam. i
riā dei. a ¶ i iſto glia: q̄ manens ē: qꝛ nouo
te. nō ſuccedit aliud. b ¶ fuit miſtratū ⁊ re
receptū p gloriā moyſi: ſic ē q̄ nō cōmenda-
Si eni qd̄ euacuaꝛ per gloriā ē: k
retur. ¶ eterna.
multomagis qd̄ manet in glia ē. m n
a ¶ qꝛ miſtri noui te. certi ſum⁹ ō tāta glie.
b ¶ vidēdi gloriā dei.
f Habētes aūt talem ſpem multa o p
¶ creſcit fiducia opib⁹. ¶ ⁊ qꝛ apta glia.
fiducia vtimur †Et nō ſicut moy q
a ¶ p figuras legales: qꝛ nimio fulgore nō
poterāt eū videre. b ¶ clarū ⁊ ſpūalē intelle
ſes ponebat velamē ſup faciē ſu-
ctum. a ¶ ideo ponebat. b ¶ qꝛ nō pote-
am ūt nōn intēderēt filii iſrl̄ in fa
rāt pati: cauſa pcti. a ¶ velamē mō nr̄is ex
poſitōib⁹ remoueꝛ: ſʒ rō coꝝ hebes eſt: nec
pōt penetrare q̄ʒdiu nō credūt. b ¶ p grām
ciē ei⁹: quōd euācuaꝛ: ſed obtuſi r
a ¶ ſenſus iudeoꝝ ſūt obtuſi: qꝛ nō ſolū tūc:
ſūt ſenſus coꝝ. Vſqʒ i hodiernū s
ſʒ ⁊ hodie qn̄ ꝟitas pꝫ. a ¶ . i. dū legiꝛ eis
g diem idipm velamen in lectione t
vet⁹ teſta. a ¶ eſſe velamē. i. nec h̄ ſciūt qd̄
veteris teſtamēti manet nō reue-
ſit velamen. ¶ . i. in fide xp̄i tm̄.
h latū qd̄ in chriſto euacuatur: ſed v
¶ exponitur.
vſqʒ in hodiernū diem cū legitur
a ¶ vet⁹ teſta. b ¶ q̄ſi pōdus. i. cordib⁹ coꝝ
eſt cecitas deprimens rationē.
moyſes: velamen eſt poſitū ſup
¶ qui negāt xp̄m. ¶ ſed. ¶ credendo.
k cor eorum. Cum autē cōuerſus x
¶ aliquis coꝝ. ¶ chriſtū. ¶ data ſpūſctō.
l fuerit ad deuʒ: auferet velamen. y
a ¶ ꝓ qꝛ. ¶ ⁊ iō dat legē ſpūs p fidē i mēte.
m †Dominus autem ſpiritus eſt. z

a ¶ Que euacuaꝛ. qꝛ vet⁹ teſtamētū ceſſat adueniēte nouo q̄ʒ- C
tū ad cerimōialia ⁊ iudicialia mō ſupi⁹ dicto Ro. iii. et plen⁹ diceꝛ in
epiſtola ad Hebreos. b ¶ Quō nō magis miſtratio ſpūs: id
eſt miniſteriū noue legis qd̄ cōmiſſū eſt aplis. c ¶ Erit in glia. i. in
honore ⁊ reuerētia. q. d. multomag. debet eſſe. vn̄ adhuc ſub ditur:
d ¶ Nā ſi miſtratio dāna. i. veter. teſta.
qd̄ dꝛ dānatio occaſionaliter: inq̄ʒtuʒ malicia
hoīs nitiꝛ in vetitū: ⁊ ſic in trāſgreſſionē pec
cti q̄ ē mors culpe ⁊ ducit ad mortē gehēne.
Et hec materia. ſ. quō lex erat occaſio pcti fu-
it ptractata diffuſe Ro. vii. e ¶ Multoma
gis abundat miſte. iuſticie. i. nouo teſta
mēto in q̄ daꝛ ſpūſſcti grā iuſtificās. f ¶ In
glia. q. d. imo plus. g ¶ Nā nec glorifi-
catū. Hic remouet obiectionē q̄ poſſet fieri
qꝛ poſſent dicere ꝙ licet nouū teſtamētū ſit ex
cellēti⁹ veteri: tn̄ hoc eſt modicū iō nō ē deſe-
rendū ꝓpter nouū: ſicut dicebāt illi qui ſimul
cū euangelio legalia obſeruabāt. iō ꝯſequen
ter oſtēdit ꝙ nullā gloriā habeat vetus teſta-
mentū in cōparatiōe ad nouū dicens: Nā nec
glorificatū ē qd̄ claruit. id eſt vetus teſta
mentū qd̄ trāſiit. h ¶ In hac pte. i. in com
paratione ad nouū: qd̄ eſt pars ⁊ hereditas
noſtra. i ¶ Propꝛ excellētē gloriā. noui
teſtamēti ſicut ſtella licʒ habet aliquā clarita
tē: cōparata tamē ad ſolē obſcuraꝛ: Adducit
etiā ad hoc aliam ratiōeʒ: Illud eni qd̄ datur
p modū trāſeūtis nihil eſt reſpectu ſemp ma-
nentis. vetus autē teſtamentū trāſiit ſicut im
perfectū adueniente pfecto: nouū autē ſemp
manebit: quod inchoatur in via ⁊ pficiꝛ i pa-
tria: Lu. xxi. f. Celū ⁊ terra tranſibūt: ꝟba au
tē mea nō tranſibunt. ⁊ hoc ē qd̄ dꝛ: k ¶ Si
eni quod euacuaꝛ. ſ. vetus teſtamentū.
l ¶ Per gloriā ē: id eſt habēs aliquā reue-
rentiā ⁊ honorē. m ¶ Multo mag. quod
manet. ſ. nouum: n ¶ In glia eſt. i. debet †Exo. 33. d
eſſe. o ¶ Habētes igiꝛ. Hic ꝯſequēꝛ oſtē
dit excellentiā miniſtroꝝ eccleſie q̄ʒtum ad co
gnitionē. Ad cui⁹ declarationeʒ accipit illud
quod habeꝛ Exo. xxxiii ſcʒ ꝙ moyſes velata D
facie populo loquebaꝛ: ad deſignandū ꝙ ve-
ritas in veteri teſtamēto figur. ⁊ enigmatib⁹
erat velata: qꝛ omnia contingebāt eis i figu
ra. i. ad Corinth. x. c. Aliqd̄ ꝟo pōt velari du
pliciꝛ. Vno modo ex parte rei que debʒ vide
ri ſcʒ quando ſup eam ponitur velamē. Alio
modo ex parte videntis ſcʒ quando velamen
ponitur ſup oculos eius: ⁊ vtroqʒ modo erat
velamen in veteri teſtamento ſcʒ ex parte rei
quia veritas erat velata figuris: vt dictū eſt.
⁊ ex parte iudeoꝝ: quoꝝ malicia vt i plurib⁹
impediebat a cognitione veritatis: q̄ſi quod
dam velamē oculorū mentis. vnde Sap. i. a.
In maliuolam animā nō introibit ſapientia.
Primum autē velamē amotū eſt per chriſtū
quia p chriſtū figure ſūt explete ⁊ explanate
in cuius ſignū velum templi ſciſſum fuit i paſ
ſione eius. Lu. xxiii. Secundū autē velamē
adhuc manet in iudeis obſtinatis: ſed in illis
qui receperunt fidē amotū eſt vtroqʒ modo:
quia per gratiā ſpūſſancti illuminanteꝛ poſſūt
cōtemplari libere veritatē. ⁊ hoc eſt quod di
ciꝛ: Habētes igiꝛ talē ſpem. ſ. ꝙ glia no-
ui teſtamēti manet in eternum. p ¶ Multa
fiducia vtimur. i. noſtrū officiū exequimur
nos miſtri eccleſie. q ¶ Et nō ſic moyſes
⁊c. ⁊ pꝫ ex dcī lr̄a vſqʒ ibi: r ¶ Sed obtu †Ioh. 4. d
ſi ſunt ſenſus: id eſt oculi mentales.
s ¶ Vſqʒ in hodiernum diem. q̄ʒtū ad
iudeos obſtinatos. t ¶ Idipſum velamen in lectiōe veteris
teſta. manet nō reuelatū. i. amotū a corde coꝝ: licet ſit amotuʒ ab
ipſa re per chriſtum: vt dictum eſt. ideo ſubdiꝛ: v ¶ Quod in chri
ſto. i. per chriſtum: Euacuatur. cetera patent ex dictis vſqʒ ibi:
x ¶ Cum autem conuerſus fuerit. ſ. populus iſrl̄ circa finē mun
di: y ¶ Auferet velamen. de corde ipſoꝝ. z ¶ Dominus aūt
ſpiritus eſt: id eſt ſpūſſanct⁹ q̄ ē liber ⁊ libertatis dn̄s ideo ſubdiꝛ:

k ꝟ Vbi autem

E ꝟ libere itelligere vt nos: vel dñs ad quē ↄuertunt̄ ē ſpūs.i.ſpūalis eēntia: ⁊ ita facit ſpūalit̄ intelligere.
a ¶ Nos reue. In q̄ iudeis ē velamē. In ſpecło nō niſi imago cernit̄. Hoc ḡ conamur vt p hāc imaginē.i.rōnē qđ nos ſum⁹ videremꝰ vtcūq̧ illū a q̄ facti ſumus: tāq̧ p ſpeculum.
In imaginē dei eandē quā ſpeculamur: q: eadē imago dei ē ⁊ glīa dei. Sic ſupra vir qdē imago dei ē et glīa dei. Trāſformamur: tranſimus de forma in formā: de obſcura in lucidaȝ: q: ⁊ ipa obſcura imago dei eſt in q̄ hoīes creati ſūt: q̄ aīalibus ꝑſtāt. Que natura excellēs cū a deo iuſtificat̄: a deformi forma i formoſaȝ formā mutat̄. Erat em̄ ⁊ inter vitia natura bona. Uel đ gloria creatiōis i glīam iuſtificatiōis. Uel de glīa fidei: vbi filij dei in glīaȝ ſpeciei: vbi ei ſiles erimꝰ: cū videbimꝰ eū ſicuti ē. Uñ Iohānes: Scimꝰ q: cū appuerit ſiles ei erimus. A ſpū dñi: q: ħ bonū a grā dei. Huiꝰ imaginis q̄n̄q̧ fiet pfectio: ad quā ↄſeq̄ndā nos erudit. Cū āt ad pfectū hec imago renouata ſiles đo erimus.

† 19.q.2.c. Due in fi. De regla. c.licȝ in pn.

r.Ioħ.a.

b ¶ Speculantes. A ſpeculo: nō a ſpecula: qđ in greco non eſt ambiguum.
c ¶ In eandē. quā ſpeculamur: quā ſperamus.
d ¶ Imagi. Ut ſiles glie xp̄i ſumꝰ i eēnū. A gloria. Uel a claritate moyſi: i gloriā xp̄i: quā decet dare ſpm̄ dei: tātā a tāto. Ca.IIII.

Mat.5.b

Ideo habētes ⁊c.
e ¶ Comēdātes. Ut luceat lux vr̄a corā hoīb⁹. f ¶ Corā deo. Nō vt videant̄ ab hoīb⁹.
g ¶ In qb⁹ ⁊c. Aug⁹. Uel talis pōt eē ordo v̄borū. In qb⁹ pereūtib⁹: deus verꝰ ⁊ iuſtꝰ excecauit mētes īfideliū huiꝰ ſecli. h ¶ Deus huiꝰ ſeculi.i.deꝰ q̄ nō ſolū bonos regit: ſed ⁊ malos ꝓ merito ꝑcipitat/ dās eis qđ volūt.i.vt nō credāt qđ nō facit malicia: ſȝ iuſticia. Uel deꝰ ſeculi: ſupbia vel īgluuies: vel diabolus ꝑnceps mūdi: q̄ ſecularib⁹ ꝑncipat̄. i ¶ Qui ē imago. Aug⁹. Sciēdū φ imago ⁊ eq̄litas ⁊ ſilitudo diſtīguēda ſunt. Quia vbi imago: cōtinuo ſilitudo ē. nō cōtinuo eq̄litas. Ubi eq̄litas ⁊ ſilitudo: nō ↄtinuo imago: vbi ſilitudo nō ↄtinuo imago: nec eq̄litas. Uerbi grā: In ſpecło ē imago ⁊ ſilitudo: ñ tñ eq̄litas: q: multa deſūt imagini: q̄ inſūt illi rei de q̄ exp̄ſſa ē. Pōt ⁊ aliq̄ñ eē imago i q̄ ſit eq̄litas. vt i parētib⁹ ⁊ filiis īuenit̄ imago ⁊ ſilitudo ⁊ eq̄litas: excepto tp̄e q̄ p̄cedūt gentes: q: đ parēte exp̄mit̄ ſilitudo filij: vt recte imago dicat̄: ⁊ pōt eē tāta vt recte dicat̄ eq̄litas: ꝑt etiā eē ſilitudo aliq̄ñ ⁊ eq̄litas: Quis ñ ſit imago vt i duob⁹ ouib⁹ parib⁹: xp̄s aūt ita đ: imago p̄ris: vt nihil boꝝ deſit: vt nō ſolū imago eius ſit: quia de illo eſt ⁊ ſilitudo q: imago ē. Sed ⁊ equalitas tāta vt nec temporis interuallū impedimento ſit. quia ꝟ nō gene

a ¶.i.lex ſpūs quā dñs dat nō lr̄is ſcptā: ſȝ p fidē animis inmatā. ¶ itelligēdi ⁊ faciē
† Ubi āt ſpiritus dñi: ibi libertas a
dī. ¶ illi habēt velamē ſup coꝛ. a ¶ etiā iuniores. b ¶ expedita ratiōe.
a Nos v̄o oēs reuelata facie dñi b
a ¶ glioſū dñm. b ¶ p ſpeculū rōnis vidētes. c ¶ vt eiꝰ imago.i.dq ſum⁹: vł đ: xp̄s imago p̄ris eadē cū illo. ¶ vt in eſſentia
b c d gloriā ſpeculātes i eādē imaginē d e f
cū videam⁹. a ¶ cūtes ab vna clara cognitiōe in aliā: vt illi q̄s ſpūs dei ducit.
trāſformamur a claritate i claritatē: tāq̧ a dñi ſpū. Ca.IIII. g h
¶ ⁊ q: tantā claritatē habemus
Ideo habētes hāc admi i
a ſpū. ¶ dignitatē. ¶ vt ſpiritū alīs miniſtremus.
niſtrationeȝ iuxta qđ mi k
¶ non meritis.
ſericordiā dei cōſecuti ſum⁹. Nō l
a ¶ ꝓ aliq̄bus aduerſis. b ¶ nō ſolū agta mala: ſed etiā cogitatiōes.
deficim⁹: ſȝ abdicam⁹ occulta de m n
a ¶ vt pſeudo q̄ videt̄ hūiles. ¶ hypocriſi
decoris. Nō ambulātes i aſtutia o
¶ p falſa vel ꝓ q̄ſtu ꝑdicātes.
Neq̧ adulterātes v̄bū dei: ſed i p q
a ¶ q: manifeſte videt̄ i nob̄ v̄itas b ¶ cō
c manifeſtatiōe v̄itatis. Cōmēdā r
mēdabiles faciētes. a ¶ ſine cōpatiōe ad uerſarioꝝ. ¶ nō ad oculū.
tes nōſmetipos ad oēm ↄſcienti
a ¶ rōnabiliū. b ¶ intētiōe mea manēte ¶ in bñplacito dei: vel teſte deo hoc dico.
c ¶ dixi nos ꝑdicare in manifeſtatiōe v̄itatis
f am hoīm corā đo. Qđ ſi etiā op s
tis φ ſi etiā optū. a ¶ qđ a nob̄ ꝑdicatur ¶ culpa boꝝ eſt q̄ perire meruerūt.
tū eſt euāgeliū noſtꝝ: in his q̄ pe t
a ¶ a pereūtib⁹ vel a verbis euāgelij.
g reūt eſt opertuȝ. In qūib⁹ deus v
a ¶ a naturali rōne.
b huiꝰ ſeculi excecauit mētes īfide x
a ¶ q: xp̄o nō credūt. b ¶ vt nō apparet
liū: vt nō fulgeāt illūinatio euā y
cis: qđ tñ lux eſt. a ¶ doctrina euāgelij illuminās. b ¶ in q̄ ꝑdicat̄ glīa diuinitatis: nō ſolū īfirmitas hūanitatis. c ¶ vel q̄ d ¶ q: de illo eſt. e ¶ q̄ videt me videt ⁊ patre.
i gelij glīe xp̄i qui eſt imago dei z a

ꝟ a ¶ Ubi āt ſpi.⁊c.ſ.ↄtēplādi v̄itatē remoto velamīe ab oculis mētis. b
iōſi dicit: b ¶ Nos v̄o.ſ.xp̄iani ⁊ potiſſime eccłie miſtri. c ¶ Reuelata fa.i.mēte: q̄ đ: facies ſpūal: iq̄tū ibi viget cognitio itellectual: ſic oculus i facie coꝛpali d ¶ Gliaȝ do.ſ.ieſu xp̄i ⁊ ñ ſolū moyſi. e ¶ Speculātes.i.in ſpeculo rōnis cognoſcētes: ⁊ q: cognitio fit p aſſimilationē cognoſcētis ad cognitū. ideo ſubdit̄: f ¶ In eādē imaginē trāſformamur a clarj.ſ.naturalis cognitiōis ⁊ grē. g ¶ In claritatē. viſiōis beate. h ¶ Tāq̧ a dñi ſpū. q: hoc nō ieſt fidelibus ꝓpria virtute: ſed ſpūſſancti eos ducētis Rom. viij. Qui ſpiritu dei agunt̄ hi filij dei ſūt.

In ca.iij. vbi dicit̄ in poſtilla: Nam nec glorificatum eſt qđ claruit.

Additio. Hoc qđ dicit̄: Nā nec glorificatū eſt qđ claruit ⁊c. exponit̄ vno modo in Glo. ſic. Nam qđ claruit: id eſt moyſes. In hac parte.ſ.in facie nō eſt gloria: ꝓpter excellētem gloriā que eſt in nouo teſtamento: vbi pueri vidēt glīam dei: id eſt cōparatiōe huius excellētis glorie: quia nulli ꝓfuit glīa vultus moyſi: licet hoc fuit culpa illoꝝ: nō ſua. hec autē glīa multo maioꝛ eſt que abūdat: vt p eā purificati hoīes abſterſa caligine poſſint videre glīam dei. Hec in Glo. q̄ magis videt̄ ↄſona littere: eo φ in p̄cedētib⁹ apłs loquēs de moyſe dicit φ filij iſrael nō poterāt intēdere in faciem moyſi ꝓpter glīam vultus eius: ex quo poſſent ſumere pſeudo apli quodāmodo occaſionē arguendi φ legalia a deo data p moyſen: q̄ tante excellentie fuit vt vultus eius ſic gloꝛiaret̄ non erant euacuanda etiam tempoꝛe euangelij. Ad quod reſpondet Aplus φ nec glorificatuȝ eſt: quod claruit ⁊c. vt expoſitū eſt ⁊c. Ca.IIII.

Ideo habentes. Poſtq̧ Apłs cōmendauit noui teſtamenti miniſteriū: hic ↄſequenter oſtēdit huius miniſterij vſum: ⁊ p̄mo q̄tum ad operationē boni. ſecūdo q̄tū ad tolerātiam mali/ ibi: Habemus igit̄ theſauꝝ. Prima in duas q: p̄mo facit qđ dictū eſt. ſecūdo quādā obiectionē excludit/ ibi: Qđ ſi etiā opertū eſt. Circa p̄mū dicit: Ideo habentes hāc adminiſtrationē. id eſt miniſteriū tāte dignitatis vt ꝑdictū ē. k ¶ Iuxta qđ miſericordiā ↄſe. ſumus. nos eccłie miniſtri ad ħ p dei gratiā vocati. l ¶ Nō deficimus ab vſu ⁊ executiōe ipiꝰ: ſȝ ꝓmpte ⁊ debite exeq̄mur. m ¶ Sȝ abdicam⁹.i.abucim⁹. n ¶ Occulta dedecoꝛis.i.ſoꝛdes pctōꝝ: nō ſoluȝ q̄ exterius patēt: ſȝ etiā q̄ interꝰ latēt. o ¶ Nō ambulantes in aſtutia: id eſt in ſimulatiōe ⁊ hypocriſi.
p ¶ Neq̧ adulterātes verbū dei. Exponat̄ vt ſupra dictū eſt.ij.ca. q ¶ Sed in manifeſtatiōe veritatis. q.d. nō ꝑdicam⁹ ꝓpter queſtū vel ꝓpriā laudē: ſed ꝓpter manifeſtationē diuine veritatis ad dei glīam ⁊ fideliū ſalutē. r ¶ Cōmēdātes noſmetipos oēm ↄſciam hoīm.i.non cōmēdam⁹ nos v̄bis: ſȝ ex opatiōibus q̄ facim⁹ commēdabiles nos reddimus in ↄſcietus hoīm: ſȝ q̄m hoīes decipi poſſūt: nō aūt deus q̄ intuet̄ coꝛda .i. Reg.xvi.b. iđ addit: Corā. Sic igit̄ tria tāgit hic que faciūt ad debitā executionē miniſterij eccłiaſtici.ſ.exterioꝛ ⁊ interioꝛ mūdicia: recta intētio: doctrina ſana. s ¶ Qđ ſi etiā opertū eſt. Excludit obiectionē que fieri poſſet ↄtra dicta. Dixit em̄ ſe docere in manifeſtatiōe veritatis. Poſſet aliq̄s obuccre i ↄtriū: eo φ multi ↄdicebāt ſibi: ⁊ ſic nō erat i dictis eiꝰ v̄itas manifeſtata. Ad ħ rñdet Apłs φ ħ nō ꝓueniebat ex pte ſue ꝑdicatiōis: ſȝ ex malicia ↄdicētiū: q̄ ipediebat eos cognoſcere v̄itatē. Uñ Sap.i.a. In maliuolā aīaȝ ñ itroibit ſapia. ⁊ ħ ē qđ dicit: Qđ ſi etiā optū ē euā.no. aliq̄b⁹ eiꝰ v̄itatē nō capiētib⁹. t ¶ In his q̄ pe. ē oper.i. ꝓcedit ex malicia eoꝝ. v ¶ In qb⁹ deꝰ hu. ſecu. Hoc exponit̄ dupliciť. Uno mō de creatore huiꝰ mūdi: q̄ ex demerito taliū retrahit lumē ſue grē ab eis/ ⁊ iuſte: ⁊ ſic p ↄſeq̄ns excecant̄ ex ſe. Aliť đ diabolo quē imitāt̄ ſeculariť viuētes: ⁊ ſic pōt dici deꝰ huiꝰ ſeculi: ſic đ: ꝑnceps huius mūdi: Ioħ.xij.e. Nūc ꝑnceps huius mūdi eiciet̄ foras.
x ¶ Excecauit: ſeculariter viuentes: auertēdo eos a v̄itate. y ¶ Ut nō ful.il. euā. glie xp̄i.i coꝛdib⁹ eoꝝ. z ¶ Qui.ſ.xp̄s. a ¶ Eſt ima. dei pa. ⁊ p ↄſeq̄ns ē fontalis plenitudo luminis: ſm̄ φ đ: Heb.i.a. Qui cum ſit ſplendoꝛ ⁊ figura ſubſtātie eius ⁊c. Sed q: ſuperius vocauit euāgeliū ſuū: ⁊ hic vocat euangeliū xp̄i: poſſet aliq̄s credere eſſe duplex euā
ꝟ geliū. iđ

B F nõ generauit de⁹ filium in tpe. a ¶ Nõ enī. Q. Bñdico glie xp̄i: vel cõmendamus nos corā deo ī māifeſtatiõe veritat᷑: et cetera talia facim⁹: et h̄ ꝑ̄ xp̄z. b ¶ Lumē ſplē. qḋ fuit ī ſeꝑatione elemētoꝝ. Ceperāt enī tenebre ex quo cõfuſa moles celi et ſre cepit eē poſt accedēte luce qḋ factuz ē meli⁹ reddit᷑. In q̄ ꝑficiēt᷑ hoīs affectio ſignificat᷑. vñ: Fuiſtis aliqñ

Luc.5.b

tenebre: nūc autē lux ī dño. c ¶ Scie clari. Scīa glie dei eſt q̄ ſcim⁹ lumē eē q̄ tenebre nr̄e illuminant᷑. d ¶ Habem⁹. Hactenus d̄ altitudīe ſcīe. h̄ d̄ fragilitate carnis q̄ eſt ad gloriā: et ſi ꝯ̄ videatur. e ¶ Theſaux. Dicit ſacr̄m d̄l qḋ fidelib⁹ erogat᷑: ꝑfidis abſconditur. f ¶ Manifeſtet᷑. q̄dā eñ d̄ reſurrectiõe dubitabāt. g ¶ Ergo mors ī no. q̄ꝛ ꝑ mortē vitā ieſu cõſeqmnr. ḡ mors nõ ē inutil᷑: ſꝫ opat᷑ magnū qḋ ī nob̄. Sꝫ vita q̄ delectami in ſrenis opat᷑ ī vobis mortē eternā. Vel paſſiue ḡ. i. ꝑp̄ ſpez vite ieſu mors operat᷑. i. a ꝑdict᷑ paſſionib⁹ efficit᷑ ī nob̄. i. ꝑmittim⁹ effici. Sꝫ ꝑ h̄ vita efficit᷑ ī vob̄. i. fides plantatur.

B

b ¶ Eũdez ſpm̄ fi. Aug⁹. ſup Joh̄. Homel. xlvj. Tpa variata ſunt: non fides. illi venturū: nos veniſſe credimus. i ¶ Vobiſcum. Non vos nobiſcū vt inferiores ſꝫ pares nob̄ ſic᷑ ſi volueritis. Et h̄ñ de vobis aſſero: q̄ꝛ oīa iſta facim⁹ ꝑpter vos inſtruendos nr̄o exemplo. Ita omīa ad vos ſpectāt: vt gratia dei abundans in nobis abundet ī vobis: et ꝑ vos in alijs. Et ꝑ vos multos abundet gratiarūactione: vt vos ⁊ illi deo gr̄as agat᷑. In gloria dei: id ē ad oſtendendum deum glorioſum.

k ¶ Omnia enim propter vos. Omnia enim ſuſtinet: vt nos paucos ad dei cenam ꝑducat: cuius cõtumelia eſt ſi veniant pauci.

F Sed licet

a ¶ .i. ꝑdicatio nr̄a nõ ſedit ad nr̄az glīam vel lucra ſed chriſti.

a iuiſibilis. Nõn eni noſmetipſos ꝑdicam⁹: ſꝫ ieſū chriſtū dñm noſtrū. a b

¶ illū dñm. ¶ miſtros. a ¶ q̄ nob̄ h̄ iniunxit.

Nos aūt ſeruos veſtros per ieſum. c

¶ hoc facimus. ¶ precepto ſolo fecit.

Quoniaz deus q̄ dixit de tenebris d

a ¶ hec lux ſignificat lucē q̄ mō ꝑ nos datur.

b ¶ lumen ſuum. i. ſe nobis infudit.

b lūmē ſplēdeſcere: ipſe illūxit in cor e

a ¶ vt illuminem⁹ alios ꝑ ſciētiā de claritate. i. de eſſentia dei: ⁊ hoc in chriſto qui eſt facies patris ſine quo non cognoſcitur.

c dibus nr̄is ad illūminationē ſcientie claritatis dei in †faciem ieſu chriſti. f g

a ¶ illuxit: ſꝫ hūc theſaux. i. ſcīaz q̄ alioſ ditem⁹

a b c ſti. Hābem⁹ aūt theſauruz iſtum in h i

a ¶ corꝑib⁹ fragilib⁹. b ¶ vt tota altitudo dei

vāſis fictilib⁹: ūt ſublimitas ſit vir k

eſſe videat᷑ ⁊ nõ nr̄i. a ¶ vaſa fictilia ſūt ⁊ vere

tutis dei: ⁊ non ex nobis. In ōmni l m

a ¶ q̄ꝛ nullus mod⁹ tribulādi abeſt. b ¶ d̄ the

bus tribulationem patimur: ſꝫ nōn

ſauro bene cõſeq. a ¶ in animo. b ¶ enumerat tribulatiões q̄ſdā. ¶ paupes ſum⁹ adeo vt neceſſaria deſint. aporos grece: pauper.

angūſtiamur. Apōriamur: ſed non n o

¶ a theſauro d̄: q̄ꝛ de⁹ paſcit. a ¶ d̄ loco ad locū

deſtituimur. Pērſecutionem pati p

a ¶ adeo q̄n theſaux cuſtodiat. b ¶ affligimur

mur: ſed non dērelinq̄mur. Hūmili q r

a ¶ .i. nõ erubeſcimus. b ¶ ī mortis ꝑiculum.

amur: ſed nõ cõfundimūr. Dēijci s t

a ¶ a bono ceſſam⁹. ¶ quid per ſingula.

mur: ſed nõ pērim⁹. Semper mor v x

a ¶ ꝑ ieſu: vel quā pri⁹ ieſus ſuſtinuit. b ¶ nõ ſolū in animo. c ¶ alijs propinantes.

tificationē iēſu ī cōꝛpe nr̄o circūfē y

a ¶ ſic mors. b ¶ ⁊ glīa carnis. c ¶ nõ tm̄ ī aīa

rentes: ūt ⁊ vitā ieſu in cōꝛporibus z

bus. a ¶ etiā immuc᷑. b ¶ mortificationē ieſu circūferimus ⁊ vere. ¶ qua ſpe.

f noſtris mānifeſtetur. Sēmper eni b

a ¶ virtutibus: vel quibus licet viuere naturali vita. b ¶ in pericula mortis.

nos qui viūimus in mōꝛtem tradi

a ¶ ꝑ amore ieſu. b ¶ Ambro. hoc eſt non timemus mort: ꝑpter ꝑmiſſam reſurrectionem.

mur propter iēſum: ūt et vita ie

¶ immortalis et impaſſibilis. ¶ qḋ videt᷑ impoſſibile.

ſu manifeſtet᷑ in carne noſtra mor

a ¶ licꝫ. b ¶ q̄ꝛ h̄ patimur mors dſilium exercet ī nob̄: ſꝫ vos ad voluptates vite temporalis.

g tali. Ergō mōꝛs in nobis operan c d

dit᷑. a ¶ ſemꝑ mors in nob̄ opat᷑: ⁊ ꝑ h̄ ptꝫ qḋ

tur: vita autem in vobis. Hāben e f

habemus. a ¶ quē ꝑ̄be. b ¶ q̄ ē cauſa fi.

b tes autem eūndez ſpiritūm fidei ſicē

¶ de ill᷑ p̄rib⁹: ī q̄z ꝑſona dic᷑ dauid. a ¶ alit᷑ nõ ꝑfecte crederet. ¶ ne crederet. ¶ ne fides eſſet inutilis. ¶ vt illi. ¶ futurā vitam.

ſcriptū ē† Credidi prōpt̄ qḋ ⁊ locūt⁹ g

a ¶ cõfitemur nõ timentes mala: q̄ꝛ.

ſū. Et nos credim⁹ ꝑpt̄ qḋ ⁊ loqūi

a ¶ q̄ꝛ aliqui negabāt reſurrectionem.

mur. Scientes q̄m qūi ſuſcitauit ie

¶ in eadem gloria. ¶ vltra non moriamur. a ¶ q̄ꝛ vni⁹ fidei ī vna domo erūt.

ſū et nos cū ieſu ſuſcitabit: et conſti

k tuet vōbiſcum. Omnia eni propter b

C

Ad gelīū. ideo h̄ remouet ꝑ h̄ q̄ eiuſdē euāgelij chriſtus eſt actor. apl̄s aūt miniſter tm̄ et predicator d̄i. a ¶ Nõ eni noſmet. ꝑdi. tāq̄ auctores euāgelij. b ¶ Sꝫ ieſum xp̄m dñm no. tm̄. c ¶ Nos aūt ſuos vr̄os ꝑ ie. admiſtrādo vob̄ doctrinaz xp̄i. qḋ declarat ꝑ ꝯñā. d. d ¶ Qm̄ deus q̄ dixit de te. lucē ſplēde. ſ. lucē corꝑalē creādo: ⁊ ipaz a tenebris ſeparādo: Geñ. i. e ¶ Ipe illuxit ī cor. i. ꝯſimilit᷑ lucē ſpūalem infudit ad cognitionē euangelice veritatis: nõ ſolū ꝑ nobis: ſed etiā ꝑ alijs. ideo ſubditur: f ¶ Ad illumiationē ſcie cla. dei. i. ad maīfeſtationē noticie diuie. g ¶ In faciē ie. xp̄i. i. relucēt᷑ in faciē ei⁹: inq̄ntū ꝑ noticiā diuinā q̄ tradit᷑ ī euāgelio cogſcit᷑ ipe xp̄s. h ¶ Habem⁹ āt. Hic ꝯſr̄ agit de vſu miſterij eccleſie q̄ntū ad tolerantiā mali. Circa qḋ ꝑmo oñdit patiētiā miſtroꝝ eccl̄ie. ſcḋo cauſaz hui⁹ patiētie, ibi: Semꝑ mortificationē. tertio manifeſtat vtrūq;: ibi: Semꝑ eni nos. Circa ꝑmū dic᷑ cõtinuādo ſe ꝑdictis: Habem⁹ aūt theſaux. i. illuminationē dei dictā. i ¶ In vaſis fictilib⁹. q̄ꝛ in h̄ mūdo ſum⁹ ꝯtēptibiles ꝑſone tribulatiōib⁹ ⁊ āguſtijs expoſite. k ¶ Vt ſublimitas. i. illḋ magnuz qḋ facim⁹ ī edificatiõe eccl̄ie ⁊ gētiū ꝯuerſiõe. l ¶ Sit vtut᷑ dei ⁊c̄. i. deo totum attribuat᷑: ⁊ nõ hūane potētie: diuitijs vl̄ ſapie. qḋ poſſet fieri: ſi apl̄i fuiſſent potētes: diuites ⁊ honorati. ſic ē de lege mahometi: ſꝫ ꝯ̄trū fuit ī apl̄is. iō ſbdit᷑: m ¶ In oīb⁹ tribula. patimur: ſꝫ nõ angu. ille anguſtiari d̄r ꝑprie q̄ nõ videt ſibi patere aliqḋ remediū ī tribulatiõe: ⁊ ſic ē de ꝯfidētib⁹ in h̄ mūdo. ꝑpter qḋ anguſtiant᷑ ī tribulatiõe q̄ñ ſibi deficit mūdanū remediū: ſꝫ ſancti nõ anguſtiant᷑: q̄ꝛ in tribulatiōib⁹ adeſt eis ſolatiū diuinū. n ¶ Aporiamur. i. depauꝑamur ⁊ d̄r a poros grece qḋ ē pauꝑ latine. o ¶ Sed nõ deſtituimur. q̄ꝛ ſcti parū curāt de ſubtractiõe diuitiaꝝ tpaliū cū ſibi remaneāt diuitie ſpūales: que non pn̄t violēter amoueri. p ¶ Perſecutionē patimur. fugiēdo de ciuitate in ciuitatē. q ¶ Sed nõ. derelinq̄mur. nā de⁹ ē ſoci⁹ vbiq; itiner᷑ noſtri. r ¶ Hūiliamur. i. ꝯtēnimur. s ¶ Sꝫ nõ ꝯfundimur. q̄ꝛ nõ ſentim⁹ in nobis debitā cauſaz ꝯfuſionis. t ¶ Deijcimur. i. ad ꝑiculū mort᷑ īpellimur. v ¶ Sꝫ nõ perim⁹. q̄ꝛ de⁹ ſemꝑ liberat ſuos. aliqñ viſibilit᷑: ſic liberauit tres pueros d̄ camino ignis aliqñ iuiſibilit᷑ eos d̄ p̄nti miſeria trāſferēs ad quietē: Sap. iij. a. Viſi ſunt oculis inſipientiuz mori: illi aūt ſunt ī pace. x ¶ Semꝑ mortificationē. Hic ꝯſr̄ oſtēdit patiētie cauſaz: ⁊ ꝑmo facit ꝑpoſitū. ſcḋo manifeſtat ꝑ effectum, ibi: Propter. Ad euidentiaz ꝑmi ꝯſiderādū q̄ in xp̄o fuit duplex ſtat⁹. Vn⁹ mortis: inq̄ntum carnē paſſibilē aſſumpſit: in q̄ penalitates hui⁹ vite ⁊ tandē mortē ſuſtinuit. Ali⁹ ē vite: inq̄ntū vita glorioſa q̄ viuebat occulte aīa ſua a ꝑncipio ſue ꝯceptiõis deriuata fuit ad corp⁹ in ſua reſurrectiõe: q̄ꝛ reſurrexit ī corꝑe glorioſo. Hec ē igit᷑ cauſa patiētie ſanctoꝝ. ex hoc eni q̄ ſperāt firmit᷑ conformari chriſto reſurgēti: patiēter ſuſtinēt tribulatiões hui⁹ mundi in quib⁹ ꝯformant᷑ xp̄o patiēti. ⁊ h̄ ē qḋ dic᷑ Apl̄s: Sēꝑ mortifica. ieſu xp̄i. i. cõformationē ipi patiēti. y ¶ In corꝑe nr̄o circū. i. vbiq; tribulatiões patient᷑ ſuſtinētes. z ¶ Vt ⁊ vita ieſu. glorioſa. a ¶ In corꝑib⁹ nr̄is maīfeſtet᷑. in futura reſurrectiõe: in q̄ reſurget corpus impaſſibile ⁊ incorruptibile. b ¶ Semꝑ eñ ⁊c̄. repetitio ē eiuſdē ſnīe. ad maiorē aſſertionē: ⁊ q̄ꝛ nõ ſolū ſcti patienter tolerāt ꝑp̄ ſpem future reſurrectiõis: ſꝫ etiaz q̄ꝛ animāt᷑ ad h̄ exēplo xp̄i patiētis. iō ſubdit Apl̄us. c ¶ Ergo mors. ſ. xp̄i. d ¶ In no. opat᷑. animādo nos ad tolerātiā paſſiõis. e ¶ Vita aūt in vobis. i. vita xp̄i opat᷑ in vobis: ꝯferēdo ſpem reſurrectiõis. iō ſbdit᷑: f ¶ Habētes eūdē ſpm̄ fidei. ſꝫ mors xp̄i nõ ſic opat᷑ ī vobis ſic᷑ in nobis: q̄ꝛ nõ eſtis in talib⁹ tribulatiōib⁹ ī q̄b⁹ ſumus: erit᷑ tñ ſaluati ꝑ eandē fidē q̄ ⁊ nos. qḋ ꝯſr̄ ꝯfirmat ꝑ ſcr̄ipturaꝫ Pſ. cxv. a. g ¶ Sicut ſcriptuz eſt. Credidi ꝑpter quod ⁊c̄. et patet ex dictis lr̄a vſq; ibi: h ¶ Omnia eñ ꝑpter vos: Id eſt omnia facim⁹ ⁊ ſuſtinemus propter vos inſtruendo exemplo et verbo.

Aliꝰ facie

D

In chriſto fuit duplex ſtatus

† pſ. 115. c

h i ·A· Vt gratia

e f a ¶ Sz licet is q. Quicqd ē cũ pecori: exterior hō ē. is q̄ int⁹ h̄ ē imago dei. b ¶ Renouat̄ de die in diē. i. aſſidue purior efficitur p igne tribulatiõis. Ca. V.

Scimus enim. Ordo. Scim⁹ eni q̄ edificationē. i. corp⁹ imortale habebim⁹: ſi corp⁹ p tribulatiões diſſoluat̄. Et iō qſi ſic diſſoluit vt ꝯditio z cā ſic premiſſa. Inde pōt videri: q: habebim⁹. nā nō ſolū ꝓ pñti inhabitatiõe: ſz etiā: b ¶ In hoc. i. in ꝯſideratiõe hui⁹ tāte glie. c ¶ Ingemiſcim⁹. ex dilatõe deſiderij qđ nō facerem⁹ niſi certi. In cui⁹ rei figura axa filia caleb petijt irriguum ſup⁹ z irriguū inferi⁹: vt nos lachrymas effundam⁹: nō ſolū pro pñtis incolatus miſeria: ſz ꝓ dilatiõe ſupne glie. Ingemiſcim⁹: qa cupim⁹ ſup innouatione aīe quā iā accepim⁹ g ¶ Supindui capien. i. dari aīe indumētū: nō de t̄ra corruptibile: ſz. f ¶ De celo. i. imortale z ipaſſibile ad ſiſitudinez celeſtiū. Nos gfectiores ꝓ dilatiõe gemim⁹: q: et min⁹ pfecti: q̄ carnē fouētine qs ſe Apls cõmeōratne illi de ſe minus ſentiāt: z hoc eſt: h ¶ Nam et nos. i ¶ Qui ſum⁹ i ta. iſto: q̄ habitatione huius corpis diligimus: de quo nō eſt curandū cū nō ſit tabernaculuz niſi ad tps. k ¶ Ingemiſcimus. deſiderio celeſtis. Nos dico grauati zc. Vel nō mirū ſi ingemiſcimus: qa a beatitudine remoti. Nā etiā de hoc minori gemim⁹: q: hoc corpore exuimur. Et hoc eſt: Nam qui ſumus in tabernaculo iſto: Quis: l ¶ Grauati: eo. i. iō gemimus. m ¶ Qđ nolum⁹ zc. Si h poſſet fieri. Vel ingemiſcimus: deſiderio celeſt. Ne⁹ aūt h efficit in nobis. Vel nolum⁹ expoliari. deus tñ efficit id. Vt imortalitatē cupiamus. Non manufactā. i. hoim cõplexione factam: ſez nō humane generationis ope productam: nec humanis fomentis auctaz: ſed a dō ineffabilit̄ cõpactā. Eternā. q: i ea ſine fine manebitur. ¶ Si tñ ve. glia ꝓmiſſiõis. Nō nud. h eñ deſiderāt ſcti: ne reſurgentes recepto corpore nudi: ꝯ id ē alie

a ¶ abūdās gratia in nobis: diffūdat̄ abūde in vos vt abūdātē inde gratiā agatis.

vos: vt grātia abūdās p multos g h gratiarūactiõe abundet in gliam
a ¶ vt vos imitemini nos: nō dicā ꝓ vita ieſu. b ¶ in tribulatiõibus.

a dei. † Propt̄ qđ nō deficim⁹. Sz c d e f
¶ expoſitus malis. ¶ caro
licet is q̄ foris eſt nr̄ homo corrū
a ¶ aīa munita ſpe futuri cui nō accedit hūanus furor. ¶ imago dī. b ¶ i agnitiõez dī.
b patur: tñ is qui intus eſt renouat̄ g h
a ¶ merito nō deficim⁹. b ¶ vbi nō niſi de
de die i diē. Id eñ qđ in pñtī ē i
ſolatio. a ¶ pax durās. b ¶ ad ferendū.
c ¶ id tribulatiõis. i. minimū.
mōmētaneū z leue tribulationis k
a ¶ tribulationū ꝯ h qđ dixit id. b ¶ in celeſtibus.
nr̄e: ſuprā modum in ſublimitāte l
lorꝫ in pñti. a ¶ ꝯ momētaneū. b ¶ ꝯ tribulatiões. c ¶ cõtra leue.
eternū glorie pond⁹ operat̄ in no
¶ q:. a ¶ appetentibus.
bis. Nō cõtēplantib⁹ nobis q̄ vi m
¶ iō nō q̄ vident̄: q:
dent̄: ſz q̄ nō vident̄. Que eñ vi
¶ trāſitoria.
dent̄ tpalia ſūt: que aūt nō viden
tur/ eterna ſūt. Ca. V
a ¶ pōdus qđ ē: q: etiā i corporib⁹. b ¶ i. de terra z ꝓ diuis ad terreſtria.
Scimus eñ qm̄ ſi ter- n o
a ¶ caro in q̄ anīa habitat. ¶ corpus.
b ¶ vbi ſp inquietat̄ aīa.
reſtris dom⁹ nr̄a hui⁹ habitatiõis
a ¶ deſtruat̄ ꝓ xp̄o. b ¶ q̄ corp⁹ imortale z plene firmatū. c ¶ ex dō tñ: q: nō miſterio
diſſoluat̄ q̄ edificatione ex dō ha p q
boīm. a ¶ ne dicā: habebim⁹ adeo certi. ¶ i ſpe qđ habituri ſum⁹ i re. ¶ qetā aīe manſio
bem⁹ domū nō manufactā: ſz eter r
nā. a ¶ q: ab eterno factā. b ¶ int̄ celeſtes
c ¶ habebim⁹ domū: nā de ea gemim⁹.
b c naz in celis. Nā z in h ingemiſci s
a ¶ in q. ¶ in h. ſ. ¶ edificationē.
t mus habitationē nr̄am q̄ de celo v
a ¶ ſup ꝯtentes aīe. ¶ ſupindui cupi. tñ hec ꝯditiõe. b ¶ z hoc fiet. c ¶ ꝯtutib⁹ fide z ceteris. ¶ depoſito corpe.
g eſt: ſupindui cupiētes: ſi tamē ve x y
a ¶ ꝯtutib⁹. ¶ ne id de nudis putet̄. ¶ de
h i ſtiti z nō nudi inueniamur. Nā z q̄ z
illo gemim⁹. a ¶ in hac habitatiõe. b ¶ ſarcina carnis grauati gemim⁹.
k ſum⁹ i tabernaculo iſto ingemiſci a
a ¶ depſſi. ¶ paſſiõib⁹. b ¶ carne vl̄ corpe vel iō. c ¶ vel q:. d ¶ affectu nature gemimus orādo ne ſpoliemur ſpūſctō: z ſic induamur glia dei. tūc eñ ſupindui ꝓmiſſa glia poterim⁹ imortalitatis ſi exuti corpe nō diſpoliati a ſpūſancto fuerimus.
l m mus grauati: eo quod nolum⁹ ex b

a ¶ Ut gratia. ſ. dei. b ¶ Abūdās: a nob in vos. c ¶ Per multos i gra. ab. i glo. dei. i. vt multi reſurgāt ad grārūactões ad gliaz dī. d ¶ Propter qđ. Hic ꝯſr maīfeſtat qđ dixerat d patiētia aploꝝ i ꝑſecutiõe poſitoꝝ dī. Propt̄ qđ. i. ꝓpt̄ aīationē exēplo xp̄i paſſi: z ꝓpt̄ ſpem reſurrectionis i corpe mortali. e ¶ Nō deficimus. q. d. ad maiora ſuſtinere parati ſum⁹. f ¶ Sed licet is q̄ fo. zc. i. ipa natura ſenſitiua tēdat ad corruptiõez ex ꝓceſſu etatꝫ z ꝓ pōdere tribulatiõis. g ¶ Tñ is q̄ int⁹ ē. ſ. itellectiua natura. h ¶ Renouat̄ de die i diē. p culpe purgationē z ei⁹ ſeqle. i ¶ Id eñ qđ in pñti ē. i. tribulatiões tpis pñt̄. k ¶ Momentanea z le. q: ſūt breuis duratiõis z qui pōderꝫ reſpectu pmij futuri. d q̄ ſbdit̄: l ¶ In ſublimitate eter. glie pō. ope. i no. expectātib⁹ ipm. Et dr̄ in ſublimitate: rōne dignitatꝫ q̄ ē i pmio. Eternū: rōne duratiõis ifinite. Pōd⁹: rōne pcioſitatꝫ: q: pcioſa cõi mō loqndi dicūt̄ magni pōderꝫ. Vel alit̄ dr̄: Pōd⁹: q: pmiū glie qetat totalit̄ appetitū in deo: ſic pōd⁹ qetat gue i cētro. m ¶ Nō cõte. no. ea q̄ vi. zc. i. iſta fiūt i nob: q: nō attēdim⁹ ad bona tpalia z viſibilia ꝓ nūc: q̄ p fidē a ſctis firmiſſime credūt̄: z p ſpem certitudinalit̄ expectant̄.

In ca. iiij. vbi dr̄ in poſtil. In facie xp̄i ieſu.

Additio.

Hoc qđ dr̄ In facie xp̄i: exponit̄ i gloſa. i. p xp̄m q̄ ē facies xp̄i: ſine q̄ nō cognoſcit̄. Ca. V

Scim⁹ eñ. Hic ꝯſr cõmēdat miniſteriū noui teſtamēti ex fide ſiue ex pmio. Licet eñ de h tetigerit ca. pcedēti aliqlit̄: hic tñ tāgit mag. cõplete. Et diuidit̄ in tres ptes: q: pmo tāgit de hac pmiatiõe. ſcdo d debita ad ipam pmiationē pparatiõe/ ibi: Et iō ꝯtēdimus. tertio de cauſa vtriuſq͡ꝫ/ ibi: Oia aūt ex deo. Prima adhuc in duas. q: pmo agit de h pmio. ſcdo de eius deſiderio/ ibi: Nā z in h ingemiſcim⁹. Circa pmū ſciēdū q̄ dixerat in fine capituli pcedētꝫ q̄ ipi z alij apli nō attendebāt ad bona trāſitoria: ſz ad ei̅na: iō ꝯtinuādo ſe ad dicta dicit: Scim⁹ eñ. i. certitudinē habem⁹ p fidē formatā. o ¶ Qm̄ ſi ter. do. no. i. corp⁹ terrenū noſtrū: qđ ſe hꝫ ad aīam ſuo mō: ſicut dom⁹ ad ihabitatē. p ¶ Diſſoluat̄. p mortē. q ¶ Qđ edificationez ex deo habe. nō ma. in ce. qđ aliq exponūt de corpe glioſo i futura reſurrectiõe habēdo: qđ dr̄ h: Nō manufactā: q: virtute nature nō erit glioſū. r ¶ Sz eternā. q: ab eterno a deo pordinatū: ſz qm̄ Apl̄us videt̄ loq de h qđ ſtatim poſt mortē realit̄ habet̄ a ſctis: ſz corpis imortalitas habet̄ tñ in ſpe/ z nō in re: iō meli⁹ videt̄ exponi d glia aīe q̄ ſtatim hr̄ a ſctis oīno purgatis: z dr̄ habitatio ꝓpt̄ excellētiā ipi⁹ aīe ad dei capacitatē: Ioh. xiiij. a. In domo pr̄is mei manſiões multe ſūt. Dicit̄ etiā dom⁹ ei̅na z nō manufacta: q: glia celeſtis obiectiue deus eſt q̄ eſt increatus z eternus. s ¶ Nam z in hoc. Hic ꝯſequenter agit de appetitu huius pmij. Et diuidit̄ in duas partes: q: pmo circa hoc ponit̄ appetitus varius nature z gratie: z quedā repugnātia. ſecūdo vnius victoria/ ibi: Audiētes igit̄. Circa pmū ſciēdū q̄ appetit⁹ eſt inclinatio ſequēs formā. Eſt aūt in nobis duplex forma. ſ. naturalis z gratie habitualis: z p ꝯſeqñs duplex appetitus. ſ. nature z gratie. Appetitus aūt nature inclinat ad ꝯſeruādū vnionē anime cū corpore: z diſſolutionē refugit z abhorret. Appetit⁹ autē gratie inclinat ad ꝯſecutionē glorie que ꝯſiſtit in clara viſione dei z ei⁹ fruitiõe: igitur ſi aīa poſſet ꝯſequi gliam abſq͡ꝫ diſſolutione corpis huius mortalis: appetitus gratie tēderet in ꝯſecutionē glie celeſtis abſq͡ꝫ retardatiõe p appetitū naturalē: ſed q: h nō pōt fieri ideo appetit⁹ naturalis: eo q̄ refugit naturaliter diſſolutionē hanc: in hoc quodāmō repugnat appetitui gratie. Et hoc eſt qđ dr̄: Naz z in hoc ingemiſcimus. i. deſideram⁹ cū tedio dilatiõis. t ¶ Habitationē no. q̄ de celo eſt. i. ꝯſecutionē gratie. v ¶ Supindui. veſtimēto glie: qđ nō ꝯuenit ex pncipijs intrinſecis nature: ſed a deo dat̄. ꝓpter qđ indumentū dicitur. x ¶ Cupientes. appetitu gratie. y ¶ Si tñ ve. et nō nu. iue. i. ſi abſq͡ꝫ diſſolutiõe corpis corruptibilis q̄ vtit̄ aīa vt veſtimēto: poſſet ſupindui glia: tūc abſq͡ꝫ aliq retardāte appetit⁹ gr̄e in hoc ferret̄: ſed q: hoc eſt impoſſibile: iō retardat̄ p naturalē appetitū: diſſolutionē corporis z aīe abhorrētis. ꝓpter qđ ſubdit̄: z ¶ Nā z q̄ ſumus in hoc tabernaculo. i. in hoc corpore mortali. a ¶ Ingemiſcim⁹ gra. de diſſolutiõe corpis z aīe. b ¶ Eo q̄ nolum⁹ expoliari. i. corpe p mortem.

Sed ſupue.

A G id eſt alieni a ꝓmiſſa gloriant. Hoc enī opus eſt vt indu/ti corpore ſupinduant gl̄ia: que eſt immutatio ī claritate. Grauati co. Corpe qḋ tn̄ nolum⁹ morte nobis tolli ſed ſupindui.i.a deo veſtiri ſtola imortalitat: ita vt vita imortalitatis deſtruat mortalitatem: nō vt ſuperueniat: ſed.

a ¶ Ut abſorbeatur. Ita vt nuſq̄ ſit mortalitas nō infra: nō ſupra: nō intra: nō extra. Abſorpta eſt enim mors in victoria.

¶ Aug⁹. Grauati corpe. Et q2 grauationis cauſa ē nō natura et ſubſtātia corpis: ſ3 ei⁹ corruptio nolumus expoliari corpe ſi fieri pōt: ſ3 ei⁹ imortalitate veſtiri: q2 ꝛ ſi a malis ad bona tranſeam⁹: tn̄ ipſe tranſit⁹ eſt amar⁹. ꝛ ſi corpus grauat aīam ꝛ h3 incitamēta vitioꝝ: non tn̄ oīa mala ex eo: nec fuit ei⁹ corruptio pctī cauſa: ſ3 pena. nō fecit peccatricē aīa3: ſ3 peccatrix anima eam carnem ſc3 corrūpit. Nō eſt purus a vitijs diabolus: q̄ nō habet carnē.

Nolumus expoliari. Ecce vox nature: ꝯfeſſio pene: graue ē corpus ꝛ onerosum: ꝛ tn̄ nō libenē deſerit. Pi⁹ em̄ mētis rōne diſſolui cupit ꝛ eē cū xp̄o. Senſus autē carnis refugit ꝛ recuſat.

b ¶ Audētes. Deus facit velle: facit ꝛ certos p ſpm̄. ꝛ iō audentes. c ¶ Peregrinamur a dn̄o. Quō: cū alibi ſcptu3 ſit:
Act.17.f In ipſo viuim⁹: mouemur ꝛ ſumus. Quia ꝛ ſi vbiq3 de⁹: nō tn̄ hic videt ſicut ī celis. Peregrinamur ergo non fide ſed ſpe.

d ¶ Per fidem enī ambulamus. Qui peregrinatur ꝛ p fidē ambula: nōdū eſt in patria: ſ3 iā eſt ī via. Sic ḡ ambulem⁹ tanq̄ in via ſim⁹. q2 ipſe rex patrie
B fact⁹ ē via. Rex patrie xp̄s ē: et ibi veritas: hic aūt via eſt. Quo imus ad chriſtū. Qua p chriſtū.
Joh.14.a Ipē enī ait: Ego ſum via ꝟitas ꝛ vita. Eſt enī illumiatio p fidē et illuminatio p ſpēm. nō per fidem tn̄ illuminamur: nō p ſpeciē. Domini enī vitam agēti adhuc mortalē nō pōt ꝯtingere: vt dimoto ꝛ diſcuſſo oī nubilo fantaſiaꝝ corpaliū ſecretiſſima incōmutabilis veritat luce potiat ꝛ mente penit⁹ a ꝯſuetudine hui⁹ vite alienata: cōſtanter ꝛ indeclinabiliter illi hereat. e ¶ Ut referat vnuſq̄ſq3. Etiā pueri: q̄ ſi non p ſe: p alios geſſerūt: dū p eos crediderūt: vel nō crediderūt ſm qḋ iudicant: nō ſm qḋ geſturi erant ſi diu viuerēt. Dicit enim ꝓut geſſit in corpore nō vt geſturus erat: ſi viueret. Fruſtra ḡ homo poſt h corpus ſibi ꝓmittit qḋ hic in corpe cōparare neglexit. f ¶ Propria corpis. Aug⁹. Quia nullus meret niſi dum in corpore eſt. Quē ſenſum cōfirmat alia tranſlatio q̄ ita habet: vt referat vnuſquiſq3 ſm ea que geſſit p corpus. Per corp⁹ quippe nō φ omia gerant motu corpis ſed p corpus.i.p tp̄s q quiſq3 vixit in corpe. Hic enī omē meritū cōparat: q̄ poſſit poſt hanc vitam q̄ſpiā releuari vl̄ grauari. Nā etiā iſta que ꝓ defunctis cōmēdādis freq̄ntat eccl̄ia nō oīb⁹ ꝓſunt. Et q̄re nō niſi p differētiā vite: quā q̄ſq3 geſſit ī corpe. Quia etia3 h meritū ſibi q̄ſq3 dū in corpe viueret cōparauit: vt ei poſſint iſta ꝓdeſſe. Cū ḡ ſacrificia vl̄ altar vel q̄rūcūq3 elemoſynarū: ꝓ baptiçatis defunct aīab⁹ offerunt: pro valde bonis gratiarūactiōes ſūt. Pro nō valde malis ꝓpitiationes. Pro valde malis. et ſi nulla ſint adiumenta mortuorum: qualeſcūq3 viuorū cōſolationes ſunt. Qui aūt proſunt vel ad hoc ꝓſūt vt ſit plena remiſſio: Uel certe vt tolerabilior fiat iſta damnatio. g ¶ Suademus. Ut credant ꝛ ꝓuideant ſibi: q2 quorūdam prauiloquio dics dn̄i

G in dubium

a ¶ ne vltra poſſit mori.
a poliari ſ3 ſupueſtiri: vt abſorbea a b
tur qḋ mortale ē a vita. Qui aūt c
a ¶ vt velimus imortalitatē.
efficit nos ī hōcipm de⁹: q̄ dedit b c
a ¶ hui⁹ rei implēde. b ¶ ꝯſueta audacia
b nob pignus ſpūs. Audētes igit f
vīctes. ¶ ſum⁹. a ¶ qḋ ꝯfirmat audaciā noſtram. b ¶ quia ſcimus illud.
ſemp ēt ſcīētes: q̄uoniā dū ſum⁹ ī g h
a ¶ mortali. b ¶ remoti ſum⁹ ſpecie tn̄ ī mē
c d h corpe pegrinamur a dn̄o Per i k
te hn̄tes ipm̄ p fidē. a ¶ inuiſibiliū. b ¶ ad deū tēdim⁹. c ¶ nō p pn̄tiā coꝝ ſum⁹ audē/
fidē3 em̄ ambulam⁹: ꝛ nōn p ſpe l
tes ꝛ ſcīētes h audentes ēt mēte. b ¶ ab actu nō deficim⁹: ꝛ ſi durū ſit. ¶ nō triſtamur nō murmuram⁹ ī aduerſis. ¶ opere.
cīē. Audem⁹ aūt: ꝛ bonā volun m n
¶ nos dico cupiētes. ¶ remoueri.
tate3 hābem⁹ magis pegrinari a o
¶ q̄ hic morari. ¶ apud. ¶ vł ꝯſm.
corpe: ꝛ p̄ſentes eſſe ad deū. Et p q
a ¶ ꝛ q2 illi volum⁹ adherere. b ¶ oīb⁹modis c ¶ vt h ꝛ ibi placeam⁹. ¶ q̄ſi aſtabim⁹
ideo ꝯtēndim⁹ ſiue abſentes ſi/ r s
ē. a ¶ nūc illi. ¶ vt tūc. b ¶ ꝯtēdim⁹: vt
ue p̄ſentes placere illi. Omnes ei t v x
pn̄tes illi erim⁹ ꝛ vere. ¶ iō dico pn̄tes.
¶ bonos ꝛ malos. ¶ ante iudicē
nos manifeſtari oportet ante tri/
xp̄m. a ¶ a ſiſtitudie meſſoꝝ. b ¶ bon⁹ ꝛ ma
e f bunal xp̄i: vt referat vnuſq̄ſq3 ꝓ y
lus. ¶ plus vel minus.
pria corporis ꝓut geſſit ſiue bo/
¶ et q2 ante tribunal.
num ſiue malu3. Scīētes ergo ti 3
¶ q̄ caſte timēdus ē de⁹. ¶ vt timeant.
g morē dn̄i hominib⁹ ſuademus: a

A a ¶ S3 ſupueſtiri.i.indui gl̄ie veſtimēto: nō tn̄ ita φ mortalitas corpis maneat cū gl̄ia aīe: q2 h eſt impoſſibile nobis ſ3 in ſolo xp̄o factū fuit p diſpēſationē dei ad opus redēptiōis nr̄e. ideo ſubditur: b ¶ Ut abſorbeat qḋ mortale ē a vita.i.vt mortalitas p gloriā ſupuenientē tollat: corpis ſ idēptitate manēte: qḋ fiet ī reſurrectiōe: ſ3 q2 oportet morte3 interuenire quam refugit appetit⁹ naturalis. ideo eſt ibi repugnantia appetituu3: verūtamē q2 vterq3 appetit⁹ ē a deo a q̄ eſt natura ꝛ gr̄a. iō ſubdit: c ¶ Qui aūt efficit nos in hōpm: id eſt habētes vtrūq3 appetitū. d ¶ De⁹ ē. q̄ dedit naturā ad qua3 talis inclinatio ſeq̄t. ſilr ꝛ gratiā p quā ſpūſſctūs habitat ī nobis. ideo ſequit: e ¶ Qui dedit no. pignus ſpūs. Eſt enī ſpūſſctūs pignus gl̄ie ratione ꝓdicta.i.ca. hui⁹ ep̄le. f ¶ Audētes igit. Hic ꝯſequēter oſtēdit quis dictoꝝ appetituū vincat in ſctis hominib⁹ dī. Audētes igit: id ē abſq3 formidie mort deſideram⁹ gl̄iam. g ¶ Scientes.i.certitudinem habentes. h ¶ Qm̄ dū ſum⁹ in hoc corpe. ſc3 mortali: i ¶ Peregrinamur a dn̄o.i.oportet nos eē ſeparatos ab eo. k ¶ Per fidē em̄ ambulam⁹.i.enigmatib⁹ tm̄ deū cognoſcimus: l ¶ Et nō p ſpecie3.i.clare facie ad faciē. ꝓpter qḋ ſubdit: m ¶ Audem⁹ aūt. Circa qḋ ſciendū φ ad fortitudinē politicam in periculis mortis ſufficit nō triſtari irrationabiliter: ſed fortitudo infuſa nō ſolū hoc facit: ſed etiam facit aliq̄n in talibus delectari: Act. v. g. Ibāt apoſtoli gaudentes a conſpectu concilij: quoniā digni habiti ſunt ꝓ noīe ieſu cōtumeliā pati. et hoc ē qḋ dicit Apoſtolus: Audemus. ſine trepidatiōe. n ¶ Et bona volūtatem habemus.i.delectationē in mēte. o ¶ Magis pegrinari a corpore.i.diſſolutionē huius corpis p mortem ſubire. p ¶ Et p̄ſentes eſſe ad deum.i. vt p hoc habeam⁹ clarā dei viſionē ꝛ pfecta3 fruitionē. et ſic appetitus gratie vincit in ſanctis appetitū nature. Per hoc autē qḋ dicit Ap̄lus hic: excluditur error dicentiū animas ſanctas a corporibus exutas a viſiōe diuina retardari vſq3 ad iudiciū. q2 dicit Ap̄lus: Bonam voluntatem habem⁹ magis pegrinari a corpore p mortē. Et p̄ſentes eē ad deum. Ex quo patet intentionē ei⁹ eſſe φ anime ſancte nihil habētes purgādū exute corporibus: ſtatim ſunt deo p̄ſentes per apertam viſionem. Error q̄rūdam
q ¶ Et ideo cōtendim⁹. Hic ꝯſequenter agit de p̄paratiōe ad h premiū ꝯſequendū: q̄ p̄paratio triplex ē. ſcd̄a ponit ibi: Scīētes ḡ. tertia ibi: Itaq3 nos. Prima aūt p̄paratio p hoc eſt φ homo querit placere deo: qui eſt dator hui⁹ premij. et h eſt quod dicit: Et ideo: id eſt propter conſecutionem glorie. D
r ¶ Cōtendim⁹.i.cum quadam pugna reſiſtim⁹ mundi: carnis et diaboli tētatiōib⁹. s ¶ Siue p̄ſentes ſiue abſen. q.d. ad h incitamur: Siue abſentes.i.dū ſum⁹ in p̄ſenti vita: t ¶ Siue p̄ſentes. deo p gloriā: ſupple vt poterim⁹. v ¶ Placere illi. per dictam reſiſtentiam. Et ſubdit huius reſiſtentie cauſam dicens: x ¶ Oēs em̄ nos manifeſtari oportet aū tribunal xp̄i: id eſt ante eius iudiciariā poteſtatem. vnde tangunt hic quinq3 cōditiōes extremi iudicij.ſ. eius ineuitabilitas/ ibi: Oportet nos. generalitas/ ibi: Omnes. claritas/ ibi: Manifeſtari: quia iudicium apparebit omnibus iuſtū ſingulis videntib⁹ omīa bona ꝛ mala aliorū. iudiciaria poteſtas/ ibi: Ante tribunal. iudicis ſublimitas/ ibi: Chriſti. qui.ſ. ē ver⁹ hō et ver⁹ de⁹. y ¶ Ut referat vnuſq̄ſq3. id eſt penam vel premiū pro his que geſſerit viuens in corpe: nec per hoc excludunt a iudicio pueri qui nihil in proprio corpore meruerunt vel demeruerunt: quia diiudicabuntur ſm ea q̄ circa eos ab alijs ſunt facta vel omiſſa: inq̄ntu3 ſunt ab alijs baptiçati vel nō.
3 ¶ Scientes. Hic ponitur ſecunda preparatio ad premiu3: que eſt ſollicitudo de ſalute proximorum. Et diuiditur in duas. quia primo ponitur hec ſollicitudo. ſecundo ſollicitudinis ratio/ ibi: Charitas enim chriſti. Circa primum dicit Apoſtolus: Scientes ḡ timorē domini: id eſt φ valde timendus eſt dominus qui oēs eſt iudicaturus: vt dictum eſt. a ¶ Suademus hominib⁹. fidem et mores: quia vnicuiq3 mandauit domin⁹ de ꝓximo: Eccl. xvij. b. Diuiſio

A Deo aūt

E F in dubiū venit: deo aūt manifesti sum⁹: qꝛ hoc ꝑdicam⁹ qđ in bet de⁹. a ¶ Siue em̄ mente. Quasi de nobis vtiqꝫ glia/ ri potestis: qꝛ quicqđ agimus vel est honoꝛ dei vel vtilitas ꝓ ximi. Siue excedim⁹. i. si nos cōmēdam⁹ in q̄ putamur: isensa ti ꝟo est. i. ad honorē dei est: q̄ sic nos exaltauit: Si sobꝛij: Et nō alta de noꝟ dicam⁹ ad nr̄am vtilita tez. Siue em̄ mēte excedim⁹. Vbi audiuit qđ nō licet hoi loq̄. Deo ē: nō voꝟ q̄ nō potest⁹ cape. ¶ Aug. Siue em̄ mēte excedim⁹. Excessū mentis di/ cit: qꝛ mēte eleuanē ad itelligēda cele/ stia. Extasis ꝟbū grecū ē: latine vno ꝟ bo exponi pōt: si dicaē excessus. In ex/ cessu mēt⁹ duo itelligūē: vel pauoꝛ vel itētio ad supna: ita vt q̄dāmō a memo ria labanē inferioꝛa. In ꝟ mēt⁹ excessu fuerūt oēs sctī: qb⁹ arcana dei mūdū istū excedētia reuelata sūt. de ꝟ loqē ꝟ Paul⁹. Siue em̄. Si supbe putaē lo/ quutus: qđ ē q̄si insania: dū se laudat ve rū dicēs: dimittēdū ē deo: nō ab homi ne temere iudicādū. Si nō iactāter: sꝫ ad gliam audiētium coꝛinthus ꝓficit. b ¶ Siue cū sobꝛij su. Cōdescēdē do. c ¶ Ioh. qꝛ sic loqmur vt cape possitis. Isti sūt angeli de qb⁹ dñs ait

Ioh.1.g in euāgelio: Videbit⁹ celū aptū: ꝛ an/ gelos ascēdētes ꝛ descēdētes sup filiū hois. hos eosdē angelos vidit iacob i

Gen.28.c scalis ascendentes ꝛ descendentes.

d ¶ Charitas enim christi vr/ get nos. quia christus charitate pro nobis mortuus est: tunc constat omes moꝛtuos fuisse in adam. ꝓ qbus moꝛtu us ē christus vt eos a moꝛte liberaret. Que grā ne inutilis sit hoib⁹ apli vt eos illiciāt: necessario se laudāt. ꝑ glo riā em̄ ꝛ meritū aploꝝ agnoscē grā et bñficiū xp̄i. e ¶ Si vn⁹ ꝓ oib⁹. i. si

F xp̄s ꝓ oib⁹ q̄tū ad se: ꝛ si nō oib⁹ ꝓfu it: ḡ ꝛ oēs hoies debēt moꝛi ꝓ honoꝛe illi⁹. Et qꝛ ꝟ ē: g ¶ Neminē no. i. laudam⁹. h ¶ Scōm car. i. sua q̄rē/ tē. nō q̄ xp̄i: tpalia/ nō etna. Nec ꝟ de/

¶ 8.q.1.c.in scriptura 33. dist. c. vsqꝫ bet facere aliqs: qꝛ ꝛ si xp̄s fuit moꝛtal sicut ego: ꝑ qđ eū putauit hoiem eē tm̄ dū erā ifidelis: tm̄ iā ē imoꝛtalis: ꝛ ita securi sum⁹ de ꝓmio: si qs ḡ in xp̄o ē re nat⁹ nou⁹: illi iā spe trāsiut moꝛtalitas: ꝛ trāsigere: ꝛ dabiē noua imoꝛtalitas. Vel si qs nou⁹ vet⁹ lex trāsiut illi: ꝛ no uā habet. f ¶ Qui viuūt. In coꝛ/ poꝛe nō sibi sed volūtate dī: qđ debēt: qꝛ ꝛ si xp̄s vsqꝫ ad moꝛtē fuit ifirm⁹ in

Ioh.8.f fuit: iā post resurrectionē nō est: sed apparet qđ eē videbaē. Vñ: Cū exal/ taueritis filiū hois: tūc cognoscetis qꝛ ego sū. Vicē ḡ ei reddāt quasi deo: nō homini solū ꝓ eis passo. Neminē no/ uimus ꝟm carnē: vitā futuraꝫ ita certa spe tenet quasi iam sit ꝑsens: q̄ in xp̄o surgēte impleta est: que nō est ꝟm car/ nem: non quin in eadem carnis sub/ stantia: sed nō in eadem qualitate coꝛ/ ruptionis: que nomine carnis signa/ tur. Et si nouimus christum ꝟm carnē: id est carnis moꝛtalitatem ante resurrectionem: sed iam post

Ioh.7.e non nimis: quia iam non moꝛitur. Unde aīt. Ad patrem va do ꝛ iam non videbitis me: id est nunq̄ vlterius: scilicet qđ

Ibi.16.b modo sum: id est moꝛtalis. Et iterum: Nisi abiero paraclit⁹ non veniet: hoc est: non potestis capere spiritū q̄diu ꝟm car/ nē me nosse ꝑsistitis. Et quia omnes in christo sumus spe: etsi nō in re. Si qua ergo in christo noua creatura vetera trā sierunt. Innouatio fide transiit spe moꝛtalitas: et adest noui/ tas resurrectionis. i ¶ ¶ Et si cognouimus. Quia ꝑ/ uis dum infidelis intellexit christum in lege p̄missuꝫ est ꝟm carnem: vt legalia obseruaret ꝛ seruari p̄ciperet: sed tamen non iam post conuersionē nūc ita esse: sed vmbra cesset.

F Vetera

a ¶ in hoc. b ¶ approbati qđ nō pseudo. c ¶ q̄ntū in me est in q̄ nō remanet. ¶ so

deo autem manifesti sum⁹. Spe a b

¶ ꝛ si nō ꝯfteamini.

ro autem ꝛ in cōsciētijs vestris

¶ approbatos. a ¶ nō arrogāter ꝟ dicim⁹ sic nec ꝑus cū diceremi: non sum⁹ sicut plu/ rimi ꝛc. ¶ lbis. b ¶ sicut nec psi⁹.

manifestos nos esse. Nō iterū a

commendamus nos vobis: sed b

a ¶ talia dicēdo. ¶ materiā vel opoꝛtu/ nitatē. b ¶ qđ voꝟ necesse ē. c ¶ ꝯ pseu/ do q̄ p elationē glīanē se ab illis doctos: q̄ cū vn̄o fuerūt. d ¶ qꝛ ꝛ ego apls sū vt bi s qb⁹ se iactāt didicisse.

occasionē dāmus vobis gloriā

a ¶ qđ possitis dicere. b ¶ respōdendos.

di pro nobis: vt habeatis ad eos c

a ¶ in ꝯspectu hoim vt hypocrite. ¶ l exte rioꝛib⁹ vt circūcisiōe. b ¶ sp̄ualib⁹. c ¶ vt

qui in facie gloꝛiantur: ꝛ nō in coꝛ g

supbiā respōnāt ꝑ coꝛdis hūilitatē. a ¶ cōtē platiōe rōnis. ¶ oia tpalia. a ¶ soli est q̄

a **de. Siue em̄ mente excedimus** b

cognoscit excessū nr̄m. a ¶ ad honorē dei ē. b ¶ ꝯdescēdēdo. c ¶ ad vestrā vtilitatē. d ¶ ꝓ vobis ē totū: charitas em̄ vrget: vt oia ꝓ voꝟ faciam⁹. ¶ amoꝛ quē erga nos exhibuit cōdescēdēdo.

b c **deo: siue sobꝛij sum⁹ voꝟ. Cha/** k

d **ritas eni christi vrget nos / esti/** l

a ¶ solus sufficiens sine legalibus oib⁹: vel

e **mantes hoc: quoniā si vnus ꝓ**

iustus sine pctō. ¶ aliq.

omnibus moꝛtuus ē: ergo omes m

a ¶ in pctō ¶ vetustati ꝑ eū nec alio egēt. cesset ḡ lex. b ¶ ꝛ etiā is moꝛtuus est.

moꝛtui sunt. Et pro oīb⁹ moꝛ/

a ¶ xtutib⁹. ¶ ꝑ repromissionē.

f **tuus est christus: vt et q̄ viuūt/**

a ¶ nō virib⁹ suis: nō sue volūtati ꝑuate de putēt. b ¶ nō i spe terrenoꝝ: sꝫ in spe resur

iam nō sibi viuāt: sꝫ ei q̄ pro eis

rectiōis viuāt. a ¶ vt moꝛerent pctō. b ¶ vt in nouitate ambulemus.

moꝛtu⁹ ē ꝛ resurrexit. Itaqꝫ nos n

a ¶ .i. amodo a deo certi sum⁹ de glīa etna. vel de cadē resurrectiōe. ¶ spe glīe. ¶ eē

g ex ꝟ nemīnē nouim⁹ ꝟm carnez.

viuētē. ¶ q̄ ꝟm carnales obseruātias vi/ uat. ¶ moꝛtalem.

i **Et si cognouim⁹ ꝟm carnē xp̄m: sꝫ ꝟ**

A a ¶ Deo aūt manifesti su. q̄ videt coꝛda: qꝛ talia nō ꝑ dicam⁹ ꝓpter q̄stū vel ꝓpriā laudē: sꝫ itētiōe recta. b ¶ Spe ro aūt ꝛ in cōsciētijs vr̄is ma. nos esse. q.d. ita couersati sum⁹ inter vos qꝛ nō potestis rōnabilit⁹ iudicare ꝑdicationē no strā ꝓcedere nisi ex ꝓficie puritate. Sꝫ qꝛ posset aliqs dicere qꝛ in hoc iactāter se cōmēdaret. iō ꝟ remo uet dicēs: c ¶ Nō iter. cō. nos vo. Et dicit iteꝝ: qꝛ iā supra dixerat aliq̄ q̄ videbanē ad suam cōmendationē esse. d ¶ Sꝫ occa. dam⁹ vo. glo. ꝓ no bis. ꝯtra pseudo aplos q̄ dicebāt se do ctos a petro/ iacobo ꝛ iohāne: q̄si i hoc detrahētes apli doctrine. Poterāt igiē coꝛinthij ꝯ eos gliari qꝛ erāt edocti a do ctoꝛe ꝑfecto: ꝛ vsqꝫ ad tertiū celū rapto. e ¶ Ut habeatis ad eos. s. pseudo aplos repellēdos. de quibus subditur: f ¶ Qui i facie gloꝛianē. i. in appa rētia scitat⁹ exteri⁹. g ¶ Et nō i coꝛ de. i. in puritate ꝯscie. h ¶ Siue em̄ mēte exce. deo. ꝑ ꝯtēplatiōe diuino rū supra nos extasim patiēdo. i ¶ Si ue sobꝛij sum⁹ vo. nos hūane couer satiōi ꝯfoꝛmādo. Ista em̄ grece mensu ra dr̄ latine. Apli em̄ medij erāt inē de um ꝛ ꝑplm: ꝛ ideo eleuabanē aliq̄n ꝑ ex cessū mēt⁹/ accipiēdo diuinas illumīatio/ nes: ꝛ aliq̄n ꝯfoꝛmabāt se hoim fragili tati: vt ꝯuenientē⁹ traderēt eis diuina: si cut Gen. xxviij. c. dr̄: qꝛ angeli ascende/ bant ꝛ descendebant in scala iacob. k ¶ Charitas autē. Hic ponit ꝯn̄r huī⁹ sollicitudinis rō: q̄ ē charitas ad ꝓ ximū. iō dicit: Charitas em̄ xp̄i. q̄ se extēdit ad ꝓximū. i. Ioh. iiij. d. Hoc mā datū habem⁹ a deo: vt q̄ diligit deū/ dili gat ꝛ fratrē suū. Et vn̄ ꝓuenerit hec cha/ ritas oñdit dicēs: l ¶ Estimātes ꝟ

G

q̄m̄ ꝛc. s. xp̄s ꝓ salute oim/ q̄tū ad suf ficientiā. Et accipiē ꝟ si ꝓ qꝛ: qꝛ ita ē. Ex q̄ ꝯcludit: m ¶ Ergo oēs moꝛtui sūt ꝛc. i. ita debēt viuere ac si oēs eēnt moꝛtui sibiꝑis nihil ꝟ ꝓprus desiderus curantes: ꝛ sic viuāt christo/ vitam ꝓpri am oꝛdinātes ad ei⁹ honoꝛeꝫ. Vñ dicit Apls Gal. ij. a. Viuo iā non ego: viuit ꝟo in me xp̄s. n ¶ Itaqꝫ nos. Hic ponit tertia ꝯpatio ad ꝓxīmū ꝯseq̄nduꝫ: q̄ est abdicatio carnaliū affectuū: q̄ licet sit aliq̄liter tacta pte p̄cedētī: tn̄ hic trāga tur plenī⁹. iō ꝯtinuādo se imediate p̄ce/ dentib⁹ dicit: Itaqꝫ nos ex ꝟ nemi/ nē nouim⁹ ꝟm carnē. i. cū nemine so cietatē ꝯtrarim⁹/ moti carnali affectiōe.

H

Sꝫ qꝛ posset aliqs obijcere qꝛ apli mul tū dilexerūt xp̄m etiā ꝟm p̄ntia coꝛpalē. iō subdit Apls in ꝑsona aploꝝ q̄ cū xp̄o fuerūt coꝛpalitē. o ¶ Et si cognoui/ mus ꝟm car. xp̄m. i. affecti ei⁹ p̄ntia coꝛpali p ¶ Sꝫ nūc iā nō nouim⁹: illo scꝫ mō/ sꝫ melioꝛi. Vñ dixit aplis sal uatoꝛ Ioh. xvi. b. Expedit vobis vt ego vadā. subtrahēdo vobis coꝛpalē meā ꝑ sentiaꝫ: qđ exponēs Aug⁹ dicit. qꝛ apli adhuc carnales existētes afficiebāē ad xp̄m: sicut hō carnalis ad amicū suū. ꝓ/ pter qđ ipediebanē assurgere ad sp̄ualē ꝛ sublimioꝛē diligendi modū. Vñ dicit ibi saluatoꝛ: Si em̄ nō abiero/ paraclit⁹ nō veni/ et ad vos. ¶ Notādū qꝛ manichei negāt verā carnē in xp̄o fu isse: ex ꝟ loco ꝯfirmabāt erroꝛē suū: qꝛ dicit Apls: Et si cognoui mus ꝟm carnē xp̄m ꝛc. qꝛ ꝯ eum arguebaē ex ꝟbo Apli Ro. i. vbi dr̄ de xp̄o q̄ factꝰ ē ei ex semie dauid ꝟm carnē. ḡ ver̄ā carnē habuit. Ad qđ r̄ndebāt di. qꝛ Apls ꝑmo fuit opiniōis illi⁹: ꝛ sic loqē scribēs ad romanos: sꝫ postea vidēs huī⁹ opiniōis falsita/ tē retractauit hic eaꝫ dī. Et si cognouim⁹ ꝟm carnē xp̄m. id est si fuim⁹ aliq̄n huī⁹ opiniōis. s. qꝛ xp̄s haberet carneꝫ ex se mine dauid: Sꝫ nūc iā nō nouim⁹. i. hanc opinionē tāq̄ fal sam mutauim⁹. Sꝫ ꝟ dictū manichei iꝑbat Aug⁹. dupliciter.

A Primo

B ✠ a ¶ Vetera. Olim vet⁹ teſtamētum: ⁊ oīa ad veterē hoīez ptinētia. b ¶ Noua. Venerūt nouū teſtamētū ⁊ oīa noui hoīs. Vetera. Ut error idolatrie ⁊ ꝟitas vnı⁹ ḋl ſucceſſit. c ¶ De⁹ erat in xp̄o. Per h̄ itelligiẗ pr̄ eē i filio: ⁊ fili⁹ in pr̄e: q̄ꝛ vna ē eoꝝ ſb/ſtātia: ibi eſt vnitas vbi nulla diuerſitas: ⁊ iō alē i altero ē: quia ⁊ imago ⁊ ſilitudo eoꝛum vna eſt.

d ¶ Recōciliamini. Recōciliamur ꝯſitendo pctā et penitēdo ei q̄ nos ſibi recōciliat: ⁊ debetē ⁊ poteſtis.

e ¶ Pro no. pe. Illus ē veteris teſtamēti pctā dici ſacrificia ꝑ pctis. Vel pctm̄ dr̄ ſilitudo carnis pcti. Uñ dr̄ de pctō: deleuit vł damnauit pctm̄. i. d̄ ſilitudine carnis pcti: q̄ꝛ miſit de⁹ filium ſuū in ſilitudinez carnis pcti. Ita etiā maledictū ꝑ morte accipiẗ q̄ de maledicto dei venit: vt vere dictū i lege itelligatur. Maledict⁹ oīs q̄ pēdet in ligno. Quid ē qđ ait maledict⁹: id ē terra es: in terrā ibis. Quid ē qđ dicit: oīs: q̄a ⁊ xp̄s q̄ pependit i ligō cū eēt vera vita: mortu⁹ ē vera morte non ficta f ¶ Ut nos effi. iuſti. dei: id eſt vt iuſtificaremur a deo: q̄a ex deo tm̄ eſt oīs ꝯſūmatio. Attēde q̄ ſicut cū legitur: Dn̄i eſt ſal⁹: nō ea ſal⁹ intelligiẗ q̄ dn̄s ſal⁹ ē: ſ; q̄ ſalui ſūt: q̄s ipſe ſaluat. Sic cū legiẗ, dei iuſticia: nō ē illa itelligēda q̄ de⁹ iuſtus ē: ſed q̄ iuſti ſūt hoīes q̄s gr̄a ſua iuſtificat.

Deut. 21. d

Eclē. 3. d

Ps. 3. b

Ca. VI

Adiuuātes āt ⁊c. Ne i va. ⁊c. gr̄a di ē remiſſio pctōꝝ: quā ivanū recipit q̄ nō poſt ſe exercet in bonis: vel q̄ i legalib⁹ ꝯfidit. b ¶ Nūc. qđ ñ i lege veti: vel nūc nō gr̄as: nō p⁹ āñū: q̄ꝛ ſtati i obitu fidel ſal⁹ daẗ.

a ¶ poſtq̄ ꝟitas venit. b ¶ ⁊ q̄ꝛ xp̄s iā nō eſt ſm̄ carnem.

nūc iām nō nouimus. Si q̄ua ḡ a

a ¶ nouus renatus vt vos. b ¶ carnalis obſeruātia ⁊ voluptas carnis

a i chriſto noua creatura eſt/ vete b

a ¶ oēs noui q̄ in xp̄o.

b ra trāſierūt: †ecce facta ſūt noua c

a ¶ in xp̄o tñ oīa ex deo pr̄e. b ¶ pater.

oīa. Omīa aūt ex d̄o q̄ui nos d e

a ¶ incarnatū verbū.

recōciliauit ſibi ꝑ chriſtūm: ⁊ de f

a ¶ vicarius apl̄is qđ nō pſeudo.

dit nobis miniſteriū recōciliatio

a ¶ de⁹ ꝑ xp̄m. b ¶ pr̄. ¶ q̄ nihil nō pōt

c nis. Quoniā q̄dē de⁹ erat i chri g

a ¶ q̄ potuit xp̄s recōciliare: q̄ꝛ de⁹ erat i eo. vñ: Pr̄ in me ē ⁊ ego in pr̄e. b ¶ electos d̄ mūdo. c ¶ h̄ mō recōciliās d ¶ nō puniēs

ſtō mūdūz recōciliās ſibi: non rē h i

eternalē. a ¶ tā originalia q̄ actualia. b ¶ h̄ mō dedit nobis de⁹ miniſteriū: q̄ꝛ.

putās illis delicta ipoꝝ: ⁊ poſu k

a ¶ pdicationē fidei. ¶ pdicāde.

it in nobis verbū recōciliatiōis.

¶ vice xp̄i q̄ fuit legat⁹ dei. vel ꝑ xp̄o. i. ꝑ

Pro chriſto ḡ legatōe fūgimur: l

honore xp̄i. a ¶ ⁊ iō obſecram⁹. b ¶ vos c ¶ q̄ꝛ vere in nobis loquiẗ.

tanq̄ deo exhortante per nos. m n

a ¶ ꝑ amore xp̄i recōciliat vł vice xp̄i obſe

o Obſecram⁹ ḡ ꝑ chriſtō reconci g p

cram⁹. a ¶ xp̄m. ¶ debetis vł poteſtis. q

liamini deo. † Eūm eñ q̄ nō no r

¶ ꝑ experientiā: eſt ꝑ ſciētiā ¶ hoſtiā

e uerat peccatū/ pro nobis pecca s

ꝑ pctis: vel pctōrē putari i pena. ¶ mortalem. ¶ deus pater.

f tū fecit: vt nos efficeremur iuſti t

a ¶ nō mō iuſti: ſ; ꝑ q̄s alq̄ iuſti ſint. b ¶ nō noſtra. c ¶ ꝑ ipm̄ chriſtum.

ciā dei in ipō. Ca. VI. v

g ¶ xp̄s redemit nos ⁊ recōciliauit: nos aūt adiuuātes vos vel chriſtum.

Adiuuātes āt exhor x tamur ne in vacuū y

a ¶ remiſſionē pctōꝝ. ¶ quā recepiſtis. b ¶ eſt ne gr̄a. vtiq̄. ¶ in Eſaia.

grām dei recipiatis. Ait enim: z

¶ gr̄e. ¶ mihi vł hoīb⁹ ¶ orātē ꝑ pctis.

†Tēpore accepto exaudiui te: ⁊ a b c

¶ q̄ñ lux nata ē. b ¶ vel auxiliat⁹ ſū tui. ¶ de aſſecutiōe ꝟtutū ⁊ pſeuerātia bonorū operū. c ¶ exponit ꝓphetiā.

b i diē ſalutis adiuui te. Ecce nūc d e

a ¶ q̄ morbis mortalib⁹ ſalubris medicīa i fundiẗ. b ¶ aliis ꝟbis idē replicat.

tempus acceptabile: Ecce nunc

a Primo q̄ res falſa nō pōt cogſci. ⁊ iō ſi apl̄s illā opinionē falſaz reputaret/ nō diceret: Cognouim⁹ ſm̄ carnē xp̄m. Scđo q̄ꝛ dicit añ imediate: Neminē nouim⁹ ſm̄ carnē. ꝓpẗ qđ ad eūdē ſenſū debet referri. ⁊ ſic Apl̄s nullū hoīez cognouiſſet hr̄e verā carnē: qđ ē falſū: iō ſtādū ē expoſitiōi pme. ex q̄ ꝯcludiẗ qđ ſ;diẗ: a ¶ Si q̄ ḡ i xp̄o no. crea. ē. Et accipiẗ ſi ꝑ q̄ꝛ: q̄ꝛ q̄cūq̄ baptiçat⁹ i xp̄o fact⁹ ē noua creatura ꝑ grām baptiſmalē q̄ daẗ ꝑ creationē. b ¶ Vetera trā. i. affectus carnales debēt i eo abijci. c ¶ Et ecce fa. ſunt oīa no. ꝑ ſpiritūlē mentē renouātē: ⁊ ꝑ ꝯſequēs exteriorē actionem. d ¶ Oīa aūt. Poſtq̄ Apl̄s egit d̄ pmio ⁊ d̄ ꝑparatōe ad ipm̄: hic ꝯſeq̄nter agit de cā vtriuſq̄. Et pmo ꝓponit intētū. ſcđo declarat ꝓpoſitū: ibi: Quoniā q̄dē. Circa pmū dicit q̄ cauſa effectiua vtriuſq̄. ſ. pmii ⁊ ꝑparatōis ad ipm̄ ē ipſe de⁹: miniſtri ꝟo eccleſie ſolū coopanẗ miniſterialiẗ exteri⁹. ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Oīa aūt ex deo. ſ. pmiū ⁊ ꝑparatōis. e ¶ Qui nos recō. ſibi ꝑ xp̄m. h̄ bñficiū cōe ē oīb⁹ xp̄ianis. f ¶ Et dedit nobis mi. recōci. id ē officiū pdicādi hāc recōciliationē: qđ eſt ſpeciale miniſtr⁹ eccleſie. g ¶ Qm̄ q̄dē. Hic ꝯñr ponit ꝓpoſiti declarationē. et ſcđo ſubdit bonā exhortationē/ ibi: Obſecram⁹. Circa pmū primo declarat qđ dictū ē de recōciliatiōe facta ꝑ xp̄m. Erat eñ deus ⁊ hō in vno ſuppoſito: ⁊ ſic de⁹ hāc recōciliationē fecit ꝑ humanitatē tāq̄ ꝑ iſtrumētū ſibi cōiūctū: qđ nulli alteri ꝯuenit: et h̄ ē qđ dr̄: Qm̄ q̄dē de⁹ ⁊c. nō ſolū ꝑ eēntiā/ pñtiā ⁊ potētiā: ſic ē i aliis: ſ; hūanitatē aſſūptionē. h ¶ Mūdū re. dico mō. i ¶ Nō re. il. de. ip. ꝑ q̄b⁹ xp̄s hō ſatiſfecit. Cōſeq̄nter declarat bñficiū miniſtr⁹ ecclie ſpecialiter datū/ dicēs: k ¶ Et po. i no. ꝟ. recō. aliis pdicādū: Marci vl. d. Eūtes in mūdū vniuerſū pdicate euāgeliū oī creature. ꝓpẗ qđ ꝯcludit: l ¶ Pro xp̄o ḡ le. fungi. i. ī ꝗtū miſſi ſum⁹ ad pdicādū euāgeliū chriſti. m ¶ Taq̄ deo exhor. i. ꝑncipaliter agēte. n ¶ Per nos ſicut ꝑ miniſtros. o ¶ Obſecram⁹. Hic ponit vtilē monitionē dicēs: Obſecram⁹. i. deuote exhortamur: p ¶ Pro xp̄o id eſt loco xp̄i cui⁹ ſum⁹ miniſtri. q ¶ Recōciliamini deo. Licet eñ recōciliauerit nos ꝑ paſſionē xp̄i: vt dictū ē: tñ ad h̄ q̄ ſim⁹ ꝑticipes hui⁹ recōciliatiōis reqriẗ in nob̄ debita diſpoſitio ꝑ baptiſmi debitā ſuſceptionē: ⁊ poſt baptiſmū ꝑ penitētiā: q̄ ē ſcđa tabula poſt naufragiū. Et ad hoc ꝓponit iductiuū dicens: r ¶ Eū q̄ nō no. pctm̄. i. xp̄m q̄ pctm̄ nō fecit. i. Pet. ij. d. s ¶ Pro no. pec. ⁊c. i. de⁹ pr̄ fecit ꝑ nob̄ eū hoſtiā ꝑ pctō: q̄ vocaẗ pctm̄ i ſcriptura: Oſee. iiij. b. Pctā ppl̄i mei comedēt. i. hoſtias ꝑ pctō oblatas. t ¶ Ut nos ⁊c. i. ꝑfecte iuſtificati. iō dr̄ iuſticia i abſtracto. v ¶ In ipo. i. ꝑ ipm̄. q. d. h̄ dz nos iducere ad exhibēdū corpa nr̄a hoſtiā ꝑ pctis nr̄is ꝑ opa penitētie.

¶ In ca. v. vbi dr̄ i poſtil. Siue abſentes. i. dū ſum⁹ i pñti vita

Additio. j. Hoc qđ dr̄ h̄: Siue abſētes ſiue pñtes videẗ exponēdū ſic: oīb⁹ mōis ꝯtēdim⁹ placere illi. ſ. d̄o: ſiue abſentes. ſ. ab vltimo pmio ſiue pñtes q̄ ei aſtabim⁹. elaboram⁹ eñ vt hic: ⁊ ibi placeam⁹ illi: ⁊ ſic expedit. Nā omnes manifeſtari oportet ⁊c.

¶ In codē ca. vbi dr̄ in poſtil. Pro nobis pctm̄ fecit deus.

Additio. ij. Per h̄ qđ dr̄: Pro nobis pctm̄ fecit de⁹: pōt itelligi ſilitudo carnis pcti: q̄ꝛ miſit de⁹ filiū ſuū i ſilitudinē carnis peccati. Similiter dicẗ mortuus eſt peccato. i. ſilitudine carnis mortalitatē idut⁹ ē. Et ē ſenſus: Fecit eū. i. mortalē. Ca. VI

Adiuuantes autē exhortamur. Poſtq̄ Apoſtolus cōmendauit miniſteriuz noui teſtamenti: hic ꝯñr hortaẗ alios ad executionē debitā hui⁹ miniſterij. Et diuidiẗ i duas ptes: q̄ꝛ pmo ponit exhortationē generalē. ſcđo ſpecialē d̄ q̄dā ſpeciali ſuffragio fiēdo i hieruſalē ca. viij. Pria adhuc i duas: q̄ꝛ pmo hortaẗ ad bona fiēda i futuro. ſcđo cōmēdat bona facta d̄ pterito ca. ſe. Prima in duas: q̄ꝛ pmo hortaẗ in q̄dam generali. ſcđo explicat magis in ſpeciali: ibi: In multa patientia. Circa pmū dicit: Adiuuantes autem exhortamur. q. d. quia ſumus adiutores dī: non virtutē ſibi tribuēdo: ſed ſicut miniſtri eius mandata exequēdo. ⁊ ideo exhortamur: x

y ¶ Ne in vacuū gratiam dei recipiatis. que datur ad beneviuendū in pñti: ⁊ ad conſequendū gloriā in futuro. propter quod hunc effectū nō conſequiẗ: ſi in vacuū recipitur: ſicut medicina ad quā ſanitas nō ſequitur. Sed quia poſſet aliquis dicere: recipere gratiaz nō eſt in mea poteſtate: ideo hoc remouet: oſtendens q̄ deus paratus eſt dare auctoritate ſcripture di. z ¶ Ait enim. ſcilicet deus: Eſa. xlix. a ¶ Tempore accepto: id eſt tempore noue legis: quod eſt tempus gratie. b ¶ Exaudiui te. quia orationes fidelium exandibiles ſunt per chriſtum. c ¶ Et in die ſalutis: id eſt tempore chriſti q̄ operatus eſt ſalutem in medio terre. d ¶ Adiuui te. opera tua perficiendo et ad gloriam perducendo: ad quam non intrabant tempore veteris teſtamenti. e ¶ Ecce nunc tempus acceptabile ⁊c. hoc dicit Apoſtolus applicando auctoritatem Eſaie ad chriſti tempus. Et patet ex dictis ſententia.

C

†Eſa. 43. c
Apo. 21. b

D

†De peni. diſ. 2. c. ſi eī

Diuiſio

†Eſa. 49. c

E F a ¶ Ut nō vituperet᷑. Qđ vtiq; ſi qđ verbo doceremus operis exemplo nō exhiberemus.
b ¶ Sicut dei miñi. Qui nō adulant᷑ vt pſeudo ſtudētes lucro. c ¶ In mlta patiētia: in tribu. ꝛc̄. Et in tot duris: leue ē oñ' xp̄i: ꝛ requies int⁹ ſpūſctō viuificā/te: ꝛ ſpe futuri oia miti/gante. omia eni ſeua et imania facilia et prope nulla facit amor. Et ſm
Mat.11.d h intellige qđ dr: Ueni te ad me oēs q̄ labora/tis ꝛ onerati eſtis: et c.
Ibidem re.v. Et iterum: Tollite iugū meū ſup vos: ꝛ in
Ibidem venietis requiē a. v. Iugū eni meū ſuaue ꝛc̄.
d ¶ Uel in caſti. habita. in ſcīa vt caſte ſciant nihil adulterine opinionis admiſceant
e ¶ In ſuauita. habita in ſpūſctō vt ſm deū: ſuaues et affabiles: nō vt illi q̄ p dulces ſermones ſeducūt corda innocentiū. f ¶ In chari/tate nō ficta. Ficta ē q̄ deſierit i aduerſitate.
g ¶ In virtute dei. Nō ſperem⁹ in hoie vl' in bonis: ſi qđ boni eſt deo attribuam⁹: vel qui p̄dicta hz: miracl'a facit ad ꝯuerſionē infideliū.
b ¶ Per gloriam et
† De peni. igno. Exhibeam⁹ nos
di. 2. ꝗ. ſi. vt mi. dei. Per gloriam. Si glorioſi ſumus apud hoīes vel ignobi/
†. 6. q. 1. c. les: ꝛ contempti: vt nec
Sic plurimi inde inflemur: nec inde ſuccumbamus vel doleamus. Eodē mō ſi infa/mamur de aliq̄ ſcelere: vel bonā famam habe/mus de aliquo ope. Itē exhibeam⁹ nos deo habiti. i ¶ Ut ſeductores. apđ q̄ſdā. qđ falſuz ē. Et nō dic̄ ſimplr habiti ſeductores. Sed ad/dit: vt ꝛ inde ē infamia. Et apud alios habiti.
k ¶ Ueraces. ſine: vt Quaſi quod veꝛ eſt vt nec bona eſtimatiōe ſu/perbiam⁹: nec mala do/leam⁹. Itē habiti apud alios. l ¶ Ut caſti. i. p v̄ba a p̄dicatiōe coerciti. Apud alios nō ca/
† De reliq. ſtigati: qđ eſſet mortifi/
ꝛ ve. ſan. c. catos eē. Ipōq; ꝓ eo po
vni. in ꝟ. la nit ꝛ nō ſum⁹ mortifica
chrimamur ti: q: nō vincebāt: ñ ce/
in clemen. debāt. Mortificat᷑ eī q̄ i fidei ꝯfeſſiōe ñ p̄maēt Ul' de morte tpali pōt intelligi. Facti ſum⁹ vt caſtigati q: p̄miſit eos de⁹ p̄ſſur̄ exerceri: vt merito creſcerēt. Et nō mortificati: q: ñ p̄mittit de⁹ corpalr occidi: ꝛ ſi mlti martyres occidāt᷑: ñ morit᷑ eccl'ia: ſz adūſis emēdat᷑. Itē habiti ñ ſolū egētes: ſz ſibi iſufficiētes. Ut
Nota ſeduc. Sic̄ q̄ ig. Nota q̄buſdā addi vl' vt: vl' q̄ſi: vl' ſic: vl' tāq;. Hec ſic̄ i ſomnis tr̄ſlerit: ſz ꝯ̄ria ſi ne q̄ſi ponunt᷑: q: certa. m ¶ Quaſi tri. Inimici putabant eos nō euadere minas iniq̄z: ipſi ope dei tuti ſunt a morte preſenti ꝛ futura.
¶ Oia poſſidentes

a ¶ adeo ſolliciti ſum⁹ circa ſalutē egroꝝ. ¶ exhortamur: vt ne recipiatis i vanū vos
dies ſalutis. Nemini dātes vllā a
dico. a ¶ v̄bo vel exēplo. b ¶ qđ vtiq; ſi nos hoc facerem⁹. c ¶ et per vos.
a offenſionē: ut nō vituperet᷑ mini b
¶ apl'ar⁹. a ¶ vos vt ego. ¶ offeram⁹ do.
ſteriū nr̄m †Sz i oib⁹ exhibeam⁹ c d
a ¶ ꝛ ſi nō oēs miſtri. b ¶ vt nec parū mo/
b c noſmetipos ſicut dī miſtros: i mul e
ueamur. a ¶ habita. ¶ p ptes exedit. ¶ af/
ta pātiētia: in tribulatiōib⁹: in ne f g
flictiōib⁹. a ¶ vict⁹ ꝛ veſtit⁹. b ¶ aīi cura et timore. c ¶ in verberibus.
ceſſitatib⁹: i anguſtijs: i plāgis: h i
a ¶ vlcul'. b ¶ cōmotiōib⁹ ꝑpli ꝯ ſe. c ¶ q: apl's mātb⁹ opabat᷑ ne cui ḡuis eēt. ¶ opeꝝ k
in cárceib⁹: i ſeditiōib⁹: i labo l m
¶ nocte laborādo. ¶ coact̄ vl' ſpōtaneis. a ¶ mentis et corpore.
d rib⁹: i vigilijs: i ieiunijs: i caſtita n o p
a ¶ ſcripturaꝝ vel quō inter iniq̄s ꝯuerſandum ſit. b ¶ expectationis.
e te: in ſcientia: in lōganimitate: in q r s
a ¶ blādiuijs. b ¶ q: oīa ſincere facere debemus vt ſm deū ſuaues et affabiles.
f ſuáuitate: i ſpūſctō† In chari t
¶ ſic̄ pſeudo ſimulāt vt decipiāt p̄dicādo vl'
tate non ficta: in verbo veritatl: v
loq̄ndo. a ¶ miracul'. b ¶ exhibeam⁹ nos muniti p iuſticiā q̄ loco armoꝝ munit nos.
g in virtūte dei. †Per arma iuſti/ x y
a ¶ ne ꝓſperis extollamur. ¶ ne aduerſis
h ciē a dextris ꝛ a ſiniſtri. Per glo z a
frāgamur. a ¶ euāgeli. ¶ he ſūt ptes ꝓſperoꝝ vel aduerſoꝝ. b ¶ vt nō pudeat nos p̄dicare qđ q̄dā horrēt. ¶ vnde infamia.
riā m et ignōbilitatē: per infami b
i am ꝛ bonam famaz. Ut ſeductó c
a ¶ vt bona fama. ¶ apđ alios. b ¶ habiti c ¶ a đo reprobati.
k res ꝛ veráces: ſicut qui ignoti et d e
a ¶ a đo ꝓbati. b ¶ deuitiis l vitiū ruētes.
cógniti. Quaſi moriētes: ꝛ ecce f g
a ¶ ſm alios l v̄tutib⁹. ¶ bonis opib⁹ apud alioꝝ opinionē. h ¶ vt putarent᷑ cedere a p̄dicatiōe ꝛ nō cedebāt.
l m viuim⁹ vt caſtigati et nō mortifi i
a ¶ iterum habiti. ¶ q: non vere. b ¶ de tribula. c ¶ eram⁹. d ¶ vere. e ¶ q: b tri
n cati† Quaſi triſtes ſemp aūt gau k
ſticia gaudiū opat᷑. a ¶ hiti. b ¶ veri bōis ꝛ ſpūalib⁹. ¶ i terrenis egeſtatē patiētes.
dētes. Sicut egētes: mltos aūt l m

a ¶ Nemini dātes vllā of. i. ſcandalū ex dictis vel factis minus recte. b ¶ Ut nō vituperet᷑ miſte. nr̄m. q: mala ſubditoꝝ redūdāt in vituperiū p̄latoꝝ. c ¶ Sed in omib⁹. ieꝫ ꝑtinētib⁹ ad ſalutē. d ¶ Exhibeam⁹ noſmetipos ſicut dei miſtros. ipi chriſto nos q̄tū poſſum⁹ cō formādo. e ¶ In mlta patiētia. hic ꝯ̄ñr explicat ſuā exhortationē i ſpāli
G Diuiſio Et diuidit i tres. q: p̄mo declarat q̄liter ſit vtendum gratia collata in exteriori cōuerſatiōe. ſcđo i interiori deuotiōe, ibi: Os noſtrū. tertio in infideliū vitatiōe. ibi: Nolite iugū ꝛc̄. Circa primū tria facit ſm q̄ in tribus ſancta cōuerſatio cōſiſtit. Primū eſt tolerātia maloꝝ. ſcđm opatio bonoꝝ. ibi: In caſtitate. tertium eſt opatio iſtoꝝ ꝛ illoꝝ, ibi: Per arma. Circa primū ſciendū q̄ in malis pene tolerādis p̄mo patiētia eſt neceſ/ſaria. ideo dicit: In multa patiētia. et dicit multa: propter multitudinē maloꝝ iuguenientiū. f ¶ In tribulatiōib⁹. ex aduerſarioꝝ ꝑſecutiōe. g ¶ In ne †1. Co. 14. a
ceſſitatib⁹. ex defectu neceſſarioꝝ vite. h ¶ In an I. 11. c
guſtijs. ex euadēdi difficultate ſeu impoſſibilitate.
i ¶ In plagis. nob illatis i corpe. k ¶ In carcere. ne poſſem⁹ ad p̄dicādū diſcurrere l ¶ In ſeditiōibus. cōtra nos mot̄ ab adūſarijs veritat̄. m ¶ In laborib⁹. opando ꝓprijs manib⁹. qđ fecit apl's apđ corinthios: vt q̄ſtum falſis apl'is p̄cluderet. n ¶ In vigilijs. ꝓpter inſtātiā orōnis. o ¶ In ieiunijs. aliq̄ñ volūtarie aſſūpt̄ ad repreſſionē carnis ꝛ alioꝝ edificationē: ꝛ aliq̄ñ ex cibi defectib⁹ patient᷑ tolerat̄. p ¶ In caſtitate. Hic ꝯ̄ñr pōit ea q̄ ꝑtinēt ad opationē bonoꝝ. in q̄b⁹ p̄mo ſūt q̄ ꝑtinēt ad opationē cordis. ꝛ q̄tū ad h dicit: In caſtitate. q̄ dicit puritatē mētis redūdantē i corpe. q ¶ In ſcīa. q̄tum ad cognitionē diuioꝝ ꝛ hūanoꝝ ad ſalutē neceſſariorum.
r ¶ In lōganimitate. patient᷑ expectādo diuia ꝓmiſſa. s ¶ In ſuaui. q̄ fac̄ hoiēꝫ dulcē ꝛ ſuauē ꝓximo v̄bo ꝛ facto ex gr̄e abūdantia. iđ ſubdit᷑: t ¶ In ſpūſctō. i chari. nō ficta. ꝯtra hypocritas. Conſeq̄nter tāgit ꝑfectionē oris dicēs: v ¶ In v̄bo veritatis. p̄dicādo ꝛ cū hoib⁹ cōiter loq̄ndo: ꝛ ꝑfectionē opis. x ¶ In v̄tute dei. opa meritoria faciēdo: et doctrinā miracul' ꝯfirmādo. y ¶ Per arma. hic cōſeq̄nter oñdit q̄liter vtendū ſit gr̄a diuinit⁹ collata in cōparatiōe bonoꝝ ꝛ maloꝝ. i. int᷑ hui⁹ mūdi ꝓſpera ꝛ
aduerſa nō deuiare a rectitudine. Proſpera aūt ꝛ aduerſa tria reſpiciūt. ſ. ſupbiā vite: cōcupiſcentiā carnis ꝛ ꝯcupiſcētiā oculoꝝ. ideo oſtēdit ꝓpoſitū primo i primo. ſcđo in ſcđo, ibi: Quaſi moriētes. tertio in tertio. ibi: Quaſi egētes: oia iſta tñ ꝑtinēt ad v̄tutē iuſticie cōmunit᷑ accepte. iđ dicit: Per arma iuſticie a dextris. i. ne in ꝓſperis p ſupbiā eleuemur. z ¶ Et a ſiniſtris. vt in aduerſis a v̄tute nō deuciamur. ꝛ ſilr intelligendū ē in ſequētib⁹, cū dr: a ¶ Per gl'iaz ꝛ ignobilitatē. aliq̄ñ apl'i fuerūt ab hoibus reputati valde glorioſi. ſic̄ dr Act. xiiij. c. q̄ Licaoniſte paulo ꝛ barnabe volebāt tanq̄ dijs ſacrificare. ꝛ alibi incarcerati fuerūt vt viles ꝛ abiecti: ſicut pꝫ ex eodē libro.
b ¶ Per infamiā ꝛ bonā famā. q: ab aliquib⁹ dicebant᷑ magi ꝛ deceptores: ꝛ ab alijs veritat̄ p̄dicatores ꝛ ad idē ꝑtinet qđ ſubditur: c ¶ Ut ſeductores. reputati ſumus a multis. d ¶ Et veraces. ab alijs. e ¶ Sicut qui ignoti: id eſt reprobati a malis. f ¶ Et cogniti. i. approbati a bonis. ꝛ tñ in iſtis ꝓſperis ꝛ aduerſis ſic apoſtoli ſe habuerunt q̄ nō recedebāt a virtute p ſuperbiā eleuati: nec p puſillanimitatem deiecti. g ¶ Quaſi moriētes. Hic ꝯſeq̄nter ponit ea que ꝑtinēt ad cōcupiſcentiā carnis. ꝛ ſunt tria. Primū eſt vita: que maxime ꝯcupiſcit᷑. et q̄tum ad hoc dicit: Quaſi morientes. periculis mort' expoſiti. h ¶ Et ecce viuim⁹. deo p fidem ꝛ gratiaꝫ iuſtificati. Scđm eſt incolumitas vite. ꝛ q̄tum ad hoc dicit: i ¶ Ut caſtigati ꝛ non mortificati. q. d. licet a deo per flagella caſtigemur: tñ a morte p eum eripimur. Tertiū qđ ꝯcupiſcit᷑ in vita pñti ē iocūditas. ꝛ q̄tum ad hoc dicit: k ¶ Quaſi triſtes, ſemp gaudētes. i. q̄uis in his que pertinent ad carnem patiamur afflictionē: tamē p ſpiritū maiorem cōſequimur mentis conſolationē: ſm illud Act. v. g. Ibāt apoſtoli gaudentes a conſpectu concilij: quoniam digni habiti ſunt pro nomine ieſu contumeliā pati.
l ¶ Sicut egentes. Hic ꝯ̄ñr ponit ea q̄ pertinent ad ꝯcupiſcentiā oculorum. Sicut egentes. i. victū et veſtitū ab alijs mendicātes. m ¶ Multos aūt locupletātes: id eſt bona ſpiritualia ipſis cōmunicātes: que tanto ſunt meliora: quanto que ſunt anime corporalibus preferuntur.
¶ Tanq̄ nihil

A F a ¶ Oia possidet. Qui terrenas diuiti/as abiicientes/celestes p fide iã tenẽt: qua/si nihil habẽtes oĩa possidẽt: q̃ terenis i vsũ vel opus misericordie retentis/celestes se quãdoq̃ habituros sperant. Gloria aposto loꝝ fuit: nihil omni/no possidere sine sol licitudie eẽ: ⁊ tã res q̃ dños eaꝝ possidere: q2 oĩa ad pedes eoꝝ ponebantur.

b ¶ Os nostrũ. quasi multa dixi de vobis: sed hec oĩa ample et diffuse di/cta ad vos corrigen/dos spectant O co/rinthij: ⁊ non ad me am supbiã: q̃si stulti qui me dimisistis.

c ¶ Nolite. quia vos iusti: illi iniq: et iõ i nullo debet̃ eis cõicare.

d ¶ Que aũt cõ. xpi ad be. Et xps et belial nõ ꝯueniũt: sic xps ⁊ q̃libet ĩfidelis. Itẽ nihil habet tẽplũ dei cũ idolis: ⁊ vos estis tẽplũ dei: iõ nõ debet̃ cõicare cũ his q̃ sunt templum diaboli.

e ¶ Cum idolis. Idola ꝓphibꝫ colũ: q2 ab vno deo sepant. His omnibus mo/dis ostendit cõmu/nitatem pseudo esse vitãdã.

f ¶ Quo niã inhabitabo. Uel de corporali cõ uersatiõe christi iter homies agit. Et di/cit christus: Habi/tabo iter illos ⁊ am/bulabo. i. corpalit̃ i/ter illos ꝯuersabor.

B

Unñ alibi: In terris visus est: ⁊ cũ homi/nibus cõuersatus ẽ: — Baruc. 3. d

⁊ verbũ caro factuꝫ est ⁊ habitauit in no bis. — Joh. 1. b

Et hic christus deus noster est: ⁊ ec clesia est popul9 ei9: ⁊ ideo vult eos sepa rari ab oĩ contami natiõe.

g ¶ Pro/pter qd. Utit̃ hic verbis Esaie quasi suis. Hoc ad litterã dictum est de iudeis habitantibus in ba/bylone ne communi carent babylonijs i/ter quos habitabãt: quod Apostol9 spi/ritualiter ad nos re/fert. Aug9. Tolerã di sunt quidam mali pro pace: nec corpo/raliter ab eis recedi tur: sed spiritualiter. Exire est facere: quod pertinet ad correctionẽ maloꝝ quãtũ licet ꝓ gradu cuiusq̃ salua pace. Displicere est non tangere. Non enim prophete qui hec dice/bant populum suũ dimiserunt: sed inter eos habitabant

a ¶ eram9. ¶ spũalib9 diuitijs. b ¶ ha biti sum9 nõ solũ egẽtes: sꝫ etiã. c ¶ penit9 ¶ spũalis boni vel terreni.

locupletãtes: tãq̃ nihil hãben/

a ¶ ⁊ etiã tpalia: q2 deũ timẽtib9 nihil deest. ¶ nõ solũ spũalia. ¶ sumus. b ¶ libe re ex ꝯsciẽtia loquit̃.

tes: ⁊ oĩa possidẽtes. Os nostrũ

a ¶ i oĩb9 ꝓdict̃. b ¶ mẽs nr̃a. ¶ ⁊ iõ h̃ fe ci: q2 mẽs ẽ plena diuitijs: nec erubescit dicẽ qd in se hꝫ: ⁊ iõ si q̃s angustias ⁊ inopiã scie tie vl̃ boni opis habetis: nõ h̃ a nobis habe tis vt vos putat̃ q̃ pseudo ꝓfertis: sꝫ q2 du/ra corda habet̃ ad itelligẽdũ ⁊ cõplendũ.

patet ad vos o corinthij: cor nr̃m

¶ angustias patimini.

dilatatũ est. Nõ angustiamini in nob: angustiamini aũt in visceri

¶ quã nos.

bus vr̃is. Eãdẽ aũt habentes re

¶ o si dilatati fueritis.

muneratione: tãq̃ filijs dico: di/

a ¶ abũdãtia scie ⁊ ꝟtutũ ⁊ spe futuri. b ¶ socij eẽ maloꝝ. c ¶ i. sui fieri libertate amissa: cũ his ĩfidelib9 q̃ ꝓdicãt carnales ob seruãtias: si iã suscepistis iugũ leg̃ nolite vl tra ducere.

latamini ⁊ vos. Nolite iugũ du cere cũ ĩfidelib9. † Que eñ parti

¶ quasi nulla.

cipatio iusticie cum iniquitate:

¶ ⁊ q2 vos lux: illi tenebre p ignorãtiã.

aut q̃ societas luci ad tenebras?

a ¶ ⁊ q2 vos mẽbra xpi: illi diaboli. xps ⁊ di abol9 nõ ꝯueniũt. b ¶ q̃ se mẽtit̃ deũ. ¶ in

Quę ãt ꝯuẽtio christi ad belial?

terptat̃ apostata. a ¶ ⁊ vos fideles: illi q̃si

Aut q̃ ps fideli cũ ĩfideli. Qui

ĩfideles. a ¶ ⁊ vos est̃ tẽplũ in q̃ ẽ spũssã ctus: ⁊ ipi sũt in qb9 habitat diabol9.

aũt ꝯsensus tẽplo dei cũ idolis?

a ¶ q̃ vos viuere facit.

† Uos eñ estis tẽplũ dei viui: sicũ

¶ in Ezechiele. a ¶ p grãm i illis. ¶ ex/

dicit de9 † qm̃ inhabitabo in illis:

colã puros faciã. a ¶ ⁊ ꝓmoueho de ꝟtute in ꝟtutẽ: ⁊ ꝑseuerãter ꝑficere faciã. ¶ in corde eoꝝ lato p charitatẽ.

⁊ ambulabo iter eos: et ero illoꝝ

a ¶ ita hũfaciã vt videat deus eoꝝ. b ¶ ita obediẽt vt videãt mei ⁊ nõ mũdi. c ¶ q2 tẽ

de9: ⁊ ipi erũt mihi pplꝰ † Propt

plũ dei est̃. a ¶ nõ corpalit̃ sꝫ spũalit̃: vt nõ taceatis: sꝫ increpetis scelera eoꝝ. b ¶ q̃ estis i medio neq̃tie eoꝝ. c ¶ cũ exist̃ sepate vos vt nec ꝯsensum habeatis.

quod exite d̃ medio eoꝝ: ⁊ sepã/

a ¶ carnalis obseruãtie. b ¶ ne tact9 sit: id est delectatio qd est ꝓmus mot9.

mini dic̃ dñs: ⁊ imũdũ ne tẽtige

a ¶ Tãq̃ nihil habẽtes. Nã apli oĩa tpalia ꝓpt̃ xp̃m dimiserũt Matth. xix. d. Ecce nos reliq̃m9 oĩa ⁊ secuti sum9 te ⁊c̃. b ¶ Et oĩa possi. q2 viuebãt xp̃o ⁊ nõ sibijpis. oĩa aũt erãt xp̃o subiecta: Matth. vl. d. Data ẽ mihi oĩs ptãs i celo ⁊ in tẽra. ꝓpt̃ qd apli repuabãt oĩ sbiecta sibi: i cui9 signũ isensibiles creature obe diebãt eis ad nutũ. Notãdũ aũt q̃ Apls in ꝓmissis vario mõ loq̃t̃ ponẽdo bonũ tpale ꝯ spũale. nã i tpalib9 addit dictionẽ ꝯditionalẽ. s. q̃si vl̃ tãq̃: vl̃ sicut: aut hmõi: nõ aũt in spũalib9: q2 tpalia nõ habẽt rõnẽ boni vel mali ßm ꝟitatẽ: sꝫ tñ ßm hoim appãrẽtiã ⁊ ex istimationẽ: spũalia ꝟo ßm ꝟitatẽ. c ¶ Os nostrũ. Hic cõ seq̃nter Apls docet vsũ grẽ collate q̃tũ ad iteriorẽ deuotio nẽ. Et diuidit̃ in duas ptes: q2 ꝓmo circa hoc de se veritatẽ oñdit. secũdo ad h̃ corinthios inducit/ibi: Nõ angustiamini. Circa ꝓmũ dicit: Os nostrũ patet ad vos o corinthij: id est illa q̃ dixim9: ⁊ ex iactãtia nõ ꝓtulim9: sed ad vtilitatẽ vestrã vt videat̃ amiciciã nr̃am erga vos: aperiẽdo vob cor/da nr̃a. ⁊ iõ subdit̃ deuotio/cũ d̃r: d ¶ Cor nostꝝ dilata tũ est. i. apertũ ad appetẽdũ magna. s. bona celestia. Dicit̃ au/tẽ p oppositũ cor hoĩs angustiari qñ appetit terrena bona: celestib9 omissis: quia terrena sũt infra hoiem ⁊ ipo minora. e ¶ Nõ angustiamini. Hic inducit corinthios ad simi/le/dicẽs: Nõ angustiamini in nobis ⁊c̃. q. d. si angustiamini nimis: bona terrena appetendo mõ dicto: hoc nõ ꝓuenit ex hoc qd vidistis in nobis: q2 nõ dedim9 vobis exẽplũ h̃ faciẽ di: sed ꝓuenit ex cupiditate vestra. iõ subdit̃: f ¶ Angusti amini aũt in visceri b9 vestris. q. d. h̃ ꝓuenit ex defectu vr̃e deuotiõis. iõ s̃bdit: g ¶ Eãdẽ aũt habẽtes remũe rationẽ. vobis ꝓmissam i celestib9: sicut ⁊ nobis. h ¶ Tã q̃ filijs dico. q̃rũ salutẽ sũme desideramus. i ¶ Dilata mini ⁊ vos. ad appetẽda celestia vt habeat̃ remuerationẽ eãdẽ quã expecto. k ¶ Nolite ⁊c̃. Hic ꝯseq̃nter docet vsũ collate gratie q̃tũ ad infideliũ deuitationẽ. Et diuidit̃ i du/as ptes: q2 ꝓmo facit ꝓpositũ. secũdo ꝓbat q̃ddã dictuꝫ/ibi: Uos eñ. Circa ꝓmũ dicit: Nolite iugũ ducere cuꝫ infi/delib9. i. eis ꝯiũgi in ꝯuersatiõe seu familiaritate. Iugũ eñ d̃r a iũgẽdo. vñ charitas d̃r iugũ xpi: iniq̃tas ꝟo iugũ diabo li: in q̃ iũgunt̃ maligni. Qr aũt fideles ab ĩfidelib9 debeãt se parari/declarat multipliciẽ. Primo rõne sũpta ex habitu af/fect9/dicẽs: l ¶ Que eñ ptici. q̃ est in fideliũ volũtate. m ¶ Cũ iniquitate. que est in affectu infideliũ. q. d. nul/la. Secũdo ex habitu intellectus. n ¶ Que societas lu/ci: id est veritatis fidei que lucet in mentib9 fideliũ. o ¶ Ad tenebras: id est errores in mẽtib9 infideliũ existẽtes. q. d. nulla: imo debẽt diuidi: sicut in ꝓma reꝝ creatiõe deus diui/sit lucem a tenebris: Geñ. 1. Tertio ratione capitis fideliuꝫ: quod est christus: ⁊ capitis infideliuꝫ: quod est diabolus. de qbus dicit: p ¶ Que autẽ conuentio christi ad beli al? quasi di. nulla. Et ideo sicut hec capita nõ habent aliquã conuentionẽ adinuicẽ: ita nec eoꝝ membra habent. Quarto ex fine/dicẽs: q ¶ Aut que pars fidelis: id est sors eter/ne hereditatis ab eo expectate: r ¶ Cũ infideli. cuius fi/nis est mors eterna: ⁊ sicut nulla ꝯueniẽtia est in fine: sic nec in his que ad fineꝫ. Quinto ex ꝓsenti statu in quo fidelis est templũ dei. ideo dicit: s ¶ Qui autem consensus tem plo dei: id est fidelis. t ¶ Cum idolis: id est cum infideli/bus: qui dicunt̃ idola: eo q̃ colunt ipsa: ßm illud Ps. cxiij. c. Similes illis fiant qui faciunt ea ⁊c̃. hoc autẽ inducit Apo/stolus: quia inter corinthios erant aliqui sapiẽtes reputati: qui tamen comedebãt idolatica in scandalũ aliorum: sicut di ctuꝫ fuit. 1. Cor. viij. Propter qd Apostolus loquitur ad re primendũ hunc abusum. v ¶ Uos enim. Hic cõsequen/ter probat quoddã dictum: scilicet q̃ fideles sunt dei templũ: per auctoritatẽ Leuit̃. xxvi. vbi translatio nostra habet: Po nam tabernaculũ meũ in medio vestri: loco cuius dicit̃ hic: x ¶ Inhabitabo in illis. Licet eñ deus sit in oĩbus per essentiã/ꝓsentiã ⁊ potentiã: tamen in fidelibus est modo speciali per gratiã. y ¶ Et ambulabo inter eos. dando eis virtutẽ procedendi d̃ bono in melius. z ¶ Et ero illo rũ deus. protegens eos speciali ꝓuidentia. a ¶ Et ipsi erunt mihi populus. per exhibitionẽ debiti cultus. Per hoc autẽ quod hic dicit̃: Inhabitabo in illis in persona di: habet̃ q̃ fideles sunt templuꝫ dei. b ¶ Propter quod. Ex predictis infertur monitio que sumitur ex scriptura Esa. lij. In quo tria tanguntur que debent agere fideles erga in/fideles. Primũ est q̃ eorũ peccata deseramus: quod notatur cũ dicit̃: Propter quod exite de medio eorum. Secundũ est: vt occasionẽ fugiamus peccato/rum, ibi: Et separamini. Tertiũ ne sustineamus eorũ mala: sed potius arguam9: cum dicitur: c ¶ Et immundũ ne tetigeritis. palpando vitia seu palliãdo. Et subditur premiũ/hanc monitionẽ seruantibus reddendũ: cum dicitur.

A Ego recipiã

C

Diuisio

Diuisio

† De pe. dis. 1. c. porro. §. si ante q̃. De pe. dis. 2. et p9 prin.

Eccl. 13. a

D

† 1. Coꝝ. 3. c

†

Leui. 26. b

† Esa. 52. c

E G habitabāt q̄s increpabāt: vnū tēplū cū eis intrabāt: eadē ſacramenta celebrabāt: hoc ē exire: .i. nō parcere ſꝫ redargue re: corripe monere. Hoc ē imūdū ñ tāgere: volūtate nō ꝯſentire. Mal⁹ malū ī ſepatiōe bonoꝝ cōmittim⁹ q̄ in maloꝝ cōmixtiōe fugim⁹: Id eſt dū corꝑaliter ſepam⁹ nos a bonis propter malos: q̄ fugim⁹ ī ꝯiūctiōe malorū nō remanētes. i. q̄ ſit illud qḋ fugimus fugiēdo ꝯiūctionē maloꝝ. Spūaliter ḡ q̄ſq; recedat a malis. Tali non imputat deus ſua pctā: q̄ nō fecit. aliena nō: q̄ nō approbauit. nec negligentiā: q̄ nō tacuit. nō ſuꝑbiā: q̄ ī vnitate ꝑmāſit. ¶ Vel ſepamini. i. ſeorſum ſitis parati ꝯtra eos ſiē ꝑius ꝓ eis. h ad līam dictū eſt iudeis habitātibus ī babylone.

Capīm. VII

Nas igiē ha. ⁊c̄. Vt ab omī inquinamento car. ꝑfici. ſancti. ſ. mentis. qḋ tūc fit: ſi timorē dei ſequimur: q̄ q̄ ſine deo hec agit: ſanctuſ mūdi ē: nō dei. ¶ Vel ab inq̄namēto carnis. i. carnaſ obſeruātie ⁊ ꝑficiētes ſctificationē q̄ ē tm̄ ſpūſſcti: capite nos ⁊c̄. b ¶ Ad cōmoriēdū ⁊c̄. Vel vt mecū patiamini: ⁊ mecū coronemini.

G Repletus

Nico. de Lyra

a ¶ Ego recipiā vos ⁊c̄. hic in p̄nti ad familiaritatē meā ꝑ gratiā: ⁊ ī futuro ꝑ aſſimilationē ꝑ gloriā.

¶ In ca. vi. vbi dr̄ ī poſtil. Tāq̄ nihil

Additio. j. Sup h (hn̄tes. qḋ dr̄: Tanq̄ nihil hn̄tes. Glo. q̄ ſibi inſufficiētes putabanē. Et oīa poſſidētes nō ſolū ſpiritualia ſꝫ etiā tp̄alia: q̄ timētib⁹ deū nihil deeſt: q̄ fuit glīa apl'orū nihil oīno hr̄e vt ſine ſollicitudīe eſſent: ⁊ tn̄ res q̄s dn̄i eoꝝ relinq̄bāt ipſi poſſidebāt: q̄ oīa ad pedes aploꝝ mittebāē: Act. iiij. pōt etiā expōi h qḋ dr̄: Tāq̄ nihil hn̄tes ⁊c̄. ſic nā aplis licet eſſent oīno paupes ī effectu: ⁊ ſic tāq̄ nihil habētes: q̄ d̄ eis dr̄: Ecce nos reliq̄m⁹ oīa: tn̄ erāt oīa poſſidētes: q̄ appetit⁹ corū

F erat totaliē q̄etat⁹ et a bonis terrenis abſtract⁹ ac ſi oīa tp̄alia nō ſolū hr̄ent ſꝫ etiā poſſiderēt. ille enī q̄ hꝫ aliqḋ ꝓpriū ſi illud nō poſſidet adhuc appetit ei⁹ poſſeſſionē: ſed cū iā poſſidet q̄etaē appetit⁹ circa illud. ¶ In eodē ca. vbi dr̄ ī poſtil. Notādū q̄ aplus vario mō loquiē ponēdo bonum temporale contra ſpiritualē. Nam in temporalibus addit dictionē conditionalem.

Nota Additio. ij. Hoc q̄ apl's in aliq̄b⁹ addit dictionē cōditionalem ſeu ſilitudinariā ⁊ in aliq̄b⁹ nō: nō videē referendum ad differentiā ſpūaliū a tp̄alib⁹ ꝓut in poſtil. Cum enī dr̄: Ut ſeductores ⁊ veraces: vtrūq; ē ſpūale. ſilr cū dr̄: Quaſi triſtes: ſemꝑ aūt gaudētes. Sꝫ differētia attendiē ſm̄ certitudinē et incertitudinē: ꝓut in Glo. In illis enī q̄ narranē vt incerta vt ea q̄ videnē ī ſomnis ꝯſueuit apponi hec dictio q̄ſi vel ſiē. Nam ſi q̄s ſomniū narrat addit q̄ſi di. Quaſi ſedebā ſeu q̄ſi loq̄bar ⁊ hmōi. ſꝫ de his q̄ hō narrat vt vigilās nō apponiē talis dictio: ⁊ iō q̄ apl'i nō erāt ſeductores nec ignoti. i. non approbati: Nec caſtigati. ſ. a v̄berib⁹ q̄ patiebanē vt abſtinerēt a p̄dicatiōe a q̄ tn̄ ꝓpē h nō abſtinebāt. Nec triſtes: q̄ ī ꝑſecutōib⁹ gaudebāt: nec egētes q̄ q̄rētib⁹ dn̄m ñ d̄ficit oē bonū. Nec nihil hn̄tes eadē rōne. Ideo ī oīb⁹ iſtꝫ poniē dictio ſilitudinaria. ſ. q̄ſi vel ſiē ⁊ hmōi: ad denotādū q̄ iſta nō dicebanē d̄ eis certitudinaliē: ſꝫ in ſuis oppoſitꝫ taſ dictio ſilitudinaria nō poniē. Erāt eñ vere veraces ⁊ v̄e cogniti. i. approbati: ⁊ ſic d̄ alus. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Et ābulabo inē

Additio. iij. Hoc qḋ dr̄: Et ambulabo inē eos: ⁊ (eos ⁊c̄. ero illoꝝ deus ⁊c̄. exponiē aliter et magis ꝓpꝛie in additiōe prima ſuper illud ca. Leuiē. xxvi. vide ibi ⁊c̄.

Replica. In epl'a ſcd̄a ad Corinth. vi. vbi dicitur d̄ aplis tanq̄ nihil habētes ⁊c̄. vbi Burgē. ponit expoſitionē repugnātē q̄ſi cūctis doctorib⁹: ⁊ ſpecialiē beato Aug.

a ¶ ante electos. ¶ receptis.

ritis: ⁊ ego recipiā vos: ⁊ ero vo a

¶ meipm̄ dans. ¶ ad gloriam.

bis in patrem: et vos eritis mihi

¶ ſilēs. ¶ vt etiā debilores iclinat. ¶ xp̄s

in filios ⁊ filias: dicit dn̄s omnipotens. Ca. VII

a ¶ ⁊ q̄ dn̄s h p̄cipit ⁊ bn̄ ꝓmittit. b ¶ ſ. q̄ de⁹ habitabit ī nob ⁊ recipiet nos.

a Nas igiē hn̄tes pro- b miſſiōes chariſſimi mūdem⁹ nos c

a ¶ q̄ mīta ſunt carnalia vitia vt oīa fugiamus. ¶ vt ē luxuria ⁊c̄. ¶ vt ē ira

ab oī inq̄namēto carnis ⁊ ſpūs:

a ¶ bona opatiōe. b ¶ ī baptiſmo ceptā. c ¶ vt deū vereamini: q̄ ſolus ſctōs facit. d

ꝑficiēntes ſctificātionē ī timore f

a ¶ et ad hec vos habere exēplū: non illos pſeudo. b ¶ q̄. c ¶ vr̄m. d ¶ ip̄roperādo

dei. Capite nos: nēminē leſim⁹: g h

vt pſeudo. a ¶ admixtiōe falſitatꝫ tāq̄ ſer-

neminē corrupimus: neminē cir k

mēti. a ¶ fraudulēta ſuoꝝ ablatōe vt pſeudo: q̄ vr̄a blāde auferūt. ¶ hec aūt. b ¶ vt vos abiciā qui in iſtis peccauiſtis.

cūuēnim⁹. Nō ad ꝯdemnationē l

a ¶ ſꝫ corrigo. b ¶ diligo enī vos ſicut p̄dixi: ⁊ hoc eſt. c ¶ ſm̄ curā ⁊ dilectionem.

vr̄aꝫ dico. Predixim⁹ eī q̄ ī cor m

a ¶ q̄ſi ita diligo vos q̄ vr̄a mors in pctīs videē mea: ⁊ vita in virtutibus ſimiliter.

b dib⁹ nr̄is eſtis: ad cōmoriendūꝫ n

¶ ⁊ ideo moneo.

⁊ ad cōuiuendum. Multa mihi o

a ¶ dū cōſidero q̄ in vobis ſunt. b ¶ q̄ ꝑ pmā epiſtolā correcti: iō ꝓ eis gloriatur.

fiducia ē apud vos: multa mihi p

btō Aug'. in d̄ ciui. d. dīē illos potētes apl'os potēter vouiſſe dicēdo: Ecce nos reliq̄. oīa ⁊c̄. Et idē. iij. lib. mirabiliū ſacre ſcripture dīē dn̄ꝫ ei⁹ efficaciē p̄cepiſſe nihil hr̄e: ⁊ ſic ꝯ votū potēs apl'i veniſſent: ſi relictꝫ a dn̄is ⁊ ad pedes eoꝝ poſita poſſediſſent ꝑ ut h dīē Burg. Credo q̄ nō fuerit paupertatꝫ amatores. ſilr ꝯueniſſent apl'i p̄cepto dn̄i: qḋ de ſanctiſſimis aplis p⁹ miſſionē ſpūſſcti nō ē dicēdū. G

¶ In eo. ca. notat poſtillator q̄ aplus vario mō loquiē ponēdo ꝯ ſpūale. ī tēporalib⁹ appōit cōditionē q̄ſi vel ſiē. in ſpūalib⁹ aūt loq̄ē ſimpliciē. Burg. autē obiicit q̄ nō valet taſ diſtinctio: q̄ aliq̄n vtrūq; extremū ē ſpūale ſiē ſeductores ⁊ v̄aces: ſiē triſtes ſꝑ aūt gaudētes: vbi neutꝝ ē tp̄ale. dīē igiē differētiā illā loq̄ndi debere attēdi penes certitudinē: vt ibi pōiē q̄ſi denoteē icertū. reliquū v̄o ſine ꝯditiōe d̄noteē certū. Sꝫ h nō videē bn̄ dictū: q̄ apl's cōpat hoim carnaliū opiōnes ad rei v̄itatē: ſꝫ certū eſt apḋ aplm̄ illa determinata ꝑ ꝯditiōes q̄ fuerē hoim illoꝝ opiniōes: certā etiā reputabāt opināntes hn̄teſ reſpectū ad defectū tp̄aliū: et q̄uis opiniōes ille erāt falſe apḋ aplm̄: tn̄ erāt certe apḋ eos. ꝑ h ad argumētū Burg. q̄uis aliq̄ ſubiecta opiniōi eoꝝ erāt ſpūalia: tn̄ nō niſi ī relatiōe ad ſenſibilia ſm̄ q̄ꝝ penuriam apparētē ip̄i iudicabāt d̄fectū taliū: ſpiritualiū: putātes eos iō triſtes ⁊ ſeductores: q̄uis ī rei v̄itate potius gaudebāt d̄ illis ſenſibiliū ⁊ tp̄aliū defectib⁹.

Nas igiē. Poſtq̄ Ca. VII aplus monuit Corīthios d̄ bonis agēdis ī futuro. h ꝯn̄r cōmēdat eos d̄ bono p̄terito. Et diuidiē ī

Diuiſio duas ptes: q̄ p̄mo pōiē ad p̄dicta q̄dā ꝯtinuatio. ſcd̄o corinthioꝝ cōmēdatio/ ibi: Multa mihi fiducia. Pria adhuc in tres. q̄ p̄mo poniē vtiſ monitio. ſcd̄o inducē exēplificatio/ ibi: Capite nos. tertio monitiōis intētio/ ibi: Nō ad ꝯdemnationē. Circa p̄mū ꝯtinuādo ſe dictis. dicit: b ¶ Has igiē hn̄tes ꝓmiſ. ſ. b

de receptiōe fideliū ad grām in p̄nti et glīam in futuro: vt dictū ē in fine ca. p̄cedētis. c ¶ Mundem⁹ nos ab oī inq̄. car. ⁊ ſpūs. i. a peccatis carnalibus ⁊ ſpūalib⁹: q̄ nihil coinq̄natū intrabit ī illā ciuitatē celeſtē: Apocal. xxi. c. d ¶ Perficiētes. ꝑ ſanctā ꝯuerſationē. e ¶ Sctificationē. i. baptiſmo inchoatā. f ¶ In ti. di. ſcꝫ filiali: q̄ hꝫ charitatē ānexā. g ¶ Capite n. Hic ad ꝓpoſitū īducit apl's ſuipi⁹ exēplū. d. Capite nos. i. accipite nos ī exēplū: q̄ mūde viuim⁹ ī h mūdo: nulli nocumētū inferēdo ī ꝑſona. qḋ notaē cū dr̄: h ¶ Neminē leſi. nec etiā ī fama. iō ſubdiē: i ¶ Neminē cor. nec etiā ī re poſſeſſa. ꝓpē qḋ ſeq̄ē. k ¶ Neminē circū. i. decepim⁹ ip̄m defraudādo. l ¶ Nō ad cōdē. hic ꝯn̄r apit ſue monitiōis intētionē di. Nō ad ꝯdēnationē vr̄aꝫ dico. de ꝯtus vitūs vos vocādo tāq̄ obſtinatos. tūc eñ ad cōdemnationē alicui⁹ fit talis vocatio qn̄ reputaē obſtinat⁹: ſꝫ qn̄ fit ſub ſpē correctiōis: tūc nō fit ad cōdēnationē: ſꝫ ad emēdationē: ⁊ ſic loquiē aplus. iō ſubdiē: m ¶ Predixim⁹ enī q̄ in cor. n. eſtis. cogitādo iugiē d̄ vr̄a vtilitate ⁊ ſalute: intātū q̄ ꝓ ea parat⁹ eſſem mori. iō ſubdiē: n ¶ Ad cōmo. ⁊ cōui. vita gr̄e ⁊ glīe. q. d. hāc vitā deſidero vobis: ſicut et mihi. o ¶ Multa. Poſita monitiōe. hic ꝯn̄r aplus ponit ſuā cōmendationē de bono corinthioꝝ p̄terito. Et diuidiē in duas partes

Diuiſio q̄ primo ponit hāc cōmēdationē. ſcd̄o eius expoſitionem/ ibi: Nā cū veniſſem⁹. In cōmendatione v̄o corinthioꝝ ponit quadruplicē affectū quē cōceperat de bonis opib⁹. ſiē ⁊ quilibet debet de bonis amici cōcipere. Prim⁹ ē affect⁹ fiducie. et hoc enī q̄ videt eū bn̄ incipere: cōfidit q̄ bn̄ ꝑficiet. ⁊ q̄tum ad hoc dīē: Multa mihi fiducia ē apud vos. de ꝑfectiōe boni inchoati. Secūdus ē affectus gloriatiōis. nam amic⁹ eſt alter ipſe. ꝓpter quod gloriaē de bonis amici ſicut de ſuis. ideo ſubditur: p ¶ Multa mihi gloriatio de vobis. i. d̄ veſtris operib⁹ bonis. Tertius eſt affectus ꝯſolationis. nam omnis leticia eſt

Quadruplex apl'i affect⁹ ad corinthios

A B a ¶ Replet⁹ ſū cōſolatōe. Per iſtā correctos inuitat alios ad correctionē. b ¶ Supabūdo. gau. Dū videt eos ꝓficere ꝓ qb⁹ patiē gaudet. c ¶ Caro no. q: ⁊ in aduerſis aīa q̄ i corpe patiē: ſpe futuri q̄eſcit. d ¶ Foris. De apl' inimic': intus de falſis frib⁹ q̄ difficili⁹ tolerāē. Uel ab his q̄ foris ſunt tribulatio: de his ſcȝ fidelib⁹ q̄ intus.i.i eccl'ia timores ne mouerēē. Uel de his q̄ ſūt intus.i. in eccl'ia corpore/nō mēte: nomine/nō numine: .i. de falſis frib⁹: vt ſ⁹. e ¶ Qua cōſo.ē in vo. q: vidi titū ꝯſolatū i vobis: ⁊ ego ꝯſolat⁹ ſū. f ¶ Et ſi ꝑus. Peniteret hoc dicit ne videatur inhūanus: q̄ d̄ alioꝝ triſticia gauderet. g ¶ Uidēs ⁊c. q̄ſi nō me penitet: ſȝ gaudeo

B Uidens q.i. ꝑ̄uis videā ꝙ ep'la ꝯtriſtauit: vnde ꝑmum dolui: ⁊ me penituit. h ¶ Et ſi.i.q̄uiſ. Ad horā.i.ꝑuo tpe. Ūn bona ſpes eſt correctiōis eorū: ⁊ iō iā non penitet ſed gaudet. i ¶ Contriſtati. Nō cum ira q̄ peiores efficit: ſȝ cū pudore q̄ corrigit. k ¶ Penitētiā i ſa. ſta. Aug. Satiſfactio pnie ē cāꝰ pctōꝝ excidere: nec earū ſuggeſtiōib⁹ aditū īdulgere. l ¶ Seculi āt. dūȝ dolet pctōꝝ ſe detectum. m ¶ Ecce ei. triſticia ſm deū facit penitere i ſalutē: q: q̄ ducunt ad ſalutem: id eſt ſollicitudinē operatur. n ¶ Quātā in vo. ope. q̄ pēitet ſollicitus eſt ne de nuo peccē: ⁊ nō ſe excuſat: ſȝ ꝯſitet: qđ ē ſe defēdere a gehēna: ⁊ deſiderat rfformari q̄ ſcit ſe ꝑ pctm̄ deformē ⁊ hȝ ȝelū bonoꝝ opeꝝ: ⁊ vīdicat in ¶ ſe quod

a ¶ ad alios: videte ne ſit vana. b ¶ ⁊ etiā ꝯſolatio. vn̄ ſubdit: c ¶ audit a vr̄a correctiōe.

a gloriatio ꝑ vob. Replet⁹ ſuȝ cōn
a ¶ gaudiū meū ſupat oēm tribulationē q̄ paſſum erat in aīo ꝑ peccatis veſtris.
b ſolatiōe ſupābūdo gaudio in oī tri a
a ¶ memorat q̄ patiē cauſa credentium vt eos ꝓuocet ad charitatem q̄ſi bādixi i tribulatiōe que vere magna eſt.
bulatiōe veſtra. Nām ⁊ cū veniſſe b
mus macedoniā nullā requiē ha
a ¶ etſi anim⁹ requieuit ¶ ſm corp⁹ ⁊ aīam. b ¶ q: phitonē ibi fugauit d̄ ancilla.
c buit caro nr̄a: ſȝ oēm tribulationeȝ c
a ¶ ⁊ vere oēm. q:. ¶ in corpe ¶ a pfidis q̄ ſūt extra eccl'iaȝ. ¶ tribulatōes b ¶ i aīo: ne eccl'ia deficeret.
d paſſi: foris pugne: intus timores: ſȝ d e f
a ¶ ita grauiē paſſi ſum⁹. ¶ de⁹. ¶ ſpū vel
qui ꝯſolatē hūiles: ꝯſolat⁹ ē nos de
afflictos. ¶ q: coadiutorē recepi. ¶ ꝓpter.
us i aduētu titi. Nō ſolū āt i aduē
¶ q: ſcȝ deſiderat⁹ aduenit. ¶ vel q̄. ¶ nos
e tu ei⁹: ſȝ etiā i ꝯſolatōe q̄ ꝯſolat⁹ eſt g
¶ in vr̄a emēdatiōe. a ¶ ꝯſolat⁹ ē titus.
b ¶ de emēdatiōe.
in vobis referēs nobis deſideriuȝ b
a ¶ de cōmiſſis. b ¶ idignationē ꝯ pſeudo.
veſtrū: fletū veſtrū: veſtrā emula i k
a ¶ ꝑ mea defenſiōe. b ¶ referēs h. c ¶ q̄ de tribulatiōe dolerē.
tionē ꝑ me: ita ūt mag' gauderem. l
a ¶ inde ꝓbari pōt ꝙ gaudeo: q: iam nō penitet me. b ¶ illa ꝑma.
Quoniā ⁊ ſi ꝯtriſtaui vos in ep'la m
¶ mō. ¶ q: correcti. a ¶ ꝑus. ¶ dū indignati vel icorrecti. b ¶ nō me penitet: ſȝ gaudeo videns ꝙ.
g non me penitet. Et ſi peniteret vi n o
h dēs ꝙ ep'la illa ⁊ ſi ad horā vos cō p
a ¶ dico ꝙ gaudeo. ¶ nō tn̄ ideo.
triſtauit: nunc gaudeo: nō quia cō q
a ¶ ꝯtra me. b ¶ q: ſic animaduertētes culpam penituiſtis.
triſtati eſtis: ſed quia ꝯtriſtati eſtis
a ¶ de hac triſticia gaudeo: q: hoc ē ſm deū.i. ſm volūtatē ⁊ īſpirationē dei.
i ad penitentiā. Contriſtati eñ eſtis r
¶ nec in aſperis.
ſm deū: vt in nullo detrimentū pa s
a ¶ quia omnia noſtra proſunt b ¶ vere non damnū patimini: nam commodum potius: quia.
tiamini ex nob. † Que eñ ſm deū t
a ¶ dum triſtis eſt peccator: quia peccauit: q: fecit quod deus odit. b ¶ ſatiſfactionem. c ¶ que valet etiam.
k triſticiā eſt: penitentiaȝ in ſalutem
¶ eternā. a ¶ ſed ¶ que non ad correctionē: ⁊ ideo ab ea cauete.
l ſtabilem operatur. Seculi aūt tri v x
a ¶ qui in vobis experti eſtis qđ dico
m ſticia mortem operaē. † Ecce enim y
a ¶ id eſt tam paruū quid.
b ¶ de peccato ¶ o
hocipm ſm deum contriſtari vos
a ¶ emendandi quod deliq̄ſtis: nec hoc ſolū.
n quātā in vobis operaē ſollicitudi z
a ¶ vt contra pſeudo me defendatis.
b ¶ cōtra vos ꝑ malis que geſſiſtis.
nē: ſed defenſionē/ſȝ idignationē: a b

A triſticie diminutiua: ꝓpē qđ bonū amici cognitū ē triſticie p̄cedēt' diminutiuū: ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns ꝯſolatiuū. iō ſubdit: Replet⁹ ſū ꝯſolatiōe. Quart⁹ eſt affectus exuberātis gaudii.ſ. q̄ñ bonū amici nō ſolū minuit triſticiā: ſȝ totaliter eiicit eā ꝑ gaudiū ſupueniēs. iō ſubdiē: a ¶ Supabūdo gaudio in omī tribulatiōe veſtra.i. ex peccatis vr̄is: illata mihi. q.d. gaudiū qđ ꝯcepi de bono veſtro ſupueniēte: totaliter ſupat triſticiā quā ꝯcepera de malo veſtro p̄cedente. Aliq̄ dicūt ꝙ hec eſt lr̄a: In omī tribulatiōe nr̄a: et ſic eſt ſenſus: ꝙ leticia quā ꝯcepat apl's/ſupauerat triſticiā q̄ ſupuenerat ei ex tribulatione mota ꝯtra eū i macedoniaȝ q̄ tangiē in pte ſequēti. ⁊ iō lr̄a ſequēs magis ꝯcordat huic expoſitiōi: tn̄ ex vtroq; triſticiā habuerat: vt tāgit i ſequētibus. b ¶ Nā ⁊ cū veniſſemus. Hic ꝯſequēter apl's exponit dictā cōmēdationē q̄tū ad duo que dixerat in ea. ſecūdū exponiē ibi: Sed q̄ ꝯſolaē. Dixerat aūt Apl's ſe fuiſſe triſtatū: cui⁹ cauſam exponit dicēs: Nā ⁊ cū veniſſemuſ macedoniā nullā requiē habuit caro noſtra. Nō dicit ſpūs noſter: q: ꝯſolabaē in mente. c ¶ Sȝ omnē tribulationeȝ paſſi ſumus: que plenī⁹ explicatur Act'. xvi. d. vbi dr̄ ꝙ Paul⁹ ⁊ ſilas v̄berati ⁊ carcerati fuerūt crudeliter ⁊ pedes eoꝝ cippo ꝯſtricti ex turbatiōe mota ꝯtra eos: eo ꝙ Paul⁹ ſpiritū phitonicū eiecerat de q̄dā puella que magnū queſtum p̄ſtabat ſuis dn̄is diuinādo. d ¶ Foris pugne: ab īfidelib⁹. e ¶ Int⁹ timores. a falſis frib⁹. f ¶ Sȝ q̄ ꝯſo. ſecūdo dixerat Apl's ſe fuiſſe ꝯſolatū. Hoc exponit Apl's ꝑmo ponens ꝯſolatiōis materiā. ſecūdo ſubdit ad hoc rōnē/ibi: Cōtriſtati eñ eſt'. tertio īfert ſuā ꝯcluſionē/ibi: Igiē ⁊ ſi ſcpſi. Materia v̄o ſue ꝯſolatiōis duplex fuit. Una aduēt⁹ Titi ad ipm̄ q̄ erat ſibi gratiſſim⁹. Et hāc tāgit dicēs: Sed q̄ cōſolaē hūiles.i. afflictos. Alia fuit vera penitētia corinthioꝝ quā ſibi retulerat titus ſicut viderat. iō ſubdiē: g ¶ Cōſolat⁹ eſt in vo.i. ex cōmēdatiōe vr̄a ꝑ eū nobis reuelata. vn̄ ſubdiē: h ¶ Referēs no. ve. deſi.i. ardorē ꝓficiēdi: ſic ꝑ ꝯriū fuerūt ante pigri. i ¶ Fletū veſtrū. rōne delicti cōmiſſi. k ¶ Ueſtrā emu. ꝑ me. pſeudo apl'os repellēdo amore xp̄i ⁊ mei. l ¶ Ita vt ma. gau. de penitētia vr̄a quaȝ ꝑus doluerā de pctō cōmiſſo. ¶ Uel aliē apl's ꝑus correxerat eos dure i ep'la ꝑma: ⁊ poſtea timēs ne ex h caderēt in deſperationē ſeu aliud malū ad tp̄s doluit de ſcriptura illa: ſȝ poſtea vidēs bonū correctiōis futuꝝ: gauiſus fuit. iō dicē: m ¶ Quoniā ⁊ ſi cō. vos i epl'. dure vos corripiēdo. n ¶ Nō me pe. modo. o ¶ Et ſi pe. ꝑus ratiōe dicta. p ¶ Uidēs ꝙ ep'la illa etſi ad ho. cōtri.i. trāſitorie. q ¶ Nūc gau. nō q: cō. eſtis ⁊c. ſic medic⁹ nō gaudet d̄ amaritudine quā īfirmo ꝓpinauit: ſȝ d̄ ſanitate ꝑ eā ꝯſecuta. r ¶ Cōtriſtati eñ. Hic ꝯſr̄ īducit rōnē ꝓpē quaȝ eoꝝ triſticia fuit ei occaſio gaudii ſiue materia.ſ. q: triſticia illa fuit ſm deū. Et diuidiē i duas ptes: q: ꝑmo facit ꝓpoſitū: ſcđo declarat q̄ddā dictū/ibi: Ecce eñ. Circa ꝑmū dicit: Cōtriſtati eñ eſtis ſm deū. ¶ Circa qđ ſciēdū ꝙ oīs triſticia oriē ex amore. cū eñ aliq̄s triſtaē: h ē: q: caret amato bono: vel q: timet euenire aliq̄d ꝯriū boni amati. Eſt aūt duplex amor.ſ. amor dei ⁊ ſecli. Ex amore v̄o dei oriē triſticia de pctō q̄ eſt ſm deū: q̄ nullū affert hoī detrimētum: ſȝ mag' bonū fructū. iō ſubdit: s ¶ Ut i nullo detrimētū pa. ex nobis.i. ex correctiōe nr̄a: ſȝ mag' bonū. iō ſubdit: t ¶ Que eñ ſm deū tri. ē peni. in ſa. ſta. opaē. id ē īducit ad penitētiā d̄ pctīs: q̄ penitētia ducit ad ſalutē. v ¶ Stabilē.i. eternā. Sed ꝯ h aliq̄s obiicere poſſet: q: triſticia d̄ pctō ē ipa penitētia: nihil aūt ſeipm̄ īducit. q̄ ⁊c. Dicēdū ꝙ penitētie tres ſūt ptes.ſ. ꝯtritio/ꝯfeſſio ⁊ ſatiſfactio. Triſticia v̄o de pctō ē ꝑma ps penitētie: ⁊ cauſat alias duas ſeq̄ntes: nō ſeipām. triſticia v̄o ſecli q̄ oriē ex amore ſecular' boni īgerit detrimētū ſpūalis boni. iō ſubdiē: x ¶ Seculi aūt triſticia opaē mortē.i. peccatū. Iac. iiii. b. Qui eñ voluerit amic⁹ eſſe huius ſeculi/inimic⁹ dei ꝯſtituiē. y ¶ Ecce eñ. Hic ꝯſequēter declarat qualiter triſticia dei operaē penitentiā in ſalutē dicens: Ecce enī hocipm̄ ſm deum contriſtari vos: id eſt triſticiā quā vobis intulit que eſt ſm deum. z ¶ Quantam in vobis operatur ſollicitudinem. ad vitandum mala et agendum bona in illis qui prius erant ad hec pigri: et non ſolum hoc: ſed etiam que ſequuntur. a ¶ Sed defenſionem. ſcilicet mei contra pſeudo apoſtolos: ipos repellendo. b ¶ Sed indignationē. contra peccata commiſſa. nō ſolum a ſe: ſed etiam ab aliis.

Right margin: C; aliq̄ ſolatio; D; Diuiſio; † i. pe. 2. c; † 26. q. 1. c. affectū i ſi.

A Sed timorē.

E F ſe quod deliquit: vel
a ¶ Exhibu.i.oñdi
ſtis puniẽdo illuȝ qui
inceſtuȝ admiſeratvos
eſſe icõtaminatos. A
negocio.i. graui pctō
illius q̄ vxorē p̄ris ha
buit: cui conſentiendo
inquinati eratis.
b ¶ Qui fecit. Et il
le q̄ inceſtū fecit: vł il
los tangit q̄s ſupius
in p̄ma ep̄la iniurias
et fraudes fratrib⁹ fe
ciſſe dixit. Et oſtendit
nō magis cū eoꝝ qui
peccauerunt ſcripſiſſe
remitti eis: quā cū ec
cleſie q̄ oī ꝯtumeliaȝ
aut fraudem patienti
compatiť ꝛ indignať.
Et h̄ eſt ꝙ ait: Igiť ꝛ
ſi ſcripſi vob̄: non tm̄
ꝑpter eū q̄ fecit iniu
riā.i.fraudem ꝓximo
ſuo: nec ꝑpter eū qui
paſſus ē fraudē: ſeȝ ad
manife.ſol.no. quam
habe.ꝓ vob̄. Totius
populi ſollicitudinē ſe
h̄re oñdit: vt.ſ.iniuſti
emendentur ꝛ polluti
ſctificenť: et eccl̄ie re
cõcilienť. c ¶ Abū
dāti⁹ ma. Quaſi de
vtroq̄ȝ.i.de correctio
ne vr̄a ꝛ de gaudio ti
ti. Sȝ magis abūdan
tius d̄ gaudio Titi ſu
5 mus gauiſi: qꝛ gaude
bat nō ſolum de corre
ctis: ſed etiam de aliiſ
quos ſperabat corri
gendos. d ¶ Sed
ſicut oīa. In corripi
endo veritas arguen
tis apparet: dum q̄ ar
guuntur ſe emendāt:
dū enim correcti emē
dantur teſtimoniū ꝓ
hibent arguenti. Ve
ram ergo oſtendens
Apoſtolus predicati
onem ſuam per effica
ciam illorum ait: Sed
ſicut omnia in ve. ꝛc.
e ¶ Et viſcera ei⁹.
Sancti affect⁹ in om̄i
bono eſt. Ca. VIII
Otā aute
ꝛc. Hic vbi
de correctis
agiť. mētio fit d̄ colle
ctis: qꝛ ab aliis nō q̄
rit: q̄b⁹ ſuadere n̄ pōt.
vel vt alij codices ha
bēt: q̄b⁹ ſua dare non
prodeſt. g ¶ Qꝛ in
multo experimen.
Vel abundantiſſima
gr̄a eorū fuit in multo
experimento tribula
tionis. Quia pro tri
bulatione Pauli ꝛ ſy
le ibi facta: nō ſūt ſcan
daliȝati. Sed cū gau
dio acceperūt v̄bū: ꝓ
bati paſſionibus eoꝝ.
F Et altiſſi

a ¶ ne i futuro tale q̄d ꝯtigat. ¶ i meli⁹ ꝓ
ſed timorem / ſed deſideriuȝ / ſed a b
uchi. a ¶ vt me vel alios bonos imitemini
¶ qꝛ peccantes punitis etiam voſipſos.
emulationem / ſed vindictam. c d
¶ vniuerſaliť dicā vos triſtari ſm̄ deū in
om̄ib⁹ exhi. ꝛc. ¶ ꝺuce fide.
a In omnibus exhibuiſtis vos in e
¶ vt ſiť incõtaminati xp̄iano negocio agē
contaminatos eſſe negocio. Igi f
do. a ¶ ꝛ qꝛ incõtaminati: igiť apparet ꝙ n̄
ꝑpť illos p̄ncipaliť ſcp̄ſi: ſȝ ꝑpť illū q̄ fecit:
et illū q̄ ſuſtinuerat iniuriā quod ita dicit.
¶ pro illis.
tur ēt ſi ſcripſi vobis / non pro g
¶ tm̄. ¶ qui rapuit.
b pter eū qui fecit iniuriā nec pro h
¶ patrem qui rapta.
pter eū qui paſſus eſt: ſȝ ad ma i
nifeſtandā ſollicitudinē noſtrā:
a ¶ oīb⁹ emēdādis. ¶ iuramētū ē. b ¶ re
quā ꝓ vobis habem⁹ coraȝ deo k
ſte do. a ¶ q̄ſi qꝛ ꝛ h̄ ītēdi: ꝛ euēit. b ¶ dū
Ideo quoq̄ȝ cõſolati ſum⁹. In l
correcti eſť. a ¶ q̄ ē de correctiõe vr̄a ꝛ gau
dio Titi. b ¶ q̄ȝ doleremꝰ de tribulatiõe.
c cõſolatiõe aūt noſtra abundā m
tius magis gauiſi ſumus ſuper n
¶ iam eñ ſperat bonū de vobis.
gaudio titi: qꝛ refectus eſt ſpūs o
a ¶ Titi. b ¶ nō qꝛ oēs correcti: ſȝ qꝛ q̄dā
eius ab omnib⁹ vobis: Et ſi q̄d p
ſperat d̄ reliq̄s. a ¶ cõmēdando vos.
apud illum de vobis gloriatus
a ¶ n̄ erubeſco me falſū inuēiri. b ¶ mēdax.
b ſuȝ / nõ ſum cõfuſus: ſed ſicut
a ¶ de correctiõe veſtra confidens.
omnia vobis in veritate locuti
¶ de vobis.
ſum⁹: ita et gloriatio noſtra que
a ¶ .i.apparuit et veritas.i.vera.
fuit ad titum veritas facta eſt:
¶ ideo. a ¶ intima charitaſ. b ¶ q̄ȝ añ: qꝛ
vidit ꝓfectū illorum vel q̄ȝ in alios.
c et viſcera eius abundantius in q
a ¶ ei⁹ titi dico. ¶ Ambro. ¶ oſtēdit titū
eos laudaſſe q̄ ſolliciti erāt obedire ei i quo
vobis ſunt: reminiſcens omniū
apl̄m reuertiti ſunt. ¶ q̄ȝ accurate.
veſtrum obedientiam: quomo
¶ cordis. ¶ corporis.
do cum timore et tremore exce
¶ ꝛ qꝛ in illo egiſtis. ¶ rebus. ¶ nō ſolū
bona volūtate: ſȝ etiā in operibus bonis.
piſtis eum. Gaudeo ꝙ in omni
bus confido de vobis.

Capitulum. VIII
¶ non habui requiē i ma
cedonia: tamē in ea magna
mihi gratia data eſt.
f Otam aūt vobis fa s
a ¶ gratuitū donū d̄i vocat elemoſynā dare.
cimus fratres gratiam dei que t v
data eſt in eccleſijs macedonie.
a ¶ q̄ ilis.ſ. ¶ nō voluerūt pati ſed experti
ſunt ꝛ inde gauiſi ſunt: ꝛ cū pauperes abun
g Qꝛ i multo experimēto tribula x
danter dederunt. ¶ fuit.
tionis abūdantia gaudij ipſorū y

A a ¶ Sȝ timorē. de recidiuo. b ¶ Sȝ deſideriū. G
ꝓficiēdi in melius. c ¶ Sȝ emulationē. imitādo bo
nos. d ¶ Sed vindictā. puniēdo peccata propria et
etiā aliena potiſſime quia illū fornicatorem nepharium:
de quo habeť epiſtola.i.ca.v. Punierāt. cui tamen p̄r⁹
nimis fauerant. iō ſubdiť: e ¶ In oīb⁹ exhibuiſtis
vos incontaminatos eſſe negocio. quia ſicut ſu
ſtinentes peccatorem contaminant: ſic punientes emū
dantur. f ¶ Igitur. Hic infert concluſionē intentam
dicens: Igiť ꝛ ſi ſcripſi vobis. de illo nephario pu
niendo: ꝛ accipitur hic ſi pro quia. quia ſic ſcripſerat.
g ¶ Nō ꝑpter eum qui fecit iniuriā. maculādo le
ctū patris: vt.ſ.punireť tm̄: ſed vt emundareť: et alij ex
ei⁹ pena terrerenť. h ¶ Nō ꝑpter eū q̄ paſſus eſt.
dictam iniuriam vt vindicaretur per penam. i ¶ Sed
ad manifeſtādā ſollicitudinē noſtrā quā habe
mus ꝓ vobis. vt in vobis extirpenť vitia ꝛ virtutes
augeanť. k ¶ Corā deo. modus ē iurādi ad ꝯfirmati
onē dicti.i.deo teſte. ꝛ qꝛ hec bona ſūt ꝯſecuta ex ſuā cor
rectione / ſubdiť: Ideo cõſolati ſumus. l ¶ In cõſola
tiõe aūt ve.i.ex ꝓfectu vr̄o vobis dato. m ¶ Abū
danti⁹ magis gauiſi ſum⁹.i.plus q̄ȝ ꝯtriſtati ſum⁹
prius ex veſtro delicto: ꝛ ſcd̄am cauſam de gaudio Titi
ait di. n ¶ Sup gaudio titi. de emendatiõe veſtra.
o ¶ Quia refect⁹ ē ſpūs ei⁹ ab oīb⁹ vobis. refici
untur eñi prelati de ꝓfectu ſubditoꝝ. gaudiuȝ eñi amici
ſui erat ei materia gaudij. Vlterius addit tertiā rationē
dicēs: p ¶ Et ſi q̄d apud illū de vobis gloriat⁹
ſum. Ap̄ls enim comēdauerat Corinthios erga Titū
q̄ inuenit eos tractabiles ꝛ obedientes: ꝛ ſic ap̄li verba
inuenit eſſe vera. ꝑpter q̄d ap̄lus nō fuit cõfuſus de illa
cõmendatione: qꝛ ita inuentū eſt in veritate. ꝛ ptȝ litte
ra. Quartā etiā rationē addit di. q ¶ Et viſcera ei⁹
abūdāti⁹ in vobis ſunt ꝛc. qꝛ Titus vidēs eoꝝ pe
nitētiā ꝛ obedientiā ꝛ reuerentiā ad ip̄m: habuit eos in
viſcerib⁹ charitať magis q̄ȝ añ: de quo gaudebat apo
ſtolus. Vlteri⁹ quintā rationē addit di. r ¶ Gaudeo
ꝙ in omnibus confido de vobis. ex bono eñi eoꝝ
inchoato confidebat ꝙ bene de cetero ſe haberēt: quod
erat ſibi ratio gaudendi. Ca. VIII
Otam auteȝ facimus. Poſtq̄ȝ ap̄ls indu H
xit Corinthios ad bonum in generali. hic ꝯn̄r
hortať eos ad quoddā bonuȝ in particulari.ſ.
ad largitionē elemoſyne mittēde i hieru̅ſ. fideles enim
ibidē habitantes venditis omnibus ponebāt precia ad
pedes apoſtolorū: vt diuiderent ſingulis ꝓut op⁹ erat:
Act.iiij. et qꝛ ꝓpter chriſtū fuerūt depauperati: diſpoſuerūt
ſic apoſtoli ꝙ credētes de aliis ciuitatibus ꝛ terris q̄ nō
ſic abrenūciabāt ꝓpriis iuuarent illos ſuis elemoſynis
ꝛ de hoc fuit rogatus Paulus ꝛ barnabas: vt habetur
Act. et Gal.ii. propter q̄d Paulus circa hoc erat ſolli
citus: ꝛ ideo primo inducit corinthios ad hanc elemoſy Diuiſio
nam tribuendam. ſecūdo docet tribuendi modum. ca.ſe
quenti. Prima adhuc in duas: quia primo agit de hui⁹
elemoſyne datione. ſecūdo de miniſtris eius ꝛ collectio
ne / ibi: Gratias ago. Prima adhuc i duas: qꝛ primo ad
dandam elemoſynā corinthios inducit. ſecundo excuſa
tionem excludit / ibi: Si enim voluntas. Prima adhuc
in tres. ſm ꝙ inducit eos tripliciter. ſcd̄a ibi: Scitis eñ.
tertia / ibi: Hoc eñ vobis vtile. Prim⁹ aūt modus indu
cēdi corinthios ad elemoſyne dicte dationē eſt ꝑ exēplū
macedonū q̄ iam hoc fecerant. ꝑpter quod ponit primo
eorum exemplum. ſecundo corinthios inducit ad imitā
dum / ibi: Ita vt rogaremus. Circa primū dicit: Notā
autem facimus vobis fratres. vt imitemini.
t ¶ Gratiā dei.i.opera bona que ꝓueniūt ex dei gra
tia. v ¶ Que data eſt. mihi ꝑ miniſteriuȝ meum: In
eccleſiis macedonie. Cõſeq̄nť ponit grām illam / dicēs:
x ¶ Qꝛ in mlťo experimēto tribulatõis.i.in mlťa
tribulatiõe eis ſuperueniente: quam non ſolum audiuit
ſed etiā experimēto ꝓbaui. y ¶ Abūdantia gaudij
ipſorū fuit. qꝛ nō ſolū ſuſtinuerūt patiēter: q̄d eſt vir
tutis politice: ſed etiā gaudēter: q̄d eſt v̄tutis infuſe: Act.
v.g. Ibāt apoſtoli gaudentes ꝛc. Hoc autem premittit
Apoſtolus vt oſtendat elemoſynam macedonum mag̃
commendabilem: eo ꝙ in dicta tribulatione depaupera
ti fuerant: et tamen elemoſynas mittere ſanctis in hie
ruſalem non omiſerant. ideo ſubdit Apoſtolus.
A Et altiſſima

G E a ¶ Et altiſſima. Aug°. Te|meros i ſubſtātia: diuites in dando qꝛ pura cōſciētia operati ſunt.

b ¶ Primū do|mio. ſe emēdan|tes: deinde frīb° ſua offerētes. Ali|ter nō erat accipi|endū: qꝛ munera excecāt oculos: et iura auctoritatis inclināt. Qui ve|ro dant ne argu|ant fructum dan|di non habent. (Eccl.20.d.)

c ¶ Ita ꝑficiat gra. Ut ſcili|cet gra iſta vob non deſit: hoc di|cit vt incitet eos ad dandum.

d ¶ Nō quaſi impe. Uel nō ſo|lū rogaui titū: ſed egoipſe dico im|perās vt abunde|tis. Quaſi im|perans: Id eſt qſi penitentiā in iūgēdo: qꝛ ſic qſi ex voto teneren|tur.

e ¶ Egen° factus ē cū eēt diues. Aug°. Non ait: Paupꝑ fact° ē: cū diues fuiſſet ſꝫ cū diues eſſet: Paupꝑtatē enī aſſūpſit ꝛ di|uitias nō amiſit: intus diues/ foris pauper: latēs de|us in diuitiis: ap|parens homo in paupertate.

f ¶ Ut inopia illi. ꝑ illius enim paupertatē abici|mus pannos ini|quitatis: vt indu|amur ſtola immor|talitatis. Omnes ergo diuites fa|cti ſunt in paupe|rem xp̄m creden|tes. Nemo ꝗ ſe cōtēnat paupꝑ in cella diues in cō|ſcientia. Securi|or dormit in ter|ra: ꝙ auro diues in purpura. Nō ergo expaueſcas cum tua mendici|tate ad illum ac|cedere qui indu|tus noſtra paupꝑ|tate vbi ſe paupe|rauit nos ditauit.

g ¶ Sed ꝛ vel|le. Uel ſm alios quidā voluerāt: quidāꝫ ceperant. nunc vero vtrūq; perficiant.

ꝗ Ex eq̄li

¶ magna vel nobiliſſima. ¶ .i. maior facta

a et altiſſima paupertas eoꝝ abūda|a b
eſt: dū icēdit diuitias dare. ¶ ꝛ ꝯ ſimplici aīo

uit in diuitias ſimplicitatis eoꝛ. c
nō vt hoī placeāt. ¶ rerū ſuaꝝ. a ¶ et inde.

Quia ſm virtutē teſtimōniū illis d e
¶ vt etiā poſt egerēt. ¶ nemine cogēte.

reddo: ꝛ ſupra virtutem volūtarij f g
a ¶ ad dādū. b ¶ cū timēs eis nō aſſentirē.
c ¶ vt eos ꝑmitteremus habere.

fuērūt: cūm multa exhortatiōe ób h
a ¶ .i. vt liceret eis dare ſua nō qſi ꝓpria ſꝫ qſi

ſecrātes nos grātiā ꝛ cōmunicatio i k
cōīa de qb° miniſtrarēt aliis. a ¶ miniſtratio|nis. ¶ miniſteriū. ¶ dederūt ſua.

nē miniſtērij qđ fit in ſanctos. Et l
a ¶ .i. ea itētiōe. ¶ putauim°. ſ. ꝓ culpis redi|

nō ſicut ſperauim°: ſed ſemetipſos m
mēdis. a ¶ emēdatiōe vite. b ¶ vt ei obedirēt
¶ vt deo. c ¶ dederūt ſe: vt nobis obedirēt.

b dederūt primūꝫ dn̄o: deinde nob: n
a ¶ q̄ vult hoīes ſubdi vicariis ſuis. b ¶ ita o

per voluntatē dei: ita vt rogarem° p q
inſtiterūt vt exēplo eoꝝ ꝓuocati a ¶ poſtq̄
correctos vidit. ¶ in vobis bn̄facere.

c titū: vt quēadmodū cepit: ita ꝛ ꝑfi r
a ¶ nō mō alia ſꝫ. b ¶ elemoſynarū i ſanctos.
¶ ꝑficiat nō qcūq; mō: ſꝫ vt in hac grā largiti

ciat in vobis ētiā grātiā iſtā. Sꝫ ſi s
onis abundetis ſicut in aliis. ¶ grā loquēdi. t

cut in oīb° abūdatis fide ſpe ꝛ ſer| v x
¶ ſcripturarū. ¶ qꝛ in oībus ſolliciti eſtis.

mone ꝛ ſciētia: ꝛ oīni ſollicitudine: y z
¶ ſpirituali. ¶ inſup.

ꝛ charitate veſtra i nos: vt ꝛ in hac a b
a ¶ rogaui titū vt ꝑficeret hāc gratiā: ſed hoc nō dico imperās ne ſitis trāſgreſſores.

d grā abūdetis. Nōn qſi imperās di c
a ¶ macedonū: qb° ſiles ſit: vl paupeꝝ ꝺ qb° eſtis vel eē debet ſolliciti. b ¶ vt largi ſitis ꝛ ex diſcretione animi: nō ꝓ terreno cōmodo.

co: ſꝫ ꝑ aliōꝝ ſollicitudinē ētiā vr̄e d e
a ¶ veſtrū. b ¶ cōprobare volēs. ¶ vel ſue

charitat ingēniū bonū cōprobās.
dere volēs. a ¶ pauperib° dare debet ꝛ ve|re qꝛ ¶ qui ꝛ de illis ſollicit° fuit: cui° exēplo hortat illos. ¶ .i. charitatē.

Scitis ēm grām dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: f g
¶ hanc. ſ. ¶ in mundo.

e qm̄ ꝓpter vos egen° fact° ē cū eēt h
a ¶ de° ꝛ ꝑ quē oīa facta ſūt. ¶ in ſua maie|ſtate. ¶ in ſpiritualibus.

f diuēs: vt inopia illi° vos diuites i k
¶ et in hoc. i. i cōſideratione hui° tanti bn̄ficij dei do cōſiliū vt paupib° elemoſynas detis.

eſſetis. Et ꝯſiliū in hoc do. Hoc ei l m
¶ plus ē vtile facienti ꝙ cui ſit.

vobis vtile eſt: q̄ non ſolū facere: n
¶ quod plus eſt ꝙ facere. ¶ preterito.

g ſed ꝛ velle cepiſtis ab anno prio|
a ¶ vt nō ſolū velitis ſed ꝛ oꝑe ꝑficiatis.

re. Nunc vero ꝛ factō perficite: vt o
¶ volūtas i oꝑe appareat ſi vera ē. ¶ qꝛ ex di|

quemadmodum ꝓmptus eſt ani|
ſcretiōe volunt. ¶ promptus.

mus voluntatis in vobis ita ſit et
¶ anim°. ¶ ſm id. ¶ ſiue plus ſiue minus.

perficiēdi ex eo quod habetis. Si p q
a ¶ dando. ¶ vt neceſſaria retineat.

enī volūtas prōmpta eſt: ſm id qđ r

a ¶ Et altiſſi. pau. eoꝝ. i. valde cōmendabilis. b ¶ Abūdauit. i. effectū abūdātie oñdit: c ¶ In diuitias ſim. eoꝝ. i. puritatis ꝯſcie: quā puritatem facit charitas q̄ bona ꝓpria q̄tūcūq; modica facit extendere ad neceſſitates ꝓximi releuādas. d ¶ Quia ſm vir. i. ꝓmptitudinē animi ad dandū. e ¶ Teſtimoniū illis red. nō ſolū ex auditu: ſꝫ etiā ex viſu. f ¶ Et ſu. virtutē. i. ſupra facultatē. g ¶ Uolūtarij fue. ad dādū. Circa qđ ſciēdū ꝙ lꝫ liberalitas politica habeat mediū reſpiciēdo ꝓprias facultates: liberalitas tn̄ infuſa excedit hoc mediū inq̄tum reſcindit aliqđ de ſibi neceſſariis ad dādū magis indigenti ꝓpter deū: ſicut ꝛ temꝑantia infuſa nō ſolū reſcindit carnis delectabilia: que impediūt bonā diſpoſitionē corporis ꝛ debitū vſū rōnis: ſꝫ vlteri° vt corp° in ſeruitutē aīe totalit̄ redigat. h ¶ Cū mul. exhor. obſecrā. nos. i. nō ſolū liberaliter dātes: ſed etiā nos obnixe rogātes vt acciperem°. i ¶ Gratiā. i. elemoſynā. k ¶ Et cōicationē. bonorū ſuoꝝ fiendā pauperib° in hierlm. l ¶ Et nō ſicut ſpe. i. nō q̄tū ſperabam°: ſed pl° dederunt. ideo ſubdit: m ¶ Sed ſemetipſos dederūt primū dn̄o. totā vitā ſuā ad gloriam ei° ordinādo. n ¶ Deinde no. obedientiā ꝓmittendo o ¶ Per volū. dei. i. ꝓpter deū nobis obediēdo. tūc em̄ eſt obediētia recta qn̄ fit deo primū: deinde hoī ꝓpt deū. p ¶ Ita vt roga. Poſito exemplo macedonū: hic ꝯſr̄ excitat corinthios ad imitādū/ dicēs: Ita. ſ. moti ſumus facto eoꝝ. q ¶ Ut roga. titū vt quēad. cepit. vos inſtruere in aliis oꝑib° bonis: ꝛ ꝑfectos vos reddidit in illis: r ¶ Ita ꝛ ꝑfi. ꝛc. etiā iſtā gra. inducēdo vos ad hui° elemoſyne magnificā largitionē: nō ſolū ſicut alij ſꝫ plus cui° cauſa ſubdit: s ¶ Sed ſicut in oībus abūdat. ꝓ ceteris xp̄ianis. t ¶ Fide. q̄ credit ad iuſticiā. v ¶ Spe. q̄ in deū tendit. x ¶ Et ſermone. id eſt fidei ꝯfeſſiōe ad ſalutē. y ¶ Et ſcia. i. noticia ſcripture: ꝛ hec ꝑtinēt ad mētis affectionē. Cōſequēter ponit q̄ ꝑtinēt ad exteriorē oꝑationē d. z ¶ Et oī ſol. ſ. bene oꝑandi. a ¶ Charitate ve. in nos. i. charitatis oꝑibus nobis impēſis. b ¶ Ut ꝛ i hac gra. abū. i. i huius elemoſyne largitiōe ꝑcellatis alios: ſicut ꝑcellitis eos in aliis gratiis. Sꝫ qꝛ poſſet aliq̄s credere apl̄m hoc dicere ꝑ modū ꝑcepti. iō hoc remouet d. c ¶ Nō qſi im. di. ſ. iſta: d ¶ Sꝫ ꝑ alio. ſol. i. ꝑ macedonū exēplū: q̄ dictā elemoſynā fecerūt ſollicite. e ¶ Etiā vr̄e cha. ꝛc. i. cōprobare volēs ꝓmptitudinē vr̄e charitatis ad dictā elemoſynā faciēdā. ſicut em̄ i ſpeculabilib° ille dr̄ boni ingenij q̄ cito capit verba magiſtri: ſic in oꝑabilib° ille metaphorice dicit̄ īgenij boni q̄ alteri° exēplo cito mouet ad op° bonū: etiā i meli° ꝓcedēdo. f ¶ Scitis. Hic ponit ſecūdus modus inductiōis. ſ. ꝑ exēplū xp̄i cū dr̄: Scit|eſ. i. ſcire debetis ad imitandū. g ¶ Grām do. ꝛc. q̄ ſit illa ſubdit: Qm̄ ꝓpt vos ꝛc. nō neceſſitate ſꝫ volūtate. h ¶ Cū eēt di. nō dicit fuiſſet: ne crederet ꝑ hoc celeſtes diuitias vel ſpūales dimiſiſſe: qđ ē falſū Ps. xviij. a. Simul in vnū diues ꝛ paup. ſic em̄ fuit diues i ſpūalib°: ꝙ ſimul paup fuit i tꝑalib°: i ¶ Ut iopia il. in tꝑalib°. k ¶ Diuites eētis. in ſpūalib°: oīa em̄ penalia q̄ ſuſtinuit xp̄s iter q̄ reponit paupꝑtas: fuerūt remedia ꝯ mala nr̄a: ꝛ ꝑ ea ſum° reſtituti vita ſpūali. l ¶ Et cōſi. i hoc do. vt exēplo xp̄i ꝓ largitōe elemoſyne nō formidetis minui i facultatib° vr̄is. m ¶ Hoc ei vo. Hic ꝯſr̄ ponit terti° mod° inductiōis. ſ. rōne vtilitatis maioris q̄ ꝓuenit danti elemoſynā: qꝛ dat tm̄ bonū tꝑale ꝛ recipit ſpūale: qđ ē mai°: q̄to q̄ ſūt aīe corꝑalib° ꝑferāt. iō dr̄: Hoc em̄ vo. ſ. mag' ꝙ illis q̄ recipiēt. n ¶ Qui nō ſo. ꝛc. q. d. libenter debetis hoc facere ex quo incepiſtis hoc velle a primo anno cōuerſiōis vr̄e ad fidē. o ¶ Nunc vero ꝛ fa. ꝑficite. i. illā bonā voluntatem oꝑe adimplete: vt ſic ꝓmptitudo aī appareat in oꝑe. p ¶ Ex eo qđ ha. hoc addit apl's: qꝛ diſcrete debet fieri elemoſyna ſm facultatē facientis: niſi i caſu i q̄ q̄s vult ſtatū mutare: vtpote ꝑ ingreſſuꝫ religiōis: tūc ei totū paupib° erogādū ē Mat. xix. c. Si vis ꝑfect° eē vade ꝛ vēde oīa q̄ habes ꝛ da paupibus ꝛ veni ꝛ ſeq̄re me ꝛc. q ¶ Si ēm vo. Hic circa ꝑdicta remouet duplicē excuſationē. Prima eſt: qꝛ poſſet aliq̄s dicere ꝙ nō poſſet dare niſi valde modicuꝫ: ꝛ ſic nullius aut modici meriti eſſet apud deū: hoc remouet. d. Si eni vo. ꝓmpta eſt ad dandū. r ¶ Scdm id qđ habet acce. eſt. ſ. q̄tūcūq; datū ſit modicum.

l Nō ſm

G a ¶ Sz ex eq̄. Diuidat q̄ntū
E hz cū ſanctis: qꝛ nō plus exigi
tur q̄ꝫ retinere ſibi debet. ſic
Zacheus dimidiū bonoꝝ ſu/
† 25.q.1.c. oꝝ dedit paupib⁹. Ex eq̄lita
iō .§. valet ꝗ te. Nō vtiq̄ ſm paritatē hoc
dico: ſz vt ſuſtētent de vr̄is re
bus ſic ⁊ vos: vt ⁊ illoꝝ abū/
dātia vr̄e ino. ſit ſup. Qui eñ̄
viuūt in hoc ſeculo: nō hñt me
rita ad vitā eternā ſufficiētia:
ſz qꝛ paupes xp̄i quoꝝ eſt re/
gnū celoꝝ p elemoſynas ami
cos ⁊ debitores ſibi fecerūt p
merita eoꝝ ꝯſeq̄nter: qꝺ p ſe
nō merent: vt tūc fiat eq̄litas
nō q̄n differant in claritate: ſz
qꝛ omnibus idem: ⁊ omibus
erit ſufficientia: ſicut ſcriptum
eſt de māna in ſigno hui⁹ rei.
Exo.16.d Qui multū. ſ. collegit de mā/
na. i. āplius q̄ꝫ gomor nō abū
dauit. i. nō plus habuit q̄ꝫ go
mor. Et q̄ modicū. ſ. collegit. i.
min⁹ q̄ꝫ gomor: nō mīorauit. i.
† Exo.16.d nō min⁹ habuit q̄ꝫ gomor. In
Exodo ait: Nec q̄ plus colle/
gerat habuit āplius: nec q̄ mi
nus parauerat repit minus.
In q̄ ſignificabat ꝙ ⁊ q̄ maio
ra hñt merita: ⁊ q̄ minora: in
eterno cōuiuio eādē habitur i
ſunt refectionē. b ¶ Equa
litas. Ipā eſt par hic ſm: vt
opa miſericordie corꝑalia iun/
gant opibus p̄dicatiōis ſpūa
libus: ⁊ fiat par dādo ⁊ accipi
endo vt q̄ accipiūt ſpūalia tri/
1.Coꝝ.9.b buūt carnalia. vñ aplus: Si
ſpūalia ſeminauimus vobis:
magnū eſt ſi carnalia vr̄a me
F tamus. c ¶ Qui multum
nō abūdauit. Plus hñt ſā
cti in ſpe futuri: minus hi q̄ in
re diuites: ⁊ tñ ibi eq̄bunt.
Et ſicut h inopiā ſanctoꝝ ſu/
ſtentāt: ita ibi ab eis ſuſtentē/
tur: ⁊ diuites fiēt in eterno bo/
no. Qui multū nō abūda
uit. Sic q̄ multū dat diues: ⁊
qui par paup ſi eq̄ voluntas
equalem habent mercedem.
d ¶ In hanc gratiam. i. p̄
dicationē gentiū: cui deſtina/
tus ſum: ⁊ volo. Et ad volun
tatem q̄ volumus vt bene de/
tis complendā volūtatē dico
q̄ eſt deſtinata ⁊ p̄ordiata no/
bis a deo adeo eſt neceſſaria.
e ¶ Deuitātes h. Circa cu/
rā ſctoꝝ ſi negligētius ageret
⁊ iō p̄monet vt ſollicitudo ei⁹
⁊ ꝓuidētia appareat. f ¶ In
hac ple. Doctrine ⁊ miracu/
loꝝ vt dicat bñ p̄dicat: ſed nō
eſt mīor ſctōꝝ ſiē aliū apli: ⁊ ſiē
ſibi p̄ceptū eſt. g ¶ Coram
deo. Aug⁹. ꝓpter nos ꝯſcia
nr̄a ſuffic̄ nob: ꝓpt vos fama
nr̄a nō polluī: ſz pollere dz in
† Ro.12.d. vob. due res ſūt ꝯſcia ⁊ fama:
12.q.1.c. ꝯſcia tibi: fama ꝓximo. Qui
nolo ꝯſcie fideo negligit famā: cru
delē. h ¶ Sz etiā co. dñ fa
als tomib⁹ cit in ſctōs qꝺ de⁹ iubet. Co/
rā hoibus. Vñ bonos mit/
tit q̄ eos ꝓbitate ſua prouo/
cent: non ſcandalum faciant.
G Cōfidentiam

¶ eñ̄ accepta eſt dādo: vltra vires.
habet accepta eſt: non ſm id qꝺ a
a ¶ ideo ex eo qꝺ habet⁹ vos dare moneo.
b ¶ volo. c ¶ vt alij de vr̄is ocioſe viuāt.
non habet. † Non eñ̄ vt alijs ſit b
¶ vł refrigeriū. ¶ pauptas nō q̄n meli⁹ eēt
oīa dare: ſz īfirmis timet q̄s ſic dare monet
vt egeſtatē nō patiant
remiſſio: vobis autem tribula/ c
¶ ſz pus volo vt vr̄a abūdēt. a ¶ qꝺ tam
a tio: ſed ex equalitate in preſen/ d
breue. ¶ terrenoꝝ.
ti tempore veſtra abundantia il/
¶ q̄ oīa mūdi deſerūt. ¶ ⁊ ſi nō cōpleat.
lorum inopiam ſuppleat: vt et
¶ qui diuinis vacāt. ¶ meritoꝝ.
illorum abundantia veſtre ino/
a ¶ vt ūc h miſtrauerūt ſctīs eis reddāt vi
pie ſit ſupplementum: vt fiat
cē ſancti in futuro. a ¶ in volūtate ⁊ ſi nō
in ope. ¶ in exodo de manna.
b equalitas. Sicut ſcriptum eſt: e
¶ collegit. a ¶ qꝛ qꝺ pl⁹ habuit dedit idi/
c † Qui multū nō abūdauit: ⁊ qui f/g
gēti. a ¶ qꝛ ſcepit ab eo q̄ abūdauit. b ¶ q̄ h
ſi rogaui titū: vt egoiꝑe h ꝯſulo. ¶ ego.
modicum non minorauit. Grā/ i/k
a ¶ vt abūdet⁹ i hac ſimplicitate elemoſyna
tias autem deo qui dedit ſollici/ l
rum. ¶ quam ego habeo.
tudinem eandem pro vobis in m/n
¶ ⁊ vere habuit ſollicitudinē. ¶ noſtram.
corde titi: quoniam exhortatio/ o
nem quidem ſuſcepit: ſed cum p
¶ q̄ꝫ mea exhortatiōe.
ſollicitior eſſet ſua volūtate pro/
a ¶ q̄ pus rogat⁹ excuſabat ꝓpt vr̄a vitia.
fectus eſt ad vos. Miſimus eti/ q
¶ lucā vel barnabā.
am cum illo fratrem noſtrum cu/ r
¶ ſcripto vel p̄dicato.
ius laus eſt in euangelio per om
¶ laus eius eſt in euangelio.
nes eccleſias: nō ſolum autē ſed s
¶ iudee.
et ordinatus ab eccleſijs comes
¶ qua mundū circūimus. ¶ p̄dicationis.
a ¶ In hac largitione elemoſynaꝝ cui nos
apoſtoli miniſtri ſumus.
b peregrinationis noſtre in hanc t
gratiam: que miniſtratur a no/
¶ vt deus inde glorificet.
bis ad domini gloriā: et deſtina/ v/x
¶ hos miſimus.
c tam voluntatē noſtram. Deui/ y
¶ dicens nos fraudare.
tantes hoc ne quis nos vitupe/
¶ largitiōis elemoſynaꝝ. ¶ q̄ nr̄o miſterio
f ret in hac plenitudine: que mini
ſit. ¶ vt deus glorificet.
ſtratur a nobis in gloria domi/
¶ deuitātes hādice. ¶ opa noſtra.
ni. † Prouidemus eñ̄ bona non z/a
¶ vt deo placeant: ſed vt ⁊ hominibus bo/
na videantur.
g ſolum corā deo: ſed etiam coram b
† hominibus. Miſimus aūt cuz c
¶ apollo.
illis ⁊ fratrē noſtꝝ: quē ꝓbauim⁹

a ¶ Nō ſm id qꝺ nō hz. i. acceptio diui G
na nō mēſurat ſm q̄ntitatē elemoſyne q̄ nō ē in
ꝑtāte dātis. paup eñ̄ nō pōt dare tantā elemo/
ſynā q̄ntā diues: ſz mēſurat ſm ꝓmptitudinem
volūtatis q̄ ſtatim exiret in actum habita facul/
tate: ꝓpter qꝺ impedimentū qꝺ eſt inuolunta/
riū nihil tollit de merito. vñ Mar. xij. duo mi/
nuta q̄ paup vidua miſit in gazophilaciū plus
cōmendant a ſaluatore q̄ꝫ munera diuitū q̄ſi in
cōpabiliter maiora. Scda ꝟo excuſatio poſſet
eſſe: qꝛ diceret aliquis ꝙ fideles in hieruſm ha/
bitātes p hmōi elemoſynas abundarēt ⁊ ocio
vacarēt ⁊ dantes depauperarent: qꝺ non eſſet
cōueniēs. Idō h remouet dicens: b ¶ Nō enī
vt alijs ſit remiſ. i. ocioſitas vite. c ¶ Vo/
bis aūt tribulatio. ex depauperatiōe ſupple
dictas elemoſynas hortamur fieri. d ¶ Sz ex
equalitate in p̄nti. i. vt fiat q̄dam eq̄litas ꝓ
portiōis inter vos ⁊ ipſos: qꝛ plus abūdatis in
tꝑalibus q̄ꝫ ipſi: ⁊ ecōuerſo ipſi magis abundāt
in ſpūalibus q̄ꝫ vos: ⁊ ſi ſit q̄dā eq̄litas ſi p ve/
ſtram abūdantiā in tꝑalibus eoꝝ indigētia ſup
pleat: qꝺ minus eſt: ⁊ econuerſo p eoꝝ abūdan
tiā in ſpūalibus ſuppleat qꝺ minus eſt in vob:
vt pꝫ in lr̄a. e ¶ Sicut ſcriptū eſt. Exo. xvi
de colligētibus māna. f ¶ Qui multū: Sup
ple collegit. g ¶ Nō abundauit. i. nō inue/
nit niſi menſurā gomor ꝓ quolibet capite dom⁹
ſue. h ¶ Et qui modicū. ſ. collegit. i ¶ Nō
minorauit. i. nō inuenit minus menſura go/
mor p ſingla capita: ⁊ hec fuit figura hui⁹ adeq̄
tiōis int̄ eccl̄ie p̄mitiue fideles. k ¶ Gratias
autē deo. Hic ꝯñr agit de miſtris collectiōis Diuiſio
huius elemoſyne. Et diuidit in duas: qꝛ primo
eos noiat. ſcdo corinthijs eos recōmendat, ibi:
Oſtenſionem. Prima adhuc in tres ſm ꝙ tres
miniſtros noiat. Primus aūt eſt titus: qui co/
rinthios iā ante inſtruxerat: vt p̄dictū eſt. ⁊ ido
negociū iſtud fuit ſibi principaliter impoſitum.
Dicit igit aplꝯ: Gratias aūt deo. a q̄ princi/
paliter eſt oē opus bonū. l ¶ Qui dedit eā/ H
dē ſollicitudinē. ad ꝓcurationem elemoſyne
dicte. m ¶ Pro vobis. qꝛ magis cedet ad vti
litatē vr̄aꝫ q̄ꝫ recipiētibus ipſaꝫ: vt oñſum ē. ſ.
qꝛ recipiūt a vobis bonū tꝑale: vos aūt ab eis
bonū ſpūale qꝺ eſt melius. n ¶ In corde ti/
ti. ſic in corde meo. o ¶ Qm̄ exhortationē
quidē ſuſcepit ⁊c. cū induceret eū ad hoc ne/
gociū ſuſcipiendū: ꝓmpte ſuſcepit: nō ſolum ꝓ
mea exhortatiōe. p ¶ Sz cū ſolli. eſſet ſua
volūtate ꝓfect⁹ eſt ad vos. p executiōe ſui
negocii. q ¶ Miſim⁹. Hic noiat ſcdm q̄ ſm
aliq̄s fuit lucas. ſm alios ꝟo barnabas. Vterq̄
eñ̄ fuit comes pegrinatiōis apli: diſcurrēdo ꝓ
p̄dicatiōe euāgelij. ſi tñ intelligat de luca: tūc il/
lud qꝺ dr̄: r ¶ Cuius laus eſt in euange/
lio. exponendū eſt ab eo deſcripto. ſi aūt de bar/
naba: exponendū ē ab eo p̄dicato: qꝛ qꝺ ſequit:
s ¶ Nō ſolū aūt ⁊c. cōuenit vtriq̄ vt dictuꝫ
eſt. t ¶ In hāc gratiā. ſ. elemoſyne mittēde
in hieruſm ſanctis: miſimus eum inq̄ꝫ cum tito.
v ¶ Ad dñi gl̄iam. ad quā ordinandū eſt oē
opus bonū. x ¶ Et deſtinatā voluntateꝫ
noſtrā. i. ad exeq̄ndū nr̄e volūtatis ordinatio
nē. Cōſeq̄nter reddit cāꝫ q̄re tam ſolennes mit
tebat viros, dicens: y ¶ Deuitātes hoc ne
q̄s nos vituperet in hac plenitudie q̄ mi/
niſtrat a nob. in larga elemoſyna a vob dan
da: deuitamus inquā ne vituperemur de negligē
tia aut de fraude aliq̄: ꝓpt qꝺ miſim⁹ tales vi/
ros q̄ nō p̄nt notari de aliq̄ tali. Et cauſa huius
oñdit cū dr̄: z ¶ Prouidemus eñ̄ bona. ſ.
agēda. a ¶ Nō ſolū corā deo. Ex puritate
intentiōis. b ¶ Sz etiā corā hoibus. ad ex
emplū edificatiōis. c ¶ Miſim⁹. Hic noiat
terti⁹. ſ. appollo, dicēs: Miſim⁹ aūt cū ill' ⁊c.
in mul. ſepe ſol. eſſe. ſ. ꝓ vr̄a ſalute: qꝛ poſt
aplm primus corinthios p̄dicauit. 1. Coꝝ. iij. b.
Ego plā

a ¶ Cõſidẽtia. Quia ꝑ ↄſidentia vr̃a tuti. ꝛ ꝑ tito ꝛ luca cum quibus libẽter ibat. b ¶ Siue frẽs no. Uł ſiue ꝑ patres vr̃os apl'os eccliaꝝ ad gl'iam dei. i. ꝙ ipſi ſunt apl'i eccliaꝝ: ꝗ eſt gl'ie dei xp̃i. i. ad gl'iaꝫ xp̃i: q2 ĩ eis nõ ſolum ſed xp̃i gl'ia ẽ. c ¶ Oſtẽſionem ergo. i. charitatẽ veſtraꝫ quã oñdiſt' aliis: ꝛ gl'iam noſtram quã ſil'r oñdiſtis eſſe verã: nũc oſtẽdite. bñ iſtos recipiendo: ꝛ ꝗ in facie eccliaꝝ: vt alię a vobis accipiant exẽplũ. Ca. IX

N Am ꝺ miſterio ꝛc̃. d ¶ Et veſtra emulatio. Emulatione corinthiorum: alie eccl'ie q̃ audiunt illos prius erroribus implicatos: poſtea bone voluntatis fuiſſe effectos incitate ſũt ad bonũ op'. e ¶ Erubeſcamus. Si eñ nõ fuerit ꝗ inuentuꝫ qꝺ teſtificatus eſt de his ꝛ ipſe erubeſcet et ipſi amplius ↄfundent'. f ¶ Qui pce ſe. Nõ parce ſeminat q̃ paꝝ habẽs paꝝ largit' ſi animus ꝓmptus ſit plus dare ſi plus haberet. g ¶ Semi nat. ait: non dat. Quia dare nõ eſt amittere: ſed ſeminare ad tp̃s carere vt plus habeatur in futuro. h ¶ Nõ ex triſticia. Qui inuitus dat ꝓpt' pñtẽ pudorẽ nõ hꝫ mercedẽ. i ¶ Hilareꝫ eñ da. q̃ dat vt careat tedio interpellãtis: nõ vt reficiat viſcera idigẽt' ꝛ meritũ ꝛ rẽ pdit. Large dat q̃ affectuꝫ largiendi hꝫ: ꝛ ſi nihil hẽat qꝺ largiri poſſit. ¶ Aug'. Quicq̃d boni facis: cuꝫ hilaritate fac: et tunc bñ facis. Si aũt cũ triſticia fa cis ꝺ

a ¶ de veſtra ſalute. ¶ cũ audiuit correctos.
in m̃lt'is ſepe ſollicitũ eſſe: nũc aũt a
¶ ꝑ.
a m̃ſto ſollicitiorem ↄfidẽtia m̃lta in b
¶ hita. ¶ q̃ de vob' ei multa retulit. ¶ in vr̃a
vos: ſiue ꝑ tito q̃ ẽ ſoci' me' ꝛ ĩ vob' c
ↄuerſiõe. ¶ ſcꝫ ꝑ ill' aliq̃s q̃ ſũt frẽs nr̃i: apl'i ꝛ
b adiutor: ſiue frẽs nr̃i apl'i eccliaruꝫ
a q̃b' fuit rogat'. a ¶ ad gl'iaꝫ xp̃i. b ¶ q2 tales miſimus. ¶ vt bona q̃ de vob' audierũt ꝓbẽt ꝛ cetere eccl'ie agnoſcãt q̃ de eis audierũt.
c gl'ie dei. Oſtẽſionẽ ergo q̃ ẽ charitatis vr̃e: ꝛ nr̃e gl'ie ꝓ vob': in illos d
a ¶ vt. ſ. cetere eccl'ie agnoſcãt vera eſſe bona q̃ de vobis audierunt.
oñdite in faciẽ eccliaꝝ dei. Ca. IX e
¶ de receptiõe boꝝ moneo.
N Am de miſterio qꝺ fit f
¶ ſupfluũ.
in ſctõs: ex abũdãti eſt g
mihi ſcribere vobis.
Scio eni ꝓmptũ animũ vr̃m: ꝓ q̃ h
de vob' glorior apud macedones:
¶ dicens. ¶ cuius metropolis eſt corinthus.
a ¶ emulatione macedonũ ducta.
quoniam ꝛ achaia parata eſt ab an k l
a ¶ amor ꝛ ſtudiũ veſtre largitionis.
o no preterito: et veſtra emulatio ꝓ m n
¶ ad elemoſynas dãdas. ¶ cur ꝗ pmiſt' illos
uocauit plurimos. Miſimus autẽ o
¶ nõ vt vos ad ꝗ hortent': ſꝫ vt parati ſitis.
fratres vt ne qꝺ gloriamur: de vo p
¶ totũ. ¶ ſi iparati fueritis.
bis euacuet' in hac pte: vt quemad q r
¶ illis vos paratos.
modũ dixi parati ſitis: ne cũ venerit s
macedones mecũ: ꝛ inuenerit vos t
a ¶ q̃ de vobis gl'iabamur.
c impatos: erubeſcamus nos: vt nõ v x
a ¶ erubeſcere qꝺ mai' ẽ. i. eſſe dꝫ. ¶ in hac datiõe elemoſynaꝝ q̃ paupes ſuſtẽtat. ¶ ne ꝗ ſit.
dicam' vos in hac ſubſtãtia. Neceſ y z
¶ ſcꝫ lucã titũ ꝛ apollo.
ſariuꝫ ergo exiſtimaui rogare frẽs:
¶ me. a ¶ ſepe ꝓmiſſam.
vt ꝑueniant ad vos ꝛ prepa rẽt rẽ a b
¶ id eſt elemoſynã q̃ recte dr̃ bñdictio: q2 cauſa eterne bñdictionis. ¶ qñ veniemus.
promiſſam bñdictionẽ hãc paratã c
¶ vt ſit op' charitatis ꝛ magnũ.
eſſe ſic q̃ſi bñdictionẽ: nõ q̃ſi auari d
¶ vt doleat de dato: ꝛ paꝝ ſit qꝺ dẽt. a ¶ illi ꝑparẽt ego ãt cur large det' pſcribo. ¶ dat.
f g ciã. Hoc aũt dico† Qui parce ſemi e
¶ retributionẽ.
nat: parce ꝛ metet: ꝛ qui ſeminat in g h
a ¶ vbi pl' pẽſat' alius ꝗ cẽſus. b ¶ det. ¶ de
bñdictionibus: de bñdictionib' et b
largitate donoꝝ dei. a ¶ retributionẽ ¶ . ſ. det.
¶ tm̃. ¶ pordiauit q2 ſi inuit' darẽt nihil eis ꝓ
metet. Unuſq̃ſq3 ꝓut deſtinauit in i k
deſſet. ¶ ↄſilio rõnis. ¶ id eſt triſtis vel coactus: ſed ſponte.
b corde ſuo: nõ ex triſticia aut ex ne l
¶ qui ex voluntate bona.
l ceſſitate.† Hilarem eñ datorem di m
¶ approbat remunerat. a ¶ quaſi ego ita moneo: ꝛ nolite diffidere.
ligit deus. Potẽs eſt autem deus n

Ego plãtaui: apollo rig. ꝛc̃. a ¶ Nũc ãt m̃l. ſol. i. de bono vr̃o iuenim'. Cui' aſſignat' triplex cã. Pria ẽ: q2 corinthij egerũt pniaꝫ de delictis. ꝛ ſic magis ↄfidebat ꝺ ꝓfectu eoꝝ q̃ añ. ꝛ ꝗ tãgit' cũ dr̃: b ¶ Cõfidẽtia multa in vos. i. ꝓpt' ↄfidẽtiã magnã de ꝓfectu vr̃o. Scꝺa cauſa ẽ ſocietas titi quẽ diligebat: ꝓpt' qꝺ libẽt' cũ eo ꝑgebat. ꝛ ꝗ ẽ qꝺ dr̃: c ¶ Siue ꝓ tito ꝛc̃. Tertia eſt: q2 rogat' erat de ꝗ ab aliis apl'is. ſ. de elemoſyna ꝓcurãda: ſic paul'. iꝺ dr̃: Siue frẽs noſtri apl'i. d ¶ Oſtẽſionẽ. Hic vltio recõmẽdat dictos nũcios corinthiis: dicẽs: Oſtẽſionẽ g̃ q̃ ẽ cha. ve. ꝛ noſtre gl'ie ꝛc̃. i. ſuſcipite eos charitatiue: qꝺ cedet etiã ad gl'iaꝫ meã: q2 vos ↄuerti ad fidẽ. e ¶ In faciẽ eccliaꝝ. i. vt aliis eccl'iis inoteſcat charitas vr̃a ad edificationẽ fideliũ. Ca. IX C

N Am de miſterio. Poſtq̃ apl's induxit corinthios ad donatiõis actũ: ꝗ ↄñr docet donatiõis modũ. Et diuidit' in duas: q2 pmo q̃ndã ſuſpiciõnẽ excludit. ſcꝺo ad ꝓpoſitũ accedit ibi: Miſimus aũt. Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ eo ꝙ nũcios ſuos ſic recõmẽdauit in fine capl'i pcedẽtis: poſſet aliq̃s opinari ꝙ de receptiõe eorũ curaret tm̃ ꝛ nõ de elemoſyna in hierl'm mittẽda. iꝺ ꝗ remouet dicẽs: Nã de miſterio qꝺ fit in ſctõs. i. de elemoſyna in hierl'm mittẽda. g ¶ Ex abũdãti eſt mihi ſcribere vo. i. reputo ſupfluũ ſcribere vltra illud qꝺ ſupius vob' ſcripſi. cui' cãꝫ ſbdit dicens: h ¶ Scio eni ꝓmptũ animũ veſtrũ. ſ. ad ꝗ faciẽdum. i ¶ Pro q̃ de vo. glo. apud macedones. ingerẽs eis ꝓ exẽplo hãc ꝓmptitudinẽ animi vr̃i. k ¶ Quoniam ꝛ achaia. nomẽ regiõis ẽ cui' metropol' ẽ corinthus. l ¶ Parata ẽ ab anno pterito. ad illi' elemoſyne largitionem. m ¶ Et vr̃a emula. i. vr̃m ſtudiũ bñfaciendi ſanctis in hierl'm. n ¶ Prouocauit pluri. ad ſilia opandũ. o ¶ Miſimus ãt. Hic ↄñr accedit ad ꝓpoſitũ: oñdẽs donãdi modũ. ſ. velocit': abũdãter: ꝛ hilarit'. ſcꝺm ibi: Neceſſariũ g̃. tertiũ ibi: Unuſq̃ſq3. Circa pmũ dicit: Miſimus autẽ frẽs. i. predictos ſolẽnes nũcios ꝛ fideles. p ¶ Ut ne qꝺ gl'iamur de vobis. laudãdo apud macedones ꝓmptitudinẽ vr̃aꝫ ad dãdũ. q ¶ Euacuet' in hac parte. ſi eñ miſiſſem' nũcios abiectos: videret' ꝙ ↄtẽpneremus vos. r ¶ Ut quẽadmo. dixi. macedonib' vos cõmẽdãs: Parati ſit'. ad dãdum. s ¶ Ne cũ ve. macedones mecũ. ad vos. t ¶ Et iuenerit vos ipa. ad dandũ. v ¶ Erubeſcam' nos. q. d. ſi iueniret' vos ipatos ad dãdũ: qꝺ abſit: erubeſceremus: q2 ñ iueniret' vex qꝺ dixim' eis ꝺ vob'. x ¶ Ut nõ dicam' vos. ſ. erubeſcere. y ¶ In hac ſub. i. in datiõe elemoſyne ad ſuſtẽtationẽ paupeꝝ in hierl'm. q. d. tal' defect' pparatiõis nõ ſolũ eſſet nobis ↄfuſibil': ſꝫ etiã vobis lꝫ de vobis nõ exp̃mam' ſic de nobis. z ¶ Neceſſariũ. Hic ↄñr monet eos ad dandũ abũdãter dicẽs: Neceſſariũ g̃. i. vtile ꝓ vob' ꝛ me. Exiſtimaui roga. frẽs. titũ ꝛ alios pdictos. a ¶ Ut ꝑue. ad vos. añ aduẽtũ meũ cũ macedonib'. b ¶ Et ꝑparẽt repromiſſam bñdicti. i. elemoſyne vr̃e gr̃am. c ¶ Hãc paratã eſſe ſic q̃ſi bñdic. i. gr̃is ꝛ abũdãter datã. d ¶ Nõ q̃ſi aua. i. nimis pce datã. ꝛ ſbdit rõneꝫ dicẽs: e ¶ Qui pce ſemi. i. paꝝ dat. f ¶ Parce ꝛ metet. i. min' in pmio recipiet. g ¶ Et q̃ ſe. in bñdictio. Largit' dãdo. h ¶ De bñdictio. ꝛ metet. i. largit' recipiet in pmio. Sꝫ ↄ dicta videt': nã in pmio celeſti paruꝫ nõ habebit locũ. Dicendũ ꝙ lꝫ ibi nõ ſit paꝝ ſimpl'r ꝛ abſolute: eo ꝙ cuilibet ſufficiet qꝺ habebit: tñ erit ibi reſpectiue: inq̃tũ vn' mai' pmiũ habebit alio ſcꝺm diuerſitatem meritoꝝ. † De pe. et remiſſi. c. cũ i ¶ Unuſq̃ſq3. Hic ↄñr monet corinthios ad dãdũ hilarit' dicẽs: Unuſq̃ſq3: ſupple det. k ¶ Prout deſtinauit in corde ſuo. i. ordiauit ꝓpia volũtate. ex ore l ¶ Nõ ex triſti. aut ex ne. in ꝗ excludit duplicẽ modũ ĩuolũtariũ. ſ. abſolute: qꝺ fit ex coactiõe. ꝛ q̃tũ ad hoc dic: Nõ ex neceſſitate: ꝛ ĩuolũtariũ mixtũ: ſic ẽ ꝓiectio merciũ in mari: qꝺ hꝫ triſticiã ãnexã. ꝛ q̃tũ ad hoc dicit: Nõ ex triſticia. q. d. nõ detis q̃ſi coacti pcepto meo: vel timore ↄfuſiõis ducti. ꝛ ſbdit rõnẽ ad ꝗ dicẽs: m ¶ Hilarẽ eni datorẽ diligit deus. i. approbat ꝛ remunerat: q2 facit actũ ꝟtuoſum. ſignũ eñ habitus generati ẽ delectatio in ope. ij. Eth. n ¶ Potẽs eſt. Hic ad pdicta inducit rõnes. ꝛ pmo ex pte dãt'. ſcꝺo pte dei remũerãtis ibi: In oĩbus. Circa pmũ facit talẽ rõnẽ: Quicũq3 dat aliq̃d qꝺ ſibi m'tiplicat' debet illꝺ dare velocit' / largit' / ꝛ hilarit': ſic ꝺo ſi eñ hoĩes ſeminãt eo ꝙ recolligunt illud multiplicatum. †Eccl'i. 35. b 23. q. 6. c. ſi

k ¶ do:ſit de te: non ē tā facis.

a ¶ Abūdet' i oīm̄e ꝛc. Licet ei exiguū ſit qḋ pa rū habens tribuit: abundat tn̄: q: recto iudicio fit q: non querit de quāto: ſʒ q̄ aīo detur. b ¶ Iuſticia ei⁹. Iuſtus ē

Pſ.111.b q̄ bona mundi ſine eterni premij cōia reputat. Ambro. h exemplo ad largiēdū ſanctis inuitat. Si eni hui⁹ qui pauperib⁹ largit merces magna ē quāto magis ei⁹ qui miniſtrat ſanctis. Pauperes eni poſſunt dici ꝛ q̄ mali ſunt.

c ¶ Incrementa frugū. Iuſticia eſt ſanctitas ꝛ bona vita ꝛ inde fruges. i. eterna remuneratio. Incrementa elemoſyne: p q̄bus ꝛ hic virtutes: et in futuro glīa augebitur.

d ¶ Que opat p nos grāꝝ. ꝛc. Id eſt ipa largitio ē cauſa quare grē agāt deo: cuius largitiōis nos ſum⁹ miniſtri. e ¶ Grās deo. De alterna indigentia ꝛ d' alterno ſupplemento indigētie puincialium chriſti et militum chriſti. Egit hic de reb⁹ carnalibus in illos: inde autem de ſpiritualibus in iſtos tanq̄ plenus gaudiis exclamat: gratias ago. Ca. X

Ipſe autem ego paul⁹ obſecro vos ꝛc. Incipit de incorrectis qui pſeudo ſeq̄bant ꝛ eū ferocē putabant quaſi correctos ad elemoſynas ſ utro. Uos autem alios obſecro ego paulus: vere humilis non ſuperbus ipſe qui alios ad elemoſynas moneo: idem vobis q̄ illis obſecro dico ꝛc.

f ¶ Nō ſm

a ¶ nō ſolū hāc: ſʒ ꝛ hanc cū aliis. ¶ .i. oīa dona ſpūſſcti. b ¶ vel i cordib⁹ veſtris.

ōmnē gratiā abūdare facere in vō- a

a ¶ ita. b ¶ i oī ſtatu vr̄o. ¶ q̄ eni ſolā ſufficientiā eligit poterit i dei ope ambulare vel abū

bis: ūt in omnibūs ſemꝑ omnē ſuf- b c

dare. a ¶ habere reputātes b ¶ in datiōe elemoſynarū ſicut ꝛ in ceteris.

a ficiēnā hābētes: abūdetis i omnē d

¶ eſt ne hoc bonū: vti q̄. a ¶ i pſalmo. ¶ nō vni omnia cōferēs ſʒ plurib⁹ diuidēs.

opus bonū: ſicūt ſcriptū eſt: † Di- f

¶ ſtr̄. a ¶ nō diuitib⁹ q̄ poſſent reddere q̄ſto mag' q̄ ſcdis. b ¶ et hec. ¶ .i. merces iuſticie.

b ſperſit dedit pauꝑib⁹: iuſticiā ei⁹ g h

¶ in etnū ſine fine. a ¶ nō ſolū ide dat vita. ¶ .ſ. deus.

manet in ſeculū ſeculi. Qui autē k

¶ vnde elemoſyna fiat.

adminiſtrat ſemē ſeminānti: ꝛ panē l

¶ neceſſaria vite. a ¶ nō ad ſupfluitatē. b ¶ ꝛ i tn̄: ꝛ iō nemo h tlo[ꝛ]e timeat dare. ¶ q

ād mān̄ducandū ꝑſtābit. Et multi- m

a ¶ .ſ. plures elemoſynas faciatis. b ¶ volūtatē ꝛ facultatē dandi elemoſynas.

c plicabit ſēmē vr̄m ꝛ augēbit incre n

a ¶ ex q̄b⁹ ꝓcedit iuſticia ꝛ vita. b ¶ q. intātū augebit: ꝛ res ꝛ volūtatē dādi vt i oī ſtatu ſm vr̄am reputationē locupletati abūdetis.

mēta frugū iūſticie vr̄e: vt i oib⁹ lo o

; a ¶ pfectā. ¶ largitionē ſimplici aīo factā.

cupletati abūdetis i ōēm ſimplicitā p q

¶ ꝛ ideo faciēda.

d tē q̄ opat p nos grāꝝ actionē deo. r

¶ ideo agunt gratie: q: multa in hoc bona. ¶ noſtrū. ¶ noſtri.

Qm̄ miniſteriū officij hui⁹ nō ſo- ſ t

lū ſupplet ea q̄ deſūt ſctis: ſʒ etiā v

¶ q: multi agūt grās in opatione dei.

abūdat ꝑ multas grārū actiōes in x

a ¶ ꝛ h. b ¶ .i. q̄ laudāt hāc miniſtrationē noſtrā. ¶ q̄ eos mouet ad agēdas grās.

dn̄ō pēr ꝓbationē miniſterij hui⁹: y

a ¶ nō ſolū de vr̄a largitiōe ſʒ inde accepta oc

glificātes deū i ōbediētia ꝯfeſſio- z

caſiōe d' fide ꝛ oī bono. a ¶ q: obediſt' euāgelio xp̄i i ſubiectiōe mētis glificantes deū.

nis veſtre in euāgēlio xp̄i/ et ſim- a

¶ q: ſimplici animo: vel aliꝭ vr̄o exemplo ſua aliis cōmunicāt. a ¶ q: vr̄a cōia reputatis.

plicitate commūnicationis veſtre

¶ facte. ¶ ſctōs ꝑdictos. ¶ alias gētes. ¶ iā

in illos: ꝛ in oēs: ꝛ i ipſoꝝ obſecra- b c

ctio: h. a ¶ glificātes etiā deum: q: ipſi ſancti obſecrant ꝓ vobis. b ¶ videre in eterna beatitudine vel etiā hic.

tiōē ꝓ vobis: deſidērāntū vos ꝓpt d e

a ¶ .i. charitatem. b ¶ ꝛ q: hincinde tot bona grās ago de charitate: q̄ nō pōt enarrari quātū vtilis: vel enarrabili. i. qḋ debet enarrari.

c eminentē grātiā dei in vobis. Grā

tias deo ſup ienarrabili dono ei⁹.

f Ipſe aūt ego Ca. X f

a ¶ nō alios q̄ pſeudo mihi ꝑferttis. b ¶ ſi vultis vt ſim lenis ſic xp̄s. ¶ ꝛ cū mō puniā.

paul⁹ obſecro vōs pēr g

manſuetudinem ꝛ modeſtiā xp̄i:

¶ exterius. ¶ vt dicitis. ¶ dum p̄ſens.

q̄ in facie quidē humilis ſum inter h

a ¶ quaſi dū nō timeo aſꝑe vos redarguēs.

vos: ābſens autem confido in vo- i

k elemoſyne ꝓ reddāt dātib⁹ multiplicate: q̄ ꝛc. Uirtutē hui⁹ rōnis deducit d. Potēs ē aūt ꝛc. i. volūtatē faciēdi elemoſynā. a ¶ Abūdare face. in vo. vt ſic nō doleatis de facto ſʒ mag' gaudeat'. b ¶ Ut i oib⁹. tpalib⁹ ꝛ ſpūalib⁹: c ¶ Semꝑ oēm ſuffi. ha. tā in volūtate interiori q̄ in facultate exteriori. d ¶ Abūdetis in oē opus bonū. i. in dationē elemoſynarū: ſic i aliis opibus virtutū. e ¶ Sicut ſcri. ē. Pſ. cxi. f ¶ Diſꝑſit. nā elemoſyna plurib⁹ ē facienda. g ¶ Dedit pau. nō hiſtrionib⁹ ꝛ aliis indignis. h ¶ Iuſticia ei⁹. q̄ ſic dat elemoſynā. i ¶ Manet in ſe. ꝛc. i. eternalit': quia merces iuſticie ei⁹ ē eterna ꝛ cōfirmat ꝑdicta ꝑ exꝑimēta dicēs: k ¶ Qui aūt admi. ꝛc. ſ. de⁹ q̄ dat volūtatē et facultatē dādi elemoſynā. l ¶ Et pa. ad mā. ꝑſtabit. i. neceſſaria vict⁹. h eni cōiter videt accidere q dātes elemoſynas magis abūdāt in tpalibus bonis q̄ elemoſynas paupibus indigētib⁹ denegātes: ꝛ ſi aliqn̄ cōtingit eos depauperari: de⁹ h ordinat ad mai⁹ bonū ipoꝝ ſpirituale. m ¶ Et mul. ſe. ve. i. volūtatē ꝛ facultatē elemoſynā faciēdi. n ¶ Et auge. icre. fru. ꝛc. i. mercedē q̄ ex h i pr̄ia colliget. o ¶ Ut i oib⁹. Hic ꝯñr aſſignat rōnē ex pte dei ſūptā: q: ꝑ dationē elemoſyne ꝓmptā et hylarē acq̄rit in dante puritas ꝛ rectitudo hntentiōis ad deū. ſimiliter recipiēs inſurgit ad orādū deū ꝓ dante: videntes aūt h inſurgūt ad laudādū deū de tali bono: rogātes ipm vt talē volūtatē dandi ꝛ facultatem cōtinuet in via ꝛ remuneret in patria: ꝛ iſta debēt mouere ad dādū elemoſynam abundanter ꝓmpte ꝛ hilariter. ideo dicit: Ut in oibus locuple. ſ. nō ſolū in tpalibus: ſed etiā in ſpūalib⁹/ ideo dicit: p ¶ Abūdetis. i. creſcatis. q ¶ In om. ſim. i. puritatē mētis. Aug⁹. Hoc eſt ſimplex cor: qḋ eſt mūdū cor ad rectitudinē intētionis. vnde ſup illud Lu. xi. c. Si ocul' tu⁹ fuerit ſimplex: glo. i. intētio tua recta. r ¶ Que operat ꝑ nos ꝛc. Que. ſ. ſimplicitas vr̄a ꝑ miniſteriū noſtrū in elemoſyne veſtre collectione ꝛ miſſione: Operat gratiarūactionē. i. facit homines aſſurgere ad agēdū grās deo mō ꝑdicto: ꝓpt qḋ ſubdit: ſ ¶ Qm̄ miniſteriū offi. hui⁹. colligēdo elemoſynā veſtrā ꝛ mittēdo. t ¶ Nō ſolu ſup. ea ꝛc. releuando penuriā ſanctorū in hierlm̄ habitantium.

v ¶ Sed etiā abūdat. i. creſcit. x ¶ Per mul. gra. ac. in dn̄o. q̄ hoc bonū vidētes vel audiētes aſſurgunt ad diuinas laudes: vt ꝑdictū eſt. iō ſubdit: y ¶ Per ꝓ. mi. hui⁹. i. ꝑ ei⁹ approbationē. z ¶ Glificātes deu i obe. ꝛc. ex collatione eni elemoſyne talis cōfitemini facto vos obedire xp̄o. a ¶ Et ſim. cō. vr̄e i illos. i. i puritate mētis ꝛ rectitudine intētiōis vr̄e i elemoſyne largitiōe: ꝑ quā cōicat' indigētib⁹ bona vr̄a. b ¶ Et i ipoꝝ. i. recipiētiū elemoſynā. c ¶ Obſecratiōe ꝓ. vo. q: ꝓ vobis orāt deū. d ¶ Deſiderātiū vos. hr̄e ſocios in deo ꝑ grām in pn̄ti: ꝛ glīam in futuro. e ¶ Propter emi. ꝛc. ꝑ opa vr̄a ſitā exteri' māifeſtata. Et q: ꝑdicta bona ex miniſterio apl̄i ꝓueniebāt. iō ꝓrūpit i grārū actionē d. Grās ago deo meo ſuꝑ ienarrabili dono ei⁹.

h

Ipſe aūt ego pau. Poſtq̄ apl̄s cōmēdauit veros eccl̄ie miniſtros. h ꝯñr inuehit ꝫ falſos. Et diuidit i duas ptes. q: p̄io, inuehit ꝫ tales falſos. ſcḋo ꝫ eis adherētes. ca. xiij. Prima adhuc in duas: q: p̄mo excuſat ſe de his q̄ ſibi a falſis apl̄is iponebāt: ſcḋo ꝫ eos iuehit ca. ſe. Pr̄ia i duas: q: p̄mo ſe excuſat ꝑ rōnē. ſcḋo ꝑ facti euidētiā/ ibi: Que ſm faciem ſūt. Pr̄ia adhuc i duas: q: p̄mo recitat ſibi ipoſita. ſcḋo deſtruit ipa/ ibi: In carne eni. Circa p̄mū ſciēdū q falſi apl̄i dicebāt paulū i bonis carnalib⁹ ponere finē ſuū: qḋ arguebāt ex h q facta ſua ad h tēdere videbāt: vt dicebāt: nā pn̄tialiter exiſtens cū corinthiis hūilit ꝯuerſabat: et blāde eis loq̄bat tanq̄ eos timēs: abſens ꝟo dure increpabat ꝑ epl̄aꝫ q̄n tūc ex̄ piculū extitēs: ſicut hoies carnales ꝛ timidi diuitib⁹ i pn̄tia blādiūt: ꝛ i abſentia dura dicūt: ꝓpter qḋ apl̄s rogat corinthios vt hāc opinionē de ipſo nō habeāt: ne ſeueritatē correctiōis ſue pn̄tialiter ſentiāt dicēs: f ¶ Ipe aūt ego ꝛc. q̄ ſū miniſter xp̄i verus. g ¶ Obſecro vos ꝛc. hec duo exprimit: q: intēdit ſe i illis cōformē xp̄o oſtēdere: q: de contrariis infamabat a falſis apl̄is. h ¶ Qui in fa. q̄dē ꝛc. i. p̄ſens humiliter vobiſcū cōuerſatus ſum. i ¶ Abſens aūt cōfi. in vobis. i. audacter dura ſcripſi vobis tanq̄ homo carnalis ꝛ timidus: vt dicunt apoſtoli falſi.

Diuiſio

k Rogo

A a ¶ Non tamē ſm carnē milita. Nō em̄ militiam a deo vobis datā exercemus ſm carnem.i.p terreno cōmodo.hoc ē qđ dic: In carne eni.
b ¶ Ad deſtructionē mu. vt deſtruant ɔſilia diuerſis calliditatibus munita hominum ſeu demonum.
c ¶ Munitionū. munitiōes ſūt corda infideliū q̄ diabolus obtinet:ꝛ munit diuerſis erroribꝰ ne ṽbum dei poſſit intrare p ſidē vł p ſilitudinē munitionū. Et ad hec deuincendū valēt arma militie apli:ꝛ oſtendit munitiōis illiꝰ ptes.ſ. ɔſilia. d ¶ Et i pmptu habētes. q2 nihil nos remordet quo minus audeamus.
e ¶ Vlciſci oēz inobedientiā cū. Tūc em̄ vindicat inobediētiam cum illam ɔdemnat per obedientiā. Tunc illam deſtruēs qñ illos qui reſiſtunt perducit ad fidē. Et hec eſt digna vltio vt perfidia ab his q̄bus defendebaẗ damnetẗ.
f ¶ Que ſm faciē.
B Multa dixi quibus oſtendi vobis potius debere nos ſequi q̄ pſeudo. Quaſi ꝛ ſi vobis nō ſufficit que dixi:quare me potius q̄ pſeudo ſeq̄mini? Videte hec alia que ſm faciē.i. ita euidentia ſunt ſicut ea que ſunt ſubiecta oculis. Hec ſcz:Si quis illorum: pſeudo ɔfidit per aliquid.i.p fidē vł aliud q ipſe ſit xp̄i:p eadem et nos:vel que ſm faciem videte.i. diligenter eoꝝ opera cōſiderate:que in cōſpectu veſtro tm̄ bona agūt ne forte vos ſeducāt vt velitis eos p̄ferre nobis qđ nō debetẗ.
g ¶ Nō erubeſcā. Quia ꝛ verum eſt:et non ad gloriam meā: ſed ad vtilitatē dꝛ veſtram. h ¶ Vt autē nō exiſtimer tāq̄ terre. Hic dicit ſe cum pñs fuerit opere implere quod abſens verbo minatur. Hoc dicit occaſione illius ſententie parati vlciſci omnem inobedientiam:vt inq̄t nō exiſtimer a vobis:tāq̄ terrere verbis ꝛ opē qđ q̄ minor

a ¶ nō ſolū obſecro ſz etiā rogo. b ¶ cū vobis. Rogo āt vos ne p̄ſens audeam p eā ɔfidētiā q̄ exiſtimor
a ¶ audacꝰ puniā. a ¶ q̄tū puto abſens ɔfidere tm̄ pñs faciā i re.
c ¶ i correctos.
audere in q̄ſdā:q̄ arbitranẗ nos
¶ moꝛe carnaliū.. a ¶ in carne.i.licet in carne degentes que fragilis.
tāq̄ ſm carnē ābulemꝰ. In carne em̄ ābulātes:nō tn̄ ſm carnē
a ¶ nō ſm carnē. b ¶ ṽtutes:miracula p que in p̄dicatione militamus.
militamꝰ. Nā arma militie nr̄e
a ¶ debilitate. ¶ p deū.
non carnalia†ſūt:ſed potētia dei
¶ p hoꝝ hereticoꝝ.
ad deſtructionē munitionū ɔſi-
a ¶ munitas rōnes. b ¶ militamꝰ:nō ſm carnē nam. ¶ pñt deſtruere:nā deſtruimꝰ.
¶ pfunditatē itellectꝰ tā legiſptoꝝ q̄ phoꝝ
liā deſtruētes:ꝛ oēz altitudinē extollētē ſe aduerſus ſciā dei:ꝛ in
rū vł ipſoꝝ. ¶ ou ipugnāt partū ṽginis ꝛ hmōi. a ¶ que de deo eſt.
¶ captiuos ducimꝰ vſq̄ in obſequiū xp̄i.
a ¶ oēs ſuperbe itelligentes.
captiuitatē redigētes oēz intellectū in obſequiū xp̄i:ꝛ in pmptu
a ¶ vt fidei xp̄i cui an̄ repugnauerāt:hūiliẗ obediat. ¶ etiā. ¶ ſm vitam ꝛ poteſtatem.
a ¶ qđ nō pſeudo q̄ p carnalibꝰ p̄dicāt ꝛ vita palpent ꝛ ſibi conſcij ſunt.
habētes vlciſci oēz inobediētiā:
a ¶ qđ faciemꝰ. ¶ poſtq̄ cognouero ex dilectione obediētes:tūc ṽo puniā inobedientes.
cūm ipleta fuerit vr̄a obediētia.
a ¶ nos veri apli tales ſumꝰ q̄les.ſ.oñdi:q̄ āt ſm faciē ꝛc. b ¶ q̄ſi apta ſūt q̄ dico ¶ h
Que ſm faciem ſunt videte. Si
h pſumētibꝰ diſ. a ¶ vt modū rōnis ā excedat:vł pṗł odiū nr̄m:vel honoꝛē ſuum.
qs cōfidit xp̄i ſe eſſe:hoc cogitet iterum apud ſe:quia ſicut et ipſe
¶ p q̄cūq̄. a ¶ p eadē. b ¶ vere ſumꝰ xp̄i nā etiā excellētꝰ nos p ptātē quā illi nō hñt
a h eſt q alt:nā ꝛ ſi ꝛc.ſicut ꝛ illi.
chriſti eſt:ita et nos. Nam et ſi amplius aliquid glorſatus fuero
a ¶ apoſtolatus. ¶ nō illis.
de poteſtate nr̄a quā dedit nobiſ
a ¶ vt nos in ṽtutibꝰ edificemꝰ:vt ñ praua doctrīa vel exēplo corrūpamꝰ vt pſeudo.
dominus in edificationem et nō in deſtructionem veſtram:non
a ¶ habeo ptātē in edificio ꝛ ñ deſtrueẗ ſꝫ tñ videreẗ ill' ideo debere blādiri:q2 ptātē accepit in edificationē ꝛ nō in deſtructionem.
erubeſcam. Vt autem non exiſtimer tanq̄ terrere vos per epiſtolas:quoniamquidem epiſtole in-
¶ nr̄i. ¶ pauli.
¶ quidam. a ¶ pōderoſe ad intelligendum. b ¶ ad terrendum.
quiunt graues ſunt ꝛ fortes:preſentia autem corporis infirma:ꝛ
¶ Non audens exercere ſeueritatem. ¶ cōtra fortes.
¶ quia vt idiota ſine argumento loquens.
¶ contra graues.
ſermo contemptibilis:hoc cogi-

C a ¶ Rogo āt vos.nō de me talia dicatẗ vł ſentiatẗ.
b ¶ Ne pñs.i.pñtialiẗ apđ vos exñs. c ¶ Audeā p eā ɔfi.i.audacẗ dure corripiā:ſicẗ dicitẗ me agere in abſentia. d ¶ In q̄ſdā q̄ ar.nos ꝛc.exercēdo vindictā aſperā in q̄ſdā malos.q̄ decepti a falſis aplis arbitranẗ nos agere carnaliẗ ꝛ timide. e ¶ In carne. Hic ɔñr remouet hāc ipoſitionē falſā p rōnē q̄ tal' ē: Hoīes em̄ ābulātes carnaliẗ ꝛ timide:muniunt ſe q̄tū pñt diuitijs ac potētia tpali.nos āt talia nō q̄rimꝰ:q̄ ſm carnē ñ militamꝰ.dicẗ igiẗ: In carne em̄ abu.ꝛc.i.lꝫ in vita pñti viuamꝰ in carne mortali:tñ ſm deſideria carnis nō viuimus. f ¶ Nā ar.mi.no.i. vita q̄ militia ē ſup terrā: Job.vij. g ¶ Nō car.ſūt.cuiuſmōi ſūt tpal' potētia: delitie ꝛ diuitie. h ¶ Sꝫ po. dei.i.arma militie nr̄e ſūt p ṽtutē dei nob aſſiſtētē:nob dātē ſapiā ꝛ ɔſtantiā ad loq̄ndū:ꝛ grāz miraculoꝝ ad ɔfirmādū ſmōes.hec em̄ ꝛ ɔſilia erāt arma aploꝝ.iō ſb̄diẗ: i ¶ Ad deſtru.mu.i.rebellantiū ɔ ipm̄ xp̄m:q̄z aliq̄ muniūt ſe aſtutia ɔſilioꝝ prauoꝝ.iō ſb̄diẗ: k ¶ Cōſilia deſtru.aliq̄ ṽo ſupbia pprij igenij eleuati:ſicẗ heretici.ꝛ q̄tū ad hoc ſb̄diẗ: l ¶ Et oēz al.ex.ſe ad.ſciā dei. ꝛ h eſt pmus effectꝰ armoꝝ apli.ſ.infideliū ɔfutatio.ſcđs āt ē ɔuerſio infideliū ad fidē.ꝛ q̄tū ad hoc ſb̄diẗ: m ¶ Et in captiui.redi.oēz intel.in obſequiū xp̄i.qđ fit qñ ɔuerſus ad fidē ſtatus q̄cq̄d ſcit:miſterio fidei ſupponit:ſicẗ ptꝫ de Dionyſio p Paulū ɔuerſo ꝛ de multis alijs.tertius effectus ē correctio peccantiū iā ɔuerſoꝝ.de q̄ ſubdiẗ: n ¶ Et in pmptu hñtes vlciſci oēm inobedientiā.ſicẗ patuit.ſ.de illo quē tradi iuſſit ſathane puniēdū. o ¶ Cū ipleta fuerit vr̄a obe.ad deū.p hoc em̄ q apli obediebāt dō in oibꝰ:aſſiſtebat eis diuia virtus ad libitū in punitiōe inobediētiū. p ¶ Que ſm. Hic ɔñr aplus excuſat ſe p euidētiā facti. ꝛ pmo ppoṅit intentū.ſcđo pſequiẗ ppoſitū/ibi:Si q̄s. Circa primū inducit ad ɔſiderationē opeꝝ ſuoꝝ.facta em̄ ſua erāt ita euidētia q nullus debebat eū iudicare carnalem ꝛ timidū.iō dicit:Que ſm faciē ſunt.i.manifeſta p euidentiā facti in opibus meis. q ¶ Videte.i.nūc videte de factis meis ꝛ pſeudo aploꝝ.nec dictū apli eſt ɔ illđ Johā.vij.c. Nolite iudicare ſm faciem.q2 ibi accipiẗ facies p eo qđ apparet em̄ exterius:cuius ɔriū latet interius:h āt accipiẗ facies p eo qđ veꝝ apparet ex euidentia facti. r ¶ Si quis. Hic pſequiẗ ppoſitū. Et diuidiẗ in duas ptes:q2 pmo facit qđ dictū eſt.ſcđo rōnē dicti aſſignat.ibi: Nō em̄ audemus. Circa pmū ſciendū q pſeudo apli decipiebāt corinthios ꝛ aplm diffamabant ex duobus. Primū eſt:q2 q̄dā auctoritatis magnitudinē falſo ptendebāt:dicentes ſe pus cōuerſos fuiſſe ad fidem q̄ fuit paulus:ꝛ ſe veniſſe de iudea vbi inceperat fides xp̄i. Scđm eſt:q2 duplicitatem imponebāt paulo vt dictū eſt:ꝛ ideo vtrūq̄ remouet p euidentiam facti.pmo primū.ſcđo ſcđm/ibi: Vt aūt nō exiſtimer. Circa primū dicit:Si q̄s.ſ.falſoꝝ aploꝝ. s ¶ Confidit xp̄i ſe eſſe.i.ɔfidenter aſſerat ſe veꝝ eſſe xp̄i aplm rōnibus p̄dictis. t ¶ Hoc cogitet iteꝝ apud ſe.q2 ſicut ipſe xp̄i eſt miniſter appareter. v ¶ Ita ꝛ nos.veracẗ q2 nullū donū habet ſpāle a xp̄o q̄ careamus:imo in h nos excedimus.iō ſubdiẗ: Nā ꝛ ſi amplius aliq̄d gloriatus fuero de ptāte ꝛc.ſequiẗ: x ¶ Nō erubeſcā. q2 hoc inueniebāt veꝝ p facti euidentiā.q̄ aūt fuerit hec ptās dicūt aliq̄ q ſpālis eius vocatio q̄ vocatus ē a xp̄o ſicut vas electiōis: Act.ix.c.ꝛ eius pmiſſio ad p̄dicādū a ſpūſancto: Act.xiij.ſꝫ q2 hec nō erāt corinthijs euidentia:ideo melius videẗ q dicaẗ donū linguaꝝ ꝛ gr̄a miraculoꝝ:quoꝝ effectus erāt euidētes:nec a falſis aplis habebanẗ. y ¶ Vt autē. Hic ɔñr remouet ſcđm ſibi impoſitū.ſ.duplicitatē ꝛ primo remouet eam.ſcđo aſſignat dicti ſui rōnem/ibi: Nō em̄ audemus. Duplicitas autem ei imponebaẗ:eo q corinthijs pñs ꝛ abſens aliter loquebaẗ:vt dictum eſt.ꝛ hoc remouet dicens: Vt aūt non exiſtimer tanq̄ terrere vos p epl̄as.abſens cū auſteritate ꝛ potentia loq̄. z ¶ Qm̄ q̄dē eple inquiūt graues ſunt.h dicebāt apli falſi de epiſtolis pauli. a ¶ Pñtia aūt corporis.ſ.pauli. b ¶ Infirma.i.humil'. c ¶ Et ſermo contēptibilis.hoc dicebant apoſtoli falſi eo q predicabat plana et groſſa.
d ¶ Hoc cogitet qui cuiuſmodi eſt.i.qui p hoc de me aſſerit duplicitatem:cogitet per euidentiam facti.

alſ nō hꝫ tiunt

† 24.q.3.c. de excōicatione arti. 23.q.6.c.ſciſmatici. Re poſtu. pla.c 1.h.noſ igi ẗ

D

Diuiſio

pſeudo apli diffamabāt aplz ex duobus

l iij Quia q̄les

g minor verbis nō īplere ſcia
h tis q̄d minor verbis īpletu
rus ſū factis. a ¶ Tales.
Quia ſi vitia vr̄a palpare/
mus: tūc nō edificarem⁹ ſ;
deſtrueremus. b ¶ Nō eī
aude. Tales erimus facto
q: nō ſum⁹ ſilēs pſeudo: q̄
vſurpant ſibi poteſtatem: et
vitia palpāt. Et hoc eſt: nō
inſerim⁹ nos quibuſdam. i.
pſeudo qui cōmēdāt. i. vſur
pant poteſtatē: q̄d eſt: non
ponimus nos in numero il
lorū: vt poteſtatem vſurpe/
mus: ſed a deo accepimus.
Aut nō cōparamus nos il/
lis: vt ſicut illi adulemur vo
†Eph. 4. a. bis ꝛ vitia vr̄a palpemus:
q̄d poſſet etiā habēs ptāτē.
S; recte hoc nō facim⁹ q:
nō audem⁹: ne ſicut illi pere
amus. Nō hoc ſ; metimur
nos: nō aliud q̄ q̄d iniun/
ctum eſt vſurpando. Et cō/
paramus voſmetipſos no/
bis: q: ſm̄ q̄d officiū noſtrū
exigit facim⁹. Et hoc agen/
tes nō ī imēſu; gliabimur:
nos aūt nō q̄ſi ſicut illi qui
vſurpādo gloriantur vltra
menſurā. c ¶ Sed ſcd̄m
mēſu. regu. ꝛc. Dei ei nu
tu corinthos euangeliçare
monit⁹ ē. Partitū eī erat
vnicuiq; ad q̄s in p̄dicatio/
B ne dirigeret: vt ſinguli ali/
quos populos haberēt pro
prios de quorū fide gloria/
rent. Ad regulā aūt apl̄i il/
li omnes ptinebāt quos in
fide fundauerat: qui ad om
nes miſſus erat a deo. Un/
de addit: Quā; menſuram
menſus eſt nobis deus.
d ¶ Nō in alienis labo
rib⁹. Q̄d vltra menſuram
eſſet gloriari: ſed ſpem ha/
bentes in vobis: id eſt per
quos magnificari apud ali
os: ꝛ euangeliçare ſm̄ regu
lam noſtrā: id eſt ſm̄ quod
a deo iniunctum eſt: nō ha/
bentes ſpem gloriari in ali/
ena regula. e ¶ Qui au
tē glo. Ego non gloriabor
in aliena regula. ſimilit̄ aūt
qui gloriat̄. i. vult poteſta/
tem exercere: in domino. ī.
†I. Co. 1. d in menſura a deo data: glo/
Hie. 9. g riet̄. f ¶ Sed quē de⁹.
Illū de⁹ cōmēdat ꝛ pbat⁹
eſt. quē dignū habet: ac mit
tit vt p̄dicet donū eius quē
nō mittit: nō illū cōmēdat:
quia nō miſſus predicat.
Tinā Ca. XI
ſuſtinereti ꝛc.
Quaſi glorior
de regimīe: q̄d videt̄ inſipi
entia: ſ; vtinā ſuſti. ꝛc. Uel
inſipientiam dicit gloriatio
nē: ſm̄ carnē; ne in eo illis
videatur inferior: quā non
ipſe curat: ſed pdeſt corin/
thijs. b ¶ Inſipientie.
Quia dictū eſt. Nō te lau/
dent labia tua ſ; primi tui.
¶ Supporta/

¶ q̄ ita opinat̄ de me. ¶ q̄ ſperi.
tet qui eiuſmodi eſt: quia qua/ a
les ſumus verbo per epiſtolas
¶ vicīſcentes oēm inobedientiā.
a abſentes: tales et preſentes in b
a ¶ vere vleiſcar: q: nō debeo adulari ne
b facto. Non eni audemus inſe/ c/d
perēā ſicut illi. ¶ in factis.
rere aut cōparare nos quibuſ/ e/f
¶ nō deus eos. ¶ nō miſſi a deo.
dam: qui ſeipſos cōmendāt: ſ; g
¶ ſumus.
ipſi in nobis noſmetipſos me/
a ¶ put exigit ppietas officij cuiuſq;.
tientes: ꝛ cōparantes noſmet/
¶ q̄d illi. ¶ vltra noſtrā mēſurā
ipſos nobis† Nos aūt nō ī im b
a ¶ poteſtatē exercebimus.
c menſum gloriabimur: ſed ſm̄
a ¶ populū cui⁹ ego ſum regula ad diri/
gendū ſub qua menſura. et vos.
menſuram glorie: qua menſus
a ¶ dico. b ¶ monitu dei.
eſt nobis de⁹ mēſurā ptingen
a ¶ de⁹ eſt mēſus: nō eſt eīn ſuperextenſio.
¶ qui ergo eiuniteniā deo reſiſtit.
di vſq; ad vos. Nō eī quaſi i
non ptingentes ad vos ſuper/
¶ pertingim⁹. ¶ q:.
tendim⁹ nos. Uſq; ad vos eīn k
¶ in p̄dicatione euāgelij.
peruenim⁹ in euangelio chri/
ſti: nō in immenſum gloriātes l
¶ vbi alius fundamētū fidei poſuiſſet.
b in alienis laborib⁹. Spem au/ m
a ¶ p fidē creſcētē de virtute in virtutē.
tem habentes creſcentis fidei
a ¶ q: p vos tales apl̄i veri pbantur.
¶ ab alijs.
veſtre ī vobis magnificari ſm̄
¶ regimē. ¶ nō in alia. ¶ nō in paucis
regulam noſtram in abundan/
locis. ¶ ſed. ¶ loca.
tia: etiam in illa que vltra vos n/o
a ¶ nec illi q̄ vltra ſūt d̄ alieno regimine
ſunt euangeliçare: nō in alie/ p
ſūt. ¶ exponit. ¶ .ſ. a ¶ ab alijs p̄dica/
torib⁹: q: his p̄dicabat q̄b⁹ nō erat annū/
ciatū vt gloriā ſuo labore quereret.
na regula in his que prepara/
a ¶ ego gliabor in p̄dictis ꝛ in alijs: ſ; d̄
totū vn̄ gloriandū ē a deo eſt ꝛ ideo.
c ta ſunt gloriari. † Qui autē glo q
¶ .i. dn̄o attribuat cōſidētiā ꝛ gloriā ſuā
¶ q̄d nō pōt q̄ nō h; a deo ptāτē. a ¶ q̄
extra deū gliat̄ ſibi attribuēdo q̄d dei ē.
riatur: in dn̄o glorietur. Nō r
a ¶ qui non miſſus p̄dicat: qui non ē ido
neus ſed p̄ſumptor.
enim qui ſeipſum commendat
¶ a deo vel hominibus.
f ille probatus eſt: ſed quem de/ s/t
¶ miraculis ꝛ virtutibus.
us commendat. Ca. XI
Tinā ¶ aūt. ¶ ſine īdignatiōe
¶ q: pl⁹ poſſet gliari.
Tinā ſuſtineretis v
a ¶ gliationis q̄ videt̄ in
ſipientia.
b modicū quid inſipientie mee:

a ¶ Quia qua. ſu. ver. ꝛc. aſpere corrigēdo. b ¶ Tales ꝛ p̄ſētes in fa. ſ. ſum⁹ q̄n expedit: aliq̄n tn̄ nō expedit: vt q̄n timet̄ peior exit⁹ d̄ ta li correctiōe: ſicut fuerat in pp̄oſito: vt p; ex p̄cedētib⁹. Siīr q̄ paul⁹ p̄dicabat plana ꝛ groſſa nō erat ex defectu ſcie: ſ; q: corinthij erāt ī fide noui ꝛ ad altiora capiēda inepti: ſic p;. i. Cor. iii. a. Tāq̄ paruulis in xp̄o ꝛc. c ¶ Nō eīn audem⁹. Hic ɔſ̄r reddit rōnē ei⁹ q̄d dixerat. ſ. ſe nō ſilem falſis apl̄is ſ; eos excedētē ī dei donis d. Nō eni aude. non hūano timore ducti: ſ; veritatis amore. b ¶ Inſerere. i. dicere de nūero eoꝝ. e ¶ Aut cōpa. i. ſimiles dicere: f ¶ Quibuſdā q̄ ſeip. ꝛc. i. falſis aplīs q̄ talib⁹ ſtudebāt pp̄ter queſtū. Q aūt paul⁹ aliq̄n aliq̄ dicebat ad ſui cōmēdationē: nō erat pp̄ queſtū vel vanā gloriā: ſ; pp̄ter veritatis declarationē: cui p̄iudicabat̄ p b̄ q̄ ab apoſtolis falſis contēnebat̄ ꝛ diffamabat̄: ſicut ſanct⁹ Iob ɔtra aduerſarios ſuos diſputās: dixit. xxvii. a. Nō me rephēdit cor meū ꝛc. g ¶ Sed ipſi ī nobis noſmet. mēſientes. i. mēſurātes ea q̄ dicim⁹ de nobis ad ea q̄ ſunt ſm̄ veritatē in mētib⁹ ꝛ operib⁹ noſtris: ꝛ q̄ ita ſit declarat. d. b ¶ Nos aūt nō in imēſum glo. q: nō excedim⁹ debitā regulā p dei gratiā nobis datā: q̄ excedit̄ dupliciē. Uno mō q̄n q̄s gloriat̄ de quo nō debet: ꝛ b̄ remouet a ſe dicēs: i ¶ Nō eni quaſi nō ptin. ad vos ꝛc. gloriādo falſe de veſtra ɔuerſione ad fidē: q: p miniſteriū noſtrū eſtis cōuerſi. iō ſubdit̄: k ¶ Uſq; ad vos eni puē. in euāgelio xp̄i: ipſm̄ vobis primo p̄dicādo: ex q̄ ɔcludit: l ¶ Nō imēſu; glo. ꝛc. ſed de labore nr̄o in ɔuerſione veſtra: et hoc eſt de p̄terito: ſimiliter de futuro gloriamur in ſpe pfect⁹ veſtri: ideo dicit: m ¶ Spem aūt ha. creſcen. ꝛc. ex bono eīn principio vr̄o rōnabilit̄ de pfectu ſperato gloriamur: ꝛ non ſolūmodo gloriamur de vobis ſm̄ debitā regulā: ſ; etiā de alijs: in q̄rū pera⁹ſum⁹ alios euāgeliçare q̄bus nō euāgeliçatū eſt ab alijs aplīs: ꝛ q̄tū ad b̄ ſubdit̄: n ¶ Etiā in illa. ſ; loca. o ¶ Que vl. vos ſūt. ad q̄ nō puenit adhuc euāgeliū. iō ſubdit̄: p ¶ Nō in alie. reg. .i. alteri⁹ doctrina me p̄cedēte. Alio mō excedit regula debita gloriādi q̄n q̄s gliat̄ in q̄ nō d; bonum opus ſibi attribuēdo: hoc aūt remouet aplīs. d. q ¶ Qui aūt glo. in dn̄o glo. q. d. d̄ bono opere nō mihi gloriā attribuo: ſ; deo a q̄ oē bonū eſt: ſicut a p̄ncipali agēte. r ¶ Nō eīn q̄ ſeip. cō. ppriā gloriā querēs: s ¶ Ille pba. ē. i. approbatus a deo. t ¶ S; quē de⁹ co. i. cōmēdabilē facit virtutibus ꝛ ſignis. Ca. XI.

Tinā. Poſtq̄ aplīs excuſauit ſe de falſa impoſitiōe p falſos aplīos: b̄ ɔſ̄r inuehit̄ ɔ eos: ꝛ vt meli⁹ eos ɔfutet: p̄mo ponit ſuppli⁹ cōmēdationē. i q̄ ſic pcedit: q: p̄mo ponit hui⁹ cōmēdatiōis rōnem. ſcd̄o ipſam cōmēdationē ibi: In q̄ q̄s audet. Prīa ī duas: q: p̄mo pponit īētū ſuū. ſcd̄o pſequit̄ ppoſitū ibi: Emulor. ¶ Circa p̄mū ſciēdū q̄ moralia eo q̄ ſūt de agēdis q̄ ſunt pticularia ſub vna cōi regula ſic artari nō poſſūt q̄n aliq̄n oporteat agere p̄ter illam regulā ex rōnabili cā: pp̄ter q̄d hoīes diſcreti hāc cām cōſiderātes: nō reputāt hoc ſtultū neq; malū: ſed bonum: indiſcreti aūt nō cōſiderātes iudicāt eſſe malū: p̄ceptū eni morale eſt: Nō occides: tn̄ malos occidere nō eſt malū: habita ſup b̄ poteſtate: licet hoc aliqui ſtulti et heretici dixerūt eſſe malū. lex aūt moralis dicit q̄ hō ſeipſum nō cōmēdet: Prouerb. xxvii. a. Laudet te alien⁹ et nō os tuū: tn̄ in aliquo caſu bonū eſt hoc ꝛ neceſſarium: vt dictū eſt ca. p̄cedenti: vtpote q̄n taciturnitas pprie laudis vergit in p̄iudiciū veritatis ꝛ in detrimētū ſalut' primi ꝛ honoris diuini: multitudo tn̄ hoim q̄ ē indiſcretoꝝ: Ecce. i. d. Stultoꝝ infinitus ē nūer⁹: reputat b̄ īſipiētiā: eo q̄ neſcit aduertere cām: vt dictū ē. Caſus aūt neceſſari⁹ ſeipſum cōmendādi pp̄ter dictas cauſas iminebat aplo. iō rogat vt patiēter iſta cōmēdatio a corinthijs ſuſtineat̄ licet aliquib⁹ ſtulticia videat̄ d. Utinā ſuſtine. mo. q̄d inſipiē. mee. ſm̄ eſtimationē īdiſcretoꝝ.

Sed et

a ¶ Supportate. Quaſi ꝛ ſi ĝuet vos tñ patiēter ferte. b ¶ Emulor. Aug⁹. Emulatio ē ꝑpē alienū ſtatū.mot⁹ mēt' vl in bonū vl in malū. ħ amoris ē:ñ liuoris:qꝛ diligit eos emulatōe dei.i.quā de⁹ ſpū ſuo īſpirat. ꝑ ħ oñdit ea q̄ dicet amore coꝝ ſe dicturū:ñ vt ad laudē ei⁹ ꝑficiāt ſꝫ ad hoꝝ ꝑfectū. c ¶ Uos vni vi. a plurali ad ſinglare deſcēdit.volēſ itelligi totā eccl'az vḡinē eē ꝛ i oib⁹ ver' mēbris vḡinitatē mēt' ꝛ ſi nō corpis ſeruare. Uirgitas carnis corp⁹ ē itactū:q̄ vḡinitas paucoꝝ ē. Uirginitas cordis fides ē icorrupta: q̄ ē oim fideliū. Unā in Apoc. Hi ſūt q̄ cū mlierib⁹ nō ſūt coinq̄nati: vḡies ei ſūt ꝛc. In mlierib⁹ errorē ſignificauit:qꝛ error ꝑ mulierē cepit. Oēs vna vḡo ꝑpē vnitatē īegre fidei ſolide ſpei ꝛ charitatis. Uirgo:qꝛ ab oī ope malo incontaminati. d ¶ Caſtā.qꝛ nec hñt eſtū male volūtat'. e ¶ Timeo aūt ꝛc. Aug⁹. Iſti corinthii ſunt ſiles eue pſeudo ſerpenti. Lux fidei paradiſo. Quoꝝ ḡ fides corrūpit:a paradiſo eiciunt:qꝛ ꝑponūt mēdaciū veritati. Qui ḡ mēdaciū edificāt in hoib⁹ ab eis pellūt veritatē:ꝛ imittūt diabolū.ꝛ ita excludūt xp̄m. Si qd eñ dixer' ɔ̄ fidē:itrat putredo ex veneno ſerpētis:ꝛ naſcunt vermes mēdacioꝝ ꝛ nihil itegrū remanet. Ideoq ſi aut pſib⁹ nr̄ıſ aduerſus leonē op⁹ erat patiētia:ita nobis aduerſus draconē vigilantia. Tūc eñ cogebat:nūc docet. Tūc igerebat violētias:nūc īſidias. Uidebat tūc fremēs:nūc lubric⁹ ꝛ oberrās difficile videt. Iō timet aplꝯ:ne ſicut ꝑ ſerpentē ſeducta ē eua:ita ꝑ hereticos corrūpat eccl'a in vḡinitate fidei quā geſtat in corde. Hō ergo aīa vḡinitatē tuā ſerua.poſtea fecūdāda in ãplexu ſpōſi tui. Sepite ḡ aures vſas ſpinis. Adhuc eñ muſitat ſerpens ꝛ nō tacet qd geſtū ē etiā in illo paradiſo.ħ gerit in eccl'a. Sufficiat ꝙ cū illic lapſi ſumus. vel experti corrigamus. f ¶ Nā ſi is q̄ ve. Nō miſſus. vel vēdit:qꝛ ꝑ q̄ſtu tempali facit. g ¶ Recte patereml. Si aliqd mai⁹ vob ſit ꝑ eos q̄ꝫ ꝑ nos:tūc recte pateremini. Galathis anathema dic:ſi alid reciperēt:qd nō vtiq mai⁹ eſſet ſꝫ ɔ̄triū. h ¶ Exiſtimo. Supra de pſeudo aplis:nūc de veri' q̄b⁹ paul⁹ īferior videt:qꝛ nō fuerat cū ieſu. Exiſtimo ꝛc. a magnis. Magni apl'i videnē apd iſtos petr⁹ ꝛ alij q̄ cū dño fuerūt. Uel ꝑ pſeudo aplis hoc dicit:q̄bus ſe nō minus eis feciſſe oſtēdit. Eccl'a eñ corinthioꝝ varijs erroribus fluctuabat. Alij fauebant aplis qui cum dño fuerunt in carne. Alij pſeudo apoſtolis a q̄bus compoſitis verbis eadem audiebant q̄ ab aplo. Cōtra quos loquitur hic. Quaſi nō alia ꝑdicant vobis q̄ꝫ ego. Et qꝛ poſſet dici:qd ꝛ ſi eadem:melius tñ paulo remouet. Exiſtimo ei ꝛc. i ¶ Nā ꝛ ſi ipērit⁹. Hoc nō ad aplos qꝛ nō erant eloquentes:ſed a pſeudo qui componebant verba. Imperitus ſermone non eſt reus apud deum:ſed q̄ nō habet ſcientiam dei que pertinet ad ſalutem. k ¶ In omnibus. Uos aūt eoꝝ mihi teſtes eſſe poteſtis. Et ideo peius eſt qd hoc ſciētes me illis poſtponitis. l ¶ Qm̄ gratis euan. Minus nō feci ſed plus:qꝛ gratis.vn mihi iraſcimini:et alios mihi ꝑponitis cum hoc non ſit peccati ſed glorie.

a ¶ opto ſuſtineatis:ſꝫ ꝛ ꝑcipio.i ¶ vt ſubiecti plātum. ¶ diligo.

sed ꝛ ſupportate me. Emulor eni

a ¶ ad honorē dei nō meū:nō zelo ſpōſū dei mihi ſꝫ deo. ¶ vere diligo vos:qꝛ ſum amicus ſpōſi. b ¶ amicus fidei.

vos dei emulatōe. Deſpōdi eñ

¶ ſi mlt'. a ¶ legitio xp̄o vō ſpōſo ¶ ſi adul

vos vni viro virginē caſtā exhibere.

¶ .i.ad hoc vt exhibeā in die iudicij. a ¶ ꝛ iō zelo vos ꝯtra ɔ̄ me dicēs. ¶ diabol⁹

bere xp̄o. Timeo āt ne ſicē ſerpēs

ꝑ ſpētē. a ¶ a paradiſo eiciēs b ¶ ꝑmittēdo falſa. ¶ ꝑ illes deceptiōes.

euā ſeduxit aſtutia ſua:ita corrū

¶ intellect⁹. ¶ a paradiſo ſimplic' fidei:q̄ nil

pant ſenſus vr̄i:ꝛ excidāt a ſim

alienū recipit. a ¶ ſꝫ nō debet' eos pati:qꝛ nō alid q̄ꝫ ego ꝛ idē deteri⁹:cur ḡ nos īſerio

plicitate q̄ eſt in xp̄o ieſu. Nam ſi

res ill' eſtimat'. ¶ excellētiorē q̄ꝫ ego qd eſſe

is q̄ venit:aliū xp̄m ꝑdicat quem

nō pōt. a ¶ meliorē qd nō ē ſꝫ poti⁹ ꝑ nos.

nō ꝑdicauim⁹:aut aliū ſpm̄ acci

¶ ꝑ nos. ¶ ſi.

pitis quē nō accepiſtis:aut aliud

¶ aliā dei redēptiōez vl ꝑdicatiōz qd eē nō pōt. a ¶ ꝑ nos. b ¶ q̄ſi:ſi aliq̄ mai⁹ ꝑdicarēt recte pateremi:ſꝫ qꝛ ħ nō ē nō recte eos patimini ego eni nō min⁹ i his feci q̄ꝫ magni apl'i ꝛ ita cōſtat:qꝛ nō minus illis pſeudo.

euangeliū qd nō recepiſtis:recte

patiremini. Exiſtimo eni me ni

a ¶ me dico tūc remotū.

hil minus feciſſe a magnis aplis.

a ¶ nō min⁹. ¶ qꝛ nō orno v'ba:vl qꝛ ipedite ligue q̄ſtū ad ornatū pſeudo. ¶ ſcio q̄cq̄d

Naz ꝛ ſi imperitus ſermōe:ſꝫ nō ſci

magni. a ¶ .q.expti eſt' oia q̄ in me ſūt.

entia. In oibus autē manifeſtus

a ¶ nō min⁹ ꝛ ſi nun⁹:nūq̄d in ħ peccaui.

ſum vobis. Aūt nunquid pctm̄

a ¶ ita. ¶ operando manib⁹ meis.

feci meipm̄ humilias: ūt vos exal

¶ a morte ad vitā. ¶ remot' pſeudo. a ¶ qꝛ nō putatis vos amiſſe licentiā peccandi.

b ¶ ſine ſumptu.

temini: Quoniā gratis euange

a ¶ Sꝫ ꝛ ſup.me.q.d. ħ debet' ſpālit' facere eo ꝙ ſū ꝑlat⁹ veſter. b ¶ Emulor. Hic ɔ̄nr exequit ꝑpoſitū:ꝛ oñdit ꝑmo cām cōmēdatiōis eſſe rōnabilē:vt ſic appareat ꝙ tal' cōmēdatio nō eſt īſipiētia. ſcḋo ꝙ deꝫ ab eis ſupportari etiā dato ꝙ eſſet ſtulticia/ibi: Iterꝫ dico. Prīa adhuc in duas:qꝛ ꝑmo ponit dictā cāꝫ. ſcḋo remouet corīthioꝝ excuſationē falſam/ibi: Nā ſi is. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ cauſa q̄re aplꝯ cōmendare ſe volebat:cet⁹ erat de ſalute corinthioꝝ:qꝛ ne deciperēt a falſis aplis ſuggerētib⁹ eis falſa: voluit auctoritatē ſuā oſtēdere:bonitatē etiā vite ſue ꝛ doctrie.hec āt cauſa erat valde bona:ꝑpē qd cōmēdatio ſeq̄ns nō erat īſipiētia:qꝛ ñ erat ad ꝑpriā iactantiā:ſꝫ ad dei gl'iaꝫ ꝛ ſi delīū ſalutē. Dic igit: Emulor ei vos.i. feruēter diligo:ſꝫ qꝛ diligere pōt eſſe in bonū ꝛ i malū.iō ſbdit: c ¶ Dei emulatione.i.charitatiua dilectiōe.ꝛ ſbdit cāꝫ hui⁹ feruētis dilectiōis/dicēs: d ¶ Deſpōdi eni vos vni vi.i.xp̄o: vt poſtea ſubdit: fuerat eñ aplꝯ paranymphus mr̄imonij int' corinthios ꝛ xp̄m ꝑ verā fidē. Ideo ſbdit: e ¶ Uirginē. q̄tū ad fidei integritatem. f ¶ Caſtam. Q̄tum ad vite puritatem. g ¶ Exhibere xp̄o.q̄ ſolus ē ſpōſus eccleſie. Et qꝛ dilectio nō ſolū eſt reſpectu boni adipiſcendi in amico:ſꝫ etiā mali vitandi. Iō ſequit: h ¶ Timeo āt ne ſicē ſer. euā ſedu. ꝑſecutio eñ tyrānoꝝ in eccl'a ꝑmitiua cōpat' ꝑſecutiōi leonis q̄ ē apta:ſꝫ ꝑſecutio pſeudo aploꝝ q̄ fuit ꝑ aſtutiā ꝛ occulta:cōpat' ſeductiōi ꝑmoꝝ parētū ꝑ ſerpētē. Iō ſbdit: i ¶ Ita cor.ſen.ve.i.mentales q̄ freq̄nt' noiant' a ſenſib⁹ exterioib⁹ mag' noti. k ¶ Et excidāt.ꝑ deceptiōez pſeudo aploꝝ. l ¶ A ſim.q̄ ē in xp̄o.qꝛ dicebāt neceſſariū eſſe ad ſalutē legalia ſil' obſeruare cū euāgelio. m ¶ Nam ſi is. Hic ɔ̄nr remouet corīthioꝝ excuſationē.ꝛ primo ponit eā. ſcḋo excludit/ibi: Exiſtimo eñ. Circa primū ſciendū ꝙ ſi pſeudo apl'i dicerēt meliora q̄ꝫ aplꝯ:corinthij haberent excuſationē recipiēdi eos.ꝛ hoc eſt qd dic: Nā ſi is q̄ venit.i.pſeudo aplꝯ q̄ venit ad ꝑdicādū ꝑpria auctē:nō miſſus a deo. n ¶ Aliū xp̄m ꝑ.quē nō ꝑ.i.meliorē q̄ꝫ nos ꝑdicauim⁹ vob. o ¶ Aut aliū ſpm̄ accipitis.i.meliorē ab illis. p ¶ Queꝫ nō acce.a nob. q ¶ Aut aliud euāg.i. aliā doctrinā meliorē q̄ꝫ a nob. r ¶ Recte pa.i.recte ſuſtieret' eos vob ꝑdicātes. s ¶ Exiſtimo eñ. Hic remouet dictā excuſatiōnē. Et diuidit' in duas ptes:qꝛ primo oñdit ſe nō min⁹ feciſſe aplis maiorib⁹. ſcḋo ꝙ fecit aliqd mai⁹/ibi: Aut nunquid. Circa primū dicit: Exiſtimo ei me nihil min⁹ feciſſe:ꝑ vr̄a ɔ̄uerſiōe. t ¶ A ma. aplis.i.q̄ꝫ apl'i magni fecerēt ꝑ ill' q̄s ɔ̄uerterūt.ꝛ dicunt' ħ apl'i magni:petr⁹:iacob⁹ ꝛ iohēs:q̄s pſeudo apl'i dicebāt eſſe maiores paulo:qꝛ fuerēt corpalit' cū xp̄o nō autē paul⁹.ꝛ ħ dicebāt ad decipiēdū corīthios: vt crederent maioris auctoritat' q̄ꝫ paulus:qꝛ dicebāt ſe miſſos a dictis aplis mēdaciter:nō autem paulum. Q' aūt paulus nō fecerit minus q̄ꝫ apl'i ꝑdicti patꝫ.nā eundē xp̄m ꝑdicauit ꝛ eundē ſpm̄ſctm̄ ꝑ ipoſitionem manuū dedit ꝛ idē euāgeliū ꝑdicauit:ꝛ ſic cōparando ſe magnis aplis ɔ̄futat falſos/dicēs: v ¶ Nā ꝛ ſi imperitus ſermōe:ſꝫ nō ſcia.hoc dicit ad repellēdū dictū pſeudo aploꝝ:q̄ ɔ̄tēnebāt ei⁹ doctrinā:eo ꝙ plana ꝛ groſſa docebat.iō dicit ꝙ ħ nō faciebat ex defectu ſcie:ſꝫ qꝛ nō expediebat corinthijs ꝑ tūc ſubtilia ꝑdicare:ſicut plenius dr̄.i.Corinth.iij. x ¶ In oib⁹ āt manifeſt⁹ ſū vobis.ħ dic:qꝛ ꝑ euidētiā facti hec apparebāt vera de ipſo. y ¶ Aut nūq̄d. Hic ɔ̄nr oſdit ꝙ etiā aliqd maius fecit eis q̄ꝫ alij apl'i iuo ɔ̄uerſis. Et diuidit' in duas ptes:qꝛ primo declarat veritatē.ſcḋo remouet q̄ndā obiectionē/ibi: Quia non diligo. Circa primū dicit: Aut nunq̄d pctm̄ feci ꝛc.ironica eſt locutio.cui⁹ ſenſus līalis accipiēdus eſt ꝑ oppoſitū.aplꝯ eñ fecit in hoc opus valde meritoriū. z ¶ Qm̄ gratis euā.dei euāge.vobis. Nō accipiēdo ſumptus a vobis:qd tñ erat licitum.ꝛ alij apl'i accipiebant ab illis quibus ꝑdicauerant. Aplꝯ aūt ꝑdicans corinthijs abſtinuit.primo ꝑpter coꝝ

Apo.14.a.

B

†97.diſ.c.i 27.q.i.c. nuptiarū ante ſi.

†Oſee.3.a

D

Diuiſio

Diuiſio

E F a ¶ Ut ampu.oc. Sciebat ꝙ ſi non acciperēt nō diu ꝑdicarēt. b ¶ Ut i q̄ gloriāt̄. Gliant̄ i accipiendo ſȝ me nō accipiente: nō accipiēt. Nā eiuſmodi. c ¶ Inueni.ſicut ⁊ nos.i. ſimiles nobis i q̄.i. in/eſſe ſiles nobis gliantur. d ¶ Trāſfigurat. Ad tentādū eos q̄s ita erudire op⁹ ē. Uel decipiendū ꝓut iuſtū ē. Nec q̄ſq̄ cum angelos bonos amicos ſe hr̄e putat: habeat malos demōes fictos amicos: eoſq̄ tāto nocentiores: q̄to aſtutiores ac fallaciores patit̄ inimicos. Neq̄ eñ ſci ⁊ fideles vni⁹ veri dei cultores ad eoꝝ fallatias ⁊ multiformi tētatiōe ſecuri ſūt. In his die b⁹ malignis: vbi iſta ſollicitudo nō ē inutilis: ne cum ſathanas trāſfigurat ſe fallēdo ad aliq̄ ꝑniciosa ſeducat. Nam cū ſenſus corꝑis fallit: mentem ꝟo nō mouet a vera rectaq̄ ſnīa: q̄ q̄ſq̄ fidelē vitā gerit: nullū eſt in religione ꝑiculū. Uel cū ſe fingēs bonū ea vel facit vel dicit q̄ ꝯgruūt bonis angelis etiā ſi credatur bon⁹: nō eſt error ꝑiculoſus aut morbidus. Cū ꝟo ꝑ hec aliena ad ſua ducere incipit: ne quis poſt eū eat: op⁹ eſt magna vigilātia q̄d nemo pōt abſq̄ deo. Et ipa huius difficultas ad h̄ eſt vtilis: ne ſit ſpes ſibi q̄ſq̄ aut hō alter alteri ſed de⁹ tm̄.

† 26.q.5.c. epi ca.nec mirū vltra mediū. De regula.c.litet. Ne de. vel mo.c.3.

e ¶ Quoꝝ finiſ.i. retributio data i fine vite erit ſm oꝑa ipoꝝ: q: ſicut pſeudo peritura appetiuerunt: ſtaꝝ ipi ꝑibūt: ⁊ ſicut miniſtri iuſticie eterna et ipſi erūt eterni.

f ¶ Qd lo. In hac ſbſtātia glie.i. in glia carnis quā putāt ſbſtantiā.i.ita amāt ac ſi ꝑ eā credāt ſe ſubſiſtere. g ¶ Sȝ quaſi inſi. Quia hec ad carnis tumorem ꝑtinere videnť vbi inſipientia eſt. Inſipiētia eni eſt aliquē laudare ſe: Sȝ q: aplus nō ꝓpter ſe facit: ſed ꝓpter deū. Ideo ait: quaſi in inſipiētia.

Pro.27.a

¶ Cedit

¶ vel ꝑdicaui.
lium dei euāgelizaui vobis: ali/ a
¶ vnde ꝗ viuebas. a ¶ q: nō parua i vobis expēdi. ¶ ab alijs.
as eccleſias expoliaui: accipiēs
¶ vt vobis poſſem ꝑdicare.
ſtipendiū ad miniſteriū veſtrū. b
¶ ⁊ nō ſaltē ab aliq̄ vr̄o. ¶ etiā cū egerē.
Et cū eſſem apud vos et egerē: c
¶ accipiēdo. ¶ nō oneroſus ⁊ ſi egerē. d
nulli oneroſus fui. Nā qd mihi f
¶ poſt ſpolia ecclīarū. a ¶ ab his bn̄ correct⁹ fuit accipiēdū: ne amitterēt fructū: q: ſi nō acciperet illis forte i ſcādalū fieret.
deerat ſuppleuerūt fratres q̄ ve
a ¶ ⁊ verbis ⁊ factis nō ſolū in ſtipēdis.
nerūt a macedonia. Et i oībus
a ¶ q: nō tactaui me ĩ genere apd vos nec
ſine onere me vobis ſeruaui et
aliq̄d hmōi. a ¶ de cetero mārie abſtinendo a ſtipēdio. b ¶ verax xp̄s i me loq̄t̄ h̄
ſeruābo. Eſt veritas xp̄i in me: g
ſȝ qm̄ hec ⁊c̄. a ¶ ꝙ grat̄ ꝑdico ꝙ a licit̄
qm̄ hec gliatio nō īfringet̄ i me h i
abſtineo ꝓpter ſalutē veſtram.
a ¶ omnib⁹. b ¶ quare putatis h̄ fieri an ꝓ odio qd dicūt pſeudo.
in regiōnibus achaie. Quare: k l
a ¶ q: diligo vos: ſȝ iō facio vt amputē o.
Quia nō diligo vos. De⁹ ſcit. m n
eoꝝ q: diligo vos. a ¶ nūc. b ¶ ſemꝑ.
o Qd aūt facio: et faciām/ vt am/ o
¶ ſumēdi veſtra. ¶ habere.
putē occaſionē eoꝝ q̄ volūt oc/ p
¶ per me. ¶ ſumēdi vr̄a. a ¶ vel i q̄ gloriant̄.i. nō accipiēdo ſint ſicut ⁊ nos.i. nō meliores nobis: cū ꝟo nō accipiūt: nam
p casionē: vt in quo gliant̄: iueni/ q r
eiuſmodi. ¶ erūt ſicut ⁊ nos.
ant̄ ſicut ⁊ nos. Nam eiuſmodi s
¶ callide ſub ſpecie religiōis decipiētes.
pſeudo apli ſunt oꝑarij ſubdoli
¶ exterius. ¶ vel angelos.
trāſfigurātes ſe i aplos xp̄i. Et t v
¶ caput eoꝝ.
d nō mirū† Ipſe eni ſathanas trāſ x
¶ xp̄m: vel aliq̄ celeſtē angelum.
figurat ſe i angelū lucis. Nō eſt y
ꝗ magnū ſi miniſtri ei⁹ trāſfigu/ z a
¶ sint. a ¶ miniſtroꝝ xp̄i et ſathane.
e rent̄ velut miniſtri iuſticie: q̄rū b
¶ dixi ſupportare inſipiētē. ¶ aperte.
finis erit ſm oꝑa ipoꝝ. Iterū di c d
¶ in glia ſpūaliū: q: ꝓ bono facto.
co ne q̄s putet me inſipiētē eſſe. e
¶ ſi in illa inſipiēs: tūc magis in glia carnis. a ¶ q̄ſi nō ſimpliciť. ¶ q: nec in hoc vere inſipiēs q: ꝓ bono nec ipe hȝ ꝓ glia.
Alioq̄n velut inſipiētē accipite f g
¶ .i. ſm carnē: q̄ gloriatio modica ē.
me: vt ⁊ ego modicū q̄d glorier. h
¶ ideo velut inſipiētē q:. ¶ q̄tū ad ꝟborū ſpeciē. ¶ ad quē nō eſt ĩ carne gloria: q: apud deū humilitas glorioſa eſt.
f Qd loquor nō loquor ſm deū: i k
g ſȝ quaſi i inſipiētia: i hac ſubſtā
a ¶ cur ꝗ facit: q: illi gliāť ⁊ q: vos ſufferēt
tia glorie. Quoniaȝ multi glo/ l
¶ .i. ſm illa q̄ ꝑtinēt carni vt ē nobilitas ⁊ hmōi. ¶ ſm carnē. ¶ ⁊ ñ mīꝰ ſi illi gliāť.
riant̄ ſm carnē: ⁊ ego gliabor. m

...ꝓpter eoꝝ auariciā: ⁊ ſic min⁹ gratāter accepiſſent ei⁹ E
doctrinā. ſcḋo vt tolleret a falſis aplis ꝑdicādi occaſionē: qui ꝓpter queſtū tm̄modo ꝑdicabāt: ſȝ quia oportebat habere neceſſaria ab aliquo loco: iō cōſequēter oñdit vnde habuit d. a ¶ Alias ecclīas expo. nō q: vi acciperet: ſȝ q: volūtarie dabāt abūdāter. b ¶ Ad mini.ve.i.ad ꝓcurationē vr̄e ſalutis: vñ papa vel legat⁹ viſitans vnā ꝓuinciā pōt accipere ſūptus ab alia. nā cū eccl̄ia ſit vnū corp⁹: a ꝑlato ex vna pte pōt ſuppleri indigētia alteri⁹ partis: ſicut natura defectū vni⁹ mēbri ſupplet ex alijs ptib⁹: virtutē ⁊ ſpiritus ſubminiſtrādo. c ¶ Et cū eſſem apud vos ⁊c̄. hec dicit vt oſtēdat ꝙ nō dimiſit accipere: eo ꝙ ſemꝑ inter eos abūdaſſet. d ¶ Nulli.ſ. veſtrū. e ¶ Oneroſus fui. q: durū fuiſſet eis dare ꝓpter auariciā ſuā: ꝓpter qd apoſtolus ꝓprijs manibus lucrabať: de nocte operando: qd expendebat de die ꝑdicādo: vt habeť Act.xx.g. ⁊ qñ h̄ nō ſuffecit ſuppleuerūt macedones qui eum ſecuti fuerant: ſibi miniſtrando: ideo ſequiť: f ¶ Nam qd mihi deerat ⁊c̄. ⁊ patȝ litera. g ¶ Eſt veri.chriſti in me. modus eſt iurādi: ⁊ eſt ſenſus: veritas chriſti eſt teſtis mihi ꝙ veritatē dico. h ¶ Qm̄ hec glo.i. hoc factū meū qd eſt ad gloriā dei. i ¶ Nō infrin.in me.i. nō minueť ꝑ me. k ¶ In regio.achaie.in q̄bus metropolis eſt corinthus. l ¶ Quare. Hic ꝯñr remouet quādā obiectionē falſam: dicebāt eñ pſeudo apli ꝙ paulus nō diligebat corinthios nec intendebat eis ꝓficere ĩ futuro: ꝓpē qd nolebat aliquid accipere ab eis. qd remouet d. Quare. nō accipio ſumptus a vobis? m ¶ Quia nō diligo vos: vt dicunt pſeudo apli. n ¶ Deus ſcit.i. cōſcius eſt mihi ꝙ hec cauſa nō ē vera: ſȝ eaȝ ſubdit dicēs: o ¶ Qd aūt facio: ⁊ fa. abſtinēdo a ſumptibus vr̄is: hec eſt vera cauſa. p ¶ Ut ampu.occa.eoꝝ.i. pſeudo aploꝝ: q̄ tm̄ ꝑdicabāt ꝓpter tpale lucrū. q ¶ Ut in q̄ glo.tales.ſ. imitando veros aplos vt dicebāt. r ¶ Inueniāť ſicut ⁊ noſ.i. nihil accipiētes: qd tñ refugiūt: de q̄bus ſubdit: s ¶ Nā eiuſmodi pſeudo apli ſūt oꝑarij ſub.i. callidi ⁊ vulpini: exteri⁹ eñ ſpēm pietatis oſtendētes. F t ¶ Trāſfigurātes ſe in apo.xp̄i.i. portātes exteri⁹ ſigna veroꝝ aploꝝ. v ¶ Et nō mi. q: de⁹ ꝑmittit maiorē ſimulationē: de qua ſubdiť: x ¶ Ipſe eñ ſathanas trāſ.⁊c̄. Et hoc multipliciter. vno modo corpus viſibiliter aſſumendo: ſicut apparuit beato martino et multis alijs ⁊ multos ſic decepit: alio mō inuiſibiliter formādo vocē audibilē: ſicut beato franciſco volēs eū trahere a penitentie rigore: aliquādo ꝑuertendo iudiciū ſenſuū: faciendo apparere qd nō eſt: ⁊ multis alijs modis: ꝓpter qd dicit beat⁹ Ioh̄.i.cano.ca.iiij.a. Probate ſpūs vtrū ex deo ſint. ꝓpter qd Ioſ.v.d. dixit angelo ſibi apparēte i cāpo hiericho. Noſter es an aduerſarioꝝ? ꝓpter qd ꝯcludit aplus: y ¶ Nō ē ergo mag.i. mirabile reputandū. z ¶ Si mini.ei⁹.i. homines falſi ⁊ mali: cuiuſmodi erāt pſeudo apli. a ¶ Trāſfigurent̄ velut mini.iuſti.i. vt veri apli. b ¶ Quorū finis.i. pſeudo aploꝝ. c ¶ Erit ſm oꝑa ipoꝝ. erit eni malus ſicut oꝑa eorū ſūt mala: Apo.xiiij.c. Opera eñ illoꝝ ſequāť illos. d ¶ Iterū dico. Hic ꝯñr oñdit aplus ꝙ etiā ſi ſe cōmēdaret inſipienter tñ deberet a corinthijs ſupportari. ⁊ ꝑmo ponit intētū. ſcḋo ꝓbat ꝓpoſitū, ibi: Libenter. Circa pmū cōtinuādo ſe ꝑdictis dicit: Iterū dico.i. qd dixi recolo. e ¶ Ne q̄s putet me inſipiētē. q.d. ad h̄ eñ oñdi cām mee cōmēdationis eſſe rōnabilē. f ¶ Alioq̄n.i. ſi nō vultis eaȝ recipere vt rōnabilē: ⁊ me reputetis inſipienter loqui. g ¶ Uelut inſi.ac.me.i. meā inſipiētiā ſupportate. h ¶ Ut ⁊ ego mo.q̄d glo. h̄ dicit. q: inferi⁹ ſe cōmēdabat de glia carnis q̄ modica ē: de qua ſubdiť: i ¶ Qd loquor. de cōmēdatiōe mea tali. k ¶ Non lo.ſm deū: ſȝ q̄ſi i inſi.ſ. ſi facio h̄ ſine cā rōnabili vel neceſſaria: ſicut faciebant pſeudo apli de q̄bus ſubdiť: l ¶ Qm̄ mul.glo.ſm car. dicebāt eni ſe eſſe iudeos natione ⁊ de ſemine abrae deſcēdiſſe. ⁊ ꝑ hoc volebāt alia dicta ſua falſa haberi in reuerentia. m ¶ Et ego glo. vñ dicit.ſ. Hebrei ſūt ⁊ ego: ſemē abrae ſūt ⁊ ego. ¶ Sciendū tñ ꝙ alio fine gloriabať aplus ſic: q: pſeudo apli h̄ faciebāt: vt ꝑ h̄ in maiori auctoritate haberēť ⁊ eoꝝ falſe doctrine magis crederēť. Aplus vero vt

Quō diabol⁹ ſe trāſfigurat

Diuiſio

...falſitatem

a ❡ Cedit. i. decipit. In faciẽ ceditur in cu' os iniuria irrogatur. Hoc faciebãt quidã iudei: q eo ꝙ eſſent de genere abrae detrahebãt illis eo ꝙ eſſent incircũciſi: ⁊ ſe ꝓferebãt nobilitatẽ carnis ſibi vẽdicãtes quos corinthii tolerabãt ⁊ apl'o ꝓferebãt.

Hebrei q b ❡ Hebrei ſunt. Hebrei dicũt ab heber: q in ↄfuſione linguarũ ſolus retinuit linguã naturalẽ: ⁊ q2 multi ſũt hebrei: q nõ ſũt iſraelite: ſicut ꝓſeliti: addit. iſraelite. ſ. ⁊ ego.

c ❡ Ut min' ſa. Ambro. Oſtẽdit ſe coactũ i laudẽ ſuã ꝓrupiſſe. d ❡ In

2. Co. 15. b. laborib' plu. Occaſione inuenta cõtra pſeudo apl'os tãgit: q̃bus plus laborauit: ne in ſe videat' minor gratia.

e ❡ A iudeis qn. Iudeis mos erat in ſynagoga ↄtra legẽ agẽtes verberare correctiõis cauſa. vñ paulũ legẽ impugnantẽ quinquies verberauerũt et in vnaquaq3 correctione .xxxix. ictus ei dederunt: q̃dragesimũ ꝓ miſericordia cõdonãtes. Lex iubebat .xl. ictus niſi ꝓ miſcdia. ❡ Ducẽtas ꝑcuſſiões accepat: cũ virga vbi pẽdebãt decẽ corrigie. Una min': in vltima vice vna corrigia ſubtracta: vel in vnaq3 ꝑcuſſiõe vna min'. f ❡ In pe. latro. Quos diabolus cũ in ciuitate occidere nõ poſſet ei excitabat i via: cũ tñ nihil ferret: ꝙ latrones cuperẽt. g ❡ Periculis ex ge. Ambro. Quia lege iudeoꝝ deſerta ad euãgeliũ ſe cõuertebat.

❡ Periculis.

❡ volũtariũ. a ❡ i hac glia. ❡ ꝙ ſi debere
Libenter eni ſuffertis inſipiẽtes: a
no. a ❡ quaſi d ꝓbat ꝙ nõ ſapiẽtes q2.
b ❡ .i. ee debeat'. ❡ ſ3 nõ eſt'. ❡ hãc iuriã
cũ ſitis ipi ſapiẽtes. Suſtinetis b
a ❡ leg' q ex tiore. ❡ ex libertate. v. q ẽ in d
eni ſi qs vos i ſuitutẽ redigit: ſi f
charitate. a ❡ de ptãte ꝓſumẽs. b ❡ ↄſu
mitvris imoderate. ❡ decipit blãdevr decio
quis deuorat: ſi qs accipit: ſi qs g
rei. ❡ iactat ð nobilitate. a ❡ i pñtia ipro
perãdo gen': ⁊ d ẽ i faciẽ cedere. b ❡ decipi
a extollit': ſi qs i faciẽ3 vos cedit. i
eit. ❡ quã vobis obijciũt. a ❡ ita hos ſuſtinetis ⁊ nobis ꝓfertis.
Scdm ignobilitatẽ dico: quaſi nos k
❡ glorie. a ❡ nõ infirmi q2.
infirmi fuerim' i hac pte. In quo m
a ❡ illoꝝ. b ❡ gliari. ❡ q2 temeritas ẽ
qs faciũt. c ❡ q2 inſipiẽtia ẽ i q gliant'. ❡ vt
quis audet i inſipiẽtia dico: au n
ia bis. a ❡ lingua ⁊ natiõe. ❡ ſm ritus o
b deo ⁊ ego. Hebrei ſũt ⁊ ego. Iſ q
❡ nõ ꝓſeliti.
raelite ſũt ⁊ ego. Semen abrae s
❡ p hoc decipiebãt. t
ſunt: ⁊ ego† Miniſtri chriſti ſũt: y
a ❡ q̃3 deberẽ: q2 nõ ẽ hois ſe laudare: laudet te alienũ os vt dicit ſalomon.
c ⁊ ego. Ut minus ſapiens dico: 3
❡ ſu miniſter xp̃i oñſus i laborib'. ❡ ꝙ etiã
d pl' ego.† In laborib' plurimis: a b
veri. a ❡ p ptes labores oñdit ſubdẽs
b ❡ q̃3 illi. ❡ q2 ⁊ illi aliquos: vt viderent' apoſtoli. ❡ verberibus.
in carcerib' abũdãnti': i plagis c d
❡ humane virtutis vel aliorũ. a ❡ .i. i periculis mortis. ❡ fui.
ſupra modũ: i mortib' frequen e
a ❡ expõit plagas. ❡ qnq3 vicib'. ❡ penſ
c ter. A iudeis qnqes q̃dragenas f
ſiões. ❡ ne imiſericordes viderent'. ❡ d a
vna min' accepi† Ter virgis ce g
gẽtib' paſſus. ❡ a iudeis i ciuitate lycaonis.
ſus ſum: ſemel lapidat' ſum: ter h i
onis. ❡ .i. ptuli. ❡ ẽ alto mari detẽt'
naufragiũ feci. Nocte ⁊ die i ꝓ k
tẽpeſtate vel ad lrãm. ❡ oñſus miniſter.
fũdo maris fui. In itineribus ſe l
f pe: piculis fluminũ: piculis la m n
❡ .i. a iudeis ꝓcurati. ❡ ꝓpter vni' dei
g tronũ: periculis ex genere: peri o
ꝓdicationẽ. a ❡ vere ꝓbat' miniſter.
culis ex gentibus: periculis in q
a ❡ in cõmotionib' ciuiũ cõtra me. ❡ vel
a ſerpentibus vel penuria ciboꝝ.
ciuitate† periculis in ſolitudine: r

Nico. de lyra

b Ut falſitatem eoꝝ repelleret ⁊ maiorẽ fructũ faceret ad gliam dei ⁊ fideliũ ſalutẽ: ppẽ qs ſua gliatio erat ỽtuoſa: illoꝝ aũt vitioſa. a ❡ Libẽter. Dein ↄſequẽter ꝓbat ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ i d corinthii debẽt ipm ſupportare. nã in d ſupportabãt falſos apl'os q tñ multa grauamina eis inferebãt: apl's aũt nullũ: ꝓpter qs magis debebat ſupportari i d ab ipſis. ⁊ d eſt qs dicit: Libẽter eni ſuffertis. i. falſos apl'os de carne gloriãtes ⁊ malo mõ. b ❡ Cũ ſitis ip. ſapiẽtes. ironice loq̃t'. i. inſipiẽtes. c ❡ Suſtinetis eni. i. patiẽter toleratis.

d ❡ Si qs. pſeudo apl'oꝝ. e ❡ Uos in ſer. redi. volebãt eni eos ſubducere ſeruituti legis dicẽtes eos debere ſeruare legalia cũ euãgelio. f ❡ Si qs deuorat. q2 ð bonis corinthioꝝ viuebãt laute. g ❡ Si qs acci. bona vr̃a decipiẽdo vos falſis ỽbis. h ❡ Si qs extol. q2 iactabãt ſe ſup corinthios dicẽtes ſe filios abrae: corinthios aũt filios gẽtiliũ idolatrie deditoꝝ ⁊ incircũciſoꝝ. i ❡ Si qs in fa. vos ce. i. in p̃ſentia vr̃a cõtumelias vobis inferr: qs faciebãt pſeudo apl'i improperãdo eis imediate dicta ⁊ cõſimilia. iõ ſubdit: k ❡ Scdm ignobi. dico. q. d. talia mala ſuſtinetis ab eis tanq3 ignobiliores ipſis: nõ tñ a nobis: q2 nullũ tale intulim' vobis. l ❡ Quaſi nos infir. fue. in hac pte. i. deficientes in illis de qb' gloriant' falſi apl'i: qs eſt falſu3: vt p3 ex p̃dictis: ⁊ magis ex ſequẽtib' apparebit. m ❡ In q qs au. Poſt

Diuiſio ſe rõnib' cõmẽdatiõis ſue. Hic incipit ſe cõmẽdare: ⁊ pmo ſe pſeudo apl'is adequãdo. ſcdo ſe eis ꝓferẽdo / ibi: Ut minus ſapiẽs. dicit igit': In q qs. illoꝝ.

n ❡ Audet. ſeipm cõmẽdare. o ❡ In inſipiẽtia di. audeo ⁊ ego. q. d. licet ſit inſipiẽtia ſeipm cõmendare illo mõ q pſeudo apl'i ſe cõmẽdãt. tñ audeo d facere l3 aliter q̃3 ipſi: vt dictũ eſt: ⁊ iõ cõmẽdatio apl'i nõ erat inſipiẽtia ſm veritatẽ: ſ3 tñ ſm aliquoꝝ corinthioꝝ opinionẽ: nõ obſtãte tñ hac opinione: apl's au

apl's audebat ſe cõmẽdare falſis apl'is ſe equãdo: vt ſic coꝝ iactãtiã repelleret / dicẽs: p ❡ Hebrei ſũt. i. de lingua ⁊ natione hebraica gloriant'. q ❡ Et ego. ſ. ſum ſicut ipſi. r ❡ Iſraelite ſũt. i. gloriant' ꝙ de patriarcha iacob deſcẽderũt. s ❡ Et ego. ſimiliter deſcẽdi. t ❡ Semẽ abrae ſunt. cui' ſemini facte ſũt ꝓmiſſiones.

v ❡ Et ego. ſũ de eodẽ ſemine. ⁊ ideo de oibus iſtis poſſu3 gliari ſicut ⁊ iſti. x ❡ Miniſtri xp̃i ſũt. eni ſm apparẽtiã: y ❡ Et ego. ſũ ſm veritatis exiſtentiã. 3 ❡ Ut min'. Hic ↄſr eis

Diuiſio ſe ꝓfert: ⁊ pmo q̃tũ ad mala ꝑpeſſa. ſecũdo q̃tũ ad bñficia recepta ca. ſequẽ. Prima in duas: q2 pmo ꝓfert ſe i malis q ꝑtulit. ſcdo in his q euaſit / ibi: Damaſci. Prima adhuc i tres: q2 primo ſe ꝓfert q̃tum ad mala ſibi illata. ſcdo q̃tũ ad volũtarie aſſũpta / ibi: In itinerib'. tertio ↄfirmat q̃dã dicta / ibi: Si gloriari. ❡ Circa pmũ dicit: Ut minus ſa. di. i. ſi videor vobis inſipiẽs me pſeudo apl'is adequando: adhuc videbor vobis minus ſapiẽs me eis ꝓferẽdo. a ❡ Plus ego. i. cum hoc faciã: me oſtendo miniſtrũ chriſti plus eſſe q̃3 ipſi: q2 plura mala paſſus ſum ꝓpter miniſteriũ chriſti: ideo ſubdit: b ❡ In laborib' plu. ex iudeorũ pſecutione. ſ. fui plus q̃3 ipſi: ⁊ ſic intelligit' de ſequẽtib'. c ❡ In carcerib' abũdãtius. ꝓ p̃dicatiõe euangelii. d ❡ In plagis ſupra modũ. inter hoies cõſuetũ. e ❡ In mortibus frequenter i. in periculis mortis: ⁊ hec oia patẽt ex actib' apl'oꝝ. Cõſequẽter explicat de plagis ſibi illatis. dicẽs:

f ❡ A iudeis qnqes ⁊c̃. Deu. xxv. cõmittit' iudicib' ꝙ ꝓ minorib' culpis ꝓ qbus mors nõ ẽ inferẽda: imponãt plagas ⁊ verbera: ita tñ ꝙ q̃dragenariũ numerũ ictuũ nõ excedãt: Sapientes vero iudeoꝝ ad oſtendẽdũ pietatẽ ordinauerũt ꝙ de illo nũero aliqd dimitteret' plus vel minus ꝓut rõnabiliter videret' ratione delicti vel cõditionis verberãdi: ⁊ ſic de aliis circũſtãtiis: ⁊ q2 paulus erat eis odioſus ſubtrahebãt de dicto nũero min' qs poterãt. ſ. vnũ ictũ. g ❡ Ter virgis ceſum ⁊c̃. Act. xvi. h ❡ Semel lapidatus ſum. in ciuitate lycaonie. Act. xiiii. i ❡ Ter naufra. feci. i. paſſus fui. ð ſemel hr̃ Act. xxvii. ⁊ de aliis tenẽdu3 ẽ ꝙ nõ oia pauli picula ſcripta ſunt. k ❡ Nocte ⁊ die ⁊c̃. i. ꝑ magnũ tp̃s ad diuerſas ptes ẽre ⁊ inſulas nauigãdo ꝓ p̃dicatiõe euãgelii: vt p3 i actib' apl'oꝝ i plurib' locis. Aliũ exponũt dicẽtes: ꝙ naufragiũ paſſus ſub aq̃ ſtetit ꝑ diẽ ⁊ nocte diuina ỽtute eũ ꝓtegẽte. l ❡ In itinerib'. Hic ↄſr oñdit ꝓpoſitũ q̃tũ ad mala volũtarie aſſũpta: ⁊ prio ð malis exteriorib'. ſcdo de interiorib' / ibi: Preter illa. ❡ Circa primũ dicit: In itinerib' ſe. ſ. fui ꝓ p̃dicatione euãgelii: ⁊ ſic intelligat' de ſequẽtibus. m ❡ Periculis flu. inundãtiũ i hyeme: ⁊ ſic ſũt magna pericula in trãſitu eoꝝ. n ❡ Periculis latro. diabolo eos incitãte vt p̃dicationẽ ei' impediret. o ❡ Periculis ex gene. i. ex iudeis volẽtib' paulum occidere: vt p3 ex actib' apl'oꝝ i pluribus locis. p ❡ Periculis ex gẽ. i. ex gẽtilib' mortẽ ei' q̃rẽtib': q2 ↄ idolatriã p̃dicabat: ⁊ ſic nec inter ſuos nec inter alienos ſecur' erat. q ❡ Periculis in ci. cõmotis contra me vt p3 Act. xviii. de ephelo. r ❡ Periculis in ſolitudine. a beſtiis occurrẽtib': vt p3 ð vipera eũ mordente: Act. xxviii.

Margin notes: 1. Co. 4. a / 8. 6. a; 1. q. 3. c. ſaluator i pn.; † Act. 14. c / Ibi. 16. e / Ibi. 27. a; † Act. 28. a

l v ❡ Periculis

F a ¶ Periculis i fal. vt q̄ dicūt eē legalia tenere ſʒ nō facile
E alios agere.vñ alibi: Ego ſi adhuc circūciſionē p̄.7c̄. b ¶ In
Gal.5.b fame. Ubi ḡ ꝓmiſſio dei. Primū q̄rite regnū dei: 7 hec oīa
Luc.12.d ada. vob. Sʒ nouit medic⁹ cui nos ſemel cōmiſim⁹ hec adiuto-
ria qñ apponat: qñ ſb̄trahat. c ¶ Sollicitudo oim ec. Q̄to
maioꝛ charitas tāto maioꝛes plage de
Eccle.1.d pctis alienis. vñ: Qui apponit ſciam
appōit 7 doloꝛē. d ¶ Nō vroꝛ. vrūt
oēs tribulatiōes: ſʒ nō ad ꝯſūptionē: ſ-
mo ad purgationē. Uroꝛ: iſte affectus
purgat: q2 d̄ charitate vēit. Oēs q̄ ſcā
11.Cel.3.b dalū patiunt frixoriū ſūt: hñtiū charita
Deu.28.b. tē. i. officiū: q̄ ferūt carnes. i. pſectoꝝ qui
portant 7 regūt carnales. Unī: Et oſſa
mea ſicē i frixoria ꝯfrixa ſunt. ¶ Aug⁹.
Tribulatio eēm tāq̄ ēplaſtrū moꝛdax
vrit te: ſed 7 ſanat te. e ¶ Scit q̄ nō
mē. q2 fert mihi teſtioniū p ſigna 7 p-
digia. f ¶ Et ſic ef. Aug⁹. Utilitati
Mat.10.c oim ſe fugiēdo ſuabat. vñ: Si vos pſe
quent in vna ciuitate: fugite in aliam.
¶ Aug⁹. Fugiat miſter xp̄i: ſicē tp̄e xp̄s
in egyptū fugit: fugiat 7 q̄ ſpāalit q̄rit
dū p alios firma ē ecclie ſalus.

Nico.de lyra

F Scio

12.q.7.c. plerūq3 & his itaq3. 24.q.1.c.q̄ digniores

M a ¶ Pericul in ma. ſ. a pirat: q2
picula ex mari ꝓuenictia. ſ. in naufra-
gio expꝛſſa ſunt. b ¶ Pericul in fal-
ſis fribus. qd̄ ē piculoſi⁹: q2 nlla peſtis
efficatioꝛ ad nocēdū q̄ familiaris inimi-
cus. c ¶ In laboꝛe. ſ. corpali operā-
do ꝓprijs manibus de nocte: vt libere
poſſet p̄dicare de die. vñ d̄: Act. xx. g.
Ad ea q̄ mihi op⁹ erāt 7 his q̄ mecū ſūt
miſtrauerūt man⁹ iſte. d ¶ Et erūna.
G que ē laſſitudo 7 defect⁹ ꝯſeq̄ns ad la-
boꝛē. e ¶ In vigilijs mul. vt vaca
rē laboꝛi manuali: vt dictum ē. 7 aliq̄n
oꝛōni. f ¶ In fa. 7 ſi. nā aliq̄n cib⁹ 7
pot⁹ deficiebāt: 7 aliq̄n a cibis habitis
abſtiebat ad domādū carnē ꝓpē alioꝝ
exēplū. iō ſequit: In ieiunijs mltis.
g ¶ In frigo. 7 nu. q2 freq̄nt expo-
nebat frigoꝛi. nec tñ hēbat ſufficiēs te-
Act.9.e gumētū. h ¶ Pret illa. Hic oñdit ꝓ
poſitū q̄tū ad mala aſſūpta i iterioꝛib⁹
dicēs: Pret illa q̄ extriſe. ſūt. i. pter
mala iā enūerata q̄ me affligūt exteri⁹.
ſūt alia mala q̄ me affligūt iteri⁹ de q̄b⁹
ſb̄dit: i ¶ Inſtātia mea q̄ti. 7c̄. in-
cūbebat eēm ſibi q̄tidie intēdere ſollici-
te regimini ecclia ꝝ in magna afflictiōe
mētis. iō ſb̄dit: k ¶ Quis. in ecclia.
l ¶ Infirmatur. in fide 7 moꝛibus.
m ¶ Et ego nō ifir. dolēs d̄ malo ei⁹
q. d. null⁹. n ¶ Quis ſcādalizat.
ruēs in pcēm exēplo alterius. o ¶ Et
ego nō vroꝛ. p cōpaſſionē. q. d. null⁹.
p ¶ Si gliari. h̄ ꝯñr ꝯfirmat q̄dā di-
cta p iuramētū/ dicēs: Si glia. opoꝛ.
7 accipit h̄ ſi p q2: q2 optet eū ſic facere
ad repellēdū iactātiā pſeudo apl̄oꝝ: vt
p̄dicaūt. q ¶ Que iſir. mee ſūt glo
riaboꝛ. i. q̄ ptinēt ad iſirmitates. h̄ dicit ꝯ falſos apl̄os q̄ de
nobilitate generis 7 de ſilibus ad mūdanā gliaꝝ ptinētib⁹ p̄n
cipaliter gliabant. 7 ꝯfirmat dicta iuramēto/ dicēs: Deus 7
pat dñi mei ieſu xp̄i q̄ ē bñdict⁹ in ſecl̄a ſcit q̄ nō mē
tioꝛ. r ¶ Damaſci. h̄ ꝯñr enūerat mala q̄ euaſit. 7 d̄ in q̄-
dā pticulari. dū eēm pgeret damaſcū ad pſeq̄ndū chriſtianos
miraculoſe fuit cōuerſus: 7 ꝯfundebat iudeos q̄ habitabant
damaſci. ꝓpter qd̄ ſuaſerūt p̄poſito ciuitatis vt caperet et oc-
cideret: vt habet Act. ix. 7 h̄ eſt qd̄ d̄: s ¶ Cuſtodiebat
ciui. damaſcenoꝝ. i. cuſtodiri faciebat p hoīes armatos.
t ¶ Ut me cōphēderet. 7 traderet iudeis ad occidendū.
v ¶ Et p feneſtrā. ſ. dom⁹ adherētē muro ciuitatē. x ¶ In
ſpoꝛta dimiſ. ſū. ſ. a chriſtiāis. y ¶ Et ſic effu. ma. ei⁹.
Sʒ ex h̄ videt q̄ nō fuerit ſufficiēter cōfiſus in dñō qui pote-
rat eum

¶ q̄ nō ex mari ſʒ i mari. ¶ ab hereticis.
a periculis in mari: piculis in falſis g h
¶ vere ꝓbat⁹ miſter. a ¶ manuū. b ¶ moꝛbo
rum 7 hmōi. ¶ ꝓ ope vel alijs.
fratribus. In labore 7 erūna: in vi c d e
¶ vere ꝓbatus.
b gilijs multis: in fame 7 ſiti: in ieiu- f
nijs multis: in frigoꝛe 7 nuditate: p̄ g
a ¶ . i. in corpe a pſecutoꝛibus patioꝛ 7 alijs mo
dis. b ¶ angit me.
ter illa que extriſecus ſunt inſtātia h i
¶ q̄ nec vna hoꝛa r. mittit. a ¶ q̄ ex charitate
c mea q̄tidiana: ſollicitudo omnium
puenit. a ¶ q̄ tāta ē. ¶ d̄ oib⁹ fidelib⁹. b ¶ p
batio ſollicitudis p ptes. ¶ vl̄ in fide: vl̄ i aliq̄
ꝟtute. c ¶ quaſi ita de illo vt de me doleo.
eccleſiaꝝ. Quis infirmatur: et ego k l
a ¶ aliq̄ moleſtia tribulationū. b ¶ igne charit
nō infirmoꝛ? Quis ſcandalizatur: et m n
tat q̄ eis cōpatioꝛ. a ¶ 7 cū hec ſint. ¶ de his. o
d ego nō vroꝛ. Si gliari opoꝛtet: que p q
a ¶ nō d̄ potētia vl̄ genere vt illi pſeudo faciūt
¶ ſi videat abiectio. b ¶ q̄ nouit oīa. ¶ itera-
infirmitatis mee ſunt gliaboꝛ. Deus
ponit iuſiurādū. a ¶ cuius ſum ſeruus.
7 pater dñi noſtri ieſu xp̄i ſcit qui eſt
a ¶ laudatus. ¶ p nos fideles. ¶ in ſupradi-
ctis vel in hoc ſe. q.
c benedictus in ſecula: q̄ nō mētioꝛ.
¶ itē iſirmitas. a ¶ q̄ ſb̄ aretha illi gēti p̄erat.
Damaſci p̄poſitus gētis arethe re- r
¶ admonitione iudeoꝝ.
gis cuſtodiebat ciuitatē damaſce- s
¶ ne amplius p̄dicarem.
noꝝ vt me cōphēderet 7 p fene- t v
¶ ante nō ē neceſſariū ſuffragiū dei q̄ʒ deficit
humanū. ¶ a fratribus.
ſtrā in ſpoꝛta dimiſſus ſum p muꝝ: x
¶ ſi q̄ fieret pati q̄ dixit: cupio diſſ. 7 eē cū xp̄o
f 7 ſic effugi manus eius. Ca. XII y
¶ preter ſupradicta. ¶ ꝓpter
pſeudo.
Si gloꝛiari opoꝛtet: non a
¶ reſpectu gloꝛiationis: ſed ꝓ
pter veſtram vtilitatē. ¶ ſtultū
eſt 7 ideo tacet nomen ſuum.
expedit quidem. Ueniam au- b
¶ narrādo. a ¶ ſecreta q̄ vidit: 7 plene intelle-
xit: nō vt pharao q̄ vidit 7 nō intellexit.
tem ad viſiones: et reuelationes c

rat eū ꝓtegere. dicēdū q̄ hō in piculo poſit⁹ nō dʒ ad diuinū au- G
xiliū fugere: ꝯtēnēdo hūanū: q2 h̄ ē tēptare deū iō dʒ vti auxilio
hūano q̄tū pōt: 7 reſiduū dimittere diuio: qd̄ apl̄s fecit in ꝓpo
ſito. Sʒ adhuc obijcit: q2 Ioh. x. b. d̄: Mercēnari⁹ 7 q̄ nō ē pa
ſtoꝛ videt lupū veniētē 7 dimittit oues 7 fugit. ſic āt videt apl̄s
feciſſe ḡ 7c̄. Dicēdū q̄ aliq̄n q̄rit p-
ſona p̄lati tm̄. 7 tūc dʒ curā cōmitte-
re alteri 7 ſe abſentare: maxie qñ ſer-
uat ad maioꝛa. 7 ſic helias fugit Ie
zabel. iij. Reg. xix. 7 ſilr paul⁹ fugit p̄
man⁹ p̄poſiti. 7 d̄ tali pſecutiōe dicit
ſaluatoꝛ Mat. x. c. Cū āt pſeq̄ntur
vos i ciui. vna fugite in aliā. Aliq̄n
ſb̄o q̄rit grex cū p̄lato. 7 tūc p̄lat⁹ dʒ
p̄ponere vtilitatem gregis ſaluti ſui
coꝛpis. ¶ In ca. xj. vbi d̄ in po-
ſtil. Cū ſitē ipi ſapiētes 7c̄.

Additio. j.

Ubi h̄ d̄: Cū ſi-
tis ipi ſapiētes
ſm glo. nō itelligit ironice ſʒ expōni-
tur. i. deberetē eē ſapiētes. ¶ In eo.
ca. xj. vbi d̄ i poſtil. A iudeis q̄nq̄es
q̄dragenas vna minus accepi.
¶ Additio. ij. Plage ſeu ꝟbera
q̄ iponebant iudeis ꝓ trāſgreſſione
aliq̄ꝝ p̄ceptoꝝ legis: ſp erāt i nūero q̄
dragenario min⁹ vna: nec pl⁹ nec mi
nus dabat alicui: vt hr̄ in li. q̄ d̄ ma
choch qd̄ ſonat plagas: vñ apl̄o tāq̄
trāſgreſſoꝛi legis ſicē 7 alijs trāſgreſ-
ſoꝛib⁹ eq̄lē nūeꝝ plagaꝝ iponebant
nō addendo vel minuendo.

Replica.

In ca. xj. d̄ plagis
apli dicē poſtil. q̄
cōmittebat iudicib⁹ nūer⁹ plagaꝝ ſic
q̄ q̄dragenariū nūeꝝ nō excederētē:
vt hr̄ Deu. xxv. Bur. āt allegat librū
machoch ad oppoſitū q̄ vult dimittē
textū ſacre ſcp̄ture 7 credere Bur. 7 H
ſuo machoch polit: ego nō. Ca. XII

Si gliari. Poſtq̄ apl̄s p̄tu
lit ſe pſeudo apl̄is in mal' p-
peſſis: h̄ ꝯñr p̄fert ſe eis in
bonis a deo ſibi collatis. Et diuidit in Diuiſio
duas ptes: q2 p̄mo ponit ſuā cōmen-
dationē. ſcd̄o ſb̄dit excuſationē/ ibi:
Fact⁹ ſuꝫ iſipiēs. Pria in duas: q2 p̄
mo declarat donū dei collate ſibi gra
tie. ſcd̄o remediū ꝯ piculū ſupbie/ ibi:
Et ne magnitudo. Pria in duas: q2
p̄mo ponit dei donū. ſcd̄o de h̄ q̄lit
ſit gliandū/ ibi: Pro hmōi gliaboꝛ.
Pria adhuc in duas: q2 p̄mo ponit
donū in generali. ſcd̄o magis in ſpāa-
li/ ibi: Scio hoīeʒ. Circa primū dicit:
Si gliari opoꝛtet. i. q2 me gliari
opoꝛtet me cōmēdando rōne p̄dicta
ca. p̄cedēti. a ¶ Nō expedit qui-
dē. i. nō ē bonū cōmēdare ſeipm ab-
ſolute: ſʒ tm̄ in caſu neceſſitatis: in q̄
caſu erat apl̄s: vt. ſ. dictum eſt. ideo
ſubdit: b ¶ Ueniam autem. in
cōmēdādo meipm. c ¶ Ad viſio-
nes 7 reuelationes dñi. Eſt aūt
viſio quando aliq̄ videnē viſione coꝛpali vel imaginaria: quoꝝ
tm̄ intellectus eſt occultus. reuelatio vero qñ talium aperit in-
tellectus: 7 iſta duo aliquando ſeparant: ſicut balthaſar vidit
manum ſcribentem: Dañ. v. 7 pharao ſpicas: Geñ. xli. Ille vi
gilans: iſte doꝛmiens: tm̄ nō intellexerunt. ſed ioſeph 7 daniel
qui viſiones expoſuerunt: 7 ideo illi habuerunt viſiones tm̄.
iſti vero reuelationem. aliquando autem coniungunt quando
vtrūq3 fit vni: ſicut Dañ. vij. a. Uidit quattuoꝛ beſtias aſcēden
tes de mari 7 intellexit quid ſignificarent. Iterum aduertendū
q̄ talia aliquando fiunt p ſpiritum malignum deo permitten-
te: ſicut fiebant ꝓphetis baal. ꝓphetis autem ſanctis fiebant
p ſpiritumſanctū. Paulo vero apoſtolo vtrūq3 factum eſt fre-
quenter a ſpiritu diuino. ideo dicit: Ad viſiones. quo ad pri-
mum: Et reuelatiōes. quo ad ſecundū: Domini: quo ad tertiū.

M Scio

G a ¶ Scio hoiem. Quaſi de alio ⁊ res ẽ: ⁊ iacturia vi
E tat. b ¶ Siue in corpo. ſiue ex. Hoc ignorauit aplſ. Vtrũ qñ rapt⁹ ẽ in corpe fuerit aĩa: an oĩno de corpe exie rit: vt mortuũ corpus iaceret: an ſm modũ aliũ quẽdã viuentis corporis vbi anima fuerit: mẽs eius ad videnda vel audiẽda ineffabilia illius viſiõis accepta ſit. Et qꝛ h̄ incertũ erat iõ forſitã dixit ſiue i corpe ſiue extra. c ¶ Raptũ. Cõtra naturã eleuatũ. d ¶ Uſq; ad ter. ⁊c. i. ad cognitõez deitat'. Uſq; ad ter. ce. Primũ celũ aereũ: ſecũdũ firmamẽtũ: tertiũ ſpũale: vbi ãgeli ⁊ ſctẽ aĩe: dei fruunt ↄtẽplatiõe. ¶ Aug. Ut tres celi ĩtelligãt tria genera viſionũ vt primũ celũ ſit corpalis viſio: cũ corpalit' qdaz vident dei mũere: vt helyas
4. Re. 2. b. vidit ignitos curr⁹ qñ videlz raptus ẽ helias: ⁊ balthaſar
Dan. 5. g manũ ſcribẽtẽ i pariete. Mane thetel phares. Scdm celũ ẽ imaginaria: vel ſpũalis vi
Act. 10. b ſio: qñ aliqs i extaſi vel ſomno videt nõ corpa: ſz imagines rez dei reuelatiõe: vt petr⁹ diſcũ. Tertiũ celũ ẽ itellectual' viſio: qñ nec corpa nec imagies eoz videt ſz i incorporeis ſubſtãtiis intuit⁹ ment' mira dei potẽtia figit. Ad hãc rapt⁹ ẽ aplſ vt ipm deũ i ſe: nõ in figura aliq̃ videret.
f Sz an i corpe an i aĩa ſepata dicit ſe neſcire q̃ſi nõ hũano ſenſu vidi vt ⁊ ſi i corpe: non
Exo. 33. d ſit ↄ illõ moyſi: Nõ vide. me hõ ⁊ v. Tũc eñi aplſ nõ vixit hõ. i. ſm vſũ ſenſuũ corpis: ſz ablat⁹ ẽ oĩs ſenſus hoĩs.
Vel ſm Dionyſiũ: q̃ tres ordines angeloz ternos i ſingul' ponẽs ↄſtituit. In pmo ãgelos archangelos ꝟtutes. In ſcdo pncipat⁹ ptãtes dñationes. In tertio thronos cherubin ⁊ ſeraphin: q̃rũ tertĩ⁹ vicini⁹ deũ ↄtẽplat. ad q̃z ſimilitudinẽ vidiſſe deũ aplus dr: Vel pmũ celũ cognitio celeſtiũ corpoz. Scdm celeſtiũ ſpirituũ cognitio. Tertium deitatis. ¶ Aug⁹. Ad tertiũ celũ qd non p corpus videt nec imaginabilit' ſz ꝓprie: h̄ ea viſiõe videt q̃ ſupat oĩs. Per corp⁹ videt celũ: terra: ⁊ oĩa oculis cõſpicua. Spũs corpales imagies tenet: vl' veras vl' q̃s fingit. Intellect⁹ capit res incorporeas: q̃ nullas habẽt imagies. Hec ſũt tria genera viſionũ. Scdm pmã viſionẽ vidit balthaſar manũ: nec ſciuit q̃d ſignificaret qd daniel aperuit mẽt⁹ ꝓpheta viſiõe mẽtis ꝓpria. Scdm ſcdam vidit petr⁹ i extaſi diſcũ vbi nõ corpus: ſz imago: poſt mens diuinit⁹ adiuta vidit q̃d ſignificaret hec mẽs ſubuecta ſine oĩ imagine videt ꝑſpicuã ꝟitatẽ: ibi ꝟtutes aĩe: ſine ol labore vna ẽ ibi tota ꝟtus: amare qd videas: ⁊ ſũma felicitas videre ⁊ hr̃e qd amas: ꝓpter hãc veritatis viſionẽ vbi de⁹ videt
Eſa. 6. a nõ p corpalẽ viſionẽ vt in ſina: vl' ſpũalẽ vt Eſaias ⁊ Io
Apo. 4. a hãnes in apocalypſi: ſz p ſpeciẽ nõ in enigmate: oĩs labor ſuſcipit: h̄ mõ petiit moyſes videre deũ. i. i ſubſtãtia q̃ de⁹ ẽ quẽ tñ multis figuris viderat: ⁊ facie ad faciẽ ei locutus erat. Quia ibi. i. in illa ſpecie lõge ineffabili⁹ ⁊ pſenti⁹ videt: ⁊ arcana dicit: vbi nemo viuẽs i iſtis ſenſib⁹ videt: h̄ eſt tertiũ celũ: vbi de⁹ videt facie ad faciẽ. Iſte eſt paradiſus: ſi dici paradiſus põt: qꝛ et pſens eccleſia paradiſus dicit. Et locus in quo adã corporaliter vixit. e ¶ Arcana verba. Intimationẽ de ſecreta dei eſſentia: quaſi p verba. f ¶ Supra id quod. Ut pro magnis illis non eſſe homo mortalis ⁊ fragilis videat.

a ¶ q̃ de dño vel q̃s dñs aperuit. b ¶ de
a domini. † Scio hominem in a
ſe q̃ſi de alio. ¶ cõformẽ xpo: qꝛ aliter nõ videret. a ¶ mõ ergo ꝓ meritis maioꝛ ⁊ q̃ tãdiu tacuit cõſtat mõ nõ ſugbe ſz ex neceſſitate dici.
chriſto ante annos quatuorde b
b cim/ſiue i corpore/ſiue extra cor c
¶ ſz. ¶ q̃ h̄ facere potuit. a ¶ oſtẽdit ei de us vitã i q̃ videndus ẽ i eternũ. b ¶ i xpo
c pus neſcio: de⁹ ſcit. Raptũ hu d
iuſmodi. ¶ bis ſe raptũ dicit.
d iuſmodi vſq; ad tertiũ celũ. Et f
ſcio hmõi hoiem ſiue i corpe ſi
¶ ſic. ſ. q̃ aĩa de corpore exierit.
ue extra corpus neſcio de⁹ ſcit.
a ¶ in eã tranquillitatẽ q̃ fruunt q̃ ſũt i celeſti hieruſm ⁊ ſic videre potuit: q̃ nãq; corporeis ſenſib⁹ impeditus.
Quoniã rapt⁹ eſt in paradiſuz.
e Et audiuit arcana vba q̃ nõ li g
¶ vbis explicare. ¶ hoĩe vel viſione.
cet hoi loqui. Pro huiuſmodi h
a ¶ cõmẽdabo me. b ¶ filio abrae ⁊ hmõi
gliabor. Pro me ãt nihil: niſi i k
a ¶ tribulationib⁹ q̃s patior. ¶ gliabor
nã ¶ de reuela. ⁊ infirmi.
infirmitatib⁹ meis. Nã ⁊ ſi volu m
¶ ⁊ ſi videar. a ¶ et ꝓ veſtra vtilitate: qd ibi oĩa ſũt charis. ¶ ꝓpt vr̃am edifica.
ero gliari: nõ ero inſipiẽs: verita n
a ¶ poſſem ⁊ de plurib⁹ gliari: ſz parco: id ẽ parce refero. b ¶ ꝓ obtrectatorib⁹ h̄ dicit.
tem eñ dicã. Parco aũt nẽ q̃s o p
a ¶ cũ nõ niſi ĩfirmitas videat vl' ab aliq̃s
f me exiſtimet ſupra id qd videt q
q̃ videt audiat. a ¶ ordo ſupra aliq̃d qd audit ex me. b ¶ eos qui me vident.
in me: aut audit aliquid ex me. r

M a ¶ Scio ho. Hic ↄñr exemplificat magĩs ſpẽlit ⁊ pmo ponit G
tẽs viſiõis. b. Scio ho. in xpo. i. vnitũ xpo p fidẽ charitate formatã: h̄ eñi ſciebat de ſe de q̃ q̃ſi de alio loq̃bat p reuelationẽ.
b ¶ Ante an. quatuorde. ſi qs ↄſideret inueniet q̃ fuit circa pncipiũ ſue ↄuerſiõis qꝛ ↄuerſus fuit eodẽ ãno q̃ paſſus fuit xp̃s: vel cito poſt circa finez imperij Tiberij ceſaris: cui ſucceſſit gai⁹ iperãs. iiij. annis: poſt quẽ claudi⁹. xiij. cui ſucceſſit nero: cuius tpe paſſus fuit aplſ: ⁊ ſic iter tyberiũ ⁊ neronẽ fluxerũt. xij. ãni
⁊ ſic duob⁹ annis addit' de tpe tyberij q̃ nõ ſtatim mortu⁹ fuit poſt ↄuerſionẽ pauli: qꝛ imperauit xxiij. ãnis: ⁊ ſic fuerũt. xiiij. anni. iõ ſat' ꝓbabiliter dicũt aliq̃ q̃ hãc excellẽtẽ viſionẽ habuit i damaſco i illo triduo i q̃ nõ vidit corpalit' nec manducauit neq; bibit. Cõmemorat aũt aplſ h̄ tpꝰ: qꝛ ſi tñ placuit deo a pncipio ↄuerſiõis ſue: adhuc erat mag' placẽs ei ꝓpt multa bona opa q̃ fecerat interim: ⁊ h̄ totũ ẽ ad ↄfutationẽ pſeudo aploꝝ: ⁊ ad declarationẽ fidei chriſtiane.
c ¶ Siue i cor. ⁊c. ſz eñi aplſ tũc ſciuerit ſe fuiſſe in ſpũ i celo empyreo ⁊ corp⁹ ſuũ i terra fuiſſe: tñ neſciebat vtrũ tpe illi⁹ viſiõis ſepata fuiſſet aĩa a corpe p mortẽ: ⁊ reunita fuiſſet diuinit⁹ corpi trãſeũte viſiõe. vel ſi ꝓ tũc fuiſſet vnita corpori ſicut forma: tñ ab vſu ſenſuũ ſepata. d ¶ Raptũ hmõi. rapt⁹ ꝓprie iportat q̃ndã violentiã alicui⁹ rei ↄ modũ ſibi ↄnaturalẽ qd põt eẽ duplicit'. vno mõ q̃tũ ad t'minũ motus: vt ſi lapis moueat ſurſũ. alio mõ q̃tũ ad modũ mot⁹: vt ſi lapis p ipulſuz violẽtũ ferat deorſuz veloci⁹ q̃ nat⁹ ẽ moueri. aĩa ꝟo nata ẽ moueri i deũ: tñ modus cõnaturalis ſm ſtatũ vite pñtis ẽ q̃ i cognitionẽ diuinã aſcendat p cognitionẽ ſenſibiliũ. ⁊ ſic vtẽs ſenſib⁹. ⁊ iõ qñ rapit ad diuinoz cognitionẽ a ſenſib⁹ abſtracta: ẽ ibi q̃dã rapt⁹ inq̃tuz h̄ fit pter modũ ſibi cõnaturalẽ. Poſt reſurrectionẽ ꝟo qñ erit i corpe glioſo op⁹ itelligẽtie nullo mõ ipediẽte: rapt⁹ nõ habebit locũ. e ¶ Uſq; ad ter. ce. ſ. empyreuz. f ¶ Et ſcio hmõi ho. Dicũt aliq̃ q̃ aplſ h̄ tãgit aliũ raptũ a pmo: dicẽtes q̃ bis fuit ſic rapt⁹: ſemel in pncipio ſue ↄuerſionis: ⁊ ad h̄ referũt qd dictũ eſt: ⁊ iterz ſemel qñ orãs i tẽplo fact⁹ fuit i ſtuporẽ mẽtis: vt hr̃ Act. xxij. ⁊ ꝓpter h̄ vt dicũt i hac viſiõe dr̃ q̃ rapt⁹ ẽ in paradiſũ. i pcedẽti ꝟo dr̃ ad tertiũ celũ diſtiguẽdo hãc ab illa: ſz h̄ dictũ nõ ẽ veriſile. nã illa viſio q̃ fuit i tẽplo fuit iminẽte iã apli captiõe ⁊ ductiõe apud romã. ipſe ꝟo iã ante ſcripſerat epiſtolam hãc a troade: vt ptz p Hiero. i ꝓlogo huius eple. Propter qd dicẽdũ q̃ nõ loquit h̄ de alia viſione: ſz eandẽ ꝓſequit: Nec valet qd obiicit de paradiſo: qꝛ qd pri⁹ noiauit tertiũ celuz h̄ noiat paradiſũ: celũ eñi empyreũ qd ẽ loc⁹ beatoz dicit tertiũ celũ reſpectu celi chriſtallini ⁊ ſyderei: ⁊ dr̃ empyreũ a pyr qd eſt ignis: ꝓpter ſimilitudinẽ claritatis. dicit etiã paradiſus a ſuauitate dulcedinis q̃ ibi hr̃. ⁊ vtrũq; expertus fuit aplſ: ꝓpter qd noiauit ipm pmo tertiũ celũ: ⁊ poſtea paradiſuz. g ¶ Et audi. arcana ver. Hic ponit audit⁹ ꝓ viſu: ſicut aliq̃ñ fit econuerſo i ſcriptura. Exo. xx. c. Populus videbat voces ⁊c. vidit eñi paul⁹ tũc nudã diuinã eẽntiã: ſicut dicit Aug⁹. ad paulinũ de videndo deo. dicit etiã illa viſio hic auditio: qꝛ paul⁹ ibi fuit inſtruct⁹ de ſecretis diuinis: q̃ ſũt incõphẽſibilia: ⁊ p cõſequens inenarrabilia. iõ ſubdit: Et q̃ nõ lz hoi loq̃ ⁊c. h ¶ Pro huiuſ. Hic ↄñr oñdit aplus q̃liter ſit de hmõi gloriãdũ. ¶ Circa qd ſciẽdũ q̃ in hoĩe duo ↄſiderant. ſ. ipſe hõ ⁊ donũ dei qd ẽ in ipſo: ſi ergo gliet de dono dei inq̃tũ habet illud a deo: bona ẽ gloriatio: qꝛ gloriat in deo: ſi aũt gloriet de dono q̃ſi a ſe habito: mala eſt gloriatio. iõ dicit. i. Coꝛ. iiij. b. Quid aũt habes qd nõ accepiſti: ſi aũt accepiſti q̃d gloriaris quaſi nõ acceperis. ideo dicit aplſ: Pro huiuſmodi. ſ. viſionibus ⁊ donis mihi a deo collatis. i ¶ Gloriabor. in domino.
k ¶ Pro me aũt ni. i. a me nullã habeo materiã gloriandi.
l ¶ Niſi in infir. meis. i. a me tantũ habeo infirmitatẽ ⁊ defectũ: Oſee. xiij. c. Perditio tua iſrl' ex te eſt: ex me tãtũmõdo auxiliũ tuũ. m ¶ Nã ⁊ ſi volue. glo. de donis a deo mihi collatis.
n ¶ Nõ ero inſi. qꝛ nõ faciã h̄ inaniter ⁊ ſine cã. o ¶ Parco aũt. i. parce me laudo. p ¶ Ne quis me exiſti. ſ. gliari inaniter. q ¶ Supra id qd vi. in me. i. in ↄuerſatione mea.
r ¶ Aut au. ali. ex me. i. ex doctris mea. multa ei dei dona latebant

† 26. q. 5. c. epiſcopi

g Et de magni.

[illegible] hant in

F E a ¶ Et ne magni. rc. Parco multũ gliari: ne aliꝭ puter. Et iđ datꝰ ē ſtimulꝰ pungẽs carnẽ: qđ āgelꝰ malignus miſſus a ſathana vt colaphiçet. i. repmat oẽ motũ ſupbie incutiẽdo tribulatiões: vl tẽptãdo (vt qdã aũt) p libidinẽ. Tẽptatio autẽ cui nõ ↄſentiꝭ nõ eſt pctm̃: ſʒ materia exercẽde ꝟtutꝭ. Et ne magni. rc. Aug. Cetera vitia tm̃ in malefactꝭ valẽt. ſupbia vo ſola in recte factꝭ cauẽda ē. Cũ em̃ qſqʒ bñ ↄfecerit ſupbia tẽptaꝭ vt pdat totum ↄfectum.

De cõ. di. 2. c. et ſcdã. 23. q. 5. c. ſi paulꝰ i pn.

b ¶ Stimulꝰ. Augꝰ. in Pſ. cxx. a. Dñe nõ ē. dolore qđã corpia tradiꝭ ve hemẽter exagitatꝰ. c ¶ Dixit mihi. p iſpiratiõnẽ vl p āgelũ. d ¶ Nã vtus in iſir. Augꝰ. in Pſ. Dñe nõ ē: qꝛ pfectio ꝟtutũ eſt q̃ hʒ infirmitatẽ ↄ rĩa cũ q̃ legitime certet: ꝛ iđ gliabor in infirmitatibus: nõ inuitus ſed libens. e ¶ Factꝰ ſum inſi. In his oĩbus cõmẽdatiõibus videor inſipiẽs: ſed ꝟſa culpa q̃ debuiſtꝭ me ↄ pſeudo cõmẽdare. f ¶ In oĩ patiẽtia. Amb. Patientiã pmã memorat q̃ ad mores ptinet: qꝛ diu illos portauit qſi ipatiẽtes egros vt adhibita pſtãte ſignoꝝ qſi medicĩa curaret vulnera eoꝝ. g ¶ Et ꝟtutibꝰ. Virtꝰ ē genꝰ ſignoꝝ ꝛ pdigioꝝ. i. oẽ miraculũ. Signũ qđ in quocũqʒ tpe aliqđ ſignificat: ꝛ ē pdigii genus. Prodigiũ qđ in futuro. Vl ſignũ ꝛ pdigiũ: in his q̃ ↄ naturã. virtus in his que nõ ↄ naturam vt p impoſitionem manus: ꝛ orationẽ a morbo liberare.

15. q. 5. c. nõ omis

Virtus

Signũ

Prodigiũ

¶ quis ergo de ſe ſecurus.

a †Et ne magnitudo reuelationuʒ a

¶ in ſupbiã. a ¶ a deo. ¶ ad meã vtilitatẽ.

b ¶ de ad ↄſuatiõnẽ hũilitatꝰ imiſit. diabo

b extollat me: datꝰ ẽſt mihi ſtimulꝰ b c

lus vt ad defectũ traheret. a ¶ quis.

carnis mee angelus ſathane: qui d

a ¶ qꝛ ĩmiꝭ colaphiçabar. ¶ qꝛ ĩuis ē medicina ĩfirmo. b ¶ mltotiẽs rogaui hũane timens. c ¶ q̃ ſolus põt.

me colaphiçet. Propꝭ qđ ter dñ e

¶ ſtimulus.

minũ rogaui vt diſcederet a me: f

a ¶ mltꝰ mihi ↄuidẽs. b ¶ qſi dʒ tibi ſufficere. ¶ q dedi. ¶ l oĩbꝰ ſufficere q dedi etiã

c et dixit mihi: Sufficit tibi gratia g h

ꝛ hoc donũ. ¶ noli orare hoc nã.

d mea. Nã vtus ĩ infirmitate pficiꝭ. i

†Libẽter igiꝭ gliabor in infirmita k

¶ ad hoc datis.

tibus meis: vt inhabitet in me vir

a ¶ ꝛ qꝛ ad h datꝰ ſolũ ĩbiꝭ gliabor: ꝛ ſic placeo

tus chriſti. Propꝭ qđ placeo mi l

ceo mihi. i. mihi delector ĩ eiſ. ¶ i. ¶ ꝟboꝝ

hi in iſirmitatibus meis: in cõtu m

¶ in penurijs. ¶ de loco ad locũ.

melijs: i neceſſitatibꝰ: i pſecutiõi n o

¶ anxietatibꝰ animi. ¶ illatꝭ. ¶ placeo.

bus: i āguſtijs p xpo. †Cũ em̃ in p q

¶ h ĩ iſto ꝛ ĩ ſicie. ¶ exteriꝰ. a ¶ tũc vicit chriſtianꝰ cũ pire putaꝭ: tũc pdit pſidia: cũ ſe viciſſe gratulaꝭ. b ¶ victor efficior.

e firmor: tũc põtẽs ſũ. Factꝰ ſum r s

inſipiens: vos me coegiſtis. Ego t v

em̃ debui a vobis cõmẽdari. Ni x

¶ debui. ¶ voꝰ. ¶ ad cõpatiões hoꝝ: vl ab his tũc remotus. ¶ petro ꝛ iacobo.

hil em̃ minꝰ feci ab his q̃ ſunt ſu y

a ¶ meũ ſtẽ qbuſdã videꝭ. ¶ qꝛ. ¶ eẽ videor qbuſdã: tñ ea feci q̃ apſm deſignãt.

pra modũ apoſtoli. Tameſi ni z

hil ſum: ſigna tñ aplatus mei fa a

¶ a deo vel plus q̃ digni.

f cta ſunt ſup vos in oĩ patientia: b

¶ hec ſunt ſigna. ¶ minoribus. ¶ maioribus miraculis. ¶ caſtitate ꝛ alqs.

g in ſignis ꝛ pdigijs et virtutibus. c

Ni. de ly.

¶ Nõ em̃ hũit in aplo q̃ nõ manifeſtabat: niſi put ꝛ qñ ad dei gliaʒ ꝛ fideliũ ſaluteʒ expediebat. a ¶ Et ne magni. Po ſua magnitudĩe collate ſibi grẽ h ↄſr declarat remediũ ſibi datũ ↄ periculũ ſupbie. Et diuidiꝭ in tres partes: qꝛ pmo poniꝭ remediũ ratio. ſcđo ponitur amotiõis petitio / ibi: Propter quod. tertio dñi reſponſio / ibi: Et dixit mihi. Circa pmũ ſciendũ q ſicut medicus corpalis pmittit vel pcurat minorẽ leſionẽ vt curet maiorẽ: ita deus aliqñ pmittit ſanctos corpaliꝭ affligi vel tẽptari: ꝛ aliqñ labi in pctã minora: vt a maioribus ↄſeruentur: qꝛ ſic humiliati recurrũt ad diuinum auxilium de ſe vl ſuis meritis nullatenus confidentes. Supbia vero eſt radix omniũ maloꝝ: Eccli. x. b. Initiũ oĩs pcti ſupbia. cuius frequenter eſt occaſio ſingularis excellentia etiã in virtutibus. ſic autẽ erat in aplo. Tũ pꝑter ſpecialẽ electionẽ: Act. ix. c. Vas electionis mihi eſt iſte. Tũ pꝑter arcanoꝝ dei cognitionẽ in raptu: vt dictũ eſt. Tũ pꝑ integritatẽ virginalẽ. i. Coꝝ. vii. b. Volo aũt oẽs vos hoĩes eẽ ſicut meipſm rc. ꝛ pꝑ alia dona plura. pꝑ qđ dñs dedit ei remediũ ↄ eleuationẽ ſupbie. de q̃ diꝭ: Et ne magnitudo reuelationũ. diuinaꝝ. b ¶ Extollat me. ſupbiẽdo. c ¶ Datꝰ eſt mi. ſti. car. mee. vt p ifirmitatẽ corpis ↄſeruet hũilitas mẽtis. dꝛ em̃ ad lr̃aʒ q grauiter fuit vexatus iliaca paſſione. Vel ſtimulus carnis dꝛ tẽptatio peccati carnalis: q̃ fortꝰ cõcupiſcentiã mouebat poſt reuelatiões q̃ añ: deo pmittẽte: tñ iſtaʒ refrenabat cũ adiutorio diuine gratie. d ¶ Angelus ſathane q̃ me colaphizet. illã paſſionẽ iliacam concitãdo vel carnis ↄcupiſcentiam ſuis temptationibus incendendo. e ¶ Propter quod. Hic ↄſr poniꝭ circa dictũ remedium apli petitio. Circa qđ ſciẽdũ q infirmus ignorans medici pceſſum qñ iponit ſibi mordax emplaſtrũ rogat medicum vt remoueat ipm: quẽ tñ medicꝰ nõ exaudit ad nutũ ſʒ exaudiat ipſum ad bonũ ſuũ: ſciẽs infirmitatẽ ſuã aliter nõ poſſe curari. ſic aplus ſentiẽs paſſionẽ iliacã ſibi grauẽ vel tẽptationẽ carnis ſibi periculoſam petijt a ſũmo medico iſta remoueri. ꝛ h eſt qđ dicit: Propꝭ qđ ter dñm rogaui. i. pluries vel forte totiẽs petiuit ꝛ nõ plꝰ. f ¶ Vt diſcederet a me. affligens me corpaliꝭ: vl tẽptãs vt pdictũ ē. g ¶ Et dixit. h ↄſr poniꝭ dñi rñſio. Et diuidiꝭ in duas ptes: qꝛ pmo poniꝭ dñi rñſiõis actꝰ. ſcđo eiꝰ effectꝰ / ibi: Libẽter igiꝭ. Circa pmũ dicit: Et dixit mihi. Dñs. h ¶ Sufficit tibi gratia mea. q. d. nõ ē tibi neceſſariũ vel vtile qđ a te diſcedat ifirmitas corpaliſ. vl ſm alios tẽptatio carnis: qꝛ grã mea quaʒ habes ē tibi ita vigoroſa vt abſqʒ ipatiẽtia infirmitas tolerari poſſiꝭ ꝛ tẽptatio ſuperari: vt ſic ifirmitas vl tẽptatio tibi cedãt ad augmẽtũ meriti. iđ ſubdiꝭ: i ¶ Nã virtꝰ in iſir. pfi. qđ duplr põt itelligi. Vno mõ materialiꝭ inq̃tũ ifirmitas ē materia ꝟtutꝭ exercẽde. ſ. hũilitatꝭ vt dictũ ē: ꝛ patiẽtie ꝛ etiã tẽperãtie debilitatꝭ em̃ viribꝰ p infirmitatẽ hõ tẽperãtior reddiꝭ. Alio mõ occaſionaliꝭ. nã infirmitas eſt occaſio pueniẽdi ad pfectionem inq̃tum homo pꝑriam fragilitatem cognoſcens cautior redditur ad pcauendũ ꝛ reſiſtendũ pctis. ꝛ p cõſeq̃ns exercitatior in bonũ. ꝛ ſic fortior efficiꝭ: pꝑter qđ ꝛ dñs philiſteos ꝛ alios alios in terra pmiſſiõis reliq̃t ad exercitiũ iſrl. k ¶ Libenter. Hic ↄſr poniꝭ dicte rñſionis effectus: q̃ duplex eſt. vnus gliatiõis q̃ tangitur / cũ dicit: Libẽter igiꝭ gliabor in infirmitatibꝰ meis vt ihabitet in me virtꝰ xpi. i. vt p h pticeps efficiar ꝟtutũ xpi ꝛ ↄformior ſibi. aliꝰ effectus ē gaudiũ: q̃ tangiꝭ ibi: l ¶ Propter qđ placeo mihi in infirmi. meis. i. gaudeo in malis pene pueniẽtibus ab interiori. m ¶ In ↄtũclus. mihi illatꝭ ab exteriori. n ¶ In neceſſitatibꝰ. q̃tũ ad defectũ victꝰ ꝛ veſtitꝰ. o ¶ In pſecutionibꝰ. a malꝭ hoĩbus. p ¶ In anguſtijs p xpo. i. mihi inflictis p xpo. tũc em̃ dʒ eẽ materia gaudij: Mat. v. a. Beati q̃ pſecutionẽ rc. q ¶ Cũ enim infirmor. i. cũ hmõi tribulationes pꝑter xpm incurro. r ¶ Tũc potens ſum. p diuinũ auxiliũ mihi collatum. s ¶ Factꝰ ſũ. Poſtq̃ aplus ſeipm cõmẽdauit: h ↄſr ſe excuſat oñdẽs hoc feciſſe cõpulſus neceſſitate. ꝛ h pmo pꝑ bona a corinthijs omiſſa. ſcđo pꝑ mala ab eis cõmiſſa / ibi: Oĩa pꝑ edificationem. Prima adhuc in duas: quia pmo facit quod dictum eſt. ſecũdo remouet q̃dam collationem / ibi: Sed eſto. Circa primum dicit: Factus ſum inſipiens. ſ. ſm reputationem veſtram o corinthij: qꝛ me cõmẽdaui. t ¶ Vos me coegiſtis. i. fuiſtis in cauſa: quia ipſi foucbant pſeudo aplos detrahentes apoſtolo in vita ꝛ doctrina: qđ cedebat in preiudicium euangelice veritatꝭ quã ipſe pdicauerat. ꝛ ſic neceſſe habuiꝭ gratias a deo ſibi datas enarrare q̃s prius tacuerat: vt veritas euangelij quam pdicauerat magis confirmareꝭ ꝛ impugnantiũ ora clauderenꝭ. v ¶ Ego eni debui a vobis cõmendari. qđ tñ omiſiſtis ꝛ detractatores meos ſuſtinuiſtis. Qꝛ aũt debuiſſent ipm cõmendare pbat p bona q̃ fecerat eis / dicens: x ¶ Nihil em̃ minus feci. vobis ĩ bono. y ¶ Ab his qui ſunt ſupra modum apoſtoli. i. petro iacobo ꝛ iohanne: quos preferebant pſeudo apli paulo: eo q fuerunt corporaliter cum chriſto. ꝛ ideo de ipſis dicit apoſtolus: q nõ minus fecit corinthijs q̃ illi fecerant conuerſis p eos. ꝛ p hoc q dicit nõ minus: intelligit maius: quia pdicauit eis nõ accipiẽdo ſumptus. z ¶ Tameſi nihil ſuʒ. reſpectu dictoꝝ aploꝝ tñ. a ¶ Signa tñ aplatꝰ mei fac. ſũt ſu. vos. i. ↄfirmatio doctrine mee p ꝟtutes ꝛ miracula. b ¶ In oĩ patientia. vñ dꝛ Prouerb. xix. b. Doctrina viri per patientiam noſcitur. c ¶ In ſignis ꝛ pdigijs ꝛ virtu. ꝟtutes em̃ reſpiciũt opa

De renũ. c. niſi. §. alia do cauſa

Diuiſio

Diuiſio

miraculoꝝ

a ¶ Nõ em̃ q̃ro A q̃ rc. Ambro. Oñ dit ſe iõ accipe nol le ab eis: vt eos lu craret: vt intelligẽ tes q: pecunie ꝑpo nit eos: tandẽ co/ gnoſcerent affectũ illius erga ſe.

¶ Aug⁹. Nõ ãre bat apls datũ ſed fructũ: ne q̃ſi vẽdi tor euãgeliũ puta/ ret. Et tñ de mer/ catore dñi ſui. Naz prorſus vendidit. dat ei ſpiritualia: ⁊ nõ q̃rit carnalia: ſʒ mai⁹ p̃ctũ .i. bo/ mines ipſos. Sic Geñ.42.g. Ioſeph frumẽta vẽ dẽs in egypto non argẽtũ q̃rebat: ſed ipſos emẽtes ſuos regios faciebat: et ſic frumẽta q̃ non vẽdidit: vendidit. vẽditionẽ ẽ illã in tellige gratuitã: vñ Eſa.55.a ⁊ dictũ ẽ: Sitiẽtes venite ad aquã et emite vobis ſine ar gẽto. b ¶ Nec ei de. Carnales p̃res filios ꝯgregãt: naz ſpũales dignũ eſt: vt a filiis ſũpt⁹ ac cipiant: ſʒ hic aũt intimat ſe nolle acci B pere: vt transferat cãm carnal' patris: ad ſpũalem: ⁊ dicit nõ ſolũ ſe ꝓ ſalute eoꝝ ipẽdere: ſed et mori paratum. c ¶ Et ſup. ego/ ipſe ꝓ aiab⁹ ve. Aug⁹. Perfecta q̃ dẽ charitas hec ẽ vt q̃dẽ parat⁹ ſit etiã ꝓ frib⁹ mori. Sʒ nũq̃d mox vt naſci tur: cũ fuerit nata nutrit: cũ fuerit nu trita roborat: cũ ſu erit roborata ꝑfici tur: cũ ad ꝑfectio/ nem venerit. dicit: Phil.1.d Cupio diſſolui et eſſe cum xp̃o. d ¶ Nũq̃d. Am/ bro. Forte ſuſpica/ rẽt iõ eũ ꝯtẽpſiſſe: q: pũa offeredãt: ſʒ nũq̃d circũueni: vt dicerẽt: ſi vult pacatuz hr̃e aplm q̃ pũa reſpuit: dig/ na date. e ¶ Ol pu. q. Jã dudũ forſan putatis: q̃d cũ excuſatiõis: q̃ſi re⁹ dicã: q nõ gra/ uaui: ſʒ dico teſte deo: q̃ ſcit q nõ cir cũueni vos: ⁊ non ſupbe: ſʒ in xp̃o am plificando i vobis. f ¶ Et nõ

¶ nõ min⁹ feci: q: vos nõ min⁹ habetis ꝑ me q̃ alie eccleſie ꝑ illos: ſʒ ampli⁹: q: grat'

Quid eſt eni q̃ min⁹ habuiſtis a pre ceteris eccleſijs: niſi q̃ ego b a ¶ ironice. ¶ q ſi putat' iniuriã vt impiũ. ipſe non grauaui vos: Donate d ¶ vñ laude dign⁹. a ¶ nõ grauaui nec grauabo. b ¶ in tertia tam vice. mihi hãc iniuriã. Ecce tertiõ h e a ¶ nõ tertio veni ſʒ tertio parat⁹. ¶ ne vi deat callide tũc nõ accepiſſe. parat⁹ ſum venire ad vos: ⁊ nõ f a cro grauis vobis. Non eni q̃ro g a ¶ diuitias .ſ. in auro ⁊ argẽto. ¶ ſalua re qd̃ aliter nõ fieret. b que vr̃a ſunt ſʒ vos† Nec em̃ de b ¶ ſpũalib⁹. a ¶ diuitias ꝯgregare ⁊ ſi ne ceſſaria: qd̃ faciũt pſeudo aplĩ: ſʒ p̃res fi lijs debẽt diuitias vite eterne qs nõ pſeu/ bẽt filijs parẽtib⁹ theſaurizare: do vobis. a ¶ ſicut ſupra accipiẽs ad mi ſʒ parentes filijs. Ego aũt libẽ/ i k niſteriũ vr̃m. ¶ nõ inuit⁹. a ¶ ſpũalia. ¶ poſt omnia me ſi opus eſt. c tiſſime impendã: ⁊ ſupimpẽdar l egoipſe pro animabus veſtris/ ¶ ego dico. ¶ q̃ pſeudo. licet plus vos diligẽs min⁹ di/ m n ¶ a vobis. a ¶ cõcedite. ¶ dixi nõ gra uaui ſed obuicis. b ¶ .ſ. meipſum. ligar. Sed eſto: Ego vos non o grauaui: ſʒ cũ eſſem aſtutus do/ p q ¶ ꝑ alios extrari. ¶ decepi. ¶ ſed. lo vos cepi. Nunquid ꝑ aliquẽ r eorum quos miſi ad vos circũ/ ¶ decepi. ¶ nõ feci ſed rogaui. ueni vos: Rogaui titum: et mi ſ t ¶ barnabam vel lucam. o ſi cum illo fratrem. Nunquid ti v a ¶ ego ⁊ tit⁹. ¶ vel eodẽ ſpũſctõ: vel eadẽ tus vos circũuenit: Nonne eo/ x volũtate. a ¶ eiſdẽ opationib⁹ ꝑ q̃s appa ret volũtas. vnde: A fructib⁹ eoꝝ cog. dem ſpiritu ambulauim⁹: Non y e ne eiſdem veſtigijs: Olim puta z tis q excuſem⁹ nos apud vos: a a ¶ .i. teſte deo: q̃ ſcit q nõ circũueni vos. ¶ ⁊ nõ ſupbe h dico ſʒ. ¶ ãplificãdo i vob Corã deo in chriſto loquimur. b c a ¶ vera dico: oĩa aũt ⁊ de reuelatiõe: ⁊ de tribulatiõe ꝓpt' vos vt pſeudo repellans. Omnia autem chariſſimi pro/ d e pter veſtram edificationez. † Ti f ¶ ꝓpter vos. ¶ quaſi ꝑparate vos. meo enim ne forte cum venero: g ¶ incorrectos. non quales volo inueniã vos: h ¶ cõtriſtans puniẽs. ⁊ ego iueniar a vobis qualẽ nõ i ¶ .ſ. timeo. ¶ de meritis p̃latoꝝ. vultis: ne forte cõtẽtiones emu k ¶ ſuidie bis q̃ min⁹. a ¶ cũ latẽter ſemi nãt diſcordias. b ¶ vt q̃ maiora bona. latiões ſuſurratiões inflationes m n ¶ tumultus ad pugnã. a ¶ in reparati ſeditiones animoſitates diſſen/ o one rerũ ⁊ vltione. a ¶ odia inde orta. b ¶ detrahit quis ei quẽ odit. ſiones detractiones ſint inter r

A miraculoꝝ generalit': q: oẽ mirac vlũ ſit diuina ꝟtute. ſi C gna ꝟo ⁊ ꝓdigia magis ſpãlit': q: ꝓdigia dicũt miracula maiora: vt ſuſcitatio mortuoꝝ ⁊ aliq̃ hmõi: ſigna ꝟo mi/ nora vt ſanatio leproſi vel curatio febris in infirmi. a ¶ Quid ẽ eni. Hic p̃r oñdit q p̃la bñficia fecit corin/ thiis q̃ alij apl̃i ꝯuerſis ꝑ eoſ: q: p̃dicauit eis nõ accipiẽdo ſũpt⁹ ab eis. q̃s tñ acceperãt alij ab alijs q̃b⁹ p̃dicauerãt: iõ dicit: Quid eſt em̃ ⁊c. ſ. a me. b ¶ Pre ce. eccle. a ſuis aplis. c ¶ Niſi q egoipſe nõ gra. vos. accipiẽdo ſum pt⁹ a vobis. d ¶ Donate mi. hãc iniu. ironice loquit'. fecerat em̃ in h eis magnam grãm: ⁊ q: poſſet dicere aliq̃s pſeudo aplis q pri⁹ abſtinuerat ab acceptiõe: vt poſtea pl⁹ hauriet. iõ h remouet d. e ¶ Ecce tertio hoc pa. ſũ ve nire ad vos. Semel em̃ venerat ⁊ iterũ parat⁹ fuit ad ve niendũ: vt dictũ ẽ. ſ. .i. ca. ſʒ ipedimẽtũ veniẽdi fuit ex parte eoꝝ: ⁊ tertio erat parat⁹ venire ⁊ venit. f ¶ Et nõ ero gra. vo. .i. nõ accipiã a vobis ſumpt⁹: ſicut nec a principio. cui⁹ ſubdit cãm d. g ¶ Nõ em̃ q̃ro q̃ vr̃a ſũt ſʒ vos. ſcʒ adducere mecũ ad ſalutẽ: ⁊ hoc inducit ſilitudinẽ. † De cẽſſ. ca cũ apoſtol⁹.

h ¶ Nec em̃ debent fi. paren. theſau. Theſaurizatio em̃ importat ꝓuiſionẽ i poſterum. filii aũt naturalit' ſuguĩ/ uõt parẽtib⁹ ⁊ nõ ecõuerſo: ⁊ iõ naturalis eſt inclinatio ad ꝓuiſionẽ filioꝝ ⁊ nõ ecõuerſo. tñ filii de p̃cepto dei tenenẽ honorare patrẽ ⁊ matrẽ: nõ ſolũ eis reuerẽtiã exhibẽdo: ſʒ etiã ſi indigeãt neceſſaria miniſtrãdo: ſʒ h nõ eſt theſauri/ zatio: q: nõ ẽ ꝓuiſio i poſterũ: q aũt p̃ncipes dederant ma gnas diuitias p̃latis eccle q̃ ſunt p̃res eoꝝ ſpũales: fuit ꝑ modũ diſpẽſatiõis ad dandũ paupibus: ⁊ nõ ꝑ modũ the/ ſaurizationis. p̃r adaptat ſilitudinẽ ad ꝓpoſitũ dicẽs: i ¶ Ego aũt. q̃ ꝑ euãgeliũ vos genui: vt dr̃. i. Coꝛ. iiij. k ¶ Libẽtiſſime impẽdã. vobis nõ ſolũ ſpũalia bona: ſʒ etiã tpalia: ſũpt⁹ mihi debitos nõ accipiẽdo. l ¶ Et ſu/ pimpẽdar egoipſe ⁊c. q.d. ꝓ ſalute vr̃a parat⁹ ſum ſuſti nere mortẽ: h em̃ debet p̃la⁹ facere ſuis ſubditis. vñ dictũ eſt petro Joh. vlti. c. ter: Paſce oues .ſ. exẽplo: verbo: tpa/ li ſubſidio. m ¶ Licet pl⁹ vos dili. q̃ alias ecclias. n ¶ Min⁹ diligar. a vobis: ⁊ in h oſtẽdit eoꝝ ingratitu/ dinẽ. o ¶ Sʒ eſto. Hic remouet cauillationẽ duplicem pſeudo aploꝝ ꝯ ipm: dicebãt em̃ eoꝝ aliq̃ q cauteloſe diſſi lerat ſũpt⁹ accipe vt magis eos deciperet: ſʒ ꝑ miſſos ſuos intẽdebat pl⁹ leuare i abſentia ſua ⁊ ſine verecũdia: ⁊ h eſt qd̃ dicit: Sed eſto: ego vos nõ gra. ſũptus accipiẽdo. D p ¶ Sʒ cũ eẽm aſtu. .i. cauteloſus. q ¶ Dolo vos ce. mõ dicto vt imponũt mihi pſeudo apl̃i: qd̃ oñdit falſum d. r ¶ Nũq̃d ꝑ aliquẽ eoꝝ quos mihi ad vos ⁊c. q.d. manifeſte pꝫ q nõ. s ¶ Rogaui ti. vt iret ad vos ꝓ ſa/ lute vr̃a. t ¶ Et mi. cũ il. fra. ſ. lucã. v ¶ Nũq̃d titus vos cir. q.d. ꝑ effectũ apparet oĩb⁹ q nõ. x ¶ Nõne eo/ dẽ ipũ am. .ſ. ego ⁊ ipſe. ſpũ em̃ ſancto eos inſtigante me/ rũt ad p̃dicãdũ corinthiis. y ¶ Nõne eiſdẽ veſti. q. d. ſic. ſ. xp̃i veſtigia ſectãdo. z ¶ Olim. Hic remouet ſecũ dã cauillationẽ: q: aliq̃ dixerũt ipm ſcripſiſſe eplam ſe excu/ ſano falſis verbis ⁊ ficticiis vtendo: h remouet d. Olim putatis. ꝑ informationẽ falſoꝝ aploꝝ. a ¶ Q excuſe/ mus nos apud vos. vtẽdo ꝟbis mẽdacib⁹: qd̃ nõ ẽ ve rũ. iõ ſubdit: b ¶ Corã deo. cui⁹ oculis nuda ⁊ apta ſũt oĩa. Heb. iiij. c ¶ In xp̃o lo. .i. i veritate q̃ xp̃s ẽ: ⁊ ẽ mo dus aſſerendi veritatẽ. d ¶ Oĩa aũt. Hic aplus oſtẽdit neceſſitatẽ ſue cõmẽdationis ꝓpt' mala q̃ corinthii cõmiſe/ rãt. Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽdũ q poſt ꝯuerſionẽ ſuã inciderãt in pctã carnalia: occaſiõe illi⁹ nephariĩ q̃ p̃ris vxorẽ habe/ bat de q̃bus ſe correxerãt ꝑ primã eplam i pte: ſʒ nõ totali/ ter. inſup alia pctã ſpũalia cõmiſerãt a falſis aplis decepti. ideo dicit: Oĩa aũt charĩ. q̃ dixi ad meã cõmẽdationẽ. † ri. q. 3. c. aſſeſſores in fi.

e ¶ Propter vr̃am edi. h feci. f ¶ Timeo em̃. ꝓpter pctã q̃ incurriſtis. g ¶ Ne forte cũ ve. ad vos p̃ſtialit'. h ¶ Nõ quales vo. inue. vos. ſ. rebelles ⁊ icorrectos. i ¶ Et ego inueniar a vo. qua. nõ vul. ſ. aſpere corri piẽtẽ ⁊ rebelles ſathane tradẽtẽ in afflictionem carnis. ⁊ † Gal. 5. d ſubdit cãm dicẽs: k ¶ Ne forte cõtẽ. de baptiſmis ⁊ ba ptizãtis: vt hr̃ .i. epla. i. l ¶ Emulatiões .i. inuidie. p ¶ Animoſitates .i. volũtates nocẽdi alterutrũ. q ¶ Diſſenſiões .i. diuiſiões aloꝝ ex q̃b⁹ oriunẽ p̃dicta ⁊ etiã ſequẽtia. r ¶ Detractiões. denigrãdo famã ꝓximi manifeſte. m ¶ Suſurratiões. occulte. dicit' em̃ ſuſur/ ro ab auris ſono: q: loquit' malũ in aure. n ¶ Inflatio/ nes .ſ. ſupbie. o ¶ Seditiões .i. ꝑturbatiões eccleſie. s ¶ Sint iter vos. ex falſorum apoſtoloꝝ receptione.

A Ne itez

e f a ¶ Et nō ege.pe. Aug⁹.in homel. Nō ſufficit mores i me
li⁹ cōmutare: ⁊ a mal' recedere: niſi ⁊ de his q̄ facta ſunt ſatiſfi
at dño ꝑ pnie dolorē/ꝑ humilitat' gemitū/ꝑ ɔtriti cordis ſa/
crificiū coopantibus elemoſynis. Ca. XIII

Ecce ⁊c̄. b ¶ Nō parcā. Poſt tot correctiões ſi ſe
nō emendant nō dȝ eis parci.
c ¶ An expimētū. Moris diuie ſcri
pture pſone dei tribuere qḋ in nob̄ fač
ſic aplo locutionē ipſam illi tribuit: cui⁹
munere loquebaf.i.xp̄o. de quo ſbdit:
d ¶ Qui in vobis.nō ifirmus ſȝ po
tēs apparuit cū dona dedit. Qḋ expꝫ
ti: ne dubitent ſe ab eo poſſe puniri.
f Nam.

Ni.de ly.

a ¶ Ne iter.reſumaf. Timeo po
ſitū.ē. Ne iter cū ve.hu.me deus
apō vos.i.metē meā affligi pmittat.
b ¶ Et lugeam mul.ex his q̄ ante
pec.i.an̄ ſcptură hui⁹ eple. c ¶ Et nō
ege.pe. ſup imūdi.i.pctō ɔ naturā.
d ¶ Et fornicatiōe.ſimplici q̄ ē ſolu
ti cū ſoluta. e ¶ Et ipudicitia.i.vio
latiōe ꝟginū.⁊ dicit: Lugeā: q: ſic gl'ia
pris ē fili⁹ ſapiēs: ita malicia filioꝝ dat
patri materiā lugendi.
¶ In ca.xii.vbi dr̄ in poſtil. Siue in
corpe ſiue extra corpus.

Additio.j. Hec verba apl'i cū dič: Siue in corpe ſiue ex̄ corpus ⁊c̄. diuerſimode a diuerſis exponunf ,put in ſcda ſcde.q. clxxv.ar.vi.i corpe q̄onis int' q̄s expoſitōes ponif hec q̄ i poſtil. ⁊c̄. Aug⁹.ſup Geñ.ad lr̄az: vt in p̄dicto arti.⁊ videf mag' ɔſona lr̄e. ¶ In eo.ca.vbi dr̄ i poſtil. Et audiuit arcana ꝟba ⁊c̄.

† Deu.17.b
Mat.18.b
Ioh.8.c
Heb.10.e
2.q.4.i p̄n.
et.c.placiat
g

¶ Additio.ij. Ex h qḋ dr̄ h: Et audiuit arcana ꝟba: nō videf hri ꝙ aplꝰ vidit diuinā eſſentiā. Diuia em̄ eſſentia nō vere ſignificaf ꝑ arcanā ꝟba: cū in diuis tm̄ vnū ꝟbū eſt/nō aūt plura. Silr ex h qḋ ſequif: Que n̄ lȝ hoi loq̄/ n̄ hr̄ ꝙ arcana illa erāt incōp̄hēſibilia ſeu inenarrabilia: de talibus em̄ nō dixiſſet ꝙ erant arcana q̄ pōt explicare ſeu enarrare. Sȝ cū dicit: Que nō lȝ potius arguit oppoſitū.ſ. ꝙ ſi licuiſſet loq̄ potuiſſet ea enarrare. vñ ad habēdū ſniaȝ huius dicti: Et audiuit arcana ꝟba. Cōſiderandū eſt ꝙ ſicut ſanctus Tho.in p̄ma pte.q.xii.arti.ix.in rńſione p̄mi argumēti ponit: aliq̄ ſūt potētie cognoſcitiue q̄ ex ſpeciebus p̄mo ɔceptis alias formare pñt: ⁊ ſic paulus vel q̄cūq3 alius vidēs deū ex ipa viſiōe eſſentie diuie pōt formare in ſe ſilitudies reꝝ q̄ in eſſentia diuia videnf q̄ remāſerūt etiā poſt q̄ deſut eſſentiā diuinā videre. de q̄bus pōt itelligi illud apl'i: Audiuit arcana ꝟba: ⁊ q: illa erāt ſecreta lȝ enarrabilia. iō ꝓ ipis dič: Que nō lȝ hoi loq̄.q.d.ſi licuiſſet loq̄ explicaret illa: nec mirꝫ ꝙ paul⁹ talia ſecreta poſt viſionē diuie eſſentie in memoria retinuiſſet: cū etiā ,pphe aliq̄ ſibi reuelata in ſecreto cuſtodiebāt: vt ptȝ Eſa.viii.⁊ Dañ.vlti. Et q: iſta viſio q̄ videf res ꝑ ſpēs ſic ɔceptas eſt valde mīoꝛ viſiōe q̄ res videnf in deo. iō iſtā viſionē vocat auditū/dicēs: Audiuit arcana. auditus em̄ ē ſenſus mīoꝛis pfectiōis q̄ viſus. Si aūt q̄rif vñ habuit Aug⁹. ꝙ paul⁹ vidit diuinā eſſentiā ſi ex ꝟbis p̄dict'.ſ.audiuit arcana ꝟba ⁊c̄. h nō hr̄. Dico ꝙ ſnia Aug'. hr̄ ex hoc ꝙ paul⁹ teſtaf in eodē caplo ſe fuiſſe raptū ad paradiſum. ꝑ qḋ itelligif ſm glo. celū empyreū vbi āgeli ⁊ ſancte aīe fruuntur dei ɔtēplatiōe: ad qḋ celū ſeu paradiſum cum dicit ſe raptū ſignificat ꝙ deus oñdit ei vitā in q̄ vidēd⁹ ē in eternū a btis: q̄ q̄dē vita ſolū ɔſiſtit in clara diuie eſſentie viſiōe. vñ ex h oſtēdif ꝙ paulus vidit diuinā eſſentiā: ex q̄ p̄mia btoꝝ vidit: et h fuit p̄noſticatū de paulo: Act'.ix.c. cū de eo xp̄s dixit ananie: Ego em̄ oñdā illi q̄nta oporteat eū ꝓ noie meo pati. ex hoc eī ꝙ p̄mia btoꝝ vidit raptus in paradiſum: manifeſte fuit ei oſtēſum ꝙ nō ſunt ɔdigne paſſiōes huius ſeculi ad futurā gl'iaȝ q̄ reuelabif in nobis: Ad Ro.viii.d. Ex q̄ mãifeſte oſtēdif q̄nta oporteat eū pati ꝓ nomine chriſti ⁊c̄.

† 28.q.1.c.
ſic eni an̄ ſi.

Queſtio

Replica. In caplo.xii.vbi dicitur de raptu Pauli: illum paſſum exponit poſtillatoꝛ ſicut beatus Aug⁹. ꝙ

¶ ne tales inueniā. ¶ ſič pus. ¶ affligat.
vos. Ne iterꝫ cū venero humili a
¶ ita q.
et me de⁹ apō vos: ⁊ lugeā mltos b
¶ q: q̄dā egerāt pnias. ¶ ante epſam.
a ex his q̄ an̄ peccauerūt: ⁊ nō ege c
a ¶ luxuria ɔ naturā. ¶ i meretricib⁹ vl' cō
rūt penitentiā ſup imūdiciā: ⁊ for
iugatis. ¶ cum liberis a viro.
nicatione et impudicitia quam d e
¶ quaſi aſſidue.
geſſerunt. Ca. XIII
¶ timeo ne tales īueniā vos ⁊ cauete: q: ecce certū ſit hoc
Ecce tertio h venio ad f g
tertio apparatū nō ꝙ iā bis veniſſet. a ¶ ⁊ tūc teſtibus ,pbabitis ſi q̄d q̄ref: ⁊ ſi culpā inuenero: nō parcā ſicut p̄dixi bis: cū p̄ns: ⁊ nō p̄dico vt tūc bis p̄dixi.
vos† vt in ore duoꝝ vl' triū teſtiū h
ſtabit oē verbū. Predixi em̄ ⁊ k
¶ als bis. ¶ etiam.
p̄dico vt p̄ns vob̄ ⁊ nūc abſens
¶ epla. ¶ q̄ poſt peccauerūt.
his q̄ an̄ peccauerūt ⁊ ceteris oi
b bus qm̄ ſi venero iterꝫ nō parcā. l
¶ poterf ne. ¶ vult' expiri ſi xp̄s pōt vt nō dicā ego poſſū: ſȝ xp̄s in me q̄ in me loquif.
c † An expimentū q̄ritis eius q̄ in m
¶ ⁊ minas ⁊ oia. ¶ int' vos.
d me loquif chriſtus: Qui in vob̄ n

tus Aug⁹. ꝙ videlȝ in illo raptu viderit diuinā eſſentiā. Bur: g libēter obuceret: ſȝ q: vidit factū illō nō tā poſtil. q̄ btī Aug'. vix potuit abſtinere mor⁹ debilibus rōnib⁹. Primo arguit ꝙ nō pōt haberi ex h aplm vidiſſe diuinā eſſent.ā. qḋ dr̄: Audiuit arcana ꝟba: cū ibi ſit vnicū ꝟbū nō ꝟba apparet obiectio tēptatiua: dr̄ tñ ad eaȝ ꝙ q̄uis ſit in diuis tm̄ vnicū ꝟbū pſonale: ſunt tñ ibi plura relucētia in eſſentia diuia: q̄ eſt ſm beatū Aug'. plena oium rōnū viuentiū ad q̄ artifex reſpiciens ne videref irrōnabiliter operans: alia rōne ɔdidit hominē alia rōne equum ⁊c̄. Ille em̄ rōnes bona ſilitudine verba dici pñt quia ſignificatiua: hec aūt dicit aplus ſe in eſſentia diuia audiſſe.i.vidiſſe. vñ pōt haberi aplm vidiſſe diuinā eſſentiā: quia nō potuit videre id in quo relucent: ſicut nemo pōt videre formas reſultātes in ſpeculo ſi videat ſpeculū. ſcdo mouef ꝙ nō pōt haberi aplm vidiſſe diuinam eſſentiā. ⁊ h eſt qḋ dr̄: Que nō lȝ homini loq̄. potius em̄ dixiſſet: q̄ nō pōt homo loq̄. ideo ex illa lr̄a potius habef: dicit Burgeñ. ꝙ nō viderit diuinam eſſentiam: q: ſonat ſi liceret loq̄ qḋ poſſet qḋ de eſſentia diuina ē impoſſibile. Ad qḋ dico ꝙ ſicut diuina eſſentia eſt viſibilis ab homie: ita enarrabil': nō eſt aūt viſibilis q̄ntum videri pōt: quia tūc homo infinitū infinite videret ⁊ adeq̄te ſic deus ſe videt: h aūt impoſſibile ē: h ita etiā ab hoie inexplicabile eſt videlicet ad plenū. ſi em̄ hō eſſentiā explicare poſſet q̄ntū dicibil' eſt: poſſet ex eſſentia diuia viſa generare ꝟbum ſubſtantie eiuſdē pſonale: ſic em̄ ſolus pr̄ explicat dicēdo ꝟbum: ſi igif aplo licuiſſet vtiq3 loq̄ potuiſſet ea q̄ vidit. Sed illud qḋ vidit ſimplr̄ inexplicabile eſt ſicut ab hoie etiam viſibile vt dictū eſt. Iſtam rñſionem ,pbat Bur. ꝑ ſanctū Tho. p̄te.i.q.xii. ,put h eū allegat. Rñdeo aūt ad oēs Bur. temptatiōes ſimul: ꝙ ſi ex vna pte lr̄e nō haberef Paulū vidiſſe diuinā eſſentiā ,put arguit: habef tñ ex ſūma lr̄e totali videlicet ꝙ rapt⁹ ad paradiſum.i.locū btitudinis: q: audiuit arcana: q: audita loq̄ nō licuit ⁊c̄. Id qḋ Bur. dicit p̄noſticatū illā apl'i viſionē: nō videf multū rōnabile: quia cum dr̄: Ego oñdam illi q̄nta oporteat eum ꝓ nomie meo pati. ex hoc nō habef ꝙ deus oñderit ei eēntiā ſuā: q: citra viſionē eēntie diuie potuit oñdere ei ꝑ ſpm̄ vel alia viſione cuncta ꝑ eum ſuſtinenda. Etiam viſis quocūq3 mō paſſiōibus oim ſanctoꝝ nō ſolum apl'i nō ſequitur eſſentiā diuinā beatiſſime ⁊ clare viſaȝ: q: nō ſunt compabiles paſſiones tpales ad gl'iaȝ ſempiternā: ait em̄ idē aplꝰ ad Ro. viii.d. Nō ſunt ɔdigne paſſiones ⁊c̄. Ca. XIII

Ecce. Poſtq̄ aplꝰ multa locutus eſt ɔ falſos aplos: h ɔſr̄ inuehif ɔ complices ſuos. Et diuidif in duas: q: p̄mo vituperat falſis ,pbetis inherentes. ſcdo cōmendat in vera doctrina pſiſtētes/ibi: De cetero fratres. Pria in tres: q: p̄mo cōminaf eis ſnie ſeueritatē. ſcdo declarat ſuā iudiciariam ptātem/ibi: An experimentum. tertio inducit eos ad correctionē/ibi: Voſmetipos. Circa p̄mū dicit: Ecce venio.i. cito veniā pſonalif. g ¶ Tertio hoc venio. nō q: bis an̄ fuiſſet: ſȝ q: ſemel fuerat ⁊ iterꝫ ſemel pat⁹ fuerat venire. ſȝ impedimētū fuerat ex pte ipoꝝ. h ¶ Vt in ore duoꝝ ⁊c̄ ſ. accuſantiū vl' teſtificātiū. i ¶ Stabit oē verbū. ad punīēdū acriter ſic ɔuictos. k ¶ Predixi em̄ ⁊ p̄dico.i. moneo p̄mo ⁊ ſcd'o. debet em̄ monitio p̄cedere ſniaȝ: vt ꝑ hoc reducanf pctōres ad veritatē. ꝙ ſi monitio nō ſufficit: ferař ſnia: ne mali magis inſoleſcāt. l ¶ Qm̄ ſi ve. iterꝫ nō par. peccāti em̄ ſemel parcendū ē. ſȝ ſi recidiuat adhiberi debet punitio: ne facilitas venie licentiā p̄beat delinq̄ndi. m ¶ An expimentū. q: poſſet aliq̄s q̄rere q̄ auctoritate ſit puniēs nos. iō ɔſr̄ h oſtēdit ſuā iudiciariā ptātē a xp̄o ſibi cōmiſſam/dicēs: An expimentū q̄rit' ⁊c̄.q.d. ſic q̄rēdo q̄rit' expiri ptātem xp̄i loq̄ntis in me: q: q̄cq̄d dico vel facio ad īſtructionē vl' correctionē vr̄aȝ auctoritate xp̄i facio. n ¶ Qm̄ in vobis nō infir. ⁊c̄.q.d. hec ꝟtus xp̄i in me exiſtēs ſat' declarata eſt in vobis ꝑ miracula vob̄ exhibita.

Diuiſio

Queſtio

Nam ⁊ ſi

C A a ¶ Nā ⁊ nos infir. Viuit et ſi ꝑus īfirm⁹. Nā ⁊ nos mlto mino/res ſꝫ īfirmi in illo.i.ſꝫ ad imitationē ei⁹ multa patimur a ꝑfidis:tn̄ vi uemus.i.ptātē habebi/mus ꝑ eū in vobis iudi cādis. Vel viuemus in eo.i.in ſiſi beatitudine cum eo ⁊ hoc in virtute dei:ꝙ tale ē in vob.i.in ꝯſciētijs vr̄is. b ¶ In vobis. Vel erga vos: mors illata a ꝑfidis vi/ta eſt erga credētes:qꝛ ꝟtute dei reſurgētes vi uent cū xp̄o. c ¶ Oramus autē deū. Hoc orat apl̄s vt his bn̄ agē tibus in eis corripiēda nō inueniat:⁊ ſic repro bi appareāt. ꝓbati em̄ videnꝰ dū iudicāt pec/catores. Sic ergo ſi nō ſint quos iudicēt ceſſan te auctoritate quaſi re/probi videnꝰ. Intelli/genda eſt hic gratia dei qua ſola homines libe/rantur a malo:⁊ ſine q̄ nullum proſus ſiue co/gitando:ſiue volendo: amando ſiue agendo fa ciunt bonum. Nō ſoluꝫ vt monſtrante ipa quid faciendū ſciāt verūetiaꝫ vt ꝑſtante ipa faciāt cū dilectione.

B Hanc igitur inſpirationem bone vo luntatis ⁊ operis poſce bat apl̄s corinthijs cum dicebat: Oramus.vn̄ nō ait monemus:doce/mus: ſꝫ oramus. Quia ſciebat hec oia nō vale/re q̄ plantando ⁊ rigan do faciebat in aperto:ni ſi ꝓ illis exaudiret oran tem:qui dat incremen/tum in occulto. Nō em̄ nihil voluntas nr̄a agit ſꝫ ſola nō ſufficit. Ma/luit ergo dicere oram⁹: vt ipſam gratiam cōmē daret:vt intelligerent il li quando non faciūt ali quid mali nō ſolum ſua voluntate ſe vitare ma/lum:ſꝫ adiutorio dei ad implere quod iuſſum ē. Ergo quando precipiꝰ: agnoſcite voluntatis ar bitrium. Quando ora/tur quod precipiꝰ:agno ſcite gratie beneficium. d ¶ Reprobi ſimus: Id eſt appareamus re/probi: nō habentes qd̄ vindicemus vl̄ puniamus. e ¶ Non in de ſtructionem. Nō de/ſtruuntur qui corrigun/tur:ſed correcti edifican tur. f ¶ Gaudete fra tres: Id eſt tam bn̄ ope ramini vt verum gau/dium habere poſſitis.

¶ Gratia

nō infirmaꝰ:ſꝫ potēs ē in vobis.
¶ potēs nū. ¶ humane nature.
Nā ⁊ ſi crucifixus ē ex īfirmitate: a b
¶ ex eo ꝙ deus. c
a ſꝫ viuit ex ꝟtute dei. Nā ⁊ nos in d e
a ¶ ⁊ qꝛ nō parcā:⁊ puniēdi ptātem habeo.
b ¶ .i.ꝑ eū habebim⁹ ptātē a deo.
firmi ſum⁹ in illo:ſꝫ viuem⁹ in eō f g
a ¶ iudicādis h ⁊ ī futuro. ¶ ⁊ iō q̄ſq ſe.
b ex ꝟtute dei in vob̄. Voſmetipos h i
¶ ꝯſiderate ꝑ act⁹. ¶ ⁊ ſi in fide.
temptate ſi eſtis in fide:ipſi vos k l
a ¶ an in opibus ſitis bonis in q̄bus debēt eſſe fideles. ¶ ideo dico ꝓbate.
probate. An nō cognoſcitis vōſ m
a ¶ ex ꝑori iſtitutiōe ē in vob̄ ꝑ fidē ⁊ bona
metipſos:quia chriſtus ieſus in
opa. ¶ ⁊ vtiq. a ¶ ab eo ꝙ ꝑus habuiſtis.
vobis eſt:niſi forte reprobi eſtis? n
a ¶ q.qꝛ cogſcit⁹ xp̄m ī vob̄ niſi reprobi eſtꝰ ſꝫ q̄cq̄d de vob̄ ſit. ¶ ex vita quā inꝰ vos egi
Spero autē ꝙ cognoſcitis:quia o p
a ¶ nec a fide nec a ptāte. b ¶ ſi ſum⁹ repro
c nos nō ſumus reprobi. Oramuſ q
bi:ſꝫ tn̄. ¶ ſine q̄ nihil boni. a ¶ ꝯ pſeudo: ecōtra ipi de nobis.
autem deum ūt nihil mali facia/
a ¶ oram⁹. b ¶ potētes in vobis exercēdo ptātē in vltionibus.
tis:non ūt nos ꝓbāti parcamus r s
¶ potius oramus.
ſed vt vos qd̄ bonū eſt faciatis. t
a ¶ ſine ptāte. b ¶ ſꝫ ne puteꝰ iniuſte poſſe dn̄ari ſubdit: ¶ q̄re nō poſſum⁹ iniuſte vti tali poteſtate.
d Nos aūt vt reprobi ſimus. Nōn v x
enī poſſumus aliquid aduerſus
¶ iuſticiā v[illegible] āt bn̄ viuētē:ſꝫ ꝓ veritate vt vindicēt in[illegible] intimicū. ¶ tuenda.
veritatem:ſed ꝓ veritate. Gau/ y
¶ nō poſſum⁹ ꝯ veritatē qd̄ effectus indicat
a ¶ nō exercētes ptātē in vltionib⁹ cū nihil
demus enī quoniām nos infirmi
puniēdū habemus. ¶ nō timētes iudiciū.
ſumus:vos autē potentes eſtis.
¶ etiā. ¶ ſꝫ. ¶ vt in opibus ꝑfecti.
Hoc ⁊ oram⁹ vr̄am ꝯſūmationē: ꝫ
¶ qꝛ hoc volo ⁊ oro.
Ideo enim hoc abſens ſcribo:vt a b
¶ q̄ꝫ volo. ¶ ī vobis. ¶ ꝙ poſſem
¶ ligādi ⁊ ſoluendi.
nō ꝑſens durius agam ꝭm pote/
ſtatem quā dominus dedit mihi
¶ q̄ alij agūt nō bn̄t ptātē a deo.
e in edificationē et nō in deſtructi/
a ¶ ꝯ male factꝰ huculq correxi. b ¶ h agi te vr̄ gaudiū. c ¶ ⁊ vt gaudeatis.
f onē. De cetero aūt gaudete frā/ c d
a ¶ in fide. b ¶ ⁊ vos maiores. ¶ minores.
tres: perfecti eſtote : exhortami/ e
a ¶ ⁊ vos miores. ¶ ⁊ vniūſi maior ⁊ mior ſimul. ¶ ne ſit ꝑor diſcordia. b ¶ .i.xp̄s q̄ ait: ¶ Pacē meā do vob̄:pacē meā re. vo. Et iterꝫ. Mādatū nouū do vobis vt diligatꝰ inuicē. ¶ ⁊ ſi hoc feceritis.
ni:idem ſapite pacē habete:⁊ de⁹ f g
¶ adiuuans. ¶ vt pax ſit inter vos.
pacis et dilectiōis erit vobiſcum. h i k
¶ nō doloſo.
Salutate inuicē ī oſculo ſancto. l

C a ¶ Nā ⁊ ſi cru. eſt.ſ.xp̄us. b ¶ Ex īfirmi.ex nob̄ aſſūpta. c ¶ Sꝫ viuit.eternaliꝰ. d ¶ Ex ꝟtu/te dei.Eſt em̄ ver⁹ hō ⁊ ver⁹ de⁹. e ¶ Nā ⁊ nos.q̄ xp̄o ꝯformamur. f ¶ Infirmi ſum⁹ in il.i.tribula/tiōes ſuſtinem⁹ ꝓpē illū. g ¶ Sꝫ vi.cū il.ſ.in gl̄ia. h ¶ Ex ꝟtute dei ī vo.i.ꝑ quā vobiſcū reſurgem⁹. aliꝰ etiā exponiꝰ: Nā ⁊ nos īfir.⁊c̄.i.ſꝫ ſum⁹ infirmi ex hūana ꝯditiōe:tn̄ ex ꝟtute dei ſumus potētes iter vos ꝑ operationē miraculoꝝ. i ¶ Voſmetipſos. Hic inducit eos ad correctionē.⁊ ſcd̄o remouet quā/dā falſam ſuſpitionē/ibi: Oram⁹ dn̄m. Circa primum dicit: Voſmetipos tēptare.i.facta vr̄a examiate an̄q̄ veniā ad vos iudicādū. k ¶ Si eſtis in fide. xp̄i. l ¶ Ipi vos ꝓba.q.d.h poteſtis facere.iō ſb̄/dit: m ¶ An ñ cognoſcitꝭ voſmetipos:qꝛ xp̄s ieſus ī vobis ē.q.d.poteſtis cogſcere ſi xp̄us eſt in vobis ꝑ verā fidē. n ¶ Niſi forte reprobi eſtis. Fide carēdo. Sꝫ ꝯ h obijciꝰ:qꝛ cū xp̄s ſit in homie ꝑ charitatē.videꝰ ꝙ apl̄s dicat ꝙ hō poſſit ſe ſcire habe re charitateꝫ.ꝯ illud qd̄ habeꝰ Eccl̄s.ix.a. Nemo ſcit vtrū amore vl̄ odio dignus ſit. Dicendū ꝙ xp̄s habi/tat in hoīe dupl̄r. Vno mō q̄tū ad intellectū.⁊ ſic ha/bitat in eo ꝑ fidē informē:quā pōt hō ſcire certitudi/naliter ſe habere:quia pōt ſcire ſe tenere illam fidem quā tenet eccl̄ia. Alio mō habitat in homie q̄tum ad effectum.⁊ ſic eſt in eo per charitatem de qua non po/teſt ſcire certitudinaliter niſi per reuelationem.poteſt tamen cognoſcere per ꝯiecturā.⁊ ſic dicēdum ꝙ apl̄s ſic loquiꝰ h de inhabitatione xp̄i per fidem informeꝫ. ſi loquatur de cognitione certa vel ꝯiecturali ſi intel/ligaꝰ de inhabitatione ꝑ charitatē. o ¶ Spero aūt ꝙ cognoſcitis.ꝑ miracula facta ꝑ nos. p ¶ Quia nos nō ſumus reprobi.i. docentes ꝯria veritati. q ¶ Oramus autem deum. Hic remouet falſaꝫ ſuſpitionem.dixerat em̄ eos eſſe reprobos ſi xp̄s non eſſet in eis.⁊ hanc ſententiā ſub dubio reliquerat.iō poſſent opiari ꝙ vellet eos eſſe reprobos.vt ſic in eis durius iudiciū exerceret ad oſtentationem ſue ptātis: qd̄ remouet dicēs: Oramus āt deū vt nihil ma/li faciatis.q.d.optamus bonū veſtrū ⁊ nō malum. r ¶ Non vt nos ꝓ.i.ꝑfecti ⁊ magni. s ¶ Parea mus.i.appareamus in punitiōe maloꝝ vr̄oꝝ ſupple optātes. t ¶ Sꝫ vt vos ꝙ bo.ē fa.ita ꝙ nihil pu niendū ſit in vob̄. v ¶ Nos autē vt reprobi ſu/mus.i.q̄ſi amittentes ptātem puniēdi ꝑ veſtrā inno/centiā.qꝛ vbi nō eſt culpa:punitio nō habet locū. Ꝟ̄ do ſubdiꝰ: x ¶ Nō poſſumus em̄ aliq̄d aduerſus veritatē.puniēdo innocētes. y ¶ Gaudem⁹ em̄ qm̄ nos īfir.ſu.i.nō hn̄tes ptātem puniēdi vos nō ꝓpē defectū ptātis a pte nr̄a:ſꝫ ꝓpter innocentiā ve/ſtrā. ꝫ ¶ Hoc ⁊ oram⁹ veſtrā ꝯſūmationē.i.bea titudinis veſtre perfectionē in qua totum deſiderium hoīs ꝯſummaꝰ. ſb̄dit aūt dicte innocentie rōnem/di/cēs: a ¶ Ideo enī hec abſens ſcribo.vt corriga tis vos ante aduentū meū. b ¶ Vt nō ꝑñs duri⁹ agā.aſpere corrigēdo.ſi qd̄ abſit vos incorrectos in/uenero. c ¶ De cetero. Hic cōmendat ⁊ ꝯſolaꝰ ꝑ/ſiſtentes in doctrina fidei.⁊ ꝑmo ponit ſuā exhortatio nē.ſcd̄o eoꝝ ſalutationē/ibi: Salutate. Circa ꝑmū di/cit: De cetero fratres.in veritate fidei perſiſtētes. d ¶ Gaudete. Ad ꝟtuoſum em̄ ꝑtinet de virtutum opibus gaudere. Perfecti eſtote.i.ad ꝑfectionē cō ſeq̄ndā tendite:qꝛ ſicut nauis in flumē poſita ꝑ aq̄ mo tum deſcēdit niſi remigeꝰ in ꝯriū:ſic aīa ex corruptio/ne carnis ⁊ ꝓnitate ad malū ꝯtinuo deſcēdit a ꝑfecti/one niſi conēꝰ in ꝯriū. e ¶ Exhortamini.inuicem q̄tū ad bonitatē affectus. f ¶ Idē ſapite.q̄tū ad il luminationē intellectus.ſicut em̄ mēbra mutuo ſe iu/uāt naturaliꝰ ꝑ colligationē nature.ſic fideles ꝑ colli/gantiā charitatꝭ debēt mutuo ſe iuuare. g ¶ Paceꝫ habete.quā xp̄s hereditarie vob̄ cōſeruandā reliq̄t. Ioh̄.xiiij.d. Pacē meā do vob̄. h ¶ Et de⁹ pacꝭ.i. dator ⁊ amator pacꝭ. i ¶ Et dilectiōis.qꝛ charitas cōcomitaꝰ verā pacē:eo ꝙ ꝑ charitatē deus ē in hoīe ⁊ ipē in eo. k ¶ Erit vobiſcū. Per grāꝫ in p̄ñti et gliaꝫ in futuro. l ¶ Salutate. Hic vltimo ponit eo rū ſalutationē/dicens: Salutate inuicē in oſculo ſancto. Oſculū em̄ eſt ſignū vnitatis. fideles aūt de/

Diuiſio

Quō xp̄us in hoīe habitet

D

Oſculū

em̄ bent eſſe

a ¶ Gratia: Totā trinitatem optat bñdicere eos. Sua tribuit: cōgrua cuiqʒ in grām. i. remissionē filio: charitatē prī q ex dilectiōe misit filiū: cōicationē spūi p quē fit vnio.
b ¶ Et chari. dei. Dilectio dei misit xpm: cuī gra saluat. Et vt possideamꝰ hāc grām salutꝰ cōicatio facit spūssā cti. Del cōicatio spūs. i. spūs ita sit vobiscū vt cōicet ꝛ cōferat vobis ꝛ grām xpī ꝛ charitatē dei. Qd est tota trinitas sit vobiscū: dās grām de cōmissis ꝛ charitatē p spm.

bēt eē vnici charitate: ꝓpē qd osculū huꝰ vnitatis signū ē. S. cū: ad excludēdū osculū libidinosū qd vnit ad imūdiciā. et h aūt apli dicto inoleuit ꝯsuetudo in ecclia dādi pacis osculū i missa.
a ¶ Salutāt vos oēs san. q: p eoꝝ desideria de vra salute cōsequent vobis eoꝝ merita. Cōsequēter impcat eis plenitudīe bonorū spūaliū d. b ¶ Gra. p quā fit pctōꝝ remissio. c ¶ Dñi nri iesu xpi. i. q̄ attribuit xpo: Joh. j. b. Gra ꝛ veritas p iesū xpm.
d ¶ Et chari. q̄ vnit deo. e ¶ Dei. s. pris q̄ ē erga nos ꝑncipiū amoris: Joh. iij. b. Sic deꝰ dilexit mūdū: vt filiū suū vnigenitū daret ꝛc. f ¶ Et cōica tio sctī spi. q: p ipm fit cōicatio oim donorū i ecclia dei: Sit cū oibus vobis Amē.

Galathe sūt gre. Galli eī in quādā grecie ꝑuīciā olim venīētes grecis se miscuerūt vn̄ prꝰ illa ꝑuincia gallogrecia deīde galatha appellata ē. vn̄ cū greci acuti sint ingenio. Illi tm̄ galathe stolidi ꝛ ad itelligēdū tardiores erāt: sic ꝛ in docitis galli: hi vitatē ab aplo acceperāt: sʒ post a pseudo vt iudaizarēt tētati sūt: hos aplūs reuocat ad vitatē scribēs ab ephesō. Primo cōmēdat suā psonā quā pseudo deprimebāt: ide legē iprobat docēs nō eē tenēdā post xpm. Tādē cōmendat euāgeliū ꝛ fidē xpī qd ad salutē sufficit. Ca. I

gallogrecia. Galatha

Paulus aplus. Noīe officij terrorem incutit.
c ¶ Nō ab ho. (vt qdā) ab aplis electi ꝛ missi: ꝛ a iudeis pseudo apli. f ¶ Necqʒ nō p ho. Augꝰ. in lib. retracta. Sʒ p cū iā iesū suscitatū. Qui nō vt hō hoies paulatim: sʒ totū sīl p spm docuit vt p h sit maior: per qd videbat minor. Ceteri enim apli videbāt eē maiores: q: priores. Iste mimꝰ q: nouissimꝰ. Sʒ īde appet dignior: q: priores cōstituti sūt p xpm adhuc ex pte hominē. i. mortalē. Nouissimꝰ do paulꝰ p xpm iā totū deū. i. et oīm pte imortalē. g ¶ Qui mecū ꝛc. Volētes de vra seductiōe: testes vitatis mee: qbꝰ vos ogtet credere: ꝛ nō pauci sʒ omnes.
h ¶ Et dño ie. xpo. Quē iniuriose eēqtis legi: dū ipm non sine lege ad salutē sufficere asserit: sīc nec legē sine eo: sʒ ab ipō sine lege grā ē ꝛ par. i ¶ Qui de. i. spōte obtulit: q: nō ē aliꝰ q̄ posset apire librū nisi leo de tribu iuda.
k ¶ Semetipm. q: nō erat hostia alia digna ꝓ pctis nrīs delēdis qd est initiū salutatiōis. Quē locū hʒ lex: quasi nullū penitꝰ.
l ¶ De scu. Ambro. i. de cōformitate mūdi: q nos allicit.
m ¶ Presenti. Tāto plꝰ capit cū eterna nō videanē. Seculo nequā. Non q mūdus iste creatꝰ a deo sit malus: sʒ q: in eo fiūt mala. Ex hoc sensu dicit: dies mali sunt. Mundus in maligno positus. Tempora periculosa. Salꝰ q pleni sunt latronibꝰ: ꝛ gladius quo cruor effundit: ꝛ calix i quo venenū tpat: mala dicūt: q: non solū tpa sʒ etiā loca ꝛ instrumēta maloꝝ traxerūt infamiā q̄ in eis fiūt. n ¶ Cui ē glo. Quasi hec testanē pñtes boni ꝛ futuri testabunt. In hac salutatione plibauit ꝛ cōmēdatiōne sui: ꝛ qd posīt grā dei: ꝛ q lex nihil cōfert.

1. Joh. 5. d.

¶ Viros

a ¶ sic debetis: q: ita optāt oēs scī ꝛ egoipe
b ¶ xpo gratis cōdonās pctā p qd iustificamur ꝛ saluamur.

a Salutāt vos oēs sancti. Grā na g

a ¶ pat dās charitatē vob.

b domini nostri iesu christi ꝛ chāri c

¶ spūs cōmunis patri ꝛ filio.

tas dei: ꝛ comunicatio sancti spi f

¶ tam correctis q̄ incorrectis.

ritus sit cū omnibus vobis amē.

Finit secūda epistola pauli ad Corinthios.

Incipit argumētum in epistolam ad Galathas.

c Galathe sunt greci. hi verbū veritatis primū ab aplo acceperunt. Sʒ post discessū eiꝰ tentati sūt a falsis aplis vt in legē ꝛ circūcisionē verterent: hos apostolus reuocat ad fidē veritatis scribens eis ab ephesō.

Explicit argumētū. Incipit epla Pauli ad Galathas. Ca. I

¶ electus vel missus

d e Paulus apls nō g

¶ anania vl ab alqs.

f ab hoibus neqʒ h

¶ constitutus.

p hoiem: sed p i

¶ q̄ saluator ē ꝛ rex.

iesum christū et m

¶ q h facit p filiū. ¶ nō q ꝯtrius deo a q p filiū electꝰ ē ꝛ missus vt dr i destructionē legꝰ. spōnebāt eū illi ꝯtria deo pdicaret ꝛ legē a deo datā destrueret. a ¶ ꝛ ita dignꝰ me cōstituit p imortalē xpm: q̄ alios p mortalē.

deū patrē qui suscitauit eū a mor n

s tuis: ꝛ q̄ mecū sūt oēs frēs eccle- g

¶ paulꝰ inquā ꝛ. ¶ facile eīm intelligit se errare q a mult reꝑhēdit. ¶ remissio pctōꝝ. a ¶ mēt ꝛ recōciliatio ad deū. ¶ nō aliūde

sijs galathie. Grā vobis ēt par a g

a ¶ a quo secure qrēda est. ¶ q nō minor patre. b ¶ qd frustra fecisset si lex saluaret.

h deō prē nrō ꝛ dñō iesu xpo. Qui i

¶ delendis.

k dedit semetipm pro peccatis no v

¶ qsi vi. ¶ irretitos. a ¶ q rei eramꝰ sub le

l stris vt eriperet nos de presenti x

ge. a ¶ qd ad neqtiā trahit. ¶ ꝛ qd sit hr mlꝰ qd dicit subdit. b ¶ quasi qd xps dedit se et eripuit nō ē ꝓ meritis: sʒ scdm beniuolētiā eius q̄ creauit ꝛ beniuolus est.

seculo nequam scdm voluntatem y

a ¶ christo ꝛ deo vni in essentia. b ¶ de hac redemptione.

n dei ꝛ patris nostri: cui est gloria z

¶ Postilla venerabilis magistri Nicolai de lyra sup eplas pauli ad Corinthios finit. ¶ Incipit postilla sup epistolaꝫ Pauli ad Galathas. Ca. I

Paulꝰ apsus. Hec epla ad Galathas in tres diuidit p tes. s. i salutationē ꝛ ꝓsecutionē: q̄ icipit ibi: Miror et ꝯfirmationē ibi: Videte q̄libꝰ lrīs: ꝓpe finē eple. Circa pmū ponit ꝑmo psone salutātes: cū dicit: Paulꝰ q̄ vocat fuit saulꝰ Act. viij. ꝛ ratio mutatiōis huꝰ noīs posita fuit Ro. i. p oibꝰ alüs eplis. b ¶ Apls. officio. i ¶ Nō ab ho. cōstituꝰ i ipo. Act. xiij. a. Dixit spūs sctūs: segregate mihi barnabā ꝛ saulū i opꝰ ad qd assūpsi eos. k ¶ Necqʒ p ho. s. purū. l ¶ Sʒ p ie. xpm. deū ver ꝛ hoiē. m ¶ Et deū pa. Indiuisa sūt eīm opa trinitatꝰ ꝛ due psone exprimūt. s. paī ꝛ filiꝰ et subītelligit spūssctūs q̄ tacet h: q: sufficiēter exprimit Act. xiij. vt dictū ē. vbi agit de institutiōe pauli i aplatū: prꝰ tn̄ vocatꝰ fuerat ad fidē. n ¶ Qui susci. ꝛc. qd exprimit apls ad ostēdēdū dignitatē institutiōis sue. Alu eīm apli istituti fuerūt a xpo adhuc existēte i corpe mortali. Paulꝰ āt ab eo imortalitatē corpis assecuto. ꝛ ad pris dexteraꝫ ꝯstituto. qd exprimit apls ꝓpē falsos aplos q̄ doctrinā eiꝰ dānare nitebāt: eo q nō fuerat cū xpo corpalit: sīc ꝛ alij apli. o ¶ Et q̄ me. ꝛc. vrām salutē desiderantes ꝛ de vrā subuersiōe dolētes. p ¶ Ecclesijs gala. Hic scdo ponit psone salutate: cū dr: Ecclesijs gala. i. fidelibꝰ i illa terra habitantibꝰ: est eīm galathia qdā regio grecie. Anno eī artaxerxis regꝰ. xvij. senones galli duce brēnio italiā iuaserūt ꝛ romā ceperūt excepto capitolio: d cuiꝰ obsidione recesserūt. accepto ꝓ recessu magno pcio: de rex bithynie habēs guerrā iportabilē: sibi vocauit in suū auxiliū: ꝛ habita victoria partē sūt cuꝫ eo regnū: ꝛ illā ptē q̄ cessit eis vocauit gallogreciā: q̄ postea vocata est galathiaꝰ.
q ¶ Gra vo. Hic tertio ponit optata bona: cū dr: Gra vo. in pñti. r ¶ Et par. in futuro. btitudo eī futura bñ noiat par: q: q̄etat totalit appetitū. s ¶ A deo pa. no. i. a tota trinitate. t ¶ Et dño no. ꝛc. deitas eī q̄ ē vna i tribꝰ psonis ē grē ꝛ glie eā efficiēs ꝑncipalis. būanitas do xpi cā instrumētalis cōiūcta i psona filij. v ¶ Qui dedit semet. ꝛc. ex maxima eīm charitate ad nos ꝛ obediētia ad prēm seipm obtulit ad mortē. x ¶ Vt eri. ꝛc. trāsferēdo nos ad gliaꝫ: dr āt pñs seculū nequā nō ꝓpē creatā substātiā: sʒ ꝓpē mala q̄ fiūt i h seculo: sīc dr Eph. v. d. Dies mali sūt. i. dicūt: ꝓpē mala q̄ i eis fiūt. y ¶ Scdm vo. dei. Iō dicit saluator Joh. vi. d. Descēdi d celo vt nō faciā volūtatē meā sʒ volūtatē eiꝰ q̄ misit me.
z ¶ Cui ē glo. et redemp. ꝛc. scdm q dicitur Phil. ij. a. Humiliauit seipsum factus obediens vsqʒ ad mortem: mortem autem crucis: ꝓpter qd et deus exaltauit illū ꝛ dedit illi

Diuisio

Galli italiā inuaserūt

A

¶ a ¶ Miror. De deſtructiõe legis ↄſeq̃nter ait apl's. Et de leuitate eos rep̃hẽdit: ꝙ ab euãgelio indiſcrete trãſierũt ad legẽ. Et q꞉ galatha trãſlatio dicit: ↄgrue ex ipſo noie rep̃heñſiõis occaſionẽ ſumit. Et cũ hec p̃dicta bona ex xp̃o: miror q꞉ bñ inſtructi prius ꝙ ſic tam vehemẽter ꝛ tã cito. i. tã breui tpe ꝛc. b ¶ Nos aut ꝛc. Qui bon⁹ põt intelligi: nõ ꝙ hoc ↄtingat: ſed adeo certus eſt de veritate euangelii ſui: ꝙ ſi etiã angelus aliud nũciaret nõ crederet ſʒ anathematiçaret. c ¶ Preterꝗ qđ. Attẽde nõ ait: pluſꝗ accepiſtis. Nã ſi illud diceret ſibi ipſi p̃iudicaret: qui cupiebat venire ad q̃ſdã q̃bus ipſe ſcribebat: ſicut ad teſſalonicẽſes vt suppleret q̃ illorũ fidei deerãt. Sʒ q̃ ſupplet qđ minus erat addit: nõ qđ ĩerat tollit. Qui aũt p̃tergredit fidei regulã nõ accedit in via ſʒ recedit a via. d ¶ Anathema ſit. Quare d꞉ Aug⁹. Quia aliud euãgeliçans de p̃uato vult placere: nõ de medio. Et cũ hoc forte hõ carnali nebula ĩpedit⁹: ꝛ a fonte cõi ad ꝓpriã ſuã fal'itatẽ reduct⁹ poſſit facere: nũqd ꝛ angelus vere ſi angelus de ꝓprio ſluẽs in paradiſo nõ eſſet auditus: nõ p̃cipitaremur in mortem. Media aqua poſita erat oĩbus p̃ceptũ dei. Aqua q̃dã mõ publica erat ꝛ ſine fraude: ſine labe: ſine ceno fluebat. Sʒ venit angelus de celo lapſus ſerpẽs fact⁹: q꞉ inſidioſe iã venenũ ſpergere cupiebat: ꝛ emiſit veneñũ de ꝓprio locut⁹ ẽ. i. de ſuo. Guſtate ꝛ eritꝭ ſicꝭ dii. Et illi appetẽtes qđ nõ erãt: amiſerũt qđ acceperũt. Anathema. h̃ vbũ ꝓ maledicto ponit: ꝛ vulgo d꞉ deuotatio. Nã deuotare ſe quẽꝗ nemo fere dicit: niſi ſe maledicẽs. vñ illđ: Et anathematiçauit euʒ ꝛ ciuitates ei⁹: ꝛ vocatũ eſt nomẽ loci illius anathema: hinc tractũ ẽ: vt anathema deteſtabile aliqđ ꝛ abominabile videat vt nihil inde victor l' vſus ſuos auferret ſʒ totũ in penã hoſtiũ dã votauit. h̃ erat anathematiçare: qđ vulgo d꞉ deuotare. Origo aũt hui⁹ v̄bi eſt in greca lingua ab his reb⁹ q̃ vote ꝛ ꝑſolute. i. ꝓmiſſe ꝛ reddite ſurſũ ponebãt in tẽpl. ꝛ ẽ dictũ ἀπὸ τοῦ ἀνατίθεσθαι. i. ſurſũ ponere. e ¶ Sicut p̃. A maiori infert. Q̃ñqdẽ nos vel angelũ excõicarẽ: mag' pſeudo excõicãdi ſũt. f ¶ Modo. Dicit q꞉ olim dũ dixit hoiem ex lege iuſtificari: hominis gliam inutilẽ gr̃aʒ dei p̃dicauit. Innuit hic etiã hoc facere illos ſeductores vt laudarent a iudeis q̃s non timet offendere paulus ꝓ glia xp̃i: q̃ veniẽte ceſſat lex. g ¶ Si adhuc ꝛc. Hinc q̃dã putãt ſufficere ↄſciẽtiã ꝛ parũ qđ de eis exiſtimet ali⁹: curãt ſed cõſciẽtia corã deo eſt neceſſaria: ↄuerſatio corã ꝓximo: q̃ ſi negligẽti⁹ agit ledit exẽplo. vñ alibi: Placete oĩbus ꝑ oĩa ſicut ꝛ ego oĩb⁹ placeo. Itẽ: Sine offenſione eſtote iudeis ꝛ grecis ꝛ eccl'ie dei. Itẽ: Prouidem⁹ bona nõ ſolũ corã deo ſed etiã corã hoib⁹. Itẽ: Luceãt opa veſtra coram hominibus ꝛc. Ergo cõtra temerarios iudices: detractores / ſuſurrones / murmuratores querentes ſuſpicari quod non vident: querentes etiam iactare quod nõ

Anathematiçare dicit vulgo deuotare

B

a ¶ ↄfirmatiõis nota. b ¶ q꞉ mira eſt de leuitia ↄfugere ad extima cũ paulatĩ ꝓficiẽdũ eẽt.

a in ſecula ſeculorũ ãmen. Mirõr a b
a ¶ vt ſẽnſati p pſeudo. ¶ vltra xp̃m i legẽ ſe
ꝙ ſic tã cito trãnſfermini ab eo q̃
rimini. ¶ auerſos. ¶ ꝑ p̃dicationẽ. a ¶ i. bona gratuita q̃ chriſtus dat.
vos vocauit in grãtiaʒ chriſti: in c d
i. legẽ q̃ putat euãgeliũ: ꝛ eſt ↄ meã p̃dicationẽ: tñ ẜm v̄itatẽ nõ eſt alia vł aliđ niſi ꝑ illos q̃ ↄturbãt purũ fontẽ vñ ſenſus: ꝛ ſic paulatim tẽdũt cõuertere euangeliũ in legẽ.
aliud euangelium: quod non eſt e
aliud: niſi ſunt aliqui qui vos cõ f g
turbant: ꝛ volũt cõuertere euan h
a ¶ ipi ad hoc tendũt. ¶ q. non dico de illis tñ. b ¶ apoſtoli.
b gelium chriſti. Sẽd licʒ nõs aut k
¶ bon⁹ vł mal⁹. ¶ veniẽs vt credibilior ſit. ¶ quod putat bonũ.
angelus de celo euãgeliçet vobiſ l
¶ nõ dico plus ſed p̃ter. ¶ fide vex: vſu bo
c p̃terꝗ qđ euangeliçauim⁹ vobis
neſtũ: ſine cõmodũ. a ¶ modo de nobis vł angelo: vel olim p̃ſens. ¶ vel mus.
c anathema ſit: Sicut p̃dixi ꝛ nũc m n
a ¶ de iſtis pſeudo apl'is. b ¶ illorũ vel generaliter quicunꝗ ſit.
iterum dicõ: ſi q̃uis vobis euan
¶ a me.
geliçauerit p̃ter id quod accepi
a ¶ iõ dico anathema ſit aliud euãgeliçãs.
f ſtis: anathema ſit. Modo enum o
¶ ad honorẽ hoim an dei: q̃ſi nõ hoiʒ ſʒ dei q̃ro honorẽ. a ¶ ſicut q̃ñ l'ras a p̃ncipib⁹ ſacerdotũ accepi: nõ.
hoibus ſuadeo an deo? An q̃rõ p
¶ quia. ¶ vt tũc.
g hoib⁹ placere? Si adhuc homi q
¶ placere vellẽ. a ¶ qđ mõ ſũ: ꝛ iõ eos excõmunico.
nibus placereʒ: chriſti ſeruus nõ
a ¶ iõ nõ ſuadeo vel placeo hoib⁹: ſʒ huiuſmodi excõico: q꞉ euãgeliũ quod p̃dico nõ eſt ẜm hoiem: ꝛ reſpicit ad id qđ ſupra nõ ab hoibus neꝗ ꝑ hominẽ.
eſſem. Nõtum enim vobis facio r
fratres euangelium quod euan
geliçatum eſt a me: q꞉ non eſt ẜm

C

dit illi nomẽ qđ eſt ſup oẽ nomẽ ꝛc. ꝑ paſſionẽ eni ſuã meruit gliam corporis ꝛ exaltationẽ ſuis nominis. a ¶ In ſcl'a ſclõꝝ. i. eternaliter. b ¶ Miror. Hic ↄñr ponit ep'le ꝓſecutio. Circa ꝙ ſciẽdũ ꝙ galathe receperũt fidẽ xp̃i ad p̃dicationẽ apl'i: ſʒ poſt ei⁹ diſceſſũ ab eis ſubuerſi fuerũt a falſis apl'is. dicẽtes ꝙ neceſſe erat eis ad ſalutẽ circũcidi ꝛ legalia obſeruare cũ euãgelio xp̃i qđ eſt erroneũ. ꝓpter qđ apl's in hac ep'la hũc errorẽ intendit eliminare. Et diuidit in tres ptes: q꞉ p̃mo ↄ ſeminãtes hũc errorẽ fert ſuã ſniam. ſcđo declarat eam eſſe iuſtã / ibi: Notũ. tertio inducit ad eius obſeruãtiã ca. v. Prima adhuc in tres: q꞉ primo circa hãc ſentẽtiã ponit motiua rõ. ſcđo ſentẽtie latio / ibi: Sed licet. tertio tacite queſtiõis ſolutio / ibi: Modo enim. Ratio enim motiua ſcribendi hãc epiſtolã fuit ſubuerſio galatharũ per falſos apoſtolos. de quo admirans dicit: Miror ꝙ ſic tã cito tranſfermini ab eo. i. a deo. c ¶ Qui vos vocauit in gratiã chriſti. Per predicationẽ meã. d ¶ In aliud euãgeliũ. i. in aliam doctrinã falſam. iđ ſubdit: e ¶ Qđ nõ eſt aliud. Quia falſum ꝛ nõ eius cõuertunt: ſicut verũ ꝛ eius. legalia eni ceſſauerũt in paſſione xp̃i: ita ꝙ extũc fuerũt mortua. f ¶ Niſi ſunt aliqui. ſcʒ falſi apl'i. g ¶ Qui vos ↄturbat. Perſuadẽtes ꝙ non poteſtis ſaluari abſꝗ legalium obſeruatione: quod erat durũ cõuerſis ex gentilitate. h ¶ Et volũt conuertere euãgeliũ chriſti. In ſeruitutẽ legis moſaice. i ¶ Sed licʒ. Hic conſequẽter fert ſuã ſentẽtiã di. Sed licet. q. d. nõ ſolũ falſi apl'i non ſũt in hoc audiẽdi: ſed neꝗ etiã veri apl'i: neꝗ angeli ſancti ſi hoc p̃dicarent. ideo dicit: Sed licet. ſ. ego vel alii apl'i chriſti. k ¶ Aut angelus de celo. i. angelus ſanctus. l ¶ Euangeliʒ et vobis p̃ter quod euãgeliçauimus. Et dicit: Preter ꝛc. i. aliud detrahens vos a veritate euangelii quã vobis p̃dicaui. ꝛ non dicit pluſꝗ predicauimus. q꞉ bene poterant alia p̃dicari que facerẽt ad declarationem veritatis euangelii. m ¶ Anathema ſit. i. ſeparatus a communicatione dei et ſanctorum. Circa quod ſciendum ꝙ aliqua ꝓpoſitio conditionalis poteſt eſſe vera cuius tamẽ vtraꝗ pars eſt falſa aut impoſſibilis. ſicut eſt iſta: ſi homo volet homo habet alas: que eſt vera: et tamen hominem volare ꝛ alas habere falſum eſt. ſic eſt in propoſito de verbo Apl'i. nã apoſtoli veri erant in gratia confirmati. ꝛ adhuc magis angeli ſancti. propter quod de vtriſꝗ falſum eſt et ĩpoſſibile ꝙ predicarent contra veritatẽ euãgelii: ꝛ ꝙ eſſent anathematiçati. ꝛ tamen conditionalis eſt vera. ſ. ſi hoc facerent eſſent anathematiçandi. n ¶ Sicut predixi ꝛ nũc iterũ dico ꝛc. Repetitio eſt eiuſdẽ ſententie ad maiorẽ aſſertionẽ. o ¶ Modo eni hoibus ſuadeo. Hic conſequenter reſpõdet cuidã tacite queſtioni: q꞉ poſſet quis querere quare ſentẽtiat ita dure: ꝛ reſpondet ꝙ hoc eſt: q꞉ non querit hoibus placere ſed deo / dicẽs: Modo eni hoibus ſuadeo. i. ad honorẽ hominũ / vel dei. ꝛ ꝙ querat honorẽ dei oſtendit dicens: p ¶ An quero hoibus placere? Quaſi dicat: nõ: ſed hoc intelligendum eſt in his que eſſent contra beneplacitum domini. ideo ſubditur: q ¶ Si adhuc hominibus placerem. Scʒ in malis: chriſti ſeruus non eſſem. r ¶ Notum enim vobis facio fratres euangeliũ quod euan. eſt a me. Hic ↄſequẽter oſtẽdit predictã ſententiã eſſe iuſtã. ꝛ hoc oſtendit dupliciter. Primo ex ꝑfectione legis euãgelice. ſecũdo ex imperfectione legis moſaice ca. iii. Prima adhuc in duas: q꞉ primo oſtẽdit doctrinã quã p̃dicauit. ſ. euãgelicã eſſe autẽticã ꝛ perfectã. ſecũdo infert concluſionẽ intentã. ſeq̃n. ca. ibi: Nos natura. Circa primũ facit talẽ rõnẽ: Illa doctrina eſt autẽtica ꝛ ꝑfecta que eſt a deo inſpirata: a principalibus apoſtolis diſcuſſa. a falſis apoſtolis impugnata: ꝛ tamẽ ſtetit imobilis. ꝛ poſt impugnationẽ ab eccleſia approbata: et in ſua ſinceritate et claritate repoſita: ſed euangelica doctrina quã predicauit eſt huiuſmodi. igit ꝛc. maiorẽ huius rationis ſupponit tanꝗ manifeſte verã. minorẽ declarat ꝑ ſingulas partes ꝓcedendo: que patebũt ꝓſequendo. primo igitur declarat primã partẽ minoris: ſcʒ ꝙ doctrina quã predicauit ſit a deo inſpirata. Et diuidit in duas ptes: q꞉ p̃mo ponit intentũ. ſcđo manifeſtat ꝓpoſitũ / ibi: Audiſtis. Circa p̃mũ dicit: Notũ enim vobis facio

Diuiſio

† 1. Co. 15. a

D

† 47. diſt. c. ſi. in fi.

Diuiſio

Diuiſio

G ſuſpicant᷑:ſufficit cõſciẽtia. Nec in alijs qui
E bus placere volumus q̃rẽmus noſtrã glo/
riã ſed eoꝝ ſalutẽ: vt nõ nos ſed deũ laudẽt
Mat.23.a qui tales fecit. vñ: Nolite facere iuſticiã ve
ſtrã corã hominib⁹: vbi illos arguit: qui ita
ventilãt opa ſua: vt finẽ operũ ſuoꝝ in lau/
dem hominũ ponãt: eandẽq́ laudẽ q̃ſi pro
mercede operũ ſuoꝝ cõputent. a ¶ Et p/
ficiebã in iu. Quaſi. Qui prius in illis le
galib⁹ tñ valui. Iam illa reliq̃. Ideoq́ vos
meo exemplo ab his recedite. b ¶ Emu/
lator exiſtẽs. Aug⁹. Habebat eni aplus
zelũ dei: ſed nõ ſcientiã. Et ꝓuidit de⁹ bonã
eius emulationẽ: ſed deeſſe ſciẽtiã: ꝛ ꝓuidit
idoneũ: qꝛ qui tam fidus in re minima: con
ſtantior erit in maxima. ꝛ idõ ꝓuenit eum vo
cando. c ¶ Cũ aũt pla. Quaſi tũc appa/
ret me nõ didiciſſe: ſꝫ nec poſt. d ¶ Segre
gauit ex vte. ma. Hiero. vñ de Hiere/
Hie.1.a mia legit᷑: Priuſq̃ꝫ te formarẽ in vtero no/
ui te. Qui ergo preſcit futuros anteq̃ꝫ ſint:
quoſcũq́ vult naſci facit vt ſint: ꝛ iaꝫ natos
q̃s vult ꝑ gratiã vocat vt iuſti ſint: ſic paulũ
vocauit ꝑ gratiã ꝛ ãnũciaret xp̃m. e ¶ Ex
vtero. Mater ſynagoga vter⁹ eius: ꝛ ſe/
cretariũ ei⁹ ſunt pharisei de numero quoꝝ ſe
paratus eſt. f ¶ Iacobũ fra dñi. Hie/
ro. qꝛ hic Iacob⁹ fuit fili⁹ ioſeph q̃ pater ie/
ſu dictus eſt. Sed nõ eſt hoc ratũ cũ ioſeph
virgo fuiſſe credit᷑. Alia ḡ cauſa q̃renda eſt
q̃re frater dñi dictus ſit ſicut ioſeph ꝛ ſimõ
Marc.3.d ꝛ iudas. vñ in euãgelio dicit᷑: Ecce pater tu
us ꝛ mater tua ꝛ fratres tui ꝛc̃. Ut ergo li/
queat q̃re fratres dicunt᷑. ¶ Amb. Scien/
F dum eſt ꝙ maria mater dñi ioachim ꝛ anne
filia fuit: que nupſit ioſeph: ꝛ ita ioſeph fu/
it putatiu⁹ pater xp̃i. Mortuo aũt ioachim
cleophas frater ioſeph eandẽ annã accepit
vxorẽ: ꝛ genuit ex ea filiã quã vocauit mari
am: que nupſit alpheo: qui genuit ex ea fili/
os ſcꝫ iacobũ: ioſeph: ſimonẽ: iudam. Mor
tuo autẽ cleopha. Quidã ſalome eandẽ an/
nã duxit: ꝛ genuit ex ea filiã nomine mariã
que nupſit zebedeo ꝛ habuit ex ea filios. ſ.
iacobũ qui dictus maior: ꝛ iohannẽ euãge/
liſtã. Tres ergo viros anna habuit ꝛ tres
filias. Nunc videndũ q̃re iacobus alphei ꝛ
minor ꝛ frater dñi dictus ſit. Minor dict⁹
eſt ad differentiã iacobi zebedei qui maior
dictus nõ ſm tẽpus: ſed qꝛ priori ſecut⁹ do/
minũ: itaq́ iacobus alphei minor: qꝛ poſte/
rius xp̃o adheſit. Frater ꝟo dñi dictus eſt:
vt quibuſdã placet: qꝛ filius fuit matertere
xp̃i. Uel ꝓpter ſimilitudinẽ ſanctitatis: vel
qꝛ nepos fuit patrui xp̃i. i. cleophe. Hebrei
enim cõſanguinitate germana ex parte pa/
trum cõiunctos fratres vocãt. Un̄ Hiero.
dicit intelligi fratrẽ dñi hunc iacobum ꝛ fra
tres eius his verbis. Quidã ſequẽtes deli
ramẽta apocryphorũ ſuſpicant᷑ fratres dñi
ſoris ſtãtes eſſe filios ioſeph de quadã mu/
liercula. Sed cõſobrinos fratres dñi hic in
telligere debemus. ſ. filios alphei ꝛ mater/
tere eius matris iacobi minoris ꝛ ioſeph ꝛ
iude. Quattuor eni modis in diuinis ſcri/
pturis fratres dicimus. ſ. natura gente co/
gnatione affectu. Natura vt eſau et iacob.
Gente vt oẽs iudei inter ſe. vnde in Deut.
Deu.15.c Si emeris fratrẽ tuũ ꝛc̃. Et item: Cõſtitue
Ibi.17.c ſuper te principẽ quem dñs elegerit qui ſit
de fratribus tuis. Porro cognatione fra/
tres vocant᷑: qui ſunt de vna familia caꝫ ex
vna radice turba diffundit᷑ ſm ꝙ abraaꝫ in
Gen.13.b Geneſi fratrẽ appellat loth / dicẽs: Non ſit
rixa inter me ꝛ te: quia fratres ſumus. ſic ꝛ
iacob et laban fratres dicunt᷑. Affectu etiã
fratres dicuntur ſm ꝙ omes chriſtiani fra/
Ps.132.a. tres vocatur: vt ibi: Ecce q̃ꝫ bonum ꝛ q̃ꝫ io/
G cundum

a ¶ docẽtẽ vl̃ imitãtẽ. ¶ ne forte inde du
bitet᷑. b ¶ nõ ab hoĩe. c ¶ vt hõ me elige
ret ad euãgeliçandũ vel mihi iniũgeret.
hoĩem. Neq́ꝫ eni ego ab hõmi a
¶ ab homine docẽte me.
ne accepi illõ: neq́ꝫ didici: ſꝫ ꝑ b
a ¶ ꝑ xp̃m oĩa dẽte oſidentẽ. b ¶ nõ di
dici ab hoĩe: qꝛ nec añ ꝯuerſionẽ nec poſt
qđ voſipſi ſcitis: añ nõ qđ ꝓbatꝫ nec poſt
vt oſtẽdit ibi: Cum aũt placuit.
reuelationẽ ieſu xp̃i. Audiſtis c
a ¶ quã habui. ¶ dum infidelis eram.
eni cõuerſationẽ meã aliq̃ñ in
a ¶ dum iudaice viuebã. ¶ alioꝝ.
iudaiſmo: quoniã ſupra modũ
a ¶ fugãdo. b ¶ in corpe. ¶ affligebã pe
perſequebar eccleſiã dei: et ex/
nis. ¶ implendo legẽ ꝛ defendendo.
a pugnabã illam: et ꝓficiebã in
a ¶ ñ dico ſenes. ¶ q̃ pl⁹ laborãt q̃ꝫ ſenes
iudaiſmo ſupra multos coęta/
a ¶ ſcꝫ iudeorũ. ¶ nõ dico ꝓſelitos: ſed
que ſunt. ¶ etiã. ¶ alijs.
neos meos in genere meo: abũ
a ¶ imitator. b ¶ in exemplum alijs.
c ¶ quas. ſ. boni patres addiderũt quas
mihi quaſi proprias feci.
b dantius emulator exiſtens pa d
ternarum mearum traditionũ. e
¶ ita añ. a ¶ qꝛ ꝓ placito ſuo fecit: nõ
ꝓ merito meo. b ¶ anteq̃ꝫ naſcerer.
c Cum aũt placuit ei q̃ me ſegre f
d g
a ¶ ad lr̃am: q̃ſi q̃ naſci fecit: ad h̃ ducere
potuit: añ ei ꝙ aliq̃s naſcat᷑ ſcit de⁹ q̃s fu
tur⁹ ſit. vñ: Priuſq̃ꝫ te formarẽ in vtero
noui te. b ¶ de mala via ad bonã.
e gauit ex vtero m̃ris meę: ꝛ vo/
a ¶ nõ per meritũ meũ. b ¶ vt in mea cõ
uerſione oñderet quãte potẽtie ꝛ bonitatꝫ
eſſet ꝛ fili⁹ ſuus q̃ erectũ ꝓſtrauit: ſupbũ
humiliauit vel reuelauit. ſ. ſ. vt. i. cognitio
nẽ dedit mihi de filio ſuo.
cauit per gratiam ſuã vt reue/
laret filiũ ſuum in me: vt euan/
¶ filiũ. a ¶ vocauit me ꝛ reuelauit filiũ
et. ¶ ꝑdicaui inſtruct⁹ a deo: ꝛ idõ nõ aliõ
tenendũ nec hominib⁹ credendũ.
geliçarẽ illum in gentibus: cõn b
a ¶ q̃ñ vitia reſpui: vel ꝓpinquos genere
tinuo nõ acquieui carni et ſan/
a ¶ qꝛ nõ erat opus electo a deo.
guini. Neq́ꝫ veni hieroſolymã i
a ¶ ꝛ ita cõſtat ꝙ nõ ab eis didici euãge
liũ. ¶ qui ante me crediderũt.
ad antéceſſores meos apoſto/
¶ ꝑdicare vbi nullus aploꝝ.
los: ſed abij in arabiaꝫ: ꝛ iterũ k
¶ vbi rudis ꝑdicauerat.
reuerſus ſũ damaſcũ. Deinde m
¶ ex quo reuerſus ſũ damaſcũ. a ¶ ꝓpt
aplat⁹ affectũ: ꝛ vt ſciret petr⁹ coapoſtolũ
poſt annos tres veni hieroſoly
a ¶ receptus ab eo vt verax: ꝛ coapoſto/
lus oſtendit ſe in nullo diſſentire ab apo
ſtolis: vt ſuſurrabãt emuli ſui.
mam videre petrum: et manſi n
apud eum diebus quindecim.
¶ ita conſtat ꝙ nec ab alijs didici.
Alium autẽ aploꝝ vidi nemi/ o
a ¶ qꝛ filius ioſeph q̃ pater ieſu dict⁹ eſt.
f nẽ: niſi iacobũ fratrẽ domini. p q

M fratres euãgeliũ qđ euãge G
lizatum eſt a me: qꝛ nõ eſt ſm
hominẽ. i. factũ ſm adinuentionẽ
humanã. a ¶ Neq́ꝫ eni ego ab
hoie accepi illud. i. ab alijs apo/
ſtolis qui cum xp̃o fuerũt corporali
ter adducẽdo. b ¶ Sed ꝑ reuela
tionẽ ie. xp̃i. imediate, factã mihi.
c ¶ Audiſtis. Hic ꝯñter manife/
ſtat ꝓpoſitũ. ꝛ oſtẽdit ꝑmo ꝙ nõ ha
buit per viã humanã ante ſuã ꝯuer
ſionẽ. ſecũdo ꝙ neq́ꝫ etiã poſt ipſam
ibi: Cum autẽ. Primũ autẽ manife
ſtat ꝑ hoc ꝙ ante cõuerſionẽ ſuã in/
ſtructum poterat ꝑſequebat᷑ euangeli
cam doctrinã ꝛ obſeruatores eius.
Ex quo patet ꝙ tunc nõ ſtuduit eaꝫ
ad inſtruendũ alios nec ad diſcen/
dum eam ab alijs: ꝛ iſta erant nota
illis quibus ſcribebat. idõ dicit: Au
diſtis eni ꝛc̃. ꝛ pꝫ littera vſq́ꝫ ibi:
d ¶ Emulor exiſtens. i. zelator.
e ¶ Paternarũ meaꝝ traditio
nũ. tunc autẽ apud iudeos erãt ali/
qua tradita patrib⁹ a moyſe. ſcꝫ que
ſcripta ſũt in lege: ꝛ aliqua erãt tra/
dita a patribus alijs minorib⁹ que
vocabant᷑ traditiões ſeniorũ: vt pa
tet Matth. xv. Et ambarum tradi/
tionũ erat aplus zelator ante ſuaꝫ cõ
uerſionẽ. f ¶ Cum aũt. Hic ꝯñr
oſtẽdit ꝙ nec poſt cõuerſionẽ ſuam
habuit per viam humanã: qꝛ ſtatim
iuit ad ꝑdicandũ gentilibus fidem
catholicã per tres annos anteq̃ꝫ vi/
deret aplos vl̃ alios diſcipulos qui
poſſent eum docere de fide catholi/ H
ca. ꝛ hoc eſt qđ dicit: Cuꝫ aũt pla
cuit ei. vocatio eni ſua euidẽter fu/
it ex diuino placito: qꝛ fidem chriſti
perſequebat᷑ actualiter quãdo fuit
vocatus: vt pꝫ Act. ix. g ¶ Qui
me ſegrega. ex vtero ma. mee.
. i. de medio ſynagoge. h ¶ Cõti/
nuo nõ acq̃ui carni ꝛ ſangui/
ni. i. ad iudeos de quorũ ſanguine
ego ſum nõ acceſſi. i ¶ Neq́ꝫ ve.
ni hieroſolymã. vbi erant apli et
alij diſcipuli in lege euãgelica iſtru/
cti. k ¶ Sed abij in arabiã. ad
prediãndũ gentilibus legem euan
gelicã ad qđ erat vocatus: vt ꝑmit
titur: vt euangeliçarẽ illum in gen/
tibus. ꝑdicatio autẽ preſupponit no
ticiã. Ex quo patet ꝙ aplus habuit
noticiã euãgelij: nõ per doctrinã ho
minis: ſed per reuelationẽ ieſu chri
ſti: quia nõ eſt mediũ: quia ſi habu/
iſſet: etiã per miniſteriũ angelicũ ad/
huc ſequit᷑: ꝙ hoc fuiſſet a xp̃o prin/
cipaliter. l ¶ Et iterũ reuerſus
ſum dama. vbi primo diſputaue/
rat contra iudeos. m ¶ Deinde
poſt annos tres ꝛc̃. i. poſtq̃ꝫ tri/
bus ãnis ꝑdicauerã. ꝛ ſic nõ habui
noticiã euangelij a petro. n ¶ Et
manſi apud eũ die. q̃ndecim.
q. d. ſi indiguiſſem ab eo doceri: tñ
i tam paruo tpe nõ potuiſſet me do
cere veritatẽ euangelij. o ¶ Aliũ
autẽ aploꝝ vidi neminẽ. a qui
bus poſſem doceri. p ¶ Niſi ia/
cobũ. ſ. illa vice: qꝛ poſtea vidit io/
hannẽ: vt habet᷑. ij. ij. ca. q ¶ Fra
trẽ dñi. Hoc dicit᷑ ad differentiã al/
terius iacobi q̃ fuit frater iohãnis:
dicit᷑ autẽ iſte frater dñi: qꝛ erat ſibi
valde ſiĩs in facie ꝛ in oĩbus lineã/
M mentis

cundū habitare fratres in vnum. Et dñs ait:
A Vade ⁊ dic fratribus meis. Porro in cōmu/
Mat.20.d ni omnes homies fratres dicunt: qꝛ ab vno
patre nati ſunt. Illos ergo fratres chriſti ap/
pellatos intelligite cognationis priuilegio.
Fratrem dñi. Mos iudeoꝝ eſt mares ꝓ/
pinqs in genere appellare fratres: a ❡ Co
rā deo. Iurat vt credant: qꝛ ꝓficit iſtis. Ne
ceſſitate eni cōpulſus iurat: qꝛ niſi hoc faceret
nō crederēt ei: qbus nō expedit vt nō credāt.
Et iō qꝛ plus eſt ꝙ eſt eſt: nō nō: ꝟ qđ ampli⁹
eſt a malo eſt. ⁊ ſi nō a malo iurāt⁹: a malo eſt
Mat.5.f. non credentis. Ideoqꝫ non ait apſtus: Si qs
autē plus facit malum eſt: ſed quod amplius
eſt a malo eſt. Ca. II
Deinde poſt an. ⁊c. A paſſiōe dñi
qn̄ cōuerſus ad fidē venit ſicut Be/
da ſup actus apl'oꝝ ſcribēs demon
ſtrat. c ❡ Et cōtuli cū illis. Hiero. Oſtē/
dit ſe nō habuiſſe ſecuritatē euangelii niſi eſ/
ſet auctoritate petri ⁊ aliorū roboratū. ❡ Au
gu. Apl's eni Paulus poſt chriſti aſcēſionē
de celo vocat⁹: ſi nō apl'is cōmunicaret ⁊ cum
eis euāgeliū ꝯferret qđ eiuſdē ſocietatis eſſe
appareret ⁊ illi nō crederēt: ſed cū cognouiſſent
eū hoc annūciantē: qđ illi ⁊ in eoꝝ cōmunio/
ne ⁊ vnitate viuentē: accedētibus etiā per eū
talibus ſignis q̄lia ⁊ illi opabant: ita cū dño
cōmendāte auctoritatē meruit: vt verba illius
ſic audiant in eccleſia tanꝙ in illo chriſtus ſi/
cut ipſe veriſſime dixit: locutus audiat. Non
ꝓ his inqt tm̄ rogo. i. ꝓ diſcipulis q cum illo
tūc erāt/ſed etiā q futuri erāt. Quotquot enī
poſtea crediderūt in eū: crediderunt per ver/
bū eoꝝ. ſ. apl'oꝝ. i. ꝑ euāgeliū. Quiſqs eni in
xp̄m credit euāgelio credit: qđ dictum eſt eſſe
verbū eoꝝ: qꝛ ab eis eſt ꝑmitus ac p̄cipue p̄di
catū. Iā eni ab ipſis p̄dicabat qn̄ ꝑ reuelatio/
nē chriſti ipm̄ ꝟbū eoꝝ paul⁹ accepit: ⁊ ꝑ ver/
bū hoc: et ſi nō ꝑ eos cū accepiſſet a deo illud
B credidit paulus. vn̄ ⁊ cōtulit cū illis euāgeliū
⁊ dextras accepit: qꝛ idē verbū cū eis ⁊ ſi non
ꝑ eos habuit. Ipſa enī collatio vnā doctrine
ſpeciē excuſſa omni lepre varietate mōſtrauit.
Leproſi eni qs dñs in euāgelio curaſſe legit
⁊ miſiſſe ad ſacerdotes vt ſe eis oſtēderēt: nō
abſurde intelligunt illi q ſciētiā vere doctrie
nō habētes: varias doctrias ꝓfitent error'.
Nulla porro falſa doctria eſt q̄ nō aliq̄ vera
intermiſceat: vera ꝙ falſis inordinate ꝑmixta
in vna doctrina lepra ſignat: que vni⁹ corpis
colorē diuerſis locis variat atqꝫ maculat: vt
ergo apl'i p̄dicatio ab omni corruptionis le/
pra libra mōſtraret: cū alus apl'is ꝯtulit euan
geliū. Aliter eni nō crederet eccl'ia ei q̄ nō fue
rat cū dño. Sepatim his nō publice ne fideli
bus ex iudea q putabāt legē eſſe ſeruādā fidei
ſcandalū naſceret. Eo tpe cū veniſſet petrus
antiochiā. licet hoc in actib⁹ apl'oꝝ nō legat
in faciē ei reſtitit. d ❡ Subintroductos.
A iudeis. Qđ eni infideles ꝑ ſe nō poterāt ꝑ
falſos frēs moliebāt: qs ſub ſpē religiōis imi
ſerāt vt explorarēt: q̄ libertas eſt nobis in fi/
de xp̄i nō vt tenerēt: ſed vt aliq̄ ꝯtētiōe ab ea
in ſeruitutē legis redigerēt: qđ ſi eſſet veritas
euāgelii apđ gētes nō maneret: ſed oēs iuda/
ǯarēt. ⁊ iō hic vbi ad aſſertionē p̄dicatiōis ſue
ꝯferebat: nullaten⁹ voluit cedere. Alibi vero
vbi nō obfuit ꝓ ſcandalo iudeoꝝ circūcidit ti/
motheū. In his omibus ⁊ ſe cōmēdat ⁊ legē
nō tenēdā cōprobat. Vel ſm̄ aliā l'ram. quidā
eni latini codices nō h̄nt: neqꝫ quod ita pōt le
gi. Q. titus nō eſt cōpulſus circūcidi. Sed ali
bi: Propter falſos fratres ad horā ceſſimus
ſubiectōi in circūciſiōe timothei. Reddit cām
ꝯueniēs calūnias qb⁹ cōpulſus eſt facere qđ
nolebat ꝓ ſcandalo iudeoꝝ. e ❡ Neqꝫ ad
horā. Amb. Nec ad horā ceſſit q nūꝙ ceſſit:
G qđ ıı ali

❡ de me.
Que autem ſcribo vobis: ec/ a
a ❡ olb⁹ptꝫ q̄ n̄ mētior: ⁊ ꝟ dico corā deo
.i. teſte deo. b ❡ poſtꝙ a petro diſceſſi.
a cē corā deo qꝛ nō mētior. De b
a ❡ p̄dicare.
inde veni i ptes ſyrie ⁊ cilicie.
a ❡ nec eccl'ie me docuerūt. ❡ p̄ſtia cor
Erām aūt ignotus facie eccle c
poris. ❡ in fide chriſti.
ſiis iudee/ que erāt in chriſto.
a ❡ de me. ❡ i. qđ de me audierāt memo
Tm̄ aūt auditū hābebāt: quo
rie mādauerāt. a ❡ dū infidelis erat.
niā qui perſequabatur nos āli
quādo/ nunc euangeliȝat fidē
❡ chriſti.
quam aliqn̄ expugnabat: ⁊ in
a ❡ .i. i. mea ꝯuerſiōe vel exēplo meo p̄di
cātes in quo eis ꝓfuit: vel agentes grās
deo q grā ſua me cōuertit. b ❡ vel clari
ficabāt vel magnificabāt.
mē glificābāt deū. Ca. II
❡ poſt p̄dicationē ſyrie
⁊ cilicie.
b Deinde poſt ānos a
quattuordecī ite
❡ ꝓ ſitu terre.
rum aſcendi hieroſolymā cū c
a ❡ q de iudeis. ❡ qb⁹ hincinde teſtib⁹
pateret falſum eſſe me aliud gētib⁹ aliud
iudeis p̄dicare b ❡ qui gentilis.
barnāba/ aſſūpto ⁊ titō. Aſcē f
❡ nō ſolū mea diſpoſitiōe. ❡ dei.
e di autem ſm̄ reuelationem: et
a ❡ ꝓ aſſertōe p̄dicatōis: qꝛ multis erat
ſcrupulus ꝑturbātibus iudeis quē no/
luit de⁹ tollere. b ❡ tāꝙ amicis ⁊ patri
bus. ❡ nō didici tanꝙ a maioribus.
cōntuli cū illis euangeliū qđ g
a ❡ ꝓp̄ infirmos q nō poſſent oīa cape.
predico in gentib⁹. Sēorſum h
a ❡ cum. ❡ alicuius auctoritatis.
autē his qui videbant eſſe āli i
a ❡ ne putaret inutilr̄ p̄dicaſſe. b ❡ p̄di
catiōis op⁹ curſū appellat torrētū cloqo.
quid: ne forte in vacuū currē k
a ❡ nō ſolū in collatione approbat⁹ ſū.
rēt aut cucurriſſem. Sēd neqꝫ l
❡ cur ꝙ vultis vos galathe circūcidi: cū
ſic vltro a grā recedētes de lege trāſitis.
titus qui mecū erat cū eſſet gē
a ❡ rōnibus eorum: ſed ſuſceptus eſt ab
apl'is in ſocietatē incircūciſus.
tilis cōmpulſus eſt circūcidi: m
❡ nō eſt cōpulſus circūcidi: ſed neqꝫ ad
horā in aliq ceſſim⁹: cur nō hic: cū alibi:
vt in circūciſiōe timothei ꝓp̄ falſos frēs.
o Sed propter ſubintroductoſ n
❡ q ſe fingūt amicos. ❡ ſub habitu pa/
cis ⁊ humilitatis.
falſos fratres: qui ſubintroie/ o
❡ aliud figēdo ⁊ aliud q̄rēdo: vt accuſa
runt explorare libertatem no/ p
rēt libertatē nr̄am. ❡ in fide chriſti.
ſtram quam habemus in chri/
a ❡ carnalē obſeruātiā a q liberi ſumus
ſto ieſu: vt nos in ſeruitūtē re/ q
ꝑ fidē xp̄i. ❡ quaſi cōuicti de lege.
e digerēt. Quib⁹ neqꝫ ad horā r
ceſſim⁹ ſubiectioni: vt veritas s

⁂ mētis corpis. a ❡ Que autē C
ſcri. vobis. In hoc ꝑ iuramentum
aſſerit etiā p̄dicta. b ❡ Deinde ve
ni in ptes ſyrie ⁊ cilicie. Ad p̄di/
candū gentilibus. c ❡ Eram aūt
ignot⁹ facie eccl'iis. i. que erāt in
iudea. ⁊ dicit: Facie. quia not⁹ erat
eis per famam: vt patet ex littera ſe/
quenti. Ca. II
Deinde poſt ⁊c. Hic ꝯſr
declarat ſcđa pars p̄dicte
minoris. ſ. ꝙ doctrīa a pau
lo p̄dicata fuit cū ꝑncipalibus apl'is
diſcuſſa ⁊ approbata. ⁊ hoc eſt quod
dicit: Deinde poſt annos quat
tuordecim iteꝝ. ſ. a ꝯuerſiōe ſua.
e ❡ Aſcēdi hieroſolymā. Nō ex
curioſitate vel leuitate. ideo ſequit:
f ❡ Aſcēdi aūt ſm̄ reuelationē.
ſcꝫ dñi ad declarationem veritatis
euāgelii. idō ſequit: g ❡ Et con/
tuli cū illis euangeliū. Et ꝯſeqn
ter oſtēdit cū quib⁹ cōtulerit dicēs:
h ❡ Seorſum autē. i. ad partem.
i ❡ His q videbant aliqd eſſe.
q.d. nō cōtulit corā cōmunitate cui⁹
maior pars eſt ſimpliciū: ſed cū illis
tm̄ q erant ꝑncipales ⁊ a deo inſtru
cti. ſ. cū petro iacobo ⁊ iohāne: vt ha
bet. ſ. eodē ca. k ❡ Ne forte in
vacuū currerē aut cucurriſſē.
Per li forte nō intelligit ꝙ apl's du
bitaret ſe aliqua minus vera vel du
bia predicaſſe: quia ꝑ reuelationem
dei erat certus in veritate p̄dicatio/
nis ſue: ſed li forte refert ad eſtima/
tionem ſimpliciū qui poſſent de hoc
dubitare: niſi cū principalib⁹ apl'is ꝯ D
ꝯtuliſſet. l ❡ Sed neqꝫ tit⁹. Hic
declaratur tertia pars p̄dicte mino/
ris. i. ꝙ doctrina ab apl'o p̄dicata ſte
terit immobilis: ꝗuis fuerit a falſis
apl'is ipugnata: qꝛ conabant indu/
cere gētiles ad obſeruandū legalia:
qđ oñdit ꝑ hoc ꝙ tit⁹ gētilis veniēs
cū paulo hieroſolymā: nō fuit com/
pulſus a veris apl'is circumcidi: cui
cōmunicauerunt ſicut paulo: ꝗuis
ad eius circūciſionē niterentur falſi
apl'i. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Sꝫ neqꝫ ti/
tus q mecū erat cū eēt gētilis.
Natiōe ex vtroqꝫ parēte. m ❡ Cō
pulſus ē circūcidi. A ver' apl'is:
ſed indifferenter cōmunicauerūt ei
ſicut ⁊ mihi. vn̄ ⁊ petr⁹ ſatis cito poſt
aſcēſionem chriſti cōmunicauit cor/
nelio centurioni et alus incircūciſis
qui erant cum eo indifferenter ſicut
cū iudeis: vt habet Act. x. et. xi.
n ❡ Sed ꝓ. ſubintroductos. q.
d. nō reſtiti veris apl'is nolētibus ti
tum circūcidi: ſed falſis apl'is ad hoc
conātibus. o ❡ Qui ſubintroie/
rūt. Non vocati a veris apoſtolis:
ſed fallaciter ſub titulo fidei intraue
runt ſocietatem fidelium: ad explo/
randum qualiter poſſent fidem im/
pugnare. ideo ſubdit: p ❡ Liber/
tatē noſtrā quā habem⁹. Quia
ꝑ chriſtū liberati ſum⁹ a iugo legis.
q ❡ Vt nos in ſeruitutē redige
rent. In obſeruatione legaliū: qđ
onus iportabile ē: vt dicit Act. xv.
r ❡ Quibus neqꝫ ad horā ceſ
ſimus ſubiectioni. i. in ſubiectio/
ne legalium obſeruantiarum.
s ❡ Vt veritas euangelii. Per
quam euacuata fuerunt legalia.

E F qđ ſi aliqñ ceſſit: quõ nec ad horã? Cur
etiã ꝓpter falſos fratres: ſi ꝑ ſe facturus
erat? Ceſſit ḡ ꝓpter illos qđ ꝑ ſe nõ face
ret humiliãs ſe legi circũciſo timotheo:
vt dolus ꝛ ſcãdalũ iudeoꝝ ceſſaret: q̄ pa
rati erãt cõmouere tumultũ ꝛ ſeditionẽ
ſi illũ filiũ iudee incircũciſum ſuſciperet: ꝛ
epiſcopũ ordinaret. De filijs grecoꝝ nõ
erat ſcãdalũ: qꝛ ep̄la ap̄loꝝ īde data erat
nõ oportere eos circũcidi: ſed iudei cre/
dẽtes circũcidebãt filios ſuos: nec ep̄la
ap̄loꝝ hoc vetauerat: nec de his aliq̄d ſi
† Ro.2.b gnificauerat. vñ nec titus cõpulſus ẽ cir
Eph.6.b cũcidi q̄ de grecis: ſꝫ timotheus fili⁹ iu/
Col.3.d dee ꝓpter exploratores vt veritas euan
Gal.10.f geliũ maneat: qꝛ in xp̄o neq̄ ꝓputiũ neq̄
Jaco.2.b circũciſio aliq̄d valet: ſꝫ fides q̄ ꝑ dilecti
onẽ operaẽ. a ¶ Quales ali. Aug⁹.
indicat ſe in legalib⁹ ꝓualuiſſe ſꝫ nihil tñ
ꝓfuiſſe ſibi. ꝛ iõ galathis nõ curãda ſũt
legalia. Ad priora ñ recurro: qꝛ ea q̄ mõ
ſunt ſufficiũt: ſed qꝛ q̄ videbanẽ eẽ aliq̄d
nihil ꝯtulerũt. In quo apparet ꝙ nõ in/
ferior illis: vel nõ accipit ꝑſonã: qꝛ ſi ita
eſſet: ego paul⁹ añ impi⁹: cui tales nihil
ꝯferrẽt nõ fuiſſem. Vel illud nihil inter/
eſt: ſed nihil mihi ꝯtulerunt. ¶ Vel ſic.
Quales ꝛ ipſi aliqñ fuerũt. Quia ꝛ ipſi
pctõres ꝛ idiote. b ¶ Qui vide. ali.
eẽ. i. alicui⁹ auctõis: qꝛ cũ dño ambulaue
rũt: ꝛ trãſfigurationi ei⁹ īterfuerũt vide
bãẽ dico ab his. i. falſis fratrib⁹. Quia
q̄ videbanẽ eſſe aliq̄d carnalib⁹ hoĩb⁹ vi
debanẽ eſſe. Nã ipſi nõ ſunt aliq̄d. Et ſi
eni boni miniſtri dei ſunt xp̄o in illis eſt
aliq̄d nõ ipſi ꝑ ſe. Nã ſi ipſi eſſent aliq̄d
ꝑ ſe ſꝑ fuiſſent aliq̄d. c ¶ Sicut ꝛ pe.
cir. Ita tñ diſtributa eſt eis vt petr⁹ gen
tib⁹ ꝓdicaret ſi cauſa feciſſet ꝛ paul⁹ in/
deis. d ¶ Qui eni operc ꝛc. Aug⁹.
Chriſt⁹ paulo dedit vt miniſtraret genti
bus: q̄ etiã petro dederat vt miniſtraret
iudeis. e ¶ Colũne. Colũna firmamẽ
tũ dr̄ veritat̄ quã etiã ſapiã edificauit. i.
cõſtituit in ſeptẽ colũnis: q̄ numero vel
vniuſitas ꝓdicatoꝝ: qꝛ ſolet poni ꝓ vni
uerſo vel ſeptenaria opatio ſpũſſci inſi/
nuaẽ. f ¶ Dexteras de. Vñ ꝛ ꝯtulit
cũ illis ꝛ dexteras accepit: qꝛ idẽ cũ eis
† 8.diſt.c.q ſbũ habuit. Ipa collatio vnitatẽ doctri
cõſcripta ne mõſtrauit: aliter nõ crederet eccl̄ia ei
q̄ nõ fuerat cũ dño. g ¶ Ut nos ī gẽ.
Ut eſſem p̄m⁹ ī ꝓdicatiõe gẽtiũ: ſicẽ petr⁹
in circũciſiõe. Et ſicẽ ap̄li petro: ita barna
bas ſibi. h ¶ Reſtiti: Qđ nõ auderet
niſi ſe nõ īparẽ ſentiret. Ab emuliſ noue
legis dicebaẽ paul⁹ gr̄e ꝓdicator egregi
us damnare legẽ moyſi vt ſacrilegã: nec
deo mãdãte ſcriptã: ꝛ iõ etiã ip̄e iudaiça
uit oſidẽs nõ eſſe eã ſacrilegã iudeis: vt
eſt idolatria gentib⁹: nec tñ eſſe neceſſa/
riã ſaluti. i ¶ Pet⁹ eni q̄ ueni. q̄dã.
Quidã emulatores legis qui equo iure
xp̄m ꝛ legẽ venerabanẽ: q̄s timẽs nõ mi
ſcebaẽ gentib⁹. Qđ ſi ſolũ eſſet nõ eſſet
rep̄hẽſibile. Sicut ꝛ ipſe paul⁹ ꝓ ſcãda/
lo aliqñ ceſſit: ſꝫ in hoc erratũ eſt ꝙ gen/
tes cogebat iudaiçare. k ¶ Sꝫ cũ vi/
diſ. Hiero. ad Aug. Paul⁹ ī petro nõ
potuit rep̄hẽdere ꝙ ip̄e fecit: nec argue
re ſimulationẽ cui⁹ et ip̄e reus erat. Sꝫ
fuit hec rep̄hẽſio diſpẽſatoria: nõ vera.
Nec petr⁹ peccauit nec paulus ꝓcaciter
arguit. Petrus aũt fuit hui⁹ decreti au/
ctor: legẽ poſt euãgeliũ nõ eẽ ſeruandã:
q̄ poſt viſionẽ lintehei ad corneliũ intra/
uit ꝛ cũ gẽtib⁹ comedit. Qui etiã q̄ſtio/
nem de hac re ſoluit. Cum eni paulus ꝛ
F barnabas

euangelij permaneat apud vos. a
¶ de collatiõe refero ad cõmẽdationẽ: ſed q̄
les q̄ idiote. ſ. fuerit ad meã cõparationẽ: hi
q̄ videbanẽ eſſe aliq̄d ab his falſis fratrib⁹.
Ab his autẽ qui videbantur eſſe b
¶ apđ vos. a ¶ dũ ī lege erãt añq̄ eẽnt ap̄li.
a aliquid: quales aliquãdo fuerunt: c
a ¶ ꝓterea nec ꝓſunt nec obſunt: innuit tñ ſe
ꝓualuiſſe. ¶ referre. ¶ .i. nõ ꝓdeſt. b ¶ qꝛ.
¶ nõ detrabo illis: ſed hoc dico deus ꝑ. b.
c ¶ magnã vel paruam.
nihil mẽa intereſt. † Deus eni per d e
a ¶ q̄ imperitis tribuit ſenſum ꝛ mihi dedit.
ſonã hois nõ accipit. Mihi autẽ f
¶ ħ nõ dr̄ ī ꝯtumeliã coꝝ. ¶ nõ ſũt ſuꝑiores
b qui videbantur aliquid eſſe nihil g
inuẽti q̄ ego. a ¶ poti⁹. ¶ opinionẽ impu/
contulerũt. Sed ecõtra cũ vidiſ/ h i
gnantiũ. ¶ vt fideli.
ſent ꝙ creditũ eſt mihi euangeliũ
¶ ita principaliter.
c ꝓputij: ſicut ꝛ petro circũciſiõis. k
a ¶ per hoc videẽ. ¶ .i. dedit quecũq̄ habꝫ.
¶ eligendo.
a Qui eni opat⁹ eſt petro ī apoſto/ l
¶ iudeorũ. ¶ ad meũ honorẽ.
latũ circũciſiõis: opatus eſt et mi/
hi inter gentes: ꝛ cũ cognouiſſent m
¶ ꝙ miracula fecerã: ꝙ gentes cõuerterã.
gratiã que data eſt mihi: iacob⁹ et n o
¶ qui ſemꝑ in ſecretis cũ dño fuerũt. ¶ ſu/
ſtentatio totius eccleſie.
cephas et iohãnes qui videbanẽ p
f colũne eẽ: dextras dederũt mihi ꝛ q
¶ ſignum. ¶ ad hoc.
g barnabe ſocietati: vt nos ī gẽtes:
a ¶ item⁹ ¶ ħ addiderũt. b ¶ hierlẽ ¶ q̄ ꝓcia
rerũ ſuaꝝ vẽditaꝝ ad pedes ap̄loꝝ poſuerãt.
ipſi aũt in circũciſionẽ: tñ ut pau r s
a ¶ ad op⁹ illoꝝ collectaẽ faciẽdo. ¶ ecce qđ
perũ mẽmores eſſemus. Qđ etiã t
nobis egebãt. a ¶ ante admonitionẽ coꝝ.
b ¶ nõ minus diligẽter q̄ illi preceperunt.
c ¶ ipſi nihil mihi cõtulerũt: ſed ego petro.
ſollicit⁹ fui hoc ip̄m facere. † Cũm v
a ¶ qui locus gentiũ erat.
autẽ veniſſet cephas ãntiochiã: in
a ¶ non in occulto ſꝫ corã oĩb⁹ q̄b⁹ nocebat.
¶ cando. ¶ in ꝓſentia oim. b ¶ tanq̄ par.
c ¶ qđ nõ animaduertebat iudicãdo. ¶ nõ te/
mere. d ¶ dign⁹ rep̄hẽſiõe: ꝓ alijs: nõ ꝓ ſe.
b faciẽ eius reſtiti: quia rẽprehẽſibi/
¶ hoc modo. ¶ iudei.
t lis erat. Prius eni q̄ venirẽt q̄dã
a ¶ hieroſolymitane eccl̄ie ep̄o. b ¶ nõ ħns
a iacobo: cum gẽntibus edebat.
diſcretionẽ in cibis. ¶ illi. a ¶ lateter ꝑ ali/
q̄s occaſiões. ¶ a cibis gentiliũ.
Cum autẽ veniſſent: ſubtrãhebat
a ¶ ꝑ ſe gregẽ faciebat cũ iudeis. b ¶ nõ ci
bos. ¶ qꝛ erãt īfirmi: vel ſi firmi: ꝓ more ſuo
ꝛ ſegrẽgabat ſe: timẽs eos q̄ ex cir x
ſcãdalizarenẽ. a ¶ q̄ſi diſcerneret cibos.
cũciſiõe erãt. Et ſimũlationi eius y
a ¶ qui erãt antiochie. b ¶ doctor gentiũ.
ꝯſenſerũt ceterĩ iudei ita vt bãrna
¶ gentib⁹ ſubtract⁹. ¶ iudaice comeſtiõis.
bas duceretẽ ab eis ī illã ſiſationẽ.
¶ ego ſolus.
k Sꝫ cũ vidiſſẽ ꝙ nõ recte ãbularẽt

A a ¶ Permaneat apđ vos. G
ſine admixtione veteris fermenti.
b ¶ Ab his aũt. Cõſequẽter de/
claraẽ quarta pars ſuprapoſite mĩ
noris. ſ. ꝙ doctrina pauli ꝑ p̄ncipa
les ap̄los in nullo fuit augmẽtata
ſed magis ecõuerſo doctrina pau/
li valuit eis in tẽporali ſubſidio. iõ
dicit: Ab his aũt q̄ videbanẽ
eſſe ali. ſ. petro: iacobo et iohãne
ſupple nihil accepi. c ¶ Quales
aliqñ fuerũt. ſ. ante vocationem
ſuam a xp̄o. tunc eni fuerũt paupe
res illitterati ꝛ ſimplices. ſicut pꝫ
ex euãgelio. paulus autẽ ante vo/
cationẽ ſuã fuit inſtructus in lege
ꝛ ꝓphetis: ꝛ etiã potẽs ꝛ nobilis.
d ¶ Nihil mea itereſt. i. nõ eſt
neceſſe talia referre. cui⁹ cauſa ſub
dit: e ¶ De⁹ eni ꝑſonã hois
nõ ac. vocãdo ad fidẽ vel ap̄latũ:
ꝓpter potentiã tpalem: nobilitatẽ
generis vel ſciẽtiã: ſꝫ plures voca
uit ſimplices ꝛ pauperes: licet ali/
quos a p̄ncipio litteratos vocaue/
rit: vt dictũ ẽ de paulo. ꝛ idẽ pꝫ de
nathanaele ꝛ nicodemo. f ¶ Mi
hi eni qui videbanẽ ali. eſſe. i.
p̄ncipales ap̄li. g ¶ Nihil cõtu
lerũt. in noticia euãgelij vel ſubſi
dio tpali. h ¶ Sed ecõtra. ꝯtu/
li eis: quod poſtea magis exp̄mit.
i ¶ Cũ vidiſſent ꝙ cre. eſt mi.
euãge. ꝓputij. i. officiũ ap̄lat⁹ ad
ꝓdicandũ gẽtilib⁹. k ¶ Sicut et
petro cir. i. officiũ ap̄latus ad pre
dicandũ iudeis. l ¶ Qui enim
opat⁹ eſt ꝛc. ab eodẽ eniꝫ vterq̄
vocat⁹ eſt ad fidẽ ꝛ ad apoſtolatũ.
m ¶ Et cũ cognouiſ. gra. q̄ da H
ta eſt mi. hoc aũt cognouerunt ꝑ
donũ linguarũ ꝛ operationẽ mira
culorũ: ꝛ cetera dona ad apoſtola/
tũ neceſſaria que ita eminẽter erãt
in paulo ſicut in iſtis. n ¶ Jaco/
bus. fraẽ dñi. o ¶ Et cephas.
i. petr⁹: vt pꝫ Joh. i. p ¶ Vide
banẽ colũ. eſſe. i. p̄ncipales in ec
cleſia iudeoꝝ. q ¶ Dextras de.
mi. ꝛc. modus eſt ꝯfirmãdi fedus
amicitie dando mutuo manus dex/
tras. r ¶ Tm. ſ. rogauerũt nos.
s ¶ Ut pauperũ me. eſſe. i. fi/
deliũ in hierlm habitantiũ: qui vẽ
ditis poſſeſſionib⁹ ꝓcia poſuerunt
ad pedes ap̄loꝝ abrenũciãtes pro
prietati: ꝓpter quod poſtea egẽtes
indigebãt per alios credentes qui
ſic nõ abrenũciabãt in bonis tpali
bus adiuuari. t ¶ Qđ etiã ſol/
licitus fui hoc ip̄m fa. ſicut patꝫ
in ꝓcedẽtib⁹ ep̄lis. v ¶ Cũ aũt.
Hic ꝯñr declaraẽ vltima pars ꝓdi
cte minoris. ſ. poſite. ſ. ꝙ veritas
euãgelica ꝑ paulũ ꝓdicata de ceſſa
tione legaliũ in ſinceritate ſua re/
poſita fuit: Quia petr⁹ principalis
ap̄ls aliq̄ mõ palliaſſet ꝯtrariũ: ſe/
gregãdo ſe a cõſone credẽtiũ de gẽ
tilib⁹ eo ꝙ erãt incircũciſi: ne ſcãda
liçaret credẽtes de iudeis: de quo
rep̄hẽdit eũ manifeſte paul⁹ ad de
clarationẽ euãgelice ſ̄itatis: ꝛ pꝫ
ex dictis lr̄a paucis except⁹ q̄ diſcu
tienẽ. x ¶ Timẽs eos. ſ. ſcãdali
çare. y ¶ Et ſimu. cui⁹ itellect⁹
poſtea explanabiẽ mag. ad ſ̄itatẽ
euãgelij in mõ obſeruãdi legaliũ:
A vt dicetur

A barnabas iã ꝯverſis mult' gẽtib⁹ veniſſent antiochiã. Quidã de iudea dicebãt ſine lege moyſi neminẽ poſſe ſaluari: tũc vtriq; de hac q̃ſtione aſcẽ/

Act.15. a derũt hieřlm ad apl'os. Petr⁹ vo ait: De⁹ dedit illis ſpm̃ ſicut ⁊ nobis ⁊ nihil diſcreuit inter nos ⁊ illos: fide purificãs corda eorum. Quid ergo tentatis deũ imponere iugum qđ neq; nos neq; patres noſtri portare potuimus? Sed p grãm credim⁹ ſaluari ſicut et illi. Petrus itaq; bñ ſenſit de abolitione legis: ſed ſimulauit ꝑ timore iudeorum ne occaſione gentium a fide recederent ⁊ ſic perderet ſuũ gregẽ. Simulauit autẽ ⁊ paulus ꝓ ſimili metu: vt in circumciſione timothei: ⁊ ipſe qui nutriuit comã ex voto vt nazarei: in cenchris ex lege caput totondit. Poſt multa etiam in hieřlm conſilio iacobi ⁊ presbyterorũ purificatus ſm legẽ intrauit in templũ ⁊ hoſtiã obtulit. Ecce quomodo iude⁹ iudeis. Aug⁹. vero de gentibus credentes dicit legis onere liberos eſſe. de iudeis: legi eſſe ſubiectos: nec peccare ſi circũcidunt ⁊

B ſacrificãt: ſi modo ſpem ſalutis in eis non cõſtituãt: nec peccat petrus ſi iudaizat: ſꝫ ꝙ gẽtes cogit iudaizare ſuo exemplo i quo ſolo paulus eũ reprehendit vt doctor gẽtium: vt ſit reprehẽſio vera nõ diſpenſatoria. ¶ Hiero. Sꝫ ſi poſt euãgeliũ bñ facit q̃ iudaizat in ſacrificiis ⁊ ceterꝭ: in hereſim labimur cherinthi ⁊ hebionis q̃ ꝓpter h̄ ſũt anathematizati. ꝙ euãgelio miſcuerũt cult⁹ legis. Qui dũ volũt ⁊ iudei ⁊ xp̄iani eẽ neutrũ ſunt. Et ſi tales ſuſcipim⁹ vt in eccl'ia dei faciãt qđ fecerũt in ſynagoga ſathane: nõ illi chriſtiani fiẽt: ſed nos iudeos faciẽt. Sũt vtiq; iudeoꝝ cerimõie oi/

Ro.10.a bus mortifere fidelib⁹. Finis eni leg' xp̄s. Itẽ lex

Mat.11.b. ⁊ ꝓphe vſq; ad iohãnẽ. Et ꝯſũmabo teſtamẽtũ nouũ ſuper domũ iſrl'. nõ dicit ꝑplo gẽtiũ ſed iudeis vt nõ in vetuſtate lr̃e viuant ſed in nouitate ſpũs. Nec ſũt ille cerimõie res indifferẽtes inter bonũ ⁊ malũ. Si obſeruãde ſũt ſalutẽ afferũt. Si ſalutẽ nõ afferũt nõ ſunt obſeruãde. a ¶ Dixi cephe. Aug⁹. Ipſe petr⁹ qđ a paulo fiebat vtiliter libertate charitatis ſcõ ac benigna pietate hũilitatis accepit. Atq; ita exẽplũ poſteris ꝓbuit tãto ſanctius q̃nto ad imitãdũ difficili⁹ q̃ nõ dedignẽt maiores ſicubi forte recte tramitẽ reliq̃ſſent: etiã a poſterioribus corrigi. Laus itaq; iuſte libertatis i paulo: ſctẽ hũilitatis in petro. Dixi cephe. Ut in eo qui prim⁹ eſt diſcãt ceti. ¶ Hiero. Hic diſcãt galathe petri auctoritate nõ eſſe iudaizãdũ q̃ in hoc reꝑhẽſus eſt. b ¶ Quõ gẽ. co. Nõ doctris iperio: ſꝫ ꝯuerſatõis exẽplo. c ¶ Nos natura. Cõmẽdata auctoritate ſua iam rõnibus incipit agere ꝙ carnales obſeruantie poſt xp̄m nõ ſunt obſeruande. Quaſi di. Gentes nõ debẽt iudaizare: qꝛ nos qui valuim⁹ in lege ſciuimus eã nõ iuſtificare: ⁊ iõ ea dimiſſa ad chriſtũ ꝯfugimus. d ¶ Niſi p fi. ieſu xp̄i. Nõ iõ dicit ex fide ꝙ oꝑa bona fruſtrentꝰ: cũ de⁹ reddat vnicuiq; ſm oꝑa ſua. Sed qꝛ oꝑa ſunt ex grã: nõ ex operibus grã: qꝛ fides per dilectionẽ operãs nihil operaretꝰ niſi ipa dilectio dei diffunderetꝰ in nobis p ſpm̃ſctm̃: nec ipa fides eſſet in nobis niſi de⁹ eã daret. e ¶ Ois caro. Nota ꝙ de

ꝟ iudeis

a ¶ nõ q̃tũ ad itẽtionẽ: ſꝫ. ¶ qꝛ p h̄ ꝓbat veritas vt gẽtes iudaizarẽt. b ¶ qꝛ ꝓ his ſanãdis dictũ eſt vt oẽs illi⁹ obiurgatõe ſanarẽt.

a ad veritatẽ euãgelij: dixi cephe cõ a

a ¶ q̃ fuit in ritu iudaico dimiſſu: q̃d q̃ nõ fuerũt facere debuerãt. ¶ natione ⁊ genere.

rã oibus: Si tu cũ iude⁹ ſis gẽti/ b

a ¶ gẽtiliũ ñ iudeoꝝ ritu. b ¶ qꝛ ſcit nihil cõ

b liter ⁊ nõn iudaice viuis: quõ gẽ c

ferre. ¶ q̃ ola q̃ vidẽt i te putãt neccaria ſaluti

c tes cogis iudaizare? Nos natu/ d

a ¶ nõ ꝓſeliti. ¶ ſum⁹. b ¶ pctõres q̃dẽ ſꝫ nõ vt gẽtes idolatre ⁊ imũde. c ¶ pctõres viſus ẽ dici valde iniq̃s nõ debis q̃ eũ iuſte ac laudabiliter viuãt: nõ ſũt ſine pctõ. a ¶ ſed tamẽ.

ra iudei: ⁊ nõ ex gẽtib⁹ pctõres.

Scientes aũt ꝙ non iuſtificabitꝰ e

a ¶ quãtuſcũq; in lege. ¶ iudeus. b ¶ q̃ ſũt de ſacrificijs ⁊ alijs legalib⁹. ¶ nullo deniq; modo. ¶ .i. qua creditꝰ in chriſtũ.

d homo ex operibus legis: niſi p fi f

¶ ergo etiã nos iudei ſicut ⁊ gentes.

dẽ ieſu chriſti. Et nos in chriſto g

a ¶ oꝑa ſunt ex grã: ſed nõ ex operib⁹ grã.

ieſu credimus: vt iuſtificẽmur ex

a ¶ qꝛ ipa pđa ẽ ex q̃ ſpetratꝰ ceta. ¶ aliq̃ mõ.

fidẽ chriſti: ⁊ non ex operibus le

a ¶ qꝛ iude⁹ nõ eſt iuſt⁹ ex lege: multo min⁹ ea

gis. † Propter quod ex operibus

ro.i. pctõr ex gẽtib⁹. a ¶ gentilis.

e legis nõ iuſtificabitꝰ omnis caro.

M vt dicetꝰ plenꝰ. a ¶ Corã oib⁹. qꝛ defect⁹ erat public⁹. b ¶ Si tu cũ iu. ſis gẽ. viuis. Et nõ iudaice. ſ. añ aduẽtũ iudeoꝝ. c ¶ Gentes cogis iudaizare. Nõ impio ſꝫ facto: qꝛ ex mõ ſe habẽdi in legalib⁹ aliq̃ gẽtiles credebãt eoꝝ obſeruationẽ neceſſariã ad ſalutẽ. Ad maiorẽ tñ declarationẽ hui⁹ lr̃e ⁊ precedentis ſciendũ ꝙ Hieronymus ⁊ Auguſtinus videntur varia ſenſiſſe de legalium ceſſatione: maxime quo ad cerimonialia de quibus eſt hic ſermo. Hieronymus eni diſtinxit duo tẽpora tm̃. Unum añ paſſionẽ chriſti in quo legalia habuerũt vim obligatiuã ⁊ expiatiuã ſuo modo. Aliud poſt paſſionẽ chriſti in quo legalia ſm ipm̃ ſtatim erãt mortifera ita ꝙ ſeruãtes ea mortaliter peccarẽt. Et ꝯñr habuit dicere ꝙ apl'i poſt paſſionẽ xp̄i nũq̃ ꝟuauerũt ea ſm veritatẽ: ſꝫ ſolũ q̃dã pia ſimulatõe. ſ. ne ſcãdalizarẽt ꝯuerſos de iudeis: ⁊ alioꝝ ꝯuerſionẽ impedirẽt: q̃ q̃dẽ ſimulatio nõ eſt ſic intelligẽda ꝙ actus illos ſm rei ꝟitatẽ nõ facerẽt: ſꝫ qꝛ nõ faciebãt illos tanq̃ legis cerimonias obſeruãtes: ſicut ſi q̃s pelliculã mẽbri virilis abſcinderet nõ cã circũciſiõis ſeruãde/ ſꝫ ſanitat' recuperãde. Sꝫ qm̃ indecẽs videtꝰ ꝙ apl'i ꝓpter ſcãdalũ occultarẽt ea q̃ ꝑtinẽt ad veritatẽ vite ⁊ doctrine: et ꝙ ſimulatione vterentur in his que ꝑtinent ad ſalutem fidelium: ideo cõuenientius diſtinxit. Aug⁹. Tria tp̄a. Unũ ante paſſionem chriſti in q̃ legalia curſũ ſuũ habuerũt. Aliud autẽ poſt diuulgationẽ euãgelij in quo legalia ſunt mortua ⁊ mortifera. Tertiũ eſt tp̄s mediũ. ſ. a paſſione chriſti vſq; ad diuulgationẽ euãgelij in quo legalia fuerũt mortua: qꝛ nullã vim habebant: nec aliq̃s ea ſeruare tenebatꝰ: tñ nõ erãt mortifera: qꝛ ꝯuerſi de iudaiſmo poterãt illa licite ꝟuare: dũ tñ nõ ponerẽt i eis ſpem: reputãtes illa ſibi neceſſaria ad ſalutẽ q̃ſi ſine eis fides chriſti iuſtificare nõ poſſet. Hec aũt licẽtia ſeruãdi ad tp̄s legalia fuit ex inſtinctu ſpũſſcti: qꝛ ſi ꝯuerſis de iudaiſmo ad fidẽ ſtatiꝫ fuiſſet inhibit⁹ leg' rit⁹: ſicut ꝯuerſis de gẽtilitate idolatrie cult⁹: videretꝰ ꝙ lex ſꝑ fuiſſꝫ mala ſicut idolatria: nec p ꝯñs a deo data fuiſſet. Illis aũt q̃ ꝯuertebãtꝰ de gentilitate nõ inerat cã talis obſeruantie: ꝓpter qđ paulus circũcidit timotheũ ex matre iudea natum: Act. xvi. a. Titũ ꝟo q̃ natus fuit ex gentilib⁹ noluit circũcidere vt ꝓdictũ eſt. gentilibus tñ impoſita fuit ad tẽpus obſeruatio aliquoꝝ legaliũ: vt habetꝰ Act. xv. ſ. ꝙ abſtinerent ab immolatis ſimulacroꝝ ⁊ ſanguine ſuffocato: nõ tanq̃ neceſſarijs ad ſalutẽ: ſed ad amicabilẽ ſocietatẽ iudeoꝝ ⁊ gentiliũ ad inuicẽ: nã illo tẽpore iudei abhorrebãt iſta comedere: ſicut etiã frequenter cõtingit ꝙ aliquis exiſtens in ſocietate alterius abſtinet a cibis ſocio ſuo abominabilibus. ꝓcedente ꝟo tp̄e: ceſſante cauſa ceſſauit ⁊ effectus. igitꝰ apl'i de iudaiſmo ꝯuerſi tp̄e intermedio. ſ. a paſſione chriſti vſq; ad publicationẽ euangelij leguntur aliq̃ndo ſeruaſſe legalia licite modo ꝓdicto. Sed ꝯ hoc videtꝰ ꝙ hic dicitur ꝙ petrus fuit reꝑhẽſibilis ex tali obſeruatõe. Dicẽdũ ꝙ nõ peccauit ex facto: qđ erat ſibi licitũ vt dictũ eſt: ſꝫ ex modo faciẽdi: qꝛ in h̄ nimiã diligẽtiã adhibebat ne iudeos offenderet: ita ꝙ ex hoc ſeq̃batꝰ ſcãdalũ gẽtiliũ in tãtũ ꝙ aliq̃ inducebantꝰ ad credẽdũ ꝙ talis abſtinẽtia ciboꝝ in lege ꝓhibitoꝝ eſſet neceſſaria ad ſalutẽ. Et ꝓpter hoc paulus qui erat gẽtiliũ aplus: ipm̃ publice reprehendit: ⁊ petrus audito periculo gẽtiliũ ſibi acquieuit: ꝓpter quod licꝫ peccauerit in modo obſeruãdi: ꝓpter qđ vere reꝑhẽſibilis fuit vt ſcribit hic paulus in ſcriptura catholica in qua nihil eſt falſũ: fuit tamen peccatũ veniale qđ bene fuit poſt confirmationẽ ſpũſſcti in aplis. vnde dicit Joh. i. canonica. i. c. Si dixerim⁹ qꝛ peccatũ nõ habemus noſmetipſos seducim⁹ ⁊ veritas in nobis nõ eſt ⁊c̃. d ¶ Nos natura. Hic ex ꝓdictis infert cõcluſionẽ intentã. ſ. ꝙ legalia per doctrinã euãgelicã quã predicauit ſũt euacuata nec vlteri⁹ ſunt ſeruãda: ⁊ ꝓmo oñdit hoc generaliter ſecũdo ſpecialr ibi: Si enim. Circa primũ facit talem rationẽ: Iudei per fidem chriſti contentã in euangelio iuſtificati dimittunt legalia. ergo gentiles per eandẽ fidẽ iuſtificati: quales erant galathe quibus ſcribebat: multomagis debẽt dimittere: conſequentia patet: qꝛ lex fuit data iudeis ⁊ nõ gentilib⁹. antecedens probat apoſtolus per ſeipſum ⁊ alios apoſtolos. dicens: Nos natura iudei ⁊ nõ ex gẽtib⁹ nati peccatores. i. nos q̃ ſumus natiõe iudei: ⁊ nõ ex gentilibus nati fuim⁹ pctõres: ſupple q̃diu fuimus ſub lege exiſtentes. e ¶ Scientes autẽ quia nõ iuſtificatꝰ homo ex operibus legis. Propter ſuã imperfectionẽ. f ¶ Niſi p fidẽ ieſu chriſti. Unde ⁊ patres veteris teſtamẽti non fuerunt iuſtificati niſi per fidẽ venturi. g ¶ Et nos in chriſto ieſu credimus vt iuſtificemur. Per eandẽ eni fidem iuſtificãtur fideles noui teſtamenti: quia quẽ illic crediderunt venturũ iſti credunt veniſſe et redemptionis myſterium cõpleuiſſe: ſed quia pſeudo apoſtoli dicebant ꝙ fides chriſti nõ iuſtificat ſine legalium obſeruatione. ideo conſequenter hoc remouet/ dicens.

C

Tẽpa tria

D

† Ro. 3. c.

In deis ponit homo: de gentibus caro. Homo. ibi: Sci entes autē ꝙ nō ⁊c. Caro. ibi: Propter qḋ ex ope. ⁊c.
a ¶ Qꝫ ſi q̄rētes. Beḋ. Si nos reuera cognouim⁹ nō poſſe iuſtificari nos niſi trāſeūtes ad xp̄m. Nūqḋ patiē xp̄s relabi nos ad id qḋ eramus. Qḋ ſi pateret̄ ꝑfecto miniſter nobis eſſet pcī. i. prio rıs ſtat⁹ nr̄i: ſicut fuiſſet trāſeūti b⁹ ad ſe miniſter iuſticie. Vel: Qꝫ ſi q̄rētes. Dixi ꝙ ex opib⁹ legis nō eſt iuſticia. Qꝫ ſi nos q̄ in le ge maiores ſum⁹: inuēti ſum⁹ in ea fuiſſe pctōres: qḋ inde ap paret q̄ q̄rim⁹ in xp̄o iuſtificari q̄ cur in xp̄o q̄rerem⁹ iuſtifica ri: niſi q̄ ī lege nō eram⁹ iuſti? Et ſi nos q̄ in ea pfecti eramus fuim⁹ ex ea pctōres: tūc lex vbi cūq̄ eſt miniſtrat pcm̄. Et ſi lex miniſtrat pctm̄: tunc ſi xp̄s legē miniſtrat ⁊ pctm̄: ſꝫ nō eſt mini ſter pcti: ergo nec miniſter leg̃. Qꝫ ſi forte videret̄: q̄ eā adim pleuit: ſꝫ abſit ꝙ eā miniſtrauerit docēs eā p⁹ paſſionē ſuā ſeruā dā. Et ſi nō ē miniſter leg̃ cur eā ſeruaretis? b ¶ Inuenti. nō opiniōe habiti: ſꝫ rōne ꝓbati. c ¶ Ego eni p le. Spūalr̄ in tellecta. d ¶ Mor. ſū le. ne carnalr̄ ī ea viuā. e ¶ Ut deo viuā. nō mihi qḋ iaꝫ poſſum: q̄ cū xp̄o. f ¶ Cōfixus ſum cru. i. crux xp̄i extinxit in me ar dorē pcti vt iā vltra ad id nō ex tendar. g ¶ Sꝫ viuo. In vir tutib⁹ vigorē bn̄ opandi habeo h ¶ Iā nō ego. ille pctōr qui prius erā. i ¶ Sꝫ xp̄s. i. noui tas xp̄i apparet ī me. Ad qḋ q̄ lex? k ¶ Et tradi. ſe. Attēde ꝙ fili⁹ ſemetipſm̄ tradidit vt hic dr̄. Et pr̄ eū tradidit. Ut alibi

Ro. 8. f ait apl̄us: Qui ꝓprio filio ſuo nō pepcit: ſꝫ ꝓ oibus nobis tra didit illū. Iudas igit̄ qḋ fecit? Uides q̄ nō qḋ faciat hō cōſi derādū eſt: ſꝫ quo aīo ⁊ volūta te faciat. In eodē facto inueni mus deū in quo īuenim⁹ iudā: deū bn̄dicim⁹: iudā deteſtamur bn̄dicim⁹ charitatē: deteſtamur iude iniq̄tatē. De⁹ cogitauit ſa lutē nr̄am q̄ redēpti ſum⁹. Iu

†De pe. di. 4 romanos das cogitauit pciū quo vēdidit dn̄m: fili⁹ pciū qḋ dedit ꝓ nob. Diuerſa ḡ itētio: diuerſa facta facit: cū tn̄ ſit vna res: ex diuer ſ. e ſic eā intueamur vnū aman dū: alterū dānandū. vnū glori ficandū: alterū deteſtādū inuenim⁹. Ca. III

O Inſenſati. Uerba iraſcēt̄. O inſenſati gal. q̄ nec ſe circūductos a pſeudo agnoſcūt. Uñ q̄ oc. Aug⁹. In oclīs ⁊ ſenſ. h⁹ prudētū xp̄s mortē ⁊ dia bolū dānaſſe videt̄ nō ipſe dānat⁹ eſſe. vñ Oſee: Ero mors tua o mors. Et hec eſt vga moyſi q̄ vſa ī ſerpētē deuorauit ſerpētes magoꝝ. h̄ ē ſūm⁹ ſacerdos ī lege i cu ius morte q̄ ſanguinē xp̄i fuderāt ignorant: ⁊ ob id me tuētes ad ciuitatē refugii ſe ꝯtulerāt abſoluebāt̄: ⁊ ſecu ri fiebāt a metu. Ita morte xp̄i dānato ſupbo ſal⁹ nr̄a ꝓ curata ē. Qḋ īſinuabat ineffabile nomē dn̄i: ſcptū ī lami na ſūmi pōtific̄ qḋ erat tetragrāmatō. i. q̄tuoꝛ lr̄aꝝ: q̄ ſt ioth: he: vau: heth. i. pncipiū paſſiōis vite iſte. O. ille cu ius iſte legal̄ ſacerdoſ gerit pſonā ē nob p pſonā auctor

Mal. 1. c ⁊ repator vite p adā amiſſe. vñ: Qui aſcēdit ſup oc. dn̄s no. illi. Occaſū ei mort̄ xp̄s aſcēdit. i. triūphauit diabo lū ⁊ mortē ſupādo. Sꝫ ocul̄ ſtultoꝝ videt̄ ꝯdēnat⁹: ⁊ in coꝝ ſenſu tn̄ crucifix⁹: vt hō i q̄ nlla ſpes ſit. In illis vi uit xp̄s: in iſtis eſt mortu⁹. m ¶ Faſcinauit. Faſcin⁹ ¶ q̄ſi magicis

a ¶ ſꝫ ſi dicit̄ nos peccaſſe ꝙ legē dimiſim⁹ ⁊ in xp̄o iuſticiā q̄rim⁹: tūc q̄ hoc pcepit ē pec cati miniſter: ſꝫ nūqḋ. q. mirū eſt ſi q̄s dicat.

a Qꝫ ſi q̄rentes iuſtificari ī xp̄o: in b
b uēti ſum⁹ ⁊ ipſi pctōres: nūqḋ xp̄s c
¶ ꝙ xp̄s peccauerit q̄ legē deſtruxit vel q̄ eā miniſtrauit: ego enī ſequar ei⁹ legē: deſtruxi rōnabiliter viuēdo ⁊ docēdo: ⁊ ſi reedifico cō tra legē facio: nā p auctorē legis ipſaꝫ legē di miſi q̄ſi ei mortu⁹ nullū ſenſum ei⁹ habens.
pcti miniſter eſt? Abſit. Si eni q̄ d e f
deſtruxi iterū reedifico: preuari g
c catorē me conſtituo. Ego eni per h
¶ ad honorē dei.
d e legem legi mortuus ſum: vt deo i k l
¶ ⁊ poſſum q̄. ¶ ꝯcupiſcētie nr̄e in eoꝝ cru
f viuā: chriſto confixus ſum cruci. m
ciſixe ſunt. ¶ nō eſt in me iuſticia mea ſꝫ dei.
¶ . i. vetus homo.
g h Uiuo autē iam nō ego: viuit vō n o
¶ nou⁹. a ¶ ⁊ qḋ ē exponit. ¶ . i. bn̄ poſſū
i in me chriſtus. Qꝫ autē nunc vi p
opari. a ¶ corruptibili in q̄ eſt incētiuū vi tioꝝ. i. ꝙ igne nō vtoꝛ p fidē eſt nō p opa la borioſa. b ¶ cui⁹ fides valere pōt.
uo in carne: in fide viuo filij dei: q r
¶ p hoc fides efficaciā hꝫ. a ¶ p dilectōēꝫ
b ¶ qui tāt⁹. ¶ ſolū nō aliud ſacrificiū.
k qui dilexit me: et tradidit ſemet ſ
a ¶ q̄ nō recipio legē qḋ eēt abijcere gratiā. nec debeo: q̄. ¶ vel nō ſum ingrat⁹ gr̄e dei.
ipm̄ p me. Nōn abijcio gr̄aꝫ dei. t
¶ nō abijcio vel nō ſum ingratus vt aliud ei compararē. ¶ eſt.
Si eni per legē iuſticia: ergo chri x
¶ fruſtra.
ſtus gratis mortu⁹ eſt. Ca. III

O ¶ q. nō ex lege: ſꝫ ex fide iu ſticia eſt ⁊ xp̄s ex dilectiōe ſe ꝓ nobis tradidit. ¶ ⁊ eū hec oīa oſtēt ⁊ ī his īſtructi fuiſtis. ¶ dolēdo. ¶ p ſcīre
l †Inſēſati galathe q̄ſ y
pationē cōmonet. a ¶ per ſimule. vt qḋ aī oculos eſt nō videatis: veritas ſe ingerit ⁊ ei nō creditis. ¶ vel credere.
m vos faſcinauit vitati nō obedire? z

a ¶ Qꝫ ſi q̄rētes iuſ. in xp̄o. i. in fide xp̄i. b ¶ Inuenti ſu mus ⁊c. qḋ eſt: ſi hec fides nō iuſtificat abſq̄ legalib⁹. c ¶ Nun qḋ xp̄s pec. mi. eſt. q. d. hoc incōueniēs ſequet̄ ex q̄ tradidit fidē nō iuſtificātē. d ¶ Abſit. q. d. hoc pꝫ falſum ex pdictis: q̄. ō. ꝓba tū eſt ꝙ doctria euāgelica eſt a deo inſpirata ⁊ pfecta: qḋ nō eēt niſi iuſtificaret: nā ī h̄ ꝯſiſtit leg̃ pfectio. e ¶ Si eni. Hic oñdit pticularit̄ ꝙ legalia ſunt abijcīēda ſuupi⁹ exēplo. d. Si eni q̄ de. ſ. legalia q̄ docui debere relinq̄. f ¶ Iterū reedi. i. obſeruo tanq̄ neceſſaria ad ſalutē: ⁊ alios ad hoc induco. g ¶ Preuaricatorē me cō. i. facto confiteoꝛ me erraſſe: qḋ abſit. iō ſubdit: h ¶ Ego eni p le. ſ. nouā. i ¶ Legi. ſup ple veteri. k ¶ Mortu⁹ ſum. in q̄tū eua cuat legalia: ſicut dictū fuit Hiere. xxxi. f. Ec ce dies veniēt dicit dn̄s: ⁊ feriā domui iſrl̄ ⁊ domui iuda fed⁹ nouū: nō ſm̄ pactū qḋ pepi gi cū patrib⁹ vr̄is. p h̄ eni qḋ dr̄: Nō ſm̄ pa ctū. p qḋ itelligit̄ lex moſaica: oñdit̄ ꝙ p legē nouā erat euacuāda. l ¶ Ut deo viuā. p xp̄i grām. iō ſubdit̄: m ¶ Chriſto ꝯfi. ſuꝫ cru. p cōpaſſionē ex fide ꝓcedentē. iō ſequit̄ n ¶ Uiuo aūt iā nō ego. ſ. q̄lis fui ſub le ge. o ¶ Uiuit vō in me xp̄s. habitās in me p gratiā viuificātē. p ¶ Qꝫ aūt nūc vi uo. p xp̄i grām. q ¶ In carne. i. adhuc exi ſtēs in carne paſſibili. r ¶ In fi. vi. fi. dei. q̄ in reſurrectiōe dabit mihi corp⁹ imortale. s ¶ Qui dile. me. Ex dilectōe eni maxima volūtarie mortē ſubijt ꝓ ſalute nr̄a. ⁊ q̄ tāta gr̄a nō eſt negligēda ſed venerāda. iō ſubdit: t ¶ Nō abijcio gra. dei. i. abiectā nō repu to: qḋ tn̄ eſſet ſi abſq̄ legalib⁹ nō ſufficeret ad ſalutē. iō ſbdit̄: v ¶ Si eni p le. iu. ſupple habet̄. x ¶ Ergo xp̄s gra. mor. eſt. i. ſine cauſa: ex quo ſine hoc habebat̄ iuſticia q̄ facit hominē dignū vita eterna. galathe vō habe bāt ꝓ incōueniēti ꝙ fruſtra fuiſſet mors xp̄i: ⁊ p ꝯñs debebāt incōueniens reputare illud ex quo ſeq̄bat̄. ſ. ꝙ obſeruatio legaliū iuſtifi caret vel eſſet neceſſaria ad ſalutē.

¶ In ca. ij. vbi dicit̄ in poſtilla. Ego enim per legem. ſcꝫ nouam.

Additio. Hoc qḋ dr̄: Per legē legi mortu⁹ ſum. ſm̄ Glo. itel h ligit̄ ꝙ p legē ve. te. ſpūalr̄ intellectā: mortu⁹ ſum legi ne carnalr̄ in ea viuā. Uel ſic: Per legē mortu⁹ ſuꝫ. i. p auctem legis ipſam dimi ſi: ⁊ ſic ipſa lex moſaica denūciat ſuā dimiſſio nē. ad qḋ alligāt̄ ī Glo. tres auctēe. Prima Deut̄. xviij. d. Prophetā ſuſcitabo tibi d me dio fratrū tuoꝝ: q̄ q̄dē auctoritas bn̄ itellecta denotat ꝙ ꝓpha. ſ. xp̄s ſuſcitād⁹ erat: cui erat ff. 5. b credendū tanq̄ vō legiſlatori ꝓut plane fuit oñſuꝫ in additiōe. ō. pdicto ca. Deut̄. ⁊ ſic h̄ ꝙ alia lex a lege moſaica erat danda. Allega tur ſcḋo ad hoc in Glo. illḋ Hiere. xxxi. ꝙ in poſtilla allegat̄. tertio allegat̄ illud p̄s. Sa Ps. 39. b crificiū ⁊ oblationē noluiſti: aures aūt pfeciſti mihi: qḋ ad lr̄am ſignificat ꝙ ſacrificia ⁊ oblatiōes q̄ erāt de pcipu is cerimonialib⁹ veteris te. nō erāt deo placita de ſe: vt ibidē expo nit̄ in poſtilla. Uñ he tres auctēs quaꝝ vna accipit̄ de libro legis: alia de ꝓphetis: alia de pſalmis ſunt ſatis efficaces ad oñdendū ꝙ legalia veteris te. erāt euacuāda. Ca. III

O Inſenſati ga. Poſtq̄ apl̄s improbauit errorē de lega liū obſeruatiōe cū euāgelio ex pfectione legis euāgelice. hic ꝯñr idē facit ex īpfectiōe legis moſaice. Iſta tn̄ diuiſio nō eſt pci ſa: q̄ in pcedētib⁹ poſita ſunt aliq̄ de impfectione legis moſaice: et ecōuerſo in ſeq̄ntib⁹ aliq̄ ponunt̄ de pfectiōe legis euāgelice: ſꝫ hec diuiſio accipit̄ ſm̄ id qḋ pncipali⁹ intelligit̄. Et diuidit̄ ī duas ptes Diuiſio q̄ pmo galathas increpat. ſcḋo ꝓpoſitū declarat: ibi: Qui ḡ. Pria adhuc in duas: q̄ pmo ꝓponit ſuā interptatiōnē. ſcḋo interptatōis rōnē/ibi: Hoc ſolū. Circa pmū dicit: y ¶ O inſenſati gala. q̄s vos faſci. i. adulādo decepit. z ¶ Nō obe. ve. ſcꝫ euāgelice per quā legalia ſūt excluſa. ſꝫ eni apl̄s ſciret eos eſſe deceptos p pſeudo apl̄os: tn̄ q̄rit q̄s vos faſcinauit: nō ignorās ſꝫ admirās eoꝝ inſta bilitatē: ſicut Geñ. iij. b. dr̄: Adā vbi es? nō ex ignorātia. Sciendū etiā ꝙ faſcinatio aliq̄ñ accipit̄ ꝓ illuſiōe ſenſuū: qua aliq̄s nō aduer

tit ea que

Faſcinus

A ¶ qñ magicis illuſiõib⁹ aliter q̃dã oculis hoim oñdunt̃ q̃ ſũt. Dicit̃ etiã faſcin⁹ vulgo q̃ nocet iſantib⁹. Dicũt̃ eni q̃rũdã oculi viſu vrẽtes eẽ: ⁊ h eoꝝ actus faſcinatio d̃r: ⁊ põt fieri vt huic pctõ iſeruiãt demones. Siľr ⁊ inuidia tanq̃ faſcin⁹ vrit. Inuid⁹ eni nõ mõ ſibi nocet ſʒ ⁊ his in qb⁹ aliq̃ bona eẽ incipiũt.

Sap. 4. c Vñ Salomon: Faſcinatio malignitatis obſcurat bona. Sic factũ eſt vt inuidi tanq̃ faſcinãtes nocuerĩt galathis: nup in xp̃o renat' vt iidẽ galathe fidei ſtomacho nauſiãte cibũ ſpũs euomuerũt. a ¶ Añ q̃ꝝ ocu. Vere faſcinati: q: añ oculos .i. in vr̃a p̃ſentia ille tant⁹ q̃ eſt ieſus xp̃s ⁊ ꝓ vob crucifix⁹: eſt ꝓſcript⁹. i. exheredatus: ⁊ h in vob. In aliis nõ deberetis pati vt regnũ ⁊ hereditatẽ ſuã amitteret: nedũ i vobis. ¶ Vel. Añ quoꝝ ocu. i. ꝓſcriptio ei' ita fuit vob nota q̃ſi añ vos eẽt facta: ⁊ i vob. i. i itellectib⁹ vr̃is erat crucifixio: vt vl' ſciretis q̃liť facta: ⁊ q̃d ꝯtulit. b ¶ Proſcri. ẽ. Heb. i. hereditatẽ ſuã amiſit vos ipſos. Qr aũt ait crucifix⁹. põdere ꝓnunciationis indiget cum dolore. c ¶ Hoc ſolũ vo. Cõmot' ꝑ icrepatioeꝫ. ꝓbat ꝙ lex nõ eſt obſeruãda: q: nõ ex ea: ſʒ ex fide venitũt oĩa neceſſaria: ſpũs: iuſticia: bñdictio. Q. Qr uis faſcinati ⁊ ſtulti: tñ hoc volo a vob diſcere: q: h adeo euidẽs eſt vt ⁊ ſtulti docere q̃ant. Solũ ſi nihil aliud eẽt: h ad ꝓbãdũ ſuffiteret cũ ꝯſtet q: ſpm̃ accepiſtis an ex opib⁹ vbi labor quẽ nũq̃ habuiſtis: an ex fide q̃ audit⁹ facilitate venit. d ¶ An ex au. fi. Aug⁹. Vtiq3 ex fide nõ ex opib⁹ leg'. Ab apľo

B eni p̃dicata eſt eis fides in q̃ p̃dicatione aduẽtũ ⁊ p̃ſentiã ſpũſcti ſenſerãt. Et eſt ſenſus: Si in illis opibus leg' eẽt ſal⁹ vr̃a: nõ daret vob ſpũſctũs niſi circũciſis. Sʒ fuit datus vobis anq̃ opa leg' haberetis. Sciẽdũ ꝙ nũc de opib⁹ maxie tractat q̃ ſũt in ſacris q̃ nõ ſũt neceſſaria: vbi gr̃a fidei eſt. Bipartita ſunt eni opa leg': prim in ſacris: prim i morib⁹ accipiunt̃. Ad ſacra ptinẽt circũciſio: ſabbatũ: neomenie: ſacrificia et hmõi inumere obſeruãtie.

Deu. 5. b Ad mores autẽ. Non occides: nõ mechaberis ⁊ hmõi. In obſeruãtiis ſi nõ intelligant̃ ſeruit⁹ ſola eſt. Si aũt obſeruent̃ ⁊ intelligant̃: nõ mõ nihil obſunt ſʒ etiã ꝓſunt: ſi tpe ꝯgruãt. Omne aũt ſacramẽtũ cũ intelligit̃: vel ad ꝯtẽplationẽ veritatis: vel ad bonos mores refert̃. Contẽplatio veritatis in ſoli⁹ dei dilectiõe ⁊ cognitiõe fundata eſt. Boni mores in di-

Mat. 22. d lectione dei ⁊ ꝓximi: in qb⁹ duob⁹ tota lex pendet ⁊ ꝓphete. e ¶ Sine cã. iõ dicit: q: multa tã ꝓ fide tolerauerãt: ⁊ in ipis paſſiõibus charitate timorẽ vicerãt. Sine cauſa ḡ tanta paſſi erãt q̃ a charitate: q̃ in eis tãta ſuſtinuerat ad legẽ labi volebãt. f ¶ Qui ḡ tri. q: vos nõ ex opib⁹ q̃ nunq̃ habuiſtis accepiſtis ſpm̃: ſed ex fide: ergo poteſtis videre ꝙ ego q̃ habui opa legis: nõ tñ ꝑ ea ſʒ ꝑ fidẽ accepi ptãtẽ dandi ſpm̃: et operãdi miracula. De eo q̃ ſub lege fuerat põt dubitari: ſʒ ꝑ ſimilitudinẽ iſtoꝝ liquet. g ¶ Ad iuſticiã. Iuſticiam vocat hic peccatoꝝ remiſſionẽ ⁊ bone vite obſeruãtiã. h ¶ Prouidẽs Nõ ſolũ iuſticia ex fide: ſʒ ⁊ bñdictio q: ſcriptura dicit: In te bñdicent̃: qđ eſt in tue fidei cõformitate. Et ne alis veritas: dicit moyſen ſic ſenſiſſe: ꝓuidẽs ꝙ ex fide iuſtificat gẽtes deus. Prouidens. i. oſtẽdens longe anteq̃ fieret ꝓuiſuʒ hoc. i. ¶ Quia ex fide. Nõ ex opibus. k ¶ Prenũcia. ...it. i. oñdit. Vel prenũciauit. i. oſtẽdit p̃nunciatũ ... ꝙ bñdicent̃ in eťna beatitudine. l ¶ In te. in tue fidei imitatiõe.

¶ Quicũq̃.

a ¶ dũ ꝑ legẽ xp̃m deſeritis: xp̃s eſt a vobis ꝓſcript⁹ ſicut a pilato: ⁊ dũ inſufficiẽtẽ creditis a crucifixorib⁹ nõ differtis.
a b **Añ q̃ꝝ oculos ieſus xp̃s ꝓſcri-** a
a ¶ q̃uis ſitis faſcinati ⁊ ſtulti: tamẽ.
c **ptus eſt ⁊ i vob crucifix⁹. Hoc** b c
ſolũ volo a vob diſcere. Ex opi d
d **bus leg' ſpm̃ accepiſtis: an ex au** e
¶ ⁊ q: ex fide ergo adeo ſtulti.
ditu fidei? Sic ſtulti eſtis: vt cũ f
¶ ſcđo. ¶ initiũ ſalut' habuiſt'. a ¶ cũ ꝑuectiores ꝑ carnẽ. i. carnales q̃ritis ꝯſummari: a q̃bus nec initiũ poterat haberi.
ſpiritu cepiritis: nũc carne cõ- g
a ¶ nõ ꝯſũmamini: ſʒ habita pditis: ⁊ oĩno
e **ſũmamini? Tantã paſſi eſtis ſi** h i
¶ .i. ſine vtilitate. a ¶ hoc ꝯfirmo: q: in vob eſt: ſi vult' ꝑderit: h dicit ne deſperẽt
ne cauſa: ſi tamen ſine cauſa. k
a ¶ miniſterio nõ auctoritate.
f **Qui ergo tribuit vobis ſpiritũ** l
¶ miracula. ¶ inter vos.
et operat̃ virtutes in vobis: ex m n
¶ nõ vtiq3 ex opib⁹: ſed ex fide: ⁊ ſi mihi q̃ ibi valui nõ ꝓſunt: vos cur ea q̃ritis.
opib⁹ legis: an ex auditu fidei?
¶ ita ſpũs ex fide: ſicut ⁊ iuſticia.
Sicut ſcptũ eſt: Credidit abra o p
¶ credere. ¶ ſufficiẽs cauſa.
g **am deo: ⁊ reputatũ eſt ei ad iu-**
¶ q: abraã iuſt⁹ ex fide. ¶ quoꝝ eſſe eſt
ſticiã. Cognoſcite ergo: q: qui q
ex fide. ¶ iuſti.
ex fide ſunt / hi ſunt filij abrae. r
h i **Prouidẽs aũt ſcptura: q: ex fi** s t
k **de iuſtificat gẽtes de⁹ / p̃nunci** v
l **auit abrae: quia benedicent̃ in** x
¶ .i. i tuo ſemie. a ¶ nõ tñ iudei. b ¶ in tue fidei imitatiõe. ¶ q: auctoritas h dicit.
te omnes gentes. Igit̃ qui ex fi y

Me tit ea q̃ ſũt añ ipm: ⁊ ſic erat de galathis: q: iniuriã factã xp̃o ꝑ falſos apľos i p̃ſentia coꝝ nõ aduertebãt. iõ ſubdit̃: a ¶ Ante quoꝝ ocu. ⁊c̃. i. ꝯdẽnat⁹ ꝑ falſos apľos: aſſerẽtes vob ꝙ fides ei⁹ nõ ſufficit ad ſalutẽ ſine legalib⁹: ⁊ ſic ꝯdẽnãt eũ tanq̃ impotẽtẽ ad ſaluãdũ: cũ tñ lex ꝓmittat de xp̃o venturo ipm fore ſaluatorẽ: vt ptʒ ꝑ auctẽtem Hiere. hec ca. inductã. lex eni freq̃nẽ accipit̃ ꝓ toto veteri te. b ¶ Et in vo. cru. ꝑ eoſdẽ tanq̃ hõ purus. hoc eni aſſerebãt a tpe apľoꝝ aliq̃ pſeudo apľi ſiue heretici. ꝓpter qđ Iohes in p̃ncipio ſui euãgelii cõpulſus fuit ei⁹ diuinitatẽ declarare: vt dicit Hiero. in ꝓlogo ſup Iohannẽ. c ¶ Hoc ſolũ. Hic ꝯſr ponit rõnẽ duplicẽ increpatiõis. ſcđa ibi: Tanta. Circa p̃mũ ſciendũ ꝙ in p̃mitiua eccľia baptiçatis dabat̃ ſpũſctũs ſub ſigno ſenſibili ꝑ ipoſitionẽ manuũ apľoꝝ ſicut ptʒ Act. viij. ⁊ plurib⁹ aliis locis: ⁊ ſic datus fuerat galathis i fide xp̃i baptiçat': nõ aũt ſic dabat̃ obſeruãtib⁹ legalia: ⁊ ſic poterãt aduertere ꝙ legalia nõ erãt ad ſalutẽ neceſſaria: niſi eſſent p̃dicto mõ faſcinati. et h eſt qđ dicit: Hoc ſolũ a vo. vo. di. i. audire: vt deceptio vr̃a appareat ex vr̃a ꝯfeſſione. d ¶ Ex opib⁹ le. ſpi. ac. ſ. in ſigno viſibili. e ¶ An ex au. fidei. i. ex receptiõe fidei xp̃i ꝑ baptiſmũ. q. d. manifeſte ptʒ ꝑ effectũ ꝙ nõ poteſtis negare vos ex fide xp̃i recepiſſe. iõ ꝯcludit eoꝝ deceptionẽ di. f ¶ Sic ſtul. eſtis ⁊c̃. de gẽtilitate recipientes imediate doctrinã euãgelicã q̃ ſpũalis ẽ. g ¶ Nũc carne cõ. ſup eam volẽtes recipe legaliũ obſeruationẽ: que dicunt̃ iuſticie carnis. Heb. ix. eo ꝙ tollebãt q̃ſdã imũdicias ex immundoꝝ tactu ꝓueniẽtes: vt ex tactu morticini: mẽſtruate ⁊ hmõi: ex q̃b⁹ hõ reddebat̃ inabilis ad ingreſſum tẽpli. h ¶ Tãta paſ. eſtis. Hic ponit̃ ſcđa rõ: q: pati detrimẽtũ magnũ ſine cã fatuũ eſt. ſic erat de galathis: ꝓpť qđ erãt increpãdi ſicut fatui. ⁊ h eſt qđ dicit: Tãta paſ. eſt. qđ exponit̃ dupľr. Vno mõ de ꝑſecutiõib⁹ q̃s ꝓ xp̃o ſuſtinuerãt. i ¶ Sine cã. i. ſine vtilitate ꝓueniẽte: imo cũ detrimẽto: min⁹ eni dicẽdo plus ſignificat. ꝑ deceptionẽ eni pſeudo apľoꝝ dicte ſufferẽtie ꝑdiderãt meritũ: ⁊ cũ hoc incurrebãt pctm̃. k ¶ Si tñ ſi. cã. i. ſi ꝑſeueretis in errore. q. d. ſi abiciat' errorẽ recipiet' iterũ gratiã bona mortificata reuiuificantẽ. Alio mõ exponit̃ de expẽſis q̃s fecerãt ꝓ pſeudo apľis: et ſic paſſi fuerãt dãnũ in tpalibus ⁊ ſine vtilitate ſpũali: imo cũ detrimẽto bonoꝝ ſpũaliũ. ⁊ h videt̃ ſonare lr̃a / cũ dr̃: Tãta paſſi eſtis. i. plura dãna i tpalib⁹ ⁊ ſpũalib⁹ bonis. l ¶ Quid ergo. Poſt galathaꝝ increpationẽ. hic ꝯſr declarat apľs ceſſationẽ legaliũ ꝓpť eoꝝ impfectionẽ. Et diuidit̃ in duas ptes: q: p̃mo h declarat ꝑ rõnẽ. ſcđo ꝑ ſilitudinis adaptationẽ. ca. ſe. Prima adhuc in duas: q: p̃mo ponit̃ rõ. ſcđo ſoluit̃ tacita q̃ſtio / ibi: Quid igit̃. Circa primũ facit talẽ rõnẽ: Illa lex q̃ nõ iuſtificat: nec bñdictionẽ dei cõfert: nec hereditatẽ affert: tanq̃ impfecta ceſſat adueniẽte lege iuſtificãte: bñdictionẽ dei ꝯferẽte: ⁊ hereditatẽ etiã eternã afferẽte: ſʒ ſic ſe hʒ lex moſaica ad euãgelicã ḡ ⁊c̃. In hac rõne ſic ꝓcedit ꝙ ſupponit maiorẽ tanq̃ manifeſte verã. ⁊ declarat minorẽ q̃tũ ad tres eius ptes. p̃mo p̃mã. ſcđo ſcđam / ibi: Prouidẽs aũt. tertio tertiã / ibi: Frẽs. Primã aũt declarat. ſ. ꝙ lex nõ iuſtificat: ſʒ fides xp̃i. d. Qui ḡ tri. vo. ſpi. ſan. ſ. in ſigno ſenſibili. m ¶ Et ope. vir. in vo. i. miracula videntibus vob. de quo certũ eſt ꝙ ipe eſt de⁹: q: talia fieri nõ pñt niſi vtute diuina facit: ne h. n ¶ Ex opib⁹ le. ⁊c̃. i. ex receptiõe fidei xp̃i. q. d. manifeſte ptʒ ꝑ effectũ ꝙ h nõ eſt ex merito leg': ſʒ ex merito fidei: q: talia nõ fiũt ſuãtib⁹ legẽ: ſʒ recipiẽtib⁹ fidẽ: ⁊ ꝯfirmat ꝑ ſcripturã. d. o ¶ Sicut ſcri. ẽ. Gen. xv. b. p ¶ Credidit abrã deo ⁊c̃. ⁊ ſic ex fide xp̃i vẽturi iuſtificat⁹ fuit ⁊ nõ ex opibus legis q̃ ꝑ magnũ tp̃s poſtea fuit data. iõ ꝯcludit: q ¶ Cognoſcite ḡ ⁊c̃. credẽtes ꝑ fidẽ xp̃i iuſtificari. r ¶ Hi ſunt fi. ab. i. imitatores fidei ſue: ⁊ ꝑ eã iuſtificati ſicut ⁊ ipſe. s ¶ Prouidẽs aũt. Hic declarat̃ ſcđa ps minoris. ſ. ꝙ bñdictio dei nõ hr̃ ex lege ſʒ ex xp̃i fide. di. Prouidẽs aũt ſcri. i. de⁹ auctor ſcpture. t ¶ Quia ex fi. iu. gẽ. de⁹. ⁊ nõ ex lege: vt p̃dictũ eſt. v ¶ Prenũcia. ab. Gen. xxij. ante dationẽ legis lõgo tpe. x ¶ Quia bñdicent̃ in te oẽs gẽ. qđ impletũ eſt in xp̃o ab abrahã deſcẽdente ſm carnẽ: in quẽ ex oibus gentib⁹ aliq̃ credũt: ⁊ plen⁹ implebit̃ circa finẽ mũdi. y ¶ Igit̃ qui ex fi. ſũt. i. de nũero fideliũ.

C

Gen. 15. b
Ro. 4. a
Jaco. 2. d
D
Gen. 22. d
Diuiſio

a ¶ Quicũq3 eni ex. Qđ intelligẽdũ eſt nõ de opibus q̃ ad mores ſed q̃ in obſeruationib⁹ illis fiebãt. Prodeſt lex in tabulis ſcripta.cetera on⁹ ſunt. b ¶ Scriptũ eſt eni. Qui ex operibus legis ſunt maledicti: quia
Deu.21.d. ſicut ſcriptũ eſt a moyſe in Deuteronomio: Maledictus omnis homo ⁊c. q.d. Multa precepi que oĩa nullus implere poterit: ſed in onus data ſũt. ⁊ iõ oẽs maledicti. In q̃ innuit deſiderãdũ eẽ ſaluatorẽ q̃ fine ponat his ⁊ liberet nõ ſolũ ab aliis pctis: ſed a maledicto legi: Cur ḡ galathe trãſeũt a grã ad maledictũ? c ¶ Iuſtificaẽ apõ deũ. Qui eũ grat. colit.ſ.nõ cupiditate appetẽdi aliqd ab ipſo preter ipm: vl timore amittẽdi. In ipſo eni ſolo vera nr̃a btitudo eſt ⁊ pfecta eſt. d ¶ Lex autẽ ⁊c. Ex fide eſt iuſticia ⁊ vita: ſ3 lex nõ eſt ex fide: poſſet eni3 videri q̃ opa legis ex fide fierẽt vt
†Deu.27.d ꝓcis ſperarẽt etnã: qđ nõ eſt: ſed ex timore pene illa ſeruabãt. e ¶ Viuet in illis. Nõ ait: Qui fecerit eã viuet in ea: cũ ꝓmiſiſſet lex nõ eſt ex fide: vt itelligas legẽ in h loco ꝓ ipſis opib⁹ q̃ in illis obſeruatiõibus fiebãt poſitã. Qui aũt viuebãt in his opib⁹ timebãt vtiq3 ſi nõ ea feciſſent lapidationẽ vel crucẽ vel aliud hmõi pati. Qui ḡ fecerit ea viuet in illis nõ apõ deũ.i.habebit ꝓmiu3 ne iſta morte puniaẽ. Qui aũt ex fide viuit eũ hinc exierit: tũc magis habebit ꝑ̃ſentiſſimũ p̃miũ. Non igiẽ ex fide viuit: qſqs ꝑ̃ſntia q̃ videnẽ vel cupit vel timet: q2 fides dei ad inuiſibilia ꝑtinet. f ¶ Fact⁹.i.reputat⁹
†Aba.2.a. nõ ſolũ maledict⁹/ ſ3 etiã maledictu3.
Ro.10.b Vel: Fact⁹ eſt rei veritate. Maledict⁹ .i.mortalis. g ¶ Maledictus. Q.
Heb.10.g ſatis ad penam ſit q̃ ſuſpẽſus morerẽ⁹: ⁊ q̃ illic eſt vſq3 ad veſpã: vt tunc deponaẽ ⁊ ſepeliaẽ: ne ſi ibi ſit diutius: mai⁹ ſit opprobriũ ⁊ macla genere ei⁹. ¶ Hiero. In hebreis ⁊ nr̃is nũc codicib⁹ in deuteronomio hẽ: Maledict⁹ eſt deo. In antiq̃s tñ hebreoꝝ codicib⁹ nõ hẽ nomen dei. Et puto poſt paſſionẽ dñi ab aliq̃ appoſitũ eſſe: vt nos q̃ maledictu3 a deo credim⁹ xp̃m iſamaret. S3 nõ eſt hoc in cõtumeliã dñi. qđ mirũ ſi maledict⁹ dẽ deo q̃ h3 in ſe qđ deus odit.i.reprobat ⁊ dolet
†Deu.21.d pctm.ſ.⁊ mortẽ. Maledict⁹.i.mortuus: q2 mors ex maledicto: ⁊ maledictum eſt omne pctm: vel ipm qđ fit vt ſequaẽ ſuppliciũ. Vel ipm ſuppliciu3 qđ ⁊ vocaẽ pctm: q2 ex pctõ fit. Maledict⁹ deo: q2 de⁹ odit pctm ⁊ mortẽ nr̃am cũ ad delẽdũ eã miſit filiũ ſuu3. h ¶ Ois. Etiã xp̃s: ne futuri heretici negẽt ei⁹ verã mortẽ. Inſipiẽs ho/
†Heb.9.c noꝛificẽtia xp̃m a maledicto qđ morti cõiũctũ eſt ſeparat. Pena ḡ pcti cum nõ ex bñdictõe: neceſſaria venit ex maledictione q̃ dẽ: Si tetigeritis morte
Maledictũ duplex moriemi. Vel maledict⁹.i.mortalis. mortalitas aũt ex pctõ ẽ. Maledictio gemina culpe ⁊ pene. vnde ⁊ maledictũ duob⁹ modis dẽ.ſ. actiue et paſſiue.ſ. ꝓm culpã ⁊ penã. Non eni ideo ds maledict⁹ q2 crucifixus: ſed q̃ in talẽ inciderit reatũ vt meruerit crucifigi qđ nõ xp̃o. Et iõ l3 ſit reputat⁹: tñ nõ fuit maledict⁹ maledictiõe pene et ñ culpe. i ¶ Frẽs ꝓm ho.di. Q. ꝓbaui p rõnes ⁊ auctãtes qđ p fidem nõ p legẽ daẽ ſpũs/iuſticia/ btitudo.modo dico.i. ꝓbo idẽ ꝓm hũanã ꝯſuetudinẽ in q̃ ꝗuis ſepe nõ ſit firmitas: tñ firmũ eſt teſtimoniũ hois.i.ab homie factũ ſuis heredib⁹. Sĩlr teſtamẽtũ dei lex nõ facit irritũ ſ3 ꝓmittit cui factũ ẽ.i. abraẽ: vt ex dãti ⁊ accipiẽti dignitate videaẽ icõmutabilis ſpõſio. Et ſemini.i.xp̃o.nõ q̃ ad eũ fieret ꝓmiſſio: ſ3 ad eũ ꝑtinebat: q2 p eũ ꝓmittebaẽ dãda bñdictio. Et q̃ ſemen illud chriſtus ſit non alius.notat ex verbis ſcripture que eſt: In ſemie tuo bñdi.oẽs gẽ. Non dicit ſcriptura in ſeminibus ſicut faceret: ſi de multis vellet intelligi: ſ3 in ſemie: ſicut q̃ de vno ¶ vult in

a ¶ ſicut abraã bñdictus eſt per fidẽ.
de ſunt: benedicentur cũm fideli a
a ¶ q̃ ex fide ſũt bñdicenẽ: ex opib⁹ eni legi nõ: ſed maledicẽ. ¶ ⁊ iõ nõ eſt intelligẽdũ aliter q̃ſ ſupra expoſuit: vt dicaẽ: in te.in tuo
a abraam. Quicunq3 eni ex operi b
a ¶ vt nequeãt euadere maledictũ. b ¶ tranſgreſſionis.
rũ operꝫ ſiliitudine.
bus legis ſũt: ſub maledicto ſũt. c
b Scriptu3 eſt eni: †Maledictus d
¶ nõ ſolũ cognouerit.
omnis homo: qui non perman/
¶ nõ q̃buſdã tñ. a ¶ qđ null⁹ põt. vñ Petrus: Quid tẽtatis iponere nobis iugũ qđ neq3 nos neq3 patres nr̃i portare potuim⁹.
ſerit in omnibus quę ſcripta ſunt
a ¶ ita. b ¶ nõ modo velit ſed ope ipleat.
in libro legis/ vt faciat ea. Quo/
a ¶ ex lege eſt maledictio: qđ ãt nõ ſit ex ea iuſticia. b ¶ ⁊ ſi apud hoies qui fallunẽ.
c niam autem in lege nemo iuſtifi/
a ¶ ex verbis abacuk.
catur apud deum: manifeſtu3 eſt
¶ vita eterna.
b †q2 iuſtus ex fide viuit. Lex autẽ c
¶ vt ꝓ futuris ipleaẽ: ſ3 ꝓ tẽpalib⁹. ¶ nil mãdat credẽdũ. ¶ ſ3 ꝓ timore. b ¶ aliẽ plectere.
e nõ ex fidẽ: ſ3 qui fecerit ea: viuẽt g
¶ nõ apud deũ. a ¶ ex lege maledictio nõ iuſticia: ſ3 xp̃s nos iudeos q̃ ſub maledicto: cur ergo vos ad id tenditis.
in illis. Chriſtus nos redemit de i
f maledicto legis: factus ꝓ nobis k
¶ dñi vt reus occidiẽ. ¶ vt tu diſcipulus illius ſis. ¶ in Deuteronomio.
maledictum: Quia ſcriptum eſt: l
¶ iõ reputat⁹ eſt maledict⁹: q2 ſuſpẽſus. ¶ vere mortu⁹ eſt ois vt nemo xp̃m excipiat. a ¶ ꝓ ſuis ſcelerib⁹: qđ nõ chriſtus.
g Maledictus ois hõ qui pendet m
a ¶ ita nos iudeos redemit vt etiam in gentibus que nõ ſub maledicto legis.
in ligno: vt ⁊ in gentibus benedi n
ctio abraę fieret in chriſto ieſu: o
¶ tãdẽ vtriq3. a ¶.i. beatitudinẽ quã ſpũs in arrã dat⁹ ꝓmittit. b ¶ p fidẽ nõ p ops.
vt pollicitationem ſpiritus acci/ g
i piamus per fidem.† Fratres ꝓm r
¶.i. hũanã ꝯſuetudinẽ. a ¶ ꝓbo illo idẽ.
hominem dicõ: tamen hominis s
¶ teſtibus ⁊ morte teſtatoris. a ¶ vt dicat nõ valere nõ benefactum eſſe.
confirmatum teſtamentu3 nemo t

a ¶ Bñdicẽẽ.qđ nõ ꝯuenit legalia ſuſtinẽb⁹. b ¶ Quicũq3 ⁊c. Aſſerẽtes q̃ ſine illis opib⁹ nõ eſt ſal⁹. c ¶ Sub ma.ſũt. Quia nõ pñt illa iplere. ꝓpẽ qđ dicit Petr⁹ Act.xv. Hoc eſt on⁹ qđ neq3 nos neq3 pres nr̃i portare potuim⁹. a
Sed ꝯ videẽ eſſe Hiero.in expoſitiõe ſidei.ſ. illos maledicẽdo q̃ dicũt ꝓcepiſſe deũ aliqd ipoſſibile. Dicẽdũ q̃ aliqd eſt
Impoſſibile duplex dicit ipoſſibile duplr. vno mõ ſimplr ⁊ abſolute. ⁊ ſic loqẽ Hiero. Alio mõ q2 nõ eſt bñ poſſibile: ſicut de lyra dicit q̃ nõ põt ſonare gñ male ſonat: vt dicit.v. Metaphiſ. ⁊ ſic dẽ q̃ iudei nõ poterãt ſeruare ꝓpẽ difficultatẽ ſuadi: q2 nõ poterãt de facili ſuare. ⁊ iõ multi erãt trãſgreſſores. Et aũt tales ſunt maledicti: ꝓbaẽ p ſcripturã Deuẽ.xxvii. d ¶ Maledict⁹ ⁊c. vt faciat ea.i. opa ipleat: qđ tñ p̃dicti nõ faciebãt. Et vlteri⁹ ad ꝓbandũ q̃ lex nõ iuſtificet iferẽ ſcripturã Abacuk.ii. dicẽs: e ¶ Iuſt⁹ ex fide vi. Vita grẽ. f ¶ Lex aut nõ eſt ⁊c. Li ex teneẽ hic materialiẽ. ſicut cũ dẽ: Ex ere fit ſtatua. ⁊ ꝓ tãto dẽ lex nõ eſſe ex fide: q2 in lege veteri nõ fuerũt data ꝓcepta de credendis. h ẽ ꝑtinet ad legẽ nouã in q̃ facta ẽ explicatio credendoꝝ: ꝓpter qđ Ro.iii. Lex vet⁹ dẽ lex factoꝝ. lex autẽ noua dẽ lex fidei. Nec eſt p h intelligẽdũ q̃ pres veteris teſtamẽti fuerũt ſine fide: ſine q̃ ipoſſibile ẽ placere dõ. Heb.xi.b. Multi eni ipſoꝝ fuerũt ſcti ⁊ deo placẽtes: ſed nõ habuerãt fidẽ explicitã ſicut pres noui teſtamẽti in q̃ veritas apte ẽ p xp̃m reuelata. g ¶ S3 q̃ fe.ea.ſ.leg. ꝓcepta. h ¶ Viuet ⁊c. q2 nõ icurret penã mortis q̃ trãſgreſſorib⁹ inferebaẽ. ⁊ iõ nõ dicit abſolute: viuet: ſed viuet in eis: vita corpali. vita ḋo ſpũalis daẽ p fidẽ charitate formatam. i ¶ Xp̃s nos re.⁊c.i. de pena trãſgreſſorib⁹ legis debita nos abſoluẽdo a debito ſeruãdi eã. ⁊ q2 fecit hoc p ſuã paſſionẽ p quã legalia ſũt euacuata. iõ ſubdit: k ¶ Fact⁹ ꝓ no.⁊c. .i. ſuſtinẽs ꝓ nobis penã mortis ſed nõ culpã: q̃ mors iferebaẽ maledict⁹ i lege .ſ. p ſuſpẽſionẽ i ligno. l ¶ Quia ſcri. eſt: Deuẽ.xxi. m ¶ Maledict⁹ ois q̃ pen.in ligno. Et q2 p ſuã paſſionẽ meruit ꝓmiſſionũ factarũ prib⁹ ipletionẽ. iõ ſubdiẽ: n ¶ Vt in gẽ.⁊c. Abrae.ſ. ꝓmiſſa. o ¶ Fieret in ieſu xp̃o. Pro miſſũ eni erat abrae q̃ in ſemie ei⁹ bñdicerẽẽ oẽs gẽtes. Geñ.xxii.d. qđ ipletũ ẽ in chriſto deſcẽdẽte ab abraã ꝓm carnẽ. p ¶ Vt pollicitatoẽ3.i. ꝓmiſſionẽ. q ¶ Spũs ac.p fidẽ. Que daẽ credẽtib⁹ in ipm. r ¶ Frẽs. Hic declaraẽ tertia ps mioris ſupra poſite.ſ. q̃ hereditas eterna nõ daẽ p legẽ: ſ3 p xp̃i fidẽ: q2 ꝓmiſſio hui⁹ hereditatis facta fuit abrae p lõgũ tp̃s añ legis dationẽ: vt declarauit plenĩ⁹: Geñ.xv. Si igiẽ dareẽ ex lege q̃ poſtea data eſt: ſequereẽ q̃ ꝓmiſſio illa per legẽ fuiſſet irritata: ex quo nõ dareẽ ex ꝓmiſſiõe: ſed ex alia cauſa. h aũt ẽ inconueniẽs dicere de diuina ꝓmiſſione diuino iuramento firmata: qualis fuit iſta. ſicut pꝫ Geñ.xxii. vbi reperiẽ hec ꝓmiſſio. ⁊ addiẽ: Per memetipm iuraui dicit dñs ⁊c. hãc aũt rationẽ deducit Aplͥs diffuſe ⁊ aliquãtulũ intricate/ dicens: Fratres ꝓm hoiem dico.i.per factũ humanu3 oñdẽdo ꝓpoſitũ. s ¶ Tñ hois.q.d. licz homo nihil ſit reſpectu dei. Tñ hois ꝯfirmatũ teſtamẽtũ.i. in quo ordinat de hereditate ꝓ filio. t ¶ Nemo ſpernit.i. imobiliter tenet.antiquit⁹ eni hoies in ſuis teſtamẽtis ordinabãt de ſucceſſione hereditatis: ⁊ adhuc fit in aliquibus terris.
Abrae di

¶ vult intelligi: ꝛ illud vnū eſt xp̄s. dicit apl's: Nō enī pōt inue-
A niri aliud q̄ oēs gētes bñdixerit. a ¶ Hoc aūt di. Hoc ꝓ-
miſit de⁹ abrae. hoc aūt teſtamētū cōfirmatū ꝑ iuramēta dico
ꝛ affirmo ꝙ lex nō facit irritū. de q̄ nō eſſet ꝗ putandū: q2 da-
ta eſt tm̄ ad tp̄s: q2 poſt multū tp̄s a ꝓmiſſiōe facta abrae lex
data eſt. de q̄ ſi eſſet bñdictio: hoīes il-
lius tp̄is abraā yſaac ꝛ iacob nō eā ha-
buiſſent. b ¶ Lex nō fa. ir. i. falſum
qđ faceret ſi ꝑ eā daret̄ bñdictio. Pro-
miſſio enī illa nō dicit ꝙ ꝑ legē ſ3 ꝑ ſe-
mē. Or ſi ꝑ legē bñdictio: fruſtra ſemi-
ni ꝓmiſit: ꝛ fruſtra ſemē ipſum venit.
Lex nō facit irritū: ꝙ iā valeret ad eua-
cuandā ꝓmiſſionē: ꝙ eſſet falſa: ꝛ de⁹
mēdax. Euacuaret̄. Nā ſi ex lege dat̄
hereditas. i. eterna beatitudo: tunc nō
ex eo ꝙ ꝓmiſſio dixit: Deſtruit ꝯña: ſ3
ex ꝓmiſſiōe dat̄: qđ in pte oñdit: q2 ab-
rae de quo ꝯſtat ꝙ ſine lege fuit dedit
de⁹ ꝑ repromiſſionē. i. ꝑ xp̄m ſepe ꝓmiſ-
ſum. c ¶ Quid igit̄ lex. Aug⁹. in li-
bro retractationū. Oli cū exponerē h̄
capl'm ita diſtinguēdū putaui vt inter-
rogatio eſſet. Quid igit̄? Ac deinde
eēt rñſio. Lex ꝓpter trāſ. ꝛc. Qđ q̄dē
nō abhorret a vō: ſ3 melior mihi videt̄
iſta diſtinctio vt iterrogatio ſit. Quid
igit̄ lex? Et inferat̄ rñſio ꝓpt̄ trāſ. ꝛc.
Q. q̄nquidē lex nō eſt ad iuſticiā vl' ad
btitudinē: q̄ ergo eſt ei⁹ vtilitas? Cur
a deo data. Deinde ne fruſtra videat̄
data cur data ſit explanat. d. Lex poſi-
ta ē i medio ꝓpt̄ trāſgreſ. ꝛc. d ¶ Pro-
pter tranſgreſ. po. eſt lex. Poſita
eſt in medio: inter ꝓmiſſionē et ſemē:
cui facta eſt ꝓmiſſio. i. inter abraam et
xp̄m: vt pplm dei erudiret ſub timore
dei: vt dignus fieret excipe ꝓmiſſionē
q̄ eſt xp̄s. Vel ꝓpter trāſgreſſiones. i.
vt hō ſupbe de ſuis virib⁹ fidēs accipe-
ret p̄cepta in q̄bus deficiēs ꝛ fact⁹ p̄ua-
ricator liberatorē ſaluatorēq; requireret.
B Data eſt ḡ lex ad domādā hoīs ſupbi-
am eiuſq; ꝓdēdā infirmitatē. Data eſt
Quattuor ſūt cauſe le- etiā duris in flagellū. Data eſt etiā in
gis diſtincte ſignū futuroꝝ: vt futura figurat̄ atteſtaret̄. Ecce q̄ttuor cauſas
date legis breuiter diſtinctas: q̄ in ep'la ad romanos plenius
explicant̄. vbi dr: Lex ſubintrauit ꝛc. e ¶ Ordinata ꝑ an-
ge. Lex dico ordīata ꝑ angelos. i. moyſen ꝛ alios miniſtros
dei: vel miniſterio angeloꝝ hoībus data in q̄b⁹ angelus erat
vtiq; pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūſſctūs. aliq̄n ſine vlla diſtinctione pſo-
Nota ne de⁹ ꝑ illos figurabat̄. Et nota ꝙ nō ait data ſed ordinata:
q̄ſi ordinabilit̄ data inter tp̄s naturalis legis. de q̄ ꝯuicti ſūt
ꝙ iuuare nō potuit: ꝛ tp̄s grē anteq̄ de lege ꝯuincēdi erāt: q̄
ergo nūc eā reducit cōtra ordinē angeloꝝ facit. ¶ Magno
dei ꝯſilio factū eſt vt poſt hoīs caſum illico lex nō daret̄: vl' dei
fili⁹ mitteret̄. Niſi enī hoīs ſupbia p̄us experiret̄ arbitrū ſui
libertati ſufficiētiā arrogaret: ꝛ legē ſupflue datā ꝛ dei filiū
fruſtra veniſſe iudicaret. Itē niſi p̄us lex ſcripta daret̄: ꝑ quā
q̄d poſſet ꝓbaret xp̄i aduentū ſupfluū iudicaret. Ne igit̄ hō
detrahēdi vel murmurādi occaſionē haberet: reliq̄t eū deus
p̄us in libertate arbitrij: in lege naturali: vt ſic vires nature
ſue cognoſceret vbi eū deficeret vidēs ſibi liberū arbitriū nō
ſufficere ad iuſticiā: nec ſic ſe humiliauit ad poſcēdā gratiā: ſ3
ſupbe legē ſcriptā legi nature adiūctā ſibi ſufficere putās cla-
mabat: Nō deeſt q̄ impleat ſ3 deeſt q̄ iubeat. Vt igit̄ ꝛ de ip̄a
ꝯuinceret̄ anteq̄ filiū mitteret legē dedit: q̄ ꝑtim morbū de-
texit nō ꝯſumpſit. Qua data inualuit morb⁹ ꝛ aucta eſt īfirmi-
tas: nō legis ſ3 nature vitio ꝛ diaboli inſtātia: vt ita cognita
vtriuſq; legis inſufficiētia ꝛ ſua infirmitate clamaret ad me-
dicū: ꝛ q̄reret grē auxiliū ꝛ ita factū eſt. Multiplicatis enī in-
firmitatib⁹: poſtea accelerauerūt ad medicū: q̄ veniens in for-
ma ſerui ſanauit vulnera hoīs lāguidi. Hic eſt ſamaritan⁹ il-
Luc. 10. f le q̄ ad vulneratū q̄ inciderat i latrones appropiauit atq; vul-
nera ei⁹ alligauit: quē ſacerdos ꝛ leuita imiſericorditer ptrā-
ſierāt. i. lex vet⁹ ꝛ ſacerdotiū: q2 lex neminē ad pfectū duxit. h̄
Heb. 7. c eſt heliſe⁹ ille q̄ miſit baculū ad ſuſcitādū filiū ſunamit̄: ꝑ quē
4. Re. 4. f cū ille nō ſurgeret: tandē venit ip̄e heliſe⁹: ꝯtraxit ſe ꝛ coapta-
uit puero
uit puero mortuo: ꝛ ſurrexit mortu⁹. Hic etiā eſt angelus ille C
in cui⁹ deſcēſu mouebat̄ aq̄ ꝛ ſanabat̄ vn⁹. Hic eſt oīpotens Joh. 5. a
ſermo q̄ a regalib⁹ ſedib⁹ venit dū mediū ſilētiū tenerēt oīa. Sap. 18. c
Primū ſilentiū fuit añ legē. ſcdm ſub lege. tertiū erit in glia.
Primū ignorātia languoris. ſcdm deſpatio curatiōis. tertiū
adeptio ſanitatis. Ante legē nāq; hō Triplex ſilentiū
morbū ſuū nō agnoſcebat: ideoq; ſile-
bat: nec querebat remediū. Vt aūt lex
ſubintrauit et oñdit lāguidis vulnera
ſua: mox ruptū eſt ſilētiū: ꝛ ceperūt egri
poſcere remediū. Sz ꝑ opa legis vbi
nō eſt ſalus ſanari volētes: qđ q̄rebāt
inuenire neq̄bāt. Tandē ꝯſiderās hō
neminē ꝑ legē poſſe ſaluari vel iuſtifi-
cari: q̄ſi ꝑ diuturnos clamores fatiga-
tus ꝛ deſperās rurſum loq̄ ceſſauit: et
ſubſecutū ē ſcdm ſilētiū. Tunc q̄ oīpo-
tēs ſermo p̄ris a regalib⁹ ſedibus for-
ma ſerui indut⁹ in mundū venit: ſama-
ritanus ad vulneratū appropiauit: an-
gelus magni ꝯſilij ad piſcinā deſcēdit
heliſe⁹ ad ſuſcitandū mortuū acceſſit. i.
ſummi regis fili⁹ de cōceſſu patris: ad
tolerādū mortē paſſionis de eq̄litate
maieſtatis ad patibulū crucis: de ſede
regali ad officinā pcti: d̄ lumie celi ad
tenebras mūdi vel inferni venit: ꝛ ve-
niens locut⁹ eſt pacē: dedit grām: ꝓpo-
ſuit miſcdiam: ꝓmiſit veniā: ꝛ ita ru-
pto ſilētio ceperūt egri pura fide ac ve-
ra ꝯfeſſiōe: q̄ſi magnis clamorib⁹ flagi-
tare remediū. ꝛ accelerare ad medicū:
ꝑ quē vulnera ſanarent̄: morb⁹ curare-
tur. Recepta ḡ ſanitate ꝛ donata futu-
re imortalitat̄ felicitate nihil vltra re-
ſtabit petendū. Et tūc erit tertiū hm̄ ſi-
lētiū. f ¶ In ma. In p̄tāte xp̄i. vt ſta-
ret dū vellet vel ceſſaret: q̄ ꝯtra eū faci-
ēs q̄ eā deſtruxit. ¶ Vel in manu me-
diatoris. Et q2 mediator eſt īter duo ex-
trema videret̄ vel xp̄s nō eſſe de⁹: vel
ꝙ duo dij ēēnt. Ad qđ rñdet ꝛ ſi medi-
ator nō eſt vni⁹ ſ3 duaꝝ extremitatū: ił
Ni. de ly. h̄ eſt deus

¶ a ¶ vt aliter de reb⁹ illis diſponat: ſ3 eſt i ęn-
crotitate oīm. b ¶ ſilr. ¶ quē nō falleret de⁹
ſpernit aūt ſupordinat. Abrae a
a ¶ pluraliter. ¶ quia frequēter idē. i. eter-
na beatitudo ꝓmiſſa eſt. b ¶ chriſto.
dicte ſunt ꝓmiſſiōnes / et ſemini b
¶ abrae.
eius. Nō dicit et ſeminib⁹ quaſi
in multis: ſed quaſi in vno: et ſe-
c mini tuo q̄ eſt chriſt⁹. Hoc autē c
dico teſtamētū ꝯfirmatū a deo:
¶ a ꝓmiſſione facta abrae.
que poſt q̄dringentos ꝛ triginta d
a ¶ nō infirmat ꝓmiſſionē lex: ſed ꝙ futu-
ra ꝛ q̄ſi futura ſignificat.
b annos facta eſt lex: nōn irritū fa- f
cit ad euacuādā ꝓmiſſiōe̅. Nā g
a ¶ ex opib⁹ legis. ¶ excludit̄ ꝓmiſſio:
ſi ex lege hereditas: iā nō ex pro- h
ꝛ fruſtrat̄ abraā. a ¶ de quo nō eſt dubiū
miſſione. Abrae aūt ꝑ repromiſ- i
quin habeat. a ¶ per fidem.
c ſionē donauit deus. Quid igit̄ k
a ¶ vel vt faceret trāſgredi vt optaret̄ me-
dicus. ¶ vel vt timore ceſſarēt trāſgredi:
vt q̄nq; idem facerēt volūtate.
d lex: Propt̄ trāſgreſſionē poſita m n o
a ¶ ꝛ ideo iam nō eſt tenēda. b ¶ de quo
eſt donec veniret ſemē cui repro- p
a ¶ ꝙ per eū bñdicerēt̄ oēs gentes contra
quē factū q̄ legē reducit. ¶ deus.
ſ miſerāt: ordīata ꝑ āgelos i manu q

D
a ¶ Abrae dicte ſunt ꝓmiſſio. ſc3 diuine ꝑ modū te-
ſtamēti firmate: vt poſtea patebit. iō ſunt firme. b ¶ Et ſe-
mini eius. ſc3 xp̄o in quo implete ſunt ꝛ nō in alio. ideo dici-
tur ſemini in ſingulari. c ¶ Hoc aūt dico teſta. cōfirma.
a deo. i. ꝓmiſſiones ille per modū teſtamēti ſunt cōfirmate:
q2 iuramēto diuino. d ¶ Que poſt q̄drin. ꝛ tri. an. Con-
ſtruēda eſt ſic lr̄a: Lex q̄ poſt q̄dringētos ꝛ triginta annos a
tp̄e ꝓmiſſionis facte abrae. e ¶ Facta eſt. i. data in mōte ſi-
nai. f ¶ Nō irritū fa. ꝛc. i. nō euacuat ꝓmiſſionē abrae fa-
ctā q̄ſi irritā: qđ tm̄ faceret ſi daret̄ ex lege. iō ſbdit̄. g ¶ Nā
ſi ex lege he. ſupple dat̄. h ¶ Iā nō ex ꝓmiſ. q2 dat̄ ex
alia cauſa. i ¶ Abrae aūt per repro. firmā: k ¶ Dona-
uit ꝛc. ergo nō ex lege. l ¶ Quid igit̄. Hic ꝯñr apl's rñdet
tacite q̄ſtiōi. Ex hoc enī ꝙ apl's dixit ꝙ ex lege nō eſt iuſticia:
nec bñdictio: nec hereditatis ꝯſecutio: ſ3 ꝑ fidē q̄ fuit etiā i pa-
trib⁹ añ legē. ideo poſſet aliq̄s q̄rere: ad q̄d lex moſaica fuit da-
ta: q2 videt̄ hoc fuiſſe fruſtra. ꝛ h̄ eſt qđ dr: m ¶ Quid igit̄
lex. i. ad q̄d fuit vtilis. n ¶ Propt̄ trāſ. Hic rñdet ad q̄ſtio-
nē oñdēs triplicē legis vtilitatē. Pria eſt punitio pctōꝝ: q2 in
lege determināt̄ certe ꝛ graues: pene ꝓ determiatis pctis: q̄-
rū terrore cohibebant̄ hoīes a pctis vſq; ad tp̄s legis euāge-
lice q̄ eſt lex amoris. ꝛ hoc eſt qđ dr: Propter trāſgreſ. ſc3
puniendā ꝛ reprimendā. o ¶ Poſita eſt lex do. veni. ſe. i.
xp̄s de ſemie abrae. p ¶ Cui ꝓmiſe. i. in quo cōplēde erāt
ꝓmiſſiones diuine. Cōſequēter redit apl's ad oſtēdendū qua-
liter ſit lex data / dicēs: q ¶ Ordinata ꝑ ange. nō enim fu-
it data imediate a deo ſed per angelū: vt habet̄ Act. vij. c. de
moyſe. Hic eſt qui fuit in eccleſia in ſolitudine cum angelo:
qui loquebat̄ ei in monte ſinai: quia tamē ille angelus in per-
ſona dei loquebatur: frequēter nominatur deus in Exodo.
r ¶ In manu mediato. Id eſt in poteſtate chriſti ad imi-
tandum eam pro voluntate ſua tanq̄ dominus eius. vnde di-
citur Matth. xij. a. Domin⁹ eſt filius hominis: etiā ſabbati.

Mediator

g est deus vnꝰ cū deo patre ꝑ diuinā naturā cui mediat ꝑ humanā.
k a ¶ Mediator. Lex quā habꝫ mediator iudeoꝝ tm̄ ē: ſꝫ tñ ipſe mediator nō eſt tm̄ vniꝰ ppli.i.iudeoꝝ q̄ legē habuerūt: ſed ⁊ gēti liū. ⁊ iō nō queratis legē vt habeatis mediatorē. Mediator nō eſt vniꝰ ſꝫ tñ eſt vnꝰ ſufficiēs ad oēs recōciliādos deo: q: deꝰ: ⁊ iō aliō nō adiūgatᷣ. Mediator aūt vniꝰ nō eſt. Augꝰ. Sed duoꝝ: q: duos pplos diſcordes pacificauit in ſe lapide angulari: hinc numeꝝ deoꝝ: inde ritꝰ legis auferēs ꝑ q̄ diſcordabāt ꝯdēs duos in ſe. Sꝫ ſm̄ iſtos xp̄s nō eſt arbiter duoꝝ q̄ iducti in legē de duobꝰ fecerūt vnū pplm̄: ⁊ vniꝰ ppli nullus eſt mediator: deꝰ aūt vnꝰ eſt. Hoc dicit ne xp̄m q̄ ſm̄ q̄ hō mediator eſt ꝑdicādo deū vni deo cōtrariū ꝑdicare videreť: q: ipſe homo iuxta qḋ deus cum patre vnus eſt: pater eni ⁊ filiꝰ vnꝰ eſt deus. ¶ Augꝰ. Si filiꝰ dei in naturali equalitate patris maneret: nec ſe exinaniret forma ſerui accipiēs nō eſſet mediator dei et hoīm: q: ipſa trinitas vnus deus eſt eadē in tribꝰ.ſ. in patre ⁊ filio ⁊ ſpūſctō deitatē eternitate ⁊ equalitate ꝯſtante. Si ḡ xp̄s vnā tm̄ habet naturā vn̄ medius erit: q: niſi talē dederis iter deū ⁊ hoīes q̄ ita ſit mediꝰ: vt deꝰ ſit ꝓpter diuinitatē: ⁊ hō ꝓpter humanitatis naturā: quō humana recōcilienť diuinis nō oſtēdis? Nā iſpeueniens patꝰ in ſeipſo hūana diuinis ſociauit ꝑ vtriuſq natura cōionē in vna eadēq ꝑſona. deinde oēs fideles patri reconciliauit deo: dū ſanati ſunt ab ipietate ſupbie qui cūq hūilitatē xp̄i credēdo dilexerūt ⁊ diligēdo imitati ſūt. b ¶ Lex ḡ ad. Quāquidē lex eſt ꝓpter trāſgreſſionē: ergo eſt cōtra ꝓmiſſa vt ꝑ eā impleať aliter q̄ ꝓmiſſa eſt. Nō: q: ex lege nō eſt vita.i.eterna beatitudo: q: ſi inde eſſet vita tunc ⁊ iuſticia: ſed nō eſt ex ea iuſticia. Et hoc eſt: ſed concluſit oia: iudeos omnino clauſit ſub pcti dominio: lex ipſa. Vel oſtēdit oēs homines clauſos ſub pctō. c ¶ Sed ꝯcluſit ſcptura. idē qḋ ad romanos: cōcluſit deus oia in iniuſticia vt omniū miſereať notis pctis ꝑ legē cōcluſi ſūt: vt ſe excuſare nō poſſint: ſed querāt miſc̄diam. Sed ꝯcluſit ſcriptu. ⁊c̄. i. oſtdit oēs hoīes cōcluſos eſſe ſub pctō. Data eſt eni lex nō vt pctm̄ auferret: ſed vt ſub pctō oia cōcluſa oſtderet. Data eſt vt egrū de morbo ꝯuinceret q̄ ſibi ſanus videbať: vt pctā demōſtrarenť nō auferrenť. Data eſt vt inueniret ſe hō nō vt morbꝰ ſanareť: ſed in ꝑuaricatiōe morbo creſcēte medicus reqͥrereť. Qui ḡ negat egritudinē ſuā: ſupfluū iudicat ſaluatorē. ergo ⁊ in natura nr̄a creatorē laudemus: ⁊ ꝓpter vitiū qḋ nobis inflictū eſt ſaluatorē q̄ramꝰ. d ¶ Priꝰ aūt. (Quod ḡ poſt.) e ¶ Veniret fides. Spōtanea: quā nullū meritū aduocauit. f ¶ Cuſtodiebamur. Non liberi ſed ſerui. g ¶ Cōcluſi. Et ſic aſſuete ducerēmur. h ¶ In eam.i.tam bonā fidem. i ¶ Que. Tpe xp̄i erat. k ¶ Reuelanda. Vbi multa apta ſūt q̄ prius obſcura. Ecce honor legiſ: q: cuſtodiuit vt pedagogus: ſed hoc nō magnū eſt: q: puerorū eſt non adultoꝝ. l ¶ Pedagogus noſter fuit in chriſto ieſu. In inſtitutione chriſti qui ideo inſtituit vt ſic venientes ad fidē quaſi pueri ad perfectionem iuſtificemur. ¶ Vel in chriſto: id eſt in exequendis preceptis chriſti. m ¶ Oēs eni filij dei eſtis per fidem. Nos iudei tempore fidei pedagogum deſeruimus: q: omnes vos gētiles qui nō habuiſtis legem eſtis filij: quod ergo veſtro exemplo deſeruimꝰ vos accipitis? Quaſi diceret: Nō debetis hoc facere. n ¶ In chriſto ieſu. in inſtitutione chriſti: ⁊ ad ſimilitudinē mortis eius. o ¶ Induiſtis: Id eſt cōformes ei facti eſtis: quod eſt vobis honor ⁊ contra eius ꝓtectio. Qr autē chriſtus indumentū ſit: alibi apoſtolus aperte dicens: Induite

†De pe.di. 3.c.totam
Vlo nō hꝫ lex fide
† 23.q.4.c. hec autē ꝙ ex his
†De cō.di. 4.c.quō: in fine.
†29.q.2.in prin.
De cōiu. ſeruo.c.1
Ephe.6.d

¶ qui deus ⁊ homo inter deū ⁊ hoīem.
a mediatorſ. Mediator āt vniꝰ nō a
a ¶ non eſt inimica ꝓmiſſionis ſed confirmat eam.
b eſt: deꝰ āt vnꝰ eſt. Lex ḡ aduerſus b c
ꝓmiſſa dei? Abſit. Si eniꝫ data d
a ¶ non ſolū ex opinione.
eſſet lex q̄ poſſet viuificare: vere e
a ¶ ſed cū hoc non ſit potius condemnat: ⁊ ſub peccato concludit.
e ex lege eſſet iuſticiā. †Sed cōclu f
¶ .i. lex manēs ⁊ ſcripta vel q̄ nō dat ſpm̄ viuificātē. ¶ ſed tm̄ eſt ſcriptura. b ¶ cur ergo data. c ¶ lex data eſt vt gr̄a quereret. ¶ ideo deus ſic diſpoſuit vt hoīes nota ſua ⁊ legis infirmitate accelerarent ad gr̄am et credendo ꝓmiſſa cōſequerenť.
ſit ſcriptura oia ſub pctō: vt promiſſio ex fide ieſu xp̄i dareť credē g h k
¶ lex ꝯcluſit ſub pctō: ſed tñ fuit vtilis.
tibꝰ. Prius aūt q̄ veniret fides: l
a ¶ onere legis vel inuiti. b ¶ nō liberi ſed ſerui. c ¶ quaſi in ergaſtulis. ſeruire coacti. ¶ q: occulta in antiquis.
f g h ſub lege cuſtodiebamur: cōcluſi m n
k in eam fidē que reuelanda erat.
a ¶ q: lex cuſtodiebat ad fidē itaq.
b ¶ pueros ab illicitis reprimens: ⁊ ad recta dirigens timore penarū.
l †Itaq lex pedagoguſ noſter fuit o
in chriſto ieſu: vt ex fide iuſtifica p q
a ¶ q̄diu fuimꝰ rudes: lex erat pedagogus.
b ¶ mox vel in hac vita hoc bonū habemus ⁊ maius in futuro.
remur. At vbi venit fides: iāꝫ nō r s
a ¶ .i. coactione q̄ nō eſt neceſſaria liberis.
m ſumus ſub pedagogo. Oēs eni t
¶ entes. ¶ vnum ⁊ idem cū eo nō nature ſed charitatis copula.
n filij dei eſtis ꝑ fidē i chriſto ieſu.
a ¶ per fidem eſtis in chriſto: inde quicunq.i. cuiuſq conditionis vel ſexus.
†Quicūq eni i chriſto baptiꝫati v
a ¶ in quo chriſto: id eſt in cuius fide.
o eſtis chriſtū induiſtiſ. †Nō ē iudeꝰ
a ¶ ꝓpter nihil hoꝝ aliqͥs dignior eſt: ideo nemo iudaiꝫet quaſi per hoc ſit dignior.
neq grecꝰ nō ſeruꝰ neq liber: nō
a ¶ Nihil horum eſt in chriſto: q: omnes vos gentiles.
eſt maſculꝰ neq femia. Oēs eni x

a ¶ Mediator aūt vniꝰ nō eſt. Sed duoꝝ extremoꝝ que ꝯiūgit. Eſt eni chriſtus mediator dei ⁊ hoim recōciliās homines deo patri: ſed q: vnum extremū eſt ſimpliciter indiuiſibile.ſ. deus. ideo ſubditur: b ¶ Deus autē vnus eſt. Homines autem multi: faciunt tamen vnū extremū per vnitatē fidei. c ¶ Lex ergo aduerſus ꝓmiſſa dei. Hic ponitur ſecunda vtilitas que eſt hominū concluſio ſub pctō: q: lex peccatū oſtendebat: nec tamen gratiam iuſtificantē cōferebat: ⁊ ſic homines mouebanť ad deſiderandū aduētū chriſti ꝑ quē erāt iuſtificandi. dicit ḡ aplꝰs interrogatiue: Lex ḡ aduerſus ꝓmiſſa dei. q.d. nō: q: ſic deus irritaret ſeipſm̄. Nec valet ſi obiiciať de lege noua a deo data que tamen euacuat veterē: q: non ſic euacuať ꝑ nouā quin maneat in aliquo meliori.ſ. in re figurata q̄ melior eſt ipſa figura: ſic aūt nō eſt in ꝓpoſito: q: dei ꝓmiſſa de iuſtificatione ⁊ hereditatis ꝯſecutiōe nō figurabāt legē: ſed magis ecōuerſo: q: lex figurabat ipletionē ꝓmiſſoꝝ. d ¶ Si eni data eēt lex q̄ poſſet ⁊c̄. Iuſticia infuſa que facit dignū vita eterna. e ¶ Vere ex le. eſſet iuſticia. Et nō ex ꝓmiſſione abrae facta. ⁊ ſic ꝑ legē eſſet irritata. f ¶ Sed ꝯcluſit ſcriptura.i. lex moyſi q̄ eſt lex ſcripta. g ¶ Oia ſub pctō. Inq̄tuꝫ peccatū oſtendebat nec mundabat. h ¶ Vt ꝓmiſſio. De iuſtificatiōe ⁊ ꝑ conſequēs de hereditatis ꝯſecutione. i ¶ Ex fide ieſu chriſti.i. ꝑ fidē eius. k ¶ Dareť credētibus. Fide forma que tendere facit in deū. l ¶ Prius autē. Hic ponitur tertia vtilitas que eſt introductio hominū ad fidē chriſti ad quam lex vetus fuit quedam diſpoſitio inq̄tuꝫ lex illa fuit figura noue legis: et totus ille ſtatus noui teſtamenti fuit figuratiuus.1. Corin.x.c. Omnia in figura contingebant illis. Figura vero ducit: licet imperfecte in cognitionē rei figurate. ⁊ hoc eſt qḋ dicit: Prius autē q̄ veniret fides.ſ. reuelata et explicita in euangelio. m ¶ Sub lege cuſtodiebamur.ſ. per cultū vnius veri dei. n ¶ Cōcluſi in eam fidē que reuelanda erat. Eſt eniꝫ eadē fides in nouo ⁊ veteri teſtamento: ſed in veteri erat implicita ⁊ figuris velata. in nouo vero eſt explicita ⁊ reuelata. ex quo concludit: o ¶ Itaq lex pedagogꝰ noſter fuit i chriſto.i. diſponēs ad chriſtum ſicut pedagogus diſponit puerum ad virtutem tēpore futuro habendā. idō ſubditur: p ¶ Vt ex fide.ſ. reuelata. q ¶ Iuſtificemur. iuſticia infuſa. r ¶ At vbi venit fides.i. tp̄us fidei reuelate. s ¶ Iā nō ſumus ſub pe.i. ſub obſeruationibꝰ legalibus: ſicut puer adueniente etate adulta iam nō eſt ſub pedagogi diſciplina: ſed ſub ſuperioris doctrina. ⁊ eadē ratione adueniente euangelio ceſſant legalia: ⁊ ſicut in naturalibus ceſſat diſpoſitio ad introductionem forme. ideo ſubdit apoſtolus. t ¶ Omnes enim filij dei eſtis. Adoptiui per fidē charitate formatā v ¶ Quicūq in chriſto baptiꝫati eſtis chriſtū induiſtis.i. ei ꝯformes facti eſtis: ⁊ ſic nō eſtis in ſtatu puerili imperfecto: ſed perfecto q̄tum ad gratiam ⁊ virtutem: nec in hoc eſt diſtinctio ratione nationis: conditionis autem ſexus. ideo ſubdit: Nō eſt iudeꝰ neq ⁊c̄. x ¶ Oēs eni vos eſtiſ ⁊c̄.i. incorpati ſibi ꝑ fidē.

†Roꝫ.14

Ergo abrae

¶ Induiſtevos dn̄m nr̄m ieſū xp̄m. ¶ Aug'. ꝺ baptiſmo. Indu
A unt aūt hoīes xp̄m aliq̄n vſq ad ꝑceptionē ſacri. Aliq̄n etiā
vſq ad vite ſctificationē. Et illō p̄mū bonis ⁊ malis eſt cōe.
Hoc alteꝝ ꝟo ꝓpriū eſt bonoꝝ. a ¶ Ergo abrae ſe. eſt'.
Hiero. ꝺ. Semē abrae dict' eſt xp̄s: vbi legit ꝙ ꝓmiſſiōes di
cte ſūt abrae ⁊ ſemini eius. Hic aūt ſe
mē abrae dicte ſūt filij xp̄i. i. oēs credē
tes. Verū q̄nens xp̄s noiat: ſemē ab/
rae corpalr ſentiēdū eſt: ꝙ ex ei' ſtirpe
generet: Quotiēs aūt nos q̄ credim'
in eū dicimur ſemē abrae: tūc ſpūalr ſe
mē fidei accipe debem'. Ca. IIII
Dico autē q̄nto. Ꝺō vos
gētiles ⁊ nos iudei ſum' xp̄i
⁊ ſemē abrae ⁊ heredes: ſed
olim nos iudei ſb lege ſit heres futur'
⁊ a pr̄e ſubſtituit'. Ecce iteꝝ q̄re lex nō
ē tenēda. c ¶ Vſq ad p̄fi. Poſtq̄
eni adult' libertatē ſui ⁊ ſuoꝝ hʒ. Alio
q̄n iure exheredita̅t. Lex fuit pedago-
gus: q꞉ timore cōpſſit: ⁊ ꝑcept' dei ſui
re coegit. Fuit tutor ⁊ actor iudeis q̄s
de' heredes iſtituit: dū puuli cognitōe
dei ⁊ viribus reſiſtēdi pcis. Quo tpe
erāt etiā ſui legalib' penis a malis ter
riti: ꝓmiſſiōib' incitati: nec ſui dn̄abāt
ſʒ vitia: nec ſuoꝝ. i. hereditat' erāt: cū
hoꝝ tn̄ eēnt dn̄i a ꝺo iſtituti. His fuit
lex tutor' loco dū ꝯ malignoꝝ ſpirituū
īpugnatiōes et gētiliū ꝑſuaſiōes q̄ ad
idolatriā traherēt illos defendebāt: ad
monēdo: increpādo: aliq̄n puniendo.
Eterna bona iſt' ꝯſeruauit: q̄ſi ex illis
multos xp̄s ab inferno liberauit. Fuit ⁊ actor: q꞉ cauſam coꝝ
apud deū egit: dum ꝑ ſacrificia ⁊ expiationē deum eis placa/
uit: ⁊ hoc vſq ad tēpus prefinitū. i. vſq ad aduētū xp̄i in quo
cōſtituit deus vt pfecti ⁊ liberi fierēt ⁊ hereditatē obtinerēt
alioq̄n exhereditarent. d ¶ Sub elemētis. Amb. In ele/
mentis neomenias. i. lunares dies ⁊ ſabbata ſignificat nō ꝙ
in elemētis ſperarēt vt pagani: ſed in his deū venerabantur.

¶ Non differentes in aliquo.
vos vnū eſtis in chriſto ieſu. Si
¶ q̄ſi vos eſt' in xp̄o. a ¶ .i. iuſti ꝑ fidē: ſicut
fuit abraā: ⁊ ſi ſemē abrae eſtis: q̄d ꝑ pl' iude
a aūt vos chriſti: ḡ abrae ſemē eſtis a
is eſt nihil. a ¶ .i. ſm fidem xp̄i repromiſſi
nō ſm carnales obſeruātias. b ¶ dico vos
ſemen abrae eſtis: ⁊ ideo. ¶ regni.
ſm ꝓmiſſionē heredes. Ca. IIII b
Dico aūt q̄nto tpe he/ c
¶ etate ⁊ ſciētia.
¶ cogit nullā ptātē habet.
res puul' eſt: nihil dif
a ¶ ſuis. ¶ futurus.
fert a ſuo cūm ſit dn̄s oīm: ſʒ ſub g
a ¶ q̄ eū ꝯ hoſtes defendāt. ¶ q̄ ꝓ eo cauſas
agāt ⁊ mores ei' īformēt. b ¶ determinatū
in quo libertas ſui ⁊ ſuoꝝ ſibi datur.
c tutorib' ⁊ actorib' eſt vſq ad pre b
finitū tempus a patre † Ita ⁊ nos i
a ¶ cognitiōe dei ⁊ virib'. b ¶ ſub lege que
eſt pma inſtitutio ad fidē ⁊ iuſticiā.
b cū eſſemus paruuli: ſub elemētis k

Nico. de lyra

¶ Mundi.

B a ¶ Ergo abrae ſemē eſtis. Sicut chriſtus eſt ſemen
eius. b ¶ Scōm ꝓmiſſionem. ſibi factam. c ¶ Here/
des. regni celeſtis in ꝓmiſſione eni abrae facta de ꝓmiſſio/
nis terra: intelligitur principaliter terra viuentiū promiſſa:
ꝑut Geñ. xv. plenius declaraui.

¶ In ca. iij. vbi dicit in poſtilla. Lex autem non eſt ex fide.

Additio. Qō hic dicit aplš: Lex aūt nō eſt ex fide. nō
videt recte exponēdū ꝑ h ꝙ in ve. le. nō fue
rūt data ꝑcepta de credēdis: vt i poſtil. dr. Nā i lege ve. mani
feſte dant ꝑcepta de credēdis: vt cū dr Deut. vi. a. Audi iſrl
de' tuus vn' eſt. in q̄ ꝑcepto dei vnitas explīe ꝑcipit credēda
ſilr ibi trinitas apud vere itelligētes iplicite credēda ꝑcipit.
ſilr cū dr Deut. xviij. c. Prophetā ſuſcitabo. qō intelligit ad
lrām de xp̄o: vt dictū eſt in ꝑce. additōe. ibi ſubiūgit. Ipm au
dite. i. credite. in q̄ manifeſte mādat ꝙ credat xp̄o tūc vēturo.
⁊ h eſt qō dr in euāgelio Joh. v. g. Si crederet' moyſi crede.
for. ⁊ mihi. q. d. moyſes mādauit vt credat' mihi: qō verificat
ex ꝑdicta auc̄te: ⁊ ſic manifeſtū eſt ꝙ in le. ve. fuerūt data ꝑce/
pta de credēdis. Nec valet dicere ꝙ fides antiq̄ nō erat ex/
plicita: q꞉ fides iplicita māifeſtū eſt ꝙ eſt fides. ⁊ iō cū dr: Iu/
ſtus ex fide viuit: itelligēdū eſt de fide ſimplr ſūpta ſiue expli
cita ſiue iplicita ꝑut ꝯgruit diuerſis ꝑſonis ⁊ tpib'. vn̄ verba
apli in h loco ſic vident itelligēda. vult eni aplš ꝓbare ꝙ in
le. ve. ſcʒ in opib' ve. l. nemo iuſtificat apō deū: qō intelligit
iuſticia q̄ hō eſt dign' vita eterna: qō ꝓbat ex h qō abacuk di
cit: Iuſt' ex fide viuit. nō addēs nec aſſignās aliqō op' exteri
us factū. Ex q̄ ptʒ ꝙ iuſticia iuſtificās eſt ex ſola fide. ſ. forma/
ta etiā ſine aliq̄ ope exterioꝛi: ſʒ i lege vr attribui vita nō fidei
ſʒ factis. vt cū dr: Qui fecerit ea viuet in illis. qō itelligit q̄li/
tercūq etiā faciet ſine fide. ⁊ h eſt qō dicit aplš: Lex aūt nō ē
ex fide. i. nō ꝓmittit vitā ex fide: ſʒ ex opib' leg' qō videt ꝯ ꝑ/
dictā auctoritatē abacuk. Ad quā ꝯrietatē tollēdā oportet di
cere ꝙ abacuk loquit de vita eterna q̄ hr ꝑ fidē formatā etiā
ſine extrinſecis opib': ⁊ ſic ſonāt ꝟba cū dicit: Iuſt' ex fide ſua
viuit. Alia ꝟo auc̄tas loq̄t de vita ſm q̄d. ſ. de euaſiōe a lapi
datione ſeu occiſiōe vel aliq̄d hmōi q̄ in lege dabant trāſgreſ/
ſoribus. ⁊ ideo

ſoribus. ⁊ iō nō dicit: Qui fecerit ea viuet ſimplr: ſʒ viuet in il C
lis. ſ. erit ſecur' a morte cominata in illis ꝑceptis. Vn̄ ex ꝑdi/
ctis duab' auctoritatib' ad inuicē ꝯſideratis ꝓbat notabilit
ſuū ꝓpoſitū vt dictū eſt. Sʒ circa ꝑdicta nō vr ꝑtermittēda q̄
dā auc̄tas thalmudica q̄ manifeſte ꝯſonat dict' apli. ꝺ. dictis
q̄ hr i lib. q̄ dr macthoth: vbi q̄dā doctor
noie Rabbi cāblai ponit ꝙ ſexcenta et
xiij. ꝑcepta data ſūt moyſi: qō intelligit
numerādo. ſm eos oīa ꝑcepta q̄ in pēta
teucho ꝯtinet. tā affirmatiua q̄ negati/
ua. ⁊ addit vltra: Venit dd ⁊ ꝯſtituit ꝑ/
dicta oīa ꝑcepta ſup. xiij. a. Dn̄e qs ha. i
taber. tuo ⁊c. ⁊ ſbdit: Qui igredit ſine
ma. ⁊ ope. iuſ. ⁊c. in q̄ Pš. xi. ꝯditiōes
nūerant q̄ ſm ꝑdictū doctorē req̄runt ⁊
ſufficiūt ad illū q̄ habitare hʒ i tabnacu/
lo dei. ſ. in vita btā. ꝯſr dicit ille doctor:
Venit Eſa. ⁊ ꝯſtituit ea. ſ. iſta ꝑcepta mo
ſaica oīa ſup ſex. di. Eſa. xxxiij. c. Ambu/
lās i iuſticiis ⁊ loq̄ns eq̄tates. ⁊ ſbdit:
Iſte excelſa habitabit. in q̄ auc̄te ponūt
ſex ꝯditiōes q̄ req̄runt ⁊ ſufficiūt ad ha
bitādū i excelſis. i. in celeſtib'. Cōſeq̄nt
dic ille doctor: Venit micheas ⁊ ꝯſtitu/
it ea. ſ. ꝑdicta ꝑcepta ſup trib' di. Mich.
vi. c. Nō q̄d ē bonū tibi: ⁊ q̄d de' petit
a te: niſi facē iudiciū: ⁊ diligē miſc̄diā:
⁊ honeſte ambulare cū deo tuo. in q̄bus † 24.q.3.c. quidam ꝑ. chionite
trib' Micheas reducit oīa ꝑcepta. ꝺ. di
cta. Cōſeq̄nt ille doctor dicit: Rurſus
Eſa. ꝯſtituit oīa ꝑcepta i duob'. d. Eſa.
lvj. a. Cuſtodite iudiciū ⁊ facite iuſticiā:
q꞉ ꝓpin. eſt ſal' no. vt appareat: ⁊ ſic in
illis duob' ſm eū ꝯcludunt oīa ad ſalutē ꝑtinētia. Conſeq̄nt
dic ille doctor: Venit abacuk ⁊ ꝯſtituit ea ſup vnū tm̄: Abac.
ij. a. Iuſt' ex fide ſua vi. ptʒ ḡ ex dict' iſti' doctor' a p̄mo ad vl
timū ꝯſiderat' ꝙ oīa ꝑcepta moſaice leg' i ſola fide ꝯſiſtūt: ſic
ꝙ hn̄s rectā fidē. ſ. formatā: viuet. ſ. vita eterna etiā ſine aliis
opib' exterioꝛib': q̄ in lege moſaica ꝑcipiūt: qō valde ꝯſonat
ſnīe apli: lʒ forte ille q̄ dixit nō bn̄ itelligeret ꝟba ſua ꝓpria.
ꝯtingit eni ſepe aliq̄s ꝓphetare neſciētes: vt ptʒ de caypha.

Replica. In ca. iij. epl̄e ad Galathas vbi dr: Lex nō D
eſt ex fide. poſtill. dicit fidē eē credēdoꝝ:
lex aūt eſt factoꝝ. iō dicit in ve. le. nō fuiſſe data ꝑcepta de cre/
dēdis ſed ſolū de agēdis. Bur. obiicit ꝑ h qō dicit: Audi iſrl
de' tu' vn' eſt: qō eſt manifeſtū ꝑceptū de vnitate dei creden
da. Oppoſitū autē hui' aſſūpti oſidit Burg. ꝺ. Exo. ij. in ma
gna ſua digreſſiōe quā fecit ꝯ iudeos aſſerētes ꝙ p̄mū ꝑceptū
eſt de credēda vnitate dei/ cū dr: Ego dn̄s de' tu'. Cōtra q̄s
ſicut dic Bur. nō oportuit dare aliqō ꝑceptū ꝺ h qō eſt credē
deū vl credē deo: cū h ſupponebat ad ꝑcepta decalogi tāq̄ ꝑ
ſe notū ei q̄ hʒ fidē. ⁊ iō nō idiget ꝓmulgatiōe accepta iſuſiōe
fidei: vt p̄ma ſcōe. q. c. ar. iiij. in rn̄ſiōe p̄mi argumēti. ⁊ de h
itelligit illō ad Heb. p. b. Accedētē ad deū opoꝛ. cre. ⁊c. vn̄
manifeſtū eſt in h qō dr: Dn̄s de' tu' eſt vn'. nihil ꝑcipit eis:
ſʒ ſolū itimat q̄s eſt q̄ loq̄bat. ſ. dn̄s de' ⁊c. hec oīa Bur. vn̄
ptʒ ꝙ ꝯdicit ſibi ipſi: ⁊ foꝛtaſſis odiū q̄ ferebat in poſtillatorē:
nō ſinebat eū hic ⁊ alibi ꝯdictionē euitare. Ca. IIII

Dico aūt. Poſtq̄ aplš declarauit ceſſationē lega/
liū ꝑ rōnē. hic ꝯſr idē facit ꝑ ſilitudinē. Et diuidit Diuiſio
in duas ptes ſm duas ſilitudines. ſcōa ibi: Dicite
mihi. Pria adhuc i duas: q꞉ p̄mo ponit ⁊ adaptat p̄mā ſilitu/
dinē. ſcōo arguit galathas īgratitudinē/ ibi: Sʒ tūc q̄dē. Hec
aūt pria ſilitudo accipit ex hūana ꝯſuetudie q̄ fili' tenet ſui/
re: ſic ſu' q̄diu paruul' ē: fact' aūt adult' liberat ab illis mo
dis ſuilib'. ſtat' aūt leg' fuit q̄ſi ſtat' puerilis: vt. ꝺ. dictū eſt.
iō fuit ibi ſuit' ſub mult' obſuātus legalib' a q̄b' liberamur
i no. teſta. in q̄ ē ſtat' q̄ſtiōis viri pfecti. ⁊ h ē qō dr: d ¶ Di
co aūt. i. ꝓbo ꝑ ſilitudinē. e ¶ Quāto tpe ⁊c. in ſtatu vite
⁊ ſubiectiōis mō. f ¶ Cū ſit do. oīm. vt in potētia ꝓping̅.
g ¶ Sʒ ſub tuto. ⁊c. ipm caſtigātib' ⁊ regimētib' ſicut ſuū.
h ¶ Vſq ad p. ⁊c. i. vſq ad etatē adultā. i ¶ Ita ⁊ nos.
ſcʒ iudei. k ¶ Cū eſſem' p. i. in ſtatu vete. teſta. l ¶ Sub
elemē. ⁊c. i. ſb legalib' obſeruātus q̄ dicūt elemēta. i. lre. q꞉
ſic in addiſcēdo puer icipit ab iſtis elemēt' vt ſciat ea noiare
⁊ diſtinguere: ꝓcedēte ꝟo tpe dimiſſa hac occupatōe circa ſciē
tias occupat: ita legales obſuātie fuerūt q̄dā figure diſponētes
ad xp̄m: vt dictū ē. ꝓpt qō i ei' aduētu ſūt dimiſſe. iō ſubdit:

At vbi

G a ¶ Mũdi. Aug⁹. Quia lex nõ celeſtia ſed terrena ꝓmittebat: vel tranſi-
E toria vt mũdus vel in elemẽtis ſũt neomenie. i. lunares dies et ſabbatum.
b ¶ Vel plenitu. tpis. i. poſtq̃ totũ ſpaciũ illud fuit adimpletum quo lex
durare debuit tũc miſit de⁹. Plenitudo tpis. Sciebat qñ venire deberet:
Vel etiã pati ⁊c. Nõ eſt eni hora ei⁹ vel nr̃a niſi volũtas ei⁹. Aũ tñ lõga ſe
ries ꝑconũ ꝓmittẽda erat. c ¶ Miſit de⁹ filiũ.
Joh. 16. f Vñ: Ego inq̃t a p̃re exiui ⁊ veni i hũc mũdũ. Et tñ
Jbi. 1. a de illo dicit euãgeliſta Johes: In mũdo erat ⁊ mũ
dus p ipm̃ fa. eſt: ⁊ mũdus eũ nõ co. Deinde cõiũ
git: In ꝓpria venit. Illuc g̃ miſſus eſt vbi erat. vñ
Hie. 23. e ⁊ illud ꝓpha dicit: Celũ ⁊ terrã ego impleo. Que
rendũ eſt ergo quõ intelligat̃ iſta miſſio. Si tñ ſo-
brie de dei filio que digna ſunt opinemur. Ideo
miſſũ intelligere debemus: q: ex illo incõphenſibi
li inenarrabiliq; ſecreto maieſtatis ꝓfunde dedit
ſe cõp̃hẽdẽdũ mẽtib⁹ nr̃is dei vbũ nõ ſolũ cum
ſe exinaniret: ſ; etiã cũ habitaret in nobis ſicut ſcri
1. Co. 6. d ptũ eſt. Qm̃ ĩhabi. i ill. d ¶ Ex mulie. Uſus he
bree locutõis: mlieres dicit nõ corruptas ſed femi
nas. e ¶ Factũ ſub le. Ut appareat circũciſus
q̃ſi fili⁹ abrae cui ꝓmiſſus erat: ſignũ habẽs eius
cui ꝓmiſſus fuerat in q̃ ipleta eſt circũciſio: ⁊ ideo
ſignũ iã ceſſet. Credidit eni abraã ſe habiturũ filiũ
in q̃ bñdicerent̃ oẽs gẽtes: quod iã factũ credim⁹.
f ¶ Ut adoptio. fi. re. i. pticipes eſſem⁹ diuine
glie. Sicut eni ipſe nr̃a natura pticipat: ita ad ſuaz
videndã nos adoptat. Hinc eni adoptionẽ recipi
mus ꝙ ille vnic⁹ dei fili⁹ nõ dedignat̃ eſt pticipa-
tionẽ nr̃e nature: fact⁹ ex muliere vt non ſolũ vni-
genit⁹ eſſet ſed etiã pmogenit⁹ in multis fratrib⁹ fie
ret. Adoptionẽ aũt dicit vt diſtincte itelligam⁹ vni
cũ dei filiũ. Nos eni bñficio ⁊ dignatõe filii dei ſu
Aug⁹ cõtra mus ille natura eſt fili⁹: q̃ h eſt qd̃ pat. ¶ Aug⁹.
fauſtũ Fauſ. Unicũ eni filiũ de⁹ hʒ quẽ genuit de ſubſtã-
tia ſua: nos aũt nõ de ſubſtãtia ſua genuit. Creatu
ra eni ipi⁹ ſum⁹ quã nõ genuit ſ; fecit. Et iõ vt frẽs
xp̃i ſm̃ nr̃m modũ faceret adoptauit. Iſte itaq; mo
dus q̃ nos de⁹ cũ iã eſſem⁹ ab ipo nõ nati ſ; cõditi
F ⁊ inſtituti vbo ſuo ⁊ gr̃a ſua genuit vt filii ei⁹ eſſe
Joh. 1. b mus adoptio vocat̃. vñ: Ded. e eis po. fi. dei fi. ⁊c.
g ¶ Reciperem⁹. Dixit nõ accipem⁹ vt ſignifica
ret nos hoc amiſiſſe in adã: ex q̃ mortales ſumus.
h ¶ Miſit de⁹. Amb. Ut eni ꝓbaremur adopta
ti eſſe a deo i filios: ſpm̃ ſuũ dedit nobis: q̃ ſignum
p̃ris oñdat in filios: vt q: nos h nõ auderem⁹ dice
re ĩfirmitate ⁊ ĩdignitate nr̃a. ſuggerat vt audea-
Nota mus dicere: Spm̃ filii. Nota ſpm̃ etiã eſſe filii. Et
nota etiã h trinitatẽ. Aug. ſup Johã. Si forſitã ali
qs q̃rat vtrũ ⁊ a filio ꝓcedat ſpũſſctũs. Fili⁹ enim
ſoli⁹ p̃ris eſt fili⁹: ⁊ p̃r ſoli⁹ filii eſt pat. Spũs aũt
ſctũs nõ eſt vni⁹ eoꝝ ſpũs ſed amboꝝ. vñ dñs ait:
Mat. 10. c. Spũs p̃ris vr̃i q̃ loquit̃ in vobis. Et aplũs ait hic:
Miſit de⁹ ſpm̃ fi. ſui. Et multa alia ſũt teſtimonia q̃bus euidẽter oñdit̃:
⁊ patris ⁊ filii eſſe ſpm̃ q̃ in trinitate dr̃ ſpũſſctũs. Nec ob aliud eſtimo ipm̃
ꝓprie vocari ſpm̃ſctm̃: cũ etiã ſi de ſingulis interrogemur: nõ poſſum⁹ patrẽ
⁊ filiũ dicere niſi ſpm̃: qm̃ ſpũs eſt de⁹. Qd̃ g̃ cõiter vocant̃ ⁊ ſinguli. Hoc
ꝓprie vocari oportuit eũ q̃ nõ eſt vn⁹ eoꝝ: ſed in q̃ cõitas apparet amboꝝ.
Cur g̃ nõ credamus ꝙ etiã de filio ꝓcedat ſpũſſctũs: cũ filii q̃; ipſe ſit ſpũs.
Si eni ab eo nõ ꝓcederet: nõ poſt reſurrectionẽ ſe repñtãs diſcipulis in-
Joh. 20. f ſufflaſſet/ dicẽs: Accipite ſpm̃ ſctm̃. Quid eni aliud ſignificauit illa inſuffla
tio: niſi ꝙ ꝓcedat ſpũſſctũs de ipo. ad hoc etiã ptinet qd̃ ait de mliere fluxũ
Mark. 5. c patiẽte: Tetigit me aliq̃s: ego eni ſenſi virtutẽ de me exiſſe. Nam virtutis
Luc. 1. d noĩe ſpm̃ ſctm̃ ex eo clarũ eſt appellari: qd̃ marie angelus dixit: Et virtus al
Jbi. 24. g tiſſimi obumbrabit tibi. Et dñs ꝓmittẽs diſcipulis/ ait: Sedete hic donec
induamini vtute ex alto. i ¶ Spm̃ fi. ſui. Hic eſt vtus q̃ de illo exibat: ⁊
ſanabat oẽs. Dicit tñ ipſe fili⁹ a p̃re illũ ꝓcedere: q: ad eũ ſolet referre ⁊ qd̃
ipi⁹ eſt: de q̃ ⁊ ipſe eſt. ſicut alibi: Mea doctrina nõ eſt mea: ſ; ei⁹ q̃ miſit me.
A q̃ habet fili⁹ vt ſit de⁹: eſt eni de deo de⁹: ab illo habet vt ⁊ de illo ꝓcedat
Nota ſpũſſctũs. k ¶ Clamãtẽ. Hiero. Notãdũ ꝙ clamor in ſcr̃turis nõ magne
voc̃ emiſſio: ſed ſcie itelligat̃ ⁊ intẽtiõis magnitudo. l ¶ Abba pa. Ele-
gãter duo vba idẽ ſignificãtia poſuit ꝓpt̃ vniuerſũ ppl̃m q̃ de iudeis ⁊ gẽti
bus in vnitatẽ fidei vocat̃ eſt vt hebreũ vbũ ad hebreos: grecũ ad gẽtes ꝑ-
tineat. Utriuſq; aũt vbi eadẽ ſignificatio ad eiuſdẽ fidei ſpũſq; vnitatem.
m ¶ Qui na. nõ ſũt dii. Amb. Unã dei veri eſſe naturã oñdit. ſ. patris
⁊ filii ⁊ ſpũſſcti. Quid aũt eſt natura deũ eſſe: niſi verũ deũ eſſe. vnde aliud
1. Pe. 2. d Aplũs: Cõuerſi eſtis ſeruire deo viuo ⁊ vero. n ¶ Immo cogniti ſitis.
Pſ. 62. a Hoc genere locutionis frequẽter vtit̃ ſcriptura. Vñ: Sic in ſctõ apparui ti-
bi vt viderẽ virtutẽ tuam ⁊ gl̃iam tuã. i. vidiſti me vt viderẽ te. Cognoſcit

¶ dũ territi minis: tñ capti blandicijs.
a b mũdi eram⁹ ſuiẽtes. At vbi vẽit a
¶ .i. poſtq̃ tẽpus ꝑcedẽs adĩpletũ eſt: vel q:
in eo plene ſpũs dona dant̃. b ¶ fecit viſibi
c plẽnitudo tpis: miſit dẽus filiuz b
lem hoſtibus. ¶ etiam.
d e ſuum factum ex muliere/ factum a
a ¶ ſub onere leg̃ ſicͭ ſub aliis penis. b ¶ nõ
vt ab ea expiaret: ſ; vt ab ea liberaret ſicͭ a pe
ſub lege: vt eos qui ſub lẽge erãt e
nis. a ¶ .i. bona q̃ p gram̃ dãt̃ his q̃ ſũt filii.
¶ ſicͭ pticipat nr̃a natura: ita ad ſuã nos ad-
f redimeret: vt adõptionem filioꝝ g
optat. ¶ nõ ſolũ nos iudei q̃ credim⁹ filii:
ſed ⁊ vos gẽtiles qd̃ ꝓbat effect⁹. q: miſit.
g reciperem⁹. † Quoniã autẽ eſtis h
a ¶ pater. b ¶ quẽ etiã filius miſit.
¶ qui probat vos eſſe filios.
h filii dei: miſit dẽus ſpiritũm filii k
a ¶ tã iudeoꝝ q̃ gẽtiliũ. b ¶ q̃ facit clama-
re qd̃ nõ q̃ ꝑſumeremus niſi ſpũs doceret.
k ſui in cõrda veſtra clamantẽm: l m
a ¶ q: ſpũs clamat in vobis pater.
l † abba pater. † Itaq; iam non eſt n o
a ¶ a tpe gratie. ¶ a tpe chriſti.
¶ aliq̃s nr̃m q̃ in xp̃m credimus vt olim.
b ¶ ex dilectione ſeruiẽs. c ¶ in futuro.
ſerui⁹ ſ; filius. Qꝫ ſi filiꝰ ⁊ herẽs q
a ¶ p ogationẽ dei. b ¶ mõ filii. ſed tũc q̃ſi
infideles. c ¶ ⁊ ita erat aliq̃ excuſatio.
pẽr deuz. Sed tũnc quidẽ ignõ- r s
a ¶ ſui ſed opinione hoim̃.
m rantes deũ/ his q̃ nãtura nõ ſunt t
a ¶ cũ aperta veritas. b ¶ ⁊ ita grauĩ⁹ pec v
dii/ ſeruiebatis. Nũc aũt cum cõ x y
catis q̃ olim. a ¶ qd̃ nõ a vobis ſed poti⁹
gratia dei approbati ⁊ amati.
n gnoueritis deũ: imõ cogniti eſtis z
a ¶ a fide. b ¶ vt ante ꝯuerſionẽ.
a deo: quõ ꝯuẽrtimini itẽruz ad a

A a ¶ At vbi ve. ple. tpis. i. tẽpus xp̃i in quo G
data eſt plenitudo ſpũſſcti. Vel aliter: b ¶ Pleni
tudo tpis. i. ipletio tpis p̃teriti a deo p̃re diffi-
niti. c ¶ Miſit de⁹ fi. ſuũ fa. ex muliere. q̃
tũ ad corp⁹ ſũptũ de vgine. d ¶ Factũ ſub le-
ge. quia voluit legalia ſer-
uare. e ¶ Ut eos q̃ ſub
le. erãt. Legalib⁹ obſeruã
tiis obligati. f ¶ Redi-
meret. per ſuã paſſionẽ p
quã obtulit dictã obligati-
onẽ. g ¶ Ut adoptio-
nẽ filioꝝ. i. dei. h ¶ Re
ciperem⁹. p xp̃m q̃ eſt ei⁹
fili⁹ naturalis. ⁊ hanc filia
tionẽ declarat cõſequẽter
p effectũ dicẽs: i ¶ Qm̃
autẽ eſtis filii. i. vt hec
filiatio monſtraretur.
k ¶ Miſit de⁹ ſpm̃ filii
ſui. i. ſpiritũſanctũ q̃ dicit̃
ſpiritus filii ſicut ⁊ patris:
eo ꝙ procedit ab vtroq;.
l ¶ In corda veſtra. p
gr̃e infuſionẽ. m ¶ Cla-
mantẽ. i. clamare facientẽ
p confeſſionẽ fidei: Rom.
x. b. Corde enim credit̃ ad
iuſticiã: ore aũt cõfeſſio fit
ad ſalutẽ. ¶ Vel aliter: Cla
mantẽ. i. per ſignũ ſenſibi-
le oſtendẽtem. ſicut Geñ.
iiii. b. dicit̃: Vox ſanguinis † Ro. 8. c
fratris tui abel clamat ad
me de terra. In primitiua
eniz eccleſia baptiçatis da
batur ſpiritusſanctus in ſi-
gno ſenſibili ſignificante
gratiam infuſam menti: et H
per conſequens filiationẽ
adoptiuã et paternitatem
ſibi correſpondentem.
n ¶ Abba pater. Cõfitẽ
do deum patrem: et ponũ-
tur hic due dictiones ideʒ
ſignificantes. Prima he-
braica vel potius ſyriaca:
tamẽ ea communiter vtun
tur hebrei: q: lingua ſyra
⁊ hebrea ſunt propinque.
Secũda greca: licʒ ea vtã-
tur latini ad ſignificanduz
ꝙ deus pater cõuerſos de iudaiſmo ⁊ gẽtilitate
ad fidẽ vniret in fidei cõfeſſione. ⁊ ex dict⁹ infert
cõcluſionẽ/ dicẽs: o ¶ Itaq; iã nõ eſt ſerui⁹
ſed filius. ſ. quicũq; cofitet̃ fideliter deũ patrẽ.
p ¶ Qꝫ ſi filius. Per adoptionẽ. q ¶ Et he
res per deũ. Ipm adoptantẽ: filio eni adopti-
uo debetur aliqua pars hereditatis ſm̃ leges.
r ¶ Sed tũc q̃dẽ. Hic arguit galatharũ ingra
titudinẽ. p filiatõeʒ eni dei adoptiuã erãt libera
ti a ſeruitute legis vt p̃dictũ eſt. ⁊ iõ magna erat
ingratitudo hanc ſeruitutẽ recipere tanq̃ dei do
nũ eſſet inſufficiẽs ad ſalutẽ: ⁊ erat maior ingra-
titudo in gẽtibus cõuerſis de idolatria: q: ſic nõ
erant nutriti in obſeruãtiis legalibus: ſicut fue-
rant cõuerſi de iudeis. ideo dicit̃: Sed tũc qui
dẽ. ſ. ante conuerſionẽ veſtrã. s ¶ Ignoran-
tes deũ. Verũ. t ¶ His q̃ natu. nõ ſũt dii.
Sed ſolã fictione hominũ: cuiuſmodi ſũt idola.
v ¶ Seruiebatis. Colẽdo ipa. x ¶ Nũc au-
tẽ. Poſt veſtrã ꝯuerſionẽ. y ¶ Cũ cognoue-
ritis deũ. p fidẽ. z ¶ Immo co. ſit. a deo.
Qui vocauit vos p ſuã gram̃. a ¶ Quõ ꝯuer
timini ite. ad infir. ⁊ egena elemẽta. i. ad le
gales obſeruantias: que dicuntur elemẽta ratio
ne predicta: ⁊ infirma ⁊ egena: quia nõ iuſtifica-
bant nec gratiã cõtinebãt: ſicut faciũt ſacramẽta

G nos de⁹

A noue legis

A F nos deus.i.cognitionē sui nobis pſtat. Nō em̄ a nobis est ꝙ noui/ mus eū: ab eterno quidē nouit: ſʒ tūc cognoſcere dicit: qꝛ vt cognoſcatur facit. a ¶ Infirma. Uere lex: qꝛ pfecte nō iuſtificat egena: qꝛ q̄tū iuuat: nō ꝑ ſe: ſʒ reſpectu grē facit. b ¶ Et egena. Elemē ta dicunt̄ q̄ ſui inuicē egent ad regēdū mundū. c ¶ Dies. Ut hodie nō eſt aliqd incipiendū. d ¶ Menſes. Qui curſus lune perſcrutātes dicūt: tali luna nō eſt aliqd inchoandū. e ¶ Tēpora. vt cuʒ dicūt mō eſt initiū veris. f ¶ Et ānos. cū dicūt: nouus annꝰ eſt. Sʒ nulla debet ſuſpicio eē harū rerū: qꝛ pſpere pōt cedere quicqd ſimpliciter ſub dei deuotiōe fit. Dupliciter erant ſub uerſi vt ad legē ⁊ priſtinos errores cōuerterē tur. Dies obſeruatis. Nō putaretur a deo graue niſi aplus diceret: g ¶ Timeo vos: ne ſi.⁊c. hoc obſeruāt q̄ certis diebꝰ mēſibus vel annis volūt vel nolunt inchoare quaſi fauſta: vel infauſta ſint tpa. Dies obſeruatis. Culpaut̄ q̄ conſtellationes ſequūt: nō q̄ naturales effectus elementoꝝ nouerūt in ſiderum ordinatiſſima cōuerſione: vt ſcʒ tempeſtate nō nauigēt: autūno nō ſeminent: de q̄bus cū pderentur dicit̄ in Geneſi: Et in ſignis ſint ⁊ tem

Gen.1.b porib' ⁊ diebus ⁊ ānis. Menſes. Ut neomenias. Tempora. Ut egreſſionis de egypto. Annos. Septimos ⁊ ſeptime decadis ſeptimu quē poſt captiuitatem reuerſi in hieruſalē pro quinquageſimo qui iubileus dicitur obſeruauerūt. ¶ Hiero. Dies: vt decimā mēſis primi vſq; ad quartādecimā: qua agnus imolabatur: ⁊ a decimaquarta vſq; ad viceſimā primā eiuſdem menſis: quādo azyma comedebātur. Septem etiam ſeptimanas quas ritu iudaico computant iſraelitici ⁊ pentecoſten ſeruāt: nec nō ⁊ clangorem tubarū primo menſis ſeptimi. Decima etiam eiuſdē mēſis expiationē ⁊ ieiuniū ⁊ in q̄ndecimo ſcenophegiam. Menſes. Ut neomenias. Menſes etiā cuſtodiunt: qui primū ⁊ ſeptimū menſem obſeruāt. Et ānos ſeptimos. Puto equidē hoc de ſeptimo remiſſionis anno dici: ⁊ de q̄nquageſimo: q̄ ab illis

B iubileus dicit̄ quē iudei aliquādo ſuo ordine ſeruare nequiuerūt captiuitate preſſi. Qua ſoluta pro eo ſeptimū annū ſeptime decadis coluerunt. Qui pōt intelligi vel ſexageſimꝰ ſeptimus annus: quo indulta eſt eis a Cyro ⁊ Dario licentia redeūdi de babylonia. Unde completis annis ſeptuaginta redierūt. Uel poſtꝰ ſeptuageſimuſſeptimus quē reuerſi in hierſm ꝓ quinquageſimo q̄ iubileus dicitur obſeruauerūt. h ¶ Eſtote ſicut ego. Quia ⁊ ego q̄ legem habui ium modo ſine lege ſicut vos: et debet; eē ſicut ego: qꝛ obſecro vos. l ¶ Nihil me. Excuſat quia pſeudo dixerant paulū; galatis inimicū nec voluiſſe eos docere qd̄ i aliis eccleſiis predicabat. i ¶ Quia ⁊ ego ſicut vos. Homo qui de errore correctꝰ: ⁊ ita vos poteſtis corrigi. k ¶ Fratres obſecro. Aſpere correctos recreat p bene geſta. m ¶ Tētationem veſtram. Tentati em̄ ſunt cū tribulationem ſm carnem pateretur apoſtolus: vtrum timore desererent eum an charitate amplecterentur. n ¶ Ubi eſt ergo. Admirās opus eoꝝ ſpirituale: cōmendat vt hoc intuentes in timorē carnalē non decidant. Et qꝛ mutati erant in deterius increpat eos. Et ſi enim receperint eum ſicut angeluʒ nō ideo tn̄ parcit ſecare ⁊ vrere qꝛ nō querit ſua ſed que chriſti: nō querit lac ⁊ lanā de ouibꝰ.i.cōmodū ſupplende neceſſitatis ⁊ fauorē honoris: ſʒ ſalutē oim. o ¶ Si fieri poſſet. Augꝰ. Nōne illud fieri potuiſſet qd̄ ait aplus? Nō pōt fieri qd̄ iuſte nō fit. Sic et

Iob.10.d iob: Utinā poſſem me occidere. Et dn̄s ad Loth. Nō poſſum dec; facere. donec illo introeas. Non poſſe ſe dixit: qd̄ ſine dubio pote/

Gen.19.c rat p potentiā ſed non poterat p iuſticiā. p ¶ Uerū dicens vo. Quia nemo vult ſe argui errantem reſphendens videt̄ inimicus. q ¶ Emulant̄. Ego nō ſum inimicus ſed illi emulant̄ ⁊c. Emulā tur em̄ nō bene q̄ nō tam cupiūt eos eſſe meliores: q̄ ipſos volunt facere peiores ⁊ retrorſum trahere emulatione peruerſa.

¶ Filioli

a ¶ qꝛ inſtabili ſpecie variāt̄. b ¶ qꝛ egēt ſūma ⁊ ſtabili ſpecie creatoris: vt poſſint eē quod ſunt. c ¶.i.legē initialē ad cultū dei.

a b infirma et egēna elementa: q̄bus

a ¶ q̄ſi non diſtat mō lex poſt xp̄m ab antiq̄ idolatria. b ¶ vultis ſeruire elemētis: ⁊ vere qꝛ iā obſeruat̄ dies iudaico ritu vt ſabbata.

c denuo ſeruire vultis? Diēs ob/ a

b d ſeruatis et mēſes ⁊ tpa et annos. b

f a ¶ h iā facit̄: pei' q̄t timeo. b ¶ vrām leuitatē nō aliud. c ¶ vtilitate qd̄ eſt ſi plene ſe

g Timēo vos: ne forte ſine cauſa c gē ſuſcepiſtis. ¶ ſed.

h laborauerim in vob. Eſtote ſicut g

a ¶ q̄ legē dimiſi. b ¶ fui olī; ī lege. c ¶ mō vultis eē ⁊ dimiſi nō ſine rōne. d ¶ quaſi obſecro ⁊ ſecure poſſu; vt quos merito diligo.

k egō: qꝛ et ego ſicut vos. Fratres b

a ¶ ⁊ ita nō penes vos inimicitarū ē cauſa. k

l obſecro vos: nihil me leſiſtis. l

¶ nō leſiſtis: ſʒ honorifice recepiſtis: cuʒ cām ſpernēdi habuiſtis. a ¶ cū pateret pſecutionem.

Scitis autē qꝛ per infirmitatem m

a ¶ qꝛ caro mea afflicta erat. b ¶ ⁊ p tanto tpe nō ſpreuiſtis ⁊c.

carnis euāgeliçaui vobis iā; pri n

a ¶.i.me tribulatū p qd̄ diabolꝰ vos tentabat ne crederetis. b ¶ q̄ videret̄ q̄lis eſtis.

m dem: et tentātionem veſtram in o

a ¶ poſt ꝯuerſionē vt viliorē eſſem. ¶ tanq̄ vilem ante cōuerſionem.

carne mea nōn ſpreuiſtis nec; re p

a ¶ vt ab h cōuerti abhorret̄. ¶ vt nō ſuſciperetis cōmunionem periculi mei. b ¶ ac ſi angelus veniſſet: vel me angelū credidiſtis.

ſpuiſtis: ſed ſicut angelum dei ex q

a ¶ ac ſi ipſe veniſſet. b ¶ qui in eo.

cepiſtis me ſicut chriſtum ieſum.

¶ ⁊ qꝛ tūc ita feciſt̄. ¶ q̄ſi mirū ē ci ꝙ a bono decidit̄. a ¶ q̄ dicebami boi bonis initiis et q̄ſi q̄buſdā ꝓficiēdi gradibꝰ ſeruētes. ¶ q̄ſi

n Ubi eſt ergo beatitudo veſtra? r

pudeat vos eē mutatos. a ¶ vere beati fuiſtis vel ſicut angelū ⁊ xp̄m me excepiſtis.

Teſtimoniū enim perhibeo vo/ s

a ¶ ad vtilitatē eccl̄e. ¶ nō pōt fieri qd̄ iuſte nō fit. b ¶ quod inter omnia charius eſt vobis. ¶ ⁊ ideo de vobis plus dolendum.

o bis: qꝛ ſi fieri poſſet: oculos ve/ t

a ¶ ad vtilitatē pdicationis mee.

ſtros eruiſſetis et dediſſetis mihi.

a ¶ ⁊ cū h ita ſit: nō ē credibile ꝙ inimicus.

Ergo inimicus vobis factus ſum p

a ¶ quaſi p hoc videor inimicꝰ: qꝛ verū dico ſed ſi fallerem putarer amicus. b ¶ diligūt.

q verū dicens vobis: Emulantur r

A noue legis. Dicit aūt: Iterū: qꝛ nō erat ante ſuā conuerſionē legalia ſeruaſſem: vt pdictū ē: ſʒ qꝛ tūc idola coluerāt q̄ cultꝰ erat illicitus: ⁊ ſilr legaliū ritus: ponēdo ibi ſpē; ſuā tāq̄ eēt neceſſariꝰ ad ſalutē: qd̄ galathe faciebāt. iō ſubdit̄: a ¶ Dies obſer. apud iudeos celebres vt decimā diē mēſis primi ad accipiendū agnū paſchalem. ⁊ hmōi. b ¶ Et mēſis. in pncipio em̄ mēſiū celebrabāt iudei neomenia. c ¶ Et tēpora. vt tempꝰ egreſſiōis de egypto mēſe primo: ⁊ tps liberatiōis iſaac mēſe ſeptimo ⁊c. d ¶ Et ānos. ſcʒ ſeptimū annū q̄ dicebat̄ remiſſiōis: ⁊ q̄nquageſimū: q̄ dr̄ iubileꝰ: ⁊ qꝛ talis obſeruantia erat illis illicita, ideo ſubdit: e ¶ Timeo ne for. ſine cā.i. inutilit̄. f ¶ Laborauerim in vo. pdicādo vobis fide; catholicā: q̄ nō ꝓficit dicto modo iudaiçantibus, ideo ſubdit: g ¶ Eſtote ſicut ego. dimittentes legalia ſicut ego dimiſi. h ¶ Quia ⁊ ego.i. errore fui. i ¶ Sicut vos. fuiſtis. ⁊ iō ſicut ſum correctꝰ: ita ⁊ vos corrigatis. k ¶ Fratres. Poſt galatharū icrepationē: h aplus ponit eoꝝ pſolatoriam monitionē: modo boni ſamaritani poſt vinu; mordicatiuū infundens oleū lenitiuū. Circa qd̄ ſciēdu; ꝙ aplus magnas pſecutiōes in corpe ſuſtinuerat anteq̄ galathis predicaret: ⁊ h erat eis notū: ⁊ tn̄ non reſpuerūt eū tanq̄ hoiem abiectū ⁊ paſſū: ſʒ valde reuerēter ⁊ charitatiue receperūt eū: de quo cōmēdat eos di.

C Frēs ob. vos. ſupple ne credatis ex odio me vos icrepaſſe ſed ex amore, iō ſbdit: l ¶ Nihil me le. ſed ſupple bona mihi feciſtis: vt poſtea exprimit̄. m ¶ Scitis qꝛ p infir. car.i. tribulationes paſſus in corpe. n ¶ Euangeliçaui vo. iam pri.i. antea: ⁊ ē aduerbiū tpis. o ¶ Et tentationē veſtra; in car. mea nō ſpre. Hic accipit̄ tentatio ꝓ experiētia. tentare em̄ eſt experimentū accipere. Eſt igit̄ ſenſus: Non ſpreuiſtis me paſ. in car. l; h notū vobis fuerit p experientia;. p ¶ Nec; reſpuiſtis.ſ. predicationē meā. q ¶ Sed ſicut angelū dei. hyperbolice loqtur ad maiorē expreſſionē reuerentie ſibi facte: ſed q̄m retracti erant de bono p falſos aplos. iō ſubdit: r ¶ Ubi eſt ergo beatitudo vr̄a.i. bonū initiū veſtrū quo dicebamini beati: ⁊ eratis in ſpe. s ¶ Teſtimoniū em̄ phibeo vo. ⁊c. et vl' tu ⁊ audiui. t ¶ Quia ſi fieri poſſet. ꝯuenient̄er tn̄. v ¶ Oculos veſtros eruiſ. et dediſſetis mihi. l; em̄ h facere poſſent abſolute nō tn̄ bene. pōt etiā dici ꝙ eſt hyperbole: ad magis exprimendum charitatis affectum quē ſibi oſtenderant: ſed quia incitati erant contra eum ſubdit: x ¶ Ergo inimicus vobis factus ſum verum dicens vobis. arguendo de malis. quaſi dicat non me debetis ex hoc minus diligere: ſʒ magis: et quia inducebantur ad hoc per falſos apoſtolos ſimulantes hoc facere ex galatharum dilectione, ideo ſubdit: y ¶ Emulantur vos: Id eſt diligunt.

a A Non bene

E G a ❡ Filioli: Qď natū eſt in te:nōdū eni de illa natū erat: ſic naſcunt̄ paruuli ī viſcerib° ecclie donec formati exeāt. ❡ Aug°. Filioli. Itē incipit oſidere ex ipa lege q̄re nō ſit tenēda. Me imitamini q: filij mei eſtis. vel nō ſolū ex ſupradictis ꝓbat̄ lex dimittenda ſed ⁊ auctoritate ipius legis h̄ oſtēdit. Filioli dicite. Rñdete: vſq̧ huc eni pēdet ſnia. Et interponit̄ illud: q̄s ite.par.⁊c. d ❡ Legē nō legiſtꝭ. Quicq̄d eligāt ꝓbant̄ ſtulti. Si nō legerūt: non debēt recipe qď ignorāt. Si legerūt: ipa ꝓbat ſe dimittēdā. Oꝛ ſi nō intelligūt ſtulti ſūt. e ❡ Scriptū ē. cū plures habuit: ſ; de duob° ſcriptura ſpūaliter ſingula exeq̄t̄ innuēs aliquid egregiū in his ꝑfigurari. g ❡ Unū de ancil. ⁊ vnū de li. Nec hoc fruſtra diſtinxit vtrūq̧ de abraā ſ; diuerſa opatione: q: q̄ de ancilla ſm carnis naturā. Qua iuuēcula de ſene ſolet ↄcipe. q̄ d̄ libera: nō ſm vim carnis vt vetula ſterilis de vetulo: ſ; ꝑ opationē dei q̄ ꝓmiſit. Illū q̄ gēuit demōſtrās ↄſuetudo naturē. Illū vō dedit ꝓmiſſio ſignificās grāz. Ibi hūan° vſus oſtdit̄: h̄ diuinū bñficiū cōmendat̄.

Allego. ❡ Allego. Abraā ē de° pr̄: q̄ ē pr̄ multarū gētiū: libera nouū te. dās oīb° ꝑ xp̄m nouā grāz. Agar vet° te. In vtroq̧ genuit de° ſibi filios q̄ ſuīrēt: ſ; ī veteri iudei ſuī q: timore pene ⁊ ꝓmiſſiōib° tpaliū: ⁊ h̄ eſt ſm carnē: q̄ penas horret et dulcia amat. Grā noui te. parit liberoſ q̄ ex dilectiōe ſeruiūt: nō vi carnis ſ; ope dei. Quis ei impoſſibilia ſm naturā crederet: q̄ ſuauia ſūt in pñti ↄtēneret: niſi viſa ſperaret: niſi xp̄° dīhic ī eo oparet̄? b ❡ Donec xp̄s. Quē deformaſtis formoſus ſit ī vob. Uel vt formoſus alijs ꝑ vos appareat. Grauī° dictū .q.d. eos formari in xp̄o. Donec xp̄s ⁊c. Ut.ſ. recipiat̄ ſilitudinē ei° quā vr̄o vitio ꝑdidiſtis. Perpaucoꝝ ei ē pēſare: q̄ labor ſit ī ꝑdicationib° patrū quātiſve doloꝛib°

†Geñ.12.a aīas ī fide ⁊ ↄuerſatione recta ꝑturiūt. vñ apl̄s ꝑmū ꝑ fidē illos genuerat ī baptiſmo ſ; poſtea deformati ſūt ꝑ pſeudo et infirmi facti: nūc cū dolore reformat eos. vñ addit: donec formet̄ xp̄s in vob. Concipiētes eni fidē ⁊ ſenſuz fidei aduertētes formatū chriſtum in animis ſuis habere negantur.

❡ Aug° Format̄ eni xp̄s ī corde credētiū: cū illis ſacrā grē pandunt̄: ⁊ ea q̄ obſcura videbant̄: ꝑſpicua fiūt. c ❡ Uellē aūt. Sciēs apl̄s hr̄e maiorē vim ſermonē q̄ ad pñtes ſit: cupit apl̄icā vocē lr̄is cōprehēſaz in pñtiā cōmutare. Scriptura eni diuina edificat lecta ſ; multo plus ꝓdeſt ſi de lr̄is mutat̄ in vocē. Magnā ſiq̄dē vim h; vox viua: vox de auctoꝛis ſui oꝛe reſonās q̄ ea ꝓnūciatione ꝓfert̄ ⁊ diſtinguit̄ q̄ in hōis corde generata eſt. Eſt itaq̧ ſenſus: Quia ↄfun. in vo. vellē lr̄arū vocem pñs de meo oꝛe ꝓferre: vt vos ſolito ſeuerioꝛ ipē corripert̄: q: epl̄a nō pōt vocē obiurgātis exprimere: nō valet iraſcētis reſonare clamorē: ⁊ dolorē pectoris apicibus explicare. Nō habeo q̄ppe fruct°: q̄s ſolēt de diſcipl̄is habere doctores ⁊ ſine ea ſemē iactū ē doctrine. Ita vt cū Hieremia dicā: non ꝓfui nec ꝓfuit mihi q̄ſq̄. f ❡ Duos fili. Aug°. Plures habuit: poſt moꝛtē eni ſare: d̄ alia vxoꝛe.ſ. cethura alios genuit qui nō ꝑtinēt ad hāc ſignificationē.

b ❡ Per allegoriā. dicit̄ q̄ aliq̄d aliud videt̄ ſonare in v̄bis: ⁊ aliud in intellectu ſignificare: ſicut hic ꝑ abraā de° pater: ipē ē eni pater multarū gentiū. Abba eni pater: am multarū. Et ſubaudit̄ gentiū. i ❡ In mōte ſina. Oꝛ in tali loco ſignificat: q̄ ↄ̄ alias gētes eēnt ſupbi de mādato: vel ipſi eſſent ſupbi ⁊ tumidi ↄ̄ ipiuz mādatū. Qď teſtis eſt agar. i. ſignificat̄ ꝑ agar: agar alienatio: q: alienat ab hereditate. k ❡ Qui mōs. Amb. Per oīa ē ↄiūct°: ⁊ filijs ei hierl̄m. i. iudaico pp̄lo q̄ nūc ē. i. q̄ tpal̄r ſuit: tot° pp̄ls mr̄ ſinguli ſūt filij. Ut̄ ꝓſelīt: q̄ oēs ſioꝛe pene ſuiūt: ꝑ h̄ oīa p; q̄ vetus lex nō ē tenēda: ſ; noua q̄ ſurſū: q̄ libera. l ❡ Arabia. Dūlitas: vel

❡ nō vtilit̄. ❡ a fide ad legem vel a dilectione mea.

vos nō bene ſed excludere vos a b

❡ in legalibus. ❡ ſed vos.

volūt: vt illos emulemini. Bo/ c d

a ❡ bolez me.ſ. ⁊ hmōi. b ❡ diligite imitamini. ❡ ⁊ hoc. c ❡ .i. ꝓpt̄ h̄ diligite q: ī eo x̄tus ⁊ bona opatio nō ꝓ alia re. d ❡ vt ꝑſeuerātia gradu ad finē boni opis ꝑuentatis.

nūz aūt emulemini ī bono ſemꝑ

a ❡ emulemini bonū. b ❡ ſ; magꝭ cū abſens.

⁊ nō tm̄ cum preſens ſum apud e

a ❡ quia modo diminuti ꝑfectis gradibus indigetis. b ❡ ſicut prius cum doloꝛe ⁊ laboꝛe ad lucem fidei genero.

a vos. Filioli mei quos iterum f

b parturio: donec chriſtus formet̄ g

a ❡ q̄ſi blādis verbis mō vſus ſuz dicēs vos frēs ⁊ filios. ❡ vt ruboꝛe apl̄i ↄfunderent̄.

c in vobis. Uellem aūt apud vos h

a ❡ ī vituperationē. ❡ vt digna vob̄ dicerē q̄ nolo ſcribere ne ꝑmaneāt apud vos.

eſſe modo ⁊ mutare vocē meam: i

❡ apud alios erubeſco pro vobis.

quoniam cōfundoꝛ ī vobis. Di/ k

❡ carnaliter.

cite mihi qui ſub lege vultis eſſe:

a ❡ legiſtꝭ ſ; nō ītellexiſtis. b ❡ iō q̄ro an legerit̄: q: ī ea q̄dē ſcriptū ē q̄ abraā duos filios ha. qď ſi attēderetis nūq̄ ad eā recurreretis.

b c legem nō legiſtis? Scriptum eſt m n

a ❡ hiſmale ⁊ iſaac.

f enim quoniā abraam duos fili/ o

❡ .ſ. hiſmael. ❡ agar. ❡ .ſ. iſaac.

g os habuit: vnū de ancilla: ⁊ vnū p q

❡ .ſ. ſara. a ❡ iudei ⁊ oēs ſerui peccati.

de libera. Sed qui de ācilla ſm r

❡ ꝑ illū miraculū: ſ; lege nature nat° ē. ❡ li

carnem natus eſt. Qui autem de s

ber chriſtianus. ❡ mirabiliter natus eſt.

libera per repromiſſionez. Que t

a ❡ ꝑ aliū ītellectū. b ❡ ācilla ⁊ libera ſūt. i.

b ſūt per allegoriā dicta. Hec eniz v

ſignificāt. a ❡ vetus teſtamētū. ❡ datū eſt.

ſunt duo teſtamenta. Unum q/ x

a ❡ q: ꝑ timoꝛe ſeruiebāt vel ſerui peti erāt.

i dem in monte ſina in ſeruitutem y

a ❡ alienatio. b ❡ vere vetus teſtamētū in ſeruitutē generat: quia.

generans: q̄ eſt agar. Sina enim z a

a ❡ vet° teſtamētū ī illo mōte datū. b ❡ nō ī terra ꝓmiſſionis vbi filij: ſ; vbi q̄ſi ſūt ſerui ⁊ alieni. c ❡ mons ꝑ oīa. ❡ .i. ſimilis.

k mōns eſt in arabia: qui coniun/

✱ a ❡ Nō hñ. ſ; ſimulatoꝛie ⁊ ad malū vr̄m. iō ſbdit̄: G
b ❡ Sed excludere vos vo. ab euāgelica veritate.
c ❡ Ut illos emu. i. imitemini in legalib° obſeruātijs.
d ❡ Bonū aūt emu. i. imitamini. e ❡ Et nō tm̄ ⁊c. Id ē ſui: q: tūc nō erat preſens qñ ſcripſit hāc epl̄am ⁊ q̄ feruēter ꝓfectū eoꝝ deſideret oñdis dicēs: f ❡ Filioli mei ⁊c. Id ē cū lachrymis ⁊ doloꝛe de erroꝛe vos reuoco: ſicut prius reuocaui vos a gētilitate. g ❡ Donec chriſtus foꝛ. in vo. ꝑ ſincerītatē fidei formate. h ❡ Uellē aūt eſſe apď ⁊c. pñtia corpali. i ❡ Et muta. vo. meā. increpādo vos aſpere: q̄ mō v̄bis ſuauibus vob̄ ſcribo. ⁊ ſubdit̄ cauſa: k ❡ Qm̄ cōfun. in vo. i. apud alios fideles ↄfundoꝛ de vr̄a ſubuerſione. l ❡ Dicite mi. Hic ponit̄ ſcďa ſilitudo ad oſtēdēdum ceſſationē legaliū: ⁊ accipit̄ d̄ ſcriptura Geñ. xvi. ⁊ xxi. ⁊ ꝑmo ponitur figura. ſcďo ad ꝓpoſitū adaptatur. ibi: Nos aūt. Circa ꝑmū dicit̄: Dicite mihi q̄ ſub. le. vul. eē. falſis apl̄is acq̄eſcēdo. m ❡ Legē nō legi. i. libros moyſi q̄ apď hebreos ꝓprie lex dicunt̄. q.d. videt̄ q̄ nō legiſtis: vel ſi legiſtꝭ nō intellexiſtis. n ❡ Scriptū eſt eni. i locis ꝑallegat̄. o ❡ Qm̄ abraā duos fi. ha. plures autē habuit de cethura: vt patet Geñ. xxv. ſed iſtos duos hic tm̄ expꝛimit apl̄s: q: de illis magis loquit̄ ſcriptura: et q: faciūt ad ꝓpoſitū. nō alij. p ❡ Unū de ancilla. H ſcz hiſmaelē. q ❡ Et vnū de libera. ſ. iſaac. Sciendū tm̄ q̄ agar mater hiſmaelis fuit vxoꝛ abrae vt dictū eſt Geñ. xvij. q: tamē ſara erat vxoꝛ ei° ꝑncipalis. ideo hic agar retinuit nomen ancille. r ❡ Sed qui de ancilla ſm car. na. eſt. i. ꝑ modū naturalē. s ❡ Qui aūt de li. ꝑ repro. ſcz dei adiuuantis naturā: q: ſara erat ſterilis: ⁊ cū h̄ trāſierat in ea tp̄s ↄcipiēdi qñ ↄcepit iſaac. erat eni tūc nonagenaria: Geñ. xvij. t ❡ Que ſūt ꝑ allegoriā di. habet eni ſacra ſcriptura q̄druplicem ſenſum. ſ. hiſtoꝛicū: q̄ ꝑ voces ſignificat̄: ⁊ myſticū q̄ ꝑ rem ſignificatā intelligit̄: ⁊ hic ē triplex ſcz Moralis: qñ intelligit̄ q̄d agendū ſit. Allegoricus: qñ deſignat̄ q̄d credendū. Anagogicus: qñ ſignat̄ quid in patria ſperandū. Et hec poſſunt videri in hoc nomine hieruſalē: qď in ſenſu lr̄ali ſignat ciuitatē iudee metropolim: in morali animā fidelē: in allegoꝛico eccleſiam militantem: in anagogico eccleſiam triumphantē. vñ ↄ̄ſus: Littera geſta docet: quid credas allegoria. Moralis quid agas: q̄ tendas anagogia. v ❡ Hec eni ſunt duo teſtamē. ſm ſenſuz allegoricū. x ❡ Unū q̄. in mō. ſi. q: vet° teſtamentū fuit ibi datū a deo: cui° in hoc fuit abraā figura. y ❡ In ſeruitu. ge. i. ſubijciēs ſeruituti legaliū: qď fuit onus īpoꝛtabile: vt dictū eſt. ſ. iij. ca. z ❡ Que ē agar. ſcz ſignificatiue. fuit enim figura ſeruitutis legalis. a ❡ Sina eni mōs ē in ara. i. ſ; ſina ſm lr̄alē ſenſum multū diſtet a hierl̄m: tñ ↄiūctus eſt ei ſm ſenſuz allegoricū: q: ſeruit° legis ꝑ montē ſina ſignificata tūc vigebat in hierl̄m: vbi erat tēplū in quo offerebant̄ ſacrificia ⁊ exercebantur legalia: nondū enim erat deſtructum per romanos: quis

A tas: vel afflictio:q2 affligebant ſub carnalib⁹ obſeruantiis. a ¶ Que ſur. eſt. Supna eſt ſctōꝝ ciuitas:ſ3 in q̄ buſdā q̄s hic parit adhuc peregrinet. Sara ſterilſ ſignificat ꝙ natura hūani generſ pctō vitiata:ꝛ iō dānata nihil vere felicitatſ in poſterū merebat. Iſaac ꝑ repromiſſionez nat⁹ ſignat filios grē:et q2 h nō ꝑ regenerationem:ſ3 ꝑ generationē [illegible] erat. iō tūc ſpata ē circūciſio qn̄ de ſara ꝓmiſſus ē fili⁹. Circūciſio em̄ ſignificat naturā exuta vetuſtate nouatā. Or oēs filios ꝛ ſeruos circūcidi iubet ad oēs iſtā grāꝫ ptiere teſtat. b ¶ Que ē mr̄. Quia ſinguli verbo ꝛ exemplo ei⁹ inſtructi ex charitate viuūt. Que ē mr̄ nr̄a. Aug⁹. Ciuitas celeſtſ nat nr̄a dr̄: q2 ad eā vocamur. Et iō celeſtſ dr̄:q2 celū ſedes ei⁹ ē. Et q̄s generat ibi cū ea erūt. c ¶ Scriptum ē. Or libera ſit ꝛ mr̄ auctate Eſaie ꝓbat ſidēs: d ¶ Letare. Letare erūpe clamare:ptinent ad libertatē. i ¶ Quia mul. filij. h ptinet ad mr̄em. Eſaias aſpiciēs tp̄s xp̄i eccliam gētiuꝫ añ ſterilē:tunc fetoſā alloqt dicens: O ecclia ſterilſ: q̄ tpe legſ nec ꝟtute miraculi. e ¶ Par. quia illo tpe q̄ſi nullos genuit. f ¶ Non pturis. q2 necdū ozntū habuit. Letare. in corde g ¶ Erūpe. leticiā metſ extra oſtēde. h ¶ Clama. gaudiuꝫ tuum a liis predica. q2 tui olim. k ¶ Deſerte. plures filij q̄ꝫ generantſ interim:h ſupflue d antiq̄ ſacra diceret Eſaias. ¶ Augu. Sterilis em̄ erat i oīb⁹ gētib⁹ eccliis:añq̄ꝫ iſte ſer⁹ quē cernim⁹ oꝛiret. ¶ Amb. Synagoga ḡ eſt q̄ habꝫ virū. i. legē. Deſerta xp̄o ꝛ vaga ꝛ ſine vlla ptāte viri viuēs gētiū multitudo ē: q̄ ꝛ ſterilis erat: nulli⁹ legitimi tibi pferēs germen. ¶ Aug⁹. Parit aūt ciues terrene ciuitatis pctō viciata natura. Celeſtſ vero ciuitatis ciues parit a peccato naturam liberans gratia.

B l ¶ Que habet vi. Synagoga quippe virū habuit. i. legē ꝛ fetoſa quondam fuit in liberis. Sterilis vero ecclia ſine viro xp̄o ſine vllo ſpōſi alloquio diu lacuit in deſerto. Sꝫ poſtq̄ꝫ illa libꝛū repudij accepit: ꝛ oē ornamentū viri ad idoli cōuertit ornamētū. Tūc marit⁹ priore putreſcēte cingulo aliū lūbis ſuis baltheū: aliud d gētib⁹ lībare ɔtexit q̄ ſtatim vt viro ɔiuncta eſt ɔcepit ꝛ peperit. vñ Eſaias exclamat: Dilata locū tabernaculi tui ꝛ ꝓtende funiculos tuos. m ¶ Iſaac. Riſus. i. q̄ in leticia ſeruiūt nō ex triſticia: vl neceſſitate. n ¶ Perſequebat. Nō puto nos de facili inuenire poſſe vbi hiſmael pſecutus fuerit iſaac:ſꝫ tm̄ illud ꝙ cū fili⁹ egyptie luderet cum iſaac indignata ſit ſara. ¶ Aug⁹. Luſū em̄ itellexit ſara pſecutionē:q2 luſus maioris ad minorē illuſio eſt ꝛ deceptio:q2 alia intēdēs ſimulat q̄dā puero. i. infirmo ꝛ fraudes facit:ſic ꝛ modo plus pſequūtur q̄ illudēdo ſeducūt. Et ſicut ſara tūc intellexit luſū illū:ita nūc ecclia intelligit luſum iſtū pſecutionē. ¶ Aug⁹. Oēs qui in ecclia terrenā felicitatē querūt a dño: ad hiſmael ptinent. Ecce. hoc erit cū area ceperit ventilari: ꝛ antiq̄ veteris teſta. miniſtri gratiā q̄rentes filij ſūt ꝓmiſſiōis. o ¶ Qua liber. Aug⁹. Libertas q̄ liberati ſum⁹ a xp̄o:eſt pctōꝝ remiſſio ꝛ fide ꝑ dilectionē operātis iuſtificatio.

Eſa.66.a

Eſa.54.a

a ¶ hec ē ſynagoga q̄ ſb pctō generat. ¶ iudaico pplo q̄ tūc eſt. ¶ q̄ terrena diligit.

cus eſt ei q̄ nunc eſt hierūſalem

a ¶ hec ſynagoga timore vel ſub pctō ſeruit. ¶ ecclēſia de gentib⁹ cōgregata.

ꝛ ſeruit cum filijs ſuis. Illa autē a b

a ¶ q̄ cū dño gaudēt i ſpe. b ¶ q2 diligit ꝛ ex

a que ſurſū eſt hieruſalem libera ē c d

amore ſeruit. a ¶ credētiū. b ¶ de illa q̄ ſurſum ē libera ē q2 ſcriptura h dicit. ¶ i. ciuita.

b c que eſt mater noſtra. Scriptūm e f

a ¶ Ambro. celeſtſ hierlm ſterilis: q2 nō parit ſm carnē:nec dolores patit:ſꝫ generat ſpiritualiſ ſine paſſione clamās in leticia.

d e f g h eſt enim:† Letare ſterilis que non g

partis: erumpe et clama q̄ nō par h i

a ¶ ab adā. ¶ partu nō dilectione ſponſi.

k turis: quia multi filij deſerte/ma k

a ¶ legē ad generādū. ¶ q̄ carnalr generat

l gis q̄ꝫ eius que habet virum.

ſb lege. a ¶ duo ſūt filij: aliſ ſm carnē: alſ ꝑ repromiſſionē natē. b ¶ ad ſilitudinē iſaac.

m Nōs aūt fratres ſm iſaac ꝓmiſ- m n

a ¶ ꝑ grāꝫ: geniti. b ¶ nos ſum⁹ filij ſꝫ iſaac.

ſionis filij ſūm⁹† Sēd quō tūc is o p

¶ hiſmael vel etiā eſau.

n qui ſm carnē natus fuerat: pſeq̄- q

a ¶ iſaac vl iacob. b ¶ ſanctū. c ¶ q̄ ſm carnē pſequunt eos q̄ ſm ſpm̄. ¶ ꝑ d ꝓbamur

bat eūm qui ſm ſpiritūm: ita ēt r

filij ꝓmiſſiōis. a ¶ patimur ab illis:ſꝫ nō curandū: q2 q̄d refert ſcriptura dixiſſe ſaram.

nunc. Sēd quid dicit ſcriptura? s

a ¶ ita lex ꝛ iudei eiecti ab ecclia ꝛ a grā xp̄is

†Eijcē ancillā ꝛ filiuꝫ eius. Non t

a ¶ .i. mali cū bonis iudei cū chriſtianis: ſicē em̄ nūc in ɔuerſatiōe ſunt diſſimiles: ita erūt in futuro in retributione.

ēnim heres erit filius ancille cum

a ¶ q2 patimur a iudeis ꝛ aliis malis ſic iſa-

filio libere. Itāq̄ꝫ fratres non ſu- v

ac ab hiſmael. ¶ q2 non ſerui pctī vel legis.

¶ ſcꝫ celeſtis hieruſalem.

o mus ancille filij: ſed libere. Qua x y

¶ nō alio mō ſꝫ ꝑ eā libertatē ꝑ quā nos liberauit q̄ a pctō imunis ex dilectōe obediēs fuit

libertate chriſtus nos liberauit.

C nos: q2 deſtructio illa fuit poſt paſſionē aplī:q̄ paſſus fuit ſub nerone:tēplū vero fuit deſtructū poſtea veſpaſiani tpe. a ¶ Et fuit cū filijs ſu. i. cū iudeis in ſeruitute legſ. b ¶ Illa aūt q̄ ſur. e. ſ. ecclia q̄ eſt. c ¶ hieruſalē. Allegorice: q̄ dr̄ ſurſum: q2 pdicat ꝛ ꝓmittit bona celeſtia. d ¶ Libera ē. a ſeruitute legſ. e ¶ Que eſt ma. no. ꝑ baptiſmū em̄ regenerati ſumus ex ea. f ¶ Scriptū ē em̄. Eſa. liiij. de hac generatiōe ſecūda. g ¶ Letare ſteri. q̄ non pa. i. ecclia de gētib⁹ collecta q̄ tpe vete. teſta. erat ſterilis ab opib⁹ bonis. h ¶ Erūpe. in laudē diuinā. i ¶ Et clama. corde et ore ꝓ grāꝫ actione. k ¶ Quia multi filij de. i. gentilitatſ ad fidem xp̄i cōuerſe: q̄ ante erat a deo deſerta ꝓpter ei⁹ idolatriaꝫ. l ¶ Magis q̄ꝫ eius q̄ habet vi. i. ſynagoge q̄ in mōte ſinai deſponſata fuit deo in legis ſuſceptione. m ¶ Nos. Hic ɔñr magſ adaptat figura ad ꝓpoſitū. cū dr̄: Nos aūt. ſ. xp̄iani. n ¶ Secundū iſaac. i. ad ſilitudinē ei⁹. o ¶ Promiſſionis filij ſu. i. geniti ꝑ pmām nō ꝑ naturā ſicut hiſmael. p ¶ Sꝫ quō tūc is qui ſm carnē na. fuē. i. hiſmael. q ¶ Perſeq̄bat cū q̄ ſm ſpm̄. ſ. iſaac q̄ nat⁹ erat ſm ꝓmiſſionē diuinaꝫ. ſpūs em̄ di ē de⁹: Io. iiij. d. Perſequebat: de hac pſecutione dictū eſt Gen̄. xxi. ꝙ ſm expoſitores catholicos fuit corporalis. nā hiſmael q̄ erat maior corpe ꝛ fortior iſaac ſub ſpecie ludi ledebat eūꝫ maliciose: ſm hebreos vero fuit ſpūalis: q2 iducebat iſaac ad aliq̄ q̄ ſapiebāt idolatriā. dictio em̄ hebraica ibidē poſita eſt equiuoca ad ludū ꝛ idolatriā. ꝛ dictū aplī videt eē magis ɔſonū ſcđe expoſitioni: cū ſubdit: r ¶ Ita ꝛ nunc. q2 pſeudo aplī ſuadebāt galathis iudaiçare: qđ eſt ſimile ipſi idolatrie poſt euāgelium publicatū. s ¶ Sꝫ quid dicit ſcri. Gen̄. xxi. t ¶ Eijce ancil. ꝛc. ꝛ ſic factū eſt ad lr̄am de agar ꝛ hiſmaele filio ei⁹. ꝑ qđ figuratū fuit ꝙ legalis obſeruātia cū obſeruatorib⁹ ſuis a cōſortio fideliū erat i aduētu xp̄i abiicienda. ido ɔcludit aplſ. v ¶ Itaq̄ꝫ frēs ꝛc. i. ſeruituti legaliū ſubiecti. x ¶ Sꝫ libere. i. militātſ ecclie a talibus liberate. y ¶ Qua li. xp̄us nos liberauit. q̄ ꝑ ſuā bñdictā paſſionem legalia euacuauit. ¶ In ca. iiij. vbi dr̄ in poſtil. Que ſūt ꝑ allegoriā dicta.

† Eſa.54.a

†23.q.4.c. q̄ ſm carnē

Roſ.9.b

D

†Gen̄.21.a

32.q.2.c. n̄ oīs ꝛ.c. recurrat ꝛ.q. 4.c. dicat

Additio. j. Licet in q̄ſtione ſuꝑ prologum Gen̄. in ar. v. dictū fuit ꝙ eplē Pauli habēt vnū ſenſum litteralem tn̄ nihilomin⁹ ipſe aplſ plures auctoritates allegat in ſenſu myſtico ſicut ꝛ i aliis locis. fuit enim pncipalis doctor ſacre ſcripture ad quē ptinet exponere in q̄ ſenſu accipiātur auctoritates. ſic etiā faciūt ſancti doctores eccleſie: qui licet in libris ſuis multas auctoritates allegāt in myſticū ſenſum: ipſi tn̄ dicta ſua ſm ſenſum lr̄am tradūt.

¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. De hac pſecutione dictum fuit Gen̄. xxi.

Additio. ij. Qualiter intelligitur hec pſecutio hiſmaelis ɔ iſaac hr̄ plene i additiōe ſuꝑ ꝓpriū locū. ſ. Gen̄. xxi. a. q̄ bene ɔſonat dictſ aplī in h loco. hiſmael em̄ irridebat iſaac credēs ſeipm̄ fuiſſe maiorē natu ꝛ legitimū ꝛ etiā a deo benedictū: ꝛ ſic credebat ſe ſuccedere in hereditatē: iō irridebat de magno feſto ipſi iſaac in ablactatiōe: ſuꝑ quo ſara dixit abrae: Eijce ancillā ꝛ filium ei⁹: nō em̄ erit heres filius ancille cū filio meo. q. d. nō erit heres hiſmael ſicut ipſe ſe iactat deridendo iſaac. quā ſniam ſare de⁹ cōfirmauit di. Oīa q̄ dixerit tibi ſara audi vocē eius: cui⁹ rōnē reddens ſubdit: Quia in iſaac vocabit tibi ſemen. q. d. licet hiſmael ſit fili⁹ tu⁹ pmogenit⁹: nō tn̄ heres erit ꝓut putat. Et hec expoſitio videt magis concordare cū ſnia aplī i h libro. iudei em̄ vidētes ſe fuiſſe pmogenitos a deo ꝑ ſucceſſionē legis deridēt de gētilib⁹ ex h qđ credūt ꝙ ad ipſos ptinet hereditas qđ tn̄ nō eſt ita. nā in ſcđo filio. ſ. iſaac q̄ ſm promiſſionē nat⁹ eſt vocabit nomen abrae.

Replica. In ca. iiij. vbi dr̄: Que ſunt per allegorias dicta Burg. dicit ꝙ q̄uis aplſ aliq̄n allegat auctoritates ſacre ſcripture in ſenſu myſtico: vt hic ꝛ i aliis locſ ꝛc. ſꝫ h ē ɔ poſtil. ꝛ etiā ɔ veritatē. nā aplſ allegat h ſcripturā ſicut vera eſt ad lr̄am

 ipſe tn̄ vt

E F S Tate ⁊ noli. ⁊c. a ¶ Si circūcida. Aug⁹. Ca. V
Circūciſio ⁊ cetera legalia ita natis ⁊ inſtitutis nō ſūt
noxia: ſ; nō neceſſaria: mag⁹ noxiū erat ea ꝓhibere q̄ſi
noxia. Gētiles ṽo ad talia nō ſūt cogēdi: ſ; ſi nolūt eis ↄgruere
vt Timotheus nō ſūt ꝓhibēdi: ſ; ſi i his ↄfidūt ſūt ꝑditi: ſ; his q̄ il
la tenere ne videāt iprobata pot⁹ q̄ ter/
minata: gētib⁹ ṽo nō ſūt iponēda ne vi/
†Act.15.a deāt aut nō eā ꝓmittēdi xp̄i inſtituta aut
adhuc ꝓmittere ſed ceſſando iā p; ſigna
futuri fuiſſe: q̄ cū honore paulatim deſe/
rēdo erāt ſepeliēda: nō vt ſacrilegia gēti
um fugiēda. ¶ Hiero. Aut iſta legalia
poſt xp̄i paſſionē ſiue i eis ſpes ponat ſi
ue nō obſuātib⁹ dixit eē noxia niſi diſpē/
ſatorie cuſtodiāt. Vñ inqt: Anteq̄ inciperet
noua p̄dicatio oportuit circūcidi. Nūc āt
legi fide ſuccedēte nihil ꝓderit fideli ad/
dita circūciſio ſ; oberit. ¶ Amb. Maius
eni malū ē ex libero ſeruū fieri q̄ naſci.
b ¶ Debitor eſt ⁊c. Hoc iō ait vt ter/
rore tā inumerabiliū obſuationū q̄ in le/
ge ſcripte ſūt (ne oēs iplere cogerēt: qḋ
nec ipi iudei: nec p̄res eo⁊ iplere potue/
rūt ſic petr⁹ ait) abſtinerēt ab his qb⁹ eos
aliq̄ ſubdere cupiebāt. c ¶ A gr̄a ex.
q̄ ad h̄ venit vt ceſſante onere iuſtificet:
qḋ q̄ reducit hāc perdit. d ¶ Nos eni:
Qui i lege ↄfidit amittit gr̄a; qḋ ex ↄrio
ꝑt videri: q: ex fide iuſticia ⁊ ſpes. i. eter
na b̄titudo: ⁊ h̄ facim⁹ ꝑ ſpm̄: ne putemur
falli. e ¶ Spem iuſti. i. quā ſperat iu
ſticia. ſ. vitā etnā: vel q̄ ſperat ipſa iuſti/
cia. Fides eni eſuriēs ⁊ ſitiēs iuſticiā ſpe
rat i ea renouari ⁊ ꝑficere. Vel ſpes iu/
ſticie eſt xp̄us ex q̄ ſperat iuſticia ipa.
f ¶ Nā i xp̄o ieſu. His ṽo q̄ i xp̄o ie/
ſu volūt pie viuere ṽtutes appetēde ſūt
⁊ vitia fugiēda. Media ṽo q̄ inter ṽtu/
†Ro.6.d tes ⁊ vitia ſūt: nec appetēda ſunt nec fu/
giēda vt circūciſio ⁊ p̄putiū q̄ nihil valēt
i xp̄o. g ¶ S; fi. Aug⁹. Sine dilectiōe
fides inanis ē. Fides cū dilectiōe xp̄iani
F eſt. Alia ē demonis. Nā ⁊ demones cre
dunt ⁊ cōtremiſcūt. Qui aūt nō credunt
tardiores ſūt ⁊ peiores q̄ demones. S;
multū intēſt: vtrū qs credat ipm eē xp̄m:
an credat i xp̄m. Nā ipm xp̄m eē demo/
nes crediderūt: nec tñ i xp̄m crediderūt.
Ille ei credit in xp̄m q̄ ſperat i xp̄m ⁊ di/
†Ro.3.a ligit xp̄m. h ¶ Curreba. bñ. Hic lau
dat galathas ⁊ eos ꝑ q̄s inducti ſūt vt iu
daizare vellēt vituperat: ⁊ ne illis ↄſentiāt
monet. i ¶ Modicū fer. Aug⁹. Ne
puteť paucoꝝ hoim inſidias ↄtēnēdas:
vt eni ſcītilla parua res ē: ⁊ pene dū cer
nit nō videť: S; ſi fomitē cōp̄hēderit: ⁊
nutrimēta ſui iuenerit menia vrbes latiſ
ſimas ſalt⁹ regioneſq; ↄſumit. Et ſic fer/
mētū res modica videť ⁊ nihili ſ; cū fari
na cōſperſum totā maſſa; corrūpit: ⁊ i il/
†1.Co.5.b li⁹ vim trāſit oē qḋ mixtū ē. Ita ⁊ doctri/
na ꝑuerſa ab vno incipiēs vix duos aut
tres p̄mū i exordio repperit auditores: ſ;
Prouerbi/um vulgare paulatim vt cācer ſerpit i corpe. Et iuxta
vulgare ꝓuerbiū: vni⁹ pecudis ſcabies
totū cōmaculat gregē. Igiť ⁊ ſcītilla ſta/
tim vt apparuerit extinguēda ē: ⁊ fermē/
tū a maſſe vicina ſe mouēdū ⁊ ſcabioſū
aial a caulis oim repellēdū. k ¶ Con/
fido. Ideo cōfidere de his ſe dicit: q: nō
ſpōte ſ; circūuēti errabāt. Et iō oñſa mō
vera via facile crēdit eos reuerti.
l ¶ Cōturbat. vt. ſ. mutato ordīe ḋ ſpi
ritalib⁹ ſitis carnales. m ¶ Quicūq;.
Occulte inquiunt petrū lacerat: cui. ḋ. i fa/
ciem ſe reſtitiſſe ſcripſit: ꝙ non recto pede inceſſerit ad euangeliū
veritatem. Sed nec paulus tam procaci maledicto de eccleſie prin
cipe loqueretur: nec petrus dignus vt portaret iudiciū eccleſie.

G Ipſe tamē vt doctor p̄ncipalis docet eā exponere ꝑ allegoriā.
Qḋ ſi qs exponeret idē allegatū de agēdis: eēt tropologia.
ſi de ſperādis: eſſet anagogia: ſicut apls exponēs de creden
dis vt fiat allegoria. ex h̄ eni nō fundarēt p̄dicti expoſitores
ſenſum myſticū i allegoria apli: ſ; i veritate textus allegati.
vide. ḋ. 1. Cor. 10.
¶ In eo. ca. de ludo hiſmael vide
corrup. Geñ. 21. ⁊c. Ca. V

S ¶ ⁊ q: liberi. ¶ nō eſt leui/or hec ſeruitus q̄ idolatria.
†Tate ⁊ noli Ca. V a b
te iterū iugo ſuitutis
a ¶ nec ſaltē circūciſiōe: q:.
b ¶ qui ſū nota auctoritatis.
cōtinēri. Ecce ego paul⁹ dico vo c
a ¶ vt ſpem ſalutis i eo habeatis. b ¶ circū
ciſio iā nō ſolū nō ꝓdeſt ſed obeſt.
a bis: q̄m ſi circūcidāmi: chriſtus
a ¶ nec hoc ſolū malū erit vobis.
vo h̄ nihil ꝓderit. Teſtificor au/ b
a ¶ ſicut olim añ fidem. b ¶ iudeo ⁊ gentili.
c ¶ pro habenda iuſticia.
tē rūrſum oi hoī circūcidēnti ſe:
a ¶ .i. ex debito oia legalia debet iplere qḋ
exigit circūciſio. ¶ vt eni baptiſm⁹ ſuā: ſic cir
cūciſio ſuā exigit iuſtificationē.
b q̄m dēbitor ē vniuerſe legi faciē/
a ¶ xp̄s nō ꝓderit q: vos q̄ gr̄a xp̄i p̄us ple
ni eratis. b ¶ ṽtutib⁹ xp̄i. c ¶ vos dico.
de. Euācuati eſtī a chriſto. Qui e
a ¶ aliter nō noceret circūciſio. ¶ crediť iuſti
ficari. b ¶ futura. i. idigni eſtī b̄titudie etna.
¶ iam habita.
c in lege iūſtificamini a gr̄a excidi/
¶ qui non fallit. f
a b c ſtis. Nos eī ſpū ex fide ſpem iuſti a b c
a ¶ ex fide. q: nō ex alio. b ¶ his qui ſunt.
f cie expectam⁹.† Nām i chriſto ie i
¶ equatur p̄putio circūciſio.
ſu neq; circūciſio neq; p̄putium
¶ que non ocioſa.
g aliquid valet: ſed fides que ꝑ di/ k
a ¶ dei ⁊ ꝓximi. b ¶ ⁊ hec olim fuit i vob.
¶ vel charitatē. ¶ ꝑ opa fidei i ꝑficiēdo.
h lectionem operatur. Currebatis l
¶ quia ex dilectione. ¶ ab his ipediuit.
bene.† Quis ergo vos faſcinauit m
a ¶ q̄ vltro ſe ingerit. b ¶ ipſi laborāt omni
bus modis curſum veſtrū impedire ſed ne/
mini vos conſen. ¶ illorum.
veritāti nō obedire: Nēmini cō/ n
a ¶ ſaltē eos audiēdo: q: opa legis ſeruāda
ſuadēt. b ¶ q̄ſi ideo ne conſenſeritis: q:.
c ¶ q̄ volunt vos mittere ſub iugū legis.
ſenſēritis. Pērſuaſio hec non eſt a b c
a ¶ .ſ. ḋo. ¶ ſ; a diabolo. b ¶ ad vitā. c ¶ nō
ↄſenſeritis q: modicū. fer. i. illi pauci acidit vl
hec ꝑſuaſio vel circūciſio ⁊ pauca legis.
i ex eo q̄ vōcauit vos.† Modicū q
a ¶ ↄgregationē eccle fideliū. ſ. vel ṽtutū.
fermētū tōtā maſſam corrumpit.
a ¶ h̄ hortor ⁊ ↄfido. ¶ q: boī. ¶ ḋo opante.
k Egō cōfido i vobis in dño: ꝙ ni/ r a b
a ¶ q̄ qḋ docui. b ¶ q̄ſi cōfido in voh̄ ſed
ille. c ¶ quaſi purū fontē intellect⁹ veſtri.
¶ ſuſtinebit dānationē.
l hil ālid ſapieti. Qūi aūt ↄtūrbat v
¶ ꝓ nllo parceť ei. ¶ ⁊ ſi carne ſit fili⁹ abrae.
m vos portabit iudiciū: q̄cūq; ē ille. x

¶ ſtate ⁊ no. Poſtq̄ apls Nic. de ly.
ſuā ſniam de ceſſatione le
galiū oñdit multipliciť eē
iuſtam. hic ↄñr inducit galathas ad
ei⁹ obſuātiā: ⁊ diuidiť i duas ptes: Diuiſio
q: p̄mo iducit ad h̄ ex euaſione ma
li. ſcḋo ex cōſecutiōe boī, ibi: Vos i
libertatē. Primū aūt malū qḋ eua/
diť ꝑ ſniā apli ē ſeruit⁹ q̄ ē mors ei
uilis. iō ḋr: State. i fide catholica.
b ¶ Et nolite ⁊c. legi eni ſeruit⁹
erat q̄ſi iportabile on⁹: vt dictū ē. ḋ.
10. ca. Scḋ; malū ē amiſſio gr̄e xp̄i.
qḋ tāgiť cū ḋr: c ¶ Ecce ego p.
⁊ p; lr̄a. Tertiū ē obligatio ad vni
uerſam legē faciēdā: qḋ vix aut nū/
q̄ ꝑt qs facere: qḋ notať cum ḋr:
d ¶ Teſtificor āt ⁊c. ſic ei in ſu/
ſceptiōe baptiſmi obligať recipiēs
ad fidē catholicā ſuādā: ſic i circūci/
ſione obligabať ad legē moſaicā fa/
ciēdā: q: ſic lex moſaica ḋr lex factoꝝ
ſic lex euāgelica ḋr lex fidei. Rom.
3. d. Quartū malū ē ſepatio a xp̄o:
⁊ h̄ notať cū ḋr. e ¶ Euacua. ⁊c.
.i. in obſuātia legaliū q̄rit iuſtifica/
ri: reputātes nō ſufficere voh̄ fidē
xp̄i ad ſalutē: ⁊ ꝑ ↄñs blaſphematis
eū tāq̄ ipotētē. f ¶ Nos ei ⁊c. i.
per ſpm̄ſctm̄. g ¶ Ex fide. ſ. xp̄i.
h ¶ Spem iu. i. etnā b̄titudinē: q̄ H
eſt merces iuſticie ꝑ chriſtum date.
i ¶ Nā i xp̄o ie. ⁊c. i. ad ſalutē q̄ ꝑ
xp̄m dať: circūciſio vel p̄putiū nihil
opať. k ¶ S; fides ⁊c. Fides ei
ſine opib⁹ mortua ē: vt ḋr Iac. 2. d.
⁊ iō ñ ſufficit ad ſalutē ↄſeqndā: ad
quā reqriť vita gr̄e. l ¶ Curre.
Hic infert cōcluſionē ex dictis. ſ. ꝙ
galathe ipediti erāt a ꝓfectu iuſticie
ꝑ falſos apl̄os ḋ. Currebatis. ad
brauiū ſalutī etne. m ¶ Quis ḡ
vos ⁊c. ſ. ab iſto curſu: ſupple do/
cēs vos. n ¶ Veritati ⁊c. nō q̄/
rit h̄ ex ignorātia: ſciēs ꝙ h̄ erat ꝑ fal/
ſos apl̄os: ſ; ex admiratiōe: ſicut ſal/
uator Luc. 8. f. Quis me tetigit?
o ¶ Perſua. hec. ſ. ſuādi legalia.
p ¶ Nō ē ⁊c. q: nō eſt ex inſtinctu
xp̄i: ſ; diaboli. q ¶ Modicū fer.
bonū eni cōſiſtit ex oib⁹ circūſtātijs
bonis malū autem ex ſinglis defe/
ctib⁹: ita ꝙ vna ſola circūſtātia mala
facit totū actū malū: ⁊ ſilr i ↄgrega/
tiōe fideliū vn⁹ ꝑuerſus i fide corrū/
pit alios: q: tñ apls ↄfidebat de cor
rectiōe galatharū, ſbdit: r ¶ Ego
ↄfi. i vo. ꝙ ad admonitionē meam
vos corrigetī. s ¶ In do. i. ꝑ ad/
iutoriū dei: ita t ¶ Q ni. ali. ſa.
niſi veritatē euangelij quā p̄dicaui
voh̄. v ¶ Qui autē cō. aſſerēdo
ꝙ ſine circūciſiōe ſaluari nō poteſtī.
x ¶ Portabit iudicium. i. penā
ſibi debitā. Ceſſationē āt circūciſio
nis oñdit ꝑ debitū factū ſuū: erat ei
natione iudeus: ⁊ ꝑ cōſequēs circū/
ciſus: ꝓpter hoc nō eſt credibile ꝙ vellet odium iudeoꝝ ⁊ ꝑ/
ſecutionē ab eis ſuſtinere: eo ꝙ p̄dicabat ceſſationē circūciſi
onis: niſi ita eſſet in veritate. ⁊ hoc eſt quod dicit:

G Ex quo

A Ego aūt

A B Ex quo arbitrãdũ eſt de alio quodã dici ꝗ vel cũ aplis fuerat: vł de iudea venerat: vel ex phariſeis crediderat: vel aliqs magnꝰ ſic apud galathas eſtimatꝰ vt portet iudiciũ eccłie ꝑturbate. a ¶ Ego aũt. Imponebaĩ ei a pſeudo ꝙ alibi circũciſionẽ ꝑdicaret ſ; nõ eis facile ſniam ſuã aperire vellet. b ¶ Quid adhuc pſe.ꝛc. Perſecutio nes eñ creberrimas ſuſtinuit a iudeis: eo ꝙ doceret credentes de iudeis nõ debere circũcidi. c ¶ Scãdalũ crucis. Augꝰ. Scãdalũ erat iudeis ꝑdicatio crucꝭ: quia ſabbatũ ⁊ circũciſionẽ euacuabat. Si ħo admitteret circũciſionẽ nõ eẽt eis ſcandalũ ⁊ pacifici eẽnt. d ¶ Utinã et abſci. Ipſi vos ꝯturbãt ſ; vtinã abſcindanĩ: nõ carnaliĩ ſed vim generãdi ꝑdant in vobꝭ: vel in alios nihil ꝓficiãt: non ſolũ circũciſi ſ; abſciſi. vt nullã oĩno generãdi potẽtiã habeãt: ⁊ merito ħ opto ne vos redigant in ſeruitutem legꝭ: Uos eñ vocati eſtis a deo in liber. e ¶ Abſcindãĩ. Eleganti ambiguo bonũ optat. ſũt eñ ſpadones ꝓpter r.c. f ¶ Ne li. in occa. Senſus eſt. cauete ne audito noĩe libertatꝭ ipune vos peccandum eẽ arbitremini. g ¶ Sed ꝑ charitatẽ ſpũs. Augꝰ. Nõ ꝑ affectum carnis charitas habẽda eſt ſed ꝑ ſpiritum h ¶ Oĩs eĩ lex. Aug. Nã ⁊ illa ꝗ ad bonos mores ꝑtinent ⁊ illa ꝗ in ſacramẽtis ſũt: cũ bñ a liberꝭ itelligũĩ: nec carnaliter obſeruanĩ a ſeruis: ad charitatẽ referanĩ neceſſe eſt. i ¶ Diliges ꝓximũ. Aug.
Leui.19.c Hoc ſcriptũ ẽ in Leuitico: in ꝗ recte dicit ĩpleri legẽ vniuerſã: cũ tñ duo ſint ꝑcepta charitatꝭ in qbus tota lex pẽdet ⁊ ꝓphete
Mat.22.d qꝛ dilectio dei in dilectiõe ꝓximi cõtineĩ. ⁊ iõ in ħ ꝑcepto ꝑfectio ſalutꝭ eſt: qꝛ ſine ꝓximo nõ diligiĩ deꝰ: Qui eĩ nõ diligit ꝓxi
Joh.4.d mũ ſuũ quẽ videt: deũ quẽ non videt quõ põt diligere? Cũ igiĩ vtrũqꝫ ꝑceptũ ita ſit: vt neutrũ ſine altero poſſit teneri vnũ eorũ ſufficit cõmemorare. k ¶ Sicut teip
B ſum. Aug. Sicut ſe nõ põt ꝓximũ diligere: ꝗ nõ diligit ſe. Se aũt nõ diligit: ꝗ dili
1.Joh.2.c git iniqtatẽ. Qui eñ diligit iniqtatẽ odit aĩam ſuã. l ¶ Comeditꝭ. Uel: Criminamini: crimina vobis inuicẽ imponentes. m ¶ Ne ab inuicẽ ꝛc. Per ſciſma chriſtiane religionis: ꝑ vanã głiam vanãqꝫ victoriã mutata occaſione charitatꝭ: ħ eoꝝ vitiũ tetigit: qꝛ diſſenſio inimica ẽ dilectõis. Hoc eñ maxime vitio ꝯtentiõis ⁊ inuidie ꝑnitioſa iter eos iurgia nutriebanĩ: qbus cõſumiĩ ſocietas et vita. n ¶ Dico aũt in xp̄o. Oſtẽdit ꝙ ſufficiẽs ſit fides xp̄i ſine lege: qꝛ ꝑ eã carnẽ vincũt ⁊ eiꝰ oꝑa et ſequũtur ſpm̄: qſi dicat: Ne detꝭ libertatẽ in occaſionẽ carnis ſ; ꝑ charitatẽ ſpũs ſeruite. Hoc aũt dico poſſe eẽ vobis in xp̄o: ⁊ nunqꝫ aliter. o ¶ Nõ ꝑficietꝭ. Non ait nõ feceritꝭ vel nõ habueritꝭ: qꝛ ea non habere nõ poterãt. Sed nõ ꝑficietꝭ. i. non oꝑa eorum cõſenſu voluntatis implebitꝭ. p ¶ Caro eñ ꝯcupiſcit ꝛc. Augꝰ. Caro dicta eſt ꝯcupiſcere: qꝛ ħ ſc̄m ipſam agit aĩa: ſicut auris diciĩ audire: ⁊ oculus videre: cũ potiꝰ aĩa ⁊ ꝑ aurẽ audiat: ⁊ ꝑ oculũ videat. Caro eñ nihil niſi ꝑ aĩam ꝯcupiſcit: ſed ꝯcupiſcere diciĩ: cũ aĩa carnali ꝯcupiſcentia ſpiritui reluctaĩ. Ipſius eñ carnalis ꝯcupiſcentie cauſa non eſt in aĩa ſola: nec in carne ſola: ex vtroqꝫ eñ fit: qꝛ ſi neutroqꝫ delectatio nulla ſentiĩ. q ¶ Q ſi ſpiritu ducemi. ꝛc. Hiero. ad Augꝰ. Ex quo apparet ꝙ ſub lege eſt non diſpẽſatiue: ſed vere: vt tu intelligas cum ſpiritũ ſanctum non habere. r ¶ Non eſtis ſub lege. Hoc comodum iam habetis: ⁊ ideo hec pars eligenda. Hos dãnabiliter dicit eſſe ſub lege: quos reos facit lex: non implentes legem dum neſcientes gratiã de ſe preſumũt. ¶ Augꝰ. De natura ⁊ gratia. Sub lege eſt: ħ qui timore

a ¶ ego autẽ nõ ꝯturbo ꝑdicando legalia.
a Ego autẽ fratres ſi circũciſionẽ a
¶ vt olim. a ¶ nulla alia cã a iudeis patior.
b adhuc ꝑdico quid adhuc ꝑſecu b
a ¶ ⁊ ſi cã ꝑdico. b ¶ nõ iraſcunĩ iudei de cruce ſi aſſero circũciſionẽ iuſtificare.
tionem patior? Ergo euacuatum c
a ¶ ħ nõ tã furorꝭ i aduerſarios qꝫ dilectionis i eccłiam dixit ꝟba ſũt: nõ eñ tã maledixit eis qꝫ orauit pro eis.
c d eſt ſcandalum crucis. Utinã ⁊ d
e abſcindãtur qui vos cõturbant. e
a ¶ vt nõ timore ſ; amore ſeruiatis: ⁊ ꝗ prꝰ pctis obnoxij: grãm accipiẽtes liberi ſitis.
Uos enim vocati in libertatem f g
a ¶ ⁊ cũ ħ ſit ħ tñ eſt neceſſariũ ne libertate
f eſtis fratres tñ ne libertatem in h
abutamini. a ¶ qꝛ tũc ſerui. ¶ vt qꝛ liberi ⁊ metꝰ nõ icũbit legꝭ: iõ deſideria carnis ſeqꝗ
g occaſionem detis carnis: ſed per i
mini. a ¶ ꝗ ꝓcedit ex ſpũ. b ¶ qꝛ tũc liberi.
charitatem ſpiritꝰ ſeruite inuicẽ.
a ¶ iõ charitas habẽda. b ¶ .i. vno ꝑcepto charitatis: qꝛ ꝗ illd ꝑceptũ implet nec mala agit ⁊ oĩa põt bona facit.
h Omnis enim lex in vno ſermo k
¶ iſto.ſ. ¶ ſine ꝗ nec
i ne ĩpletur. †Diliges proximũ tu l
deꝰ diligiĩ. a ¶ ꝗ diligit. i. o. a. ſ. b ¶ in dilectione ꝓximi lex impletur.
k um ſicut teipſum. Q ſi inuicẽm m
a ¶ in aliq detrahitꝭ. b ¶ totũ deuoratꝭ oĩa vituperãdo occaſiõe charitatꝭ ħ vitiũ eoꝝ te
l m mordẽtis ⁊ cõmeditis videte ne n o
tigit. ¶ hec ſunt cã vr̄e ꝯſumptiõis.
n ab inuicẽ cõſumamini. Dico au p
a ¶ ꝑ fidẽ xp̄i nũqꝫ aliĩ. b ¶ rõne. ¶ ſcdõ: nõ eĩ ħ põt ſpũs hoĩs. ¶ ꝑficite bñ opãdo
tẽ in chriſto. Spiritũ ambulate q
¶ tũc. ¶ delectatões qs caro ſuggerit ¶ actu
o ⁊ deſideria carnis nõ perficietĩ. r
a ¶ ſ; ħ graue ẽ. ¶ ſemꝑ noua in ħ. ¶ hoc in bonis manifeſtum eſt vbi eſt ſpũs dei.
p Caro† eñi ꝯcupiſcit aduerſus ſpi s
¶ ſ; nõ diffidendũ vel deficiendum. ¶ rõ gratia dei adiuta.
ritũ: ſpiritꝰ aũt aduerſus carnẽ.
a ¶ hec ꝯtra ſe qꝛ vſqꝫ eo vt nõ ꝑmittamini facere qcũqꝫ bona vł mala: ⁊ ideo meliori ĩ hac pugna cedẽdũ ẽ. i. ſpiritui: ꝗ volumus bona ⁊ ſi non ꝑficiamꝰ: volumꝰ eñ vt nulle ſint ꝯcupiſcentie ſ; hoc nõ ꝑficimꝰ.
Hec eĩ ſibiĩuicẽ aduerſãĩ: vt nõ t
¶ hoc dicit ne deſides ſint ĩ pugna. ¶ hec duo oppugnãt ſed videte cui cedendũ eſt.
q qcũqꝫ vultꝭ illa faciatꝭ.† Q ſi ſpi x
a ¶ ſancto gubernatore rectore ſpũs vi l.
b ¶ quaſi ſi inquã hoc eſt. c ¶ Ambro. que male agentibus poſita eſt.
r ritũ ducemini: nõ eſtꝭ ſub lege. y

a ¶ Ego aũt fra. adhuc ſi cir. ꝑ. dicendo ꝙ ſit neceſſaria ad ſalutem. b ¶ Quid adhuc pſe. pa. q. d. nõ debeo amplꝰ pati: qꝛ ꝓ re alia nõ ꝑſequuĩ me iudei. iõo ꝯcludit: c ¶ Ergo eua. ẽ ſcã. cru. qꝛ iudei nõ ſcãdaliʒabanĩ de paulo ꝑdicãte ieſũ naʒarenũ crucifixũ fuiſſe: ſ; qꝛ ꝑdicabat eũ verũ xp̄m fuiſſe ⁊ circũciſionẽ euacuaſſe: cuiꝰ ꝯtrũ ꝗtum ad ceſſationẽ circũciſiõis falſi apli aſſerebant. ideo ſubdit de illis:
d ¶ Utinã ⁊ abſcin. i. totaliter a vob ſeparẽĩ. e ¶ Qui vos cõdicẽtes ꝙ circũciſio ſit vobis neceſſaria ad ſalutẽ. f ¶ Uos eĩ. Hic ꝯñr iducit galathas ad dimiſſionẽ legaliũ ex ꝯſecutiõe boni inde ꝓuenientꝭ. Et diuidiĩ in duas partes
Diuiſio
ſcꝫ in partẽ ꝑncipalẽ: ⁊ incidẽtalem: ꝗ incipit ibi: Manifeſta ſunt. Primũ vero bonũ ſequẽs ex ceſſatione legaliũ eſt libertas ꝗ eſt ſũme deſiderabilis: intantũ ꝙ etiã bruta aĩalia ꝑponũt eã ſaturitati vẽtris: vt ptꝫ in auibꝰ incluſis. iõ dicit: Uos eĩ in libertatem: a legali ſeruitute ꝗ eſt maxima. g ¶ Uocati eſtꝭ. ſ. ꝑ grãm xp̄i vos liberãtis: verũtñ nõ eſt abutendũ hac libertate. iõo ſubdit: h ¶ Tãtũ ne li. ꝛc. q. d. hoc tñ eſt vobis neceſſariũ ꝙ nõ laxetis vos ad ſequẽdũ carnis impulſum: credẽtes ꝙ ſit vobis licitũ: ſicut dixerũt aliq heretici: ꝑ libertatẽ ſpũs oĩa licere ſibi. i ¶ Sed ꝑ charitatẽ ſpũs ſeruite iuicẽ. in tpalibus ⁊ ſpũalibꝰ mutuo vos iuuãdo. Scdm bonũ eſt vniuerſe legis facilis impletio. iõ dicit: k ¶ Oĩs eñ lex in vno ſermo. ipleĩ. ſ. in precepto charitatis: qđ tñ duplicaĩ: in ꝗtũ dilectio reſpicit deũ ⁊ ꝓximũ. † mat.22.d
D
vnde dicit ſaluator. Matth. xxij. a. In his duobꝰ mãdatis pendet tota lex ⁊ ꝓphete: qꝛ oĩa alia precepta nõ ſunt niſi qdã explicationes mãdati dilectionis dei ⁊ ꝓximi. aplus tñ nõ ꝓſequiĩ hic niſi de dilectiõe ꝓximi di. l ¶ Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſum. in ordine ad eãdẽ beatitudinẽ ꝯſequẽdã: ⁊ ꝯñr remouet ꝯtrũ dicens: m ¶ Q ſi iuicẽ mordetis. ꝟbis malis inuicẽ iniuriando. n ¶ Et co. iuicem defraudãdo: ſicut ꝺ vſurario cõter dꝛ ꝙ comedit illum cui tradidit ad vſurã. o ¶ Uidete. i. aduertere debetis: qꝛ ad hoc ſequiĩ deſtructio vr̄a in corꝑe ⁊ aĩa: ⁊ ħ ẽ qđ dicꝭ Ne ab iuicẽ cõſumemini. Tertiũ bonũ ẽ ſequela ſpũſancti: ꝑ quã hõ ꝓficit ĩ ſpũalibꝰ: ⁊ retrahiĩ a deſiderijs carnalibus: ⁊ hoc eſt quod dicit: p ¶ Dico aũt in xp̄o. i. ex doctrina xp̄i. q ¶ Spũ ambulate. ſequẽtes inſtinctum ſpũſancti: quẽ nata eſt humana mens ſequi. r ¶ Et deſideria carnis nõ ꝑficietꝭ. in oꝑe: ſ; inſurgãt motus carnales ꝯcupiſcẽtie. s ¶ Caro eñi ꝯcu. aduer. ſpm̄. ꝛc. i. ſenſualitas ꝯtra rõnẽ: ⁊ econuerſo: ſicut experimur in nobis: ⁊ hic accipiĩ ſpũs rationalis, iõ ſubdit: t ¶ Ut non quecunqꝫ vultis: ſc̄m rationem. v ¶ Illa faciatis. impediti motu ſenſualitatis: ⁊ ſic ſuo modo diſſentiunt libertas ſpiritus: ⁊ ſeruitꝰ legis, ideo ſubdit: x ¶ Q ſi ſpiritu ducimini. ſequens inſtinctum ſpiritusſancti. y ¶ Non eſtis ſub lege: Id eſt ſeruituti legalium alligati.

Alot autem

† 23.q.6.c. ſaʒ vero ꝗ tẽ cũ galathas.ꝛ.19. q.2.c. dixſũt. De regu.c.licet

E F qui timoꝛe non amoꝛe abſtinet a malo re/
us in voluntate. Idem in eodem. Sub le
ge: que timoꝛem incutit non amoꝛem.
¶ Aug⁹. Hec omnia non ad voluntatem
carnis ſʒ vitia ſūt animi. Credere etiā oīa
mala accidere a/
nime ex carne er/
roꝛ eſt: ne ab his
†32.q.4.c. meo oībus mundem⁹
diabolum qui car
nem non habet.
Sed nomine car
nis totū hominē
ſignificauit: q̄ vi/
†De pbē.c. auaricie uendo ſm ſe i hec
cadit. Non enim
habendo carnem
ſed viuēdo ſm ſe
id eſt ſm hominē
factus eſt hō ſimi
lis diabolo: quia
et ille ſm ſe viue/
re voluit: quādo
in veritate nō ſte
tit. a ¶ Regnū
dei non conſe.
Aug⁹. Null⁹ me/
dius locus eſt: vt
† 21.diſ.c. deniq̄. 6.q 1.c.illi qui non ſit in ſuppli/
cio qui nō erit in
regno.
De reli.c.1 b ¶ Charitas.
Caput ꝓmiſit. vn
de mēbꝛa ſequun
tur. Non bn̄ gau
det: q̄ non diligit
bonū vnde gau/
†apoc.22.a det. Nō habʒ pa/
cem veram cū ali
quo: niſi cum dili
gat. Non eſt lon/
ganimis perſeue
ranter expectan/
do: niſi ferueat di
ligendo. Nō eſt
benignus: niſi di
ligat cui opitula/
tur. Non eſt bo/
nus niſi diligen/
do. Non fidelis
ſalubꝛiter niſi ea
Gal.5.a fide que per dile/
ctionē operatur.
†Ro.13.b 1.pe.2.d Non eſt manſue
tus qui dilectio/
ne non moderat̄.
Nō cōtinet ſe qs
ab eo vn̄ turpat̄:
niſi diligat vn̄ ho
neſtat̄. Merito
ḡ charitatē ſic ſe/
pe commēdat: q̄ſi
ſola ſit ꝑcipiēda q̄ nō pōt haberi ſine cete
Eſa.48.d ris q̄b⁹ hō efficit̄ bon⁹. c ¶ Gaudium.
Puritas ꝯſcie. Vn̄: Nō eſt ipijs gaude/
re dicit dn̄s. d ¶ Qui autē. Quaſi ꝯ
malos poſita eſt lex. Bonis aūt poſita eſt
crux. Qd̄ ita ait: Qui aūt ⁊c̄. e ¶ Car/
nē ſuā ⁊c̄. Aug⁹. in ſermōe de q̄drage.
Cōgruit eni nr̄e deuotioni: vt qui domi/
ni crucifixi paſſionē celebꝛamus reprimē/
darum carnaliū voluptatū crucē nob̄ faci
amus. In hac quidē cruce ſemꝑ in hac vi
ta debet pendere chꝛiſtianus: vt ſit fixus
clauis ⁊ preceptis iuſticie: vt xp̄s in cruce
clauis ꝯfixus fuit. f ¶ Si ſpū vi. Qd̄
cōiter. ā. dixit: ad iſtos quib⁹ ſcribit retoꝛ/
quet. ⁊ ſe eis cōnumerat: ꝑ hoc oſtēdens
F ſe non

¶ hec ſibi aduerſant̄. ¶ .i. ꝑ ſe apparēt ma
†Manifeſta ſūt aūt opa carni/ a
la. a ¶ large vel ſtricte. b ¶ op⁹ luxurie.
c ¶ ⁊ ſi nō i ope ipleat̄. ¶ vł q̄ ē ꝯ naturā.
que ſūt foꝛnicatio/ immūdicia/ b c
a ¶ pudoꝛē nō ſeruare. ¶ nō pudice viue/
re. b ¶ ſuperfluitas quelibet.
impudicitia/ luxuriā/ †idoloꝝ ſer d e f g h i
¶ ꝯſecrantes. ¶ in verbis.
uitus/ veneficia/ inimicitie cōtē/
a ¶ qn̄ duo ad idē tendūt. b ¶ ſubita tēpe
ſtas animi. c ¶ qn̄ inuicē ex ira ſe ꝑcutiūt.
tiones/ emulationes/ ire/ rixe/ diſ k l
a ¶ qn̄ partes faciūt i eccl̄ia. b ¶ grece he
reſes. c ¶ de alienis bonis.
ſenſiones/ ſecte/ inuidie/ homici m n o p q r
¶ aſſidue. ¶ ſuperflue.
dia/ ebꝛietates/ comeſationes et
a ¶ ante iudiciū dū licet penitere. s
his ſimilia †que ꝑdico vob̄ ſicut t
a ¶ ante hāc ep̄lam. b ¶ nō dixit oīa.
¶ quia etiā ſingula regnū tollunt.
pꝛedixi: quoniā qui talia agunt v
a regnum dei non conſequentur.
a ¶ hec ſūt carnis: ſʒ iſta ſūt opa ſpūs q̄ ip̄a
fructus ſūt: q2 ꝓpt̄ ſe petēda. b ¶ ſctī vel rō
nis grā illuminate. c ¶ q̄ a terra ad deū euo
b †Fructus aūt ſpiritus eſt charí/ x y
cat. a ¶ qd̄ bene placet ſibi. b ¶ qn̄ nō ſe
inquietant. c ¶ aduerſoꝛum.
c tas/ gaudiū/ pax/ patientia/ lon/ z a
a ¶ expectationis. b ¶ dulcedo animi.
c ¶ largitas rerum.
ganimitas/ bonitas/ benignitas/ b
a ¶ q2 nō intractabilis. ¶ de iuiſibilib⁹ cer
titudo. b ¶ q2 modū i dict̄ vel fact̄ ſuat.
manſuetudo/ fides/ modeſtiā/ cō c d
a ¶ q2 a licitis abſtinet. b ¶ qn̄ recte vtit̄ li
cito. c ¶ q̄d dicā ꝑ ſingula lex q̄ iuſtis nō ē
poſita ſed iniuſtis. ¶ ſed ꝯtra mala.
tinētiā/ caſtitas: aduerſus hmōi
a ¶ quos neceſſe eſt ſequi ſpiritum.
b c nō ē lex† Qui aūt ſūt chꝛiſti: car e f
¶ macerauerūt. ¶ pugnātes. ¶ operū.
nem ſuā crucifixerūt cum vitijs
a ¶ deſideriōꝝ. ¶ hic in pleriſq̄ capitulū
ſextum incipitur.
f ⁊ cōcupiſcētijs. Si ſpū viuim⁹: g

M a ¶ Manifeſta ſūt. Hec eſt ſcd̄a pars incidētalis. in q̄ diſtinguit opa car/ G Diuiſio
nis ⁊ ſpūs: eo q2 fecerat mētionē de vtroq̄. Et diuidit̄ in duas. q2 pmo ponit̄ hec
diſtinctio. ſcd̄o ap̄li monitio/ ibi: Qui aūt ſunt xp̄i. Prima i duas. q2 pꝛimo diſtin
guit opa carnis. ſcd̄o ſpūs. ibi: Fructus aūt. Circa pꝛimū ſciendū q2 opa carnis di/
cunt̄ illa ad q̄ caro inclinat̄: ⁊ hec ſunt ꝓꝑie opa luxurie ⁊ gule. pmo ḡ diſtinguit
opa luxurie. ſcd̄o gule/ ibi: Ebꝛietates. In opib⁹ vero luxu/
rie. pꝛimo ponit q̄ ꝓꝑie ꝑtinēt ad luxuriā. d. Manifeſta
ſūt aūt opa car. q2 ſūt ſenſibilia. b ¶ Que ſunt foꝛ.
q̄tū ad ꝯcubitū ſoluti cū ſoluta. c ¶ Immūdi. q̄tuʒ ad
vitiū ꝯ naturā. d ¶ Impudici. q̄tū ad exterioꝛē inhone
ſtatē in aſpectu: greſſu: tactu: ⁊ hmōi q̄ ꝓcedūt ex ipudicitia
cordis. e ¶ Luxu. nomē eſt generale ad oīa q̄ ꝑtinēt ad
hoc vitiū: ⁊ ſic oīa alia q̄ nō ſūt annumerata. ꝑ h̄ includūt̄.
f ¶ Idoloꝝ. Hic ſcd̄o pōit alia q̄ ſeq̄ ſolēt ad luxuriā. d.
†2.Co.10 Idoloꝝ ſer. vt p3 de ſalomone. iii. Reg. xi. a. q̄ ex ardoꝛe li
bidinis cū mulierib⁹ alienigenis motus fuit ad ſequenduʒ
deos eoꝝ. g ¶ Veneficia. i. ſoꝛtilegia q̄ rōne libidinis
ſolēt fieri: i hac ſignificatiōe dr̄ Pſ. lviii. a. Venefici incan
tantis ſapienter. h ¶ Inimi. latentes i aīo: ſic̄. ii. Regū
xiii. d. abſalon ꝯcepit odiū ꝯ amon: eo q2 ſoroꝛem ſuā viola
uerat. i ¶ Cōtentiones. v̄bis clamoroſis. k ¶ Emu
lationes. i v̄bis pūgitiuis. l ¶ Ire. in vindicādi actu.
m ¶ Diſſenſiones. qn̄ incipiūt fieri ꝑtes. n ¶ Secte.
qn̄ ſūt firmate. o ¶ Inuidie. in aīo. p ¶ Homicidia.
in facto. hec aūt oīa frequēter ſequūt̄ ad luxuriā: vt p3. et
poſſent poni exēpla de oībus: ſed ꝓpter ꝓlixitatē omitto.
Ebꝛietas q ¶ Ebꝛietates. Hic ponūt̄ opa carnis q̄tū ad vitiū gu
le: cū dr̄: Ebꝛieta. in q̄ notat̄ exceſſus ⁊ q̄cūq̄ inoꝛdinatio
circa potū. dr̄ eni ebꝛietas a bꝛia qd̄ ē mēſura: q̄ſi ex mēſu/
rā rōnis. r ¶ Comeſationes. in q̄ notat̄ oīs inoꝛdina/
tio circa cibū. s ¶ Et his ſimi. ad q̄ caro ē ꝓna: ſicut ni/
mia mollities lectoꝝ balneoꝝ ⁊ hmōi. t ¶ Que ꝑdico
vo. añq̄ veniat dei iudiciū: q2 tunc penitere nō poteritis.
v ¶ Qm̄ qui ta. ⁊c̄. ⁊ ꝑ hoc excludit̄ erroꝛ dicentiū q2 dā
nati ſaluabunt̄ poſt magna curricula tēpoꝝ. x ¶ Fruct⁹.
Hic ꝯn̄r enumerant̄ opa ſpūs: q̄ dicunt̄ fructus: ad ſimilitu/
dinē fructus materialis: q̄ ꝓcedit de arboꝛe ⁊ ꝑcipit̄ cū q̄dā
ſuauitate: ſic iſta a ſpūſctō ꝓcedūt ⁊ mentē delectant: quoꝝ
diſtinctio accipit̄ ſm q2 mens hoīs ꝑ ꝓceſſum ſpūſancti in
nob: bn̄ diſponit̄ in ſe: ⁊ ad id qd̄ ē iuxta ſe: ⁊ ad id qd̄ eſt in
fra ſe. In ſe v̄o bn̄ diſponit̄ qn̄ bene ſe habet i bonis ⁊ ma/ H
lis. pꝛima v̄o diſpoſitio ei⁹ ad bonū eſt ꝑ amoꝛē: q̄ eſt pma
affectio ⁊ radix aliarū affectionū: ꝓpt̄ qd̄ inter fruct⁹ ſpiritu⁹
pꝛimo ponit̄. y ¶ Charitas. Roma. v. a. Charitas dei
diffuſa ē in coꝛdib⁹ nr̄is ꝑ ſpm̄ſctm̄ q̄ datus eſt nob̄. ad quā
ſequit̄: z ¶ Gaudiū. qd̄ eſt fructus ſcd̄s. oīs eni amans
gaudet ex p̄ntia amati quā facit charitas. i. Ioh. iiii. c. Qui
manet in charitate in deo manet. pfectio vero gaudij eſt.
a ¶ Pax. q̄tum ad duo. pꝛimo q̄tū ad quietē ab exterio/
ribus ꝯturbationibus: alias nō eſſet gaudium pfectū. ſcd̄o
q̄tū ad ſedationē deſiderij interioꝛis. nō eni pfecte gaudet
quis de aliq̄ cui nō ſufficit illud: hec autē duo impoꝛtat pax.
ideo ipſa ponit̄ tertius fructus. In malis aūt bene diſponi
tur mens. pꝛimo qn̄ nō ꝑturbat̄ ex imminētia maloꝛum: qd̄
ꝑtinet ad patientiā. ſcd̄o vt nō ꝑturbet̄ ex dilatione bonoꝝ
qd̄ ꝑtinet ad longanimitatē. nam carere bono habet ratio/
nem mali. v. Ethicoꝝ. Ad illud autē quod eſt iuxta ſe. ſ. ad
pꝛoximū: bene ſe habet mens hoīs. pꝛimo quidē ꝑ volunta
tem benefaciēdi: qd̄ facit bonitas. ſcd̄o per bn̄ficientie exe
cutionē. qd̄ facit: b ¶ Benignitas. vn̄ dicunt̄ benigni
quos bonus ignis amoꝛis feruere facit ad benefaciēdum
pꝛoximis. tertio per hoc q2 equanimiter tolerantur mala ab
eis illata. quod facit: c ¶ Manſuetudo. que cohibet iram. quarto per hoc q2
non infertur nocumentum pꝛoximo per fraudem vel odium quod facit.
d ¶ Fides. ſi pꝛo fidelitate ſumitur. ſi vero ſumatur pꝛo fide qua creditur in de/
um: ſic per eam bene diſponit̄ mens ad id quod eſt ſupꝛa ſe ſubijciendo deo ſuum
intellectum. Ad illud vero quod eſt infra ſe: bene diſponitur mens hominis. pmo
quidem in actionibus per modeſtiā: que in dictis ⁊ factis debitum modum obſer
uat. ſcd̄o in interioꝛibus concupiſcentijs: per continentiā ⁊ caſtitatē: diuerſimode
tamen: quia continens patitur concupiſcentias foꝛtes: ſed non vincitur. caſtus v̄o
non vincitur nec patit̄: ⁊ ſic habent̄. xii. fructus ſpiritus: q̄ ſignāt̄ Apocal. xxii. a.
Ex vtraq̄ parte fluminis lignū vite afferēs fructus duodecim. e ¶ Qui aūt.
Hic cōſequēter ponit̄ apoſtoli monitio duplex. ſecūda ponit̄ in pꝛincipio ſequen/
tis ca. pꝛima vero eſt ad carnis opa repꝛimenda: et opera ſpiritus ꝓſequenda d.
Qui aūt ſunt chꝛiſti. i. imitatoꝛes eius: f ¶ Carnem ſuam crucifixerūt
cum vitijs ⁊ cōcupiſcentijs. ita q2 concupiſcentie ⁊ vitia carnis moꝛtua ſunt
in eis. g ¶ Si ſpiritu viuimus. hic accipitur ſi pꝛo quia: quia ſpiritus eſt q̄
viuificat. caro autem non pꝛodeſt quicq̄ Ioh. vi. g.

M Spiritu

A G ſe nõ dicere eis qđ ipſe nõ velit ſeruare. Quaſi: Non dico vobis qđ ipſe nolim. a ¶ Innanis glie. Que eſt velle vincere vbi premiũ nõ eſt. b ¶ Inuidetes. Sciẽdũ: qꝛ cũ ꝑ oẽ vitiũ antiq̃ hoſtis virt⁹ hũano cordi infundaṫ: i ҫelo inuidie tota ſua viſcera ſerpẽs ↄcutit: ꝛ in hac iprimẽda malicia q̃ſi poſtẽ mouit: ҫelus iſte modũ nõ habet ꝑmanẽs iugiter ſine ſine: cũ alia ſcelera finianṫ. Quãtoq̧ ille cui inuidetur ſucceſſu meliore ꝓfecerit: tanto iuidus in maius incẽdiũ liuoris ignib⁹ inardeſcit. Hinc vult⁹ minaṫ: toru⁹ aſpect⁹: pallor in facie: tremor in labus: ſtridor i dẽtib⁹: ṽba rabida: ꝛ effrenata cõuitia: ꝛ man⁹ ad violẽtiã ꝓmpta: ꝛ ſi gladio interim vacua: odio tñ furiate mentꝭ eſt armata.

Fratres ꝛ ſi poc. Hactẽn⁹ Ca. VI toti eccľie iprobãdo legẽ: ꝛ cõmẽdãdo grãm mõ ad ꝑlatos q̃liter tractẽt ſubditos ſcꝫ leniṫ: qꝛ fratres ꝛ ſi ſuperiores. d ¶ In aliq̃ delicto. Aug⁹. Delictũ eſt declinare a bono. Pctm̃ eſt facere malũ. Uel delictum qđ ignorãter fit. Pctm̃ qđ a ſciente. Tñ indifferẽter ponunṫ. Preoccupatio eſt dũ vel ad horã nõ videṫ qđ faciẽdũ ſit: vel q̃ viderit vinciṫ vt malũ fiat cũ latet veritas: vľ cõpellit infirmitas. e ¶ Lenitatꝭ. Ne ſi aliṫ fecerit nõ patiaṫ ſe argui: ſed defendere ſe incipiat ne turpis videaṫ. f ¶ Cõſiderãs teip. ꝛc. Aug. Nihil ad miſcdiam ſic inclinat: q̃ꝫ proprii ꝑiculi cogitatio. g ¶ Et ſic adimple. le. Aug⁹. i. charitatẽ. Ex charitate enim xp̃s pctã nr̃a tulit: q̃ etiã p̃cepit: vt nos iuicẽ diligam⁹. h ¶ Nihil. ↄpatiõe ſpũalꝭ q̃ totũ dat gr̃e. i ¶ Se ſeducit. Non eñ ſeducunt laudatores ei⁹ ſꝫ ipſe poti⁹ qꝛ cũ ipſe ſit p̃nitior q̃ꝫ illi: mauult ſe in illis q̃rere q̃ꝫ in ſeipſo. l ¶ Probet. Diligenṫ inſpiciat. k ¶ Op⁹ ſuũ. nõ pctm̃ alteri⁹: vt phariſe⁹ q̃ dixit: Nõ ſum ſicṫ ceteri hoim: q̃ nõ re ſꝫ fallaciter iuſt⁹. n ¶ In ſemetipo. i. intus in ↄſciẽtia ſua pura. o ¶ Gloriã ha. i. gloriabit ꝛ gaudebit. p ¶ Et nõ in alte. i. in alteri⁹ laude. ſ. cũ alter eũ laudat. Qui eñ ↄſciam boni operis habet: nõ debet de h̃ apud aliuꝫ gľiari: et laudẽ ſuã foras fundere: ſꝫ in ſemetipſo humiliṫ gľiari. Uel ita. m ¶ Et ſic. i. ſi actus ſuos ↄſideret ſciens neminẽ debere gloriari ſe hr̃e mundũ cor. Inſemetipſo ꝛc. Et ſit in ſemetipſo. Auguſt. Amb. i. ſi actus noſtros cõſideremus: nulli nos anteponim⁹: nec quẽq̧ iudicamus. Uere iuſtus alterũ ſibi p̃ponit: quia plus ſua mala ſit q̃ꝫ alteri⁹: quoꝝ cognitio ſibi gľia ẽ. Gaudet eñ dũ cognoſcit morbum ſuum: queꝫ ſanare deſiderat. q ¶ Unuſquiſq̧ eñ. Nõ inquinaṫ quis alieno peccato. r ¶ Onus. Aug⁹. Alia ſũt oꝑa ꝑticipande infirmitatꝭ de q̃b⁹. ñ. Alter alteri⁹ onera portate. Alia reddende deo rõnis de q̃b⁹ hic. Cõtra eos q̃ putant hoiem alienis inq̃nari pctĩs dicit: Unuſq̃ſq̧ o. ſ. p. Cõtra negligẽtes q̃ nullum curãt corrigere: ſecuri ꝙ alienis nõ contaminentur pctĩs dicit: inuiceꝫ onera portate. Onera infirmitatis inuicẽ portam⁹: dũ lenitate irã alterius ſuſtinem⁹: ꝛ dũ ei q̃ leſit ſi petit indulgem⁹. ¶ Hiero. Uľ ꝑ onus itelligiṫ bonũ ꝛ malũ op⁹. In ſcripturis eñ on⁹ ꝛ in bonã ꝛ in malã parteꝫ accipiṫ. Et ſic. Unuſq̃q̧. bonus vľ mal⁹. Portabit onus ſuũ. i. mercedẽ operũ ſuoꝝ referet. s ¶ Comunicet. Uel bona ſua faciat ei cõia: ꝛ ne excuſet: qꝛ de⁹ nõ põt falli. ¶ Hiero. Uſitatũ eñ p̃ceptũ ẽ: vt p̃dicatori ṽbi dei p̃beat neceſſaria ille cui p̃dicaṫ. Que boni appellatiõe recte ſignauit. Sicut ꝛ dñs in euãgelio cũ diſcipulis loquẽs ait: Cũ mali ſitꝭ noſtꝭ bona dare fil. ve. Pulſãs aũt quoſdã obtẽdere paupertatẽ: ꝛ p̃ceptũ velle cludere addidit: t ¶ Nolite er. de⁹ nõ irri. Q. nemo ſe vane excuſet: qꝛ de⁹ nõ põt falli. Scit eñ corda vr̃a nõ ignorat facultates. Excuſatio veriſilis hoiem põt placare: deũ nõ põt fallere. Cõicet. Hoc ad ſubditos: ꝑlati ita. Is aũt q̃ cathecizatur. i. inſtruiṫ ꝛ ſi ſolo verbo: nõ exemplo: cõicet ei in oĩbus bonis q̃ ille dicet. i. cõem ſe ei exhibeat recipiẽdo ꝛ oꝑe iplendo. Et ne quis dicat: non debeo agere niſi qđ in illo video. Subdit: Nolite errare ꝛc. qꝛ error ẽ. Amb. Et ſi inde apud hoies vos excuſatꝭ: de⁹ nõ põt falli: vere nõ falliṫ: qꝛ reddet ꝓ meritis. Et hoc eſt: Que eñ ſeminauerit homo ꝛc.

Delictuꝫ ꝛ pctm̃ i q̃b⁹ differũt

Ioh. 13. d

Luc. 18. b

B

1. Cor. 9. b

Mat. 7. b

G Qui

a ¶ q̃ ſũt xp̃i ita agunt vt dixi ꝛ nos qꝛ ſum⁹ xp̃i ambulem⁹ ſpũ: qꝛ ſpũ duce ꝛ auctore ad hãc vitã venim⁹. ¶ etiã. ¶ quõ ſubdit.

ſpiritũ et ambulem⁹. Nõ efficiamur inanis glorie cupidi: inuicẽ

a ¶ ſecularꝭ. b ¶ ad ↄtẽtionẽ ꝛ lites ꝛ alia illicita. ¶ hec mala fecit gloria inanis.

a ¶ ſi nõ audem⁹ ꝓuocare.

ꝓuocãtes: inuicẽ inuidentes.

¶ h̃ nõ faciatꝭ qđ dixit: ſed ſi preoccupatus.

Fratres ꝛ ſi Ca. VI

a ¶ quaſi iprudẽter lapſus. ¶ vt nequeat vitare: nec mirũ qꝛ hõ. b ¶ nõ vſu q̃tidiano peccãs.

p̃occupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui ſpirituales

¶ nõ ideo deſpiciatis eũ.

a ¶ nõ ꝑ ſingula pctã diffluẽtẽ: ꝛ ſi aliq̃ñ labatur. ¶ rõnabiliṫ ꝛ leniter.

eſtis huiuſmõdi inſtruite in ſpiritu lenitatis. Cõſiderãs teipſuꝫ

a ¶ q. ita fac vt dixi. ¶ tu q̃ſq̧. b ¶ ꝙ ꝛ tu fragilis. a ¶ ne deo ꝑmittẽte in ſiľe cadas. b ¶ leniter inſtruite ꝛ ſubuenite orõnibus ꝛ alijs modis quaſi veſtra ſit ſarcina.

ne et tu tenteris. Alter alterius onera portate: ꝛ ſic adimplebitis

a ¶ charitatẽ. ¶ q̃ pctã nr̃a tulit. b ¶ ita faciẽtes: q̃ ſi q̃s aliṫ fecerit ſeipm̃ ſeducit ꝛ h̃ eſt. c ¶ in mente ſua ſupbe iudicat.

legem chriſti. Nam ſi quis exiſtimat ſe aliquid eſſe cum nihil ſit:

a ¶ magnũ cõparatiõe peccãtꝭ. ¶ ex ſe. a ¶ diuidit. ¶ a ṽitate ¶ nõ ita putet aliq̃s

ipſe ſe ſeducit. Opus autẽ ſuum

ſꝫ poti⁹. a ¶ ſi act⁹ ſuos ↄſideret ſciẽs ſi q̃d boni hꝫ ſe a dõ accepiſſe: ꝛ ſi q̃d mali a ſe: nõ a dõ fore. b ¶ vt de⁹ q̃ i eo ẽ ſit gľia ei⁹ ꝛ nihil aliud.

probet vnuſquiſq̧: et ſic in ſemetipſo tm̃ gloriam habebit et nõ in altero.

a ¶ pure ↄſcie. b ¶ i ſui ꝛ nõ i alterius ↄſideratiõe. a ¶ ſuũ op⁹ ꝓbet nã ď ſuo iudicabitur. ¶ pctĩ.

† Unuſquiſq̧ eñ onus ſuũ portabit.

a ¶ offerret i die iudicij manipulos operuꝫ. vñ Uenientes aũt veniẽt cũ exul. por. manipulos ſuos: ꝛ accipiṫ hoc de bonis tantũ.

† Communicet aũt is qui cathecizatur verbo: ei qui ſe cathecizat in omnibus bonis.

¶ i. inſtruitur.

a ¶ nõ in malis: ſi ea agit: vt lex ſit tibi dux: nõ homo. ¶ nõ põt decipi.

Nolite errare: deus non irrideṫ.

a ¶ ſꝫ ab eo q̃ſq̧ capit qđ mereṫ. ¶ phitꝭ vite labore. b ¶ boꝝ mercedẽ recipiet.

† Que ei ſeminauerit homo: hec ꝛ

A a ¶ Spiritu ꝛ ambu. ſequẽdo iſtinctũ ſpũſſancti in operib⁹ nr̃is: vľ dictamen recte rõnis: que etiã dꝛ ſpũs: ꝛ qꝛ bonũ op⁹ frequẽter eſt occaſio vane glie / iõ ſubdiṫ: b ¶ Nõ efficiamur inanis glie cupidi. q̃ eſt p̃ncipiũ alioꝝ maloꝝ. iõ ſubdiṫ: c ¶ Inuicẽ p. ṽbis iniurioſis. d ¶ Inuicẽ inu. de bonis ꝓximoꝝ dolẽtes. C

¶ In ca. v. vbi dꝛ in poſtil. Quoꝝ diſtinctio accipiṫ ſm̃ ꝙ mens hoĩs ꝑ ꝓceſſuꝫ ſpirituſſancti diſponiṫ.

Additio. Hec diſtictio notabilis de fructibus ſpũſſancti ſumiṫ a p̃ma ſcđe. q. lxx. ar. iiij. in corpe q̃ſtionis: vbi oĩa q̃ hic ponũtur de verbo ad ṽbũ ↄtinenṫ ꝛ q̃dã alia ad h̃ ꝑtinẽtia vide ibi.

Fratres Ca. VI ſi p̃occupa. Hic ↄñr poniṫ apłs ſecũda monitio: qꝛ iducit galathas ad mutuã ſupportationẽ: ꝛ p̃mo i malo culpe nõ ipſum fouẽdo: ſꝫ leniter corripiẽdo d. f ¶ Si p̃. fu. hõ. ꝑ aliquã paſſionem inſurgẽtem vľ ignorantiã. g ¶ In aliq̃ de. ex eis perpetrato. h ¶ Uos q̃ ſpi. eſtis. i. ꝑfectiores ſciã ꝛ vita. i ¶ Inſtruite hmõi. i. ad bonum reducite. k ¶ Spũ le. peccãtes enim ex certa malicia ſunt magꝭ acriter corripiendi. l ¶ Cõſiderans teipſum. i. ꝓpriam fragilitateꝫ. m ¶ Ne ꝛ tu tenterꝭ. ꝛ ſic ex paſſione labaris: ꝛ ꝑ ↄñs indigeas manſuetudine correctionis. ſecũdo inducit ad ſupportationẽ mali pene d. n ¶ Alter al. one. por. i. infirmitates mutuas ꝛ labores mutuo ſubueniendo. o ¶ Et ſic adimple. le. xp̃i. q̃ eſt lex charitatꝭ: ꝛ ad predicta inducit rõnem di. p ¶ Nã ſi q̃s exiſti. ſe aliq̃d ee. i. magnũ q̃d ſentiens de ſe. q ¶ Cũ nihil ſit. de ſe. ſcꝫ niſi vanitas ꝛ pctm̃. r ¶ Ipſe ſe ſeducit. qꝛ ꝑ h̃ in contẽptuꝫ fratris ꝛ alia pctã cadit / ideo ſubditur: s ¶ Op⁹ autẽ ſuũ ꝓbet vnuſ. i. diligẽter examinet. t ¶ Et ſic i ſe. tm̃ glo. habebit. ſ. in teſtimonio proprie cõſciẽtie. v ¶ Et non in altero. i. in falſa laude alterius cui nõ eſt credenduꝫ. x ¶ Unuſq̃ſqꝫ eñ onuſ ſuũ porta. i. penã debitaꝫ pro pctĩs debitis. ꝓpter qđ ſubdiṫ: y ¶ Cõicet autẽ is q̃ cathezizaṫ ṽbo. i. inſtruiṫ ṽbo doctorꝭ. z ¶ Et qui ſe cathezizat in omnib⁹ bo. qꝛ nõ debet ei cõicare in malis Matth. xxiij. a. Quecũq̧ dicunt facite oꝑa: aũt illoꝝ nolite facere. a ¶ Nolite errare. credẽdo ꝙ poſſitꝭ cõformari eis in malis licite: ſicut dicunt aliq̃: quare nõ faciã h̃ ex q̃ ſacerdos me⁹ facit. b ¶ Deus nõ irri. i. talibus nõ decipiṫ. c ¶ Que enim ſe. hõ hec ꝛ metet. i. mercedẽ recipiet ſm̃ opera ſua.

D

† 23. q. 4. ſi q̃s a catholica ꝛ c. forte

† 13. q. 1. c. eccleſiaſ. §. qꝛ ergo nos

† De peni. ꝛ remiſ. cũ ex ore

E F a ¶ Qui semi.in car.addit sua. Cū vero dicit: In spū. Nō addit: suo. Quia se mē carnale ex hoīe ē. Semē ꝰo spūale ex spū dei est. Messis ꝰo hic in fine ꝓmit/ titur. Ideoqȝ in seminādo ꝑseuerātia opus est. b ¶ In carne in spū. Ambro. Nō ex spū ꝯstat ꝛ carne: īō de vtroqȝ seminat. Porro hō etiā xpianus ad cōpara tionē spūssancti caro est. c ¶ Qui aūt se.in spū. Hiero. Aug. i.q̄ spiritui dat assensum ex fide cū charitate seruiēdo iusticie ꝛ legē spūali/ ter intelligēdo. d ¶ Nō deficiamꝰ. Si hō nō imposue/ rit finē operi: nec deꝰ īponit remunerationi. Quantū semi nauerimꝰ in opibus: tm̄ metemꝰ in fructibꝰ. Et q̄tū auidi/ tas inquirentis se dilatauerit: tantū se aperiet ad premium manꝰ retribuētis: qꝛ sic recipiet quisqȝ quō facit: qꝛ q̄ fortis erit ad seminandū fortis erit ad metēdū. e ¶ Tpe suo.
Nota Nō statim deꝰ facit quicqd ad salutē orat: nec iō negat: qꝛ differt: sꝫ tpe suo.i.cōgruo ꝑstet. f ¶ Dū tps habemꝰ. Tēpus seminādi est pñs vita q̄ currimꝰ. In hac licet nob̄ qꝺ volumꝰ seminare. Cū vero trāsierit: tps operandi auferē:
Ioh.9.a Vñ: Operamini dū dies est veniet nox qn̄ iā nullus poterit opari. g ¶ Ad oēs. Amb. Hiero. Oibus impēdēda est miscdia. In q̄ ꝑponēdi sunt iusti q̄ sūt ex fide. Cꝫ oibꝰ etiā inimicis nostris q̄ scelerati sūt ꝑ sequētes ecclīaȝ. testis est dñs: Bñfacite his q̄ oderūt vos. Diligite inimicos vr̄os:
Mat.5.g qꝛ ꝛ ipi hoīes: quibꝰ in h̄ dñs pluit ꝛ solē dat. ¶ Aug. Di/
Luc.6.d cit tn̄ scriptura: Da miscdiaȝ ꝛ ne suscipias peccatorē: ꝛ im
Eccl.12.a pus ꝛ pctōribꝰ redde vindictā: Bñ fac humili: ꝛ ne dederꝭ impio: qꝛ altissimꝰ odio habet pctōres ꝛ impijs reddet vin dictā. Qꝺ est: Ne cuiq̄ ideo bñ facias qꝛ pctōr est: sꝫ qꝛ hō vt nō sis ad vindicandū remissus: nec ad subueniendū in humanꝰ. Odias i illo qꝺ deꝰ odit.i.qꝺ malū ē: ꝛ corripe ꝛ ꝑsequere vt punias: ꝛ ꝯserua qꝺ hō est. Et non suscipias vt velis saluū in eo qꝺ malus est: ꝛ ne dederis ꝑ h̄ qꝺ malus est: sꝫ qꝛ hō: vt nulli hoī claudaē miscdia: nulli pctō relaxeē impunitas. ꝑseq̄mur q̄ in malis ꝓpriā iniquitatē: miserea/ mur in eisdē cōem ꝯditionē. Ad oēs. Augꝰ. Oibus enī pari dilectione vita eterna optāda est: ꝛ si nō oibus eadem possunt exhiberi dilectionis officia q̄ fratribꝰ sunt maxime
Eph.4.f exhibēda. Amb. Hiero. Quia faciliores ꝛ ꝓfusiores i bo/ no circa fratres esse debemꝰ: qꝛ sumꝰ inuicē mēbra. Si enī in cūctos liberalitatis frena laxanē: maxime in domesticos fidei.i.xpianos q̄ habēt eundē patrē: eiuſdēqȝ magistri ap/ pellatione censentur. Oibus ergo impendenda est miseri/ cordia in quo ꝑponendi sunt iusti q̄ sunt ex fide. ¶ Augꝰ.
An pecca/ de doctrina christi. Omnis peccator inq̄tū peccator est: nō
tor occiden est diligēdus. Et omis hō inq̄tum homo est diligēdus est
dus ꝓpter deū: deus ꝰo ꝓpter seipm̄. Et si deus ꝓpter se omni homine amplius diligendus ē. Amplius quisqȝ deum de bet diligere q̄ seipm̄. ¶ Itē amplius alius hō diligēdus est q̄ corpus nostrū: qꝛ ꝓpter deū oia ista diligēda sunt: et potest nobiscum alius homo deo ꝑfrui: qꝺ non pōt corpus. Oēs aūt homines eque diligendi sunt. Sed cū oibus pro desse nō possis: his potissime ꝯsulendū est: qui pro locoꝝ ꝛ temporꝫ vel quarūlibet rerū oportunitatibus ꝯstrictius ti/ bi iunguntur. b ¶ Videte aūt. Augꝰ. Postq̄ ad mora/ lia opera exhortatus est: redit ad illud vnde prius agebaē. Ne scꝫ legales obseruātie teneanē. ¶ Hiero. Ne q̄s aūt sub noie eius fallat incautos cauet finē eplē manus sue an notatione cōplens. Ab hoc enī loco manu sua vsqȝ ad finē scripsit. i ¶ Hi cogunt. Ambro. Isti erant pseudo: qui sic christum predicabant vt et legem seruandam docerent. Crucem predicabant: vt a fidelibus questum habeant. le/ gem: vt iudeis placeant. k ¶ Ut crucis christi perse/ cutionem. Hiero. Forte hoc ideo dicit: quia romani im/

a ¶ qui de lege carnaliter sentit. ¶ q̄ oīa q̄ facit ꝛ si qua bona sūt ideo facit. vt carnali/ ter ei bñ sit. b ¶ carnalia vitia.
a b metet. Quoniaȝ qui seminat in a
a ¶ vt de carne. b ¶ ꝯuenientē messem.
c ¶ nihil meliꝰ ꝯuenit carni q̄ corruptio.
carne sua: de carne ꝛ metet cor/ b
¶ qui spiritui dat assensum.
c ruptionē: qui aūt seminat in spi/ c
ritu: de spū metet vitā eternam. d
a ¶ q̄si ita se habeāt prelati erga sbditos et subditi erga ꝑlatos vt dixi: vtriqȝ aūt.s.ꝑla ti ꝛ subditi. b ¶ ꝑals destimamus.
d †Bonū autem facientes non de e
a ¶ nō debet deficere operando q̄ nō deficiet in metēdo. b ¶ oportuno ꝛ cōuenienti.
e ficiamus: tempore enim suo me f
¶ quia metemus.
f temꝰ nō deficiētes. Ergo dū tps g
¶ in hac vita. ¶ vt sit ꝑfecta dilectio.
g habemꝰ operemur bonū ad oēs: b
a ¶ qui sunt de familia nostra per fidem.
maxie aūt ad domesticos fidei. i
¶ vt firmius predicta teneatis.
b Videte aūt qualibꝰ litteris scri/ k
a ¶ vt sciatis hanc eplam a me missam ꝛ ꝑ hoc magis obediatis.
psi vobis meā manu. Quicun/ m
¶ opus fuit vt scriberē quia pseudo instāt. ¶ iudeis infidelibꝰ. ¶ carnali obseruati one. ¶ improbitate: nō ducūt ratione.
i q̄ ei volūt placere i carne: hi co n o
¶ propter hoc.
k gūt vos circūcidi: tm̄ vt crucis p q
¶ q̄ ꝓ cruce inferē. a ¶ ab īfidelibꝰ iudeis.
christi ꝑsecūtionē non patianē.
a ¶ ideo tm̄ nō enī ꝓ lege placent: vel non amore legis hoc faciunt.
Neqȝ ei q̄ circūcidūē legē custo r s
diūt: sed volūt vos circūcidi: vt t
a ¶.i. de carnali circūcisione in q̄ dolor est vobis. ¶ dolor vr̄o. b ¶ apud iudeos: eo qꝺ tā multos ꝓselytos faciāt. ¶ illi i car
in carne vr̄a gloriētur. Mihi v
ne gloriantur. a ¶ vn̄ mūdi philosophus erubuit: ibi aplūs thesaurū repperit.
l autem absit gloriari nisi in cru/

✠ a ¶ Qm̄ q̄ se.in car.sequendo im G petꝰ carnis. b ¶ De carne ꝛ me.cor. scꝫ culpe ꝛ gehēne. c ¶ Qui aūt semi nat in spiritu. sequēdo instinctū illius. d ¶ De spū me.vi.eter.i. virtute spūs sanctī cui mouē tis ꝯsequeē vitaȝ btām. ꝓt qꝺ sub dit: e ¶ Bonū aūt fa.no defi. cessādo ab īchoa to bono. f ¶ Tē pore ei suo me temꝰ nō defici. qꝛ merces illa erit eterna: ꝛ sic ꝯclu/ dit: g ¶ Ergo dū tpus habe. scꝫ metēdi qꝺ est breue: h ¶ Ope mur bo. ad o. generaliter. †.Tes.3.
i ¶ Maxime autē ad do. fi. qꝛ sic est charitas ordiata. k ¶ Ui dete. Hec ē vlti/ ma pars huiꝰ epl̄ stole: que est ꝑce/ dentiū ꝯfirmatio vt ei galathe cer/ ti eēnt q̄ pñs epl̄ stola esset pauli: scripsit hanc vlti/ mā partem manu ꝓpria. ideo dicit: Uidete.i. atten dite. l ¶ Qua libus lr̄is scri/ psi vobis ma/ nu mea. ꝓpria. q.d.ꝑ considerati onē lr̄arū poteste h̄ ꝑpēdere: qꝛ co/ gnoscebāt manū suā. Et qꝛ intētio eius in hac epi/ stola erat repro/ bare obseruatio/ nē legaliū: qꝛ ptꝫ ex ꝑcedētibꝰ. ido reuertiē ad ipro/ bandū legaliū ob seruantiā dicēs: m ¶ Quicūqȝ enī vo.pla. iu/ deis. n ¶ In car.i. in legalibꝰ obseruātijs: q̄ di/ cunē iusticie car/ nis. Heb.ix. b

Cesaris et peratores Caius Cesar et Octauianus et augustus leges promulgauerunt: vt
augusti le/ iudei vbicunqȝ essent proprio ritu viuerent et patrias cerimonias deseruirēt. Qui
gis ꝓ iude cunqȝ enim circūcisus erat: licet in christum crederet: quasi iudeus habebatur in
is gentibus. Qui vero incircūcisus se non esse iudeum preputio preferebat: persecu tionibus tam gentilium q̄ iudeorum fiebat obnoxius. Has igitur persecutiones qui galathas deprauauerant: declinare cupientes: circūcisionem pro defensione discipulis persuadebant. Nam nec iudei persequi eos poterāt: nec gētiles quos videbant et proselytos circūcidere: et ipsos legalia seruare.
l ¶ Absit gloriari nisi in cruce. Augustinꝰ. Ideo crux in fronte credentium (vbi est sedes verecūdie) figitur: vt de nomine eius fides nō erubescat: ꝛ magis
Crux in frō dei gloriam q̄ hominum diligat. Signum veteris testamenti circūcisio in latenti
te carne. Signum noui crux in libera fronte ibi enim occultatio hic reuelatio est. Il lud sub velamine: hoc est in facie. Crucem autem vt in ea gloriemur dominus suo gestans humero pro virga regni nobis commendauit. Hoc ergo opprobrium et deformitatem christi non erubescamus/sed veneremur. Non est enim magnū in sapientia dei vel maiestate vel potestate gloriari: sed in cruce: vnde impius insul/ tat: et irridet philosophus.

o ¶ Hi cogūt ꝛc.i.ad hoc inducūt. p ¶ Tm̄.i.h̄ faciunt. q ¶ Ut cru.ꝛc. scꝫ a iudeis ꝑsequētibꝰ me ꝛ alios ꝑdicā/ tes euacuationē circūcisionis ꝑ crucē xp̄i. falsi nāqȝ apostoli querentes apud christi anos questum ꝛ apud iudeos quietē: pre dicabant simul legalia cum euāgelio esse necessaria ad salutem. r ¶ Neqȝ enī q̄ circūcidunē.i.falsi apostoli. s ¶ Le/ gē custodiūt. qꝛ in multis trāsgrediebā tur. t ¶ Sed volūt vos circūci. vt in car.ve.glo.s.de vr̄a circūcisione car/ nali se iactādo qꝺ multos ꝓselytos legꝭ fe cerint: quā gloriā tanq̄ malā excludit a se apostolus dicēs: v ¶ Mihi autē ab/ sit gloriari nisi in cruce domini. Id est in fide ꝛ ꝑdicatione christi crucifixi.

A Quis dicatur mundo mortuus

a ¶ Mihi mūdus cruci.eſt.Aug⁹. Cōtigit plerūq₃ vt hō mundū mente non teneat. Sed tñ mūdus eū in ſuis occupationib⁹ aſtringit: ⁊ mortuus eſt hō mūdo: et mūdus quaſi viuus eū ꝯſpicit: dū alio intentum in ſuis actib⁹ rapere cōtendit: ſ₃ nec paulus mundū cupit nec mūdus eum: vt in duob⁹ mortuis neuter neutrum videt: quia igitur nec paulus mūdi gloriā querebat: nec a mundi gloria ipſe querebat. Ideo ⁊ ſe mūdo ⁊ mundū ſibi crucifixū gloriatur. b ¶ Et ego mun. Nec ego in mūdo aliquid cupio: nec ipſe ſuum aliquid in me cognoſcit. Sicut dominus ait: Uenit eñi princeps mūdi huius ⁊ in me nō habet quicq₃. c ¶ Super illos ⁊ ſup iſrael. Duas partes hic ſignificauit ſup quas manet pax ⁊ miſericordia dei.ſ.gentiliū: fideliū ⁊ iudeoꝝ credentiū.

Ioh.14.d

B

d ¶ De cetero. Nō vult ꝑ turbulentas contentiones tediū ſibi fieri de re quantum ſatis erat expoſita: vl' ſicut in greco legit: De cetero nemo mihi laborē exhibeat vel pſtet.ſ.vt rurſum in vobis neceſſitatem habeam laborādi. ¶ Aug. Hiero. Laborē eñi pſtat mgr̄o: q̄ aliť ſentit q̄₃ docuit. e ¶ Stigmata. Aug⁹. Stigma ē pūctū vl' nota aliq̄ ferro facta. Stigmata ğ appellat q̄ſi notas penaꝝ de pſecutionib⁹ q̄s patiebať. Et ē ſenſus. iō nō deb₃ mihi fieri moleſtia: q₂ ego habeo alios ꝯflict⁹ ⁊ certamina q̄ i pſecutionib⁹ q̄s patioꝛ mecū decertāt. f ¶ Gr̄a do. Cōcluſio eple q̄ſi ſubſcriptio: q̄ ⁊ in nonnullis alys eplis vtiť. Quaſi vt predicta teneatis. Gratia: non diſſenſio: nō legis ſeruitus: non rixa: non iurgiū.

Stigmata

¶ Finit epl'a ad Galathas.
Incipit argumētū i epl'a ad Ephesios.

Ephesÿ ſūt ⁊c̄. Hi ꝑ paulū nō fundati ſed confirmati in fide: firmiter in ea ſteterāt: ⁊ bonis operibus. His ſcribit a Roma de carcere ꝑ tychicū confortatoriā epiſtolam: cū vlterius non eſſet eos viſurus. Sciens eos bonos non arguit de culpa. Sed ne relabantur timendum erat: et quia nullus eſt adeo perfectus qui creſcere non poſ ſit: hortatur

a ¶ quid enim ꝓdeſt.
ce domini noſtri ieſu chriſti: per a
a ¶ qđ illi viſū ē ſtulticia aplo factū ē ſapia ⁊ glia. b ¶ ꝯcupiſcētie mūdi nō habēt dominiū: nec mūdus iā ſe ingerit ⁊ ego ꝯ eū
a quem mihi mūdus crucifixus ē
ſortis. ¶ ideo ſolū in cruce glorioꝛ.
b ⁊ ego mundo. † In xp̄o eñi ieſu b
¶ q̄ſi equalia ſunt deo circūciſio ⁊ ꝑputiū.
neq₃ circūciſio aliquid valet: ne
a ¶ Ambro.noua vita. ¶ .i.regeneratio.
q₃ ꝑputiū: ſ₃ noua creatura. Et c
¶ ego in cruce glorioꝛ. ¶ rectitudinē.
quicunq₃ hanc regulā ſecuti fue f
a ¶ mētis. b ¶ a deo. c ¶ gētiles. d ¶ .i. remiſſio peccatoꝝ. ¶ etiam.
c runt: pax ſuper illos ⁊ miſericoꝛ g
a ¶ iudeos nō carnales: ſ₃ q̄ dei.i.ſpūales. ¶ de pctis. b ¶ āmodo: vl' de cetero ꝓut due dictiōes.i.de alio pter fidē.i.de legali
d dia et ſup iſrael dei. De cetero k
bus. a ¶ vt iterū cogar ſcribere de codē. ¶ mihi: cui non eſt faciēda moleſtia.
nemo mihi moleſt⁹ ſit. Ego eñi l
a ¶ ſigna militie xp̄i: q̄ me cōꝓbāt ei⁹ eē. b ¶ ꝓ fidelib⁹ q̄ſi diceret qđ vos nō attēdi
e ſtigmata domini ieſu i corpore m
tis. a ¶ qđ nō pſeudo. b ¶ nō lex.
f meo porto. Gratia dñi nr̄i ieſu n
a ¶ ratione vt veritatem ſemp intelligat'. b ¶ ꝑ h'bū hebreū ꝟa cē q̄ locut⁹ ē oñdit.
xp̄i cū ſpiritū vr̄o fr̄es amen. o

Finit epl'a pauli ad Galathas.
Argumētū in epl'am ad Ephesios incipit.

E Phesÿ ſunt aſiani: hi accepto v'bo veritatis pſtiterunt in fi

a ¶ Per quē mihi mūdus crucifi.eſt.i. ꝯcupiſcētia mūdi ē mihi mortua nullā virtutē habens in me. b ¶ Et ego mūdo.q₂ nihil mundanū cōcupiſco. c ¶ In chriſto eñi ieſu neq₃ circūciſio ⁊c̄.q₂ neutrū aliquid facit ad ꝯſecutionē vite beate: q̄ dať per xp̄m. d ¶ Sed noua creatura.i. regeneratio ꝑ baptiſmū in q̄ datur gr̄a q̄ eſt ꝑ creationē ⁊ de nouo cōſtituit hoiē₃ in eſſe gratie. e ¶ Et quicūq₃ hāc re.i. certā doctrinā. f ¶ Secuti fue.fide ⁊ ope. g ¶ Pax ſup il.i.quies mētis. h ¶ Et miſericoꝛ.i. remiſſio pctoꝝ q̄ totaliter tolluť ꝑ baptiſmū. i ¶ Et ſup iſ.i.ſup obſ'uātes legē itellectu ſpūali: Rom. ij.d. Nō eñi q̄ i manifeſto iude⁹ ē: neq₃ q̄ in manifeſto i carne ē circūciſio: ſ₃ q̄ in abſcōdito iude⁹ ē: ⁊ circūciſio cordis i ſpū: nō lr̄a. k ¶ De cetero ⁊c̄.i.o vos galathe nō detis mihi de cetero cām moleſtie recipiēdo doctrinā pſeudo aploꝝ. l ¶ Ego eñi ſtig.i.ſigna militie xp̄i. m ¶ In corpe ⁊c̄. ꝑ tribulatiōes q̄s ꝓ ipſo ſuſtinuit.q.d.nō deberet mihi aliū de tribulatio iferri. ⁊ ſatis ꝓbabiliť pōt dici q̄ in ei⁹ corpe ſenſibiliť apparebāt veſtigia plagarū ⁊ v'berū ꝓ xp̄o. vt dictū eſt.ij.Coꝛ.xi. n ¶ Gr̄a do.no.⁊ nō fuit⁹ legalis. o ¶ Cū ſpū ⁊c̄. q̄ q̄dē gr̄a eſt arra glie: ad quā nos ꝑducat ieſus xp̄s Amē. ¶ In ca.vi.vbi dr̄ i poſtil. Op⁹ aūt.

A.3.ſ.a

C

Additio.j. Hoc qđ dr̄: Opus aūt ſuū ꝓbet vnuſquiſq₃: ſic exponiť i Glo. Unuſqſq₃ diligēter inſpiciat: nō pctm̄ alteri⁹ vt phariſeus q̄ dicebat: Nō ſum ſicut ceteri hoim qui nō re ſ₃ fallaciter iuſtus erat ⁊c̄.
¶ In eo.ca.vbi dr̄ i poſtil. Quicūq₃ eñi volūt placere vob. Additio.ij. Ad vlterioꝛē intelligētiā hui⁹ dicti: Qui eñi volūt placere vob i carne attēdēdū ē q̄ ſicē i ve.le. inducebanť hoies ad obſ'uātiā pceptoꝝ diuioꝝ ꝑ tpales ꝓmiſſiōes ⁊ cōminatiōes: vt p₃ ex decurſu pētateuchi. ⁊ Eſa.i.c.dr̄ ſūmatī: Si audieritis me bōa t're comedetis: ⁊ ſi nolueritis gladi⁹ deuorabit vos. Sic i no.te.ſpūaliť in pmitiua eccl'ia hoies i dei amore radicati examiabāť ⁊ pficiebāť ꝑ acerbas ⁊ crebras pſecutiōes: q̄s imitādo crucē xp̄i ſuſtiebāt: ex q̄ hoies iducebanť ad ꝯtēnēda tpalia ꝓpť amorē celeſtiū. Rō hui⁹ differētie ē: q₂ pplš ille cōpať puero ſb pedagogo exiſtēti ad Gal. iiij.i pfectoꝝ āt ē talia bōa deſiderare: ſ₃ ad legē nouā q̄ pfectis data ē ptiebat vt illi q̄b⁹ data ē pſerti ipi⁹ pmi fundatores: ꝯtēpt' tpalib⁹ ſpūalib⁹ adhererēt. vñ Phil.iij.c. Que q̄dē retro ſūt obliuiſcēs ad āterioꝛa me extēdo: q̄cūq₃ eñi pfecti ſum⁹ h̄ ſentiam⁹: vñ i ve.le.l₃ mlta ⁊ varia pcipiebāť nihil tñ aſpeꝝ ſeu durū niſi circūciſio carnal': q̄ q̄ndā afflictionē carnalē iportabat: ſ₃ in le.no. mlta aſpera ⁊ q̄ſi ꝯ cōem hoim affectū pcipiebāť ſeu ꝯſulebāť. vt cū dr̄: Qui vult venire poſt me abne.ſeme i.⁊ tol.cru.ſu.⁊c̄.ꝑ qđ intelligiť q̄ ſequētes xp̄m habēt eū imitari i tolerātia paſſionū ⁊ tribulationū: qđ ē valde durū cōiter ſaltē viris ipfectis: q₂ eſt ꝯ cōem inclinationē hūanā. Ex q̄b⁹ ꝯſideratis habeť q̄ pſeudo apli q̄ inducebāt ad circūciſionē carnalē q̄ in lege pcipiebať volebāt placere i carne tm̄.i.releuare ſeu excuſare homines a pſecutione leg' noue: q̄ ꝓpe dr̄ pſecutio crucis xp̄i in q̄tū eſt imitatiua ipi⁹ crucis: vt dictū ē: ⁊ h̄ ē qđ dić: Quicūq₃ eñi volūt placere i carne.i.in carnali circūciſione: Hi cogūt vos circūcidi tm̄.i. volūt vob iferre iſtā moleſtiā tm̄.ſ. circūciſionis carnalis: ⁊ hoc ad finē q̄ excuſenť a circūciſione ſpūali ꝑ quā homo martyriū patitur intrinſecū ſeu extrinſecū: ⁊ hoc eſt qđ diciť: Ut crucis xp̄i perſecutionē nō patianť.ſ.vt excuſenť ab imitatione crucis chriſti: qui maxime dura eſt in viris impfectis: ⁊ q₂ de iſta circūciſiōe carnali gloriabanť pſeudo apli q̄ſi magē ſm legē pro deo ſuſtinētes. ideo de eis dicit: Et volūt vos circūcidi vt in carne veſtra glorienť. iactādo ſe de tāta tolerantia ꝓpter deū: ſed q₂ iſta tolerantia nihil eſt in cōparatione tolerātie imitationis crucis xp̄i.iō ſubdit. Mihi aūt abſit gloriari niſi in cruce dñi noſtri ieſu xp̄i.ſ.imitationis ipi⁹ patiētie. Et nota q̄ nō dixit: Mihi aūt abſit gliari niſi in ptāte dñi nr̄i ieſu xp̄i: ſeu in ſapiētia vel maieſtate eius et hmōi: ſed in cruce ad denotandā predictā cōparationē ⁊ q₂ in iſta imitatiōe crucis xp̄i nō circūcidiť aliqđ membrū corpaliter: ſed coꝛ a cūctis vitys reſcindiť. iō ſbdit: Per quē mūdus mihi crucifixus eſt ⁊ ego mūdo: qđ intelligiť ſm Glo. q̄ nec ego in mūdo aliquid cupio: nec ipſe mūdus aliquid ſuū i me cognoſcit: iuxta illud dñi: Uenit eñi princeps mundi huius ⁊ in me non habet quicq₃: ⁊ eſt ſenſus: q₂ ꝑ crucē chriſti mūdi ꝯcupiſcētie nō habēt in me dñium: nec mundus iā ſe mihi ingerit: hec in Glo. Ex q̄ apl's manifeſte oſtendit intentū.ſ. q̄ abſit gliari in circūciſiōe carnali vel hmōi: ſed in cruce dñi nr̄i ieſu xp̄i in q̄ oia vitia reſcinduntť. deinde cum dicit infra: De cetero nemo mihi moleſtus ſit ⁊c̄. cōfirmat pdicta ꝑ exemplū in ſeipſo ſic eñi erat ꝯfirmatus in amore xp̄i q̄ maxime deſiderabat imitari q̄tum poterat ipius perſecutiones. ideo dicit: De cetero nemo mihi moleſtus ſit.i. erit. Nā ſm ſctm̄ Tho.pma ſcđe.q.lxx.ar.ſupradicto in corpe q̄ſtionis allegato in pce.additione: Qui pfecte coꝛ habet in vno poſito a nullo alio moleſtari pōt cū alia q̄ſi nihil reputet. Ego eñi ſtigmata.i.ſigna militie ⁊ veſtigia ipſius paſſionis: In corpore meo porto ꝑ aſſiduas pſecutiones. Cetera exponanť ꝓut in poſtil.⁊c̄.
¶ Poſtilla venera.magiſtri Nico.de lyra.ſup epl'am ad Galathas finit.

D

Luc.16.b

Ioh.14.d

E N ſit: hortaṫ ad vlteriora: ꝛ ne recedāt ꝓ ſuis tribulationib⁹ teneantq̃ ſuas ordinatiões: pſertim ne pfectio erigat in tumorē: oñdit de q̄ ſtatu ad quā dignitatē vocati ſūt: dicēs oīa eis vł aplis ipſis vł toto hūano generi bñfi cia p ſolā grã3 data. Eſt igiṫ intētio apłi Epheſios i bonis habit̄ ꝯfirma re: ꝛ ad vlteriora ꝓuocare: necnõ ad hūilitatē grarũq̃ actionē.

¶ Sciēdū ſane q̃ hãc epła3 quā noſ ad epheſios ſcriptā habem⁹ heretici ꝛ marcioniſte ad laodicenos ſattitulant. Ca. I

Paulus apłs. More ſuo ſalutationē premittit. Deinde grati as agit deo exponens prius beneficia hūano generi pſtita: poſt ipſis aplis ſpāliter indulta: de inde ꝛ epheſiis ipſis oſtēdēs a quo ꝛ ad q̄d vocati ſūt: deinde xp̄i dignitatē ꝛ plationē oſtēdit: poſtea ad patientiā ꝛ charitatē eos inuitat: vnitatē fidei ꝛ eccłie cōmendās ꝛ dona grẽ enumerās: tandē ad certamē exhortās ꝯ pncipes tenebraru3: militie chriſtiane armaturam deſcribit.

Diuiſio

b ¶ Sanctis. Perfectis ꝛ nõ ſolū eis ſed et c ¶ Fidelibus. q̄ ſi nõ ſancti: vel in fide ſani. Sanctis. Exercitio virtutū. Et fidelibus. fide recta q̄ eſt in chriſto ieſu. ¶ Ambro. Recte illa duo poſuit: tūc em̄ ꝓdeſt ac crediṫ bona vita ſi fides eſt in xp̄o ieſu. Tunc vere ſancti ſunt ſi fideles ſūt in xp̄o. Uel diſtingue īter ſanctos ꝛ fideles: vt ſanctos ītelligas maioreſ ꝛ pfectiores: fideles min⁹ pfectos. d ¶ Benedictus. Premiſſa ſalutatiõe. Incipit ab actione grã3: inuens oīa eē ex deo. Bñdictus ꝛ bñdixit. Unū q̄dē bñdictionis v̄bū ſed ꝓ cōgruētia pſone varie debet intelligi. Bñdiciṫ ab homīe de⁹: cū laudibus dignis extolliṫ. Hõ aūt a deo cum deus ei grẽ ſue dona ipartiṫ nõ merit̄ illius ſ3 miſeda ſua. e ¶ Qui bñdixit. Enumerat beneficia q̄ a deo p xp̄m toti hūano generi ſūt data. Duas dei p̄ordinationes ꝛ carū effect⁹ quarū altera eſt de pñti ad iuſticiā. Altera de futuro ad coronā. Nec diciṫ ſic due q̄n vna ſit dei p̄deſtinatio: q̄ eſt ipſe de⁹: ſ3 q: de duob⁹ eſt ipa dei preordinatio eterna. ſ. de iuſticia in pñti: et de gł̄a in futuro. De⁹ aū mūdi ꝯſtitutionē cu3 null⁹ q̄cq̃ meruerat: p̄ordinauit ꝙ i tp̄e grẽ aliquos a pditis ſepararet: ꝛ iuſtos ꝛ īmaculatos faceret. Preordinauit etiā ꝙ illos iuſtos ad eternā beatitudinē pduceret. harū p̄ordinationū alterā hic implet ꝙ iuſtos facit. altera3 in futuro adiplebit q̄ erit oīm pfectio. A q̄ cōſūmatione oīm incipit: vtens p̄terito ꝓ certitudine future rei. Qui bñdixit nos meritis nr̄is maledictos: in futuro exaltabit: dando imortalitatē. Quattuor ponit: duas p̄deſtinationes: ꝛ earu3 duos effect⁹. Qui benedixit. Effect⁹ ſecūde p̄ordinationis: q̄ implebiṫ in futuro: a q̄ incipit: q: ſūmū bonū eē ait: Qui bñdixit. f ¶ Sicut ele. ꝛc. Aug⁹. Ne q̄s q̄ putet aīas cum deo eternas: ꝛ tunc aliquid meruiſſe iuxta errore3 illoꝝ q̄ ante hec viſibilia dicūt quaſdā fuiſſe aīas ſanctas: ꝛ ideo tunc fuiſſe electas. Sic elegit. Hic ponit pmū p̄ordinationē: q̄ eſt de pñti tangēs effect⁹ eius. Q. Bñdicet nos in futuro: q̄d ꝛ ſi videṫ ex merit̄: ita tñ grat̄ erit ſicut ꝛ pma preordinatio gratuita eſt: q: merita q̄ p̄cedūt futurā vita3 ex gratia ſūt ꝛ dei dona ſunt. Coronat em̄ i nobis deus dona ſua: nõ q̄ ex nobis ſunt merita. Elegit vt eſſem⁹ ſancti. Aug⁹. de p̄deſti. Quõ em̄ eligeret eos q̄ nōdū erāt niſi p̄deſtinando. Elegit q̃ p̄deſtinans nos. Et ſicut nõ elegit: eo ꝙ tūc ſancti eſſem⁹. iõ nec iõ q: ſancti futuri eſſem⁹. S3 poti⁹ elegit nos ad h̄ vt in tp̄e grẽ eſſem⁹ ſancti p bona opa. Non q̃ q: futuri eram⁹ elegit. S3 vt eſſem⁹ ſancti. Ideo quippe futuri eramus: quia elegit ipſe p̄deſtinans: vt tales p grã̄m eius eſſem⁹. Sed pelagian⁹ veritati inſultans ait: Preſciebat deus qui eſſent futuri ſancti ꝛ īmaculati per libere voluntatis arbitrium. Et ideo eos in ſua preſcientia quales futuros eſſe preſciuit elegit. Elegit inq̃ anteq̃ eſſent predeſtinans filios quos futuros ſanctos preſciuit. Non fecit: nec ſe facturum: ſed ipſos facturos eſſe p̄uidit. Quē ꝯfutat hic aplus dicens: vt eſſemus ſancti ꝛc. g ¶ Qui p̄deſtina. nos. Poſita p̄deſtinatiõe q̄ ptinet ad iuſticiā ꝛ ſanctitatē vite pſentis: poniṫ hic alia ptinēs ad vitā eternā: cui⁹ effectum. ſ. h̄ notauit

Margin: † De peni. diſ. 4. c. bñdictus ꝛ. c. in domo — Preordinatio dei duplex — Predeſtinatio — Pelagian⁹

de. Hos collaudat apoſtol⁹ ſcribens eis a vrbe Roma d̄ carcere: per tychicū diaconem.

Finit argumentum.

Incipit epła pauli ad epheſios

Ca. I

a Paulus apłs ieſu chriſti
a ¶ nõ meis meritis: ita vos p eū q̄cq̄d eſt̄.
b p voluntatē dei
¶ ſcribit vł mandat: vł ego paul⁹ ſcribo vł mādo.
c ſctis oīb⁹ q̄ ſunt
a ¶ tūc ꝓdeſt bona vita ſi fides in
c epheſi: ꝛ fidelib⁹ oīb⁹ q̄ ſūt i chriſtō ieſu.
xp̄o. a ¶ ope xp̄i nõ ſuis merit̄. b ¶ ante alia ſalutat. ¶ iuſtificatiõis. c ¶ tranquillitas mentis ꝛ recōciliatio ad deum.
d e Gratia vobis et pax a
a ¶ p quē oīa ꝯdita ſt ꝛ īſtaurata. b ¶ ſine quo nulla dona danṫ nobis.
f g deo patre noſtro: ꝛ domino ieſu
a ¶ corde ore opere. ¶ ſit a me a vobis ab omnibus. b ¶ generatione eterna.
d chriſto. † Benedict⁹ de⁹ ꝛ pater b
a ¶ ꝓ quo nobis bñ facit.
e domini noſtri ieſu chriſti qui be i
a ¶ bñdicet. i. i futuro exaltabit dādo īmortalitatem. b ¶ merit̄ noſtris maledictos. c ¶ oīmoda exaltatione q̄ erit tota ſpūalis etiā i corporib⁹: q̄ tūc habebūt naturā ſpūs.
nedixit nos in omni benedictio k
a ¶ habita i celo: vñ cōmēdabilior. ¶ operante chriſto.
ne ſpirituali in celeſtib⁹ in chriſto l
a ¶ pma p̄deſtinatio. ¶ ita gratis hoc faciet. ¶ gratis. b ¶ p̄deſtinādo. c ¶ per ipſum xp̄m. d ¶ . i. anteq̃ eſſe
f ieſu ſicut elegit nos in ipſo an- m n o
a ¶ ad h̄ elegit: vt eſſemus i tp̄e grẽ. ¶ elegit vt eſſemus: nõ q: futuri eramus.
te mundi conſtitutionem: vt eſ- p
a ¶ p bona opa. ¶ v̄tutib⁹. b ¶ a crimine
ſemus ſancti et immaculati in q r
a malis. a ¶ . i. int⁹ vbi ꝯſpicit: nõ extra vbi homines vidēt. ¶ vł vt eū ꝯſpiciam⁹. b ¶ nõ hoim. ¶ in charitate h̄ fecit: non meritis. c ¶ dei vel ipſoꝝ. d ¶ alia ꝛ ſecūda p̄deſtinatio ad etnā vitā. ¶ elegit nos ipſe velq̃.
g cōſpectu eius in charitate. Qui s t
a ¶ grã ſola p̄elegit. b ¶ volūtate gratuita. ¶ ad bona q̄ filij habituri ſunt.
predeſtinauit nos in adoptionē

¶ Incipit poſtil. ſup epiſtolā ad Epheſios. G

Paulus apłs ieſu. Hic incipit Ca. I epła pauli ad Epheſios: q̄ diuidiṫ in tres ptes. ſ. in ſalutationē: ꝛ narrationem / ibi: Bñdict⁹ de⁹: ꝛ ꝯfirmationē / ibi: Ut aūt ꝛ vos ſciatis: ꝓpe finē epłe. In ſalutatione vero pmo poniṫ pſona ſalutãs ex noīe / cū dr̄: Paul⁹: ꝛ q̄tū ad officiū / ibi: Apłs ieſu xp̄i ꝛ q̄tū ad auctoritatē officij / cu3 dr̄: b ¶ Per vo. dei: q̄ vocauit eū apoſtolatū: vt p3 Act. xiij. ſcdo ponunṫ pſone ſalutate / cū dr̄: c ¶ Oib⁹ ſan. q̄ ſūt epheſi. ipſi em̄ accepto verbo veritatis perſtiterūt in fide: vt dicit Hiero. i ꝓlogo: iõ noīat eos ſctõs. i. firmos i bono. ſanctū em̄ in vna ſignificatiõe idē eſt q̄d firmū. tertio ponūṫ optata bona / cū dr̄: d ¶ Grã vo. in pſenti. e ¶ Et pax i futu. beatitudo em̄ quietat totaliter appetitū. f ¶ A deo pr̄e noſtro. i. a tota trinitate a q̄ daṫ. g ¶ Et dño ieſu. per cui⁹ meritu nobis donaṫ. h ¶ Benedictus. Hic ꝯñr poniṫ narratio. in qua pmo ad grarūactionē3 epheſios inducit. ſcdo pro eis orõnē ad deū effūdit. ca. iij. tertio i morib⁹ eos inſtruit ca. iiij. Prima in duas. q: pmo inducit eos ad grarūactionē abſolute. ſecūdo cōparatiue. ſeq̄nti ca. Circa primū ſciendū ꝙ ex ficatio: modus inducendi alios ad aliquid agendū eſt p exemplū: q̄d mag⁹ mouet in moralibus q̃ verbū. ideo apłs vt mag⁹ moueat epheſios ad grarūactionem ſimul grãs agit de beneficiis diuinis. ꝛ primo recolēdo beneficia cōia dicēs: Bñdict⁹ de⁹ pr̄ dñi noſtri ieſu xp̄i: ꝛ ſic exprimūtur due pſone. ꝛ tertia exprimiṫ cū dr̄: i ¶ Qui benedixit nos. h̄ accipiṫ benedictio pro liberali dono: ſicut. j. Regū. xxv. c. Accipe benedictione3 quā attulit tibi famula tua. Sanctus autē ſpiritus eſt donū patris ꝛ filij: ꝛ in quo oīa dona donantur. ideo ſubditur: k ¶ In omni benedictione ſpirituali in celeſtib⁹. i. q̄ finaliter habebitur i celeſtib⁹. l ¶ In xp̄o. i. p xp̄m: p quē ꝓueniūt nob̄ dona diuina tanq̃ p mediatorem dei ꝛ hoim. m ¶ Sicut ele. nos ad participationē ſue beatitudinis. n ¶ In ip̄o. i. in filio. electio em̄ preſupponit noticiā electi. illa vero que pertinent ad noticiam in diuinis attribuūtur filio: qui ē ſapia patris. o ¶ Ante mūdi ꝯſtitutionē. nam hec electio eſt ab eterno. effectus tñ ei⁹ eſt in tp̄e q̄ eſt ſanctificatio rõnalis creature / iõ ſubdiṫ: p ¶ Ut eſſem⁹ ſan. p grã̄m i mēte. q ¶ Et imaculati. p puritatē in cõuerſatione. r ¶ In cõ. ei⁹. ꝛ non ſolū in ꝯſpectu hoim. ſicut ſūt hypocrite. s ¶ In cha. ſine q̄ nõ ꝓſūt alia dei dona: vt dictū eſt. ſ. j. Coꝛ. xiij. a. Si linguis hoim loquar ꝛ angeloꝝ ꝛc. t ¶ Qui pre. nos in ado. filioꝝ. p̄deſtinatio em̄ eſt p̄paratio grẽ in pſenti et glorie in futuro: per gratiam autem adoptio diuina inchoatur: ꝛ per gloriam conſummatur.

Margin: Diuiſio — Diuiſio — † 2. Coꝛ. 2. a 1. pe. 1. a — b

a. Per

A F notauit. a ¶ In laudē glie gr̃e ſue. Q. glia gr̃arū eſt eterna adoptio. b ¶ In q̄ gratifica. Effectus prime p̄ordinationis ad iuſticiā. c ¶ In dilecto filio. Ambro. Diligens eni de⁹ pater vnigenitū ſuū: etiā illis quos dili git ⁊ quibus vult fili⁹ diuina largitur. d ¶ In quo habe. ⁊c. Ambro. duplicē gratiā oſtēdit: q2 ⁊ redemit ⁊ pctā noſtra nō imputauit. e ¶ Que ſupabunda. Hactenus de his q̄ toti humano generi modo de his que ſingulariter apoſtolis dedit. f ¶ In diſpenſatione. Id ē in plenitudine tp̄is: diſpēſati a deo. Id ē in h̄ tp̄e gratie: quo implere q̄ ceteris tp̄ibus p̄miſſa vel p̄figurata ſunt: diuina prouidētia rōnabiliter diſpenſauit. Si eni penitus ignari eſſent homines non predocti: nō reciperēt xp̄m: ⁊ niſi prius de naturali ⁊ doctrinali cōuicti lege: ſuperbi paruipenderent chriſti aduentum. g ¶ Inſtaurare. Auguſtinus. Inſtaurant aūt que in celis ſunt: cū id qđ inde cecidit in angelis reddit ex hominib⁹. Inſtaurant aūt q̄ in terris. cum ipſi hoīes qui p̄deſtinati ſunt in eternam vitā a corruptionis vetuſtate renouant. h ¶ Oia que in celis. i. angelos. vel: Inſtaurare. i. ſupplere. i ¶ Que i cel. Id ē numerū angeloꝝ diminutū implere. Que in celis. Aug⁹. in ench. Nō pro angelis mortu⁹ eſt chriſtus: ſed ideo pro angelis fit quicq̄d hominū p eius mortem

B redimit: q2 cū eis redit hō in gratiam poſt inimicitias quas inter homines ⁊ ſanctos angelos: ⁊ ruine angelice damnū reparat. Et vtiq3 nouerūt angeli ſancti docti a deo: cuius veritatis eterna contemplatione beati ſunt: quāti numeri ſupplementū de genere humano integritas illi⁹ ciuitatis expectat. k ¶ Que in terra. i. hoīes q̄ peccato deprauati erant. Vel. Que in celis. i. animas ſanctorum: que ſunt in celis. Et q̄ in terra. Id eſt ſanctos qui adhuc ī terra. ⁊ hoc l ¶ In ipſo. i. per chriſtum. m ¶ In quo ⁊ nos ſorte. Ne apoſtoli in quibus ſuperabundat gratia viderent meruiſſe melius alijs. oſtendit eos ita gratis vocatos non meritis ſicut fuerunt et alij. n ¶ Sorte. Sors dicit gratia. Quia nō ē hominis electio ſed voluntatis dei.

Ioh. 19. g vnde tunica dn̄i deſup texta que charitatē ſignificat ſorte puenit. o ¶ Omnia operatur. Aug⁹ Ambro. Etiam velle: vt ſimus vt nemo glorietur in homine. Verū

Ibi. 15. c eſt ei: Nō vos me elegiſtis: ſed ⁊ ego vos ⁊c. laus aūt glie dei ē cū multi acquirunt ad fidē: ſicut gloria medici cum multos curat.

Gloria medici

p ¶ In quo ⁊ vos. Modo venit ad ea que dedit epheſijs. q ¶ Cū audiſſetis. Cū cū notat hic et tempus. r ¶ Propterea. Enumeratis bñficijs humano generi: vel apl̄s vel epheſijs

h⁹ collatis

a ¶ filij ſūt credētes ī cā. b ¶ nō p merita. c ¶ vēturos. ¶ eadē habituros cū xp̄o.

filioꝝ p ieſum chriſtū in ipſū: a b

¶ p̄deſtinauit ſm volūtatē lōge an̄ vl' oib⁹ palā ꝓpoſitā. ¶ nō nr̄o placito. a ¶ .i.

a ſm ꝓpoſitū volūtatis ſue ī laudē c d

vt laudem⁹ glioſam gr̃az. a ¶ gr̃a.

b ¶ gratos ſibi nos fecit.

b glorie gr̃e ſue: ī qua gratificauit e

a ¶ p filiū p q̄ ⁊ nos diligit. b ¶ ecce p q̄d

c d nos ī dilecto filio ſuo: ī quo ha f

grati facti. a ¶ vt poſſim⁹ reuerti a captiuitate q̄ tenebam⁹ diaboloꝝ e iūdati ſb peccato.

bem⁹ redēptionē p ſāguinē ei⁹ in

a ¶ ī baptiſmo. ¶ q2 oia dimittit: ⁊ totū tūs inimici deſtruit. b ¶ ſm diuitē ⁊ copioſam

remiſſionem pctōꝝ: ſm diuitias g h

gr̃az ſuā. a ¶ cū ī oib⁹ abūdaſſet. ¶ plus q̄ in alijs abūdauit. ¶ apoſtolis.

c gr̃e ei⁹ q̄ ſupabūdauit ī nobis ī i k l m

a ¶ in hoc. ¶ oī noticia de diuinis. b ¶ ꝓuidētia tp̄alitā. c ¶ oſtēdit: ita vt notū faceret.

omi ſapia ⁊ prudētia: vt notū fa n o

a ¶ .i. volūtatē ſecretā alijs. ſ. īſtaurare oia non meritis ſed ſm beneplacitū.

ceret nob̄ ſacrm̄ volūtatis ſue ſ3 p q

a ¶ bonū placitū vl' ſacrm̄. b ¶ lōge an̄: vl' oib⁹ palā obtulit ſplēdū dico. c ¶ filio.

bn̄placitū ei⁹ quod ꝓpoſuit ī ipō r s

a ¶ nō alio tp̄e ſplēdā ſ3 in diſpēſatione.

f g ī diſpēſatione plenitudis tp̄m: ī t v

a ¶ ad p̄mū ſtatū reducere oia p pctm̄ deſtructa. b ¶ dū qđ īde cecidit: ex hoīb⁹ redd it. ¶ .i. ipos angelos. ¶ ipos hoīes. x

h ſtaurare oia ī xp̄o q̄ et ī cel' ⁊ q̄ ī y 3

k ¶ .i. p xp̄m. a ¶ aduēt⁹ eni xp̄i ſal⁹ ē ⁊ ſanctis q̄ iā cū xp̄o ſūt: ⁊ ill' q̄ adhuc futuri ſūt. b ¶ p quē. c ¶ vt vos.

l m terra ſūt: in ipſo. In quo ⁊ nos a

¶ diuia electiōe. a ¶ p̄us p̄parati. b ¶ p

n interiorē gratiā. ¶ non per merita.

ſorte vocati ſum⁹ p̄deſtiati ſ3 pro b c d

a ¶ etiā ī apl̄s. b ¶ q̄ſi q̄liter nos mag' diligit ad officiū apl̄at⁹ neſcim⁹ ſ3 tn̄ oſilio fecit nō temere. ¶ .i. ſm volūtatē q̄ ē ex rōne.

o poſitū ei⁹ q̄ oia opat ſm conſiliū e

a ¶ vt p nos alij laudent gliam ei⁹.

volūtatis ſue: vt ſimus in laudē f

a ¶ ⁊ iō tales eē debem⁹ p q̄s alij laudēt.

glorie eius: q̄ an̄ ſperauimus in g

a ¶ i cui⁹ fide ⁊ vos eſtis p h̄ q2 audiuiſtis v̄bū veritatis q̄ſi ſperauimus in chriſto.

b ¶ quaſi non ante: ſed poſt.

p q xp̄o. In quo ⁊ vos cū audiſſetis h i

¶ ſcz.

v̄bū veritatis: euāgeliū ſalutis ve k

a ¶ cui⁹ opatiōe credentes. b ¶ diuiſi a grege diaboli p ſpūſctm̄: q̄ ꝓmiſſus erat: vel qui ꝓmittit hereditatē ⁊ eſt arra eius.

ſtre: ī quo ⁊ credētes ſignati eſtis l

ſpū ꝓmiſſionis ſctō: q̄ ē arra he m n

a ¶ vt vltra nō dn̄et nobis inimicus.

b ¶ redemit vt habeat: non vt pdat.

reditatis nr̄e: ī redēptionē acq̄ſitio o

a ¶ q̄ſi cū audiuiſſetis euāgeliū credidiſtis.

r nis ī laudē glie ipi⁹. Propterea ⁊ p q

¶ q̄ in xp̄m credidiſtis ſine admixtiōe legis.

ego audiēs fidē vr̄az q̄ eſt ī dn̄o

¶ opera charitatis oſtenſa.

ieſu: ⁊ dilectionē in oēs ſāctos: r s

a ¶ bn̄ noui q̄ eſtis: ⁊ iō ſi vos ſ3 deū laudo q̄ h̄ fecit. ¶ ſo et cū q̄ fec gr̄e agūt. ¶ habit' bōis.

nō ceſſo gratias agēs ꝓ vobis: t

oē a ¶ Per ie. xp̄m. q̄ ē dei fili⁹ naturalis. b ¶ In ipm̄. q2 filiatio adoptiua ē quedā aſſimilatio ad filiationē naturalē. c ¶ Secundū ꝓpo. vo. ſue. a q̄ depēdet electio ⁊ p̄deſtinatio nō ex meritis nr̄is: nō ſolū ī re: ſ3 nec etiā ī dei p̄uiſiōe. d ¶ In lau. ⁊c. .i. ad laudādū ei⁹ gliaz q̄ electis cōicat p gr̃az ſuā. e ¶ In q̄ gra. nos. i. fecit gr̃os ſibi. f ¶ In di. fi. ſuo. i. p dilectū filiū ſuū: in q̄ habemus redēptionē. ⁊ q̄ ſit illa ſubditur: g ¶ Remiſſio. pec. ſ. totalē in ſacro baptiſmi: in q̄ ſue paſſionis effect⁹ plenarie nobis cōicat. h ¶ Scđm diuitias. i. copiam. i ¶ Gr̃e ei⁹ q̄ ſupa. Hic ꝯn̄r recolit bn̄ficia dei ſpālia. ⁊ p̄mo facta apl̄is. ſcđo epheſijs, ibi: In quo ⁊ vos. Circa primum dicit k ¶ Que. ſ. gr̃a dei. l ¶ Supabū. i nobis apl̄is. m ¶ In oī ſa. q̄tū ad cognitionē diuinoꝝ. n ¶ Et pru. q̄tū ad noticiam hūanoꝝ neceſſariaz ad ſalutē. o ¶ Vt no. fa. no. ſa. i. ſacrū ſecretū. p ¶ Voluntatis ſue. qđ plenī⁹ fuit reuelatū apl̄is q̄ alijs. q ¶ Scđm bn̄pla. q2 totū depēdet ex bn̄placito diuio: nō autē hūano merito. r ¶ Qđ ꝓpo. i. ab eterno facere diſpoſuit. s ¶ In ipo. i. i filio q̄ eſt ſapia patris. t ¶ In diſpēſa. pleni. ⁊c. i. in plenitudine tp̄is diſpēſati a deo qđ ē tp̄s gr̃e: ⁊ q̄d ſit ſacrm̄ h̄ ſbdit: v ¶ Inſtaura. i. ad debitū ſtatū reducere. x ¶ In xp̄o. i. per chriſtū. y ¶ Oia q̄ ī ce. i. angelos: eoꝝ ſocietates reparādo. 3 ¶ Et q̄ ī ter. ſūt. i. hoīes q̄ p pctm̄ deprauati erāt ī nouitatē gr̃e reformādo. a ¶ In q̄ etiā ⁊ nos ⁊c. i. electione diuina q̄ dr̄ ſors q2 nō accipit pſonā ſic nec ſors. b ¶ Vocati ſum⁹. ad apoſtolatū. c ¶ Predeſti. i. p̄ordinati ad h̄. d ¶ Secun. ꝓpo. ei⁹. i. ſm diſpoſitionē eternā dei. e ¶ Qui oia opat ſm cōſi. volū. ſue. q2 nihil opat a caſu: nec de neceſſitate nature: ſ3 p̄uidēs ⁊ libere. f ¶ Vt ſim⁹ ī lau. glo. ei⁹. i. vt p nos alij laudēt deū q̄ p p̄dicationē nr̄am ꝯuertunt ad ipm̄. iō ſbditur: D

g ¶ Nos q̄ an̄ ſperauim⁹ in xp̄o: q2 an̄ credidim⁹ ī ipm̄. h ¶ In q̄. Hic ꝯn̄r ponit bona epheſijs ſpāliter data. Et diuidit ī duas. q2 p̄mo ponit eoꝝ vocationē. ſcđo inſurgit ex h̄ ad gr̃arūactionem/ibi: Propterea. Circa primū dicit: In q̄. i. per quē. ſ. xp̄m. i ¶ Et vos cū audi. ver. veri. a nobis. k ¶ Euāgeliū ſa. ve. q2 annūciat ſalutē audiētib⁹ ⁊ dat credētib⁹. iō ſbdit: l ¶ In quo ⁊ cre. ſig. eſtis. lumine gratie deformatam imaginē reformante. m ¶ Spū promiſſionis ſctō. q2 ſpūſſanctus habitat in credentibus per gratiam: et dicitur ſpiritus ꝓmiſſionis: q2 veraciter ꝓmittit vitam beatam. iō ſubdit: n ¶ Qui eſt pignus hereditatis no. de ratione pignoris eſt q2 ſit rei non habite in preſenti ⁊ eiuſdem valoris cū ipſa. ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito: q̄m ſi non habetur actu hereditas eterna q̄ ꝯſiſtit in viſione et fruitione btā. tn̄ ſpūſſanctus habitus in preſenti p gr̃az a fidelib⁹ ē eiuſdē bonitatis ī numero cū btitudie obiectiua. o ¶ In redēptionē acq̄ſitio. i. vt redēpti acquirāt vitā btām inamiſſibilē. p ¶ In lau. glorie ipſius. nā ibi eſt laus ꝯtinua Ps. lxxxiiij. a. Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e: in ſecula ſeculorum laudabūt te. q ¶ Propterea. Hic ꝯſequēter apoſtolus tanq̄ pater bon⁹ gr̃as agit deo de ꝓfectu epheſioꝝ. d. Propterea ⁊ ego au. fi. ve. ſincerā ſine admixtione alicui⁹ erroris aut legalis obſeruationis. r ¶ Et dilectionē. veſtrā. s ¶ In oēs ſanctos. Id eſt opera veſtre charitatis erga omnes fideles. t ¶ Non ceſſo gr̃as agēs ꝓ vo. de bonis preteritis.

Diuiſio

Diuiſio

Alorpign⁹

M Demo.

E F collatis qd de eoꝝ bñficijs ſentiat: aplˢ ſubdit.ſ.ꝙ grãs agit: ꝛ rogat ſupaddit: ne illi ſupbiãt: ſʒ vltra tẽdãt. a ❡ Memoriã. Aug. Cõgrue ꝓ iã dat̃ ꝑmittit grãrũactio. Qui eñ ẽ orãdus vt faciat. Illi ẽ grãrũactio reddẽda cũ fecerit ħ ẽ: memor ꝛc̃. b ❡ Ut deˢ. Quaſi ad ipetrãdũ ñ obtẽdo merita: ſʒ ꝙ deˢ ꝛ pr̃ xp̃i ꝛc̃. c ❡ Ut deˢ dñi ꝛc̃. Diſtingue deˢ pr̃ ꝛ deˢ xp̃i eſt ꝛ pat. Sʒ deˢ xp̃i ẽ ꝯm hũanitatẽ.i.qꝛ xp̃s hõ natˢ ex femina.
Ps.21.b mina. Uñ i pſalmo dic̃: De vẽtre mr̃is mee deus meˢ es tu: Oſtẽdens pr̃em eẽ deũ ſuũ: qꝛ hõ factˢ eſt. Hõ eñ de vẽtre matris natˢ ẽ: ꝛ ꝯm hoiem de virgine natˢ eſt deˢ: vt nõ ſolũ pr̃ illi eẽt q̃ eũ de ſe ipſo genuit: ſʒ etiã deˢ eẽt: quẽ de vẽtre mr̃is hominẽ creauit. Quaſi q̃ eſt pr̃ filio ex vtero ſuo: de
Joh.20.d vẽtre mr̃is deˢ nõ de ſuo. vñ ipſe ait: Aſcendo ad pr̃em meũ ꝛ patrem veſtrũ deũ meũ ꝛ deũ vr̃m. d ❡ Oculos coꝛ. In imagine q̃ ſua cognoſce auctorẽ eiˢ: q̃ corpali ſenſu nõ attingit̃. Ne q̃ puteris corporeo ſenſu deũ attingi: ſʒ oculis mẽtˢ ipm audite. In corpe vbi diuerſa mẽbra ſũt: alibi audis: alibi vides. In corde aũt tuo vbi diuerſa membra nõ inueniũt̃. ibi audis vbi vides ad ħ illuminet oculos. e ❡ Ut ſciat̃ ꝛc̃. Hoc dicit vt ꝓpenſiores ſint. Amb. qꝛ cũ plene ſcierint q̃ fructˢ ẽ credẽtiũ: ꝓpẽſiores ſiẽt circa excolẽdã religionẽ. Uel ita vt ſpes ꝓprie accipiat̃. Et ẽ vt ſciatˢ q̃ ſit ſcʒ voluntas eiˢ.i.q̃tũ valet ſpes vite eterne ad quã vocat. Et ſciat̃ q̃ ſit adipletio eiˢ ſpei. Qḋ ita ait: Et q̃ ſint diuitie glĩe eiˢ. f ❡ Et q̃ diui. Hic q̃ noĩe ſpei itellexerit aperit: Spem eñ accipit rem ſperatam. g ❡ Que ſit ſupemi. Qḋdã eñ icremẽtũ glĩe habebũt ſũmi doctores vltra illḋ qḋ cõiter omnes
Mat.20.b habebũt. Habebũt eñ oẽs eũdẽ denariũ: Sʒ dif
1.Coꝛ.15.f fert ſtella a ſtella i claritate: Et erũt diuerſe mãſio
Joh.14.a nes i domo pr̃is. Et iter alios clariˢ fulgẽtes apl̃i altiˢ ſedebũt: Uñ in tabernaculo dñi ſup mẽſã facta ẽ corona interraſilis alta digitˢ q̃tuoꝛ operiẽs totã mẽſã: ꝛ ſup eã altera corona aureola. p coronã altã digitˢ q̃tuoꝛ q̃ mẽſã opiebatˢ glĩa vite eterne ſignat̃ q̃ oẽs electi fruent̃: q̃ etiã q̃tuoꝛ libris euãgelij digito dei.i.ſpũſctõ ſcriptˢ annũciat̃. Et erat interraſilis ꝓ diuerſitate meritoꝝ. Corona aureola ſup illã eſt pfectio remunerationis coꝝ: q̃ in doctoribˢ excellũt. h ❡ Suſcitãs illũ ꝛc̃. Exemplũ aũt glĩe ſanctoꝝ ꝯſiſtit in reſurrectione ſaluatoris: vt i ea cognoſcãt fideles qḋ eis ꝓmiſſum eſt. Siſi eñ mõ extollũtur ſupra celos cũ xp̃o ſicut ipſe dicit: Pater volo vt vbi ego ſuʒ: illic ſit et mi
Joh.12.d niſter meˢ. Quia ꝛ corpˢ xp̃i qḋ ẽ eccl̃ia in ipſa deẋtera.i. in ipſa btitudine erit. Quis eñ corpˢ noſtrũ nõdũ ibi ſit: tñ ſpes nr̃a iã ibi eſt. Et ideo dñs poſt reſurrectionẽ iuſſit diſcipulis piſcantibˢ vt in
Ibi.21.b dexterã partẽ mitterent retia. Qui etiã dixit ſe in iudicio agnos ad dexterã: hedos ad ſiniſtrã eẽ po
Mat.25.c ſiturũ. i ❡ Ad dexterã ſuam. Dextera eſt beatitudo eterna q̃ ſanctos dat̃. ſiniſtra eſt miſeria q̃ impios. Nulla eñ forma corporis deˢ finit̃ ꝛ ꝯcludit̃. k ❡ Sup oẽm pncipa. Hoc dicit ꝓpter incarnationẽ filij dei: ꝛ etiã hõ factus ſup oẽs celos eẽ dicat̃ ꝛ ſup oẽm creaturã: habens nomen eius per naturã: nõ p adoptionẽ. l ❡ Sub pedibˢ. Per pedes plena ſbiectio notat: quia oĩa merito ſunt ei ſubiecta: quia per euʒ facta. Uel pedibus. Ambro. id eſt humanitate: que per pedes ſignificatur: qꝛ ſicut pes eſt inferioꝛ pars corporis: ita in xp̃o inferioꝛ natura eſt humanitas etiã quã angeli adorant. m ❡ Et ipſum. Poſtq̃ cõmemorauit dignitatem xp̃i: ad nos redit oſtẽdens eiˢ dignitatem ad nos pertinere. Quaſi ita exaltauit deˢ chriſtum. Et hec exaltatio eiˢ ad nos pertinet quia ipſe talis eſt caput ꝛ nos corpus vt ei participemus. n ❡ Caput. Augˢ. Scḋm deitatẽ: qꝛ oẽs ab ip̃o facti. Etiã ꝯm humanitatẽ q̃ ei cõiungit̃ eccl̃ia na
Joh.1.b tura ꝛ gratia. Nam de plenitudine eiˢ oẽs accepimus. o ❡ Plenitudo eiˢ. Ambro. Quia adimpletur p eos: tñ ens oĩa in oĩbˢ hic ꝛ in futuro. Idem. Cũ ingreſſi ad ꝯfeſſionẽ flectunt genu xp̃o: adimplet̃: qꝛ recedentes videnẽ euacuare eum. p ❡ Oĩa in omnibus. Quia mẽbra nihil ei ꝯferũt: ſed ipſe oĩa membris: qꝛ eius virtute ſunt qḋ ſunt.

a ❡ vlterioꝛa vobis implorans.
a memoriã veſtri faciẽs in orationi a
❡ ꝯm humanitatem.
b bus meis: vt deus dñi noſtri ie b
a ❡ chriſti ꝯm deitatem. ❡ ꝯm etiam humanitatem. b ❡ ꝛ ſi iam ſapiẽtes.
ſu chriſti / pater glorię: dẽt vo c
a ❡ det vob̃ ſapiaʒ ḋ celeſtibˢ plenıˢ q̃ mõ habetˢ. b ❡ nõ vt obſcure ſʒ ſine velo cũ agno
bis ſpiritum ſapiẽtię et reuelatio
ſcatˢ. a ❡ ſcʒ. b ❡ ne putetˢ corporeo ſẽſu deũ
nis in agnitionẽ eiˢ: illuminatos
attingi. a ❡ vbi imago dei l q̃ renouatˢ i agnitiõe dei. ❡ rõnis. b ❡ plenıˢ q̃ mõ. ❡ q̃ta.
d oculos cordis veſtri: vt ſciatis q̃ d
❡ res ſpata ad quã vocat credẽtes. ❡ hec ẽ
e ſit ſpes vocationis eius: ꝛ quę di e
ſpes. a ❡ glĩoſe hereditatˢ eterne.ſ.btitudis q̃ iõ hereditas qꝛ firmit̃ habebit̃. b ❡ cõiter.
uitię glorie hereditatis eiˢ in ſan
a ❡.i.ꝙ nos apl̃i ꝑ alijs habebimˢ glĩaʒ vt nõ ſtet̃ ſʒ tẽdatˢ ad aliḋ maiˢ qḋ habebimˢ.
g ctis: ꝛ quę ſit ſupẽminens magni f
a ❡ glorie. b ❡ virtute dei dãda nob̃. c ❡ apoſtolos. ❡ de illa beatitudine ꝯm qḋ potẽter operatˢ eſt in chriſto.
tudo virtutis eiˢ in nos: qui credimus ꝯm operationem potentię virtutis eiˢ quaʒ operatus eſt
a ❡ cuiˢ mẽbra ſumˢ. ❡ ꝛ ideo cũ illo eadem nos habituros credimus. b ❡ ita ſcʒ.
b in chriſto: ſuſcitans illum a mor
a ❡ ſtabilit̃. ❡.i. oñdẽs hoiem xp̃m eternaliter beatũ. b ❡ i ſede iudiciaria ꝛ ptãte iudicãdi. vñ Amõ videbitˢ filiũ hoĩs ſedẽtẽ a dexteris virtutˢ dei. ❡ qꝛ oẽ iudiciũ ḋdit pr̃ filio.
i tuis: et conſtituens ad dexteram
❡ dignitas ex loco.
k ſuam in cęleſtibus ſupra omnem
❡ dignitatẽ hoꝝ ordinũ.
principatum ꝛ poteſtatem: et virtutem et dominationem et om g
a ❡ nõ ſolũ ſup hos quatuoꝛ ſʒ ſup oẽ nomĩnabile vel qḋ iã ſcitur: vel in futuro ſcietur.
ne nomen quod non ſolum nominat̃ in hoc ſęculo ſʒ etiã in futu
a ❡ nõ ſolũ ꝑeſt oĩbˢ dignitat: ſʒ ꝛ ptãte qꝛ ꝛ ſub eo ſũt. ❡ qꝛ p eũ facta. b ❡ plene vel ſub
l ro: ꝛ oĩa ſubiecit ſub pedibˢ eius h
hũanitate. a ❡.i.qꝛ. b ❡ ꝙ adeo altus eſt. c ❡ i q̃ oẽs ſenſus eccl̃ie ſpũales.ſ. dona grẽ.
m n et ipſuʒ dedit caput ſuper omnẽ i
a ❡ q̃ in celo ꝛ in terra dñ ꝯſitent̃ hũc eſſe p quẽ facti ſũt. ❡ vnita ei natura ꝛ grã.
eccleſiaʒ quę eſt corpus ipſius: ꝛ k
❡ iplẽs eũ vt hẽat oĩa mẽbra. ❡ qꝛ ab ip̃o ſt.
o p plenitudo eiˢ qui omnia in omni l m
bus adimpletur.

G a ❡ Memoriã vr̃i faciẽs in oronibˢ. deprecans vt magis ꝓficiatis in futuro. b ❡ Ut deˢ dñi nr̃i ieſu xp̃i. ꝯm humanitatẽ in q̃ eſt ſubiectˢ deo pr̃i. c ❡ Det vobis ſpm̃ ſapie ꝛc̃.i. augmentũ in cognitione diuinoꝝ et oĩm ad ſalute expediẽtiũ. d ❡ Ut ſcia. q̃ ſit ſpes vo. vr̃e.i. res ſperata ad quaʒ vocãtur credentes: q̃ q̃to plus cognoſcit̃: tanto plus deſiderat̃. e ❡ Et q̃ diuitie glĩe here.i. hereditatˢ glorioſe. nam ibi nihil deficit. f ❡ Et q̃ ſit ſupeminẽs ma. vtatˢ eiˢ i nos.i. ad nos ꝯmiãdũ. eſt enim infinita. ꝛ ſic ſupeminet oĩ qḋ ḋ ea põt cogitari: quod declarat vlteriˢ p glorificationẽ homis xp̃i dĩ. Scḋm opationẽ ꝛc̃. ꝛ pmo exp̃mit eius ſuſcitationẽ dĩ. Suſcitans illũ. ſecũdo eius exaltationẽ ad pr̃is dexterã dĩ. Et conſtituens ꝛc̃. ꝛ exprimit q̃tuoꝛ choros angelorum. cũ hoc denotans tres ordies ſiue hierarchias eorũdem.ſ. inferiores: medios ꝛ ſuperiores. de inferiori hierarchia vnũ. cũ dicit̃: Supra oẽm pncipatum. ꝛ tres de media hierarchia: ꝛ per hoc habetur ꝙ ſit eleuatus ſuper duos ordines inferiores. g ❡ Et omẽ nomen. p hoc oſtenditur ꝙ ſit eleuatus ſup oẽs ordines ſupme hierarchie. deitas eñ ꝓprie nõ eſt nominabilis a quacunq̃ creatura: qꝛ ẽ incõp̃henſibilis ab ea. ſic aũt aliqḋ noĩat̃ ꝓut ab intellectu apprehẽditur.ſ. Periarmenias: Noĩa ſũt note earũ paſſionũ q̃ ſũt in aĩa: ꝓpter qḋ dĩ. xxi. ꝓpoſitione de cauſis: ꝙ cã prima eſt ſup oẽ nomẽ q̃ noiatur. h ❡ Et oĩa ſubie. ſub pe. eiˢ. vñ dixit Mat. vlt. d. poſt ſuã reſurrectionem. Data eſt mihi oĩs ptãs i celo ꝛ in terra. i ❡ Et ipm̃ dedit caput ꝛc̃. militantẽ ꝛ triũphãtẽ. k ❡ Que eſt coꝛ. ipſiˢ.ſ. myſticum. l ❡ Et plenitudo eiˢ.ſ. corporis myſtici chriſti. m ❡ Qui oĩa ꝛc̃. iungat̃ ſic lr̃a: Plenitudo eiˢ adimplet̃.i. pficit̃ ſupple p eum. Qui oĩa in oĩbˢ.i. p xp̃m q̃ p virtutẽ ſue deitatˢ oĩa bona i oĩbˢ opatur.

Quattuor angeloꝝ ordines

❡ In ca.i. vbi dĩ in poſtil. Deitas eñ ꝓprie nõ ẽ noiabilis a quacũq̃ creatura.

Additio. Licet deitas ſit incõp̃henſibilis a creatura ẽ tñ noiabilis a creatura: alioquin nõ verificarentur multa de deo dicta: cũ dĩ Exo. xv. de deo: Omnipotẽs eſt nomen eius. ꝛ Exodi. iij. de nomine tetragrãmaton dominus moyſi dicit: hoc eſt nomen meum in eternũ: doctores enim ſancti aliqua noĩa de deo dicta dicunt ꝯm ꝓprietateʒ intelligi. vñ Ambro. in. ij. de trinitate: Sunt quedã noĩa q̃ euidẽter ꝓprietatẽ deitatˢ oſtendũt: ꝛ quedã q̃ perſpicue diuine

A diuine maieſtatis exprimāt veritatē.hec ille.Ex h̄ aūt ꝙ aliqđ nominatꝰ ꝑut ab intellectu appꝛ̄hendítur ꝑut allegatꝰ a pħo.i. Periher. nō habetꝰ ꝙ deitas nō ſit noīabilis ſꝫ cognoīabilis ꝑut ab intellectu appꝛ̄hēditꝰ vel ꝑut a deo reuelatꝰ i ſacris ſcri/pturis.ſilr ꝑ h̄ qđ dicit auctoꝛ de cauſis ꝙ ꝑma cā eſt ſup oēm nomē q̄ noiatꝰ. nō excluditꝰ q̄n pꝛīa cā noietꝰ: ſꝫ aſſerit ꝙ nomē prime cauſe ꝑme cauſe excedit aliđ nomē: ⁊ de iſta materia tractatꝰ in addi/tiōe.ſup Exo.iij.ca.⁊ ſpālr i ſcđo ⁊ tio ⁊ q̄rto articulis vide ibi. C

Replica.

In ca.pmo ad epheſios vbi poſtil. dicit de/um ꝓꝓꝛio noie adequate ſignificāte ipſum innoīabilē: Burg.inſtat cū noie tetragrāmaton ⁊c. que circa iij.ca.Exođ.ſomniauerat q̄ vide ibi ꝑtractari.

Glo.oꝛdi.

B Et vos cū eſſetis Ca. II Cōmemoꝛat ꝑꝛa vt in bonis humilientꝰ: et certū ſit ꝙ ſi ini/micis hec data ſūt mag! amicis dabun/tur q̄ aplʼs optat q̄ſi dicat: Caput ē oīs eccleſie ⁊ veſtruꝫ:qꝛ vos cōuiuificauit. cū.i.Quis eſſetis moꝛtui: vel nos q̄ cre/didimꝰ habemꝰ ſpem hereditatꝰ: ⁊ vos ſcꝫ crediditis. Deꝰ aūt cōuiuificauit vl̄ ieſum ſuſcitauit ⁊c. b ¶ Principē. Scilicet.i.beelzebub: q̄ ē pnceps mali/gnoꝝ ſpirituū: vel intrāſitiue pncipem ſpm̄. Principē erroꝛis dicit ſpm̄ aeris in q̄ dnātꝰ. c ¶ Aeris. Caliginoſus aer infernꝰ ē demonū. d ¶ Spūs.i. ſpūum.ponitꝰ eni genitiuꝰ ſingularis ꝓ plurali. e ¶ In filios diffidētie. Quidꝫ niſi opa ſua mala ⁊ in pmis ma/xime:qꝛ ipam diffidentiā ⁊ infidelitatē q̄ ſint inimici fidei ꝑ quā ſcit eos poſſe mūdari. ¶ Aug. Iniquā q̄ obſtinatio/nē: cū deꝰ plerūqꝫ facere dꝛ nō inſtigan/do et inſpirādo ſꝫ deſerēdo facit: vt illi .i.ſpūs maligni operentꝰ in filiis diffi/dētie qđ deꝰ iuſte ꝑmittit. f ¶ Et era/mus na. Ac ſi dicat. Cū hec pdicta fu/erunt in nobis non deſperet gētilis q̄n par iudeis fiat. g ¶ Filij ire. Augꝰ. Cū ira dei naſcuntꝰ moꝛtales:qꝛ peccā/te adam vitiū ꝓ natura inoleuit. Tene/

Aliominū batur eni iuſta dānatione genꝰ huma/nū ⁊ erāt oēs natura filij ire. De q̄ ira

Joh.3.d dicit dñs: Qui nō credit in filiū nō ha/bet vitā: ſed ira dei manet ſup eū. non

B aitvenit:ſed manet. Cum hac q̄ppe ira oīs hō naſcitꝰ. Ipſa eſt illa ira cū q̄ oēs nati ſumus cui naſcendo heſimus. Ira de ꝓpagine iniq̄tatis de maſſa peccati. Aug.in li.retra. Natura hoīs vere ac ꝓpꝛie dꝛ q̄lis ſine vitio ab initio pꝛimū ꝯdita ē: Trāſlato aūt vbo vtimur vt na/turā dicamꝰ etiā q̄lis naſcitꝰ hō. Scđm quā locutionē dꝛ hic: Eramꝰ na. ⁊c. Augꝰ.in enchi. In hac ira cū eſſent ho/mines tāto grauius ⁊ ꝑnitioſius: q̄to maioꝛa vel plura inſup addiderant: ne/ceſſarius erat mediatoꝛ ⁊ recōciliatoꝛ: q̄ hāc iram ſingularis ſacrificij oblatione placaret. h ¶ Cōuiuificauit nos. Vel nos iudeos ſilr ⁊ vos gētiles: ⁊ h̄ eſt cuiꝰ grā vos gētes eſtis ſaluate. Et vtroſqꝫ cōreſuſcitauit. i ¶ Cōſede/re fe. Nō inaniter ſꝫ fidelīt iā cōputat factū: qđ futurū eē nō dubitat. Certe ei in celeſtibꝰ xp̄s iā ſedet: nōdū aūt nos. Sꝫ ſpe certa tenemꝰ. k ¶ Superueni/entibus ⁊c. Augꝰ. In futuro eni ſe/culo apparebit donū dei in remunera/

Eſa.64.b tione credētiū qđ oculus non vidit: nec auris audiuit. Et he ſūt abūdātes diui/tie vt tm̄ deꝰ quātū mēs inueſtigare nō pōt. l ¶ Et hoc nō ex vo. ⁊c. Aug. Ne foꝛte dicas ꝓmerui ⁊ ideo accepi. Nō putes te ꝓmerēdo accepiſſe. Grā ꝑceſſit meritū tuum: nō gratia ex meri/to: ſed meritū ex gratia. Nam ſi gratia ex merito emiſti: non gratis accepiſti. Omia merita precedit gratia: vt dona dei ꝯſequantꝰ merita mea. Et ne q̄s ali/ter intelligat ꝓpter arrogātes et ſuam

ſꝫ iuſticiam

Et vos Ca. II
a ¶ olim ante fidē. ¶ nec ſcietes mala veſtra.

cum eſſetis moꝛtui
a ¶ dimittēdo q̄ habentur. b ¶ agēdo ꝓhibita

delictis ⁊ peccatis vr̄is: i quibꝰ
a ¶ .ſ.an̄ fidē. b ¶ de alio ad aliud declinā/tes. c ¶ cōuerſationē q̄ vos allicit.

aliq̄n ambulaſtis ſm̄ ſeculū mūdi
¶ et. a ¶ .i.q̄ hꝫ ptātē in hoc aere caligino/ſo nūc cū hoībꝰ i mūdo. ⁊ qꝛ ita vicini nob̄ ſunt ſpūs inuiſibiles: magis ſunt timēdi.

huiꝰ: ſm̄ pꝛicipē ꝑtātis aeris huiꝰ
a ¶ pnceps. ¶ adhuc iō erepti ſūt grati ere/ptoꝛi. b ¶ q̄ratū deꝰ ſinit. c ¶ q̄ diffidūt de eternis vl̄ de q̄bus.i. q̄ꝝ ſaluti diffidimus.

ſpūs: qui nūc opatꝰ in filios dif/
a ¶ peccis. b ¶ iudei ⁊ gētes. c ¶ agētes vt

fidentie. In q̄bus ⁊ nos oēs ali/
tam noſtrā. ¶ agentes.

q̄n cōuerſati ſumus i deſiderijs
a ¶ ꝯcupiſcētijs q̄ ex carne. b ¶ etiā actu. c ¶ ea in quibus caro delectatur.

carnis nr̄e facietes volūtatē car/
a ¶ .i.ea in quibꝰ caro nō delectatꝰ ſꝫ aīa co/gitat: vt heretice pꝛauitates. ¶ ⁊ volūtatē. b ¶ nos iudei. c ¶ .i.ꝑ patres.

nis ⁊ cogitationū ⁊ eramꝰ natu/
¶ debitoꝛes. ¶ ꝑ oꝛiginale pctm̄. a ¶ eter/ne pene. b ¶ gentiles. c ¶ Quis eſſetis moꝛtui deꝰ cōuiuificauit. ¶ nō alius.

ra filij ire: ſicut ⁊ ceteri. Deꝰ aūt p
a ¶ qꝛ ⁊ actualia ⁊ oꝛiginalia dimittit. b ¶ non propter meritū noſtrum.

qui diues ē i miſericoꝛdia ꝓpt
nimiā charitatē ſuā qua dilexit
a ¶ iudeos vl̄ gētes. b ¶ nō mō poſt q̄ iuſti:

nos: ⁊ cū eſſemꝰ moꝛtui peccatis:
ſꝫ ⁊ cū. ¶ ad ſilitudinē xp̄i ⁊ h̄ ꝑ grāꝫ xp̄i.

cōuiuificauit nos i xp̄o cuiꝰ grā
a ¶ ſicut nos iudei. b ¶ cū xp̄o. c ¶ tāq̄ ꝑ/fectū enūciat qđ futurū eſt. ¶ iam ſpe.

eſtis ſaluati: et cōreſuſcitauit ⁊
a ¶ vt iudices. ¶ ꝑ h̄ ꝙ eſtis i xp̄o. ¶ i fide

conſedere fecit i celeſtibꝰ i chri/
xp̄i. a ¶ ita hic in ſpe fecit vt in re cōpleret i die iudicij: vel ideo vt poſteris noſtris.

ſto ieſu: vt oſtenderet in ſeculis
a ¶ dona gratie abundantis.

ſuperuenientibus abūdātes di/
a ¶ qđ oculꝰ nō vidit nec auris audiuit: vt tm̄ deꝰ q̄tū mēs inueſtigare nō pōt. b ¶ da/tas. ¶ nō meritis. c ¶ eius. d ¶ pluſqꝫ di/gni: vel ſuper intellectus noſtros qđ plene capere nequimus. ¶ exiſtentes.

uitias gratie ſue in bonitate ſup
a ¶ in bonitate. ¶ ꝑcunte.i.gratuita dei

nos i chriſto ieſu. Gratia enim
volūtate. a ¶ qꝛ cooperatꝰ fides bona dei volūtati vel gratie. b ¶ .i.fides.

eſtis ſaluati per fidem: ⁊ hoc nō
a ¶ .i.vi nature vr̄e. b ¶ pure nō partim ex operibus tuis.

ex vobis. Dei eni donū eſt: non

Nico.de lyra

Et vos cū eſſetis. Ca. II Hic ꝯñr aplʼs inducit epheſi/os ad grarūactionē cōpatiue. Oppoſita ei iux ſe poſita magis eluce/ſcūt.ꝓpt qđ aplʼs cōparat dignitatē ſta/tus ad quē epheſi ſūt vocati: ad vilita/tē ſtatus vñ ſunt vocati: vt ex huiꝰ ꝯſi/deratiōe feruentius inſurgāt ad grās agēdū deo. Et diuiditꝰ i duas partes ſm̄ duas cōpationes. ſcđa ponitꝰ ibi: Propē qđ ⁊c. pma aūt cōpatio ē moꝛ/tis ⁊ vite.qꝛ prius fuerāt i ſtatu moꝛtis culpe: ⁊ diſpoſiti ad moꝛtē gehenne.et vocati erāt ad vitam grē q̄ diſponit ad vitā gloꝛie: ⁊ h̄ deducit aplʼs ſatis dif/fuſe d. Et vos cū eſſetis moꝛ. ꝑ cul/pam. b ¶ Delictis. q̄tū ad peccata omiſſionis. c ¶ Et pec. ve. q̄tū ad pctā cōmiſſiōis. d ¶ In q̄bꝰ aliq̄n ambu. ꝓcedēdo de pctō in peccatū. e ¶ Scđꝫ ſe.i.ꝯſuetudinē. f ¶ Mū/di hu.i. pctōꝝ huiꝰ mūdi.ſic Joh.j.a. Mūdus eū nō cognouit. g ¶ Scđꝫ pꝛi. po.ae.hu.i.ſm̄ volūtatē pncipis demonū i h̄ aere caliginoſo habitātiū. h ¶ Spūs q̄ nūc ope.i fi.dif.q.d. princeps ipē eſt ſpiritus.ſupple mali/gnus. i ¶ Qui nūc opatꝰ.i.facit vo/luntatē ſuā in illis q̄ nō ponūt fiduciaꝫ ſuā i celeſtibꝰ bonis ſꝫ tm̄ i terrenis. k ¶ In quibus.i.inter q̄s. l ¶ Et nos oēs ⁊c.ea ſequēdo.⁊ licet aplus eſſet ꝟgo. vt dictū ē.S.j. Choꝛ.vij. tm̄ iūgit ſe cū eis vt melius recipiantꝰ ver/ba ſua: ⁊ qꝛ an̄ ꝯuerſionē ſecutus ē ali/qua carnis deſideria.iō dič: m ¶ Fa/cientes vo.car. in pctis carnalibꝰ. n ¶ Et cogitationū.i pctis ſpūali/bus. o ¶ Et eramꝰ ⁊c.i. nati i pctō oꝛiginali. qđ dꝛ pctm̄ naturale in q̄tū ꝯtrahitꝰ a parētibꝰ ex coꝛruptione natu/re. Cōſequēter oſtendit grāꝫ vocantis dei.d. p ¶ Deꝰ aūt q̄ di.eſt.i.copi/oſus. q ¶ In miſcoꝛdia.qꝛ ꝓpꝛiū eiꝰ eſt miſereri ⁊ parcere. r ¶ Propt ni.cha.ſuā.⁊ non ꝓpter merita nr̄a. s ¶ Cū eſſe.moꝛ.pec.mō pdicto. t ¶ Cōuiuificauit nos i xp̄o.nos ſibi per fidē foꝛmatā incoꝛpoꝛando. v ¶ Cuiꝰ grā eſtis ſaluati.ſ.i ſpe. x ¶ Et cōreſuſcita.ſilr in ſpe.qꝛ re/ſurrectio xp̄i eſt cauſa nr̄e reſurrectio/nis future. y ¶ Et ꝯſe.fe. in ſpe q̄ ē certa expectatio future beatitudinis. z ¶ Vt oñderet i ſeculis ſupue. Id ē curriculis annoꝝ vſqꝫ ad iudiciū. a ¶ Abūdātes diuitias ⁊c. Hec eni oīa fuerunt oſtēſa in chriſti reſurre/ctione.que fuit argumētis multis de/clarata: Act.j.a. In multis argumētis apparēs eis: ⁊ eiꝰ aſcēſione oculis etiā coꝛpalibꝰ cōſpecta. ⁊ hec oīa iterū fue/runt declarata ꝑ aploꝝ doctrinā aptis miraculis cōfirmatā. ideo ſubdit: b ¶ Grā ei eſtis ſal.ꝑ fi. ſ.xp̄i ⁊ nō ꝑ legē moyſi. c ¶ Et h̄ nō ex vob. qꝛ pncipiū credēdi ⁊ oīs opis merito/rij ē a deo: vidētiū eni miraculū ⁊ au/dientiū eūdē ſermonē: vnꝰ credit motꝰ a deo.alter vero non. ideo dicit ſalua/

tor Joh.

Col. 2.c

Aliī cōuiui/ficauit

Diuiſio

† 27.q.i.c. ſciēdū đ pe/ni.diſt.4.c. hāc ſocieta/tem

D

Alias vos alias eramꝰ

E G iuſticiam conſtituere volentes plani us aperit ſubdens: Ipſius enim ⁊c̃.
a ¶ Ne q̃s glo. Aug⁹. Ad bonifa. Nõ h̃ iõ dicit: q2 opa bona pia cogitatiõe facta fruſtrent̃: cum de⁹ reddat cuiq3 ſm opa eius: ſitq3 glia dei opanti bonũ: ſ3 q2 opa ex gr̃a: nõ ex opib⁹ gr̃a. Bonũ igit̃ ẽ hoi vt de virib⁹ arbitrij ſui nõ p̃ſumat: q2 ille q̃ putauit ſine ei⁹ adiutorio ſe poſſe cuſtodire qd̃ dedit: ꝓfect⁹ ĩ lõginq̃ et viuẽs ꝓdige

Luc. 5. c cũcta ꝯſumpſit: ⁊ miſeria attrit⁹: ⁊ in ſe reuerſus dixit: Surgã ⁊ ibo ad patrẽ meũ. quã cogitationẽ bonã nõ haberet: niſi ⁊ ipſam illi in occulto. pater miſericordiſſimus inſpiraſſet.
b ¶ Ipſi⁹ eñ ſum⁹. Nemo debet gloriari: q2 nos creati ĩ fide ⁊ ĩ operibus ſum⁹ factura. i. op⁹ ei⁹: vel ſum⁹ creati ꝑ facturã. i. opationẽ: ⁊ ita nec de opib⁹ ꝑ fidẽ gloriãdũ ẽ: cũ fides ⁊ oĩa ex gr̃a. c ¶ Creati. Aug⁹. Non ea creatiõe q̃ hoies facti ſum⁹. S3 ea de q̃ ille dicebat q̃ iam vtiq3 hõ erat:

Ps. 5. c Cor mũdũ crea in me deus. Creati. Aug⁹. Hec eſt gr̃a. d ¶ Que preparauit. hic eſt p̃deſtinatio: q2 p̃deſtinatio ẽ gr̃e p̃paratio. gr̃a ẽ ipſa donatio q̃ ẽ ⁊ ipſi⁹ p̃deſtinatiõis effect⁹: q̃ p̃deſtinatio ſine p̃ſciẽtia eẽ nõ põt. Põt aũt eſſe ſine p̃deſtinatione p̃ſciẽtia: p̃deſtinatiõe quippe deus ea p̃ſciuit: q̃ fuerat ipſe facturus: p̃ſcire autẽ potens eſt etiã q̃ ipſe nõ facit: ſicut q̃cũq3 pctã. Quia ⁊ ſi ſunt q̃dã: que ita pctã ſunt vt ſint etiã pene pctõꝝ. Vñ dictũ eſt: Tradidit eos de⁹ in repro-

Rom. 1. d bum ſenſum ⁊c̃. Nõ ibi pctm̃ dei eſt: ſed iudiciũ. Predeſtinatio q̃ dei i bono eſt eiuſq3 effect⁹ bon⁹ eſt. Ille itaq3 operat̃ hoiem bonũ ⁊ cuſtodit: q̃ incõmutabiliter bon⁹ eſt: ſemperq3 ab illo

F fieri ⁊ pfici debemus ei inherentes.
e ¶ Propter qd̃. Vt ſciatis oĩa eẽ a gr̃a dei. Contulerat iudeos ⁊ gentes ꝙ vtriq3 ſub pctõ: nũc oñdit gentes fuiſſe indigniores et improperia iudeoꝝ ꝑpeſſas vt mõ eq̃les iudeis: magis ſint obnoxij gr̃e dei. f ¶ Aliquãdo vos. In q̃buſdã codicib⁹ reperit̃ ſcriptũ eſſe q̃: ibi vos q̃ gentes eratis. ⁊ ſm hoc ſuſpenſiue legit̃ vſq3 ibi: nũc aũt in xp̃o ⁊c̃. eodẽ tñ manente ſenſu. g ¶ Hoſpites. Hoſpes q̃ſi oſtij pes: eo ꝙ cũ ſuſcipiebat̃ in domũ: ponebat dñs dom⁹ ⁊ qui ſuſcipiebatur pedem ſuꝑ oſtiũ: ⁊ datis dextris iurabat ꝙ pacific⁹ eẽt ingreſſus. h ¶ Qui fe. vtraq3 ⁊c̃. Ipſe eñ ẽ lapis angular̃ in q̃ duo ppl̃i: tãq̃ parietes de diuerſo angulo venientes ſibimet q̃ſi in pacis oſculo copulãtur. i ¶ Pariete. i. obſtaculũ hinc ex lege: inde ex idolatria. ¶ Amb. Mace-

Al' et ſemet ipſum ria ẽ cõgeries lapidũ ſine ſemẽto: vt fit circa hortos. Paries q̃ macerie q̃ facile deſtrueret̃ veniente gr̃a: q̃ ⁊ le-

Al' et i vno nouo hoie gẽ amouit: ⁊ corda gẽtiũ ab idolatria cõuertit. Medi⁹ vero erat vt neuter ppl̃s alteri ꝯcordaret. Stãte aũt hoc pariete: erãt inimicitie ira ⁊ inuidia inter eos q̃ abolita ſũt deſtructo pariete. k ¶ Faciẽs pa. ⁊c̃. Facit pacem inter ipſos vt ambos recõciliet deo pr̃i. l ¶ In ſe. Nõ aliter q̃3 per crucẽ. i. mortẽ interfecit inimicitiã q̃ inter deũ ⁊ homines: id eſt pctã dimiſit. Omnibus eñ profecit mors ſaluatoris.

G Longe

a ¶ nemo. b ¶ extollat̃ de opib⁹.
a ex operibus: vt ne q̃uis glorietur. a
b c Ipſius enim ſumus factura crea- b c
¶ per chriſtum.
ti in chriſto ieſu in operibus bo- d
a ¶ anteq̃3 ad ea ſurgere poſſetis.
d nis: q̃ preparauit deus: vt in il- e f
¶ nõ vt ꝯfiſi gr̃e dei ocioſi ſim⁹. a ¶ . i. q2 hec bona a deo habetis: memores eſtote vt mag̃ grati. ¶ . i. q2 h̃ habet̃. ¶ vt ſciat̃ oĩa
e lis ambulem⁹. Propter qd̃ me- g
eẽ a gr̃a dei. ¶ ante cõuerſionẽ.
f mores eſtote: ꝙ aliquando vos h
a ¶ quales gentiũ veteres peccatores degẽtes. b ¶ in carnalibus.
gentes eratis in carne: qui dice- k
¶ imũdicia. ¶ ⁊ nõ vere eſt.
bamini preputiũ: ab ea que di- l
a ¶ nõ in ſpiritu. b ¶ nõ a deo. ¶ ⁊ memores eſtote ꝙ vos q̃ nũc tales.
citur circũciſio in carne manufa-
¶ malo.
cta: qui eratis in illo tempore ſi- m
a ¶ promiſſione chriſti q̃ fiebat iudeis.
b ¶ q̃bus nõ coherebant̃ iudei.
ne chriſto alienati a conuerſa- n
a ¶ ſi legem ⁊ ꝓphetas recepiſtis. ¶ eratis aduẽticij. b ¶ . i. leg̃ moyſi ⁊ ꝓphetarum.
g tione iſrael: ⁊ hoſpites teſtamen- o
a ¶ facte filijs abrae vt de eterna hereditate.
torum ꝓmiſſionis ſpem non ha-
¶ dei noticia. ¶ eratis. ¶ tam malo.
bentes: et ſine deo in hoc mun- p
a ¶ in tp̃e gratie. ¶ per.
do. Nunc autem in chriſto ieſu q
a ¶ a deo ⁊ ab iſrl̃ nõ loco: ſed merito.
vos qui aliquando eratis lon- r
a ¶ q̃ꝗuis eratis longe tñ. b ¶ deo ⁊ nõ carnalibus ſed ſpũalibus iudeis.
ge: facti eſtis prope in ſangui- s
¶ . i. ꝑ xp̃m: ſ3 nõ quoq̃ mõ: ſ3 in ſanguine xp̃i. a ¶ īter nos iudeos. ſ. ⁊ gẽtes ⁊ deum.
ne chriſti. Ipſe enim eſt pax no- t
a ¶ vtriuſq3 pplĩ. b ¶ in fide ⁊ moribus.
c ¶ quia. ¶ per hoc vniuit.
h ſtra qui fecit vtraq3 vnum: et me- x
a ¶ obſtaculũ qd̃ erat inter hos duos populos. b ¶ q2 nõ ſtabilis nec alicui⁹ roboris. c ¶ ⁊ ꝑ hoc.
i dium parietem macerie ſoluẽs
a ¶ aſſumpta vel imolata. b ¶ exponit parietem q̃tũ ad partẽ iudeoꝝ.
inimicitias in carne ſua: legem z
a ¶ q̃tum ad ea q̃ mãdabat. i. carnales obſeruantias nõ q̃tũ ad veritatẽ quã p̃ſignabat. b ¶ p̃cept̃ euãgelij q̃ ex rõne ſunt.
mandatorum decretis euacuãs b c
¶ ꝑus diuiſos ꝑ legẽ cõiungat in fide ei⁹.
vt duos condat in ſemetipſo in d e
¶ Amb. ſe ſolo: aliũde nõ ẽ nouitas. ¶ de
k ⁊ vnũ nouũ hoiem faciẽs pacem: f g
ſtruct̃ inimicitijs. a ¶ poſitos. b ¶ eccleſie
vt recõciliet ambos in vno cor- h i
a ¶ ꝑ hoc cõciliat deo q2 ꝓ pctõ ſe obtulit ⁊ per euangeliũ illuminauit.
pore deo: ꝑ crucem interficiens k
a ¶ per aſſumptã humanitatẽ apparẽs.
l inimicitias i ſemetipſo. Et veni- l m
a ¶ ⁊ ſi nõ in ſua perſona: ſed in apoſtolis.
b ¶ ad deũ fieri ꝑ ſe. ¶ gentibus.
ens euangelizauit pacem vobis n

A tor Ioh. vi. e. Nemo põt venire ad me niſi pr̃ q̃ miſit me traxerit eũ. a ¶ Vt ne q̃s glo. de ꝓprijs meritis. b ¶ Ipſius eñi ſum⁹ factura. in eſſe nature. G
c ¶ Creati in xp̃o ieſu. in eſſe gratie. d ¶ In ope. bo. i. ad bona opa faciẽda. e ¶ Que p̃para. de⁹. i. diſpoſuit. f ¶ Vt in illis ambulem⁹. de virtute in virtutẽ ad beatitudinẽ cõſequendam. g ¶ Propter qd̃. Hic ponit̃ ſcđa cõparatio q̃ eſt extraneitatis ad intraneitatem. ⁊ p̃mo ponit̃ hec cõparatio. ſcđo infert̃ intenta concluſio ibi: Ergo iam non eſtis. Circa p̃mũ ſciendũ ꝙ gẽtiles dicebantur extranei triplici rõne. ſ. q2 a deo erant ſepati ꝑ idolatriam: ⁊ ꝑ ꝯñs ſcđo a pplo iſrl̃ q̃tũ ad cõicationẽ. qui erat cultor vni⁹ dei. ⁊ tertio a ſpe ꝓmiſſionũ abrae factarũ ⁊ ſemini ei⁹: ꝑ vocationẽ aũt ad fidẽ xp̃i ſũt iſtis trib⁹ incorpati. ⁊ hoc eſt qd̃ dicit aplſ: Propter qd̃ memores eſtote. tanq̃3 grati de bñficijs dei.

Gẽtiles dicebant̃ extrãei triplici rõne

h ¶ Vt aliqñ vos gen. i. gentiles. i ¶ Eratis in car. i. carnaliter viuẽtes. k ¶ Qui diceba. p̃pu. i. incircũciſi. l ¶ Ab ea q̃ dicit̃ circũciſio ⁊c̃. i. diſtincti ⁊ ſeparati a populo iudaico circũciſo. m ¶ Qui erat̃ ĩ illo tẽ. ſine xp̃o: Id ẽ ſine fide xp̃i: nõ ſic aũt iudei: q2 eadẽ fides fuit patrũ veteris teſtamẽti que et noui: differẽs tñ ſm implicitũ ⁊ explicitum. n ¶ Alienati a ꝯuerſatio. iſrl̃. inhibitũ eñ erat pplo iſrl̃ ꝯtrahere cũ gẽtibus amicitias ⁊ cõnubia. o ¶ Et hoſpites teſtamẽtoꝝ. i. aduene teſtamẽti ⁊ extranei a teſtamento nouo ⁊ veteri. p ¶ Et ſine deo. ſ. vero. nã erant idolatrie dediti. q ¶ Nũc aũt in xp̃o ieſu. i. ꝑ xp̃m ieſum. r ¶ Vos qui aliquãdo erat̃ lon. a ſalute dicta triplici rõne. s ¶ Facti eſtis ꝓpe in ſan. xp̃i. i. ꝑ paſſionem ipſius: cui⁹ efficacia in ſacramento baptiſmi vobis ẽ plenarie cõicata. t ¶ Ipſe eñ eſt pax nr̃a. ſ. effectiue. v ¶ Qui fecit vtraq3 vnũ. ex iudeis ⁊ gentilib⁹ faciẽs vnũ populum chriſtianũ. x ¶ Et mediũ parietẽ ma. ſoluẽs. i. hui⁹ vnitatis obſtaculum remouens: q2 remouit a gentilib⁹ idolatriã quã abhorrebãt iudei: ⁊ a iudeis circũciſionẽ quã deteſtabãtur gentiles. y ¶ Inimicitias. quaſi diceret. per hoc abſtulit inimicitias que erãt inter gentiles ⁊ iudeos. z ¶ In carne ſua. i. per immolationẽ ſue carnis in cruce. ꝑ quã deſtructa eſt idolatria ⁊ ceſſauerunt legalia. a ¶ Legẽ mandatoꝝ. i. legẽ moſaicã q̃tũ ad mandata cerimonialia ⁊ iudicialia. b ¶ Decretis. ſ. euangelicis. c ¶ Euacuãs. remouẽdo on⁹ cerimonialiũ ⁊ temperando rigorẽ iudicialiũ. d ¶ Vt duos. ſ. pplos gẽtiles et iudeos. e ¶ Cõdat in ſemetipſo. Id eſt ſibi incorporet per fidẽ formatam. f ¶ In vnũ nouũ hoiem. i. in vnum nouũ pplm. participatione eñ vnius ſpeciei plures hoies ſunt vnus hõ: ⁊ eodem modo gẽtiles ⁊ iudei participatione vni⁹ noue legis dicũtur hic vnus nouus hõ. g ¶ Faciẽs pacẽ. mõ p̃dicto. h ¶ Vt recõciliet. ⁊ iungatur ſicut littera. Vt reconciliet ambos. deo ſcilicet patri. i ¶ In vno corpore. ſuo myſtico. k ¶ Per crucẽ inter. inimicitias. q̃ erant inter deum et genus humanum. l ¶ In ſemetipſo. i. ĩ propria paſſione. m ¶ Et veniẽs. de morte ad vitã ĩ ſua reſurrectiõe. n ¶ Euangelizauit vobis. i. euãgelizare p̃cepit di. Mat. vl. d.

H

A Euntes

A

a ¶ Lōge fu. Aug. Si affecti amas deū, ꝓpe es: Si odiſti longe es.
b ¶ Nō eſt hoſ. i. indi gniores in fide: ſicut olim recepti in lege. c ¶ Et aduc. i. extranei a deo.
d ¶ Sz c. i. eiuſdē iuris ꝛ dignitatis ī domo dei.
e ¶ Sctōꝝ. Nō carna lis iſrl. f ¶ Et dome. i. familiares. g ¶ Dei. Quib⁹ arcana reuelat. Ciues ꝛ domeſtici. Aug. Duas ciuitates faciunt duos amores: hieruſm facit amor dei. Babyloniam amor ſeculi. Interroget ſe quiſq₃ qd amet: ꝛ inueniet vnde ſit ciuis.
h ¶ In ipō. Aug. Ne apli vel ꝓphe in quib⁹ fundata ē ciuitas ſe tenerēt in ſe: ī xpō totū innitit primo fūdamēto: qđ fundamētū in ſūmo ē: nō ī imo: vt in corporali fabrica.
i ¶ Creſcit. Nemo tā ꝑfect⁹ q̄ n̄ poſſit creſcere.

Ca. III

N Huius rei ꝛc. Oſtenſo ꝙ per xp̄m facta eſt pax ꝛ reconciliatio hic ponit ꝑ q̄ ipſi coedificati: q2 de⁹ reuelauit ſalutē ad gētes pertinere ꝛ miſit eis predicare: ꝛ facit pati pro eis: vt magis ſint deo grati. ab vltimo aūt incipit dicēs:

B Hui⁹ rei grā. i. pro hac re grata mihi: vt vos coedificemini vel pro gratia dei implenda in hac re.
l ¶ Si tn̄ audiſtis. i. intellexiſtis grām. i. apoſtolatū diſpenſatū a deo q̄ ſcit q̄re me ad h officiū elegit: vel aplatū ꝑ quez diuerſis diuerſa ꝑſam⁹.
¶ Amb. Per hoc vult eos ſcire: q2 dei iudicio a xp̄o miſſus ē p̄dicare gētibus myſteriū grē dei.
m ¶ Sicut ſu. ſcri. ꝛc. ſcilicz ipē pax noſtra. Ibi nāq₃ myſterioꝝ ſibi reuelatoꝝ ſummā pro modico ſermone perſtringit. Non tā totū ꝙ nouerat ꝓferens q̄ oñdēs ex modico. n ¶ Et ꝓphe. Prophete q̄dē priores ꝓſcierūt olim h de gentib⁹ ꝙ vocāde eſſent ꝛ future ꝑticipes doni dei. ſz hoc latuit ꝙ ſine lege ſaluscis per fidē. ſ. chriſti.
o ¶ Per euā. ꝛc. Ambroſius. Per p̄dicationē ſuā cognitū ē donū dei: qđ de⁹ dat gētib⁹ iuxª opationem virtutis ſue: qua ſuſcitauit xp̄m: ī quo omnes ſalui ſine ope legis.
p ¶ Miniſter. Non enim eſt meū et ita nulle mihi grē reddēde: ſz do.

Inueſti

a ¶ a deo. ¶ q2 idolatre ꝛ ſine lege. ¶ ꝛ ideo magis grati. b ¶ iudeis q̄ vnū deū colebāt.
a qui lōnge fuiſtis: et pacē his qui a b
a ¶ ꝙ pacē fecit effect⁹ indicat: q2 ābo habemus facultatē accedēdi. a ¶ ꝛ hoc. b ¶ per eundem ſpiritū qui ꝑ xp̄m omnib⁹ datur.
prope: quōniā ꝑ ipm̄ habem⁹ ac c d
ceſſum ambo in vnō ſpū ad prēz e
a ¶ ꝛ q2 gētes habēt acceſſū: g̊ iā a tpe fidei. ¶ idigniores. ¶ extranei a deo. ¶ ꝯ hoſpites.
b c Ergō iā nō eſtis hoſpites ꝛ aduc g h
a ¶ ꝯ aduenas.
d e f ne: ſed eſtis ciues ſctōꝝ: ꝛ domēſtici h i
a ¶ Iniur. ¶ de bono ī incl⁹ ꝑfecti. b ¶ xp̄m vel doctrinā. i. ſup ve. ꝛ no. teſt. q2 qđ apli p̄dicauerūt ꝓphe p̄dixerāt. vñ: Fūdamēta ei⁹ ī mō
g dei: ſupedificati ſup fundāmētū k l
tib⁹ ſctis. a ¶ exiſtēte. b ¶ q2 ꝯiūnat.
b apl'oꝝ et prophetarū ipō ſūmō m
a ¶ q2 duos ꝯiūgit. b ¶ q2 firm⁹ ſuſtinet.
angularī lapidē chriſto ieſu: in q̄ n
a ¶ ꝑ quē. b ¶ tā de gētib⁹ q̄ iudeis. c ¶ in fide. ¶ ꝑ augmētū vſq₃ q̄ ſit tēplū dei.
i ōis edificatio ꝯſtructa crēſcit ī tē o p
a ¶ remotione vitioꝝ. ¶ opatione dñi.
b ¶ ephesij vt alij. c ¶ ad ſimitudinē alioꝝ edi
plū ſānctū ī dño. In q̄ ꝛ vōs cōe q
ficamini. a ¶ vt ſitis habitaculū. ¶ vel tabernaculum. ¶ operante.
dificamī ī hitāculū dei ī ſpū ſctō. r

k N Huius rei Ca. III s
¶ qui tētus ſum mō rome.
grā ego paulus vinct⁹ t
a ¶ ꝓ xp̄o ieſu. ¶ q2 gentibus p̄dicaui verbū ſalutis.
l ieſū xp̄i pro vōbis gēnb⁹ ſi tn̄ au v x y
¶ ꝓ vob dico ſi ſcitis me eſſe aplm̄ vr̄m qđ neo tgrat ꝛ cū ꝓ aplatu vict⁹ ſic maxie ꝓvob.
diſtis diſpēſationem gratie dei q̄ z
a ¶ data eſt mihi diſpenſatio in vos q2 mihi intimatum eſt diuinum occultum.
data eſt mihi in vobis: quōniam a
a ¶ .i. nō obſcure: ſz apte. ¶ a deo.
ſm̄ reuelātionem notū factum eſt
¶ occultum dei. a ¶ ipē pax noſtra.
m mihi ſacramentū †ſicūt ſupra ſcri b
a ¶ in breuitate. b ¶ et ſi breuiter tamen
pſi in brēui proūt poteſtis legen c
aperte. ¶ attenti. ¶ q̄d. ſ. a ¶ habitam.
tes intelligere prudentiā mēam d
a ¶ in h occulto agnoſcendo. b ¶ myſteriū.
¶ ꝙ gentes ſaluande per xp̄m.
in miniſtērio xp̄i qūod alijs ge e
a ¶ p̄teritis. ſ. q̄buſlibet. ¶ ita plene ſicut nūc.
nerationib⁹ nō ē agnitū filijs ho
a ¶ q̄ plene. b ¶ cū impleri videtur.
minum: ſicūti nūnc reuelatum ē
a ¶ qui interpretant ſcripturas. ¶ noui.
n ſanctis apoſtolis eius ꝛ prōphe
a ¶ ꝑ ſpm̄. ¶ h ē myſteriū. ſ. ¶ in futuro.
tis ī ſpiritū: eſſe gētes cohēredes f
a ¶ mō in eccleſia cū iudeis. b ¶ quia ad
ꝛ cōncorporales: ꝛ cōpārticipes g h
eos vt ad iudeos. a ¶ facte abrae de hereditate: ꝛ cōcorporatione. b ¶ hoc totum ꝑ incarnationē xp̄i: ꝛ ꝑ meā predicationē: nō enī prodeſt incarnatio niſi predicetur.
o ꝓmiſſiōnis ei⁹ in xp̄ō ieſu ꝑ euan i k
¶ euangelij.
p gelīū †cui⁹ factus ſuz ego miniſter l m

A Euntes ḡ docete oēs gētes baptiȥantes eos ꝛc. C
a ¶ Qui lōge fui. vt. ſ. dictū eſt. b ¶ Et pacē his ꝛc. ſ. iudeis. qm̄ lex erat diſpoſitio ad xp̄z. vt dictū eſt. ſ. in epla ad Gal. c ¶ Qm̄ ꝑ ipm̄. ſ. xp̄m.
d ¶ Habem⁹ ac. am. ſ. iudei ꝛ gētiles. e ¶ In vno ſpi. ſ. charitatis. f ¶ Ad pa. oim̄ noſtrum.
g ¶ Ergo. Hic infert intēta ꝯcluſio. ſ. de receptione gentiū ad conſortiū dei ꝛ ſanctoꝝ. cū dr̄: Ergo iā nō eſtis hoſpi. ꝛ aduc. a deo ꝛ ſanctis eius.
h ¶ Sz eſtis ci. ſan. i. de numero eoꝝ. i ¶ Et domeſtici dei. i. in eccl'ia recepti. k ¶ Supedi. i. inſtructi. l ¶ Sup fun. apo. ꝛ pro. i. ſup doctrinā noui ac ve. te. Supedificati in q̄. m ¶ Ipō ſummo angu. la. xp̄o ieſu. In edificatione enī tēpli ſalomonis. vt dr̄: fuit quidā lapis q̄ pluries fuit reiect⁹ ab edificātib⁹. eo ꝙ nō cōueniebat loco cui applicabat: finaliter optime ſedit in ſummitate edificij in angulo duos parietes ī vnā eccliam cōiungēte. ꝛ fuit figura xp̄i iudeos ꝛ gētiles tāq̄ duos parietes in vnā eccliaz ꝯiūgent': vñ dr̄ Ps. cxvij. c. Lapidē quē reprobauerūt edificātes hic factus ē in caput anguli: A dño factū eſt ꝛc. ꝛ iſtā candē figurā ponit aplſs: vt dictū eſt. n ¶ In q̄ ois edi. conſtā ex iudeis q̄ ex gētilib⁹. o ¶ Creſcit. ꝑ augmentū vtutū. p ¶ In tēplū ſctm̄. i. quiſq₃ ſit tēplum dñi ſctm̄. q ¶ In q̄ ꝛ vos coedi. cū alijs fidelib⁹.
r ¶ In ſpū ſctō. i. ipō opante ſine q̄ nullū opus eſt acceptū deo. ¶ In ca. ij. vbi dr̄ in poſtilla:

Additio. In vnum nouum hominem. Hoc qđ dicit: In vnū nouū hominē videt referendū ad xp̄m qui eſt ꝓprie nou⁹ hōr q2 ipē ſol⁹ de⁹ ꝛ hō. vel ſm̄ Glo. In nouū hoīem dico. i. in ſe ſolo a q̄ ꝛ nō aliūde eſt nouitas ꝛc.

N Huius rei gratia ego. Hic Ca. III ꝯñr aplſs ꝓ epheſijs orat deuote vt magis in bono ꝓficiāt. Et diuidit in duas ptes: q2 primo ſe diſpoſitū ad orandū oſtendit. ſcđo orationē effundit, ibi: Propter qđ. Primum oſtendit ex trib⁹ ſcz ex ſufficientia: obligatione ꝛ confidentia. ꝛ ſm̄ hoc diuidit in tres partes. ſcđa ibi: Mihi oim. tertia ibi: In q̄ habemus. Circa primū oñdit ſe ſufficientē ꝑ hoc ꝙ ipſe ꝛ alij apli fuerūt p̄ ceteris diuinitus illuminati. ꝛ ꝑ ꝯñs cognouerūt cām debitā ꝛ tēpus ꝛ modū orādi. primo ḡ continuat ſe p̄dictis. d. s Hui⁹ rei gra. i. ꝓpter hāc rem imediate p̄dictā. ſ. vt coedificemini in habitaculū dei. t ¶ Ego paul⁹ vinctus. in carcere rome. v ¶ Chriſti ieſu. i. ꝓ xp̄o ieſu. x ¶ Pro vo. gē. ꝓpter hoc eni erat rome vinctus: q2 p̄dicauerat xp̄m ieſum gētilibus.
y ¶ Si tn̄ audiſtis. i. intellexiſtis. z ¶ Diſpēſationē gra. dei. i. grē aplat⁹ mihi a deo cōceſſe.
a ¶ Qm̄ ſm̄ reuela. diui. notū mihi ꝛc. i. ſacrū ſecretuz redēptionis facte ꝑ xp̄m. b ¶ Sicut ſupra ſcripſi in breui. i. ca. eple huius vbi dicit: Ut nobis notū faceret ſacramentū ꝛc. c ¶ Prout poteſtis legentes intelli. ꝛc. quaſi diceret licet ſit breuiter dictū. tn̄ ꝑ illud poteſtis intelligere.
d ¶ Prudentiā meā in miniſterio xp̄i. i. ſcientiā meā ad ꝓſequendū miniſteriū aplatus mei in predicatione euāgelij chriſti gentilibus. e ¶ Qđ alijs generationib⁹ nō ē agnitū ꝛc. Id ē ante tempus apoſtoloꝝ non fuit explicite cognitum: niſi forte aliquib⁹ paucis ꝓphetis veteris teſtamēti: q̄ tn̄ non cognouerūt ita clare ſicut apoſtoli ꝛ ꝓphete noui teſtamēti: ꝙ gētiles ꝑ chriſtum eſſent ſaluādi: ſicut ꝛ iudei quib⁹ erat ꝓmiſſus. vñ ꝛ Act'. x. dr̄. q. ꝙ ſpūſancto deſcendēte in ſigno viſibili ſup Cornelium ꝛ alios gentiles qui erāt cum eo: admirati ſunt iudei qui venerant cum petro de hoc ꝙ gratia ſpiritusſancti cōicabat gētib⁹ ſicut ꝛ ipſis. ideo ſb̄dit:
f ¶ Eſſe gentes coheredes. ſ. hereditatis eterne. ſicut ꝛ iudei credētes. g ¶ Et concorporales. Id eſt cōſimiliter incorpati xp̄o. h ¶ Et coparticipes ꝓmiſſionis. abrae facte. i ¶ In chriſto ieſu. ſcz implete. k ¶ Per euāgeliū. Id ē ꝑ receptionē euāgelice doctrine participāt dicta bona gentiles. l ¶ Cuius. ſcz euangelij.
m ¶ Factus ſum ego miniſter. i. predicator: † 1 Co. 15. b

Scđm

Diuiſio

D

Eph. 1. b

E F a ¶ Inueſtigabiles. Per ſuā naturā: ſed ꝑ grām ⁊ reuelatio
nē icitſpūs iueſtigabiles ſūt fidelib9. b ¶ Abſcōditi a ſecu.
Aug9. In mūdo abſcōdite ſūt cauſe rōnales oim rerum ꝗ natu/
raliť fiūt ſicut leui abſcōdit9 fuit i lūbis abrae qn̄ decimatus eſt.
In deo cauſe eoꝝ: ꝗ ꝑ grām fiūt: ſūt eoꝝ ꝗ ad hec ſignificanda
mirabiliť nō naturaliť fiūt: ꝗ miniſtrā
tib9 angelis facta ſūt. Vñ ſic dič: Ab
ſconditi in deo vt innoteſceret ꝑncipi
bus. Nō indiget deus nūcijs vt infe
riora hec ab eis diſcat ꝗ ſtabiliť nouit
oia. Habet aūt nūcios ꝓpter nos ⁊ ꝓ
pter ipſos: q2 eis bonū ē do aſſiſtere:
vt cū de inferiorib9 conſulāt: ⁊ iuſſis
ei9 obediāt. Nō latuit eoſ myſteriū re
gni celoꝝ qđ oportuno tpe reuelatū ē
ꝓ ſalute nr̄a quo liberati eis cōiungi
mur. Illis ꝗ inotuit a ſeculis: q2 ois
creatura nō āte ſecula: ſ3 a ſeculis cū
ꝗbus cepit fili9 ante ſecula. Unde in
Eccli.24.b ꝑſona ſapič: Ante ſecula fūdauit me.
c ¶ In deo. Habet eñ de9 in ſeipo
abſconditas quorūdam factoꝝ cauſas
ꝗs reb9 cōditis nō inſeruit: eaſq; im/
plet: nō illo ope ꝓuidentie ꝗ naturas
ſubſtituit vt ſint. Sed eo ꝗ illas admi
niſtrat vt voluerit: ꝗs vt voluit condi
dit. ibi ē ⁊ gratia ꝑ quā ſalui fiūt pecca
tores: nō eñ ꝑ naturam vitio deprа/
uatā: ſed ꝑ dei gratiam hō reſtaurať.
d ¶ Ut inoteſcat. Datum eſt mihi
euāgeliçare ⁊ illumiare. Uidete ꝗtū
Als principibus eſt hoc: q2 per hoc accreuit aliqđ ange
lis ꝗ multa ſecreta in his didicerunt.
e ¶ Principatib9 ⁊ po. Dicit btūs
Hieronym9 dignitates memoratas
myſteriū ad purum nō intellexiſſe do
nec cōpleta eſt paſſio xp̄i: ⁊ aploꝝ pre
dicatio ꝑ gētes dilatata. Unde i Eſa/
Eſa.63.a ia angeli admirātes dixerūt: Quis ē
Pš.23.b iſte ꝗ venit de edom. Et i pſal. Quis
eſt iſte rex glorie. f ¶ In celeſtib9.
Quia ibi ꝑmitus eccleſia fuit: ꝗ poſt
reſurrectionē ⁊ iſta eccl̄ia congregan
F da eſt vt ſimus equales angelis dei.
g ¶ Multiformis. In greco multi
pharia: nō ſolum varia: ſed multa va
rietate diſtincta. Quia imēſus ē xp̄s:
ſed ɔcipiť: vagit infans in ꝑſepio: ſed
ab angelis laudať in celo. Herodes
ꝑſequiť: ſed magi adorant. Ignorant
phariſei: ſed ſtella demōſtrat. baptiça
tur a ſeruo: ſed vox tonanť pr̄is audi
tur: Timet pati: ſed ſponte ad paſſio/
nē venit. Uult transferri calicem: ſed
petrum qui calicem timebat accuſat.
h ¶ Scđm ꝑfinitionem ⁊c. Que
eñ in ſui natura ſimplex ē. ſm ea que
aguntur i ſeculo: ꝗ de9 ꝑfiniuit. i. ꝑordi
nauit eſt multiformis cū variať multi
formiter. Et ne videanť ſibi ɔdicere
in ꝑdictis ſententijs ſacre pagine do/
ctores: ita pōt determiari qđ dictū eſt
vt illis ꝗ maioris dignitať ſunt: ⁊ per
quoꝝ miniſteriū illa nūciata ſunt cognita fuerūt ex pte vtpote fa
miliarib9 ⁊ nūcijs illis. Sic ꝗ minoris dignitať ſunt incognita
erāt. i ¶ Hui9 rei gr̄a. Uos peto: ⁊ deo ſupplico vt gr̄a coope
tur vob. Et ħ eſt qđ addit. Hui9 re. gr̄a. In ꝗ oñdit eos hr̄e ꝓ/
prie voluntatis arbitrium. Sed ne illud ſufficere putent addit:
Flecto genua mea. k ¶ Ad pr̄em. Tm̄ i greco hr̄. Qđ aūt
in latinis codicib9 additū ē: dñi nr̄i ieſu xp̄i. bñ cōuenit ꝙ orabat
vt merito ei9 obtineam9 cui ꝓprie ⁊ naturaliť eſt pr̄: nobis autē
adoptiue. l ¶ Paternitas i ce. Et ſi nō vere ē: vt de9 ꝗ eſt pr̄
oim creatiōe: ⁊ fideliū recreatiōe ꝗs adoptauit i filios. Uel no
minať. i. noiabilis ē. Ab illo eñ ꝗ ē pr̄ oim ⁊ angeli i celo: ⁊ ho
Nota mines in terra acceperūt vt pr̄es alios vocarēt. Et nota ꝙ xp̄us
dei vnigenit9 ꝑ naturā adoptiōis beneficio pr̄em ſe eē ſignificat
Mat.9.a dicēs: Fili dimittunť tibi pctā tua. Silr ⁊ ſpūſſctūs: ꝑ quem iuſti
adoptanť i filios. Hō aūt dr̄ pater vel natura vel auctoritate ex

ꝭ empli

¶ ſm gratuitū donū ei9. a ¶ nō meis meri
tis. b ¶ ꝙ ꝑſecutor ſit apoſtolus: ħ eñ ē vt
quodlibet miraculum.
ſm donū grãe dei ꝗ data eſt mi a
bi ſm operationē virtutis eius. b
¶ inquā. a ¶ nō p̄terꝗ ꝓ ꝑorib9 hūilior.
Mihi eñ oim ſctōꝝ minimō da c d
¶ tā magna. ¶ iter gētes.
ta eſt gr̃a hec in gentib9 euangeli f
a ¶ ꝗ ꝑorſus itelligi nō poſſūt. ¶ vel in/
eſtimabiles. b ¶ multa dona.
a çare inueſtigābiles diuitias xp̄i:
a ¶ ꝑ ꝑdicationē ⁊ miracula. ¶ đ hac re ꝗ ꝗ̄
mirabiliť ex ꝗ̄ta dilectiōe. b ¶ he ſūt diuitie i
neſtigabiles. ¶ adipletio arcane redēptiōis
et illuminãre oēs: ꝗ ſit diſpenſa/ g h
a ¶ celati ab oim ſeculoꝝ creaturis ⁊ exiſtēť
in ſola noticia dei ꝗ fecit. b ¶ nō in ſeculis.
b tio ſacramēti ābſcōditi a ſeculis i
a ¶ ſic abſcōditi a ſeculis vt tamē inoteſcat.
c in deo ꝗ oia creauit: ūt inoteſcat k
a ¶ diuerſis ordinib9 angeloꝝ. ¶ ꝗ ſunt i ce
lo vbi ⁊ nos erimus.
c †ꝑncipāb9 ⁊ ptātib9 in celeſtib9
a ¶ ꝗ dona dei recipit. b ¶ de repatōe hoīꝫ.
s per eccleſiā multiformis ſapiētia l m
a ¶ cōplendā: vel fecit. i. compleuit.
b dei ſm ꝑfinitionē ſeculoꝝ: quā fe n o
cit in chriſto ieſu domino noſtro.
a ¶ q2 ꝑ xp̄m ipleuit de9 pr̄. ¶ xp̄o. b ¶ ɔ
tribulatōes: vl̄ future hereditať certitudinē.
In quo habemus fiduciām ⁊ ac p q
a ¶ i re ipā ad pr̄ez. b ¶ merito ɔfidētie ha
ceſſum: in cōfidentia per fidem r
bite. a ¶ i. q2 habeť acceſſuꝫ ⁊ alia bona ꝗ
ſupradicta ſūt. b ¶ a fide ⁊ bono opere.
eiūs. Propter quod peto ne de ſ t
a ¶ ꝓpť tribulatiōes meas. ¶ ꝗ ſunt.
ficiatis in tribulatiōnibus meis
a ¶ ꝓbādis. b ¶ ſi ſtaťi eis ⁊ nō deficiaťi.
prō vobis: que eſt glōria veſtra. v x
a ¶ et. ¶ ne. ſ. deficiaťi a fide. b ¶ hūiliatio.
c ¶ ſenſu mētis vl̄ exteriora corpis genua.
i Huius rei gr̄a flecto gēnua mea y z
¶ vt merito ei9 obtineam9. ¶ ex cui9 diſpē
ſatiōe ſūt nob pr̄es ⁊ in celis angeli nob ꝓ/
uidētes: in terra ꝑlati. ¶ deo pr̄e.
k ad patrē dñi noſtri ieſu xp̄i: ex ꝗ a
l oīs paternitas i celis ⁊ in terra

a ¶ Scđm do. gr̄e dei. ⁊ nō ſm ꝓpriū ſenſū. b ¶ Se G
cūdū opa. vir. ei9. i. miraculis ꝗb9 aplica doctrina ɔfirma/
bať: Marč vl. d. Illi aūt ꝓfecti ꝑdicauerūt vbiq; dño coope
rāte ⁊ ſermonē ɔfirmante ſeqntib9 ſignis. Ideo dr̄: c ¶ Mihi
eñ. Poſtꝗ oñdit ſe ſufficiētē ad orādū ꝓ epheſijs: ɔſeq̄ter
oñdit ſe ad ħ obligatū: q2 erat aplš ⁊ pr̄
eoꝝ ſpūalis. ⁊ iđ obligat9 tenebať illos
in ꝓuiſione ſpūaliū bonoꝝ. ſicut pr̄ car
nalis ꝓuidere teneť in tpalib9 bonis.
Iđ dič: Mihi ei oim ſan. ſ. aploꝝum.
d ¶ Minimo. ħ dixit ex humilitate. ⁊
q2 ꝑſecut9 fuit eccliaꝫ. nō alij. e ¶ Da/
ta ē gr̄a ħ. aplať9. f ¶ In gētibus
euā. ⁊c. q2 nō pōt ab hoīb9 ꝑfecte ⁊ ꝗ̄
ſite cognoſci. g ¶ Et illumiare oēs.
ꝑ ꝑdicationē meā. h ¶ Que ſit diſ/
pēſatio ſa. i. redēptiōis ꝑ xp̄m facte ꝗ
diſpēſabilis ē gentilib9 ſicut ⁊ iudeis.
i ¶ Abſcōditi a ſe. i deo. nā hec diſ/
penſatio nō fuit reuelata añ: niſi valde
paucť ⁊ obſcure: vt ꝑdictū ē. k ¶ Ut i
note. ꝑn. ⁊c. q. d. nō ſoluꝫ hoībus fuit
abſcōditū xp̄i myſteriū: ⁊ maxie de vo/
catiōe gētiū: ſ3 etiā angeli ſcti nō cogno
uerūt ad plenū: donec ꝑdicantib9 aplis
fuit ipletū: q2 ante habuerūt tm̄ ſimpli/
cem noticiaꝫ ꝗ pōt dici abſtractiua inꝗ̄
tū ē rei nō ꝑſentť: ſ3 qn̄ fuit impletū ha/
buerūt noticiā experimentalē ſiue intuiti
uā: ſicť aſtrolog9 ꝑ motū celi certitudina
liter cognoſcit eclypſim futurā: tamē ad
huc ꝑfecti9 cognoſcit qn̄ videt eam actu
exiſtētē. l ¶ Per eccliam. i. ꝑ aploꝝ
ꝑdicationē. tn̄ li ꝑ nō iportat cauſalita/
tē. ſic itelligēdo ꝙ apli docuerint ange/
los de xp̄i myſterijs: ſ3 ecōuerſo angeli
docuerūt eos ꝑ ꝗs diuine reuelationes
deferūť ad hoīes: ſ3 ſic ē intelligēdū ꝙ
aplis ꝑdicātib9 viderūt actu cōuerſionē
gētiū ad fidē: quā añ ſic nō viderant in
tuitiue: ſic aūt nō eſt de deo cui9 intuit9 h
ab eterno ferť ſup ꝑſentias reruꝫ: eo ꝙ
ei9 cognitio menſurať eternitate ꝗ com
plectiť oē tpus. m ¶ Multiformis
ſa. dei. l3 ſit vnica et ſimpliciſſima i đo.
tñ ē in effectib9 multiformis. dr̄ etiā mul
tiformis ꝓpter multa myſteria in xp̄o.
adipleta. iđo ſubdiť: n ¶ Scđm ꝑfi.
ſe. i. eternā diſpoſitionem tpe plenitudi
nis adimpletā. o ¶ Quā fe. i xp̄o. i.
adipleuit in xp̄o. p ¶ In ꝗ. Hic oſtē/
dit ſe diſpoſitū ad orādū ex ɔfidētia: nul
lus eñ orat niſi aliq̄liter exaudiri confi/
dat: habebat aūt aplš hāc ɔfidētiā obti
nēdi ꝑ mediatorē dei ⁊ hoim ieſū xp̄m.
Iđ dicit: In ꝗ. i. ꝑ quē. ſ. ieſum chriſtuꝫ.
q ¶ Habem9 fi. ⁊ acceſſū. ad deū pa
trē. r ¶ In ɔfidētia ꝑ fidē ei9. vere
eñ credētes i xp̄m exaudiunť ꝑ ipſum.
vñ dicit Ioh. xv. c. Quodcūq; petieritť
patrem in nomine meo dabit vobis.
s ¶ Propter qđ. Diſpoſitōe ꝑmiſſa.
hic ɔñr aplš ꝑmo ad orādū ꝓ epheſijs
accedit. ⁊ ſcđo deo totū attribuit. ibi: Ei aūt. Circa ꝑmū i oło
ne ſua ꝑmo petit dari epheſijs a deo robur patiētie in aduer
ſis di. Propť qđ. i. ꝓpter ɔfidentiaꝫ quā habeo de chriſto.
t ¶ Peto ne defi. ⁊c. i. ne territi ꝓpter tribulationes meas
a bono deficiaťi. v ¶ Pro vobis. i. ꝗs ſuſtineo. eo ꝙ ꝑdi/
caui vob. ⁊ vt exemplū patiētie dem vob. x ¶ Que ē glia
vr̄a. ſi i tribulatiōib9 nō deficiaťi. y ¶ Hui9 rei gr̄a. ſ. vt nō
deficiaťi i tribulatiōib9. z ¶ Flecto genua mea ad pa/
trē dñi. i. p̄m deuote deꝑcando. a ¶ Ex quo ois paterni
tas ⁊c. nā illa paternitas eſt ꝑma. ois eñ emanatio creatu/
re a deo ſm eſſe nature ꝑ quā dicť pať oim generaliť ꝑ crea
tionē. ⁊ etiā emanatio ſm eē grē ſm quā dr̄ hoim ⁊ angeloꝝ
pater per adoptionem: eſt poſterior emanatione filij a patre.
ſm quā dicť pater ꝑ naturalē ⁊ eternā emanationem vl̄ ge/
nerationē: ꝓpter qđ ab eo noiatur ois paternitas que eſt in

✠ celo et

A C empli: vł rõne bñfici. a ¶ Per fidẽ. Aug⁹. Fides tua ꝟ xp̃o. xp̃s ẽ in corde tuo. b ¶ In charita. Oro etiã vt radicati.i.firmiť plãtati.a ſſitudie arboꝝ. q̃ q̃to plus terre figiť: tanto plus creſcit: ⁊ vberi⁹ fructus reddit. c ¶ Cũ oib⁹ ſctis Aug⁹. Hec ẽ cõto celeſt' rei.p. Vi nõ ſua q̃rũt: ſ; q̃ xp̃i ſũt.i.comoda priuata nõ ſectanť: ſ; in cõtone vbi ſalus oim ẽ ↄſulũt. Vel: d ¶ Que ſit latitudo. Charitatis: q̃ vſq; ad inimicos extẽdi dꝫ: ⁊ cũ hilaritate bñ opari: q: q̃ triſtis dat: ꝑdit qḋ dat. Opus ḡ eſt latitudine charitatis ne pereat q̃cq̃d boni facis. S; q: abũdante iniq̃tate refrigeſcit charitas multoꝝ: opus ẽ lon

Mat.14.c gitudie. vñ ſubdit: e ¶ Et q̃ lõgitudo. Charitatis. Hec ẽ ꝑſeuerãdi lõganimitas: vbi quodãmõ ꝑſeuera tur: Vñ: Qui ꝑſeuerauerit vſq; in finẽ: hic ſalu⁹ erit:

Ibidem ⁊. 10.c f ¶ Et q̃ ſublimitas. Charitatis. Hec eſt ꝙ ſurſuꝫ cor dirigať: vt de⁹ in premiũ expectetť. Nã ſi bñ opariſ etiã vſq; ad inimicos. Et hilariť tribuis: latitudinem. Et ſi in his vſq; in finẽ ꝑſeueras: habes lõgitudineꝫ. Sed ſi oĩa hec nõ ꝓpter mercedẽ ſupnã facis: altitudinẽ nõ habes: ⁊ ita iã nec latitudo nec lõgitudo. Nã habere altitudinẽ ẽ cogitare deũ: amare deũ: ⁊ gratis amare ip̃m adiutorẽ: ip̃m coronatorẽ: poſtremo ip̃m premiũ deputare: nõ aliud ab ip̃o q̃ ip̃m expectare. Si amas: gratis amas. Si ↄ̃e amas: ipſe ſit merces quem amas. g ¶ Et q̃d ꝓfundũ. Charitat'.i.poſſitꝭ itelligere occultũ dei iudiciũ: q̃re iſti dat: nõ illi. De ꝓfũdo eni iudicioꝝ dei q̃ ſcrutari ⁊ cõtẽplari nequim⁹ ꝓcedit oẽ qḋ poſſum⁹. Qḋ poſſum video: vñ poſſum nõ video: niſi q: noui eẽ a deo. Quare ãt illi ⁊ nõ illi det multũ ẽ a me: abiſſus ẽ ⁊ ꝓfundũ. Nũc ḡ ip̃a charitas in bonis opib⁹ exerceť ad ſubueniẽdũ alũs: et vſq; ad inimicos porrigiť. ⁊ hec latitudo ẽ. Nũc lõganimitate aduerſa tolerat: et in eo qḋ veraciť tenuit ꝑſeuerat. et hec lõgitudo ẽ. Hoc aũt totũ ꝓpť adipiſcẽdã patriam eternã faẽ: q̃ illi ꝓmittiť i excelſo. ⁊ h altitudo ẽ. Exiſtit ip̃o ex occlto illa charitas. ⁊ hec ẽ ꝓfunduꝫ. ¶ Que ſit latitudo. Aug⁹. In opib⁹ charitatis q̃ extẽdiť vſq; ad inimicos diligẽdo ſicͣ xp̃s: q̃ orauit ꝓ inimic': qḋ oſtẽſũ in cruce ſua fuit q̃ in latũ tẽſa ẽ a dextera i ſiniſtrã: vbi man⁹ fixe ꝑ q̃s opa ſignanť q̃ in hilaritate decet eſſe.

Et q̃ lõgitudo. Charitat': ꝙ ſcꝫ vſq; ad finẽ duret. vn

Joh.13.a de: Cũ dilexiſſet ſuos: in finẽ dilexit eos. Qḋ ſignatũ ẽ ꝑ longitudinẽ crucis a ſurſũ vſq; deorſũ. Et que ſit ſublimitas.i.q̃ tendat charitas.ſ.ad eternã beatitu

B dinẽ: q̃ notať ꝑ partẽ crucis.ſ̃.poſitã. Et q̃d ſit ꝓfundum Charitatis: Qḋ totũ portat vt ps crucis i terra fixa in abdito q̃ nõ videť. i. miſcḋia dei q̃ occulto dei iudicio ꝓuenit: ꝑ quã charitas i nobis ẽ lõga: lata ⁊ alta Vł ꝓfundũ charitat' ſũt eccl'iaſtica ſacramẽta: q̃ ſũt ꝓfunda ⁊ iueſtigabilia: ⁊ ſunt fundamẽtũ charitat' ſine qb⁹ nõ valet. Que ſit latitudo. Qḋ ſit myſteriũ cruc'. Aug⁹. Sciendũ q: in his ṽbis figura ⁊ myſteriũ crucis oſtẽdiť. Qui eni q: voluit mortu⁹ eſt: ⁊ quõ voluit mortu⁹ eſt. Nõ fruſtra ḡ mort' tale gen⁹ elegit: in q̃ latitudis hui⁹ ⁊ lõgitudis ⁊ altitudis mgť tibi exiſteret q̃ dixerat: Tolle crucẽ tuã ⁊ ſeq̃re me. Tolliť crux: cuꝫ

Mat.16.d ſpiritu facta carnis mortificantur. Q̃diu ergo euacuatur corpus peccati: q̃diu exterior hõ corrumpitur: et interior renouatur de die in diẽ: tempus eſt crucis. In cuius ergo poteſtate erat mori vel non mori: ⁊ ſic vel nõ ſic mori. nõ fruſtra crucẽ elegit: vbi te huic mũdo crucifigeret. Nã latitudo in cruce eſt trãuerſum lignum vbi figunť man⁹ qḋ ab bona opa ꝑtinet: q: ibi man⁹ extẽdunť. Lõgitudo ẽ ab ea pte ligni: q̃ ab ip̃o trãſuerſo ad terrã tẽdit: et ab ipſo vſq; ad terrã cõſpicua ẽ: ibi corpus crucifigiť ⁊ quodãmodo ſtat: que ſtatio perſeuerantiam ſignificat. Altitudo aũt in ligno eſt quod ab eodeꝫ tranſuerſo ſurſum caput verſus eminet: per qḋ ſignať ſupnoꝝ expectatio. Profundum vero ẽ i ea parte ligni q̃ nõ apparet q̃ fixa terre occultať. Unde totũ illud ſurgit: quod ꝓfunditatẽ ſignificat gratuite grẽ: in q̃ multoꝝ ingenia ↄterunť id veſtigare conãtia.

¶ Ambro. Ut poſſit' cõprehẽdere. Que ſit latitudo ⁊c̃. Id ẽ: imẽſuꝫ ⁊ ineſtimabilẽ cognoſcere deũ oĩa excedentẽ maieſtate virtutis ſue. Cũ aũt h dicit: ſignat ꝙ ſicut i ſphera vbi hec oĩa eq̃lia.i.q̃ ſit imẽſitas dei: oĩa excedẽs ⁊ implẽs: nõ i eis clauſa: ſed oĩa intra ſe cõtinẽs poſt imẽſitatẽ p̃ris. Uult etiã eos ſcire charitatem xp̃i eſſe ſup ſciẽtias hoim: ꝙ de⁹ hõ: ꝙ iuſt⁹ ꝓ impus moriť ⁊c̃. Ut impleamini: q: tunc nihil deeſt xp̃iano: cũ patrẽ ⁊ filiũ ſic cognoſcit. Aliter nõ eſt integra ꝓfeſſio deitatis. Profundũ. Uoluntas dei: cuius cauſe nõ inueſtiganť. Unde: O alti

Ro.11.d tudo di.ſa. ⁊ ſcie dei. Altitudo cõe nomẽ eſt excelſo ⁊ ꝓfundo. S; cũ i excelſo dr: ſublimitatis eminẽtia cõmendatur. Cum aũt in ꝓfundo: difficultas inueſtigationis et cognitionis. b ¶ In oẽm plenitudinẽ. Non vt ſint (plen⁹ de⁹) ſicut quidam errantes voluerunt: ſed vt perfecte ſint pleni deo. Vel: i ¶ Potẽs eſt oĩa facere. Scḋm virtutẽ que operatur. in qua ſunt quedam q̃ nemo peteret vł intelligeret vt deus homo ꝓ hominibus moreretur: ⁊ huiuſmodi alia.

¶ ad patrẽ flecto genua mea. ¶ copiam.
noiať: vt det vobis ſcḋm diuitias a
a ¶ maieſtat' ſue. b ¶ ↄſtãtiã q̃ ſitꝭ roborati i interiore hoie q̃ ab hoſtib⁹ nõ põt attigi et hoc ꝑ ſpm̃ſanctũ. ¶ inde erit nõ deficere.
glorię ſuę virtutẽ corroborari ꝑ b
¶ et prius det.
ſpm̃ ei⁹ i interiori hoĩe habitare
a ¶ ſunt eni aliq̃ fortes heretici in q̃b⁹ xp̃s nõ habitat. b ¶ vñ ſecuri de auxilio.
a ꝑ fidem chriſtũ i cordib⁹ veſtris: c
a ¶ ordo vt i charitate. b ¶ a ſſitudie arborũ. c ¶ a ſſitudie domus: q: i eis ſpũſſctus
b in charitate radicati et fundati: d e
habitat. ¶ ꝑfecte itelligere. ¶ ſicͣ oẽs ſcti.
c vt poſſitis cõprehendere cũ om f
a ¶ q̃ãta eſſe debet. ¶ charitatis.
d nibus ſanctis: quę ſit latitudo et g h
a ¶ vbi ſtãdo ꝑſeuerať. b ¶ vt de⁹ ꝓmiuꝫ.
c ¶ occultũ iudiciũ q̃re illi dat: illi non.
f g longitudo: ſublimitas ⁊ profun k
a ¶ poſſit' ex pte vt inueni: q̃ ſupemiet ⁊ plene ſciri nõ põt: vł charitas ſcie ſupemiet alij charitati: q: q̃to mi⁹ itelligiť: tãto pl⁹ dili
dum. Scire etiaꝫ ſupeminentem l m
giť. a ¶ q̃ vos dilexit: ⁊ q̃ veſtrã ſuperat.
ſcientię charitatem chriſti: vt im n
a ¶ ꝑ has ſcias. b ¶ cũdo. ¶ h ↄ̃tutũ. poſt
b pleamini in omnẽ plenitudinem
btitudinis. a ¶ ego h vos oro: et ãt ſit gl'ia
i dei. Ei autem qui potens eſt om o
q̃ põt facere. a ¶ complere in nobis.
nia facere ſupabundãter q̃ peti
a ¶ q: plus intelligim⁹ q̃ petam⁹. b ¶ põt hoc in vobis ſicut iam fecit in nobis apl'is.
mus aut intelligim⁹ ſcḋm virtutem p
a ¶ et ipſi ſoli nõ homini q̃ nihil ex ſe.
q̃ opať in nob: ipſi gl'ia i eccl'ia et q r
¶ ꝓ his q̃ fecit in eccl'ia ⁊ in chriſto. s
in chriſto ieſu i oẽs generatiões t
a ¶ omnia ſecula continentis.
ſęculi ſęculorum Amen.

C a celo ⁊ in terra. nõ ab ea qḋ eſt primũ in aliq̃ genere cetera eſſe et nominari habẽt. a ¶ Ut det vob ſcḋm diuitias glorie ſue ↄ̃tutẽ. ſ. patiẽtie i aduerſis. iõ ſbdiť: b ¶ Corroborari ꝑ ſpm̃ ei⁹ i iteriori hoie. l; eni i martyribus caro q̃ dr hõ exterior lacereť: mẽs tñ q̃ dr hõ iterior fortificatur. c ¶ Chriſtum. Hic ſcḋo petit ephe ſus augmẽtũ noticie: ⁊ reſumať illḋ qḋ ꝑdiciť: Ut det vobis chriſtũ habitare ꝑ fideꝫ in cordibus vr̃is nõ ſolũ firmiť adherendo eis que ſunt fidei: ſ; etiaꝫ plen⁹ ⁊ clari⁹ ea q̃ ꝑtinẽt ad articulos fidei cognoſcẽdo. d ¶ In charitate. Hic tertio petit eis augmentũ charitatis: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs aliorꝫ donorꝫ que charitati cõnectunť. ideo dicit: In charitate radicati. q.d. h peto a deo vt ſit' firmiter i charitate radicati: ad moduꝫ arboris q̃ non põt euelli e ¶ Et fũdati. ad ſſitudinẽ ſtabilis edificij. f ¶ Ut poſſitꝭ cõphẽdere. non ſoluꝫ ſpeculatiue ſed etiam practice. g ¶ Que ſit latitudo. ſcꝫ charitatis ad oẽs etiam inimicos ſe extẽdẽtis. h ¶ Et lõ

D gitudo. ipſi⁹: q: charitas facit patiẽter expectare p̃miũ in lõginquũ. i ¶ Sublimitas. q: nõ ſolum facit aſcendere in deum: ſ; etiã tranſformari q̃dã modo i ip̃m. k ¶ Et ꝓfundum. ſ. humilitatis et cõdeſcenſiõis ad ꝓximũ. vnde Paulus poſtq̃ fuit raptus ad tertiũ celum ꝑ charitatem: ſic ad proximum deſcendebat ꝙ etiam de actu matrimoniali ordinabat dĩ. Uxori vir debitum reddat: ⁊ ſimiliter vxor viro. i. Cor. vij. l ¶ Scire etiam ⁊c̃. ordinetur ſicͣ littera: Scire etiã charitatẽ xp̃i.i.ꝑ quam vnimur xp̃o. m ¶ Supeminẽtia ſcie.i.noticie quã habem⁹ de ip̃o. vbi eni ſcia foris ſtat dilectio intrat. ꝓpter qḋ.i. Cor. xiij. d. dr: Maior aũt horũ ẽ charitas. n ¶ Ut impleamini i oẽm plenitudinẽ dei.i.vt impleami donis ⁊ chariſmatib⁹ q̃ donanť a deo cũ charitate. o ¶ Ei aũt. Hic ↄſequẽter apl's attribuit deo totũ a q̃ eſt oẽ bonũ. ⁊ ptꝫ lr̃a vſq; ibi: p ¶ Scḋm virtutẽ. ſ. diuinã. q ¶ Que opať in no. q: virt⁹ p̃me cauſe operať in oib⁹ ſecũdis agẽtib⁹. r ¶ Ipſi gl'ia.i.laus. s ¶ In eccleſia ⁊ in xp̃o ieſu. ſcꝫ congregata. t ¶ In oẽs generationes ſeculi ⁊c̃.i. eternaliter: quia eius gloria maxime relucet in eccleſia triumphante. de qua dicitur Ps. lxxxiij. b. Beati qui habitant i domo tua dñe: in ſecula ſeculoꝝ laudabũt te.

E In ca.iij. vbi dr̄ ī poſtil. Que ſit latitudo.ſ.charitat̄.

Additio. In hoc qd̄ dr̄: Que ſit latitudo ſm̄ Glo. nō ſolū itelligit̄ ꝙ charitas de ſe vſqꝫ ad inimicos extēdit̄: ſꝫ etiā cū hilaritate hn̄ opari: qꝛ q̄ triſt̄ dat / ꝑdit ꝙ dat. In h̄ aūt qd̄ dicit: Que ſit lōgitudo itelligit̄ ꝑſeuerādi lōganimitas: vbi q̄dāmodo ſtando

do ſtando ꝑſeuerat̄. In hoc qd̄ dicit̄: Sublimitas: intelligit̄ ꝙ ſurſuꝫ dirigat̄ vt deus in ꝑmiū ſpectet̄. Nā ſi bene opar̄ etiā vſqꝫ ad inimicos ꝛ hilariter tribuis: ſed oīa hec ſi ꝓpter mercedē eternā nō facis: altitudinē nō habes. Per ꝓfundum charitatis intelligitur occultum dei iudiciū cauſe quare iſti dat ꝛ nō illi. De profundo enim iudicioꝝ̄ dei ſunt que ſcrutari / contēplariqꝫ neqmus: abyſſus enim eſt ꝛ ꝓfundū. G

Glo. ordi.

G

11.Co.7.d Obſe- .Ca.IIII. cro. Hacten⁹ oſtēdit gr̄e attribuēda. hic de morib⁹ monet. ꝑus oēs cōuer: poſt ꝑ ſinglos ordies.
b ¶ In charitate. Auguſtinus ad eudoxiuꝫ. Ipa ē eiū actio recti itiner̄: q̄ oclos ſemper habꝫ ad deū. Talis actio nec frāgit̄ negocio: nec turbulēta ē: nec marcida: nec audax nec fugax: nec preceps: nec iacēs. c ¶ In vinculo pac̄. id eſt pacē ſeruātes. Hec aūt pax eſt: ſi bona nr̄a inuicē diligam⁹: ſi pctā q̄ ſine dāno tritici aut cū ſpe ſalut̄ corrigēdoꝝ eradicari nō pn̄t vſqꝫ ad meſſem vltimam toleramus.
d ¶ Vnū corp⁹. Debetis ſeruare vnitatē: ita ꝙ ſit̄ vnū corp⁹ ſubſeruiendo ꝓximo: et vn⁹ ſpūs cū deo idē volendo.
†Ro.12.b vel vn⁹ ſpūs cū fratrib⁹: cum
1.Co.12.b qbus idē velle ꝛ idē nolle debetis: vel ita debet̄ ſuare vnitatē ſpūs: qꝛ vnū corp⁹ debet̄ eſſe multoꝝ adunatiōe membroꝝ: ꝛ poteſt̄. qꝛ vn⁹ ſpūs habitat i vob̄. Vnū cor. Aug.
f
†95.diſt.c. Propē ſocietatē quā ſpūſſan
eſto.1.q.1. ctus facit nō ſine pr̄e et filio.
c.hi.qui.ꝛ.c Eccl̄a vtiqꝫ accepit h̄ donum:
hāc regulā vt in ſpūſctō fiat remiſſio pctō
d̄ con. diſt. rū: quā remiſſionē etſi trinitas
4.c.itaqꝫ faciat: ꝓprie tn̄ ad ſpm̄ſctm̄ intelligit̄ ꝑtinere. Ipe ē enī ſpūs adoptiōis filioꝝ: Ipe ē patris ꝛ filij amor ꝛ cōnexio: ad ipm̄ ꝗ ꝑtinet ſocietas q̄ efficimur vnū corp⁹ vnici filij dei. Sicut enī vnū corp⁹ hoīs multis ꝯſtat mēbr̄ / ꝛ vegetat oīa
11.Co.10.b mēbra vna aīa faciēs in oculo vt videat: in aure vt audiat / ꝛ ſic i ceter̄: ita ſpūſctūs mēbra corpis xp̄i qd̄ ē eccl̄ia ꝯtinet ꝛ vegetat. Et ſic hūani corpor̄ mēbrū ꝑciſū formā q̄dē q̄ cognoſcit̄ retinet: ſꝫ neq̄q̄ ſpūs ſequr: q̄ ꝑter vnitatē viuat. Sic ꝗcūqꝫ a ꝑdicte pac̄ vnitate diuiſus eſt: ſacramētū q̄dē tāqꝫ formā retinet: ſꝫ ſpū ꝑter vnitatē nō viuit. Fruſtra ꝗ foris de forma gloriat̄ / niſi int⁹ ſpū vegetet̄. Hi in q̄s ꝑmū venit linguis oīm ſūt locuti: qꝛ ꝑ linguas ꝯſociatio fit hūani generis: ꝛ ſic ī oīb⁹ gentibus futura mēbroꝝ xp̄i ſocietas figurat̄. Ille habet ſpiritū q̄ in vnitate eccl̄ie ꝯſiſtit qui loquit̄ linguis omniū.
e ¶ Vnus dominus. Debetis ſeruare vnitatē: quia nobis eſt vnus dn̄s / nō tres: ꝑ quoꝝ diuerſis volūtatibus vos oporteat diſcordare. Et idē iubemini credere: ꝛ eodē mō operari. Et vobis eſt vnus deus creator omniū: ꝛ pater ꝓcurādo: ꝛ ideo nemo poteſt ſe alteri ꝑferre. Qui deus eſt ſuꝑ oēs: id eſt ꝑcellit oībus creaturis: cui⁹ dignitas vos inuitet. Et ꝑ oīa diffuſus: qꝛ vbiqꝫ: ꝛ iō timend⁹ / cū nuſq̄ poſſit euitari. Et in oībus nobis ꝑ gratiā: qui vnitatē ſeruamus. Et ſic nō ſingulariter de vna ꝑſona: ſed cōiter de oibus. i. de trinitate h̄ accipit̄: f ¶ Vna fides. Non nūero: ſed genere: qꝛ ſimilis in oībus. Alia ſunt ea que creduntur: aliud fides qua creditur. Illa quippe ſūt in rebus q̄ vel eſſe vel fuiſſe vel futura eſſe credunt̄. Hec aūt i aīo credēt̄ ē ei tn̄ ꝯſpicua cui⁹ eſt.

G Propter qd̄

a O

¶ qꝛ de⁹ pōt oīa facere vt vt ei ſit a vobis gloria.

†Obſecro Ca. IIII a

a ¶ cui cōpatiēdū eſt.

itaqꝫ vos ego vin-

a ¶ ꝓpt dn̄m. b ¶ de bono ī meli⁹: vt ꝯueniat nūc ꝑdicatiōi ambulatio veſtra.

ctus a dn̄o: vt digne ambuletis b c

¶ ita ſcꝫ. ¶ iteriori ꝛ exte

vocatiōe q̄ vocati eſt̄. Cū oi hu d e

riori. ¶ vt tractabiles ſit̄. ¶ aduerſoꝝ.

militate ꝛ māſuetudine. Cū pati f

a ¶ ſi a fratre orit̄ moleſtia. Vel: Alter alterius onera portate.

b entia ſupportātes inuicē in cha g

a ¶ nō ficte: vel ꝓ terreno aliq̄. b ¶ ſtudio ſixanti: attēti. c ¶ vt ſacroſctm̄. d ¶ qd̄ vnū corp⁹ ſit̄ ope ſpūſcti: vt vnitatē eccl̄ia

ritāte. Solliciti ſeruare vnitātē h i

ſticā quā facit ſpūſctūs. a ¶ degētes.

¶ qꝛ pax iſta ē nutrimētū ſpūalis vnitatis.

b ¶ ſubminiſtratiōe. ¶ ſbueniēdo ꝓximo

c d ſpūs i vinculo pacis. †Vnū cor k l

a ¶ volūtate. ¶ q̄ viuit corp⁹. b ¶ eē debetis ſicut ad idem vocati.

pus ēt vnus ſpūs: ſicut vocati m n

a ¶ ad vnā rē ſpatā: q̄ eſt effect⁹ vocatiōis.

eſtis in vnā ſpe vocatōis veſtre. o

¶ eſt nob̄. ¶ de h̄o. ¶ eq̄le a q̄cūqꝫ: nec

e f †Vn⁹ dn̄s: vna fides: vnū baptiſ p q r

poteſt iterari.

ma. Vnus deus ꝛ pater omniū: s

a ¶ pater. b ¶ quē nō poteſtis declinare.

¶ qꝛ niſi dꝫ qd̄ eſt: ꝛ oēs creaturas excellit

c ¶ fili⁹: ꝑ quē reparatorē oīa opa nr̄a ſunt.

d ¶ ſpiritusſanctus eſt.

qui ſuꝑ oēs ē: ꝛ ꝑ oīa: et in oī t v x

a ¶ fidelib⁹ ꝑ grām: ꝛ ī olb⁹ creatur̄ ꝑ eēntiā. Vn̄: Spūs dn̄i repleuit orbē terraꝝ.

b ¶ ne vnitas tollat ſubiectioneꝫ: ſubdit diuerſa eē dona qd̄ nō ē ꝯtrariū ꝑdicte vnitati.

bus nob̄ †Vnicuiqꝫ aūt nr̄m da y z

¶ gratuitū donū: ſm̄ ꝙ dator xp̄s menſurauit: alij hoc: alij illō: xp̄o vero ſoli dat̄ ſpūs ſine mēſura: ſꝫ olb⁹ aliis nō ſine mēſura.

ta ē gratia ſm̄ mēſurā donatiōis

Nico. de lyra

Obſecro itaqꝫ vos. Ca. IIII. Poſtq̄ Aplūs iduxit ephesios ad grarū actionē: ꝛ effudit ꝓ eis orationē: hic ꝯſeq̄nter informat eos in morib⁹. ꝛ ꝑmo ge- Diuiſio neraliter. ſcd̄o q̄tū ad aliq̄s ſtat⁹ ſpecialit̄ / ibi: Mulieres. poſt mediū ſeq̄ntis ca. tertio reuertit̄ ad inſtruēdū cōiter / ibi: De cetero fr̄es. circa mediū. vi. ca. Circa ꝑmū inſtruit generaliter ꝑmo verbo. ſecūdo ſaluatoris exēplo. in ꝑncipio ſequētis ca. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ hūilitas eſt fūdamentū ſpūalis edificij. ꝓpter qd̄ ꝑmo fundamētū iſtud collocat. ſecūdo ſuꝑedificat / ibi: Solliciti ſeruare. Igit̄ primo inſtruit eos de hūilitate ꝛ q̄buſdā alijs ꝟtutib⁹ ſibi ꝓpinquis dicēs: Obſecro itaqꝫ vos: ego vinctus in carcere.
b ¶ A dn̄o. i. ꝓpter dn̄m: vt dictū eſt ſupra.
c ¶ Vt digne ambuletis. ꝓcedēdo de virtute in ꝟtutē. d ¶ Vocatiōe q̄ vocati eſt̄. ad fidem catholicā que req̄rit vitā virtuoſam.
e ¶ Cū oi hūilitate. ſ. interiori q̄tū ad mētē: ꝛ exteriori q̄tū ad cōuerſationē. Et q̄m hūilitas facit hoīem reſilire in ꝓpriā ꝑuitateꝫ: habet māſuetudinē annexā q̄ repmit motus ire. iō ſbdit̄: Et māſuetudine. Repſſio aūt ire inducit ad patiēter tolerādū mala illata. ideo ſubditur:
f ¶ Cū patiētia ſupportātes inuicē. mutuos defectus ꝛ labores. g ¶ In charitate. ſcꝫ xp̄i: ꝛ nō intuitu tꝑalis cōmodi. h ¶ Solliciti. Hic ꝯſeq̄nter Aplūs ephesios inſtruit de edificio virtutū ſuꝑ fundamentū hūilitatis collocādo. Et qꝛ quāto bonū eſt cōmunius: tāto diuini⁹. ideo ꝑmo eos inducit ad ſeruādā eccl̄iaſticā vnitatē. ſecūdo ad habēdā moꝝ honeſtatem / ibi: Hoc ergo. Prima in tres: qꝛ ꝑmo facit ꝓpoſitū. ſecūdo ad hoc iducit exēplū, ibi: Vn⁹ dominꝰ. tertio declarat q̄ddā dictū / ibi: Vnicuiqꝫ. Circa ꝑmū dic̄: Solliciti. ſupple ſit̄. i ¶ Seruare vnitatē ſpūs. i. vnitatē eccl̄ie quā facit ſpūſſanctus: ꝛ ꝑ oppoſitū eius ſciſma facit diabol⁹. k ¶ In vinculo pacis. Sicut enī vinculū corꝑale vnit ligata intra ipm̄: ſic pax ꝛ tranq̄llitas ſeruāt vnitatē credentiū. l ¶ Vnum corp⁹. ſ. ſitis: qd̄ eſt corp⁹ xp̄i myſticū. m ¶ Et vnus ſpūs. i. vnius volūtatis opandi bonū.
n ¶ Sicut vocati eſtis in vna ſpe. beatitudinis eterne. o ¶ Vocatiōis veſtre. ſcilicet ad fidē catholicā: ꝑ quā habet̄ vitaꝫ eternā.
p ¶ Vnus dn̄s Hic ad ꝓpoſitū inducit exēplū de vnitate dn̄i: fidei ꝛ baptiſmi vt mag⁹ moueat ad ſeruandā eccl̄iaſticā vnitatem, dicens: Vnus dn̄s: cui ſeruitis. ꝛ iō ſciſma nō ꝓuenit niſi ex pluralitate dominoꝝ cōtraria volentiū. q ¶ Vna fides. quia licet ſint articuli multi in fide catholica: tamē omnes innitunt̄ veritati diuine propter quā eis aſſentimus que eſt vna. r ¶ Vnum baptiſma. Licet enī ſint multi miniſtri baptiçantes exterius: tamen vnus eſt qui baptiçat interius: ſcilicet chriſt⁹: Joh̄. iij. d. Hic eſt qui baptiçat. s ¶ Vn⁹ deus ꝛ pater omniū. per creationē. t ¶ Qui ſuꝑ oēs. creaturas ꝑ excellentiā. v ¶ Et ꝑ oīa. ꝑ generalē reꝝ gubernationē. x ¶ Et in omnibus nobis. ſcꝫ fidelibus in q̄bus eſt ſpecialiter ꝑ gratiā. y ¶ Vnicuiqꝫ. Hic declarat q̄ddaꝫ Diuiſio dictū. ſ. q̄liter oēs fideles ſint vnū corpus xp̄i myſticū. Et diuiditur in duas: quia primo declarat huius corpis diſtinctionē membroꝝ. ſecūdo cōnexionē eoꝝ / ibi: Veritatē. Prima adhuc in tres: qꝛ ꝑmo ponit̄ dicta diſtinctio. ſecūdo diſtinctiōis ꝯditio / ibi: Et ipe dedit. tertio eius duratio, ibi: Donec. Circa ꝑmū dicit Aplūs: Vnicuiqꝫ noſtrū. ſ. xp̄i fideliū. z ¶ Data eſt gratia ſm̄ mēſurā donatiōis xp̄i. id eſt prout voluit dare: ꝛ plus ꝛ min⁹ ſm̄ ordinē diſpoſitiōis ſue. xp̄o enī datus ē ſpūs nō ſm̄ mēſurā Joh̄. iij. d. ceter̄ aūt dat̄ in mēſura.

A Propter qd̄

A B. a ¶ Propter qđ dicit. Ad ꝓbãdũ ꝙ xp̃s hõ dat diuerſa dona: dicit ſpũſſctũs in pſal. vere xp̃s ſm hũanitatẽ dat. nã ꝓpha dicit: ꝙ aſcẽdẽs dedit: ⁊ aſcẽdere dixit reſpectu deſceſſionis. et ita innuit ꝙ ⁊ deſcẽdẽs dedit. Et ↄſtat ꝙ ſm hũanitatẽ xp̃s deſcẽdit ⁊ aſcẽdit. ğ ſm hũanitatẽ dedit: q᷑ ſm deitatez q̃ vbiq̃ eſt: nec deſcẽdit nec aſcẽdit. Sʒ ſm aïaʒ ad inferos deſcẽdit. ſm corp⁹ ⁊ aïam ad celos aſcẽdit. Uel ita aſcẽdẽs qđ ẽ ſm humanitatẽ dedit. Sʒ qđ eſt ꝙ hũanitas aſcẽdit. i. quõ hũanitas poterat aſcẽdere: niſi q᷑ deitas ꝑmuʒ deſcẽdit in ꝑtes terre q̃ ſunt acre inferiores: vt hũane nature vnireẽ. Et q᷑ dixerat hũanitas aſcẽdit: deitas aſcẽdit: ne iõ viderentur duo. Subdit: Qui deſcẽdit. i. deitas: ⁊ q̃ aſcẽdit ſuꝑ celos. i. hũanitas: ipſe eſt vna ⁊ eadẽ ꝑſona: vt ipleret oïa donis ſuis: ⁊ ita impleuit ꝙ ipſe dedit quoſdã aplos: q̃ſdam ꝓphas ⁊c̃. Ecce quõ alij plus: alij min⁹ dedit. Hoïb⁹ ad mẽſuram dat: ipſe non ad menſurã accepit.

b ¶ Captiuã du. ca. i. eos q̃s diabolus captiuauerat a ꝑadiſo: ⁊ ꝓpos mũdi ⁊ inferni fecerat. Iteꝛ captiuos fecit xp̃s dñs ad celũ reducunẽ. ¶ Aug⁹. Dedit dona hoïb⁹. Aplica auctoritate loq̃tur. In pſal. ita legiẽ. Accepiſti dona i hoïb⁹. Sic eni ꝑles codices hñt et maxime greci: ⁊ ex hebreo ſic interꝑtatum habem⁹. Dona aũt dixit apl's ſic ꝓpha nõ donũ. Sʒ cũ ꝓpha dixerit. Accepiſti do. i hoïb⁹: Paulus aplica auctoritate maluit dicere: dedit dona hoïbus. Ut ex vtroq̃ vno ꝟbo ꝓphetico: altero aplico: q᷑ i vtroq̃ ẽ diuini ſmõis auctoritas ſenſus pleniſſim⁹ redderet. Utrũq̃ ei veꝝ ẽ: ⁊ q᷑ dedit hoïb⁹: ⁊ q᷑ accepit in hoïb⁹. Dedit hoïb⁹ tãq̃ caput ⁊ mẽbris ſuis. Accepit i hoïb⁹ idẽ ipſe vtiq̃ in mẽbris ſuis. Ipſe ğ xp̃s ⁊ dedit de celo ⁊ accepit i ẽra. Dedit: q᷑ de⁹ cũ p̃re. ſm qđ dat accepit. ꝓpha dic̃: accepit: q᷑ ipſe cũ ſuis ẽ in eccl'ia i q̃ accipit: hoc ẽ in

B hoïb⁹ accipe. Donũ eſt ſpũs. Sʒ plalic̃ dona: q᷑ ꝑ ſpm̃ q̃buſq̃ ꝓpria: nõ ſingul oïa: vt vna aïa oïb⁹ i mẽbris agit oïa.

c ¶ Prophetas. Amb. In nouo teſtamento ꝓphete dicunẽ explanatores ſcp̃turaꝝ: tñ fuerũt quidã in ꝑmordio fl dei futura ꝑdicẽtes: ſic̃ Agab⁹ ſeptẽq̃ filie philippi. d ¶ Euãgeliſtaſ. Qui ⁊ diaconi: q᷑ ⁊ ſi ñ ſacerdotes: tñ euangelicare pñt. f ¶ In op⁹ miſterij. Hos oẽs dedit i op⁹ miſterij: vt q̃ſq̃ plene poſſit facere op⁹ miſtratiõis ſibi credite. Si eñi vn⁹ hrẽt oia nõ ꝑfecte ageret ſingl'a. ⁊ h̃ dr̃: e ¶ Ad ↄſumationem. i. vt eos ↄſummaret qui iam ſancti. g ¶ Et in edificatione. i. vt eos edificẽt in corpus chriſti: qui adhuc ſunt alieni. h ¶ Donec. i. in die iudicij. i ¶ Omẽs. qui ſumus in vna ⁊ nõ diſcrepante fide: ⁊ in vna et non differenti agnitione filij dei: vel in virtutib⁹ quib⁹ agnoſciẽ fili⁹ dei in nobis: vel quib⁹ agnoſcemus eum in futuro. k ¶ Occurram⁹. nobis in inuicem de diuerſis mũdi partib⁹: vel ipſi xp̃o: q̃ſi deſiderio currẽtes ad gaudiũ. l ¶ In virũ ꝑfec. Ut vnuſq̃ſq̃ ſit vir ꝑfect⁹ ⁊ hñs eãdẽ etatẽ q̃ ẽ mẽſura ⁊ meta etat' vltra quã nõ accreſcit aliq̃d naturalit̃ hoï: in q̃ etate xp̃s habuit plenitudinẽ annoꝝ ⁊ corꝑis: in q̃ d h̃ mũdo trãſiuit. Oẽs eni in eadẽ reſurgẽt: i qua xp̃s mortu⁹ eſt ⁊ reſurrexit: cuiuſcũq̃ etatis mortui fuerit. Uel in virũ ꝑfectũ: vt qđ caput ⁊ mẽbra: oẽs ſim⁹ vnus ꝑfect⁹ vir: cui nihil deſit: ⁊ nihil poſt addendũ ſit. Perfect⁹ vir. q᷑ erit mẽſura ⁊ meta etatis. Meta vt poſt nihil addaẽ numero vel virtutibus. Menſura: q᷑ erit plen⁹ xp̃s: oẽs hñs: q̃ modo ꝑ ſingulos creſcit: ⁊ oẽs in eo imortales ⁊ beati cũ eo: ⁊ tũc nõ erit neceſſaria ꝑlatio. m ¶ In mẽſura eta. Aug⁹. Nõ ait menſurã corporis vel ſtature: q᷑ vnuſq̃ſq̃ recipiet ſuã menſurã: quã vel habuit in iuuẽtute: etiã ſi ſenex obijt: vel fuerat habitur⁹: ſi añ eſt defunct⁹. Etas ꝟo erit illa ad quam ꝑuenit xp̃s. i. iuuenilis vt

ff circa

¶ propheta.

a chriſti. Propter qđ dicit. † Aſcẽ-

a ¶ loco ⁊ dignitate. b ¶ ecce felix captiuitas capti: q᷑ ſubiugati ſub leue iugũ xp̃i liberati a pctõ ſnt facti iuſticie.

b dens in altũ captiuã duxit capti-

¶ ſpũs. ¶ rationabilibus.

uitatem: dedit dona hominib⁹.

a ¶ dixit ꝓpheta aſcẽdẽs: ſʒ qđ ẽ h̃: niſi q᷑ pri⁹ deſcẽdit. reſpectu cui⁹ dixit: Aſcendit.

† Quod aũt aſcẽdit quid eſt: niſi q᷑

a ¶ . i. ad inferos: cui⁹ ꝓbatio ꝑmiſſa eſt: q᷑

⁊ deſcendit primuꝫ in inferiores

duxit captiuitatẽ quã inde traxit. a ¶ ğ q᷑ ita inuũt ꝟba ꝓphe: idem q̃ deſcẽdit ⁊ aſcẽdit vt ipleret oïa donis vl' oïa d ſe predicta.

partes terre? † Qui deſcẽdit ipſe

eſt qui ⁊ aſcendit ſuper oĩnes celos: vt adimpleret oïa. † Et ipſe

a ¶ vicarios predicatiõis ſue.

dedit quoſdã quidẽ apoſtolos:

a ¶ d futur' vl' ſcp̃turaꝝ iterꝑtes. ¶ vt Agabus. a ¶ vt. vij. diacões ſb aplis. ¶ vt marc⁹

quoſdã autem prophetas: alios

vero euãgeliſtas: alios autẽ pa-

lucas. a ¶ vt ep̃os: q̃ ꝟbo ⁊ exẽplo docere debẽt: ⁊ iõ ↄiũgũt paſtores ⁊ doctores. paſtor eñi ñ ẽ niſi habeat doctrinã: q̃ gregẽ paſcat

ſtores et doctores † ad cõſummationem ſanctorum in opus miniſterij † in edificationem corporis

a ¶ tãdiu durabit hec ꝑlatio: donec occur. nõ poſt: ⁊ ideo nõ eſt grauiter ferenda.

chriſti: donec occurram⁹ omnes in vnitateꝫ fidei: ⁊ agnitiõis filij

a ¶ nõ ſexu ſʒ ꝑfectiõe virtutis. hic eñi paruuli ſumus viribus corporis et animi.

dei in virum perfectũ: in menſuram etatis plenitudinis chriſti:

a ¶ vſq̃ ad illd: hos miſtros dedit: vt iã ſic̃ olim nõ ſim⁹ ⁊c̃. ¶ dedit dico hos ꝑlatos. b ¶ ſenſu. c ¶ titubãtes nr̃a debilitate.

† vt iam nõ ſimus paruuli fluctu

a ¶ Propẽ qđ dic̃ ſcp̃tu. Ps. lxvij. d. b ¶ Aſcẽdẽs in al. i. xp̃s in ſua aſcẽſiõe. c ¶ Captiuã duxit ca. i. ꝑfes q̃ pri⁹ tenebanẽ in limbo: q̃ dicunẽ hic captiua captiuitas: ſic̃ frequẽter in ſacra ſcriptura fit talis reduplicatio, vt cuꝫ dicit̃: vita viuet: morte morietur: ⁊ ↄſilia ad maiorẽ expreſſionem.

d ¶ Dedit do. ſpũſſcti. e ¶ Hoïb⁹ in die pẽtecoſtes viſibilit̃ ⁊ q̃tidie inuiſibilit̃. Ps. lxvij. d. dr̃ ꝙ accepit dona i hoïb⁹: ⁊ ẽ eadẽ ſnia. Accepit eni dona a deo p̃re hoïb⁹ diſtribuẽda: ſic̃ expoſitũ fuit ibidẽ. q̃cq̃d eni hʒ filius hʒ a deo p̃re: cui⁹ dona ꝑueniũt ꝑ filiũ incarnatũ mediatorẽ dĩ ⁊ hoïm. Et ↄñr declarat modũ aſcẽſus, dicẽs: f ¶ Quod aũt aſcẽ. qđ eſt: id eſt q̃liter ẽ intelligendũ. g ¶ Niſi q᷑ ⁊ deſcẽdit p̃. in ſua morte. h ¶ In ife. par. tre. ſcʒ ad limbũ patrũ i inferno: q̃ dr̃ eſſe ſb ẽra. ¶ Uel alit̃: Niſi q᷑ ⁊ deſcẽdit primũ. i ſua incarnatiõe: In iferiores ꝑtes terre. i. in ꝑtes hui⁹ ẽre: q̃ ſunt inferiores reſpectu aliaꝝ partiũ mundi. i ¶ Qui deſcẽ. ipe ẽ. ideꝫ in ꝑſona. k ¶ Qui ⁊ aſcẽ. ſuꝑ oẽs ce. aſcẽdere vel deſcẽdere xp̃o nõ ↄueniũt ꝓprie ſm deitatẽ: q̃ de neceſſitate ꝑſens eſt vbiq̃: ſʒ ſm hũanã naturã dr̃ hic aſcẽdiſſe ſuꝑ oẽs celos. nõ ſic intelligẽdo ꝙ aſcẽderit totalit̃ ſuꝑ celũ empyreũ: vbi null⁹ ẽ locus nec creatura aliq̃: ſʒ ſic intelligendo ꝙ aſcẽderit ad digniorem partẽ empyrei celi. qđ eſt loc⁹ beatoꝝ ⁊ celũ ſupremũ. l ¶ Ut adimpleret oïa. q̃ de eo ꝑ ꝓphas erãt ſcripta: q̃ nõ ſolũ ꝓphetauerũt de ei⁹ incarnatiõe: morte: reſurrectiõe: ſʒ etiam de ei⁹ aſcẽſiõe. m ¶ Et ipe. Hic ↄñr poniẽ dicte diſtinctiõis conditio: ſicut eni diuerſis mẽbris eccl'ie data ẽ ad menſurã gr̃a plus ⁊ min⁹: ita cõſtituta ſunt i diuerſis gradib⁹ ⁊ officiis: ſicut i corꝑe naturali diſtincta mẽbra habẽt diſtincta officia. ⁊ hoc eſt qđ dicitur: Et ipe dedit q̃ſdã quidem aplos. ſ. duodecim ad ordinandũ eccleſiam ⁊ regendã. n ¶ Quoſdam aũt ꝓphetas. ad futura predicẽdũ. vt ꝑꝫ Act. xi. et. xix. o ¶ Alios ꝟo euãgeliſtas. ſ. quattuor ad euangeliũ ſcribendũ. p ¶ Alios autẽ paſtores. ad curã animaꝝ. q ¶ Et doctores. ad informãdũ in moribus populũ: ⁊ h̃ ex officio ſibi iniuncto: ſiue ex cõmiſſione. r ¶ Ad ↄſummationem ſanctoꝝ. id eſt ꝑfectionem fideliũ in moribus ⁊ fide. s ¶ In edificationẽ corꝑis chriſti. ſ. myſtici: qđ eſt eccleſia in qua apoſtolis ſuccedunt epiſcopi. prophetis autem habentes gratiam ſcripturarum ſanctarũ obſcura interpretandi. euangeliſtis archidiaconi et diaconi. paſtoribus ꝑ quos intelliguntur ſeptuaginta diſcipuli: ſacerdotes curati. doctoribus autem quicunq̃ exercentes debite actum docendi ſeu predicandi. t ¶ Donec occurramus. Hic ↄſequẽter oſtenditur dicte diſtinctionis duratio vſq̃ ſcilicet ad iudicium. tunc enim terminabitur tempus merendi: et per conſequens promotio inferiorum per ſuperiores ad bonum: et ſic ceſſabunt hec officia. ⁊ h̃ eſt qđ dicit̃: Donec ⁊c̃. id eſt dicta officia exercebuntur i eccleſia militãte. Donec occurram⁹ omnes in vnitatẽ fidei ⁊c̃. id eſt qui ſumus vniti in fide et cognitione chriſti. v ¶ In virum ꝑfectum: id eſt occurramus chriſto venienti ad iudiciũ: qui eſt vir omnino ꝑfect⁹. x ¶ In menſurã etatis plenitudinis chriſti. Omnes enim reſurgent in etate. xxxiij. annorum. que eſt etas plena et perfecta: et in qua chriſtus paſſus fuit. y ¶ Ut iam nõ ſimus paruuli. nunc enim variantur homines ſm diuerſas cogitationes et actiones: ⁊ frequenter decipiuntur et i errorem ducuntur per malorum perſuaſiones: que tũc ceſſabũt vnde ſubditur: Et circũferamur omni vento ⁊c̃.

o ij Ut Ueritatez

Margin: C; † Ps. 67. d; † Ioh. 3. d; toc here. c. cũ ex iniuncto. c. ſicut i vno; 1. Co. 12. d; Alsfin; Alsfad; D; Ps. 67. d; † 12. diſ. c. de his

C ¶ circa .xxx. annos. Nō ē aūt fas dice/
Qualia cor re qđ in reſurrectiōe accedat corpori
pora in re/ magnitudo quā nō habuit: nec maio
ſurrectione ra in corpa redigēda ſūt ad modum
dñici corpis. Periret eñ multū de
eis: cū nec capill⁹ periturus ſit. Nihil
eñ detractū ꝗlibet mō de corpe hūa
no periturū eſt. Ita eñ modificabit
illa in vnoquoqȝ materies: vt aliqđ
ex eo ñ pereat. Et qđ alicui defuerit:
ille ſuppleat ꝗ de nihilo fecit qđ vo/
luit. Et ſi qđ in pte altā enormit abū
dauit. p totū ſpargeret. Indecorum
ꝗppe nihil ibi erit: ſȝ ꝗcqđ futurū eſt
ꝑ decebit. reſurgent igit corpa mor/
tuoꝝ ſine vlla deformitate. Neqȝ il
la terrena materies ꝗ diſcedēte aīa/
fit cadauer: ita reſurrectiōe repabit
vt ea ꝗ dilabūt ꝗuis ad corp⁹ rede/
ant vñ dilapſa ſūt: ad eaſdē qȝ corpo
ris ptes vbi fuerūt redire neceſſe ē:
alioqn capillis ⁊ vnguib⁹ imodera
ta ⁊ indecēs magnitudo redderetur.
1. Re. 10.a a ¶ Chriſt⁹. vnct⁹ dr. Et in veteri
teſtamento reges vngebantur.
b ¶ Hoc igit di. Admonet vt ca/
ueāt a ꝯſuetudine antiq gētilitatis.
Q. qȝ de⁹ tot auxilia ad cuſtodiā de/
dit vnitat. ⁊ qȝ creſcere poteſt et ei
occurret. ꝗ dico: nō obſecro vt ꝓus.
c ¶ Obſcuratū. Nō pax: ⁊ ideo
min⁹ mirū ꝗ de vobis ꝗ eſtis illumi/
nati ⁊ ſpem habet vite. d ¶ A vi/
vita duplex ta dei. Aug. Due ſūt vite. vna cor
t Roñ. 5.a poris: altera aīe. Et ſicut vita corpis
eſt aīa: ſic anie vita eſt de⁹. Et quō ſi
aīa deſerat morit corp⁹: ſic aīa mori
tur ſi dſerat de⁹. Aīa recedēs a luce
iuſticie ꝗnto magis ꝗrit qđ inueniat
ꝯtra iuſticiā: tāto pl⁹ repellit a lumi
ne vitatis ⁊ i tenebroſis demergit.
e ¶ Deſperātes. Uel indoloriū
qđ ex greco trahit. i. de pctō nō do/
lētes. f ¶ Sicut veritas eſt in
xpo ieſu. Hoc iō dicit: qȝ ſūt ꝗdā in
eccia ꝗ ſub noīe xpi nō ſequūt vita
tē quā xp̄s docuit. g ¶ Deponi/
Uetus hō te. Nō iubet vt corp⁹ deponat: ſȝ vt
vita in meli⁹ mutet. Amb. Hō eñ i
terior ſi vitia pſtina ſequit: vet⁹ dr.
Si aūt in nouitate vite ambulat: ali
enus a ſeculari errore nouus dr. Eo
igit corrūpit ꝗ veteraſcit. Ideo ait:
Deponite vos. i. vetuſtatē: ꝗ ho/
mo interior fit vet⁹ ⁊ corrumpitur.
h ¶ Ueterē hoiem. Nōnulli pu
tāt ꝙ vet⁹ hō corp⁹ ſit: ⁊ nou⁹ aīa. Sȝ
corp⁹ exterior hō ē: aīa iterior: ⁊ inte
riori agit hec vetuſtas ⁊ nouitas.
i ¶ Spū mētis. Aug⁹. de trini.
nō ibi duas res intelligi voluit: qua
ſi aliud ſit mēs: aliud ſpūs mēt. Sȝ
qȝ mens ſpūs eſt. Sic dictū eſt. In
expoliatōe corpis carnis. i. carnis ꝗ
De cō diſt. corp⁹ eſt. Spū mētis. Aug⁹. ſup
4.c.1 Gen. Mēs vel rō vel intelligentia
Roñ.6.a imago di eſt: ꝗ ꝑeſt hō ceter: ꝗ crea/
Col.3.b tus i agnitōe di poſtꝗ pctō deſipu
Heb. 12.a it: i eadē renouat vt icipiat illa ima/
1. pet. 2.a go ab illo reformari a ꝗ formata eſt.
alſ ferrois k ¶ Qui ſm deū. Cōcept⁹ ē eñ
Hie.13.d in vtero vginali ope ſpūſſcti ꝺ ſemi
ne mulieris ſine ſemine viri: hoc no
uū fuit. Vñ Hiere. Nouū faciet do
min⁹ ſup terram: Mulier circūdabit
virū in gremio vteri ſui. Vl. Scdȝ
deū. i. ad imaginē dei creatus in iu
ſticia ⁊ ſanctitate ꝗ peccādo pdidit.
¶ Propter qđ

a ¶ ⁊ nō circūferamur alio vrgēte. b ¶ doctris
prauoꝝ ē ꝗſi vēt⁹ tēpeſtat. c ¶ facte.
antes: ⁊ circūferamur oī vēto do/
a ¶ p ꝗ cecati ſūt. ¶ facte. b ¶ p holes ma
licioſos i ſe ⁊ ad ſimpliciū deceptōez aſtutos.
ctrine in neqtia hoim i aſtutia ad
a ¶ vt ſub ꝓtextu vitat magis decipiat tra
hēs ad errorē. b ¶ nō ſim⁹ tales: ſȝ facientes.
circūuētionē erroris. Ueritatē aūt a
a ¶ hōa ſȝ doctrinā. ¶ actu. b ¶ nō ficte vl
ex timore. c ¶ aſſertiōe fidei. ¶ p mēbra.
facientes in charitate: creſcamus i b
a ¶ i illo coopante ꝗ ē caput nob ꝓuidēs: et
xp̄s regere potēs. b ¶ i oī ſpūali dono.
a illo p omnia ꝗ ē caput chriſt⁹: ex ꝗ c
a ¶ hñ i illo: qȝ p illū. b ¶ eccia. c ¶ p fidē
d ¶ vinculis charitatis.
totū corp⁹ cōpactū ⁊ cōnexū per d e
a ¶ .i. p fidē ⁊ charitatē ꝗ iūgūt ⁊ faciūt mē/
bra xp̄i ſibiīuicē ſubmiſtrare. b ¶ exhibitet
nō ſolū voluntate: ſȝ ſm ꝙ vnūqđqȝ mēbꝝ pōt
operari.
oēȝ iuncturā ſbmiſtrātiōis corpis f g
ſȝ opatōez i mēſurā vniuſcuiuſqȝ b h
a ¶ augmētat illos ꝗ ſūt corp⁹. ¶ tendēs.
mēbri: augmētū corpis facit: i edi i
a ¶ i. illos ꝗ ñ ſūt edificati i ſuā ſocietatē: ⁊ ꝑ
totū ex dilectiōe. ꝗ pacto erit mēſura etatis.
b ¶ nō obſecro vt ꝓus.
b ficatiōnē ſui i charitate. Hoc igit k
a ¶ ꝗſi ꝓcipio. b ¶ ſub teſtimōio di. ¶ a tpe
dico ⁊ teſtificor in dñō: vt iā am l
fidei. ¶ viuatis.
pli⁹ nō ambuletis ſicut ⁊ gētes am m
a ¶ .ſ. ¶ qȝ trāſitoria amāt: ꝗ ſuggerit ſenſu
bulāt in vanitate ſenſus ſui: tene/
alitas. ¶ a tenebris. ¶ naturalē.
c bris obſcuratū habētes itellectū: n
a ¶ ſine ſpe imortalitat. b ¶ a deo qui eſt vi
ta anime. ¶ qȝ deus deſerit eos. c ¶ quia
d alienati a vita dei p ignorantiam o
igrāt vitā dei. a ¶ pmanēs. b ¶ qȝ ꝓdica
tiōi oculos clauſerunt. ¶ alq duriciam.
que eſt i illis propter cecitatē cor
a ¶ etiā. ¶ p ſua turpitudine. ¶ de futura
e dis ipoꝝ: qui deſperantes ſemet/ p q
vita. ¶ p volūtatē. ¶ fornicatiōi.
¶ ⁊ deinde tradiderunt ſe.
ipſos tradiderūt ipudicicie i opa r
a ¶ vt nihil oīno qđ imūdū ſit ꝓtermiſerit.
b ¶ i vehemēti ⁊ iſatiabili deſiderio. ¶ vel
p ſe de alio vitio. ¶ alq auaricia.
tiōnē imūdicie ois in auariciam. s t
a ¶ gētes ita ambulabāt. b ¶ imitādū eſſe.
Uos aūt nō ita didiciſtis chriſtū: v
a ¶ ei⁹ ꝓdicatiōnē itellexiſtis: vel cū interius
loquētē ita audiſtis ꝙ ſit edocti vitatē.
ſi tñ illū audiſtis: ⁊ in ipo edocti x y
a ¶ hāc .ſ. ¶ vt deponat. ¶ vel deponere.
¶ nō ſm ſubſtātiā: ſȝ ſm ꝯuerſationē.
f g eſtis ſicē vitas in xpo ieſu. Depō z a
b nite vos ſm pſtinā ꝯuerſatōez ve b
a ¶ etſi delectet. b ¶ etiā nō ſolū ſȝ opa: ⁊ iō
deponite etiā deſideria: ꝗ veniūt ab errore: vl
terē hoiem qui corrūpit ſm deſi/ c
ducūt i errorē. ¶ quotidie.
deria carnis. Renouamini aūt d
a ¶ p ſpūſctū ꝗ ducit rōnē vl mēte ſpūali.
¶ .i. ſpū ꝗ ē mēs. b ¶ ope. c ¶ xp̄i ſilitudinē
i ſpiritū mētis vre: ⁊ induite nouū e
a ¶ nō hūana natura: ſȝ dei potētia.
k hominem qui ſm deum creatus f

✠ a ¶ Ueritā. Oſtēſa circa corp⁹ xp̄i
myſticū diſtinctiōe mēbroꝝ: hic ꝯñr oſtē/
dit cōnexio coꝝ. Sicē eñ in corpe natura
li a capite fit influx⁹ ad alia mēbra cauſans
ſenſū ⁊ motū ⁊ connexionē mēbroꝝ: ſic a
capite xp̄o in corp⁹ ei⁹ myſticū fit influxus
grē ⁊ vtutū faciēs cōnexionē fidelium et
mutuā ſubuētionē ad oē op⁹ bonū. iō dr:
Ueritatē aūt. ſ. vite/iuſticie ⁊ doctrie.
b ¶ Facientes in chari. cre. in il. i. in
xp̄o: qȝ p opa bona charitas meret auge/
ri: vt aucta mereat ꝑfici. c ¶ Ex ꝗ. i. ca
pite xp̄o. d ¶ Totū cor. cō. p vtutē for
titudinis. e ¶ Et conexū. p vtutē cha/
ritat. f ¶ Per oēm iūctu. i. amicitiā
⁊ cōlocatione fideliū bonā. g ¶ Submi
niſtratiōis. i. p quā vn⁹ cōicat alteri bo
nū qđ hȝ a xp̄o. h ¶ Scdm ope. i ⁊c.
qȝ ſm grad⁹ mēbroꝝ eccie cōpetūt diuer
ſis diuerſi act⁹: maiores ⁊ miores ſicē epi
ſcopis/ſacerdotibus ⁊ religioſis ⁊c.
i ¶ Augmētū cor. fa. ſ. influx⁹ ꝓdict⁹
a chriſto capite. k ¶ Hoc igit. Poſtꝗ
Apls reduxit ephesios ad ſeruādā eccie
vnitatē: hic ꝯñr eos iducit ad habendū
morū honeſtatē: ⁊ pmo reſpectu ſui. ſcdo
reſpectu ꝓximi/ibi: Propt qđ. Circa pri/
mū inducit eos ad puritatē mēt ⁊ exteri
oris ꝯuerſatōis: p quā bñ diſponit hō re
ſpectu ſui: di. Hoc igit dico: qđ ſequit.
l ¶ Ut iā am. nō am. ſi. ⁊ gē. fidem
xp̄i nō habētes. m ¶ Ambulāt i va.
⁊c. i. iniītētes ſapie terene ꝗ ē aīalis ⁊ di/
abolica: Jac. iij. n ¶ Obſcuratū ha
hē. intel. qȝ vitia ⁊ maxime carnis cau/
ſant hebetudinē mētis. o ¶ Alienati
a via dei p igno. ꝗ nō excuſat: ſȝ mag.
aggrauat: iniqtū ē p ꝓpriā malicā acqſi/
ta. p ¶ Qui deſperā. ſe poſſe vitia di b
mittere ꝓpt habitū prauū acqſitū ⁊ incli
nantē p modū nature: ꝓpt qđ tales ſe ex
ponāt ſine freno carnalib⁹ vitijs. iō ſbdit:
q ¶ Semetipos tra. ipu. ꝗtū ad in/
honeſtatē ſenſuū: vt aſpectib⁹/oſcula/ ta
ctib⁹ ipudic. r ¶ In opatiōe. ꝗtū ad
ꝑpationē opis. s ¶ Immūdicie ois.
ſcȝ aīe ⁊ corpis. Aliter pōt exponi. Qui
deſperātes ⁊c. ſ. de pmio in alia vita:
Semetipos tradidert ipudicitie. ꝓpt qđ
in pſona taliū dr Sap. ij. a. Nos ex nihi/
lo nati ſum⁹: ⁊ poſt hoc erimus ꝗſi nō fueri
mus ⁊c. venite ꝗ ⁊ fruamur bonis ꝗ ſūt
⁊c. Seqt: Nullū pratū ſit qđ nō ꝑtranſe
at luxuria nr̄a. Et qȝ pecūia miniſtrat ma
teriā ſeu facultatē talib⁹ vitijs. iō ſubdit:
t ¶ In auariciā. p quā illicite acquiri
tur pecunia. v ¶ Uos aūt nō ita di.
xp̄m. i. euāgeliū xp̄i qđ docet ꝯtrarium.
x ¶ Si tñ illū au. i. itellexiſt. y ¶ Et
in ipo edo. eſtis. nō ſolū ſpeculatiue: ſȝ
etiā practice. z ¶ Sicut eſt vitas in
xp̄o ie. ꝗ cepit facere ⁊ doce. Act. i. a.
iō ſubdit: a ¶ Deponite vos ſm ꝓ.
cō. i. relinqte vitia in ꝗbus fu. tpe gē
tilitatis. b ¶ Ueterē hoiem. i. adam:
ꝗ dicit deponi qñ reſiſtit inclinatiōi car/
nis corrupte ab adā ꝯtracte. c ¶ Qui
corrumpitur ſm deſideria carnis:
id eſt licet delectetur ſm carnem: corrum
pitur tamen vitijs ſm mentē: ⁊ etiam ſm De cō diſ.
carnem. dediti eñ carnalibus vitijs citi/ 4.c. ꝗſquis
us moriuntur ceteris. d ¶ Renoua/ ⁊.c. nō illō
mini autem ſpiritu mentis veſtre. poſt pn. De
id eſt in ſpiritu qui eſt vita mētis veſtre. pe. diſt.
e ¶ Et induite nouū hominem: quō ren
id eſt chriſtum per ipſius imitationem. ri. De ap.
f ¶ Qui ſm deum creatus eſt. ſm c. quidam
humanam naturam.
✠ In iuſticia

A b a ¶ Propt̃ qd̓ depo nen. Exequit̃ ptes ve‑ teris ⁊ noui hominis. b ¶ Cũ ꝓrio. Etiã gẽ tili: qꝛ oĩs hõ ꝓxim⁹ ↄdi tiõe ꝓme natiuitatis vl̓ ſpe ↄuerſiõis oĩs dꝫ pu tari ꝓxim⁹. c ¶ Iraſci mini. Bed. i. idignamĩ vobiſi ꝑis tãta vehemẽ‑ tia vt peccare deſiſtatiſ: qꝛ ſup hãc irã nõ occidit ſol iuſticie: ſꝫ poti⁹ illi ir radiat. Iraſcimi. Am‑ bro. Qd̓ ẽ natural mot⁹ animi ↄ peccantes: ſꝫ ne modũ excedẽdo peccetiſ aſperi⁹ arguẽdo. vñ Sa lomon. Noli eſſe nimis
Eccle.7.c iuſt⁹: qꝛ ẽ iuſt⁹ q̃ perit in iuſticia ſua. Tẽperãda eſt ꝙ iuſticia: vt ⁊ de⁹ ſuf fert iniq̃s vt aliq̃ ex eis corrigant̃. d ¶ Sol ñ oc. Uult vt ira ñ duret: qꝛ ſi durat: dat̃ occaſio diabolo. Irat⁹ eñi male cogitat: ⁊ ſic ſe diabolus inſerit vt mala pagat.
Sol nõ oc. Chriſt⁹ mẽ‑ tẽ nõ deſerat: q̃ cum ira nũꝙ habitat. e ¶ No lite lo. da. Aug⁹. i pñ.
Porte dia‑ boli li. Due ſũt porte quib⁹ diabol⁹ itrat: cupiditas ⁊ timor ꝺ ẽrenis. Eiſdẽ in ↄtrũ verſis de⁹ itrat. Illi ſunt claudende. iſti aperiẽde. f ¶ Omis ſermo ⁊c̃. Amb. In di nãꝗꝫ ſeruo oĩa bona de
B bẽt videri: nec ex aliqua parte puritas eius de‑ bet maculari. g ¶ Et nolite. cõ. Per inobe dientiã ꝑdicatorꝫ veri tatis: qd̓ eſt ſpm̃ſanctũ cõtriſtare q̃tuꝫ ad vos. Qd̓ nõ debetis in quo vos q̃ſi cera ſignati eſtĩ eius imagine vobis re‑ licta: vel eſtis ſigna. i. di ſcreti a malis. Nolite cõtri. ſpm̃ſanctũ. Aug⁹. Spũſſctũs in ſe imuta‑ bilis ſꝫ in ſctis facit gau dere de ꝓfectib⁹ aliorũ: triſtari de lapſibus: qd̓ venit ex charitate quam facit. ⁊ iõ dꝛ contriſtari: qꝛ hoc facit i ſuis: vt de‑ us dꝛ ſcire qñ ſcire facit: et requieſcere ab oper‑ bus q̃ valde bona fece‑ rat: qꝛ nos facit requieſce re cũ bona opa fecerim⁹. b ¶ Oĩs ama. et ira. Amb. Hec etiã ſi ſiãt ac cedẽtib⁹ cauſis: tñ tẽpe‑ randa ſunt. i ¶ Blaſ‑ phemia. Aug⁹. Eſt ꝑ quaꝫ ꝺ ideo deo falſa di cuntur. Et ideo peius eſt blaſphemare ꝙ peiera‑ re: qꝛ peierãdo falſe rei adhibet̃ teſt' de⁹. Blaſ‑ phemando de ipſo deo falſa dicuntur.

a ¶ cõmuni opatione: olb⁹ bona ꝑſtando. b ¶ perfecta. ¶ nõ hypocriſis.
eſt in iuſticia ⁊ ſctitãte veritatis. a
¶ quia vetus deponendus eſt.
a †Propter qd̓ deponẽtes mẽda b
¶ qꝛ nouus induendus eſt.
ciũ loq̃mini veritatẽ vnuſquiſꝗꝫ c
¶ quis hoĩe. a ¶ qd̓ decet. b ¶ ſubſeruiẽ
b cũ ꝓximo ſuo: qñ ſum⁹ inuicẽ d
do. a ¶ q̃ſi inuit⁹ tolero qd̓ vitari nõ põt: ſed de ira ne veniatis ad actũ peccati: ⁊ ipſa nõ duret vſꝗꝫ ad occaſuꝫ ſolis. b ¶ vobis
c mẽbra† Iraſcimini: ⁊ nolite pec e
ꝺ ꝑterit' pctis qd̓ ẽ pñitere. a ¶ vlteri⁹ pec care deſinite. b ¶ ſplẽdor rõnis: vl̓ de⁹: ne ꝑ irã q̃ſi ꝑ mõtẽ interpoſitũ obſcuret̃ vob̃.
d care. Sol nõ occidat ſup iracũ‑ g
a ¶ ſi quis etiã irritat qd̓ eſt tẽtatio diabo li. b ¶ perſeuerando in ira.
e diã veſtrã.† Nolite locum dare
a ¶ alie partes veteris hoĩs. b ¶ aliq̃ do‑
diabolo. Qui furabat̃: iã nõ fu‑ h i
lo quid auferat. ¶ nõ ſolũ ꝑ ſeruos
ret̃: mag͛ aũt laboret† opãdo ma k
a ¶ nõ praua opera lucri. b ¶ nõ tñ vn‑ de viuat: ſed etiam.
nib⁹ ſuis quod bonũ ẽ: vt habe‑ l
at vnde tribuat neceſſitatẽ pati‑
¶ vel hũs. ¶ etiã.
f enti. Omis ſermo malus ex ore m
a ¶ ⁊ ſi fuerit corde conceptus.
veſtro nõn procedat: ſed ſi quis n
a ¶ q̃ſi nec bon⁹ inutiliter dicendus.
bonus eſt ad edificationem fi‑ o p
a ¶ ita oportune ⁊ circũſpecte ꝓcedat.
b ¶ .i. vt ſit gratus audientibus.
dei: vt det gratiam audiẽtibus. q
a ¶ gaudet ſi ꝺ eo ꝓficim⁹: alit̃ triſtat̃. i. de ſerit. b ¶ a vob̃ ꝑ mala opa fugando.
g Et nolite cõtriſtare ſpiritũſan‑ r
a ¶ qꝛ ipſe ẽ. ¶ in cui⁹ grã. b ¶ q̃ſi cera ſi‑ gillo forma nouitatis vobis impreſſa.
ctum dei: in quo ſignati eſtis in s
¶ .i. in die baptiſmi. ¶ et.
b die redemptionis. Omnis ama t v
a ¶ dict' ⁊ fact̃ mordacib⁹. b ¶ ſubit⁹ fu‑ ror. c ¶ q̃ ẽ ſi mior ſublimat̃. ¶ ꝺ ira vẽit.
ritudo ⁊ irã et indignatio: et cla‑ x y z
a ¶ de indignatiõe q̃ſi vox inſani. ¶ cõten tio. b ¶ de clamore. ¶ vbi falſa de deo di‑
i mor ⁊ blaſphemia tollat̃ a vobiſ a b
cunt̃. a ¶ qꝛ illis preſſis: poterat malũ in corde teneri ſubdit: b ¶ cordis. ¶ qꝛ pni‑ ciem poſſent preſtare. ¶ in deũ ⁊ in ſctõs. c ¶ partes noui hominis proſequitur.
cum omni malicia.† Eſtote autẽ c d
a ¶ large de facultatib⁹ veſtris. b ¶ affe‑ ctu ⁊ cõpaſſiõe mẽtis. ¶ ⁊ ſi nõ eſt qd̓ dent
inuicẽ benigni miſericordes: do‑ e f
a ¶ in vos cõmiſſa: alioquin de⁹ repetet di‑ miſſa ſicut in euangelio de ſeruo nequam le gitur. ¶ ꝑ chriſtũ.
nãtes inuicẽ ſicut ⁊ de⁹ i chriſto g
donauit vobis. Ca. V h

¶ et quia deus donauit. ¶ nunc. ¶ inuicem vobis condonando.
†Stote autem imi‑ i
¶ tunc filij chariſſimi.
tatores dei ſicut filij chariſſimi:

A a ¶ In iu. ⁊ ſan. ꝟitat̃. qꝛ nõ fuit i eo duplicitas C aliq̃ vl̓ hypocriſis. i. Pe. ii. d. Qui pctm̃ nõ fecit nec in‑ uent⁹ ẽ dol⁹ i ore ei⁹. b ¶ Propt̃ qd̓. Hic ↄñr apl̓s informat ꝺ morib⁹ reſpectu ꝓximi: ad quẽ ſe bñ hꝫ hõ ꝑ †Zach.8.c ꝟitatẽ i ore: ⁊ ꝫelũ bonũ i corde: largitatẽ i manu ⁊ beni‑ gnitatẽ i affectu. Primũ põit. d. Propt̃ deponẽtes mẽdaciũ. ꝑ qd̓ ꝓxim⁹ defraudat̃. c ¶ Loq̃mi veri. ꝑ quã cũ eo recte viuit̃. d ¶ Qm̃ ſu. iui. mẽ. ꝓpt̃ qd̓ debem⁹ nos mutuo iuuare. Cõſeq̃nt̃ ponit ſcd̓m di. e ¶ Iraſcimi. ira ꝑ ꝫelũ q̃ nõ ẽ ↄ naturã: ſꝫ ↄ ei⁹ vitiũ: ſꝫ qm̃ i ꝺ mẽſura rõnis de facili excedit̃. ꝓpt̃ qd̓ legit̃ de Plato no‑ Platone ꝙ ꝟuũ ſuũ peccãtẽ tradidit alteri puniẽdũ: ne luit iraſci ipaꝫ mẽſurã rõnis irat⁹ excederet. iõ ſbdit̃: f ¶ Et no‑ †Pñ.4.a lite pec. mẽſurã rõnis excedẽdo. g ¶ Sol nõ oc. ⁊c̃. q. d. ſi ira mẽſuram rõnis aliq̃lit̃ excedat: tñ cito trãſeat. Tertiũ ãt põit di. h ¶ Qui fura. aũ ↄuſionẽ de gẽtili errore. i ¶ Iã nõ fu. xp̃ianitat' tpe. k ¶ Mag͛ ãt labo. diligent̃ ⁊ ſtrẽnue. l ¶ Ut habeat ⁊c̃. nõ ſolũ ad ſufficiẽtiã ſuã: ſꝫ etiã ad reuelãdã ꝓximi indigentiã. m ¶ Oĩs ſmo. Hic ↄñr põit q̃rtũ. d. Oĩs ſmo ma‑ lus ⁊c̃. Ex abũdãtia eñi cordis os loquit̃: Mat. xii. c. †Iac.4.a ⁊ iõ ſmo mal⁹ nõ ꝓcedit de corde benigno. n ¶ Sed 1.pe.4.a ſi q̃s. ſ. ſermo exeat ꝺ ore vr̃o. o ¶ Bon⁹. ſupple ſit. p ¶ Ad edificationẽ fidei. i. fideliũ. ideo ſubditur: q ¶ Ut det grãm audi. i. vt ſit eis grat⁹. Et qꝛ dꝫ hõ mag' vitare offenſam dei ꝙ hominũ. iõ ſubdit̃: r ¶ Et nolite cõtri. ſpm̃ſanctũ dei. tñm pctis vr̃is ad ira‑ Dñs nõ hꝫ cundiã ꝓuocãdo. s ¶ In q̃ ſignati eſtis. per ſacra‑ to perando mentũ baptiſmi in q̃ character ipꝛimit̃. t ¶ In die re dẽptiõis. Licet eñi dies redẽptiõis hñanẽ generalit̃ ſit dies paſſiõis xp̃i: qꝛ tñ in baptiſmo effect⁹ hui⁹ paſſio nis applicat̃ plenarie cuilibet baptiꝫato ſpecialit̃. ideo dꝛ tũc dies redẽptiõis ſue. Et qꝛ baptiſm⁹ dꝛ noua rege neratio: ⁊ ꝑ ↄñs totius malignitatis ablatio. ſubditur: v ¶ Omnis amaritudo. q̃tũ ad rancorẽ ⁊ odiũ. x ¶ Ira. q̃tũ ad vindicte appetitũ. y ¶ Et indigna tio. q̃tũ ad duriciã faciei. z ¶ Et cla. q̃tũ ad ↄtẽtionẽ ↄtra ꝓximũ. a ¶ Et blaſphe. ↄtra deũ. b ¶ Tolla‑ tur a vobis. in xp̃o renouatis. c ¶ Cũ omni mali cia. vt ſic generaliter oĩe vitiũ excludat̃. ⁊ ꝑ oppoſituꝫ cõcludit̃: d ¶ Eſtote aũt inuicẽ be. bona cõicando. e ¶ Miſericordes. mutuã indigentiã releuãdo ⁊ i ma‑ lis cõpatiẽdo. f ¶ Donãtes inui. offenſas remitten‑ do. g ¶ Sicut ⁊ de⁹ i xp̃o. i. ꝑ chriſtũ. h ¶ Dona‑ D uit vo. remiſſioneꝫ peccatorũ. ¶ In ca. iiii. vbi dicit̃ in poſtilla: Ex quo. ſ. capite chriſto totũ corp⁹ cõpactũ.

Additio. Totũ corp⁹. ſ. xp̃i myſticũ eſt compa‑ ctũ ꝑ virtutẽ fidei: qꝛ inq̃tũ fides eſt vna oẽs fideles efficiunt̃ vnũ corpus: etiã ꝑ fidẽ infor‑ mẽ: ſicut corpus humanũ etiã ſine aĩa eſt vnuꝫ corporis organici integritate: ⁊ cõnexũ ꝑ ꝟtutẽ charitat' q̃ ẽ for‑ ma fidei ꝑ quã corp⁹ eccl̓ie aſſimilat̃ corpori organico a‑ nimato ꝑ oẽm iuncturã ſubminiſtratiõis: qꝛ ſicut in cor‑ pore humano organico ꝑ iuncturas diſtinguunt̃ mem‑ bra ſcd̓m diuſa officia: ſic in corpe xp̃i myſtico diuſa mem bra eccl̓ie diuerſis opationib⁹ deputantur. de q̃ ſubdit: Scd̓m opationẽ in menſura. vniuſcuiuſꝗꝫ membri.

Replica. In ca. iiii. vbi apl̓s ꝓbat cõnexionẽ membroꝝ eccl̓ie ad vnũ caput qd̓ eſt chriſtus. ita ⁊ poſtillator exponit. Burg. aũt volens ali‑ quid ſpecialitatis dicere: dicit totũ corp⁹ xp̃i myſticũ cõ‑ †Col.3.b. pactũ ꝑ virtutẽ fidei: qꝛ inq̃tũ fides eſt vna: oẽs fideles efficiunt̃ vnũ corp⁹ etiã ꝑ fidẽ informẽ: ſicut corpus hu‑ manũ etiã ſine aĩa eſt vnũ. Sed illa Burg. additio vi‑ detur erronea. nam error videt̃ dicere xp̃m fore ptẽ cor‑ poris myſtici inaniati: qꝛ ꝑ ſolã charitatẽ que eſt forma et aĩa fidei xp̃o ↄiũgitur mẽbris ⁊ membra xp̃o. fides eñi informis nõ facit aliquẽ eſſe membrũ xp̃i nec mẽbrũ eccl̓ie: niſi ſcd̓m q̃d vl̓ veri⁹ putridũ: qꝛ ꝑ fidẽ informẽ q̃ſ‑ q̃s eſt in eccleſia: eſt in ea ſolũ numero: nõ tamẽ merito. Sicut igit̃ a ſcd̓m quid ad ſimpliciter nõ valet argumen‑ tum: ita etiam ſcd̓m fidem informẽ nõ dicit̃ corpus chriſti compactũ niſi ſcd̓m quid: ſicut homo mortu⁹ nõ dicit̃ hõ niſi cum determinatione diſtrahente. Ca. V

Stote autẽ imitatores. Poſtꝗ̃ apl̓s in‑ †Ioh. 13.d ſtruxit epheſios in moribus verbo. hic ↄñr idẽ 1. Ioh.4.b fac̃ ſalutaris exẽplo. Et ꝑmo ꝓpõit exẽplũ imi tabile di. Eſtote aũt imitato. di ſic fi. chariſſimi. Diuiſio

o iii A q. d. alit̃

a ¶ In odore Ca. V rē suauita. Aug'. Si xp̄i mors deo fuit suauis odor: ḡ mortē ei' libēter accepit. Nō ḡ peccauerūt q̄ illū crucifixerūt. Sȝ nō est ita: q: iniuste iustū occiderūt. Qui patr' ē sua volūtate oblat' ē: sicut ⁊ iudas qd hȝ nisi pctm̄ in tradēdo xp̄m. Nisi tn̄ se traderet xp̄s: nō eū traderet iudas. Tradidit iudas xp̄m: tradidit se xp̄s. Sȝ ille agebat negociū sue vēditiōis: iste nr̄e redēptiōis. Jō ille ipie deliq̄t: h̄ misericordr̄ egit.

b ¶ Auar'. Auariciā idolatrie eq̄t: q: illū auarū significat cui' de' nūmus ē: vel q: res dei q̄s de' vult seruire idigentibus vsurpat sibi ⁊ recondit: ⁊ deo p̄fert: sic idolatria dei honorificentiam. Amb. Uel auar' ē adulter: qui sibi res alienas vsurpat. i. alienā vxorē.

c ¶ Inanib' v̄. Oēs coȝ rōnes sūt inania verba fructu vacua ad supplicia trahētia. d ¶ Fructus ei. Hmōi aūt opa sūt fruct' ⁊ opus lucis.

e ¶ Et iusticia ⁊ ve. Uel iusticia ⁊ vitas sunt ptes bonitat'. Et est sensus: In oī bōitate ⁊ pro id est iusticia ⁊ veritate.

f ¶ Redarguite. Et alibi ait Aplūs: h̄ agite: vt foris terribilis p̄onet increpatio: ⁊ int' lenitatis teneat dilectio. Duo cōiūgūt: vt sc; nō cōicēt consentiēdo et redarguant. Nis eñ duobus modis nō te maculat mal' si nō ɔsentis, etsi redarguis. Utrūq; cōplet' est Apls dicēs: Nolite cōmunicare: nolite ɔsentire, laudare ⁊ approbare. Et quia paꝶ est nō cōsentire. Addit: Mag' aūt redarguite. i. repn̄dite, corripite, coercete. Et est sensus: Nō sit' ɔsentiētes malis approbādo: neq; negligētes i arguendo: neq; sup bientes iisultanē arguēdo.

g ¶ Oia aūt. Sed redarguēda sūt: q: sic manifestāt sepe p ɔfessionē et penitētiā: ⁊ iō arguēdū ē q: qd sic manifestat' vtit i lumē. Uel illi mali manifestāt sibiip̄is q; mali sūt: ⁊ iō arguēdi: q: sic incipiunt eē lumen. Uel redarguite. oia aūt ⁊c̄. Qd eñ qd manifestat. i. mal' cuȝ sibi inotescit eē mal': lumē ē. i. p pniam icipit cōuerti in bonū. b ¶ Lumē ē. i. nō ambiguū: nec p̄t excusari: qd palā dictū ē est. Surge.

† 46. dist. c. clericū. 32. q. 4. c. i eo

Auar' qs

11. q. 1. c. cū ois et. c. sic vrgeri i fi. et. q. 3. c. salvator.

De p̄bē. c. auaritie

† De excess. pla. vt cleri ci.

† De peni. di 4. §. hāc so cietatem

a ¶ opeꝶ exhibitiōe. ¶ nō solū cōdonet' s; b ¶ ponētes aiā, p fr̄. b' si op' ē. c ¶ ita sincere

⁊ ambulate i dilectiōe: sicut ⁊ christus dilexit nos: ⁊ tradidit semetipm̄ p nob: oblationē ⁊ hōstiā in odorē suauitat'. † Fornicātio aūt ⁊ ois immūdicia aut āuaricia nēc noiet i vob: sic decet sctōs: aut turpitūdo: aut stūltiloquiū: aut scurrilitas q̄ ad rē; nō ptinet: sȝ magl grārū actio. † Hoc aūt scitōte itēlligētes q; ois fornicator: aut imūdus: aut auar' qd ē idoloꝶ fuit': non hȝ hereditatē i reg xp̄i ⁊ dī. Nemō vos seducat inanib' v̄bis: † propter hec eñ venit ira dī i filios diffidentie. Nolite ḡ effici participes eoꝶ. † Erāt' ei aliq̄n tenebre: nūc aūt lūx in dn̄o: ut filij lūcl ambulate. Fruct' eñ lucl ē in oī bōnitate ⁊ iūsticia ⁊ vitāte: pbātēs quid sit bn̄placitū deo. Et nolite cōicare opib' ifructuosis tenebraꝶ: magis aūt rēdarguite. Que eñ i occulto fiūt ab ipis: turpe est ⁊ dicere. Oia aūt que arguūtur: a lumine mānifestant. Omnē aūtē; qd mānifestatur: lūmen est. Propter

a ¶ dū iniuriat' est sputis: colaphis ⁊ hmōi. b ¶ dū occisus in cruce. a ¶ q: p iusticia occisus. ¶ de q̄ dicebat i lege. b ¶ cū liberis a viro. a ¶ incōtinētia ad libidinē ptinēs qcūq; mō fiat. b ¶ imoderata cupiditas habēdi. c ¶ nec suspitio sit in vobis. a ¶ vt i osculi ɔplexib'. b ¶ vt p blāda v̄ba. c ¶ q̄ a stult' curialitas dr̄ q̄ risū mouere solet a ¶ ad vtilitatē. ¶ q̄tuis mag' labore agat. ¶ noiet in vobis a ¶ mētl rōne. b ¶ qd scripture male dicūt. ¶ qd est patris ⁊ filij. a ¶ q̄ h̄. ¶ pmittēs ipunitatē ex misericordia dei: vel p̄dicās naturalis vt pseudo: q̄ bona dicūt ⁊ nō faciunt. a ¶ diaboli de qb' diffidim': vel q̄ diffidūt. ¶ similes a ¶ ⁊ iō nō mir: si tūc hec mala in vobis. b ¶ p ignorantiā peccātes. a ¶ ex discretiōe bn̄ opantes ⁊ iustificati p fidē ⁊ baptismū ⁊ filij dī p adoptionē q̄ est lux vera. b ¶ nō i vob. c ¶ ⁊ iō. d ¶ .i. viuete filij dei bonoꝶ opeꝶ gressu sctē ⁊ imaculate. ¶ q: hec opa sūt luc'. ¶ .i. viuere. a ¶ vt boni in vobis. a ¶ pmus qd iustū ē faciat'. b ¶ vt vera loquini. c ¶ ambulate duo pbātes ⁊ rōne discernētes. d ¶ q̄si opa vr̄a ita sint circūspecta vt bn̄ placeāt deo. a ¶ vt filij luc' ābulate. b ¶ vt cū bonis sit ps maloꝶ. ¶ a malis corde disiūgamini: nō corpore. ¶ vel osorꝶ. a ¶ nō negligētes i corrigēdis v̄ris. ¶ lenitā aio. b ¶ nolite cōicare. ¶ nō cōl: nec de bet'. c ¶ .i. in cogitatiōe. ¶ loco nō palā a ¶ in hoc appet q; turpia. b ¶ h̄ solū facere a ¶ p̄sertim mali. b ¶ eñ. c ¶ ab illuminans. ¶ scitis ⁊ bonis hoib' q̄ filij luc'. a ¶ sibip̄is q; mali sūt. ¶ ante ne sciunt. b ¶ mal' p̄sertim. c ¶ vel enim. a ¶ sic. ¶ p ɔfessionē ⁊ pniam. b ¶ i lumē v̄tit: q: bonū ē q; pctm̄ p pniam ⁊ ɔfessionē manifestet. c ¶ q: fit lumē qd manifestat.

M q. d. aliter essetis filij degeneres: ⁊ p ɔsequēs a deo reprobādi. a ¶ Et ambulate. Hic ɔseq̄nter inducit ephesios ad imitādū xp̄m q̄ ē exēplar v̄ez: et pmo in feruore charitat'. scd̄o in decore scītat': ibi: Fornicatio. tertio in splēdore cognite v̄itat': ibi: Erat' itaq;. Circa pmū dicit: Et ambulate in dilectiōe. pcedēdo p bona opa ad augmētū charitat'. b ¶ Sicut ⁊ xp̄s dile. nos. li sicut nō iportat eq̄litatē: s; q̄ndā ɔformitatē. c ¶ Et tradidit semetipm̄ p nobis. q. d. ita debem' in necessitate p salute fratrū aiās ponere. d ¶ Oblatiōē; ⁊ ho. d e cruce. e ¶ In odorē suauitat'. fuit eñ illa oblatio deo acceptissima: q: pcessit ex maxima charitate. f ¶ Fornicatio. Hic dn̄r inducit ad imitādū xp̄i mūdiciā. scd̄o circa h̄ remouet errorē: ibi: Nemo vos seducat. Circa pmū dicit: Fornicatio aūt: q̄ ē peccatū solutus cū soluta. g ¶ Et ois imūdicia. vt p h̄ icludant oīa ad vitiū luxurie ptinētia. h ¶ Aut auaricia. i. imoderata ɔcupiscētia pecunie. Uñ dr̄ auar' q̄si auid' er'. i ¶ Nec noiet in vobis. i. sic a talibus sit' elōgati q; nō possitis in aliquo notari. k ¶ Sicut decet sctōs. i. xp̄ianos q̄ dicūt sc̄i q̄si sanguine tincti: q: xp̄i sanguine redēpti. l ¶ Aut turpitudo. in dissoluto gestu. m ¶ Aut stultiloquiū. in turpi affatu. n ¶ Aut scurrilitas. i. iocularitas. o ¶ Que ad rē nō ptinet. i. nihil valet: s; mag' nocet. Si eñ dicat' v̄bū iocosū ppt causam aliquā recreatiōis honestā. nō nocet: s; magis valet ad recreationē spirituū. Uñ ⁊. iiii. ethico. circa h̄ ponit a ph̄o q̄dā v̄tus q̄ dr̄ eutrapelia: q̄ aliq̄s scit conuertere dicta vel facta ad solatiū honestū. p ¶ Sȝ magis gratiarum actio. deo ⁊ hominibus de beneficiis acceptis. consequenter predictoꝶ vitiorum ponit causam dicens: Hoc aūt scitote intelligētes. ⁊ patet littera hoc excepto. q ¶ Aut auarus: qd ē idolo. ser. nō ppie s; similitudinarie: q: de cēsu facit deū suū. ipm̄ ceteri' p̄ponēdo. r ¶ Nemo. Hic ɔseq̄nter remouet errorē. Dixerūt eñ aliq̄ q; puidētia dei nō se extendat ad act' hūanos in q; psona dr̄ Job. xxij. c. Circa cardines celi pambulat: nec nr̄a cōsiderat: ⁊ p ɔseq̄ns nō punit facta hoīm nec remunerat. Hūc errorē remouet d. Nemo vos seducat inanib' v̄bis. Dicere eñ q; puidētia dei nō se extēdat ad act' hūanos ē multū inane: q: seq̄ret' ipsuȝ multa ignorare q̄ scim' nos: qd est icōueniēs: sicut arguit ph̄s. i. de aīa ɔtra empedoclē. s ¶ Propter hec eñ.. q: aliq̄ credebāt deū facta hoīm nō punire nec remunerare. t ¶ Uenit ira dei. i. ei' vindicta. v ¶ In filios diffidētie. i. sup illos q̄ diffidebāt de diuia remūeratiōe: vt dictū ē: ⁊ tales videntur fuisse illi q̄ perierūt in diluuio. x ¶ Nolite ḡ effici participes eoꝶ. in culpa: ne sitis socij in pena. y ¶ Erat' eñ aliq̄n tene. i. iuoluti ignorātia tēpore gētilitatis.. Et dicit tenebre in abstracto: ad designādū magnitudinē erroris: sicut de hoīe multuȝ largo dr̄. q; ē ipa largitas. q. d. Apls: nō ē mir; si tūc erat' iuoluti enormib' pctis. z ¶ Nūc aūt. i. post ɔuersionē vestrā ad xp̄m: estis: a ¶ Lux in dn̄o. p charitatē grē ⁊ noticie. ideo ɔcludit: b ¶ Ut filij lu. am.. pcedēdo de virtute in virtutē. c ¶ Fruct' eñ lu. i. eius opus. d ¶ Est i oi bo. q̄ ad scip̄m. e ¶ Et iusticia. q̄ ad pximū. f ¶ Et v̄itate. q̄ ad deū: fideliter ei seruiēdo. iō subdit: g ¶ Probātes. i. discernētes. h ¶ Quid sit bn̄. deo. serui eñ fideles diligēter inquirūt implere beneplacituȝ dn̄oꝶ. i ¶ Et nolite cōicare ⁊c̄. i. peccare: cū peccatorib': s; mag' eos arguite. k ¶ Que eñ i occulto fiūt ab ⁊c̄.. ppter qd p̄dicātes ɔtra vitia turpia: nō exp̄mūt ea d. recte: s; p circūlocutionē. Qr̄ autē fideles q̄ sūt lux in dn̄o: vt dictū ē debeāt talia arguere ondit dicēs: l ¶ Oīa aūt que arguūt'. tanq̄ reproba. m ¶ A lumine. vere doctrine. n ¶ Manifestant'. talia esse. o ¶ Omē autē quod manifestatur: lumen est. pticipatiue: inq̄tum ponit in luce: ⁊ ad hoc arguūtur vitia: vt peccatores eorum turpitudinem cognoscentes resiliant ab eis vt fiant lux in domino. p ¶ Propter qd dicit. scilicet spiritussanctus per me.

M Surge qui

Diuisio Diuisio Fornicatio Phus Col. 3. a

A F eſt. a ¶ Surge.p confeſſionē: Et exurge .p ſatiſfactionez. b ¶ Redi.tē. Uel qḋ min⁹ feciſti in vno tpe reſtituite in alio: dimidiātes dies qḋ ipi nō dimidiāt: alij ei dimidiāt: alij iplēt dies: alij nec icipiūt: .i. alij moriūt i egypto: alij in deſerto: alij in tra ſctā: nec mirū ſi minus feciſtis: q2 mali dies nec poſſūt oīa agi .p libitu. c ¶ Dies mali. Pro malicia 7 miſeria hominum dicun tur dies mali. Ceterum dies iſti quātum pertinet ad ſpacia horarum ordinati ſūt. ducunt eñi vices: agūt tpa .orit ei ſol 7 occidit: traſeūt tpa. Cui moleſta ſūt tpa ſi homies ſibi nō ſūt moleſti. Dicūt ḡ dies mali vt dixi .ppter miſeriā hoim 7 maliciā. Sz miſeria hoīs cōmunis eſt: non debet ḡ malicia eſſe cōis. Exqḋ eñi lapſus ē adam de paradiſo, nūqȝ fuerūt dies niſi mali: qḋ oſtēdit puer q naſcit: qui a ploratu incipit. Nōdū loquit 7 iam .pphetat in labore ſe futuruz 7 timore. Redimam⁹ ergo tēp⁹. Redimit q pdit .i. dat ḋ ſuo vt vacz ḋo: q̄ſi det nūmū .p vino: das nūmū 7 emis vinū. Aliḋ das: aliud accipis: aliqḋ amitt: aliqḋ acqris. Sic ḡ pdis nūmoſ vt emas tibi aliqḋ. Sic pdas de tuo: vt emas tibi quietem. Uñ ſi qs vult tecū iudicio ptēdere 7 tunicaz tollere: dimitte 7 palliū vt habeas quietū cor: ne pdas tēpus vacandi deo: a q vult te auocare dāno 7 litibus. d ¶ Subiecti inuicem. Amb. nō ſolū auditores ꝑlatis: ſz etiā ꝑlati ſubditis in charitate eis ſeruiēdo 7 hūiliter curā gerēdo. Nam etſi dignitas maior eſt: adminiſtratoria tamē ē. Uñ Apls. Oim me ſeruū feci. Eſt ergo maior ſalua tñ dignitate ſuire: ſicut minor ē hūiliter obedire. hec aūt tā maior q̄ minor ordinata ſubiectio debet eſſe in caſto timore xp̄i q hūilitatē mandauit. e ¶ Mulieres. Hucuſqȝ cōiter de morib⁹ egit: nūc qdā ſingulis ordinib⁹ ſuadet. f ¶ Nō ha.ma.tē. q2 per actionē bonā mūda ē a macula: 7 p ſpem tēſa ad ſupna: .p inde veſtis ei⁹ i mōte tāq̄ nix dealbata effulſit: que ſignificabat eccliaz oi macla pcti mūdatā: q p xp̄i i lig̃ cruc' extēſionez extēſa ē a ruga 7 deſiderio ad celeſtia. Nō habētē: nūc mac. aut ruga ſed vt ſctā. hic p bona opa. g ¶ Et ima .i. ab ſtinētia mali. Uel tūc ſctā .p gloriā: imaculata .p corruptionis remotionē. Sicut xp̄s fudit ſanguinē: vt lauaret maculā eccleſie: 7 extēdit ſe in cruce: vt tolleret rugā: ſic 7 viri ſi opus eſt debēt mori .p ſaluādis vxoribus: 7 verbo vite eas inſtruere vt exhibeant eas deo.

Dies mali
De cō. diſt. 1. c. hymnis
Mat. 5. f
B
1. Cor. 9. c
Mat. 11. d
Ibidē. 17. a

F Nemo

¶ ſpūſſanctus p me. a ¶ q torpes 7 neſcis te in peccatis. ¶ oblitus dei.

a qḋ dicit: Surge q dormis 7 exurge a b
a ¶ a futura dānatione. b ¶ hic p fidem 7 in futuro p ſpeciem. c ¶ q eſt ſol iuſticie.

a mortuis: 7 illūminabit te chriſtus. c
a ¶ q2 .pdeſt redarguere. b ¶ quo moderamine. c ¶ viuendo 7 redarguēdo.

† Uidēte itaqȝ quō caute ambuletiſ. b
a ¶ idiſcreti. b ¶ ſcz in oib⁹ .pudētes. c ¶ ꝑparātes oportunitatē ſeruiēdi deo 7 vacādi diuinis qḋ neceſſe ē: q2 hodie ſūt mali hoies.

b Nō q̄ſi iſipiētes: ſz vt ſapiētes: rēdi c f g
a ¶ .i. i hac vita mlta occurrūt ipedimēta. ¶ q2
c mētes tp̄s quoniā dies mali ſūt. Pro h i
mali dies a ¶ icōſiderati. b ¶ ſz q̄rite qḋ dō placeat.

pterea nolite fieri iprudētes: †ſz itel k
a ¶ vt oia cū modeſtia agant.

ligētes q̄ ſit volūtas dei. †Et nolite l
a ¶ nihil min⁹ pnētt alios arguētt. b ¶ exq .pcedit mor⁹ mal⁹ vñ tollit auctoritas redarguēdi

inebriāri vino i quo ē luxuria: †ſz iple m n
a ¶ donis ſpūſſancti. b ¶ hoc mō poterit' iple o
ri ſpū ſi vos itelligatis 7 vos in'ſtruatis de his

amini ſpūſanctō/ loq̄ntes vobiſmet p
q dicitis .ſ. in pſalmis: q ad bonā opationē admonēt: 7 hymnis q de laudib⁹ dei: 7 canticis q de eterno gaudio. 7 iō ſpūaliter ſpūalia intelligēda ſūt: 7 poſt locutionē hoꝝ cātātes deū lau

ipis i pſalmis hymnis 7 cāticiſ ſpūq
dātes: 7 de eternis exultātes ſicut hymn⁹ 7 cāticū docet: 7 pſallentes ope vt pſalm⁹ docet.
a ¶ ſpontanea voluntate.

alib⁹/ †cātātes 7 pſallētes i cordib⁹ r
a ¶ ad gliam dñi: nō veſtrā. b ¶ .p .pſperiſ vel

veſtriſ dño grās agētes ſp .p oib⁹ in s
aduerſis. ¶ donis. a ¶ exaltādo b ¶ p quē nos adoptauit 7 p quē nos cū cogruim⁹. c ¶ q2 de⁹ ē credēdo. d ¶ q2 p̄r ē xp̄i natiōe cēna noīs

nōie dñi nr̄i ieſu xp̄i dō 7 patri.
adoptiōis gratia. a ¶ hūiliter curā gerēdo.
b ¶ caſto timore dei q hūilitatē mādauit.

b c Subiecti iuicē i timore xp̄i. †Muli t v
a ¶ in ſimplicitate. ¶ ſicut ſara q dñm vocabat

eres viriſ ſuis ſubdite ſint ſicut dño:
abraā. a ¶ rector. ¶ 7 auctor vñ cepit.

qm̄ vir caput eſt mulieriſ: ſic xp̄s ca x
¶ rector auctor. a ¶ xp̄s. b ¶ eſt. c ¶ .i. eccleſie. d ¶ xp̄i.

put ē eccliē: ipē ſaluator corpis ei⁹.
a ¶ xp̄s ē ſaluator eccliē qḋ vir nō ē mulieriſ: ſz

Sed ſic ecclia ſubiecta ē dō i xp̄o:
tamē vt ecclia. ¶ q nō ꝯtra deū.

ita 7 mlieres viriſ i oib⁹. †Uiri diligi y
¶ quaꝝ caput eſtis. a ¶ cui⁹ caput ē.

te vxoreſ vr̄as: ſic 7 xp̄s dilexit eccle z
a ¶ adeo dilexit q. ¶ ita 7 vos .p vxorib⁹ ſi

ſiaz: et ſeipm̄ tradidit .p ea vt illā ſā a b
op⁹ ſit. a ¶ iuſticia bōe vite. b ¶ ꝑ⁹. ¶ a pctis

ctificaret: mundans eam lauacro c
a ¶ ſctificate. b ¶ q daf vita. ¶ q accedēte ad elemētū fit ſacramētū. c ¶ ad h. d ¶ i futuro.

aque i vbō vite †ut exhiberet ipē ſi d e
a ¶ in aīo 7 corpe rutilātē. b ¶ gemina ſtola. decorā. c ¶ nūc vel tūc. d ¶ aliqḋ criminale.

f bi glōſaz eccliaz: nō habētē maculā f
a ¶ peccatū mortale intus latens ſicut eſt dol⁹ duplicitas ruga dicit. ¶ aliqḋ pctīn .p q ſit dāl

aut rugā aut aliqḋ hmōi: ſz vt ſit ſctā
nabilis. ¶ item.

g 7 imaclata †Ita 7 viri debēt diligere g

A a ¶ Surge q dor. in pctis marceſcēdo. b ¶ Et exurge a mor. ab ifidelib⁹ te ſeparando: q dicunt mortui: Matth. viij. a. Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. C
c ¶ Et il. te xp̄s .p fidē charitate formatam.
d ¶ Uidete. Hic ꝯñr Apls iducit epheſios ad imitādū xp̄i ſapiam: q ē ſapia dei pris: vt dr. i. Corī. i. c. d. Uidete itaqȝ fra. quō †Col. 3. a
caute ambu .ſocietates prauoꝝ declinādo.
e ¶ Nō q̄ſi inſi .q talib⁹ ſe imiſcēt diſtiguere neſciētes bonū a malo. f ¶ Sed vt ſa. q circa bona 7 mala optime iudicant: illa .pſequēdo: iſta fugiēdo: in q̄cūqȝ eñi arte dr ſapiēſ q bñ iudicat de .pſeq̄ndis 7 vitādis ſm artez illā: ſic ſapiēs miles i arte militari dr q ſcit bñ iudicare ḋ expediēdis ad ꝓſecutionē victorie 7 oppoſit' vitādis 7c. Et eodē modo ē i moribus. †Ro. 12. a
g ¶ Redimentes tempus. bonis operibus iſiſtendo habita oportunitate tpis. 1. Teſ. 4. a
h ¶ Qm̄ dies mali ſūt .i. q2 freq̄nter ex iprouiſo ipedimēta ſupueniūt. i ¶ Propterea nolite fi. impru .i. de futuriſ nō .puidentes. Dicit eñi prudēs q̄ſi .pcul vidēs .i. a lōge ſibi .puidēs añ factū: 7 p oppoſitū iprudens: verūtñ q2 h accipit prudētia i his q ptinēt ad ſalutē. iō ſbdit: k ¶ Sz itel .q ſit vo. di. a q expectat' remūerari. Et q2 vitia carnis obūbrāt itelligētiā. iō ſbdit. l ¶ Et no. ine. vino .p vitiū gule. m ¶ ¶ yn q .i. p quod. †35. diſt. vi/nolentum de ꝯſe. diſt. 2. c. in calice De iure iu. et ſi ch̄ri ſtus
n ¶ Eſt luxu. vñ dicit Hiero. Uēter mero eſtuās declinat cito ad libidinē. vēter ei 7 genitalia ſūt mēbra .ppinq: 7 ex vicinitate membroꝝ deſignat .ppinq̄tas vitioꝝ. o ¶ Sz iple. ſpūſctō. q daf ſobriis 7 caſtiſ. p ¶ Loquētes vo .i. adinuicem 7 vnuſquiſqȝ ſibiipſi. Luxuria in vino
q ¶ In pſal. 7 hym. 7c. Uñ dr Act. ij. a. q repleti ſpūſctō ceperunt loq varijs linguis magnalia dei. r ¶ Et pſal. in cor. ve. dño. .i. intētionē hui⁹ laudis ad dñm dirigēdo. †92. diſt. c. 1
s ¶ Grās agē. q2 gratitudo bñficij accepti diſponit ad receptionē alteri⁹. t ¶ Subiecti in. in ti. xp̄i. q ē timor caſt⁹ 7 charitati annexus. D
v ¶ Mulieres. Poſtq̄ Apls inſtruxit de morib⁹ epheſios generalit: hic ꝯñr idē facit q̄tū ad diuerſos ſtat⁹ ſpecialit: q̄ꝝ ptes patebūt .pſeq̄ndo. Prio igit iſtruit pſonas iūctas mr̄imonio: 7 pmo vxores di. Mulieres viriſ ſuis ſubdite ſint. eis in licitis 7 honeſtis obediēdo. naturalit eñi ipfectiora ſubdūt regimini pfectoꝝ. mulieres ſo ſūt ipfectiores viriſ q̄tū ad ſerū: q2 femia ē mas occaſionat⁹: 7 q̄tū ad itellectū. deficiūt eñi a viris in diſcretione. iō ſubdit: x ¶ Qm̄ vir ē ca. mu. A capite eñi in q vigēt oēs ſenſus dependet regimē toti⁹ corpis: ſic xp̄s ē caput eccleſie q eſt ei⁹ corp⁹ myſticū. y ¶ Uiri di. Hic ſcdo iſtruit viros di. Uiri diligite vxores veſtras. Propt̄ h eñi mulier facta ē de latere viri: quia debet eſſe ſibi cōiuncta per fidelē dilectionē. Diuiſio †32. q. 6. c. ſi. de ſa. vn ctī. c. vnico 1. Co. 11. a Col. 3. c 1. petri. 3. a †Col. 3. c
z ¶ Sicut xp̄s dilexit eccleſiam. cuius eſt caput. a ¶ Et ſeip. tradidit .p ea. ex charitate maxima. b ¶ Ut il. ſanctificaret. a peccatis mūdādo ſanguine ſuo. c ¶ Mūdās eam lauacro aque. in baptiſmo per quē cōmunicat chriſti paſſio q̄tū ad effectum: vt ſupra dictū eſt. d ¶ In vbo vite. Nam accedente verbo ad elementū fit ſacramētū. e ¶ Ut exhi. ipē ſi. glo. 7c. tāq̄ ſpōſaz claritate fidei 7 morū refulgētem. Glīa ei a claritate dr q̄ſi claria. c. mutata i g. †De peni. diſt. 1. c. eccleſia
f ¶ Nō habentem maculam aut rugam: id eſt peccatum mortale patens nec latens. Uel aliter: Non habentē maculaz 7c. id eſt mundam 7 ſimplicē ſine ruga duplicitatis. g ¶ Ita 7 viri 7c. quia ſunt vna caro. ideo ſubditur: Qui ſuam vxorē diligit: ſeipſum diligit: quia ſicut dicitur Matth. xix. a. Itaqȝ iam non ſunt duo: ſed vna caro. †47. diſt. c. ſicut hi. q. ne ceſſe

o iiij M Nemo

E F a ¶ Nemo enĩ vnq̃ ⁊c̃. Qui mauult eē ſine corpe: nõ corpꝰ ſ; corruptiões ⁊ põdus eiꝰ odit. b ¶ Sicut ⁊ xp̃s eccl'iã. Ita faciat vir de vxoꝛe q̃ caro eiꝰ: q: ſic ⁊ xp̃s nutrit ecc'iam cibo corpis ſui: ⁊ fouet ſpũalibus indumentis pceptoꝝ ꝟtutum ⁊ bonoꝝ opeꝝ. c ¶ De carne. Augꝰ. In Geneſi dic̃

Gen̄.2.d adã: Hoc os de oſſibꝰ meis et caro de carne mea. Sicut eua de adã facta traxit ab eo carnẽ et oſſa: ita nos a chriſto inſtituti. alij ſumus vt oſſa robuſti: alij vt caro infirmi. ex carne eiꝰ: id ad ſimilitudinem infirmitatis quã habuit in homie. Propter hoc oſtendendũ q̃tũ dilexit eccleſiã eſt ſcriptũ in Gen̄.

Ibidem Relinquet chriſtꝰ hõ patrem: formã ſerui accipiẽdo. matrẽ: id eſt ſynagogã: ex q̃ carnaliter ortus: et adherebit. i. ſociabit ſe ecclie. et duo. i. chriſtus ⁊ eccleſia erunt in vna volũtate et vna caro. hec verba primi hominis eſſe dicit Geneſis. Chriſtus ꝟo in euangelio dicit eſſe

marc̃.19.a dei cũ inq̃t: Nõ legiſt': q: q̃ fecit ab initio maſculũ ⁊ feminã fecit eos. Et dixit: ꝓpter h̃ relin. ⁊c̃. vt ſcias ꝓpter extaſim ſoporis q̃ pceſſit in adã in qua angelice curie interfuit: h̃ eum diuinitus tanq̃ ꝓphetã dicere potuiſſe. Una caro chriſtꝰ ⁊ eccleſia: q: deus apud deũ ꝑ carnẽ ꝑticeps noſter factꝰ ẽ. Unꝰ eſt chriſtꝰ caput ⁊ corpꝰ q̃ſi integer vir: q: ⁊ femina de viro facta ẽ: ⁊ ad virum ꝑtinet. Relinq̃t xp̃s patrẽ: q: nõ i ea dignitate apparuit homĩbꝰ q̃ eſt apud patrẽ. d ¶ Sacr̃m h̃ mag. ⁊c̃. Et ne aliq̃s putaret in viro

F eẽ ⁊ vxoꝛe ſ̃m vtriuſq; naturaſ ſexus copulationẽ corporalẽq; mixtionẽ addit: Ego dico i xp̃o et ec. ſ̃m hoc g̃ q̃ in xp̃o ⁊ eccleſia accipit̃ qđ dictum eſt. Non iam duo ſ; vna caro ſũt. ⁊ q̃ñ ſpõſus ⁊ ſpõſa dicunt̃ ſic caput ⁊ corpꝰ. Siue g̃ dicat̃ caput et corpꝰ ſiue ſpõſus ⁊ ſpõſa vnũ intelligite. Fit enĩ ex duobus: q̃ſi vna q̃dã pſona. ſ. ex capite et corpe: ex ſpõſo ⁊ ſpõſa quã vnitatẽ mirã ⁊ excellentem cõmẽdat. Eſaias in q̃ xp̃s loquet̃

Eſa.61.d ait: Sicut ſpõſo alligauit mihi mitrã: ⁊ ſic̃ ſpõſam ornauit me

† 37. diſ.c. legant.47. di. c. ſic̃ hĩ. §. neceſſe ornamẽto. huiꝰ ſpũal' vnitat' ſacramẽtũ fuit illđ qđ i Geneſi đ vniõe ꝯiugij ad l̃ram dr̃. VI

Filij obe. ⁊c̃. Primũ mãda. Int̃ mãdata q̃ ad hoĩez in ſecũda tabula. Ad duo nãq; p̃cepta charitat' dei ⁊ ꝓximi ꝑtinet decalogus. Ad p̃mũ p̃ceptum dei tres choꝛde pertinẽt. i. tria mandata: q: deus trinitas eſt. Ad alteꝝ ꝟo p̃ceptum. ſ. proximi ſeptẽ choꝛde. i. ſeptem mandata. Et illa tria ad deum ꝑtinentia in prima. Et alia ſeptem ad ꝓximum in ſecũda tabula ſcripta erant. Inter q̃ h̃ merito p̃mũ: q: ſicut deꝰ p̃ncipalit̃ p̃ncipiũ eſt hoĩs ſic pater ſecundario. Cuiꝰ mandati addit̃ ꝓmiſſio: qđ nõ eſt in alijs. f ¶ Serui obedite do. Augꝰ. ſuper Ioh̃. Seruitus cepit ex pctõ. p̃ma enĩ ſ̃uitutis cã pctĩ eſt: vt hõ hoĩ ꝯditiõis vĩculo ſubderet̃: qđ nõ fuit niſi

Duo precepta charitatis

F deo iudicante

¶ .i. vt ſeipſos: q: ambo vna caro: ⁊ mulier portio corporis viri. ¶ quia.

vxores ſuas vt cõrpa ſua. Qui

a ¶ q: vxoꝛ corpꝰ viri: ⁊ vir caput vxoꝛis.

ſuã vxoꝛem diligit: ſeipſũm dili-

¶ oꝫ diligere vxoꝛẽ q̃ caro ſua ẽ: q: nẽo car

a git. Nemo enĩ vnq̃ carnẽ ſuam a b

nẽ. a ¶ ⁊ ſi ſcĩ carnẽ macerãt nõ cã odiũt ſ; pctĩ qđ i ea ẽ. b ¶ cibo ⁊ potu. c ¶ in-

odio habuit: ſ; nutrit ⁊ fouet cã:

dumẽt'. a ¶ vt carnẽ ſuã: ⁊ h̃ vt carnẽ ſuam: q: corpꝰ eiꝰ ẽ: ⁊ huiꝰ corpis ſumꝰ oẽs mẽbra. alij đ carne. i. īfirmi: alij đ oſſibꝰ vt pfe-

b ſicũt ⁊ xp̃s eccl'iam: q: mẽbra ſu c d

cti. a ¶ vt infirmi q̃ indigẽt ſuſtentari fortibus. b ¶ vt pfecti ⁊ fortes q̃ in ſolo xp̃o ſu-

e mus corpis eiꝰ: de carne eiꝰ ⁊ de e f

ſtentant̃. ¶ q: diligit vxoꝛem.

oſſibꝰ eiꝰ. Propt̃ h̃ relinquet hõ g

a ¶ hic moyſes de vnione cõiugij qđ eſt ſignũ magne rei. ſ. ꝯiũctiõis chriſti ⁊ eccl'ie.

patrẽ ⁊ matrem: ⁊ ãdherebit vxori ſue: ⁊ erunt duo in carne vna.

d Sacramẽtũ h̃ magnũ ẽ. Ego ãt b

dico in chriſto ⁊ i eccleſia. Uerũ

a ¶ et ſi h̃ nõ ſolũ ad l̃ram dr̃: ſ; ẽ ſignũ alteriꝰ rei. verũtñ ⁊ ſ̃m l̃raꝫ vir diligat vxoꝛẽ: ſequẽs moꝛalitatem hiſtoꝛie.

tamẽn ⁊ vos ſinguli vnuſq̃ſq; ſuam vxoꝛem ſicut ſeip̃m diligat:

a ¶ ñ ſolũ diligat: ſ; ⁊ b ¶ ſubdita ſit viro

vxoꝛ aũt timeãt viꝝ ſuũ. Ca. VI k

¶ tãq̃ ſubiecti. ¶ carnali-

† Filij obedite parẽti l

bus. a ¶ ſ̃m fidẽ ⁊ iuſticiã domini. ¶ ⁊ debetis.

bꝰ vr̃is i dño. Hoc m

a ¶ q:. b ¶ q: p̃ceptũ legis. c ¶ honoꝛare patrem eſt ei reuerentiã exhibere: ⁊ neceſſaria ſubminiſtrare.

ẽnim iuſtũm eſt. Honoꝛa patrẽ n

c tuũ ⁊ matrẽ tuã: qđ ẽ p̃mũ mãda o

a ¶ q̃ nõ ẽ i alijs b ¶ hac vt ¶ in pñti i car

tũ i ꝓmiſſiõne: ũt bñ ſit tibi: ⁊ ſis p

nalibus ⁊ ſpiritualibus.

¶ in eterna vita. ¶ fundatꝰ. ¶ vindictã

lõgeuꝰ ſup terrã. † Et vos p̃res q

a ¶ q: ſi legẽ nõ cuſtodiẽt: in ira enĩ nemo

nolite ad iracundiã ꝓuocare fi-

agnoſcet q̃d ſit vtile. a ¶ dũ pueri ſũt: ne le

lios veſtros: ſed educãte illos in r s

gẽ ꝯtẽnãt. a ¶ ꝟboꝝ. ¶ ꝟbeꝝ: vt ꝓficiãt i

diſciplinã ⁊ correptiõe domini.

rebus dñi. a ¶ qđ cepit ex pctõ. b ¶ nõ ſolum ſpiritualibus ⁊ bonis.

f Sẽrui obedite dominis cãrnali t

G ✠ a ¶ Nemo enĩ. rõne vtẽs. b ¶ Carnẽ ſuã odio ha. nam et ſctũs macerãs eã nõ facit ex eiꝰ odio ſ; amoꝛe: vt ſit ſbiecta ſpũi ſicut debet eſſe: ⁊ ſic reſurgat cũ ipſũ imoꝛtal'. ⁊ ſil'r vir debet diligere vxorẽ: vnã carnẽ ſecũ exiſtẽtẽ. c ¶ Sic̃ ⁊ xp̃s eccleſiã. ſupple diligit. d ¶ Quia mẽ. ſu. corpis eiꝰ. ſ. myſtici nos oẽs fideles. e ¶ De car. eiꝰ ⁊c̃. nã aliq̃ fideliũ ſũt īfirmiores: ⁊ iſti dicunt̃ de carne eius q̃ añ reſurrectionem fuit paſſibilis ⁊ infirma. f ¶ Et de oſſibꝰ eiꝰ. q̃tũ ad fortiores q̃ chriſto ꝯformant̃ i tolerãtia aduerſoꝝ. ꝑ oſſa enĩ i q̃bꝰ ꝯſiſtit robur corporis: virtꝰ foꝛtitudinis deſignat̃. g ¶ Propter h̃ re. hõ pa. ⁊ m̃rẽ. ſ. q̃tũ ad cohabitationẽ. Iſtud fuit dictũ Gen̄. ij. de adã ⁊ eua. Cõſeq̃nter applicat̃ ad xp̃m ⁊ eccl'iã myſtice. cũ dr̃: h ¶ Sacr̃m. i. ſacrũ ſignũ. i ¶ In xp̃o ⁊ i eccl'ia. ſ; enĩ filꝰ dei patrem nõ reliq̃rit: q: ſemꝑ eſt in ſinu p̃ris: vt dr̃ Ioh̃. i. tñ ſ̃m quandã apparentiã dr̃ patrẽ reliquiſſe: inq̃tũ apparuit in mũdo viſibilis in forma ſerui ad ꝯiungendũ ſibi eccleſiã ꝑ myſteriũ incarnationis ⁊ paſſiõis ſue ſicut ſpõſam. ⁊ ex h̃ reuertitur ad ꝓpoſitũ dicẽs: Uerũtñ ⁊ vos ⁊c̃. et patet. k ¶ Uxoꝛ aũt ti. virũ. timoꝛe caſto.

¶ In ca. v. vbi dr̃ in poſtil. Nec noiet̃ i vob.

Additio. j.

Gloſa. Nec noiet̃ in vobis: ne ſuſpicio ſit de vobis probabilis ⁊c̃. ¶ In eodem ca. vbi dicit̃ in poſtilla: Redimentes tempus.

Additio. ij. Hoc qđ dicit̃: Redimẽtes tempus ſ̃m Petrum de tharanthaſia dupliciť legitur: Uno modo de tp̃e futuro ſic: Redimentes tempus. i. tp̃is opoꝛtunitatẽ ad vacandũ ⁊ ſeruiendũ deo: etiam cũ incõmodo tp̃ali. tẽpus enim redimit ſ̃m Glo. q̃ dat de ſuo: vt deo vacet Luc̃. vi. c. Qui aufert q̃ tua ſũt ne repetas: ⁊ h̃ neceſſe ẽ. Q̃m dies mali ſunt. i. multa occurrũt ipedimẽta q̃ impediũt hoiem ne poſſit deo vacare. ⁊ dicunt̃ dies mali ꝓp̃ maliciã ⁊ miſeriã hoiꝫ: Matth. vi. d. Sufficit diei malicia ſua. Alio mõ legit̃ de tp̃e p̃terito ſic: Redimẽtes. ſ. tp̃s p̃teritũ tanq̃ q̃d cã ⁊ p̃cioſũ. i. redimẽtes in vno tp̃e qđ minꝰ feciſt' i alio: vt ſic ſit' dimidiantes dies nõ ſit̃ mali q̃ nõ dimidiãt dies ſuos: ſ; totũ diẽ i malo expendũt. boni aũt ſi aliq̃đ diei expẽdũt i malo: reſiduũ aũt expẽdũt i bono. Nec mirũ ſi minꝰ feciſt' i p̃terito. Q̃m dies mali ſunt. i. m̃lta occurrerũt impedimẽta: Gen̄. xlvij. b. Dies ꝑegrinationis mee pauci et mali. Et q̃m dies mali ſunt. Propterea nolite iprudẽtes fieri. ſ. indiſcreti. Hec ille. ¶ In eodem ca. vbi dicit̃ in poſtil. De carne eius et de oſſibus eius.

h

Additio. iij. Sup h̃ qđ dr̃: De carne eiꝰ ⁊c̃. Glo. in cuiꝰ rei figura adã q̃ erat forma futuri cũ đ coſta factã mulierẽ vidiſſet dixit: Hoc os de oſſibus meis: ⁊ caro de carne mea. ſicut enĩ eua de adam facta traxit ab eo carnem ⁊ oſſa: ita nos a chriſto inſtituti ſumus in oſſa. ſ. robuſti. alij ꝟo vt caro. ſ. infirmi. Ca. VI

Filij obe. pa. Hic ꝯñr docet parẽtes ⁊ filios q̃liter ſe debeant h̃re ad inuicẽ. Et p̃mo inſtruit filios dicẽs: Filij obedite parẽ. vr̃is i dño. i. in licit' ⁊ honeſt'. m ¶ Hoc enĩ iu. ẽ. q: filij h̃nt a parẽtibꝰ eẽ incremẽtũ ⁊ documẽtũ. h̃ etiã ꝓbat ꝑ ſcripturã Exo. xx. n ¶ Honoꝛa pa. t. ⁊c̃. non ſolũ i reuerẽtia exhibẽda: ſ; etiã in neceſſarijs miſtrãdis tp̃e neceſſitatis. o ¶ Qđ ẽ p̃mũ mã. nõ ſimplr̃: q: mandata ad deũ oꝛdinantia ſũt p̃oꝛa: ſ; i ill' nõ addit̃ exp̃mẽdo ꝓmiſſionẽ remũeratiõis ſic̃ i iſto. iđ ſbdit̃: p ¶ In pro miſſiõe. q̃ ſequit̃: Ut bñ ſit tibi ⁊c̃. ꝯñr inſtruit p̃res. d. q ¶ Et vos p̃res no. ⁊c̃. eos nimis aſpere caſtigando: ne frangant̃ deſperãdo: ſic̃ baculꝰ toꝛtuoſus q̃ñ nimis ipetuoſe flectit̃ ad erigendum. r ¶ Sꝫ edu. illos. i. nutrite. s ¶ In diſ. ⁊ coꝛ. dñi. i. i moꝛibꝰ et timoꝛe dei. t ¶ Serui. hic ꝯñr iſtruit ſ̃uos ⁊ dños. ⁊ p̃mo ſ̃uos. d. Serui obe. dñis carnalibꝰ. q̃tũ enĩ ad aiã oẽs hoies ſunt liberi: ſ; q̃tũ ad corpus aliq̃ ſunt liberi: ⁊ aliq̃ ſeruilis conditionis.

Diuiſio

✠ Cũ timoꝛe

A h deo iudicãte: apud quẽ nõ eſt iniq̃tas: ⁊ nouit diuiſas penas merit[is] diſtribuere delinq̃ntiũ.
a ¶ In ſimplicitate. Liberã facit ſeruitutẽ q̃ ſuit nõ timore ſʒ dolor ſʒ fideli dilectione: donec trãſeat iniq̃tas: ⁊ oĩs euacuet̃ ptãs. b ¶ De cetero. Poſt ſpecialia p̃cepta q̃bus admonuit ſinglos ordines. In cõi nũc admonet oẽs. Huc uſq̃ vos viui v̄bo ⁊ ope: iã deinceps ĩ futuro in reliquo tẽpore. c ¶ Mũdi rectores. Nõ q̃ regũt mundũ q̃ cõſtat ex celo ⁊ terra. Sed mũdũ peccatores dicit: de q̃

Joh.1.a

alibi: Et mund[us] eũ nõ cognouit. Talẽ mũdũ illi regũt cõtra q̃s habem[us] perpetuas inimicicias: q: ⁊ q̃ patimur homines ĩportunos illi faciũt. Inſtigãt eñi ⁊ inflãmãt illos: ⁊ tãq̃ vaſa ſua mouẽt: ⁊ velut organa tãgũt. Cõtra illos

B

habem[us] occultã luctaʒ ad quã nos armat Apoſtolus.
d ¶ Tenebrarũ. Ne putent demones hũc inuiſibilẽ mũdũ regere: ſubdit q̃d noĩe mũdi intellexerit tenebrarũ harũ .i. pctõrũ q̃ſi nõ dominãt̃ demones mũdo q̃ cõſtat d̃ celo ⁊ terra: ſed peccatoribus.
e ¶ Contra ſpiritalia. Q.nimen di hoſtes: quia ſpiritales et inuiſibiles: ⁊ quia nequaʒ ⁊ nõ ꝓ parua re: ſʒ ꝓ celeſti hereditate tollẽda pugnãt. Uel celeſtia dicit virtutes in quibuſ pugnam demonũ patimur. Uel ſpiritus nequã ſunt in celeſtibus: id eſt in hoc inferiori aere. Ipi eñi quaſi equites pugnãt in eq̃s hoĩb[us]. Eq̃tes ẽ occidam[us]: eq̃s poſſideamus. f ¶ Succincti lũ. i. carnaleſ cõcupiſcẽtias cingulo caſtitat[is] frenãtes ñ ſimulatorie: ſʒ in v̄itate vl̃ ꝑ charitatẽ.
ḡ Calciati.

a ¶ reuerẽtia: qd̃ ⁊ filij. b ¶ qd̃ ſeruoꝝ eſt.
e bus cũ timore ⁊ tremore: in ſim/ a b
a ¶ vt ſicut oñdit[ur] extra ſic ſit ĩ volũtate vr̃a vt ſi nõ poteſt[is] a dñis liberi fieri: libere ſeruiatis.
b ¶ obediẽtes: q: ip̃e h p̃cepit ad ↄſeruationẽ hũilitatis.
plicitate cordis veſtri ſicut xp̃o: c d
a ¶ obedite dico nõ ad oculũ. ſ. dũ videmini ſicut illi q̃ q̃rũt hoĩbus placere.
nõ ad oculũ ſeruiẽtes q̃ſi hoĩb[us] e f
placẽtes: ſʒ vt ſerui chriſti faciẽ/ g
¶ cũ xp̃o iubẽte ſuis: nõ hoĩ ſuis: ſed xp̃o
¶ ita ⁊ vos.
tes volũtatẽ dei ex animo: cũ bo
a ¶ dominis veſtris. b ¶ vt in eo pareatis ſeruire vos deo ⁊ nõ hoĩbus tm̃.
na volũtate ſeruiẽtes: ſicut dño
¶ vos dico.
⁊ nõ hoĩb[us]: ſciẽtes quoniã vnuſ/ h
q̃ſq̃ quodcũq̃ fecerit bonũ: hoc i
a ¶ nõ eñi min[us] recipiet ſeru[us] q̃̃ liber.
†recipiet a domio: ſiue ſeruus ſi k
a ¶ ſiſta in bona volũtate.
ue liber. Et vos dñi eãdẽ facite m
¶ ſi ſerui peccãt. ¶ nõ ſolũ verbera.
illis: remittẽtes minas: ſcientes n o
quia ⁊ illoꝝ ⁊ veſter dñs eſt i celis
a ¶ q:. b ¶ deus eñi iuſtus iudex cauſas diſcernit: nõ ꝑſonas. ideo qua mẽſura quis mẽſus fuerit: eadẽ remetiet̃ ei.
lis: †et perſonaꝝ acceptio nõ eſt p
¶ in cõi admonet.
b nõ eſt apud deũ. De cetero fra/ q
a ¶ ↄ̃ bellũ diaboli. b ¶ ĩ auxilio dñi.
tres confortamini in domino et
a ¶ q̃ dat potẽtiã v̄tutẽ pugnare volentibus. b ¶ ita debetis ↄfortari.
in potentia virtutis eius. Induĩ r
¶ virtutes.
te vos armaturam dei: vt poſſi/ s
a ¶ q: ex occulto molit̃ mala.
tis ſtare aduerſus inſidias dia/ t
a ¶ neceſſe eſt vt ſtet[is]: q:.
boli: quoniã non eſt nobis collu v
a ¶ victnũ eſt bellũ nõ ↄtra hoĩes q̃ viſibiles ⁊ fragiles: vel cõtra illa vitia tm̃ que ſũt ex carne ⁊ ſanguine.
ctatio aduerſus carnẽ ⁊ ſangui
a ¶ demones q̃ p̃ncipant̃ alijs ⁊ ↄtra eos q̃ ſup hos ſũt q̃ timẽdi: q: mũdãos regũt ⁊ dilectores mũdi tenebraꝝ haꝝ tam malaꝝ: id eſt quos p̃cipitant in tenebroſa opera.
nem: ſed aduerſus principes et
c ptãtes: aduerſus mũdi rectores x
¶ ↄ̃ ſpũales ⁊ nequã hoſtes.
y tenebraꝝ haꝝ ↄtra ſpiritalia ne/ z
a ¶ q: tales hoſtes ⁊ de tãta re.
quitię ĩ cęleſtib[us]. Propterea ac/ a b
a ¶ q̃ de[us] ſuos armat. b ¶ q: alit̃ nõ poſſet[is]
cipite armaturaʒ dei: vt poſſitis d
a ¶ malis. b ¶ ĩ hac vita vbi tẽptatio.
c ¶ ꝓſpis vl̃ aduerſis.
reſiſtere ĩ die malo: ⁊ in oĩb[us] ꝑ/ f
a ¶ virtutibus. b ¶ quia armatura dei eſt neceſſaria. ¶ viriliter quotiens prouocamini.
f fecti ſtare. State ergo ſuccincti g h
¶ id eſt vere ꝓpter xp̃m.
lũbos vr̃os in †veritate: ⁊ indu/ k

M a ¶ Cũ timore. id eſt reuerẽtia: qd̃ etiã cõpetit filijs. C
b ¶ Et tremore. qd̃ eſt ꝓprium ſeruoꝝ: q: ſubſunt flagellis dñoꝝ. c ¶ In ſimplicitate cor. ve. i. abſq̃ fraude ⁊ dolo. d ¶ Sicut xp̃o. ſeruit[us] eñi itroducta ẽ ꝑ pctm̃: ⁊ ſic ẽ pena pcti. De[us] eñi actor ẽ mali pene: ⁊ põt corrigere pctã ſic̃ placet ſibi ꝑ penã ſeruitutis vel aliã: aliq̃ñ etiã immittit alicui malũ pene nõ ꝓpter expiationẽ culpe: ſʒ ꝓpt augmẽtuʒ meriti ꝑ exercitiũ hũilitat[is] ⁊ patiẽtie: aliq̃ñ etiã ex charitate aliq̃s ſibi accipit ſuitutẽ volũtarie: ſic̃ Paulin[us] nolẽſis epũs in ſeruitutẽ ſe tradidit tpe Uãdaloꝝ ꝓ filio cuiuſdã vidue: ⁊ oĩb[us] iſtis mõis nõ ſolũ ſeruit̃ hoĩ: ſʒ etiã deo: inq̃tũ hõ patiẽter ſuſtinet ſeruitutẽ ſibi inflictã ex ordinatiõe diuiña vl̃ aſſumptã volũtarie ꝓpter deũ. e ¶ Nõ ad ocu. ſeruiẽ. i. in p̃ntia dñoꝝ tm̃: ſʒ etiã in abſentia. f ¶ Quaſi hoibus pla. tm̃. g ¶ Sʒ vt ſerui xp̃i. volũtarie ſuſtinẽtes ĩ h ordinationẽ dei. Et ſbdit̃ rõ cũ d̃r. h ¶ Sciẽtes ⁊c̃. fecerit bonũ. ſ. meritoriũ. i ¶ Hoc recipiet. in mercede. k ¶ A dño. in cui[us] ptãte ſũt dñi ſicut ſerui. iõ ſubdit̃: l ¶ Siue ſer. ſiue li. nã ↄditio ſeruitutis reſpectu vite beate nullum affert ĩpedimentũ. Uñ dicit Amb. In dño bona ſeruitus ⁊ bona libertas equa lance appẽdũt̃. Scdo inſtruit dños dicẽs: m ¶ Et vos dñi eadẽ facite illis: ſupple ſuis vtẽtes eoꝝ ſeruitute rõnabilit̃ ⁊ modeſte: iõ ſubdit̃: n ¶ Remittẽtes minas. q. d. nõ ſolũ remittẽtes verbera q̃ñ peccant ex fragilitate vel ignorãtia: ſʒ etiã cõminatiões ⁊ v̄ba aſpera. Et ſubdit̃ rõ: o ¶ Sciẽtes q̃m ⁊ il. ⁊ ve. do. eſt in celis. p̃ſidẽs eq̃liter dñis ⁊ ſeruis. p ¶ Et pſo. ac. nõ eſt apud deũ. ita eñi puniet dñm ſicut ſeruũ: ⁊ etiã grauius, ceter[is] parib[us]: q: quãto ſtat[us] altior: tãto caſus grauior. ꝓpter qd̃ d̃r Sap. vi. a. Potẽtes potẽter tormẽta patientur.
q ¶ De cetero. Poſtq̃ Aplũs inſtruxit Epheſios in cõi: ⁊ poſtea ꝑſonas diuerſoꝝ ſtatuũ in ſpeciali: hic reuertit̃ ad inſtruẽdũ eos in generali. Et diuidit̃ in duas: q: p̃mo inducit eos ad ſumendũ arma v̄tutũ generalit̃. ſecũdo deſcribit hec ſpecialit̃, ibi: State ẽ. Circa p̃mũ dicit: De cetero fratres ↄfortamini in dño. q. d. ex q̃ radicati eſt[is] ĩ fide xp̃i: debet[is] ↄfidere de ip̃o. nã aſſiſtit fidelib[us] ſuis in tẽptatiõib[us] ⁊ p̃ſſur[is]: verũtamẽ q: nõ debet hõ ſic ↄfidere de aſſiſtẽtia dei q̃ omittat facere qd̃ põt: q: h eſſet tẽptare deũ. ideo ſubdit̃:
r ¶ Induite vos ar. dei. i. v̄tutib[us] q̃ ſũt arma militum xp̃i. s ¶ Ut poſſitis ſtare. abſq̃ caſu mortalis peccati.
t ¶ Aduerſus inſi. dia. q̃m ſicut dicit Leo papa: Oim diſcutit ↄſuetudines: vẽtilat curas: ſcrutat̃ affect[us]: ⁊ ibi querit cauſas nocendi vbi quẽq̃ viderit ſtudioſius occupari.
v ¶ Qm̃ nõ eſt no. collu. aduer. car. ⁊ ſan. i. aduerſus hoĩes q̃ ſũt caro ⁊ ſanguis: ⁊ per conſequẽs viſibiles. D
x ¶ Sʒ aduerſus p̃n. ⁊ po. i. demones q̃ ſũt hoſtes inuiſibiles. Et dicit p̃ncipes ⁊ ptãtes: q: angeloꝝ ordines nõ ſolũ ſũt ꝑ graʒ: ſʒ etiã ꝑ naturã: ⁊ ſic de ſingulis ordinibus ceciderũt aliq̃: in q̃bus naturalia remãſerũt integra: vt dic̃ Dyoniſius. ⁊ inferiores obediũt ſuꝑioribus vt magis poſſint nocere hoĩb[us]: ⁊ ꝑ p̃ncipes ⁊ ptãtes intelligunt̃ alij ordines demonũ. y ¶ Aduerſus mũdi rectores. nomine mũdi nõ intelligit̃ hic vniuerſitas creaturaꝝ: q̃ non regit̃ a demonib[us]: ſʒ a deo ⁊ angelis ſctis ſibi miniſtrãtib[us]: ſʒ intelligit̃ vniuerſitas hoĩm maloꝝ: ſicut d̃r Joh. i. a. Mũd[us] eũ nõ cognouit: q̃ ꝑ demones regi dicunt̃ inq̃tũ ꝑ eos ad peccata mouent̃: ꝓpter qd̃ ſubdit̃ ad declarationẽ hui[us] intellectus. z ¶ Tenebraꝝ haꝝ. Dicunt̃ eñi mali hoĩes tenebre: q: ſũt inuoluti tenebris ignorãtie ⁊ culpe. a ¶ Cõtra ſpiritalia neq̃tie. i. ↄtra ſpũs nequã ſiue malignos: h etiam d̃r ad oñdẽdũ q̃ ꝑ rectores mũdi hic demones intelligãtur. b ¶ In celeſtibus. i. in h aere caliginoſo q̃ frequenter in ſacra ſcptura celũ noĩat̃: in q̃ demões habitabũt vſq̃ ad iudiciũ. ꝓpẽ qd̃ aues celi noĩant̃: Matth. xiij. a. vbi d̃r q̃ aues celi comederũt ſemẽ qd̃ cecidit ſecus viã. c ¶ Propterea accipite armaturã dei. ſcilicet virtutũ: vt predictũ eſt. d ¶ Ut poſſitis reſiſtere. inſultibus demonũ.
e ¶ In die malo. id eſt in p̃ſenti vita vbi imminet tẽptationũ pugna. f ¶ Et in omibus. ſ. ꝓſperis ⁊ aduerſis.
g ¶ Perfecti ſtare. ita q̃ non frangamini aduerſis: nec eleuemini ꝓſperis. h ¶ State. Hic ↄſeq̃nter Aplũs deſcribit arma virtutũ magis in ſpeciali dicẽs: State ẽ ſuccincti lũbos vr̃os: cingulo caſtitatis. Uñ Grego. home. xxiij. Lumbos eñi p̃cingimus cũ carnis luxuriã ꝑ continentiam coercemus. i ¶ In veritate. ⁊ nõ ſimulatorie tm̃: ſicut faciunt hypocrite. k ¶ Et induite loricaʒ. Sic̃ eñi lorica ogit corp[us] vndiq̃: ſic iuſticia reddit debitũ vnicuiq̃.
M Et calciati

Paulinus nolẽſis epiſcopus

Diuiſio

† Roñ. 2. b
Col. 3. d
Act. 10. f
Jaco. 2. b
1. petri. 1. c

Uls charitate

E F a ¶ Calciati. Marc⁹ dicit apoſtolos calciatos ſandaliis vel ſoleis vt neq; pes ſit tectus nec nudus ad terram: id eſt ne occulte euangeliū: nec terrenis cōmodis innitatur.

11.q.3.c.q̄ reſiſtit b ¶ Pedes: Id eſt affectiones ſint munite virtutibus: ne a vitiis pungantur: vt ita ſint parati ad predicandum euangelium quod nunciat pacem inter deum et hominem: vel vt ſint parati cōplere precepta euangelii. c ¶ Scutū fidei. Aug⁹. Fides eſt ſcutū ſub quo tuta eſt iuſticia: ſicut ſub munimine omnium virtutum. Quod protenditur ante omnia arma: quod prius impugnat diabolus. Unde prima petit campum dubia ſub fronte duelli Pugnatura fides. d ¶ Et galeam. Galea eſt ſalus eterna: cuius memoria mentē obuoluit ne deficiat. e ¶ Et gladiū ſpiritus. Aug⁹. in Pſal. cxlix.b. Verbum dei gladi⁹ bis acutus: docens d̄ temporalibus et eternis. Illorum cōſolationem in veteri: iſtorum perfectionem in nouo teſtamento promittens. Quod enim temporaliter nobis ꝓmiſſum eſt ad vnam partem gladii. Qd̄ vero in ſempiternum ad aliā partē gladii pertinet. Nam ⁊ ideo duo teſtamēta dicunt: q; vetus terrena ꝓmittit: nouum eterna. de hoc gladio dominus ait: Non veni mittere pacem ſed gladiū. Iſte gladius vere acutus eſt: q; eum

Mat.10.d quem ferit a mundo diuidit.

5 f ¶ In ſpiritu. Orat q̄ mūda conſcientia et integra fide orat. In carne orat: qui polluta mēte iterū peccaturus non caſu ſed de ꝓpoſito. g ¶ In apertione. i. vt aperte poſſim reſerare myſteriū euāgelii: id eſt ſecreta incarnationis ⁊ paſſionis. Ne p̄ſſura tribulatiōis ipſa formidie acumen doctrine obtūdat. h ¶ Pax fratrib⁹. Pacē optat eis q̄ eſt ianua dilectionis.

Finit epla ad Epheſios. Incipit argumentum ad Philippenſes.

Philippēſes ſunt ⁊c. Qui accepto verbo p̄dicatiōis ab aplo firmati i fide fuerūt: nec pſeudo aplos receperūt. vn̄ eos laudat apls: Hi paulo per epaphroditum aliquā ſubſtātiā romā miſerāt quē cū hac remittit epla i q̄ cū pñs non pōt: munit eos ꝯ duplex bellū tribulatoꝝ ⁊ pſeudo p̄dicatoꝝ: vt oīa ꝓ chriſto ſuſtineāt aduerſa cum humilitate ſicut xp̄s fecit: ⁊ legalia a pſeudo nunq̄ recipiant. his nec ſe aplm noiat q̄ nunq̄ de eo min⁹ vel ꝯ eū ſenſerāt.

a ¶ Aug. iuſticia cuiq; ius faciēdo ſit lorica ne pateat loc⁹ hoſti. b ¶ ne tāgat terrā qui predicat.

a b ti loricā iuſticie: ⁊ calciati pedes in p̄ a

¶ .i. vt ſ⁊s preparati ad predicādū euāgeliū: vel ad cōplendū precepta eius. ¶ pacis.

parationē euāgelii pacis† In oīb⁹ b c

¶ fidem rerum quas nō videmus.

c ſumentes ſcutū fidei: in quo poſſitis b c

a ¶ oēs aſtutias. b ¶ diaboli. c ¶ q̄ de vitio in

d oīa tela neq̄ſſimi ignēa extinguere. Et f

vitiū incendūt. a ¶ ſpe eterne ſalut' gaudētes. b ¶ quē dat ſpiritusſanctus.

e galeā ſalutis aſſumite: et gladiū ſpi g

a ¶ ad feriēdū hoſtē. b ¶ p oīa que orāda ſunt.

ritus qd̄ eſt verbū dei. Per omnem h i

¶ ⁊ cū adiuratione petēdo.

orationē ⁊ obſecrationē: orātes omi k l

¶ nō horarie. a ¶ nō ꝯhoten⁹: ſꝫ mēte. ¶ ſolliciti

f tēpore in ſpiritu: ⁊ i ipſo vigilantes m n

a ¶ vt ſcꝫ omnibus virtutibus inſtent. ¶ non remiſſe. ¶ vigilantes.

in omni inſtantia ⁊ obſecratione pro o p

¶ facta. a ¶ .ſ. ¶ a deo. ¶ quē tribulatio obtū

oīmbus† ſanctis ⁊ p me: vt detur mihi q r

dat. a ¶ verbi mei. ¶ ita vt. b ¶ libere ſine impedimēto notificem illud myſterii.

g ſermo i apertionē oris mei: cū fiducia notū facere myſterium euāgelii:

a ¶ quia nec ꝓ catenis ceſſo a legatione mea. b ¶ nunc rome. ¶ poſit⁹.

pro quo legatione fungor in catena s

a ¶ cū fiducia. b ¶ euāgelio p̄dicādo. c ¶ int

iſta: ita vt in ipſo audeam ꝓut opor t

mala oīa. a ¶ ne auditis tribulationib⁹ mouerent dicit tychicū oīa eis notificare ſubdens.

tet me loqui. Ut aūt et vos ſciatis q̄ v

a ¶ circa: q; multe erāt ei tribulatiōes q̄ q̄ſi circūdabāt. vel iō certa: q; ſterioꝝ h' tāgebāt. b ¶ q̄

circa me ſunt: quid agam: Omia no

conſtās ſim inter illa. a ¶ vt hñ audiāt hūc cōmendat. b ¶ iō cū audite. ¶ meus in fide.

ta vob faciet tychicus chariſſim⁹ frā

¶ in his que ſunt domini.

ter: ⁊ fidel' miniſter in domino: quem x

a ¶ vt merā vobis dicat veritatē.

miſi ad vos i hocipm vt cognoſcatis

q̄ circa nos ſunt: ⁊ conſoletur corda y

a ¶ p pacē manebūt i charitate q̄ eſt ex fide.

b veſtra. Pax fratrib⁹ ⁊ charitas cū fi z a

de a deo patre nr̄o: et dño ieſu chri b c

ſto. Gratia cum omnib⁹ qui diligūt d

dominum noſtrum ieſum chriſtū in e

a ¶ ad ſimilitudinem ſponſe que nō admittit corruptionem. ¶ in integritate fidei: vel i vita eterna.

incorruptione Amen.

Epiſtola ad Epheſios finit: Argumentum in epiſtolam ad Philippenſes incipit.

i Philippēſes ſūt macedones. Hi accepto v̄bo veritatis p̄ſtiterūt i fide: nec receperūt falſos aplos. Hos collaudat aplus: ſcribēs eis a roma de carcere p epaphroditū.

Argumentū finit.

M a ¶ Et calciati pedes. i. affectiōes. b ¶ In p̄parationē euāgelii pa. i. vt ſit p̄parati ad p̄dicādū euāgeliū xp̄i: qd̄ annūciat pacē eternā. Ad ſignificationē hui⁹ dicit Marcus. vi. d. Miſſos ad p̄dicandū calciatos ſandalus q̄bus muniunt pedes ne imediate tangāt terrā: ⁊ nudi remanēt in p̄te ſuperiori: q; affectiōes p̄dicatoꝝ nō debent ad terrena affici: ſꝫ ad celeſtia: ſicut dr̄ in Glo. ſup locū iſtū. c ¶ In oīb⁹. temptationū inſultib⁹. d ¶ Sumētes ſcu. fidei. que ē ſubſtantia ſperandaꝝ rerum. e ¶ In q̄ poſſitis oīa tela ⁊c. firma enī fides de bonis celeſtibus que ſperant: repellit ictus demonū q̄ſi ſcutū. f ¶ Et galeā ſalutis aſſumite. ſ. charitatē: q; ſic galea ſupra ponit tanq̄ cōplementū ⁊ perfectio alioꝝ armorū: ſic charitas eſt p̄fectio aliarū virtutū. g ¶ Et gladiū ſpirit⁹. i. datū a ſpūſancto. h ¶ Qd̄ eſt verbū dei. Matth. x.c. Nō eni vos eſtis qui loquimini: ſꝫ ſpūs p̄ris vr̄i q̄ loquit in vob. dicit aūt verbū dei gladius: q; percuſſus cū eo diuidit a mūdo. Et quoniam hec armatura dependet ex dei gr̄a. ideo ſubdit: i ¶ Per omnē orationē. q̄ eſt ſimplex petitio a deo. k ¶ Et obſecrationē. q̄ eſt cū expōſitione rei ſacre p quā petitio ſit exaudibilis. vt cū dr̄: Per paſſionē tuā libera nos dñe: ⁊ hmōi. l ¶ Orantes omi tp̄e. ad hec ordinato. m ¶ In ſpiritu: Id eſt mente ⁊ nō tm̄ voce. n ¶ Et i ipo vigilātes. i. feruenter orando ⁊ non remiſſe. o ¶ In omi inſtātia. i. perſeueranter. p ¶ Pro omibus ſctis. vt habeāt arma p̄dicta generalit. q ¶ Et pro me. ſpecialiter. r ¶ Ut det mihi ſer. i apertione oris mei. i. conſtantia p̄dicādi euāgeliū xp̄i. s ¶ Pro quo leg. fungor i catena. nūc detet⁹ rome. t ¶ Ita vt i ipo audeā ⁊c. i. vt tribulatiōes q̄s ſuſtineo: in nullo me terreāt a p̄dicatione retrahēdo. v ¶ Ut aūt. Hec ē vltima ps hui⁹ epiſtole: ⁊ eſt ꝯfirmatio p̄cedētiū. per hoc q̄ aplus eaꝫ miſit p dilectū diſcipulū: vt plenius poſſet ſignificare ſtatum apoſtoli epheſiis: et eos i deo conſolari: et hoc ē q̄ dicit aplus: Ut aūt. ⁊ p̄ꝫ lr̄a vſq; ibi. x ¶ Et fidel' miſter in dño. i. in his que ſūt ad dñm. y ¶ Et ꝯſolet corda vr̄a. vos in bono ꝯfirmādo p ſacra hortamēta. z ¶ Pax fratrib⁹. i. in xp̄m credentibus: ſupple ſit. a ¶ Et charitas cū fide. alit fides eſſet informis. b ¶ A deo patre nr̄o. qui eſt dator iſtoꝝ bonoꝝ. c ¶ Et dño ieſu chriſto. p quem ad nos perueniunt dei dona. d ¶ Gratia cū oīb⁹ generalit credētibus. e ¶ In incorruptione amen. i. ſic maneant in gratia q̄ nō decidant ab ea: ſed p̄ueniant ad gloriā que eſt gratia ꝯſummata. Amen.

¶ In ca. vj. vbi dicitur i poſtilla: Ut det mihi ſermo in apertione oris mei.

Additio. Hoc qd̄ dicitur: Detur mihi ſermo in ap̄tione oris mei: videtur referendum ad illud qd̄ fuit a domino dictum aplis Matth. x.c. Dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Sm̄ enim fragilitatē humane nature timebat aplus ne preſſura tribulationum impediretur a promptitudine reſponſionis in myſteriis euangelii declarādis: et ideo petebat per ſuffragia orationum vt daretur ſibi a deo ſermo. ſ. rectus in ap̄tione oris mei. i. ꝓmpte ⁊ fiducialiter.

Explicit poſtilla venerabil' mgr̄i Nicolai d̄ lyra ſup epl̄am Pauli ad Epheſios.

h

A B

P Aulꝰ. Ca.I.
more ſolito ſa/
lutationē pmit
tit: deide gr̄as
deo agit p eis: i
plorās eis ma/
iora bona: vt ⁊ in virtutibꝰ cre
ſcētes ad pfectiōez perueniāt.
Deinde ad patiētiā tribulatio/
nū monet exēplo ſui ⁊ xp̄i: po/
ſtea vt caueāt a ꝯſortio pſeudo
aploꝝ: tandē ad monitōez mo/
ralē īterſerit: ⁊ ꝑpe finē ꝺ gr̄a
quā ſibi romā p epaphroditum
miſerāt gaudē ſe dic̄: b ¶ Ti
motheus. Hūc apponit: q̄
eū miſſurꝰ erat ad illos. ꝑpter
h̄ eū q̄dāmō cōmēdās vt eadē
que ſcribit ab eo bene recipiāt.
c ¶ Serui. Seruos dixit vt
⁊ ipſi pro domino ferant dura.
Chriſti. vt contra pſeudo ſtēt.
Aug. Sicut duo ſunt timores:
ſic due ſuitutes q̄ faciunt duo
genera ſuoꝝ. Eſt eī timor quē
pfecta charitas foras mittit. Eſt
⁊ ſuitꝰ ſit cū eo foras mittēda.
Eſt etiā timor caſtꝰ ꝑmanēs i ſe
culū ſecli: cui adiūcta ē alia ſer/
uitꝰ nō manēs in eternū i domo.
d ¶ Cū ep̄is. Ep̄os p̄ſbyte/
ros dicit. nō eni pleſ ep̄i i vna
ciuitate nec p̄ſbyteros inter/
mitteret: vt ad diacones deſcē/
deret. Et ſiḡt p diacones maio
res: p ſcd̄o minores: q̄ minores
ꝯmittit ad ſbūlicatē imitat q̄ ex
hoſ ſb necat oſdit aliquē nō eē
adeo pfectū q̄ nō indigeat ad/
monitōe. e ¶ Gr̄a ſ ago. Q.
agite q̄ agit': q̄ talia vnde deū
laudo f ¶ Cōicatio. Ul vr̄a
cōia feciſt': i euāgelio exaltādo.
g ¶ Cōfidēs. Q. dep̄cor vt
ſiet'. ⁊ ꝯfido h̄ ipm̄ fieri a voƀ
qđ p̄cor ñ aliđ ſ; videte ne fru
ſtra cōfido. Uel: h ¶ In vo.
Per ſucceſſiones vſq; ad cōem
iudiciu dič. i ¶ Perfici. Augꝰ
de gr̄a ⁊ libe. arbi. q̄ ipſe vt ve
limꝰ opat' icipiēs q̄ volētibꝰ coo
perat' pficiēs. k ¶ Sic ē mi.
Ita gr̄as ago: dep̄cor ⁊ ꝯfido
ſicut iuſtū ē ſentire. i. ita velle.
Et exponit cāz eo ꝙ habeā vos
in corde ſiue vinctꝰ: ſciens vos
q̄z vinctos: ſiue defendēs euā/
geliū qđ ⁊ vos facit'. l ¶ Cu/
piā oēs vos ⁊c̄. i. itimo amo
re xp̄i: vt ab eo pfecte diligami
ni: vel eo effectu diligat' deū ⁊
ꝑximos q̄ xp̄s q̄ aīam poſuit.
Uel refert' ad id qđ. ſ. dixit
ſe deſiderare eoſ eē ſocios gau
dij ſui. ⁊ determiat quō. ſ. amo
re chriſti nō hūano: vt partici/
pes habeat i deo. m ¶ Ut p
betis potio. Iterum creſcat
charitas vr̄a in ſcientiā vt pro/
bare ⁊ diſcernere ſciat' non ſo/
lum mala ⁊ bona: ſed etiā inter
bona q̄ ſint potiora vt poſt pro/
bationē ſit' ſinceres in voƀ ſine
opibus corruptiōis: ⁊ q̄tuz ad
ꝑximū ſine offenſiōe. n ¶ Re
pleti fruct. i. mercede iuſticie
Ps. 67. g adeo vt ſit' glia ⁊ laus di: vt p
voƀ dicat': Mirabil' deꝰ i ſcis ſ.
¶ Scire aūt

Epiſtola Pauli ad Philippē ſes incipit: Ca.I.

a b P †Aulꝰ ⁊ timo a
¶ timore caſto
c theꝰ ſerui ie/
ſu chriſti om b
a ¶ baptiſmate
nibꝰ ſanctis i c
ſcrificat'. a ¶ ope
rāte xp̄o. ¶ vel
fūdat'. ¶ i fide
xp̄i. ¶ q̄ deū et
holem credūt.
b ¶ .i. et. ¶ q̄ eoꝝ bonū pīter optabāt.
d xp̄o ieſu: q̄ ſūt philippis cū ep̄is d e
a ¶ maioribꝰ ⁊ minoribꝰ: vel cū iſtis ſcribit
b ¶ et. ¶ remiſſio pctōꝝ. c ¶ trāquillitas
mētis ⁊ recōciliatio ad deum.
⁊ diāconibus: Gr̄a vobis ⁊ pax f g
¶ oīm ¶ cuꝰ nutu oīa bona oībꝰ accedūt
e a deo pr̄e nr̄o ⁊ dn̄o ieſu xp̄o. Gra h i
a ¶ puato bñficio. ¶ q̄ nihil facit qđ volo
in voƀ. b ¶ q̄tiēs vr̄i memor ſio.
tias ago deo meo i om̄i mēmoria k
¶ qđ vtiq; ſit. a ¶ ꝯgruis tpibꝰ. b ¶ habit'
vr̄i ſemp i cunctis orōnibꝰ meis l
a ¶ plat' vl' ſubdit'. b ¶ nō triſt' ꝺ culpa.
c ¶ vt pſtetis dep̄cans.
pro oībꝰ voƀ cū gaudio: dep̄cati m n
a ¶ gaudio dico habito. b ¶ q̄ vos cōica
ſtis mihi in fide ⁊ opibꝰ euāgelij.
f onē faciēs ſuper cōicatiōe vr̄a i o
¶ q̄ eſt. a ¶ ꝯuerſionis vr̄e: ⁊ iō amodo
euāgelio xp̄i a p̄ma die vſq; nūc: p q
mag' ſtādū. ¶ nō i voƀ. ¶ deꝰ. ¶ opans
g ꝯfidēs i dn̄o ieſu hoc ipm̄: q̄ q̄ cē r
a ¶ cooperās. ¶ quod operando incepit.
b ¶ vſq; ad finē vite q̄ deꝰ videbit.
h i pit i voƀ opꝰ bonū perficiet vſq; s
k in diem chriſti ieſu: Sicut eſt mi t
a ¶ aliud nō debuit ſentire de tā bonis.
hi iuſtum hoc ſentire p oīibꝰ vo
a ¶ i itimo affectu charitat'. ¶ ñ i ſol' labijs
bis: eo ꝙ habeam vos in corde v
a ¶ q̄ cōpatimini mihi b ¶ ꝯ ipugnātes.
⁊ i vinculis meis: ⁊ i defenſiōe ⁊ x
a ¶ firmoꝝ i doctrina. b ¶ vt i futuro ſit'
cōfirmatiōe euāgelij: ſocios gau y
ſocij. a ¶ etiā miores. b ¶ p oībꝰ iō p̄cor
q̄ cupio vos oēs eē i viſceribꝰ xp̄i: vt a xp̄o
diligamini q̄ſi eꝰ viſcera: ⁊ inde teſt'.
dij mei oēs vos eſſe. Teſtis eniz z
a ¶ quāto affectu.
l mihi eſt deus: quomodo cupiaz
vos oēs in viſceribꝰ ieſu chriſti.
¶ etiam.
Et h̄ oro vt charitas veſtra ma/ a
a ¶ creſcat. b ¶ vt ſciāt in q̄bus diligere
deū ⁊ ꝑximū debeāt: ⁊ cū ſcierint habeant
ſenſum: id eſt memoriam ⁊ animaduerſionē
in oībus rebus.
m gis vt mag' abūdet i ſciētiā ⁊ i oī b
¶ memoria.
ſenſu: vt pbetis potiora: vt ſit' ſin c d
¶ in vobis. ¶ ad ꝑximū. a ¶ ⁊ h̄ pſeue
rāter. ¶ vſq;. ¶ .i. fine vite.
ceres et ſine offenſa in diem xp̄i. e f
a ¶ nō ſolū ſine malis: ſ; ⁊ plenu fructu. i. opi
bus q̄ ſūt fructꝰ iuſticie q̄ eſt habitꝰ animi.
b ¶ ⁊ hoc. ¶ nō viribꝰ veſtr'.
n Repleti fructū iuſticie per ieſuz

Incipit epiſtola eiuſdē venerabi/lis magiſtri Nicolai de lyra ſuper epiſtolam Pauli ad Philippenſes. Ca.I. C

P Aulus ⁊ timo. Hic incipit †93. diſt. c. legimus
epl'a pauli ad philippenſes: q̄ Diuiſio
diuidit' in tres ptes. ſ. p̄fatio/
nē ⁊ ꝓſecutionē / ibi: Gr̄as: ⁊
ꝯſūmationē ꝑpe finē / ibi: Sa
lutate. Circa p̄mū p̄mo ponū/
tur pſone ſalutātes / cū dr̄: Paulꝰ ⁊ timotheꝰ.
Hūc adiūgit ſecū in ſalutatōe: q̄ miſſurꝰ erat
ad eos p ipm̄: vt h̄r ca. ſe. vt cū veniret ad eos
reuerētiꝰ ac magis charitatiue recipet'. Scd̄o
ponūt pſone ſalutate cū dr̄: b ¶ Oibꝰ ſctis
. i. p baptiſmū ſcificat'. c ¶ In xp̄o ie. in p̄
mitiua eni eccl'a vt nomē xp̄i redderet mag'
auctēticū / amabile ⁊ reuerendū: apl'i baptiza
bāt in noīe xp̄i: in q̄ tn̄ itelligit' tota trinitas:
q̄ xp̄s grece vnctꝰ latine dr̄: ⁊ ſic itelligit' fili
us vnctꝰ: pater vngēs: ⁊ ſp̄üſſanctus vnctio.
d ¶ Qui ſūt philippis. nomē ē ciuitat' i
macedonia quā edificauit philippꝰ rex pr̄ ale
xandri magni: ⁊ a noīe ſuo eā denominauit.
e Cū ep̄is ⁊ diaconibꝰ. p ep̄os in plura/
li intelligunt' ſacerdotes: vt dicit hic Glo. q̄
plures ep̄i nō p̄ſūt vni ciuitati. Pōt etiā dici
ꝙ p ep̄os intelligūt' ſacerdotes cū pōtifice ci/
uitat'. Ep̄s eni dr̄ ab epi qđ ē ſupra: ⁊ ſcopos
intētio: q̄ſi ſupintēdēs. ſ. pplo cui p̄eſt. h̄ autē
cōpetit tā ep̄is q̄z p̄ſbyter' curat'. Iſti aūt ꝑpē
ſpecialē eminētiā ſup pplm erāt ſpecialiter ex
p̄mēdi in ſalutatiōe apl'i: iō exp̄ſſit illos ſpecia
lit' poſt ſalutationē oīm generalit'. Tertio po
nūt optata bona / cū dr̄. f ¶ Gr̄a voƀ. in p̄/
ſenti. g ¶ Et pax. in glia celeſti: q̄ q̄etat to/
talit' boīs appetitū. h ¶ A deo pr̄e nr̄o.
q̄ ē dator oīz bonoꝝ. i ¶ Et dn̄o ieſu xp̄o.
p quē tā q̄z p mediatorē nr̄m noƀ ꝓueniūt di/
cta bona. k ¶ Gr̄as. p̄miſſa ſalutatiōe. hic
ꝯñr ponit' ꝓſecutio ep̄le: in q̄ philippēſes pri Diuiſio D
mo reddunt' beniuoli. ſcd̄o dociles. ca. ſeq̄n.
tertio attēti. ca. iij. Primū aūt facit Apl's du
plicit'. Primo p bonis eoꝝ gr̄as agēdo. ſcd̄o
tā q̄z amic' ſpecialibꝰ ſuū animū aperiēdo ibi:
Scire autē volo. Circa p̄mū dicit: Gratias
ago deo meo: quē deuote colo. l ¶ In oī
me. ve. ſp. i. q̄ñcūq; occurrit mihi mēoria
ꝺ voƀ. m ¶ Cū gaudio. i. gaudēs ꝺ bono
vr̄o. n ¶ Dep̄catione fa. ⁊c̄. i. de eo ꝙ mi
hi cōicaſtis fide ⁊ ope. o ¶ In euā. xp̄i. cre
dētes ⁊ opantes: ſicut ⁊ ego. p ¶ A p̄ma
die. ꝯuerſiōis vr̄e. q ¶ Uſq; nūc. i bono
pſeuerātes. nā i fide pſtiterāt: nec falſos apo/
ſtolos receperant: vt dicit Hiero. in ꝓlogo ꝓ/
pter qđ Apl's de bona cōſūmatiōe ꝯfidebat:
iō dicit: r ¶ Cōfidēs ⁊c̄. q̄ q̄ ce. i voƀ
opꝰ bo. pfi. q̄ ſic icboatio opis meritoꝝ eſt
a deo: ita ꝯtinuatio ⁊ ꝯſūmatio. s ¶ Uſq;
i diē xp̄i ie. in q̄ veniet ad iudiciū vr̄a remu
neraturꝰ bōa. t ¶ Sic ē mi. ⁊c̄. de tā eni bo
no pncipio iuſtū ē ſentire finē bonū: ⁊ maxie
circa dilectoſ: q̄ dilectio fac̄ apiari bonū ꝺ di
lecto. iō ſbdit': v ¶ Eo ꝙ ha. ⁊c̄. ſ. charitat'.
x ¶ Et i defen. ⁊c̄. Philippēſes eni iā ꝯſtā
ter certauerāt p ꝟitate euāgelij: vt h̄r in fine
huiꝰ ca. y ¶ Socios gau. q. d. ex h̄ iuſtū ē
mihi ſentire ꝙ erit' ſocij ꝯſolatōis mee i pr̄ia
ſic eſtiſ ſocij tribulatiōis i pugna. z ¶ Teſt'
ei mi. ⁊c̄. ꝯfirmatio ē ſue dilectiōis erga eoſ.
iō ſbdit': a ¶ Et h̄ oro vt cha. ⁊c̄. q̄ chari
tas ſp pōt creſcere in via. b ¶ In oī ſcia.
nā creſcēte charitate / creſcit noticia q̄ expedit
ad ſalutē. c ¶ Ut pbe. po. i. approbet' ea
ſeq̄ndo. d ¶ Ut ſit' ſince. i. puri ⁊ mūdi i
vobis. e ¶ Et ſine offenſa. proximis.
f ¶ In diez xp̄i repleti fructu iuſticie
p ie. xp̄m. i. vt in die iudicij appareatis ple/
ni bonis opibus a deo remūerandis.

¶ In gl'iaz

a ¶ Quia in nullo confundar. Haymo. Quia et ſpes magna: et res vera et honeſta. b ¶ Mihi autem viuere chriſtus eſt. G. merito xpm magnifico ſiue vita ſiue morte: quia xpus mihi viuere.i. mihi vita hic per fidē et ſpem: et in futuro p ſpeciē: p hac vita mortale corpus tradit: vt ipm immortale in eternum recipiat. c ¶ Et ſi viuere. Chriſtus eſt mihi viuere: vt eū magnificē. Quod ſi eſt tūc neſcio qd eligā mori an viuere. G. nisi hic fruct⁹ eēt nō dubiū qn mori eligerem: vt chriſtū haberē premiū: et ideo ne dubitetis mori. d ¶ Coartor etc. Aug⁹. de doctrina xpi. Nō ita diſtinguendum eſt vt dicat: Coartor: et poſtea ſequat: e duob⁹ deſideriū habēs .ſ. diſſoluendi et in carne manendi qd ex ipo tertu ſermonis onudicat: qm ſequit diſſolui et eē cū xpo multo melius eſt. Appet enī euz ei⁹ qd optimū eſt dicere ſe hr̄e concupiſcentiā: vt cū ex duob⁹ cōpellat: alteri⁹ tm̄ habeat cōcupiſcētiā: alteri⁹ neceſſitatē pter fr̄es. Sic ḡ diſtinguendā eſt: Coartor vt cōpellor e duob⁹. Deinde ſequit ego dico deſideriū vel concupiſcētiā diſſoluendi: habēs ab his miſeriis qb⁹ qſi cōpedibus vinct⁹ ſum et cū xpo eſſe ſpiritualiter. Et quaſi quereret: qre hui⁹ rei poti⁹ habeat cōcupiſcētiā ſubdit: quia multo mag' meli⁹ ē qtū ad me. Et qſi iterū diceret: Cur ergo e duob⁹ cōpelleris ſubdit quia eſt manēdi neceſſitas dicēs: Permanere autez in carne neceſſariū eſt pter vos nō pter me qſi illud meli⁹ eſt mihi: hoc eſt neceſſariuz vobis: iō illud cupio: illud nō recuſo. e ¶ Permanere aūt. Ecce qd nō ſibi meli⁹: ſed qd multis expedit eligit pter charitatē: q̄ pre oib⁹ eligēda. f ¶ Et gaudiū fidei. Ut de fide vr̄a gaudeamus vel vt vos de fide gaudeatis in ea pficiētes. Quod nō eſt niſi vbi eſt mūda conſcientia. g ¶ Et hoc a deo. Etiā φ patimini nō a vobis eſt ſed a deo: quia p merito chriſti q patri obediuit: hec inter alias gratias data eſt vobis. h ¶ Nō ſolū etc. ſed et etiā etc. Aug⁹. Utrū quia ergo ad dei gratiā pertinet: et fides credentiū et tolerantia patientiū: quia vtrūq̄ dixit eſſe donatum. i ¶ Quale et vidiſtis. quia nudus verberatus ſum pro muliere phitoniſſa a qua ſpiritum malignuz excluſi que magnuz queſtum preſtabat dñis ſuis.

Act.16.a

¶ i futuro.a ¶ qd illi ad mortē parāt. ¶ ſ ſolū meo merito.a ¶ .i.p ſpēm q ſubi⁹ me qſi rutturū ſicut cone: et ſubminiſtrationē ſpūs ieſu chriſti: lūna fulcis.

nobis pueniet ad ſalutē p veſtrā oratio-a

a ¶ qſi q erit tāta quātā expecto in futuro et in p̄nti ſpero. b ¶ hoc ſpero.

a ſm expectationē et ſpem meaz: quia in b

¶ proſpis vel aduerſis: vt aliq modo cedā a pdicatione. ¶ ſtatu.

nullo cōfundar: ſed in omi fiducia ſicut c

a ¶ a tpe cōuerſionis. b ¶ dū in vinculis laboro. c ¶ apud gentes. d ¶ fama et glia xpi.

ſemper et nunc magnificabitur chriſtus d

a ¶ etiā qd fragili⁹ ē. ¶ ſi vixero docēdo.b ¶ exēplū relinqndo. ¶ p vitā quia cā eius viuo vt eū magnifi-

in corpore meo: ſiue per vitaz ſiue per b

b morte.† Mihi aūt viuere chriſtus eſt: c

cē nō ob aliud. ¶ p mortē: quia xpo eſt p̄miū mortis: vel ipm mori eſt lucrū: quia p mortē ab his miſeriis liberat⁹ ad btitudinē trāſeā: vel quia p mortez multos lucrat deo. a ¶ bn̄ opari. b ¶ qd mirū videt.

c et mori lucrū. Et ſi viuere in carne hic ſ

a ¶ .i.tā dign⁹ de ope meo.ſ.magnificare xpm. m ¶ ecce. b ¶ nedum appetam.

mihi fruct⁹ opis eſt: et qd eligā ignoro. n

a ¶ .i.nō ſolū ignoro: ſz et coartor. ¶ ideo ignoro: quia vt qd eligā ignoro: coartor eni de duob⁹ etc. ¶ ex deſiderio diſſoluēdi et neceſſitate viuēdi.

d †Coartor aūte e duob⁹: deſideriū hn̄s o

¶ ab his miſeriis. ¶ quia vici⁹ p hr̄iatr.a ¶ qtū ad me. ¶ ſed. a ¶ illud melius: hoc neceſſariū.

diſſolui: et cū xpo eſſe: multo magis me q

e lius: permanere autem in carne: neceſ q

¶ nō pter me. ¶ quia neceſſariū pter vos: vel ſcio nō dubie ſed cōfidēs in miſcdia dei.

ſariū eſt ppter vos. Et hoc cōfidēs: ſcio r

a ¶ nō parū qdē ſed diu.b ¶ a maiorib⁹ et minorib⁹.

quia manebo et pmanebo omnibus vobis r

¶ vt creſcat p bona. ¶ .i. vt grās abūdāter agat

f ad pfectū veſtrū et gaudiū fidei: vt gra ſ

deo cū gaudio. ¶ q bn̄ficē vob.a ¶ a vob ſuato. ¶ .ſ. liberato.a ¶ futur.b ¶ cōfirmādos. ¶ veniā ſi tātū

tulatio veſtra abūdet i xpo ieſu in me: b

p meū aduentū iterum ad vos. Tm̄ di c

mō.a ¶ diſciplīa dr̄ica. ¶ quia ſm vr̄m meritū dabit mihi vita ad opus veſtrū. b ¶ ita digne vt etc.

gne euāngelio xpi cōuerſamini: vt ſiue d

cum venero et videro vos: ſiue abſens e

a ¶ hoc.ſ.b ¶ ſctō cui nō deret cōtrarius ſpūs: et ſicut eſt vnus ita vos vnanimes ſine diſſenſione.

audiā de vobis: quia ſtatis in vnō ſpi ſ

a ¶ volūtate. ¶ ois eni pugna vnanimiter aggeſſa victoriā parit. b ¶ et. ¶ totis virib⁹ adiplēda q ſi

ritu vnānimes: collaborātes fidei euā h

des erigit.a ¶ et poſt hoc.b ¶ periculo.

gelij: et in nullo terreamini ab aduerſa m

¶ qui vos terrent p aſpera. ¶ eterne.

rijs que eſt illis cauſa perditionis: vo n

¶ eterne.

g bis autez ſalutis. Et hoc a deo. Quia r

¶ quaſi premiū. ¶ quē diligitis.

h vobis donatū eſt pro chriſto: nō ſoluz s

vt in eum credatis: ſed vt etiam pro il t

¶ vnde maior glia. ¶ contra hoſtes.

lo patiamini: idem certamen haben v

¶ dū apud vos pſens fui. a ¶ dū abſens. ¶ q.nō horto: vos ad id qd ipe hortet.

i tes quale et vidiſtis in me: et nunc au ſ

diſtis de me.

a ¶ Per vr̄az orōnē: et ſubmi. etc. .i. quia ipe xpo dabit mihi vires et conſtantiā ſuſtinēdi p orōnes veſtras ad deū p me fuſas et fundendas. b ¶ Scdm expec. et ſpem meā. Btitudinis obtinēdi: cui⁹ ſignū ſubdit dicēs: c ¶ Quia i nullo cōfundar. Ex perſecutione aduerſantium. d ¶ Sed in oi fiducia.i. firma cōſtātia. e ¶ Sicut ſemp. Supple fui de p̄terito a tpe cōuerſionis mee. f ¶ Et nunc.ſ. de p̄nti et futuro. g ¶ Magnificabit chriſtus.i.honorabit. h ¶ In corpe meo ſi.p vi.ſi.p mortē. Quia ſi viuo pdicabo nomē ei⁹ magnifice.ſi morior hoc erit p ei⁹ fide: et ſic moriar in ei⁹ glioſa cōfeſſione. i ¶ Mihi aūt vi. chriſtus eſt. De viuificā p ſuā gratiā. k ¶ Et mori. Pro eo. l ¶ Lucrū.ſ. vt ſim ei pfecte cōiunct⁹ p gliam: et quia vtrūq̄ bonū eſt: nā ſi viuere eſt augmentare meritū. iō dicit: m ¶ Et ſi viuere in carne.ſ. mortali et paſſibili. n ¶ Hic mi. fru. opis.i. augmētatio meriti: et ſupple ſtatim mori eſt abſq̄ dilatiōe p̄miū cōſeq. iō ſubdit: Et qd eli. ignoro. o ¶ Coartor. hic cōfr oñdit charitatē ſuā ad philippēſes. et p̄mo ð oñdit. ſcdo eos ad martyriū tolerātiā inducit, ibi: Tm̄ digne. Primū ſit oñdit p hoc φ pelegit bonū p̄ximi ſuppleſſiū acceleratioi ſue glie dicens: Coartor enī etc.i. moueor ad petēdū nō p̄nt ſimul haberi. p ¶ Deſideriū etc. Per mortē corpalē. q ¶ Et cū xpo etc. In gloria. r ¶ Multo mag' eni me. Uidet p me. s ¶ Permanere aūt etc.i. diuti⁹ viuere. t ¶ Neceſſariū eſt p. vos. Ad vr̄az cōfirmatōez in fide et morib⁹ p doctrinā meā. Et eligēs hāc partē ſubdit. v ¶ Et hoc cōfidens.ſ. bonū veſtrū p me pmouendū x ¶ Scio quia ma. In vita p̄nti ad vtilitatē veſtrā. iō ſubdit: y ¶ Et pmanebo oibus vobis ad.p.vr̄m.i. i fide et moribus. z ¶ Et gau. fidei.i. fideliū. a ¶ Ut gra. ve. abun. in xpo ieſu. Que eſt gratulatio ſctā. b ¶ In me p meū aduentū etc. Quod philippēſes ſūme deſiderabāt: et aplūs hoc intēdebat facere habita opportunitate ex diuina ordinatione. aliter enim nō aſſerit ſe venturū: vt pz in gte ſequēti. c ¶ Tm̄ digne. Hic cōfr pōit monitio de tolerātia martyrij: ad quā tn̄ pexigit cōuerſatio ſancta. iō dicit: Tm̄ digne euāgelio chriſti cōuerſamini.i. intantū cōuerſamini digne ſm euāgeliū doctrinam. d ¶ Ut ſiue cū venero. Ad vos ſi deus voluerit. e ¶ Siue abſens. Si aliud de me ordinauerit. f ¶ Audiā abſens. vel videā pſens. g ¶ Quia ſtatis. Firmiter. h ¶ In vno ſpiritu.i. in ſpū ſctō q eſt vnus. i ¶ Unanimes. In corde. k ¶ Collaborātes. In ope. l ¶ Fidei euāgelij.i. in his que pertinent ad fidem euāgelicā. m ¶ Et in nullo terreamini ab aduerſarijs. Uos perſequētibus. n ¶ Que.ſcz perſecutio. o ¶ Eſt illis cauſa pditionis. Gehenne. p ¶ Uobis autē ſalutis. Eterne. q ¶ Et hoc a deo. Qui dat grām et gliaz. r ¶ Quia vobis donatū eſt p chriſto.i. p bono re chriſti. s ¶ Nō ſolū in vt eū credatis. Ut infirmi fideles. t ¶ Sed vt etiā p illo patiamini. Cōſtanter ſicut fortes qd pueniēt ex ſpeciali dono dei. v ¶ Idē certamē habētes. Cōtra aduerſarios fidei. x ¶ Quale et vidiſtis in me. Qn fui apud vos flagellat⁹ p curatione puelle phitoniſſe: vt habetur Act. xvi. y ¶ Et nūc audiſtis de me. Quia ſum incarceratus rome.

17.q.1.c.ſi. De pe.diſt. 2.c.q vult in ſi.

Diuiſio

† 2.re.24.c 7.q.1.c.ſi. De renū.c. niſi.§. porro.

S E

Si qua ergo. A p̄dictis infert. Q. Et q̄ pati Ca. II eſt donū dī: ⁊ q̄ patior ⁊c̄. vt. ſ. dictū eſt. Ergo q̄ me feciſtis iā gaudere de cōione vr̄a in euāgelio xp̄i: implete gaudium meū addita ſuſtinētia ⁊ patiētia tribulationū. Hic de hūilitate ſuadet. Si qua con. in xp̄o. Si vultis hr̄e cōſolationē in reb⁹ xp̄i. i. in remiſſione pctōꝝ ⁊ in alijs donis. Uel ſi cōſolari me vult̄: ſi qđ ſolatiū chari. eſt vo. i. ſi vultis vt charitas eccliaꝝ q̄ orāt ⁊ bona agūt pro fratrib⁹: ſit vob̄ ſolatiū ⁊ cōſortatio in aduerſitatib⁹ vr̄is. Si q̄ ergo exhor. Alia lr̄a. Amb. Si vera eſt exhortatio ſpei i xp̄o apđ vos q̄ nos lucrē cōſolamur ⁊c̄. In q̄b⁹ nō videnť ꝓbati ſi nō ſit qđ ſubdit: b ¶ Si q̄ ſocie. ⁊c̄. Aug⁹. Propť hāc ſocietatē illi in q̄s p̄mitus venit ſpiritusſctūs linguis oīm gentiū ſunt locuti. Si q̄ ſocietas ſpūſ. i. ſi in eo efficimur vnū: qđ vere eſt. c ¶ Si q̄ viſce. mi. i. ſi effectū miſeratōis habetis erga me nō dico ipāꝫ miſerationē. i. exhibitionē miſcđie. Si iſta inq̄ vultis vobis ꝓdeſſe: implete gaudiū meū. i. eſtote hūiles vnanimes: qđ eritis ſi h̄ habueritis idē ſcꝫ ſape ⁊c̄. d ¶ Nihil p cōtēti. Nota cōtentiōes fuiſſe int̄ eos. ¶ Amb. Erāt aliq̄ iter eos diſſentiētes: inq̄eti: inanis glīe cauſa cōtendētes: pacē ecclie rumpētes. e ¶ Superiores. Aug⁹. Uere hoc exiſtimādū: q̄ pōt eſſe i alio aliq̄d occultū quo ſupior ſit: etiā ſi bonū nr̄m q̄ illo videmur ſupiores eſſe nō ſit occultum. f ¶ Nō q̄ ſua ſūt. hic docet q̄mō vitēt cōtentionē ⁊ inanē gloriā: ⁊ quō arbitrētur alios ſupiores. i. ſi cōſiderauerint nō ſua bona ſꝫ alioꝝ. g ¶ Hoc ei ſen. ⁊c̄.
ſ nō q̄rat ſuū cōmodū: ſꝫ aliorū ſicut xp̄s. Ad patiētiā ⁊ hūilitatē vos iuito. Hoc eni debetis i vobis ſentire qđ in xp̄o fuit. Sicut xp̄s n̄ q̄ſiuit ſua ſꝫ nr̄a: ita nos inuicē onera nr̄a portem⁹. h ¶ Qui cū in for. Aug⁹. Premittit alta d̄ xp̄o: vt hi in q̄b⁹ eſt locus abiectiōis nō dedignenť hūiliari. i ¶ Arbitrat⁹. Sciuit ſe eē equalē deo. k ¶ Nō rapinā fa. i. nō vſurpādo qđ ſuū nō eſſet: vt diabolus ⁊ p̄mus hō. Uel nō eſt arbitrat⁹ ſe eq̄lē deo eſſe ſꝫm hūanitatē: qđ eēt rapinā facere. i. nō ſuū p̄ſumere. l ¶ Sꝫ ſemetipm̄. Oſtenſa altitudine: ſubdit de hūilitate. m ¶ Exinaniuit. Aug⁹. Quō. Nō ſubſtātiā euacuādo: nō formā dei mutās. n ¶ Formā ſer. Nō formā dī amittēs: forma hui acceſſit nō forma dei abſceſſit. Exinaniuit. Exinanire eſt ab inuiſibilitate ſue magnitudine ſe inuiſibilē demōſtrare. o ¶ In ſimilitudinē ho. fa. Aug⁹. Uideam⁹ ergo xp̄m ieſum deū ⁊ hoiem: ⁊ factorē rerū ⁊ factū in reb⁹: ⁊ creatorē hoīs ⁊ creatū hoiem. Deus xp̄s eq̄lis eſt patri: tant⁹ eſt quātus ille: talis eſt q̄lis ille. hoc eſt qđ ille. Nō hic eſt q̄ ille: q̄ ille pater hic fili⁹. Sꝫ h̄ ē qđ ille: q̄ ille ē de⁹ ⁊ iſte: ille oīpotēs ⁊ iſte. Ille imutabilis ⁊ iſte. iō nō rapina erat: eq̄lis deo: q̄ natura erat: ſicť eſt nat⁹: ita ⁊ ſꝑ nat⁹. ⁊ ſicut ſꝑ natus ita ſꝑ eq̄lis. Idē. Nō itaq̄ ineq̄lē genuit: vł eq̄litatē iā nato addidit: ſꝫ gignēdo eā dedit: q̄ eq̄lē: nō iparē genuit. Nō igiť imerito ſcriptura vtrūq̄ dič. ſ. ⁊ eq̄lē prī filiū: ⁊ patrē maiorē filio. illud ꝑpť formā dei: hoc ꝓpter formā ſerui: ꝑpť quā nō tm̄ pre ſꝫ etiā ſeipſo ⁊ ſpūſctō minor fact⁹ eſt: ⁊ etiā minorat⁹ eſt paulomin⁹ ab angelis: q̄ ⁊ hō fact⁹ eſt: ⁊ p̄manēs de⁹. Ideo valde rōnabilr̄ ⁊ pre minor eſt hō xp̄s ⁊ prī eq̄lis eſt idē ipe de⁹ xp̄s. Chriſt⁹ eni dei fili⁹ ⁊ de⁹ eſt ⁊ hō. De⁹ ab eterno. hō in tp̄e. De⁹: q̄ de⁹ v̄bū. Hō: q̄ in vnitate pſone acceſſit v̄bo aīa rōnalis ⁊ caro. Cū eni eēt vnic⁹ dei fili⁹: vt eſſet etiā plen⁹ gr̄a: factus eſt hoīs fili⁹: vnus dei filius: idē q̄ filius hoīs. Nō duo filij dei deus ⁊ hō: ſed vn⁹ dei filius: deus ſine initio: hō accepto initio. ¶ Idē. Sicut eni nō
ſ augetur

Act. 2. a

Chriſt⁹ eq̄lis patri

Pſ. 8. b

a ¶ q̄ pati eſt donū dī: ⁊ q̄ ergo patior ⁊ q̄ tā vtile ē vt

a Si qua ergo Ca. II a
ſupradictū ē ¶ exhortatio cōſolatio in xp̄o ē: ſi
a ¶ cōionis. b ¶ ſi vultis hr̄e vnionē quā ſpiritusſctūs facit in oībus fidelibus. ¶ p quā cōiungimur in vno nouo corpe.
b quod ſolatiū charitatiſ. Si qua
a ¶ ſi plus affect⁹ eſt in vobis de q̄ ꝓcedat
c ſocietaſ ſpūs: ſi qua viſcera miſe
miſeratio. ¶ erga me. a ¶ gauiſus ſū de fide iplete vt cōſtāter patiamini. ¶ ita.
rationis: implete gaudiū meū vt d
¶ tunc ille vere ſi hoc ſit. a ¶ nō diuerſum in fide. ¶ ad omnes.
idē ſapiatis: eandē charitatē ha b
a ¶ vnius volūtatis. b ¶ mala cuiuſq̄ ſint oīꝫ
bentes: vnanimes: idipſum ſen c
a ¶ vt ali⁹ alij cōtendāt ꝑpont. ¶ vł ⁊ ſi bona dicāt nō cōtentioſis verbis. ¶ agētes.
d tientes. Nihil per cōtentionē ne- g
a ¶ ꝓpter famā ſeculi q̄ inanis. b ¶ vt de vobis humilia ſentiatis.
q̄ per inanem gloriā: ſed in hu- b
¶ alios apđ deū digniores. b ¶ alť alteꝝ.
e militate ſuperiores ſibi inuicem
¶ in cordib⁹ iudicātes. a ¶ hoc pħt q̄ nō ſua intendūt: ſed que aliorū vt xp̄s qui pro alijs tanta tulit. ¶ bona vel onera.
f arbitrātes. Nō que ſua ſūt ſingu i
li cōſiderātes: ſꝫ ea que aliorū.
a ¶ vt experimēto cognoſcat eſſe in vobis. ¶ vt q̄ratis que alioꝝ ſunt: nō que veſtra.
g Hoc eni ſentite in vobis: qđ et k
a ¶ in plena eſſentia ⁊ eq̄litate prīs. ¶ nō dico accepiſſet inde aliq̄d cū ſit eadē ſubſtā
h in xp̄o ieſu. Qui cū i formā dei l
tia cū patre. a ¶ quia vere erat equalis p naturam. b ¶ certiſſime ſciuit.
i k eēt: nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe m
a ¶ q̄ſi eq̄lis erat deo patri: ſꝫ q̄ſi in ſe erat in forma patris: manēs vtrūq̄ qđ erat.
l ſe equalē deo. Sed ſemetipſuꝫ n
a ¶ q̄ſi cui dignitate ſe exuit dū formā hui ſibivniuit forma dī ⁊ ne putares formā hui in h̄ imortalē fieri addit: i ſiſtudinē hoim fact⁹. i. paſſibilis ⁊ mortalis. ¶ hūiliauit.
m n exinaniuit formā ſerui accipiēs. o
o In ſimilitudinē hoium factus: p

Si qua ergo cōſo. Poſtq̄ aplš reddit beniuolos philippēſes. hic cōſr̄ reddit eos dociles: iformando eos charitatiue ⁊ plene de morib⁹ ⁊ fide. ⁊ p̄mo p̄mittit quādā p̄fationē. ſcđo ſb̄dit ſuā iformationē, ibi: Ut idem. Circa p̄mū ſciēdū q̄ cōſolatio ꝓprie videť eſſe anxietatis terminatio. ſolatiū v̄o cōſolationis diffuſio. Societas autē ſolatiū cōicatio. Diſpatio v̄o āxietatis ſupportatio: q̄ ſicut i corꝑalib⁹ duo ſimł iuncti leui⁹ portāt on⁹ q̄ vn⁹ ſolus: ſic ſuo mō cōpatiens alteri ſupponit ſe cū eo ſuo oneri. vt dr̄. ij. Rhetorice. et hoc q̄rtū p̄cedit alia tria: vt pꝫ d̄ ſe. Aplš aūt erat in carcere, ꝑpť qđ iſtis q̄ttuor indigebat. ⁊ iſta q̄ttuor dicit ſe cōſeq̄ ſi veraciter obtēperēt ſue monitiōi. ⁊ ex hoc debēt ad hoc moueri. Dicit igiť: a ¶ Si qua ergo cōſo. in xp̄o. i. ordinata ad xp̄m. q. d. ſi me vultis cōſolari in anxietatib⁹ ⁊ ſolatiū p̄bere ⁊ ſocietatē ſpūs q̄ ſocietatē corꝑalē exhibere nō poterāt. ⁊ p viſcera miſcđie compati laboribus meis. b ¶ Implete gau. meū. p iapletionē mee monitionis: vt pꝫ ex ſequētib⁹. c ¶ Ut idē. Hic cōſr̄ poniť informatio apli. ⁊ primo p ſeipm̄. ſcđo p ſuū diſcipulū, ibi: Spero aūt. Prima in tres: q̄ primo monet eos de fidei vnitate. ſcđo de vera hūilitate, ibi: Nihil p cōtētionē. tertio de oīmoda ſctitate. ibi: Itaq̄ chariſſimi. Circa p̄mū dič: Ut idē ſapiatis. i. impletio gaudij mei eſt vt idē ſapiať de fide. ſapia eni ꝓprie cognitio eſt de diuinis: fides aūt habꝫ deū p obiecto ſub rōne ſūmi ⁊ veri boni: ſꝫ q̄ fides ſine charitate eſt informis. iō ſubdiť: d ¶ Eandē cha. ha. charitas aūt facit hoīes vni⁹ volūtatis. iō ſubdiť: e ¶ Unanimes. et p cōſ adinuicē cōpati ⁊ cōgaudere. iō ſb̄dit: Idipm̄ ſentiētes. f ¶ Nihil. Hic cōſr̄ monet philippēſes de vera humilitate. ⁊ p̄mo facit ꝓpoſitū. ſcđo ad hoc inducit exemplū, ibi: Hoc eni ſentite. Circa p̄mū dicit: Nihil. ſupple faciatis. f ¶ Per cōtētio. ſicut faciūt ſuꝑbi: Prou. xiij. b. Inter ſuꝑbos ſꝑ iurgia ſunt. g ¶ Neq̄ p inanē glo. q̄ meritū auferť: Matth. vi. a. Receperūt eni mercedē ſuā. h ¶ Sꝫ in humilitate ⁊c̄. arbitrātes. vere enim humiles ſemetipſos iudicāt alios inferiores. ⁊ ſubdiť cā: i ¶ Non q̄ ſua ſunt ſin. cōſi. q̄ vere hūiles nō cōſiderāt ꝓprias excellētias q̄ poſſunt eē occaſio ꝓprie elatiōis: ſed excellētias alioꝝ: q̄ ſunt occaſio humiliatiōis ꝓprie ⁊ honorationis aliene. k ¶ Hoc eni. Hic cōſr̄ inducit ad hoc exemplū de hūilitate xp̄i: qđ eſt efficaciſſimū. et p̄mo ponit eius humiliationē. Scđo oſtēdit eius exaltationē, ibi: Propter quod. Circa primū dicit: Hoc eni ſentite in vo. ⁊c̄. i. humilitatē chriſti habete interius i corde: ⁊ nō ſolū exterius: ſicut hypocrite. l ¶ Qui cū in for. dei eſſet. i. vnus in eſſentia cum deo patre ab eterno: quia forma deitatis nullo modo eſt multiplicabilis. m ¶ Nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe ſe equalē deo. ſꝫ in poteſtate. nam in deo nō eſt q̄ntitas molis: ſed virtutis. dixit eni Joh. v. c. Queciq̄ pater facit hec ſimiliter ⁊ filius facit. ⁊ hoc dicēdo nō fuit rapina: q̄ nō vſurpauit ſibi honorē alienū ſed propriū. ⁊ per hoc eludiť error Arrij dicētis chriſtum eſſe creaturā. n ¶ Sed ſemetipm̄ exinani. i. maxime humiliauit cū eſſet tantus et talis. verūtamē q̄ deitas inde nō fuit paſſa aliq̄đ detrimentū. iō ſubdiť: o ¶ Formā ſerui acci. i. humanā naturā in vnitate ſuppoſiti in qua apparuit humilis. p ¶ In ſiſtudinē hoim fa. q̄tum ad naturā paſſibilē: nō tn̄ q̄tum ad culpā.
ſ Et habitu

B A

Conſolatio

Diuiſio

Diuiſio

Diuiſio

Arrij error

G augeť numerus pſonarū cū caro accedit aīe vt ſit vnus homo: ſic nec augeť nume
rus pſonarū cū hō accedit ꝟbo vt ſit vnus xp̄s. ¶ Idē. Legiť itaq̄ de⁹ homo: vt
intelligamus hui⁹ pſone ſingularitatē: nō vt ſuſpicemur in carne mutatā diuinita
tē. Nō eni illa ſuſceptione alterū eoꝝ in alterū ꝯuerſū ⁊ mutatū eſt: nec diuinitas
q̄ppe in creaturam mutata eſt: vt deſiſteret eſſe diuinitas. Nec creatura in diuini
tatē mutata eſt vt deſiſteret eſſe creatura. d ¶ Factus.
ſm formā ſerui. Qui erat infectus ſm formā dei: ⁊ etiam
ſuo. a ¶ Habitu. i. cōuerſatiōe. b ¶ Inuentus. Vo
lenti experiri: vt alius homo: q̄r comedit/bibit/ſedit ⁊c̄.
Habitu. Habitus eſt hoīs ſuſceptio: q̄ſi veſtis: que nō
Habit⁹ an mutet mutat qđ veſtiť. ¶ Habit⁹ in ea re diciť que vt habeať
accedit. Verūtñ hoc intereſt: q̄r q̄dā eoꝝ q̄ accedūt vt ha
bitū faciāt nō mutanť ſed mutāt vt ſapiētia q̄ de ſtulto ſa
piētē facit in ſe integra manēs ⁊ incōcuſſa. Quedā ꝟo vt
muteť ⁊ muteť: vt cib⁹ q̄ amittit ſpeciē ſuā cū in corpus
ſiniť: ⁊ exilitatē in robur cōmutat. Tertiū ꝟo gen⁹ nec mu
tat nec mutať: ſicut anul⁹ poſit⁹ in digito qđ gen⁹ rariſſime
reperiť. Quartū gen⁹ cū ea q̄ accedūt mutanť nō a ſua na
tura ſed q̄dāmodo formanť: ⁊ aliā ſpeciē ac formā accipi
unt: vt eſt veſtiſ q̄ deiecta ⁊ depoſita nō habet eā formā quā
ſumit induta. Induta eni mēbris accipit formā quā nō ha
bet exuta: quod genus cōgruit huic opationi. Et ſm hoc:
¶ Exinaniuit. Aug⁹. Deus fili⁹ ſemetipm nō formā ſuā
mutans: ſed formam ſerui accipiens neq̄ conuerſus aut
tranſmutatus in hoīem amiſſa incōmutabili ſtabilitate.
¶ In ſimilitudi. ho. fa. eſt. Ipſe ſuſceptor verū hominē ſu
ſcipiendo. hec ſilitudo verū hoīem exprimit. Et habitu
inuētus vt homo. i. habēdo hoīem inuēt⁹ eſt vt homo
eis q̄bus in hoīe appuit. Qr dicit: vt hō: tale eſt quale il
Ioh. i. b. lud: Quaſi vnigenitus a patre. Veritatem eni exprimit.
Nōne ergo habitus ſatis ſignificauit q̄liter dixerat in ſi
militudinē homo factus: q̄r nō trāſfiguratione in hoīem
ſed habitu factus eſt cū indutus eſt hoīe quē ſibi vniens
q̄dāmodo ⁊ ꝯformās immortalitati eternitatiq̄ ſociaret.
c ¶ Hūiliauit. Ecce habem⁹ in xp̄o hūilitatē: exinde ſu
Nota perbie medicamentū. Quid ē intumeſcis homo: O pel
lis morticina q̄d tēderis. O ſanies feda q̄d inflaris: prin
ceps tu⁹ humilis ⁊ tu ſupbis. Caput eſt hūile ⁊ membrū
ſupbit. e ¶ Propter qđ. Oñſa hūilitate xp̄i q̄ maxime
in paſſione apparuit. Nūc de claritate ei⁹ ⁊ quid ⁊ q̄ntum
humilitas mereať oñdit. f ¶ Deus exaltauit illū. ſm
humanitatē exaltauit que glorioſior facta eſt in reſurre
B ctione. In q̄ ⁊ diuina natura pōt dici exaltata ſm oſtēſio
nē: q̄r cepit ſciri qđ erat. ſicut in aſſumptione infirmitatis
diciť exinanita: q̄r nō apparuit qđ erat. ¶ Ambro. Poſt
crucē manifeſtať q̄d a patre cū generať accepit. Non enī
tūc accepit cū a creatura cepit ſciri illius diuinitas: illius
maieſtas. Hoī non eſt datū nomē dei quod eſt ſupra om
ne nomē nō ſola appellatione ſed ⁊ natura: ſed ei q̄ equa
lis: q̄ ſe exinaniuit: cui⁹ oīa a p̄re ſūt. g ¶ Et donauit il
li no. Hoc ⁊ añ reſurrectionē habuit: ſꝫ poſt reſurrectōeꝫ
qđ erat in euidēti poſitū eſt: vt ſcirēt demones ⁊ hoīes:
Quō pr̄ de q̄r ⁊ tūc diciť res fieri qñ innoteſcit. ¶ Aug⁹. Hoī dona
dit filio no uit nomē quod eſt ſup oīe nomē: nō deo vt cū forma ſerui nomineť vnigenitus fi
men lius dei in q̄ua mortuus in qua aſcēdit ⁊ ſedet ad dexterā patris in eadē ip̄a ſic ho
norata: ſic glorificata/ ⁊ celeſti habitu īmutata ⁊ filius eſt dauid: ⁊ dñs eſt dauid:
qui eſt ⁊ dñs celeſtiū ⁊ terreſtriū ⁊ infernorū. h ¶ Ut in noīe ieſu ⁊c̄. Hic ape
rit cui datū ſit nomen dei: cui oīs creatura flectit genu. i. deo. Sed forte diceret ꝙ
homo adoptiōe de⁹ eſſet. Et ſic xp̄s ex p̄te ver⁹ de⁹ ⁊ ex p̄te adoptiu⁹ erit. Adopti
uo aūt deo nō flectit genu creatura/ ſed vero. Conſtat aūt chriſtū verū deū eſſe cui
flectiť genu/ non adoptiuū. l ¶ Quia dñs ie. xp̄s eſt in glo. dei p̄ris. Quō
pōt fieri vt homo ſit in gl̄ia dei patris etiā ſi adoptiu⁹ de⁹ ſit homo: in gl̄ia dei pa
tris eſſe nō pōt. Ambro. in li. de trini. ait: Habet vtiq̄ ꝟbū deus gloriā. Sed illi
us verbi eadē patris gloria eſt: vt patris ⁊ filii vna ſit gloria: vnde ip̄e filius ait:
Ioh. 8. f Nō quero gl̄iam meā. i. a p̄re diuiſam. Nā hoc ei cōpetit: qui natus eſt de deo: q̄r
in gloria dei patris eſſe: eſt nihil differre ab eo: vt vna gl̄ia ſit patris ⁊ filii p cōem
ſubſtantiā ⁊ virtutē. Caue qualiter intelligas viroꝝ illuſtriū ambroſii ⁊ auguſti
Donatio ni ꝟba p̄miſſa/ ne ſibi contrarie puteť. Scito ē q̄r eſt donatio naturalis: ⁊ eſt do
duplex natio gratuita. Naturali donatiōe dedit pater nomē ſup oīe nomē deo filio: nō
hoī. i. xp̄o ſm ꝙ de⁹: nō ſm ꝙ homo. nec fuit aliud dare: q̄ꝫ ſibi equaleꝫ generare.
Gratuita ꝟo donatione dedit hoī xp̄o nō deo: q̄r xp̄s nō inq̄ntū deus: ſed inquan
tum homo per grām accepit nomen dei: nec per gratiam adoptionis: ſed per gra
tiam vnionis: vt non ſit adoptiuus deus: ſed verus cui flectitur omne genu.
k ¶ Cū metu. Nō ſupbe: q̄r qui timet ſemper ne cadat: humilis eſt. l ¶ Deus
eni eſt. Nos ergo volumus: ſed deus operatur in nobis ⁊ velle ⁊ opari. Hoc
eni nobis et credere ⁊ dicere expedit: quia pium eſt ⁊ verum vt ſic ſit humilis cō
feſſio ⁊ totū deo deť. Per ꝓpriū eni arbitriū niſi gratia dei ipſm adiuueť: nec ip̄a
bona volūtas eſſe in hoīe pōt. m ¶ Oīa aūt. Adiungit patientiā humilitati.

Filii dei

g ⁊ habitu inuētus vt homo. Hu h
¶ etiam. ¶ tam altuit. ¶ patri.
b miliauit ſemetipm fact⁹ obediēs c
¶ nō ſolū ſuſtinēdo ꝯuitia ⁊ opprobria.
a ¶ nō quamlibet ſed.
vſq̄ ad mortem: mortem autem d
¶ q̄r ignominioſior. a ¶ q̄r tā hūilr paſſus
ē xp̄s. ¶ ꝓpť obediētiā vſq̄ ad mortē crucis.
f crucis. Propter qđ ⁊ de⁹ exalta e
¶ dādo īpaſſibilitatē ⁊ imortalitatē. a ¶ eſ
ſe deū p naturā q̄ꝛ plen⁹ ab eo de⁹ naſcit.
b ¶ xp̄o. c ¶ deus naſcendo ꝙ vocať de⁹.
g uit illum: et donauit illi nomen f
b quod eſt ſup omne nomen † vt in g
a ¶ ip̄o ei⁹ ſubiici fateāť āgeli hoīes demōes.
nomine ieſu oīe genu flectatur
celeſtiū terreſtriū ⁊ infernorum.
¶ tādē ī fine. a ¶ bonoꝝ ⁊ maloꝝ. b ¶ ſpōte
i Et oīs lingua confiteatur: quia h
vel inuite. a ¶ eq̄lis p̄ri qđ hic q̄dā negāt.
domin⁹ ieſus chriſtus eſt in glo
a ¶ q̄r xp̄s p hūilitatē exaltat⁹. b ¶ vl̄ frēs.
¶ in fide ⁊ dilectione.
ria dei patris. Itaq̄ chariſſimi k
a ¶ dño ⁊ mihi. ¶ ita ⁊ nunc.
mei ſicut ſemper obediſtis: non l m
¶ ſeruientes. ¶ quia nūc
vt in pręſentia mea tm̄: ſed mul
minus ſubuenio.
tomagis nunc in abſentia mea:
a ¶ cū magno ⁊ manifeſto tiore: nō pſūptio
ne. ¶ animi. b ¶ . i. cū hūilitate. ¶ corpali. n
k cum metu et tremore veſtram ſa o p
a ¶ opib⁹ meritorii. b ¶ iō timēdū: q̄r nō vos
ſed de⁹ opať. ¶ ⁊ pparate. ¶ . i. vitā eternā.
l lutē operamini. Deus enim eſt q̄ q
¶ bona. ¶ qđ volum⁹ a ¶ nō p merita vr̄a.
opať in vobis ⁊ velle pficere pro r s
a ¶ nō ſolū cū metu operemini: ſed etiā.
m bona voluntate. † Oīa aūt facite t

a ¶ ¶ Et habitu in. vt hō. q̄r inter C
hoīes duxit vitā cōem: Lu. vij. c. Venit fi
lius hoīs māducās ⁊ bibēs ⁊c̄. b ¶ Hu
miliauit ſemetipz. Ad dādū nobis ex
emplū: Ioh. xiii. b. Exēplū dedi vobis ⁊c̄.
c ¶ Fact⁹ obedi.
Deo p̄ri nō ſolū vſ
q̄ ad ꝯuitia ⁊ vbera
ſꝫ etiā: d ¶ Uſq̄
ad mor. Et nō quā
cūq̄ ſꝫ vſq̄ ad mortē
crucis ꝯtēptibiliſſi
mā ⁊ acerbiſſimam.
e ¶ Propť qđ. hic
ꝯñr oñdit exaltatio
nē xp̄i quā meruit p
dictā hūiliationē di
cēs: Propť qđ ⁊c̄.
In ſua reſurrectiōe
⁊ aſcēſiōe. gl̄iaꝫ eni
ſui corpis ⁊ exaltati
onē ei⁹ ad celos me † Ro. 14. b
ruit p ſuā paſſionē: de imu. ec.
nō aūt gl̄iaꝫ aīe quā c. decet. li. 6
habuit ab inſtāti cō
ceptionis ſue.
f ¶ Et donauit il
li ⁊c̄. i. ꝙ xp̄s homo
noieť de⁹. ſꝫ eni hoc
ſibi datum fuit ab in
ſtāti ſue icarnatiōis
ſm rem: q̄r incarna
tio facta fuit in ſup
poſito diuino: nō tñ
ſm manifeſtationē:
ſꝫ poſt reſurrectiōeꝫ
eius et aſcenſionē p
miſſionē ſpūſſācti et
alia diuina virtutis
opera: declarata fu
it ei⁹ diuinitas. ⁊ tūc D
dr nomē deitat' ſibi
datū: eo mō loq̄ndi
q̄ res fieri dr qñ ino
teſcit. g ¶ t In
noie ie. oē ge. fle
ctať ce. ter. ⁊ ifer
noꝝ. i. vt omēs ex
hibeāt ei reuerentiā
angeli: hoīes: et de
mōes. h ¶ Et om
nis ligua. Corpa ii. Pe. 4. b
lis ⁊ ſpiritualis.
i ¶ Confiteať q̄r dñs ieſus chriſtus
in gl̄ia eſt dei patris. Quia ſm deita
tē eſt vna gl̄ia dei p̄ris ⁊ filii. k ¶ Itaq̄.
hic ꝯñr apl̄s iſtruit philippēſes de oimo
da ſctitate. di. Itaq̄ chariſ. mei. Licet
eni paulus diligeret omēs fideles: tamē
iſtos diligebat dilectiōe ſpeciali. l ¶ Si
cut ſemper obediſtis. Mādatis ⁊ cō
ſilijs euangelicis a tpe veſtre cōuerſiōis.
m ¶ Nō vt in p̄ñtia mea tm̄. i. meli⁹
operamini in abſentia mea q̄ꝫ feciſtis in
p̄ñtia: attēdentes ꝙ ſemper habetis deuꝫ
p̄ſentē qui ſumme timēdus et reuerēdus
eſt. idō ſubdiť: n ¶ Cū metu. Cordis.
o ¶ Et tremore. Corpis. timor eni i cor
de facit tremorē in corpe. p ¶ Uraꝫ ſa.
opamini. Per opera ſancte vite. Et q̄r
opus meritoriū depēdet a deo. idō ſubdit:
q ¶ Deus eni eſt qui operať in vo
bis ⁊ velle. ſcꝫ op⁹ meritoriū. r ¶ Et
pficere. In ope. s ¶ Pro bona vo
luntate. ſ. ſua non p noſtra niſi ex conſe
quēti: inq̄ntū ſequimur inſtinctū volun
tatis diuine. Cōſequēter oſtēdit modū fa
ciēdi bonū di. t ¶ Omnia aūt facite
p q̄ ſine

H a ¶ Filij dei. Haymo. Sicut
E eni de⁹ ſimplex eſt: ita filij ei⁹ pu/
ro ꝛ ſimplici corde debēt incede/
re. b ¶ Nationis pra. ꝛ per. i.
maloꝝ qui rectū ordinē deprauāt
et peruertūt. Qui dicunt natio:
†De electi. qꝛ nō ſunt renati ex aq̄ et ſpū ſan/
ꝛ elec.c.offi cto. c ¶ Sicut lumina. Bene
cij ſanctos luminarib⁹ cōparat. Si/
cut enim ſtellas celi nō extinguit
nox: ſic mentes fideliū adherētes
celo ſacre ſcripture: non obſcurat
mūdana iniq̄tas. Et ſicut illa q̄c/
†1.q.7.c.2. q̄d agat in terra: ſi etiā q̄ mentiā
§.ſcio q̄ſdā tur de ipſis ſuos tñ in celo curſus
dā. nō obliquāt nec retardāt. Ita ſcti
quoꝝ ↄuerſatio in celis eſt. ꝓter
mala mūdi q̄ deſpiciūt: vl' falſa q̄
ↄfingunt in ipſos: lucē ꝟbi: ꝛ vi/
te exemplā nullo mō interpellāt.
d ¶ Neminē eni. Aug⁹. Hoc
tp̄e multi cū apl'o mercēnarij: filij
ꝟo vel paſtores nulli nō timothe
us. e ¶ Omnes eni. Hi ſunt
mercennarij qui ſunt tolerandi:
qꝛ eadem habēt in ore: que ꝛ pa
ſtores qui vtiq̄ ſunt diligēdi. Fu
res vero qui falſa predicant: et la
trones qui occidūt ſunt cauendi.

Nico. de lyra

A ſine murmuratiōibus. contra
deū ꝛ hoies: ſed magis dulciter
ꝛ deuote. a ¶ Et heſitationi/
bus. nullo mō dubitātes de diui
no ſbſidio vob' aſſiſtēre. b ¶ Ut
ſitis ſine q̄re. actiue et paſſiue:
ita pariēter viuendo q̄ nō moueā
tis querelā de alijs: ꝛ ſic innocē/
†45.diſt.c. ter: vt alij nō conquerant de vo/
licet nō nū/ bis. ideo ſubditur: c ¶ Et ſim/
q̄ accidant plices. i. ſine plica doloſitatis.
63.diſ.c.noſ d ¶ Filij dei. p adoptionē ꝛ imi
ſe.8.q.1.ca. tationē. e ¶ Et ſine rep̄hen/
ſūt in eccl'ia ſione. i. ſic q̄ in vobis nō appa/
De renū.c. reat aliq̄d rep̄rehēſibile. ꝛ ſubdit
q̄dā.de cēſi. vna cauſa cū dicit: f ¶ In me/
c.cū apl's.c dio na. pra. ꝛ puer. i. infideliū
ꝓcuratiōes quoꝝ plures conuertebant ad fi/
et eodē ti. dem chriſti in ꝓmitiua eccleſia ex
lib.6. bona cōuerſatiōe fideliū iter eos
exiſtentiū. ideo ſubdit: g ¶ In
ter quos luceť ſicut lumi. in
mundo. vñ Geñ. xv. per ſtellas
celi intelligunt boni: ꝛ per pulue
rē terre mali. ſicut ibidē plenius
fuit dictū. h ¶ Uerbū vite cō
tinētes. i. doctrinā euangelicā
habētes in corde credendo: et in
ore docēdo: ꝛ in opere adimplen
do. i ¶ Ad gloriā meā in die
xp̄i. i. in die iudicij in quo xp̄s ve
niet ad iudicandū. nam merita di
ſcipuloꝝ cedūt ad augmentū glo/
rie doctoꝝ. ꝓpter q̄d doctoribus
debet aureola. k ¶ Quia nō
in vacuū cu. ad terrā veſtrā ꝓ
p̄dicatione fidei. l ¶ Neq̄ in
vacuū labo. qꝛ ſecut⁹ eſt in vo/
bis bonus fructus. m ¶ Sed
et emuloꝝ. deo per martyrium.
n ¶ Supra ſacrificiū et ob.
ſequiū fidei veſtre. quia ſibi
ſcilicet chriſto ante obtuli vos con
uertendo. o ¶ Gaudeo ꝛ con
gra. oibus vo. qꝛ nō ſolū erit
ad gloriā meā: ſed etiā redunda/
bit in vobis. p ¶ Idipm. i. ſi
tribulationes

a ¶ vt nō murmuretis de tribulatiōe vl' dilatiōe. b ¶ nō ne
gligēter ꝛ indeuote. c ¶ vt nō heſitet' pati: ſꝫ ꝓmpti ſitis.
ſinē murmurationibus ꝛ hēſitationibus: vt a b
¶ ita oia: vt ꝓxim⁹ nō poſſit de vob' conq̄ri ꝛ q̄ātū ad vos
ſitis ſimplices: nō duplices: nō eni poteſt' deo ſeruire ꝛ mā
mone etiā q̄ātū ad exteros ſine rep̄hēſione. ¶ ſicut.
a ſitis ſinē querela et ſimplices filij dei: † ſine c d
a ¶ eſtote. ¶ vt nō ſit in vobis q̄d pateat reprehenſioni.
b ¶ ꝛ hoc ideo: qꝛ eſtis. c ¶ p opa. d ¶ p diuerſas ſectas
b rēp̄henſione in mēdio nationis prāue ꝛ pēr e f
a ¶ q̄ſi ad h̄ eſtis ↄſtituti ꝛ iō decet vos eē ſine rep̄hēſiōe.
b ¶ doctria ꝛ vita. c ¶ in celo fixi. d ¶ ſic ꝛ vos ſol mūdi
c uerſę: † intēr q̄s lucētiſ ſicut lumināria in mūn g
eſtis quos illuminat lux vera. a ¶ qꝛ eſtis vaſa euāgelij.
b ¶ q̄d vtiq̄ erit. c ¶ nedū veſtrā: ſed ꝛ. ¶ futurā.
do vērbū vitę cōtinētes ād gloriā mēam in h i
a ¶ qū videbit xp̄s. b ¶ gloriā habeo. c ¶ nō ſine fru/
ctu. ¶ in facile cōuerſis. d ¶ vel vanū.
diē xp̄i: qūia nō in vācuū cucurri neq̄ in vā k l
a ¶ in difficili⁹ ↄūſis. ¶ ꝛ nō ſolū tūc habebo gl'iā ſꝫ etiā
b ¶ nō tñ cucurri ſꝫ ꝛ ſi ↄtingat me mori. c ¶ aſs emuloꝛ.
d ¶ q̄ſi iam obtuli deo fidē ꝛ opa nr̄a ſi etiā ꝛ ipe ꝓ vobis
cuū lāboraui. Sꝫ ēt ſi imólor ſupēr ſacrifi/ m n
offeror. a ¶ intus mēte. ¶ qꝛ certa merces. ¶ gr̄as ago.
ciū ꝛ obſequiū fidei vr̄ę: gáudeo ꝛ ↄgratulor o
¶ ſi pro me imolamini.
oṁibus vobis. Idipſum aūt ꝛ vos gaude/ p q
¶ gr̄as agite. a ¶ nō ſolū lr̄is hoc moneo ſꝫ ꝛ.
te: ꝛ cōgratulamini mihi. Spēro aūt in dn̄o r
¶ p miſcordiā ieſu. a ¶ adeo neceſſe ēvtveniat ꝛ adeo erga
ieſu timotheū cito mē mittere ad vos: vt et s
vos attēt⁹. a ¶ ſic vos erit' bono aio cognit' bis q̄ circa me
egō bono animo ſim cognitis quę circa vos
ſunt. ¶ nūc. a ¶ q̄ ita ↄcordet mee volūtati in h̄ negotio.
a ſunt. Neminē eni hābeo tam vnanimē: qui t
c ſincera affectiōe pro vobis ſollicit' ſit. † Oēs v x
¶ negligētes eni erāt ꝟ diſciplina ꝛ ↄuerſatiōe fratrū: nō
eni deuoto aio p̄dicabāt: ſꝫ ꝓpt' lucra. ¶ aliq. a ¶ in vob.
eni quę ſua ſunt quērunt nō q̄ ſunt ieſu xp̄i. y
a ¶ hūc mittā: vos ſit eū quē expti ſum⁹. ¶ i vita ꝛ doctria
Expērimētū aūt ei⁹ cōgnoſcite: qm̄ ſicut pr̄i z a
¶ obediēs ei. ¶ deo. ¶ in q̄ potuit expiri. ¶ ꝛ qꝛ expt' ſū.
filius mecū ſeruiuit in euāgelio. Hunc igit b
a ¶ quē exitum ſint habitura.
ſpero me mittere ad vos: mox vt vidēro quę c
circa me ſunt. Confido aūt in domio: qm̄ et d
¶ ſed interim.
ipſe veniā ad vos cito. Neceſſarium autem e
¶ in fide. ¶ in p̄dicatione.
exiſtimaui epaphroditū frēm ꝛ cooperatorē f g
¶ in aduerſis. a ¶ doctorē. ¶ q̄ miniſtrauit neceſſaria.
ꝛ cōmilitonē meū: veſtrū aūt āpoſtolū: ꝛ mi h i
¶ ſunt ꝛ alie cauſe.
niſtrū neceſſitatis meę: mittere ad vos. Qm̄ k
a ¶ videre. b ¶ nō de ſe ſed de vobis ꝓ eo dolētib⁹. m
quidem omnes vos deſidērabat: et mēſtus n
¶ verberatū
erat. Propterea q̄ audierat' illū infirmatū. o
in miniſtratiōe vñ dolebatis. a ¶ cur meſt⁹: qꝛ audierāt
eū poſſent decipi: rn̄det qꝛ nō ſolū fama ſed ipſa re infirma
tus: ꝛ ita ↄfirmaret audit⁹ eoꝝ magis ac magis ꝛ dolor au
geret niſi cito ad eos iret: ꝛ hoc eſt q̄d ſubdit. ¶ ex egritu/
dine nō verberatiōe. b ¶ mortis periculū. ¶ ſanādo eū.
Nām ꝛ infirmatus eſt vſq̄ ad mōrtē: ſꝫ de⁹ p q
miſertus eſt eius. Non ſolum autē eius: ve/
¶ vel noſtri q̄bus eum ſeruauit. a ¶ in hoc mei miſert⁹.
b ¶ de morte. c ¶ de infirmitate que nocebat nobis.
rumetiā ꝛ mei: nē triſticiām ſup triſticiā ha/ r
¶ q̄ eſſet propoſitū. ¶ ad vos.
berē. Feſtinātius ḡ miſi illū vt viſo illo iter s t

tribulatiōes patiamini mar/ G
tyrij. q ¶ Gaudete ꝛ cō/
gra. mi. qꝛ nō ſolū hoc erit
ad gloriā veſtrā: ſed etiam
ad augmentum glorie mee.
r ¶ Spero autē. Poſtq̄
apl's inſtruxit philippēſes ꝑ
ſeipm tm̄ ſcripto. hic ↄſr ꝓ/
mittit eis nunciū mittere q̄
doceat eos ꝟbo. Et diuidit Diuiſio
in duas ſm duplicē nunciū.
ſcda ibi: Neceſſarium autē.
Prim⁹ aūt nuncius q̄ expri/
mit hic fuit timothe⁹: qꝛ fuit
apl'o valde amicabilis: ꝛ ad
docēdū idone⁹: de quo dic:
Spera āt. ꝛ pꝫ. s ¶ Ut
ꝛ ego bo. aio ſim. i. i dn̄o
ↄſolat⁹. t ¶ Cognit' q̄ cir.
vos ſūt. i. bono ſtatu vr̄o p
eius relationē mihi cognito.
u ¶ Neminē eni ha. tam
vnani. i. vni⁹ mētis mecū.
v ¶ Qui ſincera ꝛc̄. vt in
bono ↄfirmemini ꝛ creſcat'.
x ¶ Oēs eni q̄runt ꝛc̄. i.
multi p̄dicādo q̄rūt tpale lu/
crū. ꝛ ē hyꝑbole: ſicut cū dr:
Oēs de ciuitate vadūt ad ta
le feſtū: cū tñ plures frequen
ter remaneāt. y ¶ Non q̄
ieſu xp̄i. i. honorē diuinū ꝛ
ſalutē aiaꝝ: vt dictū eſt ca. p̄
ceden. nō ſic aūt timotheus.
z ¶ Experimētū aūt ei⁹
cogno. i. p experientiā facil
poteritis videre q̄ ita ſit.
a ¶ Qm̄ ſicut patri ꝛc̄. i.
euāgeliū p̄dicauit: ſe mihi cō
formādo: q̄ nō q̄ſiui vr̄a: ſed †1.Co.12.b
vos. b ¶ Hūc igit ſpero b
mit. ad vos. tanq̄ idoneū.
c ¶ Mox vt vi. ꝛc̄. i. cū vi
dero opportunitatē mittēdi.
d ¶ Cōfido aūt in do. ꝛc̄
Patꝫ ex h̄ q̄ nō aſſeruit. ā. i.
ca. iterū ſe ventur ad eos: ſꝫ
q̄ hoc intendebat: ſuppoſita
dei volūtate. e ¶ Neceſſa
riū. hic exp̄mit ſcd's nūcius
cū dr: Neceſſariū aūt exi.
pro veſtra ſalute. f ¶ Epa
phroditū fra. religiōe xp̄i/
anitat'. g ¶ Et coopato.
in p̄dicatione euāgelice veri
tatis. h ¶ Et cōmi. meū.
tpe aduerſitat'. i ¶ Urm
aūt ap. i. doctorē. k ¶ Et
mini. ne. meę: qꝛ mihi mi/
niſtrauit neceſſaria in carce/
re. l ¶ Mittere ad vos.
corroborādos: ꝛ plenī⁹ iſor/
mādos. m ¶ Qm̄ q̄dem
oēs vos de. videre ꝛ ↄſo/
lari. n ¶ Et meſt⁹ erat. ꝟ
vr̄a triſticia. o ¶ Propte
rea q̄ ꝛc̄. ꝛ ſic fuit i ꝟitate.
p ¶ Uſq̄ ad mor. i. picu/
lū mort'. q ¶ Sꝫ de⁹ mi.
eſt ei⁹. eū ſanādo: r ¶ Eti/
am ꝛ mei triſti. ſup triſti
ciā habe. ſ. triſticiā de eius
morte ſup triſticiā de ei⁹ iſir
mitate. s ¶ Feſtinātı⁹ ḡ
mi. illū. ſcꝫ ante timotheū.
t ¶ Ut viſo illo ite. gau.
q. d. ꝓus gauiſi eſtis ꝟ iue ſa
nitatis auditu: ꝛ iter gaude
A bitis de

A G De cetero. Q. Hucuſq; iſtruxi Ca. III
vos quō debeatis ſtare in bello pſecutoꝝ
ꝯ tribulationes: de cetero ꝯ pſeudo apo/
ſtolos: ne legalia ab eis recipiatis moneo: ſed fidē
chriſti ſolā ſufficere credatis. De ſinceritate fidei in
cipit. b ❡ Scribere. Ut
diutius maneat ꝙ ꝓlatio.
c ❡ Canes. Magiſ ꝯſue
tudinem ſequunt ꝙ ratio/
nem. Ita pſeudo cōſuetu/
dines legis tenent. contra
veritatem irrationabiliter
latrant ⁊ mordent.
d ❡ Malos opa. Ma/
Mat.13.d li operarij ſūt qui ʒizania
erroꝝ ſupſparſerūt: qb' fru
menta necant. Cōciſi ſunt
q: a chriſto ceſi ſunt: ⁊ ali/
os cedunt. i. ſeparant.
e ❡ Nos ei ſu. ⁊c. Dixit:
Nos habem' circūciſionē
Hoc voluit dicere aplus:
Nos ſum' iuſticia. Circū/
ciſio eni iuſticia eſt. Ma/
gis aūt commendat dicen
do nos eſſe circūciſionem
.i. iuſticiam: ꝙ dicēdo nos
eſſe circūciſos. i. iuſtos: ſic
tn̄ vt cū iuſticiam dicit eſſe
iuſtos intelligamus.
Nos eni ſum'. Ambro.
Credentes eni circūcidūt
cor ſuum: vt amputata er/
roris nebula aſpiciant et
agnoſcant dn̄m creature.
f ❡ Qui ſpū dī. vl' deo.
Aug. Notat ſpm̄ domini
Latria cui latria exhibet: ſed ſerui
B tus ſoli creatori exhiben/
da. Alia eſt ſeruitus qua p
charitatem iubemur ſerui/
re inuicem: que grece dici/
Δουλία tur dulia. g ❡ Et non
in carne fiduciam. Car
ne ſeruit: qui de rebus car
nalibus ſperat ſe placere
deo. Cū vo ⁊ ipa caro per
bona opera ſpūi ſubditur
ſpū ſeruimus deo: q carnē
domamus: vt ſpūs obtem
peret deo. h ❡ Quāq; ⁊
ego ha. Ne videatur cō/
temnere i aliis qđ nō habz.
i ❡ Octaua die. Ubi lex
pcepit: innuēs q post tpa
ſeptē dieꝝ in octaua a xp̄o
petra pfecte circūcidemur
ab oi corruptione pene et
culpe. k ❡ De tri. ben.
Tribus ben. adheſit iude
nō recedens a tēplo: qn̄ fa
cta eſt ſepatio in ſeruo ſalo
monis. Tūc ei trib' iuda q̄
erat regia: ⁊ trib' beniami
⁊ trib' leui q̄ erat ſacerdo/
talis remāſerūt ſil' non re/
cedentes a hierlm ⁊ a tem
plo. l ❡ Hebre'. Aug'.
Hebrei unde Hebrei: qſi abrai mutata
lr̄a ab abraā: vn̄ origo tra/
hit: nō ab heber: Hoc aūt
retractat dicēs: Ut dixi ex
abraā cepiſſe gentē hebreoꝝ. Eſt qdē ⁊ hoc credibi/
le vt hebrei: velut abraei dicti eſſe videant. Sed ex
illo veri' intelligunt appellari: qui vocabat heber
tāq; hebrei. m ❡ Scōm le phariſeus. i. nō con
tēptibili plebi admixtus: ſed nobilitate ſegregatus
ab alijs atq; primarius. Primarij eni qdā erant et
ꝗ quaſi

a ❡ p eni' abſētia triſtari vos noui. b ❡ quā
habebam de vobis triſtibus.
gaudeatis / ⁊ ego ſine triſticiā ſim.
a ❡ vt p bona opera oſtēdatis vos gaude/
re de eo. ❡ qđ ſit.
Excipite itaq; illū cū oī gaudio i a
❡ .i. ſpūale. ❡ illum quia eſt.
dn̄o / ⁊ huiuſmodi cū honore habetote:
a ❡ qđ xp̄s docuit ⁊ fecit qui venit miniſtra/
re ⁊ nō miſtrari. ❡ periculū mortis.
qm̄ ꝓpter opus xp̄i vſq; ad mor b
a ❡ ex deliberatione nō coactus. ❡ vitā.
tem acceſſit: tradēns aiam ſuā vt c
a ❡ rē dediſtis ſed q ferret de vobis defuit.
ipleret id quod ex vobis deerat
erga meū obſequiū. Ca. III
❡ .i. ꝯ pſeudo. ❡ deinceps.
a De cetero frēs mei gau g
a ❡ gaudiū ois boni habeat
i dn̄o: n̄ i carnalib' obſuātijs.
dēte in dn̄o. Eadē vo b
❡ q̄ pris dixi: vt i dn̄o tm̄ gauderet. a ❡ ab/
b bis ſcribere mihi qdem nō pigrū: i
ſenti. a ❡ ꝯtra inſtātes pſeudo. b ❡ vt i dn̄o
gaudeatis: cognoſcite illos eſſe canes.
c vobis aūt neceſſariū. Uidēte ca k
a ❡ ꝯ veritatē latrātes. b ❡ cogſcite. c ❡ ciʒa/
d nes: videte malos opanos: vide m n
nia erroꝝ ſupſerētes. ❡ a xp̄o ſepatos ⁊ ali/
os ſeparātes. ❡ hos noſo cōciſionē nō circū
ciſionē nos eni ſm̄. ❡ fideles tm̄.
e te ꝯciſiōez Nos ei ſum' circūciſio o p
❡ Aug'. nō carne ſʒ rōne ab oib' expedita:
q: ſpūs regit ⁊ caro domat. a ❡ vel deo.
f q ſpū dei ſeruim' / ⁊ gl'iamur i chri q r
❡ q: gl'ia nr̄a xp̄s tm̄. a ❡ carnali circūciſio
ne. ❡ vel genere. b ❡ ſpem ſalutis.
g ſto ieſu / et non in carne fiduciā s t
a ❡ ne videat nō poſſe fidere in carne.
b ❡ poſſē hr̄e ſi q̄ eēt: q: pl' aliis ⁊ h̄ ē ſide alt'.
h habentes quāq; et ego habeā v
in carne confidentiam. Si quis x
❡ a me q vos decipit. a ❡ qſi inde iuſt' ſit.
alius videtur confidere in carne:
a ❡ ꝙ pſeudo videor debere confidere.
i ego magis circūciſus octaua die
❡ nō pſelit': nō aduena. ❡ ⁊ ſum. a ❡ nō de
vilioꝛi tribu. ſed: b ❡ o nō fui de cōcubinis.
k ex genere iſrl' de tribu beniamin.
a ❡ nō deuitaui agēte. b ❡ nat'. c ❡ parēti
bus. d ❡ in qua egregius eram.
l m † Hebreus ex hebreis: ſm̄ legem y
a ❡ diuiſus ab aliis egregiis. ❡ ⁊ fui. ❡ di/
lectionē legis. b ❡ q: qcqđ legi ꝯtrariū vide
bat acriter pſequebar: hoc tūc nobilitas nūc
apud xp̄m querit hūilitas. ideo tunc ſaulus
nūc vo paulus. i. modicus vel humilis.
phariſe': ſm̄ emulatōez pſequēs z a

ꝗ bitis de viſu. a ❡ Excipite ⁊c. Gaudēter ⁊ honorifice. b ❡ Qm̄ C
ꝓpter op' xp̄i. i. vt faceret op' qđ xp̄s fecit ⁊ docuit: q venit miniſtrare
⁊ nō miſtrari: Mat. xx. c ❡ Uſq; ad mor. acceſſit. Se mortis picu
lis exponēdo: ⁊ h volūtarie. iō ſubdit: d ❡ Tradēs aiam ſuā. i. vitā
ſuā. e ❡ Ut ipleret id ⁊c. q. d. munera dediſtis ꝓ ſuſtētatione mea:
ſed de vobis nō fuit q deferret mihi ⁊ miniſtraret.
⁊ ipe hoc adimpleuit.
❡ Ca. ij. vbi dr̄ in poſtil. Nō rapinā arbitrat' eſt.
Additio. Hoc qđ dr̄: Nō arbitrat' eſt ſe
eſſe equalē deo: pōt intelligi de
xp̄o ſm̄ hūanitatē ſm̄ quam ꝓprie eſſet facere rapi
nā. i. nō ſuū vſurpare ſi arbitrat' fuiſſet ſe equalē.
xp̄s eni ſm̄ q hō eſt minor: deo ipo teſtāte: Pater
maior me eſt: ⁊ etiā minor angelo ſm̄ hūane nature
paſſibilitatē de q̄ Ps. Minoraſti eū paulo min'
ab angelis: ⁊ ſm̄ hāc expoſitionem cōmendat hu/
militas xp̄i p cōpationē ad ſupbiā angeli mali qui
licet nō eſſet in forma dei. ſ. aſſumpt' a deo in vni/
te pſone: voluit tn̄ ſe eſſe equalez: de q̄ Eſa. xiiij. d.
Aſſimilabor altiſſimo. Ca. III
De cetero frēs mei. Hec eſt tertia pars
pncipalis: in q̄ aplſ reddit philippenſes
cautos ꝯ deceptionem pſeudo aploꝝ. Et Diuiſio
diuidit in duas partes. nā pmo circa hoc philippē
ſes hortat. ſcđo eos ꝯſolat ca. ſeq. Prima in duas
q: pmo pmittit breuē pfationē. ſcđo pſequit ſuā in
tentionē / ibi: Uidete. Circa pmū dicit: De cetero.
xp̄iana religione. g ❡ Gaudete. De vr̄a ꝯuerſio
ne ad deū. h ❡ Eadē vo. ſcribere. Que. ſ. ſcpſi
aliis eccl'iis de ceſſatione legaliū: ad cauēdū doctri
nam pſeudo aploꝝ qui docēt cōtrariū. de hoc enim
ſcripſerat aliis eccleſiis: vt patet in precedentibus
eplis. i ❡ Mihi qdē nō pigrū eſt. Supple q:
ſollicitus ſum de vr̄a ſalute. k ❡ Uobis aūt ne
ceſſariū. Ut caueatis a deceptionibus eorum. D
l ❡ Uidete. Hic pſequit intentū: oñdēs euacua
tionē legaliū: pmo rōne. ſcđo exemplo / ibi: Si qs.
Circa primū dicit: Uidete canes. i. attēdite pſeu
do aplos quos nominat canes: eo q contra veros Diuiſio
aplos verbis detractorijs ⁊ mendacibus ⁊ morda
cibus vtebant. m ❡ Malos opanos. Quia p
obſeruationē legaliū quam aſſerebant ad ſalutem
neceſſariā: veritatē euangelij euertere nitebantur.
n ❡ Uidete ꝯciſionē. i. circūciſionē. quā deriſo
rie ſic noiat: eo q ad nihilū valet: ſʒ magis nocet:
q: nō eſt niſi violēta abſciſio pellicule: et ſubdit cō
hu': o ❡ Nos eni. xp̄iani. p ❡ Sum' circū/
ciſio. i. circūciſi circūciſione vera. circūciſio eni car
nalis fuit figura circūciſionis ſpūalis: per quā au/
ferunt pctā: q̄ eſt baptiſm' auferens penā ⁊ culpā:
ꝓpter quod ſuccedit circūciſioni: ſicut perfectū im/
perfecto: ⁊ auferens eam ſicut veritas vmbrā ⁊ fi/
gurā. iō ſubdit: q ❡ Qui ſpū dei ſerui. Et nō
carne tm̄. r ❡ Et gl'iamur in xp̄o ieſu. Cui ſu/
mus incorpati p baptiſmū. s ❡ Et nō in car. i.
in carnali circūciſiōe. t ❡ Fiduciā habē. Cōſe/
quēde ſalutis p eā. ſ. per circūciſionē ſpiritualem.
v ❡ Quāq; ⁊ ego ha. in carne ꝯfidētiā. i. cō/
fidere poſſem in carnali circumciſione. ſi de ea eſſet
cōfidendū: eo q ſic circūciſus ſum. x ❡ Si quis
alius videt cōfidere. Cōſequēter aplſ oſtendit Diuiſio
ꝓpoſitū exēplo. ⁊ pmo ſe ꝓponit in exemplū. ſcđo
philippēſes inducit ad imitādum / ibi: Imitatores
mei. Prima adhuc in duas: q: pmo exēplo ſui ceſſa
tionē legaliū declarat. ſcđo de mō loquēdi ſe excu/
ſat / ibi: Nō q iā. Circa pmū oſtēdit aplſ an̄ cōuer/ †Act.23.b
ſionē ſuā ꝓ legalib' multū ʒelaſſe. ⁊ poſt cōuerſio/
nē eā viriliter impugnaſſe: qđ nullo modo feciſſet:
niſi euacuationē eorū per chriſtum certitudinaliter
cognouiſſet. Dicit ergo: Si quis alius videtur
cōfidere ⁊c. Et patet ex dictis littera vſq; ibi:
y ❡ Scōm legē phariſeus: Id eſt de ſecta pha
riſeorum. Erant enim tunc apud iudeos tres ſecte: vt dicit Joſephus Joſephus
antiquitatū. libro. xviij. ſ. ſaduceorum: qui negabant ſpiritum ⁊ angelū
⁊ p cōſequens reſurrectionē. ⁊ phariſeorū qui confitebant vtrūq;: ⁊ eſ
ſenorū qui ſimiliter aias hominū immortales cōfitebant: viuētes qua/
ſi religioſi: habētes oia in cōmuni. z ❡ Scōm emulationē. i. ʒelū
legis. a ❡ Perſequēs ecclīam dei. Et patet Act. viij. et. ix.

N E quaſi ad nobilitatē iudaicā ſegregati: nō cōtemptibili plebi cōmixti: qui dice/
bant̄ phariſei. Nā dicit̄ hoc verbū quaſi ſegregationē interpretari: ſicut latine
egregius dicit̄ quaſi a grege ſeparatus. a ¶ Scōm iuſticiā. Idē tamē ali
Eph.2.a bi in quibus ⁊ nos aliqn̄ ambulauimus in deſiderijs carnis: ⁊ eramus na
tura filij ire: talis iuſtus ſm legē erat: malū tamē erat talem ſectari iuſticiā:
⁊ qđ i eo fuit ſine q̄rela: hoc de illo magnā fa
ciebat q̄relā. b ¶ Propter xp̄m. Nec ad/
uentū xp̄i oſtēdere: vel nondū factū: vel ſup/
fluū. Inania eni erāt hec oīa impedimēta ne
accederet̄ ad gratiā. c ¶ Verūtamē exi/
ſtimo. Nō ſolū ꝓpter xp̄m habendū ita ar/
bitratus ſum: verūtm̄.i. ſed etiā ſi ip̄m nō poſ-
ſem aſſequi. Propter hoc ſolū ſcʒ ꝓpter ſciē/
tiā quā de ieſu habem⁹ ꝑeminentē ceteris ſci
entus. Vel q̄ eminet in eo plus q̄ in alijs: vl̄
ad idē cū ꝑori ſēſu. Hec oīa legis habeo: ve/
rū.i. ſed tamē nō partim: ſed oīa detrimentū
exiſtimo. Propter dilectionē cuius xp̄i: non
ſolū eſtimo ea detrimentū ſed ⁊ feci: docēdo
⁊ ſpūaliter viuēdo: vt alijs appareret oīa eē
detrimenta. d ¶ Vt ſtercora. Quaſi: nō
tm̄ detrimēta bonorū ſed que inq̄nant iaʒ ob
ſeruantē: ⁊ hoc ideo: vt in futuro xp̄m habeā
premiū: ⁊ hic ſim in illo membrū: quod aliter
nequit fieri niſi illa eſtimem vt ſtercora.
e ¶ Meam iuſticiā. Qui alibi ſuam volen
tes.c. iuſticie dei.i. gratie dei nō ſunt ſubie/
cti. Meam iuſticiā que ex. Si ex lege eſt iu
ſticia: quō tua? Nunqđ tu tibi impoſuiſti le/
gem? Deus legem dedit et impoſuit. Deus
te legi ſue obtēperare p̄cepit. Sed ⁊ tua eſt:
quia de lege p̄ſumis tua voluntate te legem
poſſe implere eſtimans. f ¶ Sed illā que
Nota ex fide. Que impetrat a deo que tollit timo/
rem ⁊ dat amorē: quā deus ſolus operat̄ in
nobis. Melius eſt eni iuſtū eſſe q̄ hominē
eſſe. Si ergo hominē te fecit deus: ⁊ iuſtū te
facit qđ melius eſt: Nō tu te ſed ſine te te fe/
cit. Non eni adhibuiſti aliquē ſenſuʒ vt te fa
F ceret. Qui ergo fecit te neſciētē: iuſtificat vo/
lentem. Et cum iuſticia noſtra ſit ex fide quid
opus eſt lege: omnino tollenda eſt ſm vmbrā
legalium figurarū. g ¶ Iuſticia in fide.
Iuſticia.ſ. ens i fide: ſicut ex fide nata eſt: ita
exiſtere non habet niſi in fide. h ¶ Ad co/
Fidei cōmēdatio gnoſcendū. Subdit cōmendationem fidei
per multa que facit. Facit enim ⁊ in alia vita
cognoſcere deum ꝑfecte: qui hic fide creditur
Et habere reſurrectionē: que noſtra reſurre/
ctio eſt virtus ⁊ efficacia reſurrectionis chri/
ſti. Et in hac vita habere ſocietatē in patiēdo.
Niſi enim per fidem: nemo tanta pateretur.
Et configurationem mortis: vt moriamur
ſicut ipſe ſi opus eſt. Vel iuſticia in fide ad
cognoſcendū illum quaſi: Qui in lege putat
iuſtificari nō agnoſcit chriſtū. Sed ego ex fi/
de volo iuſtificari: vt agnoſcā illum: cur nat⁹
cur paſſus: ⁊ agnoſcā que virtus reſurrectio
nis ſue.i. iuſtificatio credentiū: ⁊ agnoſcā ſo/
cietatē paſſionū: quā noſcit bene: q̄ per eā ad
celi gaudia ꝑuenire credit. i ¶ Occurrā. Deo tribuēs que mihi tribuit:
per hoc venturus ad reſurrectionē. Vel occurram chriſto in iudicio quod
ſanctorū eſt tm̄: veniens prius ad reſurrectionem veram ⁊ glorioſam: que
nō eſt inter mortuos: ſed longe ex mortuis: qꝛ licet oēs reſurgant in die iu/
1.Theſ.4.d dicij: ſoli tamē iuſti glorioſe immutabunt̄: ⁊ occurrēt dn̄o in aera deportati
ab angelis. Impij vero manebūt in terra: quouſqꝫ ꝑcipiant terribilē ſniam
iudicis. k ¶ Nō q̄ iā acce. Hoc dicit de ſe: ne illi quos laudat: vt hoīes
extollant̄: ſed laborē adderēt vt ipſe facit qui tātus eſt. l ¶ Sequor aūt.
Aug⁹. Nō paſſibus corꝑis: ſed mētis affectibus ⁊ vite moribus: vt poſſim
eſſe ꝑfectus iuſticie poſſeſſor: q̄ recto itinere de die in diē ſpūali renouatiōe
ꝓficiens iā ꝑfectus ſum eiuſdē iuſticie viator: ꝑfectus eni erat viator: ſʒ nō
dum ipſius itineris ꝑfectione ꝑuentor. m ¶ Si quo mō cō. Quia diffici
le eſt: ⁊ ne videat̄ ſuꝑfluū tot pati: cū fidem ⁊ alia bona habeat: ſubdit meri/
to pro illa gloria tm̄ laboro: qꝛ nō dico q̄ iam acceperim aliqđ: qꝛ ſi qđ glo/
rie accepi nihil eſt ad cōparationē future. Aut ſi quid accepi vt de cognitio
ne chriſti: nō dico q̄ in illa ꝑfectus ſim: ⁊ ſi ita de me quid de alijs? Si quo
modo cōprehendā. Ecce quāta eſt fides que tam grāde petit. n ¶ In quo
⁊ cōprehen.i. per miſericordiā: per quā a ꝑſentia dei recꝫſitus: inuēt⁹ ſum.

a ¶ nō verā ſed. b ¶ que timore nō amore ſer
uire facit. ¶ que man⁹ cōprimit: nō animos.

e eccleſiā dei: ſm iuſticiā que i lege a
a ¶ clamore de me facto. b ¶ hec oīa habui ſʒ
eſt cōuerſat⁹ ſine q̄rela. Sed q̄ mi b
¶ aū xp̄m. ¶ vt ſigna ꝟitatis. ¶ ſi poſt ve/
b hi fuerūt lucra: hęc arbitrat⁹ ſuʒ ꝓ c
ritatē ſeq̄ret. ¶ q̄cq̄d boni eſt deterentia.
c pter xp̄m detrimenta. Verūtm̄ exi f
ſtimo oīa detrimētū eſſe ꝓpter emi g
a ¶ xp̄m honorandū. h
nentē ſciam dn̄i mei ieſu xp̄i. Pro i
¶ quod plus eſt.
pter quē oīa detrimētū feci: ⁊ arbi k
d tror vt ſtercora/ vt xp̄m lucrifaciā: m
a ¶ rōnabiliter attēdenti. b ¶ mēbrū ei cha/
ritate copulat⁹. ¶ hoc modo pōt eſſe in illo.
c ¶ qua penā timet: nō amat iuſticiā.
e vt ⁊ iuēniar i illō nō hēs meā iuſti n o
f ciā q̄ ex lege eſt: ſʒ illā q̄ ex fide eſt p
a ¶ iuſticia ex fide. b ¶ nō ex nobis et ſi fi/
des ſit noſtra. c ¶ valente.
g xp̄i ieſu: quę ex dō ē iuſticia i fidē
a ¶ ꝑfecte in futuro. ¶ hoc videt̄ dicere de fi/
de ſi habēte tp̄s opādi q̄ tn̄ ad h̄ valet. b ¶.i.
ad noſtrā reſurrectionē efficiendā. c ¶ qꝛ re
ſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā.
h ad cognoſcēdū illū ⁊ v̄tutē reſurre q r
¶ ad. ¶.i. ad hoc vt ſociꝫ xp̄i ſim⁹ i patiēdo.
¶ de fide tp̄s hn̄te opandi. ¶ q̄ ē p charitatē
ctiōis ei⁹: ⁊ ſocietatē paſſiōis illi⁹: s
¶ inueniar cum illo ego configura. ¶ vt ſcʒ
moriar ſi opus ſit. ¶ imitator mortis ⁊ paſſio
nis eius. a ¶ contēptans ego.
ꝯfiguratus morti eius: ſi quō mō t v
¶ xp̄o in aera. ¶ verā ⁊ glorioſam.
i occurrā ad reſurrectionē q̄ eſt ex
¶ nō iter mortuos. a ¶ ſi quo mō: qꝛ nō eſt
verū qđ hic iā. b ¶ aliqđ ꝑfte. ¶ virtutē re/
k mortuis. Nō q̄ iā acceperi: aut x
ſurrectiōis. ¶ de cognitione xp̄i. ¶ in cogni
tione. ¶ ꝓficiēdo temptās. ¶ potero ꝑfecte
cognoſcere xp̄m q̄ eſt ſumma beatitudo.
l m iā ꝑfect⁹ ſim. Sequor aūt ſi q̄ mō y
¶ in eo mō. ¶ etiā nūc. ¶ vt videā ſicē ꝑut
ipe me videt ſic ſuʒ. ¶ vl̄ vt videā eū i ea clari
tate in q̄ appuit mihi in via q̄ſi me cōprehēdit.
n cōprehēdā in q̄ et cōprehēſus ſuʒ z

¶ Fratres

a ¶ Scōm iuſticiā q̄ in le. eſt.i. q̄ eſt im/ G
ꝑfecta. nō eni iuſtificabat apud deū: ſʒ apud ho/
mines: ſicut iuſticia politica. ſicut declaratū fuit
Ro.iij.⁊.iiij. b ¶ Sine q̄rela.i. ſine clamo/
re de me facto ꝓ legis trāſgreſſione. c ¶ Sed
que mi. fue. lu. ſm eſtimatio
nē meā ante meā cōuerſionē.
d ¶ Hec arbitra. ſum. poſt
ꝯuerſionē meā. e ¶ Propt
xp̄m detri. ſcʒ virtutis ⁊ gr̄e
impedimēta: qꝛ dicere q̄ lega/
lia habēt adhuc curſuʒ ſuū: eſt
dicere xp̄m nōdū veniſſe. nā fi/
gura ceſſat adueniēte ꝟitate.
f ¶ Verūtamē exiſti. oīa.
illa legalia. g ¶ Detrimen
tū eſſe. ſalutis: ex alia cauſa q̄
ſubdit̄/ cū dicit̄: h ¶ Propt
eminē. ſciē. dn̄i mei.i. ꝓpter
euangelicā doctrinā a xp̄o tra/
ditā que ſupueniet oīm doctri
ne alteri: nō ſolū p̄hice: ſʒ etiā
doctrine veteris teſtamēti: cui
comparat̄ ſicut ꝑfectum impꝑfe
cto: nec pōt pure ſeruari cuʒ le
galibus. i ¶ Propter quē.
ſcʒ xp̄m. k ¶ Oia detrimē/
tū feci.i. reputaui. l ¶ Et ar
bi. vt ſter. inq̄nātia ꝑ culpā:
ſine q̄ ſaluari non pn̄t poſt pu/
blicationē euāgelij. m ¶ Vt
xp̄m lucrifaciā.i. habeā ip̄m
in p̄miū. n ¶ Vt ⁊ inueni
ar in illo. incorporatus ꝑ fidē
charitate formatā. o ¶ Nō
habēs meā iuſticiā q̄ ex le
ge eſt. quā dicit ſuā: eo q̄ fuit
nutritus in illa. p ¶ Sed il/
lam que ex fi. eſt xp̄i ieſu. H
que facit dignum vita eterna.
q ¶ Ad cognoſcē. illū. in ꝑ
ſenti per ſpeculū ⁊ in enigma/
te: ⁊ in futuro facie ad faciem.
r ¶ Et virtutē reſurre. ei⁹.
cognoſcēdo eam vt cauſaʒ eſſe
ctiuā noſtre reſurrectiōis futu/
re. s ¶ Et ſocietatē paſſi.
illius. in p̄ſenti nō formidan/
dam: ſed magis amplectendā.
t ¶ Cōfigurat⁹ morti ei⁹.i.
vt aſſimiler ei in paſſiōe. et per
conſequēs aſſocier ei in corpo
ris ⁊ anime glorificatiōe. ideo
ſubdit̄: v ¶ Si quo mō oc
curraʒ ad reſurrectionē q̄
eſt ex mor. gr̄is ad vitā imor/
talem. x ¶ Non q̄. Quī apo
ſtolus dixit plura de ſe ꝑtinen
tia ad excellentiā vite: poſſet ali
quis credere q̄ diceret ſe tota/
liter perfectū quantū ad meritum: qđ non eſt ve
rum: quia homo poteſt ſemꝑ creſcere in merito
q̄diu eſt in vita p̄ſenti. vn̄ dicit hic Glo. Nemo
fideliū et ſi multū proficeret dicat: ſufficit mihi:
qui eni hoc dicit: exit de via ante finē. ideo ap̄ls
ſe excuſando de modo loquēdi premiſſo: confite
tur ſe nondū perfectionē aſſecutū/ dicēs: Non
q̄ iam acceperim: perfectionē meriti. nō eniʒ
cōuenienter poteſt intelligi de acceptione pre/
mij: quia manifeſtum erat ad ſenſum q̄ erat in
hac vita mult̄ miſerijs ſubiectus. y ¶ Sequor
autē. ipſum chriſtū procedendo ad eum per me
ritum. z ¶ Si quo modo cōprehendā.i.
aliqualiter appropinquē ad perfectionē meriti
prout poteſt fieri in vita mortali. a ¶ In quo
⁊ cōprehenſus ſum.i. ꝓpter qđ cōprehēſus
ſum ad fidem: ſine q̄ impoſſibile eſt placere deo:
Heb.xj.b. nec ꝑ ꝯſequēs attingere ad ꝑfectionē
eſt meriti

A a ¶ Frēs. Illud qd dixerat euidētius aperit: ꝛ qd illud ſit qd nōdū cōprehēdit:
B ſed ſequit̄ vt cōprehēdat/determinat. Et quaſi mirātibus quid dicat cū ait: Nō accepi/nō pfectus. Frēs ait: nō arbitror (q̄ me meli⁹ noui) apprehēdiſſe vnū ſcȝ.
Pſ.26.b Multa quidē habeo: ſed nondū vnū. vn̄: Unā petij ꝗ. Quid ḡ agis apl̄e. Quid mihi imitādū ꝓponis? inq̄t: Que qdē retro ſunt ꝛc̄. c ¶ Unū. Hoc eſt illud de
Joh.14.a q̄ philippus ait: Dn̄e oñde nobiſ patrē ꝛ ſufficit nobis.
c ¶ Que qdē retro. Ambro. Priora acta nō q: mala ſed parua ad meritū ſed ad potiora extenſus: vt ſemp ꝓficiat in meli⁹. ¶ Ambro. Merita iam preterita obliuiſcens ad celeſtia q̄ terrenis p̄ora ſunt tota intētione me extēdens. Uel ad futura merita: a q̄bus ſi ceſſaret: ꝛ p̄terita pderet. Perſequor. Euſq̄ȝ donec veniā ad deſtinatū bonū. ſ. f ¶ Ad brauiū. Qd eſt deſtinatū mihi ꝛ ꝓmiſſū a deo: et ad qd ꝓpoſui me currere. Et q: ego ita: ḡ ꝛ vos philippēſes hoc ſentite: ſȝ ſe eis ꝯnumerat dicēs: Quicūq̄ȝ ꝛc̄. q. etſi hoc feceritis hoc dabit vobis de⁹. Qz ſi q̄ mō aliter ſapitis q̄ȝ in futuro ſapiēdū ſit: q: mō p ſpeculū videtis: etiā hoc reuelabit q: clare faciet cognoſcere: ꝛ ſe ꝛ alia oīa q̄ modo obſcure videt̄. Uł etiā hoc qd mō aliter ſapitis ꝛ de deo ꝛ de oīb⁹ etiā hāc ipfectā cognitionē vobis de⁹ p ſpm̄ reuelauit. Uel ita: Si qd a. ſ. i. ſi pfecti xp̄i cognitionē vos hr̄e putatis: et hoc. i. vos male ſapere. p miſericordiā reuelabit de⁹. Similiter ꝛ de alijs erroribus ꝓ bona vita vos liberabit. Hoc eni faciet ſi hūiliter ſapietis ꝛ de vobis ſenſeritis. Qui eni in pace catholica pmanet. Si qd aliter ſapit q̄ȝ opt; de⁹ hūili reuelabit. Si aūt illō ſupbus defendit/
Jaco.4.b de⁹ abijcit: q: ſupbis de⁹ reſiſtit: hūilib⁹ aūt dat grām. vel ita: b ¶ Nō arbi. me cōprehēdiſſe. Hic diſtingue: Nō reprehēdi: Unū. De me vobis aſſero: q̄ ꝛ ego obliuiſcēs ea q̄ retro ſūt. Ad ea v̄o q̄ ſūt p̄ora extēdens meipm̄ pſeq̄r ꝛc̄. c ¶ Extēdēs meipm̄. Aug⁹. Extēdebat eni ſe ad celeſtia ſ̄m intētionē/nō ſ̄m pueniōnē: nō ſ̄m apphēſionē ſicut ꝛ nos ne relabamur tpaliū amore: vn̄ iā tranſiliuimus: nec remaneam⁹ in illis in que iā
Luc.9.g venimus/curram⁹ intendamus. In via eni ſumus non retro reſpiciamus: ſed in anteriora extēdamur intentione ꝛ deſiderio. Uita chriſtiani boni ſctm̄ deſideriū eſt.
B Qd aūt deſideras nōdum vides: ſed deſiderādo capax efficieris: vt cū venerit/qd videas implearis. differendo eni rem deſideriū nr̄m extendit deus: deſiderando extendit animū/extēdens facit capacē. Deſideremus ḡ q: implēdi ſum⁹. Hec eſt vita nr̄a vt deſiderādo exerceamur. Tantū autē nos exercet ſanctū deſideriū: q̄tum deſideria nr̄a amputauerim⁹ ab amore ſeculi. g ¶ Superne vocationis. i. eterne vite: ad quam vocat de⁹. ꝛ ideo digna res eſt ꝛ certa. h ¶ Quicūq̄ȝ ḡ pfecti. Aug⁹. de tri. Q. Nō loquor ipfectis: q̄ adhuc lacte potanī nō ſolido cibo paſcunt̄: ſed illis qui intelligūt equalitatē verbi cum patre. Et ſi hic ſit vident: non tn̄ adhuc quomodo videndū eſt facie ad faciē. Certa enim vides vt cūq̄ȝ inchoat agnitionē. Cogitatio eni certa vel pfecta: nō pficit̄ niſi poſt hanc vitā: cū viderimus fa-
1.Joh.3.a cie ad faciē. Hoc ergo ſapiamus vt tutiorē nouerimus eſſe affectū vera querēdi q̄ȝ incognita ꝓ cognitis ꝓſumendi. Sic ergo queramus tanq̄ȝ inuenturi ſic inueniamus tanq̄ȝ queſituri: de credēdis nulla infidelitate dubitemus: de intelligendis nulla temeritate affirmemus. In illis auctoritas eſt tenēda. In his veritas
Abac.2.a exquirēda. i ¶ Perfecti ſum⁹. Aug⁹. Sciendū q̄ iuſticia qua iuſtus ex fide vi-
Juſticia uit. Nūc vera iuſticia eſt. que licet nō imerito in aliquibus iuſtis ꝓ huius vite ca-
vera pacitate pfecta dicat̄: parua tn̄ eſt ad illā magnā: quā cepit equalitas angelorū: quā qui nondū habebat: ꝛ ꝓpter illā que iā inerat: perfectū: ꝛ ꝓpter iſtā que adhuc deerat: imperfectum ſe eſſe dicebat. At minor iſta iuſticia facit meritum: maior illa premiū. Ideo qui iſtā non ſequit̄/illam nō aſſequit̄: k ¶ Hoc ſentiamus. Qz nondū perfecti ſumus vt illic perficiamur: quo adhuc perfecte curri-
1.Co.13.c mus: vt cū venerit quod pfectū eſt deſtruet̄ qd ex parte. i. iā nō ex pte ſit: ſed ex toto: q: fidei ꝛ ſpei res ipa q̄ videat̄ ſuccedet. Charitas v̄o q̄ in his maior eſt nō auferet̄: ſȝ augebit̄ ꝛ iplebit̄. In qua plenitudine illud p̄ceptū charitatis implebit̄
Deu.6.a diliges dn̄m deū tuū ꝛc̄. Nā cū adhuc eſt aliq̄d carnalis cōcupiſcētie: nō oīno ex tota aīa diligit̄ de⁹. Caro tūc nō dr̄ cōcupiſcere: niſi q: carnaliter aīa concupiſcit: tūc erit iuſtus ſine oī pctō: q: nulla lex erit in mēbris repugnās legi mentis. Tūc
Ro.7.d pſus toto corde/tota aīa/tota mēte diliget deū/qd eſt ſūmū p̄ceptū. Cur ḡ non p̄ciperet̄ hoī iſta pfectio q̄uis eam in hac vita nemo habeat. Non eni recte curritur ſi quo currendū eſt neſciat̄. Quō aūt ſciret̄ ſi nullis preceptis oſtenderetur. l ¶ Et ſi qd aliter ſa. i. ſi qd melius ad cultū dei excogitaueritis: etiā hoc donū dei eſſe ſciatis/q: hoc reuelabit vobis. Sed ne qua inde ꝓſumptio orire̅t ſubdit: ad quod peruenimus vt idem ſapiamus: hoc eſt non extra regulam diſcipline ſapere: ſed qd cōe ſit ꝛ modeſtū in v̄itate euāgelica. m ¶ Uerūtn̄ ad. Modi ipfecti: nō alit̄ ſapim⁹ ſȝ tn̄ neceſſe ē vt oēs idē de illo ſapiam⁹ ad qd puenim⁹ fide ꝛ ſcia/ꝛ ope cōpleam⁹. n ¶ Obſeruate. Uult eos eē ſollicitos ne ſubtilitate pra-

uorum

a ¶ nō cōphēdi: q: nec arbitror. ¶ quicq̄d
g a xp̄o ieſu. Fratreſ ego me nō ar-
alq̄ putēt de me. a ¶ me ſȝ pſeq̄r nō vtiq̄ȝ tria vł duo: ſȝ vnū: qd vere ē vnū in q̄ oīa bona mō dās obliuiōi hec q̄ retro ſūt. i. t̄rena q̄ re
h bitror cōprehendiſſe. † Unū aūt c
liq̄. ¶ priora mala. ¶ dans obliuioni.
d q̄ qdē retro ſunt obliuiſcēs. Ad
¶ celeſtia. ¶ toto deſiderio: tota intētōe nō
e ea v̄o q̄ ſunt priora extēdēs me- f
dum habite rei. ¶ premiū. ¶ ſcȝ.
f ipm̄ ad deſtiatū pſeq̄r: ad brauiū g
¶ i. ad quod in ſupernis dandū vocat me deus per filiū ſuū.
g ſuperne vocatiōis dei in chriſto
a ¶ curſores cōpatiōe alior̄. b ¶ pfecte curr-
h ieſu. † Quicūq̄ȝ ergo perfecti ſu- i
rim⁹. a ¶ q̄ ipfecti cōpatiōe futuri ꝛ illuc tē-
k mus: hoc ſentiam⁹. Et ſi qd alit̄ l
damus. a ¶ nō tn̄ habit brauiū. ¶ val hr̄.
ſapitis: ꝛ hoc vob̄ de⁹ reuelauit. m
¶ ꝛ ſi aliter: tn̄ neceſſe. a ¶ teneamus id.
m Uerūtamen ad quod perueni- n
a ¶ ſcȝ. b ¶ de illo. ¶ credendo.
mus: ut idem ſapiamus: et in ea o
¶ ꝛ ſic reuelabit de⁹ qd aliter ſapim⁹. a ¶ ſi dei: doctrine ꝛ vite. ¶ rectitudine viuēdi.
b ¶ vt ſicut ego credo doceo opor ita ꝛ vos faciatis. ¶ ꝛ in his. ſ. fide ꝛ regula viuēdi.
dem pmaneamuſ regula. Imitā q
a ¶ ꝛ ſi pātem nō habeatis mihi ſiſes imitamini. b ¶ diligenter inſpicite.
n tores mei eſtote frēs: et obſerua- r
te eos q̄ ita ambulāt ſicut habeti s t
a ¶ imaginē vite nr̄e. b ¶ eos q̄ ita: multi eī aliter. nō ſentiētes nobiſcū de legis abolitōe ſed legē cū euāgelio eſſe tenendā p̄dicātes.
formā nr̄am. Multi eī ambulāt v

a merīti. a ¶ A xp̄o ie. Qui me vocauit ad fidē ipam actualiter ipugnātē. ꝓpter qd hec vocatio dr̄ cōprehēſio hic: ſicut cōphendit̄ aduerſarius in bello ꝛ ſibi ſubdit̄ur. C
b ¶ Frēs ego me nō ar. cōprehēdiſſe. i. ad pfectionē meriti ſimpliciter perueniſſe.
c ¶ Unū aūt. Supple ē qd de me aſſero.
d ¶ Que quidem retro ſūt obliui. i. legalia ꝛ terrena que dimiſi. e ¶ Ad ea vero que ſunt priora. i. celeſtia bona que ſunt priora terrenis dignitate ꝛ duratione. bonum enim qd expectat̄ in celeſtibus eſt ipe deus. † De pe. di. 2. c. pſcaria.
f ¶ Extēdēs meip. Per conatū liberi arbitrij in augmētū meriti. g ¶ Ad deſtiatū pſe. i. ad p̄miū mihi a deo ordinatum finaliter cōſequēdū. iō ſubdit̄: h ¶ Ad brauiū ſuperne vocatiōis dei in xp̄o ieſu. i. p ieſum chriſtū p quē tanq̄ȝ p mediatorem vocamur ad celeſte premiū. Uel: In xp̄o ieſu. q: in ipo cōſiſtit btitudo. nā beati reficiunt̄ interius in aſpectu ſue deitatis: ꝛ exterius in aſpectu ſue humanitatis: ſ̄m q̄ dicit Aug⁹. ſuper Joh. i ¶ Quicūq̄ȝ ḡ pfecti ſumuſ. i. in ſtatu perfectionis: cuiuſmodi erat paulus ꝛ alij apl̄i ꝛ doctores ꝛ curati. k ¶ Hoc ſētiam⁹. ſ. q̄ nullus noſtrū eſt ſimpliciter perfectus in via. † 16. q. 1. c. gn̄aliter. ꝫ. hoc idem D
l ¶ Et ſi quid aliter ſapitis. Hoc exponit dupliciter. Uno modo malo ſic: Et ſi quid aliter ſapitiſ. Tenēdo ꝯtrariū. m ¶ Et hoc vobis deuſ reuelabit. i. manifeſte vobis oñdet nō eſſe verū in iudicio: vel aū p grām ſuā ab errore vos reuocādo. Alio mō in bono ſic: Et ſi quid aliter ſapitis. i. ſi quid aliud ptinens ad cultū dei ꝛ ad perfectionis ſtatum vos cognoſcere contigerit. Et hoc vobis deus reuela. q. d. ſciatis q̄ hoc nō ꝓuenit ex intelligētia vr̄a: ſed ex reuelatione diuina: ꝛ hec expoſitio videtur magis conſona lr̄e ſequenti/cum dicitur: n ¶ Uerūtn̄ ad qd peruenim⁹. i. q̄tū ad veritatē quā circa p̄dicta iā cognouimus, ſupple neceſſe eſt. o ¶ Ut idē ſapiam⁹. In mēte. p ¶ Et in eadē pmaneamuſ regula. In ope: vt nullū ſit ſciſma in corpore eccl̄ie. q ¶ Imitatores mei. Poſt q̄ȝ apl̄s ꝓpoſuit ſe in exemplum. hic conſequenter inducit philippenſes ad eū imitandū d. Imitatores mei eſtote. In predictis. r ¶ Et obſeruate eos. i. attendite diligenter/vt vos eī conformetis. s ¶ Qui ita ambulāt. De v̄tute in v̄tutē. t ¶ Sicut habetis formā nr̄am Uiuēdi vobis traditā exēplo v̄bo ꝛ ſcripto. v ¶ Multi eni ambulāt. Uia puerſa.

p iiij Quos ſe

E F noꝝ capiant. a ¶ Inimicos cru. Qui carnis obſeruātias inducūt: crucem ſuperfluā aſſerunt. b ¶ Quoꝝ deus ven. Aug⁹. Ambro. Quaſi in eſca ſalus ſit vt de⁹ ſit ven ter: ⁊ gloriant in pudendis circūciſis qđ eſt terrena ſape. Quoꝝ de⁹ ven.
Ro.16.c eſt. Quia quicquid faciūt pro ventre faciūt. Vel eſcas q̄ ventris ſunt faciūt deū duȝ eas iuſtificare hoies dicūt: ⁊ glia coꝝ in talib⁹ eſt. vnde ↄfundi ⁊ erubeſcere poſſunt: dū p aialia ſe iuſtificari dicunt. Vel gloria corū tpalis pducet eos ad cōfuſionē eternā. Illi tā praue ambulāt: ſȝ nr̄a ↄuerſatio eſt in celis .i. ⁊ viuēdo ⁊ intelligēdo ſim⁹ ſiles angelis. Propter qđ .i. pter cōmoda q̄ iam habem⁹ etiā dn̄m expectamus. Ca. IIII

Itaq; fratres. ⁊c. c ¶ Gaudiū et co. i. p quos ⁊ in pſenti letificor: ⁊ in futuro coronabor. diſcipulis enī in agone victoribus: dignus erit corona magr̄. d ¶ Euchodiā rogo. Oes moneo: ſed ſpecialiter euchodiā ⁊ ſyntichē: q̄ re religioſe: pdicatores
E ſuſcipe ſolebāt. e ¶ Nomina. Quia diſcreti ſūt meriti diuerſas māſiōes habebūt in eterna domo
Joh.14.a vn̄: In domo patris mei māſio. mul. ſunt. f ¶ Libro vite. Predeſtinatio
Liber vite in qua oēs ſaluādi pdeſtinati ſūt. Q. Nolite o philippēſes grauiter ferre ꝙ oēs vos in epl'a mea ſigillatim nō noiaui: q̄ ⁊ ſi in ea nō eſtis ſcripti in libro tamen vite continemini. g ¶ Gaude. Amb. Letat⁹ in fide coꝝ ⁊ opibus apl'us vt alacriores ſint: optat i h ſtudio pficiētes gaudere i dn̄o ⁊ id iterat vt ſe in eis vere gaudere oñdat. Gaudete i dn̄o. i. in ↄitate nō in iniq̄tate: in ſpe eternitatis nō in flore vanitatis. Gaudete. Q. q̄ coꝝ noīa ſunt in libro vite. Et vt idē vobis certiſſime credat. Gaudete in dn̄o. i. oē bonū vr̄m gaudēdū ē ſtatuite i dn̄o: nō extra. Et h a deo neceſſariū vob eſt ꝙ iteȝ dico. Gaudete i do. nō vt q̄dā alia ſemel: q̄ hec ē modeſtia ⁊ rectus modus vt in dn̄o ſit oē gaudiū: et h p vos addiſcāt aliī: vel modeſtia i oib⁹ fidelib⁹ ⁊ infidelib⁹ vt imitent ne poſſint reſpñdere. Et q̄ dn̄s. h ¶ Prope eſt. i. parat⁹ F dare quicquid

¶ dum pſens eram.

quos ſepe dicebā vobis. Nūc a b

a ¶ tum pro illorū pditione: tum pro ſimplicium ſubuerſione.

a aūt et flēns dico inimicos cru/ c d

¶ eſſe. ¶ in fine coꝝ erit eterna pena.

cis xp̄i: quorū finis interitus: e

¶ Aug⁹. hoc ab homine colitur quod p ceteris diligit.

b quoꝝ deus venter eſt: ⁊ gloria f g

a ¶ vel in pudēdis corū circūciſis. ¶ in terrenis nil niſi qđ vidēt intelligūt.

in cōnfuſione ipſorū: q̄ terrena h i

a ¶ ⁊ ſi adhuc in terra ſum⁹.

ſapiunt. Noſtra autē cōnuerſa k

¶ vbi ſpes noſtra.

tio in celis eſt. Unde etiam ſal l

¶ alaꝝ iā: q̄ñq; etiā corpoꝝ. ¶ venturū.

uatorem expectamus dominū

a ¶ Iſt hoc de eo expectam⁹ ꝙ ſicut iā reformauit aīas reformabit ⁊ corpa ſimul cū aīabus cū ſcđam ſtolā dabit.

nr̄m ieſum xp̄m: q̄ reformabit m

a ¶ qđ per morte in puluerē ⁊ vermes humiliat. ¶ deiectionis. b ¶ .i. aſſimilabimus corpori illius in claritate quā habuit in trāſfiguratione. ¶ ita ꝙ erit.

corpus hūilitatis nr̄e: ↄfigura n o

a ¶ qđ pōt q̄ oīa ſibi ſubijcit. ¶ potētiā operādi qua ſibi ſubijcit oīa.

tū corpi claritatiſ ſue ſm̄ opatio p q

nē virtutis ſue qua poſſit etiaȝ r

¶ nō ſolū corpus reformare.

ſubijcere ſibi oīa. Ca. IIII

¶ quia reformabit.

Itaq; frēs mei chariſ/ s

a ¶ quos videre multū deſidero: vel qui me deſideratis.

ſimi: et deſiderātiſſimi t

¶ qui eſtis. ¶ de quorū fide ⁊ opere gaudeo. ¶ in futuro.

c gaudium meuȝ ⁊ corona mea: v x

¶ ſicut me vel mihi ſiles ſtare ſcitis vel ſicut mō eſtis ⁊ tunc eritis chariſſimi.

d ſic ſtate in dn̄o chariſſimi. Eu/ y z a

¶ quia plus de ea timeo.

chodiā rogo et ſyntichē depcor

a ¶ qđ dico: non aliud q̄ hoc eſt in dn̄o.

b ¶ .i. ſm̄ dominū. ¶ alios.

idipſuȝ ſapere in dn̄o. Etiā ro b

¶ o. ¶ pprīū. a ¶ coadiutor in euāgelio predicando. b ¶ confortando.

go ⁊ te germane cōpār: adiuua c d

¶ pmēoratas mulieres. ¶ miſtrādo mi/

illas que mecuȝ laborauerunt e

bi neceſſaria. a ¶ etiā cū iſtis laborauerunt miniſtrādo etiā eis neceſſaria.

in euāgelio cūm clemente et ce f

teris adiutoribus meis: quorū g

a ¶ .i. merita ⁊ pmia q̄ ↄitatē tenēt. ¶ in domo pr̄is mei māſiōes multe ſ. ¶ pdeſtinatiōe dei. b ¶ dixi ſtate ⁊ etiā gaudete.

f nōmia ſūt in libro vite. Gaude b

a ¶ nō i ſcło i q̄ gaudēt q̄ de ſpuritate ne/

te in dōmino ſemper: iterum i k

q̄rerū letant. a ¶ rōnabilis ↄuerſatio.

g dico gaudete. Modeſtia ve/ l

a ¶ exemplo corū alios vult acquiri.

ſtra nōta ſit omnibus homi/ m

h nibus. Dominus prope eſt: n

a ¶ Quos ſepe di. vo. cū eſſeȝ pſens vobiſcū. G
b ¶ Nunc aūt ⁊ flens. ꝓ cupis coꝝ. c ¶ Dico. ſupple eſſe. d ¶ Inimicos cru. xp̄i. q̄ contrariat coꝝ carnalitati. e ¶ Quoꝝ finis inte. ſcȝ etern⁹. f ¶ Quoꝝ deus ven. eſt. q̄ ſtudēt ei ſatiſfacere in oibus. g ¶ Et gloria. de tali carnalitate. h ¶ In cōfuſiōe ipoꝝ. i. erit eis ↄfuſibilis. i ¶ Qui terrena ſa. tantūmō ⁊ nō celeſtia. k ¶ Nr̄a aūt conuerſa. in ce. eſt. Per ſpem charitate formatā: q̄ ſicut dicit Aug⁹. aīa que eſt pncipalis pars homis: verius eſt vbi amat q̄ vbi animat: ⁊ q̄m poſt iudicium ſancti erūt in celis: nō ſolū in aīa ſicut mō: ſed etiā in corpe glorioſo. ideo ſequit: l ¶ Unde etiā ſalua. expec. venturū ad iudiciū. m ¶ Qui reformabit coꝝ. i generali reſurrectiōe. n ¶ Humilitat' nr̄e. nam mō nobis eſt humiliatiōis occaſio: eo ꝙ eſt corruptibile ⁊ putrefactibile: ⁊ corrodet vermibus: ⁊ in cineres reſoluet. o ¶ Configura. tunc. p ¶ Corpori clari. ſue. q̄ ſancti reſurgēt in corpe glorioſo: ſicut ⁊ xp̄s vna autē dos glorioſi corpis eſt claritas. ſicut dictum fuit. i. Coꝛ. xv. Et q̄m hec reſurrectio fiet virtute dei infinita: ſicut et creatio. ideo ſubditur: q ¶ Scđm opera. i. virtutem opandi. r ¶ Qua poſ. etiā ſubij. ſibi oīa. per creationē enī omnia ſibi ſunt ſubiecta: q̄ de nihilo facta: ⁊ niſi cōſeruarentur a deo: oīa in nihilū redigerent. Ca. IIII

Itaq; frēs mei chariſſi. Poſtq̄ apl's philippēſes cautos reddidit. hic cōſequēter ad eorum cōſolationē ſe ↄuertit. Et diuidit in duas Diuiſio
partes: q̄ pmo eos cōſolat. ſcđo de corū liberalitate gratulat / ibi: Gauiſus ſum. Prima in duas: q̄ pmo firmat eos per patientiā. ſcđo puocat ad ſpiritualē leticiā / ibi: Gaudete in dn̄o. Prima adhuc in duas: q̄ primo facit qđ dictū eſt per ſeipm̄. ſecūdo per amicū / ibi: Etiā rogo. ſicut enī dictū fuit. ſ. i. ca. philippēſes pro xp̄o fuerāt in tribulatione. ideo indigebāt confor B
tatione quā eis exhibet apl's. pmo generaliter / dicēs
s ¶ Itaq; frēs mei chariſ. i. mihi iuncti dilectiōe ſpeciali. t ¶ Et deſiderātiſſi. q̄ deſiderabat eos videre adhuc corporaliter in via: ⁊ eternaliter in patria. v ¶ Gaudiū meū. de veſtro pfectu. x ¶ Et corona mea. doctorib⁹ enī debet glia ſpecialis q̄ a ſctis dicit aureola. y ¶ Sic ſtate. firmi ↄtra tribulationes hui⁹ mūdi. z ¶ In dn̄o. ita ꝙ ab eo nullo mō euellamini. ſcđo confortat duas pſonas ſpecialiter / di. a ¶ Euchodiā rogo ⁊ ſyn. de. id. ſa. in do. .i. firmiter ſtare. due erāt matrone q̄s apl'us ſpecialiter cōfortat: Tum pter fragilitatē ſexus: Tum q̄ miniſtrauerāt neceſſaria ſibi ⁊ aliis pdicatoribus: vt oſtēderet ſe gratū. b ¶ Etiā rogo. Hic pñter ↄfirmat philippēſes p amicū de hoc deuote rogās euȝ / dicēs: Etiā rogo ⁊ te ger. nomē pprīū eſt. c ¶ Cōpar. i. coadiutor meus. in pdicatiōe. d ¶ Adiuua illas. ſcilȝ mulieres dictas tuis ſermonibus confortando. e ¶ Que mecū labo. in euāg. i. in pdicatiōe euāgelii neceſſaria miniſtrādo: ⁊ nō ſolū mihi: ſȝ ⁊ ſociis meis. de q̄bus ſubdit: f ¶ Cū clemēte ⁊ cete. adiuto. meis. in pdicatione. g ¶ Quoꝝ noīa ſunt in li. vi. eſt autē liber vite idē ꝙ pdeſtinatio diuina. Liber vite
q̄ dicit liber eo ꝙ in mēte diuina numer⁹ electorū eſt firmiter deſcript⁹ vel diſpoſitus: ⁊ hec eſt deſcriptio ſimpliciter. Qr aūt illi ibi eſſent ſic ſcripti. forſitā apl's habuit p diuinā reuelatiōeȝ. Alio mō dr̄ aliq̄s ſcript⁹ in libro vite ſm̄ pſentē iuſticiā a q̄ tn̄ ↄtingit aliq̄n decidere. ⁊ hec ē deſcriptio ſm̄ q̄d. apl's aūt p bona opa iſtoꝝ q̄ videbat: eſtimare debebat ꝙ eſſent in grā: et ſic loquit in pposito: niſi per reuelationē habuerit ꝙ eſſent ſimpliciter ſcripti in libro vite. h ¶ Gaudete. Hic ↄñr inducit philippēſes ad ſpiritualē leticiā. et ſcđo ad boni opis pſeuerantiā. ex q̄bus orit hec leti/ Diuiſio
cia / ibi: De cetero fratres. Circa primū dicit: Gaudete in domino. nō in mūdo. i ¶ Semp. actu vel habitu. k ¶ Iterū dico gau. ad maiorē inductionē. l ¶ Modeſtia ve. in ↄuerſatiōe ⁊ vita. m ¶ Nota ſit oib⁹ ho. vt boni meliores fiant exēplo veſtri. ⁊ mali ad bonum conuertant. n ¶ Domin⁹ ppe eſt. ad vos remunerandum. ⁊ quia nimia ſollicitudo temporaliū impedit ſpiritale gaudiū. ideo ſubdit:
G Nihil ſollicit

vere ꝗcꝗd opus eſt in ſpūalibus vel tꝑalib⁹: de nulla re ſitis ſollicti ⁊ timidi. Sed petitiões de his ꝗ vultis īpetrare. b ¶ In noteſcāt.i.ſint ita vehemētes nõ tepide vt ad deū ꝑueniant.i. cõpleanť. a ¶ Sed in omī. Oratio ⁊ obſecratio cõmuniter ꝓ ſe vel alijs de ꝗbuſlibet. Petitio de rebus: nominatim neceſſarijs. Innoteſcāt. Hec noticia aſſiduitate fit: ⁊ vigilātia oꝛonis. Tunc demū pax cuſtodit coꝛda in xp̃o: hoc ideo dicit: quia qui cū deo habꝫ pacē: nõ timet mentē aduerſam. c ¶ Apud deū. Uel angelis ꝗ deo eas offerūt. Vñ: Cū oꝛaretis oꝛonē veſtrā obtuli apud deū. Uel nobis innoteſcāt apud deū ꝑ tolerantiā: nõ apud hoīes per iactantiā. ¶ Aug⁹. Apud deū de grā noui teſta. Non dicit angel⁹ oꝛones nr̃as offerre deo: ꝗſi deus tūc nouerit quid velimus vel quo indigeam⁹: qui oīa anteꝗ̃ fiant ſicut et poſtꝗ̃ facta ſunt nouit. Sꝫ quia neceſſe habet rõnalis creatura obtemperās deo tꝑales cauſas ad eternā veritatē referre: ſiue petēdo ꝗd erga ſe fiat: ſiue cõſulēdo ꝗd faciat. In quo ⁊ cõteſtať ꝙ nõ ſit bonū quo beata fiat: ſꝫ illud incõmutabile: cui⁹ ꝑticipatione etiā ſapiēs efficiť. ¶ Idē.xv. de trinita. Ad oīa quippe ſciēda deo ſufficit ſua ꝑfectio: habet tamē nuncios.i. angelos: nõ ꝙ ei que neſciat annūciēt. Nõ enī ſunt vlla ꝗ neſciat: ſed bonū eoꝝ eſt de opibus ſuis eius cõſulere veritatē. d ¶ Et pax dei .i. deus qui eſt pax ſūma: que nec cogitari poteſt: ⁊ ideo extra eū nullo opus eſt. e ¶ Exuperat oēm ſen. Noſtrū: non eoꝝ qui ſemꝑ vidēt faciē patris. Uel pax ꝗ ipſe deus pacatus eſt ſupat oēm ſenſuꝫ ꝓter ſuū: Quia nec nos ſic poſſum⁹ noſſe nec vlli angeli. f ¶ De cetero. Hactenus ꝯtra ꝑſecutores ⁊ cõtra pſeudo ꝑdicatores monui. De cetero aūt in ꝯcluſiõe ꝗ ad ꝑfectionē ſunt exponit. g ¶ Quecūꝗ̃ iuſta. Iuſta ad ꝓximū. Sancta in ꝓpꝛia vita: ⁊ vt minus dicať: ꝗcūꝗ̃ ſunt amabilia.i. amari digna vt modeſtus inceſſus humilis ſermo: ⁊ hmõi: ⁊ quecūꝗ̃ ſunt bone fame: qꝛ ita decet eſſe ſctõs et iuſtos vt ꝺ his nõ habeať mala opinio: ſꝫ bona: vt ꝓſint alijs. Que bone fame dico ſi qua virtus in eis eſt vel laus diſcipline xp̃iane. Nõ enī curāda eſt bona fama de virib⁹ vel ſciētia mūdi: Uel alijs ſecularibus. Uel ita diſtingue: Ut hoc.ſ. Si qua laus referať ad famā. Et illō ſi qua ꝟtus referať ad alia ꝑdicta. Hoc mõ: Cogitate quecūꝗ̃ ſunt vera ⁊c̃. Si qua ꝟtus eſt in eis. Et cogitate quecūꝗ̃ ſunt bone fame. Si qua laus diſcipline eſt in eis.

Nota b ¶ Quecūꝗ̃ bone fa. Aug⁹. Nobis vita nr̃a: alijs bona fama neceſſaria eſt. Nam ꝗſquis a flagitioꝝ criminib⁹ vitā ſuam cuſtodit: ſibi bn̄ facit. Quiſꝗ̄ aūt famā: etiā in alios miſericoꝛs eſt. i ¶ Gauiſus. hic cõmemoꝛat ꝙ ſibi ſepe neceſſaria miſerāt vn̄ alacritatē ſuam ꝓpenſioꝛē factā oñdit: qꝛ in quo negligētes facti fuerant: adhibita ſolertia iterarūt: vt memores facti apoſtoli ſui fructus emitterēt in hoꝛreo celeſti ꝯdēdos. k ¶ Aliquādo. Aliquo tꝑe: qꝛ nõ omī potuerūt. l ¶ Refloꝛuiſtis. miniſtrādo mihi neceſſaria: ꝗ miniſtratio ꝺꝛ floꝛ: qꝛ inde fructus vite eterne prouenit. m ¶ Pꝛo me. Quia mihi ꝓdeſt vr̃a cõpaſſio. Ne aūt viderenť aliꝗ̃ mala cā intermiſiſſe: addit: nõ refloꝛuiſtis: ſꝫ aū eratis occupati ⁊ ipediti aliꝗ̄bus aduerſis. n ¶ Nõ quaſi ⁊c̃. Non ꝓpter ſe: ſed ꝓfectū eoꝝ gaudet. o ¶ Scio ⁊ humiliari ⁊c̃. Greg⁹. Qui penuria non frangiť: a gratiarū actione nõ retrahiť: Qui rerū tēpoꝛaliū deſiderio nõ accendiť: ſcit humiliari.ſ. inopiam pati. p ¶ Abundare. ſatiari: eſurire. qui acceptis rebus nõ extolliť: qui eas ad vſum vane glīe nõ intoꝛquet: ꝗ ſolus nõ poſſidet qd̄ accepit: ſed cū indigētib⁹ miſericoꝛditer diuidit: ſcit abundare: Qui acceptis alimentis non ad ingurgitationem

a ¶ ſine mūdi ſollicitudine pꝛomiſſa dei pre oculis habete.

a Nihil ſolliciti ſitis: ſed in omni

a ¶ ꝗ cõtter. b ¶ ꝗ cū adiuratiõe. c ¶ qui vult alia impetrare: gratias ſit de ꝑteritis.

oꝛonē ⁊ obſecratiõe cū gratiarū

b actione: petitiões vr̄e innoteſcāt

¶ nob̃ eē. a ¶ vos moneo vt petatꝪ ⁊ deū ſine quo hūan⁹ labor inutilis eſt oꝛo vt ꝑſtet

apꝺ deū. Et pax dī ꝗ exupat oēꝫ

effectū. ¶ intellectū. a ¶ volūtates ⁊ intellectus vt nihil extra xp̃m appetatꝪ vľ intelligatꝪ

ſenſū cuſtodiat coꝛda vr̃a ⁊ itelli

a ¶ hucuſꝗ̃ monui ad tolerantiā ⁊ ad cautelam. ¶ moneo vos ad hec.

f gētias veſtras in xp̃o ieſu. De ce

a ¶ ꝗ ad verā fidē ſūt: tum qꝛ in eis veritas tum qꝛ ꝑ ea pudicitia ſeruať cū deo.

tero fratres quecunꝗ̃ ſunt vera:

g quecūꝗ̃ pudica: quecūꝗ̃ iuſta:

h quecūꝗ̃ ſctā: quecūꝗ̃ amabilia:

ꝗcūꝗ̃ bone fame. Si qua ꝟtus:

¶ hoc ad alia. ¶ hoc ad famā. a ¶ que ad perfectionē pertinent.

ſi ꝗ laus diſcipline: hec cogitate:

¶ in memoꝛia ꝟſate. a ¶ oīa. b ¶ me docēte. c ¶ vt digna teneri. d ¶ itē iō cogitāda

que et didiciſti ⁊ accepiſtis: ⁊ audiſtis

qꝛ hec audiſtis ⁊ vidiſtis ī me eē. ¶ ab alijs ¶ per vos. ¶ eſſe.

diſtis: ⁊ vidiſtis in me. Hec cogi

a ¶ nõ ſolū cogitate: ſꝫ ⁊ actu īplete: ⁊ deus erit adiuuās hec facere. ¶ dator.

tate ⁊ agite: ⁊ deus pacis erit vo

a ¶ ad futura hoꝛtoꝛ: de ꝑteritꝪ aūt ꝗ meñoꝛare valet ad incitationē. ¶ ꝗ ꝺ fecī: nõ ī dono

i biſcū. Gauiſus ſum aūt ī dño ve

¶ p⁹ multa tpā. a ¶ ſicͭ olim: ¶ vel repullulaſtis a ſilitudīe arboꝝ: qꝛ ſterilitate aruerāt ⁊ ꝗſi marcuerāt. ¶ miniſtrātes mihi.

k hemēter: qm̄ tādē aliqn̄ refloꝛuiſ

a ¶ ad vtilitatē meā. b ¶ ita vt ſentiretꝪ qd̄ me purgebat ſicut olim. ¶ miſericoꝛdia: cõ

m tis pꝛo me ſentire ſicut et ſentie

paſſione. ¶ ꝙ gauiſus.

n batis. Occupati aūt eratis. Nõ

ſum. a ¶ ꝗſi ꝓ rebus penuriā ꝯſolātibus.

ꝗſi pꝛopter penuriam dico. Ego

¶ in ꝯſuetudine habui. ¶ ꝯtēt⁹ his. ¶ ip.

enī didici in quib⁹ ſufficiens ſum

¶ quia. a ¶ quia inde nõ frangoꝛ. b ¶ quia inde nõ erigoꝛ.

o †Scio ⁊ hūiliārī: ſcio et abūdare p

a ¶ Nihil ſolli. ſitis. ſupflue: nam opoꝛtet ſolicitari de neceſſarijs. aliter videreť tēptatio dei. b ¶ Sꝫ in oī oꝛone ⁊c̃. hic ponunť ꝗttuoꝛ oꝛonis ꝑtes. opoꝛtet enī in oꝛando ꝑmo ad deū accedere ꝑ mētis eleuationē. ⁊ hoc vocať oratio ꝗ eſt aſcēſus mētis in deū. ſcdo reꝗriť aliꝗd determinate ꝓponere. ſaltē ꝟbo mētali. ⁊ hoc vocať petitio. ꝓpter hoc ꝺꝛ hic: c ¶ Petitiões ve. innote. apud deū. aliꝗd determinate ꝓponēs. tertio ꝙ ꝓponēs ſe diſponat vt exaudiri mereať: ⁊ hoc vocať gratiarū actio. ꝑ hoc enī ꝙ aliꝗs gratū ſe oñdit de bn̄ficiis acceptis mereť recipe potioꝛa. quarto ꝙ exꝑmat illud ꝑ qd̄ oꝛo fit exaudibilis ex parte dei: qd̄ eſt ei⁹ ſanctitas. ⁊ ꝺ vocať obſecratio ſicut cuꝫ dicim⁹: Per natiuitatē tuā libera nos dñe: ⁊ ꝓpter hoc in oꝛonib⁹ eccleſie poniť ī fine: per dñm noſtrū ieſuꝫ xp̃m ⁊c̃. d ¶ Et pax dei.i. deus qui ex parte ei quies mentis. e ¶ Que exupe. oēm ſen. eo ꝙ eſt ab oī intellectu creato incõpꝛehenſibilis. f ¶ Cuſtodiat coꝛ. vr̃a.i. volūtates vr̃as in bono: ꝗ dicunť coꝛda: quia ſicut coꝛ mouet alia coꝛꝑis mēbꝛa: ſic volūtas mouet alias aīe potētias ad actus ſuos. g ¶ In xp̃o ie.i. ꝑ ieſuꝫ xp̃m qd̄ aūt ſubdiť in aliꝗb⁹ libꝛis: Domino nr̃o: nõ eſt ꝺ textu: nec habeť in libꝛis correctis. h ¶ De cetero. hic inducit philippēſes ad boni ꝯtinuationē ⁊ augmētationē. d. De cetero frēs ꝗcūꝗ̃ ſūt ve. ſine falſi admixtiõe. i ¶ Quecūꝗ̃ pudi. ſine laſciuie diſſolutiõe. k ¶ Quecūꝗ̃ iuſta. erga proximū. l ¶ Quecūꝗ̃ ſctā. circa cultū diuinū. m ¶ Quecūꝗ̃ ama bi. deo ⁊ hoīb⁹ bonis. n ¶ Quecūꝗ̃ bone fa.i. digna boni noīs o ¶ Si ꝗ vir. moralis ⁊ intellectualis. p ¶ Si ꝗ laus di.i. diſciplīa moꝝ laudabilis. q ¶ Hec cogi. ta. freꝗnter meditādo. r ¶ Que ⁊ didi. ꝑ meā doctrinā. s ¶ Et accepi.i. acceptaſtis tanꝗ̃ digna teneri ⁊ ſuari. t ¶ Et audiſtis. ab alijs ꝑdicatoꝛib⁹ verꝪ. v ¶ Et vidi. in me. ꝗ nõ ſolū ꝟbo: ſꝫ etiā facto ꝑdicaui vobis. x ¶ Hec agite. ⁊ nõ ſolū cogitate. y ¶ Et deus pa.i. dator vere pacis.ſ. interne ⁊ ſupne. z ¶ Erit vobiſ. per gratiā in ꝑſenti ⁊ gloꝛiā in futuro. a ¶ Gauiſus. hic ꝯſ̃r aplš de liberalitate philippenſiuꝫ gratulať magis tn̄ ꝓpter eoꝝ meritū ꝗ̃ propter vſum pꝛopꝛiū/ di. Gauiſus aūt ſum in dño vehementer.i. valde. b ¶ Qm̄ tandē ali. refio. ⁊c̃. loquiť de tꝑis per ſimilitudinē arboꝛis que videť arida ⁊ poſtea reuireſcit ⁊ floꝛet ſm̄ reuolutionē tꝑis. ſic philippēſeſ ꝑmo miniſtrauerūt aplō neceſſaria. poſtea ceſſauerūt ꝑ tꝑs. et deinde iterū ſibi miſerūt exeniū ꝓ ſuis neceſſitatib⁹. Cõſeqnť excuſat ceſſationē intermediā/ di. c ¶ Occupati aūtē era.i. impediti prouidere mihi: eo ꝙ tribulationē incurreraut. d ¶ Non quaſi ꝓpter penuriā. ſcꝫ meā. e ¶ Dico. ꝙ gauiſus ſum vehementer. ⁊ ſubdit cauſam: f ¶ Ego enim didici.i. conſueui. g ¶ In quibus ſufficiēs ſum.i. illis que habeo contentus eſſe. h ¶ Scio et humiliari: quia nõ frangoꝛ per impatientiam. i ¶ Scio et abundare: quia inde non erigoꝛ per ſuperbiam.

Oratiõis ꝑtes

† 41. diſt. c. qd̄ dicis i fi.

F tionē ꝯtutis: nec plus carni tribuit
E ꝙ̄ neceſſitas petit/ ſcit ſatiari. Qui
alimētoꝝ inopiā ſine murmuratiōe
tolerat: nec ꝓ neceſſitate vict⁹ agit
aliqd. vñ aīa pcti laqueū icurrat: ſcit
eſurire. a ¶ Cōicātes ꝛc. Aug⁹.
Inde gaudet/ inde paſcit: q2 illi bñ/
fecerūt nō q2 ei⁹ anguſtia relaxata ē.
b ¶ Nō q2 q̄ ꝛc. Aug⁹. Datū eſt
res ipſa q̄ dat vt nūm⁹/ cib⁹ potus:
ꝛ hmōi. Fruct⁹ aūt opa bona: ꝛ recta
volūtas datoris. vñ dñs in euā. nō
Mat. 10. d ait ſimplr: Qui recipit iuſtū vel ꝓ/
phām: ſed addidit: in noīe iuſti vel
ꝓphe. Suſcipere eni ꝓphetā vel iu
3. Re. 17. a ſtū/ datū eſt. In noīe iuſti vel ꝓphe
hoc facere fruct⁹ eſt. Heliā pauiſſe le
gunt coru⁹ ꝛ vidua. Sed ꝑ coruū q̄
Ibidē. b nō noīe iuſti/ dato paſcebat. Pervi
duā fructu q̄ ſciebat ꝙ hoīem dei pa
ſceret. c ¶ Sꝫ reqro. i. bonā ꝛ re/
ctā volūtatē boni opatiōis adiūctā.
Nō eni tā gaudet ſubuentū eſſe ſue
neceſſitati: ꝙ̄ illorū cōgratulat fecū/
ditati. vel: d ¶ Fructum ꝛc. i. vt
fruct⁹ iuſticie vr̄e abūdans ſit: cū rō
nē deo reddideritis de factis vr̄is.
e ¶ In odorē ſuaui. Que placēt
deo vt odor ſuauiſſim⁹. Cōpat eni
Luc. 11. f ōrōni q̄ ē incēſū dei. vñ dr: Date ele
moſynā/ ꝛ ipa orat ꝓ vobis ad deū.
f ¶ Impleat ꝛc. Nō in trenis/ ſꝫ
in glīa. Uel glīa xp̄i eſt iplere deſi
Ro. 12. a deria ſctōꝝ: vl vt ipe ide ſit glioſus.
¶ Finit epl̄a ad philippenſes.
¶ Incipit argumētum in eplam ad
Coloſſenſes.
F Oloſſenſes ꝛc. ſūt aſia/
ni. Quib⁹ nō ipe apl̄s p̄di/
cauit: ſed ei⁹ diſcipuli archip
pus ꝛ epaphras. Archippus ꝯo in
Argumen/ eos miniſteriū acceꝑat. Epaphras
tū epiſtole aūt ex eis oriūdus ab apl̄o inſtruct⁹:
doctrinam archippi confirmauerat.
Superuenientibus aūt pſeudo apo/
ſtolis ꝛ carnales obſeruātias predi/
cātib⁹: dubiū erat qbus poti⁹ credē/
dū eſſet. vñ Paulus cui⁹ auctoritas
celebris erat: qſi medius iudicat q̄
ꝑs poti⁹ ſit tenenda. Deſcribit autē
xp̄m ꝛ eius bñficia: quod eſt ſufficiēs
ad oīa. Carnalia ꝯo prorſus impro
bat vt deinceps ſincere fidē xp̄i tene
ant. Inſtruit etiā moraliter ꝯfirmās
qcqd illi docuerāt. Et eſt intentio ei⁹
in hac epl̄a cōfirmare coloſſenſes in
eadē fide ꝛ doctrīa: quā a diſcipulis
ei⁹ acceperāt: ꝛ non in alio p̄ter xp̄m
ſpem ponēdā eſſe docere. Ca. I
P Aulus. Solito mo
re ſalutationē premit
tit: Qua premiſſa de
bonis eoꝝ grās agit:
ꝛ fidē ꝛ dilectionē cō
mēdās orat vt perfi/
ciāt in xp̄o: cui⁹ bñficia ꝛ p̄matū ſm
vtrāqꝫ naturā cōmēdat: deīde ſui mi
niſterij dignitatem cōmemorās mo/
net ne ꝑ philoſophiā vel legis ceri/
monias ſeducti a chriſto recedant.
Tādē oēs ſimul ſm ſex⁹ ꝛ etates et
ꝯditiōes moraliter inſtruit: ꝛ in fine
archippū cōmonet ſollicitum fore ſu
ſcepti miniſterij. p̄mittēs aūt ſalutati
onē ait: Grā ꝛc. i ¶ Apl̄s. Nota
oībus dignitate. Recte hic aplm ſe
noīat: q2 ꝛ his aplus erat: quibus ꝑ
diſcipulos ſuos predicauerat.
g Gratias

¶ i oī loco corā p̄ncipib⁹ vel qbuſlibet. a ¶ in oī gñe
reꝝ. ¶ a deo: nō ꝑ me. b ¶ ne noceat ſaturitas. c ¶ ne
Ubiqꝫ ēt i oīb⁹ iſtitut⁹ ſū ꝛ ſaciari ꝛ eſuri a b c d
deficiā. a ¶ qſi nec de penuria ꝯtriſtor nec de abūdā/
tia exulto ſciēs q2 abūdātia freqñt extollit ꝛ penuria
tolerata diuitias celeſtes acqrit. b ¶ iſtitut⁹ ſū. c ¶ nō
ſolū ſcio ſꝫ poſſū exeq eo ꝯfortāte q̄ docuit. ¶ facere.
re ēt abūdare ꝛ penuriā pati Oīa poſſū e f g
a ¶ ꝑ ei⁹ auxiliū. b ¶ in chriſto q̄ mihi poſſibilitatē
tribuit. ¶ quaſi ꝓ reb⁹ datis nō gaudeo qbus care/
re poſſum ſed ꝓ vr̄o bono. c ¶ inde gaudet q2 bñ fe
cerūt. ¶ bñ qītū ad vos q̄ qꝺ iuſtū eſt facitis.
in eo q̄ me cōfortēt. Uerūtñ bñ fēciſtis h i
¶ vr̄a bona. a ¶ vos cōicātis ſed alij nō. ¶ ſicut alij.
a cōicātes tribulatōi mee. Sciti aūt ꝛ vos k l
¶ h mēorat: vt hij qſi laude dignis mag̃ ſtudeāt. ¶ . ſ.
philippēſes ꝙ i p̄ncipio euāgelij qñ ꝓfe m
ct⁹ ſū a macedonia nulla mihi eccl̄ia cōi n
a ¶ vt rōnabiliter ꝯſideraret ꝙ deberet dare carna/
cauit in rōnē dati ꝛ accepti: niſi vos ſoli o
lia: q̄ accipiebat ſp̄ualia. ¶ nō ſolū dñ vobis predica
ui ſed. a ¶ p̄ter quē nihil eſt querendū.
Quia theſſolonicā ſemel ꝛ bis in vſūm p
¶ neceſſaria. a ¶ dico vos bñ feciſſe. ¶ nō vt ego im
b mihi miſiſtis. Nō q2 q̄ro datū: ſꝫ reqro q
plear ſed ne vos inanes. a ¶ donatōis q2 hoc eſt bo
nū: vñ multa bona ꝓueniūt. b ¶ vt ꝓ ope miſcdie rō
vr̄a habeat grāꝫ ſpūſſctī. c ¶ nō q̄ro datū: tñ oīa hēo.
o fructū abūdātē in rōnē vr̄a. Habēo aūt s
a ¶ nō in vno vt in alio egeā ſed. ¶ munerib⁹.
oīa ēt abūdo Replet⁹ ſū acceptī ab epa t v
¶ mihi. ¶ hec ſunt hoſtia q̄ deꝰ vobis vin/
e phrodito q̄ miſiſtis i odorē ſuauitatī ꝉho
cere hoſtes quam accipit deus placide. ¶ vos me re/
ſtiā acceptā placētē deo. De⁹ aūt meus x
pleuiſtis. a ¶ nō in terrenis ſed in glīa. ¶ vt nihil de
ſit vob. b ¶ ſm ꝙ diues eſt ꝛ plus pōt dare ꝙ̄ q̄s me
f ipleāt omē deſideriū vr̄ſtrū ſm diuitias y
reat. a ¶ ꝑ quē oīa. b ¶ de⁹ ipleat inde ei autē grē.
ſuas i glīa in xp̄o ieſu. Deo āt ꝛ prī nr̄o z
¶ viſꝫ.
glīa in ſcl̄a ſclōꝝ amē. Salutate oēm ſā a
¶ ꝙ ſctās eſt: a chriſto eſt.
ctū in xp̄o ieſu. Salutāt vos q̄ mecū ſūt b
¶ hos ſignificat ꝓpēſiorē affectū habere circa illos.
frēs. Salutāt vos oēs ſcti: maxime aūt c d
qui de ceſaris domo ſūt. Gratia dñi no e
a ¶ rōne: vt ſemꝑ ſana ſit: ꝛ in ſp̄ualib⁹ abūdet.
ſtri ieſu chriſti cū ſpiritū vr̄o amē.
Finit epl̄a ad Philippenſes.
Argumētū i eplāꝫ ad Coloſſen. icipit.
g C Oloſſenſes ſicut ꝛ laodicē/
ſes ſūt aſiani ꝛ ipi ꝑuēti erāt
a pſeudo apl̄is: nec ad hos
acceſſit ipe apl̄s. Sed eos
ꝑ eplam corrigit. Audierāt eni v̄bū ab
archippo: q̄ ꝛ miniſteriū in eos accepit.
Ergo apl̄s iā ligat⁹ ſcribit eis ab epheſo
ꝑ tychicū diaconē: ꝛ oneſimū acolythū.
Incipit epiſtola Pau
li ad Coloſſenſes.
¶ cognito offitibus nomē ex/
h P Aulus aplus Ca. I f
ex auctoritas dicendo nim.
a ¶ quod non pſeudo.
ieſu xp̄i ꝑ volūtatē dei

¶ a ¶ Ubiqꝫ ꝛ in ꝛc. ſ. exerciti
bus. b ¶ Inſtitut⁹ ſu. i. infor/
mat⁹ a deo qliter debeā me hr̄e.
c ¶ Et ſatiari. ſupple ſcio ſine
exceſſu. d ¶ Et eſurire. ſine im
patiētie defectu. e ¶ Et abun/
dare. ſine ſupbie faſtu. f ¶ Et
pe. pati. Sine triſticie luctu.
g ¶ Oia poſ. i. oī fortuna bñ
poſſū vti. vn dic̄ Phs. i. Eth. de Phus.
ꝯtuoſo ꝙ fortunas optie feret:
q̄ vtiqꝫ vere bon⁹: ꝛ tetragon⁹ ſi
ne vituꝑio. ſicut eni corp⁹ tetra/
gonū i qlibet latere bñ ſedet: ſic
ꝯtuoſus in qlibet fortuna ꝓſpa
vl aduerſa bñ ſe hꝫ: tñ h ſit mul/
to meli⁹ ꝑ ꝯtutē a deo īfuſā ꝙ̄ ꝑ
ꝯtutē ex actib⁹ acqſitā. iō ſubdit
apl̄s: h ¶ In eo q̄ ꝛc. i. ꝑ ipm
deū. i ¶ Uerūt ñ ꝛc. Mihi ꝛ
vobis. k ¶ Cōicātes ꝛc. i. mit
tētes mihi ſubſidiū tpale detēto
in carcere. l ¶ Scitis aūt ꝛc.
Per ea q̄ audiſtis vel vidiſtis.
m ¶ Q2 in p̄n euā. i. qñ vobis
p̄dicare euāgeliū incepi.
n ¶ Nulla mihi ꝛc. Rōnabi/
le eni eſt vt accipiētes ſpūalia a
p̄dicatoribus dent eis tpalia.
o ¶ Niſi vos ſo. Et in h cōmē
dat eoꝝ liberalitatē pre ceteris.
p ¶ Quia et theſ. ꝛc. ſ. bona
vr̄a: in qb⁹ ego ꝛ p̄dicatores alij,
debem⁹ q̄rere: nō ſupfluū/ ſꝫ ad
neceſſariū vſū. q ¶ Nō q2 ꝛc.
Principalr. r ¶ Sꝫ reqro ꝛc.
. i. meritū ex parte vr̄a: qꝺ dicit
fruct⁹ abūdans: q2 ducit ad vitā b
beatā. s ¶ Habeo aūt oīa.
q̄ miſiſtis mihi. t ¶ Et abun/
do. Nō ſolū ꝓ mihi neceſſarijs.
ſed etiā ꝓ neceſſitatibus alioꝝ.
v ¶ Acceptis ab epaphro/
dito ꝛc. Nā elemoſyna eſt ho/
ſtia deo acceptiſſima: ꝛ q2 de bñ
ficio regratiandū eſt bñfactori.
iō ſubdit: x ¶ De⁹ autē me⁹
ipleat omē deſi. vr̄m. Sicut
me repleuiſtis. y ¶ Scōm di
uitias ſuas in glīa. Redden
do vobis ꝓ tēporalibus eterna.
z ¶ In xp̄o ieſu. i. ꝑ ieſuꝫ xp̄m
mediatorem dei ꝛ hominū. ꝛ q2
cuiuſlibet boni de⁹ eſt p̄ncipalis
auctor: ido ꝯſr grās agit ei/ di/
cēs: Deo aūt ꝛ prī nr̄o glīa ꝛc.
a ¶ Salute. Hic vltimo ponit
hui⁹ eple ꝯcluſio ꝑ ſalutatōeꝫ cū
dr: Salutate oēm ſctm̄ i chriſto
ieſu. i. oēm ſctificatū ꝑ baptiſmū
ieſu xp̄i. b ¶ Salutāt vos ꝛc.
Mihi miſtrātes/ ꝛ ꝓ tpe p̄dicā
tes. c ¶ Salutāt v. o. ſcti. i.
xp̄iani generalr. d ¶ Marie
aūt ꝛc. Per h inuit ꝙ iſti ſpeci
alē affectū habebāt ad philippē
ſes. e ¶ Grā dñi ꝛc. Supple
ſit ꝛ maneat ſp/ Amē.

¶ Incipit poſtilla venerabilis
magiſtri Nicolai de lyra ſuper
eplam ad Coloſſenſes.
Ca. I
P Aulus apl̄s. Incipit
epl̄a ad Coloſſenſes: q̄
diuidit in tres ꝑtes. in Diuiſio
ſalutationē: ꝛ ꝓſecutionem/ ibi:
Grās agi. ꝛ ꝯcluſionem. iiij. ca.
ibi: Que

a ¶ Gr̃as agim⁹.
Oſtēdit bona q rece/
perũt: dũ ꝓ his gr̃as
agit. b ¶ Sicut ꝛ i
vo.i.ita pure ꝛ vere:
ſicut ꝑ me ꝛ alios ve/
nit in vniũſuʒ mũdũ:
et adhuc manet in eo.
Q. Nõ minus vobis
factũ eſt ꝗ̃ in aliis ec/
cleſiis: cum ſit in mun
do euãgelium: fructifi
cat ibi per bona ope/
ra et creſcit augmẽto
ſcientie: vel numero
fideliũ. Non per hoc
ꝙ plus habeãt ꝗ̃ vos
ſed ita hoc facit ſicut
eſt in vobis: et ideo
nihil debetis ſupad/
dere. c ¶ Pro vo.
Quoꝝ ſalutẽ deſide/
rãs cepit archippũ ad
iuuare. d ¶ In ſpi
ri. Quia ꝓ ſpũalibus
nõ ꝓ carnalib⁹ diligi
tis. e ¶ Ut iplea/
mini agnitio. Ma
gnũ eſt plene ſcire qd
deus velit: in omni/
bus rebus actiue vi/
te et contemplatiue.
f ¶ In ſciẽtia dei.
Ut nõ ignorent fidei
ſue ſpeciem.i.rem ſpe
ratã. vnde firmi erũt.
g ¶ In omni vir̃tu.
Uos dico cõfortati a
deo in omni virtute: ca
ſtitate.ſ. ꝛ ceteris. Qd
B bene põt ille q̃ eſt cla/
ritas patris.i. filius.
Sed ſm ꝙ claram co
gnitionẽ vobis dedit.
h ¶ Gr̃as agẽtes.
Hactenus vñ gratias
agit: ꝛ quid orat eis.
Iã incipit ꝙ lex nõ ꝓ
deſt ſed nocet: ꝛ xp̃s
ad oĩa bona ſufficit.
Qd inde põt ſciri cuʒ
ipſe ꝛ alii apl̃i q̃ in le/
galibus fuerãt: eis di
miſſis ad xp̃m cõfuge
runt. Pro vobis ora
mus nos gr̃as agen/
tes deo: iõ qꝛ dignos
facit: qd nunꝗ̃ lex po
Sors dei tuit. Sors eſt heredi/
tas q̃ nõ meritis ſʒ di
uina electiõe daꝛ ſan/
ctis patriarchis ꝛ ꝓ/
phetis: ꝛ iõo per gra
tiã nõ ꝑ legẽ eſt que/
rẽda. i ¶ Dignos
nos fe. nõ in lege. ſʒ
k ¶ In lumine.i.ꝑ
deũ q̃ eſt lumẽ de lu/
mine: cui⁹ gr̃a illumi
namur. Ut i lumie.i.
i clara cognitiõe: a q̃
deuiãs cadit in tene/
bras. l ¶ Sortis.
Uolũtas dei i hũano
genere ſors eſt apud
quẽ nõ eſt iniquitas:
ſed omnia facit per iu
ſticiam et ſi occultam.
¶ Regnum

¶ qui eſt vir magne auctoritatis. ¶ ſcripſit.
et timotheus frater: his qui ſunt coloſſis
¶ maiorib⁹. ¶ minorib⁹. ¶ et qꝛ ſancti ſunt et fideles.
a ¶ per gratiã chriſti: nõ in lege.
ſanctis et fidelib⁹ fratribus in chriſto ieſu.
a ¶ hoc modo ſalutat. ¶ remiſſio peccatorũ. b ¶ mentis
recõciliatio ad deũ. c ¶ qꝛ deus ꝛ pater põt et vult.
Gratia vob ꝛ pax a deo pr̃e nr̃o: ꝛ dño ie
¶ qꝛ deus et pater: põt et vult.
a ſu xp̃o. Gratias agim⁹ deo ꝛ patri dñi no/ a
¶ ꝑ quẽ nobis oĩa. a ¶ etiã. b ¶ vt creſcatis in meli⁹
ſtri ieſu chriſti: ſemper pro vobis orantes:
a ¶ ecce vnde gratias agit. b ¶ qua creditis ipſum deũ
et hominẽ eſſe. c ¶ eſſe.
audientes fidem veſtram in chriſto ieſu: ꝛ b c
a ¶ nõ ocioſã. ¶ ꝑ opis exhibitiões ꝓueniẽt ex ea oĩſaʒ
dilectionẽ quã habetis i ſctõs oẽs: ꝓpter d e
¶ nõ hũanã laudẽ: nõ ꝓ terreno emolimẽto. ¶ rẽ ſpera
tã. a ¶ mõ nõ appet. b ¶ tñ ab eĩno reddẽda. c ¶ quõ
ergo res tã latẽs ſperaꝛ. ¶ vt certã haberetis.
ſpem que repoſita eſt vobis in celis: quaʒ
a ¶ qd tenendũ eſt: qꝛ ꝛ plene verũ ꝛ bonũ nunciã ne er
go alibi ſpem illã ꝗratis: quã prius intellexiſtis.
b ¶ euangeliũ.
audiſtis in verbo veritatis euãgelij quod f
a ¶ nõ p̃mo habuiſt: ſʒ ꝑ alios venit ad vos: nec ſoli ha
peruenit ad vos: ſicut ꝛ in vniuerſo mun/ g
betis. ¶ fructificare facit. ¶ creſcere facit.
b do eſt et fructificat et creſcit: ſicut et in vo/ b
¶ eſt. a ¶ per archippũ. ¶ nõ ꝑ ſupadductos: ſʒ ꝑ p̃i
mos. ¶ credendo. ¶ diſcernendo.
bis ex ea die qua audiſtis et cognouiſtis i
a ¶ ſcʒ. b ¶ qd totũ ex deo. c ¶ a p̃ma die audiſtis ve
ritatẽ: ſicut poſt didiciſtis eẽ veritatẽ per epaphrã: in ore
gratiam dei in veritate ſicut didiciſtis ab
duorũ ſtat omne verbũ. a ¶ predicationẽ archippi con
firmante. b ¶ quia nobiſcũ predicator.
epaphrã chariſſimo ꝛ cõſeruo noſtro q̃ eſt
a ¶ ꝓ ſalute vr̃a. ¶ nõ pro vr̃is reb⁹. b ¶ elect⁹ a xp̃o
vel qꝛ bona dei miniſtrat: vel xp̃o offert bona veſtra.
c fidelis pro vobis miniſter chriſti ieſu: qui
etiam manifeſtauit nobis dilectionem ve/
¶ ad deũ ꝛ ꝓximũ. ¶ fundatã. a ¶ ſancto: nõ in car
ne. b ¶ ecce quid orat. ¶ hec de vobis.
d ſtram in ſpiritu. Ideo ꝛ nos ex qua die au k
diuimus: nõ ceſſamus ꝓ vobis orantes ꝛ l m
a ¶ quaſi ꝓ meritis que ꝓ vobis exhibemus. ¶ vt ple
ne cognoſcatis qd de⁹ velit: qd nõ ꝛ hoc ꝑ ptes exequiꝛ.
e poſtulantes vt impleamini agnitione volũ n
¶ ſcʒ. a ¶ rerum: que actiue vite ſunt. ¶ cognitione ſpi
ritualiũ que ſunt contẽplatiue.
tatis eius: in omni ſapiẽtia ꝛ intellectu ſpi/ o p
a ¶ poſt. b ¶ operãdo bene. ¶ agatis per bona opa.
c ¶ vt deceat deũ: vel digni eo p̃mio. d ¶ ita.ſ. e ¶ ne/
gotia vite actiue ꝛ cõtemplatiue.
rituali: ut ambuletis digne deo per omnia q r
¶ deo. ¶ et. ¶ in maius.
placẽtes in omi opere bono fructificantes: s
¶ per hanc vite puritatẽ. a ¶ in cognitione deitatis.
b ¶ et poſt hanc ꝓmotionẽ oramus ne relabamini.
t ꝛ creſcẽtes i ſciẽtiã dei: in oĩ virtute ꝯfortati: t v
¶ ab eo qui illuminare potuit. ¶ manẽtes. ¶ cõtra ad x
ſm potentiã claritatis eius. In omi patiẽ y
uerſa. a ¶ diutini laboris. b ¶ et hoc non ex triſticia
vel neceſſitate.
b tia et longanimitate cum gaudio gratias ʒ a
a ¶ qui ſolus poteſt recreare: ꝛ vult qꝛ pater.
i agentes deo et patri: qui dignos nos fe/ b
¶ etiã gentes in ꝓmiſſione iudeorũ. a ¶ participatio
nem. b ¶ hereditatis. c ¶ .i.in noticia ſui.
k cit in partem ſortis ſanctorum in luminẽ. c

ibi: Que circa me ſunt: In p̃ma parte C
exprimunꝛ ꝑſone ſalutantes. ꝛ ſcdo ꝑſone
ſalutate/ibi: His qui ſunt coloſſis ꝛ bona
eis optata/ibi: Gratias vo. ꝛc. ꝛ pꝫ ſentẽ
tia ex dictis pluries in p̃ncipiis aliaꝝ epla
rum. a ¶ Gratias agi. hic incipit epiſto
le ꝓſecutio. Circa quã ſciendũ ꝙ apoſtol⁹
non p̃dicauit coloſſenſibus ꝑſonaliter: vt
patet in prologo Hieronymi: ſed per diſci
pulos ſuos archippum: ꝛ epaphram ꝛ po/
ſtea inducebanꝛ a pſeudo apoſtolis ad re/
cipiendũ legalia cum euãgelio. propter qd
apoſtolus qui in partibus illis erat valde
famoſus. ſcripſit eis ipſos a legalibus re/
trahendo: ꝛ in fide ac moribus ſolidando.
Et diuidiꝛ in tres partes: qꝛ p̃mo inducit Diuiſio
eos ad tenendũ firmiter euãgelij veritatẽ.
ſecũdo ad p̃dicandũ pſeudo aploꝝ falſi/
tatem ca.ſe. tertio ad cõtinuandũ vite ſan/
ctitatẽ capl̃m.iij. Prima in duas: qꝛ p̃mo
vt verba ſua melius recipiãt oſtẽdit ſe eis
beniuolũ. ſecũdo inducit eos ad pure tenẽ
dum xp̃i euãgeliũ. ibi: Qui eſt imago. pri/
mũ autẽ facit dupliciter.ſ. agendo gratias
de bona eorũ inchoatione. Scdo orando
deuote ꝓ meliori ꝯſummatione/ibi: Ideo
ꝛ vos. Circa primũ dicit: Gr̃as agimus
deo et patri dñi nr̃i ieſu xp̃i ſemp.i.
omnibus horis ad orandum deputatis.
b ¶ Audiẽtes. per epaphrã: vt habeꝛ. ſ.
c ¶ Fidẽ veſtrã in xp̃o ieſu: q̃ eſt fun/
damentũ ſpũalis edificij: ꝛ quia fides ſine
operibus mortua eſt: Jaco.ij. ideo ſequiꝛ:
d ¶ Et dilectionẽ quã ha.i ſan.oẽs.
.i. opa charitat' q̃ exercetis erga oẽs fide/
les: nõ ꝓ cõmodo terreno: ſʒ celeſti p̃mio.
ideo ſequiꝛ: e ¶ Propter ſpem.i. quã
audiſtis in ſbo veritatis euãgelij: qd non
ꝓmittit bona terrena: ſicut lex vetus: ſʒ ce
leſtia: vt pꝫ ex decurſu ipſius. f ¶ Qd ꝑ
uenit ad vos. per p̃dicationẽ diſcipuloꝝ D
meoꝝ. g ¶ Sicut ꝛ in vni. mũ. eſt. nã
a tpe aploꝝ p̃dicatũ fuit euãgeliũ per orbẽ
terraꝝ: ſicut declaraui pleni⁹ ſuꝑ illo Ps.
xviij.a. In oẽm terrã exiuit ꝛc. ꝛ breui⁹ re
plicaui ſuꝑ epiſtolam ad Ro.x. vbi hec au
ctoritas allegaꝛ. h ¶ Et fructificat et
cre. in aliis gẽtib⁹. Sicut in vobis ſcʒ fru
ctificat. i ¶ Ex ea die qua au. credẽdo
cetera patent ex lr̃a. k ¶ Ideo et nos.
Hic ꝯñr apls oſtẽdit ſe beniuolũ coloſſen
ſibus orando pro eorũ felici cõſummatio/
ne/dicẽs: Ideo et nos ex qua die au.
veſtrũ bonũ principiũ. l ¶ Nõ ceſſam⁹
ꝓ vobis oran. mente. m ¶ Et poſtu
lãtes. ore. n ¶ Ut impleamini. agni
vo. ei⁹.i. pleni⁹ diuinã volũtatẽ cognoſca
tis. o ¶ In oĩ ſapia. ꝗ̃tum ad cognitio
nẽ rerũ ad vitã actiuã ꝑtinentiũ. p ¶ Et
intellectu ſpi. ꝗ̃tũ ad cognitionẽ ſpũali/
um ad ꝯtemplationẽ ꝑtinentiũ. q ¶ Am
buletis digne. ꝑ viam huius vite ad pa
triã. r ¶ Deo per oia pla. in ſpeculabi
libus ꝛ operabilib⁹. s ¶ In omi ope
bono fructi.i. de bono in melius ꝓficiẽ/
tes ꝗ̃tum ad actiuã vitam. t ¶ Et creſcẽ
tes i ſci. dei. ꝗ̃tũ ad ꝯtẽplatiuã. v ¶ In
oĩ vir. ſcʒ morali ꝛ intellectuali. x ¶ Co
fortati ſm ꝛc. hoc addit ad oſtẽdendũ ꝙ
nõ loquiꝛ de virtutibus politicis: ſed infu/
ſis: q̃ danꝛ a deo cũ gr̃a: ꝛ ꝑ eã ſiſr augmẽ
tanꝛ. y ¶ In omi pa. per aduerſarioꝝ
tolerãtiã. ʒ ¶ Et longanimitate. ꝑ cer/
tam p̃mioꝝ expectationẽ. a ¶ Gratias
agẽtes ꝛc. gẽtiles ꝛ iudeos indifferẽter.
b ¶ Fecit. ꝑ gratiã baptiſmalẽ. c ¶ In
pte ſor. ꝛc. qꝛ gr̃a baptiſmalꝭ dignũ facit
hereditate eĩna q̃ habeꝛ i clara dei viſiõe.
Qui eripuit

G E a ¶ Regnū filij. Aug⁹. De q̄ ipſe dic: Regnū meū nō eſt de hoc mūdo. nō ait: Nō eſt hic: Sʒ nō ē hic:
Joh.18.g q2 peregrinaꝭ q̄dē in mūdo/ſed nō eſt de mundo. Regno enim ſuo dicit: De mūdo nō eſtis: ſed ego elegi vos de mūdo. Erāt de mūdo: qꝛ ad mūdi principem pertinebant. ¶ Vel ita:

a ¶ Eripuit nos de ptā. i. de iferno in q̄ tenebamur a diabolo tā ex ꝓprio q̄ʒ ex delicto ade. b ¶ Et trāſtulit ꝛc. Qn̄ attollēs nos de imo tartari: induxit in celū cū vnico filio ſuo. Jā eni credētes q̄ fixa mēte deuoti ſūt: exeuntes de ſeculo duce dextre patris angeli inducunꝭ in celū. d ¶ Filij dilectōnis ſue. Aug⁹. xv. de trini. Si charitas q̄ pater diligit filiū ꝛ patrē diligit fili⁹ ineffabiſibiliter vnionem vel cōionē demonſtrat amboꝝ. Quid ꝯuenienti⁹ q̄ʒ vt ille ꝓprie dicaꝭ charitas: q̄ ſpūs eſt cōis ambob⁹: alioq̄n ſi in illa trinitate ſol⁹ ſpūſſctūs eſt charitas: ꝓfecto ꝛ fili⁹ nō ſolius pr̄is: ſed etiā ſpūſſcti fili⁹ inueniꝭ. Nō eni dixit: filij ſui. qd̄ ſi diceret veriſſime diceret: ſʒ ait: Filij dilectōis ſue. fili⁹ q̄ eſt etiā ſpūſſcti: ſi non eſt in illa trinitate charitas dei niſi ſpūſſctus. Qd̄ cum ſit abſurdiſſimū: reſtat vt nō ſolū ibi ſit charitas ſpūſſctūs: ſʒ ꝓpter illa de quibus ſatis diſſerui ꝓprie ſic vocetur. Qꝛ ꝟo dictum eſt filij dilecti/vel charitatis ſue: nihil aliud intelligaꝭ q̄ʒ filij ſui dilecti/q̄ʒ filij ſubſtantie ſue. Charitas eni pr̄is ei⁹ natura atq̧ ſubſtātia eſt: vt ſepe diximus. Et iō fili⁹ charitatis ei⁹ null⁹ eſt ali⁹ q̄ʒ q̄ de ſubſtātia ei⁹ eſt genit⁹. e ¶ Redēptionē. Deſtructa ptāte diaboli/facultas libertatis q̄ nobis data eſt fuſo illi⁹ ſanguine: q̄ nullū habuit pctm̄. Et qꝛ diabolus illos merito tenebat q̄s pcti reos conditione mortis obſtrinxit. Hos ꝑ cū merito dimitteret: quē nullius pcti reū imerito pena mortis affecit. f ¶ Qui ē imago. Aug⁹. Aliter imago reg' eſt in nūmo aliter in filio. Nos ſum⁹ nūm⁹ in q̄b⁹ imago dei ꝑhūs fili⁹. Nulla imago dei dʒ coli: niſi illa q̄ h̄ eſt qd̄ ipſe nec ipſa ꝓ illo/ſʒ cū illo. g ¶ Et in ipō. Vel oīa ſūt in xp̄o: quē nō excedūt: qꝛ imēſus. h ¶ Caput corecclie. Aug. Caput ecclie. i. corꝑis: qꝛ ita ſe habet ad eccliaʒ. ſicut caput ad corp⁹. Et cū ecclia ab abel cepit quō caput eoꝝ: dr̄: qꝛ eſt p̄ncipiū ecclie. i. fundator. k ¶ Primogenit⁹ ꝛc. Sicut nat⁹ eſt an̄ oīa de deo vt oīa crearet: ſic homo primus reſurgit: vt reſtaret vt ſemper ſit primus ꝛ princeps. Ceteri in ſe habent verbum dei: ſed de nullo diciꝭ verbum caro factum
Joh.1.b eſt. Homo ergo excellētius aſſumptus quaſi ꝑſonā ſapiētie dei gerit: vt caput in quo ſunt om̄es ſenſus ꝑſonā aie: q̄ totū corpus viuificat. i ¶ Qui eſt p̄ncipiū. Ecclie ſm̄ diuinitatē. i. fūdator ecclie: qꝛ oēs iuſtos q̄ ab abel vſq̧ ad vltimū iuſtū generanꝭ virtute diuinitatis ꝛ miſcdie ſue dono illuminauit. ſm̄ humanitatē etiā poteſt dici principiū eccleſie: quia ſuꝑ fidē hūanitatis eius fundata eſt. ꝛ bene ipſe eſt caput

Charitas ſpūſſanct⁹

F

a ¶ ita dignos fec. b ¶ i baptiſmo. c ¶ qꝛ hec ꝯhabanꝭ nobis. d ¶ i grātie pctōꝝ demonū.

a Qui eripuit nos de ptātē tene a
a ¶ vt eſſem⁹ regnū. ¶ in celū. b ¶ ita ꝛ nos
b per eū diliget: ſi nō ei odioſi.
c d brax: ꝛ trāſtulit i rēgnū filij dilē b c
a ¶ q̄ſi trāſtuli. v. in regnū filij: ꝑ quē ē redemit. ¶ filio. b ¶ nos iudei.
e ctōis ſue. In quo hābem⁹ redē d e
a ¶ q̄ndie ſi peccam⁹ ꝛ nō eſt op⁹ alijs hoſtijs.
ptionem et rēmiſſionem peccato f
a ¶ hʒ hec per eū: qꝛ ipſe eſt. b ¶ plene ſimilis patri. ¶ qꝛ de ipō ꝛ nihil diſtat ab eo. c ¶ incōprehenſibilis.
f rum. Qui eſt imāgo dei inuiſibi g
a ¶ ipſe ſolus genit⁹ alia creata. ¶ hic vere oſ̄diꝭ coetern⁹. ¶ an̄ oēm creaturā genitus.
lis: primōgenitus omnis creatu h
¶ vere genitus an̄ oēm creaturaʒ: qꝛ ꝑ ipm̄ oīa condita: ecce coomnipotēs.
re. Quia in ipſo condita ſūt vni i
¶ que ſunt. a ¶ ſol ꝛ luna.
uerſa in celis ꝛ in terra / viſibiliā k
¶ angeli ꝛ aīe. a ¶ etiā hec altiſſima. b ¶ q̄ l
ꝛ inuiſibilia. Siūe throni/ſiue do m
nullo minor patre filius.
minationes/ſiue principat⁹/ſiue
a ¶ qꝛ etiā elementa: vn̄ oīa.
poteſtates. Omniā per ipſum et n o
¶ ita ꝑ ipm̄ antea ꝙ erāt vita in ipō. a ¶ nullus ei equalis etiā ſm̄ ꝙ homo. ¶ nō modo eternitate ꝛ potentia: ſed etiā dignitate.
in ipō creata ſunt: et ipſē eſt ante p
a ¶ ſicut oīa creauit: ita oīa ſuſtinet ꝛ regit.
g omnes: ēt omnia in ipō cōſtant. q
¶ etiā cū talis: ſm̄ vtrāq̧ naturā. a ¶ q̄ vnita eſt xp̄o grā ꝛ natura vt caput.
h Et ipſe eſt caput corporis ēcclie r
¶ .ſ. ¶ fūdator. b ¶ hʒ ē caput ꝛ p̄ncipiū. i. rectorē fūdatorē q̄ ē p̄mogenit⁹ ad imortalitatē re
k †qui eſt principiū primōgenitus s
ſurgēs. a ¶ ꝑ h̄. b ¶ tā p̄orib⁹ q̄ʒ ſequētib⁹.
ex mortuis: ūt ſit in omibūs ipſe t
¶ dn̄iū: qꝛ pōt alios ſuſcitare. a ¶ ꝛ hʒ primatū habet nō ſolū qꝛ primogenitus: ſed qꝛ cōplacuit trinitati ꝙ in ipō omnis plenitudo ſciētie ꝛ ꝟtutū: nō modo eſſet: ſed habitaret ꝛ recōciliaret oīa iudeos ꝛ gentes.
primatum tenens. Quia in ipſo v

G a ¶ Qui eri. nos de ptāte tenebra. i. de ptāte inimici ꝑ mortē filij ſui. b ¶ Et trāſtulit i re. filij. Quia eripiēdo nos de regno ꝛ poteſtate diaboli: reponit nos in regnuʒ filij ſui: q̄ regnat hic in fidelib⁹ ꝑ grām/ꝛ in btis ꝑ glīam. c ¶ Dilectiōis ſue. Per hoc nō eſt intelligēdū ꝙ fili⁹ ꝓcedat a ſpū ſctō q̄ eſt amor ſeu dilectio: ſʒ dr̄ fili⁹ dilectiōis paterne inq̄ztū pr̄ ſūme diligit ipm̄/et nos ꝑ eū. d ¶ In q̄. i. ꝑ quē. e ¶ Habem⁹ redēptōeʒ. A ptāte diaboli. f ¶ Et remiſ. pctōꝝ. Per ſacramēta baptiſmi et pn̄ie q̄ habēt efficaciam a paſſiōe xp̄i. g ¶ Qui eſt imago. Poſtq̄ʒ apoſtolus oſ̄dit ſe beniuolū coloſſenſib⁹: hic ꝯſequēter inducit eos ad tenēdū firmiter euāgelij veritatē. Et diuidiꝭ in tres ptes: qꝛ p̄mo declarat auctoritatē euāgelij. ſcd̄o inuitat ad firmiter adherēdū ei/ibi: Et vos cū eſſetis. tertio rn̄det tacite q̄ſtioni/ibi: Cui⁹ fact⁹ ſuʒ. auctoritatē ꝟo euāgelij declarat ꝑ excellētias auctoris ipſi⁹. ſ. xp̄i. cui⁹ excellētias tripli͛r declarat. p̄mo in cōparatiōe ad patrē ſuū. ſcd̄o ad totū vniuerſum/ibi: Qm̄ in ipō. tertio ad corp⁹ ei⁹ myſticū/ibi: Et ipſe eſt ca. Quātū ad p̄mū declarat duas excellētias xp̄i. p̄ma eſt ꝙ eſt imago patris. i. expſſa ſilitudo ipſi⁹ ſm̄ deitatē. Sciēdū tn̄ ꝙ imago alicui⁹ pōt dici dupliciꝭ. Vno mō naturaliter. ſicut in hūanis fili⁹ dr̄ imago pr̄is: qꝛ ꝓcedit ab eo ꝑ modū nature et i eadē ſpecie. Alio mō artificialiter: ſicut imago herculis eſt in lapide. p̄mo modo xp̄s eſt imago dei patris. tn̄ in idētitate numerali nature: qꝛ diuia natura nō eſt multiplicabilis. creatura aūt intellectualis eſt imago dei natura aliena: ꝛ ſic non eſt ꝓprie eius imago/ſed magis ad eius imaginem. h ¶ Primogenit⁹ oīs creature. i. genitus an̄ oēm creaturā: qꝛ generatio filij a pr̄e eſt eterna. ꝓductio autē creature eſt tpalis: q̄ pōt dici large generatio: eo mō q̄ deus dr̄ pr̄ oīm ꝑ creationē. i ¶ Quia in ipō cō. Hic ꝯn̄r ponit excellētias xp̄i q̄ʒtū ad totū vniuerſum. nam oīa preexiſtunt in eo: ſicut i cauſa exēplari. iō dr̄: Quia in ipō ꝯdita ꝛc. i. ꝯdi diſpoſita. oēs eni creature cōparanꝭ ad deū: ſicut artificiata ad artificē: Sap. vij. c. Oīm eni eſt artifex. artificiatū ꝟo eſt pri⁹ in ꝯceptu artificis q̄ʒ in effectu. dom⁹ eni extra fit a domo intra. vij. Methaphy. fili⁹ aūt in diuinis eſt ꝯcept⁹ ꝛ ꝟbū pr̄is: ꝛ iō oēs creature in ipō p̄exiſtūt exēplarit͛ ab eterno: qꝛ nulla nouitas eſt in deo. k ¶ Viſibilia. q̄ʒtū ad creaturas corporeas. l ¶ Inuiſibilia. q̄ʒtum ad ſpirituales. m ¶ Siue throni ꝛc. Exp̄mit q̄ttuor ordines angeloꝝ. q̄ꝝ prim⁹ eſt de ſuprema hierarchia. ſecūdus ꝛ q̄rtus de media. terti⁹ ꝟo de infima. et ꝑ hoc intelligunꝭ alij ordines q̄ oēs p̄exiſtunt in deo ſicut in exēplari. ꝛ ſili͛r oīa p̄exiſtūt in eo ſicut in cauſa efficiēte ꝛ in eo q̄ſcūt ſicut in fine. Prouerb. xvi. a. Vniuerſa ꝓpter ſemetipm̄ opat⁹ eſt dn̄s. iō ſubdiꝭ: n ¶ Oīa ꝑ ipm̄. Jūgaꝭ ſic lr̄a: Oīa ꝑ ipm̄. Supple creata ſunt efficienter. o ¶ Et i ipō. Supple q̄ſcūt finaliter. p ¶ Et ipſe eſt ante oēs. i. creaturas quas precedit duratione ꝛ dignitate. q ¶ Et omia in ipō conſtant. Quia ꝑ ipm̄ omīa cōſeruanꝭ in eſſe: ſicut de nihilo creata ſūt: ſic in nihilū redigerēꝭ: niſi ꝑ ipm̄ manutenerenꝭ. r ¶ Et ipſe eſt caput. Hic ꝯſeq̄nter ponunꝭ excellētie chriſti q̄ʒtū ad corp⁹ ei⁹ myſticū. cū diciꝭ: Et ipſe eſt caput corꝑis ecclie. Influēs ſenſum ꝛ motū ſm̄ vitā grē: Joh. 1. de plenitudine ei⁹ oēs nos accepim⁹ grām ꝛc. s ¶ Qui eſt p̄ncipiū p̄mo. ex mortuis. Licʒ eni aliq̄ reſurrexerūt a morte an̄ xp̄m: vt laçar⁹ ꝛ plures alij. illa tamen non fuit perfecta reſurrectio: quia reſurrexerunt ad vitam mortalem: que magis dicitur mors q̄ʒ vita: quia eſt quedam tendentia ad mortē: vnde ꝛ illi poſtea mortui ſunt: ſed chriſtus p̄mus ſurrexit ad vitā imortalē que eſt perfecta reſurrectio et vera: et qꝛ primū in aliquo genere eſt cauſa alioꝝ. iō reſurrectio xp̄i eſt cauſa nr̄e reſurrectōis: ꝓpē quod diciꝭ hic: Principiū p̄mogenit⁹ ex mortuis. t ¶ Vt ſit in oib⁹ ipſe p̄matū tenēs. Nō ſolū reſpectu hoim/ſed etiā oīm angelorū. Tū ꝓpter plenitudinē gratie q̄ data eſt ei nō ad mēſurā: Joh. iij. d. Angelis aūt ad mēſurā data eſt. Tū qꝛ licet hūana natura chriſti ſm̄ ſe accepta ſit inferior angelica. ꝓpter quod diciꝭ chriſtus ab angelis minoratus. Ps. viij. tamen inquantū eſt vnita diuinitati in ſuppoſito filij excellentior eſt effecta. ideo ſubdiꝭ: v ¶ Quia in ipō. ſ. hoie chriſto.

Diuiſio

Imago dupliciter dr̄

Phus. b

1. Co. 15. d

put ꝛ principiū ꝛ rector ꝛ fundator: quia ipſe ē pmogenit⁹ ꝛc.
a ¶ Plenitudinē Aug⁹. Quia oia po-
Joh.5.c teſt ex ſe. vn̄: Sicut pr̄ habet vitā in ſe: ſic ꝛ fili⁹ q̄ ſuſcitat ꝛ viuificat q̄s vult: ſic oſtē dit ꝑfectus de⁹ eſſe.
b ¶ Per eū reconciliare ꝛc. Deo placuit per eū reconciliare ꝛ ipſe pacificauit nō gratis: ſed per ſanguinē celeſtia et terreſtria: q: ptꝫ hominī introitus in celū.
c ¶ Oia p eum facta. i. ipſo auctore viuūt. d ¶ Uel alienati. Et inimici ſenſus. i. cōſilio eius: qḋ idem valet: q: nō receperunt q̄ per moyſen mandauit deus deuote idolis ſuis.
e ¶ Recōciliauit in cor. ꝛc. Si mortalis ꝛ mortu⁹ potuit recōciliare: iā imortalis pōt oia facere.
B f ¶ Si tñ pmanetis. Ideo tot ꝛ tāta dixerat de chriſto vt ponāt ſpem in eo ſolo: in quo oia ſunt non alicui elemento rum vel angelorū ſe ſubuciendos putēt: hic ſolus colēdus eſt ꝛ ad hunc nō eſtimā dus ē q̄ſq̄. g ¶ In vniuerſa ꝛc. Uel: Que tñ noua creatura mō eſt ſub celo adhuc peregrina: ſꝫ tandē veniet ad gloriam. h ¶ Adimpleo. Ea paſſionū q̄ xp̄s ſuſtinuit: vl' que mō ſuſtinere ꝑcepit: q̄ adhuc deſūt adimpleo. i. paratus ſum pati. i ¶ Fact⁹ ſū ego mi. Miniſtrū euāgelij a deo p xp̄m ſe factū dic̄ vt myſterū a do ceptū p ido neū ſeruū impleat: qḋ ignotū fuit a ſeculis.
k ¶ Data eſt mi. Ut impleā qḋ de⁹ ꝑordinauit de vob̄ vos ſcꝫ per incarnationē ſaluari: ne videat̄ ſa lus nō ee ꝓmiſſa gētib⁹. Uel mihi ē data in vobis. tñ ē eni ꝙ a meis q̄ri: ſꝫ tñ ſi a meipſo. l ¶ Qḋ abſcondit. Si notū erat in pncipio erat verbū. Nuſq̄ lectū
Joh.1.a erat: ꝛ vbū caro fcm̄
Luc.10.d. ē. vn̄: Abſcōdiſti h a ſa. ꝛ p. ꝛ re. ea paruul. Aug⁹. Quoſdā eni q̄ platonicos

a complacuit omnē plenitudinem b diuinitatis inhabitare: ꝛ per eum
a ¶ qui eſt lumē eternū. i. eterna veritas.
c recōciliare oia in ipſū: pacificās
a ¶ h̄ p aliā hoſtiā. b ¶ q̄ turpior: mors. ¶ .i. celeſtia ꝛ ſreſtria. c ¶ iā ſūt vt abraā ꝛ ceteri.
per ſanguinē crucis ei⁹ ſiue q̄ i ce
a ¶ adhuc in iſta vita. b ¶ O coloſſenſes pacificauit q̄uis eſſet' alienati: nihil cū deo habētes ꝛ inimici cōtradicēdo ꝛ hoc ſenſu q: puta batis bene agere. c ¶ q̄uis.
lis ſiue q̄ in terris ſūt. Et vos cū
b eſſetis aliqñ alienati ꝛ inimici ſen
¶ degētes actu. a ¶ tpe gr̄e nō alio. b ¶ re-
e ſu in operibus malis: nūnc aūt recōciliauit
miſſiōe pctōꝝ. a ¶ .i. fragilitat'. ¶ .i. paſſibili ꝛ mortali ꝛ h p morte etiā ad hūt tandē re
cōciliauit i corpe carnis eius per
ꝑſentes. ¶ virtutib⁹. ¶ a peccatis.
mortē exhibere vos ſanctos ꝛ imtis.
¶ vſq̄ adeo ꝙ. ¶ q: tūc nihil mali i eis.
maculatos ꝛ irreprehenſibiles co
¶ q̄ oia videt vl' cū tūc et ꝑſentes eritis videntes eū ſicut eſt. a ¶ exhibere tñ hac cōditiōe.
f ram ipſo. Si tamen permaneatis
a ¶ firmi nō fluctuātes. b ¶ in ſpe ꝑmiſſorū vos nō recedatis. c ¶ alio impellente.
in fide fundati: ꝛ ſtabiles: et immo-
a ¶ qḋ tenere debet' q: itellexiſt' ꝛ iō pet⁹ eſt renti. meli⁹ ē enī vitā' nō agnoſcere q̄ p⁹ agnitā retroire. a ¶ ꝛ manet. ¶ vniūſis hoībus
biles a ſpe euāgelij quod audiſtis:
g qḋ predicatū eſt in vniuerſa crea
bus q̄ ſunt noua creatura q̄tquot vbiq̄ ſunt.
a ¶ euāgelij. b ¶ ꝛ ita poteſt' ſcire qḋ verū ē.
tura que ſub celo eſt. Cui⁹ factus
a ¶ ephesi in carcere poſitus pro euangelio.
b ¶ q: inde credentes ꝑficiunt.
ſū ego paul⁹ miniſter: q̄ nūnc gau
a ¶ q̄ . ſuſtineo. b ¶ ꝯfirmādis i ꝟitate euāgelij. c ¶ q̄ſq̄ ꝓ mō ſuo explet qḋ debet.
b deo i paſſionib⁹ ꝓ vobis: ꝛ adim
a ¶ nec xp̄i ſūt: q: ei⁹ mēbra. b ¶ nō in meis.
pleo ea q̄ deſūt paſſionū xp̄i i car
a ¶ multiplicando. b ¶ nō alio dico.
ne mea pro corpe ei⁹ quod eſt ec
¶ corporis. ¶ vt ei miniſtrē.
i cleſia. Cui⁹ fact⁹ ſum ego miniſter
ſpiritualis. a ¶ vt ei deū diſpēſem actu per gratiā apl'atus mihi crediti a deo. ¶ vel ſm gratiā apl'atus mihi a deo diſpēſati. b ¶ nō ſolum officiū: ſed executio officij.
k ſm diſpēſationē dei: que data eſt
a ¶ impletū oñdā ordinationē dei de vobis
mihi in vobis: vt impleam verbū
gentibus. a ¶ qḋ verbū fuit occultū a deo ꝙ ꝛ myſteriū. i. abſconditū.
l dei: myſteriū qḋ abſcōditum fuit
a ¶ a pncipio ſeculoꝝ. ¶ oib⁹ nō cuidā particuli tñ niſi cui p ſpiritū indicauit. b ¶ tpe gr̄e.
a ſeculis ꝛ generatiōibus. Nūnc
¶ nō omnibus.
aūt manifeſtatū eſt ſctis ei⁹: q̄bus
a ¶ nec his oib⁹: ſed q̄b⁹ voluit ex ſola gr̄a.
b ¶ copioſā gl'iā ſacri tā digni i q̄ ſūt iniſta ſi de: remiſſio: iuſticia: dona ſpūs: futura beatitudo. ꝛ iō dicit diuitias. ¶ exiſtētis.
voluit deus notas facere diuiti
as glorie ſacramēti huius in gen
a ¶ ſacrm̄. b ¶ incarnatio xp̄i. c ¶ gētib⁹.
tibus quod eſt chriſtus in vobis

a ¶ Cōplacuit. toti trinitati. b ¶ Oēm plenitudi. ſ. gr̄e. c ¶ Inhabitare. illa eni plenitudo data fuit a tota trinitate. ſm excellentiā aūt vnionis ſic exponit̄. Quia in iſto homie/xp̄o: Cōplacuit: filio dei. Oēm plenitudinē īhabitare. i. ſm plenitudinē ſue diuinitatis: q: ſolus fili⁹ eſt incarnatus: licꝫ hanc incarnatiōnē tota trinitas fecerit. d ¶ Et p eū recōci. oia in ipm̄. deū patrē. e ¶ Pacificās p ſan. cru. eius. qui fuit ſufficiētiſſimus ad ſatiſfaciendū ꝓ oibus. ideo ſubdit̄: g ¶ Siue que in ter. ſūt. q̄tum ad hoies. f ¶ Siue q̄ in ce. q̄tum ad angelos. nō tñ ſic intelligēdo ꝙ pctm̄ angeli ſit finaliter remiſſibile per paſſionem xp̄i: vt credit Orige. ſed q: p paſſionē xp̄i eoꝝ ſedes reſtaurat̄. p hoc ꝙ hoīes ſcti p xp̄m redēpti ibidem aſſumunt̄: ex iſtis aūt excellētius ptꝫ auctas euangelu cui⁹ lator eſt xp̄s. h ¶ Et vos. Hic aplr̄ inducit coloſſenſes ad obſuationē ipſius di. Et vos cū eſſetis aliqñ alie. a deo per idolatriā. i ¶ Et inimici ſen. i. ſenſibiliter ꝛ manifeſte. k ¶ In opib⁹ ma. i. per opa mala ad ſenſum patētia. l ¶ Nunc aūt. ſcꝫ poſt veſtrā cōuerſionē. m ¶ Recōciliauit. ſupple vos. n ¶ In corpe car. ei⁹. i. in corpe ſuo paſſibili. o ¶ Per mortē. quā ſuſtinuit in corpe paſſibili. et p quā ſumus redēpti. p ¶ Exhibere vos ſan. i. ſanctificatos per baptiſmū in quo nobis plenarie cōicat̄ effectus paſſiōis. q ¶ Et imaculatos. in ꝑſonis ꝓ priis. r ¶ Et irreprehenſibiles. a ꝓximis. s ¶ Corā ipo. i. cū rectitudine intētionis: ꝛ nō ſolū corā mundo p fictionē hypocriſis. t ¶ Si tñ pma. in fide. ſ. xp̄i. v ¶ Fundati ꝛ ſtabi. ꝯtra ꝑſuaſiones pſeudo apl'oꝝ. x ¶ Et imobiles a ſpe euāge. qḋ audiſtis. vt ſcꝫ ſperetis cōſequi vitā eternā per fidē chriſti. ꝛ eccleſie ſacra: ꝛ nullo mō p legalia. y ¶ Qḋ pdicatū eſt in vniuerſa crea. per vniuerſam creaturā intelligit̄ oīs hō: eo ꝙ habet ſilitudinē cū oī creatura: ſm ꝙ dicit Greg⁹. homel. xix. Habet nanq̄ cōmune eſſe cū lapidib⁹: viuere cū arborib⁹: ſentire cū aīalib⁹: intelligere cū angelis. nō eſt ſic intelligēdū ꝙ euāgeliū ex tunc fuerit pdicatū ſingulis hoibus de toto mūdo: ſed q: fuit tunc pdicatū in oibus ptibus mūdi in q̄bus habitabāt homies. ex q̄bus aliq̄ crediderunt. ſicut dictū eſt. ſ. z ¶ Cui⁹ factus ſum. hic aplſ reſpōdet cuidā tacite q̄ſtioni: q: poſſet aliq̄s dicere: q̄d pertinet ad paulū ita ſcribere coloſſenſib⁹: cum tamē eis nō ꝑdicauerit. vt dictū eſt. ſ. nec etiā eos viderit. vt habet̄ ca. ſeque. Ad qḋ reſpōdet ꝙ hoc ptinebat ad eū: eo ꝙ erat apl's gentiū: vt dictū eſt Gal. ii. b. Qui operatus eſt petro ꝛc. de quoꝝ numero erant coloſſenſes. ꝛ hoc eſt qḋ dicit: Cuius. ſcꝫ euāgelij. a ¶ Factus ſum ego paulus miniſter. i. pdicator ex apl'atus officio. b ¶ Qui nūc gau. in paſſio. i. in carcere que pati or. c ¶ Pro vobis gentili. eo ꝙ pdicaui euāgeliū gentilib⁹ de q̄bus vos eſtis. licꝫ eni vos nō pdicauerit eis per ſeipſum. pdicauit tñ eis per ſuos diſcipulos. vt ꝑdictum eſt: d ¶ Et adimpleo ea que de. paſſio. xp̄i. paſſiones autē xp̄i dupliciter dicunt̄. Uno mō in corpe proprio in quo ſuſtinuit famē ꝛ ſitim ꝛ mortē. ꝛ ſic accipiēdo nihil erat ibi adimplendū. Alio mō ꝓut patit̄ in mēbris ſuis que ſunt fideles ſm ꝙ dicit Act. ix. a. Saule ſaule q̄d me ꝑſequeris ꝛc. ꝛ ſic loquit̄ hic apl's. ideo ſubdit: e ¶ In carne mea. ꝛ paſſiōes ſanctoꝝ ſunt ad bonū totius eccl'ie cuius ſunt mēbra. ideo ſubdit̄: Pro corpe eius qḋ eſt eccl'ia. f ¶ Cui⁹ ſupple eccl'ie. g ¶ Factus ſum ego mini. prelati enim eccl'ie nō ſunt dñi: ſed miniſtri. h ¶ Scḋm diſpenſationē dei q̄ da. eſt mi. in vo. inq̄tū a deo factus ſum apl's gentiū. i ¶ Ut impleā ver. dei. annūciādo vbo ꝛ ſcripto. k ¶ Myſteriū. i. ſacrū ſecretū. l ¶ Qḋ abſco. ꝛc. q: añ tp̄s xp̄i nō fuit cognitū niſi paucis ꝓphetis. m ¶ Nūc autē. tpe gratie. n ¶ Manifeſtū ē ſan. ei⁹. i. ſctificatis p baptiſmū. o ¶ Quib⁹ vo. de⁹. ex ſua mera gr̄a. p ¶ Notas fa. di. glo. ſa. hui⁹. i. copioſam gloriā hui⁹ ſacri ſecreti: q ¶ In gentib⁹. quarū ſum apl's. r ¶ Qḋ. ſcꝫ ſacrm̄ ſecretū. s ¶ Eſt xp̄s. q̄ eſt deus incarnatus: paſſus ꝛ mortu⁹: reſuſcitat⁹: ꝛ ad dexterā pr̄is eleuatus. t ¶ In vobis ſpes glo. per ipm̄ cōſecutionē glie certitudinalit̄ expectādo: ſi tñ i ea fidelit̄ maneat̄.

Paſſiones xp̄i dupliciter.

Que nos an.

E F

In platonicis libris euāgeliū Iohis

platonicoꝝ libros ex greca lingua ī latinā ꝯſos vidi ⁊ ibi legi nō quidē his verbis. Sꝫ hoc idē oīno ⁊ mult' ⁊ multiplicibus ſuaderi rōnib⁹: ꝙ in pncipio erat vbū ⁊ vbū erat apd deū. Sed ꝙ vbū caro factū eſt nō legi. Indagaui quippe in libris varie dictū eſſe: ꝙ filius ſit in forma patris: ſed ꝙ ſe exinaniuit nō habet in illis. a ¶ Corripiētes. Vel ꝯtradicētes corripim⁹ ⁊ vincim⁹/ ⁊ obediētes docem⁹. b ¶ In oī ſapia. Vera ſapia eſt cū chriſt⁹ agnoſcitur. c ¶ In quo ⁊ la. ⁊c. in ꝟtute. Quaſi. Labori meo adiūgit de⁹ miracula ad ꝯfirmationē. Ca. II

Volo enim ⁊c. ꝓ vobis. Nō eni minus ꝓ his qs nō vidit ꝙ ꝓ his quos vidit ſollicit⁹ fuit. e ¶ Inſtructi in chari. Quā deus ad nos habuit: q ꝓ nobis filiuꝫ tradidit. Hoc ſi qs attendit: pōt ſe in hac miſeria conſolari: qꝛ inde ꝑpēdit calcata ſugbia ꝑ hūilitatē ad patriā poſſe reuerti. Et inſtructi. Agnitiōe dei. ꝑ hoc tēdētes. f ¶ In oēs diui. .i. copias intellect⁹ pleni: vbi ꝑfecte de hūanis ⁊ diuis habeāt itellectū: vt de aīa ⁊ de ſupnis ſpiritib⁹. Alit' eni nemo ad cognitiōeꝫ dei aſcēdit. g ¶ In agnitiōeꝫ dei. Nō dico qntū ad opa: ſed h ¶ Myſterij dei. Et ſciatis qd eſt ſecretū a paucis cognitū. i ¶ Dei patris ⁊c. Et ſciatis ꝙ alia ꝑſona a filio ꝙuis idē ī ſubſtātia cū eo. Ad quā cognitionē ſi tēditis ad xpm tm̄ recurrite: qꝛ in eo ſūt oēs copie: ſꝫ abſcōdite ⁊ ideo nē miremini ſi in chriſto eſtis: et eas nōdū iueniſtis: qꝛ nō omibus patēt/ niſi his q petūt ⁊ pulſant. ¶ Alia lra. Cū fuerint iſtructi in charitate: in oēs diuitias pleni itellect⁹ ad agnitionē myſterij dei ī xpo. Vult aplus fouere aīos eoꝝ ī charitate: vt ꝓmpti fierēt ꝑ eplam agnitiōneꝫ accipe ſacri dei in xpo: aduertētes has eē ſapie ⁊ ſcie diuitias ſi agnoſcat xps: in deitatis ſue plenitudīe adorād⁹. ¶ Amb. Oē myſteriū ſacri dei ī xpo eſt vt q eū cogſcat oīm hre noticiā videat. Ois eni rō ſupne ſcie toti⁹ creature ſupne vl' ērene ī eo eſt q eſt caput eoꝝ ⁊ auctor: vt q hūc nouit: nihil vltra qrat/ qꝛ hic ꝑfecta virtus ⁊ ſapia. Quicqd alibi qrit' hic ꝑfecte iuenit'. In daniele ⁊ ſalomōe oſdit infidelib⁹ ſe toti⁹ auctorē ſcie vel ſapie qd īfideles nō putāt: qꝛ nō legūt ī euāgelijs ⁊ ꝓphis aſtrologiā geometriā ⁊ alia hmōi. q ideo deſpecte ſūt a nr̄is: qꝛ nihil ad ſalutē ptinēt: ſꝫ mittūt in errorē: ⁊ dū ſtudēt ī his curā aīe nō habēt. Qui vo xpm nouit theſaurū ſapiētie ⁊ ſciētie inuenit: qꝛ id nouit qd vtile eſt. k ¶ Hoc āt. Nō ſolū vt ad ea tēdatis q nōdū habet/ ſꝫ vt nemo decipiat: ⁊ rōne mūdanarū reꝝ abſtrahat a ſpe q eſt ī xpo. l ¶ Nā ⁊ ſi cor. Q. Ne decipiat dico: video eni ſpū dei qd apud vos agit'. m ¶ Sꝫ ⁊ ſpū. Sctis datū eſt ī ſpū videre remota: caueāt q ſibi qꝛ actus magrm nō latēt. n ¶ Gaudens. Per hoc ꝓmptiores facit circa euangeliū: qꝛ gaudere ſe dicit in diſpoſitione cōuerſationis eorū ⁊ fidei ſtabilitate vt ſcientes vnde placeāt deo: in eo fierent firmiores. o ¶ Radicati. Minores in actiuā vita. p ¶ Super. Alios: q ¶ Edificati in ipſo. .i. vos maiores q in cōtēplatiōe eſtis.

N Per philoſophiam

137. diſ. c. legim⁹ in fi.

† 7. q. 1. c. ſuggeſtū

Dan. 5. c

2. Re. 4. d

Qui chriſtū bene ſcit ſat' ē ſi plurima neſcit

¶ vt ꝑ eū ſperetis gliam ſine lege. a ¶ qlē xpm. b ¶ apli. c ¶ ꝙ ſine lege gētes ſaluat.

ſpes glorie: quem nos annunciamus corripientes omnem hominem ⁊ docentes in omni ſapientia: vt exhibeamus omnē hominē ꝑfectū in chriſto ieſu. In q et laboro certādo ſm opationē ei⁹: quā opat' in me in virtute.

a ¶ arguētes eos q deuiāt. ¶ nō ſolū vos. a ¶ eos qui ignorāt. b ¶ nō ceci vt pſeudo. c ¶ vera ⁊ dominica. ¶ deo offeram⁹ in ſacrificiū. a ¶ tā iudeū ꝙ gētilē. ¶ nō in lege. ¶ in intellectu myſterij. ¶ xpo ieſu. ¶ in qua re. ¶ vt ois ꝑfectus ſit in xpo. a ¶ cōtra rebelles. ¶ miraculorum.

¶ id vobis q de me refero.

Volo enim Ca. II

a ¶ vt ea ſcilicet quaratis in chriſto ꝑfecti fieri.

vos ſcire qlē ſollicitudinē habeā ꝓ vobis ⁊ p̄ro his qui ſunt laodocie: ⁊ quicūqꝫ nō viderūt faciē meam in carne: vt conſolentur corda ipſoruꝫ inſtructi in charitate: ⁊ in omnes diuitias plenitudinis intellectus in agnitionem myſterij dei patris ⁊ chriſti ieſu: in quo ſūt oēs theſauri ſapientie ⁊ ſcientie abſconditi. † Hoc autem dico: vt nemo vos decipiat in ſublimitatē ſermonis. † Nām ⁊ ſi corpe abſens ſum: ſed ⁊ ſpiritu vobiſcum ſum gaudens: ⁊ videns ordinem veſtrum: ⁊ firmamentū eius que in chriſto eſt fidei vr̄e. Sicut igitur accepiſtis chriſtū ieſum dominū noſtrum: in ipſo ambulate radicati ⁊ ſuper edificati in ipſo: ⁊ cōfirmati fide: ſicut ⁊ didiciſti: abū

a ¶ qꝛ ⁊ hi a pſeudo erant preuenti. a ¶ ⁊ ꝓ his adiacentib⁹ vobis quicūqꝫ. a ¶ ⁊ ſi ſcientiā audierunt. ¶ vel cōſolationē accipiāt. ¶ ad hoc intendo vt illi vobiſcū cōſolent' corda ſua. a ¶ vel ꝑ hoc tēdendo. ¶ vt de oībus. ¶ plene intellectum habeant. ¶ inſtructi. a ¶ qd eſt xps verbū caro factū. ¶ eſſe hoc myſterium. ¶ ꝙ ꝑ hūilitatē ſupbi redimant'. a ¶ de diuinis. ¶ ꝙ vbū apud deū. b ¶ de humanis. ¶ ꝙ homo nobiſcum. a ¶ vt ſitis inſtructi. b ¶ quātūcūqꝫ ſapiēs. a ¶ vt videt'. ¶ vel ſubtilitate. ¶ q nō eſt niſi in verbis. a ¶ ne decipiat dico: ſcio enim nōdū eē deceptos. a ¶ vt ſpūs heliſei cū giezi eūti ad naamā ſyrū vt acciperet ſub noīe ei⁹: q ipſe n mādauerat. a ¶ qꝛ. b ¶ quō vnuſqſqꝫ vrm ſm ordinē ſuū viuit. ¶ ſtabilitatē. a ¶ nō in lege. a ¶ qndā bn ſtatis: fidei fundamēto. ¶ bona enim acceptio fuit. a ¶ nō extra. b ¶ ꝓficite. c ¶ vt arbor ad fructificādū. a ¶ in tēplū dei vn̄ aliis loquat'. ¶ In ambulate dico in actiōe grarū: firmi in fide nō alit' ꝙ recepiſtis ⁊ didiciſtis cognitione: ⁊ habetis materiā gratiarū abūdātes in illo: ⁊ in hac ambulatiōe videte ne qs. d.

a ¶ Quē nos āunū. ꝑdicādo. b ¶ Corripiētes oēm ⁊c. A veritate euāgelij deuiātē. c ¶ Et docentes. Oēm hoīeꝫ. d ¶ In oī ſapia. Ad ſalutē neceſſaria. e ¶ Vt exhibeamus oēm hoiem ꝑfe. ⁊c. Circa qd ſciēdū ꝙ ꝑfectū dr cui nihil deeſt. v. Methaphiſ. qd duplr pōt intelligi. Vno mō qꝛ nihil deeſt de neceſſarijs ad ſalutē ⁊ de hac ꝑfectione loquit' hic aplus. Alio mō qꝛ nihil deeſt de his q pnt ineſſe ꝑficiētia ad ſalutē: ⁊ ſic nō accipit' hic: qꝛ talis ꝑfectio non hr̄ in via in q pōt hō ſp ꝓficere: vt dictuꝫ eſt. s. Phil. iij. f ¶ In quo. i. ꝓpter qd. g ¶ Et la. certādo. Cōtra aduerſarios fidei nō ſolū vbis/ ſꝫ opib⁹ miraculoſis. ideo ſubdit': h ¶ Scḋm opationē eius. i. dei qui facit miracula. i ¶ Quā opat' i me. i. ꝑ me. k ¶ In virtute. i. ſua ⁊ nō mea. Ca. II

Volo eni. Hic ē ſcḋa ps pncipalis: i q aplꝰ iducit Coloſſenſes ad ꝑcauenduꝫ pſeudo aploꝝ falſitatē. Et diuidit' in duas: qꝛ pmo ponit motiuū. ſcḋo ꝓcedit ad ꝓpoſitū/ ibi: Hoc aūt dico. motiuū autē apli fuit ſollicitudo quā habebat de ſalute coloſſenſiū ⁊ alioꝝ fideliuꝫ. ⁊ h eſt qd dicit: Volo eni ⁊c. ⁊ ptꝫ lra vſqꝫ ibi: m ¶ Vt ꝯſolēt cor. ipoꝝ. per ſpmſctm̄ inhabitantē q eſt conſolator. n ¶ Inſtructi in cha. Que diffūditur in cordib⁹ nr̄is ꝑ ſpmſctm̄: Ro. v. o ¶ Et in oēs diui. plenitu. intellect⁹. Et ſic non ſolū ſin ꝑfecti qntū ad affectū/ ſed etiā qntū ad intellectum. p ¶ In agnitiōe myſterij. i. ſecreti. q ¶ Dei pa. ⁊ xpi. Cognoſcēdo ꝙ pr̄ ⁊ fili⁹ ſūt diſtincte ꝑſone ⁊ vn⁹ de⁹. r ¶ In q. ſ. ieſu. s ¶ Sūt oēs ⁊c. Nā in eo ſm naturaꝫ diuinā eſt ſapia diuia: q eſt īfinita. ⁊ ſm naturā hūanā habet plenitudinē ſcie: ſicut et grē cognoſcēs oia q cognoſcit vbū ſciētia viſionis. t ¶ Hoc aūt dico. Hic accedit ad ꝓpoſitum inducēdo coloſſenſes ad ꝑcauēdū deceptiōes falſoꝝ aploꝝ. Circaq d ſciēdū ꝙ ad decipiēdū tripl' conabant'. vno modo argumētis philoſophoꝝ. nā aliqui eoꝝ ī philoſophiā inſtructi erāt. alio modo ex auctē legꝭ: eo ꝙ data fuerat a deo. tertio modo ex ſimulatiōe ſanctitatis q frequēter ſimplices decipiunt'. pmo q inducit ad cautelā pmi. ſecūdo ſcḋi/ ibi: Et eſtis. tertio tertij/ ibi: Nemo vos ſeducat. Circa pmū dicit: Hoc āt dico. de ſollicitudine mea ꝓ vobis. v ¶ Vt nemo vos ſe. ⁊c. i. vbis philoſophicis. x ¶ Nā ⁊ ſi corpe ab. ⁊c. A vobis. y ¶ Sed ⁊ ſpi. vo. ſū. Sicut ſpūs heliſei erat pñs cū giezi qn giezi accepit munera a naamā: vt dr. iiij. Re. v. Videbat eni aplꝰ in ſpū q apud coloſſenſes agebant'. z ¶ Gaudēs ⁊c. i. gaudēs de hoc qd video vrm modū viuēdi ordinatū. a ¶ Et firmamētū eius ⁊c. i. fidē veſtrā de chriſto firmā eſſe. b ¶ Sicut igit' accepiſtis ieſum xpm dnm nrm. i. fidē ei⁹. c ¶ In ipo ambulate. De ꝟtute in virtutē. d ¶ Radicati. In charitate. e ¶ Et ſupedi. In chriſto ꝑ alias virtutes. f ¶ Et cōfir. fide: ſicut didiciſtis. A diſcipulis meis. g ¶ Abūdātes in il. in gra. ⁊c. i. abūdāter grās agēdo chriſto de veſtra vocatione.

S

Perfect⁹ Phuo

Diuiſio

h

Diuiſio

11. Co. 5. a.

Videte

C A a ¶ Per philoſo. Terrenã: q̃ argumẽtis ⁊ ſubtilitate cõponit̃ ⁊ decipit: dũ in veriſilib⁹ cauſis ⁊ cõmẽtitus reb⁹ nihil tã verũ eſtimat̃ q̃ꝫ ↄſpicit̃ in elemẽtis: q̃ nõ a deo oꝛdinata: ſꝫ ab hoībus q̃ cauẽda: q: cultrix mũdi nõ dei: ⁊ a xp̃o trahit ĩ quo ꝑfectio q: oĩa habꝫ q̃ pater. b ¶ Fallaciã. Q̃d de lege pſeudo p̃dicatores dicũt. c ¶ Et inanẽ: q: in hac falſitate nulla vtilitas: q̃d ſolet aliqñ eſſe in falſis. c ¶ Scd̃m ele. Illos tãgit q̃ prudẽtius idola exponũt dicẽtes: Juno eſt aer. Neptun⁹ mare: iõ cũ diceret ſm phiam et inanẽ fal. addit ſm elemẽta mũdi. Quaſi admonẽs ne q̃ſcũqꝫ adoꝛatores ſimulacroꝝ: ſed ⁊ q̃ſi doctores ⁊ interp̃tatores ſignoꝝ cauẽdos eẽ. d ¶ Scd̃m traditionẽ hoim. Tradũt phi q̃s hoies vocãt deũ nõ poſſe fieri creaturã: hoiem nõ poſſe naſci de v̾gine: vel mortuũ reuiuere: cõſiderãtes elemẽta. i. has creaturas viſibiles: in q̃b⁹ ex cõmixtione aĩalia generant̃ et q̃d moꝛit̃: nõ iterũ viuat. f ¶ Coꝛpaliter. Nõ q: coꝛpoꝛeus ſit de⁹: ſed v̾bo trãſlato vſus eſt: q: in tẽplo manufacto nõ coꝛpaliter ſed vmbratiliter habitauit. i. p̃figurãtib⁹ ſignis. vel coꝛpaliter. Quia in xp̃i coꝛpe q̃d ſumpſit de v̾gine tanq̃ꝫ in tẽplo habitat de⁹: ſꝫ nõ ita in ſctis: q: ille caput in quo oẽs ſenſus in iſtis q̃ſi ſolus tact⁹ q̃bus dat⁹ eſt ſp̃us ad mẽſurã de q̃bus nõ põt dici v̾bũ caro factũ eſt: nec q̃ſq̃ꝫ illoꝝ dicit̃ vnigenit⁹ dei. Coꝛpaliter. i. cõpletiue vt ſit coꝛp⁹ ⁊ impletio vmbrarꝫ legis: q̃ v̾o dicit carnis obſeruãtias eſſe neceſſarias dicit xp̃m nõ eſſe coꝛp⁹ vmbrarũ: nec deũ ad oĩa ſufficientẽ. g ¶ In quo. Monuit ne per phiam a xp̃o recedãt: nũc monet ne a pſeudo apl̃is ſeducti cerimonias leg̾ recipiant. h ¶ Coꝛpis. Carnis. i. coꝛpis q̃d caro eſt: q: nõ oẽ coꝛpus eſt caro. i ¶ Conſepulti ei in ba. i. ad ſilitudinẽ ſepulture ei⁹ baptiꝫati ſunt. Uel ꝑ fidẽ. Opationis. i. credendo opa dei. Expoſitio vnũ de opib⁹ dei q̃d p̃cipue op⁹ eſt credere volẽtib⁹ reſurgere. ſ. ꝙ xp̃m ſuſcitauit. k ¶ Per fidẽ opa. dei. De quo credũt ꝙ exẽplo xp̃i ſuſcitabit illos: Unde ſubdit: Qui ſuſcitauit ⁊c̃. l ¶ Preputio. Pro eo q̃d preputiũ ſignificat. i. carnalia delicta. m ¶ Delẽs q̃d. Nõ ſolum vobis gẽtibus donauit: ſꝫ ⁊ nobis iudeis p̃uaricationes: q̃ ſunt ex lege dimiſit: ⁊ h̾ delẽs. n ¶ Chirographũ. i. memoꝛiã trãſgreſſionis q̃ erat ex decreto. i. ex lege. Cõſciẽtia enĩ nr̃a ⁊ diabol⁹ ad accuſandũ erat memoꝛ: illi⁹ trãſgreſſionis ⁊ ita hec memoꝛia erat aduerſum nos nocẽs nobis ⁊ nos cruciãs: ſꝫ hoc in baptiſmo abluto: nec ↄſcientia nr̃a timet nec diabol⁹ q̃d obiciat habꝫ. Uel decretũ dei

Gen. 2. c fuit. De ligno ſcientie boni ⁊ mali ne comedas. Huius decreti violati chirographũ. i. memoꝛiã vel ſniam q̃ dictũ eſt: moꝛte moꝛiemini deleuit deus: qñ pctm̃ p̃mi parẽtis per ſanguinẽ xp̃i abluit. ¶ Chirographũ. dicit pctm̃ ade: q̃d tulit ⁊ fixit cruci: nõ ſoluꝫ alia: q: niſi hoc et alia tolleret non liberaremur a moꝛte ⁊ inferno. Hũ innocens occidit̃ pctm̃ crucifigit̃. Decretũ eſt ſnĩa in cũctis hoibus aduerſa q̃ dictuꝫ eſt: Moꝛte moꝛiemini ⁊c̃. o ¶ Affigẽs il. cru. Ut iam ceſſet: cũ oĩa ſacrificia in oblatiõe veri agni ſint adimpleta. Quis q̃ iſtud reſtituit: Et ſicut a lege ⁊ legis p̃uaricatiõe liberauit: ſic ⁊ p̃res antiq̃s ab inferno liberauit ne q̃s putet eos ꝑ legẽ ſaluatos. Et hoc eſt. p ¶ Expoliãs poteſta. Auferẽdo abraã iſaac ⁊ ceteros iuſtos. q ¶ Traduxit. longe ab hoc regno ad celũ p̾ius. r ¶ Confidenter: Id eſt cum magna fiducia: cum ſpe victoꝛie. Triumphans id eſt expugnans illos: quod nõ eſt in abſcõdito: ſed: ſ ¶ Palã. Si q̃s enĩ ꝑfectionẽ eccl̃ie reſpicit aperte videt̃ victus antiquus hoſtis. Uel principatus ⁊ p̃tãtes traduxit. i. ab eccleſia exterminauit. Uel palam. Cum angelicis legionibus ad inferna deſcẽdens.

Phoꝝ erroꝛ

B

¶ In ſemetipſo

¶ donis. a ¶ qui ſolus dat incrementũ.
dantes in illo: in gratiarum actione. Uidete ne quis vos decipiat a b
a ¶ rõnes cõq̃ſitas ad ꝓbandũ vel improbãdũ q̃d de lege dr̃. b ¶ i. ꝑ illud q̃d ꝓbat̃.
a per philoſophiã: ⁊ inanẽ fallaciã b c
¶ agentes. a ¶ i. legalia: poſt exhibitã enĩ veritatẽ lex nõ eſt traditio dei ſed hoim.
b fm traditionem hominũ: ſm ele c d
¶ trãſalem ſenſum qui de mũdanis. ¶ i. ſm veritatẽ ſpũalis intelligẽtie.
menta mundi: et nõ ſm chriſtum. e
¶ nõ ſm xp̃m q: ĩ xp̃o habitat plenitudo deitatis vt oĩs. i. oĩ mõ habitãdi vt ẽe diuinitas pſonaliter ſit et vnita q̃d nõ in aliq̃ creatura.
Quia in ipſo inhabitat oĩs ple f
f nitudo diuinitatis coꝛpoꝛaliter: ⁊ g h
¶ Hilari⁹ vt ĩ eo habitãs plenitudo nihil aliud itelligat̃ eẽ q̃ꝫ xp̃s. a ¶ q̃ ita plen⁹ ẽ. b ¶ q̃d negãtes cõtra xp̃m ſũt. c ¶ donis ſpiritus. ¶ q̃d nõ ſũt elemẽta ip̃a. ¶ nõ mõ hoim ſꝫ ⁊. d ¶ q̃ſi vos replere põt q̃ ſupnos ciues replet.
eſtis in illo repleti q̃ eſt caput oĩs i k
a ¶ nõ ſolũ donis repleti eſtis. b ¶ purifica
g p̃ncipat⁹ ⁊ ptãt. In quo ⁊ circum l m
ti ab erroꝛe ⁊ mũdo. a ¶ ope hũano. ¶ ſicut
ciſi eſtis circũciſione: nõ manufa
fiebat legalis circũciſio. ¶ manẽtes. ¶ i. expoliati a coꝛpe ſm ꝙ carnis erat. i. carnis ſubiectũ deſiderijs carnis ſeruiẽs ſꝫ mõ factũ eſt ſp̃us ei ſeruiẽdo: vl nõ ita facta manu. ſ. in expoliatiõe cutis ꝙ nihil ibi fiat niſi ꝙ cut⁹ auferat̃. a ¶ vl̃ cutis alia lr̃a. ¶ q: ibi nihil fit
h cta ĩ expoliatiõe coꝛpis carnis: ſꝫ n o
niſi ꝙ cut⁹ auferẽ. a ¶ vbi oĩa vitia amputata ſũt: ꝙ ſol⁹ xp̃s facit. b ¶ vere h̾ in xp̃o ↄſecuti eſtis. c ¶ vt iã h̾ nõ videat̃ q̃d fuerẽt. i. vete
i ĩ circũciſiõe ieſu xp̃i: ↄſepulti ei in p
res peccatoꝛes: ſꝫ noui iuſti. ¶ ĩ nouitate vite
k baptiſmo. In q̃ ⁊ ↄreſurrexiſtis ꝑ q r
a ¶ nõ ꝑ aliũ. b ¶ quã opat̃ de⁹. c ¶ ecce ĩ q̃. ¶ p̃mittit ad ꝓbãdũ ꝙ reſurgẽt ẽt ĩ imoꝛtalita
fidem opatiõis dei: q̃ ſuſcitauit illũ s
tẽ. a ¶ gẽtes. b ¶ ↄſulis. c ¶ ñ ſentiẽtes mala
a moꝛtuis. † Et vos cũ moꝛtui eẽtis t
vr̃a. a ¶ ꝙ reliq̃rũt naturalẽ legẽ. b ¶ oꝛiginali pctõ q̃d ſignificat p̃putiũ. c ¶ ſm coꝛp⁹ ⁊ aĩaꝫ
l in delictis ⁊ p̃putio carnis vr̃e con v x
¶ iã certitudĩe ſpei. a ¶ ad ſilitudinẽ illi⁹. b ¶ moꝛtuos viuificauit gr̃a ↄdonãs oĩa q̃d ẽ ſignũ ꝙ ⁊ pc̃ãt tollet. c ¶ oꝛiginalia ⁊ q̃ ſĩ addita
· uiuificauit cũm illo donãs vob oĩa y
m delicta: delens q̃d aduerſum nos z a
¶ memoꝛia ſcp̃turaꝝ. a ¶ leg⁹. b ¶ decretũ.
n erat chirographũ decreti q̃d erat b c
¶ cũ ñ iuuaret: ſꝫ ãpli⁹ reos faceret. a ¶ decre
contrarium nobis. Et ipſum tulit
tũ vel chirographũ. ¶ olim vt null⁹ vltra obſeruet. a ¶ cũ inocẽs occidit̃ pctm̃ crucifigit̃ .i. moꝛtificat̃. crux enĩ nõ ſaluatoꝛis moꝛs ſed
o de medio affigẽs illud cruci ⁊ ex d e
peccati. ¶ infernales.
polians principatus et poteſta
q a ¶ pctã abluẽdo. b ¶ vt de⁹ hõ ſine pctõ.
r s tes traduxit confidenter palam f

a ¶ Uidete. cauendo diligenter. b ¶ Ne q̃s vos deci. ꝑ philo. ⁊c̃. rõnes enĩ phice contra fidẽ xp̃i ſunt inanes et ſophiſtice. ꝓcedũt enĩ ex apparẽtibus ſenſui: ⁊ applicãt̃ ad materiã ſenſum totaliter excedentẽ cõcludẽdo ꝙ de⁹ nõ poſſit humanari v̾go parere. moꝛtuus reſurgere. et h̾mõi: ſꝫ nõ valet: q: virtus diuina cũ ſit infinita põt illa q̃ ſunt nature impoſſibilia. iõ ſubdit̃: c ¶ Scd̃m traditionem hominũ. quoꝛum doctrina ex apparentibus ſenſui procedit. d ¶ Scd̃m elemen. mũdi. i. ſm curſum et virtutem nature. e ¶ Et nõ ſm xp̃m. i. virtutẽ xp̃i que eſt infinita. f ¶ Quia in ipſo inha. oĩs ple. diuinitatis. i. diuinitas ꝑfecta nõ ſolũ ꝑ eſſentiã p̃ſentiã ⁊ potentiã. ꝑ quẽ modũ eſt in oĩb⁹ creatur̃. vel ꝑ gr̃am. ꝑ quẽ modũ eſt ſpecialiter in ſctis: ſꝫ etiã ꝑ vnionẽ in ſuppoſito v̾bi. g ¶ Coꝛpoꝛaliter: q: eſt a v̾bo aſſũpta h̾m coꝛp⁹. vñ ⁊ in triduo moꝛtis xp̃i coꝛp⁹ fuit vnitũ diuinitati q̃uis eſſet ab aĩa ſeparatũ. h ¶ Et eſtis. hic ↄſtr̃ inducit ad p̃cauẽdũ h̾m deceptiõis modũ: q: gr̃a xp̃i eſt ſufficiẽtiſſima ad tollẽdũ omne malũ. ⁊ ad cõferendũ ſalutẽ abſq̃ obſeruatiõe legaliũ. iõ dicit: Et eſtis in illo. i. ꝑ illũ. i ¶ Repleti. gr̃a. k ¶ Qui eſt ca. oĩs p̃nci. i. nõ ſolũ hominũ: ſed etiã angeloꝝ: ꝓpter q̃d ſine legalibus põt vos adducere ad eoꝝ cõſoꝛtiũ. iõ ſubdit̃: l ¶ In quo. i. ꝑ quẽ. m ¶ Et circũciſi eſtis circũ. nõ manu. i. nõ circũciſione carnali. ſic̃ iudei. n ¶ In expoliatione coꝛ. car. i. in amonitiõe pelliculi partẽ generatiuã operientis. o ¶ Sꝫ in circũ. xp̃i. i. ꝑ xp̃m data q̃ eſt ſp̃ualis in ãmonitiõe pctõꝝ. ⁊ hoc ꝑ baptiſmũ q̃ totaliter tollit peccatũ. ideo ſubdit̃: p ¶ Cõſepulti ei in ba. i. totaliter moꝛtui pctõ. q ¶ In q̃ ⁊ cõre. ad vitã gr̃e. r ¶ Per fidẽ opa. dei. i. quã de⁹ opat̃. s ¶ Qui ſuſcita. il. a moꝛ. ad vitã imoꝛtalẽ: Ro. vi. b. Chriſtus reſur. ex moꝛ. ⁊c̃. t ¶ Et vos cũ moꝛ. ⁊c̃. i. pctis actualib⁹. v ¶ Et p̃putio car. vr̃e ſcꝫ in oꝛiginali pctõ q̃d ꝑ oꝛiginẽ cõtrahit̃. x ¶ Conuiuificauit cũ illo. vita gr̃e. y ¶ Donans vo. i. gratis remittens. z ¶ Oĩa delicta. tam oꝛiginale pctm̃ q̃ꝫ ſupaddita. a ¶ Delens q̃d ad. nos erat. i. iudeos. b ¶ Chirographũ de. i. obligationẽ legis veteris. quãtũ ad cerimonialia ⁊ iudicialia. c ¶ Q̃d erat cõtra. no. eo ꝙ erat onus impoꝛtabile nobis et p̃ribus nr̃is. vt habet̃ Ac⁹. xv. d ¶ Affigẽs illud cru. q: legalia moꝛtificata ſũt ꝑ paſſionẽ xp̃i. e ¶ Et expoliãs p̃nci. ⁊ po. i. demones q̃ ſic noiant̃: eo ꝙ naturalia in eis remãſerũt integra: q̃ fuerunt ſpoliati qñ xp̃s eduxit de limbo patres veteris teſtamẽti. f ¶ Traduxit confidenter. i. potẽter ad celeſtia.

C

D

† Eph. 2. a

¶ Triumphãs

G a ❡ In ſemet.i.in pñtia ſue maieſtat̃. b ❡ Triũphãs
E illos. Aug⁹. Morte ſua. Uno quippe veriſſimo ſacrificio
ꝓ nobis oblato: quicquid culparum erat. vnde nos princi-
patus ⁊ ptãtes abluẽda ſupplicia vite detinebant extinxit:
vñ ꝙ accepit diabol⁹ exteri⁹ ptãtẽ dñice carnis occidende:
inde interior qua nos tenebat ptãs
ei⁹ occiſa eſt. ❡ Uel ſm aliã lrãm.
Aug⁹. Exuẽs ſe carne patri. et po.
expo.pal.ſi.triũph.e.in ſeipõ. No
mine carnis hoc loco mortalitas in
telligit̃. Iuxta illd: Caro ⁊ ſanguis
1.Cor.15.f regnũ d.n.po. Per hãc mortalita-
tẽ nobis inuidie ptãtes dñabant̃.
Hac ꝗ mortalite xp̃o in reſurrectio
ne ſe exuẽs: diabolicas ptãtes (q̃ p
hãc mortalitatẽ dñabant̃) dr̃ expoli
aſſe: q: i ſeipõ capite nr̃o ꝑbuit exẽ-
plũ ꝙ in toto ei⁹ corpe.i.eccl̃ia ex di
aboli ptãte liberãda in vltima reſur
rectione cõplebit̃. ❡ Itẽ. In ipſo
quoqꝫ vincuntur inimice nobis in-
uincibiles ptãtes: vbi vincunt̃ in-
uiſibiles cupiditates. fuſo eni ſan-
Mat.24.a guine ſine culpa: oim culparũ chi-
Mar.13.a rographa deleta ſunt. quibus debi
Luc.21.b. tores qui in eũ credũt a diabolo an
Mat.14.c tea tenebãt̃. vñ q̃ ꝓ multis effũdet̃.
c ❡ Que.i. Tunc fuerũt hmõi pre
cepta/ q̃ nõ ſeruare pctm̃ erat: nunc
teſtimonia ⁊ ꝯfirmatio ꝟitatis. Er-
go ſcriptura q̃ tũc fuit exactrix ope-
rũ ſignificantiũ: nũc teſtis eſt rerũ
ſignificataꝝ: ⁊ que tũc obſeruabat̃
ad prenũciationem: nũc recitat̃ ad
ꝯfirmationẽ. d ❡ Corpus autẽ
.i. ꝟitas hui⁹ vmbre. e ❡ Chriſti
.i. ad xp̃m ptinet. Uel illa oĩa ſunt
corpus xp̃i.i. ſignificãt corpus xp̃i:
vel qd̃ ſũpſit de ꝟgine vl̃ qd̃ ẽ eccl̃ia.
f ❡ Volẽs.i. amãs ea q̃ nõ vidit:
vel volẽs.ſ. ſuadere q̃ nõ vidit.ſ. le-
F gis cerimonias quaꝝ rõnẽ ignorat.
g ❡ Inflat⁹ ſenſu carnis. Non
alio intelligit q̃ͣ ſenſualitas capit.
i ❡ Cõſtructũ. In vnũ ꝑ ꝯiũctio
nẽ: q: idẽ credũt: ⁊ eadẽ operant̃.
Et ſubminiſtratũ in ſubſeruiendo.
h ❡ Per nex⁹.i. ꝑ charitatẽ: ſine q̃
mẽbra nõ coherẽt: nec iuicẽ ſeruiũt
nec viuũt. k ❡ In augmẽtũ dei.
Auget̃ de⁹ redeũtib⁹ ſicut cõminue
bat̃ deſerẽtib⁹. l ❡ Si ꝑm. Ha-
cten⁹ monuit frãtes ne ſeducerent̃:
nũc eos aggredit̃: q̃ iã aliq̃ de lege
ſeruabãt. Quaſi vos videte: ne ſe-
ducamini: ſed vos alij dicite: quare
legẽ ſeruat̃. Si ꝑ mortui. Elemẽ
ta dicit creaturas hui⁹ mũdi. Si idẽ
cũ fidẽ xp̃i accepiſtis: eſtis ſepati a
pctõ/ ⁊ ab elemẽtis mũdi.i. ab abſti
nẽtia ⁊ ab oi ſupſtitione creaturarũ
mũdi. Quid ad. ⁊c̃. Uel pt̃ accipi
cũ xp̃o ſicut xp̃s. m ❡ Que ſũt ⁊c̃.
Si quis vtit̃ eis iudaico ritu: vt ab
his abſtineat: illis vtat̃: credẽs in-
de iuſtificari: ducũt i mortẽ. Iſta di-
co iã exiſtentia ſm p̃ceptũ ⁊ do. ho.
non dei. poſtq̃ͣ enĩ veritas venit: iã
non hec deus p̃cipit: ſed phariſei: ⁊
auctẽ hec p̃cipiũt/ ⁊ rõnib⁹ docent.
n ❡ Scdm̃ pcepta. quaſi iõ vſus
eoꝝ: ⁊ cultura interijt: q: ſũt p̃cepta
⁊ doctrine hoĩꝫ/ nõ dei: o ❡ Que
ſũt rõnẽ quidẽ. Uel hec habent
rõnẽ ſapiẽtie: nõ in veritate/ ſed i falſitate q̃ eſt abũdãs: vbi nul
la vtilitas: ſed ꝑ hũanã ſapiam/ ⁊ ſũt: p ❡ Et hũilitate. Non
illa que ꝟtus/ ſed ſicut ex greco intelligit̃: q̃ mens ſentit humilia
.i. vilia ⁊ t̃rena.i. delectiõe ſic/ ⁊ ſũt: q ❡ Nõ ad pcẽ.i. q: in
illis obſeruãtes

a ❡ in cruce. b ❡ infernales ⁊ p̃ncipes. c ❡ ob
lato. ❡ nõ in alio. d ❡ q: hec oĩa in chriſto.

a b triũphãs illos i ſemetipõ. Nẽo a b
a ❡ dãnabiles oñdat. b ❡ ſumpto vel nõ ſũ
pto ꝓ ritu iudeoꝝ.

ꝫ vos iudicet i cibõ: aut in potu: c
a ❡ .i. de h q̃ nullã partẽ obſeruetis. ❡ nõ
celebrata: cũ lex p̃cipiat celebrare. b ❡ .ſ.

aut in parte diei feſti: aut neome d e
a ❡ Aut dicit q: vnũ ſolũ nõ obſeruatũ tũc
dãnabat: nũc ꝟo nõ: illd̃ eni erat tpe ſignifi f g h
c nie: aut ſabbatorum que ſunt
cãdi: iſtud manifeſtãdi. a ❡ aliq̃ ſigna a rep
d e vmbra futurorum: corpus autẽ k
dẽtia. a ❡ ⁊ q: ſũt vmbra. b ❡ amãs. ❡ ſua-
f xp̃i. † Nemo vos ſeducat: volẽs l
dere. ❡ q: hec ſũt q̃b⁹ boles de facili pñt ſe-
duci. a ❡ qua videnl̃ nũcij dei.
in humilitate ⁊ religione angelo- m n
a ❡ ea q̃ nũq̃ͣ itellexit. b ❡ q: q̃cq̃d agit p-
rũ que non vidit: ambulans fru- o
dit. ❡ q: nõ in xp̃o. a ❡ ſupb⁹ vñ erubeſcẽ
dũ eſſet. b ❡ .i. ſenſualitatis. c ❡ nõ rõnis.
g ſtra inflatus ſenſu carnis ſue: et p q
a ❡ xp̃m. ❡ cõtra qd̃ dicũt q̃ legẽ p̃dicãt.
b ❡ capite.i. de cui⁹ plenitudine accipiẽdo.
non tenens caput: ex quo totum r s
❡ eccl̃ia. a ❡ charitatis. b ❡ fidei ſpei ⁊ ope
rũ in q̃bus ꝯiuncti ſunt ⁊ ſimiles.
h corpus per nexus et ꝯiũctiones t
i ſubminiſtratũ ⁊ conſtructũ cre- v x
❡ ꝟtutib⁹ tñcõr̃. a ❡ q̃tũ de⁹ ꝓuidit. b ❡ q̃
❡ ex toto ſepati. ❡ ſi mũda a xp̃o ſꝫ felici mor
k ſcit in augmentum dei. Si ergo y z
te. a ❡ ꝑ h q̃ eſt̃ cũ xp̃o. ❡ q: fidẽ xp̃i accepi
ſtis. ❡ ſic xp̃e. b ❡ .i. a lege q̃ eſt iſtructio pue
mortui eſtis cum xp̃o ab elemẽti a
roꝝ q̃ mũdana pertĩt. a ❡ q̃ſi ſi pt̃⁹ ignari cur
ꝟitate ꝓ palata. b ❡ .ſ. ꝟitate nota ⁊ recepta.
c ❡ vt iudei qui mũdo viuũt: ⁊ nõ deo.
hui⁹ mũdi quid adhuc tãq̃ͣ viuẽ b
a ❡ ſeruãda legalia. ❡ dicentes alij alijs.
tes mundo decernitis? Nec te- c d
a ❡ vt cadauer: vl̃ locũ in q̃ ſedit mulier mẽ
ſtruata. b ❡ vt porcũ vl̃ piſces ſi hñtes ſq̃mas.
tigeritis neqꝫ guſtaueritis: neqꝫ e f
❡ quodã ſtudio ⁊ delectatiõe. a ❡ q̃ſi nõ
debetis hec diſcernere. b ❡ .i. ducũt i mortẽ.
m ꝯtrectaueritis/ que ſũt oĩa i itẽri- g h
a ❡ ſi q̃s vtat̃. b ❡ nõ quod verũ ſit.
n tũ ipõ vſu ſm p̃cepta ⁊ doctrĩas i k
❡ nõ dei. ❡ q: p̃tẽdũt ſupſtitionẽ ⁊ hũilita
tem. a ❡ ſpeciem.
o hoim. Que ſũt rõnẽm q̃dẽ hñtia l
a ❡ .i. religione que ſupra modũ eſt.
p ſapientie in ſuperſtitione ⁊ humi m n
❡ quia humiles ſe oſtendunt. a ❡ ⁊ quia
ſunt. b ❡ q: non parcere dicũt ſe corpi.
❡ q: dicũt ſe nõ curare de honore humano.
q litate: et non ad parcendum cor- o

a ❡ Triũphãs il. Qd̃ dupl̃r pt̃ exponi. vno mõ referẽdo li B
illos ad demões q̃s deuicit. alio mõ referẽdo ad p̃res q̃s ſui triũ
phi fecit p̃ticipes: vt ſit ſenſus: Triũphãs il.i. triũpha faciẽs.
a ❡ In ſemetipõ.i. ꝑ virtutẽ ꝓpriã. ⁊ nõ alienã. Ex predictis
igit ꝯcludit: b ❡ Nemo ꝑ ⁊c̃. Tranſgreſſores. c ❡ In ci-
bo. Lege ꝓhibito ſi vtamini. d ❡ Aut
i pte diei feſti. A vobis ñ celebrata/ vt
paſche/ pẽtecoſtes ⁊ hmõi. e ❡ Aut ne-
ome.i. pme diei mẽſis. f ❡ Aut ſabba
toꝝ. In fine hebdomade. iſti eñ dies in
lege dicũt̃ celebres: ſꝫ hec celebritas ceſſa
uit tãq̃ͣ figural̃ adueniẽte ꝟitate ꝑ xp̃m.
ideo ſubdit̃: g ❡ Que ſũt.i. fuerũt tpe
vete. teſta. h ❡ Umbra futu. tpe xp̃i.
i ❡ Corp⁹ autẽ.i. ſoliditas veritat̃ hui⁹
vmbre. k ❡ Chriſti.i. ptinet ad xp̃m ꝑ
quẽ ẽ impleta. l ❡ Nemo. Hic ꝯñter in
ducit ad p̃cauendũ deceptionis tertiũ mo
dũ q̃ eſt ꝑ ſimlatõez ſctitat̃ di. Nẽo vos
ſe. volẽs ãbulare. m ❡ In hũilitate.
Ficta. n ❡ Et re. angeloꝝ.i. oñdẽs ſe
tãq̃ͣ nunciũ a deo miſſũ. ſicut angelus qd̃
faciebãt aliqui pſeudo apl̃i. o ❡ Ambu-
lãs fru.i. pdẽs q̃cq̃d boni agit. p ❡ In
flat⁹. i. ſupbiẽs ex ſui ſenſus p̃ſũptione. 17.q.1.c. ſuggeſtũ
q ❡ Et nõ te. caput.i. xp̃m ꝑ verã ⁊ ſin
cerã ſui fidẽ. r ❡ Ex q̃.i. ex cui⁹ influxu
ſpũali. s ❡ Totũ corp⁹. Myſticũ qd̃
eſt eccl̃ia. t ❡ Per nex⁹ ⁊ ꝯiũctões. Fi
deliũ adinuicẽ. v ❡ Subminiſtratũ ⁊
cõ. Per officiũ ſupioꝝ in iferiores ſm di-
uerſos eccl̃ie ſtat̃. x ❡ Creſcit in aug.
Uirtutũ ⁊ meritoꝝ. y ❡ Dei.i. ad hono
rẽ diuinũ. ex q̃ ꝯcludit vlteri⁹ vitationẽ ob
ſeruationũ legaliũ d. z ❡ Si ꝑ mor. ⁊c̃.
Cõfigurati morti ei⁹ ⁊ ſepulture ꝑ baptiſ-
mũ in q̃ plenarie cõicat̃ ꝟt⁹ mortis ſue. et
ꝑ ꝯñs. a ❡ Ab ele. hui⁹ mũdi. Sim-
ple ſepati. Et dicũt̃ h̃ elemẽta ve. te. ſacra
mẽta: q: ꝯſiſtebãt i q̃buſdã reb⁹ corpalib⁹
vt i ablutiõe aq̃ luſtratiõib⁹ ⁊ vnctiõib⁹: in
q̃b⁹ nulla erat ſpũalis virt⁹. ꝓpt̃ h̃ dicũt̃ b
elementa egena ⁊ infirma. Gal.iiij.b. In
ſacris aũt noue leg̃ ẽ virt⁹ ſpũalis ad ꝯfe
rẽdũ grãm. b ❡ Quid adhuc tãq̃ͣ vi.
⁊c̃. Et nõ in chriſto. c ❡ Decernitis.
Dicẽtes vn⁹ alteri: d ❡ Nec tetigeri-
tis. Immũda. ſm legẽ: vt morticiniũ: vel
aliq̃d hmõi. e ❡ Neqꝫ guſtaueritis:
Cibũ in lege ꝓhibitũ: vt porcũ vel aliq̃d
hmõi. f ❡ Neqꝫ ꝯtrectaueritis. Uen
dẽdo talia vel emẽdo. g ❡ Que ſũt.i. q̃
oĩa ⁊ ſimilia ſunt. h ❡ In interitũ.i. in
pctm̃ poſt publicatũ euãgeliũ. i ❡ Ipſo
vſu.i. ſi quis vtat̃ talibus obſeruantijs.
k ❡ Scdm̃ p̃cepta ⁊ doctrinas ho-
nũ. Hoc dicit: q: illi q̃ erãt ſupiores in po
pulo iudeorũ ad cerimonias legis multa
addiderãt de q̃ꝝ obſeruãtia erant magis
diligẽtes q̃ͣ de obſeruãtia diuioꝝ p̃cepto
rũ: vt patꝫ Mar.vij.a. quod reprobat ſal
uator ibidẽ dicẽs: In vanũ aũt me colunt
docẽtes doctrinas ⁊ precepta hominũ. re
linquẽtes eni mandatũ dei. tenẽtes tradi
tiones hominũ ⁊c̃. l ❡ Que ſunt ratio
nẽ quidẽ habẽtia ſapiẽtie.i. ſpeciem
ſapientie. ſed non ſm veritatem. ideo ſub
ditur: m ❡ In ſuperſtitione.i. in ſu-
perflua ⁊ vana religione. ſupple ſunt ta-
les obſeruantie. n ❡ Et humilitate.ſ.
ficta. de qua dicitur Eccl̃i.xix.d. Eſt q̃ ne-
quit̃ ſe hũiliat ⁊ iteriora ei⁹ plena ſũt do-
lo. o ❡ Et nõ ad parcẽdũ ⁊c̃. Tales
eni corã ſimplicib⁹ ſe iactabãt ſibi nõ par-
cere a labore corpali ad ꝓcurãdũ ſalutẽ ꝓximi ⁊ refugere ho
norẽ mũdanũ ⁊ lautũ. tales eñ ſimulatiões frequẽter decipi
unt ſimplices: ꝓpt̃ qd̃ apl̃s talia docet p̃cauere. ſic̃ ⁊ ſaluã
tor Mat.vij.c. Attẽdite a falſis ꝓ. q̃ veniũt ad vos in ve.
oui.i. ſic̃ in, ra. ⁊c̃. Et eodẽ mõ heretici decipiũt ſimplices.

Illis obſeruātiōis mlt' labor eſt q̄ eſt inanis ⁊ nō ſunt. a ¶ In honore. dei cuius cō ſilium in irritū ducit. nec ſctōꝝ q̄ꝝ fides de ſtruit: ⁊ nō ſunt. b ¶ Ad ſaturitatem. q: mlta eis ſubtrahūt. In ſuperſtitione. Amb. Simulata eſt religio vt videant vera q̄ falſa ſūt: q̄ mētes i terra būliat ne erigant ad ſupna: ⁊

Eph.4.b obeſt corpi cuius caput xp̄us nō in honore: q: trūcati capite xp̄o explētes ſenſuꝫ carnis. Sagina eñ carnal' ē ſenſus: traditio hūana: q̄ h̄ dic ſufficere qd̄ carnis tradit prudentia. Ca. III

Igit ſi cōſurrexiſtis cum xp̄o. c ¶ Que ſurſū ſūt. Nō loco: ſed merito excellētie. Que ſur. ſunt. Spūalia q̄ ſignificant p carnales obſeruantias hec ſunt. Uel glīa eterna: vl' q̄ ad eā ducunt. d ¶ Uita vr̄a ab. Hoc eſt

B xp̄o vr̄m nōdū aduenit: q: nōdū venit eſtas. i. xp̄i aduētus vbi diſcernent arbores fructuoſe a ſterilib⁹: ſed tp̄us terrena amātiū ſp eſt paratū. Cū autē xp̄s apparuerit: hoc ē tempus noſtrum. e ¶ Mortificate ꝗ. Poſt rōnes de plenitudie xp̄i general' exhortatio ad oēs de moribus ſubdit: Ne ad priorē ꝯſuetudinem redeant. f ¶ Mēbra veſtra. i. ptes veteris hoīs. Uel mēbroꝝ ꝯcupiſcentias. g ¶ Fornicationē ⁊c. Deſcribit delicta que membra appellat vt poſt acceptam veritatis rōnem bone vite operā darent. Mul

Nota tum obeſt ſcire rōnem veri: ⁊ nō eam facē exequi. Qui eñ ſcit voluntatem dn̄i ⁊ nō

Luc⁹.12.f facit: plag' vapulabit mltis. b ¶ Et auariciam. Sub vno nomine duo peſſima ꝓhibet. idolatriam ⁊ auariciam: que nō diſpar malicia: quia radix omnium maloꝝ. et

1.Ti.6.b Idolatria Auaricia pene vno explent opere: quia ſicut idolatria vni deo auferre nitit gloriam: ne ſolus nomen deitatis habeat: ita auarus in dei res ſe extēdit: vt ſolus vſurpet que deus omnibus fecit vtraq̄ deo inimica: quia negant deo que eius ſunt. i ¶ In q̄bus et vos ambulaſtis ⁊c. Hoc memorat vt ſe euaſiſſe gaudeāt. ⁊ de cetero caueant.

¶ Nūc aūt

a ¶ ⁊ q: nō ſunt. ¶ alios guloſos dicunt.

b poꝛi nō in honore aliquo ād ſa-
a ¶ q: mlta ſibi ſubtrahūt. ¶ vel ſaginā.
turitātem carnis. Ca. III

¶ q: mortui ab elemētis: ⁊ q: hec nō valēt. a ¶ aīa i re: corpe i ſpe. b ¶ ad ſilitudinē xp̄i.

Igit ſi cōſurrexiſtis cūm a
a ¶ nō carnalia cogitetis. ¶ ſpūalia. ſ. q̄ in illis oſtēdunt. b ¶ .i. regnās in eq̄litate prīs: ⁊ ita ſūma ē excellētia ⁊ p h̄ certū ē q̄ illuc p eū puenire poteſtis.

c xp̄o quē ſurſū ſūt q̄rite ubi xp̄s ē b c
a ¶ iucūda āt iocūda habete. ⁊ h̄ ē qd̄ ſubdit:
in dextera dei ſedēs: quē ſurſum
ſapite. a ¶ etiā itelligētia ⁊ charitate. b ¶ q̄ in terra fundant: q: ab his mortui eſtis.
ſunt ſapitē: nōn quē ſuper terraꝫ. d
¶ terrenis ⁊ caducis. a ¶ ⁊ iō q̄ ſurſū ſunt q̄rite: nō q̄ ſup terrā. ¶ maxime terre-
d Mortui enim ēſtis ⁊ vita veſtra e f
nis ⁊ carnalib⁹. ¶ modo. ¶ ⁊ ideo q̄renda.
a ¶ q̄ eſt vita eterna. ¶ cum quo xp̄s idem.
abſcōdita eſt cum chriſtō in deo. g
a ¶ reuelabit vob̄ vt eū euidēter cū p̄uideatis
Cum enim chriſtus appāruerit h
vita veſtra: tunc et vos appare- k
¶ vobis ⁊ aliis. ¶ entes. ¶ ⁊ vt hoc ſit ꝗ.
e bitis cum ipo in gloria. Mortifi l
¶ oīa peccā: vnū corp⁹ ſingl'a mēbra. a ¶ terrenis ⁊ carnalibus dominant.
f cate ergo membra veſtra quē ſūt
a ¶ oīs ꝯcubitus p̄ter legitimū ꝯnubium.
¶ que ſit ſm naturam. ¶ ꝯ naturā.
g ſup terrā p fornicātionē imūdiciā/ m n
a ¶ ardorēq̄ſlibet turpitudies diſcurrētē.
b ¶ de aliena re vel vxore.
h libidinēꝫ ꝯcupiſcētiā malā/ ⁊ aua o p q
a ¶ q̄ ſi nō corpus tñ aīaꝫ ꝯtaminat. ¶ id eſt tā fugiēda ſicut idolatria cui par vitium
riciām: quē eſt † idoloꝝ ſeruitus: r
¶ rebus ꝓ deo ſeruit. a ¶ p̄dicta mala.
† ppter quē venit ira dei ſuper fi- s t v
¶ vl' diffidētie. ¶ qd̄ ꝗ de his q̄s igrātia nō excuſat q̄ſi ḡuius punient. a ¶ vt alii.
i lios incredulitatis: in q̄bus ⁊ vōs x y
¶ ⁊ ideo turpius ſi mō reditis. a ¶ cū putaretis eſſe vitā in illis.
ambulaſtis aliquādo cum viuere-

¶ In ca. ii. vbi dr̄ in poſtil. Aut ſabbatoꝝ in fine hebdomade. iſti eñ dies i lege C dicunt celebres.

Additio. Cū obſuatio ſabbati ponit inē p̄cepta decalogi q̄ cōit ſunt moralia: p̄cepta āt moralia leg' veter' manēt ꝓut cōit tenet a doctorib⁹. Attēdendū ē ꝗ quō ipſe obſuationē ſabbatoꝝ ponat cū aliis celebritatib⁹ veter' teſtamēti q̄ māifeſte erāt cerimonialia ⁊ ſic debebāt ceſſare tpe noue leg'. Ad qd̄ dicēdū ſm ſctm̄ Tho. ſcda ſcde q. cxxii. ar. iiii. in rñſiōe ad p̄mū argumētū: p̄ceptū de ſctificatiōe ſabbati l'ralit' itellectū ē pti morale pti ē cerimoniale. Morale qdē q̄tū ad h̄ q̄ hō deputet aliqd̄ tp̄s vite ſue ad vacādū diuis. ineſt eñ hoī natural' iclinatio ad h̄ q̄ cuilibet rei neceſſarie in vita ſua deputet aliqd̄ tp̄s vt ꝓ corporali refectiōe ⁊ ſōno ⁊ aliis hmōi. Uñ ſpūali refectiōi q̄ mēs hoīs i deo reficit aliqd̄ tp̄s deputari hꝫ ſm dictamen natural' rōnis: ⁊ ſic hr̄e aliqd̄ tp̄s deputatū ad vacandū diuinis cadit ſb̄ p̄cepto morali: ſꝫ inq̄tū in h̄ p̄cepto determinat ſpāle tp̄s in ſignū creatiōis mūdi: ſic ē p̄ceptū cerimoniale: ⁊ iō nō obſuat h̄ p̄ceptū in noua lege: nec q̄tum ad diē: q: nō dies ſabbati ſꝫ dies dn̄ica celebrat: nec q̄tuꝫ ad modū obſuādi: q: in die dn̄ica cibi coquunt ⁊ hoīes itinerant ⁊ alia hmōi faciūt. Obſuatio eñ diei dn̄ice i noua lege ſuccedit obſuatiōi ſabbati nō ex vi p̄cepti leg': ſꝫ ſuccedit ex ꝯſtitutiōe eccl'ie ⁊ ꝯſuetudie ppl'i chriſtiāi: ꝓut in p̄di cta. q. Et ē in obſeruatiōe ſabbati allegorica ſignificatio: ꝓut fuit figura xp̄i in ſepulchro in die ſabbati q̄eſcētis. Eſt etiā in obſuatiōe ſabbati moral' ſignificatio ꝓut ſignificat ceſſationē ab oī actu pcti: ⁊ q̄etem mētis in deo ſm quā ſignificationē eſt p̄ceptū generale. ⁊ etiā in hac obſeruatiōe ſabbati ſignificatio anagogica: ꝓut. ſ. figurat quietē fruitionis dei q̄ eſt in patria.

Ca. III

Igit ſi cōſurrexiſtis. Poſtq̄ apoſtolus induxit Coloſſenſes ad tenendū fidei veritatem. ⁊ p̄cauendū pſeudo aploꝝ falſitatē: h̄ ꝯñr inducit eos ad ſeruandū vite ſctitatē ipos de moribus iformādo. Et diuidit in duas: q: primo facit h̄ generalit' q̄ ad oēs. ſcdo ſpālit' q̄ ad aliq̄s ſtatus ſpāles / ibi: Mulieres. Circa primū ſciendū q̄ finis iponit neceſſitatē his q̄ ſunt ad finē. ⁊ iō primo inſtruit eos de appetitu finis. ſcdo de morib⁹ ad hūc finēꝫ ordinatis / ibi: Mortificate. Circa p̄mū dic ꝯcludēdo ex p̄dictis: Igit ſi ꝯſurre. cū xp̄o. p fidē charitate formatam. — Diuiſio

D b ¶ Que ſur. ſūt q̄. i. bōa celeſtia deſiderate. c ¶ Ubi xp̄s ē in dex. dei ſe. mēbra eñ debēt ſeq̄ caput. xp̄s āt ē caput eccl'ie: vt p̄dictū ē. ⁊ iō fideles q̄ ſunt mēbra eius debēt eū ſeq̄ p deſideriū: vt ſic ꝯtīgant finalit' in celeſtib⁹ p̄miū obtentū. d ¶ Nō que ſup ter. in bonis ērenis ponēdo finē. ⁊ ſbdit rōnē dicēs: e ¶ Mortui eñ eſtis. pctō p baptiſmū. ⁊ ſic i ērenis nō debetis ponere finē vr̄m: ſꝫ in bonis celeſtib⁹ q̄ nō apparēt in p̄nti. Iō ſbdit: f ¶ Et vita vr̄a. ſ. eťna. g ¶ Abſcōdita ē cū xp̄o in deo. in q̄ ꝯſiſtit obiectiue in viſiōe deitatis principalit'. ⁊ hūanitatis xp̄i ſecundario. ideo dicit ſaluator Ioh. xvii. a. Hec eſt eñ vita eterna vt cognoſcant te ſolū deum ⁊ quē miſiſti ieſum xp̄m. h ¶ Cū enim xp̄s apparuerit. in iudicio finali. — Alas† ſimulacroꝝ

i ¶ Uita vr̄a. mō dicto. k ¶ Tūc ⁊ vos apparebitis cū ipo in glīa. q. d. tūc vita btā q̄ mō vobis eſt abſcōdita manifeſte erit vobis exhibita. l ¶ Mortificate. Hic cōſeq̄nē inſtruit eos de moribus ad beatitudinē ordinatis. ⁊ primo q̄tū ad depoſitionē vitioꝝ. ſcdo q̄tum ad acq̄ſitionem v̄tutum / ibi: Et induētes. Prima adhuc in duas: q: p̄io docet deponere peccā carnalia. ſcdo ſpūalia / ibi: Nūc autem. Circa primū dicit: Mortificate ergo membra veſtra que ſunt ſup terram. i. que pertinent ad p̄ſentem vitam: que ſic ſunt mortificanda per auſteritatem vite vt natura ſeruetur ad ſeruiendum deo. ⁊ vitia curent que impediunt ingreſſum celeſtium. ſm q̄ dicitur Apoc. xx. g. Non intrabit in eo aliquid coinquinatū. Iō ſubditur: m ¶ Fornicationem. Que eſt cōcubitus ſoluti cuꝫ ſoluta. ⁊ per hoc multo fortius intelligit adulteriū eſſe deponendū. n ¶ Immūdiciā. q̄tum ad pecc̄m ꝯ naturam. o ¶ Libidinem. q̄tum ad oſcula tactus impudicos ⁊ ſilia. p ¶ Concupiſcentiam malam. Quia nō ſolū actus exteriores ſunt refrenādi ſꝫ etiā interiores mētis. q ¶ Et auariciā. Que ē iniuſta pecunie acq̄ſitio. vñ dr̄ auarus q̄ſi auidus eris. Reponitur autem hoc inter carnalia vitia: q: fomentum eis p̄ſtat: q: p pecuniā habent cibi ⁊ potus lecti molles ⁊ hmōi ad luxuriam excitātes. r ¶ Que eſt idoloꝝ ſeruitus. i. ſimilis idolatrie: inq̄tum auarus colit pecuniam ſuam ſtudioſe. s ¶ Propter que. vitia p̄dicta. t ¶ Uenit ira dei: Id eſt eius vīdicta. v ¶ Sup filios incredulitatis. q̄ vitā aliā nō credūt. ꝓpter qd̄ ſine freno vite p̄ſentis carnalitatibus ſe exponunt. ꝓpter qd̄ in pſona eorum dr̄ Sap. ii. b. Umbre tranſitus eſt tempus noſtrū ⁊ nō eſt reuerſio finis nr̄i. venite igit ⁊ fruamur bonis ⁊c. x ¶ In quibus. i. inter quos. y ¶ Et vos ambulaſtis aliquando. Scꝫ ante conuerſionem veſtram carnaliter viuendo.

— †Eph.5.b — Diuiſio

q ¶ Nūc aūt

G a ¶ Nūc autē ⁊c. Supra vetu
E it grauiora: nūc minora ne hec pu
tent nō periculoſa. Sūt q̄ nō ha/
bēt ꝯſuetudinē ebrietat' q̄ aliqñ
inebriant: ſic ſūt q̄ nō habēt ꝯſue
tudinē mētiēdi: ⁊ tñ aliqñ mētiū
tur: ſic ⁊ in alijs ſit. Prohibet ḡ
aliqñ mētiri ⁊ p̄cipue aſſidue mē/
tiri. b ¶ Qui reno. Aug⁹. Re
Eph.4.c nouatio mētis dr ſm deū vt i epi
ſtola ad epheſios legit: vel ſm ima
ginē dei vt h̄ legit. Sz ido ſm de
um: ne ſm aliā creaturā fieri pu/
†De pe.di. tet. Scōm imaginē dei: iō vt in
2.c.quō re/ ea re itelligat fieri vbi eſt imago
nouari dei.i. i mēte: nō ꝙ alia ſit imago
Eph.4.c ſm quā renouamur: et alia q̄ re/
nouat: ſz ipa: ſic dicim⁹ aliquē fi/
delē q̄ de corpe abſcedit mortuū
eē ſm corp⁹: nō ſm ſpm: qꝛ corpe
vel i corpe mortu⁹ ē: nō aīa vel in
aīa. Sicut aliquis dr pulcher vel
fortis ſm corp⁹: nō ſm animā.
c ¶ Scōm ima. Id eſt rōnem.
Q. aliud nō moneo: niſi qđ ratio
vr̄a ſuadet: hec ē imago ad quā
de⁹ creauit hoīem vt rōnalis eēt:
⁊ celeſtia ſp diligeret. ¶ Amb.
Imago quā de agnitiōe dei dicit
recreari q̄ ⁊ in femina ē: alia eſt:
alia illa ad quā fact⁹ eſt p̄m⁹ hō.
vnde ſupra ad Corinth. Vir eſt
imago ⁊ glia dei: Mulier autē
gloria viri. Illa imago ē: vt quō
F ex vno deo oia: ita ex vno homie
† Eph.6.b oēs hoies eēnt. d ¶ Vbi nō
eſt maſ. Scōm corpus ſūt ma/
ſculi ⁊ femine: ſed ſm ſpm mētis
nō: in quo renouamur ſm imagi/
nē creatoris. Vbi nō ē maſculus
⁊c. Et eſt ſenſus: In nouo hoīe
nulla exterior diuerſitas alicui p̄/
iudicat: ſcz nec ſexuū/ nec nationū
nec obſeruationū/ nec linguarū/
nec cōditionū/ ſz xp̄s eſt oia.i.om
nes ptes noui hoīs ſūt opa xp̄i:
Et ipſe xp̄s ē in oībus fidelib⁹ q̄
p eū noui ſūt. e ¶ Sicut ⁊ do.
do. In cui⁹ rei ſacro lauit xp̄s pe
Joh.13.b des diſcipuloꝝ ⁊ dixit: Exēplum
dedi vobis: vt ⁊ vos ſilr faciat'.
Inuicē itaqꝫ nobis delicta done/
mus ⁊ p delictis inuicē oremus:
atqꝫ itaqꝫ quodāmodo pedes no
Nota ſtros inuicem lauem⁹. Et nota: qꝛ
vt lucrum poſſint habere: ad hec
eos faciēda monet que meritum
collocāt apud deū: ab illicitis ab/
ſtinere facit timor. Veret eñ ne
Joh.19.d mala faciens penis ſubdat. Hec
q̄ nūc faciēda monet ad ꝑfectum
meritorū ptinēt. Qui ergo ab il/
licitis abſtinet laudē habet. Qui
vero a licitis etiā tēperat laudem
habet ⁊ p̄miū. f ¶ Charitatē.
Aug⁹. Ipſa eſt eñ eminētior via
q̄ ſupeminet ſciētie ⁊ oībus p̄ce/
ptis. Hec eſt veſtis dñi incōſuti/
lis deſup ꝯtexta. Incōſutilis: ne
aliqñ diſſutilis: q̄ ad vnū ꝯuenit:
qꝛ charitas in vnū oēs colligit.
g ¶ Pax. Eſt neceſſaria ad vni/
tatē corporis quā ipa facit.
Pax Pax dei. Pōt pax dici: ⁊ ſi nō
habet charitatē. charitas ꝯo ſem
p ſecū habet pacē. h ¶ Docen/
tes ⁊ cō. Vt doctrina fiat illis q̄
neſciūt: ⁊ cōmonitio illꝭ q̄ ſciunt.
¶ Omne

a ¶ cū xp̄m recepiſt'. b ¶ vt oēs fideles.
a tis i illis. Nunc aūt ⁊ vos depo a b
a ¶ nō ſolū ſupradicta grādia vitia. ſz etiā
oia alia.ſ. b ¶ q̄ eſt ſubit⁹ animi motus.
c ¶ ꝺ alio ſublimato. d ¶ affectū ire ⁊ idi c d e
nite oīa irā/ idignationē/ mali/
gnatiōis. a ¶ i fratrē. ¶ vel turpiloquiū.
ciā/ blaſphemiā: turpē ſermonē f g
a ¶ et ſi in corde ſit cōceptus.
ꝺ ore vr̄o ne emiſeritis. Nolite mē h
¶ alij alijs. a ¶ q̄d p ſingla. b ¶ hō vet⁹
vita vet⁹ i pctis ſm adā. ¶ hitū pctōꝝ.
tiri iuicē: †expoliātes vos veterē i
a ¶ vt nec interdū actus pcti aſſit.
hoīem cū actib⁹ ſuis: ⁊ induen/ k l
a ¶ hitū ꝟtutū: q̄ nō caret actib⁹. b ¶ qꝛ
magis ⁊ magis creſcit: ⁊ acq̄rit cognitionē dei
b tes nouū eū q̄ renouat in agni m n
— a ¶ .i.i imagine i rōne.ſ. q̄ ē imago dei.
b ¶ in agnitionē ſui.
c tionē dei ſm imaginē ei⁹ q̄ crea/ o
a ¶ nouū hoīem. b ¶ i q̄ nouo homie.
¶ id eſt diſcretio maſculi ⁊ femine.
d uit eū: vbi nō ē maſcul⁹ ⁊ femia: p
a ¶ null⁹ officit vel ꝓficit ꝙ de his vel ꝺ il/
lis nati ſint. ¶ null⁹ vt idign⁹ excipit.
b ¶ nō aliq̄ ſūt ibi digniores eo ꝙ ibi hoc
habēt: vel eo min⁹ digni qꝛ nō habēt.
gentil' ⁊ iude⁹: circūciſio ⁊ p̄pu/
¶ nō ꝓpter iſta aliq̄s ibi dignior ē vel mi/
tiū: barbarus ⁊ ſcyta: ſeru⁹ ⁊ li/
nus dign⁹. ¶ oēs ptes noui hoīs ſūt opa
chriſti. d ¶ fidelib⁹. ¶ qꝛ xp̄s ē oia i oīb⁹
ber: ſed oia i oībus xp̄s.† Indui q r
a ¶ .i. vere. b ¶ qs de⁹ ab eterno elegit.
¶ ſacramētoꝝ pticipatiōe. ¶ ⁊ qꝛ iā ſcti.
te vos ḡ ſicut electi dei ſcti ⁊ di/ s t
⁊ qꝛ de⁹ dilexit. a ¶ a deo. b ¶ affectū pi
lecti viſcera miſericordie: beni/ v x
etatis erga oēs. a ¶ animi ad bñfaciēdū
parati. ¶ executionē miſeriē. b ¶ vt hu/
miles corde ⁊ habitu. ¶ in oībus modū
ſeruātes. c ¶ in aduerſis tolerandis.
gnitatē/ hūilitātē/ modeſtiā/ pati y z a
a ¶ alter alterius onera portet. b ¶ ſi alter
alteꝝ offendat nō ſolū nō vīdicet ſz donet.
entiā/ ſupportātes iuicē/ ⁊ donā b c
tes vobiſmetipis/ ſi qs aduerſus
e aliquē habet q̄relā: ſicut ⁊ dñs
¶ integre ⁊ pure. a ¶ magis ei ſtu/
donauit vobis: ita ⁊ vos. Sup d
dēdū ē virtuti q̄ maior eſt oīb⁹. ¶ ſtudioſi/
us alijs petite charitatē vel q̄ ē ſup oia.
f omnia autem hec charitatem cō
a ¶ cetera faciūt pfectū: charitas oia ligat
tinuā habete: quod eſt vinculū e
ne abeāt. a ¶ quā xp̄s habuit ⁊ haberi p̄
cepit: vel quā inter deū ⁊ hoies fecit: ſit i cō
ſcientijs veſtris cū exultatiōis qđ vtiqꝫ erit
ſi habeat charitas q̄ verā hꝫ pacē quā pu/
ro corde cuſtodit. ¶ vel dei.
g pfectionis. Et pax xp̄i exultet in f g h i
cordibus veſtris: in qua ⁊ voca
a ¶ p eā poſiti. b ¶ eccle. c ¶ de his oi/
bus. d ¶ deo.
ti eſtis i vno corpe: ⁊ grati eſtō/ k l
a ¶ p̄mittit p q̄d hec poſſint vt.ſ. prudēter
te. Verbū xp̄i habitet i vob abū m
docēāt ⁊ moneāt qꝛ. a ¶ vt oēm itellectū
ſcpturaꝝ habeat'. b ¶ vos ⁊ alios ꝺ igno
rantis. ¶ de his que cōtinent.
h dāter: in omni ſapiētia docētes n o

A a ¶ Nūc aūt. Hic ꝯſir inducit ad de/ G
ponēdū vitia ſpūalia.d. b ¶ Nūc aūt et
vos. ⁊c.ñ ſolū vitia carnalia: ſz etiā ſpūalia.
c ¶ Irā.i. appetitū illicitū vindicte.
d ¶ Indignationē.i. ei⁹ ſignū i facie.
e ¶ Maliciā.i. mali machinationē i cor/
de. f ¶ Blaſphemiā. ꝯ deū. g ¶ Tur/
pē ſer.ſ. detractiōis: murmuratiōis ⁊ deri/
ſiōis ꝯ p̄ximū. h ¶ Nolite mē. iui. vn⁹ al
terū ſic decipiēdo. i ¶ Expoliātes ⁊c.i.
ſtatū gentilē. k ¶ Cū acti. ſuis. malis: vt
ſic deponant oia pctā. l ¶ Et induē. Hic
ꝯſir inducit ad ꝟtutū acq̄ſitionē q̄ ſūt mētꝭ
indumēta. ⁊ p̄mo ponit ad h̄ motiuū. ſcdo p
ſequit intētū/ ibi: Induite vos. motiuū aūt
eſt: qꝛ hō eſt ad imaginē dei fact⁹ ſm mentē
q̄ imago deformat p vitia ⁊ reformat p ꝟ/
tutē: ꝓpt qđ debet hō moueri ad ꝟtutis ac
q̄ſitionē. iō dicit: Et induē. no. ſupple ho
minē q̄ renouat⁹ ē p baptiſmū. m ¶ Eū
q̄ reno.i. in hac renouatiōe p baptiſmū ꝑ/
ficit. n ¶ In agni. dei.i. p augmētum fi/
dei formate charitate. o ¶ Scōm ima.
ei⁹ ⁊c.i. ſm ptē itellectiuā i q̄ ē ad dei ima/
ginē fact⁹. p ¶ Vbi nō ē ma. ⁊ fe. qꝛ di
ſtinctio ſex⁹ nō ē ex pte mēt': ſz corpis: iſtud/
tñ: Maſcul⁹ ⁊ femia: nō ē i libris correctis
q̄ ſic habēt: Vbi nō ē gētil' ⁊ iude⁹ ⁊c. ⁊ ſic
li vbi refert ad deū de q̄ imediate p̄dixerat
q̄ creauit eū: nā apud deū nō ē pſonaꝝ acce
ptio: ſz recipit oēm veniētē ad ſe p fidē: ita
ꝙ nulla diuerſitas p̄iudicat: ſiue natiōis. iō
ſubdit: Gētilis ⁊ iude⁹: ſiue obſeruatiōis.
iō ſequit: Circūciſio ⁊ p̄putiū: ſiue lingue.
Barbar⁹ ⁊ ſcytha: ſiue ꝯditiōis. Seru⁹ ⁊
liber: ⁊ p hec itelligūt alie diuerſitates q̄cū b
qꝫ. q ¶ Sz oia ⁊ i oīb⁹ xp̄s.i. xp̄s eſt in
oīb⁹ p grām: ⁊ oia opa q̄ꝫ bona p̄ncipalit
opat. r ¶ Induite. Hic ꝯſir ꝓſeq̄t itētū
ꝺ ꝟtutib⁹: ⁊ p̄mo i cōpatiōe ad ꝓximū. ſcdo
ad deū/ ibi: Et pax xp̄i: ⁊ ptꝫ ordo: nā ex no/
tiorib⁹ ꝓcedit ad min⁹ nota: dicit ḡ cōcludē
do ex p̄cedēti motiuo. Induite igit ⁊c.i.
p̄deſtinati ab eterno. s ¶ Sancti.i. ſcti/
ficati p baptiſmū in tpe. t ¶ Et dilecti. p
augmētū gr̄e. v ¶ Viſcera miſe. q̄tum
ad pietatis affectū. x ¶ Benignitatē: q̄n
tū ad ei⁹ effectū. vñ dr benign⁹ q̄ſi bñ igni/
tus ad bñfaciēdū ꝓximo i effectu. y ¶ Hu
militatē. q̄ ē ꝟtutū cuſtos ⁊ fundamentū.
z ¶ Modeſtiā. bñ vtēdo ꝓſperis.
a ¶ Patiētiā. bñ ſe habēdo i aduerſis.
b ¶ Supportātes iui. i infirmitatib⁹ et
onerib⁹ impoſit'. c ¶ Et do. vobiſ. offen
ſas remittēdo qđ ē neceſſitatis: ⁊ iniurias
qđ ē pfectiōis ⁊ ſupererogationis. iō ſubdit:
Sicut ⁊ dñs donauit vobis ⁊c. d ¶ Su
p oia aūt hec cha. ⁊c. q̄ eſt maior alijs ꝟ
tutibus.i. Cor. xiij.d. Maior aūt horū eſt
charitas. e ¶ Qđ eſt vinculū pfe. qꝛ ſi
cut virtutes politice cōnectūt in prudētia:
ſic infuſe in charitate. f ¶ Et pax. Hic cō
ſequēter inducit ad ꝟtutes in cōpatione ad
deū: ⁊ p̄mo quo ad pfectionē cordis. dicēs:
Et pax xp̄i.i. data ⁊ cōmēdata a deo.
g ¶ Exultet. effectiue. h ¶ In cor. ve.
cauſando ibi exultationē.i. extra ſaltationē
ſpūs vr̄i in deū. ſicut dr Joh. iiij.b. Fiet in
eo fons aq̄ ſaliētis.i. ſaliri faciēt' i vitā eter
nā. i ¶ In q̄.ſ. pace. k ¶ Vocati eſtis
i vno ⁊c. eccle ſub capite xp̄o. l ¶ Et gra
ti ⁊c. de tāto bñficio. ſcdo q̄ ad pfectionem
oris.d. m ¶ Verbū xp̄i ha. ⁊c. ita ꝙ nō
ſit ſolū in corde firmiter retinendo: ſed etiā
in ore p doctrinā alijs cōmunicādo. iō ſub/
dit: n ¶ In omni ſa. ad ſalutē neceſſa/
ria. o ¶ Docentes. ſic etiam i ore veſtro
deum laudando. ideo ſubdit:
A Cōmonētes

a ¶ Oē qđcūqȝ ⁊c. q2 ꝑcepit ſupra deum laudari in corde: nūc ⁊ in ꝟbis ⁊ in fact' nomē dei laudari ⁊ exaltari hortat: vt ſic ꝟba nr̄a ⁊ opa careant reprehēſiōe: vt magnificet dñs cui' magiſterio iuitupabiles ſunt diſcipuli. b ¶ Oia. Nō ſolū q̄ facit' in ꝟbo vl' ope: ſȝ oia: etiā cogitatiōes: ⁊ ſi q̄ alia ſunt. vl' q̄cqđ facit' facite. oē. i. ꝑfectū deo attribuendo: ⁊ h̄ ē facientes in noie. c ¶ Gras agē. Tūc em̄ vere agimus grās deo ꝑ xp̄m ſi modō ꝑcepto rū eius cuſtodiam'.

Vere grās deo agere

d ¶ Mulieres. De moribus hucuſqȝ monuit oēs cōit: nūc trāſit ad ſingularia ꝑcepta monēs diuerſos ſeparatim vt inuicem ſibi ſeruiant: nō ſolum obediendo vt mulieres viris ⁊ filij parentibus ⁊ ſerui dñis: ſȝ etiā ꝯſulendo vt viri mulieribus: pr̄es filijs: domini ſeruiſ. Hec eſt pax domeſtica ⁊ cohabitantiū ordinata a deo: concordia ⁊ clara iuſticia: vt. ſ. q̄ excellunt rōne excellāt dñatione. e ¶ Nolite amari. Per h̄ rigorē dominij emollit: vt ꝑtāte q̄ ꝗs ꝑualet in dñatu vxoris nō nimis ſeuere vtat'. f ¶ Pr̄es nolite. Modeſtos precipit pr̄es eſſe filijs: ne coartati ab illis delinquāt in illos ⁊ deuȝ offendāt. Jra em̄ in cōſiderata res eſt: ita vt aliquādo nec ſibi parcat qui iraſcitur. g ¶ Ex aio operamini: ſicut domino ⁊ non hominibus: ſcientes ⁊c.

Jra q̄d agat

Aug'. Eā em̄ deus innocentiam ꝓbat: qua homo non metu pene fit innocēs: ſȝ amore iuſticie. nā qui timore non peccat q̄uis nō noceat alis: ſibi tamen plurimum nocet. Simulata innocentia non eſt innocentia: ſimulata equitas non eſt equitas: ſed duplicatum peccatuȝ in quo eſt iniquitas ⁊ ſimulatio. Ca. IIII

Quā innocētiā de' ꝓbat

Domini quod iuſtum eſt. Boni qui imperant ſeruiunt: quia nō cupiditate dominandi imperant: ſed officio conſulendi ⁊ beneficia prouidendi. ¶ Dñō.

¶ de ſcītis. a ¶ q̄ de moribus.
⁊ cōmonētes voſmetipos in pſal a
¶ de laudibus dei. ¶ de eīno bono
mis ⁊ hymnis ⁊ cāticis ſpūalib': i b
a ¶ his docti ⁊ cōmoniti cātātes ad honorē dei n̄ ſolū labijs ſȝ cū itellectu vl' attētī in gr̄a. i. ꝯſideratōe bn̄ficioꝝ dei. b ¶ ad bono
grā cātātes in cordib' vr̄is dñō.
rē dn̄i. a ¶ q2 ꝑcepit laudari deū i corde: nūc ꝟbis ⁊ fact' nomē xp̄i exaltari ꝑcipit. ¶ ꝑte
a †Omē qđcūqȝ facit' in ꝟbo aut i
rea. a ¶ ad gr̄iaȝ xp̄i: nō veſtram.
b ope: oia i noīe dñi nr̄i ieſu xp̄i fa b
¶ tūc vere. ¶ nō legi.
c cite: grās agentes deo ⁊ patri per c
¶ xp̄m ꝑ quē deus dedit oia.
d ipm. †Mulieres ſubdite eſtote vi f
a ¶ tā ꝑfecte ſicē dñs mādauit. b ¶ nō ꝯ do
ris: ſicut oportet i dñō. Viri dili g h
minū. a ¶ rigorē dominij mollit. ¶ acerbi
e gitē vxores vr̄as: et nolite amari i
eſſe ad illas. Filij obedite parēti k
¶ ſi ꝑ oia obeditis: ita tn̄ ſi in dñō.
¶ vel hoc em̄ placet deo.
bus vr̄is ꝑ oia: hoc em̄ placitū eſt m
a ¶ ꝯ vos. ¶ vel iracundiā.
f deo. Patres nolite ad indignāti n
¶ aliq̄ aſpirate. a ¶ vl' puſillanimes. ¶ nō
onē ꝓuocare filios vr̄os: vt nōn o p
potētes diutius pati. ¶ ⁊ vos.
puſillo animo fiāt. †Serui obedi q
¶ q̄ ſȝ carnē dñant b ¶ ne dicā ſpūalib' tn̄
te ꝑ oia dominis carnālibus: nō r s
ad oculū ſeruiētes quaſi homini t
¶ nō deo. a ¶ placere volētes. b ¶ pura intētiōe tales in corde: quales extra.
bus placentes: ſed in ſimplicita v
¶ quē nō poteſtis fallere.
te cordis timentes dñm. Qđcū x y
a ¶ ⁊ n̄ q̄ſi timētes penā a dō ſȝ ex volūtate.
g qȝ facitis ex animo operamini: ſi
a ¶ ſeruiretis. b ¶ ꝓ hac hūiliatōe.
cut dñō ⁊ nō hoibus: ſciētes q̄ a z a
¶ ꝓ hac humiliatōe.
dñō accipietis retributionē here
¶ ꝑter dños etiā. ¶ dñantiū. a ¶ in his q̄
ditatis. Domino chriſto ſeruite.
iubet. a ¶ ita ē vt dixi ſuiēdū: nō ꝓ crudelitate dñoꝝ dimittendū: q2 q̄ facit iniuriā ſiue
Qui eni iniuriā facit: recipiet id b c
ſeru' ſiue dñs. a ¶ nīſi peccē ꝓ maioritate ſua
qđ iniq̄ geſſit. †Et nōn eſt ꝑſona d
rū acceptio apud deū. Ca. IIII
¶ ꝓ ſeruitio.
b Domini quod iuſtum e
a ¶ ꝑ naturā vt boles repu
eſt et equum ſeruis
tetis. a ¶ ⁊ talia exigite q̄lia vultis a vobis exigi.
preſtate: ſciēntes quoniam ⁊ vos f

a ¶ Cōmonētes vos. ⁊c. i. vos mutuo ad diuiſas laudes excitādo. b ¶ Cā ticis ſpi. ita q̄ n̄ ſit tm̄ laus oris: ſȝ etiā ſpūs ⁊ cordis. c ¶ In grā. i. ꝯſideratōe bn̄ficioꝝ dei. Tertio iducit ad ꝑfectiōeȝ opis/ dicēs: Oē qđcūqȝ facitis. Sequit: b ¶ Oia i no. ⁊c. i. oia facite ad honorē diuini nois. bonitas eni opis depēdet ex rectitudie itentiōis. e ¶ Gras ⁊c. q2 ſicē dona dei nob̄ ꝓueniūt ꝑ xp̄m mediatorē nr̄m: ſic ꝑ xp̄m orōnes nr̄e ⁊ ogatōes ſūt exaudibiles. f ¶ Mulieres. poſtq̄ aplš iformauit Coloſſenſes d̄ morib' generalit: h̄ idē facit q̄tū ad aliqs ſtatus ſpālit. Circa qđ ꝑmo ponit eoꝝ iformationē. ſcđo ſuā cōmēdationē/ ibi: Orationi. Pria diuidit in tres ꝑtes ꝟm tres ſtat' q̄s tāgit. ſcđa ibi: Filij. tertia ibi: Serui. Prim' ſtat' ē ꝯiugatoꝝ. Circa qđ ꝑmo dicit: Mulieres ſubdite eſtote viris. debēt em̄ ꝑ eos regi. Tū q2 femia ē mas occaſionat'. Tū q2 rō magis viget in viris q̄ in mulierib': vt diffuſius dictū fuit Eph. v. g ¶ Sicē oportet in do. i. in licitis ⁊ honeſtis tm̄. ſcđo iſtruit viros, dicēs: h ¶ Viri di. vxo. ve. q2 vir ⁊ vxor ſunt vna caro. q̄libet āt naturalit diligit ſuam carnē. i ¶ Et no. ama. eſ. ad il. tractādo eas vt ancillas: ſȝ mag' vt ſocias. ꝓpt̄ h̄ eua de latere viri fuit formata vt cognoſceret ſocia/ nō āctilla: ſicē plenī' dictū fuit Eph. v. k ¶ Filij. Hec eſt ſcđa ps in q̄ inſtruit pr̄es ⁊ filios/ dicēs: Filij obedite ꝑ oia. licita ⁊ honeſta. l ¶ Parētib' vr̄is. a q̄b' filij hn̄t eſſe nutrimentū ⁊ documentum. m ¶ Hoc eni ⁊c. q̄ dedit ꝑceptū d̄ honore parētū: Exo. xx. ſcđo iformat pr̄es dicēs: n ¶ Pr̄es no. ad idignatiōnē. i. ipatiētiā. o ¶ Prouocare filios ve. i. irrōnabilit excitare. ⁊ ſbdit rō cū d2: p ¶ Vt non puſil. aio fiāt. i. vt nō ꝑ duriciā vr̄aȝ fracti a vob̄ fiāt. ⁊ ſic carētes diſciplina peiores fiāt. q ¶ Serui. Hec ē tertia ps in q̄ docet dños ⁊ ſuos. ꝑmo ſuos. ſcđo dños: in ꝑn. ſe. ca. Circa ꝑmū dič: Serui obedite ꝑ oia. licita ⁊ honeſta. r ¶ Dn̄is car. i. in his q̄ ꝑtinēt ad corp'. in his āt q̄ ꝑtinēt ad aiaȝ ſeru' nō eſt ſbdit' dñō: ſȝ deo ⁊ eccle miſtris. s ¶ Nō ad oculuȝ ſeruiētes. i. tm̄ bn̄ in ꝑntia dñoꝝ. t ¶ Quaſi hoib' pla. illi em̄ q̄ ſic ſeruiūt: placere hoib' tm̄ q̄rūt. v ¶ Sȝ in ſimpli. cor. i. ſine plica ſimulationis ⁊ doloſitatis. x ¶ Timētes dñm. ⁊ nō hoīes tm̄. y ¶ Qđcūqȝ facit' ex aio opa. i. volūtarie. z ¶ Sicut dñō ⁊ nō hoibus. ſ. ꝑncipalit: ſȝ ſecūdario ⁊ ꝑncipaliter deo. debēt em̄ ſerui cogitare q̄ deus illoꝝ ſeruitutē ordinauit ad illoꝝ ſalutē ꝑ meritū ſue humiliatiōis. et ſic ſeruiūt deo ꝑncipaliter. ⁊ homini ſecūdario ꝓpt̄ impletionē diuine ordinatiōis. iō ſbdit: a ¶ Scientes q̄ a dño acci. retri. here. ſ. eterne reſpectu cui' in nullo ꝑiudicat ꝯditio ſuitut' hūane. vn̄ dič Amb. In dño bōa ſeruit' ⁊ bona libertas eq̄ lāce appēdunt. b ¶ Qui enim iniuriā facit. ſiue ſeru' ſit dñm defraudādo: ſiue dñs ſeruū angariādo. c ¶ Recipiet qđ iniq̄ geſſit. ꝑ debitā penā infligēdā a deo. ⁊ ſbdit rō: d ¶ Et nō ē ꝑſo. ⁊c. ꝓ maioritate hoīs vl' ei' minoritate parcēdo.

Diuiſio

† 26. q. 5. c. nō luceat
1. Co. 10. g

† Eph. 5. a
1. Pe. 3. a
Diuiſio

b

† Eph. 6. a
1. Pe. 2. c

¶ In ca. iij. vbi d2 in poſ. Et auaricia q̄ ē idoloꝝ ſuit'.

Additio. j.

Scđm Glo. Auaricia ꝑ vitiū ē idolatrie: q2 reb' ꝓ deo ſeruit: ⁊ quia radix eſt oium maloꝝ: nā ſicut idolatria a deo nitit auferre gl'iam ne ſol' deitat' nomē habeat: ita auar' in reb' a deo fact' ſe extēdit: vt ſolus vſurpet q̄ de' oibus fecit: vtraqȝ q̄ ſunt deo inimica: q2 negāt deo q̄ ſunt eius.

¶ In eo. ca. vbi d2 in poſtil. Et pax xp̄i. i. data ⁊ cōmen

¶ Additio. ij. Hoc qđ d2: Et pax xp̄i. (data a xp̄o. exponit in Glo. i. quā xp̄s habuit in ſe ⁊ haberi ꝑcipit vl' quam inter deum ⁊ hominem fecit ⁊c.

¶ In eo. ca. vbi d2 in poſtil. Nolite ad indignationē: id eſt impatientiā filios veſtros ꝓuocare.

¶ Additio. iij. Puſillanimitas vitium eſt ſpeciale ꝓut opponitur magnanimitati: vt patet in. iiij. Eth. nam ſicut ꝑ ꝑſumptionem aliquis excedit ꝓportionem ſue potētie dum nititur ad maiora quam debet ſeu poſſit: ſic ꝑ puſillanimitatem deficit de ꝓportione ſue potentie dum recuſat in illud tendere quod eſt ſue potentie cōmenſuratū: ⁊ quia iniurie illate ex q̄bus ira cauſatur deijciūt animuȝ patientis ꝑſertim cum nō poſſit ſe vindicare: ideo ſi filij frequenter iniurias a patribus ſuſtineant deijcit eoꝝ animus: ita q̄ fiunt puſillanimes cum nō poſſunt de iniurijs a patribus illat' ſe vindicare ⁊c.

† Leui. 19. c
Roꝫ. 2. b.
Eph. 6. b
Act. 10. e

Ca. IIII

Domini. Hic ꝯſr inſtruit dños/ dicens: Dñi qđ iuſtū ē ⁊ equū ſer. ꝑſtate. vtēdo ſuitio eoꝝ rōnabiliter ⁊ modeſte. ⁊ ſubdit ad h̄ rациō f ¶ Sciētes q̄m ⁊ vos ⁊c. q̄ puniet vos acrit ſi talit ſeruit, iȝ illō Sap. vj. a. Potētes potent tormēta patient.

G a ¶ Oſtiũ.i.os meũ faciat ap/
E tũ qḋ ad h datũ ē vt inde ꝓdeat
ꝓbũ. Aptũ ē: qm̃ multa ⁊ magna
dicat: b ¶ In ſapia. Caute cõ/
uerſandũ iter ꝑfidos ne ſcandali
zent: ne fiat eis occaſio blaſphe/
mãdi: ⁊ incitent ad ꝑſequẽdum.
c ¶ Tps redi.i. oportunitatẽ ꝑ/
dicãdi eis aliqb⁹ modis ꝑparan/
tes. d ¶ Ut cog. q̃ ⁊c. Magl
cauet q̃ ſe videt cognoſci: q̃ȝ q̃ ſe
videt ignorari. e ¶ Suſcipite.
Qz redut ad me: ⁊ idõ ſi venerit.
f ¶ Facite vt ⁊ i ⁊c. Amb. Ex
Eph.5.b h loco itelligim⁹ ꝙ generales ſũt
iſtructões apl'i: ⁊ ad oim hoim ꝑ
fectũ ſcripte ſũt ep'le. g ¶ Et dici
te. Amb. Prepoſitũ eoꝝ ꝑ eos
cõmonet vt q̃ regẽdã eccliam eo/
rum accepit: ſit ſollicitus de eis.
Plebis cauſa ſcribit ep'la: ⁊ idõ
†De cõ.di. nõ ad rectorẽ deſtinat.
4.c.ſal. ¶ Ut illud.

Nico.de lyra

a ¶ Orõni. Poſtq̃ ap'ls i/
ſtruit ꝑſonas diuerſoꝝ ſtatuũ. h
ꝯñr ſe recõmẽdat orõnib⁹ eoꝝ. d.
Oratiõi inſtãtes. ꝑ mẽtis ſoble
uationẽ. b ¶ Uigilãtes i ea.
ꝑ debitã itẽtionẽ. c ¶ In grãꝝ
ac. ꝓpt bñficioꝝ dei receptionẽ.
d ¶ Orãtes ſi. nã oratio multo
rũ eſt mag' exaudibil'. e ¶ Pro
no. i. ꝓ me ⁊ ſocijs meis.
f ¶ Ut de⁹ ape. i. vt det nob' li/
bertatẽ ⁊ facultatẽ ꝑdicãdi euan
geliũ xp̃i. g ¶ Propt qḋ ⁊c. i
carcere ne poſſim ad ꝑdicãdũ diſ
5 currere. h ¶ Ut ma. il. h refer
tur ad illud qḋ ꝑmittit. Apiat no
bis oſtiũ ſermõis. ſ. Ut mãifeſtẽ
illḋ. ſ. xp̃i myſteriũ: qḋ adhuc plu
rib⁹ gẽtib⁹ ē occultũ. i ¶ Ita. ſ.
12.Ti.4.b ꝯſtãt ⁊ diſcrete. k ¶ Ut opoꝛ
tet. de tãto myſterio. Conſequẽt
oñdit q̃lr ſe habeãt ad infide/
les. d. l ¶ In ſa. am ⁊c. i. eꝯ ec
cleſiã. m ¶ Redimẽtes tẽ. i.
diligẽter q̃rẽtes oportunitatẽ ꝑ/
dicãdi eis euãgelicã v̾itatẽ: ⁊ ſub
dit' mod⁹ debit⁹ cũ d̾r: n ¶ Ser
mo ve. ⁊c. i. ſit talis vt audiẽti/
b⁹ ſit grat⁹: ⁊ q: h ꝑ ſapiam ſit idõ
ſubdit': o ¶ Sale ſit ꝯdi. ſapia
eñ ſal nõiat': eo ꝙ ē ꝯdimẽtũ ꝑ/
boꝝ: ſicut ſal ciboꝝ. p ¶ Ut ſci
atis ⁊c. ſm̃ ꝯditionem ſue ꝑſone:
aliter eñ rñdẽdũ ē ſapiẽti: aliter
ſimplici: ⁊ ſic de alijs. q ¶ Que
Diuiſio cir. me ſũt. Hec ē vltia ps hui⁹
ꝑncipalis ep'le: q̃ d̾r eı⁹ ꝯcluſio vl
ꝯfirmatio. ⁊ h dupl'r. ꝑmo ꝑ nũci
orũ miſſionẽ. ſcḋo ꝑ ſpãlẽ ſaluta
tionẽ ibi: Salutat vos. Circa ꝑ/
mũ ſciẽdũ ꝙ apl's miſit hãc ep'laꝫ
ꝑ certos nũcios ad certificãdũ co
loſſenſes ꝙ eẽt ſua ep'la ⁊ ad ple/
ni⁹ eis dicendũ ſtatũ apl'i: vt ꝯfir
marẽt eos i fide: ⁊ ꝯſolarẽt i tri/
bulatiõib⁹: q̃ eis ſupuenerãt: vt
dictũ eſt. ſ. i. ca. ⁊ pꝫ ex dict' ſnia
vſq; ibi: r ¶ Qui ex vo. ē. i. vo
bis valde ꝯiũct⁹ charitate. ⁊ forte
erat gẽtilis natiõe: ⁊ de ꝑtib⁹ co/
loſſenſiũ fact⁹ tñ diſcipul⁹ pauli:
ſicut ⁊ tit⁹ ex gẽtilitate ꝯuerſus:
vt dictũ ē ſup̃ Gal. ij. v ¶ Oia
que hic

a ¶ nõ impotẽtẽ. b ¶ ſingillatim diuerſos monuit: eõl
dominũ habetl in cęlõ. Orationi inſta/ a
ter autem. a ¶ etiã i nocte vel nõ pigri. b ¶ orõne.
¶ manẽtes. ¶ de preteritis.
te: vigilantes i eã i gratiarũ actiõe. Orã b c d e
¶ inſtante dico.
tes ſimul ⁊ ꝓ nobis: vt de⁹ apiat nobis f
a ¶ ad exponẽdũ illud qḋ ē ſecretũ de xp̃o. i. natiuita/
a oſtiũ ſermõis ad loquẽdũ myſteriũ chri
tẽ ⁊ cetera. ¶ q: xp̃i ſecreta expono. a ¶ ita ad loquẽ/
dũ: vt manifeſtẽ apte qḋ abſcõditũ ē infidelib⁹: ita cõ
ſtãter ⁊ diſcrete vt oportet me loq̃ q: apl's ſum.
ſti: ꝓpter ꝙ etiã vinct⁹ ſũ: vt manifeſtem g h i k
b illud: ita vt oportet me loqui: †In ſapiẽ/ l
¶ quã habet'. ¶ ꝑficite. ¶ vos etiã ipi. a ¶ illumi
nados. b ¶ extra eccleſiam.
c tia ambulate ad eos qui foris ſũt: tps re/ m
¶ nõ impediẽtes. ¶ habito tpe. ¶ vt grat⁹ ſit au/
ditorib⁹. ¶ vel in gra ꝑdicanda nõ i lege. a ¶ ſapie.
dimẽtes.† Sermo vr̃ ſp i grã ſalẽ ſit cõ/ n o
¶ ita. ¶ q: aliter idiote alit' litterato ⁊ alijs ꝑſonis.
dit⁹: vt ſciatis quõ oporteat vos vnicuiq; p
a ¶ tribulatiões q̃ vndiq;: vel q̃ nõ vſq; ad alam ptin/
gũt. b ¶ idõ nõ fuit op⁹ ſcribi. ¶ ꝑ hãc credit' miſiſſe
rñdere. Que circa me ſũt oia vob' nota fa q
ep'lam. a ¶ in fide. b ¶ in ꝑdicatione.
ciet tychic⁹ chariſſim⁹ frãt: et fidel' miniſt̃r
a ¶ in aduerſis. b ¶ ꝓpter dñm. ¶ et hoc.
⁊ cõſeru⁹ in dñõ: quẽ miſi ad vos in hoc
a ¶ ad ſimile aliqḋ. b ¶ ſcȝ. c ¶ cauete ergo.
d ipſum: vt cognoſcat que circa vos ſũt: ⁊
¶ contra mala mundi.
cõſolet' corda veſtra cum oneſimo chariſ
ſimo et fideli fratre: qui ex vobis eſt: qui r
¶ tychicus ⁊ oneſimus. ¶ vel et.
omnia que hic agũt' nota facient vobis. s
a ¶ .i. particeps ⁊ ſocius laboꝝ meoꝝ.
Salutat vos ariſtarchus ꝯcaptiu⁹ me⁹: t
a ¶ marco vel barnaba. b ¶ qḋ diſceſſiſſet a idõ
⁊ marcus cõſobrin⁹ barnabe: de q̃ accẽ/ v
ne reciperetis: ſȝ ſi mõ venerit. a ¶ iſta.
c piſtis mãdata. Si venerit ad vos ſuſcipi
¶ ſalutat vos. a ¶ iſti idẽ mecũ aſſerũt de grã.
te illũ. Et ieſus q̃ dicit' iuſt⁹: qui ſũt ex cir x y
¶ de iudeis. ¶ modo. ¶ ꝑdicando.
cũciſiõe. Hi ſoli ſũt adiutores mei i reg/ z a
a ¶ poſito in tribulatione. ¶ vicẽ meã ſupplendo.: q
no dei: q̃ mihi fuẽrt ſolatio. Salutat vos c d
¶ non legis.
epaphras q̃ ex vob' ē ſeru⁹ xp̃i ieſu: ſemꝑ
¶ q̃bus ꝓ vobis orat vt ꝑmereris.
ſollicit⁹ ꝓ vobis i orõnib⁹: vt ſtetis ꝑfe/
a ¶ vt nihil adiũgat' ꝑter ea q̃ de⁹ vult. ¶ ſollicit⁹ eſt.
cti ⁊ pleni i omni volũtate dei. Teſtimo/
¶ nõ ſolũ orãdo ſȝ ⁊ alijs mõis: eſtote ꝙ ꝓ vob' ſollicitũ
niũ ei ꝑhibeo illi: ꝙ habet multũ laborẽ
ꝓ vobis ⁊ pro his q̃ ſunt laodocię ⁊ qui e
¶ euangeliſta.
hierapoli. Salutat vos lucas medicus f
chariſſimus: et demas. Salutate fratres g h
a ¶ ſpecialiter q̃ ꝑdicatores recipit.
q̃ ſũt laodocię: ⁊ nymphãm: ⁊ q̃ in domo k
eius ē eccleſiam. Et cũ lecta fuerit apud l
i vos ep'la hęc: facite vt ⁊ in laodocẽſium m
a ¶ quã ego eis miſi. vel quã ipſi mihi vt videatis hic
eccleſia legatur: et ea que laodocenſium
eſſe reſpõſum queſtionib⁹ illis. ¶ eſto ſollicitus.
a eſt vob' legat'. Et dicite archippo: Uide n o

q̃ h agũt'. circa me ⁊ alios fide G
les. t ¶ Salutat. Hic ponit Diuiſio
ꝯfirmatio ꝑ ſalutationẽ bonoꝝ.
⁊ ꝑmo ſalutat coloſſenſes ex ꝑte
ſuoꝝ. ſcḋo laodocẽſes ꝑ miſteriũ
eoꝝ ibi: Salutate. Prĩa adhuc
i duas: q: ꝑmo ponit ſocios na/
tiõe iudeos. ſcḋo gẽtiles cõuer/
ſos ibi: Salutat vos. Circa pri
mũ d̾r: Salutat vos ⁊c. i. ꝑti/
ceps mei carceris ⁊ laboris.
v ¶ Et mar. cõſo. bar. d̾ iſto Marcus
marco dicit' Act. xv. ꝙ receſſit a
paulo ⁊ barnaba i pãphilia: ꝓ/
pter qḋ poſtea paul⁹ nolebat eũ
recipe in ſocietatem ꝑdicatiõis
ſue: ⁊ ſic barnabas aſſũpto mar
co iuit ad ꝑdicãdũ i vna regõie:
⁊ paulus ⁊ ſilas in alia: videns
tñ paul⁹ poſtea ex diuiſione illa
vtilitatẽ eccl'ie ſecutã: recepit di/
ctũ marcũ in ſuã ſocietatẽ: ⁊ mã
dauit coloſſenſib⁹ ⁊ alijs q̃bus
erat min⁹ dilect⁹ ꝓpter dictũ re
ceſſuꝫ ꝙ ſi veniret ad eos chari/
tatiue reciperẽt eũ: de quo man-
dato ſubditur: De quo accepi/
ſtis ⁊c. x ¶ Et ieſus q̃ dicit'
iuſtus. Apud enim iudeos plu
res hoc nomine vocabant.
y ¶ Qui ſunt ex circũci. i. iu
dei natione. z ¶ Hi ſoli. ſcȝ iu
dei. a ¶ Sunt adiutores. ꝓ
nunc. b ¶ In regno dei. ſcȝ
ꝑdicando. c ¶ Qui mihi fu/
erũt ſolatio. me cõſolando in
mea tribulatione ⁊ ſupplẽdo vi
cem meã in ꝑdicatione.
d ¶ Salutat vos. Hic expri/ h
mit ſocios ſuos de gẽtilitate cõ/
uerſos. d. Salutat vos epa/
phras ⁊c. id eſt charitate vo/
bis ſpecialiter cõiunctus: q: ꝑdi
cauerat eis: vt dictũ eſt ſup̃ a. i.
ca. ꝓpter quod magis afficieba
tur ad eos: eſt etiã ex eis: quia d̾
gentilitate conuerſus: ſicut ipſi
⁊ fact⁹ diſcipul⁹ pauli: ſicut ⁊ ti/
tus ⁊ plures alij: cetera patent
vſq; ibi: e ¶ Et ꝓ his q̃ ſũt
laodocie ⁊ q̃ hiera. quibus ꝑ
dicauerat: ſicut coloſſenſibus.:
f ¶ Salutat vos lu. medi.
fuit eñ medicus corporalis.
g ¶ Chariſſim⁹. paulo: q: fuit
comes ſue peregrinatiõis vſq;
ad martyriũ: vt dicit Hiero. in
ꝓlogo ſuper Lucã ⁊ anthiocen
ſis natiõe. h ¶ Salutate. hic
cõſequẽter reſalutat laodocenſes
per miniſteriũ coloſſenſium di/
cẽs: Salutate fratres q̃ ſũt
⁊c. generaliter. i ¶ Et nym/
pham. ſpecialiter: que ꝑdicato
ribus miniſtrabat ſumptus de
ſuis facultatib⁹. k ¶ Et que i
domo ei⁹ ē eccle. i. familiã ei⁹
chriſtianã. l ¶ Et cũ lec fue/
rit apud vos ep'la. iſta quaꝫ
vobis mitto: m ¶ Facite vt
et in laodocẽſiũ eccle. lega
tur. vt mea doctrina cõmunica
ta eis ꝓficiat ad ſalutem: ⁊ ecõ/
uerſo: epiſtola tamẽ ad laodocẽ
ſes apud nos nõ habetur.
n ¶ Et dicite archi. q̃ recepat
miſteriũ ſup eccliaꝫ coloſſenſiũ.
o ¶ Uide. diligẽter attẽdẽdo/
Miniſteriũ

C a ¶ Ut illő .i. vt ſit ꝓ ino bedientia iſtoꝝ ceſſauit/ ꝓ correctione accingatur b ¶ Memores ꝛc. añq̃ ſa/ lutationẽ ponat: pmittit ex hortatiõez/ dicẽs: Memo res ꝛc.

Finit epl'a ad Coloſſen/ ſes. Incipit argumẽtũ.

Argumen/ tũ epiſtole

Theſſalonicen/ ſes ꝛc. qui facile ab eꝑo ꝯuerſi nec ꝑ tribulatiões: nec ꝑ pſecu/ do petuerit moueri. Erant tñ aliq̃ ocioſi ꝛ curioſi: aliq̃ min⁹ de reſurrectiõe ſentiẽ tes: nimis tenere ꝺ morte amicoꝝ dolẽtes: aliq̃ etiaz fornicatores. Hos ḡ corri git: ꝛ pfectos monet nõ ce dere aduerſis: vel pſeudo apl'is ꝛ vt alios corrigant.

Intẽtio apli

Scripſit ãt ab athenis. In/ tẽtio apl'i ẽ prauos ꝛ incor rectos corrigere: ꝛ bonos ad pſeuerãtiã alioꝝ ꝛ cor/ rectionnẽ cohortari.

Expoſitio argumẽti ad Theſſalonicẽſes finit.

¶ Incipit epl'a pma ad Theſſalonicẽſes. Ca. I

B

Aul⁹ ꝛ ſil. Nolb⁹ illo/ ruz ꝑſcribit ſalutatio: ſꝫ ſenſus ꝛ ꝟ/ ba hu⁹ epl'e ſoli⁹ apl'i ſũt. e ¶ Theſſa lonicẽſiũ. Theſſalonica metropolis ẽ macedonie.

Diuiſio

f ¶ Gr'a vo. ꝛ pax. ꝺ mo re ſuo ſalutationẽ pmittit: q̃ pmiſſa de bonis eoꝝ grã tias agit cõmẽorãs nõ ſolũ fidẽ ꝛ opa: ſꝫ etiã ꝯuerſio/ nis modũ ꝛ maloꝝ ſuſtinẽ tiã ꝛ vt ad pſeuerãdũ mag' eos ꝓuocet: ꝺ ſuis q̃ꝫ labo rib⁹ ꝛ euãgelii ꝟitate ꝛ pru dẽti inẽ eos cõuerſatiõe ꝛ q̃to affectu eos deſideret videre iterſerit: deĩde pra uos vt a luxuria ꝛ ocio et curioſitate ꝯtineant obſe/ crat: ꝛ mortuos reſurrectu ros ꝯfirmat circa finẽ mo/ ralẽ iſtructio g ¶ Spei. exiſtẽt'. h ¶ Añ deũ. in/ de ita certi: ac ſi tã videat': ꝛ ita eos animat. Ul' Añ deũ. q2 ei bñ placet: nõ ad aſpect⁹ hoium. i ¶ Et in ſpũſctõ. q2 ꝑ me recepiſtẽ dona ſpũs nõ pce: ſꝫ i ple/ nitudine. k ¶ Quales fuer. ꝛc. ꝑ hoc etiã ꝙ nos paſſi ſum⁹ in exẽplũ vobis ptꝫ ꝙ de⁹ vos dilexit ꝛ ele/ git. l ¶ Imitatores no ſtri ꝛc. Proba eñi ꝛ iniu/ rias a ciuib⁹ ſuis tolerarũt fiducia futuroꝝ. Uñ emu/ li dicuntur aploꝝ ꝛ ipſius dñi: quia ꝛ dñs eadẽ a iu/ deis paſſus eſt ꝛ apl'i dñm ſequẽtes pſecutiões paſſi

Act. 5. g

ſũt gaudẽtes: q2 digni ha/ biti ſunt ꝓ nomie domini

& ꝯtumelias

¶ in his q̃ ſunt dñi.

a miſteriũ qꝺ accepiſti in dño: vt illõ g h

¶ vt ſciatis epl'az a me miſſam.

ipleas. Salutatio mea manu pau/ c

a ¶ q̃ cauſa pat... : q2 ſolã fidẽ pdico vel vt ſiſr patiant' vl' ꝓ eo orẽt: vl' neceſſaria miſtrẽt: vel ꝓ beãt ſe tales ꝓ q̃bus nõ egre ferat pati.

b li. Memores ẽſtote vinculoꝝ meoꝝ. d

Gr'a dñi nr̃i ieſu xp̃i vobiſcũ amẽ. e

Epl'a ad coloſſenſes finit.

Argumentũ in primam ad theſſalonicẽſes incipit.

c

Theſſalonicẽſes ſũt ma cedones. Hi i xp̃o ieſu accepto ꝟbo veritatl: ꝑ ſtiterũt in fide: etiã i pſe cutiõe ciuiũ ſuoꝝ. Preterea nec rece perũt falſos aplos: nec ea q̃ a falſis apl'is dicebãt'. Hos collaudat apl's: ſcribẽs eis ab athenis ꝑ tychicũ di/ aconẽ ꝛ oneſimũ acolythũ.

Argumẽtũ in pmã ad theſſaloni cẽſes finit. Incipit epl'a pma ad theſſalonicenſes. Ca. I

a ¶ coadiutores i ill' iſtruẽ/ dis q̃ ꝛ in ꝓfectu eoꝝ partẽ gaudebant.

b Aul⁹ ꝛ ſiluãn⁹ ꝛ timo g h

e theus eccl'ie theſſalo b

a ¶ congregate. ¶ q̃ eſt ec/ clia ẽ in deo opante.

¶ filio eius.

nicẽſiũ i dꝺ pre nr̃o ꝛ dño ieſu xp̃o:

a ¶ expoſitũ ne expõas actũ ne agas. b ¶ ꝯfir mat bonos pmũ de ꝓfectu illoꝝ gras agẽs.

f grã vobis ꝛ pax. Gratias agimus k l

a ¶ q2 bõa ſũt q̃ in vobꝭ ſũt: ꝛ a do a q̃ oia bõa.

deo ſemꝑ ꝓ oibus vobis: memoriã m

¶ vt pſtetis. ¶ habitis.

veſtri faciẽtes in orõnib⁹ noſtri͛ ſine n

a ¶ certaꝝ horaꝝ. b ¶ fide gr'as. c ¶ ꝯfeſſiõis ¶ opus gr'iũ fidei eſt ꝯfeſſio.

itermiſſiõe: memores ópis fidei ve o

a ¶ ꝓ ſe ꝛ ꝓxis b ¶ i deũ ꝛ ꝓximũ. c ¶ ꝺ mala

ſtre ꝛ laboris: ꝛ charitãtis ꝛ ſuſtinẽ/ p q

a ¶ quã facit ſpes gl'ie. ¶ ſpes nõ fruſtrat': q2 ẽ r

g tie ſpei dñi nr̃i ieſu xp̃i: ante deum ꝛ s

dñi: q põt ꝛ vult iplere. a ¶ de his agim⁹ deo gr'as: q2 ſcim⁹ ꝙ dilexit ꝛ elegit ſola gr'a.

patrẽ noſtrũ. Sciẽtes frẽs dilecti a t

a ¶ ꝙ electi eſtis. ¶ ꝑ hoc ſcimus.

deo electionẽ veſtrã: q2 euangelium v

¶ oſtẽſione ꝟboꝝ.

noſtrũ nõ fuit ad vos in ſmone tñ: x

¶ miraculoꝝ.

i ſꝫ in ꝟtute ꝛ in ſpũſctõ ꝛ in plenitu/ y z

¶ vt in nr̃o videant' miores eccl'iis iudeoꝝ.

a ¶ ita iſtud diuinũ ſcim⁹ ꝙ eſtis a deo electi ſi/ cut vos iſtud viſibile. ¶ affliei.

k dine mlta: ſicut ſcitl' q̃les fuerimus a b

a ¶ inẽ vos. b ¶ ꝓ ſalute vr̃a. c ¶ nos paſſi

l in vobis ꝓpter vos. Et vos imita/ c

ſum⁹ vobꝭ in exẽplũ. a ¶ q̃ ſuſtinuit crucẽ.

tores noſtri facti eſtl' ꝛ domini: exci/ d e

a ¶ vos. b ¶ tribulatio non fecit dimittere.

c ¶ mea. ſ. ꝛ veſtra.

piẽtes verbũ in tribulatione multa:

a ¶ Miſteriũ qꝺ ac. ꝛc. i. in diuis reb⁹. C b ¶ Ut illõ i. ad honorẽ diuinũ ꝛ ſalutẽ aiaꝝ. c ¶ Salutatio mea ꝛc. ꝺ ſcpſit paul⁹ mãu ꝓ pria ad mag' certificãdũ ꝙ epl'a eẽt ab eo miſſa: eo ꝙ pſeudo apl'i aliq̃ñ ſcribebãt ſb noie veroꝝ aploꝝ ad mag' decipiẽdũ: vt dictũ ẽ. ꝺ. i. Cor. vlti. d ¶ Memores ꝛc. mihi cõpatiẽdo. ꝛ etiã in ꝺ ſi neceſſe fuerit me imitãdo. Cõſeq̃nt' ſbdit q̃ ſit ſua ſalutatio/ dicẽs: e ¶ Gr'a dñi no. ꝛc. Supple ſit: q̃ ſupplet oẽꝫ defectũ. Amẽ.

Poſtilla ve. magrĩ Nico. ꝺ ly. ad Col. finit.

Poſtilla eiuſdẽ ad Theſſalonicẽſes incipit.

Aulus ꝛ ſil. ꝛ ti. Hic i/ Ca. I cipit epl'a pma ad Theſſalonicẽ ſes: q̃ diuidit' i tres ptes. ſ. ſalu/ tationẽ. ꝛ ꝓſecutionẽ/ ibi: Gr'as agim⁹. ꝛ ꝯcluſionẽ. ppe finẽ epl'e ibi: Frẽs orate. In pma ponunt' pſone ſalutãtes/ cũ dr: Paul⁹ ꝛ ſil. iſte ẽ q̃ vo/ cat' ſilas: Act. xv. quẽ accepit paul⁹ in ſociũ: vt dr ibidẽ. g ¶ Et timo. iſti duo iũgunt' paulo in ſalutatiõe: q2 cũ laborauerũt in theſſalonicẽſiũ ꝯuerſiõe. ſcꝺo ponunt' pſone ſalutate/ cum dr: h ¶ Eccl'ie theſſa. ſupple ꝯgregate: i do pre. Eſt ãt theſſalonica ciuitas metropol' in macedo nia: q̃ ẽ q̃dã ps grecie. ꝺtio ponunt' bona opta/ ta/ ibi: i ¶ Gr'a vo. in pñti. k ¶ Et par. in futuro: vbi totalit' q̃etabit' appetit⁹. l ¶ Gra/ tias. Hic icipit epl'e ꝓſecutio in q̃ pmo reddit apl's theſſalonicenſes beniuolos. ſcꝺo dociles

Diuiſio

Diuiſio

ſiũ. ca. tertio cautos. v. ca. Circa pmũ reddit il/ los beniuolos dupl'r. pmo de bonis eoꝝ gr'as agẽdo. ſcꝺo in aduerſis eos ꝯſolãdo: ſe. ca. Pri ma in duas: q2 pmo grãs agit de bona eoꝝ in/ choatiõe. ſcꝺo de bonitat' huius diffuſiõe/ ibi: Et vos. Circa primũ ponit duplex motiuũ hu⁹ grarũactiõis. primũ eſt bona eoꝝ ꝯuerſatio/ di cẽs: Grãs agim⁹ deo ſꝑ. i. oib⁹ horis ad orã/ dũ determinat': vl' ſꝑ in habitu. ꝛ ſi nõ ſemp in actu: q2 nõ ſꝑ põt hõ actualit' orare. m ¶ Me moriã ve. ſpãlẽ ꝛ expſſam. n ¶ Facientes in ora. ꝛc. ꝺ exponit' dupl'r: ſic dictũ eſt de ſꝑ. o ¶ Memores opis fi. ve. ꝛ quia fides ſine opib⁹ mortua ẽ. Subdit': p ¶ Et laboris. in his q̃ ptinẽt ad ꝓmotionẽ fidei. q ¶ Et cha/ ritatis. dei ꝛ ꝓxi. r ¶ Et ſuſtinẽtie ſpei. i. tolerãtie tribulationũ q̃s patiẽter ſuſtinuiſt' in ſpe recipiẽde mercedis a dño ieſu xp̃o. s ¶ Añ te deũ. i. ita ꝯſtãter vos habuiſtis: ac ſi deũ p/ ſentẽ videretis. t ¶ Sciẽtes. Hic ꝯſr ponit ſcꝺm motiuũ ad grãs agendũ qꝺ accipit' ex pte dei: eo ꝙ ſpãlẽ dilectionẽ oſtẽdit theſſalonicen/ ſib⁹ vocãdo eos ad fidẽ nõ ſolũ ꝑ pdicationẽ: ſꝫ etiã ꝑ multã miraculoꝝ opationẽ. ꝛ ꝺ eſt qꝺ di/ cit: Sciẽtes frẽs dilectiſſi. a deo ꝛc. i. vos ſciẽtes electionẽ vr̃az tãq̃ ſpãlit' electoꝝ a deo: ſupple habem⁹ materiã grãs agẽdi. v ¶ Quia eua. no. i. pdicatio nr̃a. x ¶ Nõ fuit ad vos in ſer. tñ: ſꝫ in ꝟtute. i. in miracul' diuia vir tute fact'. y ¶ Et in ſpũſctõ. i. datõe ſpũſſcti in ſigno viſibili. z ¶ Et in ple. mlt. ſ. chariſma tũ ꝛ donoꝝ dei. a ¶ Sicut ſcitis. q2 vidiſtis. b ¶ Quales fue. in vo. ppt' vos. q. d. talia miracula ꝑ nos nõ fecit de⁹ iter vos ꝓ nobis: q2 iã ante eramus in xp̃o firmati: ſꝫ ꝓpter vos: vt credentes in fide ſolidi eſtis. ꝛ ita fuit: q2 in fi de pſtiterũt: nec falſos aplos receperũt: vt dicit Hiero. in ꝓlogo. c ¶ Et vos. Hic ꝯſr apl's grãs agit de bonitatis eoꝝ diffuſiõe. nã exẽplo eoꝝ alii ꝓfecerũt in fide ꝛ opib⁹ bonis. ꝛ ꝺ ẽ qꝺ dr: Et vos imitatores nr̃i facti eſtis. in fi de ꝛ morib⁹. d ¶ Et dñi. ſ. ieſu xp̃i q̃tũ ad ei⁹ vitã nõ q̃tũ ad ei⁹ fidẽ q̃ in eo locũ nõ habuit: eo ꝙ nõ habet obſcuritatẽ annexã: ſꝫ ab inſtan/ ti ꝯceptiõis habuit clarã viſionẽ. e ¶ Excipi entes verbũ in tribulatiõe multa. in prin cipio eñi ꝯuerſionis habuerunt perſecutionem etiam a ciuibus ſuis: vt habet' in fine ſeq̃n. ca.

q iu Cũ gaudio

K cōtumelias pati. a ¶ Seruire deo ⁊c. A deo ꝯuerſi: vt ſeruiatis. Ita pure vt ꝯuenit viuo ⁊ vero: q̄ i veritate ē de⁹ ⁊ viuit eternaliter. Et i hac ſeruitute expectetis: ⁊ nō aliud deſideretis dari vob̄ q̄ȝ videre ipſm̄ ſm̄ diuinitatem: quē mali nō videbūt: vn̄ dicit ſcriptura: Tollat impius: ne videat filiū dei.

E

Eſa.26.b

NAm ⁊ ipſi Ca. II ⁊c. q2 nō inanis. Hoc d' illo ſcitis: q2 nō fuit i pſperitate ſeculari q̄ inanis: ſȝ i multa ſollicitudie ꝑ aduerſis ⁊ ꝓpterea habuim⁹ fiduciā nō i nob̄ q̄ fragiles: ſȝ i dño. Nos dico anq̄ȝ ad vos venirem⁹ paſſi i philippis. Ecce anq̄ȝ venirem⁹ ad vos ⁊ p⁹ etiā paſſi vt nō liceret ꝯfidere i nobis: ⁊ ita eēt labor nr̄ inanis. Uel nō fuit inanis. i. propter nulla mala ceſſaui loq̄: ſȝ ſȝ aſſ paſſi: ⁊ apud vos ſolliciti nō extimuim⁹: ſȝ habuim⁹ fiduciā in deo loq̄ vobis. Per hec d' ſe relata: ⁊ p illoꝝ bn̄ ceptā monet ꝑmanere i patiā.
c ¶ In philip. Amb. Preſſurā quā h' cōmemorat paſſus eſt ꝓpt' ſpm̄ phitonē quē a puella eiecerat. d ¶ Exhorta. eni no. Hic ꝯ pſeudo apl'os videt' incipe: cōmemorans de euāgelij veritate. deinde de ſua iter eos prudēti cōuerſatiōe.
e ¶ In dolo. Etiā veritas ē i dolo: qn̄ nō ꝓ amore veritatꝭ: et vtilitate auditoꝝ p̄dicat': ſȝ vt glīa vel aliud lucrū acq̄rat'.

F

f ¶ Sȝ deo. Placeam⁹. Auguſt. i li. ſen. proſ. Or niſi ipſe opet' i nob̄ vitare nequimus. Quas em̄ vires nocēdi habeat hūane glīe amor non ſentit niſi q̄ ei bellum indixerit: q2 ſi cuiq̄ȝ facile eſt laudē nō cupere dū negat': difficile eſt tn̄ ea non delectari cū offert'.

Humane glīe amor

g ¶ Neq̄ȝ em̄ ali. ⁊c. Aug⁹. In h' tangit pſeudo apl'os q̄ ſe poti⁹ q̄ȝ dei doctrinā cōmendari volebāt. Apl's aūt q̄ gliam nō ad pn̄s ſȝ in futuro q̄rebat ſe humilē faciebat: vt dei p̄dicatio exaltaret'. h ¶ In occa. Non dico in auaricia: ſed nec feci vel dixi in q̄ eēt occaſio auaricie. Inde eſt de⁹ teſtꝭ. q̄ nouit cor. h' em̄ nō ita ptz.

1.Re.16.b

l ¶ Teſtis ē de⁹. Aug⁹. Ita ne h' dixit q̄ſi ex praui cordis vt' ꝯuerſi. Si dicas ꝑ deū: iuras: ſi dicis teſtis ē de⁹: nō iuras? Quid ē ꝑ deū niſi teſtis ē deus. Quid eſt: teſtis eſt deus: niſi ꝑ deū? Quid autem eſt iurare: niſi ius deo reddere: qn̄ per deum iuras: ius ſaluti tue reddere: quando per ſalutem tuam iuras: ius filiis tuis reddere: quando ꝑ filios tuos iuras? Quid aūt debem⁹ deo ſaluti nr̄e: filiis noſtrꝭ niſi ius charitat⁹ / veritat⁹ / ⁊ nō falſitatis? Maxime ꝑ deuȝ cum ſit: ipſa eſt vera iuratio.

Iurare per deum

G Poſſem⁹

¶ qd' fecit ſpūſſanctus.
cū gaudio ſpūſſancti: ita vt facti a b
¶ q̄ exēplo vr̄o nō timēt ꝯfiteri.
ſitis forma oībus credētibus in c
a ¶ forma oīb⁹. ¶ .i. ab exēplo pacie vr̄e h' ꝓceſſit q̄ alij verbū dei p̄dicāt aperte.
macedonia ⁊ i achaia. A vobis d
enim diffamat⁹ eſt ſermo domini: non ſolum in macedonia ⁊ in e
a ¶ adiacētē. b ¶ nō ſolū ſermo: ſȝ pfectio fidei q̄ ē ad deū tn̄ vt eſt in martyrib⁹.
achaia: ſed i omnē locū fides veſtra que eſt ad deū profecta eſt: f g
a ¶ ad alios incitādos. ¶ d' vobis vel nobis
ita vt nō ſit nobis neceſſe quicq̄ȝ b
a ¶ oēs alij. b ¶ ad cōmēdationē vr̄e fidei
loqui. Ipſi eniȝ de vobis annū i
¶ q̄ȝ affliciti fuimus.
ciant / qualem introitū habuerimus ad vos: ⁊ quomodo cōuer b l
¶ q̄ȝ vehemēter. ¶ tā.
¶ ad veritatē a ſimulatiōe ad vnū a multis.
a ſi eſtis ad deuȝ a ſimulacris: ſeruire deo viuo ⁊ vero: ⁊ expecta m
a ¶ venturū. b ¶ filium.
re filium ei⁹ dē celis quem ſuſci
a ¶ paſ. b ¶ ſaluatorē. c ¶ p h' factū ſaluatorē ſuoꝝ. ¶ q2 i baptiſmate dimittit pctā: ⁊ in futuro liberabit ⁊ a pena eterna.
tauit ex mortuis ieſū / qui eripuit n
nos ab ira vētura. Ca. II

¶ id dico q̄lē introitū ⁊ cō q̄litatē nō expono nā ipi.
b NAm et ipſi ſcitis fratres introituȝ noſtrū o
¶ facilis.
ad vos: q2 nō inanis fuit. Sed p q
a ante paſſi multa / et contumelijs r
c affecti: ſicut ſcitis i philippis: fi s t v
¶ ſic ⁊ vos facite.
duciā habuimus in deo noſtro
loqui ad vos euangelium dei in x
a ¶ habuim⁹ fiduciā i deo. ¶ p̄dicatio q̄
b multa ſollicitudine. Exhortatio y
hortamur. ¶ ſed de veritate.
eniȝ noſtra nō de errore neq̄ȝ de z
a ¶ ſic carnales obſuātie poſt xp̄ȝ: vl' vſus mulieꝝ ⁊ alioꝝ q̄ q̄dā p̄dicabāt. b ¶ fraude aſtutia hypocriſi. c ¶ ita vere ⁊ purā itētiōe ſicut ꝓbati ⁊ electi a deo: ad h' vt crederet'.
c immūdicia: neq̄ȝ in dolo: ſed ſi a b
cut ꝓbati ſumus a deo: vt crede c
¶ quaſi fidelibus.
retur nobis euāgeliū: ita loqui d e
¶ nec ſpeciē placentis habemus.
mur: non quaſi hominibus pla
a ¶ vt ſibi nō holb⁹ placeam⁹. b ¶ ꝓba
f cētes: ſed deo qui probāt corda
ta facit. ¶ nō q̄rim⁹ placere holbus.
g noſtra. Neq̄ȝ enim aliquādo fui
¶ p qd' alij placent hominibus.
mus in ſermōe adulatiōis ſicut f
¶ non in dolo.
h ſcitis: neq̄ȝ in occaſiōe auaricie g
a ¶ nec auariciā nec gloriā.
l deus teſtis eſt: nec q̄rētes ab
¶ ſed a deo tm̄.
hominibus gloriā: neq̄ȝ a vobis

A a ¶ Cū gau. ſpi. ⁊ i h' ꝯfirmabāt' apl's: h' qd' h' Act. v. q̄ ibāt gaudētes a ꝯſpectu ꝯcilij ⁊c. b ¶ Ita vt fa. ⁊c. i. exēplar virtutis. G
c ¶ Oib⁹ cre. ⁊c. ꝓuincie ſūt grecie. d ¶ A vo eñ diffa. ⁊c. i. occaſiōe vr̄i diuulgatū eſt verbū dei: q2 multi pri⁹ tacētes timore exēplo veſtro cōſtātes effecti p̄dicauerūt publice ⁊ in plurib⁹ locis. id' ſubdit': e ¶ Nō ſo. i ma. ⁊c. ſed ⁊ i oī loco: regionū circūiacētiū. f ¶ Fides vr̄a q̄ ē ad deū. ſ. ē ordiata. g ¶ Profecta eſt. i. ꝓceſſit vltra. h ¶ Ita vt nō ſit ⁊c. ſcȝ de vobis ad alios incitādū ꝑ vr̄m exemplū: et ſubdit' cauſa: i ¶ Ipſi eni d' vo. an. vos cōmēdādo. k ¶ Qualē itroi. ha. ad vos. i. q̄ gaudēter ⁊ ꝓmpte fidē ſuſcepiſtis ad p̄dicationē nr̄aȝ nō formidātes inſurgētē tribulationē.
l ¶ Et quō ꝯuer. eſtis ad deū. eligētes ei ſeruire idolatria reiecta. m ¶ Et expec. fi. ⁊c. vēturū ad iudiciū. ſicut h' Act. i. b. Hic ieſus q̄ aſſūptus eſt a vobis i celū ſic veniet ⁊c.
n ¶ Qui eri. nos ⁊c. i. gehēne pena. Ca. II
NAm ⁊ ipſi ⁊c. Poſtq̄ȝ apl's reddidit theſſalonicenſes beniuolos d' bonis eoꝝ grās agēdo. h' ꝯſr idē facit i aduerſis eos ꝯſolādo. Et diuidit' i duas ptes: q2 primo facit h' ꝑ cōformitatē ad ipm̄. ſcd'o per cōformitatē ad eccl'iaȝ hieroſolymoꝝ / ibi: Uos eni. Circa p̄mū facit talē rōnē. Null⁹ debet deſolari ſȝ magis ꝯſolari de cōformitate ad ſuum magiſtrū: q2 in hoc ꝯſiſtit ei⁹ pfectio. Luc. vi. f. Perfectus oīs erit ſi ſit ſicut magiſter ei⁹. ego vo q̄ ſum magiſter ⁊ doctor veſter ſuſtinui multas tribulationes ⁊ ſuſtineo: ꝓpter qd' debetꝭ in tribulatiōib⁹ ꝯſolari: q2 i h' ꝯformamini mihi. in hac aūt rōne ſic ꝓcedit: q2 prio declarat minorē hui⁹ rōnis ꝑ tribulatiōes q̄s ſuſtinuit ad eos veniēdo. ſcd'o ꝑ has q̄s ſuſtinuit cū eis manēdo / ibi: Memores em̄. Prima adhuc in duas: q2 p̄mo ponit ſuā declarationē. ſcd'o remouet multiplicē obiectionē / ibi: Exhortatio. Circa primū dicit: o ¶ Nā ⁊ ipſi ſcitis fra. introi. no. ad vos. i. modū itroeundi. Diuiſio
p ¶ Quia nō ſu. ina. i. leuis ⁊ facilis: ſȝ valde grauis. q ¶ Sȝ an̄ paſ. grauia verbera. b
r ¶ Et ꝯtu. affe. ꝑ v'ba aſpa. s ¶ Sicut ſcitis. q2 h' nō fuit lōge a ciuitate vr̄a. id' ſubdit': t ¶ In philip. q̄ ē ciuitas macedonie: vt habet Act. xvi. c. ibi em̄ paul⁹ ⁊ ſilas fuerūt grauiter virgis ceſi ⁊ incarcerati: vt h' ibidem.
v ¶ Fiduciā habuim⁹ in dño no. lo. ⁊c. quaſi dicat: ex illis tribulationib⁹ nō fuim⁹ territi: ſed in dño cōfidentes venim⁹ ad p̄dicādū vobis. x ¶ Euāgeliū dei. ⁊ circa h' fuimus valde ſolliciti. quaſi dicat: ꝓpter qd' in tribulationib⁹ debetis cōſolari tanq̄ȝ nobis cōformes effecti. y ¶ Exhortatio. Hic ꝯſr remouet multiplicē obiectionē: poſſet eni aliquis dicere q̄ nō eſſet cōſolabile pauli dictis cōformari: eo q̄ eſſet defectuoſus in vita ⁊ doctrina: ſicut dicebāt pſeudo apoſtoli de ipo: ꝓpter quod h' remouet excludēdo illa ꝑ que poſſent impingi in eius doctrina ⁊ vita dicēs: Exhortatio eñ noſtra nō de errore. circa fideȝ: qualis erat hereticorū doctrina: ſed de veritate mera.
z ¶ Neq̄ȝ de imun. ſicut erat doctrina epicureoꝝ: qui tūc vigebat: vt habet' Act. xvij.
a ¶ Neq̄ȝ in do. ſicut docebāt falſi chriſtiani: quia aliquādo docebāt vera de fide catholica: vt depr̄hēderent catholici: ſicut de torquato legit' in legēda ſancti Tiburtij. b ¶ Sȝ ſicut ꝓbati ſum⁹ a deo. i. approbati ab ipo.
c ¶ Ut crederet' no. tāq̄ȝ fidelib⁹ miniſtris.
d ¶ Euāgeliū: id eſt p̄dicatio euangelij.
e ¶ Ita loqui. fideliter p̄dicando querētes dei beneplacitū: ⁊ nō hominū. f ¶ Sicut ſcitis. ex viſu ⁊ auditu. g ¶ Neq̄ȝ in oc. auaricie. p̄dicando ꝓpter queſtū: nec ꝓpter vane glorie faſtū: ſicut p̄dicabant pſeudo apl'i.

A Cum poſſe

C a ¶ Poſſem⁹ vo. B ⁊c. ynitantum gra/
nat pſeudo cũm: vt
ſe abnuere dicat: cũ
liceret illi ſubſidia
reqrere ad cõprimẽ
dũ illos: qb⁹ nec fa/
cultas erat nec pu/
dor poſcẽdi. Apo/
ſtolice aũt poteſtatꝭ
debitũ vocat onus
ppꝛ pſeudo apſos
q illõ ĩdebite vſur/
pãtes importune a
plebib⁹ exigebant.
b ¶ Suos. Aug⁹.
Quia alienos qſi/
q nutrit mulier ꝑ
mercede: ñ ex amo/
re: ꝓprios vero ex di
lectiõe. c ¶ Voca
uit. Vocatiõe q̃ eſt
ſm ꝓpoſitũ.
d ¶ Ideo. Quia
vos vocauit gr̃as
agim⁹. Vocauit di/
co: qꝛ h inde appa/
ret: qꝛ vos cito ⁊ fir
miter recepiſtis.
e ¶ Audit⁹ dei.
Qd audiuim⁹ a deo
vl ĩ quo audit de⁹.
f ¶ Sicut ẽ ver.
dei. Tãta em̃ deuo
tione receperũt ver
bũ: vt ꝓbarẽt ſe in/
tellexiſſe dei eſſe do
ctrinã. g ¶ Vos
B eĩ imi. ⁊c. Multa
dixit ꝯ pſeudo. Iaz
ne ꝓ ſua vel apſoꝝ
tribulatõe moueãt.
h ¶ Ut im. Hay/
mo. Quadraginta
ãnos poſt paſſionẽ
dedit deus iudeis
ad pniaz. Illis trãſ
actis cũ nollent cre
dere completa ſunt
pctã eorũ. vñ dñs:
Mat.23.b Implete mẽſuram
patrũ vr̃oruz. Qñ
hec dixit apſus: ſta/
bat hierl̃m: necduz
erãt cõpleta pctã: ſz
cõpleta ſũt veniẽti/
b⁹ romanis. vñ ſub
dit: Peruenit ira
⁊c. Ira ẽ aduẽt⁹ ro
manoꝝ: q̃ ira durat
eis captiuis vſq; in
finẽ ſeculi. Vel ꝑue
nit q̃ durabit in fi/
nẽ: qꝛ hec tẽporalis
pena ꝑuenit: ſeque
tur etna. i ¶ Per
uenit. Ideo ſemꝑ
implent peccata: qꝛ
ira dei ꝑuenit: vt ex
ercent: Vel:
Pſ.58.b k ¶ Uſq; in fi.
Quia in fine ſeculi
cõuertent iudei.
l ¶ Ore aſpe. ⁊c.
Os ⁊ aſpect⁹ ceſſãt
qꝛ alloq nõ poſſum
ſed cor ⁊ ſollicitudo
non quieſcit.
G Sed impe.

a ¶ Grauis. b ¶ qꝺ nõ pſeudo ¶ vt nob miſtraret.
a neq; ab alijs: cũz poſſem⁹ vob oneri eẽ: a
a ¶ nil boni querim⁹. b ¶ in hoc notat labor ⁊ hu/
miliatio. ¶ humiles. c ¶ ad omnes.
vt xp̃i apl̃i. Sz facti ſum⁹ paruuli ĩ medio b c
a ¶ ⁊ h ꝓ bono. ¶ ita ſollicite. b ¶ ĩ h dilectio ẽ nõ
ꝓ mercede. c ¶ ñ alienos. d ¶ ita ⁊ nos ñ reqſiuim⁹
b vr̃m tãq; ſi nutrix foueat filios ſuos: ita d e
ex labore niſi vr̃az ſalutẽ. a ¶ ĩ toto labore. b ¶ nõ
deſiderãtes vos cupide: volebam⁹ tra f g
veſtra. ¶ ꝓ aſſertione euãgelij.
dere vob ñ ſolũ euãgeliũ dei: ſz etiã aĩas b
¶ ꝓ vob. ¶ fidẽ dei recipiẽdo: hñ vos nobis appli/
noſtras: qm̃ chariſſimi nobis facti eſtis. i
cãdo. ¶ facti ſum⁹ paruuli ⁊ vt nutrix: memores eñ.
Memores ei facti eſtꝭ frẽs laboris nr̃i k
¶ eſt eni ⁊ labor ſine fatigatione. ¶ manib⁹ noſtris
¶ vt repelleret pſeudo.
⁊ fatigatiõis: nocte ac die operantes: ne m n
quẽ vr̃m grauarem⁹: p̃dicauim⁹ vobis o p
a ¶ ita aũ ſic p⁹ ꝯuerſionẽ vt eos ĩformaret. b ¶ ad
euãgeliũ dei. Vos teſtes eſtꝭ ⁊ de⁹: q̃ ſã q r
nos. a ¶ ad ꝓximũ faciẽdo debita. b ¶ nõ facien s
do indebita. c ¶ qñ adhuc erãt educãdi.
cte ⁊ iuſte ⁊ ſine q̃rela vobis q̃ credidi/ t
¶ ita ⁊ hoc ſcitis ſicut ⁊ hoc aliud.
ſtis affuim⁹: ſicut ſcitis q̃liter vnũquẽq; v
¶ tanto affectu.
veſtrũ tãq; pr̃ filios ſuos depcãtes vos x
a ¶ ſi qs de pctõ: vel alio deſolat⁹ erat. b ¶ vel ſub
teſtimonio ſctõꝝ adiurauim⁹. c ¶ ꝓficiendo.
⁊ ꝯſolãtes teſtificati ſum⁹: vt ambularé y z
a ¶ ſequẽtes ĩ opib⁹ volũtatẽ ei⁹. b ¶ qꝺ debetꝭ.
c ¶ cũ cetꝭ auerũ. d ¶ vt cetꝭ ĩ regno qs h regeret ⁊
c tis digne deo qui vocauit vos ĩ ſuũz re a
poſt ĩ glĩa coronaret. ¶ nõ ſolũ vos.
d gnũ ⁊ gl̃iam. Ideo ⁊ nos gr̃as agim⁹ deo b
¶ quia hoc fecit deus.
ſine itermiſſiõe: qm̃ cũ accepiſſetꝭ a nob c
a ¶ ſolo auditu. b ¶ de deo. ¶ qſi a ſapiẽtib⁹ eẽt.
e vbũ audit⁹ dei accepiſtis illõ nõ vt ver d e
¶ deus. ¶ quotidie opera bona.
f bũ hoim: ſz ſicut eſt verbũ dei qui opat f g
a ¶ veñturi p fidẽ ĩ ip̃m. b ¶ ⁊ q ĩ vobis opat effe
ctus indicat.
g ĩ vobis q̃ credidiſtis. Vos eñ imitato b
res facti eſtis fratres eccliaꝝ dei q̃ ſũt ĩ
¶ ĩ inſtitutiõe ip̃ius xp̃i. ¶ in hoc imitatores.
iudea in xp̃o ieſu: qꝛ eadem paſſi eſtis ⁊
vos a cõtribulibus veſtris: ſicut ⁊ ipſi a
a ¶ q̃ ĩ iudea. b ¶ iudei. c ¶ adeo aſperi fuerũt q̃ſi
iudeis: qui ⁊ dominum occiderũt ieſũ:
eñ aſpos vos ſuſtinere debetꝭ. ¶ apſos chriſti.
¶ in quo putãt ſe placere deo quod nõ eſt.
et ꝓphetas: et nos perſecuti ſunt: ⁊ deo
¶ ſaluti omniũ.
non placent: ⁊ omnibus hominibus ad
uerſant/ ꝓhibentes nos gẽtib⁹ loqui vt i
a ¶ iõ h faciũt. b ¶ cõſumẽt vt q ĩ ſordib? ẽ ſor.a.
b ſalue fiãt: vt impleant peccata ſua ſem/ k
a ¶ vt exercent. b ¶ vel peccatũ: vel pena tẽpora/ m
lis. ¶ vindicta. c ¶ opprimens. d ¶ et hoc vſq;.
k per. Peruenit eni irã dei ſup illos vſq; n
a ¶ penã eternã vel in fine reliquie ſalue erũt.
c ¶ vos multa paſſi.
in finem. Nos autem fratres deſolati a o p
a ¶ cauſa vr̃a nõ noſtra. b ¶ anteq̃ ſciremꝰ cõſtan/
tiã. c ¶ remoti. ¶ ſermone. d ¶ pñtia corpis.
e ¶ dilectiõis affectu.
l vob ad tẽmp⁹ orẽ/ aſpectu/ non corde/ q

A a ¶ Cũ poſ. vobis oneri eẽ. accipiẽdo ſũ C
ptũ a vobis ⁊ etiã honorẽ. b ¶ Ut xp̃i apl̃i.
veri qbus talia debẽt. c ¶ Sz facti ſu. par.
⁊c. inter vos humiliter ꝯuerſando: ⁊ nõ ſolũ hu
militer ſz etiã charitatiue ac dulcit. d ¶ Tãq;
ſi nu. fo. filios ſu. lacte ⁊ nutrimẽto corꝑali.
e ¶ Ita deſi. vo. ⁊ nõ vr̃a. f ¶ Cupide. i. in
tẽſe deſiderãtes vr̃am ſalutẽ. g ¶ Volebam
tra. ⁊c. qꝺ ẽ ſpũale nutrimẽtũ. h ¶ Sz etiaz
aĩas nr̃as. i. vitas nr̃as parati ſuim⁹ ꝓ ſalute
vr̃a exponere. i ¶ Qm̃ cha. fa. ⁊c. Maiorez Ioh.15.b
em̃ charitatẽ nemo habet q̃ vt aĩam ſuã ponat
ꝓ amicis ſuis. k ¶ Memores eni. Poſtq̃
apl̃s oſtẽdit ſe paſſũ tribulationes ad theſſaloni
cẽſes veniẽdo. h idẽ oſtẽdit cũ eis manẽdo. d.
Memores ei fa. eſtꝭ fra. q. d. nõ ẽ diu q vidi
ſtis. ⁊ ſic nõ eſtis obliti. l ¶ Laboris no. i. cor
de. m ¶ Et fati. ꝓpter exceſſum laboris. Ps.Dll.c.1.
n ¶ Nocte ⁊ die ope. manualiter. horis exce/
ptꝭ qb⁹ ĩtẽdebat p̃dicatiõi vel orõni: vt ipſe ⁊ ſui
viuerẽt de ꝓprio labore. o ¶ Ne quẽ ve. gra
ua. accipiẽdo ſũpt⁹ a vobis. p ¶ Predicaui/
m⁹ vo. euã. ⁊c. grãtꝭ: cũ tñ ſũpt⁹ de iure poſſem⁹
accipe. q ¶ Vos te. eſtis. q̃tũ ad exteriora.
r ¶ Et de⁹. q̃tũ ad iteriora. s ¶ Sc̃e. er/
ga deũ. t ¶ Et iuſte. erga ꝓximu: ita q nullus
poſſat cõq̃ri de nobis. v ¶ Qualit vnũ. ve.
ſicut pater ⁊c. i. paterno affectu inducẽtes.
x ¶ Vos ad bonũ. Et cõſolãtes: ſi qs veſtrũ
fuerat deſolat⁹ ꝓpꝛ pctã cõmiſſa: vel alia de cau
ſa. y ¶ Teſtificati ſu. i. ſub teſtimonio ſctõꝝ
vos adiuram⁹. z ¶ Ut am. ⁊c. de v̾tute ĩ vir/
tutẽ ꝓcedẽdo. a ¶ Qui vo. vos in. ⁊c. i. vt
eſſetis de regno ei⁹ p gr̃am ĩ pñti ⁊ gl̃iam ſuã in
futuro: ⁊ qꝛ fecerũt ſic theſſalonicenſes. iõ gr̃as
agẽs deo. ſubdit: b ¶ Ideo ⁊ nos gra. ⁊c. i.
oib⁹ horis ad h apt. c ¶ Qm̃ cũ acce. a no.
p p̃dicationẽ noſtrã. d ¶ Verbũ audit⁹ dei.
. i. verbũ euãgelicũ nobis diuinit⁹ reuelatũ.
e ¶ Accepiſtis il. nõ vt ver. ho. ſicut eſt do/
ctrina phyſica. f ¶ Sed ſicut eſt vere v̾buz D
dei. i. ſic recepiſtis deuote: ſicut recipi debet v̾/
bũ habitũ ex diuina reuelatiõe. g ¶ Qui ope
rat in vo. docẽdo interi⁹. hoies em̃ ſolũ mo
uẽt auditũ exteri⁹. iõ dicit xp̃s apl̃is Ioh. xv. a.
Sine me nihil poteſtis facere. h ¶ Vos eniz
fra. Poſtq̃ apl̃us cõſolatus eſt theſſalonicẽſes
p cõformitatẽ ad ſeip̃m hoc idẽ facit p cõformita
tẽ ad eccleſiã hieroſolymitarũ. In hierl̃m em̃ p̃/
mo incepit eccleſia ꝓut diſtinguit cõtra ſynago
gam: vt patet Act. i. ⁊ inde primo deriuata eſt
ad alia iudee loca: et ille eccleſie cõſtanter ſuſti/
nuerunt perſecutiones a iudeis qui chriſtũ occi/
derunt ⁊ ꝓphetas: ⁊ in h eccleſia theſſalonicen
ſiũ erat eis cõformis: q̃ ꝑſecutiones ſuſtinuerat
a ciuib⁹ ſuis: qꝺ debebat ſibi eſſe cõſolatiõis ma
teria: ꝓpter conformitatẽ ad eccleſiã primitiuã:
⁊ hoc eſt qꝺ dicit: Vos em̃ imitato. fa. ⁊c. et
patet littera vſq; ibi: i ¶ Prohibẽtes nos
gen. loqui. i. euãgeliũ chriſti. k ¶ Salue fi/
ant. ſ. gẽtes. l ¶ Ut impleãt. i. augeant.
m ¶ Peccata ſua ſemp. ſ. iudei in ſua ꝑfidia
obſtinati deo ꝑmittẽte ⁊ diabolo ꝓcurãte.
n ¶ Peruenit em̃ ira dei ⁊c. qꝛ ſubtraxit iu/
ſte gratiã ſuã ab eis. o ¶ Uſq; in fi. i. vſq; ꝓ
ſus finẽ mũdi: tũc em̃ ſũt ad fidẽ cõuertẽdi: ſicut
dictũ ẽ ſupra frequẽter. Põt etiã aliter exponi.
Uſq; in finẽ. i. eternaliter: q̃tuz ad illos q̃ in
ſua ꝑfidia moriũt. p ¶ Nos aũt. Poſtq̃ apo Diuiſio
ſtol⁹ ꝯſolat⁹ ẽ theſſalonicẽſes ſcripto. h ꝯſolat eos
nũcio: ⁊ p̃mo ſcribit mittẽdi rõnẽ. ſcdo ipam miſ
ſionẽ: in p̃ncipio ſe. ca. rõ aũt cõſiſtit in h qꝛ deſi
derauerat ire theſſalonicã et eccleſiã ꝑſonaliter
cõſolari: ſz habuit ipedimẽtũ: ꝓpter qꝺ ad h mi
ſit nũciũ. Dicit igit: Nos aũt fratres deſo/
lati a vobis ⁊c. i. deſolati ꝓpter qꝺ vobiſcuz
nõ eram⁹. q ¶ Aſpectu nõ corde: id eſt li/
cet poſſemus vobis loq nec vos videre: tamen
q iiij A habebamus.

E G a ¶ Sʒ ipediuit.ꝙ deꝰ ipediri pmiſit: ad maiorẽ coronã iſtoꝝ ẽ: qꝛ ſteterũt eo abſente. b ¶ Aut corona glĩe ⁊c̃. ſi mõ glĩa. Quid apud veꝝ iudicem? c ¶ Nõne vos ⁊c̃. Amb. Manifeſtũ eſt eñi: qꝛ pfectio diſcipuloꝝ gaudiũ ⁊ corona eſt magiſtroꝝ. Hi eñi ſunt q̃ laboꝛes fructuũ ſuoꝝ edituri ſunt. Fructꝰ eñi mgr̃i eſt obediẽtia diſcipuli cuiꝰ bona ↄuerſatio dat coronã magiſtro. Ca. III

P Ropter qđ ſi ⁊c̃. d ¶ Ad ↄfir. ppẽ hoc ipẽ vẽire deſiderauerat. e ¶ Ideo. qꝛ h̃ annunciauit nõ ꝓ eius pñtia. f ¶ Quã eni grãꝝ ⁊c̃. Nihil ẽ eñi tã dignũ qđ ſufficẽ poſſit ad cõpẽſatiõeʒ acq̃ſite ſalutꝭ gẽtiũ. F Sine q̃

Nico.de lyra

habebamꝰ vos ĩ corde. iõ ſbdiſ: a ¶ Abũdã. feſti. i. diſpoſitiꝰ feſtinãter venire ad vos ad vr̃aʒ ↄſolationeʒ. b ¶ Ego q̃dẽ pau. cũ ſociſ meis. c ¶ Sʒ ipediuit ⁊c̃. tacet aũt modũ impediẽdi et ſilr glo. nec ego volo in h̃ diuinare. ⁊ ↄñr ſubdit rõnem q̃re deſiderabat videre eos: ⁊ ↄſolari in dño q̃ ẽ augmentatio ſui meriti ⁊ pmij / dicens: d ¶ Que ẽ ei nr̃a ſpes. in pñti de augmẽto meriti ⁊ premij. e ¶ Aut gau. ſpũale. f ¶ Aut coro. glo. i. rõ ↄſequẽdi pmiũ aureole: q̃ doctoribus debeſ. g ¶ Nonne vos. q. d. ſic: qꝛ conuerterat eos ad fidem. Ideo ſequitur: h ¶ Vos ei eſtꝭ glĩa ⁊c̃. ſ. materialr̃. habebat eñi materiã glĩandi in dño: ⁊ gaudendi de coꝝ ↄuerſiõe ⁊ bona cõuerſatiõe. Ca. III

Diuiſio P Ropter qđ. Poſita rõne mittẽdi nũciũ. h̃ ↄñr eũ mittit. Et diuiditur in duas ptes: qꝛ primo deſcribiſ hec miſſio. ſcđo pauli depcatio / ibi: Ipẽ autẽ deus. Prima adhuc in duas: qꝛ pmo poniſ vtilitas miſſionis. ſcđo reuerſiõis / ibi: Nũc at̃. Circa primũ ↄtinuãdo ſe pcedẽtibus dic̃: Propter qđ. i. qꝛ glĩa nr̃a eſtis ⁊ gaudium. k ¶ Nõ ſuſtinẽtes am. i. nõ expectãteſ vltra ſcire certiꝰ ſtatũ vr̃m. l ¶ Placuit nobis: Id eſt mihi ⁊ Siluano. m ¶ Remãere athe. ſo. i. ſine timotheo q̃ ẽ tertiꝰ in ſalutatiõe poſitꝰ vt dicit h̃ Glo. ſʒ qꝛ nõ ẽ ↄſuetũ ꝙ nũciꝰ epĩe ponaſ in eius ſalutatiõe cum vadit pſonalr̃ ad ſalutatos. iõ videſ alius ꝙ iſte timotheꝰ qui dr̃ h̃ miſſus / cum ſubdiſ: n ¶ Et miſimus ti. eſt aliꝰ a pdicto: qꝛ plẽs erãt eiuſdeʒ nõis. o ¶ Frẽʒ no. religiõe chriſtiana. p ¶ Miniſtrũ dei in

a ¶ q̃ ſi nihil pateremini. b ¶ ideo ſtate. ¶ ꝓpter maiorem inſtructionẽ. ſ. cõpatiẽdo vobis. ¶ in quo mala nobis fierent.
abũdãtius feſtinãuimus faciẽ veſtrã videre cũ a
a ¶ vel magno. ¶ exhortãdi vos. ¶ feſtinauimus.
multo deſiderio: quoniam voluimus venire ad
¶ omnes. ¶ qui plus alijs curo. ¶ ideo magꝭ ca
a vos: ego quidẽ paulus ⁊ ſemel ⁊ iteꝝ: ſed ipedi b c
uere. a ¶ q̃ ſaluti aduerſaſ. b ¶ iõ volui venire: vꝭ iõ ipediuit nos ſathanas. ¶ hic. c ¶ qđ cõe omniũ bonoꝝ.
uit nos ſathãnas. Que ẽ eñi nr̃a ſpes aut gau d e
a ¶ qđ victoꝝ. b ¶ ſi ſteteritꝭ in bñplacito dei: vel vos q̃ eſtꝭ aũ
d dium aut corona gloꝛiẽ? Nõnẽ vos ante domi f g
dũm bñ ↄfirmati. a ¶ corona vtiq̃ q̃ñ deꝰ venerit.
num noſtrũ ieſum chriſtũ eſtis in aduẽntu eius?
a ¶ tũc vere: qꝛ ⁊ mõ apud eccl̃ias. b ¶ apud nos.
Vos eñi eſtis glĩa noſtra ⁊ gaudiũ. Ca. III h
¶ qꝛ eſtis glĩa nr̃a: vꝭ qꝛ deſolati ꝓ nobis.
¶ qꝛ põdus erat dũ neſcirẽ de ↄſtantia.
P Ropter qđ nõ ſuſtinẽtes ãpliꝰ pla k l
¶ mihi ⁊ ſiluano. ¶ vꝭ ſos.
cuit nob̃ remanere athenis ſoliˀ: ⁊ mi m n
ſimus timotheũ fratrẽ noſtrũ ⁊ miniſtrum dei in o p
a ¶ pdicãdũ. b ¶ vt ĩ q̃bꝰ erãtꝰ bõis ſtaretꝭ. c ¶ addẽdo ſi q̃d
b euangeliũ xp̃i: ad ↄfirmãdos vos ⁊ exhortan q r
deerat. a ¶ deſedẽda. b ¶ vr̃m. c ¶ ab inegritate. d ¶ trãſito
dos prõ fide vr̃a: vt nẽmo moueaſ i tribulatiõi s
ſtis. a ¶ nec debeaſ moueri: qꝛ ad h̃ deſtiati. b ¶ ĩſerẽdis tribulatiõibꝰ vꝭ ĩ tribulatiõibꝰ ſumꝰ poſiti. i. ſtabiles. c ¶ a dõ. ¶ i h̃
bus iſtꝭ. Ipi eñi ſcitis: ꝙ in hõc põſiti ſumꝰ. Nã t v
poſiti. a ¶ ſi pſciuimꝰ: ⁊ nõ fugimꝰ ⁊ vos patimi q̃ hoc ſcitis.
⁊ cũ eſſemꝰ apud vos: pdicẽbamus vob̃ paſſu
¶ partim.
ros nos tribulationes: ſicut ⁊ factũ eſt ⁊ ſcitis. x y
a ¶ qꝛ ⁊ nos paſſi ſumꝰ ne ꝓ nob̃ terreami: nõ ſolũ ꝓpꝭ alia q̃ ſuperiꝰ dixi. b ¶ neſcire q̃d agereſ apđ vos. c ¶ timotheũ creatũ
Proptẽrea ⁊ ego ãmpliꝰ nõ ſuſtinẽs: miſi ãd co z a
ab apl̃o epm. a ¶ h̃ de ĩfirmis timẽdũ. b ¶ decepit. c ¶ diabolus. ¶ cuius officium eſt temptare.
gnoſcẽdã fidẽ vr̃aʒ: ne fortẽ tẽtãuerit vos is qũi b
¶ ne. a ¶ quicquid huiuſq̃ feciſtis.
¶ miſi ad cognoſcendũ fidẽ veſtrã.
tẽptat: ⁊ inanis fiat lãboꝛ veſter. Nũc ãt venien c d
timotheo ad nos a vobis: ⁊ annũciante nobis e
a ¶ in aduerſis. b ¶ ꝙ nec ꝓ vite nec ꝓ nr̃is tribulatõibꝰ moti eſtis a fide ⁊ charitate. ¶ ꝙ ꝓ tribulatiõibꝰ nõ vilimus.
fidẽm ⁊ charitãtem veſtram: ⁊ quia memoꝛiam f g
¶ vobis vtilem. ¶ vos.
noſtri habetis bonam: ſemꝑ deſiderantes nos h
a ¶ ꝓ exẽplo: vꝭ vt dẽ vob̃ ↄ̃tularemur. b ¶ deſideramꝰ videre.
e vidẽre: ſicut nos q̃uoq̃ vos: ideo ↄſolati ſumuſ i
¶ ꝓ. ¶ penuria.
fratres in vobis: in omĩ neceſſitate ⁊ tribulatiõe k
a ¶ quã audiuimus firmã vꝭ ꝑ veſtram fidẽ iuro. b ¶ ↄſolati. c ¶ in hac miſeria. d ¶ q̃ſi in celo eẽmus.
noſtra: pẽr fidem veſtram: quoniãm nũnc viui m
a ¶ recti ⁊ firmi. ¶ i fide dñi. b ¶ ↄſolati ſumus nã adeo ꝙ nõ
f mus ſi vos ſtãtis in domino. Quãm enim gra n o
dignas grãs agere poſſumꝰ: ⁊ h̃ eſt. ¶ pro tãto bñficio.
tiarũ actionẽ poſſumus deo retribuere ꝓ vobis
¶ nos poſiti. ¶ qđ nõ cito trãſit. ¶ ſtãtes. ¶ in bñplacito dei.
in omni gaudio quo gaudemus ꝓpꝭ vos ante
dominum deum noſtrum: nocte ac die abũdan
¶ q̃ ante. ¶ qꝛ modo plus poſſet addere.
tius oꝛantes: vt videamus faciẽ veſtram ⁊ com p
¶ q̃ olim nõ potuimus: qꝛ eratis paruuli. ¶ nos oramus.
pleãmus ea que deſunt fidei veſtrę. Ipſe autẽ q
a ¶ qui põt. b ¶ qui vult bonum. c ¶ ꝑ quẽ oĩa facit pater.
d ¶ faciat directam ⁊ ab impedimentis liberam. r
deꝰ ⁊ pãſ nr̃ ⁊ dõminꝰ ieſus xp̃s dirigãt viã no s t

dei in euã. xp̃i. i. in pdicatione euãgelij. q ¶ Ad ↄfirmãdos vos. i omni bono. r ¶ Et exhoꝛ. ꝓ fi. ve. ſtabiliendo. s ¶ Vt ne. moueaſ ab ea in tri. iſtis. q̃ nobis ⁊ vobis ſuꝑuenerũt a fidei aduerſarijs. t ¶ Ipſi eñi ſcitis ꝙ in hoc poſiti ſumꝰ. i. diſpoſiti a xp̃o dicẽte Ioh̃. xvi. a. Venit hora vt ois qui interficit vos arbitretur obſequiũ ſe pſtare deo. ⁊ ſubdit q̃re debebãt h̃ ſcire dicẽs: v ¶ Nã ⁊c̃. Et patet. x ¶ Sic ⁊ fa. eſt. in vobis. y ¶ Et ſcitis. etiã de vob̃. z ¶ Propterea ⁊ ego ⁊c̃. aꝭ quã dilationem. a ¶ Miſi ad ⁊c̃. ꝑ certũ nũciũ ⁊ fidelẽ. b ¶ Ne forte tẽ. ⁊c̃. i. diabolus q̃ ſꝑ nitiſ ꝑ tẽptatiões ſuas bonos ſbuertẽ. c ¶ Et inanis fiat la. ve. ſi vos ſubuerterit: qđ abſit. d ¶ Nũc aũt. Hic ↄñr poniſ vtilitas reuerſiõis / cũ dr̃: Nũc aũt veniẽte timotheo ⁊c̃. expleto ſuo miſterio. e ¶ Et annũciãte nobis fidẽ veſtrã. ſtabilẽ. f ¶ Et charitatẽ. acceſſaʒ ad ꝓficiẽdũ in meliꝰ. g ¶ Et qꝛ mẽoꝛiã ⁊c̃. orãdo ꝓ nob̃. h ¶ Semꝑ deſi. ⁊c̃. eo ꝙ iſta ſupple ſperamus audire in reditu eiuſ. i ¶ Ideo ↄſolati ſu. iã in ſpe. k ¶ In vo. i. ꝓ bono qđ ſperamꝰ audire de vobis. l ¶ In oi neceſſitate ⁊c̃. ita ꝙ ois tribulatio ⁊ anguſtia in nob̃ ſuꝑueniẽs diminuitur ꝓpter bonũ fidei veſtre quod ſperamus audire. m ¶ Qm̃ nũc viuimuſ. i. quaſi de morte ad vitã ſuſcitati ſumꝰ. n ¶ Si vos ſtatis in dño. imobiles ⁊ firmi nec ſufficeremus ad reddendũ grãs deo de tãto bono. iõ ſubdiſ: o ¶ Quam eni grãrũ actionẽ ⁊c̃. ⁊ patet lr̃a vſq̃ ibi: p ¶ Et cõpleamus ea q̃ deſunt fidei veſtre. lʒ haberẽt notitiam fidei q̃tum ad ea que ſunt ad ſalutẽ neceſſaria. tamen ad magnuʒ coꝝ ꝓfectũ cederet ſi apoſtolus venire poſſet ad magis explicandũ aliqua que nõ potuit eis ad plenum dicere quando fuit pſens cum eis: quia fuit cõpulſus exire ꝓpter cõmotionem ciuitatꝭ: vt habeſ Act. xvij. q ¶ Ipẽ autem. Hic ↄñr ponit apl̃i deprecatio ꝓ theſſalonicẽſibꝰ: vt deus ſua grã̃ ſuppleat qđ ipẽ facere nõ poterat. iõ dicit: Ipẽ autẽ deus. omniũ ꝑ creationem. r ¶ Et pr̃ no. ſ. fideliũ ſpũaliter ꝑ grẽ adoptiõeʒ. s ¶ Et dñs no. ieſus xp̃s. qui eſt mediatoꝛ dei et hominum. t ¶ Dirigat viaʒ noſtrã ad vos. remouendo impedimenta a ſathana ꝓcurata. Vos aũt

a ¶ Sine q̄. ne vos de malis cō q̄ramini: vel ita i nocētes: ne q̄s d̄ vobis poſſit con q̄ri: ⁊ vt ſit etiā.
b ¶ In ſancti. id eſt ꝯſtructū cōſū mationē: p̄ h̄ eri ſtētes añ deū: nō ad aſpect⁹ hoim.

Ca. IIII

De cetero ſ[illegible] hactenus paciam pſecū in ſua vel illoꝝ tri bulatione ſuaſit: nūc minorib⁹ de mundicia ſuadet exhortās eos ad cōtinētiā.
d ¶ Rogam⁹. Haymo. Cōſuetudo ē apl'i vt ꝟba duplicet vl' tri plicet vnū habē tia intellectū.
g ¶ Et pla. Ille eñi placet deo q̄ fidē rectā quā h̄z executiōe ꝟtutū ⁊ pſecte opatiōis decorat. Uel.
h ¶ Sic ⁊ am. ⁊c. Et ē ordo. Rogam⁹. Gaudi vt ambuletis.
e ¶ Quemadmo. ⁊c. Audiendo ⁊ intelligēdo a nobis. i. a me ⁊ ſiluano.
f ¶ Quō vos opoꝛ. ⁊c. Recte conuerſando. Et rogamus.
i ¶ Ut abun. ma. d̄ nō mutat̄.
k ¶ Ut ſci. ⁊c. Haymo. Ita ab illicitis abſtinete vt nec licit' abutamini: Sz q̄ſq̄.
l ¶ Uas ſuū. i. vxoꝛē poſſideat dominādo.
m ¶ In ſancti. abſtinēdo in feſtis. n ¶ Honore. nō turpit' vtēdo. o ¶ Qui etiā dedit. ⁊c. Ad hec pagenda dedit vob̄ ſpiritū: ne q̄ tm̄ adiutoꝛē ſpernatis q̄ i coꝛpe ſubdito pctis non hitat. Uł vob̄ apl'is vt maioꝛ eēt auctoritas pdicādi: et arguendi.
p ¶ Operā detis. Quaſi diffi cile eſt dimittere ꝯſuetudinē: ſz cogite vos.

Cōſuetudo apl'i

Placere deo

B

Sap. 1. b

Et ope

a ¶ veniendi. b ¶ ſiue venerim⁹ ſiue nō. c ¶ in aliero fidelium ⁊ virtutū.
ſtram ad vos. Uōs autē dñs multiplicet a
¶ vel veritatē.
et abundare faciat charitatem veſtram in b c
¶ inter vos. ¶ etiā inimicos. ¶ ita pfecte. ¶ accepiſtis. ¶ abundamus in charitate.
inuicē: ⁊ in oēs: quēadmodū ⁊ nos in vo d
¶ ad hoc. ¶ vt ſitis.
a bis ad cōfirmāda corda veſtra ſine q̄rela f
¶ i. in beneplacito dei.
b in ſanctitate antē deū et patrem noſtrū: g
a ¶ poſiti mēte in aduentu: vel vſq̄ in aduentū.
in aduentu dñi noſtri ieſu chriſti cum om h
¶ ſic factūt oēs ſcti vel i aduētu cū ſctis cū[illegible] q̄b⁹ veniet.
nibus ſanctis eius amen. Ca. IIII i
a ¶ q2 abūdam⁹ in vobis charitate.
b ¶ vt. ſ. ambuletis ita vt etiā abūdet'
c d E cetero q̄ frēs rogam⁹ vos ⁊ k
magis et creſcatis. ¶ ſi eū amatis.
e obſecram⁹ i dño ieſu: vt quē l
¶ ſcz.
f admodū accepiſt' a nobis: quō vos opoꝛ m
a ¶ in his ſine q̄bus nō ē ſalus. ¶ viuere vite curſum dirigere. b ¶ In his q̄ cōſilio pfectionis addunt̄.
g h teat ambulāre ⁊ placere deo: ſic ⁊ ambu n o
¶ pſeuerando in bono vt abunde. ¶ ideo moneo ambulare et placere. ſcitis enim.
i letis vt abundetis magis. Scitis enim p
¶ a ¶ i. q̄ honeſta: q̄ vtilia. b ¶ olb⁹ oſtēſa. c ¶ auctoꝛ ipſe cōmēdat ea.
que p̄cepta dederim vobis per dñm ieſū q
a ¶ vere bona. b ¶ quaſi qua vult qd̄ vobis ꝓdeſt: nō ipſi. c ¶ vt vos ſanctificetis bñ operando.
†Hec ē eñi volūtas dei ſcificātio veſtra: r s
a ¶ q̄ſi lōge remoti. b ¶ q̄ eſt' xp̄i. c ¶ carnali ⁊ ſpūali
k vt abſtineātis vos a fornicatiōe: vt ſciat t v
a ¶ coꝛpus vas anime. b ¶ coercendo.
l m vnuſq̄ſq̄ veſtrū vas ſuū poſſidere in ſan x y
a ¶ virtutū. b ¶ ne inhonoret' turpitudine aliqua.
c ¶ vt nec ſaltē ſit deſideriū qd̄ eſt paſſio ⁊ leſio anime.
n ctificatiōe ⁊ honoꝛe: nō i paſſiōe deſiderij z
¶ q̄b⁹ ſiles eē nō debetis. ¶ iō etiā hec p̄cepta dedi.
ſicut ⁊ gētes q̄ ignorāt deum. Et ne quis a b
a ¶ violētia. b ¶ dolo. c ¶ priuato vxoꝛe vel q̄libet.
ſupgrediātur: neq̄ circūueniat i negocio c
fratrē ſuū: quoniā vindex eſt dñs de his d
a ¶ fornicatōe adulterio deſiderio vl' fraude. b ¶ teſtimonio ſcripturaꝝ ꝓbauimus.
oib⁹: ſicut p̄dixim⁹ vob̄ ⁊ teſtificati ſum⁹. f
a ¶ iō etiā ab his abſtinēdū. ¶ vt īmūdicie ſeruiam⁹.
Nō eñi vocauit nos de⁹ i imūdiciā: ſz i g h
a ¶ vt ſctē viuam⁹. b ¶ ⁊ q2 de⁹ vocauit nō i immundicie. ¶ que predixim⁹.
ſcificātionē. Itaq̄ q̄ hec ſpernit: non ho i k
¶ ſolum. ¶ cuius p̄cepta ſunt.
o minē ſpernit ſz deū: qui etiā dedit ſpiritū l m
¶ cōtra cui⁹ auctoꝛitatē nō eſt tutum agi. ¶ de his fuit opus vt ſcriberem vobis.
ſuū ſanctū in nobis. De charitate aūt fra n
ternitatis non neceſſe habem⁹ ſcribere vo o
a ¶ nō ē neceſſe ſcribere q2 ſcit' ip̄i. b ¶ p̄cepto ip̄i⁹ xp̄i vl' p iſpirationē vl' p effectū q2 ip̄e miſert' nr̄i. c ¶ mādabis.
bis. †Ipſi enī vos a deo didiciſtis: vt di
tē do vob̄ vt diligat' inuicē. ¶ ⁊ q2 facitis. ¶ op⁹ dilectionis. ¶ qui ſunt. ¶ quaſi facitis: ſz tñ.
ligatis inuicem. Etenī illud facitis in oēs
fratres: i vniuerſa macedonia. Rogam⁹ p
¶ in charitate.
p vos aūt frēs vt abundetis mag': ⁊ operā q

a ¶ Uos aūt dñs ⁊c. nūero ⁊ merito. b ¶ Et abū. fa. cha. q̄ creſcēte creſcūt alie ꝟtutes infuſe. c ¶ In inu. charitatiue mutue ſbueniēdo. d ¶ Et nos i vo. abūdam⁹ charitate. e ¶ Ad ꝯfir. coꝛ. ve. i moꝛib⁹ ⁊ i fide: vt ſitis. f ¶ Sine qre. i. ſine rep̄hēſiōe aliq̄. g ¶ In ſanc. añ deū. i. i ſcītate vera ⁊ nō ſimulata q̄ ē coꝛā hoib⁹ tm̄. h ¶ In aduē. ⁊c. i aduētu ei⁹ ad finale iudiciū ſiet' de nūero ⁊ ꝯſoꝛtio ſctōꝝ: et ſubdit̄: i ¶ Amē. ad ꝯfirmationē p̄cedētiū.

C

De cetero. Hic incipit tertia ps p̄ncipalis i q̄ reddit theſſalonicēſes docileſ: eos de moꝛib⁹ informādo: ⁊ de defectib⁹ corrigēdo. Licet eī cōitas eoꝝ eēt ſctā: tñ ibi erāt aliq̄ de frīb⁹ corrigēdi ⁊ ſpāliter d̄ quatuoꝛ. ⁊ ſm̄ h̄ pñs ca. in q̄tuoꝛ ptes diuidit̄: q̄ patebūt ꝓſequēdo. Circa primū ſciēduꝫ q̄ gētiles reputabāt fornicationē ſimplicē eſſe licitā: ⁊ ideo ꝓpter cōſuetudinē priſtinā aliqui de gētilitate cōuerſi erāt adhuc fornicarij: ꝓpt̄ qd̄ apl's corrigit h̄ vitiū ad ꝟtutē oppoſitā inducendo. d. k ¶ De cetero ergo fra. ⁊c. i. p rem ſacram adiuram⁹: qd̄ debet plus vos mouere q̄ ſimplex dep̄catio noſtra. l ¶ Ut quēadmo. ⁊c. ꝟbo ⁊ exēplo. m ¶ Quō vos opoꝛ. ambu. in via moꝝ. n ¶ Et pla. deo. caſte ⁊ iuſte viuēdo. o ¶ Sic ⁊ am. ⁊c. in his ſemp ꝓficiēdo. p ¶ Scit' ei. i. ſcire debet'. q ¶ Que p̄ce. dede. ⁊c. i. de mādato ip̄i⁹: cui ſimplicit' eſt obediendū. r ¶ Hec eſt ei volū. dei. ei⁹ mādato expſſa. s ¶ Sanctificatio ve. i. emādatio a carnalib⁹ pctis. t ¶ Ut abſtineat' ⁊c. tāq̄ a deo ꝓhibita: ad eā eñi ſequit̄ incertitudo ꝓlis ex vago ꝯcubitu q̄ eſt directe ꝯ̄ bonū hūane nature: pater eñi debet filiis nutrimētū ⁊ documentū: aliter nō bñ poſſunt ſtare: nullus autē ſollicitus eſt de talib⁹ circa ꝓlem ſibi incertam. v ¶ Ut ſciat vnuſquiſq̄ ⁊c. i. coꝛpus ꝓpriū qd̄ vas d̄r: eo q̄ in ip̄o formato p naturā: aīa a deo infūdit̄ p creationē. x ¶ Poſſidere. pmanēter. y ¶ In ſanctifi. ⁊ ho. coꝛpus eñi in fornicatione deditū dehonoꝛat': q2 beſtiale efficit̄. pō. xlviij. d. Homo cū in honoꝛe eēt nō intellexit ⁊c. z ¶ Nō in paſſione deſi. i. nō ſequendo paſſionē cōcupiſcētie venereoꝝ q̄ eſt nimis vehemens. a ¶ Sicut ⁊ gē. ⁊c. ſupple ſequunt' eā credentes fornicationē ſimplicē eſſe licitam.

D

†Ro. 12. a. Eph. 5. d 22. q. 4. c. vnuſq̄ſq̄.

b ¶ Et ne quis. Hic incipit ps ſcd̄a i q̄ corrigit cupiditat' vitiū inducēs ad oppoſitū. Et p̄mo ponit hāc inductionē. ſcd̄o quandā excuſationē ibi: De charitate. Circa p̄mū dicit̄: Et ne q̄s ſupgre. opprimēdo ꝓximū vt ab eo extoꝛqueat iniuſte poſſeſſionē ſuā vel rē aliā. c ¶ Neq̄ circūueniat. ip̄m decipiēdo vel illaqueādo debitis p vſuras vel p mercatiōes malas ⁊ cōſilia. d ¶ Qm̄ vin. eſt ⁊c. grauiter puniēdo. e ¶ Sicut p̄dix. vo. apud vos exiſtentes. f ¶ Et teſti. ſu. i. p teſtimoniū ſcripturarū oſtēdimus. g ¶ Nō ei vo. ⁊c. i. vt ſeruiam⁹ immundicie peccati cuiuſcūq̄. h ¶ Sz in ſcificationē. i. vt viuam⁹ ſancte. i ¶ Itaq̄ q̄ hec ſpernit. q̄ p̄dixi. k ¶ Nō ho. ſpernit. tm̄: l ¶ Sz deū. cui⁹ ſūt mādata. m ¶ Qui etiā de. ⁊c. i adiutoꝛiū īpletiōis mādatoꝝ ſuoꝝ.

Diuiſio

n ¶ De chari. aūt frater. Hic ponit excuſationē ſuā ſcribēdi. ſ. theſſalonicēſib⁹ de opibus pietatis. d. De charitate aūt frater. i. de operibus pietatis ⁊ pauperes fideles. o ¶ Nō neceſ. ha. ſcri. ⁊c. q2 theſſalonicenſes diligenter exercebāt talia: nec iſtud obuiat ei qd̄ p̄dictū eſt de correctiōe pietatis: q2 frequenter inueniunt' aliqui exercētes vſuras ⁊ mercatiōes malas: q̄ tñ erga pauperes faciūt opa pietatis. p ¶ Rogam⁹ aūt. Hec eſt tertia ps principalis huius ca. in qua corrigit ocioſos ⁊ vagabūdos. d. Rogamus aūt vos fra. vt abūde. ma. in operibus bonis. q ¶ Et operā detis: id eſt diligentiam adhibeatis.

†Ioh. 15. b. 1. Ioh. 4. c

Ut quieti

C a ¶ Et opemini ma. Opꝰ agẽdũ ẽ: nõ ociãdũ. qꝛ ⁊ honeſtũ ẽ: ⁊ q̃ſi lux ad infi
A deles: ⁊ nõ deſiderabit̃ rẽ alterius: ne dñ roget̃ vł tollat̃. b ¶ Nolumꝰ ãt.
Dormiẽtes Poſt exhortationẽ de ꝯtinẽtia: ⁊ poſt correctionẽ a curioſitate mortuos reſur-
recturos ꝯfirmas: ⁊ ꝑ xp̃i reſurrectionẽ ⁊ ſua auctoritate. c ¶ Ut nõ cõtri-
ſtemi. Augꝰ. Neceſſe ẽ vt ꝯtriſtet̃: ſꝫ vbi ꝯtriſtat̃ ꝯſolet̃ te ſpes. Nã ⁊ iõ dor-
miẽtes eos appellat ſcripture ꝯſuetudo veraciſſima: vt
cũ dormiẽtes audimꝰ euigilaturos minime deſperemꝰ.
Utrũ dolẽ- Eſt ḡ de mortuis q̃ diligunt̃ q̃dã triſticia naturał q̃dã-
da mors mõ. Mortẽ q̃ppe horret natura: nec mors homĩ accide
ret niſi ex ꝑcedẽti culpa. Hinc igit̃ neceſſe ẽ vt triſtes ſi-
mus: q̃ñ nos moriẽtes deſerũt q̃s amamꝰ: qꝛ ⁊ ſtudui-
mus eos nõ in eṫnũ relinq̃re nos manſuros ſꝫ aliq̃ntulũ
ꝑcedere ſecuturos: tñ ipſa mors quã natura refugit: cuꝫ
occupat dilectũ: ꝯtriſtat in nob̃ ipſius dilectiõis affectũ.
¶ Idẽ. Cõtriſtamur ḡ in nr̃oꝝ mortibꝰ neceſſitate amit
tẽdi: ſꝫ cũ ſpe recipiẽdi. Inde angimur: hinc ꝯſolamur.
xiij.q.ij.c.q̃ Inde īfirmitas afficit: hic fides reficit. Inde dolet hũa
diuina et.c. na ꝯditio: hic ſanat diuia ꝓmiſſio. Mouere ãt põt: quõ
habent deꝰ flebat mortuũ: ꝯtinuo eũ iubẽte victuꝝ? Ui: Fleuit
Ioh.xi.e dñs: nõ mortuũ: ſed mortẽ quã peccãdo hõ ꝯxit. Si eñ
pctm̃ nõ ꝑceſſiſſet: ſine dubio mors ſecuta non fuiſſet.
Secuta eſt ḡ mors corꝑis: quã ꝑceſſit mors aĩe: ꝑceſſit
deſerẽdo deũ: ⁊ mors corꝑis ſecuta ẽ deſerẽte aĩa. Hac
deſeruit deũ volẽs. Hac coacta ẽ deſerere corpꝰ nolẽs.
Ac ſi illi diceret̃: Receſſiſti ab eo quẽ diligere debuiſti:
recede ab eo quem dilexiſti. Quis eñ vult mori: ꝓſus
Ioh.xxi.f nemo: ⁊ ita nemo: vt petro diceret̃: Aliꝰ te cinget ⁊ du-
cet q̃ tu nõ vis. Si nlla eſſet mortis amaritudo: nulla ꝑ
fecto eſſet martyꝝ fortitudo. d ¶ Sicut ⁊ ceteri ⁊c.
Que mor- Augꝰ. de põpis exeq̃aꝝ. Proinde põpa funerꝭ agmina
tuis ꝓſint exeq̃aꝝ ſumptuoſa: diligẽtia ſepulture monumẽtoꝝ opu
lẽta ꝯſtructio: viuoꝝ ſunt q̃liacũq; ſolatia: nõ adiutoria
mortuoꝝ. Oꝛõnibꝰ ꝟo ſancte eccłie: ⁊ ſacrificio ſalutari
⁊ elemoſynis q̃ ꝓ eoꝝ ſpiritibꝰ eroganť: nõ ẽ dubitãdũ
mortuos adiuuari: vt cũ eis miſericordiꝰ agat̃ a dño q̃ eo
rũ pctã meruerũt. Hoc eñ a prĩbꝰ traditũ vniuerſa obſer
uat eccłia: vt ꝓ eis q̃ i cõione corꝑis ⁊ ſãguinis defũcti ſunt: cũ ad ipm̃ ſacrificiũ lo
co ſuo cõmẽorent̃: oret̃: ac ꝓ ill̃ q̃ꝫ id offerri cõmẽoret̃. Cũ ꝟo eoꝝ cõmẽorãdoꝝ
B cã opa miſcdie celebrent̃: q̃s eis dubitet ſuffragari ꝓ q̃bꝰ orõnes nõ inanit̃ deo
erogãt̃. Nõ ei ãbigẽdũ iſta ꝓdeſſe defũctꝭ: ſꝫ talibꝰ q̃ ita vixerũt an̄ mortẽ vt poſ-
ſint hec eis vtilia eẽ poſt mortẽ. Nã q̃ ſine fide opante ꝑ dilectiõeꝫ: eiuſq; ſacris
de corꝑibꝰ exierũt: fruſtra ill̃ a ſuis huiꝰ pietatꝭ īpẽdunt̃ officia: cuiꝰ dũ h̃ eſſent pi-
Roñ.ij.a. gnore caruerũt: nõ miſcdiaꝫ ſibi theſaurizãtes: ſꝫ irã. Nõ ḡ mortuis noua merita
cõpant̃: cũ ꝓ eis aliq̃d boni opant̃ ſui: ſꝫ eoꝝ ꝑcedẽtibꝰ ꝯſeq̃ntia iſta reddunt̃.
Et iõ iſtã finiẽs q̃ſq; vitã: niſi qđ meruerit i ipa: nõ poteſt hr̃e poſt ipaꝫ: ꝑmittãt̃
itaq; pia corda charoꝝ ꝟ ſuoꝝ mortibꝰ ꝯtriſtari dolore ſanabili: ⁊ ꝯſolabiles la-
chrymas fũdãt ꝯditiõe mortali: q̃s tñ reꝑmat fidei gaudiũ: q̃ credunt̃ fideles q̃ñ
moriunt̃ aliq̃ntulũ a nob̃ abire: ⁊ ad meliora trãſire. Sit ꝓ viribꝰ cura ſepeliẽdi
⁊ ſepulchra ꝯſtruẽdi: qꝛ hec i ſcriptur̃ ſctis int̃ bõa opa deputata ſunt: nec ſolũ in
Mat.xxvij.g corꝑibꝰ p̃triarchaꝝ ⁊ alioꝝ ſctõꝝ: ſꝫ etiã in ipſiꝰ dñi corꝑe laudati ſũt q̃ iſta fecerũt.
Impleãt ḡ hoies erga ſuos officia poſtremi mũer̃: ⁊ ſui hũani lenimẽta meror̃
veꝝ illa q̃ adiuuãt ſpũs defũctoꝝ. ſ. oblatiões: erogatiões: mlto ꝓ eis obſuãtiꝰ
abũdãtiuſq; ipẽdãt. Potuit ãt deꝰ h̃ donare credẽtibꝰ vt nec iſtiꝰ experirent̃ corꝑis
mortẽ. Sꝫ ſi h̃ feciſſet: carni q̃dã felicitas adderet̃: minueret̃ ãt fidei fortitudo.
Sic eñ hoies mortẽ iſtã timẽt: vt nõ ob aliđ felices dicerẽt eſſe xp̃ianos niſi ꝙ
mori oĩno nõ poſſent: ac ꝑ h̃ nemo ꝓpẽ vitã futurã ad xp̃i grãꝫ feſtinaret: ſꝫ ꝓpẽ
remouẽdã mort̃ moleſtiã: ⁊ ſic delicate q̃dãmõ crederet̃ in ipm̃. Plus ḡ grẽ ꝑ-
ſtitit fidelibꝰ ſuis. Quid eñ magnũ ẽ vidẽdo nõ mori eos q̃ crederẽt: credere ſe
nõ morituꝝ: q̃to maius: q̃to fortꝰ: q̃to laudabilius ita credere vt ſe moriturũ
ſperet ſine fine victuꝝ. Uñ ⁊ chari eiꝰ ſuꝑſtites ꝯſolari queũt: in triſticia mortis
amici. ¶ Idẽ de ꝟbis apłi. Quid eñ miꝝ ſi ꝯtriſtat̃: vt corpus qđ viuit ex aĩa
fit exanime diſcedẽte aĩa: q̃ ãbulabat iacet: q̃ loq̃bat̃ tacet: clauſi oculi lucem nõ
capiũt: aures nulla voce pateſcũt: oĩa mẽbroꝝ officia cõq̃euerũt. Nõ eſt q̃ moue
at greſſus ad ãbulãdũ: manꝰ ad opandũ: ſenſus ad ꝑcipiendũ. Nõne iſta eſt do
mus quã neſcio: q̃s inuiſibił habitator ornabat: diſceſſit qui nõ videt̃: remãſit qđ
cũ dolore videt̃. e ¶ Eos. Nõ ſolũ eos q̃ viui inuenient̃: ſꝫ ⁊ mortuos: de qui
bus dubitatis. f ¶ Qui doꝛ. Chriſtũ diẽ mortuũ: fideles dormiẽtes: vt magis
credãt reſurrectionẽ. Chriſtũ mortuũ appellat: vt dũ audimꝰ illũ mortuũ fuiſſe ⁊
reſurrexiſſe: nos q̃ꝫ ſperemus reſurrecturos ꝑ virtutẽ diuinitatis eius. Electos
aũt ideo dicit dormientes: qꝛ nemo tã facile põt ſocium excitare a ſomno q̃ faci-
le oẽs excitabunt̃ a ſomno mort̃. Eos qui dormierũt. Et ſi incinerati: addu
cet. Nã h̃ ordine. Qꝛ viui nõ ꝑuenient eos: ⁊ ſi eos magis putatis adducẽdos
cum ieſu. Nos qui viui. De illis vltimis viuis ꝯnũerat: cuꝫ quibus erat vnũ
corpus: ⁊ quia apłi illis vltimis ſiles ſunt in paſſiõibus. Nos q̃ viui. i. illi de
nobis q̃ viui inuenient̃: q̃ tormẽtis antixp̃i erũt reſidui. vñ ſunt digniſſimi: nõ
ꝑuenient mortuos: adeo erit feſtinata reſurrectio mortuoꝝ. Nota in his diẽ iu-
dicij tempe apłi futurum poſſe videri. vnde ⁊ alia ſcribitur epła. g ¶ Per ie-
ſum adducet cũ eo. Semꝑ euntes: cũ ꝯpleq̃ndo venerunt ad ſomnũ mortis.

¶ Quã ipſe

a ¶ a curioſitate. b ¶ dimiſſis aliꝭs qđ vo
bis vtile ẽ in emendatiõe vite vr̃e ⁊ opus ma
nuũ facite qđ adiuuat quietos eſſe: hoc eñ
malum ex ocio venit.

detis vt q̃eti ſitis: ⁊ vt veſtrũ ne- a b
a gociũ agatis: ⁊ operemini mani- c
bus vr̃is ſicut ꝑcepimꝰ vobis: ⁊ vt d
honeſte ambuletis ad eos q̃ foris
b ſũt: ⁊ nulliꝰ aliq̃d deſideretis. † No f
a ¶ nõ ſolũ h̃ volumꝰ vos ſcire ſed etiã
lumus ãt vos ignorare fratres ꝺ
a ¶ q̃ q̃ſi ꝺ ſõno integri ſurgẽt. ¶ iã. ¶ .i. mor
tuis. b ¶ incõſolabilit̃ de morte amicoꝝ.
c d dormiẽtibꝰ vt nõ ꝯtriſtemini ſicut ⁊ g h
a ¶ infideles. b ¶ reſurrectionis.
c ¶ q̃ſi nõ incõſolabilit̃ debetis ꝯtriſtari.
ceteri qui ſpẽm nõ habẽt. Si eñi i
¶ hoc videt̃ obeſſe reſurrectiõi.
credimꝰ ꝙ ieſus mortuꝰ ẽ ⁊ reſurre
¶ debemꝰ credere ꝙ. a ¶ vł in ieſu.
k l xit: ita ⁊ deꝰ eos q̃ dormierũt ꝑ ieſũ m
b a ¶ nõ ſolũ ſuſcitabit. b ¶ vt ſint cũ eo im- m
mortales in eadẽ beatitudine.
adducẽt cũ eo. Hoc eñ vob̃ dici n o

C a ¶ Ut q̃eti ſi. ⁊ ñ vagabũdi: qꝛ tales C
ſolẽt cadere i alia vitia. ſ. curioſitat̃ ⁊ carna
litat̃. b ¶ Et vt ve. ne. aga. qꝛ hoies cir
ca h̃ negligẽtes depauꝑant̃: ⁊ qꝛ volũt tene
re modũ viuẽdi ꝯſuetũ: ⁊ ꝑ ꝯñs latrones et
raptores efficiũtur.
c ¶ Et opemi ⁊c.
ad euitãdũ ocioſita-
tẽ q̃ ẽ ſentina oĩm vi
tioꝝ: ⁊ ad ꝯſuandũ
ſanitatem quam fa-
cit labor moderatꝰ.
d ¶ Et vt ho. am.
⁊c. i. ad fideles vt ex
bona vr̃a ꝯuerſatio
ne ꝯuertãt̃ ad fidẽ.
In moralibꝰ eñ ma
gis mouẽt exẽpla q̃
ꝟba. e ¶ Et nulliꝰ
⁊c. ita ꝙ nõ ſolũ ca-
ueat̃ a malo actu ex
teriori ſꝫ etiã interio-
ri. f ¶ Nolumus.
Hec ẽ q̃rta ps p̃nci-
pał in q̃ corrigit ali-
q̃s īmediate lugen-
tes mortuos. Et di- Diuiſio
uidit̃ i tres ptes: qꝛ
p̃mo arguit hunc in
eũ. ſcđo ponit occa-
ſionalit̃ future reſur
rectiõis moduꝫ ibi:
Hoc eñ. tertio ꝯclu
dit inceptuꝫ ibi: Ita.
Circa p̃mũ diẽ: No
lumꝰ ãt ⁊c. i. de de-
functꝭ q̃ dormiũt ſõno mortis a q̃ excitabunt̃
tpe reſurrectiõis. g ¶ Ut nõ cõ. incõſola-
bilit̃. h ¶ Sicut ⁊ ceteri ⁊c. ſ. future reſurre D
ctiõis: ⁊ ſic credũt aliq̃ amicos defũctos pe-
riſſe totalit̃ ⁊ ad ſp: ⁊ ꝓpẽ h̃ hñt occaſionẽ
lugẽdi eos q̃ſi incõſolabilit̃: nõ ſic ãt chriſtia
ni q̃ hñt ſpem reſurgẽdi: ꝓpẽ qđ vitioſum ẽ
eis īmoderate mortuos lugere: qꝛ in h̃ aſſi-
milant̃ infidelibꝰ future reſurrectiõis ſpem
nõ hñtibꝰ. lugẽ ãt defũctos moderate ẽ opꝰ
pietat̃. Qꝛ ãt reſurrectio mortuoꝝ ſit mox
futura oñdit dicẽs: i ¶ Si ei ⁊c. ⁊ accipit̃
h̃ ſi ꝓ qꝛ. nã ad articulos fidei ꝑtinet crede-
re ieſum vere mortuũ fuiſſe ⁊ reſurrexiſſe.
k ¶ Ita ⁊ deꝰ. q̃ ſuſcitauit ieſuꝫ. l ¶ Eos
q̃ doꝛ. ſõno mort̃. m ¶ Per ieſũ. tãq̃ ꝑ
mediatorẽ dei ⁊ hoim. n ¶ Addu. cũ eo.
ad vitã īmortalẽ reſuſcitãdo. o ¶ Hoc eñi
vo. qꝛ locutꝰ ẽ apłs ꝺ reſurrectiõe futura. iõ
hic ꝯñr declarat modũ reſurrectiõis. Ad cu
ius intelligentiã ſciendum ꝙ aliq̃ dixerũt ꝙ
xp̃o veniẽte ad iudiciũ aliqui hoies reperi-
ent̃ viui q̃ trãſſerent̃ ad ſtatũ īmortalitatꝭ ſi
ne morte intermedia: ſic exponẽtes qđ h̃ dr̃
Deinde nos q̃ viuimus q̃ relinq̃mur. ſ. viui
vſq; ad aduentũ xp̃i: ſimul rapiemur cũ ill̃. i.
cũ mortuis reſuſcitatis. Obuiã xp̃o. deſcen-
denti ad iudiciũ. ⁊ dicũt ꝙ apłs ſe ꝯnumerat
eis eo ꝙ ꝑtinet ad idẽ corpus eccłie: ſꝫ hec ex
poſitio p̃mo deficit in hoc ꝙ dicit aliq̃s ſine
morte ad īmortalitatẽ trãſire: qꝛ oẽs deſcen
dẽtes ab adã: ꝑter xp̃m ⁊ mr̃eꝫ eiꝰ: icurrerũt
originale pctm̃: cuiꝰ pena ẽ mors. ⁊ ideo oẽs
ſoluẽt debitũ mort̃: ꝓpẽ qđ alij dixerunt ꝙ
illi q̃ in aduẽtu xp̃i reperient̃ viui: in raptu
illo obuiãdo xp̃o ſubito morient̃: ⁊ ſtatĩ re-
ſurgẽt. Sꝫ adhuc h̃ videt̃ incõuenienter di-
ctũ: qꝛ ꝯflagratiõis ignis purgãs elementa
⁊ incinerãs corpa mixta: ꝑcedet aduentum
xp̃i ad iudiciũ: ⁊ ſic nulli hoies reꝑient̃ viui
qui obuiẽt xp̃o veniẽti: niſi de reſurgẽtibus
poſt ignẽ dictũ. Preterea ꝙ apłs cõnume-

rett ſe ꝑdi-

G A a ¶ Quõ ipſe. In ꝓpria pſona. c ¶ Deſcē/det. Nõ humilis vt pri⁹ ſ; iubēs voce: vel ſui/ipſi⁹ vel archangeli: vel angeloꝝ q̄ faciet reſurgere mortuos. Que dr̄ tube: q2 manifeſta: vel q̄ſi ad bellū q̄ erit dei xp̄i: vel cui de⁹ dabit efficaciā. h ¶ In tuba dei. Haymo. Tuba erit magna vox angeloꝝ. Vel in tuba: q2 manifeſte. Vñ: Videbit oīs caro ſalutare dei nr̄i. Vel ſicut tuba in bellis: q2 tūc ini/micos debellabit: et ſicut tuba in feſtis: amicos ad feſtiuitatē eterne glīe ſuitabit.

Luc.3.b

a ¶ hoc deus nos docuit.

mus in v̄bō dñi: q2 nos q̄ viuim⁹ a b
¶ omnibus p̄cedentibus ſanctis.
qui reſidui ſumus i aduentu do/
¶ in reſurrectione.
mini: non p̄ueniem⁹ eos qui dor/ c d
¶ longo tpe. a ¶ nā poſt⁹ mortui reſurgēt primi qd̄ poterit facere q̄ dñs eſt.
a mierunt. Quõniaꝫ ipſe dominus e
¶ iperio. a ¶ ſurgite mortui. b ¶ vel angelorū.
b in iuſſu et in voce archāngeli et i f g
¶ vox erit quaſi tube ſuos excitās. h
a ¶ localiter vel de occulto.
c tuba dei deſcēdet de celō: †ꝛ mor/ i k
¶ qui interim quieſcunt.
tui qui in chriſto ſunt reſurgēt pri
a ¶ illi ꝗ̄ nobis q̄ viui erūt ꝛ reſidui ante xp̄o
b mi. Deinde nōs qui viuimus q̄
a ¶ in ipſo raptu erit mors ꝛ reſurrectio.
¶ ab angelis.
relinquimur ſimul rāpiemur cum l
e illis in nubibus obuiam† chriſto i m n
¶ immortales facti.
aera: ꝛ ſic ſemp̄ cū domino erim⁹. o
a ¶ q2 oēs reſurgem⁹ ꝛ cū xp̄o erim⁹. b ¶ aliter alterum de morte amicorū.
f Itaq̄ conſolamini inuicem i ver p
bis iſtis. Ca. V

¶ de reſurrectiōe indiguiſtis vt ſcriberem vobis.
g b D E temporibus autem q
et momentis non indi r
¶ q2 nihil aliud ſcriberē niſi q̄ ſcitis.ſ.clam futurum.
getis vt ſcribam vobis.† Ipſi eni s

d ¶ Deinde nos ꝛc. Ambro. In aduentu dñi q̄ viui fuerint inuēti: obuiam rapient dño in aera: mortē q̄ſi ſoporē paſſi. In ipſo em̄ raptu mortē et reſurrectionem habebūt: dūq̄ aīa i ipſo raptu exierit a corpe: ꝛ remanebit corp⁹ terra: ſ; tā breue ſpaciū tenebit ipa mors vt nec cogitari nec ꝑpendi poſſit. ¶ Aug. Queri ſolet: vtrū illi q̄s viuos inueniet xp̄s nū/q̄ omnino morituri ſint: an ipſo tpis puncto q̄ rapient obuiaꝫ xp̄o ad immortalitatē mira celeritate ſint B trāſituri. Non em̄ dicēdū ē fieri nō poſſe vt p aera in ſublime portent in illo ſpacio ꝛ moriant: ꝛ reuiuiſcāt: ad hūc aūt ſenſū q̄ eſtimem⁹ illos q̄s h viuos inuēturus ē dñs i ipſo paruo ſpacio: ꝛ paſſuros mortē: ꝛ accepturos īmortalitatē: aplīs vrgere nos videt vbi dicit: In xp̄o omnes viuificabimur. Et alibi: Qd̄ ſeminas nō viuificat niſi moriat. Cur aūt nobis icredibile videat illā multitudinem corpoꝝ i aere q̄dāmō ſeminari: atq̄ ibi imortalit ꝛ incorruptibilit reuiuiſcere: cū credam⁹ i ictu oculi futurā reſurrectionē ꝛ i mēbra ſine fine victura tāta facilitate: tātaq̄ ieſtimabili velocitate reditur antiquiſſimorū cadaueꝝ puluerē. Nec ab illa ſnīa illos arbitramur futuros imunes: q̄ dictū ē: Terra es et terrā ibis.l.i h ibis amiſſa vita qd̄ eras añq̄ ſumeres vitā: h eris exanimat⁹: qd̄ eras añq̄ eēs animatus. e ¶ In nubi. Quia nubes ſuſcipient eos: vt xp̄m in aſcēſione ſuſcepit. vñ ali⁹ interpres dicit: Baiulis nubib⁹. f ¶ Itaq̄ cōſola. inuicē. Aug⁹. de verbis apli: Pereat contriſtatio vbi ē tāta cōſolatio: detergat ex aīo luct⁹ fides expellat dolorē. In tāta ſpe nō decet eſſe triſte tēplū dei. Ibi habitat bon⁹ cōſolator. Ibi q̄ nō fallit ꝓmiſſor. Quid em̄ mortuū diu plāgimus: inq̄es q2 mors amara ē: ſ; p illā trāſiuit ꝛ dñs. Cōſolemur ḡ nos. Sed dices: pōt nō dolere cor humanū defūcto chariſſimo: imo meli⁹ cū dolet ſanat cor hūanū: q̄ nō dolēdo ſit inhumanum. Maria eni dñm querebat: et mortuuꝫ fratrem dolebat.

1.Co.15.c
Ibidē.c.
Gen.3.d ꝑm aliā litterā
Act.1.a
Ioh.20.a
Ibi.11.c

D E tpibus.i. an eſtate: an hyeme: an die: vel nocte. b ¶ Et mo. Sc; qua hora diei vel noctis vēturus ſit chriſtus. Ca. V

G Dies do

ret ſe p̄dictis eo q̄ ꝑtinet ad idē corp⁹ eccl̄ie cū eis: nō videt rōnabilit dictū. nā eadē rōne diceret de oīb⁹ fidelib⁹ p̄teritis p̄ntib⁹ ꝛ futuris. Propt̄ qd̄ ſaluo meliori iudicio: vident mihi v̄ba apli aliter exponēda/ cū dr̄: Hoc eñ vo. di. de mō future reſurrectiōis. a ¶ In verbo dñi.i. ſicut reuelauit nobis. b ¶ Quia nos q̄ vi. ꝛc.i h mūdo a p̄rib⁹ defunctis. c ¶ Nō p̄ueniem⁹. in reſurrectiōe futura. d ¶ Eos q̄ dor. citi⁹ reſurgēdo illis q̄ iā ante diu mortui ſūt: q2 reſurrectio fiet v̄tute diuia q̄ opat i iſtāti. iō ſbdit: e ¶ Quõ ipe dñs. ieſus xp̄s. f ¶ In iuſſu. dicendo: Surgite mortui ad iudiciū. g ¶ Et i. vo. archan.ſ. michaelis q̄ ē p̄nceps eccl̄ie ſub q̄ itelligūt angeli alii q̄ miniſteriū adhibebūt i reſurrectōe colligēdo cineres: ꝛ magnū ſonū faciēt tāq̄ iudicis p̄cones. ¶ Pōt etiā alit exponi: vt illō dictū: Surgite mortui ad iudiciū: ſit archangeli michaelis executiue: ꝛ xp̄i iꝑatiue: cui⁹ v̄tute infinita fiet reſurrectio. ꝛ ſic cū dr̄: In iuſſu: refert ad xp̄m. Et qd̄ ſubdit: Et i vo. ar. ad michaelē archangelū. h ¶ Et i tu. dei. iſta tuba nō eſt aliud niſi vox p̄dicta: q̄ dr̄ tuba ꝓpt̄ ſiliudinē tube materialꝰ ve. te. q̄ fiebat vocatio ad cōciliū: ꝛ p̄paratio ad bellū: ꝛ īuitatio ad feſtū: q2 tūc oēs cōgregabūt i iudiciū: ꝛ armabitur creatura i vltionē inimicoꝝ: ꝛ inuitabūt iuſti ad feſtū angeloꝝ. i ¶ Deſcēdet de ce. nā iudicabit i forma hūana apparēs. ſm q̄ dr̄ Act.i.b. Hic ieſus q̄ aſſūpt⁹ ē a vobis.i.i forma hūanitatꝭ: ſic veniet.ſ. ad iudiciū. k ¶ Et mor. q̄ ꝛc. iſta p̄oritas ꝛ poſterioritas nō pōt referri ad actū reſurgēdi ita q̄ aliq̄ reſurgēt prius alijs p̄oritate tpis. nā oēs reſurgēt i eodē inſtanti. ſm q̄ dr̄.i.Coꝛ.xv.g. Oēs q̄dē reſurgem⁹. ꝛ ſubdit: In momēto i ictu oculi. Nec pōt h accipi p̄oritas dignitatꝭ: q2 p̄res ve.te.i reſurrectiōe nō erūt digniores aplīs q̄ erūt aſſeſſores iudicis Matth.xix.d. Sedebitis ſup ſedes.xii. ꝛc. de q̄b⁹ dicit h aplīs. Deinde nos: ꝓpt̄ qd̄ ſaluo meliori iudicio videt mihi q̄ iſta prioritas ꝛ poſterioritas ſit referenda ad q̄etem i xp̄o p bonā mortē: ꝛ ſic iūgēdo lr̄am dr̄: Et mor. q̄ i xp̄o ſūt.i. q̄eſcūt i fide ei⁹ mortui. Primi reſpectu nr̄i q̄ adhuc viuim⁹. Reſurgēt: cū poſteris. Deinde nos q̄ viuim⁹ ſupple q̄eſcem⁹ i xp̄o i ei⁹ fide moriēdo. l ¶ Simul rapie. cū il. iā reſuſcitati cū ipis. m ¶ Obuiā xp̄o. veniēti ad iudiciū. n ¶ In aera. vbi ꝓferet ſnīam iudicii ſup vallē ioſaphat: vt dictum fuit Iohel.iii. o ¶ Et ſic ſp ꝛc. q2 electi a xp̄o nō ſeꝑabunt ampli⁹: ſ; ſemp erūt ſibi cōiūcti nō ſolū i aīa: ſ; etiā in corpe. p ¶ Itaq̄. Hic ex p̄dictꝭ cōcludit intentū.ſ. q̄ fideles nō debēt imoderate lugere mortuos: ſ; de ipis cōſolari ex q̄ ſūt ad vitā imortalē ꝛ felicē reſuſcitādi: ꝛ hoc ē qd̄ dicit: Itaq̄ cōſolamini ꝛc. de reſurrectiōe fidelium p̄dictꝭ.

C
1.Co.15.e
Alsᵗ dño
D
1.Pe.3.c
Apo.3.a

¶ In ca.iiii. vbi dr̄ i poſtil. Vt ſciat vnuſq̄ſq̄ vas ſuū poſſidere

Additio. i. Hoc qd̄ dr̄: Vt ſciat vnuſquiſq̄ vas ſuuꝫ ꝛc. ſm Glo. pōt exponi aliter.ſ. q̄ nō ſolū ab illicito q̄s abſtineat ſ; nec licito abutat: ſed ſciat vnuſquiſq̄ poſſidere vas ſuū.i. vxorem ſuā in ſanctificatione.ſ. vt nō turpiter abutendo eam poſſideat.

¶ In eo. ca. vbi dicit i poſtil. Rogam⁹ aūt vos fratres vt abūdetꝭ magis.

¶ Additio. ii. In hoc qd̄ dicit: Vt abundetis magis ꝛc. intelligit q̄ licet facerent opera dilectionis bona poſſent tamē facere meliora ad q̄ rogat vt operam dent: quia difficile eſt dimittere conſuetudinem. ꝛ quod ſequit: Vt quieti ſitis ꝛ vt veſtrū negociū agatis: itelligit dimiſſis alijs: q̄ em̄ circa aliena multū occupat neceſſe ē vt ſit inq̄etus velut ꝓpria negocia negliget.

D E temporib⁹. Poſtq̄ apoſtolus reddit theſſalonicēſes beniuolos et dociles. hic cōſequenter oſtendit eos cautos. Circa quod ſciendum q̄ cautela maxime requirit circa illa de quibus certum eſt q̄ venient: cū tamē hora veniendi eſt ſimpliciter ignota: ſic autem ē de die iudicii. ſm q̄ dicit Matth.xxiiii.c. De die illa ꝛ hora nemo ſcit neq̄ angeli in celo: ꝓpter qd̄ apoſtolus circa hāc reddit theſſalonicēſes cautos. Et diuidit in duas partes: quia primo eius incertitudinem oſtendit. ſecundo theſſalonicenſes cautos reddit/ ibi: Vos autem. Circa primū ſciendum q̄ dies iudicii dupliciter accipit in ſcriptura. vno modo p ipſa die iudicii generalis in fine mūdi. alio modo pro die iudicii particularꝭ que eſt dies mortis cuiuſlibet hominis. nam in illo ſtatu in iudicio finali p̄ſentabit in quo in morte inuenietur. Intentio vero apoſtoli videt hic magis eſſe de die mortis quia ipſe ſciebat diem iudicii finalis multum diſtare: vt patet in epiſtola ſequenti: ipſe autē hic hortat theſſalonicenſes vt ſint cauti ne repente veniat ſup eos dies dñi ꝛ inueniant imparati. Verūtamē vtroq̄ mō lr̄a exponet: ꝛ primo de die finalis iudicii/ cū dr̄: q ¶ De tpib⁹ autē ꝛ momē. prinētibus ad diem finalis iudicii. r ¶ Nō indige. vt ſcri. vobis. q2 talia ſcire ad vos nō ꝑtinet: ſm q̄ dr̄ Act.i.a. Non eſt veſtrū noſſe tpa ꝛc. s ¶ Ipſi enim diligēter. ſcripturas ſupple conſiderando.

Ca. V
Diuiſio
Dies iudicii duplex

C Scitis

K a ¶ Dies dñi. Hic dies ē hoim ꝓ libitu ſuo: ſꝫ
E tūc erit dies dñi. b ¶ Sic fur. ita iprouiſus ve
niet mal' tūc: qḋ ⁊ in obitu cuiuſqꝫ fit. Sic fur nō
dico die ſꝫ nocte: cū latētius venit: ⁊ hoies dor
miūt tūc oīa ſurripit: vt q̄ diuitē ſe putabat: ꝯuigi
lās nihil inueniat. Ita
multi h̄ bñ ſecuri: nihil
boni ſe habere tūc inue
nient. Propter h̄ ince
pit de tēporibus: vt mo
neret eoſ cauere ſibi: ne
ita dep̄hēdant. ¶ Au
guſ. in epla ad Eſiciū.
An expedi- Nō ē poſt q̄ntum tpis
at ſcire ex- h̄ futuꝝ ſit: ſꝫ quō futu
tremū diē rum ſit opus eſt ſcire vt
curēt filii luc' eſſe ⁊ pa
rato corde vigilare: q̄
nolūt ab illa hora ſicut
a nocturno fure cōpre
hēdi. Nā ſi ad cauēdū
h̄ malum. i. ne hora dñi
tāq̄ꝫ fur iueniat ipara
tū: opus ē noſſe tēpoꝝ
ſpacia: nō diceret apls
nō eē op⁹ vt h̄ ſcriberet
ſꝫ poti⁹ ſcribēdū h̄ eſſe
poti⁹ iudicaret: nūc aūt
nō opus eſſe illis mon
ſtrauit: quibus ſufficie
bat vt ſcirēt imparatis
atqꝫ dormiētibus horā
dñi ſicut furē eſſe: atqꝫ
hoc ſciendo vigilarent.
c ¶ Cū eñ dixerint.
Dan. 12. c Nā ſic in verbis Da
Antichriſti niel iuenit: Regnabit
regnū antichriſtus ⁊ miniſtri
eius tribus annis ⁊ di
midio: ⁊ iterficient ab
illo helias ⁊ enoch: ſic
F ⁊ in Apoc. habet. Et
†Eph. 6. c tunc erit talis tribula
tio qualis ante nō fuit:
nec poſt erit. Poſtea i
terficietur a michaele ⁊
maxima pars ſuorum.
Poſt mortem ꝟo anti
chriſti. xlv. dies ꝯcedē
tur ad penitentiā hoīs
q̄ titubauerūt in pſecu
tione illa. Sꝫ miniſtri
antichriſti gaudebūt il
lis diebus: ducētes vx
ores: ⁊ ꝯuiuantes dicē
tes: Licet princeps no
ſter mortu' ſit: nō habe
mus pacē ⁊ ſecuritatē.
d ¶ Filii luc'. Fides
eſt lux q̄ fac' diē. i. habi
tū ꝟtutum: ecōtra tene
bre ſūt īfidelitas: nox ha
bit⁹ vitioꝝ. e ¶ Nō ſu
mus no. ⁊c. Igit nō
dormiamus. i. in pñtib⁹ torpeamus: ſꝫ vigilet
mens attendens hec caduca. ⁊ ſobrie his vta
mur: nō q̄ſi bonis nr̄is: ſed ad ſuſtentationē da
tis. Uere nos q̄ nō ſumus noct' nō debem⁹ dor
mire. nam q̄ dormit ꝓpter noctem dormit. i. vi
tia ⁊ pctā ſua traxerunt eos ad hoc: vt obliti vi
te eterne in iſtis q̄eſcant: ⁊ q̄ ebrii ſunt: his imo
derate vtendo: ex nocte vitiorum hoc habent.
f ¶ Induti loricam ⁊c. Sicut lorica munit vi
talia: ita fides ⁊ charitas nos ꝯ appetitum ter
renoꝝ. Si eñ attendimus ꝙ xp̄s ꝓ nobis paſ
ſus ſurrexit ⁊ nobis vitam parauit q̄ ſumus q̄ſi
coherentes hami fidei: ſi ⁊ charitati inſiſtimus
nunq̄ꝫ mētes nr̄as vincet temꝑalis appetitus.
G Si etiam

a ¶ ingrēdo ſcripturas. b ¶ nō ꝓ tpe dici ſꝫ q: nūc oīa aperta. ¶ aduentus.
a b diligēnter ſcitis: quiā dies dñi ſi
¶ ita latēter. ¶ ſicut fur: q: incautus
c cut fur in nocte ita veniet. Cū eni c
a ¶ carnales. b ¶ nūc in pñti. ¶ de futuro ¶ eſt. c ¶ ſubitanea perditio diei iudicii. ¶ ſubitus.
dixērint pāx ⁊ ſecuritas: tūnc re d
¶ ita grauis ⁊ ſubitus.
pētin⁹ eis ſuꝑueniet iteritus: ſicut
¶ q̄ tandē euadit: ſꝫ illi nō.
dolor in vtero habētis: ⁊ nō effu
a ¶ ill' erit iprouiſus dies dñi: ſꝫ vobis nō.
gient. Uōs aūt fratres nō eſtis in e
¶ ignorantie. ¶ ita.
tenebris: vt vos dies illa tāq̄ꝫ fur f g
¶ ad mortem eternam.
d comp̄hendat. Oēs enim vos filii b
a ¶ fidei. b ¶ ꝟtutū ꝑ quas bona operant. c ¶ vel nō eſtis. d ¶ ne q̄s putet parti poſ
e luc' ēſtis ⁊ filii diei. Nōn ſumūs i k
ſe eſſe diei: parti noctis. a ¶ q: nō noctis.
noctis neqꝫ tenebrarum. Igitūr l m
¶ Cōmonet ne ſecuri de chriſto negligenter agamus. a ¶ carnalibus dediti.
nō dormiamus ſicut et cętēri: ſed n o
vigilemus ⁊ ſobrii ſim⁹. Qui eni p q
dormiunt nocte dormiunt: et qui r s
a ¶ illi ꝑ noctē.
ebrii ſunt: nocte ebrii ſunt. †Nōs t v
a ¶ ꝟtutib⁹ lucētes. b ¶ ñ ſolū vigilem⁹ ſꝫ.
autē qui diēi ſumus ſōbrii ſimuſ:
¶ ꝑ hoc. ¶ ecce facultas.
f induti loricam fidei ⁊ charitatis: x y
a ¶ ꝑ ſpē veniem⁹ ad ſalutē. nō eī poſuit nos de⁹ in ſpe vt hēam⁹ irā ſꝫ acq̄ram⁹ ſalutem bñ
et galeam ſpēm ſalutis. Quoniā z a
operādo. a ¶ penā eternam.
non poſuit nos deus in irām: ſed b
¶ nō eñ ocioſis dabit ſalus. ¶ ⁊ hoc.
in acquiſitionem ſalutis ꝑ domi c
¶ ſine q̄ nec ſpes nec aliud nos iuuaret.
nū nr̄m ieſum xp̄m qui mortuus
¶ in carne viuamus.
eſt ꝓ nobis: vt ſiue vigilemus ſiue d e
a ¶ mortui fuerimus. b ¶ ad ſimilitudinē eius continuati et.
dormiām⁹ ſimūl cū illo viuamus. f

A a ¶ Scit' q: dies do. i. dies iudicii: q̄ dr̄ dies dñi: q: tūc xp̄s appebit G
vt dñs q̄ in p̄mo aduētu apparuit vt hu⁹. b ¶ Sic fur i no. nō ꝑ h̄ itelligē
dū ē ꝙ dñs vētur⁹ ſit ad iudiciū tpe noct': ſꝫ mag' clara die: ſic' i celū aſcēdit:
Act. 1. b. Hic ieſus q̄ aſſūpt⁹ ē a vob in celū ⁊c. ſꝫ q: veniet ſbito hoib⁹ h̄ nō ꝑ
uidētib⁹. c ¶ Cū eñ di. ⁊c. Glo. ſuꝑ locū iſtū dic' ꝙ itelligit de ſocus an
tichriſti q̄ poſt mortē ei⁹ credētes ſe eſſe in pace ⁊ ſecuri
tate faciētes feſta ⁊ ꝯuiuia exercētes ꝑ diuerſa loca.
Sꝫ iſtō n̄ videt ꝯueniēter dictū: q: glo. p̄mittit ꝙ an
tichriſt⁹ fulminabit ⁊ maxia ps ſui exercit⁹ ꝑibit cū eo:
ꝓpt qḋ nō ē veriſile ꝙ remanētes eſſe debeāt in tan
ta ſecuritate ⁊ iocūditate: ſꝫ mag' in timore. ⁊ ſic vi
det glo. ſibiꝑi repugnare. Itē videt eſſe ꝯ dictū cōe
doctoꝝ ⁊ ſctōꝝ q̄ dicūt cōiter ꝙ mortuo antichriſto ⁊
falſitate ei⁹ māifeſte detecta: oēs gētes ꝯuertent ad
xp̄m. ⁊ ſic nō remanebūt aliq̄ in ſecta āticriſti. Nec
pōt dici ſuſtinēdo glo. p̄miſſaꝫ ꝙ illi q̄ fuerāt de ſecta
ātixp̄i p̄dicta feſta ⁊ ꝯuiuia faciāt: eo ꝙ ſint ꝯuerſi ad
fidē xp̄i. q: d̄ ipis dicētib⁹: Pax ⁊ ſecuritas. ſbdit
apls: d ¶ Tūc repē. eis ſuꝑue. ite. qḋ nō pōt ex
poni de bñ gaudētib⁹. ꝓpt ꝙ meli⁹ videt reduci ad
tp̄s dñatōis ātixp̄i: q̄ñ obtēta ciuitate ⁊ tēplo oñdet
ſe tāq̄ꝫ ſit de⁹: vt dr̄ in epla ſeq̄nti: ⁊ tūc ſatellites ei⁹
gaudebūt de ꝑtāte dñi ſui: ſꝫ repētinus ſuꝑueniet eis
iteritus: q: cito fulminabit ātixp̄s cū maxia pte ſui ex
ercit⁹. Nec obuiat huic expoſitiōi ꝙ dñatio antixp̄i
⁊ ei⁹ fulminatio p̄cedēt diē iudicii: de q̄ loquit aplus
ante imediate: q: freq̄nt' p̄us facta poſteri⁹ narrant.
Scdo exponēda ē lr̄a de die mort' ſic: De tpib⁹ āt et
momēt' in q̄b⁹ debeat mors venire: nō indigetis vt
ſcribam⁹ vob. q. d. q: nō ſcriberē vob niſi illud qḋ iā
ſcit'. ſ. ꝙ ē totalit' icertū. iō ſbdit: Ipi eñ ſcit' ꝑ expiē
tiā q̄tidie vidētes. Quia dies dñi. i. mort' q̄ dr̄ dies
dñi: q: tūc veniet ad ꝑticulare iudiciū ipi⁹ morientis
rōne ſupradic a. Sicut fur in nocte. i. repēte ⁊ ex im
prouiſo. iō ſubdit: Cū eñ dixerint: homies mūdani.
Pax ⁊ ſecuritas credētes diu viuere in delitiis tpa
libus ⁊ tpali pace. Repētinus ſuꝑueniet iteritus. ſ.
mortis corꝑal. Sic dolor in vtero habētis: q̄ntum ad
penā inferni. Et nō effugiēt: q: in inferno nulla ⁊c.
De h̄ ponit exēplū ſaluator Luc. xii. c. de illo q̄ dice
bat aie ſue: Aia mea habes multa bona repoſita in
multos ānos: q̄eſce comede ⁊ bibe ⁊ epulare. ⁊ dixit H
ad illū dñs: Stulte hac nocte repetēt aiaꝫ tuā a te: q̄
aūt cōgregaſti cui⁹ erūt? e ¶ Uos aūt. Hic cōſeq̄n
ter aplus reddit Theſſalonicēſes cautos ꝯ diē iudi
cii general: q: ſic dictū ē: Qual' q̄s in morte iuenit. ſ.
iuſtus aut iniuſt⁹: tal' in iudicio p̄ntabit. Cautela ꝟo Cautela
ad h̄ eſt: vt hoies ſꝑ ſint parati ꝑ bonā vitā ad recipi optima
endū mortē. h̄ aūt fit ꝑ hoc ꝙ hō bñ ad ſeip̄m ſe hꝫ et
ad ꝓximū ⁊ ad deū: ꝓpt qḋ ad hec tria inducit aplus:
⁊ ſm h̄ diuidit in tres ptes que ꝓſeq̄ndo patebunt.
Igit ad primū inducit dicēs: Uos āt frēs nō eſtis
in tene. ſ. erroris ſic' ſunt infideles. f ¶ Ut vos
dies illa. ſ. mort'. g ¶ Tāq̄ꝫ fur cōp. i. iparatos.
h ¶ Oēs eñ vos filii lu. eſtis. i. xp̄i q̄ eſt lux vera
illumināſ oēꝫ hoieꝫ: Ioh. 1. b. Cui⁹ eſtis filii ꝑ baptiſ
mū. i ¶ Et filii diei. i. noui teſtamenti qḋ dr̄ dies:
Roma. xiii. d. Nox p̄ceſſit dies āt appropinquauit.
k ¶ Nō ſum⁹ no. ſ. moſaice obſcuritat'. l ¶ Neqꝫ
tene. i. diuerſoꝝ erroꝝ gētiliū. m ¶ Igit nō dor.
in pctis. n ¶ Sic ⁊ ceteri. q̄ ſūt icreduli. o ¶ Sꝫ
vigilemus. ꝑ attētionē mēt' ad ea q̄ ſunt ſalutis.
p ¶ Et ſobrii ſim⁹. ex pte corꝑis vtētes tpalib⁹ ad
nature ſuſtētationē: ⁊ ad bonā ſenſuū diſpoſitionē.
q ¶ Qui eñ dor. in voluptatib⁹ ⁊ pctis. r ¶ Nocte dor. ſ. igrātie. Nā
igrat oīs mal⁹: ſm qḋ dic' Phs. iii. Eth. s ¶ Et q̄ ebrii ſunt. imoderate
vtētes bonis corꝑalib⁹. vñ dr̄ ebri⁹ a bria qḋ ē mēſura: q̄ſi extra mēſurā poſi
tus. t ¶ Nocte ebrii ſūt. ſ. igrātie rōne dicta. v ¶ Nos āt. Et ptꝫ ex di
ctis ſnia. x ¶ Induti lo. fi. ſic' eñ lorica efficit ex plib⁹ iūctur' inuicē ſe cō
plectētib⁹: ſic fides itegrat ex plib⁹ articul' ad inuicē cōnexis. y ¶ Et cha
ritatis. q̄ ē forma fidei: ſic' aūt lorica ꝓtegit corpus: ſic fides charitate for
mata ꝓtegit aiaꝫ a demonū inſultib⁹. z ¶ Et galeā ſpem ſa. Sic' eñ ga
lea munit caput qḋ ē ſuꝑior ps ipi⁹ corꝑis: ſic ſpes ſuꝑiorē ptē aie: ip̄am ad
celeſtia eleuādo. a ¶ Qm̄ nō po. nos de⁹ in irā. i. in dānationē eternā.
b ¶ Sꝫ in acq̄ſi. ſalutis. i. vt acq̄ramus vitā beatā ex opibus meritorius.
c ¶ Per dñm no. i. ſine cui⁹ adiutorio nullū op⁹ pōt eē meritoriū. d ¶ Ut
ſiue vigilemus. viuēdo corꝑalit'. e ¶ Siue dor. mort' corꝑalis ſomno.
f ¶ Simul cum illo viuamus. Uita gratie que eſt in anima immortali.
A Propter qḋ

A h Si etiã ſpes eterne ſalutis ad ſupna tendens vt galea mentẽ obuoluit: nõ ledeť a temporali appetitu. a ¶ Ut habea.il. abũ.ꝛc̃. Haymo. Neceſſaria eis miniſtrando ꝛ reuerentiaꝫ dignitati exhibendo. Quid eñ prodeſt honorẽ ſine fructu ha/bere ſicut diuitie negligentiã pariunt ſalutis: ita egeſtas dum ſaturari querit a iuſticia declinat. Jdō in alia epla ꝑcipit pſby/teros duplici honore eſſe honorãdos.

Nota

1. Tio. 5. c

* a ¶ Propter qđ ꝯſo.inuicẽ. in laborib⁹ vite preſentꝭ. b ¶ Et edifi. ꝟbis bonis ꝛ exemplis. c ¶ Sicut ꝛ fa. ſꝑ tñ ꝓficiẽdo in iſtis. d ¶ Rogam⁹ aũt. Hec eſt ſcđa ps in q̃ in ducit theſſalonicẽſes ad h ꝙ bene ſe habeãt ad ꝓximũ: ꝛ ꝑmo ad pfectos eos honorãdo dĩ. Rogam⁹ aũt vos fra. vt no ueritis: oſtẽdendo ꝑ effectũ vos noſſe ꝑlatos debite eos ho/norãdo: tã rõne vite ꝙ rõne doctrine. iđ ſubdiť: e ¶ Et monẽt vos. iđo ſũt pre ceterꝭ diligẽdi: q̃ꝫto ſpũalia cor/poralibus ꝑferunť. f ¶ Propť op⁹ illoꝝ. ad vr̃am ſalutem ordinatum. g ¶ Pacẽ ha. cũ eis. obediẽdo eis humiliť ꝛ deuote. ſcđo hortať eos vt bene ſe habeant ad ipfectos/dicens: h ¶ Rogam⁹ aũt vos fra. corri. charitatiue. i ¶ Inqetos. i. gyro/uagos ꝛ ꝯtẽtioſos. k ¶ Cõſolami ni puſilla. i. in tribulatiõib⁹ deficien tes. l ¶ Suſcipite infir. mente et corpore infirmitates eoꝝ q̃ꝫtũ ſm deũ põt fieri ſupportãdo. qñ eñ ex tali ſup portatiõe inſoleſcunt: eos nõ expedit ſupportare: qꝛ hoc eſſet malũ nutrire. m ¶ Patiẽtes eſtote ad oẽs. non ſolũ fideles ſꝫ etiã infideles. Et itelli/giť iſta patiẽtia q̃ꝫtũ ad actũ animi in/teriorẽ. q̃ꝫtum aũt ad exteriorẽ. ſ. defẽ dendi ſe vel ſua: aut repetendi rẽ vel iniuriã a iudice nõ ſemper expedit: vt pote ſi ex hoc audacia malefaciẽdi tri/buať: niſi ex tali ſupportatiõe maius malũ vtpote graue ſcandaluꝫ oriret. n ¶ Uidete ne q̃s malũ ꝓ malo alicui reddat. h eñ eſt vindicare ſe ipm: qđ ſemꝑ eſt malũ: cũ null⁹ ſit iu/dex i ſua cã. ſi nõ aliquis cũ habeat ſu periorẽ iudicẽ: ſibi iniuriã factã debet vel põt punire. non tñ liuore vindicte ſed zelo iuſticie. o ¶ Sed ſemꝑ qđ eſt bonũ ſectamini in inuicẽ. i. fi deles ad fideles. p ¶ Et in oẽs. i. etiã erga ĩfideles. q ¶ Semꝑ gau dete in do. ꝛ ſi non actu quẽ oportet aliqñ interrũpi: ſaltẽ in ſomno: tñ ĩ ha bitu. ꝛ eodẽ mõ intelligiť qđ ſubdiť: r ¶ Sine itermiſſiõe orate. vel h referenduꝫ eſt ad horas ad hoc aptas vel ꝯſtitutas: quarũ nulla ẽ intermit/tenda. s ¶ In oib⁹. ꝓſperis ꝛ ad/uerſis. t ¶ Gr̃as agi. deo. q̃ aduer ſa ordinat ad ſalutẽ vr̃am ſicꝫ ꝓſpe/ra. ꝛ h ꝑ meritũ vr̃e petitionis: ſicꝫ pꝫ de ſcõ Job: ꝛ ſubdit cãm: v ¶ Hec ẽ vo. dei ꝛc̃. cui eſt in oib⁹ obtẽperã dũ. x ¶ Spiritũ. Hec eſt tertia ps in qua hortatur eos bene ſe hr̃e erga deũ/dicẽs: Spiritũ. ſcꝫ deuotionis erga deũ. y ¶ Nolite extin. ꝑ ĩmo deratã curã rerũ tꝑaliũ. Prophetias .i. exp ſitiones ſcripturarũ ſacraruꝫ. z ¶ Nolite ſpe. qꝛ frequẽter reuela tur itellect⁹ ſimplici q̃ occultať prudẽ ti Mat. xi. d. Abſcõdiſti hec a ſapi. et pru. ꝛc̃. veruntñ qꝛ expoſitores aliqñ deficiũt. iđ ſſdit: a ¶ Oia aũt p. i. dicta eoꝝ diſcutite. b ¶ Qđ bonuꝫ ẽ te. ꝯ multos q̃ in locutiõib⁹ ꝛ ꝑdica tionib⁹ mala dicta meli⁹ retinẽt q̃ꝫ vti lia. c ¶ Ab oi ſpe. ma. ab. v. nõ ſo lũ eñ abſtinẽdũ ẽ a malo: ſꝫ etiã ab eo qđ hꝫ apparẽtiã mali: ꝓpť ſcãdalũ vi/tãdũ: ſaltẽ q̃ſqꝫ declareť qđ illud eſt licitũ. d ¶ Jpe aũt de. p. i. actor et dator pacꝭ. e ¶ Sctiſicet v. p oia. ad corp⁹ ꝛ ad aĩam ꝑtinẽtia. f ¶ Ut iteger ſpi. vr̃ ꝛ aĩa ꝛc̃. ꝛ dr̃ ſpũs q̃ꝫ tũ ad ſupiorẽ aĩe ptẽ: ꝛ aĩa q̃ꝫtũ ad in feriorem. g ¶ In aduen. do. ad iu/

C

D

† Eccl. 18. c Luc. 18. a

† De cõſe. diſ. 4. c. que ris

† 15. diſ. c. ſi. ꝯ. item ſcri pta

† 22. q. 5. de forma ibi ñ ſufficit ab/ſtinere. De vita et ho/ne. cle. c. cũ ab oñi. De eo q̃ eo. cõ. vxo. c. veni ens. 2.

r dicium

b ¶ Rogam⁹ aũt vos frẽs corri. inquietos: ꝯſola. Haymo. Hic ad monet ꝑlatos vt ſubiectoꝝ iꝑrobitateꝫ ꝛ ipatiẽtiã patiẽter ferãt: dũ in aliquo ꝯtra eos murmurãt. c ¶ Maluꝫ ꝓ malo. Tũc eñ malũ ꝓ malo reddiť: ſi corripiẽd⁹ nõ corrũpiť: ſꝫ praua diſſi mulatiõe negligiť. d ¶ Semꝑ. Uel generaliť ad oẽs ſꝑ gaudete. e ¶ Si ne iter. i. ſꝑ iuſte viuite ꝛ eterna deſi/derate. ¶ Aug. Juſt⁹ eñ nũq̃ꝫ deſinit orare: niſi deſinat iuſt⁹ eẽ: ſꝑ orat q̃ ſꝑ bñ agit. Jpm eñ ꝺſideriũ bonũ orõ ẽ. Et ſi ꝯtinuũ ẽ deſideriũ: ꝯtinua ẽ orõ. Uel f ¶ In xp̃o. eſt oſtenſa volũtas dei: qꝛ hec fuerũt in xp̃o in q̃ nihil deo diſplicuit. g ¶ Spm no. ex. Quia volũtas dei eſt facere hec oia: vos ma/iores q̃ habetꝭ ꝑ ſpm̃ ſcm̃ donũ itelligẽ tie nolite abſcõdere: q̃ merito ꝛ vos ꝑ/deretis. Uos ſubditi ꝓphetias illoꝝ nolite ſpernere: tñ nõ oia indiſcrete ac cipiat᷑: ſꝫ ꝓbate. i. rõne diſcutite: ꝛ qđ bonũ iueniť tenete. Spm̃ noli ex. i. ſicut ſpũſſctũs ad horã qđ reuelat: noli te ꝓhibere loq̃ qđ ſentit. Uel ſpm̃ ſcm̃ q̃ dat⁹ ẽ nob: nõ q̃ꝫtũ in ſe: ſed in nobis extinguim⁹: dum peccando fugamus.

Quis dica tur orare

Nota

b ¶ Ab oi ſpẽ ma. ꝛc̃. Solẽt eñ ſpi rit⁹ imũdi fallaciť dicere bona ꝛ inter hec ſubinducere praua: vt ꝑ hec q̃ bõa ſunt accipianť ꝛ mala. i ¶ Jpſe aũt de⁹ pa: Ego ita ꝑlatos ꝛ ſubditos mo neo: ipſe aũt deus q̃ põt. k ¶ Spũs ve. Ratio ſeruet integra nõ ꝯſentien/do carni. vſqꝫ: o ¶ In aduen. dñi. Hoc ẽ vſqꝫ ad finẽ vite. l ¶ Et aĩa. i. ſenſualitas integra ſeruiẽdo rationi. m ¶ Et corp⁹. vt nihil agat᷑ ei⁹ mini ſterio. vñ aliq̃s conquerať. Aliqñ inq nať aĩa ꝑ cogitationẽ malã: ꝛ ẽ mũdũ tñ corp⁹. Jdeoqꝫ ſpm̃ integrũ ĩ hoĩe di cit eſſe debere. Si aũt mala vita vel co gitatio intercidat: nõ erit iteger ſpũs. Spũs ꝛ aĩa ꝛ corpus. Aug. Tria poſuit quib⁹ hõ cõſtat. i. ſpm̃ animaꝫ ꝛ corpus. ſ. illud quo intelligim⁹: ꝛ illud quo viuimus: ꝛ illud quo viſibiles: ꝛ cõ trectabiles ſumus: q̃ rurſus duo dicũ tur: qꝛ ſepe anima cũ ſpiritu nominať. Uel: Spiritus poniť ꝓ donis ſuis. i. gratia ſpũs q̃ data eſt in baptiſmo ſer/uetur incorrupta ꝛ integra: ne noſtro vitio vel immũdicia corrũpať vel fuge tur. Nam dũ agit hõ q̃ odit ſpũſſanct⁹ recedit ab eo grã ei⁹ penit⁹ vel minuiť. n ¶ Sine querela ait: Aug⁹. Non ſine pctõ de perfectione iuſti hominis. Aliud eſt eſſe ſine pctõ: quod de ſolo in hac vita vnigenito dictũ eſt. Aliud eſt eſſe ſine querela: quod de multis iu ſtis etiã in hac vita dici potuit. Quia ẽ quidam modus bone vite. de quo etiã in iſta cõuerſatione iuſta querela eẽ nõ poſſit. Quis eñ iuſte queritur de ho/mine: qui nemini malũ vult: ꝛ quibus põt fideliter cõſulit: nec contra cuiuſq̃ꝫ iniurias tenet libidinẽ vindicandi: vt veraciter dicatur: ſicut ꝛ nos dimitti/mus debitoribus noſtris: ꝛ tamẽ coip ſo ꝙ hoc dicit ſine peccato ſe non eẽ de

B

Mat. 19. b

claret

a ¶ qꝛ hec ſpes ẽ nob ¶ ĩ hac miſia. b ¶ aliꝫ alios de morte ſuoꝝ dolẽtes. ¶ vos. c ¶ ne

Propť qđ ꝯſolami ĩuicẽ: ꝛ ẽdifi a b
ſciẽtes. a ¶ ali⁹ aliũ vt tñ nõ min⁹ q̃ꝫ mõ faci atis. b ¶ h facite oẽs: vos aũt minores.
cate alterutꝝ ſicẽ ꝛ facitis. Rõga c d
a ¶ ꝛ ſi ſubditi. b ¶ oſtẽdatꝭ vos noſſe.
mus autẽ vos frãtres vt nouerí/
¶ ĩ regimĩe vr̃i ꝛ doctrina.
tis eos qui laborant inter vos et
¶ ordinatione dñi.
pręſunt vobis in domino et mo/ e
a ¶ vt pares ad recta. b ¶ ita noueritis.
c ¶ vult vt ex charitate honorẽt pſbyteros.
a neant võs: vt hãbeatis illos abún
a ¶ ꝛ ſi grauiť increpãt: vł puniũt ſciẽtes h exigere op⁹ eoꝝ pacẽ habete cũ eis.
danti⁹ i charitate: ꝛ prõpť opus f
b illoꝝ pacem habete cuꝫ eis. Ro g h
a ¶ ꝑlatos. b ¶ tñ. c ¶ Aug⁹. A q̃ q̃ ceſſat ne ꝑdat qđ illi dare ſolebãt mercẽnari⁹ eſt,
gamus aũt võs frãtres: córripite
¶ curioſos gyrouagos. ¶ ꝯ aduerſa. ¶ vel
inquietos: conſolamini puſillani i k
deſperãtes ꝓ pctis. a ¶ vt medici ad ſanã/dũ. b ¶ ĩ fide. c ¶ ſi ĩ h officio aliq̃d inferť.
mes: ſuſcipitẽ infirmõs: pãtien/ l m
a ¶ non ſolũ patimini nec bonũ ꝓ malo ſub trahatis vt negligatis corripere.
tes eſtote ad omnes. Uidẽte ne n
c quis malũ ꝓ malo alicui reddat:
¶ in ꝓſperis vel aduerſis. ¶ vtile eſt.
ſed ſemper quod bonuꝫ eſt ſecta o
a ¶ etiã nõ credẽtes. b ¶ q̃cquid vobis fi/at. ¶ nõ modo patiamini: ſed etiam.
d mini in inuicẽ ꝛ in omnẽs. † Sẽm p q
¶ vñ alibi: ĩ tribulatiõe gaudẽtes. a ¶ certa
e per gaudete: ſine intẽrmiſſione r
rũ horarũ. ¶ etiã ꝓ ꝓſequẽtib⁹. ¶ ꝛ de ad/uerſis. ¶ deo. ¶ hec oia facere.
orate: in omnib⁹ gr̃as agite. Hec s t v
a ¶ q̃ h docuit ꝑ xp̃m. b ¶ ꝑ xp̃m h vobis.
f eſt voluntas dẽi in chriſtõ ieſu in
¶ maiorib⁹ ꝛ minorib⁹.
g omnibus vobis. † Spiritum no/ x
a ¶ vł gr̃aꝫ celare nolite. ¶ malꝭ opib⁹ exclu dere. ſi q̃s dicta ꝓphetarũ explanat: ꝛ ad edi/ficationẽ ꝑdicat nolite ꝺſpicere. b ¶ ecce q̃d
lite ẽxtinguere: ꝓphetiãs nolite y z
dixit ſpm̃. a ¶ ꝓbãda certa cũ diſcuſſiõe nõ e
ſpernere. † Omniã autem proba a
gẽt. a ¶ ab oĩ re q̃ ſpẽm mali ꝑtẽdit vt a pra ua expoſitiõe. ¶ ſi q̃d ſpẽm mali ꝑtendit: ꝛ ſi nõ ſit malũ nolite ꝑcipitãter agere.
b te quod bonuꝫ eſt tenete: † ãb om b c
i ni ſpecie mala abſtinete vos. Jpe d
a ¶ q̃ põt inq̃etudinẽ remouere. ¶ dator.
autẽ deus pãcis ſctificet vos per e
¶ q̃ docui. a ¶ de q̃ alibi. Renouami ſpũ mentꝭ vr̃e: q̃ ſpũs ẽ mẽs q̃ ſeruit legi dei.
k oia: vt integer ſpũs veſtẽr et aĩa f
m a ¶ ꝛ ſi nõ ſine pctõ: ĩ malꝭ eñ offẽdim⁹ oẽs.
n et corp⁹ ſine querela in aduentu g

E F clarat. In multis eni of.o. a ¶ Fidel. Oro vt ſctificet: vt ſctificatos ſuet: nec in de dubitandū eſt: q2 verus eſt in pmiſſis q̄ vocauit.

¶ Finit epl'a pma ad Theſſalonicen.

¶ Incipit epl'a ſcd'a ad Theſſalonicenſes.

dictū. a ¶ Seruet. ꝛ ꝙ iſtud ſit ſperandū ſbdit: b ¶ Fidel' eſt ꝛc. ad fidē ſcz de⁹. c ¶ Qui etiā fa. q2 nulli deficit q̄tū ē ex ſe. d ¶ Fres. Hec eſt vltia ps q̄ eſt ↄcluſio epl'e in q̄ ponit ſui recōmēdatio ꝛ alioꝝ ſalutatio. iō dicit: Fratres orate ꝛc. in oſculo ſctō: nō libidinoſo nec pditorio: ſicut plenı⁹ fuit expoſitū: Ro. vlt. vbi idē ꝛ ſub eiſdē verbis ponit. e ¶ Adiuro vos p do. i. iniungo vob p ipm: f ¶ Vt legat epl. ꝛc. i. baptiſmate ſctificat'. g ¶ Gra dñi nri ieſu xpi vo. ſupple ſit in pñti: et glīa in futuro. Amen. ¶ In ca. v. vbi dr in poſtil. Sz iſtud nō videt ↄuenient' dictū: q2 Glo. pmittit ꝙ antichriſtus fulminabit.

a dñi nři ieſu xpi ſuet. Fidel' eſt q̄ a b

¶ ad vitam. ¶ opus gr̄e pficiet.

vocauit vos: q̄ etiā faciet. Fres c d

¶ ex noſtra parte.

orate p nob. Salutate frēs om

a ¶ quod eſt ſignū dilectionis. b ¶ ſalutate ꝛ epl'am oſtendite.

nes i oſcūlo ſācto. Adiūro vos e

per dominū: vt legatur epiſtola f

a ¶ in baptiſmo ſanctificatis vel perfectis vt inde proficiant.

hec oib⁹ ſānctis frīb⁹. Gra dñi g

nři ieſu xpi vobiſcū. Amē.

Epl'a ad theſſaloni. pma finit:

Argumentū in ſcd'am incipit.

AD theſſalonicenſes ſcd'az ſcribit epl'am apl's: et notum facit eis de tpib⁹ nouiſſimis: ꝛ de aduerſarij deiectione. Scribit hāc epl'az ab athenis p titū diaconēꝛ oneſimū acolythū.

Argumētū finit: Epl'a pauli ad theſſalonicēſes ſcd'a icipit.

Argumētū epiſtole. Ca. I. Paulus ꝛ ſilua. Quia i pma epiſtola q̄dā dixit de aduentu dñi ꝛ reſurrectōe mortuoꝝ: nūc aliā ſcribit epl'az: in q̄ ſignat licz obſcure: ne qs enī apte pōt de abolitione romani regni: ꝛ d' antichriſto: ꝛ de inqetudine q̄rūdā. Hāc epl'am ſcribit itē apl's theſſalonicēſib⁹. Orta ei apud eos grauiori tribulatione: itē monet eos ad patientiā: oñdēs iuſtū dei iudiciū vt boni glīaz cō ſequantur mali penam. Scribit etiā nō inſtare diē dñi: ſicut occaſione ꝑoris epl'e videbat. Cū eni priorē epl'am legendo puenissent ad illū locū vbi dicit apl's: Mortui in aduētu ei⁹ reſurgēt primi. Deinde nos qui viuimus qui reſidui ſumus: ſimul rapiemur cum illis ꝛc. ↄturbati ſunt nimiūqꝫ pterriti putantes vicinū diē dñi: ne dānarent eo ꝙ tarde ad fidē venientes impfecti eſſent. Ideoqꝫ hoc cōperto ſcripſit eis non iminere diē iudicij ſuo tpe: ne apl's in h mētitus p oīa reprobaret: vel ne diabolus hec ex pectātib⁹ aliq̄ fraude illuderet. Corrigit etiam aſperius inqetos. Et ē intētio apl'i bonos ꝛ qetos ad patientiā monere: ꝛ inquietos corrigere: ꝛ q̄ obſcure in precedenti epl'a dixerat h aliq̄ten⁹ aperire. Primo ſalutat: deinde gratias agit de bonis eorū: poſtea monet ad patientiā ꝛ ↄſtantiā. Inde aſſerit ꝙ aduentū xpi antichriſtus ꝑueniet ꝛ aliq̄ aduētus antichriſti ſigna: licet obſcura denūciate agēs de abolitione romani regni ꝛ interfectione antichriſti. Circa finē ꝑ ovt curioſos corripiās obſecrat.

1. Tio. 4. d

F

Intentio apoſtoli

Diuiſio

¶ iſti tres ſunt quorū noīe ſcribit hec ꝛ prima epiſtola.

b P Aulus ꝛ Ca. I b ſiluan⁹ ꝛ timo

¶ ſcribit: vel ſunt.

thē⁹ eccīe theſſalonicenſiū in

¶ exiſtenti.

deo pr̄e nřo et domino ieſu xpo. Gra vobis ꝛ

¶ a quo hec: non a nobis.

pax a dō pr̄e nřo ꝛ dñō ieſu xpo.

a ¶ q̄ſi qd̄ tenetis tenete: q2 bonū de q̄ ſp debemus gr̄as ꝛ nunq̄ ſoluere poſſumus vt dignū eſt. b ¶ a q̄ hoc: non a nobis.

c Gr̄as agere debem⁹ dēo ſēp p k

a ¶ q2 p magnis bonis magne gr̄e agēde.

vobis fratres ita vt dignuz eſt. m

¶ ſup hoc ꝙ olim fuit: non decreſcit in tribulationibus. ¶ magis ac magis.

Qm̄ ſupercreſcit fides veſtra: ꝛ n o

abundat charitas vniuſcuiuſqꝫ

¶ in vos. ¶ tm̄ creſcit. ¶ apl'i. ¶ q̄ nō de

o veſtruz in inuicē: ita vt ꝛ noſipſi p

paruo gl'iaremur. a ¶ quib⁹ de vobis damus exēplū. videte ꝙ ne ſit' exēplū deficit⁹.

in vob gloriemur i eccleſijs dei: q

Additio. Sententia Glo. tenēda ē tanq̄ planior ſm ↄtinuationē ad imediate pdicta nō obſtātib⁹ obiectionib⁹ poſtillatoris. Intelligit eni Glo. hec verba apl'i cū dixerint: Pax ꝛ ſecuritas tūc repēti. ꝛc. de tpe illo intercepto qd̄ erit inter mortē antixpi ꝛ diem iudicij: de q̄. ſ. die iudicij immediate añ dixerat: Dies dñi ſicut fur. qd̄ tps ↄtinebat. xlv. dies: vt pōt haberi Dañ. vl. In iſtis eni dieb⁹ miſtri antixpi videntes ſe euaſiſſe ab illo ꝑlio maximo in quo antixp̄us ꝛ maxima pars exercitus eius perierat: eſtimabāt ſe totalit' eſſe extra periculū: licet pnceps eoꝝ ſic interfect⁹: ſicut ↄtingit multis q̄ poſtq̄ eripiunt ab aliq̄ maximo periculo credūt ſe ab alijs periculis eſſe ſecuros. Nec h eſt ꝯ eōem doctoꝝ opinionē dicentiū ꝙ mortuo antichriſto ꝛ falſitate ei⁹ detecta oēs gentes ↄuertent ad xp̄m: q2 hoc intelligit poſt lapſuz. xlv. dierū pdictoꝝ.

Replica. In prima epl'a ad theſſalonicēſes ca. v. vbi poſtillator declinat Glo. magiſtri ſuper illo verbo quādo dixerit: Pax ꝛ ſecuritas tūc repētin⁹ venit interitus. Nā glo. exponit h de ſocijs antichriſti: q̄ poſt mortē ei⁹ credētes ſe eſſe ſecuros in pace faciēt feſta ꝛ ↄuiuia exercētes diuerſos locos ꝛc. Qd̄ poſtillator dicit incōuenient' dictū: q2 eadē Glo. pmittit ꝙ antixp̄s fulmiabit ꝛ maxima pars exercitus ei⁹ pibit cū eo. Et iō nō ē veriſile ꝙ remanētes debeāt exercere ludos in ſecuritate: ſed ex ſb maximo timore ſic filij iſrl': chore cū ſua ſocietate pdite: p ut hr̄ Num. xvi. Itē videt illa glo. eſſe ꝯ mentē eccleſie ꝛ ſctōꝝ doctoꝝ q̄ dicūt ꝙ mortuo antixp̄o ꝛ falſitate ei⁹ detecta: oēs gētes ↄuertent ad xp̄m: ꝛ ſic nō remanebūt aliq̄ de ſecta antixpi. Sz Bur. p glo. dicta certare videt aſſignās tps. xlv. dierū ex Dañ. vlt. q̄ſi dicti antixpiani letabunt. Sz h nō videt veriſile: q2 letant victores: Eſa. ix. Non aūt ſic horribiliter victi: imo nec illū horrorē ſciētes letari potuerūt: ſz potius timere ſicut ſupra dictū eſt i exēplo chore: maxie q2 vt debūt oēs gētes ↄuerſas cultū dei ꝛ xpi p eos ipeditū reſumere: ꝛ ſic nō videbūt ↄſolantē nec cōpatientē ſed oēs aduerſarij eoꝝ malicie p caſum antixpi detecte: iō habēt poti⁹ materiā triſticie q̄ gaudij. Nec illi xlv. dies p Bur. ↄficti ex Dañ. vl. put ipē allegat haberi clare vident: quib⁹ tñ dat is veriſimili⁹ eſt ꝙ aliq̄ q̄ metu antixpi latuerāt intelligentes horrēdā pditionē ipſius ꝛ ſui exercit⁹: reſument gaudia ſblato timore q̄ illi q̄ de exercitu ſic miſerabiliter deiecto remāſerūt. Illi eni habebūt materiā gaudij: iſti aūt nō niſi luctus: de qb⁹ diuiare nēo pōt niſi xp̄ha vel fili⁹ xp̄he.

¶ Poſtilla venerabilis mgr̄i Nico. de lyra ſuper ſcd'am epl'am Pauli ad theſſalonicēſes incipit.

P Aulus ꝛ ſilua. Hic inci Ca. I pit ſcd'a epl'a ad Theſſalonicēſes. ꝛ diuidit in tres ptes. ſ. in ſalutationē ꝛ pſecutionē ibi: Gras agere. ꝛ ↄcluſionē ibi: Salutatio mea. in fine epiſtole ſnia pme partis pz ex dictis in pncipio pcedētis epl'e. i ¶ Gras agere. Hic incipit epl'e pſecutio q̄ diuidit in tres ptes. Nā pmo aplus reddit theſſalonicēſes beniuolos. ſcdo cautos. ca. ſe. tertio dociles ſiue doctos ibi: Nos aūt. pmū facit dupliciter. ſ. gr̄as agēdo de bona eoꝝ ↄuerſatiōe: ꝛ orādo pro meliori conſummatione ibi: In quo etiaz ora. Circa primū dicit: Gratias agere debem⁹ deo a quo eſt oē bonū. k ¶ Semp. ſ. actu vel habitu.

Diuiſio

Diuiſio

c ¶ Gras agere ꝛc. Hic grās agit deo de bonis eoꝝ: ne forte de tanto bono qd̄ ex deo habebāt extollerent tanq̄ a ſeipſis habentes. d ¶ In inuicē. Ut. ſ. qui diligitur diligat alios: ꝛ mutuis obſequijs charitatē oſtendat.

Vel: Semp. i. oībus horis ad hoc ordinatis. l ¶ Pro vo. fra. q2 bonū diſcipuloꝝ redūdat in magiſtrū. m ¶ Ita vt dignū eſt. q. d. digni eſt' vt h agamus. n ¶ Qm̄ ſup. fi. ve. intēſiue firmi⁹ vis q̄ ſūt fidei adherēdo: ꝛ etiā extēſiue ea q̄ ſūt fidei mag' explicite cognoſcēdo: ꝛ ea vbo ꝛ exēplo ad alios deriuādo. o ¶ Et abū. i. affectu iteriori ꝛ ope exteriori. p ¶ Ita vt ꝛ. in vob. q ¶ In ec. dei.

F Quas ſuſti

ponendo

A F a ¶ Quas ſuſtinetis. ideo gloriamur q: ſuſtinet': ita vt ſitis exẽplũ et documẽtũ alijs: q iuſte iudicat de' dũ ſuos gmittit aſfligi: malos ꝓſperari. Videt ei vos ex malis in melius ꝓficere: illos ex ꝓſper' deteriores eē: et ita eſtis eis exẽplo: ne fatigen
Hebr. 12. b tur dũ corripiũt a deo: q̃ affligit oẽm filiũ quẽ recipit: apud quẽ ẽ iuſtũ vt incipiat a
1. pet. 4. d domo ei' iudiciũ. vñ Petr' ait: Tẽpus ẽ vt icipiat a domo ei' iudiciũ. Iuſti iudicij dico qd̃ et reſpectu ꝑſentiũ videri põt: dũ boni meliores: mali efficiunt deteriores. Tamẽ hac ↄditiõe dico iuſti. Si iuſtũ eſt apud deũ rc̃. Quaſi iuſtũ apparet iudiciũ q̃ in ꝑſenti iudicat deus. Si attendat iudiciũ futurum: vbi manifeſte oĩbus p3 iuſticia: dũ reddit ſingulis ſm merita: p qd̃ et ꝑſentia iuſta eē ꝓbant finalr̃. ſ. ſi iuſtũ eſt dari his penã: vob requiẽ. Si q̃s eñ fineʒ hũc attẽdit nõ iniuſtũ eē dicit bonos purgari: malos ſordeſcere: ſic vtriq3 er ſua vi
Ps. 72. c ta meruere. Sile huic dicit dauid: Exiſtimabã vt cognoſcerẽ: h labor eſt añ me: donec intrẽ in ſanctuariũ dei et intelligã i nouiſſimis eoꝝ: ſed tñ ex ꝑſentib' videri põt.
Ibidem vñ ſubdit: Verũtñ ꝓpt dolos poſuiſti eis: deiecuiſti eos dũ alle. rc̃. b ¶ In exẽpliũ iuſti iu. dei. Si eñ taʒ ſeuere punit pctã in penitẽtib': q̃d faciet idurat' vt itelligatur q nõ pcet ipſis q̃ nõ pcit iuſtis. Iuſti: ſi tñ iuſtũ ẽ qd̃ ↄſtat eẽ. Nõ eñ ponit hic ſi tñ ꝓ dubitatiõe: ſed ꝓ affirmatiõe. vñ alius interpres ait: Siquidẽ iuſtũ eſt rc̃. c ¶ In reuelatiõe. Incipit oſtẽdere q̃ horribilis tribulatio illis: et q̃ iocũda requies iſtis futura eſt. d ¶ Dñi ieſu. Veniẽtis i flãma ignis: nõ q ſit flãma circũdat': ſʒ p effectũ: q: inimicos exuret. Vel iõ dic in flãma ignis: q: ignis erit i mũdo: q̃ ꝑcedet eũ tantũ ſpaciũ aeris occupãs q̃tũ occupauit aqua in diluuio: q̃ exuret terraʒ et craſſitudinem aeris et purgabit electos.
B e ¶ His q̃ cũ noue. Nã alij ſunt q̃ neſciunt legeʒ. f ¶ Et q̃ nõ obediũt. q: alij ſunt qui ſciunt: ſed non exequuntur. g ¶ Qui pe. da. i. ſuſtinebũt. Dare eñ aliqñ ponit ꝓ ſuſtinere: ita et hic: et ↄgrue. Qui eñ patit dat ei quẽ offẽdit penas q̃ſi gras. h ¶ In iteritu eter. Quaſi ſemper ſentiãt penas: nõ tamẽ ſemp deficiẽt. i ¶ Cuʒ venerit glo. rc̃. Et admira. fi. rc̃. Ipſe eñ clar' et mirabilis videbit in credentib'. Seuerus aũt apparebit in incredulos cum eos penis eternis coartabit. Et eſt hoꝝ verboꝝ breuis ſenſus. Venit punire malos et glorificare bonos. k ¶ Quia teſ. nrm cre. eſt. ideo vobis tribulatis dabit requiẽ nobiſcum. q: teſtimoniũ. i. quicq̃d diximus de illo die iudicij credidiſtis de gloria bonoꝝ et pena maloꝝ. l ¶ In quo. etiã ordo verboꝝ talis eſt: In quo die. m ¶ Ut digneť vos rc̃. i. dignos iudicet: ſemp oramus. Vel: In quo. i. p quo: vel cuius diei periculo vitando. Etiam oro ſemper pro vobis. Pro vitãdo eñ periculo illius diei ſemp orandũ eſt. n ¶ Opus fi. rc̃. i. ↄfeſſionẽ q̃ ꝓprie eſt op' fidei: i virtute vt a ↄfeſſiõe nullo modo flecti poſſint. Vel opus fidei oẽ bonũ qd̃ fides exigit: q ſine quib' fi
Iaco. 2. c des mortua eſt. vel: p ¶ In virtute. ꝑſeuerantie: vt ſcʒ det vobis perſeuerantiã vſq3 in finem.

Ca. II

Rogam' aũt. Huculq3 dixit ſe eis gras agere et orare. h deter minat d die iudicij obſecrãs eos ne leuit' et facile de aduẽtu dñi q̃ſi de ꝓpinquo ꝑ aliquorũ opiniones recipiãt vel terreant.

G Nõ cito

¶ ꝓ vob gliamur et maxime. a ¶ ſeruata.
pro patiẽtia vr̃a et fidẽ in oĩbus a b
¶ de loco ad locũ. ¶ tormẽtis.
pſecutionibus veſtris et tribula-
¶ q̃ oñdũt q̃d i iudicio patiẽtib' et iferẽtib'
g tionibus q̃uas ſuſtinetł in exem- c
ſit ɔ̃dum a ¶ iõ. ¶ iter alios glioſi.
pluz iuſti iudicij dei: ſit digni ha- d
a ¶ i eẽna btitudie: vl' eccĺia q̃ h ĩgit. b ¶ vt
beamini in rẽgno dei: prõ quo et
digni ſit'. ¶ nõ ſolũ bõa opami. a ¶ ali' in
patimini: ſi tamẽn iuſtũ eſt apud e
terpres ait: ſiquidẽ iuſtũ eſt. a ¶ in pura et ſimplici natura iuſticie.
deũ retribuere tribulationem his f
qui vos tribulãt: et vobis qui tri- h
¶ equalem nobis.
c bulamini requiem nobiſcuʒ in re- k
¶ q̃ſi iuſtũ eſt illis dare penã: vob requiẽ: qs̃ vtriq3 fiet in re. ¶ manifeſtatiõe. a ¶ venientis. b ¶ tũc glia bis: terror illis.
d uelatiõe domini ieſu dẽ cęlo cũʒ l
¶ q̃ꝝ miſterio vt' d apparebit: dũ bonos eligẽt: malos mittẽt foraſ. ¶ ignis erit i mũdo
angelis virtut' ei' in flãma ignis m
¶ inferẽtis. a ¶ q̃ fidem nõ receperũt.
e dãtis vindictã his qũi non noue- n
a ¶ vt heretici' et falſis xp̃iãis. ¶ nõ exequũ
f runt deum: et qũi non obediunt o
tur q̃ receperũt. a ¶ cui obediẽdũ eẽt: q: eſt
euãngelio domini noſtri ieſu chri
ſti. a ¶ aggrauãt penas. ¶ vtriq3. ſ. ne
g ſti. Qui penãs dabũt in interitu p
ſciẽtes et ſciẽtes. a ¶ nõ corpis et aie diſſolutiõe terminabiles. b ¶ remoti. c ¶ ne eũ videãt: et gliam quã virt' ſua ſanctis dabit.
eternas ã facie dómini et a gloria q
a ¶ et hec ꝑdicta fiẽt. b ¶ ita eos gřificabit q glioſus i eis appebit. ¶ ecce q̃ glia ſctõꝝ.
i virtutis ei': cũm venerit glõrifi- r
cari in ſanctis ei': et admirabilis
a ¶ etiã mioꝛib'. b ¶ et ſi tp̃s opãdi ñ habuẽrt
fieri in õmnibus qũi crediderũt:
k quia teſtimonium noſtrum credi- s
a ¶ q̃uis ſup hũanã ſciã eẽt: vl' nob dñans nõ grentib' rõnẽ. b ¶ . i. de. c ¶ vł i illo die. i. ꝓpt illũ diẽ vt tũc liberemi. ¶ reuelatõis dñi.
l tum eſt ſuper vos in diẽ illó. In t
quo oramus etiam ſuper pro vo- y
¶ dignos iudicet q̃s vocet ad regnũ p grãꝫ.
m bis vt digneť vos vocatione ſua z
a ¶ interi. b ¶ vt plene faciat velle oẽ bonũ
de' noſter: et impleãt omnẽm vo- a
¶ ꝓ id eſt. ¶ vt ipleat.
n luntatem ſue bonitatis: et op' fi- b
¶ ↄſtãtia. a ¶ ita ipleat vt. ¶ in hac vita. ¶ in vobis. ¶ celebri fama et honore.
o dei in virtute vt clãrificeť nomen c
dñi noſtri ieſu chriſti in vobis: et e
¶ clarificemini i futuro. a ¶ pl' q̃ digni ſitis: vl' ſicut hõ xp̃o clarificat' eſt.
vos in illo ſm grãm dei nr̃i et dñi
ieſu chriſti.

Ca. II

p R ¶ nõ ſolũ oram' ſʒ rogam'.
ogam' aũt vos fra- r
¶ ſi vultis vt vobis pſit aduentus chriſti futurus.
¶ a d iudicium.
q tres per aduentuʒ domini noſtri

A ꝓponẽdo alijs eccleſijs vitã veſtrã ꝓ exẽplo/ iõ ſubdit: a ¶ Pro C
pati. vc. ſolida. b ¶ Et fide. firma. c ¶ Quas ſuſtine. in exẽ. iuſti iu. dei. i. p h ſenſibilr̃ apparebit iudiciũ dei eſſe iuſtũ patientiam vr̃am premiando/ ideo ſubdit: d ¶ Ut digni ha. i re. d. p q̃ et pa. et pſecutores vr̃os puniẽdo/ iõ ſbdit: e ¶ Si tñ iuſtũ ẽ. et accipitur hic ſi p q: q: iuſtũ ẽ. f ¶ Deũ retribuere tri. i. gehẽne penam. g ¶ His q̃ vos tri. perſequẽdo. h ¶ Et vobis qui tri. patienter ſuſtinẽdo. i ¶ Requiẽ no. q̃ ſic tribulamur. et ideo ſubdit: Retributiõis tp̃e/ cuʒ d: k ¶ In reuelatiõi ieſu de celo. i. qñ manifeſte apparebit veniẽs ad iudiciũ. ſicut dicit Matth. xxiiij. c. Sicut fulgur erit ab oriente et apparet vſq3 ad occidentẽ: ita erit aduent' filij hominis. l ¶ Cũ angel' vir. e. q̃ erũt executores diuini iudicij. m ¶ In flãma ignis dam. vin. i. facientis. n ¶ His q̃ nõ no. deũ. i. fidẽ ei' nõ receperũt: ſicut ſũt pagani et iudei obſtinati. o ¶ Et q̃ nõ obe. eu. ã. i. pm ope adimplẽdo: ſicut ſunt mali xp̃iani habẽtes fidẽ ſine operibus que mortua eſt. p ¶ Qui penas da. i. ſoluẽt ſiue ſuſtinebunt. q ¶ A facie dñi. i. p ſniam ab ore eius egredientẽ: qñ dicet reprobis: Ite maledicti in ignem eternũ rc̃. Mat. xxv. c. et elect': Venite bñdicti pr̃is mei. et iõ ſbdit: r ¶ Cum ve. glo. i ſan. ſu. i. dare eis gliam ſuã mirabilẽ. nã excedit intellectus creati capacitatẽ. i. Cor. ij. b. Ocu- D
lus non vidit: nec auris audi. rc̃. s ¶ Quia teſ. no cre. ẽ ſup v. i. q: credidiſtis illud qd̃ teſtificati ſumus vobis ꝑdicando t ¶ In die il. i. de die illo glorificationis ſctõꝝ: ita q il in teneť hic materialr̃: ſicut cũ d: imago herculis eſt in lapide. v ¶ In q̃. Hic ↄñr reddit theſſalonicẽſes beniuolos orãdo ꝓ eoꝝ felici ↄſumatiõe di. In q̃. i. p q̃. ſcʒ die glorificationis obtinendo. x ¶ Oram' ſp p vo. expõat ut ſp vt ſupra. y ¶ Ut dig. vo. i. faciat vos dignos. z ¶ Vocatiõe ſua. ad gliaʒ ſic vocauit ad fidẽ/ iõ ſbdit: a ¶ Et ipleat rc̃. tũc eñ iplebit oẽ deſiderium electorum. b ¶ Et op' fi. qd̃ eſt ↄſtãs ↄfeſſio Ro. x. b. Corde credit ad iuſ. ore aũt ↄfeſ. fit ad ſa. c ¶ In vir. i. in ↄſtãtia martyrij ꝓ fide ipleat ꝓ vob in pãti: vt ſic nõ ſolũ habeat' aureolã ſctõꝝ oĩm cõem: ſʒ etiã aureolã q̃ ẽ ꝓprie martyruʒ. d ¶ Ut cla. no. dñi no. ie. xp̃i i vo. i palmã martyrũ vr̃i. h eñ mõ d' Io. vi. f. d petri martyrio. Cũ aũt ſenuer' extẽdes man' tuas rc̃. et ſbdit euangeliſta expõẽdo: Hoc aũt dixit ſignificãs q̃ morte eẽt clarificatur' deum. e ¶ Et vos i il. i. pm i pr̃ia clare videndo.

Ca. II

Rogam' aũt. Hic ↄñr apſus reddit theſſalonicẽſes cautos. Circa qd̃ ſciẽdũ q aliq̃ theſſalonicẽſes credebant diẽ iudicij eſſe ꝓpinquã. tñ ꝓpter tribulationes quas ſuſt i nebãt: q: xp̃s in euãgelio dixerat

r ij

E F a ¶ Nō cito moueā. Quaſi: Si moueamini cito eſt: nihil eni vob infert qd diu duret. b ¶ Neq̄ ꝑ ſpi. Id ē ſi maligu' ſpūs q̄ſi angelus lucis apparēs in viſi/ one h vobis ꝑſuadeat. Vel ſi qs dicat ꝑ ſpūſctm̄ reue/ lantem hoc ſe cognouiſſe ꝙ dies iudicij immineat.

c ¶ Neq̄ ꝑ epi. ꝛc. Solēt eī ter giuerſatores vt fallāt ſub noie cla/ ri alicui' viri epl'am fingere: vt au/ ctoritas nois poſſit cōmēdare: qd per ſeipſum recipi non poſſet.

d ¶ Quaſi inſtet di. do. Non q̄ſi velit vt habeāt ſuccinctos lum/ bos ꝛ lucernas ardētes i manib': expectātes q̄ñ reuertať dñs a nu/ ptus. ¶ Aug'. ad Eſiciū. In q̄ enī quēq̄ inuenerit ſuus nouiſſim' di/ es: in h eū cōprehēdet mūdi nouiſ/ ſim' dies: q: q̄lis q̄ſq̄ i die illo mo

riť talis i die illo iudicabiť. ꝛ iō vi gilare debet oīs xp̄ianus ne impa

Quis dicatur vngat' ratū eū inueniat dñi aduētus. Im paratū enī inueniet dies ille: quē3 iparatū inuenerit vite hui' dies vl

† mat. 24. a tim'. Et iō nō ait ſolū: ne terreami/

† Eph. 5. b ni vel ſeducamini. ſ3 addit: Quaſi inſtet dies dñi. Hoc iō dicit ne tp̄a ꝑturbatiōe dū incauti inuenirenť:

† 27. q. 1. c. ſciendū poſſent ſeduci ad adorandū diabo/ lū q̄ h agebat vt ſub noie xp̄i appa rēs faceret ſe adorari: qd vt nō poſ ſit: tp̄s ꝛ ſigna aduētus apl's ꝑſcri/ pſit. e ¶ Qm̄ niſi ve. Occulte loquiť de deſtructione impii roma ni: ne irritaret eos ad ꝑſecutione3 eccl'ie. Vel hoc dicit de ſpūali ipe/ rio romane eccl'ie: vel diſceſſione a fide. f ¶ Niſi ve. refuga primū. Aug. Sic aliq̄ codices habēt. Qd nulli dubiū eſt de antixp̄o eū dixiſ/ ſe: quē refugā vtiq̄ a dño deo. Si enī h de oibus impiis merito dici pōt: quātomagl' de iſto. g ¶ Fi/ li' ꝑditionis. Antixp̄s nō ꝑ na/ turā: ſ3 ꝑ imitationē. h ¶ In tē.

F Vel in tēplū. Aug'. Nōnulli non ipm̄ ꝑncipē tm̄: ſ3 vniuerſum corp' eius. i. ad eū pertinentē hoim̄ mul titudinē ſimul cū ipſo ꝑncipe ſuo h loco intelligi volunt: rectiuſq̄ dici putāt: ſicut ꝛ in greco ē: nō in tem/ plo ſ3 in templū dei ſedeat: q̄ſi ipſe cū ſuis ſit templū dei qd eſt eccl'ia. ſicut dr: ſedet in amicū. i. vt amic'.

Antichriſt' vbi naſceť ¶ Haymo. Naſceť āt antixp̄s in babylonie de tribu dan. iuxta qd iacob ait: Fiat dan coluber in via: ceraſtes in ſemita. Et

Gen. 49. c cum venerit hieroſolymam circūcidet ſe dicens iudeis: Ego ſum chriſtus vobis promiſſus. Tunc confluent ad eum omnes iudei: ꝛ reedificabunt templum a romanis deſtructum: ſedebitq̄ ibi dicens ſe eſſe deum.

i ¶ Tanq̄ ſit deus. Nam ſicut in chriſto omis ple nitudo diuinitatis habitauit: ita in antichriſto plenitu/ do malicie ꝛ omnis iniquitas habitabit: q: in ipſo erit caput omniū maloꝝ. ſ. diabolus: qui eſt rex ſuper omēs filios ſuperbie. k ¶ Scitis. Quia eos ſcire dicit qd detineat: nec apte exponit. ꝛ ideo nos neſcim' niſi quod quidā ſuſpicanť de romano imꝑio dictum fuiſſe: donec tollatur: vel de medio fiat. Et iō aplm̄ nō ita apte ſcribe re voluiſſe ne calūniā. ſ. incurreret: ꝙ romano imꝑio ma/ le optauerit cū ſperareť eťnū. Et h qd dixit: Iā eni my

Nero antichriſtus ſteriū opať iniq̄tat' Neronē voluerūt intelligi: cui' fa/ cta velut antixp̄i videbāť: vñ nōnulli vl' viuū raptū oc/ cultari donec ſuo tp̄e reueleť: vel occiſu3 reſurrecturū ꝛ futurū antixp̄m ſuſpicabanť. Quidā putāt h dictū eſſe de malis ꝛ fictis q̄ ſunt in eccl'ia tādiu donec ꝑueniant ad tantū numerū: q̄ antixp̄o magnū faciat ppl'm. Et hoc dicunt eſſe myſteriū iniquitatis: q: videť occultū. Et de hoc dictū eſſe. Qui d nunc detineat ſcitis. Et cū ait: vt q̄

F tenet

a ¶ ꝑ aduentū. b ¶ omniū ſanctoꝝ. ¶ ſi voltis eſſe in eis. ¶ venture.

ieſu xp̄i et noſtre cōgregatio/ a

¶ tendētis. a ¶ xp̄m vt ad corp' aq̄le vel in idēntitatē vt mēte ꝛ corpe viuam': q̄ mō in di uerſū tēdim'. ¶ q̄d. b ¶ nec parū timbet'.

a nis in ipſum: vt nō cito moueā/ b

a ¶ puro intellectu. b ¶ q. ꝓ vicino pericu lo. i. q̄ſi inſtet dies domini.

mini a veſtro ſēſu: neq̄ terreāmi/ c

a ¶ alicui' pſeudo apl'i q̄ h expōat de ſcriptur'.

b ni: neq̄ per ſpiritum: neq̄ ꝑ ſer/ d e

c monem: neq̄ per epiſtolam tan/ f

a ¶ ſub noie meo miſſā. b ¶ nō q̄n velit illos

d q̄ per nōs miſſā: quaſi inſtet di/ g

paratos eſſe. a ¶ quid ꝑ ſingula.

es domi. † Ne quis vos ſeducat h

a ¶ alio etiā a ꝑdict'. b ¶ ſ3 nō inſtet dies dñi niſi ꝑus gētes a romāo diſcedāt iperio: nō ꝙ

§ vllō modo. † Quōniā niſi vene/ i

ſtatim poſt. ¶ vel diſſenſio. ¶ niſi.

rit diſceſſio primum: et reuelat' k

a ¶ cui' iā ſpēs ꝑcedit. ¶ nō de'. ¶ totus. b ¶ ſeru' ꝛ fōs. c ¶ diaboli q̄ ꝑdidit hoīes: vel ꝙ ipſe perdendus ꝛ alios perdens.

g fuerit homō peccāti fili' ꝑdi/ l m

a ¶ xp̄o ꝛ mēbris ei'. ¶ vñ antixp̄s dicť.

tionis: qui aduerſatur et extolli/ n

a ¶ effert ſe. b ¶ vel falſa opinione vt dij gentiū vel bñficij gratia vt ſancti.

tur ſupra omne quod dicitur de o

a ¶ vt de' trinitas. b ¶ vel in tēplū. ¶ .i. in eccleſia: vel i tēplo a romanis deſtructo: qd tūc iudei reedificabunt.

h us: aut quod colitur: ita vt i tēm q

i plo dei ſedeat: oſtendēs ſe tanq̄

a ¶ ita debetis credere: q: idem olim dixi.

ſit deus. Nōne retineť ꝙ cū ad r

a ¶ de aduentu antixp̄i ꝛ de die iudicij.

huc eſſem apud vos hēc dicebā

a ¶ hoc retinetis. b ¶ quid ſit i cauſa mo/ re eius. ¶ ſ3 ꝙ nondū eſt diſceſſio.

k vob: Et nunc q̄d detineat ſcit: s t

A gelio dixerat eccl'ia3 maxie tribulari appropiquāte die iudicij vt G p3 Math. xxiiij. ꝓpť qd timebāt adhuc maiores ꝑſecutiōes incurre re: Tū q: apl's dixerat i epl'a ꝑce. ca. iiij. Nos q̄ viuim' q̄ reli. ꝛc. ob uiā xp̄o. ſ. ad iudiciū venietī vt dictū fuit: qd aliq̄ theſſalonicēſes ma le intelligētes credebāt illā obuiationē tp̄e pauli futurā: eo ꝙ dixe/ rat: Nos q̄ vi. ſiſ ra. ꝛc. ꝓpť qd aſſecurat eos de die iudicij: lōga diſtātia reddens eos cautos: vt nō decipiāť circa h ex ali/ Diuiſio iuſcūq̄ doctrina. Et diuidiť i duas ꝑtes: q: ꝑmo remouet errorē. ſcdo docet ꝟitatē ibi: Qm̄ niſi. Circa ꝑmū dic: Rogam' vos frēs ꝛc. ad iudicium. a ¶ Et nře ꝯgrega. ꝛc. tūc eni electi ꝯgregabūť ad eū: Matt. xxiiij. c. Vbicūq̄ fuerit corpus illic ꝯgregabunť ꝛ aq̄le. b ¶ Vt nō ci. moueā. a ve. ſen. i. a vero intellectu.

c ¶ Neq̄ ter. q: iſtat tribulatio maxia q̄ ꝑdicta eſt fore ꝓpe dic iudicij. d ¶ Ne/ q̄ ꝑ ſpiri. ſ. malignum transfiguratū in āgelū luc' ꝛ aſſerētē vob ꝯtrā. ſ. ꝙ dies iu dicij ſit ꝓpinq̄. e ¶ Neq̄ ꝑ ſer. alicui' pſeudo apl'i. f ¶ Neq̄ ꝑ epi. nā aliq̄ñ falſi apl'i ꝛ heretici mittebāt epl'as ſb noie veroꝝ aploꝝ xp̄i ad fideliū deceptionē: vt ſ. dictū ē. Alio mō ſic: Neq̄ ꝑ epl'a3 ꝛc. nřa3 ꝑcedētē. g ¶ Quaſi in. di. do. eo ꝙ ibi dixim': Deide nos q̄ vi. ꝛc. ꝛ q: nō fuit intellect' nř ꝙ dies iudicij eēt ꝓpinq̄: vt ibi fuit dictū: h ¶ Ne q̄s vos ſedu. h addit ad excludēdū oēm deceptiōis mo dū circa materiā iſtā. i ¶ Qm̄. hic ꝯñr Diuiſio docet circa diē iudicij ꝟitatē de q̄ dicit ꝙ duo notabilia ꝑcedēt. ꝑmū poniť cū dicit: Qm̄ ni. ve. qd exponūt aliq̄ de diſceſſio ne a romāo iperio: qd florebat tp̄e pauli: a q̄ receſſerūt q̄ſi oīa regna negātia ei ſubiē ctiõe ꝛ redditionē tributi: iā a mlťis ānis illud etiā iperiū caruit iꝑatore plurib' ānis: ꝛ tñ nō vēit adhuc antixp̄s: q̄ tñ d3 vēire cō pleta illa diſceſſiōe: vt videť apl's dicere. ſ. Et tūc reuelabiť ille iniqu' ꝛc. ꝓpť qd alij exponūt de receſſu ab obediētia eccl'ie romāe a q̄ iā diu ē ꝙ receſſit grecia. Sed ſalua meliori iudicio mihi videť meli' in/ telligēdū de receſſu a fide catholica: ſic ex ponūt aliq̄: nō tñ intelligēdo ꝙ oēs ſint a fide catholica: ſic exponunt aliq̄ receſſuri: q: durabit i aliq̄b' vſq̄ ad finē mūdi: ſ3 q: H maior ꝑs credētiū diſcedet ab ea: q: h3 di ctū ſaluatoris Matt. xxiiij. b. Appropin/ quāte antixp̄i tp̄e abūdabit iniq̄tas ꝛ fri/ geſcet charitas mltoꝝ: ꝛ ꝑ ꝯñs fides ꝑa deficiet i mult': ꝛ tūc veniet antixp̄s facta diſpoſitiōe ad receptionē ipi'. Huic etia3 dicto cōcordat dictū apl'i. j. i. ad Timoth. iiij. a. vbi dicit ꝙ in nouiſſimis tēporib' diſcedēt quidā a fide atten/ dentes ſpiritibus erroris. ꝛ. ij. ad eundē. iij. In nouiſſimis dieb' in ſtabūt tp̄a periculoſa: ꝛ erunt hoies ſeip̄os amātes ꝛc. Sequiť ibi dē: Hoies corrupti mēte reprobi circa fidē. k ¶ Et reuelat' fue. Hic poniť ſcdm̄ notabile qd ꝑcedit diē iudicij. ſ. aduētus antixp̄i: cu Diuiſio ius primo poniť ſupbie exceſſus. ſcdo tp̄s veniēdi ꝛ eius caſus ibi: Et tūc reuelabiť. tertio demonis effect' ibi: Cui' ē aduētus. Exceſ/ ſus ꝟo ſupbie erit: q: faciet ſe ſicut deū adorare dicit igiť: Et reue latus fu. i. manifeſte oſtēſus. l ¶ Hō pcti. i. totaliter dedit' pec/ cato. ſic hō dedit' agriculture dr hō agri. m ¶ Fili' ꝑdi. i. dignus ꝑditiōe. ſic. ij. Reg. xij. b. dr: Fili' mort'. q: dign' morte. n ¶ Qui aduer. ꝛ extol. loquiť de futuro ꝑ modū ꝑñtis ꝓpter certitudinem ꝓphetie. loquiť eni de antixp̄o ꝓphetice. o ¶ Supra omē qd dr de'. q̄tū ad deos gētiliū q̄ dicunť dij ſ3 nō ſunt. p ¶ Aut qd co. q̄tū ad ſanctā trinitatē q̄ colitur vt vn' ver' de': oēm eni talē cultū exterminare conabiť vt ipe ſolus tanq̄ de' ab hoibus adoreť. Si/ mile dr Iudith. iij. de nabuchodonoſor: q̄ ꝑcepit exterminare omēs deos terre vt ipe ſolus de' diceref. q ¶ Ita vt in tē. dei ſe. ree dificato ab ipō ꝛ iudeis ſibi adherētib'. Alij exponūt in tēplo. i. ſic ſe oſtēdet ac ſi ipe ſit templū dei eo mō q̄ humanitas xp̄i eſt dei tem/ plum. r ¶ Nōne re. ꝙ cū ꝛc. q. d. nō deberet elabi a mēoria vřa. s ¶ Et nūc q̄d de. i. q̄ ſit cā more ipius. t ¶ Scitis. ſciebāt eī ꝙ oīa futura a deo ſunt diſpoſita determiař tp̄ib' vētura. iō ſbdiť:

A Et reuele

A g tenet nũc teneat.dicunt apl'm hor
tari fideles vt in fide quã tenẽt te
naciter perſeuerẽt: donec exeat d
medio eccl'ie myſteriũ iniquitatis
qđ nũc occultũ eſt. Et eſt ſenſus:
Tñ̃ hoc ſupeſt agẽdũ: vt q̃ tenet
nũc fidẽ:teneat.i.firmiter i ea pſe
ueret: donec iniq̃tas.i.ficti exeat
de medio eccl'ie q̃ nũc occulta eſt.
1. Joh.2.c i.maniſeſte ab ea recedãt.vñ: De
nob exierũt: ſ3 nõ erãt ex nob: ita
tũc apte. a ❡ Suo tpe. Hiero.
Cõpleta acceſſiõe ad romanũ ipe
riũ ꝛ ad romãe eccl'ie obediẽtiam
aderit diſceſſio ab vtroq3 ipio: q̃ i
pleta aderit ille iniqu^9: ipleto tẽ/
Ro.11.d pore miſericordie q̃ plenitudo gẽtiũ in
trat ad fidẽ: reuelabit diſceſſio et
ſic iſtabit dies dñi. b ❡ Nã my
ſteriũ ꝛc.Iã i ipſis initus acceſ/
ſiõis inuenit iniq̃tas: ſ3 myſtica.
.i.pietat' noie palliata: vt velint
haberi miniſtri xp̃i cũ3 ſint pſeudo.
Nã myſteriũ. Haymo. Iã dia
bol^9 occulto p neronẽ ꝛ alios occi
debat martyreſ: ſic p illũ tũc apte
factur^9 eſt occidẽdo heliã ꝛ enoch
aliosq3 plurimos: ꝛ ſic nero ꝛ alij vm
bra futuri ãtixp̃i.ſic abel ꝛ dd xp̃i.
c ❡ Donec d me.fi.i.tollat illa
ptãs romãi iperij de medio mũdi:
q2 oẽs vndiq3 romã q̃ſi ad caput
ↄfluebãt. Vl' q̃ fidẽ t3 teneat dõec
ipſa refrigeſcat. Vl' q̃ detinet illũ3
.i.acceſſio ad fidẽ detineat donec
ipſa tollat de medio. Vel donec
iniq̃tas q̃ mõ ẽ myſtica fiat de me
dio.i.q̃ſi de cõib^9: vt nõ erubeſcat
hõ adulterari vel furari ſicut nec
B ãbulare vl' loq. d ❡ De medio
fi.ſ.diſceſſio.i.maniſeſte appeat:
ꝛ tũc iã reuelata diſceſſione a deo
vero iam refrigerata charitate ex
abundantia iniquitatis reue. ꝛc.
e ❡ Spũ oris.i.v̾tute ſpũſcti q̃
dr ſpũs oris: quia ab eo procedit
Spũ oris.i.potẽtia iuſſiõis ſue
Ubi ante/ ſiue p ſe:ſiue p michaelẽ. Occide/
chriſt^9 occi/ tur aũt vt doctores tradũt i mõte
detur oliueti i papiliõe ꝛ ſolio ſuo: i illo
loco: ↄ quẽ dñs aſcẽdit i celos. Il
lo iterfecto nõ ſtati veniet xp̃s: ſ3
vt in Dañ.intelligit:ↄcedent ele
ctis ad pniam dies.xlv.q̃tu3 poſt
dñs ventur^9 ſit penit^9 ignoratur.
f ❡ Mẽdacib^9. Aug. Vel quia
nõ vera vt videntur: ſ3 fantaſtica.
Vel ſi vera:dei pmiſſiõe ad mẽda
ciũ trahunt. g ❡ Iõ mit.il.de^9
ꝛc. Aug^9. De^9 diabolũ iſta facere
pmittet:iuſto qđ ẽ iudicio:q̃uis fa
ciet ille iniquo malignoq3 cõſilio.
Proinde iudicati ſeducẽt:ꝛ ſedu
cti iudicabũt:ſ3 iudicati iudicio dei
occulte iuſto: ꝛ iuſte occulto ſedu/
cent. Seducti aũt iudicabunt no/
uiſſimo maniſeſtoq3 iudicio p xp̃m
iuſtiſſime iudicaturũ. iniuſtiſſime
iudicatu3. h ❡ Primitias. Ut
ſc3 nõ i illo periculoſo tpe vltimo:
ſed in pmitiua eccl'ia crederem^9 in
xp̃m atq3 fidẽ3 confiteremur. Vel
nos aplos primitias oim creden/
tiũ:quia apoſtoli primi crediderũt
ꝛ hoc in ſalutem omniũ gentium.
i ❡ In acq̃ſitione. Vel vt ſuis
acquiſitio in qua de^9 glorificetur.
k ❡ Et dđit cõ. Promittẽdo ce
ſ lorum

a ❡ ita tñ. ❡ maniſeſt^9 fiat. a ❡ ſibi ↄgruo vt
de^9 diſpoſuit. ❡ .poſtq̃ fuerit diſceſſio ❡ ſuo
tpe reuelabit: q2 iã h̃ i ſuo ſecreta iniq̃tas ope
a b vt reueletur in ſuo tpe. Nam myſte a b c d e f
rat.i.mali ꝛ ficti q̃ ſũt in eccl'ia a ❡ d reſtat.
riũ iã opatur iniq̃tatis: tãtum vt q̃
❡ iperat. ❡ romanũ iperiũ vel fidẽ.
c d tenet nũc teneat:donec de medio g
❡ para ſede. a ❡ maniſeſtabit. b ❡ ãtixp̃s.
❡ q̃ nec mõ nec tũc ẽ timẽd^9:q2 ſeq̃t quẽ d.ꝛc.
fiat. †Et tunc reuelabit ille iniqu^9 b
❡ pcepto virtute.
e quẽ dñs ieſus interficiet ſpũ oris ſui: i
a ❡ dicẽs: Ite maledi.i ignẽ eternũ. ❡ cũ cũ
oib^9 mẽbris i claro aduẽtu ſuo. ❡ .ſ.ãtixp̃i.
et deſtruet illuſtratiõe aduẽt^9 ſui: k l
❡ q2 diabolo inſtigãte totũ faciet:nõ tñ ſine
ſenſu vt frenetici q̃ culpã nõ hñt de malis.
eũ cui^9 eſt aduent^9 ſcdm operationẽ m
a ❡ hũane ptãt' ꝛ diuitiarũ. b ❡ minorib^9.
ſathane: in omni virtute et ſignis n
❡ maiorib^9. a ❡ q2 p magicã artẽ nõ verã:ſ3
p fantaſiã deludet hoies:ſic ſimõ mag^9 q̃ndã
q̃ ſe occidere putãs arietẽ decolauit. ❡ q2 mẽ
f ꝛ pdigijs mendacib^9 ꝛ in omni ſe o
daciũ ↄfirmat cũ.ſ.ẽẽ deũ a ❡ minis blãdicijs
ꝛ oib^9 modis. b ❡ q̃ pditioni dediti ſũt.
ductiõne iniquitatis: his qui pe p
❡ .i.ideo. a ❡ .i.xp̃m q̃ charitatẽ oib^9 oñdit
b ❡ .i.xp̃i in q̃ implent pmiſſa.
reunt:eo q charitatẽ veritatis nõ q r
a ❡ q̃ recepta ſaluarent. b ❡ q2 nõ receperũt
s receperunt vt ſalui fierent. Ideo s t
veritatẽ. a ❡ pmitteret venire ad eos. b ❡ eũ
q̃ ẽ ipſa malicia:q2 pr̃ oĩs malicie ꝛ iniq̃tat'.
mittet illis de^9 operationẽ3 erroris v x y
a ❡ q antixp̃s de^9 ſit. b ❡ tãdẽ apte:interim
vt credãt mẽdacio: vt iudicent oẽs z
occulte. ❡ xp̃o qui vere de^9.
qui nõ crediderũt veritati: ſed cõ
a ❡ antichriſto. b ❡ de illis ita: vos aũt ve/
nietis ad ſalute3:q2 recepiſtis veritatẽ. vnde
gr̃as agim^9 deo.ꝛ h eſt qđ ait:nos aũt.
ſenſerũt iniq̃tati. Nos autẽ debe a
mus gr̃as agere ſemp deo p vob
❡ ab eterno. ❡ et vos.
frẽs dilecti a deo: q elegerit nos b
❡ fidei. ❡ eterna. ❡ poſitos.
b de^9 pmitias i ſalutẽ i ſctificatione c d
❡ q̃ i baptiſmate ſctificat. ❡ xp̃i. a ❡ fidẽ ſi
cut gratis elegit vos ab eterno: ita ꝛ gratis
voca. ❡ p q̃d ad fidẽ venerint ſubdit.
ſpũs ꝛ in fide veritatis: i quã ꝛ voca e f g
❡ auerſos. a ❡ vt p fidẽ acq̃ratis gl'iam.
i uit vos p euangeliũ noſtrũ in ac h
❡ quã chriſtus habet.
quiſitionem glorie domini noſtri
a ❡ q2 hec bona ſũt vob ꝛ nõ inſtat dies dñi.
b ❡ in fide. ❡ imobiles. ❡ ꝛ vt teſtis.
ieſu chriſti. Itaq3 frẽs ſtate ꝛ tene k
a ❡ a nobis. ❡ vſq3 ad intellectũ.
te traditiões quas didiciſtis ſiue p l
❡ preſentẽ. ❡ ego moneo ſed.
ſermonẽ ſiue p epl'a3 nr̃a3. Ipſe aũt m n
dominus noſter ieſus chriſtus:et
❡ potẽtia q̃ creator ẽ vniuerſo2. a ❡ affectu
dulcedine charitatis. b ❡ dãdo filiũ p nob.
k de^9 ꝛ pãt noſter q̃ dilexit nos: ꝛ de
a ❡ xp̃m circa miſerias ſeculi ꝛ in futuro.
b ❡ .ſ.q de exilio ipſo ad patriã veniem^9.
dit ↄſolationẽ eternã et ſpẽ bonã

A a ❡ Ut re.i ſuo tẽ.a deo diſpoſito:l3 C
aũt antixp̃s ſit ventur^9 pſonalr: venit tñ figu
ralr̃:ſic dictũ fuit d antiocho illuſtri: Dañ.
xi.q fuit figura antixp̃i. Et eode3 mõ dr de
Nerone q̃ tũc ipabat:ꝛ pmi^9 de romãis pn/
cipibus mouit pſecutionẽ eccl'ie/cu3 dicit:
b ❡ Nã myſte.i.figura. c ❡ Iniq̃tatis.
.i.antixp̃i q̃ dr iniq̃tas in abſtracto,pter ex
ceſſu3 ſue malicie: ſic hõ multũ liberalis dr
liberalitas. d ❡ Nã opat ini.i nerõe ec
cleſiã pſequẽte. e ❡ Tãtũ.ſupple reſtat.
f ❡ Ut q̃ te.nũc.ſ.romanũ iperiũ:vt ex/ †.Eſa.11.a
ponũt aliq. g ❡ Teneat do.d m.f.i.do
nec deficiat romanũ ipiũ p diſceſſũ ab obedi
entia ipſi^9. S3 mihi videt meli^9 expõi de diſ
ceſſiõe a fide eccl'ie romãe ſupradicta ſic: Tã
tũ ſupple reſtat. Ut q̃ tenet nũc fidẽ catholi
cã. Teneat. eã firmit in pſecutiõe neronis
ꝛ alio2 tyrãno2 ſeq̃ntiũ. Donec de medio
fiat.i.dõec deficiat mõ ſupradicto. h ❡ Et
tũc re.il.ini.q2 ſic.ẽ.dictũ eſt.deficiẽte ſic
fide appebit antixp̃s/iõ dr:Et tũc reuela
bit ille iniqu^9. ſic antonomatice dictus.
i ❡ Quẽ dñs ie.iter.ſpũ oris.ſ.q2 d mã
dato ei^9 fulminabit p miniſteriu3 michaelis
archãgeli. k ❡ Et deſtruet.i aĩa ꝛ corpe.
l ❡ Illuſtra.ad.ſ.i.in aduẽtu ſuo claro.
m ❡ Cui^9. Hic ↄñr circa antixp̃m ponit Antichri
demõis effect^9. habebit ei antixp̃s dmonẽ ſt^9 habebit
puatũ q̃ a deo pmiſſus faciet multa miracu demonẽ
la ad ei^9 nutũ p ſubuerſiõe fideliũ. ꝛ hoc ẽ
qđ dr: Cui^9 ẽ aduẽ.ſcdm opa.ſatha.in
oi v̾tute.i.tpali ptãte. n ❡ Et ſig.ꝛ p/
digijs mẽ.nã aliq̃ fiet p illuſionẽ ſenſuu3
a demõe q̃ videbũt eẽ ꝛ ñ erũt: ꝛ aliq̃ erũt
res vere: ſic demõ ſup oues Iob fecit igne3
verũ deſcẽdere.dicũt tñ ſigna mẽdacia:q2
fiẽt ad aſſertionẽ mendacij. o ❡ Et in oĩ
ſedu.iniq.vtpote minis ꝛ pmiſſis ꝛ ali/
is modis exq̃ſitis. p ❡ His q̃ pereũt.ide
eñ habebit deceptio ei^9 effectu3. q ❡ Eo
q chari.ve.i.q2 veritatẽ euãgelicã que ẽ D
lex amoris. r ❡ Non recepe.credendo.
s ❡ Ut ſalui fie.q2 extra veritatẽ euãge
licã nõ ẽ ſal^9. t ❡ Ideo.i.pter eo2 dme
rita. v ❡ Mittet il.de.i.mitti permittet
x ❡ Opationẽ er.i.ducẽtẽ i errorẽ mẽdacia
dicit. y ❡ Ut cre.mẽ.q̃ repulerũt verita
tẽ. z ❡ Ut iudi.oẽs.ſ.iudicio ↄdemna
tiõis. a ❡ Nos autẽ. Hec ẽ tertia ps in
q̃ reddit theſſalonicẽſes dociles:eos in mo
ribus informãdo. ꝛ pmo q̃tũ ad opationẽ Diuiſio
boni.ſcdo q̃tũ ad euitationẽ mali/ibi: De/
nũciam^9.pma in tres:q2 pmo de eo2 bono
pncipio gr̃as agit. ſcdo ad pſeuerãdu3 eos
iducit/ibi: Itaq3 frẽs.tertio orões eo2 pe
tit.in pncipio ſeq̃ntis ca. Circa pmũ dicit:
Nos aũt debem^9 gr̃as agere.q2 bonũ
diſcipulo2 redũdat in magiſtrũ. b ❡ Q2
elegerit vos de^9.ſua gr̃a. c ❡ Primi/
tias in ſalu.fuerũt eñ de pmis credenti/
bus ex gẽtilitate. d ❡ In ſctificatione
ſpũs.per baptiſmũ in q̃ datur gr̃a ſpũſã/
cti ſanctificans. e ❡ Et in fide verita/
tis.i.in fide catholica que ſola eſt vera.
f ❡ In qua.ſ.fide. g ❡ Et vocauit v.
per euãgeliũ nr̃m.i.p noſtrã p̃dicationẽ
euãgelij. h ❡ In acq̃ſitio.gl'ie ꝛc.i.vt p
hoc gl'iam acq̃rat'. i ❡ Itaq3.hic ↄñr ad
pſeuerãdũ eos inducit dicẽs: Itaq3 frẽs
ſtate firmi in morib^9 ꝛ fide. k ❡ Et tene
te traditiones q̃s didiciſtis.a nobis.
l ❡ Siue p ſermonem. vos pncipaliter
docendo. m ❡ Siue p eplam no.quã3
abſẽtes vob miſim^9 vos docẽdo. Et q2 ad
pſeuerandũ in bono idiget hõ adiutorio di
uino.iõ ſbdit depcando/dicẽs: n ❡ Ipſe
aũt do.no.ieſus ꝛc.ꝛ patet littera.

E b loꝝ regnū. a ¶ In gra.i.ꝑ gra꜡
quā dedit ſperam⁹ eterna. Ul' grā
nō merito nr̄o. Ca. III

De cetero frēs ora. ⁊c.
Orādū eſſe hortat̄ vt di
gnet̄ de⁹ doctrinā ſuā infatigabili
curſu dirigere ⁊ trāſfundere ꝑ ora
apl'oꝝ in aures audientiū ⁊ ab au
rib⁹ in corda: vt cōpeſcant̄ maloꝝ
ſeditiones. vnde ſubdit:
c ¶ Ut libere. ab im. A pſeu
do: ne nr̄os ſeducāt: vel nobis in/
ſidias tēdāt. Uel: Liberemur ab
im.i. infidelib⁹ q̄ reſiſtūt v̄bo dei:
nec ſtāt i portu quietis. d ¶ Et
malis. Qui ꝑſequunt̄ infideles.
Ideo dico liberemur: q꜡ nōdū acce
perūt oēs fidē ꝑ me qui accepturi
ſūt. Uel oēs q̄ iportuni nō habēt
fidē: ſed vos q̄ habetis ↄfirmabit
de⁹. vn̄ ſubdit: Fidel' ⁊c. e ¶ Nō
eni oim ē fi.i. nec vob orantibus
oēs ſunt credituri: ſꝫ tm̄ ꝓordina/
ti in vitā eternā: ꝑdeſtinati i ado/
ptionē filioꝝ. Non eni o. ⁊c. Ideo
aūt de⁹ ꝑ orōnes credētiū nondū
credētes credere facit: vt oſtendat
q꜡ ipſe facit. Nemo eſt eni tā impe
ritus: tā ingenio tardus q̄ nō vide
at deū facere: qd̄ rogari ſe ꝓcepit
vt faciat. Et ſciendū q꜡ poſſe habe
re fidē ſicꝫ poſſe habere charitatem
natura ē hoīm. habere aūt fidē ſicꝫ
habere charitatē grā eſt fidelium.
Sed cū volūtas credēdi aliis pre
parat̄ a dn̄o: diſcernēdū eſt qd̄ ve
niat de miſcdia ei⁹: et qd̄ de iudi/
cio. Uniuerſe eni vie dn̄i miſcdia
et veritas. Inueſtigabiles igitur
ſunt ⁊ miſericordia q̄ liberat gra/
tis: ⁊ veritas qua iuſte iudicat.
f ¶ Denūciamus. De curio/
ſis incipit ⁊ ocioſis monēs bonos
vt eos corripiant. g ¶ Ipi eni.
Et cū illi hec nō faciāt: debetis vi/
tare. Uel nō ambulāt ſm traditio
nē. ſcitis eni quō me habui ꝙ in il/
lis nō videtis: q̄ſi nō ē op⁹ vt expo
nā vob eā traditionē: q꜡ eā ſcitis:
ꝙ nō inquieti: vt q̄ aliena negocia
curāt vagātes hac illac. h ¶ Sꝫ
vt noſmetipos ⁊c. Notanduꝫ
q꜡ apl's nō ſolū verbis docebat: ſꝫ
hortabat̄ ⁊ factis. Idonei eni ma
giſtri eſt q̄ docet v̄bis opib⁹ exple
re. Et ſi eni manifeſte vera eſſe nō
igrent̄ q̄ docēt. tn̄ ſi negligi cepe
rint a mgr̄o: nō facile ꝓficiūt. Au/
dītib⁹ ei mag' opa ſuadēt q̄ ver/
ba. Ideoq꜡ magnis ꝓconiis remu
nerādi ſūt: q̄ negligētib⁹ mgr̄is de
ſolis v̄bis ꝓficiūt. Apl's q̄ forma
erat his ⁊ q̄ tenues erāt ſubſtātia
in plebe: vt diſcerēt libertatē ſuā
nō amittere. vn̄ ⁊ ſalomon: Raro
inq̄t iferes pedē ad amicū tuū: ne
ſatiat⁹ tui oderit te. Qui ei freq̄n/
ter ad alienā mēſaꝫ ↄducit: ocio de
dit⁹ adulet̄ nec ē paſcēti ſe: cū re/
ligio nr̄a ad libtatē hoīes aduocet.
k ¶ Curioſe. h factū abhorret
diſciplīa dn̄ica. coꝝ eni dēuēter ē
q̄ feda cura neceſſaria ſibi ꝓuidēt.
l ¶ Qm̄ ſi quis non vult o.
Aug⁹. de ope mōachoꝝ. Dicūt q̄/
dā de opib⁹ ſpūalib⁹ h aplm̄ ꝓcepiſ
ſe: alioq̄n ſi de ope corꝑali h dice/
ret: l q̄ vl' agricole vl' opifices labo/
rāt videret̄

26.q.7.c. erga

Ps̄.27.b

Nota

Prouer. 25.c

Querere alienam mēſam

Phil.3.d

a ¶ ipſe q̄ iā tot ſeci. b ¶ volūtates. c ¶ ↄ ipugnatores.
a in gratia exhortetur corda vr̄a: ⁊ confir
met i oīm ope ⁊ ſermone bono. Ca. III
b De cetero frēs orate ꝓ nob: a
a ¶ euāgeliū qd̄ de⁹ dedit vob. vl' qd̄
de dō agit. b ¶ ſine ipedimēto ad oēs
gētes vt miſit velocit̄ ↄuertāt̄. c ¶ cla
vt ſermō dn̄i currat ⁊ clarifi b c
rus ⁊ intelligibilis fiat oibus. ¶ cucurrit. a ¶ a pſeu d
do. b ¶ improbis diſputando.
c cet: ſicut ⁊ apud vos: ⁊ vt liberemur ab f
a ¶ qui falſa ꝑdicāt. b ¶ .i. quoꝝ nullus fidē habet:
d e importunis et malis hoib⁹. Nō eni oim g h
ſed eſt error qd̄ tenēt. a ¶ orate vt liberemur. b ¶ ve/
rus in ꝓmiſſis. c ¶ ne importuni decipiāt.
eſt fides. Fidelis autē deus eſt q̄ confir i
a ¶ hec omnia vobis diximus: nec puto fruſtra.
mabit vos et cuſtodiet a malo. Confidi k
¶ qui in vobis operabitur.
mus aūt de vobis frēs in dn̄o: qm̄ que m
¶ quod vt ſit.
ꝓcipimus et facitis ⁊ facietis. Domin⁹ n
a ¶ ſi quid tortū eſt. b ¶ voluntates vt exiſtent.
c ¶ quā deus dat: vel vt deū diligatis.
autem dirigat corda veſtra in charitate o
a ¶ vt patientes ſitis ſicut ⁊ chriſtus. b ¶ q̄ precepi
mus facietis: ſed qui noluerit excōmunicetur.
f dei et patientia chriſti. † Denunciamus p q
autē vobis fratres in nomine dn̄i noſtri
¶ ꝑ ieſum ꝓcipim⁹ vel honor dei eſt ſi morbida ouis
excludit̄. ¶ in honore chriſti. a ¶ nō cōicetis eis.
ieſu chriſti: vt ſubtrahatis vos ab om/ r
a ¶ aliter q̄ ordo nature exigit. b ¶ ambulante.
ni fratre ambulante inordinate: ⁊ non ſm s
¶ .i. non ſm doctrinā quā tradidimus eis.
traditionem quam acceperunt a nobis.
¶ ideo debetis vos ſubtrahere. ¶ in quibus.
g Ipſi enim ſcitis quēadmodū oporteat t v
¶ vere oportet imitari nos: quia boni.
nos imitari. Quoniā non inquieti fui/ x
¶ ſine labore.
mus inter vos: neq꜡ gratis panem man y
a ¶ q̄ſi ſumptū ab aliis. ¶ contra gratis.
ducauimus ab aliquo: † ſed in labore et z
¶ vſq꜡ ad fatigationem.
fatigatione nocte et die operantes: ne a
¶ ↄtra ab aliq̄. a ¶ id mltomag' iſti debēt viuere de
labore ſuo q̄ nō habēt hāc ptāte. ¶ id nō accepimus.
quem veſtrum grauaremus. Non qua/ b
a ¶ ꝓ alia cauſa hic q̄ apd̄ corinthios abſtinuit: hic
eni pro exemplo dando ibi ꝓ repellēdis pſeudo.
b ſi non habuerimus poteſtatem: ſed vt c
a ¶ vt vos imitamini ⁊ ocium dimittatis.
noſmetipſos formam darem⁹ vobis ad
a ¶ operabar inter vos ad exemplum veſtrum: ſic eni
faciendum docebam.
imitandum nos. Nam et cum eſſemus
i apud vos hec denūciabam⁹ vobis: qm̄
ſi quis nō vult operari: nec manducet.
a ¶ id h ꝓcepto. ¶ rō cur laboris ſui mētionē fecerit.
Audiuim⁹ eni q̄ſdaꝫ inter vos ambulare
a ¶ de alienis. b ¶ hoc modo merent̄ paſci
k inquiete: nihil opantes: ſꝫ curioſe agen/
tes. His aūt q̄ eiuſmodi ſūt dn̄ūciam⁹: d
⁊ obſecramus in dn̄o ieſu xp̄o vt cum ſi
a ¶ non rumoroſi. b ¶ ꝓprio labore. c ¶ ne aūt oc/
caſione hac ceſſarent miſtrare pauperib⁹: h addidit.
lētio opantes ſuū panē mādcēt. Uos f

¶ Ca. ii. vbi dr̄ in poſtil. Quia G
ſm teſtimoniū ſaluatoris: Matt.
xxiiii.b. Appropiquāte aduētu xp̄i regē
abūdabit iniq̄tas.

Additio. Scdm̄ teſtio/
niū ſaluatoris
ꝓpe aduentū xp̄i ſcdm̄. fides defi/
ciet i mltis. Legit̄ ei Lu.xviii.b.
Uerūtn̄ fili⁹ hoīs veniēs putas
inueniet fidē in terra. ⁊ loquit̄ de
ꝑfecta fide ꝓut.

De cetero Ca. III
Hic ↄſter apl's petit a
theſſalonicēſib⁹ orōnū ſuffragia:
q꜡ charitas ē reciproca. dicit igit̄:
De cetero frēs ⁊c. inſtanter et
deuote. b ¶ Ut ſmo dei.i.ꝑ/
dicatio euāgelii. c ¶ Currat. ſi
ne impedimēto ad alias gētes.
d ¶ Et clarifi. ꝑ miracla ↄitatē
ei⁹ declarātia. e ¶ Sicut et ⁊c.
iā factū ē. f ¶ Ut li. ab im.i. a
pſeudo aplis iportune falſa i ge/
rētib⁹. g ¶ Et ma. ho. ꝑdicati
onē euāgelii q̄litercūq꜡ ipediētib⁹.
h ¶ Nō eni om. ⁊c.i. nō
dū acceperūt oēs fidē ꝑ me. q̄ ſūt
eā accepturi. i ¶ Fidel' aūt dēs
.i. ꝓmiſſis adiplendis: Qui cō.
vos. ↄ deceptiōes pſeudo aplo/
rū. k ¶ Et cu. a ma. ſ. ipatien/
tie in ꝑſecutionibus tyrannoꝝ.
l ¶ Confidimus aūt ⁊c.i. de
vr̄a bona obediētia ad deum.
m ¶ Qm̄ q̄ pre. ⁊c. q꜡ nō ꝓcipi
mus auctē ꝓpria ſꝫ diuia. id ſbdit
n ¶ Dn̄s aūt di. ⁊c. ad implen
dā ſua mādata. o ¶ In chari.
erga hoīes. p ¶ Et pa. erga ꝑ
ſecutores vr̄os. q ¶ Denūci.
h ↄſr̄ iformat eos ad euitationē
mali. ⁊ ꝑmo facit ꝓpoſitū. ſcdo re/
mouet falſū itellectū ibi: Uos āt.
Circa ꝑmū dic̄: Denūciamus
aūt vobis ⁊c.i. ex eius auctē.
r ¶ Ut ſubtra. ⁊c. inordinate
declinādo ab ordie legis nature
⁊ leg' ſcripte: q꜡ dr̄ ps̄. xvii. d. Cū
ꝑuerſo ꝑuerteris. s ¶ Et non
ſm traditio. ⁊c. facto ⁊ verbo.
t ¶ Ipi ei ſci. ꝑ experientiā opis.
v ¶ Quēadmodū opor. ⁊c.
In opibus vr̄is. x ¶ Qm̄ nō
inquie. ⁊c.i. vagabūdi ⁊ ocioſi.
y ¶ Neq꜡ gra. ⁊c. petētes nob
miſtrari ab aliq̄ vr̄m. z ¶ Sꝫ i
labo. ⁊c. corꝑali. a ¶ Nocte ⁊
die o. ad acq̄rēdū victū nr̄m. exce
pt⁹ hor' ad orādū ⁊ docēdū apt̄.
b ¶ Nō q̄ſi ⁊c. accipiēdi ſūpt⁹
a vobis ſm formā euāgelicā: Lu
ce.x.b. vbi dr̄ ꝑdicatoribus: Edē/
tes ⁊ bibētes q̄ apd̄ illos ſūt: di/
gnus eſt eni operari⁹ mercede ſua.
c ¶ Sed vt noſmet. for. ⁊c.
q꜡ ſi nos habētes ptāte accipiēdi
ſumpt⁹ abſtinuim⁹ ab h viuentes
de nr̄o labore: multomagis alii q̄
nō hn̄t talē ptātē debēt de labore
ſuo viuere. cetera patēt vſq꜡ ibi:
d ¶ His āt q̄ eiuſmōi ſūt ⁊c.
vt cū ſilētio opante.i. q̄eti ⁊ nō va
gabundi. e ¶ Suū pa.i. ꝓprio
labore acq̄ſitū. Mādcēt ⁊ non
alienū. f ¶ Uos āt. Hic remo
uet circa dicta falſuꝫ intellectū: q꜡
poſſet aliq̄s credere ꝙ paupib⁹ la
borare nō potētib⁹ ⁊ occupat' ne/
gocijs ſpiritua

H Diuiſio

ii. Co.xi.

A Mat. 6.d ¶ rant videreř ſentire adūſus dñm q̄ ī euāgelio ait: Nolite ſollicitī eē q̄d mādūce. ꝛc̄. Sꝫ ſupſtue conāř ꝛ ſibi ꝛ ceteri caliginē obducere: vt qḋ vtiliř charitas monet: nō ſolū facere velint: ſed nec intelligere: cū multis alijs locis eplarū q̄d hic ſentiat apl's aptiſſime doceat. vult enī̄ ſeruos dei corporaliř opari vñ viuāt vt nō cōpellantur egeſtate neceſſaria petere: nec ē ꝫ illud qḋ p̄dictū eſt: Nolite ſollicitī eē q̄d mā. ꝛc̄. Nō enī̄ h̄ ideo dictū eſt: vt nō ,pcurēt q̄ꝫtum neceſſitati ſat eſt. vñ honeſte poterūt: ſꝫ nō vt iſta intueanř: nec propter iſta faciāt: q̄cq̄d euāgelio p̄conio facere iubeř. a ¶ Nolite d̄ ſi. Quia ꝛ ſi openř: pñt tñ nōnullis indigere. Et iō monet ne illi q̄ habebāt vñ ſeruis dei neceſſaria p̄berēt: hac occaſiōe pigreſcerent. Nō enī̄ ī rep̄hēſionē vēit q̄ hūanꝰ ē in largiendo: ſꝫ hic q̄ cū poſſit labore ferre: ocioſe vult vitā agere. b ¶ Qḋ ſig. in oī epl'a. Propř adulteratores ſcripturarū manu ſua in fine oīm eplarum ſalutatione ſe ſubſcribere teſtař: vt ſub nomine eiꝰ nulla epl'a accipiař q̄ nō fuerit manu eiꝰ ſubſcripta.

¶ Finit epl'a. ij. ad Theſſaloni.

¶ Incipit argumētū ī eplam primam ad timotheū.

Argumentū epiſtole — Timotheo in aſia relicto epiſcopo: ſcribit paulus d̄ epiſcopali officio: quomodo pſeudo aplīs reſiſtat: quō eccliam inſtituat: quales preſbyteros vel diacones ordinet: quales viduas honoret: quō ipſe in eccleſia ſe habeat: vel quō eam regat.

B ¶ Hiero. Timotheꝰ iſte fuit filiꝰ mulieris fidelis: p̄re gētili ,pcreatus: ꝛ cū nō eſſet circūciſus: ꝛ ip̄e gētilis: huic dabāt bonū teſtimoniū fr̄es q̄ erāt lyſtris ꝛ hyconio: hūc voluit paulꝰ ,pficiſci ſecū: ꝛ iō circūcidit: ,pp̄ iudeos q̄ erāt ī illis locꝰ. Eratq̄ꝫ eruditꝰ tā diuinis ſcripturis q̄ꝫ liberalibus artibꝰ. hunc apl's creauit ep̄m ꝛ iō eū admōet vt ſollicitꝰ ſit in eccl'aſtica ordinatione. Intētio apl'i ē in hac epl'a inſtruere timotheū de ep̄alis dignitatis officio. Modus talis. p̄mo ſalutat eū. Deinde monet vt pſeudo aplīs reſiſtat. Poſtea inſtruit de ep̄ali officio dicēs q̄les debeat ordinare p̄ſbyteros ꝛ diacōes: et q̄les debeāt eē mulieres eoꝝ. Deinde q̄les viduas recipe debeat. Et poſtea de mō correctiōis iſtruit eū. In fine admonet vt vitet ,pphanas nouitates. Ca. I

Act. 13.a — Aulꝰ aplūs ꝛc̄. Scdm̄ imperium. vnde: Segregate mihi paulū et barnabaꝫ in opus ad qḋ elegi eos.

e ¶ Gr̄a ꝛ miſeri. In hac ſalutatione tria ponit q̄ ei optat: cum in alijs tm̄ duo poſuerit. Miſericordia hic accipiř qḋ ī alijs epl'is gr̄a dr̄. i. remiſſio pctōꝝ. Pax ē trāq̄llitas animi ꝯlibatio eter̄ne pacꝰ. hec cōiter oībus optare ſolet. Gr̄a v̄o quā h̄ addit epiſcopis optař. i. donatio ſpūſſcti q̄ miniſtri dei armanř. f ¶ Sicut ro. Poſt ſalutationē priꝰ de pſeudo repellendis icipit hic legē adhuc tenēdā docētibꝰ. g ¶ Rogaui. dicit: vt affectū charitat̄ ꝛ formā hūilitatis h̄ oſtenderet

¶ pauperibus.
a tres nolite deficere bñfacientes. a
¶ p̄ciptimꝰ vt openř ꝛc̄. ¶ huic.
Qz ſi quis nō obedierit v̄bo no- b
¶ dei mādato. a ¶ q̄ ſit. mihi ſignificate vř rep̄hēdite ¶ vř p eplaꝫ vr̄aꝫ huc notate noꝫ
ſtro per epiſtolam hūnc notate: ꝛ
non cōmiſceamini cum illo vt cō c d
¶ erubeſcat abiectꝰ ab oībꝰ ꝛ ſic ſe ſubijciat.
a ¶ tn̄. b ¶ vt odio habeatis eum.
fūdatur. Et nolite quaſi inimicū e
¶ ex dilectiōe.
exiſtimare: ſed corripite vt fratrē.
Ipſe autem deus pacis det vo- f g
¶ hic ꝛ in futuro.
bis pacem ſempiternā in omni lo
¶ .i. ap̄d domeſticos ꝛ extraneos. ¶ vt pacē
co. Dñs ſit cū omnibꝰ vobiſ. Sa h i
habeatis. ¶ ſcripta eſt.
b lutatio mea manu pauli: qḋ eſt ſi
¶ quō.
gnū in omni epl'a: ita ſcribo. Gr̄a
dñi nr̄i ieſu xp̄i cū oībꝰ vob̄ amē.
Explicit epl'a pauli ad theſſalonicēſes ſcd'a. Incipit argumētū in epl'am ad timotheū p̄mā.

c Timotheum inſtruit ꝛ docet de ordinatione ep̄atꝰ ꝛ diaconij ꝛ oīs eccleſiaſtice diſciplīe ſcribēs ei a laodicia per tychicuꝫ diaconē. Explicit argumentū:

Incipit epiſtola pauli ad timotheum prima. Ca. I

¶ nomē dignitatis p̄ponit vt hac auctē timotheꝰ monitꝰ reſiſtat pſeudo aplīs.

b p Aulꝰ apl's xp̄i k
a ¶ cui q̄ reſiſtit ī- perio dei repugnat q̄ ſaluat ꝛ xp̄i ex q̄ ē ſpes glīe. vñ nec in xp̄o nec ī deo ſpem ſaluatiōis ſe hr̄e demōſtrat q̄ aplo reſiſtit. b ¶ iuſſionē ꝛ volūtatē. c ¶ patris.
ieſu ſm̄ ipiūm dei ſaluatori nr̄i: ꝛ l
a ¶ ī q̄ eſt ſperāda vita et̄na nō ī carnalibꝰ obſeruātijs. a ¶ hic gr̄a ,p dono ſpūſſcti ꝛ miſericordia ,p remiſſione pctōꝝ.
xp̄i ieſu ſp̄ei nr̄e: timotheo dilecto m
e filio in fide. Grātia et miſericor- n o
dia ꝛ pax a deo patre: ꝛ chriſto ie p q r
a ¶ .ſ. ita fac: nō mirꝰ. b ¶ quaſi cōparē nō p̄cepi quaſi minori.
f g ſu dño noſtro. Sicūt rōgaui te a

C — poſtis ſpūalibus nō eēnt adminiſtrādi neceſſarij ſumptꝰ. iō h̄ remouet oī. Vos aūt fr̄es. facultatē habētes. a ¶ Nolite de. bñfa. i. nolite deſiſtere a bñficentia talibꝰ pſonis. b ¶ Qz ſi q̄s nō obe. v̄bo nr̄o p epl'am. hūc notate. ſ. in ſcribendo vt poſſim eū corrige. c ¶ Et nō co. cuꝫ il. ſocietatē eiꝰ vitando. d ¶ Vt ꝯfū da. ꝛ ſic reſipiſcat a malo ſuo. e ¶ Et nolite q̄ſi ini. exiſti. q2 ſi vitiū odiēdum ſit: natura tn̄ eſt diligēda. f ¶ Ipſe aūt deꝰ pa. auctor ꝛ dator. g ¶ Det vobis pacē ſem. in oī loco. ſ. in terra ꝛ in celo. h ¶ Dñs ſit cū oībꝰ vo. in pñti p gr̄am ꝛ glīam in futuro. i ¶ Salutatio. Hec eſt vltima ps epiſtole q̄ eſt ꝯcluſio vel ꝯfirmatio p ſignū in fine eplē ſcriptū de manu pauli. qḋ enī̄ ſ. poſitū eſt ſcriptū erat p manū notarij: ſed illud vltimū de manu pauli erat ſcriptū. ꝛ ſiľr faciebat in alijs eplis ad certificandū illos q̄bus mittebanř ꝙ eſſent a paulo directe: ꝛ ad excludendū epl'as ab pſeudo aplīs ſub noīe pauli ſcriptas: in q̄bus finis nō erat ſcriptꝰ de manu pauli. et his dictis patet littera.

Alot dīs — ¶ In ca. iij. vbi dr̄ in poſtil. In charitate dei erga oēs. ꝛ in glo. ꝛc̄. patiētia xp̄i.

Additio.

Qḋ dr̄ in charitate dei ſm̄ glo. intelligiř in charitate q̄ deꝰ dat ꝛ patiētia xp̄i. ſ. vt patiētes ſitis ſicut ꝛ xp̄s patiens fuit.

¶ Explicit poſtil. venerabilis mg̃ri Nicolai de lyra ſup epl'am pauli ad theſ. ſcd'am.

¶ Incipit poſtilla euiſdem Nico. de lyra ſuper epiſtolam Pauli ad Timotheū primam incipit. Ca. I

Aulus aplūs ieſu xp̄i. hic icipit epl'a p̄ma ad timotheū q̄ diuidiř ī duas ptes: ſcꝫ in ſalutationē ꝛ proſecutionē. ſcd'm ibi: Sicut rogaui. In p̄ma pte ponitur pſona ſalutās: ꝛ exp̄miř q̄ꝫtum ad tria. ſ. q̄ꝫtuꝫ ad nomē ,ppriū ibi: Paulus. q̄ꝫtum ad officiū, ibi: Apl's ieſu xp̄i. ꝛ q̄ꝫtū ad auctatē officij. ibi cū dr̄: Scdm̄ imperiū dei. ſicut pꝫ Act. xiij. a. Dixit illis ſpūſſctūs: Segregate mihi barnabā ꝛ paulū in opus ad qḋ aſſumpſi eos. opa vero trinitat̄ ſūt indiuiſa ,ppter qḋ idē ē iperiū triū pſonarū. ꝛ iō vna exp̄iſſa alie ſb̄ itelligūř. l ¶ Et xp̄i ie. ſp. no. i. p quā ſperamꝰ obtinere glīam. Scd'o poniř pſona ſalutata, cū dr̄: m ¶ Timotheo di. fi. in fi. ad oñdenduꝫ ꝙ erat filiꝰ eiꝰ ſpūalis ꝛ nō carnalis. Tertio ponūtur bona optata, cuꝫ dr̄: Gr̄a ꝛ miſcd'ia ꝛ pax. n ¶ Miſcd'ia. in remiſſione peccatoruꝫ. o ¶ Gr̄a. in ampliatiōe meritoꝝ. p ¶ Et pax. ī ꝯſecutiōe p̄mioꝝ. q ¶ A deo pa. q̄ eſt dator ꝛ auctor iſtoꝝ. r ¶ Et xp̄o ie. q̄ q̄ꝫtū ad deitatē ē eadē p̄ncipalis cā cū p̄re ꝛ ſpūſctō. ꝛ q̄ꝫtū ad hūanitatē ē cā iſtrumētalis ꝯiūcta ſicē magnꝰ ē organū ꝯiūctū artificis. ſecuř̄ āt ſepatū. ꝛ h̄ mō alie creature ſūt iſtrumēta dei ſepata. s ¶ Sicē roga. h̄ icipit huiꝰ eplē ,pſecutio. Circa qḋ ſciēduꝫ ꝙ apl's ordinauit timotheū ep̄ꝫ ecclīe ephe ſine. ꝛ iō in hac epl'a inſtruit eū de his q̄ ptinēt ad ep̄i officiū. Ad qḋ ſpectant ſex actꝰ ſpecialiř. Et ſm̄ h̄ ,pſecutio huiꝰ epiſtole diuidiř in ſex ptes q̄ patebūt ,pſequēdo. Primus aūt actus ptinēs ad ep̄m ē extirpatio falſe doctrine. ſicē ipedimēti remotio prior eſt ī aliq̄ ope. ad hoc aūt apl's inducit timotheū in h̄ ca. i. qḋ in tres ptes diuidiř. nam primo ad hūc actuꝫ inducit. ſcd'o incidenter deo gr̄as agit. tertio ad propoſitum redit. ibi: Hoc preceptum. p̄ma adhuc in tres: q2 p̄mo inducit timotheū ad falſitatis extirpationē. ſcd'o ad h̄ ſubdit rationē ibi: Finis. tertio remouet obiectioneꝫ, ibi: Scimꝰ autem. Circa primū dicit: Sicē roga. te. o timothee. ſupple ſic fa Diuiſio

 ciias. ꝛ q̄d

C F oſtenderet. a ¶ Fabulis ⁊ genealogijs. Aug°. Hereticus
q̄dā inimicus legis ⁊ ꝓpharū exiſtiat aplm̄ h̄ loco diuīa eloq̄a fa/
I.4.b bulas appellaſſe. ſic̄ ⁊ alibi cū ait: Prophanas ⁊ aniles fabulas
deuita. Quis ita nō multum hereticus erraret. Cū ḡ ipſe idē fecit
ſi hec eē aniles fabulas iudicauit. Cur dicat: Abraā habuit duos
filios: ⁊ alia hm̄oi. Sȝ meli° dr̄ q̄ p̄ter legi
timas ſcripturas habēt iudei traditiones
nō ſcriptas q̄s mēoriter docēt ⁊ deutero/
ſin vocāt: vbi dicūt deū duas vxores cre/
aſſe p̄mo hoīe: q̄b° genealogias infinitaſ
texūt faciētes īfructuoſiſſimas q̄ſtiones:
has aūt dicit fabulas. Fabulſ iudeoꝝ.
q̄ dicūt duas mlieres fuiſſe p̄mo hoī euā:
⁊ alterā ex q̄ dicūt multos filios eē natos
qđ nuſq̄ ſacra pagina narrat. b ¶ Ge/
nealogijs. quib° narrāt ſe de gn̄e abrae
⁊ dđ: q̄ſi inde eis ſal° debeaſ: vl̄ q̄b° nar/
rāt xp̄m nō eē de dđ. c ¶ Finis autē.
Rom̄.13.c In fide ē edificatio dei: q: ex fide ē ſpes:
⁊ inde charitas q̄ eſt adipletio leg̃. Vel
docēt ⁊ intēdūt fabulſ ⁊ genealogijs: ſȝ fi/
nis ⁊ ipletio leg̃ ē charitas: q̄re nō ē op°
alijs. d ¶ Precepti. Pro p̄ceptoꝝ: q̄ꝝ
Alio textū ipletio ē dilectio dei ⁊ ꝓximi. Vñ: In his
Mat.22.d duob° mādatis tota lex pendet ⁊ ꝓphete.
Finis Finis dr̄ terminus: finis ꝯſūptio: finis q̄ꝰ
ipletio dr̄ ⁊ ꝯſūmatio. Aliſ ei finiſ panis
aliter tunica: aliſ h̄ ⁊ ibi ager. Panis vt
abſumaſ ⁊ nō ſit. Tunica vt ꝯſūmeſ ⁊ p
fecta ſit. Ager vt ſulcis ⁊ limitib° ſuis in/
cluſus āplr̄ nō extēdaſ. Finis eni ⁊c̄.
Charitatis magnitudo Aug°. Totā eni magnitudinē ⁊ āplitudi
nē diuinoꝝ eloquioꝝ ſecura poſſidet cha/
ritas: q̄ deū ꝓximūq̄ diligim°: q̄ radix ē
Mat.22.d oīm bonoꝝ. vñ: In his duob° mādatiſ to/
ta lex pēdet ⁊ ꝓphe. Si ḡ nō vacat oēs ſa
cras paginas ꝑſcrutari: oīa i volucra ſer/
monū euoluere: oīa ſcripturaꝝ ſecreta pe/
netrare: tene charitatē vbi pendēt oīa: q:
E finis oim eſt dilectio dei ⁊ ꝓximi. Nullū
rerū diligēdarū gen° i his duob° p̄ceptis
p̄termiſſuȝ eſt. Cū eni p̄currat dilectio dei
⁊ ſequaſ dilectio ꝓximi: de dilectione tua
Ibidem nihil dictū videſ. Sȝ cū dictū ē: Diliges
ꝓximū tuū ſicut teip̄m. ſil̄ ⁊ tui abs te di/
lectio p̄termiſſa nō eſt. Ille aūt ſctē ⁊ iuſte
viuit/q̄ ordinatā hȝ dilectionē: ne aut dili
1 Rom̄.7.e gat qđ nō eſt diligendū: aut eque diligat
qđ min° vl̄ ampli° diligendū eſt: aut min°
vel amplius qđ eque diligēdū eſt. oīs hō
inq̄tum peccator eſt nō eſt diligēdus. inq̄tū v̄o hō eſt: diligēdus
eſt ꝓpter deū. deus v̄o ꝓpt̄ ſeip̄m. Et deū quiſq̄ ampli° debet dili
gere q̄ ſeip̄m. Itē ampli° alius hō diligendus eſt q̄ corp° nr̄m: q:
ꝓpt̄ deū oīa iſta diligēda ſūt. pōt nobiſcū ali° hō deo p̄frui qđ nō
pōt corpus: q: corpus p aīam viuit: q̄ fruimur deo. Oēs aūt eque
ad paria bona diligendi ſunt: ſed cū oīb° ꝓdeſſe non poſſis: his
potiſſimū conſulendū eſt: qui ꝓ locoꝝ ⁊ tēpoꝝ vel q̄rūlibet rerum
oportunitatib° ꝯſtricti° tibi q̄ſi quadā ſorte ꝯiunguntſ. Oim igiſ
hec ſumma ē: vt intelligaſ legis diuinarūq̄ ſcripturarū plenitudo
charitas eſſe rei q̄ fruendū ē: ⁊ rei q̄ nobiſcū ea re frui pōt. i. dei et
ꝓximi. p̄cipiſ eni de° diligi ⁊ ꝓximus. vt aūt quiſq̄ ſe diligat: alio
ſpeciali p̄cepto nō eſt opus. Idē. Charitas iſta amor dei eſt ⁊ ꝓxi
mi. Amor hui° ſeculi cupiditas dr̄: minuiſ cupiditas charitate cre/
ſcēte. Cupiditas ḡ refreneſ: charitas excitetſ. e ¶ Cōſciētia bo.
Aug°. Conſciētia pro ſpe. Ille eni ad id qđ diligit ſe peruenturū
deſperat: cui male ꝯſcientie ſcrupulus ineſt. f ¶ Et fide nō fi.
Vel nō fictili ⁊ fragili: vel in qua nō quiſq̄ ſibi q̄dlibet fingit: ſed
catholica. g ¶ A quibus. Improbat hic aduerſarios: qui lega
lia tradebant/dicens: A quibus ⁊c̄. h ¶ Nō intelligētes ⁊c̄.
Si q̄ñ enim de praua ⁊ falſa opinione ſua reprehendi ⁊ cōuinci ce
perint: ad defendendū id qđ leuiſſima temeritate ⁊ apertiſſima falſi
tate dixerūt de ſctis libris: multa verba ꝓnūciant: volētes eſſe le/
giſdoctores cū tñ nō intelligāt q̄ loquūſ vel de quib°. i ¶ Sci/
mus aūt. Approbat ſuā partē. Scim° aūt. Ne videreſ legē in/
cuſare addit: Scimus aūt ⁊c̄. Sȝ ne iterū videaſ eā inducere ſub
iungit: Sciētes hoc. q: iuſto nō eſt lex poſita: q: nō ex ea eſt iuſt°:
ſed ex fide: ad q̄d igiſ ei neceſſaria eſt lex. Sȝ iō data eſt: vt vl̄ reū
puniret: vel peccare nolentē coerceret. Iuſtus tñ ⁊ ſi ea non eget:

H vtitur

a ¶ ad ordinādā eccliam. b ¶ q̄ ē ciuitas

vt remāneres epheſi: cum irē in a

metropolis aſie. ¶ ideo.

macedoniam: vt denunciares q̄ b

¶ diſcretis a catholica fide tā doctoribus q̄ minoribus. ¶ q̄ nos.

buſdam ne aliter docerēt neq̄ i c d

¶ ſubditi. a ¶ doctrinis coꝝ qui legē cū gr̄a predicāt eſſe neceſſariā. ¶ q: qđ dicūt de lege fabula eſt: non res.

a b tenderēt fabulis ⁊ genealogijs i e

a ¶ q̄ ſine fine ſūt vl̄ ꝓhibitis. b ¶ lites.

terminatis: que queſtiones pre/ f

¶ iuſticie.

ſtant magis q̄ edificationeȝ dei g

c d que ē in fide. Finis ‡ aūt p̄cepti h i

a ¶ qualis charitas ꝓcedens de corde puro. hic diffinit vt nec vbiq̄ nec nuſq̄ ⁊ ſimulata ſit. ¶ ꝓcedens. ¶ puro intellectu: vt nihil niſi de° diligaſ ⁊ qđ dei eſt.

e eſt charitas: de corde puro: ⁊ cō k

a ¶ vl̄ fictili. i. fragili. ſȝ ꝯ̄ aduerſa fortī. ¶ ſi m

f g ſciētia bōa: ⁊ fide non ficta. A q̄ n

mulata. a ¶ Iprobat aduerſarios. ¶ fide ſpe ⁊ charitate. b ¶ neſciētes myſteriū leg̃ ⁊ ꝓpharū q̄ vſq̄ ad xp̄m. c ¶ de legalib°.

bus quidam aberrātes conuer/ o

¶ quod deterius eſt.

ſi ſunt in vaniloquium: volētes p

b eſſe legiſdoctores: non intelligē q

¶ q̄ affirmāt. a ¶ p que vt teſtimonia prophetarū vel eōducrio. ſ. non intelligētes q̄ loquunſ ad ꝓbandū qđ intendūt neq̄ de quib° affirmāt. i. q̄ ꝓbare intendunt.

tes: neq̄ q̄ loquūtur: neq̄ de qui

a ¶ illi nō intelligūt: nos aūt intelligim°. nam vt hoc in aliquo oſtendatur.

i bus affirmant. ‡ Scimus autem r

a ciās: ⁊ q̄d ſit illđ de q̄ rogauit. ꝯ̄ñr oñdit. d. a ¶ Vt G
remane. ꝓ regimie ecclie. b ¶ Vt denū. quibuſdam
pſeudo aplis. c ¶ Ne aliter do. q̄ꝫ tradidi epheſijs. vo
lebāt eni iſti falſi apli inducere epheſios ad obſeruationē
legalīū ⁊ traditiōes iudeoꝝ tāq̄ neceſſarias ad ſalutem.
d ¶ Neq̄ inten. i. vt denūciares
auditorib° vt nō intēderēt talib° fri/
uolis erroꝛib°. iō ſb̄diſ: e ¶ Fabu
lis ⁊ gene. dicūſ aūt fabule ille qui Fabule
bus nō ſubeſt v̄itas. cuiuſmodi erat
obſuatio legalīū q̄ tota fuit figuralſ.
figurādo noui teſtamēti ſtatū. ⁊ ideo
iſto cōpleto ceſſat illa obſuatio: ⁊ di
cere q̄ maneat eſt dicere q̄ ſtat° figu
ralſ adhuc durat: ⁊ p ꝯ̄ñs q̄ xp̄i my/
ſteriū nō eſt ipletū adhuc: qđ nō ſo/
lū eſt falſuȝ: ſȝ etiā erroneū. Dicunſ
etiā h̄ fabule traditiōes iudeoꝝ qui/
bus irritū faciebāt diuinū mādatū.
ſm̄ q̄ iproperat eis ſaluator Matth.
xv. a. tanq̄ falſum eulde ꝯ̄tinētes.
Genealogie v̄o intermiate ſm̄ ali/ Genealogie
q̄s h̄ dicūſ generatiōes ade de alia
vxore q̄ eua: ex q̄ aliq̄ iudei genea/
logias multiplicabant. Sȝ q: gloſe
iudeoꝝ de iſta ſcđa vxore nō loquūſ
ideo videſ meli° dicēdū q̄ aliq̄ iudei
falſo genealogiçabāt generatiōes a
dđ deſcendētes: vt p h̄ excluderēt ie
ſum naçarenū a dđ deſcēdiſſe: ⁊ per
ꝯ̄ñs ꝯcluderēt ip̄m verū meſſiā non
fuiſſe: quā ſcꝑture dicūt a dđ deſcen
dere. Et dicūſ intermiate. q: nō termi
nanſ ad aliquid certū ⁊ verum.
f ¶ Que q̄ſti. ⁊c̄. i. lites ⁊ ꝯtētio/
nes inſ diſputātes. g ¶ Medi.
Id ē edificium ſpūale virtutum.
h ¶ Que ē fi. i. cui° edificij fides ē
ſtabilimētū in qđ p̄dicta nō ꝯſtruūt
ſȝ deſtruūt edificiū ſpūale. i ¶ Fi/ H
nis āt. h̄ de p̄dict° ſb̄dit aplſ rōnē
ſcȝ q̄re nō ſit attēdēdū legalib° obſ/
uātijs ⁊ genealogijs intermiatiſ: q:
nō faciūt adipletionē legis diuīe. ſȝ
mag̃ ad oppoſitū: q: lex ordinat ad
diligēdū deū ⁊ ꝓximū: ad qđ p̄dicta
nō faciūt: ſȝ magis ipediūt. iō dicit:
Finis aūt ⁊c̄. qđ pȝ: q: p̄cepta pri
me tabule ordināt finaliter ad dile/
ctionē dei. p̄cepta v̄o ſcđe tabule ad
dilectionē ꝓximi: vt patet Exodi. xx. Alia v̄o p̄cepta que/
cunq̄ ſunt nō ſūt niſi q̄dā explicationes iſtoꝝ ⁊ concluſio/
nes ab eis deriuate: non tñ eodē mō: q: aliq̄ ſequunſ de
neceſſitate: aliq̄ v̄o nō. Et ex h̄ ſequiſ q̄ aliq̄ de hm̄oi pre/
ceptis ſemꝑ manēt vt moralia. Alia v̄o tm̄ ad tp̄s vt iudi
cialia ⁊ cerimonialia. k ¶ De corde pu. q̄ſtū ad appe/
titū q̄ dr̄ h̄ cor. nā volūtas q̄ eſt appetitus intellectualſ mo/
uet alias aīe potētias ad agendū. ſicut cor mēbra corpis
ad operandū. l ¶ Et ꝯſci. bo. q̄ſtū ad intellectū bonū.
eſt eni ꝯſciētia applicatio ſcie ad aliqđ ꝑticulare agibile.
⁊ iō q̄ñ ſcia recta applicaſ ad bonū opabile dr̄ bona: econ
trario v̄o mala. m ¶ Et fide nō fi. i. vera ⁊ nō ſimula/
ta: quā habebāt aliq̄ ſubdoli fingētes ſe eē xp̄ianos vt ſim
plices deciperēt: ⁊ alios facerēt capi. ſicut dr̄ de torquato
in legenda ſcti Tiburcij. n ¶ A quib° quidā aber. i.
declinātes. o ¶ Cōuerſi ſūt ⁊c̄. aſſerēdo de legalibus
p̄dictis ⁊ traditionib° q̄ neceſſariū ſit ea obſeruari poſt ad
uentū xp̄i. p ¶ Volētes eē le. cū nō fuerint adhuc ſuf/
ficiētes diſcipli. iō ſubdit: q ¶ Nō intel. ⁊c̄. i. nō intel/
ligētes ꝯcluſiōes de q̄b° loquūſ: nec ſcꝑturas p q̄s ꝓbare
nituntſ. r ¶ Scim°. Hic ꝯ̄ñr remouet obiectionē: q: poſ
ſet aliq̄s obiicere de legalib° q̄ fuerūt a deo iſtituta: vt pȝ
in Exo. ⁊ Leui. ⁊ p ꝯ̄ñs bōa ⁊ ſuāda. Ad h̄ v̄o reſpōdet Lex duplicem vim hȝ
Ad cui° intelligētiā ſciēdū ē q̄ lex hȝ vim duplicē. ſ. regu/
latiuā ⁊ coactiuā. p̄mo igiſ ſoluit obiectionē q̄ſtū ad p̄mā.
ſcđo q̄ſtū ad ſcđam, ibi: Sciētes h̄. Vis aūt regulatiua le
gis ordinat hoīes in bonū. hoīs autē bonū pōt aliqđ dici
dupliciter. Vno mō ſimplr̄ ⁊ ſm̄ oē tp̄s: ⁊ ſic vetus lex

q̄ſtum ad pre

A ¶ vtil: vt ſic eſſet in auctē aliis: ⁊ futura atteſtaret factis. a ¶ Qm̄ bona. Qm̄ bona ſi nō iuſto poſita: ſʒ iā iuſtus nō eget pedagogo: ſʒ iniuſtus vt fiat iuſtus. b ¶ Legitie vtaf. Qui ſcit ad tp̄s datā: ⁊ ſub xp̄o deſerit. Iā iuſtis p̄ remiſſionē nō eſt opus lege a q̄ liberi ſūt p̄ xp̄m. Legitime vtaf. Lege legitie vtēdi multiplex ē mod⁹ vt ꝑm aliō iuſtus: ⁊ ꝑm aliud iniuſt⁹ recte dicaf legitie vti lege. Iniuſt⁹ ei ea legitie vtif: qñ intelligēs q̄re data ſit ei⁹ cōminatiōe tanq̄ pedagogo pducit ad gr̄az p̄ quā iuſt' fiat. Iuſt⁹ vō ⁊ illa legitie vtif: cū eā tenēdo iiuſt' iponit vt ſic eū iiuſt' ceperit nolīte ɔcupiſcētie morb⁹ incētiuo ꝓhibitiōis ⁊ cumulo ꝑuaricatiōis augeri: ɔfugiāt ad iuſtificantē gr̄az ⁊ p̄ eā ſuauitate iuſticie delectati penā litere minātis euadāt. c ¶ Quia iuſto nō ē lex po.i. īpoſita vt ſupra illā ſit vt ei dominef. In illa ei eſt pot⁹ ⁊ cū ip̄a: q̄ ſub ipſa: q̄ amic⁹ iuſticie eſt: cui⁹ inimic⁹ ē: q̄ pene timore nō peccat. Amic⁹ vō eſt: q̄ ei⁹ amore nō peccat. d ¶ Et pctori. In ſe ſcelerat' ⁊ ɔtaminatis in proximum.

B e ¶ Gr̄as a. Hic oñdit mala ſibi fuiſſe in lege. Bona vō ea dimiſſa: q̄ fidelis ē ⁊ poſitus in miniſterio. vñ fortis p̄ q̄ oñdit legē poſt euāgelium inutiliter duci. f ¶ Cōforta. Uere corroborauit: q̄ p̄us impoſſibile putabat: q̄ de dñi p̄tāte ⁊ maieſtate ⁊ ſpe p̄dicabaf. g ¶ Sʒ miſcōiaʒ. Cōſequūt miſcōiam: ⁊ qui ſciēter peccāt: vt dd. ⁊ q̄ ignorāter: qd̄ facili⁹ ignoſcif. Miſericordiā. de eo q̄ ignorans feci. Uel cā: nō tñ ꝓprie: cū mala fuerit ignorantia: miſcōia vō gratuita. h ¶ Superabūda. Sup maiora bona q̄ olim mala. Superabundauit. Quia non ſolū pctā dimiſit: ſʒ fidē ⁊ dilectionē dedit. de quib⁹ nulli eſt ambigēdū: q̄ ieſus xp̄s venit in hunc mundum pctōres ſal. fa. Et iſte ꝑmo ē: Fidel.i. ver⁹ ⁊ acceptabil: q̄ vtilis. i ¶ Omī acce. quia corpus ⁊ aiam ſaluat. Uel Human⁹ eſt ſermo iſte. Alia lr̄a vt nō dicā diuin⁹: q̄ ſi hō qui hoſpitio ſuſcipit hoiem human⁹ dicif: q̄ntomagis human⁹ eſt q̄ in ſciēō ſuſcipit hoieʒ. k ¶ Quia xp̄s ieſus ⁊c̄. Nulla cā veniēdi fuit xp̄o niſi q̄ peccatores ſaluos faceret. Tolle morbos: tolle vulnera

¶ ꝑm eos vō qui carnaliter eā intelligūt non bona. b ¶ iuſtus vel iniuſtus.

a quoniam bona eſt lex: ſi quis ea
¶ ſpūaliter ſicut ip̄a docet. vel vt p̄ eā agno ſcat morbū ⁊ q̄rat medicū. ¶ qd̄ nō illi. ¶ ſʒ ¶ etiā. a ¶ ⁊ cū iuſtus in fide qd̄ ei lex.

b legitime vtaf: ſcientes hoc: quia a
a ¶ vt dñef. b ¶ ꝯ legē nature agētibus.

iuſto nō ē lex poſitā: ſed iniuſtis b
¶ cū bene monerent a rōne. a ¶ p̄ partes. ¶ contra deum. b ¶ in ſe ⁊ proximū.

c ⁊ non ſubditis impiis ⁊ peccāto c d e
a ¶ qb⁹ ſcelus p̄ ſe placet ¶ q̄ vl timore cō

ribus: ſcelerātis ⁊ contaminatis: f g
ſenſūt vel fauore aliq̄. ¶ q̄ lex nature in eis aboleuerat: lr̄is ē reformata ꝓ eis corrcēdis.

parricidis et matricidis: homicidis: fornicariis: maſculoꝝ ɔcubi
¶ q̄ plagas cuiuſlibet generis inferūt pro

toribus: plagiariis mēdacibus ⁊ h i
ximis. ¶ morali legi ⁊ naturali.

periuris: ⁊ ſi quid aliud ſane do k
¶ ſana doctrina. ¶ nō ꝯ. ¶ ois veritas cō

ctrine aduerſatur: q̄ eſt ꝑm euan l m
cordat euāgelio. a ¶ qd̄ p̄dicatū dat gl̄iaʒ. n

gelium glorie beati dei quod cre o p
¶ vt fideli. ¶ vnde.

e ditum eſt mihi. Gratias ago ei q̄ q
¶ vt nec mors nec vita ſeparet a xp̄o.

f me confortauit in chriſto ieſu do
¶ cum ſub lege infidelis.

mino noſtro: quia fidelem me exi r
¶ certa ſcia. ¶ p̄uidit. a ¶ p̄dicādi. b ¶ q̄ſi ſʒ vtrū h̄ mihi p̄ legē: nō q̄ ſb ea fui blaſphemus. ¶ ecce mala q̄ in lege habuit.

ſtimauit ponēs i miniſterio. Qui s t
¶ in deum. ¶ ſanctorum.

prius fui blaſphemus ⁊ pſecutor v
¶ cōprehēſio inferēs ɔtumelias. a ¶ remiſſionem non per merita mea.

g et cōtumelioſus: ſed miſericordi x
a ¶ ſub lege ignorātia ⁊ iō incredulitas: mō ecōtra fides ⁊ veritatis cognitio: ecce patet q̄ non ex leuitate dimiſit priora.

am dei cōſecutus ſuʒ: quia igno y
¶ degens. a ¶ nō ſolū miſericordiā ɔſecutus ſuʒ ſʒ fidē ⁊ dilectionē ⁊ gr̄am donoꝝ.

h rans feci i incredulitate. Super z a
a ¶ q̄ dona diuerſa dedit cū fide ⁊ dilectione. i. cū pfectiōe fidei ⁊ dilectiōis: q̄ nulli datur remiſſio pctōꝝ ſine fide ⁊ dilectione.

abundauit autem gratia domini
noſtri cū fide ⁊ dilectione que eſt b
¶ non in lege. ¶ dignus vtilis.

in chriſto ieſu. †Fidelis ſermo et c d
¶ nō vna. ¶ q̄ h̄ ⁊ i futuro ſaluat. ¶ iſte.ſ.

k omī acceptione dignus: q̄ chri e

C quātū ad p̄cepta moralia ordiabat hoies ad bonū. ꝓpt qd̄ omī tp̄e ſūt ſeruāda. Alio mō dr̄ aliq̄d hoīs bonū ꝑm aliqd̄ tp̄s determiatū. ſicut vti leuibus veſtimētis bonū eſt hoī tp̄e eſtiuali: nō aūt hyemali. ꝓpt qd̄ veſtimenta priora dimittunf ⁊ alia accipiunf. Et h̄ mō lex vetus q̄tū ad p̄cepta cerimonialia ordiabat hoies ad bonū ꝓ tp̄e veter' teſtamēti: erāt eni īſtituta ad figurādū xp̄i myſteriū vēturū. ꝓpter qd̄ ille cerimonie ceſſant xp̄i myſterio adipleto. ⁊ alie ſūt inſtitute. vb̄i gr̄a: int' cerimonialia veter' leg' p̄ncipalia erāt oblationes ⁊ ſacrificia: q̄ figurabāt xp̄m i cruce offerēdū ⁊ imolādū. ꝓpt qd̄ ip̄o iā oblato ⁊ imolato offerre dictas oblatiōes ⁊ ſacrificia: ⁊ maxie poſt publicatum euāgeliū: eſt ſignificare q̄ oblatio xp̄i i cruce ⁊ ei⁹ imolatio nondū ſit ipleta. qd̄ ē falſuʒ. ꝓpt qd̄ oportuit aliud ſacrificiū inſtitui: qd̄ eēt ſignificatiuū oblatiōis xp̄i iā cōplete. ⁊ ſic xp̄s inſtituit ſacrificiū eucharıſtie qd̄ eſt memoriale paſſiōis dñice: Luc.xxii.b. Hoc eſt corp⁹ meū qd̄ ꝓ vob tradef. h̄ facite in meā cōmēorationē. ⁊ ſic de aliis cerimonialib⁹ ſuo mō. q̄tū aūt ad iudicialia p̄cepta lex non ordiabat ad aliq̄d figurādū p̄ ſe ⁊ directe: ſʒ ad modū ſeruādi iuſticiā int' hoies: ꝓpt qd̄ adueniēte xp̄o nō ſunt euacuata vt mortifera ſic cerimonialia q̄ pñt ſuari dū tñ nō ſuāf vt obligātia ex lege illa: q̄ fuerūt īſtituta ad ſuādū iuſticiā int' hoies ꝓ ſtatu ve.teſt. q̄ ē tot⁹ figural' reſpectu ſtatus noue leg'.i.Cor.x.c. Oia i figura ɔtingebāt ill': ꝓpt qd̄ p̄cepta iudicialia p̄ accidēs fuerūt figuratiua. ⁊ iō ſuare illa ex obligatiōe veter' leg': ē ſignificare facto q̄ ſtat⁹ illi⁹ ppli adhuc durat: qd̄ ē falſū. pñt tñ illa ſeruari ex rōne alia: vtpote ex noua īſtitutiōe eccl'ie vel p̄ncipū alicui⁹ vl' hmōi. ſic igif dic apl's: Scim⁹ aūt q̄ bo.⁊c̄.ſ.moralib⁹ ꝓ ſp: cerimonialib⁹ vſq̄ ad paſſionē xp̄i. extūc eni fuerūt mortua: q̄ nō obligabant vltra. poterāt tñ ſuari dū tñ nō poneref ſpes i eis. ⁊ h̄ vſq̄ ad publicationē euāgelii: ſʒ extūc fuerūt mortifera. ſic.ſ. plenı⁹ dictū ē in ep̄la ad Gal. ⁊ in ep̄la ad Rom. Iudicialib⁹ āt tp̄e ve.teſt. tāq̄ ex lege obligātib⁹. tp̄e vō noui teſt. ex alia obligatiōe: vt dictū eſt.

a ¶ Sciētes. h̄ ɔñr ſoluit obiectionē p̄dictā q̄tū ad vim leg' coactiuā q̄ p̄ penas cohibet a malis. ⁊ q̄tuʒ ad h̄ dicit: Sciētes h̄ q̄ lex iuſto nō ē poſita: q̄tū ad vim coactiuā: q̄ iuſt⁹ nō cohibef tiore pene a malis: ſʒ ɔtutis amore. ⁊ ſic ei⁹ volūtas ē legi ɔſona. ꝓpter qd̄ p̄ legē ñ cogif: q̄ coactio violētiā iportat: ſʒ ſic lex poſita ē hoib⁹ malis: ꝓpt qd̄ ſbdif: b ¶ Sʒ iniu. Id ē iniq̄ agētib⁹ ꝯ ꝓximū. c ¶ Et nō ſub.i. rebellib⁹ ſupiorib⁹ ſuis. d ¶ Impiis. agētib⁹ ꝯ deū. ſic ⁊ p̄ oppoſitū pietas vno mō accepta idē eſt qd̄ cultus diuin⁹. e ¶ Et pctōrib⁹. ex infirmitate delinquētibus. f ¶ Sceleratis. q̄ peccāt ex certa malicia. g ¶ Et ɔtaminatis. pctis carnalib⁹ generalif. cetera patēt vſq̄ ibi: h ¶ Plagiariis.i. aſſuetis plagas ⁊ verbera aliis inferre. i ¶ Mēdacib⁹.i. mēdacio pnicioſo. k ¶ Et ſi qd̄ aliud ⁊c̄. omē tale qd̄ eſt p̄ legē puniēdū. l ¶ Que.ſ. ſana doctrina. m ¶ Et ꝑm euāgeliū. cui ɔcordat omis veritas. n ¶ Glie hti dei. dicit eni gl'ia ⁊c̄. q̄ p̄dicauit h̄ glīam. o ¶ Qd̄.ſ. euāgeliū. p ¶ Creditū ē mi. tanq̄ ip̄ius fideli p̄dicatori. q ¶ Gr̄as. q̄ fecit mētionē de euāgelio ſibi credito. iō incidēter gr̄as agit deo de ſua vocatione ad fidē ⁊ ap'latū/ dicēs: Gratias ago ei q̄ me cōfor.⁊c̄. ꝑm qd̄ dicif Act.ix.d. Saulus aūt multomagis ɔualeſcebat ⁊ cōfundebat iudeos ⁊c̄. r ¶ Quia fidelē me exi.i. iudicauit. s ¶ Ponēs in mini. ap'latus. t ¶ Qui prius blaſphe. fui. cōtra pſonā xp̄i. v ¶ Et pſecutor ⁊ cōtume. cōtra mēbra eius. pſecutor in factis: contumelioſus in verbis. x ¶ Sʒ miſericordiā ⁊c̄. Id eſt remiſſionem peccatorum. y ¶ Quia ignorans feci. quod enim ignorāter cōmittitur facilius ignoſcitur q̄ quod ex certa malicia perpetratur. z ¶ In incredulitate. Id eſt falſe credens bene agere. a ¶ Superabundauit autem gratia domini noſtri cū fide. q̄ſi diceret nō ſolum ſum conſecutus ab eo remiſſionem peccatorum: ſed etiā collationem donorum ſuorum/ ideo ſubditur: b ¶ Cū fide et dilectione. fidei enim per charitatē formate cōnectunf alia dona ad gratiā gratū facientē pertinentia. c ¶ Fidelis ſermo.i. verus. d ¶ Et omī acceptione dignus. q̄ eſt vtilis audiētib⁹. ⁊ ꝗs ſit ſic ſubdit: e ¶ Quia xp̄s ieſus venit in hūc mū. in carne paſſibili.

E F vulnera: ⁊ nulla eſt cū medicine. Sed venit de celo magnꝰ medicꝰ: magnꝰ ꝑ totū orbē terre iacebat egrotꝰ. Ipſe egrotꝰ genꝰ hūanū eſt: qḋ totū ꝑierat ex ꝗ peccauit vnꝰ ĩ ꝗ erat totū. Sꝫ venit vnꝰ ſine pctō
Mat. 18.b qꝛ ſaluos faceret a pctō. Venit eñ filꝰ hoīs q̄rere ⁊ ſaluare qḋ ꝑie/ rat: venit ꝑ qḋ hō erat. Nā ꝑ qḋ deꝰ erat ſꝑ hic erat. ꝗ dixit: Celū et
Hie. 23.c terrā ego impleo: ꝗ ⁊ ĩ mūdo erat ⁊ venit in mūdū: ħ erat ꝑ diuinā maieſtatē: venit: ꝑ hu manā īfirmitatē. Quare venit ex miſcḋia. ſ. qꝛ voluit pctā tollere: pctōꝛes ſaluos facere. Non eñ eū de celo ad terrā merita nr̄a: ſed pctā traxerūt. vñ ⁊ vocabꝰ nomē eius ieſum.
Luc. 1.c Quare? audi: Ipſe eñ ſaluū faciet pplm ſuū
Mat. 18.b vñ? a pctīs eoꝝ. Nūq̄d ad iſtū pplm ꝑtinent puuli: ꝑtinēt plane. Sic credite: cū iſta fide puulos ad xp̄i grām portate. Quid mihi di cis? ſanꝰ eſt nō habet vitiū. Quare cum illo curris ad medicū: ſi nō habet vitiū. Si ſanꝰ
Mat. 10.b eēt non clamaret ieſus: Sinite puulos veni re ad me ⁊c̄. a ¶ Primꝰ. i. peioꝛ: qꝛ ꝑſecu/ toꝛ ꝗ ꝑoꝛ nō erit: Nemo eñ acrioꝛ int̄ ꝑſecu toꝛes: ꝗ nemo ꝑꝛioꝛ int̄ pctōꝛes. Pmus ergo erat: non ordine tp̄is: ſed magnitudine iniq tatis. b ¶ In me. Quē idoneū deꝰ gētibꝰ ꝑdicatorē ꝯſtituit: in ꝗ tm̄ exēplū miſcḋie ſue exhibuit. c ¶ Inuiſibili ſoli deo. qꝛ cete ri dij viſibiles: nō ſoli inuiſibili: qꝛ ſūt ⁊ crea ture q̄daꝫ inuiſibiles vt aīa: ⁊ tñ ſenſu capi
Quō deus videtur pñt: qꝛ oēs vires eiꝰ poſſunt cognoſci: qḋ nō dei. Inuiſibilis eſt ab oībus deꝰ in natura.
Joh. 1.b ꝫm illud: Deū nemo vidit vnq̄. videt aūtē cū vult: ⁊ ſicut vult: nō ſicut ē. ſꝫ q̄li ſpē vult
1. Joh. 3.a apparere. In futuro ꝟo videbūt eū filij ſicut eſt. d ¶ Soli deo. ꝗ ſolꝰ deꝰ eſt natura. i. ſolus creat: qḋ de ipſa trinitate intelligitur. Nō de ſolo pr̄e vt q̄dā volunt: qꝛ nō ait ſoli patri: ſed ſoli deo. Unus eñ ⁊ ſolus deus a nobis ꝑdicat̄ ipſa trinitas. Et vnigenitꝰ ꝗp/ pe ꝫm qḋ eſt deꝰ apud deū. ⁊ ſpūſſctūs ĩ ſua natura ē immortalis ⁊ īuiſibilis. e ¶ Hoc ꝑceptū cō. ⁊c̄. Poſtq̄ cōmemorauit que ⁊
F q̄ta ſint bñficia pr̄is ⁊ xp̄i erga pctōꝛes: quō pplm imbuat diſciplina eccleſiaſtica oſtendit. f ¶ Cōſciētiā. vocat cogitatiōes: in q̄bus ſūmope hūilitas ſeruāda eſt: ꝗ ſpreta in ma/ gnos q̄dā deuenerūt errores. ſicut in epiſto la ad romanos legit̄. g ¶ Naufragaue/ rūt. Haymo. Naufragiū dr̄ nauis fractio. Et ſicut ille ſubſtātiā ſuā ꝑdit ꝗ naufragium patit̄ ⁊ inſuꝑ ipſe perit. Ita ꝗ bonā ꝯſcienti am repellunt fidei veritatē ꝑdūt ⁊ inſuꝑ eter nalit̄ pereūt. h ¶ Quos tra. ſa. Utrūq; excōicaui vt ħ mō excludat̄ a ſathana regnū ſathane. ¶ Augꝰ. Nulla eñ creatura eſt: ſi ue ꝗ in veritate manet dans deo gl̄iam. ſiue ꝗ in charitate nō ſtetit querēs gl̄iam ſuaꝫ: ꝗ velit nolit diuīe ꝓuidentie nō ſeruiat. Sed volens facit cū illa qḋ bonū eſt. De illa ꝟo ꝗ hoc nō vult: fit qḋ iuſtū eſt. Nō ei tñ repē/ ditur qḋ de ipſa iuſte fit: ſed ꝗ aīo ipſa facit: qꝛ neq; liberā voluntatem rōnabili creature
†23. q. 4. c. deus negauit: ſed poteſtatē qua iniuſtos iu/
qui peccat ſte ordinat ſibi retinuit. i ¶ Tradidi ſa.
et. c. q̄d cru/ Nō vt pereant: qꝛ nihil pōt ſathanas niſi ꝑ
dele miſſus ꝗ vexat ſibi datos. vñ: Iā noli pecca/ re: ne deterius tibi ꝯtingat. Hec aūt cuꝫ ſit
Joh. 5.c filia abrae quam alligauit ſathanas. xviij. annis nonne oportuit ⁊c̄.
Luc. 13.d Tradidi ſathane. Augꝰ. Quia illo ad correptionē hoīm vtebat̄
Joh. 14.d ipſa poteſtas apoſtolica. Preuaricatores eñ angeli cū ꝑncipe ſuo dia/ bolo recte dicunt̄ ꝓcuratores vel actores diuine ꝓuidētie: ⁊ diabo lus magiſtratꝰ huiꝰ mūdi dr̄. Sed magiſtratꝰ ſub tāto īperatore nō facit niſi q̄tum illi ꝑmittit̄: ⁊ ꝓcuratores actores ꝗ huiꝰ mūdi nihil faciūt niſi q̄tū dn̄s ſinit: vñ dicit: Tradidi ſathane ⁊c̄. qꝛ nihil po teſt ſathanas niſi ꝑmiſſus. ¶ Haymo. Tante aūt poteſtatis erat a/ poſtolꝰ tantāq; grām habebat: vt recedentes a fide verbo traderet
Tradere diabolo. Traditio aūt hec eſt: qꝛ cōmotus apl's blaſphemijs eorum
ſathane ſententiam protulit in eos. Diabolus autem qui ad hoc paratus eſt vt auerſos a deo accipiat in poteſtatem: audita ſententia corripit eos: quod ideo fecit apoſtolus: vt correcti diſcāt non blaſphemare.

¶ q̄ſi paſſibilis cū alijs. ¶ tā miſerū.
ſtus ieſus venit in hunc mūdum
¶ quoſcūq; etiā puulos: ꝗ ⁊ ſi a baptiçatis nati: h ē carne tñ nō ſpū: non ex eo qḋ reno/ uat̄: quia ſi ſpūs eēnt ex traduce ex mūdato ſpū deſcēderet mūdatꝰ. ¶ inter q̄s.
peccatores ſaluos facere: quorū a b
¶ qui in lege.
a primꝰ ego ſuꝫ. Sꝫ ideo miſericor
a ¶ pctōꝛe. b ¶ .i. maxio pctōꝛe: vel pmū. i. añq̄ ĩ alijs. vel pmū. i. maxie in me vel ante.
b diā cōſecutꝰ ſū: vt in mē pmō oſtē c d
a ¶ .i. ꝑfectā. b ¶ ꝙ tm̄ ſuſtinuit: ⁊ in poſte rū nullā reſeruat irā.
deret chriſtus ieſus omnē patien e
a ¶ vt nullus de īmanitate ſcelerū deſperet. ¶ quid faciet amico qui ħ fecit inimico.
tiā ad informationem eorum qui f
a ¶ tendētes. ¶ vt habeāt vitā eternam.
crediturī ſunt illi in vitāꝫ eternā.
¶ ideo. ¶ ꝓ ꝑdictꝭ. ¶ trinitati. a ¶ ꝫm ꝙ deꝰ apud deū. ¶ imutabili.
Regi autē ſeculorum immortali g h
¶ incōꝑhenſibili. a ¶ ꝗ ſolꝰ creat. b ¶ ſit. ¶ a creaturis. c ¶ in eſſentia.
i inuiſibili ſoli deo honor et gloria: k
a ¶ qꝛ oīs ſalꝰ ex xp̄o: nō ex lege. ¶ nō ꝫ diſ
e in ſecula ſeculorū amen. Hoc p̄/ l
ſimulāre. ¶ quaſi tiro ad bellū.
ceptum commendo tibi fili timo/
a ¶ .i. ꝫm ſciam ꝓphā ꝗ ē in te. vel ꝫm ꝙ
thee: ꝫm precedentes in te pro/ m
ſpūs oſidit mihi de te. a ¶ actu. b ¶ exponē dis ⁊ ope implendis. c ¶ vitē mulꝭ.
phetias: vt militēs in illis bonā n
a ¶ ꝯſuetudie docēdi te ⁊ alios: ⁊ ꝑficiēdo ope qḋ ꝑdicas ore. b ¶ qḋ potes. c ¶ rectā d ¶ ne docēs erubeſcat male vite ꝯſcius. eru beſcibile eñ ē aliud agere ⁊ aliud ꝑdicare.
militiā habēns fidem et bonā o p
a ¶ ꝯſciam bonā. b ¶ ſirmiens. ¶ vt ꝗ ĩ ſe: q
f conſcientiam. Quam quidam re r s
dibꝰ ē. ſ. adhuc. a ¶ ꝓpe: ſꝫ nō intra. ¶ .i. eti am fidem ꝑdiderūt alios ſecū mergentes.
g pellentes circā fidem naufraga/ t
a ¶ pſeudo doctoribꝰ qui fidē ꝑdiderunt. b ¶ nōia ponit vt nihil ambigui reſtet.
uerunt. Ex quibus eſt hymeneꝰ v
¶ ſic ⁊ tu excōica.
h et alexander: quos tradidi ſatha x
¶ nō vt pereant: ſꝫ vt ſic correcti.
ne: vt diſcant non blaſphemare. y

a ¶ Pctōꝛes ſal. fa. ſua benedicta paſſiōe cuiꝰ effe G ctus in baptiſmo cōicat̄. Quoꝝ pmꝰ ego ſum. nō ordine tp̄is ſꝫ magnitudine iniq̄tatꝭ: vt expo. glo. Sed qꝛ multi grauiꝰ peccauerūt ĩ xp̄m ipm̄ in ꝑſona ꝓꝑia neq̄ter ꝑſe/ quēdo. iō dicēdū videt̄ meliꝰ. ꝙ cū dr̄: b ¶ Quoꝝ pri mus ego ſū. ſic intelligat̄. i. in ter illos ꝗ de pctō ad grām reuo cant̄. qꝛ hec reuocatio fuit ĩ pau lo valde mirabilis: ꝓpter qḋ in eccl'ia ſolēnizat̄. ⁊ ſic li pmus ex/ cellentiā notat vocatiōis huiꝰ: ⁊ huic ꝯcordat l'ra ſequēs / cuiꝫ dr̄: c ¶ Ut in me pmo. i. pncipali ter. e ¶ Chriſtꝰ ieſus omnē patientiā. i. ꝑfectā patientiam. d ¶ Oſtēderet. me miſerabilē reuocando cū eſſem in actu perſe q̄ndi eum ĩ mēbrꝭ ſuis. f ¶ Ad infor. eoꝝ ꝗ cre. ſunt. vt nul lus ꝓpter enormitatē pcti ſui deſ peret ꝯſeq̄ miſcḋiam xp̄i ⁊ vlte/ rius: Uitā eternā. iō ꝯcludit vlte rius: g ¶ Regi autē ſeculo/ ruꝫ. i. trinitati eterne. eternitas eñ ꝗ ſimpl'r eſt indiuiſibilis nō cōprehendit̄ niſi ꝑ cōparationeꝫ ad tp̄s infinitū: qḋ deſignat̄ no/ mine ſeculoꝝ. h ¶ Immorta/ li. ad differentiā iouis ⁊ ſaturni ⁊ hmōi: ꝗ fuerūt hoīes mortales. i ¶ Inuiſibili. ad differentiaꝫ idoloꝝ: ꝗ ſunt de materia ſenſi/ bili. k ¶ Soli deo. ꝑ hoc eniꝫ nō ſignificat̄ in deo ſolitudo. cuꝫ in eo ſint tres ꝑſone: ſed per hoc fit excluſio oīs alteriꝰ a cultu dꝰ debito. ideo ſubdit̄: Honor et gloria ⁊c̄. l ¶ Hoc ꝑcep. Hic
H apl'us redit ad ꝓpoſitū inducen/ do timotheū ad reſiſtendū docto ribus falſitatis / dicēs: Hoc pre ceptū cōmendo tibi: tanq̄ fi deliter adimplendum. m ¶ Se cūduꝫ pce. in te ꝓphetias. .i. ꝫm illud qḋ ſpūſſctūs reuela/ uit mihi de te futurū anteq̄ ordi narē te ep̄m. n ¶ Ut milites in illis. i. ꝯtra illos. ſ. pſeudo a/ poſtolos. o ¶ Militiā bonā. eis viriliter reſiſtēdo ⁊ eoꝝ falſi tatē cōfutando. p ¶ Habens fi. ſcꝫ rectā ⁊ firmā. q ¶ Con/ ſciētiā bo. ita ꝙ vita tua ſit do/ ctrine ꝯfirmatiua. r ¶ Quā. ſ. ꝯſcientiā bonā. s ¶ Quidam repellētes. ſcienter maluꝫ agē/ tes. t ¶ Circa fidem naufra gauerūt. i. perierūt: abyſſus eī abyſſum inuocat. ⁊ dicit naufra/ gauerunt: qꝛ ſicut nauta patiens naufragiū perit ⁊ alij cū eo. ſic ta les a fide cadētes inducūt alios ad infidelitatem. v ¶ Ex qui/ bus eſt hyme. ⁊ alexander. no mina ſunt propria hominum.
x ¶ Quos tra. ſathane. eos excōmunicādo. ⁊ etiam vexationi demonis ſubdēdo. demōes eñ in inferno exe cutores ſunt diuine iuſticie. ⁊ etiā aliq̄ñ in hoc mūdo: ſicͭ dr̄ pſ̄. lxxvij. ſ. Miſit irā indignationis ſue indignatio nē ⁊ iram ⁊ tribulationē immiſſionē per angelos malos. y ¶ Ut diſcant nō blaſ. correcti ꝑ experientiā pene. excōicatio eñ ⁊ talis afflictio medicinalis eſt.
¶ In ca. i. vbi dr̄ in poſtil. Fabulis ⁊ genealogijs.
Additio. Per fabulas in ħ itelligēde videnī ꝗ dam fabule friuole ⁊ inanes ꝗ ſepe in thalmudicꝭ doctris inueniūt̄: vt dictū fuit ſatꝰ large ĩ ad/ ditionibꝰ ſuꝑ Eſa. xxviij. ⁊ Zacharie. v. que quidem fa bule a doctrina pharifaica deſcenderunt ſicut et totum ipſum thal

A ipſm thalmud inter q̃s fabulas multa dicunt̃ de tpe meſſie vẽturi fabuloſa q̃ poti⁹ ſũt deridẽda q̃ audiẽda: vt dr̃ i libro q̃ dr̃ Canheden: q tpe meſſie germiaret terra ꝓmiſſiõis panes coctos ⁊ formatos ac ſi eẽnt in clibano. Siľr q terra illa germiaret tpe meſſie veſtes ſericeas ſm exigẽtiã cuiuſcũqȝ indui volẽtis: ex quib⁹ fabulis multi eoꝝ inciderũt i errorẽ credentes q xp̃s nõ vẽit. ex q̃ iſta ⁊ ſilia nõ fuerũt facta. Obſeruatio aũt legaliũ licet ſit erronea: nõ tñ ꝓpẽe dr̃ fabula. Habuit eñi aliqñ veritatẽ realiter. habȝ etiã fundamẽtũ in lr̃a ⁊ ſi nõ ſane intellecta. traditiões etiã iudeoꝝ quib⁹ irritũ faciebãt mãdatũ diuinũ: licet dicẽde ſũt erronee ſeu pniţioſe nõ tñ fabule. Circa genealogias in hoc loco dictas: ꝯſiderandũ ẽ q iudei aſſerebãt q null⁹ eẽt idoneus ad docẽdũ de lege diuia niſi eſſet de tribu leui vel de tribu iſachar. De leui eñi legiť Deuť. xl. xxxiii. a. Docebũt iudicia tua iacob ⁊ legẽ tuã iſrl̃. De iſachar ħo legitur. i. Paral. xii. f. De filiis q̃s iſachar viri eruditi q̃ nouerãt ſingula tpa ad ꝑcipiẽdũ q̃d facere debet iſrl̃. vñ ex iſtis genealogys iudei nitebanť excludere paulũ ab idoneitate docẽdi legẽ diuinã: eo q nõ eẽt de aliq̃ ꝑdictarũ tribuũ: ſȝ de tribu beniamin: ⁊ multo fortius excluderenť ſm eos timotheus ⁊ titus q: alienigene. Et in ps̃. cxlvii. b. dr̃. Nõ fecit taliter oi natõni et iudicia ſua nõ ma. eis. q̃ q̃dẽ genealogie dicunť intermiate: q: nõ ſũt determiate ꝑ ſacras auctes. Illas eñi anctes q̃s ad ħ inducũt manifeſtũ eſt q nõ excludũt alios a doctrina legis. C

¶ In eo. ca. vbi dr̃ i poſtil. Que q̃ſtiones mag' ꝓſtãt. i. lites Additio. ii. Hoc qđ dr̃ hic: Que q̃ſtiones ⁊c. ⁊ ꝯtẽtiones. ſm Glo. nõ ſolũ intelligẽdũ ẽ de hereticis vł iudeis ſeu de pſeudo apłis: ſȝ etiã de catholic' auctorib⁹ q̃ nõ debẽt intendere fabulis ſeu dubys q̃ mag' ꝓſtãt q̃ſtiões. i. lites diſputatiuas q̃ edificationẽ iuſticie dei. i. nõ edificãt hoies i iuſticia dei: q̃ edificatio ẽ i fide q̃ q̃dẽ exhortatio apłi facit ꝯ multos q̃ dubia q̃ nec ad fidẽ/ nec mores/ nec ad expoſitionẽ alicui⁹ paſſus ſacre ſcripture ſũt ꝑtinẽtia introducũt i doctris theologicis ⁊c.

¶ In eo. ca. i. vbi dr̃ i poſtil. Regi ſc̃loꝝ. i. trinitati eťne. Additio. iii. In noie ſeculoꝝ videnť intelligi ꝑſens ſeculũ ⁊ futurũ: q̃ quidẽ ſecula cõprehendũt oẽm durationẽ.

Glo. ordi.

G Obſecro. Hactenus de pſeudo apłis: hic de orõnib⁹. Haymo: Timotheo hec v̄ba dirigens: in illo oĩ eccľie formã tradidit: quõ debeat miſſarũ ſolẽnia celebrare ⁊ ꝓ oib⁹ ſupplicare. b ¶ Prio om. Aug⁹ Haymo. in añ oia fieri obſecrationes. Ordo miſſe ħ oſtẽdiť: qđ ẽ ſpãle gen⁹ orõnis. c ¶ Obſecratiões. vel ꝑcationes. i. illa q̃ fiũt añ vel añ ꝯſecrationẽ. d ¶ Orõnes. i. ipa ꝯſecratiõe. e ¶ Poſtulationes. vel interpellationes: q̃ ex debito: vt qđ ħ geriť in eťna vita pficiať: vt cũ pplo ab epo bñdiciť. f ¶ Grãrũactiones. de pactis: q̃ totã ꝯcludũt q̃ſi totũ ſit a dõ: vt bñdicam⁹ dño. Uel obſecratiões ſũt adiuratiões ꝓ reb⁹ difficilib⁹: vt ꝓ ꝯuerſione ipii ꝓ remouẽdis malis. Orõnes. vt qñ iã cõuerſis virtutes ⁊ bona orant. Grãrũactio. de oib⁹ generaliť. Poſtula. vt qñ iã iuſti' glia celeſt' orať. g ¶ Pro oi. hoib⁹. Ut ſeq̃mur clemẽtiã dei: q: de⁹ vult oẽs hoies ſaluos fieri. ⁊ ſi ſm iuſticiã q̃ſdã reprobet. vñ Hiero. i his q̃ pereũt oñdit iudiciũ: i ſaluatis miſcdiam. B h ¶ Ut q̃e. a ꝑſecutiõe. i ¶ Trãq̃l. ſine inq̃etatiõe: qđ ꝓdeſt tenerẽ eccľie. Ut q̃etã ⁊c. Aug⁹. Nã vtimur ⁊ noſ pace babylõis: q̃dĩu ꝑmixte ſũt ambe ciuitates. ſ. hirlm ⁊ babylonia. Ex q̃ ita ꝑ fidẽ ppls dei liberať: vt apud eam interim peregrinetur. Ideo apoſtolus admonuit eccleſiam orare pro regibus ⁊ omnibus ſublimibus eodem ſpũſancto afflatus quo ⁊ Hieremias qui miſit epłam iudeis qui erant in babylone: vt orarent pro vita nabuchodonoſor filiorũqȝ eius: ⁊ pro pace ciuitatis: inquiẽs: Quia in pace eorum erit pax veſtra. Ut quietã. In pace principum quies et regimen ſeruatur eccleſiarum. Nam in bellis tranquillitas diſſipatur: tepeſcit pietas. diſtrictio ſoluiť: qua ſoluta infirmorum caſtitas violatur. In pace babylonis pax noſtra eſt vtiqȝ corporalis: que bonis et malis communis eſt: dum inter babylonios tenemur captiui: quibus ſeruire iubemur: et tributa reddere. k ¶ Hoc enim bonum eſt. Ne quis putaret hec non eſſe facienda pro his quos patitur eccleſia. addit: Hoc enim bonum eſt. Et ne quis putet cultu vnius dei ⁊ vita bona ſalutem eſſe ſine participatione corporis chriſti. i. ſine fide eccleſie. vnus inquit deus: vnus ⁊ mediator: vt oẽs hoies ſaluari nunq̃ fiat niſi ꝑ mediũ. Non deũ verbum qđ ſp erat: ſed carnẽ factũ. l ¶ Qui oẽs vult ⁊c. Si de⁹ q̃ oipotẽs dr̃: oẽs hoies vult ſaluos fieri cur non impleť hec ei⁹ volũtas. Sȝ in hac locutione ſenſus ⁊ ꝯditio latet. vñ Petr⁹ ait: Oĩs ſcriptura indiget interpretatione. vult ergo de⁹ omnes homines ſaluos fieri. ſi accedant ad eum. nõ enim ſic vult vt nolentes ſaluentur. Sed vult eos ſaluari ſi ⁊ ipſi velint: aliter nonnullum excepit a ſalute ⁊ veritatis cognitione. Uel: Qui oẽs vult ſal. fa. Q̃uis certũ ſit nobis nõ oẽs ſaluos fieri: nõ tñ iõ debem⁹ oipotẽtiſſime dei volũtati aliq̃d derogare. Nõ eſt credẽdus oipotẽs aliq̃d voluiſſe fieri qđ factũ non ſit. G Sed ita

Nota (margin)

Hie. 23. a (margin)

2. pet. 1. d (margin)

a ¶ q: xp̃s vẽit ſaluare peccatores: ⁊ q: in hoc militare debes doce orare: vt impetreť qđ faciendũ eſt.

† Obſecro igiť Ca. II a b primo oium fieri obſecrationes b c d orõnes: poſtulatiões: gratiarũ e f ¶ vel omnis generis. g actiones pro oibus hominib⁹: c ¶ ⁊ ſi mali. a ¶ ducib⁹: comitib⁹. ¶ q: ex omni genere colligẽda ẽ eccľia etiã de his q̃ faſtu ⁊ ſupbia ſeculari a fide ⁊ hũilitate videnť aberrare. pro regib⁹ ⁊ pro omnibus qui in d a ¶ qđ ⁊ nobis ꝓderit. b ſublimitate ſũt ꝯſtitũti: vt q̃etã ⁊ e a ¶ vtimur ⁊ nos pace babylonis. ¶ .i. i trãquillã vitã agamus in omni f cultu ⁊ religione. a ¶ integritate fidei. b ¶ ꝓ oibus orare. c ¶ vtile eccleſie. k pietate ⁊ caſtitatẽ. † Hoc eni bõ g a ¶ gratum deo. num eſt ⁊ acceptũ corã ſaluato i a ¶ ne deſperes. b ¶ ſicut ⁊ nos. c ¶ ꝑ miſericordiã ⁊ ſi reprobet ꝑ iuſticiã. ¶ non q oẽs ſaluiſ: ſȝ q nullus niſi quẽ vult fieri. ⁊ iõ rogandus vt velit: q: tunc fiet. l re nr̃o deo qui omẽs hoies vult k

Nico. de lyra

Obſecro igitur. Ca. II Hec ẽ ſcđa ps hui⁹ epłe in q̃ poniť act⁹ ſcđs ꝑtinẽs ad epm q̃ ẽ oblatiões orõnẽ offerre deo: ſm qđ dr̃ Heb. v. a. Oĩs pontifex ex hoib⁹ aſſumpt⁹ ꝓ hoib⁹ ꝯſtituiť i his q̃ ſũt ad deũ: vt offerat dona ⁊ ſacrificia ꝓ pctis. Igiť ꝑmo iſtruit timotheum de actu orãdi. ſcđo pplm ſubiectũ ſibi/ ibi: Uolo ẽ. Pria adhuc i duas: q: ꝑmo inſtruit eũ de actu orãdi. ſcđo reddit rõnẽ ſui dicti/ ibi: Hoc ei. Prima adhuc in duas: q: ꝑmo docet orãdi modũ. ſcđo ꝓ quib⁹ ſit orãdũ/ ibi: Pro oibus. Circa ꝑmũ ſciendũ q ad actũ orãdi tria requiruntť. Primũ ẽ acceſſus orantis ad deũ q̃ orať: ⁊ ħ fit ꝑ eleuationẽ mẽtis i deuȝ: qđ fit per orõnẽ q̃ ſm Damaſce. ẽ aſcẽſus mẽtis in deũ. ⁊ ſm ħ diť apłs: Obſecro igiť ꝑmũ oim fieri orõnes. Scđm ẽ poſitio ei⁹ qđ in orõne petiť. qđ fit duplr: Uno mõ i generali: vt cũ dr̃: De⁹ ad iuua me. ⁊ q̃tũ ad ħ diť: Petitiões. Alio mõ i ꝑticulari: vt cũ petiť aſſecutio alicui⁹ boni vel euaſio mali determinati. ⁊ ſic diť: Poſtulatiões. Tertiũ qđ requiriť eſt illud per qđ orõ ſit exaudibilis. ⁊ ħ ẽ duplex. Unũ eſt ex parte dei: qđ eſt ei⁹ ſcitas: vel aliud ab eo ſctificatũ. ſicut cũ dr̃: Per ſanctam reſurrectionẽ tuã libera nos: vel aliquid hmõi. ⁊ ſic diť: b ¶ Obſecrationes. Id eſt per ſacras deꝑcationes. propter qđ in fine orationũ eccleſie dr̃: Per ieſuȝ xp̃m dñm nr̃m. Aliud eſt ex parte orantis qđ eſt gratitudo de beneficiis acceptis. ille eñi qui de beneficio accepto oſtendit ſe gratũ dign⁹ efficiť vt aliud ſibi detur. ⁊ q̃tũ ad hoc ſibi dicit: Gratiarũacti ones. c ¶ Pro oibus. Hic ꝯñr oſtendit pro quib⁹ ſit orãdum/ cũ dicit: Pro oibus hoibus. generaliter. d ¶ Pro regibus ⁊ oibus qui in ſubli. ſunt conſti. ſicut ſunt principes ⁊ prelati: pro quibus eſt orandũ ſpecialiter. nam ex eoꝝ bona diſpoſitione dependet bonum cõmune. ideo ſubditur: e ¶ Ut quietã ⁊ trãquil. vi. aga. ſub regimine eorum. f ¶ In omi pietate. i. cultu dei debito: vt dictũ eſt ca. ꝑce. g ¶ Et caſtitate. que eſt integritas fidei. ⁊ corpis: que cõſiſtit in repſſione carnalis ꝯcupiſcẽtie. Et notandũ eſt q nõ ſolũ ꝓ principib⁹ xp̃ianis eſt orandũ. ſed etiã pro infidelib⁹ ſub quibus manẽt xp̃iani: q: ꝑ ħ poſſunt xp̃o q̃ete ſeruire. ſic enim informabat Hieremias iudeos i captiuitatẽ babylonicã ductos: dicẽs ex ꝑte dñi: Querite pacẽ ciuitatis ad quã trãſmigrare vos feci: ⁊ orate ꝓ ea dñm: q: in pace illius erit pax vr̃a. h ¶ Hoc eni. Hic ꝯñr reddit rõnẽ dicti. ſ. q̃re dicto mõ ſit orandũ. ſcđo declarat dictũ ſuũ/ ibi: Unus eni. Circa primum dicit: Hoc eni bonũ eſt. i. vtile vob tpaliter: vt oñſum eſt. i ¶ Et acceptũ co. ⁊c. i. meritoriũ apud ipm vite eterne. k ¶ Qui oẽs ho. ⁊c. Sȝ cũ oẽs nõ ſaluenť videť ex ħ q volũtas ei⁹ ſit inefficax vel dictũ apłi min⁹ verũ. ꝓpť qđ ħ dictum apłi trib⁹ mõis expõiť. vno mõ vt ſit ibi diſtributio acõmoda vt ſit

† De cõſe. diſ. i. c. de hymnis in fi. (margin)

Diuiſio (margin)

Tria ad actũ orandi (margin)

† 24. q. 3. c. corripiať. l. 5. a (margin)

D (margin)

Pro q̃bus orandum (margin)

E f Sȝ ita intelligere debem⁹ qđ ſcriptū ē: vult oēs hoīes ſal. fieri. Null⁹ ſit ſalu⁹ niſi quē vult. Nō ꝙ null⁹ hoīm ſit: niſi quē ſaluū fieri velit: ſȝ ꝙ null⁹ ſalu⁹ fiat niſi quē velit. ⁊ iō rogādus eſt vt velit: q̄ neceſſe ē fieri ſi ipſe voluerit. Sic eñ itelligim⁹ ⁊ illō: Qui illuminat oēm hoīem. nō ꝙ oēs: ſȝ ꝙ null⁹ illuminat̄ niſi ab eo. Et oēs in xp̄o viuificabūtur: q̄ ſine eo nulli. vel: Qui oēs vult ſaluos fieri. Non ꝙ nullus hoīm eſſet: quē ſaluū fieri nollet: q̄ virtutes miraculoꝝ facere noluit apud eos quos dicit acturos fuiſſe penitentiā ſi feciſſet. Sed vt omnes hoīes. oñe hominū genus intelligam⁹: per quaſcunq; differentias diſtributū: q̄ iudeos gentes: reges priuatos: diuites: pauperes: doctos ⁊ indoctos colligit eccleſia. Quo locutiōis modo vſus eſt dñs. cū ait: Decimatis mentā ⁊ rutā ⁊ oē olus. i. oīm olerū genus. vel: Qui oñes ho. vult ſal fieri. i. facit oēs velle. Et q̄cūq; alio modo pōt intelligi dūmodo credere nō cogamur aliqđ oīpotentē voluiſſe fieri: factūq; non eſſe. q̄ oīpotens velle inanit nō pōt quodcūq; voluerit eſſentie ſue volūtate. Uel vult conſulit iubet hortatur.

Joh. 1. a
† 10. diſt. c. qm̄. 96. diſ. c. cū ad ver
De peni. diſt. 1. c. multiplex
Mat. 23. c
† 2. Tio. 1. c

a ¶ Mediator. Hic ē arbiter ille quē iob deſiderat di. Utinā eſſet nobis arbiter. ¶ Aug. Mediator aūt inter deū ⁊ hoīes oportebat vt aliqđ haberet ſimile deo: ⁊ aliqđ ſimile hominib⁹: nec p oīa ſimilis hominib⁹ longe eſſet a deo: aut p oīa deo ſimilis longe eſſet ab hoīb⁹: atq; ita mediator non eſſet. ver⁹ ita q̄ mediator xp̄s inter mortales peccatores ⁊ imortalē iuſtū apparuit. Mortalis cū hoībus: iuſtus cum deo. Ideo xp̄us mediator dei ⁊ hominū dictus eſt: q̄ inter deum ⁊ hominē mortalē eſt de⁹ hō recōcilians hoīem deo. Intantū mediator inq̄tum hō eſt. Inq̄tum aūt verbū: nō medius eſt: quia equalis deo: ⁊ de⁹ apud deū: ⁊ ſimul vn⁹ de⁹. Quem neq; nō fieri mortalē oportebat: neq; pmanere mortalē. Mortalis ꝗppe factus nō īfirmata vbi diuinitate: ſed carnis ſuſcepta infirmitate. Boni aūt angeli īter miſeros mortales ⁊ beatū imortalem mediū eſſe nō pñt: q̄ ita ſunt ipſi beati ⁊ imortales cū deo: vt nō ſint mortales vl' miſeri cū hoībus. Mali aūt angeli quodāmodo mediū ſunt: q̄ imortales ſunt cū deo: miſeri cū hoīb⁹. Sed nō ſunt veri ⁊ boni medii: q̄ ob hoc ſe interponit medi⁹ imortalis ⁊ miſer: vt ad beatā imortalitatē tranſire nō ſinat. Cui cōtrari⁹ eſt mediator bon⁹: q̄ ⁊ mortalis ad tēpus eſſe voluit ⁊ btūs in eternitate pſiſtere potuit: q̄ nō ſe iterpoſuit: vt ad btām imortalitatē tranſire nō ſineret. Sed ad h̄ ſe interpoſuit mortalis ⁊ btūs: vt mortalitate nr̄a tranſacta ex mortuis imortales: ⁊ ex miſeris btōs faceret. Alius eſt ḡ medi⁹ mal⁹: q̄ ſepat amicos: ali⁹ bon⁹: q̄ reconciliat inimicos ieſu xp̄i. b ¶ Qui dedit ⁊c. Alia trāſlatio. Qui dedit redēptionē ſemetipm̄ pro omnib⁹ teſtimoniū tpib⁹ ſuis. c ¶ Et veritate. Aug. Futura: q̄ eſt res ⁊ merces fidei. Queris mercedē fides p̄cedat. Credimus eñ vt cognoſcamus: nō cognoſcimus vt credamus. Quid eſt eñ fides niſi credere qđ nō vides. Fides ergo eſt quod non vides credere. Ueritas que credidiſti videre. d ¶ Ira. ad p̄rimū. e ¶ Diſceptatio. ad deū. f ¶ Nō in tortis crinib⁹ aut auro ⁊c. Ut his oñibus vltra pſone ſue modū ⁊ mores occaſſione mouende concupiſcentie ſtudeant: ſed potius p oīa bona opa ſūt pmittētes ⁊ indicātes extra pietatem animi. g ¶ Qđ de. mu. Amb. Que eñ vult audiri idinare ſe dȝ amo ¶ ta a ſe pō

Mediator ⁊ arbiter
§
† 1 Pet. 3. a

a ¶ ⁊ iō vult. b ¶ xp̄i q̄ ē via veritas ⁊ vita.
ſaluos fieri: ⁊ ad agnitiōnem veri a
¶ vere oēs q̄ vn⁹ ⁊c. q̄ſi idē vult oēs hoīes ſaluos fieri. ¶ creator oīm.
tatis venire. † Unus enī deus et b
a ¶ ad cōponēdā pacē q̄ſi medi⁹ arbit. ¶ p omnibus factus homo.
a vnus mēdiator dei et hominum b
¶ nō eñ aliē q̄ p hoīem mediat. a ¶ i. h̄ ia
b homo ieſus chriſtus: qui dedit re
dicat̄ velle oēs ſaluare. a ¶ nullū excepit q̄
demptionem ſemetipſum prō om
vellet. a ¶ vl' cui⁹ rei ⁊ teſtes p̄ceſſert. i. xp̄ē ⁊ ꝯgruo tpe totū ē cōpletū. ¶ i. hec res teſtibus approbata ē angelis ⁊ aplis.
nibus nobis. Cui⁹ teſtimoniū tē f
poribus ſuis confirmatum eſt: † in g
¶ in qua re predicāda. a ¶ p̄dicator nomē
quo poſitus ſum ego prędicātor b
act⁹. apl's dignitat̄. a ¶ qđ plus ē. b ¶ ⁊ i his ꝙ xp̄s dedit ſe ⁊ ꝙ ego aplus.
et apoſtolus. Ueritatēm dico nō i
¶ in aliq̄ parte. ¶ cui credi oportet: q̄ fidem docet ⁊ veritatem.
c mentior: doctor gentiū in fide et k
¶ futura q̄ ē res fidei. ¶ q̄ eſt finis p̄ceptoꝝ dei. a ¶ q̄ doctor gētiū: vl' q̄ bonū ē orare.
veritate. Uōlo ergo viros orare m
¶ vbicūq; ſint: nō ſolū ī eccl'a. a ¶ ad eterna: nō deprimētes ad terrena. b ¶ man⁹ affe
in omni loco: lēuātes puras mā n
cū cordis q̄ deū āplectit̄. a ¶ odio alicui⁹: ¶ vbi tēpeſtas ire vl' heſitatio ſi placet deo. b ¶ heſitatiōe. c ¶ man⁹ leuēt ſine ira ⁊ diſce
d nus ſine irā ⁊ diſcēptatione. † Si o
e ptatiōe. a ¶ vt humiles audiant̄ dū orant. q
b ¶ religione earum ornante eas.
militer autem ⁊ muliēres in hābi r
a ¶ nō attrite frōt' vt meretrices. b ¶ mēt'.
tu ornato cum vērecūdia ⁊ ſobrie s
a ¶ alijs virtutib⁹ cū verecūdia ⁊ ſobrietate. b ¶ criſpis ornantes ſe vel in tortis auro vel argento nō ornantes ſe.
f tate ornāntes ſe: et non in tōrtis v
crinibus: aut auro: aut margari x
¶ nō ornantes ſe. a ¶ q̄ extra morē patrie. b ¶ ſȝ p opa ſūt pmittētes ⁊ indicātes extra pietatē animi qđ decet mlieres: vl' ornātes ſe p opa qđ decet mulieres pmittētes pietatē.
g tis vl' veſte prędōſa: ſēd quod de z

G ta: vt ſit ſenſus: de⁹ vult ſal. fi. oēs ho. q̄ ſaluant̄. q̄ nullus ſit ſalu⁹ quē nō velit ſaluū fieri. Scđo modo vt ſit ibi diſtributio p generib⁹ ſinguloꝝ ⁊ nō p ſingulis generū. ſicut cū dr̄: oē aīal fuit in arca noe. q̄ de oībus generib⁹ aīalium fuerunt ibi aliq̄ īdiuidua. ⁊ ſic de⁹ de oīb⁹ ſtatib⁹ hoīm vult aliq̄s ſaluos fieri ⁊ ſaluat. Tertio mō vt ītelligat̄ dictum apl'i de volūtate dei āñtecedente: ſȝ nō ꝯſequēte. Et dr̄ volūtas āñtecedēs q̄ q̄s vult aliqđ abſolute. Cōſequens aūt q̄ vult aliqđ ꝯſiderat̄ circūſtātijs ⁊ cōditiōib⁹ pticularib⁹. p̄mo mō vult iudex ciuitatis oēs ciues viuere: inq̄tū ſūt mēbra ciuitat̄. ⁊ ſub iſta ꝯſideratōe h̄ eſt bonū. ſi aūt ꝯſideret̄ aliq̄s vt fur vel homicida: ſic nō vult eū viuere: q̄ nō ē bonū ſȝ mori: eo ꝙ turbat bonū cōe. ⁊ h̄ mō de⁹ vult oñes hoīes ſaluos fieri inq̄tū ſūt hoīes ipſi⁹ capaces p cognitionē ⁊ amorē. ꝯſiderat̄ tñ ꝯditionib⁹ pticularib⁹ ſcḋm q̄s aliq̄ ſunt iuſti: aliq̄ pctōres: ſic vult ſcḋm ordinē ſue iuſticie aliq̄s ſaluos fieri ⁊ aliq̄s dānari. Sciendū tñ ꝙ volūtas fert̄ in res ſcḋm ꝙ in ſe ſūt. ⁊ iō vult illō ſimplr̄ qđ vult put exiſtit in re ſcḋm ſuas ꝯditiōes ⁊ circūſtantias. iō volūtas ꝯſequēs ē volūtas ſimplr̄ dicta. añs vero ſcḋm q̄d. pter qđ ab aliq̄b⁹ velleitas noīat̄. a ¶ Et ad ag. veri. euāgelice. b ¶ Uenire. p fidē formatā charitate. c ¶ Un⁹ eñ. Hic ꝯñr declarat dictū ſuū. ſcilicet ꝙ deus velit oēs ſaluos fieri mō p̄dicto di. Un⁹ eñ de⁹. creator oīm hoīm ad ſuā ſimilitudinem. d ¶ Un⁹ me. dei ⁊ ho. q̄ paſſus ē p ſalute oīm q̄tū ad ſufficiētiā: nō tñ q̄tū ad efficatiā: qđ puenit ex defectu aliquoꝝ: q̄b⁹ pter eoꝝ dmerita nō pficit paſſio xp̄i q̄tū ad effectum. e ¶ Cui⁹. ſ. mediatoris. f ¶ Teſtimoniū tē. ſuis ꝯfir. eſt. q̄ tpe vete. teſta. cōfirmatū eſt p pphas ei⁹ aduentū denūciantes: ⁊ tpe noui p ipſi⁹ p̄dicationē mult' miraculis ꝯfirmatū ⁊ p aplos p̄dicantes: ⁊ i nomie chriſti multa miracula facientes. g ¶ In quo. ſcilicet teſtimonio p̄dicando. h ¶ Poſitus ſum ego p̄dicator ⁊ aplus. Eſt aūt aplus nomen dignitat̄ ſiue ſtatus: p̄dicator vero nomen actus cōuenientis ſtatui illi. i ¶ Ueritatem dico ⁊ non mentior. in aliquo. k ¶ Doctor gentiū. ad quē ſpectat verū dicere. doctor inq̄. l ¶ In fide ⁊ veritate. i. in his q̄ ptinēt ad fidē ⁊ mores in quibus cōſiſtit veritas vite. m ¶ Uolo ḡ. Hic ꝯñr docet orandi modū q̄tū ad pplm eīo ſubiectū. ⁊ p̄mo q̄tū ad viros di. Uolo ḡ viros orare in oī loco. ⁊ nō ſolum in eccl'ia: ſed etiā alibi oportunitate habita. n ¶ Leuātes pu. ⁊ dic̄ puras ab opib⁹ iniq̄s. ⁊ leuātes vt p h̄ deſignēt̄ eleuatio mentis in deum interi⁹: mot⁹ eñ aīe interius redūdat in corp⁹ exterius. o ¶ Sine ira ad p̄rimū. q̄ orans debet habere cor quietū. p ¶ Et diſceptatione. i. heſitatione ad deū. non dubitans de eius exauditione. dūmodo tamen oret pie perſeueranter ⁊ p ſe. q̄ ſi nō ſtati exaudiat̄ in effectu: exaudiet̄ tñ tpe cōpetenti. ſecūdo q̄tū ad mulieres di. q ¶ Similr̄ autē ⁊ mulieres. ſupple orare volo. r ¶ In habitu ornato. i. decenti ⁊ honeſto. s ¶ Cū verecūdia. q̄ eſt p̄cioſum ornamentū in frōte mulieris: quo caret frōs meretricis Hiere. iii. b. Frōs mulieris meretric' facta ē tibi: q̄ noluiſti erubeſcere. t ¶ Et ſobrietate. geſt⁹ decētis. v ¶ Ornātes ſe. nō curioſe. iō ſubdit̄: v ¶ Non in tortis crini. i. criſpatis ⁊ capitib⁹ nō velatis. x ¶ Aut auro. i. aureis ornamentis. y ¶ Aut margaritis. affixis auro vel argēto. vel in veſtibus ꝯſutis circa collū ⁊ man⁹. z ¶ Uel veſte p̄cio. ⁊ iſta ſunt intelligēda vltra modū ſtatus aut pſone. q̄ ſunt curioſitatis ⁊ incitant ad peccatum luxurie. a ¶ Sed quod decet mulieres. ſȝ habere veſtes ſimplices ⁊ honeſtas.

h Aplus

¶ Promittentes

A ¶ ta a ſe pōpa: vt miſericordiā dei ꝓuocet. habitus eni ſugbus nec impe
trat: nec recta de ſe facit credi. a ¶ Mulier in ſilē. Orādi officiū di
xit ꝯuenire oībus ⁊ q̄liter ⁊ ꝓ quib⁹: ⁊ q̄re ⁊ ꝙ vbiq͛ orandū ſit. Nūc
dicit ꝙ docēdi officiū ſolis viris ꝯueniat: ⁊ q̄les ad illud debeāt ordi/
nari determinat. b ¶ In ſilētio. Aug. Si loquit̄: mag̃ ad luxuriā
irritat̄ ⁊ irritat. c ¶ Docere aūt ⁊c̄. Ambro.
Ecce non ſolū habitū humilē ⁊ honeſtū habere
mulierē docuit: verūetiā auctem docendi ei ne
gauit: ⁊ ſubijciendā viro p̄cepit: vt tā habitu q̄
obſequijs ſub p̄tāte ſit viri ex q̄ trahit originē.
d ¶ Adā nō eſt ſedu. Aug⁹. Cū eni p̄uarica/
torē dicat apl's in ſilitudine p̄uaricationis ade.
Gen.3.c. Seductū tñ negat. vñ ⁊ iterrogat⁹ nō ait: Mu/
lier ſeduxit me: ſ3 dedit mihi ⁊ comedi. Mulier
v̄o ait: Serpēs ſeduxit me. Hāc aūt ſeductionē
ꝓp̄ie appellauit apl's: ꝑ quā id qđ ſuadebat̄ cū
falſū eſſet verū putatū eſt. ſ. ꝙ de⁹ lignū illud io
tāgere ꝓhibuerit: ꝙ ſciebat eos ſi tetigiſſent ſic̄
deos futuros: tanq̄ eis diuinitatē inuideret: q̄
eos hoīes fecerat: S3 etiā ſi virū ꝓp̄e aliquā mē
tis elationē: (q̄ deū internorū ſcrutatorē latere
nō potat) ſollicitauit aliq̄ experiēdi cupiditas: cū
mulierē videret accepta illa eſca nō eſſe mortuā:
nō tñ eū arbitror ſi iā ſpūali mente p̄ditus erat:
vllo mō credidiſſe qđ diabol⁹ ſuggerebat. Ideo
ait: Adā nō eſt ſeductus p̄or nec in eo in q̄ mlier
vt illud crederet verū. Eritis ſic̄ dij. S3 putauit
vtrūq͛ fieri poſſe vt ⁊ vxori morē gereret: ⁊ ꝑ pe
nitentiā veniā h̄ret. Minus ḡ peccauit: q̄ de pe
nitētia ⁊ dei miſericordia cogitauit. Poſtq̄ eni
mulier ſeducta manducauit: eiq͛ dedit vt ſi͛ ede
ret: noluit eū ꝯtriſtare quā credebat ſine ſuo ſo/
latio cōtabeſcere: et a ſe alienatā oīno interire:
nō q̄dē carnali victus ꝯcupiſcētia: quā nōdū ſen
ſerat: ſ3 amicabili q̄dā beniuolētia: q̄ plerūq͛ fit
vt offendat̄ de⁹. ne offendat̄ amicus: qđ eū face/
B re nō debuiſſe diuine ſn̄ie vltio indicauit. Ergo
alio quodā mō etiā ip̄e decep⁹ eſt. Inexptus eni
diuie ſn̄ie in eo falli potuit: vt veniale crederet
cōmiſſū. Sed dolo illo ſerpētino q̄ mulier ſedu
cta eſt: nullo mō illū arbitror potuiſſe ſeduci.
e ¶ Saluabit̄ aūt. Et ſi mulier fuit cā pctī tñ
ſaluabit̄: nō ſolū virgo ⁊ ꝯtinēs: ſ3 etiā nupta: et
ſi nūq͛ ab ope nuptiarū ceſſans: ſ3 ꝑ generatio/
nē filioꝝ incedēs: ab h̄ mūdo exierit ſi ꝑmanſerit
in fide ⁊ dilectiōe ⁊ ſanctificatione: vt p̄ter ꝓpriū
virū alterū nō cognoſcat. Cū ſobrietate. i. tēperā
tia: vt ꝓprio etiā viro tpate vtat̄. Videt̄ ex his
ꝯbis obeſſe mulieri: ſi vel filios nō habuerit: vl̄
1.Cor.7.g ſi q̄s habuerit in bonis opibus ꝑmanere noluerit. S3 alibi dicit apl's
Beatior erit ſiue virgo ſiue vidua ſi ſic ꝑmāſerit. vnde pōt intelligi cū
ait: Saluabit̄ mulier ꝑ generationē filioꝝ. occulte rei myſteriū figurat̄
ſe: vt ſc3 filij mulieris ſint bona opa carnis: q̄ maxime in officijs miſe/
ricordie frequētari ſolēt: opa v̄o miſericordie nil ꝓſunt ſiue paganis ſi
ue iudeis q̄ xp̄o nō credūt: ſiue q̄buſcūq͛ hereticis ⁊ ſciſmaticis vbi fi/
des ⁊ dilectio ⁊ ſobria ſctificatio nō inuenit̄. Et iō addit: Si ꝑmāſerit.
Alioq̄n ſi ad l̄raꝫ accipiat̄: q̄ſi: inane eſt qđ ait: Saluabit̄ aūt ꝑ fili. ge.
Nōne ⁊ ꝯtinēs? nōne mag̃ ⁊ v̄go? S3 mulier typus ē carnis: adā:
rōnis: q̄ volat ad deū vt paſſer ad domū. Caro generat filios. i. opa: q̄
tñ nō ꝓſunt paganis: ⁊ hmōi: niſi ſīt i fide ⁊ dilectiōe. Hec ē turtur q̄
pōit pullos i nido. i. i vnitate eccl'ie: hec ē q̄ p̄mo ſeducit̄: ⁊ ſeducit viꝝ.

an liceat optare epiſcopatum
Fidelis ſermo: Si q̄s ep̄atū deſiderat bo. opus de.
Hiero. ad oceanum. Opus nō dignitatē: laborē non delici/
as: nō creſcere faſtigio: ſ3 hūilitate decreſcere vt fiat ſeru⁹ ⁊
miniſter hoīm ꝓpter xp̄m: vt etiā intermiſſa rachele decora facie: ſed nō
relicta: cū iacob intret ad lyā oculis lippā. Et de mōte cū moyſe deſcē/
dat ad cāpos: ⁊ de ocio ꝯtēplationis ad laborē actiōis. Nō eni ſic eſſe
q̄ſq͛ deb3 ocioſus: vt i eodē ocio vtilitatē nō cogitet ꝓximi: nec ſic actu
oſus: vt ꝯtemplationē nō req̄rat dei. i ocio nō iners vacatio delectare
debet: ſed vel inq̄ſitio vel inuētio veritatis: vt in ea q̄ſq͛ ꝓficiat: ⁊ qđ
inuenerit alteri ne inuideat: In actiōe v̄o nō amādus eſt honor i hac
Eccl.1.a. vita ſiue potētia: q2 oīa ſunt vana ſub ſole: ſ3 opus ip̄m qđ ꝑ honorē ⁊
potētiā fit: ſic recte ⁊ vtiliter fit. ſ. vt valeat ad ſalutē ſubditoꝝ. vñ: Si
q̄s ep̄atū deſiderat bonū opus deſi. Exponere voluit q̄d ſit ep̄atus: q2
nomē eſt opis nō honoris. grecū eni eſt: ⁊ inde ductū vocabulū: ꝙ ille
q̄ p̄ficit̄ illis quib⁹ p̄ficit̄ ſupintēdit: curā illoꝝ. ſ. gerēs. Scopos eni in
tētio eſt. epi. ſupra. Inde ep̄s latine ſupintēdēs dr̄: vt intelligat ſe non
eſſe epiſcopū: q̄ p̄eſſe dilexerit: nō ꝓdeſſe. Ep̄at⁹ eni ē ſup ſuā ⁊ alioꝝ vi
ſ tā intētio

cet mulieres ꝓmittentes pietatē a
a ¶ orare cū viris eſt cōmune: ſed nō loqui
potius. b ¶ nihil interrogans.
a b per opa bona.† Mulier i ſilētiō b
¶ qđ ignorat. ¶ nō erecta ⁊ huiuſmodi.
c diſcat cū omni ſubiectione. Do c d
¶ in eccleſia. ¶ virum.
cere autē mulieri non permitto:
a ¶ aliqua p̄dicatione ſpūali. b ¶ ⁊ ſi in ſuo
neq͛ dominari in virum: ſed eſſe e f
ſexu vt in clauſtro. a ¶ vt nō cū vicina cō/
fabulet̄. b ¶ ordo creationis oſtēdit ꝙ mu
lier viro ſubdita ſit.
in ſilētiō.† Adām eni p̄mus for g
b mat⁹ eſt: deinde eua. Et adā nō h i
¶ eo mō quo mulier. ¶ conſenſu.
eſt ſeduct⁹: mlier aūt ſeducta in k
¶ hec ſi d̄narēt̄ facilius ſeducerēt̄. ¶ actu
¶ .i. p̄uaricari fecit. a ¶ in eccleſia nō deb3
mulier docere ſ3 inde augmentū ſalutis h3
ſi filios quotidie inſtruēdo generat deo vt
maneāt in fide ⁊ dilectione.
c p̄uaricatiōe fuit. Saluabitur l
autem per filiorum generationē
ſi permāſerint in fide ⁊ dilectio/ m n
a ¶ dei ⁊ ꝓximi. b ¶ quā i baptiſmo pce
perūt. c ¶ tēperantia cōtra eſtum vitioꝝ.
nē ⁊ ſāctificatiōne cū ſobrietāte. o

¶ vir pōt p̄eſſe. ⁊ determi/
nat q̄s q̄ deſiderat opari et
ꝓdeſſe multis nō ſupbe do
minari. ſi irrep̄henſibil̄ ⁊c̄.
Fidelis ſer Ca. III p
mo. Si quis ep̄atum deſiderat: q
¶ vt bene operari poſſit.
bonū opus deſiderat† Oportet r

A a ¶ Promittētes pietatē ꝑ opa bo. ita ꝙ
pecunia nō expendat̄ in talib⁹ vanis ⁊ curioſis: ſed in C
operib⁹ pietatis q̄ debēt eſſe ornamēta mulieris.
b ¶ Mulier in ſi. diſ. ſ. a p̄dicatore in eccleſia. et a
viro ſuo in domo. c ¶ Cū om̄i ſubiectione. i. hu
militate. d ¶ Docere aūt
mulie. nō ꝑmit. q2 docere
eſt opus ſapiētis. ſapiētia ve
ro non viget in mulierib⁹ de
cōi curſu. e ¶ Neq͛ dn̄a/ †1.Co.14.g
ri in vi. ſ. ſuū. f ¶ S3 eſſe
in ſilētio. ei nō cōtradicen/
do: ſ3 in licitis ⁊ honeſtis ei
obediēdo. qđ declarat ꝑ pri/
mū hoīem ⁊ feīnā dicēs:
g ¶ Adā eni prim⁹. i. pri/
mo formatus eſt: Gen.1.
h ¶ Deinde eua: Gen.ij.
⁊ hoc de coſta ade. ad oſten
dū ꝙ vir eſt p̄ncipiū mulier̄.
qđ ꝯfert ei qđ eſt ex p̄ncipio.
i ¶ Et adā nō ē ſeduct⁹. † Gen.1.d
ſc3 in h̄ ꝙ crederet eſſe verū
ſerpētis dictū. Eritis ſic̄ dij.
fuit tñ ſeductus in h̄ ꝙ ad ex
hortationē mulieris comedit
de ligno vetito ne cōtriſtaret
eā. ⁊ q2 credidit illā trāſgreſ
ſionē nō ſic eſſe puniendam.
k ¶ Mulier autē ſedu/
cta p̄uarica. fuit. q2 dictū
ſerpentis verū eſſe credidit.
iſta tñ .ij. ſn̄iaꝝ diffuſius per
tractant̄. l ¶ Saluabit̄
tñ ꝑ fi. ge. q. d. licꝫ nō ſalue
tur ꝑ doctrinā quā ſibi nō cō
cedo ſaluabit̄ tñ ꝑ educatio/
nē ꝓlis ad dei ſeruitutē. qđ
cedet ſibi in meritū vite eter/
ne. m ¶ Si ꝑmāſe. in fi.
erga deū. n ¶ Et dilecti.
ergo virū. o ¶ Et ſan. cū D
ſobri. circa ꝓpriū ſubiectū.
Fidelis Ca. III
ſermo. Hec ē ter/
tia pars in qua in/ 1a.5. diſt. c.
ſtruit̄ timothe⁹ de tertio actu vnū 4. nūc
ad ep̄m ꝑtinēte q̄ eſt ordināre aūt. 1. q. 7. c
q̄dus eccl'ie. Et diuidit̄ i du/ 2. h. chriſtū
as partes: q2 p̄mo ponit̄ hec inſtructio. ſcđo inſtructi Titū. 1. b
onis rō / ibi: Hec tibi ſcri. Prima adhuc in duas: q2 Diuiſio
p̄mo ponit̄ inſtructio de maiori ḡdu. ſcđo de minori/
ibi: Diacones. Circa primū dicit: Fidel' ſer. i. ver⁹. ⁊
qđ ſubdit̄ in aliquib⁹ libris: ⁊ om̄i acceptione plen⁹.
nō eſt in libris correctis. q ¶ Si q̄s ep̄atū deſi.
bo. opus deſi. q. d. nō ē deſiderādus ꝓp̄ officij di/
gnitatē: ſed ꝓpter annexū laborē q̄ eſt ordinat⁹ ad ho/
norē dei ⁊ ꝓximi ſalutē. vñ dicit̄ ab epi qđ ē ſupra: et
ſcopos intentio: q2 debet ſp intēdere ſaluti plebis ſibi
cōmiſſe. Dicūt autē hic aliq̄ ꝙ ꝑ ep̄atū intelligit ſacer/
dotiū. qđ eſt etiā officiū intēdēdi ſaluti ppl'i ſibi com
miſſi. q2 immediate poſt agit de ſtatu diaconi: vt pa3
in littera. ⁊ non eſt veriſimile ꝙ ſcribēdo de ſtatu epi
ſcopi ſtatim trāſiret ad ſtatū diaconi ſacerdotio preter
miſſo. Alij dicūt ꝙ timotheus erat fact⁹ primas: eo ꝙ
eccleſia ephe ſina erat principalis totius prouincie: in
qua erant multi epiſcopi per timotheum inſtituendi.
ꝓpter quod apoſtolus inſtruit eum qualis ſit inſtitue/
dus in epiſcopū / dicens: r ¶ Oportet ergo epi.
eſſe irre. poteſt tamen cōuenienter dici ꝙ inſtruit eū
de vtroq͛ ſub nomine epiſcopi ſacerdotis officiū com
prehendentis: quia ſicut eſt dictum: ad officium vtri/
uſq͛ pertinet ſuperintendere populo. magis tamen
extenſiue ad officium epiſcopi: ſc3 in tota dioceſi ſua.
ad officium vero ſacerdotis in parochia. ſic igitur do/
cet qualis ſit inſtituendus in vtroq͛ officio / dicens:
Oportet ergo epiſcopum irrep̄hen. eſſe. i. ſine
notabili defectu ⁊ integre fame. Iſta tamen cōditio ⁊
A alie ſequen

E F tā intentio. Itaq̧ a ſtudio cognoſcēde veritatis nemo ꝓhibetur: qđ ad laudabile ptinet ociū. Loc⁹ vo ſupior ſine quo regi ppls nō pōt: ꝛ ſi teneat ꝛ adminiſtret vt decet indecēter appetitur. Iō in ocio cogitāda eſt vtilitas ꝓximi: in actione reqrenda eſt ꝯtemplatio dei: Ociū ſanctū qrit charitas veritatis: negociū iuſtū ſuſcipit neceſſitas charitat'. Quā ſarcinā ſi nullus iponit: vacandū ē veritati. Si iponit: ſuſcipiēda eſt ꝓpter neceſſitatē charitatis. Sed nec ſic deſerēda ē delectatio veritat' ne ſubtrahatur ipſa ſuauitas ꝛ opprimat iſta neceſſitas. a ¶ Irrephenſibilē. Idē qđ ad titū: ſine crimine. Res pene ꝯtra naturaȝ: vt ſine pctō: ſed talis eligat cuius cōparatione ceteri grex dicantur. b ¶ Vni⁹ vxo. vi. i. monogamū

†2.q.7.c.ſi. 26.di.c.de inde.35.di. §.1.47.di. §.1.82. di. c. ꝓpoſuiſti

poſt baptiſ. Si eni ꝛ añ ꝯiugē habuit q̄ obierit: nō ei iputat: cui ꝓ ſuo nouo nec ſtupra nec alia q̄ ante fuerūt iā obſunt. c ¶ Sobriū. Miniſtri tēpli ꝓhibent vinū ꝛ ſiceram bibere: ne ebrietate grauent corda eoꝝ: ꝛ vt ſenſus vigeat ſemper ꝛ tenuis ſit. d ¶ Prudētē. contra eos qui ſub noīe ſimplicitatis excuſant ſtulticiā ſacerdotum. e ¶ Ornatū. vł virtutib⁹: vł motu ꝛ inceſſu habitu ꝛ ſermone cōi. f ¶ Doctorē. Quia innocēs abſq̧ ſmōe. ꝯuerſatio q̄tū exēplo ꝓdeſt: tātū ſilētio nocet. Nā latratu canū ꝛ baculo lupi ſūt arcēdi. vñ: Maledict⁹ canis nō valēs latrare. g ¶ Nō violē. Hiero. q̊ vēter mero eſtuās cito deſpumat in libidineȝ. Noe ebrietate nudauit femora. Loth quē ſodoma non vicit: vina vicerūt. h ¶ Nō pcuſ. vt eū ſequat: q̄ dorſū poſuit ad flagella. i. xp̄m. i ¶ Non litigio. Nihil ē ipudenti⁹ arrogātia ruſticoꝝ q̄ garrulitatē auctoritateȝ putant: ꝛ parati ad lites: ī ſubiectos tumidi itonāt. k ¶ Nō cupi. Vt apli nihil p̄ter victū ꝛ veſtitū q̄rēt. l ¶ Suę domui b. p̄. nō vt opes augeat: ſȝ vt qđ pplis p̄cepturꝰ ē: p̄⁹ a domeſtic' exigat. m ¶ Nō neophitū. heri catheçumin⁹: hodie pōtifex: heri i theatro: hodie i eccl'ia: veſpe i circo: hodie in altario: dudū fautor hiſtrionū: nūc cōſecrator virginū. n ¶ Ne in ſupbiā ela. Neſcit momētane⁹ ſacerdos hūilitatē: modos pſonarū: vł ſe ꝯtēnere: nō ieiunauit: nō fleuit: nō ſe correxit: nō paupib⁹ erogauit. In arrogātiā q̄ ē ruina diaboli incidūt q̄ pūcto hore necdū diſcipuli fiunt mgr̄i. o ¶ Oportet aūt il. ꝛ teſ. ha. ꝛc̄. Hec clauſula ꝯgruit p̄ncipio ꝙ irrephēſibil' ſit ñ ſolū a domeſtic': ſȝ ab alienis iudeis gētib⁹ heretic': vt q̄ religiōi detrahūt: iure ei⁹ d̄trahere nō audeant. p ¶ Nō tur. Haymo. Turpe ē huic ꝓfeſſioni q̄ſtib⁹ ſtudere. q ¶ Nullū cri. Aug⁹. Crimē eſt pctm̄ graue: accuſatiōe ꝛ dānatione digniſſimū. r ¶ Mulieres. Ambro. Cū ſctm̄ p̄cepit creari ep̄m et diaconū plebē nō diſparē vult eē: etiā in īfimo gdu mulierū: vt munda ſit eccl'ia: ſȝ occaſiōe hoꝝ verborū cathaphrige dicūt diacones debere ordinari: quod eſt contra auctoritateȝ. s ¶ Diacones. poſt interpoſitioneȝ de mulieribus iterum. de diaconis dicit.

Eſa.56.d †47.diſt.c. ſic hi.§. neceſſe Geñ.9.d Ibidē.19.G †48.diſ.§.1

F

†8.q.1.c. ſȝ de cō. diſt. 1.c. iubem⁹ De ſacra vnctio.c. vnico

Crimen

F Eccl'ia

¶ nō obnoxiū rephenſioni.

a Oportet ergo epiſcopū eē irreprehēſibileȝ b †vnius vxoris virū: ſobriū: ornac tū: prudētē: pudicū: hoſpitalē: doctorem: non vinolentum: non percuſſorem: ſed modeſtum: nō litigioſum: non cupidum: ſuę domui bene prepoſitum: filios habentem ſubditos cum omni caſtitate. †Si quis antē domui ſuę heme preeſſe neſcit: quomō eccl'ēſię dei diligentiaȝ habebit? Non neophituȝ: nē in ſuperbiam elatus in iudiciū incidat diaboli. †Oportet autē illum et teſtimonium habere bonū ab his qui foris ſunt: vt non in opprobriū incidat et in laqueuȝ diaboli. Diacōnes ſimiliter pudicos: non bilinguēs: nō multo vino deditos: non turpe lucrum ſectāntes: hābentes myſterium fidei in conſcientia pura. Et hi autēm probentur primum: ꝛ ſic miniſtrēt nullū crimē habentes. Mulieres ſimiliter pudicas non detrahentes: ſobrias fideles in oib⁹. Diacōes ſint vniūs vxoris viri: qui filijs ſuis bene prę ſint et ſuis domibus. Qui enim

a ¶ habitu ꝛ geſtu. b ¶ ī omnib⁹ agendis. c ¶ verecūdū. d ¶ q̄ in h ante ꝯſueuerit. ¶ q̄ hȝ grām docēdi. b ¶ q̄ h agat freqnēt. a ¶ ita iraſcibilē ꝛ pturbat ſēſus vt pcutiat: q̄ dȝ eē patiēs. b ¶ q̄ modū animi ſeruet. ¶ q̄ hoc ſoleat. ¶ q̄ facile a iuſto deuiaret. a ¶ ne imitēt filios heli: q̄ in veſtibulo tēpli cū mulieribus dormiebāt: ꝛ religionē q̄ſtū putantes: qđ in hoſtijs erat in ſuas delicias ꝯuertebant. ¶ ſic. a ¶ minori de q̄ familiarior cura. a ¶ maior vbi tot ꝛ alieni quaſi nullo mō. ¶ nō rudē. a ¶ q̄re. b ¶ pre ceter' digniorē ſe putans: quaſi eo egeat religio. ¶ nō ſolū a fidelibus. a ¶ ꝯtemptū apud infideles: vł fideles: ꝛ ſic in odiū ꝛ in alios diaboli laqueos. a ¶ niſi epiſcopos ꝓ p̄ſbyter' acciperet: non de eis intermitteret deſcēdens ad diacones. ¶ oportet eē. a ¶ vt q̄ ſemināt diſcordias. a ¶ qđ eſt emere ꝛ pluris vendere. a ¶ vt q̄ freq̄nt h agūt. b ¶ ſciā qđ de fide alijs occultū eſt. ¶ manētes. a ¶ nō ait ſimplr̄ hi: ſȝ ait: ꝛ hi: ī h innuit ꝛ epiſcopos eē ꝓbādos. ¶ tales iuēti. a ¶ ſcȝ. a ¶ ordinādoꝝ: q̄ ſi male ꝛ meretrices fuerit viri eis regēdis neceſſarij tollēdi nō ſit ab eis. ¶ dict' ꝛ fact'. a ¶ etiā. b ¶ quā de⁹ decreuit hoī cū qua bñdicit qđ nō cū ſecūda. a ¶ q̄ tales bñ miniſtrabūt: ꝛ q̄ bñ miniſtrauerint: quaſi ne cui ſit hoc graue.

G alie ſequētes magis relucere debēt in ipſo epiſcopo q̄ȝ in ſacerdote curato. a ¶ Vni⁹ vxoris virū. ſ. poſt baptiſmū. ſi eni ante baptiſmū habuit vxorē ꝛ mortua fuerit: nō p̄iudicat ei q̄n poſt baptiſmū poſſit accipere vnā aliā. q̄ baptiſmus tollit illā irregularitatē: vt d̄r etiā i glo. b ¶ Sobriū. in cibis ꝛ potib⁹. c ¶ Ornatū. in morib⁹. d ¶ Prudentē. in agibilibus. e ¶ Pudicū. i. honeſtū. in exteriori geſtu. f ¶ Hoſpitalē. in pietat' actu. g ¶ Doctorē. i. abileȝ ad docēdū rōne ſcientie ꝛ facūdie. h ¶ Nō vinolētū. i. ad potationē vini aſſuetū. i ¶ Nō pcuſſorē. ex iracūdia. k ¶ Sed modeſtū. p repreſſionē paſſionū. l ¶ Nō litigioſū. ita ꝙ nō ſolū ex ira nō pcutiat aliquē: vt dictū eſt: ſed nec etiā v̄bis iniurioſis ꝯtēdat. m ¶ Nō cupidū. q̄ vict⁹ ꝛ veſtit⁹ debēt eē diuitie chriſtianoꝝ: ꝛ maxime epiſcopoꝝ ꝛ ſacerdotū. ſ. vi. b. Habētes alimēta ꝛ q̄bus tegamur his cōtenti ſim⁹. n ¶ Sue domui bñ p̄poſitū. i. diligentē de bona ꝓuiſione dom⁹ ſue: ꝛ maxime circa ꝓlē in morib⁹ informādaȝ: iō ſbdit: o ¶ Filios haben. ſubdi. i. reuerētes et obediētes. p ¶ Cum oi caſtitate. ꝛ nō ſint ſicut filij heli q̄ dormiebāt cū mulierib⁹ q̄ excubabāt ad oſtiū tabernaculi. i. Reg. ij. q ¶ Si qs aūt domui ſue pre. ne. negligēter ſe habens circa eā. r ¶ Quō eccl'ie dei dili. habebit. q. d. non eſt veriſimile: q̄ q̄libet naturaliter inclinat circa ꝓuiſionē vxoris ꝛ filioꝝ. vñ bruta aīalia naturali inſtinctu circa hmōi curā ſūt ſollicita. s ¶ Nō neophitū. i. de nouo cōuerſum ad fidē. ꝛ dicitur a neos qđ eſt nouum ꝛ phitos qđ eſt ſides. t ¶ Ne in ſupbiā elat⁹. ex ſua promotione feſtina. v ¶ In iudiciū. diaboli. x ¶ Incidat. i. deciat a ſtatu grē ꝛ dignitat' ꝓpter ſuā ſupbiā: ſicut diabolus ꝓpter ſuā ſupbiam fuit deiect⁹. y ¶ Oportet aūt ꝛ illū te. ha. ꝛc̄. i. ab infidelibus. z ¶ Vt nō in op. incidat. i. in ꝯtemptū nō ſolū ſue pſone: ſed etiā eccleſie: in quam redundat contemptus procuratoris eius. a ¶ Et in laqueū diaboli. i. in odiuȝ et rancorē cōtra illos a q̄b⁹ pcipit ſe contēni. b ¶ Diacones. hic ꝯñter inſtruit timotheū de ſtatu minori. ꝛ p̄mo de diaconib⁹. ſcđo de mulieribus ibi: Mulieres: Circa p̄mū dicit: Diacones ſilr̄. ſupple oportet eſſe. c ¶ Pudicos. i. maturos et honeſtos ī aſpectu ꝛ exteriori geſtu. d ¶ Non bilingues. q̄ p h ſuſcitant ī eccl'ia diſſenſiones. e ¶ Non multo vi. de. q̄ per h aufertur ſenſus diſcretiōis q̄ requirit in eccleſie miniſtris. f ¶ Nō turpe lu. ſectātes. habendo oculū magis ad tpale bonū q̄ȝ ad ſpūale miniſteriū. g ¶ Habentes myſteriū fidei. i. cognoſcētes circa fidem illud qđ eſt ſimplicib⁹ laicis occultū: vt poſſint eos docere. h ¶ In cōſcia pura. in tali doctrina queſtū nō attendendo ſed honorē diuinū. i ¶ Hi aūt ꝓbent primū ꝛc̄. i. anteq̄ȝ applicent miniſterio ꝓbentur de morib⁹ ꝛ fide. k ¶ Nulluȝ cri. ha. q̄ debēt eē integre fame: aliē coꝝ infamia in dedecus eccl'ie redundaret. l ¶ Mulieres. Hic inſtruit eū de mulierib⁹ di. Mulieres ſilr̄. ſupple oportet eſſe. m ¶ Pudicas. i. nō ſolū caſtas iter⁹: ſȝ etiā honeſtas i ſenſib⁹ exterioꝛib⁹. h eni ꝓprie iportat pudicicia. n ¶ Nō detra. qđ freq̄nt ꝯtīgit mulierib⁹. ſȝ vxores miſtroꝝ eccl'ie dñt p̄ ceter' morib⁹ pollere. o ¶ Sobrias. in cibo ꝛ potu ꝛ veſtitu. p ¶ Fideles i oibus. ſ. v̄bis ꝛ factis. Et reuertit ad diacones di. q ¶ Diacones. exponatur vt. ſ. r ¶ Qui fi. ꝛc̄. eos in morib⁹ informādo. s ¶ Et ſu. d. vxorē ꝛ familiā debite regēdo. t ¶ Qui eni be. mi. i gdu diaconū.

H

Diuiſio

G Gradū bo

A ¶ a ¶ Eccleſia. Multoꝝ ꝯuocatio ad vni us dei cultū. b ¶ Coluna. In ſe bene ſuſtinēs 𝔳itatē ne corruat: licet tribulet. c ¶ Firmamentū veri. dr̄ res occulta. Idē et myſteriū. Sacramētū ḡ appellatur hic verbū patris: qđ ī natura deitatis vel diuinitat̄ i qua pr̄i ē eq̄le inuiſibile manet. Et h̄ ſacrm̄ eſt pietatis .i. toti᷒ ſctē religionis et vere culture: ⁊ iō cautius ſeruāda eſt eccleſia.;

Margin: Eccl̄ia; Sacrm̄

Ps.144.a b ¶ Magnū. q̄: magnitudinis ei᷒ nō eſt finis. e ¶ Et mani. q̄: apparuit p̄ p̄dicationē ⁊ p̄ multa miracula. f ¶ Manife. Sacramētū qđ ē xp̄s i carne dicit manifeſtatū. Nat᷒ ei hō fili᷒ dei qui ī ſecreto erat apud deum ope et p̄dicatiōe declarauit ſe creature. g ¶ Ap pa. an. Non in deo tm̄ inoteſcit angelis qđ abſcōditū eſt: ſed ⁊ hic apparet eis: cū efficit atq̄ ꝓpalat. Qui p̄us viſus hūil deuictꝰ morte in maieſtate apparuit vt agnoſcētes angeli myſterium quod p̄us latuit declaratū in carne: genu illi flectētes quaſi deo grās agāt: quia didicerāt veritatem. b ¶ In mūdo. Ut p̄ſidia mūdi veniā erroris mereri ñ poſſit: ſicut dominꝰ dicit de iudeis: Si non veniſſem et locut᷒ eis fuiſſem: peccatū ñ h̄rent ⁊c̄. (Margin: B; Ioh.15.d)

Ca. IIII

S Piri᷒ aūt manifeſte di. Que ſibi futura ſpūſ ſanct᷒ reuelaue rit ad inſtructionem et cautelā eccleſie nō tacet. dicens futuros peſtifere doctrine viros: vt premonita eccleſia ſit ſollicita: ne ab huiuſmodi hominibus circūueniatur: q̄ſi ita eſt digna dom᷒ dei: ſed ſpūs ma. d. Et ideo pro eius ſublimitate ne curam deponas. k ¶ Cauteriatam. cauterium eſt ferrum a cauādo dictū. l ¶ A cibis. q̄ſi immūdis: nō cā corꝑalis caſtigatiōis.

Margin: Cauteriū

¶ Quos de

---

a ¶ vt ep̄i fiant. b ¶ excellētiorē. ¶ vtilē

bn̄ miniſtrauerint: gradū ſibi bonū acq̄rēt: ⁊ multā fiduciā ī fide q̄ ē ī

bolbus. ¶ gl̄e eterne. ¶ ⁊ h̄ p̄ fidē.

a ¶ ⁊ ñ ſpero venire. ¶ adeo neceſſaria.

xp̄o ieſu Hec tibi ſcribo ⁊ fili timo thee ſperās me venire ad te cito.

a ¶ volo. b ¶ tamen. ¶ interim

Si āt tardauero ūt ſciās quō oporteat te ī domo dei ꝯuerſari q̄ dū.

a ¶ ꝑ aduerſitates ſinglōꝝ. ¶ iō caute agē

¶ tāto cauti᷒. ¶ q̄: multi ibi ſūt. a ¶ ⁊ ita ī illā vita. b ¶ qđ pꝫ: q̄: tot ꝓ xp̄o ſuſtiet. c ¶ fulcimentū ī nutātib᷒ ruituris.

ē eccl̄ia dei viui: colūnā ⁊ firmamētū veritat̄. Et manifeſte magnū ē pietat̄ ſacrm̄ qđ manifeſta tū ē in carne: ⁊ iuſtificatū ē ī ſpū: apparuit angel̄: p̄dicatū eſt gētibus: creditū eſt in mūdo: aſſumptum eſt in gloria.

¶ in eccl̄ia: iō cauti᷒ ſeruāda cā religiōis. a ¶ xp̄s ꝑm deitatē dr̄ occult᷒. ¶ inuiſibile ī ſe. b ¶ eccleſie ne ſit ei negligēs ꝓ qua

¶ ñ fecit. a ¶ aſſumpta. ¶ .i. opib᷒ ⁊ virtute in carne oſtenſis claruit ꝗs eſſet q̄ erat in carne. b ¶ ſanctus ⁊ iuſtus oſtēſus eſt: q̄: de ſpirituſancto conceptus.

a ¶ qđ etiam. b ¶ qui ex eo profecerunt. c ¶ ecce itēm magnū ſacramentū.

a ¶ inanēs. b ¶ hac de mortalitate.

a ¶ ſuper omnem creaturā habēs nomen qđ eſt ſuper omne nomen.

Ca. IIII

S Piritus aūt manifeſte dicit: quia ī nouiſſimus tꝑib᷒ diſcēdēt q̄dāꝫ a fide: attēdētes ſpiritibus erroris ⁊ doctrinis demoniorum in hypocriſi loquentium mendacium et cauteriatā habētiū ſuā ꝯſciētiā ꝓhibētiūꝫ nubere: abſtiere a cib

¶ mihi ī corde. a ¶ ꝯ q̄ amplius modo prouidendum vel vigilandum eſt.

a ¶ vñ niſi venerit diſceſſio p̄mū. b ¶ nota

biles. ¶ q̄ſi cupide. a ¶ quia in illis maligni ſpiritus loquentur.

a ¶ nō quidē hoīm: ſꝫ. ¶ hoīm demonia

habentiū. ¶ ſimulatione vel ſimulata religione vt magis decipiant.

¶ aduſtā igne male ꝯſcientie ⁊ ſigno mendacij aperti notabilē: vt oēs caueāt. ¶ corruptam praua cogitatione.

a ¶ h̄.ſ. ¶ .i. a nuptijs abſtinere: q̄s dicūt. eē inſtitutas a malo auctore. ¶ ⁊ ꝑcipiētiū.

---

a ¶ Gradū ſibi bo. ac. i. merebūt ꝙ fiāt ſacerdotes vel ep̄i. b ¶ Et multā fidu. ſ. habēdi finalit̄ vitā btāꝫ. c ¶ In fi. i. p̄ fidē ieſu xp̄i. d ¶ Hec ti. Poſita inſtructiōe de ḡdib᷒ eccl̄ie: h̄ ꝯñr ponit̄ iſtructiōis rō, cū dr̄: Hec tibi ſcri. qđ ſubdit̄: e ¶ Fili timo. nō eſt de textu: ſꝫ ē gloſa interlinearis īſerta textui p̄ ſcriptores. f ¶ Sperās me ve. ⁊c̄. q. d. ſi alit̄ de᷒ diſpoſuerit: ita ꝙ non poſſim te docere 𝔳bo de ordinatiōe eccleſie: doceā te ſaltē hoc ſcripto. g ¶ Ut ſcias quō ⁊c̄. i. eccl̄iam cōuenient̄er regere ⁊ ordinare. h ¶ Coluna. recta ⁊ fortis ad ſuſtinendū. i ¶ Et firmamētū ve. ſ. euāgelice: quā eccleſia ſuſtinuit firmit̄ etiā in ꝑſecutionib᷒ maximis. k ¶ Et manifeſte magnū ⁊c̄. Id eſt ſacrū ſecretum. ſ. incarnatio verbi diuini: qđ dr̄ ſacrm̄ pietatis. ex maxima enī pietate ⁊ occulta p̄ris ꝓceſſit incarnatio filij: vt eēt hoſtia imolāda ꝓ ſalute mūdi. l ¶ Qđ manifeſtatū ē in car. ſ. aſſumpta. p̄ h̄ eni ꝙ xp̄s tactu ſue man᷒ ſaluabat leproſos: ⁊ verbo ſuſcitabat mortuos et imperatiue tāq̄ ꝓpria 𝔳tute: apparebat ꝙ virtus diuinitatis ſub carne latebat. m ¶ Iuſtificatū ē in ſpi. i. p̄ ſpm̄ſctm̄ iuſticiā xp̄i teſtificantē. ſm̄ qđ dr̄ Ioh. xvi. b. Cū venerit ſpūs veritat̄: ille arguet mundū de pctō ⁊ de iuſticia ⁊ de iudicio. et ſubdit de iuſticia vera: q̄: ad patrē vado. tūc enī erat mittēdus ſpūſſanctus in ſigno viſibili. ſ. poſt aſcēſionē xp̄i: Ioh. vij. f. Nondū enī erat ſpūs datus: q̄: nōdū erat ſpūs glorificatus. ſpūs aūt ſctūs apparēs ī ſigno viſibili fuit teſtimoniū euidens iuſticie xp̄i: ⁊ ꝙ erat vnus de᷒ cū p̄re ſicut dixerat: qđ tunc declarauit petrus: vt patꝫ Act. ij. ꝓpter qđ crediderūt tunc tria milia. n ¶ Apparuit an. licet enī añ cognouerint xp̄i myſteriū. cū ipo cōpleto ī effectu cognouerūt nouo mō. ſ. noticia experimētali ſeu intuitiua: vt declaratum fuit diffuſius. ſ. Eph. iij. o ¶ Predicatū ē gē. p̄ ap̄los: ⁊ ſpāliter p̄ paulū: q̄ ſpecialiter fuit ap̄ls gentiū: Gal. ij. b. Qui opatus eſt petro in ap̄latū circūciſionis: opatus ē ⁊ mihi int̄ gētes ⁊c̄. p ¶ Creditum eſt ⁊c̄. nā a tp̄e ap̄loꝝ ī oīb᷒ mūdi partib᷒ p̄dicatū fuit xp̄i myſteriū: ⁊ ab aliquib᷒ creditū: vt declaratū fuit. ſ. plen᷒ Ro. x. q ¶ Aſſumptū eſt in glo. q̄: chriſtus in corꝑe glorioſo reſurrexit. ⁊ ſic in celum aſcendit: vt habet̄ Act. i.

Margin: E; † Fili timothee nō eſt de textu

¶ In ca. iij. vbi dr̄ in poſtil. Nō neophitū. i. de nouo cōuer.

Additio. Hoc qđ dicit̄ hic: Nō neophitū. i. de nouo ad fidē cōuerſuꝫ: intelligendū eſt de ꝓpinq̄ nouitate tp̄is vñ glo. in h̄ loco Heri catecuminꝰ hodie pōtifex eſt: heri in theatro: hodie in eccl̄ia: veſpere in circo. hodie in altari: hec in glo. Ex q̄ patꝫ ꝙ nō loquit̄ ap̄ls de longinq̄ tp̄is differētia: ſed de breui. Nō enī dixit glo. olim cathecuminus hodie pōtifex: ⁊ ſic de alijs in quib᷒ differētia longinq̄ poſſet intelligi: ſed heri ⁊ hodie q̄ ſunt differētie p̄teriti tp̄is ⁊ futuri: breues tamen. In religione autē neophitus dicit̄ vſq̄ ad annū ꝓbationis nō vltra ⁊c̄.

Margin: Neophi᷒; D

Ca. IIII

S Piritus aūt ma. Hec eſt q̄rta pars p̄ncipalis: in q̄ inſtruit timotheū de alio actu ꝑtinēte ad ep̄m: qui eſt docere ppl̄m. ⁊ diuidit̄ ī duas partes: q̄: p̄mo excludit modū docendi erroneū. ſcđo ponit verū / ibi: Hec ꝓponēs. Circa primū dicit: Spūs autē. ſ. ſctūs. s ¶ Manifeſte dicit. Id ē reuelat mihi ⁊ alijs ꝓut ſibi placet. ⁊ dicit manifeſte: q̄: reuelationes diuine certe ſūt illis quib᷒ fiūt. t ¶ Quia in nouiſ. tē. potiſſime circa tp̄a antichriſti. v ¶ Diſcedent quidā. i. aliq̄ notabiles ꝑſone. x ¶ A fide. ſicut plen᷒ dictū fuit. ſ. ij. Theſſal. a. ſup illud verbū: Qm̄ niſi venerit diſceſſio primū ⁊c̄. y ¶ Attēdētes ſpi. ſ. malignis. z ¶ Erroris. i. ducentib᷒ hoīes in errorē. a ¶ Et doctri. demo. in falſis ꝓphetis loquentiū. ſicut enī ſaluator p̄miſit diſcipulos in oēm ciuitatē ⁊ locū q̄ ipſe erat venturus: vt h̄r Luc. x. a. ⁊ illi loq̄bant̄ in ſpūſctō. ſic ⁊ antichriſtus p̄mittet ꝓphas ſuos loquētes ſpū diabolico. b ¶ In hypocriſi. i. in ſctitate ſiłata. c ¶ Loquentiū mē. vt ꝓpter ſctitatis ſimulationē facilius credatur mendacijs. d ¶ Et cauteriatā. i. obſtinatā in ardore ſue malicie ⁊ concupiſcētie. eſt enī cauterium ferrū ignitū quo vrit̄ caro. ⁊ per duriciā ferri intelligit̄ obſtinatio in malo: ⁊ per eius igneitatem ardor malignitatis ⁊ cōcupiſcentie. e ¶ Prohibentiū nubere. quaſi hoc ſit malum per ſe: cum deus nuptias fecerit tanq̄ bonas: Gen. ij. et eas approbauerit: Math. v. c. dimittere tamen nuptias propter continentiā ſeruandam vt liberius deo ſeruiatur: eſt dimittere minus bonum ꝓpter maius.

Margin: †2. Theſ. 2. a; 2. pe. 3. a; Iude. 1. f; Diuiſio; †1. q. 7. c. dilecti.

f ¶ Abſtinere a cibis. tanq̄ ab immūdis per ſe ⁊ illicitis. qđ tamen eſt falſum cū ſint dei creature. oīs aūt creatura dei p̄ ſe bona eſt. pōt tñ fieri aliq̄s cibus malus alicui p̄ accidēs: vt q̄ ꝓhibet̄ ſibi a ſuperiore: ⁊ ſic aliqui cibi fuerūt illiciti iudeis tp̄e veteris teſtamēti: q̄: in lege ꝓhibiti. Sed q̄ talis abſtinētia ꝑtinet ad cerimonialia q̄ ceſſant in noua lege: vt dictū fuit. ſ. i. ca. ideo talis obſeruatio nō eſt licita: vt obligās ex veteri lege. pōt tñ hō ab illis vł ab aliquib᷒ coꝝ abſtinere alia rōne: vtpote ꝓpter macerationē ſue carnis: vel ꝓpter ꝯſeruationē ſue ſanitatis.

¶ Quos deus

E ℱ a ¶ Quos deus cre. hec doctrina sctorum:illa demoniorum. b ¶ Scrificat. Sctus fit cib⁹ et salubris:non nocu⁹ aie vel corpori: qd bū sctificat: oratio impetrat: diabolus vero p cibū tentat.
†Eccl. 39.c c ¶ Nā corpalis ex. Dat itelligi qvigilus: ieiuniis:orōib⁹ ⁊ bōis opib⁹ se exercebat:non a deo intēt⁹ opib⁹ mise ricordie. d ¶ Pietas. Que opat bōa sribus: valet ad pmerēdū deum. e ¶ Uite q̄ nūc ē. Habēs ħ diuitias ⁊ gliam:i futuro vitā eter
Cant. 2.a nā. vn̄: Leua ei⁹ sb ca. meo: ⁊ dex.il.am. me.
Pro. 3.b vn̄ ēt: In dextera ei⁹ an ni vite:in sinistra diuitie ⁊ honor. Et dn̄s in
Mat. 19.d euāgelio: Accipiet in ħ sclo cēties tātū.i.multiplicationē diuitiaꝝ et glie: ⁊ in futuro sclo vi
†1. Co. 2.d tā etnā. Ois sūma disciplinē nr̄e i miscdia ⁊ pietate est: quā sequēs si lubricū carnis patit vapulabit. Si qs ꝗt solū exercitiū corpis habuit :perennas penas patit. f ¶ Precipe hec ⁊ do. Manet euz vt pfect⁹ ei⁹ p oia exemplū esset alus: vt i adolescēte mirabilis videretur et grauis discipli
Tō. 1.c na: vt act⁹ eius excusarēt: ⁊ nō q̄si iuuenis: sz q̄si senior habeatur: et erubescerent maiores natu si nō exhiberēt se iuxta formā hui⁹ cōuersatione ⁊ moribus graues. g ¶ Propheti. Vocat ispiratione sctī spūs: p quam p̄sciebat qd de ħ ⁊ de ceteris esset acturus. Ideo ait: Que data est tibi p prophetiā: q: spū reuelāte cognouit aplus timotheū esse dignū episcopali honore. ¶ Amb. Prophetia est qua eligitur quasi doctor futurus idone⁹. Man⁹ impositiōis verba sūt mystica:qb⁹ confirmat ad hoc op⁹ electus auctoritatē accipiēs teste cōscientia sua: vt audeat vice dn̄i sacrificiuz deo offerre. h ¶ Presbyteri. Pro presbytero/rū: quia min⁹ trib⁹ esse nō pōt. Et vocat p̄sbyteruz epm: vel q: vnus manū imponit ceteris assentiētib⁹: Uel p̄sbyterū:q: p̄sbyterii est cā cur man⁹ iponant: vel q: ipositō manuū p̄sbyterū dat ordinatio.

a ¶ nō vt illi mētiunt pnceps tenebrarum. ¶ vt bō, ppter quē oia pcipit ⁊ inde grās ageret.
a quos de⁹ creauit ad pcipiēdū cuz a b
¶ q̄ bn̄ credūt de cibis: ⁊ q qd credūt intelli
grārūactione fidelibus: ⁊ his q̄ co c d
gūt: qd nō oēs. ¶ hanc.s.
gnouerūt veritatē. †Quia ois crea e
a ¶ a sua natura. ¶ alalia q̄dā dicta fuerunt immunda:nō natura:sed significatione.
tura dei bōna est: ⁊ nihil reijciēdū
a ¶ solet pcipi. b ¶ ne diabol⁹ p eā noceat.
b qd cū grārūactiōe pcipitur. San f
¶ filiū p quē creauit pater.
ctificat ei⁹ p verbū dei ⁊ orationē. g
a ¶ q̄ dixi de creaturis et nuptijs. b ¶ ante vel publice. c ¶ re ⁊ opinione. h
Hec ppōnēs fratrib⁹ bōnus eris k
¶ qui bene potes:quia.
minister christi iesu: enutrit⁹ vbis l
¶ ab alijs. a ¶ in moribus. b ¶ ab infantia. ¶ etiam tuo studio.
fidei ⁊ bōe doctrie quā assecut⁹ es. m n
a ¶ vbi nec aptitudo. b ¶ vel inanes sine fructu:⁊ si ibi ratio videatur vt in legalibus. ¶ quas solent anus narrare.
†Ineptas aūt ⁊ anilēs fabulas d o p
a ¶ nō suffic̄ illa vitare nisi ħa pfirmet.addit. exerce:q̄si illa ppone fratrib⁹:sz. b ¶ ad cultū ⁊ religionē oipotent̄ dei:⁊ ad opa miscdie.
uita: et exerce teipm ad pietatem. q
¶ de pietate moneo iō. a ¶ frena carnis. ¶ i q̄ te fatigas. b ¶ vt vitat̄ vitijs careat pena.
c Nam corporal̄ exercitatio ad mō r s
¶ quādo saluti oim studet.
d dicū vtilis est. Pietas aūt ab om t
¶ vt hic bonis abūdet spūalib⁹ ⁊ tēporalibꝰ sufficientiam habeat.
e nia vtilis est: pmissionē habēs vi v
a ¶ veras. b ¶ ⁊ iste de pietate.
te q̄ nūc ē ⁊ future. †Fidelis fmō: x y
¶ quia vtilis.
et omni acceptione dign⁹. In hoc z &
a ¶ qd in me ostēdo. ¶ in ħ q pietas hꝫ pmissionē vite hui⁹ ⁊ future. b ¶ .s.apostoli.
¶ opprobria patimur.
ēnim labōramus et maledicimur:
¶ sicut pmisit deus q̄ dat vitam. a ¶ qui solem suū oriri facit sup bo. ⁊ ma. ¶ qui cū iumētis saluat carnales. ¶ vi⁹ o. ¶ vi⁹ o.
q: sperām⁹ in deū viuū:q̄ ēst salua b c
a ¶ hic ⁊ in futuro:fm corpus ⁊ aiam.
tor omniū hominū/ maxime fidē d
a ¶ scientib⁹. b ¶ vt fabulas vitēt ⁊ se exerceant. c ¶ nesciētes. d ¶ ita mature q nemo. e
f liū. Prēcipe hēc ⁊ doce. Nemo a f g
a ¶ vt vidētes tuā pucrsationē exēplo tui pficiant dolescentiā tuā contēnat: sed ēxē h
ciant. a ¶ vt tuo exēplo loquātur.
plum esto fidelium in vērbo:in cō i
a ¶ honesta inter alios. b ¶ dei ⁊ pximi.
uersatione: in chāritate:in fide: in k l m
¶ mēt̄ ⁊ corpis. ¶ vt ħ possis.
castitate. Dū vēro/ attēde lectioni n o
¶ p⁹ lectionē. ¶ iā volētū. ¶ nesciētiū. ¶ q: p
exhortatiōi ⁊ doctrinę. Noli negli q r
ad ħ pstitut⁹. a ¶ episcopat⁹.
s gere grāꝫ q̄ i te ē:q̄ ē tibi data p p/ s
a ¶ ne ꝗ facias eā irritā:ne iobediēs sis hꝭ q̄bus caput inclinasti. ¶ fm electionem in q̄ expertus videt dicere q̄lis futurus sit.
b phētiā cū ipositiōe manuū p̄sbyte t v

※ a ¶ Quos deus creauit ad pcipi.i.ad vtendum. b ¶ Cum grārūactione. de beneficio dei. c ¶ Fidelib⁹ ec. pro id est. d ¶ his q̄ cognouerunt veritatem.s.euangelicā p quā legalia cessauerunt. e ¶ Quia ois ⁊c. ⁊ ptꝫ ex dictis. et subditur rō cū dicit: f ¶ Sanctificat em̄ p verbū dei.scꝫ incarnatū. g ¶ Et orōnē.s.fideliū q̄ grās agūt do de cibo a deo sibi pstito. ⁊ sic cedit eis nō solū ad salutē corpis sꝫ etiā aie. h ¶ Hec ppōnēs. Excluso mō docendi erroneo:hic pn̄r psequit verum docēdi modum. ⁊ pmo q̄tū ad oēs generaliter. scdo q̄tū ad aliquas psonas specialit̄/ibi: Seniores. Docere vero supponit vitā virtuosam ⁊ scientiā sine q̄bus act⁹ docendi nō est efficax. ideo aplus pmo inducit timotheū ad docendi actū. secundo ad virtutis exercitiū. ibi: Et exerce teipm. tertio ad sacre scripture studiuꝫ/ibi: Dū venio. Circa primū dicit: Hec proponens.s.q nuptie sunt bone ⁊ cibi liciti: vt predictum est. i ¶ Fratribus.i.fidelibus. k ¶ Bon⁹ eris minister iesu xp̄i. exequēs ei⁹ doctrinā ⁊ voluntatē. l ¶ Enutrit⁹ verbis fidei.catholice. m ¶ Et bone doctrine.apostolice. n ¶ Quā assecut⁹ es. per gradum episcopalē:nā ep̄i sunt successores aploꝝ: vt dicitur in decretis. xxi. dist. ca. in nouo testamento.
o ¶ Ineptas autē ⁊ aniles fa.i.quas an⁹ solent narrare: ⁊ q̄ p nihilo sunt computāde. p ¶ Deuita. talia em̄ i doctrina fidei nō sūt ppōnēda. q ¶ Et exerce teipsuꝫ. Hic consequēter inducit timotheū ad virtutis exercitiū di. Et exerce teipsuꝫ ad pietatem. ⁊ accipitur hic pietas dupliciter. Uno modo put pietas est idē qd cult⁹ diuin⁹ in quo debet exerceri eps. Alio modo put pietas importat pdescensionē ad pximū: qd etiā ptinet ad epm tam in corporalibus q̄ in spūalibus. ⁊ subdit rōnem huius exercitij dicens: r ¶ Nam cor. exercita. in ieiunijs ⁊ vigilus ⁊ hmōi. s ¶ Ad modicū vtilis est.s.ad repressionem pcupiscentie carnis: que sic in eo exercitat qd modicuꝫ in timotheo valebat. cui⁹ caro sufficiēter erat repressa:tam ex infirmitate corpis: vt hr̄ ca. se. q̄ ex bono virtutis exercitio. t ¶ Pietas autē ad oia vtilis est. qd patet ex dictis cuꝫ bene disponat hoiem ad deū ⁊ ad pximū. v ¶ Promissionē habens vite q̄ nūc est.s.gratie. x ¶ Et future. scꝫ glorie. ideo dicit aplus: y ¶ Fidelis sermo.i. verus. z ¶ Et omni acceptione dign⁹. quia credēti proficuus. a ¶ In hoc em̄ laboram⁹ ⁊ maledicimur.i. opprobria sustinem⁹. b ¶ Quia spe. in deū viuū. q: fidelis est reddendo pmiū ideo subditur: c ¶ Qui est sal. oim ho. q̄tum ad sufficientiam ex parte sui. d ¶ Maxime fideliuꝫ. dicitur maxime: q: eorum est saluator q̄tum ad sufficientiam ⁊ efficaciam. e ¶ Precipe hec. vt habens auctoritatem. f ¶ Et doce. vt habens scientiaꝫ. g ¶ Nemo ado. tuā contēnat.i. licet sis iuuenis etate: tamen sis senex in moribus vt nullus habeat occasionē te contēnendi/ideo subdit: h ¶ Sed exemplū esto fideliū in ver. sane doctrine. i ¶ In cōuersatione. sancte vite. k ¶ In charitate. q̄tū ad pfectionē affect⁹. l ¶ In fide. q̄tū ad pfectionē itellectus: lꝫ aūt charitas ⁊ fides sint interius in mente: tñ relucēt exterius in ope/iō subditur: m ¶ In castitate.i. in mūdicia corporis ⁊ aie. n ¶ Dum venio. Hic psequēter inducit timotheum ad sacre scripture studiū di. o ¶ Attēde lectiōi. legis pphetaꝝ ⁊ euāgelij. ⁊ q: illud qd accipit in studio debet refundi per exhortationē ⁊ doctrinā in pplo/ideo subdit: p ¶ Exhortationi. q̄tuꝫ ad agenda. q ¶ Et doctrine. q̄tum ad credenda. r ¶ Noli negli. gratiaꝫ q̄ in te est. ne de talento abscondito arguaris. s ¶ Que data est tibi per pphe. anteq̄ em̄ ordinaretur eps reuelatū fuit paulo bonū futurū ecclesie ex eius ordinatione. ⁊ sic p pphetiam fuit ordinatus. t ¶ Cū ipo. ma. p̄s. Est autem presbyterium dignitas vel officium presbyteri. ⁊ accipit hic p̄sbyteriū p episcopatu: sicut ecōuerso sub noīe ep̄i vel episcopat⁹ cōprehenditur p̄sbyter seu presbyteratus. vt in pncipio ca. pce. ⁊ dicit: v ¶ Manuū. in plurali. quia i consecratione episcopi plures requirūtur alij ep̄i.

Diuisio

Pietas

b

Presbyterium

※ Hec meditare

A. G a ¶ Ne increpaueris. Ne indigne ferēs ſe a minore corre
ctū magis exaſperet̄ q̄ ꝓficiat. b ¶ Ut frēs. Ut videntes ſe
amoris cauſa cōmoneri facili⁹ ſe corrigant. c ¶ In oi caſti.
In alloquio iuuencularū recte iuuenis de caſtitate admonet̄.

Viduas hono. d ¶ Que ꝟe vidue Ca. V
ſūt. Hiero. Hoc ē que oim
ſuorū auxilio deſtitute ſunt:
vere vidue ꝛ que manib⁹ ſuis laborare nō pñt q̄s
paupertas debilitat: etaſq̄ cōficit: quib⁹
de⁹ ſpes eſt: ꝛ omne opus oratio. Ex q̄
intelligi dat̄ adoleſcētulas viduas ex
ceptis his quas excuſat infirmitas vl̄
ſuo labori: vel liberoꝝ ac ꝓpinquorū
Preſbyteri honorandi miniſterio delegari: nō recipiendas.
Honor aūt in p̄ſentiaꝝ vel ꝓ elemoſy
na vl̄ ꝓ mūere accipit̄: vt illud: Preſ/
byteri duplici honore digni habeant̄:
maxie q̄ laborāt in verbo ꝛ doctrina.
Et in euangelio dñs diſſerit mādatū
Deu.5.b legis in quo dr̄: Honora patrē: nō in
verboꝝ ſono: q̄ inopia parentū caſſa
poteſt adulatione fruſtrari: ſed i victui
neceſſarijs miniſtrādis debere intelli
gi. Iubēte eni deo vt filij alerēt parē/
tes paupes ꝛ reddere bñficia ſenibus
q̄ puuli acceperāt: ſcribe ꝛ phariſei ecō
trario docebant filios ne parentibus
crederent. di. Corban: hoc eſt donum
qđ altari pollicitus ſum: ꝛ in tēpli do/
na ꝓmiſi: ſi tu a me acceperis cibos ver
tetur i tuū refrigeriū: atq̄ ita fiebat vt
egentib⁹ patre ꝛ matre ſacrificiū offer
rent filij: qđ ſacerdotes ꝛ ſcribe conſu
Parētes merent. e ¶ Parentib⁹. Parētes
ſūt videlicet qui ſuperſ⁹ filij ꝛ nepos. vn/
de ꝛ in mūdana lege parēs parenti iu
bet̄ per gradū ſuccedere. Quib⁹ mu/
tuā vicem reddim⁹ cū a patrib⁹ educa/
ti ſumus alios pari lege nutrimus.
f ¶ Deſolata ſperat. Videns ex
B nulla pte ſe hr̄e ſuffragiū: toto aīo eſt
deuota deo: de q̄ ſolo ſperat auxilium
vite ꝛ ſalutis. g ¶ Que i delitijs.
Impoſtura Gen⁹ eſt impoſture honorē vidue hr̄e
velle: ꝛ nō obſequi deo ꝛ aliud agere
aliud ꝓfiteri: cū ꝓfiteatur religionē.
h ¶ Curā. Cura impēdēda parētib⁹
Ioh.19.c vt ieſus matrē Iohāni cōmēdauit.
G Pedes

a ¶ p̄dicta ad officiū tuū ptinētia. ¶ q̄ ad h
decet⁹. b ¶ .i. h exeq̄re aſſiduo actu. ¶ vt a
n. Hec meditare i his ēſto vt ꝓfe b c
nulli⁹ igret te oib⁹ ꝓficere. a ¶ vt ꝓficias.
ctus tu⁹ māifeſt⁹ ſit oib⁹. Attēnde d
a ¶ q̄liter viuas ꝛ doceas. ¶ que tibi ꝛ alijs
tibi ꝛ doctrine: inſta i ill̄. Hoc eni f g
valent. ¶ duplex merces.
faciēs ꝛ teipm ſaluū facies: et eos
a ¶ ꝛ ſi iſtādū: tñ cū diſcretiōe. ¶ etate vl̄ mo
a q̄ te audiūt. †Seniorē ne increpa/ b
rib⁹. a ¶ ꝓ etatis honore. b ¶ vt facili⁹ ſuſci/
piat: pōt eī veteri ne p⁹ corripiat̄: ſenior tñ ſtul
tus vehemēt̄ ē icrepād⁹: vt ait Gregorius.
uerl: ſed obſecra vt patrē. Iuue/ k
a ¶ cū affectu dilectiōis. b ¶ vt miti ſermone
doceant̄: ꝛ ſic honorifice ꝓficiāt. c ¶ vt ꝓm/
pte poſſint bone ꝯuerſatiōis ſuſcipere diſcipli
b nes ūt frēs: anūs vt matres: iuuē l m
nam. a ¶ .i. nec nutus cōtra eas fiat.
c culas vt ſorores i oīm caſtitate. n
a ¶ ſūptib⁹ eccle ſuſtētādo ꝛ
ſolatiis fouēdo. ¶ ſīc viro tm̄.
ab amore mūdi deſtitute.
†Viduas hono Ca. V. o
a ra: q̄ vere vidue ſunt. p
a ¶ non tamen omnes: ſed ſiqua.
Si qua āt vidua filios aut nepo/ q
a ¶ in q̄ ꝓbabit̄ vt demū digna ſit vidua ec/
cleſie nūcupari. hr̄e eni debet merita vt debi/
tes hz: diſcat pmū domū ſuā pie r
tas honor tribuat. a ¶ q̄ eam aluerunt.
e regere ꝛ mutuā vicē reddere pārē s
a ¶ puulos regere. ¶ nō ſolū i eccl̄ia ſeruire.
tib⁹. †Hoc ei acceptū ē corā deo. t
a ¶ q̄ ꝟo ꝛ ꝟa ē ꝛ deſolata.i.nō hñs domum
ſperet ꝛc̄.i. recipiat̄ in eccl̄ia ꝛ inſtet. nā ſi alit̄
f Que aūt vere vidua ē ꝛ deſolata v
mortua ē ꝛ ſit irrephēſibil̄. vl̄ ē diffinitio vere:
q̄ſi verā recipe. hec aūt ē vera: q̄ vera ē ſperat
et inſtat. nā alia nō. et h ē: nā q̄ ꝛ his p̄c. pe vt
nō ſint in delitijs et vt ſint irrephenſibiles.
a ¶ h ē ſperare debet. ¶ vel rat. b ¶ ꝓ remo
ſperet i deū: ꝛ inſtet obſecratiōib⁹ x y
tione totius mali. a ¶ ꝓ adeptiōe bonorum:
¶ inſtat.
g ꝛ orōnib⁹ nocte ac die. Nā q̄ i de/ z
¶ mūdi. ¶ cōi vita. ¶ in anima.
litijs ē viuēs: mortua ē. Et h p̄ci/ a b
¶ viduis. ¶ q̄ tā ñ i eis occaſio mūdi.
¶ vera vidua ſi hz
pe: vt irrephēſibiles ſint. Si q̄s āt c d
domū regat. ſi āt h negligit. a ¶ q̄ tā dome/
ſtici vt parētes filios vel parētibus filij. ¶ vt
ſunt parentes: fratres et huiuſmodi.
h ſuoꝝ ꝛ maxie domeſticoꝝ curā nō e
a ¶ opibus: ꝛ ſi nō ꝟbis: q̄ ꝓximū nō diligit.
b ¶ q̄ h nōdū veritatē nouit vel promiſit.
hz: fidē negauit: ꝛ ē infideli deterior. f g

Nico.de lyra

A a ¶ Hec meditare. ſ. ſacrā lectio
nē: vt p̄dictū eſt: ꝛ officiū tui dignitatē.
b ¶ In his eſto. in ope exeq̄ndo p
doctrinā ſanā ꝛ alia ptinētia ad digni
tatē ep̄alē. c ¶ Ut pfect⁹ tu⁹ mai.
ſit oib⁹. ita q̄ oēs pcipiāt te ꝓficere
nō ſolū tibi: ſed etiā eccl̄ie. d ¶ Attē
de enim tibi. q̄liter viuas. e ¶ Et
doctrine. q̄liter doceas: ſīc xp̄s cepit
facere ꝛ poſt docere. f ¶ Inſta i ill̄.
diligent̄ exeq̄ndo. g ¶ Hoc eni fa
ciēs ꝛc̄. ptz ex dict̄ ſnīa. h ¶ Seni/
orē. Premiſſo actu docēdi generalit̄
q̄ ad oēs. hic ꝯſr ponit̄ docēdi modus
q̄ ad pſonas ſpeciales. Nā ſicut dicit
Grego. i paſtorali. ſm q̄litatē auditoꝝ
dz formari ſermo doctoꝝ. Sciēdū etiā
q̄ corripe aliquē ꝟbo ē eū docere. dic
igit̄: Seniorē ne icrepa. arguendo
eū ꝟbis duris. i ¶ Sz obſecra vt
pa. vt caueat ab idecētib⁹ ſue ſenectu
tis. h tñ nō ē intelligēdū de ſenib⁹ obſti
nat̄ i ſua malicia: q̄ ſūt acrit̄ arguēdi: ſīc Daniel dure coram
oib⁹ icrepauit ſenes ipudicos: Dañ. xiij. k ¶ Iuuenes et
fra. vt pcipiētes affectū dilectiōis facili⁹ corrigāt. l ¶ An⁹
vt ma. vt honorifico ꝟbo ad bonū mag̃ moueāt. m ¶ Iu
uēculas vt ſoro. vt māſuetudine corrigant̄: ſm illud Pſ.
lxxxix. Quā lxxxix.c. Quā ſuperuenit māſuetudo ꝛ corripiemur. verūtñ q̄ tal̄ C
māſuetudo nō debet eē nimis allicīēs. iō ſubdit̄: n ¶ In oī
caſtitate. vt nec aliq̄ ſigno nec ꝟbo poſſit aliq̄s eū
notare de aliq̄ leuitate erga iuuenculas. Ca. V
Viduas hono. Hec eſt q̄rta ps hui⁹ ep̄le in q̄ Ti/
motheū inſtruit de q̄rto actu ad ep̄m
ptinēte q̄ ē bona eccl̄ie fideliter diſpēſa/
re: q̄ diſpēſanda ſūt miniſtris eccl̄ie et
paupib⁹. nā epiſcop⁹ pr̄ ē pauperꝝ. In
ter paupes aūt videt̄ maxie eē cōpati/
Diuiſio endū pauperib⁹ viduis. ꝛ iō pmo iſtru
it timotheū de viduis. ſcđo de eccleſie
miniſtris/ibi: Qui bñ p̄ſunt: Prima in
duas. q̄ pmo ꝓponit intentū in gene/
rali. ſcđo ꝓſequit̄ mag̃ in ſpeciali. ibi:
Si qua. Circa pmū ſciēdum q̄ honor Honor duplex
dupliciter accipit̄ i ſcriptura. vno mō ꝓ
reuerētie exhibitiōe. alio mō ꝓ neceſſa
rioꝝ admiſtratiōe. vnde dicit ſaluator †2.q.7.c. paul⁹ dicit
Mat. xv. q̄ illi q̄ ſb ſpecie religiōis fa
ciebāt oblationē de h vñ parentes de/
bebāt ſuſtētari: erāt trāſgreſſores diui
ni p̄cepti de honore parētū. Sciēdum
etiā q̄ vidue vere ſūt i duplici gradu: Vidue
q̄ aliq̄ ſūt diuites: ꝛ illis debet̄ honor
pmo mō dict⁹. alie ꝟo paupes: q̄b⁹ de/
bet̄ honor ſcđo mō dict⁹. ꝛ ſic intelligē
dū ē ꝟbū apl̄i cū dic̄: Viduas hono
ra. h mō vel illo ſm eaꝝ conditionem.
p ¶ Que ve. vi. ſūt. h dic̄ ad exclu/
dēdū illas q̄ meritū viduitatis pdunt.
q ¶ Si q̄. h ꝓſeq̄t̄ intētū mag̃ i ſpāli
Et oñdit pmo q̄ ſūt vere vidue noiān/ Diuiſio
de. ſcđo q̄lit̄ ſint ſuſtentāde/ibi: Si q̄s
fidel̄. Pria i duas: q̄ pmo oñdit q̄ ſūt
dicēde vere vidue rōne moꝝ. ſcđo rō/ †1.q.2.c. vl̄ duas honora
ne ānoꝝ/ibi: Vidua eligat̄. Pria ad/
huc i duas: q̄ pmo pōit q̄ndā diſtincti
onē. ſecūdo vni⁹ membri rōnē/ibi: Si
q̄s aūt. Diſtictio eni ē d viduis diuiti/ D
b⁹ ꝛ paupib⁹: ꝛ q̄ debēt eē mores vtra
rūq̄. Et q̄tū ad diuites dic̄: Si q̄ aūt
vidua filios vel nepotes hz. indi
gētes ſua educatiōe. r ¶ Diſcat pri
mū do. ſuā re. familiā ſuā gubernā †8.2.a.
do ꝛ in morib⁹ informando. s ¶ Et
mutuā vicē ꝛc̄. eis reuerētiā exhibē
do ꝛ neceſſaria miſtrādo ſi indiguerīt
ſīc aliſa fuit ab eiſ. t ¶ Hoc eni acce
ptū ē corā deo. cui placēt opa pieta/
tis. Cōſeq̄nter dic̄ de pauperibus.
v ¶ Que aūt ve. vi. ꝛ deſo. i. deſti
tuta bonis tpalib⁹: ſicut ꝛ marito.
x ¶ Speret i deū. q̄ p ꝓuiſionē ec/
cleſie habebit ſufficiētē victū. y ¶ Et
inſtet ora. ꝛ obſe. nocte ꝛ die. i. oī
bus horis ad h oportunis. q̄lit̄ aūt dif
ferāt orōnes ꝛ obſecratiōes dictū ē. ſ.
in p̄ncipio. ij. ca. z ¶ Nā q̄ i delitijs
ē viuēs. mollit̄ iacēdo ꝛ orōnes p̄ter
mittēdo. a ¶ Mortua ē. i. ꝓpinqua
morti ſpūali: q̄ delitie inclināt ad actū
luxurie. iō ſubdit̄: b ¶ Et h p̄cipe.
tā diuitib⁹ viduis q̄ pauperibus. †47.diſt.c. ſicut hi-ſ ne ceſſe
c ¶ Ut irrephē. ſint. i. abſq̄ defectu
notabili: vñ poſſint aliq̄ rōnabilit̄ ſcan
dalizari. d ¶ Si q̄s. Hic reddit rō/
nē pmi mēbri in q̄ dictū ē q̄ vidue di/
uites debēt eē ſollicite de nutritiōe fi/
lioꝝ nepotū ꝛ parētū. Hic reddit rōnē
hui⁹ dicti di. Si q̄s āt ſuoꝝ. i. attinē
tiū ſibi q̄cūq̄ curā nō hz eos negligen
do. e ¶ Et maxie do. i. exiſtētiū de
domo ſua vl̄ cognatiōe ſua. f ¶ Fidē negauit. i. fidelitatem
quā debet habere ad perſonas dictas quā negauit facto debitū
auxiliū eis ſubtrahendo. g ¶ Et eſt infideli deterior. i. in h
peccat grauius q̄ paganus fidem chriſti non habens. nā quan
to ſtatus eſt altior: tanto caſus eſt grauior.

s A Vidua eligat̄

E F

a ¶ Pedes lauit. Aug. Faciam' hec inuicē hūiles: qḋ hūiliter fecit excelſus. Magna ē hęc cōmēdatio hūilitatis. Et faciunt hęc ſibiinuicē fratres etiā ipſo ope viſibili: ⁊ q̄ manu nō faciūt corde faciūt. Multo aūt meli' eſt vt etiā manib' fiat. Nec ħ dedignet qḋ fecit xp̄s facere xp̄ian' q̄ ad pedes iclinaꝰ et i corde excitaꝰ: vel ſi iā eſt ɔfirmaꝰ hūilitatꝭ effect'. ¶ Deuita .i. vota caſtitatꝭ eaꝝ: nō vſq; adeo curēs vt eas eccleſie alimoniis ſuſtētādas ſuſcipias. Amb. Prohibet adoleſcentulas viduas in hac ſuſcipi ꝓfeſſiōe. Lubrice eī etati facile credi ñ dȝ. c ¶ Habētes dā. ⁊c. Aug. In ɔiugali qppe vinculo ſi pudicitia ɔſeruet dānatio nō timet. Sȝ viduali ɔtinētia ⁊ v̄ginali excellētia ſūtꝰ mulierꝭ amplior' expetiꝰ: q̄ expetita ⁊ electa ⁊ voto oblata: iā nō ſolū capeſcere nuptias: ſed etiā ſi nō nubaꝰ nubere velle dānabile. Vouētib' eīm v̄ginitatē vel viduitatē nō ſolū nubere: ſȝ ⁊ velle dānabile ē. Ois hmōi ſimilis eſt vxori loth q̄ retro ſpexit. b ¶ Primā fidē. Auguſtin'. Etſi nō nubēdo: tñ volendo: nō qꝛ nuptie dānenꝰ: ſed fraus ꝓpoſiti: ⁊ fracta fides voti dānaꝰ: ⁊ volūtas q̄ a ꝓpoſito recedit dānabilis ē: ſiue nuptie ſequāꝰ ſiue nō. c ¶ Cōuerſe ſūt retro. Aug'. Ab excellēti illo vidualis vł caſtitatꝭ v̄ginalis ꝓpoſito i poſteriora reſpiciēdo ceciderunt ⁊ interierunt.
f ¶ Qui bñ. De honore pſbyteroꝝ ħ agit. q. illud qḋ dixi de viduis obſerua. Et ħ etiā pͥcipe de pſbyteris: vt presbyteri q̄ bñ pſūt vita ⁊ doctrina digni habeāꝰ. g ¶ Duplici honō. Boni eīm diſpēſatores ⁊ fideles nō ſolū honore ſublimi ꝓueniri debēt: ſed ⁊ terreno vt ñ ɔtriſtenꝰ indigētia ſumptuū et gaudeāt obediētia ſpūaliū. Inſtātior eīm ſit ſi nō humilienꝰ in opia: ⁊ creſcit in illo auctoritas cū videt ſe etiā in ꝑcꝗ labor' ſui fructū ꝑcipe: nō vt abūdet: ſȝ vt non deficiat. Tanta enim merces debet eſſe euangeliçanti regnū dei vt non contriſtetur nec extollatur. Aug'. Neceſſitatis eſt accipere: charitatꝭ prebere: nō tamen venale eſt euangeliū vt ꝑ his ꝑdicetur: ſed pro eternis. Si eīm ſic vendunt magnā rem vili vendunt. Accipiunt ergo ſuſtentationē neceſſitatis a populo: mercedem diſpenſationis a domino. Non eīm a populo reddiꝰ quaſi merces illis qui ſibi in charitate euangelij ſeruiunt: ſed eīm diſpendiū datur: in quo vt poſſint laborare paſcantur. b ¶ Aduerſus presbyterum accuſationē noli recipere ⁊c. Solet qui corripit non amari: et ideo habita occaſione facile accuſatur. Contra hoc monet dicens:

¶ Coram

[margin:] Abiecligit · †27. q.1.c. 2. et c. hec vero. c. nuꝑtiarū et c. de viduis. 2 · Gen.19.f · †20. q.2. c. Oportet. 27 q.1.c. nuptiarū p' pͥn. · †26. q.5.c. epiſcopi p' pͥn. · †Deu.25.a Cor.9.6.1 · Veritas odiū parit

a ¶ vera ⁊ deſolata eligaꝰ: ſȝ hui' etatꝭ ⁊c. b ¶ vbi extinct' fomes libidinis.
† Vidua eligaꝰ nō min' ſexagita a b
a ¶ ꝓpter ſupradictū ſacramentū.
annoꝝ: q̄ fuerit vnius viri vxor: c
in opib' bōis teſtimoniū habēs d
¶ fideliter. a ¶ pauperes.
e ſi filios educauit: hoſpitio rēcepit: ſi ſanctoꝝ pedes lauit: ſi tribulationē patiētib' ſbminiſtrauit: ſi oē op' bonū ſubſecuta eſt. f g h i k
a ¶ pdicatoꝝ q̄s tūc recipe fuit piculoſū. ¶ in carcere vel hmōi. ¶ qd ꝑ ſingula. a ¶ hūiliter
a ¶ quaꝝ ſanguis feruet.
b Adoleſcētiores aūt viduas deuita. † Cū ei luxuriate fuerint: i m n
a ¶ qꝛ ħ ſepe ɔtingit. b ¶ poſt votū ɔtinētie luxurioſe vixerint in cibis ⁊ alijs.
a ¶ q̄ſi nō ſit pctm nubere. b ¶ nō dico nubunt.
c chriſto nubere volūt: habentes o
a ¶ ꝑ fracta fide voti. b ¶ .i. votum vel in voto violato: baptiſmi fidē. c ¶ volendo etiā.
d dānationē/ qꝛ pͥmam fidē irritā fecerūt. Sil' aūt ⁊ ocioſe diſcunt circuire domos: non ſolum ocioſe: ſȝ ⁊ verboſe ⁊ curioſe: loquētes q̄ nō oportet. † Volo ꝗ iuniores nubere: filios procreare/ matreſfamilias eē: nullā occaſionē dare aduerſario maledicti gr̄a. p q r s t v x y z a b c
¶ cū ꝑdicā' malis ¶ religioni nocētia. ¶ turpia. a ¶ ne hec ɔtingāt
a ¶ qḋ bonū eſt. b ¶ ⁊ hoc itē bonū. ¶ item bonū.
¶ quare hoc. ¶ et ſic.
a ¶ infideli cui gratū ē de nobꝭ male loqui. ¶ .i. maledicēdi.
¶ volo ita. ¶ qꝛ. ¶ poſt votū.
e † Iā eī q̄dā ɔuerſe ſūt retro poſt ſathanā. Si q̄s fidelis habet viduas/ ſubminiſtrēt illis: vt nō grauet eccleſia: vt his q̄ vere vidue ſūt ſufficiāt. Q̄ui bñ ꝑſunt pſbyteri: dūplici honore digni habeanꝰ: maxime q̄ laborant in verbo ⁊ doctrina. Dicit eīm ſcriptura: † Non alligabis os boui trituranti: et dignus eſt operarius mercede ſua. Aduerſus pſbyte d e f g b h i k l m n o p
¶ ⁊ hmōi nō ſūt recipiēde: ſȝ. ¶ iuuenes.
a ¶ q̄ neceſſaria ſūt. b ¶ q̄ſi ſi aliūde ñ haberet eccl'ia daret eis. nō tñ reciperenꝰ
a ¶ illud qḋ habet eccl'ia. b ¶ hec etiā precipe de presbyteris.
a ¶ ſpiritualiter obediendo: ⁊ exteriora ſubminiſtrando. ¶ a ſubditis.
a ¶ exhortatione ſcientibus. b ¶ neſcientibus. c ¶ de exteriori honore probat.
a ¶ id eſt nō prohibebis ſumere neceſſaria. ¶ vel nō infrenabis.
a ¶ item dn̄s in euāgelio. ¶ vt vires repararet in laborem.
a ¶ Ambroſius. Non facile accuſanda eſt perſona tam alti ordinis vt ſit vice chriſti. ¶ autem.

a ¶ Vidua. Hic ɔſ̄r oñdit q̄ ſūt vere viduę rōne annoꝝ. Et oñdit pͥmo ꝙ tales ſūt honorāde. ſcdo ꝙ alie ſūt vitāde, ibi: Adoleſcētiores. Circa pͥmū dicit: Vidua eligaꝰ. tanq̄ honorabilis. mō ſupra dicto. b ¶ Nō min' ſexa. annorū. tūc eīm fomes libidinis ē refrigerat'. c ¶ Que fu. vni' viri vx. naȝ ſcde nuptie ſi q̄n videnꝰ incōtinētie: ſūt tamē licite. d ¶ In opib' bo. teſti. ha. nam eē debēt itegre fame. e ¶ Si filios. ſibi derelictos. f ¶ Educauit bñ ⁊ ſcꝰ ꝰm ſuā poſſibilitatē. ⁊ ſilr qḋ ſubditur: Si hoſpitio ⁊c. g ¶ Si ſctōꝝ pe. la. i. diſcurrētiū ꝑ ꝑdicatiōe. h ¶ Si tribu. pa. i. incarceratis ⁊ ifirmis. i ¶ Subminiſtrauit. ꝰm poſſibilitatē ſuā: vtpote victū ſi fuerit diues: vel aliqḋ obſeqꝰ ſi paup. k ¶ Si oē op' bo. ſub. eſt. ꝰm poſſibilitatē ⁊ decētiā ſui ſtat'. l ¶ Adoleſcētiores. Hic ɔſeq̄nter oſtēdit q̄ vidue ſunt vitāde dicēs: Adoleſcētiores aūt viduas. in q̄bus viget adhuc ignis ɔcupiſcētie carnalis. m ¶ Deuita. qꝛ ſocietas eaꝝ ⁊ familiaritas ē piculoſa etiā viro q̄ntūcūq; caſto: Vñ dicit Iſid. ſolil. li. ij. Si vis a fornicatiōe eſſe tut' / eſto a muliere corpe ⁊ viſiōe diſcret': circa ſerpentē eīm nō eris diu illeſus: aūt ignē ɔſiſtēs ⁊ ꝓxim' piculo diu tut' nō eris: licȝ ferre' ſis aliq̄ñ tñ diſſoluerꝭ. n ¶ Cū eīm luxuriate fuerint. frāgēdo cōtinētiā viduale. o ¶ In xp̄o nubere volunt. habē. dānationē. Ex hoc patet ꝙ loquiꝰ de illis q̄ fecerūt votū cōtinētie vidualis: q̄bus nō ſolū nubere: ſed etiā velle nubere dānabile eſt. Si eīm votū nō feciſſent de hac obſeruātia/ licitū eſſet eis velle nubere: ⁊ etiā nubere. p ¶ Quia pͥmā fidē. factā deo ꝑ votum de ɔtinētia viduali. q ¶ Irritā fecerūt. ꝑ caſū luxurie. r ¶ Simul autē ⁊ ocioſe. a bonis opibus. s ¶ Diſcūt circuire domos. ad audiēdū friuola ⁊ videndū inhoneſta ſpectacula. t ¶ Sȝ ⁊ verboſe. cū tñ deberēt eſſe taciturne. v ¶ Et curioſe. in veſtitu diſſoluto. x ¶ Loquetes q̄ non oportet. i. ſcurrilia que nō decēt ſtatū viduale. ꝓpter qḋ ɔcludit: y ¶ Volo ergo iuniores nubere. ꝓpꝰ fornicatiōis piculū. z ¶ Filios ꝓcreare. ad ſeruiendum deo in fide catholica. a ¶ Matreſfamili. eſſe: vt occupate circa curā dom' ⁊ familiā impedianꝰ a diſcurſu vago et curioſo. b ¶ Nullā occaſionē dare aduerſario. i. infideli. c ¶ Maledicti gratia. id eſt maledicēdi gr̄a. q̄rūt eīm ifideles vñ poſſint moꝛdere vitā fideliū. d ¶ Iā eīm q̄dā ɔuerſe ſūt retro. voto ɔtinētie vidualis fracto. e ¶ Poſt ſathanā. ei' ſuggeſtioni ɔſentiendo: ⁊ iō tales nō ſūt cōputāde inꝰ viduas eccl'ie. f ¶ Si q̄s. Oſtēſo q̄ vere vidue ſūt dicēde: hic ɔſ̄r oñdit q̄liter ſint ſuſtinēde: qꝛ ſi alique ſūt paupes habentes aliq̄s ꝓpinq̄s ⁊ notabiles viros ⁊ diuites: bonū ē ꝙ ſuſtētēꝰ ab illꝭ: vt ſic alijs nō habētibus tales amicos poſſit meli' ꝓuideri: ⁊ abſq; cōtratis grauamie: ⁊ ħ ē qḋ dꝛ: Si q̄s fidel. i. potentia ⁊ honeſtate notabilis. g ¶ Habet vi. i. domo vel cognatiōe ſua. h ¶ Submi. il. ne. cetera patēt ex dict'. i ¶ Qui bñ. Hic ɔſ̄r iſtruit ħ miniſtroꝝ eccl'ie ꝓuiſiōe d. Qui bñ pſūt p:e. faciēdo deuote diuiā officia: ⁊ adminiſtrādo ſubditis eccl'iaſtica ſacramēta. k ¶ Duplici hono. di. ha. ⁊ hic honor duplex eſt vt eis exhibeaꝰ reuerētia: ⁊ adminiſtrēꝰ neceſſaria: vt ſupra dictū eſt. l ¶ Maxime q̄ laborēt in verbo. iſtruendo alios in fide. m ¶ Et doctrina. de morib'. Cōſeq̄nter ꝓbat ꝑ ſcipturā ꝙ neceſſaria ſint eiſ adminiſtrāda: ⁊ pͥmo ꝑ ſcipturā veter' teſtamēti. Deut'. xxv. a. n ¶ Nō alligabis os boui tri. ꝑ ħ figuraliꝰ ꝓceptū fuit ꝙ nō negenꝰ neceſſaria ꝑdicatori q̄ triturat i area dñi. Scdo ꝑ ſcripturā noui teſtamēti. o ¶ Dign' ē opa. mer. ſua. qḋ dꝛ de ꝑdicatoribus Luc. x. a. p ¶ Aduerſus. Hec eſt ſexta pars pͥncipalis hui' ep̄le in q̄ inſtruit timotheū de actu iudicādi ⁊ puniēdi

[margin:] G · H

¶ ſubditos

A F
Mat. 18. d
Ibidē. 1. e

a ¶ Corā oīb⁹. Aug⁹. ꝺ ꝟbis dn̄i. Aliqn̄ debes corripe pec cantē int̄ te ⁊ ipſm ſolū: vt dn̄s i euangelio. aliqn̄ corā oīb⁹ vt ceteri timeāt. iux̄ illð: Qn̄ i te peccauit. i. qn̄ tu ſcis ꝙ peccauit tūc ſecreto: ne nō ſis correctoꝛ ſꝫ ꝓditoꝛ: vt ioſeph ꝺ maria ſolus ſuſpicās adulteriū. Qn̄ aūt palā peccaꝭ: palam arguēdū eſt. b ¶ Teſtoꝛ corā deo. Deus ſit mihi teſtis: ꝙ aiaꝫ meā ſaluaui tibi: caue. c ¶ Neqꝫ cōica. Aug⁹. Firmiſſima veritas ħ ꝺꝫ ꝙ nō niſi ꝯſenſiōe intelligēda ē cōicatio pctōꝝ. quā vetat apoſtolus qua qs pctīs alienis cōicat ſi ea palpat: ⁊ cū poſſit corripere ⁊ corrigere negligit. d ¶ Noli adhuc a. ⁊c̄. Quia caſtitatē admonuit: hac occaſione imoderatā abſtinētiam ꝓhibet: quā ipſe interat. ¶ Amb. Nūc ſpeciale cōſiliuꝫ dat ei vt ſeipm̄ ſalubri regat doctrina. prudēter eni ſibi de⁹ vult ſeruiri: nō vt nimietate debiles ſtāt: ⁊ p⁹ medicoꝝ ſuffragia reqrāt. Tēperādū eſt: vt ſi fieri pōt: ceptum obſequiū gradatim pon⁹ ꝓuehaꝭ q̄ꝫ p incōſiderantiā minuaꝭ. e ¶ Quorūdā ⁊c̄. q: dixerat ſine p̄iudicio nihil facias. determinat vbi p̄iudiciū ſit neceſſarium et vbi nō: diuidēs bona ⁊ mala in manifeſta ⁊ occulta. Q. ideo opus ē examinatione: q: ſicē quedā ſunt manifeſta que nō oportet examīari: ita q̄dam ſūt occulta de q̄b⁹ ſine p̄examiatiōe nō pōt fieri p̄iudiciū. Quorūdā. Ideo ē opus examinatiōe. vel bibe vinū: q: ⁊ ſi mox nō claruit tua bona intētio: nō tn̄ poterit abſcōdi: ſicut ⁊ i malis ē. Aug⁹. de ſermone dn̄i in mō. f ¶ Mãifeſta di. cit. de quibus clarum eſt q̄ animo fiāt hec precedunt ad iudicium: quia ſi iſta ſequiꝭ iudiciū nō eſt temerariū. ſubſequunꝭ q̄ occulta ſūt: q: nec ipa latebūt tpe ſuo: qn̄ ꝺ tp̄s aduenerit q̄ mãifeſtenꝭ: ſic ⁊ ꝺ bonis. ꝺ his q̄ iudicem⁹, Illa dei iudicio relinquunt.

Peccata aliena

[Adverſus preſbyte-]rum accuſationeꝫ noli recipere:
¶ duo ſufficiūt: ſi adeo probari.
niſi ſub duob⁹ vl̄ tribus teſtibus a
¶ hos āt teſtimonio ꝯuictos peccaſſe vl̄ q̄
a †Peccātes corā omibus argue: b
mãifeſti ſūt. a ¶ p̄ſbyteri vl̄ ſbditi. b ¶ vt
b vt ⁊ ceteri timoreꝫ habeant. Te- c d
āt p̄ſbyt ſi accuſeꝭ. ¶ q̄ iudicabit.
ſtoꝛ coraꝫ deo ⁊ chꝛiſto ieſu ⁊ ele-
¶ vt ſeparēt bonos a mal. ¶ q̄ precepi.
ctis angelis eiꝰ: vt hec cuſtodias e
¶ et a ¶ p̄ examiatiōe. b ¶ ab examiatiōe
ne declines i aliud q̄ꝫ examiatio inuenit.
ſine p̄iudicio: nihil †faciēs i alte- f g h
a ¶ et p⁹ hec oīa nō cito ordies: ſꝫ ſepe ꝓba
rā partē declinādo. †Manus ci- i
a ¶ et ſi ſapiens vel religioſus videatur.
b ¶ ſi incōſiderate ordines. ¶ conſenſu.
c to nemini ipōſueris: neqꝫ cōmu- k
¶ q̄ poſt facit. a ¶ q: alios iudicas.
nicaueris peccatis alienis. Te- l
¶ tamē. ¶ ſicē prius.
b ipſū caſtū cuſtodi. †Noli adhuc m
¶ ſic nō nocet caſtitati.
aquā bibere: ſꝫ vino modico vte-
¶ in quo ſedes egritudinis.
re ꝓpter ſtomachuꝫ et frequētes
¶ ipſos acceſſus.
c tuas infirmitates. Quorūdā ho- n
a ¶ et hi nō ſunt ꝓbandi. ¶ añ nominiſi peccata manifeſta ſūt pre- o
a q̄ꝫ veniant ad diſcuſſionem.
cedētia ad iudiciū: q̄rūdā aūt ⁊ p
¶ ſpecie religiōis tecta p diſcuſſionē apparent. a ¶ q̄dā: et nō eſt opus ꝓbari.
ſubſequūꝭ. Silr̄ autē ⁊ facta bo- q
a ¶ bona. b ¶ . i. non ſunt nota.
f na manifeſta ſunt: ⁊ q̄ue aliter ſe r s
a ¶ in diſcuſſione. b ¶ et hec ꝓbanda.
habent abſcōndi nōn poſſunt. t

Nico. de lyra

B [A]d ſubditos i foro exteriori qð ꝑtinet ad epiſcopū. ⁊ p̄mo inſtruit eū q̄ꝫtū ad accuſationē ⁊ teſtificationem di. Aduerſus p̄ſby. noli accuſationē recipe. q: ꝯtra pſonā tanti ſtat⁹ nō eſt leuiter credendū. a ¶ Niſi ſub duobus vl̄ trib⁹ teſtib⁹. ⁊ idoneis ad ħ ꝓbatis in veritate. Scđo inſtruit euꝫ de punitiōe di. b ¶ Peccātes corā oib⁹ argue. vt ſicē pctm̄ eſt notū: ita ⁊ punitio. c ¶ Ut ⁊ ceteri timo. ha. ⁊ ſic a malo retrahanꭍ: ne ſimilē punitionē incurrāt. Tertio inſtruit eū de inq̄ſitione diligenti q̄ dꝫ p̄cedere iudiciū ⁊ punitionē. d. d ¶ Teſtoꝛ corā deo ⁊c̄. modus ē iurādi ad mouēdū timotheū efficaci⁹. e ¶ Ut hec cuſtodias. que dicta ſunt ⁊ etiā q̄ ſequuntur. f ¶ Sine p̄iudicio. i. ſine examinatiōe diligēti precedente. g ¶ Nihil faciēs. maxīe in punitiōib⁹. h ¶ In alteram partē decli. a rectitudie iuſticie ꝓpt̄ defectū examintaionis debite. iō ſubdiꭍ: i ¶ Man⁹ cito nemini impoſueris. tp̄m p̄cipitāter puniendo. k ¶ Neqꝫ cōicaueris peccatis alienis. i. illoꝝ q̄ male eū accuſauerūt. Aliq̄ aūt exponūt hoc de ordinatiōe nimis feſtina alicui⁹ inſufficiētis: ⁊ ſic ep̄s communicat peccatis ipſius indigne miniſtrātis. l ¶ Teipm̄. Hec eſt pars incidētal' in q̄ monet timotheū de ſuipſi⁹ cuſtodia diligēti: eo ꝙ inſtruxerat euꝫ de punitione alioꝝ: ⁊ iudex iuſt⁹ debet eſſe imunis ab illis q̄ punit in aliis. Et diuidiꭍ in duas partes: q: p̄mo facit ꝓpoſitū. ſcđo declarat quoddaꝫ ſuperi⁹ dictū/ ibi: Quorūdā. Circa primū dicit: Teipm̄ caſtū cuſtodi. i. mundū ⁊ purū ⁊ ſine rep̄hēſiōe. ⁊ q: timotheus ꝓ cuſtodia caſtitatis nimis affligebat corp⁹ ſuū. ideo ſubdit: m ¶ Noli adhuc aquā bi. cui⁹ pot⁹ notabiliter nocet ſtomacho languēti ⁊ egrotatiuo corpori: ſed vinū modicū nō nocet caſtitati: ⁊ valet ad ſanitatē ſeruādā q̄ neceſſaria ē ad exercendū officiū ep̄i. n ¶ Quorūdā. Hic ꝯñr declarat q̄ddaꝫ ſuperius

Diuiſio

C
ſuperi⁹ dictū. dixerat em̄ ꝙ timotheꝰ nihil ageret ſine diligenti examīatione preuia. iō declarat q̄ ſunt illa q̄ indigēt tali diſcuſſione ⁊ q̄ nō. o. Quorūdā hoim pctā mãifeſta ſūt. ex euidētia facti: ⁊ talia nō indigēt accuſatiōe: teſtificatiōe ſeu examīatione. ideo ſubdiꭍ: o ¶ Precedētia ad iudiciū. i. ad examīnationē q̄ ſunt p ſe notoria. ⁊ ſic ſūt puniēda ſine diſcuſſiōe. p ¶ Quorūdā aūt ſubſequunꭍ. i. ſūt latētia: ita ꝙ nō apparēt puniēda niſi poſt diſcuſſionē. q ¶ Silr̄ āt ⁊ facta bo. ſupple aliquoꝝ. r ¶ Manifeſta ſūt. ex euidētia rei: ⁊ ſic nō indigēt diſcuſſiōe ad approbationē ſui. s ¶ Et q̄ aliter ſe hñt. ita ꝙ nō ſunt ita manifeſte bona. t ¶ Abſcōdi nō pñt. i. nō abſcōdūꭍ de facili: habita de eis examiatiōe diligenti. ꝓpter qð talia ſunt diſcutiēda anteq̄ꝫ approbenꭍ. Dicunꭍ autē talia abſcōdi nō poſſe illo mō īpoſſibilitat' q̄ aliq̄d dꝛ impoſſibile fieri: eo ꝙ difficile ē fieri. v. metaphiſice. ¶ Uel aliter: Abſcondi nō pñt. i. nō abſcōdunꭍ diuio iudicio: licet abſcōdi pñt humano.

†Deu. 19. d
45. diſt. c. ſed illud. ⁊. q. 1. c. ſi peccauerit

Al's faciēs

¶ In. ca. v. vbi dꝛ in poſtil. Peccātes coram omnibus argue.

†24. di. §. 1. 78. diſt. c. q̄dā. de elect. c. cū ne his

Additio. j.

Sūt nōnulli q̄ ex hoc verbo apl̄i cū dicit: peccātes corā oīb⁹ argue: itelligere volūt ꝙ decet p̄dicatorē perſonas arguere ſeu reprehendere de vitiis q̄ ſcit vel credit ipſas pſonas cōmiſiſſe: vñ et ſepe in ſermonib⁹ detrahūt pſonis preſentib⁹ ſeu abſentib⁹ notādo eas de vitiis: ſꝫ hoc eſt erroneū ⁊ etiā nociuum. Tū q: predicatoꝛ ſolū debet dicere illa quoꝝ certitudo ſolū p ſacra eloquia vel dicta doctoꝝ ſeu p rectā rōnem fundari pñt. Alia eni nō ꝑtinēt ad p̄dicatorem veritatis. Conſtat aūt ꝙ pctā q̄ a ſingularib⁹ pſonis cōmittunꭍ nō habēt certitudinē ex ſolis p̄dictis niſi cuꝫ ħ addaꭍ ſenſualis cognitio: cui⁹ certitudo nō habeꭍ ex p̄miſſis. Tū q: p̄dicatoꝛ in corripiendo ſolum debet intēdere correctiōē peccātis: q̄ ſm̄ Hiero. cū ſe infamatum cōſpicit p talē p̄dicationē mag' irrefrenare peccat. Tū q: ſm̄ Aug⁹. in quadā ep̄la ad hipponeñ. cū de aliq̄ q̄ ſctm̄ nomen ꝓfiteꭍ aliq̄d criminis ſonuerit: inſtāt: ſatagūt: ambiunt hoies vt de oīb⁹ hoc credaꭍ: ⁊ ſic nō ſolū in talib⁹ p̄dicatiōib⁹ derogaꭍ fame illi⁹ cui detrahiꭍ: ſꝫ etiā alioꝝ ſue ꝯditiōis officij ſeu ſtat⁹ qð eſt ꝯtra illos q̄ prelatos ſeu clericos vel religioſos in p̄dicatione publice arguūt. Ex quibus mãifeſtū eſt ꝙ cōiter dꝛ ⁊ a pſonis diſcret' obſeruaꭍ: ꝙ predicatoꝛ cōtra vitia nō ꝯtra pſonas p̄dicare dꝫ: p̄ſertim cū vitia ñ ſūt oino publica: q: tūc talia publice arguēs nō correctoꝛ ſꝫ p̄dicatoꝛ dꝫ cēſeri: ꝓut in Glo. Auctoritas aūt apl̄i p̄dicta intelligiꭍ de iudice eccliaſtico: q̄ publice dꝫ punire publica pctā qð pertinet ad correctionē q̄ eſt act⁹ iuſticie: q̄ nō ſe extendit niſi ad p̄latos ſeu iudices. Uñ ad Timotheū q̄ erat p̄mas epheſin⁹ ꝑtinebat punire ſubditos ſuos de publicis pctīs eoꝝ publice arguēdo ⁊ etiā puniēdo: vt ceteri timorē haberēt. Et ſic intelligit Aug⁹. ꝺ ꝟbis dn̄i dictū apl̄i ſup̄ dictū. In correctiōe aūt fraterna q̄ ē act⁹ charitatis: ⁊ p ꝯñs ſe extēdit ad oēs: de neceſſitate eſt ꝙ ſecreta admonitio publicā denūciationē p̄cedat: ꝓut in ca. Matth. xviij. b. Si peccauerit in te frater tuus ⁊c̄. ⁊ alia etiā denunciatio in qua dꝛ: Dic ecclie: cōiter intelligiꭍ ꝙ debet fieri p̄lato eccleſie: nō aūt cōitati ſeu pplo. Uñ ſubdit ibidē: Si aūt ecclie nō obedierit ſit tibi vt ethnic⁹ ⁊ publican⁹: qð manifeſte intelligitur de illo q̄ nō obedit ſuo p̄lato i his q̄ teneꭍ obedire: Nec valet arguere ꝯtra p̄dicta de ħ qð legiꭍ Eſa. lviij. a. Clama ne ceſſes: Annūcia pplo meo ſcelera eoꝝ: q: p ħ ſane itelligiꭍ ꝙ p̄dicatoꝛ: dꝫ ꝯ ſcelera ⁊ pctā q̄ credit ſeu ſuſpicaꭍ i pplo cōmiſſa p̄dicare: ⁊ ꝯ pſonas cōmittētes. vñ notāꭍ dixit: Annūcia pplo ⁊c̄. Et ſic ħ auctas poti⁹ facit ꝯtra eos: qð etiā ſi ꝓpha expſſe dixiſſet noia ſceleratoꝝ ſeu peccantes: nō videretur trahendum ad

Quō peccatoꝛ debꝫ corripere vitia †de cō diſt. 5. ſint tibi. De iure iu. et ſi chꝛiſt⁹

D

E F lorũ regnũ. a ¶ In gra.i.p grãz quã dedit ſperam⁹ eterna. Ul grã nõ merito nr̃o. Ca. III

De cetero frẽs ora.ꝛc. Orãdũ eſſe hortat̃ vt dignet̃ de⁹ doctrinã ſuã infatigabili curſu dirigere ꝛ trãſfundere p ora aploꝝ in aures audientiũ ꝛ ab aurib⁹ in corda: vt cõpeſcant̃ maloꝝ ſeditiones. vnde ſubdit:

c ¶ Ut libere. ab im. A pſeudo: ne nr̃os ſeducãt: vel nobis inſidias tẽdãt. Uel: Liberemur ab im.i. infidelib⁹ q̃ reſiſtũt v̉bo dei: nec ſtãt i portu quietis. d ¶ Et malis. Qui pſequunt̃ infideles. Ideo dico liberemur: qꝛ nõdũ acceperũt oẽs fidẽ p me qui accepturi ſũt. Uel oẽs q̃ iportuni nõ habẽt fidẽ: ſed vos q̃ habetis ꝯfirmabit de⁹. vñ ſubdit: Fidel̃ ꝛc. e ¶ Nõ eni oim ẽ fi.i. nec vob orantibus oẽs ſunt credituri: ſꝫ tm̃ ꝓordinati in vitã eternã: ꝑdeſtinati i adoptionẽ filioꝝ. Non eni o.ꝛc. Ideo aũt de⁹ p orõnes credẽtiũ nondũ credẽtes credere facit: vt oſtendat qꝛ ipe facit. Nemo eſt eni tã imperitus: tã ingenio tardus q̃ nõ videat deũ facere: qđ rogari ſe ꝓcepit vt faciat. Et ſciendũ qꝛ poſſe habere fidẽ ſic̃ poſſe habere charitatem natura ẽ hoim. habere aũt fidẽ ſic̃ habere charitatẽ grã eſt fidelium. Sed cũ volũtas credẽdi alıꝰ preparat̃ a dño: diſcernẽdũ eſt q̇d veniat de miſcḋia ei⁹: et q̇d de iudicio. Uniuerſe eni vie dñi miſcḋia et veritas. Inueſtigabiles igitur ſunt ꝛ miſericordia q̃ liberat gratis: ꝛ veritas qua iuſte iudicat.

f ¶ Denũciamus. De curioſis incipit ꝛ ocioſis monẽs bonos vt eos corripiant. g ¶ Ipi eni. Et cũ illi hec nõ faciãt debetis vitare. Uel nõ ambulãt ſm traditionẽ. ſcitis eni quõ me habui ꝙ in illis nõ videtis: q̃ſi nõ ẽ op⁹ vt expona vob eã traditionẽ: qꝛ eã ſcitis: ꝙ nõ inquieti: vt q̃ aliena negocia curãt vagãtes hac illac. h ¶ Sꝫ vt noſmetipos ꝛc. Notandũ qꝛ apls nõ ſolũ verbis docebat: ſꝫ hortabat̃ ꝛ factis. Idonei eni magiſtri eſt q̃ docet v̉bis opib⁹ explere. Et ſi eni manifeſte vera eſſe nõ ignorent̃ q̃ docẽt. tñ ſi negligi ceperint a mgr̃o: nõ facile ꝓficiũt. Auditorib⁹ ei mag̃ opa ſuadẽt ꝙ verba. Ideoq̧ magnis ꝓconijs remunerãdi ſũt: q̃ negligẽtib⁹ mgr̃is de ſolis v̉bis ꝓficiũt. Apls q̃ forma erat his ꝛ q̃ tenues erãt ſubſtãtia in plebe: vt diſcerẽt libertatẽ ſuaꝫ nõ amittere. vñ ꝛ ſalomon: Raro induc̃ iferes pedẽ ad amicũ tuũ: ne ſatiat⁹ tui oderit te. Qui ei freq̃nter ad alienã mẽſaꝫ ꝯuẽit: ocio dedit⁹ adulet̃ nec̃ẽ ẽ paſcẽti ſe: cũ religio nr̃a ad lib̉tatẽ hoiẽ aduocet.

k ¶ Curioſe. h factũ abhorret diſcipliã dñica. coꝝ eni d̉ venter ẽ q̃ feda cura neceſſaria ſibi ꝓuidẽt. l ¶ Qm̃ ſi quis non vult o. Aug⁹. de ope mõachoꝝ. Dicũt q̇dã de opib⁹ ſpũalib⁹ h aplm̃ ꝓcepiſſe: alioq̇n ſi de ope corꝑali h diceret: i q̇ vl̃ agricole vl̃ opifices laborãt videret̃

¶26.q.7.c. erga

Pſ̃.27.b

Nota

Prouer. 25.c

Querere alienam menſam

Phil.3.d

a ¶ ipẽ q̃ tã tot ſec̃.b ¶ volũtates. c ¶ ꝯ ipugnatores.

a in gratia exhortẽtur cõrda vr̃a: ꝛ cõnfirmet i oĩ ope ꝛ ſermone bono. Ca. III

b De cetero frẽs orate ꝑ nob: a

a ¶ euãgeliũ qđ de⁹ dedit vob. vl̃ qđ de eo agit. b ¶ ſine ipedimẽto ad oẽs gẽtes vt mlti velocit̃ ꝯuertãt̃. c ¶ clarus ꝛ intelligibilis fiat oibus. ¶ cucurrit. a ¶ a pſeudo. b ¶ improbis diſputando.

vt ſermõ dñi cũrrat ꝛ clarifi b c d

c cet̃: ſicut ꝛ apud vos: ꝛ vt libẽremur ãb f

a ¶ qui falſa ꝑdicãt. b ¶ .i. quoꝝ nullus fidẽ habet: ſed eſt error qđ tenẽt. a ¶ orate vt liberemur. b ¶ veras in ꝓmiſſis. c ¶ ne importuni decipiãt.

b c importunis et mãlis hoib⁹. Nõ ẽni oim g h

eſt fides. Fidẽlis autẽ dẽus eſt q̃ cõnfir i

a ¶ hec omnia vobis diximus: nec puto fruſtra.

mabit vos et cuſtodiet a malo. Cõnfidi k.

¶ qui in vobis operabitur.

mus aũt de vobis frẽs in dño: qm̃ que m

¶ quod vt ſit.

ꝓcipimus et facitis ꝛ facietis. Domin⁹ n

a ¶ ſi quid tortũ eſt. b ¶ voluntates vt exiſtant. c ¶ quã deus dat: vel vt deũ diligatis.

autem dirigãt cõrda veſtra in chãritate o

a ¶ vt patientes ſitis ſicut ꝛ chriſtus. b ¶ q̃ precipimus facietis: ſed qui noluerit excõmunicetur.

f dei et patiẽntia chriſti.† Dẽnunciamus p q

autẽ vobis fratres in nomine dñi noſtri

¶ p ieſum ꝓcipim⁹ vel honor dei eſt ſi morbida ouis excludit̃. ¶ in honore chriſti. a ¶ nõ cõiectis eis.

ieſu chriſti: vt ſubtrãhatis vos ab om r

a ¶ aliter ꝙ ordo nature exigit. b ¶ ambulante.

ni fratre ãbulante inõrdinate: ꝛ nõn ſm s

¶ .i. non ſm doctrinã quã tradidimus eis.

traditionem quam accẽperunt a nobis.

¶ ideo debetis vos ſubtrahere. ¶ in quibus.

g Ipſi enim ſcitis quẽadmodũ oportеat t v

¶ vere oportet imitari nos: quia boni.

nos imitari. Quoniã non inquieti fui x

¶ ſine labore.

mus inter vos: neq̧ gratis panem man y

a ¶ q̃ſi ſumptũ ab aliqs. ¶ contra gratis.

ducauimus ab ãliquo:† ſed in labore et z

¶ vſq̧ ad fatigationem.

fatigatione nocte et die operantes: ne a

¶ ꝯtra ab aliq̃. a ¶ iõ multomag̃ iſti debẽt viuere de labore ſuo q̃ nõ habẽt hãc ꝑtãtẽ. ¶ iõ nõ accepimus.

quem veſtrum grauaremus. Nõn qua b

a ¶ ꝓ alia cauſa hic ꝙ apđ corinthios abſtinuit: hic eni pro exemplo dando ibi ꝓ repellẽdis pſeudo.

b ſi non habuerimus poteſtatem: ſẽd vt c

a ¶ vt vos imitamini ꝛ ocium dimittatis.

noſmetipſos formam darem⁹ võbis ad

a ¶ operabar inter vos ad exemplum veſtrum: ſic eni faciendum docebam.

imitandum nos. Nãm et cum eſſemus

i apud vos hec denũciabam⁹ vobis: qm̃ ſi quis nõ vult operari: nec manducet.

a ¶ iõ h ꝓcipio. ¶ rõ cur laboris ſui mẽtionẽ fecerit.

Aũdiuim⁹ eni q̃ſdaꝫ inter vos ãbulare

a ¶ de alienis. b ¶ hoc modo merent̃ paſci

k inquiete: nihil opantes ſꝫ curiõſe ãgentes. His aũt q̃ eiuſmodi ſũt dnũciam⁹: b ꝛ obſecramus in dño ieſu xp̃o vt cum ſi

a ¶ non rumoroſi. b ¶ ꝓprij laboris. c ¶ ne aũt occaſione hac ceſſarent miniſtrare pauperib⁹: h addidit.

lẽtiõ opantes ſuũ pãnẽ mãducẽt. Uõs f

¶ Ca.ij. vbi d̉ in poſtil. Quia G ſm teſtimoniũ ſaluatoris: Matt. xxiiij.b. Appropinquãte ãduẽtu xp̃i tpe abũdabit iniq̇tas.

Additio. Scđm teſtimoniũ ſaluatoris ꝓpe aduentũ xp̃i ſcđm. fides deficiet i mltis. Legit̃ ei Lu.xviij.b. Uerũtñ fili⁹ hois veniẽs putas inueniet fidẽ in terra. ꝛ loquit̃ de ꝑfecta fide ꝓut.

De cetero Ca. III Hic ꝯſeq̃nter apls petit a theſſalonicẽſib⁹ orõnũ ſuffragia: qꝛ charitas ẽ reciproca. dicit igit̃: De cetero frẽs ꝛc. inſtanter et deuote. b ¶ Ut ſmo dei.i.ꝑdicatio euãgelij. c ¶ Currat.ſine impedimẽto ad alias gẽtes. d ¶ Et clarifi. p miracla v̉itatẽ ei⁹ declarãtia. e ¶ Sicut et ꝛc. iã factũ ẽ. f ¶ Ut li.ab im.i. a pſeudo aplis iportune falſa i gerẽtib⁹. g ¶ Et ma.ho. ꝑdicationẽ euãgelij q̃litercũq̧ ipedientibus. h ¶ Nõ eni om.ꝛc.i. nõdũ acceperũt oẽs fidẽ p me. q̃ ſũt eã accepturi. i ¶ Fidel̃ aũt ds .i. ꝓmiſſis adiplendis: Qui cõ. vos. ꝯ deceptiões pſeudo aploꝝ. k ¶ Et cu. a ma.ſ. ipatientie in ꝑſecutionibus tyrannoꝝ. l ¶ Confidimus aũt ꝛc.i. de vr̃a bona obediẽtia ad deum. m ¶ Qm̃ q̃ pre.ꝛc. qꝛ nõ ꝓcipimus aucte ꝓpa ſꝫ diuia. iõ ſbdit: n ¶ Dñs aũt di.ꝛc. ad implendũ ſua mãdata. o ¶ In chari. erga hoies. p ¶ Et pa. erga ꝑſecutores vr̃os. q ¶ Denuci. h ꝯſr̃ iformat eos ad euitationẽ mali. ꝛ ꝑmo facit ꝓpoſitũ. ſcđo remouet falſũ itellectũ ibi: Uos ãt. Circa ꝑmũ dic̃: Denũciamus aũt vobis ꝛc.i. ex eius aucte. r ¶ Ut ſubtra. ꝛc. inordinate declinãdo ab ordie legis nature ꝛ leg̃ ſcripte: qꝛ d̉ pſ̃.xvij.d. Cũ ꝑuerſo ꝑuerteris. s ¶ Et non ſm traditio.ꝛc. facto ꝛ verbo. t ¶ Ipi ej ſci. p experientiã opis. v ¶ Queadmodũ opoꝫ.ꝛc. In opibus vrtis. x ¶ Qm̃ nõ inquie.ꝛc.i. vagabũdi ꝛ ocioſi. y ¶ Neq̧ gra.ꝛc. petẽtes nob miſtrari ab aliq̃ vr̃m. z ¶ Sꝫ i labo.ꝛc. corꝑali. a ¶ Nocte ꝛ die o. ad acq̇rẽdũ victũ nr̃m. exceꝑt̃ hor̃ ad orãdũ ꝛ docẽdũ apt̃. b ¶ Nõ q̃ſi ꝛc. accipiẽdi ſũpt⁹ a vobis ſm formã euãgelicã: Luce.x.b. vbi d̉ ꝑdicatoribus: Edẽtes ꝛ bibẽtes q̃ apđ illos ſũt: dignus eſt eni opari⁹ mercede ſua. c ¶ Sed vt noſmet. for. ꝛc. qꝛ ſi nos habẽtes ꝑtãtẽ accipiẽdi ſumpt⁹ abſtinuim⁹ ab h viuentes de nr̃o labore: multomagis aliq̇ q̃ nõ hñt talẽ ꝑtãtẽ debẽt de labore ſuo viuere. cetera patẽt vſq̧ ibi: d ¶ His ãt q̃ eiuſmõi ſũt ꝛc. vt cũ ſilẽtio opante.i. q̇eti ꝛ nõ vagabundi. e ¶ Suũ pa.i. ꝓprio labore acq̇ſitũ. Mãducẽt ꝛ non alienũ. f ¶ Uos ãt. Hic remouet circa dicta falſuꝫ intellectũ: qꝛ poſſet aliq̇s credere ꝙ paupib⁹ laborare nõ potẽtib⁹ ꝛ occupat̃ negocijs ſpiritus

b Diuiſio

ij. Co.ij.

A Mat.6.d E rant videreƚ ſentire aduſus dñm q̄ ĩ euãgelio ait: Nolite ſolliciti eē q̄d mãduce. ⁊c̃. Sȝ ſupſtue conãƚ ⁊ ſibi ⁊ ceteris caliginē obducere: vt q̄ꝺ vtiliꝰ charitas monet: nõ ſolũ facere velint: ſed nec intelligere: cũ multis alijs locis epl̃arũ q̄d hic ſentiat ap̃ls aptiſſime doceat. vult em̃ ſeruos dei corporaliꝰ opari vñ viuãt vt nõ cõpellantur egeſtate neceſſaria petere: nec ē ꝯ illud q̄ꝺ p̃dictũ eſt: Nolite ſolliciti eē q̄d mã. ⁊c̃. Nõ em̃ ħ ideo dictũ eſt: vt nõ ꝓcurẽt q̃tum neceſſitati ſat eſt. vñ honeſte potuerĩt: ſȝ nõ vt iſta ītueanƚ: nec propter iſta faciãt: q̄cq̄d euãgeliũ p̃conio facere iubeƚ. a ¶ Nolite d̃ ſi. Quia ⁊ ſi openƚ: pñt tñ nõnullis indigere. Et iõ monet ne illi q̄ habebãt vñ ſeruis dei neceſſaria p̃berẽt: hac occaſiõe pigreſcerent. Nõ em̃ ĩ rep̃hẽſionē vẽit q̄ hũanꝰ ē in largiendo: ſȝ hic q̄ cũ poſſit laborē ferre: ocioſe vult vitã agere. b ¶ Q̄ꝺ ſig. in oi epl̃a. Propƚ adulteratores ſcripturarũ manu ſua in fine oĩm epl̃arum ſalutationē ſe ſubſcribere teſtaƚ: vt ſub nomine eiꝰ nulla epl̃a accipiaƚ q̄ nõ fuerit manu eiꝰ ſubſcripta.

¶ Finit epl̃a.ij.ad Theſſaloni.

¶ Incipit argumẽtũ ĩ epl̃am primam ad timotheũ.

Argumentũ epiſtole T Imotheo in aſia relicto epiſcopo: ſcribit paulus d̃ epiſcopali officio: quomodo pſeudo ap̃lis reſiſtat: quõ eccl̃iam inſtituat: quales preſbyteros vel diacones ordinet: quales viduas honoret: quõ ipſe in eccleſia ſe habeat: vel quõ eam regat.

B ¶ Hiero. Timotheꝰ iſte fuit filiꝰ mulieris fidelis: p̃re gẽtili ꝓcreatus: ⁊ cũ nõ eſſet circũciſus: ⁊ ip̃e gẽtilis: huic dabãt bonũ teſtimoniũ frẽs q̄ erãt lyſtris ⁊ yconio: hũc voluit paulꝰ ꝓficiſci ſecũ: ⁊ iõ circũcidit: ꝑp̃t iudeos q̄ erãt ĩ illis locꝭ. Erat q̄ȝ eruditꝰ tã diuinis ſcripturis q̄ȝ liberalibus artibꝰ. hunc ap̃ls creauit ep̃m ⁊ iõ eũ admõet vt ſollicitꝰ ſit in eccl̃iaſtica ordinatione. Intẽtio ap̃li ē in hac epl̃a inſtruere timotheũ de ep̃alis dignitatis officio. Modus talis. p̃mo ſalutat eũ. Deinde monet vt pſeudo ap̃lis reſiſtat. Poſtea inſtruit de ep̃ali officio dicẽs q̄les debeat ordinare p̃ſbyteros ⁊ diacões: et q̄les debeãt eē mulieres eoꝝ. Deinde q̄les viduas recip̄e debeat. Et poſtea de mõ correctiõis iſtruit eũ. In fine admonet vt vitet ꝓphanas nouitates.

Ca. I

Act.13.a P Aulꝰ ap̃lus ⁊c̃. Scd̃m imperium. vnde: Segregate mihi paulũ et barnabaȝ in opus ad q̄ꝺ elegi eos.

e ¶ Gr̃a ⁊ miſeri. In hac ſalutatione tria ponit q̄ et optat: cum in alijs tñ duo poſuerit. Miſericordia hic accipiƚ q̄ꝺ ĩ alijs epl̃is gr̃a d̃r. i. remiſſio pctõꝝ. Pax ē trãq̄llitas animi ꝯlibatio eṫne pacꝭ. hec cõiter oĩbus optare ſolet. Gr̃a ꝟo quã ħ addit epiſcopis optaƚ. i. donatio ſpũſſcĩ q̄ miniſtri dei armanƚ. f ¶ Sicut ro. Poſt ſalutationē p̃rꝰ de pſeudo repellendis icipit hic legē adhuc tenẽdã docuitꝰ. g ¶ Rogaui. dicit: vt affectũ charitatꝭ ⁊ formã hũilitatis ꝗ oſtenderet

¶ pauperibus.

a fres nolite deficere bñfacientes. a

¶ p̃ceptiſꝰ vt openƚ ⁊c̃. ¶ huic.

Q d ſi quis nõ obedierit v̓bo no b

¶ dei mãdato. a ¶ q̄ ſit. mihi ſignificate vl̃ rep̃hẽdite ¶ vl̃ p epl̃aȝ v̄raȝ hũc notate noſ

ſtro per epiſtolam hũnc notate: ⁊ non cõmiſceamini cum illo vt cõ c d

¶ erubeſcat abiectꝰ ab oĩbꝰ ⁊ ſic ſe ſubijciat.

a ¶ tñ. b ¶ vt odio habeatis eum.

fũdatur. Et nolite quaſi inimicũ e

¶ ex dilectiõe.

exiſtimare: ſed corripite vt fratrẽ. Ipſe autem † deus pacis det vo f g

¶ hic ⁊ in futuro.

bis pacem ſempiternã in omni lo

¶ .i. apꝰ domeſticos ⁊ extraneos. ¶ vt pacē

co. Dñs ſit cũ omnibꝰ vobiſ. Sa h i

habeatis. ¶ ſcripta eſt.

b lutatio mea manu pauli: q̄ꝺ eſt ſi

¶ quõ.

gnũ in omni epl̃a: ita ſcribo. Gr̃a dñi nr̃i ieſu xp̃i cũ oĩbꝰ vob̃ amẽ.

¶ Explicit epl̃a pauli ad theſſalonicẽſes ſcd̃a. Incipit argumẽtũ in epl̃am ad timotheũ p̃mã.

c T Imotheum inſtruit ⁊ docet de ordinatione ep̃atꝰ ⁊ diaconij ⁊ oĩs eccleſiaſtice diſcipline ſcribẽs ei a laodicia per tychicuȝ diaconē. Explicit argumentũ:

Incipit epiſtola pauli ad timotheum p̃ima. Ca. I

¶ nomē dignitatis p̃ponit vt hac auc̃te timotheꝰ monitꝰ reſiſtat pſeudo ap̃lis.

b P Aulꝰ ap̃ls xp̃i k

a ¶ cui q̄ reſiſtit ĩperio dei repugnat q̄ ſaluat ⁊ xp̃i ex q̄ ē ſpes gl̃ie. vñ nec in xp̃o nec ĩ deo ſpem ſaluatiõis ſe hr̃e demõſtrat q̄ ap̃lo reſiſtit. b ¶ iuſſionē ⁊ volũtatē. c ¶ patris.

ieſu ſm̃ ip̄ium dei ſaluatoriſ nr̃i: ⁊ l

a ¶ i q̄ eſt ſperãda vita eṫna nõ ĩ carnalibꝰ obſeruãtijs. a ¶ hic gr̃a ꝓ dono ſpũſſcĩ ⁊ miſericordia ꝓ remiſſione pctõꝝ.

xp̃i ieſu ſpeĩ nr̃e: timotheo dilecto m

e filio in fide. Grãtia et miſericordia ⁊ pax a deo patre: ⁊ chriſto ie n o p q r

a ¶ .ſ. ita fac: nõ minꝰ. b ¶ quaſi cõparē nõ precepi quaſi minori.

ſu dño noſtro. Sicũt rõgaui te s

g ſ ocijs ſp̃ualibus nõ eẽnt adminiſtrãdi neceſſariũ ſumptꝰ. iõ ħ remouet di. Vos aũt frẽs. facultatē habẽtes. a ¶ Nolite de. bñfa. i. nolite deſiſtere a bñficentia talibꝰ pſonis. b ¶ Q d ſi q̄s nõ obe. v̓bo nr̃o p epl̃am. hũc notate. ſ. in ſcribendo vt poſſim eũ corrip̄e. c ¶ Et nõ co. cũ il. ſocietatē eiꝰ vitando. d ¶ Vt ꝯfũda. ⁊ ſic reſipiſcat a malo ſuo. e ¶ Et nolite q̄ſi ini. exiſti. q: ſi vitiũ odiẽdum ſit: natura tñ eſt diligẽda. f ¶ Ipſe aũt deꝰ pa. auctor ⁊ dator. g ¶ Det vobis pacē ſem. in oi loco. i. in terra ⁊ in celo. h ¶ Dñs ſit cũ oib̃ vo. in p̄nti p gr̃am ⁊ gl̃iam in futuro. i ¶ Salutatio. Hec eſt vltima ps epiſtole q̄ eſt ꝯcluſio vel ꝯfirmatio p ſignũ in fine ep̃le ſcriptũ de manu pauli. q̄ꝺ em̃. ſ. poſitũ eſt ſcriptũ erat p manũ notarij: ſed illud vltimũ de manu pauli erat ſcriptũ. ⁊ ſilr̃ faciebat in alijs ep̃lis ad certificandũ illos q̄bus mittebanƚ q̄ eſſent a paulo directe: ⁊ ad excludendũ epl̃as ab pſeudo ap̃lis ſub noĩe pauli ſcriptas: in q̄bus finis nõ erat ſcriptꝰ de manu pauli. et his dictis petet littera.

¶ In ca. iij. vbi d̃r in poſtil. In charitate dei erga oẽs. ⁊ in glo. ⁊c̃. patiẽtia xp̃i. Alst dñs

Additio. Q̄ꝺ d̃r in charitate dei ſm̃ glo. intelligiƚ in charitate q̄ deꝰ dat ⁊ patiẽtia xp̃i. ſ. vt patiẽtes ſitis ſicut ⁊ xp̃s patiens fuit.

¶ Explicit poſtil. venerãbilis mgr̃i Nicolai de lyra ſup epl̃am pauli ad theſ. ſcd̃am.

¶ Incipit poſtilla eiuſdem Nico. de lyra ſuper epiſtolam Pauli ad Timotheũ primam incipit.

Ca. I

P Aulus ap̃lus ieſu xp̃i. hic icipit epl̃a p̃ma ad timotheũ q̄ diuidiƚ ĩ duas ptes: ſcȝ in ſalutationē ⁊ proſecutionē. ſcd̃m ibi: Sicut rogaui. In p̃ma pte ponitur pſona ſalutãs: ⁊ exp̃miƚ q̃tum ad tria. ſ. q̃tuȝ ad nomē ꝓpriũ ibi: Paulus. q̃tum ad officiũ, ibi: Ap̃ls ieſu xp̃i. ⁊ q̃tũ ad auc̃tatē officij. ibi cũ d̃r: Scd̃m imperiũ dei. ſicut p3 Act. xiij. a. Dixit illis ſpũſſctũs: Segregate mihi barnabã ⁊ paulũ in opus ad q̄ꝺ aſſumpſi eos. opa vero trinitatꝭ ſũt indiuiſa ꝓpter q̄ꝺ idē ē iperiũ triũ pſonarũ. ⁊ iõ vna expꝛ̃ſſa alie ſub itelligũƚ. l ¶ Et xp̃i ie. ſp. no. i. p quã ſperamꝰ obtinere gl̃iam. Scd̃o poniƚ pſona ſalutata, cũ d̃r: m ¶ Timotheo di. fi. in fi. ad oñdenduȝ q̄ erat filꝰ eiꝰ ſpũalis ⁊ nõ carnalis. Tertio ponũtur bona optata, cũ d̃r: Gr̃a ⁊ miſcd̃ia ⁊ pax. n ¶ Miſcd̃ia. in remiſſione peccatoruȝ. o ¶ Gr̃a. in ampliatiõe meritoꝝ. p ¶ Et pax. ĩ ꝯſecutiõe p̄mioꝝ. q ¶ A deo pa. q̄ eſt dator ⁊ auctor iſtoꝝ. r ¶ Et xp̃o ie. q̄ q̃tũ ad deitatē ē eadē p̃ncipalis cã cũ p̃re ⁊ ſpũſctõ. ⁊ q̃tũ ad hũanitatē ē cã iſtrumẽtalis ꝯiũcta ſic̃ magnꝰ ē organũ ꝯiũctũ artificis. ſecurꝭ ãt ſepatũ. ⁊ ħ mõ alie creature ſũt iſtrumẽta dei ſepata. s ¶ Sic̃ roga. ħ icipit huiꝰ ep̃le ꝓſecutio. Circa q̄ꝺ ſciẽduȝ q̄ ap̃ls ordinauit timotheũ ep̃ȝ eccl̃ie ephe ſine. ⁊ iõ in hac epl̃a inſtruit eũ de his q̄ ptinẽt ad ep̃i officiũ. Ad q̄ꝺ ſpectant ſex actꝰ ſpecialiƚ. Et ſm̃ ħ ꝓſecutio huiꝰ epiſtole diuidiƚ in ſex ptes q̄ patebũt ꝓſequẽdo. Primus aũt actus ptinẽs ad ep̃m ē extirpatio falſe doctrine. ſic̃ ipedimẽti remotio prior eſt ĩ aliq̄ ope. ad hoc aũt ap̃ls inducit timotheũ in ħ ca. i. q̄ꝺ in tres ptes diuidiƚ. nam primo ad hũc actuȝ inducit. ſcd̃o incidenter deo gr̃as agit. tertio ad propoſitum redit. ibi: Hoc preceptum. p̃ma adhuc in tres: q: p̃mo inducit timotheũ ad falſitatis extirpationē. ſcd̃o ad ħ ſubdit rationē ibi: Finis. tertio remouet obiectioneȝ, ibi: Scimꝰ autem. Circa primũ dicit: Sic̃ roga. te. o timothee. ſupple ſic fa

Diuiſio

D

Diuiſio

E ℣ oſtenderet. a ¶ Fabulis ⁊ genealogijs. Aug⁹. Hereticus
q̄dā inimicus legis ⁊ ꝓphetarū exiſtiat aplm̄ h̄ loco diuīa eloq̄a fa/
I.4.b bulas appellaſſe. ſic̄ ⁊ alibi cū ait: Prophanas ⁊ aniles fabulas
deuita. Quis ita nō multum hereticus erraret. Cū ꝗ ip̄e idē fecit
ſi hec eē aniles fabulas iudicauit. Cur dicit: Abrahā habuit duos
filios: ⁊ alia hm̄oi. Sȝ meli⁹ dr̄ ꝙ p̄ter legi
timas ſcripturas habēt iudei traditiones
nō ſcriptas q̄s mēdaciter docēt ⁊ deutero/
ſin vocāt: vbi dicūt deū duas vxores cre/
aſſe p̄mo hoi: ex q̄b⁹ genealogias infinitas
terūt faciētes īfructuoſiſſimas q̄ſtiones:
has aūt dicit fabulas. Fabul' iudeoꝝ.
q̄ dicūt duas mlieres fuiſſe p̄mo hoi euā:
⁊ alterā ex q̄ dicūt multos filios eē natos
qd̄ nuſq̄ ſacra pagina narrat. b ¶ Ge/
nealogus. quib⁹ narrāt ſe de gn̄e abrae
⁊ dd̄: q̄ſi inde eis ſal⁹ debeat: vl' q̄b⁹ nar/
rāt xp̄m nō eē de dd̄. c ¶ Finis autē.
Roma.13.c In fide ē edificatio dei: q: ex fide ē ſpes:
⁊ inde charitas q̄ eſt adipletio leg'. Uel
docēt ⁊ intēdūt fabul' ⁊ genealogus: ſȝ fi/
nis ⁊ ipletio leg' ē charitas: q̄re nō ē op⁹
alus. d ¶ Precepti. Pro p̄ceptoꝝ: q:
Aloſemi ipletio ē dilectio dei ⁊ ꝓximi. Un̄: In his
Mat.22.d duob⁹ mādatis tota lex pendet ⁊ ꝓphete.
Finis Finis dr̄ termin⁹: finis ꝯſūptio: finis q̄q̄
ipletio dr̄ ⁊ ꝯſūmatio. Alit' ei finit panis
aliter tunica: alit' h̄ ⁊ ibi ager. Panis vt
abſumat' ⁊ nō ſit. Tunica vt ꝯſūmet' ⁊ ꝑ
fecta ſit. Ager vt ſulcis ⁊ limitib⁹ ſuis in/
cluſus āpli⁹ nō extēdat'. Finis eni ⁊c̄.
Charitatis Aug⁹. Totā eni magnitudinē ⁊ āplitudi
magnitudo nē diuinoꝝ eloquioꝝ ſecura poſſidet cha/
ritas: q̄ deū ꝓximūq̄ diligim⁹: q̄ radix ē
Mat.22.d oim̄ bonoꝝ. vn̄: In his duob⁹ mādat' to/
ta lex pēdet ⁊ ꝓphe. Si ḡ nō vacat oēs ſa
cras paginas ꝑſcrutari: oīa ī volucra ſer/
monū euoluere: oīa ſcripturaꝝ ſecreta pe/
netrare: tene charitatē vbi pendēt oīa: q:
F finis oim̄ eſt dilectio dei ⁊ ꝓximi. Nullā
rerū diligēdarū gen⁹ ī his duob⁹ p̄ceptis
p̄termiſſuȝ eſt. Cū eni p̄currat dilectio d'i
⁊ ſequat' dilectio ꝓximi: de dilectione tua
Ibidem nihil dictū videt'. Sȝ cū dictū ē: Diliges
ꝓximū tuū ſicut teip̄m. ſil' ⁊ tui abs te di/
lectio p̄termiſſa nō eſt. Ille aūt ſctē ⁊ iuſte
viuit/ q̄ ordinatā hȝ dilectionē: ne aut dili
1Roma.7.c gat qd̄ nō eſt diligendū: aut eque diligat
qd̄ min⁹ vl' ampli⁹ diligendū eſt: aut min⁹
vel amplius qd̄ eque diligēdū eſt. oīs hō
inq̄tum peccator eſt nō eſt diligēdus. inq̄tū ꝟo hō eſt: diligēdus
eſt ꝓpter deū. deus ꝟo ꝓpt' ſeip̄m. Et deū quiſq̄ ampli⁹ debet dili
gere q̄ ſeip̄m. Itē ampli⁹ alius hō diligendus eſt q̄ corp⁹ nr̄m: q:
ꝓpt' deū oīa iſta diligēda ſūt. pōt nobiſcū ali⁹ hō deo ꝑfrui qd̄ nō
pōt corpus: q: corpus ꝑ aiam viuit: q̄ fruimur deo. Oēs aūt eque
ad paria bona diligendi ſunt: ſed cū oibus ꝓdeſſe non poſſis: his
potiſſimū conſulendū eſt: qui ꝓ locoꝝ ⁊ tēpoꝝ vel q̄rūlibet rerum
oportunitatib⁹ ꝯſtricti⁹ tibi q̄ſi quadā ſorte ꝯiungunt'. Oim̄ igit'
hec ſumma ē: vt intelligat' legis diuinarūq̄ ſcripturarū plenitudo
charitas eſſe rei q̄ fruendū ē: ⁊ rei q̄ nobiſcū ea re frui pōt. i. dei et
ꝓximi. p̄cipit' eni de⁹ diligi ⁊ ꝓximus. vt aūt quiſq̄ ſe diligat: alio
ſpeciali p̄cepto nō eſt opus. Idē. Charitas iſta amor dei eſt ⁊ ꝓxi
mi. Amor hui⁹ ſeculi cupiditas dr̄: minuit' cupiditas charitate cre/
ſcēte. Cupiditas ḡ refrenet': charitas excitet'. e ¶ Cōſciētia bo.
Aug⁹. Conſciētia pro ſpe. Ille eni ad id qd̄ diligit ſe peruenturū
deſperat: cui male ꝯſcientie ſcrupulus ineſt. f ¶ Et fide nō fi.
Uel nō fictili ⁊ fragili: vel in qua nō quiſq̄ ſibi qd̄libet fingit: ſed
catholica. g ¶ A quibus. Improbat hic aduerſarios: qui lega
lia tradebant/ dicens: A quibus ⁊c̄. h ¶ Nō intelligētes ⁊c̄.
Si qn̄ enim de praua ⁊ falſa opinione ſua reprehendi ⁊ cōuinci ce
perint: ad defendendū id qd̄ leuiſſima temeritate ⁊ aptiſſima falſi
tate dixerāt de ſctis libris: multa verba ꝓnūciant: volētes eſſe le/
giſdoctores cū tn̄ nō intelligāt q̄ loquūt' vel de quib⁹. i ¶ Sci/
mus aūt. Approbat ſuā partē. Scim⁹ aūt. Ne videret' legē in/
cuſare addit: Scimus aūt ⁊c̄. Sȝ ne iterū videat' eā inducere ſub
iungit: Sciētes hoc. q: iuſto nō eſt lex poſita: q: nō ex ea eſt iuſt⁹:
ſed ex fide: ad q̄d igit' ei neceſſaria eſt lex. Sȝ iō data eſt: vt vl' reū
puniret: vel peccare nolentē coerceret. Iuſtus tn̄ ⁊ ſi ea non eget:
℣ vtitur

a ¶ ad ordinādā eccliam. b ¶ q̄ ē duitas
vt remāneres ephēſi: cum irē in a
metropolis aſie. ¶ ideo.
macedoniam: vt denunciares q̄ b
¶ diſcretis a catholica fide tā doctoribus
q̄ minoribus. ¶ q̄ nos.
buſdam ne aliter docerēt neq̄ i c d
¶ ſubditi. a ¶ doctrinis coꝝ qui legē cū
gra predicāt eſſe neceſſariā. ¶ q: qd̄ dicūt
de lege fabula eſt: non res.
a b tenderēt fabulis ⁊ genealogijs i e
a ¶ q̄ ſine finis ſūt vl' ꝓhibita. b ¶ lites.
terminatis: que queſtiones pre/ f
¶ iuſticie.
ſtant magis q̄ edificationē dei g
c d que ē in fide. Finis † aūt p̄cepti h i
a ¶ qualis charitas ꝓcedens de corde pu/
ro. hic diffinit vt nec vbiq̄ nec nuſq̄ ē inf̄ini
ta ſit. ¶ ꝓcedens. ¶ puro intellectu: vt ni
hil niſi de⁹ diligat' ⁊ qd̄ dei eſt.
e eſt charitas: de corde puro: ⁊ cō k
a ¶ vl' fictili. i. fragili. ſȝ ꝯ̄ aduerſa fort'. ¶ ſi m
f g ſciētia bōa: ⁊ fide nōn ficta. A q̄ n
mulata. a ¶ iprobat aduerſarios. ¶ fide
ſpe ⁊ charitate. b ¶ neſciētes myſteriū leg'
⁊ ꝓpharū q̄ vſq̄ ad xp̄m. c ¶ de legalib⁹.
bus quidam aberrātes cōuer/ o
¶ quod deterius eſt.
ſi ſunt in vaniloquium: volētes p
h eſſe legiſdoctores: non intelligē q
¶ q̄ affirmāt. a ¶ ꝑ que vt teſtimonia pro
phetarū vel ecōuerſo. ſ. non intelligētes q̄
loquunt' ad ꝓbandū qd̄ intendūt neq̄ de
quib⁹ affirmāt. i. q̄ ꝓbare intendunt.
tes: neq̄ q̄ loquūtur: neq̄ de qui
a ¶ illi nō intelligūt: nos aūt intelligim⁹.
nam vt hoc in aliquo oſtendatur.
i bus affirmant. † Scimus autem r

ꝙ clas: ⁊ q̄d ſit illd̄ de q̄ rogauit. ꝯſr oſ̄dit. d. a ¶ Ut G
remane. ꝓ regimie ecclie. b ¶ Ut denū. quibuſdam
pſeudo aplis. c ¶ Ne aliter do. q̄ tradidi epheſis. vo
lebāt eni' iſti falſi apli inducere epheſios ad obſeruationē
legaliū ⁊ traditiōes iudeoꝝ tāq̄ neceſſarias ad ſalutem.
d ¶ Neq̄ inten. i. vt denūciares
auditorib⁹ vt nō intēderēt talib⁹ fri/
uolis errorib⁹. iō ſb̄dit: e ¶ Fabu
lis ⁊ gene. dicūt' aūt fabule ille qui Fabule
bus nō ſubeſt ꝟitas. cuiuſmodi erat
obſ̄uatio legaliū q̄ tota fuit figural'.
figurādo noui teſtamēti ſtatū. ⁊ ideo
iſto cōpleto ceſſat illa obſ̄uatio: ⁊ di
cere ꝙ maneat eſt dicere ꝙ ſtat⁹ figu
ral' adhuc durat: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ xp̄i my/
ſteriū nō eſt ipletū adhuc: qd̄ nō ſo/
lū eſt falſuȝ: ſȝ etiā erroneū. Dicunt'
etiā h̄ fabule traditiōes iudeoꝝ qui/
bus irritū faciebāt diuinū mādatū.
ſm̄ ꝙ iproperat eis ſaluator Matth.
xv. a. tanq̄ falſum cuidēs ꝯiunctes.
Genealogie ꝟo intermiate ſm̄ ali/ Genealo/
q̄s h̄ dicūt' generatiōes ade de alia gie
vxore q̄ eua: ex q̄ aliq̄ iudei genea/
logias multiplicabant. Sȝ q: gloſe
iudeoꝝ de iſta ſcd̄a vxore nō loquūt'
ideo videt' meli⁹ dicēdū ꝙ aliq̄ iudei
falſo genealogiçabāt generatiōes a
dd̄ deſcendētes: vt ꝑ h̄ excluderēt ie
ſum naçarenū a dd̄ deſcēdiſſe: ⁊ per
ꝯñs ꝯcluderēt ip̄m verū meſſiā non
fuiſſe: quā ſcp̄ture dicūt a dd̄ deſcen
dere. Et dicūt' intēmiate. q: nō termi
nant' ad aliquid certū ⁊ verum.
f ¶ Que q̄ſti. ⁊c̄. i. lites ⁊ ꝯtētio/
nes int' diſputātes. g ¶ Edi.
Id ē edificium ſp̄ūale virtutum.
h ¶ Que ē fi. i. cui⁹ edificij fides ē
ſtabilimētū in qd̄ p̄dicta nō ꝯſtruūt:
ſȝ deſtruūt edificiū ſp̄ūale. i ¶ Fi/ h
nis āt. h̄ de p̄dict' ſb̄dit aplſ rōnē
ſcȝ q̄re nō ſit attēdēdū legalib⁹ obſ/
uātijs ⁊ genealogijs intermiat': q:
nō faciūt adipletionē legis diuie. ſȝ
mag' ad oppoſitū: q: lex ordinat ad
diligēdū deū ⁊ ꝓximū: ad qd̄ p̄dicta
nō faciūt: ſȝ magis ipediūt. iō dicit
Finis aūt ⁊c̄. qd̄ pȝ: q: p̄cepta pri
me tabule ordināt finaliter ad dile/
ctionē dei. p̄cepta ꝟo ſcd̄e tabule ad
dilectionē ꝓximi: vt patet Exodi. xx. Alia ꝟo p̄cepta que/
cunq̄ ſunt nō ſūt niſi q̄dā explicationes iſtoꝝ ⁊ concluſio/
nes ab eis deriuate: non tn̄ eodē mō: q: aliq̄ ſequunt' de
neceſſitate: aliq̄ ꝟo nō. Et ex h̄ ſequit' ꝙ aliq̄ de hm̄oi pre/
ceptis ſemꝑ manēt vt moralia. Alia ꝟo tm̄ ad tp̄s vt iudi
cialia ⁊ cerimonialia. k ¶ De corde pu. q̄tū ad appe/
titū q̄ dr̄ h̄ cor. nā volūtas q̄ eſt appetitus intellectual' mo/
uet alias anie potētias ad agendū. ſicut cor mēbra corpis
ad operandū. l ¶ Et ꝯſci. bo. q̄tū ad intellectū bonū.
eſt eni ꝯſciētia applicatio ſcie ad aliqd̄ ꝑticulare agibile.
⁊ iō q̄n ſcia recta applicat' ad bonū opabile dr̄ bona: econ
trario ꝟo mala. m ¶ Et fide nō fi. i. vera ⁊ nō ſimula/
ta: quā habebāt aliq̄ ſubdoli fingētes ſe eē xp̄ianos vt ſim
plices deciperēt: ⁊ alios facerēt capi. ſicut dr̄ de torquato
in legenda ſcti Tiburcij. n ¶ A quib⁹ quidā aber. i.
declinātes. o ¶ Cōuerſi ſūt ⁊c̄. aſſerēdo de legalibus
p̄dictis ⁊ traditionib⁹ ꝙ neceſſariū ſit ea obſeruari poſt ad
uentū xp̄i. p ¶ Uolētes eē le. cū nō fuerint adhuc ſuf/
ficiētes diſcipli. iō ſubdit': q ¶ Nō intel. ⁊c̄. i. nō intel/
ligētes ꝯcluſiōes de q̄b⁹ loquūt': nec ſcp̄turas ꝑ q̄s ꝓbare
nitunt'. r ¶ Scim⁹. Hic ꝯñr remouet obiectionē: q: poſ
ſet aliq̄s obiicere de legalib⁹ ꝙ fuerūt a deo iſtituta: vt pȝ
in Exo. ⁊ Leui. ⁊ ꝑ ꝯñs bōa ⁊ ſuāda. Ad h̄ ꝟo reſpōdet Lex dupli/
Ad cui⁹ intelligētiā ſciēdū ē ꝙ lex hȝ vim duplicē. ſ. regu/ cem vim hȝ
latiuā ⁊ coactiuā. p̄mo igit' ſoluit obiectionē q̄tū ad p̄mā.
ſcd̄o q̄tū ad ſcd̄am: ibi: Sciētes h̄. Uis aūt regulatiua le
gis ordinat hoies in bonū. bois aūt bonū pōt aliqd̄ dici
dupliciter. Uno mō ſimplr̄ ⁊ ſm̄ oēm̄ tp̄s: ⁊ ſic vetus lex
ꝙ q̄tum ad pre

A ſ vtit: vt ſic eſſet in auctē aliis: ꝛ futura atteſtaret factis. a ¶ Om̄ bona. Om̄ bona ſi nō iuſto poſita:ſʒ iā iuſtus nō eget pedagogo: ſʒ iniuſtus vt fiat iuſtus. b ¶ Legitie vtat. Qui ſcit ad tp̄s datā: ꝛ ſub xp̄o deſerit. Iā iuſtis ꝑ remiſſionē nō eſt opus lege a q̄ liberi ſūt ꝑ xp̄m. Legitime vtat. Lege legitie vtēdi multiplex ē mod⁹ vt ſm aliō iuſtus: ꝛ ſm aliud iniuſt⁹ recte dicat legitie vti lege. Iniuſt⁹ ei ea legitie vtit: qñ intelligēs q̄re data ſit: ei⁹ cōminatiōe tanq̄ pedagogo pducit ad grāʒ ꝑ quā iuſt⁹ fiat. Iuſt⁹ ṽo ꝛ illa legitie vtit: cū eā tenēdo iniuſt' iponit vt ſic cū iiuſt' ceperit nolite ↄcupiſcētie morb⁹ incētiuo ꝓhibitiōis ꝛ cumulo ꝑuaricatiōis augeri: ↄfugiāt ad iuſtificantē grāʒ ꝛ ꝑ eā ſuauitate iuſticie delectati penā littere minātis euadāt. c ¶ Quia iuſto nō ē lex po.i. impoſita vt ſupra illū ſit vt ei dominet. In illa ei eſt potiꝰ ꝛ cū ipā: q̄ ſub ipſa: q̄ amic⁹ iuſticie eſt: cui⁹ inimic⁹ ē: q̄ pene timore nō peccat. Amic⁹ ṽo eſt: q̄ ei⁹ amore nō peccat. d ¶ Et pctori. In ſe ſcelerat' ꝛ ↄtaminatis in proximum.

B e ¶ Grās a. Hic oñdit mala ſibi fuiſſe in lege. Bona ṽo ea dimiſſa: ꝙ fidelis ē ꝛ poſitus in miniſterio. vñ fortius ꝑ q̄ oñdit legē poſt euāgelium inutiliter duci. f ¶ Cōforta. Mētē corroborauit: q̄ ꝑus impoſſibile putabat: ꝙ de dñi pt̄āte ꝛ maieſtate ꝛ ſpe ꝑdicabat. g ¶ Sʒ miſcdiaʒ. Cōſequūt miſcdiam: ꝛ qui ſciēter peccāt: vt dd. ꝛ q̄ ignorāter: qd facili⁹ ignoſcit. Miſericordiā. de eo ꝙ ignorans feci. Uel cā: nō tñ ꝓpter cā mala fecit ignorantia: miſcdia ṽo gratuita. h ¶ Superabūda. Sup maiora bona q̄ olim mala. Superabundauit. Quia non ſolū pctā dimiſit: ſʒ fidē ꝛ dilectionē dedit. de quib⁹ nulli eſt ambigēdū: q̄ ieſus xp̄s venit in hunc mundum pctōres ſal. fa. Et iſte ſmo ē: Fidel.i. ver⁹ ꝛ acceptabilis: q̄ vtilis. i ¶ Om̄i acce. quia corpus ꝛ aiam ſaluat. Uel humanꝰ eſt ſermo iſte. Alia lr̄a vt nō dicā diuin⁹: q̄ ſi hō qui hoſpitio ſuſcipit hoiem human⁹ dicit: q̄ntomagis human⁹ eſt q̄ in ſeipō ſuſcipit hoiēʒ. k ¶ Quia xp̄s ieſus ꝛc. Nulla cā veniēdi fuit xp̄o niſi ꝙ peccatores ſaluos faceret. Tolle morbos: tolle vulnera

a ¶ ſm eos ṽo qui carnaliter tm̄ intelligūt non bona. b ¶ iuſtus vel iniuſtus.

a quoniam bōna eſt lex: ſi q̄uis ea
¶ ſpūaliter ſicut ipā docet. vel vt ꝑ eā agnoſcat morbū ꝛ q̄rat medicū. ¶ qd nō illi. ¶ tm̄ ¶ etiā. a ¶ ꝛ cū iuſtus in fide q̄d ei lex.

b legitime vtat: ſcientes hoc: q̄uia a
a ¶ vt oñet. b ¶ ↄ legē nature agētibus.

iuſto nō ē lex poſitā: ſed iniūſtis b
¶ cū bene monerent a rōne. a ¶ ꝑ partes. ¶ contra deum. b ¶ in ſe ꝛ proximū. c d e

b ꝛ non ſubditis impijs ꝛ peccāto
a ¶ qb⁹ ſcelus ꝑ ſe placet ¶ q̄ vl timore cō

ribus: ſcelerātis ꝛ contaminatis: f g
ſentiūt vel fauore aliq̄. ¶ q̄ lex nature in eis abolcuerat: lr̄is ē reformata ꝓ eis corrcēdis.

parricidis et matricidis: homicidis: fornicarijs: maſculoꝝ ↄcubi
¶ q̄ plagas cuiuſlibet generis inferūt pro

toribus: plagiarijs mēdacibus ꝛ h i
ximis. ¶ morali legi ꝛ naturali.

periuris: ꝛ ſi quid aliud ſanę do k
¶ ſana doctrina. ¶ nō ↄ. ¶ ois veritas cō

ctrinę aduerſatur: q̄ eſt ſm euan l m
cordat euāgelio. a ¶ qd ꝑdicatū dat gliaʒ. n

gelium glōrię beati dei quod cre o p
¶ vt fideli. ¶ vnde.

e ditum eſt mihi. Gratias ago ei q̄ q
¶ vt nec mors nec vita ſeparet a xp̄o.

f me confortauit in chriſto ieſu do
¶ cum ſub lege infidelis.

mino noſtro: quia fidelem me exi r
¶ certa ſcia. ¶ puidit. a ¶ ꝑdicādi. b ¶ q̄ſi ſʒ vtrū h mihi ꝑ legē: nō q̄ ſb ea fui blaſphemus. ¶ ecce mala q̄ in lege habuit.

ſtimauit ponēs i miniſtērio. Qūi s t
¶ in deum. ¶ ſanctorum.

prius fui blaſphemus ꝛ ꝑſecutor v
¶ cōprehēſis inferēs ↄtumelias. a ¶ remiſſionem non per merita mea.

g et cōtumelioſus: ſed miſericōrdi x
a ¶ ſub lege ignorātia ꝛ iō incredulitas: mō ecōtra fides ꝛ veritatis cognitio: ecce patet ꝙ non ex leuitate dimiſit priora.

am dei cōſecutus ſuʒ: q̄uia igno y
¶ degens. a ¶ nō ſolū miſericordiā ↄſecutus ſuʒ ſʒ fidē ꝛ dilectionē ꝛ grām donoꝝ.

h rans feci i incredulitate. Super z a
a ¶ q̄ dona diuerſa dedit cū fide ꝛ dilectione. i. cū ꝑfectiōe fidei ꝛ dilectiōis: q̄ nulli datur remiſſio pctōꝝ ſine fide ꝛ dilectione.

abundauit autem gratia dōmini noſtri cū fide ꝛ dilectione quę eſt b
¶ non in lege. ¶ dignus vtilis.

in chriſto ieſu. †Fidelis ſermo et c d
¶ nō vna. ¶ q̄ h ꝛ i futuro ſaluat. ¶ iſte.ſ.

k omi acceptione dignus: q̄ chri e

A quātū ad ꝓcepta moralia ordiabat hoīes ad bonū. ꝓpt qd om̄i tp̄e ſūt ſeruāda. Alio mō dr̄ aliq̄d hoīs bonū ſm aliqd tp̄s determiatū. ſicut vti leuibus veſtimētis bonū eſt hoī tp̄e eſtiuali: nō aūt hyemali. ꝓpt qd veſtimenta priora dimittunt ꝛ alia accipiunt. Et h mō lex vetus q̄tū ad ꝓcepta cerimonialia ordiabat hoīes ad bonū ꝓ tp̄e veter' teſtamēti: erāt eni iſtituta ad figurādū xp̄i myſteriū vēturū. ꝓpter qd ille cerimonie ceſſant xp̄i myſterio adipleto. ꝛ alie ſūt inſtitute. Vbi gr̄a: int cerimonialia veter' leg' ꝑncipalia erāt oblationes ꝛ ſacrificia: q̄ figurabāt xp̄m i cruce offerēdū ꝛ imolādū. ꝓpt qd ipō iā oblato ꝛ imolato offerre dictas oblatiōes ꝛ ſacrificia: ꝛ maxie poſt publicatum euāgeliū: eſt ſignificare ꝙ oblatio xp̄i i cruce ꝛ ei⁹ immolatio nondū ſit ipleta. qd ē falſuʒ. ꝓpt qd oportuit aliud ſacrificiū inſtitui: qd eēt ſignificatiuū oblatiōis xp̄i iā cōplete. ꝛ ſic xp̄s inſtituit ſacrificiū eucharíſtie qd eſt memoriale paſſiōis dñice: Luc.xxij.b. Hoc eſt corp⁹ meū qd ꝓ vob tradet. h facite in meā cōmēorationē. ꝛ ſic de aliis cerimonialib⁹ ſuo mō. q̄tū aūt ad iudicialia ꝓcepta lex non ordiabat ad aliq̄d figurādū ꝑ ſe ꝛ directe: ſʒ ad modū ſeruādi iuſticiā int hoīes: ꝓpt qd adueniēte xp̄o nō ſunt euacuata vt mortifera ſic cerimonialia q̄ pñt ſuari dū tñ nō ſuēt vt obligātia ex lege illa: q̄ fuerūt iſtituta ad ſuādū iuſticiā int hoīes ꝓ ſtatu ve.teſt. q̄ ē tot⁹ figural' reſpectu ſtatus noue leg'. i. Cor. x. c. Oia i figura ↄtingebāt illis: ꝓpt qd ꝓcepta iudicialia ꝑ accidēs fuerūt figuratiua. ꝛ iō ſuare illa ex obligatiōe veter' leg': ē ſignificare facto ꝙ ſtat⁹ illi⁹ ppli adhuc durat: qd ē falſū. pñt tñ illa ſeruari ex rōne alia: vtpote ex noua iſtitutiōe eccle vel ꝑncipū alicui⁹ vl hmōi. ſic igit dic aplſ: Scim⁹ aūt q̄ bo.ꝛc.ſ. moralib⁹ ꝓ ſp: cerimonialib⁹ vſq ad paſſionē xp̄i. extūc eni fuerūt mortua: q̄ nō obligabant vltra. poterāt tñ ſuari dū tñ nō ponerent ſpes i eis. ꝛ h vſq ad publicationē euāgelii: ſʒ extūc fuerūt mortifera. ſic.ſ. plenꝰ dictū ē in epla ad Gal. ꝛ in epla ad Rom. Iudicialib⁹ aūt tp̄e ve.teſt. tanq̄ ex lege obligātib⁹. tp̄e ṽo noui teſt. ex alia obligatiōe: vt dictū eſt.

a ¶ Sciētes. h ↄñr ſoluit obiectionē ꝑdictā q̄tū ad vim leg' coactiuā q̄ ꝑ penas cohibet a malis. ꝛ q̄tuʒ ad h dicit: Sciētes h q̄ lex iuſto nō ē poſita: q̄tū ad vim coactiuā: q̄ iuſt⁹ nō cohibet tiore pene a malis: ſʒ ṽtutis amore. ꝛ ſic ei⁹ volūtas ē legi ↄſona. ꝓpter qd ꝑ legē ñ cogit: q̄ coactio violētiā iportat: ſʒ ſic lex poſita ē hoib⁹ malis: ꝓpt qd ſbdit: b ¶ Sʒ iniu. Id ē iniq̄ agētib⁹ ↄ ꝓximū. c ¶ Et nō ſub.i. rebellib⁹ ſuꝑioꝛib⁹ ſuis. d ¶ Impijs. agētib⁹ ↄ deū. ſic ꝛ ꝑ oppoſitū pietas vno mō accepta idē eſt qd cultus diuin⁹. e ¶ Et pctōꝛib⁹. ex infirmitate delinquētibus. f ¶ Sceleratis. q̄ peccāt ex certa malicia. g ¶ Et ↄtamiatis. pctis carnalib⁹ generalit. cetera patēt vſq ibi: h ¶ Plagiarijs. i. aſſuetis plagas ꝛ verbera aliis inferre. i ¶ Mēdacib⁹. i. mēdacio pnicioſo. k ¶ Et ſi q̄d aliud ꝛc. omē eē tale q̄d eſt ꝑ legē puniēdū. l ¶ Que.ſ. ſana doctrina. m ¶ Et ſm euāgeliū. cui ↄcordat om̄is veritas. n ¶ Glie bti dei. dicit eni glīa ꝛc. q̄ ꝑdicauit hāc gliam. o ¶ Qd.ſ. euāgeliū. p ¶ Creditū ē mi. tanq̄ ipius fideli ꝑdicatori. q ¶ Grās. q̄ fecit mētionē de euāgelio ſibi credito. iō incidēter grās agit deo de ſua vocatione ad fidē ꝛ aplatū; dicēs: Gratias ago ei q̄ me cōfor.ꝛc. ſm qd dicit Act. ix. d. Saulus aūt multomagis ↄualeſcebat ꝛ cōfundebat iudeos ꝛc. r ¶ Quia fidelē me exi.i. iudicauit. s ¶ Ponēs in mini. aplatus. t ¶ Qui prius blaſphe. fui. cōtra ꝑſonā xp̄i. v ¶ Et ꝑſecutor ꝛ cōtumel. cōtra mēbra eius. ꝑſecutor in factis: contumelioſus in verbis. x ¶ Sʒ miſericordiā ꝛc. ff.4.c
Id eſt remiſſionem peccatorum. y ¶ Quia ignorans feci. quod enim ignorāter cōmittitur facilius ignoſcitur q̄ quod ex certa malicia perpetratur. z ¶ In incredulitate. Id eſt falſe credens bene agere. a ¶ Superabundauit autem gratia domini noſtri cū fide. q̄ſi diceret nō ſolum ſum conſecutus ab eo remiſſionem peccatorum: ſed etiā collationem donorum ſuorum/ ideo ſubditur: b ¶ Cū fide et dilectione. fidei enim per charitatē formate cōnectunt alia dona ad gratiā gratū facientē pertinentia. c ¶ Fidelis ſermo.i. verus. d ¶ Et omi acceptione dignus. q̄ eſt vtilis audiētib⁹. ꝛ q̄s ſit ille ſubdit: e ¶ Quia xp̄s ieſus venit in hūc mū. in carne paſſibili.

E vulnera: ⁊ nulla eſt cura medicine. Sed venit de celo magnꝰ medicꝰ: magnꝰ ꝑ totũ orbẽ terre iacebat egrotꝰ. Ipſe egrotꝰ genꝰ hũanũ eſt: qđ totũ ꝑierat ex q̃ peccauit vnꝰ ĩ q̃ erat totũ. Sȝ venit vnꝰ ſine pctõ
Mat. 18.b q: ſaluos faceret a pctõ. Venit eñ filiꝰ hoĩs q̃rere ⁊ ſaluare qđ ꝑierat: venit ꝑ qđ hõ erat. Nã ꝑ qđ deꝰ erat ſꝑ hic erat. q̃ dixit: Celũ et
Hie. 23.e terrã ego impleo: q̃ ⁊ ĩ mũdo erat ⁊ venit in mũdũ: ħ erat ꝑ diuinã maieſtatẽ: venit: ꝑ hu manã ifirmitatẽ. Quare venit ex miſcõia. ſ. q: voluit pctã tollere: pctõres ſaluos facere. Non eñ eũ de celo ad terrã merita nr̃a: ſed
Luk. 1.c pctã traxerũt. vñ ⁊ vocabis nomẽ eius ieſum.
Mat. 18.b Quare? audi: Ipſe eñ ſaluũ faciet pplm ſuũ vñ? a pctis eoꝶ. Nũqd ad iſtũ pplm ptinent puuli: ptinẽt plane. Sic credite: cũ illa fide puulos ad xp̄i grãm portate. Quid mihi dicis? ſanꝰ eſt nõ habet vitiũ. Quare cum illo curris ad medicũ: ſi nõ habet vitiũ. Si ſanꝰ
Mat. 10.b eẽt non clamaret ieſus: Sinite puulos venire ad me ⁊c. a ¶ Primꝰ. i. pctor: q: ꝑſecutor q̃ peior nõ erit: Nemo eñ acrior int̃ ꝑſecutores: q̃ nemo peior int̃ pctõres. pmus ergo erat: non ordine tpis: ſed magnitudine iniq̃tatis. b ¶ In me. Quẽ idoneũ deꝰ gẽtibꝰ p̄dicatorẽ ↄſtituit: in q̃ tm̃ exẽplũ miſcõie ſue exhibuit. c ¶ Inuiſibili ſoli deo. q: ceteri dij viſibiles: nõ ſoli inuiſibili: q: ſũt ⁊ creature q̃daȝ inuiſibiles vt aĩa: ⁊ tñ ſenſu capi p̄nt: q: oẽs vires eiꝰ poſſunt cognoſci: qđ nõ
Quõ deus videtur dei. Inuiſibilis eſt ab oĩbus deꝰ in natura.
Ioh. 1.b ſꝫm illud: Deũ nemo vidit vnq̃. videſ autẽ cũ vult: ⁊ ſicut vult: nõ ſicut ẽ. ſȝ q̃li ſpẽ vult
1. Ioh. 3.a apparere. In futuro ꝟo videbũt eũ ſicuti eſt. d ¶ Soli deo. q̃ ſolꝰ deꝰ eſt natura. i. ſolus creat: qđ de ipſa trinitate intelligitur. Nõ de ſolo prẽ vt q̃dã volunt: q: nõ ait ſoli patri: ſed ſoli deo. Unus eñ ⁊ ſolus deus a nobis p̄dicaſ ipſa trinitas. Et vnigenitꝰ q̃ppe ſꝫm qđ eſt deꝰ apud deũ. ⁊ ſpũſſctũs ĩ ſua natura ẽ immortalis ⁊ iuiſibilis. e ¶ Hoc p̄ceptũ cõ. ⁊c. Poſtq̃ cõmemorauit que ⁊
F q̃ta ſint bñficia prĩs ⁊ xp̄i erga pctõres: quõ pplm imbuat diſciplina eccliaſtica oſtendit. f ¶ Cõſciẽtiã. vocat cogitatiões: in q̃bus ſũmope hũilitas ſeruãda eſt: q̃ ſpreta in magnos q̃dã deuenerũt errores. ſicut in epiſtola ad romanos legiſ. g ¶ Naufragauerũt. Haymo. Naufragiũ dr̃ nauis fractio. Et ſicut ille ſubſtãtiã ſuã ꝑdit q̃ naufragium patiſ ⁊ inſuꝑ ipſe perit. Ita q̃ bonã ↄſcientiam repellunt fidei veritatẽ ꝑdũt ⁊ inſuꝑ eternalis pereũt. h ¶ Quos tra. ſa. Utrũq̃ excõicaui vt h mõ excludaſ a ſathana regnũ ſathane. ¶ Augꝰ. Nulla eñ creatura eſt: ſiue q̃ in veritate manet dans deo gliam. ſiue q̃ in charitate nõ ſtetit querẽs gliam ſuaȝ: q̃ velit nolit diuie ꝓuidentie nõ ſeruiat. Sed volens facit cũ illa qđ bonũ eſt. De illa ꝟo q̃ hoc nõ vult: fit qđ iuſtũ eſt. Nõ ei tñ rependitur qđ de ipſa iuſte fit: ſed q̃ aĩo ipſa facit: q: neq̃ liberã voluntatem rõnabili creature
†23. q. 4. c. qui peccat et. c. q̃d crudele deus negauit: ſed poteſtatẽ qua iniuſtos iuſte ordinat ſibi retinuit. i ¶ Tradidi ſa. Nõ vt pereant: q: nihil põt ſathanas niſi ꝑmiſſus q̃ vexat ſibi datos. vñ: Iã noli peccare: ne deterius tibi ↄtingat. Hec aũt cuȝ ſit
Ioh. 5.c filia abrae quam alligauit ſathanas. xviij. annis nonne oportuit ⁊c.
Luc. 13.d Tradidi ſathane. Augꝰ. Quia illo ad correptionẽ hoim vtebaſ
Ioh. 14.d ipſa poteſtas apoſtolica. p̄uaricatores eñ angeli cũ p̄ncipe ſuo diabolo recte dicunſ ꝓcuratores vel actores diuine ꝓuidẽtie: ⁊ diabolus magiſtratꝰ huiꝰ mũdi dr̃. Sed magiſtratꝰ ſub tãto iperatore nõ facit niſi q̃tum illi ꝑmittiſ: ⁊ ꝓcuratores actores q̃ huiꝰ mũdi nihil faciũt niſi q̃tũ dñs ſinit; iđ dicit: Tradidi ſathane ⁊c. q: nihil poteſt ſathanas niſi ꝑmiſſus. ¶ Haymo. Tante aũt poteſtatis erat apoſtolꝰ tantãq̃ grãm habebat: vt recedentes a fide verbo traderet
Tradere ſathane diabolo. Traditio aũt hec eſt: q: cõmotus apl's blaſphemus eorum ſententiam protulit in eos. Diabolus autem qui ad hoc paratus eſt vt auerſos a deo accipiat in poteſtatem: audita ſententia corripit eos: quod ideo fecit apoſtolus: vt correcti diſcãt non blaſphemare.

¶ q̃ſi paſſibilis cũ alijs. ¶ rã miſerũ.
ſtus ieſus venit in hunc mũdu m
¶ quoſcũq̃ etiã puulos: q̃ ⁊ ſi a baptiȝatis nati: h ẽ carne tñ nõ ſpũ: non ex eo qđ renouaſ: quia ſi ſpũs ẽẽnt ex traduce ex mũdato ſpũ deſcẽderet mũdatꝰ. ¶ inter q̃s.
peccatores ſaluos facere: quorũ a b
¶ qui in lege.
a primꝰ ego ſuȝ. Sȝ ideo miſericor
a ¶ pctõre. b ¶ . i. maxio pctõre: vel pmũ. i. añq̃ i alijs. vel pmũ. i. marie in me vel ante.
b diã cõſecutꝰ ſũ: vt in mẽ pmo oſtẽ c d
a ¶ . i. pfectã. b ¶ q tñ ſuſtinuit: ⁊ in poſterũ nullã reſeruat iram.
deret chriſtus ieſus omnẽ patien e
a ¶ vt nullus de imanitate ſcelerũ deſperet.
¶ quid faciet amico qui h fecit inimico.
tiã ad informationem eorum qui f
a ¶ tendẽtes. ¶ vt habeãt vitã eternam.
crediturũ ſunt illi in vitã ẓ eternã.
¶ ideo. ¶ ꝓ p̄dictꝭ. ¶ trinitati. a ¶ ſꝫm q deꝰ apud deũ. ¶ imutabili.
Regi autẽ ſeculorum immortali g h
¶ incõp̄henſibili. a ¶ q̃ ſolꝰ creat. b ¶ ſit.
¶ a creaturis. c ¶ in eſſentia.
c d inuiſibili ſoli deo honor et gloria: k
a ¶ q: oĩs ſalꝰ ex xp̄o: nõ ex lege. ¶ nõ lȝ diſ
e in ſecula ſeculorũ amen. Hoc p̄ l
ſimulare. ¶ quaſi miro ad bellũ.
ceptum commendo tibi fili timo
a ¶ . i. ſꝫm ſciam ꝓphãrũ q̃ ẽ in te. vel ſꝫm q
thee: ſꝫm precedentes in te pro m
ſpũs oñdit mihi de te. a ¶ actu. b ¶ exponẽdis ⁊ ope implendis. c ¶ vtilẽ milr̃.
phetias: vt militẽs in illis bonã n
a ¶ ↄſuetudie docẽdi te ⁊ alios: ⁊ pficiẽdo ope qđ p̄dicas ore. b ¶ qđ potes. c ¶ rectã
d ¶ ne docẽs erubeſcat male vite ↄſcius. erubeſcibile eñ ẽ aliud agere ⁊ aliud p̄dicare.
militiãm habẽns fidẽm et bonaȝ o p
a ¶ ↄſciam bonã. b ¶ fla gitiis. ¶ vt q̃ l ſo: q
f conſcientiam. Quam quidam re r s
dibꝰ ẽ. ſ. adhuc. a ¶ ꝓpꝫ: ſȝ nõ ira. ¶ . i. etiam fidem ꝑdiderũt alios ſecũ mergentes.
g pellentes circa fidem naufraga t
a ¶ pſeudo doctoribꝰ qui fidẽ ꝑdiderunt.
b ¶ nõia ponit vt nihil ambigui reſtet.
uerunt. Ex quibus eſt hymenꝰ v
¶ ſic ⁊ tu excõica.
h i et alexander †quos tradidi ſatha x
¶ nõ vt pereant: ſȝ vt ſic correcti.
ne: vt diſcant non blaſphemare. y

a ¶ Pctõres ſal. fa. ſua benedicta paſſiõe cuiꝰ effectus in baptiſmo cõicaſ. Quoꝶ pmꝰ ego ſum. nõ ordine tpis ſȝ magnitudine iniq̃tatꝭ: vt expo. glo. Sed q: multi grauiꝰ peccauerũt ĩ xp̄m ipm in pſona ꝓpria nec q̃ter pſequẽdo. iđ dicẽdũ videſ meliꝰ. q cũ dr̃: b ¶ Quoꝶ primus ego ſũ. ſic intelligaſ. i. inter illos q̃ de pctõ ad grãm reuocanſ. q: hec reuocatio fuit ĩ paulo valde mirabilis: ꝓpter qđ in eccl'ia ſolẽniȝaſ. ⁊ ſic li pmus excellentiã notat vocatiõis huiꝰ: ⁊ huic ↄcordat lr̃a ſequẽs, cuȝ dr̃: c ¶ Ut in me pmo. i. p̄ncipaliter. e ¶ Chriſtꝰ ieſus omnẽ patientiã. i. pfectã patientiam. d ¶ Oſtẽderet. me miſerabiliter reuocando cũ eſſem in actu perſeq̃ndi eum ĩ mẽbrꝭ ſuis. f ¶ Ad infor. eoꝶ q̃ cre. ſunt. vt nullus ꝓpter enormitatẽ pctĩ ſui deſperet ↄſeq̃ miſcõiam xp̄i ⁊ vlterius: Uitã eternã. iđ ↄcludit vlterius: g ¶ Regi autẽ ſeculoruȝ. i. trinitati eterne. eternitas eñ q̃ ſimplr̃ eſt indiuiſibilis nõ cõp̄hendiſ niſi ꝑ cõparationeȝ ad tp̄s infinitũ: qđ deſignaſ nomine ſeculoꝶ. h ¶ Immortali. ad differentiã iouis ⁊ ſaturni ⁊ hmõi: q̃ fuerũt hoĩes mortales. i ¶ Inuiſibili. ad differentiaȝ idoloꝶ: q̃ ſunt de materia ſenſibili. k ¶ Soli deo. ꝑ hoc eniȝ nõ ſignificaſ in deo ſolitudo. cuȝ in eo ſint tres pſone: ſed per hoc fit excluſio oĩs alteriꝰ a cultu deo debito. ideo ſubdiſ: Honor et gloria ⁊c. l ¶ Hoc p̄cep. Hic
b apl'us redit ad ꝓpoſitũ inducendo timotheũ ad reſiſtendũ doctoribus falſitatis, dicẽs: Hoc preceptũ cõmendo tibi: tanq̃ fideliter adimplendum. m ¶ Secũduȝ p̄ce. in te ꝓphetias. . i. ſꝫm illud qđ ſpũſſctũs reuelauit mihi de te futurũ anteq̃ ordinarẽ te epm. n ¶ Ut milites in illis. i. ↄtra illos. ſ. pſeudo apoſtolos. o ¶ Militiã bonã. eis viriliter reſiſtẽdo ⁊ eoꝶ falſitatẽ cõfutando. p ¶ Habens fi. ſcȝ rectã ⁊ firmã. q ¶ Conſciẽtiã bo. ita q vita tua ſit doctrine ↄfirmatiua. r ¶ Quã. ſ. ↄſcientiã bonã. s ¶ Quidam repellẽtes. ſcienter maluȝ agẽtes. t ¶ Circa fidem naufragauerũt. i. perierũt: abyſſus eñ abyſſum inuocat. ⁊ dicit naufragauerunt: q: ſicut nauta patiens naufragiũ perit ⁊ alij cũ eo. ſic taliter a fide cadẽtes inducũt alios ad infidelitatem. v ¶ Ex quibus eſt hyme. ⁊ alexander. nomina ſunt propria hominum.
x ¶ Quos tra. ſathane. eos excõmunicãdo. ⁊ etiam vexationi demonis ſubdẽdo. demões eñ in inferno executores ſunt diuine iuſticie. ⁊ etiã aliq̃n in hoc mũdo: ſiẽ dr̃ pſ. lxxvij. f. Miſit irã indignationis ſue indignationẽ ⁊ iram ⁊ tribulationẽ ĩmiſſionẽ per angelos malos. y ¶ Ut diſcant nõ blaſ. correcti ꝑ experientiã pene. excõicatio eñ ⁊ talis afflictio medicinalis eſt.
¶ In ca. i. vbi dr̃ in poſtil. Fabulis ⁊ genealogijs.
Additio. Per fabulas in h itelligẽde videnſ q̃dam fabule friuole ⁊ inanes q̃ ſepe in thalmudicꝭ doctris iueniũſ: vt dictũ fuit ſatꝭ large ĩ additionibꝰ ſuꝑ Eſa. xxxiij. ⁊ Zacharie. v. que quidem fabule a doctrina phariſaica deſcenderunt ſicut et totum ipſum thal

A ſcḋm thalmud inter q̄s fabulas multe dicunt̄ de tp̄e meſſie ve/ turi fabuloſa q̄ potꝰ ſūt deridēda q̄ꝫ audiēda: vt ḋr i libro q̄ ḋr Canhedeni: ꝙ tp̄e meſſie germiaret terra ꝓmiſſiōis panes co ctos ꝛ formatos ac ſi eēnt in clibano. Siſr ꝙ terra illa germia ret tp̄e meſſie veſtes ſericeas ſcḋm exigētiā cuiuſcūqꝫ indui volē tis: ex quibꝰ fabulis multi eoꝝ inciderūt i errorē credentes ꝙ xp̄s nō vēit. ex q̄ iſta ꝛ ſiſia nō fuerūt facta. Obſeruatio aūt le/ galiū licet ſit erronea: nō tñ ꝓprie ḋr fabula. Habuit eni aliqñ veritatē realiter. habꝫ etiā fundamētū in lr̄a ꝛ ſi nō ſane intel/ lecta. traditiōes etiā iudeoꝝ quibꝰ irritū faciebāt mādatū diui/ nū: licet dicēde ſūt erronee ſeu ꝑnitioſe nō tñ fabule. Circa ge nealogias in hoc loco dictas: ꝯſiderandū ē ꝙ iudei aſſerebāt ꝙ nullꝰ eēt idoneus ad docēdū de lege diuia niſi eſſet de tribu leui vel de tribu iſachar. De leui eni legit̄ Deut. vl. xxxiii. a. Docebūt iudicia tua iacob ꝛ legē tuā iſrl̄. De iſachar ḋo legi/ tur. i. Paral. xii. f. De filiis q̄ꝫ iſachar viri eruditi q̄ nouerāt ſingula tp̄a ad ꝑcipiēdū q̄d facere debet iſrl̄. vñ ex iſtis genea/ logus iudei nitebant̄ excludere paulū ab idoneitate docēdi le gē diuinā: eo ꝙ nō eēt de aliq̄ ꝑdictarū tribuū: ſꝫ de tribu ben C iamin: ꝛ multo fortius excluderent̄ ſcḋm eos timotheus ꝛ titus q: alienigene. Et in p̄s. cxlvii. b. ḋr. Nō fecit taliter oi nationi et iudicia ſua nō ma. eis. q̄ q̄dē genealogie dicunt̄ intermiate: q: nō ſūt determiate ꝑ ſacras auctes. Illas eni auctes q̄s ad h̄ inducūt manifeſtū eſt ꝙ nō excludūt alios a doctrina legis.

¶ In eo. ca. vbi ḋr i poſtil. Que q̄ſtiones mag' ꝑſtāt. i. lites Additio. ii. Hoc qḋ ḋr hic: Que q̄ſtio/ (ꝛ ꝯtētiones. nes ꝛc. ſcḋm Glo. nō ſolū intelligēdū ē de hereticꝭ vł iudeis ſeu de pſeudo apl̄is: ſꝫ etiā de catholicꝭ auctoribꝰ q̄ nō debēt inten dere fabulis ſeu dubus q̄ mag' ꝑſtāt q̄ſtiōes. i. lites diſputati uas q̄ꝫ edificationē iuſticie di. i. nō edificāt hoies i iuſticia di: q̄ edificatio ē i fide q̄ q̄dē exhortatio apl̄i facit ꝯ multos q̄ du/ bia q̄ nec ad fidē: nec mores/ nec ad expoſitionē alicuiꝰ paſſus ſacre ſcp̄ture ſūt ꝑtinētia introducūt i doctris theologicis ꝛc.

¶ In eo. ca. i. vbi ḋr i poſtil. Regi ſclōꝝ. i. trinitati eēne. Additio. iii. In noīe ſeculoꝝ vident̄ intelligi p̄ſens ſeculū ꝛ futurū: q̄ quidē ſecula cōprehendūt oēm durationē.

Glo. ordi.

f O Bſecro. Hactenꝰ de Ca. II pſeudo apl̄is: hic de orōnibꝰ. Haymo: Timotheo hec ḋba dirigens: in illo oīm eccl̄ie formā tradi/ dit: quō debeat miſſarū ſolēnia celebra/ re ꝛ ꝓ oibꝰ ſupplicare. b ¶ Prio om. Augꝰ Haymo. in añ oia fieri obſecrati ones. Ordo miſſe h̄ oſtēdit: qḋ ē ſpāle genꝰ orōnis. c ¶ Obſecratiōes. vel ꝑcatiōnes. i. illa q̄ fiūt an̄ vel añ ꝯſecra tionē. d ¶ Orōnes. i ipa ꝯſecratiōe. e ¶ Poſtulatiōes. vel interpellatio nes: q̄ ex debito: vt qḋ h̄ gerit̄ in eīna vita ꝑficiat̄: vt cū ppl̄s ab ep̄o bñdicit̄. f ¶ Grarūactiones. de ꝑactis: q̄ to/ tū ꝯcludūt q̄ſi totū ſit a ḋo: vt bñdicamꝰ dño. Uel obſecratiōes ſūt adiuratiōes ꝓ rebꝰ difficilibꝰ: vt ꝓ ꝯuerſione ipi ꝓ remouēdis malis. Orōnes. vt qñ iā cō uerſis virtutes ꝛ bona orant̄. Grarū/ actio. de oibꝰ generalit̄. Poſtula. vt qñ iā iuſt' glia celeſt' orat̄. g ¶ Pro oi. hoibꝰ. Ut ſeq̄mur clemētiā dei: q: deꝰ

Nota vult oēs hoies ſaluos fieri. ꝛ ſi ſcḋm iuſti ciā q̄ſdā reprobet. vñ Hiero. i his q̄ pe

B reūt oñdit iudiciū: i ſaluatis miſc̄diam. h ¶ Ut q̄e. a ꝑſecutiōe. i ¶ Trāql. ſine inq̄etatiōe: qḋ ꝓdeſt tenerꝭ eccl̄ie. Ut q̄tā ꝛc. Augꝰ. Nā vtimur ꝛ noſ pa ce babylōis: q̄ꝫdiu ꝑmixte ſūt ambe ciui tates. ſ. hirl̄m ꝛ babylonia. Ex q̄ ita ꝑ ſi dē ppl̄s dei liberat̄: vt apud eam interim peregrinetur. Ideo apoſtolus admonuit eccleſiam orare pro regibus ꝛ omnibus ſublimibus eodem ſpūſancto afflatus quo ꝛ Hieremias qui

Hie. 23. a miſit ep̄lam iudeis qui erant in babylone: vt orarent pro vita nabuchodonoſor filiorūqꝫ eius: ꝛ pro pace ciuitatis: inquit̄s: Quia in pace eorum erit pax veſtra. Ut quietā. In pace prin cipum quies et regimen ſeruatur eccleſiarum. Nam in bellis tranquillitas diſſipatur: tepeſcit pietas. diſtrictio ſoluit̄: qua ſoluta infirmorum caſtitas violatur. In pace babylonis pax noſtra eſt vtiqꝫ corporalis: que bonis et malis communis eſt: dum inter babylonios tenemur captiui: quibus ſeruire iube/ mur: et tributa reddere. k ¶ Hoc enim bonum eſt. Ne quis putaret hec non eſſe facienda pro his quos patitur eccle/ ſia. addit: Hoc enim bonum eſt. Et ne quis putet cultu vnius dei ꝛ vita bona ſalutem eſſe ſine participatione corporis chri/ ſti. i. ſine fide eccleſie. vnus inquit deus: vnus ꝛ mediator: vt oēs hoies ſaluari nunq̄ꝫ fiat niſi ꝑ mediū. Non deū verbum qḋ ſꝑ erat: ſed carnē factū. l ¶ Qui oēs vult ꝛc. Si deꝰ q̄ oipotēs ḋr: oēs hoies vult ſaluos fieri cur non implet̄ hec eiꝰ volūtas. Sꝫ in hac locutione ſenſus ꝛ ꝯditio latet. vñ Petrꝰ

i. pet. i. d ait: Ois ſcriptura indiget interpretatione. vult ergo deꝰ om/ nes homines ſaluos fieri. ſi accedant ad eum. nō enim ſic vult vt nolentes ſaluentur. Sed vult eos ſaluari ſi ꝛ ipſi velint: ali ter nonnullum excepit a ſalute ꝛ veritatis cognitione. Uel: Qui oēs vult ſal. fa. Oī' ius certū ſit nobis nō oēs ſaluos fie/ ri: nō tñ iō debemꝰ oipotētiſſime dei volūtati aliq̄d derogare/ Nō eſt credēdus oipotēs aliq̄d voluiſſe fieri qḋ factū non ſit.

G Sed ita

¶ q: xp̄s vēit ſaluare pec catores: ꝛ q: in hoc milita re: debes doce orare: vt im/ petret qḋ faciendū eſt.

a O †Bſecro igit̄ Ca. II a

b c d e ꝑmo oīum fieri obſecrationes b orōnes: poſtulatiōes: gratiarū/ f

¶ vel omnis generis.

g actiones pro oibus hominibꝰ: c

¶ ꝛ ſi mali. a ¶ ducibꝰ: cominibꝰ. ¶ q: ex omi genere colligēda ē eccl̄ia etiā de his q̄ faſtu ꝛ ſupbia ſeculari a fide ꝛ hūilitate vi/

pro regibꝰ ꝛ pro omnibus qui in d

dent̄ aberrare. a ¶ qḋ ꝛ nobis ꝓderit.

b ſublimitate ſūt ꝯſtituti: vt q̄tā ꝛ e

a ¶ vtimur ꝛ nos pace babylonis. ¶ .i.

i trāquillā vitā agāmus in omni f

cultu ꝛ religione. a ¶ integritate fidei.

b ¶ ꝓ oibus orare. c ¶ vtile eccleſie.

k pietate ꝛ caſtitatē. †Hoc eni bō g

a ¶ gratum deo.

num eſt ꝛ acceptū corā ſaluato/ i

a ¶ ne deſperes. b ¶ ſicut ꝛ nos. c ¶ ꝑ mi ſericordiā ꝛ ſi reprobet ꝑ iuſticiā. ¶ non ꝙ oēs ſalui: ſꝫ ꝙ nullus niſi quē vult fieri. ꝛ iō rogandus vt velit: q: tunc fiet.

l re nr̄o deo qui ōmēs hoies vult k

Nico. de lyra

O Bſecro igitur. Ca. II Hec ē ſcḋa ps huiꝰ ep̄le in q̄ ponit̄ actꝰ ſcḋs ꝑtinēs ad ep̄m q̄ ē oblatiōes orōnē offerre deo: † De cōſe. di. i. c. de hymnis in fi.

a ſcḋm qḋ ḋr Heb. v. a. Ois pontifex ex b hoibꝰ aſſumptꝰ ꝓ hoibꝰ ꝯſtituit̄ i his q̄ ſūt ad deū: vt offerat dona ꝛ ſacrifi/ cia ꝓ pctīs. Igit̄ ꝑmo inſtruit timothe um de actu orādi. ſcḋo ppl̄m ſubiectū Diuiſio

c ſibi/ ibi: Uolo ꝫ. Pria adhuc i duas: q: ꝑmo inſtruit eū de actu orādi. ſcḋo reddit rōnē ſui dicti/ ibi: Hoc ei. Pri Tria ad ac tū orandi ma adhuc in duas: q: ꝑmo docet orā/

d di modū. ſcḋo ꝓ quibꝰ ſit orādū/ ibi: Pro oibus. Circa ꝑmū ſciendū ꝙ ad

e actū orādi tria requirunt̄. Primū ē acceſſus orantis ad deū q̄ orat̄: ꝛ h̄ fit ꝑ eleuationē mētis i deuꝫ: qḋ fit per

f orōnē q̄ ſcḋm Damaſce. ē aſcēſus mētꝭ in deū. ꝛ ſcḋm h̄ dicit̄ apl̄s: Obſecro igit̄ ꝑmū oim fieri orōnes. Scḋm ē ꝓpoſi

g tio eiꝰ qḋ in orōne petit̄. qḋ fit duplr: †24. q. 3. c. corripiat̄. Uno mō i generali: vt cū ḋr: Deꝰ ad iuua me. ꝛ q̄tū ad h̄ dicit̄: Petitiōes. Alio mō i ꝑticulari: vt cū petit̄ aſſecu i. 5. a

D tio alicuiꝰ boni vel euaſio mali deter/ minati. ꝛ ſic dicit̄: Poſtulatiōes. Ter/ tiū qḋ requirit̄ eſt illud per qḋ orō fit exaudibilis. ꝛ h̄ ē duplex. Unū eſt ex parte dei: qḋ eſt eiꝰ ſctitas: vel aliud ab eo ſctificatū. ſicut cū ḋr: Per ſan/ ctam reſurrectionē tuā libera nos: vel aliquid hmōi. ꝛ ſic dicit̄: b ¶ Obſecrationes. Id eſt per ſacras deꝑcationes. pro/ pter qḋ in fine orationū eccleſie ḋr: Per ieſuꝫ xp̄m dñm nr̄m. Aliud eſt ex parte orantis qḋ eſt gratitudo de beneficiis acce/ ptis. ille eni qui de beneficio accepto oſtendit ſe gratū dignꝰ efficit̄ vt aliud ſibi detur. ꝛ q̄tū ad hoc ſibi dicit: Gratiarūacti ones. c ¶ Pro oibus. Hic ꝯñr oſtendit pro quibꝰ ſit orā/ dum/ cū dicit: Pro oibus hoibus. generaliter. d ¶ Pro regibus ꝛ oibus qui in ſubli. ſunt conſti. ſicut ſunt ꝑn/ cipes ꝛ prelati: pro quibus eſt orandū ſpecialiter. nam ex eoꝝ bona diſpoſitione dependet bonum cōmune. ideo ſubditur: e ¶ Ut quietā ꝛ trāquil. vi. aga. ſub regimine eorum. f ¶ In omi pietate. i. cultu dei debito: vt dictū eſt ca. ꝑce. g ¶ Et caſtitate. que eſt integritas fidei. ꝛ corꝑis: que cō/ ſiſtit in repſſione carnalis ꝯcupiſcētie. Et notandū eſt ꝙ nō ſo lū ꝓ principibꝰ xp̄ianis eſt orandū. ſed etiā pro infidelibꝰ ſub Pro q̄bus orandum quibus manēt xp̄iani: q: ꝑ h̄ poſſunt xp̄o q̄ete ſeruire. ſic enim informabat Hieremias iudeos i captiuitatē babylonicā du/ ctos: dicēs ex ꝑte dñi: Querite pacē ciuitatis ad quā trāſmi/ grare vos feci: ꝛ orate ꝓ ea dñm: q: in pace illius erit pax vr̄a. h ¶ Hoc eni. Hic ꝯñr reddit rōnē dicti. ſ. q̄re dicto mō ſit orandū. ſcḋo declarat dictū ſuū/ ibi: Unus eni. Circa primum dicit: Hoc eni bonū eſt. i. vtile vob̄ tpaliter: vt oñſum eſt. i ¶ Et acceptū co. ꝛc. i. meritoriū apud ipm vite eterne. k ¶ Qui oēs ho. ꝛc. Sꝫ cū oēs nō ſaluent̄ videt̄ ex h̄ ꝙ vo/ lūtas eiꝰ ſit inefficax vel dictū apl̄i minꝰ verū. ꝓpt̄ qḋ h̄ dictum apl̄i tribꝰ mōis expōit̄. vno mō vt ſit ibi diſtributio acōmoda/

ta: vt ſit

E ¶ Sʒ ita intelligere debem⁹ qḋ ſcriptū ē: vult oēs hoīes ſal. fieri. Quō deus vult oēs homies ſaluos fieri. Null⁹ ſit ſalu⁹ niſi quē vult. Nō ꝙ null⁹ hoīm ſit: niſi quē ſaluuʒ fieri velit: ſʒ ꝙ null⁹ ſalu⁹ fiat niſi quē velit: ⁊ iō rogādus eſt vt velit: q2 neceſſe ē fieri ſi ipſe voluerit. Sic eṁ itelligim⁹ ⁊ illḋ: Qui illuminat oēm hoīem. nō ꝙ oēm: ſʒ ꝙ null⁹ illuminať niſi ab eo. Et

Joh.1.a oēs in xp̄o viuificabūtur: q2 ſine eo nulli. vel: Qui oēs vult ſaluos fieri. Non ꝙ nullus hoīm eſſet: queʒ ſaluū fieri nollet: q̄ virtutes miraculoꝝ facere noluit apud eos quos dicit acturos fuiſſe penitentiā ſi feciſſet. Sed vt omnes hoīes. oīe hominū genus intelligam⁹: per quaſcunqꝫ differentias diſtributū: q2 iu

† 10. diſt.c. qm̄.96.diſ. c.cū ad veꝛ. De peni. diſt.1.c.multiplex deos gentes: reges priuatos: diuites: pauperes: doctos ⁊ indoctos colligit eccleſia. Quo locutiōis modo vſus eſt dn̄s. cuʒ ait: Decimatis

Mat. 23.c mentā ⁊ rutā ⁊ oē olus. i. oīm olerū genus. vel: Qui oīes ho. vult ſal fieri. i. facit oēs velle. Et qcūqꝫ alio modo pōt intelligi dūmodo credere nō cogamur aliq̄d oīpotentē voluiſſe fieri: factūqꝫ non eſſe. q2 oīpo

†2. Tio.1.c tens velle inanitē nō pōt quodcūqꝫ voluerit eſſentie ſue volūtate. Vel vult conſulit iubet hortatur.

a ¶ Mediator. Hic ē arbiter ille quē iob deſiderat di. Utinā eſſet nobis arbiter. ¶ Aug. Mediator

Mediator ⁊ arbiter aūt inter deū ⁊ hoīes oportebat vt aliq̄d haberet ſimile deo: ⁊ aliq̄d ſimile hominib⁹: nec ꝑ oīa ſimilis hominib⁹ longe eſſet a deo: aut ꝑ oīa deo ſimilis longe eſſet ab hoībus: atqꝫ ita mediator non eſſet. ver⁹ ita ꝙ mediator xp̄s inter mortales peccatores ⁊ imortalē iuſtū apparuit. Mortalis cuʒ hoībus: iuſtus cum deo. Ideo xp̄us mediator dei ⁊ ho-

E minū dictus eſt: q2 inter deum ⁊ hominē mortalē eſt de⁹ hō recōciliās hoīem deo. Intantū mediato⁹ inq̄ntum hō eſt. Inq̄ntum aūt verbū: nō

†1 Pet.3.a medius eſt: quia equalis deo: ⁊ de⁹ apud deū: ⁊ ſimul vn⁹ de⁹. Quem neqꝫ nō fieri mortalē oportebat: neqꝫ ꝑmanere mortalē. Mortalis qppe factus nō ifirmata ꝟbi diuinitate: ſed carnis ſuſcepta infirmitate. Boni aūt angeli iter miſeros mortales ⁊ beatū imortalem medij eſſe nō pn̄t: q2 ita ſunt ipſi beati ⁊ imortales cū deo: vt nō ſint mortales vel miſeri cū hoībus. Mali aūt angeli quodāmodo medij ſunt: q2 imortales ſunt cuʒ deo: miſeri cū hoīb⁹. Sed nō ſunt veri ⁊ boni medij: q2 ob hoc ſe interponit medi⁹ imortalis ⁊ miſer: vt ad beatā imortalitatē tranſire nō ſinat. Cui cōtrari⁹ eſt mediator bon⁹: q2 ⁊ mortalis ad tēpus eſſe voluit ⁊ btūs in eternitate ꝑſiſtere potuit: q̄ nō ſe iterpoſuit: vt ad btām imortalitatē tranſire nō ſineret. Sed ad h̄ ſe interpoſuit mortalis ⁊ btūs: vt mortalitate nr̄a tranſacta ex mortuis imortales: ⁊ ex miſeris btōs faceret. Alius eſt ḡ medi⁹ mal⁹: q̄ ſepat amicos: ali⁹ bon⁹: q̄ reconciliat inimicos ieſu xp̄i. b ¶ Qui dedit ⁊c. Alia trāſlatio. Qui dedit redēptionē ſemetipm̄ ꝓ omnib⁹ teſtimoniū tpib⁹ ſuis. c ¶ Et veritate. Aug. Futura: q̄ eſt res ⁊ merces fidei. Queris mercedē fides p̄cedat. Credimus eṁ vt cognoſcamus: nō cognoſcimus vt credamus. Quid eſt eṁ fides niſi credere qḋ nō vides. Fides ergo eſt quod non vides credere. Ueritas que credidiſti videre. d ¶ Ira. ad ꝓximū. e ¶ Diſceptatio. ad deū. f ¶ Nō in tortis crinib⁹ aut auro ⁊c. Ut his oīmibus vltra ꝑſone ſue modū ⁊ mores occaſione mouende concupiſcentie ſtudeant: ſed potius ꝑ oīa bona opa ſūt ꝓmittētes ⁊ indicātes extra pietatem animi. g ¶ Qḋ de. mu. Amb. Que eṁ vult audiri iclinare ſe dʒ amo

Ï ta a ſe pō

a ¶ ⁊ iō vult. b ¶ xp̄i q̄ ē via ꝟitas ⁊ vita.

ſaluos fieri: ⁊ ad agnitiōneʒ veritatis venire. † Unus eniʒ deus et

¶ vere oēs q2 vn⁹ ⁊c. q̄ſi idē vult oēs hoīes ſaluos fieri. ¶ creator oīm. a ¶ ad cōponēdā pacē q̄ſi medi⁹ arbiť. ¶ ꝓ omnibus factus homo.

a vnus mediator dei et hominum d

¶ nō eṁ aliť q̄ ꝑ hoīem mediat. a ¶ i h̄ iu

b homo ieſus chriſtus: qui dedit redemptionem ſemetipſuʒ prō omnibus nobis. Cui⁹ teſtimoniū tē-

dicať velle oēs ſaluare. a ¶ nullū excepit q̄ vellet. a ¶ vl̄ cui⁹ rei ⁊ teſtes p̄ceſſerit. i. ꝓphe ⁊ ꝯgruo tpe totū ē cōpletū. ¶ i. hec res teſtibus approbata ē angelis ⁊ aplīs.

poribus ſuis confirmatuʒ eſt: † in g quo poſitus ſum ego predicator b

¶ in qua re predicāda. a ¶ p̄dicator nomē act⁹. aplī̄s dignitať. a ¶ qḋ plus ē. b ¶ ⁊ i bis ꝙ xp̄s dedit ſe ⁊ ꝙ ego aplus.

et apoſtolus. Ueritatem dico nō i

¶ in aliq̄ parte. ¶ cui credi oportet: q2 fideʒ docet ⁊ veritatem.

c mentior: doctor gentiū in fide et k

¶ futura q̄ ē res fidei. ¶ q̄ eſt finis p̄ceptoꝝ dei. a ¶ q2 doctor gētiū: vl̄ q2 bonū ē orare.

veritate. Uolo ergo viros orare m

¶ vbicūqꝫ ſint: nō ſolū i eccla. a ¶ ad eterna: nō deprimētes ad terrena. b ¶ man⁹ affe-

in omni loco: leuātes puras ma- n

ctū cordis q̄ deū āplectiť. a ¶ odio alicui⁹: ¶ vbi tēpeſtas ire vl̄ heſitatio ſi placet deo. b ¶ heſitatiōe. c ¶ man⁹ leuēt ſine ira ⁊ diſce

b c nus ſine ira ⁊ diſceptatione. † Si o p q

ptatiōe. a ¶ vt humiles audiant dū orant. b ¶ religione earum ornante eas.

militer autem ⁊ mulieres in habi r

a ¶ nō attrite frōť. vt meretrices. b ¶ mēť.

tu ornato cum verecūdia ⁊ ſobrie s t

a ¶ alqs virtutib⁹ cū verecūdia ⁊ ſobrietate. b ¶ criſpis ornantes ſe vel in tortis auro vel argento nō ornantes ſe.

f tate ornāntes ſe: et non in tortis v

crinibus: aut auro: aut margari- x y

¶ nō ornantes ſe. a ¶ q̄ extra morē patrie. b ¶ ſʒ ꝑ opa ſint ꝓmittētes ⁊ indicātes extra pietatē animi qḋ decet mulieres: vl̄ ornātes ſe ꝑ opa qḋ decet mulieres ꝓmittētes pietatē.

g tis vl̄ veſte precioſa: ſed quod de z a

G ta: vt ſit ſenſus: de⁹ vult ſal. fi. oēs ho. q̄ ſaluanť. q2 nullus ſit ſalu⁹ quē nō velit ſaluū fieri. Scḋo modo vt ſit ibi diſtributio ꝓ generib⁹ ſinguloꝝ ⁊ nō ꝓ ſingulis generuʒ. ſicut cū dr̄: oē aīal fuit in arca noe. q2 de oībus generib⁹ aīaliuʒ fuerunt ibi aliq̄ idiuidua. ⁊ ſic de⁹ de oīb⁹ ſtatib⁹ hoīm vult aliq̄s ſaluos fieri ⁊ ſaluat. Tertio mō vt itelligať dictum aplī de volūtate dei antecedente: ſʒ nō ꝯſequēte. Et dr̄ volūtas antecedēs q̄ q̄s vult aliq̄d abſolute. Cōſequens aūt q̄ vult aliq̄d ꝯſideratꝫ circūſtātijs ⁊ cōditiōib⁹ ꝑticularib⁹. ꝑmo mō vult iudex ciuitatis oēs ciues viuere: inq̄ntū ſūt mēbra ciuitatꝫ. ⁊ ſub iſta ꝯſideratōe h̄ eſt bonū. ſi aūt ꝯſidereť aliq̄s vt fur vel homicida: ſic nō vult eū viuere: q2 nō ē bonū ſʒ mors: eo ꝙ turbat bonū cōe. ⁊ h̄ mō de⁹ vult oēs hoīes ſaluos fieri inq̄ntū ſūt hoīes ipſi⁹ capaces ꝑ cognitionē ⁊ amorē. ꝯſideratꝫ tn̄ ꝯditionib⁹ ꝑticularib⁹ ſm̄ q̄s aliq̄ ſunt iuſti: aliq̄ pctōres: ſic vult ſm̄ ordinē ſue iuſticie aliq̄s ſaluos fieri ⁊ aliq̄s dānari. Sciendū tn̄ ꝙ volūtas ferť in res ſm̄ ꝙ in ſe ſūt. ⁊ iō vult illḋ ſimplr̄ qḋ vult ꝓut exiſtit in re ſm̄ ſuas ꝯditiōes ⁊ circūſtantias. iō volūtas ꝯſequēs ē volūtas ſimplr̄ dicta. añs vero ſm̄ q̄d. ꝓpter qḋ ab aliq̄b⁹ velleitas noiať. a ¶ Et ad ag. veri. euāgelice. b ¶ Uenire. ꝑ fidē formatā charitate. c ¶ Un⁹ eṁ. Hic ꝯñr declarat dictū ſuū. ſcilicet ꝙ deus velit oēs ſaluos fieri mō p̄dicto di. Un⁹ eṁ de⁹. creator oīm hoīm ad ſuā ſimilitudinem. d ¶ Un⁹ me. dei ⁊ ho. q̄ paſſus ē ꝓ ſalute oīm q̄ntū ad ſufficiētiā: nō tn̄ q̄ntū ad efficatiā: qḋ ꝓuenit ex defectu aliquoꝝ: q̄b⁹ ꝓpter eoꝝ demerita nō ꝓficit paſſio xp̄i q̄ntū ad effectum. e ¶ Cui⁹. ſ. mediatoris. f ¶ Teſtimoniū tē. ſuis ꝯfir. eſt. q2 tpe vete. teſta. cōfirmatū eſt ꝑ ꝓphas ei⁹ aduentū denūciantes: ⁊ tpe noui ꝑ ipſi⁹ p̄dicationē multꝫ mi-

H raculis ꝯfirmatū ⁊ ꝑ aplos p̄dicantes: ⁊ i nomie chriſti multa miracula facientes.

Aplus g ¶ In quo. ſcilicet teſtimonio p̄dicandos: h ¶ Poſitus ſum ego p̄dicator ⁊ aplus. Eſt aūt aplus nomen dignitatꝫ ſiue ſtatus: p̄dicator vero nomen actus cōuenientis ſtatui illi. i ¶ Ueritateʒ dico ⁊ non mentior. in aliquo. k ¶ Doctor gentiū. ad quē ſpectat verū dicere. doctor inq̄. l ¶ In fide ⁊ veritate. i. in his q̄ ꝑtinēt ad fidē ⁊ mores in quibus cōſiſtit veritas vite. m ¶ Uolo ḡ. Hic ꝯñr docet orandi modū q̄ntū ad ꝑpm̄ ep̄o ſubiectū. ⁊ ꝑmo q̄ntū ad viros di. Uolo ḡ viros orare in oī loco. ⁊ nō ſolum in eccla: ſed etiaʒ alibi oportunitate habita. n ¶ Leuātes pu. ⁊ dič puras ab opib⁹ iniq̄s. ⁊ leuātes vt ꝑ h̄ deſignēť eleuatio mentis in deum interi⁹: mot⁹ eṁ aīe interius redūdat in corp⁹ exterius. o ¶ Sine ira ad ꝓximū. q2 orans debet habere cor quietū. p ¶ Et diſceptatione. i. heſitatione ad deū. non dubitans de eius exauditione. dūmodo tamen oret pie perſeueranter ⁊ ꝓ ſe. q2 ſi nō ſtati exaudiať in effectu: exaudieť tn̄ tpe cōpetenti. ſecūdo q̄ntū ad mulieres di. q ¶ Similr̄ autē ⁊ mulieres. ſupple orare volo. r ¶ In habitu ornato. i. decenti ⁊ honeſto. s ¶ Cū verecūdia. q̄ eſt p̄cioſum ornamentū in frōte mulieris: quo caret frōs meretricis Hiere. iij. b. Frōs mulieris meretricꝫ fcā ē tibi: q2 noluiſti erubeſcere. t ¶ Et ſobrietate. geſt⁹ decētis. v ¶ Ornātes ſe. nō curioſe iō ſubdiť: x ¶ Non in tortis crini. i. criſpatis ⁊ capitib⁹ nō velatis. y ¶ Aut auro. i. aureis ornamentis. y ¶ Aut margaritis. affixis auro vel argēto. vel in veſtibus ꝯſutis circa collū ⁊ man⁹. z ¶ Uel veſte p̄cio. ⁊ iſta ſunt intelligēda vltra modū ſtatus aut ꝑſone. q2 ſunt curioſitatis ⁊ incitant ad peccatum luxurie. a ¶ Sed quod decet mulieres. ſcʒ habere veſtes ſimplices ⁊ honeſtas.

Promittentes

A ꝟ ta a ſe pōpa: vt miſericordiā dei ꝓuocet. habitus enī ſupbus nec impetrat: nec recta de ſe facit credi. a ¶ Mulier in ſilē. Orādi officiū dixit ꝯuenire oībus ⁊ q̄liter ⁊ ꝓ quib⁹: ⁊ q̄re ⁊ ꝙ vbiq̄ orandū ſit. Nūc dicit ꝙ docēdi officiū ſolis viris ꝯueniat: ⁊ q̄les ad illud debeāt ordinari determinat. b ¶ In ſilētio. Aug. Si loquit̄: mag̃ ad iniuriā irritat̄ ⁊ irritat. c ¶ Docere aūt ⁊c̄. Ambro. Ecce non ſolū habitū humilē ⁊ honeſtū habere mulierē docuit: Verūetiā auctem docendi ei negauit: ⁊ ſubiiciendā viro p̄cepit: vt tā habitu q̄ obſequus ſub p̄tāte ſit viri ex q̄ trahit originē.

d ¶ Adā nō eſt ſedu. Aug⁹. Cū enī p̄uaricatorē dicat apl̄s in ſimilitudine p̄uaricationis ade.

Gen̄. 3. c. Seductū tñ negat. vñ ⁊ iterrogat⁹ nō ait: Mulier ſeduxit me: ſ; dedit mihi ⁊ comedi. Mulier ꝟo ait: Serpēs ſeduxit me. Hāc aūt ſeductionē ꝓpriē appellauit apl̄s: p quā id qđ ſuadebat̄ cū falſū eſſet verū putatū eſt. ſ. ꝙ de⁹ lignū illud iō tāgere ꝓhibuerit: ꝙ ſciebat eos ſi tetigiſſent ſic͞ deos futuros: tanq̄ eis diuinitatē inuideret: q̄ eos hoīes fecerat. S; etiā ſi virū ꝓpt̄ aliquā mentis elationē: (q̄ deū internorū ſcrutatorē latere n̄ poťat) ſollicitauit aliq̄ experiēdi cupiditas: cū mulierē videret accepta illa eſca nō eſſe mortuā: nō tñ eū arbitror ſi iā ſpūali mente p̄ditus erat: vllo mō crediſſe qđ diabol⁹ ſuggerebat. Ideo ait: Adā nō eſt ſeductus ꝟoꝛ nec in eo in q̄ mlier vt illud crederet verū. Eritis ſic̄ dij. S; putauit vtrūq̄ fieri poſſe vt ⁊ vxori morē gereret: ⁊ p penitentiā veniā h̄ret. Minus q̄ peccauit: q̄ de penitētia ⁊ dei miſericordia cogitauit. Poſtq̄ enī mulier ſeducta manducauit: eiq̄ dedit vt ſil̄ ederet: noluit eā ꝯtriſtare quā credebat ſine ſuo ſolatio cōtabeſcere: et a ſe alienatā oīno interire: nō q̄dē carnali victus ꝯcupiſcētia: quā nōdū ſenſerat: ſ; amicabili q̄dā beniuolētia: q̄ plerūq̄ fit vt offendat̄ de⁹. ne offendat̄ amicus: qđ eū facere nō debuiſſe diuine ſnīe vltio indicauit. Ergo

B alio quodā mō etiā ipſe decept⁹ eſt. Inexptus enī diuīe ſnīe in eo falli potuit: vt veniale crederet cōmiſſū. Sed dolo illo ſerpētino q̄ mulier ſeducta eſt: nullo mō illū arbitror potuiſſe ſeduci.

e ¶ Saluabit̄ aūt. Et ſi mulier fuit cā pctī tñ ſaluabit̄: nō ſolū virgo ⁊ ꝯtinēs: ſ; etiā nupta: et ſi nūq̄ ab ope nuptiarū ceſſans: ſ; p generationē filioꝝ incedēs: ab h̄ mūdo exierit ſi ꝑmanſerit in fide ⁊ dilectiōe ⁊ ſanctificatione: vt p̄ter ꝓpriū virū alterū nō cognoſcat. Cū ſobrietate. i. tēperātia: vt ꝓprio etiā viro tpate vtat̄. Videt̄ ex his ꝟbis obeſſe mulieri: ſi vel filios nō habuerit: vel ſi q̄s habuerit in bonis opibus ꝑmanere noluerit. S; alibi dicit apl̄s

1. Cor. 7. b Beatior erit ſiue virgo ſiue vidua ſi ſic ꝑmāſerit. vnde pōt intelligi cū ait: Saluabit̄ mulier p generationē filioꝝ. occulte rei myſteriū figurat̄ ſe: vt ſ; filij mulieris ſint bona opa carnis: q̄ maxime in officiis miſericordie frequētari ſolēt: opa ꝟo miſericordie nil ꝓſunt ſiue paganis ſiue iudeis q̄ xp̄o nō credūt: ſiue q̄buſcūq̄ hereticis ⁊ ſciſmaticis vbi fides ⁊ dilectio ⁊ ſobria ſcīficatio nō inuenit̄. Et iō addit: Si ꝑmāſerit. Alioq̄n ſi ad l̄raꝫ accipiat̄: q̄ſi: inane eſt qđ ait: Saluabit̄ aūt p fili. ge. Nōne ⁊ ꝯtinēs: nōne mag̃ ⁊ ꝟgo? S; mulier typus ē carnis: adā: rōnis: q̄ volat ad deū vt paſſer ad domū. Caro generat filios. i. opa: q̄ tñ nō ꝓſunt paganis: ⁊ hmōi: niſi tm̄ i fide ⁊ dilectiōe. Hec ē turtur q̄ pōit pullos i nido. i. i vnitate eccl̄ie: hec ē q̄ p̄mo ſeducit̄: ⁊ ſeducit vir.

An liceat optare epiſcopatum

H Fidelis ſermo: Si q̄s ep̄atū deſiderat bo. opus de. Hiero. ad oceanum. Opus nō dignitatē: laborē non delitias: nō creſcere faſtigio: ſ; hūilitate decreſcere vt fiat ſeru⁹ ⁊ miniſter hoīm ꝓpter xp̄m: vt etiā intermiſſa rachele decora facie: ſed nō relicta: cū iacob intret ad lyā oculis lippā. Et de mōte cū moyſe deſcēdat ad cāpos: ⁊ de ocio ꝯtēplationis ad laborē actiōis. Nō enī ſic eſſe q̄ſq̄ deb; ocioſus: vt i eodē ocio vtilitatē nō cogitet ꝓximi: nec ſic actuoſus: vt ꝯtemplationē nō req̄rat dei. i ocio nō iners vacatio delectare debet: ſed vel inq̄ſitio vel inuētio veritatis: vt in ea q̄ſq̄ ꝓficiat: ⁊ qđ inuenerit alteri ne inuideat: In actiōe ꝟo nō amādus eſt honor i hac

Eccl. 1. a. vita ſiue potētia: q: oīa ſunt vana ſub ſole: ſ; opus ipm̄ qđ p honorē ⁊ potētiā fit: ſic recte ⁊ vtiliter ſit. ſ. vt valeat ad ſalutē ſubditoꝝ. vñ: Si q̄s ep̄atū deſiderat bonū opus deſi. Exponere voluit q̄d ſit ep̄atus: q: nomē eſt opis nō honoris. grecū enī eſt: ⁊ inde ductū vocabulū: ꝙ ille q̄ p̄ficit̄ illis quib⁹ p̄ficit̄ ſupintēdit: curā illoꝝ. ſ. gerēs. Scopos enī intētio eſt. epi. ſupra. Inde ep̄s latine ſupintēdēs dr̄: vt intelligat ſe non eſſe epiſcopū: q̄ p̄eſſe dilexerit: nō ꝓdeſſe. Ep̄at⁹ enī ē ſup ſuā ⁊ alioꝝ vi

ꝟ tā intētio

cet mulieres ꝓmittentes pietatē a
a ¶ orare cū viris eſt cōmune: ſed nō loqui potius. b ¶ nihil interrogans.
g per opa bona. † Mulier i ſilētiō b
¶ qđ ignorat. ¶ nō erecta ⁊ huiuſmodi.
c diſcat cū omni ſubiectione. Do c d
¶ in eccleſia. ¶ virum.
cere autē mulieri non permitto:
a ¶ aliqua p̄latione ſpūali. b ¶ ⁊ ſi in ſuo
neq; dominari in virūm: ſed eſſe e f
ſexu vt in clauſtro. a ¶ vt nō cū vicina cōfabulet̄. b ¶ ordo creationis oſtēdit ꝙ mulier viro ſubdita ſit.
in ſilētiō. † Adām enī p̄mus for g
h mat⁹ eſt: deinde eua. Et adā nō h i
¶ eo mō quo mulier. ¶ conſenſu.
eſt ſeduct⁹: mlier aūt ſeducta in k
¶ hec ſi dñaret̄ facilius ſeduceret̄. ¶ actu ¶ . i. p̄uaricari fecit. a ¶ in eccleſia nō deb; mulier docere ſ; inde augmentū ſalutis h; ſi filios quotidie inſtruēdo generat deo vt maneāt in fide ⁊ dilectione.
c p̄uaricatiōe fuit. Saluabitur l
autem per filiorum generationē
ſi permāſerint in fide ⁊ dilectio m n
a ¶ dei ⁊ ꝓximi. b ¶ quā i baptiſmo pceperūt. c ¶ tēperantia cōtra eſtum vitioꝝ.
nē ⁊ ſāctificatiōne cū ſobrietāte. o

f H ¶ vir pōt p̄eſſe. ⁊ determinat q̄s q̄ deſiderat opari et ꝓdeſſe multis nō ſupbe dominari. ſi irrep̄henſibil̄ ⁊c̄.
Fidelis ſer Ca. III p
mo. Si quis ep̄atum deſiderat: q
¶ vt bene operari poſſit.
bonū opus deſiderat† Oportet r

A a ¶ Promittētes pietatē p opa bo. ita ꝙ pecunia nō expendat̄ in talib⁹ vanis ⁊ curioſis: ſed in operib⁹ pietatis q̄ debēt eſſe ornamēta mulieris. C
b ¶ Mulier in ſi. diſ. ſ. a p̄dicatore in eccleſia. et a viro ſuo in domo. c ¶ Cū omi ſubiectione. i. humilitate. d ¶ Docere aūt mulie. nō ꝑmit. q: docere eſt opus ſapiētis. ſapiētia vero non viget in mulierib⁹ de cōi curſu. e ¶ Neq; dñari in vi. ſ. ſuū. f ¶ S; eſſe in ſilētio. ei nō cōtradicendo: ſ; in licitis ⁊ honeſtis ei obediēdo. qđ declarat p primū hoīem ⁊ feminā dicēs: 1. Co. 14. g
g ¶ Adā enī prim⁹. i. primo formatus eſt: Gen̄. 1.
h ¶ Deinde eua: Gen̄. 2. ⁊ hoc de coſta ade. ad oſtēdendū ꝙ vir eſt p̄ncipiū mulier̄. qđ p̄fert̄ ei qđ eſt ex p̄ncipio.
i ¶ Et adā nō ē ſeduct⁹. ſ; in h̄ ꝙ crederet eſſe verū ſerpētis dictū. Eritis ſic̄ dij. fuit tñ ſeductus in h̄ ꝙ ad exhortationē mulieris comedit de ligno vetito ne cōtriſtaret eā. ⁊ q: credidit illā trāſgreſſionē nō ſic eſſe puniendam. † Gen̄. 1. d
k ¶ Mulier autē ſeducta p̄uarica. fuit. q: dictū ſerpentis verū eſſe credidit. iſta tñ. 2. ſniaꝫ diffuſius pertractant̄. l ¶ Saluabit̄ tñ p fi. ge. q. d. licꝫ nō ſaluetur p doctrinā quā ſibi nō cōcedo ſaluabit̄ tñ p educationē ꝓlis ad dei ſeruitutē. qđ cedet ſibi in meritū vite eterne. m ¶ Si ꝑmāſe. in fi. erga deū. n ¶ Et dilecti. erga virū. o ¶ Et ſan. cū ſobri. circa ꝓpriū ſubiectū. D
H Fidelis Ca. III ſermo. Hec ē tertia pars in qua inſtruit̄ timothe⁹ de tertio actu ad ep̄m ptinēte q̄ eſt ordiare ḡdus eccl̄ie. Et diuidit̄ i duas partes: q: p̄mo ponit̄ hec inſtructio. ſcđo inſtructionis rō/ibi: Hec tibi ſcri. Prima adhuc in duas: q: p̄mo ponit̄ inſtructio de maiori ḡdu. ſcđo de minori/ ibi: Diacones. Circa primū dicit: Fidel̄ ſer. i. ver⁹. ⁊ qđ ſubdit̄ in aliquib⁹ libris: ⁊ omī acceptione plen⁹. nō eſt in libris correctis. q ¶ Si q̄s ep̄atū deſi. bo. opus deſi. q. d. nō ē deſiderādus ꝓpt̄ officij dignitatē: ſed ꝓpter annexū laborē q̄ eſt ordinat⁹ ad honorē dei ⁊ ꝓximi ſalutē. vñ dicit̄ ab epi qđ ē ſupra: et ſcopos intentio: q: debet ſp intēdere ſaluti plebis ſibi cōmiſſe. Dicūt autē hic aliq̄ ꝙ p ep̄atū intelligit̄ ſacerdotiū. qđ eſt etiā officiū intendēdi ſaluti ppl̄i ſibi commiſſi. q: immediate poſt agit de ſtatu diaconi: vt pa; in littera. ⁊ non eſt veriſimile ꝙ ſcribēdo de ſtatu epiſcopi ſtatim trāſiret ad ſtatū diaconi ſacerdotio pretermiſſo. Alij dicūt ꝙ timotheus erat fact⁹ primas: coꝙ eccleſia ephe ſina erat principalis totius prouincie: in qua erant multi epiſcopi per timotheum inſtituendi. ꝓpter quod apoſtolus inſtruit eum qualis ſit inſtituēdus in epiſcopū/dicens: r ¶ Oportet ergo epi. eſſe irre. poteſt tamen cōuenienter dici ꝙ inſtruit eū de vtroq; ſub nomine epiſcopi ſacerdotis officiū comprehendentis: quia ſicut eſt dictum: ad officium vtriuſq; pertinet ſuperintendere populo. magis tamen extenſiue ad officium epiſcopi: ſ; in tota dioceſi ſua. ad officium vero ſacerdotis in parochia. ſic igitur docet qualis ſit inſtituendus in vtroq; officio / dicens: Oportet ergo epiſcopum irrep̄hen. eſſe. i. ſine notabili defectu ⁊ integre fame. Iſta tamen cōditio ⁊ 25. diſt. c. vnū. ⁊ nūc aūt. 1. q. 7. c 2. ⁊ ꝟ. chriſtū Tit. 1. b Diuiſio

A alie ſequen

E G tã intentio. Itaq̃ a ſtudio cognoſcẽde veritatis nemo ꝓhibetur: qđ ad laudabile ptinet ociũ. Loc⁹ ꝟo ſupior ſine quo regi pplˢ nõ põt: ⁊ ſi teneat̃ ⁊ adminiſtret̃ vt decet indecẽter appetitur. Iõ in ocio cogitãda eſt vtilitas ꝓximi: in actione reqrenda eſt ɔtemplatio dei: Ociũ ſanctũ q̃rit charitas veritatis: negociũ iuſtũ ſuſcipit neceſſitas charitat'. Quã ſarcinã ſi nullus iponit: vacandũ ẽ veritati. Si iponit̃: ſuſcipiẽda eſt ꝓpter neceſſitatẽ charitatis. Sed nec ſic deſerẽda ẽ delectatio veritat' ne ſubtrahatur ipſa ſuauitas ⁊ opprimat iſta neceſſitas. a ❡ Irreꝑhenſibilẽ. Idẽ qđ ad titũ: ſine crimine. Res pene ɔtra naturaꝫ: vt ſine pctõ: ſed talis eligat̃ cuius cõparatione ceteri greꝫ dicantur.
†2.q.7.c.ſi. 26.di.c.de inde.35.di. §.1.47.di. §.1.82.di. c.ꝓpoſuiſti
b ❡ Uni⁹ vxo. vi. i. monogamũ poſt baptiſ. Si eñ ⁊ añ ɔiugẽ habuit q̃ obierit: nõ ei iputat̃: cui ꝓrſus nouo nec ſtupra nec alia q̃ ante fuerũt iã obſunt. c ❡ Sobriũ. Miniſtri tẽpli ꝓhibent̃ vinũ ⁊ ſiccrã bibere: ne ebrietate grauent̃ corda eoꝝ: ⁊ vt ſenſus vigeat ſemper ⁊ tenuis ſit. d ❡ Prudẽtẽ. contra eos qui ſub noĩe ſimplicitatis excuſant ſtulticiã ſacerdotum. e ❡ Ornatũ. vł virtutib⁹: vł motu ⁊ inceſſu habitu ⁊ ſermone cõi. f ❡ Doctorẽ. Quia innocẽs abſq̃ ſmõe. ɔuerſatio q̃ñtũ exẽplo ꝓdeſt: tãtũ ſilẽtio nocet. Nã latratu canũ ⁊ baculo lupi ſũt arcẽdi. vñ: Maledict⁹ canis nõ valẽs latrare. g ❡ Nõ violẽ. Hiero. q: vẽter mero eſtuãs cito deſpumat in libidineꝫ. Noe ebrietate nudauit femora. Loth quẽ ſodoma non vicit: vina vicerũt. h ❡ Nõ pcuſ. vt eũ ſequat̃: q̃ dorſũ poſuit ad flagella. i. xp̃m. i ❡ Non litigio. Nihil ẽ ipudenti⁹ arrogãtia ruſticoꝝ q̃ garrulitatẽ auctoritateꝫ putant: ⁊ parati ad lites: i ſubiectos tumidi itonãt. k ❡ Nõ cupi. Ut apl̃s nihil ꝑter victũ ⁊ veſtitũ q̃rẽt. l ❡ Suę domui b. p̃. nõ vt opes augeat: ſꝫ vt qđ pplis p̃cepturꝰ ẽ: ꝓ⁹ a domeſtic' exigat. m ❡ Nõ neophitũ. heri catbecumin⁹: hodie põtifex: heri i theatro: hodie i eccłia: veſpe i circo: hodie in altario: dudũ fautor hiſtrionũ: nũc cõſecrator virginũ. n ❡ Ne in ſupbiã ela. Neſcit momẽtaneꝰ ſacerdos hũilitatẽ: modos pſonarũ: vł ſe ɔtẽnere: nõ ieiunauit: nõ fleuit: nõ ſe correxit: nõ paupib⁹ erogauit. In arrogãtiã q̃ ẽ ruina diaboli incidũt q̃ pũcto hore necdũ diſcipuli fiunt mgr̃i. o ❡ Oportet aũt il. ⁊ teſ. ha. ⁊c̃. Hec clauſula ɔgruit p̃ncipio q̃ irreꝑhẽſibil' ſit ñ ſolũ a domeſtic': ſꝫ ab alienis iudeis gẽtib⁹ heretic': vt q̃ religiõi detrahũt: iure ei⁹ d̃trahere nõ audeant. p ❡ Nõ tur. Haymo. Turpe ẽ huic ꝓfeſſioni q̃ſtib⁹ ſtudere. q ❡ Nullũ cri. Aug⁹. Crimẽ eſt pctm̃ graue: accuſatiõe ⁊ dãnatione digniſſimũ. r ❡ Mulieres. Ambro. Cũ ſcm̃ p̃cepit creari epm̃ et diaconũ plebẽ nõ diſparẽ vult ẽẽ: etiã in ĩfimo g̃du mulierũ: vt munda ſit eccłia: ſꝫ occaſiõe hoꝝ verborũ cathaphrige dicũt diacones debere ordinari: quod eſt contra auctoritateꝫ. s ❡ Diacones. poſt interpoſitioneꝫ de mulieribus iterum, de diaconis dicit.

Eſa.56.d †47.diſt.c. ſic bi.§. neceſſe Geñ.9.d Ibidẽ.19.g †48.di.§.1

†8.q.1.c. lꝫ de cõ. diſt. 1.c. iubem⁹ De ſacra vnctio.c. vnico

Crimen

❡ Eccła

❡ nõ obnoxiũ reꝑhenſioni.

a Oportet ergo epiſcopũ eẽ irreꝑhẽſibileꝫ
b †vnius vxoris virũ: ſobriũ: orna a b c
a ❡ habitu ⁊ geſtu. b ❡ i omnib⁹ agendis. c ❡ verecũdũ. d ❡ q̃ in h̃ ante ɔſueuerit.
c tũ: prudẽtẽ: pudicũ: hoſpitalẽ: d e f
❡ q̃ hꝫ grãm docẽdi. b ❡ q̃ h̃ agat frequẽt. g
g doctorem: non vinolentum: non h i
a ❡ ita traſcibilẽ ⁊ pturbati ſẽſus vt pcutiat: q̃ dꝫ eẽ patiẽs. b ❡ q̃ modũ animi ſeruet.
h percuſſorem: ſed modeſtum: nõ k
❡ q̃ hoc ſoleat. ❡ q̃ facile a iuſto deuiaret.
l litigioſum: non cupidum: ſuę do m n
a ❡ ne imitẽt̃ filios heli: q̃ in veſtibulo tẽpli cũ mulieribus dormiebãt: ⁊ religionẽ q̃ſtꝰ putantes: qđ in hoſtijs erat in ſuas delitias ɔuertebant. ❡ ſic.
mui bene prepoſitum: filios ha o
bentem ſubditos cum omni caſti p
a ❡ minori de q̃ familiarior cura.
tate †Si quis autẽ domui ſuę be q
a ❡ maior vbi tot ⁊ alieni quaſi nullo mõ.
ne preeſſe neſcit: quomõ eccleſię r
m dei diligentiaꝫ habebit †Non ne s
❡ nõ rudẽ. a ❡ grec. b ❡ pre ceter' dignio rẽ ſe putans: quaſi eo egeat religio.
n ophitũ: nẽ in ſuperbiam elatus t v
o in iudiciũ incidat diaboli †Opor x y
tet autẽ illum et teſtimonium ha
❡ nõ ſolũ a fidelibus.
bere bonũ ab his qui foris ſunt:
a ❡ ɔtemptũ apud infide'es: vł fideles: ⁊ ſic in odiũ ⁊ in alios diaboli laqueos.
vt non in opprobriũ incidat et in z
a ❡ niſi epiſcopos ꝓ p̃ſbyter' acciperet: non de eis intermitteret deſcẽdens ad diacones.
laqueuꝫ diaboli. Diacones ſimi b
❡ oportet eẽ. a ❡ vt q̃ ſeminãt diſcordias c
liter pudicos: non bilingues: nõ d e
a ❡ qđ eſt emere ⁊ pluris vendere.
p multo vino deditos: non turpe f
a ❡ vt q̃ freq̃nt̃ h̃ agũt. b ❡ ſciã qđ de fide
lucrum ſectantes: habentes my g
alijs occultũ eſt. ❡ manẽtes.
ſterium fidei in conſcientia pura. h
a ❡ nõ ait ſimplr̃ hi: ſꝫ ait: ⁊ hi: i h̃ inuit ⁊ epiſcopos eẽ ꝓbãdos. ❡ tales inuẽt. a ❡ ſcꝫ.
Et hi autem probentur primum: i
q ⁊ ſic miniſtrẽt nullũ crimẽ haben k
a ❡ ordinãdoꝝ: q̃ ſi male ⁊ meretrices fuerit viri eis regẽdis neceſſarij tollẽdi nõ ſt̃ ab eis
r tes. Mulieres ſimiliter pudicas l m
non detrahentes: ſobrias fideles n o
❡ dict' ⁊ fact'. a ❡ etiã. b ❡ quã de⁹ decreuit hoĩ cũ qua bñdicit̃ qđ nõ cũ ſecũda. p
in oib⁹. Diacões ſint vnius vxo q
ris viri: qui filijs ſuis bene pre r
a ❡ q: tales bñ miniſtrabũt: ⁊ q̃ bñ miniſtrauerint: quaſi ne cui ſit hoc graue.
ſint et ſuis domibus. Qui enim s t

❡ alie ſequẽtes magis relucere debẽt in ipſo epiſcopo q̃ in ſacerdote curato. a ❡ Uni⁹ vxoris virũ. ſ. poſt baptiſmũ. ſi eñ ante baptiſmũ habuit vxorẽ ⁊ mortua fuerit: nõ p̃iudicat ei q̃n poſt baptiſmũ poſſit accipere vnã aliã. q: baptiſmus tollit illã irregularitatẽ: vt d̃r etiã i glo. b ❡ Sobriũ. in cibis ⁊ potib⁹. c ❡ Ornatũ. in morib⁹. d ❡ Prudentẽ. in agibilibus. e ❡ Pudicũ. i. honeſtũ. in exteriori geſtu. f ❡ Hoſpitalẽ. in pietat' actu. g ❡ Doctorẽ. i. abileꝫ ad docẽdũ rõne ſcientie ⁊ facũdie. h ❡ Nõ vinolẽtũ. i. ad potationẽ vini aſſuetũ. i ❡ Nõ pcuſſorẽ. ex iracũdia. k ❡ Sed modeſtũ. ꝑ repreſſionẽ paſſionũ. l ❡ Nõ litigioſũ. ita q̃ nõ ſolũ ex ira nõ pcutiat aliquẽ: vt dictũ eſt: ſed nec etiã ꝟbis iniurioſis ɔtẽdat. m ❡ Nõ cupidũ. q: vict⁹ ⁊ veſtit⁹ debẽt eẽ diuitie chriſtianoꝝ: ⁊ maxime epiſcopoꝝ ⁊ ſacerdotũ. j. vi. b. Habẽtes alimẽta ⁊ q̃bus tegamur his cõtenti ſim⁹. n ❡ Sue domui bñ ꝓpoſitũ. i. diligentẽ de bona ꝓuiſione dom⁹ ſue: ⁊ maxime circa ꝓlẽ in morib⁹ informãdaꝫ / iõ ſb̃dit̃: o ❡ Filios haben. ſubdi. i. reuerẽtes et obediẽtes. p ❡ Cum oi caſtitate. ⁊ nõ ſint ſicut filij heli q̃ dormiebãt cũ mulierib⁹ q̃ excubabãt ad oſtiũ tabernaculi. j. Reg. ij. q ❡ Si q̃s aũt domui ſue pre. ne. negligẽter ſe habens circa eã. r ❡ Quõ eccłie dei dili. habebit. q. d. non eſt veriſimile: q: q̃libet naturaliter inclinat̃ circa ꝓuiſionẽ vxoris ⁊ filioꝝ. vñ bruta aĩalia naturali inſtinctu circa hmõi curã ſũt ſollicita. s ❡ Nõ neophitũ. i. de nouo cõuerſum ad fidẽ. ⁊ dicitur a neos qđ eſt nouum ⁊ phitos qđ eſt fides. t ❡ Ne in ſupbiã elat⁹. ex ſua promotione feſtina. v ❡ In iudiciũ. diaboli. x ❡ Incidat. i. deijciat̃ a ſtatu g̃re ⁊ dignitat' ꝓpter ſuã ſupbiã: ſicut diabolus ꝓpter ſuã ſupbiam fuit deiect⁹. y ❡ Oportet aũt ⁊ illũ te. ha. ⁊c̃. i. ab infidelibus. z ❡ Ut nõ in op. incidat. i. in ɔtemptũ nõ ſolũ ſue pſone: ſed etiã eccleſie: in quam redundat contemptus procuratoris eius. a ❡ Et in laqueũ diaboli. i. in odiuꝫ et rancorẽ cõtra illos a qb⁹ pcipit ſe contẽni. b ❡ Diacones. hic ɔñter inſtruit timotheũ de ſtatu minori. ⁊ p̃mo de diaconib⁹. ſcđo de mulieribus / ibi: Mulieres: Circa p̃mũ dicit: Diacones ſilr̃. ſupple oportet eſſe. c ❡ Pudicos. i. maturos et honeſtos i aſpectu ⁊ exteriori geſtu. d ❡ Non bilingues. q: p h̃ ſuſcitant̃ i eccłia diſſenſiones. e ❡ Non multo vi. de. q: per h̃ aufertur ſenſus diſcretiõis q̃ requirit̃ in eccleſie miniſtris. f ❡ Nõ turpe lu. ſectãtes. habendo oculũ magis ad tꝑale bonũ q̃ ad ſpũale miniſteriũ. g ❡ Habentes myſteriũ fidei. i. cognoſcẽtes circa fidem illud qđ eſt ſimplicib⁹ laicis occultũ: vt poſſint eos docere. h ❡ In cõſcia pura. in tali doctrina queſtũ nõ attendendo ſed honorẽ diuinũ. i ❡ Hi aũt ꝓbent̃ primũ ⁊c̃. i. antequã applicent̃ miniſterio ꝓbentur de morib⁹ ⁊ fide. k ❡ Nulluꝫ cri. ha. q: debẽt eẽ integre fame: aliꝰ eoꝝ infamia in dedecus eccłie redundaret. l ❡ Mulieres. Hic inſtruit eũ de mulierib⁹ di. Mulieres ſilr̃. ſupple oportet eſſe. m ❡ Pudicas. i. nõ ſolũ caſtas iteri⁹: ſꝫ etiã honeſtas i ſenſib⁹ exteriorib⁹. h̃ eñ ꝓprie iportat pudicitia. n ❡ Nõ detra. qđ freq̃nt̃ ɔtingit mulierib⁹. ſꝫ vxores miſtroꝝ eccłie dñt p̃ ceter' morib⁹ pollere. o ❡ Sobrias. in cibo ⁊ potu ⁊ veſtitu. p ❡ Fideles i oĩbus. ſ. ꝟbis ⁊ factis. Et reuertit̃ ad diacones di. q ❡ Diacones. exponatur vt. ſ. r ❡ Qui fi. ⁊c̃. eos in morib⁹ informãdo. s ❡ Et ſu. d. vxorẽ ⁊ familiã debite regẽdo. t ❡ Qui eñ be. mi. i g̃du diaconij.

G

b

Diuiſio

❡ Gradũ bo

A ¶ a ¶ Eccleſia. Multoꝝ ꝯuocatio ad vni
Eccl'ia us dei cultū. b ¶ Colūna. In ſe bene
ſuſtinēs ꝯſtantē ne corruat: licet tribuleꝭ.
c ¶ Firmamentū veri. Dr res occul-
Sacrm ta. Idē et myſteriū. Sacramētū ḡ appel-
latur hic verbuz
patris: qđ ī na-
tura deitatis vel
diuinitatꝭ ī qua
pr̄i ē eq̄le inuiſi
bile manet. Et
h̄ ſacrm̄ eſt pieta
tis. i. totꝰ ſtāt re
ligionis et vere
culture: ⁊ iđ cau
tius ſeruāda eſt
eccleſia.
d ¶ Magnū.
Ps.144.a qꝛ magnitudis
eiꝰ nō eſt finis.
e ¶ Et mani.
qꝛ appuit ꝑ ṗdi-
catione ⁊ ꝑ mul-
ta miracula.
f ¶ Manife.
Sacramētū qđ
ē xp̄s ī carne di-
cit manifeſtatū.
Natꝰ ei hō filꝰ
dei qui ī ſecreto
erat apud deum
oꝑe et ṗdicatiōe
declarauit ſe cre
ature. g ¶ Ap
pa. an. Non in
deo tm̄ inoteſcit
angelis qđ ab-
B ſcōditū eſt: ſed ⁊
hic apparet eis:
cū efficiꝭ atq̄ ꝑ-
palaꝭ. Qui ṗus
viſus hūilꝭ ocul-
cta morte in ma-
ieſtate apparuit
vt aſcēdētes an-
geli myſterium
quod ṗus latuit
declaratū in car
ne: genu illi fle-
ctētes quaſi deo
grās agāt: quia
didicerāt verita
tem. h ¶ In
mūdo. Ut pſi-
dia mūdi veniā
erroꝛiſ mereri n̄
poſſit: ſicut do-
minꝰ dicit de iu-
Ioh.15.d deis: Si non ve
niſſem et locutꝰ
eis fuiſſem: pec-
catū n̄ hr̄ent ⁊c̄.
Ca. IIII
Spiri-
tꝰ aūt
mani
feſte di. Que
ſibi futura ſpūſ-
ſanctꝰ reuelaue-
rit ad inſtructionem et cautelā eccleſie nō
tacet. dicens futuros peſtifere doctrine vi
ros: vt premonita eccleſia ſit ſollicita: ne
ab huiuſmodi hominibus circūueniatur:
q̄ſi ita eſt digna domꝰ dei: ſed ſpūs ma. d.
Et ideo pro eius ſublimitate ne curam de
ponas. k ¶ Cauteriatam. cauterium
Cauteriū eſt ferrum a cauādo dictū. l ¶ A cibis.
q̄ſi immūdis: nō cā corꝑalis caſtigatiōis.
S Quos de

a ¶ vt epi ſiant. b ¶ excellētioꝛē. ¶ vtilē
hñ miniſtrauerint: gradū ſibi bonū a
hoſbus. ¶ glie eterne. ¶ ⁊ h̄ ꝑ fidē.
acq̄rēt: ⁊ multā fiduciā i fide q̄ ē i b c
a ¶ ⁊ ſi ſpero venire. ¶ adeo neceſſaria.
xp̄o ieſu Hec tibi ſcribo † fili timo d e
thee ſperās me vēire ad te cito. f
a ¶ volo. b ¶ tamen. ¶ interim
Si āt tardauero ūt ſciās quō o- g
a ¶ ꝑz aduerſitates ſinglo⁊. ¶ iđ caute agē
porteat te i domo dei ꝯuerſari q̄
dū. ¶ tāto cautꝰ. ¶ qꝛ mlti ibi ſūt. a ¶ ⁊
ita ī illa vita. b ¶ qđ pꝫ: qꝛ tot ꝑ xp̄o ſuſtiet.
c ¶ fulcimentū in nutātibꝰ ruituris.
a b c d e ē eccl'ia dei viūi: colūnā ⁊ firmā h i
mētū veritatꝭ. Et manifeſte ma- k
¶ in eccl'ia: iđ cautꝰ ſeruāda cū religiōis.
a ¶ xp̄s ſm deitatē dr occultꝰ. ¶ inuiſibi-
le ī ſe. b ¶ eccleſie ne ſit ei negligēs ꝓ qua
f gnū ē pietatꝭ ſacrm̄ qđ māifeſta l
tm̄ fecit. a ¶ aſſumpta. ¶ .i. oꝑibꝰ ⁊ virtu
te in carne oſtenſis claruit q̄s eſſet q̄ erat in
carne. b ¶ ſanctus ⁊ iuſtus oſtēſus eſt: qꝛ
de ſpiritusancto conceptus.
tū ē in carnē: ⁊ iuſtificatū ē i ſpū: m
a ¶ qđ etiam. b ¶ qui ex eo profecerunt.
c ¶ ecce item magnū ſacramentū.
g apparuit angelꝭ: ṗdicatū eſt gēti n o
a ¶ manēs. b ¶ hac de mortalitate.
b bus: creditū eſt in mūdo: aſſum p q
a ¶ ſuper omnem creaturā habēs nomen
qđ eſt ſuper omne nomen.
ptum eſt in gloria. Ca. IIII

i Spiritus aūt manife r s
¶ mihi i corde. a ¶ ꝯ q̄ am
plius modo prouidendum
vel vigilandum eſt.
ſte dicit: † quia i no- t
a ¶ vñ niſi venerit diſceſſio ṗmū. b ¶ nota
uiſſimis tꝑibꝰ diſcēdēt q̄dā a fi v x
biles. ¶ q̄ſi cupide. a ¶ quia in illis
maligni ſpiritus loquentur.
de: attēdētes ſpiritibus erroꝛiſ ⁊ y z a
a ¶ nō quidē hoīm: ſꝫ. ¶ hoīm demonia
doctrinis demoniorum in hypo b
hhabentiū. ¶ ſimulatione vel ſimulata re
ligione vt magis decipiant.
criſi loquentium mendacium et c d
¶ aduſtā igne male ꝯſcientie ⁊ ſigno men-
dacij aperti notabilē: vt oēs caueāt. ¶ cor
ruptam praua cogitatione.
k † cauteriatā habētiū ſuā ꝯſciētiā
a ¶ h.ſ. ¶ .i. a nuptijs abſtinere: q̄s dicūt.
eē inſtitutas a malo auctore. ¶ ⁊ ꝑcipiētiū.
l ꝓhibētiūꝫ nubere: abſtiere a cib e f

a ¶ Gradū ſibi bo. ac. i. merebūꝭ ꝙ fiāt ſacerdotes vel epi. b ¶ Et mul C
tā fidu. ſ. habēdi finaliꝭ vitā btāz. c ¶ In fi. i. ꝑ fidē ieſu xp̄i. d ¶ Hec ti. Po
ſita inſtructiōe de ḡdibꝰ eccl'ie: h̄ ꝯſ̄r poniꝭ iſtructiōis rō, cū dr: Hec tibi ſcri. qđ
ſubdiꝭ: e ¶ Fili timo. nō eſt de textu: ſꝫ ē gloſa interlinearis īſerta textui ꝑ ſcri-
ptores. f ¶ Sperās me ve. ⁊c̄. q. d. ſi aliꝭ deꝰ diſpoſuerit: ita ꝙ non poſſim te
docere ꝟbo de ordinatiōe eccleſie: doceā te ſaltē hoc ſcripto.
g ¶ Ut ſciās quō ⁊c̄. i. eccl'iam cōuenieter regere ⁊ ordi-
nare. h ¶ Colūna. recta ⁊ fortis ad ſuſtinendū. i ¶ Et
firmamētū ve. ſ. euāgelice: quā eccleſia ſuſtinuit firmiꝭ etiā
in ꝑſecutionibꝰ maximis. k ¶ Et manifeſte magnū ⁊c̄.
Id eſt ſacrū ſecretum. ſ. incarnatio verbi diuini: qđ dr ſacrm̄
pietatis. ex maxima enī pietate ⁊ occulta pr̄is ꝓceſſit incarna
tio filij: vt eēt hoſtia īmolāda ꝓ ſalute mūdi. l ¶ Qđ ma-
nifeſtatū ē in car. ſ. aſſumpta. ꝑ h̄ enī ꝙ xp̄s tactu ſue manꝰ † Fili timo-
ſaluabat leproſos: ⁊ verbo ſuſcitabat mortuos et imperatiue thee nō eſt
tāq̄ ꝓpria ꝟtute: apparebat ꝙ virtus diuinitatis ſub carne la de textu
tebat. m ¶ Iuſtificatū ē in ſpū. i. ꝑ ſpm̄ſctm̄ iuſticiā xp̄i te
ſtificantē. ſm qđ dr: Ioh. xvi. b. Cū venerit ſpūs veritatꝭ: ille
arguet mundū de pctō ⁊ de iuſticia ⁊ de iudicio. et ſubdit de
iuſticia vera: qꝛ ad patrē vado. tūc enī erat mittēdus ſpūſſan
ctus in ſigno viſibili. ſ. poſt aſcēſionē xp̄i: Ioh. vij. f. Nondū
enī erat ſpūs datus: qꝛ nōdū erat ſpūs glorificatus. ſpūs aūt
ſctūs apparēs ī ſigno viſibili fuit teſtimoniū euidens iuſticie
xp̄i: ⁊ ꝙ erat vnus deꝰ cū pr̄e ſicut dixerat: qđ tunc declarauit
petrus: vt patꝫ Act. ij. ꝓpter qđ crediderūt tunc tria milia.
n ¶ Apparuit an. licet enī añ cognouerint xp̄i myſteriū.
tñ ipo cōpleto ī effectu cognouerūt nouo mō. ſ. noticia experi-
mētali ſeu intuitiua: vt declaratum fuit diffuſius. s. Eph. iij.
o ¶ Predicatū ē gē. ꝑ aplos: ⁊ ſpālīter ꝑ paulū: q̄ ſpeciali-
ter fuit apl's gentiū: Gal. ij. b. Qui oꝑatus eſt petro in apl'atū
circūciſionis: oꝑatus ē ⁊ mihi inꝭ gētes ⁊c̄. p ¶ Creditum
eſt ⁊c̄. nā a tpe aplo⁊ ī oībꝰ mūdi partibꝰ ṗdicatū fuit xp̄i my
ſteriū: ⁊ ab aliquibꝰ creditū: vt declaratū fuit. s. pleniꝰ Ro. x.
q ¶ Aſſumptū eſt in glo. qꝛ chriſtus in corꝑe glorioſo re
ſurrexit. ⁊ ſic in celum aſcendit: vt habeꝭ Act. j.
¶ In ca. iij. vbi dr in poſtil. Nō neophitū. i. de nouo cōuer.
Additio. Hoc qđ diciꝭ hic Nō neophitū. i. de nouo Neophi-
ad fidē cōuerſuꝫ: intelligendū eſt de ꝓpinq̄
nouitate tꝑis vñ glo. in h̄ loco Heri catecuminꝰ hodie pōtifex
eſt: heri in theatro: hodie in eccl'ia: veſpere in curru. hodie in
altari: hec in glo. Ex q̄ pꝫ ꝙ nō loquiꝭ apl's de longinq̄ tꝑis D
differētia: ſed de breui. Nō enī dixit glo. olim cathecuminus
hodie pōtifex: ⁊ ſic de alijs in quibꝰ differētia longinq̄ poſſet
intelligi: ſed heri ⁊ hodie q̄ ſunt differētie ṗteriti tꝑis ⁊ futu-
ri: breues tamen. In religione autē neophitus diciꝭ vſq̄ ad
annū ꝓbationis nō vltra ⁊c̄. Ca. IIII
Spiritus aūt ma. Hec eſt q̄rta pars ṗncipalis: in
q̄ inſtruit timotheū de alio actu ꝑtinēte ad epm̄: qui
eſt docere ppl'm. ⁊ diuidiꝭ ī duas partes: qꝛ ṗmo excludit mo †2.theſ.2. a
dū docendi erroneū. ſcđo ponit verū, ibi: Hec ꝓponēs. Circa 2.pe.3.a
primū dicit: Spūs autē. ſ. ſctūs. s ¶ Manifeſte dicit. Iude.1.f
Id ē reuelat mihi ⁊ alijs ꝓut ſibi placet. ⁊ dicit manifeſte: qꝛ Diuiſio
reuelationes diuine certe ſūt illis quibꝰ fiūt. t ¶ Quia in
nouiſ. tē. potiſſime circa tp̄a antichriſti. v ¶ Diſcedent
quidā. i. aliq̄ notabiles ꝑſone. x ¶ A fide. ſicut pleniꝰ di-
ctū fuit. s. ij. Theſſal. ij. ſuꝑ illud verbū: Quī niſi venerit diſ-
ceſſio primū ⁊c̄. y ¶ Attēdētes ſpi. ſ. malignis. z ¶ Er
roꝛis. i. ducentibꝰ hoīes in errorē. a ¶ Et doctri. demo.
in falſis ꝓphetis loquentiū. ſicut enī ſaluatoꝛ ṗmiſit diſcipu-
los in oēm ciuitatē ⁊ locū q̄ ipſe erat vēturus: vt hr̄ Luc. x. a.
⁊ illi loq̄bāꝭ in ſpūſctō. ſic ⁊ antichriſtus ṗmittet ꝓphās ſu-
os loquētes ſpū diabolico. b ¶ In hypocriſi. i. in ſctitate
ſimulata. c ¶ Loquentiū mē. vt ꝓpter ſctitatis ſimulationē
facilius credatur mendacijs. d ¶ Et cauteriatā. i. obſti †1.q.7.c.Ut
natā in ardoꝛe ſue malicie ⁊ concupiſcētie. eſt enī cauterium dici.
ferrū ignitū quo vriꝭ caro. ⁊ per duriciā ferri intelligiꝭ obſti-
natio in malo: ⁊ per eius igneitatem ardoꝛ malignitatis ⁊ cō
cupiſcentie. e ¶ Prohibentiū nubere. quaſi hoc ſit ma-
lum per ſe: cum deus nuptias fecerit tanq̄ bonas: Gen. ij. et
eas approbauerit: Math. v. c. dimittere tamen nuptias propter continentiā ſer-
uandam vt liberius deo ſeruiatur: eſt dimittere minus bonum ꝓpter maius.
f ¶ Abſtinere a cibis. tanq̄ ab immūdis per ſe ⁊ illicitis. qđ tamen eſt falſum
cū ſint dei creature. oīs aūt creatura dei ꝑ ſe bona eſt. pōt tñ fieri aliq̄s cibus ma-
lus alicui ꝑ accidēs: vt qꝛ ꝓhibeꝭ ſibi a ſuperioꝛe: ⁊ ſic aliqui cibi fuerūt illiciti iu-
deis tꝑe veteris teſtamēti: qꝛ in lege ꝓhibiti. Sed qꝛ talis abſtinētia ꝑtinet ad ce
rimonialia q̄ ceſſant in noua lege: vt dictū fuit. s. i. ca. ideo talis obſeruatio nō eſt
licita: vt obligās ex veteri lege. pōt tñ hō ab illis vel ab aliquibꝰ co⁊ abſtinere alia
rōne: vtpote ꝓpter macerationē ſue carnis: vel ꝓpter ꝯſeruationē ſue ſanitatis.
A Quos deus

E F a ¶ Quos de⁹ cre. hec doctrina ſctoꝝ: illa demonioꝝ. b ¶ Scti
ficaſ. Sctūs fit cib⁹ et
ſalubris: non noxi⁹ aīe
vł corpi: ꝙ vbū ſctificat:
oratio impetrat: diabo
†Ecclī. 39.c lus vero p cibū tentat.
c ¶ Nā corpalis ex.
Dat itelligi ꝙ vigilijs:
ieiunijs: orōib⁹ ꝛ bōis
opib⁹ ſe exercebat: non
a deo intēt⁹ opib⁹ miſe
ricordie. d ¶ Pietaſ.
Que opaſ bōa ſrib⁹:
valet ad ꝓmerēdū de/
um. e ¶ Vite q̄ nūc
ē. Habēs h̄ diuitias ꝛ
glīaꝫ: i futuro vitā eter
Cantī.2.a nā. vñ: Leua ei⁹ ſb ca.
meo: ꝛ dex. il. am. me.
Pro.3.b vñ ēt: In dextera ei⁹ an
ni vite: in ſiniſtra diui/
tie ꝛ honor. Et dñs in
Mat.19.d euāgelio: Accipiet in
h ſclō cētieſ tm̄. i. mul
tiplicationē diuitiaꝝ et
glīe: ꝛ in futuro ſclō vi
†1.Co.2.d tā etnā. Ois ſūma di/
ſcipline nr̄e i miſcdia ꝛ
pietate eſt: quā ſequēs
ſi lubricū carnis patiſ
vapulabit. Si qs āt ſo
lū exercitiū corpis ha/
buit: perennas penas
patieſ. f ¶ Precipe
hec ꝛ do. Manet euꝫ
vt ꝑfect⁹ ei⁹ p oīa exem
plū eſſet alijs: vt i ado/
leſcēte mirabilis vide/
retur et grauis diſcipli
na: vt act⁹ eius excuſa/
†5.1.c rēt: ꝛ nō q̄ſi iuuenis: ſꝫ
q̄ſi ſenior habeatur: et
erubeſcerent maiores
natu ſi nō exhiberēt ſe
iuxta formā hui⁹ cōuer
ſatione ꝛ moribus gra
ues. g ¶ Propheti.
Vocat īſpirationē ſcī
ſpūs: p quam p̄ſciebat
qd de h ꝛ de ceteris eſ/
ſet acturus. Ideo ait:
Que data eſt tibi p ꝓ/
phetiā: qꝛ ſpū reuelāte
cognouit aplūs timo/
theū eſſe dignū epiſco/
pali honore. ¶ Amb.
Prophetia eſt qua eli/
gitur quaſi doctor futu
rus idone⁹. Man⁹ im
poſitiōis verba ſūt my
ſtica: qb⁹ confirmaſ ad
hoc op⁹ electus aucto/
ritatē accipiēs teſte cō/
ſcientia ſua: vt audeat
vice dñi ſacrificiuꝫ deo
offerre. h ¶ Preſby
teri. Pro preſbytero/
rū: quia min⁹ trib⁹ eſſe
non pñt. Et vocat p̄ſby
teruꝫ epm̄: vel qꝛ vnus
manū imponit ceteris
aſſentiētib⁹: Vel p̄ſby/
teru: qꝛ p̄ſbyteriū eſt cā
cur man⁹ īponant: vel
qꝛ īpoſitō manuū p̄ſby
teriū dat ordinatio.

a ¶ nō vt illi mētiunſ ꝓnceps tenebraꝝ. ¶ vt
hō ꝓpter quē oīa pcipet ꝛ inde grās ageret.
a quos de⁹ creauit ad pcipiēdū cuꝫ a b
¶ q̄ hn̄ credūt de cibis: ꝛ q̄ qꝺ credūt intelli/
grāꝝ actione fidēlibus: ꝛ his q̄ co c d
gūt: qꝺ nō oēs. ¶ hanc. ſ.
gnouerūt veritatē. †Quia oīs crea e
a ¶ a ſua natura. ¶ alalia q̄dā dicta fuerunt
īmunda: nō natura: ſed ſignificatione.
tura dei bōna eſt: ꝛ nihil reijciēdū
a ¶ ſolet pcipi. b ¶ ne diabol⁹ p cū noceat.
b qꝺ cū grāꝝ actiōe pcipitur. Sān f
¶ filiū p quē creauit pater.
ctificaſ ei⁹ p verbū dei ꝛ orationē. g
a ¶ q̄ dixi de creaturis et nuptijs. b ¶ ante
vel publice. c ¶ re ꝛ opinione. h
Hēc ꝓpōnēs fratrib⁹ bōnus eris k
¶ qui bene potes: quia.
miniſter chriſti ieſu: enutrit⁹ vbis l
¶ ab alijs. a ¶ in moribus. b ¶ ab infan/
tia. ¶ etiam tuo ſtudio.
fidei ꝛ bōe dōctrīe quā aſſecut⁹ es. m n
a ¶ vbi nec aptitudo. b ¶ vel inanes ſine
fructu: ꝛ ſi ibi ratio videatur vt in legalibus.
¶ quas ſolent anus narrare.
†Inēptas aūt ꝛ anilēs fabulas d o p
a ¶ nō ſuffiē illa vitare niſi x̄a ꝯfirmet. addit.
exerce: q̄ſi illa ꝓpone fratrib⁹: ſꝫ. b ¶ ad cultū
ꝛ religionē oīpotent' dei: ꝛ ad opa miſcdie.
uita: et exerce teipm̄ ad pietatem. q
¶ de pietate moneo tē. a ¶ frena carnis. ¶ i
q̄ te fatigas. b ¶ vt vitat' vitijs careat pena.
c Nam cōrporal' exercitatio ad mō r s
¶ quādo ſaluti oīm ſtudet.
d dicū vtilis eſt. Pietas aūt ab om t
¶ vt hic bonis abūdet ſpūalib⁹ ꝛ tēporalibꝫ
ſufficientiam habeat.
e nia vtilis eſt: ꝓmiſſionē habēs vi/ v
a ¶ veraꝫ. b ¶ ꝛ iſte de pietate.
te q̄ nūc ē ꝛ future. †Fidēlis ſmō: x y
¶ quia vtilis.
et omni acceptione dign⁹. In hoc z a
a ¶ qꝺ in me oſtēdo. ¶ in h ꝙ pietas hꝫ ꝓmiſ
ſionē vite hui⁹ ꝛ future. b ¶ .i. apoſtoli.
¶ opprobria patimur.
ēnim labōramus et maledicimur:
¶ ſicut ꝓmiſit deus q̄ dat vitam. a ¶ qui ſo
lem ſuū oriri facit ſup bo. ꝛ ma. ¶ qui cū iumē
tis ſaluat carnales. ¶ vł o. ¶ vł o.
qꝛ ſperam⁹ in deū viuū: q̄ ēſt ſalua b c
a ¶ hic ꝛ in futuro: ſm corpus ꝛ aiam.
tor omniū hominū/ maxime fidē/ d
a ¶ ſcientib⁹. b ¶ vt fabulas vitēt ꝛ ſe exerce
ant. c ¶ neſciētes. d ¶ ita mature ꝙ nemo. e
f liū. Prēcipe hēc ꝛ dōce. Nēmo a f g
a ¶ vt vidētes tuā ꝯuerſationē exēplo tui ꝓfi
dolēſcentiā tuā contēnat: ſed ēxē/ h
ciant. a ¶ vt tuo exēplo loquātur.
plum eſto fidelium in vērbo: in cō i
a ¶ honeſta inter alios. b ¶ dei ꝛ ꝓximi. k
uerſatione: in chāritate: in fide: in l m
¶ mēt' ꝛ corpis. ¶ vt h poſſis.
caſtitate. Dū vēio/ attēde lectioni n o
¶ p⁹ lectionē. ¶ iā volētū. ¶ neſciētiū. ¶ qꝛ p
exhortatiōi ꝛ doctrine. Noli negli q r
ad h ꝯſtitut⁹. a ¶ epiſcopat⁹.
g gere grāꝫ q̄ i te ē: q̄ ē tibi data p ꝓ/ s
a ¶ ne ꝙ facias eā irritā: ne iobediēs ſis his q̄
bus caput inclinaſti. ¶ ſm electionem in q̄ ex
p̄teritis videſ dicere q̄lis futurus ſit.
h phētiā cū ipoſitiōe manuū p̄ſbyte t v

a ¶ Quos deus creauit ad pcipi. i. ad vtendum. b ¶ Cum grāꝝ actione. de beneficio dei. c ¶ Fidelib⁹ et. pro id eſt. d ¶ His q̄ cognouerunt veritatem. ſ. euangelicā p quā legalia ceſſauerunt. e ¶ Quia oīs ꝛc. ꝛ ptꝫ ex dictis. et ſubditur rō cū dicit: f ¶ Sanctificaſ em̄ p verbū dei. ſcꝫ incarnatū. g ¶ Et orone. ſ. fideliū q̄ grās agūt do de cibo a deo ſibi p̄ſtito. ꝛ ſic cedit eis nō ſolū ad ſalutē corpis ſꝫ etiā aīe. h ¶ Hec ꝓponēs. Excluſo mō docendi erroneo: hic ꝯñr ꝓſequiſ verum docēdi modum. ꝛ p̄mo q̄ꝫtū ad oēs generaliter. ſcdo q̄ꝫtū ad aliquas ꝑſonas ſpecialiť/ ibi: Seniores. Docere vero ſupponit vitā virtuoſam ꝛ ſcientiā ſine q̄bus act⁹ docendi nō eſt efficax. ideo aplūs p̄mo inducit timotheū ad docendi actū. ſecundo ad virtutis exercitiū, ibi: Et exerce teipm̄. tertio ad ſacre ſcripture ſtudiuꝫ/ ibi: Dū venio. Circa primū dicit: Hec proponens. ſ. ꝙ nuptie ſunt bone ꝛ cibi liciti: vt predictum eſt. i ¶ Fratribus. i. fidelibus. k ¶ Bon⁹ eris miniſter ieſu xp̄i. exequēs ei⁹ doctrinā ꝛ voluntatē. l ¶ Enutrit⁹ verbis fidei. catholice. m ¶ Et bone doctrine. apoſtolice. n ¶ Quā aſſecut⁹ es. per gradum epiſcopalē: nā epī ſunt ſucceſſores aploꝝ: vt dicitur in decretis. xx. diſt. ca. in nouo teſtamento. Diuiſio

o ¶ Ineptas autē ꝛ aniles fa. i. quas an⁹ ſolent narrare: ꝛ q̄ ꝓ nihilo ſunt computāde. p ¶ Deuita. talia em̄ i doctrina fidei nō ſūt ꝓponēda. q ¶ Et exerce teipſuꝫ. Hic conſequēter inducit timotheū ad virtutis exercitiū di. Et exerce teipſuꝫ ad pietatem. ꝛ accipitur hic pietas dupliciter. Vno modo ꝓut pietas eſt idē qꝺ cult⁹ diuin⁹ in quo debet exerceri epūs. Alio modo ꝓut pietas importat ꝯdeſcenſionē ad ꝓximū: qꝺ etiā ꝑtinet ad epm̄ tam in corporalibus q̄ꝫ in ſpūalibus. ꝛ ſubdit rōnem huius exercitij dicens: r ¶ Nam cor. exercita. in ieiunijs ꝛ vigilijs ꝛ hmōi. s ¶ Ad modicū vtilis eſt. ſ. ad repreſſioneꝫ ꝯcupiſcentie carnis: que ſic in eo exercitaſ qꝺ modicuꝫ in timotheo valebat. cui⁹ caro ſufficiēter erat repreſſa: tam ex infirmitate corpis: vt hr̄ ca. ſe. q̄ꝫ ex bono virtutis exercitio. t ¶ Pietas auteꝫ ad oīa vtilis eſt. qꝺ patet ex dictis cuꝫ bene diſponat hoīem ad deū ꝛ ad ꝓximū. v ¶ Promiſſionē habens vite q̄ nūc eſt. ſ. gratie. x ¶ Et future. ſcꝫ glorie. ideo dicit aplūs: y ¶ Fidelis ſermo. i. verus. z ¶ Et omni acceptione dign⁹. quia credēti proficuus. a ¶ In hoc em̄ labōram⁹ ꝛ maledicimur. i. opprobria ſuſtinem⁹. b ¶ Quia ſpe. in deū viuū. qꝛ fidelis eſt reddendo p̄miū ideo ſubditur: c ¶ Qui eſt ſal. oim ho. q̄ꝫtum ad ſufficientiam ex parte ſui. d ¶ Maxime fideliuꝫ. dicitur maxime: qꝛ eorum eſt ſaluator q̄ꝫtum ad ſufficientiam ꝛ efficaciam. e ¶ Precipe hec. vt habens auctoritatem. f ¶ Et doce. vt habens ſcientiaꝫ. g ¶ Nemo ado. tuā contēnat. i. licet ſis iuuenis etate: tamen ſis ſenex in moribus vt nullus habeat occaſionē te contēnendi/ ideo ſubdiſ: h ¶ Sed exemplū eſto fideliū in ver. ſane doctrine. i ¶ In couerſatione. ſancte vite. k ¶ In charitatē. q̄ꝫtū ad ꝑfectionē affect⁹. l ¶ In fide. q̄ꝫtū ad ꝑfectionē intellectus: lꝫ aūt charitas ꝛ fides ſint interius in mente: tn̄ relucēt exterius in ope/ iō ſubditur: m ¶ In caſtitate. i. in mūdicia corporis ꝛ aīe. n ¶ Dum venio. Hic ꝯſequēter inducit timotheum ad ſacre ſcripture ſtudiū di. o ¶ Attēde lectiōi. legis ꝓphetarū ꝛ euāgelij. ꝛ qꝛ illud qꝺ accipiſ in ſtudio debet refundi per exhortationē ꝛ doctrinā in ꝑplo/ ideo ſubdiſ: p ¶ Exhortationi. q̄ꝫtuꝫ ad agenda. q ¶ Et doctrine. q̄ꝫtum ad credenda. r ¶ Noli negli. gratiaꝫ q̄ in te eſt. ne de talento abſcondito arguaris. s ¶ Que data eſt tibi per ꝓphe. anteq̄ꝫ em̄ ordinaretur epūs reuelatū fuit paulo bonū futurū eccleſie ex eius ordinatione. ꝛ ſic p ꝓphetiam fuit ordinatus. t ¶ Cū ipo. ma. p̄ſ. Eſt autem preſbyterium dignitas vł officiū preſbyteri. ꝛ accipiſ hic p̄ſbyteriū ꝓ epiſcopatu: ſicut ecōuerſo ſub noie epī vel epiſcopat⁹ cōprehenditur p̄ſbyter ſeu preſbyteratus. vt in ꝑncipio ca. pce. ꝛ dicit: v ¶ Manuū. in plurali. quia i conſecratione epiſcopi plures requirūtur alij epī.

Pietas

h

Preſbyterium

✠ Hec meditare

A. B a ¶ Ne increpaueris. Ne indigne ferēs ſe a minore corre
ctū magis exaſperet̄ ꝙ̄ ꝓficiat. b ¶ Ut frēs. Ut videntes ſe
amoris cauſa cōmoneri facili⁹ ſe corrigant. c ¶ In oi caſti.
In alloquio iuuencularū recte iuuenis de caſtitate admonet̄.

lxxix.c. Cū ſupuenit mãſuetudo ⁊ corripiemur. verūtñ q2 tal̄ C
mãſuetudo nō debet eſſe nimis alliciēs. iō ſubdit̄: n ¶ In oi
caſtitate. vt nec aliq̄ ſigno nec ꝟbo poſſit aliq̄s eū
notare de aliq̄ leuitate erga iuuenculas. Ca. V
Viduas hono. Hec eſt q̄rta ps hui⁹ ep̄le in q̄ Ti
motheū inſtruit de q̄rto actu ad eū
ptinēte q̄ ē bona eccl̄ie fideliť diſpēſa
re: q̄ diſpēſanda ſūt miniſtris eccl̄ie et
paupib⁹. nā epiſcop⁹ pr̄ ē pauperū. In
ter paupes aūt videt̄ maxīe eē cōpati
endū pauperib⁹ viduis. ⁊ iō p̄mo inſtru
it timotheū de viduis. ſcđo de eccleſie Diuiſio
miniſtris ibi: Qui bñ p̄ſunt. Prima in
duas. q2 p̄mo ꝓponit intentū in gene
rali. ſcđo ꝓſequit̄ mag̃ in ſpeciali. ibi:
Si qua. Circa p̄mū ſciēdum ꝙ honor Honor du
dupliciť accipit̄ i ſcriptura. vno mō ꝓ plex
reuerētie exhibitiōe. alio mō ꝓ neceſſa
rioꝝ adminiſtratiōe. vnde dicit ſaluator †2.q.7.c.
Mat. vii. ꝙ illi q̄ ſb̄ ſpecie religiōis fa paul⁹ dicit
ciebāt oblationē de h̄ vñ parentes de
bebāt ſuſtētari: erāt trāſgreſſores diui
ni p̄cepti de honore parētū. Sciēdum
etiā ꝙ vidue vere ſūt i duplici gradu: Vidue
q2 aliq̄ ſūt diuites: ⁊ illis debet̄ honor
p̄mo mō dict⁹. alie ſcđo paupes: qb⁹ de
bet̄ honor ſcđo mō dict⁹. ⁊ ſic intelligē
dū ē ꝟbū ap̄li cū dic̄: Viduas hono
ra. h̄ mō vel illo ſm eaꝝ conditionem.
p ¶ Que ve. vi. ſūt. h̄ dic̄ ad exclu
dēdū illas q̄ meritū viduitatis pdunt.
q ¶ Si q̄. h̄ ꝓſeq̄t̄ intētū mag̃ i ſpāli
Et oñdit p̄mo q̄ ſūt vere vidue noian Diuiſio
de. ſcđo q̄liť ſint ſuſtentāde. ibi: Si qs
fidel̄. Pria i duas: q2 p̄mo oñdit q̄ ſūt
dicēde vere vidue rōne moꝝ. ſcđo rō †1.q.2.c.vi
ne ānoꝝ. ibi: Vidua eligat̄. Pria ad duas hono
huc i duas: q2 p̄mo pōit q̄ndā diſtincti ra
onē. ſecūdo vni⁹ membri rōnē. ibi: Si
qs aūt. Diſtictio eni ē ð viduis diuiti D
b⁹ ⁊ paupib⁹: ⁊ q̄ debēt eē mores vtra
rūq̄. Et q̄ntū ad diuites dic̄: Si q̄ aūt
vidua filios vel nepotes hȝ. indi
gētes ſua educatiōe. r ¶ Diſcat pri
mū do. ſuā re. familiā ſuā gubernā †3.2.a.
do ⁊ in morib⁹ informando. s ¶ Et
mutuā vicē ⁊c. eis reuerētiā exhibē
do ⁊ neceſſaria miſtrādo ſi indiguerit
ſic alita fuit ab eis. t ¶ Hoc eſt acce
ptū ē corā deo. cui placēt opa pieta
tis. Cōſeq̄nter dic̄ de pauperibus.
v ¶ Que aūt ve. vi. ⁊ deſo. i. deſti
tuta bonis tpalib⁹: ſicut ⁊ marito.
x ¶ Speret i deū. ꝙ p ꝓuiſionē ec
cleſie habebit ſufficiētē victū. y ¶ Et
inſtet ora. ⁊ obſe. nocte ⁊ die. i. oī
bus horis ad h̄ oportunis. q̄liť aūt dif
ferāt orōnes ⁊ obſecratiōes dictū ē. ſ.
in p̄ncipio. ii. ca. z ¶ Nā q̄ i delitūſ
ē viuēs. molliť iacēdo ⁊ orōnes p̄ter
mittēdo. a ¶ Mortua ē. i. ꝓpinqua
morti ſpūali: q2 delitie inclināt ad actū
luxurie. iō ſubdit̄: b ¶ Et h̄ p̄cipe.
tā diuitib⁹ viduis ꝙ̄ pauperibus. †47.diſt.c.
c ¶ Ut irrephē. ſint. i. abſq̄ defectu ſicut hi h̄ ne
notabili: vñ poſſint aliq̄ rōnabiliť ſcan ceſſe
dalizari. d ¶ Si qs. Hic reddit rō
nē p̄mi mēbri in q̄ dictū ē ꝙ vidue di
uites debēt eē ſollicite de nutritiōe fi
lioꝝ nepotū ⁊ parētū. Hic reddit rōnē
hui⁹ dicti di. Si qs āt ſuoꝝ. i. attinē
tiū ſibi q̄cūq̄ curā nō hȝ eos negligen
do. e ¶ Et maxīe do. i. exiſtētiū de
domo ſua vl̄ cognatiōe ſua. f ¶ Fidē negauit. i. fidelitatem
quā debet habere ad perſonas dictas quā negauit facto debitū
auxiliū eis ſubtrahendo. g ¶ Et eſt infideli deterior. i. in h̄
peccat grauius ꝙ̄ paganus fidem chriſti non habens. nā quan
to ſtatus eſt altior: tanto caſus eſt grauior.

Viduas hono. b ¶ Que ꝟe vidue Ca. V
Vere vidue ſūt. Hiero. Hoc ē que oīm
ſuorū auxilio deſtitute ſunt:
⁊ que manib⁹ ſuis laborare nō pñt q̄s
paupertas debilitat: etaſq̄ cōficit: quib⁹
de⁹ ſpes eſt: ⁊ omne opus oratio. Ex q̄
intelligi dat̄ adoleſcētulas viduas ex
ceptis his quas excuſat infirmitas vl̄
ſuo labori: vel liberoꝝ ac ꝓpinquorū
Preſbyteri miniſterio delegari: nō recipiendas.
honorandi Honor aūt in p̄ſentiaꝝ vel ꝓ elemoſy
na vl̄ ꝓ mūere accipit̄: vt illud: Preſ
byteri duplici honore digni habeant̄:
maxīe q2 laborāt in verbo ⁊ doctrina.
Et in euangelio dñs diſſerit mādatū
Deu.5.b legis in quo dr̄: Honora patrē: nō in
verboꝝ ſono: q2 inopia parentū caſſa
poteſt adulatione fruſtrari: ſed i victui
neceſſariis miniſtrādis debere intelli
gi. Iubēte eni deo vt filii alerēt parē
tes paupes ⁊ reddere bñficia ſenibus
q̄ paruuli acceperāt: ſcribe ⁊ phariſei ecō
trario docebant filios ne parentibus
crederent. di. Corban: hoc eſt donum
qđ altari pollicitus ſum: ⁊ in tēpli do
na ꝓmiſi: ſi tu a me acceperis cibos ver
tetur i tuū refrigeriū: atq̄ ita fiebat vt
egentib⁹ patre ⁊ matre ſacrificiū offer
rent filii: qđ ſacerdotes ⁊ ſcribe conſu
Parētes merent. e ¶ Parentib⁹. Parētes
ſūt iidem qui ſuperi⁹ filii ⁊ nepos. vn
de ⁊ in mūdana lege parēs parenti iu
bet̄ per gradū ſuccedere. Quib⁹ mu
tuā vicem reddim⁹ cū a patrib⁹ educa
ti ſumus alios pari lege nutrimus.
f ¶ Deſolata ſperat. Videns ex
B nulla pte ſe hr̄e ſuffragiū: toto aīo eſt
deuota deo: de q̄ ſolo ſperat auxilium
vite ⁊ ſalutis. g ¶ Que i delitiis.
Impoſtura Gen⁹ eſt impoſture honorē vidue hr̄e
velle: ⁊ nō obſequi deo ⁊ aliud agere
aliud ꝓfiteri: cū ꝓfiteatur religionē.
h ¶ Curā. Cura impēdēda parētib⁹
Ioh.19.c vt ieſus matrē Iohāni cōmēdauit.
H Pedes

a ¶ p̄dicta ad officiū tuū ptinētia. ¶ q2 ad h̄
elect⁹. b ¶ .i. h̄ exeq̄re aſſiduo actu. ¶ vt a
n. Hec meditare i his ēſto vt ꝓfe b
null⁹ ignret te oīb⁹ ꝓficere. a ¶ vt ꝓficias. c
ctus tu⁹ māifeſt⁹ ſit oīb⁹. Attende d
a ¶ q̄liter viuas ⁊ doceas. ¶ que tibi ⁊ aliis e
tibi ⁊ doctrine: inſta i ill. Hoc eni f
valent. ¶ duplex merces. g
faciēs ⁊ teip̄m ſaluū facies: et eos
a ¶ ⁊ ſi iſtādū: tñ cū diſcretiōe. ¶ etate vl̄ mo
a q̄ te audiūt. †Seniorē ne increpa b
rib⁹. a ¶ ꝓ etat̄ honore. b ¶ vt facili⁹ ſuſci
piat: pōt eñ vereri ne p⁹ corripiat̄: ſenior tñ ſtul
tus vehemēť ē icrepād⁹: vt ait Gregorius.
ueris: ſed obſecra vt patrē. Iuue k
a ¶ cū affectu dilectiōis. b ¶ vt miti ſermone
doceant̄: ⁊ ſic honorifice ꝓficiāt. c ¶ vt ꝓm
pte poſſint bone ꝯuerſatiōis ſuſcipere diſcipli
b nes ut frēs: anus vt matres: iuuē l m
nam. a ¶ .i. nec nutus cōtra eas fiat.
c culas vt ſorores i oīmi caſtitate. n
a ¶ ſūptib⁹ eccl̄ie ſuſtētādo ⁊
ſolatiis fouēdo. ¶ ſic viro tñ
ab amore mūdi deſtitute.
†Viduas hōno Ca. V. o
d ra: q̄ vere vidue ſunt. p
a ¶ non tamen omnes: ſed ſiqua.
Si qua āt vidua filios aut nepo q
a ¶ in q̄ ꝓbabit̄ vt demū digna ſit vidua ec
cleſie nūcupari. p̄ire eni debēt merita vt debi
tes hȝ: diſcāt p̄mū domū ſuā pie r
tatis honor tribuat̄. a ¶ q̄ eam aluerunt.
e regere ⁊ mutuā vicē reddere pārē s
a ¶ paruulos regere. ¶ nō ſolū i eccl̄ia ſeruire.
tib⁹. †Hoc ei acceptū ē corā deo. t
a ¶ q̄ ꝟo ⁊ ꝟa ē ⁊ deſolata. i. nō hñs domum
ſperet ⁊c. i. recipiat̄ in eccl̄ia ⁊ inſtet. nā ſi aliť
f Que aūt vere vidua ē ⁊ deſolata v
mortua ē ⁊ ſit irrephēſibil̄. vl̄ ē diffinitio vere
q̄ſi verā recipe. hec aūt ē vera: q̄ vera ē ſperat
et inſtat. nā alia nō. et h̄ ē: nā q̄ ⁊ his p̄cipe vt
nō ſint in delitiis et vt ſint irrephenſibiles.
a ¶ h̄ ē ſperare debet. ¶ vel rat. b ¶ ꝓ remo
ſperet i deū: ⁊ inſtet obſecratiōib⁹ x y
tione totius mali. a ¶ ꝓ adeptiōe bonorum:
¶ inſtat.
g ⁊ orōnib⁹ nocte ac die. Nā q̄ i de z
¶ mūdi. ¶ cōt vita. ¶ in anima.
litiis ē viuēs: mortua ē. Et h̄ p̄ci a b
¶ viduis. ¶ q2 iā h̄ i eis occaſio mūdi.
¶ vera vidua ſi hȝ
pe: vt irrephēſibiles ſint. Si qs āt c d
domū regat. ſi āt h̄ negligit. a ¶ q̄ tā dome
ſtici vt parētes filiis vel parētibus filii. ¶ vt
ſunt parentes: fratres et huiuſmodi.
h ſuoꝝ ⁊ maxīe domeſticoꝝ curā nō e
a ¶ opibus: ⁊ ſi nō ꝟbis: q2 ꝓximū nō diligit.
b ¶ q2 h̄ nōdū veritatē nouit vel promiſit.
hȝ: fidē negauit: ⁊ ē infideli deterior. f g

Nico.de lyra

a ¶ Hec meditare. ſ. ſacrā lectio
nē: vt p̄dictū eſt: ⁊ officiū tui dignitatē.
b ¶ In his eſto. in ope exequēdo p
doctrinā ſanā ⁊ alia ptinētia ad digni
tatē ep̄alē. c ¶ Ut ꝓfect⁹ tu⁹ mã
ſit oīb⁹. ita ꝙ oēs pticipēt te ꝓficere
nō ſolū tibi: ſed etiā eccl̄ie. d ¶ Attē
de enim tibi. q̄liter viuas. e ¶ Et
doctrine. q̄liter doceas: ſic xp̄s cepit
facere ⁊ poſt docere. f ¶ Inſta i ill.
diligenť exequēdo. g ¶ Hoc eni fa
ciēs ⁊c. ptȝ ex dict̄ ſnīa. h ¶ Seni
orē. Premiſſo actu docēdi generaliť
q̄ ad oēs. hic ꝯñr ponit̄ docēdi moduſ
q̄ ad pſonas ſpeciales. Nā ſicut dicit
Grego. i paſtorali. ſm q̄litatē auditoꝝ
dȝ formari ſermo doctoꝝ. Sciēdū etiā
ꝙ corripe aliquē: ꝟbo ē eū docere. dic̄
igit̄: Seniorē ne icrepa. arguendo
eū ꝟbis duris. i ¶ Sȝ obſecra vt
pa. vt caueat ab idecētib⁹ ſue ſenectu
ti. h̄ tñ nō ē intelligēdū de ſenib⁹ obſti
nat̄ i ſua malicia: q̄ ſūt acriť arguēdi: ſic Daniel dure coram
oīb⁹ icrepauit ſenes ipudicos: Dañ. xiii. k ¶ Iuuenes et
fra. vt pcipiētes affectū dilectiōis facili⁹ corrigat̄. l ¶ An⁹
vt ma. vt honorifico ꝟbo ad bonū mag̃ moueāt̄. m ¶ Iu
uenculas vt ſoro. vt mãſuetudine corrigant̄: ſm illud Ps.
lxxx. Qm

a ſ ¶ Corā oib⁹ Aug⁹. ꝺ v̈bis dn̄i. Aliqn̄ debes corripe peccantē int te ⁊ ipm ſolū: vt dn̄s ī euangelio. aliqn̄ corā oib⁹ vt ceteri timeāt. iuſt illd: Qn̄ ī te peccauit. i. qn̄ tu ſcis ꝙ peccauit tūc ſecreto: ne nō ſis correcto: ſ; ꝓditor: vt ioſeph ꝺ maria ſolus ſuſpicās adulteriū. Qn̄ aūt palā peccat: palam arguēdū eſt. b ¶ Teſtor corā deo. Deus ſic mihi teſtis: ꝙ ai̾a; meā ſaluaui tibi: caue. c ¶ Neq; cōica. Aug⁹. Firmiſſima veritas h̄ eſt ꝙ nō niſi ꝯſenſiōe intelligēda ē cōicatio pctōꝝ. quā vetat apoſtolus qua q̄s pctīs alienis cōicat ſi ea palpat: ⁊ cū poſſit corripere ⁊ corrigere negligit. d ¶ Noli adhuc a. ⁊c. Quia caſtitatē admonuit: hac occaſione imoderatā abſtinētiam ꝓhibet: quā ipſe inierat. ¶ Amb. Nūc ſpectale cōſiliu; dat ei vt ſcp̄m ſalubri regat doctrina. prudēter eni ſibi de⁹ vult ſeruiri: nō vt nimietate debiles fiāt: ⁊ p⁹ medicoꝝ ſuffragia reqrāt. Tēperādū eſt: vt ſi fieri pōt: ceptum obſequiū gradatim poti⁹ ꝓueħaꝫ q̄ꝫ ꝑ incōſiderantiā minuaꝫ. e ¶ Quorūdā ⁊c. q: vi ꝑerat ſine p̄iudicio nihil facias. determinat vbi p̄iudiciū ſit neceſſarium et vbi nō: diuidēs bona ⁊ mala in manifeſta ⁊ occulta. Q. ideo opus ē examinatione: q: ſic quedā ſunt manifeſta que nō oportet examinari: ita q̄dam ſūt occulta de q̄b⁹ ſine ꝑexamiatiōe nō pōt fieri p̄ iudiciū. Quorūdā. Ideo ē opus examinatiōe. vel bibe vinū: q: ⁊ ſi mox nō daruit tua bona intētio: nō tn̄ poterit abſcōdi: ſicut ⁊ i malis ē. Aug⁹. de ſermone dn̄i in mō. f ¶ Maīfeſta dicit. de quibus clarum eſt q̄ animo fiāt hec precedunt ad iudicium: quia ſi iſta ſequiꝫ iudiciū nō eſt temerariū. ſubſequunꝫ q̄ occulta ſūt: q: nec iſta latebūt tp̄e ſuo: qn̄ tp̄i tp̄s aduenerit q̄ māifeſtenꝫ: ſic ⁊ d bonis. d his ḡ iudicem⁹. Illa dei iudicio relinquanꝫ.

Math. 18. b — Ibidē. 1. c — Peccata aliena

rum accuſationē noli recipere:
¶ duo ſufficiūt: ſi adeo probati.
niſi ſub duob⁹ vł tribus teſtibus a
¶ hos āt teſtimonio ꝯuictos peccaſſe vł q̄
Peccātes corā omnibus argue: b
māifeſti ſūt. a ¶ pſbyteri vł ſbditi. b ¶ vt
vt ⁊ ceteri timorē habeant. Teſtor coram deo ⁊ chriſto ieſu ⁊ electis angelis ei⁹: vt hec cuſtodias c
āt pſbyt̾ ñ accuſet. ¶ q̄ iudicabit. ¶ vt ſeparēt bonos a mał. ¶ q̄ precepi. ¶ et a ¶ ꝑ examiatiōe. b ¶ ab examiatiōe ne declines ī aliud q̄ꝫ examiatio inuenit.
ſine p̄iudicio: nihil faciēs ī alterā partē declinādo. Manus cito d e f g h i
a ¶ et p⁹ hec oia nō cito ordies: ſ; ſepe ꝓbā
a ¶ et ſi ſapiens vel religioſus videatur. b ¶ ſi incōſiderate ordines. ¶ conſenſu.
nemini impoſueris: neq; cōmunicaueris peccatis alienis. Te k l
¶ q̄ poſt fact. a ¶ q: alios iudicas. ¶ tamē. ¶ ſic prius.
ipſū caſtū cuſtodi. Noli adhuc m
¶ ſic nō nocet caſtitati.
aquā bibere: ſ; vino modico vtere
¶ in quo ſedes egritudinis.
ꝓpter ſtomachū et frequētes
¶ ipſos acceſſus.
tuas infirmitates. Quorūdā ho n
a ¶ et bi nō ſunt ꝓbandi. ¶ aū nominiſ peccata manifeſta ſūt preceeta q̄ꝫ veniant ad diſcuſſionem. o
cedētia ad iudiciū: q̄rūdā aūt ⁊ p
¶ ſpecie religiōis tecta ꝑ diſcuſſionē apparent. a ¶ q̄dā: et nō eſt opus ꝓbari.
ſubſequūt. Silr autē ⁊ facta bo q
a ¶ bona. b ¶ .i. non ſunt nota.
na manifeſta ſunt: ⁊ que aliter ſe r s
a ¶ in diſcuſſione. b ¶ et hec ꝓbanda.
habent abſcondi nō poſſunt. t

Nico. de lyra

B At ſubditos i foro exteriori qḋ ptinet ad epiſcopū. ⁊ p̄mo inſtruit eū q̄tū ad accuſationē ⁊ teſtificationem di. Aduerſus pſby. noli accuſationē recipe. q: ꝯtra pſonā tanti ſtat̾ nō eſt leuiter credendū. a ¶ Niſi ſub duobus vł trib⁹ teſtib⁹. ⁊ idoneis ad h̄ ꝓbatis in veritate. Scḋo inſtruit eū de punitiōe di. b ¶ Peccātes corā oib⁹ argue. vt ſic petm̄ eſt notū: ita ⁊ punitio. c ¶ Vt ⁊ ceteri timo. ha. ⁊ ſic a malo retrahanꝫ: ne ſimilē punitionē incurrāt. Tertio inſtruit eū de inq̄ſitione diligenti q̄ dꝫ p̄cedere iudiciū ⁊ punitionē. d. d ¶ Teſtor corā deo ⁊c. modus ē iurādi ad mouēdū timotheū efficaci⁹. e ¶ Vt hec cuſtodias. que dicta ſunt ⁊ etiā q̄ ſequuntur. f ¶ Sine p̄iudicio. i. ſine examinatiōe diligēti precedente. g ¶ Nihil faciēs. maxie in punitiōib⁹. h ¶ In alteram partē decli. a rectitudie iuſticie ꝓpt̾ defectū examinaionis debite. iō ſubdiꝫ: i ¶ Man⁹ cito nemini impoſueris. ipm̄ p̄cipitāter puniendo. k ¶ Neq; cōicaueris peccatis alienis. i. illoꝝ q̄ male eū accuſauerūt. Aliq̄ aūt exponūt hoc de ordinatiōe nimis feſtina alicui⁹ inſufficiētis: ⁊ ſic ep̄s communicat peccatis ipſius indigne miniſtrātis. l ¶ Teipm̄. Hec eſt pars incidētal̾ in q̄ monet timotheū de ſuup̾ cuſtodia diligēti: eo ꝙ inſtruxerat eū de punitione alioꝝ: ⁊ iudex iuſt⁹ debet eſſe imunis ab illis q̄ punit in alios. Et diuidiꝫ in duas partes: q: p̄mo facit ꝓpoſitū. ſcḋo declarat quoddā ſuperi⁹ dictū, ibi: Quorūdā. Circa primū dicit: Teipm̄ caſtū cuſtodi. i. mundū ⁊ purū ⁊ ſine rep̄hēſiōe. ⁊ q: timotheus ꝑ cuſtodia caſtitatis nimis affligebat corp⁹ ſuū. ideo ſubdit: m ¶ Noli adhuc aquā bi. cui⁹ pot⁹ notabiliter nocet ſtomacho langueti ⁊ egrotatiuo corpori: ſed vinū modicū nō nocet caſtitati: ⁊ valet ad ſanitatē ſeruādā q̄ neceſſaria ē ad exercendū officiū ep̄i. n ¶ Quorūdā. Hic ꝯñr declarat q̄ddā ſuperius dictū. dixerat em̄ ꝙ timothe⁹ nihil ageret ſine diligenti examiatione preuia. iō declarat q̄ ſunt illa q̄ indigēt tali diſcuſſione ⁊ q̄ nō. d. Quorūdā hoim pctā māifeſta ſūt. ex euidētia facti: ⁊ talia nō indigēt accuſatiōe: teſtificatiōe ſeu examiatione. ideo ſubdiꝫ: o ¶ Precedētia ad iudiciū. i. ad examinationē q̄ ſunt ꝑ ſe notoria. ⁊ ſic ſūt puniēda ſine diſcuſſiōe. p ¶ Quorūdā aūt ſubſequunꝫ. i. ſūt latētia: ita ꝙ nō apparēt puniēda niſi poſt diſcuſſionē. q ¶ Silr āt ⁊ facta bo. ſuppleꝫ aliquoꝝ. r ¶ Manifeſta ſūt. ex euidētia rei: ⁊ ſic nō indigēt diſcuſſiōe ad approbationē ſui. s ¶ Et q̄ aliter ſe hñt. ita ꝙ nō ſunt ita manifeſte bona. t ¶ Abſcōdi nō pñt. i. nō abſcōdūꝫ de facili: habita de eis examiatiōe diligenti. ꝓpter qḋ talia ſunt diſcutiēda an teq̄ꝫ approbenꝫ. Dicunꝫ autē talia abſcōdi nō poſſe illo mō īpoſſibilitat̾ q̄ aliqḋ dꝫ impoſſibile fieri: eo ꝙ difficile ē fieri. v. metaphiſice. ¶ Vel aliter: Abſcondi nō pñt. i. nō abſcōdunꝫ diuio iudicio: licet abſcōdi pñt humano.

C

Deu. 19. b — 45. diſt. c. ſed illud. ⁊. q. 1. c. ſi peccauerit

Abſq; faciens

¶ In. ca. v. vbi dꝫ in poſtil. Peccātes coram omnibus argue.

Additio. j.

Sūt nōnulli q̄ ex hoc verbo apli cū dicit: peccātes corā oib⁹ argue: itelligere volūt ꝙ decet p̄dicatorē perſonas arguere ſeu reprehendere de vitiis q̄ ſcit vel credit ipſas pſonas cōmiſiſſe: vñ et ſepe in ſermonib⁹ detrahūt pſonis pñtib⁹ ſeu abſentib⁹ notādo eas de vitus: ſ; hoc eſt erroneū ⁊ etiā nociuum. Tū q: predicator ſolū debet ducere illa quoꝝ certitudo ſolū ꝑ ſacra eloquia vel dicta doctoꝝ ſeu ꝑ rectā rōnem fundari pñt. Alia eni nō ꝑtinēt ad p̄dicatorem veritatis. Conſtat aūt ꝙ pctā q̄ a ſingularib⁹ pſonis cōmittunt nō habēt certitudinē ex ſolis p̄dictis niſi cū h̄ addaꝫ ſenſualis cognitio: cui⁹ certitudo nō habeꝫ ex p̄miſſis. Tū q: p̄dicator in corripiendo ſolum debet intēdere correctiōē peccātis: q̄ ſm̄ Hiero. cū ſe infamatum cōſpicit ꝑ talē p̄dicationē mag̾ irrefrenare peccat. Tū q: ſm̄ Aug⁹. in quadā ep̄la ad hipponeñ. cū de aliq̄ q̄ ſcḋm nomen ꝓfiteꝫ aliqḋ criminis ſonuerit: inſtāt: ſatagūt: ambiunt hoīes vt de oib⁹ hoc credaꝫ: ⁊ ſic nō ſolū in talib⁹ p̄dicatiōib⁹ derogaꝫ fame illi⁹ cui detrahiꝫ: ſ; etiā alioꝝ ſine ꝯditiōis officij ſeu ſtat⁹ qḋ eſt ꝯtra illos q̄ prelatos ſeu clericos vel religioſos in p̄dicatione publice arguūt. Ex quibus māifeſtū eſt ꝙ cōiter dꝫ ⁊ a pſonis diſcret̾ obſeruaꝫ: ꝙ predicator cōtra vitia nō ꝯtra pſonas p̄dicare dꝫ: p̄ſertim cū vitia ñ ſūt oino publica: q: tūc talia publice arguēs nō corrector ſ; p̄dicator dꝫ cēſeri: ꝓut in Glo. Auctoritas aūt apl̄i p̄dicta intelligiꝫ de iudice eccl̄iaſtico: q̄ publice dꝫ punire publica pctā qḋ pertinet ad correctionē q̄ eſt act⁹ iuſticie: q̄ nō ſe extendit niſi ad p̄latos ſeu iudices. Vñ ad Timotheū q̄ erat p̄mas epheſin⁹ ꝑtinebat punire ſubditos ſuos de publicis pctīs eos publice arguēdo ⁊ etiā puniēdo: vt ceteri timorē haberēt. Et ſic intelligit Aug⁹. ꝺ v̈bis dn̄i dictū apl̄i ſup dictū. In correctiōe aūt fraterna q̄ ē act⁹ charitatis: ⁊ ꝑ ꝯño ſe extēdit ad oēs: de neceſſitate eſt ꝙ ſecreta admonitio publicā denūciationē p̄cedat: ꝓut in ca. Matth. xviij. b. Si peccauerit in te frater tuus ⁊c. ⁊ alia etiā denunciatio in qua dꝫ: Dic eccl̄ie: cōiter intelligiꝫ ꝙ debet fieri p̄lato eccl̄eſie: nō aūt cōitati ſeu pplō. Vñ ſubdit ibidē: Si aūt eccl̄ie nō obedierit ſit tibi vt ethnic⁹ ⁊ publican⁹: qḋ manifeſte intelligitur de illo q̄ nō obedit ſuo p̄lato i his q̄ teneꝫ obedire: Nec valet arguere ꝯtra p̄dicta de h̄ qḋ legiꝫ Eſa. lviij. a. Clama ne ceſſes: Annūcia pplō meo ſcelera eoꝝ: q: ꝑ h̄ ſane itelligiꝫ ꝙ p̄dicator dꝫ ꝯ̄ ſcelera ⁊ pctā q̄ credit ſeu ſuſpicaꝫ i pplō cōmiſſa p̄dicere: ⁊ ꝯ̄ pſonas cōmittētes. vñ notāt dixit: Annūcia pplō ⁊c. Et ſic h̄ auctas poti⁹ facit ꝯtra eos: qḋ etiā ſi ꝓpha expſſe dixiſſet noia ſceleratoꝝ ſeu peccantes: nō videretur trahendum ad

D

Quōs peccatores debꝫ corripere vitia ⁊ de cō diſt. 5. ſint tibi. De iure iu. et ſi chriſt⁹

E F

Ca. VI.
Quicunq; ſūt ꝛc. monet ſuos nō ꝯtēnere
ſz reuereri dños ſuoſ
di. Quicūq; ꝛc. Sciendū ē q̄ſdā ṗdicaſſe
coēz oīb⁹ in xp̄o libertatē: qḋ de ſpūali libertate vtiq; verū eſt: nō
de carnali vt illi intelligebant. ideo contra
† 45. diſ. c. de iudeis i
fi. 54. diſ. c. generalis.
De bap. c. maiores in
fi.
eos hic loquiꝰ Aplſ iubens ſeruos dominis ſuis eſſe ſiddítos.
Ambro. Ne exigant ſerui: qḋ de hebreis
dicit: vt ſex annis ſeruiant: ꝛ gratis dimittant liberi: quod myſticū eſt. b ¶ Supbus eſt. Superbia
quippe nō cum ratione ducit cū ad fauorē q̄rendū in conflictū ꝓrumpat: quod a manſuetis ꝛ bonis vitaꝰ.
c ¶ Languēs. nō
eīm recuſando fidem
penitus moritur: nec
ad veritatis ſcientiā
conualeſcit: ſed quaſi
repetitis acceſſionib⁹
languet circa queſtiones ꝛ pugnas ṽboꝝ.
d ¶ Queſtiōes.
Queſtio erat an ſu⁹
eſſet cū oībus ex eiſdē
patribus orti et chriſtus oēs redemit.
e ¶ Ex q̄bus. queſtionibus et pugnis.
F
g ¶ Oriūꝰ iuidie
ꝛ contentiones. q̄
ſeruos habent et inuident ꝛ contēdunt.
f ¶ Et pugnas ṽborū. Nam verboꝝ
pugne videbanꝰ: q̄a
dominus dicit: Si filius vos liberauerit/
Ioh. 8. e
tunc vere libe. e. Hec
verba videntur verbis apoſtoli repugnare: ſed ſenſus concordat: cum alterum de
ſeruitute peccati: alterū de humana agat
† 10. q. 2. c. epiſcopus
conditiōe. h ¶ Cū
ſufficientia. Quādo hō nō plus deſiderat habere q̄ neceſſe
eſt. i ¶ Nā qui volūt diuites fieri. H
†13. q. 1. c. eccleſiaſ ante
fi.
dicit his qui volūt et
nō ſūt: ne deſiderēt.
Iā diuitib⁹ aliud dicitꝰ. ſ. nō ſupbe ſapere
ſed dare pauperib⁹.
k ¶ Radix ꝛc. icidūt i tēptationē ꝛ laqueū diaboli: quia radix oīm maloꝝ ꝛc. nō
†49. diſ. c. i
ꝓ. impetigi
nē. 47. diſ.
c. bonoꝝ.
De pe. diſ.
2. c. q̄ꝛ radix
ē gen⁹ mali: qḋ nō ex
cupiditate aliq̄n ꝓueniat: q̄ꝛ radix oīm maloꝝ ē cupi. Radix eīm
ꝙ omniū

¶ et ſi iuſti ꝛ ſapiētes
a Quicūq; Ca. VI. a
¶ infideliū: quibus videtur ſupiores.
ſūt ſub iugo ſui: do b
¶ bene ſeruiēdo eis:
minos ſuos omi honore dignos
a ¶ q̄ſi aliena inuadēteſ: ſz potius p obſeq̄a
ſuoꝝ fideliū dñi ifideles ꝯuertāꝰ. b ¶ xp̄iana q̄ſi iniuſta ꝛ ꝯ legē ṗdicata.
arbitrenꝰ ne nomē dñi ꝛ doc c
trina blaſphemeꝰ. Qui āt fide d
¶ ideo quidē.
les habēt dños/ nō ꝯtēnāt: quia e
¶ in chriſto pares.
fratres ſūt: ſz magis ſeruiāt: q̄ꝛ fi f
¶ do. ¶ dñi. ¶ p̄ūtꝰ yl futuri
deles ſūt ꝛ dilecti: q̄ bñficiȷ par g h
¶ de ſuis. ¶ neſciētes. ¶ ſciētes.
ticipes ſūt. Hec doce ꝛ exhorta i k
¶ aūt. ¶ vt oēs ſint liberi.
re. Si q̄s aliter docet: ꝛ nō acq̄e l m
a ¶ dū eis obijcīꝰ chriſtū dixiſſe: Reddite q̄
ſūt ceſaris ceſari. Et: Diſcite q̄ꝛ mitꝭ ſū ꝛ hūi
ſcit ſanis ſermonib⁹ dñi nr̄i ieſu
lis corde. a ¶ q̄ nō facit xp̄ianitatē odioſā
chriſti: ꝛ ei q̄ ſm pietatē eſt do
¶ noſtre. ¶ iſte talis ē. ¶ nō patiēs vici.
a ¶ de his que veritas habet.
b c ctrine: ſupb⁹ ē nihil ſciēs: ſz lā n o
a ¶ nō efficax ꝛ expeditus ad ſoluēdū: ſed p
ſemper circa.
d e f g guēs circa queſtiōes ꝛ pugnaſ
verboꝝ: ex q̄bus oriunꝰ inuidie: q r
a ¶ in ocl̄ q̄ aliena ſibi tollat. b ¶ quaſi
bone libertatē ſinxerimus ad lucrū.
cōtētiōes: blaſphēmie: ſuſpitiō s t v
a ¶ pſeudo contra alios. b ¶ quoꝝ ratio
nes male: cōflictiōes hoīm mē x
corrupta eſt. a ¶ vera rerum cognitōe ꝛ ſcripturarū itelligentia.
te corruptoꝝ: ꝛ q̄ veritāte priua y
a ¶ q̄ꝛ ꝓ queſtu ṗdicāt: nō pro futuris.
ti ſūt: † exiſtimātiū q̄ſtū eē pie z
a ¶ putant q̄ pietas ſit queſtus: ſed pietas
eſt longe alius queſtus.
¶ quia. ¶ eternus.
tatē. Eſt āūt queſtus magn⁹: pie a b
a ¶ cui ſua pua ſufficiūt. b ¶ qḋ docet: q̄ꝛ.
c ¶ Añ Iob: Nudus eriui de vtero matriſ
mee: nudus reuertar illuc. ¶ naſcendo.
b tas cū ſufficiētiā. † Nihil eīm itulim⁹ in hūc mūdū haud dubiū: c
a ¶ aliquid. b ¶ moriēdo.
q̄ꝛ nec auferre quid poſſumus.
a ¶ nō tñ oīno abijciēda ſūt hec tpalia: ſed
habētes.
† Habētes aūt alimēta et q̄b⁹ te
¶ q̄ꝛ q̄ vltra tēdit
i gamur: his ꝯtēti ſim⁹. Nā q̄ vo b
lūt diuites fieri: incidūt in tēpta c
¶ actu ipo
tionē: ꝛ in laqueū diaboli ꝛ deſi f
¶ diuitie nutriūt deſideria. ¶ qḋ pei⁹.
deria mlta ꝛ inutilia ꝛ nociua q̄ g
¶ ita nocēt q̄. ¶ corpoꝝ. ¶ aiaꝝ.
mergūt hoīes in interitū ꝛ perdi h
¶ hac ꝛ diabol⁹ cecidit
k tionem. † Radix enim omniū i

cōſequētiā in aliis: q̄ꝛ ꝓpheta ibi ꝓcedit tāq̄ executor dei G
cui⁹ reuelatiōe talia debebat publicare: ſec⁹ aūt de aliis.
In eo. ca. dr̄ in poſtilla. Man⁹ cito nemini impoſueris.
Additio. ij. Expoſitio ſecūda quā ponit poſtillator de hoc
dicto/ Manus cito nemini impoſueris eſt magis auctentica. Eſt eīm textus decreti. xxiiij. di. in ṗncipio. Exponitur et
iam huiuſmodi dictum de cōfirmatōe electiōis que non eſt
facta in ꝯcordia que nō debet fieri feſtinātꝰ: ſed cū diſcuſſione debita in ca. fi. de elect. li. vi.
Ca. VI
Quicūq;. Hec eſt vltima ps principalis in q̄ Timothe⁹ inducitꝰ ad actū cuſtodiēdi: q̄ maxime ptinet ad pontificē. Et diuiditꝰ in tres ptes: q̄ꝛ pmo i Diuiſio
ducitꝰ ad cuſtodiā paupeꝝ. ſcḋo diuitū. ibi: Diuitibus. tertio
generalitꝰ oīm/ ibi: O timothee. Marie ꝓo paupes ſūt ſerui: q̄ꝛ q̄cq̄d habēt vel acq̄rūt totū ē dñoꝝ ſuoꝝ. hñ ꝓo cuſtodiāꝰ q̄n ad ſuiēdū dñis fidelitꝰ ꝛ hūilitꝰ iducūꝰ. igiꝰ Timothe⁹ iſtruitꝰ pmo de hac cuſtodia. ſcḋo reprobatꝰ doctriā cōtraria/ ibi: Si q̄s aliꝰ. Circa pmū dicit Aplſ: Quicūq; ſūt
ſub iugo ſui. etiā ifideliū: vt dicit h Glo. b ¶ Dños ſuos. oi ho. di. ar. hūilitꝰ eis obediēdo i licitꝭ ꝛ honeſtiſ. Sic
ꝛ ſctūs Paulin⁹ nolēs eē ifideli regi ſuiuit ꝓ filio cuiuſdā vidue hūilitꝰ ꝛ deuote. c ¶ Ne no. dñi ꝛc. Si eīm ſu⁹
alicui⁹ ifidelis eo q̄ efficitꝰ xp̄ian⁹ ſubtrahit dño debitū ſuitutē: poſſet dici ab ifidelib⁹ q̄ doctrina xp̄i nō eēt bona q̄ cōcederet inuito dño ſubtrahere alienū. d ¶ Qui aūt fideles ha. do. ſi cō. ei ſ denegādo debitū ſuitutē. e ¶ Quia
ffes ſūt. i. ambo xp̄iani. h aſſerebāt aliq̄ eo q̄ ſi habeat ipeꝝ ūā par in parē. Sz iſta paritas itelligēda ē i ſpūalib⁹: hz q̄
dicit Amb. Apud dñm bona ſuit⁹ ꝛ bona libertas equa
lance appēdunꝰ: nō aūt i corpalib⁹ de q̄b⁹ ē ſuit⁹. f ¶ Sz
ma. ſer. eis q̄ꝛ ꝛc. q̄b⁹ fidelis magꝭ teneꝰ q̄ infidelibus.
g ¶ Et dile. deo. Qui bñ. ſ. diuini. h ¶ Partici. ſūt.
cū ſuis p ſacrm̄ baptiſmi. i ¶ Hec do. igrātes. k ¶ Et
ex. ſciētes ad cōplēdū in ope. l ¶ Si q̄s. Hic ꝯſr̄ remouetꝰ doctrina ꝯria. Et diuiditꝰ i duas ptes. ſ. in ptē ṗncipalē
ꝛ icidētalē/ ibi: Eſt aūt q̄ſtus. Circa pmū dicit Aplſ: Si q̄ſ
aliꝰ do. q̄ dictū ē de ſeruis xp̄ianis. m ¶ Et nō acq̄. ſa.
ſer. do. Ex q̄ ptz q̄ Aplſ nō dicit ṗdicta iſtinctu ꝓprio: ſed
diuio. n ¶ Supb⁹ ē: ſupple talis doctor. Ex ſua ſupbia eīm
ꝓcedit aſſerere noua q̄ ſūt dubia: ꝛ mlto magꝭ q̄ ſūt falſa.
o ¶ Nihil ſciēs. q̄ꝛ de talib⁹ nō ē ſcia. p ¶ Sz lā. cir.
q̄ſtio. q̄ꝛ tendit ad mortē ſpūalē p diſceſſū a fide. q ¶ Ex H
q̄b⁹. ſ. q̄ſtiōib⁹ inutilib⁹ ꝛ ṽboſis. r ¶ Oriunꝰ inuidie.
in corde. s ¶ Cōtētiōes. i ore ꝛ i pñtia. t ¶ Blaſphemie. i. detractiōes i abſentia. v ¶ Suſpitiōes ma. nā
iuidētes ad inuicē facta mutua peſſime iterp̄tāꝰ. x ¶ Cōflictiōes ho. mēte corruptoꝝ. ſ. falſoꝝ ṗdicatoꝝ ꝯ alios.
y ¶ Et q̄ ṽitate pua. ſunt. ſ. a ṽitate triplici: vite: iuſticie ꝛ doctrine. z ¶ Exiſtimātiū q̄. eē pi. i. ṗdicationē q̄
ē op⁹ pietatꝭ exercēdū ꝓpꝭ tpale lucrū. a ¶ Eſt aūt q̄ſt⁹.
Hec ē ps icidētalis in q̄ occaſiōe habita ex queſtu falſoꝝ ṗdicatoꝝ: excludit a verꝭ ṗdicatorib⁹ talē q̄ſtū. Et pmo ab oībus generalitꝰ. ſcḋo a timotheo ſpecialitꝰ/ ibi: Tu aūt. Circa
pmū dicit: Eſt aūt q̄ſtus ma. nā p ipm acq̄ritꝰ vita beata.
b ¶ Pietas. i. opus ṗdicatōis. c ¶ Cū ſufficiētia. neceſſariꝭ vict⁹ ꝛ veſtit⁹ que debēt ſufficere veris ṗdicatorib⁹
ſicut dicitꝰ poſtea: Habētes autē alimenta ꝛc. d ¶ Nam
q̄ volūt diuites fieri. loquitꝰ de ṗdicatoribus euangeliȷ
q̄ debent eſſe a terrenis cupiditatibus expediti. Eſſe ꝓo diuitem nō eſt malū bene vtentib⁹ diuitiis. Vñ dicit Ambro.
ſup Lucā: Sicut diuitie impedimenta ſūt reprobis: ita pro
bis ſunt adiumēta ṽtutis: nec p ꝯſequēs velle eſſe diuitē
ad bene vtēdū eſt malū/ niſi ꝓpter impedimētū maiorꝭ boni. Magna eīm cura circa illa impedit actū ṗdicatiōis. propter qḋ apli curā tpaliū cōmiſerūt aliis di. Act⁹. vi. a. Nō ē
equū nos derelinq̄re ṽbū dei ꝛ miniſtrare menſis. Cōſiderate ḡ fratres ꝛc. Et ſubditꝰ: Quos ꝯſtituam⁹ ſup h opus.
Vel pōt dici ꝛ magꝭ ad intētionē Aplī: vt videꝰ q̄ cū dicit:
Qui volūt diuites fieri: loquitꝰ de falſis aplis q̄ ṗdicabant
ex cupiditate lucri tpalis. ꝛ ſic velle diuites fieri accipitꝰ pro
inordinato diuitiarū appetitu: q̄ ſemp eſt malus. iō ſubditꝰ:
e ¶ Incidūt i tēptationē. p interiorē ꝯſenſū. f ¶ Et
in laqueū diaboli ꝛ deſideria multa. q̄ꝛ diuitie pbēt
viam ꝛ fomentū ad oīa vitia. g ¶ Que mergunt homines in interitū: id ē in profundū vitioꝝ. h ¶ Et perditionem: id eſt gehenne penam. i ¶ Radix eīm oīm
maloꝝ eſt cupiditas. q̄ꝛ ſicut radix p̄ſtat fomētū oīb⁹
partibus arboris: ſic diuitie oībus peccatis: vt dictū eſt.
Quā q̄dā

A G oim malorū ꝛc. Alibi dicit ſcriptura Eccli.10.b ꝙ ſupbia eſt initiū oīs pctī. Hic vero dr ꝙ auaricia ſiue cupiditas eſt radix oim maloꝝ: q̄ nō videntur ↄuenire. Sciendū ẜo vtrūqꝫ vere dictū eſſe ſi pctōꝝ genera attēdant. nullū eīn genus pctī eſt ꝙ aliqñ nō ꝓueniat ex cupiditate. Et eſt vtiqꝫ aliqs hō q̄ ex cupiditate fit ſupb⁹: ꝛ eſt aliqs q̄ ex ſupbia fit cupidus. ¶ Aug⁹. Eſt ei q̄ nō eēt amator pecūie: niſi p h putaret ſe excellētiorē eſſe. Et eſt q̄ nō amaret excellere niſi putaret p h maiores diuitias hre. a ¶ Cupiditaſ. In greco phylar/ hr/ φιλαργυρια. Si ḡ auaricia hr giria q̄ ꝓꝑie ē pecūie amor: ꝓ genere qḋ ē cupiditas ponit ſpecies. b ¶ Dolorib⁹ mul. Auari tāto plus ſollicitudinū cruciatus ſuſtinēt: q̄ amplꝰ deſiderāt vel q̄ habita traſeūt: vel q̄ hre nō pñt. c ¶ Tu aūt hō ꝛc. Nō dicit ꝙ h timeat de iſto: ſꝫ ſciebat h venturū in man⁹ eccliaꝝ. d ¶ Hec fuge Nihil eīn tā aſpexrāqꝫ pniciosum ꝙ̄ ſi vir eccleſiaſtic⁹ maxie qui ſublimē tenet locū diuitias hui⁹ ſeculi ſtudeat: qꝛ nō ſolū ſibiipſi ſꝫ ꝛ ceteris obeſt quib⁹ ↄtrariā dat formaꝫ. e ¶ Pietatē. Ut egenti cōdeſcēdam⁹. qḋ nō cupidus. f ¶ Fidē. Qui verā fidē hꝫ de deo: nō cupit i miſeris fieri diues: nec pluris eſt ei mūdus ꝙ̄ deuſ. g ¶ Precipio ti. In timotheo oib⁹ ſucceſſorib⁹ loquitur aplus. h ¶ Et xp̄o ie. Exemplo chriſti hortat. i ¶ Beat⁹ ꝛ ſo. ꝛc. Hoc nō de pr̄e tm̄: ſꝫ de deo quod eſt ip̄a trinitas. k ¶ Qui ſolus. Habet p naturaꝫ: alii ab eo. l ¶ Inacceſſibi. Qnia null⁹ ad eā ex ſe accedit: ſꝫ cui dat dono ei⁹. qḋ itelligebat ꝓpha di. Acce/ Ps.33.a dite ad eū ꝛ illu. ꝛc. ¶ Aug. Nihil ē B hic dictū qḋ non ↄueniat trinitati: qꝛ ẜm veritatē trinitas vn⁹ ē de⁹ ꝛ bea/ Deu.10.d t⁹ ꝛ ſol⁹ potēs rex regū ꝛ dñs dñantium: q̄ ſol⁹ hꝫ imortalitē: qꝛ ſolus p naturā ē imutabil: qꝛ nō cuiuſqꝫ grā ſed natura ſua. Nec potuit nec pōt aliq̄ ↄuerſione mutari: nec potuit nec poterit aliq̄ mutatiōe peccare. Cuicūqꝫ ẜo creature rōnali p̄ſtat vt peccare nō poſſit: nō ē h ꝓꝑie nature ſed dei grē. Sol⁹ ḡ de⁹ hꝫ imortalitatē: ꝛ lucē hitat inacceſſibilē quē null⁹ hoim vidit: nec videre pōt. Nec inde ſeparatū filiū oportet itelligi: qꝛ filius vita eterna ē cū pr̄e. ꝛ iō h recte itelligit: Quē ẜm naturā q̄ de⁹ ē nēo vidit vl videre pōt: ſꝫ poterit aliqñ. ſ. ab ill' de Mat.5.a qb⁹: Bti mūdo corde qm̄ ipi deū vide. m ¶ Diuitib⁹ hu. ſe. Supra egit h his q̄ diuites volūt fieri dicēs eos incidere in tētationē ꝛ laqueū diaboli. h agit de his q̄ diuites ſūt: monēs nō ſpare i diuitijs. Et qꝛ dixit mala venire ex cupiditate: ꝛ ↄ̄ ſuaſit ne viderēt diuitei abiecti dēmiat. n ¶ Nō ſubli. ſa. Aug. Nō expauit apl's diuitias: ſꝫ morbū eaꝝ. i. ſupbiā: q̄ ē ver Diuitie q̄/ mis diuitū. Grādis anim⁹ ē q̄ int diuitias iſto morbo nō tētat. Magn⁹ ē nō hebēde q̄ nō ſe iō magnū putat: qꝛ diues eſt. Qui aūt iō ſe magnū putat ſupb⁹ eſt: egen⁹ ē: i carne turget: crepat i corde mēdicat: inflat⁹ ē: nō plen⁹. o ¶ Ad fru. Tpalia eīn i hac vita dat vtendum: eterna ad fruendū. Illa vn̄ bona faciam⁹. Iſta vnde boni efficiamur.

¶ Theſaurizare

a ¶ q̄ pecuniā appetit: cupe appetit. ¶ generalis. ¶ plus habendi ꝙ̄ oportet.

a maloꝝ ē cupiditas. Quam qui/ a

¶ olim chriſtū deſerentes.

dā appetētes errauerunt a fide: b

¶ hoc conſtat in auaris.

b ꝛ inſeruerūt ſe dolorib⁹ multis. c

¶ qꝛ rōnal. ¶ vel ꝛ ſi hō tā qꝛ dei. d

c d Tu aūt homo dei hec fuge† Se e

¶ faciēdo cuiqꝫ qḋ ius exigit: qḋ nō cupid⁹

f ctare vero iuſticiā: pietatē: fidē: g

¶ qb⁹ penit⁹ caret cupid⁹ nec patiēter fert aduerſa nec alicui ē māſuet⁹. ¶ di ꝛ ꝓximi

charitatē: patientiā: manſuetu/ h i

a ¶ in te h habe. ¶ aſſidue qḋ ꝓdeſt alijs.

b ¶ vt ꝓſit alijs: cū diſcretiōe factum.

dinem. Certa bonū certamen fi k

a ¶ qḋ exigit fides. b ¶ ꝓ his ſi ḡras niſi vitā qḋ debes: qꝛ in eā vocat⁹ nō i aliud. et qꝛ corā mlt' tā vl i ordiatiōe vel i p̄dicatione cōfeſſus es qḋ fides exigit.

dei: apphēdē vitā eternā i q̄ voca l m

tus es: ꝛ ↄfeſſus es bonā fidē co n

¶ nō ſolū exhortor: ſꝫ ꝛ p̄cipio.

s rā mlt' teſtib⁹. Precipio tibi co/ o

a ¶ pr̄e. ¶ ita ꝛ te. ¶ vt eū imiteris

b rā deo q̄ viuificat oia: ꝛ xp̄o ieſu p q

a ¶ qḋ dixerat affirmans ſe. ſ. eē filiū dei q̄ fuit bona ꝛ honeſta ↄfeſſio. b ¶ imminēte morte: nō negauit veritatē. ¶ cum eſſet.

q̄ teſtimoniū reddidit ſub pōtio r

pilato bonā cōfeſſionem: vt ſer/ s

a ¶ lex dñi imaculata: nec etiā ab ill' ē rephendēdi. ¶ qḋ tibi de⁹ ꝛ ego mādauim⁹.

ues mādatū ſine macula irrepre

¶ ſerues: donec tibi adueniat i morte.

henſibile vſqꝫ in aduentū domi t

¶ aduentum.

ni noſtri ieſu chriſti: quē ſuis tē/ v

a ¶ cōgruis. b ¶ ſanctis q̄buſqꝫ. c ¶ i ſe qui ꝛ ſuos faciat beatos et potentes ꝛ reges ſui et dominos impioꝝ.

i porib⁹ oſtendet beat⁹ et ſolus x y

potens† rex regum et domin⁹ do

a ¶ imutabilitatē ꝛ dabit ſuis p gratiam.

k minātiū: qui ſolus habet imor z

¶ p ſe: ꝛ ip̄e ē lux cui⁹ ſui pticipes erunt.

l talitatē: ꝛ lucē habitat inacceſſi/ a

a ¶ qꝛ idē ip̄e ē ꝛ lux. ¶ ita inacceſſibilem.

bilem: †quem nullus hominum b

¶ ex ſe: ſꝫ de⁹ fact⁹ videt. a ¶ hō in hac vita: poſt aūt videbit. b ¶ deo pr̄i filio ꝛ ſpi

vidit: ꝧ nec vidēre poteſt: cui eſt

ritui ſctō. a ¶ in ſe. b ¶ a creaturiſ. c ¶ qꝛ omnia poteſt que ꝛ ſuis dabit.

glōria honor et impēriū i ſempi

a ¶ tamē. b ¶ qꝛ ſunt ꝛ ſpūales. ¶ i. his qui in h ſeculo abundant pecunia.

m ternū amē. Diuitib⁹ huius ſecu c

a ¶ nō diuites nō eſſe: ſed non ſuperbire: ꝛ nō in eis ſpem habere: qꝛ incerte.

n li precipe nō ſublimē ſape: neqꝫ d

¶ iō nō inde ſupbiendū: ſꝫ timendum.

ſperare in incerto diuitiaꝝ: ſed i e

deo viuo q̄ preſtat nobis oia ab f

a ¶ ſine diminutiōe. b ¶ in eternitatē: nō modo ad vtenduꝫ. c ¶ precipe. d ¶ bona operari: ita vt diuites ſint.

o unde ad fruendū. Bene agere g

a ¶ Quā q̄dā appe. i. cupiditatē: q̄ h accipit ꝓ pecunijs ex cupiditate aggregat. b ¶ Errauerūt a fi. abyſſus eni abyſſū inuocat: ꝛ ſic abyſſus cupiditat' trahit abyſſū infidelitat'. c ¶ Et inſeruerūt ſe do. mult'. mali eīn hoies q̄ſi ↄtinue ſentiūt mēt' dolores. ꝓpē qḋ dic̄ Aug⁹. ꝙ malus anim⁹ ē ſibi pena: ꝛ cū h ſe obligāt ad dolores inferni intolerabiles. d ¶ Tu aūt. hic ↄñr excludit hāc cupiditatē ſiue queſtū a timotheo: et p̄mo exhortādo. ſcd̄o p̄cipiēdo, ibi: Precipio. Circa p̄mū dic̄: Tu aūt o hō di. i. deputat⁹ obſequio diuino. e ¶ Hec fuge. Et oñdit ↄñr q̄lis diuitias dꝫ q̄rere d. f ¶ Sectare ẜo iu. erga ꝓximū. g ¶ Pietate: fide: charitate. erga deum. Fideꝫ: q̄ credit. Charitatē: qua diligit. Pietatem: qua colit. Eſt eni pietas vno mō ſumpta idē qḋ cult⁹ diuinus. h ¶ Patientiam. erga perſecutores. i ¶ Manſuetudinem. erga omnes. k ¶ Certa bo. cer. fidei. falſis aplis reſiſtēdo. l ¶ Apphende vi. et. i. p h apphēdēs eā. m ¶ In q̄ vo. es. p gratiā in pñti q̄ ē arra vite beate. n ¶ Et ↄfeſ. es bo. fidē co. mult' teſtib⁹. et h eſt i ordinatiōe tua: ꝛ etiā in p̄dicatiōe o ¶ Precipio tibi. Hic inducit timotheū p̄cipiēdo dicens: Precipio ti. corā deo. q̄ p̄ſentialit ē vbiqꝫ p ¶ Qui viuificat oia. indſtrū dat oib⁹ eſſe ꝛ cōſeruat. q ¶ Et chriſto ieſu. i. corā ieſu xp̄o r ¶ Qui teſtimo. reddi. ſub pōtio pi. cui dixit Ioh. xviij. g. In hoc nat⁹ ſum ꝛ ad h veni in mūdū vt teſtimoniū phibeā veritati: qḋ fecit ẜbo ꝛ facto in doctrina ꝛ miraculis: tpe q̄ pōti⁹ pilatus erat p̄ſes iudee: ꝛ hec fuit bona ↄfeſſio. s ¶ Ut ſerues mā. ſine macula. i. mandatū euāgelicū ſanctū ꝛ purū: i q̄ p̄dicatorib⁹ ad p̄dicādum miſſis: dr ꝙ expediti ſint a cupiditatibus terrenis. D t ¶ Uſqꝫ in ad. dñi. i. vſqꝫ ad mortem tuā in q̄ dñs veniet ad te glorificandū. v ¶ Quē ſuis tpib⁹. i. in tpe iudicij. x ¶ Oſtēdet. in forma hūanitatis glorioſa. y ¶ Beatus ꝛ ſolus po. ꝛc. i. trinitas beata cui⁹ opera ſunt indiuiſa. ꝛ iō illā oſtēſionē faciet tota trinitas. † Apo.19.c z ¶ Qui ſolus hꝫ imortalitatē. ſola eni trinitas hꝫ ex ſe neceſſe eſſe: ꝛ hoc vocat hic imortalitas large loquēdo de imortalitate. oīs enim creatura eo ꝙ eſt de nihilo: vertibilis ē in nihilū q̄tū ē de ſe. a ¶ Et lu. ha. inacceſſibilē. qꝛ nō pōt cōphendi ab aliq̄ creatura ꝓpter ei⁹ infinitatē: ꝛ hec incōprehēſibilitas vocatur h inacceſſibilitas. b ¶ Quē null⁹ ho. vidit. ſ. pur⁹ hō exiſtens ꝛ corporis ſenſib⁹ vtens: qꝛ xp̄s hō vidit diuinam eſſentiā ꝛ vtens ſenſib⁹. de moyſe etiā ꝛ paulo dicit Aug⁹. ꝙ viderūt diuinā eſſentiā cū i raptu. c ¶ Diuitib⁹. Poſtq̄ apl's docuit timotheū de cuſtodia pauperū. Hic ↄñr inſtruit eū de cuſtodia diuitū: qui tunc a prelato bene cuſtodiunt qñ in humilitate ꝛ pietate opibus nutriuntur. et h eſt qḋ dicit: Diuitib⁹ hui⁹ ſeculi p̄cipe nō ſublime ſape. i. p ſuperbiā non erigi ſed in humilitate teneri. d ¶ Neqꝫ ſpe. i incer. diui. ponēdo ibi finē ſuum. e ¶ Sed in deo viuo. ad differētiā idoloꝝ q̄ nō viuunt. f ¶ Qui p̄. no. oia. ab. ad fruēdū. qꝛ nō ſolū ꝓmi dat tpalia bona q̄b⁹ hoies vtunt: ſꝫ etiā celeſtia q̄b⁹ beati fruunt. g ¶ Bñ agere. ſupple p̄cipe diuitibus.

Margin: 1.Tio.2.b; Diuiſio; C; †Ioh.1.b; 1.Ioh.4.c

E F • ¶ Theſaurizare ſi. fun. ⁊c.
Ad qð ꝑmittūt diuitie, nō pdūtur.
b ¶ O timothee. Timothe⁹ p̄/
cioſus deo: timos p̄cioſus. theos de
us. c ¶ Prophanas. Ut eſt hy/
poſtaſis: q̄ vox ſe habet ad pſonā: et
ad ſubſtantiā. Uñ ⁊ heretici ſub hu/
ius noīs multiplicatiōe inducere vo
lebāt tres eſſe ſubſtātias. Propha
nas. Aug⁹. Que ſūt ɔ̄ religionem:
alie nō ſūt vitāde. Sūt em̄ doctrine
religiōis ɔgruētes v̄boꝝ q̄dā noui
tates: ſicut ipm̄ nomē xp̄ianū: qð q̄ñ
Chriſtiani q̄ñ dicti: dici cepit ſcīt̄ ē. In antiochia em̄ p̄
mū poſt aſcēſionē dñi appellati ſunt
xp̄iani: ſic legiť in Act. aploꝝ. Ad/
Act.11.d uerſus etiā ipietatē arrianoꝝ nouū
Alo ⁊ appo nomē p̄res omonſion tradiderūt: ſꝫ
ſitiones nō rē nouā tali noīe ſignificauerūt.
h̄ em̄ vocať omonſion qð ē vni⁹ eiuſ
dēq; ſubē. Nā ſi oīs nouitas ꝓpha
na eſſet: nō a dñō diceret: Mādatū
Joh.13.d no. do vo. nec teſtamētū: appellaret
nouū: nec cātaret vniuerſa eccliā cā/
ticū nouū. d ¶ Promittētes. ni
hil em̄ ſic amāt iſti q̄ ſciam ꝓmitte/
re ⁊ fidē reꝝ veraꝝ: q̄s credere pui
li p̄cipiunť velut iperitiā deridere.

¶ Finit epl'a p̄ma ad Timotheuꝫ:
Argumētū eple Incipit epl'a ſcd'a ad Timotheū.

APoſtolus. cū eēt rome in
vinculis ɔſtitut⁹ ſcribit ti/
motheo: monēs eū ne per
e⁹ abſentiā vl' ꝓprie vel mgr̄i tribu
latiōibus terreať: vt teſtimoniū dñi
erubeſcat ꝓ q̄ ipē vſq; ad mortē cer/
tauit: ſil' ⁊ de hereticis vitādis: atq;
his q̄ ſuas fabulas mag' q̄ dei p̄di/
cāt v̄itatē. Paul⁹ iā a mūdo trāſitu
F rus. itē ſcribit a roma timotheo ifir/
mitatib⁹ ⁊ adūſis fatigato: vt cōſtāť
laboret in gr̄a dei ſibi credita: exhor
tās eū ad martyriū mult' mōis: ⁊ vt
pſeueret i officio recte p̄dicatiōis et
ſctā opatiōe. Et p̄dicit q̄d futuꝝ ſit tē
porib⁹ nouiſſimis ⁊ de ſuo obitu. Et
Intentio eplē ē intētio Apl'i i hac epl'a exhortari ti
motheū ad ſui officii diligentē execu
tionē ⁊ ad palmā martyrii: ⁊ q̄dā ad
huc addere de epiſcopali officio.

PAul⁹ apl's. Ca. I
Primo ſalutat: dein
de gratias agit d̄ bo
no qð habet vbi ſuū
ſcꝫ vidēdi eū deſide/
riū oſtendit. Poſtea
monet ad p̄dicādū ⁊ ad patiētiā mar
tyrii ſuo exēplo ⁊ alijs modis. Inde
dicit quales futuri ſūt in nouiſſimis
diebus: tandē de tēpore reſolutiōis
ſue inſtanti. f ¶ Per voluntatē
† Ro.1.a dei. Non meis meritis. Quaſi ſi/
militer ⁊ tu gratis miſſus es: ⁊ ideo
predicande gratie mag' obnoxius.
g ¶ Gratias ago. Agit gratias
de bono eius cōmēdans fidei grati
am que in ipſo chriſto eſt. Gratias
ago q̄ habeam memoriaꝫ tui: id eſt
q̄ tam bonus fuiſti: cuius ſemp ſim
memor. Hec eſt ſapiens exhortatio
ad vlteriora. h ¶ Mēoꝝ lachry/
marum tuarū. Fleuit em̄ a Pau
lo dimiſſus: paratus cum eo ire ad
oīa pericula. Qð ergo preſens ha
buit: abſens teneat: accipiens etiam
recordationē fidei que te etiā cōmo/
neat: cū etiā in feminis fuerit firma.
· G Propter

diuites fieri in opibus bonis a
a ¶ vt ad h̄ ſint faciles. b ¶ etiā ſua.
c ¶ cōmunia putare.
facile tribuere: cōmunicare: b
a ¶ virtutes firmas: nō opera tm̄.
a theſau rizare ſibi fundamētuꝫ c
a ¶ i op⁹ futuri nō alicui⁹ p̄ñť. b ¶ ita.
bonū in futurū: ut app̄hēdāt
a ¶ q̄ nō ē fugitiua. ¶ vel eternā. ¶ alꝭ
bonā. b ¶ q̄d plura. ¶ p nomē admo
net ꝓprij: reddēs eū attētū. c ¶ qð de⁹
⁊ ego tibi cōmēdauim⁹.
b verā vitā. O timothee: depō b
¶ vt poſſis cuſtodire.
c ſitum cuſtodi: deuitās ꝓpha/ e
nas vocū nouitates: ⁊ oppoſi f
a ¶ q̄ falſo noīe ſcia d̄r. ¶ ſciētiā.
tiões falſi nōis ſciētie: quaꝫ q̄ g h
a ¶ q̄ fidē q̄ſi iperitiā ridēt. b ¶ ſp circa:
b dā ꝓmittētes circā fidē exci i
nīt q̄ ira. ¶ a fide. ¶ vt hec cuſtodias.
derūt. Gratia tecū amen.
Epl'a Pauli ad Timotheū
p̄ma finit: Argumen/
tum in ſecundam incipit.
ITem Timotheo ſcri/
bit d̄ exhortatiōe mar
tyrij: ⁊ de oī regula vi
tatē: ⁊ q̄d futurum ſit
tpib⁹ nouiſſimis: ⁊ de ſua paſ/
ſiōe ſcribēs ei ab vrbe roma.
Argumentū finit: Epiſtola
Pauli ad Timotheū ſecūda
incipit. Ca. I
a ¶ cui⁹ officij tu es p
ticeps: ⁊ ꝑfice q̄ debitū
officij opus. ¶ in h̄
ſis imitator.
e PAulus apoſto/ k
f lus chriſti ieſu p
¶ n̄ ſine ſpe p̄mij: ſꝫ. ¶ p hac ꝑmiſſiōe
legitime certo hāc meis ſeq̄cib⁹ ꝓmitto.
voluntatem dei ſm̄ promiſ/ l
¶ nō huius: ſed
ſionē vite que eſt in chriſto ie/
¶ ſcribit hāc epl'am.
ſu timotheo filio chariſſimo.
a ¶ donatio ſpūſctī q̄ miniſtri armanť.
b ¶ remiſſio pctōꝝ. c ¶ trāq̄llitas mētꝭ
Gratiā ⁊ miſericordia et pax a
⁊ p̄libatio vite eterne.
deo patre: ⁊ chriſto ieſu domi
a ¶ quē tu ſeq̄re.
g no noſtro. † Gratias ago deo m
a ¶ edoct⁹. b ¶ antiq̄s: abraā: iſaac ⁊ ia
cob q̄ verū deū vna fide coluerūt: q̄ vna
fides vtroꝝq;. ſ. antiq̄ꝝ ⁊ modernoꝝ in
meo cui ſeruio a ꝓgenitorib⁹
ſtoꝝ. ¶ ſic ſit ⁊ tua.
meis i ɔſciētia pura: q̄ ſine in n o
termiſſiōe habeā tui memori/ p
¶ orās tibi maiora bona.
am i oronib⁹ meiſ nocte ac die
a ¶ q̄ meus viſus tua eſſet cōfirmatio:
⁊ ſic q̄ gaudeo de te bono: ɔ̄pleret gau
dio de te pfecto. Uñ ſubdit: Ut gau. ⁊c.
b deſiderās te vidēre. Mēoꝝ la q

A • ¶ Diuites fieri i opib⁹ bo. q̄ iſte G
ſūt vere diuitie q̄s null⁹ pōt violēter auferre.
b ¶ Cōicare. bona ſua idigētib⁹. c ¶ The
ſaurizare ⁊c. Matth. xix. c. Da pauperibus ⁊
habebis theſauꝝ i celo. d ¶ O timothee.
Hec ē vltima ps i q̄ iducit timotheū ad cuſto/
diā oīm ſubditoꝝ ſuoꝝ generaliť dī. O timo
thee depo. cuſtodi. i. gregē tue fidelitati cō
miſſū. e ¶ Deuitās p. ⁊c. ⁊ dicit vocū ⁊ nō
rerū: q̄ nō ſubeſt ei v̄itas: iō dicuť ꝓphane. i.
ꝓcul a pheno: q̄ tales p eccliam debēt iterdici.
f ¶ Et oppoſitiōes fal. ⁊c. i. ſciē falſo no
mie noīate. g ¶ Quā. ſ. ſciam apparētē tm̄
⁊ nō exiſtētē. h ¶ Quidā p. v̄bis phicis ⁊
rhetoricꝭ inuētes. i ¶ Circa fi. ex. ſic Arri⁹
⁊ multi alij heretici. Finaliter ɔcludit: Gratia
dei tecū Amen.
¶ In ca. vj. vbi dicit in poſtilla: Exiſtimātiū
queſtum eſſe pietatem.
Additio. j. Hoc qð d̄r: exiſtimātiū q̄/
ſtū eē pietatē: p̄t aliť expo
ni. ſ. q̄ iſti hoīes mēte corrupti: de q̄b⁹ ſtati añ
loqť exiſtimāt q̄ q̄ſtus ē pietas: eo q̄ ſit ad ꝓ
uidēdū q̄ſtori de neceſſarijs: ⁊ iō aſſerebāt q̄
erat licitū p̄dicare ꝓpter q̄ſtū tm̄ ⁊c. ¶ In
eo. ca. vbi d̄r in poſtil. Radix em̄ oī ma. eſt cu.
Additio. ij. Hoc qð d̄r: Radix em̄ oīm ma/
loꝝ eſt cupiditas: pōt ꝓprie intelligi de cupidi
tate ſꝫ q̄ nomē cupiditať ē amplificatū ad oēꝫ
imoderatū appetitū habēdi. Aug⁹. iij. de libe.
ar. dicit: q̄ auaricia ſeu cupiditas nō ex ſolo ar
gēto vel nūmis cōſiſtit: ſꝫ in oīb⁹ q̄ imoderate
cupiunť, itelligēda ē. et q̄ in oī pctō ē cupidi/
tas imoderata aliene rei: cū oē pctm̄ ɔſiſtit i h̄
q̄ ſpreto bono icōmutabili: bonis cōmutabili/
bus inhereť. iō cupiditas ſic amplificata pro/
prie d̄r radix oīm maloꝝ.
¶ Explicit poſtilla fratris Nicolai de lyra ſu/ H
per p̄mā epl'am Pauli ad Timotheū: Incipit
poſtilla ſup ſcd'am epl'am ad Timotheū.
PAul⁹ apl's. Hic inci Ca. I
pit ſcd'a epl'a ad Timotheuꝫ: q̄
diuidiť i tres ptes. ſ. i ſalutatio
nē ⁊ ꝓſecutiōeꝫ, ibi: Gr̄as ago.
⁊ ɔcluſionē, ibi: Ego iam deli/
Diuiſio bor. iiij. ca. circa mediū. In pri/
ma pte poniť p̄mo pſona ſalutās, ibi: Paulus
⁊c. ⁊ pſona ſalutata, ibi: Timothee. et optata
bona, ibi: Gr̄a. Et ptꝫ ex dictꝭ i p̄ncipio p̄cedē/
tis eplē ſentētia. hoc excepto. l ¶ Scdm̄ p.
⁊c. i. vite eťne q̄ ē i xp̄o obiectiue: q̄ hti reficiū
tur interi⁹ i aſpectu ſue deitatꝭ: ⁊ exteri⁹ i aſpe
ctu ſue hūanitat': ſm̄ q̄ dicit Aug. expōnēs il/
lud Joh. x. a. Ingrediet ⁊ egrediet ⁊ paſcua i
ueniet. m ¶ Gr̄as ago. Hic icipit hui⁹ eplē
ꝓſecutio. Circa quā ſciēdū q̄ Paul⁹ in ſpū vi
dēs ſuā paſſionē appropinq̄re: ⁊ q̄ tūc nō poſ/
ſet euāgeliū p̄dicare: ſcripſit Timotheo ſuo di
ſcipulo p̄dilecto vt ɔſtāter ⁊ efficacit fidē catho
licā p̄dicaret: nō territ⁹ etiā i aliq̄ timore mortꝭ
iminētꝭ: cū glioſū ſit trāſire p martyriū d̄ ſtatu
Diuiſio vite p̄ñtꝭ. Et diuidiť i duas ptes: q̄ p̄mo dile
ctionē ſuā erga timotheū exp̄mit vt monitionē
ſuā meli⁹ recipiat. ſcd'o multipliciť eū ad predi
cta incitat, ibi: Propter quā cauſam. Circa pri
mū dicit: Gr̄as ago deo cui ſeruio a ꝓge
nitorib⁹ meis. i. abraam: iſaac ⁊ iacob: q̄ fue
runt veri cultores dī: ⁊ ſimiliter gamaliel: qui
nutriuit Paulum ⁊ in lege docuit. ꝓpter qð
diciť eius ꝓgenitor: eo modo loquēdi quo di/
cit Apl's. i. Cor. iiij. d. In xp̄o ieſu p euāgeliū
ego vos genui. n ¶ In cōſciētia pura. nō
ſicut falſi apl'i q̄ ſeruiebāt deo tm̄ i exteriori ap
parentia. o ¶ Q̄ ſine itermiſſiōe. i. q̄ñcū/
q̄; mihi vacat tēp⁹ orādi. p ¶ Habeā tui
memoriā. ſpecialē. q ¶ Memor lachry.
tuarū. Fleuit em̄ timotheus a Paulo dimiſ.
ſus: quia

A B a ¶ Propt̃ quã cau. Cõmẽdata fide illius ad eã ſine timore ⁊ erubeſcẽtia ꝑdicãdam exhortat̃.
Mat.26.g b ¶ Timoris. Quo turbat̃ petrꝰ negauit xp̃m.
Ibi.10.c Vñ: Nolite timere eos q̃ occidũt corpꝰ. huiꝰ timoris nõ accepimꝰ ſpiritũ: ſʒ illiꝰ
Ibidem de q̃ dñs ait: Eũ timete q̃ põt corpꝰ ⁊ aiam ꝑdere i gehennã. Spũs eñi ſanctus dat timorẽ nõ mũdi: ſed dei q̃ põt ꝑdere in gehennã ignis. c ¶ Sʒ v̾tutis ⁊ dilectio ⁊c̃. Prepoſtere. quia ex ſobrietate dilectio: ⁊ deinceps v̾tꝰ. Quia talẽ ſpiritũ. ẽ noli. d ¶ Noli itaq̄ erubeſcere.
Conſtantia habenda Cõſtantiã habẽdã docet nec erubeſcẽdũ eſſe in ꝓfeſſiõe. Nõ eſt eñi vt erubeſcat̃ in ea: q2 ſi hõ vl ſus ẽ xp̃s: geſtis tñ apparuit deꝰ. etſi crucifixꝰ ẽ: reſurrexit tamẽ a mortuis. ⁊
Act.1.b multis videntibꝰ ſuſcipiẽte eũ nube/ in celũ aſcendit. Ubi ẽ putat̃ infirmitas: ibi apparet potẽtia.
e ¶ Qui nos libera. Quẽ reddere liberãti cõuenit. Cuiꝰ cũ bñficiis digne reſpõdere nõ valemꝰ vel legationẽ eiꝰ fideliť et cõſtãter agamꝰ. f ¶ Qui deſtruxit quidẽ mortem. Et iõ mors nõ eſt timenda ꝓ fide chriſti.
g ¶ Illuminauit aũt ⁊c̃. ꝑ euangel. ⁊c̃. Quo
B hec ſpectent: ibi aperit formam habens. h ¶ Per euãgeliũ. Oſtẽdit vitã icorruptibilẽ: q̃ ꝑus ignota erat: cuiꝰ euãgelii ꝑdicator eſt Paulꝰ. i ¶ In q̃ hic ſuo exemplo hortat̃.
k ¶ Scio eñ. Q. iõ ñ cõfũdor. i. deficio: vel nõ fruſtra patior: quia ꝓmiſit et verax eſt ⁊ potens: ⁊ ideo credidi illũ ip̃m qui mihi reddet. l ¶ Quia potens ẽ depoſitũ meũ ſeruare. Spe ⁊ magnificentia ſaluatoris ſecurus eſt: quia qđ cõmendet illi in tuto eſt. Illi aũt cõmendat ſalutem ſuam: vt hic ꝓ illo patiens ſalutem inueniat penes illum cum ceperit iudicare: vt puniẽs infideles iſtũ dignũ eterna vita pronunciet.
m ¶ Formam habẽs ſanorum verborum. Hic oſtendit quo de ſe ꝑdicta ſpectent. Quaſi tu laboro in iſto officio mihi credito. Similiť ⁊ tu formã habẽs ⁊c̃. ¶ Aliqui libri habent: Formam habe ⁊c̃. Et ſm̃ hoc ſic cõtinua litteram. Quaſi: Collabora in euãgelio: quod vt recte facias. habe formam ⁊c̃.

chrymarũ tuarũ vt gaudio implear. Re-
a ¶ iuuentutis vel fragilis.
cordationẽ accipiẽs eiꝰ fidei q̃ ẽ i te nõ
a ¶ parentũ eius ſinceritatẽ fidei memorat: vt fortiorem hunc faceret.
ficta: q̃ ⁊ habitauit ꝑmũ i auia tua loide:
a ¶ habitat eadem fides. b ¶ ⁊ ideo feruebat.
⁊ matre tua eunice: certꝰ ſũ aũt ꝙ ẽt in te.
a ¶ q2 fidem habes: ⁊ talis fuiſti: ⁊ quia tales parentes.
a Propter quã cauſam admoneo te: vt re-
a ¶ epiſcopalẽ timore q̃ſi ſopitã.
¶ a deo tibi collatã. ¶ q̃ te mihi obedire admonet.
ſuſcites grãtiã dei q̃ eſt in te ꝑ impoſitio-
a ¶ moneo vt reſuſcites grãz dei: qđ vtiq̄ potes. dedit eñi deus ſpiritum. ¶ tibi vt mihi.
nẽ manuũ mearũ. Nõn eñi dedit nob̃ deꝰ
a ¶ fortitudinis ꝯ aduerſa q̃ venit ex dilectiõe dei ⁊ ꝓximi quã ꝑcedit ſobrietas: a ſũmo dono ad imũ deſcẽ
ſpiritũ timoris: ſʒ v̾tutis ⁊ dilectiõis ⁊ ſo-
dit. i. a dilectiõe ad ſobrietatẽ. a ¶ ꝑmo monuit nõ timere: ad qđ valet v̾tꝰ: hic nõ erubeſcere ad qđ valet diſcretio ⁊ dilectio: q̃ſi q2 dedit ſpiritũ dilectiõis ⁊ diſcretiõis. b ¶ i. crucifixũ eſſe dñm q2 ſurrexit.
briectatis. Noli itaq̄ erubeſcere teſtimo-
a ¶ neq̄ in hoc rubor eſt. b ¶ mihi in predicãdo euãgelio cruc̃.
niũ dñi nr̃i: neq̄ me vinctũ eiꝰ: ſed cõlla-
¶ vel ad honorẽ euãgelii.
¶ qđ potes. a ¶ ⁊ debes q2 ip̃e eſt.
bora euãgelio ſm̃ virtutẽ dei: qui nos li-
a ¶ ꝑcio ſanguinis. b ¶ nos. c ¶ liberior. d ¶ ſoliũ dei ꝯuenienti. e ¶ q2 ad ſctã vocat.
berauit ⁊ vocauit vocatione ſuã ſanctã.
¶ ſm̃ qđ ꝓuiderat ꝑ grãm q̃dã.
nõ ſm̃ opa nr̃a: ſʒ ſm̃ ꝓpoſitũ ſuũ ⁊ gra-
¶ ꝓuiſa dari ꝑ chriſtũ.
tiã q̃ data eſt nobis in chriſto ieſu ante tẽ-
a ¶ in cõpletiõe.
pora ſecularia. Manifeſtata eſt aũt nũc
a ¶ i. ꝑdicationẽ xp̃i illuminantẽ auditores.
ꝑ illuminationẽ ſaluatoris nr̃i ieſu chriſti:
¶ xp̃s. a ¶ hec ẽ illa grã. b ¶ vtrãq̄. ſ. aĩe ⁊ corporis. c ¶ in luce poſuit.
q̃ deſtruxit q̃dẽ mortẽ: illuminauit aũt vi-
a ¶ i. icorruptibilẽ vitã. b ¶ ⁊ hoc. ¶ i. ꝑdicationẽ euãgelii. ¶ ecce q̃ neceſſariũ eſt euãgeliũ. ¶ q̃ſi imo-
tã ⁊ icorruptionẽ per euãgeliũ: in q̃ po-
ſitus. ¶ nomẽ eſt actꝰ. a ¶ habẽs ꝑtãtẽ apliçam. b ¶ q̃tidie docens gentes.
ſitꝰ ſũ ego predicator ⁊ apl's ⁊ magiſter
¶ q2 ꝑdico. ¶ q̃ mõ rome ſuſtineo
gentiũ. Ob quã cauſam etiã hec patior:
a ¶ i. deficio vel erubeſco. ¶ ꝙ deus eſſet.
ſed non cõfundor. Scio eñi cui credi-
a ¶ vel mea cõmiſi. b ¶ ſalutẽ meã quã ei cõmẽdaui. i. in ſpe ⁊ fide illiꝰ collocaui. ¶ euãgeliũ qđ ip̃e mihi cõmẽdauit: vel qđ ego ei cõmiſi ſeruãdũ.
di: ⁊ certus ſum: quia potens eſt depoſi-
a ¶ iudicii. ſ. ¶ vel deceſſus mei. b ¶ ſicut tu habẽs. formã ſa. ⁊c̃. ꝑ q̃ pt cuſtodire.
¶ vſq̄.
tum meũ ſeruare in illum diem. Formã
a ¶ non a quocũq̄.
habẽs ſanorũ verborũ: que a me audiſti in
a ¶ id eſt habnes bona verba cum fide ⁊ dilectiõe.
¶ que eſt. b ¶ ſicut chriſtus inſtituit.
c ¶ officiũ tibi cõmiſſum.
fidẽ ⁊ dilectiõe i chriſto ieſu: bonũ depo-
¶ diligenti executione.
ſitũ cuſtodi per ſpiritũ ſanctum qui habi-

a ſuis: q2 paratꝰ erat ire cũ eo ad oĩa pericula. C
a ¶ Ut gaudio implear. q. d. ad hoc deſidero te videre vt replear gaudio ex tua ꝑſentiõe. b ¶ Recordationẽ acci. i. habens
c ¶ Eiꝰ fidei. i. fidelitatis erga deũ ⁊ meipſũ
d ¶ Que ẽ i te non fi. ſed vera ⁊ firma.
e ¶ Que. ſ. fides firma. f ¶ Habitauit primũ in auia tua. q. d. nõ eſt dubitãdũ ꝙ ſit in te firma fides: ex q̃ fuit in auia ⁊ m̃re tua: q̃ tñ erãt fragilis ſexꝰ. g ¶ Propt̃ quã. Hic ꝯſeq̃nter ponit ſuã monitionẽ in q̃ multipliciter inducit timotheũ ad ꝑdicãdũ ꝯſtãter euangeliũ. Et diuidit̃ in ſeptẽ ptes ſm̃ ſeptẽ motiua q̃ inducit ad ſuũ ꝓpoſitũ: q̃ patebũt ꝓſeq̃ndo. Primũ v̾o motiuũ ẽ põtificalis dignitas q̃ mouere debet timotheũ põtificẽ ad ꝯſtãter ꝑdicãdũ. ⁊ ꝑmo motiuũ hic ponit̃. ſcđo ad hoc exẽplũ inducit/ ibi: Ob quã cauſam. Circa ꝑmũ dicit Apl's: Propter quã cauſam. ſ. q2 ſcio te hr̃e fidẽ firmã. h ¶ Admoneo te. cũ ſecuritate. i ¶ Reſuſcites grãz ⁊c̃. i. grãz põtificalis dignitatis: q̃ reſuſcitari dr̃ qñ i actu ꝑdicãdi magnꝰ feruor ⁊ ſolicitꝰ ex ea ꝓgredi videt̃. ⁊ ꝙ ſic debeat eſſe oñdit di. k ¶ Nõ eñi de. no. deꝰ ſpi. ti. vt ꝑ timorẽ hũanũ dimittamus ꝑdicãdi actũ. l ¶ Sʒ v̾tutis. i. ꝯſtãtie ꝯ aduerſariũ. m ¶ Et dilectiõis. erga deũ: q̃ timore poſtpoſito faciũt ꝑdicare euangelium. n ¶ Et ſobrietatis. h̃ addit ne qs crederet ꝙ talis feruor in aliq̃ faceret excedere debitũ modũ. o ¶ Noli itaq̄ eru. te. dñi. i. euãgeliũ qđ ẽ eiꝰ teſtimoniũ. p ¶ Neq̄ me vinctũ. i. amore ip̃iꝰ. q. d. hec nõ ſũt erubeſcibilia: ſʒ magis honorabilia. q ¶ Sʒ col. euã. ſ. ꝑdicãdo ſicut ego laboraui. r. ¶ Scđm v̾tu. dei. datã tibi. s ¶ Qui nos li. a ſuitute culpe. t ¶ Et vo. vo. ad ſtatũ grẽ. v ¶ Non
† Titi.3.b ſm̃ opi no. i. nõ ex meritis nr̃is. x ¶ Sʒ ſm̃ p. ⁊ gra. i. ſʒ volũtatẽ ſuã grãtioſã. y ¶ Que data ẽ no. in xp̃o ie. i. diſpoſita dari ꝑ ieſũ. z ¶ An tpa ſecu. nã ab eterno eſt hec diſpoſitio: licet eñi hec executio facta ſit in tpe. ꝓpter
D qđ ſbdit̃: a ¶ Manifeſtata ⁊c̃. i. tpe grẽ. b ¶ Per il. ſal. no. ſua vita ⁊ doctrina mũdũ illuminãs. c ¶ Qui de. q̃. mor. a mortuis reſurgẽdo. d ¶ Illumi. aut. i. in lucẽ poſuit ⁊ fecit eſſe cognitam: e ¶ Vitã ⁊ icor. ad celos aſcẽdẽdo. f ¶ Per euã. in q̃ iſta ꝯtinent̃. g ¶ In q̃. ſ. euãgelio. h ¶ Poſitus ſũ ego ꝑ. nõ actor. i ¶ Et apl's. eſt aũt ꝑdicator nomẽ actꝰ: apl's nomẽ officii vel ſtatus. k ¶ Ob quã cauſam. Hic ꝯſeq̃nter cõfirmat ꝑdicta ꝑ exẽplũ ſui q̃ erat incarceratꝰ ꝓpť ꝯſtantiã ꝑdicãdi. ⁊ h̃ eſt qđ dicit: Ob quam cauſam. i. ꝓpť euãgelii ꝑdicationẽ. l ¶ Etiam hec patior: ſed nõ cõfundor. ſed magis glorior. Et ſubdit rõnẽ huiꝰ gloriatiõis di. m ¶ Scio eñi. iũgat̃ ſic lr̃a: Scio eñi ⁊ certus ſum: certitudine adherẽtie: q2 ſupple ille. n ¶ Cui credidi. ⁊c̃. potẽs eſt. tanq̄ verꝰ deus. o ¶ Depoſitũ meũ. i. ꝑmiũ meũ: qđ ꝑ fidẽ repoſui apud ip̃m ſeruãdũ. p ¶ In illum diem: id eſt vſq̄ in diem trãſitus mei q̃tũ ad gloriã aĩe mihi tũc reddendã: ⁊ in diem iudicii q̃tũ ad gloriã corporis. q ¶ Formã habens. Hic ponit̃ ſecundũ motiuũ quod ẽ
Secũdum motiuum predicantiũ paucitas. Nã diſcipuli Pauli qui erant in aſia quaſi oẽs a fide receſſerant. ⁊ h̃ debebat mouere timotheũ ad feruẽtius ꝑdicandum: eo ꝙ alii in hoc deficiebant. Dicit igitur: Formã habens ſanorũ verborũ. Talia eñi debẽt eſſe verba ꝑdicatoris. r ¶ Que a me audiſti in fide ⁊ dilectiõe. id ẽ de fide ⁊ dilectiõe. In chriſto ieſu. s ¶ Bonũ depoſitũ cuſtodi. i. aĩas tibi cõmiſſas: que ſunt ꝑcioſiores quacũq̄ re corpali. t ¶ Per ſpiritũ ſanctũ ſupple ſunt tibi cõmiſſe. Et ſubditur de predicantiũ paucitate: cum dicitur:

E G mā ꝛc̄.ñ mutat ſentētia: Cuſtodi bo.depo. nec h̄ mutat ſenſus. a ¶ Ex qb⁹ ē phi le.ꝛ hermo. Simulate cū eo fuerūt: vt calūniā inueni rent: ſed poſtq̄ viderunt ſe manifeſtatos receſſerāt ab eo.
Ca. II
Tu ergo illi ꝛc̄. b ¶ Nemo militās. Si aūt bonus miles eē vis: nō iplices te: ſcʒ q: nemo. Nemo ꝛc̄. Nocicia interna nequaq̄ cōſpicit: niſi a terrena iplicatiōe ceſſet. c ¶ Negocijs ſe. Negocia ſecularia ſunt cuʒ anim⁹ occupat cura colligēde pecūie ſine labore corporis: vt negociatores ꝛ huiuſmodi. qd̄ ne iſte faceret: q: infirm⁹ laborare ñ poterat ꝓhibet: ꝛ q̄ſi q̄reret: vnde ḡ viuā? Subdit: Laborantē agricolā. d ¶ Nā ꝛ q̄ certat. Jō labora ſic bon⁹ miles. vel iō nemo ſe iplicet nego. ſecu. q: nō aliter dat corona niſi legitime militet vt in agone fit. e ¶ Laborātē agri. Q. ille q̄reret: vnde ḡ viuā cū fodere nō poſſim: mēdicare cōfundar. ſubdit: Laborātē agri ꝛc̄. q̄ſi ꝛ ſi nō implices te negocijs ſecularib⁹: eſt tñ vn̄ viuere poſſis: q: oportet ꝛc̄. Laborātē agricolā.i. p̄dicatorē q̄ in agro eccl'ie ligone verbi dei excolit corda auditorum. f ¶ Primū pci.i.ſumere. g ¶ De fructib⁹.i.neceſſaria ab auditorib⁹: q: dign⁹ ē opari⁹ mercede ſua: vt agricola vl vinitor ꝑmos fruct⁹ laboris ſui ḡguſtat. ita apl's pri⁹ iubet euʒ ſumere q̄ ꝑm⁹ eſt: ꝛ ſic ceteris diſtribuere. Primo eni dʒ ille ſuā neceſſitatē iplere ex his q̄ accepit ꝛ poſt alijs d̄ his q̄ ſupſunt miniſtrare. Caſtū itaq̄ euāgeliſtā nō ad h̄ euangeliçantem vt euāgelium vēdat ſecurum facit: ꝛ vult vt intelligat q̄ neceſſaria ſibi licet ſumere ab eis i quib⁹ deo militat: ꝛ q̄s tanq̄ cultor vineam exercet: vel tanq̄ gregē paſcit. Nō eſt eñi mēdicitas ſʒ ptas. Timothe⁹ aūt tante abſtinētie fuit q̄ etiā a licitis ſe tēperans exēplo pauli volebat viuere d̄ labore manuum: cū dñs decreuerit: vt q̄ euangeliū annūciat: de euāgelio viuat. b ¶ Memor eſto. Ac ſi dicat labora ſic ego: ꝛ d̄ ſpe vite eṫne. Nā mēor eſto. Hec ñ ꝓpt̄ tiotheū mēorat: ſʒ ꝓpt̄ hereticos q̄s preuidit futuros ꝛ iſta negaturos et i ¶ Quaſi m. hic ꝯtūeliaʒ notat que ei igerebat. k ¶ Sʒ v̄. ꝛc̄. q̄ſi ſʒ ego ſim alligat⁹ corpe: tñ v̄bū di ñ ē alligatū: q: ꝛ t'mōe p̄ntes: ꝛ l'ris abſentes docē nō ceſſo. ¶ Salutem

Luc. 16.a
† Ne de. vl mo. c. i
Luce. 10.b
† 13.q.1 § his ita
1. Cor. 9.c
† De cōſe. diſ. 4. c. cū tantum

¶ in te vt in me. ¶ ideo opus eſt vt cuſtodias
tat i nob̄. Scis eñi h̄ q̄ auerſi ſunt a
a ¶ q̄ a me auerſi.i.q̄ receſſerūt a me nō ſunt in
a a me oēs q̄ ſūt i aſia ſūt: ex qb⁹ ē phi b
aſia. ¶ a quib⁹ maxime eſt tibi cauendū.
¶ q. illi receſſerunt a me.
let⁹ ꝛ hermogenes. Det miſcdiam c
¶ ſed. ¶ aſiani hūc imitare. a ¶ familie.
de⁹ honeſifori domui: q: ſepe me d
¶ miniſtrādo mihi neceſſaria. a ¶ vel crūnē
refrigerauit: ꝛ catenam meā nō eru e f
meſ. a ¶ ſicut hi q̄ receſſerūt. ¶ vt liceret ei
buit: ſed cū romā veniſſet: ſollicite g h
ad me ingredi. ¶ ꝛ iō. ¶ pr̄.
me queſiuit ꝛ inuenit. Det illi dñs k
¶ filio.
inuenire miſericordiā a dño in illa l m
¶ iudicij. ¶ nō ſolum rome.
die. Et q̄nta ephesi miſtrauit mihi: n
a ¶ alijs plurib⁹ vel q̄ hic. b ¶ q̄ aderas.
Tu melꝰ noſti. Ca. II o
¶ q: illi auerſi. ꝛ exēplo hu⁹.
Tu ergo fili mi ꝯfortare p
a ¶ fidei ꝛ ſapiētie. ¶ in te ſeruanda: ꝛ alijs annunciande.
¶ et coadiu
in grā q̄ eſt i chriſto ieſu. Et q̄ au q
tores cōſtitue. ¶ p ꝓphetas confirmata.
diſti a me p multos teſtes: hec com r
¶ ſane fidei. a ¶ vita et ſciētia et facūdia
mēda fidelib⁹ hoibus: q̄ i idonei
a ¶ in p̄dicādo euāgelio ꝯ hoſtes fidei. ¶ ꝛ tu
erunt et alios docere. Labora ſicut s
ipſe. a ¶ diffinitio boni milit'.
b bon⁹ miles chriſti ieſu. † Nemo mi t v
a ¶ in ſpūalib⁹. b ¶ q̄ nō pōt diuidi duob⁹ cōtrarijs ſeruis. ſicut nemo pōt ſeruire duob⁹ dominis. c ¶ quibuſlibet vel vt mercatū faciēs de ſpiritualib⁹ carnalia querat.
c litans deo implicat ſe negocijs ſe x
cularibus: vt ei placeat cui ſe pro
a ¶ .i.deuouit et p p̄terita probabilem oſtēdit in electione. b ¶ quolibet.
b bauit. Nam ꝛ qui certat in agone: y
a ¶ q: nemo: niſi ab oib⁹ q̄ illū agonē ipedire pñt abſtieat. b ¶ put expetit lex agonis.ſ.nō
non coronabit: niſi q̄ legitime cer z a
dus. a ¶ quis ita moneā laborare: tñ viuas d̄ ope tuo: q: iſirm⁹ ꝛ min⁹ ſufficeres v̄bo dei.
c tauerit. † Laborantē agricolā opor b
a ¶ et ſi videor ꝯtraria: et cōtra qd̄ ipſe facio dicere: diſcerne q̄d: q̄re dicit: q: tu infirmus mihi de acceptione ſcandalum.
g tet ꝑmū de fructib⁹ pcipere. Intel c d
¶ qd̄ potes.
lige q̄ dico. Dabit eñi tibi dñs in
¶ nō ſolum in his. a ¶ et vt legitime certes.
b omib⁹ intellectū. Memor eſto do e
minum ieſum chriſtum reſurrexiſ
a ¶ natū ¶ ꝓgenie.
ſe a mortuis ex ſemine dauid † ſm f
a ¶ predicationem meaʒ. ¶ et ſi non peruerſi negent. b ¶ euangelio predicando.
c ¶ ſic et tu facias.
euangelium meum: in quo laboro g
¶ habitus.
i vſq̄ ad vincula quaſi male ope h
¶ et ſi corpus.
k rans: ſed verbum dei non eſt alli i

a ¶ Scis eñi h̄ ꝛc̄.q̄ in aſia ſunt.i.illi q̄ ſunt ibi ꝓ maiori pte: ita q̄ dr̄ oēs. ad denotādū plalitatē recedentiū. ſicut dr̄ q̄ oēs de ciuitate vadūt ad tale ſpectaculū vel feſtū: q̄uis multi remaneāt. b ¶ Ex qb⁹ ē phi. ꝛ her. iſti eñi duo ſimulate ſe iunxerāt Paulo: vt iuenirēt vñ ſibi calūniā facerēt: ſʒ pcipientes q̄ eoꝝ malicia eſſet Paulo māifeſtata receſſerūt ab eo: vt dicit Glo. ꝓpt̄ qd̄ apl's exꝓmit eos noīatim vt timotheus caueat ab eis ſic ab aduerſarijs veritat'. Et q̄m oppoſita iuxta ſe poſita mag' eluceſcunt: iō ꝯñr collaudat vnū d̄ aſia ſibi fidelem cū familia ſua.d. c ¶ Det miſe. de. oneſifori.i.ſibi ꝛ fidelib⁹ cum eo exiſtētib⁹. d ¶ Quia ſepe me ꝛc̄. miſtrādo neceſſaria. e ¶ Et catenaʒ meā.i.me incatenatū: ſic holeʒ malū. f ¶ Nō erubuit. ſcīēs iuſticiā meā. g ¶ Sʒ cum rō. veniſſet. de aſia cū labore magno ꝛ ſumptib⁹. h ¶ Sollicite me queſi. diligenē inq̄rēs vias ꝛ modos qb⁹ liceret ei ad me igredi. i ¶ Et iue. p ſuā di. ꝓpt̄ qd̄ ſubdit apl's: k ¶ Det illi dñs. pater. l ¶ Inuenire miſe. a dño.i. a filio q̄ ē dñs d̄ dño ſic de⁹ d̄ deo: ſm̄ q̄ dr̄: ps. cx.a. Dixit dñs dño meo ꝛc̄. m ¶ In illa die ſcʒ mort' ſue vl iudicij general'. n ¶ Et q̄nta ep. mi. mihi. ꝛ ſocijs meis. p ¶ Tu me. no. qui tūc mecū cū alijs p̄ſens fuiſti.
Ca. II
Tu ergo. Hec ē tertia ps i q̄ pōit tertiū motiuū ex ſilitudie aliq̄ʒ q̄ ſolēt eē multū ſolliciti d̄ executiōe ſui officij. et h̄ dʒ mouere Timotheū vt ſit ſollicit⁹ de officio p̄dicādi ꝛ alios ad h̄ idoneos iducēdi. dic̄ igit': Tu ḡ fili mi ꝯfor. ꝯſtantiā magnā p̄dicādi accipiēdo. q ¶ Et q̄ au. a me p mul. te. ſupple ꝯfirmata.ſ.p legē ꝛ ꝓphetas ꝛ agiographa. r ¶ Hec cōme. fi. ho.i. ſane fidei q̄ idonei erūt etiā alios docere rōne ſciētie: ſcīe ꝛ facūdie ꝯñr ponit ꝑmā ſilitudinē.d. s ¶ Labora. in p̄dicādo ſollicite. t ¶ Sic bo. ꝛc̄. Milites ei regis tpalis in acie poſiti ſūt valde ſolliciti d̄ victoria obtinēda: ꝛ mlto fortiꝰ milites xp̄i debēt eſſe ſolliciti d̄ fide p̄dicanda: p qd̄ acq̄rit' corona eterna. Et q: p̄dicatio p ſollicitudinē tpaliū ipedit': vt dictū ē vlt̄. ca. p̄cedēt'. ep'le: ideo ſubdit: v ¶ Nemo mi. deo. ſollicite i p̄dicatiōis ope. x ¶ Implicat ſe ſecu. ne. ſi aūt iplicet' a ſupiori eū cōpellēte ꝓpt̄ neceſſitatē eccl'ie. ſuſtinēduʒ eſt ſaltē ad horā ꝓpt̄ charitat' neceſſitatē. vñ dicit Aug⁹. Ociū ſctm̄ q̄rit charitas: ſʒ negociuʒ iuſtū ſuſcipit neceſſitas charitat': quā ſarcinaʒ ſi nullus iponit: ꝯtēplāde v̄itati vacandū ē. ſi aūt iponit' ſuſcipiēde ē ꝓpt̄ charitat' neceſſitatem. y ¶ Nā ꝛ q̄ certat i ago. corpali. z ¶ Non coronabit'. corona victorie. a ¶ Niſi q̄ legi. certa. ſilr̄ p̄dicator euāgelic⁹ nō coronabit' corona glīe: niſi ꝯſtāter ꝛ intrepide p̄dicauerit. Cōſequēter ponit ſcd̄am ſilitudinem dicens: b ¶ Laborantē agri. oportet.i. iuſtum eſt. c ¶ Primū de fru. pcipe. q: plus alijs laborauit. ſilr̄ p̄dicator laborās in agro dñico pl⁹ ceteris reportat de merito. d ¶ Intellige q̄ dico.ſ. iſtas parabolas eſſe dictas ꝓ p̄dicatore cōſtāti ꝛ operoſo. ſʒ q: intellect⁹ veritat' eſt a deo. ideo ſubdit: Dabit eni tibi dñs ꝛc̄. e ¶ Memor eſto. Hec eſt quarta ps in qua ponit' q̄rtū motiuū.ſ. ꝓmiſſo glorie celeſtis p̄dicatorib⁹ veris. ad hanc eni gloriā habem⁹ acceſſum per chriſtū a mortuis reſurgentē. ideo de h̄ facit primo mentionē.d. Memor eſto dominū ꝛc̄. quia p ipm̄ ſimiliter reſurgemus. f ¶ Scd̄m euāgeliū meū: predicatione: nō tamē actiōe. ſic eni ſolius eſt chriſti. g ¶ In quo laboro vſq̄ ad vincula. erat eni incarcerat⁹ Paulus ꝓ p̄dicatiōe euāgelij. h ¶ Quaſi ma. ope. q.d. cū tñ bñ egerim. i ¶ Sʒ v̄. dei. ñ eſt al. q: docebat p̄ntes v̄bo.ſ. icarceratos cū eo et carceris cuſtodes: ꝛ plēs eoꝝ cōuertit ad xp̄m. ſilr̄ abſentes docebat ſcripto ep'las eis mittēdo.
¶ Ideo omnia

G
Tertiū motiuum
h
1. Cor. 9.b

A B a ¶ Salutē ⁊c. cū glīa ⁊c. Quaſi vt hic ↄſequntur ſalutē iuſtificationis: ⁊ poſt hanc vitā gliam celeſtē. b ¶ Fidelis ſermo. Eſt iſte: ꝙ ↄſequēter ſalutē ⁊ gliam. Nā ⁊ mortui mūdo ſicut chriſtus veteri homini ⁊ ſuſtinētes .ſ. martyres. Uel vt ſuſtineas: memor eſto chriſtū reſurrexiſſe. c ¶ Nā ſi cōmortui. in ipſa morte. d ¶ Si ſuſtinemus. i paſſione. e ¶ Cōuiuem⁹ ⁊ cōregna. ⁊c. ⁊ h̄ pmo fidelis ē. f ¶ Negare ſeipm ⁊c. hoc ꝙ ſeipm negare nō pōt laus ē volūtatis diuie. Sicut ꝙ qdā nō poſſūt credere/ culpa ē volūtatis hūane. g ¶ Hec cōmone. Hec pdicās vt patiar: cōmoneo te: vł hec cōmone alios. h ¶ Ad nihil eñ vtile eſt. Cōtētio min⁹ ſtabilis ſepe generat ſcrupulū. Solent eñ in cōtentione talia opponi elimatis maliuolētie argumētis: vt moueant alios inſipientiā fratrū. Nec pōt eſſe qn cōtentio extorqueat aliqd qḋ ē cōtra ↄſcientiā: vt intus in aīo pdat: ⁊ for' victor accedat. Nemo eñ patiſ ſe vinci: licet ſciat vera eſſe q audit. Collatio ģ inter dei ſeruos eſſe debet nō altercatio. i ¶ Ex qbus eſt hyme. ⁊ phile. ⁊c. Hoꝝ prodidit noīa vt ab his ſpecialiter caueat qs ⁊ pphanos ⁊ impios deſignat et errantes a veritate. k ¶ Dicētes reſurrectionē iam fa. ⁊c. Uel ita de reſurrectiōe anime itelligaſ. Due ei ſūt reſurrectiōes. Pria eſt q fit i aīa p fidē qñ q mortuus erat in infidelitate ⁊ in aliis peccatis p fidē ⁊ baptiſmū viuificaſ. vñ: Qui crediderit in me/ trāſibit de morte ad vitā. Altera que erit corporū q erit in die iudicii. De illa reſurrectiōe q fit in aīa p fidē loquiſ hic Aplus: cū ait: dicētes reſurrectionē mētiū .ſ. eſſe factam in baptiſmo: ⁊ in fide nullā reſurrectionez corpoꝝ futurā. Oēs ſecte que religionē pmutāt: ↄcedūt reſurrectionē mētiū in fide. Aliter eñ nō viderenſ audiendi. Uolētes ģ credi ſibi: oēs etiā q inſtituerūt alicuius falſe religionis ſectam: negare iſtaz reſurrectionē mentiū nō potuerunt: omes de illa cōſenſerūt. Sed corporū reſurrectionem multi negauerūt: ſicut iſti qs nominat Apoſtol⁹. l ¶ Cognouit dñs. id eſt armat et defendit pſcitos ſuos: in q notaſ pſciētia: qua quos pſciuit futuros eſſe cōformes imaginiſ filii ſui .i. pdeſtinauit: vocauit: iuſtificauit: glificauit. Numerus taliū eſt hortus cōcluſus: fons ſignat⁹: pute⁹ aque viue: paradiſus cū pomorum fructibus. Ex hoc numero quidam ſpūaliter viuūt: ⁊ ſupeminentē viā

Contētio p nicioſa

B

Reſurrectiones due

Joh. 5. d

Ro. 8. f

Can. 4. d

a ¶ .i. p euāgelio: vel qꝛ memor ſū chriſtū reſurrexiſſe. ¶ incōmoda.

gatū. Ideo omīa ſuſtineo ppter a b c

¶ eſt oīb⁹ nō pſim. ¶ mecū. a ¶ ale

a electos: vt ⁊ ipi ſalutē ↄſequanſ

¶ .i. p chriſtū pſtaſ. ¶ q poſt hāc vitā de

q ē in chriſto ieſu cū glīa celeſti.

bitur. ¶ ver⁹. a ¶ mūdo vel pctis i baptiſmo: ſicut xp̄s veteri hoī.

b c Fidelis ſermo. Nā ſi cōmortui d e

a ¶ .i. cū illo viuem⁹ i vita eterna. b ¶ p chriſto tribulatiōes ⁊ paſſiones.

ſum⁹ et cōuiuem⁹: ſi ſuſtinebim⁹ f g

a ¶ cū illo in eterna beatitudine: ⁊ hoc eſt qḋ ait: Nā ſi cōmortui ⁊c. b ¶ cū corā hominib⁹. ¶ hoc eſt ↄtrariū illi q me ↄfeſſus fuerit corā hoīb⁹: ↄfitebor ⁊ ego eū corā patre meo.

b c ⁊ cōregnabim⁹: ſi negauerim⁹/ et h i

a ¶ coram patre dicens: Neſcio vos.

b ¶ ꝙ puniat malos ſtulte cōfuſi de miſeri.

ille negabit nos: ſi nō credim⁹: il k

cordia. a ¶ in dictis ſuis: ⁊ in eo etiā ꝙ dixit: Qui nō crediderit cōdēnabiſ.

b ¶ qui eſt veritas: quod faceret ſi dicta ſua nō impleret.

f le fidelis pmanet: negare ſeipſū m n

a ¶ alios tibi cōmiſſos. b ¶ teſtē deo inuocās. ¶ vel meo.

e non poteſt. Hec cōmone teſtifi o p

¶ ſed.

b cans corā deo. Noli verbis ↄtē q

a ¶ ↄtētio nihil pōt niſi ſubuertere: dū verboſus par vł ſuperior videſ catholico. ¶ vł eſt

dere. Ad nihil eñ vtile cōtēdit: r

niſi ad ſubuerſionē audiētium. s

a ¶ ppter te. b ¶ ppter pximū. ¶ in cōſpectu hoīm vel tuoꝝ.

Sollicite aūt cura teipm probā t

a ¶ in opib⁹ vite agēdis.

bilem exhibere deo: operariū in v x

a ¶ q nō erubeſcat euāgeliū vel nō deficiat b ¶ ſm cōpetētiaz ſingulorꝝ vt alti ſpūalias

cōfuſibilē: recte tractātē vbū vi y

lac diſtribuat paruł. ¶ vba. ¶ vt hereſes.

a ¶ ſine fructu: etſi nō ita mala.

tati. Prophana aūt ⁊ vāniloqa z a

a ¶ qꝛ aliqbus audita nocēt. b ¶ efficacia ſunt. c ¶ ↄtra cultū dei.

deuita. Multū eñ pficiūt ad b c

a ¶ a puo ad mai⁹ paulatim tendūt q ſana ſūt corrūpēdo: ⁊ ita ad ipietatē trahēdo.

impietatē: ⁊ ſermo coꝝ vt cancer d e f

a ¶ vt ab his ſpecialiter caueat.

i ſerpit. Ex qbus ē hymene⁹ ⁊ phi g h

a ¶ in q oli fuerūt. ¶ iō adhuc eis crediſ: vñ mag. noxii. b ¶ occaſiōe illoꝝ verboꝝ: multa corpa ſctōꝝ q dor. ſur.

k let⁹/ qui a vitate exciderūt: dicēn i

a ¶ vł i baptiſmo. ¶ vt nō ſpereſ alia. ¶ ⁊

tes reſurrectionē iā factā: ⁊ ſub k

ideo vitādi.

uerterūt quorūdā fidē. †Sed fir l

a ¶ ⁊ ideo nō pro eis deſperandū.

¶ id eſt illi quos deus elegit ⁊ immobiliter in fide fundauit. a ¶ qui pertinuerat de non erat.

mūm fundamētū dei ſtāt habēs m

¶ in ſignum amicis vt accedant: inimicis vt territi fugiant: vel hoc habent menti impreſſum: vel ſignati ſunt hoc ſigno.

l ſignaculuz hoc. Cognouit dñs n

A a ¶ Ideo omīa. aduerſa. b ¶ Suſtineo. patiēter. c ¶ Propter electos vt ⁊ ipi ſa. cō. Ex coꝝ eñ ſalute pmiū Pauli doctoris augebaſ. ppter qḋ ↄcludit: d ¶ Fidelis ſermo .i. ver⁹. e ¶ Nā ſi cō. ſu .i. cū xp̄o mortui ppt pdicationē ſui euangelii. f ¶ Et cōui .ſ. cū eo vita perēni. g ¶ Si ſuſtine. pōdere tribulationū depreſſi. h ¶ Et cōregna. in glīa celeſti. i ¶ Si nega. xp̄m vbo vel facto. k ¶ Ille nega. nos. coram pre ſuo. l ¶ Si nō credim⁹. ab eo puniri ppter magnitudinē ſue miſericordie: ſicut dicūt aliq de miſericordia eius nimis pſumētes: ⁊ ſine timore peccātes. m ¶ Ille fidelis p. in veritate iuſticie. n ¶ Negare ſe. ⁊c. Negaret aūt ſeipm ſi negaret ſuā iuſticiā: qꝛ iuſticia diuia ⁊ deus idem ſunt. o ¶ Hec cō. i feruēti pdicatiōe. p ¶ Teſtificās co. deo .i. ipm in teſtē iuocās iducēdo verba ſua de ſcriptur' diuinis: ⁊ opa ſua i ſignis ⁊ pdigiis. q ¶ Noli vbis. Hec ē ſcḋa ps in q ponit qntū motiuū .ſ. loqcitas falſoꝝ pdicatoꝝ: qꝛ ſi ſic fuerūt ſolliciti de ſuis falſitatib⁹ aſſerēdis: multo magis pdicator ver⁹ debet eē ſollicit⁹ de vitate euāgelica ↄſtāter pdicāda. Et diuidiſ i duas ptes: qꝛ pmo pōit ſuā iductionē. ſcḋo ſoluit tacitā qſtionē / ibi: In magna domo. Circa pmū ſciēdū ꝙ licet doctor euāgelic⁹ feruēs eē debeat de vitate pdicāda: verūtñ vboſitas ē vitāda. iō dr: Noli vbis ↄtēdere .i. multiplicatiōe vboꝝ cū falſis pdicatorib⁹. r ¶ Ad nihil eñ vtile ē. ſic ↄtēdere. s ¶ Niſi a ſub. au. qꝛ ſimplices aſſiſtētes credūt magis loqces eē mag' itelligētes: qḋ ē falſū. nā vbi vba ſūt plurima: ibi freqnter egeſtas Prouerb. xiiii. c. Propter qḋ pres antiq cū heretic' mag' diſceptabāt vtutib⁹ ⁊ ſignis q vbis. Uñ in hiſtoria tripertita dr: ꝙ qbuſdā phis cū alexādro conſtātino epō diſputare volētib⁹: iuſſit impator vt certamen acciperet: q ↄtuis eſſet ſimplex ſuſcipiēs: iuſſit oēs preter vnū tenere ſilentiū: cui dixit: In nomie dñi nr̄i ieſu xp̄i impero tibi in pmis ne loqr'. q ſtatim mutus fact⁹ eſt. t ¶ Sollicite aūt cura teipm p. id ē approbabilē ſeu laudabilē. v ¶ Exhibere deo. ⁊ nō hoīb⁹ tm: qḋ qrūt hypocrite. x ¶ Operariū icōfuſibilē .i. ſic ꝙ opa tua ſint talia ꝙ de ipis erubeſcere nō debeas: ſꝫ mag' in dño gliari. y ¶ Recte trac. vbū veri. pponēdo ſingulis vba cōpetētia: vtpote ſapiētib⁹ altiora: ſimplicib⁹ mag' plana. z ¶ Prophana aūt .i. vba hereſum vel doctrinā ſuſpectā ſapiētia. a ¶ Et vaniloquia .i. inutilia ⁊ curioſa. b ¶ Deuita. qꝛ vba pdicatoris debēt eſſe examinata. c ¶ Multū eñ pficiūt .i. efficacia ſūt. d ¶ Ad impietatem .i. ↄtra dei cultū. e ¶ Et ſermo coꝝ .i. hereticoꝝ ⁊ falſoꝝ pdicatoꝝ. f ¶ Ut cācer ſerpit .i. paulatim tēdit ad corruptionē vitaſ. g ¶ Ex qbus .ſ. heretic' vel pdicatorib⁹ falſis. h ¶ Eſt hymene⁹ ⁊ philet⁹ q a vitate. fidei catholice: i ¶ Exciderūt di. ⁊c. qḋ dupliciter exponitur. Uno mō qꝛ dr Matth. xxvii. f. Multa corpa ſctōrū q dormierāt ſurrexerūt. Dicūt aliq ꝙ iſte philetus ⁊ hymene⁹ ex hoc acceperūt occaſionē errādi dicētes ꝙ in illis reſurrectio iā eſt facta: ⁊ nō ē alia in fine mūdi expectanda. Sed hoc nō videſ pbabiliter dictū: quia illi de quibus loquiſ Matthe⁹ ſunt homines eiuſdē ſpeciei cū aliis. ppter qḋ eorum reſurrectio nō inducit ad negandum reſurrectionē aliorū in fine mundi futuram: ſed magis ad contrariū: quia de ſimilibus debet eſſe ſimile iudiciū. Ideo alii dicūt ⁊ melius vt videſ ꝙ iſti acceperūt occaſionē errādi ex vbis dñi: Joh. v. d. Qui credit ei q miſit me, habet vitā eternā ⁊ i iudiciū non venit: ſꝫ trāſit de morte ad vitā. Ubi loqſ ſaluator de reſurrectiōe ſpūali quā iſti ↄfitebanſ: ⁊ vez eſt iſtā iā factā: ⁊ negabāt reſurrectionē corpoꝝ futuram: quod eſt falſum: ſicut ⁊ ſaducei Act. xxiii. k ¶ Et ſubuerterūt quo. fidē. p ſuā ſuaſionē. l ¶ Sꝫ fir. fū. dei ſtat .i. fides reſurrectiōis ſtat i electis. m ¶ Habēs ſigna. hoc. qḋ ſubditur: n ¶ Cognouit dñs. p eternā pdeſtinationez.

A Qui ſūt

C

Quintum motiuum

Diuiſio

Alexander ↄſtantinus epiſcopus

D

† de pe. diſ. 2. c. firmum

a b quelibet peniteat. Que penitentia pudore et timore displicendi aliis interdum impedit: dum plus delectat hominem aliorum existimatio quam iusticia qua se quisque humiliat penitendo. Ideoque non solum cum agit penitentiam: verumetiam ut agat dei misericordia necessaria est. Ut enim petrus amare fleret respexit eum dominus. Et ideo Apostolus hic dicit: Det illis deus penitentiam etc. Ca. III

Mat.26.g

N Oc autem scimus etc. a ¶ Seipsos amantes. Non dominum vt petrus: qui ter interrogatus a domino: ter professus est se eum diligere dicens: Tu scis quia amo te: Cui et domini oues pascendas credidit: quia in pascendis ouibus vera monstratur dilectio: si quis ibi non querit sua: sed que christi sunt. Et eo autem quod seipsos non deum amant: quasi ex radice hec que sequuntur mala oriuntur. b ¶ Ingrati. Ut quod corrigentibus mala pro bonis reddunt. c ¶ Scelesti. vt quasi modum peccandi transcendunt: scilicet suas vel aliorum animas interficientes. d ¶ Sine affectione. non compatiendo infirmis. e ¶ Detractores. famam fratrum maculando. f ¶ Incontinentes. Non refrenando malas cupiditates. g ¶ Immites. exercendo lites h ¶ Sine benigni. dum nesciunt subuenire aliis. i ¶ Proditores. id est iudicando inimicis priorum que occultanda nouerunt. k ¶ Proterui. Humanam verecundiam inuerecunde agitantes. Ceci. non intelligentes neque que loquuntur: neque de quibus agunt. l ¶ Volupta. amatores carnales delitias spiritualibus proponentes. m ¶ Habentes spe. quia eandem sacra cum piis. n ¶ Uirtutem autem. Uirtus charitas de corde puro: conscientia bona et fide non ficta. hec est virtus quam nihil vincit. Nullus ignis: nullus fluctus seculi: nulla flumina temptationis eam extinguunt. De hac dicitur: Fortis est vt mors dilectio. Sicut enim mors quando venit resisti ei non potest: sic contra violentiam charitatis nihil potest mundus. Econtraria est data similitudo. Quoniam mors ad auferendum violentissima est: sic charitas ad saluandum violenta est. ¶ Uel secundum aliam literam: Ueritatem autem eius: id est res pietatis. o ¶ Abnegantes. id est sensus. p ¶ Qui penetr. Ingrediebantur enim domus mulierum: et decipiebant eas. q ¶ Mulierculas. Prius: et per eas viros: vt diabolus prius euam. Uel viros seductibiles: quasi mulieres seducunt. r ¶ Semper discentes etc. Nos autem semper ambulemus in via: donec eo veniamus quo ducit via: nusquam in illa remaneamus: donec perducat vbi maneamus: atque ita et querendo tendimus: et inueniendo ad aliquid peruenimus. s ¶ Queadmodum. quasi tales seducunt: vitati autem semper resistunt. et hoc est quod ait: Queadmodum autem iam. etc. Iannes et mambres duo fratres fuerunt magi pharaonis: horum nomina non inuenit Apostolus in diuinis libris: sed in apocriphis. de quibus hoc sumitur: Hi autem restiterunt moysi vsque ad tertium signum in quo defecerunt dicentes: Digitus dei est hic: et sicut illi restiterunt moysi: ita et hi. scilicet heretici mihi. ¶ Nota quod aliositas hereticorum semper inuicta est: Quos magorum pharaonis hic conatum

Ioh.21.b

B

Cant.8.b

Exo.8.e Nota

¶ In eodem ca. vbi dicitur in postilla: Dicunt aliqui quod iste Philetus et Hymeneus ex hoc acceperunt occasionem errandi.

C

Additio.ij.

Isti heretici de quibus Apostolus loquitur non arguebant ex dictis Math.xxvij.c. dicentis: quod tempore passionis christi multa corpora surrexerunt impossibilitatem resurrectionis future: quia de hoc potius habetur contrarium: vt dicit postillator: sed ex hoc quod tamen fuerat facta semel resurrectio mortuorum tempore passionis christi: asserebant quod non erat iterum fienda alia resurrectio: eo quod prophetantes non faciunt mentionem nisi de vna resurrectione/ non de duabus: ex hoc motiuo accipitur occasio errandi horum hereticorum: quorum motiuum non valet. nam prophete loquuntur de resurrectione generali in fine mundi fienda. resurrectio autem illa que tempore passionis christi fuit facta erat particulariter et longe ante finem mundi.

N ¶ Dixit: probans esse stulte de vita. hoc autem sciendum est ad ipsa vitanda.

†Oc autem Ca. III a scito quod in nouissimis b

¶ scias. a ¶ vel scia. b ¶ .i. quia. c ¶ hoc est cum

diebus instabunt tempora periculosa: Et erunt c d

pericula. a ¶ Inde hec omnia oriuntur que sequuntur. ¶ non deum vt petrus. b ¶ pecunie. c ¶ ad dilatandum

a homines seipsos amantes: cupidi: elati: e f

a ¶ de honoribus sibi impensis. b ¶ in deum: per hereses. c ¶ carnalibus vel spiritualibus.

ti: superbi: blasphemi: parentibus non g h

a ¶ de bonis. b ¶ in grauibus perpetrandis. i ¶ suas vel aliorum animas interficientes.

b c obedientes: ingrati: scelesti: sine af k l m

a ¶ ad aliquem. b ¶ indetractantes alios. c ¶ vel detractores. ¶ crimina imponentes n

d e fectione: sine pace: criminatores: i o p

f ¶ gule vel libidinis. ¶ crudeles. a ¶ lar

g h continentes: immites: sine benignita q r

gitate. a ¶ secretorum alterius. b ¶ habitu vel verbis pudorem non seruantes. ¶ vel peccaces.

¶ inflato corde. s

k te: proditores: proterui: tumidi: t v

¶ quarumlibet.

l voluptatum amatores magisquam dei: x

¶ et ideo periculosi. ¶ religionis. ¶ vel veritatem

m n †habentes speciem quidem pietatis: virtu y z

.i. charitatem. a ¶ facti. b ¶ ecce iam incepit de nouissimis temporibus. ¶ tales.

o tem autem eius abnegantes: et hos de a

a ¶ quia tamen horum pauci quidam: plures autem in fine futuri sunt. b ¶ ad literam: vel rimantur proprietatem cuiusque: et quos inueniunt idoneos seducunt.

p uita. Ex his enim sunt qui penetrant b

a ¶ sub dolosis et versutis verbis. b ¶ seducunt

q domos: et captiuas ducunt mulie c d

cribiles. a ¶ ideo erant digne seduci. b ¶ semper noua desiderant. ¶ firmos si possent seducere.

rculas oneratas peccatis: que du e

a ¶ semper ambulant: et nunquam ad vitam perueniunt.

r cuntur varijs desiderijs. Semper di f

scentes: et nunquam ad scientiam veritatis per

s uenientes. †Queadmodum autem ian g

a ¶ fratres. ¶ magi pharaonis. b ¶ hoc de apocriphis sumitur.

nes et mambres restiterunt moysi: ita

¶ heretici. ¶ corrupte rationis.

et hi resistunt veritati: homines corrupti h i

a ¶ operibus semper resistentes. b ¶ semper circa: nunquam in fide. c ¶ predicit destruendos in alia hereticos. ¶ post hec presentia.

mente reprobi circa fidem: sed vltra k

Ca. III

N Oc autem scito. Hec est sexta pars in qua ponitur sextum motiuum: quod est multiplicatio falsorum predicatorum: quod debebat mouere Timotheum ad veritatem efficacius predicandam. Et diuiditur in duas partes: quia primo ponitur multiplicatio. secundo timothei monitio/ ibi: Tu autem. Prima adhuc in duas: quia primo predicitur multiplicatio malorum hominum futura. secundo ostenditur iam incohata/ ibi: Et hos deuita. Circa primum dicit: b ¶ In nouissimis diebus. hoc enim potissime erit ante tempora antichristi: c ¶ Instabunt tempora periculosa. propter multiplicationem seductorum. de quibus subditur: d ¶ Et erunt homines seipsos ama. scilicet quantum ad partem hominis sensitiuam que dicitur homo exterior. ij. Cor. iiij. et hoc sequendo carnis delectabilia quod est malum: amare autem se ipsum secundum partem intellectiuam superiorem que dicitur homo interior sequendo dictamen rationis laudabile est et virtuosum. e ¶ Cupidi. pecuniarum. f ¶ Elati. i. ambitiosi bonorum. g ¶ Superbi. in despectione aliorum. h ¶ Blasphemi. contra deum. i ¶ Parenti. non obedientes. i. eis rebelles: vtpote parentibus spiritualibus in doctrina catholica: et carnalibus in conuersatione domestica. k ¶ Ingrati. de beneficiis acceptis. l ¶ Scelesti. i. assueti criminibus magnis que scelera dicuntur. m ¶ Sine affectione. bona interius. n ¶ Sine pace. exterius. o ¶ Criminatores. i. crimina iustis imponentes. p ¶ Incontinentes. i. omni luxurie se exponentes. q ¶ Immites. i. crudelitatem exercentes. r ¶ Sine benigni. i. bona igneitate que quis accenditur ad benefaciendum proximo. per hoc intelligitur datur oppositum. s. malignitas: que quis accenditur ad nocendum iniusto. s ¶ Proditores. reuelando alterius consilium. t ¶ Proterui. i. effrontes in mal. v ¶ Tumidi. inflati in cordibus suis. x ¶ Volu. ama. etc. i. delitias carnales spiritualibus proponentes. y ¶ Habentes spe. etc. i. apparentiam religionis: vt facilius decipiant. z ¶ Uirtutem autem eius ab. que consistit in operibus virtuosis. a ¶ Et hos. Hic consequenter ostendit multiplicatio iam incohata. Unde. i. Ioh. ij. c. dicitur: Nunc antichristi multi facti sunt. ideo dicit Apostolus: Et hos deuita. q. d. iam incipiunt esse tales aliqui: quod declarat dicens: b ¶ Ex his enim sunt qui penetrant domos. i. qui intrant sub pretextu religionis penetralia et loca secreta: in quibus mulieres conjugate vel alie habitant illo tempore aspectus hominum refugientes. et in talibus locis potius mulieres citius decipiuntur his qui pertinet ad fidem: et etiam in his que pertinet ad carnem. ideo dicit: c ¶ Et capti. du. i. seducunt. d ¶ Mulier. que propter defectum rationis citius decipiuntur. ideo subditur: e ¶ Que ducuntur varijs desiderijs. Mens mulieris de facili mutabilis. f ¶ Semper discentes: et nunquam ad scientiam veri. peruenientes. illud refertur ad id quod predicitur. Ex his enim sunt etc. Tales ei seductores querunt semper dicere noua: quia simplices quorum est maior multitudo, proni sunt ad credendum talia. g ¶ Queadmodum autem iamnes et mam. isti fuerunt magi per falsa signa volentes resistere moysi: Exo. vii. a. Nota de istorum magorum non habuit Apostolus ex sacra scriptura: sed ex aliis libris hebreorum: vt dicit hic Glo. Sed quia Iosephus et Raba. Sa. de hac materia loquentes nihil dicunt de istis nominibus. ideo videtur melius dicendum quod habuit per reuelationem: sicut et moyses mundi creationem. h ¶ Ita et hi. etc. frequenter occulte et aliquando manifeste. i ¶ Homines corrupti mente. i. in moribus. k ¶ Repro. i. incredibilibus. l ¶ Sed vl. s. tempus a deo ordinatum. ¶ Non proficient

Sextum motiuum

Diuisio

† De conse. dis. 4. c. Quis. De hec re. c. excommunicam

D

†26. q. 5. c. nec mirum. Exo. 7. a

E ꝗ conatuʒ ait ꝧ apłs cōparās eos magis pharaōis. Quos Hieremias ꝑdici inſipientī
Hie.17.b auicule cōpat di.ẽs: Clamauit ꝑdix: ꝯgregauit q̄ nō peperit: fecit diuitias nō cū iudicio: i medio dieꝝ eiꝰ derelinquēt eū: ⁊ i nouiſſimis ſuis erit inſipiēs. ¶ Augꝰ. cōtra Fauſtū. Cōtēcioſi hereticī vt ꝑdix. Cōtencioſū aīal clamat: ⁊ ꝯgregat q̄ ñ peperit: ita ⁊ heretici xp̄ianos q̄s faciat ſuas diuitias. Nō cū iudicio: ſʒ cū temeritate: ſed poſt derelinquiꝫ: ⁊ ē inſipiens vt hic dr̄: ſʒ vltra nō ꝓficiēt. a ¶ Et oēs q̄ vo. ⁊c̄. Hic viuit q̄ dicit: Quis infirmaꝫ ⁊ ego nō īfirmor?
2 Coꝛ.11.g Quis ſcādalizaꝫ ⁊ ego nō vror? Alioꝝ em̄ īfirmitates ⁊ ſcādala ſunt perſecutiōes. Quid eni ſic ꝑſequiꝫ vitaʒ bonorū: q̄ꝫ vita maloꝝ. Nō mō cū cogit imitari qḋ diſplicet: ſʒ etiā cū cogit dolere qḋ videt. Quia corā pio viuēs impie: ⁊ ſi nō obligat cōſcientiā: cruciat tn̄ ſentiētem.
Pſ.118.b. vn̄: Vidi p̄uaricātes ⁊ tabeſcebā. b ¶ Mali āt ho. ⁊c̄. Quales ſūt timētes hoſ ledere coraʒ q̄bꝰ loquunꝫ: q̄ nō paranꝫ ad tētatiōes: ſed ꝓmittūt felicitatē huiꝰ ſeculi: quā deꝰ ipſe ſeculo nō ꝓmiſit. Ille predicit labores tu ꝓſpera. Ille ad ꝯfortandū cor tuū venit pati: moꝛi: ſputis illiniri: ſpinis coronari: obꝓbria ferre: fel ⁊ acetū bibere: ligno ꝯfigi. Oīa hec ille tulit ꝓ te. Ille ꝯfortās īfirmū: vt cū crediderit nō ſperet ꝓſpa huiꝰ ſeculi.
Eccl.2.a Vn̄: Fili accedēs ad ſeruitutē dei: ſta i iuſticia ⁊ timore ⁊ p̄para aiaʒ tuā ad tētatiōnes. c ¶ Sacras lit. no.
12.pef.1.b q̄ te ⁊c̄. Multū ſigt ꝓdeſſe
Cognitio veteris teſtamenti ꝓdeſt ve. te. hr̄e noticiā vbi xp̄i ꝑſona ⁊ incarnatio inſinuaꝫ que ad ſalutē hoim valet. d ¶ Oīs em̄. Scrīpture valēt ad ſalutē: qꝛ ad cām ſalutis. e ¶ Ad arguēdū. negligētes. f ¶ Ad corri. in malo ꝑſiſtētes. g ¶ Ad erudie. penitētes. Ca. IIII

Eſtificoꝛ co. ⁊c̄. b ¶ Importu. Tu oportune ag. ſʒ iportunꝰ videris ei q̄ nō libēter audit: qḋ tn̄ aliqñ ei ꝓ
143.diſt.c. 3. in fine deſt. Tu igiꝫ ſciēs ꝧ illi eſſe oportunū qḋ ei videꝫ iportunū dilectionē curāq̄ꝫ ſanitatis eiꝰ aīo teneas māſueto ⁊ modeſto. Multi em̄ q̄ꝫ tis ꝑturbatiores a medico videnꝫ abſcedere: paulatim tn̄ ꝟbi vigore medullas penetrāte ſanati ſunt. ⁊ cū ſcriptura dicat: In multiloquio
Pro.10.c nō effugies pctm̄: nō ē dicēdū iſtū multū eē locutū: et ſi
145 diſt.c.1 Apłs dicat. iſta oportūe im
ꝗ por. ⁊c̄.

¶ que modo putaꝫ ſapiētie.
nō ꝓficiēt. Inſipiētia ei coꝝ māi g
¶ ꝑ donos ꝑſertim ꝑ iohānem apłm.
a ¶ magoꝝ. b ¶ per moyſen.
feſta erit omnibꝰ: ſic ⁊ illoꝝ fuit.
a ¶ illi ꝯdicūt veritati. b ¶ ⁊ iō pōt illꝰ reſiſtere hūs ſciam ꝑ meā doctrinā.
Tu āt aſſecutꝰ es meā doctrinā: c
¶ bonoꝝ opeꝝ. a ¶ tēdēs q̄ ego. b ¶ ſuſtinuiſti. c ¶ in expectatione ꝓmiſſorum. d
inſtitutionē: ꝓpoſitū: fideʒ: lon- e f
¶ dei ⁊ ꝓximi. ¶ de aduerſis. g
ganimitatē: dilectionē: patiētiā: h i
a ¶ de loco ad locū. b ¶ tormētoꝝ. c ¶ tales ſunt tibi illate tribulatiōes et ꝑſecutiōnes q̄les mihi ſunt facte ⁊ q̄les ſuſtinui.
ꝑſecutiōes: paſſiones. Qualia k
mihi facta ſūt antiochie: iconij:
¶ et. ¶ vel paſſiōes. ¶ q. ego ſuſtinui.
liſtris: q̄les ꝑſecutiōes ſuſtinui: et
a ¶ ſic ⁊ te eruet nec ſolus ego patiar ſed
b ¶ ita neceſſe ē ⁊ tibi ſi pie viuere vis.
a ex oībꝰ me eripuit dn̄s. † Et oēs m
a ¶ religioſe iuſte. b ¶ q̄ venit pati.
q̄ volūt pie viuere i chriſto ieſu:
a ¶ ꝧ ſemꝑ fit ſʒ maxie p̄mo tpe. ¶ i corpe vł i corde. b ¶ intꝰ vł foris. c ¶ i ſe. ¶ boni
b ꝑſecutionē patienꝫ. Mali autē n
patiāꝫ. ſʒ ¶ alioꝝ q̄ huiꝰ officij ſunt. ¶ ita.
hoies ⁊ ſeductores ꝓficiēt i peiꝰ: o
¶ ipſi a bono. ¶ ipſo actu. ¶ alios. ¶ q. ma
errātes ⁊ in errorē mittētes. Tu p
li errāt ⁊ i errorē mittūt. a ¶ firmiꝰ. b ¶ a deo vł a me. c ¶ ecce neceſſe. ¶ vt aliis an
ꝟo ꝑmāne i his q̄ didiciſti: et crē
nūcies. ¶ vt fideli diſpēſatori. a ¶ memoriter retinēs. ¶ iō nō debes vēire in dubiū.
¶ ecce auct.
dita ſūt tibi: ſciēns a q̄ didiceris. q
¶ ideo etiā ꝑmane qꝛ. a ¶ legis. ¶ ecce facultas. ¶ per prophetias.
c Et qꝛ ab īfātia ſacras lr̄as noſti: r
a ¶ ſpiritualiter intellecte.
que te poſſunt inſtruere ad ſalu- s
¶ quā et ipſe docent.
d tē ꝑ fidē q̄ ē in chriſto ieſu. † Oīs t v
a ¶ cuiꝰ auctor deꝰ. ¶ ꝑ ſpūſctm̄. ¶ aliem ſcriptura diuinitꝰ inſpirata vti x
eni. ¶ neſciētes. ¶ ad ꝯuincedū ꝯ malo.
f lis ē ad docēdū: ad arguēdū: ad y z
¶ ad increpādū duris. ¶ icipiētes diſcere.
g corripiendū: ad erudiendum in a b
¶ vt iuſtū faciat. a ¶ ita. b ¶ executiōe.
iuſticia: ut perfectꝰ ſit hō dei ad c d
oīne opꝰ bonū īſtructꝰ. Ca. IIII
¶ et qꝛ ſic potes. ¶ adiuro
¶ teſte deo.
† Eſtificoꝛ coraʒ deo e f
⁊ chriſto ieſu: qui iu-
a ¶ q̄ viui reperiēꝫ. ¶ q̄ reſidui erūt tormētis antixp̄i: vł iuſtos ⁊ iniuſtos
dicaturꝰ ē viuos et mortuos: et g
a ¶ p̄tioꝛē cui debes grās reddere vł futurū q̄ timēdus ē. ¶ vt ꝯregnes deo. ¶ eternū.
ꝑ aduentū ipſius ⁊ regnūʒ eius: h
a ¶ inſtāꝫ p̄dica. b ¶ q̄ꝫtū ad eos q̄bꝰ placet. a ¶ de pctō. ¶ negligentes. ¶ vel importune argue. b ¶ adiura. ¶ volentes. m
predica verbum: inſtā oportu- i k l
b ne importune: † argue: obſecra: n o

a ¶ Nō ꝓfi. alios ſeducēdo. b ¶ Inſipiētia em̄ coꝝ ⁊c̄. ꝧ potiſſimū implebiꝫ antixp̄i tpe: qñ detecta eiꝰ falſitate oēs finalr̄ ad xp̄m ꝯuertētur: ⁊ iā impletū ē in mlt̄is hereticis ⁊ idoloꝝ ſacerdotibꝰ ꝑ ſctōs p̄dicatores ⁊ doctores ꝯ falſitate cōuictis: ⁊ ſic ab eis decepti multotiens ad veritatē ſunt reducti. c ¶ Tu aūt. Hic ꝯñr ponitur Timothei monitio: vt firmiter ſtet i veritate fidei catholice: ⁊ eā aliis ꝯſtāter ꝓponat: ꝑdictis falſitatibus reſiſtēdo. Et ad ꝧ poniꝫ duplex rō. prima accipiꝫ ex ꝑte Pauli q̄ de ꝧ timotheū docuerat ꝟbo ⁊ exemplo: ꝓpter qḋ facere debebat. ⁊ ꝧ ē qḋ dr̄: Tu aūt aſſecutꝰ es meā do. intelligendo eā ⁊ retinēdo. d ¶ Inſtitutionē. meā. nā te ex̄m inſtitui. e ¶ Propoſitū. de cōſtāti p̄dicatiōe fidei. f ¶ Fide. articuloꝝ. g ¶ Longanimitatē. in expectatiōe ꝓmiſſoꝝ. h ¶ Dilectionē. dei ⁊ ꝓximi. i ¶ Patiētiā. in adūſis. k ¶ Perſecutiōes: paſſi. differūt ſicꝫ actio et paſſio. qꝛ dicunꝫ ꝑſecutiōes vt ab alio inferunꝫ. paſſiōes ꝓut i corpore ꝓprio recipiunꝫ. l ¶ Qualia mi. fa. ſūt ⁊c̄. de ꝑſecutiōibꝰ ſibi factis in iconio in liſtris: hr̄ Act. xiiij. m ¶ Et oēs q̄ pie vo. vi. in xp̄o ꝑſecu. patienꝫ. ſ. a malis hoībꝰ: qꝛ maioꝛ ē numerꝰ ⁊ cū ꝧ a diabolo ad ꝧ excitātes. ſi ꝟo aliq̄ pie viuētes hoc nō patienꝫ: hoc raro cōtingit: ꝓpter qḋ ꝧ nō cōputanꝫ: ſʒ generaliter dr̄: qꝛ qḋ modicū ē q̄ſi nihil reputaꝫ. ij. phyſicoꝝ. n ¶ Mali āt hoies ⁊ ſedu. ꝓficiēt. qꝛ freq̄nter tales mūdana ꝓſperitate floꝛent: verūtn̄ qꝛ hoc cedit finaliter ad malū eoꝝ. iō ſubdiꝫ: In peiꝰ ⁊c̄. qꝛ ꝑ ꝧ hn̄t facultatē multiplicādi mala in ſe ⁊ in aliis. ¶ Aliter pōt exponi. o ¶ Proficient. i. in malicia ſua vltra ꝓcedēt: ⁊ accipiꝫ hic ꝓfectꝰ tranſlatiue: ſm̄ q̄ dr̄. v. metaphyſice. q̄ bonū ad ſua mala trāſſerimꝰ: ſicut dr̄ bonus latro q̄ caute ꝓcedit in ſuis latrocinijs. p ¶ Tu ꝟo ꝑmane in his q̄ didiciſti. a me. Et credita ſūt tibi. i. cōmiſſa tue fidelitati. ad p̄dicandū aliis cōſtanter ⁊ intrepide. q ¶ Sciēs a q̄ didiceris. vt eū in verbis ⁊ factis imiteris:
r ¶ Et qꝛ. Hic poniꝫ ſcd̄a rō accepta ex ꝑte timothei: q̄ fuit filiꝰ mulieris hebree: vt hr̄ Act. xvi. ⁊ ſic fecit eū inſtrui a puericia in ſcrīptura legis ⁊ ꝓphetaꝝ q̄ valet ad p̄dicādū veritatē ⁊ ad reſiſtēdū falſitati. ⁊ ꝧ eſt qḋ dr̄: Et qꝛ ab infantia ſacras lr̄as noſti. mō dicto. s ¶ Que te pñt īſtruere ad ſalu. etē. ad quā ordinaꝫ tota ſacra ſcrīptura. t ¶ Que ē in xp̄o ieſu. cui teſtimoniū ꝑhibent lex ⁊ ꝓphete. v ¶ Oīs em̄ ſcrīptura diuinitꝰ inſpirata. ⁊ ſic imediate deriuaꝫ a veritate prima. x ¶ Vtilis ē ad docendū. veritatem. y ¶ Ad arguēdū. falſitatē. z ¶ Ad corripiēdū. delinq̄ntes. a ¶ Ad erudiēdū. ꝓficiētes. b ¶ In iuſticia. ſ. legali q̄ ē oīs virtꝰ. v. ethicoꝝ. c ¶ Vt ꝑfectꝰ ſit hō dei. i. ad diuinū officiū ordinatꝰ q̄lis es tu. d ¶ Ad oē opꝰ bo. īſtructꝰ. ꝑ ſeipm̄ faciēdo: ⁊ ad ꝧ alios inducēdo. Ca. IIII
Eſtificoꝛ. Hec eſt ꝑs ſeptia in q̄ poniꝫ ſeptimū motiuū qḋ accipiꝫ ex mltiplicatiōe futura maloꝝ auditoꝝ: ſicꝫ ⁊ ꝓcēdēs ex mltiplicatiōe maloꝝ doctoꝝ: qḋ dʒ mouere Timotheū ⁊ alios doctores ad efficaciꝫ docendū añteq̄ꝫ veniat tp̄s i q̄ nō recipieꝫ doctrīa eoꝝ. dic igiꝫ apłus: Teſtificoꝛ. i. adiuro te timothee: ⁊ ꝑ ꝯñs alios ex̄os in te. f ¶ Corā deo pa. ⁊ xp̄o ieſu. q̄ ſunt teſtes huiꝰ adiuratiōis. g ¶ Et ꝑ aduentū ipſiꝰ. ad iudiciū. h ¶ Et regnuʒ eiꝰ. quod ē eternū. i ¶ Predica ꝟbū. euagelicū. k ¶ Inſta. inſtāter facias ꝧ. l ¶ Oportune. i. illis qui deſiderāt audire. m ¶ Importune. i. illis q̄ nō recipiūt gratioſe: qꝛ aliqñ ē ibi ꝓfectꝰ magnus. ſicut dicit Augꝰ. ꝯ ſeipo audiēte p̄dicationē ſcti Ambroſij curioſitate motꝰ ⁊ nō vtilitate. Cūq̄ꝫ intēderem q̄ꝫ pulchre diceret me inuito intrauit q̄ verū dicebat: ⁊ ſic ꝯuſus ad fideʒ multū ꝓfecit in eccl̄ia dei. n ¶ Argue. peccātes ex igrātia. o ¶ Obſecra. peccātes ex īfirmitate vt abſtineāt ꝓpter reuerentiā rei ſacre. ſ. dn̄ice paſſiōis: eis i baptiſmo cōicate.
Increpa

A G por.⁊c. In tantiloquio enī nō eſt multum qđ eſt neceſſarium.
a ¶ Increpa i oi ⁊c. Huic acriori ſuadet patiētiā: tito nimis patiēti īperiū. b ¶ Sz ad ſua de.⁊c.i. q̄ ea doceāt q̄ volūt: ꝓphetia eſt ſcti apli: q̄ ꝑſca⁹ futuroꝝ i doctrina ꝑcipis eſſe inſtā/dū: vt ꝯ h̄ qđ futurū erat ꝑpareſ eccla. Tales eñ dicit futuros qui ꝓ deſiderijs ſuis doceri volūt vt a mgr̄is.ſ.cōſtantib⁹ et veracib⁹ ad hos cōuertant: q̄ hec illos doceāt q̄ libenter audiāt: qꝛ ꝟitas illis aſpera videbiſ vt relicta vera doctria fabu/lis vacent. c ¶ Mgr̄os pru.⁊c. Aug⁹. ſupra Ioh. Homel.xliu. Hos mgr̄os ſalomon vult ꝑ mulierē de q̄ ait: Stultitias ipſoꝝ mlier ē inſipiens ⁊ audax: q̄ inops panis cōuocat ꝑte/reūtes: dicēs: panes occultos liben/ter attigite: ⁊ aq̄ furtiue dulcedinez. Cū ſit ignara ꝟitatis: ꝓmittit ſciam ꝟitat': quā ipa occultatiōe cōmēdat ⁊ q̄ſi cōdit: vt libēti⁹ audiaſ. Cui⁹ ꝓ hibitā furāſ ſeducti audientiā. Hec occultatio facit pruritū i aurib⁹ ſpiri/tualiter fornicantib⁹: ſiē pruritu libi/dinis i carne corrūpiſ itegritas caſti tatis. Nephari ei doctores ipſa oc/cultatiōe cōdiūt ſua venena curioſis vt iō exiſtiment eos dicere aliqđ ma/gnū: qꝛ habēt ſecretū: ⁊ ſuaui⁹ hauri ant inſipiētiā: quā putāt ſciam: dulci uſqꝫ audiāt q̄ palā in eccla dici credi qꝫ ꝓhibenſ. Mulier illa ꝓpē illici/ta atqꝫ puniēda ſecreta nō ſolū iſipi/ens verūetiā audax nuncupaſ. Sub xp̄iano ei vocabulo mltas ſceleſtas hereſes cōdidit: nephādas fabulas finxit: ⁊ nemic tales q̄les in theatris cātanſ ſiue inimica ſcurrilitate ridēſ Et ñ tales q̄les aduerſus deū finge/re potuiſſe illā iſipiētiā dolem⁹ ⁊ mi/ramur audaciā. d ¶ Op⁹ fac. Co/ſtādo ope qđ ore ꝑdicās vt retorque
B
Leui.1.d
Exo.28.f
atur os turtur' ad aſcellas: ⁊ ſint ma lapunica ⁊ tintinnabula in extremis oris hiacynthine tunice. e ¶ So/bri⁹ eſto. Per qđ iplere poter': qꝛ qꝛ hec ꝟtus tēpat oēs alias. Hoc iō maxie dic: ne ſe nimis affligeret ꝓpē ꝑdictū ꝑceptū. f ¶ Delibor. Liba/re dicun⁹ deguſtare: fundere vł imo lare. Inde delibare: qđ tñ h̄ ꝓ ipſa imolatiōe pōiſ. paſſionē enī ſuā deli bationē appellat. Deo ei imolaſ q̄ ꝓ iuſticia ſua patitur. g ¶ Certaui. Cōtra rebelles cucurri: vbi faciſ trā/ſit⁹. Conſūmaui: firmiſ locata eccla. In oīb⁹ fidē ſuaui: vt alij idē faciāt. Hoc dic nō re plena: qꝛ adhuc reſta bat ipi⁹ paſſiōis ꝯſūatio: ſed ſpe fir ma: ex illo ꝙ paſſionē ſibi reuelaue/rat: ⁊ iō qđ futuꝝ ꝑſūpſit: q̄ſi factū i dicauit. h ¶ Fidē. Que ē caput xp̄i ane religiōis. i ¶ Seruaui. q̄ non pōt h̄ri deo miſerāte: qꝛ dom⁹ dei ē. vñ alibi ait: Miſcdiaz ꝯſecut⁹ ſū: nō
1 Cor.7.e
qꝛ fideł erā: ſꝫ vt fideł eēm. Aplm ei iuenim⁹ ſine vllis bonis merit': imo cū mult' vitijs dei grām cōſecutū reddētis bona ꝓ malis. Qui ſua iā ꝓpinq̄nte paſſiōe bona merita ſua cōmemorat poſt q̄ ꝯſequeſ co/ronā: q̄ poſt mala merita ꝯſecut⁹ ē grām: q̄ niſi prius gratuita dona reſ: corona nō redderef. Nō ḡ merita ipi⁹ tāq̄ ipi⁹ ſūt.i. ex ipo ei cō parata: ſꝫ dona dei ſūt. k ¶ Reddet. Si ei fides grā ē: ⁊ vita eter na q̄ſi merces ē fidei/videſ q̄dē de⁹ vitā eťnā tāq̄ debitū reddere cui dꝫ fideli: qꝛ ꝓmeruit illā ꝑ fidē. Sꝫ qꝛ fides grā ē: ⁊ vita eťna ē grā ꝑ grāz ḡ reddet. l ¶ Iuſt⁹ iu.⁊c. Utqꝫ iuſt⁹ retribuēdo bōa ꝓ bonis: qꝛ tñ ꝑi⁹ miſericors ē retribuēdo bona ꝓ malis: ⁊ ipa iu/ſticia q̄ retribuiſ bona ꝓ bonis nō ē ſine miſcdia. m ¶ Feſtina. ⁊ etiā iō qꝛ q̄s mecū h̄re ſolebā mō nō habeo. n ¶ Penulā. Se/cundū haymonē hec penula data patri pauli i inſigne a romāis: q̄ſi
G ſuſceptus

a ¶ negligētes. ¶ aſperis ꝟbis ꝑſiſtētes.
¶ nolētib⁹. b ¶ vt patienſ ſuſticas repu/gnātes ⁊ doceas accipiētes. ¶ repugnan/tium ¶ accipientiū.
a increpa i omi patiētia ⁊ doctria. a b c
¶ mō ē h̄ ꝙ ꝑdices neceſſe vt ꝯ hec ꝑpareſ
Erit eñ tp̄s cū ſanaz doctrinā ñ d
eccla. ¶ q̄ſi on⁹ nō ferent ſalutē audire.
a ¶ ꝙ ea doceant que volunt.
b ſuſtinebūt: ſ; ad ſua deſideria co e
¶ multos. ¶ ipſi.
c aceruabūt ſibi mgr̄os prurictes f
¶ deſiderio audiēdi ñ tñ bono. ¶ q̄ eis aſpa
aurib⁹: et a veritate q̄dē auditū g h
auertēt: ad fabulas āt ꝯuertenſ. i
a ¶ ita ē futuꝝ. b ¶ in diſciplīa eccleſiaſtica ⁊ ſcriptur' explanādis. ¶ dū tp̄s habes.
c ¶ oīs modi hoīb⁹ docibilis. d ¶ qđ ore ꝑ
d Tū vo vigilā: in oīb⁹ labora: op⁹ k l
dicas: h̄ ope cōteſtare. a ¶ ꝑpar⁹.ſ. ¶ in tā m
tū vt ipleas miſte.t. b ¶ ſcia vita ⁊ doctria
fac euāgeliſte: miſteriuz tuū iplē n o
a ¶.i.i oīb⁹ modū ſerua. b ¶ vigila labo/ra. ¶ iō ſic optet. c ¶ ſeipſo offerri deo grā
e f ſobri⁹ eſto. Ego eni iaz delibor: p q
ta hoſtia. a ¶ mort'. b ¶ ꝓpe ē. c ¶ vñ h̄ ſcis: qꝛ dī ꝑuenīēte grā expleui qđ debui: vł i ꝓximo ſuꝫ migratur⁹ ſꝫ bonū certamē cer taui: q̄ſi hoc exemplum tibi relinquo.
⁊ tp̄s mee reſolutiōis iſtāt. Bō/ r s t
¶ ꝑdicationis.
g nū certamē certaui: curſū ꝯſūma v
¶ i oīb⁹ aduerſis. a ¶ i futuro. b ¶ quā nullus auferat idē tibi ſperare potes.
h i ui: fidē ſuaui. In reliq̄ repoſita x y z a b
k ē mihi corona iuſticie: quā red/
l det mihi dñs i illa die iuſt⁹ iudex
Nō ſolū autē mihi: ſ; ⁊ his q̄ dili/ c
a ¶ mali timēt: ibi dāñādi: boni ꝟo diligūt qꝛ ibi ſaluādi. ¶ qꝛ inſtat tp̄s reſolutiōis.
m gūnt aduētū ei⁹: feſtina venire ad d
¶ qꝛ. ¶ ꝓpriū nomē. ¶ tpe aduerſitat'. e
me cito. Demas ei me dereliq̄t di f g
ligēs h̄ ſeculū: ⁊ abijt theſſaloni h
a ¶ miſſus in miniſteriū a me. ¶ ꝓpter.
b ¶ miſſus a me
cā: creſcēs i galatiā: titus in dal i k
matiā: lucas ē mecū ſol⁹. †Mar l m
cū aſſume ⁊ adduc tecū: ē eni mi n o
bi vtilis in miniſteriū. Tychicū p
n aūt miſi ephesum. Penulā quā q

✠ a ¶ Increpa. verbis duris peccātes ex certa malicia. C
b ¶ In oi patia. ad repugnātes. c ¶ Et doctrina. ad re cipiētes: ipos diligēter inſtruēdo: ⁊ ſbdiſ rō hui⁹ admonitio nis d. d ¶ Erit eñ tp̄s ⁊c.q.d. ꝓpē h̄ inſtandū ē doctrine veritatis q̄diu ſunt aliq̄ volētes audire: ⁊ anteq̄ veniat tem pus in quo ſana doctrina nō ſuſtinebiſ: e ¶ Sz ad ſua deſideria coacer. ſi/bi mgr̄os. loquētes tm̄mō placentia. f ¶ Prurictes aurib⁹.i. deſiderātes ab iſt' doctorib⁹ audire. g ¶ Et a ve. q̄dē.i. a doctorib⁹ ꝟitatiſ. h ¶ Auditū auer. repudiātes eoꝝ doctrinā nimis du rā: Ioh.vi.g. dixerūt aliq̄ d̄ ſermōe xp̄i: Dur⁹ ē hic ſmo ⁊ q̄s pōt eum audire? i ¶ Ad fabulas aūt cō.i. ad doctrinā humanit' ꝯfictā ⁊ ꝟitate carētē. k ¶ Tu ꝟo vi. ſup greg' dñi cuſtodiā. l ¶ In oīb⁹ la.i. opando vt omnib⁹ modis in/ſtruanſ de bonis. m ¶ Op⁹ fac euan ge.i. impleas ope qđ ꝑdicas ore.
†26.q.5.c. nec mirū
n ¶ Miſteriū tuū.ſ. ep̄at⁹. o ¶ Im/ple.ſ. ſcia. vita ⁊ doctrina. p ¶ Sobri us eſto. in oīb⁹ debitū modū tenēdo. q ¶ Ego eni. Hec ē vltima ꝑs ꝑncipaſ hui⁹ epłe q̄ dī ei⁹ ꝯcluſio. i qua tria facit apłs. qꝛ ꝑmo martyriū ſuū eſſe ꝓpinquū Timotheo denūciat. ſcđo ei⁹ aduentuz flagitat/ibi: Feſtina. tertio ꝑ eūz amicos ſalutat/ibi: Saluta priſcā. Circa primū dic: Ego ei iā delibor.i. imolor ꝑ effu ſionē ſanguis mei. libare eñ ē đo offer/re ſacrificiū de liquidis. vñ ⁊ talia ſacri/ficia i ve.te. in mult' locis dicunſ libamē ta ⁊ libamina. hoc aūt apłs dicebat: eo ꝙ ſuū martyriū appropinquabat. vñ ſubdi tur: r ¶ Et tp̄s mee reſolu.i. ſepara tionis aie a corpore. s ¶ Inſtat.i. ꝓ/pe eſt. t ¶ Bonū certamē cer. ꝯ ad/uerſarios fidei. v ¶ Curſū ꝯſū.i. ꝑdi cationis iniuncte mihi. x ¶ Fidē.i. fideli tatē. y ¶ Seruaui. xp̄o domino meo. z ¶ In reli.i.i futuro. a ¶ Repoſita ē mi. co. iu. quā nullus mihi auferet qꝛ repoſita ē apud illū q̄ eſt omnipotens.
Diuiſio
D
b ¶ Quā reddet mi. dñs i die illa. ſꝫ mort' mee. c ¶ Nō ſoluz āt mihi ⁊c.ſ. iuſt' q̄b⁹ aduēt⁹ xp̄i ad iudiciū dꝫ eē deſiderabilis: qꝛ tūc recipiēt integrū pre miū.ſ. beatitudinē corpis ⁊ aie. ꝓpter qđ ſaluator loquēs de ſignis ꝑcedētib⁹ iudiciū dicit Luc.xxi.e. His aūt fieri in cipientibus reſpicite ⁊ leuate capita vr̄a .i. exhilarate corda vr̄a: vt exponit Gre/go. vñ ibidē dr̄: Qm̄ appropinq̄t redem ptio veſtra. d ¶ Feſtina. Hic ꝯñr ad uentū Timothei flagitat: ⁊ diuidiſ i du as ptes.ſ. in principalē ⁊ incidentalē: q̄ incipit/ibi: Alexāder. Circa ꝑmū dicit: Feſtina ad me venire cito. erat enī diſcipul⁹ ei⁹ ꝑdilect⁹: ꝓpē qđ volebat eū videre añ mortē ſuā quā ſciebat eſſe pro pinquā. Aſſignat etiam aliā cauſam.ſ. qꝛ ſocij ſui erāt ad alia loca diſpſi: ⁊ hoc eſt qđ dicit: e ¶ Demas eni. ꝓprium no men eſt. f ¶ Me reli. tpe aduerſitat'. g ¶ Diliges h̄ ſe.i. vitā ꝑſentē. time/bat enī forte vt ꝓpter ſocietatē pauli incarcerareſ: ⁊ tā dē ad martyriū duceref. h ¶ Et abijt theſſalo. que/rēs ibi maiorē ſecuritatē. i ¶ Creſcēs. ꝓpriū nomē ē. k ¶ In galatiā. iſte abijt d̄ volūtate apli ad vtilitatez eccle. ⁊ ſilr Tit⁹. l ¶ In dalma. ſili rōne. m ¶ Lu cas ē mecū ſol⁹. Iſte ē lucas euāgeliſta q̄ fuit comes induiduus pegrinatiōis pauli: vt dicit Hiero. in libro illuſtriū viroꝝ: ⁊ patet ꝑꝫ ex actib⁹ aploꝝ. n ¶ Mar/cū aſſu. ⁊ adduc tecū. Et ſubdiſ cauſa: o ¶ Eſt eñ mihi vtił in miniſte. neceſſarioꝝ. p ¶ Tychicū āt miſi ephesum. ꝓ bono illius eccleſie q ¶ Penu lam quā reliqui troade. nomen eſt ciuitatis.
Aleta...
Diuiſio
†Colo.4.b
t ✠ Apud

E G ſuſceptus eſt in ſociū ⁊ ciuē romanū. vñ ⁊ Paul⁹ ſe ciuē romanū appellat. Hiero. Volumē hebreū replico: qd paul⁹ penulā iuxta quoſdā vocat. Penula veſtis erat ↄſularis q̄ iduebant cōſules romani ingredientes in curia. Vñ fert romanis hāc fuiſſe cōſuetudinē qñ monarchiā toti⁹ q̄ſi orbis acq̄rebāt: vt q̄cūq̄

penula q̄d gens cum pace ⁊ coronis eis occurriſſet darēt eis libertatē in tm̄ vt fratres illoꝝ dicerent: ciueſq̄ romani appellarētur. Dabātq̄ ptātē edificādi curiā: ⁊ habēdi ↄſules ſicut ⁊ ipſi habebāt. Pr̄ ergo pauli de giſcbalo oppido inde vbi nat⁹ fuerat trāſlatus in tharſum ciuitate: q̄dā tp̄e venientib⁹ romanis p̄ ciuitā occurrit eis ipſe cū alijs tharſenſib⁹: vtpote nobilis: exceperuntq̄ eos cum pace. Tūc romani ↄceſſerūt eis p̄dicta. Ibiq̄ pater pauli penulā accepit: poſt cuius mortem ob recordationē eius hāc veſtē paul⁹ ſibi retinuit. a ¶ Alexander. iſte eſt quē ſupra dixit reuerſum ad apoſtaſiā: qui fabricabat edes diane apud athenas ⁊ oēs ↄtra aplm̄ cōmouit. De fenſiōe. Vel piſſurā ⁊ tribulationē ſibi illatā defenſionē appellat. Tribulatio defēſio ē xp̄ianiſ: q: defēdit eos i die iudicij. b ¶ Nō il. imputet. Nō orat p alexādro: q̄ inuidētia fraternitatē oppugnādo peccauerat. Sꝫ p his q̄ ñ obruperāt amorē: ſꝫ timore ſuccubuerunt orat vt eis ignoſcat. Multū eñ intereſt inter eos q̄ hoc mō: ⁊ eos q̄ illo modo peccāt. c ¶ De ore leo. i. neronis d cui⁹ manib⁹ liberat⁹ ē a dño qñ venit romā adduct⁹ ab his q̄ ꝑerant iudeę ob hoc q: ceſarē appellauit. Nā cū veniſſet romā duobus annis māſit in libera cuſtodia: poſt etiā trāſiuit ad alias nationes q̄ erāt i circuitu rome. d ¶ Leonis. diaboli: q̄ ſic petr⁹ inq̄t: Tāq̄ leo circuit rugiēs q̄rēs quē deuoret: q̄ cum non pōt a iuſticia amouere: vel de vita vult tollere: ne alios ꝑdeſſet: qd q: non pōt: inſultat ei Apls. e ¶ Et aquilā. Aq̄la erat vir priſce apd̄ illos hoſpitabatur Apoſtolus.

Alia tarpi/ um

Romanoꝝ ↄſuetudo ⁊ quō paul⁹ fact⁹ ciuis romanus,

Act. 25. d

Alr liberauit

1. pet. 5. c

reliqui troade: apd̄ †carpū veni a ens affer tecū ⁊ libros: maxime b
a ¶ vt ibi ſcribā eplas meas. ¶ aūt.
b ¶ vel faber vel cuſtos erarij.
c aūt ⁊ mēbrānas. Alexāder erā/ d
¶ athenis.
rius multa mala mihi oñdit: red f
a ¶ verbū p̄nūciātis eſt: nō īp̄cātis. ¶ idi cat: nō optat.
dēt illi dñs ſm̄ opa ei⁹: quē ⁊ tu deuita. Valde eñ reſtitit verbis
a ¶ qñ p̄mo cepi defendere euāgeliū ꝯ illū ¶ iniuit ſepe ↄgreſſū ↄtra illum.
noſtris. In p̄mā mea defenſiōe: g
¶ adiutor.
nemo mihi affuit: ſꝫ oēs me dere h
¶ q: hois ē timere. ¶ quāto
i liquerūt: nō illis imputet. Dñs k
plus ab hoibus relictus.
āt mihi aſtitit ⁊ ↄfortauit me: vt l m
p me p̄dicatio impleat: ⁊ audiāt
¶ etiam
c oēs gētes: ⁊ liberatus ſum de ore n
¶ diaboli vel neronis.
d leonis. †Liberauit me dominus o
a ¶ etiā. b ¶ idē tibi ſperare licet.
ab oīni opere malo: ēt ſaluū faci
¶ ducens.
et in regnū ſuum cęleſte: cui gloria in ſecula ſeculorum amen.
e Saluta priſcam ⁊ aquilā: ⁊ one q
a ¶ familiā. b ¶ ideo nominat illos vt veniens p eos hos viſitet.
ſifori domū. Eraſtus remāſit co r
rinthi: trophimū autē reliq̄ infir/
a ¶ ꝓpter imbres ⁊ frigora cōmonet, vt autūno veniret.
mū myleti: feſtinā ante hyemem s
venire. Salutāt te eubol⁹ ⁊ †pu t
dēs ⁊ lin⁹ ⁊ claudia: ⁊ fr̄es oēs.
a ¶ poſt ſalutationē fratrū ipſe ſalutat quaſi ſubſcribens hoc modo do. ⁊c̄.
Domin⁹ ieſus xp̄s cum ſpū tuo. v
a ¶ .i. maneat vr̄a dilectio. ¶ ne admonit⁹ iraſcaris: ſed poti⁹. b ¶ .i. fiat vera q̄ hactenus dixi.
Grā vobiſcū: Amēn. Epla x
Pauli ad Timotheū ſcd̄a finit.

Nico. de lyra

F A a ¶ Apud carpū. nomē eſt viri apud quē dimiſerat. Eſt aūt penula: vt dr̄ in Glo. veſtis cōſularis: q̄ a romāis data fuit patri pauli in ſignum amicitie cū ipſo: ⁊ q̄ eſſet fact⁹ ciuis roman⁹: quā reſeruauerat paul⁹ ob memoriā patris:

aliꝰ pudēs ⁊ in ſignū q̄ eſſet fact⁹ ciuis roman⁹: ſi neceſſitas incūberet hoc oſtendēdi. Vñ ⁊ pluries legit ꝯ allegaſſe in Actibus aploꝝ. Alij vero dicūt q̄ penula hic accipit p volumie legis. ſꝫ p̄mū videt melius: q: de libris ſubditur: b ¶ Et libros. ſ. q̄s ego tibi dimiſi. ⁊ ꝓbabile videt q̄ eſſent libri hebraici leg̃ ⁊ ꝓphārū. c ¶ Maxime aūt me. ad ſcribēdū ibi eplas ſuas: q: qñ non poterat diſcurrere ad p̄dicādū: volebat abſentes docere p ſcriptū. d ¶ Alexāder. Hec eſt ꝑs icidētalis: q: dixerat: Demas eñ me re. ⁊c̄. iō occaſiōe ei⁹ facit mētionē de alio: q: nō ſolū eū dereliq̄t: ſꝫ etiā impugnauit dicēs: Alexāder erari⁹. Iſte eſt ille quē Apls tradidit ſathane: vt habet in epla p̄cedēti. 1. ca. vt dr̄ in Glo. e ¶ Multa mala mihi oſtē. i. fecit. f ¶ Reddet illi do. ſ. penā debitā: nec ē v̄bū imp̄cātis illi malū: ſꝫ p̄dicētis futuꝝ. iō nō dicit reddat: ſed reddet. Cōſequēter ſubdit de alijs eū dimittētib⁹: ſꝫ nō ipugnātib⁹ ei. g ¶ In p̄ma mea de. ſ. qñ fui p̄mo p̄ſentat⁹ corā crudeliſſimo nerone. h ¶ Nemo mihi. ⁊c̄. ſꝫ q: ꝯ nō fuit ex malicia: ſꝫ ex timore. iō ſubdit orando: i ¶ Nō il. impu. ſ. a dño. k ¶ Dñs aūt mi. aſtitit. q: ꝓpriū eſt diuinitatis aſſiſtere i caſibus neceſſitatis. l ¶ Et ↄfor. me. deficiēte hūana ↄſolatiōe. m ¶ Vt p me p̄dicatio im. h. i gētib⁹ occidētalib⁹ in q̄b⁹ p̄dicauit Apls poſt dimiſſionē a carcere Neronis: vt dictū eſt ſupra Ro. xv. a. Vñ ⁊ ſbdit: n ¶ Et li. ſū de ore le. i. Neronis quē vocat ꝓpter crudelitatē leonē. Sciēdū tñ q̄ Apls nō loquit p tp̄e q̄ ſcripſit hāc eplam: q: tūc erat iterꝫ in carcere Neronis: ſed loquit p tp̄e p̄terito in q̄ dimiſſus fuerat a nerone: qd autē ſubdit: o ¶ Liberauit me do. ⁊c̄. refert ad tp̄s detentōis ſecūde: qñ ſcripſit hāc eplā. Et q: nihil īpedit a ↄſecutōe regni celeſtis in morte niſi peccatū. iō ſbdit: Et ſaluū faciet i regnū ſuum celeſte ⁊c̄. p ¶ Saluta. Hic vltimo p timotheū amicos ſalutat di. Saluta priſcā ⁊ aq̄lā ⁊c̄. Erat eñ aq̄la vir priſce: ⁊ cū illis manſit Apls: vt habet Act. xviij. a. q ¶ Et oneſifori do. i. ei⁹ familiā. r ¶ Eraſt⁹ aūt remā. ⁊c̄. Iſtos aūt duos noīat vt timothe⁹ veniēs romā eos viſitet in trāſitu ſuo: ⁊ ſtatim eoꝝ nūciet Aplo: vt dicit Glo. Poteſt etiā addi alia cauſa. ſ. vt timothe⁹ citi⁹ veniat ad Aplm̄: ſciēs eū ſic eſſe ſolitariū. ideo ſubdit: s ¶ Feſtina an ⁊c̄. aliꝰ ꝓpt̄ īportūitatē tp̄is poſſꝫ iter ſuū nimis retardare. ⁊ q: magna pꝰ vie ē p mare: i q̄ nō ē tutū i hyeme nauigare. Vltio ſalutat timotheū. ⁊ p̄mo ex pte amicoꝝ d. t ¶ Salu. te ⁊c̄. ſcd̄o ex pte ſui di. v ¶ Dñs ie. ⁊c̄. q̄ ē aie vita: effectiue tñ. x ¶ Grā. dei q̄ ē aie vita formaliter. Vobiſcū amē.

¶ In ca. iiij. vbi dr̄ in poſtilla: Argue peccātes ex ignorātia: obſecra peccantes ex infirmitate.

Additio. j. Hoc qd dr̄ argue increpa: obſecra: pōt diſtigui ſm̄ triplicē ſtatū. Sūt eñ cōiter aut maiores: aut miores: aut mediocres: vt intelligat: argue ad mediocres: obſecra ad maiores: q: vt. v. ca. ad Timoth. j. a. Seniorē te ne icrepaueris ſꝫ obſecra vt prēꝫ: icrepa ad minores. Vel ſm̄ Glo. aliꝰ pōt legi ⁊ diſtingui: ſcꝫ ſic. Oportūe ⁊ iportune argue. i. ꝯ petiſ argue q̄ſcūq̄ negligēteſ oportūe: ⁊ iportūe vt expoſitū ē: deide facta tali argutiōe: Obſecra. i. ad iura volēteſ vt p̄ſiſtāt i correctiōe. Increpa. ſ. ꝯ hos aꝑ reſiſtētes. ⁊ ꝯ in oī patiētia ⁊c̄. b

¶ In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil: Prurientes aurib⁹. i. deſiderāteſ audire rabbiſtꝰ doctorib⁹. Additio. ij. Sup illō v̄bū: (ctorib⁹. Prurientes aurib⁹. Glo. Nephariꝰ doctores ipſa occultatōe ↄdiūt ſua venena curioſis: vt iō eſtimēt eoſ dicē aliqd magnū: q: habēt ſecretū: vt ſuaui⁹ hauriāt īſipiētiā quā putāt ſciētiā: dulciuſq̄ audiāt q̄ palā i eccl̄ia dici credicq̄ ꝓhibēt. Hec i glo. Ex q̄ itelligit: quō ille prurientes auriū. ſ. deſideriū audiēdi ꝓcurāt a talib⁹ doctorib⁹. ſ. p q̄ndā obſcuritatē ſeu occultationē eoꝝ q̄ ab eis dicūt: q: vt hr̄ Prouē. ix. d. A q̄ furtiue dulciores ſūt: qd tp̄ib⁹ iſtis nōnlli faciūt i ſuis p̄dicatiōib⁹ vel ſcp̄tis. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil. Penulā quā reliq̄ troade nomē (ē ciuitatis.

Additio. iij. Licet Apls pluries legit allegaſſe ſe eē ciuē romanū: nūq̄ tñ legit ſe allegaſſe hr̄e hmōi veſtem cōſularē. Nec videt veriſile q̄ talē reſeruaſſet: q: cū ſine tali ſigno ſibi credebat q̄ erat ciuis roman⁹: vt habet Act. xxij. habere talem veſtē potius videbat ad inanē glīaꝫ ptinere q̄ ad aliquā neceſſitatē. vñ ſcd̄a expoſitio videt ꝓbabilior. ⁊ ē Hiero. dicētꝰ put i Glo. Volumē hebreū replico: qd paulus iuxta quoſdā vocat penulā. Nec obſtat huic expoſitiōi qd ſubdit: Et libros. Nā ꝓbabile eſt q̄ haberet alios libros: et tñ ſeorſū faciebat mētionē de volumine leg̃ ꝓpt̄ ei⁹ auctoritatē ſeu dignitatē: ſic̄ ſi aliq̄s habēs pl̄es libroſ ⁊ bibliā: diceret alicui: porta mihi bibliā ⁊ libros meos.

Replica. Io ca. vi. q. ad Timo. vbi dr̄: Penulā quā reliqui

A B ¶ Incipit epiſtola ad Titum.

Argumentū epiſtole. Hanc epiſtolā apoſtolus tito ſcribit: quem creauit epm: cōmonēs eū fore ſollicitū eccleſiaſtica diſciplina. debet enī pōtifex hr̄e maternā pietatē & patris ſeueritatē: vt ſit forē ſupbis. et ſuauis modeſtis: vt non habēs timoris angulū: nec elatiōis ſupciliū: vrat et luceat. vnde in veſte legalis pōtificis erat coccus bis tinctus

Exo. 28. b qui habebat ſpeciē ignis. Ignis autē duo facit: vrit & lucet. Ita et pontifex ṗdicationis gladio: ſcʒ ignito eloquio vtere debet mordaci increpatione: & metuēda cōminatione: & lucem fouendo blandis: & delectabilia pro

Exo. 16. c mittendo. Ideo de māna dr̄: φ indurebat̄ ad ignem & liqueſcebat ad ſolem. Et baculus pōtificis ab inferiori pungit: & in ſummo ad anteriora extenditur i ſe rediens: qr eccleſiaſticus doctor gladio verbi pūgere debet: id ē aſpere redarguere peccantes: quod eſt ex inferiori natura: et correctos in anteriora dirigere: ita tñ vt ad ꝓpriam cōſcientiam ſui cōſideratiōe redeat: ſi forte i ſe habeat q̄ aliis annunciat.

¶ Tito relicto. Crete epiſcopo ex ſimplicitate & hūilitate nimis patienti. Preſcripta ei ſua auctoritate vtili: ſcribit ꝺ epiſcopali officio imperioſe et poteſtatiue tractando a nicopoli. ¶ Eſt

Intentio apoſtoli igitur intentio apoſtoli inſtruere Titum ꝺ epiſcopali officio atqȝ monere: vt illud iperioſe tractet: et hereticos vitet. Modus talis. Primo ſalutat. Deinde inſtruit eum de epiſcopali officio:

B docens euʒ quid agere debeat: et quales epiſcopos per ciuitates cōſtituere. Deinde qualiter diuerſos vel ſexu vel etate vel cōditiōe inſtruere debeat. Poſtea monet eum de vitandis hereticis. Ca. I

Paulus. Seruꝰ conditiōe nō tamen pcti miſera ſeruitute. Sʒ di quadam nobilitate: qualiter moyſes et dauid ſerui ſunt appellati & maria ancilla. c ¶ Scðm fidem ele. i. quā tenēt vel ſaluant̄ electi dei. et ideo ꝓ ea magis laborandū. d ¶ In ſpem vite eter. Hec res hic fructus apoſtolici officij. Per hoc commendat officiū apoſtolicum: non tepidius agendum. e ¶ Promiſit. Sʒ quō ꝓmiſit: cum nōdū homines eſſent quibus ꝓmitteret: qr in eiꝰ eternitate & in ipſo verbo eidē coeterno iā ṗdeſtinatione fixū erat qđ ſuo tpe futurū erat. Promiſit ergo añ tpa: qr i ſe eterno fixerat añq̄ tpe eſſet: qđ cū creaturis cepit. Nō enī poſſumꝰ dicere fuiſſe aliqđ tps qñ deꝰ nōdū fecerat aliqd. f ¶ Ante tpa &c. Nō recens promiſſio: ſed añ tpa omniū ſeculorum: & vt certius ſit. g ¶ Manifeſtauit. cōgruis tēporibus. ſ. verbū. i. filiū in hoc eſt vita eterna. h ¶ Filio ſm cōem fideʒ. i. catholicā nō ṗuatā alicuiꝰ. catholicon grece: cōe vl vniuerſale dicit̄ latine. i ¶ Huius rei grā. Primo dicit quid agere debeat & quales ordinare preſbyteros: incipiēs ita hꝰ rei grā &c. dū hec recolit ſic ei diſpoſuerat: monet exeq̄. k ¶ Preſbyteros. Ut paſtoral̄ cure onꝰ facilꝰ ſuſtineat̄: ꝑ multos diuiſū. l ¶ Sine cri. Si dixiſſ ſet ſine pctō

Argumentum in epiſtolaʒ ad Titum incipit.

a Titū cōmonefacit et inſtruit ꝺ ꝯſtitutiōe pſbyterij: et de ſpūali ꝯuerſatiōe: & hereticis vitādis q̄ i traditionibꝰ iudaicis credūt. ſcribens ei a nicopoli.

Argumentū finit. Epiſtola pauli ad Titū incipit: Ca. I

¶ noīe. ¶ hūilitas nō tollit ptāte & dignitatē

b Paulus ſeruꝰ dei: a b

¶ tenēs & ṗdicās fidē.

p apl̄s aūt ieſu xp̄i c

c ſm fidē electorū

¶ ſm.

dei: & agnitionē ve d

a ¶ eſt v̄itas in liberalibꝰ artibꝰ q̄ nihil ad xp̄ianā religionē. b ¶ . i. xp̄i religionē. q̄ & hoc ē. c ¶ . i. p h ſperās vitā eternā. d ¶ que q̄to certior: tāto miſtr dʒ eē ſollicitior.

d ritatis: q̄ ſm pietatē ē i ſpem vite a

a ¶ vitam eternam.

e eterne: quā ꝓmiſit q̄ nō mētit̄ deꝰ f

a ¶ oīa. b ¶ vel eterna. ¶ qđ idem eſt.

c ¶ non ſolū rei effectū: ſed & in predi. &c.

f g añ tpa ſecularia: māifeſtauit aūt b

tpibꝰ ſuis v̄bū ſuū i ṗdicatiōe: q̄ k

¶ vt fideli. a ¶ cui tu cōpticeps. ¶ cui in m

ſalute hoīm minꝰ obedimꝰ: ſi q̄ mō remitti

credita ē mihi ſm p̄ceptū ſalua n

mur. a ¶ paulꝰ inquā ſcribit hāc eplam.

b toris nr̄i dei tito dilecto filio ſm o

¶ & in ſcribēdo primā ſalutat i hūc modū

¶ manifeſta ſunt hec.

cōmunē fidē: grātia & pax a deo p q

pr̄e nr̄o & xp̄o ieſu ſaluatore no r s

¶ cum inde recederem.

i ſtro. † Huiꝰ rei grā reliq̄ te crete: t v

a ¶ ad pfectionē. b ¶ mala i peccātibꝰ ad

vt eā q̄ deſunt corrigas: & ꝯſtitui x y z

dēdo bōis ea q̄ deſūt. a ¶ ſinglas. b ¶ epi

k as p ciuitātes preſbyterōs: ſicut a

ſcopos. ¶ . i. q̄les ꝯſtituēdos docui. ¶ . ſ.

l & ego tibi diſpoſui. Si qſ ſine cri b

relinq̄ troade &c. poſtillator ſiē & mgr̄ i Glo. expōit de veſte ꝯſulari C Bur. obiicit dicēs: φ Hiero. penulaʒ dicit volumē hebreū: ſʒ btūs Hiero. h nō fač ſm ꝓpriā ſʒ alioꝝ expoſitionē: dič nāqȝ volumē hebreū replico: qđ paulꝰ ſm q̄ſdā penulā vocat. Nec ptiet vt dič Burgen. ad inanē gliaʒ: ꝑ veſtē h dictā penulā aplm ſe oñdere fore ciueʒ romanū. nā nō magꝭ ad vanitatē ptinet h facere ꝑ veſtē q̄ ꝑ vocalē ꝓteſtatione qđ tñ apl̄s ſepe legit̄ feciſſe ſpecialit̄ qñ ceſarē appellauit Nec valet rō Bur. qm̄ ſupflue exprimeret̄ liber vnꝰ qñ idiffinite dr̄ de libris: nec dignitas alicuiꝰ libri hmōi ſupfluitatē tollit: vt ſi q̄s depoſuiſſet bibliā cū multꝭ aliis libris ſupflue diceret. Remitte mihi libros & bibliā: nā cū q̄s dič ꝺ libris vtiqȝ ṗncipalē ꝺ ṗncipalioribꝰ loq̄t̄ et ſcðario ꝺ minꝰ ṗncipalibꝰ: ſʒ ſi q̄d int̄ libros eſſet qđ nomē libri nō digne reciperet merito ſpecificaret̄: iō apl̄s addidit ſpecificādo membranas: vide i lr̄a nō eſt magne ſpeculatiōis.

¶ Poſtilla venerabil̄ mgr̄i Nicolai ꝺ lyra ſup eplaʒ Pauli ad Titū incipit.

Paulus ſer. dei. Hic Ca. I incipit epl̄a Pauli a Titū. q̄ diuidit̄ i tres ptes. ſ. in ſalutatione & ꝓſecutionē / ibi: Huiꝰ rei grā: & ꝯcluſionē / ibi: Salutant te i fine eple. In pma pte pmo pōit̄ ꝑſona ſalutās q̄tū ad nomē / cū dr̄: Paulus. & rō huiꝰ noīs dicta fuit i ṗncipio eple ad romāos: & q̄tū ad religionē / cū dr̄: b ¶ Seruus. i. fidel̄ xp̄ianꝰ: & q̄tū ad officij dignitatē cū dr̄: c ¶ Apl̄s āt ie. xp̄i ſm fi. i. ad ṗdicādū fidē. d ¶ Et agni. ve. dei. h dicit ad excludēdū ſciaʒ hūanitꝰ inuētā: i qbꝰ ſūt aliq̄ falſitates admixte: vt pʒ ꝑ Ariſtotelē: q̄ lʒ verius aliis ſcpſerit: aliq̄ tñ falſa admiſcuit: vt ꝺ eternitate mūdi: & de nūero intelligētiaꝝ & hmōi. Diuiſio

e ¶ Que ſm pie. ē. i. ad veꝝ dei cultū ordinata. f ¶ In ſpeʒ vite eterne. ꝑ hec ꝯſequēde. g ¶ Quā ꝓmiſit q̄ nō men. deꝰ. cū ſit ipa v̄itas. h ¶ Añ tpalia ſecularia. i. ab eterno. Et accipit̄ ꝓmiſſio h ꝓ ṗdeſtinatiōe dei: q̄ ab eterno dare electꝭ ordinauit grām & gliaʒ. Sʒ qr effectꝰ huiꝰ ṗdeſtinatiōis eſt in tpe. iō ſubdit̄: i ¶ Manifeſtauit autē tpibꝰ ſuis. i. ab eo diſpoſitis & ordinatꝭ. k ¶ Verbū ſuum. i. filiū incarnatū. l ¶ In ṗdicatiōe. i. ꝑ ṗdicationē. ſ. xp̄i & diſcipuloꝝ ſuoꝝ. iō ſubdit̄: D

m ¶ Que cre. ē mihi. tanq̄ fidei ṗdicatori. n ¶ Scðm p̄ce. ſal. no. dei. vt pʒ Act. xiij. a. Sepate mihi barnabā & ſaulū. Scðo pōit̄ ꝑſona ſalutata / cū dr̄: o ¶ Tito dile. fi. ſm cōem fidē. i. catholicā: catholicon ei grece latine ſignificat cōe vel vniūſale. dič aplus: Filio ſm cōem fidē. ad oſtēdēdū φ Titus nō erat filiꝰ eiꝰ carnal̄: ſʒ ſpūal̄. Tertio ponuntur optata bona / cum dr̄: p ¶ Grā. in preſenti. q ¶ Et pax. in futuro. nā btitudo quietat totalit̄ hoīs appetitū. r ¶ A deo pa. q̄ eſt grē & btitudinis cauſa ṗncipalis effectiua. tñ cū filio & ſpūſancto. nā opa trinitatꝭ ſunt indiuiſa. s ¶ Et xp̄o ie. qr eius humanitas ē cauſa inſtrumētalis coiūcta. t ¶ Huiꝰ rei. Hic icipit epiſtole ꝓſecutio: que diuidit̄ in duas partes. in prima parte Titum inſtruit de ordinatione eccleſie. ſcðo de informatione plebis ſibi cōmiſſe ſequēti ca. Prima in duas. qr pmo ponit ſuā inſtructionē. ſcðo cuiuſdā dicti rationeʒ / ibi: Sūt enī multi. Circa primū inſtruit eū de ordinatione eccl̄ie q̄tuʒ ad epiſcopos et pſbyteros: inſtituerat enī eum paulus cretēſem archiepiſcopum: & ſic ad eū ptinebat ordīatio totꝰ ꝓuincie Sciēdū etiā φ ſb noīe pſbyteroꝝ itelligit etiā epōs: & ecōuerſo ſub noīe epoꝝ intelligit pſbyteros: ſič dictū fuit pleniꝰ. ā. j. Timo. iij. dič igit̄: Huiꝰ rei grā. i. ꝓpt̄ ṗdicationē fidei catholice. v ¶ Reliq̄ te crete. inſtituēs te ibi archiepm. x ¶ Ut ea q̄ de. ꝺ bona diſpoſitiōe eccl̄ie. y ¶ Corrigas. in meliꝰ reformādo. z ¶ Et cōſtituas p ci. &c. ſm exigentiā populoꝝ. a ¶ Sicut & ego diſpoſui tibi. in forma q̄ ſequetur. b ¶ Si q̄s ſine crimine eſt. ille enī q̄ ꝯſtituit̄ pſbyter vel epiſcopus debet eſſe integre fame et fidei. iſta aūt conditio & alie ſequentes debēt eſſe excellentꝰ in epiſcopo: q̄ in ſacerdote curato.

Margin: χάθολι / χου

† 93. diſ. c. legimꝰ poſt prin.

Diuiſio

t ij Anno

E F ſet ſine pctō nulꝰ ī eccl'a recte poſſet oꝛdīari miniſter. Multi eñ baptiçati fideles ſūt ſine crimine. ſine pctō ꝟo ī hac vita neminē dixerim: nō q: pctī aliq̄d remaneat qđ in baptiſmate nō dimittat. Sꝫ q: ī nob ī huiꝰ vite īfirmitate manētibus q̄tidie fieri nō deſcūt: q̄ fideliū oꝛōnibꝰ q̄tidie remittāt.

A a ❡ Uniꝰ vxoꝛis vir. ſ. poſt baptiſmū: vt dictū ē ſupra .j. Timoth. iij. a. b ❡ Filios ha. fi. licet nō opoꝛteat ipm hr̄e filios: q: poterat ɔtinere: tñ ſi hꝫ opoꝛtet ꝙ ſint fideles. i. ſane fidei. c ❡ Nō in accuſa. luxu. i. accuſabiles de luxuria: ſicut filii heli. j. Reg. ij. d ❡ Aut nō ſub. i. rebelles. e ❡ Opoꝛtet epiſco. ſine cri. eē. iā expoſitū ē. f ❡ Sicut dei diſpē. i bonis ſpūalibꝰ vbi reqrit maioꝛ fidelitas ⁊ diligētia q̄ ī diſpēſatiōe bonoꝝ tpaliū. g ❡ Nō ſuperbū. alios ſuppeditādo. h ❡ Nō iracundū. in animo. ſuperbi eñ d̄ facili iraſcunt. i ❡ Nō vinolentū: id eſt in potu vini exceſſiuū: q: per hoc impedit diſcretio: q̄ requirit in dei miniſtro. k ❡ Nō pcuſſoꝛē. qđ vitiū oꝛit̄ur freq̄nter ex exceſſiua vini potatiōe. l ❡ Nō turpis lucri cupidum. i. ſecularis: qđ eſt p mercationes: ⁊ talia q̄ nō decēt miniſtros eccl'ie. m ❡ Sꝫ hoſpitalē. opoꝛtꝫ eū eē ad pegrinos. n ❡ Benignū. ad oēs. o ❡ Prudentē. in agibilibꝰ. p ❡ Sobꝛium: id ē tenētē ſobꝛiā mēſurā in omnibus. q ❡ Iuſtū. formalit̄. q̄tū ad ſeipſuꝫ. ⁊ effectiue q̄tū ad pplm ſibi ſubditū: ī q̄ debet facere iuſticiā ⁊ conſeruare. r ❡ Sanctū. erga deū. s ❡ Cōtinente. i. firmiter ſe tenentē ɔ tēptationis impetū: t ❡ Amplectente cuꝫ ⁊c. i. diligēter ſtudentē in ſacra ſcriptura. v ❡ Ut potēs ſit exhoꝛ. ſ. fideles ad bonuꝫ. x ❡ In doctrina ſa. abſq; admixtiōe alicuiꝰ erroꝛ'. y ❡ Et eos q̄ cōtradicūt ar. eos efficaciter refellēdo. z ❡ Sūt eñ. Hic ɔſeq̄nter reddit rōnē vltimi dicti. ſ. q̄re debet eſſe potēs inobedicētes vel ɔtradicētes arguere dicēs: Sūt eī mul. etiā inobedictēs. i. ꝟitati euāgelice ɔdicētes. a ❡ Vaniloq. ex multiloq̄o ſuo mētes ſimpliciū pturbantes. iđ ſubditur: b ❡ Et ſeductores. p mēdacia coloꝛata. c ❡ Maxime q. ſupple ſūt tales. d ❡ Qui de circūciſiōe ſunt. iſti erant falſi apl'i de iudaiſmo cōuerſi: nō tñ recte: q: cuꝫ obſeruatiōe euāgelii volebāt obſeruationē legaliū introducere: vt habet īfra eo. ca. e ❡ Quos opoꝛtet re. q: legalia moꝛtua fuerūt in paſſiōe xp̄i: ⁊ moꝛtifera poſt publicationē euāgelii: put ſupra declaratū fuit diffuſe ad Ro. iij. et Gal. ij. et. j. Timothei. v. f ❡ Qui vniuer. do. ſ. deliū. g ❡ Subuertūt. i. ſubuertere nitunt. h ❡ Docētes q̄ nō opoꝛtet. i. nō ſana ſed peſtifera. i ❡ Turpis lu. gr̄a. i. ppter queſtū: ⁊ ſic ī duobus peccabāt. ſ. in doctrina ⁊ in intētione docēdi. ⁊ declarat ppoſitū p dictuꝫ cuiuſdā doctoꝛis illiꝰ gēt' di. k ❡ Dixit quidā ex il. ppꝛiuꝫ ipoꝝ pro. Per hoc adē ꝙ nō dicit ppheta abſolute: ſed ppheta ipoꝝ: dat intelligi ꝙ nō fuit vere ppheta loquēs ſpiritu diuino: ſꝫ hūano: ſicut exptus fuit vatices inter eos: dicit tñ ppheta large ⁊ ꝓpter patrie inq̄tū verū dicit: ſicut ⁊ pphete vera loquūtur. ⁊ ſubdit eius dictū cuꝫ dicit: l ❡ Cretenſes ſemper mendaces: id eſt aſſueti mendacus.

Qualibet valde iuſtū diſcutias in hac
1.Ioh.1.c vita: nō ē tñ ſine pctō. Vñ Iohes: Si dixerimꝰ q: pctm̄ nō habemꝰ: noſipos ſeducimꝰ ⁊ ꝟitas ī nob nō eſt. Sꝫ plane. Ubi iuſti dici ſūt ſine q̄rela qđ intelligit ſine crimie. Nulla eñ q̄rela iuſta ē d̄ his q̄ nō habēt crimē.
Crimen Crimē q̄ ē q̄rela. i. pctm̄ q̄ue accuſatiōe ⁊ dānatiōe digniſſimū: vt homicidiū: adulteriū: aliq̄ imūdicia foꝛnicatiōis: furtum fraus ⁊ hmōi. q̄ cū cepit hō nō hr̄e iciꝑit caput erigere ī libtatē: ſꝫ iſta ichoata ē nō pfecta libtas.
†25. diſt. c. vnū .ſ. nūc autem
a ❡ Uniꝰ vx. vir. Poſt baptiſmū: q: nouo hoī n̄ iſtupra nec aliq̄ q̄ an̄ fuerūt obſūt. Huic ſētētie ɔdicit Aug. his ꝟbis acutiꝰ itelligūt q̄ nec eū q̄ cathecuminꝰ vel paganꝰ habuit alterā oꝛdinādū ceſuerūt: q: de ſacrō agit: nō de pctō. Nā ī baptiſmo pctā oia dimittūt. Et q̄ dixit: Si nupſerit ꝟgo n̄ peccat: ſatꝰ declarauit nuptias n̄ eē pctm̄. Propť ſctitatē aūt ſacramēti ſicť femīa: ſi cathecumīa / vitiata ē: nō pōt poſt baptiſmū inť ꝟgīes dei cōſecrari: ita n̄ abſurde viſū eſt bigamuꝫ nō peccaſſe: ſꝫ noꝛmā ſacri amiſiſſe: nō ad vite meritū: ſꝫ ad oꝛdinatiōis eccl'iaſtice ſigculū neceſſariā. Et ſic pleꝛ antiq̄ꝝ patrū vxoꝛes ſignificauert futuras ex oibꝰ gētibꝰ eccl'ias vni viro ſbditas .i. xp̄o. Ita nr̄ antiſtes. i. ep̄s vniꝰ vxoꝛis vir ſignificat ex oibꝰ gētibꝰ vnitatē vni viro xp̄o ſbditā: Itaq; ſicť duobus dn̄is ſuire: ſic ab vno dō apoſtatare: ⁊ ī alteriꝰ ſupſtitionē ire n̄ licꝫ.
1.Coꝛ.7.ſ
†43. diſt. c. 45. diſt. c.
Mat.6.c
b ❡ Filios ha. fide. Nec ſaltē de luxuria accuſatos: vł ſibi nō ſbditos. Alioq̄n nec ſpes ī illo ē corrigēdi alioſ nec frōs: hꝫ ad alioſ taliū cohabitatoꝛ c ❡ Opoꝛ. eñ ⁊c. Talis debet ɔſtitui: neceſſe ē eñ ad tractationē officii eū eſſe ſine crimie. i. irrephēſibilē epm: h̄ apte oñdit pſbyteroꝝ noīe ep̄os ſupra fuiſſe deſignatos. d ❡ Cōtradicūt. Cōtradicētes eñ nō vno mō itelligēdi ſūt: pauciſſimi q̄ppe nob ɔdicūt loq̄ndo: ſꝫ multi male viuēdo. Quis eñ audet aptiſſime loq̄ndo ɔdicere veritati. Nō ɔdicūt mihi lingua ſꝫ vita: q̄s redarguere bonū opꝰ ē: grādis ſarcina diuꝰ arduꝰ.
†1.q.1.c. dominus
Epymenides
e ❡ Dixit q̄dā ex il. Augꝰ. Iſte fuit Epymenides cretēſis ī cuiꝰ libr' h̄ iuenit: q̄ hō inter pphetas dei nō inuenit: nec eiꝰ pphetia ad illa dei eloquia ptinet q̄ iudeis ſūt credita: ⁊ iđ nomē eiꝰ nō cōmemoꝛauit Apl's ſicut ſolꝫ cōmemoꝛare pphetas dei dicēs: ſicť ⁊ dauid dicit vel Eſaias. Vel cū tacitꝰ nobus illoꝝ dicit. ſicut ſcptū ē: ⁊ ea ſcptura itelligit ī q̄ ē auctoꝛitas dei. Hō autē ineruditꝰ: cantis rabioſus ꝟitati oblatrās auſus eſt dicere iſtū de pphetis iudeoꝛum fuiſſe: de quo ait Apoſtolus Dixit quidam ex illis ⁊c. Licꝫ diuine auctoꝛitati. vnde voluerit qđ verum inuenerit teſtimoniuꝫ ſumere: ſicut ⁊ Paulus vt legit in Actibꝰ apoſtoloꝝ cū loqueret athenīēſibꝰ: ait de dō: In
Act.17.ſ illo viuimus mouemur ⁊ ſumus ſicut ⁊ quidā ſm vos dixerūt. Et de athenienſis are inſcriptiōe ait: Inueni arā ī qua ſubſcriptū eſt: Ignoto deo. Ita diuia auctoꝛitas vndecūq; ſumit: qđ neceſſariū inuenit: ſed nō oia q̄ ſcpta ſūt accipienda cōfirmat. Unde in lege preceptū eſt iudeis: vt ſi mancipium gentile emerent / eius pili raderent: ⁊ vnguiuꝫ incre/

a ❡ nō pctō. ❡ pctō crimiali vel īfamia crimiali. b ❡ ī q̄ ſpēs ɔtinētie ⁊ ſacramētū.

a b minē eſt vnius vxoꝛis vir: filios
❡ ſane fidei.
habēs fideles: nō ī accuſatōe lu c
c xurie: aut nō ſubditos. †Opoꝛ d e
tet eñ epiſcopū ſine crimie eē ſi f
cut dei diſpēſatoꝛē: nō ſupbū: nō g h
a ❡ .i. nō alioꝝ mētes aliť q̄ opoꝛteat loq̄ndo pcutiētē: vł nō ferocē: ſi crudelē.
iracūdū: nō vinolētū: nōn pcuſ i k
❡ ſecularis.
ſoꝛē: nō turpis lucri cupidū: ſed l m
hoſpitalē: benignū: prudentē: ſo n o
a ❡ .pꝛimo. ❡ deo. b ❡ ab illicitꝭ traꝛſup bia ⁊ hmōi. ❡ amoꝛe.
bꝛiū: iuſtū: ſanctū: ɔtinētē: am p q r s
plectētē eū qui ſm doctrinā eſt fi t
❡ veracem.
delē ſermonē: vt potēs ſit exhoꝛ v
a ❡ obloq̄ndo vel male viuēdo.
x tari ī doctrina ſana: ⁊ eos q̄ ɔdi y
❡ in creta. ❡ ī ſe
cūt arguere. Sūt eī multi etiā ino z
ad alios. ❡ circūuētiōibꝰ ⁊ cuiuſcūq; generis fraudibꝰ.
bedietes vāniloq ⁊ ſeductoꝛes: a b
a ❡ .i. d̄ iudeiſ q̄ ſub noīe xp̄i iudaiçare docebāt. renati eñ ī xp̄o nō puri erāt xp̄iāī: q: ptī legē: ptī xp̄m venerari volebāt.
maxime q̄ de circūciſiōne ſūt: q̄s c d
a ❡ iđ q: ipī ſūt. b ❡ totā familiā.
opoꝛtet redargui: qui vniuerſas e f
domos ſubuertūt: docētes q̄ nō g h
a ❡ ⁊ h̄ faciūt. ❡ temene rei: vel vt faciāt pſelitos ſicť dñs dixit ſcribis ⁊ phariſeis: circūitis mare ⁊ aridā vt faciat̄ vnū pſelitū.
❡ p terrenis acq̄rēdis.
i opoꝛtet turpis lucri gratia. Di i
❡ vere tales ſūt. a ❡ q̄ eos nouerat.
b ❡ q: eoꝝ bene naturā aperuit. ❡ qđ vtiq; ad hoc dictū eſt ne dei ppha videret. ❡ et
xit quidā ex illis ppꝛius ipſoꝛū k
ſi etiā alioꝝ. ❡ nō dei
ppheta: †Cretenſes ſemꝑ mēda l
a ❡ ſāguinē ſitiētes. b ❡ guloſi ⁊ iđ pigri.
ces: male beſtie: ventris pigri. m n
a ❡ ne mihi credas ei: q: gētilis: ꝟba eius cōmēdat apl's. b ❡ docēt qđ nō opoꝛtet.
Teſtimoniū hoc verū ē. Quam o
a ❡ n̄ vt ſoles mollit. b ❡ .i. vt recte credāt
ob cauſā icrēpa illos dure: vt ſā p
a ❡ q: neſciūt vim ſcripturaꝝ litteralis obſeruantie in q̄ nemo iuſtificat apud deū.
ni ſint ī fide: nō itēdētes iudaicꝭ r

m ❡ Male beſtie: id eſt moꝛdaces verbis. n ❡ Uentris pigri: id eſt guloſi. Ille eñ qui habet ventrē nimis impletū nō poteſt ire expedite: ſed tarde ⁊ pigre. o ❡ Quā ob cauſam. id eſt q: ſūt talibꝰ vitiis aſſueti. p ❡ Increpa illos dure. ⁊ nō molliter: ſicut heli. j. Reg'. ij. c. Vñ Hiero. Heli p filioꝝ ſuoꝝ iniq̄tate dānatꝰ eſt: coꝛripuit q̄dē eos: ſꝫ lenitate pr̄is ⁊ nō auctoꝛitate pōtificꝭ. q ❡ Ut ſani ſint in fide. catholica. r ❡ Non intēdentes fabulis iudaicis. de obſeruatione legalium que

Deu. 21. b

menta abſciderent. Deinde ad vſus domeſticos aſ/ſumeretur: ita vanis atq; ſuperfluis gentiliũ ſuperſtitionum ꝛ poetarũ ſentẽtiis abraſis ꝛ deciſis: quod purum repertũ fuerit ad miniſterium domus dei aſſumendũ eſt. a ¶ Mãdatis ho. Quia mãdata leg̃ poſt manifeſtã veritatẽ iam hoim nõ dei mãdata ſũt.

b ¶ Auertẽtiũ. Spũal intelligentie. Quicqd enĩ adũſus veritatẽ oppõit humana inueteratio ẽ. Jdõ mãdata hoim ꝛ fabulas appellat q̃ narrãt: qꝛ neſcientes vi ſcripturaꝝ et interiora verboꝝ leg̃ colorẽ ſequunt̃ nõ ſaporẽ. putãt ei nunq̃ recedẽdũ eẽ ab his q̃ moyſes tradidit vtpote de eſcarũ differẽtia. c ¶ Omia mũ. ꝛc. Qd ipi negãt: idõ qꝛ i lege q̃dã moyſes phibuit ꝛ ab imũdis munda diſcreuit. Hoc aũt ñ ſm naturas q̃s deus creauit intelligi voluit: ſʒ ſm ſignificationes. Oia ẽ mũda ſũt mũdis ſm naturã. vñ i Gen. Vidit deus cũcta q̃ fecerat ꝛ erãt valde bona. Gen. 1. d Scdm ſignificatiões q̃dã imũda ſũt iudeis: nec nob oia apta ſunt: vl̃ ppt ſalutẽ corpoꝝ: vel ppt cõſuetudinẽ humane ſocietatis.

d ¶ Factis aũt ne. Si negatio nõ tm̃ ligua fit: ſʒ etiã fact̃: certe multos inuenim⁹ antixpos q̃ ore confitent̃ xp̃m ꝛ morib⁹ diſſentiũt ab eo. Multi antichriſti Quiſq̃s factis negat xp̃m antixp̃s ẽ. B Tales ſũt oẽs mali catholici: q̃ non verbis ſʒ fact̃ negãt. Nolite ẽ eẽ tã ẽ de fide ſecuri: adiungite fidei recte vitã rectã vt xp̃m cõfiteamini ꝛ verbis vera docẽdo ꝛ fact̃ bñ viuẽdo. Nam ſi cõfitemini verbis ꝛ nõ fact̃: fides taliũ moꝝ ꝑtic fides eſt demonioꝝ. Ca. II

Tu aũt lo. q̃ decet ſanã doc. Hec ſũt q̃ ad bonos mores pertinent.

f ¶ In ha. ſan. Ut. ſ. earũ inceſſus mot⁹ vult⁹ ſermo pferant ſanctitatem.

g ¶ Nõ vi. mt̃. Solẽt eẽ q̃dã q̃ corpis frigeſcẽte luxurie vino ſe ꝑ libidie ẽ dẽt. h ¶ Bñ do. Nõ q̃dẽ publice viros ſʒ puate.

i ¶ Ut viros ſu. Quos nãli affectu nãlit̃ diligũt: amẽt etiã pudica dilectiõe vt. ſ. cũ pudore viris debitũ potẽ reddãt q̃ exigãt.

k ¶ Ut non blaſ. Hoc ad ſenes. ꝛ ad oĩa ſupiora põt referre. q. hortare ſenes ꝛ an⁹ ꝛ adoleſcẽtulas vt ita ſe habeãt vt dixi qd ĩdõ facere debẽt: vt non blaſ. ꝛc. l ¶ Juuenes ſilr hor. Quia iuuẽt⁹ pnptior ẽ ad lapſũ: cõtineri iubet̃ qd vt facili⁹ ſit: magiſtrũ iubet formã eſſe: vt qd docet verbis oſtendat fact̃: vt ita pphani erubeſcant.

m ¶ In oib⁹ ꝛc. Ois ei q̃ maleviuit i cõſpectu eoꝝ quibus

a ¶ iam nõ dei. ¶ vel auerſantium.

a b fabulis: ꝛ mãdatis hoim auertentium ſe a veritate. † Omia mũda mũdis: cõinqnatis aũt ꝛ infidelib⁹ nihil mũdũ ſʒ inqnatẽ ſunt eoꝝ ꝛ mẽs ꝛ cõſciẽtia † Cõfitent̃ ſe noſ/ſe deũ: fact̃ aũt negãt: cum ſint abominati et incredibiles: et ad oĩe õpus bonũ reprobi. Ca. II

a ¶ docẽt eñ ẽ ciboꝝ diſcretiõe cũ non ſit. b ¶ qſi vere ſe auertũt qꝛ ¶ humanis vſib⁹ pceſſa. c ¶ q̃ bona fide ſumũt ꝛ iuſti ſunt.

a ¶ p pctm̃. b ¶ q̃ ñ credũt i deum vl̃ deo. a ¶ qꝛ nõ ſũt digni donis dei. b ¶ qſi nõ ex cibo eſt coinquinatio coꝝ: ſed ex malo intellectu et conſcientia peccatoꝝ.

¶ qꝛ. ¶ verbis. ¶ quidem.

¶ vnde Johãnes: Qui dicit ſe noſſe deũ ꝛ mãdata eius nõ capit mendax eſt.

¶ deo odibiles. ¶ nec abiles credere.

a ¶ a deo reprobati vt nõ habeant gratiam ab bene pperandum.

¶ illi docent qd nõ optet. ¶ ca.

Tu aũt loq̃re q̃ decẽt ſanam doctrinã. Senes vt ſobrij ſint/honeſti/pudici prudẽtes/ſani i fide i dilectiõe: i patientia. Anus ſimiliter in habitu ſctõ: nõ criminãtrices: non vino multo ſeruiẽtes. Bene docẽtes vt prudẽtiã doceãt. † Adoleſcẽtulas: vt viros ſuos ament: filiõs ſuos diligãt. prudẽtes/caſtas/ſobrias/dom⁹ curã habentes/benignas/ſubditãs ſuis viris: vt non blaſphemet̃ verbum dei. Juuenes ſimilit̃ hortare vt ſobrij ſint. In õmnibus teipſuʒ

¶ i. doctrinã ſane fidei.

¶ ſ. ¶ hortare.

b ¶ prudẽtes fidei neceſſaria. b ¶ vt habeat integrã. c ¶ ſilr ſani. ¶ vel ꝛ primi ꝛ i ipo ordie charitat̃. a ¶ tẽtationũ ꝛ tribulationũ. b ¶ hortare etiam. c ¶ eſſe.

a ¶ crimia aliis iponẽtes vt ſolẽt facere adoleſcẽtul̃. a ¶ vel vt doceãt adoleſcẽtes prudẽtiã vl̃ adoleſ. hortare.

a ¶ ñ mõ carnali ſʒ ꝛ ſpũali amore. b ¶ doceãt eas etiã eẽ. ¶ mẽt̃ itelligẽtia. c ¶ corporis cõtinẽtia. ¶ in cibo et potu.

a ¶ vt ñ diuitiis vl̃ nobilitate iſlate vir̃ ſiu to ſperare deſiderẽt. a ¶ ſi male ſe habeãt. b ¶ doctria euãgelica. ¶ ſi hñt viros īfideles qb⁹ ꝑẽti⁹ ppt timorẽ dei obſeq̃ debẽt. vt ẽ videtes nõ blaſphemẽt nomẽ dei.

a ¶ Aug⁹. aliter paſtor occidit oues q̃tum in ſe eſt ꝛ ſi ille viuunt.

mortua fuerũt i paſſiõe xp̃i. ꝛ idõ qcqd dr̃ ẽ neceſſaria obſ̃uatiõe eorũ totũ ẽ fabuloſuʒ ꝛ falſuʒ a ¶ Et mã. ho. ꝛc. fecerãt enĩ iudei mlta ſtatuta ꝑ q̃ꝫ obſ̃uatiões irritabant̃ pcepta diuia ſm q̃ improperat eis ſaluator Math. xv. a. d. Quare irritũ feciſtis mãdatũ dei ppt̃ traditionẽ veſtrã: b ¶ Oia. cibaria. c ¶ Mũda. ſupple ſũt. d ¶ Mũdis. i. ꝑ baptiſmũ ſctificat̃. e ¶ Coinqnat̃ aũt ꝛ inde. ẽ mũdũ. ꝛ ſubdit̃ cã cũ dr̃: f ¶ Sʒ inqnate ſũt eoꝝ mẽs ꝛc. ppt qd dit̃ ſaluator Mat. xv. b. Nõ qd itrat i os coinqnat hoiem. ſ. cibus ſed qd pcedit ex ore hoc coinquinat hoiez. ſ. detractiões: blaſphemie ꝛ hmõi: q̃ pmo pcedunt ex corde malo ꝛ cõſcia coinqnata. g ¶ Cõfitẽt̃ ſe. ꝛc. dicẽtes ſe eẽ xp̃ianos falſe tñ. idõ ſbdit: h ¶ Fact̃ aũt ne. cum ſint abomi. deo. † 82. diſt. c. propoſuiſti i ¶ Et incredi. i. icreduli. k ¶ Et ad omne opus bo. ꝛc. quia nullum opus poteſt eſſe bonuum meritorie ſine fide. 1. q. 1. c. dñs Heb. xi. b. Sine fide impoſſibile eſt placẽ deo. ¶ Capitulo. 1. vbi dr̃ i poſtil. Ut pʒ ꝑ Ariſ. q̃ lʒ veri⁹ alios ſcpſerit aliq̃ tñ falſa imiſcuit.

Additio.

Nõ videt̃ Ariſ. cõcludere ſeu aſſerere eẽnitatẽ mũdi: ſʒ poti⁹ iſtud relinq̃re tã q̃ pbleuma neutrũ. lʒ enĩ pbat q̃ materia pma nõ ſit generabil̃ nec corruptibil̃: ſilr q̃ generatio vni⁹ ẽ corruptio alteri⁹ ꝛ hmõi. ex his nõ ſequit̃ q̃ mũd⁹ incipit eẽ ꝑ modũ creatõis. † 11. q. 3. c. ex iſtuiãt Silr lʒ i nono meth. cõcludat nũeꝝ itelligẽtiaꝝ ſepataꝝ ẽ eſt ſm cõſiderationẽ motuũ orbiũ celeſtiũ: ꝛ ẽ pceſſus natural̃: qꝛ ad cognoſcẽdũ intelligibilia nõ poſſum⁹ naturalit̃ puenire niſi ꝑ ſenſibilia: ſʒ ſm ſniam ſctõꝝ q̃ ſcpturas diuias ſcrutãt̃ ſubſtãtie imateriales excedũt qſi icõpabilit̃ ſm mltitudinem ſubſtantias materiales.

Replica.

Jn epla ad Titũ. i. ca. vbi poſtillator dit̃ Ariſ. i plib⁹ bñ ſcribentẽ: falſitates tñ ſepe inſeruiſſe: ſic̃ eternitatẽ mũdi. ꝛ numeꝝ intelligẽtiarũ ꝛc. Burgẽ. hic ſic̃ ꝛ Joh. ſ. nitit̃ Ariſ. defendere ab erroꝛib⁹ illis in quib⁹ tñ ſchola pariſiẽſis eũ dãnauit: et corruptionẽ illius vide Joh. i. Ca. II

Tu aũt. Poſtq̃ aplſ iſtruxit titũ de ordiatiõe miſtroꝝ eccl̃ie. h̃ cõñr iſtruit eũ ẽ iformatiõe plebis ſibi cõmiſſe: ꝛ pmo q̃tũ ad aliq̃s ſpãlit̃. ſcdo q̃tũ ad oẽs generalit̃ ſe. ca. Divisio D. Prima in tres ſm tres grad⁹ hoim: ꝑtes patebũt pſeq̃ndo. Jn pma pte docet eũ q̃tũ ad eos q̃ ſũt i ſtatu ſenili/dicẽs: Tu aũt loquere. iformãdo pplm. m ¶ Que decẽt ſa. do. i morib⁹. n ¶ Senes vt ſo. ſint. i. moderati i actib⁹ ſuis: qd exigit maturitas etat̃. o ¶ Pudici. i. caſti. qꝛ cõtrũ ẽ valde deteſtabile i antiq̃s: eo q̃ i eis frigeſcit calor natural̃. p ¶ Prudẽtes. i agibilib⁹: qd dʒ eẽ i eis acq̃ſituʒ ꝑ experientiã lõgi tpis. q ¶ Sani i fi. abſq; admixtiõe erroris. r ¶ Jn dilectiõe. q̃ ẽ forma fidei. s ¶ Jn patiẽ. ſilr ſint ſani ita q̃ ñ frãgant̃ ꝑ ipatiẽtiã in adũſis. † 28. q. 1. c. i. in fi. t ¶ An⁹ ſilr i ha. ſan. i. religioſo ꝛ honeſto ſupple ſint. v ¶ Nõ crimi. i. iponentes ẽ facili crimia iuuẽculis. x ¶ Nõ multo vi. ſer. nã potatio vini exceſſiua inducit ad fractionẽ caſtitatis viduat̃. y ¶ Bñ do. nõ i publico: ſʒ i ſecreto iuniores mlieres. z ¶ Adoleſcẽtulas Hec ẽ ſcda ps in q̃ iſtruit eũ ẽ pſonis exiſtẽtib⁹ i ſtatu iuuenili di. Adoleſcẽtulas. ſupple admone. a ¶ Ut viſuos amẽt. ſic̃ ſeipſas: qꝛ vir ꝛ vxor ſũt vna caro. b ¶ Filios ſuos di. nõ ſolũ q̃tũ ad corp⁹ eos nutriẽdo: ſʒ etiã q̃tũ ad aiam eos i morib⁹ iformãdo: c ¶ Prudẽtes. ſupple ẽ in gubernatiõe. dom⁹ et familie. d ¶ Caſtas. caſtitate cõiugali. e ¶ Sobrias. i cibo ꝛ potu. qd multũ fac̃ ad caſtitatẽ ſuãdã. f ¶ Dom⁹ cu. ha. ꝛ nõ ꝑ alienas dom⁹ vagãtes. g ¶ Benignas. erga oẽs. h ¶ Subditas vi. ſuis. vt ñ nobilitate vl̃ diuitiis elate nolint eis obedire. i ¶ Ut nõ blaſphemet̃ vbũ dei. i. doctrina euãgelica: ꝛ refert̃ h̃ ad oĩa p̃dicta ꝛ etiam ſeq̃ntia. tũc eñ habitabãt xp̃iani int̃ īfideles. ꝛ idõ ſi fuiſſent icõpoſiti morib⁹ īfideles fidẽ catholicã deriderẽt. k ¶ Juuenes ſilr ꝛc. qꝛ iuuẽt⁹ impellit ad ſequẽdũ ipet⁹ paſſionũ maxime cõcupiſcẽtie carnal̃. ppt qd retinẽda ẽ in freno ſobrietat̃: et q̃ñ turpe ẽ doctori cuʒ culpa redarguit ipm: ꝛ in moralib⁹ mag̃ mouẽt facta q̃ verba. idõ cõſequẽter informat Titum dicẽs: l ¶ Jn omnib⁹ teipſum pbe exẽpliũ ꝛc. informãdo ſubditos factis.

t iij In doctrina.

E F qꝰ ꝑpoſitꝰ eſt: q̄ tū i ipſo eſt occidit eos: ⁊ ſi illi viuūt de miſericordia dī viuūt. a ¶ Ut doctrinā ſal. hoc refert ad oīa ꝑdicta .ſ. ad ſenes ⁊ anus ⁊ ſeruos: q. hortare oēs ꝑdictos vt ita ſe habeāt vt ꝑſcriptū ē: vt ita ornēt i actibus ſuis doctrīā ſal. ⁊c. b ¶ Ornent. Ornamētū doctoris ē honeſta vita diſcipuli. c ¶ Apparuit eñ. Oēs monendi ſūt: qꝛ oībus natꝰ eſt: nullum excluſit. Uel d ¶ Gratia .i. xp̄s q eſt grā dei. Uel: grā dī ⁊ ſal. ⁊c. i. deꝰ ⁊ ſaluator noſter .ſ. dei filius: ⁊ ſi inuiſibilis ſit i forma dei: tñ ꝑ gratiā apparuit in forma ſerui. e ¶ Et aduentū glie. Qui nō ī infirmitate vt ꝑus: ſed in gloria ⁊ poteſtate veniet ꝑmia daturus ſcḋm merita q in ꝑmo aduētu adeo hūilis fuit q̄ñ ſolum erudiuit: ſed etiam dedit ⁊c.

†Eph. 6. a
Coloſ. 3. d
1. petri. 2. c

† 23. q. 5. c. ſi apud

†de cō. diſt. 4. c. primū introgat

†de cō. diſt. 5. c. ieiuniū

F f ¶ Sectatorem bono. ⁊c. Quia ad hoc redemit nos xp̄us: vt purā vitā ſectātes ⁊ repleti opibus bonis dī heredes eē poſſumꝰ. g ¶ Argue. iā non aſpere accipiatur: cum pro ſalute fieri ſciatur.

†46. diſt. §. i. et. 2. q. 7. c. ſicut ſacerdotes

Ca. III

Admone illos ⁊c. b ¶ Ad omne opus bonū paratos eſſe ⁊c. Quaſi admone vt ad malum tardi ſint: ſed ad bonum parati: ſcientes quid ſingulis perſolui oporteat: quia ſingulis paratꝰ. i ¶ Eramus eñ et nos aliquando inſipientes. ⁊c. Et ſi phī eſſent q̄dam noſtrū: vera tñ ſapia carebāt. k ¶ Benignitas ⁊c. per quā G dona

a ¶ vite vel corpis. b ¶ ne lauis ſꝫ auctēticꝰ.
ꝑbe exēplū bonoꝝ operū i doctrina: i a b
¶ tuū ſit.
¶ loco dictū ⁊ tpe. ¶ .i. vob̄ ꝯtrꝰ.
integritāte: i grāuitate. Uerbū ſānū: c d
irrephēſibile: vt is q ex aduerſo ē: ve- e f
a ¶ hortare. b ¶ q̄buſlibet tā bonis q̄ malis.
reat: nihil habēs malū dicere d̄ nob̄. g
†Sēruos ſubditos dōminis ſuis eē: h i
¶ que nō ſūt ꝯtra deum.
a ¶ h nō placere poterūt cū nō muſitauerint cum dñi eos aliqd iuſſerint. b ¶ eoꝝ debito ſeruitutis.
i oibꝰ placētes: nō cōtradicētes: nōn k l
¶ etiā in minimis.
fraudātes: ſꝫ in oibꝰ bonā fidē oſtēdē- m n
¶ h refert ad oīa. a ¶ bonis opibus ⁊ fide.
a b tes: vt doctrinā ſaluatoris nr̄i dei ōr- o
a ¶ actibꝰ ſuis. b ¶ ꝑ carnē. ¶ deꝰ ꝑ grām reſt
c d nent in oībus. Appāruit eñ grā dei p
inuiſibil. a ¶ ad vtilitatē oīs generꝰ hoīm ſine q ꝓ ꝓfuiſſet naſci. ¶ q̄tū ad ſe. b ¶ exēplo vite ⁊
⁊ ſaluatoris nr̄i oībus hoībꝰ erūdiēs q
doctrīe i q eū ſeq debes. a ¶ vane culture ⁊ igrā
tie ¶ nobis. ¶ ad ꝓximū. ¶ ad deū.
nos: †vt abnegātes impiētatē ⁊ ſecu- r a
¶ tā fragili. ¶ ꝑ h. ¶ certi ⁊ ſolliciti. a ¶ glāꝫ
laria deſideria: ſobrie ⁊ iuſte ⁊ pie vi- t v x y
eternā. a ¶ vel manifeſtationē. b ¶ nō hoīs infirmi nō mortal nō paſſibilis vt ꝑus.
uāmus in h ſeculo: †expectātes bea- z
e tā ſpem ⁊ āduētū glie māgni dī: ⁊ ſal- a
¶ nō ſolū erudiuit. ¶ ꝑ h ſumꝰ ſecuri
uatoris nr̄i ieſu xp̄i: q dedit ſemetipm̄ b
de ſpe. ¶ ad h. ¶ ꝑ ſanguinē.
ꝓ nobis: vt nos redimeret ab oī iniq- c
a ¶ tā ab originali q̄ actuali. ¶ vel peculiarē .i.
tate: ⁊ mūdāret ſibi pplm̄ acceptabi- d e
ꝓpriū. ¶ neſciētibꝰ.
f lē: ſectatorē bonoꝝ opeꝝ. Hec loque f g h
¶ ſciētibꝰ. ¶ negligētes ⁊ rebelles. ¶ ita cū loto
g re ⁊ exhortare: ⁊ argue cum oī imperio. k
¶ ꝑ ſimpliciate.
Nemo te cōtēnat. Ca. III l

⁊ ſi habes īperiū ſpūale dī admone. ¶ regibꝰ ⁊ ducibus.
†Admone illos ꝑncipibꝰ m n
¶ minoribꝰ ¶ illoꝝ.
⁊ ptātibꝰ ſubditos eē: di- o p
¶ nūq̄ ad malū
b cto obedire: ad oē opꝰ bonū ꝑatos eē: q r
¶ ⁊ ſi ꝯmunē ab illis.
neminē blaſphemare: nō litigioſos eſ- s t
¶ verbis ⁊ factis.
ſe: ſed modeſtos: omnē oſtendentes v
a ¶ qꝛ ſic infideles ⁊ ꝑfidi ad futurā ſpem vocari poſſunt. b ¶ bonos vel malos. c ¶ h iō debemꝰ qꝛ ⁊ nos aliq̄ fuimus qd̄ ipſi: ſic ⁊ ipſi poterūt eē qd̄ nos ſumus ꝑ eandē gratiā.
i manſuetūdinē ād oēs hoīes. Erāmꝰ x y
eñ ⁊ nos aliq̄ñ inſipiētes ⁊ īcreduli. z
¶ ꝑ mala opa. ¶ animi. ¶ carnis
errātes: ſeruiētes deſiderijs ⁊ volupta- a b
a ¶ nocendi: b ¶ de alioꝝ ſucceſſibꝰ. ¶ ſi nocere nō licuiſſet. c ¶ vitam noſtrā.
tibꝰ varijs: i mālicia ⁊ inuidiā āgētes: c
a ¶ deo vel aliqs hominibus. b ¶ benignus ⁊ humanatus deus: vel larga miſericordia ⁊ clementia dei.
k ōdibiles: odiētes īuicē. Cū aūt bēni- d e f

a ¶ In doct. īformādo eos verbis ⁊ factis. b ¶ In integri. i. puritate mētis ⁊ corpis. c ¶ In gra. geſtꝰ exterioris. d ¶ Uerbū ſa. ir. ſupple ſit. e ¶ Ut is q ex ad. eſt. i. aduerſariꝰ fidei. f ¶ Uereat. i. ꝯfuſus ad ſeipm̄ reuertat. g ¶ Nihil ha. ⁊c. ⁊ ſic tādē ad fidē cōuertat. h ¶ Seruos. hec ē tertia ps in q Titū inſtruit de his q ſūt i ꝯditiōe ſeruili. ⁊ ꝑmo ponit īſtructio. ſcḋo īſtructiōis rō / ibi: Apparuit eñ. Circa ꝑmū dicit Apls G
Seruos. ſupple doce. i ¶ Dñis ſuis eē. eis debitā reuerētiā ⁊ obſequiū exhibēdo: ⁊ h ſiue ſint boī ſiue mali: fideles / aut infideles. k ¶ In oibꝰ pla. ⁊c. Et h intelligēdū ē de licit eñ ⁊ honeſtis. l ¶ Nō frau. dños ī rebꝰ vel obſequijs debitis: m ¶ Sꝫ in oibꝰ fi. i. fidelitatē. n ¶ Bonā oſtē. verbis ⁊ factis. o ¶ Ut doc. ⁊c. ⁊ h ſuis bonis moribꝰ. h eñ faciēdo ſanctꝰ Paulinꝰ ſeruiēs regi infideli ſic fidē ſuā moribꝰ ornauit q liberationē ſui a ſeruitute ⁊ oīm ciuiū ſuoꝝ meruit apḋ regē īfidelē. p ¶ Apparuit. h ponit dicte inſtructiōis rō q accipit ex ſaluatoris exēplo: q dedit ſeipm̄ ꝓ nob̄: ⁊ ſubiecit ſe ſeruituti: vt nos redimeret a ſeruitute diaboli. ꝓpt̄ qḋ nō dꝫ eē dur̄ ſeruis fidelibꝰ dñis ſuis īfidelibꝰ ſubdi: ꝓpt̄ qḋ dicit: Apparuit ei grā dei ſal. nr̄i. i carne ꝓ nob̄ aſſumpta. q ¶ Erudiēs nos. verbis ⁊ exēplis. r ¶ Ut abnegātes im. i. idolatriā: ſicut ꝑ oppoſitū pietas dr̄ cultus diuinꝰ. s ¶ Et ſecu. de. q tēdūt ad diuitias honores ⁊ delitias. t ¶ Sobrie. in nob̄. v ¶ Et iu. ad ꝓximū. x ¶ Et pie. ad deū. y ¶ Uiuamꝰ ⁊c. fragili ⁊ trāſitorio. iō ſbdit: z ¶ Expectātes bea. ſpem. i. glām eternā a nob̄ ſperatā. a ¶ Et aduē. ⁊c. Nā in ꝑmo aduētu venit i hūilitate ⁊ ſubiectiōe. in ſcḋo veniet in glia ⁊ ptāte. ⁊ ſbdit de ꝑmo aduētu. b ¶ Qui de. ſe. ⁊c. i hūilitate factꝰ obediēs vſq ad mortē crucis. c ¶ Ut nos re. ab oī iniq. ſ. origiali ⁊ actuali. d ¶ Et mū. ꝑ ſacramētū baptiſmi q delet originale pctm̄ ⁊ actuale. e ¶ Sibi pplm̄ ac. ꝑ grām baptiſmalē. f ¶ Sectatorē bo. ita q grā baptiſmalis nō det i vacuū: ſꝫ ad bn̄ opandū. g ¶ Hec lo. ignorātes docēdo. h ¶ Et exhortare. iā ſciētes ad meliꝰ īducēdo. i ¶ Et argue. delinqntes. k ¶ Cū oī imꝑio. i. auctoritate pōtificali. l ¶ Nemo te cō. Prelatꝰ eñ nimis mollis ꝯtēptibilis reddit ſuis ſubditis. Ca. III H

Admone. Poſtq̄ Apls Titū inſtruxit d̄ īformatiōe ppli ſcḋm gradꝰ ſpeciales. Hic ꝯñr inſtruit eū de īformatiōe generalit̄ q ad oēs. ⁊ ꝑmo qualiter ſe debeat hr̄e erga ꝑncipes. ſcḋo erga hereticos hoīes / ibi: Hereticū. Prima i duas: qꝛ ꝑmo ponit īſtructio. ſecūdo īſtructiōis rō / ibi: Eramꝰ eñ. Circa ꝑmū dicit: Admone illos. i. ſubditos tuos generalit̄. n ¶ Principibꝰ ⁊ po. ſecularibꝰ. o ¶ Subditos eē. Tales eñ ptātes ꝓcedūt ex dei ordinatiōe q ſcḋm volūtatē ſuā trāſfert regna atq ꝯſtituit: Dan. ij. ⁊ iō q tali ptāti reſiſtit ordinatiōi dei reſiſtit: Ro. xiij. p ¶ Dicto. ſ. poteſtatis. q ¶ Obedire. i licitis. iō ſbdit: r ¶ Ad oē opꝰ bo. ⁊c. In h eñ nō ſolū obedit hoī: ſꝫ deo cuiꝰ miniſter ē iudex ſiue ptās: vt dr̄ Ro. xiij. s ¶ Neminē. etiā iniuriātē: ſꝫ patiēter tolerare: aut rōnabilit̄ obuiare. iō ſbditur: t ¶ Nō liti. eē. ſꝫ modeſtos. mēſurā debite rōnis ſeruādo. nā aliq̄ñ expedit d̄ iniuriātibꝰ iuſticiā q̄rere: vtpote q̄ñ ex tolerātia nutrit̄ i iniuriātibꝰ audacia malefaciēdi. v ¶ Oēm oſtē. mā. ſcḋm rōnis dictamē. alit̄ nō eēt māſuetudo: ſꝫ magis puſillanimitas. x ¶ Ad oēs ho. tā fideles q̄ infideles. y ¶ Eramꝰ. Hic ꝯſeq̄nter ponit dicte īſtructiōis rō. Et ē duplex. Prima accipit ex parte ſtatꝰ ꝯuerſoꝝ ad fidē catholicā an̄ ꝯuerſionē in q ſtatu erāt mali ⁊ defectuoſi. ⁊ iō dꝫ defectuoſis hoībꝰ ⁊ infidelibꝰ ꝯdeſcēdere ꝑ māſuetudinē q̄ntū pōt fieri bono mō ſcḋm rōnis dictamē. iō dicit: Eramꝰ eñ aliq̄ñ ⁊ nos. id ē ſine ſapia vera q ē xp̄s q̄uis tūc aliq̄ eēnt phī mundana ꝑditi ſapia. z ¶ Increduli. in his q ſunt ſupra rōnē: cuiuſmodi ſūt ea q ſunt fidei. a ¶ Errātes. i moribꝰ. b ¶ Seruiētes deſi. ⁊c. i. paſſionū ſectatores. c ¶ In mali. ⁊c. q̄tū ad illos q peccabāt ex certa malicia. ⁊ qꝛ h eſt valde deteſtabile. iō. ſubdit: d ¶ Odibiles. i. deo. e ¶ Odiētes inuicē. qꝛ mali hoīes nō habēt amicitias ad alios: nec etiā ad ſeipſos: vt declarat phs. viij ethicoꝝ. f ¶ Cum autē. Hic ponit ſecunda ratio dicte inſtructionis. ⁊ ſecūdo ex dictis infert quādā ꝯcluſio / ibi: Fidelis. Ratio ꝑmo accipit ex credentiū ſta

Diuiſio

Diuiſio

A ¶ bona nobis ſpūalia abunde tribuit. Aci: a ¶ Preceſſe.i.mag' pficere et ſeipſis meliores fieri. b ¶ Hereticū ho. Hereticus ē q̄ p v̄ba leg' legē ipugnat. ꝓpriū eni ſenſū aſtruit ex v̄bis legi vt prauitatē mētiſ ſue leg' auctē ꝯfirmet q̄ vitādi ſūt: q̄ freq̄nti correcti exercitatiores eēnt ad malū. c ¶ Proprio iu.ſe dānat q̄ errorē laudat ⁊ v̄itatē vituꝑat. d ¶ Zenā legiſpe. ⁊c. Hoc dicit: nō q̄ peritior ſit appollo ſȝ q̄ hui' ꝓfeſſionis erat in ſynagoga. e ¶ Appollo. Ep̄s fuit corinthioꝝ q̄ ꝓpt ſeditionē cōcitatā aduerſum ſe a pſeudo apl'is diſceſſerat cū ȝena ſocio ſuo ad titum cretenſem ep̄m. Sȝ corinthus iā ſedatis p epl'as Pauli mandat tito: vt priuſq̄ v̄ētat nicopolim ꝓmittat eos ita ſollicite: vt nihil in viatico illis deſit. f ¶ Ut nihil ⁊c. Ideo iubet ſūptus illis neceſſarios dari: q̄ dignū erat vt q̄ ſpūalia tradebāt nō illis deeſſent carnalia.

Hereticus quis

Appollo

Philemōi. coloſēſi: q̄ nulla eccliaſtice miſtratōis ꝑdit' erat dignitate ſȝ vir laudabil' in plebe familiares l'ras mittit apl's ꝓ oneſimo ſeruo ei' q̄ cū dāno ei' fugerat: ſȝ ab apl'o audito euāgelio baptiȥat' eſt cui ⁊ veniā dep̄cat apl's ſcribens a roma de carcere. Et eſt intētio apl'i

Argumētū epiſtole

Ni.de lyra

¶ ſplorare eū poſt ſuā ꝯuerſionē ad quā vocati ſunt vt ſint heredes vite eterne ⁊ h̄ ex mera dei gr̄a ⁊ benignitate: ꝓpter q̄d benigni alius etiā infidelib' debēt eē: maxie p̄ncipib' q̄tū pōt fieri ſm deū: ⁊ h̄ eſt q̄d dicit: Cū aūt
B beni. ⁊ hu. apparuit ⁊c. humanitas i ei' natiuitate: benignitas aūt i ſua cōuerſatione. a ¶ Nō ex opib' iu. q̄ fecim' nos. cū eſſem' peccatores. b ¶ Sȝ ſm ſuā mi. ⁊c. ſalus eni eterna excedit totalit' facultatē nature hūane: ꝓpt q̄d nō poteſt eā attingere niſi ex largitate diuine miſcdie. c ¶ Per laua. re. i. baptiſmi q̄ ē ſpūal' generatio Ioh. iij. a. Niſi q̄s renat' fuerit ex aq̄ ⁊ ſpūſctō nō pōt itroire i regnū dei. d ¶ Et renoua. ſpūſcti. ſpūs eni ſctūs i baptiſmo dat' ēmiſat vitā veterē q̄ fuit ſub pctō: ⁊ inchoat nouā q̄ ē in gr̄a. e ¶ Quē effu. i nos ⁊c. ad deletionem oīm pctōꝝ ⁊ copiā v̄tutū. f ¶ Per ie. xp̄m. ex cui' paſſiōe h̄ȝ efficaciam baptiſmi ſacr̄m. g ¶ Ut iuſti. gr̄a ip̄i'. q̄ facit nos dei filios adoptiuos: ⁊ p ꝯn̄s h ¶ Heredes ſim' ſm ſpem vi. et. in p̄nti: ⁊ i futuro erim' ſm rem. i ¶ Fidel'. hic ex dictis infert ꝯcluſio. ſ. q̄ tit' d̄ hac ſpe vite eēne informet ſuos ſ̄bditos. ⁊ deuitet doctrinā inutilē ⁊ curioſā. dic igit': Fidel' ſer. ē. ſ. q̄ ſim' heredes ſm ſpem vite eēne. k ¶ Et de his volo te cōfir. ⁊c. eſt eni ſpes iſta anchora aīe: tenēs eā īmobilē in bono ſic anchora materialis nauē in mari: ſȝ in h̄ ē differētia: q̄ anchora material' figit' deorſū i mari fundo. hec aūt figit' ſurſum i celo. ideo dicit' Heb. vi. d. Fortiſſimū ſolatiū habeamus q̄ cōfugim' ad tenēdā ꝓpoſitā ſpem: quā ſic' anchorā habem' anie tutā ac firmā: ⁊ incedētē vſq̄ ad interiora velami

a ¶ mūdo ꝑ carnē. ¶ vl' nob̄ p fidē. ¶ appa-
(beni)gnitas et hūanitas apparuit ſalua-
ta. i. illuxit hoīb'. ¶ q̄ nīſ bona fecerem' nos
toris nr̄i dei. Nō ex opib' iuſticie q̄ a
a ¶ ita forſitā etiā illos q̄ adhuc icreduli. ¶ iā
fecim' nos: ſȝ ſm ſuā miſcdiam ſal- b
ſpe future ſalut'. a ¶ baptiſmi. ¶ i q̄ depoſito
uos nos fec: p lauacrū regenerationis c
veteri homie generat' nou'. a ¶ q̄ q̄ credit q̄tidie magis ⁊ magis renouat' p ſpm in baptiſmo datū. b ¶ ſpiritū.
nis ⁊ renouatiōis ſpūſcti: quē effu d e
a ¶ ad remiſſionē oīm pctōꝝ ad copiā virtutū.
dit i nōs abūde p ieſū xp̄m ſaluato f
a ¶ ad h̄ vt iſtud addat. b ¶ interim in p̄ſenti
rē nr̄m: ut iuſtificāti gr̄a ipſi' here- g h
a ¶ et ſi nōdū ſm rem. b ¶ verat.
des ſim' ſm ſpēm vite eēne. Fidel' i
a ¶ iſte q̄ xp̄s ſaluauit ⁊ heredes fec. ¶ p̄dict'
b ¶ alios. ¶ vel volo te cōfirmare. ſ. eos q̄ cre-
eſt ſermō. Et d̄ his volo te cōfirmā k
dūt deo vt curēt. a ¶ alijs miſt': vel ſibipſis.
a re: vt curēt p̄eeſſe bonis opib' q̄ cre- l
a ¶ p̄dicta. ¶ ideo volo te de p̄dictis confirmare alios q̄. ¶ in ſe. b ¶ alijs.
dūt deo. Hec ſūt bona ⁊ vtilia hoī m
a ¶ d̄ his ꝯfirma. b ¶ vbi nec ſal' nec vtil' ſcia
c ¶ originē enumeratiōes.
bus. †Stultas aūt q̄ſtiōnes ⁊ gene n o
a ¶ q̄s d̄ lege faciūt vt d̄ cibis q̄s alij aſſerūt diſ-
alogias ⁊ cōtētiōes ⁊ pugnas leg' p q
cernēdos. alij n̄. ¶ vt q̄ ſi emēdata ſcriptura de annis mathuſalē ⁊ d̄ hmōi alijs ꝯtra vl' īpoſſibilia ſentire videt'. ¶ ſine fructu. ¶ falſe.
b deuita. Sūt eni inutiles ⁊ vane. †He r s t
¶ n̄ ſolū hec deuita ſȝ ⁊ correctionē poſtq̄ bis fecerit a ¶ alſ vnam.
reticū hoīē p' p̄mā ⁊ ſcdā corre- v x
¶ cur. ¶ perditus.
ptionē deuita: ſciēs q̄ ſubuerſus ē y
¶ icorrigibil'. a ¶ ⁊ q̄ ſciēter peccat vl' ⁊ cū ſit
c q̄ eiuſmodi ē: ⁊ delinq̄t cū ſit ꝓprio ȝ
a ¶ vt interi ꝓuideāt cretēſib' donec ad me venerit
iudicio ꝯdēnat'. Cū miſero ad te ar a
a ¶ iō dic' q̄ vult eū videre cauſa affectus ⁊ vt plenī' cōfirmet in eccliaſtica diſciplina.
theman aut tychicū: feſtia ad me ve b
nire nicopolim. Ibi ei ſtatui hyema
¶ ſic erat i ſynagoga. ¶ q̄ ꝑfect' erat i ſcriptur'
d e re: ȝenā legiſpitū ⁊ appollo ſollicite c
a ¶ eoꝝ q̄ ad viaticū nec̄ia ſūt ill'. ¶ tra ſollicite. ¶ vn̄ āt ret ill'. ¶ cretēſes vt ⁊ alij. ¶ ſibipſis
f ꝓmitte: vt nihil ill' deſit. Diſcāt āt ⁊ d e
¶ dādo miſtr'. ¶ n̄ ad q̄libet. ¶ q̄ iux' pabolā arbor q̄ n̄ fac' fructū bo. excidet' ⁊ i ignē mittet'.
nr̄i bonis opib' p̄eeſſe ad vſus neceſ g h
a ¶ ꝓpt cōpēdiū ſic' oēs ꝯſalutatores ſignificat
ſarios: vt nō ſint ifructuoſi. Salu- b
tāt te q̄ mecū ſūt oēs. Saluta eos q̄ i k
¶ . i. fideli affectu. ¶ nō ficte.
nos amāt i fide. Gr̄a dei cū oīb' vo l m
bis amē. Epl'a pauli ad Titū finit. Argumentum in epl'am ad Philemonem incipit.
a Philemoni familiares l'ras facit ꝓ oneſimo ſeruo ei': p ſcribens ei ab vrbe roma de carcere p ſupraſcriptū

riora velaminis. i. ad ſecreta celeſtia q̄ ſunt nob̄ velata. l ¶ Ut curēt bonis opib' p̄eeſſe. i. vt ſint de p̄mis in opibus bonis. m ¶ Hec. ſ. documenta ſunt bona ⁊c. n ¶ Stultas autē q̄ſtiōes. i. irrōnabiles. o ¶ Et genealogias. i. falſas p q̄s pſeudo apl'i nitebant' oſtēdere ieſū nazarenū d̄ dauid nō deſcēdiſſe ſicut [illegible] ad Timo. i. p ¶ Et ꝯtētiōes. v̄boſas. q ¶ Et pugnas le. inutiles. p q̄s alij nitebant' falſū intellectū ꝓducere. iō ſubdit': r ¶ Sūt eni inuti. i. ſine fructu. s ¶ Et vane. i. falſe. t ¶ Hereticū. Hic oſtēdit' q̄liter tit' ⁊ ſubditi ſui ſe debeāt h̄re erga hereticos. d. Hereticū hoīem. q̄ recepit fidē catholicā ⁊ poſtea corrupit eam. v ¶ Poſt p̄mā. i. vnā eo mō loquendi quo d̄r Gen. i. a. Factū ē veſpere et mane dies vn'. i. p̄m'. x ¶ Et ſcdā corre. deuita. ⁊ facias ab alijs deuitari: ne p eum inficiant' alij. y ¶ Sciens q̄ ſubuer. ē. abſq̄ reditu ⁊ hoc de cōi curſu. ȝ ¶ Cū ſit ꝓprio iu. cōdēna. nā fidē quā recepit vt verā impugnat vt falſā. a ¶ Cū miſero. Hec eſt vltima ps hui' epl'e q̄ d̄r ꝯcluſio ei' in qua ꝓ tito. mādat ⁊ eum ſalutat. di. Cū miſero ad te arthemā aut tychicū. ad regendū in abſentia tua populū tuum. b ¶ Feſtina ad me venire nicopolim ⁊c. q̄ proponebat ibi manere p aliquod ſpaciū temporis. iō ꝓ tito mandabat vt illo tēporis ſpacio poſſet eū plenius informare de eccleſiaſtica diſciplina. c ¶ Zenā legiſpe. ⁊ apol. ſol. p̄mitte. i. priuſq̄ ad me venias remitte. ita ſollicite ꝓuidēdo eis d̄ neceſſarijs. d ¶ Ut nihil illis deſit. in via. erat eni apollo epiſcopus corinthioꝝ: ſed ꝓpter ſeditionem aduerſum ſe concitatā p pſeudo apoſtolos diſceſſerat cū ȝena ſocio ſuo veniens ad [illegible] cretenſem epiſcopū: ſȝ ſedatis corinthus p epl'as pauli mādauit tito vt priuſq̄ v̄iret nicopolim ad eū remitteret eos decenter. Qz autem prius nominat ȝenam: et dicit eum legiſperitum: non eſt ex eo q̄ eſſet maior vel peritior: ſed quia dignitas epiſcopalis ipſius appollo ⁊ eius ſcientia erant note ⁊ famoſe: non ſic autem alterius. ideo prius ipſum nominauit et peritum expreſſit: ne cura prouiſionis circa eum negligeret': ⁊ ſi queraf vnde fieret iſta ꝓuiſio. reſpōdit. d. e ¶ Diſcāt autē et noſtri. ſ. cretēſes vobis ſubditi. f ¶ Bonis opib' p̄eeſſe. i. inſiſtere. ſ. miniſtrādo doctoribus. g ¶ Ad vſus ne. non ſuperfluos. h ¶ Ut nō ſint in. ⁊ ſic excidāt ⁊ in ignem mittant': ſicut arbor ifructuoſa: Mat. vij. c. Oīs arbor q̄ nō fac' fru. bo. excidet' ⁊ in ignē mittet'. i ¶ Salutant. te. Cōſequenter ſalutat eū ex parte ſociorū d. Salutāt te q̄ mecū ſūt oēs. quoꝝ noīa tacet ꝓpter breuitatem. k ¶ Saluta eos q̄ nos a. i fi. i. fidelit' ⁊ nō ficte. Cōſeq̄nt' ſalutat eos generaliter. di. l ¶ Gr̄a dei. q̄ ē arra vite hēe. m ¶ Cū oīb' vobis ſupple ſit. Amen. ¶ In ca. iij. vbi d̄r in poſtilla: Stultas aūt queſtiones.

Additio. Quid itelligat' p h̄ q̄d d̄r: Stultas aūt queſtiones ⁊ genealogias: dictum fuit in additione. ſ. ad Timo. i. ⁊c.

C

† 24. q. i. q̄ dignior. et q. 3. c. dixit apl's. 16. q. 5. c. ep̄i in prin.

D

implorare veniā oneſimo apō philemonē. Modus talis eſt: pus ſalutat illum cum vxore et filio: deinde agit gratias deo de bonis eorum cōmendans fidem ꝛ charitatem eorū: poſtea philemonē obſecrat cū ei imperare poſſet: vt oneſimo parcat ꝛ gratias deo agat: q̄ talē illuʒ recepit vt nō ſeruū eſtimet: ſed dilectiſſimū fratrem: ac deinde dicit vt paret ſibi hoſpitiū ſperans ad ipm ire.

¶ Epiſtola Pauli ad Philemonē incipit: Ca.I

Paulus vinctus. Non dicit Apl's qḋ eſt nomē dignitatis: ſed vinctus qḋ ē nomē humilitatis: q2 nō impat ſed orat. Eſt eñ hic itercessio ꝓ oneſimo. iḋ q̄ humilitatē ſuā cōmemorat incipiēs ab iniuria ſua: vt dignitatē eple ſue faceret. Sicut eñ pcti cauſa vinciri opprobrium ē: ſic econtra ꝓ xp̄o cuſtodie vincula ſuſtinere maxima gloria ē. Eo eñ tpe in cuſtodia erat. Iḋ ait Paul' vinct' ꝛc. q. cui' miſereri debes nō eſſe cauſa doloris: qḋ eris ſi imiſericors filiū cruciaueris. b ¶ Dilecto. Vel diligibili: ſicut in greco habet q̄ ſcʒ diligi meret. c ¶ Gras ago. Poſt ſalutationeʒ de bonis gras agit cōmēdans fideʒ ꝛ charitatē q̄ iḋ cōmemorat: vt memorata bonitas moneat eū ad veniā. d ¶ Quā ha. ꝛc. Quia eñ i xp̄m credebat et eū diligebat ꝛ ſanctis credebat et eos diligebat: ꝛ per opa fidei ꝛ charitatis xp̄o ſeruiebat ꝛ ſanctis. e ¶ Ut cōicatio ꝛc. Quaſi fidē habes ꝛ charitateʒ in xp̄o ꝛ in ſanctis: ita vt cōmunicatio fidei tue euidēs fiat: id eſt vt fides tua cōicans fidei noſtre vl' q̄ alius ex fide tua cōicas euidēs ſit. Et h̄ f ¶ In agnitiōis ꝛc. i. ita euidens ſit: vt hoc merito cognoſcat oē bonū eſſe i te p xp̄m. i. oim bonoꝝ ſufficiētia. Vel ita: Memor ſum tui ꝛ gras ago i orōnib' habitis de hoc. Ut cōmūicatio fi. tue. iḋ ē opatio fidei q̄ ſeruis xp̄o ꝛ ſctis. g ¶ Euidēs fi. i agni. Que eſt. h ¶ In xp̄o ie. i. cū cognitiōe boni eterni: vt illḋ expectet i pmiū. h̄ ei orat Apl's vt opatio ei' cū cognitiōe fiat bōitatis. i. vt tali mēte opet: vt i ſuturū ide expectet pmiū ieſū xp̄m: nō retributiōʒ tpaliū. i ¶ Uiſce. ſā. i. filij ſctōꝝ chariſſimi vl' erga te ꝓpēſi' ſctōꝝ affect' quieuit te. ſ. ꝯſolāte: ꝛ refrigerat' ē q2 bonū te p oña iuenerūt.

l ¶ Obſecro te. Magnū ē nō de humili: ſed de ſublimi ſi ſe inclinat ꝛ obſecrat. k ¶ Senex. Seni magis etatis ſimilitudine debet obſequi.

m ¶ Ut mea viſcera ſuſci. h̄ Oneſimū

Alr'nō hȝ toperis

Alr hȝ filium meum chariſſimū

onesimum. Explicit Argumētum. Incipit epiſtola Pauli ad Philemonē. Ca.I

a Paulus vinct' chriſti ieſu: ꝛ timotheus frater philemoni dilecto adiutori noſtro: et appie ſorori chariſſime: ꝛ archippo cōmilitoni nro: ꝛ ecclie q̄ i domo tua ē. Grā vob ꝛ pax a dō prē nr̄o ꝛ dño ieſu chriſto. Grās ago dō meo ſp memoriā tui faciēs in orōnib' meis audiēs charitatē tuā ꝛ fidē quā habes in dño ieſu ēt i oēs ſctōs: vt cōmunicatio fidei tue euidēs fiat in agnitiōe oīs operis boni in chriſto ieſu. Gaudiū eñ magnū habui: ꝛ ꝯſolatiōnē in charitate tua: quia viſcera ſctōꝝ requieuerūt per te frater: ꝓpter qḋ multā fiduciā habēs in chriſto ieſu imperādi tibi qḋ ad rē ptinet: ꝓpt charitatē magis obſecro cūʒ ſis talis vt paul' ſenex: nunc aūt et vinctus ieſu chriſti: Obſecro te ꝓ meo filio quē genui i vinculis oneſimo: q̄ tibi aliquādo inutilis fuit: nūc autem ꝛ mihi ꝛ tibi vtilis: quē remiſi tibi. Tu aūt illum vt mea viſcera ſuſcipe. Quē ego

¶ cui' etiā cā tu debes miſereri. a ¶ fratri. ¶ ꝑuētu virtutū. b ¶ miniſterio ꝑdicatōis. ¶ vxori ei': vt ꝛ hec virū oret. a ¶ filio eius coloſſenſiū miniſtro: vt ꝛ hic patrem exoret. ¶ toti familie: vt ꝛ hi orent. b ¶ ꝛ nō alia ſalutat i hūc modū. ¶ remiſſio peccatorū. ¶ mētis ꝛ recōciliatio ad deū. a ¶ mēorata bonitas monere pōt ad veniā. ¶ id eſt cōmendationē fidei tue ꝛ charitatis. ¶ fidē ꝛ charitatē. a ¶ p opera fidei ꝛ charitatis ſeruit ſanctis. b ¶ vel omnibus ſanctis. ¶ cōmunicans fidei noſtre fides tua vel qḋ alijs tua cōmunicans euidēs ſit vt hoc merito agnoſcat oē bonū eſſe in te p chriſtū. ¶ hoc ideo oro quia. ¶ in corde. a ¶ in aduerſis. b ¶ q̄ non ſolo virtutis habitu in corde viguit: ſed etiā extra in opere manifeſtata eſt. a ¶ hac. b ¶ interni affectus. ¶ quia ſanctis vtenſilia miniſtrauit. a ¶ digne illos recipientē a ſuis laborib' q̄ſi quodāmodo reſpirātes. ¶ vl' erga te. b ¶ q2 ſeruis alijs multo magis mihi: q2 ad hoc faciendū ꝓmptus. a ¶ nō dico poteſtatē cōtra tua licita. ¶ p chriſtū ieſum. ¶ etiam. ¶ tuā vtilitatē. ¶ meā vel tuā. a ¶ vñ ſupra: Seniorē ne increpaueris: ſʒ obſecra vt patrē. b ¶ vita ꝛ etate. ¶ ego a ¶ ꝓpt qḋ mag' debes moueri. b ¶ incā a ¶ ꝛ iḋ teneri' diligo. ¶ i fide. b ¶ cū eēs ¶ oñ infidelis. ¶ tua tollēdo ¶ ſeruiēdo ꝛ p me tibi cui' eſt quicqd tuus mihi ſeruus fecit. ¶ vt filiū vel ami ¶ in eo affectu.

¶ Poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ad Philemonē incipit: Ca.I

Paulus vinct'. Hic incipit epla ad Philemonē: q̄ diuidit in tres ptes. ſ. in ſalutationeʒ ꝛ ꝓſecutionē ibi: Grās ago. ꝛ ꝯcluſionē ibi: Cōfidēs. In pma pte ponūt pſone ſalutātes/cū dr: Paul' vinctus ieſu xp̄i. i. incarcerat' ꝓ fide ieſu xp̄i: Hic nō noiat ſe apl'm qḋ ē nomē dignitat' ſʒ vinctū ꝓ ieſu xp̄o: qḋ ē expſſiuū pietat': eo q̄ itēdebat monere philemonē ad pietatē erga oneſimū: ꝓ quo ſcpſit hāc eplam philemoni: vt patebit ꝓſeqndo. b ¶ Et ti. fra. hūc adiūgit i ſalutatiōe: q2 erat dilect' philemōi: vt ſic petitio ſit mag' exaudibil': nō ſolū ꝓ reuerētia pauli: ſʒ etiā ꝓ amore Timothei. ſcḋo ponūt pſone ſalutate: cū dr: c ¶ Philemo. di. ad. no. i ope pdicatōis. d ¶ Et appio. ca. Hec vt dicit Glo. erat vxor philemōis. iḋ ponit eā i ſalutatiōe vt inclinet philemonē ad petitiōis exauditionē. e ¶ Et ar. cō no. in militia xp̄i/ reſiſtēdo virilit' aduſarijs fidei: ꝛ iſte noiat' eadē rōne q̄ ꝛ appia. f ¶ Et eccle. i. cōgregatōi fideliū. g ¶ Que i do. ꝛc. nā cū eo plures habitabāt fideles. tertio ponūt optata bona/cū dr: h ¶ Gra vo. exponat' ſic' i pncipio eple pcedētis. i ¶ Grās ago. Hic ꝯñr ponit' hui' eple ꝓſecutio. ꝛ diuidit' i duas ptes: q2 pmo paulus captat philemōis beniuolētiā. ſcḋo formas ſuā petitionē/ibi: Propt qḋ. Circa pmū dicit: Gratias ago deo meo ſp: actu vl' habitu. Vel: Semp: id ē oib' tpib' ad h̄ decentib'. k ¶ Memoriā tui fa. grās agēdo ꝓ bonis tuis pterit' ꝛ deꝓcādo ꝓ futuri'. l ¶ Audiēſ cha. i. cōmēdatōēʒ tue charitatis ꝛ fidei a referētib' mihi. m ¶ Quā ha. i do. cui ſeruis fidelit'. n ¶ Et i oēs ſan. q̄bus tua bona cōicas miſericordit'. o ¶ Ut cō. ꝛc. h̄ refert' ad id qḋ ſupra dr: Memoriā tui faciens i orōnib' meis. i. orādo: Ut cōicatio fidei tue: i effectu quo ſeruis chriſto fideliter ꝛ ſanctis eis miniſtras miſericorditer. p ¶ Euidens fiat. p receptionē pmū. q ¶ In agni. ꝛc. i. i claram viſiōe dei in q̄ ē oē bonū. r ¶ In xp̄o ie. i. p xp̄m ieſū tāq̄ȝ p mediatorē noſtrū. Vel dr: In xp̄o ieſu. q2 btī reficiūt' iteri' in aſpectu ſue deitat' ꝛ exteri' i aſpectu ei' hūanitat'. s ¶ Gaudiū eñ ꝛc. q2 bonū diſcipuli redūdat i bonū magiſtri. t ¶ Quia vi. ꝛc. Cōſolat' eñ fuerat eos verbo ꝛ etiā neceſſaria miniſtrādo. Hāc aūt cōmēdationē ꝛ ꝯſiles nō faciebat Apl's ad adulādū: ſʒ vt ꝓuocaret ad mai' bonū: q2 virtus laudata creſcit. v ¶ Propt qḋ. Hic ꝯñr Apl's format petitionē: ꝛ ſcḋo remouet excuſationē/ibi: Forſitan eñ. Circa pmū dic: Propt qḋ. i. ꝓpter charitatē q̄ te audiuī. x ¶ Multam fiduciā habeo: id ē ꝓ amore xp̄i ieſu. y ¶ Imperādi tibi qḋ ad rem pertinet. id eſt qḋ eſt decens ꝛ rationabile. z ¶ Propter charitatē. inter me ꝛ te mutuā. a ¶ Magis obſecro cum ſis talis: vita ꝛ etate. b ¶ Ut paulus ſenex. ꝓpter qḋ magis volo vti depcatione q̄ȝ imperio. Unde et ſcribens timotheo: dicit pma epiſtola. iiij. ca. Seniorem ne increpaueris: ſed obſecra vt patrem. c ¶ Nūc autē ꝛ vinctus ieſu chriſti. quaſi diceret. mea ſenectus ꝛ icarceratio monere te debent ad acquieſcendū mee depcatiōi: que ſubdit' cū dicit': d ¶ Obſecro te ꝓ meo filio. ſpūali. e Quem genui. in fide. f ¶ In vinculis oneſimo. exiſtēs. ꝓpter qḋ teneri' ipſuʒ diligo. g ¶ Qui tibi aliquando inutilis fuit. tua tollendo quādo erat infidelis. h ¶ Nunc autem. regeneratus in chriſto. i ¶ Et mihi ꝛ tibi vtilis. ſeruiendo fideliter ꝛ mihi ꝛ tibi. k ¶ Quem remiſi tibi. melioratū. l ¶ Tu autē illum vt mea viſcera ſu. id eſt vt filium meū chariſſimū ac ſi fuiſſet genitus ex meis viſceribus. m ¶ Quem ego volueram mecū detinere vt ꝓ te. q̄ filius meus eſ iam diu.

Diuiſio

Diuiſio

M Mihi

A Oneſimū ꝓfugū recurrētē ad diuinū auxiliū cū eēt in cuſtodia apl's Paulus baptiçauit vidēs in illo vtilitat' ſpem: quē ſic cōmēdat vt ſuū animū i illo ſigni ficet recipi. a ¶ Forſitan eñ. Jō di cit: q: oia humana dubia: ⁊ potuit alia eſſe cauſa quare ſic deus diſpoſuerit.

b ¶ Maxime mi. Mihi magiſtro tuo: frater oneſimus eñ offenſo ꝓprio dño ↄfugit ad apoſtolū ad hoc vt oblit eratis pctis vtilis reuerteret i eñ vt nō ſolū dño ſuo eq̄lis fieret meritis: ſed ipi magiſtro frater. Et ne philemon: q: dñs ↄtra ſeruū inſtaret: humiliat eū dicēs: Fratrē ⁊ in carne: q: ex vno adam oēs: ⁊ in dño ꝑ fidē. c ¶ Hoc mihi imp. Nūc excuſationē oēm ↄuellit: cū ſibi i putādū eſſe dicit: ſi vel leſit vel debet ali qd. d ¶ Jta ſr ego ⁊c̄. i. gaudebo de te in regno dei: ſi feceris qḋ rogo. Et qd eſt illud ſubdit: Refice vi. ⁊c̄. e ¶ Cō fidēs de obe. ⁊c̄. Prouocat eū ſic blā diēdo vt nō ampli⁹ faciat q̄ꝫ poſtulat ab eo. Solet eñ fieri vt q̄ de ſe videt bene ſentiri: meliorē ſe p̄beat. f ¶ Simul aūt ⁊. ⁊c̄. Ut ſollicitiorē eū faciat ⁊ ad obediēdū ꝓmptiorē vētuꝫ ſe ad illū ſi gnificat: q: vl̄ h̄ p̄t eū mouere ad veniā.

Finit epl'a ad Philemonē.

Incipit argumētū ad Hebreos.

An epl'a ſit pauli

In primis vi. Quidā ↄtrat' ca lūniatores hāc epl'am nō eē pau li dicere auſi ſūt: eo ꝙ nomē eius in titulo nō habeat: ⁊ lōge ſplendidiore atq; facūdiore ſtilo q̄ꝫ alie reſplēdeat: ſꝫ aut barnabe aut luce vel clemētis vl' ter tulliani. Quib⁹ in ꝓmptu nob ē rñdere. Si eñ ideo nō ē dicēda pauli: q: nomie ei⁹ p̄titulata nō eſt: ḡ nec alicui⁹ illoꝝ: i mo nulli⁹ oīno / cū nulli⁹ nomē habeat i titulo. Jō aūt nomē ſuū huic eple ſicͭ et ceteris non p̄poſuit: q: hebreis odioſus erat qḃ⁹ leg' deſtructor videbat. Quia ḡ nō eoꝝ: ſꝫ gētiū erat apl's: nomē ſuū B eis odioſū tacuit: ne p̄ſcripti nois iuidia ſequentis vtilitatē excluderet lectiōis. Sciēs q̄ꝫ eoꝝ ſupbiā: ſuāq; hūilitatem ipē demōſtrās: ordinis ſui dignitatē no luit anteferre noiando ſe aplm. Sꝫ me ritū officii ſui tacēs ſupbie: ipē hūilī n̄ ſe aplm noiauit: ne ſupbi idigrēt. Qꝫ vo h̄ epl'a maiore relucet facūdia q̄ꝫ alie: ſa ne mirādū nō ē: cū naturāle ſit vnicuiq; pl⁹ i ſua q̄ꝫ i aliena valere lingua. Cete ras eñ epl'as apl's ꝑegrino. i. greco ſer mone cōpoſuit: hanc aūt ſcpſit hebraica lingua. Cui⁹ ſenſū ⁊ ordinē retinens lu cas poſt exceſſū ei⁹ greco ſermone cōpo ſuit. Nō ē ḡ miꝝ ſi in hac tāto doctrine fulget eloquio: ꝓpulſatis ḡ calūnis ad uerſanciū ↄtrarii nullaten⁹ ambigenduꝫ eſt: ⁊ hāc pauli fore epl'am. Jn q̄ intēdit xp̄i eminentiā ⁊ fidei ſufficiētiā: necnon ⁊ leg' iſufficientiā ⁊ inutilitatē oñdere. ¶ Paul⁹ doctor egregi⁹ gētiū apl's mi niſteriū ſuū volēs honorificare iuxta qḋ

Roma. 11.b in epl'a ad romanos ait: Qꝛ diu q̄dē ſuꝫ apl's gētiū honorificabo miniſteriū me um tēptans ſi q̄ mō ad emulādū ꝓuocē carnē meaꝫ. Eccleſiis hebreoꝝ ſcpſit de eminētia xp̄i ſm̄ vtrāq; naturā ⁊ inutili tate leg' moſaice / aſtruēs mult' modis fidē ieſu xp̄i abſq; legalib⁹ ſufficē ad iu ſticiā ↄſequēdā. legalia vo p⁹ paſſionē xp̄i nō mō nō ꝓficere: verūetiā officere q̄rū dā hebreoꝝ ſupſtitioſaꝫ traditiōēꝫ exclu dens: q̄ xp̄m ↄfidētes legales obſeruā

Hiaste

voluerā mecuꝫ detinere: vt pro
te mihi miniſtraret i vinculis euā a b
¶ conſenſu.
gelij. Sine conſilio autē tuo nihil c d
¶ vt nō. ¶ ↄtra velle tuū.
volui facere: vti ne velut ex neceſ e
a ¶ ꝙ tu⁹ mihi ſeruit: vt tñ velit de⁹ facit: qui opat' in nob: ⁊ velle ⁊ opari ꝓ bona volūtate
ſitate bonū tuum eſſet: ſed volun
¶ ſuſcipe q: vtilis fuit fuga ei⁹.
a tarium. Forſitan eni ideo diſceſ f
¶ hic ⁊ in futuro.
ſit ad horam a te: vt i eternū illum g
¶ tñ.
recipias: iā non vt ſeruuꝫ: ſed pro h
¶ ꝓ ſeruo ꝙ ante vel fratrē chariſſimū plus ſeruo. fratres eñ plus q̄ꝫ ſerui chari ſunt.
a ¶ charū
b ſeruo chariſſimū fratrem maxime i
a ¶ q̄ꝫ ante vel q̄ꝫ mihi. ¶ char⁹ eſſe debet.
mihi. Quātō autē magis tibi ⁊ in k l
a ¶ ꝑ ↄditionē p̄ne natiuitat'. ¶ q: ſeru⁹ tu⁹
b ¶ ꝑ fidē. ¶ quia fidelis frater. ¶ hēc vis.
carne ⁊ i domino. Si ergo habes m n
¶ q̄ſi ſi nō ſuſcipis nō es ſocius.
me ſocium: ſuſcipe illuꝫ ſicut me. o
Si āt aliq̄d tibi nocuit aut debet: p q
c h̄ mihi imputa. Ego paul⁹ ſcripſi r s
a ¶ vel hic vel in futuro. ¶ reddā dico.
¶ min⁹ exigo q̄ꝫ debes.
mea manu. Ego reddā vt nō dicā t v
¶ nō mō tua. ¶ adiuratio.
d tibi ꝙ et teipſum mihi debes. Jta x
frater ego te fruar i domino: refice y z
a ¶ filiū vel intellectū. b ¶ vel dño. ¶ i. ꝓpter xp̄m vel dñm.
c viſcera mea i chriſtō. Confidens b
ti obediētia tua ſcripſi tibi: ſciens
qm̄ et ſuper id quod dico facies.
¶ vel hic monet ad veniā.
f Simul aūt ⁊ para mihi hoſpitiū.
Nā ſpero ꝑ oratiōes vr̄as donari
me vobis. Salutat te epaphras
cōcaptiu⁹ me⁹ i chriſto ieſu: marc⁹
ariſtarchus: demas ⁊ lucas adiu
tores mei. Gratia dñi noſtri ieſu c
chriſti cuꝫ ſpiritu veſtro amen. d

Finit Epl'a pauli ad Philemo nē. Argumētū in epiſtolā ad He breos incipit.

g In primis videndū eſt cur apl's paul⁹ i hac epl'a ſcri bēda nō ſeruauerit morē ſuū: vt vel vocabulū nois ſui: vel ordinis deſcriberet dignitatē. Hec cauſa ē ꝙ ad eos ſcribēs q̄ ex cir cūciſiōe crediderāt quaſi gentiuꝫ apl's ⁊ nō hebreoꝝ: ſciens quoq; eoꝝ ſupbiā: ſuāq; hūilitatē ipe de monſtrās: meritū officij ſui nolu it anteferre. Naꝫ ſimili mō etiā io hannes apl's propter hūilitatē in epl'a ſua nomē ſuū eadeꝫ rōne nō

C a ¶ Mihi miniſtraret. cū ſit ſeru⁹ tu⁹: ⁊ ſic mihi miniſtrares per ipm. b ¶ Jn vinculis euange. id ē qb⁹ ſu alligat⁹ ꝓ p̄dicatiōe euan gelij. c ¶ Sine ↄſi. aūt. tuo. i. ſi ne aſſenſu tuo. d ¶ Nihil vo. fa. de ei⁹ retētiōe. e ¶ Uti ne velut ⁊c̄. i. ne bonū miſteriū qḋ fieret mi hi ꝑ eū qḋ ſm̄ ↄditatē debet dici tuū: eo ꝙ eſt ſeru⁹ tu⁹: videret mag' coa ctū q̄ꝫ volūtariū ex p̄te tua. f ¶ For ſitā. Hic ↄſeq̄nter remouet dupli cē excuſationē quā poſſet iſte Phile mon facere. Prima ē: q̄a oneſimus ab eo receſſerat ipo neſciēte: ꝓpē qḋ nō debebat ab eo iteꝝ recipi gratio ſe. hoc aūt excludit apl's ꝑ h̄ ꝙ ille re ceſſus cedit ad bonū philemonis di cēs: Forſitan autē diſceſſit ad horam a te. i. modico tp̄e qḋ q̄ſi ni hil reputādū ē. v. phyſi. g. ¶ Ut in eter. illū re. i. nō ſolū in p̄nti ad tuū ſeruitiū patū: ſꝫ etiā in futuro te cū ad celi gl'iam ordinatū. iō ſubdit: h ¶ Jā nō vt ſeruū ſed ꝓ ſer uo cha. religiōe xp̄iana. i ¶ Ma xime mihi. ſ. chariſſimū eo ꝙ in fi de genui eum: vt predictum eſt.

k ¶ Quāto aūt ma. ti. ſupple debet eſſe char⁹ mag' q̄ꝫ ante receſ ſū ipi⁹. l ¶ Et in carne. q: h̄u⁹ tu⁹ ē ad ſuiēdū tibi corpaliter m ¶ Et i dño. q: fact⁹ ē fidelis ad regnādū tecū eternalr̄. iō ↄcludit: n ¶ Si ḡ habes me ſocium. tibi vertiſſi ma charitate coniūctū. Et accipitur ſi pro q:. o ¶ Suſcipe illū ſicut me. i. dulciter ⁊ benigne. p ¶ Si autē. Hic remouet ſcḋa excuſatio: q: poſſet philemon dicere ꝙ oneſi mus recedendo intulit ſibi dānū in ꝑſonis vel in ſuis rebus. hoc remo uet ꝑ hoc ꝙ obligat ſe ad ſatiſfacien dū dicēs: Si aūt aliqd nocuit ti bi. in perſona tua aut in familia. D

Alo hzide

q ¶ Aut debet. ex obligatiōe ali qua. r ¶ Mihi imputa. tāq̄ꝫ de bitori. s ¶ Ego paul⁹ ſcpſi ma. mea. h̄ dicit ad maiorē certitudinē. t ¶ Ego reddam. i. ſatiſfaciā ipi dño: q̄ ē ſupior oīm. iō ſubditur. v ¶ Ut nō dicā tibi. cui⁹ ſubdi tur rō cuꝫ di x ¶ Qꝛ ⁊ teipm ⁊c̄. id eſt q: etiā teipm mihi debes: eo ꝙ es creatura mea in fide catholica ⁊ iſtructiōe euāgelica. q. d. min⁹ exigo a te q̄ꝫ mihi debeas. y ¶ Jta fra ter ego te fruar in dño. i. gaude bo de te in deo ſi feceris que peto. z ¶ Refice viſcera mea. cōplen deſideriū meū in h̄ quod poſtulo. a ¶ Jn dño. i. ꝓpē dñm p̄ncipa liter. ⁊ ꝓpē me ſecūdario. b ¶ Cō fidēs. Hec eſt vltima ps vel epiſto le ↄcluſio: in q̄ primo dicit ſe ſcpſiſſe philemoni ↄfidēs de ꝓmptitudine ſue obediētie di. Cōfidens. Et pa tet. ſecūdo mādat ſibi hoſpitiuꝫ pari ex amicitia ſpeciali dicēs: Simul aūt: tertio ſalutat eū ex p̄te ſocioꝝ ſuoruꝫ di. Salutat te epaphras cōcaptiuus me⁹ ⁊c̄. Et vltimo bñdicit ei ⁊ aliis ſic di. c ¶ Gr̄a dñi nr̄i ieſu xp̄i. que eſt arra vite beate. d ¶ Cum ſpū ve. ſupple ſit ꝑſeuerāter amē.

Diuiſio

Finit poſtilla venerabilis ma giſtri Nicolai de lyra ſup epiſtolaꝫ pauli ad philemonē.

t v Venerabilis

E F dos tenēdos putabāt. Et in hūc erroꝛē quoſdā etiā q̄ ð gētili/tate venerāt ad xp̄m ſua auctoꝛitate induxerāt. Ideo apl̄s ꝓuidēs gētib⁹ ne deīceps in hūc erroꝛē hebꝛeoꝝ auctē trahāť. Judeos quoq̧ ad emulādū ꝓuocās: qḋ eſt honoꝛ miniſterij ſui: gratiā dei hic cōmēdat ꝑ xp̄m verū pontificē ħ tpe fidelib⁹ factā: legē oſtendēs reprobatā: ad vitā etiā de moꝛib⁹ inſtruit: pfitis igiť tpis excellentiā oſtēdit: dicēs deū vnigenitū ſuū nobis miſiſſe ⁊ ī eo nob̄ locutū vt auditoꝝ mētes erigeret. i. fideliū q̄b⁹ ſcribit iudeoꝝ. Ne q: multē mala: q̄ illis acciderāt valde afflicti ⁊ ɔtriti erant: putarent ex hoc ſe inferioꝛes eſſe ceterī ac miſerioꝛes. Ideoq̧ vt eos cōſoleť atq̧ erigat: maioꝛē gr̄a ꝑditos ī initio epl̄e ſue declarat: q: antiq̄s q̄dē ꝓp̄he miſſi ſunt: nobis aūt filiꝰ: ⁊ illis ſerui ⁊ cōſerui locuti ſunt: nob̄ aūt dn̄s. Modus tractandi. G Primū ꝓponit audienda eſſe verba xp̄i cōferendo eū ꝓphetis: q: in eo locutꝰ ē dn̄s vt ī ꝓphetis ⁊ maioꝛ ē eis. Deinde cōmēdat eū alternatim ſm̄ vtrāq̧ naturā humanā3. ſ. ⁊ diuinam. poſtea comparat eū angelis et ꝓfert multa interſerēs de excellentia eiꝰ ſm̄ vtrāq̧ naturā: Deinde cōparat eū moyſi ⁊ ꝓfert. Deinde multē rōnibus et auctoꝛitatib⁹ grām fidei vnibre legē ꝓferendā declarat. Et ſacerdotiū xp̄i leuitico ſacerdotio: ⁊ teſtamentū nouū veteri eiuſq̧ ſacrificium vnum multis illius ſacrificijs ꝓponendū oſtēdit: q: ibi vmbꝛa: hic veritas. Tandem ponit fidei deſcriptionē cū multis teſtimonijs cōmēdās. Circa finē ꝟo moralem ſubdit inſtructionem.

ſtulit. Hāc ḡ epl̄am ferť apoſtolus ad hebꝛeos ɔſcriptā hebꝛaica lingua miſiſſe: cuꝰ ſenſū ⁊ oꝛdinem retinēs lucas euāgeliſta: poſt exceſſū beati apl̄i pauli greco ſermone compoſuit.

Argumentum finit.

Finit argumentum.

Nico. de lyra

¶ Venerabilis mgr̄i Nicolai de lyra in poſtillā ſup epiſtolā Pauli ad Hebꝛeos pꝛoemium.

Pꝛoemium

Cum venerit qḋ perfectū ē euacuabiť qḋ ex pte eſt. j. ad Coꝛ. xiij. c. In pꝛimitiua eccl̄ia illi q̄ ð iudaiſmo ɔuertebāť ad fidē xp̄i ςelabant nimis ⁊ indiſcrete ꝓ lege moyſi mouebāť: ſm̄ ꝙ ſcribiť ī lib. Act. apl̄oꝝ. In q̄ q̄dē texiť hiſtoria naſcētē eccl̄ie: vt diť Hiero. ī epl̄a ad paulinū Ibi enim xxi. ca. introducūť ꝟba btī Jacobi loq̄ntꝭ ad paulū apl̄m ð ςelo ɔuerſoꝝ ad fidē xp̄i ꝓ lege moyſi: ſic dicētꝭ: Vides frater quot milia ſūt ī iudeis q̄ crediderūt xp̄o ⁊ oēs ſūt emulatoꝛes legꝭ ⁊c̄. ⁊ intātū ꝓ lege moyſi ςelabāť ꝙ dicebāť neceſſarium ad ſalutem ipſam obſeruari: vt h̄r Actꝭ. xv. q̄dā deſcēdētes ð iudea. ſ. ī antiochiam vbi erat eccl̄ia fideliū inchoata: dicebāť frēs q: niſi circūcidamini ſm̄ moꝛe3 moyſi: non poteſtis ſalui fieri. ⁊ inde oꝛta fuit hereſis naςareoꝝ/ dicentiū obſeruātiā oīm legaliū eē neceſſariā ad ſalutē: vt dicit Aug⁹. de hereſib⁹. Paulus igitur a deo docꝰ nō ſolū ī terris ꝑ inſpirationē ſicut ceteri apl̄i: ſ3 etiā ī celis ꝑ aptā viſionē ī raptu. ſic ſcribit Aug⁹. ad Paulinū ð vi F dendo deū: videns hoc eſſe cōtra veritatem euangelij: ſcripſit hanc epl̄am hebꝛeis ad fidē xp̄i cōuerſis: in ea manifeſte oſtendēs imꝑfectionē legis reſpectu euangelij. ⁊ ꝑ ɔn̄s eiꝰ ceſſationem in tpe ꝑfectiōis: qḋ ē tp̄s xp̄i. Et ex ħ pa3 ꝙ iſta epl̄a inter epl̄as Pauli pꝛima eſt ī oꝛdine doctrine: licet ſit vltima ſcribēdi tpe: qḋ p3 ex duob⁹. Pꝛimo ex mō ſcribendi: q: hanc epiſtolam ſcripſit apl̄us hebꝛaice vt magis videbiť. ī. ſcriptura aute3 hebꝛaica antiquioꝛ eſt inē oēs ſm̄ ꝙ dicit Iſid. j. etymol. vñ et alie lr̄e deriuanť ab hebꝛaicis ⁊ q̄tum ad ſonū ⁊ q̄tum ad nominationē. qḋ p3 ð lr̄is grecis. pꝛima eni lr̄a hebꝛaica dr̄ Aleph: ſcd̄a Beth. pꝛima ī greco dr̄ Alpha. ſcd̄a Vita: ⁊ ſic de alijs ſaltem in pluribus. vnde p3 ꝙ lr̄e grece ſunt deriuate ab hebꝛaicis: ⁊ nō eſt dubiū ꝙ latine deriuate ſunt a grecis: ſicut idioma latinum ab idiomate greco: ⁊ ſic patet ꝓpoſitu3. Scd̄o ħ p3 ex ſententia: q: in hac epl̄a veritas legis euāgelice ⁊ eius ꝑfectio oſtēdiť: in alijs aūt epl̄is Paulus apl̄s ad obſeruātiā euāgelij fideles hoꝛtať. pꝛius eſt aūt legis veritatem agnoſcere q̄ ipa3 veritatē obſeruare. p3 igiť ꝙ hec epl̄a pꝛioꝛ ē oꝛdine doctrie. In verbo igiť pꝛaſſumpto tria deſignanť ad euidentiā huiꝰ epiſtole. pꝛimū ē imꝑfectio legis moſaice. ſcd̄m ē ꝑfectio legis euāgelice. tertiū eſt oꝛdo vtriuſq̧. pꝛimū tangiť cum diciť: Qḋ ex pte eſt. ſcd̄m cū diciť: Qḋ ꝑfectū eſt. tertiū cū diciť: Venerit et euacuabitur: q: adueniente euangelio lex euacuabiť: vt magis videbiť in ſequētib⁹. Pꝛimo igiť in ꝟbo pꝛaſſumpto tangiť imꝑfectio moſaice legis/ cū dr̄: Qḋ ex pte. pars eni habet rōnem imꝑfecti: ſicut ꝑ oppoſitū totū habet rōnem ꝑfecti. ſm̄ ꝙ dr̄. iij. phyſicoꝝ. Totū ⁊ ꝑfectū idem ſūt. ⁊ ideo imꝑfectio legis moſaice bn̄ deſignať/ cū dr̄: Ex pte. Ad cuiꝰ euidentiā notandū ꝙ in lege diuina occurrūt tria ɔſiderāda. pꝛimū eſt fides vniꝰ dei qḋ ē q̄d preuiū ad ſuſceptionē legis diuine: q: ꝑ fidē ppl̄s adunatur cui lex dať: q: lex nō dať niſi ppl̄o aliq̄ mō adunato. ſecūdum eſt ipſa lex vł coꝛpus legꭍ: qḋ ɔſiſtit in ipſiꝰ mādatꭍ vł monitis. tertiū ē eius finis. finis aūt legis diuine eſt beatitudo eterna: ſicut finis legis politice et humane eſt felicitas politica. In iſtis tribus lex moſaica inueniť imꝑfecta: qḋ patet de pꝛimo. videlicet ð fide. q: l3 in illa lege fuerit noticia aliq̄lis vniꝰ dei: ⁊ etiā chꝛiſti ī quodā generali: tn̄ nō fuit ibi noticia explicita trinitatis ꝑſonarum in vnitate eſſentie. nec ꝑ ɔn̄s incarnationis cuius rō eſt: q: ſicut cognitio naturalis ꝓcedit ð imꝑfecto ad ꝑfectum.

Tria ɔſiderāda in lege diuina

fectū. vt dr̄. j. phyſicoꝝ. Vñ ⁊ pueri vocāt pꝛimo oēs viros patres ⁊ oēs femias matres: poſtea diſtinguūt vnūquodq̧. ita illa ſupnaturalis cognitio minoꝛ fuit ī veteri lege q̄ ī noua in q̄ ꝑ xp̄m veritas lucide ē reuelata. ꝓpť qḋ dicit ſaluatoꝛ. Ioh. xvij. a. Pater mãifeſtaui nomē tuū hoīb⁹ q̄s dediſti mihi ⁊c̄. In ſignū huiꝰ moyſes loquebať ad ppl̄m velata facie: vt h̄r Exod. xxxiiij. q: myſteria fidei nr̄e erāt figuris ⁊ enigmatibus velata. ꝓpter qḋ pr̄es ve. te. poterāt dicere illud qḋ ſcribiť j. Coꝛ. xiij. c. Ex pte cognoſcim⁹ ⁊ ex pte ꝓphetamus. Silr lex moſaica fuit iꝑfecta q̄tū ad ſcd̄m qḋ ē legis coꝛpꝰ ſiue mādata ipſiꝰ. Ad cuiꝰ euidentiā ɔſiderādū ꝙ mādata legꭍ in tria diſtinguunť genera: q: quedā ſūt ꝓcepta moralia. cuiuſmodi ſūt illa q̄ ſunt de dictamie rōnis: etiā ſi nulla lex eſſet poſita. ſicē illḋ mādatū qḋ ſcribiť Exo. xx. b. Honoꝛa patrē ⁊ matrē ⁊c̄. ⁊ ſilr illḋ qḋ ꝑ modū monitiōis ſcribiť Leui. xix. g. Coꝛā cano capite ɔſurge ⁊ honoꝛa ꝑſonā ſenis: ⁊ ſimia. Quedā autē ſūt iudicialia ꝓcepta q̄ ſunt determiatiōes q̄dā moraliū ꝓceptoꝝ in oꝛdine ad ꝓximū: ſicut de dictamine rōnis naturaꝭ eſt ꝙ malefici moꝛianť: ꝓpter qḋ ꝓceptum illud moꝛale eſt qḋ h̄r Exo. xxij. c. Maleficos nō patiarꭍ viuere: ſ3 modus moꝛtis vt ꝙ lapidenť vel decapitenť ⁊ hmōi/ ꝑtinet ad determinationem legis ⁊ determinať ī iudicialib⁹ ꝓceptis. Quedā aūt H ſunt cerimonialia: ⁊ ſūt determiatiōes moraliū ꝓceptoꝝ in oꝛdie ad deū: ſicut de dictamie rōnis naturalis ē ꝙ deꝰ honoreť. ⁊ iō dať de ħ ꝓceptū moꝛale. Exo. xx. b. Memēto vt diē ſabbati ſanctifices. modus tn̄ honoꝛādi deū: vt ꝑ talia vel talia ſacrificia vel talib⁹ tēpoꝛib⁹ ⁊ hmōi/ ꝑtinet ad determinationē legis: ⁊ ħ determiať ī cerimonialib⁹ ꝓceptꭍ: ꝓpter qḋ ꝓceptū Exod. xx. b. Memēto vt diē ſabbati ſanctifices. q̄tum ad determiationē tpis. ſ. diei ſabbati cerimoniale eſt. moꝛale aūt inq̄ntū ibi ꝓcipitur ꝙ hō vacet diuinis. Iſta a ſūt tria ꝓdicta genera ꝓceptoꝝ ī lege moyſi fuerūt iꝑfecta. Et ħ declaratur pꝛimo de moralib⁹ ꝓceptis duplici rōne. Pꝛima rō eſt iſta: q: moralia ꝓcepta ī lege moyſi oꝛdinabāť actus hoīm exterioꝛes tm̄: ꝓpter qḋ apl̄us in epl̄a ad Ro. iij. vocat legē moyſi legem factoꝛum: de actib⁹ aūt interioꝛib⁹ in quibus pꝛincipaliꝰ conſiſtit bonū moꝛis nihil oꝛdinābāť aut parū. Sed contra hoc videť eſſe illud qḋ habeť Exo. xx. vbi cōcupiſcētia pꝛohibeť: Non ɔcupiſces vxoꝛē ꝓximi tui ⁊c̄. Dicendū ē ſm̄ antiquos doctoꝛes ꝙ talis cōcupiſcētia nō ꝓhibeť inq̄tū eſt omnino latēs ī coꝛde: ſ3 ꝓut ꝓdīpebat exteriꝰ ꝑ aliq̄ ſigna: vt per ꝟba ſcurrilia tactꝰ ⁊ oſcula ⁊ hmōi. ⁊ iō ſic exponūt: Non cōcupiſces. i. ſigna ɔcupiſcētie nō facias. Vnde Phił. iij. dicit Glo. ꝙ lex vetꝰ ꝓhibebat manū: nō animū. Vel ſm̄ alios dicēdū ꝙ l3 lex vetꝰ ꝓhiberet ɔcupiſcētiā animi latētē: ħ tn̄ erat in paucꭍ. ſ. ī mechia ⁊ furto. Ite3 ī iſtꭍ inſufficiēter ꝓhibebat cōcupiſcētiā: q: nō puniebat trāſgreſſoꝛes: ⁊ ſic p3 ꝙ lex moſaica inſufficiēter oꝛdiabat actꝰ interioꝛes. Scd̄a rō ē: q: lex moſaica etiā actꝰ exterioꝛes inſufficiēter oꝛdinabat: ſicut p3 Deuē. xxiij. d. vbi dr̄: Nō fenerabis fratri tuo ad vſurā pecuniā. nec fruges: nec aliquā aliā rē: ſ3 alieno. Ibi eīm ꝑmittitur vſura cū extneis ꝑſonis: qḋ ē illicitū ⁊ ɔ̄ dictamē recte rōnis. Silr Deu. xxiiij. a. ꝑmittiť viro dare vxoꝛi libellu3 repudij ⁊ ex cā idebita. vñ ibidē dr̄: Si accepit hō vxoꝛē ⁊ odio habuerit eā ⁊ nō inuenerit gratiā ī oculis eiꝰ ꝓpter aliquā feditatē ſcribet libellū repudij ⁊ dabit in manu eiꝰ ⁊ dimittet eā ð domo ſua. indiuiſibilitas aūt cōiugū ꝑ totā vitā eſt de dictamine rationis naturalis: vt alꝭ declaraui ſuper Matth. Et ſic

A patet ꝙ lex vetus impfecta fuit in moꝛalibus. Propter hãc aũt impfectionẽ lex moſaica dr pedagogus noſter: Gal. iij. d. i. regula pueroꝝ ⁊ impfectoꝝ: in quibꝰ nõ querit pfectio interioꝛ: licet ab exterioꝛibꝰ inhoneſtis timoꝛe diſcipline reprimentur: ⁊ in exterioꝛibꝰ actibus multa eis pmittunt que nõ pmitterent virꝭ pfectis. Propter qḋ Augꝰ. lib. de ſpũ ⁊ littera exponẽs illud .ij. Coꝛ. iij. d. Littera occidit ⁊c. dicit hoc eſſe intelligendũ nõ tñ de cerimonialibꝰ: ſed etiã de moꝛalibꝰ veteris legis: qꝛ ſcʒ nõ ꝓhibebãt aliqua que de ſe ſũt moꝛtifera: vt patet ex ꝑdictis. Propter qḋ dr ad Ro. iij. d. Ex opibꝰ legis nõ iuſtificat omis caro. Secũdo oſtendit ꝙ cerimonialia fuerũt impfecta. ¶ Ad cuiꝰ euidentiã ꝯſiderandũ ꝙ cerimonie veteris legis ſũt in quadruplici differentia: quedã ptinẽt ad ſacramẽta: quedã ad ſacrificium: quedã ad obſeruationẽ: quedã ad ſacra. Sacra aũt ⁊ obſeruationes oꝛdinant ad ſacrificia ⁊ ſacramẽta: qꝛ ſacra dicunt vaſa ⁊ loca ⁊ hmõi qbus vtebant in ſacrificiis ⁊ ritu colendi. Obſuatiões dicunt quidã modi religioſi viuẽdi qbus vtebant iudei: q erant populꝰ peculiaris ipſius dei: vtpote ꝙ cuſtodirent ſe ab aliqbus cibariis ⁊ potibus ⁊ veſtibꝰ ⁊ cõſimilibꝰ. ⁊ hoc qꝛ erãt populus deo ꝯſecratꝰ p ſacramẽtũ circũciſiõis ⁊ alia ſacramẽta. Nũc aũt ita eſt ꝙ ex fine accipit rõ eoꝝ q ſunt ad finẽ: ⁊ ideo ſi oſtẽdat ꝙ ſacrificia ⁊ ſacramẽta erãt impfecta: ſufficienter erit oſtẽſũ ꝙ ſacra ⁊ obſeruatiões erãt impfecta: qꝛ oꝛdinabãtur ad duo ꝑdicta ſicut ad finẽ vt ꝑdictũ eſt. Qr aũt ſacrificia veterꝭ legis eſſent impfecta oñdit: qꝛ quedã erant ſacrificia ꝓ pctõ oblata: ⁊ hec erãt impfecta: qꝛ nõ poterãt auferre pctã. ꝓpter qḋ dicit Apls ad Heb. x. a. Impoſſibile eſt ſanguine hyrcoꝝ ⁊ taurorũ auferri pctã. Et iteꝝ ibidẽ: Ois quidẽ ſacerdos. ſ. veteris legis: pſto eſt quotidie miniſtrãs: vt eaſdẽ offerẽs hoſtias: q non poſſũt auferre pctã. ⁊ ħ idẽ habet Eſa. xl. d. Libanꝰ nõ ſufficiet ad ſuccẽdẽdũ: ⁊ aĩalia nõ ſufficiẽt ad holocauſtũ. Libanꝰ aũt hic vocat pmũ tẽplũ qḋ factũ fuit de libani lignis: aĩalia aũt ibi oblata ⁊ q̃tũ ad ptẽ ꝯcremata / nõ ſufficiebãt ad amotionem peccati. Alia erãt ſacrificia pacifica. i. ex deuotiõe oblata ad gratiã dĩ impetrãdã ſeu aliqḋ beneficiũ diuinũ: ⁊ illa erãt impfecta: quia grã diuina ſeu beneficiũ diuinũ nõ impetrabat rõne oblati muneris: licet aliqñ daret ꝓpter deuotionẽ ⁊ fidẽ offerẽtis. ⁊ hoc eſt qḋ dicit Apls ad Heb. ix. d. Tabernaculũ factũ ẽ pmũ ⁊c. Et ſequit: Que ẽ pabola inſtãtis tpis iuxta quã munera ⁊ hoſtie offerunt q nõ poſſũt iuxta ꝯſcientiã pfectũ facere ſeruientẽ. Perfectio ꝯſciẽtie eſt p donũ gratie. ⁊ ſic patet ꝓpoſitũ q̃tum

B ad legꝭ ſacrificia. Similit ſacramẽta veterꝭ legꝭ erant impfecta. Ad cuiꝰ euidentiã ꝯſiderandũ ꝙ illa ſacramẽta erãt oꝛdinata ad faciẽdũ hoĩes idoneos ad cultũ diuinũ: ⁊ iḋ de eis aliq erãt cõmunia toti populo tã virꝭ q̃ mulieribꝰ: vt purificatiões aliq a tactu imũdi vel moꝛtui: q purificatiões fiebãt p aſpſionẽ aque expiatiõis: de qua habet Nume. xix. ⁊ ꝯſimilia. Aliq aũt erant ſacramẽta ſolis virꝭ ꝯueniẽtia ſicut circũciſio. Aliq ſolis ſacerdotibꝰ: ſicut ꝯſecratio ⁊ vnctio ſacerdotꝭ: ⁊ ſimilia. Cuiꝰ rõ ẽ: qꝛ ſacerdotes ſpeciali mõ applicabant ad cultũ dei. Iſta tñ ſacramẽta ꝑdicta erãt impfecta: qꝛ nõ ꝯferebãt gratiã: ſine qua non efficiunt hoĩes idonei ad cultũ diuinũ: iḋ ſacramenta legalia dicunt egena ⁊ infirma: Gal. iiij. b. vbi dr ſic: Nũc autẽ cũ cognoueritis deũ: imo cogniti ſitis a deo: quõ ꝯuertimini iteꝝ ad egena ⁊ infirma elemẽta? Dicunt aũt infirma qꝛ nõ ꝯferebant aliquã poteſtatẽ ſpũalem: ſicut cõferũt ſacramẽta noue legis. ſimiliter dicunt egena: qꝛ nõ ꝯferebãt gratiã q̃ neceſſaria eſt ad bene vtẽdũ illa poteſtate. Sʒ cõtra hoc videt: qꝛ in Exodo et Leuitꝭ. quaſi vbiq dicit ꝙ illa ſacramẽta reddebãt homies idoneos ad cultũ diuinũ. Dicẽdũ ꝙ talis idoneitas erat p quãdã mũdiciã ⁊ expiationẽ coꝛpalẽ: ſicut ĩ noua lege aliqs dicit ineptus ad miniſtrandũ vel celebrãdũ ꝓpter imũdiciã manuuʒ: ⁊ lotio manuũ reddit eũ aptũ: ſed hec aptitudo eſt tñ coꝛpalis: ſic erat de aptitudine q dabat p ſacramenta veteris legis. ꝓpter ħ dicunt iſta ſacramẽta emundationis carnis: vt habet Heb. ix. b. vbi dr ſic: Sanguis hyrcoꝝ: q ſcʒ offerebat in ꝯſecratiõe ſacerdotũ: ⁊ cinis vitule aſpſus: quo oẽs mũdabant a tactu moꝛticini vel immũdi: vt dictũ eſt: inquinatos ſanctificat ad emũdationẽ carnis: id eſt coꝛpis: qꝛ vt dictũ eſt talia nõ ꝯferebant grãm: ſed auferebãt quedã impedimenta ⁊ irregularitates impedientes a tabernaculi ingreſſu: ſicut in noua lege patet p exemplum. Quãdo eñ p p̃latos diſpenſat cũ aliquo illegitime nato vel ꝑnato vno oculo vel hmõi: nõ ꝯfert ex hoc ſibi gratia: ſed tñ irregularitas tollit. ¶ Sʒ ꝯtra hoc videt ꝙ ſm doctrinã ſanctoꝝ circũciſio tollebat peccatũ oꝛiginale. ⁊ p ꝯſequẽs ꝯferebat gratiã: vt cõmuniter tenet. Dicendũ ſm antiquã opinionẽ ꝙ tollebat peccatũ oꝛiginale: nõ tñ gratiã ꝯferebat. hec eñ erat poteſtas circũciſionis: vt tenet a multis ⁊ magnis: quoꝝ rationes hic ꝓpter

hic ꝓpter ꝓlixitatem omitto: ⁊ in hoc differebat a baptiſmo: qui non ſolum aufert peccatũ oꝛiginale: ſed confert gratiam. C Aliter poteſt dici ꝙ ſi in circumciſione conferebat gratia: hoc non erat in virtute illius ſacramenti: ſed ex fide chꝛiſti venturi quã proteſtabatur: ille qui circũcidebat ſi adultus erat: vel alius pro eo ſi paruulus erat. ⁊ hoc eſt qḋ dicit cõmuniter: ꝙ valebat ex fide ſuſcipientiũ: non autẽ ex opere operato: p quẽ modũ valent ſacramenta noue legis. Patet igit ꝙ cerimonialia ꝑcepta legis erant impfecta. ¶ Tertio oſtẽdo ꝙ iudicialia erant imperfecta. Quod patet ex duobus. Pꝛimo ex modo inducẽdi homines ad obſeruationẽ iuſticie: ad quod oꝛdinabant iudicialia ꝑcepta. Secũdo ex ipſis ꝑceptis. Pꝛimum patet ſic: Pꝛopꝛiũ eſt imperfectoꝛum hominũ vt inducant ad iuſticiã obſeruandã per timoꝛẽ pene. Vñ dicit Hoꝛatius lib. epiſtolarũ: Oderũt peccare boni virtutꝭ amoꝛe: Oderũt peccare mali foꝛmidine pene. Hoc etiã declarat ratione: quia illud qḋ cum timoꝛe fit penale eſt ⁊ nõ delectabile. Unde dicit i. Ioh. iiij. d. Timoꝛ penã habet: operari autem virtuoſe non eſt penale virtuoſo ⁊ perfecto: ſed magis delectabile. Propt quod dicit .ij. ethicoꝝ ꝙ ſignũ habitus generati eſt delectatio in opere. Sed lex moſaica inducebat homines ad iuſticiã obſeruandã per timoꝛẽ penarũ: ꝓpter quod dicit lex timoꝛis: et in ſignũ huius lex data fuit in terroꝛibus: vt patet Exodi. xix. c. Iã aduenit dies tertius: in quo ſcʒ data eſt lex. Sequit: Et ceperũt audiri tonitrua ⁊ micare fulgura: ⁊ nubes denſiſſima operire mõtẽ: clangoꝛq buccine vehemẽtiꝰ pſtrepebat / tremuitq populus qui erat in caſtris. Et ſimiliter eadẽ ratione facies moyſi apparuit coꝛnuta: quãdo ſecũdo appoꝛtauit legem ĩ tabulis deſcriptã: ⁊ timuerũt filij iſrael: vt habet Exo. xxxiiij. In coꝛnibus eñ illis deſignabat terroꝛ ⁊ feritas atq ſeueritas legis. Patet igit pꝛimũ: videlicet imperfectio iudicialiuʒ ꝑceptoꝛũ ex modo inducendi ad opera iuſticie per timoꝛeʒ pene. Secũdo idẽ patet ex ipſis iudicialibus ꝑceptis que aliquãdo infligebant penã innocenti: ⁊ aliquãdo culpabilẽ non puniebant. Pꝛimũ patet per illud qḋ habet Numeri. xxxv. c. de homicidio oĩno caſuali: vbi dicit ſic: Talis q foꝛtuitu ⁊ abſq odio eſt inimicus ⁊c. interficiebat hominẽ debere fugere ad aliquã ciuitatem refugij: ⁊ ibi manere vſq ad moꝛtẽ ſũmi ſacerdotis: qḋ aliquãdo erat per magnũ tẽpus: ⁊ per cõſequẽs talis qui erat innocens cum homicidiũ fuiſſet oĩno caſuale ⁊ inuolũtariũ ſine culpa puniebat graui pena: quia opoꝛtebat eũ exulem eſſe per magnũ tẽpus a ſua ciuitate ⁊ ſua poſſeſſione. Secũdũ patet vbi ſubdit de tali fugitiuo innocente. Qr ſi

D extra fines vꝛbiũ inuentus fuerit ⁊ percuſſus ab eo qui vltoꝛ eſt ſanguinis: abſq noxa erit qui eum occiderit. Debuerat ei ꝓfugus vſq ad moꝛtẽ ſũmi põtificis in vꝛbe reſidere: ⁊ ſic patet ꝙ interfectio innocẽtis in caſu tali remanebat ſine pena q̃ tñ eſt grauis culpa. Talis autẽ impfectio legis ꝯueniebat imperfectioni populi qui erat pronus ad effuſionẽ ſanguinis: et ideo ſi interfectoꝛ a caſu remaneret in ſua ciuitate inter amicos interfecti eſſet in periculo moꝛtis q̃uis innocẽs: ⁊ ſic ḋ facili poſſent in populo homicidia mltiplicari: ⁊ ideo ad hec mala euitãda data eſt lex predicta de eius fuga: q̃uis eſſet innocens: ⁊ eadem ratiõe procedit lex ſi aliquis amicus moꝛtui interficeret eum extra fines ciuitatis refugij: vt ſic cogeret in vꝛbe remanere: non ex ſua culpa: ſed propter homicidia euitãda ad que populus tanq̃ imperfectus erat ꝓnus. Exemplum ad hoc idoneũ ponit phs. v. ethicoꝝ dicẽs: ꝙ alique leges ſũt ſimiles regulis qbus vtunt artifices in leſbia ad dolandũ lapides: quia lapides illius regionis ſunt male dolabiles: ideo vtunt artifices regulis plũbeis vt poſſint toꝛtuoſitati lapidũ applicari: ſic in veteri teſtamento date ſunt leges aliquaʒ imperfectionẽ habentes propter imperfectionẽ illiꝰ populi. Patet igitur ex predictis ꝙ legis precepta tã cerimonialia q̃ moralia q̃ etiã iudicialia erant imperfecta. Propter qḋ dicit dominus Ezech. xx. d. Dedi eis ꝑcepta nõ bona ⁊ iudicia in quibus nõ viuent ⁊ pollui eos in muneribus ſuis. Dicit ꝑcepta: q̃tũ ad moꝛalia: que dicunt nõ bona: nõ ꝓpter hoc ꝙ ibi aliqḋ malũ ꝑcipiebat: ſed qꝛ p ipſa actus interioꝛes ipſoꝝ imperfecte oꝛdinabantur: vt viſũ eſt ſupꝛa. Dicit: iudicia: in quibus non viuent q̃tum ad iudicialia per que regebatur iſte populus timoꝛe pene: in quo non conſiſtit vita anime: ſed magis in amoꝛe. Dicit vlterius: Et pollui eos in muneribus ſuis: id eſt pollutos oſtendi q̃tum ad cerimonialia: quia per illa que offerebant pro peccatis polluti oſtendebant: ⁊ tamen non mũdabant vt viſum eſt ſupꝛa. Patet igit ꝙ lex moſaica erat imperfecta ſi cõſideret ipm coꝛpꝰ legis. Tertio lex moſaica erat imperfecta ſi conſideret eius finis. Sicut eñ finis legis humane ẽ felicitas politica: ita finis legꝭ diuie ẽ felicitas eꝛna nõ ſolum le

Cerimonialia veterꝭ legis qualia

Iudicialia imperfecta

M lum le

E A lum legis noue ſed etiam veteris. ꝓpter quod dicit apoſtolus
Rom.x.b. Finis legis chriſtus i quo cōſiſtit beatitudo obiecti
ue. ſm ꝙ dicitur Joh.xvij.a. Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt
te ſolum deum ⁊ quē miſiſti ieſum chriſtū. hunc aūt finē nō con
ſequit̄ niſi per gratiā ſm ꝙ dicit̄ Ro.vi.d. Gratia dei vita eter
na. lex aūt moſaica nō poterat gratiā conferre vt viſum eſt et ꝑ
conſequens nō poterat ad hunc finē introducere: ꝓpter qd̄ pa
tres veteris teſtamenti. q̄ntūcunq̄ iuſti deſcendebant in infer/
num ad limbum patrum ꝓpter qd̄ dicit ſanct⁹ Job.xvij.d. In
ꝓfundiſſimū inferni deſcendebāt oīa mea. ꝓpter qd̄ felicitas
eterna nō ꝓmittebatur in lege manifeſte: ſed tn̄ ſub figura ꝓ/
ſperitatis terrene: et ſi aliter ꝓmittit̄ hoc eſt raro ⁊ obſcure ꝓ/
pter qd̄ dicit apl's ad Heb.x.a. Umbrā habēs lex futurorū bo/
norū nō ipſam imaginē rerū: qꝛ nō manifeſte ſed obſcure futu/
ra bona que ſunt bona celeſtia promittebat. patet igit̄ ex predi
ctis imꝑfectio leg' q̄ntū ad tria ꝑdicta: videlꝫ q̄ntū ad id qd̄ eſt
legis preuiū: ⁊ q̄ntū ad legis corpus: ⁊ q̄ntum ad finem ipſius.
ꝓpter qud dicit apl's Heb.vij.c. Nihil ad perfectum adduxit
lex. et hec imperfectio deſignat̄ cum dicit̄ in verbo primo ꝓpo
ſito: ex parte: vt predictum eſt: ꝓpter quod de hoc poteſt ex par
te exponi illud quod dicit̄ Job.xxvi.b. Ecce hec ex parte dicta
ſunt viarū dei. Uie enī deueniēdi ad deū ſunt vetus ⁊ nouum
teſtamentū: ſed ea que in veteri teſtamēto dicta ſunt illa ſūt ex
parte: quia ſunt imperfecta. vt patet per dicta. Secundo prin/
cipaliter tangit̄ in verbo ꝓpoſito ꝑfectio legis euangelice. cū
dicit̄: Id quod perfectum eſt. ⁊ patet eius ꝑfectio comparādo
eam ad legis imperfectionem: quia perfecta eſt reſpectu cogni

Perfectio legis euangelice

tionis fidei ⁊ reſpectu preceptorum ⁊ reſpectu finis in quibus
lex moſaica erat imperfecta. Qꝛ autem cognitio dei perfecta ſit
in lege noua. patet per illud qd̄ habet̄ Joh.xvij.a. Pater ma/
nifeſtaui nomē tuū. In figura autem huius velum templi fuit
ſciſſum in chriſti paſſione. ad oſtendēdum ꝙ declarata ⁊ mani/
feſtata erant que prius latebant ſub velamine. ꝓpter quod ipſa
lex noua tanq̄ perfecta in cognitione eſt donum perfectum de
ſcendens a patre luminū: vt habet̄ Jaco.i. Similiter lex no/
ua perfecta ē q̄ntū ad ipſum corpus legis ſcꝫ q̄ntum ad moralia
precepta: ⁊ q̄ntum ad ſacramēta: ⁊ q̄ntum ad ſacrificia. primo pa
tet hoc de preceptis moralibus: quia lex noua perfecte ordinat
F humanos actus non ſolum exteriores ſed etiam interiores: et
in hoc imperfectionem legis ſupplet: propter quod dicit ſalua/
tor Matth.v.c. imperfectionē legis adimplendo. Audiſtis
quia dictum eſt antiquis: Non occides: qui autem occiderit re
us erit iudicio. Ego autem dico vobis quia omis q̄ iraſcit̄ fra/
tri ſuo reus erit iudicio. in quo ordinat motum animi interio/
rem: vt patet. Similiter lex noua actus exteriores ordinat nul
lum malum permittendo. propter quod dicit ſaluator Matth.
xij.c. Dico autem vobis quia omne verbum ocioſum quod lo/
cuti fuerint homines ſuper terram reddent rationē in die iudi
cij. Si autem hic prohibet verbum ocioſum per conſequēs ver
bum nociuum: ⁊ multo fortius omnē actum malū propter qd̄
Matth.v.g. poſt ſuppletionē preceptorū moralium veteris le
gis. concludit perfectionē euāgelij di. Eſtote ergo perfecti ⁊c̄.
Perfecit autem chriſtus moralia precepta legis: eis cōſimilia
euangelica ſuperaddendo. propter qd̄ Matth.xix.c. iuueni di
centi ſe cuſtodiſſe mandata legis ⁊ querenti vlterius viam per
fectionis dicit ſaluator: Adhuc vnū tibi deeſt: Si vis perfect⁹
eſſe vade ⁊ vende omnia que habes et da pauperibus: ⁊ habe
bebis theſaurum in celo et veni ſequere me. Secūdo dico ꝙ
lex noua perfecta eſt q̄ntum ad ſacramenta: quia conferunt gra
tiam: quod non faciebant ſacramenta veteris legis: ꝓpter qd̄
dicitur Joh.i.b. Lex per moyſen data eſt: gratia ⁊ veritas per
ieſum chriſtum: ꝓpter hoc de Johanne baptiſta qui ꝑ ſuā pre/
dicationem ⁊ baptiſmū ſuum: diſponebat populum ad chriſti
baptiſmū: et ꝑ conſequēs ad alia ſacramenta. cum baptiſm⁹ ſit
ianua ſacramentorū. Luce.i.d. dicit̄: Ipſe preibit ante illum in
ſpiritu ⁊ virtute helie parare domino plebem ꝑfectā. Tertio
lex noua ꝑfecta eſt q̄ntum ad ſacrificia: quia in ipſa eſt vnum ſa/
crificium perfectiſſimū. ſ. euchariſtia que non eſt tn̄ ſacramen/
tū: ſed etiam ſacrificiū: quia ibi chriſtus quodāmodo immolat̄.
et fructus ſue benedicte paſſionis a populo ꝑcipit̄: tamen iſtud
ſacrificiū tanq̄ vnū et perfectū fuit in lege figuratū per multa
ſacrificia ⁊ varia ſicut perfectū per imꝑfectum. Eius autem per
fectio apparet in duobus: primo quia tollit peccata quod non
poterant facere legis ſacrificia. ꝓpter quod Joh.i.d. dicit̄: Ec/
ce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi: id eſt peccata omnis
fidelis ⁊ infidelis. ſm ꝙ dicitur Joh.ij.a. prima canonica. Ipſe
eſt ꝓpiciatio pro peccatis nr̄is: nō ꝓ noſtris tn̄: ſed etiam pro
totius mundi. ſecundo apparet eius perfectio: quia augmentat
gratiam

G gratiam: ſm ꝙ dicit̄ Joh.vi.f. Qui māducat me viuit ꝓpter
me. per augmentum ſcꝫ gratie. de vtroq̄ autem effectu hui⁹
ſacrificij dicit̄ Heb.x.c. Hic autē vnā pro peccatis hoſtiā of/
ferens: ſcilicet ſemetipſum: ſedet ad dexterā dei patris. Sequi
tur: Una enī oblatiōe cōſummauit in ſempiternum ſanctifica
tos. amotio culpe oſtendit̄: cum dicit̄ in auctoritate: Unam ꝓ
peccatis hoſtiā offerēs: collatio ⁊ augmentatio gratie. cū dr̄:
Cōſummauit in ſempiternū ſanctificatos. ⁊ ſic perfectio euā/
gelij patet ex perfectione ſacrificij. ꝓpter quod dicit̄ Heb.ix.
c. Chriſtus aſſiſtens pontifex futurorum bonorū ꝑ amplius
et perfectius ⁊c̄. Tertio oſtendit̄ perfectio legis euangelice
q̄ntum ad iudicialia: quia inducit ad obſeruantiā legis non ꝑ
timorem pene: ſed per amorem iuſticie qd̄ eſt ꝓprium perfe/
ctorum. vt. ſ. dictum eſt: ꝓpter qd̄ lex noua dicitur ꝑfecta ſm
ꝙ dicit̄ Jaco.i.d. Qui aūt ꝓſpexerit in lege ꝑfecte libertatis
⁊c̄. Item quia nullum innocentē punit: nec aliquod malū im
punitū relinq̄t: qꝛ etiā verba ocioſa puniēda oſtēdit: vt. ſ. di/
ctum eſt. ⁊ nō ſolūmodo verba ocioſa: ſed etiā malas cogita/
tiones: ſm ꝙ dicitur Matth.v.d. Ego autem dico vobis ꝙ
quicunq̄ viderit mulierem ad concupiſcendum eam. iam me/
chatus eſt in corde ſuo. propter quod lex noua eſt perfecta. de
qua poteſt exponi illud Cant.vi.c. Una eſt columba mea ꝑ/
fecta mea. dicitur enim lex noua colūba metaphorice: quia ē
ſine felle amaritudinis. nullum innoxium puniens. dicit̄ per
fecta: qꝛ nullū malū permittēs: et ſic apparet perfectio legis
euangelice q̄ntum ad legis corpus quod cōtinet mandata.
Similiter lex noua perfecta eſt q̄ntum ad finem legis q̄ qui/
dem finis eſt vita beata: ad quē finē imediate introducit lex
euangelica: quod nō poterat lex vetus niſi tn̄ in figura. pro/
pter qd̄ dicit aplus ad Heb.xij.e. Nō acceſſiſtis ad tractabi/
lem ignem. i. corporalem ⁊ viſibilem: ſicut acceſſerūt iudei in
monte ſinai: ſed acceſſiſtis vos. ſ. credentes in chriſto ad ſion
montem ciuitatē dei viuentis celeſtem hieruſalē ⁊ multorum
miliū angelorū frequentiā: ⁊ eccleſiam primitiuorū qui cōſcri/
pti ſunt in celis: ⁊ iudicem omniū deum ⁊ ſpiritū ſanctorum
ꝑfectorū. ꝓpter qd̄ aplus Heb.vij.c. poſtq̄ dixerat: nihil ad
ꝑfectum adduxit lex. ſ. lex vetus adiūxit. Introductio vo me/
lioris ſpei per quam ꝓximamus ad deum. ſ. in lege noua. pa/
tet igitur ex ꝑdictis ꝙ lex noua ꝑfecta eſt. ⁊ q̄ntum ad cogniti/
onem fidei legi preuiam: ⁊ q̄ntū ad ipſum corpus legis: ⁊ q̄n/ b
tum ad eius finē. Iſta aūt perfectio legis figurata ē.iij. Re/
gū.vi. vbi dicitur ſic: Perfecta eſt domus domini in omni o/
pere ſuo. Lex enim noua poteſt conuenienter dici domus do
mini: quia huius dom⁹ ipſe ē edificator: qꝛ lex noua data eſt
ab eo imediate nō lex vet⁹: ſm ꝙ dr̄ Heb.i.a. Multiphariē
multiſq̄ modis olim deus loquēs patrib⁹ in ꝓphetis: nouiſ/
ſime diebus iſtis locutus eſt nobis in filio ſuo conſubſtantia/
li et coeterno: vt ibidem ſubditur. Dicitur etiam lex noua do/
mus domini: quia ipſe eſt huius domus inhabitator: quia in
ſacramento ⁊ ſacrificio noue legis. ſ. euchariſtia continet̄ to/
tus chriſtus realiter. bene igit̄ dicit̄: Perfecta eſt domus do
mini in omni opere ſuo quia ꝑfecta ē lex noua in cognitiōe fi/
dei: in preceptis moralibus: in ſacrificiis: in ſcramentis et iu/
dicialibus: ⁊ perfecte introducit ad finem legis. ſ. vitā beatā
que eſt finis diuine legis: ⁊ ſic patet ſcd̄m principale. Tertio
principaliter oſtendit̄ in verbo ꝑaſſumpto ordo vtriuſq̄. ſ. le/
gis ⁊ euāgelij. cum dicitur: cū venerit q̄ euacuabit̄ illud in q̄
adueniente euangelio lex oſtendit̄ euacuari: vbi oſtendit̄ tri
plex ordo legis ⁊ euāgelij. ſ. ordo tp̄is: ⁊ dignitatis: ⁊ virtut̄.
Prioritate vo tp̄is lex vetus prior eſt q̄ noua: qꝛ erat diſpo/
ſitio ad ipſam inq̄ntū ꝑ eam homines retrahebant̄ ab idola/
tria: ⁊ tenebant̄ ſub cultu vnius dei ⁊ ſic diſponebant̄ ad ſu/
ſceptionē euāgelij: et hoc eſt qd̄ dicit apl's ad Gal.iij.d. Pri/
uſq̄ veniret fides. i. lex euāgelica. vbi habet̄ fides explicata
ſub lege: cuſtodiebamur cōcluſi in eam fidē q̄ reuelanda erat
Prioritate aūt dignitatis ē ecōuerſo. ꝓpter qd̄ apl's ad Gal.
iiij. cōparat duo teſtamēta duob⁹ filijs abrae: quorū prim⁹ ori
gine ſm carnē natus eſt. ſcd̄s aūt. ſ. iſaac ꝑ repromiſſionē. ꝓpt̄
qd̄ fuit prior dignitate. Silr̄ lex noua prior ē veteri teſtamē/
to ordine efficacie ⁊ virtutis. qꝛ obligatio illius leg' ceſſat ad
ueniente euāgelio. ſm ꝙ dr̄ ad Gal.iij.d. At vbi venit fides
iā nō ſum⁹ ſub pedagogo. i. ſub lege q̄ erat pedagogus nr̄ in
chriſto: vt ibidē dr̄: qꝛ lex euacuat̄ adueniēte euāgelio. Conſi
derandū tn̄ ꝙ diuerſimode euacuant̄ precepta moralia legis
⁊ cerimonialia ⁊ iudicialia. Ad cui⁹ intellectū ſciendū ꝙ qn̄
fit mutatio a cōtrario in cōtrariū: oportet terminū a quo tota
liter euacuari. ſicut qn̄ ex albo fit nigrū albedo tollit̄. qn̄ autē
ex imꝑfecto fit ꝑfectū nō tollit̄ totaliter termin⁹ a quo: ſed tn̄
A ei⁹ imꝑfectio

A eius impfectio.ſ.qñ ex min⁹ albo fit magꝫ albũ:nõ tollit albedo p̄cedẽs:ſꝫ tm̄ eius impfectio. ¶ Alteri⁹ cõſiderandũ ꝙ qñ corrũpit termin⁹ a q̄ per accidẽs illud qḋ eſt ei adiũctũ corrũpitur. poteſt tamẽ manere cũ termino ad quẽ ſi nõ habeat ad ipm̄ contrarietatẽ:nõ tamẽ manet numero:ſed ſpecie tm̄:ſicut quãdo ɗ aere fit ignis manet qualitas ſymbola. Cerimonialia igit̃ euacuant̃ p̄mo mõ:q2 ꝯtrariant̃ noue legꝫ cultui. ¶ Ad cuius intellectũ ſciendũ ꝙ cerimonie ſicut dictũ eſt ordinant̃ ad cultũ diuinũ:ſm ꝙ dicit Aug⁹ in enchyridion ca.iij. De⁹ colit̃ ſpe fide et charitate:loquẽdo de cultu interiori. Igit̃ cerimonie q̄ ſũt q̄dã ꝓteſtatiões cultus interioris debẽt cõcordare cultui interiori q̄ eſt ꝑ fidẽ ⁊ charitatẽ.

Cerimonie ad quid

Triplex hominis ſtat⁹

Eſt aũt triplex ſtatus hominis. Unus eſt in quo habet̃ fides ⁊ ſpes de bonis celeſtib⁹:⁊ de his ꝑ que ad ipa introducimur.ſ.de myſteriis xp̄i: ⁊ de vtriſq3 ſicut de futuris:⁊ hic eſt ſtatus ve.teſta. Alius eſt ſtatus hominis in q̄ habet̃ fides de bonis celeſtibus ſicut de futuris:ſed de his ꝑ que introducimur ad celeſtia.ſ.de myſteriis chriſti habet̃ fides ſicͭ ɗ p̄ſentib⁹ vel p̄teritis.⁊ hic ſtat⁹ eſt noue legis. Terti⁹ ſtat⁹ ē in q̄ vtraq3 habent̃ tanꝗ̄ p̄ſentia ⁊ euidẽtia ⁊ nihil credit̃.⁊ hic ē ſtatus patrie celeſtis. In hoc aũt ſtatu tertio vbi nihil credit̃:nihil eſt cerimoniale vel figurale ad cultũ ꝑtinẽs:ſm ꝙ ḋr Apoc.xxi.g. Tẽplũ nõ vidi in ea:dñs deus oipotens templũ illius ē. Pari igit̃ rõne adueniẽte ſtatu ſecũdo.ſ.noue legis cerimonie p̄mi ſtatus.i.legis veteris ceſſare debuerũt ⁊ induci alie q̄ ꝯuenirẽt ſtatui noue legis:in quo bona celeſtia expectant̃ de futuro:ſed beneficia chriſti habita ſunt de p̄terito.⁊ ideo:q2 cerimonie ve.le.ſignificabãt chriſtũ venturũ:dignũ eſt ꝙ euacuent̃ in no.le.in qua myſteriũ chriſti iã eſt p̄teritũ.⁊ hoc eſt qḋ dit̃ Apoſtolus ad Heb.ix.b. Trãſlato ſacerdotio neceſſe eſt vt legꝫ trãſlatio fiat.ſ.q̄tũ ad cerimonialia:thurificatiõe tamẽ accepta:q̄ nõ ſignificabat myſteriũ chriſti vẽturi directe:ſed deuotionẽ populi ad chriſtũ. Nõ aũt det̃ eſſe minor deuotio ad chriſtũ iam p̄ſentialiter exhibitũ q̄ꝫ tũc erat ad ipm̄ venturũ:ꝓpter qḋ i noua le.manet thurificatio:ꝑ quã deſignat̃ miniſtroꝝ eccl'ie ⁊ ipius populi deuotio. Moralia aũt p̄cepta euacuãt̃ tm̄mõ ſm q̄d:ſcꝫ q̄tũ ad impfectionẽ. Cui⁹ ratio eſt: q2 ſũt de dictamine recte rõnis:⁊ ideo manẽt q̄tũ ad ſubſtantiã p̄cepti:remota tamẽ impfectiõe:ſicut patet Matth.v.vbi poſitis p̄ceptꝫ moralib⁹ additur pfectio q̄ nõ intelligebat̃ a iudeis eſſe ſub p̄cepto. Uñ ibidẽ

B dicit̃. Audiſtis q2 dictũ eſt antiq̄s:nõ occides ⁊c.⁊ ſupplet̃ illḋ qḋ ſequit̃:Ego autẽ dico vobis ꝙ ois q̄ iraſcit̃ fratri ſuo ⁊c. Et eodẽ mõ in ꝓhibitiõe mechie poſito p̄cepto addit̃ ꝓhibitio interioris ꝯcupiſcẽtie. Uñ ibidẽ ḋr: Audiſtis q2 dictũ eſt antiquis: Nõ mechaberis. Et ſubdit̃: Ego aũt dico vobis:q̄ cũq3 viderit mulierẽ ad ꝯcupiſcẽdũ eã/iã mechatus eſt in corde ſuo. ⁊ ſimiliter intelligẽdũ eſt de aliis.⁊ ſic patet ꝙ moralia p̄cepta veteris legis nõ euacuant̃ q̄tũ ad ſbſtantiã legis:ſed ſolũ q̄tũ ad impfectionẽ. Propter qḋ dicit Apl's.i.Corꝫ.xiii.d. Cũ fact⁹ ſuꝫ vir euacuaui q̄ erãt puuli. Status aũt ve.legis compat̃ puero:ſm ꝙ habet̃ Gal.iii.a. Lex pedagogus noſter fuit:pedagogus autẽ eſt ductor pueri. Status noue legis compat̃ viro perfecto:⁊ ideo ſicut manet idẽ hõ q̄tũ ad ſubſtãtiã in puericia ⁊ virili etate remota tm̄ impfectiõe puericie:ſic ē de moraliũ p̄ceptoꝝ euacuatiõe. Iudicialia aũt p̄cepta euacuant̃ tertio mõ: q2 adueniente lege gratie/ceſſat eoꝝ obligatio:poſſet tñ aliq̄s p̄nceps ordinare ꝙ ſeruarent̃ in regno ſuo: ita tamẽ ꝙ nõ reputaret ea eſſe obligatoria ex lege moyſi. Ratio aũt p̄dicti eſt:q2 iudicialia p̄cepta ꝑ ſe ⁊ directe nõ erãt ordinata ad ſignificãdũ aliq̄d futurũ: ſicut erãt cerimonialia:ſed erãt ordinata ꝑ ſe ⁊ directe ad cõſeruandũ ordinem iuſticie in populo iudaico:q2 tamen ſtatus illi⁹ populi erat totus figuralis reſpectu xp̄i:vt dicit Apl's.i.Cor⁹.x c. In figura ꝯtingebãt illis.ꝑ ꝯſequẽs ⁊ iudicialia p̄cepta illi⁹ populi erãt figuralia:nõ directe:ſꝫ ex ꝯſeq̄nti.⁊ iḋ ſi aliq̄s ſeruaret ea ex hoc ꝙ tũc fuerũt ſtatuta:hoc eſſet dicere ꝙ ſtat⁹ ille adhuc durat:qḋ eſt erroneũ ⁊ illicitũ:ſi tamẽ aliq̄s p̄nceps vellet ea de nouo ſtatuere:poſſet licite. Cõſiderandũ tñ ꝙ in lege noua iudicialia trãſierũt q̄tũ ad eoꝝ rigorẽ:q2 ſũt magis obſeruãda ex amore ꝟtutis q̄ꝫ timore:q2 lex noua eſt lex amoris. Propter qḋ dicit̃.i.Ioh.iiii.d. Perfecta charitas foras mittit timorem. Et ſic patet ex p̄dictis ꝙ oĩa legis p̄cepta aliquo mõ per euangeliũ euacuant̃. ꝓpꝫ qḋ dicit Apl's ad Ro.iii. alloquens iudeos in lege gloriãtes: Ubi eſt gloriatio tua:tu iudee q̄ in lege gloriaris:vt ſupra p̄miſerat Ro.iii.d. Excluſa eſt.i.euacuata Sequit̃: Per quã legẽ? Factoꝝ. quaſi diceret: Nõ legẽ aũt factoꝝ vocat legem ve.nulla aũt res excludit ſeipſam vel euacuat. Sequit̃: Sed ꝑ legem fidei. Legẽ fidei vocat legẽ nouã. ſic eñ euacuat ⁊ excludit veterẽ. Patent igit̃ tria p̄dicta in verbo primo notata.ſ.impfectio legis moſaice:pfectio legis euãgelice: et ordo

ordo vtriuſq3. ¶ Ad maiorẽ aũt ſequẽtiũ ⁊ p̄dictoꝝ euidẽtiã querit̃:vtrũ hec epiſtola ſit Pauli apoſtoli. Et arguit̃ p̄mo ꝙ nõ:q2 in hac epiſtola nõ tenet̃ mod⁹ ſcribendi q̄ in aliis epiſtolis Pauli:p̄ponẽdo nomẽ ſuũ ⁊ ſui apoſtolatus officiũ:vt patet.ergo ⁊c. Item quia elegantior eſt ſtilus in hac epiſtola q̄ꝫ in aliis. Ad cõtrariũ eſt vſus ⁊ cõſuetudo eccleſie in qua allegatur iſta epiſtola tanꝗ̄ ab Apoſtolo ſcripta. Reſpondeo dicẽdo ꝙ ꝓpter ratiões p̄dictas ab aliq̄bus fuit opinatuꝫ ꝙ hec epiſtola nõ eſſet Pauli:ꝓpter quod aliqui dicebãt ꝙ erat epiſtola Clementis pape ⁊ martyris: ⁊ mouebant̃ ad hoc:quia ipſe ſcripſit athenieñſibus epiſtolam per oĩa cõſimilem. Alij autẽ dicebant ꝙ erat Luce euãgeliſte:⁊ mouebãt̃ ad hoc:q2 ipſe eam p̄mo ſcripſit grece:vt dicit̃ in prologo. Alij autem dicebant ꝙ erat Tertuliani qui fuit ꝓpinquus apoſtoloꝝ tempori. Sed modo indubitanter tenet̃ ꝙ eſt epiſtola Pauli:qḋ ꝓbatur multiplici ratiõe. Primo auctoritate eccleſie cui⁹ eſt talia dubia determinare.in ſynodo autẽ niceno recepit eccleſia iſtam epiſtolam tanꝗ̄ ab Apoſtolo ſcriptam. Secũdo hoc idem probat̃ per auctoritatẽ antiquoꝝ doctoꝝ:⁊ potiſſime beati Dyoniſii qui fuit diſcipulus beati Pauli. Iſte autẽ in ſcriptis ſuis allegat dicta huius epiſtole tanꝗ̄ dicta Pauli magiſtri ſui. Tertio hoc probat̃ ex auctoritate Chryſoſtomi ſup epl'am iſtã dicẽtis:ꝙ Paul⁹ eã ſcripſit rome exiſtẽs. Poſtꝗ̄ eñ biennio rome fuerat ꝓpter appellationẽ factã ad ceſareꝫ: de qua habet̃ in Actibus apl'oꝝ:habuit licentiã trãſeũdi in hiſpaniã ⁊ iudeos ibi vidit:⁊ poſtea romã rediens de illo loco hanc epiſtolã eis ſcripſit:vt dicit Chryſ. Quarto patet ꝓpoſitũ ex his q̄ dicunt̃ vltimo ca.hui⁹ epiſtole: videlicet ꝙ miſſa fuit hec epiſtola ꝑ Timotheũ q̄ fuit filius ſpũalis Pauli apoſtoli. Quinto hoc idẽ arguit̃ ex ꝣelo apoſtoli ad ſalutẽ iudeorũ:de q̄ ꝣelo dicit ad Ro.ix. Optabã anathema eſſe ꝓ fratribus meis q̄ ſũt cognati mei ex q̄bus xp̄s ſm carnẽ ad Ro.xi.b. Q̄ diu quidẽ ego ſũ gentiũ apl's miniſteriũ meũ honorificabo: ſi quo mõ ad emulandũ ꝓuocẽ carnẽ meã:id eſt iudeos:⁊ ſaluos faciã aliquos ex illis:ideo nõ eſt aliquo mõ ꝓbabile q̄n Paulus ſcripſit iudeis ad eoꝝ ſalutẽ:qui tot alia ſcripſit aliis gẽtib⁹ ꝓ ſalute earũdẽ:nulla aũt alia epl'a Pauli ḋr ſcripta hebreis niſi iſta.g ⁊c. Sexto ꝓbat̃ ꝓpoſitũ ex ꝣelo Pauli apl'i euãgelicã ꝟitatẽ:ex q̄ ꝣelo rep̄hẽdit Petrũ manifeſte: vt hr̃ ad Gal.ii. Nũc aũt ita ē ꝙ ſicͭ neceſſariũ fuit eccleſiaſticã

Queſtio

C

ꝟitatẽ p̄dicari ad ꝯuerſiõeꝫ fideliũ:ſic neceſſariũ fuit eã ſcribi ad cõfutationẽ hereſũ inſurgentiũ. ꝓpter qḋ Iohes euangeliũ ſuũ icepit a natiuitate chriſti eterna:quia videbat hereſim hebionitarũ inſurgere: q̄ dicũt chriſtũ ante mariã non fuiſſe. Paulus aũt apoſtolus vidit tp̄e ſuo hereſim naꝣareoꝝ inſurgere:qui dicũt eſſe neceſſariũ ad ſalutẽ ſeruare legẽ vetereꝫ: ⁊ nimiũ inualuit hoc dictũ:ita ꝙ etiã Petr⁹ aliquo mõ offendit in obſeruatiõe legaliũ:propter qḋ apoſtolus ei reſtitit i facie:vt dictuꝫ eſt.ideo non eſt veriſimile quin Paulus apoſtolus aliquid ſcriberet conuerſis de iudaiſmo ad confutationẽ hui⁹ erroris.hoc autẽ fit in hac epiſtola vt patebit domino cõcedente:⁊ ideo tenendum eſt indiſcuſſe ꝙ iſta epiſtola fuit a Paulo apoſtolo ſcripta. ¶ Ad primũ argumentũ patet ſolutio in prologo. Non eñ erat apoſtolus iudeorũ:ſed gentium ſm ꝙ dicit ad Gal.ii.b. Creditũ eſt mihi euangeliũ p̄putii:ſicut ⁊ petro circũciſionis ⁊c.⁊ ideo nõ ſcripſit in hac epl'a:que dirigebat̃ iudeis nomen ſui officij.ſimiliter nec nomen pſone:quia ipſe erat odioſus iudeis: vt patet in Actibus apoſtolorũ in multis locis.propter quod epiſtola fuiſſet minus recepta ab eis ſi nomẽ Pauli eſſet ibi p̄poſitũ. ¶ Ad ſecundũ dicendũ ꝙ ſtilus eſt elegantior:quia quilibet elegantius loquitur linguã propriã q̄ꝫ alienã. Ipſe autẽ Paulus ſcripſit hanc epiſtolam ſolam hebraice:⁊ iḋ loquit̃ magis ornate. Sed cõtra hoc inſurgit vnũ dubiũ:quia per infuſioneꝫ ſpiritusſancti habuit donũ linguarum ſm ꝙ habet̃.i.Corꝫ.xiiii.d. Gratias ago deo meo ꝙ omniũ veſtrũ lingua loquor. Dona autẽ ſpiritusſancti perfecta ſunt:ergo ita perfecte loquebat̃ alia idiomata ſicut hebraicũ. Dicendũ ꝙ donũ linguarũ datũ eſt apoſtolis ad p̄dicandũ fidẽ chriſti oĩbus populis: ⁊ iḋ datũ eſt hoc donũ apoſtolis ꝓut faciebat ad efficaciam p̄dicatiõis.ad hoc autẽ non multũ facit ornat⁹ verborũ:ſed aliquãdo magis impedit:vt patet per apoſtolũ.i.Corꝫ.ii.a. Sermo meus ⁊ p̄dicatio mea non in pſuaſibilibus hũane ſapientie verbis ⁊c. ⁊ iḋ nõ eſt mirũ ſi Paulus apoſtolus habuit aliquẽ ornatum verborũ i hebraica lingua ex hũana acq̄ſitiõe quẽ nõ habuit i aliis:habuit tñ oĩa idiomata inq̄ꝫtũ valẽt ad efficaciã p̄dicãdi.

D

E F ¶ Incipit epiſtola Pauli ad hebreos. Ca. I

Ultiphariē ⁊c̄. a Olim. Nō eſt nouū. b ¶ Deus. q̄ inuariabil' tūc ⁊ nūc. c ¶ Loquēs. q2 qđ tūc etiā nūc. f ¶ Patribus. q̄ carne ⁊ cultu dei p̄res nob' ſunt. g ¶ In ꝓphetis. Nō eni ipſi: ſ3 deus in eis. a ¶ Multiphariē. i. multotiēs abrae iſaac ⁊ iacob ⁊ ceteris: ⁊ eiſdē ſepe. b ¶ Multiſqꝫ modis. q2 mō ꝑ ſomnia vt Danieli: mō apta voce vt moyſi: mō interiori inſpiratiōe vt dauid vl'. ¶ Multipharia. mixto ⁊ diuerſo genere locutiōis: vt ꝑ ſomnia vl' inſpiratiōes vl' aptas voces. ¶ Multiſqꝫ modis: rez diuerſis myſteriis futura ſignificās. h ¶ Locut⁹. q2 idē mō q̄ olim. i ¶ Nobis. filiis illoꝝ patrū. Ne ꝺ alius putet nobis locut⁹ q̄ illis qđ poterat videri: ſi alii loq̄ret' genti. ¶ Multiphariē. In oi genere loq̄ndi: vt figuris: viſionibus ſomnioꝝ locutiōib⁹ angeloꝝ. ¶ Multiſqꝫ modis rerū creatiōe: vt in formatiōe ade: in trāſitu mar' rubri: ⁊ ſilib⁹ i actib⁹. ¶ Olim patrib⁹ i ꝓphet'. Nouiſſime nobis i filio. Tp̄s etiā cōſtituit dñs ꝓmiſſis ſuis: ⁊ tp̄s eis q̄ ꝓmiſit iplēdis. Promiſſionū tp̄a habuerūt ꝓphetas afflatos ⁊ ipletos v̄bo dei vſqꝫ ad iohānē ab illo aūt vſqꝫ in finē tp̄s ē implēdi q̄ ꝓmiſſa ſunt. Unic⁹ dei fili⁹ vētur⁹ erat ad hoīes aſſūptur⁹ hoiem: ⁊ ꝑ id futur⁹ hō moritur⁹ reſurrectur⁹ aſcēſur⁹ ſeſſur⁹ ad dexterā p̄ris: ipletur⁹ in gētib⁹ ꝓmiſſa. Qđ loquēs ⁊ locut⁹: p̄ñs ꝺ p̄terito: p̄teritū de p̄ñti poſuit: ſignificat id ſe loqui ꝑ filiū: qđ locut⁹ ē ꝑ ꝓphas. Niſi qđ in ꝓphetis occulta ꝺitatis ⁊ adhuc iplenda: in filio aūt apta ⁊ cōpleta. ¶ In ꝓphetis. Aug⁹. Prophetandū fuit: vt nō ſubito veniēs horreret': ſ3 credit⁹ expectaret'.

Chriſt⁹ maior ꝓphet' — k ¶ In filio. Qui ꝓphet' ē maior: ē eñ dñs ꝓphetaꝝ: impletor ⁊ ſanctificator. Sic eni ꝓpheta eſt: ꝙ ⁊ dñs ꝓphetaꝝ. Sic ⁊ angelus xp̄s ē: et dñs angeloꝝ. Nā ⁊ ip̄e dict⁹ ē magni cōſilii angel⁹. Et moyſi dictū ē

Eſa. 9. b — de eo: Suſcitabo eis ꝓphetā ſimilem tui. Si chriſtus nihil annūciaret:

Deu. 18. d — angelus nō diceret'. Si nihil ꝓphetaret: ꝓpheta nō diceret'. Ex eo ꝙ p̄ſēs annūciauit āgelus erat: ex eo ꝙ futurū p̄dixit ꝓp̄ha erat: ex eo ꝙ v̄bū dei caro factū ē: ⁊ āgelorū ⁊ ꝓphaꝝ dñs erat. l ¶ Cōſtituit. Iā imutabilē. m ¶ Heredē vniu. i. poſſeſſorē omis creature. Non enim tam portio domini eſt iacob tm̄ ⁊ pars eius iſrael: ſed omnes prorſus nationes mundi. Heredis aūt vtit' nomie vt duo quedā per hoc aſtruat ⁊ oſtēdat. ſ. ꝙ ꝓprius ſit filius ⁊ ꝙ donationis illi nulla ꝯtingat amiſſio. Dicendo ergo heredem humilitatis demōſtrauit indiciū. Deinde ad ſuperiorem gradum altioremqꝫ tranſcendit dicens: Per quem. vt ꝑ verbum patri coeternū. Fecit. non ſolū eterna ⁊ inuiſibilia ⁊ imutabilia q̄ minus nobis ſunt nota. ſed: Et ſecula: id eſt viſibilia ⁊ mutabilia.

n ¶ Qui cū ſit ſplendor glorie ⁊c̄. Hic ſm̄ diuinā naturā cōmendat chriſtū oſtendēs eū coeternū ⁊ coequalē patri: eiuſdēqꝫ cū eo ſubſtātie: ſed alteꝝ in ꝑſona. Attende qualiter hic duas vias ingreditur. vna quidem reuocans nos a nephando errore ſabellii. Alia ꝺo ab arriane impietatis errore: Ne putet' pater vel vnicū non habere: vl' filius extraneus a patre ſubſiſtere. Sunt eni quidam qui eū extraneum eſſe delirāt qđ male viſum eſt arrio. Alii q̄ nō alteꝝ patrē: alterum filium ſup-

Arriana impietas — pingere moliunt' ſed eundem aliquādo patrē: aliquādo filiu3. Integra ergo cōmonet rōne: ⁊ q2 dei filius eſt: ⁊ ꝙ non ab eo alien⁹ exiſtit. Hoc autē religioſo debem⁹ accipere intellectu. ⁊ ſi quid abſurdū fortaſſe occurrit: ab acie mētis abigere. Ubiqꝫ ſiquidem religioſo nobis opus eſt intellectu: maxime vero vbi de deo vel loquimur aliquid vel audimus: quia nec ad loquendū digne de deo lingua ſufficit: nec ad ꝑcipiendū p̄ualet intellectus. Multa eni de deo intelligimus que loqui penit⁹ nō valemus: multa recte loquimur q̄ intelligere non ſumus idonei: Uerbi gratia: Q2 vbiqꝫ deus eſt ſcimus ⁊ dicimus: quō aūt vbiqꝫ ſit intellectu nō capimus. Itē ꝙ eſt incorporea quedā virt⁹ que omniū ē cauſa bonorū ſcimus: quō aūt que iſta ſit penitus ignoramus. Sunt etiam quedaꝫ que dici nō poſſunt q̄ uis mente capiant': ita vt etiam ipſum paulum videamus in quibuſdam talibus quaſi infirmari ⁊ non integra ꝓponēte exempla: ſicut hic cum ait: Qui cum ſit ſplendor gl'a. ⁊c̄. vtens improprijs nominibus: quia ꝓpria repertre non poterat: ⁊ rerum temporalium ſiſitudine ad oſtendendā veritatem eternoru3. i. patris ⁊ filii coeternitatem: q̄uis tēporalia integra collatiōe eternis cōparari nō poſſunt. In eꝛnitate eni ſtabilitas eſt: in tēpore varietas. In eternitate oīa ſtāt: in tempore alia-aliis ſuccedūt. In creatura nihil inuenimus coeternu3: q2 nihil eternū: ſed ſufficit ad ſiſitudinē vt inueniam⁹ coeuū. Coeua eñ dicim⁹ queqꝫ eandē habent menſurā temporꝫ: nec alteꝝ ab altero tp̄e p̄cedit'. ambo tñ eſſe cepiſſe dicim⁹. Et ſi in creatura coeua inuenire poterimus: non tamē generās ⁊ generatū. ſicut in trinitate generaliter coe-

Fiiij ternum

Incipit ep'la Pauli ad hebreos

¶ mult' locutiōib⁹. ¶ multis qualitatibus.

a b Ultiphariē mu' Ca. I a b

c d m tiſqꝫ modis oli de⁹ lo e

¶ ſeruis per ſeruos.

f g quēs p̄trib⁹ i ꝓphetis. b

a ¶ q2 poſt hāc nō ſequit' alia locutio. ¶ in fine temporꝫ. ¶ quaſi adhuc ſupſunt qui audierunt ⁊ viderunt. ¶ hiis.

h i Nouiſſime dieb⁹ iſtis locut⁹ ē no f

a ¶ q̄ maior ꝓphetis: vn̄ ⁊ eū ſm̄ vtrāqꝫ naturā cōmēdat. b ¶ ſm̄ hūanitatē. vn̄: Poſtula a me ⁊ dabo tibi gen. here. c ¶ q2 fili⁹ et nunq̄ ꝑdit quicq̄ de oīm dato patris.

k l m bis in filiō: quē conſtituit herēdē g

a ¶ vt ꝑ v̄bū. ¶ nō ſolū eterna q̄ min⁹ nota.

vniuerſorum: per quem fecit ⁊ ſe b

¶ ſm̄ diuinitatē. ¶ ex p̄re ⁊ idē cū eo. ¶ lumen de lumine.

n cula. Qui cum ſit ſplēdor glorie i

¶ Incipit poſtilla venerabil' mgr̄i Nico. de lyra ſup epiſtolam ad hebreos. Ca. I G

Multiphariē ⁊c̄. Sicut p̄dictū ē aplus hāc ep'laꝫ ſcripſit aliqb⁹ ꝯuſis ad fidē xp̄i de iudaiſmo volētib⁹ ſeruare legalia cū euāgelio: q̄ſi nō ſufficeret ad ſalutē gr̄a xp̄i. ⁊ iđ in hac ep'la oſtēdit eminētiā no. te. reſpectu veteris: oſtēdēs ꝙ vet' cōparatur ad nouū ſicut diſpoſitio ad formā: ⁊ ſic imꝑfectū ad ꝑfectū qđ euacuat' ⁊ ceſſat adueniēte ꝑfecto: vt dr̄. i. Coꝛ. xiii. c. Di-

Diuiſio — uidit' aūt hec ep'la in duas partes ſcz ꝓemiū ⁊ executionē. ſecūda ps ponit' ibi: Qui cu3 ſit ſplendor. In p̄ma aūt p̄te ꝓponit excellētiā no. te. reſpectu veteris ex trib⁹. videlicet ex tp̄e: ex legiſlatore: ex modi tradēdi diuerſitate. Dr̄ia tp̄is tāgit' in h̄ ꝙ ve. te. oli fuit traditū: nouū āt dieb⁹ iſt' nouiſſimis: gr̄a āt ꝑficit naturā. ⁊ iđ ſilis ē ꝓceſſus gr̄e: ſicut ⁊ nature ſuo mō. nūc aūt i cognitiōe naturali ꝓceſſus ē ꝺ cognitiōe ꝯfuſa ⁊ indeterminata ad determinatā et ꝑfectā. vt p3. i. Phyſicoꝛ. xp̄e h̄ vt ibidem dr̄: pueri i p̄ncipio vocāt oēs viros p̄res: ⁊ oēs feminas matres: poſtea diſtincte cognoſcūt: ⁊ ſic ſimilit' eſt in cognitione ſupnaturali: q2 in veteri teſta. fuit cognitio imꝑfecta. in nouo aūt qđ poſteri⁹ datū ē veritas māifeſte reuelat'. Excellētia aūt ex p̄te legiſlatoris oñdit': q2 l3 vtrūqꝫ teſtamētū ſit a deo datū. vet⁹ tñ tradidit ꝑ angelū q̄ loq̄bat' moyſi in ꝑſona dei: Act. vii. c. Hic ē moyſes q̄ fuit i eccl'ia i ſolitudīe cū āgelo q̄ loq̄bat' ei i mōte ſinai. nouū aūt teſtamētū tradidit de⁹ ꝑ ſeip̄m: q2 ꝑ filiū incarnatū q̄ eſt vn⁹ de⁹ cū patre: ⁊ hec excellētia no. te. ad vet⁹ tāgit' cū dr̄: Qđ deus olim erat loquēs patribus in ꝓphetis: in nouo autē teſtamēto locut⁹ eſt nobis in filio. Excellentia aūt ex modo tradendi eſt: b q2 ve. te. traditū eſt obſcure ſub velaminib⁹ ⁊ figuris nouum aūt teſtamentū traditū eſt lucide ⁊ aperte: et hoc notat' cū dicitur: Locutus eſt. ſ. plane ⁊ ſenſibili voce ⁊ humana. vnde Ioh. xvi. g. dictū eſt ipſi chriſto ab apoſtolis: Ecce nunc palam loqueris: ⁊ prouerbiu3 nullū dicis. Hic dictis patet ſentētia: Multiphariē. i. per diuerſas figuras ⁊ velamenta in ſacrificiis ⁊ ſacramentis ⁊ huiuſmodi que erāt figure eorum que ſunt facta tempore chriſti. b ¶ Multiſqꝫ modis. quia aliquādo fit reuelatio per viſionem corporalem ſicut Dañ. v. b. Apparuerunt digiti manus ſcribentis in pariete. aliquādo ꝑ viſionem imaginariam. ſicut dicit' Eſa. vi. a Uidi dominū ſedere ſuper ſolium excelſum ⁊c̄. Aliquādo per viſionem intellectualem tm̄. ſicut de dauid dicit' in prolo. ſuper pſal. c. ¶ Olim deus loquens. i. ab antiquo ⁊ ex multo tempore paulatim aſſuefiendo vt creſcerent homines in cognitione myſterioꝝ incarnationis et veritatis: que per chriſtum facta eſt. vt dicitur Ioh. i. d ¶ Patribus in ꝓphetis. quibus angeli reuelabāt occulta diuina. et vlterius populo denunciabant. e ¶ Nouiſſime diebus iſtis. i. tempore gratie et veritatis reuelate: f ¶ Locut⁹ eſt nobis in filio. i. per filium incarnatum: g ¶ Quē cōſtituit heredē vniuerſoꝝ. q̄tū ad naturā aſſumptam. eo eni ipſo ꝙ natura humana a verbo aſſumpta eſt in vnitate ſuppoſiti: eo ipſo conſtituta eſt ſup omnē creaturā. h ¶ Per quē fecit ⁊ ſecula. q̄tū ad naturā diuinā. pater eni operatur ꝑ filiū ſicut ꝑ artē: q2 ſm̄ Aug'. fili⁹ eſt ars omnipotentis dei plena rōnib⁹ omniū viuentiū. Secula ſūt reuolutiōes ⁊ ſpacia tēpoꝝ. q2 a patre ꝑ filiū nō ſolū facta ſunt incorruptibilia ⁊ eterna a parte poſt: ſ3 etiā corruptibilia. i ¶ Qui cū ſit ſplē. ⁊c̄. Hic ponit' executio

A G ternũ vnigenitũ. In creatur ei nõ ex eo īcipit generatũ ex q̃ generãs. In creatore deo nõ ꝓceſſit genitor genitũ. Nõ pñt ḡ cõpari tp̃alia eternis ītegra collatõe: ſ; tñ pñt ex aliq̃ tenui ⁊ pua ſilitudie coeua coeternis cõ
Sap.7.d parari. Inueniam⁹ itaq; coeua. Nã de ſcriptur admonemur ad has ſili tudines. Legim⁹ eñi ſcriptũ de ip̃a ſapia: Cãdor eſt luc eterne. Itẽ ſpeculũ ē ſine macula dei maieſtat. Ecce ip̃a ſapiẽtia dicta ē cãdor luc⁹ eterne. i. imago pr̃is ⁊ ſpeculũ. ⁊ h̃ ait Ap̃ls: Splendor glie. Coetn⁹ ē ei pr̃i fili⁹: vt coeu⁹ ē ſplẽdor igni. Si ei lucernã accẽdere cupio: nõdũ ē ibi ignis nec ſplẽdor: mox aũt vt accẽdero ſil ⁊ cũ igne ſplẽdor exiſtit. Ergo fili⁹ dei ſm h̃ dr̃ ſplẽdor glie q ei ſp pr̃ ē: q̃ h; ð q̃ ſit: nõ ſm h̃ q duo eẽt pr̃: ⁊ poſtea fili⁹: ſp eñi pr̃: ſp fili⁹ de pr̃e ē. Sp igiẗ fili⁹ nat⁹: ſp pr̃ ē: ſp ð illo imago. Ecce non potuiſti coetna inuenire in creatur ⁊ inueniſti coeua: q̃x ꝓportiõe intellig⁹ coetnũ filiũ: etno gignẽti. Qð ei ē tp̃ali coeuũ: h̃ ē etno coetnũ. S; attẽdendũ q cũ i his. ſ. igne ⁊ ſplendore ſit coeuitas: nõ tñ oĩmoda ē ibi eq̃litas: q2 ſplẽdor q̃ ibi fũdiẗ de igne lucet min⁹ q̃ ip̃e ignis. habẽt ḡ iſta ſilitudinẽ: ſ; nõ oĩmodã eq̃litatẽ. Ex alioꝝ igiẗ ꝓportiõe tp̃aliũ q̃rũ alteꝝ ē ex altero: etſi nõ coeuũ: tñ ꝯſubſtãtiale fili⁹ pr̃i ꝯſubſtãtialis oñdiẗ. Naſciẗ eñi hõ ð hoĩe: ⁊ equ⁹ ð equo. Nec ē hoꝝ alẽ alẽi coeu⁹: q2 nat⁹ ab eo de q̃ nat⁹ ē tp̃e ꝓcediẗ: ſ; tñ ⁊ ille hõ et iſte hõ: ille equ⁹ ⁊ iſte equ⁹. i. eiuſdẽ ſubẽ ſũt: diuerſa ſũt tp̃e: ſ; nõ ſũt diuerſa natura. Silr ⁊ de dõ pr̃e de⁹ fili⁹ nat⁹ ē: ⁊ cũ ſit ei coetn⁹: ē etiã eiuſdẽ nature nõ mior eo: q2 de⁹ de dõ vt hõ ex hoĩe nat⁹ eiuſdẽ ſubẽ ē: ⁊ equ⁹ ex eq̃. Ecce aliud gen⁹ ſilitudinis: hic laudaẗ eq̃litas: ibi coeuitas. Iũge igiẗ: q2 totũ qð laudabile ē in creatur qb⁹ aliq̃d deeſt: ſit ē in creatore cui nihil deeſt: ibi eñi qð inuenim⁹. i. hõ ⁊ hõ et duo hoĩes ſũt: h̃ dõ pr̃ ⁊ fili⁹ vn⁹ de⁹. Iõ Ap̃ls ait: Qui cũ ſit ſplẽdor glie. Pr̃ ē glia fili⁹ idẽ cũ eo: ⁊ eũ notificãs hõ fact⁹: vt radi⁹ ſolẽ. a ¶ Figura ſub. Ecce aliter ꝑſonaliter: vt figura ab eo cui⁹ ē figura. S; eq̃lis: q2 nec pax diſſimilis: ſicut ip̃e
Ioh.14.b ait: Pr̃ in me eſt: ⁊ q̃ videt me/ videt ⁊ patrẽ meũ. Attẽde q hec noĩa. ſ. lumẽ gloria q̃nq; ad naturã diuinã referũẗ: q̃nq; ad ꝑſonã. Et q̃n ad ꝑſonã referũẗ: mõ ad patrem: mõ ad filiũ referũẗ. Dicimus eñi: pater eſt lumẽ: ⁊ fili⁹ eſt lumẽ. Silr pr̃
Quõ deus lumẽ ⁊ gloria eſt glia: fili⁹ ē glia: ⁊ hi duo vna glia ⁊ vnũ lumẽ: nõ duo. Et dr̃ fili⁹ glia ð glia: ſic lumẽ ð lumie: ⁊ ꝑncipiũ ð ꝑncipio: ⁊ de⁹ de dõ: nõ tñ duo dñ: ſ; vn⁹: nõ duo ꝑncipia: ſ; vnũ. Splẽdor aũt ⁊ figura ſiẽ ⁊ imago ꝓprie ad ꝑſonã filij referũẗ ⁊ relatiue dicunẗ. b ¶ Portãſq; oĩa ⁊c̃. Supra dictũ ē q2 p ip̃m fecit oĩa. Hic ei nũc
B ſũmã auctoritat attribuit: ex eo q eũ auctoritate cũcta gubnat ⁊ cõtinet. Sic ei ab eo creata ſũt oĩa: ita p eũ imutabilẽ ꝯſeruanẗ. Creator eñi oĩpotẽtia cauſa ē ſubſiſtẽdi oĩ creature: q̃ vir⁹ ſi ab eis q̃ cõdidit regẽdis aliq̃n ceſſaret: ſimul oĩm rerũ
Ioh.5.c ſpecies ⁊ natura ꝯcideret. (Ideoq; dñs ait: Pr̃ me⁹ vſq; nũc opaẗ ⁊ ego operor illud) ꝯtinuationẽ q̃ndã opis ei⁹ (q̃ ſil oĩa ꝯtinet atq; adminiſtrat) oſtẽdẽs. In q̃
Sap.8.a ope etiã ſapia ei⁹ ꝑſeuerat: de q̃ dr̃: Pertingit a fine vſq; ad finẽ fortiẽ: ⁊ diſpõit oĩa ſuauiter. De⁹ ḡ oĩpotẽs icõmutabili etnitate: volũtate: vitate: ſp idẽ mouet p tp̃s creaturã ſpũalẽ: mouet etiã p tp̃s ⁊ locũ creaturã corpalẽ: vt eo motu naturis q̃s cõdidit adminiſtret. Cũ igiẗ tale aliq̃d agit: nõ debem⁹ opinari ei⁹ ſubſtãtiã q̃ de⁹ eſt tp̃ibus/ lociſq; mutabilẽ: ſiue p tp̃a ⁊ loca mobilẽ: cũ ſit ip̃e ⁊ interior oĩ re: q2 in ip̃o ſũt oĩa ⁊ exterior oĩ re: q2 ip̃e ē ſup oĩa ⁊ antiq̃or oĩbus: q2 ip̃e ē añ oĩa: ⁊ nouior oĩbus: q2 idẽ ip̃e ē poſt oĩa. ſ. poſt oĩm initia. Ideoq; ꝑtãtẽ ei⁹ cõmẽdãs Ap̃ls ait: Portãſq; oĩa ⁊c̃. Et nota p ſilẽ dictũ eẽ. Hoc ei dicẽdo facilitatẽ ꝯtinẽdi voluit deſignare p metaphorã illoꝝ q̃ ſine vllo labore v̄bo vel digito mouẽt aliq̃d vel efficiũt: ita xp̃s molẽ creature/ magnitudineq; ſine labore ꝯtinet ⁊ gubnat. Attẽde q cũ hic dicat Ap̃ls xp̃m oĩa ꝯtinere: ſupra dixit patrẽ p ip̃m oĩa feciſſe. vbi ait: Per quẽ fecit ⁊ ſecula. Tãq; facere ip̃e nõ poſſet: ſi ei nõ porrexiſſet pater dexterã: vel tãq; aliqð iſtrumẽtũ fuerit pr̃is opantis. S; ſi ab eo gubernãtur oĩa: nõne ab ip̃o facta ſũt. Nõ igiẗ vt tu heretice inaniter ſuſpicaris tanq̃ aliqð inſtrumẽtũ extitit: neq; p eũ dr̃ pater feciſſe tãq; ip̃e facere nõ poſſet. S; ſicut diciẗ pater iudicare p filiũ: q2 eũ ꝯſtat opificẽ genuiſſe. Si eñi cauſa ei⁹ pater eſt ſm q pater: multo mag eoꝝ cauſa eſt: q̃ p filiũ facta declaranẗ. c ¶ Purgationẽ. Poſt q̃ oſtẽdit ei⁹ excellẽtiã q̃ cũcta creauit ⁊ gubernat: hic hũilitatis eius benignitatẽ cõmẽdat. Cõmonet eñi nos crucis moꝝ: ⁊ reſurrectiõis ⁊ aſcẽſiõis vbi ait: Sedet ⁊c̃. d ¶ In excelſis. Dicẽs nõ loco ꝯcludit deũ: ſed oſtẽdit hominẽ chriſtũ oĩbus altiorẽ ⁊ oĩbus eminẽtiorẽ. Sic ⁊ p dexterã nõ deũ deformauit ſed ſimilitudinẽ honoris demõſtrauit. Cõſeſſus eñi nihil demõſtrat aliud niſi honoris equalitatẽ. Cõtemplare ſapientiã Pauli: immo nõ Pauli ſapientiã: ſ; ſpiritusſancti mirare gratiã: nõ eñi ſuam intelligentiã mente ꝓpria ꝑceuit: ſed ſpiritusſanctus infudit. Attẽde ergo p quales apoſtolica ſapiẽtia ei⁹ ſubleuat grad⁹: ⁊ q̃liter eos ad ip̃m apicẽ pietatis adducit. Ubi itẽ anteq̃ deficerẽt ⁊ eos obſcuritas occuparet: vide quõ eos ad inferiora reuocauit. Quãdoq; eñi q̃ ſũt humilitatis eloquiẗ: quãdoq; v̄o altiora intonat: nec ſemp in humilib⁹ remanet: nec i excelſis ꝑdurat: ſed veluti quibuſdã gradibus nũc ad alta faſtigia ſubleuaẗ: nũc ad inferiora declinaẗ. Sicut eñi q̃ infantulũ quẽpiã ad excellẽtiora vult paulatim ſurſũq; ſurrigere: gradatim hoc facit ab inferiorib⁹ ad ſupiora cõſcẽdens. Deinũ cũ ſurſũ ꝑuenerit obſcuritatib⁹ ac defectiõib⁹ eũ fatigari: vidẽs poſt alta deponit eũ
G ad infe

a ¶ vel caracter. ¶ plena oñſio eẽntie pr̃is.
b ¶ ſic ab eo creata: ita ab eo ꝯſeruanẗ.

a b ⁊ figura ſubſtãtie eius: portãſq; a b

a ¶ p ſilẽ. ¶ ſolo ipio. b ¶ q̃ nõ mior gubnãdo q̃ creãdo. c ¶ h̃ iã ad nos: purgãs a pctis: q̃ talẽ p hũanitatẽ ſm quã cruc paſſionẽ ⁊ mortẽ ꝑtulit.

c oĩa verbo virtutis ſue purgã c

a ¶ q̃ieſcit ⁊ cõregnat

tionem peccatorũ faciẽs: †ſedet d

a ¶ ſublimat⁹ ad eq̃litatẽ pr̃is. b ¶ locat⁹.
¶ ſup oĩa loco ⁊ dignitate: non in pa diſo: vnde adam cecidit: ſed altius.

d ad dexterã maieſtatis ei⁹ in excel

A executio: in q̃ declarat illud qð ꝑmiſſũ ē. ſ. eminẽtia no. teſta. reſpectu veter. Et q2 differẽtia vtriuſq; teſtamẽti ex pte tp̃is mãifeſta ē. iõ h̃ dimittit tãq; manifeſtũ. S; ſcðm ꝓbat ⁊ declarat. ſ. eminẽtiã ex pte legiſlator. ⁊ p ꝯñs alia eminẽtia erit declarata: q̃ eſt ex mõ tradẽdi. Igiẗ executio hui⁹ ep̃le diuidiẗ i duas ptes: q2 p̃mo oñdiẗ eminẽtia lator no. teſta. ſcðo oñdiẗ q̃liẗ ex p q̃ adherẽdũ ē ip̃i legiſlatori ⁊ no. legi. Scða ps īcipit i ꝑncipio. ij. ca. ibi: Eſt aũt fides ⁊c̃. Circa p̃mũ aduertẽdũ q vet⁹ teſt. traditũ eſt p angelos ip̃i moyſi: ⁊ p moyſen ſacerdotib⁹: ⁊ p ſacerdotes ip̃i pp̃lo. Et igiẗ p̃mo oñdiẗ eminẽtia xp̃i legiſlator reſpectu angeloꝝ. ſecũdo reſpectu moyſi. tertio reſpectu ſacerdotũ vete. teſta. ſcða ps īcipit. iij. ca. Unũ fact⁹. tertia. v. ca. Oĩs põtifex. Prima adhuc i duas ptes diuidiẗ: q2 p̃mo ꝑferẗ ip̃e xp̃s angelis. ſcðo ex h̃ ꝯcludiẗ q̃nta reuerẽtia ſit exhibẽda doctrine noue leg. ſcða īcipit ſe. ca. Propterea abũdãti⁹. Prĩa adhuc diuidiẗ i duas ptes: q2 primo poniẗ excellẽtia xp̃i: ⁊ oñdiẗ q ab ea deficiũt angeli. ſcðo ꝓbaẗ vtrũq; p ſcripturã ve. te. ibi: Cui ei dixit aliq̃n angeloꝝ. Excellẽtia aũt xp̃i tãgiẗ in q̃ttuor. Primo q2 ē pr̃i coetern⁹. ſcðo q2 ꝯſubſtãtialis. tertio: q2 equalis ē ei in poteſtate. quarto: quia equalis eſt ei in dignitate: ab iſtis aũt deficiũt angeli. Coetnitas aũt tãgiẗ ibi: Qui cũ ſit ſplẽdor. Fili⁹ eñi ꝓcedit a pr̃e vt ſplẽdor a ſole: q̃ ſplẽdor eſt ſoli coeu⁹: ⁊ eẽt etern⁹ ſi ſol eẽt etern⁹: ſ; nõ ſolũ fili⁹ dr̃ ſplẽdor: ſ; ſplendor glie: q2 glia ē clara noticia cũ laude. fili⁹ aũt ꝓcedit a pr̃e ſicut noticia de noticia: q2 fili⁹ ē ſapia genita: ⁊ iõ dr̃ ſplẽdor glie. Cõſubſtãtialitas autem filij ad patrem tangiẗ ibi:
a ¶ Figura ſub. ⁊ accipiẗ h̃ figura p imagine. fili⁹ eñi eſt imago naturaẗ ip̃i⁹ pr̃is. hõ aũt ē q̃ſi imago artificialis, propter qð magis diciẗ ad imaginem dei q̃ eius imago: ſicut aliter eſt imago reg in filio ſuo naturali: ⁊ in denario ſeu ſtatua. Filius igiẗ in diuinis eſt imago naturalis. ⁊ ideo diciẗ imago vel figura ſubſtantie: id eſt eiuſdem ſubſtantie cum patre. ⁊ quia illa eſt indiuiſibilis: ⁊ p ꝯñs eſt eadẽ ſubſtãtia nũero i patre ⁊ filio: nõ ſic aũt in rege ⁊ ei⁹ filio: q2 eſt eadem ſpecie tñ. Equalitas aũt potẽtie tangitur ibi: Portans oĩa ⁊c̃. Potẽtia eñi dei patris apparet in duobus. Primo in creaturarũ ꝓductiõe ⁊ cõſeruatiõe. ſubtracta eñ eius influentia in nihiluz redigenẗ. ⁊ q2 pater ⁊ filius ſunt vna cauſa creature: igiẗ eſt cauſa cõſeruãs creature: ſicut ⁊ pater. ⁊ hoc eſt qð diciẗ: b ¶ Portanſq; oĩa. i. ſuſtentãs ⁊ ꝯſeruãs in eſſe. c ¶ Verbo virtutis ſue. i. ſuo impio virtuoſo: quia ſuum dicere eſt facere. Secũdo apparet dei potẽtia in iuſtificatõe impioꝝ: quia nõ minus eſt iuſtificare impiũ q̃ creare celum ⁊ terrã ſm Aug. In hoc aũt filius eſt equalis patri. et hoc eſt qð ſubdiẗ: Purgationẽ peccatoꝝ faciens. Equalitas autẽ dignitatis tãgiẗ cum ſubdiẗ: d ¶ Sedet ad dexterã maieſtat in excelſis. q2 ſi hoc referaẗ ad diuinã naturã: eadẽ dignitas eſt patris ⁊ filij: ſicut eadẽ natura. Si aũt referaẗ ad humanã naturã: ſic nõ eſt ibi equalitas: quia ſm illã eſt minor patre: dicitur tamen etiaz ſm hoc filius ſedens ad dexteraz patris per modũ cuiuſdam aſſociatiõis inq̃tum humana natura eſt verbo coniuncta. ⁊ ſic eadem veneratione veneratur. ¶ Vel aliter dicitur ſedere ad dexteram ⁊c̃. id eſt in potioribus bonis. Et quia a quattuor predictis excellentijs angeli deficiũt. iõ ꝯcludit de chriſto.
A Tito

Diuiſio
† De peni. diſt. 2. c. illa anima
Diuiſio
Imago
D

¶ hic cōparat ⁊ p̄fert angelis. ¶ dignior.
a ¶ euidenter ſm hoīem factus.
a ſis tāto melior angelis effect⁹: quā a
a ¶ honorificētiā: q̄ ſurrexit ⁊ aſcendit.
b to differentius p̄ illis nomen he-
a ¶ p̄ angelis. ¶ vel maiori. b ¶ nec poſt q̄
reditauit. Cui enī dixit aliquādo b
ꝯfirmati. a ¶ ecce nomē. b ¶ cōſubſtātia-
lis: nō adoptiuus. ¶ quia.
angelorū: †filius meus es tu ego
a ¶ eternaliter. b ¶ ne nouū putet̄ ne mō vi-
deret̄ incipere. c ¶ de eodem Eſaias.
c d hodie genui te: Et rurſuz: †Ego c d
a ¶ hoc ⁊ ſemꝑ ē ſed dixerit cū ab hoīb⁹ id
ſciet̄ in die iudicij. b ¶ qui naſcetur.
e ero illi in patrē: et ipſe erit mihi in
a ¶ vñ: Q̄d naſcet̄ ex te ſanctū vocabit̄ fili-
us dei. b ¶ q̄ ſepe dicit introducendum.
c ¶ quaſi heredē in poſſeſſionem.
f g filiū. Et cum iterū introdu- e

E F ad inferiora q̄ reſpirare: atq̄ animū recreare valeat. Poſt itē cū refect⁹ fuerit ad alia alta ſuſtollit. Ita circa hebreos beat⁹ facit apl's: quos paulatī ad noticiā dei erigit: inter alta memorans humilia vbiq̄ mgr̄i ſui veſtigia ꝯſequēs. Nā ⁊ ip̄e ſic faciebat aliqñ quidē ad altiora diſcipulos ſuos ſubleuabat: aliquādo eos ad inferiora imbecillitat' eoꝝ gr̄a reuocabat: nequaq̄ eos ꝓlixo tpe ī al-tera permanere pte pmittens. Ita in hac tota ſerie facit apl's pri⁹ alta cōme-morat dicēs: in filio vbi ꝓpri⁹ intelligi-tur fili⁹ q̄ ē ſuperior ⁊ excellētior vniuer-ſis. Deinde ad humilia deſcēdit dicens: quē conſtituit heredē. Deinde ad alta redit dicens: ꝑ quē fecit ⁊ ſecula. Po-ſtea ad altiorē omib⁹ gradum venit di-cens: Qui cū ſit ſplen. ⁊c̄. Deinde ad
†Pſ.2.b humilia loquit̄ purgationē peccatorū
Act'.13.f faciēs. Inde ad alta narrando reuerti-tur: Sedet ad dexteram maieſtatis.
a ¶ Tāto melior. In pſalmo tñ ait:
Pſ.8.b Paulomin⁹ minorat⁹ eſt ab angel. hic
†2.Re.7.b eiſdē melior dr̄: Et ſicut illud ſm huma-
1.Pa.22.c nam naturā: ita ⁊ h̄ ſm diuinā dictum eſſe poſſet intelligi: niſi adderetur effe-ctus. ꝑ qđ aperit̄ ꝙ hic loquit̄ d̄ eo ſm carnē. Nā ſm h̄ ꝙ pr̄is ſubſtātie con-ſubſtātialis agnoſcit̄. nō eſt fact⁹ ſꝫ na-tus: de eo ḡ ſermo verſat̄ ſm humanā naturā ſm quā ⁊ minor fuit angel' paſ-ſione: ⁊ maior ⁊ melior etiā gr̄e pleni-tudie de q̄ ⁊ ip̄i angeli ad mēſurā accipiūt. b ¶ Differēti⁹ no. Dū mortal': differēs nomē habuit: q̄ angeli miniſtrabant ei. Poſtq̄ imortal' magis differēs: ⁊ q̄ h̄ poſſet ⁊ nō p̄ illis: addit: p̄ illis. i. valde differēs a noīe angeloꝝ: h̄ ē nomē qđ ē ſuꝑ omē nomē. ſ. de⁹ ſiue fili⁹ qđ reuera digni⁹ ē illo q̄ illi di-cunt̄ āgeli. i. nūcij. Filij enī nomē ꝓprietatē oñdit: nō adopti-onē: q̄ niſi eēt ꝓpri⁹ fili⁹ nō poſſet ex h̄ apl's amplitudinē ho-noris aſſerere. Propri⁹ aūt fili⁹ ē de ip̄o pr̄e genit⁹. Si aūt adoptiōis gr̄a eſſet fili⁹ nō ſolū pr̄e ſꝫ etiā angel' minor eſſet. c ¶ Hodie. Ne p̄terita generatio videret̄. Qđ q̄ enī poſſit
F etiā ille dies intelligi: q̄ xp̄s ſm hoīeꝫ nat⁹ ē: tñ q̄ hodie pre-ſentia ſignificat atq̄ ī eternitate nec p̄teritū ē q̄cq̄ q̄ſi eſſe deſie-rit: nec futuꝝ q̄ſi nōdū ſit: ſꝫ p̄ñs tm̄: q̄ q̄cq̄d eternū ē ſemꝑ ē: diuini⁹ accipit de ſempiterna generatiōe ſapie dei: quā fides ſinceriſſima ⁊ catholica p̄dicat. e ¶ Ero. Futuꝝ: q̄ d̄ icarna-tiōe filij h̄ dr̄: d ¶ Ego ero ⁊c̄. Ad honorē illi⁹ vel illi hoī de v̄gine naſcituro. Pōt tñ ⁊ ſm carnē h̄ accipi dictuꝫ: etenī caro cōicat altiorib⁹: ſic ⁊ diuinitas humilib⁹. f ¶ Iteꝝ. Vi-ſibilē carne aſſūpta q̄ aū inuiſibilis ī mūdo erat: q̄ aſſumptio dr̄ exit⁹ a pr̄e: introductio ad hereditatē vbi iubet̄ adorari. g ¶ Introducit. Chriſt⁹ aduētū ſuū carnalē exitū vocat di-
Mat.13.a cēs: Exiit q̄ ſemi. ⁊c̄. Et iteꝝ. Ego a pr̄e exiui ⁊ veni ī mundū.
Ioh.16.f Paul' h̄o introitū vocat. Foris ei eram⁹ a deo: ſic q̄ ſūt ex re-gales aulas ī vincul' colligati: ⁊ q̄ hñt apud regē ꝓ culpis ali-quā offenſaꝫ. Egreſſus q̄ppe ſic ad nos xp̄s. i. carnē ſumens: ⁊ collocut⁹ nobiſcū reg' p̄cepta inotuit: ⁊ ſic d̄ petis nos emē-dās ad deū cōuertēs ī aulā regalē velut mediator optim⁹ in-troducit: recte igit̄ introit⁹ ⁊ exit⁹ vocat̄ carnis ſue aduēt⁹.

g ¶ Et adorent

Nico.de lyra

A a ¶ Tāto me. ⁊c̄. q̄ ip̄e dr̄ ver⁹ de⁹ ⁊ dñs cōſubſtantial' pr̄i: ip̄i aūt dicunt̄ ſui. b ¶ Cui enī dixit. Hic ꝯñr ꝓbat d̄ xp̄o q̄tuor cōditiōes p̄dictas excludēdo eas ab angelis: ⁊ p̄-
Diuiſio mo ꝓbat d̄ de cōſubſtātialitate. ſcđo de eq̄litate potentie/ ibi: Et tu dñe in p̄ncipio. tertio de coeternitate/ ibi: Ip̄i peribunt. quarto de dignitat' eq̄litate/ ibi: Ad quē aūt: Primū aūt pro-bat ꝑ quattuor auctoritates ve. te. ſcđa ponit̄/ ibi: Et rurſuz. tertia/ ibi: Et cū iterū. quarta/ ibi: Ad filiū aūt. Ad euidentiā p̄mi aduertēdū ꝙ ea q̄ ſunt fidei nō pñt efficaciter ꝑ rationeꝫ ꝓbari q̄ excedūt facultatē intellect⁹ noſtri. ⁊ iđ ꝓbatio ī tali-bus debet fieri ꝑ auctoritatē diuinā q̄ nō pōt cōtinere falſita-tē. ⁊ iđ ꝑ ip̄am ē efficax ꝓbatio illis q̄ recipiūt eā vt diuinā. iu-dei aūt recipiunt ve. te. ſicut a deo datū. ⁊ iđ ꝓbatio apl'i efficax eſt: q̄ ꝓcedit ꝑ auctoritatē ve. te. Vlterius cōſiderandū ꝙ lꝫ ſacra ſcriptura habeat multiplicē ſenſum. nō tñ habet̄ efficax argumētū niſi ꝑ ſenſuꝫ lr̄aleꝫ. vt dicit Aug⁹. in ep'la ad Vincē-tiū dona. q̄ in argumēto ſemꝑ eēt fallacia equiuocationis vel amphibologie ꝓpter ſenſuū multiplicitatē. igit̄ oſtēdendū ē ꝙ auctoritas

G ꝙ auctoritas ab apl'o inducta intelligit̄ ad lr̄am de xp̄o. qđ pꝫ per illud qđ habet̄ Act'. iiij. v. i apl'i q̄ habuerūt intelligentiā ſcripturarū et reuelationē ſp̄ūſancti exponunt illum Pſ. ij. a. Quare fremuerūt gentes ⁊c̄. de xp̄o p̄dictū ſicut pꝫ lr̄am intu-enti. et ꝑ ꝯſequens hec auctoritas q̄ hic inducit̄ ab apl'o de illo pſal. eſt intelligēda ad lr̄aꝫ de xp̄o. hoc etiā pꝫ ꝑ pſal. q̄ ibi dr̄: Ego hodie ge-nui te. qđ nō pōt de dauid intelligi. ſed d̄ filio dei. cui⁹ generatio nō trāſit in p̄-teritū. Itē ꝑ h̄ ꝙ ibidem ſubdit̄: Dabo tibi gētes hereditatē tuā ⁊ poſſeſſioneꝫ tuā terminos terre. qđ nō pōt intelligi d̄ dauid: cui⁹ regnū nō ſe extēdebat ad gē-tes: ſꝫ ad iudeos tm̄. Iteꝫ regnū ei⁹ nō ſe extēdebat ad terminos terre ſꝫ tm̄ in iu-dea q̄ eſt pua terra. h̄ etiā dicūt aliq̄ do-ctores hebreoꝝ ſuꝑ pſal. iſtū qđ ē d̄ xp̄o intelligendū: qđ plenius declaraui ſuꝑ libros pſalmorū. hoc igitur ſupponens apl'us tanq̄ manifeſtū illis qb⁹ ſcribe-bat qui erāt edocti in lege ⁊ ꝓphetijs di-cit: Cui ei dixit aliqñ āgeloꝝ: fili⁹ meus es tu: ego ho. genui te. q. d. nūq̄: q̄ angeli nō ſūt eiuſdē nature cū deo. ⁊ ꝑ ꝯñs nō poſſunt dici eius filij ꝓ-prie loquēdo: ſicut nec artificiū dr̄ fili⁹ artificis. Itē licet eoꝝ creatio poſſet di-ci quedam generatio large. tñ de ipſa nō poteſt exponi illud qđ dicit̄: Ego ho-die genui te: quia eorum creatio fuit a principio mūdi: ⁊ iđ trāſierat in p̄teritū: ⁊ iđ nō pōt dici verbū p̄dictū niſi de dei filio: cui⁹ generatio nō trāſit ī preteritū. et ſic ꝓbata ē cōſubſtātialitas patris ad filiū inq̄tū naturalit̄ ⁊ eterna-liter ab eo gignit̄ ⁊ genit⁹ ē: ex q̄ arguit̄ idētitas nature ī vtro-q̄ ſaltē in ſpecie: ⁊ ꝑ ꝯñs idētitas numeral': q̄ natura diuia nō eſt multiplicabil'. c ¶ Et rurſū. Hoc idē ꝓbat h̄ ꝑ aliā ſcriptu-rā. i. Paral. xvij. que lꝫ ſit dicta de ſalomōe: tñ dr̄ de eo ꝓut fuit figura xp̄i. ⁊ iđ de xp̄o intelligit̄ ad lr̄aꝫ. Ad cui⁹ intellectū ſciē-dū ꝙ nihil pōt eſſe figura alicui⁹ niſi ī ſe ſit res aliq̄: illđ enī qđ nihil ē nō pōt aliq̄d figurare. ⁊ iđ res q̄ ē figura vel ſignū alicu-ius pōt tripliciter ꝯſiderari. vno mō vt res tm̄. alio mō vt ſignuꝫ tm̄. tertio mō vt res ⁊ ſignū ſil'. vt circul⁹ pēdēs añ tabernā pōt cōſiderari ꝓut ē corp⁹ rotūdū tm̄. ſcđo vt ē ſignū vēditiōis vi-ni tm̄. tertio vtroq̄ mō. Eodē mō dicēdū ē d̄ ſalomōe q̄ fuit figu-ra xp̄i: q̄ aliq̄ ꝯueniūt ip̄i ſalomoni ſm ſe. ⁊ talia exponēda ſūt de ip̄o ad lr̄aꝫ ⁊ nullo mō de xp̄o vt ꝙ depeuat⁹ ꝑ mulieres fa-ct⁹ ē idolatra ⁊ ſīlia. Aliq̄ aūt dicunt̄ d̄ ſalomone ꝓut fuit figu-ra xp̄i tm̄: ⁊ talia ſūt exponēda d̄ ſolo xp̄o ad lr̄aꝫ: ſicut illđ qđ ha-bet̄ Pſ. lxxi. b. Et dñabit̄ a mari vſq̄ ad mare: ⁊ a flumie vſq̄ ad terminos orbis trāꝫ. qđ nō pōt verificari de ſalomone: cui⁹ regnū fuit ſatis puū: ſꝫ tm̄ d̄ regno xp̄i q̄ ē lapis abſciſſus d̄ mon-te ſine manib⁹: ⁊ ipleuit vniūſā trā: Dan. ij. ⁊ iđ ī pſ. p̄dicto ſub noie ſalomōis deſcribit̄ monarchia xp̄i. h̄ etiā pꝫ ꝑ illud qđ ſe-quit̄ ī eo. pſ. Añ ſolē pmāet nomē ei⁹. ⁊ illđ qđ ibidē dr̄: Ado-rabūt d̄ ip̄o ſemꝑ. q̄ ſoli xp̄o ꝯueniūt ⁊ nō ſalomōi. Aliq̄ aūt di-cunt̄ ī ſcriptura ſacra de ſalomōe vtroq̄ mō: videlicet ſm ſe: et
Figura mul-tiplex conſi-deratur
H vt fuit figura xp̄i: ⁊ talia ſūt illa q̄ ipleta ſūt ī vtroq̄ ad lr̄am. in xp̄o tñ ꝑfecti⁹ ⁊ ī ſalomōe min⁹ ꝑfecte: ⁊ talia exponunt̄ ad lr̄aꝫ nō ſolū d̄ ſalomōe: ſꝫ etiā de xp̄o ⁊ ꝑfecti⁹ q̄ de ip̄o ſalomōe. cu-iuſmodi ē auctas. i. Paral. xvij. q̄ ſalomon fuit fili⁹ dei adopti-uus ꝑ gratiā ſaltē ī p̄ncipio regni ſui. ꝓpter qđ nathā ꝓpha voca-uit eū amabilē dño. Chriſt⁹ āt fili⁹ ē dei natural' q̄ ē filiatio ꝑfe-ctior. ⁊ iđ ꝑ hāc filiationē ꝓbat apl's ꝯſubſtātialitatē filij ad pa-trē/ cū dr̄: d ¶ Ego ero. Dato etiā ꝙ h̄ auctas nō poſſet expōi ad lr̄aꝫ d̄ xp̄o: ſꝫ tm̄ ſm ſenſū myſticū. tñ eā hñ iducit apl's ad ſu-um ꝓpoſitū. lꝫ ei argumētū efficax nō hr̄ ī ſcptura ꝑ ſenſuꝫ myſti-cū vt. ſ. dictū ē. ꝓpter qđ ex ſolo ſenſu myſtico nō ē arguēdū. tñ ſi pri⁹ hr̄ auctas ī ſenſu lr̄ali ad ꝓbādū ꝓpoſitū bñ pōt alia auctas adiūgi ī ſenſu myſtico ad idē declarādū d̄ ꝯgruo. ⁊ h̄ ē qđ dicit Aug. ī ep'la ad Vicē. dona. Quis āt iprudētiſſime nō nitat̄ ali-qđ in allegoria poſitū ꝓ ſe adducē niſi habeat ⁊ māifeſta teſtio-nia q̄ꝝ lumie illuſtrent̄ obſcura. ſic ḡ auctas p̄dicta inducit̄ ab apl'o ꝯueniēt ad ſuū ꝓpoſitū. Sꝫ ꝯ̄ h̄ videt̄ ꝙ ibi loq̄t̄ ꝑ moduꝫ futuri. Ego ero ⁊c̄. gñatio eī filij eterna ē: ⁊ ꝑ ꝯñs nō ſpectat ali-qđ futuꝝ. ſicut nec trāſit ī p̄teritū. ſic. ſ. dictū ē. Dicēdū ꝙ loq̄t̄ in futuro ꝓpter icarnationē ꝓ tūc futurā. ꝑ quā nā hūana erat ad filiationē eternā aſſumēda. ⁊ q̄ hec aſſūptio fcā ē v̄tute diuinitat'. iđ bñ dicit̄: Ego e. ⁊c̄. q. d. v̄tute dī fiet h̄. e ¶ Et cū ite. h̄ ad
A ꝓpoſitū

F a ¶ Et adorēt. Et iterū dicit pr̄ de eodē filio. Cū intro. cū oñdit A intro vſq; ad corda hoim ducēdū: ꝑ fidē: Quid dicit: Et adorēt eū τc̄. Adorāt angeli: q2 iuſſioi eius obtemperāt τ reuerent.

Spiritus Angelus b ¶ Angelos. Spūs nature nomē ē: angel' officij. Quos eñi de' ſpūs ꝯdidit mittēdo nūcios āgelos facit. Et oib' vtit ad incōmutabile arbitriū ſnie ſue: ſiue bōis ꝑ grām ei': ſiue mal' ꝑ ꝓpriā volūtatē. Ac ꝑ ħ volūtas dei eſt ꝑma τ ſūma cā oiū corꝑaliū ſpēꝝ atq; motionū. Nihil eñi viſibilit' fit: qđ nō ꝺ iteriori iuiſibili atq; itelligibili aula ſūmi imꝑatoris aut iubeat aut ꝑmittat ſm ieffabilē iuſticiā. Ut ita qñ leuia nūciare mittunt āgeli. Qñ ad vīdictam vt in ſodoma: ignis ardēs: ſic τ miniſtri eccliē ignis etiā oīs vitia nr̄a vrūt. c ¶ Ad filiū aūt. ħ ꝑ dignitatē ſiū τ ptātē cōmēdat xp̄m. d ¶ In ſeculū ſe. q2 ſp regnabit τ nouiſſimū iudiciū ſp ſtabit. Ūñ:

Mat. 25. b Ibūt hi in ignē eťnū: τ illi i vitā eťnā. e ¶ Unxit. ſm hoiē: q2 deitas nīſo indiguit. vnct' ſignificat regē vł ſacerdotē. De' repetit ex magna dilectiōe. vł ſm Aug/. alter caſus ē vocatiu': alter noiatiu'. vt ſic: O tu de' fili: vnxit te de' tu'. ſ. pr̄. In latino putat idē caſus. ſꝫ in greco euidētiſſima diſtictio ē q̄ aliter noiatiu' aliter vocatiu' itelligitur. f ¶ Et tu. Poſt hūanitatis excellētiā iterū redit ad eternitatem filij. g ¶ In prin. q2 creator añ creata extitit ſine vllo initio. h ¶ Manuum. Man' ē ꝑtus iuſſiōis. i. potētia volū-

Ps. 32. b tatē: q2 vt voluit facta ſūt oīa. i ¶ Peribūt. ab eo qđ ſūt: dū imutant i meli' creature. k ¶ Tu āt ꝑ. vt ſic eťn' aū oia: ſic q2 ꝑmanet idē poſt mutata.

¶ ante omnes creaturas genitū.

cit primogenitū in orbē terre di-
a ¶ ſm humanitatē iubent angeli adorare chriſtum. b ¶ qui paſſus eſt τ mortuus.

a cit † Et adorēt eū oēs angeli dei.
a ¶ dicit pr̄ de filio hoc ptinēs ad āgelos. ¶ vt ſciant miniſtri. ¶ filius.

Et ad āgelos qdē dicit † Qui fa a b
a ¶ ſpūs celeſtes fač āgelos. i. legatos ſuos

b cit āgelos ſuos ſpūs: et miſtros
¶ etiā flāmā ignis. i. ſeraphī q̄ ſūt ꝺ ordine ſuꝑiori facit miſtros. a ¶ ħ āt ptinēs ad filiū aut dñs ꝑ ꝓphetā. ¶ qui dñs.

c ſuos flāmā ignis. Ad filiū aūtē: c
a ¶ regnū vł iudiciū ¶ iudiciaris ſedeſ ¶ oē iudiciū dedit ſi. ¶ o fili. ¶ ꝑmāet. ¶ in

d † Thronꝰ tuꝰ deus in ſeculū ſeculi:
eťnū. a ¶ τ merito q2. ¶ regla directa τ inflexibilis: q̄ τ alibi vga ferrea. b ¶ diſcipliā regimur. ¶ q̄ bonos regis: malos ꝑcutis.

c ¶ item ideo. ¶ ex amore.

vgā eqtatis vgā regni tui. Dilexi
a ¶ omne bonū. b ¶ nō ſimul vtraq; tibi ſunt. ¶ econtra. c ¶ omne malum.

ſti iuſticiā τ odiſti iniquitatē: p- d
¶ vt hec tibi eēnt: vł q dilexiſti iuſticiā: τ odiſti iniq. τc̄. τ ħ mihi ꝑmiū. a ¶ ꝑ ſe nō ꝑ miſtros. ¶ pater. ¶ ſpūſancto.

e ptera unxit te deꝰ deus tuꝰ oleo
¶ q2 immunis a pctō. ſ. vñ ꝯſcia hilaris. ¶ vel leticie. ¶ ꝑ oibus ſanctis.

exultatiōis pre ꝑticipibus tuis.
¶ itē ꝓbā de filio. a ¶. i. ꝑ filiū. ¶ rex. i. añq̄ res eēnt. b ¶ o fili vł pr̄. c ¶ eccliaꝫ

f g † Et tu in ꝑncipio domine terrā e
ꝓſoꝝ ſtabiliſti. ¶ q̄ſi ſpālit i eis opat' ſit.

h fundaſti: τ opa manuū tuaꝝ ſunt i
¶ vt apli. ¶ celi ſimul cū terra. a ¶ qcqd ex ſe ſunt. ¶ ſcꝫ morte deſtruent. b ¶ tu in illis. i. iuſticia τ q̄ in eis operatꝰ.

k celi. Ipſi peribūt: tu aūt ꝑmane g

Ni. de ly.

Et ceteraſcēt

B Ad ꝓpoſitū oñdendū inducit aliā ſcripturā de illo Pſal. Dñs reg. exul. τc̄. ¶ Ad cui' euidētiā ꝯſiderādū ē q magiſter dič i glo. q dauid fecit hūc pſal. qñ reſtitutū eſt ei regnū poſt mortē abſalō. τ dicit hūc eſſe titulū pſal. Pſalmus dauid qñ terra ei' reſtituta ē ei. τ ſm ħ eſſet exponēd' ad lr̄aꝫ de dauid: ſꝫ dictū magr̄i nō videt veꝝ. ꝑmo q2 i hebraico iſte pſal. ē ſine titulo. ſcđo q2 tituli ſūt q̄ſi claues ad itelligēdū ea q̄ in pſal. dicunt. Ps. āt nō loquit de regno dauid: ſꝫ ſolū de regno xp̄i qñ ꝑfecte ei oia ſbucient. qđ erit in iudicio. τ iō ħ pſal. ad lr̄aꝫ ē exponēdus de regno xp̄i. τ ħ ē qđ dicit paulus: Et cū iterū itroducit ꝑmogenitū τc̄. i. ꝑ ſcripturā ſacrā ipm introducendū ad regnū in orbē terre ꝑdicit. Ex q̄ pꝫ q hec ſcriptura nō loquit de aduētu xp̄i ꝑmo: q2 tūc venit cū hūilitate. et iō dicit tūc: Regnū meū nō eſt ꝺ ħ mūdo Ioh. xviij. g. ſꝫ loquit ħ de ſcđo aduētu qñ veniet cū glia in nubib' τ maieſtate: vt dr̄ Matth. xxiiij. τ Dañ. vij. Ecce in nubibus celi q̄ſi filius hoīs veniebat τ vſq; ad antiquum dieꝝ ꝑuenit. τ ſequit: Et dedit ei ptātē τ honorē τ regnū: ptās eius ptās eterna q̄ nō auferetur τc̄. τ iō de ipo in tali honore ꝯſtituto dicit pater: Et adorēt eū oēs angeli τc̄. ſꝫ nr̄a lr̄a ſic hꝫ: Adorate eum oēs angeli eius. apli eñi nō ſp curauerūt allegare ſcripturā de verbo ad verbū: ſꝫ ſufficit eis accipe ſenſum. Ex hac eñi ſcriptura oſtendit ſufficiēter q in xp̄o ſit diuina natura: quia nulla natura adorat a tota natura angelica vt ſuꝑior niſi diuiā. τ iō ex q̄ ſcriptura ħ oſtēdit q filius eſt ab oibus angelis adorandus. ꝑ ꝯñs oſtēdit q ipe ſit deus. τ ꝑ ꝯñs oſtēdit deo prī ꝯſubſtātialis: q2 diuia natura eſt indiuiſibilis. ſm q dr̄ Deut. vi. a. Audi iſrl̄ dñs de' nr̄ deus vn' eſt. Sequit: a ¶ Et ad āgelos qdē dicit. i. qđ ꝑtineat ad naturā āgeloꝝ exꝑmit ꝑ ſcripturā, dicēs: b ¶ Qui facit āgelos ſuos ſpūs τ miſtros ſuos flā. ignis. q. d. ſꝫ angeli tāte excellētie ſint: q ſint ſpūalis nature. nō tñ ſunt idem q de': ſicē filius: ſꝫ ſunt ſerui τ miſtri. nō ſolū ipm adorando ſꝫ etiā nobis ꝓpter ipm q̄dāmō miniſtrādo. veruntñ q2 ſuū miniſterium in deū referūt. iō in ħ dicunt ſicut flāma ignis q̄ ſemꝑ aſcendit in aſcēdit in altū. c ¶ Ad filiū āt. Hic adducit tertiā auctoritatē ad ꝓbādū ſuū ꝓpoſitū q̄ accipit de Ps. xliiij. ¶ Ad cuius euidētiā ꝯſiderādū q moderni iudei ne cogant recognoſcere diuinitatē xp̄i exponūt hūc pſal. de aſuero. τ dicūt q iſte pſal. factus ē a mardocheo. ſꝫ ħ pꝫ falſuꝫ. ꝑmo ꝑ pſal. titulū: q2 nō intitulat a mardocheo: ſicē aliq̄ pſal. intitulant ab aſaph q̄ eos fecit: vt pꝫ in titulo ps. xlix. τ in plib' alijs loc. Iſte āt ps. intitulat a dauid vt pꝫ in hebreo. ħ etiā pꝫ ꝑ lr̄aꝫ ps. ſeqntē: q2 iſte rex ꝺ q̄ eſt ps. habet tāq̄ de' adorād' ſm q ibi

† Ps. 96. b dē dr̄: Cōcupiſcet rex decorē tuū: qm ipſe ē dñs de' tu' τ adorabūt eū. τ trāſlatio Hiero. ſic hꝫ: Et ado. eū. Si aūt iſta

† Ps. 103. a v̄ba dicant de aſſuero rege: ſequitur q mardocheus īduceret totū ppl̄m τ potiſſimū ipaꝫ heſter ad quā dirigunt verba ꝑmiſſa ſm expoſitiōeꝫ eoꝝ ad adorādum aſſuerū ſicut deū. qđ manifeſte pꝫ falſum: q2 in eodē libro dr̄ q noluit genua flectere corā aman ne honorem dei trāſferret in hoiē. ħ etiā pꝫ ꝑ trāſlationē chaldaicā ſuꝑ ps. iſtū q̄ autentica eſt apud hebreos. vbi eñi in ħ ps. habem' ſic: Specioſus forma ꝑ filijs hominuꝫ.

† ps. 44. b diffuſa eſt grā in labijs tuis. Chaldaicū ſic hꝫ Pulchritudo tua meſſia maior eſt q̄ filioꝝ hoim: dat' eſt ſpūs ꝓphetie in labijs tuis. Sic igit pꝫ ex ꝑdictis q auctoritas q̄ ħ inducit de illo ps. intelligēda ē ad lr̄aꝫ de xp̄o. ħ aūt ſuppoſito ꝓbat ꝑ ħ ipius xp̄i diuinitas τ ꝑ ꝯñs ꝯſubſtātialitas eius ad prēm τ diſtinctio in ꝑſona. q2 ibi dr̄: Thron' tu' deus in ſeculū ſe. τc̄. d ¶ Propterea vnxit te de' de' tu'. Et ſic pꝫ q xp̄s eſt vnct' de' a deo vngēte: q2 filius dei in hūana natura vnct' eſt plenitudine grē. τ cū nō pſit eſſe plures dij: vt. ſ. dictū eſt. ex ħ ſequit q ꝯſubſtātialitas patris τ filij. Cetera q̄ ſunt ex auctoritate

D patēt. e ¶ Et tu dñe in pn. Hic ꝯñr ꝓbat eqlitatē potētie in filio τ in prē: τ breuit' trāſit: q2 ꝓbato q xp̄s ſm naturā diuinā ē ꝯſubſtātial prī: ꝑ ꝯñs ſunt

† Ps. 101. b ꝓbate alie tres ꝯditiōes. ſ. eqlitas ptātis/dignitatis/ τ duratiōis: potētia aūt dei relucet potiſſime in creatiōe reꝝ de nihilo τ eaꝝ ꝯſeruatiōe. τ ħ nō ſolū cōuenit deo patri: ſꝫ etiā eius filio q̄ ē eiuſdē nature cū ipo. τ iō dič ꝓpha: Et tu dñe in pn. terrā fūdaſti. i. tu dñe pf feciſti terrā de nihilo τ ꝯſuas in ſtabilitate. τ ħ exprimit ꝑ ħ q dr̄ fundaſti: τ q2 nīla creatura iferior eſt ipa terra. ſicut in domo illud dr̄ fundamentū qđ eſt iſimū. ſꝫ quia in hoc opere cōmunicat filius cū patre tanq̄ eiuſdem potētie. iō dicit: In principio. i. in filio ſiue ꝑ filiū ꝑ quem operat pater ſicut ꝑ artem ſuam: vt. ſ. dictum eſt. Qz autem filius dicat principiū patet Ioh. viij. d. vbi xp̄s iudeis querētibus ab eo: Quis es? Reſpōdit: Ego principium qui et loquor vobis. f ¶ Et opera manuū tuaꝝ ſunt celi. manus aūt diuie potētie metaphorice dicunt virtus ſue potētie. nominat hic celum τ terra que ſunt extrema in creaturis vt ꝑ ħ intelligant creature medie: quia omnis creatura a patre τ filio ſimul eſt ꝓducta τ ꝯſeruata. τ ſic patet equalitas potētie. g ¶ Ipſi peribunt tu autē τc̄. Hic ꝯſeqnter aplus ꝓbat filium patri coeternum. Ad cuius euidentiā ſciendum q ſicut tempus ſequit motum τ mutationem: ita eternitas imutationē. ſolus aūt deus imutabilis eſt ꝑ omnem modum. ideo ipe ſolus menſurat eternitate eo modo quo poteſt ibi dici menſura. q eñi in omni creatura ſit aliq̄ mutabilitas pꝫ: q2 angeli ſunt mutabiles ſm actū intelligendi τ volendi loquendo de cognitiōe τ affectiōe naturali. ſunt etiam mutabiles de eſſe ad nō eſſe ſi dimittant a diuina ꝯſeruatiōe. Siłr celi ſuperiores ħ mō ſunt mutabiles. τ ſm ħ mutant q̄tū ad ſitū. celi aūt iferiores. ſ. ignis τ aer cū iſtis modis mutationū ſūt mutabiles q̄tū ad alterationē τ generationē. τ ꝑ ꝯñs alia elemēta τ mixta ex eis. In omni autem motu τ mutatione eſt aliqua

Eqlitas potētie in patre: et i filio

Ad corruptio

G a ¶ Veteraſcēt.qđ more veſtis cōſumit:ſicut caro hūana:
A q̄ tñ in meli⁹ mutabit. b ¶ Et velut ami. Significat muta
Pš.101.d tionē celi.vñ: Vidi celū nouū ⁊ trā nouā. c ¶ Et mutabū/
Apo.21.a tur. Quia facta dei ſub eternitate ſtabūt:nec ad corruptionē
reuertent. d ¶ Tu aūt.ex toto imutabilis. Ipſi pibunt.
Nouiſſimi celi:q̄ p diluuiū perierūt ſi
2.Pe.3.c cut petrus ait:igne peribunt. Excreuit
eni aq̄.⁊ totā iſtaȝ capacitatē vbi aues
volitāt occupauit ac ſic vtiq̄ȝ celi perie/
rūt ꝓpinq̄ terris. De celis ergo vñ di/
cunt aues celi nō eſt dubiū quin in di/
luuio perierunt ⁊ igne pituri ſunt. De
ſuperiorib⁹ aūt celis celoȝ vtrū ⁊ ipſi
pituri ſunt igne queſtio ē ⁊ diſputatio
ſcrupuloſior iter doctos. Et erit incen/
Dañ.3.c diū mūdi nō incēdēs ſanctos dei. Qđ
eñ fuit caminus regis tribus puer: h
erit ardēs mūdus iuſtis in trinitate ſi/
gnatis. Celi aerii veteraſcēt ſicut veſti
mētū.i.ſicut hūana corpora lōgeuitate
1.Pš.109.a veteraſcēt. Eos mutabis ſicut a. Ami/
ctui cōparat:q: terrā cingūt. Tā facile
eñ mutat de⁹ celos ſicut amict⁹ extēdit
⁊ plicat:⁊ poſt mutationem ſic pmane
būt. e ¶ Ad quē ange. Itē de glo/
ria humanitatis. f ¶ Sede.victori fi
lio ꝯſeſſus offert pedum. Per pedes
ſtabilitas eterna ſignat.i. in eternita/
tem:vbi veſtigus quaſi poſitis virtute
oipotentie cōſiſtit. g ¶ Nōne ſunt
oēs ⁊c. Quaſi.d.vtiq̄ȝ. Intellige igit
q̄ꝰtus honor nobis exiſtit vt ad nos ſic
ad amicos miniſtros angelos ſuos de
ſtinet de⁹. Q̄uis eñ multū interſit in/
ter angelos et hoies: ꝓpinq̄s tñ eos
nobiſcū fecit:q: nr̄e ſaluti ſtudēt: ꝓpt
B nos diſcurrūt:nobis ſuo fūgūt officio.
hoc ē opus angelicū:angelice functio/
nis officiū:vt oia fiāt ꝓ ſalute ꝓximo/
rū. Magis aūt h eſt op⁹ xp̄i:q: angelis
nobis ſupiorib⁹ p̄cepit ad nr̄am ſalutē
ſuum exhibere miniſteriū.

a ¶ ſiue celi ſiue fra. b ¶ vt veſtimētū.i.
ſm corp⁹ qđ circūdat aīam. c ¶ paulatim
a bis: ⁊ oēs ſic vt veſtimētū vete/
corrūpēt. a ¶.i.corp⁹ mutab i imortalitatē
b raſcēt. Et velut amictū mutabiſ a
a ¶ etiā ſm aīas:q̄ tūc glorioſiores. ¶ tu:in
eis p filiū. b ¶ imutabilis ꝯ veteraſcēt.
c eos ēt mutabūt: tu aūt idē ipſe b
a ¶ eternitas tua. ¶ ꝯ peribūt. b ¶ nō ſo
lū p p̄miſſa maior angelis oñdit:ſȝ etiā p h
c os: ēt āni tui ñ deficiēt. Ad quē c d
¶ quieſce iudica.
f aūt angeloȝ dixit aliquādo: ſe/ e
¶ in potiorib⁹ bonis meis. ¶ mihi ſm di
uinitatē eq̄lis. a ¶ eternaliter. b ¶ qđ q̄ri
de a dextris meis: donec ponā f
dic ſit dū aliq̄ ꝯuertūt. a ¶ plene ſubie/
ctos potētie diuinitatis v.i ſub hūanitate
vt ipam reuereant:⁊ ſup ſe ſentiant.
inimicos tuos ſcabellum pedū
a ¶ nulli h dixit q: oēs miniſtri ſunt filii.
g tuoȝ. Nōnne ſunt omnes an g
¶ ex officio. ¶ quocūq̄ȝ placet filio tñ ſem
p aſſiſtunt ei qui.vbiq̄ȝ eſt.
geli adminiſtratorii ſpirit⁹: i mi/
¶ actualiter. a ¶ etiā ꝓpter hoies q̄bus
lȝ minorib⁹:īperio xp̄i ſeruiūt. b ¶ quib⁹
ꝓmittit hereditas vite eterne.
niſteriū miſſi ꝓpt eos q̄ui he/ b
reditatem capient ſalutis:

Nico.de lyra

Phus eſt corruptio ſm phm.iiii.phyſicoȝ.⁊ etiā ſm Aug⁹.ſtat⁹ aūt
mūdi imutabit in fine:q: celū ceſſabit a motu cōpleto nume/
ro electoȝ:ad quē nūerū finaliter ordinat: ⁊ p ꝯñs alteratio
⁊ generatio i elemētis:q̄ etiā elemēta p ignē cōflagrationis
purgabunt:⁊ iō ſicut dictū eſt:tā in celeſti corpe q̄ȝ in elemen
tis erit mutatio.⁊ p ꝯñs peribūt q̄dāmodo a ſtatu i q̄ modo
ſūt:⁊ hoc ē qđ dicit: Ipſi peribūt.ſ.celi ſupiores ⁊ inferio/
res:⁊ q: nō corrūpent q̄ꝰtū ad ſubſtātiā/ ideo ſubdit:
a ¶ Et velut ami.muta.eos.ſicut eñ ceſſante frigore mu
tat veſtis q̄ erat ꝯ frigus neceſſaria:nō q̄dē tūc mutat ſic ve/
ſtis q corrūpat:ſȝ q: frigus ceſſat:ſic celi ⁊ elemēta dicūt mu
tari:q: mot⁹ celi ⁊ alteratio elemētoȝ:q̄ ſūt ꝓpter generatio/
nē:vt.ſ.impleat nūerus electoȝ:quo impleto ceſſabūt manē/
te tñ ſubſtātia ⁊ elemētoȝ ⁊ celoȝ:de⁹ aūt ſolus eſt oino imu
tabilis:vt iā dictū ē/iō cōcludit: b ¶ Tu aūt idē ipſe es.
.i.p oēm modū imutabilis:⁊ p ꝯñs. c ¶ Anni tui nō defi/
ciēt.i.duratio tua:nō q in duratiōe diuia ſit aliq̄ ſucceſſio ſi/
cut ē in annis ſȝ q: eternitas diuina in ſe ſimpliciſſima nō po
teſt app̄hēdi a nobis niſi ex cōpatione ad tp̄s:⁊ p ꝯñs ex pro
prietate tēpoȝ eā exprimim⁹. Ex h ptȝ coeternitas filii ad pa
trē.q: ex q̄ ſunt vni⁹ ſubſtātie:vt.ſ. ꝓbatū eſt. ſequit q ipſis
eſt vnū eſſe et eadē imutabilitas:⁊ p ꝯſequēs eternitas.
d ¶ Ad quē. Hic ꝯñr. ꝓbat apl̄s equalitatē dignitatis in
xp̄o p auctoritatē Pš.cix. qui pſal.de xp̄o eſt intelligēdus ad
lrām. ¶ Ad cui⁹ euidētiā cōſiderādū q iudei moderni aliqui
dicūt ipm debere intelligi de abraā: ⁊ q eleaȝar ei⁹ diſpenſa/
tor fecit illū pſal.ad reddenduȝ gr̄as deo de victoria quā ha/
buit abraā ꝯ illos reges:q̄ captiuauerūt loth nepotē ſuū:ſm
q habet Gen.xvi. Sed hoc ptȝ falſum ex titulo pſal. quia nō
intitulat ab ipo eleaȝar:ſȝ a dauid:ideo dicūt alii q ē pſal.fa/
ctus a dauid:⁊ nō loquit de ipſo ſed de angelo ſuo:vt ſit ſen/
ſus: Dixit dñs dño meo ⁊c.i.deus celi angelo me cuſtodien/
ti:ſed hoc ptȝ falſum.q:.ſ.dicit: Tu es ſacerdos in eternum
⁊c.qđ nō eſt intelligendū de angelo dauid:q: ſacerdotiū nō
cōpetit

cōpetit angelis.⁊ ideo dicēdū q ad lrām eſt pſal.factus a da/ C
uid loquēs de xp̄o:⁊ h ptȝ p trāſlationē chaldaicā: q: vbi hr:
Dixit dñs dño meo:chaldaicā ſic habet: Dixit dñs v̄bo ſuo
⁊c. Itē p illud qđ ſequit: Ex vtero ante luciferū genui te.i. ex
ſubſtātia mea ante oēm creaturam:h aūt nō pōt cōpetere niſi
ſoli dei filio:q̄ fili⁹ eſt verbū dei. Ex h
igit ſuppoſito ptȝ q aplſ h īducit au
ctoritatē hui⁹ pſal. ad ꝓbandū eq̄lita/
tē dignitatis in xp̄o: q̄ eſt in deo patre:
introducēs verbū dei patris ad filiuȝ
dicēs ſibi: e ¶ Sede a dex. meis.
.i.ad equalitatē dignitatis mee: ſic ei
refert ad xp̄m ſm diuinā naturā. ſicut
ſ.expoſitū eſt eo.ca.ſequit: f ¶ Do
nec ponā inimicos tuos ſcabel.
⁊c.hoc aūt erit in iudicio futuro quā/
do oia ſubiicient q̄ꝰtū ad executionē p
fecte ipſi xp̄o.dico aūt q̄ꝰtū ad executio
nē:q: q̄ꝰtū ad auctoritatē oia iā ſunt ei
ſubiecta:ſed de hoc plenius videbit.
Sȝ inſurgit h dubiuȝ:q: videt q xp̄s
nō debuit ſedere ad dexterā dei pr̄is
in eternū:ſȝ tñ vſq̄ȝ ad tp̄s determina
tū:i q̄ oia ſibi ſunt ſubiiciēda:qđ vide
tur importari p hoc aduerbiū donec:
dicēdū q h aduerbiū donec aliquādo
tenet finite:qn̄.ſ.ſignificat terminum
cui adiūgit:ſicut cum dicit ſede hic do
nec veniā:ſenſus eſt q in aduētu meo
terminet ſeſſio tua:aliqn̄ tenet inde/
terminate:⁊ tūc nō ſignificat talem de
terminationē.ſicut cū dicit:iſte nō pe/
nituit de peccatis ſuis donec vixit.ſen
ſus eſt q: nūq̄ȝ penituit nec penitebit:
q: poſt mortem nō eſt locus penitētie.
iſto ſcđo mō ponit hic aduerbiū cū di/
cit: Sede a dextris meis:donec ponā
inimicos tuos ſcabel.pedū tuoȝ ⁊c.et D
ideo ſenſus eſt q nūq̄ȝ ceſſabit ſedere
ad equalitatē dei patris. Hec aūt eq̄/
litas non cōpetit angelis: ideo ſubdit
aplſ: g ¶ Nōne ſūt oēs admi.ſpūs.q.d.ſic: ſicut eñ in
artificialib⁹ videm⁹ q aliq̄ p̄cipiūt in opibus ſcȝ architectoni
ci ⁊ principales: aliqui exequūt imperata:ſicut inferiores ar
tifices materiā p̄parātes:tñ oēs iſti dicunt artifices: vt habe
tur.i. Metaph.ſic in angelis aliq̄ dicunt ſubſiſtere:aliq̄ autē Phus
exeq̄ imperata: tñ oēs dicūt adminiſtratores. Vel: Admini/
ſtratorii ſpūs.i.ſpūales ſubſtātie i miniſteriuȝ miſſi. ſupiores
eñ angeli mittunt tñ miſſiōe iteriori medios ⁊ inferiores il/
luminādo ordine hierarchico. Inferiores aūt mittunt ad ali
qua circa nos exequēda:⁊ ſic mittunt miſſione exteriori: ⁊ ſic
ptȝ q oēs ſunt in miniſteriū miſſi:lȝ diuerſimode. Iſtud autē
miniſteriū exercēt angeli ꝓpter ſalutē electoȝ: vt natura hū
na q̄ eſt inferior inducat ad deū p angelicā tāq̄ȝ p ſuperiorē.
ꝓpter hoc ſubdit: h ¶ Propter eos q̄ ca.here.ſa. ſm ei
Diony.hec eſt lex diuinitatis: vt infima p media reducant in
ſupma. ¶ In ca.i.vbi dr̄ in poſtil. Multiphariē ⁊c.

Additio. Ad maiorem euidētiā quorūdā q̄ in hoc ca
pi.cōtinent ſup illa q̄ habent in poſtil.que
dā vident addenda:circa q̄ p̄ſupponēdū eſt q aplſ in hoc lo
co in dictis ſuis innuit aliquid qđ fundat i aliq̄ auctoritate ſa
cre ſcripture vel in dictis apud hebreos autēticis: vt patebit:
vñ in h qđ dicit: Olim de⁹ loquēs pr̄ibus i ꝓphet⁹.videt in/
nuere q añ aduētū xp̄i p aliqđ tp̄s iā ceſſauerāt ꝓphetie: ſicut
eñ tradūt hebrei in libro q̄ dr̄ Ioma ſup illō pſal. Signa no
ſtra nō vidim⁹ iā nō eſt ꝓpheta ⁊c. Ante finē tēpli ſcđi p.xl.
annos qđ tp̄s cucurrit cū paſſiōe xp̄i ceſſauerāt multa ſigna i
tēplo:quib⁹ oſtendebat q deus acceptabat ſacrificia ibidem
oblata. Similiter ⁊ ceſſauerat ꝓphetia:q: iā nulla ꝓphetis li/
ter eos erat:ex q̄bus reprobatio illi⁹ ſtat⁹ q̄dāmō oſtēdebat:
qđ aplſ intēdens de hoc hebreos volēs inſtruere dicit: Olī
deus loquens patribus.q.d.olim loquebat pr̄ibus de⁹ in ꝓ
phetis: ſȝ iā nūc ceſſauit illa locutio adueniēte pfectiori locuti
one:q: nouiſſime locut⁹ ē nobis de⁹ in filio. Si aūt obiiciat h
Iohē baptiſta:dicēdū q ꝓphetia Iohis cōcurrit cuȝ tp̄e xp̄i
cui⁹ fuit p̄curſor imediatus ⁊ iō nō eſt cōputāda inter ꝓphetī/
as antiquoȝ. Itē in p̄dictis verbis oñdit idētitatē illi⁹ q̄ pr̄i/
b⁹ loq̄bat:cū dicit q de⁹ q̄ pr̄ibus i ꝓphetis loq̄bat: nouiſſi/
me locut⁹

A me locutꝰ eſt in filio: in q̄ innuit īpleri illō Eſa.lij.b. Ꝓpterea
recogſcet ppl's nomē meū ī illa die: q2 ego q̄ui loq̄bar ecce aſſū:
ꝓut fuit largius expoſitū in additiōe ſup illō Eſa. In q̄ idē ꝑti
tate refutant̄ duo errores.ſ.manicheoꝝ ⁊ iudeoꝝ. Manichei
eñ āntiquū teſtamētū attribuebāt malo ꝑncipio: nouū ꝟbo bo/
no. Iudei ecōuerſo āntiquū teſtamētū dicebant eſſe a deo: nouū
aūt nō. vñ vtrūq3 errorē refutās ap'ls aſſerit ꝑdictā idē ꝑtitatē
ſc3 īter illū q̄ oli loq̄bat̄ pr̄ib': ⁊ illū q̄ dieb' iſtis loquit̄ nob: ſ3
pri' ꝑ ꝓphas ⁊ nūc ꝑ filiū q̄ maior ē ꝓphis. Ex q̄ eminentia no
ue leg' reſpectu veter' oñdit̄. Nā ſic in oīb' ꝑtātib' ⁊ artib' or/
dinat' ille q̄ eſt ſupior artifex ſeu ꝑſidēs: ꝑncipalē ⁊ ꝑfectū actū
opat̄ ꝑ ſeipm. ea ꝟo q̄ diſponūt ad vltimā ꝑfectionē operat̄ ꝑ
miſtros: ſic naufactor cōpaginat nauē ꝑ ſeipm: ſ3 ꝑparat mate
riā ꝑ artifices ſubmiſtrātes: ſ3 lex noua q̄ data ē ꝑ ipm filiū dei
hoīe3 factū ē ꝑfecta. lex āt vetꝰ q̄ data eſt ꝑ āgelos ſeu ꝑ ꝓphas
eſt īꝑfecta: qd etiā habet̄ ex dict' hebreoꝝ. vñ ſup illō Eccſ.i.a
Oīa vanitas. exponēdo li oīa q̄dā glo. coꝝ ſic dicit: oīs lex iſtiꝰ
tpis q̄ in pn̄ti vana ē reſpectu leg' meſſie: q̄ qdē glo. multū ꝯti/
net veritat'. Nā ſic medicia q̄ nō ꝯfert ſanitatē vana dr̄: ſic lex
vetus q̄ nō ducebat ad btitudinē vana diceret̄ ſi nō ſupueniſ/
ſet lex noua q̄ ad btitudinē iducit. S3 ꝯ ꝑdicta: iudei murmu/
rāt dicētes ꝙ ꝑ auctoritatē ſacre ſcꝑture ꝓbat̄: ꝙ deꝰ dedit legē
veterē ꝑ ſeip3. Legit̄ eñ ī datōe leg' Exo.xx.a. Locutuſq3 ē dñs
ſermões hos. ꝯſr etiā in exordio decalogi dr̄: Ego eñ ſu3 dñs
deꝰ tuus: ex qbꝰ videt̄ ꝙ lex moſaica a deo imediate fuiſſet data
nō ꝑ āgelū. Itē intēdūt ꝓbare ꝑ illō qd legit̄ Exo.xxxiij.b. Loq̄
bat̄ ei dñs ad moyſē facie ad faciē ſic loq̄ ſolet hō ad amicū ſuū.
Ex q̄ videt̄ ꝙ reuelatōes facte ipi moyſi ñ ſolū in datōe leg': ſ3
etiā in alijs erāt imediate a deo: ſic eñ loquit̄ hō ad amicū ſuū
ſc3 imediate. Ex q̄ nitunt̄ ꝯcludere ꝙ lex data ꝑ ſeipm moyſen
eſſet ꝑfectiſſima. ¶ Ad primū dicendū ꝙ ſm Greg'.in.i.mo/
ral. āgelus q̄ moyſi apparuiſſe legit̄ mō āgelus mō dñs memo
rat̄: āgelus.ſ. ꝓpē h ꝙ exterius loq̄ndo ſeruiebat: dñs aūt dr̄:
q2 iterius ꝑſidēs loq̄ndo efficaciā miſtrabat. Et attendendū ꝙ
in ſerie decalogi in q̄ ꝑncipalia leg' ꝑcepta tradunt̄. Hec ſnia
Greg'. apte demonſtrat̄. ꝑmo eñ loquit̄ in ꝑſona dei cū dicit:

Angelꝰ qui moyſi ap/paruit

B Ego ſū dñs deꝰ tuꝰ ⁊c. ⁊ nō ſint tibi dij alieni ꝑter me. In qbus
lo q̄ns loquit̄ vt deꝰ. ⁊ ſequit̄: Nō aſſumes nomē dei tui in va
nū ⁊c. In qbus lo q̄ns oñdit ſe aliū eſſe a deo: nō eñ dixit: Nō
aſſumes nomē meū in vanū: ſ3 nomē dñi dei tui. ⁊ ſic in ſeq̄nti/
bus. ¶ Ad ſcdm dicēdū ꝙ ꝑ h qd dr̄: Loq̄bat̄ dñs ad moyſen
facie ad faciē: nō itelligit̄ ꝙ deꝰ loq̄ret̄ moyſi imediate. Legit̄
eñ Deu.v.a. Facie ad faciē locutꝰ ē nob dñs d medio ignis.ſ.
toti ppl'o qd ſm Aug'. itelligit̄ ꝓpē re3 euidētiā. ⁊ q̄dāmō di/
uine maieſtat' ꝑn̄tiā: de q̄ dubitari nō poſſit. In moyſe aūt ꝑ h
qd dr̄: ꝙ loq̄bat̄ ei dñs facie ad faciē. itelligit̄ q̄dā eminēs ꝯtē
platio quā moyſes familiarius hēbat q̄ ceteri ꝓphe. ⁊ ſpāliter
in h ꝙ deꝰ loq̄bat̄ ſibi ſic familiarit̄ ꝙ q̄cūq3 terrore īpedicte ſb
lato ꝯceptꝰ ſuos deo exꝑmebat ⁊ eiꝰ reuelatiōes plane recipie/
bat. ⁊ h ſonat ꝓprie ſic loquit̄ hō ad amicū ſuū.ſ. abſq3 terrore
turbāte ſic alios ꝯtingebat ꝓphis: vt ꝑ3 Dañ.x. ⁊ Job.iiij. ⁊
hmōi: oīa iſta tñ itelligunt̄ citra eſſentie diuine viſionē: nā ſm
Aug'. ſup Geñ. ad lr̄a3 poſtq̄ de moyſe loquit̄ locutus ē dñs
ad moyſen facie ad faciē ⁊c. poſtea in eodē ꝯtextu ſbdit̄: Oſtē/
de mihi gl'ia3 tuā: ex q̄ ꝑ3 ꝙ aliqd qd nōdū videbat videre de/
ſiderabat. vñ l3 poſtea ſm Aug'. de vidēdo deū moyſes eſſen/
tiā vidit diuinā: nō tñ in datiōe leg' q̄ data fuit ꝑ angelū: vt di
ctū ē. Ex h igit̄ ꝙ lex noua data ē in filio ꝓut dictū eſt: intendit
ap'ls eminētiā eiꝰ ſup veterē legē oñdere. Et attēdēdū ꝙ q2 cō/
tingit in hūanis aliq̄s eſſe filios q̄ nō ſuccedūt in hereditate pa
terna ꝓpē aliq̄s defectꝰ. iō ſbdit: Quē ꝯſtituit heredē vniuer/
ſoꝝ. q.d. filiꝰ de q̄ agit̄ ꝯſtitutꝰ ē heres a pr̄e. ⁊ nō ſolū ꝑticula/
rit̄: ſ3 heres vniuerſoꝝ: qd itelligit̄ ſm glo. reſpectu oīm natio
nū mūdi: nō eñ ſolū hec hereditas extēdit ſe ad iſrl': ſic ātea di/
cebat̄ in carmie moſaico. Pars dñi ē ppl's eiꝰ. ⁊ iſrl' hereditas
eiꝰ. ſ3 oēs mūdi natiōes in hac hereditate includunt̄ in q̄ ap'ls

Pš.2.b tacite videt̄ allegare illō Pš. vbi de filio dr̄: Dabo tibi gētes
hereditatē tuā ⁊c. q.d. ap'ls: hec filiatio de q̄ loq̄r ē illa d q̄ pš.
Filiꝰ meꝰ es tu: dabo tibi gētes here. ⁊c. ⁊ q2 iſta ſm naturā aſ/
ſumptā itelligunt̄ q̄ in tpe icepit eſſe. iō ſbiūgit illō qd cōpetit
filio tñ ſm naturā aſſumētē/dicēs: Per quē fecit ⁊ ſecla: qd
cōpetit filio tm̄mō ſm deitatē: vt ī poſtil. ⁊ in h videt̄ allegare
ap'ls tacite illō Geñ.i.a. In ꝑncipio crea. deꝰ ⁊c. vbi ꝑ li in ꝑn/
cipio: itelligit̄ illō ꝑ quē deꝰ fecit oīa: ſic dr̄ in pš. Oīa in ſapia
feciſti: q̄ qdē ſapia ſe h3 ad creaturas: ſic ars in mente artificis
exiſtēs ad artificiata. ⁊ ſic itelligūt aliq̄ expoſitores hebreoꝝ di
ctū ꝟbū: In ꝑncipio creauit ⁊c. Licet h obſcure ⁊ ꝯfuſe tradāt
ꝓut dictū fuit in additiōe ſup Geñ.ca.i. ⁊ ſequit̄: Qui cum ſit
ſplendor.

C ſplendor. ¶ Circa qd notandū ſm glo. ꝙ quia ad loquendū
digne de deo lingua nō ſufficit: nec ad ꝑcipiendū ꝑualet intel
lectus: inde eſt ꝙ etiā ipm paulū videmus q̄ſi in qbuſdā infir
mari. ⁊ nō integra ꝓponentē exēpla: vt cū dicit: Qui cū ſit ſplē
dor pr̄is. tꝑalia eñ integre collatiōe eīnis cōpari nō pn̄t: cu3
in eīnitate oīa ſtāt: in tꝑalibꝰ aūt alia accedunt: alia ſuccedūt.
Querimus tñ coeua in creaturis: vt ſplendor igni vl' ſoli ꝑ q̄
coeīna in creatore.ſ. ꝑſonā filij ad pr̄e3 itelligamꝰ: qd q̄dā exē
plū ap'li in ſcꝑturis habet̄. vñ Sap.vij.d. de ipa ſapia dr̄: Cā
dor ē luc' eterne. ⁊ q2 l3 in creatur' ⁊ ſi inuenire poſſumꝰ aliq̄
coeua: nō tñ generās ⁊ generatū: in qbus generās ſꝑ ꝑcedit
in creatur': idcirco cū ap'ls dixiſſet: Locutus ē nob in filio: ne
ex h pr̄e3 filiū ꝑceſſiſſe itelligeret̄. iō ſbiūgit: Qui.ſ. filꝰ ē ſplē
dor gl'ie: ex q̄ intelligamus ꝙ ſicut ꝓcedit ſplēdor ab igne ſeu
a ſole: l3 nō ꝑcedat̄ ab eo tꝑe: ſic filius a patre ꝑ generationē
ꝓcedit: l3 ab eo tꝑe nō ꝑcedat̄: ſ3 ſit ſibi coeternus: ſicut ſplē/
dor coeuus eſt igni vl' ſoli. ⁊ ſic patet rō q̄re habuit ap'lus ad/
dere iſtud exemplū: q̄ cum ſit ſplendor gl'ie.ſ. ad tollendum oc
caſionem erroris: ne ex hoc qd dixerat: In filio: intelligeret̄
filius patri ſucceſſiſſe in tꝑe: ſicut in creaturis generans ꝑce/
dit tꝑe ſuū genitū. ⁊ ſequit̄: Figura ſubſtantie eius. ¶ Circa
qd ſciendū ꝙ l3 in corꝑalibus oīs imago ſit figura: nō tñ ecō/
trario: oīs figura eſt imago. vñ in ꝓpoſito ſaluo ſemꝑ melio/
ri iudicio nō videt̄ neceſſariū ꝙ figura accipiat̄ ꝓ imagine: ꝓ
ut in poſtilla: ſ3 vt accipiat̄ figura in ſua ꝓpria rōne.ſ. ꝓ aliq̄
qd termino vl' terminis includit̄: ꝓut eſt in q̄rta ſpecie q̄lita/
tis. Cōſtat aūt ꝙ figura ſic accepta ꝯtinet totā q̄ntitatē illius

An omnis figura ſit imago

figure: vñ in hoc exemplo intēdit ap'ls oſtēdere: ꝙ filius in di
uinis totā naturā ſeu ſubſtantiā vl' eſſentiā patris compꝑhēdit
per generationem: ſicut figura totam q̄ntitatem compꝑhendit
ꝑ ipam terminatā. ⁊ ſic ꝑ iſtō exemplū excludit ap'ls aliq̄s diſ/
ſilitudines q̄ in ꝑdict' noiatiōibus habent̄. imago eñ in filio
regis. ⁊ mlto minus in denario ſeu ſtatua nō cōprehendit na
turā ſeu eſſentiā vl' ſubſtantiā illius cuiꝰ eſt imago vt eſt mani
feſtū: ſilr̄ nec ſplēdor totā naturā ſol' ſeu ignis compꝑhendit: fi/
gura aūt compꝑhendit vt dictū ē totā naturā ſeu q̄ntitatē figu/
ratā ꝑ ipa3: vt circulus ⁊ q̄dratū ⁊ hmōi totū ſpaciū in circulo
ſeu q̄drato ꝯtentū figurādo compꝑhēdit ꝑfecte: ſ3 q2 in diuis
nō eſt q̄ntitas dimenſionalis ſ3 pelagus ſubſtāte ſeu eſſentie
infinite. iō ſubiūgit: Figura ſubſtāte eius: h eſt dicere figura
dico cōꝑhendēs ſubſtātiā: nō q̄ntitatē. ⁊ ſic videt̄ intelligēdū
illud Nūe.xij. vbi dñs de moyſe q̄ eſſentiā diuinā ſm Aug'.
vidit in hac vita: ſic dicit: Et figuram dñi ſic intuet̄.ſ. filiū dei
qui totā diuinā eſſentiā cōplectit̄: ſicut figura totū ſpacium in
ea ꝯtentū compꝑhendit. Si aūt ꝯ ꝑdicta qs dicat ꝙ figura ſu/
pradicto mō intellecta nō pōt dici in diuinis. Tū q2 figura ſic
accepta ꝓprie ad q̄ntitatē molis ꝑtinet. Tū q2 rē finitā ſeu de
terminatā demōſtrat: cū de ſui rōne īportat incluſionē in ter/
mino ſeu terminis. ¶ Ad h dicēdū ꝙ ſm glo. illa q̄ de deo di/
cunt̄ cū religioſitate debemꝰ accipe: accipiēdo.ſ. illa q̄ ꝑtinēt.
⁊ excludēdo illa q̄ a deo ſūt aliena: ſic in noīe filij itelligimus
generationē: nō āt ſm ſucceſſionē. ⁊ in imagine itelligimꝰ ve
rā repn̄tationē: nō āt lineamēta corꝑalia ſeu attinētia q̄ in q̄/
libet imagine creata itelligunt̄: vñ in ꝓpoſito in h ꝙ dicimus
figurā ſubſtātie itelligēdū eſt totalē compꝑhēſionē imēſitatis
eſſentie ſeu ſubſtātie diuie quā ꝑ generationē infinitā filius
h3 a patre: nō aūt mol' q̄ntitatē ſeu aliquā terminoꝝ finitatē. ⁊
iſto mō q̄dā phoꝝ dicebāt de deo ꝙ ē ſphera intellectual' cuiꝰ
centrū ē vbiq3 ⁊ circūferētia ē nuſq̄: vt ꝑ h qd dicit: Sphera
itelligit̄ figura in q̄rta ſpecie q̄litat' accepta. ꝑ h āt ꝙ dic: In
tellectual': amouet ab ea corporeitatē dimēſionalē. ꝑ h āt ꝙ di
cit: Cuiꝰ centrū ē vbiq3: itelligit̄ ꝙ veſtigiū diuinū in q̄libet re
creata iuenit̄: ſic eſt cētrū qd eſt ꝓpriū veſtigiū ſphere. ꝑ hoc
aūt ꝙ dic: Et circūferētia ē nuſq̄: itelligit̄ ꝙ repn̄tatio cuiuſcū
q3 creature deficit ab oimoda repn̄tatiōe dei in infinitū: ſicut
circūferētia in finito diſtat a cētro. ꝙ āt ſequit̄: Portāſq3 oīa
ꝟbo ꝟtut' ſue: exponat̄ ꝓut in poſtil. hoc addito ꝙ iſtud vide
tur fundari: Prouer.xxx.a. vbi cū agit̄ de qbuſdā ad ſuſtēta/
tionē ſeu gubernationē ꝑncipaliū ꝑtiū mūdi ꝑtinētibꝰ/dicēs:
Quis aſcēdit ⁊c. q̄s ſuſcitabit.ſ. ſuſtētauit termios t̄re. ſbdit:
Qd ē nomē eiꝰ ⁊ qd ē nomen filij eiꝰ ſi noſti: ex q̄ ꝑ3 ꝙ illa q̄
ibi dicunt̄ ad ſuſtētationē ſeu gubernationē mūdi ꝑtinētia ꝑ/
tinēt ad filiū: ſicut ad pr̄e3. ꝑ h aūt ꝙ dicit: Uerbo ꝟtutis ſue:
metaphorice videt̄ deſignare ſm glo. facilitatē ꝯtinendi oīa
ad modū illoꝝ q̄ ſine vllo labore ꝟbo ⁊ digito mouēt aliq̄d vl'
efficiūt. ꝙ ꝟo ſubdit̄: Purgationē pctōꝝ faciens: ꝓut in glo.
ꝑtinet ad xp̄m ſm humanitatē: in q̄ crucis paſſionē ⁊ mortē
ꝑtulit ꝑ quam a pctis nos purgauit: vt habetur plene Eſa.

D

E liij. Cetera exponūtur ꝑut in poſtil. vſq; ibi: Cui enī aliquā angeloꝝ dixit: Filius meus es tu: ego hodie genui te: contra qḋ poſſet dici: ꝙ nō ſolū angeli ſ; etiā hoīes ⁊ aliq̄ creature quīq; ī ſcriptura dicunt̄ filij dei: ⁊ a deo generari: vt cū dicit Deut. xxxij. c. Deū q̄ te genuit dereliquiſti. ⁊ Job. xxxviij. c. Quis eſt pluuie pater: aut qs genuit ſtillas roris? vn̄ q̄liter intelligat̄ efficacia rōnis apl'i ex h̄ dicto pſal. Filius meus es tu: ego hodie genui te h̄r plene ī additiōe ſup pſal. ſcḋm ī ꝟbo ꝑdicto. vi (de ibi.

Replica. In ca. j. ad hebreos: Burg. facit lōgā digreſſionē ī q̄ nō nulla dubia ad expoſitionē lr̄e impertinētia ponit: de q̄bus nō iudico: q; dī recte ꝯ poſtil. nō faciūt: ſed illud diſſimulādū nō eſt ꝙ cū dicit̄ in eodē ꝙ filius eſt ſplēdor glorie dei ⁊ figura ſubſtātie eius: exponēdo illud d. Burg. nō eſt neceſſariū figurā accipi ꝓ imagine ꝑut in poſtil. ſed ꝙ accipiat̄ figura in ſua ꝓpria rōne. ſ. in eo ꝙ termino vel terminis includit̄ ꝑut eſt quarta ſpēs q̄litatis in q̄ apparet Bur. nō habere ꝓ incōuenienti deū ponere ī ꝑdicamēto: q; ponit aliqḋ formalr̄ dictū de deo ſm ꝓpriā rōnē eſſe quartā ſpēm q̄litat'. ſ. figurā dei vl' formā: h̄ ei Bur. faciēs audet a fortiori deū in ꝑdicamēto ſubſtātie ponere qḋ tn̄ ē ꝯ magiſtrū di. viij. li. j. nec videt̄ Bur. aſſignare ꝓpriā rōnē figure ꝑut eſt quarta ſpēs q̄litat' dicēdo ꝙ termīo vel terminis includit̄. nā ſic diceret rōnē mēſurabil' vl' menſure ꝑut ipſe declarat: figurā totā q̄titatē cōp̄hēdere ꝑ ꝯñs mēſurare. ſ; rō mēſure nō ē ꝓpria rō alicuius q̄litat': ſ; ē ꝓpria rō ⁊ intrīſeca q̄titat' vt p; ꝑ oēs p̄hice loquētes: iō q̄litas nō ē ſm propriā rōnē mēſure q̄titatis: ſ; ecōuerſo: ꝓpria aūt rō figure et forme de q̄rta ſpecie q̄litat' ē reſultans ex ordine ⁊ diſpoſitione ꝑtiū toti' p;: q; ad poſitionē ill' ordinis ꝑtiū reſultat figura ⁊ ad mutationē ei' mutat̄ figura ⁊ ad diuiſionē ꝑtiū ab inuicē deſinit eē figura: ⁊ ſm illā ꝓpriā rōnē deo nullo mō cōpetere pōt nomē figure: q; in deo nec ē ꝑs nec ordo ꝑtiū: vt fide tenem': potuit igit̄ Bur. ſtare ꝯtent' in dicto poſtil. q̄ exponit figurā ꝑ imaginē naturalē diſtinguēs īter imaginē naturalē ⁊ artificialē: ⁊ notāter imaginē ſubſtātie dei dicit illā figurā: q; eſt eiuſdē ſubſtātie cū p̄re pluſq̄ fili' reg' cū rege q̄ nō habēt vnā ſubſtātiā: niſi vnitate ſpecifica nō n̄ierali: dicit etiā Bur. ſe docuiſſe circa pō. ſcḋm: quō ex allegato h̄ ꝑ aplm̄ accipiat̄ efficax rō ꝯ iudeos: cū dr̄: Filius meus es tu ego hodie genui te: ſed vide circa eūdē pō. correctoriū cōpetens.

Glo. ordi.

a Propterea abū. ⁊c. Ca. II Poſtq̄ locut' eſt de filio dei multa q̄ ad ei' cōmēdationē valent: hortat̄ eos q̄b' ſcribit: vt diligēter aīaduertāt ⁊ cuſtodiāt ea q̄ ꝑ illū annūciata ſūt eis ⁊ ad hoc tēdūt oia ꝑmiſſa: q; maior ꝓphetis ⁊ angelis. b Abūdātius. Q̄ q̄ de lege dicta ſūt. Nomē tn̄ legis obticuit: q; ī aſtructiōe ſua quā ī poſteriorib' facit manifeſtū h̄ facit. c Pereffluamus. Fluim' ꝑ penas mortalis nature. Effluimus pctā addēdo. Pereffluim' ī eterna dānatiōe. Hinc ſuadet audiēda eē verba x̄pi ꝑ penā q̄ erit negligētibus.

b d Et ois pua. Dicit vt ꝓ ſingulis pctīs ſit pena. non ſolū ois ꝑuaricator q̄ multoꝝ re' eſt. e Juſta. Ne putet̄ perire iuſticia ꝑ miſericordiam. Q̄ vo ait retributionē: h̄ ad pene q̄titatē refert̄ q̄ equalis pctō erit: q; ſm ꝙ maius vel minus ē pctm̄: maior vel minor erit pena. Q̄ vo ait mercedis: h̄ ad q̄litatē pene refert̄: vt q̄ libidinis igne perierit igne eterni incēdij crucietur. f Que cū ini. acce. Ecōtra oñdit ī excuſabiles q̄ cōtēnūt ſalutē. i. ſermonē x̄pi q̄ ē cā ſalutis. Quaſi: nō effugiem' ſi neglexerim'. g Per dn̄m. Alia editio per chriſtum.

a ¶ q; maior ꝓphet' ⁊ āgel.
Propterea Ca. II a
¶ q̄ a ꝓphetis vel angelis q̄ miniſtr. legis.
b abūdātius oportet nos b
b ¶ a filio. ¶ dicta ī euā gelio.
obſeruare ea q̄ audiuim': ne forte c d
¶ puniamur. ¶ qḋ probat per minus.
c te ꝑeffluam'. Si enī qui ꝑ angelos e
¶ ad moyſen ⁊ ceteros. a ¶ dei. b ¶ vt lex ꝑ miracla ⁊ mīnis ⁊ ꝓmiſſis ꝯfirmata ¶ ve
los dict' ē ſermo factus ē firm' f
rus. ¶ ꝯ vetita facere. ¶ p̄cepta dimittere
d ⁊ omnis ꝑuaricatio ⁊ inobediē g h
a ¶ q̄tū meruit. ¶ ꝑ q̄litate factoꝝ ſiue q̄
e tia accepit iuſtā mercedis retri i
litas pene. a ¶ q̄b' fili' ipe de grā ꝑ quā eſt ſal' locut' ē. b ¶ gehennā.
butionē: quomodo nos effugie k
a ¶ indeficiētē. b ¶ ſaltim qḋ min' ē q̄ p̄uaricari. c ¶ ī euāgelio factā. ¶ nō tanta in veteri teſtamēto. ¶ ibi ſermo hic ſalus.
mus ſi tantam neglexerim' ſalu m
¶ ſalus. ¶ nō longe poſt.
f tem: Que cum initiū accepiſſet n o
¶ nō cōſtitutiōis qḋ ab eterno ſ; enarrādi
a ¶ et hoc. b ¶ āgeloꝝ. i. ꝑ x̄pm. c ¶ aplis
g enarrādi per dominum: ab eis p
¶ ab ipō ore x̄pi. ¶ . i. in nos iudeos.
q̄ audierūt in nos cōfirmata eſt q
¶ auctoritati aploꝝ. ¶ minorib' vt morbos depellere qḋ ⁊ medici poſſūt. a ¶ maioribus q̄ cōtra naturā fiunt.
conteſtāte deo ſignis atq; portē r s

Ni. de ly. Et ſpūs

Propterea abū. ⁊c. Ca. II Poſtq̄ aplus in ca. p̄cedenti declarauit eminētiā x̄pi. hic ꝯñr ex h̄ oñdit q̄ta reuerētia ſit exhibēda legi noui ab ipſo date. Et circa hoc duo facit: q; p̄mo ponit quādā ꝯſequētiā: ⁊ ſcḋo ꝯfirmat ipſam, ibi: Nō ei angelis. Cōſequētia talis eſt. Lex vet' fuit data ꝑ angelos īmediate: vt dictū eſt ca. p̄cedēti: ⁊ tn̄ fuit ſuſcepta a ꝑplo iſrl' cū reuerētia magna: ſm ꝙ patet. Exo. xix. vbi dicit̄ ꝙ ꝑpl's ante ſuſceptionē legis ꝑ duos dies veſtimēta lauit ⁊ a ꝓprijs vxoribus cōtinuit vt eſſet parat' die tertio ad legē reuerēter ſuſcipiēdā. Silr̄ illa lex fuit diligēt̄ obſeruata: q; ei' trāſgreſſores puniebant̄ morte: q̄ multo forti' lex noua q̄ data ē aplis īmediate a x̄po q̄ ē dn̄s angeloꝝ ⁊ mediantib' aplis in mūdo diuulgata eſt ꝑ ꝑdicationē ⁊ cōfirmationē miraculoꝝ: ſuſcipienda ē cū reuerētia ⁊ diligēter obſeruāda ⁊ trāſgreſſores mag' puniēt̄. hoc eſt igit̄ qḋ cōcludit aplſ: Propterea. i. ꝓpter excellentiā legis noue a x̄po date. b Abūdātius oportet nos obſer. chriſtianos. c Ea q̄ audi. a x̄po. ſ. ⁊ aplis. d Ne forte pefflua. fluit enī hō ꝑ penā corpalē. ſm ꝙ dr̄ ij. Reg. xiiij. c. Quaſi aque dilabimur ī terrā q̄ nō reuertūt̄. ſed vlterius effluit ꝑ culpā: ꝯ; pefflult. i. ꝑfecte fluit ꝑ eternā dānationē qḋ ꝯtingit nō obſeruātib' x̄pi legē: iō bn̄ dicit apo

Nico. de lyra

ſtolus. Ne forte peffluamus. i. eternam dānationē incurram': qḋ ꝓbat ꝯñr ꝑ legē veterē q̄ ē minoris auctoritatis. d. e Si enī q̄ ꝑ an. ⁊c. i. vet' lex q̄ data ē ꝑ angelū ī mōte moyſi: vt p̄dictū ē p̄cedenti ca. f Fact' ē fir. i. firmiter ſeruāt' ad cuſtodiendū. g Et ois pua. i. trāſgreſſio leg' ꝑ pctm̄ cōmiſſiōis: qḋ ē ꝯ p̄cepta negatiua. h Et inobe. i. pctm̄ omiſſiōis qḋ ē ꝯ p̄cepta affirmatiua. i Accepit iuſtā mer. retri. i. penā debitam ſm q̄titatē ⁊ q̄litatē criminis vt p; ī ve. teſt. in multis locis. ſi q̄ ita eſt: k Quō nos. ſ. catholici. l Effugiem'. penā debitā. m Si tātā ne. ſalu. i. ſi inobediētes fuerim' legi noue ī q̄ ſola ē ſal' vite eterne. q. d. nullo mō: ⁊ ꝯñr oñdit aplſ q̄liter hec lex noua a x̄po p̄mo data ē aplis ⁊ ꝑ apoſtolos publicata. d. n Que. ſ. lex noua. o Cū ini. ac. ⁊c. q̄ aplis in p̄ncipio eā dedit. p Ab eis q̄ au. a x̄po. i. ab ipſis aplis ⁊ aliis diſcipul. q In nos cōfir. ꝑ ꝑdicationē ipſorū. r Cōteſtāte deo. i. ꝯfirmāte eoꝝ ꝑdicationē ꝑ miracula varia ⁊ multa ſicut dr̄ Marci vl. d. Dn̄o cooperāte ⁊ ſmonē ꝯfirmāte ſequētib' ſignis. Sic etiā ea q̄ ſubſūt rōni ꝯfirmāt̄ ꝑ h̄ ꝙ ad p̄ncipia ꝑ ſe nota reducunt̄: ita ſimiliter ea q̄ excedūt facultatē itellect' hūani: cuiuſmodi ſūt credibilia ſufficienter cōfirmāt̄ qn̄ ad teſtioniū tal' doctrine miracula facultatē toti' nature create excedētia a deo ꝑpetrant̄: q; cū de' nō poſſit eſſe teſtis falſitatis: ꝑ h̄ ſufficiēter oñdit̄ ꝙ tal' doctrina merā ꝯtinet ꝟitatē. ⁊ h̄ ē qḋ dicit̄: In nos cōfir. ē. ſ. lex euāgelica. Cōteſtāte deo. i. ꝯfirmāte ipſam. s Signis atq; por. i. varijs miracul. Ad cui' euidentiā ītelligēdū ē ꝙ miracula ꝑ q̄ cōfirmata ē iſta doctria euāgelica ſūt ī triplici differētia: q; aliq̄ ſūt q̄ pñt fieri ꝑ naturā q̄tū ad ſbſtātiā facti: nō tn̄ q̄tū ad modū fiēdi: ſic ſanatio febris aliqn̄ fit ꝟtute nature: aliqn̄ ꝟtute medicine ipſam naturā adiuuāte ⁊ tūc nō ē miraculū: q; h; cām naturalē. ſanatio tn̄ facta iſto mō fit ī tpe: q; natura nō pōt operari ī inſtāti: ſi aūt ſanatio febris ꝑfecta ī inſtāti fiat: h̄ nō pōt eē niſi ꝟtute diuia: ſic ſocr' petri ſanata ē a febrib' a x̄po: vt p; Matth. viij. b. ⁊ talia miracla vocāt̄ h̄ ſigna. Alia aūt ſūt q̄ nō pñt fieri ꝑ naturā nec q̄tū ad ſubſtātiā facti nec q̄tū ad modū fiendi: ſic eſt illuminatio ceci: ⁊ ſanatio leproſi: ⁊ talia dicunt̄ h̄ ꝓdigia: ⁊ dr̄ ꝓdigium: q̄ſi ꝓcul a digito. i. aliqḋ remotū ab oſtēſione vel cognitione hūana: qḋ ē ſupra naturā humanā: ⁊ q̄tū ad ſubſtātiā facti ⁊ q̄tū ad modū fiēdi. Alia aūt ſūt q̄ nō ſolū excedūt naturam humanā: ſ; etiā vident̄ eſſe contra naturā: ſicut ꝙ virgo

Miracula triplicia

G a ¶ Et ſpūſſancti diſtri. ꝛc. Per hoc affluentiā deſignat grāꝫ: q̄ nō erat apud antiq̄s: neq̄ tāta ſigna: neq̄ tā diuerſa ꝓdigia. ꝑ qḋ oñdit: qꝛ nō ſimplr̄ eſt eis creditū: ſꝫ ꝑ ſigna ꝛ ꝓdigia. Ideoq̄ dū credim⁹ non illꝭ: ſꝫ deo nos credere declaraꝫ. b ¶ Nō eni āgelꝭ. Dixit negligētes dignos eſſe pena: q̄ ↄtēpnūt grāꝫ ꝑ aplos ꝛ miracula ꝛ dona ↄfirmatā. h̄ dicit xp̄m eſſe potentē vindicare: ꝛ ſuos per paſſionē mortis ſaluare. Quaſi vere: nō effugiemus ſi negligimus ſalutē xp̄i: cū ꝓ ſermōe āgeloꝫ puniti ſunt iudei: qꝛ filio ſubiecit orbē: qḋ nō angelꝭ: q̄ꝫ miſterio ꝛ ſi mlta fiūt in orbe: oīa tñ ſpectāt ad imperiū dei. Nō ſbiecit āgelꝭ: ſꝫ h̄ vt ſbdicaꝫ futuꝫ eſt ei de q̄ loq̄mur. i. xp̄o. qḋ ꝓbat auctoritate dauid: q̄ futura q̄ſi p̄terita refert: vtpote admiſſus diuis ↄſilijs: vbi oīa futura ſūt

Eſa. 44. a
facta: ſm̄ illud Eſa. Qui fecit q̄ futura ſunt. Qui ꝛ p̄mittit de xp̄i humilitate: ne ꝓ ea dubiteꝫ de exaltatiōe: ꝛ nō tm̄ xp̄i: veꝫ etiā toti⁹ generis hūani oſtēdēs hoīeꝫ ꝓ ſe miſeꝫ ꝛ abiectū: ſꝫ ꝑ dei grām exaltatum. Vñ ſbdit: Teſtatus eſt ꝛc. Vꝫ ita deus ſbiecit: nō angelꝭ: ſꝫ filio orbē terre futuro: ita h̄ dicit futuꝫ ſicut alibi dixit: q̄ eſt forma futuri de adā ꝛ xp̄o loquens: ꝛ reſpectu tēpoꝫ ade futuꝫ ſm̄ carnē xp̄m dicit: ſicut etiā nūc futuꝫ orbē dicit q̄ꝫtū ad xp̄m. futurus quippe erat orbis q̄ꝫtū ad filiū dei: q̄ ſemꝑ erat. Et ne de altero orbe diſputare intelligereꝫ: addit: de q̄ orbe loquimur.

Roꝫ. 5. c

Pſ. 8. b
c ¶ Quid eſt hō. Pōt legi admiratiue: vt ꝑ hoīeꝫ ꝛ filium hoīs intelligaꝫ xp̄s hō. Cuius fuit memor deus in ↄceptiōe dādo immunitatē a pctō. Et viſitauit in reſurrectiōe: dādo gliaꝫ imortalitatꝭ. B Quid eſt hō. Vel cū deſpectu legendū ꝓ terreno. Adam homo: ſꝫ nō filius hoīs: ſic hoīes dicunꝫ q̄ portāt eius imaginē. Qui xp̄i filū hoīm. Ille vetus hō d̄r: iſte nou⁹. Hō igiꝫ hoc loco terrenus ē filius aūt hoīs celeſtis. Et ille lōge ſeiūctus ē deo. Hic aūt p̄ns eſt. Et lōgꝭ illi⁹ memor eſt tanq̄ꝫ in lōginq̄ poſiti. Hūc viſitat quē vultu ſuo. i. grē ſue preſētia illuſtrat. Viſitas eū. hoīeꝫ ꝑ filiū hoīs q̄ſi ꝑ medicū īfirmū. d ¶ Hō: q̄ñ fragilꝭ deſpectꝰ. peccator. Memor. q̄ñ peccata dimittit. Aut filius homīs. iā ſurgit a membris ad caput aſcendens. i. xp̄s. Qui nō ex duob⁹ hominib⁹ ſꝫ de virgine/ ibi: Memor: q̄ñ patriarchis de celo miſertus: hic viſitas cum verbum caro factum: cum medi⁹

Ioh. 1. b.
cus ad infirmos venit. Minuiſti: Dum ſe exinaniuit for⁹

Phꝭ. 2. a
mam ſerui accipiens. Minus angelis: qꝛ mortalis. paulominus: qꝛ ſine pctō. Gloria. in reſurrectione ꝛ aſcenſione. Honore. in conſeſſu patris. Conſtituiſti. Ecce poteſtas. Sup opera. vt a dñi ope nihil excipiꝫ: ita nec a chriſti poteſtate. Nihil dimiſit. Hic vniuerſalem ſiue volūtariā ſiue neceſſariā ſbiectionē ſignificat. Necdū videmus. Hic tm̄ volūtariā fideliū credentiū in eū. e ¶ Glia. Charitate immortalitatꝭ. Honore. q̄ ſibi flectiꝫ oē genu. f ¶ Sup opa manuū. Digniora. ſ. āgelos ꝛ hoīes: q̄ ꝑ excellētiā dicunꝫ opa manuū. g ¶ In eo aūt. Exponit ſenſum dauid: aut da⁹

Pſ. 8. b
uid: oīa ſbieciſti. in eo aūt qḋ ſcriptura ſubiecit. i. ſbiecta oſtēdit oīa: nihil dimiſit. i. nihil excepit de oībus. Vꝫ bñ dico orbem terre futuꝫ xp̄o ſubiectū: qꝛ in eo q̄ dixit oīa: nihil dimiſit nō ſbiectū: ſꝫ dixit: oīa ſubiecit: ſꝫ tñ nōdū oīa ſbiecta. ꝛ iō dixit futuꝫ. h ¶ Eū aūt q̄ modico. Minor āgelꝭ: nō ꝓpꝫ naturam homīs: ſꝫ ꝓpter paſſionem mortꝭ. Natura humane mentis q̄ ad imaginē dei ſine pctō q̄lē xp̄us aſſumpſit ſo⁹

lus maior

a tis ꝛ varijs virtutib⁹ ꝛ ſpūſſancti a
a ¶ nō p̄ter naturā: vꝫ de xtutib⁹ animi q̄ caſti humiles q̄ p̄dicāt ꝛ cetera hmōi. b ¶ qꝛ alijs dabat genera linguaꝫ: alijs alia dona.
a ¶ nō ſm̄ meritū ſꝫ ſm̄ placitū ſue miſcdie.
diſtributionib⁹ ſm̄ ſuā volunta
b tem. Non enim angelis ſubiecit b
a ¶ orbē futuꝫ ſubditū ei de q̄ loquimur: vꝫ de q̄ orbe loq̄mur ne puteꝫ alius orbis.
deus orbem terre futurū de quo
¶ nō ſolus h̄ dico ſꝫ. ¶ h̄ idē. ¶ noto vobꝭ.
loquimur. † Teſtatus eſt autēꝫ in c
a ¶ ſcripture. b ¶ notus egregius ꝓpha dauid. c ¶ q̄ꝫ magnū q̄ꝫ dignū. ¶ admiratiue ꝓ chriſto. ¶ per hoc.
c quodā loco quis dicēs: † Quid ē d/e
a ¶ tpalē p̄bēdo ſalutē q̄ ſaluas hoīes cū iumētis. ¶ faciēdo immunē a pctō. b ¶ lōge
d homo q̄ memor es eius: aut fili⁹
poſiti. ¶ ꝛ hō de hoīe: vt deus d̄ deo. ¶ hō ſpūalis ꝛ celeſtꝭ. ¶ ꝑ hoc. a ¶ reſuſcitādo. ¶ q̄ſi infirmū. ¶ p̄ſentia gratie. b ¶ in hoc indiguit viſitari. ¶ ꝑ paſſibilē naturā. c ¶ fi
hoīs q̄m viſitas eū: Minuiſti eū f
liū dei. a ¶ qꝛ ꝛ ſi paſſibilꝭ tñ impaſſibꝭ angelꝭ
¶ ſed poſt.
e paulominus ab angelꝭ: glia ꝛ ho⁹ g
¶ vndiq̄ circūdediſti. ¶ ad ſimilitudinē triūphatoris. ¶ ſtabilem.
nore coronaſti eum: ꝛ ↄſtituiſti eū h
¶ angelos hoīes. ¶ nō ſolū ſuꝑ vt dignior
f ſuꝑ opera manuum tuarū. † Om
ſꝫ oīa ei ſubiecta. ¶ vt oīa adorēt eū. ¶ i eo
g nia ſubieciſti ſub pedibus ei⁹. In
q̄ dicit oīa ſubieciſti. ¶ vel eīn. ¶ dū dicit oīa nec terrena excipit: nec celeſtia.
eo autem q̄ ei omnia ſubiecit: nihil dimiſit nō ſubiectū ei. Nūc au i
¶ q̄tidie aliq̄: ſꝫ nō oēs donec in iudicio.
tem necdum videmus omia ſub⁹ k
a ¶ nondū oīa ſꝫ pars ꝓphetie iā eſt impleta in quo ↄſtat: qꝛ implebiꝫ ꝛ altera: ꝛ ideo ne doleas de aduerſis.
b iecta ei † Eūm aūt q̄ modico q̄ꝫ ab l

C manēs ſ̄go pariat. ꝛ q̄ hīs veꝫ corp⁹ ꝑ corpa abſq̄ eoꝫ diuiſiōe trāſeat: ſicꝫ ipſe xp̄s itrauit ad diſcipulos ianuis clauſis ꝛ ↄſilia. ꝛ talia dicunꝫ portēta. ꝛ d̄r portentū q̄ſi in lōginquū tenſum vꝫ extēſum. ad denotādū rei magnitudinē. talib⁹ āt ↄfirmata ē fides catholica: vt h̄ d̄r: Signis ꝛ portētis ꝛc. ꝛ nō ſolū iſtis ſꝫ etiā: a ¶ Varijs virtutibus ꝛ ſpūſſcti diſtri. Virtutes h̄ dicunꝫ fides ſpes ꝛ charitas: q̄s xtutes dedit de⁹ p̄dicatoribus noue legꝭ. diſtributiōes ſpūſſancti ſunt diuiſiōes gratiaꝫ q̄ date ſūt aplis ad edificationē eccle: ſicut donū linguarū ꝛ ꝓphetie ꝛ ↄſilia de q̄bus loquitur aplꝭ j. Corinth. xij. iſta aūt nō danꝫ p̄dicatoribus eccle ex ſuis meritis ſꝫ ex diuina liberalitate. Ideo ſubdiꝫ: Scḋm ſuam voluntatem. b ¶ Non eni angelis ꝛc. Hic ↄſequēter aplꝭ ↄfirmat dictam cōſequentiam. ſ. q̄ magis eſt obediendū legi noue date a chriſto q̄ꝫ legi veteri date per āgelos. quia dominiū chriſti maius eſt q̄ꝫ dominiū angeloꝫ. Igiꝫ circa hoc duo facit: quia primo oſtendit dominiū chriſti eē maius dominio angeloꝫ per ſcripturam. ſcḋo eam exponit de chriſto/ ibi: Eum aūt.

Virtutes
Alor teſtificatꝰ
† Pſ. 8. b
Duplex ſtatus orbis

¶ Ad euidentiā primi notandū q̄ duplex eſt ſtatus orbis. Unus q̄ primus ē ſm̄ generationē ꝛ corruptionē ad electoꝫ ꝓductionem. Alius ſtatus erit poſt iudiciū in quo ceſſabit oīs talis tranſmutatio. nunc aūt ita eſt q̄ licet ſit idem orbis q̄ꝫtum ad ſubſtantiā nūc ꝛ poſt iudicium: tamen nō eſt idem ſtatus: vt viſum eſt. ꝛ ideo orbis quodāmodo duplicaꝫ ſm̄ iſtam diuerſitatem ſtatus ita q̄ diciꝫ orbis p̄ſens ſm̄ ſtatum q̄ currit vſq̄ ad iudicium. diciꝫ aūt orbis futurus ſm̄ ſtatum q̄ erit poſt iudiciū. Orbis aūt ſm̄ ſtatum p̄ſitem ſubiectus eſt quodāmodo ipſis angelis: quia miniſterio eoꝫ mouenꝫ corpa celeſtia. ꝛ ꝑ ↄſequens D tranſmutanꝫ iſta inferiora ꝑ ipſos: ꝛ illuminanꝫ homies de diuinis. oīa aūt ceſſabunt in iudicio: ꝛ ideo orbis futurus non erit angelis ſubiectus ſꝫ ipſi chriſto: quia tunc oīa erūt ei plene ſbiecta nō ſolum q̄ꝫtum ad diuinitatem ſꝫ etiam q̄ꝫtum ad humanitatem: vt magis videbiꝫ infra. Dicit igiꝫ: Non eni angelis ſubiecit deus orbē terre futuꝫ. i. ſm̄ futurum ſtatuꝫ. De quo loquimur: quia de hoc ſtatu aplꝭ intendit loqui. q̄ aūt orbis ſm̄ illum ſtatū ſubijciaꝫ chriſto ꝓbat ꝑ ſcripturā dicens: c ¶ Teſtatus eſt autē in quodā loco. i. in pſ. d ¶ Quis dicens. Sic loquiꝫ in cōmuni: qꝛ ſcriptura hec nota erat illis q̄bus ſcribebat. ſimiliter ſcriptor eoꝫ. e ¶ Quid eſt hō q̄ memor es ei⁹ ꝛc. Verba ſunt ipſius dauid admirātis exaltationē hūane nature in ipſa incarnatiōe. ꝛ ideo dicit: Quid eſt hō ꝛc. q. d. modicū ꝛ q̄ſi nihil reſpectu nature diuine ꝛ angelice: ꝛ tñ memor es eius ipm̄ mirabiliter viſitando ꝛ tibi vniēdo in incarnatōe. Sequiꝫ: f ¶ Minuiſti eū paulominus ab angelꝭ. qꝛ natura hūana ſic exaltata in ipſa īcarnatōe fuit poſtea minorata ab angelꝭ in ipſa paſſiōe: qꝛ angeli nō ſunt paſſibilis nature. Sequiꝫ: g ¶ Glia ꝛ honore coronaſti eū. Quia per meritū paſſiōis obtinuit gliaꝫ corpis qḋ ante paſſionē ꝛ reſurrectionē nō fuit glioſum ſꝫ paſſibile ꝛ mortale: ad implendum noſtre redemptiōis myſteriū: ꝛ qꝛ ex tunc auctoritatiue ſunt ei oīa ſubiecta. ſm̄ q̄ d̄r Math. vlt. d. dicēs aplis poſt reſurrectionē ſuā: Data ē mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra. Iō ſequiꝫ: h ¶ Et cōſtituiſti eū ſuꝑ opa ma. tuaꝫ. Oīa ſubie. ſub pe. ei⁹. Verū q̄ꝫ qꝛ nō oīa ſūt ei ſbiecta executiue: ſꝫ h̄ cōplebiꝫ ꝑfecte in iudicio. Sequiꝫ: i ¶ Nūc āt. i. tpe moderno qḋ currit vſq̄ ad iudiciū. k ¶ Necdū vide. oīa ſub. ei. ſ. q̄ꝫtū ad executionē. l ¶ Eū aūt q̄ modico. Hic ↄſr̄ exponit p̄dictā ſcripturā de xp̄o. Et diuidiꝫ in duas ptes: qꝛ p̄mo ponit expoſitionē ſuā. ſcḋo remouet circa h̄ q̄ndā dubitationē/ ibi: Decebat eīn. Exponit ḡ p̄mo auctoritatē p̄dictā: eo mō q̄ ē expoſita in pte p̄cedēti dicēs: Eū aūt q̄ modico q̄ꝫ ab āgelis mino. ē. i. ieſuꝫ xp̄m q̄ pl⁹ q̄ꝫ

11. Co. 15. d
† Phꝭ. 2. a
Diuiſio

v iū angeli

F Ilius maior ē de⁹. Minor ꝗ angelis corpe: nõ ē mēte. Maiores tñ angeli ⁊ hoīe dici pñt: qꝛ maiores ſũt hoīs corpe. Maiores ſũt ⁊ aīo: ſ in eo tñ ꝙ pcti originalis merito corp⁹ aggrauat ipm animũ: ſ h nõ ĩ xpo. Cr aũt videtur tibi nihil magnũ d deo pře dici: ſi forma ſui maior ē ꝗ maiores videñ ⁊ angeli: nõ recte cogitas nec attēdis quē habeat locũ ĩ reb⁹ hũana natura: ꝗ cõdita ē ad imaginē dei cui tñ iniuria facta nõ ēē cũ xp̄s dicebat: Pater
Ioh.14.d. maior me ē: ꝗ nõ carnis ſue ſolũ: ſ etiã menti quã gerebat hũane deum přem pferebat: ꝗ tota ſine dubio forma agnoſcit̃ ſerui: qm̃ ſeruit tota creatura creatori vt gr̃a dei ꝓ omnibus guſtaret mortē.
a ¶ Propter paſſi. Hic iã incipit oñdere nõ ꝓ potētia tñ vł vltione vba xp̄i audiēda eē: ſ ꝓ dilectiõe ꝗ dilexit nos vt ꝓ nobis moreret̃. b ¶ Ut gr̃a dei. Minorat⁹ iõ: vt guſtaret mortē ꝓ oib⁹ pdeſtinat̃: vel qꝛ oib⁹ hoib⁹ generalit̃: qꝛ oib⁹ pctũ ſufficit. Ipe eſt gr̃a dei: ꝗ ꝓ oib⁹ mortu⁹: ⁊ ſi nõ oēs credũt:
Ps.21.c. ipſe ꝙ ſuũ eſt fecit.
c ¶ Auctorē. chriſtũ. d ¶ Salutis eo. i. filioꝝ. Ipe eñ ē filius ꝑ naturã: cui⁹ heredes erim⁹ ꝗ ſum⁹ adoptione filii. Uide ꝗtũ eſt ĩ medio nr̃m. Et ille filius ⁊ nos filii ſumus. Sꝫ diſtat ꝙ ille ſaluat nos ſaluamur. Ille ſctificat: nos ſctificamur. Modo ꝯiũgit nos ſcriptura: mõ diſiungit. Multos inquit filios h cõiũxit auctorē ſalutꝭ eoꝝ h diſcreuit. e ¶ Per paſ. cõ. Quia aliter hõ nõ redēpt⁹ periret. qđ ſi eēt: fruſtra omnia facta eſſent. Cetera eñ hoī ſeruiũt. homo deo. Nec ĩ aliqb⁹ de⁹ glorificaret̃: cũ ad h oia facta ſunt. falſa eſſet ⁊ pdeſtinatio de adducēdis filys. f ¶ Cõſũmare. Qđ in reſurrectione incepit: qñ imortalitatis gloria ſublimatus ē. Et actũ in aſcēſione: qñ aſcēdit ad dexteram patris. Et pficiet̃ in iudicio: quando ei omnia ſubiicient̃: ⁊ erit oia in omnibus.
g ¶ Qui eni. Probat ꝙ ꝓ noſtra liberatione chriſtũ pati decuerit. Uidet̃ eñ indecens ꝙ auctor ſalutis pateret̃: ſꝫ nõ dedecet: qꝛ ex deo pendet: ⁊ eſt ei ſubditus vt alii homines: ⁊ ideo cõuenit pati ſi opus eſt. Et qđ op⁹ fuerit: poſt dicit ibi: Quia ergo pueri ⁊c̃. ⁊ ipſe ſimiliter pticipauit eiſdē: niſi hõ eſſet ꝗ diabolum vinceret: nõ iuſte: ſed violenter hõ ei tolleret̃: ſed ſi hõ eũ vincit: iure hoiem pdit: ⁊ vt hõ vincat: neceſſe eſt vt de⁹ in eo ſit: qui faciat eũ ſine pctõ eſſe. Si eni homo ꝑ ſe vel angelus in homine: facile peccaret: cũ ⁊ vtrãqꝫ naturam per ſe conſtat ſe ſciuiſſe. h ¶ Ex vno oēs. Sꝫ ille vt ꝓprius filius: nos adoptiui. Cũ dicit nõ erubeſcit fratres vocare oſtendit ꝙ nõ ei nature eſt fraternitas nr̃a: ſed miſericordie: qđ ꝓbat ꝑ ꝓpheta: ne puteẽ nouum.

¶ Quia er-

¶ iam. ¶ ſaluatorē.
angelis minorat⁹ ē videm⁹ ieſuz a
a ¶ hoc merito. b ¶ nõ quãlibet ſed.
a ꝓpter paſſionē mortis glĩa ⁊ ho b c
a ¶ .i. ꝑ gratiã dei: qꝛ homo nõ meruit.
b nore coronatũ: ũt gr̃a dei ꝓ oib⁹ d
a ¶ qꝛ amara vel cito trãſijt. ¶ guſtaret.
b ¶ deũ patrē.
guſtaret mortē. Decebat eni eũz e
¶ glorificandũ facta ſũt oia. ¶ auctorē. ¶ ſa
ꝓpt quē oia: ⁊ ꝑ quē oia: ꝗ mul f g
cta ſũt. ¶ ille filius ⁊ nos filii: ſꝫ ille ſaluat: h
mõ cõiũgit: mõ diſtinguit. ¶ adoptiuos.
¶ adducendos puiderat.
c tos filios ĩ glĩam adduxerat: au i
¶ xp̄m. ¶ filioꝝ. ¶ mort̃. a ¶ qđ ĩ reſur
d ctorē ſalutꝭ eoꝝ ꝑ paſſionē cõſũ k
e f rectiõe incēdit. ¶ pficere. a ¶ xp̄s. b ¶ pdeſtinatos ĩ xp̄o. c ¶ ꝑ eum. i. nos.
g mare. Qui eni ſanctificat ⁊ ꝗ ſan l m n
a ¶ deo ſũt: ⁊ pēdēt. b ¶ eq̃. c ¶ ꝓbat qđ ex vno oēs. d ¶ .i. qꝛ vtriqꝫ caput ⁊ mēbra
b ctificant: ex vno oēs. Propt quã o
ex eodē. a ¶ vel nõ erubeſcit xp̄s iꝫ a pctõ imunis. b ¶ ꝗ peccãdo ſũt degeneres.
cãm non cõfundit̃ fratres eos q r
a ¶ ĩ pſal. b ¶ p⁹ reſurrectionē. ¶ vł narrabo. c ¶ famã glĩam deitatis toto orbe.
vocare dicens. † Nũciabo nõ
a ¶ ĩ toto orbe circũqꝫ. ¶ poſit⁹ vt colũna
mē tuũ fratrib⁹ meis ĩ medio: ec s
a ¶ idē auctate eſaie ꝓbat. a ¶ xp̄s. ¶ qđ
cleſie laudabo te. Et iterũ: Ego t
nõ niſi ex eo eēt. ¶ vt hõ. ¶ patrē. a ¶ idē ꝓbat auctē eſaie. b ¶ pſto ſũ ſeruire.
ero fidēs in eũ. Et iterũ: Ecce v

¶ angeli minorat⁹ ē ĩ paſſiõe: vt dictũ ē. a ¶ Uidem⁹ ieſũ. ſic minoratũ. G
b ¶ Propter paſ. mor. i. ex merito paſſiõis. c ¶ Glĩa ⁊ ho. coro. differt eñ honor ⁊ glĩa: qꝛ honor eſt exaltatio vni⁹ in teſtimoniũ virtutis ꝗ ſi fiat in ſecreto vel coram paucis dicit̃ honor: ſꝫ gloria ꝓprie dr̃ talis honor exhibit⁹ corã multis. vñ ſm Amb. glĩa ē clara noticia cũ laude / ideo dicit: Uidem⁹ ieſum gloria ⁊ honore coronatũ: qꝛ per fidē firmiter tenemus ipm exaltatũ corã multitudine ciuiũ ſupnoꝝ. ⁊ hoc ex merito paſſionis: vt dictũ eſt: ⁊ qꝛ hoc nõ fuit factũ ex noſtris meritis: ſꝫ ex diuiſa gr̃a ⁊ liberalitate. iõ ſeq̃t̃: d ¶ Ut gr̃a dei ꝓ oib⁹ ⁊c̃. ⁊ dicit̃ ꝓ oib⁹ qꝛ lꝫ ei⁹ efficacia ñ ſe extēdat niſi ad iuſtos: ei⁹ tñ ſufficiētia extēdit ſe ad oēs. e ¶ Decebat ei. Hic ꝯñr remouet qđdã dubiũ ex pdictꝭ ortũ: dixerat eñ prio. ca. ꝙ xp̄s pemine angelis ſic dñs ſeruis ſuis: ⁊ in h ca. dicit ꝙ ĩ paſſiõe fuit minorat⁹ ab angelis: ⁊ ſic illud ſcðm videt̃ repugnare pmo dicto: qſi remouens hãc repugnãtiã apparētē oñdit ꝙ xp̄s ꝗuis ſit maior ãgelis ⁊ actor nr̃e ſalutꝭ: tñ ꝯuenienter paſſus ē: ⁊ h oñdit triplici rõne. Pria accipit̃ ex pte dei přis paſſionē filii ordinãtꝭ. ſcða ex pte filii ꝓ redēptiõe nr̃a paſſionē ſuſtinētꝭ, ibi: Qui eñ ſctificat. tertia ex pte nature hũane redēptiõe indigētis, ibi: Nuſqꝫ angelos. Pria rõ talis eſt. De⁹ pat̃ eſt cã efficiēs ⁊ final' oim. ⁊ ꝑ ꝯñs habet ꝓuidētiã de oibus ea deducēdo ad finē debitũ: ſꝫ ſpãli mõ habet ꝓuidentiã de electis quĩ deducunt̃ ad beatitudinē ſupnaturalē: ꝓpt qđ pdeſtinatio ꝗ eſt reſpectu electoꝝ tñ dr̃ quedã ps ſpãlis ipſius diuine ꝓuidētie: vt ptꝫ .i. ſniaꝝ. igit̃ cũ de⁹ pat̃ oia cõuenietiſſime faciat: qꝛ diſponit oia ſuauiter: vt dicit̃ Sap. viii. ꝑ ꝯñs redēptio electoꝝ ꝑ quã ipi deducunt̃ ad gloriã ꝯuenientiſſime facta ē: modus aũt cõuenientiſſim⁹ ē vt xp̄s ꝗ ē verus hõ ⁊ ver⁹ deus ĩ hũana natura paſſus ē vt ſic nõ remaneret dedecus culpe ſine decore iuſticie: ⁊ ꝗ ꝑ culpaꝫ auerſus a deo fuerat reduceret̃ ꝑ penã. Cõuenietiſſimũ eñ erat ꝙ hãc penã ſuſtineret ille ꝗ ē de⁹ ⁊ hõ vt ſic puniret̃ hõ ꝗ peccauerat ⁊ ſatiſfaceret de⁹ ꝗ poterat: qꝛ offenſa pmi hoīs quãdã infinitatē cõtinebat: hãc aũt ſniam breuiter tãgit aplꝯ. d. Decebat eñ eũ. i. deũ patrē. f ¶ Propter quē oia ſũt. finaliter: vt dictuꝫ eſt. g ¶ Et ꝑ quē omia. ſũt efficiēter. h ¶ Qui mul. fi. in glo. adduxe. i. ad gloriam adducere ab eterno diſpoſuerat: ⁊ loquit̃ hic de effectu pdeſtinationis ꝗ nõ põt falli. Decebat eũ deũ patrē: k ¶ Cõſũmare. i. ad finē nr̃e redēptionis adducere.
i ¶ Auctorē ſalu. eoꝝ. i. ieſum xp̄m ꝗ eſt auctor ſalutis electoꝝ. l ¶ Per paſſio. qꝛ paſſio ſua fuit cõueniēs modus nr̃e redeptionis: vt viſum eſt.

Cr xp̄s cõuenit̃ paſſus

m ¶ Qui eni ſanctificat. Hic ponit̃ ſcða rõ ꝗ accipit̃ ex pte chriſti paſſionē ſuſtinentis. ⁊ eſt talis: Chriſtus eñ ſm humanã naturã eſt eiuſdeꝫ ſpeciei nobiſcũ: ⁊ ꝑ cõſequēs caro noſtra ⁊ frater noſter: ⁊ ideo ſicut communicat in natura paſſibili nobiſcũ: ita cõueniēs fuit vt cõmunicaret nobiſcũ in paſſionibus carnis: vt per hoc impaſſibilitatem nobis donaret: hoc eſt igit̃ quod dicit hic: Qui eni ſanctificat. i. xp̄s. n ¶ Et qui ſãcti. i. ppłs catholicus. o ¶ Ex vno oēs. i. ex vno patre licet diuerſimode: qꝛ ipſe eſt filius dei naturalis: nos aũt filii ſumus adoptiui. p ¶ Propter quã cauſam. i. ꝓpter cõmunicationē in natura ⁊ filiatione pdicta. q ¶ Nõ cõfundit̃. i. erubeſcit. r ¶ Fratres eos vo. i. ipſos fideles ꝗs vocat frēs dicens Ps. xxi. c. Nũciabo nomē tuũ fratrib⁹ meis ⁊c̃. ille eñ pſal. loquit̃ de paſſiõe xp̄i. vñ ibidē pmittit̃: Foderũt man⁹ meas ⁊ pedes meos: qđ nõ pōt intelligi de dauid nec de mardocheo de ꝗ dicũt iudei moderni illũ pſal. debere intelligi: ex ꝗ ptꝫ eoꝝ falſitas: qꝛ nec dauid nec mardocheus fuerũt ſic ꝯfoſſi: ⁊ iõ illa ſcriptura ad lřam intelligēda ē de xp̄o ꝗ poſt paſſionē ſuam reſurgēs a mortuis nũciauit nomē dei patris fratrib⁹ ſuis. i. aplis. s ¶ In me. ec. lau. qñ ĩ medio aploꝝ ⁊ alioꝝ diſcipuloꝝ ſtetit ⁊ ꝑ quadraginta dies d lege dei docuit: vt habet̃ Act. i. ſequit̃: t ¶ Et iterũ ego ero ⁊c̃. hec ſcriptura loquit̃ d certa expectatiõe reſurrectiõis ſue quã expectabat xp̄s a deo pře. Et iteruꝫ. Hic ꝯñr põit aliã auctē ꝗ hr̃ Eſa. viii. ad idē ꝓbãdũ. ſ. ꝙ xp̄s debuit pticipare nobiſcũ in paſſionib⁹ carnis: qꝛ vocat nos pueros ſuos: ⁊ ꝑ ꝯñs eiuſdē nature paſſibilis cũ ipſo. Cr aũt illa auctas Eſa. intelligat̃ de xp̄o ptꝫ ꝑ illud qđ ibi pmittit̃: dñm exercituũ ipm ſctificate in lapidē offenſionis ⁊ petrã ſcandali duabus domibus iſrł: qꝛ gētibus recipiētib⁹ xp̄m iudei ex magna parte ſcandaliçati ſũt ⁊ excecati: ⁊ ſequit̃ ibidē: Liga teſtimoniũ ſigna legē in diſcipulis meis: ⁊ qꝛ lex euãgelica data eſt a chriſto ipſis aplis ⁊ aliys diſcipulis ⁊ tunc ſequit̃ illud qđ hic ponit̃: v ¶ Ecce ego ⁊ pue. mei quos dedi. mi. do. pueri hic vocant̃ fideles catholici dati ipſi filio a deo patre. ſm ꝙ ipſemet dicit Ioh. xvii. a. Manifeſtaui nomen tuũ hoibus quos dediſti mihi: tui erant ⁊ eos dediſti mihi: hoc igit̃ ſuppoſito arguit apoſtolus dicens:

Scða rõ

¶ Quia ergo

F A a ¶ Quia ergo. Quaſi⁹ cū ex vno oēs. Et qꝛ pueri q̄ ſanctificādi erant cōicauerāt.i.erāt hoīeſ ex aīa ꝛ corpe: q̄ p ſāguinē accipiſ corruptibiles. b ¶ Et ipſe.xp̄s. c ¶ Participauit eiſdē.pueris.vel eiſdē.i.carne ꝛ ſanguine: ꝛ h̄ ſilr.i.paſſibilis ꝛ mortalis vt poſſet mori: ꝛ ſic deſtrueret diabolū: ꝛ p mortē legē euacuaret: ꝛ iudeos liberos faceret p grām: q̄ ti more penarū ſerui erāt leg̃. Quia ḡ. Quaſi conſtat ꝙ ex deo ipi ꝛ ſanctificati: ꝛ ita non decet eū ſi op⁹ ſit: ſ3 q̄d opus erat pati: ḡ qꝛ ex deo oēs ꝛ pueri cōicauerūt. Participauit. Ecce vera fratnitas i xp̄o ꝛ nō ficta hūanitas. d ¶ Per mor. Mi3 q̄d. Mors erat arma p q̄ vincebat diabol⁹ ꝛ p eā vict⁹ ē a xp̄o.

Mortis bonū f ¶ Et libe. Quātū bonū opaſ mors. Timore mort̃ obnoxii ſuitutiſ: ſerui ſiq̄dē erāt q̄ mortē timebāt ꝛ oīa patiebanſ ne morerenſ. Nūc ſancti ad regnū trāſituri irridēt eā. vn̄: Cupio

Phil.1.d. diſſolui ꝛ eē cū xp̄o. Et hec ē victoria fidei q̄ vtiq3 defuiſſet: ſi credētes imortalitas mox ɔſecuta eēt: poterat q̄dē h̄ de⁹ dare credētib⁹: vt nec iſti⁹ experirēſ corpis mortē. S3 ſi h̄ feciſſet carni q̄dā felicitas adderet: minueret autē fidei fortitudo. Sic eī hoīes mortē iſtā timēt: vt nō aliud felices dicerēt xp̄ianos: niſi ꝙ mori oīno nō poſſent: ac p h̄ nemo ꝓpter illā beatā vitā q̄ futura ē ad xp̄i grām feſtinaret: ſ3 ꝓpter remouēdā mort̃ moleſtiā delicatius crederet i xp̄m eſſetq3 fides eneruis ꝛ debilis. Quid magnū eēt credere vidēdo ñ mori eos q̄ crederēt: Credere eñ nō moritur⁹. Quāto forti⁹ ita credere: vt ſe ſperet moritur⁹ ſine fine victurū. exēplo xp̄i: q̄ poſt mortē i glīa reſurrexit: ꝛ beata ſine fine vita viuit: deſiderem⁹ ḡ vitā xp̄i: qꝛ tenem⁹ pign⁹ mortē xp̄i. Quō eñ nobis nō dabit bona ſua: q̄ paſſus ē mala nr̄a. In t̄ris iſtis ꝛ i ſeculo iſto maligno q̄d abūdat niſi naſci laborare ꝛ mori: hec ſūt mercimonia regiōis nr̄e: ad tales merceſ mercator dat ꝛ accipit. Dat qđ h3 ꝛ accipit qđ nō h3. Etiā xp̄s i hac mercātia dedit ꝛ accepit. S3 q̄d accepit niſi qđ h̄ abūdauit .ſ.naſci laborare ꝛ mori. Et q̄d dedit: Renaſci reſurgere ꝛ i eternū regnare. O bone mercator grās agim⁹: qꝛ emiſti noſ: ſāguinē tuū bibim⁹: euāgeliū legim⁹ inſtrm̄ nr̄m: ſui tui ſum⁹:

B creatura tua ſumus: feciſti nos: redemiſti nos. Emere q̄s pōt ſuū ſuū: creare nō pōt. Dn̄s aūt ſuos ſuos ꝛ creauit vt eēnt ꝛ redemit p mortē ne ſp captiui eēnt ſic et mortē guſtauit: vt timorē mort̃ fideles vincerēt. Ut eñ medic⁹ nō habēs neceſſitatē ex cibis illi⁹ deguſtat: vt pſuadeat egroto: ꝓmpti⁹ illos cibos accipe. Sic ꝛ dn̄s cū oēs hoīes mortē timerēt: pſuadēs eis vt fiducialiť ad mortē accederēt: ꝛ ipe guſtauit mortē: nullā hn̄s mortis neceſſitatē.

Ioh.14.d e ¶ Imperiū.i.diabolū. Auctor ē mort̃: qꝛ pcti: ex q̄ mors h̄ quo: Ecce venit ꝓnceps hui⁹ mūdi.i.diabol⁹ q̄ ptātē hēbat mort̃ ꝛ i me nihil inueniet: qꝛ nihil īuenit i xp̄o vt moreref ſ3 ꝓ volūtate p̄ris ipe mori voluit nō hn̄s mort̃ cām de pctō ſub auctore pcti: ſ3 de obediētia ꝛ iuſticia

Phil.2.b fact⁹ ē obediēs vſq3 ad mortē p quā nos a ſuitute diaboli redemit. Incideram⁹ enī ꝓncipē hui⁹ ſeculi: q̄ ſeduxit adā ꝛ ſuū fecit: ꝛ cepit nos tāq3 ꝟnaculos poſſidere: ſ3 venit redēptor ꝛ vict⁹ ē deceptor. Et q̄d fec̃ redēptor captiuatori nr̄o. Tetēdit muſcipulā crucē ſuā: poſuit ibi q̄ſi eſcā ſanguinē ſuū. Ille aūt ſāguinē fudit nō debitoris p qđ iuſſus ē reddere debitores .fudit ſāguinē inocēt̃ ꝛ iuſſus ē recedere a nocētib⁹. Ille q̄ppe ſāguinē ſuū ad h̄ fudit vt pctā nr̄a deleret. Uñ ḡ diabol⁹ nos tenebat deletū ē ſāguine redēptoris. Nō eī tenebat nos niſi vincul̃ pctōꝝ nr̄oꝝ. Iſte erāt catene captiuoꝝ. Uenit ille: alligauit fortē vinculis paſſiōis ſue: intrauit i domū ei⁹.i.i corde eoꝝ vbi ipe hitabat ꝛ vaſa ei⁹ eripuit. Nos ſum⁹

Mat.3.d vaſa iſta: q̄ ipleuerat ille amaritudine ſua: quā nr̄o redēptori i felle ꝓpinauit. De⁹ aūt nr̄ eripiēs vaſa ei⁹ ꝛ ſua faciēs fudit amaritudinē ꝛ ipleuit dulcedīe. g ¶ Nuſq3. Participauit eiſdē: vt hoīes ſctificarēt: ꝛ recte hec cā apponiſ: qꝛ ſi nō eēt eos liberatur⁹ nō eis ꝑticiparet qđ i angelis apparet: qꝛ nuſq3.i.i nulla ſcptura legiſ apph̄ēdiſſe āgelos. h ¶ Apphēdit. dicit: nō aſſūpſit. q. lōge fugiētē ɔ̄ñs. In q̄ hūane nature dignitas itelligi pōt ꝛ miſcdīa ꝛ grā q̄ h̄ fec̃ ꝛ cura quā d̄ nob habuit: fugiētē q̄ppe añ hūanā naturā ꝛ lōge fugiētē: lōge eī eram⁹: iſecut⁹ apph̄ēdit: nō angelice ſ3 hūane nature data ē hec dignitas: vt de⁹ ei i vnā pſonā iūgeref. i ¶ Per oia. Or nat⁹ educat⁹: creuit paſſus: mortu⁹. Qui ſupra figura patne ſubſtātie dict⁹ ē. k ¶ In eo eñ. In carne quā ſuſcepit multa ſeua paſſus ē. Nouitq3 q̄d ē iſta tribulatio patiētiū p experimētū.

l ¶ Qui tē. Tētat de⁹ vt pbet: diabol⁹ vt decipiat: hō vt ſciat qđ neſcit.

¶ apli ꝛ alij fideles. a ¶ tāq3 capiti mēbra in vnitate nature ꝛ grē. ¶ i h̄ pt3 ꝙ ex deo

†ego ꝛ pueri mei: quos dedit mihi

ſunt. ¶ qui ſanctificandi.

a hi dn̄s. Quia ergo pueri cōmu- a

¶ ſanctificans.

b nicauerūt carni ꝛ ſanguini: ꝛ ipe b

a ¶ pueris vel carni ꝛ ſāguini.

c ſimiliter ꝑticipauit eiſdem† vt p c

mortē deſtrueret eum q̄ habebat

e mortis imperiū: id eſt diabolum

¶ p grām. a ¶ corpis vel aīe ſuabāt legē q̄s xp̄s liberauit: ab iferno vel iugo leg̃.

f ꝛ liberaret eos q̄ timore mort̃ †p

¶ ſubditi. ¶ legis. e f

totā vitā obnoxij erāt ſeruituti. g

a ¶ angelicā naturā: vt angelos redimeret

g h Nuſq3 eni angelos apph̄ēdit: ſ3 h i

a ¶ .i.carnē de abraā vt filios ei⁹ ſaluaret.

b ¶ quia ſemen abrae apphendit.

ſemen abrae apph̄endit. Unde k

a ¶ vt paſſibilis ꝛ mortalis.

i debuit per omnia fratribus aſſi- l

a ¶ ideo vt ſie. b ¶ qđ erat in natura.

c ¶ actu. d ¶ nullū fallens.

milari: ut miſericors fieret et fi- m n

a ¶ mediator. ¶ pons ad deū. ¶ ſeipſum offerens. b ¶ ꝓpe vocat⁹ remoueret.

delis pōtifex ad deū: et vt repro o

a ¶ qđ pōt. ¶ i inferiori ſubſtātia carne.ſ.

k pitiaret delicta ppli. In eo eñ i p

¶ a pilato. ¶ vel expert⁹. ¶ a diabolo.

quo paſſus ē ipe ꝛ tentat⁹: potēs q r

l eſt et eis qui tentanſ auxiliari.

A a ¶ Quia ḡ pue. ꝛc̃.i.fideles cōicauerūt xp̄o in natura paſſibili. b ¶ Et ipſe ſilr ꝛc̃. hoc enī fuit decēs. c ¶ Ut p mor. ꝛc̃.i.diabolū. habebat eñ diabol⁹ mort̃ iperiū inq̄tū ex pſuaſiōe ſua natura hūana ducta ē ad mortem culpe ꝛ ex ɔſequēti nature: qꝛ p culpā natura humana icurrit moriēdi neceſſitatē. d ¶ Et liberaret.ſ.ipſe xp̄s a ſeruitute legis. C

e ¶ Eos qui ti. mor.i.p legē veterē q̄ dura fuit: qꝛ erat lex timoris: & eñ timor mortis: qꝛ penā mort̃ infligebat. f ¶ Per totā vi. ob .i.obligati. g ¶ Erāt ſeruitu. ab hac eni ſeruitute cui eramus obligati p legē liberauit nos xp̄s p ſuā mortē. h ¶ Nuſq3 enī ange. Hic poniſ tertia rō q̄ accipiſ ex ꝑte nature redēptione indigēt̃. nā indigēs redēptiōe ē natura itellectual̃ ſubiacēs pctō remediabili. cui⁹ rō ē: qꝛ natura carēs intellectu nō pōt peccare: ꝛ p ɔ̄ñs nō indiget redēptiōe. ſilr natura hūana añ lapſū nō ſb iacebat pctō: ꝛ iō redēptione nō indigebat l3 indigeret p- duci ad btitudinē duce ſupnaturali: natura etiā āgelica p⁹ lapſū l3 ſubiacebat pctō: tñ ñ indigebat redēptione: qꝛ illō pctm̄ ē irremediabile: nūc aūt ita ē ꝙ natura hūana aſſūptibibilis eſt a ꝟbo ad op⁹ redēptiōis vt ſatiſfaciat natura q̄ peccauit: et iō hūana natura aſſūpta eſt a ꝟbo ꝛ nō angelica: ꝛ h̄ ē qđ dic̃ h̄ aplſ: Nuſq3 eī an. ap.i.nullo loco ſacre ſcptture inueniſ ꝙ natura angelica a ſuppoſito diuio aſſumaſ. D i ¶ Sed ſe. abrae app̄.i.naturā hūanā ſibi vniuit ſicut.ō. ꝓbatū eſt p ſcptūrā vete.teſta. ꝓpter h̄ ſequiſ: k ¶ Uñ debuit.ſ.ipe xp̄s.

†Eſa.8.d

†Oſee.13.d

1.Co.15.g

Tertia rō

Alſ nō h3 p totā vitā

l ¶ Per oia fra. aſſi. hoc eſt q̄tū ad oēs ꝓprietates nature paſſibilis: qꝛ talia faciūt ad op⁹ nr̄e redēptiōis: nō debuit aūt aſſimilari eis q̄tū ad defectū culpe: qꝛ h̄ nō valeret ad op⁹ redēptiōis nr̄e: ſ3 magis ipediret. ſequiſ: m ¶ Ut miſe. fie. p h̄ eñ ꝙ ipſe habuit naturā paſſibilē habuit quādā aptitudinē ad cōpatiendū nobis. n ¶ Et fi. pōti. ad deū. ſeipm̄ miſericordit̃ ꝛ charitatiue offerēdo ꝓ nobis. o ¶ Ut repropitia. delic. po. ꝓ eis ſatiſfaciēdo. p ¶ In eo ei ꝛc̃.i. natura i q̄ paſſus q̄ eſt natura hūana. q ¶ Et tētatus. primo a demone in deſerto: poſtea ab hoībus i ſua paſſione. r ¶ Potens eſt et eis q̄ tētaſ auxi.i. a natura in q̄ paſſus eſt ꝛ tentat⁹ habet q̄ndā aptitudinē et ꝓmptitudinē ad deferendū nobis auxiliū i paſſionib⁹ ꝛ tentationib⁹ nr̄is. ¶ Ad euidentiā hui⁹ qđ dictū eſt i h̄ ca. ꝛ in ꝑce. q̄riſ vtrū oīa ſint ſubiiciēda chriſto ſm̄ hūanitatē i futuro ſeculo: ꝛ arguiſ p̄mo ꝙ nō: quia creature itellectualis ſubiiciſ xp̄o p cōformitatē volūtatis ad ipm̄: ſ3 hoīes dānati et angeli nūq3 ei ſic cōformabunſ: qꝛ habebūt volūtatē reſiſtentē ei q̄tum poterūt & nūq3 ei ſubiicienſ. Itē ſi angeli ſint ei ſubiecti: aut h̄ erit rōne nature aut rōne gratie: nō rōne nature: qꝛ natura hūana i xp̄o inferior eſt angelica natura: qꝛ chriſtus ſm̄ ꝙ homo fuit eiuſdem ſpeciei nobiſcū: nec ratione gratie: quia bonis angelis data eſt gratia ſm̄ ꝓportionem naturaliū. ſm̄ ꝙ diffuſius tractaſ.ij. Sententiaꝝ: ꝛ p ɔ̄ſequēs in eis eſt maior grā q̄3 in chriſto quia chriſtus ſm̄ humanā naturam inferior eſt an

Quęſtio

v iiij gelis

e Ad gel: vt iã dictũ ẽ. ꝛ ſm hãc naturã ẽ receptiu⁹ grẽ ꝛ ñ ſm di uinã ꝗ ꝛc. Cõtrariũ videt̃ in lr̃a: q2 dictũ ẽ ꝙ xp̃o hoĩ ſbijciẽt̃ oĩa. Rñdeo: in hac q̃ſtiõe ſũt errores ꝯrq. Un⁹ ẽ Origenis q̃ poſuit ꝙ oĩa ſic ſubijcient̃ xp̃o ꝙ demões ꝛ hoĩes dãnati ſubij cient̃ xp̃o ſm ꝯformitatẽ volũtat̃: q2 poſuit ꝙ p aliqđ tp̃s certũ poſt iudiciũ demões ꝛ dãnati recipient̃ ad pniaȝ ꝛ vlterius ad glãȝ. ſȝ h̃ error dãnat̃ p illđ ꝙ h̃r Mat. xxv. vbi vniformit̃ de ſcribit̃ et̃nitas pene dãnatoꝝ ꝛ glĩe btõꝝ. ſm ꝙ ibidẽ dr̃: Ibũt hi in ſuppliciũ et̃nũ: iuſti ãt in vitã et̃nã. ꝛ iõ pari rõne q̃ dãna ti dicerent̃ redire a pena eadẽ rõne diceret̃ ꝙ btĩ poſſent cade re a glĩa. Ali⁹ ẽ error negãtiũ ip̃m eſſe veꝝ hoĩeȝ: q2 ad h̃ ſequit̃ ꝙ xp̃o nihil ſbijciat̃ q̃tũ ad hũanitatẽ. ſi eñ vera hũanitas nõ fuit in xp̃o nihil ſbijcit̃ ei inq̃tũ hõ. Hoc ãt ſequit̃ ad dictũ Ar rij q̃ poſuit ꝙ vbũ aſſũpſit ſolã carnẽ hũanã ſȝ nõ aſſũpſit aĩaȝ: q2 vbũ ſupplebat locũ aĩe ꝛ ꝯfirmabat illđ p dictũ qđ h̃r Ioh. j. b. Uerbũ caro factũ ẽ. ¶ Ad h̃ ãt ſequit̃ ꝙ xp̃s nõ ſit hõ: q2 ꝙ aliq̃s ſit hõ nõ h̃ns aĩaȝ: eſt iplicatio ꝯdictiõis. cũ aĩa ſit forma hoĩs: nec valet ſi dicat̃ ꝙ vbũ ſupplet locũ aĩe: q2 nõ põt ſup plere vicẽ cãe formal̃ materiã ꝑficiẽtis. mod⁹ ãt dicẽdi deſtruit ſeip̃m: q2 caro nõ põt h̃re ſpẽȝ carnis niſi p aĩam. ꝛ iõ dicere ꝙ vbũ aſſũpſit carnẽ ꝛ nõ aĩaȝ hũanã: eſt iplicare ꝯdictionẽ. Ad iſtud incõueniẽs euadẽdũ dixit ali⁹ hereticꝰ. ſ. Apollinar̃ ꝛ ſui ſeq̃ces ꝙ vbũ aſſumpſit aĩam ſenſitiuã ꝛ nõ itellectiuã: q2 vbũ ſupplebat vicẽ ip̃i⁹ itellectiue: ꝛ ad iſtã ſicẽ ad p̃mã ſequit̃ ꝙ xp̃s nõ ſit hõ: q2 hõ reponit̃ in ſpecie humana p aĩaȝ itellectiuã. hõ eñ p itellectũ differt ab alijs ſpẽbus aĩaliũ: vt h̃r. j. Metaph. Siĺr hec opinio deſtruit ſeip̃aȝ: q2 dato ꝙ p aĩaȝ ſenſitiuã xp̃s habuiſſet carnẽ: nõ tñ poſſet dici ꝙ h̃ret carnẽ humanã ſed tñ brutalẽ. q2 caro nõ põt dici hũana niſi ab aĩa intellectiua q̃ eſt hoĩs forma. ¶ Itẽ vtrũq3 dictũ. ſ. arrij ꝛ apollinaris ẽ manife ſte ꝯ euangelicã veritatẽ ꝛ etiã ꝯ veteris teſtamẽti ſcripturam vbi expſſe fit mẽtio de xp̃i hũanitate vera: qđ eſſet ipoſſibile ſm eoꝝ dicta. Itẽ vtraq3 ſcriptura dicit xp̃m eſſe veꝝ filiũ virginis ſm ꝙ habet̃ Matth. j. ꝛ Eſa. vij. Ecce vgo ꝯcipiet ꝛ pariet fi liũ ꝛc. h̃ aũt nõ eſſet veꝝ niſi xp̃s eſſet eiuſdẽ ſpẽi cũ vgine et p ꝯñs verus hõ. Mult̃ etiã alijs vijs poſſent ipugnari ꝑdicte hereſes: ſȝ ꝓpt̃ ꝓlixitatẽ vitandã ad p̃ns omitto. Suppone dũ igit̃ ſm veritatẽ fidei catholice ꝙ xp̃s ſit verus hõ ꝛ verus deus. dico ad q̃ſtionẽ ꝙ oĩa ſũt ſubijciẽda ip̃i xp̃o etiã ſm hũa

f nitatẽ: q2 ꝙ ſint ſubiecta ſm diuinitatẽ nõ eſt dubiũ. Propoſi tũ aũt oſtẽdit̃ triplici via. Prĩa accipit̃ rõne vnionis: q̃to eñ aliq̃ natura creata eſt ꝓpinq̃or ip̃i primo principio: tãto eſt ſub limior. ſicẽ corpa celeſtia ꝑſunt q̃dãmõ ip̃is generabilib⁹ ꝛ cor ruptibilibus. ꝛ iſta generabilia ꝛ corruptibilia ſunt eis ſubie cta: ꝓpt̃ qđ dr̃. j. Metheoroꝝ: ꝙ elemẽta ꝯtiguant̃ ſupioribus latiõibus: vt oĩs vtus eoꝝ gubernet̃ inde. Q2 ãt iſta inferiora magis diſtẽt a p̃mo pncipio ptȝ p ph̃m. ij. de generatiõe. vbi di cit ꝙ iſta iferiora corruptibilia ſunt ꝓpt̃ lõge diſtare a p̃mo pn cipio. ptȝ. ꝯ. aſſumpta ꝓpoſitio in corruptibilib⁹. ſ. q̃to aliq̃ ſũt ꝓpinq̃ora p̃mo pncipio: tãto alia ſũt eis mag̃ ſbiecta. ꝛ eadem rõne natura angelica ꝑeſt ip̃is corpalib⁹. ſm ꝙ dicit Aug⁹. iij. de tri. Nũc ãt ita ẽ ꝙ natura hũana in xp̃o ẽ ꝓpinq̃or q̃ natu ra aliq̃ ãgelica: q2 ꝯiũcta ẽ ip̃i deo nõ ſolũ p vnionẽ operatiõis ſi cut angeli btĩ. ſȝ ſm eſſe hypoſtaticũ: q2 in vnitate ſuppoſiti. q̃ tota natura ãgelica eſt ſibi ſubiecta. ꝛ p ꝯñs oĩa alia. Scđa rõ accipit̃ ex merito ſue paſſiõis qđ fuit q̃ſi infinite efficacie rõne ſuppoſiti: q2 actiões ſunt ſuppoſitoꝝ. ꝛ iõ lȝ natura hũana eſſet rõ tolerãdi paſſionẽ ꝛ merẽdi. illud tñ meritũ erat ſuppoſiti di uini. Nũc aũt ita eſt ꝙ p illã paſſionẽ meruit ſuã exaltationẽ: ꝛ p ꝯñs meruit exaltari ſup oĩa creaturã. hãc ãt rõnẽ tãgit ap̃ls ad Phil. ij. b. Humiliauit ſeip̃m factus obediens vſq3 ad mor tẽ: mortẽ aũt crucis. ꝓpter qđ ꝛ deus exaltauit illũ ꝛ donauit illi nomẽ qđ eſt ſup oẽ nomẽ: vt in noĩe ieſu oẽ nomẽ flectat̃ ce leſtiũ terreſtriũ ꝛ infernoꝝ. Tertia rõ accipit̃ ex pte [illegible] fu ture beatitudĩs q̃ reſpicit ordinẽ grẽ magis q̃ nature: ꝛ iõ vbi eſt maior

g grã: p ꝯñs ꝛ dignitas ſeu excellentia ſublimior. In xp̃o ãt hoĩe ẽ grã maxia nõ ſolũ vni oĩe: ſȝ etiã ꝑſone ſingulari: ſm ꝙ dr̃ Ioh. iij. ꝙ ſp̃s dat⁹ ẽ ei nõ ad menſurã: ꝛ p ꝯñs ẽ ex cellẽtior ꝛ ſublimior oĩbus ãgel̃ etiã ſm hũanitatẽ. ꝛ hãc rõ nẽ tãgit Ioh. j. b. Uidim⁹ eũ q̃ſi vnigenitũ a p̃re plenũ grẽ ꝛ veritat̃. Unigẽitũ dic̃: q2 ip̃e ſol⁹ ẽ natural̃ fili⁹ ꝛ pncipal oẽs aũt alij btĩ ſũt tm̃mõ filij adoptiui ꝛ ꝑticipatiue dicti. ꝛ p ꝯñs ei ſubiecti. ¶ Cõſiderãdũ tñ ꝓpt̃ ſolutionẽ argumẽtoꝝ ꝙ iſtã excellentiã ꝛ dignitatẽ habuit xp̃s ſm ꝙ hõ ab inſtãti illius btẽ vniõis nature hũane ĩ diuio ſuppoſito: ſȝ h̃ fuit tñ aucto ritatiue eo ꝙ illa natura adhuc erat paſſibil̃ ꝛ paſſiõib⁹ ſubie cta: ſȝ poſt reſurrectiõeȝ ſuã habuit eã executiue: inq̃ntum illa natura fuit plene glĩoſa ꝛ oĩb⁹ ãgel̃ ꝑpoſita. iõ tũc dixit ap̃ls Mat. vl. d. Data ẽ mihi oĩs p̃tãs in celo ꝛ in terra. ſȝ plena rie eã hẽbit poſt iudiciũ q̃n voluntas eius ꝛ ſnĩa adiplebit̃ in oĩb⁹ tã bonis q̃ dãnat̃. Per h̃ ptȝ ad argumẽta. ¶ Ad p̃mũ dicẽdũ ꝙ lȝ dãnati nũq̃ ſint habituri voluntatẽ xp̃o ꝯformẽ: erũt tñ ſibi plene ſubiecti inq̃tũ ſnĩa ſue ſapiẽ ꝛ volũtatis cõ plebit̃ in eis p penã debitã. ¶ Ad ſcđm dicendũ ꝙ ãgeli ſũt ei ſubiecti rõne duplici. ſ. vniõis ꝛ ꝑſone ſingular̃: vt dictum eſt. ꝛ tal̃ ordo ſubiectiõis cõpetit ſtatui btĩtudĩs. Qz ãt dr̃ q2 angeli receperũt grãȝ ſm ꝓportiõeȝ naturaliũ: ꝛ ſic vbi ẽ di gnior natura ibi ẽ maior grã. Dicẽdũ ꝙ veꝝ ẽ ſi cõparet̃ na tura ãgeloꝝ ad iuicẽ: q2 excellẽtiores in naturalib⁹ forti⁹ ꝯuer ſi ſũt ad deũ. ꝛ ſic receperũt maiorẽ grãȝ: ſȝ nõ ẽ veꝝ ſi cõpa ret̃ natura ãgelica ad naturã hũanã xp̃i: q2 grã nõ eſt data ip̃i xp̃o hoĩ ſm conatũ liberi arbitrij ip̃ius in deũ: q2 nõ accepit g̃ tiã p talẽ modũ: ſȝ ab inſtãti creatiõis illi⁹ aĩe ꝛ vniõis in ꝑſo na diuina: q2 fuit idẽ inſtãs vtriuſq3: recepit aĩa xp̃i plenitudi nẽ grẽ ſm menſurã volũtatis diuĩe ꝛ potentiẽ obediẽtialẽ ip ſius aĩe: ꝛ ſic lȝ aĩa xp̃i ſit iferior ſm gradũ nature: tñ recepit maius donũ grẽ. ¶ In ca. ij. vbi dr̃ in poſtilla: Teſta tus eſt autem in quodam loco ſpiritus.

Additio. j.

In q̃buſdã libris dr̃: Teſtatus ẽ ãt in q̃ dã loco ſp̃us: ꝛ dicit ſp̃ũs: q2 hebrei q̃b⁹ loq̃bat̃ ap̃ls agiogra pha in diuis ſcripturis ꝯtẽta in q̃bus pſalteriũ eſt pncipale dicebãt eſſe ſcripta a ſp̃ũſctõ. Alia vo dicebãt ꝓphetica. Uñ ap̃ls iſtũ modũ tenet. ꝯ. iij. ca. vbi dicit: Quapropter ſicẽ dicit ſp̃ũſctũs: Hodie ſi vocẽ eius audieritis. ¶ In eo. ca. vbi dr̃ in poſtilla: Et iõ pari rõne q̃ dãnati dicerent redire ad penaȝ ꝛ eadem diceret̃ ꝙ beati poſſent cadere a gloria. h

¶ Additio. ij. Nõ videt̃ par rõ in reductiõe dãnatoꝝ ꝛ ꝯdemnatiõe btõꝝ. Reductio eñ dãnatoꝝ ꝓcederet ex miſe ricordia diuina q̃ talẽ reductionẽ ſine ꝑiudicio ſue iuſticie poſ ſet facere: ſicut cũ aliq̃s offenſam in ſe cõmiſſam dimittat vl̃ li beraliter aliquid det nõ facit ꝯ iuſticiã. Uñ ſm ſanctũ Tho. in p̃ma pte. q. xxj. arti. iiij. in rñſiõe. ij. ar. talis miſericordia q̃nq3 eſt q̃dã iuſticie plenitudo. vñ Iaco. ij. c. Miſericordia ſuperex altat iudiciũ. dãnatio aũt btõꝝ eſſet manifeſte ꝯ diuinã iuſticiã ſm quã iuſti nõ ſunt puniẽdi: ſȝ p̃miandi ꝛ multo magis ꝯ di uinã miſericordiã. vñ ex paritate rõnis p poſtil. allegata nõ cõ demnaret̃ error Origenis ſȝ auctas euãgelij dicẽs: Ibũt hi in ſuppliciũ eternũ: ſufficit ad dicti erroris excluſionẽ.

Replica.

In ca. ij. in q̃ poſtil. arguit̃ ꝯ errorẽ Orige nis ex illo Mat. xxv. d. Ibũt hi in eternũ ſuppliciũ: hi ãt in vitã et̃nã. cũ vtrobiq3 vniformit̃ deſcribit̃ et̃ nitas pene maloꝝ ꝛ glĩe btõꝝ: ita pari rõne ſi ſm Orige. eter nitas tm̃mõ h̃et finẽ in pena: etiã et̃nitas h̃et finẽ in glĩa. Bur. frõtoſe ſe opponit huic parilitati rõnis. ꝛ ſbſumit q̃ſi hec ſilitu do rõnis currat q̃ttuor pedib⁹: ſbſumit inq̃ de diuia iuſticia ꝛ miſericordia ꝙ nõ ẽ ſiĺis rõ de glĩa btõꝝ ꝛ pena dãnatoꝝ: ſed nec poſtil. vult illã ſilitudinẽ eſſe debere generalẽ: ſȝ ſolũ i ma teria ꝛ rõne eternitatis. ꝛ vide Ioh. xiij. correctionẽ taliũ dece ptionũ: q̃bus Bur. ſepe deceptus ẽ in materia ſilitudinũ ꝯ ſu am ꝓpriã in multis locis poſitionem.

Glo. ordi.

Unde fratres. Ex Ca. III omnibus ſuperioribus in fert: quia potens: quia paſ ſus pro nobis: et poteſt auxiliari.

Nico. de ly.

V Qui fidel. Ca. III

Unde frẽs ꝛc. Poſtq̃ ap̃ls declarauit excellẽtiã noui te ſtamẽti reſpectu veter̃ p hoc ꝙ ꝑeminet xp̃s angel̃: h̃ ꝯñr oſtẽdit hoc idẽ p hoc ꝙ excellit moyſen. Et diuidit̃ in duas

Diuiſio ptes: q̃ꝛ primo oſtendit ꝓpoſitũ. ꝛ ſcđo ex hoc ꝯcludit q̃tũ ſit xp̃o

¶ O vos.

Unde frẽs Ca. III a

a ¶ vocati ad celeſtia. i. ad celeſtẽ hereditatẽ hñdam.

Scti vocatiõis celeſt̃ b

Nico. de lyra

xp̃o obediendũ / ibi. Quapropter. Pri ma adhuc in duas: quia primo declarat quandã ſimilitudinẽ. ꝛ ſcđo oſtendit ip ſius xp̃i reſpectu moyſi excellentiã / ibi: Amplioris eñ glĩe. Circa primum ad uertendũ ꝙ dulciter alloquit̃ illos q̃b⁹ ſcribebat vt aĩos eoꝝ ad intelligẽdũ ſe quẽtia mag̃ alliciat dicẽs: Uñ frẽs ſã cti ꝛc. vocat eĩ eos frẽs ꝓpt̃ nimiã charitatẽ. ſctõs ꝓpt̃ eoꝝ pu rã ꝛ inocẽtẽ ꝯuſatiõeȝ: q2 talia debẽt refulgere in xp̃i fidelib⁹.

b ¶ Uocatiõis celeſtis ꝑtici. q2 de iudaiſmo erãt vocati ad fidem

a ¶ Qui fide. Incipit cōpare moyſi ſicut ſupra ꝓphetis et angelis ita vt ſit ꝑ moyſe fidelior: q2 nō ſuā ſ3 pr̄is gl̄iam q̄ſiuit nec ei⁹ mādata abſcōdit. Qui chriſtus fidelis eſt pr̄i (ſic moyſes) i oī domo iudeoꝝ ꝛ gētiū. b ¶ Amplioris. Q. ꝙ fidelis effect⁹ indicat: q2 dign⁹ ē glorie: vt moyſes. Quis etiā amplioris ꝑ moyſe. i. q̄ moyſes: vł p̄e moyſe eūs i merēdo. c ¶ Omis nāqʒ do. fabrica. dico: ꝑ ſe eīm nō pōt fieri: ſ3 ab aliq. An id a xp̄o? Vere: q2 de⁹ q̄ oīa ſ. ſi oīa ꝛ domū. d ¶ Qui autē. ꝛ domū. e ¶ Oia creauit de⁹ eſt. Vtriuſqʒ eīm dom⁹ quā rexit moyſes ꝛ xp̄s: factor eſt deus. f ¶ Et moyſes. Oſtēdit xp̄m dignū ampliori gl̄ia quā moyſen q2 xp̄s fabricator ē dom⁹: non moyſes. Hic alia rōne idē oſtendit: q2 xp̄s fili⁹ moyſes famul⁹ ē: q̄ ꝛ carnalia carnalib⁹ tradebat: xp̄s vero ſpūalia. g ¶ Quapropter. Sicut. ē. cū ꝑ angelis ꝛ ꝓphetis xp̄m cōmēdaſſet ſimul tis: ſubintulit nos oportere obſeruare q̄ ab illo audiuim⁹. Ita nūc cōmēdato ipō ꝑ moyſe. Hic icipit terrere: ne ſint increduli xp̄o: ꝑ patruʒ ſimilitudinē et poſt ne amittāt requiē blādit ꝛ ꝑ opportunitatē tp̄is. h ¶ Hodie. Modo ꝑ ſe loquiť: q̄ pri⁹ ꝑ ꝓconeꝫ: ſi tunc duri nō eſtote molles. Hiſtoria ē de eo ꝙ miſerūt videre terrā: ꝛ cū audirēt ibi eē inexpugnabiles viros obliti virtutis dei totiēs ꝓbate: dixerūt: reuertamur in egyptū. vn̄ iurauit dn̄s ꝙ non intrarēt i terrā ꝓmiſſaʒ: q̄ eēt requies laborū: ꝛ ſic oēs perierūt p̄ter duos. Tres reqes memorat. vnā ſabbati. ſecūdā in paleſtina. tertiā verā q̄ in celo: de qua hic dicit loquēs ad veros iſraelitas dicēs: Nolite duri eſſe chriſto loquēti. ſicut ſpiritusſanct⁹ ꝑmonuit: ne ſilia prī q̄ hus veſtris

Nu. 13. d

Tres reqes

q̄ hereditatis cū xp̄o. b ¶ diligēdo ꝛ q̄ ꝑcipit operādo. c ¶ quē de⁹ vobis miſit.
participes ꝯſiderate apoſtolū ꝛ
a ¶ mediatorē. ¶ ꝑ quē itur ad deū. b ¶ fidei. ¶ quē nos ꝯfitemur. ¶ alio nō egem⁹
pōtificē3 ꝯfeſſiōis nr̄e iesū xp̄3:
¶ chriſtus. a ¶ deo patri. b ¶ ex ſemine dauid ſm carnē. ¶ ſm hominē.
a q̄ fidelis eſt ei q̄ fecit illū: ſicut ꝛ
¶ fidel fuit. ¶ iudeoꝝ. a ¶ nō moyſi: q2 ille miniſter fuit: nō dn̄s. ¶ ieſu vel pr̄is.
b moyſes i oī domo illius. Amplioris eīm gl̄ie iſte p̄e moyſe di
¶ tāto amplioris. ¶ q̄ q̄ diſpenſat ea vt famgnus habit⁹ eſt: q̄to ampliorem
mul⁹. a ¶ .i. i domo vel de domo facta qd de ſpūalib⁹ intelligēdū ē. b ¶ vt dn̄s.
honorē hab3 dōm⁹ qui fabricauit eā. Omis nāqʒ dom⁹ fabrica
a ¶ dom⁹ fit ab aliq: q̄ aūt ꝛ domū ꝛ oīa facit: ē de⁹ quē cōſtat oīb⁹ p̄eſſe ꝛ ita xp̄s q2 creator ꝛ de⁹ p̄e moyſe eſt.
tur ab aliq. Qui aūt oīa creauit
¶ ideo etiā amplioris glorie. ¶ .ſ. quia.
f deus ē. †Et moyſes q̄dē fidelis
¶ ñ ſua ſ3 ¶ pr̄is vł xp̄i. a ¶ q̄ ñ adeo diligit domū vt cui⁹ ē ꝓpria. a ¶ nō vt gr̄aʒ daret ſ3 vt teſtareť ea q̄ ꝯueniebāt dici carnalib⁹: q̄ nōdū ſpūalia capere poterant.
erat in tota domo ei⁹ tāq̄ famulus: i teſtimoniū illoꝝ q̄ dicēda
¶ fidelis ē. a ¶ q̄ heres ē cū deo patre.
erant: chriſt⁹ vo tanq̄ filius in
¶ chriſti. ¶ renati.
domo ſua. Que dom⁹ ſum⁹ nos
¶ .i. ſpē3 cū fiducia nō dubiā. a ¶ glioſā
ſi fiduciā ꝛ gloriaʒ ſpei vſqʒ ad
ſpē q̄ de iocūditate celeſti. a ¶ .i. ꝑdurāte vſqʒ ad finē vite q̄ habebiť qd mō ſperať. b ¶ q2 hoc mō ſum⁹ domus xp̄i videte ꝛc. vel nolite obdurare.
g finē firmā retineamus. Quapropter ſicut dixit ſpūſſanctus.
a ¶ ita h dico: ſicut dicit ſpūs i dauid hodie. i. tp̄e gr̄e: qd p̄ns erat dauid i ſpū ſi audieriť: qd vere erit: nolite obdurare.
a ¶ chriſti ꝑ ſe loquētis.
b Hodie ſi vocē ei⁹ audieritis: nolite obdurare corda vr̄a: ſicut in

Nico. de lyra

B Ꝋ ad fidē catholicā ad quā nullus poteſt efficaciter ꝛ meritorie ꝑuenire niſi paē celeſtis cū traxerit tractu gr̄e: ſm ꝙ dr̄ Ioh. vi. c. Nemo pōt venire ad me niſi pater me⁹ q̄ miſit me traxerit eum. a ¶ Cōſiderate apo. ꝛ pō. ꝛc. dicitur aūt pōtifex quaſi pōtē faciēs: q2 ꝑ paſſionē ſuā fecit nobis pōtes vt poſſemus trāſire ad b̄titudinē. dr̄ eſſe pōtifex ꝯfeſſionis nr̄e: q2 nō ſufficit corde credere ſ3 oportet etiā ꝯfiteri ore: ſm ꝙ dicit aplūs Ro. x. b. Corde crediť ad iuſticiā: ore aūt fit ꝯfeſſio ad ſalutē. b ¶ Qui fi. ē ei q̄ fe. il. i. ipaʒ hūanitatē xp̄i: dr̄ etiā fidel deo pr̄i: q2 i oīb⁹ q̄rebat gloriā pr̄is ꝛ nō ſuam. ſm ꝙ ipſemet dicit Ioh. viii. f. Ego gl̄iam meā nō q̄. ꝛc. c ¶ Sicut ꝛ moyſes. fidelis fuit: d ¶ In oī do. il. i. i ꝯgregatiōe fideliū q̄ ē dom⁹ ipi⁹ dei quā inhabitat ꝑ gr̄am: ꝙ aūt moyſes fuerit i hac domo nō q̄rēs ꝓpriā gloriā ſ3 gl̄iaʒ dei: p3 pentateuchū inſpiciēti. e ¶ Amplioris. Hic ꝯñr oñdit xp̄m excellētiorē moyſe: q2 lʒ vterqʒ fuerit fidel i domo dei q̄ ē ꝯgregatio fideliū: p̄ncipalior tñ i hac domo ē xp̄s q̄ moyſes: q2 ille q̄ fabricat aliquam domū ꝛ eā inhabitat vt ꝓpriā: excellētior ē q̄ ille q̄ habitat in ea ſic i aliena: xp̄s aūt habitat i hac domo ſic dn̄s ꝛ fabricator ipi⁹: q2 hoīes nō pñt ꝯgregari i fide niſi ipō deo hoc faciente: moyſes aūt habitauit i hac domo ſic ſeru⁹ q̄ i hac domo p̄ncipalior ē ipſe xp̄s: ꝛ h ē qd dicit aplūs: Amplioris ei glo. i. maioris dignitatis. f ¶ Iſte. i. xp̄s. g ¶ Pre moy. ꝛc. qd ꝓbat ꝯñr dicēs: h ¶ Quāto am. ho. ha. do. i. i domo illa. i ¶ Qui fa. eā. i. edificauit illā tāq̄ ſuā ꝓpriā: qd veꝝ ē de xp̄o ꝛ nō de moyſe: vt dictū ē: ꝛ ꝓbat h ꝯñr. k ¶ Omis nāqʒ do. fa. i. cōpaginať. l ¶ Ab aliq. ſicut eīm p̄tes dom⁹ materialis nō ꝯiūgunť ad iuicē niſi ꝑ aliquē artificē eas imediate vnientē: ita ſūr dom⁹ eccl̄ie nō cōpaginať ex diuerſis gētib⁹. ſ. iudeis ꝛ gētilib⁹ niſi ꝑ ipm̄ xp̄m q̄ pōt vnire corda fideliū ꝓpter qd dicit Ioh. x. c. Alias oues habeo q̄ nō ſūt ex h ouili ꝛ illas oportet eas adducere vt fiat vnū ouile ꝛ vn⁹ paſtor: ꝙ aūt talis ꝯgregatio nō pōt fieri niſi a deo. ꝓbat ꝯñr cū dicit m ¶ Qui aūt crea. oīa de⁹ ē. eiuſdē aūt potētie ē creare mūdū ꝛ recreare hoīes ꝑ fidē ꝛ gr̄am. ꝓpť h dr̄ Iaco. i. c. Voluntarie eīm genuit nos v̄bo veritat vt ſimus initiū aliqd creature ei⁹. de⁹ aūt pať oīa opať ꝑ filiū: q2 indiuiſa ſūt opa trinitat: ꝛ ꝑ ꝯñs fabricauit domū eccl̄ie: nō aūt ſicut moyſes ꝛ h eſt qd dicit: n ¶ Et moy. q̄de fi. erat in tota do. ei⁹. ſ. dei. o ¶ Tāq̄ famu. in te. il. ꝛc. i. legis dāde populo iſrael. p ¶ Chriſtus ve. tāq̄ fili⁹ in do. ſua. i. in eccl̄ia habitat. q ¶ Que do. ſumus nos. q2 eccl̄ia nō eſt parietes materiales ſed fideles xp̄i: q2 ſicut i domo materiali requiriť firmitas: ſic etiā in fidelib⁹ xp̄i ad h ꝙ ſint dom⁹ principalis dei req̄riť ſtabilitas fidei: ꝓpter qd ſubdit iſtā ꝯditionē. Si fiduciā ꝛ gloriā ſpei vſqʒ ad finē firmā retineam⁹. r ¶ Quapropter. Hic ꝯñr ꝯcludit ex p̄dict ꝙ xp̄o firmiter eſt obediēdū: ꝛ circa hoc tria facit: q2 p̄mo ad hoc inducit auctoritatē ſcripture hoc exhortātē. ſcdo expōit illaʒ ſcripturā, ibi: Videte frēs. tertio ex auctoritate ꝛ expoſitiōe ꝓbat ſuam intētionē, ibi: Timeam⁹ q̄ fratres: in p̄ncipio ſequētis ca. Prima in duas: q2 i auctoritate ſcripture quā adducit p̄mo quedā monitio. ſcdo ad hoc inducit exēplū, ibi: Sicut i exacerbatiōe. Dicit q̄ p̄mo ſic: Quia xp̄s excellētior eſt moyſe: vt dictū ē: id q̄ſi ꝯcludēdo ꝛ admonēdo ꝑ ſcripturā ſacrā. d. Quapropter ſicut dicit ſpī. loq̄ns ꝑ os pſalmiſte. s ¶ Hodie. i. tp̄e gr̄e in q̄ veritas ē reuelata: q2 tp̄s legis fuit quaſi tp̄s noctis. ſm ꝙ dicit aplūs ad Rom. xiii. d. Nox p̄ceſſit dies aūt appropinquauit. t ¶ Si vo. ei⁹ au. i. ipi⁹ xp̄i: ꝛ h poniť ii ꝑ q2: q2 vox ipſius xp̄i loquētis audita eſt i euāgelio in natura humana aſſūpta: in veteri teſtamento aūt audita ē vox ꝓphetaꝝ ei⁹. ſm ꝙ dicit Aug⁹. lib. de ſermone dn̄i i mōte: exponēs illd Mat. v. a. Et aperiens os ſuū docebat ꝛc. tūc ei ille apuit os ſuū q̄ i vete. lege apiebat ora ꝓphaꝝ. v ¶ Nolite ob. ꝛc. ꝑ inobedientiā. hō eīm iobediēs deo ab eo ſe auertit. ꝛ ꝑ ꝯñs de⁹ iuſte ſuā gr̄am ei ſubtrahit: ꝛ q2 gr̄a dei mollificat cor: ꝑ ꝯñs ſequiť ipi⁹ hoīs obduratio: ſic plenius videbiť x ¶ Sicut ixt acer. Hic poniť exemplū de obduratiōe antiq̄rū iudeoꝝ qd hr̄ Nu. xiii. et. xvi. vbi dr̄ ꝙ exploratores q̄ miſſi fuerāt ad cōſiderādum ťrā filiis ĩrl ꝓmiſſā terruerūt corda ppl̄i: ꝛ tūc icreduli dn̄o q̄ tot ſigna ꝛ mirabilia eis oñderat i deſerto voluerūt reuerti i terrā egypti: ꝓpter qd dn̄s iratus voluit eos delere ſ3 p̄cib⁹ moyſi impedita ē ꝑcuſſio ppl̄i: verūtñ ꝑ q̄draginta annos impeditus ē ppl̄s ab ingreſſu terre ꝓmiſſiōis q̄uſqʒ oēs q̄ egreſſi fuerāt de egypto a viginti annis ꝛ ſupra mortui ſūt i deſerto nec itrauerūt ťrā ꝓmiſſiōis ꝓpter eoꝝ incredulitatē. duob⁹ tñ exemptis. ſ. ioſue filio nun. ꝛ caleb filio iephone q̄ ingreſſi ſūt ťrā ꝓmiſſionis ꝓpter eorū obedientiā ꝛ fidelitatē: h eſt igiť qd dr̄ hic: Nolite obdu. corda veſtra ꝛc. dicť eīm illud peccatū exacerbatio ꝑ ſimilitudinē: fructus eni acerb⁹ nō eſt acceptus ad cibū ꝛ opponiť maturo: ita peccatuʒ illud fuit maxime obſtinationis: q2 ſicut dictū eſt erāt increduli dn̄o viſis tot mirabilibus et ſignis: et ideo noluit totaliter placari eis: vt dictū ē: ſicut fruct⁹ acerb⁹ nō acceptať ſ3 deijciť. ſequiť:

Diuiſio

† Nu. 12. b.

Obduratio antiquorū iudeorū

G bus veſtr. patiami/
E ni:q̄ per moyſen cūc
vocē dei audierunt.
vos mō per ipſum.
Pſ.94.b a ¶ Probauerūt:
Id eſt curioſitatis
cauſa exquiſierūt an
poſſet. b ¶ Offen
ſus. Ualde ꝛ culpa
biliter iratꝰ. Inſen/
ſus. Ut primus ad
bibendo correctiōis
flagella c ¶ In ira
al.īſenſus mea. Irata dicitur
per figurā antropoſ/
patos. d ¶ Si in/
troibunt. Apoſio/
peſis eſt.i.nō introi/
bunt. e ¶ Coꝛ ma
lū incredulitatis.
Ut puteris xp̄m nō
ſufficere ſine lege:
qḋ eſt malū:quia ſic
ruit homo in multa
peccata. Nec hoc le/
ue:quia hoc ē coꝛ di/
ſcedendi. f ¶ Do/
nec hodie.i.tēpus
gratie de q̄ aiebat ꝓ
pheta ſupius in pſ.
quia non minus mō
ꝓſtat credentibus ḡ
tia ad ſalutem q̄ ipſo
xp̄o p̄ſite. Si q̄s eīm
peccat vſq̄ q̄ eſt ho/
Nota die pōt reuerti. Ne/
mo ḡ deſperet dum
G viuit. g ¶ Falla/
cia peccati.i.diabo
li ente cauſa peccati.
h ¶ Participes
eni chꝛiſti. Debetꝰ
hortari ꝛ nō eſſe du/
ri:quia qḋ non era/
mus facti ſumus per
gratiā:habētes par
tem cū xp̄o in heredi
tate.tm̄ hac conditio/
ne ſi initium ſubſtan
tie.i.fidei que eſt ini
tiū bonoꝝ:ꝑ quam
deus exiſtit in nobis
ꝛ ꝑ quā deificamur
ꝛ diuine ſubſtantie
ꝑticipamus vſq̄ ad
finem retineamus.
i ¶ Nolite obdu/
rare. Ut patres:q:
q̄dā coꝝ duri fuerūt:
ꝛ iō ꝑierūt. k ¶ Ex
acerbauerunt ꝛc.
Quidam audiētes.
Hoc iḋo dicit ne q̄s
†De pe.di. putet ſatis eſſe audi/
3.§.auctātes re de reqē:quia ꝛ illi
omnes audierūt ſed
nō omnes peruene/
rūt. l ¶ Quadra/
Quadrage ginta anis. Qua/
narꝰ nūerꝰ dragenarius eīm in/
tegritatem ſeculoꝝ
indicat ꝛ totam vitā
noſtrā ſignificat. In
fenſus ergo dicit il/
lis quadraginta an/
nis: quia peccanti/
bus vſq̄ ad ſinē vi/
te ſue iraſcitur deus.

m ¶ Scōm diē ꝛc.q: plures in deſto temptauerūt G
deū:vt p̄z in decurſu veteris teſtamenti. Ideo ſequit:
b ¶ Ubi tēpta.me pa.ve.dubitādo de diuīa exiſtē/
tia in eis ꝛ q̄rēdo ſup hoc iportune ſigna a moyſe:cū tm̄
viderēt dei mirabilia q̄ſi oī die ꝛ lōgo tp̄e.ſ. q̄draginta
annis q̄bus fuerūt in deſto.ꝛ h̄ eſt qḋ dicit: c ¶ Pro/
bauerūt ꝛ viderūt opa mea ꝛc.ꝛ iō grauius erat pec
catū icredulitatis coꝝ ꝛ magis puniendū. Ideo ſequit:
d ¶ Propt qḋ offenſus fui ge.huic. In pſ. ponit:
Proximꝰ fui generatiōi huic.ꝓximꝰ.ſ.ad punitionē inſi
deliratꝰ ipoꝝ:ꝛ in idē reuertit. Sequit: e ¶ Et dixi ſp
hi er.coꝛ.ꝛc.iſte erroꝛ ꝓcedebat in eis ex malicia:q: vi
derāt freq̄ntiſſime dei mirabilē ꝟtutē in eis.ꝛ iō dubita
re de ea ꝛ eā neſcire:nō poterat ex ſimplici igrātia ꝓce/
dere ſz ex animi obſtinatiōe in ꝯriū.ꝛ talꝭ erroꝛ nō excu/
ſat ſz magꝭ aggrauat pctm̄.ꝓpt qḋ ſequit: f ¶ Quibus
iuraui in ira mea.i.firmiꝭ decreui ꝛ irreuocabiliꝭ pu/
nire eos. dr̄ eīm deꝰ iratꝰ metaphoꝛice q̄n punit:q: ad mo
dū irati ſe h̄z. q̄ āt fuerit illa punitio ſubdit: g ¶ Si in
troibūt in requiē meā.i.nō intrabūt ꝓmiſſiōis terrā
q̄ dr̄ reqes:q: in illa reqeuerūt filii iſrl: poſtea vnuſq̄ſq̄ †Pſ.94.b
ſub vite ſua ꝛ ſb ficulnea ſua.ſm q̄ h̄r.iij.ꝛ.iiij. Reg.in
pluribꝰ locis.ꝛ iterū q: ꝑ illā requiē ſignata ē reqes ꝯſciē
tie q̄ hō reqeſcit in deo ꝑ grāz.ꝛ reqes fruitiōis eṫne q̄
reqeſcit in deo ꝑ glāz. Qz āt in requiē ꝓmiſſiōis nō in
trauerūt filii iſrl q̄ egreſſi ſunt de egypto p̄z ex p̄dictis:
q: moꝛtui ſunt in deſto ꝓpē pctm̄ p̄dicte exacerbatiōis.
b ¶ Uidete frēs. Hic ꝯñr exponit p̄dictā auctoꝛitatē.
ꝛ q: in p̄dicta auctoꝛitate tria p̄miſerat.ſ. exhoꝛtationem
ad bonū operādū.culpā maloꝝ ad euitādū.ꝛ penā ꝓ ea
inflictā ad timēdū.iō hec tria facit.ꝛ p̄mo exponit qḋ ꝑti/
net ad exhoꝛtationē.ſcḋo qḋ ꝑtinet ad maloꝝ culpā:ibi:
Quidā eīm audiētes.tertio qḋ ꝑtinet ad penā iflictā/ibi:
Quibꝰ āt. Circa p̄mū dicit: Uidete frēs.i. diligēter cō
ſiderate q̄libet in ſeipſo ꝛ etiā in ꝓximo ſuo:q: ſm q̄ dicit
Eccl.xvii b. Unicuiq̄ mandauit deus de proximo ſuo.
i ¶ Ne forte ſit in aliq̄ ve.coꝛ ma.i. volūtas mala. b
ſic eīm ex coꝛde oꝛit ſenſus ꝛ motꝰ in aliis mēbꝛis:ita vo
lūtas mouet oēs aīe potētias ad agēdū. k ¶ Incredu
litatis.lz eīm icredulitas ſit in itellectu ſicꝰ in ſubiecto:ſicꝰ
ꝛ fides q̄ eſt eiꝰ oppoſitū.tm̄ credere ē actꝰ ipſiꝰ intellectus
moti a volūtate ꝛ ꝑ ꝯñs diſcredere.dicit eīm Augꝰ.ſup
Ioh.q̄ nullus credit niſi volēs. l ¶ Diſcedēdi a deo
viuo. Sicꝰ eīm bonū aīe ē adherere deo ꝑ fidē foꝛmatā:
ita malū aīe eſt recedere ab eo ꝑ incredulitatē. Sequit:
m ¶ Sz adhoꝛtami voſmetip. ꝑ ſin.dies.ꝯtinue
ꝯſciās ꝓpꝛias diſcutiēdo. n ¶ Donec hodie cog.i.
q̄diu durat tp̄s grē qḋ cognoiaꝭ dies ꝑ quandā ſilitudi
nē ꝓpter noticiā veritatis reuelate:qḋ nō erat tp̄e legis
vt.ſ. dictū eſt. o ¶ Ut nō obduretur q̄s ex vobis
fallacia pcti. Hoc aūt dicit:q: lz obduratio ſit aliq̄ mō
a deo: tm̄ p̄ncipiū eius ē a libero arbitrio inclināte ſe ad
pctm̄:vt videbit. p ¶ Participes eni xp̄i effecti ſu
mus.q: recipiētes fidē eiꝰ de plenitudie eiꝰ accepimus.
q ¶ Si tm̄ initiū ſubſtātie eiꝰ vſq̄ ad finē firmū
retineamus.q̄ eīm in xp̄o baptiçaꝭ ſuſcipit q̄ndā nouā
naturā ꝑ fidē foꝛmatā:q: fides ē ſubſtātia ſperandaꝝ re
rū:vt dr̄.ſ.ca.xi.ꝛ hoc vocaꝭ hic initium ſubſtātie qḋ de/
bemus vſq̄ in finem firmiter retinere.vñ dr̄: r ¶ Ho/
die.i.tempe gratie. Si vocē eius audieritis ꝛc.hoc
totum eſt.ſ.expoſitum. s ¶ Quidā eni audientes.
Hic ꝯñr hoc exponit qḋ in auctoꝛitate p̄dicta dixerat de
culpa exacerbationis p̄dicta/dicens: Quidam enim
audientes exacerbauerūt. Quia ppls iſrl audiens
verba exploꝛatoꝝ incredulus dño.voluit in egyptū re/
uerti:vt p̄dictū eſt. t ¶ Sz nō vniuerſi q̄ ꝓfecti ſūt
ab egypto ꝑ moyſen. Hoc dicit ꝓpter caleb ꝛ ioſue q̄
nō exacerbauerāt dñm cū aliis;ſz fideles ꝛ obedientes
dño ꝑmāſerūt.ꝛ ſic p̄z q̄ peccauerūt ꝛ q̄ nō. v ¶ Qui/
bus aūt. Hic exponit de pena ꝓpter culpā p̄dictā infli
cta.ꝛ hoc eſt qḋ dicit: Quibus āt infenſus eſt q̄dra
ginta ānis.ip̄e.ſ.deus puniēs eos. x ¶ Nōne illis
q̄ peccauerūt.q.d.ſic ꝛ nō aliis:qḋ p̄z ꝑ ꝯſeq̄ntē effe/
ctū/cū dr̄: y ¶ Quoꝝ cada. ꝓſtrata ſūt in deſer/
to.in penā p̄dicti pcti. z ¶ Quibꝰ āt iura.i.decreuit.
a ¶ Nō introire in re.i.in terrā ꝓmiſſiōis. b ¶ Niſi
illis q̄ increduli fuerūt.q̄ſi dicat:alios nō iurauit:q:
caleb ꝛ ioſue q̄ fuerūt creduli ipſi introierūt.ꝛ iō ꝯcludit:
Et videmꝰ

¶ agētes p̄res vr̄i fecerūt. a ¶ nolite obdu.
ſm diē.i.ſicꝰ illi obdurati ſūt in die tēptatōis.
hec eſt vna de exacerbationibus.
exacerbatiōe ſm diē tēptatiōis a
a ¶ vbi magꝭ egerēt auxilio:ita ī deſto huiꝰ
mūdi cauete ne tēptetꝭ deū vt ſi peatꝭ ſicꝰ illi.
b ¶ ꝓbabilē iuenerūt q: viderūt.
in deſto: vbi tēptauerūt me p̄res b
a ¶ p̄res ſm carnem videte vos ne ſm ſpm̄.
¶ oculꝭ. b ¶ magne ꝟtutꝭ. c ¶ in q̄bꝰ me oīa
a vr̄i: ꝓbauerūt ꝛ viderūt opa meā c
poſſe experti ſunt. ¶ q: tēptauerūt. ¶ iratus.
b q̄draginta ānis: ꝓpt qḋ† offenſus d
¶ tam male. ¶ de illis.
fui generatiōi huic:ꝛ dixi ſemꝑ hi e
a ¶ ex ꝓpria deliberatiōe q: ſerio peccāt ꝛ lz
ſic monerē:tm̄ noluerūt cogſcere opa mea:ꝛ
iō ſi itrabūt hoc dico ſicut iuraui.i.firmiꝭ ſta
tui q̄ſi iratus fui.ꝛ ideo videte fratres.
errāt coꝛde.† Ipſi āt nō cogṅuerūt
c vias meas:q̄bꝰ iuraui in ira mea: f
a ¶ ſ. ¶ q: ꝓpt icredulitatē patribꝰ vr̄is re/
d ſi itroibūt in requiē meā. Uidete g
q̄es negata eſt. a ¶ q: facile pōt ꝯtingere.
b ¶ q: de multis nō dubitat q̄n pfecti ſint.
e frēs ne forte ſit in aliq̄ veſtrū coꝛ i
a ¶ a q̄ diſcedit perdit vitam.
malū icredulitatis diſcedēdi a deo k
¶ de icremēto ꝟtutū. a ¶ alii alios vꝭ vnuſ
viuo:ſz adhoꝛtami voſmetipſos m
quiſq̄ ſeipſm. a ¶ q̄diu. b ¶ tp̄e gratie.
f ꝑ ſingulos dies:donec hodie co n
¶ q: nō minꝰ mō q̄ ipſo xp̄o p̄ſite.
gnominatꝭ:vt non obdureꝭ quis o
a ¶ ſcīꝭ eīm q: diabolus fallit eū q̄ obduratꝭ
vñ poſt cadit in pctm̄. b ¶ hñtes partē cum
g ex vobis fallācia peccati. Parti/ p
xp̄o in hereditate. ¶ ip̄e caput vos mēbꝛa.
¶ ꝑ grāz q̄ ei vniti ſumus.
cipes eīm chꝛiſti effecti ſumus. Si q
tamen initium ſubſtantie eius vſ/
¶ vite. a ¶ vt nunq̄ deſeramus.
q̄ ad finem firmum retineamus
¶ q̄diu. ¶ nobis.
dum dicitꝭ: Hodie ſi vocem eius r
a ¶ quēadmodū ſui obdurauerūt patres.
i audieritis: Nolite obdurare coꝛ/
da veſtra:quemadmodum in illa
¶ .ſ.obdurauerūt p̄res vt ꝑ penas coꝝ dei/
exacerbatione. Quidam eniz au/ s
rent:hoc addit. ¶ vocē dei in deſto. a ¶ in
creduli ꝛ duri fuerunt.
k dientes exacerbauerunt:ſed non t
¶ .i.oēs exacerbauerunt vt caleb ꝛ ioſue his
ſuis ſilēs. a ¶ ita nos a tenebris ꝑ xp̄m
vniuerſi q̄ ꝓfecti ſunt ab egypto
¶ hoꝝ exacerbātibus:an nō.
ꝑ moyſen.† Quibus autem infen v
¶ q̄bus notaꝭ tota vita noſtra. ¶ quaſi nō
l ſus eſt quadraginta annis. Nō/ x
eſt dubium. a ¶ i hoc appareꝭ ira dei.
ne illis qui peccauerunt:quoꝝ y
a ¶ ſine ſepulturā. b ¶ beſtiis ꝛ auibus.
cadauera ꝓſtrāta ſūt in deſerto.
¶ nō ſolū ꝓſtrauit ſz etiā iurauit.
Quibus aūt iurauit non introi/ z a
a ¶ eternam que ſignificabaꝭ ꝑ terram pro/
miſſionis:vel in ip̄am terrā promiſſionis ad
litteram. ¶ ꝛ nō aliis.
re in requiem ipſius:niſi illis qui b

f e Timeam⁹. Ne q̄d desit q̄ñ ad nos ptinē Ca.IIII
et. ptinet eñi. Etenī ꝛ nobis nūciatū est: ꝛ ingredie-
mur credēdo: sicꝫ illi ꝑdiderūt nō credēdo. b ¶ Nō
admix. fi. ꝛc. Egressi eñi de egypto cū multā viā ꝑambulas-
Nu.13.d sent ꝛ multa indicia ꝯtutis dei accepissent: i egypto i mari ru-
bro i heremo ꝯsiliū fecerūt mittere spe-
culatores: q̄ deberēt inspicere naturam
terre. Illi vo cū ꝑrexissent reuersi sūt.
Prouinciā q̄dē magnoꝝ fructuū ꝛ vi-
roꝝ inexpugnabiliū ꝛ fortiū ꝯcreatricē
esse dicētes: Quib⁹ audit⁹ obstupuerūt
q̄ eos miserāt: nō credētes verā eē pro
missionē. c ¶ Ex his. i. ꝑpter hec:
d ¶ Que au. ab exploratorib⁹ q̄ ma-
la retulerūt nō crediderūt: vel fidei sū-
pte ex his q̄ audierūt. e ¶ Et q̄dē.
De prima requie q̄ significat hic agit.
Et q̄dē ope. Quia dixerat nūciatum
eē de requie dicit q̄ñ: ꝛ añ legē: ꝛ post
ꝑfectionē opeꝝ septē dieꝝ ꝑ requiē sab
bati: ꝛ sub lege q̄ñ ꝑ t̄rā ꝑmissiōis de-
signabat: ꝛ tpe gr̄e i dauid nūciatū est
ꝛ si q̄dē q̄ñ nōdū cōpletio isti⁹ vere re-
quiei ꝛ significate: q̄ ea nullus adhuc
potit⁹ erat. Et in isto rursū. h ¶ Per-
fectis. q̄d fuit facto hoīe: ꝑ q̄ oīa: ꝛ ip-
Gen.2.a se apud deū glificādus. g ¶ Et reqe
uit die sep. Sex dieb⁹ fecit oīa: vt p⁹
nihil fieret: nisi de materia ibi facta: vt
ad silitudinē factoꝝ. Septima quieuit:
q̄ significat requiē: sic ꝛ sexta etate hō
nat⁹ est mūdo ad laborē: sexta die ꝛ sex
ta diei hora passus: septima qeuit: sic ꝛ
nos dū sub opib⁹ sex dieꝝ viuim⁹ opa-
mur inde exeūtes q̄escim⁹. Si tñ opa
nostra valde bona inueniant.

¶ Operibus.

Nico. de lyra

a ¶ Et vide. s. ꝑ effectū ꝑdictum.
b ¶ Quia nō po. itro. ꝑpt icredu-
Dub⁹ de ob- litatē ꝑdictā. Ad euidētiā ꝑdictoꝝ q̄ri
duratione tur vtrū obduratio cordis sit attribuē-
cordis da hoī: ꝛ arguit ꝑmo q̄ nō: q̄ illō q̄d ē
ꝓpriū dei: nō ē attribuēdū hoī: obdura
tio cordis est hmōi ꝫ ꝛc. maior ptꝫ. mi-
nor ꝑbat ꝑ illō q̄d hr̄ Ro. ix. d. Cuius
vult miseret ꝛc. Itē idē ꝑ sui p̄ntiā et
absentiā ē cā ꝯtrarioꝝ. ſm q̄d dicit. ii.
Physi. Nauta eñi ꝑ sui p̄ntiā ē cā salu
tis nauis: ꝛ ꝑ sui absentiā ē cā ꝑiclitati
onis eiusdē: sꝫ de⁹ ꝑ sui p̄ntiā ē cā molli
ficatiōis cordis: ꝫ ꝑ sui absentiā est cā
obduratiōis. Cōtrariū ptꝫ ꝑ illō q̄d dr
in l̄ra: nisi eñi obduratio cordis eēt ab
hoīe: frustra admoneret apl's. d. Noli-
te obdura. ꝛc. Rñdeo dicēdū q̄ nō est
icōueniēs vnū ꝛ eūdē effectū attribui
diuersis causis: diuersimode tñ. obdu-
ratio eī cordis ē obstīatio hoīs i pctō.
dicit eñi cor duꝝ metaphorice ad silitudinē corpis duri. corp⁹
Phus eñi duꝝ dr q̄d nō cedit tāgēti sꝫ resistit: vt hr̄. iiii. Metheoro-
rū. ꝛ ad silitudinē hui⁹ cor hoīs dr duꝝ ꝛ volūtas: q̄ cor h̄ ac
cipit ꝑ volūtate: vt dictū ē q̄ñ nō cedit vel obedit monitioni
ad bonū sꝫ mag⁹ resistit. talis aūt obduratio ē ab hoīe inchoa-
tiue ꝛ demeritorie inq̄ntū ꝑ liberꝫ arbitriū adheret pctō: ꝛ per
ꝯñs auertit a deo q̄ntū i se ē: ꝛ sic demeret q̄ de⁹ subtrahit si
bi grām suā: sicē si ip̄e sol materialis illumīaret hec iferiora ꝑ
cognitionē ꝛ arbitrii libertatē: iuste retraheret lumē suum ab
eo q̄ se vellet inq̄ntū i se eēt ab ei⁹ lumie retrahere. De⁹ aūt bñ
ficiū gr̄e dat hoib⁹ ex cognitiōe ꝛ mera liberalitate: ꝛ iō iuste
eā retrahit ab eo q̄ se ꝑ pctm̄ auertit a deo. cor āt hūanū ꝑ gra
tiā dei mollificat. ꝛ iō ip̄a subtracta ꝑ pctm̄ obdurat: ꝛ sic ptꝫ
q̄liter obduratio diuersimode deo ꝛ hoī attribuit: q̄ attribui
tur hoī inq̄ntū ē culpa. deo aūt inq̄ntū ē pena iuste iflicta: ꝛ sic
ex ꝑdict⁹ ptꝫ ad q̄stionē ꝛ argumēta ex vtraq̄ ꝑte inducta.
¶ In ca. iii. vbi dicit in postilla: Hodie: id est gratie tempo
re in quo veritas est reuelata.

Additio

¶ dño ꝑmittēti. a ¶ iurauit nō introire
in requiē: ꝛ ita videm⁹: ꝛ apte scim⁹.
increduli fuerūt. Et vidēm⁹ q̄ a b
a ¶ eternā sicut nec in terrā ꝑmissionis.
nō potuerunt introire in requiē
ipsius ꝑpter incredulitatem.
¶ q̄ illi ꝑdiderūt requieꝫ.
¶ si nō amore vel timore h
Timeam⁹ er Ca. IIII c
faciam⁹. a ¶ ꝑ hoc q̄d re-
linquit ꝛ cōtēnat frequēs
ꝑmissio dei: vel quā deo ē
go ne forte relicta pollicitatiōe d
baptismo fecim⁹. a ¶ quā terra ꝑmissiōis
significat. b ¶ vero iudicio ꝛ si iꝑudēter
introeundi in requiē ei⁹: existi- f
ꝑsumat inde. ¶ a requie.
metur aliq̄s ex vobis deesse. Et g
¶ ꝛ merito: q̄ nō possum⁹ excusari q̄si ō re
nō dicta. a ¶ tpe gr̄e. ¶ ꝑ filiū. ¶ ō etna
requie sicut illis ꝑ figurā terre ꝑmissiōis.
enim ꝛ nobis nūciatū est quem- h
a ¶ ꝑ famulū. b ¶ ill' nūciatū ē sꝫ. ¶ q̄ nō
admodū ꝛ illis: sed nō profuit i
fuit credit⁹. ¶ ꝑmissio ō reqe. a ¶ vt sermo
b illis sermo audit⁹: nō admixtus
ꝛ fides sil' iūgerent. ¶ ꝑpt hec. ¶ ab ex-
ploratorib⁹. a ¶ nobis nūciatū ē. igredie
mur eni vel q̄ nō crediderūt non ꝑfuit q̄
c d fidei ex his q̄ audierūt. Ingre- k
nobis q̄ credimus ꝑdest. a ¶ verum.
diemur eni in requiem eius qui
a ¶ nos q̄ credim⁹ sic ex opposito spūsctūs
dixit ō icredul' ꝑ q̄d ptꝫ q̄ q̄ credūt itrabūt
credidimus quēmadmoduꝫ di l
¶ quid dixit hoc. s. a ¶ illi nec in palesti
nā: nec in verā: nos in verā.
xit⁺ sicut iuraui i ira mea: si itroi m
e būt i requiē meā. Et quidē ope- n
¶ q̄ fecit. a ¶ inchoādo. ¶ .i. ex quo mū
dus cepit institui q̄ ip̄e oīa fecit.
ribus ab institutione mūdi hui⁹
a ¶ postq̄ ꝑfat q̄escere. b ¶ spūsctūs.
f ꝑfectis. Dixit eni in quodaꝫ lo o
¶ egregio loco scpture. ¶ ꝑ quā significa
tur eterna requies. ¶ a noua opatione.
g co de die septia sic:⁺ Et reqeuit ꝫ

Additio. Hoc q̄d dr in psal. Hodie si vocē ei⁹ audi g
eritis ꝛc. Exponit ab hebreis i libro q̄ di-
cit Cabauit hierosolymitano ꝯformiter ad dictū apli: legitur
ibi sic: Si isrl' ageret pniam vna die statim venisset fili⁹ dauid
.i. xp̄s. Scriptū ē eñi Hodie si vocē ei⁹ audieritis nolite ob-
durare corda vr̄a. hec ibi: Ex cui⁹ di-
cto manifeste hr̄ q̄ nō tardabat aduē-
tus messie xp̄i nisi ꝑpt h̄ q̄ israelite nō
audierūt vocē ei⁹: q̄ si audiuissent sta-
tim veniret: q̄d ꝯbū verificat q̄tidie h̄
ip̄is: nā illi q̄ audiūt vocē ei⁹. s. xp̄i ꝑ fi
dē stati eis venit. ꝛ hec videt ꝑpria ex-
positio isti⁹ ꝯsus ꝛ nr̄e fidei fauorabi-
lis: i q̄ expositiōe li si tenet i sua ꝑpria
significatiōe. s. ꝯditionaliter: nec opor
tet q̄ exponat ꝑ q̄ sicut i postilla.

Timeam⁹ ꝫ. Ca. IIII
Postq̄ apls adduxit aucto-
ritatē scpture ꝛ expositioneꝫ
illi⁹ ad oñdēdū q̄ xp̄o ē firmit̄ obediē
dū. h̄ ex auctoritate ꝑdicta ꝛ expositiōe
ei⁹ arguit ad ꝑpositū. ꝛ diuidit i du- Diuisio
as ptes: q̄ p̄io oñdit q̄ nobis īminet
sollicitudo intrādi i requiē celestē q̄ ꝑ
ingressū t̄re ꝑmissiōis figurata ē. scdo
ex h̄ ꝯcludit q̄ debem⁹ ad h̄ festinare:
ibi: Festinem⁹ ꝫ ingredi. Pria i duas
q̄ p̄io arguit ꝑpositū. scdo ꝑbat q̄d
dā q̄d i argumēto erat suppositū: ibi:
Et q̄dē opibus. Uirtus aūt argumēti
sui in h̄ ꝯsistit: sicut p̄rib⁹ ꝑmissa ē re-
quies tpalis i terra ꝑmissiōis: ita figu
ralit̄ nobis ꝑmissa ē requies etne bea
titudinis: q̄ oīa i figura ꝯtingebāt il-
lis: vt dicit apls. i. ad Coꝝ. x. c. sꝫ illi q̄ h
fuerūt solliciti seruare deo fidē ꝛ obe-
dientiā introierūt in requiē illā terre-
nā: vt ptꝫ ex ꝑdict⁹ ꝛ nō alii: ꝫ silr si ve
lim⁹ intrare requiē celestē de h̄ debe-
mus eē solliciti. dicit igit: c ¶ Time
am⁹ ꝫ. i. solliciti sim⁹: q̄ timor sollici-
tudinē iducit. d ¶ Ne forte relicta
pol. i. ꝑmissione diuina. e ¶ Intro
eūdi in requiē ei⁹. i. requiē celestē.
f ¶ Existimet aliq̄s ex vo. ꝛc. hoc
dicit: q̄ illa impletio ꝑmissiōis diuine
nulli deficit nisi ip̄e deficiat. g ¶ Et
eni ꝛ no. nūciatū ē. de requie. i. eter
na. h ¶ Quēadmodū ꝛ il. q̄ fuerūt ⁺Ps.94.b
in vete. testō fuit primo nūciatū de re-
quie terrena. i ¶ Sꝫ nō ꝑfuit illis
ser. audi. ꝛc. q̄ licet illa ꝑmissio fue-
rit oibus facta: tñ illi soli qui fuerunt
creduli ꝑceperunt illius promissionis
effectum. ideo cōcludit: k ¶ Ingre-
diemur eni in requiem. i. celestem.
Qui credidim⁹: ip̄i christo. l ¶ Quē
admodum dixit. ip̄sis sꝫ incredu- ⁺Gen.2.a
lis quibus iuraui ꝛc. m ¶ Sicut iu
raui in ira mea. ptꝫ expositio ꝑ ꝑdi-
cta: q̄ sicut fideles admittūt ad requiē celestē: ita increduli ex
cludunt. n ¶ Et quidē ope. Hic ꝑbat illud q̄d suppositū
est i argumēto: videlꝫ q̄ requies celestis sit figurata ꝑ requiē
terre ꝑmissiōis: ꝛ diuidit in duas ptes ſm q̄ h̄ ꝑbat dupli- Diuisio
citer ꝑ scripturā. secūda: ibi: Et in isto rursum. prima ꝑbatio ta-
lis est: Productis omnibus creaturis in pricipio mūdi dicit
scriptura q̄ deus requieuit die septimo. ista autē requies nō
potest intelligi requies terre ꝑmissionis: sed magis requies
ꝑ quā deus requiescit in seipso: ꝛ hec est requies beatorū: q̄
mens humana nō potest quiescere nisi i deo: ꝛ ista figuratur
per requiem terre ꝑmissionis sicut perfectum per imꝑfectum
ꝛ veritas per vmbram: hoc est igit quod dicit aplus: Et qui
dem operib⁹ ab institutione mūdi ꝑfect⁹. in suis speci-
ebus ꝛ naturis. o ¶ Dixit eni in quodā loco. s. Gen. ii.
loquit tñ sic in generali: q̄ illa scriptura erat nota et famosa
illis q̄bus scribebat. p ¶ Die septima sic. s. loquit ꝑdicta
scriptura. q ¶ Et requieuit de⁹ die sep. ab oib⁹ operi-
bus suis. in seipso quiescēdo: ꝛ in hoc stat virtus rōnis ꝑdi-

cte: quia

F a ¶ Opibus. pfectis nūciatū eſt. Dixit eñ: b ¶ Et in iſto. De ſcda q̄ ſignificaṫ p ſignū ꝛ figurā requiei terre ꝓmiſſiōis. c ¶ Qm̄ ḡ. Bis p dic ſeptimā ꝛ terrā ꝓmiſſiōis reqes ē ſignificata ꝛ ꝓmiſſa: ꝛ qꝛ h̄ eſt: ḡ iteꝝ. i. ſb eiuſdē reqei deſignatiōe terminat ſpūſſcāꝰ ꝛ diſtiguit diē q̄ndā. i. tp̄s egregiū grē. ſ. in aduētu xp̄i: dicēdo i dauid hodie q̄ dauid futurꝰ tpe grē repn̄tat v̄ba prīb9 dicta. Poſt tātū tpis: ex q̄ illa pr̄ib9 dicta ſūt in deſ'to. vñ ptꝫ nō de t̄ra ꝓmiſſionis agi: q̄ iā dudūꝫ habebaṫ. Jō termiat diē itratiōis qm̄ ſupeſt itroire: ꝛ niſi videret itraturos: nō termiaret. Dauid lꝫ ſub lege poſitꝰ: mēte in tpe grē. dicēs hodie tertio nūciat requiē in illo tpe ꝯſūmādā. ¶ Al' alio v̄boꝝ ordiē pōt legi hec lr̄a: Qm̄ ḡ ꝛc̄. q̄ſi h̄ ꝛ illo mō ꝓmiſſa ē ꝛ ſignata reqes celeſtis: ḡ ſupeſt q̄ſdā introire in illā requiē. Et qm̄ h̄ eſt. Et qꝛ h̄ nō ſufficeret ad inferēdū qđ illaturus eſt: addit aliđ. ſ. Et hi qbus ꝛc̄. Ut ex his duob9 tertiū neceſſario inferaṫ hoc mō. q. Et qꝛ h̄ eſt. ſ.

† Pſ. 94. b Qm̄ ſupeſt q̄ſdā itrare. Et qꝛ

H. 3. b hi qb9 p̄oꝛib9 annūciatū eſt nō introierūt ꝓpē incredulitatē: ideo iteꝝ terminat diem. q. qꝛ

F neceſſariū erat dicere in dauid hodie poſt tātū tpis. Ex q̄ illa dicta patrib9 ꝛ filii iſrl' in terrā ꝓmiſſiōis itrauerāt. vñ ptꝫ ꝙ hec eſt illa reqes: Sicꝛc̄. q̄ nō mutanṫ. d ¶ Diez quendā hodie. De tertia ſignificata: ꝛ qñ datur: q̄uis obſcure: q̄ p xp̄m credētibus ꝓmiſſa eſt. e ¶ Poſt tātū tp̄s. Jn h̄ ptꝫ ꝙ hec eſt alia reqes de q̄ dauid dicit: hodie: q̄ illa ad quā ioſue duxit. Nā ſi illa eſſet: nō loq̄reṫ de alia dauid: ḡ certum eſt eſſe aliam ad quā xp̄us duxit: q̄ p illā in paleſtina ſignabaṫ. f ¶ Nā ſi eis ieſus ꝛc̄. Supeſt q̄ſdā intrare: ſicut dauid terminat. Nā ſi eis ꝛc̄. (Ne videreṫ dictū h̄ de terra ꝓmiſſionis.) g ¶ Eis. i. filiis iſrl' qb9 prius nūciatū eſt de reqe p ſignū. i. terrā ꝓmiſſionis. req. p̄ſti. vt in lr̄a. h ¶ Nūq̄. i. nullo tpe poſt hanc. i. in legis tempe. i ¶ Loq̄reṫ de alia die. i. tpe gratie: q̄ſi q̄ deberet dari. Uel nūq̄ poſt loq̄reṫ de alia. ſ. requie: p̄ter terrā ꝓmiſſiōis. dicēdo hac die: quam ſupra hodie ꝛc̄. Sꝫ locutus eſt de alia. Itaq̄ relinquiṫ. k ¶ Sabbatiſmus. Uera requies ſignificata p ſabbatum (Jd eſt plene quietis feriatio ꝛ iocunditas) quo dominus requieuit ꝛ in lege obſeruabaṫ. Tunc eñ pfecte vacabimus gratia maiore refecti ꝛ deo pleni. Et ſciemus pfecte: qꝛ ip̄e eſt deus. Jbi vacabimus ꝛ videbimus: videbimus ꝛ amabimus: amabim9 ꝛ laudabimus. Ecce qđ erit in fine ſine fine. Nā q̄s aliꝰ noſter ē finis: niſi puenire ad regnū cuiꝰ nō ē finis. l ¶ Jnidipm. exemplū. Ul' in penā q̄lē illi p icredulitatē habuerūt: exemplū dic vt mētē nr̄aꝫ habeam9 illic: ne ſilr' excidam9. et vt magꝰ terreat: addit: Uiuꝰ ē eni. i. q̄ illos iudicauit vobis iudex ē. ſ. filiꝰ dei: cui q̄ obedit: mortē nō videbit in eternū. m ¶ Sermo dei. Qui a regalibus ſedibus venit. n ¶ Uiuus. quē infideles mortuū putāt.

Sap. 18. c

¶ Pertingens

a deus die ſeptimo ab oībus operi-
¶ diē ſpūſſctūs. a ¶ loco. b ¶ de eadē
b bus ſuis. Et in iſto rurſū: Si in- a
reqe p ſignū. a ¶ t̄rā ꝓmiſſiōis q̄ ſignat ve
c troibūt in requiē meā. Qm̄ ergo b
rā quā moyſes ꝓmiſerat. a ¶ reſtat poſt ꝓmiſſionē. b ¶ egregios. c ¶ requiē eṫnā q̄ ſignificabaṫ. d ¶ ꝛ qđ opꝰ erat ill' dicere: nolite obdurare corda vr̄a qꝛ hi qb9 p̄oꝛib9.
ſupeſt quoſdā introire in illā: et c
hi qbus p̄oꝛibus annunciatū eſt:
a ¶ Jn verā requiem quā terra ꝓmiſſionis ſignificabat ad quā nō puenerunt.
nō introierūt ꝓpter incredulita- d
¶ ſpūſſctūs. ¶ diſtinguit. ¶ q̄ p̄nūciata implean̄t. a ¶ in h̄ ptꝫ ꝙ hec eſt alia.
b tē: iteꝝ terminat diē quendam ho- e f
c die in dauid dicendo poſt tantū g h
¶ dicēdo hodie ſicut iā. ¶ tpe gratie.
tpis: ſicut dictū ē Hodie ſi vocē i
¶ ſicut vere audietis.
eius audieritis: nolite obdurare
¶ vere hec ē alia. ¶ . i. ioſue q̄ induxit in terram ꝓmiſſionis. ¶ veram.
f corda vr̄a. Nā ſi eis ieſus requiē k l m
¶ tūc p̄ſtans vt dux dediſſet.
b i p̄ſtitiſſet: nūq̄ de alia loq̄reṫ n
a ¶ futuris ſeruaṫ: deo ꝓmittēte. b ¶ plene quietis feriatio ꝛ iocunditas ſabbati.
k poſt hac die. Itaq̄ relinquiṫ ſab o p
¶ futuro. ¶ vera reqes eſt.
batiſmus populo dei. Qui enim q
¶ quā deus dat.
ingreſſus ē in requiē eiꝰ: etiā ip̄ſe
a ¶ qbus hic laborauit. b ¶ ita pfecte.
requieuit ab opibus ſuis ſicut et
a ¶ opib9. ¶ q̄euit. b ¶ ꝛ qꝛ hec ē v̄a reqes
a ſuis deus. Feſtinemus ergo in r
a ¶ p fidē ꝛ bōa opa: vt ne q̄s. i. vt nō aliq̄s īcidat i illā īcredulitatē in q̄ p̄res fuerūt q̄ ē vobis exēplū vñ pētus ē niſi caueatis.
gredi in illā requiem: vt ne quis s
l in idipſum incidat incredulitatis
a ¶ Debemus feſtinare in illam. ¶ ꝛ ita in eo viuetis. ¶ filius dei.
m n exemplum. Uiuus eſt eni ſermo t

A ete: qꝛ p h̄ habeṫ ꝙ ē alia reqes vera ꝛ pfecta a reqe data filiis iſrl' in terra ꝓmiſſiōis. ꝛ p ꝯñs figurata p illā: vt dictū ē. a ¶ Et in iſto rurſū. Hic ponit aliā ſcripturā ad ꝓbādū h̄ idē: ꝛ ē ꝓbatio tal'. Dauid rex fuit p magnū tp̄s poſtq̄ filii iſrl' obtinuerāt terrā ꝓmiſſiōis ſub ioſue ꝛ in ea q̄euerāt: ꝛ in tp̄e determiat q̄ndā modū nouū itrādi in requiē dicēs: Hodie ſi vocē eiꝰ audieritis nolite obdurare corda vr̄a. ne q̄uemi reqe ꝓmiſſa ſicꝰ p̄res vr̄i ꝓpē ſuā icredulitatē: ptꝫ igiṫ ex dicto dauid ꝙ ē alia reqes pfecta q̄ eſt reqes btōꝝ figurata p q̄etē filioꝝ iſrl' in t̄ra ꝓmiſſiōis: qꝛ ſi ioſue dediſſet filiis iſrl' pfectā q̄etē ꝛ vltimatā: dauid q̄ p magnū tp̄s poſt eū fuit nō hortareṫ fideles de nouo ad igrediēdū requiē. h̄ ē igiṫ qđ dicit ap̄ls: Et in iſto rurſū. h̄ ē in h̄ loco ſcripture tpiꝰ dauid iā allegate: Si introibūt in requiē meā. ptꝫ ꝓpoſitū. Jō ſequiṫ: b ¶ Qm̄ ergo ſupeſt intro. q̄ſdā in il. i. in requiē pfectā de q̄ loquiṫ dauid. c ¶ Et hi qb9 p̄oꝛibus nūciatū ē. de reqe in terra ꝓmiſſiōis q̄ fuit figura huiꝰ. d ¶ Nō introierūt. ꝓpter eoꝝ icredulitatē: vt ptꝫ ex dictis. iō: e ¶ Iteꝝ termiat. i. determiat ſacra ſcriptura. f ¶ Diē quēdā. h̄ ē tp̄s aliđ igrediendi requiē pfectā. g ¶ Jn dauid dicendo. i. per ipſum dauid. h ¶ Poſt tātū tpis ſic dictū ē. i. pꝰ tp̄s multū poſtq̄ filii iſrl' ſub ioſue habuerunt requiē in terra ꝓmiſſiōis dic dauid: i ¶ Hodie ſi vo. eiꝰ audi. no. ob. cor. ve. i. ſi in tpe iſto: qđ vocaṫ hodie: reſpectu veteri' teſtamēti. ex h̄ ptꝫ ꝙ eis loquiṫ de alia reqe q̄ fuerit reqes in t̄ra ꝓmiſſiōis. ꝓpē qđ ſequiṫ: k ¶ Nā ſi eis. i. filiis iſrl'. l ¶ Jeſus. i. ioſue. m ¶ Requiē p̄ſtitiſſet. i. requiē pfectā ꝛ vltiatā dediſſet in terra ꝓmiſſiōis eos itroducēdo. n ¶ Nūq̄ d alia loquereṫ. i. ip̄e dauid nō loq̄reṫ de alia reqe vl' de alio tempe intrādi in requiē. o ¶ Poſt hac die. i. poſt illud tp̄s in q̄ ioſue dedit filiis iſrl' requiē in terra ꝓmiſſiōis. ex quo ꝯcludiṫ: p ¶ Itaq̄ relinquiṫ ſabbatiſmus pplo dei. i. reqes pfecta beatoꝝ vbi dei pp̄ls recipietur. q̄ q̄dem quies p quietē terre ꝓmiſſionis figuraṫ. ꝛ illa quies pfecta ꝯſiſtit in fine vltimato pfecte ꝛ p̄ntialiter app̄henſo. ꝛ hoc ē qđ dꝛ: q ¶ Qui eni ingreſſus eſt in requiē eius etiā ip̄e re. ab opi. ſuis ſicut ꝛ a ſuis deꝰ. hoc ē dictū: qꝛ ſicut poſt reꝝ ꝓductionē deus requieuit in ſeip̄o: ſic beati q̄ q̄eſcunt a laboribus ſuis hñt quietē in deo ip̄o pfruendo. lꝫ eñ alia beatitudo ſit dei ꝛ beatoꝝ loquēdo formaliter: qꝛ alius eſt actus vidēdi ꝛ amandi hic ꝛ ibi. tñ eſt eadē beatitudo obiectiue loq̄ndo: quia idem eſt obiectū beatitudinis dei ꝛ ſanctoꝝ. Conſiderandū tñ ꝙ beati nō quieſcūt ab oībus opibus generaliter loquēdo: qꝛ ꝯtinue ꝛ eternaliter vidēt amāt ꝛ laudāt deū: ſꝫ requieſcūt ab opibus laborioſis. ſm ꝙ dꝛ Apoc. xiiii. c. Amodo iā dicit ſpūs vt reqeſcāt a laboribus ſuis. r ¶ Feſtinemus ergo. Oñſo ꝙ debemus eſſe ſolliciti de ingreſſu ad requiē celeſtē: h̄ ꝯñr ꝯcludit ꝙ debemus feſtinare ad ip̄am. Et diuidiṫ in duas partes: quia primo hortatur nos ad iſtam feſtinationem. ſecundo adducit ad hoc rōnem/ibi: Uiuus eſt enim ſermo. Prio igiṫ dicit ſic: Feſtinem9 ḡ ingredi in illā requiē. q. d. ex q̄ ita eſt ꝙ nobis incumbit ſollicitudo de ingreſſu requiei celeſtis: feſtinemus ingredi in illam requiem: q̄ feſtinatio eſt p fidē ꝛ dilectionē opantē. s ¶ Ut ne inidip̄m q̄s incidat incre. exēplū. i. ne incidamus in cōſimilē penā in quā ceciderunt increduli veteris legis qui ꝓpter incredulitatem ſuam fuerūt excluſi a requie terre ꝓmiſſionis. ꝛ pena eoꝝ data ē nobis in exemplū ne cōſimiliter priuemur requie celeſti ſi fuerimus tardi ꝛ pigri ad ingrediēdū. t ¶ Uiuus ē. Poſtq̄ poſuit ſuā admonitionē: h̄ ꝯñr ponit ſue monitiōis rōnem. ꝛ diuidiṫ in duas partes ſm duas rationes quas facit. ſecunda ponitur ibi: Habentes ergo pōtificem. prima ratio ꝓcedit ex chriſti excellentia in natura diuinitatis. ꝛ talis eſt: Et qui habet excellentiā diuine nature ꝛ virtutis infinite generalis cognitionis ꝛ ſumme auctoritatis credendum eſt de impletiōe ſue ꝓmiſſionis. ꝛ p conſequēs ſecure eſt feſtinandum ad ip̄am obtinendā: ſꝫ xp̄s in natura diuina hꝫ q̄tuor p̄dicta. ḡ ꝛc̄. Jn iſta rōne ſic ꝓcedit ap̄ls ꝙ maiorem ꝓpoſitionē

Diuiſio

Diuiſio

A ſuppoñit

G A a ¶ Pertingēs vſqȝ. Et tota ↄſideratōe pue niās ad ſepationē aie.i.ſenſualitatis: ⁊ ſpūs.i. rōnis. b ¶ Diuiſionē aie ⁊c̄. Aia viuim⁹ cū beſtiis. ſpū intelligim⁹ cū angelis. Jōq̧ p aiam intelligunt carnalia pctā.i. q actu corporis fiūt vt luxuria: p ſpm̄ vero ſpūalia.i. q̄ ſūt mētal vt ſupbia. Diſcernit autē ſmo dei inter carnalia pctā ⁊ ſpūalia q̄s/q̄d/q̄ aio agat. Uel ita: vt p aiam accipiant carnales cogitatiōes ⁊ male: p ſpū ſpūales cogitatiōes ⁊ bone. Et eſt ſenſus ptingēs vſqȝ ad diuiſionē aie ac ſpūs.i. vſqȝ ad diſcretionē carnaliū et ſpūaliū cogitationum. c ¶ Aia ac ſpi. pertingit ſmo dei cognitōe inſupabili: qȝ cognoſcit quō diuidatur ſenſualitas a ratiōe: ⁊ ipa a ſe: dū pl⁹ dedita ifimis rebus inferior eſt: vel ab his reuocata dignior: ſic etiā videt quō ſpūs a ſeipo diuidat vel dū in deū inhiat ⁊ diuiſa vſia cogitās: vl' inferi⁹ celeſtia ↄſiderat. Uł itē inferi⁹ in t'ra de mūdanis

B recte agēdis ptractat. vł quō ſpūs.i. rō a ſenſualitate ſecernit dū qȝ in ſe iferi⁹ eſt ſupat qȝ i illa alti⁹ ē. d ¶ Cōpages. dr̄ iūctura ipi⁹ ſenſualitat' ⁊ rōnis quā videt fili⁹ dei.ſ. quō ⁊ inē ſe cohereāt in aliq̄: vel hec ⁊ illa.i. rō ⁊ ſenſualitas quō i ſuis differētiis iter ſe cōueniāt: dū ſupior differētia ſenſualitatis ↄſentiēdo cōuenit cū differētiis rōnis. Uel inferior differētia rationis preſſa ⁊ captiua aliquādo cōſentit inferiori differētie ſenſualitatis. e ¶ Medullarū. Que interior eſt dicit quicquid intertius et ſubtilius eſt in aia vel ſpiritu: quod etiā videt filius dei. Diſcernit etiā cogitationes.i. que diuerſa diuerſi cogitēt. Diſcernit ⁊ intētiones earū cogitationū: quo ſingule tēdāt ad bonū vel malū. Et vt plus dicam: nulla creatura terrena vel celeſtis eſt ei inuiſibilis: ſed oīa ſunt nuda ⁊ diſcoopta ⁊ etiā apta: qȝ ex oī parte plene viſa. Uel cōpages dicit ↄiūctiōes cogitationū. Medullas intētiōes earū qȝ ipe aperti⁹ dicit: cogitationū ⁊ intētionū. Et eſt ordo diſcretor cōpagum. Si eni cogitatio cogitationi cōiungit ipe nouit que ſit ſm deū/⁊ q̄ ſm ſeculū. Nouit qȝ q̄ vergat intētio earū. f ¶ Hñtes ḡ. Hic incipit de pōtifice xp̄o quō ſufficiens: quō dignior veteri ſacerdote. Quē etiā immutat: ⁊ legē que ſub illo eſt p meliorē legē ſuā ⁊ quō neceſſarius nobis ad iuſticiā ⁊ ſalutē. g ¶ Nō eni habemus ⁊c̄. Quaſi: teneam⁹ ⁊ tenere debem⁹: qȝ cū ſit potēs: eſt etiā miſericors nr̄am expertus īfirmitatē. h ¶ Qui nō poſſit cōpati. Impoſſibile eſt ſcire afflictiones afflictorum: homini qui experimentū afflictionis non habuit: et ſenſibiliter omnia non ſuſtinuit. Chriſtus vero ſcit nō ſolū per hoc qȝ deus ſm qȝ omnia nouit: ſed ⁊ per hoc qȝ homo ⁊ ſimilia ſuſtinuit.

h In auxilio

a ¶ potēs oē qȝ vult facere ſaluādo vł dānādo. b ¶ .i. pſpicacior ne q̄ occulta putētis latere eū. c ¶ oī ingenio carnali. vel ſpūali.

dei: efficax: ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti: ⁊ ptigēs vſqȝ ad diuiſionē anime ac ſpiritus: compagum quoqȝ ⁊ medullarū: et diſcretor cogitationum ⁊ intētionū cordis. Et nō eſt vlla creatura inuiſibilis in cōſpectu ei⁹.

a ¶ .i. ad diſcretionē carnaliū ⁊ ſpūaliū cogitationū. b ¶ rationalitatis. ¶ ad diuiſionē ptingēs. ¶ cōpages ſūt cogitationes que ſibi iūgunt: qñ altera alterā ſequit: medulle ſubtiles intentiones. ¶ voluntatis. ¶ in p̄ſentia deitatis.

a ¶ reuelata diſcooperta. b ¶ manifeſta.

† Omnia autē nuda ⁊ aperta ſūt oculis eius: ad quē nobis ſermo. Habētes ḡ pōtificē magnū qui penetrauit celos ieſum filiū dei: teneam⁹ cōfeſſionē nr̄e ſpei. Nō enim habemus pontificem qui nō poſſit compati infirmitatibus.

¶ viſioni. ¶ filij dei. a ¶ .i. cui oportet nos reddere rationē de operibus noſtris.

a ¶ qȝ talis eſt ſermo dei ḡ teneam⁹ ⁊ merito: qȝ idē pōtifex eſt q̄ obtulit ſe ſm qȝ hō et hoc eſt. b ¶ ſup oēs pōtifices.

a ¶ moyſes nec t'rā pmiſſiōis. b ¶ penit⁹ intrauit vt poſſim⁹ ſeq̄. c ¶ nō ſancta ſctōꝝ tēpli. d ¶ q̄ etiā ſaluator ⁊ filius dei.

a ¶ vt fides etiā ſit i ore. ¶ .i. fidē cordis cū ↄfeſſiōe oris. ¶ q̄ eſt cā. b ¶ future beatitudinis quā ſperam⁹. ¶ hoc iō dicit: ne p peccatis deſperēt. ¶ tenere debemus.

¶ ⁊ ſi alt⁹: ne dico videaī eos abijcere. a ¶ condeſcēdere per ſimilitudinem. b ¶ fragilitatibus.

A ſupponit tanq̄ manifeſtā. minorē ponit ⁊ declarat eā d. Uiu⁹ eſt eni ⁊c̄. C In q̄ tāgit p̄mū.ſ. excellētia diuine nature in xp̄o: qȝ ſermo accipit hic p verbo. vñ ⁊ in greco ſic habet logos quod ſignat idē qȝ verbū. Vbū aūt in diuinis eſt eiuſdē nature cū eo cui⁹ eſt vbū. cū igit xp̄s ſit vbuȝ dei. ſm qȝ habet Joh.i. Verbū caro factū eſt. ſeq̄t qȝ in eo ſit excellētia diuiſe nature. ⁊ hō dr̄: Uiu⁹ eſt eni ſermo. qȝ dei vbū viuit vita nobiliſſima: qȝ ei⁹ viuere ē diuinū itelligere qȝ ē reſpectu obiecti nobiliſſimi. ꝓpt' qȝ cōcludit phs. xij. metaphyſice Phus. qȝ p̄mū ens ſiue de⁹ viuit vita nobiliſſima ⁊ optima. ⁊ ſic p3 p̄mū. Cōſeq̄nt' declarat ſcd̄m.ſ. qȝ in ipo ſit efficacia vtut' ifinite/cū ſbdit: a ¶ Et efficax. Tāta eſt eni efficacia qȝ ſe extēdit ad oīa. ſm qȝ dr̄ Sap. vij. c. Oim eſt eni artifex oim hñs vtutē ⁊c̄. Sȝ ↄſiderādū eſt qȝ virt⁹ alioꝝ artificū attigit tātūmō rei factibilis exteriora: ſȝ virt⁹ dei eſt tāta qȝ attingit cuiuſcūq̧ rei intima: qȝ eſt cā ei⁹ dās eē ⁊ ↄſeruās. ⁊ p̄ncipia rei cuiuſcūq̧ vniēs ⁊ ↄiūgēs: ꝓpt' qȝ vicinior ē ipi rei q̄ ipa res ſit ſibi ipi. ⁊ ad h̄ denotādū dicit: b ¶ Et penetrabilior ⁊c̄.i. hñti acuitē ex vtraq̧ pte. ⁊ ſic non ipedit ei⁹ penetrabilitas ex aliq̄ pte. ſil' eſt de vtute xp̄i q̄ a nullo pōt ipediri q̄ ptingit ad intima rei. ⁊ ad maiorē huius expſſionē dicit: c ¶ Et ptingēs ⁊c̄. Aie dicit ꝓpter potētias ei⁹ aīales q̄ ſunt aie ⁊ corpis cōes. ſpūs dicit ꝓpt' potētias aīe abſtractas qb⁹ ↄuenit cū ſubſtātiis pure ſpūalib⁹. p h̄ vult dicere qȝ virt⁹ xp̄i attingit rei intima q̄tūcūq̧ ſubtilia ſint. ſequit: d ¶ Cōpagū q3 ac me. Cōpages ſūt corpis iūcture neruis alligate: medulle ſūt itra oſſa ↄcluſe. p h̄ vult dicere qȝ virtus xp̄i attingit oīa q̄tūcūq̧ ſint ligata ⁊ incluſa. ⁊ ſic p3 ſcd̄m.ſ. efficacia vtutis xp̄i. Cōſeq̄nter declarat tertiū.ſ. generalitatē ſue cognitiōis q̄ ſe extēdit ad omia etiā in pticulari q̄tūcūq̧ ſint occulta. ⁊ hoc ē qȝ dicit: †2.q.1.c.de us o poſte e ¶ Et diſcretor co. q̄ ſoli deo cognite ſūt ſm cōem opinionē doctoꝝ. ⁊ h̄ videt p illud qȝ dr̄.i. Re. xvi. b. De⁹ aūt ītuet cor. Cōſiderādū etiā qȝ lȝ aliq̄ doctores D dicāt ipam cogitationē nr̄am eſſe cognoſcibilē puris ſubſtātiis ſpūalib⁹: tn̄ de intētiōe cogitatiōis ipi ↄcordāt ⁊ ↄcedūt qȝ eſt cognoſcibilis ſoli deo. vbi gr̄a: ſi cogitē de muliere. dicūt qȝ hoc pōt cognoſcere angel⁹ bonus ſiue mal⁹ etiā ex naturalib⁹: ſȝ ſi cogitē de muliere intētiōe decipiēdi ipam vel ad bonū informādi: cognoſcit ſol⁹ de⁹. ⁊ ꝓpt' h̄ ſubdit apl's: f ¶ Et in. cor. Quia cognitio xp̄i nō ſolū ſe extēdit ad ipas cogitationes: ſȝ etiā ad itētiōes cogitationū. Ex dict' p3 qȝ xp̄s cogſcit ea q̄ ſunt ad cogſcēdū difficillima. ex q̄ ↄcludit vlteri⁹ qȝ cognoſcit oīa alia/ di. g ¶ Et nō eſt ⁊c̄. Et qȝ nō ſolū videt res in ſupficie: ſicut nos cū videm⁹ hominē veſtitū nō videm⁹ ea q̄ latēt ſub veſte. ſȝ ipe omia videt in pfundo. ideo ſubdit: h ¶ Omia autē nuda ⁊ aperta ſunt oculis eius. Et ſic pat3 tertium. Cōſequenter ponit quartum.ſ. excellētiam auctoritatis in chriſto/cū dicit: i ¶ Ad quem nobis ſermo. Ipſe enim conſtitutus eſt rex viuoꝝ ⁊ mortuorum ideo habemus ſermonem ad ipm: qȝ oportet nos reddere rationē de omibus factis nr̄is ⁊ cogitatis. ⁊ ſic pat3 quartū. ⁊ p ↄñs pat3 minor p̄miſſe rōnis q̄tū ad ei⁹ q̄ttuor partes: ſcȝ qȝ in xp̄o rōne diuinitatis eſt excellētia nature efficacie ⁊ cognitionis ⁊ auctoritatis: ⁊ p ↄñs debem⁹ feſtinare ad id qȝ nobis p̄cipit ⁊ pmittit.ſ. igredi in requiē celeſtē. k ¶ Habētes ḡ pōtifi. Hic ponit ſcd̄a rō ad idē oſtēdēdū ⁊ accipit ex magnitudine hūanitatis xp̄i. ⁊ eſt ratio talis: Chriſt⁹ in ſua humanitate habet magnitudinē p quā pōt nos adiuuare: habet etiā pietat' teneritudinē p quā eſt parat⁹ ad nobis cōpati ⁊ ↄdeſcēdere. ḡ ſecure feſtinem⁹ ingredi in requiē celeſtē: ↄfiſi de ei⁹ adiutorio tpe opportuno qȝ eſt tp̄s p̄ñs: qȝ eſt tp̄s gr̄e. In iſta rōne ſic ꝓcedit apl's: qȝ p̄mo declarat chriſti magnitudinē etiā ſm ſuā humanitatē. dicebaī eni pōtifex in lege magnus: qȝ ſemel in anno intrauit in ſcā ſctōꝝ in ſanguine alieno. ḡ multo forti⁹ xp̄s debet dici pōtifex magnus q̄ intrauit celū in ſanguie ꝓprio. Itē dicebaī pōtifex legis magn⁹: qȝ erat de filius aaron. ⁊ multo forti⁹ debet dici xp̄s magn⁹ q̄ eſt naturalis dei fili⁹. nec pōt dici fili⁹ dei adoptiu⁹ etiā ſm hūanitatē. ⁊ hoc eſt qȝ dicit apl's: Hñtes ḡ pōtificē ma. q̄ pene. celos ieſum filiū dei. Igit ex q̄ eſt ita magn⁹. l ¶ Teneam⁹ ſpei no. ↄfeſſionē. Ore ⁊ ope ei⁹ magnitudinē cōfitēdo ⁊ ei obediēdo. Cōſeq̄nt' oſtēdit pietatis teneritudinē in xp̄o/cū dicit: m ¶ Nō eni. Xp̄s eni in carne paſſibili aſſūpta p nobis paſſus eſt i cruce ⁊ tētat⁹ in deſerto a demone. ⁊ iō ex tali experiētia habet quādā aptitudinē ad cōpatiēdum infirmitati nr̄e. ⁊ hoc eſt qȝ dicit: Nō eni habem⁹ pōtificē q̄ nō poſſit cōpati infirmitatib⁹ noſtris: tentatū aūt p oīa. Cōſiderādū tn̄ qȝ lȝ chriſt⁹ tentatus fuit in carne paſſibili ſicut ⁊ nos. tn̄ alio modo: qȝ ex tentationibus frequenter in delectationē peccati ⁊ conſenſum incidimus. ipſe autē nullo modo. ⁊ ideo eius tentatio fuit tm̄ exterius. ⁊ hoc eſt quod dicit apoſtolus:

k A Pro ſimili

E a ¶ In auxilio opor. Nunc enī tp̄s est auxiliū: nūc est tp̄s donoꝝ: cum post baptismū peccātes ꝑ gratiā inuenire pniam possunt. Cū aūt thalam⁹ fuerit clausus: cū intrauerit rex vide re discūbentes: vt ad sinū patriarche venerint: q̄ eo fuerint di gni. Tūc malis erit desperationis tp̄s. Nunc autē dum adhuc agon ꝑmanet τ palma pendet: nō est desperādū: sed cū fiducia .i. sine dubita tione accedēdū: vt per gratiā accedat inueniat auxiliū oportunū. Est enī au xiliū qd̄ nō cōgruit. Ca. V.

Omnis nāqꝫ pōti. Quia spūalia nō sic introducūt in firmos vt corꝑalia: de his incipit: vo lens ostēdere nouum melius veteri te stamento. Quedā hic christo cōmunia cum sacerdotib⁹ ponit. Quedā altio ra ꝑtinentia soli xp̄o. Quedā humilio ra illis tantū sacerdotibus ꝯueniētia. G Quoniā

a ¶ τ ideo pōt cōpati. ¶ a diabolo. ¶ irri sum crucifixū. b ¶ genera tēptatiōis. ¶ .i. qꝛ sicut alijs hoībus vel vt exemplū daret.

tib⁹ nr̄is: tēptatū aūt ꝑ oīa ꝓ silitū a

a ¶ tū. ¶ τ ideo pōt liberare. b ¶ τ qꝛ pōt cōpati. ¶ fide intentiōe ope. c ¶ fiducialiter: qꝛ cōpatiens. ¶ licet peccatores.

dīc absqꝫ pctō: adeam⁹ ꝓ cū fidū b c

a ¶ nō dico ad tribunal iudicij. ¶ .i. ad eum in q̄ gr̄a regnat. b ¶ remissionē pctōꝝ p̄cedē

cia ad thronū gr̄e ei⁹: vt miscdiā; d

tiā. a ¶ ꝑ eū. b ¶ τ de reliq̄ gr̄am in auxilio: vt auxilief ne recidam⁹ in hac vita.

a ꝯsequāmur: τ grātiā iueniam⁹ in f

a ¶ nūc ē tp̄s auxilij. b ¶ est ei qd̄ nō ꝯgruit

auxilio oportuno. Ca. V

¶ per eū possum⁹ ꝯseq̄ gra tiā τ miscdiam. ¶ ſm legē.

b Omnis nāqꝫ ponti- g

a ¶ ex nūero hoīm. b ¶ ad aliquid dignius per qd̄ va let alios iuuare.

fex ex hoībus assumpt⁹ ꝓ homi- h

¶ vt ꝑ eū impetrēt miscdiam a deo. ¶ munc ribus: hostijs ꝯcibus q̄ ducūt ad deū.

nibus constituit in his q̄ sunt ad i

a ¶ deo. b ¶ ꝯnitēs τ hmōi. c ¶ de aīalib⁹

deū: vt offerāt dona et sacrificia k

Ni.de ly.

A a ¶ Pro silitudine τc̄. qꝛ in sili carne tēptat⁹: sed nō sili mō: τ qꝛ xp̄us habꝫ ptātē nos adiuuādi τ aptitudinē ad hoc ꝓpter pietatis teneritudinē. iō ꝯcludit apls: b ¶ Adeam⁹ ꝓ. per di lectionē ogantē. c ¶ Cū fiducia. de xp̄i ptāte τ miscdia. d ¶ Ad thronū τc̄. igrediēdo requiē celestē. e ¶ Et gratiā inue. sine q̄ nō possum⁹ ingre di in illā. f ¶ In auxilio opor. hoc ē moderno tp̄e qn̄ est tp̄s gr̄e. Ad eui dētiā maiorē eoꝝ q̄ dicta sunt circa ꝑn cipiū hui⁹ ca. q̄rit̄ vtrū requies beatorū fuit figurata ꝑ requiē filioꝝ isrl̄ in terra ꝓmissionis. Et arguit̄ ꝑmo ꝙ nō qꝛ status beatoꝝ figurat̄ ꝓprie ꝑ nouū te stamentū: qꝛ nouū testa. mediū est iter statū veteris legis τ inter statū beato rū. τ iō sicut ea q̄ fuerūt in veteri lege sunt figura eoꝝ q̄ sūt in noua: ita facta noui testamēti sūt figura eoꝝ q̄ sunt in gl̄ia ce lesti: sed illud qd̄ est ꝓpriū noui testamēti nō est attribuendū veteri. ꝓ requies filioꝝ isrl̄ in terra ꝓmissiōis nō fuit figura re quiei celest̄. Itē si requies beatoꝝ esset figurata in veteri lege: ibi ꝓmitteret̄ aliq̄ mō: sꝫ hoc est falsū: qꝛ lex vet⁹ nō poterat il lā requiē dare: vt ptꝫ ex p̄dictis. τ sic ꝓmitteret illud qd̄ est si bi ipossibile. ꝓ τc̄. Itē figura dꝫ corn̄sidere figurato: sed moy ses legislator veter̄ legis requiē terre ꝓmissiōis nō itrauit. ꝓ nec lex ve⁹ requiē celestē figurauit. Cōtrariū ptꝫ in lr̄a. Rn̄ deo hic duo sūt vidēda. ꝑmū est q̄ sit requies beatoꝝ. scd̄m q̄lr̄ figurata fuit ꝑ requiē in terra ꝓmissiōis. ¶ Circa ꝑmū ꝯside randū ꝙ requies nō accipit̄ hic ꝓut opponit̄ motui τ lassitudi ni corꝑali. τ h̄ duplici de cā: Primo qꝛ talis requies pōt haberi in vita p̄senti: sed btitudo nō pōt haberi in vita p̄senti. Scd̄o qꝛ requies beatoꝝ idē est realit̄ qd̄ btitudo ip̄oꝝ: btitudo autē ista est ꝑfectio aīe ſm ptē supiorē: videlꝫ ſm volūtatē τ itelle ctū vbi requies q̄ opponit̄ motui corꝑali τ fatigatōi nō hꝫ locū. τ iō quies beatoꝝ accipit̄ ꝓut opponit̄ motui in spūalibus q̄ mouent̄ ad aliq̄d per desideriū. sic enī mouent̄ amorib⁹ sicut corꝑa ponderib⁹. ſm ꝙ dicit Aug⁹. in lib. ꝯfes. Amor me⁹ pō dus meū eo feror quocūqꝫ feror: τ sic q̄es beatorū ꝯsistit i hoc ꝙ appetit⁹ eoꝝ totalit̄ quietat̄ ꝑ adeptionē sūmi boni potētis q̄etare appetitū: ꝓpter qd̄ dicit Aug⁹. in lib. ꝯfessionū: Inq̄e tū est dn̄e cor meū donec requiescat in te. Ex p̄dictis ptꝫ ꝙ eadē est realiter q̄es dei τ btōꝝ. si tn̄ accipiat̄ q̄es obiectiue: qꝛ idē est obiectū btitudinis vtriusqꝫ. si aūt accipiat̄ formalit̄. diffe rūt sic creatū τ icreatū. sic̄ de btitudie dei τ sctōꝝ dictū ē. τ sic ptꝫ ꝑmū. ¶ Circa scd̄m ꝯsiderandū ꝙ illud qd̄ est figura ali cui⁹ oportet ꝙ sit in se res aliq̄: qꝛ qd̄ nihil est in se: nō pōt ali ud figurare. τ iō illud qd̄ est figura alicui⁹ pōt accipi triplicit̄. vno mō ꝓut est res tm̄. alio mō vt est figura tm̄. tertio mō vt est res τ figura simul. isto mō triplici inuenit̄ in scriptura ali q̄d dictū de requie terre ꝓmissionis: qꝛ aliq̄n aliq̄d d̄r de ipsa ſm se. τ hoc mō nō pōt dici figura requiei beatoꝝ. sicut est il lud qd̄ scribit̄ Deut. xxxij.b. Incrassat⁹ est dilect⁹ τ recalcitra uit τc̄. qꝛ quies τ abundātia illi⁹ terre fuit occasio idolatrie. Inuenit̄ etiā aliq̄d scriptū de ipsa inq̄tū est i figura tm̄: sicut est illud qd̄ h̄r Ezech. xliij.b. Fili hoīs locus solij mei τ locus vestigioꝝ pedū meoꝝ vbi habito in medio filioꝝ isrl̄ i eternū. τ sic sensus

G τ sic sensus litteralis hui⁹ auctoritatis est tantūmō de requie cele sti. Inuenit̄ etiā aliq̄d scriptū d̄ requie p̄dicta inq̄tum erat res τ figura simul: sicut est oē illud vbi ꝓmittit̄ requies in terra pro missionis filiis isrl̄ in p̄miū ꝟtuose oꝑationis: qꝛ p̄miū dꝫ ex cedere meritū: sicut finis melior est his q̄ sūt ad finē. nūc aūt ita est ꝙ oꝑatio virtutis melior est q̄ fuerat q̄es corꝑalis. τ iō q̄es illa cor poralis nō potuit esse ꝑncipale p̄miū ꝟtutis sꝫ fuit qd̄dā bonū min⁹ sensibi le tn̄ eis ꝓmissum: τ sub h̄ intelligit̄ ꝓmissa ꝑncipalr̄ q̄es beatoꝝ. ista aūt q̄es beatoꝝ hic inchoat̄ ꝑ graꝫ ſm ꝙ d̄r Luc. ij.b. In terra pax hoīb⁹ bone vo. τ ꝯsummat̄ ꝑ gloriā: vtrūqꝫ autē dat̄ nob̄ ꝑ ip̄m xp̄m q̄ est auctor noui te. τ sic ptꝫ ꝙ q̄es terre ꝓmissiōis fu it figura requiei celest̄: vt exhibēde no bis ꝑ xp̄m: τ sic nō fuit figura ipsius imediate sꝫ mediāte statu noui testa. τ sic ptꝫ scd̄m. Ad argumēta ptꝫ ꝑ p̄ dicta: qꝛ nō ꝯcludūt nisi ꝙ requies ter re ꝓmissiōis nō fuit figura imediate requiei celestis: vt ptꝫ intuenti.

¶ In ca. iiij. vbi dicit̄ in postilla. Ti meam⁹ ergo .i. solliciti sim⁹.

Additio.

Hoc qd̄ d̄r: Time amus ꝓ relicta pol licitatiōe existimet̄ aliq̄s nob̄ deesse: videt̄ sic exponēdū: possꝫ enī q̄s dice re lꝫ antiq̄s fuit ꝓmissū intrare requiē terrenā: nō tn̄ alicui videt̄ fuisse illis ꝓmissū intrare in requiē celestē. τ sic ex illa figura nō accipiet̄ argumētū ef ficax ad hoc ꝙ nobis esset ꝓmissa req̄ es celest̄. τ hoc est ꝙ dicit apls: Re licta pollicitatiōe .i. nō ꝯsiderata pol licitatiōe quā habem⁹ ad intrādū re quiē celestē existimet̄ aliq̄s deesse .i. existimet ꝙ nob̄ deest talis pollicitatio: cū nō legat̄ i ve. te. qd̄ refutat apls/ di. Etenī nobis nūciatū est quēadmodū τ illis .i. nunciatū est nobis regnū celeste: quēadmodū τ illi regnū ter renū τ hoc est manifestū: qꝛ xp̄s expresse ꝓmisit regna celestia credētibus sicut antiq̄s regnū terrenū fuit ꝓmissum obedientibus: vn̄ ex cōsequēti arguit ꝙ sicut illis nō ꝓfuit ꝓmissio ꝓpē eoꝝ defect⁹: sic timendū est ne hoc ꝯtingat p̄sentib⁹ τc̄. H

Replica.

In ca. iiij. vbi d̄r: Timeam⁹ ꝓ ne forte re licta pollicitatiōe τc̄. Burg. videt̄ sentire ꝙ ꝓmissiōes facte in ve. le. solum erāt de terrenis: nō de cele stibus. Hui⁹ oppositū nitit̄ ꝓbare tribus rōnibus circa. xv. ca. Gen̄. in scd̄a digressione et in vltima addi. circa ca. xlviij. Gen̄. τ circa ca. xviij. Leuit. τ multis alijs locis effect⁹ tn̄ hu ius additiōis est ad idem cū postil. Ca. V

Omnis nāqꝫ pō. Postq̄ apls ostēdit excellētiā no ui testamēti respectu veteris ꝑ h̄ ꝙ xp̄s p̄eminet an gelis τ etiā moysi ꝑ q̄s data est lex vet⁹: hic ostēdit hoc idē ꝑ h̄ ꝙ sacerdotiū xp̄i p̄eminet sacerdotio aarō: τ circa h̄ duo facit: qꝛ ꝑmo ostēdit xp̄m esse pōtificē. scd̄o ostēdit ip̄m esse excellētio rē pontifice ve. te. scd̄a pars incipit in ꝑncipio. vij. ca. ibi: Hic enī melchisedech. Circa ꝑmū duo facit: qꝛ ꝑmo ostēdit xp̄m eē pontificē. scd̄o p̄parat aīos auditoꝝ respectu sequētiū. secūda ibi: De quo nobis grādis sermo. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑmo ostēdit q̄d requirit̄ in pōtifice. scd̄o declarat ea in xp̄o fuis se. secūda ibi: Sic τ xp̄s. Prima adhuc in tres: qꝛ ꝑmo descri bit̄ pōtificis status. scd̄o sui officij debitus vsus/ ibi: Qui cō dolere possit. tertio debit⁹ ꝯsecutiōis mod⁹/ ibi: Nec q̄sq̄. Cir ca ꝑmū ꝯsiderandū ꝙ ille q̄ instituit̄ pontifex debꝫ esse hō nō angelus: qꝛ debet esse talis nature ꝙ subditi possint ad eū fa miliarit̄ τ facilitē recurrere: τ hoc ē qd̄ dicit apls. g ¶ Oīs nanqꝫ ponti. ex ho .i. de numero hoīm debꝫ esse. verūtn̄ lꝫ silis sit alijs in natura: tn̄ debꝫ eos excedere in gradu dignita tis τ in vita. iđo sequit̄: h ¶ Assumpt⁹ .i. ex cōi statu hoīs sup alios eleuat⁹: τ qꝛ nō dꝫ q̄rere ꝓpriū cōmodū vel honorē: sed subditoꝝ salutē. ideo sequit̄: Pro oībus ꝯstituit̄: τ qꝛ nō instituit̄ vt p̄sit in tp̄alibus sed magis in spūalibus. iđo se quit̄: i ¶ In his q̄ sunt ad deū .i. in spūalibus τ diuinis: τ qꝛ talia debēt exerceri libere nō coacte nec mercēnarie. ideo subdit̄: k ¶ Vt offerat dona .i. volūtarie oblata: nō vio lenter extorta. l ¶ Et sacrificia pro peccatis. scꝫ populi.

M Qui cōdolere

Marginal notes: xv. dis. c. si. .§. quib⁹ et pauca — Requies quō accipitur hic — Diuisio

K a ¶ Quã ꝛ ipſe. Aufert occaſionẽ extollẽdi. b ¶ Nec qſq̃.
L Percutit cupidos: q̃ nõ vocãt/ſ ingerũt ſe. c ¶ Nõ ſemet
Luc.9.b ipm cla. Clarificat᷑ ẽ fili᷑ a prẽ: cũ dixit: Hic ẽ fili᷑ me᷑ dilect᷑
in q̃ mihi bñcõ. Que clarificatio longe ante p ꝓpham ꝑdicta
Ps.2.b eſt. Fili᷑ me᷑ es tu ego hodie genui te. d ¶ Tu es ſa. Sacer
dos aũt xp̃s eſt nõ ſm id ꝙ nat᷑ eſt de
patre de᷑ apud deũ coetern᷑ gignẽti: ſ
ꝓpter carnẽ aſſũptã ꝓpter victimã quã
obtulit ꝓ nob. e ¶ Melchiſedech.
Qui nõ tpalis fuit ſcriptura ſubticẽte
initiũ ꝛ finẽ ei᷑ vite in figura xp̃i q̃ ca/
ret initio ꝛ fine. Et ſicut ille obtulit in
pane ꝛ vino ꝛ ſemel: ſic ꝛ xp̃s ſub ſpẽ
panis ꝛ vini corp᷑ et ſanguinẽ ſuũ di/
ſcipulis dedit. f ¶ Preces ſuppli/
catiõeſq̃. xp̃i dicit actionẽ ꝛ vitã cui᷑
oĩs actio fideliũ eſt inſtitutio et ad deũ
orõ. Quicq̃d egit xp̃s: pces ꝛ ſupplica
tiões fuerũt ꝓ oĩb᷑. Sãguis effuſio fu
it clamor valid᷑: in q̃ audit᷑ ꝓ reueren
tia eiuſdẽ paſſionis. Reuerentia eſt ꝙ
ſine peccato paſſus ꝓ ſola charitate.
g ¶ Exaudit᷑ ẽ. p h ptꝫ ꝙ p eũ poſſu
mus ꝯſeq̃ miſcdiã cũ iã ad dextrã prĩs.
h ¶ Reuerẽtia. Quia ampli᷑ oĩbus
Phil.2.a deũ reuerit᷑ ẽ. i ¶ Didicit. i. volũta
rie ſuſcepit obediẽtiã vſq̃ ad mortem.

¶ dimittẽdis. a ¶ ex hoĩb᷑ ſumit ꝛ tal q̃ ex eo
p pctis. Qui ꝯdolere poſſit his a
ſucta bonitate. a ¶ ex ignorãtia peccãt.
b ¶ ſciẽter peccãt. ¶ merito cõdolere: qm ꝛ
ipſe vt illi nõ ita xp̃s: ꝛ ideo plus põt iuuare.
a q̃ ignorant ꝛ errãt qm ꝛ ipſe circũ b
¶ peccati. ¶ qꝛ infirmus vt alij.
dat᷑ eſt īfirmitate. Et ꝓpterea de
¶ q̃ neceſſitate. a ¶ nõ ita xp̃s q̃ niſi ꝓ ſuis.
bet queadmodũ ꝓ pplo: ita etiã
¶ ſiñ aliq̃. a ¶ q̃ ſit neceſſitas illa apit. ¶ .ſ.
¶ nõ ſolũ vt iuſtus cõſeruet: ſed vt ipſe ꝛ alij
peccatores recipiant.
pro ſemetipo offerre ꝓ peccatis.
¶ p h iterũ põt ille põtifex ꝓdeſſe ſic xp̃s.
a ¶ vt ſibi iputãdũ ſit: ſed deo q̃ vocat.
b †Nec quiſq̃ ſumit ſibi honorẽ: c
¶ q̃ recte eligit: a deo vocat. a ¶ indicio vir
ſed q̃ vocatur a deo tanq̃ aaron.
ge ꝛ incẽdio inuidorũ. ¶ vt ſibi ſumeret.
c Sic ꝛ chriſt᷑ nõ ſemetipm clari/ d
a ¶ p ſuas virtutes. b ¶ ita. c ¶ ſ ille clarifi/
cauit eũ in baptiſmo ꝛ trãſfiguratõe ꝛ põtifi
cẽ ꝯſtituit q̃ alibi dicit: Fili᷑ me᷑ es tu. ꝓ qꝺ
videt dign᷑ in q̃ pſal. oñdit rex ꝛ ſacerdos.
ficauit vt pontifex fieret: ſed q̃ lo e
¶ qꝺ et in baptiſma/
cut᷑ eſt ad eũ † Fili᷑ me᷑ es tu: ego f
te dicturus erat. a ¶ cõſubſtãtialẽ qꝛ idẽ cũ pa
tre. b ¶ ſic illud locutus eſt pa/
hodie genui te. Queadmoduꝫ ꝛ g
ter de generoſa natiuitate filij ſicut alibi de
pontificatu eius. ¶ deus pater. ¶ tã dign᷑.
d i alio loco dicit † Tu es ſacerdos h
¶ docẽs ꝛ orãs ꝛ offerẽs. a ¶ nõ ad tp̃s vt
aaron. b ¶ ſm dignitatẽ ordinis. i. ſacerdo/
tij. ¶ in pane ꝛ vino ꝛ ſemel. ¶ q̃ nõ tpalis.
e i ẽtnũ ſm ordinẽ melchiſedech. i
a ¶ chriſt᷑. ¶ qꝺ egit pontifex. ¶ qꝺ ergo
poſt. ¶ mortalitatis. b ¶ nõ timore mortis
ſed cauſa noſtre ſalutis. ¶ vt iam imminẽte
paſſione quãdo plixius orauit totum ꝓ no
f Qui i dieb᷑ carnis ſue pces ſup k
bis. ¶ vel deũ. ¶ vel ſit.
plicatiõeſq̃ ad eũ q̃ poſſet ſaluũ m n
a ¶ q̃ pcabat. ¶ .i. reſuſcitare. b ¶ cũ intẽ
tione efficaciſſima vt qꝺ plixius orabat.
illũm facere a morte cũ clamore o
¶ hoc nõ in euãgelio. a ¶ qꝛ qꝺ queſi
g validor lachrymis offerẽs/ exau p
uit accepit in reſurrectiõe. a ¶ .i. ſicut ſua re/
ligio meruit. b ¶ exaudit᷑ ꝛ qdẽ tpe mortali
h dit᷑ eſt pro ſua reuerẽtia. Et qui q
tatis. ¶ .i. q̃uis. ¶ ſm ꝙ homo expertus.
¶ obedire. ¶ per ea.
i dem cũ eſſet fili᷑ dei didicit ex his r s

Ni. de ly.

¶ Oĩbus

M a ¶ Qui cõ poſ. Hic ꝯñr deſcri
bit modus debit vtẽdi officio pontifi
cali: qꝛ cũ ſit vicari᷑ ipſi᷑ dei cui᷑ ꝓpriũ
eſt parcere ꝛ miſereri. iõ debꝫ peccãtiũ
miſereri: ꝛ hoc eſt qꝺ dicit: Qui cõ.
poſ. i. q̃ peccãt ex ignorãtia. b ¶ Et
errãt. i. de his q̃ peccãt ex infirmitate
vel q̃cũq̃ alio errore: qꝛ infirmitas paſ
ſiõis puertit iudiciũ rõnis. debet autẽ
põtifex moueri ad miſcdiã circa tales
ex ꝯſideratiõe ꝓprie fragilitatis. vnde
N dñs pmiſit beatũ petrũ in pctm̃ cadere
vt ſciret alus cõpati ex ꝯſideratõe ꝓprij
delicti. ꝓpt̃ h ſeq̃t: Qm ꝛ ipſe circũ.
eſt ifir. ꝑ. de. ꝛ queãd. p po. ita
ꝛ p ſe. of. do. p pctis. Vñ ꝛ i veteri
lege determinat ꝓpriũ ſacrificiuꝫ pro
pctõ põtificũ: ꝛ i noua lege dicit ſacer/
dos in canone miſſe: Nobis q̃ꝫ pecca/
torib᷑ ꝛc. pcutiẽdo ꝓpriũ pect᷑ in reco
gnitiõe ſui pcti p q̃ offert ſacrificiuꝫ ſiĉ
ꝛ p pctõ ppli. c ¶ Nec qſq̃. hic ꝯñr
oñdit debit᷑ mod᷑ aſſeq̃ndi põtificale
Mod᷑ aſſe officiũ: qꝛ hõ nõ dꝫ ſibi ipm aſſumere
quẽdi pon/ violẽtia pcio ꝛ ſimulatiõe: ſ ſi ſibi ipo
tificale offi/ nat ꝓ vtilitate ppli dꝫ cũ tiore ſuſcipe.
cium vñ Aug᷑. xix. de ciui. dei: Ociũ ſctm̃ q̃
rit charitas: negociũ iuſtũ ſuſcipit ne/
ceſſitas charitatis: quã ſarcinã ſi null᷑
iponit: cõtẽplãde veritati vacãdũ eſt.
ꝛ hoc eſt qꝺ dicit aplſ: Nec qſq̃ ſu/
mit ſibi honorẽ ſed qui vocat a
deo tan. aaron. Ille eni a deo voca
tur q̃ modo debito inſtituit. d ¶ Sic
ꝛ xp̃s. Oſtẽſo qꝺ req̃rit ad pontificẽ.
hic ꝯñr oñdit illꝺ xp̃o ꝯuenire. ꝛ diui/
Diuiſio dit in duas ptes: qꝛ pmo declarat ꝓpo
ſitũ. ſcꝺo ex hoc ꝯcludit intẽtũ/ ibi: Ap
pellat᷑ a deo. Circa pmũ ſic ꝓcedit: qꝛ
ipſe primo oſtẽdit chriſtũ eſſe factũ pontificẽ a deo. ſcꝺo agit de
eius officio/ ibi: Qui in dieb᷑ carnis ſue. tertio de pietatis ex/
ercitio/ ibi: Et quidẽ cũ eſſet filius dei. Prima in duas: qꝛ pri
mo ꝓbat chriſti pontificatũ eſſe a deo patre per duplicem au/
ctoritatẽ ſcripture. ſecũda ibi: Quemadmodũ ꝛ in alio loco.
Circa primũ dicit cõtinuans ſententiã lrẽ immediate pcedẽ/
ti. Sic ꝛ chriſtus nõ ſemetipm clarificauit vt ponti/
fex fieret. Sicut ambitioſi ꝛ hypocrite vt poſſint ad dignita/
tes eccleſiaſticas aſcendere. e ¶ Sꝫ qui locut᷑ eſt ad eũ. i.
deus pater clarificauit ipm chriſtũ: ꝛ hoc eſt intelligendũ ſm
naturã

naturã humanã: qꝛ in diuina natura habet eãdẽ claritatem et L
gliam cũ prẽ. Poteſt etiã intelligi ſm diuinã naturã nõ ſic ꝙ
de᷑ pater filio aliquã claritatẽ vel gliam de nouo dederit: ſed
incognitã diuinitatẽ quã ab eterno habuit a prẽ in tpe pater ma
nifeſtauit: propter qꝺ petebat ſaluator Ioh. xvij. Clarifica me
pater apud temetipm claritate quã ha
bui priuſq̃ mũdus fieret. hãc aũt clarita
tẽ filij declarat pater/ dicẽs qꝺ ſequit:
f ¶ Fili᷑ me᷑ es tu ꝛc. Et hoc expoſi
tũ eſt. ſ. ca. i. g ¶ Queadmodũ ꝛc.
Hic ꝯñr inducit aplſ aliã auctoritateꝫ
pſ. ad ꝓbãdũ ſacerdotiũ xp̃i eſſe a deo:
qꝛ eſt vbũ patris ad filiũ d. h ¶ Tu
es ſa. in eternũ. Dicit aũt in eternũ:
ad differentiã ipſius ſacerdotij veteris
legis: qꝛ illud erat tm̃ tpale ꝛ figurale.
ſacerdotiũ aũt xp̃i eſt eternũ ꝛ verũ: qꝛ
nos introducit ad clarã viſionẽ in vita
eterna: qꝺ non poterat facere ſacerdo/
tiũ veteri legis. Addit etiã alia differẽ
tia p hoc ꝙ dr: i ¶ Scd̃m ordi. mel
chiſedech. Quia ſacerdotiũ veteri le
gis fuit ſm ordinẽ aaronicũ ſeu leuiti/
cũ. ſacerdotiũ aũt xp̃i ſm ordinẽ ſupio/
rẽ q̃ figuraliter tãgit/ cũ dr: Scd̃m or 18. q. 1. c.
di. melchiſedech. ſm ꝙ inferi᷑ diffu ſcripturis.
ſe determinat aplſ. vij. ca. ꝛ ibidẽ ple/ De elec. c.
nius exponit hoc vbũ. k ¶ Qui in qualiter
dieb᷑. Hic ꝯñr agit de officio põtifica
tus xp̃i. pmo declarans tp̃s debitũ vi.
Qui in dieb᷑. i. paſſibilitatis: qꝛ an
reſurrectionẽ habuit carnẽ paſſibilẽ ſ
nõ peccabilẽ: ꝛ illud tp̃s fuit tp̃s debi/
tũ vtẽdi officio põtificis offerẽtis ꝓ no
bis ſacrificiũ. ſcꝺo tãgit modũ deuotũ
offerẽdi ꝓ nobis ſacrificiũ ꝛc. cũ dicit:
l ¶ Preces ſupplicatiõeſq̃. Dicit † Ps.2.b
pces: qꝛ apd̃ patrẽ fecit petitiões. dicit
ſupplicatiões: qꝛ i orãdo habuit modũ
hũilẽ ꝛ deuotũ. m ¶ Ad eũ. i. ad pa/
trẽ. n ¶ Qui poſ. eũ ſalua. a mor O
te. Faciẽdo ꝙ nõ moreret ſi vellet: ſed
tm̃ noluit ꝓpter redẽptionẽ noſtrã adim † Ps.109.a
plẽdã q̃ p mortẽ xp̃i ꝯuenientiſſime iple
ta eſt: ſaluauit eũ tñ a morte alio mõ. ſ.
eũ a mortuis reſuſcitãdo. o ¶ Cũ cla
more valido ꝛc. ſ. corp᷑ ſuũ cũ pcib᷑
in cruce. Qꝺ aũt moriẽs valide clama/
uerit dicũt euãgeliſte: ſed ꝙ ibi lachry/
mat᷑ fuerit nõ habet de euãgelio expꝛeſ
ſe. põt tñ haberi p ſilẽ: qꝛ Ioh. xi. dr ꝙ
xp̃s i morte lazari lachrymat᷑ eſt ex pie
tate: ꝛ magis ꝓbabile eſt ꝙ lachryma/
tus fuerit in cruce ꝓ toti᷑ hũani gene/
ris redẽptiõe. Dicit etiã Ioh. vl. g. ꝙ
multa fecit ieſus ſigna q̃ nõ ſũt ſcripta. ꝛ
iõ cũ aplſ dicat tũc ipm lachrymatum
fuiſſe: tenẽdũ eſt hoc tanq̃ certũ q̃uis
in euãgelio nõ ſit ſcriptũ: ꝛ patꝫ ex pre/
dictis ꝙ oblatio ꝛ oratio chriſti fuit fa/
cta humili modo deuoto ꝛ feruẽti. idõ
merito fuit exaudibilis ꝛ accepta: ꝛ hoc
eſt qꝺ ſubdit: p ¶ Exauditus eſt p
ſua reuerẽtia. i. qꝛ vtendo officio põ
tificis. ſ. orãdo ꝓ pplo ꝛ offerendo ſuũ
ſacrificiũ habuit modũ deuotũ ꝛ reue/
rẽtiſſimũ. q ¶ Et quidẽ ꝛc. Hic cõ/
ſeq̃nter oſtendit ꝙ in chriſto fuit maxi/
ma miſericordia q̃ debet eſſe in põtifice: qꝛ cum eſſet deus ab
eterno in qua natura pati non poterat ex ſua pietate ꝛ miſeri/
cordia qua viſitauit nos oriẽs ex alto: aſſumpſit naturã huma
nã paſſibilẽ in qua ꝓ nobis pateret: ꝛ ex paſſionis experien/
tia ad cõpatiẽdũ nobis quodãmodo aptior redderetur. ꝛ hoc
eſt qꝺ dicit aplſ: Et qdẽ cũ eſſet filius dei. i. ab eterno ex/
iſtẽs in natura diuĩa. r ¶ Didicit. Ex tpe in natura hũana.
s ¶ Ex his q̃ paſ. eſt obediẽtiã. Sꝫ h fuit tm̃ noticia expe
rimẽtali: qꝛ in noticia habituali nõ pfecit ſed eã totã ab inſtãti
ꝯceptiõis habuit: ꝛ qꝛ p ſuã paſſionẽ meruit gliam ſui corpis

ꝛ exaltationẽ

G a ¶ Oībus obtē. Tantū valet paſſio ꝙ oīb⁹ ſufficit ad ſalu
E tē q̄ ſal⁹ hñ pōt eſſe ꝑ eū qꝛ ipē eſt appellat⁹ ꝛc̄. b ¶ In iter
ꝓtabi. Sermo de incarnato filio difficilis eſt ad interꝓtādū: qꝛ debiles ſenſu eſtis ad intelligēdū ꝓfunda myſteria. Uel interꝓtabilis. Quia hic ſūt multa ſacra exponēda de ꝑſone.ſ. dignitate ꝛ eternitate ꝛ de rit⁹ ꝛ trib⁹ mutatiōe: ꝛ de ſacrificij ei⁹ ꝛ teſt. excellētia ꝛ nouitate ꝛ de legis atqꝫ ſacrificioꝝ illius tpis reprobatiōe ꝛ de alijs multꝭ. c ¶ Eteni cū de. Interſerit increpationē de infirmitate: vt alta de xp̄o laborēt itelligere. d ¶ Que ſūt ele. exor. Exordiū ſmonū eſt ſimplex doctrina. Elemēta ei⁹: materia de qua agit: vt natiuitas: paſſio. e ¶ Oīs

Job.i. b eni q̄ la. ꝛc̄. Qui nō capit: v̄bū caro

Ibidē. a factū ē: quō capiet: ī ꝑncipio erat v̄būꝫ

Oīs de hac re ſermo quo agiꝭ vt non ſolū credaꝭ: verūetiā itelligaꝭ: ſciaturꝙ qđ dꝛ onerosus eſt: facilꝰ illos ꝑmit q̄ paſcit. Ex q̄ fit: vt ſpūales iſta carnalib⁹ nō oīno taceant ꝓpter catholicā fidē q̄ oībus ꝑdicāda eſt. Nec tñ ſic deferat: vt volētes ea ꝑducere ad intelligentiā nō capacē: facilꝰ faſtidiri faciāt in v̄itate ſermonē q̄ꝫ in ſermone ꝑcipi v̄itatē. f ¶ Ad diſcre. bo. ꝛ ma. ꝛc̄.

Solid⁹ cib⁹ Ecce hic oñdit qđ ſit ſolid⁹ cibus.ſ. ſeparare bonū a malo: qđ ꝑfectoꝝ eſt q̄ hñt ſenſus exercitatos. Qui aūt iualida ꝛ inexercitata mēte hoc nō pñt: ꝑfecto niſi q̄dā fidei lacte teneanꝭ: vt inuiſibilia q̄ nō vidēt: ꝛ itelligibilia q̄ nōdū itelligi credāt: facile ad vanas ꝛ ſacrilegaꝭ fabulas ꝑmiſſiōe ſcie ſeducūꝭ vt ꝛ bonū ꝛ malū nō niſi corꝑalib⁹ imaginib⁹ cogitēt: ꝛ ip̄m deū nō niſi corp⁹ aliqđ eē exiſtimēt: ꝛ malū niſi ſbſtātiā putare nō poſſunt: cū ſit potꝰ ab imutabili ſubſtātia mutabiliū ſubſtantiarū quidā defect⁹: quas fecit ex nihilo ipſa g imutabilis

a ¶ nō ſolū ꝑces ꝛ ſupplicatiōes obtulit.
quē paſſus ē obediētiā: ꝛ ꝯſūma a
a ¶ ad ꝑfectionē duct⁹: q̄ꝛ i dexterā colloca
a tꝰs fact⁹ eſt oīb⁹ obtēperātib⁹ ſibi b
tus eſt. a ¶ ſufficiēs. b ¶ glorie eterne.
cāuſa ſalūtis eterne: appellatus c d
a ¶ qui realiter hoc oſtēdit ꝛ nō mentiꝭ.
a deo pontifex iuxta ordinē mel
¶ de q̄ re. quō ſm ordinē mel. ꝛ ñ ſm ordinē
chiſedech. De q̄ nob grādis ſer e f
aarō. a ¶ ꝓfund⁹ ꝛ ſubtilis eſt. b ¶ .i. nō
abilis īterꝓtatu. c ¶ ad exponēdū vobis.
b mō ꝛ iterpretabilis ad dicēndū:
¶ nō lō q̄n ego poſſem: vꝭ grādis: q̄m imbe
cilles. a ¶ ad itelligēdū ꝓfunda myſteria.
q̄m imbecilles facti eſtis ad āudi g
a ¶ imbecilles. b ¶ qꝛ ꝑus ānūciatū ē vob.
c endum. Etēnim cūm deberetis h
¶ qꝛ exercitati i lege ꝛ ꝓphis de xp̄o. ¶ alio
rū. a ¶ qꝛ ꝑus annūciatū eſt vobis de xp̄o.
magiſtri eſſe ꝓptēr tempus: rur i
¶ a ꝑncipio cathezizatiōis vr̄e. a ¶ ſicꝭ pueri: qb⁹ ꝑma elemēta lr̄aꝝ danꝭ ad legendū.
ſum indigetis vt vos dōceamini
a ¶ exordiū ſermonū eſt ſymbolū fidei.
b que ſunt elementa exōrdij ſermo
¶ ad hoc redacti eſtis. ¶ ad ſimilitudinē infantiū. ¶ humili ſermone.
num dei. Et facti eſtis quibus la k
a ¶ ex. b ¶ arcanis dei. ¶ q̄ cōfirmet vos.
c cte op⁹ ſit: nōn ſolidō cibo. Om l
a ¶ nō ſolido. ¶ cui⁹ pars eſt lac. ¶ vt paruulus nō diſcernit cibos ꝛ perit ſumēdo noxios ſic indoctus. b ¶ qđ vos eſtis.
nis enim qūi lactis eſt pārticeps
a ¶ q̄ tuſtꝭ ꝛ ꝑfectꝭ ꝯuenit. b ¶ id qꝛ. ¶ vt
expers eſt ſermōis iūſticie. Pār m n
vos in fide tenelli. ¶ ſenſu ꝛ opere.
uulus eni eſt. Perfectorū aūt eſt o
a ¶ de quo alibi: Sapientiā loquimur inter ꝑfectos. b ¶ ſcꝫ. c ¶ qui cōſueti ſunt ſtudio ꝛ lectiōe ſcꝑturaꝝ. ¶ nō mō
ſolidūs cibus: eōꝝ qūi ꝓ cōſue p
naturaliter acutos. a ¶ intellectus.
tudine exercitatos habēt ſēnſus q
a ¶ eundo. ¶ hic eſt ſolid⁹ cibus. ¶ īter ſe vel boni a minus bono: ꝛ mali a min⁹ malo.
f ad diſcrētionē boni ac mali. r

Ni. de ly.

a g ⁂ ꝛ exaltationē ꝛ ꝯñr alioꝝ glorificationē. id ſequiꝭ: a ¶ Et cōſūmat⁹ ſa. in hꝛe. qꝛ i ſua reſurrectiōe habuit gloriā ꝯſūmatā in corꝑe: qꝛ ꝑus erat ꝑfecta tñ ex ꝑte aīe. b ¶ Fact⁹ eſt oībus obtē. ſi. ꝑ verā fidē. c ¶ Cauſa ſalu. eter. videm⁹ eni in naturalibus ꝙ illud qđ eſt ꝑfectū pōt facere alterū ſibi ſilē. ſilr xp̄s in glīa ꝑfectiſſim⁹ eſt alijs cā glīe in q̄ntū de⁹ ꝑ modū ꝑncipalis effect⁹ ꝛ in q̄ntū hō ꝑ modū merētis ꝛ inſtrumēti ꝯiuncti tñ in vnitate ſuppoſiti. alij aūt ſcti ſe habēt ad deū ꝑ modū inſtrumēti ſeꝑati ſicut man⁹ artificis aliter eſt inſtrumētū ei⁹ ꝛ aliter ſecuris. d ¶ Appellat⁹. Oñſo ꝙ xp̄s habuit ꝑfecte illa q̄ debēt eſſe in pōtifice: hic ꝯñr ꝯcludit ꝓpoſitū ꝑncipale.ſ. ꝙ xp̄s eſt appellat⁹ realiter pōtifex ꝛ vere/di. Appellat⁹ a deo pon. iuxta ordi. melchi. hoc aūt addit: qꝛ ſacerdotiū xp̄i nō ꝯſiſtit in oblatiōe brutoꝝ aīaliū: ſicut ꝯſiſtebat ſacerdotiū leuiticū: ſed cōſiſtit in oblatiōe corꝑis ꝛ ſanguinis ieſu xp̄i ſub ſpecie panis ꝛ vini ſicut melchiſedech q̄ erat ſacerdos dei altiſſimi obtulit panē ꝛ vinū: vt hꝛ Geñ. xiiij. e ¶ De quo.

Diuiſio Oſtēſo ꝙ xp̄s ſit vere pōtifex. hic ꝯñr ꝑparat aīos audientiū reſpectu ſequētiū: ꝛ diuidiꝭ in tres ꝑtes: qꝛ ꝑmo reddit auditores attētos. ſcđo dociles in ꝑncipio ſe. ca. ibi: Quapropter. tertio beniuolos/ibi: Et hoc qđ. Circa ꝑmū ſciendū ꝙ anim⁹ auditoris excitaꝭ ad attentionē q̄ñ doctor ei inſinuat dicēdorū difficultatē: que quidē difficultas pōt ꝯtingere dupliciter. vno mō ꝓpter materie arduitatē. alio mō ꝓpter audiētis imbecillitatē ad capiendū ꝛ tarditatē. vtrūqꝫ ꝯtingit in ꝓpoſito: qꝛ materia incarnatiōis de qua loq̄baꝭ apls eſt valde ardua ꝛ difficilis. Itē illi q̄bus ſcribebat.ſ. iudei erāt etiā imbecilles ad capiēdū ꝓpter aſſuefactionē ad ꝯtrariū: ꝛ hoc eſt qđ dicit apoſtolus

apls: De quo.ſ. pōtifice nr̄o ieſu xp̄o eſt. f ¶ Nobis grā. G
ſer. ꝛ inter. ad di. i. interꝓtatiōe indigēs ꝓpt̄ materie difficultatē. ꝛ iterū alia cā eſt. g ¶ Qm̄ imbe. fa. eſtꝭ ad au. i. ad itelligēdū de quo eos reꝑhendit/di. h ¶ Eteni cū deberetis ꝛc̄. i. ꝓpter diuturnitatē tpis. hoc aūt dicit apls: qꝛ ipſi fuerāt inſtructi a iuuētute in lege ꝛ ꝓphetis. i ¶ Rurſuꝫ in di. vt vos do. q̄ ſint ele. exor. ſer. dei. In grāmatica elemēta dicunꝭ lr̄e q̄s pueri ꝑmo addiſcūt. ad ſilitudinē hui⁹ dicunꝭ elemēta illa q̄ ſunt ꝑma ꝛ cōmunia in fide q̄ q̄libet debꝫ ſcire. Conſiderādū tñ ꝙ apls nō dicit ꝙ velit eos de talib⁹ inſtruere: vt in ca. ſe. ptꝫ: ſed vt ſic loquēdo poſſit eos melius excitare: ꝓpter qđ etiā ſubdiꝭ: k ¶ Et facti ꝛc̄. ſicut eni paruulis daꝭ lac qđ eſt cib⁹ de facili cōuertibilis: ꝛ nō danꝭ eis carnes vel piſces vel alius cibus dure digeſtiōis. ita ſimilr nouitijs in fide ꝛ ſimplicibus nō ſunt ꝓponēda difficilia fidei: ſed ea tñ que poſſunt de facili capi. ꝓpter qđ ſeq̄tur: l ¶ Oīs eni q̄ lactis eſt pti. i. indigēs doctrina facili. m ¶ Expers eſt ſer. iu. i. ineptus ad capiendū difficilia que tñ ſunt ꝓponēda ꝑfectis: cui⁹ ratio ſubdiꝭ: n ¶ Paruul⁹ eſt eni. i. nouell⁹ ꝛ impotēs ad talia. o ¶ Perfectoꝝ aūt eſt ſo. cib⁹. i. doctrina ſubtilis in hijs q̄ ad fidē ꝑtinēt: eſt tñ ꝓponēda ꝑfectis: ꝛ q̄ ſint tales oñdit ꝯñter di. p ¶ Eoꝝ q̄ ꝑ ipſa cōſue. in exercitio ſcripturaꝝ. q ¶ Exercitatos habēt ſen. i. virtutes intellectuales q̄ ꝑ ſenſus aliq̄ñ deſignāꭍ: ſicut aliq̄ñ alicui dꝛ: vides tu hoc. i. itelligis: ꝛ ad qđ valeat tale exercitiū ſbdit/di. r ¶ Ad H
diſcre. bo. ac ma. i. veri ꝛ falſi in hijs q̄ ſunt fidei: qꝛ verū eſt bonū intellect⁹: ꝛ falſum eſt malū ip̄i⁹. Ad euidētiā maiorē hui⁹ ꝑtis vltime q̄riꝭ. Utrū myſteria ꝛ ſubtilia fidei ſint oīb⁹ indifferenter ꝓponēda: ꝛ arguiꝭ ꝑmo ꝙ ſic: qꝛ dꝛ Math. vlt̄. d. Predicate euāgeliū oīni creature: ſed in euāgelio cōtinenꝭ oīa fidei myſteria q̄ ꝛc̄. Itē credere articulos fidei explicite eſt de neceſſitate ſalutis q̄ntū ad oēs: ſed nō poſſūt talia credere niſi eis ꝓponanꝭ: ergo articuli fidei ſunt oībus ꝓponēdi: ſed articuli fidei ꝯtinēt myſteria ꝛ difficilia ergo ꝛc̄.

Queſtio

¶ Cōtra ꝑ illud qđ habeꝭ in textu: Et facti eſtis q̄bus lacte opus ſit nō ſolido cibo. R̄ndeo. myſteria fidei poſſunt dupliciter ꝓponi. Uno mō vt credēda ſimpliciter ꝑ ſimplicē aſſenſuꝫ. Alio mō ꝓponunꭍ vt aliq̄liter intelligēda ꝑ rationē: prout pōt ratio haberi in tali materia. Loquēdo igiꭍ de ꝑmo mō ꝓponēdi: dicēdū ꝙ fidei myſteria nō ſunt oībus ꝓponenda: qꝛ nō debēt ꝓponi infidelib⁹ obſtinatis: qꝛ ex hoc nō ſequiꭍ eoꝝ ꝯuerſio ſed tñ fidei deriſio: ꝛ ꝓponi debet mors ſiue occiſio: ꝛ hoc eſt qđ diꭍ ſaluator Mat. vij. a. Nolite ſanctū dare canib⁹ neqꝫ mittatiſ margaritas añ porcos ne forte ꝯculcēt eas pedib⁹ ſuis ꝛ canes cōuerſi dirūpāt vos. Per ſanctū ꝛ ꝑ margaritas itelligiꭍ hec doctrina ſctā ꝛ ꝑcioſa: ꝛ ꝑ canes ꝛ porcos itelliguntꭍ obſtinati in īfidelitate ꝛ in īmūdicia ſua: ſꝫ fidelib⁹ ꝛ credere volētib⁹ ꝛ illis de q̄b⁹ ſperaꭍ ꝯuerſio ꝓponēda eſt fidei doctrina. ¶ Aduertēdū tñ ꝙ i doctrina fidei aliq̄ ſūt oīb⁹ cōia: qꝛ oēs tenenꭍ illa credere explicite: ſicut ē myſteriū icarnatiōis xp̄i ꝛ paſſionis ꝛ reſurrectiōis ꝛ ꝯſilia q̄ cōiter ꝑdicanꭍ i eccl̄ia: ꝛ talia ſūt oīb⁹ ꝓponēda etiā ſimplicib⁹: nō tñ ſubtilr̄ ſꝫ ꝑ groſſa exēpla ab eis capibilia: qꝛ aliꭍ dareꭍ eis occaſio errādi. Alia ſūt in doctrina fidei q̄ ſequunꭍ ex articulis fidei ad q̄ credēda explicite nō tenenꭍ ſimplices ſꝫ tñ illi q̄ ſūt i eccl̄ia ſuꝑiores: ꝛ talia nō ſūt ſimplicib⁹ ꝓponēda niſi ꝓbabilr̄ timereꭍ ꝙ in talib⁹ eſſent male informati ab hereticis. in tali eni caſu ſūt de talib⁹ ⁂ inſtruendi:

I mutabile ꝛ ſūma ſubſtātia ꝗ̄ eſt deꝰ. Qđ ꝯfecto q̄ſ qs nō ſolū credit: verūetiā exercitatꝰ in exterioribus animi ſenſibꝰ intelligit/ꝑcipit/nouit: nō eſt iā metuēdū ne ſeducat ab eis ꝗ̄ malū putādo eſſe ſubſtantiam quā nō fecit deꝰ mutabilē ſubſtātiā faciūt ipſm deū ſicut manichei. Uel ſi q̄ alie pe ſtes ita deſipiūt. Ca. VI

Uapropt. Duriter eis increpatis et culpatꝭ: eo ꝙ velint ſp eadē ipa diſcere: iterū blādit illis ſe eis cōnumerando hortās eos ad ꝑfectionem.

b ¶ Inchoatōis ꝛc. Quo rudes ſunt catheçiçādi vt eſt ſymbolū fidei ꝛ dn̄ica oratio. Mat.6.b.

c ¶ Fūdamētū. Qđ prius dixit ſermonē inchoatōis hic appellat fundamētū eo ꝙ ad xp̄ianā religionē venientibus priꝰ ꝓponit ꝛ ſup hoc qđ ꝑfectōis eſt edificat. Hoc fundamētū diuidit in ſex ꝗ̄ ſūt ichoatio.ſ. pn̄ia/fides/baptiſmatū doctrina/īpoſitio manuū/reſurrectio atq̄ iudiciū. Qui cūq̄ aliq̄s ad fidē ꝯuertit: priꝰ facit penitere: in deū credere: baptiçari ī remiſſionē: ꝯfirmari ꝑ īpoſitionē/ reſurrectōēꝫ ꝛ diē iudicij ꝑſtolari. Fundamentū fidei

d ¶ Ab opibꝰ ꝛc. Mortua opa dicit pctā ꝗ̄ occidūt. Uel ꝑora bona ꝑ ſeq̄nſ malū mortua erāt. Penitere ab his eſt fūdamētū iacere: ſine ꝗ̄ nihil edificabit. Quid eſt autē a mortuis opibꝰ penitere niſi ab his q̄ oportet mortificari vt viuamꝰ. Feramur ad ꝑfectōēꝫ iaciētes fundamētū penitentie ab opibꝰ mortuis: ꝛ fundamētū fidei ꝗ̄ ſit ad deū: vt omēs ptes fidei habeat: ꝛ nō aliūde putat iuſticiā eſſe. B

Fundamētū etiā doctrine baptiſmatū pluraliter: qꝛ eſt baptiſmꝰ in aq̄ in pn̄ia ꝛ in ſanguine: qꝛ ſic mūdatur hō a pctīs ꝑ pn̄iam vel ſanguīs effuſionē: ſicut ꝑ lauacrū baptiſmi. Unū tn̄ dr̄ baptiſma qꝛ vna forma nec iterari pōt. Una ibi eſt triū ꝑſonaꝝ opatio. Nō ꝗ̄ iō dr̄ baptiſmꝰ fieri in pn̄ia ꝛ ī ſanguie ꝙ ſacrm̄ baptiſmi celebrēt vt in aq̄ accedēte v̄bo: ſed qꝛ vicē baptiſmi ſupplet effuſio ſanguīs ꝓ noīe xp̄i. Et etiā fides ꝛ pn̄ia ibi dūtaxat vbi articulus neceſſitatis nō ꝯtēptus religiōis ſacramētū baptiſmi excludit. Ideo ꝙ ſic intelligēdū eſt illud: Niſi q̄s renatꝰ fuerit ex aq̄ ꝛ ſpūſctō: nō itrabit in regnū celoꝝ. Id ē ꝗ̄ nō fuerit regeneratꝰ ea regeneratiōe ꝗ̄ renaſcunt illi: ꝗ̄ renaſcunt ex aq̄ ꝛ ſpūſctō nō ſaluabit. Ea v̄o renaſcunt hoīes diuerſis modis: alij ꝑ pn̄iam: alij ꝑ effuſionē ſanguīs: alij ꝑ baptiſmū. Iō pluraliter dixit baptiſmatū. Fundamētū etiā īpoſitōis m. qꝛ niſi q̄s credat ꝙ ꝑ manꝰ īpoſitionē detꝰ ſpūs ad remiſſionē ꝛ corroboratiōēꝫ nō eſt fundatꝰ. Fūdamētū etiā reſurrectionis mortuoꝝ: ꝙ niſi q̄s credat qꝛ reſurrectio xp̄i facit reſurrectionē mortuoꝝ: nō habet ſuꝑ qđ edificet. Fūdamētū etiā iudicij etn̄i: qꝛ q̄cq̄d ibi ſtatuet in etn̄uꝫ durabit: qđ iudiciū ꝗ̄ nō credit/ nō habet fūdamētū. Hec oīa niſi ī fūdamēto ꝑceſſerint/nemo ꝑt bn̄ opari. Et qꝛ hec oīa illis neceſſaria ſūt dicit: iaciētes hec oīa ſicut lapis in fundamēta iacit. Nō rurſus.i. nō vt olim: vt ſicut prius ceciderūt: iterū credāt. Uel nō rurſus iaciētes.i. ita modo iaciamus: vt ampliꝰ iacere nō ſit opus. Joh.3.a.

c ¶ Impoſſibile. Ne q̄s v̄o exiſtimet ſcđm vel tertium baptiſma poſt peccata poſſe fieri. ſubdit: Impoſſibile ē. Nō tm̄ difficile. Ne q̄s in hoc ꝯſideret. f ¶ Eos ꝗ̄ ſemel. Id eſt etiā eos qui hec bona habuerunt. Necdum penitus malos.

¶ qꝛ ꝑfectoꝝ ē ſolidꝰ cibꝰ.

a †Uapropter C. VI a ¶ vel inponētes. ¶ nos amodo. b ¶ cū iā aliqđ ſumus ꝛ ſi nōdū ſumꝰ ꝑfecti. ¶ .i. de initio fidei. ¶ quo chriſtus inchoat in nobis eſſe.

b intermittētes inchoationis chriſti ſermonem: ad ꝑfectiōra ferāmur. Nō rurſus iaciētes fundamentum penitentie ab operibus mortuis et fidei ad deū: baptiſmatū doctrine: īpoſitiōis quoq̄ manuū ac reſurrectiōis mortuoruꝫ: ꝛ iudicij eterni. Et hōc faciēmus: ſiquidem permiſerit deus: Impoſſibile eſt enī eos ꝗ̄ ſemel

a ¶ ſm̄ itelligētiā ꝛ opationē. b ¶ nos docēdo: vos audiēdo. ¶ qꝛ v̄m portare meū re puto. a ¶ ita.ſ. ¶ nō ita negligēter vt olim: vel nō ampliꝰ iaciētes. ¶ hec ſūt inchoatio. a ¶ .i. pn̄iam q̄ſi lapidē in fūdamēto. b ¶ ꝗ̄ eſt. ¶ de. ¶ qꝛ ibi opa priora peccādo fecerūt irrita. a ¶ .i. pctīs. b ¶ ꝯ hūc fecerūt ꝗ̄ in lege q̄rūt iuſticiā. c ¶ ſi ſcirēt oīa in baptiſmo dimitti ꝛ ꝑ īpoſitionē ſpm̄ dari lex ſiꝑflueret: nec ꝑter aliqđ q̄rerēt: ſi ſcirēt ꝑ euꝫ reſurrecturos mortuos iudicādos. ¶ in cōfirmatione. a ¶ .i. ad ꝑfectionē feramur. p ¶ vt iacientꝰ. a ¶ .i. ſi ī hac vita ſpaciū pn̄ie dederit: nā in alia īpoſſibile ē ꝑ pn̄iam renouari. ¶ hec fūdamēta iacienꝰ vt nō rurſuꝫ opteat iaci fundementum.

---

instruēdi: qꝛ ꝑfidia hereſis nō tm̄ cōtingit in errore circa articulos ſed etiā in errore coꝝ ꝗ̄ ſequunt ex articulis: ſicut eni hereticū eſt dicere ꝙ deꝰ nō ſit incarnatꝰ: ita hereticū eſt dicere ꝙ nō aſſumpſit ea ꝗ̄ ſūt de veritate hūane nature. ꝛ iō manicheꝰ ꝯdēnatꝰ eſt vt hereticꝰ: ꝗ̄ dixit dei filiū aſſūpſiſſe carnē fantaſticā: ꝛ ſilr̄ multi alij ꝗ̄ negauerunt in xp̄o eſſe aliq̄ ꝗ̄ ptinēt ad naturā hūanā. Si āt loq̄mur de ſcđo mō ꝓponēdi ea ꝗ̄ ſūt fidei.ſ. in q̄ṫū ſūt ꝑ rōnē intelligēda: ſic tm̄mō ꝓponēda ſūt hoībꝰ itelligētibꝰ ꝛ exercitatiſ in ſcriptura ꝗ̄ poſſunt capere talia. nō aūt ſimplicibꝰ ꝛ cape nō potentibꝰ: qꝛ hec poſſent eis eſſe erroris materia. argumēta patēt ꝑ ꝑdicta. ¶ In ca.v. vbi dicit in poſtil. Et exauditus eſt ꝓ ſua reuerentia. C †De pe.di. 4.c. ſic enim tenuo

Additio.i. Hoc qđ dr̄: Exauditus ꝓ ſua reuerētia: pōt actualiē intelligi ſm̄ Glo.ſ. ꝓ reuerētia paſſiōis cui maxima reuerentia debet eo ꝙ ſine pctō paſſus eſt ꝓ ſua charitate. ¶ In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. De quo.ſ. pontifice nr̄o ieſu chriſto.

¶ Additio.ij. Hoc qđ dr̄ hic. De ꝗ̄ grādis ſermo nobis ꝛ interꝑtabilis ad dicēdū: ſm̄ Glo. referēdū eſt ad ſacerdotiū xp̄i.ſ. quō ſm̄ ordinē melchiſedech appellatꝰ eſt ſacerdos vt ſtatim.ſ. dixerat. De ꝗ̄ eni facit aplʾs grādē ſmonē.ſ. ꝛ interꝑbilē.ſ. idē indigētē iterꝑtatiōe: nō ꝓpter materie difficultatē: qꝛ illa ꝗ̄ iā ꝓpoſuerat de xp̄o in ꝑncipio huiꝰ epl'e dr̄. Qui cū ſit ſplēdor glie: habent maiorē difficultatē ꝛ indigēt altiori interꝑtatōe: vt eſt manifeſtū: ſꝫ hec materia de ſacerdotio xp̄i nō habet in ſe tm̄ difficultatē niſi ſolū ꝓpter imbecillitatē audiētiū ꝗ̄ nō valebāt diſcutere itelligētiā coꝝ q̄ de hoc tradunt in ſcriptura: ꝓut aplʾs declarare itēdebat. ꝛ hoc eſt qđ ſubdit: Qm̄ imbecilles facti eſtis ad audiēdū ꝛc. q.d. Nō indigeretꝭ grādi ſermone ꝛ interꝑtabili: niſi ꝓpter imbecillitatē veſtrā. Ca. VI

Uapropter ꝛc. In pte īmediate ꝑcedēti aplʾs reddit auditores attētos: oſtēdēdo dicēdoꝝ difficultatē. hic ꝯn̄r reddit eos dociles oſtēdēdo coꝝ ordinē: qꝛ oſtēdit que ſunt dimittēda ꝛ ꝗ̄ ꝓſeq̄nda. Illi eni qbꝰ ſcribebat erāt exercitati in ſcripturꝭ. ꝛ iō dicit ꝙ itēdit dimittere ea ꝗ̄ ſolēt dici nouitijs: ſꝫ intēdit ꝓſeq̄ ea ꝗ̄ ſolēt dici ꝑfectꝭ. ꝛ hoc eſt qđ dr̄: Quapropter intermittētes ꝛc. Supple facilia a qbus incipit fidei doctrina. D †De pe.di. 2.c. ſi enim ꝓ. ſi paulus

b ¶ Ad ꝑfe. fe. i. ad doctrinā ꝑfectoꝝ: ꝛ ꝗ̄ ſint illa ꝗ̄ itēdit dimittere breuiē tāgit ꝛ ſūt ſex. ꝑmū eſt pn̄ia a pctīs ꝑteritꝭ. ſicut eni in motu naturali ꝑor eſt receſſus a termio a ꝗ̄ q̄ꝫ acceſſus ad terminū ad quē: ita in ꝓceſſu grē ꝗ̄ ꝑficit naturā. ꝑmū eſt pn̄ie ſacrm̄: qđ ē q̄dā regreſſus a pctīs. ꝛ h̄ tāgit cū dr̄: c ¶ Nō rur. ia. ꝛc. i. pctīs ꝗ̄ ſūt opa mortua. dr̄ aūt pn̄ia fūdamētū: qꝛ ē illđ qđ eſt ꝑmū ī ꝓceſſu grē: vt dictū eſt. ſicē fūdamētū eſt illđ qđ eſt ꝑmū in edificatōe. Scđꝫ qđ ē dimittēdū eſt fides ſimpliciū ꝑ quā fit acceſſus ad deū. ſm̄ ꝙ dr̄. ī. xi. ca. Accedētē ad deū opꝫ credere qꝛ ē ꝛc. ꝛ h̄ tāgit ibi: Et fidei. Tertiū ē baptiſma qđ eſt q̄dā ſpūalis gn̄atio. ꝛ h̄ tāgit ibi: Baptiſmatū doctrine. ꝛ dicit in plurali: qꝛ triplex ē baptiſma.ſ. flumis/flamis/et ſanguis. verūtn̄ hn̄t tm̄ ꝟtutē vniꝰ baptiſmi. ꝛ iō dīc aplʾs ad Eph.iiij.b. Una fides vnū baptiſma. Quartū ē ſacrm̄ ꝯfirmatōis ī ꝗ̄ dat ſpūſctūs ad robur: ſicut in baptiſmo dat ad ꝯſeq̄ndū eē ſpūale. ꝛ h̄ notat ibi: Impoſitōis q̄ꝫ manuū. Quintū ꝛ ſextū ptinēt ad ēminū ſpūalis ꝓceſſus. expectamꝰ eni reſurrectōēꝫ corpoꝝ futurā. qꝛ hoc amoto inanis eēt fides nr̄a: vt dr̄. i. ad Coꝝ. xv. ꝛ hoc tāgit ibi: Ac reſurrectōis mortuoꝝ: ꝗ̄ ē q̄ntū. expectamꝰ etiā remuneratōēꝫ nobis fiēdā in iudicio extremo. ꝛ hoc ē ſextū: qđ notat ibi: Et iudicij etn̄i. dr̄ aūt iudiciū etn̄ū: qꝛ ſn̄ia ibi data in etn̄ū durabit. Iſta ſex ꝑdicta nō itēdit aplʾs ꝓſeq̄ mō: qꝛ ſūt q̄dā fidei rudimēta de qbꝰ fidei nouitij ſūt inſtruēdi: ꝛ de talibꝰ inſtruebant in ꝑmitiua eccl'ia: vt ptꝫ Act. xviij. ꝛ in pluribꝰ alijs locꝭ. Penitētia quare fundamentū

d ¶ Et h̄ faciemꝰ. Hic ꝯn̄ter aplʾs reddit auditores beniuolos ad oſtēdēdū eis ſue doctrine poſſibilitatē ꝛ vtilitatē. ꝛ diuidit in tres: qꝛ ꝑmo ꝓponit in gn̄ali ꝙ ſua doctria eſt ꝯueniēs ꝛ poſſibilis. ſcđo oſtēdit in ſpāli qbꝰ īpoſſibilis eſt/ibi: Impoſſibile ē eni. tertio qbꝰ eſt poſſibilē/ibi: Cōfidimꝰ aūt. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ aplʾs in ꝑncipio huiꝰ ca. dixit ſe velle inſtruere illos qbꝰ ſcribebat de his ꝗ̄ ptinēt ad ꝑfectionē doctrine xp̄i: ꝛ q̄uis illđ ſit difficile. tn̄ hoc ē bn̄ poſſibile cū adiutorio dei: ꝛ hoc eſt qđ dicit aplʾs: Et hoc fa. ꝛc. i. adiuuerit. minꝰ eni dicit ꝛ plus ſignat. Diuiſio

e ¶ Impoſſibile eī eſt. Hic oſtēdit qbꝰ ſua doctria eſt īpoſſibilis. ꝛ diuidit in duas ptes: qꝛ ꝑmo oſtēdit ꝓpoſitū. ſcđo ad hoc inducit exēplū/ibi: Terra eni. Dicit igiē ꝙ ſua doctrina eſt inutilis illis ꝗ̄ poſt multa bn̄ficia diuīa recepta ꝑ ingratitu Diuiſio

Renouari

dinē la

F
E

a ¶ Renouari. Per baptiſmū.cui⁹ vř in cruce
xp̄i ꝯſtat.vñ: b ¶ Rurſum cru. Quia i baptiſ/
mo ſum⁹ cōformes morti ei⁹ ⁊ ſepulture. Qui pu
Scdo bap/ticari prohibitū — tat ſcdo baptiçari: ſcdo xp̄m q̄ntū ad ſe crucifigit:
qḋ eſt eū hr̄e oſtētui ⁊ deriſiōi: vt ſemel mortu⁹ ē.
ita nos in baptiſmo ſemel
morimur pctis: nō ſcdo vel
t̄tio. Renouari rurſus ad
Reiteratio baptiſmi — pniam. Negat hic apl's rei
terationē baptiſmi: ſed nō
excludit penitentiā. Reno/
uari eni eſt nouū fieri. No
uum aūt facere lauacri eſt:
Pš.102.a. — vñ: Renouabit ſicut aq̄le
iuuent⁹ tua. hoc fit i baptiſ/
mo. Et eſt ſenſus: Impoſſi
bile ē eos q̄ hoc ſemel acce/
perūt rurſus renouari. i. re
baptiçari motos ad pniaꝫ:
illos dico ſi rebaptiçant: rur
ſus crucifigētes filiū dei: ⁊
habētes irriſiōi q̄ntū ad ſe.
Nō eni in re crucifigūt: ſꝫ
talea ſunt irriſorib⁹ ⁊ cruci/
fixoribus qꝛ vna mors xp̄i:
vnū baptiſma conſecrauit:
qḋ ſufficit ꝯtra oia pctā eti
am ſequētia. Si pniā ð eis
agat: ſic illa vna mors ſuffi
cit ad oia peccata tollēda.
Qui vo iterat baptiſmū: q̄
ſi illa vna mors ⁊ vnū ex ea
baptiſmū nō ſufficiat: iterat
⁊ mortē: vt ex ea iterata fi/
at iterata remiſſio. Vel i ſe
crucifigūt filiū dei ⁊ contu/
melie habēt: q̄ gratiā ei⁹ vi
lipēdētes in pctis iacēt. Et
eſt rō cur nō debeāt relicta
fide pma i pctā cadere. Nō
eni vltra pñt rebaptiçari in
remiſſionē pctōꝝ. Impoſſi/
bile eſt eni rebaptiçari: qꝛ
tn̄ bibere imbrem. i. xp̄i do
ctrinā poſſūt: qua p pniam
fructificēt: ⁊ h̄ eſt terra eni
ſcꝫ. c ¶ Sepe veniētē.
Quia ſi rara: nō ſufficit: ſi
aſſidua: vileſcit. d ¶ Im/
brē. Doctrinā ſanctā rorē
celoꝝ: quē ſitiēti terre plu/
unt celi. i. pdicatores verbi
veritatis. e ¶ Generās
her. Significat illos ſepe
bibiſſe: per legē ⁊ pphetas
vbū celeſtis doctrie: ⁊ nec
ſic pmpti fuerūt germia fi/
dei pferre. f ¶ A q̄bus
†De pe.di.2.c.ſi enim ꝓ.cōfidim⁹ — colit. Cultores terre q̄ vo
mere ſpūali arbuſta cōſcin/
dūt et falce verbi dei noxia
pſcidunt. Vel illis a q̄bus
colitur. i. ipſis eiſdeꝫ qui ſe
colunt in bonis operibus:
imitari ſcꝫ maiores. ſm il/
lud: Et fecerūt fructū nati/
uitatis: qꝛ patres ſuos qui
eos in fide genuerūt imitant. g ¶ Confidim⁹
autē de vobis. Nō dicimus putādo vos tales
ſed timendo ne ſitis tales. Terreo verbis: ne ipſa
doleatis re. Confidimus. Quia de pſenti nō ha
bet vnde laudet: de ſpe futuroꝝ attollit: ad que
preterita allicit: ⁊ recreat animos eorum ⁊ cōfor/
tat antiqua eis in mentem reuocans: et facit eos
exiſtimare deum non oblitum bonorum que fece/
runt. Sicut enim priora bona per ſequētia mala
mortua fuerant ⁊ irrita facta: ita ipſa eadem per
penitentiam ⁊ alia bona ſequētia reuiuiſcent.
¶ Operis.

a ¶ p fidē baptiſmū ⁊ ſpiritūſctm̄. b ¶ per
ipam fidē q̄ſi ſuauē ⁊ iocūdū guſtū. c ¶ re/
miſſionē peccatoꝝ in baptiſmo.

ſūt illuminati: guſtauerūt etiā dō a
a ¶ ⁊ q̄ etiā ptici. ¶ habētes genera lingua
nū celeſte: ⁊ pticipēs facti ſūt ſpi/ b
rū ⁊ alia dona. a ¶ q̄s nos: vel nihilomin⁹
q̄s facti ſunt pticipes ſpūſſancti.
ritusſāci: guſtauerūt nihilōmin⁹ c
¶ iocundū. a ¶ diuinitatē xp̄i: vel angeli
cam doctrinā. b ¶ impaſſibilitatē ⁊ imorta
litatē quā nō plibauerunt.
bonū dei verbū: vtutēſqꝫ venturi d
a ¶ poſt hec oia grauiter. b ¶ iuſticia recu
perata. c ¶ qḋ hic licet: nō ibi.
e ſecli: ⁊ plapſi ſūt: renouari rurſuſ f
a ¶ per. b ¶ ad pniam vt rebaptiçent poſt
pniam. ¶ qꝛ nō poſſunt efficere vt iterū ſibi
valeat crucifixio xp̄i: ſibi eni fieret crucifixio
chriſti ſi carnē ſuā crucifigerēt cum vitijs: et
cōcupiſcentijs qḋ hic licet.
b ad pniām: rurſū crucifigētes ſibi g
a ¶ neqꝫ poſſunt habere xp̄m oſtenſioni: vt
eū imitent in nouitate vite.
metipſis filiū dei: ⁊ oſtētui habē/ h
a ¶ i alia vita ipoſſibile ē renouari: qꝛ h̄ tn̄
vbi bibit imbrē ¶ vl' dixerat feramur ad pfe
ctionē: ſꝫ dēs: ⁊ h̄ faciem⁹: nūc addit: ⁊ iuſtū
eſt: qꝛ terra. i. mēs auditoꝝ. ¶ pficiens aia.
¶ a deo.
c tes. Terra eni ſepe veniētē ſup i
¶ ad ſilitudinē aride terre. a ¶ doctrinā.
d e ſe bibēs imbrēm: ⁊ generans her
¶ fidē ⁊ bona opa. ¶ cōgruā. a ¶ q̄ inde
glorificabunt: vl' ſm illud: Et fecerūt fructū
natiuitatis. ¶ nō ſolū facientib⁹: ſꝫ pdicatori
bus illoꝝ. b ¶ aliter nō generaret.
f bā oportunā illis a q̄b⁹ colit āci
a ¶ hic augmentū virtutū in futuro pmiū.
b ¶ ⁊ terra. ¶ in aptū vt videat. c ¶ vl' eni.
pit bñdictiōnē a deo: pferēs aūt
a ¶ peccata q̄ pungūt. b ¶ grauiora q̄ acu
tius. ¶ a deo.
ſpinās ac tribulōs: reproba eſt et
¶ dānatiōi. ¶ nō dū icidit i maledictōeꝫ: ſꝫ
pxia ē adhuc lꝫ reūt. a ¶ finis ſi pſeuerat.
maledicto pxima: cuius ꝯſūmā k
¶ erit. ¶ eēni icēdij. ¶ duriē icrepauit: ſꝫ cū
g tio in cōbuſtionē.† Cōfidim⁹ aūt l
¶ qꝛ talis affectōis eſt⁹. a ¶ q̄s cōbuſtionē
de vob dilectiſſimi meliora et vi m
a ¶ q̄s ſint ſpine ⁊ tribuli. b ¶ ideo de vo/
bis ꝯfidimus: qꝛ olim multa opati eſtis pro
q̄bus ſi penitētis de malis benefaciet vobis
deus. ¶ dure terrēdo increpando.
ciniōra ſaluti: tāetſi itā loq̄mur. n

¶ dinē labunt de pctō in pctm̄: qꝛ de ſe reſurgere nō pñt ⁊ iuſte a deo p/ G
mittunt depſſi onere pctōꝝ. talibus eni ſic in pctō pfundatis ⁊ p ꝯñs quo
dāmō obſtinat': ſm q ſcribit Prouer.xviij.a. Impi⁹ cū in pfundū pctōꝝ
venerit ꝯtēnit: inutilis eſt doctria apl'i: qꝛ nō recipiūt humanā pſuaſionē.
⁊ hoc eſt qḋ dicit apl's: Impoſſibile eſt eni eos q̄ ſe. ſunt il'u. recipi
entes baptiſmi ſacrm̄: qḋ dicit ſacrm̄ fidei: qꝛ illu
minat p fidē. Et dī ſemel dr: qꝛ hoc ſacrm̄ nō pōt
adhiberi homini niſi ſemel cum non ſit iterabile.
a ¶ Guſtauerūt etiā ⁊c. qꝛ i ſacro baptiſmi cō
fert gr̄a q̄ ð celo dat. b ¶ Et pticipes fa. ⁊c.
qꝛ varia dona ſpūſſcti dant cum gr̄a. q̄ q̄dē dona
fuerūt in xp̄o pfecte: vt hr̄ Eſa.xi. Et in nobis ſūt
pticipatiue. c ¶ Guſtauerūt nihi. ⁊c. qꝛ a xp̄o
recepim⁹ nō ſolū donoꝝ ſpūſſcti largitionē ſꝫ etiā
ſpūalē nutritionē p ſuā doctrinā. Nō eni in ſolo
pane viuit hō ſꝫ in oī vbo qḋ pcedit de ore dei.
Mat.iiij.a. d ¶ Virtuteſqꝫ ven. ſe. vtutes
iſte ſūt dotes aie ⁊ corpis: dotes aie ſūt apta dei
viſio: firma tētio: ꝯtinua fruitio q̄ habent in pria
pfecte: ſꝫ hic a viris pfectis habent inchoatiue. ſ.
in ſpe ⁊ charitate q̄b⁹ ſuccedūt ille dotes. habent
etiā aliqñ ex ſpeāli gr̄a in q̄dā diuine dulcedinis
experiētia q̄ ꝯcedit aliqñ viris ſctis i via. dotes
vo corpis nō habent hic niſi in ſpe: ⁊ qꝛ magna
ingratitudo eſt p⁹ tāta bñficia diuia cadere a fide
⁊ gr̄a. iō ſequit: e ¶ Et plapſi ſūt. ſ. illi q̄ pdē
cta pceperūt. f ¶ Renouari rur. ad pe. eſt im
poſſibile. ad h̄ eni refert illḋ ipoſſibile: qḋ tn̄ hic
accipit p difficili: ſicut dicim⁹ de claudo q nō po
teſt ambulare: qꝛ male ⁊ difficile ambulat: ſic pdē
cti cadētes de difficili reſurgūt: nō tn̄ eſt ipoſſibi/
le ſimpliciter q̄ndiu ſūt in via. Seq̄t: g ¶ Rur/
ſum cruci. ſibi. fi. dei. qꝛ q̄ntū eſt in ipſis reite/
rāt cauſaꝫ ſue crucifixiōis. h ¶ Et oſtētui ha.
qꝛ p hoc vident irridere mortē xp̄i q̄ſi p modico
eā habētes. Aliter exponit illa lr̄a ab aliq̄b⁹ ab il
lo loco. Et plapſi ſunt: ⁊ dicūt q apl's remouet h̄ H
errorē q̄rundā q̄ de iudaiſmo erāt ꝯuerſi ad fidē
catholicā. ⁊ iō ſicut apud iudeos ablutiōes et ba/
ptiſmata frequēter fiebāt: ſicut ptꝫ ex euāgelio in
pluribus locis: ita opinabant baptiſma xp̄i pluri
es poſſe reiterari circa eūdē hoiem ad delēda ei⁹
pctā: ſed hoc remouet apl's/di. Impoſſibile enim
eſt eos q̄ ſemel illuminati ſunt p baptiſmū q̄ eſt fi
dei ſacrm̄. Rurſuꝫ renouari ad pniam ſi lapſi fu/
erint: qꝛ p pniam ſequētē nō pñt redire ad reno/
uationē baptiſmalē qꝛ baptiſm⁹ eſt lauacrū rege/
nerationis ⁊ renouatiōis: vt hr̄ ad Titū.iij. Et iō
nō dicit apl's q ſit ipoſſibile penitere: ſꝫ renouari
mō pdicto: qꝛ ſacrm̄ baptiſmi nō eſt iterabile. Se
quit: Rurſum crucifigentes ſemetipſis filiū dei.
In baptiſmo eni cōfiguramur morti ⁊ ſepulture
xp̄i: vt hr̄ Ro.vi.a. Quicūqꝫ baptiçati ſumus in
xp̄o ieſu in morte ipſius baptiçati ſum⁹. cōſepulti
eni ſum⁹ cū illo p baptiſmū ⁊c. ⁊ p ꝯñs dicentes
baptiſmū reiterari. dicūt quodāmō mortē xp̄i ite/
rabilē: ⁊ ſic deridēt eā. pp̄ter qḋ ſequit: Et oſtē
tui ha. lꝫ aūt hec expoſitio ſit ſubtilis. pma tn̄ ma
gis videt ꝯcordare lr̄e. i ¶ Terra eni: qꝛ i pte
pcedēti dixit q illi q̄ pp̄ter ingratitudinē diuino
rū bñficioꝝ labunt in pctm̄: quodāmō ſunt ipoſſi
biles ad reſurgendū. ideo hic ꝯñr inducit ad hoc
quoddā exēplū de terra: q̄ multo labore culta eſt
⁊ irrigata: ſi faciat fruct⁹ bonos bñdicit. ſi aūt ſpi
nas ⁊ tribulos maledicit mag' q̄s ſi nō fuiſſet ita
diligēter exculta: ſic ⁊ in pp̄oſito de hoīe diuina
bñficia recipiēte. ⁊ iō in fine ꝯcludit: k ¶ Cui⁹
cōſūmatio in cōbu. qꝛ tales ingrati finalē deducunt ad gehēnā. alia
lr̄a ptꝫ ex dictis. l ¶ Cōfidim⁹ aūt. Hic ꝯñr oñdit apl's q̄bus ſua do/ Diuiſio
ctrina ſit cōueniēs ⁊ vtilis: ⁊ diuidit in duas: qꝛ pmo pponit intētū. ſcdo
pp̄oſitū pbat ibi: Nō eni iniuſt⁹. Circa pmū ſciendū q ex pdictis verbis
apl'i poſſent illi q̄bus ſcribebat opinari q ipſi eſſent tales quales imediate p
dixerat: ⁊ p ꝯñs doctrina eius inutilis eſſet: iō apl's hoc remouet dicēs:
Cōfidim⁹ aūt de vobis dilectiſſimi. ⁊ per ꝯñs reputabat eos eſſe
aptos ad capiendū pfectionē doctrine xp̄i. pp̄ter qḋ ſubdit: m ¶ Melio
ra ⁊ viciniora ſalu. ſ. cōfidim⁹ de vobis. n ¶ Tāetſi ita loq̄. q.d. nō
locutus ſum in precedentibus eo q tales ſitis. ſcꝫ ingrati ⁊ ad doctrinaꝫ
chriſti inepti: ſed ad cautelam futurorum ne efficiamini tales per caſum.
¶ Nō enim

A ꝟ a ¶ Opiſ magna .i. teſtificat° eſt. Tria autē bona commēdat in eis. ſ. ꝙ omnia ſua fecerunt cōia ſanctis: ecce opus ꝛ hoc ex dilectione q̄ informat actiones: ecce alacritas. ꝛ hoc ad gloriaꝫ dei: Ecce pura et recta intentio.
b ¶ Cupim°. Multā dilectionē erga illos oſtēdit ꝛ candē circa ſingulos curam demonſtrat ꝛ maiorum ꝛ minorū ſimiliter curā gerit/ ꝛ omēs diligit. c ¶ Promiſſiōes. ſciebat placere iudeis promiſſiones patruꝫ memorari. vñ modo his laudib° extollit quoſ ſupra exēplo obduratorum terruit. In hoc ſꝫ abraaꝫ maxime elegit: cui° filii erunt ſi credūt.
B d ¶ Abrac nāq̄. Tria dicit: ꝙ promiſſio facta: ꝛ per iuramentū firmata/ ꝛ in abram iam
Gen. 22. c. īpleta. e ¶ Niſi benedicēs benedicaꝫ tibi ꝛ mul. multipli. te. Apoſiopeſis eſt h.i. defectio. Quaſi: ſi h nō fecero nō mihi credatur de aliquo.
f ¶ In q̄ abūdanti° vo. ꝛc. Quaſi: Si auteꝫ homini qui mendax eſt per iuramentū creditur q̄ntomagis deo credēduꝫ ē q̄ mētiri nō pt.
g ¶ Confugimus. Fugit ad ſpem: q ſpe beatitudinis tribulatōes ſpernit.
h ¶ Quā ſi. Sicut anchora
Spes naueꝫ/ ſic ſpes animā tenet ne mergat in ſalo hui° mūdi: cōſentiēdo iniquitati. Et firmā ne ſaltem titubet.
¶ Precur

†Nō enim iniuſtus deus vt obli a
a uiſcat operis veſtri et dilectiōis b
¶ .ſ. ex q̄ opa illa bona feciſtis. ¶ ad hono
quā oſtēdiſtis in nōmine ipſius
rē dei. ¶ hoc eſt opus. ¶ adhuc.
qui miniſtaſtis ſanctis ꝛ miniſtra c d
¶ q̄ſi ꝑ p̄terito vos laudo: de futuro aūt vobis bona cupio. a ¶ vt nec vnus deſit.
b tis. Cupimus autē vnūmquēq̄ e
a ¶ quā q̄ndā habuiſtis. b ¶ frequēter oſtēdere. c ¶ miniſtrandis ſanctis.
veſtrum eāndem oſtēntare ſōlli
a ¶ vt in futuro cōpleaꝫ in vobis qđ mō ſpe
citudinem: ad explētionem ſpei f
ratis. ¶ vite vrē. ¶ ita oſtētare. ¶ i hac ſol
vſq̄ in finem: vt non ſegnes effi g
licitudine. ¶ ſanctorū.
ciamini: verum imitatores eorū h
¶ non per genus.
qui fide ꝛ patientia hereditabūt
a ¶ ꝓmiſſam ſepe beatitudinem. b ¶ an ſūt facte ꝓmiſſiones: vtiq̄. ¶ ideo per ſe.
c d promiſſiones† Abrāe nanq̄ pro k
mittens deus: quoniā neminem l
¶ ſe.
habuit ꝑ quem iuraret maioreꝫ: m
¶ o abraam.
e iurauit per ſemetipſm dicēs: Ni n
¶ in his q̄ ſtelle. a ¶ in cremēto virtutū. ¶ aſſidue.
ſi benedicens bēnedicam tibi: et
a ¶ ſine fide. b ¶ in his q̄ arena. ¶ i futura btitudine magnitudine glie. c ¶ apoſiopeſis. ¶ certus abraam.
mūltiplicās multiplicabō tē. Et o
¶ inter multa aduerſa. a ¶ diu patienter expectans. b ¶ tandem.
ſic lōganimiter ferēns adēptus p
a ¶ ſepe ꝓmiſſam bñdictionē .i. eternā beatitudinē. b ¶ iō iurauit deus: q: hoīes iurāt iō ꝑ ſe cū maiorē nō habuerit: qđ hoīes ꝑ
eſt reprōmiſſionē.† Hōmies enī q
maiorē iurāt. a ¶ q: ꝑ deū q̄ ſol° verax eſt ſe.
pēr maiorem ſui iurant: ꝛ omnis r
¶ altercationis. a ¶ valēs. ¶ alteri° ptis.
controuerſie eorū finis ād cōfir
a ¶ q: ſicut inter hoīes.
f mationē eſt iuramentū. In qūo s
¶ abūdāter ꝑ ꝓmiſſionē: ſꝫ abūdāti° ꝑ iuramētū. a ¶ .i. his q̄ habituri erāt qđ ꝓmitte
abundātius volens deus oſten t
dere pollicitationes herēdib° im v
bat. ¶ a ¶ q: vir aliqs nouit ꝑ fidē xp̄i ſaluari hoīes. ¶ qđ erat de ſaluandis ꝑ grām electis. b ¶ inter ꝓmiſſionē ꝛ implētionē.
mobilitatem ſui cōnſilij intērpo
a ¶ cōdeſcēdēs hoīm conſuetudini: vt certos faceret. b ¶ ꝓmiſſionē ꝛ iuramentū.
ſuit iūſiurandū: vt pēr duas res x
¶ in quibus.
īmobiles quib° īpoſſibile eſt mēti y
a ¶ qđ in omī aduerſitate fortes nos faciat valētes ad horā pati: vt in eternū regnem°.
ri deū: fōrtiſſimū ſolatiū habea
a ¶ i. ꝑ ꝓlis tētationū. b ¶ i adūſis. c ¶ nō
g mūs: qui cōfūgim° ad tenendāꝫ z a
ꝑ aduerſis deſerēdā. a ¶ tā nobis in abraā adimpletā. ¶ .i. in oībus ꝓlatā.
b prōpoſitā ſpem: quā ſicut ancho b
a ¶ q̄ tribulationū impulſu nō deſtruaꝫ.
rā habemus aīe tūtam ac firmā:

a ¶ Nō eni. Hic ꝓbat ꝓpoſitū. p̄mo ex eoꝝ ꝯuerſatiōe. ꝛ ſcđo ex abrae ꝓmiſſione, ibi: Abrae nāq̄. In prima igitur parte dicit ſic: Rōnabiliter dixi ꝙ ꝯfidim° meliora de vobis: cui° cauſam ſubdit d. Nō eni iniuſt° eſt de° vt obli. ope. veſtri .i. ſancte ꝯuerſatiōis veſtre. b ¶ Et dilc. quā oſten. i no. ipi°. Et q̄ ſit iſta dilectio: oñdit ex facto d. c ¶ Qui miniſtraſtis ſctis .i. xp̄i fidelib° neceſſaria p̄bēdo. d ¶ Et miniſtratis. Opus charitatis ꝯtinuando. ꝛ q: v̄tus laudata creſcit. iō poſt cōmēdationē hortaꝫ eos ad v̄tutis ꝯtinuationem ꝛ augmētationē dicēs: e ¶ Cupim° aūt vnū. vrm eādē oſtē. ſollicitudinē .i. mōſtrare ꝑ effectū euidentē. f ¶ Ad exple. ſpei vſq̄ in finē. Quia ꝑ cōtinuationē boni operis vſq̄ in finē expleꝫ ſpes: q̄ eſt certa expectatio future btitudīs: inq̄tū ꝯſequiꝫ actualiter glie p̄miū. iō ſubdit: g ¶ Ut non ſeg. efficiamini .i. pigri ſed v̄tuoſi in bono ꝓficientes ſicut fuerūt p̄res ſcti. ꝛ h eſt qđ dicit: h ¶ Verū. ꝓ ſed. i ¶ Imitatores ꝛc. ſ. hereditatis celeſtis. k ¶ Abrac nanq̄. Hic ꝯſeq̄nter idē ꝓbat ꝑ ꝓmiſſionē abrae factā: ꝛ diuidiꝫ in tres ptes: q: p̄mo ꝓponit illā ꝓmiſſionē. ſcđo oſtendit ei° infallibilitatē, ibi: Hoīes eni. t̄tio ex hoc ꝯcludit v̄itatē intētā, ibi: Ut
Diuiſio ꝑ duas res. Circa primū ſciendū ꝙ abrae facta eſt ꝓmiſſio de bonis tpalibus ꝛ etiā celeſtib°. ꝓpter qđ dictū eſt ei ꝙ ſemen eius erat futurum ſicut arena maris ꝛ ſicut ſtelle celi: ꝛ ꝓmiſſionē illā firmauit iuramēto. ꝛ hoc eſt qđ dicit: Abrac nāq̄ ꝓmittēs de°: bona terrena ꝛ celeſtia. ꝛ ad ꝯfirmationē huius ꝓmiſſiōis iurauit ꝑ ſemetipſm. l ¶ Quoniā neminē .i. nullā rē. m ¶ Habuit ꝑ quā iu. maiorē. Et q̄d iurauerit
†Gen. 22. c ſubdit, dicēs: n ¶ Niſi bñ. bñdicā ꝛc. Et ſubintelligiꝫ deficiet v̄itas mea n. ſi fiat ſic. o ¶ Et ſic longa. ferens .i. abraam patiēter expectās. p ¶ Adept° eſt repromiſ. Quia tādē ꝯſecut° eſt gliam. q ¶ Hoīes ei. Hic ꝯſeq̄nꝫ oñdit hui° ꝓmiſſiōis infallibilitatē. Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ diſpoſi
Diſpoſitio dei imutabilis tio dei eterna īmutabilis eſt: q̄ eſt idē qđ ei° ꝯſiliū. ꝛ ideo quādo in ſacra ſcriptura aliq̄d denunciaꝫ ꝓut habet eſſe in diuino cōſilio: īmutabile eſt: nec retractaꝫ: ꝛ hoc mō .i. Reg. xv. diciꝫ de ſaulis abiectione. Porro triūphator iſrael non parcet nec penitudīe flecteꝫ. Qñ aūt aliquid denūciaꝫ in ſacra ſcriptura ſm exigentiā meritoꝝ: nō tñ ꝓut habet diuinū conſilium: ſicut
D ſubuerſio niniuitarū. Ione. iij. Hoc bene retractaꝫ: ſicut ſubuerſio niniuitarū a dño p̄dicta: ꝓpter penitētiā eoꝝ fuit retractata. ꝛ hoc eſt qđ diciꝫ Hiere. xviij. a. Repēte loq̄r aduerſus gentē ꝛ aduerſus regnū vt eradicē ꝛ deſtruam ꝛ diſꝑdā illud: Si penitētiā egerit gēs illa a malo ſuo: agā ꝛ ego pniam ſuꝑ malo qđ cogitaui vt facerē ei. ꝛ q: talis cōminatio diciꝫ ſententia dei. iō dixerūt doctores nr̄i ꝙ ſentētia dei mutaꝫ: nō tñ ei° ꝯſiliū. Nūc aūt ita eſt ꝙ q̄ñcūq̄ in ſacra ſcriptura aliq̄d denūciaꝫ ſub iuramēto a deo: illud ꝓcedit ex diuino ꝯſilio. ꝛ iđo ꝓ
Hiereiu. c. et ſi chriſtus miſſio facta abrae patet infallibilis ex duobus. p̄mo rōne diuini ꝯſilij ex q̄ ꝓcedit ꝙ nō mutaꝫ: ꝛ ex additiōe iuramēti diuini ꝑ qđ ꝯfirmaꝫ. His viſis attēdēdū eſt ad litterā: Hoīes eni ꝑ maiorē ſui iurāt. Quia ꝯfirmatio alicui° rei nō eſt niſi ꝑ aliq̄d certius ꝛ ſtabili°. ꝓpter qđ dicit ph̄s .i. metaph. ꝙ antiq
Phus poſuerūt aquā p̄ncipiū oīm: q: dixerūt ipſaꝫ eſſe iuramētū deorū. r ¶ Et oīs ꝯtrouerſie eoꝝ finis ad ꝯfirma. eſt iuramētū. Quia facta hoīm ſunt fallibilia. ꝛ iō ad cōfirmationē oportet recurrere ad diuinā v̄itatē infallibilē q̄ i iuramēto vocaꝫ iteſtē. s ¶ In q̄ .i. i iuramēto abrae facto. t ¶ Abūdāti° ꝛc. q: facta eſt abrae ꝓ ſe ꝛ heredib° ſuis. v ¶ Immobilitatē. per hoc ex abūdāti eā īmobilē oñdit. erat eniꝫ firma ex hoc ꝙ ꝓcedebat ex diuīo ꝯſilio. ꝛ iō iuramētū additū firmauit eā ex abūdāti: q̄ñ ꝓmiſſioni prius facte ipi abrae fuit additū: vt hr̄ Gen. xxij. x ¶ Ut ꝑ du. Hic ex p̄dictis apl's concludit itētū. videlꝫ ꝙ illi q̄ ſūt d ſemīe abrae ſi fuerint imitatores fidei ipi°. certitudinaliter ꝯſequenꝫ ꝓmiſſionē abrae factā: p̄dicto mō firmatā: ꝛ hoc eſt qđ dr̄ hic: Ut ꝑ duas res imo. ſ. diuinū ꝯſiliū ꝛ ei° iuramētū. y ¶ Quib° ipoſ. ꝛc. Fortiſſimū ſolatiū habeam° .i. ſecuri ſim° de obtinēda ꝓmiſſiōe: q: ſum° imitatores abrae. ꝓpē qđ ſeq̄ꝫ: z ¶ Qui ꝯfu. Supple ꝑ baptiſmū ad xp̄m ꝑ quē adimpleꝫ ꝓmiſſio abrae facta. iō ſequiꝫ: a ¶ Ad tenendā ꝓpoſitā ſpem .i. certam glorie expectationē. b ¶ Quā ſicut ancho. habemus aīe tutā ꝛ firmā. Sicut enim anchora materialis tenet nauem immobilē inter fluctus maris: ita ſpes tenet animas īmobiles inter fluctus varie ꝛ multiplicis tentationis. veruntamē ipa ſpes habet cōtrariū modū firmitatis reſpectu anchore materialis: q: anchora materialis per hoc ꝙ figiꝫ in terra dat firmitatem naui. aīe autē noſtre nō poſſunt in terra ſtabiliri. ideo oportet ꝙ anchora ſpei firmeꝫ in loco ſ̄rio. ſ. in celo. ꝛ hoc eſt qđ ſubdit:

K c ¶ Precurſor. Ad hoc enī ꝓcurrit vt nos ſeq̄mur. Qui bn̄
E a curſor: q2 nulla culpa eū ip̄ediuit. ſm̄ illud: Exultauit vt gi
Pſ. 18. b g as ad currē. viā. Et alibi: In via pec. nō ſte. Et ꝓcurſor: q2
Phil. 2. a añ nos: ꝛ ꝓ nob̄ cucurrit. b ¶ Scd̄m or. mel. Vn̄ oportet
xp̄ianos quoꝝ eſt pōtifex ſupiores iudeis eſſe q̄ntū diſtat iter
xp̄m ꝛ aarō: ꝛ meli⁹ ſacrificiū hr̄e. ſ. rō
nabile obſequiū qð ducit in celum: nō
pecudes. Qui aūt eſt rōnabile obſeq̄
um niſi ꝙ ꝑ aīam ꝛ ſm̄ ſpm̄ offerꝛ: vt
Ioh. 3. d ſunt ꝟitites. Spūs eni de⁹ eſt: ꝛ eos
qui adorāt euꝫ in ſpū ꝛ ꝟitate adorare
oportet. Ecce q̄libus ſacrificijs placaꝛ
de⁹: hec igiꝛ offeram⁹. Illa q̄dē diuiti
arū ſūt ꝛ diuitū. hec aūt ꝟcutū. Illa ex
triſec⁹: iſta intrinſec⁹. Illa q̄libet ōpa
ri pōt: hec aūt pauci. Quāto eni meli
or eſt pecore hō: tāto h̄ ſacrificiū illis.
Hic eni aīam tuā in ſacrificiū offers:
ibi pecora offerebanꝛ. Ca. VII

¶ incedere faciētē. ¶ q2 introducit in rem.
a ¶ .i. īteriorē ꝛ velatā btīudinē quā nemo

ꝛ incedentē vſq3 ad interiora ve- a

vidit. ¶ .i. ī q̄ īteriora ꝛ ita ptꝫ nos poſſe ſeq̄

a laminis: vbi precurſor ꝓ nobis b

¶ introducēdis. ¶ pro nobis.

b introiuit ieſus: ſm̄ ordinē melchi-
ſedech pontifex fact⁹ in eternū.

¶ bn̄ dico ſm̄ ordinē melch.

c Hic enim Ca. VII c

¶ melchos vel melchi rex. ſe dech iuſt⁹ vel iuſticia. ¶ fuit

melchiſedech rex ſa-

Hic eni melchi. Hoꝫ incipit oſtēdere quō xp̄s ſm̄ ordinē melchiſedech aſſimilat⁹ ſit fi lio dei. Melchiſedech dr̄ rex iuſticie. i. xp̄s q̄ ſuos ꝑ iuſticiā re git inter procellas ſeculi. Rex pacis xp̄s: q2 quos hic iuſticia regit in pace eterna regere nō deſinit. Sacerdos dei. qui ſe in ara crucis obtulit. Obuiauit. dando gr̄atiam cuiq3 fideli: poſt cedem vitioꝝ q̄ ꝑ q̄nq3 ſenſus ſubintrāt ꝛ dn̄anꝛ: ꝛ bn̄di cit ei: dando incremētū boni ōpis. Dat panē ꝛ vinū. i. corpus ꝛ ſanguinē ſuū: quo paſti ꝛ a p̄teritis mūdanꝛ: ꝛ in futurū cō fortanꝛ. Cui abraā. i. fidelis dat decimas omniū. i. oēm ꝑfe ctionē ſuā ei attribuit. ꝑmū melchiſedech. i. rex iuſticie: p⁹ rex ſalem. i. pacis: q2 prius hic regit ſuos in iuſticia: poſt in futu ro regit eos ī pace. Sine p̄re/ ſm̄ carnē. ſine m̄re ſm̄ deitatē. Sine genealogia: q2 filios carnis nō habuit. Nō habēs ini- H tium neq3

Nico.de lyra

F M a ¶ Et incedētē ꝛc. i. ad ſecreta celeſtia q̄ ſunt nobis ve lata: ad quē locū aſcēdit ieſus xp̄s vt ibi fieret āchorā noſtrā: q2 per hoc habem⁹ firmā ſpem veniēdi ad gloriā: ꝛ hoc eſt qð ſubdiꝛ: b ¶ Vbi ꝓcur. ieſus ꝛc. hoc aūt aplꝰs ſbdit: q2 pri us locutus fuerat de pōtificatu xp̄i ꝛ interpoſuerat aliq̄ ad ex citationē audiētiū: ꝛ ſic ꝯſr̄ reuertiꝛ ad ſuū ꝓpoſitū. ſ. ad loq̄n dū de pōtificatu xp̄i de quo adhuc loquiꝛ ca. ſe. ¶ Ad euidē tiā maiorē cuiuſdā dicti in hoc ca. q̄riꝛ: Utrū ī cadētibus poſt baptiſmū pn̄ia habeat locū. Et arguiꝛ ꝙ nō: q2 ſicut baptiſm⁹ habet efficaciā a paſſiōe xp̄i ita ꝛ pn̄ia: ſed baptiſm⁹ nō pōt ite rari ergo ꝛc. Itē ſpūalis curatio q̄ fit ꝑ pn̄iaꝫ ſignificata eſt ꝑ curatiōes corꝑales q̄s xp̄s oꝑatus eſt: ſꝫ xp̄s nō legiꝛ aliquē bis curaſſe ḡ ꝛc. Contra Eccl. ij. d. dr̄: Scd̄m magnitudinē eius ſic ꝛ miſcdia illi⁹. ſed magnitudo dei infinita eſt: ḡ ꝛ ei⁹ miſcdia: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō tm̄ ſemel ſꝫ totiēs q̄tiēs recipit reuertētē ad pn̄iam etiā poſt baptiſmū. Rn̄deo. in hac q̄ſtiōe fuerūt he reſes ꝯrie occaſiōe illi⁹ qð dictū eſt in hoc ca. Impoſſibile eſt eni eos q̄ ſemel illūinati ſūt ꝛc. ꝑ qð intelligiꝛ baptiſm⁹: vt di ctū eſt. ſ. ſequiꝛ: Et ꝓlapſi ſūt rurſus renouari ad pn̄iam: di xit q̄dā p̄ſbyter roman⁹ noīe Nouat⁹: ꝙ null⁹ pōt reſurgere ad pn̄iam poſt baptiſmū: ſꝫ hoc eſt falſū ꝛ erroneū: ſm̄ ꝙ dicit Athanaſi⁹ in ep̄la ad ſerapionē: ꝛ ꝓbat ꝑ ſcripturā ꝑ illū co rinthiū inceſtuoſum de quo loquiꝛ aplꝰs. j. Coꝛ. v. q̄ tāte enor mitat⁹ erat ꝙ vxorē p̄ris ſui habebat: ꝓpter qð aplꝰs iuſſit eū tradere ſathane ad affligendū: vt ſpūs ei⁹ ſaluus fieret in die dn̄i nr̄i ieſu xp̄i vt ibidē dr̄: qð nō eſſet verū niſi pn̄ia in eo ha beret locū. Item de illo eodē ſcribiꝛ. ij. Coꝛ. ij. ꝙ de mandato apl̄i fuerit iterū recep⁹ ad cōicationē fideliū. ꝑ qð ptꝫ ꝙ pn̄ia habꝫ locū in cadētib⁹ poſt baptiſmū. Itē Paulus aplꝰs ſcri bēs Galathis q̄ poſt receptionē fidei ꝛ baptiſmi fuerāt dece pti a falſis apl̄is: dicit Gal. iiij. c. Filioli mei q̄s iterū partu rio donec formeꝛ xp̄s ī vobis. ex quo ptꝫ ꝙ recepit eos ad pe nitētiā poſt baptiſmū. Poſſet etiā error Nouati ꝑ rōnē impu gnari: ſꝫ hoc dimitto: q2 hoc tractari habꝫ in. iiij. ſniaꝝ. Error aūt ꝯrius fuit error Origenis q̄ nimis laxauit pn̄iam ſicꝫ No uatus nimis reſtrinxit. d. ꝙ nō ſolū habꝫ locū pn̄ia totiēs q̄ti ens in vita p̄ſenti: ſꝫ habꝫ locū in futuro: q2 dicit demones et dānatos poſt aliqð tp̄s ad gr̄am ꝛ gl̄iam reuerti: ſꝫ hoc eſt cō tra rōnē ꝛ ſcripturā ſacrā. eadē eni rōne videreꝛ ꝙ beati poſ ſent cadere a btīudine: ꝛ ꝙ dānati reuertanꝛ a dānatiōe. pri mū aūt eſt erroneū: ḡ ꝛ ſcd̄m. Itē ſcriptura eodē mō loquiꝛ d̄ duratiōe damnatiōis ꝛ btīudinis: Math. xxv. d. Et ibūt hi in ſupplicia

G in ſupplicium eternū: iuſti aūt ī vitā eṫnā. Multa etiā abſurda alia ꝯtinenꝛ in errore Origenis: q̄ dimitto ꝓp̄ ꝓlixitatē: et q2 ſufficiēter tractaꝛ a doctorib⁹. ij. ꝛ. iiij. ſniaꝝ. Fides aūt ca tholica iter duos errores p̄dictos tenet mediū. ſ. ꝙ ī vita p̄nti etiā poſt baptiſmū pōt pn̄ia totiēs quotiēs iterari. ꝛ iō verbū apl̄i ſupra inductū ꝙ mouit Nouatū ad dicēdū ꝯriū: exponēdū ē ut. ſ. expoſui. Sed ꝯ errorē Origenis tenet fides ca tholica ꝙ p⁹ vitā iſtā nō hꝫ locū pn̄ia: q2 ampli⁹ nō ſūt in via: ſꝫ in termio. Ad ar gumētū ꝑmū ī ꝯriū dicēdū ꝙ nō eſt ſile de baptiſmo q̄ imp̄mit characterē ī aīa: q̄ q̄dē character eſt indelebilis. ꝛ ideo ba ptiſm⁹ nō eſt iterabilis. pn̄ia aūt chara cterē nō imp̄mit ḡ ꝛc. Ad ſcd̄m dicendū ꝙ nō oportet oīmodā ſilitudinē eſſe inꝛ figurā ꝛ figuratū. ꝛ iō ſi curatio corꝑis nō fuit reiterata a xp̄o circa eūdē hoīeꝫ: ꝓpter h̄ nō ſequiꝛ pn̄iam eē irreiterabi lem. Preterea lꝫ nō legaꝛ xp̄m curaſſe eundē hoīem pluries: nō ꝓpter hoc ha beꝛ quin fuerit factū: q2 multa xp̄s fecit que nō ſunt ſcripta. vt habeꝛ Ioh. vltimo.

¶ In ca. vi. vbi diciꝛ in poſtilla. Licet aūt hec expoſitio ſit ſubtilis: ꝑma tn̄ magis videꝛ cōcordare littere.

Additio. j. Hāc expoſitiōeꝫ ſcd̄aꝫ vidꝫ tenere Glo. ꝛ eſt mag⁹ cōformis lr̄e: accipit eni illud qð dr̄ ipoſſibile in q̄ tota vis rōnis ꝯſiſtit in ſua ꝓpria ſignifi catiōe. nō aūt ꝓ difficili q̄ eſt ſignificatio large ſūpta. Silr̄ ꝙ dicit: Rurſū crucifigētes ꝛc. Mag⁹ ꝯſonat huic expōi ſcd̄e: q2 ꝓut in Glo. q̄ putāt ſcd̄o baptiçari q̄ntū ad ſe xp̄m crucifigūt: q2 ſicꝫ ſemel mortu⁹ eſt ī carne: ita nos ī baptiſmo ſemel pctīs morimur: vn̄ nō eſt iterādū ſicut nec mors xp̄i eſt iterāda.

¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Sꝫ h̄ eſt ꝯ rōnē ꝛ ſcripturā ſacrā.

¶ Additio. ij. Prout dictū fuit. ſ. nō videꝛ eadē rō ꝙ bea ti p̄nt cadere a btīudine ꝛ ꝙ dānati reuertanꝛ a dānatione: Tū q2 dānatio beatoꝝ eēt manifeſte ꝯ diuinā iuſticiā: ſilr̄ ꝛ ꝯ diuinā miſcdiaꝫ: reductio aūt dānatoꝝ poſſet ꝓcedere ex diui na miſcdia ſine p̄iudicio plenitudinis iuſticie ſue: prout dictū fuit in ſcd̄a addi. ij. ca. hui⁹ ep̄le: Tū q2 ꝓut ſctūs Tho. ꝑma ſcd̄e. q. v. ar. iiij. in corꝑe q̄ſtiōis multipl̄r oñdit: Impoſſibile ē ꝙ aliq̄s vidēs diuinā eſſentiā vellet eā nō videre: dānati ꝟo maxia ſupplicia ſua ſentiētes nō irrōnabilr̄ ad refutationē er roꝝ ſuoꝝ p̄teritoꝝ poſſent reuerti. Ad ꝯfutationē tn̄ erroris Origenis ſufficit auctās ſcripture ſm̄ determiationē eccl̄ie in tellecta. ¶ In eodē ca. vbi diciꝛ in poſtil. Ad argumē tū primū in cōtrariū dicendū ꝙ nō eſt ſile de baptiſmo. H

¶ Additio. iij. Baptiſm⁹ eſt q̄dā regeneratio ſpūalis dicē te xp̄o. Ioh. iij. a. Niſi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ꝛ ſpūſctō. Pn̄ia ꝟo eſt q̄dā medicina ſpūalis: Iuxta illud Mat. ix. b. Nō eſt opus valētib⁹ medic⁹: ſꝫ male habētib⁹ ex q̄b⁹ pōt ſumi diffe rētia hoꝝ ſacroꝝ q̄ntū ad eoꝝ iterationē. nā ſicꝫ generatio cor poralis nō iteraꝛ ita: nec baptiſm⁹: ꝛ ſicut medicina corꝑalis iteraꝛ: ita ꝛ pn̄ia. ꝛ ſic hꝫ alia rn̄ſio ad ꝑmū argumētū.

Replica. In ca. vi. reſumit Burg. illud qð. ij. ca. ſ. ꝛ vide correctionē ei⁹ ibi. ꝛ Ioh. xiij. In eodē ca. vbi diſputat poſtill. q̄re baptiſm⁹ nō eſt iterabilis ſicꝫ pn̄ia. Et rn̄det q2 baptiſm⁹ imp̄mit characterē nō pn̄ia. Bur. aūt reddit aliā rōnē diuerſitatis: q2 inq̄t baptiſm⁹ eſt genera tio ſpūalis: pn̄ia aūt medicina. ſicut igiꝛ in corꝑalib⁹ genera tio nō eſt iterabilis ſꝫ bn̄ medicina. ita hic ſed iſte ſilitudines vſq3quaq3 nō currūt q̄tuor pedib⁹: certū eni eſt peccātē mori mortalr̄: ſicut igiꝛ ꝑ medicinā nō pōt ſuſcitari mortu⁹: ita nec ꝑ pn̄iam mortalr̄ peccās. ꝯſequēs eſt falſuꝫ. tn̄ antecedēs ptꝫ in p̄s. vbi hꝛ ꝓ impoſſibili ꝙ medici ſuſcitabūt ꝛ cōfitebūꝛ ti bi: igiꝛ cōꝑatio illa nō eſt vniuerſalis: ceterū pn̄ia pōt cōꝑari generatiōi ſicut ꝛ baptiſm⁹. igiꝛ ꝑ hoc nō dat Burgē. cauſam diuerſitatis in ꝓpoſito. aſſumptū ptꝫ: q2 ſicut ꝓceſſus a nō eē ad eſſe eſt ꝓpria generatio in corꝑalib⁹: ſic ꝓgreſſio a nō eſſe gr̄e ad eſſe gr̄e eſt generatio in ſpūalibus: talis aūt ꝓgreſſio fit ꝑ pn̄iam. vt ptꝫ. igiꝛ pn̄ia eſt generatio vel ſaltē ſilis gene rationi. ꝛ ita ptꝫ mod⁹ calūniādi cōſuetus apud Bur. q̄ ſilitu dines ꝛ trāſlatiōes ſepe cōtra poſtil. accipit generalr̄ ꝛ ſm̄ ge neralitatē vniuerſaliter ſubſumēs. Ca. VII

Hic eni melchiſe. Aliq̄bus interpoſitis ad excitati onē audiētiū ꝛc. hic aplꝰs reuertiꝛ ad ſuū ꝓpoſitum ſcꝫ ad ꝓbandū excellētiā ſacerdotij xp̄i: ꝛ diuidiꝛ ī duas par tes: q2 ꝑmo oñdit excellētiā hui⁹ ſacerdotij reſpectu ſacerdotij Diuiſio

M leuitici. ſecūdo

C tiū neqꝫ finē: coetern⁹ patri ſm deitatē. Et ſi oēs patriarche
A ꝛ ꝓphete figura xpi fuerūt: melchiſedech ſpecialius: q̄ nō de/
genere iudeoꝝ ꝓceſſit in typū ſacerdotii chriſti. Scdm ordinē
melchiſedech multis modis. Qꝛ ſolus rex ꝛ ſacerdos fuit: et
ante circūciſionē funct⁹ ſacerdotio: vt nō gētes a iudeis: ſꝫ iu
dei a gentib⁹ ſacerdotiū acciperent. nō
vnctus oleo viſibili vt moyſes cōſtitu/
it: ſed oleo exultatiōis ꝛ puritate fidei
nec alalia imolauit: ſꝫ pane ꝛ vino xpi
ſacerdotiū dedicauit. Nō vere ſine pa
tre vl' matre: cū xp̄s ſm duas naturas
Gen.14.a. ꝛ patrē habuit ꝛ matrē. Sꝫ qꝛ in gene
ſi iducit ſubito occurriſſe abrae: ꝛ nec
añ nec poſt ei⁹ nomē in genealogia in
uenit. Hui⁹ aūt exēplo affirmat apl's
q̄ ſacerdotiū aarō ꝛ ꝑncipiū habuit et
finē: ſed eccleſie ſacerdotiū et in ꝑteri/
tū ꝛ in futurū eternū ſit. a ¶ Regreſ
ſo a cede regum et bñdi. ei. Sicut
in geneſi legit: Quattuor reges aduer
Gen.14.b ſus quīqꝫ pugnauerūt: coſqꝫ vicerūt.
Sub quīqꝫ deuictis loth degebat: ꝛ ca
ptus eſt a q̄ttuor. Qd cū audiſſet abra
am cū trecētis decē et octo vernaculis
pſecutus eſt eos atqꝫ ꝑcuſſit: reduxitqꝫ
loth ꝛ omnē ſubſtantiā quā ceperant.
Hinc ergo abraā redeūti occurrit mel
chiſedech: ꝛ benedixit ꝛc. Tradūt he/
brei melchiſedech eſſe filiū noe: ꝛ quā/
do abraā natus eſt habuiſſe trecentos
nonaginta annos: et abrae vt nepoti
obuiaſſe: ꝛ panē in refectionē eius et
ſuoꝝ obtuliſſe: ꝛ vt ſacerdotē dei deci/
mas recepiſſe. Salem plurimi dicunt
hieruſalē: ſed fuit oppidū regionis ſi/
chen: qd ꝛ hodie ſalez dicit: vbi ex ma
gnitudine ruinarum palatiū melchiſe/
dech oſtendit. vñ ꝛ in euāgelio dicit:
Joh.3.e Erat iohānes baptiçans in ennon iu/
xta ſalem. b ¶ Neqꝫ initiū dierū
neqꝫ finē vite ha. Chriſtus oino nō
habuit initiū neqꝫ finē. c ¶ In eter
Myſtice nū. Quia ſcriptura obticet q̄ aliquis ei ſucceſſiſſet. Uel my/
ſtice per eū loquit de ſacerdotio xpi. d ¶ Intuemini aūt
quātus ſit hic: cui ꝛ decimas dedit ꝛc. Immorat in cō/
mendāda dignitate melchiſedech ꝛ excellentis ſacerdotii ei⁹:
preferens eum ipſi abrae patri omnium et omnibus leuitis.

¶ per ſe deū: nō per hominē.
lem ſacerdos dei ſūmi: q̄ obuia/ a b
a uit abrae regreſſo a cede regū et
¶ abrae. ¶ melchiſedech.
bñdixit ei. Cui ꝛ decimas oīum c
¶ de ꝑcipuis donauit. ¶ dict⁹ eſt melchi.
diuiſit abraā. Primū quidem d
a ¶ hic vere xp̄s q̄ iuſtos facit ꝛ regit.
qui interp̄tatur rex iuſticie: dein e
¶ dict⁹ eſt. a ¶ pacis. ſalē eni pax inter
p̄tat. b ¶ xp̄s pacificat q̄ in celis ꝛ i terra
de autē ꝛ rex ſalem quod eſt rex
¶ eius. a ¶ nō qꝛ nō habuerit: ſꝫ qꝛ ſcri
ptura ꝓuide nō memorat in figura xpi.
pacis/ſine patre. ſine matre/ſine f
¶ nō habēs ꝓlem. a ¶ ſcriptura in figu/
ra xpi reticēte. b ¶ qd ſcriptura dicat.
b genealogia. Neqꝫ initium dierū
¶ in omnibus ꝑmiſſis.
neqꝫ finē vite habēs. Aſſimilat⁹ g
a ¶ nō i ſe ſꝫ in xp̄o. ¶ .i. ſacerdotiū ei⁹ du
rat i eternū: nō aliud ei ſuccedit vt leuitico.
c autē filio dei mānet ſacerdos in h
a ¶ talis fuit. ¶ etiā ex factis.
d perpetuum. Intuemini autem i
a ¶ preferē abrae quē iudei extollūt de quo
glorianē: quē xp̄o ꝑponere voluerūt: Nū/
qd tu maior es patre noſtro abraā. ¶ mel/
chiſedech. a ¶ tanq̄ minor maiori.
quant⁹ ſit hic: cui ꝛ decimas de/ k

Nico.de lyra

Erquidē

B Et leuitici. ſcdo oſtēdit q̄ fideles debēt huic ſacerdotio reue/
renter ſubiici. ſcda pars incipit in medio ca. x. ibi: Habentes
itaqꝫ fratres fiduciā. Circa primū ſic ꝓcedit: qꝛ ꝑmo oñdit ex/
cellentiā ſacerdotii xpi reſpectu leuitici ex parte perſone ſacer
dotis. ſcdo ex parte ſui miniſterii. ſecūda incipit in ꝑncipio ſe/
quētis ca. ibi: Capitulū aūt ꝛc. Adhuc ꝑmo oſtēdit excellētiā
ſacerdotii xpi ꝑ auctoritatē diuinā. ſecūdo oñdit hui⁹ ſacerdo
tii neceſſitatē ibi: Talis eni decebat. Circa ꝑmū aduertendū
q̄ apl's ꝓbat ꝓpoſitū ſuū ꝑ auctoritatē pō. cx. a. Iurauit dñs
ꝛ nō penitebit eū ꝛc. Uñ tria oñdit ad ſuū ꝓpoſitū ꝓbandū.
primū eſt illud qd in auctoritate iſta ponit: Scdm ordinē mel
chiſedech. ſecūdū eſt illud qd ibi dicit: Iurauit dñs ꝛc. tertiū
Diuiſio eſt illud qd ſequit: Tu es ſacerdos in eter. ꝛ iō diuidit i tres
ꝑtes in q̄bus apl's tria ꝑdicta ꝓſequit. ſcda icipit ibi: Et q̄tū
eſt nō ſine. tertia ibi: Et alii q̄dē plures ꝛc. Circa ꝑmū tria fa/
cit: qꝛ ꝑmo declarat ſiītudinē ipſius melchiſedech ad xp̄m cu/
ius fuit figura. ſecūdo oſtēdit excellentiā ipſius melchiſedech/
ibi: Intuemini aūt. tertio ex hoc cōcludit ꝑncipale intentū: ſcꝫ
excellentiā ſacerdotii xpi reſpectu ſacerdotii leuitici/ibi: Si g̃
cōſummatio. Prima adhuc in duas: qꝛ ꝑmo ponit ꝯditiones
melchiſedech. ſecūdo ꝑ hoc cōcludit ſiītudinē ad xp̄m ſicut fi/
gure ad figuratū/ibi: Aſſimilat⁹ aūt. Prima adhuc in duas:
qꝛ ꝑmo ponit ipſius melchiſedech multiplicē cōditionē. ſecūdo
ponit eoꝝ interp̄tationē/ibi: Primū q̄dē. Circa ꝑmū deſcribē
do cōditiōes melchiſedech. ꝑmo ponit regiā dignitatē/dicēs:
Hic eni melchiſedech regē rex ſalē. Dicūt aūt hebrei q̄
ipſe fuit ſem fili⁹ noe ꝑmogenitus ꝛ erat tūc. ccclx. annoꝝ. Sa
lem aūt ſm quoſdā idē eſt qd hieruſalē: qꝛ illā ciuitatē ipſemet
ſem ꝑmo edificauit ꝛ i ea regnauit: vt dicit Iſid. li. xv. etymol.
Scdm alios

Scdm alios ē idē q̄ ſalē vbi baptiçabat iohānes: vt hꝫ Ioh. C
iii. ſcdo oñdit apl's ei⁹ dignitatē ſacerdotalē/di. a ¶ Sacer
dos dei ſum. ꝛ addit hoc. ſ. dei ſūmi ad oñdendū q̄ nō erat
ſacerdos idoloꝝ: qꝛ idolatria tūc tp̄is vigebat ꝑ totū mūdū: ꝛ
qꝛ ad ipm ꝑtinebat deo offerre ſacrificia et cōferre pplo ſpūa/
lia. iō occurrit abrae de victoria reuer/
tenti vt bñdiceret ei: ꝛ h̄ eſt qd ſubdit:
b ¶ Qui obuiauit abrae ꝛc. ꝛ hoc
habet Gen. xiiii. Et qꝛ ille cōfert pplo
ſpūalia debet de ipſo accipe tp̄alia. iō
abraā dedit ei decimas de ꝑda: ꝛ hoc
eſt qd dr: c ¶ Cui ꝛ deci. oīm di.
abraā. ꝑ hoc eni oñdit ſe imꝑfectū re/
ſpectu melchiſedech: qꝛ ei dabat deci/
mā partē: q̄ ſignat ꝑfectionē eo q̄ nu/
merus denari⁹ ꝑfectus eſt. ſibi aūt re/
tinebat nouē ꝑtes q̄ ſignāt imꝑfectio/
nes. d ¶ Primū quidē. Hic ꝯñr
apl's interp̄tatē quoddā dictū de mel
chiſedech dicēs q̄ nomē eius interp̄ta
tur rex iuſticie. melchos eni idē eſt qd
rex. ſedech aūt idē qd iuſticia. ſalē autē
interp̄tat pax. ꝛ iō ꝑ noia ꝑdicta intel
ligit q̄ melchiſedech regnabat in pa/
ce ꝛ iuſticia. iſta eni duo ſe ꝯcomitant
ſm q̄ dr Eſa. xxxii. d. Et erit opus iuſti
cie pax: ꝛ hoc eſt qd dr: Primū q̄dē
qui interp̄tat rex iu. rōne ꝓprii no
minis. e ¶ Deinde aūt rex ſalem
qd eſt rex pa. qd deſignat ex loco ſui
regiminis. ſequit: f ¶ Sine pr̄e ꝛc.
per hoc nō eſt intelligēdū q̄ melchiſe/
dech iſtis caruerit: ſed qꝛ de iſtis ſcri/
ptura mentionē nō facit: qꝛ nō loquit
de patre ei⁹ nec matre nec de ꝑncipio
vite ei⁹ vel fine: ſed ꝑ hoc videt q̄ di/
ctū hebreoꝝ ſit falſum: qui dicūt ipſum
fuiſſe ſem filiū noe: qꝛ ſcriptura deſcri/
bit patrē ꝛ matrē ipſius ſem ꝛ eius ge
nealogiā: ſed ad hoc poſſet dici q̄ ſcri/
ptura de ꝑdictis nō loquit ſub hoc no
mine melchiſedech de quo arguit ꝛ fa
cit apl's mentionē: ꝛ hoc ſufficit ad rōnē figure que frequēter
deficit a figurato in plurib⁹. g ¶ Aſſimilatus aūt. Ex ꝑdi
ctis dicit apl's ipm melchiſedech fuiſſe ſimilē xp̄o ꝛ ei⁹ figurā.
ꝑmo rōne noīs qd īterp̄tat rex iuſticie. ſecūdo ex loco regimi/
nis: qꝛ dicit rex ſalē. i. rex pacis: ꝛ iſta duo ꝑfecte cōueniunt
xp̄o. ſm qd dicit Ps. lxxi. b. Simul orietur in dieb⁹ eius iuſti/
cia ꝛ abundātia pacis donec auferat luna. qd nō pōt intelligi D
de pace facta tp̄e ſalomōis: qꝛ illa parū durauit: vt habet. iii.
Reg. ſꝫ ītelligit de pace ꝛ iuſticia data ꝑ xp̄m. ſilr ea q̄ ſequū/
tur de melchiſedech. Sine patre ſine mr̄e ꝛc. ꝑfecte cōueniūt
xp̄o: qꝛ ſine patre eſt in natura hūana: ꝛ ſine mr̄e in natura di/
uina: ſilr ſine ꝑncipio ſine fine dieꝝ ꝛ ſine genealogia. ꝛ qꝛ
xpi generatio in natura diuina eterna eſt: ꝛ enarrari nō pōt.
ſm q̄ dr Eſa. liii. c. Generationē ei⁹ q̄s enarrabit. iō dicit apl's
Aſſimilat⁹ aūt fi. dei: melchiſedech ſupple. h ¶ Manet
ſacer. i eter. i. in ꝑpetuū: nō qꝛ melchiſedech ſacerdotiū fuit
ꝑpetuū ſimplr: ſꝫ qꝛ ſcriptura nō loquit de ꝑncipio ꝛ fine ſui ſa
cerdotii: nec de ſucceſſore ei⁹: ꝛ ꝑ h̄ ꝑfigurauit xpi ſacerdotiū:
qd eſt ſimplr ꝑpetuū. i ¶ Intuemini. Deſcripta ſiītudine
ipſi⁹ melchiſe. ad xp̄m. hic ꝯñr apl's ꝓbat ſacerdotiū melchiſe/
Diuiſio dech fuiſſe excellēti⁹ q̄ ſacerdotiū leuiticū: ꝛ diuidit in duas
ꝑtes: qꝛ ꝑmo ꝓbat ꝓpoſitū. ſcdo remouet quoddā dubiū/ibi:
Et vt ita dictū ſit. ꝑma in tres. ſm q̄ ꝓpoſitū ꝓbat ꝑ tres rō/
nes. ſcda ibi: Et hūc q̄ habebat. tertia ibi: Et h̄ q̄dē decimas.
ꝑma rō talis eſt: Ille q̄ accipit decimas ab alio maior eſt illo:
qꝛ ſicut dictū eſt iā: ille q̄ dat decimas ꝑ hoc ꝓfitet ſe imꝑfectū
reſpectu illi⁹ q̄ accipit decimas: ſed melchiſedech accepit deci
mas ab abraā: vt hꝫ Gen. xiiii. ergo fuit maior abraā: ꝛ ꝑ ꝯſe
quēs eius ſacerdotiū fuit maius q̄ ſacerdotiū leuiticū: qꝛ leui
deſcēdit ab abraā: ꝛ fuit minor eo: qd aūt eſt mai⁹ maiore eſt
mai⁹ minore: ꝛ hoc ē qd dr: Intuemini aūt. i. diligēter cō/
ſiderate. k ¶ Quāt⁹ ſit hic. i. melchiſedech. l ¶ Cui et
deci. de. ꝛc. i. ꝑnceps patrū: ꝛ ꝑ ꝯñs melchiſedech fuit ma/
ior q̄ leui ꝛ q̄ q̄cūqꝫ alii p̄res ab abraā deſcēdētes. Sꝫ vide/
ret alicui q̄ iſtud argumētū nō valeat: qꝛ ſi aliq̄s eſt maior pa
tre xpi: nō ꝓpē hoc ſequit q̄ ſit maior ipſo xp̄o. ſic aūt arguit
 Et in ꝓpoſito

F E a ¶ Et qdē. Et ex hoc modo intuemini quātus ſit: qꝛ ali/ qui de filijs leui: ꝑ hoc ꝙ accipiūt ſacrificiū et cū aliter non auderent: habent mandatū in lege: ſine cuius auctoritate nunꝗ̄ p̄ſumerēt. Et qdē de filijs leui. Tanta eſt ſacer/ dotij excellentia: vt etiā ſimiles genere multo amplius di/ gniores ſint fratribus ſuis. Ūn̄ abraā incircūciſo alienigene decimas nō dediſſet: niſi excellen/ tior eſſet. In quo ⁊ illi leuitici ſa cerdotes decimas ſoluere.

b ¶ Scd̄m legē ⁊c̄. Melchiſe dech aūt ſm̄ nullā legem accepit a patriarcha/cū eſſet alienigena ⁊ in hoc dignior. c ¶ Cōteſta tur. Ut ego vel idē in multis lo cis. d ¶ Uiuit. Gerebat enī typū pōtificis nr̄i cuius excellen tia ptātis ꝑ illius ſimilitudinem oſtēdit. Per melchiſedech eniꝫ in quo figura ꝓceſſit: diſcernitur ſacerdotiū chriſti a ſacerdotio le ui in cuius chriſti figura dicit ꝙ melchiſedech viuit. Ūn̄ dicit: ſa cerdos in eternū: q̄ ſeip̄m obtu/ lit. non ex aliqua neceſſitate: ſed ex volūtate ꝓprie poteſtatis.

e ¶ Adhuc enī in lūbis. Si/ cut adā peccāte q̄ i lūbis ei⁹ erāt peccauerūt: ſic abraā dante deci mas/ q̄ in lūbis ei⁹ erāt decima/ ti ſūt: ſed nō hoc ſequit in xp̄o: lꝫ in lūbis ade ⁊ abrae: qꝛ non ſm̄ concupiſcentiam carnis inde de ſcēdit. Cum ergo leui ⁊ chriſtus ſm̄ carneꝫ eſſent in lūbis abrae: qñ decimat⁹ eſt: nō ideo pariter decimati ſunt: qꝛ ſm̄ aliquē mo/ dum nō erat ibi xp̄s q̄ erat ibi le ui. Scd̄m rōnē quippe illā ſemi nalē ibi fuit leui: qua rōne ꝑ ꝯcu bitum venturus erat in matreꝫ. Scd̄m quā rationē non ibi erat F chriſti caro: q̄uis ſm̄ ipſam ibi fuerit marie caro. leui ſm̄ concu piſcentiam carnalē. chriſtus au/ tem ſm̄ ſubſtantiam corporaleꝫ inde venturus erat. Cū enim ſit in ſemine viſibilis corpulentia et inuiſibilis ratio: vtrunq̄ cu/ currit ex abraam: vel etiā ex ipſo adam vſq̄ ad corpus marie: qꝛ et ip̄m eo modo conceptū ⁊ exor tū eſt. Chriſt⁹ aūt viſibilē carnis ſubſtātiā de carne virginis ſum pſit. Ratio vō ꝯceptiōis ei⁹: nō a ſemine virili/ ſed lōge aliter ac deſuꝑ venit. Proinde ſm̄ ꝙ de matre accepit ⁊ in lumbis abrae fuit. Ille eſt ergo decimat⁹ in ab raam qui ſic fuit in lūbis eius: ſi cut in lumbis ſui patris etiā ipſe abraā fuit: Id eſt q̄ ſic eſt natus de patre abraā: ſicut de ſuo patre natus eſt abraā: ꝑ legem

Rom. 7. d. ſcꝫ in mēbris repugnantē legi mētis ⁊ inuiſibilem cōcupi/ ſcentiam: q̄uis eam caſta ⁊ bona vita nuptiarum nō ſinat valere: niſi q̄tū ex ea poſſunt generi ſubſtituendo ꝯſpice/ re. Ille aūt nō ibi decimatus eſt: cuius caro inde nō feruo rē vulneris: ſed materiā medicaminis traxit. Nā ip̄a deci matio ad p̄figurandā medicinā pertinuerat: illud in abrae carne decimabat: qd̄ curabat nō illud vn̄ curabat. Eadeꝫ enī caro abrae: vel ip̄i⁹ p̄mi hoīs ſimul gerebat ⁊ vulnus p̄ uaricatiōis ⁊ medicamētū vulneris. Uuln⁹ p̄uaricationis in lege mēbroꝝ repugnat legi mētis: q̄ ꝑ oēm inde ꝓpaga

Ibidē tā carnē ſeminali rōne q̄ſi trāſcribit. Medicamētū aūt vul neris idē ſine ope ꝯcupiſcētiali i ſola materia corꝑali ꝑ di uinā ꝯceptōis formatōiſq̄ rōnē de ỽgie aſſūptū ē. f ¶ Si ḡ. Amb. Incipit hic veteris ⁊ noui teſta. differētias dare. Si ḡ. ſacerdotij trāſlatio eſt/ neceſſario ⁊ legis. Nō poteſt enī ſacerdos

a ¶ h̄ eſt qd̄ ſupi⁹ dixit diuiſit. ¶ princeps

dit de precipuis abraam patriar

patrū noſtroꝝ. ¶ hic ꝓfert eū leuitis.

a cha. Et quidē de filijs leui ſacer a b

dotium accipientes: mandatum c

a ¶ nō ab aliq̄ ſūmo viro vel alieno ſꝫ a po/ pulo. ¶ humili.

habent decimas ſumere a popu

¶ nō aliter q̄ꝫ p̄cipit lex. a ¶ in q̄bus lꝫ me/ lius ꝯſidere. ¶ a pplo. ſ.

b lo ſm̄ legeꝫ: id eſt a frātrib⁹ ſuis. d

¶ i eo ꝙ ſumūt decimas p̄ſūt: q̄ꝗ̄ ⁊ ip̄i exi. ⁊c̄. i. ſimiles ſunt genere.

Qn̄q̄ ⁊ ip̄i exierūt de lumbis ab/

a ¶ filij leui a frib⁹: ſꝫ melchiſedech ḡnatio cui⁹ nō numerat i iudeis: q̄ſi q̄ erat alienige na abſq̄ leg' mādato ſua auctē ſumpſit ⁊c̄.

rae. Cuius autē generatio nō an e

numerat in eis: decimas ſumpſit f

¶ q̄ſi excellētior. a ¶ .ſ. abraā. b ¶ id cui ſa

ab abraam: ⁊ hunc qui habebat g h

cte ſunt. ¶ tpe maioris dignitatis.

repromiſſiones benedixit. Sine i

¶ ⁊ ſi in acceptiōe decimarū ꝯtradicit qd̄ nō maior: qꝛ ⁊ filij leui a fratrib⁹. ¶ bn̄dixit.

vlla autem cōtradictione quod k

¶ typus chriſti melior ē ꝓmiſſiōes habēte.

minus eſt a meliore benedicitur.

¶ hoc etiā mō intuemini dignitatē melchi. a ¶ .i. in ſacerdotio leuitico.

Et hic quidem decimas morien l m

¶ vbi agit de melchiſedech.

tes homines accipiunt: ibi autē n

¶ ſcriptura. a ¶ qꝛ de morte ei⁹ nihil dicit in figura xp̄i. b ¶ hoc etiā modo dignior. ¶ ꝑ quendā tropū ⁊ modū loquēdi. ¶ nō enī ꝓ pe in ſua ꝑſona leui decimas dedit: circūci/ ſus ſacerdos incircūciſo.

a b conteſtatur/ quia viuit. Et ut ita o p q

a ¶ q̄ſi ꝑ materialē cauſā. b ¶ leuitic⁹ ordo.

dictum ſit per abraam ⁊ leui qui r

a ¶ a frib⁹. b ¶ decias dedit melchi. c ¶ ꝑ ab

decimas accepit decimatus eſt.

raam. ¶ qñ abraā dedit. a ¶ vel occurrit.

c Adhuc ei i lūbis p̄ris erat qñ ob s

a ¶ pater leui abrae. ſ. b ¶ qꝛ chriſt⁹ ſm̄ mel chiſedech ⁊ hoc ſacerdotiū preeſt leuitico: ḡ ſi potes tu iudee ſolue hoc: ſi ergo conſum.

f uiauit ei melchiſedech. Si ergo t

a in ꝓpoſito: ḡ ⁊c̄. Dicēdū ꝙ i lege noua ſacerdotiū habet digni G tatē a xp̄o ⁊ nō ex dignitate paterna. ⁊ iō ille q̄ eſt maior p̄ře ep̄i: nō ꝓpter h̄ eſt maior ep̄o: ſꝫ dignitas ſacerdotij leuitici ꝓcedebat ex dignitate paterna: ꝓpter hoc nullius alteri⁹ trib⁹ admittebat. ⁊ idō bn̄ ſequit argumētū. Et ꝯfirmat argumētū ꝑ illō qd̄ ſequit:

a ¶ Et qdē de fi. leui. Ad cuius euidētiam ſciendū ꝙ leuite generaliter recipiebant deci/ mas a reliquo pplo iſrł. Inter leuitas autē il li q̄ erāt maiores illius tribus: videlꝫ ſacerdo tes ſummi filij aaron nō ſolū accipiebant deci mā cū leuitis a pplo: ſed etiā de parte leuitarū recipiebant decimā que vocabat decima deci me. Num. xviij. in ſignum ꝙ ſacerdotes erāt maiores ſimplicib⁹ leuitis: ⁊ pari rōne melchi ſedech maior fuit abraā a q̄ accepit decimas: ⁊ ꝑ ꝯſequēs maior ip̄o leui q̄ deſcēdit ab eo: ⁊ ſic idē qd̄ prius. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: Et qdē de filijs leui. Generaliter acceptis. b ¶ Sa/ cerdotiū acci. Et ꝑ ꝯſeq̄ns erant maiores. c ¶ Mandatū habem⁹ ⁊c̄. ſm̄ legem. ⁊ ꝙ noīe ppli nō ſolū intelligant ille trib⁹: ſed cuꝫ hoc etiā ſimplices leuite: exponēdo ſubdit: d ¶ Id eſt a fra. ſu. q̄q̄ ip̄e exie. de lū. abrae. ſ. melchiſedech. e ¶ Cui⁹ autē ge. nō an. eis. Quia ſcriptura nō facit mētionem de patre ⁊ mr̄e ⁊ genealogia ei⁹: vt ſupra di/ ctū eſt. f ¶ Decimas ſū. ab abraā. Sicut maior a minore. g ¶ Et hunc. Hic exponi tur ratio ſcd̄a q̄ talis eſt. Bn̄dicens maior eſt eo cui bn̄dicit: qꝛ bn̄dicēs medi⁹ eſt inter deū ⁊ illū q̄ bn̄dictionē ab eo recipit: ſed melchiſe dech bn̄dixit ip̄m abraaꝫ: vt habet Gen. xiiij. ergo fuit maior eo: ⁊ in h̄ ptꝫ magna excellen/ tia ip̄i⁹ melchiſedech: qui bn̄dixit euꝫ cui erat facta repromiſſio de xp̄o. ⁊ h̄ eſt qd̄ dicit: Et hūc. i. abraā. h ¶ Qui ha re. benedixit .ſ. ip̄e melchiſedech. i ¶ Sine vlla aūt cō tradictiōe. i. generaliter veꝝ eſt. k ¶ Qd̄ min⁹ eſt a me. benedicit. i. a maiore: qꝛ in his q̄ ſunt q̄ātitate magna idē eſt eſſe maius H qd̄ ⁊ meli⁹. l ¶ Et hic qdē. Hic ponit ter/ tia ratio q̄ talis eſt: Ille q̄ ſemꝑ viuit maior ē eo q̄ morit/ ſed abraā mortu⁹ eſt: ⁊ ſacerdotes ve. teſt. erant mortales: non ſic autē melchiſe dech: ergo maior eſt ip̄o abraā: ⁊ ſacerdotiuꝫ ei⁹ maius ſacerdotio leuitico. ⁊ hoc eſt qd̄ ſub dit: Et hic quidem. i. in ſtatu legis moyſi. m ¶ Morientes hoīes deci. accipiunt. i. ſacerdotes q̄ ſūt mortales. n ¶ Ibi aūt. i. in ip̄o melchiſedech. o ¶ Conteſtat. ſ. ſcri/ ptura. p ¶ Quia viuit. Per p̄dicta nō eſt intelligēdū ſicut intellexerunt aliq̄ heretici ꝙ ip̄e melchiſedech fuerit imortalis: ſed hoc di/ cit: qꝛ ſcriptura nō facit mentionem de morte ei⁹: ſicut de morte abrae ⁊ ſacerdotū veteris teſtamenti. ⁊ hoc ſufficit ad rōnē figure q̄ de/ bet a figurato deficere: ſicut vmbra a verita/ te. Et ideo melchiſedech per hoc ꝙ de morte eius non fit mentio in ſcriptura: ſufficienter fuit figura chriſti ſacerdotis noui teſtamenti qui viuit in eternū. q ¶ Et vt ita dictuꝫ ſit. Hic remouet qddā dubiū circa p̄dicta: qꝛ rōnes ſue ꝓceſſerunt ex hoc ꝙ abraā dedit decimas ip̄i melchiſe/ dech. Et poſſet aliq̄s dicere: licꝫ abraā fuerit decimat⁹: nō ꝓpter hoc ſequitur ꝙ leui decimatus fuerit. hoc remouet apłus dicens ꝙ imo ſequitur: ꝙ leui ⁊ omnes qui de abraā deſcenderūt adhuc erant in lumbis abrae quando dedit decimas melchiſedech: ⁊ iō leui in abraā decimatus eſt. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: Et vt ita dictuꝫ ſit. i. ſeq̄t ex dictis ꝙ r ¶ Per abraā ⁊ leui q̄ decimas ac. decimat⁹ eſt. Quia illi de tribu leui acceperunt decimas a reli/ quo pplo iſrł. s ¶ Adhuc enim in lumbis patris erat. i. abrae erat leui qñ obuiauit ei melchiſedech a quo tūc accepit deci mas. Si aūt aliq̄s ex dictis arguat ꝙ xp̄s decimat⁹ fuit in abraā qꝛ deſcēdit de eo. Dicendū ꝙ nō valet: qꝛ deſcēdit ab abraā ſm̄ corpulentā ſubſtantiā tm̄: ſed nō ſm̄ rōneꝫ ſeminalē. Et iō nō fuit decimat⁹ in eo: qꝛ nō fuit ꝯcept⁹ ex ſemie virili: ſed ỽtute ſp̄ūſſcī: ⁊ hoc habet [illegible] tractari. iij. ſniaꝝ. ꝓpter qd̄ ad p̄ns dimitto. t ¶ Si ḡ ꝯſūmatio. Hic ex p̄dictis ꝓbat apoſtolus ſacerdotiū chriſti eſſe

I enim ſacerdos ſine teſtamēto
A ꝛ lege ꝛ preceptis eſſe. Trāſlatū
dū eſt ꝗ a lege ad euangeliū.
Si ꝗ ꝯſum. Uel ꝓtulit hacte⸗
nus ſacerdotiū xp̄i: qḋ ſm or⸗
dinem melchiſedech leuitico:
nūc addit ꝙ ſacerdotiū xp̄i le⸗
uiticū deſtruat: quo deſtructo
neceſſario etiā deſtruitur lex.
Quaſi: ſi leuiticū ſacerdotiū
ꝯſūmabat: fruſtra ſurgeret ali⸗
us ſm ordinē melchiſedech: ſꝫ
ſurgit ali⁹: qḋ ibi notaꝛ. Trāſ⸗
lato ſacer. Qḋ ꝛ ꝓbat ibi: In
ꝗ eni hec dicūꝛ. ꝛ ibi: ꝛ ampli⁹
adhuc manifeſtū eſt ꝗ illud nō
cōſūmabat. a Sub ipſo.
Quia in manu ſacerdotis lex:
ꝛ ꝑ eū ipleꝛ lex: ꝗ dꝫ ꝯſūmare
Hec tranſlatio ꝑfigurata fuit
i ſamuele ꝗ de tribu ephraim
elect⁹ ē ſacerdos a dn̄o: repro
batis filys heli dn̄o dicente:
Reg.2.f Qui honorauerit me honora
bo eū: ꝛ ꝗ inhonorauerit ꝛc̄.
b Trāſlato ei ꝛc̄. Qꝛ ali⁹
ſurgat ſubſequenter ꝓbat ꝛ ꝑ
tribū et ꝑ ritū. Per tribū ibi:
In ꝗ eni hec ꝛc̄. Per ritū ibi:
Et ampli⁹ ꝛc̄. Trāſlato eniꝫ
ſacerdotio. Quia eni ſimul et
ab eodē ꝛ ſub eadē ſponſione
vtraqꝫ data ſūt: qḋ de vno dꝛ
neceſſe eſt de altero itelligiꝛ.
c In ꝗ hec. Uere trāſferꝛ
ſacerdotiū ꝛ ſurgit ali⁹: qḋ idē
B eſt dicere: qꝛ ꝑ tribū et ꝑ ritū.
Primū de tribu oñdit. Poſt⸗
ea de ritu. d Manifeſtū
Sacerdotij tranſlatio eſt eni ꝛc̄. de tribu ad tribuꝫ
trāſlatū eſt ſacerdotiū: ḋ ſacer
dotali ad regalē vt eadē ſit ſa⸗
cerdotalis ꝛ regalis. Et itue⸗
re myſteriū. Primū fuit rega
lis poſtea facta eſt ſacerdota⸗
lis: ſic xp̄s rex erat ſemꝑ. ſacer
dos aūt factus eſt: qñ carnē ſu
ſcepit: qñ ſacrificium obtulit.
e Et ampli⁹. Quia ſi tri⸗
b⁹ in ſamuele mutata erat: nō
tñ rit⁹. Ut. f Nō ſm le. i.
ſm carnalē itellectū leg': vt fa
ceret ſm carnales obſuātias.
ſꝫ ſm ꝟtutē ipi⁹ leg'. i. ſpūalē
intellectū: quē exequētes vitā
hñt etnā. Diſtat iter ſacerdo⸗
tiū ꝛ ſacerdotiū. Illḋ carnale:
h ſpūale. Illud tpale: h etnā.
Uel: g Uite inſo. Cōte⸗
ſtaꝛ eni de⁹ pr̄ iureiurādo: tu
es ſacer. in eter. h Cōte⸗
ſtaꝛ eni. dauid mecū: vel cuꝫ
alys mult' ſcipturis: ꝙ xp̄s eſt
ſm melchi. ſꝫ fidelib⁹ ponit ip
ſa ꝟba dauid: tu es ſa. i eter.
i Reprobatio ꝗ. Cauſaꝫ
ſupponit: ꝗre vet⁹ ſit deſtructū
cū de⁹ illḋ dederit: ꝛ nouū te.
ſubſtitutū: qꝛ tpe ſui ſtat⁹ illud
fuit infirmū: ꝛ nūc prorſus in⸗
utile. Hoc aūt ꝑficit: qḋ valet
ad laudem noui ſacerdotis.
k Inutilitatē. Quia p⁹
aduentū xp̄i inutile eſt fieri ea
ꝗ olim fiebāt vt hec ꝑdicerēt.
Circūciſio eni ꝛ cetera hmōi.
priori populo per vetus teſta
mentū diuinitus data ſunt ad
ſignificationē

¶ perfectio. a ¶ qꝛ aaron de leui.
ꝯſummatio ꝑ ſacerdotiū leuiti a
a ¶ qḋ deberet eſſe. b ¶ interpoſitio.
c ¶ ſacerdotio: vt in manu eius ſit.
a cum erāt: popul⁹ enim ſub ipō b
¶ poſtqꝫ vetus cōſummaret.
legē accepit: ꝗd adhuc neceſ⸗ c d
a ¶ dici a ꝓpheta dauid. b ¶ hoc nō di
cereꝛ: ſi illud melius eſſet.
ſarium fuit ſm ordinē melchi⸗
a ¶ ſm ritū ꝛ tribū. b ¶ qui a peccato
liberauit quod nō illi.
ſedech aliū ſurgere ſacerdotē
a ¶ in aliꝗ hoc addit: ne vtrūqꝫ tenere
et nōn ſm ordinē aaron dici:
putes. a ¶ iō dico legē ſub ſacerdotio:
qꝛ ſic noto quod deſtructo ſacerdotio de
ſtruaꝛ ꝛ lex: que nō niſi ſub eo.
b †Trāſlato eni ſacerdotio: ne e
ceſſe eſt vt ꝛ legis trāſlatio fiat.
a ¶ xp̄s in cui⁹ ꝯſideratiōe. b ¶ tu es ſa
cerdos i eternū ſm ordinē melchiſedech.
c In quo enim hec dicūtur: de f g
¶ de iuda. ¶ nō de tribu leui. ¶ alia.
alia tribu eſt: de qua nullus al h
¶ vel altari. ¶ vere de alia.
d tario ꝑſto fuit. Manifeſtū eſt i
a ¶ vt eadē ſit ſacerdotaꝛ ꝛ regaliſ: vt fu
it melchiſedech rex ꝛ ſacerdos. ¶ xp̄s.
enim ꝙ ex iuda ortus ſit dn̄s
¶ vt de ea eſſet aliꝗs ſacerdos.
noſter: in qua tribu nihil de ſa
cerdotibus moyſes locut⁹ eſt.
a ¶ hec eſt firmior ꝓbatio ꝑ ritū. ¶ qꝫ ꝑ
tribuū. b ¶ ꝙ transferꝛ ꝛ ſurgit alius.
e Et amplius adhuc manifeſtū k
¶ qꝛ. ¶ ritū.
eſt: ſi ſm ſimilitudinē melchi⸗ l
a ¶ vt ille panē ꝛ vinū abſtractū hic diſci
pulis in eiſdē ſpeciebꝰ carnē ꝛ ſanguinē.
ſedech exurget ali⁹ ſacerdos:
¶ alius. ¶ ſm ꝑceptū legis. ¶ ꝗ lex ſo⸗
f qui nō ſm legem mandati car
lūmodo mādabat ꝛ ꝓmittebat carnalia.
a ¶ diuinitatē ꝗ in eo eſt: ꝑ quā dat vitā
nalis factus eſt: ſed ſm virtutē m
eternā: ſicut placuit diuinitati. a ¶ ꝙ
ſm melchiſedech cōteſtaꝛ auctoritas.
g h vite idiſſolubilis. Cōteſtaꝛ ei n
quoniā† tu es ſacerdos in eter
nuꝫ ſm ordinē melchiſedech.
a ¶ vt ſit loc⁹ grē. b ¶ qꝛ aliꝗd dꝫ ſeꝗ.
i Reprobatio ꝗdē ſit ꝑcedētis g p
a ¶ veteꝛ leg'. b ¶ quā habuit dū ſtetit
ſ malicia vt heretici mihi dixiſſe ſponūt.
¶ ꝛ ſi aliꝗd fecit: nō plene iuſtificauit.
mādati ꝓpter infirmitatē ei⁹ q
a ¶ quā nō hꝫ: cū mō ſolū infirma ſꝫ etiā
dānoſa nūc ſi teneꝛ. ¶ infirma tūc lex.
k et inutilitatē. Nihil eni ad ꝑfe r
¶ ꝛ ſi aliꝗ tūc ꝑfecti: nō ex ea ſed ꝑ fidē
venturi. ¶ neminē iuſtificatōe ꝑfecit. ¶ il
la reprobaꝛ. a ¶ ſit ꝑ pontificē ꝑdictū.
ctū adduxit lex. Introductio
a ¶ ibi ſperabanꝛ tpalia: hic celū. ¶ .i.
legis per quā ſperaꝛ gloria.
ꝟo melioris ſpei per quā ꝓxi⸗
a ¶ h ite ad cōmēdationē noui ſacerdo⸗
tis de cui⁹ ordinatiōis ꝗlitate hic agiꝛ.
mamus ad deū. Et quantū ē: a

Hic xp̄i eſſe excellēti⁹ ſacerdotio leuitico ꝛ euacua C
re ipm̄: ꝑ hoc ꝙ eſt ſm ordinē melchiſedech ſm ꝙ
dꝛ pſ̄. cix. a. vbi dꝛ de xp̄o: Tu es ſacerdos i eter.
ſm ordinē melchiſedech: vt. ſ. dictū eſt .v. ca. ꝛ di⸗ Diuiſio
uidiꝛ in duas ꝑtes ſm duas rōnes. ſcḋa incipit
ibi: Et ampli⁹. Ad euidētiā ꝑme rōnis notādū ꝙ Sacerdos
ſacerdos nō eſt ſine lege. ſm ꝙ dꝛ in Glo. ꝓpter nō eſt ſine
qḋ ꝛ lex vet⁹ adminiſtrata fuit pp̄lo ꝑ ſacerdotes lege
veteris teſtamenti. et ſimilr̄ lex noua ꝑ ſacerdotiū
chriſti: ꝛ ideo lex ꝛ ſacerdotiū ſeſe cōcomitanꝛ: ita
ꝙ mutato vno ꝛ aliud mutaꝛ. ex quo pꝫ ꝙ cū ſcri
ptura dicit pſ̄. cix. ꝙ ſacerdotiū xp̄i debebat ſur⸗
gere ſm ordinē melchiſedech ꝗ eſt alius ab ordi⸗
ne leuitico: eo ꝙ ſacerdotiū leuiticū fuit imperfe⸗
ctū: aliter nō eēt neceſſe imo ſuperfluū ſurgere ſa
cerdotiū nouū ſm ordinē aliū. ꝛ ideo ſacerdotiū
leuiticū ceſſat aduenīete ſacerdotio xp̄i: ſicut vm⸗
bra aduenīete veritate: ꝛ imperfectū adueniente
ꝑfecto ꝛ eodē modo lex vetus aduenīete noua: qꝛ
lex ꝛ ſacerdotiū pari paſſu currūt. ꝛ hoc eſt qḋ di
ciꝛ: Si ergo cōſūmatio. i. ꝑfectio. a Per † De cōſti. c
ſacer. leui. erat. ſupple nō eſſet neceſſariū aliud tranſlato.
ſacerdotiū. cui⁹ cauſa ſubdiꝛ: b Populus eni
ſub ipo. i. ſacerdotio leuitico. c Lege acce.
in monte ſinai: vt pꝫ Exo. xx. Si ꝗ illud ſacerdo⸗
tiū fuiſſet ꝑfectū. d Quid adhuc neceſ. ꝛc̄.
.i. qui nō diceretꝛ ſacerdos ſm ordinē aaron: ſed
ſm aliū ordinē. q. d. nō fuiſſet neceſſe. ꝛ ideo cum
hoc neceſſe appareat ex ſcriptura pſ̄. cix. que dicit
ſurgere ſacerdotiū xp̄i ſm ordinē melchiſedech. ꝑ
hoc manifeſte pꝫ ꝙ ſacerdotiū leuiticū ꝛ aaroni⸗
cum qḋ idē eſt euacuaꝛ ꝑ ſacerdotiū xp̄i: ꝛ per cō⸗
ſequēs lex vetus ꝗ illud ſacerdotiū cōcomitaꝛ. et
hoc eſt qḋ ſubdiꝛ: e Trāſlato eni ſacer. ne
ceſſe eſt vt le. trāſ. fiat. ꝙ autē ſacerdotiū vete
ris legis ſit tranſlatū: declarat ap̄ſs vlteri⁹: ꝑ hoc
ꝙ xp̄s a quo incipit ſacerdotiū noui teſtamēti nō
fuit de tribu leui de qua erāt ſacerdotes iſti: ſꝫ de D
tribu iuda de qua loquiꝛ pſ̄. ꝛ hoc eſt quod dicit:
f In quo eni hec dicunꝛ. i. in xp̄o de quo ꝑ
dicta ſcriptura ipleri diciꝛ: g De alia tribu
eſt. i. de tribu iuda. h De qua nul. altario
ꝑſto fuit. ad miniſtrādū vt ſacerdos. i Ma
nifeſtū eſt eni ꝙ ex iuda ort⁹ ſit do. no. ꝛc̄.
patet lr̄a. k Et ampli⁹ adhuc ma. eſt. Hic
ponitꝛ ſcḋa ratio que talis eſt. Neceſſe eſt ſurgere
aliū ſacerdotē vt pꝫ ꝑ rationē ꝑdictā: ꝗ neceſſe fu
it ſurgere aliā legem: qꝛ ſacerdotiū ꝛ lex pari paſ⸗
ſu currūt. vñ et ſicut ſacerdotiū illud cōſiſtebat in
ꝗbuſdā ſacrificiis carnalibus: ſic ꝛ lex ꝓmittebat
bona carnalia. lex aūt noua ꝓmittit bona ſpiritu⸗
alia ꝛ eterna: ꝛ ideo lex vetus et eius ſacerdotiū
euacuanꝛ ſicut ꝗdā imꝑfecta ꝛ infirma: et hoc eſt
qḋ dicit ap̄lus: Et ampli⁹ adhuc mani. eſt. i.
alia ratione pꝫ ꝓpoſitū. l Si ſm ſimilitu.
melchiſe. exurgat alt⁹ ſacer. ꝛc̄. i. inſtitutus †pſ̄. 109. a
ſicut erat inſtitutio ſacerdotii ve. legis. m Sꝫ
ſm virtutē vite inſolu. i. eterne qḋ declarat ꝑ
ſcripturā dicēs: n Conteſtaꝛ eni ſcriptu.
de xp̄o. Tu es ſacer. in eter. ꝓpter qḋ ſequiꝛ:
o Reprobatio ꝗdē. i. euacuatio. p Fit
ꝑcedētis mādati. i. veteris legis ꝗ fuit prior
noua ordine tpis: nō tñ ordine dignitatis: qꝛ im⸗
ꝑfecta ꝑcedūt ꝑfecta in tpe: ꝛ ſubdit cauſam eua⸗
cuationis. q Propter infirmitatē eius ꝛ
inutilita. diciꝛ eni lex vetus infirma: qꝛ nō pote
rat inducere ad beatitudinē ꝗ eſt finis legis diuī
ne. diciꝛ etiā inutilis: qꝛ nō cōferebat gratiā. ha⸗
bebat tñ vtilitatē inꝗtū retrahebat ab idolatria
ꝛ diſponebat ad xp̄m ſicut ei⁹ figura. ꝛ ꝓpter hoc
ſubdit: r Nihil eni ad ꝑfe. addu. lex. qꝛ nō
cōferebat ꝑfectionē gratie ꝛ glorie: ſed hoc ſerua
baꝛ ꝑfectiōi legis noue ꝗ cōfert vtrūqꝫ. et hoc eſt
qḋ ſubdiꝛ: Introductio ꝟo melioris ſpei ꝑ quam
ꝓximamus ad deū. s Et ꝗtum eſt. Oſtēſa
excellētia ſacerdotii xp̄i ad ſacerdotium leuiticum
per illud qḋ in auctoritate premiſſa diciꝛ: ſm or⸗
dinem melchiſedech: hic conſequenter hoc idem
oſtēdit per

ſignificationē futuroȝ q̃ p xp̃m oportebat impleri. Quib⁹ ad uenientib⁹ remãſerũt illa xp̃ianis tm̃ legẽda ad intelligẽtiã pre miſſe ꝓphetie: nõ autē neceſſario faciẽda: q̃ſi adhuc expectãdã eſſet / vt veniret reuelatio dei. q̃ his ſignificabat̃ eſſe vẽtura. Proinde nũc q̃ſq̃s xp̃ianoȝ ſilr ea celebrare voluerit: q̃ſi ſopi tos cineres eruens: nõ erit pius dedu ctor vel baiulus corporis: ſȝ impi⁹ ſepul/ ture violator. a ¶ Dixit: Tu es ſa/ cer. i eternũ: ⁊ q in eternum: iurauit dñs. b ¶ In tm̃ ⁊c. ex laude ſacerdo tis īfert cõmẽdationē legis. c ¶ Me lioris. Quia meliora. i. etna ꝓmittit: vet⁹ tpalia. d ¶ Hic aũt q ma. ⁊c. Sicut ille pmanet: ita ⁊ lex quã attu/ lit: in q̃ vera remiſſio pctõȝ: ⁊ ppetua gra: qd q vetus lex nõ potuit: excluſa eſt. Qz aũt pmanet in eternũ oñdit ex põtifice: q vn⁹ eſt: qd nõ eſſet niſi eſſet imortalis: ſicꝫ in lege multi, q mortales. e ¶ Unñ ⁊ ſalua. Oñſo q p ſacerdo/ tiũ xp̃i vet⁹ ſacerdotiuȝ ⁊ lex deſtruit̃: cõmẽdat actũ ipſius deprimẽdo p ↄtra riũ actũ veteris ſacerdotij. f ¶ Sctũs. Interi⁹. g ¶ Innocēs. Manibus. h ¶ Impollutus. Corpe. i ¶ Se gregat⁹ a pec. i. ab oĩ pctõ imunis.

ps. 109. a

¶ q. ¶ ieſus fact⁹ eſt ſacerdos. ¶ leuitici.
nõ ſine iureiurãdo Alij qdē ſine
¶ quaſi qñq̃ mutandi.
iureiurãdo ſacerdotes facti ſũt.
¶ ieſus. ¶ fact⁹ eſt ſacerdos. ¶ facto.
Hic aũt cũ iureiurãdo per eum
¶ deũ patrē. ¶ ieſum. ¶ in cõcuſſa veri tate firmauit. ¶ hoc dicit ꝓpheta.
q̃ dixit ad illũ† Iurauit dñs ⁊ nõ
a ¶ nõ imutabit factũ.
penitebit eum: tu es ſacerdos in
¶ q cũ iureiurãdo ⁊ q p eũ ꝓximam⁹ ad deũ.
¶ vt ſacerdotium pẽt. ⁊ lex ei⁹. a ¶ q̃ ſit ve/
eternuȝ. In tm̃ melioris teſtamẽti
rus. a ¶ i. aſſertor. b ¶ hoc itē modo digni or ieſus: q. ¶ leuitici.
ſpõſor fact⁹ ē ieſus. Et alij qdēȝ
plures facti ſũt ſacerdotes ſm le
gē: idcirco q morte ꝓhiberent̃ p
¶ in vita hac. ¶ ieſus.
manere: hic autem eo q maneat
in eternum: ſempiternũ habet ſa
a ¶ q manēs ſempiternũ habet ſacerdotiũ.
cerdotiũ: Unde ⁊ ſaluare imper
a ¶ ieſus ipſe accedēs ad deũ. b ¶ vel accedē tes. c ¶ nõ p alienas hoſtias ſȝ p ſe viuã ho ſtiã. ¶ nõ p aliũ põtificē. ¶ vñ: Nemo ve/
petuũ põteſt accedēs per ſemet/
nit ad patrē niſi p me. ¶ iõ pt ſaluare qd nõ
ipſm ad deũ: ſemp viuēs ad inter
eiq. ¶ repñtatione ſui ex ea eni natura q̃ põtifex eſt. i. humana quã celis intulit inter pellat p nobis. a ¶ accedens per ſe.
pellãdũ p nobis. Talis eni decē
¶ filij iſrael alios habuerunt.
¶ poſitione virtutũ ⁊ mẽte.
bat vt nobis eſſet põtifex: ſanct⁹:
a ¶ ad ꝓximũ. b ¶ remotiõe maloȝ. c ¶ nõ tãtũmodo impollut⁹: ſed ſemp ſine peccato.
innocēs: impollutus: ſegregatus

Ni. de ly.

¶ Qui nõ oñdit p h qd ibidē dr: Iurauit dñs ⁊ arguit̃ ſic: Illud qd ſtatuit̃ ſub iura/ mẽto firmi⁹ eſt q̃ illud qd ſtatuit̃ ſine iuramẽto. vñ ⁊ iuramẽtum diuinũ eſt ſignũ certiſſimũ ſui ↄſilij: qd eſt imuta bile: vt dictũ eſt ca. vi. ſacerdotiũ autē xp̃i iſtitutũ ē a deo ⁊ ſub iuramẽto: vt pȝ p ſcripturã ps. cix. a. Iurauit dñs et nõ penitebit eũ tu es ſacerdos i etnũ. ſacerdotiũ autē leuiticũ ſine iuramẽto inſtitutum eſt a deo: vt pȝ Exo. xxviij. vbi dr ſic: Applica fratrē tuũ aarõ cuȝ filijs ſuis de medio filioȝ iſrl vt ſacer/ dotio fungãt̃ mihi ⁊c. ibi nullũ īterpo nit̃ iuramẽtũ diuinũ: ergo ſacerdotiuȝ xp̃i firmi⁹ ⁊ excellẽti⁹ eſt ſacerdotio le/ uitico. ⁊ hoc eſt qd dr hic: Et q̃tũ eſt hoc nõ ſi. iu. q. d. magnũ eſt valde q ſacerdotiũ xp̃i nõ eſt inſtitutũ ſine iura mẽto diuio: q nõ ſic factũ eſt de ſacer/ dotib⁹ veteris legis. ꝓpter qd ſequit̃: a ¶ Alij qdē ſi. iure. ſa. fa. ſũt. ſ. in veteri lege. b ¶ Hic aũt. i. xp̃s. c ¶ Cũ iureiurãdo. Inſtitut⁹ eſt. d ¶ Per eũ. i. p patrē. e ¶ Qui di. ad illũ: Iurauit dñs ⁊c. Et q ſacerdos medi⁹ eſt inter deũ ⁊ pplm: referēs pplm in deũ ⁊ bñficia dei ad pplm. ideo quãto melius eſt ſacerdotiũ xp̃i: tãto meliora bñficia p ipſm ꝓmittunt̃ pplo. ⁊ hoc eſt qd ſubdit̃: f ¶ In tm̃ meli. te. i. melioȝ bonoȝ. ſ. eternoȝ: q noie teſtamẽti deſignat̃ aliqũ bonum qd dat̃ p te ſtamẽtũ. teſtamẽtũ autē nouũ ꝓmittit bona celeſtia ⁊ etna: qd ꝓprie eſt teſtamẽtũ xp̃i. iõ ſeqt̃: g ¶ Spõſor fa. ē ie. In ve teri autē teſtamẽto nõ ꝓmittebãt̃ niſi bona carnalia: q̃ mentē hoīs nõ q̃etãt. h ¶ Et alij qdē. Hic ↄñr ꝓbat ſacerdotium xp̃i excellere ſacerdotiũ leuiticũ: p h qd dr in auctate ps. ꝓmiſ/ ſa de xp̃o. Tu es ſacerdos in eternũ. Et diuidit̃ in duas: q ꝓ mo facit qd dictum eſt. ſcdo ex hoc ↄcludit efficaciã ſacerdotij xp̃i / ibi: Unñ ⁊ ſaluare. Circa ꝓmũ ſciẽdum q illa q̃ ſunt corru/ ptibilia in corporalib⁹ multiplicant̃ in eadē ſpecie: ſicut pȝ ad ſenſuȝ. iſta autē q̃ ſũt incorruptibilia nõ ſic multiplicant̃: ſicut pȝ q eſt vnicus ſol ⁊ vnica luna. In ſacerdotio autē leuitico fuerunt plures ſũmi ſacerdotes ſibynuicē ſuccedẽtes: q elea/ ȝar ſucceſſit aaron ⁊ phinees ipſi eleaȝaro. ⁊ ſic de alijs. In ſa/ cerdotio aũt xp̃i eſt vnic⁹ tm̃ ſũm⁹ ſacerdos. ſ. xp̃s. alij autē oēs nõ ſunt niſi miſtri: ſm q dicit aplo. j. Cor. iiij. Sic nos exiſti/ met homo vt miniſtros xp̃i ⁊c. ex qb⁹ pȝ q ſacerdotium leuiti cũ fuit corruptibile ⁊ trãſitoriũ: ſacerdotiũ vo xp̃i incorruptibi le eſt ⁊ eternũ. eternũ aũt excellẽti⁹ eſt corruptibili. ꝫ ⁊c. ⁊ hoc eſt qd dr: Et alij qdē plres fa. ſũt ſacerdotes. in lege vete ri. ⁊ cã ſubdit̃: i ¶ Idcirco. i. ꝓpt h. k ¶ Qz morte ꝓhi/ berent̃ pmanere. ĩ eẽnt corruptibiles. l ¶ Hic aũt. i. xp̃s. m ¶ Eo q ma. in eternũ. Sempiternũ habet ſacerdotiuȝ. n ¶ Unñ ⁊ ſaluare. Hic ex pdictĩ ↄcludit efficaciã ſacerdotij chriſti. effectus eni eternus nõ põt induci a cauſa tẽporali: ſed tm̃ a cauſa eterna. ⁊ ideo chriſtus q̃ eſt ſacerdos in eternũ: põt dare ſalutē eternã. ⁊ hoc ē qd dr: Unñ ⁊ ſalua. in ppe. põt. Modus autē p quē hoc facit eſt nature excellentia ⁊ pietatis abundãtia. primũ pȝ: q licet habeat naturã humanã p quã diſtat a patre. eſt tm̃ vnita nature diuine p quã indiſtãs eſt ab eo. ⁊ hoc tãgit̃ cum dr: o ¶ Accedēs p ſe. ⁊c. Accedere eni ad aliquē nõ ↄuenit niſi ei qui aliq̃ mo do diſtat ab eo. xp̃s autē diſtat a patre ſm naturã humanã tm̃: ⁊ hoc mõ com/ petit ei accedere ad patrē. veruntamē q habet eandē naturã cum patre. ido accedit p ſemetipſm. hoc autem non põt cõpetere alicui pure creature: ⁊ quia ī chriſto eſt excellentia nature diuine: ſe quitur q ſemp viuit: q ſemp vita diui na eſt eterna: ⁊ hoc eſt qd dicit̃: Sēp viuēs. excellentia autē pietatis tãgit̃ cum dicit̃: p ¶ Ad interpel. p no/ bis. Quia licȝ tãte excellentie ſit ſicut dictũ eſt: tñ ex ſua pietate eſt aduocat⁹ noſter: ſm q dicit̃. j. Io. ij. a. Aduoca tum habemus apud patrē ieſum xp̃m. interpellat eni p nobis in corpe qd p nobis aſſumpſit: ipſm patri repñtan/ do. ſimiliter in aĩa p ipſm naturale de ſiderium de noſtra ſalute exprimendo. q ¶ Talis eni. Poſtq̃ oñdit ſacerdo tij xp̃i excellentiã. hic ↄñr oñdit ei⁹ ne/ ceſſitatē. pfectũ eni neceſſariũ eſt ad ex cluſionē impfectiõis. ſacerdotiũ autē le/ uiticum fuit ipfectuȝ: ⁊ iõ neceſſarium fuit ſacerdotiũ xp̃i qd eſt pfectũ: ⁊ ido oñdit ꝓmo q q̃cq̃d pfectionis fuit in ſa cerdotio leuitico totum eſt in xp̃o. ſcdo q ab eo excludit̃ quicq̃d erat impfecti/ onis / ibi: Qui nõ habet neceſſitatem. Circa ꝓmum ſciẽdum q in ſacerdotio ve. te. requirebat̃ ſanctitas: vt habet̃ Leui. xxi. d. Panes dei ſui offerunt. iõ ſancti erunt. Reqrebat̃ etiã inocẽtia. Leuit̃. xxij. b. Cuſtodiãt pcepta mea vt nõ ſubiaceãt pctõ. inocẽtia eni eſt puri tas a pctõ. Reqrebat̃ etiã impollutio. Leui. xxi. c. Homo de ſemine aarõ ſa/ cerdotis qui habuerit maculã non acce dat offerre ⁊c. Item requirebatur ſe/ gregatio a coinquinatis. Leuit̃. xxi. c. Nõ cõmiſceat ſtirpem generis ſui vulgo gentis ſue. iſta autē perfectiſſime erant in chriſto. ⁊ hoc eſt quod dicit̃: Talis eni de. vt nobis eſſet pontifex ſanct⁹. Quia chriſtus ab inſtãti ↄceptõis fuit ſan ctiſſanctoȝ. Sanctum eni idem eſt qd applicatum ad diuina. ꝓpter qd etiã res inanimate ſi ad diuinum cultũ applicent̃ di/ cunt̃ ſancte: ſicut calix altare ⁊ ↄſimilia. Humanitas vo chri/ ſti ab inſtanti cõceptionis fuit deo applicata in vnitate ſuppo/ ſiti: q̃ eſt maxima applicatio. r ¶ Innocēs. Hoc etiã maxie cõpetit xp̃o qui pctm̃ nõ fecit nec inuẽt⁹ eſt dolus in ore ei⁹ vt hr. j. Petri. ij. d. s ¶ Impollut⁹. i. ſine corpali deformita te: q talis deformitas cauſat: vel a cauſa intrinſeca ſcȝ a defe ctu vtutis formatiue / vl ex defectu materie: p quē modũ ↄtin gunt mõſtra in natura humana: ſȝ neutruȝ habuit locũ in xp̃o: q corp⁹ ei⁹ fuit formatum vtute ſpũſſcti q̃ eſt infinita. materia autē ſui corporis fuit puriſſim⁹ ſanguis beate virginis. aliter cauſat̃ deformitas a cauſa extrinſeca: ſcȝ q aliq̃s ꝓpter pctm̃ ſuum ꝑdit manu vl pede vl oculo: aut q malo regimīe aliq̃s ꝑdit manũ oculũ vel pedē: qd in xp̃o nõ habuit locum vt pȝ. t ¶ Segregat⁹ a pec. Et ſm hoc videt̃ falſum de xp̃o qd dr Mat. ix. b. Diſcũbẽte ieſu in domo ecce multi publicani ⁊ pec catores veniẽtes diſcũbebãt cũ ieſu ⁊ diſcipulis ſuis. Dicẽdũ q xp̃s venit tãq̃ medic⁹ pctõȝ. ⁊ iõ nõ debuit ſegregari a pctõ rib⁹ q̃tum ad cohabitationē. ⁊ iõ legit̃ eum pctorib⁹ comediſ/ ſe ⁊ bibiſſe ⁊ tanq̃ periſſimus medicus condeſcendiſſe propter eoȝ ſalutem

Diuiſio

Corruptibi lia multipli cant̃

K a ¶ Qui nõ ha. Qui cũ ſit talis: nõ habet neceſſitatẽ quoti
A die offerre. Non ꝙ aliqñ egeat: ſed vt ab eo remoueat qđ il-
lis cõuenit. b ¶ Hoc eni fecit. Adeo magnũ eſt ſacrificiũ:
ꝙ lꝫ vnũ ⁊ ſemel oblatũ ſit: ſufficit tñ ad eternitatẽ. c ¶ Lex
eni hoies. Illi habẽt neceſſitatẽ quotidie offerre: qꝛ infirmi:
hic ſemel ſufficit: qꝛ filius ꝑfect⁹.

rimis loc'. Silr iudicialia ad q̃ implẽda reqrit auctas iudic': C
nõ poterãt ipleri ſub eodẽ ritu niſi ꝑ ſacerdotes ꝑdictos apđ
q̃s erat auctas iudicialis: vñ Deut. xvij. a. Loquẽte ſcriptura
de q̃dã negocio iudiciali ſic dicit: Accedẽteſq; ſacerdoteſ filii le-
ui: q̃s elegerit dñs de⁹ tuus vt miniſtrẽt ei et bñdicãt in noĩe
eius ⁊ ad verbũ eoꝝ oĩe negociũ pen-
det. Ex quo ꝑꝫ manifeſte ꝙ trãſlato
ſacerdotio ve. te. neceſſe ẽ vt legꝭ trãſ-
latio fiat q̃tũ ad cerimonialia ⁊ iudi-
cialia tm̃: ñ aũt q̃tũ ad moralia q̃ nul-
lã depẽdẽtiã hẽbant a ſacerdotio ⁊c̃.
¶ In eodem ca. vbi dicit̃ in poſtilla.
Iurauit dñs ⁊c̃.
¶ Additio. iij. In eo. c. vbi dr̃: Iu-
rauit dñs ⁊c̃. Nõ videt̃ arguere aplš
ſolũ ex maiori firmitate ei⁹ qđ ſtatui-
tur ſub iuramẽto: ſꝫ cũ h̃ etiã videt̃ in-
nuere ꝙ iſtud ſacerdotiũ ſb iuramẽto
firmatũ eſt ſacerdotiũ xp̃i. ex h̃ ꝙ my-
ſteria xp̃i cõſueuerũt in ſacra ſcrĩptura
ſub iuramẽto diuino vallari. ꝯſtat ꝙ
cũ de⁹ denũciaſſet abꝛae ꝙ in ſemine
ſuo bñdicerẽt̃ oẽs gẽtes: qđ itelligit̃
ad lr̃am de xp̃o vbi interpoſuit firmũ
iuramẽtũ. Geñ. xxij. c. Per me met-
ipm iura. dicit dñs ⁊c̃. De q̃ iuramẽ-
to aplš agit. ŝ. ca. vi. Similr cũ de re-
gno xp̃i ageret̃ i pš. q̃ icipit: Memẽ-
to dñe da. ⁊c̃. De⁹ ibi iterpoſuit iura- Pš. 131. a
mẽtũ. d. Iurauit dñs dauid ꝟitatẽ ⁊
nõ fruſtrabit̃ eũ de fructu vẽ. tui ⁊c̃.
Et ſic ꝑꝫ ꝙ ex interpoſitiõe iuramẽti

Nico. de lyra

eoꝝ ſalutẽ. fuit tñ ſegregat⁹ a pctõ-
rib⁹ q̃tũ ad ꝑticipationẽ cũ eis in pctõ
qꝛ talis ſegregatio erat ꝟtuoſa ⁊ ſalu-
ti nr̃e accõmoda: nõ ſic aũt ſegregatio
ꝑma. a ¶ Et excelſior ce. fa. qꝛ ſm̃
naturã diuinã excellit omnẽ creaturã.
b ¶ Quia nõ ha. ⁊c̃. Hic ꝯñr exclu-
dit a xp̃o imꝑfectiões q̃ erãt i ſacerdo-
tib⁹ ve. te. erat eni imꝑfectiõis ꝙ ſacer-
dos ve. te. nõ ſolũ offerebat ſacrificiũ
ꝓ pctis ppl̃i in die expiatiõis: ſed etiã
cũ hoc offerebat vitulũ ꝓ pctis ꝓꝓriis.
Itẽ imꝑfectionis erat ꝙ hoc fiebat nõ
tm̃ ſemel ſꝫ pluries: qꝛ vna oblatio nõ
ſufficiebat ꝓ oib⁹ pctis ꝓpẽ ſui imꝑfe-
ctionẽ. xp̃s aũt tm̃ vnã obtulit hoſtiã.
ſcꝫ corp⁹ ſuũ in cruce: nõ tñ ꝓ pctis ꝓ-
prus ſꝫ ꝓ alienis. ⁊ hoc eſt qđ dr̃ hic:
Quia nõ ha. quo. neceſ. ⁊c̃. ⁊ ꝑꝫ
lr̃a vſq; ibi: c ¶ Lex eni ⁊c̃. i. ꝓnita-
tẽ ad peccãdũ: ⁊ ſic peccabant aliqñ ſicͭ
alij hoies: nõ ſic aũt xp̃s: ꝓpẽ qđ ſbdi-
tur: d ¶ Sermo aũt ⁊c̃. i. ꝟbũ diui-
nũ loquẽs de ſacerdotio xp̃i ꝯſtituti ꝑ

a ¶ .i. poꝛib⁹ ſacerdotib⁹. b ¶ quẽ oẽs an-
geli adorãt. c ¶ omni celeſti creatura.
a peccatorib⁹: ⁊ excelſior celis fa- a
a ctus. Qui nõ habet q̃tidie neceſ- b
a ¶ qui tamẽ figura iſtius fuerũt q̃ nõ hanc
habẽt neceſſitatẽ. ¶ leuitici.
ſitatẽ quẽadmodum ſacerdotes
ꝑus ꝓ ſuis delictis hoſtias offer-
a ¶ nõ hꝫ neceſſitatẽ hãc: hoc ei. i. offerre fe-
cit nõ ꝓ ſuis: ſed ꝓ ppl̃i delictis ſemel: qꝛ ſuf-
ficit oĩbus ⁊ ideo nõ eſt opus iterari.
b re: deinde ꝓ ppl̃o. Hoc eni fecit
c ſemel ſeipm̃ offerendo. Lex enim c
homines conſtituit ſacerdotes in-
¶ peccãdi ⁊ moriẽdi: ⁊ iđ ꝓ ſe offerebãt.
firmitatem habentes: ſermo autẽ d
a ¶ dictus ꝑ dauid.
iuriſiurãdi qui poſt legem ẽſt: fi-
a ¶ conſtituit ſacerdotem. b ¶ duraturum.
¶ gratia ⁊ veritate.
liũm in eternũ perfectũ. e

iuramentũ diuinũ: vt. ŝ. dictũ eſt. oñdit ꝙ fili⁹ dei eſt cõſtitut⁹
ſacerdos no. te. qđ eſt poſt legẽ moyſi ordine tꝑis ſꝫ nõ ordie
dignitat̃. Ad maiorẽ euidẽtiã illi⁹ ꝟbi qđ habitũ eſt in h̃ ca.
Minor a maiore bñ dicendum
Qđ min⁹ eſt a maiore bñdicit̃. videt̃ qđ nõ ſit verũ generalr̃
Primo qꝛ papa ꝯſecrat̃ ab epõ Hoſtieñ. ⁊ tñ papa maior eſt
ex ipa ſua electiõe etiã añq̃ cõſecret̃: ⁊ archiepõ ꝯſecrat̃ a ſuf-
fraganeis ipo minorib⁹. In cõtrariũ eſt auctoritas apl̃i: qꝛ di-
B cit illud eſſe verũ ſine vlla ꝯdictiõe. Dicẽdũ eſt ꝙ circa hoc er-
rauerũt q̃dã heretici q̃ noiant̃ paupes de Lugduno: qꝛ eni q̃-
libet iuſt⁹ maior eſt quocũq; pctõre. iđ dixerũt ꝙ ſacerdos pec-
cator nõ põt bñdicere iuſto etiã puro laico: ſꝫ ecõuerſo q̃libet
iuſtus etiã purus laic⁹ eſt ſacerdos verus ⁊ null⁹ alius. Sed
hic error eſt nimis ꝑnicioſus: qꝛ ſi ſanctitas miniſtri ſit de ne-
ceſſitate ſacri: nulla erit certitudo in ſacris eccl̃ie: qꝛ null⁹ ſcit
certitudinaliter ſe eſſe in ſtatu gr̃e. ⁊ multo minus põt hoc ſci-
re de alio. ⁊ ꝑ ꝯñs de nullo ſciret̃ vtrũ eſſet baptiçat⁹ vel nõ:
nec de q̃cunq; alio ſacro eẽt aliq̃ certitudo. ⁊ iđ dr̃ ꝙ qñ aliq̃s
agit in ꝟtute ꝓpria: tũc q̃rit̃ de ipſo q̃s vel q̃lis ſit: qꝛ ei⁹ boni-
tas vel malicia variat ſolũ actionẽ ꝓpriã: ſꝫ qñ ſolũ agit i vir-
tute alteri⁹ nõ variat. bona eni elemoſyna dat̃ a bono ꝑ malũ
ſeruũ: ⁊ eodẽ mõ de⁹ cõfert bonũ ꝑ verũ ſacrm̃ ꝑ malos mini-
ſtros. iđ dictũ apl̃i verũ eſt. ſ. ꝙ minor a maiore bñdicit̃: qꝛ q̃li-
bet inſtitut⁹ miniſter xp̃i maior eſt q̃cũq; alio inq̃tũ eſt hõ vel
peccator. Sꝫ adhuc vna obiectio ẽ de ſacerdote corp⁹ xp̃i ꝯſe-
crãte: ⁊ nõ videt̃ ꝙ ſacerdos ſit aliq̃ mõ maior ipo. Dicẽdũ ꝙ
ſacerdoſ ꝯſecrat ipam materiã q̃ maior eſt. xp̃s aũt inq̃tũ de⁹
ꝯſecrat corp⁹ ſuũ. ⁊ ſic ꝑꝫ ꝓpoſitũ. Ad argumẽta dicẽdũ ꝙ
patẽt ex dictis. elect⁹ eni in papã ſubmittit ſe volũtarie inq̃tũ
eſt hõ: epõ Hoſtieñ. inq̃tũ eſt miniſter dei. ⁊ eodẽ mõ archi-
epiſcopus ſuis ſuffraganeis. ¶ In ca. vij. vbi dr̃ in
poſtil. Sed videt̃ alicui ꝙ iſtud argumentũ nõ valet.

Additio. j.

Argumẽtũ apl̃i nõ fundat̃ i hoc ꝙ ſi ali-
q̃s eſt maior pr̃e ꝓpterea ſit maior filio:
⁊ talis rõ multiplicit̃ deficit: ſꝫ rõ apl̃i fundat̃ in hoc ꝙ abꝛaã
apud iudeos erat maxime dignitat̃ inq̃tũ ꝙ ipm abꝛaã ꝓpo-
nere volebãt ipſi xp̃o. vñ Ioh. viij. g. Nunq̃d tu maior es pa-
tre noſtro abꝛaã? ¶ In eodẽ ca. vbi dr̃ in poſtil.
Trãſlato aũt ſacerdotio neceſſe eſt vt legis trãſlatio fiat.
¶ Additio. ij. Hoc ꝙ dicit aplš: Tranſlato aũt ſacerdotio
neceſſe eſt vt legis trãſlatio fiat. Nõ videt̃ fundari in cõcomi-
tãtia legis ⁊ ſacerdotij in generali ꝯſiderata: qꝛ ſi ſic tota lex
eẽt trãſlata trãſlato ſacerdotio qđ eſt falſum: nã lex vetus etiã
trãſlato ſacerdotio manet q̃tũ ad moralia: ſꝫ ad verã itelligẽ-
tiã dictoꝝ apl̃i videt̃ attẽdendũ ꝙ cerimonialia le. ve. vt ſũt ſa-
crificia ⁊ hmõi: nõ poterãt impleri ſm̃ ritũ moſaice legis niſi
ꝑ ſacerdotes de ſemine aarõ: vt hꝫ Num. xvj. ⁊ in alijs q̃ plu-
rimis locis

intelligi debꝫ hoc ſacerdotiũ ad xp̃m ꝑtinere. Et notãdũ ꝙ in
hoc q̃libet ꝑdictoꝝ iuramẽtoꝝ ſuꝑaddit̃ aliq̃d ad ſolẽniorẽ iu-
ramẽti firmitatẽ ꝑtinẽs. vñ Geñ. xxij. nõ ſolũ dixit: Iuraui di-
cit dñs: ſꝫ addit ꝑ memetipm iuraui ⁊c̃. Et in pš. nõ ſolũ dicit
Iurauit dñs: ſꝫ addit: ⁊ nõ penitebit eũ. Silr ⁊ i pš. Memẽ-
to dñe dauid: nõ ſolũ dr̃: Iurauit dñs dauid: ſed addit: ⁊ nõ Pš. 109. a
fruſtrabit̃ eũ. Que quidẽ additiões nõ cõſueuerunt fieri i ſa-
cra ſcriptura ⁊ in alijs iuramẽtis diuinis ⁊c̃.
¶ In eo. c. vbi dr̃ i poſ. Ad argumẽta dicẽdũ ꝙ patẽt ex dict̃.
¶ Additio. iiij. Sꝫ adhuc ꝯtra ꝟba apl̃i videnẽ multe au- D
ctoritates eẽ ſacre ſcrĩpture in q̃b⁹ ꝑꝫ ꝙ creature bñdicũt deũ:
vt cum dr̃: Bñdic aĩa mea dño. ⁊ bñdicite angeli dñi dño. ⁊
hmõi. Ad qđ dicẽdũ ꝙ bñdictio põt eẽ duplex. ſ. actiua ⁊ paſ- Pš. 102. a.
ſiua. Actiua ẽ ꝑ quã aliq̃d dat̃ a bñdicẽte ipi q̃ bñdicit̃. ⁊ tali Bñdictio
bñdictiõe de⁹ bñdicit creaturas ꝑ quã bñdictionẽ eis ꝯferũt duplex
aliq̃ bona: ſicut Geñ. j. c. Bñdixitq; eis de⁹. ⁊ ait: Creſcite ⁊
multi. Bñdictio aũt paſſiua eſt ꝑ quã nihil accreſcit illi q̃ bñdi-
cit̃: ſꝫ tm̃ illi q̃ bñdicit: ⁊ iſto mõ creature bñdicũt deũ q̃ bono-
rũ nr̃oꝝ nõ eget: vñ talis bñdictio nõ eſt niſi q̃dã mod⁹ laudã-
di. Bñdictiões aũt q̃ dant̃ a ſacerdotib⁹ ſeu miniſtris dei re-
ducunt̃ ad ꝑmũ modũ bñdicẽdi inq̃tũ i ꝑſona dei ſeu ei⁹ auctẽ
hoc faciũt ſeu imꝑcant̃. ⁊ de iſto mõ bñdicẽdi loquit̃ aplš.

Replica.

In ca. vij. vbi aplš arguit ſacerdotiũ mel-
chiſedech digni⁹ ſacerdotio leuitico. Po-
ſtill. ponit hoc mediũ: ſcꝫ q̃cq̃d eſt mai⁹ maiore. eſt etiã mai⁹ mi-
nore: ſed abꝛaã fuit maior ⁊ dignior leui: ſi igit̃ melchiſedech
fuit maior abꝛaã: fuit etiã maior leui. Sꝫ Burg. abijcit h̃ me-
diũ poſtil. di. ꝙ multipliciter deficit ⁊ ponit aliđ mediũ rõnis
apl̃i: videlꝫ ꝙ iudei reputabãt ipꝫ abꝛaã xp̃o digniorẽ dicẽtes
Ioh. viij. g. Nunq̃d tu maior es pr̃e nr̃o abꝛaã? Hic dico pri-
mo ꝙ nõ eſt ꝓbabile ꝙ mediũ poſtill. deficiat ſi regulariẽ aſſu-
mat̃. Dicere aũt iuxta illud mediũ ꝙ pater epi ſit maior epo:
eſt regulariter aſſumptũ ex medio ꝙ nunq̃ fallit in magnitu-
dine molis: ſꝫ nec etiã i magnitudine ꝟtutis: vniformiter ſub-
ſumẽdo. Dico ſcđo ꝙ accepto medio Burg. ſi verũ eſt adhuc
fuit mediũ poſtil. Nã ſi iudei reputauerũt abꝛaã maiorẽ xp̃o:
tũc ex medio poſtil. aplš ꝯcludit intẽtũ ſic ſubſumẽdo: melchi-
ſedech eſt maior abꝛaã. igit̃ melchiſedech eſt maior quocũq;
minore q̃ abꝛaã: ſed leui eſt minor abꝛaam: igit̃ eſt minor ipo
melchiſedech. ¶ In eodẽ ca. vbi dicit̃: Tranſlato ſacerdotio
neceſſe eſt vt trãſlatio legis fiat. Circa quẽ paſſum Burg. ar-
guit ꝙ illud dictũ apl̃i nõ põt fundari ſuꝑ cõcomitantia legis
⁊ ſacerdotij in generali cõſiderata: quia ſi ſic. tunc trãſlato ſa-
cerdotio tota lex fuiſſet trãſlata: qđ falſũ eſt. nã vt inq̃t Burg.
lex vetus manſit q̃tum ad moralia etiam ſacerdotio trãſlato.
Hic dico ꝙ Burgẽ. fantaſiatur. putãs precepta moralia ori-
ginaliter

E ginalr eſt de lege moſaica: qđ falſū eſt ꝛ ꝫ doc. cōiter dicētes ꝙ
ꝑcepta moralia ſūt de lege nature: Quāuis eni i lege moſaica fue
rint mag' explicata: ex hoc nō ſeqꝫ ꝙ ſint illi⁹ leg' origialiter:
ſicut ſili mō quāuis ꝑcepta moralia ſint i euāgelio mag' extēſa ꝛ
explicata ꝙ̄ i lege moſaica: ex hoc tñ nō ſeqꝫ ꝙ ſit originalr ꝑ/
cepta euāgelice leg'. eſt igiꝫ ꝯcomitātia leg' ꝛ ſacerdotij in ge
nerali.

nerali. Nec valet qđ Bur. arguit ꝺ moralib⁹: qꝛ illa nō ꝑtinēt G
originalr ad legē veterē/ſꝫ ad legē nature. ꝛ iđo ſūt indiſpēſa
bilia: ſꝫ cerimonialia ꝛ iudicialia ꝑtinēt directe ꝛ originalr ad
vet⁹ teſtamētū: ꝛ de illis generalr dixit apl's. Trāſlato ſacerdo
tio neceſſe eſt legē trāſferri. Hec ē ſnia poſtil. ꝛ ſilr Bur. poſt
fragile argumētū ſuū qđ putauit inſolubile.

Glo. ordi.

a
Capitulū
quid

CApitulū. Q. pauca Ca. VIII
dixiſſet breuiter cōplectiꝫ dignita
tē ei⁹ ſupra quā pri⁹ dixit: Capl'm
eſt breuis multoꝝ cōplexio: ſic dictū: qꝛ to
tā ſūmā breuit' capiat. b ¶ Talē habe.
Hic icipit capl'm ꝛ finit/ibi: De⁹ ꝛ nō hō.
c ¶ In ce. ꝯſedit. Vl' ſup materiales ce
los: vel ſup thronos ꝛ dñatiōes. Ibi mi/
niſter ſctōꝝ: qꝛ ſctis miniſtrat vitā eternā.
Vel in celis miſtrabat gliam ꝑ ſctā ſctōꝝ
ſignificatā. Et miniſter tabernaculi veri. i.
veritat' quā tabernaculū vet⁹ ꝑfigurabat
.ſ. iuſticiā in pñti ecclia/gliam in futura.
e ¶ Qđ. Verū tabernaculū. f ¶ Fixit
de⁹. (Vt in etnū ꝑmaneat: vmbratile đo
erat nō fixū ſꝫ portabile) ꝛ nō hō: qꝛ vet⁹
poſuit de⁹ ſed ꝑ miſtrū hoīem. d ¶ Sā/
ctoꝝ mi. Sctis augmētū v̄tutū: ꝛ vitā
eternā miſtrat. g ¶ Si ḡ eēt. Amb. Si
terren⁹ eſſet pōtifex ſicut aarō: vtiq̄ nō eſ/
ſet ſacerdos in etnū ſꝫm ordinē melchiſe/
dech: ſꝫ qꝛ aarō mortu⁹ eſt nō ē ſacerdos.
Chriſt⁹ v̄o qꝛ viuit: ſempitern⁹ ē ſacerdoſ:
nō tal' q̄les ſūt vmbratile ſacerdotiū gerē/
tes. Si ḡ. Lāfr. Nō cur xp̄s ſe obtulit: qꝛ
ſi eēt ſup t̄rā qđ ꝓ pctō toti⁹ mūdi digne
poſſet offerri: nō eēt tñ. i ¶ Sacerdos.
Offerre dign⁹ cū. i. Quia eēnt q̄ offerrēt:
ꝛ iđ mūd⁹ ſe obtulit mūdū. Vex eni ſacer
dotiū rite nō poſſꝫ offerri niſi ꝑ ſacerdotē
F iuſtū ꝛ ſctm̄. Quis aūt tā iuſt⁹ ꝛ ſctūs ſa/
cerdos ꝙ̄ vnic⁹ dei fili⁹: q̄ nō op⁹ hr̄et ꝑ ſa
crificiū ſua purgare pctā nec origialia nec
ſupaddita. Vel ita: ¶ Si ḡ. Q. ꝛ qꝛ oīs
ſacerdos ꝯſtituiꝫ ad offerēdū: ḡ ꝛ xp̄s ob
tulit: cui⁹ rei merito/ ꝛ in celū aſcēdit. Et
ſic oportebat fieri: qꝛ ſi eēt ſup t̄rā. i. nōdū
intraſſet in ſcā ſctōꝝ. i. in interiora celi: nō
eēt ſacerdoſ. i. ſui ſacerdotij rit⁹ nō celebra
retꝫ: cū adhuc ſupeēſſet ſacerdotiū ſꝫm aarō.
Reſtat ergo vt ip̄e ſe offerat. ¶ Ambro.
Qđ offerat: ꝛ cū aliq̄d vl' illđ erit ſup t̄rā/
vel celeſte: ſꝫ nō ſup t̄rā: qꝛ ſi h̄ eſſet iā nō eſſet ſacerdos. ḡ celeſte ē
qđ offert. ¶ Chryſ. Sup t̄rā ē q̄cq̄d i carnalib⁹ vl' ꝓ carnalib⁹ of/
ferꝫ. ¶ Chry. q̄d eni tā cōgruēter ꝓ hoīb⁹ offerreꝫ ꝙ̄ humana ca
ro ꝛ q̄d tā aptū imolationi ꝙ̄ caro mortalis. Et quid tam mundū
ꝓ mūdanis vitiis mortaliū ꝙ̄ ſine vlla contagione carnalis ꝯcu/
piſcētie caro nata in vtero ꝛ ex vtero v̄ginali. ꝛ q̄d tā grate offer/
ri ꝛ ſuſcipi poſſet ꝙ̄ caro ſacrificij nr̄i? Vt (qꝛ q̄tuor ꝯſiderantꝫ in
oī ſacrificio. ſ. cui offeratꝫ: a q̄ offeratꝫ / q̄d offeratꝫ / ꝓ q̄bus offeratꝫ)
idē ip̄e vn⁹ veruſq̄ mediator ꝑ ſacrificiū pacis recōcilians nos deo:
2. Cor. 5. b vnū cū illo manēs cui offerebat vnū in ſe faceret offerebat: ꝓ q̄b⁹
vn⁹ ipſe eſſet q̄ offerebat ꝛ qđ offerebat. Vel: Si ḡ. Aug⁹. q. Et
qꝛ chriſt⁹ ꝯſtituiꝫ ad offerēdū. ḡ vel eſt terrenus vel celeſtis ſacer/
dos. ſed terren⁹ nō: qꝛ Si eſſet ſup terrā. i. ſi terren⁹ eſſet pōtifex
vt aaron. h ¶ Nec eēt. vtiq̄ Sacerdos. In eternū ſꝫm ordi.
mel. nec neceſſe foret. k ¶ Cū eēnt ꝛc. Si ḡ eſſet. Hiero. Quia
oīs offert ſi eſſet terren⁹ aliq̄s q̄ poſſet mūdare gen⁹ humanū non
eſſet ſacer. ſꝫm ordi. mel. qꝛ ſatis eſſent q̄ offerrēt legalia: ſed qꝛ illi
erāt mortales ꝛ peccatores: ꝛ iđo humanū gen⁹ mūdare nō valē/
tes venit xp̄s q̄ ſufficeret. Nūc aūt. i. in hac nouiſſima etate meli⁹
miniſteriū ſacerdotij ſortitū eſt: tāto q̄nto melior eſt lex ei⁹. Iam a
ſacerdotio ꝛ ſacrificio trāſit ad differētiā teſtamentoꝝ. l ¶ Qui
exemplari. Ambro. Exēplar aūt ꝛ vmbras dicit figuras q̄ ꝛ exē
Exemplar plar ſunt ꝛ exēplū diuerſarū rerū. Exemplar eſt ad cui⁹ ſimilitudi/
Exemplū nē aliquid fit. Exēplū: ſimilitudo q̄ inde trahiꝫ. Deus in mōte ve/
ritatē moyſi oſtēdit. i. ordinē celeſtis curie: quō. ſ. angeli deo obe/
diāt/laudēt ꝛ diligāt: ſeq̄ inuicē ꝛ nos diligāt: noſtriſq̄ ꝑfectibus
ſtudeāt. ꝛ alia hmōi in q̄bus a nobis imitādi ſunt. Sed qꝛ carna/
lis populus capere non potuit: precepit vt eam figuris imagina/
ret. Ia

¶ multa de eo dixit: ſꝫ mō ſū

a CApl'm aūt Ca. VIII a
¶ dignius laudē cio capl'm.
chriſti ꝯtinēs ꝙ̄ ꝑdicta.
b ſup ea q̄ dicūꝫ. Talē b
a ¶ iā diu ē ꝙ deſcit ꝛ regnat ſꝫm diuinitatē.
¶ qꝛ de⁹ q̄ hō q̄ gigas gemie ſubſtātie in q̄
due nature vnite. b ¶ in eq̄litate ſedētis dei/
habem⁹ pōtificē qui ꝯſedit in dex
teris. i. pr̄is q̄ ꝯſidit ꝛ iudicat. a ¶ hoc ptāt'
ꝛ maieſtatis diuine indiciū eſt. b ¶ ſꝫm hūa
c ꝯtera ſedis mágnitudis in celis:
nā naturā locat⁹. ¶ hoc miſericordie.
a ¶ nō vmbratiliū: ſꝫ tabernaculi veri qđ eſt
aīe ſanctoꝝ q̄bus dat gaudia eterna.
¶ ꝓ i. ¶ tabernaculū. i. celeſtē ec/
d ſctōꝝ miſter: ꝛ tabernaculi veri: e/d
cleſiā ꝛ pñtē. ¶ xp̄s eſt miniſter qꝛ oīs pō/
tifex ꝯſtituiꝫ ad miniſtrandū ꝛ hoc eſt.
f qđ fixit de⁹ ꝛ nō hō. Oīs eni pō/ e
a ¶ vt panes thus ꝛ hmōi. ¶ de aīalibus.
tifex ad offeréda múnera ꝛ hoſti
¶ ꝛ qꝛ oīs ꝯſtituiꝫ ad offerēdū. ¶ chaſtū.
as ꝯſtituiꝫ: vñ neceſſe ē ꝛ húc ha
¶ carnē ex nobis: vel quā pri⁹ nō habuit.
g bere aliquid qđ offerat. Si ergo f
¶ qđ ieſus offert. ¶ nedū pontifex.
h/i eſſet ſuper terram: nec eſſet ſacēr g
¶ ñ eēt. ¶ mīrī ꝛ ita ſup fine carnalia offerret
k dos cum eſſent qui offerrent ſꝫm h
¶ . i. ſup t̄rā. a ¶ ne videaꝫ ieſus eadē digni⁹
offerre addit: deſeruiūt. i. plene oīa iplēt ſic
dictū ē moyſi: ꝛ ita fruſtra hoc ſacerdotiū aſſu
meret ih̄s q̄ carnale aliq̄d offerret. ¶ figure.
l legem munera. Qui exempla/ i
a ¶ myſterioꝝ. ¶ celeſtia dicit ecclīā: cui⁹ ps
in celis regnat ps ſecutura ꝑegrinaꝫ in t̄ris.
ri ꝛ vmbre deſeruiunt celeſtium:

Nico. de lyra

CApitulū aūt Ca. VIII
a Poſtq̄ apl's ſupius oſtēdit
eminētiam ſacerdotij xp̄i re
ſpectu ſacerdotij leuitici: ꝛ hoc rōne
ꝑſone ſacerdotis. hic idē oñdit rōne
officij ſacerdotalis. ꝛ diuidiꝫ i duas Diuiſio
ptes: qꝛ ꝑmo oñdit hoc in generali.
ſcđo mag' in ſpeciali. Scđa icipit in
ꝑncipio ca. ſequētis/ibi: habuit q̄dē
ꝛc. Prima in duas: qꝛ ꝑmo ꝓponit
intētū. ſcđo ꝓbat/ibi: Oīs eni pōti/
fex. In ꝑma pte ꝓponit intētū ſuū q̄
tū ad duo. Primū eſt mod⁹ dicēdi:
dicēs ꝙ intēdit hic ꝓcedere ſūmarie.
ꝛ hoc ē qđ dr: Capl'm aūt ꝛc. Capl'ꝫ
eni dr a capite: qꝛ ſicut in capite v̄tua
lit' ꝯtineꝫ q̄cq̄d eſt in corpe: nō tñ for
malr ꝛ explicite: ita declaratio ꝑticu
lar' ſeu capitlari dr q̄ñ aliq̄ ibi ſūma
tim tractāꝫ. Scđm i q̄ poniꝫ ſua itē/
tio eſt reſpectu dicēdoꝝ: qꝛ intēdit di
cere de dignitate hui⁹ pōtific': cui⁹ di
gnitas ꝯſiſtit i nature excellētia in q̄
eſt equalis pri. ꝛ hoc eſt qđ ſubdiꝫ:
b ¶ Talē hr̄e ꝛc. i. pr̄is cui appro/
priaꝫ magnitudo et potētia i diuis.
Sedere eni ad dexterā pr̄is iportat
eq̄litatē filij ad patrē: vt. ſ. dictū eſt
ca. i. ꝛ qꝛ officiū pōtificis eſt cuſtodi/
re ſacra. iđo ſeqꝫ: c ¶ Sctōꝝ mi.
Xp̄s eni inq̄tū homo eſt miſter ſa/ H
croꝝ: ſed inquātū de⁹ eſt actor ipoꝝ.
Iſta aūt ſacra ſūt grā i pñti ꝛ glia in
futuro: q̄ nō poterāt adminiſtrari in
tabernaculo ve. teſt. ſꝫ tñ ꝑfigurari.
vt qđ ſeqꝫ: d ¶ Et taber. ve. ꝛc.
De q̄ tabnaculo dr i pſ. xiiij. a. Dñe
quis habitabit in tabernaculo tuo.
iſtud tabernaculū nō eſt factū ab ho
mine: ſicut fuit tabernaculum moyſi
qđ fecit beſeleel: vt patꝫ in Exo.
e ¶ Oīs eni pontifex ad offerē/
da munnera ꝛc. Hic ꝯñr ꝓbat ꝓpoſitum. et diuidiꝫ in Diuiſio
tres: qꝛ ꝑmo oſtēdit ꝙ chriſt⁹ eſt miniſter aliquoꝝ ſacroꝝ.
ſcđo ꝙ nō eſt miſter ſacroꝝ ve. te. ibi: Si ḡ eēt. t'cio oñdit
ꝙ eſt miſter melioꝝ ſacroꝝ/ibi: Nūc aūt meli⁹. In ꝑma pte
arguit ſic: Oīs pōtifex eſt miſter aliq̄ꝝ ſacroꝝ. qđ patꝫ ꝑ h̄
ꝙ ꝯſtituiꝫ vt offerat ſacrificia ad ſanctificādū pplm ꝛ pla/
cādū deū: vt. ſ. dictū ē ca. v. xp̄s aūt eſt pōtifex: vt ibidē di
ctū fuit. ḡ eſt miſter aliq̄ꝝ ſacroꝝ. ꝛ h̄ ē qđ dr: Oīs pōti/
fex ꝛc. ꝛ patꝫ lr̄a. f ¶ Si ḡ eēt. h̄ ꝯñr oñdit ꝙ xp̄s nō eſt
miniſter aliq̄ꝝ ſacroꝝ ve. te. aliter nō eſſet neceſſariū ſacer
dotiū ſuū: qꝛ illa poſſūt ꝑ alios miniſtrari. ſ. ꝑ ſacerdotes
ve. te. ad quoꝝ officiū ꝑtinēt adminiſtrare talia. ꝛ hoc eſt
qđ dr: Si ḡ eſſet ſup t̄rā. i. ſi ſacrū ꝑtinēs ad chriſti my/
ſteriū. g ¶ Nec eſſet ſacerdos. i. ei⁹ ſacerdotiū nō eſ/
ſet neceſſariū. h ¶ Cū eſſent q̄ offerrēt ꝛc. ſ. ſacerdotes
veteris legis. i ¶ Qui exēplari ꝛ vmbre deſer. ce/
leſtiū. Dicunꝫ eni ſacra veteris legis in q̄bus deſeruie/
bāt ſacerdotes: vmbra celeſtiū inq̄tū iperfecte ꝛ obſcure
illa rep̄ſentabāt: ſicut vmbra corporis humani iperfecte
figurā ei⁹ rep̄ſentat. Dicunꝫ etiā exēplar celeſtiū inq̄tum
erant quodāmodo manuducētia in cognitiōe ipoꝝ. de rō
ne eni exēplaris eſt prioritas reſpectu exēplati. ſed prius
aliq̄d dr dupliciter. Uno mō ſꝫm cognitionē noſtraꝫ. ꝛ ſic
ſacra veteris legis dicunꝫ exēplaria celeſtiū: vt dictū eſt.
Alio modo dicit' aliq̄d pri⁹ altero ſimpliciter: ꝛ ſic eſt ecō
uerſo: qꝛ ip̄a celeſtia ſunt exemplar eoꝝ que facta ſunt in
tabernaculo moyſi: qđ fuit factū ad exemplar celeſtiuꝫ. ꝛ
hoc eſt quod ſubdiꝫ: Sicut reſponſum eſt moyſi ꝛc.

A Nūc autē

A G ret. In qbus puerilis ppls enutritus: qñq; veniret ad veritatē: ⁊ ita res ꝑus oſtenſa ď: exemplar figurarū: iuxta ſe factaꝝ. Chryſ. Itē figure dicunt̄ exēplar ꝟitat̄: q̄ poſtea impleta eſt ſicut ille figure ꝑſignauerūt. ſm ħ dicit hic deſeruiūt exēplari. i. figuris: ⁊ q: exēplar aliqñ eſt ꝟitas nō figura: addit: vmbre: quia illa nō erāt niſi vmbra ꝟitatis: leuiter abitura veniēte xp̄o. a ¶ Rñſum eſt ⁊c̄. Nō cū inciperet: q: iā multa figuris expſſerat: ſed cuꝫ ꝑ ſe nō poſſet cōſuluit dñm: qui ⁊ de figuris ſicut ⁊ de veritate eum docuit. b ¶ Melioris teſtamē. ⁊c̄. Iā ecce a ſacrificio et ſacerdotio trāſit ad differentiā teſtamentoꝝ veteri ꝑferens nouū qđ nouū in meli. repro. ⁊c̄. c ¶ Qđ in melio. Precepta oīa fere eadē. Moralia vtiq; vt nō occides. Cerimonialia nō eadē ⁊c̄. Sacramēta ꝟo nō eadē: q: ille ꝓmittūt: hec dant ſalutem. Promiſſa nō eadē: q: ibi terrena: hic celeſtia. d ¶ Nam ſi illud. Probat ꝙ teſtamentū xp̄i melius eſt veteri. Nā illud nō vacat a culpa: hoc vacat. ſi enī vacaſſet a culpa nō daret̄ ſcđm: ſꝫ dat̄. Et ita apparet illud fuiſſe impfectū: hoc pfectū. e ¶ Culpa va. Ita hoc dicit q̄ſi ipm̄ culpaꝫ habeat qđ videt̄ dū ꝑcipit ſine grā: et ꝑuaricatores facit. f ¶ Inqret̄. a dño q̄ prius paulatim īſtruxit ⁊ educauit ⁊ poſt pfectū daret teſtimoniū. g ¶ Vituperās. Si q̄rat̄ a nobis: Cur nō eo ritu colam⁹ deū: quo coluerūt euꝫ hebrei p̄res. Rñdemus aliud deū nobis ꝑcepiſſe ꝑ p̄res noui teſtamēti. Neq; ħ cōtra vetus teſtamentū: cū ⁊ in illo id ſit añ ꝑdictū.

B Hie.31.c Sic enī ꝑnūciatū eſt ꝑ hieremiā ꝓphetā. vt ſequit̄: Vituperans enī. Q. Si illud vacaſſet a culpa: nō inq̄reret̄ locus ſcđi: ſed inq̄rit̄: hieremias enī vitu. ⁊c̄. h ¶ Non ſm teſta. hic ꝓphetat̄ nō pſeueraturū vet⁹ ſed futurū nouū. Cūq; multis locis hoc idē ſignificet̄ ⁊ ꝑnunciet̄ nō tñ ipm̄ nouū legit̄ expſſum. Nēpe in veterib⁹ libris aut nuſq; aut difficile ꝑter hunc ꝓpheticū locū legit̄ facta cōmemoratio noui teſtamēti: vt ipſo noīe appellet̄. Cōſidera ğ diligēter differētiā inter duo teſtamēta: nouū ⁊ vetus. Ibi lr̄a q̄ ſola occidit. hic ſpūs q̄ viuificat. Illud vetus: q: a vetuſtate pcī nō liberat: hoc nouū q: innouat. ¶ Si q̄ſitū fuerit cur illius teſtamēti auctoritatē teneamus cuius ritū nō obſeruamus? Reſpondeo ꝙ ea legi ⁊ accipi oportet: ne ꝓphetias extinguamus eo ꝙ in vmbra facta ſunt oīa illa futuroꝝ: ſicut ait apoſtolus: Hec in figura cōtingebant illis. 1.Co.10.c Cum ergo aliqđ tale legit̄ in inſtrumēto veteris teſtamēti quale a nobis obſeruari vel iuſſum eſt in nouo teſtamēto vel prohibitū: qđ ſignificet q̄rendū eſt nō reprehēdendū: q: eoipſo quo iam nō obſeruat̄: nō damnatū ſed impletū ꝓbatur. i ¶ Qđ feci patribus. Et q: quibuſdā ſpeciale fecerat determinat. Qđ feci in die. i. legē q̄ poſt exitū de egypto data eſt. Ge.26.a. Qđ enī ante legē abrae dixit. In ſemie tuo bñdicent̄ oēs gentes. cōpleuit in euāgelio. Illa enī ſpiritualis ꝓmiſſio fuit ꝑtinens ad gratiā. k ¶ Nō ꝑmanſerūt. Vitio eorū deputat ꝙ nō ꝑmāſerūt in teſtamēto: ne lex quā tunc acceperūt culpanda videat̄. Ipſa enī eſt quā nō venit xp̄us ſoluere ſed iplere. Mat.5.b Nō tñ iuſtificat ſine grā: ꝑ veteris hominis nora: que q: ꝑ litterā iubentē ⁊ minantē nō ſanat̄: dicit̄ illud vetus: hoc nouū ꝓpter nouitatē ſpūs q̄ ſanat a vitio vetuſtatis: qđ euidenter aperit. Hoc eſt teſta. ⁊c̄.

G Dando

¶ a domino.

a ſicut rñſum eſt moyſi cū ꝯſūma
a ¶ qđ eſt et rñſum. ¶ dñs. b ¶ oīa dicit ⁊ de ꝯſtructōe tabernaculi: ⁊ de ſacrificijs q̄ in

ret tabernaculū: † Vide inqt dña
eo oblaturi eſſent. ¶ .i. veritatē.
¶ q: oñdit et viſū in mōte q̄ eſſet factur⁹.

facito ſm exēplar: qđ tibi oſtēſuꝫ
¶ illi ſeruiūt exēplari ⁊ vmbre: ſed ieſus melius miniſteriū: q: ⁊ ſpūalib⁹ miniſtrat ⁊ ſpiritualia dat: qđ nūc pꝫ: cū oſtēſū ſit nō offerre ſup terrā ⁊ hoc eſt: nūc aūt ⁊c̄.

eſt i mōte. Nūc aūt meli⁹ ſortit⁹ ē a
a ¶ tāto meli⁹ miniſt. q̄to. b ¶ q: eterna ꝓmittit. ¶ noui. ſ.

b miniſteriū: q̄ntō ⁊ melioris teſta b
a ¶ dator eſt medius inter deum ⁊ hominē. b ¶ nouū. c ¶ ideo meli⁹ dixit. ¶ q: celū ꝓmittit. ¶ q̄ eſſent ꝓmiſſiones veteris.

c mēti mediator eſt quod in melio
¶ confirmatū eſt vt duret.

d rib⁹ repromiſſiōib⁹ ſancitū eſt. Nā c
a ¶ teſtamētū. b ¶ .i. ſi inculpabiles eēnt ei⁹ obſeruatores. ¶ .i. pfecte mūdaſſet hominē.

e ſi illud prius a culpa vacaſſet: nō d
a ¶ oportunitas. b ¶ ſed inq̄rit̄: ⁊ ħ aucte

f vtiq; ſcđi locus inquireret̄. Vitu g
hieremie. a ¶ q̄ i lege erāt. b ¶ q: lux mūdo c ¶ paulatim appropinquāt tp̄s xp̄i dies vocat: q: pulſis tenebris lux q̄ illumiat oēm hominē veniētē i hūc mūdū: i mūdo apparuit.

perās enī eos dic: † Ecce dies vē g
a ¶ plebo. ¶ vt̄ ꝯſūmās dabo. b ¶ vt dñet̄ eis. ¶ iudeos q̄ in duo regna diuiſi p⁹ ſalo

niēt dicit dñs: ⁊ ꝯſūmābo ſup dō b
monē. a ¶ in q̄ fiet qđ ꝓmiſſum eſt abrae.

mū iſrl̄ ⁊ ſup domū iuda teſtamē i
¶ quod nō ſit de terrenis: vt illud vetus lex ſcꝫ in ſina data.

b tum nouū. Non ſm teſtamētum
i quod feci patribus eorum: in die k
a ¶ quaſi ꝑ ſe ſurgere de lecto non potentiū vel quaſi nutrix paruuloꝝ.

qua apprēhendi manū eorum vt
cerem illos de terra egypti: quo
¶ apprehēdi ſed. ¶ ecce quō vituperauerit

k eduniam ipſi non permanſerunt l

Ad a ¶ Nūc aūt me. ſor. eſt. Hic ꝯñr oñdit ꝙ xp̄s miniſter eſt melioꝝ ſacroꝝ. ⁊ diuidit̄ in duas ptes: q: p̄mo oñdit ꝓpoſitū. ſcđo reddit cauſam dicti / ibi: Quāto melioris. In p̄ma igit̄ pte ꝯcludit ex ꝑdictis ꝙ xp̄s ſit miniſter melioꝝ ſacroꝝ: q: oſtēſuꝫ eſt ꝙ ip̄e ſit miniſter aliquoꝝ ſacroꝝ. Itē oſtēſuꝫ eſt ꝙ ip̄e nō ſit miniſter ſacrorū veteris legis: ex quo ſequit̄ ꝙ ipſe ſit miniſter melioꝝ ſacroꝝ: ſicut ⁊ ſuū ſacerdotiū melius ⁊ pfecti⁹ eſt: ⁊ hoc eſt qđ ď: Nūc autē meli⁹ ſortitus eſt mini. ſ. melioꝝ ſacrorū: ⁊ hoc fuit offerēdo carnē ſuā in cruce q̄ fuit oblatio optima ⁊ cōuenientiſſima ſaluti nr̄e: q: oblata fuit ex maxima charitate ⁊ deuotiōe ſed ꝯtra hoc videt̄ eſſe illud qđ eſt ꝑdictū. ſcꝫ ꝙ miniſteriū xp̄i nō eſt circa aliqđ terrenū. caro aūt xp̄i de terra eſt ğ ⁊c̄. Dicendū ꝙ licꝫ caro xp̄i abſolute ſumpta ſit de terra: nō tñ ď terra vt caro xp̄i. p̄mo q: eſt diuinitati vnita. ſcđo q: ꝟtute ſpūſſcī formata. ⁊ ꝓpter hoc ď Ioh. iij. d. Qui de terra eſt de terra loquit̄. q̄ aūt de celo venit ſup oēs eſt. b ¶ Quāto ⁊ melio. Hic reddit cauſā dicti: videlꝫ q̄re ſit melius miniſteriū xp̄i. Circa qđ ſciēdū ꝙ miniſteriū ſacerdotis eſt reducere pplm̄ in deū adminiſtrādo legē diuinā pplo: q: eſt mediator dei ⁊ ppli ⁊ iđ q̄to melioris teſtamēti mediator eſt: tāto melius habet miniſteriū. Qꝫ autē teſtamētū nouū melius ſit: cui⁹ adminiſtrator eſt xp̄s ꝓbat dupliciter. Scđa ꝓbatio ponit̄ / ibi: Nam ſi illud. Prima ꝓbatio talis eſt: Illud teſtamentū qđ ꝓmittit meliora melius eſt: ſꝫ teſtamētū nouū ꝓmittit meliora q̄ te. ve. q: ꝓmittit bona ſpiritualia ⁊ eterna: vt pꝫ Matth. v. ⁊ i multis alijs locis. vetus aūt ꝓmittebat terrena: vt pꝫ Eſa. j. c. Si audieritis me bona terre comedetis. ⁊ ħ eſt qđ ď hic ꝙ xp̄us habꝫ melius miniſteriū. Quāto ⁊ melio. te. media. eſt qđ in melio. repromiſſio. ſanci. eſt. i. firmatū. c ¶ Nā ſi illud. Hic ponit̄ ſcđa ꝓbatio ad idem. ⁊ diuidit̄ in duas: q: p̄mo inducit ſuā ꝓbationē. ſcđo ex dictis ꝯcludit p̄ncipalē intentionē / ibi: Dicēdo nouū. Circa primū duo facit: q: p̄mo ponit ſuā rationē. ſcđo ꝓbat minorē hui⁹ rōnis ꝑ ſcripturā / ibi: Vituperās. Ratio ſua talis eſt: Perfectū eſt ſine defectu melius eſt q̄ impfectū ⁊ defectuoſuꝫ. teſtamētū aūt nouū pfectū eſt ⁊ ſine defectu: vet⁹ aūt impfectū ⁊ defectuoſuꝫ: ſicut multipliciter declaraui in p̄ncipio hui⁹ opis: ⁊ ꝓpter hoc neceſſariū fuit teſtamētū nouū ad tollēdū veteris teſtamēti impfectionē. ⁊ hoc eſt qđ ď: Nā ſi ꝑus illud a cul. vacaſ. i. ſine defectu fuiſſet: nō pōt hic accipi culpa pro pcō: q: dicit̄ Ro. vij. c. Mādatū ſanctū ⁊ iuſtū. d ¶ Non vtiq; ſecū. i. teſtamēti noui. e ¶ Locus inq̄reret̄. q: nō fuiſſet neceſſariū ſi primū fuiſſet ſine defectu. f ¶ Vituperās. Hic ꝓbat minorē: ſcꝫ ꝙ ꝓpter impfectionē p̄mi teſtamēti neceſſariū fuit dari ſcđm. ꝑ auctoritatē q̄ habet̄ Hiere. xxxi. licꝫ ꝟba ſint aliquo mō mutata: q: apl's allegat ipſam ſm trāſlationē. Lxx. ⁊ in illa auctoritate p̄mo tāgit̄ ꝯditio veteris teſtamēti. ⁊ ſcđo cōditio noui / ibi: Hoc eſt teſtamentū. dicit igit̄ p̄mo ſic: Vituperās enī eos dicit. i. dñs iproperāda eis q̄ erāt ſub veteri teſtamēto. loquit̄ per Hieremiā id qđ ſequitur: g ¶ Ecce dies ve. dicit do. ⁊ cōſum. i. pficiā: q: no. te. cōtinet pfectionē: vt. ſ. declaratū eſt multipliciter in p̄ncipio hui⁹ operis. h ¶ Sup domū iſrl̄ ⁊ ſup do. iu. q: ad eos venit xp̄s in ꝓpria pſona: ſm ꝙ ipſemet dic̄ Mat. xv. c. Nō ſum miſſus niſi ad oues q̄ perierūt dom⁹ iſrl̄. i ¶ Teſtamētū no. nō ſm teſta qđ ⁊c̄. q: aliq̄ veteris teſtamēti ſunt caſſata ꝑ nouū. ſ. cerimonialia ⁊ iudicialia: diuerſimode tñ: vt. ſ. dictū eſt in p̄ncipio huius operis. k ¶ In die ⁊c̄. de ter. egypti. q: ſicut puer qui per ſe nō pōt ire apprehendit̄ per manū: ſic filij iſrael educti ſunt de egypto virtute diuina: quia nō poterant per ſe ire. Sequit̄: l ¶ Quoniam ipſi nō ꝑmāſerūt in teſtamē. meo. q: ſtatim poſt publicationē mandatoꝝ

Margin: C Diuiſio
† Exo.25.d Act.7.f
D † Hie.31.c.

b ¶ Dādo le. me. i mēte. Nō in tabulis lapideis: nō atra/ mēto ſed ſpiritu ꝗ pſente ꝗ eſt digit⁹ dei diffundit charitas in 1. Cor. 3. a. cordib⁹ / ꝗ eſt plenitudo legis. Nō extra terrent ſed int⁹ diligūt iuſticiā. vn̄ hec merces: Et ero illis. i. viuēt ex me / ⁊ mihi: ⁊ in futuro me videbūt: qꝺ eſt pfectio vt alt alterū nō doceat: hec eſt diſtātia veteris ⁊ noui. qꝺ illꝺ in lapide hoc in corde: ibi merces terra: hic viſio dei. a ¶ Diſponam domui iſrl̄ poſt dies illos ⁊c̄. Ita. Dando leges: ecce teſtamētū. Et etiā ſcribam vt in eternū maneāt. quaſi quod debet ſupereſſe eiſq̄ donari. c ¶ Non docebit. Quod latebat i lr̄a: ⁊ diſcebat ppls p traditiōes mgr̄oꝝ: hoc ſpūs ad ueniēs docuit aplōs. ⁊ hoc eſt qꝺ ꝓpheta dicit: Nō docebit vnuſ. ꝓx. q: oēs ſcient: ſicut in euāgelio dr̄: Tūc aperuit eis ſenſū: vt intel. ſcptu. d ¶ Maiore ⁊c̄. Chry. Maiores: vel tp̄e vt priores ꝗ nos poſteriores expectauerūt i dena rio accipiēdo / vl̄ ſciētia vel ꝟtute. Digniores q. ſ. intelligere valuerūt lumē incorporeū atq̄ incōmutabile ꝗtuz in hac vita pōt qꝺ minores tm̄ credere potuerūt. Cū ꝗ venerit qꝺ pfectū ē ⁊ euacuatū fuerit qꝺ ex pte eſt: tūc ꝗ aſſūpta carne carni appꝑuit: oñdet ſeipꝫ dilectoribꝰ ſuis: tūc oēs ſciēt eū a minore vſq̄ ad maiorē: q: etiā minim⁹ tūc pfecte ſciet / cū per ſe nō a maiore inſtructus.

Hiere. 31. f
Luc. 24. g
† 19. q. 2. c. due ſunt
1. Co. 13. c

¶ lege data in ſina: q: fecerūt vitulū i oreb ⁊

in teſtamento meo: ⁊ ego neglexi a
adorauerūt ſculptile. a ¶ ne indignemi ſi di co neglectos q: dñs dicit. b ¶ vere nouū nō
eos dicit dñs. Quia hoc eſt b
ſm illꝺ: q: hoc ē teſtamētū. a ¶ ordinabilr.
a teſtamentū qꝺ diſpōnaz domui
¶ oim videtiū deū. a ¶ nō mō ſed. b ¶ pſinitos. ¶ credite q: dñs dicit. d ¶ ecce teſtamē
b iſrl̄ poſt dies illos dicit dñs: dān c d
tū. ¶ vel dabo. ¶ p ſpiritūſctm̄.
¶ intelligētias. ¶ in volūtates: q: ⁊ intelli
do leges meas in mētes eoꝝ: ⁊ in e
gēt ⁊ volūtate ſeruabūt. ¶ illud in lapide.
¶ vt maneat in eternū. ¶ ſic.
corda eoꝝ ſuperſcribā eas: ⁊ ero f
a ¶ q: dicit vere de⁹ in iſtis ⁊ iſti ppls dei.
b ¶ hoc eſt viuēt ex me. ¶ hoc ꝗdē in hꝰ mū
eis in deū: et ipi erūt mihi i popu
do. ¶ iſtud in futuro. ¶ que amat.
c lū. Et nōn docebit vnuſqſq̄ pxi g
¶ quē plus diligit.
mū ſuū: ⁊ vnuſqſq̄ fratrē ſuū di
¶ ita. a ¶ ideo alter alterū nō docebit.
¶ ideo hec oia in vtraq̄ vita factā.
cens: cognoſce dñm: quōniā om
a ¶ videbūt me ſicut ſum quod eſt pfectio.
¶ quaſi ⁊ hoc pfecte per ſe: nō a maiore.
b ¶ Aug⁹. Non intereſt ſi dicat ecōuerſo a maiore vſq̄ ad minorē.
nes ſciēt me a minorē vſq̄ ad
¶ tp̄ore vel dignitate. a ¶ hec oia in vtra q̄ vita faciam eis.
b maiorē eoꝝ. Quia ꝓpicius ero b
a ¶ cōtra ꝓmiſſū: peccā in ſcptis: ſed ꝓpt eius dū hic nō punit in futuro iā nō memorabit: qm̄ nō puniet. b ¶ in quibuſdā libris peꝯ catū ⁊ accipit de originali.
iniquitatibus eorum: et peccatō i
a ¶ ad penā eternā.
rum illorum iam non cōmemora
¶ ꝓpheta dixit nouum.
bor. Dicendo autem nouum: ve k
¶ vet⁹ oñdit: vel vet⁹ factū eſt: ⁊ ſi vet⁹ fini endū eſt. a ¶ in inanimatis.
terauit prius. Qꝺ aūt antiquā / m
a ¶ in animatis. b ¶ antiquatio ⁊ ſenect⁹ ſunt prenūcij mortis.
tur ⁊ ſeneſcit: ꝓpe interitū eſt.

Ni. de ly

M onē mādatorū verbi diuini fecerūt ſibi vitulū conflatilē: vt pꝫ in Exo. a ¶ Et ego ne. ⁊c̄. Quia ꝓpter peccm̄ vituli aliq̄ fuerūt occiſi ⁊ alii pmiſſi ſūt cadere in alia peccā: ꝓpter ꝗ perierūt in ſolitudie eoꝝ cadauera. ⁊ ſic dicit eos negleriſſe in qtū dimiſit eos ſic perire: ſicut res negligi dicit ꝗ perire pmittit. b ¶ Quia hoc eſt teſtamētū. Hic tāgit ꝯditio no. te. ⁊ pmo qtū ad eius dationē: q: datū eſt pncipaliter iudeis quibus xp̄s pdicauit. ⁊ h eſt qꝺ dr̄: Quia hoc eſt teſta. ⁊c̄. Licꝫ eni gētiles ſint admiſſi ad nouū te. hoc tn̄ factuz eſt ſicut inſerit oleaſter i bonā oliuā: ſm qꝺ dicit aplꝯ Ro. xi. Scdo tangit ꝯditio no. te. qtū ad tp̄us dationis / cū dicit: c ¶ Poſt dies ⁊c̄. i. poſt curſū ve. te. ſicut pfectū eſt poſteri⁹ tp̄e ꝗ ipm̄ ipfectū: ⁊ ſicut magiſter dat poſt pedagogū. Lex eni pedagogus nr̄ fuit in xp̄o: vt dr̄: Gal. iij. d. Tertio tangit cōditio no. te. qtum ad modū dandi / cū dicit: d ¶ Dādo leges meas in mē. coꝝ. Fidē inſpirādo. e ¶ Et in corda eoꝝ ſupſcribā eas. Per charitatez formādo: qui modus docēdi eſt ꝓprius ipius dei. ſ. interius illuminādo. ⁊ ſic data eſt lex noua aplis: qn̄ chriſt⁹ aperuit eis ſenſum vt intelligerent ſcripturas. ⁊ quādo miſit eis ſpiritūſanctū. homo autē pōt aliū docere formando exterius ſigna ſenſibilia / vt voces ⁊ cōſimilia. et hoc modo data eſt lex vetus: vt habet Exo. xx. c. Cunctus aūt ppls videbat voces ⁊ lāpades ⁊c̄. Dicit aūt leges meas in plurali: q: lꝫ lex noua ſit vna: tn̄ ibi ſunt plura pcepta ⁊ conſilia a ſpirituſctō inſpirata. Quarto tāgit no. te. efficaciā / cū dicit: f ¶ Et ero eis i deū ⁊ ipi erūt mi. i po. Quia lex noua eſt lex amoris: q: diuidit filios regni a filiis pditiōis. g ¶ Et nō do. vnuſ. primū ſuū. Hoc pōt intelligi dupr̄. Uno mō de cognitiōe vie. ⁊ ſic iſtud verbū refert ad aploſ: ꝗ oēs inſtructi fuerūt imediate a xp̄o / ⁊ nō vn⁹ ab alio. vn̄ ⁊ Paulus ꝗ fuit poſterior dicit Gal. i. b. Notū vobis facio frēs euāgeliū qꝺ euāgelizatū eſt a me. q: nō eſt ſm hoīem / neq̄ eni ab hoīe accepi illꝺ neq̄ didici: ſꝫ p reuelatiōe ieſu xp̄i. Alio mō pōt intelligi de cognitiōe patrie. ⁊ tūc refert ad oēs beatos ſpecialiter poſt iudiciū futurum: q: mō angeli ſuperiores illumināt iferiores de his ꝗ ptinēt ad explenda

plēda miniſteria ꝓpter electos: ſed pacto iudicio ceſſabit talis illūinatio. ⁊ hec expoſitio vltima mag⁹ ꝯcordat lr̄e. Sꝫ q: efficacia noui te. nō ſolū ſe extēdit ad cognitionē: ſꝫ etiā ad pctōꝝ purgationē. iō ſeqt: h ¶ Quia ꝓp. eoꝝ ini. eoꝝ. Remittēdo in pſenti. i ¶ Et pctōꝝ ⁊c̄. Ad puniēdum in futuro. k ¶ Dicēdo aūt nouū. Hic ex pdictis ꝯcludit pncipale itētū: ex ꝗ ei dñs p Hieremiā vocauit te. no. cui⁹ xp̄s eſt mediator: vt patꝫ p pdicta. ſeqt p ꝯñs ꝙ pcedēs teſtamētū dicat vet⁹: q: nouū dr̄ reſpectu veteris. ⁊ hoc eſt qꝺ dr̄: Dicēdo āt no. De teſtamēto chriſti. l ¶ Veterauit ⁊c̄. i. oñdit ꝙ teſtamētū pcedēs debeat dici vet⁹: qꝺ āt vetera ſcit ꝓpe mēſurat tp̄e: ⁊ oē tale deficit i tp̄e: vt hr̄. iiij. phyſi. iō ſeqt ꝙ ve. te. ſit euacuatū p nouū. ⁊ hoc eſt qꝺ ſubdit: m ¶ Qꝺ aūt ⁊c̄. Ad euidētiā maiorē hui⁹ qꝺ dictū eſt i pte imediate pcedenti qrit vtrū lex noua debuit dari / ſcripta a xp̄o i ſcpt⁹. Et arguit pmo ꝙ ſic: q: ſcriptura debuit mēorie in futuꝝ: ſꝫ lex xp̄i erat duratura vſq̄ i finē mūdi: ſm illꝺ Lu. xxi. f. Celū ⁊ terra trāſibūt: vba aūt mea nō trāſibūt. ꝗ videt ꝙ xp̄s debuit doctrinā ſuā ſcribere. Ité lex vet⁹ fuit figura noue: vt hr̄ i h ca. ſꝫ lex vet⁹ fuit deſcripta a deo ſm ꝙ hr̄ Exo. xxiiij. c. Dabo tibi duas tabulas lapideas et legē ⁊ mandata ꝗ ſcripſi. ꝗ lex noua debuit ſcribi a xp̄o: q: figura debet correſpondere figurato. ¶ Cōtra ſi xp̄s aliqꝺ ſcripſiſſet illꝺ potiſſime debet eē in canone: ſꝫ tale nihil ibi hr̄. ꝗ ⁊c̄. Rñdeo dicēdū ꝙ doctrina xp̄i nō debuit ab eo deſcribi: q: excellētiſſim⁹ mod⁹ docēdi debet excellētiſſime doctrine: nūc autē ita eſt ꝙ efficacior ē mod⁹ docēdi vbo ꝗ ſcpto: q: ſcptura nō eſt niſi vox mortua. ⁊ ideo xp̄o ꝗ eſt doctor excellētiſſim⁹ nō ꝯueniebat mod⁹ docēdi p ſcptūrā ꝗ ē ipfect⁹: ſꝫ ſolus mod⁹ docēdi p vbū ꝗ eſt pfectiſſim⁹. diſcipulis aūt ſuis recedētib⁹ a tāta pfectiōe ꝯueniebat doctrinā xp̄i ſcribere: ꝓpter qꝺ ſcripſerūt euāgelia ⁊ alios libros no. te. ꝯtinētes doctrinā xp̄i. Sic hui⁹ iuenit apꝺ antiq̄s pħos: q: aliqꝺ int eos excellentiſſimi. ſ. pythagoras et ſocrates dicunt nihil ſcripſiſſe: tn̄ diſcipuli eoꝝ dicūt multa ſcripſiſſe. ¶ Scdo q: nō ē ꝯueniēs illū doctorē ſcribere cui⁹ doctrina nō pōt lr̄is cōpdēdi: tal fuit xp̄s ſm ꝙ dr̄ Ioh. vl. g. Sūt aūt ⁊ alia multa ꝗ fecit ieſus ꝗ ſi ſcribāt p ſingula: nec ipm̄ mūdū arbitror capere eos qui ſcribendi ſunt libros: qꝺ expōnēs Aug⁹. dicit ꝙ nō eſt intelligēdū ꝓpter exceſſum quātitatis molis ſed virtutis. ⁊ ideo chriſtus nō debuit doctrinā ſuā ſcribere: q: ſi eā ſcripſiſſet crederet ꝙ ei⁹ doctrina nō plus ꝯtineret ꝗ ꝙ illa ſcriptura ptenderet. nō ſic aūt credit p ſcripturam ſuoꝝ diſcipuloꝝ: ⁊ maxime q: ꝓfitent ſe nō ſcripſiſſe ad plenum doctrinā xp̄i: vt pꝫ p vbū Ioh. pallegatū. ¶ Cōſiderandū tn̄ ꝙ lꝫ chriſtus nō ſcripſerit doctrinā ſuā in charta mortua: ſcripſit tn̄ eā in charta viua. ſ. in cordib⁹ ſuoꝝ diſcipuloꝝ: vt pdictū eſt. ⁊ ſic erat ꝓphetatū p Hieremiā: vt pꝫ in lr̄a. ⁊ iſte fuit mod⁹ ꝯueniēs ſcribēdi hanc doctrinā que inducit efficaciter ad vitā eternā. ⁊ ideo debuit ſcribi pmo in aīa intellectiua ꝗ habet immortalitatē: ꝓpē qꝺ dicit Paul⁹ aplꝯ. ij. Coꝝ. iij. a. ꝙ hec epiſtola ſcripta ſit in tabulis cordis. Ad primū patet ex predictis ꝙ ſcriptura diſcipuloꝝ xp̄i ſufficit ad memoriā doctrine eius. ¶ Ad ſcdm̄ dicēdū ꝙ figura ⁊ figuratū nō omnino aſſimulātur: imo oportet ꝙ figura deficiat a figurato. ⁊ ideo lex vetus que erat ipfectior ⁊ conſiſtebat in ſenſibilibus ſignis: fuit pmo deſcripta in tabulis lapideis: lex autem noua tanꝗ perfectior fuit primo deſcripta non atramento: ſed ſpiritu dei viui in tabulis cordis: vt dicit aplꝯ. ij. ad Coꝝ. iij.

Hie. 31. f

A ¶ In ca. viij. vbi dr in poſtil. Dicendũ ꝙ doctrina xp̃i non de
Additio.
Scḋm ſctm̃ Tho. (buit ab eo deſcribi. j. ij. q. cvj. arti. j. in corpe q̃ſtionis. Lex no/ua ꝑncipalr eſt ipſa gr̃a ſp̃ũſſcti: q̃ dat ꝑ fidẽ xp̃i fidelib⁹ q̃ qui dẽ lex noua ẽ indita hoi nõ ſolũ indicãs qd ſit faciendũ: ſ; etiã adiuuãs ad illud iplẽdum. ⁊ h̃ ꝓbat ꝑ multas auctes ſacre ſcripture ⁊ dicta ſctoꝝ. vñ in ſcriptura euãgelij nõ ↄtinent niſi ea q̃ ꝑtinẽt ad gr̃am ſp̃ũſſcti: vel ſicut diſpoſitiua q̃ſtuꝫ ad intellectũ ꝑ fidẽ ꝑ quã dat ſp̃ũſſcti gr̃a: vl ſm affectũ vt ſunt ea q̃ ꝑti/nẽt ad ↄtẽptũ mũdi ꝑ quẽ hõ fit capax gr̃e ſp̃ũſſcti vel q̃ſtuꝫ ad vſum ſp̃ũalis gr̃e ꝑ opa virtutuꝫ: ad q̃ multipliciter ſcriptura no. te. hoies exhortat: ⁊ ſũt ſecũdaria in lege no. de q̃b⁹ oportuit fideles xp̃i inſtrui verbis ⁊ ſcriptis. ⁊ iõ lex no. ꝑncipalr eſt lex indita: ſcḋario autẽ lex ſcp̃ta. vñ ſm h̃ ad q̃ſtionẽ motã per poſtil. dicendũ ẽ ꝙ lex no. ſ. ꝑncipalis nõ ſolũ nõ debuit ſcribi a xp̃o: ſ; nec etiã potuit ſcribi. Gr̃a eñ ſm ſuã eẽntiã eſt quedã q̃litas mẽtis: q̃ nõ eſt ſcriptibilis nec etiã ꝓnũciabilis. Quantũ vero ad ſcḋaria dicendũ ꝙ lex no. ẽ lex ſcripta vt dictũ eſt: L de h̃ vide pleni⁹ in ꝓdicta q̃ſtio. arti. j. in cor. q̃onis.

Replica.
In ca. viij. vbi mouet poſtil. q. Utrum lex no. debuit dari a xp̃o in ſcriptis. Circa ei⁹ ſolutionẽ Burg. laborãs inter cetera dicit ꝙ lex no. ꝑncipaliẽ ẽ indita mẽti. ſ. ipſa gr̃a: igiẽ nõ debuit a xp̃o ſcribi. Gr̃a eñ cũ ſit q̃dã ſp̃ũalis q̃litas mentꝭ nõ eſt ſcriptibilis. S; fũdamentũ hui⁹ rõnis erroneũ eſt: q: tollit a xp̃o oīpotentiã ꝑ ↄñs deitatẽ. Nã dicere xp̃m aliq̃d nõ poſſe qḋ tñ ↄ̃dictionẽ nõ icludit: eſt tollere oīpotentiã: ſ; q̃litatẽ ſp̃ũalẽ exprimere ſigno ſenſibili: ſicut ṽbo vel ſcripto: minus includit ↄ̃dictionẽ q̃ꝫ patrem in voce ⁊ ſp̃m̃ſctm̃ in colũbe ſpecie ſenſibiliter exhibere igitur huiuſmodi qualitatẽ ſp̃ũalẽ ſicut eſt gr̃a ſcribere ⁊ pronũciare ſenſibiliter non eſt xp̃o impoſſibile. Incautũ igitur eſt fundamentum illius rationis per Burgeñ. adducte: ⁊ a ſancto Tho. recipit ꝑma ſcḋe. q. cvj. prout Burgẽ. allegat poſtil. igitur rationes potiores ſunt.

Glo. ordi.
G Habuit quidẽ. Vtriuſq; differentiã Ca. IX
teſtamẽtoꝝ oñdit ⁊ ꝙ veteri nouũ ſupeminet ⁊ illud imutat. Hõc idẽ oñdit ex ipſi⁹ tabernaculi ſcematc. b ¶ Sctm̃. Beda. nõ ſp̃ũale: ſed c ¶ Seculare. q: putabaẽ ab hoibus ſctm̃: ⁊ vere debuit ſctm̃ ſeculare: q: tabernaculũ ꝑmũ ⁊ ſcḋm. Sciẽdũ eſt igiẽ: Tabernaculũ. xxx. cubitos habuiſſe in lõgitudine ⁊ decẽ i latitudine: totidẽq; in altitudine. Habebat aũt velũ ex q̃ttuor ꝓcioſis colorib⁹ contextũ: ⁊ quattuor deauratꝭ colũnis appenſum: qḋ ſeparabat inter. xx. et. x. cubitos: inter ſctã q̃ forinſec⁹ erant: ⁊ ſancta ſanctoꝝ interpoſita. Habebat eñ ſctm̃ exteri⁹. xx. cubitos lõgitudinis ⁊ ſctm̃ interius. ſ. ſanctũ ſcti decẽ. Et vocat aplŝ illud ꝑmũ tabernaculũ. h̃ aũt ſcḋm tabernaculum. In ꝑmo cãdelabra pluraliẽ: q: l; vnũ ſeptẽ habebat brachia. Erat eñ i medio haſtile a quo ꝓcedebãt brachia tria a dextera pte ⁊ tria a ſiniſtra. Mẽſa. i. altare poſt itroitũ. Et ſup mẽſã: xij. panes deo ꝓpoſiti q̃ erãt de ſimila: ⁊ ſingulis ſabbatꝭ oẽs mutabãẽ. Si ṽo añ ſabbatũ aliq̃s eẽt neceſſari⁹: nõ poterat ſumi niſi ali⁹ ſtatim loco ei⁹ ſubſtitueretẽ. Et ſup panes erat thus

Myſtice lucidũ. Primũ dr ſctã ꝓ veneratiõe illi⁹ tp̃is: maxie q: ſignificabat pñtẽ eccliam. que eſt ſctã. Scḋm dr ſctã ſanctoꝝ: q: in maiori veneratiõe erat: ⁊ q: ſignificat ſup celeſtẽ eccliam vbi nihil pcti. Arca erat de lignis ſethim habẽs duos cubitos ⁊ dimidiũ in

B lõgitudine: ⁊ vnũ ⁊ dimidiũ in latitudine: tantũdem in altitudine. Et in vno q̃q; angulo aureũ anulũ: duos a dextris ⁊ duos a ſiniſtris: in q̃b⁹ aſſidue erãt vectes aurei ad portandũ. Propitiatoriũ eſt ſiue oraculũ tabula ſuper arcam eiuſdẽ longitudinis et latitudinis. Sup quã ſtabãt cherubin: in quã ⁊ ſeſe cõtinentia auerſis vultib⁹ ſemꝑ

Tabernaculum aſpiciebant. Hoc totũ eſt ꝑabola. Primũ tabernaculũ pñs ecclia in qua militamur deo: anteq̃ꝫ veniaẽ ad celũ. In q̃ candelabra. i. xp̃s fulgens ṽtute ⁊ ſapia in medio fi

Candelabra deliũ: qui ⁊ ipſi candelabra aurea: q: ſapientia lucent. Ipſe xp̃us ſtipes q̃ portat tria brachia a dextris ⁊ tria a ſiniſtris: q: ipſe vitis in quo fundati ſunt tres ordines qui tpe gratie dextri. i. digniores, ante gr̃am ſiniſtri: vt ſunt noe: daniel: ⁊ iob. i. rectores cõtinentes coniugati. Qui ⁊ in agro ⁊ in lecto ⁊ in molendino eſſe ſm euãgeliuꝫ dicuntẽ. Prima pars haſtiliũ erat quaſi calami aurei: poſt ciphi: inde ſpherule aureꝫ: tandem lilia. Calami ſancti q̃ in humidis diuini fontis nutriti ſunt: ⁊ caui ad tranſfundẽdum liquorẽ alijs. Ipſi ciphi: dũ alijs ꝓpinant qḋ biberũt: ſapientiã. ſ. ⁊ ſcientiaꝫ dei. Inde ſpherule. i. rotũdi ⁊ ꝑfecti ⁊ mobiles quos nihil detineat donec veniãt ad lilia eterne iocũditatis qui nõ habent timoris angulũ: nec elationis ſupcilũ. Sup his ponebanẽ ſeptem lucerne: ſeptem dona ſp̃ũſſancti: q̃ in xp̃o pleniſſime manſerũt: ⁊ fide

Mẽſa. xij. panum libus ſm voluntatẽ ei⁹ diſtributa ſunt. Menſa ad oſtiũ ſcriptura diuina q̃ ꝑmanet: q̃ intrantibus ꝓponiẽ: q̃ dum eterna gaudia: ⁊ quõ ad ipſa ꝑueniaẽ oſtendit: cibũ vite ſuggerit. In ea panes mundi. i. xij. apli ⁊ coꝝ vicarij: qui thus orationũ deo offerunt: quoꝝ ſi quis moriẽ ſtatim alius eius loco ſuſtinendus eſt. Sed in ſeptima etate

Turibulũ offices auferenẽ. Scḋm poſt velum: eccleſia celeſtis q̃ velatur q̃diu hic viuim⁹. Thu

Arca ribulũ: xp̃us igne charitatꝭ plenus: interpellans ſemꝑ pro nobis. Arca: xp̃s in q̃ oẽs theſauri ſapientie ⁊ ſcientie abſcõditi. Ex oĩ parte aurea quia in cognitione ⁊ ſermo/

Longitudo ne ⁊ opere eius nõ niſi pura veritas. Lõgitudo: perſeuerantia doctrine que per vnũ cubitum: ⁊ operationis que per alterũ cubitũ deſignatur ad cuius perfectionẽ huma

Latitudo nus intellectus iperfectus eſt qḋ ſignat dimidi⁹ cubitus. Latitudo ꝑfectio charitatꝭ: altitudo ꝑfectio ſpei: ad quã nos dimidij. i. iꝑfecti ſum⁹. Quattuor anuli q̃ttuor euan

Anuli. iiij. geliſte perfecti per quos portatur in quattuor mundi partes. Quib⁹ ſemꝑ adherent

Arca mãna habens vectes aurei. i. predicatores ſapientia fulgẽtes: ſemꝑ pati cõtra hoſtes. In urna vero habẽs mãna. i. aĩa xp̃i ↄtinẽs plenã ſapiam: q̃ reficiuntur ⁊ angeli. Uirga ſignificat ſacerdotalẽ ꝑtãtem xp̃i. Tabule: ꝙ ipſe dator legis. Propitiatoriũ xp̃us q̃ ꝓpitiaẽ nobis. Duo cherubin oẽs ordines celi q̃ in eo exiſtũt q̃ inuicẽ dilectione cõnexi ſunt q̃ ⁊ ſi ſapiẽtes: tñ eũ obũbrant q̃ſtũ in ſe ẽ. In ꝑmo q̃tidie intrabãt ſacerdotes: q: h̃ q̃tidie

Gal. 5. d ſe debẽt fideles ſacrificare carnẽ ſuã cũ vitijs ⁊ ↄcupiſcẽtijs mortificãtes. Aliter enĩ ad celeſtẽ nõ poterũt ꝑuenire. Pontifex q̃ ſemel in ãno in ſcḋo. i. ſancta ſanctoꝝ itroibit cũ ſanguie xp̃s q̃ ãno benignitatꝭ ſemel in celũ intrauit ꝑ ſanguinẽ ſuũ quẽ ꝓ peccatis hoim fudit. Iuxta ꝑabolã mũera ⁊ hoſtie offeruntẽ: q: ⁊ hec etiã aliq̃d deſignãt in inſtãti tẽpore. d ¶ Tabernaculũ eñ factũ. Primũ tabernaculũ intus habuit

ſſ altare

Nico. de lyra
a Ppe interimꝫ: habuit tñ. b oñdit q̃ꝫ neceſſarius erat xp̃o cũ ꝑ hec oĩa null⁹ intraret in celũ. c ¶ vel tamen.

Habuit q̃dẽ ⁊ Ca. IX a

a ¶ teſtamẽtũ. b ¶ nõ veras ſed pro modo. ¶ carnalis. ¶ carnales.

b c prĩ⁹ iuſtificatiões culture: ⁊ ſctm̃ b c

¶ qḋ ad tp̃s. ¶ i figura hui⁹ ſcḋi ĩ q̃ q̃tidie miſtrãt ſcti ſacerdotes accẽdẽtes lumen doctrine ⁊ paſcẽtes pplꝫ pane dei q̃ ſup mẽſam ꝓpoſito ẽ a ſabbato ſpei ad ſabbatũ ſpeciei.

d ſctare. Tabnaculũ eñ ſctm̃ ẽ pri d

Ca. IX

Habuit q̃dẽ. Poſtq̃ꝫ aplŝ oſtendit dignitateꝫ ſacerdotij xp̃i reſpectu ſacerdotij veterꝭ legis in generali. h̃ ↄñr declarat hoc idem applicando magis in ſpeciali. Et diuidiẽ i duas ptes: q: ꝑmo declarat ꝓpoſitũ. Diuiſio ſcḋo ꝓbat qḋdã i ſuo ꝓceſſu ſuppoſitũ. in ꝑnci. ca. ſe. ibi: Umbrã hñs lex. Prima adhuc diuidiẽ i tres. q: ꝑmo tangit ea q̃ fuerũt circa ve. te. ſcḋo oñdit eoꝝ ſignatũ / ibi: Hoc ſignãte. tertio ex hoc arguit ad ꝓpoſitũ / ibi: Et ideo no. teſta. Prima adhuc in duas. q: ꝑmo tãgit ea q̃ fuerunt in veteri lege in q̃dã generali. ſcḋo oñdit ea magꝭ i ſpeciali / ibi: Tabernaculũ eñ. Ad euidentiã ꝑmi conſiderãdũ ꝙ oĩa q̃ ſũt i no. ⁊ ve. te. ordinata ſunt ad cultũ diuinũ. ad talẽ ṽo cultũ redditẽ hõ inept⁹ ſimplr ꝑ pctm̃: ⁊ aptus ꝑ gr̃am: ſm q̃d ṽo ꝑ imũdationẽ corporalẽ. Et iõ ſacr̃a noue legis q̃ cõferunt gr̃am ⁊ auferũt pctm̃ reddũt hoieꝫ ſimpliciter aptũ ad cultũ diuinũ. Illa aũt q̃ erãt in veteri lege gr̃am nõ ↄferebant: ſed tñ quaſdã irregularitates ſeu imũdicias corpales tollebãt ꝓpter quas ꝓhibebanẽ hoies accedere ad locũ diuini cultus ⁊ ad cetum fideliũ ſicut erat tactus mortui vel alicui⁹ imũdi: ex q̃bus reddebaẽ hõ inept⁹ ad accedendũ ad locũ cult⁹ diuini. talia autẽ auferebanẽ ꝑ ſacr̃a ve. legis: l; ꝑ ipa gr̃a nõ ↄferret: ſicut diffuſi⁹ declaratũ ẽ in ꝑn. hui⁹ operis. ⁊ h̃ eſt qḋ dr hic: a ¶ Habuit q̃dem ⁊ ꝑus. i. ve. teſt. b ¶ Iuſtificationes culture. i. ſacr̃a auferentia diuini cultus impedimẽta mõ ꝓdicto. verũtamẽ iuſtificabãt ſm q̃d / ideo ſubdit: c ¶ Et ſctm̃ ſeculare. i. emũdationẽ corpalẽ: q̃ dr ſecularis: q: pñs ſeculum in corporalibus conſiſtit: ⁊ q: ſacramenta illa nõ erãt duratura niſi ad temp⁹. d ¶ Tabernaculũ eñ. h̃ ponit ꝓdicta magis in ſpẽli. Et diuidiẽ in duas. q: ꝑmo tãgit i ſpẽli ea que ꝑtinẽt ad tabernaculi moyſi diſpoſitionẽ. ſcḋo ea q̃ ꝑtinent ad ſacerdotũ miniſtrationem / ibi Diuiſio His ṽo. Ad itellectũ ꝑmi ↄſiderãdum ꝙ tabernaculum moyſi ſic erat diſpoſitũ. Parietes eñ erant de q̃buſdã aſſe/

Y aſſeribus

E F altare incēſi: aū fores ſub diuo altare holocauſtoꝝ. vel qḋ fo/ris eſt ſignificat ve.te. ⁊ eſt figura figure: intus nouum.

a ❡ Et arcā. Arca caro xp̄i i q̄ māna diuinitat ⁊ tabule du orū teſtamētoꝝ ⁊ virga ꝓ ſacerdotio xp̄i. Urna pplus in quo xp̄s pāis ḋ celo. ❡ Aug⁹. Arca ſignificat ſecretū dei. In arca iuſſa eſt poni lex: ⁊ māna ⁊ v̄ga aarō.

Jacobi.2.c In lege ꝑcepta ſūt: v̄ga eſt ptās: manna gr̄a: q꞉ niſi cū gr̄a nō ē ptās faciēdi ꝑcepta: ſ꞉ q꞉ lex a q̄uis nō iplet deſuꝑ eſt ꝓpitiatoriū. Ad h̄ eni op⁹ eſt vt de ſit ꝓpiti⁹. Jō ſuꝑ: q꞉ ſuperexaltat miſcdia iudiciū. Duo cherubin pēnis obūbrāt .i. velādo honorāt: q꞉ myſteria iſta ſūt. Inuicē ſe attendūt: q꞉ ꝯſonāt. Hec ei ſūt duo teſtamēta. Uultus in ꝓpitiatoriū: q꞉ miſcdiaꝫ dei in q̄ ſpes eſt vel cōciliāt vel cōmendāt. Uel cherubin .i. rōnalis creatura. Duo pro charitate. Pēnis ꝓpitiatoriū obūbrāt: q꞉ deo nō ſibi pēnas tribuūt .i. deū honorāt. Uultus in ꝓpitiatoriū: q꞉ ſpes nō eſt niſi in miſericordia dei. Cherubin plenitudo ſcie .i. duo teſtamēta. Obūbrant. q꞉ in

† 45.diſ.c. diſciplina; eis latet xp̄s. b ❡ Cherubin. Ambro. Plenitudo ſcie. Propitiatorium ſuꝑ arcā xp̄s: q꞉ ipſi xp̄o a dō p̄re ſpecialiter datū eſt: vt eſſet ꝓpitiatio ꝓ peccatis noſtris. c ❡ In anno. Quod ſingulis annis intrabatur: ſignificabat non veniſſe adhuc perfectionem.

a ❡ cādelabra ſunt dona ſp̄ūſſancti que in ecclēſia lucēt. a ❡ panis ꝑſito eſt a ſabbato ſpei vbi i xp̄o a turbine ſcli tuti ſum⁹ vſq3 ad ſabbatū ſpei vbi ſpes iplebit᷑. b ❡ q꞉ velo interpoſito diuidit᷑ ꝑmū a ſcḋo.

a ❡ ſignificat celū intra qḋ xp̄s nr̄ ſacerdos intrauit nō ſine ſanguine.

a ❡ q̄ ſignat᷑ xp̄s igne charitatꝭ plen⁹. ❡ in

q̄ offerunt᷑ orōnes ſctōꝝ. a ❡ q̄ ꝯtinebat teſtamentū. ❡ in circuitu: nō extra tm̄ ſed

etiā intus. ❡ gomor. a ❡ in memoriā an

nq̄ bn̄ficij. a ❡ q̄ ſignificat᷑ ſacerdotal' ptās.

❡ in q̄b⁹ lex ſcripta fuit. ❡ cā arcā. ❡ duo

angeli. a ❡ glorioſe decorata. b ❡ alis cōnexis. ❡ tabulā q̄ ſuꝑ arcā erat.

a ❡ his ⁊ hmōi. b ❡ q꞉ pauciora ſufficiūt ad executionē nr̄e demōſtrationis.

❡ ſed hoc eſt dicendū. ❡ tabernaculis.

a ❡ qḋ minus .i. minoris venerationis ⁊ ſignificabat p̄ſentem ecclīam. ❡ quotidie.

a ❡ ecce qḋ ſupra ſcm̄ ſcīare dixit ſctaria ſacrificia: q̄ nihil duxūt ad ꝑfectū. b ❡ lTus incēſum ponētes extra ſacrificia.

a ❡ introibat. ❡ iſte ex pte ſignificat cūꝫ q̄ ſemel igreſſus ē celū: que nō mox ſeq̄mur.

ꝓpoſitiō panū q̄ d꞉ ſctā. Poſt ve c d lamētū aūt ſm tab̄naculū qḋ d꞉ e f ſctāſctōꝝ: aureū h̄ns thūribulū a ⁊ arcā teſtamēti circūtectā ex oi parte auro: i q̄ vrna aurea h̄ābēs g māna: ⁊ v̄ga aarō q̄ frōduerat ⁊ h b tabule teſtamēti: ſuꝑ q̄ erāt che k rubin glorie ōbūbrātia ꝓpitiato l riū: de q̄b⁹ mōdo nō eſt dicēdū ꝑ m ſingula. His vō ita cōpoſitis: i p n o ori qdē tabernaculo ſꝑ itroibāt p q ſacerdotes ſacrificioꝝ officia ꝯſu c mātes: i ſcḋo āt ſel' i āno ſol⁹ pōn r s

Ni. de ly.

F Non ſine

Po ribus coopertis auro. tectū vō tabernaculi erat q̄dā cortina q̄ttuor colorib⁹ depicta. altitudo tabernaculi erat decē cubitoꝝ: ⁊ latitudo decē. lōgitudo vō eius .xx. ⁊ erat q̄dā cortina interi⁹ diuidēs longitudinē in ptes ineq̄les: q꞉ ex vna parte cortine erāt decem cubiti tm̄. ⁊ dicebat᷑ illa ps tabernaculi ſctm̄ ſctōꝝ. in alia eni parte erāt .xx. cubiti: ⁊ dicebat᷑ illa ps ſctā abſolute vel etiam ſctm̄: ⁊ ſic diſtiguebant᷑ due partes tabernaculi ſicut in eccleſiis nr̄is chor⁹ ⁊

F nauis: niſi q꞉ oppoſito mō erāt ſite: q꞉ chorus in eccleſiis nr̄is eſt verſus orientē: in tabernaculo vō moyſi ſanctū ſanctoꝝ erat verſus occidentē. Ulterius ꝯſiderandum q꞉ in ſctmſctōꝝ erant tria: arca teſtamenti: duo cherubin: et ꝓpitiatoriū. Apl's aūt addit quartū .ſ. q꞉ ibi erat thuribulū: qḋ exponūt aliq̄ dicentes q꞉ ꝑ h̄ intelligit᷑ altare incēſi. Sꝫ h̄ ptꝫ falſuꝫ ꝑ textū Exo. vl. a. vbi d꞉ q꞉ altare incēſi erat i alia pte tabernaculi. hoc etiā dicūt Joſephus ⁊ Hiero. Et iō dicendū q꞉ ꝑ thuribulū nō intelligit᷑ aliud niſi q꞉ ibi erat incenſoriū in q̄ ſumm⁹ ſacerdos intrās ſctmſctōꝝ ponebat incenſuꝫ vt nebula inde ꝯſurgens impediret alioꝝ aſpectū q̄ erāt i alia parte tabernaculi ne viderēt ea q̄ erāt intra ſctmſctōꝝ. Silr in alia pte tabernaculi que dicebat᷑ ſctā erant tria. mēſa ꝓpoſitionis in latere aquilonari: ⁊ candelabrū aureū in latere auſtrali: ⁊ altare thymiamatꝭ in medio ꝯ diuidentē ſctm̄ ⁊ ſanctūſctōꝝ. Predictoꝝ aūt aſſignatur duplex ratio. vna lr̄alis ⁊ alia myſtica. lr̄alis ē iſta. Tabernaculū eni iſtud erat ordinatū ad cultū veri dei creatoris tori⁹ mūdi in q̄ ſūt due ptes. vna nob̄ inuiſibilis: videlꝫ iſtud qḋ eſt vltra celū ſidereū vbi eſt habitatio ſp̄ūaliū ſubſtantiarū: ⁊ h̄ figurabat᷑ ꝑ illā partē tabernaculi q̄ dicebat᷑ ſctmſctōꝝ in qua erāt cherubin rep̄ſentantia angelicā naturā. ⁊ arca teſtamēti clauſa: ad deſignandū q꞉ rōnes eoꝝ q̄ fiunt in h̄ ſeculo viſibili ꝯtinent᷑ clauſe ⁊ nobis occulte in illo ſeculo ſuꝑiori: ſicut rationes effectuū in cauſis artificiatoꝝ in artifice ꝯtinent᷑ quodam mō clauſe: ⁊ hoc ꝑ tria in arca ꝯtēta .ſ. tabulas q̄ rep̄ſtant ſapiētiā q̄ dirigunt᷑ res humane: et virgā aarō q̄ deſignat᷑ ptās regiminis ꝑ quā coercent᷑ boīes a malis: ⁊ manna ꝑ quod deſignat᷑ vita humana. ꝑ ꝓpitiatoriū vō qḋ erat q̄ſi locus dei: ⁊ q꞉ inde rn̄debat ſummo ſacerdoti: ꝑ h̄ deſignat᷑ ip̄e de⁹ glorioſus ⁊ ſublimis ꝑſidēs oībus creaturis: ⁊ ſic ptꝫ quō ꝑ ſanctuꝫ ſanctoꝝ deſignant᷑ ea q̄ ſunt ſupra celum ſidereū nob̄ inuiſibilia. per

G lia. ꝑ aliam vō partē tabernaculi q̄ dicebat᷑ ſctm̄ abſolute deſignabat᷑ alia ps mūdi. ꝑ tectū eni tabernaculi quod erat q̄daꝫ cortina varus colorib⁹ diſtincta: deſignabat᷑ celum ſidereū varus ſtellis ornatū. ꝑ cādelabrū i q̄ erāt ſeptē lucerne: deſignabant᷑ orbes ſeptē planetarū. ꝓpt̄ h̄ erat poſitū in pte auſtrali: q꞉ curſus planetarū i hemiſperio nr̄o ſꝑ eſt ad auſtrū. ꝑ menſam vō vbi erāt panes ſuppoſiti deſignabant᷑ elemēta ex quib⁹ cōſtituit᷑ ⁊ nutrit᷑ hoīm vita: q꞉ ex eiſdē ſum⁹ ⁊ nutrimur: vt d꞉ .ij. de generatione. Deſignabat etiā illa mēſa q꞉ illi q̄ in altari deſeruiebāt creatori vniuerſe creature de altario debēt viuere. Rō aūt allegorica ꝑdictoꝝ eſt: q꞉

Allegorice ꝑ illā partē tabernaculi q̄ dicebat᷑ ſctā deſignabat᷑ ve.te. in q̄ ꝟitas diuinoꝝ erat latēs ſub velaminib⁹ figurarū: ſicut aſpect⁹ eoꝝ q̄ erāt intra ſctmſctōꝝ erat intercluſus ꝑ cortinā mediā int̄ vtrāq3 tabernaculi ptē vt dictū ē. Per illā vō tabernaculi partē q̄ dicebat᷑ ſctmſctōꝝ in q̄ erāt illa q̄ rep̄ſtabāt ſp̄ūalia ⁊ diuina. vt dictū eſt: ſignificabat᷑ no.te. in q̄ reuelata ē ꝟitas diuinoꝝ. ꝓpt̄ qḋ in paſſione dn̄i in q̄ ꝯſummatū eſt no.te. ſciſſa fuit illa cortina q̄ ꝓhibebat aſpectū eoꝝ q̄ erāt itra ſctāſcōꝝ. vt h̄r Luc. xxiij. Hanc aūt expoſitionē ſcḋaꝫ ꝓſequit᷑ apl's: vt patebit i ſequētib⁹. His viſis accedendū eſt ad lr̄am q̄ tāgit tabernaculi diſpoſitionē. d. Tabernaculū eni factū eſt p̄mū. Tabernaculū primū dicit᷑ illa pars tabernaculi q̄ dicebat᷑ ſctā: q꞉ ab illa erat ingreſſus tēpli. a ❡ In q̄ erāt can. dicit cādelabra in plurali: q꞉ licet eſſet vnū cādelabrū tm̄: tn̄ habebat ſeptē lucernas q̄ hic dicunt᷑ candelabra. b ❡ Et menſa ⁊ ꝓpoſitio panū. q꞉ ſeptē panes erant poſiti ſuꝑ mēſam illā. Tertium aūt qḋ erat ibi .ſ. altare incenſi omittit apl's: q꞉ ſm q꞉ ſequit᷑ infra nō intendebat de iſtis dicere ꝑ ſingulas. ſequit᷑: c ❡ Que dicit᷑ ſctā. hoc refert᷑ ad tabernaculū primū. q꞉ ſicut dictū eſt illa pars prima tabernaculi in qua erāt

H iſta dicebat᷑ ſctā abſolute. d ❡ Poſt velamentū aūt .i. poſt cortinā intermediā. e ❡ Erat ſm tabernaculum. Jd ē ſcḋa pars tabernaculi. f ❡ Qḋ d꞉ ſctāſanctoꝝ aureū habēs tu. quia erat de lignis ſethim opta auro intus ⁊ extra: vt habet᷑ Exo. xxv. g ❡ In q̄ vrna au. ha. māna. ſm q꞉ dicit᷑ Exo. xvi. h ❡ Et v̄ga aarō que fron. ſm q꞉ h̄r Nume. xvij. i ❡ Et tabule teſtamēti. iſta erant incluſa in arca: vt predictū eſt. k ❡ Suꝑ q̄ erāt che. glo. i. glorioſe facti: vel potius q꞉ erant glīe dei cui deſeruiūt angeli ꝑ cherubin ſignificatiua. vn̄ ſequit᷑: l ❡ Obūbrātia ꝓpitiatoriū. qḋ rep̄ſtabat locū diuinū. vt dictū eſt. m ❡ De quibus nō eſt mō dicēdū ꝑ ſin. q꞉ apl's ꝓſequit᷑ illa breuiter: ⁊ ſm ſenſum allegoricū tm̄: vt dictū eſt. n ❡ His vō.

Sacerdotes hic apl's deſcribit miniſteriū ſacerdotū in tabernaculo moyſi. Ad cuius intellectū ſciendū q꞉ intra ſctmſctōꝝ ſolus ſummus ſacerdos introibat in feſto expiationis tantū. In alia aūt parte tabernaculi q̄ dicebat᷑ ſctā abſolute alij ſacerdotes intrabāt bis qualibet die ad ꝑficiendū ſacrificia. immolātio eni ſacrificioꝝ ⁊ oblatio eoꝝ fiebāt extra tabernaculū ſub diuo in altari holocauſtoꝝ: ſꝫ ꝯſūmatio ſacrificij fiebat in tabernaculo ꝑ cremationē incēſi in altari incēſi: q꞉ ſacrificia illa nō erāt accepta ex ſe: ſꝫ tm̄ ex fide ⁊ deuotione offerentiū: q̄ fideles ⁊ deuotio ſignificant᷑ ꝑ incenſum. ⁊ h̄ eſt qḋ d꞉: His vō ita cō. i. diſpoſitis mō ꝑdicto. o ❡ In pori quidē ta. i. in parte tabernaculi q̄ dicebat᷑ ſctā. p ❡ Semꝑ .i. quotidie. q ❡ Introibāt ſacer. ſacri. offi. ꝯſumā. ꝑ cremationē incēſi. r ❡ In ſcḋo aūt .i. intra ſctmſctōꝝ. s ❡ Semel in an. ſo. pon. ſupple introibat. Gloſa dicit hic q꞉ pluries intrabat in anno: tn̄ ſine ſanguine: h̄ tn̄ nō inuenit᷑ ſcriptū i lege niſi ſolū qn̄ mouenda erāt caſtra: tūc eni aaron ⁊ filij ei⁹ intrabāt vt inuolue-

rent

A b a ¶ Nō ſine ſanguine. Sepe qdē ſine ſanguie itroibat: ſʒ cum ſanguie nō niſi ſe mel. b ¶ Pro ſua ⁊ ppli. Chriſtꝰ ꝓ pplo ſuo obtulit: ꝓ ſe ꝟo nō niſi i mēbris ſuis.
Ps.21.a vñ ipſe ait: Uerba delictoꝝ meoꝝ. Delicta eñi nřa ſua dicit ꝙ ea ſuſcepit nō ad habendum ſed ad delendū. c ¶ Nondū ꝑpalatam. Celū adhuc inacceſſibile eſt mortalibus ſm corpis ꝯditionē. ante ꝟo etiam ſm aiaſ: ſed patienter expectanda eſt reſurrectio in qua ⁊ corporibus per chriſtuʒ patebit in celum acceſſus. d ¶ Sanctoꝝ viā. Uia ſanctoꝝ eſt xp̄us vel ſpūalis intelligentia legis ꝑ quā aſcenditur in interiora celi. e ¶ Que pabo. Ōr autē hec de ſacrificijs ꝯſūmandis vl in ṗmo vel in ſecūdo tabernaculo ſm ſignificationē nem dicta ſint aperit. ſb dēs: Que pabo. f ¶ Uſqꝫ ad tpus cor. Uſqꝫ ad tp̄s grē quo in meliꝰ corrigendi erāt: q̄ huiuſqꝫ ſub pedagogo: ⁊ ideo nō poterant ꝑfectū facere: nō tamē eo tempore debebant ceſſare. g ¶ Chriſtus aſſiſtēs. De ſufficientia
B vniꝰ veri ſacrificij no. te. plene hic tractat: ꝑ quod et peccatorū remiſſionē quā verbis hieremie ſupra tetigit ꝓſtari dic̄ ⁊ ſaluteʒ. q. hec ṗdicta legalia nō pñt facere perfectum. Sed xp̄s aſſiſtēs ⁊c̄. h ¶ Peramplius. Chriſtus introiuit tabernaculum nomine ſigni: id eſt tabernaculi deſignat ſignatum: id eſt celum peramplius: quia plures capit q̄ꝫ terrenuʒ illud ⁊ perfectius: quia ibi perfecta beatitudo. Uel per tabernaculum: id eſt per carneʒ que non ſemine viri ꝯcepta ⁊ formata eſt: aſſiſtens patri ⁊c̄. ¶ Augꝰ. Ita vt ꝑ tabernaculū accipiatur chriſti caro quam pro nobis obtulit: in qua ⁊ diabolum expugnauit. Eſt enim chriſtus rex ⁊ ſacerdos. Rex pugnauit pro nobis. Sacerdos obtulit ſe pro nobis: quando pro nobis pugnauit quaſi victus eſt imo vere tūc vicit. Crucifixus eſt enim ⁊ de cruce in qua erat fixus diabolum occidit ⁊ inde rex noſter. Sacerdos autē quid pro nobis obtulit. vnde quia nihil mūdum inuenit in hoibus quod offerret pro eis ſeipſum obtulit. Ecce mūda ⁊ felix ⁊ vera victima. Carnem enim de vtero virginis accepit vt munda offerret pro immundis. i ¶ In ſancta. Exponit quid dixerit: tabernaculum non manufactum ſanctaſanctorū: id eſt celeſtia. k ¶ Si enim ſanguis ⁊c̄. Ōr ꝑ xp̄m potuerit eſſe redēptio a minori probat q: per

q̄ꝫ illa

a tifex nō ſine ſanguie quē offerret a
a ¶ vñ: Uerba dilectoꝝ meoꝝ. i. corpis ſui. ¶ i iſtis. ¶ q̄ ita fieri inſtituit.
b ꝓ ſuā ⁊ ppli ignorātia: h̄ ſignificāte b
a ¶ .i. nōdū licere itroire ad celeſtia. ¶ docēte
c ſpūſctō: nōdū ꝑpalatā eē ſctōꝝ
xp̄s vēit. ¶ ſcōariū. a ¶ .i. carnalibꝰ obſuā
d viā: adhuc priore tabernaculo ha c
tis: adhuc ſtatū hñtibꝰ. ¶ q̄ myſtica ſimilitudo ē. ¶ .i. tpis grē. ¶ qd̄ nūc eſt.
e bēte ſtatū. Que pabola ē tpis in ᵈₑ
¶ pabolā. a ¶ d alqs thure. ſ. ſimila ⁊ panibꝰ b ¶ de aialibꝰ. c ¶ a ſacerdotibꝰ figuratiuis
ſtātl: iuxta quā mūerā ⁊ hoſtie ōf ᶠ
a ¶ .i. teſte ꝯſciā. ¶ ⁊ ſi ad viſuʒ holm extra.
ferūtur: q̄ nō pñt iuxtā ꝯſciaʒ pfe
¶ plene mūdatū. ¶ deo. ſ. ¶ diſcernēdis.
ctū facere ſeruiētē: ſolūmō i cibis h
¶ ablutionibus.
⁊ potibꝰ ⁊ i varijs baptiſmatibꝰ ⁊ i
¶ alqs. ¶ nō ſpūs. a ¶ his olbꝰ dico ipoſitis qſi i onꝰ ad refrenādū trāſgreſſores.
f iuſticijs carnis ūſqꝫ ad tp̄s corre k
a ¶ hec nō pfectā: ſʒ b ¶ pñt ad inſpellādūs vel fidelibus ad auxiliandum.
g ctōis ipoſitl. Chriſtūs āſſiſtēſ pō l
a ¶ nō carnaliū. b ¶ .i. pñtis iuſticie ⁊ eterne btitudinis q̄ tpe legl futura erant.
h tifex futūroꝝ bōnoꝝ ꝑamplꝰ ⁊ ꝑ
¶ .i. celum.
fectꝰ tabernaculū nō māufactuʒ:
a ¶ nō dico nō ōt ſʒ hꝰ. i. hūane ſic vetꝰ ¶ cuius illō i heremo qd̄ fixit hō: ſʒ lōge alit a do
id eſt nō huiꝰ creatiōis. Neqꝫ per
¶ effuſum. ¶ vt in veteri.
ſanguinē hircoꝝ aut vituloꝝ: ſʒ ꝑ
a ¶ q: nō ē opꝰ iterari q: pfectū ē. b ¶ celeſte
i ꝓpriū ſāguinē itroiuit ſemel i ſān m
tabernaculū. i. ſctāſctōꝝ. a ¶ ꝑ h̄. ¶ qd̄ nō i illis ſacrificijs legalibꝰ. ¶ q: redēpti ſūt eterni. b ¶ a nob vel a xp̄o nob. c ¶ ꝑ ſāguinē xp̄i pōt eē redēptio. ¶ quia.
k cta: ētna redēptiōe iuētā. Si ēm n

C rent ea q̄ erant intra ſancta ſanctoꝝ: ⁊ diſponerēt leuitarū onera. alis aūt nō legitur intraſſe aliqs niſi ſummꝰ ſacerdos in feſto expiatiōis ad offerēdū ibi corā ꝓpitiatorio de ſanguie hoſtie imolate ꝓ pctō ppli ⁊ ꝓ pctō ꝓprio. ⁊ h̄ eſt qd̄ dicitur: a ¶ Nō ſine ſā. ⁊c̄. h̄ ſignificāte. h̄ oñdit qd ſignabāt ṗdicta. ⁊ ṗrio q̄tū ad ve. teſta. ſcdō q̄tum ad nouū/ibi: Chriſtꝰ aſſiſtens. In ṗma pte dicit ſic: b ¶ Hoc ſignificāte ſpūſctō nōdū ꝑpa. eē ſctōꝝ viā. q: ſicut dictū eſt ꝑ h̄ ꝙ nō patebat acceſſus ſacerdotibus ad ſctmſctōꝝ deſigñbat ꝙ via veniēdi ad celeſtia nō erat patefacta: ſicut ē in no. te. ⁊ q: ve. te. adhuc habebat curſū ſuū qd̄ ſignificabat ꝑ primā partē tabernaculi: vt dictū eſt. ⁊ h̄ eſt qd̄ ſubdit: c ¶ Adhuc pri. ta. i. ve. te. habente ſtatū. d ¶ Que pabola. i. figura. e ¶ Eſt tēporis inſtātis. q: ve. te. fuit figura noui. f ¶ Iuxta quā. ſ. parabolā. g ¶ Munera ⁊ ho. offe que nō pñt iuxta ꝯſci pfe. face. q: in ve. te. qd̄ fuit figura noui munera oblata nō auferebāt pctā: vt ṗdictuʒ eſt. ⁊ cū ſubdit: h ¶ Seruientē ſolūmō in cibis ⁊ po. qd̄ ōr: q: obſeruatiōes legaliū in pte ꝯſiſtunt in abſtinētia a quibuſdā cibis ⁊ potibꝰ in lege ꝓhibitꝭ. i ¶ Et i varijs baptiſ. i. abſolutionibꝰ q̄ fiebāt i emūdatiōe leproſi ⁊ ꝯſilibꝰ. oīa eñi iſta erāt q̄dā pure corpalia. ⁊ iō nō poterāt mūdare ꝯſciam: ſʒ tm̄ tollere quādā imūdiciaʒ corpalē vel irregularitatē q̄ dicitur iuſticie carnis. et h̄ eſt qd̄ ōr: k ¶ Et iuſticijs car. v. ad. t. c. ipoſitꝭ. i. vſqꝫ ad tp̄s noue legis q̄ corrigit veterē nō a malo i bonū reducēdo: q: lex vetꝰ fuit bona ⁊ iuſta. vt hr̄ Rom. vij. ſʒ ab iperfecto ad ꝑfectū reducēdo: q: ſicut puero q̄ꝫ diu eſt ſub pedagogo iponūtur aliqua opa bona ad aſſuefactionē ꝟtutꝭ q̄ tñ mutāt adueniēte etate virili in q̄ ꝑfectiora opa ei iponūtur: ita ꝑ legē moyſi fuerūt ipoſita legalia pplo iudaico vt exercerēt in cultu vniꝰ dei: q: tñ erāt impfecta. iō ꝑ legē xp̄i ad ꝑfectionē ſūt reducta: ꝓpter qd̄ aplus Gal. iij. cōparabat legē moyſi pedagogo ſub cuiꝰ diſciplina tenet puer q̄diu eſt paruulus: vt plenꝰ declaratū eſt in ṗn. huiꝰ operis. l ¶ Chriſtꝰ aſſiſtens. hic ꝯñr exponit illud qd̄ ṗdictum fuit de tabernaculo moyſi inq̄tū fuit figura noue legis. Circa quod apls duo facit: q: ṗmo declarat ꝓpoſitū: Scdō ꝓbat qddam ſuppoſitū/ibi: Si eñi ſanguis. Circa ṗmū q̄nqꝫ tāgit. ṗmo dignitatē loci: q: illa ps tabernaculi q̄ figurabat no. teſta. vocabat ſctmſanctoꝝ. ſcdō dignitatē miniſtri: q: ſolus ſummꝰ pōtifex illuc intrabat. tertio moduʒ intrandi: q: cū ſanguine intrabat. quarto tp̄s intrandi: q: tm̄ ſemel in anno. q̄nto ad q̄d intrabat. ſ. ad placāduʒ ſibi deū ⁊ pplo. ⁊ iſta ſignificabāt ea q̄ ſūt i no. te. q: xp̄s q̄ eſt ſummꝰ pōtifex intrauit celū: qd̄ deſignabat ꝑ ſctm ſanctoꝝ: vt ſupradictū eſt. ⁊ ꝑ ꝓpriū ſanguinē ad placandū nob patrē. ⁊ h̄ eſt qd̄ ōr: Chriſtꝰ aſſiſtēs. Sciendū tñ ꝙ in hoc capitulo ꝯſtructio eſt multū ſuſpenſiua. Et idō vt clariꝰ ⁊ breuiꝰ ꝓcedā ego ponā litterā nō ſm ꝙ iacet in libro: ſed ſm ordinē ſnīe. Chriſtꝰ aſſiſtēs. hic tangitur dignitas miniſtri no. te. q: xp̄s eſt nomen ſuppoſiti exiſtētis in natura duplici. ſ. diuina ⁊ hūana. Pōtifex h̄ tangit nomē officij: q: xp̄s eſt ṗnceps alioꝝ paſtoꝝ: ſm ꝙ ōr. j. Pet. v. a. Cū apparuerit ṗnceps paſtoꝝ ⁊c̄. Aſſiſtens. i. ſemꝑ paratus ad ſuū officiū. ſ. ad interpellandū patrē pro nobis: ⁊ ad auxiliandū nos ꝯ ipugnationem hoſtis. m ¶ Introiuit ſemel in ſan. i. in celū: vt patebit infra qd̄ quidem celum eſt. Tabernaculuʒ peramplius. i. valde amplū. ꝓpter imenſitatem bonoꝝ celeſtiū. Et ꝑfectius q̄ꝫ fuit tabernaculum moyſi qd̄ fuit mobile ⁊ portabile de loco ad locuʒ. iſtud eſt imobile ⁊ eternū. ſm ꝙ per Eſa. fuit predictū. xxxiij. d. Oculi tui videbunt hieruſalē ciuitatem opulentam: tabernaculum quod nequaq̄ꝫ transferri poterit. ibi eñi loquitur de hieruſalē celeſti. Nō manufactū. i. nō per hoīem: ſicut fuit tabernaculum moyſi ꝑ manū beſeleel. Et hoc eſt quod ſubdit apls exponendo verbum predictuʒ. Id eſt nō huius creationis. i. humane factionis. Tangit etiaʒ tempus intrandi/ibi: Semel. quia totum tempus non eſt niſi vnus annus reſpectu pontificatus chriſti. et ideo ex quo ſemel intrauit ſemꝑ eſt ibi. Tangitur etiam modus intrandi cum ōr: Neqꝫ per ſanguinē hircoꝝ aut vituloꝝ: ſicut intrabat pontifex veteris legis. Sed per propriū ſanguinē qui pro nobis fuit effuſus in cruce. Tangitur etiam ad quid intrauit: cum ōr: Eterna redēptione inuenta. q: per hoc habemꝰ eternam redemptionē per modū cōuenientiſſimū a xp̄o inuentū. inq̄tum ſatiſfecit: quia poterat inq̄tum deus: ⁊ ſoluit qui debebat inq̄tum homo. n ¶ Si eñi ſanguis. hic probat quoddā ſuppoſitum circa vltimū dictum. ſ. ꝙ ſanguis xp̄i fuit efficax ad noſtram redemptionē eternā. ⁊ facit talem rōneʒ: Sanguis xp̄i ex vnione ad ſuppoſitum diuinū habet virtutem maiorem ad emūdationē anime q̄ꝫ ſanguis hircorum ⁊ vitulorum ⁊ aque luſtrationis ad tollendū imundiciam corporalē ſeu ipedimentum irregularitatis de quo predictum eſt. Ueritas ꝓpoſitionis huiꝰ patet: q: ſanguis xp̄i ex eius vnione ad ſuppoſitū diuinū contrahit quandā infinitatem

Diuiſio

Diuiſio

D

Sanguis xp̄i efficax ad redēptionem

 virtutis

E F illa legalis fiebat mūdatio corpalis. a ¶ Hircoꝝ. Hircus xp̄m ſignificat: p ſimilitudinē carnis pcī. Thaurus: qꝛ duoꝝ teſtamētoꝝ cornib⁹ vētilat inimicos. b ¶ Cinis vitule ꝛc. De iuuenca ruſa cuꝰ cinerē ad aquā aſpſionis corūq; mundationē q̄ mortuū tetigerint: pficere lex mādauit nō eſt tacendū. Euidētiſſimū eni in ea nouū teſtamentū pfigurat. De hac dr̄ in libro Numeri dn̄m dixiſſe
Num. 19. a
Leui. 4. a moyſi. Loq̄re filijs iſrl̄. Et accipiāt a te iuuencā ruſam ſine vitio: q̄ nō habꝫ in ſe vitiū: ꝛ nō ē poſitū ſup eā iugū. Et dabis eā ad eleaçar ſacerdotē ꝛ eiciēt eā extra caſtra in locū mundū: et occidēt eam in ↄſpectu eius. Et accipiet eleaçar ſanguinē eius: ꝛ aſperget ↄ faciē teſtimonij ſepties: ꝛ cremabūt eā in ↄſpectu eiꝰ ꝛ pellis eius cū carne: ꝛ ſanguis cū ſtercore cōburet. Et accipiet ſacerdos lignū cedrinū ꝛ hyſopū ꝛ coccinū: ꝛ mittet in mediū cōbuſtionis iuuence: ꝛ ↄgregabit hō mūdus cinerē iuuēce: ꝛ ponet extra caſtra i locū mundū ꝛ erit filijs iſrl̄ et pſelitis legitimū ſempiternū vel eternū. Ex iſto cinere fiebat aq̄ aſperſionis vn̄ mūdabant a cōtactu mortuoꝝ. Ait eni ſic: Omis aīa hois q̄ tetigit mortuū imunda erit ſeptē diebus. Hic purificabit die tertio ꝛ ſeptio ꝛ mūdus erit. Si hō nō purificatꝰ fuerit nō erit mūdꝰ. Ois ei q̄ tetigerit mortuū ꝛ mortuus fuerit nō purificatus tabernaculū dn̄i polluit ꝛ extermine aīa illa ex iſrl̄. Itē ait: Et accipiens hyſopum tingit in aqua vir mundus: ꝛ aſpget ſuper domū ꝛ ſup vaſa ꝛ ſup aīas. ¶ Vitula feminea. caro xp̄i infirma. Ruſa: paſſiōe crueta. Hāc accipiūt a moyſe q̄ ē figura legis: qꝛ ſm legē viſi ſunt occidere xp̄m. qꝛ ſm ipſos ſabbatū ſoluebat: ꝛ obſuationes legitimas pphanabat. Sine vitio eſt iuuēca: qꝛ imunis a pctīs caro xp̄i. Ad ↄfirmationē aūt repetit dicēs: q̄ nō hꝫ in ſe vitiū. Vel ad determinationē ſcꝫ q̄ ꝛ ſi in alijs q̄ ſunt mēbra eiꝰ habeat vitiū: in ſe tn̄ nō hꝫ. Et nō eſt poſitū ſup eā iugū: qꝛ nō ſubiugatꝰ iniq̄tati: imo ꝛ ſubiugatos inueniēs liberauit: ꝛ eoꝝ vincula dirupit ꝛ poteſtatē ponēdi aiam ꝛ iterū ſumēdi habuit. Nō ad aarō. ſꝫ ad eleaçar data dr̄: qꝛ nō ad tp̄a qb̄ tūc erat: ſꝫ ad poſteros illius ſacerdotū dn̄i paſſio erat pūctura. Eiecta eſt extra caſtra: ſic et dn̄s extra ciuitatē eiecꝰ eſt. Et eiecta ē in locū mūdū: qꝛ dn̄s nō habuit cām mali. Occiſa ē in ↄſpectu eleaçar: ſic occiſa eſt caro xp̄i ī ↄſpectu eoꝝ q̄ vēturi erāt in no. te. dn̄i ſacerdotes. Eius ſanguinē aſpſit ↄ faciē teſtimonij ſepties. qꝛ xp̄s ſm ſcripturas fudit ſanguinē i remiſſionē pctōꝝ. Id ↄ faciē teſtimonij qꝛ nō aliter declaratū eſt q̄ fuerat diuino teſtimonio pnūciatū: Id ſepties: qꝛ iſte numerus ad mūdiciā ptinet ſpiritualē. Extra caſtra hieſm iuſſa eſt cremari. Cremari ſm grecos a ſuſpēſione dr̄ qꝛ ignis ſurſū mouet ꝛ ī eū ↄuertit qd̄ cremat. qd̄ ſignū ē reſurrectiōis. In cōſpectu eleaçar cremata dr̄: qꝛ illis appuit reſurrectio xp̄i: q̄ futuri erāt regale ſacerdotiū. Pellis eiꝰ cū carne ꝛ ſanguie ꝛ ſtercore cōbuſta dr̄: qꝛ nō ſolū ſuba mortalis corpis xp̄i: q̄ pelle carnib⁹ ꝛ ſanguie intimata ē: ſꝫ etiā ↄtumelia et abiectio plebis: q̄ noie ſtercoris ſignificat ↄuerſa ē in gl̄iaꝫ: quā cōbuſtionis flāma ſignificat. In mediū cōbuſtionis mittit ſacerdos lignū cedrinū hyſopū ꝛ coccinū. Lignū cedri nō eſt ſpes q̄ in ſupnis firmiter hītat. Hyſopus fides: q̄ cū ſit hūilis radicib⁹ heret ī petra. Coccinū charitas: qꝛ feruorē ſpūs igneo calore teſtat. Hec tria debēt mitti in mediū cōbuſtiōis. i. in reſurrectionē xp̄i: vt cū illo abſcōdita ſit vita nr̄a. Cinis: id ē reliquie cōbuſtionis: fama eſt q̄ ſecuta eſt poſt paſſionē ꝛ reſurrectionem. Hunc cinerē hō mundus cōgregabat ꝛ in locum mundū extra caſtra ↄpo nebat: qꝛ hec fama apud eos maxime claruit qui non erant de conſortio iudeoꝝ: et erant mundi ab interfectione chriſti et extra celebrationes iudaice conſuetudinis. Ex iſto cinere fit aqua aſperſionis per quam ſignificatur baptiſmus: vnde mundabantur homines a contactu mortuoꝝ quia ab iniquitate per baptiſmū chriſti. Illa aqua tam proſeliti q̄ gentiles vel iudei mundabantur: quia baptiſmus iudeis ꝛ gentibus prodeſt. Hyſopo qui fidem ſignificat illa aqua aſpergebatur: qꝛ fide mundabant corda: ꝛ ſine fide nō pdeſt baptiſmus. A viro mundo hoc fiebat: qꝛ vere mūdi debent eſſe miniſtri eccleſie qui portant pſonā domini.
† De cele. miſ. c. cum marthe. § ceterum
Leui. 5. a
Num. 19. c
Al. te emundabit
Myſtice
Deut. 12. a
Ioh. 10. d
Eph. 1. b
1. Pet. 2. b
Ps. 21. b
Col. 3. a
Eſa. 52. c
c ¶ Ad emū. car. i. vt caro emūdata ſit pꝫ legis pceptū: ſed in xp̄o eſt pfectio. d ¶ Obtulit ſemet. Et medius int̄ deū ꝛ hoies dator ē no. teſt. q̄ſi pōtifex nobis ē ꝛ dator legꝭ noue. e ¶ Immaculatū. Alius ſanguis nō immaculatus. f ¶ Ab opib⁹ mor. Amb. i. pctīs: q̄ q̄ tāgit inqnat: ſicꝫ q̄ tāgebat mortuū coinquinabat: nec intrat in celū ſic nec ille in tēplū. g ¶ Viuēti. Nō q̄ ei pōt ſuire q̄ mortua opa hꝫ. ¶ Amb. Que mors erat neceſſaria i redēptione nō mō gētiliū: ſꝫ ꝛ earū puaricationū q̄s lex faciebat nō ſoluebat. Tantū fuit pctīn nr̄m vt ſalua ri nō poſſem⁹ niſi vnigenitꝰ dei p nobis moreret debitorib⁹ mortis: ſꝫ ſic fecꝫ nos dignos teſtamēti ꝛ pmiſſe hereditatis ꝛ ita teſtamētū factū firmum. h ¶ Intercedente. Inter vetus teſtamentū ꝛ nouum: in quibus nō ſolum ſacramenta diuiſa ſunt ſed ꝛ pmiſſa. Diſtinctio eſt paſſio xp̄i: in cuius morte conſtat terrena nō pmitti ſed eterna. In morte eni vnigeniti neceſſe eſt magna ſperari.

F Vbi enim

a ſanguis hircoꝛum ꝛ tauroꝛum et a
¶ qui ſignificat memoriā paſſionis chriſti.
a ¶ contactu mortuoꝝ.
b cinis vitule aſperſus inquinatos b
¶ a corpali macula lepre. ¶ a pctō mūdat valēs ad emūdationē carnis q̄ a pena legꝭ liberat. a ¶ non anime.
c ſctificat ad emundationem carnis. † quantomagis ſanguis xp̄i q̄ c
¶ i ſi hoc eſt.
¶ obtulit p ſpm̄ oīa dictātē: vl̄ immaculatū p ſpm̄: de q̄ ↄceptus imunis fuit a peccato.
d e p ſpm̄ſctm̄ obtulit ſemetipm̄ immaculatū corā deo † emūdauit ↄſciāꝫ
¶ non carnem tm̄.
a ¶ duo facit ſanguis xp̄i a pctō mūdat ꝛ reſtituta libertate facit ſeruire deo q̄ dat viuere qui eſt vita ex ſe viuens. b ¶ i. peccatis.
f nr̄am ab opib⁹ mortuis ad ſuiendū deo viuēti. Et ideo noui teſtamenti mediatoꝛ eſt: vt morte intercedente in redemptionem earū puaricationū q̄ erāt ſub priore teſtamēto repꝛomiſſionē accipiāt q̄ vocati ſūt eterne hereditatis. g h i k
a ¶ ſine quo nec q̄ deꝰ nos opari vellet: nec q̄ ſperamus ſciremus.
a ¶ noui teſta. dator eſt ideo vt vocati accipiant hereditatē ꝛ hoc morte interueniente ſine q̄ lex nō iuuaret. b ¶ eius. ¶ chriſti.
¶ interueniēte int̄ diſpoſitionē ꝛ cōpletionē.
a ¶ a deo.
a ¶ ab eterno electi. b ¶ i. eternā hereditatem frequenter promiſſam.

G
a virtutis. ſꝫ pdicta veteris legꝭ tollebāt immundiciā corpalē ↄtractā ex tactu alicuius imūdi ꝛ a diuino cultu ipedientē: vt pꝫ Nume. xix. ergo multofortius ſanguis xp̄i mūdat aīaꝫ ꝛ reddit eā aptā ad ſalutē eternā: ꝛ hoc eſt qd̄ dicitur: Si eni ſanguis hircoꝝ ꝛ thau. hoc fiebat i feſto expiatiōis. a ¶ Et cinis vitule aſper. qꝛ in aq̄ luſtrationis q̄ debebāt immūdi aſpergi ponebāt cineres vitule cōbuſte. vt dr̄ Nume. xix. b ¶ Inqnatos ſctificat ad emūdationē car. q̄ aiam mūdare nō poterat. c ¶ Quantomagis ſan. xp̄i emūda. cō. no. ab operi. mor. i. pctīs q̄ mortificāt aiam morte culpe ꝛ morte gehenne. d ¶ Ad ſeruiendū deo viuēti. hoc dicit ad differentiā illoꝝ q̄ putant dijs: ſꝫ ſūt mortui vt iupiter hercules ꝛ hmōi. tāgit autem tria per q̄ ſanguis chriſti habet efficatiam ad predicta. Primū eſt ipſe offerens ſcꝫ chriſtꝰ cuius meritum eſt efficacie infinite propt̄ coniunctionem ad diuinitatem. ꝛ hoc tangit cū dicitur: Semetipm̄ obtulit. Scd̄m eſt munus oblatū qd̄ fuit ſanctiſſimum. ideo dicitur: Immaculatū. Tertium eſt modus offerendi q̄ proceſſit ex maxima charitate. quod notatur cum dicitur: Per ſpiritum ſctm̄. Cui aūt facta ſit talis oblatio oſdit cū dr̄: e ¶ Deo. ſ. patri. f ¶ Et ideo noui teſtamēti. hic ↄſr ex pdictis que pertinet ad ve. te. ꝛ expoſitione eoꝝ arguit ad pncipale intentū. ſ. q̄ no. te. ſit excellētiꝰ et efficacius veteri. Et diuidit in duas ptes: qꝛ primo facit qd̄ dictū ē: ſcd̄o pbat quodam ſuppoſitum in ſua rōne: ibi: Vbi enī teſtamentum eſt. Circa primū conſiderandum q̄ immediate predixit q̄ chriſtus per proprium ſanguinem intrauit celum: et ſic inuenit noſtram redemptionem eternam. hoc autē nō poterat fieri in ve. te. Ex q̄ ſequitur q̄ illud teſtamentū factum eſt p chriſtum. ꝛ per conſequens debet dici no. teſt. quia illud quod ſequitur precedens dicit nouum reſpectu illius. et hoc eſt quod concludit apoſtolus: Et ideo noui teſtamēti mediatoꝛ eſt. ſcilicet ipſe chriſtus. per quem autē modum ſit mediatoꝛ ſubdit: g ¶ Vt morte intercedēte. Id ē chriſti morte interueniente p quā eius teſtamētum eſt confirmatum. h ¶ In redēptionem earū puari. q̄ erant ſub priori teſtamento. i. quas ve. te. non poterat auferre: ſed p mortē xp̄i ſunt ablate. i ¶ Repromiſſionē eterne here. acci. p efficaciam paſſionis. k ¶ Qui vocati ſūt. ad participandū ipſm̄ p verā fidē ꝛ ſacramentoꝝ noue legis ſuſceptionē: ꝛ ſic pꝫ q̄ no. teſt. eſt efficacius veteri: quia mundat animam ꝛ confert gl̄iam. ve. aūt te. tm̄ exteriꝰ mundabat.
† 1. Pet. 1. b 1. Ioh. 1. c apoca. 1. b
H
Diuiſio

A · G a ¶ Ubi eñ. Dixit: xp̄s eſt dator no.te. morte inter
cedente: nūc q̄ p̄ ↄfirmatiōe ei⁹ oportuerat mori: p̄/
bat ↄſuetudine hūane leg̃. Ubi eñ te. Sicut ꝫ te
ſtamentū morte teſtatoris ↄfirmat̃: ſic ⁊ xp̄us in aſſer
tione eoꝝ q̄ teſtabat̃ voluit mori ne q̄s de eis dubita
ret nec alit̃ poterat nob̄ ee vi/
ta. Morte euāgeliū i nob̄ cō/
firmauit: vt q: p̄ nob̄ mortu⁹
eſt: p̄cepta ei⁹ diligam⁹ et in
mēte habeam⁹: ⁊ p̄ mortem
grām nob̄ īpetrauit q̄ cōple/
re poſſim⁹. b ¶ Lecto eñ.
Sic ꝫ moyſes ſanguinē p̄di/
ctoꝝ aialiū accepit vt eo aſp̄/
geret ⁊ mādaret p̄dicta. Sic
nr̄ moyſes xp̄s data noua le/
ge ſuū ſāguinē: q̄ vitul⁹ ꝓpter
virtutē crucis cui⁹ cornib⁹ ipſos
ventilauit. ⁊ hirc⁹ p̄ ſilitudine
Joh.19.f carnis pcti: ⁊ q: hoſtia p̄ pec
cato egreſſū cū aq̄ de ſuo late
re: ad h̄ op⁹ accepit p̄ aquam
baptiſma ſanctificās: p̄cio ſan
guinis nos redimens. Cū la
na coccinea q̄ ignei coloris ē
Myſtice ⁊ hyſopo. Lana ei ſignificat
ignē dilectiōis xp̄i: hyſop⁹ q̄
valet ↄ̄ tumorē pulmonis hu
militatē xp̄i ſignificat: q̄ p̄ fer
uorē dilectiōis et hūilitatē p̄
nr̄a redēptione ſanguinē ſuū
fudit. Eo ſanguie librū.i. euā
geliū ſcificauit.i. ↄfirmauit:
⁊ ppl̄m fideliū abluit dicens:
Mat.26.c Hic ē ſāguis noui teſtamēti
ↄfirmator qd̄ mādauit de⁹ ad
vos. Aſp̄ſit tabernaculū.i. ec/
B cleſiā. Oia vaſa miſtri: quia
oēs doctores eccle in q̄b⁹ ↄti
nent̃ myſteria ſua: ⁊ ſanguie
redemit: ⁊ redēptis ſpiritum
ſapie ⁊ ſcie tribuit: ⁊ oia mun
dant̃ p̄ ſāguinē xp̄i: ⁊ ſine eo
nulli⁹ pcti fit remiſſio. Pōt et
p̄ p̄dicta ppl̄s dei ſignificari.
Ipſe eñ liber ē tabernaculū
vaſa q̄ ſpūaliter mūdant̃ ſan/
guie merſo i remiſſionē pctō/
Marc.14.c rū. Inq̄t eñ alibi: Qui p̄ mul
tis effundet̃. hi eñ ſūt ppl̄s
dei.i. electi. c ¶ Lana. Cha
ritas xp̄i ē nob̄ lana: de q̄ ve/
ſtē faciam⁹. d ¶ Hic ſang.
Ecce q̄ ꝓprie predicit moyſes
v̄ba q̄bus vſus ē xp̄s in cena
qñ corp⁹ ⁊ ſanguinē ſuū diſci
pulis tradidit. e ¶ Et ſine
ſāguinis ⁊c̄. Hec determi/
natio ideo apponit̃ q: p̄ aquā
aſp̄ſionis q̄ fiebat d̄ cinere vi
tule rufe fiebat remiſſio pctō
rū aliq̄ñ qñ nō effundebatur
ſanguis: ſꝫ tñ effuſus erat in imolatione vitule. In il
lis autē ſacrificus q̄uis magis ea ꝯuerſo ppl̄o fuerit
cōgruenter impoſita q̄ deo deſiderāti oblata: figura
1.Pe.1.c tñ veritatis fuerūt q̄ xp̄s eſt: cui⁹ ſanguine redēpti ⁊
mūdati ſum⁹: q: vera emūdatio ⁊ dei ꝓpitiatio nobis
ſine ſanguine nulla eſt. f ¶ Ipſa autē celeſtia.
Chriſtus q̄ in q̄buſdā ſignificat⁹ eſt: nō indiguit mun
dari: ſed oēs ſui: ſed tñ ſigna ei⁹ que in tabernaculo
vſū miniſtrationis p̄ſtabāt ſanguine mūdata ſunt.
g ¶ Nō eñ in ma. Exponit meliores hoſtias q̄ eſt
vna.i. xp̄s. vſus loquēdi ſic vellet ⁊ approbaret ſcri/
ptū eē in manufactis ſctis exēplarib⁹ veroꝝ. Uel in
manufacta ſctā exēplaria veroꝝ q̄ lr̄a i codicibus gre
cis reperitur. Non eñ in manufacta. Probat q̄
xp̄us mūdauit celeſtia.i. hoīes ſuo ſanguine munda
tos: fecit celeſtes: celeſtiū ꝯticipes. Nā iſte p̄ hoſtiā
ꝗ ſuam

a ¶ morte itercedēte: q: vbicūq̄. b ¶ pote
rāt infirmi ex eo q̄ mortu⁹ ē xp̄s nō credere
ꝓmiſſionē ⁊ iō p̄bat h̄ hūana ↄſuetudine.
a †Ubi eñ teſtamētū eſt: mors ne a
a ¶ iteruenīat ad ↄfirmationē. b ¶ ſic ⁊ no.
te.i. ꝓmiſſio etne vite ⁊ doctria euāgelica.
ceſſe ē intercedat teſtatoris. Te
¶.i. per mortē teſtatorū.
ſtamentū eñ in mortuis ↄfirma
a ¶ ſi nō iteruenit mors teſtatoris. b ¶ pōt
eñ mutare ſi vult. ¶.i. q̄diu.
tū eſt. Alioq̄n nōndū valet: dū
a ¶ q: oē teſtamētū morte firmat̃. ¶ ⁊ h̄ i ſi
viuit q̄ teſtat⁹ ē. Unñ nec primū q̄ b
gnū futuri qd̄ ſāguie xp̄i. ¶ ↄfirmatū eſt.
dem ſine ſanguine dedicatū eſt. c
¶ nō ſine ſāguie ¶ pri⁹ ol vt totū ↄfirmaret.
b Lecto enim omni mandato legis d
a moyſe vniuerſo populo: accipi e
¶ ſimul aq̄ ⁊ ſanguis: q: nr̄m baptiſma ibi
figuratū eſt paſſio xp̄i.
ens ſanguinē vitulorū et hircorū
a ¶ q̄ ſignificat mūdationē futuroꝝ cū aq̄
baptiſmi. ¶ de quib⁹ aſp̄ſoriū facit.
c cum aqua ⁊ lana coccinea ⁊ hyſſo
po: ipm quoq̄ librum et omnem g
d populū aſperſit dicēs †Hic ſan h
¶.i. ad ↄfirmandū teſtamentum.
guis teſtamenti quod mandauit i
a ¶ ſic librū. b ¶ tēplū dei ſcdm ezech.c.v.
ad vos de⁹. Etiam tabernaculū
¶ habentes officia.
⁊ omnia vaſa miniſterij ſanguie k
a ¶ q: q̄dā vaſa ſcꝫ l ⁊ aq̄ baptiſabāt̃ ſꝫ i no/
bis nihil ſine ſanguie xp̄i mūdat̃ internus.
aſperſit. Et omnia pene in ſangui
e ne ſcdm legem mundantur: ⁊ ſine m n
¶ q̄cūq̄ de aliis. a ¶ i aliquo ſacrificio ſctā.
¶ peccatorū.
ſanguinis effuſiōe nō fit remiſſio.
a ¶ q̄ñ q̄dē moyſes ita p̄cepit: ⁊ lex ita p̄cipit
¶ figuras. b ¶ eccle q̄ ad celū ducit̃. ¶ nr̄a
Neceſſe ē ꝫ exemplaria q̄dē celeſti o
ꝯuerſatio i celis ē. ¶ p̄dict̃. a ¶ corpali.
b ¶ eccleſia. ſ. ¶ ſignificata. c ¶ ſꝫ in terra.
f um his mūdari: Ipſa aūt celeſtia p
a ¶ xp̄s ⁊ oēs illi hoſtie: q: i oib⁹ ſignificat⁹
g melioꝝb⁹ hoſtiis q̄ iſtis. Nō eñ i q

ꝗ dabat ⁊ tpalē hereditatē ꝓmittebat. a ¶ Ubi eñ teſta. Hic pro C
bat qd̄ ſuppoſuit. ſ. q̄ teſta. no. ſit ↄfirmatū p̄ mortē xp̄i. ⁊ h̄ p̄bat dupli/ Diuiſio
citer. p̄mo p̄ legē humanā. ſcd̄o p̄ legē diuinā, ibi: Unde nec p̄mū. Circa
p̄mū ↄſiderandū q̄ p̄ leges hūanas: ciuiles ⁊ canonicas teſtamentū nō
habet robur q̄diu viuit teſtator: q: tūc pōt ſemp̄ mutari cū ſit vl̄ia volū
tas vite p̄ntis: ſed in morte ↄfirmat̃: ita ſimiliter
no. te. qd̄ eſt ꝓprie teſtamētū xp̄i in ſua morte fuit
roboratū. ꝓpter h̄ tunc dixit: Conſummatū eſt. vt
hr̄ Joh. xix. ⁊ h̄ eſt qd̄ d̄r hic: Ubi eni teſtamē.
eſt mors neceſſe eſt itercedat.i. interueniat. †Gal.3.b
Teſtatoris ⁊c̄. ⁊ pꝫ lr̄a: b ¶ Unñ nec p̄mū. De cele.
Hic p̄bat idē p̄ legē diuinā. in q̄ p̄batione p̄mo miſ.c. cum
ponit no. te. ꝯuenientiā cū veteri. ſcd̄o eoꝝ diffe marthe ꝫ.
rentiā, ibi: Neceſſe eſt ergo. Circa primū ſciēdū teſtamētū
q̄ ve. te. qd̄ fuit figura noui fuit ↄfirmatū p̄ aſper
ſionē ſanguinis. vt hr̄ Exo. xxiiij. Et ſic pꝫ per le
gē diuinā q̄ te. no. p̄ effuſionē ſanguinis debuit
ↄfirmari vt figuratū correſponderet figure. ⁊ h̄
eſt qd̄ d̄r: Unñ nec p̄mū q̄dē.i. ve. te. qd̄ fuit
primū. c ¶ Dedicatū eſt.i. ↄfirmatū ſine ſan/
guine. d ¶ Lecto eñ oi mandato legis a
moyſe vniuerſo pplo. hoc hr̄ Exo. xxiiij. vbi
d̄r q̄ ppl̄s teſtamentum recepit ⁊ obligauit ſe ad
obediendū. ⁊ tūc moyſes ad ↄfirmationē hui⁹ aſ
perſit ſanguinem. ⁊ h̄ eſt qd̄ d̄r: e ¶ Accipiēs
ſanguinē vitulorū ⁊ hircorū cū aq̄ ⁊ lana
coccinea ⁊ hyſopo. Sed ↄ̄ h̄ poſſet aliq̄s dice
re: q: Exo. xxiiij. nō fit mentio niſi de ſanguie vi/
tuloꝝ. Dicendū q̄ ap̄ls fuit inſtruct⁹ in lege ⁊ ex
vſu ⁊ ↄſuetudine ſciebat qualiter talia fiebant. ſ.
p̄ mixtionē ſanguinis hirci ⁊ aque: vt ſanguis eſ
ſet clarior. lana vero coccinea ⁊ hyſopus erāt ibi
quaſi aſperſoriū ad ſanguinē aſpergendū. Et ꝓ
pter h̄ moyſes tacuit iſta: q: nō erant p̄ncipalia:
tamē credendū eſt ap̄lo q̄ fuerit ita vt deſcribit:
non enim omnia in Exo. ſunt ſcripta. ſequitur: †Exo.24.b
f ¶ Ipm q̄ꝫ librū. ſ. legis. g ¶ Et oēm po.
q̄ legē legē ſuſceperat. h ¶ Aſpergit dicēs:
hic eſt ſanguis teſtamēti.i. ↄfirmatiu⁹ teſta/ D
menti. i ¶ Qd̄ mādauit ad vos de⁹. etiā
taber. nō q̄ aſp̄ſit tūc tabernaculū: q: nondum
erat: ſꝫ poſtea illud ſanguie aſp̄ſit qñ illud cōſe/
crauit. k ¶ Et oia va. miniſterij. q̄b⁹ vtebant
tur in tabernaculo moyſi. l ¶ Sāguie aſp̄ſit
⁊c̄.i. p̄ aſperſionē ſanguis. m ¶ Scdm legē
mūdant̃. dicit pene: q: aliq̄ mūdabant̃ p̄ ignē
ſcꝫ illa q̄ poterāt ignē. ſuſtinere. vt hr̄ Nu. xxxi.
expiatio tñ p̄ pctō nō fiebat ſine effuſiōe ſangui/
nis. ⁊ h̄ eſt qd̄ d̄r: n ¶ Et ſine ſanguinis effu/
ſione nō fit remiſſio. q: aialia ſacrificabantur
p̄ pctis quoꝝ effundebatur ſanguis: in ſignū q̄
per effuſionē ſanguinis chriſti fienda erat remiſ
ſio peccatoꝝ que nō poterat ſanguine animaliū
fieri: ſed tantū ſignificari. o ¶ Neceſſe eſt ꝫ.
Poſita cōuenientia noui ⁊ vete. teſta. quātū ad
confirmationē ⁊ emundationē. Hic conſequen/
ter ponit differentiā: oſtendendo primo q̄ emū
datio no. teſta. ſit melior. ſecūdo q̄ eſt perfectior. Diuiſio
ibi: Neq̄ vt ſepe. Circa primā partem dicit ſic
Neceſſe eſt ergo exemplaria quidem cele
ſtium his mundari.i. tabernaculum vete. te/
ſta. quod fuit quodāmodo exemplar celeſtiū: vt
declaratum eſt. viij. ca. debuit mundari talib⁹ hoſtiis que fiebant de ani
malibus brutis. p ¶ Ipſa autē celeſtia melioribus hoſtiis q̄
iſtis. ſupple debuerunt mundari. Et ideo mundati ſunt ſanguine chri/
ſti. Sed diceres quomodo intelliguntur mundari celeſtia vbi nulla ſit
macula. Dicendum q̄ ſicut dicebatur emundari tabernaculum nō quia
haberet in ſe aliquam maculam ſeu immundiciam: ſed quia tollebantur
quedam irregularitates quibus impediebantur homines accedere ad
ſanctuarium: ita dicuntur mundari celeſtia per chriſti ſanguinem et per
ſacramenta noue legis ex eodem ſanguine habentia efficaciam inquan
tum purgant peccata que impediunt ab ingreſſu celeſtium. Et ideo di/
cit hoſtiis in plurali: quia licet ſanguis chriſti ſit vna hoſtia: tamen ei⁹
efficacia nobis cōmunicatur per varia noue legis ſacramenta: et q̄ ta/
bernaculum ſanguine chriſti mundatum ſit melius tabernaculo moyſi.
declarat dicens: q ¶ Nō eñ in manufacta ſancta ieſus introi
uit. quale fuit tabernaculū moyſi ab homine factum: quod fuit figura
tabernaculi celeſtis. vt predictum eſt, ideo ſubditur:

E F ſuā intrauit in celū pro nobis: ⁊ ita ↄſtat ꝙ ſeq̄mur. In celum
nā nō in manufactis. Cur nō? Quia illa nō ſunt vera ſctā ſed
ſunt exemplaria .i. figure veroꝝ. ⁊ verus ſacerdos non in vm
bratilia/ſ; in vera intrare debuit. Intuere quāte differentie
ſunt inter vetus ⁊ nouū. Pro exēplari .i. tēplo qđ ibi erat eſt
hic celū: differt etiā magn⁹ ſacerdos ꝗ
aſſiſtit vultui dei: ſꝫ viuus ad interpel-
landū ꝓ nobis. Ibi ſepe offerebat: hic
ſemel: ibi in ſanguine alieno: hic ꝓprio:
idē ꝗ ſacerdos ⁊ hoſtia. a ¶ Neq; vt
ſepe offe. Probauit ꝙ xp̄s ꝑ hoſtiam
ſuā celeſtia mūdauit: mō ꝓbat ꝙ melio
ribus hoſtijs .ſ. ꝙ ſua hoſtia fuit digni-
or: et efficacior oībus alijs: q: illa ſepe
iterate ſine ↄſūmatione: hec ſemel obla
ta ad patriā reducit. b ¶ Alioquin
oporte. Si ſemel oblatus non ſuffice
ret oīm in ſe credentiū pctā exhaurire:
oportuiſſet eum pati ſepius ab origine
mundi: qđ ne fieret ſemel paſſus eſt in
ↄſummatione ſeculoꝝ. c ¶ In con-
ſummatione ſeculorū .i. in vltima
etate in q̄ ſunt oīa adipleta q̄ añ imꝑfe
cta. ⁊ iđ nō opus fuit vt inciperet pati
ab origie mūdi. d ¶ Et quēadmo.
Lex naturalis etiā oſtēdit qđ ꝑ incōue
niens ꝓbatū eſt. e ¶ Semel. Non
pōt amplius mori: ſed nec indigemus.
Nō eſt intelligendū ꝙ aliq̄ peccati ſui
neceſſitate oblatus ſit etiā ſemel mor-
tuus neceſſitate ⁊ iure nature amplius
nō morit̄: ſic ⁊ xp̄s eodē iure ſemel ob
latus nō pōt ampli⁹ mori. f ¶ Poſt
hoc aūt. Poſt ſemel mori reſtat iudi-
ciū: in quo accipiēt ſm ꝙ meruerūt: nō
reſtat vt iterū ſurgāt: ⁊ iterū moriant̄.
g ¶ Sine pctō. Si nec in die ire ho-
ſtia multomin⁹ in alijs tꝑibus. Vel Si
ne pctō .i. ſine ſilitudine carnis pctī: ſꝫ
poti⁹ ī carne glōſa. Vel tūc nō erit ho-
ſtia: ſꝫ iuſticia ī remūerādo vł dānādo.

Alis hꝫ ipu rum

† Ro. 5. b
1. Pe. 5. c

manufacta ſancta ieſus ītroiuit
¶ que ſunt. a ¶ per illa ſignificatā.
exemplaria veroꝝ: ſed in ipſum a
a ¶ vt pro nobis interpellet: ⁊ poſt ſe tra-
hat. b ¶ poſt ↄſummationē. c ¶ pſentie.
celū: vt appeat nūnc vultui dī ꝓ b
a ¶ nūc appet vultui nō ita vt ſepe offerat
ſemetipm̄ ⁊ ſepe patiat̄ ī cruce: q: ſufficit oī-
bus ſemel oblatus ⁊ nō opus eſt ꝑ ſinglas
generationes iterari qđ ſi bis nō ſufficeret
ne antiquis ꝗ ſilr̄ erant redimendi.
a nob. Neq; vt ſepe offerat ſemet c
ipm̄: quēadmodū pōtifex intrat d e
in ſctā ꝑ ſinglos ānos ī ſanguie
¶ xp̄s in ſuo. ¶ nō ſepe. ¶ ſi optet cū ſepe
ſe offerre. ¶ quod non fuit opus.
b alieo Alioqn optebat cū freq̄nt̄ f
¶ incipiēdo a pncipio mūdi. a ¶ nō ſepe
ſed ſemel qđ nūc cōſtat ꝑ inconueniens.
pati ab origine mūdi. Nūnc aūt g
c ſemel in ↄſūmatiōe ſclōꝝ ad de- h i
¶ vt iā nō vīcet in nobis qđ nulla alia ho
ſtia potuit. a ¶ nō ſepe ſꝫ ſemel oblatā.
ſtitutionē pctī pēr hoſtiā †ſuā ap
¶ pñi. a ¶ itē ꝑ h̄ ꝓbat̄ ſcī pati. ¶ lege na-
b paruit. Et quēadmodū ſtatutū k
ture. a ¶ reſtat. ¶ vt iudicent̄ ſm merita.
f g eſt hoīb⁹ ſemel mori: pōſt h̄ autē l
a ¶ eadē neceſſitate: ⁊ iure nature. b ¶ ali
ter miſerabilior eſſet oībus hoībus.
iudiciū †ſic ēt xp̄s ſemēl oblat⁹ ē m
a ¶ quia nō omnes credūt. ¶ non oīm.
ad multorum exhaurienda pec- n
a ¶ aduentu. ¶ aūt. b ¶ .i. hoſtia ꝓ pctō.
c ¶ veniens ad iudicium.
g cata: ſecūdō ſine pēccato āppa- o

Nico. de lyra

A a ¶ Exemplaria veroꝝ ſed in
ipm̄ celum. introiuit ieſus. b ¶ Vt
appareat nunc vultui dei ꝓ no.
ſicut eñ pontifex legis intrabat ſctā ſan
ctoꝝ vt appareret corā ꝓpitiatorio qđ
erat quaſi ſedile dei: ſic xp̄us ſcđm ad
humanitatē intrauit celū non ad hoc ꝙ videret faciem dei pa-
tris de nouo: quia vidit eā ab inſtāti cōceptionis: ſed q: eius
humanitas de nouo tranſlata fuit ad celū/vbi facies dei clare
videt̄ a btīs: vt ꝑ hoc corā deo patre ꝓ nobis interpellet repñ
tando humanitatē quā aſſumpſit ꝓ nobis. c ¶ Neq; vt ſe
pe offerat. Hic ↄñr oñdit ꝙ emūdatio no. te. ꝑfectior eſt. Et
Diuiſio diuidit̄ in duas. q: primo oñdit ꝓpoſitū. ſcđo ad hoc adducit ſi
mile/ibi: Et quēadmodū. In prima parte facit talem rōnem.
Illa emūdatio q̄ nō reiterat̄ q: ſemel facta ſufficit ꝑfectior eſt
q̄ illa q̄ reiterat̄ pluries ꝓpter ſui imꝑfectionē: ſed illa emūda
tio q̄ fiebat a pōtifice veteris legis in feſto expiationis q̄libet
anno reiterabat̄. expiatio facta ꝑ xp̄m ſemel tm̄ facta eſt: quia
eius vnica paſſio ſufficit ad delectionē oīm pctōꝝ: ergo eſt ꝑfe-
ctior. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Neq; vt ſepe offerat ſemet .i. xp̄s pō-
tifex. d ¶ Quēadmodū ponti. veteris legis. e ¶ In-
trat in ſctā ꝑ ſin. an. in ſan. alieno. quia aliter ſequeret̄
inconueniēs .ſ. ꝙ xp̄s pluries debuiſſet pati a principio mūdi
ſicut ⁊ ſacerdos veteris legis intrabat ꝑ ſingulos annos ſan-
cta ſanctoꝝ ꝓ expiatione pctī ppl̄i iſrael: nūc aūt ita eſt ꝙ ſicut pō-
tifex veteris legis intrabat ſctā ſctōrū ꝓ pctō ppl̄i iſraelitici:
ita xp̄s paſſus eſt pro ſalute totius mūdi: q: incepit a pncipio
creationis: ſicut ppl̄s iſrael a datione legis. Et ideo ſi xp̄i ob-
latio eſſet iterabilis debuiſſet frequēter pati ab origine mūdi:
ſicut pōtifex legis q̄libet anno intrabat ſctā a datione legis. ⁊
hoc eſt qđ dicit̄: f ¶ Alioquin oportebat cū freq̄n. ⁊c.
⁊ q: hoc eſſet inconueniēs. ideo ſubdit aplš: g ¶ Nūc aūt.
Id ē tpe gr̄e. h ¶ Semel in ↄſummatione ſeculorū.
Id ē in vltima etate in q̄ ↄſummat̄ myſteriū xp̄i. i ¶ Ad de
ſtitutionē pctī ꝑ hoſtiā ſuā ap. ſeipm̄ in ↄſpectu oīm of-
ferendo in
cruce. k ¶ Et quēadmodū. hic adducit ſimile G
ad ſuū ꝓpoſitū .ſ. ꝙ ex pctō primi parentis ſtatutū eſt ex diuina
ſniā ꝙ hoīes ſemel moriant̄: ⁊ poſtea in iudicio diuino mani-
feſte pñtabunt̄ ſicut xp̄s pro ſalute hoīum in cruce mortuus
poſtea apparebit in iudicio nō iudicādus: ſed magis ꝑ ſuū iu-
diciū fidelib⁹ ſuis eternā ſalutē reddi-
turus. ⁊ hoc eſt qđ dr̄: Et quēadmo
dū ſtatutū eſt hoībus ſcꝫ mori.
rōne originalis peccati. l ¶ Poſt
hoc autem iudicium .ſ. extremum.
m ¶ Sic ⁊ xp̄s ſemel oblat⁹ eſt.
in cruce nō ex cōditione originalis pec
cati qđ nō ↄtraxit: ſed ex ↄditione mor
talis nature quā volūtarie aſſumpſit.
n ¶ Ad multoꝝ exhaurien. pec.
qđ dicit: q: lꝫ paſſio xp̄i ſe extendat ad
delendū oīa pctā q̄tū eſt ex ſe: tñ aliq̄
ſe reddūt indignos. Et iđ dicit multo-
rū ⁊ nō oīm. ſequit̄: o ¶ Scđo ſine
pctō apparebit. q: in ſcđo aduentu
xp̄s apparebit in forma glōſa: ⁊ ſine ſi
militudine peccati. In primo aūt aduē
tu apparuit ī forma hoīs mortalis ha-
bēs ſilitudinē pctī ſm ꝙ dicit apoſtol⁹ Nota
Roñ. viij. a. Ad maiorē euidentiā di
ctoꝝ in h̄ ca. querit̄ Vtrū ſanguis xp̄i
fuit oblatio deo acceptiſſima. Et argu
itur pmo ꝙ nō. q: effuſio ſanguinis in
nocentis eſt coram deo abominabilis.
xp̄s aūt fuit innocētiſſim⁹. ḡ ⁊c. Itē il-
lud qđ habet ſilitudinē cum ſacrificijs
gētiliū nō eſt deo acceptū. Sꝫ oblatio
ſanguinis innocentis eſt hmōi: ſm ꝙ
dr̄ in Ps. cv. f. Effuderūt ſanguinem
innocentē: ſanguinē filioꝝ ſuoꝝ ⁊ filia
rū ſuarū: q̄s ſacrificauerūt ſculptilib⁹
chanaā. ḡ ⁊c. Cōtra illud qđ dr̄ in l̄ra:
Quātomagis ſanguis xp̄i: q̄ ꝑ ſpiritū
ſanctū ſeipm̄ obtulit immaculatū deo
emūdabit ↄſciētiā nr̄am. Rñdeo. non
eſt hic intelligendum ꝙ ſolus ſanguis
xp̄i fuerit oblatus pro nobis: imo tota
humanitas ei⁹: ⁊ h̄ patꝫ ex auctē indu-
cta in q̄ dicitur: obtulit ſemetipm̄: ſit tñ b
mētio in hac oblatione ſegregatim de
ſanguine xp̄i inq̄tum fuit ſeparatus a
corpe: tñ vtrūq; eſt de oblationis inte-
gritate: ꝓpt̄ qđ in ſacro altaris qđ eſt
memoriale ipſius oblationis conſecrat̄
ſimul caro ⁊ ſanguis: tñ ſub ſpeciēb⁹ diuerſis: ſicut in illa ob-
latione fuit ſanguis ſeparatus a carne. Siīr aīa xp̄i fuit ꝓ no
bis oblata inq̄tum ꝑ paſſionē fuit a corpe ſepata ad ſatiſfaciē-
dū ꝓ nob. Ioh. x. c. Aīaꝫ meā ponā ꝓ ouib⁹ meis. ⁊ ſic patet
ꝙ tota hūanitas ptinet ad xp̄i oblationē ſeu ſacrificiū. Qz aūt
hoc habeat ꝑfecte rōnē oblationis vel ſacrificij: patet q: ſacri-
ficiū in lege fiebat triplici de cā. Primo ad tollēdū pctm̄. ꝓpt̄
h̄ in lege dicebāt̄ aliqua ſacrificia ꝓ pctō. Secūdo ad gratiaꝫ
cōſeruandā. ꝓpter h̄ in lege dicebāt̄ aliq̄ hoſtie pacifice. Ter-
tio ad hoc ꝙ mens hoīs ꝑfecte deo vniretur ꝑ amorē. ꝓpter h̄
in lege offerebat̄ holocauſtū qđ totū incēdebat̄ ad honorē di
uinū. iſta aūt tria ꝓueniunt nobis a deo mediante humanita-
te xp̄i pro nobis oblata: q: per hoc peccata noſtra ſunt deleta.
Apocal. j. b. Dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis noſtris in ſan-
guine ſuo: ⁊ gratia collata. Ioh. j. b. Gratia ⁊ veritas ꝑ ieſum
chriſtum facta eſt: ⁊ porta glorie aperta in qua fit hominis ad
deum vnio ꝑfecta: ꝓpter hoc dicit̄ .j. ſequen. ca. Habemus fi-
duciā ꝑ ſanguinē eius in introitu ſanctoꝝ. Et ſic patꝫ ꝙ ſacrifi
ciū xp̄i fuit ꝑfectiſſimū: q: cōtinet in ſe ꝑfectiſſime virtutē oīm
ſacrificioꝝ. ſicut ꝑfectio diuina continet in ſe vnitiue ⁊ eminen
tius perfectiones oīm creaturarū. Ad primū igitur dicendū
ꝙ effuſio ſanguinis chriſti pōt referri ad duplex principium.
Vno modo ad ipſos effundentes: ⁊ ſic fuit deo abominabilis:
⁊ ſic fuit peccatū grauiſſimū. Alio modo ad voluntatē ipſius
chriſti patientis qui voluntarie ſe obtulit paſſioni ex charitate
maxima: ⁊ ſic fuit deo acceptiſſima: ⁊ h̄ ſcđo mō habuit rōnem
oblationis ⁊ ſacrificij. non aūt primo mō. Ad ſcđm patꝫ ex di-
ctis ꝙ oblatio ſanguinis innocētis in ſacrificijs gentiliū ha-
bet ſimilitudinē cū illis qui occiderunt chriſtum: et hoc modo
A non habet

A C Umbram eni. Probauit qđ ſemel mor/ Ca. X
Leui.32.b tuus ſed q̃re vł ſemel? Quia lex nõ poterat pfectos facere: ideo agnus ſine macula erat offerẽdus.
b ❡ Nõ ipaʒ ima.i.veritatẽ: vt in pictura: vſq̃ q̃ ponat q̃s colores quedã eſt ſubtractio. Uel ſubtractio vmbra quedã eſt: nõ imago: cũ vo flores ipos coloꝝ quis impoſuerit: tunc imago efficitur.
c ❡ Accedẽtes. Põtifices p ſingu/los annos in ſcãſctõꝝ cũ eiſdẽ hoſtiis licet indeſinẽter offerrẽt. Nũq̃ tñ rc.
d ❡ Cultores ſemel mũ. Una ho/ſtia xp̃i pfectos facit. ꝛ ſi millies peccãt nõ indigẽt alia qꝛ ſufficit ad oĩa: ꝛ oẽm ↄſcientiã a pctis lauat: qđ nõ vetus: ſi eni hoc faceret: non eſſet opus iterari. Sicut medicamentũ cum fuerit forte ꝛ ſalutis efficax ꝛ valẽs cunctã valitudi/nẽ repellere ſemel impoſitũ totũ opaꝛ. Si vo ſp imponiꝛ manifeſtũ iudicium eſt nõ cõtuliſſe ſalutẽ: ſic qꝛ illis ſacrifi/cius nemo curabaꝛ freq̃nter offerebãꝛ.
e ❡ Cõmemoratio. Nõ abſolutio: infirmitatis accuſatio: nõ virtutis oſtẽ ſio ,pter infirmitatem q̃ oſtendendã: ꝛ vt memoria pctõꝝ fieret imperauit de/us illa ſp offerri. Et ſi nos q̃tidie offe/rimus recordatio mortis eius eſt ꝛ hec hoſtia vna ẽ. nõ multe: qꝛ ſemel tm̃ ob/lata eſt. Nec a multis hominibus multi xp̃i offeruntꝛ: ſed vnus vbiq̃ ꝛ ſp ple/nus: vbiq̃ vnũ corpus: ſemel oblatus nunq̃ ↄſumitꝛ. Qđ nos agimus recor/datio ſacrificii eſt: nec eã infirmitatis ſue repetiꝛ qꝛ pficit hoiem: ſed nr̃e qui q̃tidie peccamus. In legalib⁹ q̃ hoſtiis erat cõmemoratio/nõ oblatio. Hic aũt pctõꝝ deletio ꝛ virtutis ↄſũmatio ꝛ in firmitatis nr̃e oſtenſio. Et celebraꝛ du/abus de cauſis.ſ. pro noſtra infirmita/
B te: vt dictũ eſt. Et vt maior xp̃i dilectio noſtris infigaꝛ mentib⁹ dũ recolimus
Ps.39.f quãta pro nob geſſit. f ❡ Noluiſti. A tpe paſſionis in quo eſt ↄſummatio oim hoſtiarum: ceperũt illa diſplicere.
Luc.2.g Nunq̃ ea ante deſtruxit: ſʒ illis ſbdit⁹ fuit. dũ in tẽplo cũ hoſtiis pſtat⁹ fuit.

a ❡ qꝛ neceſſitate: ſed voluntate pro pecca tis coꝝ mortuus eſt.
rebit omnibus expectãtibus ſe in ſalutẽ per fidẽ. Ca.x.
❡ oblatus ad exhauriẽda pctã qꝛ lex habẽs extraneã ſiſitudinẽ coꝝ q̃ futura erãt, nõ imaginẽ q̃ melius expri mit rem q̃ vmbra.
a Umbrã ei habẽs lex a
b bonorum futurorum: nõ ipſam b
imaginẽ reꝝ p ſingulos ãnos eiſ
❡ quas lex pcipit.
dẽ ipis hoſtiis q̃s offerũt indeſi/
❡ ꝛ ſi ſp facerẽt. ❡ in ſcãſctõꝝ. a ❡ virtu
c nẽter: nũq̃ pot accedẽtes perfe c d
tibus ꝛ bẽõs. ❡ ſi pfectu fierẽt. ❡ hoſtie.
tos facere: Alioqn ceſſaſſent of/ e
❡ vtiq̃.
ferri: iõ q nullã vltra haberẽt cõ f
❡ perfecte vna hoſtia.
d ſciaʒ pcti cultores ſemel mũdati
❡ hoſtiis p ſingulos annos oblatis.
e Sʒ in ipis cõmemoratio pctõꝝ g
❡ quia pro eis offeruntꝛ et ita conſtat pec/cata habere offerentes. ❡ in ipis cõmemo/ramur nos eſſe in pctis nã impoſſibile.
p ſinglos ãnos fit. Impoſſibile h
ei eſt ſãguie hircoꝝ ꝛ tauroꝝ au
a ❡ qꝛ hoſtia xp̃i ſufficit: ꝛ vetus pfectũ nõ facit: ideo ad hoc confirmandũ.
ferri pctã. Idẽ igrediẽs mundũ i
❡ verbis vel reb⁹. a ❡ de alalib⁹. b ❡ de aliq̃s rebus. ❡ iam a tpe paſſionis. k
f dicꝛ Hoſtiã et oblatõeʒ noluiſti: l m n

Ni. de ly. C Corp⁹ aũt nõ habet rationẽ ſacrificii: vt dictũ eſt. ꝛ ideo nõ eſt ſimili/tudo ſacrificii xp̃i ad ſacrificia illoꝝ. ❡ In ca.ix. vbi dr in poſtil. Aureũ habẽſ thuribulũ ꝛ arcã teſtamẽti ex oĩ pte auro.

Additio. In arca teſtamenti q̃ erat in ſcãſctõꝝ nihil erat incluſuʒ niſi tm̃ due tabule lapidee q̃s ibi poſuerat moyſes: vt hꝛ expſſe.iii. Regũ.viii. Urna autem habens mãna ꝛ virga aaron erãt corã illa arca: vt habeꝛ Exo. (di.xvi. ꝛ Numeri.xvii.

Replica. In ca.ix. vbi dr de arca Burgẽ. q̃ nitiꝛ ſepius oportune et importune ſaluare dicta ſancti Tho. ꝛ alioꝝ. nõ curat hic ſal/uare veritatẽ lr̃e. cui tñ ille honor debeꝛ q potius debem⁹ pu/tare nos intentionẽ lr̃e nõ intelligere q̃ ↄtradicere. Hic autẽ plane dimittit litterã apli tanq̃ ↄtradicentẽ lr̃e.iii. Reg.viii. Nã hic diciꝛ q in arca erat vrna habẽs mãna: ꝛ virga aaron q̃ floruit. ibi aũt diciꝛ: q nihil erat in arca niſi due tabule rc. q̃ videꝛ manifeſta ↄtradictio. Circa quã differẽtiã laborat du/pliciter circa locũ allegatũ de.iii. Regũ. Uno modo q lr̃a illa debeat intelligi pncipaliter: apli aũt occaſionaliter: quia arca fuit facta vt tabule ibi reponerentꝛ: ſed poſt vrna ꝛ virga occa ſionaliter in memoriã ibidẽ repoſite ſunt. Alio modo q factũ fuit qđdã ſcamnũ appendituũ ad latus arce: in quo vrna ꝛ vir ga reponebanꝛ. Et ideo amplius dicit illa fuiſſe in arca: non q intrinſecus: ſed in appenditione qđ vnũ cũ arca cenſebatur ꝛ ſic quidam exponunt quod dicitur Deutero.xxxi. de libro le/gis: Pones eũ in latere arce rc. Ca. X

Umbrã eni rc. In ca. pcedẽti ,pbauit apls eminẽ/tiam no.te. ꝛ in ,pbatione ſua dixit q ve.te. non au
Diuiſio ferebat pctm̃. ideo iſtud qđ ibi ſuppoſuit: hic ↄfir ,pbat. Et di/uidiꝛ in duas partes. qꝛ primo facit qđ dictũ eſt. ſcđo cõparat ſacerdotẽ no.te. ad ſacerdotẽ ve.te. ibi: Oĩs quidẽ ſacerdos.
Primũ pro

Primũ ,pbat dupliciter. primo p rationẽ. ſcđo p ſcripturã/ibi: C
Ideo ingrediẽs. prima adhuc in duas: ſm duas rõnes quas ponit. ſcđa ibi: Impoſſibile eni eſt. Ad euidentiã prime rati/
Umbra ꝛ imago diffe runt onis conſiderandũ q differunt vmbra ꝛ imago in h̃ q vmbra eſt longinqua ſimilitudo rei: imago aũt eſt ,pinqua ꝛ expreſ/ſa rei ſimilitudo: Et ideo ſacrificia vete ris legis habuerũt rationẽ vmbre re/ſpectu bonoꝝ glorie: qꝛ nõ ,pmittebãt illa expreſſe: ſed ſub velamine ,pſperi/tatis terrene. ſacrificiũ aũt noue legis habet rationẽ imaginis: qꝛ immediate inducit ad bona glie celeſtis: hoc autẽ nõ poterãt facere ſacrificia veteris le/gis: qđ pʒ ex mõ offerendi ipa: qꝛ q̃li/bet anno reiterabanꝛ: qđ nõ fieret ſi p ipſa offerentes mũdarenꝛ: qꝛ tunc ta/lis iteratio eſſet fruſtra: ꝛ non eſt dicẽ/dũ q aliq̃d fruſtra pciperetꝛ in lege di/uina. q̃ nõ auferebãt pctã. ꝛ hoc eſt qđ diciꝛ hic: Umbrã eni habens rc. Id ẽ bonoꝝ glie q̃ expectanꝛ in futu/rũ: q̃ in lege ,pmittebanꝛ cõfuſe p mo/dũ vmbre ꝛ nõ expſſe. ideo ſequitur:
b ❡ Non ipam ima.re.p ſin.an. eiſde ipis ho. q̃s offe. indeſinen. ſacerdotes veteris legis. c ❡ Nũq̃ põt. lex vetus p talia. d ❡ Accedẽ tes pfectos. i. mũdatos a culpa ꝛ di/gnos gloria. e ❡ Alioquin ceſſaſ ſent offerri. poſt primã coꝝ oblatio/nem. f ❡ Ideo q nullam ha. vl. ↄſci. pec. cul. ſe. mũda. Et iõ cõclu dit q fiebãt illa ſacrificia ad pctõꝝ re/cordationẽ. inq̃tum p talia offerentes oſtendebãt ſe habere peccati ↄſciam. ꝛ hoc ẽ qđ dr: g ❡ Sʒ in ipis cõme/moratio pecca. per ſingu. an. fit. Deletio aũt pctõꝝ expectabaꝛ fienda p xp̃m. Sed videꝛ q ratio apli nõ va/leat: qꝛ poſſet dici q illa ſacrificia mun/
D dabãt a pctis pteritis. nõ aũt a futuris. ꝛ quia reiterabanꝛ pctã. p ↄñs ꝛ ſacri ficia erãt iterãda nõ fruſtra: vt arguit apls: ſed ad deletionẽ pcti iterum ppe trari. dicendũ q apls ex mõ loquẽdi ex cludit hoc dictũ: dixit eni q lex tm̃ ha/
Ps.39.b bebat vmbrã celeſtiũ. nũc aũt ita eſt q pctm̃ opponiꝛ celeſtib⁹: qꝛ excludit ab ipſis. Et iõ illud qđ emũdat pctm̃ oportet q ſit celeſte ꝛ ſpũa/le: ꝛ iſtud qđ ẽ tale hʒ efficaciã ppetuã: ꝛ p ↄñs nõ ẽ reiterabi le. ſic aũt eſt dicendũ de oblatiõe xp̃i in cruce rõne deitatis ad iuncte. ꝛ iõ nõ reiteraꝛ: qꝛ ſemel facta ſufficit ad delendũ omĩa pctã cõmiſſa ꝛ cõmittenda. Sed adhuc diceres: ſacrm̃ altaris q̃tidie offerꝛ in eccla. q̃ rc. Dicendũ q nõ eſt ibi ſacrificii rei/teratio: ſed vnius ſacrificii in cruce oblati q̃tidiana cõmemora tio. ,pter hoc diciꝛ Luce.xxii.b. Hoc facite in meã commemo rationẽ: qꝛ idẽ offerꝛ qđ ipe obtulit. h ❡ Impoſſibile ei eſt. Hic poniꝛ ſcđa ratio ad idẽ: qꝛ pncipalius ſacrificiũ qđ fi ebat in lege: fiebat in die expiationis de hirco ꝛ vitulo: ſʒ illũ nõ poterat auferre pctm̃ cũ eſſet quid pure corporeũ qđ nõ at/tingit ad aĩam. ergo multominus alia legis ſacrificia poterãt auferre pctã. huius rõnis ponit minorẽ dicẽs: Impoſſibile eni eſt ſanguine hircoꝝ ꝛ tau. aufer. pec. Si aũt contra hoc arguaꝛ de ſacramẽtis noue legis q̃ ↄſiſtunt in quibuſdaʒ rebus corpalibus tantũ. ꝛ tamẽ mundãt aĩam. Dicendum q non eſt ſile: qꝛ in ipis diuina virtus operaꝛ. et ideo operanꝛ ad gratiã p modũ inſtrumẽti: nõ ſic aũt erat in ſacramẽtis ve/teris legis. vt plenius dicã in fine huius capituli. i ❡ Ideo ingrediens. Hic ,pbat p ſcripturã Ps.xxxix. q̃ loquitur de aduẽtu xp̃i ,pter impfectionẽ ſacrificioꝝ veteris legis ſupplẽ dam p ſuum ſacrificiũ. ꝛ facit talẽ rationẽ: Illud qđ aufert pec catum oportet q ſit deo acceptum. ſacrificium aũt veteris legꝭ non erat deo acceptũ: vt pʒ per ſcripturã Pſal. inductam. er/go rc. ꝛ hoc eſt quod diciꝛ: Ideo ingrediens mundum. p carnis aſſumptionẽ. k ❡ Dicit. qꝛ illa ſcriptura loquiꝛ in eius perſona. l ❡ Hoſtiam. in hoc tangit ſacrificia que fie bãt de reb⁹ aĩatis. m ❡ Et oblatio. i. ſacrificia de inaĩatis. n ❡ Noluiſti. i. non acceptaſti. ꝛ ſunt verba filii ad patrem.

 C Et interpo

E F a ¶ Corp⁹ aũt. Ablata ſũt ſigna
q: exhibita ẽ veritas: tũc cũ tps fu
it vt illa auferrent: ⁊ veritas veni
ret: nec vnq̃ ĩnitoribus illis dele
ctat⁹ ẽ dñs: niſi in fide ⁊ deſiderio
offerentiũ. Precepit tñ hec ſibi of
ferri: potiuſq̃ offerrẽt idolis: ĩpo
ſuitq̃ in ſeruitutem non in iuſtifi
cationez: ⁊ vt figura eſſent futuri.
b ¶ Aptaſti.i.aptũ ⁊ idoneũ cor
pus: q: ſine pctõ: ⁊ paſſibile ⁊ mor
tale mihi dediſti: qd valeat offer
† Ps.39.b ri in redemptionem omnium.
c ¶ Nõ placuerũt. Aug⁹. In fi
guris illis veritas pnunciabat. Ce
lebrant figuras figure rem multi
ſciẽtes: ſed plures ignorãtes que
ceſſare debebant re exhibita.
d ¶ Tũc. Cũ vidi oĩa illa diſpli
cere: ⁊ corpus idoneum ad h mihi
datũ. e ¶ Dixi ecce ve. ad me
offerendũ: vt faciã ⁊ compleã vo
luntatez tuam: q: tu es meus de⁹.
Ideo venio ad implendã tuaz vo
luntatẽ: q: ita ſcriptũ eſt ⁊ pfigura
tũ de me in pſilio deitatis q̃ eſt ca
put meũ: q̃ ſum liber humani gene
ris ſm q hõ: in quo legant oĩa ſi
bi neceſſaria: ⁊ ideo nõ eſt opus le
ge. f ¶ Superi⁹ dicẽs. Quaſi:
Nõ ſolũ notat hec auctoritas ve
teres hoſtias nõ feciſſe pfectos: ſʒ
ſolã hoſtiã xpi: verũetiã ablationẽ
veteris teſtamẽti: ⁊ cõſtitutionem
noui: ſi diligenter notent vba: q:
ſuperi⁹ dicens illa noluiſti. addit:
Tũc dixi. Ecce eñ aufert primũ ſa
crificiũ: ⁊ cũ eo vet⁹ teſtamentũ: et
ſtatuit vt ſtabile nouũ ſacrificiũ: et
cũ eo nouũ teſtamẽtũ. g ¶ San
ctificati ſu. p obla. Facta pctõ
rum purgatione reconciliati deo.
h ¶ Et oĩs quidẽ ſa. Ne vide
retur ſanguis p pontifices ſemel in
F anno oblatus minus pfuiſſe: ⁊ ſa
crificia q̃tidie p ſacerdotes facta p
fectos facere h addit: Quaſi põti
fex p ſingulos annos offerẽs nõ p
uenit ad pſummationez: ſic etiam
oĩs ſacerdos ſp offert: ⁊ tñ per ea
nũq̃ cõſũmat. i ¶ Miniſtrãs.
Amb. Miniſtrare eſt famulor: ſe
dere dñor. Idõ illos famulos oſtẽ
dit apls: xpm vero aplm. k ¶ Se
†ps.109.a det in de. ⁊c. Hñ põt pſũmare:
q̃ ſic meruit exaltari. l ¶ De cete
ro.i.de eo qd reſtat.ſ. glia bonor:
⁊ pena malor. m ¶ Scabellũ.
q: ⁊ ſi mõ repugnãt ei: ⁊ nõ videã
tur ſbiecti: tũc oĩb⁹ appebũt ei ſbdiri
cui⁹ ipſo ſberãt penis. n ¶ Poſt
q̃ eni. q̃ſi: qd mõ non valet ad p
bationẽ noſtrã. adiecit alia q̃ corro
borant vtrũq̃ qd dicimus.ſ. dan
do.l.m. qd pertinet ad cõſũmatio
nẽ ⁊ peccatorum ⁊ iniquitatuz eo
†S.9.c rum iam non recordabor ampli⁹:
qd pertinet ad ſanctificationem.
o ¶ Supſcribã. Nõ dicit ſcribã
ſed ſuperſcribam: quia leges ille
ſup vires hominũ ſunt: in quaruz
completione nullus ſufficiet: niſi
ope gratie ĩ his verbis dicitur qd
conſumat virtutibus. Et peccato
rum. hic dicitur quod ſanctificat.
p ¶ Et peccator ⁊c. Subintu
lit: ⁊ pctõr ⁊c. ⁊ ideo iã nõ neceſſa
ria ẽ hoſtia: qd aperit.
G Ubi autem

a ¶ qd pre oĩb⁹ ſacrificijs eſt.
a b corpus autem aptaſti mihi. Ho a b
¶ p multa ſacrificia vnuz ſignificabat: q̃ſi ſi
multis vbis vna res diceret: vt ſine faſtidio
multũ cõmẽdaret. ¶ q̃ aliqs digniora vide
bant: q̃ tota cõburebãt: ⁊ p pctõ fiebãt q̃dã
etiã nõ p pctõ. a ¶ ex q veritas venit.
c locauſtomata ⁊ pro peccato non c d
a ¶ ſine aliq̃ retardatione.
d e placuerunt tibi. Tunc dixi: Eccẽ e
¶ q: ĩ pmo pſal. Beatus vir q caput pſalterij dr
venio. † In capite libri ſcriptũ eſt f
¶ vt qd lex nõ potuit: p me cõpleat.
de me: vt facerẽ voluntatem tuaz
¶ ĩ pleriſq addit: me⁹. ¶ ſm q hõ. a ¶ q̃d
ſentiat ex ſcriptura illa aperit.
f deus. Superius dicẽs: quia ho g
ſtias ⁊ oblationes et holocauſto
¶ iã ⁊ ſi pus.
mata ⁊ p pctõ noluiſti: nec placi
¶ tã. ¶ ne viderẽt diſplicere: q: nõ ſm legẽ.
ta ſunt tibi que ſm legem offerun
tur: tunc dixi: ecce venio: vt faci
am deus voluntatem tuam: au h
¶ qd p moyſẽ datũ ẽ. a ¶ euãgeliũ. b ¶ q̃ſi
fert primum vt ſequens ſtatuat. i
ſtabile. ¶ .i.l. ſui oblatiõe ſm voluntatẽ dei.
a ¶ ⁊ idõ h ſtatuit primũ cadit: q: h nõ potuit.
g In qua voluntate ſanctificati ſu k
¶ ſcʒ.
mus per oblationem corporis ie
¶ facte. a ¶ apl⁹ expõit vtutẽ hui⁹ hoſtie.
h ſu chriſti ſemel. Et omnis quidẽ l
¶ legi. ¶ vt ſpõtane⁹. a ¶ orõnes ⁊ mũera
i ſacerdos pſto eſt q̃tidie miſtrãs: m
miſtra. ¶ q: nõ integre mũdãt. ¶ de alalibus.
et eaſdem ſepe offerens hoſtias n
¶ ĩ illo tpe q̃tũcũq ſtãt. ¶ a pſcientia.
que nunq̃ poſſunt auferre pec o
¶ xps cui⁹ hoſtia ſufficiens eſt.
cata. Hic autem vnum pro pec p q
¶ oim. a ¶ q̃ ſaluare põt. b ¶ pacta obediẽ
tia in eternũ deſcit: nõ eñ eget iterũ offerre.
catis offerens hoſtiã: in ſempiter r
k nũ ſedet in dextera dei: de cetero s
¶ ñ vt aliq̃d p ſua vl ſuor ĩfectõe patiat: ſʒ
dõec. a ¶ .i. plene ſubijciant vt appeãt ſubie
cti. ¶ h ⁊ mõ pt: ſʒ patiẽ vſq ad cõe iudiciũ.
expectans †donec ponantur ini
m mici eius ſcabellum peduz eius.
¶ tõ vna tñ obtulit. a ¶ ⁊ a pctõ ſctificauit ⁊
Una eniz oblatione conſũmauit t
ſctõs in oĩb⁹ pſũmauit. a ¶ q̃diu durabit h
ſclm. b ¶ ñ ſolũ ego h affirmo: ſʒ ⁊ ſpũſſcũs
nr̃a vba pfirmat d ſctificatiõe ⁊ pſũmatiõe.
ĩ ſempiternũ ſctificatos. Cõteſta v x
tur autem nos et ſpiritusſanctus.
a ¶ ſpũſſcũs ĩ hieremia. b ¶ vc teſtamẽtũ:
vba ei ſi q̃ pmittit ⁊ ñ niſi iuſta pcipit.i. nouũ
n Poſtq̃ eñ dixit: Hoc aũt teſtamẽ
tum quod teſtabor ad illos poſt
¶ mihi pnumeratos. ¶ teſtabor.
dies illos dicit dominus: dabo
¶ ñ ſic prĩb⁹ q̃ di ĩ tabul' lapideis ſʒ. ¶ ĩ itelle
leges meas in cordibus eorum: ⁊
ctib⁹. a ¶ ĩ volũtatib⁹. ¶ pcepta mea.
o in mente eorum ſuperſcribaz eas
¶ in ſe. ¶ ptra primũ.
p et peccatorum ⁊ iniquitatum eor y

Et interponit ſacrificiũ xpi acceptũ qd
de corpe xpi fuit factũ dicẽs: a ¶ Corp⁹ G
aũt aptaſti mihi.i. corpus paſſibile ap
tum ĩ imolationi. ⁊ quia fuit formatũ ⁊ apta
tum ſola virtute dei abſq ſemine virili.
b ¶ Holocauſtomata. q̃ totaliter incen
debant. c ¶ Et p pctõ.i. ſacrificia q̃ pro
pctis offerebant quor vna ps incendeba
tur: altera erat ſacerdotis. Et ſic apl's teti
git oĩa genera ſacrificior veteris leg': oſtẽ
dens q nõ fuerũt duo accepta: q: de talib⁹
ſubdit: d ¶ Nõ placuerũt tibi. Et con
ſequẽter oſtendit in ſerie ſcripture q ſacri
ficiũ no. teſta. ſit acceptũ: cũ ſequit de xpo.
e ¶ Tunc dixi ecce venio. p carnis aſ
ſumptionẽ. f ¶ In capite libri ſcriptũ
eſt de me: vt faciã de⁹ volũ. tuam. Li
ber aũt iſte eſt noticia pdeſtinationis diui
ne. Caput huius libri dr illud qd in diuina
pdeſtinatione pncipaliter cõtinet. hoc autẽ
eſt myſteriũ incarnationis chriſti per quod
ad beatitudinem pertingunt oĩes electi.
g ¶ Superius dicens ⁊c. Iſtud quod
ſequit eſt verbũ apli exponentis auctorita
tem Pſal. de excluſione ſacrificiorum vete
ris legis per ſacrificium xpi. ⁊ pʒ lr̃a p pre
dicta. vnde concludit: h ¶ Aufert pmũ.
ſcʒ ſacrificiũ legis. i ¶ Ut ſequens ſta
tuat.i. confirmet ſacrificiũ xpi acceptũ deo
patri. k ¶ In qua voluntate ſancti
ficati ſumus ⁊c. quia per hoc q chriſtus
impleuit voluntatem patris ſeipm offeren
do nos ſanctificauit. l ¶ Et omnis qui
dẽ ſacerdos. hic cõparat ſacerdotẽ no. te. Diuiſio
⁊ ve. te. adinuicẽ. Et diuidit in duas ptes.
q: pmo facit qd dictũ eſt. ſcdo declarat per
ſcripturã ibi: Conteſtat autẽ nos. Ad eui
dentiam pmi conſiderandũ q in lege erat
duplex ſacrificiũ ſolẽne. vnũ erat in die ex H
piationis quod ſolum fiebat per ſummũ ſa
cerdotẽ vt frequẽter dictum eſt. Aliud erat
iuge ſacrificiũ qd repreſentabat eternitatẽ
xpi ſm diuinitatez. ⁊ ideo dicebat iuge. q:
quotidie offerebat mane ⁊ veſpere. ⁊ iſtud
ſacrificiũ nõ ſolũ offerebat p ſummũ ſacer
dotẽ: ſʒ etiã p alios inferiores ſacerdotes.
Et de iſto ſacrificio loquit hic di. Et oĩs q̃
dẽ ſacerdos.ſ. veteris legis. m ¶ Pre
ſto eſt q̃tidie miniſtrãs. q: q̃tidie offe
rebat iuge ſacrificiũ. n ¶ Et eaſdẽ ſepe
offerẽs hoſtias.ſ. in ſpecie: nõ in nũero.
o ¶ Que nunq̃ poſſunt offer. pctã.
vt patet per predicta. ⁊ magis patebit ĩfra.
p ¶ Hic autem.i. xps. q ¶ Unam p
pctis offerens hoſtiam. que ſufficit in
delendum omnem culpã cõmiſſam ⁊ cõmit
tendã. r ¶ In ſempiternuz ſedet ad
dexterã patris. vt dñs. ⁊ in hoc pʒ diffe
rentia ipſi⁹ ad ſacerdotẽ veteris leg' quem
oportebat continue ſtare vt miniſtrũ. xpus
aũt nõ fuit miniſter niſi in vnica oblatione:
qua peracta ſedet ĩ dextera patris: vt dñs.
s ¶ De cetero expectans donec po
nant inimici ei⁹ ſcabellũ pedũ ei⁹. et
hoc complebitur in finali iudicio: ſicut expo
ſitũ eſt ſupra.i.ca. t ¶ Una eñ oblatio
ne conſũmauit.i. ad perfectum adduxit.
v ¶ In ſempiternũ ſanctificatos. q:
hoſtia xpi habet virtutẽ eternã ſanctifican
di: ⁊ pter h illa peracta nõ habuit ampli⁹
neceſſitatem miniſtrãdi ſicut habebat ſacer
dos veteris legis. x ¶ Cõteſtat autez.
hic adducit ad pbãdũ idẽ auctoritate Hie
re. xxxi. q̃ ſupra expoſita eſt. viij. ca. ⁊ in fine
illius ponitur. y ¶ Et peccator ⁊ iniq̃
tatũ eor nõ recor. ampli⁹. quia ad talẽ
remiſſionem ſe extendit efficacia oblationis
chriſti que ẽ oblatio leg' noue. Et ideo per
h patet

A H a ¶ Ubi aūt ho.rc. Nō ſolum ex hac au
ctoritate videri pōt qd̄ ieſus ſctificat ⁊ cōſu/
mat:ſed qd̄ oblatio iā poſt tp̄s grē nō eſt fa/
cienda pro pctis quando facta eſt remiſſio.
b ¶ Habētes itaq;. Finito grādi ſermo/
ne de pontifice magno
eiuſq; noua lege et ſa/
crificio q̄ veterib⁹ p̄tu/
lit:ſubducit moralis in
ſtructio in q̄ eos horta/
tur ad multa: ſꝫ maxie
ad fidē patientiaꝫ pacē
mundiciā ⁊ fraternita/
tem charitatis. Et iſert
ex omibus ſuperiorib⁹
q.q: vna hoſtia conſu/
mat. et quia ſacerdos
ſm ordinem melchiſe/
dech: ⁊ q: oſtenſa tan/
ta diſtātia: φ illa mino
ra:hec maiora: igitꝰ ha/
bentes. c ¶ Per ve
lamē. Quia fides nō
habet meritum:cui hu/
mana ratio p̄bet expe/
rimentū. Per velamē.
Per hoc manet via il/
la quia: q: ſumūt fide/
les vt viaticuꝫ carnem
xp̄i velatā omni ſenſui.
Videtꝰ eni panis ⁊ ta/
men vere eſt caro xp̄i: ⁊
p h φ ille ſacerdos ſem
per interpellat pro no/
bis. d ¶ In pleni/
tudine fi. Quia nihil
horum iam eſt viſibile:
nec ſacerdos nec ho/
ſtia. e ¶ Aſper.coꝛ.
Per h oſidit φ non fi/
des ſola:ſed vita cū vir
B tute queritur. Abluti
aqua.id eſt baptiſmo.
f ¶ Fidelis eni eſt.
Sicut deus fidelis in
pmiſſis ita nos ſibi fi/
deles vult eſſe in pmiſ
ſis noſtris. Fidem ⁊ cō
feſſionem habeam⁹ x̄p̄/
tum ad nos: ⁊ conſide/
remus:perfectus alios
hortando: minoꝛ perfe
ctum imitando. Unde
hortatur ad ea que con
ueniunt fidei. g ¶ Si
cut conſuetudi.eſt.
Culpat ſcindentes vni
tatem charitatis quaſi
inter alios non poſſent
habitare cauſa ſanctita
tis ſue: qui potius ſuo
exemplo debuerūt con/
ſolari eos. h ¶ Sed
conſolantes. Conſo
latur laborantem: qui
pariter in laboꝛe perſi
ſtit: quia ſubleuatio la/
boris eſt viſio collabo/
rantis vt in itinere fit. i ¶ Voluntarie
eni peccantib⁹.i.nobis in voluntate pec/
candi manentibus: non prodeſt xp̄s qui eſt
oſtia pro peccatis:iam in h p̄ſenti:p qd̄ con/
ſtat φ nec in futuro:poſt acceptā noticiā ve/
ritatis.i. p̄q̄ veniſſem⁹ ad fidē: p q̄ q̄dam
ſecuri ſūt q̄ſi nunq̄ pituri. Nō ait volētib⁹:
ſꝫ voluntarie: q: voluntarius eſt qui in aliq̄
aſſiduus eſt: volens qui ad temp⁹: vel etiā
ſi voluntate nedum actu peccemus.
H Iam non

¶.i.poſt tp̄s gratie. a ¶ ad eternā penā.
b ¶ nec hic nec in futuro. ¶ ccce.
a iā nōn recoꝛdaboꝛ āmpli⁹. Ubi a
hic dr̄ remiſſio pctōꝝ facta: vbi aūt hoc eſt
aūt hoꝝ remiſſio:iā non oblatio b
ceſſat oblatio legis. ¶ o.
b p pctō. Habentes itaq; fratres c
a ¶ certi φ intrabim⁹ i ſctāſctōꝝ celeſtia p ſan
fiduciā in intrōitu ſanctoꝝ i ſan d
guinē xp̄i. a ¶ quā viā nob factā.i.quē in
troitū. ¶ xp̄s:qui prim⁹ aſcēdit ⁊ hoc cer/
guine xp̄i:quā initiauit nob viā e
ti ſum⁹. a ¶ q: null⁹ an̄ cū intrauit. b ¶ ma
nentē q: poſtea nulli fideliū clauſa eſt.
c nōuā ⁊ viuēntē p velamē:id eſt g
a ¶ caro velabat deitatē. ¶ vel q: ſub vela
mine fidei ſumitur a fidelibus. b ¶ per ſe.
c ¶ chriſtum. ¶ q̄ ſp viuit ad interpellēdū
pro nobis. d ¶ pre omnibus.
cārnē ſuā:et ſācerdotē māgnū
¶ ppl̄m dei. ¶ ad introitū ſctōꝝ. ¶ nō ſi/
ſup domū dei:accedam⁹ cū vo h
mulato. ¶ intellectu. a ¶ .ſ. h nō pōt eſſe
ſaltē plena fide. b ¶ qd̄ debem⁹ q: ⁊ corda
ſpūali aſpſione haberemus mundata.
d corde i plēnitudie fidi:āſpſi coꝛ k
a ¶ a ɔſcīa prauitatis. b ¶ .i.pctm̄ coꝛpale
origīale.ſ.abluitꝰ aq̄ baptiſmi. ¶ illi coꝛpa.
da ɔſciā mala:et āblutī coꝛpus
¶ ⁊ q̄cq̄d occurrerit. ¶ q̄ de eīnis. ¶ q̄ ē cū
aq̄ mūda:teneam⁹ſpei nr̄ę ɔfeſſi l
e⁹. a ¶ vt nō ad terrena declinem⁹. ¶ ſpes
f onē indēcliabilē. Fidelꝰ ei ē q̄ re m
nō eſt vacua.nō ɔfundit. a ¶ q̄ ſperamus.
b ¶ alter alterū non vt inuideat ⁊ inſidietꝰ
ſꝫ vt alter alterius exēplo puocetꝰ ad dilecti
onē ⁊ bn̄ opandū. ¶ q̄ in alo.
prōmiſit. Et ɔſiderem⁹ iūicē i p n o
uocatione charitatis ⁊ bonoꝛuꝫ
a ¶ tpe pſecutiōis. b ¶ collectos i fide no/
opeꝝ:nō dēſerentes cōllectionē p
biſcū. a ¶ ſūt eni q̄ vel timoꝛe pſecutiōis ce
dūt vel ppria p̄ſumptiōe a pctōrib⁹ vel impfe
ctis vt iuſti videantꝰ recedūt. ¶ veſtrum.
g nr̄aꝫ:ſicūt cōſuetudinis ē q̄bꝰ/ q
¶ eos. a ¶ ɔſolemur. ¶ .i.quātomagis
inſtat paſſio:ne q̄s culpe vr̄e deſit. ¶ .i.q̄
h dā:ſꝫ ɔſolātes:⁊ tātōmagꝰ q̄nto r
xpiores eſtis fini ⁊ p̄mio. ¶ retributiōis.
videritis appꝛopinquātē diem.
¶ charitas tenēda eſt. ⁊ a malis ceſſandū:
volūtarie enim nō relinquitꝰ alia hoſtia qd̄
quidā foꝛſitan p̄ſumerent credere
i ⁊ Uoluntarie eīn peccantib⁹ no/ s
bis poſt acceptā noticiā verita/

A hoc patet φ xp̄s nō habet neceſſitatē ſtare vt miniſter ad pluries offerendū C
⁊ hoc eſt qd̄ ſubditꝰ: a ¶ Ubi aūt ho.re.ſ.pctōꝝ oim. b ¶ Iā nō eſt ob/
latio p pec. q: fruſtra fieret: Math.ix.b. Nō eſt opus valētib⁹ medicus. cete
ra patet ex dictis.viii.ca. c ¶ Habētes itaq; frēs. Superius apl's oſtendit
eminentiā ſacerdotis xp̄i. h ɔn̄r oñdit φ debem⁹ ei reuerēter obedire. Et diuidi Diuiſio
tur in tres. q: p̄mo ponit apl's allectiua ad huius ſubie
ctionē. ſcd̄o oñdit ſubiectiōis modū ⁊ ordinē/ibi: Acce
dam⁹ cū vo coꝛde. tertio ſubdit ip̄i⁹ ſubiectiōis rōnem/
ibi: Uolūtarie eni. Circa p̄mū ɔſiderādū φ duo ſunt q̄
debēt nos allicere ad h vt ſacerdotio xp̄i ſubdamur hu
militer ⁊ deuote. Primū eſt hui⁹ ſacerdotij efficacia. q:
p ip̄m introducimur ad celeſtia. ⁊ h eſt qd̄ dr̄: Haben
tes itaq; fra.⁊c.i.celeſtiū. d ¶ In ſan.xp̄i.q̄ ē ob
latio hui⁹ ſacerdotij. e ¶ Quā ini.no.vi.no. q: nul
lus an̄ xp̄m aſcēdit in celū. f ¶ Et viuen. dr̄ hec via
viuēs effectiue: q: ducit ad vitā eternā. q̄liter aūt xp̄us
inchoauit viā iſtā oñdit.d. g ¶ Per vela.i.carnē ſu
am. q: caro xp̄i oblata in cruce erat quoddā velamētū
nature diuie. Scd̄m aūt qd̄ debꝫ nos attrahere ſubie/
ctioni p̄dicte ē potētia hui⁹ ſacerdotij: q: xp̄s nō hꝫ ſolū
ptātē ſup vnā gentē. ſic ſacerdos legalis ſup gentē ſuā.
ſꝫ hꝫ ptātē ſup totā eccliam militantē ⁊ triūphantē. ⁊ h
eſt qd̄ tangitꝰ: Et habētes. ſupple. Sacerdotē magnuꝫ
ſup domū dei. h ¶ Accedam⁹. h ɔn̄r oſtēdit modū
ſubijciēdi nos ſacerdotio xp̄i: q: talis modus ē p̄mo p
verā fidē. ⁊ h tangitꝰ cū dr̄: Accedam⁹ cū vero coꝛ.
abſq; fictione. i ¶ In ple.fi. q: non ſufficit credere
aliq̄s articulos fidei. ſꝫ opoꝛtet credere q̄cq̄d credit ec/
cleſia. ſcd̄o p ſuſceptionē baptiſmi xp̄i in q̄ pfitetꝰ ſe hō
ſeruū xp̄i. Et iſtud tāgit ibi: k ¶ Aſpſi coꝛda a cō.
mala ⁊ abluti coꝛp⁹ ⁊c. q: baptiſm⁹ nō ſolū lauat ex
terius coꝛp⁹: ſic faciebāt ablutiones veteris legis: ſed
etiā lauat aīam interius. tertio ſubijcimur xp̄o p ſpem
firmā. ⁊ h eſt qd̄ dr̄: l ¶ Teneam⁹ ſpei no.cō.in.
ita φ nō declinemus ab ea in pſperis nec in aduerſis.
⁊ ſubdit cām hui⁹ firmitatis dicēs: m ¶ Fidelis eſt
eſt qui rep̄ro.ſ.deus q̄ non pōt mētiri. ⁊ iō ſpes nr̄a
debet ei firmiter vniri. q̄rto debem⁹ xp̄o ſubijci p chari
tatē. ſꝫ aūt charitas p̄ncipaliter ſubijciatꝰ deo: tn̄ mani/
feſtatꝰ p dilectioneꝫ p̄rimi. ſm̄ φ dr̄.i. Ioh.iiij.d. Qui
nō diligit fratrē ſuū quē videt: deū quē non videt quō
pōt diligere? Iō apl's loquēs de charitate p quā debe/ D
mus xp̄o ſubijci. tāgit dilectionē p̄rimi p quā manife/
ſtatꝰ dilectio dei dicēs: n ¶ Et cōſiderem⁹ inuicē.
Id ē ſolliciti ſimus quilibet de p̄rimo. o ¶ In pro/
uocationē chari.⁊ bono.ope. q̄tū ad pmotionem
in bono. p ¶ Nō deſerētes colle.no.i.cetū fideli/
um in p̄ſſura tribulationis. ⁊ in h tangit ſubleuationē
a malo: q: deſerētes eos in talib⁹ nō ſunt veri xp̄iani.
de quib⁹ ſubditꝰ: q ¶ Sicut cōſuetu. eſt quibuſ.
Id ē fictis chriſtianis deſerētib⁹ p̄rimos in p̄ſſura tri
bulationis. r ¶ Sꝫ ɔſolātes. opp̄ſſos debetꝰ eſſe.
Et tātomagis quāto videritis appropinquātē diem.ſ.
equitatis vel iudicij. Cui⁹ ratio eſt: q: grā pficit natu/
rā. motus autē naturalis foꝛtioꝛ eſt in fine: ⁊ ſilr̄ debet
eſſe de motu charitatis ⁊ grē. s ¶ Uolūtarie eni.
hic ɔn̄r ponit huius obiectionis rōnem. Et diuiditur Diuiſio
in duas. quia primo ponit rationē deterrentē. ſcd̄o de
mulcentē. ibi: Rememoramini. Prima in duas: quia
primo inducit terroꝛem ratione ſubtractionis auxilij.
ſcd̄o rōne diſcretiōis diuini iudicij/ibi: Terribilꝰ nāq;.
Circa primum conſiderandū φ gloſa hic diſtinguit in/
ter illum qui peccat nolens ⁊ voluntarie. quia ille qui
conſentit peccato ex paſſione peccat nolens. ille autem
qui ex malicia et habitu inclinante voluntatem conſen
tit peccato peccat voluntarie. et propter hoc iſte nō pe/
nitet: quia operatio procedens ex habitu eſt delectabi
lis. primus autem penitet tranſeunte paſſione. Auxili
um vero diuine gratie non datur niſi penitentibus. Et ideo ſubtrahitur volun/
tarie peccantibus. quia non penitent: vt dictum eſt. ⁊ hoc eſt quod dicitur: Uo/
luntarie eni peccātibus nobis. Aliter poteſt exponi littera: ⁊ magis vt videtur
ſm̄ intentionē apl̄i. Ad cui⁹ intellectū ɔſiderādū φ ſm̄ ſniam Aug⁹. ⁊ alioꝝ ſan/
ctoꝝ tpe nature lapſe liberū arbitriū nō pōt diu vitare pctm̄ moꝛtale an̄q̄ repa/
retꝰ p grām. poſtq̄ vo reparatum eſt pōt vitare oēe peccatū moꝛtale. Et ideo ma/
gis voluntarie cadit in peccatum reparatus p grām q̄ non reparatus. propter
quod nō reparatis adhibetur efficacius remedium ad tollendū peccatum.ſ. ba/
ptiſmus qui aufert omnē culpam ⁊ penam. ſed ſi poſt reparationē baptiſmalem
aliquis cadat in peccatum: iam non adhibetur ſibi tale remediū: q: non eſt itera
A bile

E F a ¶ Iam nõ relinquit.
Sicut in veteri lege datuȝ
eſt ſepius offerri hoſtias ꝓ
pctõ. Nõ eñ xp̃s iterũ im/
molandꝰ eſt ꝓ pctis qḋ ſe/
mel factũ eſt. ⁊ ſcḋo non eſt
opus. Sȝ magis opꝰ mane
†12.q.4.§.1. re in fide ⁊ veritate. Quod
et.c. placuit ſi nõ: iudicium te expectat:
Deu.17.b niſi per penitentiã renoue/
Mat. 18.b ris. ideo ſubdit: Terribilis
2.Co.13.a autem. In hoc nõ peniten/
tiam excludit. ſed ſm baptiſ
mũ. nõ dicit: nõ eſt vltra pe
nitentia vel remiſſio. ſed ho
ſtia. i. crux ſcḋa. qꝛ vna ſuffi
cit: volẽs ne vltra h̃ expecte
mus: ſed peniteamus.
b ¶ Duobꝰ vel tri. teſti.
Conuictus. Quid ḡ illi ꝯtra
q̃s ꝓhibẽt teſtimoniũ ange
li ⁊ ſcti: ⁊ ꝓpria cõſcientia.
c ¶ Cõculcauerit. Cõcul
Chriſtũ cõ/ cat chriſtũ qui libere peccat
culcare abſq; timore ⁊ penitentia: ⁊
qui eo indigne participat:
ſanguinẽ pollutum ducit: ſi
ab eo mũdatus ad vomituȝ
†Deu.32.e redit: et penitere negligit.
Rom.12.d Spiritui iniuriꝰ eſt q̃ eius
2.petri.2.d beneficiũ grate nõ ſuſcipit.
d ¶ Pollutũ du. Qui ꝑ
carnales obſeruantias cre/
dit pctã dimitti: a quibus re
trahit nos ſanguis chriſti ⁊
ita pollutꝰ ẽ: ⁊ nos pollutꝰ
ſi ab eo vnde remiſſio nos
retrahit. e ¶ Et ſpũi grẽ
contu. fe. i. ſpirituiſancto
gratꝫ dato: vel qui dat gra/
F tiam: cõtumeliã facit: qui re
miſſionẽ quã ipſe ſpũs facit
aſcribit carnalibꝰ obſeruan
tijs: vel q̃ cũ male viuendo
a ſe abijcit. f ¶ Rememo
ramini. Inuitat eos ꝑ an/
te facta. ¶ Chryſo. Remo/
moramini ⁊c̃. Sicut optimi
medicorum cum alios ſecu
erint ⁊ ꝑ inciſionẽ doloris
augmentũ fecerint ſolatiuȝ
minoris medicamenti ⁊ re/
medium afferũt illi loco vbi
dolor ineſt: ⁊ perturbatam
refouent animam. Sic apo
ſtolus facit. poſtq̃ concuſſit
a malis eorum ⁊ terruit: re/
fouet eos per laudẽ priorũ.
ſcȝ rememorãdo priora eoꝝ
bona vt faciliꝰ excitet ad ce/
tera. q. vt aũt nõ incidatꝭ in
manus dei. Rememo. ⁊c̃.
g ¶ Priſtinos di. ⁊c̃. Si
rudes ſuſtinuerunt: turpe ẽ
ſi modo deficiũt. h ¶ Ma
gnuȝ certamen ⁊c̃. Paſ
ſiones erant eis: tum ex pro
prijs doloribus: tum ex do/
loribꝰ alioꝝ q̃bꝰ cõpatiebãt.
i ¶ Et in alte. q. ⁊c̃. quaſi
certamen paſſiõis ſuſtinetꝭ
⁊ in ꝓprijs paſſionibꝰ. et in
cõpaſſionibus aliorũ: ⁊ be
ſũt due ptes certaminũ ꝯtra
nos paſſio tñ. k ¶ Spe/
ctaculũ. Graue eſt oppro/
briũ: qͥ̃ꝰ cũ ſpectaculũ hoi
bꝰ ſit nõ ſecreto exprobrat.
G Adhuc

¶ amplius xp̃s.
a tis iam nõ relinquit ꝓ pctis ho a
a ¶ quaſi nõ relinquit hoſtia ꝓ pctis ſed
relinquit quedã expectatio ⁊c̃.
ſtia. Terribilis aũt q̃dã expecta b
¶ hec pena interim eſt. ¶ infeſtatio.
tio iudicij: et ignis emulatio q̃ c d
¶ chriſti.
ꝯſumptura eſt aduerſarios† Ir e
¶ ꝓbat per minꝰ ¶ .i. preuaricans.
ritam quis faciens legem moy/
b ſi ſine vlla miſeratione: duobus
¶ cõuictꝰ. ¶ morte quaȝ lex p̃cipit. ¶ ḡ.
vel tribꝰ teſtibꝰ morit: quãto ma
gis putatꝭ deteriora mereri ſup
a ¶ vilipẽdit: vt nõ credat ſufficere ad ſa/
c plicia: q̃ filiũ dei ꝯcũlcauerit: ⁊ f g
lutẽ ſȝ alia. a ¶ ¶ xp̃i. b ¶ ꝯfirmatorẽ
d ſãnguinẽ teſtãmenti pollutum
noui. ¶ pctã purgare nõ valẽtem. a ¶ re
miſſionẽ accepit ⁊ ita ꝯ eũ grauiꝰ peccat.
duxerit: i quo ſanctificãtus eſt:
e ⁊ ſpiritui grẽ cõtumeliã fecerit. h
¶ tal puniet. ¶ q̃ȝ verꝰ q̃ȝ potẽs. a ¶ in
Scimꝰ eĩ q̃ dixit: †Mihi uindi i
tariarũ veſtraȝ. ¶ ſeruate. a ¶ ſi alienas
vindicat iniurias: etiam ſuas.
ctam ⁊ ẽgo retribuã. Et iteruȝ.
a ¶ ſepãdo bonos a malis. ¶ purgabit.
Quia iũdicabit dominus po/
a ¶ q̃tomagꝭ inimicos pũiet deꝰ ⁊ ſi leuit.
pulum ſuũ. Horrenduȝ eſt inci k
¶ incidit q̃ nõ ꝓuidet ſȝ ſubito dep̃hẽdit.
a ¶ ſp qꝛ efficax eſt ⁊ potẽs facere qḋ vult.
b ¶ territos refouet ꝑ laudẽ poꝝ. ¶ vel re
f dere in manꝰ dei viuẽntis. Re l
cordamini. a ¶ diu ẽ q̃ credidiſtꝭ: ⁊ ideo
g memoramini autem priſtinos
magꝭ aſſueti. a ¶ fide ꝓ q̃ venit tribula/
tio. b ¶ ꝑ paſſiões cõtra eos certabãt vt
patientiam ⁊ fidem extorquerent.
h dies: in quibus illũminati mã/ m
gnum certamẽ ſuſtinuiſtis paſ/ n o
¶ qꝛ. ¶ i altera pte certaminis. ¶ ita ma
gnum. ¶ vosipſi patiẽtes. ¶ in.
i ſionũ. Et in altero quidem op/ p q
¶ oſbus eſtis.
k probrijs ⁊ tribulationibꝰ ſpecta
a ¶ i altera pte certamis. ſ. i dolore quem
habetꝭ ꝑ alijs. ¶ apl̃s ⁊ alijs hmõi cõpaſ
ſi. ¶ quoꝝ exẽplo pati deberetis.
culũ facti: i altẽro ãt ſocij taliter r
a ¶ aſſidue patiẽtiũ. b ¶ ita ſocij. c ¶ q̃ nõ
ꝯuẽrſãtiũ effecti. Nãm ⁊ uinctꝭ s
poterãt ſibi neceſſaria q̃rere. a ¶ ſubmini
ſtrãdo ꝓ q̃ cũ v̾is vob ablatꝭ gauiſi eſtꝭ.
cõpãſſi eſtꝭ: ⁊ rapinã bonoꝝ ve
a ¶ qꝛ meliora ſpatꝭ. ſ. etna. b ¶ q̃ſi donũ
ſtroruȝ cũm gaudio ſũſcẽpiſtis
¶ ideo quia.
cognoſcentes vos hr̃e melioreȝ t
¶ h̃ eſt. ¶ vitã eternã. a ¶ qꝛ ſic cõpaſſi.
⁊ ꝯſiſt de ſubſtãtia meliore ⁊ manente.
⁊ manentem ſubſtantiam. Nõli v
nolite deficere. ¶ per impatientiã.
te itaq; amittere confidentiã ve
a ¶ ⁊ nõ modo habebit. b ¶ hic tñ dũ ſpe
rat. c ¶ ⁊ ideo nõ eſt leuis eius amiſſio.
ſtrã q̃ mãgnã habet rẽmunera/ x

M bile ſacramentũ. ⁊ hoc eſt qḋ dr̃: Voluntarie enĩȝ G
peccantibus nobis poſt acceptã noticiã veritatis. i.
poſt baptiſmũ q̃ eſt fidei ſacrm̃. a ¶ Iã nõ relin
quit ꝓ pctis hoſtia. i. mors xp̃i nobis cõicanda
ſm totũ effectum. ſicut fit per baptiſmũ qui debet to
tum eo q̧ in ipſo ꝯfiguramur totaliter morti chriſti.
ſm q̧ dr̃ Ro. vi. a. Conſepulti ſumꝰ cũ illo ꝑ baptiſ/
mũ in mortẽ ⁊c̃. b ¶ Terribilis. hic ponit ad hoc
rõnem ex diſtrictione diuini iudicij: qḋ eſt valde ter
ribile trãſgredientibus legẽ xp̃i. ⁊ h̃ eſt qḋ dr̃: Ter
ribilis aũt q̃dã expectatio iudicij: ꝓpter ſentẽ
tie irretractabilitatẽ. ⁊ ꝓpter pene acerbitatẽ: q̃ tan
gitur cũ dr̃: c ¶ Et ignis emulatio. i. pẽa ignis
ex emulatione ⁊ zelo diuine iuſticie infligenda.
d ¶ Que ꝯſũptura eſt ad. eos eternaliter cruci
ando. Et ꝯfirmat hoc ꝑ ſimile de lege moyſi cuius
tranſgreſſores puniũtur morte: vt p̃ȝ ex decurſu ve
teris legis ⁊ multo grauius punietur tranſgreſſor
legis xp̃i: q̃ quãto eſt ſanctior tanto oportet eam ma
gis obſeruari. ⁊ h̃ eſt qḋ dicit: e ¶ Irritaȝ q̃s fa
ciens ⁊c̃. p̃ȝ vſq; ibi: f ¶ Qui filiuȝ dei ꝯcul.
mandata eius contẽnendo. g ¶ Et ſanguinem
teſtamenti pol. du. in q̃ ſan. eſt. qḋ faciũt illi q̃
poſt baptiſmũ reuertũt ad vomitum. h ¶ Et ſpũi
grẽ cõtumeliã fecerit. abijciendo ipm̃. aliter põt
exponi de illis q̃ dicebant legalia eſſe neceſſaria ad
ſalutẽ poſt baptiſmũ. ⁊ ſic quodãmõ ꝯculcabant dei
filiũ dicẽtes ipſum impotentẽ ad ſaluandũ nos per
ſeipm̃: ⁊ ſanguinẽ eiꝰ quodãmõ pollutũ dicebãt. ex
quo per ſe nõ ſufficiebat ad emũdationẽ pctõꝝ. ⁊ ꝑ
ꝯñs faciebãt ꝯtumeliã grẽ no. te. Qꝛ aũt p̃dicti me
reant a deo puniri: ꝓbat ꝑ ſcripturã dicentẽ in pſo
na dei: i ¶ Mihi vindictã ⁊ ego re. ⁊c̃. qꝛ et ſi
iudices vidicẽt h̃ tñ nõ ꝯuenit eis niſi inq̃tũ ſũt dei
miniſtri. et qꝛ vindicta deo reſeruat q̃ eſt fortiſſimꝰ
ad infligendũ: ⁊ iuſtiſſimꝰ: ita q̧ nõ põt a iuſticia fle
cti. iõ ꝯcludit: k ¶ Horrẽduȝ ẽ in ci. in ma. dei
viuentꝭ. Sed ꝯ h̃ arguit. qꝛ dauid p̃elegit incide
re in manus dei pluſq̃ in manꝰ hoim. Dicenduȝ q̧
meliꝰ eſt incidere peccãtem in manꝰ dei añ iudiciuȝ
finale: qñ eſt pr̃ miſericordiarũ: ⁊ ſic dauid p̃elegit. H
ſed horrendũ eſt incidere poſt iudiciũ vl̃ indicio qñ
aget vt deꝰ vltionũ. l ¶ Rememoramini. poſt/
q̃ induxit ad herendũ xp̃o ꝑ rõnes deterrentes: hic
inducit ad h̃ ꝑ rõnes demulcẽtes ad modũ boni me
dici: q̃ poſt ſectionẽ vulneris apponit vnguẽta miti
gantia. ⁊ qꝛ ad bñ agendũ multũ ꝓuocat cõmemo/
ratio de bñ geſtis. iõ p̃mo bona eoꝝ cõmemorat. ſe/
cũdo hortat ad iplendũ qḋ reſtat/ibi: Nolite itaq;.
In p̃ma igit pte dicit ſic: Rememoramini autẽ
p̃ſti. di. i. priſtinã cõuerſationẽ vr̃am laudabileȝ et
ſanctã tpe veſtre cõuerſionis ad fidem. m ¶ In q̃
bus illu. ꝑ fidẽ ⁊ baptiſmũ. n ¶ Magnũ certa
men. paſſionũ. o ¶ Suſtinuiſtis. ⁊ hoc duplici
ter exponitur. vno modo in propria perſona oppreſ
ſiones ⁊ deriſiones ſuſtinendo. ⁊ hoc eſt qḋ dicit:
p ¶ Et in altero q̃dẽ. i. vno mõ certamẽ ſuſtinuiſ
ſtis. q ¶ Opprobrijs ⁊ tri. ſpe. fa. alio mõ inq̃
tũ amici eoꝝ talia ſuſtinuerũt. ⁊ ſic ipſi ꝑ compaſſio/
nẽ afflicti fuerũt ⁊ hoc eſt quod dicit: r ¶ In alte
ro aũt ſo. ta. cõuer. effecti. quod ſpecificat magꝭ
in ſpeciali dicens: s ¶ Nam ⁊ vinctis cõpaſſi
eſtis ⁊c̃. cum gaudio ſuſcepiſtis. ⁊ quia talia nõ ſũt
propter ſe appetenda. ſed tantum propter premiuȝ
tolerenda: ſicut medicina amara propter ſanitatẽ.
ideo ſequitur: t ¶ Cognoſcentes vos habere
melioꝛem ⁊ manentem ſubſtantiam. i. diui/
tias celi que ſunt meliores. quia ſatiant appetitum.
Et manentẽ. quia nõ poteſt auferri. v ¶ Noli/
te. hic ꝯſequenter hortatur ad iplendum qḋ reſtat. Diuiſio.
Et diuidit in duas. quia primo facit quod dictũ eſt.
ſecũdo ad hoc inducit auctoritatẽ ſcripture ibi: Ad
huc eñ. In p̃ma parte hortatur eos. quia ex bonis
precedentibus debent moueri ad perſeuerandũ in
bono ne amittant bonuȝ preteritum. ⁊ hoc eſt quod
dicit: Nolite itaq; admit. cõfi. veſtrã. i. firmã
ꝑſeuerantiã. x ¶ Que magnã habet remune
rationẽ. quia qui perſeuerauerit vſq; in finem hic
M ſaluus

A b a ¶ Adhuc enim mo. Tenēda eſt paciētia. nā nec longa nec vehemens. b ¶ Uiuit. Eterna vita quā meret̃ fide. Quaſi nō ſolū q̄ patit̃: ſ3 ⁊ q̄ ſolā fidē habet: ſi nō iminet paſſio ſaluabit̃. Ecce q̄ntū valet fides q̄ ſola ſaluat: ⁊ qđ ex fide viuat: probat ꝑ ↄtrariū. Quia ſi ſubtrahit ſe a fide: nō viuit: vel interim aūt iuſt' ex fide viuit: ⁊ iđ h̄ ne q̄rat coronā: ſ3 ferat laborē. Ex fide ē vita: acq̄ſitio aīe. c ¶ Nos aūt ⁊c̄. Uel nō ſumus filij paganoꝝ: ſ3 ꝓpharū fideliū.

¶ oſtēdit quod nō amittat̃ confidētia. in paciē tia enī inquit poſſidebitis animas veſtras.
¶ hoc vnū vobis eſt opus.
tionē. Paciētia enī vob̄ neceſſaria ē: a
¶ per eam. ¶ qđ hic ſeminatis.
vt volūtatē dei faciētes reportetis b c
¶ vitam ꝓmiſſam. ¶ .i. paruo tp̄e.
a ꝓmiſſionē. Adhuc enī modicum d
a ¶ non vehementer patiendū eſt.
¶ ⁊ moꝝ. ¶ q̄ñq;. ¶ retributor.
aliquātulūq;: q̄ vētur' ē veniet ⁊ f
¶ q̄ʒ martyribus ſtatim glīa poſt mortem.
a ¶ verba dei ꝑ ꝓphām abachuc.
¶ interim aūt dicit deus.
nō tardabit. Iuſt' aūt me' ex fide g
¶ ꝑ me: nō ꝑ carnales obſeruātias. ¶ fidei.
b viuit. Qđ ſi ſubtraxerit ſe: nō pla h i
¶ voluntati dei. ¶ q̄ ſubtrahit ſe nō viuit.
c cebit aīe mee. Nos aūt nō ſumus k
a ¶ apoſtaſie: q̄ʒ nōdū ꝓrſus apoſtataucrāt ſed fide geniti erant ⁊ ideo nō debent ſe ſubtrahere. ¶ que valet.
ſubtractionis filij i perditionē: ſ3 l m
fidei in acquiſitionē anime. n

Ni. de ly.

ꝑ ſalu' erit Matt. xxiiij. b. Modus autem ꝑſeuerandi tangit̃ cū ſubditur: a ¶ Patiētia enī ⁊c̄. reſpectu maloꝝ illatoꝝ ⁊ reſpectu bonoꝝ dilatoꝝ. b ¶ Ut volū. dei fa. i. ei' mādata. c ¶ Reportetis re. i. rē ꝓmiſſam q̄ eſt btitudo eterna. d ¶ Adhuc. h̄ ad ꝓpoſitū adducit auctoritatē ſcripture cui' p̄ncipiū h̄r̄ Aggei. ij. ⁊ finis Abacuk. ij. que ↄiungit aplš vt oſtēdat eos vno ſpū locutos fuiſſe. Loquit̃ autem Aggeus de aduentu xp̄i in mundū: tñ aplus accepit dictū ei' in ſenſu myſtico de aduētu ei' ad iudiciū. Et ſic xp̄s venit dupl'r. Uno mō generalit̃ reſpectu oīm. Et licet a tp̄e Aggei vſq; ad generale iudiciū fuerit tp̄s magnū tñ dicit̃ modicū reſpectu eternitatis. Alio mō venit xp̄s ꝑticularit̃ ad iudiciū ⁊ h̄ ē in morte cuiuſlibet hoīs. q̄ʒ q̄lis in morte īuenit̃ talis in iudicio p̄ntabit̃: ⁊ vſq; ad talem xp̄i aduentū eſt tp̄s ſimpl'r modicū: q̄ʒ breues dies hoīs. ⁊ h̄ eſt qđ dicit̃ hic: Adhuc enī modicū aliquātulūq;. i. valde breue. e ¶ Qui venturus ē. in finali iudicio ad iudicandū. f ¶ Ueniet ⁊ nō tar. q̄ʒ qualē reperiet hoīem in morte: q̄ de ꝓximo iminet talē ip̄m in iudicio p̄ntabit. Et q̄ʒ ſoli iuſti remunerabunt̃. iđ ſequit̃: g ¶ Iuſtus

Chriſt' dupliciť venit

B aūt meus ex fi. vi. ꝑ fidē enī aīa p̄mo vnit̃ deo: ⁊ iđ ꝑ ip̄am dr̄ viuere ſicut ⁊ corpus viuit ꝑ illud qđ p̄mo vnit̃ aīe. Et ſicut corp' ſeparatū ab aīa morit̃ morte nature: ſic aīa ꝑ ſeꝑationē a deo. iđ ſubdit̃: h ¶ Qđ ſi abſtraxerit ſe. a deo ꝑ culpā. i ¶ Nō placebit aīe mee. i. volūtati mee. q̄ʒ cecidit a gr̄a dei. Sciēdū tñ q aplš allegat hic auctoritatē Abacuk ſm̄ trāſlationē. Lxx. Hierony. aūt trāſtulit ſic: Nō erit aīa eius recta in eo. ⁊ eſt eadē ſniā: q̄ʒ voluntas diuina eſt regula recta humanoꝝ actuū. Igit̃ qui ſe ſubtrahit ab illa cū ſit regula recta: ꝑ ↄñs habet aīam nō rectā. Cōſequēter cōcludit intentū/ dicēs: k ¶ Nos aūt nō ſumus filij ſubtra. i. ſubtractio predicta nō debet dñari in nobis. q̄ʒ videt̃ aliq̄s filius ei' qđ dominat̃ in ip̄o. ſicut dicit̃ aliquis filius mortis eo q meritū mortis dominat̃ in ip̄o. l ¶ In ꝑditionē. aīe: quia ad ſubtractionē predictā ſequit̃ mors aīe. m ¶ Sed fidei. ſupple filij ſimus renati ꝑ fidē ⁊ ſacr̄a. ⁊ iđ fides formata debet dñari in nob̄ ad quā ſequit̃ aīe ſalus. ideo ſequit̃: n ¶ In acq̄ſitionē aīe. Ad maiorē euidentiā eoꝝ q̄ dicta ſūt in p̄ncipio hui' ca. q̄rit̃. vtꝝ ſacr̄a ⁊ ſacrificia veteris leg' iuſtificarēt. Et arguit̃ p̄mo q ſic. ꝑ illud qđ h̄r̄ Leuit. viij. f. Cūq; ſctificaſſet eos moyſes. i. aaron ⁊ filios ei' de quoꝝ ordinatione loquit̃. Ex q̄ p3 q ſacr̄a ordinis in veteri lege ſctificabāt: ⁊ ꝑ ↄñs iuſtificabāt. q̄ʒ idē eſt ſctificare ⁊ iuſtificare. g ⁊c̄. Itē ſm̄ doctores ſctōs in circūciſione ↄferebat̃ gr̄a: q̄ʒ mūdabat ab originali culpa. circūciſio autē erat ſacr̄m veteris legis. g ſacr̄a veteris legis ↄferebāt gr̄am: ⁊ ꝑ ↄñs iuſtificabāt. Contrariū dr̄ in littera. Impoſſibile eſt enī ſanguine hyrcoꝝ et thauroꝝ auferri pctā. R̄ndeo dicēdū q iuſtificatio ꝓprie dicta de q̄ h̄ eſt q̄ſtio: eſt ꝑ gr̄am gratūfacientē q̄ aufert culpā ⁊ facit dignū vita eterna. talis aūt iuſtificatio eſt a ſolo deo: ſicut a cā p̄ncipali agēte: ſm̄ illud Ps. Gr̄am ⁊ glīam dabit dñs. ⁊ ideo ſi aliquid aliud ad iuſtificationē operat̃: hoc eſt tm̄ ꝑ modū inſtrumēti. Inſtrumentū aūt deo dei eſt vnū coniunctū ⁊ aliud ſeparatū: ſicut in artificialibus patet. Manus enī artificis eſt inſtrumentū ei' coniunctū in q̄ntū mēbra ſunt q̄dam aīe organa ſiue inſtrumēta. ſecuris autē vel dolabrū eſt eius inſtrumentū ſeꝑatum. Et p3 ordo huius duplicis inſtrumēti. q̄ʒ inſtrumentū ſeꝑatū nō applicat̃ ad opus niſi ꝑ realem motionē inſtrumēti ↄiūcti. humanitas aūt xp̄i ſe habet ad deitatē ſicut inſtrumētū ↄiunctū. ꝓpter quod

C ꝓpter qđ Damaſcen' vocat ip̄am organū diuinitatis. ⁊ iđ operat̃ ad iuſtificationē ꝑ modū inſtr̄i ↄiūcti: ſacr̄a aūt nō p̄nt ad h̄ cooꝑari niſi ꝑ modū inſtrumēti ſeꝑati: inq̄ntū recipiūt v̄tutē a paſſione xp̄i vbi ei' hūanitas diuinitati ad nr̄am iuſtificationē fuit applicata: ſm̄ q dr̄ Ioh. i. d. Ecce agn' dei ecce q̄ tollit pctā mūdi. q̄ʒ ꝑ hui' agni imolationē fecit deus nr̄aʒ iuſtificationē. Receptio aūt hui' v̄tut̃ nō pōt cōpetere ſacramētis veter' leg': ſ3 tm̄mō ſacr̄is noue leg'. Cui' rō ē. q̄ʒ tal̃ receptio ē ꝑ realē motionē inſtr̄i ↄiūcti: vt dictū eſt. nihil autē pōt moueri realit̃ an̄q̄ ſit i actu. Et iđ ſacr̄a veteris leg' q̄ p̄ceſſerūt incarnationē et paſſionē xp̄i nō poterāt recipe ab ip̄o v̄tutē cooperādi inſtrumētalit̃ ad iuſtificationē. ſ3 ſacr̄a noue leg' q̄ ſequūt̃ ip̄am talē v̄tutē accipiūt: ⁊ iđ ſunt inſtr̄a iuſtificationis hūane. Cōſiderandū tñ q l3 nūq̄ poſſit aliq̄d mouere ꝑ modū efficiētis: ⁊ ꝑ realē motionē anteq̄ ſit in actu: vt dictū ē: pōt tñ mouere ꝑ modū finis ⁊ ꝑ app̄henſionē. ſic ſanitas app̄henſa cauſat ſui ip̄i' deſideriū an̄q̄ ſit in effectu. ⁊ h̄ mō paſſio xp̄i ſiue meritū incarnationis iuſtificauit p̄res veteris leg' inq̄ntū erat ab eis credita ⁊ deſiderata: q̄ʒ ꝑ fidē mediatoris ſaluati ſunt. ſacr̄a aūt veteris leg' erāt q̄daʒ ꝓteſtationes fidei tp̄oꝝ: ⁊ iđ ſignificabāt tm̄ fidē ꝑ quā hoīes ſaluabant̃: ſ3 non ↄtinebāt aliquā virtutē iuſtificantē: ſicut continēt ſacr̄a noue legis niſi accipiat̃ iuſtificatio large ꝓut importat amotionē exterioꝝ imꝑdimētoꝝ q̄ ↄtrahebant̃ in veteri lege. ſ. ex cōtactu mortui vel aīalis immūdi ꝑ qđ reddebat̃ hō ineptus ad intrandū locum cultus diuini. ſic ſacramēta veteris legis iuſtificabant: q̄ tales immūdicias amouebāt. ꝓpt̃ qđ aplš vocat cerimonias legis iuſticias carnis. vt ſupra dictū eſt ca. p̄cedenti: ⁊ ſicut dictū eſt de ſacramētis veteris legis: ita intelligendum eſt de oblationibus ⁊ ſacrificijs illius tp̄is. ꝓpter qđ ſancti dicunt q ſacrificia veteris legis erant accepta deo ex fide ⁊ deuotione offerentium tm̄mō: ⁊ non ex re ipſa. ſacrificia autē noue legis ſunt ex re ipſa deo accepta. Ad primum dicendum q illa ſanctificatio non erat niſi quedā exterior applicatio ad diuinū cultum que non conferebat gr̄am: licet fides ipſoꝝ applicatoꝝ conferret. Ad ſcōm dicendū q in circūciſione conferebat̃ gratia non ꝑ ipſam circūciſionē: ſed ꝑ ipſam fidē cuius erat ſignum: ſm̄ q dicit aplš Roꝫ. iiij. ca. q abraā accepit ſignū circūciſionis ſignaculum iuſticie fidei. ſacr̄a autē noue legis conferunt gr̄aʒ ex re opata. Ad tertium dicendū q oblationes ⁊ ſacrificia veteris legis nō auferebāt pctā. ſed fides ⁊ deuotio offerentiū: ⁊ h̄ patet in lege veteri: ex mō loquēdi. in oblatione enī holocauſtoꝝ ꝓ pctō iam mētione facta de ſacrificio dr̄: Et orabit ſacerdos ꝓ eo ⁊ dimittet̃ ei. q. d. q pctm̄ dimittebat̃ nō propter ip̄m ſacrificiū: ſed ꝓpter fidē ipſoꝝ offerentium. D

† Abac. 2. c

¶ In ca. x. vbi dr̄ in poſtil. Corpus aūt aptaſti mihi.

Additio.

Ubi hic dr̄: Corpus aūt aptaſti mihi: habet̃ in Ps. ſm̄ hebraicā veritatē ⁊ in libris noſtris correctis: Aures autē perfeciſti mihi. ⁊ eſt ſenſus q chriſtus habuit obedientiā perfectam. Obedientia enī in ſcripturis per aures deſignat̃ ad cor deuenire. vñ in Ps. Inclinate aurem veſtram in verba oris mei. i. obedite. ⁊ alibi: In auditu auris obediuit mihi: dicit ergo Ps. deo patri in perſona chriſti. Aures autē perfeciſti mihi. i. obedientiā tam perfectaʒ dediſti mihi vt facerem voluntatem tuam deus meus volui. Unde ex excellētia obedientie chriſti ad patrem. Chriſtus humiliter paſſionem acceptauit: Iuxta illud ad Phil. ij. a. Chriſtus factus eſt pro nobis ⁊c̄. Item ſuper illud quod dicit̃ infra. In capite libri. i. conſilio deitatis que eſt caput mei: qui liber ſum humani generis in quo legūt̃ oīa ſibi neceſſaria. ⁊ iđ nō eſt op' lege. vel i capite libri. i. in p̄mo Ps. ſ. Beat' vir ⁊c̄. Et notandū q vbi nos habem': In capite libri: in Ps. In hebreo h̄r̄. in volumine libri. Eadē enī dictio hebraica ponitur hic. ⁊ Zach. v. a. dicit̃: Et ecce volumen volans: ſm̄ quā lr̄am pōt ꝓprie intelligi per volumen libri tota ſacra ſcriptura veteſta. que ad chriſtum refert̃ eius myſteria prenunciando vel figurando

Ps. 77. a
Ps. 17. g

E figurãdo: Iuxta illud Lu.xxiiij.f. Oportet īpleri ea q̄ ſcripta ſūt in lege Pſal. ꝛ ꝓphetis de me. ꝛ ſic ꝓprie pōt intelligi in ꝑſona xp̄i. Ecce uenio in volumīe libri.i.toti⁹ ſcripture ſacre qḋ ſcriptū eſt de me. ¶ In eo.ca. vbi dꝛ in poſtil. Mihi vindictā

Additio.ij. Hoc dꝛ: Mihi vindictā: ma (ꝛ ego red. gis videt̄ exponendū in ſupplendo defectū iudicū: quia multa mala relinquūt impunita. q.d. ꝛ ſi iudices huius ſeculi talia nō vindicent: Mihi vindictam ꝛ ego reddam.

¶ In eo.ca. vbi dꝛ in poſtil. Ad tertiū dicendū ꝙ oblationes

Additio.iij. In hac q̄ſtione nō videt̄ (ꝛ ſacrificia no.le. facere poſtil. niſi tm̄ duo argumenta pro parte affirmatiua.et tamen dicit ſe reſpondere ad tertiū argumentū qḋ potuit ꝯtingere ex vitio ſcriptoꝝ q̄ forte tertiū argumentū ꝑtermiſerunt: vel forte in ſcḋo argumēto innuit̄ tertiū ſi circūciſio ꝯferret gratiam: pari rōne oblationes ꝛ ſacrificia ve.le. gratiam ꝯferrent. ꝛ ideo reſpondet ad h̄ tanq̄ ad tertiū. G

Replica. In ca.x. vbi dꝛ: Mihi vindictā ꝛc. Hoc exponit Burgeñ. in ſupplendo defectuȝ iudicū: qui multa relinquūt impunita. Sed hoc nō videt̄ bn̄ dictū cū apl's hic loquat̄ de pctis infidelitatis ꝛ aliis ꝯtra deū commiſſis: de qb⁹ iudices ſeculi ſe nō habēt intromittere: qꝛ nō habent quēq̄ ad fidē cōpellere. Etiaȝ iudices ſolū ſe intromittūt de publicis legis trāſgreſſionibus nō d̄ occultis cōtra deū cōmiſſis de quibus hic agitur.

Glo.ordi.

G Ca. XI
Eſt aūt fi. ꝛc. Cōmēdatio ē fidei cui⁹ deſcriptioneȝ ponit. in q̄ tria notat. ſ. qḋ efficiat i nobis ꝛ ꝙ fundamentū eſt oīm bonoꝝ: et ꝙ de nō apparentib⁹ eſt. de q̄ in ep'la ad romanos plenl⁹ dictū eſt. Fides eſt ſubſtantia ſperādarū reruȝ. i. ē cauſa q̄ res ſperādas faciet q̄ſi ſubſiſtere in nob̄ qḋ eſt: faciet nos ꝯſeq̄ futura bona. Et proprie dꝛ fides ſubā: qꝛ ſperandis ſubſtat: ꝛ facit ea eē in credētib⁹ in alia vita. Et eſt fūdamentū oīm bonoꝝ qḋ nemo mutare pōt: ꝛ ſine q̄ nō bona edificatio vl' ſperāda iā facit eē in corde credēt'. Argumentū. i. certitudo rerū q̄ nō apparēt: ꝛ ſi q̄s de ea dubitet: probatio: vbi adhuc ꝓbat̄ futura reſurrectio: qꝛ ita crediderūt pr̄iarche: apl'i ꝛ alij ſācti. Fides eſt cā ſperādoꝝ: qꝛ cā iuſticie ꝑ quā ſūt ſperāda. Et h̄ eſt. In hac eſt teſtimoniū iuſticie ꝙ deus teſtatus eſt iuſtos eos eſſe. Senes: non ꝙ etate ſenes: ſȝ anteceſſores hoꝝ: ꝛ ſic cōſtat fideȝ nō eſſe nouā ſed tenendā cū antiqui tenuerunt.

b ¶ Sperādarū. Nec thomas qḋ vidit credidit: qꝛ hoīem vidit: deū credidit. Si aūt credi dicunt̄ q̄ vidēt̄: ſicut dicit vnuſq̄ſq̄ oculis ſuis crediſſe: nō ipſa eſt q̄ in nobis edificat̄ fides: ſȝ ex rebus q̄ vident̄ agit̄ in nobis vt ea credant̄ que nō videnť. c ¶ Fide itelligi. Exēplis vtit̄ ad cōmendationē fidei: ad oñdendū ꝙ nō de apparentibus ſit fides.

d ¶ Secula. Aug⁹. In principio fec̄ de⁹ celū ꝛ terrā informē materiā ꝛ cōfuſam (q̄ chaos dicta eſt) vn̄ oīa facta ſūt celi ꝛ terra (q̄ inde futura erāt) noīe ſignificat. i. noībus viſibiliū rerū ꝓpt̄ īfirmos q̄ min⁹ idonei ſūt inuiſibilia cōprehēdere. Tūc erāt tenebre. i. lucis abſentia. Sic inanitas dꝛ loc⁹ vbi nō ē corp⁹. Eadē materia terra dꝛ: qꝛ terra int̄ oīa min⁹ ē ſpecioſa. Inuiſibilis: ꝓpt̄ obſcuritatē. Eadē materia etiaȝ aq̄ dꝛ: Sup quā ſpūs dn̄i ſupfert̄: ſicut fabricandis reb⁹ voluptas artific'. Iḋ aq̄ qꝛ oīa i terra ab hūore incipiūt formari ꝛ nutriri. Eadem dꝛ abyſſus. Res ignota noīe vocabulis: ꝛ nō vno ne h̄ eē putaret̄ qḋ ꝯſueuerāt hoīes i illo vocabulo intelligere. ¶ Aug⁹. Ex iuiſibilibus. Anq̄ forme darent̄ reb⁹ tenebre erāt: ꝛ erāt iuiſibilia elemēta: ſȝ in coꝝ ſepatiōe nata ē lux. Vl' iuiſibilis mūdus i ſapia dei erat ad cui⁹ ſilitudinē fact⁹ ē h̄ viſibil'. hec vtiq̄ viſibilia anq̄ fierēt nō erāt. Quō ḡ dō nota erāt q̄ nō erāt. Et ruſ⁹ quō ea faceret q̄ ſibi nota n̄ erāt. Nō ei q̄cq̄ fec̄ ignorādo. Nota ḡ fec̄ n̄ fcā cognoſcit: ꝓide anq̄ fierēt ꝛ erāt ꝛ n̄ erāt. erāt i di ſcia: n̄ erāt i ſua natura. ipſi āt dō nō audeo dicē alio mō inotuiſſe cū ea feciſſȝ q̄ illo q̄ ea nouerat vt faceṫ apḋ quē nō ē trāſmutatio nec viciſſitudis obūbratio.

e ¶ Fide plima. Qꝫ patres antiqui

E Ca. XI
¶ de viſis nō ē fides ſȝ agnitio. ¶ fundamentū.
a Eſt aūt fides ſperādaruȝ ſubſtātia
a ¶ q̄ſi iā ſint i nob̄. b ¶ pdemonſtratio futurarū rerū.
b rēruȝ argūmentū non apparentium. In hac em̄ teſtimoniū cōnſe
¶ ꝓpt̄ hāc. ¶ iuſticie. a ¶ a dō vl' ab hoīb⁹.
a ¶ antiq̄ patres. b ¶ ꝙ fides ē argumētuȝ nō apparentiū. i. credere debem⁹ q̄ nōdū apparent. ſic em̄ fide tm̄ itelligim⁹ ſecula eſſe aptata vbo. i. ꝑcepto dei cū oīa i materia ſit̄ fuiſſent. ¶ ſapient̄ diſpoſita. a ¶ ex inform. elemēt̄ formata vel ex intellectuali mūdo.
c cuti ſunt ſēnes † Fidē intelligim⁹ aptata eē ſcl'a: vbo dei vt ex iuiſibilib⁹ viſibilia fierēt † Fidē plimā
a ¶ ſenes cōſecuti ſūt ſic in abel appet. ¶ .i. per fidem plurimam.

Nico.de lyra

Eſt aūt fi. ꝛc. Supius apl's Ca. XI admōuit fideles ſbici xp̄o: ꝛ oñdit ꝙ talis ſubiectio eſt ꝑ fidē: iō hic incipit cōmendare ipſam fidē: vt ea q̄ ſunt fidei libenti⁹ āplectamur. Et diuidit̄ in tres partes. qꝛ pmo deſcribit ipſam fidem. ſcḋo ponit diuerſa exempla circa ipſam / ibi: In hac em̄ teſtimoniū. tertio ad ea q̄ ſūt fidei hortatur plebē catholicā. in pnci. ſe. ca. ibi: Ideoq̄. In prima parte ponit diffinitioneȝ fidei di. Fides eſt ſba ꝛc. Ad cui⁹ intellectū ſciēdū ꝙ habit⁹ cognoſcūtur per act⁹: et actus ꝑ obiecta. fides aūt eſt habit⁹ q̄dam infuſus. ꝛ iō debet diffiniri ꝑ ꝓpriū actū in cōparatione ad ꝓpriū obiectū. actus aūt fidei ē credere q̄ ē act⁹ intellect⁹ aſſentiētis ꝓcedēs ex volūtat' impio. quia null⁹ credit niſi volens: ſm ꝙ dicit Aug⁹. ſup Ioh̄. Et ideo act⁹ fidei q̄ eſt credere nō ſolū habet ordinē ad obiectū intellect⁹. qḋ eſt verū. ſed etiā ad obiectū volūtatis qḋ eſt finis ſeu bonū. habitudo igit̄ act⁹ fidei ad obiectū volūtat' deſignat̄ in diffinitiōe apl'i cum dicit̄. Eſt aūt fides ſba ſperandarū rerū. Res em̄ ſperande ꝯtinent̄ in ipſa beatitudine: cū ſit ſtat⁹ oīm bonoꝝ aggregatione ꝑfectus: vt dicit Boeti⁹ iij. de ꝯſolatione. Dicit̄ aūt fides ſubarū rerū ſperādarū in q̄tū eſt q̄dā inchoatio future btitudinis: qꝛ fides ē pma virt⁹ infuſa ſic ꝛ in alijs reb⁹ pma ps rei dꝛ quodāmō ſuba ei⁹: ꝛ maxime qn̄ virtualr̄ aliq̄ mō ꝯtinet alia: ſic eſt in ꝓpoſito. in h̄ em̄ ſperam⁹ btificari: qꝛ videbim⁹ clare illud cui ꝑ fidē nūc inherem⁹ in enigmate. hitudo aūt act⁹ fidei ad obiectum intellect⁹ deſignat̄ cū dꝛ: b ¶ Argumētū nō ap. qꝛ obiectū fidei eſt veritas nō viſa cui firmit̄ adheret fides. nō ex rei euidētia: ſȝ ex auctē diuina. et ſic pȝ diffinitio ꝑdicta. qꝛ data eſt ꝑ habitudinē act⁹ fidei ad obiectū intellectus ꝛ volūtat'. Si q̄s aūt velit ꝑdictā formā diffinitiōis reducere: pōt ſic dicere: Fides eſt habitus mētis q̄ inchoat̄ vita eterna in nobis: faciēs intellectū aſſentire nō apparentib⁹. Cōſiderandū etiā ꝙ ꝑ vba apl'i ꝑdicta: diſtinguit̄ fides ab oībus alijs q̄ ꝑtinēt ad intellectū. ꝑ h̄ em̄ qḋ dꝛ: Argumētū. i. firma adheſio. diſtinguit̄ fides ab opinione: ſuſpitione ꝛ dubitatione: in q̄bus nō eſt firma adheſio intellectus. ꝑ h̄ aūt qḋ dꝛ: Non apparentiū. diſtinguit̄ fides a ſcia ꝛ intellectu ꝑ q̄ fit aliqḋ apparens. ꝑ h̄ aūt qḋ dꝛ: Suba ſperandarū rerū. diſtinguit̄ fides a fide cōiter ſumpta: q̄ nō ordinat̄ ad btitudinē ſperatā. Et ꝑ h̄ etiā appet ꝑdicta diffinitio fidei bona qꝛ facit diffinitū differre ab oīb⁹ alijs. c ¶ In hac em̄. Poſita diffinitione fidei. h̄ ꝯn̄r ponit apl's exēpla de fide. ꝛ pmo fac̄ h̄ in generali. ſcḋo i ſpāli / ibi: Fide itelligim⁹. In pma igit̄ pte dic̄ ꝙ pr̄es ve. te. habuerūt teſtimoniū bonitat' a deo, ꝓpter meritū ſue fidei. vn̄ Geñ. xv. b. dꝛ: Abraā credidit deo ꝛ reputatum eſt ei ad iuſticiā: ꝛ h̄ eſt qḋ dicit apl's: In hac em̄ fide te. cōſe. ſūt ſenes. i. antiq̄ pr̄es. d ¶ Fide itelligem⁹. h̄ ꝯn̄r ponit exēpla pr̄m fideliuȝ in ſpāli. Et diuidit̄ in tres ptes. qꝛ pmo ponit exēpla de his q̄ crediderūt ꝛ docuerunt. ſcḋo de his q̄ ex fide fecerūt. ibi: Fide abel. tertio de his q̄ ꝓpter fidē paſſi ſunt ibi: Alij diſtēti ſūt. Circa pmū ꝯſideranduȝ ꝙ doctrina ve. te. duplex fuit. Una manifeſta. ſ. de vnitate dei ꝛ creatiōe mūdi. Alia occulta ſub velamine figurarū. ſ. de incarnatiōe vbi. ꝛ qꝛ ſcribebat oībus hebreis ad fidē cōuerſis. iō pmā tanq̄ oībus cōem tāgit / dicēs: Fide itelligim⁹ aptata eē ſcl'a verbo dei. q. d. ſic antiq̄ crediderūt oīa eſſe ꝓducta ꝛ diſpoſita ꝑ vbū dei vt hꝫ Geñ. j. a. Dixit de⁹ fiat ꝛ factū ē. ita ꝛ nos credim⁹. ꝓductio em̄ creaturarū ꝛ ordinatio eo mō q̄ de h̄ loq̄t̄ ſcptura. vtpote ꝙ tali tpe ꝛ nō an̄ fuit ꝓducta ē articul⁹ fidei: qꝛ nō pōt demōſtrari: lȝ ꝓductio mūdi abſolute ſūpta poſſit ꝓbari. e ¶ Ut ex iuiſi. vi. fi. Cōis aūt ꝯceptio phoꝝ fuit ex nihilo nihil fieri. iō Anaxagoras poſuit latitationē formarū in materia. Auicēna aūt effluxionē formarū a datrice itelligētia. Plato aūt poſuit formas ſm eē ſepatas a materia a q̄b⁹ ꝓcedebāt materialia. Scti aūt ponūt ideas i mēte diuia q̄ ſūt inuiſibiles forme: ꝛ tn̄ ꝓcedūt ab ipſis oīa viſibilia. ſic artificiata viſibilia ab exēplari iuiſibili qḋ ē in mēte artificiſ. Boeti⁹. iij. de ꝯſola. Tu cūcta ſupno ducis ab exēplo pulchrū pulcherrim⁹ ipſe. Mūdū mēte gerēs ſilīq̄ imagine formās. ꝛ h̄ ē qḋ dicit apl's: Ut ex iuiſibilib⁹ ꝛc. f ¶ Fide. h̄ ꝯn̄r oſtēdit q̄d pr̄es ex fide fecerūt. Et diuidit̄ in tres ptes. quia pmo hoc oſtēdit de ꝑſonis patribus.

Marginalia: Fidei dſcrīptio ꝛ commendatio — † Geñ.j.a — † Geñ.iiij.a — Ioh̄.xx.f — Geñ.j.a — Iaco.j.c — Diuiſio — Diuiſio — Plato — Boetius — Diuiſio

G pres antiq̄ p fidē ſint ꝯſecuti teſtioniū iuſticie oñdit: ponēs ali
A ud exēplū ad cōmēdatonē iuſticie. a ¶ Defūct⁹ ad. lo. i. ma
teria ē nob̄ loq̄ndi: vt ꝺ ei⁹ fide exēplū dem⁹. Nō em̄ mors exti
at famā fidei. Ex fide ꝛ patiētia p̄cedētiū ꝯſolat̄ iſtos. Abel ad
huc loquit̄: q̄ alios ſuo exēplo admonet vt iuſti ſint. Interemit
eū q̄dē mors: ſꝫ nō cū eo īteremit gl̄iaꝫ
ei⁹ ꝛ mēoriā. b ¶ Quia ē. eſſe ꝓprio
Gen.6.b deo cōuenit: q̄ icōmutabilit̄. c ¶ Fi
de noe ꝛc̄. Aliō exēplū ponit de noe
ad cōmēdatiōeꝫ fidei, dicēs: d ¶ Et
iuſticie. i. fuit iuſt⁹ ex fide: ſic̄ p̄res ſui.
niſi em̄ iuſt⁹ eſſet: h̄ ei de⁹ nō p̄cepiſſet.
e ¶ Fide q̄ vo. h̄ ad p̄res iudeoꝝ de
ſcēdit: oñdit in eis ꝛ in p̄orib⁹ oēꝫ iuſti
ciā ex fide habuiſſe originem. Et ponit
exēplū de abraā. f ¶ Obediuit. deo
Gen.12.a dicēti ſibi: Exi ꝺ t̄ra tua ꝛ ꝺ cognatōe:
h̄ iā fecerat. Hoc ei dictū ē iā egreſſo ꝺ
t̄ra chaldeoꝝ: ꝛ iā ꝯſtituto in meſopo
tamia. Nō ḡ dn̄s corp⁹: ſꝫ aīuꝫ a terra
ſua auertit: ne velit reuerti. Nō ei exi
erat inde aīo ſi redeundi tenebat̄ deſi
derio q̄ꝺ deſideriū deo iubēte ac iuuā
te ꝛ illo obediente fuerat amputādū.

¶ acceptabiliorē. i. pluris p̄cij q̄ꝫ cain.
hoſtiā abel q̄ꝫ cain obtulit deo: a
¶ fidē. a ¶ vn̄ ieſus: A ſāguie abel iuſti.
b ¶ p fidē ē ꝯſecut⁹ pl̄ima q̄ p fidē iuſt⁹ erat
p quā teſtiōniū ꝯſecutus eſt eſſe
¶ q̄ ea recepit. ¶ q̄ꝺ apparuit cū ea celeſti
iuſtus: teſtioniū p̄hibēte mūeri b
igne ꝯſumpſit. a ¶ p fidē. b ¶ tāta fuit ꝙ
a bus ei⁹ deo: ꝛ p illāꝫ defunct⁹ ad c
mors eā nō extixit. a ¶ fidei merito. ¶ i pa
huc loq̄t̄ †Fidē enoch trāſlat⁹ eſt d e
radiſū vb̄ adā eiect⁹. a ¶ q̄ſi nec de lōge in
alijs videret mortē. b ¶ ne putaret̄ in alia
nē videret mortē: ꝛ nō iuēnieba f
pte mūdi eſſe. a ¶ q̄ poſſet abſcōdere eū.
b ¶ p fidē trāſlat⁹: q̄ p fidē iuſt⁹: iuſtus q̄
tur: q̄ trāſtulit illū de⁹. Añ trāſ g
placuit deo. a ¶ i. mlti teſtabant̄ eū placuiſ
lationē eni eius teſtioniū habuit
ſe deo. a ¶ p fidē placuit: ſꝫ. ¶ vel eni.
placuiſſe deo. †Sinē fide āt im
¶ adeo fides eſt neceſſaria.
poſſibile ē placere deo quēq̄uā.
a ¶ ſine fide em̄ nō pōt placere: q̄ nec acce
Credere ei oportet accedētē ad b
dere. a ¶ credere: hoc. ſ. q̄. ¶ deus. ¶ ꝙ.
¶ quid ergo eis lex.
b deum: q̄uia eſt ꝛ inquirētibus ſe i
¶ q̄ credidit deo dicēti: Finis eſt oīs car
nis: ꝛ ſi nulla ſigna videret diluuij.
c remūerator ſit. †Fide noe reſpō k
ſo accepto de his que adhuc nō
a ¶ a ꝺeo credebat quod nondū videbat ꝙ
metuens ꝛc̄.
videbantur metuēs aptauit ar l
cam in ſalutem domus ſue. Per m
¶ fidē vel arcā. a ¶ dānabilē oſtendit.
¶ q̄ dū videret eā fabricari nō credidit.
d quam damnauit mundū et iuſti n
cie q̄ p fidē eſt heres ē inſtitutus.
¶ p fidem. ¶ cū prius abram.
g †Fide q̄ vocat̄ abraam obediuit o

Ni.de ly.

G Oñi fidelē
A p̄rib⁹ q̄ fuerūt añ diluuiū. ſcd̄o ꝺ il
lis q̄ fuerūt poſt diluuiū tñ añ legē da
tā / ibi: Fide q̄ vocat̄ abraam. tertio de
his q̄ fuerūt ſb̄ lege data / ibi: Fide moy
ſes. Añ diluuiū tres p̄res ſpālit̄ cōmē
Diuiſio dant̄ de fide. ſ. abel, enoch / ꝛ noe. Et
ſm̄ h̄ p̄ma diuidit̄ in tres ptes ſm̄ exē
pla q̄ ponunt̄ de iſtis trib⁹. ſcd̄a incipit
ibi: Fide enoch. tertia ibi: Fide noe ꝛc̄.
Circa p̄mū ꝯſiderādū ꝙ ex magnitudi
ne fidei abel ꝓceſſit ꝙ de melioꝛib⁹ p̄i
mitias deo obtulit: vt h̄r Gen. iiij. Et
B h̄ ē q̄ꝺ dr̄ h̄: Fide plimā. i. meliorē.
a ¶ Hoſtiā ꝛc̄. ꝯſe. eſt eſſe iuſt⁹. q̄
fides p dilectionem operans iuſtificat.
b ¶ Teſtioniū p̄hi. mūe. ei⁹ deo.
q̄ ignis deſcēdit de celo ſup hoſtiā ei⁹
in ſignū acceptatōis diuie. vn̄ ꝛ Gen.
iiij. a. Reſpexit dn̄s ad abel ꝛ ad mūe
ra eius. Trāſlatio theodori ſic h̄ꝫ: In
flāmauit dn̄s ſup abel ꝛ munera eius.
c ¶ Et p illā defū. ad lo. inq̄ātū fa
ctū iuū mouet nos ad fidē ꝛ deuotōeꝫ.
pōt em̄ h̄ referri ad illō q̄ꝺ dr̄: Gen. iiij
b. Ecce vox ſanguis f̄ris tui abel cla
mat ad me de t̄ra. i. oñdit fidelē inocētē
mortē dignā eſſe vindicte. d ¶ Fide
enoch. h̄ ponit exēplū ꝺ fide enoch. ꝛ
Diuiſio diuidit̄ in duas ptes: q̄ p̄mo ponit in
tentū. ꝛ ſcd̄o ꝓbat / ibi: Añ trāſlatiōeꝫ.
Dicit ḡ ꝙ fides enoch: patꝫ p h̄ ꝙ fuit a pctōꝛibus ſegregat⁹ ꝛ in
paradiſum trāſlat⁹. ꝛ h̄ eſt q̄ꝺ dicit: Fide. i. ꝓpter meritū fidei.
e ¶ Enoch trāſlat⁹ ē ne vi. mor. alioꝝ. ſ. in diluuio ꝛ etiam
ſuā: q̄ nō ē mortu⁹. morieē tñ in fine mūdi: q̄ oēs ſunt debito
res mortis ex trāſgreſſiōe p̄mi parētis. f ¶ Et nō iueniebat̄.
īter hoīes pctōꝛes: q̄ trāſtulit illū dn̄s ad paradiſum terreſtrem
vbi ꝯſeruat̄ vita ei⁹ vſq̄ ad finē mūdi. Nō āt hui⁹ ē: q̄ vet⁹ te
ſtamētū ordinat̄ ad ꝓmiſſionē noui teſtamēti. In nouo aūt te
ſtamēto expſſe ꝓmittit̄ vita eēna. Et iō vt in veteri teſtō daret̄
ſpes vite eēne: mors enoch dilata ē tpe legis nature. ꝛ mors he
lie tpe legis date: vt h̄r. iiij. Regū. ij. Totū āt vet⁹ teſta. decur. p
iſta duo tpa. g ¶ Añ trāſlatiōnē. h̄ ꝯñr ꝓbat ꝙ enoch trāſ
lat⁹ fuerit ꝓpē meritū fidei. Et facit talē rōnē: Null⁹ pōt place
re deo ſine fide. ſꝫ añ tranſlationē enoch placuit deo: vt habet̄
Gen. v. c. Enoch cū deo ābulauit. iō habuit fidē, ꝓpē quā trāſla
tus ē. ꝓpter hoc ibidē ſubdit̄ Gen. v. d. Ideo tulit eū dn̄s. ꝛ h̄
eſt q̄ꝺ dr̄ h̄: Añ trāſlationē ꝛc̄. patꝫ lr̄a ex dictis. h ¶ Crede
re enī. ꝓbat ꝯñr ꝙ nullus placeat deo niſi p fidem: q̄ ad hoc
ꝙ aliq̄s placeat deo opus eſt ꝙ accedat ad ipm̄. iſte āt acceſſus
eſt p fidē. ḡ ꝛc̄. Ulterius ꝯſiderandū ꝙ in oī motu vel acceſſu
rōnabili mobile duo intendit. ſ. terminū motus ꝛ cauſam q̄re
mouet̄. In acceſſu āt ad deū q̄ eſt p fidē termin⁹ eſt ipē deus. ꝛ
Ꝗtū ad

Ꝗtū ad h̄ dic: Credere ei opor. acce. ad deuꝫ q̄ ē. vn⁹. ſ. C
etern⁹. ꝓpē h̄ dr̄ Exo. iij. d. Qui ē miſit me ad vos. Cauſa āt
q̄re hō mouet̄ p fidē in deū ē ſpes remūeratiōis eēne. ꝛ q̄ātū
ad h̄ dr̄: i ¶ Et inq̄rētib⁹ ſe remūe. ſit. iſta em̄ duo crede
re. ſ. dei vnitatē ꝛ ei⁹ remūeratiōnē eēnā fuit neceſſariū ad ſa
lutē ſp apud gētiles. nec plus req̄rebat̄
ad ſalutē gētiliū q̄ nullā legē receperūt
a deo niſi legē nature. Sꝫ ꝯ h̄ videt̄ di
ctū Aug. li. de correctiōe ꝛ gr̄a. vbi dr̄
ſic: Illa fides ſana ē q̄ credimus nullū
hoīeꝫ ſiue maioris ſiue pue etatis libe
rari a ꝯtagio mortis ꝛ obligatiōe pcti:
niſi p mediatorē dei ꝛ hoīm ieſū xp̄m. ḡ
credere myſteriū icarnatiōis fuit ſp ne
ceſſariū ad ſalutē oīb⁹ etiā gētilib⁹. Di
cēdū ꝙ myſteriū icarnatiōis pōt credi Myſteriū
dupl'r. Uno mō explicite. ꝛ ſic tenebant̄ incarnatio
credere illi q̄b⁹ facta ē de h̄ reuelatio: ſic nis dupli
iudei in veteri lege. tñ ſacerdotes ſcri ter creditur
pturas itelligētes tenebant̄ magis co †Gen.5.d
gnoſcere ꝛ credere q̄ꝫ alij ꝛ adhuc i no Sap.4.b
ua lege tenent̄ mag' ad h̄ chriſtiāi: in q̄ Eccl.44.c
pfecte explicatum ē myſteriū xp̄i. Alio
mō pōt credi myſteriū icarnatiōis ipli
cite. ꝛ ad h̄ ſolū tenebant̄ gētiles: q̄ nō
erāt obligati ad legē moyſi. Taliſq̄ fi
des iplicita de myſterio icarnatiōis ꝯti
net̄ in duob⁹ p̄dictis: q̄ q̄ credit vnū deū
remūeratorē inq̄rentiū ipm̄. credit ipm̄
h̄re ꝓuidētiā de ſalute hoīm. lꝫ modū
huius ꝓuidētie explicite nō cognoſcat. †Mat.2.f
Modus āt p quē de⁹ ꝓuidit ſaluti ho
minū ē p icarnatōis myſteriū. Ex q̄ patꝫ
ꝙ fides icarnatiōis iplicite ꝯtinet̄ in p̄
dicta credulitate gētiliū. Uidet̄ etiā ali
cui ꝙ deū eſſe nō ſit creditū: q̄ a philo
ſophis ē demōſtratū. Dicēdū ꝙ multi
tudo hoīm nō capit tales demōſtratio D
nes: ſꝫ pauci. Et ideo lꝫ nō ſit credibile
ſimpl'r: q̄ nō ē credibile oīb⁹: eſt tñ cre
dibile plib⁹. apl's aūt loquit̄ de fide in †Gen.6.b.
q̄ātū reſpicit cōitatē hoīum. k ¶ Fide Eccl.44.c
noe. h̄ ponit exēplū de fide ipi⁹ noe. de
q̄ dic̄ ꝙ ex fide q̄nq̄ fecit. Primū ē ꝙ ꝺ
futuris ꝯtingentib⁹ credidit. Cū em̄ ora
ret ꝓ pplo habuit rñſum p reuelationē
a deo ꝙ mūdus periret p diluuiū in futu
ro. ꝛ q̄ātū ad h̄ dr̄: Fide noe rñſo ac
cepto de his q̄ ad. nō vide. Scd̄m
eſt ꝙ credēs adipleri dictū dei timuit. ꝛ
h̄ eſt q̄ꝺ dr̄: Metuēs. Tertiū eſt: q̄ ad
mādatū dei iplēdū fecit arcā. ꝛ h̄ eſt q̄ꝺ
dr̄: l ¶ Aptauit arcā. i. aptā fecit ad
habitationē hoīm: aīaliū ꝛ auiū ſm̄ p̄ †32.q.4.c.
ceptū diuinū: vt habet Gen. vi. Quar qs ignoret.
tū eſt: quia pereuntibus alijs ſaluari cū Gen.12.a
domo ſua ſperauit. ꝛ hoc eſt q̄ꝺ dicit̄: In ſa. utem domus ſue. et.13.a
Quintū tangit̄ cum dr̄: m ¶ Per quā damnauit mun
dū. i. mūdanos dānabiles oſtēdit p ſalutē ſuā inq̄ātum ſolus
cū ſuis ſaluatus eſt. Et ꝯñr oſtēdit q̄d ꝯſecutus eſt ex his q̄ p
fidem fecit, cū dr̄: n ¶ Et iuſticie q̄ p fidē ē heres eſt in
ſtitutus. q̄ in diluuio totus mūdus reliqu⁹ periit. Et iō iuſti
cia in ipo ꝛ filijs ei⁹ tm̄mō remāſit. o ¶ Fide q̄ voca. Hic
ꝯñr ponit exēpla de fide in patribus q̄ fuerūt poſt diluuiū: tñ
ante legē datā. Et diuidit̄ in q̄ttuor ptes: q̄ p̄mo pōit exēplū
de abraā. ſcd̄o de iſaac / ibi: Fide ꝛ de futur'. tertio de iacob /
ibi: Fide iacob. q̄rto de ioſeph / ibi: Fide ioſeph. Iſte aūt q̄ttu
or ſpālit̄er fuerūt patres iudeoꝝ: tres aūt p̄cedētes fuerūt pa
tres tā iudeoꝝ q̄ꝫ gentiliū. Prima diuidit̄ in duas: q̄ primo
oſtendit̄ fides abrae q̄ātū ad hūanā ꝯuerſationē. ſcd̄o q̄ātū ad Diuiſio
diuinā obedientiā, ibi: Fide obtulit. Prima adhuc in tres: q̄ p̄
mo oſtēdit̄ q̄d abraā ex fide fecerit q̄ātū ad inhabitationē. ſcd̄o
q̄ātum ad generationē / ibi: Fide ꝛ ipa ſara. tertio q̄ātum ad cō
uerſationē ſuā ibi: Iuxta fidē defuncti. ¶ Circa primū ꝯſide
randū ꝙ magnitudo fidei abrae ex hoc patꝫ ꝙ ſtatim ad p̄ceptum Magnitu
dn̄i iuit ad terrā alienā ſibi a deo ꝓmiſſam: vt habet̄ Gen. xij. do fidei
ꝛ p totā vitā ſuā habitauit in illa vt peregrinus ꝛ aduena: q̄ abrae
vt dr̄ Act. vij. a. Deus nō dedit ei hereditatē in illa nec paſſū
3 pedis

G E a ¶ Cum fide. cũ cre. ⁊c. Prius riſit: ⁊ ſi ex gaudio: nõ tñ ple na fide: ſz poſt verbis angeli in fide ſolidata eſt. Riſerat etiã abraã qñ ei pmiſſus eſt. Sed riſus ille admirationis fuit ⁊ gaudij nõ dubitationis. b ¶ Ab vno. Altero vel abraã ex emortuo quãtũ ad ſeniorẽ. Senior eñ femina ⁊ ſi adhuc fluant illi ſolita muliebria: de ſene parere nõ põt: ð iuuene põt. Senior etiã vir gignere põt ſz ð adoleſcẽtula ſic abraã poſt mortem ſare ð cethura q̃ iuuenis erat potuit generare. c ¶ Tanq̃ ſide. ⁊c. Hoc dicit quãtũ ad bonos. i. q̃ luce virtutũ ⁊ multitudine cõparant ſiderib⁹. d ¶ Et ſicut are. Hoc quãtũ ad malos. i. q̃ in ſtabilitate ⁊ nũero cõparant arene. Mare: gẽtilitas: ora ri⁹ ei⁹: cui ꝓpinqui facti ſũt aliq̃ iudei: nõ tñ in gẽtilitate.

Myſtice

e ¶ Et ſalutãtes. Hñt verbo tranſlato a nauigãtib⁹ q̃ lõge ꝓſpiciũt deſideratas ciuitates q̃s anteq̃ ingrediãt ſalutatione ꝓueniũt. Ex metaphora ergo nauigãtiũ dicit: Et ſalutãtes. i. gaudẽtes ⁊ deſiderãtes eas vt faciunt naute lõge viſis ciuitatib⁹. Et iõ ꝯfitebãt ꝙ peregrini: q. ſ. i aliena pr̃ia nihil habẽt.

metaphora

f ¶ Hoſpites. q̃ de pr̃ia nõ ſunt ⁊ iſti ꝯfitebant ſe nõ eſſe ð mũdo neq̃ aliq̃d ſe hr̃e in mũdo. iõ ð ꝯfitebant. Qui eñ ð dicũt dant intelligi ꝙ aliã patriã querũt ꝙ ipſi ſignificare volebãt. Et ne putaret q̃s ꝙ illã de q̃ exierãt quererẽt. ſb dit: Et ſiquidẽ. g ¶ Deus eoꝝ. In iſtis honorat ſicut p malos blaſphematur. Deus eoꝝ. Aug⁹. ſup Iohem: Qui eſt de⁹ oĩs creature: ſz nõ fruſtra hunc honorem tribuit eis: ſed quia in G eis no

† Geñ. 21. a

Nico. de lyra

F ꝯ pedis: ⁊ tñ ſemꝑ firmiẽ credidit diuinã pmiſſionẽ iplẽdã. ⁊ ð eſt qð dicit hic: Fide q̃ vocat abraaz. obediuit ipſi deo. a ¶ In locũ ⁊c. ⁊ exiit neſciens quo iret: q: illã terrã alias nõ viderat. b ¶ Fide demo. eſt ⁊c. ⁊ ꝙ in illa mãſerit vt aduena: ptz: q: nõ manſit ibi i domo firma: ſz i caſulis ⁊ tabernaculis: q̃ ſũt manſiones mobiles. ⁊ ð eſt qð dr: c ¶ In caſulis habitando ⁊c. q: ipſis pmiſſa eſt terra ſicut et ipſi abrae: vt patet Geñ. xxv. et. xxvi. Q aũt abraã habitauerit cũ iſaac: ptz q: ipm genuit ⁊ nutriuit. Q aũt habitauerit cũ iacob nepote ſuo, pbat ſic: q: abraã vixit. clxxv. ãnis: vt habet Geñ. xxv. ⁊. c. ãno vite ſue genuit iſaac: Geñ. xxi. a. Iſaac autẽ fuit ſexagenari⁹ qñ natus fuit iacob: vt habet Geñ. xxv. d. ⁊ ſic patet ꝙ abraã vixit cũ iacob. xv. annis. Ulterius reddit cauſam quare ſic habitabãt vt aduene: q: nihil reputabãt qcquid eſſet ſup terrã ſed expectabãt manſionẽ celeſtẽ. ⁊ hoc eſt qð dicit: Expectabat eni. ipſe abraã cũ heredib⁹ ſuis. d ¶ Ciuitatẽ. mãſio eñ celeſtis ꝓprie dr ciuitas. i. ciuiũ vnitas: ꝓpter plenitudinẽ pacis. e ¶ Fundamenta habentẽ. ð dicit ꝓpter ei⁹ imobilitatẽ: ſm qð dicit Eſa. xxxiii. d. Oculi tui videbũt hierlm ciuitatẽ opulẽtã tabernaculũ qð neq̃q̃ vltra transferri poterit. f ¶ Cuius artifex. ⁊c. vnde ⁊ ab ipſo nomen accepit: ſm qð dr: Ezech. vlti. d. Nomẽ ciuitatis dñs ibidẽ: ſicut a romulo roma noiat. g ¶ Fide ⁊ ipſa ſara. Hic ꝯñr oñditur fides abrae quãtũ ad generationem: fuit eñ generatio ſare difficilis ꝓpter duo. Primo q: erat ſterilis: vt habet Geñ. xi. et. xvi. ſcdo q: erat extra tps cõcipiendi: deſierãt eñ ſare fieri muliebria: vt hr̃ Geñ. xviii. ⁊ tñ abraã credidit in prima pmiſſione firmiter filiũ ex ea habere. Ex quo ptz magnitudo fidei ſue: ⁊ hoc

† 23. q. 4. c. ſi eccl'ia ibi: celeſtẽ hieruſalem

Generatio ſare

in locum exire quẽ accepturus erat i hereditatẽ: ⁊ exiit neſciẽs
a ¶ adeo credebat deo. ¶ melioris terre. i. vite eterne. b ¶ erat vt alienigena ⁊ in caſulis: q: vt ſubdit expectabat fundamenta habentẽ ciuitatem.
quõ iret. Fide demoratus eſt in terra repromiſſionis tanq̃ i aliena: in caſulis habitãdo cũ iſaac ⁊ iacob coheredibus repromiſſiõis eiuſdẽ. Expectabat eñ fundamẽta habentem ciuitatẽ cui⁹ artifex ⁊ cõditor deus. † Fide ⁊ ipſa ſara ſterilis virtutez in cõceptione ſeminis accepit: etiã pter tempus etatis: quoniã fidelẽ credidit eſſe eũ qui repromiſerat. Propter qð et ab vno orti ſũt: ⁊ hoc emortuo: tanq̃ ſidera celi in multitudinẽ: ⁊ ſicut arena q̃ ẽ ad orã maris innumerabilis. Iuxta fidẽ defuncti ſũt omnes iſti nõ acceptis repromiſſionib⁹. Sed a lõge eas aſpiciẽtes ⁊ ſalutantes et confitentes: quia pegrini ⁊ hoſpites ſunt ſuper terram. Qui enim hec dicunt ſignificant ſe patriã inquirere. Et ſiquidẽ illi⁹ meminiſſent de qua exierũt: habebant vtiq̃ tempus reuertendi. † Nũc aũt meliorem appetunt: id eſt celeſtem. Ideo nõ ꝯfundit de⁹ vocari de⁹ eoꝝ.
¶ q̃ ſibi pmiſſa. a ¶ . i. ſiẽ iſaac ⁊ iacob habitauerũt ibi: nõ ei eodẽ tpe cohabitauerũt ¶ cur ita. ¶ q: ſtabilis. ¶ celeſtem. ¶ i ꝓpria pſona nõ i vicaria. ¶ fecũditatẽ. a ¶ ſterilis etiã in ſenio. ¶ hac fide. ¶ quia fidelem credidit. a ¶ ab vno tot ꝙ mirabile eſt. ¶ . i. adherẽtes ſuiſſe: vel mortui ſũt nõ acceptis ſcꝫ pmiſſiõib⁹: ⁊ hec iuxta fidẽ coꝝ: ſperabãt eñ ſibi pmitti celeſtia: nõ terrena. ¶ pter enoch trãſlatũ. ¶ plenarie. ¶ iplẽdas. ¶ poſt mortẽ ſuã i aduẽtu xp̃i ¶ pmiſſiõib⁹ applaudẽtes lz eẽnt remote ¶ licet morantes. a ¶ patet q: nolebãt reuerti. a ¶ patriã. b ¶ ⁊ q: hãc petũt. ¶ nõ erubeſcit. a ¶ qui dicit de⁹ angelorum. b ¶ abraã iſaac ⁊ iacob.

ſue. ⁊ hoc eſt quod dicit: Fide. ſ. abrae. h ¶ Et ipſa ſara G ſterilis. a iuuẽtute. i ¶ Uirtutẽ in ꝯceptiõe ſemi. accepit. a deo miraculoſe. k ¶ Etiã pter tẽpus eta. ⁊ ideo fuit ibi duplex miraculũ. l ¶ Quõ fidelẽ credidit eſſe eũ q̃ repromiſerat. Q aũt iſtud ſit factũ ꝓpter fidẽ abrae ⁊ non ꝓpter fidẽ ſare ꝓbat ſic: q: ſara audiens nũciũ de ſuo cõceptu nõ credidit ſz magis friuolũ reputauit: ⁊ iõ ſicut ð re friuola riſum emiſit: ꝓpter qð angelus eam reꝑhendit: vt ptz Geñ. xviii. Q aũt abraã audito cõceptu ſare riſit nõ fuit ex diffidẽtia: ſz ex gaudio ꝓcedente ex diuina pmiſſione. ⁊ iõ nõ fuit reꝑhenſus ſicut ſara, ideo ſequit: m ¶ Propter qð ab vno. i. ab abraam. Et hoc emortuo: q: iã erat vetulus: ⁊ ad generãdũ fere ineptus. Dico aũt fere: q: poſtea genuit filios ð cethura: vt habet Geñ. xxv. q: aliquãdo cõtingit ꝙ ille qui ꝓpter ſenectutẽ factus eſt quaſi ineptus ad generandũ: generat tñ ꝓpter bonã aptitudinẽ mulieris ad cõcipiẽdũ. n ¶ Orti ſunt tanq̃ ſidera celi in multitudine ⁊c. de abraã eni orti ſunt multi boni ⁊ multi mali: ⁊ ꝓpter hoc cõparant multitudini ſtellarũ quãtũ ad bonos: ⁊ multitudini arene quãtũ ad malos. o ¶ Iuxta fidẽ. Hic ꝯſequẽter oñdit quid abraã cũ iſaac ⁊ iacob p fidez fecerit: q: iſti ita laudabiliter cõuerſati ſunt ꝙ vſq̃ ad mortẽ in vera fide pmãſerũt. ⁊ hoc eſt qð dicit: Iuxta fidem. quaſi habẽtes fidẽ ſociã. p ¶ Defuncti ſunt oẽs ⁊c. ex q̃ patet firmitas fidei ipſoꝝ. Sed ꝯtra hoc H videt eſſe illud quod ſcribitur Ezech. xxxiii. c. Unus erat abraã ⁊ ipſe hereditate poſſedit terrã. Dicẽdũ ꝙ ſic debet intelligi: poſſedit. i. poſſidendi pmiſſionẽ accepit: nõ tñ actu poſſedit: q: nõ habuit in ea paſſum pedis vt dicit Act. vii. ꝓpter hoc ſeqnit: q ¶ Sed a longe eas aſpiciẽtes. ⁊c. loquit ad ſimilitudinẽ nautaꝝ: qui exiſtentes in mari a lõge vidẽtes portũ gaudent ⁊ ſalutant: ſic patres veteris teſtamẽti vidẽtes a lõge impletionẽ myſteriũ chriſti gaudebãt: ꝓpẽ qð dr Ioh. viii. g. Abraã pater veſter exultauit vt videret diẽ meũ ⁊c. Et q: lõge erãt a tpe chriſti: ideo cõfitebant ſe eſſe aduenas ⁊ peregrinos: ꝓpter ð abraã dixit Geñ. xxiii. a. Aduena et peregrinus ſum apud vos: ⁊ iacob dixit Geñ. xlvii. b. Dies peregrinationis vite mee ⁊c. Per hoc oſtendebãt celeſtẽ gloriã tanq̃ ſuã patriã ꝓpriã inquirere: ⁊ hoc eſt qð dr: r ¶ Qui eniz hoc dicũt ſig. ſe pa. inqui. Quia poſſet aliq̃s dicere ꝙ ꝓpter hoc cõfitebant ſe peregrinos q: exierunt ð chaldea vel meſopotamia: quas terras reputabãt patriã ſuã: ⁊ iõ excludit hoc aplẽs d. e ¶ Et ſiq̃dẽ ip. ⁊c. q: non tm̃ diſtabãt a meſopotamia vel chaldea vñ exierãt: qn ð facili poſſent illuc reuerti. ⁊ ideo nõ loquebãt de illa patria: q: de pcepto dñi exierãt: ꝓpẽ qð abraam dixit ſeruo ſuo: Geñ. xxiiii. a. Caue ne quãdo filiũ meũ reducas illuc: ⁊ licet iacob in meſopotamiã fuerit: hoc tamẽ nõ fuit ad manendũ: ſed ad temp⁹: ꝓpter odiũ fratris ſedãdũ ⁊ ad querẽdũ vxorẽ. Et ideo ꝯcludit aplus ꝙ nõ loquebant de patria terreſtri: ſed celeſti. d. t ¶ Nunc autẽ melio. ap. i. celeſtẽ: ⁊ q: in terra adhuc poſiti reputabant ſe de patria celeſti moribus ⁊ actu fidei: ideo deus voluit nominari deus ipſoꝝ ex amore ⁊ fide ſpeciali: et hoc eſt qð dicit. v ¶ Ideo nõ cõfun. deus voca. deus eoꝝ. hoc

Feis nouit ſinceram ⁊ ꝓcipuã charitatem: ⁊ qꝛ in
D eis tribus ꝯſummauit mirabile ſacramẽtũ fu-
turi ppłi. Per liberas eñ genuerũt ⁊ in liber-
tatem vt abraã ꝑ ſarã: ⁊ iſaac ꝑ rebeccã: et ia-
cob ꝑ liã ⁊ rachel: ⁊ in ſeruitutẽ ſicut ab iſaac
ꝑ Rebeccã genitus
eſau cui dictum eſt:
Gen.27.f Seruus eris fratrĩ
tui. ꝑ ancillas nõ ſo-
lum in ſeruitute vt
abraam: ꝑ agar iſ-
maelẽ: ſed etiã in li-
bertatem: vt iacob
ꝑ balaam dan ⁊ ne-
ptalim: ⁊ ꝑ zelphã
gad ⁊ aſer. Ita per
ſpũales ⁊ boni li-
beri ſũt ꝑ paulũ illi
1.Co.4.d de qbꝰ ipſe dicit: Imi-
tatores mei eſtote ſi-
cut ⁊ ego xp̃i. ⁊ ma-
li ſerui: vt ꝑ philip-
pũ ſimõ magus. Et
ꝑ carnales nõ ſolũ
mali: ſed ⁊ boni qui-
bus dr̃: Que dicunt
Mat.23.a facite: q̃ aũt faciunt
no. fa. Hoc ſacrm̃ q̃ſ-
dã in ppło dei pru-
dẽter agnoſcit: vni-
tatẽ ſpũs in vinculo
pacis vſq; in finẽ q̃-
buſdam coherendo:
q̃ſdã tolerãdo cuſto-
dit. a Cum tẽ-
ptaret. Nõ tẽpta-
uit deꝰ abraã. q.d. fi-
dẽ eius ignoraret: ſꝫ
B vt ipſe abraã ⁊ mun-
dus fidei eius vnita-
tem ⁊ firmitatem co-
gnoſceret. b Ar-
bitrans qꝛ ⁊ a ⁊c.
Nõ trepidauit abra-
am credere: quando
ꝓmittebatur. Nõ tre-
pidauit offerre quã-
do exigebatur. Eius
dextera erigitur ad ſacrificium vt moreretur: cu-
ius cor erectum eſt ad fidem vt naſceretur. Nec
fuit religio credentis ꝯtria deuotioni obtempe-
rantis. Promiſſionẽ prĩ prius fideliter tenens
quã ꝑ hunc oportebat impleri quẽ deus iube-
bat offerri. Nõ heſitauit ꝙ ſibi reddi poterat
immolatus: q̃ dari potuit nõ ſperatus. Nõ ſibi
fecit q̃ſtionẽ q̃ſi de ꝯtrariis ⁊ ſibi aduerſantibus
ỽbis dei ꝓmittẽtis filiũ naſciturũ ⁊ poſtea di-
cẽtis: Occide mihi filiũ tuũ. Sꝫ erat in corde
Gen.22.a eius fides incõcuſſa ⁊ nõ deficiẽs: q̃ credidit
deũ q̃ dedit: vt ille de ſenibus naſceretur: poſſe
etiã de morte reparare. c Et in parabolã.
Fide obtulit abraam: nõ ſolũ in re: ſꝫ etiam in
ſignificatiõe. Intellexit eñ xp̃m ſignificari: cu-
ius deitas nõ moritur: ſꝫ aries herẽs cornibus
inter vepres. i. caro laborãs inter iudeos in cor-
nibꝰ crucis potuit deo offerri: ſpinis iudaicis an-
te coronata. d Iſaac. Fidem habuit: nõ
ſolum ꝙ bñdictus eſſet melior: ſed etiam cre-
didit ꝙ chriſtianus ppłus ſupplantaret bñdi-
ctionẽ iudeis. e Adorauit fa. vir. Forte
tulerat a filio virgam: qñ ei idẽ filius iurabat
⁊ dũ eã tenet poſt ỽba iurantis mox adorauit
deũ. Nõ eñ pudebat eũ ferre tãtiſper inſigne
poteſtatis filiũ ſui: vbi figura magne rei futu-
re ꝯſignabatur: ⁊ regni xp̃i futuri in gentibus.
f De oſſibꝰ ſuis mã. Adiurãs filios iſrł
vt aſportarent ea in terra ꝓmiſſionis ⁊ recon-
derent ea in ſepulchro patrum ſuorũ: ſcꝫ in ſpe-

ſ lũca du

a ꝑ aſpectũ celeſtẽ vł nõ erubeſcit: qꝛ ſui ci-
ues. b in qua erũt ſui cõciues.
Parauit ei illi ciuitatẽ. †Fide ob- a b
a nõ re ſꝫ volũtate. b id eſt cum deus
oſtẽderet. qs eſſet ad exemplũ aliorũ.
a tulit abraã iſaac cũ tẽtaretur: ⁊ vni- c d
id eſt in q̃ facte erãt.
genitũ offerebat in q̃ ſuſcepat re- e
has.
promiſſiões: ad quẽ dictũ eſt: qꝛ
quẽ ꝑ deũ veracẽ credebat.
b in iſaac vocabitur tibi ſemẽ. Arbi- f
ſicut de nihilo facere.
trãs qꝛ ⁊ a mortuis potẽs ẽ ſuſci- g
qꝛ tantã habuit fidẽ.
c tare deus. Unde eum ⁊ in para- h
.i. ſignificationẽ. hic. q̃ ſi videbatur
bolã accepit. †Fide ⁊ de futuris i
d bñdixit iſaac iacob ⁊ eſau. Fide k
a qꝛ ſingulis cõcellatis manibꝰ bñdictiões de-
dit: ⁊ dextera ſupra ephraim poſita: leua ſup
manaſſen mĩori: ẽ maiori ꝓpoſuit. qꝛ cuiq;
ꝓpriã bñdictionẽ dedit ephraim ⁊ manaſſe
⁊ iacob moriens ſingulos filiorũ
e ioſeph benedixit: ⁊ adorauit fa- l
xp̃m ꝑ quẽ in egypto dñiũ ⁊ diſciplinã vir-
gã habuit vł regnũ xp̃i qđ in illo ſignifica-
batur futurũ in gẽtibus. de futuris habita.
ſtigium virge eius. †Fide ioſeph m
a ab egypto vbi ſignificabatur fideliũ redẽ-
moriens de profectiõne filiorum
ptio a peccãtis. a fide future reſurrectiõis.
f iſrael memoratus eſt: et de oſſi- n
a parẽtũ q̃ credebãt deũ facturũ aliq̃d ma-
gni ꝑ eũ cũ eſſet adeo elegãtis forme.
bus ſuis mãdauit. †Fide moyſes o

rex eorum. hoc habetur Exo.iii.b. vbi dñs loq̃ns moyſi dixit: Ego ſum deꝰ abraã: deꝰ C
iſaac ⁊ deꝰ iacob. ſicut eñ rex denoiatur a ciuitate ſua ꝓncipali ĩ q̃ eius regnũ ſe ex-
tẽdat ad alias. ſic in ſcriptura dr̃ rex hieruſalem: rex babylonis vł hmõi. ſic deꝰ ab
illis voluit noiari: qꝛ ỽbis ⁊ factis oſtendebãt ſe eſſe de ciuitate celeſti: vt dictũ eſt.
Ideo ſequitur: a Parauit eni illis ci. ſ. celeſtẽ. b Fide obtu. hic ꝯſr̃ oſtendit Quid abraam ex fide fecit
q̃d abraã ex fide fecit q̃tũ ad obedientiã diuinã. dñs eñ
ꝓmiſerat ei multiplicationẽ ſeminis ſui ꝑ iſaac: Gen.xx. ⁊
xxi. ⁊ tñ ad p̃ceptum dñi voluit eũ immolare. Ex q̃ p3 ma-
gnitudo fidei abrae: qꝛ firmiter credebat ꝓmiſſionẽ dei im-
plẽdã de multiplicatiõe ſeminis ſui ꝑ iſaac. ⁊ ipſo immolato nõ
reſtabat alius modus niſi ꝑ reſuſcitationẽ eius. Ex q̃ p3 ꝙ Gen.22.a
abraã credidit reſurrectionẽ mortuorũ in q̃ ꝯſiſtit vnus de Eccli.44.c.
maioribus articulis fidei. ⁊ nõ ſolũ credidit reſurrectionem
generalẽ futurã in fine mũdi: ſꝫ cum hoc ſpecialem reſur-
rectionem filii ſui ad impletionem diuini ꝓmiſſi. ⁊ hoc eſt
quod dicitur: Fide obtulit abraam iſaac. i. offerre vo-
luit: ſꝫ diuinitus impeditus fuit. c Cũ tẽptaret. Tẽ-
ptat ei diabolꝰ hõ ⁊ deꝰ: ſꝫ diuerſimode: qꝛ diabolꝰ tẽptat
vt decipiat: hõ vt cognoſcat: deus vt cognoſcere faciat. Et hoc
mõ tẽptauit deꝰ abraã vt fides eiꝰ ⁊ obediẽtia notificarẽ-
tur nobis ad exemplũ imitatiõis. d Et vnigenitũ.
Hoc videtur falſũ: qꝛ habebat iã aliũ filiũ: ſꝫ ſoluitur ꝑ lrãm
ſeq̃ntẽ. e In q̃ ſuſcepat repromiſſio. ad quẽ di-
ctũ ẽ ⁊c. qꝛ ꝓmiſſũ fuerat abrae ꝙ ſemẽ eiꝰ vocaretur per
iſaac tñ. ⁊ ideo erat vnigenitꝰ q̃tũ ad iſtã ꝯditionẽ. vł ideo dr̃
vnigenitus rõne mrĩs q̃ nõ habuit aliũ filiũ. f Arbi-
trãs. i. iudicãs vel credẽs. g Quia ⁊ a mor. ſuſci.
potẽs ẽ dñs. ⁊ ideo oblatio iſaac fuit figura mortis ⁊ ob- Gen.27.d
lationis xp̃i. ſicut eñ aries herẽs inter ſpinas cornibus im- Ibi.48.c
molatus eſt iſaac liberato: ſic humanitas adherens cru- et.49.a
ci occiſa eſt diuinitate impaſſibili exiſtente. ⁊ hoc eſt quod dr̃:
h Unde eũ ⁊ in parabo. accepit. i. abraã oblationẽ filii
ſui figurã paſſiõis xp̃i intellexit. i Fide ⁊ de fu. hic po-
nit exẽplũ de fide iſaac: q̃ ex fide futurorũ bñdixit filios ſu-
os. ⁊ hoc eſt qđ dr̃: Fide ⁊ de futuris bñdixit iſaac ia-
cob ⁊ eſau. hoc habetur Gen.xxvii.f. vbi dr̃ ꝙ in bñdictiõe
ſua ꝓpoſuit iacob ipſi eſau/ dicẽs: Dñm tuũ illũ ꝯſtitui: et D
iſaac vidit in ſpũ hãc bñdictionẽ habere efficaciã in futu-
ro: qꝛ nõ habuit effectũ in ꝑſonis duorũ fratrũ: quia eſau †Gen.50.d
nunq̃ ſeruiuit iacob: ſꝫ habuit effectum in duobus ppłis
exeũtibus ab ipſis: qꝛ idumei filiis iſrł ſeruierũt tempore da-
uid: vt habetur. ii. Regũ. viii. k Fide iacob moriẽs
ſingulos filiorũ ioſeph benedixit ⁊c. Hic ponitur ex- Fide iacob.
emplum de fide ipſius iacob q̃ benedicendo filios ioſeph
ꝓpoſuit ephraim qui erat iunior ipſi manaſſe: Gen.xlviii.
qꝛ ꝑ reuelationẽ habuit dignitatẽ regiam ad ephraim de-
bere tranſire: ⁊ hoc fuit impletum ꝑ hieroboam: vt habetur †Exo.2.a
iii. Regũ. xii. ⁊ huius impletionis iacob habuit fidẽ firmã.
⁊ hoc eſt qđ dr̃: Fide iacob moriẽs ſingulos filiorũ ioſeph bñdixit. ha-
buit etiã iacob fidẽ de ſepultura ⁊ reſurrectiõe xp̃i fiẽda in terra ꝓmiſſiõis. ꝓpter
qđ adiurauit ioſeph vt faceret illuc corpꝰ ſuũ deferri. poſt iuramẽtũ aũt grãs
agẽs adorauit dñm ꝯuerſus ad caput lectuli ſcḋm trãſlationẽ Hiero. vt patet
Gen.xlvii. trãſlatio ỽo. Lxx. interpretũ h3 vt hic allegatur. l Et adorauit fa-
ſti. vir. eius. ⁊ vtrũq; ẽ verũ: qꝛ adorauit ꝯuus caput lectuli qđ erat ad occidẽ-
tẽ ad quã ptẽ adorãt iudei. ⁊ qꝛ ſenex habebat baculũ ſup cuiꝰ ſummitatẽ nite-
batur in adorãdo deũ. vñ nõ ẽ intelligẽdũ ꝙ adorauerit ſũmitatẽ ỽge vel baculi
ſꝫ adorauit deũ innixꝰ ſup baculũ. Aliter exponitur de baculo ioſeph q̃ portabat
ſceptrũ in ſignũ ptãtis ſibi date ſup egyptũ: ⁊ hoc ſceptrũ accepit iacob qñ io-
ſeph cepit iurare: ⁊ poſtq̃ iurauerat anteq̃ redderet ſceptrũ ipſi ioſeph adora-
uit deũ innixus ſũmitatẽ illiꝰ ſceptri. Aliter exponitur mag. ꝓpter lrãm: qꝛ adora-
uit ſceptrũ ioſeph nõ in ſe ⁊ abſolute: ſꝫ inq̃tũ erat ſignũ ⁊ figura ptãtis xp̃i.
ſicut ⁊ nos adoramus crucẽ inq̃tũ eſt ſignum crucifixi. m Fide ioſeph.
Hic ponitur exemplũ de fide ioſeph: qꝛ moriẽs ex fide fecit memoriã de exitu fi-
liorũ iſrł de egypto: vt habetur Gen.viii. ⁊ hoc eſt qđ dr̃: Fide ioſeph mori- Fides ioſeph
ens de ꝓfectiõe filiorũ iſrł memoratus eſt. habuit eñ fidẽ de ſepultura
⁊ reſurrectiõe xp̃i in terra ꝓmiſſionis cõplenda. ⁊ ideo mandauit portari ibi
oſſa ſua vt eſſet particeps illius reſurrectionis: qꝛ xp̃o reſurgente multi ſancti
patres reſurrexerũt: vt habetur Matth.xxvii. ⁊ hoc eſt qđ dr̃: n Et de oſſi-
bus ſuis mãdauit. Sꝫ queritur quare nõ p̃cepit ſtatim poſt mortem ſuam il-
luc portari. Dicendum ꝙ ad hoc duplex ratio aſſignatur. Una eſt: qꝛ fratres ſui Queſtio
nõ habebant tantã poteſtatẽ ſicut ipſe. ⁊ ideo nõ poterãt facere de ipſo ſicut ip-
ſe fecerat de patre ſuo. Scḋa ratio eſt: qꝛ ꝑ reuelationem ſciebat filios iſrael
multa dura paſſuros in terra egypti. ⁊ ideo ad ꝯſolationẽ eorũ voluit ibidem
ad tp̃s ſepeliri vel potius reponi vt ibidem dr̃: qꝛ ꝑ hoc habebant ſpem exeũ-
di ex ꝓphetia ioſeph. vnde ⁊ moyſes educens filios iſrael de egypto tulit ſe-
cum oſſa ioſeph: vt habetur Exo.xiii. o Fide moyſes. Hic ꝯſequenter po-
nit exempla patrũ qui fuerũt tp̃e legis que ſub moyſe data eſt: vt dr̃ Ioh.i.b.
Lex ꝑ moyſen ⁊c. hoc aũt tp̃s diſtinguitur in tria. Primum aũt tẽpus fuit ante

ante exitum de

G ſpelunca duplici i qua ſepulti ſūt abraā ⁊ yſaac ⁊ iacob ⁊ ceteri pa
E tres: vbi ⁊ adā ⁊ eua quieſcebāt. Quod iō voluerūt: q2 in ea terra
ꝑuiderūt naſcituꝝ xp̄m: vt cū eo reſurgerēt. a ¶ Regis edi
Exo.1.c ctū. Quo oēs maſculos hebreoꝝ necari ꝑceperat. b ¶ Im
properiū. qđ pateret̄ ꝑ xp̄o: vel ſignificabat improperia xp̄i
futura: vel q2 moyſes ſuſtinuit a fratri
bus ſuis quos liberare volebat ſicut xp̄s a
ſuis quos redimere venerat. Illi dixerūt
Ioh.7.c xp̄o: Demonium habes. Et iſti moyſi:
Exo.2.c Vis nos īterficere ſicut īterfeciſti egy
ptium? qđ tn̄ patiēter ſuſtinuit ſicut et
xp̄s. c ¶ Nō verit ⁊c. Chryſ. Quod
tūc fugerat in terrā madian nō fuit me
tus: ſed fides: q2 credebat ſe a deo libe
rari. Noluit ibi manere: ne eſſet cā ia
ctātie: ſi i apertū periculū ſe ꝑcipitaret: ⁊
tentaret deū qđ diabolicū eſt. Sancti
em̄ q̄diu habēt qđ faciāt nō debēt ten
tare deum: vt ⁊ dn̄s locū dedit iudeis:
Mat.10.c Qui ⁊ ſuis ꝑcepit: Si vos ꝑſecuti fue
rint in vna ciuitate fugite in aliā.
d ¶ Fide cele. Paſ. ſ. q2 credidit po
pulū ſaluādū illos. ſ. a pharaone: nos
a diabolo. e ¶ Tranſierūt ma. ⁊c.
Sic etiā ꝑ baptiſmū fideles trāſeūt re
miſſis pctīs tāq̄ȝ egyptus cū diabolo
ꝑncipe tenebraꝝ ſubmerſis.

natus occultatꝰ eſt menſibus tri
a ¶ q2 ab ortu fuit infuſa illi magna grē ve
nuſtatis: nō natura ſed dono dei.
bus a parētibꝰ ſuis: eō q2 vidiſ a
¶ parentes eius.
ſent elegātē infātē: ⁊ nō timuerūt b
¶ ꝑ fidē inuiſibiliū.
a regis edictū. Fide moyſes grā c d
dis factus negauit ſe eſſe filiū fi e
a ¶ maxie fidei eſt ſpernere iocūditatē
lie pharaonis: magis eligēs af f
¶ .i. trāſitoriā. ¶ pctīm putauit ſe
fligi cū ꝑp̄lo dei q̄ȝ temporalis g
letari in aula vbi frēs ſui affligerent̄.
peccati habere iocūditatē. Ma h
iores eſtimās diuitias theſauro i
a ¶ qđ ſuſtinuit a ſuis vt xp̄s a ſuis.
b egyptioꝝ improperiū chriſti.
a ¶ eternā ad quā ibat. ¶ patiēter ſuſtinē
Aſpiciebat enim i remūneratio k
nē. ¶ educens filios iſrael.
c nē. Fide reliquit egyptū nō ve m
a ¶ deū quē nō videbat ac ſi videret ſuſti
nuit ⁊ i eo ꝯfidit expectās qđ ꝓmiſerat
ritus animoſitatē regis. Inuiſi n
⁊ iō nō timuit. a ¶ .i. expectauit ⁊ i eo cō
bilē enim tanq̄ȝ vidēs ſuſtinuit. o
fidit. a ¶ q2 ſic credidit ꝑp̄lm ſaluandū.
¶ moyſes. b ¶ qđ cū trāſitꝰ fuit. c ¶ q̄
liniuerūt poſtes ⁊ ſupliminaria domus.
a †Fide celebrauit paſcha ⁊ ſāguī p
¶ angelus ꝑcutiens.
nis effuſionem: ne qui vaſtabat
¶ egyptioꝝ. a ¶ territ' ſāguine qđ fuit i
figura liberādoꝝ ꝑ ſāguinē xp̄i. b ¶ quā
credebant deo ꝓmitteti.
c ꝑmitiua tāngeret eos. †Fidē trā q
a ¶ ⁊ ne videret hoc caſu factū nō fide. hoc ad
dit q2 experti: vel ne videret̄ fantaſia fuiſſe.
ſierunt mare rubrū: tanq̄ȝ ꝑ ari
dā terrā. Quod experti egyptij de
a ¶ ſic mūdi hui' obſtacula cadūt ad vo
ces ꝑdicātiū vbi in hoc tp̄e eccl̄a ſonat̄ cir
cuiens orbē terrarū.
uorati ſūt. †Fidē muri hiericho r

Ni. de ly.

G Circa
A exitū de egypto. ſcđm in exitu. ter
tiū poſt exitū. ꝑmo ḡ ponit exēpla de hoc
qđ factū ē añ exitū. ſcđo de hoc qđ in ex
Diuiſio itu/ibi: Fide reliquit egyptū. tertio de
hoc qđ factū eſt poſt exitū in terra ꝓmiſ
ſionis/ibi: Et qđ adhuc dicā. Prima in
duas: q2 ꝑmo oñdit̄ qđ factū ē ex fide i
natiuitate moyſi. ſcđo quid ipſe fecerit/
ibi: Fide moyſes grādis. Circa ꝑmuȝ
ſciēdū q2 filij iſrl' ex ꝓphetia ioſeph fir
miter credebant liberari de afflictione
egypti ꝑ aliquē de ꝑp̄lo ſuo ei9 dei ad
†Exo.12.b iutorio: ⁊ ideo parētes moyſi vidētes
ipm̄ elegātē pueꝝ: ꝑter ſolitū modū iu
dicauerūt virtutē dei eē i illo ad libera
E tionē ꝑp̄li: ⁊ ex hac fide ſeruauerūt eū
ꝯtra regis edictū exponēdo ſe periculo
ꝑſonaꝝ ſuaꝝ. ⁊ hoc eſt quod dicit̄: Fide
†Exo.14.g moyſes natꝰ ⁊c. ex fide em̄ parentuȝ
factū eſt hoc: nō ex fide moyſi q̄ adhuc nō
habebat iudiciū rōnis. ⁊ eā ſubdit̄:
a ¶ Eo q2 vidiſ. ele. infan. i. aptum
ad liberādū ꝑp̄lm deo hoc eis inſpirāte.
b ¶ Et nō timue. re. edi. q̄ ꝑceperat
omnes maſculos ꝓici in flumē: vt hr̄
Exo.1. Sȝ hoc videt̄ falſū: q2 dr̄ Exo.ij. q2
†Joſue.6.c parētes moyſi timore regis poſuerunt
eū in flumine: ⁊ ſic expoſuerūt eū mor
ti. Dicēdū q2 hoc nō fecerūt ad ipm̄ inter
ficiendū ſicut ꝑceperat rex: ſȝ q2 nō poterāt
ipm̄ ampliꝰ celare: timebāt ꝓbabiliter
ne auferret̄ ab eis: ⁊ ideo in tali caſu tutiꝰ iudicauerūt ipm̄ ex
ponere diuine cuſtodie i fiſcella bituminata: credētes ex eadē
fide q2 deꝰ ſeruaret eū vbi deficiebat hūana ꝓuidētia q̄ in ta
Fides moyſi libus nō deficit. c ¶ Fide moyſes. Hic oñdit̄ ꝯſr qđ ex fi
de moyſes fecerit: q2 adoptatꝰ a filia pharaonis: vt habetur
Exo.ij. ⁊ adultꝰ factꝰ viſitauit filios iſrl': ⁊ vidēs virū egypti
um ꝑcutientē vnū de filijs iſrl' interfecit eū. Et ſic ꝑ hoc factū ne
gauit ſe eſſe filiū filie pharaonis: ⁊ hoc ꝓceſſit ex magnitudine
fidei eiꝰ: q2 de filijs iſrl' credebat xp̄m naſcituꝝ. ⁊ hoc eſt qđ dr̄:
Fide. i. ꝑ fidē. d ¶ Moyſes grā. factꝰ. i. adultus.
e ¶ Negauit ſe eſſe fi. filie pha. interficiēdo egyptiū. Et
ſubiūgit duo difficilia ad ſuſtinēdū q̄ ꝑelegit ſuſtinere ex fide
Primū eſt: q2 magis voluit affligi tp̄aliter cū dei cultoribus
q̄ iocundari cū idolatris. ⁊ hoc eſt qđ dr̄: f ¶ Magis eli
gēs ⁊c. i. cū filijs iſrl' q̄ colebāt deū. g ¶ Q̄ tēporal' pec
cati ha. iocū. i. ꝓſperitatē egyptioꝝ. Secūdū eſt q2 ꝑelegit
paupertatē ſuſtinere magis q̄ȝ diuitias egyptioꝝ cum peccato
poſſidere. ⁊ hoc eſt qđ dicit̄: h ¶ Maiores diuitias eſti
mans. ⁊c. impropꝰ. xp̄i. i. paupertatē vel vituperiuȝ ꝓ fide G
chriſti venturi ſuſtinere. i ¶ Theſauro egy. i. q̄ theſaurū
hmōi poſſidere. Et reddit cauſam quare moyſes tā dura pa
tienter ſuſtinebat. dicens: k ¶ Aſpiciebat eni. oculis cor
dis. l ¶ In remunerationē. future beatitudinis. ſic ama
ra potius ſumit̄ libēter nō ꝓpter ſe: ſed
habendo oculū ad ſanitatē futurā.
m ¶ Fide reli. Hic ꝯſequēter oſten
dit̄ quid factū ſit ex fide in exitu de egy
Diuiſio pto. Et diuidit̄ in tres ptes: q2 primo
oſtendit̄ quid ex fide factū eſt in ꝑpa
ratione exitus. ſcđo quid in modo exe
undi/ibi: Fide celebrauit. tertio quid
factū ſit in exitu de egypto ingredien
do terrā ꝓmiſſionis/ibi: Fide muri hie
richo. ¶ Circa primū cōſiderandū q2
moyſes bis exiuit de egypto. ꝑmo exi
uit occiſo egyptio: ⁊ de iſto exitu nō lo
quit̄ hic: q2 ex timore regis tunc exiuit
vt hr̄ Exo.ij. ſcđo exiuit egyptū ducen
do ſecū oēs filios iſrl': ⁊ de iſto exitu lo
quit̄ hic: q2 tunc nō timuit regē eos ꝯ
ſequentē: vt hr̄ Exo.xiiij. q2 tunc dixit
filijs iſrl': Nolite timere ⁊c. ⁊ hoc eſt
qđ dicit̄: Fide reliquit egy. ⁊c. et
reddit cauſam quare nō timuit dicēs:
n ¶ Inuiſibilē ei tanq̄ȝ vi. ſuſti. i.
eum qui inuiſibilis eſt fiducialiter expe
ctauit. o ¶ Tanq̄ȝ vidēs. in ſpiritu
auxiliū eiꝰ mirabiliter affuturū: ꝓpter
qđ dixit ꝑp̄lo: State ⁊ videte magna
lia dei q̄ facturꝰ ē hodie: Exo.xiiij. ⁊ hoc
totū ꝓceſſit ex fide q̄ eſt ex nō viſis.
p ¶ Fide celebrauit paſ. Hic ꝯſr
oſtendit̄ quid factū eſt ex fide in modo
Diuiſio exeundi. ⁊ diuidit̄ in duas ptes: q2 ꝑ
mo oſtendit quid factū ſit in diſpoſitio
ne exeundi. ſcđo qđ in actu tranſeūdi/
ibi: Fide mare rubrū. Circa primū cō
ſiderandū q2 diſpoſitio exitus filioꝝ iſ
rael de egypto fuit agni paſchalis im
molatio: cuiꝰ ſanguine linita ſūt ſupli
minaria ⁊ poſtes domoꝝ filioꝝ iſrael
H ne interficerent̄ ab angelo ꝑcutiēte ꝑ
mogenita egyptioꝝ: vt hr̄ Exo.xij. et
hoc eſt qđ dicit̄: Fide celebrauit pa
ſcha. i. imolationem agni paſchalis q̄
fuit figura imolatiōis xp̄i in cruce: ſm̄
qđ dr̄ .i. Coꝝ.v.b. Paſcha nr̄m imola
tus eſt xp̄s: ꝑ cuiꝰ mortē ⁊ ſāguinis ef
fuſionē ſumꝰ liberati a poteſtate dia
boli: ſicut filij iſrl' ꝑ imolationem agni
paſchalis et effuſionē ſanguinis i po
ſtibus ⁊ ſupliminaribꝰ domoꝝ fuerūt
liberati ab angelo ꝑcutiente primoge
nita egyptioꝝ. ⁊ hoc eſt qđ dicit̄: Ne
qui vaſtabat primogenita egyptioꝝ
tangeret eos. q ¶ Fide trāſierunt
mare rubrū. Hic tangit̄ modus ex
eundi vbi ex fide ꝯtigerūt duo mira
cula. Vnū eſt q2 mare ſicco pede trāſierūt. ⁊ hoc eſt qđ dicit̄:
Fide trā. ma. rubrū ⁊c. Secundū fuit: quia aqua erat eis
ꝓ muro a dextris ⁊ a ſiniſtris: vt hr̄ Exo.xiiij. ex ptȝ ꝑ hoc q2
egyptij eos ſequētes ſubmerſi ſūt. ⁊ hoc eſt quod dicit̄: Quod
experti egyptij deuorati ſūt. talia aūt cōtingebāt ex fide: q2 opa
tio miraculoꝝ aſcribit̄ fidei: ſm̄ qđ habet̄ Math.xvij.c. Si
habueritis fidē ſicut granū ſinapis dicetis monti huic: trāſi
hinc ⁊ trāſibit: ⁊ nihil īpoſſibile erit vobis. r ¶ Fide muri
hier. cor. Hic oñdit qđ factū ſit ꝑ fidē in exitu de egypto in
Diuiſio greuiēdo terrā ꝓmiſſionis. ⁊ diuidit̄ in duas ptes: q2 primo
oñdit qđ factū ſit ꝑ fidē ꝑp̄li iſrl'. ſcđo qđ factū ſit ꝑ fidē ra
ab/ibi: Fide raab. ¶ Circa primū ſciendū q2 in ruina ciuitat' Ruina
hiericho aliqđ fuit ex pte ꝑp̄li. ſ. circuitus ciuitatis ſeptē diebꝰ hiericho
vt hr̄ Joſue.vi. q2 ex mandato dei hoc fecerūt iudei credētes
firmiter ꝓmiſſū dei impleri de miraculoſa captione ciuitatis:
aliquid fuit ex pte ipſius dei: videlicet q2 muri hiericho diui
na virtute corruerūt. ⁊ hoc eſt quod dicit̄: Fide muri hier.
cor. ⁊c. ꝑ hoc factū ſignatū fuit q2 ī ꝑdicatione mūdi occurret per

Ac cōtinuū

a ¶ Circuitu dieꝝ. Cōpletꝭ a leuit' arcā dei portātibus: ⁊ cunctis tubis clangētibus. b ¶ Excipiēs explor. quaſi ita ⁊ vos de⸗ betis duo teſtamēta ꝑ apłos tanq̄ explora⸗ tores a xp̄o miſſos credendo excipere et ita cū infidelibus nō

Judic. 6. g. peribit'. c ¶ De gedeō. q̄lit' acce⸗ ꝑto ſigno velleris a dn̄o iuit ꝯ madia⸗ nitas cum trecen⸗ tis viris: eoſq̄ no⸗ ctu expugnauit.

Barach d ¶ Barach. De quo in libro Judi⸗

Judic. 4. d cū legit' ꝙ Jabin regē chanaā filios iſrl' affligēte delbo ra ꝓphetiſſa q̄ illo tp̄e iſrl' iudicabat ꝯ cepit Barach filio Abinoen vt aſſume ret decem milia pu gnatoꝝ ſecū ⁊ iret cōtra ſyſaram prin cipem exercitus ia⸗ bin. Qui dixit ſe iturū ſi ipſa cum eo iret. Itaq̄ ⁊ ipſa cū eo iuit. Dn̄s āt ex⸗ terruit exercitū ia⸗ bin quē ꝯgregaue rat ſyſara ad torrentē cyſon. Fugitq̄ ſyſara ad tentoria iahel vxoris abner cynei. Ubi cum abſconditus dormiſſet: iahel clauum ta bernaculi cum malleo ꝑcuſſum defixit in ce⸗ rebrum eius vſq̄ ad terram ⁊ mortuus eſt. Et ecce barach ſequens ſyſaram veniebat. Egreſſaq̄ iahel in occurſum eius dixit ei:

B Ueni ⁊ oſtendam tibi virum quem queris. Qui cum intraſſet vidit ſyſarā iacentē mor⸗ tuū. Humiliauit ꝰ deus die illo iabin regē chanaan coram filijs iſrl'. e ¶ Samſon.

Judic. 16. a Qui vt legit' in libro Judicū afflixit vehe⸗

Ibidē. 11. f menter philiſteos. f ¶ Jepte. Qui cum iret ad pugnā ꝯ hoſtes: vouit dn̄o ꝙ ſi triū ꝑhū de hoſtib' aſſeq̄ret' rediēs: qđ p̄mo oc⸗ curreret offerret deo: occurritq̄ ei filia quā imolauit. ¶ Non laudat' iepte ꝙ filiam oc⸗ cidit: ſꝫ ꝙ ꝑ fidem deo iuuante hoſtes ſupa⸗ uit. ¶ Aug'. in. i. li. de ciui. dei. Quare nō culpatur abraam: ſed laudat' ꝙ filium occi⸗ dere voluit. ⁊ merito querit' virum ꝓ iuſſu dei ſit habendum ꝙ iepte filiam ſicut voue

Samſonis rat occidit: nec ſamſon aliter excuſat' ꝙ ſe cū

excuſatio ſe hoſtibus oppreſſit: niſi quia ſpūs latenter

occidentis hoc iuſſerat: qui ꝑ illum miracula faciebat. g ¶ Qui ꝑ fidē. Et ſi recuſat dicere q̄ ſin⸗ guli: dicit tn̄ que quidam operati ſunt fide. h ¶ Repromiſſiōes. Promiſſiōes mīte ſunt facte dauid: vt abrae. ¶ Sapiēter hi⸗ ſtoriaꝝ cōmemorationē vitat ne ſermonem ſuū ꝓtelet breuit' q̄dā tāgēs. Nec eīn oino tacuit: nec dicēs moleſtus effectus eſt: fugit denſitatē ⁊ longitudinē ne fatiget auditorē. i ¶ Obturauerūt. Aug'. Plurale ꝓ ſin

Dan. 14. f gulari: ſolus daniel ſignificatur ora leonū clauſiſſe. ſolus Eſaias ſect': vt in Ps. ij. a.

Ps. 2. a Aſtiterūt re. ꝓ herode ⁊ p̄ncipes ꝓ pilato. Attēdēdū ꝙ in veteri teſtamēto ſepe p̄rib' in his q̄ dicta ſūt ⁊ aliis hm̄oi tp̄al' felicitas mōſtrat' exhibita. Tempus aūt taliū nō eſt in nouo teſtamēto. Ante dedit talia vt p̄ter eū nō intelligat' alius largitor etiā terrene felicitatis que ad veterē hominem ꝑtinet. In xp̄o nouo hoīe nouis noua ꝓmitti. i. eterna. Uā ⁊ ip̄e irriſus i ꝯſpectu inimicoꝝ mori' Ꝺꝫ reſurrectionē ſuā nō alios ſꝫ ſuis

ſꝫ oñdit

¶ qꝛ credidit terrā iudeis a deo tradendā: ⁊ ideo excepit exploratores.

a coruerūt circuitu dieꝝ ſeptē. Fidē a raab meretrix nō perijt cū incre⸗ b

¶ qđ ꝰ vos q̄ ꝓphas ⁊ xp̄m audiſtis.

b dulis: excipiens exploratores cū c

¶ multa facta fide dixi. ¶ q̄ſi īfinita ſunt.

pace. Et quid adhuc dicā? Defi d e

a ¶ ꝯple hui' vł vite: ſi ſingula vellē ꝓſeq̄.

ciet enim me tempus enarrātem f

e de gedeō: barach: ſamſon: iepte: g h

f dauid: ſamuel ⁊ alijs ꝓphetis: q̄ i k l

g per fidē deuicerūt regna: operati m

¶ equā iudiciū. ¶ fide. a ¶ q̄ ꝓmittebāt vt n victoriā vł alia. ¶ de eo vel chriſto.

b ſunt iuſticiā: adepti ſūt repromiſſi o

a ¶ nō tm̄ hoīes vicerūt fide ſꝫ ⁊ beſtias et da

i ones. Obturauerūt ora leonū: ex p q

niel. ¶ vt tres pueri.

tinxerunt impetū ignis. Effuga⸗ r

ꝯtinuā ꝑdicationē: q̄ ꝯtinuitas ꝑ ſeptenarium figurat'. vn̄ dr̄. ij. ad Cor. x. b. C Arma militie nr̄e nō ſūt carnalia ſꝫ potentia dei ad deſtructionem munitionum. e ¶ Fide raab me. Hic oñdit' qđ factū ſit ex fide ip̄i' raab: q̄ ex auditu miracu⸗ loꝝ in trāſitu filioꝝ iſrl' ꝑ mare rubrū ⁊ in alijs mirabilib' q̄ eis acciderant credi⸗ dit firmit' ciuitatē hiericho tradēdā v̄tute dei in manu ppl'i iſrl'. ⁊ iō nuncios iſrl' ex eadē fide ꝯſeruauit: ex quo meruit liberari a morte cum ſua ꝯſanguinitate: vt habet' Joſue. vi. ⁊ hoc eſt qđ dr̄. Fi de raab meretrix. ſic eīn cognoiata ē. b ¶ Nō perijt cū incredulis. i. cū alijs ciuibus hiericho: qui credebāt ciuitatē poſſe defendere ꝯ deū iſrl'. c ¶ Excipiēs explo ratores cū pace. qꝛ eos ſaluauit: vt dictū ē. De iſta raab dicūt aliq̄ ꝙ ad lr̄aꝫ erat meretrix. ⁊ iō exploratores meli' potuerūt igredi domū eius veſpe: qꝛ tales mulieres idif⸗ ferēter recipiūt oēs. ⁊ ip̄i in neceſſitate poſiti poterāt lici⸗ te ad eā ire: nō ꝓpter luxuriā exercēdā: ſꝫ ad vitā ꝓpriā cō ſeruandā. ip̄a eīn minus poterat culpari in receptiōe eoꝝ q̄ alius de ciuitate: cū ip̄a indifferēter omnes reciperet: ⁊ ſa lus exploratoꝝ nō debebat ꝓcurari ꝑ mortē alterius. iō̄ intrauerūt domū iſtius q̄uis eſſet meretrix. Sed h nō vi det' ꝓbabile: qꝛ tales meretrices paꝝ habēt de fidelitate. ⁊ ideo nō videt' ꝓbabile ꝙ exploratores filioꝝ iſrl' q̄ erāt hoīes ſapiētes ꝯfiderēt in tali muliere de ꝯſeruatiōe vite ꝓprie. iō dicūt aliq̄ ꝙ tūc nō erat meretrix: ſꝫ ante fuerat: ꝓpt' qđ tale cognomē ſibi remāſerat. ſꝫ h nō videt' veꝝ: qꝛ tales meretrices q̄uis peniteant reputant' tn̄ in cōi plebe ꝑſone viles. ⁊ iō ſi fuiſſet meretrix nō fuiſſet ꝯiūcta in ma⸗ trimonio ip̄i ſalmō qui erat nobilior in toto pplo iſrl': cum eſſet princeps nobilioris tribus. ſ. tribus iude: qꝛ nobiles iudei abominabant' talib' ꝑſonis in matrimonio ꝯiūgi. ⁊ iō videt' melius ꝙ nō fuerit meretrix: nec erat: ſed tm̄mō ta⸗ le cognomen habebat. multi eīn cognominant' aliquo co⸗ gnomine cuius ꝓprietatē nūq̄ habuerūt in re. ſicut aliq̄n aliq̄s paup cognominat' rex vel comes vel aliquid hm̄oi. Itē aliter pōt dici ⁊ me lius vt credo. Ad cui' itellectū sciēdū ꝙ Joſue. ij. vbi agit' de raab dictio hebrai⸗ ca ſibi adiūcta ſonat ſic q̄deſa: ⁊ ſignat ꝓmptā ꝓpter ⁊ qꝛ meretrix ꝓmpta eſt ad offerēdū corpus ſuū: iō h nomē tractū ē ad deſignādū meretricē. ⁊ ſilr' qꝛ mulier hoſpitalaria ē ꝓmpta ad trāſeūtes trahēdos ad hoſpitiū ſuū. tractū ē ibidem no⸗ mē ad ſtādū ꝓ hoſpitalaria. vn̄ Joſue. ij. vbi trāſlatio nr̄a hꝫ: Ingreſſi ſūt domū mulier' meretric'. trāſlatio chaldaica hꝫ domū mulier' hoſpitalarie: ⁊ tal' fuit ra⸗ ab: ꝓpt' qđ exploratores declinauerūt ad domū ſuā ad hoſpitādū. Ad auctorita⸗ tē Hiero. q̄ dicit ſup Mat. ꝙ ponit' in genealogia ſaluatoris ſicut mulier reꝓbē ſibil': ſolui diffuſi' ſup Mat. Pōt etiā breuit' dici ꝙ h dic' Hiero. n̄ ꝓpt' vitiū me retriciū: ſꝫ ꝙ fuit alienigena ⁊ d idolatr' nata: ſic etiā dic' d ip̄a ruth q̄ tn̄ fuit muli er magne v̄tut' ⁊ fame: vt dr̄ Ruth. iij. c. Scit oīs pplꝰ q̄ hitat intra vrb' mee por⸗ tas mulierē te eſſe v̄tut'. d ¶ Et qđ adhuc di. Hic ponunt' exēpla d fide poſt exitū d egypto in t̄ra ꝓmiſſiōis iā obtēta / dicēs: Et qđ adhuc di. q. d. mīta pōt dici exēpla de fide patrū ad q̄ enarrāda nō ſufficeret tp̄s vite mee. ⁊ hoc ē qđ dr̄: e ¶ Deficiet eīn me tp̄s enar. i. aūq̄ poſſem enarrare ꝑ ſingula. f ¶ De ge deō. q̄ credēs ꝓmiſſo dei cū trecēt' hoīb' ꝯfidēter pugnauit ꝯ exercitū maximū ip̄i' madiā: vt hꝫ Judicū. vi. g ¶ Barach. q̄ credēs ꝓphetie delbore iuit cū po pulo iermi ad pugnādū ꝯ ſyſarā: Judic. iiij. h ¶ Jepte. q̄ ex fide iuit ad pugnā dū ꝯ filios āmon: Judicū. xi. e. vn̄ ibidē dr̄: Fact' ē ꝰ ſup iepte ſpūs dn̄i. ꝙ aūt po⸗ ſtea filiā ſuā idiſcrete ⁊ crudelit' occidit: vt dic' Aug'. Credēdū ē ꝙ ip̄e penituerit qꝛ ponit' in cathalogo ſctōꝝ: hebrei tn̄ dicūt ꝙ nō occidit eā: ſꝫ ſacrificauit eā dn̄o ꝑ obſeruantiā v̄ginitatis ſm̄ ꝯſiliū ſapiētū illius tp̄is: ſicut plenius dixi Judicū xi. ⁊ eodē mō dicendū eſt de gedeone q̄ fecit ephot ꝯ p̄ceptū dn̄i: vt habet' Judi⸗ cū. viij. ſ. ꝙ penituerit ante mortem: vt dr̄ cōmuniter. tn̄ aliter pōt dici ꝓbabiliter ſꝫ ꝙ nō fecit ꝯ p̄ceptū dn̄i in illo ephot: ſicut plenius dixi Judicū. viij. i ¶ Da uid. Qui ex fide adhuc iuuenis pugnauit inermis ꝯ goliath. k ¶ Samuel. q̄ ꝓpter fidelitatem ſuam obtinuit ꝓphetie ſpm̄ ⁊ vnctionem regis et mul a alia. l ¶ Et alijs ꝓphetis. ſ. Eſaia ⁊ Hieremia ⁊ ꝯſilibus. m ¶ Qui ꝑ fidē vi cerūt regna. In quo tangit' actus fortitudīs. n ¶ Operati ſunt iuſticiam. In quo tangit' actus iuſticie ⁊ v̄tutis. iſti eīn ſunt actus p̄cipui inter actus v̄tutū moraliū: qꝛ ꝯſeruāt cōmune bonū: vt habet' . v. Eth. ⁊ qꝛ v̄tutes cōnexe ſūt. ideo

Ph's ꝑ iſtos actus intelligunt' actus aliaꝝ v̄tutū. o ¶ Adepti ſunt repromiſſio⸗ nes. Sꝫ hoc videt' eſſe ꝯ illud qđ dictū eſt. ſ. eo. ca. Juxta fidē defuncti ſunt oēs nō adept' repromiſſiōibus. Dicēdū ꝙ triplex ꝓmiſſio facta ē antiq̄s. Una fuit ꝓ miſſio terre ſctā: ſꝫ hāc nō acceperūt abraā iſaac ⁊ iacob in ſe. ⁊ d hac loquit' aplꝰs ſupra cū dic': Nō adept' repromiſſiōib' ⁊c. acceperūt tn̄ eā in ſucceſſoribus ſuis. Alia ē ꝓmiſſio ſpūalis q̄ ꝓmittit' ſctis vita btā: ⁊ hāc nullus accepit ante xp̄i ad uentū. Alia ē ꝓmiſſio ſingularis q̄ ꝓmiſſuꝫ ē cuilibet aliqđ bonū ꝑticulare: ſicut dauid ꝓmiſſum fuit regnū: Ezechie ſanitas: ⁊ ſic de alijs. ⁊ iſtas ꝓmiſſiōes ꝯſe cuti ſunt. ⁊ de iſt' loquit' h: p ¶ Obturauerūt ora leo. Hoc hꝫ v̄itatē d danie le: vt habet' Dan. vi. ⁊ de dauid: vt pꝫ. i. Reg. xvij. ⁊ de ſamſone: Judicū. xiiij. ⁊ in hoc oñdit' victoria ſctōꝝ de aīalib' brut'. q ¶ Extinxerūt ipe. ignis. Hoc pꝫ in trib' pueris poſit' in camino: Dan. iij. ⁊ de moyſe ⁊ aaron: Nue. xi. ⁊. xvi. ⁊ in hoc oſtendit' victoria ſctōꝝ de rebus inanimatis. r ¶ Effugauerūt acie glady. i. acie hoſtiū habētiū gladios acutos. hoc freq̄nter legit' Joſue: gedeon ⁊

Margin notes (right): C · Fides raab · † Joſ. 2. a et. 6. d · An raab fu erit mere⸗ trix · † 56. diſt. c. naſci. ibi re⸗ ꝑte · D · Triplex ꝓ miſſio facta antiquis

 ꝯt dauid

C oſtēdit: vt ibi diſceret ꝗd ſibi ſperarēt. vñ ⁊ Iacobus ſuſtinē
E tiā iob audiſtis ⁊ finē xp̄i vidiſtis: q̄ſi patimini vt iob. Sȝ nō
Iaco. 5. c ſperetis finē eiꝰ. i. tp̄alia: q̄ ei aucta redierūt. Sȝ eterna q̄ in
xp̄o ꝓceſſerūt. a ❡ Alij diſtē. ⁊c̄. Augꝰ. Et i illis p̄ribꝰ ve.
teſta. quis rara fuerūt tñ exēpla patiētie: a ſanguie abel vſq̄
ad ſanguinē zacharie: quoꝝ ſāguinē di
cit dñs ab eis exigēdū qui in patrū ſuo
rū a q̄bꝰ illi occiſi ſūt iniq̄tate ꝑſiſterēt.
Et i no. teſta. nō defuerūt tp̄ali felicita
te pollētes in eo miſe̾diam dei experia
Melota mur. b ❡ In melotis ⁊c̄. Melota
veſtis de pilis cameloꝝ: vel meliꝰ eſt
aīal qđ et taxus: cuiꝰ pellis melota ƀr:
c ❡ Quibꝰ. i. q̄ꝝ ꝯuerſatione nō erat
mūdus dignꝰ: ⁊ iō ne viles habeant̄ ꝓ
tribulatiōibꝰ: vel adeo viles erāt hoi/
bus ꝙ nō eſſent digni ſtare vel habita/
re inter eos. Vel illi priores non acce/
perūt ſtatim ꝓmiſſaȝ vitā vſq̄ ad xp̄m.
Cur nō? Deo ꝓ nobis meliꝰ ꝓuit natu
rā nr̄am aſſumeret ⁊ glorioſius nobi/
ſcū exultaret. Et ſi illi tenuerunt fidē q̄
tādiu expectauerūt requiē: multo ma/
gis nos teneamꝰ q̄ ſtatim accipimꝰ.
d ❡ Cōſūmarent̄. i. requie ⁊ viſione
dei fruerent̄.

¶ exercitū accinctū gladio: vt ioſue: dauid
uerūt aciē gladij: ꝯualuerūt de a
⁊ alij multi. a ¶ vt ezechias ⁊ iob. b ¶ vt
ioſue: iudas machabei ⁊ alij.
infirmitāte: fortēs facti ſūt i bel/ b
a ¶ i ꝓlio. ¶ i fugā. ¶ inimicoꝝ.
b ¶ vt per beliā ⁊ heliſeū.
lō. Caſtra vte: ūt exteroꝝ. Accē c
¶ venientes. i. reſuſcitatos.
perunt mulieres de reſurrectiōe
a ¶ ecce quāta ꝑ fidē fecerūt: mō quāta ꝓ
fide paſſi ſūt. b ¶ i eculeo ⁊ alijs tormēt̄.
a mortuos ſuos. Alij aūtē diſtēn d
a ¶ euaſionē de manu inimicoꝝ.
ti ſūt: nō ſuſcipiētes rēdēptionē e
¶ ulla redēptione. ¶ vitā eternā.
vt meliorē inuenirēt reſurrectio f
nem. Alij vo ludibria ⁊ verbe/ g
a ¶ ꝑ hoc notat hec in eiſdē ꝑſonis fuiſſe.
ra exꝑti: inſūꝑ ⁊ vincula ⁊ carce h
a ¶ vt hieremias in egypto: ezechiel in ba
bylonia. b ¶ vt Eſaias.
res. Lapidati ſunt ſecti ſunt/tē i k l
a ¶ ꝓmiſſionibꝰ. b ¶ gladio facta.
tāti ſunt in occaſiōe glādij mor m n
¶ vt vrias ioſias. ¶ multa loca mūdi.
a ¶ vt helias ⁊ alij.
b tui ſunt. Circuierūt in mēlotis: o
¶ neceſſarijs.
in pellibꝰ caprinis. Egentes an/ p
¶ cura animi ¶ laboribꝰ.
c guſtiati afflicti: quibus dignus q r
¶ amatoꝝ mūdi. a ¶ vt matathias ⁊ ſeq̄ s
ces eiꝰ ⁊ an̄ helias ⁊ filij ꝓphaꝝ ſb iezabel.
nō erat mūduſ. In ſolitūdinibꝰ t
¶ que naturales ſūt
errantes in montibus ⁊ i ſpelun
¶ q̄ aliq̄ caſu fiūt. a ¶ tāta ꝑ fidē antiq̄
fideles opati ſūt vel paſſi ꝓ fide.
cis ⁊ in cauernis terrē. Et hi om v
¶ quod fides de eis ꝓhibuit. ¶ adhuc.
nes teſtionio fidei ꝓbati: nūc nō x
a ¶ duas ſtolas: ⁊ ſi ſingulas. ¶ plenam
corpis ⁊ aīe beatitudinē.
acceperūt rēpromiſſionē: deo ꝓ y
nob meliꝰ aliq̄d ꝓuidente: vt nō
a ¶ vt in cōi gaudio oīm maiꝰ fiat ſingulo
rum. ¶ ꝑficerent̄.
a ſinē nobis cōſūmarent̄.

Nico.de lyra

A dauid: vt ptȝ in libris Ioſue Iudi.
et Reg. a ❡ Cōualuerūt de infir.
hoc ſpāliter ptȝ ð ezechia: Eſa. xxxviij.
q̄ miraculoſe ex fide ſanatꝰ ē. ⁊ de plu/
ribꝰ alijs ꝯ credēdū ē: q: loquit̄ in plu.
rali. b ❡ Fortes fa. ſunt in bel. ⁊c̄.
i. allenigenarū. hoc ptȝ de multis: ſpe
cialit̄ aūt ð ioſue dauid ⁊ machabeis.
c ❡ Acceperūt mu. aliq̄ ꝯ male expo
nētes dixerūt ꝙ mulieres acceperūt vi
C ros ſuos reſuſcitatos: dicētes ꝙ mr̄i/
moniū ñ diſſoluat̄ ꝑ mortē ⁊ iō tenebā
tur illos reaccipe: ſȝ ꝯ eſt ꝯ ap̄lm Ro.
vij. vbi loq̄t̄ ð muliere ꝯiugata: Si mor
tuꝰ fuerit vir eiꝰ ſoluta ē a lege viri. Iō
ſciēdū ꝙ aliq̄ ſūt ſacramēta q̄ imprimūt
characterē: ⁊ talia nō reiterant̄ ſicut re
ſuſcitatꝰ nō debet iteꝝ baptizari: q: cha
racter ꝑpetuꝰ manet i aīa q̄ incorrupti
bilis eſt. Aliq̄ ſūt ſacrā q̄ nō imprimūt
Sacramenta que imprimūt caracterem characterē: ⁊ talia reiterant̄: vt ptȝ de
penitētia: q: ſi interrūpat̄ ꝑ pctm̄ mor/
tale: neceſſe ē ipſam iterari: mr̄imoniū
aūt nō imprimit characterē. ⁊ iō ſi ſol/
uat̄ ꝑ mortē viri: mulier nō debet eum
admittere ſi reſuſcitet̄: niſi iter eos ma
trimoniū iteꝝ cōtrahat̄. ideo ſic debet
expōi: Mulieres. i. matres: Accepe
rūt de reſurrectiōe ⁊c̄. i. filios ſuos
reſuſcitatos ꝑ fidē ⁊ orationē ſanctoꝝ
ꝓphetaꝝ: ſicut ptȝ de muliere ſarepta/
na q̄ ab helia accepit filiū ſuū reſuſcita
tū. iij. Reg. xvij. ⁊ de muliere ſunami/
te: q̄ filiū ſuū reſuſcitatū recepit ab he/
liſeo. iiij. Reg. iiij. d ❡ Alij aūt di.
ſūt. Oſtēſo q̄d ſancti p̄res ꝓ fide fece
rūt. hic ꝯſr̄ oſtendit̄ quid ꝓ fide ſuſtinuerūt. ⁊ diuidit̄ in du/
Diuiſio as ptes: q: primo oſtendit q̄d paſſi ſunt ꝓ fide. ſcđo quare ꝓ/
miſſiōes ſūt eis dilate/ibi: Et hi oēs. Prima adhuc in duas:
q: ꝓmo tāgūt̄ mala ab alijs illata. ſcđo mala volūtarie aſſum
pta/ibi: Circuiert̄ i melot̄. Dicit igit̄ ꝙ ꝑ fidē vniꝰ veri dei.
Alij diſtēti ſūt. i. in tormētis extēti: vt ptȝ. i. Mach. ⁊. ij. ð
ſeptē fribꝰ: ⁊ de pueris ad vbera matrū ſuſpēſis. ij. Mach.
vi. e ❡ Nō ſuſcipiētes redē. i. liberationē a p̄ñti pena.
f ❡ Vt meliorē inue. reſur. in futura gl̄ia. g ❡ Alij ve/
ro ludibria exꝑti. ſicut ptȝ de ſamſone: Iudic. xvi. ⁊ de to/
bia: Tobie. ij. ⁊ de Iob: Iob. xix. h ❡ Et verbera. hoc ptȝ
de Michea ꝓpt̄ q̄ ꝑcuſſit ſedechias. iij. Reg. xxij. ⁊ de ꝯ/
poſitis filioꝝ iſrl̄ q̄ flagellati fuerūt ab exactoribꝰ pharaonis:
Exo. v. i ❡ Inſup ⁊ vin. hoc ptȝ de Hieremia Hie. xix.
et. xxvij.

et. xxvij. de michea. iij. Reg. vl. k ❡ Lapidati ſūt. ð ptȝ ð B
naboth. iij. Reg. xxi. ⁊ de zacharia filio ioiade. ij. Paral. xx/
iiij. l ❡ Secti ſūt. ptȝ de Eſaia q̄ ex ꝓcepto reg̃ manaſſe ſe/
ctꝰ fuit cū ſerra lignea: eo ꝙ reꝓhēdebat eiꝰ facinora. ⁊ de ſe/
ptē fribꝰ machabeis q̄ ſecti ſūt i manibꝰ ⁊ i alijs corpis ptibꝰ
vt ptȝ. ij. Machab. vij. m ❡ Tētati
ſūt. vt ad idolatriā inclinarent̄: ſicut
ptȝ ð Mathathia ⁊ filijs eiꝰ. i. Mach.
ij. ⁊ de eleazaro. ij. Mach. vi. ⁊ de ſe/
ptē fribus. ibidē. vij. n ❡ In occiſi.
⁊c̄. ſ. q: nolētes ꝯſentire idolatrie gla
dio ꝑcuſſi ſunt: vt ptȝ. ij. Mach. v. et
vi. o ❡ Circuierūt i me. Hic ꝯſr̄
oſtēdit q̄d paſſi ſūt ꝓpt̄ fidē i malis vo
lūtarie aſſūptis: ⁊ reducunt̄ ad tria. ſ.
ad exteriorē cultū: ⁊ q̄tum ad ꝯ dicit:
Circuierūt i melot̄: melota aūt ē ve/
ſtis facta ð pelle taxi q̄ hirſuta ē ⁊ de/
formis: ⁊ i tali habitu q̄tum ad aliq̄d
deſcribit̄ helias. iiij. Reg. i. ⁊ Iohes
baptiſta: Mat. iij. ſcđo reducūt̄ ad ꝑ/
ſone ſtatū. ⁊ q̄tū ad ꝯ dicit: p ❡ Egē
tes. qđ ſpālit̄ ptȝ i helia q̄ in neceſſita
te paſtꝰ ē a coruis ⁊ a muliere vidua.
iij. Reg. xvij. q ❡ Anguſtiati. hoc
ptȝ de helia fugiēte iezabel. iij. Reg.
xix. ⁊ ð dauid fugiēte ſaul. i. Reg. xxi.
⁊. ſ. vſq̄ ad finē primi libri. ⁊ abſalō.
ij. Reg. xv. r ❡ Afflicti. labore cor/
pali: vt hr̄ de helia q̄ laſſus obdormi/
uit ſup iunipeꝝ. iij. Re. xix. s ❡ Qui
bꝰ dig. ⁊c̄. ꝑ ꝯ eñ ꝙ fugiebāt a ſocie/
tate alioꝝ: patet ꝙ hoies mūdani non
erāt digni ſocietate illoꝝ: ꝓpt̄ culpam
mūdialē. tertio reducūt̄ ad locū ⁊ q̄tū
ad ꝯ dicit: t ❡ In ſolitu. ⁊c̄. Spelū
ca ē foſſa facta ꝑ artē. Cauerna vo ꝑ
naturā vel ex aliq̄ accidēte: ſicut de corro
ſione aq̄rū vel hmōi: talia aūt loca in/
habitabāt p̄res antiq̄ vt eēnt i loco ap
to diuine cōtēplationi: ꝓpt̄ qđ p̄s. i.
Phus. Politicoꝝ poſtq̄ ꝓbauerat hoiem eē
aīal ciuile: ſb iūxit ꝙ ille q̄ refugit cōez
habitationē hoīm: vel ē beſtia vel me
lior hoīe: q: ſi hō refugiat ꝯ ꝓpt̄ mali/
ciā ſuā nō poteſt cū alijs cohabitare ꝓ
pter defectū ſuū i moribꝰ cadit a digni
tate hūana in vitā beſtialē: ſi aūt refu/
giat cōitatē hoīm vt liberiꝰ vacet cōtē
plationi diuine: excedit cōem ſtatū ho
minū. ⁊ ē q̄ſi deꝰ iter alios hoies ꝯm
phm̄. v ❡ Et hi oēs. Hic ꝯſr̄ oſtē/
dit ap̄ls quō ⁊ q̄re ꝓmiſſiones ſūt eis
dilate. d. Et hi oēs te. ⁊c̄. vt ptȝ ꝑ ꝓ/
dicta exēpla. x ❡ Non accepe. re.
glo. eter. ⁊ ſubdit cām. d. y ❡ Deo
ꝓ no. meliꝰ aliquid ⁊c̄. i. ad ꝑfecti/
onē gl̄ie ducerent̄ ſine nobis. ex ꝯ eñ
ꝙ p̄res vete. teſta. in limbo exiſtētes
ſimul venerūt ad gl̄iam ꝑ xp̄m cū aliq̄/
bus ad nouū teſtamētū ꝑtinētibus: ſu
it maius gaudiū vtroruq̄. ❡ Notan
Nota errorem dū ꝙ aliq̄ ex hoc loco acceperūt occa
ſionem errandi: dicentes ꝙ nullus in/
trabit ad gloriam: niſi poſt finalem reſurrectionem. Sed hoc
eſt contra apoſtolum dicentē. ij. ad Coꝝ. v. a. Scimus enim
q̄m ſi terreſtris domus noſtra huius habitationis diſſoluat̄
ꝙ edificationē habemus ex deo domū non manufactam: ſed
eternam in celis. Ex quo patet ꝙ anima a corpore ſeparata
ſtatim recipit̄ in gloria niſi ꝓpter debitum alicuius pene tem
poralis retardet̄: propter quod cōſūmatio glorie de qua loq̄/
tur hic apoſtolus poteſt referri ad ꝓmium eſſentiale: ⁊ ſic nō
habuerūt eā patres veteris teſtamenti ſine nobis: q: nō ha/
buerūt eā ante nouū teſtamētū. vel pōt referri ad corpis ſtolā
q̄ nō dat̄ generaliter niſi poſt vniuer ſalē reſurrectionē: q̄uis
aliq̄bus data ſit ante ex ſpeciali priuilegio. ⁊ hoc mō patres
veteris teſtamēti ſiīr nō cōſūmant̄ in gloria ſine nobis: q: ſiī
cū ve. te. ⁊ noui ſimul accipiēt gl̄iam corporis.

A ¶ In caplo.xi. vbi dicit in poſtilla: Fides eſt ſubſtantia. Ad cuius intellectum ſciendum.

Additio.j. Ad vlteriorē declarationē quēdā q̄ in hoc ca. ꝯtinent. Pret illa q̄ ꝺ habent. In poſtilla q̄dā vident addēda. Et p̄mo circa ꝺ qꝺ dr: Fides ē ſbſtantia ſperādaꝝ reꝝ ⁊c. ¶ Circa qꝺ attēdendū ꝙ lʒ expoſitio poſtil. de hac diffinitiōe ſeu deſcriptiōe fidei quā aplſ ponit: ſit ſatis vera ⁊ videt̄ eſſe ſumpta a ſctō Tho. ſcda ſcde. q. iiij. arti. j. in corpe q̄ſtionis. Exponant̄ tn̄ etiā hec ꝟba apli ſm alios ſic: vt cū dr: Fides ē ſbſtātia ſperādaꝝ reꝝ. intelligat̄ cā ſbſiſtendi in nobis ꝑ res ſperādas: q̄ q̄dē ſunt bona futura. q̄ rōnabiliter ab hoīe ꝟtuoſo ſperari debēt. ſ. btitudo q̄ ab oībus ē appetenda. vn̄ in hoc ꝙ dicit: Sperādaꝝ reꝝ: excludunt̄ res ſperate q̄ tn̄ nō ſunt ſperāde. ſicͭ ſunt bona mūdana ſeu tpalia q̄ nō ducūt ad verā btitudinē. Bona āt ad verā btitudinē ꝑtinētia ſubſiſtūt in nobis ꝑ ſpem q̄ a fide generat̄: vt in glo. Mat. j. Et ſic cū dicit: Subſtātia ſperādaꝝ reꝝ. ꝑ li ſbſtantia intelligit̄ cā. ſ. fides q̄ ſpem cauſat. cū āt dr: Argumentū nō apparentiū. ꝑ argumentū intelligit̄ ꝓbatio. ꝑ fidē eñ eſt in nobis q̄dā ꝓbatio reꝝ nō apparētiū. ſ. q̄ de ſe nō hn̄t euidentiā: ſʒ ꝑ fidē ꝑ quā in nobis cauſat̄ aſſenſus de inuiſibilibꝰ ſperandis ſicͭ argumentū oñdit ꝯcluſionē in ſcibilibus. ¶ Cōſeq̄nt̄ circa hoc qꝺ dr: In hoc eñ ꝯſecuti ſunt teſtioniū ſenes. Notādū ꝙ cū aplſ loquit̄ hebreis q̄ꝝ cōis ſtatꝰ ppli q̄diu legē obſuabat ſp in ꝓſpitate fuit. ⁊ cū a p̄ceptꝭ dei declinaſſet in mltas aduerſitates incidebat: ſicͭ pʒ in hiſtoriis cōibus veterꝭ legis: put in p̄ma ſcde. q. xcix. arti. vi. in rn̄ſione ad tertiū argumētū declarat̄. iō in p̄mitiua eccl̄ia hebrei ad fidē ꝯuerſi: ſicͭ legalia obſuāda ex primeua ꝯſuetudine inclinabant̄ credētes ip̄a eſſe neceſſaria cū fide xp̄i ſic eſtimabāt ꝙ ad iuſticiā fidei debebāt ſeq̄ aliq̄ p̄ntia ⁊ viſibilia bona: ⁊ ſp̄aliter redēptio coꝝ a captiuitate gētiū. vn̄ ⁊ poſt paſſionē xp̄i q̄dā ꝺ diſcipulꝭ nōdū ꝑfecte docti dicebāt: Luc. xxiiij. c. Nos ſperabamꝰ ꝙ ip̄e eſſet redēpturus iſrl̄. ⁊ iō apꝺ hebreos ponere totū p̄miū fidei in bonis futuri ſeculi: q̄ oīno in hac vita nō habent̄ nec ad plenum vident̄. erat eis duꝝ ad credendū. vn̄ aplſ hūc errorē intendēs ab eis excludere. dicit: In hoc eñ teſtimoniū ꝯſecuti ſunt ſenes. ſ. in hac fide q̄ eſt de rebus ſperādis vt iā dixerat: nō de rebꝰ viſis ſeu iā adeptꝭ ſeu in primo adipiſcēdis. Cōſecuti ſunt in teſtimoniū. ſ. iuſticie a ꝺo. Senes. i. antiq̄. Ad qꝺ ꝓbādū. ſ. ꝙ fides meritoria ꝓprie ſit ꝺ rebus ſperādis ⁊ nō adeptis inducit exēpla. ⁊ p̄mo ponit vnū exēplū de fide: q̄ eſt de rebꝰ nō ſperādis ſʒ iā exiſtētibus. ⁊ ꝺ cū dicit: Fide intelligimꝰ. ſcꝺo ponit plura exēpla de fide q̄ eſt de rebꝰ ſperādis ibi: Fide plurimā hoſtiā. ¶ Circa primū dicit ſic: Fide itelligimus aptata eſſe ſecula ꝟbo dei. Ad qꝺ ſciendū ꝙ credere mundū eſſe a deo creatū: put Gen̄. j. dr: lʒ ſit fides vera: nō eſt tn̄ ſperādaꝝ reꝝ: ſʒ eſt de rebꝰ iā exiſtētibus: iō ꝑ iſtā fidē ſolā nō legit̄ aliq̄s teſtimoniū iuſticie fuiſſe ꝯſecutus: ſʒ ꝑ fidē de rebus ſperādis. vn̄ notāter dixit: Fide itelligimus. nō aūt dixit: Fide credimꝰ hec. q. d. hec fides ꝑ quā mūdus credit̄ fuiſſe creatus a deo in q̄ non includit̄. aliq̄d ſperandū nō legit̄ cōmendari in ſacra ſcriptura ſicut aliq̄s dicat̄ iuſtus eo ſolo ꝙ credit mundū a deo eſſe creatū: ſʒ fides illa q̄ de rebꝰ ſperādis eſt ſpe in ſcriptura cōmēdat̄: put pʒ ꝑ exēpla ꝯn̄r inducenda. Et p̄mo de abel q̄ cōmendatur in ſcriptura tanq̄ iuſtus dupl'r. Primo ꝑ acceptionē muneꝝ ſuoꝝ. cū de eo dr Gen̄. iiij. a. Reſpexit dn̄s ad abel ⁊ ad mūe. eiꝰ. Scꝺo ꝑ hoc ꝙ deꝰ poſt mortē dr audiſſe clamorē ſanguīs eiꝰ: Gen̄. iiij. ⁊ de ꝺ qꝺ dicit ꝙ defūctus adhuc loquit̄. ſ. clamādo de terra. ſcꝺo ponit exemplū de enoch q̄ cōmēdat̄ in ſcriptura tāq̄ iuſtus ꝑ trāſlationē eius ad deū. Ex q̄bꝰ duobꝰ exēplis aplſ intēdit oñdere ꝙ ꝑ fidē de rebꝰ ſperādis: ⁊ nōdū adeptis antiq̄ ꝯſecuti ſunt teſtioniū iuſticie fidei: eo ꝙ p̄dicti nō legunt̄ aliqꝺ opꝰ meritoriū feciſſe: niſi ꝙ crediderūt verā fidē de ſperandis. Et ſi ꝯ p̄dicta dicat̄: vn̄ habet̄ ꝙ abel credit aliq̄d ſperādū. ſilr ⁊ enoch cū ſcriptura nihil circa hoc dicat de eis. Ad quā tacitā q̄ſtionē rn̄det dicens: Sine fide aūt ipoſſibile eſt placere deo. Ū̄n q: p̄dicti duo legunt̄ placuiſſe deo: vt pʒ ꝑ p̄dicta. ſequit̄ ꝙ habuerūt fidē ſʒ nō de rebus adeptis cū talia nō legunt̄ habuiſſe in hac vita: ḡ de rebꝰ ſperādis qꝺ eſt intentū. Sʒ ꝯ hoc adhuc poſſet quis dicere. vn̄ habet̄ ꝙ ſine fide ipoſſibile ē placere deo. Ad qꝺ rn̄det: Credere eñ oportet accedētē ad deū: q: ē: ⁊ inq̄rētibus ſe remunerator ſit. ¶ Pro q̄ ſciēdū ꝙ naturalꝭ rō dictat hoī ꝙ alicui ſuꝑiori ſbdat̄ ꝓpꝭ defectus: q̄s in ſeip̄o ſentit: in q̄bus eget adiuuari ⁊ dirigi q̄ apꝺ hoīes dr deꝰ: puꝫ ſcꝺa ſcde. q. lxxxv. Ex q̄ ſequitur ꝙ ſi q̄s ad veꝝ deū accedere intendit: oportet ꝙ credat ip̄m deū eſſe ſuꝑiorē illo ad quē accedere intendit: ⁊ ſic verificatur illꝺ: qꝺ accedentē ad deū oportet credere: q: eſt: oportet etiam ꝙ accedēs ſperet ab illo adiuuari ⁊ dirigi in futuro: alās fruſtra ad talē ſuꝑiorē accederet: ⁊ ſic verificat̄ ꝙ oportet accedētē ad deū credere: ⁊ ꝙ inq̄rētibꝰ ip̄m. ſ. deū remūerator ſit. Ex q̄bus ꝓbat̄ ꝙ abel ⁊ enoch q̄ iuſticie teſtimoniū ꝯſecuti ſūt fidē habuerūt de deo ꝑ quā ſperauerūt ab eo remūerari quā remunerationē in hac vita nō habuerūt: qꝺ ē intētum apli ad fundādā diffinitionē: ſeu deſcriptionē ſuā ſupradictā. Sʒ q̄rēdū videt̄ cū iſta ꝟba apli. ſ. Sine fide āt impoſſibile ē placere deo: ⁊ credere oportet accedentē ⁊c. cōiter ꝑtineāt ad fidem. de q̄ agit̄: quare interpoſuit illa ꝟba inter teſtimonium abel ⁊ enoch. ⁊ teſtioniū noe ⁊ ſeq̄ntiū. Debuiſſet eñ vel p̄ponere illa ante oīa teſtimonia antiq̄ꝝ vl' poſtponere ea poſt oīm fideliū teſtimonia. ¶ Ad qꝺ dicēdū ꝙ rō eſt: q: in duobus ſolꝭ primis. ſ. abel ⁊ enoch nō legit̄ expꝛiſſe aliq̄ fides de re ſperāda. ⁊ iō ꝓbat eā ꝑ rōnē. In alijs ꝟo. ſ. noe ⁊ ſeq̄ntibus inuenit̄ clarius fides de re ſperāda: vt pʒ in oībꝰ ſeq̄ntibꝰ. Et p̄mo de noe q̄ diluuiū futuꝝ credidit: ⁊ ab eo eripi ꝑ arcā iuxta diuinā reuelationē: ⁊ ſic habuit fidē manifeſtā de rebꝰ ſperādis ⁊ nōdū adeptis. Itē habet̄ de abraā ⁊ alijs qui ſequunt̄ in q̄bus inuenit̄ fides de rebꝰ ſperādis: vt pʒ intuēti ꝑ ſingula. Et exponant̄ cetera vt in poſtil. vſq̄ ibi: Et alijs ꝓphetꝭ q̄ ꝑ fidē vicerūt regna opati ſūt iuſticiā. ¶ Circa qꝺ attēdendū ꝙ fides āntiq̄ꝝ q̄ māifeſtata fuit ſeu ꝯfirmata in veteri lege: ꝑ miracula ſbuertētia aduerſarios corpalit̄ ⁊ liberātia ppl'm dei vt in egypto ⁊ in mari rubro: ⁊ hmōi in noua lege potius fuit oñſa vt plurimū ꝑ mirabilē patientiā ſctōꝝ in cruciatibꝰ acerbiſſimis ⁊ aſſiduis ꝑſecutiōibꝰ: ſm q̄s vere dicunt̄ martyres. i. teſtes fidei: quā q̄dē differētiam iter āntiq̄s ⁊ nouos videt̄ ꝺ innuere aplſ q̄ de āntiq̄s dicit: Qui ꝑ fidē vicerunt regna ⁊c. obturauerūt ora leonū. Que oīa vſq̄ ibi: Alij ꝟo diſtēti excluſiue ꝑtinēt ad ſtatū āntiq̄ꝝ: vbi oīa iſta ⁊ plura ſilia leguntur: ⁊ ſic in illo ſtatu vt plurimū teſtimoniū fidei accipiebat̄ ex victoria fideliū ⁊ liberatiōe ppl'i dei viſibiliter ⁊ miraculoſe factꝭ. Et hoc teſtioniū ꝓprie ꝑtinebat ad illū ſtatū: q̄ ꝓpter eius impfectionē ꝑ ꝓmiſſiōes tpales deducebat̄ ad obſuantiā p̄ceptoꝝ: vt in prima ſcde. q. xcix. ar. vlt. in corpe q̄ſtionis. vn̄ ⁊ pplſ ille cōpat̄ puero ſb pedagogo exiſtēti: vt pʒ Gal. iij. Et iō ſi principales p̄res antiq̄ teſtamēti: vt p̄riarche moyſes ⁊ hmōi: tpalia oīa ꝯtempſiſſent nō haberet locū ip̄oꝝ doctrina. Ū̄n oportebat apud ppl'm illū q̄ talia bona p̄cipue eſtimabat: ꝙ coꝝ doctores tanq̄ bona magna illa eſtimantes ſic tpalibus bonis publice adhererēt: vt de eis ꝓmiſſiones alijs facerēt: ſicut magiſter pueroꝝ munuſcula puerilia q̄bus pueros intēdit ꝓuocare ad aliqꝺ ꝟtuoſum opus faciendum: illa aſſerit eſſe magna ⁊ maxie deſiderabilia: vt ꝑ ea deducantur ad opa ꝟtuoſa. Et iō deus q̄ oīa ſuis tpibꝰ ⁊ locis ſuauitꝰ diſponit p̄tibꝰ illiꝰ tpis bona tpalia cōit̄ p̄ſtabat q̄ſi in p̄miū meritoꝝ: vt ex talibus iduceret ppl'm ad obſuantiā p̄ceptoꝝ que erāt in ſuis effectibus potiora. Et āt aplus in p̄dictꝭ ꝟbis. ſ. cū dixit: Per fidē vicerūt regna. loquat̄ de p̄ribus ſeu de iuſtis veterꝭ teſtamēti: pʒ māifeſte ex plano ſenſu lr̄e. Cum eñ dixiſſet: Quid adhuc dicā de gedeō: dauid: ſamuel ⁊ alijs ꝓphetis imediate ſbiūxit: Qui ꝑ fidē vicerūt regna: vbi manifeſtū eſt ꝙ illud relatiuū qui refert̄ ad ꝓphas ⁊ alios ſupradictos q̄ oēs ſunt de antiq̄ teſtamēto. Si aūt ꝯ hoc arguatur ꝺ dauid fugiente a ſaul ⁊ abſalō. Dicenduꝝ ꝙ dauid de vtroq̄ aduerſantiū p̄dictoꝝ tenuit victoriā manifeſte in hac vita. Si aūt de helia arguat̄: dicendum ꝙ nō eſt trahendus in exemplū: q: fuit vnus tm̄. ⁊ hirundo vna ſm Ph̄m. j. Eth̄. nō facit ver: nec docuit ppl'm vt ꝓſpera mūdi deſpicerēt: ſʒ vt ab idolatria declinarēt. Et q: erat in regiōe decē tribuū vbi omnes erāt idolatre: iō oportuit eū fugere a ꝯſortio coꝝ. De eſaia āt ⁊ machabeis nō pōt ſumi argumentū: cū ꝑſecutiōes coꝝ non legant̄ in autētica ſcriptura. vn̄ māifeſtū eſt ꝙ in ſupradictis aplſ loquit̄ de iuſtis qui fuerunt ſub veteri teſtamento. De his aūt q̄ ſub nouo teſtamēto fuerūt ſbdit: Alij ꝟo diſtēti ſūt nō ſuſcipientes redemptionē. vn̄ bn̄ dicit: alij ꝟo. vt denotet ꝙ iſti de q̄bus loquit̄ ſūt ſub alio teſtamēto. ſ. nouo: quoꝝ q̄plurimi p̄ſertim in primitiua eccl̄ia in q̄ ꝑſonaliter erat aplſ. Nō inuenerūt redemptionē. ſ. corpalē. Ut meliorē inuenirēt redemptionē. ſ. ſp̄ualē. de iſtis ꝓprie dr: Lapidati ſunt: ſecti ſunt: in occiſione gladij mortui ſunt: egentes: anguſtiati: afflicti: oīa eñ iſta ꝯtigerūt ſctis in primitiua eccl̄ia. ſequit̄: Quibus dignus nō erat mundus. qꝺ pōt dupliciter exponi. Uel quia mundus nō erat dignus. i. mundani vt tales haberent in ꝯſortio. Uel q: illis ſanctis mūdus nō erat dignus. ſ. mundana: ſm illꝺ ad Gal. vi. d. Mūdus mihi crucifixus ē ⁊ ego mūdo. ¶ Si āt queraf ratio dicte differētie iter vtrūq̄ ſtatū

Fidei diffinitio

Fide meritoria

Heb. 11. b

Fides vtri quoꝝ

Phus

E ecclesie.s. antiquū et nouū. Dicēdū q duplex est: vna.s.q ptē fuit tacta: et sumitur ex diuersitate populoꝝ sub diuersis statibꝰ pdictis existētiū: primi eni erāt impfecti: et ideo p bona tēporalia et visibilia ducebantur. Alii vero pfecti qui cōtemptis terrenis potius spiritualia desiderabāt: iuxta illud apli ad Phi lip.iii.c. Que retro sūt obliuiscēs ad anterioꝛa me extēdo: alia vero rō pōt sumi ex pte pcedētiū: illi vero nondū pfecti sequebāt vestigia moysi et alioꝝ patrū qui superādo vincebant hostes zc. Isti vero vestigia xpi qui patiēdo et moriēdo vincunt hostes. vnde de antiquis pprie dicit: Vicerūt regna: qꝛ vicerūt egyptū/chananeū/idumeū et hmōi: q sūt regna particlaria. Noui vero pprie dicuntur vincere nō solū regna sꝫ mūdū. iuxta illud.i. Joh.v.a. Hec est victoria q vincit mūdū fides vr̄a. Cuius rō est: Nā ille iustus qui tormēta mūdi vsqꝫ ad mortē patiendo imobiliter in fide manet: nō solū vnū regnū vl plura vincit sed mūdū. Nō eni mūdus ꝯgregatus amplꝰ posset facere cōtra vnū hoiem q ipm multipliciter torquere et interficere. et iō sancti: qui ista sustinuerūt sub fide totū mūdū vicerūt: superādo oia q mundus cōtra illos posset facere. Et ideo summus magister huiꝰ historie noue: Luc.xii.a.di. Ne terreamini ab illis qui occidūt corpus: et post hoc nō habent amplius quid faciāt. Sed antiqui q hmōi doctrinā nō habuerūt verbo nec exemplo: licet p fidē vicerūt regna aliqua: vt dictū est: nō tn̄ mūdū vicerūt: qꝛ forte si plura regna fuissent cōgregata cōtra eos nō potuissent ea vincere sicut illa pauca. vnde notanter dicit de antiquis: Per fidē vicerūt regna: nō mūdū: sed de nouis dicit: Hec est victoria q vincit mundū fides vestra: et de ista materia dictū fuit in addi. sup Psal.lxxvi. super illud verbū: Hec mutatio dextere excelsi. Cōsequēter cōcludens apostolus primū principale intentum suū dicit: Et hi omnes testimonio fidei pbati inuenti nō acceperūt repromissionē zc. quod intelligit sm Glo. de plena beatitudine corporis et anime: quā sancti cōiter nō accipiunt vsqꝫ ad finem mūdi: vel de beatitudine anime tn̄ quo ad priores qui nō acceperunt statim vitam repromissam eternam vsqꝫ ad christum. Ex quibus omnibus bene cōsideratis patet q ratio fidei in bonis sperandis et inuisibilibus cōsistit: non autē in bonis in hac vita visis seu iam adeptis: prout quidam hebreorum estimare videbantur: quod fuit intentum principale huius ca. prout dictum est in precedentibus. ¶ In eo.ca. vbi dr in postil. Videt etiā alicui q deū esse nō sit creditur.

¶ Additio.ii. Deū esse pprie loquēdo nō est articulꝰ fidei: sꝫ pambulū ad articulos. Fides eni psupponit cognitionē naturalē: sicut gratia naturā: et pfectū pfectibile.

Replica. In ca.xi. Burg. facit lōgā digressionē: in qua inter cetera ponit differētiā inter sanctos noui et veteris testamēti p agere sm fidē et pati: sic q antiqui fuerūt i sphera actiuoꝝ: noui in sphera passiuoꝝ. allegat Burg. ad id qd dixit circa pō. Docet meus ad bñm. primū: sed hoc ibi correctū est. vide correctionē ibidē zc.

Glo. ordi.

E Ideoqꝫ et nos. Ca.XII Post fidei cōmēdationem ad illud qd inceperat reddit: exhortās eos ad patiētiā pluribus modis: et pcipue ipīus xpi exemplo. b ¶ Nubē testiū.i. multitudinē sanctoꝝ q testes sūt fidei: q vt nubes exemplo sui in estu tribulationū nos refrigerāt: et doctrinis cōpluūt. c ¶ Qui ppo.si gau. Sic nos pposito nobis eterno gaudio: pꝰ habita cōfusione debemꝰ currere: vel p posito sibi gaudio tpalis regni: qꝛ voluerūt eū turbe rape vt facerent regē:

Joh.6.b Eph.4.f Col.3.a 1Pe.2.a

qd noluit: qꝛ erat via hūilitatis. ¶ D. iesus sustinuit crucē: debet vos anima re: qꝛ etiā hoc minus q cōtradictionē: Quasi: Aspicite iesū q sustinuit crucē. Recogitate eni vt sequamini. ¶ August. Oia terrena bona contēpsit xps: vt i illis nō quereret felicitas. Oia terrena mala sustinuit: vt in his nō timeret infelicitas. Natꝰ eni de matre: que quis a viro intacta cōceperit sempqꝫ intacta pmanserit: fabro tn̄ despōsata fuit: in quo et oia carnalis nobilitatis tumorē extinxit. Natus ē etiā in ciuitate bethleē q iter oēs iudee ciuitates erat exigua: noluit igit quēq de terrene ciuitatis sublimitate gloriari: paup etiā factus est cuiꝰ sūt oia ne de terrenis diuitiis quisqꝫ extolleret. Noluit rex ab

Que xpus fecit

hoibus fieri: qꝛ hūilitatis viā ostēderat miseris. Esuriuit qui oēs pascit. Sitiuit q ē fons sitientiū. Fatigatꝰ ē ex itinere qui viā fecit nobis in celū. Obmutuit et obsurduit p quē mutꝰ locutus est: et surdus audiuit. Vinctus est q infirmitatū vincula soluit. Mortuꝰ est qui mortuū suscitauit. Amore itaqꝫ eius sitis patiamur. Tūc eni lex impletur dū nō cupiditate rerum temporaliū

Joh.4.a

a Ideoqꝫ et Ca.XII a ¶ etiā. ¶ quia isti sustinuerūt.

nos tantā habētes b a ¶ in exēplū fidei et operā

b impositā nobis nūbem testium ¶ post. ¶ vel renūciātes peccatis que vndiqꝫ circūueniunt.

a ¶ pctōꝝ qd iam est: vel tediū qd fit p tribulationem. ¶ qd circūstat et iminet: etiā si nōdum insit.

deponētes omne pondus et cir c d a ¶ succisi et expediti. b ¶ sine dubitatiōe

cūstans nos pcīm p patiētiā cur e ¶ qd est ppositū nobis ¶ martyrii.

ramꝰ ad ppositū nob certamen: f ¶ qꝛ tātus est dator fidei: currere debemꝰ: et qꝛ idem cōsumat plena beatitudine: et qꝛ ipse idem passus est.

aspiciētes in auctorē fidei: et cō g e summatorē iesum: qui pposito i ¶ eterno ad qd p passionē itur.

sibi gaudio sustinuit crucem cō k ¶ neglecta verecūdia humana. ¶ ideo.

fusione cōtēpta: atqꝫ in dextera l sedis dī sedet. Recogitate eī eū m

Nico. de lyra

Ideoqꝫ zc. Postqꝫ aplus cōmēdauit fidē p Ca.XII quā mēbra vniunt capiti: et posuit multa exempla fidei: hic ꝯsr hortat ad ostēdendū fidē p opa exteriꝰ q tenent interiꝰ. Et diuidit in duas ptes: qꝛ primo ondit q̄lr se debent habere circa mala. scdo qualiter circa bona ca.se.ibi: Charitas fraternitatis. ¶ Circa primū sciendū q duplex est malū.s. culpe et pene: et ideo primo ondit qualiter se debet habere circa mala pene tolerāda. scdo qualiter circa mala culpe vitāda/ibi: Propter qd remissas. Prima i tres: qꝛ primo inducit ad tolerādū malū pene exēplo antiquoꝝ. scdo exemplo xpi/ibi: Aspicientes. tertio auctoritate scripture/ibi: Et obliti estis. Circa primū sciendū q sancti dicunt testes dei: qꝛ facto et verbo

Diuisio

Duplex malum

Sancti testes dei

Nico. de lyra

et verbo glificat deus p eos: sm qd dr Esa.xliii.a. Vere vos estis testes mei dicit dñs: Cōgregatio etiā sctōꝝ dicit nubes ppt vite fastigiū et doctrine stillicidiū et cōcupiscētie refrigeriū: ppt qd dicit Esa.lx.b. Qui sūt hi q vt nubes volāt: ppter qd aplus de sancti patribꝰ p exēpla eorū nos mouētibꝰ ad tolerantiā maloꝝ: vt pz p pdicta dicit sic: Ideoqꝫ et nos. posteriores. b ¶ Habētes tātā zc.i. ꝯgregatione fideliū sctōꝝ exēplo suo nos exhortantiū. c ¶ Deponētes oē po. i. tū ad pctm ppetratū. d ¶ Et cir. zc. i. tū ad occasiōes peccādi. e ¶ Per patiētiā cur. nō solū mala illata sustinēdo: sed etiā volūtarie assumēdo. f ¶ Ad ppositū no. cer. hoc certamen est iustitia dei: de quo scribitur Eccl.iiii.d. Vsqꝫ ad mortē certa p iustitia. g ¶ Aspiciētes. Hic inducit ad idē exēplo christi qd debet magis nos mouere ad patientiā. qꝛ ipse agnꝰ innocens pro nobis passus est. Dicit igit: Aspicientes. oculo cordis attēte cōsiderando. h ¶ In auctorē fidei et cōsū. iesum. dicit eni auctor fidei inqtū deꝰ: ipsam fidē infundendo. dicit etiā auctor fidei inqtū homo: ipsam fidē pdicando: dicit etiā cōsumator ipsius: fidē per miracula cōfirmando et fidei pmiū reddēdo. i ¶ Qui pposito sibi gau. sustī. crucē. gaudebat eni in superiori pte anime ppter impletionē volūtatis paterne: et ex fideliū redēptiōe et ex sui corporis ppinqua glificatione. k ¶ Cōfusione cōtē. qꝛ mortē maxime cōfusibilē volūtarie sustinuit. Cōfusio aūt apparet ex quatuor. primo ex loco: qꝛ i ciuitate celebri. scdo ex tpe: quia passus est in festo paschali qñ oēs de terra cōueniebāt in hierusalē. tertio rōne societatis: qꝛ inter latrones passus ē: quarto rōne pcedētis honoris. Opposita eni iuxta se posita maiora et minora videntur: vt dicit.i. Elenco. et ideo ex honore q ei exhibitꝰ fuerat in hierlm in die palmaꝝ maior fuit ꝯfusio passiōis quasi imediate sequētis: et qꝛ q se humiliat exaltabit. iō sequit: l ¶ Atqꝫ in dex. zc. qꝛ ꝯsiderans dñice passiōis nō valet solū ad patiētiā in aduersis: sꝫ etiā ad pseuerantiā q plus ostēdit: qꝛ respicit diuturnitatē mali: et dilationē boni pmissi. ideo dicit. m ¶ Recogitate eni eū q talē zc. in verbis cōtumeliosis: sm qd habet Matth.xi.c. Ecce homo vorax et potator vini zc. et iterum Matth.xxvii.e. Vach qui destruis templum dei et in tri. zc. subdit causam ad quid valet ista consideratio, dicens:

Cōfusio christi

Phari.

Vt nō fati

A ꝙalitā ſʒ charitate illiꝰ q̄ ꝑcepit ſidē q̄cūq̄ ꝑcepit. a ¶ Defi/ cientes ⁊c. Deficere eſt timore tribulationis fidē negare.
¶ Itē nō debetis deficere: q2 eſtis obliti vos ꝯſolationis. q. nō debetis obliuiſci. b ¶ Omē filiū. Aug⁹. Etiā vnicū ſi/ ne pctō. Si ḡ exceptus es a paſſione flagelloꝝ: exceptus es a nūero filioꝝ. Unicus ille de p̄ris ſub/ ſtātia natus equalis patri i forma dei verbū quo facta ſūt oīa: nō habebat vbi flagellaret. Ad h̄ aūt carne induꝰ eſt vt ſine flagello nō eſſet. Qui flagel/ lat vnicū ſine pctō relinquit adoptatuʒ q̄ ē cū pctō. Unicus ſine peccato: nō tñ ſine flagello: exemplū nobis ꝓpoſuit i paſſionibꝰ ſuis. nō ergo turbari debe/ mus cū aliq̄s ſctūs grauia ⁊ indigna ꝑpetit ſi obliti nō ſumꝰ q̄ ꝑtulerit iuſtus iuſtoꝝ: ſctūſq̄ ſctōꝝ. Et attēde hic iuſti/ ciā ⁊ miſcdiam dei. Juſticia ē in eo ꝙ flagellat. Miſcdia vero i eo ꝙ recipit. c ¶ Quis eſt fi. ⁊c. Aug⁹. Dat diſci/ plinā vt nō auferat miſcdiam. Cedit ꝯ/ tumacē vt reddat hereditatē. Si ꝓmiſ/ ſa patris bñ agnouiſti: nō timeas fla/ gellari ſʒ exheredItari. Curre ſub ma/ nu p̄ris flagellātis: q2 dū flagellat eru/ dit ad hereditatē. Noli eē iniq̄ ſenſu et puerili vt dicas: plꝰ amat pater meus fratrē meū cui ꝑmittit facere q̄cq̄d vult q̄ me: q2 ſi me mouero ꝯ iuſſionē eius flagella inuenio. Potiꝰ gaude ſb flagel lis: q2 tibi ſeruat hereditas. ¶ Chryſ. Attēde ꝙ nō ait: Oīs q̄ flagellat filiꝰ eſt. Sʒ oīs filiꝰ flagellat: aliter enī nul lus recipit. d ¶ Ergo adul. Nota nō iure vocari patrē q̄ ex adulterio ge/ nuerit: q2 ab eo geniti nō dicunt filii le gitimi. e ¶ Reuerebamur. Reue/ reri ē cū timore honorē impēdere.
f ¶ Et illi q̄. Itē alia rō q̄re obtēperā dū deo ē. Uel g ¶ Ad id qd̄ vtile. ſcʒ in recipiēdo ſanctificationē.
h ¶ Diſciplina. q̄ grece pedia: ē eru ditio ꝑ moleſtias quando ꝓ pctīs ſuis mala q̄s patit vt corrigat q̄ hic intelli/ git. Eſt ⁊ diſciplina q̄ ſcia dr: ⁊ a diſcē/ do nomē accepit: ⁊ grece epiſtemō dr:

Nota — B — παιδεία — ἐπιστήμη

Manus

Nico.de lyra

a ¶ Ut nō fatige. ani. veſtris deficiētes. ꝓpter qd̄ dicit Greg. Si paſſio chriſti ad memoriā reuocet: nihil tā durū ē qd̄ nō equo aīo toleret: ⁊ red dit cām huiꝰ dicēs: b ¶ Nōdū ei vſ q̄ ad ſang. i. vſq̄ ad ſanguinis effuſi onē. Reſtitiſtiſ aduerſus peccatū repu/ gnātes. c ¶ Et obliti eſtis. Hic ꝯ/ ſequēter inducit ad tolerādū malū pe/ ne ꝑ auctoritatē ſcripture: ⁊ diuidit in tres: q2 primo ponit auctoritatē. ſcdo ſenſum ipſius / ibi: In diſciplina. tertio ex iſtis arguit / ibi: Qz ſi extra diſcipli/ nā. ¶ Circa primū arguit eos: q2 vide bant obliuiſci ſcripturā vete. teſtamē/ ti in qua erāt nutriti. dicens: Et obli/ ti eſtis cōſolatiōis. i. cōſolantis: ⁊ ē emphatica locutio. d ¶ Que vobis tāq̄ fi. lo. dicēs: Prouer. iii. mutāt tñ aliquātulū verba: ſʒ eſt eadē ſenten/ tia. e ¶ Fili mi noli negli. di. dñi. negligētes dicūt quaſi nō eligentes: ⁊ ideo ille diſciplinā dñi negligit q̄ ipſam tāq̄ bonū nō eligit: ſed magis vt malū refugit. f ¶ Nec fatige. ꝑ impatiē/ tiā. Dū ab eo argueris. ⁊ ſubdit cām: g ¶ Quē ei diligit Dñs ca. retrahēdo ad ꝯcupiſcētia. b ¶ Flagellat aūt om ne fi. quē reci. ꝑ flagella enī retrahit hō a ꝯcuſſione concu piſcētie. i ¶ In diſciplina ꝑſeue. Hic ponit ſenſum p̄di/ cte au/

cte auctoritatis. In ipſa enī dixerat: Noli negligere diſcipli/ nā. ⁊ iterū: Neq̄ fatigeris: ⁊ hec ſignificāt patientiā ⁊ ꝑſeue rantiā in flagellis. ideo dicit: In diſciplina ꝑſe. tāq̄ filiis vobis ſe offert deus: q̄n vos corripit: qd̄ oſtendit cōſequēter ꝑ ſimile dicēs: k ¶ Quis enī filius ⁊c. quaſi dicat: nullus loquēdo de filio vero ⁊ dilecto.

C — Diuiſio

¶ tā vehemētē. ¶ qd̄ indignū
qui talem ſuſtinuit a pctōribus
¶ nō in mēbris tm̄. ¶ in oībꝰ aduerſis.
aduerſus ſemetipm̄ cōtradictio
a ¶ ſi corpꝰ deficit animus ſtet.
nē: vt nō fatigemini animis ve/ a
¶ nō debetis deficere.
a ſtris deficiētes. Nondum enim b
¶ et ſi veſtra amiſiſtis.
vſq̄ ad ſāguinē reſtitiſtis aduer
¶ infidelitatē de alia. a ¶ qd̄ bonū ē: et tō adhuc idē debetis facere ⁊ nō deficere.
ſus pctm̄ repugnantes: ⁊ obli/ c
a ¶ chriſti in ſcriptura cōſolantis.
ti eſtis cōnſolatiōis que vobis d
¶ eiꝰ. i. xpī a quo fit cōſolatio. ¶ verba xpī in ꝓuerbiis ſalomōis. ¶ ita.
tāq̄ filiis loquit dicēs: †Fili mi e
a ¶ tribulatiōes q̄bus eruditis.
noli negligere diſciplinam dñi.
¶ vſq̄ ad defectū. ¶ q2 ꝑterita purgat.
Neq̄ fatigeris dū ab eo argue/ f
¶ vt coronet. a ¶ h̄ caſtā fac corripiēdo
ris† Quē ei diligit deꝰ caſtigat: g
¶ iuſticia. ¶ q̄libʒ mō. ¶ aliē nullū recipit.
b flagellat aūt omnē filium quem b
¶ miſcdia. ¶ i eternā hereditatē. ¶ ideo.
¶ patienter ferendo
recipit. In diſciplia ꝑſeuerate. i
¶ q2. ¶ in hoc ꝙ diſciplinā dat: ſe oſtēdit patrē: qd̄ per ſimile: quis enim filius.
Tanq̄ filiis offert vobis ſe deꝰ.
¶ i. cui nō det diſciplinā pater eius.
c Quis enī filiꝰ quē non corripi/ k
¶ filii i diſciplina ſtate. ¶ qd̄ nō debetis.
at pater? Qz ſi extra diſciplinā l
¶ diſcipline. ¶ filii.
eſtis: cuiꝰ ꝑticipes facti ſūt om/
¶ i. adulterini. vel diaboli poſſeſſio eſt ¶ dei
o nes: ergo adulteri ⁊ nō filii eſtiſ.
¶ itē ratio quare debent eſſe in diſciplina
¶ ad vltimū. ¶ nō anime.
Deinde patres q̄dē carnis no/ m
e ſtre habuimꝰ eruditores: ⁊ reue/ n
¶ nōne ergo.
rebamur eos. Nū multomagis o
a ¶ alaꝝ q̄ nō de materia: vt corpa ex p̄ri/ bꝰ. b ¶ itē lōg: q2 ꝑ eū viuemꝰ i eternū.
obtemꝑabimꝰ p̄ri ſpirituū ⁊ viue
f mus? Et illi q̄dē in tpe paucoꝝ p q
¶ in his que volebāt. ſ. in vanis.
dierum ſm̄ volūtatē ſuam eru/ r ſ
a ¶ pat ſpirituū. b ¶ ad fidē ⁊ bonā vitā.
g diebāt nos: hic autem ad id qd̄ t v
¶ ſi recipimꝰ diſciplinā q̄ nos ſanctificat.
vtile ē i recipiēdo ſanctificatio/ x
a ¶ ſtate in diſciplina: ſʒ verū ē ꝙ eſt gra/ uis ꝙ poterāt obijcere: ꝯtra h̄ dicit vt ſoluat
b nem eius. Omnis autem diſci/ y

---

l ¶ Qz ſi extra diſci. eſtis. Hic ar/ guit ex p̄dictis. ⁊ diuidit in tres: q2 ꝑ/ mo arguit ad incōueniēs ducēdo. ſecū do exemplū experientie inducēdo / ibi: Deinde patres. tertio vtilitatē conſe/ quētem oſtendēdo / ibi: Omnis aūt di ſciplina. In prima parte facit talem rō nem: Oēs veri filii dei facti ſunt par/ ticipes diſcipline ipſius ꝑ tolerātiā fla/ gelloꝝ: ergo ſi ab ipſa eſtis abſoluti nō eſtis veri filii dei: ſʒ adulterini filii mū di ⁊ diaboli: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: Qz ſi extra diſciplinā eſtis cuiꝰ ⁊c. ⁊ pa tet littera. m ¶ Deinde patres q̄ dē carnis noſtre habui. ⁊c. Hic arguit ad idē ꝑ exemplū experientie.
¶ Circa qd̄ ſciēdū ꝙ duplex eſt diffe/ rentia inter patrē carnalē ⁊ ſpūalem q̄ eſt ipſe deus. Prima eſt: q2 pater car/ nalis nō generat aīam: ſed tm̄ corpus diſponit: deus aūt eā infundit: ⁊ ideo pater naturalis dicit pater carnis. de us aūt dicit pater ſpūs: ⁊ ꝑ ꝯñs veriꝰ habet rōnē p̄ris: q2 ille dr verus pat q̄ dat formā. Et ideo diſciplina dei tā/ q̄ patris veriſſimi eſt maxime toleran da: q2 ꝑ hoc cōſeruat ſpiritualis vita: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: Deinde patres quidē carnis no. eru. habuimꝰ. q2 pater debet filio documētū ſicut et nutrimētū. n ¶ Et reuereba. eos. acceptādo eoꝝ diſciplinā. o ¶ Num multomagis obtempe. patri ⁊c. quaſi dicat: ſic debet eſſe. Secūda diſ/ ferentia inter deū ⁊ patrē carnalē eſt: q2 pater carnalis inſtruit filiū ⁊ caſti/ gat ad aliq̄d trāſitoriū. ſ. ad honeſte cō uerſandū in hac vita que breuis eſt: in ſtruit etiā ſm̄ regulā volūtatis ſue: q̄ falli pōt: deus autē erudit filios ſuos ad eternā vitā recipiēdā. Inſtruit etiā ꝑ regulā volūtatis ſue que infallibi/ lis eſt: ⁊ ideo eiꝰ diſciplina eſt maxime recipiēda et acceptanda: et hoc eſt qd̄ dicit hic: p ¶ Et illi quidem. i. pa/ tres carnales. q ¶ In tempore paucorū dierū: id eſt p̄ſentis vite. r ¶ Scdm̄ voluntatē ſuam. que falli poteſt. ſ ¶ Erudiebant nos quorum diſciplinam recepimus. t ¶ Hic autem. ſcilicet deus. v ¶ Ad id quod vtile eſt: id eſt ad beatā vitam qua nihil melius: eru dit nos. x ¶ In recipiēdo ſancti/ ficationem eius: id eſt gratiā ſancti ficantem que ducit ad vitam beatam. y ¶ Omnis autem diſciplina in p̄ſenti quidem videt ⁊c. Hic ar/ guit ad ꝓpoſitum ex vtilitate cōſequē te. ad cuius intellectum conſiderandū ꝙ malum pene quedam medicina eſt: medicina aūt licet ſit amara ⁊ horribi lis ad ſumendū ſm̄ ſe ⁊ abſolute: tamē ex conſideratione eius finis. i. future ſanitatis fit acceptabilis: et ita debet eſſe de penis in preſenti ex conſidera/ tione futuri premii: et hoc eſt quod di citur: Omnis autem diſciplina in preſenti quidem videtur non eſſe gaudii ſed me roris. ⁊ bene dicit videtur: quia ſic non eſt ſm̄ rei veritatē: licet ſic videatur carnalibus hominibus qui non conſiderant niſi vitam carnalem. ideo ſequitur:

Differētia inter patrē carnalē et ſpiritualē — † Prou. 3. b — † 23. q. 4. c. ea vindicta — Apo. 3. d — D

F a ¶ Manꝰ.i.affectū charitatis: q̄ deū cōplecteba
E mini olī: iterū erigite ſurſum ad deū. Et b ¶ Ge-
Mat.24.b nua.i.fortitudinē: q̄ ſoluta ē refrigerata charita-
te. c ¶ Greſſus.i.vt vr̄a fides recte icedat ꝯſitē
do qđ credit: ꝛ ſi opus ē patiendo: fides q̄ recte dr̄
pes q̄ totū portat. Ita re-
ctos: vt nō aliqͥs deuiet a
vera via fidei: ſic ille q̄ car
nales obſuantias recipit:
qđ ē errare. Et nō claudi-
cet: vt q̄ timore paſſiōis ꝑ-
turbat: ſꝫ ſanet ſi errauit vł
timuit. Uel recti greſſus
ſūt recta intētio in opibꝰ.
d ¶ Sāctimoniā.i.caſti
†49.diſ.c.ꝛ tate mētꝭ ꝛ corpis. vñ: Be
d. claudus ati mūdo corde qm̄ ipi ꝛc.
Mat.5.a e ¶ Sine q̄ ne.vi.deū.
Ecce quō exterruit amato
rē boni.i. viſiōis dei. Nō
dixit in ignē mittet: vł in-
fatigabilibꝰ tortoribꝰ dabi
tur: q̄ tñ vera ſūt. Sꝫ vo-
lēs te amatorē boni eſſe.i.
viſiōis dei.nō formidato-
rē mali ait: ſine q̄ nemo vi
dit deū ꝛc. Ex eo ipō ꝙ de
ſideras te terret. Aliō ē ti
†Ro.12.d mere penā: aliō amare iu-
ſticiā. Si timore gehenne
nō facꝭ malū: ē q̄dē in te fi
des: q̄ credis futuꝝ iudi-
ciū dei. Gaudeo fidei tue.
Sed adhuc timeo malicie
tue. Sit q̄ in te pax ꝛ ſan-
ctimonia ſine q̄ nō videbi
tur deus. Nā vñ deū vide
f amus nō habebimꝰ: ſi ꝯtē
dēdo in nobis oculū extin
ximus. Simꝰ pacifici vt
agnoſcamur filii. ſimꝰ mū-
di corde, ꝛ videamus deū.
Mat.5.a Beati ēm̄ pacifici: q̄ filii
dei vocabunꝭ. Bti mūdo
corde qm̄ ipi deū videbūt.
f ¶ Cōtēplātes. Ne du
†Gen.25.d bitetis poſſe eſſe tā patien
Exo.19.b tes: q̄ grā dei p̄ſto eſt: ſed
ne deſitis ei: h̄ mō poteſtꝭ
retinere grāꝫ. Ne q̄ radix
amaritudis delectatio pcti
verius dr̄ amaritudo: ꝛ iō
vitanda. g ¶ Radix a-
maritudis.mala cogita-
tio: q̄ nō dulces fructus.i.
opa. Sꝫ amaros generat:
q̄bus ipeditꝭ iter ad celum.
h ¶ Ne q̄s fornica.ꝛc.
Hic quō ꝯtemplari debe-
ant ne qua radix amaritu-
dinis germinet: oñdit per
pcta in q̄bus aliqͥs de illis
notat. i ¶ Prophanuſ.
Quaſi porro.i.lōge.a pha
no.i.templo dei.i.penitus
irreligioſus. Uel Ne q̄s
fornicator.vt cum fide te
neat carnales obſeruantias: vt ꝯcubina q̄ eſt ſpū-
alis fornicatio. Uł Prophanus. Proꝛſus fidē
negligens. Uł erant aliq̄ inter iudeos ſectatores
eſau i fornicatōe ꝛ caſtrimargia. k ¶ Ut eſau.
Qui dr̄ fornicator: q̄ ꝯ voluntatē patris ꝛ matrꝭ
Prophan' vxores alienigenas duxit. Prophanus dr̄: q̄ ca-
ſtrimargus.i.ſeruus vētris extitit ꝛ guloſus ven
dēs p̄mogenita ſua ꝓ lēticula ruſa. l ¶ Primi-
tiua.vł p̄mogenita ſua. p̄mitiua h̄ appellat hono
rē ꝛ dignitatē ſacerdotii: q̄ ante ſacerdotiū aaron
oēs priogēiti erāt ſacerdotes: ſicut fuit ſem: ꝛ hec
G erat ma-

a ¶ ſꝫ nō ita ē: ſi q̄s nō cogitet futura.
plina in p̄ñti quidem videtur nō
¶ in alia vita.
eſſe gaudii ſꝫ meroris: poſtea aūt a
¶ i oī q̄ete poſſidēdū. ¶ .i.pacē q̄ maior ſi ē.
fructū pacatiſſimū exercitatis per b
¶ diſciplinā. ¶ quē iuſticia meretꝭ. a ¶ vt
eā reddet iuſticie.† Propter qđ re b
habeatꝭ talē fructū. ¶ pigras l elemoſynis.
¶ fortitudie q̄ firmiꝭ vt ḡebꝰſtatꝭ. a ¶ ſurſū
ad deū vt nec ocio torpeatis: nec debilitate be
ſitetis.
a b miſſas manus ꝛ ſoluta genua eri- e
c gite: ꝛ greſſuſ rectos facite pedibꝰ f
a ¶ a via rectitudis.
veſtris: vt nō claudicās q̄s erret g
a ¶ a pctis recta lectiōe opando bōa. b ¶ vł
ꝙ adeo patiami vt pacē etiā cū tribulatiōibꝰ
habeatis. ¶ q̄ eſt dilectio ꝛ ꝯcordia.
magis autem ſanetur.† Pacē ſe- b
a ¶ pfectionē i opibꝰ: q̄ ſola fides nō ſufficit
b quimini cū oībus: ꝛ ſanctimoniā: i
¶ pace ꝛ ſctimōia adeo neceſſaria ē. ꝯtēdēdo
eni cū aliis oculū mētꝭ extiguimꝰ. ¶ ex eo qđ k
c ſine qua nemo videbit deū. Con l m
deſideras te terret. ¶ ſeq̄mini pacē. ¶ attētōe mꝭ
ta. a ¶ ñ ſolū vos q̄ſi ꝺ aliis etiā ſit cura vob
b ¶ quā hūane prauitatꝭ meritū ſepe repellit
templantes ne quis deſit gratie
a ¶ cogitatio mala. b ¶ delectatiōis noxie
g dei. Ne qua radix amaritudinis n
ex q̄ amaritudo. ¶ ad ꝯſenſum ꝛ opationem
veniens. a ¶ illam gratiam.
ſurſum germinās impediat: ꝛ per o
¶ amaritudinē. a ¶ exēplo: ꝛ iō grauē eſt.
b ¶ p pctis in quibꝰ aliquos notat.
h illam inquinentur multi.† Ne q̄s p
¶ ſit. a ¶ alienꝰ a dō. b ¶ ecce q̄ ꝓcul a re-
ligione: q̄ ꝓ vētre dedit benedictionem.
k fornicator aut ꝓphanus: vt eſau q r
qui propter vnam eſcam vēdidit
¶ dignitatē a ¶ ne ſitꝭ ſicꝫ eſau q̄ reprobatꝰ ē
l primitiua ſua. Scitōte eni quo- s
¶ ita cauēdū ē ne cū poſt mortē debēt recipe
bñdictionē reprobentꝭ. ꝛ pnia eis nō valeat.
niam ꝛ poſtea cupiēs hereditare
a ¶ a deo iſaac ꝯfirmāte bñdictionē iacob.
benedictionem reprobatus eſt.
¶ caruit bñdictiōe: nō ꝙ nō pēiteret: ſꝫ q̄ ñ
penituit vt debuit. dicēs: Ueniat dies luctus
pris mei: ꝛ occidā iacob frēꝫ meū. a ¶ venie
ꝛ locū bñdictionis ꝑ penitentiam.
Non enim inuenit penitentie lo- t

M a ¶ Poſtea aūt.i. in futuro. b ¶ Fructū paca.i. btītudinē q̄ q̄etat G
totaliꝭ appetitū. c ¶ Exercitatꝭ ꝑ eā reddet iuſticie. Hoc addit: q̄ ꝑ
iuſticiā hō btītudinē merꝭ. ii. Timo.iiii.b. Repoſita ē mihi corona iuſti-
cie. d ¶ Propꝭ qđ remiſſas. Hic ꝯñr oñdit apls q̄liter ſe debent ha- Diuiſio
bere ad mala culpe vitāda. Et diuidiꝭ in duas ptes: q̄ pmo ponit ſuā mo-
nitionē. ſcđo monitiōis rōnē/ibi: Nō em̄ acceſſiſtꝭ.
Prima adhuc in duas: q̄ primo mouet hoīeꝫ pec-
cantē. ſcđo nō peccantē/ibi: Pacē ſeq̄mini. Prio
igiꝭ monet ipm̄ hoīeꝫ pctōrē pctm̄ vitare omiſſiōis Peccatū
qđ ꝯſiſtit in duobus. Primo in ocio reſpectu boni omiſſionis
opandi. ꝛ q̄tū ad hoc dicit: Propꝭ qđ remiſſas
manus erigite. ad bonū opandū. manus em̄ eſt
organū organoꝝ: vt ptꝫ.iii. de aīa. ꝛ iō manus re-
miſſa ſignat generaliter ociū. ſcđo ꝯſiſtit in debili-
tate reſpectu mali tolerādi: q̄ ſignatꝭ ꝑ ſolutionē ge
nuū: q̄ ſup genua innititꝭ totū pondus. ꝛ q̄tū ad h̄
dicit: e ¶ Genua ſoluta erigite.i. fortificate ad
laborē debitū ſuſtinēdū. Monet etiā apls vitare
pctm̄ cōmiſſionis/dicēs: f ¶ Et greſſus rectos
facite pedibꝰ vr̄is. rectū em̄ ē cuiꝰ mediū nō exit
ab extremis. obliquū aūt qđ exit ab extremis. ꝛ iō
opus rectū eſt qđ nō exit a limitibus recte ratiōis:
obliquū aūt qđ exit. ꝛ ſicut tibia que exit regulā po
tentie greſſiue claudicat in greſſibus: ſic operans
extra limites rōnis recte claudicat in moribus ꝛ er
rat. Ideo ſequitꝭ: g ¶ Ut nō claudicans ꝛc.
Hoc aūt ꝯtingit q̄ñ actus ad ordinē rōnis reduci-
tur: q̄ ſicut infirmitas corpis cauſatꝭ ex inordinati-
one humoꝝ: ſic īfirmitas aīe ex inordinatiōe actuū
ꝛ affectionū. h ¶ Pacē ſequimini. Hic mouet
hoīeꝫ innocentē vt ſollicite caueat ne in pctm̄ inci-
dat. Et diuiditꝭ in duas: q̄ p̄io monet vitare pctā Diuiſio
ſpūalia. ſcđo carnalia/ibi: Ne q̄s fornicator. Circa
primum ſciendūꝫ ꝙ pctā ſpūalia corrumpūt pacem
ad ꝓximū ꝛ ſanctimoniā ad deū. ideo dicit: Pacē
ſequimini. cauentes pctm̄ iniuſticie: odii ꝛ hmōi.
i ¶ Et ſctimoniā. cauētes pctā q̄ ſunt ꝯ diuinam
reuerētiā. k ¶ Sine qua.i. pace ꝛ ſanctimonia. H
l ¶ Nemo videbit deū. in celeſti glia. ꝓpter qđ
dr̄ de pace: Matth.v.a. Beati pacifici: qm̄ filii dei
vocabunꝭ. Et de ſanctimonia: Apocal.xxi.g. Non
intrabit in illā aliquid coinquinatū. Et q̄ ſine pace
ꝛ ſanctimonia nullus habet gratiā in p̄ñti. Ideo ſe
quiꝭ: m ¶ Contemplātes ne quis deſit gra
tia dei. Gratia em̄ dei nulli deeſt: q̄ deus paratꝰ
eſt eā dare: ſꝫ hō peccās deeſt ipi gratie ſubtrahens
ſe ab ipa ꝑ ꝯtrium pacis ꝛ ſanctimonie. ꝛ q̄ nō ſolū
vitanda eſt diſcordia: ſed etiam eius occaſio. Ideo
ſequiꝭ: n ¶ Ne qua radix amaritudinis ſur-
ſum germinans impediat.i. ꝯtemplantes ne
aliqua radix odii ꝛ rancoris a corde germinet ſur-
ſum in ope que impediat pacē. o ¶ Et ꝑ illā inq̄
nentꝭ multi. q̄ ad ꝯturbationē pacis ſequiꝭ inq̄-
natio multitudinis. p ¶ Ne quis fornicator.
Hic ꝯñr monet vitare pctā carnalia que ſunt duo
potiſſime.ſ. luxuria ꝛ gula que ꝑficiunꝭ in delecta-
tione carnali. ideo dicit: Ne quis fornicator.i.
ꝯtemplantes diligēter ne q̄s veſtrū ſit luxurioſus.
q ¶ Aut ꝓphanus.i. ꝓcul a phano. iſte eſt gulo
ſus qui de ventre ſuo facit deū: ꝛ de coquina tem-
plū. ꝛ q̄ ex gula aliq̄ñ incidit hō in maiora pctā. Iō
ſequiꝭ: r ¶ Ut eſau q̄ ꝓpter vnā eſcā vēdi-
dit primitiua ſua. Hoc habeꝭ Gen.xxv. Ius āt Ius primo
primogeniture tūc tempis habuit annexū ſacerdo- geniture
tium: ꝓpter qđ primogeniti habebant veſtes ſpe-
ciales quibus induebanꝭ diebus feſtiuis in ſacrifi-
ciū oblatione: ꝛ menſe benedictiōe: ꝛ in paterne be-
nedictionis receptione. ſicut ibidem dicitur de veſtibus eſau valde bonis
quas rebecca ſeruabat. ꝛ ideo eſau ex gula cecidit in ſimoniam vendendo
ſpūale. iacob autem non emit ꝓprie ſed redemit vexationem ſuam: ſciens
ꝙ ius primogeniture ſuum erat: q̄ de hoc a matre edoctus fuerat q̄ hoc ꝑ
reuelationem diuinam habuerat: vt dr̄ Gen.xxvi. ꝛ ideo eſau merito fuit
reprobatus. vñ ſequitꝭ: s ¶ Scitote em̄ qm̄ ꝛ poſtea cupiens here
ditare bñdictionē reprobatus eſt. Iſaac em̄ in admiratione extaſis
factus: vt habeꝭ Gen.xxvii. ꝑ reuelationem habuit ꝙ a deo factū erat de
tranſlatiōe benedictiōis ad iacob. iō ipam nō reuocauit: ſed magis confir-
mauit: ꝛ eſau ipi ſubiugauit: vt patet ibidem. vñ ſequitꝭ: t ¶ Non enim
inuenit penitentie locum. Ad conſequendum ius primogeniture.
M Quāq̄ cum

erat magna dignitas: qꝛ ⁊ de ſubſtātia ⁊ hereditate paterna maiorē portionē ſumebat. Veſtiūq; ornat⁹ locupletior reſplē debat: eiq; bñdictio dabat: Ecce ꝙ ꝓ paruula religiōe Eſau fuit q̄ ꝓ vētre dedit bñdictionem. Cui⁹ factū iō cōmemorat vt deterreat ab illi⁹ ſimilitudine. a ¶ Nō eni acceſ. Dixerat ne qs deſit grē his modis qs ſubdidit: parata eni ē grā. Et h̄ eſt: Nō eni ad aſperitatē legis quā deſcribit: vt ecōtra itelligaſ ſuauitas grē. Nō ad ignē ſʒ ad ſpiritūſctū q̄ ē ignis ꝯſumēs peccā: ad quē nō motu corꝑis ſʒ ſpū itur. b ¶ Turbinē. Turbo ē vis vētoꝝ cū grādine ⁊ pluuia: ⁊ ſignificat impetuʒ vitioꝝ q̄ ꝑ legē magis dñata ſūt: mō venit ad ſerenitatē ꝑ grām ſpūs. c ¶ Caliginē. qꝛ obſcura lex: modo clara itelligētia. Procellā: q̄ ē maior ꝙ turbo.i.tempeſtas: q̄ q̄cūq; ipellit: hīc ē ſeruit⁹ peccati ſm̄ opationē q̄ ꝑ legem trahebat homines: mō aūt ē redēs a vitiis i ꝑfect. d ¶ Tube ſo. q̄ ē ſignū motionis ad bellū.i.mot⁹ delectatiōis: q̄ nō ꝑ legeʒ ſed ꝑ grām extinguit. e ¶ Vocē v. Omnōi vox ē leg' ꝓceptio ⁊ cōminatio quā pplē grauē putauit ⁊ itolerabilē: qꝛ ſola ꝓceptio erat ſine grā adiuuāte. f ¶ Nō ei por. Quia ſine grā iſufficientes erāt ad obſuāda ꝓcepta. g ¶ Et ſi be. te. mō. la. Mōs eſt diuinitas. beſtia defect⁹ rōnis: qd̄ ē qn̄ verbum blaſphemie ꝓfert in deū. Tangere eſt offendere. Tāgit ḡ mōtē beſtia q̄ offen-

Exo.19.b dit deū blaſphemia quē ꝓcipit lex ſine miſcđia lapidari. Sʒ in eccīa ſi vult reuerti miſericorditer ſuſcipit: Moyſes exercit⁹ ē: qꝛ tāta erat aſpitas vt ⁊ pfecti terrerēt: qꝛ nō erat ibi adiutrix grā. Nō aūt nec impfect' grauis ē ꝓceptio cū iugū ſuaue ⁊ on⁹ leue. Nō ad tā aſpera. h ¶ Sed acceſ. ex ſuperiorib⁹ iſta pēdēt vbi dicit ad q̄ acceſſerint poſt remotionē illoꝝ: ⁊ nō ponit ꝯtraria eo-

B rū q̄ ex oppoſito intelligūt ſicut. ō. aſſignatū ē. Sʒ ꝑmū qd̄ ex eis ſequit: vt ꝑ h̄ magis ſuadeat tenēdā eſſe gratiam. i ¶ Ad ſion. i. ad eos q̄ i alto ſpeculātur deū: qd̄ ſpeculari eſt magnū ꝑmiū. k ¶ Et ciuitatē dei: qꝛ de⁹ in eis habitat: qꝛ eos iuſtificat: aliud ꝑmium.

l ¶ Et iudi. oīm ⁊c. id eſt ad deū qui erit poſſe. ſio iuſtoꝝ: cū erit oia in oib⁹. Erit ⁊ alioꝝ: ſed mag' ꝑfectoꝝ: ⁊ ꝑ hoc

cum quāq; cū lāchrymis inqui a ſiſſet eā. † Nō enīʒ acceſſiſtis ad b
¶ .i.palpabilē. a ¶ q̄ motu corꝑis acce-
tractabilē et āccessibilē ignem:
derēt. ¶ vel cōminationē ipſius legis.
¶ hec i datione legis facta ſūt vt corda in deoꝝ cōcuterent: ne auderēt legē trāſgredi: nō hic terror in euāgelio.
a ex indignatiōe ⁊ dolore amiſſi honoris cōtra fratrē nō ex vera penitentia.
b ⁊ tūrbinem/ et caliginem ⁊ ꝓcel c
d lam ⁊ tube ſonū ⁊ vocē verbo-
a ¶ nō loquat nobis dñs de⁹ ne forte mo-
rū: † quā qui audierunt excuſa-
riamur. a ¶ nō poterāt ferre vocē āgeli ꝓ timore vidētes totū mōtē ſina fumare ꝓcellas tonitrua ⁊ voces tubaꝝ audientes.
f uerūt ſe ne eis fieret vbū. Nōn a
enīʒ portabāt quod dicebatur:
¶ ſic pcepit dñs. ¶ moyſes dixit lōge ſtareq; ſi beſtia etiā. ¶ grandine.
g † ⁊ ſi beſtia tetigerit mōtē lapida e
a ¶ multū fuit terribile: qd̄ ⁊ moyſen terruit vt ſubdit: Moyſes ⁊c. ¶ q̄ nō adi
bitur. Et ita terribile erat quod f
re auderēt. a ¶ quid ergo alij.
videbat. Moyſes dixit: Extēr g
h ritus ſum ⁊ tremebūdus. Sed i
a ¶ .i.ad eos q̄ in alto deuʒ ſpeculant: qd̄ ſpeculari ē magnū ꝑmiū. b ¶ hoc eſt.
i k accesſiſtis ad ſiōn mōtem ēt ci- k
a ¶ ad viſionē pacis celeſtis.
uitatem dei viuētis hierūſalem
a ¶ ad. b ¶ cū pluribus maior beatitudo ¶ quorum ſocij futuri eſtis.
cęleſtem: ēt multorūm miliū an l
¶ ad.
gelorum frequētiam: et eccleſiā m

verba text⁹ huius paragraphi habēt i vertēdo foliuʒ in ſcđa linea textus. ſuadet ꝑfectionem. Vel Acceſſiſtis ad ſpūs iuſto. q̄bus ſocij in fide ⁊ ope. Vel ad ipm̄ſctm̄: q̄ facit ꝑfectos iuſtos. Per q̄ aūt hec oia habeāt ſubdit: Teſtamēti no. me. i. ꝑ ieſum q̄ dedit teſtamētū: ⁊ ꝑ ſanguinē xp̄i. Melius lo. ꝙ abel q̄ primus iuſtus fuit quē ⁊ poſuit ⁊ oibus alijs: q̄rū ſāguis nullā remiſſionē facere potuit: tūc multomin⁹ ſanguis aīaliū: ſʒ ſanguis xp̄i fecit. Vel meli⁹ loquit. i. loquētes facit: qd̄ ieſus ē fili⁹ dei a q̄ redēpti ſum⁹: ꝙ ſāguis abel q̄ facit nos loq̄ abel fuiſſe vi-

Myſtice rū iuſtū ⁊ i figura xp̄i imolatū. Caligo obſcuritatē legis ſignificat: turbo cōminationē. Si qs hoc fecerit morte moriat.

1.Tes.4.d Procellā ipam vindictā. Son⁹ tube: aduētū dei. vñ: In tuba dei deſcēdit de celis. i. in voce angeloꝝ: vox verboꝝ nō ipſius dei ſʒ angeloꝝ. Per angelū ei loq̄baſ moyſi. ¶ Aug⁹. Vide q̄ diſtātiā: Ibi poſt paſcha qd̄ agit imolatiōe celebratū erat q̄nq̄geſimo die deſcēdit de⁹ i ſina i igne: ſʒ plebē lōge ſtā ¶ tem terri-

Nico.de lyra

a ¶ Quāq; cū la. inq. eā. lachryme eni iſte nō ꝓcedebāt ex dolore culpe cōmiſſe: ſʒ ſolū ꝓpter dānū tpale: ideo nō erat vera penitētia. b ¶ Nō eni acceſ. ad tra. Superius

Diuiſio ad vitādū malū culpe aplūs poſuit ſuā monitionē. hic ꝯñr ponit monitiōis rōnē: Nō aūt hui⁹ ſumit ex cōparatione noui ⁊ veteris teſtamēti. ⁊ ideo illa cōparatio primo ponit. ſcđo ex illa ad ꝓpoſitū arguit. ibi: Videte ne recuſetis. Prima adhuc i duas: qꝛ ꝑmo ponit ea q̄ ꝑtinēt ad vet⁹ teſtamentū. ſcđo ea q̄ ꝑtinēt ad nouū teſta. ibi: Sed acceſſiſtis. Circa primū conſiderandū

C ꝙ lex fuit pedagog⁹ noſter: vt pʒ Gal. iij. ⁊ iō fuit cōuenientes paruulis ⁊ imꝑfecti q̄ a pedagogo terrorib⁹ inducūt

Diuiſio ad opa v̄tutis. Et iō ſm̄ hoc qd̄ dicit hic aplūs: et h̄r Exo. xix. ⁊ xx. lex data fuit i terrorib⁹. ⁊ iō aplūs primo deſcribit illa q̄ fuerūt terribilia pplō legē recipienti. ſcđo oſtēdit qd̄ fuit terribile ipſi legiſlatori: ſcʒ moyſi, ibi: Moyſes dixit. Circa primū aplūs ponit tria

Terribilia legis terribilia. aliqua eni erāt terribilia viſu. ſ. ignis qui videbat in mōte: ⁊ caligo tenebroſa ex nubis dēſitate: vt h̄r

†Gen.27.f Exo. xix. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: Nō enim

Exo.19.b acceſſiſtis ad tracta. ⁊c. ignis enīʒ q̄ videbat in monte erat corporalis et ꝑ cōſequēs tractabilis. i. tactu cognoſcibilis: erat etiā in loco determinato: ⁊ ꝑ cōſequens acceſſibilis: tñ ad ipm̄ nō accedūt ſuſcipientes nouū teſtamētū: ſicut acceſſerāt recipiētes vetus teſtamētū: nō tñ imediate ad ipm̄: ſed qꝛ breui ſpacio diſtabāt ita ꝙ vocē loquētis de medio ignis intelligebant: aliq̄ etiā erāt terribilia auditu. ſ. ꝓcella vēti q̄ audiebaſ in aere ⁊ ſonus tube et

† Exo.20 vox angeli loquētis in ꝑſona dei: ⁊ q̄tū ad hoc dicit: c ¶ Et ꝓcellā ⁊ tube ſonuʒ ⁊ vocē verborū quā q̄ audie. ⁊c. vt habet Exo. xx. vbi dicit ꝙ filij iſrael ĕrore ꝯcuſſi dixerūt moyſi: Loquere tu nobis ⁊ audiemus: nō loquat nobis dñs ne forte moriamur. ⁊ cauſa hui⁹ ſubdit: d ¶ Nō ei portabāt qd̄ dicebat. i. nō poterāt ſu-

†Exo.19.b ſtinere ꝓ timore. Aliqua eni erant ibi terribilia ex cōmiatōis actu: qꝛ ibi fuit dictū ꝙ ſi homo vel beſtia trāſiret termini cōſtitutū interficeret: vt pʒ Exod. xix. aplus aūt hoc tm̄ reſumit de beſtia dicēs: e ¶ Et ſi beſtia tetige. mōtē lapi. ⁊ ideo cōcludit ex ꝓdictis. f ¶ Et ita terribile erat ⁊c. Notādū ꝙ oia illis ꝯtingebāt in figura: vt dicit. i. Cor. x. ⁊ ideo iſta terribilia in

D datione legis aliq̄d deſignabāt: quia ignis deſignabat ſeueritatē diuine iuſticie ad puniendū legis trāſgreſſores vnde dicit Deu. iiij. d. De⁹ noſter ignis cōſumēs eſt: Turbo: auſteritatem penarū q̄ erāt in lege. Caligo. i. velamē legis: qꝛ oia erāt ſub figuraꝝ velaminib⁹. Procella: terrorē cōminationū q̄ erant in veteri lege. Son⁹ tube: grauitatē ꝓceptorū. Vox verboꝝ: multitudinē ipſorū. Cōminatio occiſionis periculuʒ tranſgreſſionis. g ¶ Moyſes dixit. Hic cōſequenter agit de timore legiſlatoris. ſ. moyſi. per hoc oſtendit ꝙ lex illa fuit terribilis non ſolum hominibus imꝑfectis ſed etiā perfectis: quia oſtēdebat culpā ſed nō dabat gratiā: ꝓpter quod dicit Act. xv. c. Hoc eſt onus quod nec nos nec patres noſtri portare potuimus: timor aūt moyſi nō habet Exo. xxiiij. vbi agit de datione legis: ſed Exo. iij. in viſione rubi. et hoc eſt quod dicit hic: Moyſes dixit: id eſt facto oſtēdit. h ¶ Extermitus ſum ⁊ tremebundus. quia ex timore faciem abſcondit: vt ibi dicit: i ¶ Sed acceſſiſtis ad ſion montem. Hic conſequenter ponit apoſtolus cōditiones noui teſtamēti: in quo nobis

Cōditiões noui teſtamēti tria ꝓmittunt. Primum eſt ſpes glorie: que gloria cōſiſtit in viſione clara q̄tū ad intellectū. ⁊ q̄tū ad hoc dicit: Sed acceſſiſtis ad montē. ſion. ſ. vos qui eſtis renati ꝑ fidem catholicā acceſſiſtis in certa ſpe ad altitudinē ſpeculatiōis diuine. ſion eni ſpecula interꝑtaſ. Conſiſtit etiā in fruitione ꝑfecta q̄tū ad effectum: quia ibi quietaſ affectus. ⁊ q̄tum ad hoc dicit: k ¶ Et ciui. dei viuentis hierlm̄ celeſtē. hierlm̄ eni inteꝑtaſ viſio pacis: conſiſtit etiam gloria in ſocietate iocunda q̄tum ad decoris complementum: ⁊ q̄tum ad hoc dicit: l ¶ Multorū miliū angeloꝝ frequētiā. ſm̄ ꝙ nobis ꝓmittit in nouo teſtamēto eſt participatio eccleſie in apoſtolis fundata: ⁊ hoc eſt magnū bonū. ſ. eſſe participē talium. ⁊ q̄tū ad hoc dicit: m ¶ Et eccleſiā primi. i. apoſtoloꝝ q̄ uerūt primi fruct⁹ eccīe: ⁊ pmi fūdatores ei⁹ poſt chriſtū.

¶ Qui cō-

N rē territās ⁊ digito ſuo ſcribēs in lapide nō in corde.
E h̄ p̄o ſpūſſctūs q̄ ē digit⁹ dei venit vbi cōgregati erāt
Act.2.a fideles in vnū in igneis linguis;nō de lōginq̄ terri/
tās:imo ſedit ſup ſinglos eoꝝ:de celo q̄dē factus eſt
ſubito ſon⁹ q̄ſi ferret̄ flat⁹ vehemēs ſonuit:ſʒ null⁹ ex
pauit. Vbi ignis ⁊ fum⁹:h̄ āt
ignis ſerēs. a ¶ Qui con/
ſcpti ſūt.q̄ſi ne dubitet̄ ad
āgelos pueníre;q: vrī anceſ/
ſores puenerūt.⁊ h̄ eſt: Qui
ꝯſcpti ſūt.i.cū eis q̄ in celis
ſūt ſcpti ſūt.i.i eoꝝ ordie ſūt.
b ¶ Mediatorē ⁊c.q: eñ i
credibile videbat̄ qd̄ ꝑmitte
bat deuſ.ſ.ex hac mortalitate
corruptiōe:abiectiōe informi
puluere futuros hoies eq̄les
āgel' dei. Nō ſolū ſcptura hoi
bus fecit vt crederēt:ſʒ etiā fi
dei ſue poſuit mediatorē:nō
quēlibet ꝑncipē vl' āgelū:ſed
vnicū filiū vt q̄ via nos ꝑdu
cerer⁹ eēt ad illā ieffabilē imor
talitatē: ⁊ cū angel' eq̄litatē ꝑ
ip̄m filium oñderet ⁊ ꝑberet.
Parꝝ eñ erat deo facere filiū
ſuū demōſtratorē vie:iō cū fe
cit viā vt ꝑ illā irem⁹. Miſſuſ
eſt ǧ medicus quē nō cog̃uit
egrot⁹. Ideoq; eū occidit:ſʒ ⁊
aſꝑſus ſanguis medici valuit
ad medicamētū egroti. Venit
vt viſitaret:occiſus ē vt ſana/
ret. c ¶ Adhuc ſe.ego mo
ue.q̄ſi iā fuerūt mota. Sʒ ad/
huc mouebo:ꝑ ſemel notat ꝙ
vlteri⁹ nō mouēda. d ¶ Sʒ
etiā ce.qd̄ iferi⁹ ē.ſ.aereū.vñ
Celū quid dicunt̄ aues celi. Tot⁹ āt pe/
ne aer iſte vētoſus quē celū vl'
celos ſcptura vocat iſtos vti/
ꝙ imos nō illos ſuꝑmos vbi
ſ ſol ⁊ luna ⁊ ſidera ꝯſtituta ſūt
† dic̄ h̄ ſcptura mouēdos ⁊ alibi
Aggei.2.b ꝑituros ꝓpē magnā ſui q̄ndā
cōmutationē. e ¶ Que ſūt
imobilia.q̄ſi id qd̄ ſunt:q:
q̄cq̄d erūt vel in ꝑncipalibus
eſſentijs vl' in formis extrinſe/
cus ſūpt':ſm id imobilia erūt.
f ¶ Itaq; frēs re.imo.q:
celū ⁊ terrā imobilē ꝓmittit:
p; ꝙ habem⁹ grāꝫ ſine q̄ nō
poſſemus ad illud ꝓmiſſuꝫ ꝑ
uenire:ſʒ ꝑ eā ſuſcipim⁹ illud
regnū imobile: ⁊ iō null⁹ de/
ſit grē. Vn̄: g ¶ Habemuſ
grāꝫ.i.fidē/ſpem ⁊ charitatē
cū ſctā opatiōe. Vel Habe/
mus grām.i.grās agamus
de oib⁹ nō murmurātes in ali
quo:q: ſic bene ſeruitur deo.
h ¶ Deus noſter ⁊c.factuſ
ignis.i.ſpūſſctūs:qui eſt ⁊ do
Deu.4.b. nū ⁊ grā illa:q: nobis gratis
Hoſpitali/ datus. ¶ Aug⁹. Abraā hoſ/
tas laudat̄ pitat' officia ꝑbens:q̄ neceſſa/
ria niſi infirme carni eſſe nō pñt:mirꝫ niſi hoies arbi/
trat⁹ ē:ſʒ in q̄b⁹ deū loq̄ itellexit: q̄buſdā indicijs po/
Gen.18.a ſtea āgelos eſſe cog̃uit:cū ſe vidēte in celos irēt. Sic
⁊ loth q̄ occurrit ⁊ adorauit:āgelos intellexit:ſʒ rur/
ſum cū ad refectionē inuitat hoies putat. apparebat
ergo q̄buſdā ſignis diuinitatis eſſe miſſos q̄ hoies tñ
eſſe crederent̄. Exhibuit itaq; hoſpitalitatē vt ſanct'
hoibus in q̄bus deuꝫ eſſe cognouit.cum eos ſicut ⁊
ipſe abraaꝫ angelos eſſe neſciret. Abraam in tribus
Loth in duobus deū nouit:cū ſinglarit̄ eis loq̄bant̄
tñ hoies eos arbitrabant̄:cū refectionē miſtrabant.

¶ apl'oꝝ. ¶ q̄ ꝑmi crediderūt. a ¶ q: noīa
ſcripta ſunt in libro vite. ¶ ad ſilitudinē vt
a primitiuorū: qui conſcripti ſunt a
p̄res ꝯſcripti. a ¶ .i.xp̄m cui p̄r dedit oē iu/
diciū. ¶ ⁊ ita iudicabitis cū eo.
in celis:⁊ iudicem omnium deuꝫ b
¶ ſpūs.i.aīas. ¶ vel ſpirituū.
⁊ ſpiritum iuſtoꝝ perfectorum et c d
a ¶ ꝑ quē pñt fieri ſocij angeloꝝ.
b teſtamenti noui mediatorem ie/
a ¶ ad emūdationē ſāguis xp̄i. ¶ q: iſte ve/
niā:ille vīdictā:iſte ſalutē:imo ⁊ ꝑſe.īntib⁹ ve
niā.cū inq̄t: Pr̄ ignſce ⁊c.ille dānatiōeꝫ cla/
ſum:⁊ ſanguinis aſperſioneꝫ me/ e
mat. a ¶ q: ad ieſū acceſſiſt'.cui⁹ ſāguis me/
lius loquentē q̄ abel. Videte ne f
li⁹ lo.⁊c.ǧ. a ¶ ꝑ euāgeliū q̄ carnalia ꝓhi/
bet ⁊ ſpūalia ꝑcipit. ¶ p̄res nr̄i.
recuſetis loquentem. Si eñ illi g
¶ penā. a ¶ .i.xp̄m q̄ ſ̄renā.i.carnales ob/
ſeruātias dabat ꝑ moyſen ⁊ terrena ꝓmitte/
bat. ¶ moyſen vel angelum.
non effugerunt recuſantes eum
qui ſuper terram loquebat̄:mul/ h
¶ nō effugiem⁹. a ¶ eūdē loq̄ntē nob̄ ſpūa/
tomagis nos qui de celo loquen/
lia ⁊ ꝓmittentē eterna. ¶ q:ita idē.
tem nobis auertimus:cuius vox i
¶ vt cōminaret̄ ne recuſarēt. a ¶ cū de ter/
ra loquebat̄. ¶ Cum legem dabat in ſina.
mouit terram tunc. Nunc autem k
¶ nō minat̄ ſʒ ꝓmittit:⁊ ideo multomin⁹ de
betis recuſare. a ¶ in aggeo hoc legit̄.
c repromittit dicēs: † Adhuc ſemel l
d ⁊ ego mouebo:nō ſolum terrā ſed
a ¶ iferi⁹ ¶ aereū b ¶ hui⁹ auct' ſēſū expōit
etiam celum. Q: autem adhuc ſe m
mel dicit:declarat nobiliū tranſ/
¶ ꝑ adhuc m. ¶ qd̄ pōt q: fecit ea.
lationem tanq̄ factorum:vt ma/ n
¶ h̄ notāt ꝑ ſemel. a ¶ poſtea etnaliter.
f neant ea q̄ ſunt imobilia. Itaq; o
¶ tā ſpe.
fratres:regnū immobile ſuſcipiē/
g tes:habeamus gratiā ꝑ quā ſuia p q
a ¶ q: deus ⁊ iudex oim.
m⁹ placētes deo cū metu ⁊ reuerē
¶ amore honoris q: pater.i.diligētes eū vt
patrē. a ¶ ꝑ grāꝫ poſſumus placere:q: de⁹
ꝯſumit oia pctā.⁊ ꝑ hoc ꝙ purgat ⁊ facit ſer/
uire in v̄tutibus:placemus deo.
h tia. †Etenim de⁹ nr̄ ignis ꝯſumēs ē. r

a ¶ Qui cōſcripti ſūt in cel.i.i libro vite. Tertiū qd̄ nob̄ ꝓmit D
tit̄ in nouo teſtamēto ē familiaritas trinitat' beate.⁊ q̄ntū ad hoc dicit
b ¶ Et ad iudicē oim deū.i.ad p̄reꝫ cui⁹ ꝓpriū ē iudicare:q: ſi filius
iudicat:hoc hʒ a patre:vt dr̄ Ioh.v.d. Pater omne iudiciū dedit filio.
ad ip̄m inq̄ acceſſiſtis ꝑ fidē. c ¶ Et ſpm̄ iuſtoꝝ ꝑfectoꝝ. In q̄ tan
git̄ familiaritas ſpūſſcti q̄ facit iuſtos ꝑfectos.
familiaritas āt filij erga nos tāgit̄/cum ſubdit̄:
d ¶ Et teſtamenti no.me. ie.q̄ ꝑ effuſionē
ſui ſanguis ꝯfirmauit nouū teſtamētū:ſic̄ ē.di/
ctū ē ca.ix.ad hāc āt effuſionē accedim⁹ ꝑ baptiſ
mū in q̄ nob̄ cōicat̄ efficacia paſſiōis xp̄i delēdo
culpā ⁊ penā. ⁊ q̄ntū ad h̄ dic̄: e ¶ Et ſāguis
aſꝑſio.me.lo.q̄ abel.q: ſanguis abel loqui
tur vindictā:vt hr̄ Gen.iiij. Sāguis xp̄i loq̄tur
veniā:q: in effuſiōe ſanguis orauit ꝓ trāſgreſ/
ſorib⁹:ſic̄ fuerat ꝑdictū Eſa.liij.d. Et ꝓ tranſ/
greſſorib⁹ orauit. f ¶ Videte ne recu. Poſi/
ta ꝯditiōe noui ⁊ veter' teſtamēti:ex h̄ ꝯñr apl's
arguit ad ꝓpoſitū. Et diuidit̄ in tres ptes:q: Diuiſio
ꝑmo intētionē ſuā ꝑmittit.ſcd̄o ad ꝓpoſitū ar/
guit/ibi: Si eñ illi.tertio intētum ꝯcludit. ibi:
Itaq; regnuꝫ. In ꝑma pte dic̄ ſic: Videte ne
recuſe.lo.dixerat eñ ꝙ ſanguis xp̄i meli⁹ loq
tur q̄ abel:iō intēdit apl's iducere ad obedien/
dū huic locutiōi.loquit̄ eñ nob̄ ꝑmo cōmemo/
rādo bñficiū ſue paſſiōis: Thren.iii.c. Recor/
dare paupta' ⁊c.ſcd̄o loquit̄ exhortādo ad exē
plū imitatiōis.i. Pet.ij.d. Chriſtus ꝓ nob̄ paſ
ſus ē relinq̄ns nob̄ exēplū. g ¶ Si eñ illi.h̄
arguit ad ꝓpoſitū.ſ.ꝙ ſermōi ſit obediēdū. Et
diuidit̄ in duas ptes:q: ꝑmo arguit.ſcd̄o q̄d/
dā ſuppoſitū in arguēdo ꝓbat/ibi: Nūc āt. Cir
ca ꝑmū facit talē rōnē: Mag' obediēdū ē voci
illi⁹ q̄ mouet celū q̄ voci illi⁹ q̄ mouet terrā. āge/
lus āt q̄ loq̄bat̄ in mōte ſinai mouit terrā:quia
Exo.xix. dr̄ ꝙ mōs tremebat. xp̄s āt mouet celū
⁊ terrā.ǧ mag' eſt ei obediēdū.⁊ h̄ eſt qd̄ dicit:
Si eñ illi nō effugerūt recu.eū q̄ ſup ter h
ra loquebat̄.q: iudei iobediētes āgelo loq̄n
ti in mōte ſinai fuerunt grauit̄ puniti:vt p; ex
decurſu veteris teſtamēti. h ¶ Multo mag'
nos q̄ de ce.lo.no.auer.q̄ſi dicat:nos q̄ tene
mus xp̄m ſedere ad dexterā p̄ris merito puniē/
mur ſi fuerim⁹ iobediētes. i ¶ Cui⁹ vox mo.
ter.tūc.i.vox āgeli loq̄nt' in mōte ſinai:vt di
ctū ē:ſʒ vox xp̄i mouet celū. ¶ Aliť exponit̄ de
xp̄o: Cui⁹ vox terrā mouit.i.vox xp̄i:q: angelus
loq̄bat̄ in mōte ſinai in ꝑſona dei.⁊ ꝑ ꝯñs in ꝑ
ſona xp̄i:q: xp̄s de⁹ ē:ſic̄ v̄bū ꝑconis dr̄ v̄bū re
gis. k ¶ Nūc āt. Hic ꝓbat ꝙ xp̄s moueat ce
lū ꝙ erat ſuppoſitū.⁊ ꝓbat h̄ ꝑ auctoritatē Ag
gei.ij.⁊ loquit̄ ibi ꝓpha de ꝑmo xp̄i aduētu:vt
manifeſte p;.tūc eñ xp̄s mouit celū cū ſtellam
nouā apparere fecit:vl' poti⁹ cū hūanitati eius
aſcēdēti celū patuit.⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄: Nūc aūt re
promiſit.i.ꝓ tpe noui teſtamēti:q: lʒ ꝓphetia
Aggei fuerit dicta tpe veter' teſtamēti:erat tñ
ipleta tpe noui in q̄ xp̄s mouit terrā in ſua paſ/
ſiōe:⁊ celū in ſua aſcēſiōe.⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: l ¶ Ad
huc ſe. ⁊ ego mo.nō ſo.ter.ſʒ etiā ce. Et
bñ dicit ſemel:q: vltra nō claudet̄ adit⁹ celi ſic̄
antea claudebat̄.⁊ ꝑ h̄ deſignat̄ amotio legaliū
que ꝓpē ſui impfectionē nō itroducebāt ad ce/
leſtia.⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄: m ¶ Q: āt adhuc ſe.di.
de.mo.trāſ.tāq̄ fa.i.tāq̄ amotionē legaliū
q̄ erāt ad tp̄s iſtituta. n ¶ Vt maneāt ea q̄
ſūt imo.i.lex noua q̄ eſt duratura vſq; ad finē
mūdi.ꝑ hoc etiā intelligit̄ glīa celeſtis que eſt ſimplr̄ imobilis ad quam
lex noua imediate introducit. o ¶ Itaq; fratres. Hic ꝯñr ex ꝑdict'
ꝯcludit ꝯcluſionē ꝑncipaliter intenta.multiplr̄ eñ declaratū eſt ꝑ ꝑdi
cta ꝙ xp̄s in nouo teſtamēto ꝓmittit bona imobilia ⁊ eterna:nos aūtē
ſum⁹ pricipes noui teſtamēti.iō hec bona habere poſſum⁹ ſi volum⁹:q:
xp̄s nō deficit ꝓmiſſa ſoluēdo:niſi deficiam⁹ in accipiēdo. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄:
Itaq; frēs regnū imobile ſuſcipiētes.⁊ ſbdit ꝑ q̄d poſſum⁹ ſuſci/
pere.dicēs: p ¶ Habem⁹ grāꝫ.i.d facili hr̄e poſſum⁹:q: grā ⁊ v̄itas
ꝑ ieſū xp̄m facta ē: Ioh.i. q ¶ Per quā ſer.pla.deo cū metu ⁊ re/
uerentia.⁊ ſubdit cāꝫ: r ¶ Etenim de⁹ noſter ignis conſumens
eſt. Reſpectu reprobo[illegible] ſed eſt ignis purgans reſpectu electorum.

Dicit̄ aūt

Charitas ꝛc. quidam Ca. XIII vt loth: neſciẽs eſſe angelos: ſciẽs tñ qs in eis eſſet. Aug⁹. Alia trãſlatio. Per hãc eñ quidã neſciẽtes hoſpitio recepe-rũt angelos: vt abraã ꝛ loth receperũt eos ne-ſciẽtes eẽ angelos: ſꝫ arbitrãtes eẽ hoĩes i qb⁹ de⁹ eſſet ꝛ loque-ref. b ¶ Tãq̃ ſi. ſi cut vobis vinctis vel leſis ſubuenri vel la-borãtib⁹. c ¶ Sint mo. Poſtq̃ ſua ꝑdi-derãt volebãt iterũ cõ-gregare qd ꝓhibet. Sꝫ ne dicerẽt: q̃d ſi neceſſaria defecerit: ſubdit cõſolationem. Ipſe oĩpotẽs de⁹ dic̃: Non te deſerã. Hoc dicit oĩ ſperãti in ſe ſi cut ioſue: ita eſt nobiſcũ vt cõfidẽter dica-mus: f ¶ Nõ ti. ꝛc. Nõ oĩs aduerſarius etiã diabol⁹: q̃ hõ ab officio: eo. ſ. ꝙ hoĩem decipiat. d ¶ Sine aua. Auarus ẽ q̃ te nax ẽ i largiẽdo: cupi dus in accipiendo.

e ¶ Nõ te dre. De relinq̃ret q̃ fame pe-riret: ſꝫ qꝛ h nõ eſt: nõ ſit hõ cupidus.

g ¶ Memẽtote ꝑ. ꝛc. qꝛ lõgũ ẽ d ſingu lis dicere: monet ſed ingrẽos. b ¶ Chri-ſtus ie. he. ꝛc. h ꝑti net ad ſupiorẽ ſñiam vbi teſtat⁹ eſt deũ di-xiſſe. Nõ te deſeram B neq̃ relinq̃. Poterat eñ illis videri ꝙ hec ꝓmiſſio ad ioſue tñ ꝑ tineret: ad qd rñdet ꝙ et nos iuuabit ſic iuuit illũ. q. nõ dubi-tãdũ: qꝛ q̃ heri. i. i ꝑ-terito adiuuit ioſue: hodie. i. in pñti adiu-uat ꝛ adiuuabit futu-ros ꝑ oĩa ſecula.

i ¶ Doctrinis va. ꝛc. qꝛ ꝑ grãm licitũ ẽ oĩb⁹ cibis vti: ꝑdica-bãt aliq̃ nõ eſſe pctĩ eſcis aſſuere: ſꝫ bo-nũ eẽ. Alii vero ſup-ſtitioſe docebãt abſti-nẽdũ eẽ a q̃buſdã ci-bis q̃s lex ꝓhibet: q̃ſi dã ꝓcedẽs q̃ eſcaꝝ diſ-ferẽtia ꝛ obſuatione multos ſeducebãt ꝯ q̃s apl's doctris q̃ va-rie ſũt a nři. i. diuer-ſe. q. Grã q̃ oĩa ꝑmit tit ſoluẽdo a lege: cõ-firmare cor debet: ꝛ nõ ſtudere eſcꝭ: qꝛ ñ ꝓfuerũt ad ſa-lutẽ ãbulãtib⁹: nõ dico ſe ſuſtẽtãtib⁹: ſꝫ q̃ ꝑſeuerãt ſtu-dẽt i eis. Vel diſcernẽdo vl nimis aſſumẽdo. Abſtinen-tia q̃dẽ q̃ abſtinet a pctõ ꝓdeſt. Ciboꝝ ỽo illa cuſtodia nihil ꝓfuit ſꝫ fides. Silr abundare grãꝝ donis ꝓdeſt. Ventrẽ ỽo obꝛuere eſcaꝝ mole nocet. Vt nõ abſurde cõparant leproſis q̃ ſciẽtiã vere fidei nõ habẽtes: vari as doctrinas ꝓlicent erroris. Nõ eñ abſcõdũt ſperi-

¶ tiam ſuaꝫ

¶ hinc moralit inſtruit apl's ¶ charitas ſit inter vos qꝛ fratres eſtis.

Charitas fra Ca. XIII a ternitatis maneat in vo
a ¶ qꝛ hãc habuerũt anteq̃ ſpoliarẽt ſuis.
bis: ꝛ hoſpitalitatẽ nolite obliui-
¶ deo. a ¶ abraã ꝛ loth.
ſci. Per hanc eni placuerunt qui
dã angelis hoſpitio recepti. Me b
¶ ꝙ pter hoſpites. ¶ ꝓ fide xpi ita eis cõpa tiẽdo. ¶ bñfaciẽdo. ¶ ita cõpatimini ꝛ ſub-
b mentote vinctoꝝ tãq̃ ſimul vin-
uenite ac ſi eſſetis vincti. ¶ q̃bus iminet labor. ¶ bñfaciẽdo. a ¶ ꝑ qd expti eſtis
cti: ꝛ laborantium tanq̃ ẽt ipſi in c d
q̃d neceſſe ſit laborãtib⁹. a ¶ nõ meretricabile.
corpore morantes. Honorabile e
¶ vt amore filioꝝ vxor ducat legitima tẽpo-ribuſq̃ certis ab ea abſtineat. ¶ ſit.
cõnubiũ omnibus: ꝛ thorus im- f
¶ non adulterium.
maculat⁹. Fornicatores eni ꝛ adul g
¶ eĩnaliter dãnabit. a ¶ ꝛ ſi aliter putẽt q̃-dã dicẽtes pctã carnis deũ nõ curare. ¶ vita
c teros iudicabit de⁹. Sint mores b
¶ largiẽdi tenacitate. ¶ ne ſint tenaces in ha bitis. a ¶ ne ſint cupidi nõ habitoꝝ.
d ſine auaricia: cõtẽti preſentibus
a ¶ ad ieſũ naue. b ¶ q̃n dem neceſſaria: ꝛ id non ſit homo tenax.
e ipſe eni dixit: †Nõ te deſeram neq̃ k
a ¶ nõ tenacib⁹ non cupidis iſta fit ꝓmiſſio. vnde ſubdit: Ita ꝛc. ¶ . ſ. eſt nobiſcũ.
derelinquã. Ita vt cõfidenter di-
a ¶ ſupplendo neceſſaria.
camus: †Dominus mihi adiutor
¶ et ideo. ¶ etiã ſi auferat mea.
f eſt: nõ timebo q̃d faciat mihi hõ.
¶ vt imitemini qꝛ boni erãt. ſ. apli ꝛ eorũ ſuc
g Mementote prepoſitoꝝ veſtroꝝ: l
ceſſores. ¶ qꝛ ipſi ſunt.
qui vobis locuti ſunt verbũ dei. m
¶ vt eos morte imitemini: ſi opus eſt moriẽ-do ꝓ chriſto vt illi et in cõuerſatione bone vi te ꝛ in perfecta fide.
Quoꝝ intuentes exitum ꝯuerſa- n
b tionis imitamini fidẽ. Chriſtus ie o
¶ . i. ſine fine.
ſus heri ꝛ hodie: ipſe et in ſecula. p q
a ¶ diuerſis. ¶ a meis. ¶ extraneis.
i †Doctrinis varijs ꝛ peregrinis no- r
a ¶ a veritate. b ¶ vt habeat fidẽ pfectã. ¶ credẽdo oĩa eſſe munda mũdis.
lite abduci. Optimum ẽ eni gra- s

Dicit aũt hic de⁹ ignis cauſalit: qꝛ ignis inferni agit vt inſtrũ diuine iuſti- C cie purgãs electos ꝛ puniẽs reprobos: ſicut eñ i eodẽ igne aurũ rutilat ꝛ pa-lea fumat: ſic i eodẽ igne electi purgãt: ꝛ eternalit reprobi cruciantur: ſm Grego. iiij. dialogoꝝ.

Charitas fra. Superi⁹ Ca. XIII apl's hortat⁹ eſt eos q̃bus ſcribebat ad mala ꝑferẽda: hic ꝯñr hortat Diuiſio eos ad bona opanda: ꝛ diuidit i duas: qꝛ pmo hortat ad bonũ. ſcðo ꝯfert eis ſue orõnis ſuffragiũ. ibi: De⁹ aũt pacis. Prima i tres: qꝛ pmo hortat eos ad bonũ opandũ erga ꝓximos. ſcðo erga ſeipſos: ibi: Honora bile ꝯnubiũ. tertio erga ꝑlatos: ibi: Memẽtote ꝑpoſi toꝝ. ¶ Circa pmũ ꝯſiderãdũ ꝙ nullũ op⁹ ẽ meritoriũ ſine charitate: vt hʒ. i. Coꝛ. xiij. id dicit: a ¶ Chari-tas fra. ꝛc. ſi aũt ſit vera dꝫ oñdi i ope: ꝛ id ꝯñr tãgit tria i q̃bus debet oñdi charitas vera. Primũ eſt rece- †Ro. 12. c ptio hoſpitũ. ꝛ q̃tũ ad h dicit: Et hoſpitalitatẽ nolite 1. Pe. 4. b. obliuiſci. ꝛ ſubdit cãm dicẽs: Per hãc eñ placuerũt q̃-dã angeli hoſpitio recepti. h ptꝫ de abraã ꝛ loth: Gen. xviij. et xix. angelos eñ apparẽtes in ſpecie hoĩm re-ceperũt hoſpitio credẽtes pmo eos eẽ hoĩes. ſꝫ in fine ſciuerũt eos eẽ ãgelos i ꝑſona dei loquẽtes. Scðm in q̃ debet charitas oñdi ẽ cõpaſſio oppſſoꝝ. ꝛ q̃tũ ad h dicit: b ¶ Memẽtote vin. ꝛc. i. laborate ꝓ illoꝝ redẽptione ꝛ liberatione tãq̃ ꝓ veſtra. Tertiũ in quo dꝫ oſtẽdi charitas ẽ ſubleuatio paupeꝝ ꝛ infirmoꝝ: et hoc eſt qd dicit: c ¶ Et laborãtiũ. ſupple memẽto te. d ¶ Tãq̃ ꝛ ipſi in coꝛ. moran. ꝛ experientia defectuũ in vro corpe dꝫ vos ad ſubuẽtionẽ alioꝝ mo nere: ſm qd dr Eccl. xxxi. b. Intellige q̃ ſũt ꝓximi tui ex teipſo. e ¶ Honorabile cõnu. Hic hortat eos apl's ad bonũ q̃tũ ad ſeipſos. ꝛ h in duob⁹: pmo in re preſſione luxurie. ſcðo in euitatione auaricie: ibi: Sint Diuiſio mores. Circa pmũ ꝯſiderãdũ ꝙ luxuria q̃tũ ad com-munitatẽ hoĩm reprimit ꝑ cõtinẽtiã cõiugalẽ. ꝛ hoc ẽ qd dicit: Honorabile cõnubiũ in oĩb⁹. i. q̃tũ ad hoĩm multitudinẽ. f ¶ Et thorus ima. ꝑ h excludi tur error dicẽtiũ ꝙ act⁹ matrimonialis ſemꝑ eſt in pec cato: ꝑ hoc aũt ꝙ ſubdit: g ¶ Fornicatores eteni adul. iudi. i. cõdẽnabit. ꝑ hoc excludit error dicẽtiũ ꝙ fornicatio ſimplex nõ ẽ pctĩ mortale: qꝛ nullus cõ-dẽnat a deo niſi ꝓ peccato mortali. h ¶ Sint mo-res. Hic hortat eos ad euitationẽ auaricie q̃ ẽ radix oĩm maloꝝ. dicẽs: Sint mores ſine auaricia cõtẽti ꝑ- †Ioſue. 1. a ſentib⁹: auar⁹ eñ dicit quaſi eris auidus: qꝛ ẽ nimis Auarus ſollicit⁹ de cumulãdis tpalibus ꝛ ſubdit cãm quare h D nõ debet fieri. dicẽs: i ¶ Ipſe eni dixit. ſ. dñs: Io ſue. i. k ¶ Non te deſe. ꝛc. quin tibi neceſſaria ad-miniſtrẽ: ꝛ ex hoc debet in nobis ꝯſurgere fiducia: et †Pſ. 117. a h eſt qd dicit: Ita vt ꝯſidẽter dicam⁹: Dñs mihi adiu tor nõ timebo q̃d faciat mihi hõ. l ¶ Mementote. Hic oñdit qualiter debẽt opari bonũ ad ꝑlatos. Et di uidit i duas: qꝛ pmo oſtẽdit qualiter ſe debent hẽre ad ꝑlatos mortuos. ſcðo ad viuos, ibi: Obedite ꝑpoſitis. Prima in duas: qꝛ pmo oñdit qualiter ſe debẽt habe re ad bonos. ſcðo q̃liter ad malos, ibi: Doctrinis va-riis. In pma ꝑte dicit ſic: Memẽtote ꝑpo. vroꝝ. i. aploꝝ ꝛ alioꝝ xpi diſcipłoꝝ. m ¶ Qui vo. lo. ꝛc. ꝛ qꝛ nõ ſolũ ꝯſiderãda ẽ eoꝝ doctrina: ſꝫ etiaꝫ ỽtutis exẽpla. id ſequit: n ¶ Quoꝝ intuẽ. ꝛc. Et ſi dicat nõ eſt ſile de ipſis ꝛ de nobis: qꝛ ipſi xpo ſeruierũt pñti-aliter: nos aũt nõ. Rñdet ꝙ imo: qꝛ xps eternaliter ẽ ſm diuinitatẽ: eternitas aũt aſſiſtit oĩ tẽpori: ꝛ h ẽ qd dr: o ¶ Chriſt⁹ ieſus he. i. i tpe pterito. p ¶ Et ho. i. in pñti tpe. q ¶ Ipſe ꝛ in ſe. i. in futuro. ꝛ non ſolũ h vltimũ veꝝ ẽ rõne diuinitatis: ſꝫ etiã alio mõ rõ-ne hũanitatis: q̃ licet ſit i celo: tñ eſt nobiſcũ pñtialiter †11. di. c. in altaris ſacro: ꝓpẽ qd dr Mat. vl. d. Ecce ego vobi ſcũ ſũ oĩb⁹ dieb⁹ vſq̃ ad ꝯſũmatiõem ſeculi. r ¶ Do-ctrinis va. Hic ꝯñr oſtẽdit q̃liter ſe debẽt hẽre ad ꝑ-latos malos. ſ. fugiẽdo eoꝝ malã doctrinã. Et diuidit Diuiſio i duas ptes: qꝛ pmo ponit ſuã monitionẽ. ſcðo moniti onis rõnẽ/ibi: Habem⁹ altare. In pma ꝑte dic̃ ſic: Doctrinis va riis et peregri. ꝛc. i. extra veritatẽ duci. doctrine varie dicunt erro res ꝛ hereſes: qꝛ ſicut a pũcto ad pũctũ nõ ẽ niſi vna recta linea: mul-te aũt tortuoſe: ſic ỽitas fidei ẽ vna ſꝫ hereſes ab ea deuiãtes ſũt mul te: dicũt aũt tales doctrie ꝑegrine: qꝛ faciũt hoĩem a ſua pr̃ia. ſ. celeſti glia elõgare. Cõtra aũt iſtos errores dat remediũ. s ¶ Optimuꝫ ꝛc. qꝛ ẽ ſit anchora firma tenẽs aĩam imobilẽ ꝛ i ỽitate ſtabilẽ: h aũt nõ faciebat obſuatio legaliũ; q̃ grãꝫ nõ ꝯferebat. ꝓpẽ h dicit:

¶ Non eſcis

G tiā suā: sʒ ꝓ summa ꝑitia ꝓferūt in lucē: ⁊ iactātiā ſindis eſſtēbāt.
E Nlla porro falsa doctrina est q̄ nō aliq̄ vera intermisceat. Uera q̄ falsis inordināte ꝑmixta in vna disputatiōe vel narratiōe: velut in vnius coloris corpe apparētia lepre cōpant̄ hūana corpa diuersis colorib᷒ variāta: tales vitādi sūt sicut h̄ docet aplūs. a ¶ Habem᷒

G a ¶ Nō escis ⁊c̄. Escas h̄ vocat obſuātias legaliū: q̄ ibi ꝓhibebat̄ vsus aliq̄ꝝ ciboꝝ. tal' āt obſuatio legaliū fuit mortua a tpe passiōis xp̄i: sʒ mortifera post p̄dicationē euangelij. ⁊ iō bn̄ dicit aplūs q̄ nō ꝓfuit ābulātib᷒ in eis. ⁊ hoc dicit aplus ꝯ illos q̄ cū euāgelio volebant obseruare legalia.

al. ⁊c̄. Itē nō studēdū escis: q̄ habem᷒ altare. i. corp᷒ xp̄i: in fide cui᷒ oblate p̄ces ⁊ opationes sunt accepte deo. Habem᷒ altare.

Mystice. Refert ꝯsuetudinē leg' ad mysteriū: sensūq̄ spūalē. legis p̄ceptū fuit: vt decia die mēsis septimi a festiuitate paschali: in festiuitate videlʒ ꝓpitiatiōis accipent vitulū ⁊ hircū: ⁊ imolarēt itra castra: q̄ꝝ sāguinē ferret solus pōtifex in scā scōꝝ oraturus ꝓ pplo. Carnes ꝟo extra castra cremarent̄: nec esset licitū alicui tabernaculo deseruiēti ex illis comedere. Christus ꝟo illē vitulus ⁊ hircus. ipse ē eīn vitulus quē pius pr̄ in reditu filij ꝓdigi imolauit. Ipe ē ⁊ hircus q̄ ꝓ peccātib᷒ oblat᷒. Ipe ⁊ pōtifex q̄ intrauit celū interpellās ꝓ nobis. Intra castra hierlm̄ imo latus ē vocibus ⁊ iudicio iudeoꝝ: sʒ extra in cruce igne passiōis carnes eius cōbuste sūt. Altare vbi extra castra cremabant̄ carnes: altare est ecclie vbi ꝯsecrat̄ corpus dn̄i. De quo ptātē nō h̄nt edere q̄ corpori seruiūt. i. fornicatores ⁊ ebriosi ⁊ hmōi. Sicut xp̄s sic et sui extra castra. i. ꝯuersationē seculariū spūalem accēsi ꝯsumūt q̄cq̄d carnale ē in eis macerādo se ⁊ mortificādo mēbra sua cū vitiis ⁊ ꝯcupiscētiis. ¶ Ul etiā martyrio sanguis eoꝝ. i. vita laudabil' deo ꝑ xp̄m p̄sētat̄. ¶ Ul sanguis. i. aīe eoꝝ i celū ferunt̄. In altari. i. fide efferunt̄. Ad qd̄ nō audēt accedere carnales seculū amātes. Propē qd̄ mysteriū implēdū iesus extra portā passus ē. b ¶ Tabernaculo de. i. obseruantib᷒ leg' vt q̄ cibos discernūt ⁊ alia hmōi legalia seruant q̄ nōīe tabnaculi signat: q̄ ad tps̄ sūt iposita. Uel corp᷒ recte dr̄ tabernaculū: q̄ ad tps̄ in eo manēdū ē. ⁊ iō nō est ei seruiēdū in desideriis. c ¶ Quoꝝ ei ⁊c̄. Per duplicē allegoriā: vnā veteri ⁊ alterā noui testamēti: ꝓbat corp᷒ xp̄i nō esse edēdū ab his q̄ tabernaculo deseruiūt. Ad h̄ eīn corpa aīaliū extra castra cremant̄: ⁊ ꝓpterea xp̄s extra portā passus ē: vt nos q̄ corpe ⁊ sanguine eius a pctīs mūdari volumus iproperia ⁊ angustias passuri: tabernacli delitias deseram᷒. d ¶ Aialiū. Christus ꝑ illa aīalia significabat̄. Agnus ē s̄m māsuetudinē ⁊ innocētiā hircus: q̄ caro passibil' ⁊ mortalis. ariete: q̄ vitia ꝓpulit gemino cornu charitatis. taurus: fortitudie resurrectiōis. Qd̄ āt cremat̄ cinis efficit̄. Per cinerē memoria rei p̄terite accipit̄. Extra castra efficit̄ voluptates corpis exire. Uis q̄ q̄ sunt extra castra cremat̄ corpus. i. memoriale efficit̄: sicqȝ eīn voluptuose viuit nō h̄ʒ efficacē memoriā xp̄i. Sāguis āt eius illatus ē in scā scōꝝ ꝑ pōtificē: q̄ ꝑ se pōtificē oblatus ē p̄ri: vt sic introirem᷒ in scā celestia: vel hoꝝ scōꝝ corpa cremant̄. i. ieiunijs ⁊ aliis laboribʒ affligunt̄: Extra voluptates carnis: Quoꝝ sanguis in. Quia hoꝝ tm̄ ē sanguis xp̄i: q̄bus. s. p̄dest: ꝑ quā intrāt in scā. Qd̄ totū ē. Illis m̄ ꝓdest sanguis xp̄i q̄ voluptates deserūt ⁊ corp᷒ affligūt. e ¶ Portā pas. sensus corpis: in q̄ꝝ nllo xp̄s peccauit. ⁊ iō extra passus. Et nos ostio sensuū vitijs clauso: extra patiamur. f ¶ Per ipsuʒ ergo. Qui ē nobis via: a q̄ sumimus exēpliū ad martyriū. g ¶ Confitentiū. Aug᷒. Ergo q̄ timetis dn̄m laudate eūʒ. Ut aūt libere colatis eū discite amare quē timetis: ⁊ poteritis laudare quē amat̄. Timētes eīn eū hoies ve. te. ꝓpter lrāʒ terrētē ⁊ occidētē nondū h̄ntes spm̄ viuificātē: currebāt cū sacrificiis ad templū ⁊ in figura sanguis xp̄i q̄ redempti sumus: Quis nesciētes q̄d p̄figurarent̄ cruētas victimas imolabāt. Nūc ꝟo in gr̄a no. te. spūale sacrificiū laudis offert̄ q̄ deus honorificat̄: cui᷒ inuisibil' sacrificiū illud visibile sacrm̄ signū erat. h ¶ Beneficiētie. euacuata cērimonia prauoꝝ de gula: redit ad mores. Beneficiētie. i. largitatis in alios. Et si vestra substantia sit ablata: tamen ex his que habetis elemosynas date. Quod supra. Non deserentes collectionem.

Nu. 19. a.
Luc. 15. c

Mich. 2. a

De tele. mis. c. i. d cle

Allego.

2. Co. 3. b

a ¶ nō indifferētis ⁊ affluētis ciboꝝ.
na stabilire cor: nō escis que nō a
a ¶ obſuatorib᷒ ⁊ discernētib᷒ cibos: ⁊ studētib᷒ ciboꝝ affluētie.
ꝓfuerunt ambulantibus in eis.
a ¶ .i. de corpe xp̄i.
a Habem᷒ altare: de quo edere nō b
a ¶ licētiā. b ¶ corpis voluptati ⁊ ciboꝝ affluētie. ¶ ex toto.
b habēt potestatē qui tabernaclo
c deseruiunt. †Quorum enim ani d
malium infertur sanguis ꝓ peccato: in sancta ꝑ pontificē: horū e
corpa cremāt̄ extra castra. Pro f
¶ nō ꝓpt' se. ¶ .i. ꝓpt' illud designādū: vt extra carnis ꝯcupiscētias viuamus.
pter qd̄ et iesus vt sanctificaret g
per suū sanguinē populuʒ: extra
a ¶ fide ⁊ charitate. ¶ q̄ ipe extra castra.
e portā passus est. Exeamus ergo b
¶ imitādo. ¶ delitias ⁊ voluptates corpis. ¶ crucis qd̄ infidelibus videt̄.
ad eum extra castra: improperiū i
¶ patiētes vt ipe. ¶ exeamus.
eius portātes. †Nō eni habemus k
¶ in h̄ statu. ¶ manēs corp᷒. a ¶ s̄m statū futuꝝ corp᷒. a ¶ vt futurā ciuitatē ꝯseq̄mur ⁊ iproperiū portemus.
hic manentem ciuitatē: sed futu l
f ram inquirimus. †Per ipm̄ ergo m
a ¶ que ꝑ priora signabat̄.
offeramus hostiām laudis semꝑ
a ¶ .i. offeramur nomē ei᷒ qd̄ laus dei ⁊ hostia ⁊ fruct᷒: q̄ alij ꝑ hoc ad fidē trahunt̄.
g deo: id est fructū labioꝝ cōfitē
a ¶ elemosynaꝝ ⁊ largitatis in alios.
h tium nomini eius. Beneficiētie n
¶ charitatis qua oīa putant̄ cōmunia.
autē et cōmuniōis nolite obliui
a ¶ nō in illis antiqs. b ¶ q̄ ꝑ elemosynas hostes vincunt̄: pctā extinguunt̄. vn̄ ꝓbat Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū.
sci. Talibus eīn hostijs ꝓmeret̄ o

b ¶ Habemus altare. Hic reddit sue monitiōis rōnē. Et diuidit̄ in duas: q̄ p̄mo facit qd̄ dictū est. scdo ꝯcludit q̄sdā ꝯclusiōes ex dictis / ibi: Exeam᷒ igit̄. Circa primū ꝯsiderādū q̄ rō apli subtiliter sumit ex veteri testo. Ad cui᷒ itellectū sciēdū q̄ in festo expiatiōis offerebat̄ solēne sacrificiū qd̄ fuit figura imolatiōis xp̄i: vt. s̄. dictū ē. Offerebat̄ āt vitulus ⁊ hircus q̄rū sanguis a sūmo sacerdote inferebat̄ itra scā scōꝝ: vt. s̄. dictū ē ca. ix. Carnes āt nō comedebant̄ ab offerentibus: q̄ erat hostia ꝓ pctō sacerdotū: ꝓpter qd̄ carnes extra castra cōburebant̄. hircus āt ⁊ vitulus figurabāt xp̄m ꝓpter similitudinē carnis pctī. sanguis eoꝝ illatus itra scā scōꝝ signabat q̄ per sanguinē xp̄i pateret nob̄ igressus ad celū. Cōbustio hostie extra castra signabat passionē xp̄i futuraʒ extra portā hierlm̄. Qr̄ āt sacerdotes legales nō comedebāt hostiaʒ illā: signabat q̄ obſuātes legalia cū euāgelio nō h̄nt in effectu passionis xp̄i ptē: s̄m qd̄ dr̄ ad Gal. v. a. Si circūcidamini xp̄s vobis nihil p̄derit. ⁊ h̄ est qd̄ dicit aplūs: Habemus altare. i. crucē in q̄ oblatus ē. c ¶ De q̄ edere nō h̄nt po. ⁊c̄. q̄ illi q̄ legalia custodiunt qd̄ designat̄ in ꝟtute tabnaculi nō h̄nt ptē i efficacia passiōis xp̄i. ⁊ subdit figurā h̄ designātē/ dicēs: d ¶ Quoꝝ eīn aīaliū. i. vituli ⁊ hirci q̄ imolabant̄ in die expiationis. e ¶ Hoꝝ coꝝ. cre. ex. ca. q̄ offerebant̄ ꝓ pctīs sacerdotū ⁊ ppl'i. f ¶ Propē qd̄. i. vt figura īā rūderet figure. g ¶ Et iesus vt san. po. suū ex. por. pas. ē. q̄ locus caluarie vbi crucifixus fuit erat tūc extra ciuitatē hierlʒ: vt h̄r Ioh. xix. h ¶ Exeam᷒. Hic ꝯsequēter ꝯcludit ex p̄dictis duas ꝯclusiōes. scda ponitur ibi: Per ipsuʒ. Quia q̄ in pte p̄cedēti dictū est q̄ legalia nō ꝓfuerūt obseruātib᷒ ea. in cui᷒ figura xp̄s passus est extra portā. iō ꝯcludit dicēs: Exeam᷒ ergo ad eū ex. ca. i. extra obseruationes legis. i ¶ Improperiū eius por. improperatū eīn fuit xp̄o a iudeis q̄ nō custodiebat legē: s̄m qd̄ dr̄ Ioh. ix. c. Nō ē h̄ hō a deo q̄ sabbatū nō custodit. ⁊ silr fuit ip̄operatū paulo ⁊ ei᷒ seq̄ntibus in p̄mitiua ecclia: vt h̄r Act. xxi. d. Audierūt de te q̄ discessionē doceas a moyse ⁊c̄. Et subdit cāʒ q̄re sit a legalib᷒ exeūdū/ dicēs: k ¶ Nō eni ha. hic ma. ci. i. stabilē mā sionē in leg' obſuatōib᷒: q̄ fuerūt iposite solū ad tps̄: vt dictū est. s̄. ca. ix. l ¶ Sʒ fu. inqrim᷒. i. gl'iaʒ celestē ad quā introducit lex noua: vt ptʒ ꝑ supradicta. m ¶ Per ipm̄. Hic ponit scdaʒ ꝯclusionē. dictū ē eīn q̄ sacrificia veteris legis nō erāt deo accepta: q̄ erāt carnalia. iō ꝯcludit q̄ deo ē offerēdū spūale sacrificiū ꝑ iesum xp̄m q̄ est sacerdos noster. ⁊ hoc ē qd̄ dicit: Per ipm̄ q̄ offeram᷒ hostiā laudis s̄p deo. nō q̄ sit ꝯtinue orādū: sʒ q̄ ad sacrificia veteris legis nō ē recurrēdū. Ondit etiā vlteri᷒ q̄ sacrificiū aliud est deo offerendū. s. elemosyna in sustētatione indigentiū. dicens: n ¶ Beneficiētie aūt ⁊ cō. nolite obli. ⁊ accipit h̄ cōmunio ꝓ cōmunicatiōe bonoꝝ in necessitate. ⁊ subdit causam q̄re tales hostie sint deo offerende/ dicēs: o ¶ Talibus eīn hostijs ꝓmeret̄ deus. nō aūt sacrificijs legalibus.

Diuisio

Festū expiationis

Obedite

g a ¶ Obedite. Obediēdū est vtiq̄ ꝑlatis ꝛ ꝑdicatorib⁹ in-
h q̄tum doctrina ꝛ mores illoꝝ sancte ꝛ pie exiſtūt. Si autē a
Obediēdū via rectitudinis deuiauerint nō faciam⁹ qualia agūt: ſ; qua-
ſuperiorib⁹ lia dicūt: niſi forte ꝛ i doctrina aberrēt. Vn̄ dn̄s ait: Que di-
Mat. 23. a cūt facite: q̄ aūt faciūt nolite facere: habēt quidē dignitatē: ſ;
vite ſint ꝑdite: ꝛ iō nō ad vitā coꝝ ſ; ad
mores intēdite. b ¶ Ut cū gau. Au-
guſti. Faciant⁹ vtiq̄ iſta cū gaudio qñ
videm⁹ hoīes ꝓficere i ꝟbis dei. Tūc
eīm cū gaudio laborat opari⁹ in agris:
qñ attēdit arbores ꝛ fructū videt: qñ at-
tēdit ſegetē ꝛ videt vbertatē. Tūc intel-
ligit ꝙ nō ſine cā laborauit: nō ſine cau-
ſa dorſū curuauit: nō ſine cā man⁹ attri-
uit: nō ſine cā frig⁹ eſtuſq̄ tolerauit.
c ¶ Nō expe. vo. Aug⁹. Nō dico nō
expedit illis qb⁹ ꝑdeſt triſtari d vobis.
Nā illi ꝑpoſiti qñ ꝯtriſtant̄ d malis ve-
ſtris expedit illis ipa triſticia: ſ; nō vo-
bis. Sic ḡ i dn̄ico agro bonū opemur
ꝑlati ꝛ ſubditi vt ſil de mercede gaude-
am⁹. ¶ Vel h faciāt. i. reddāt rōnē deo
ſecuri de p̄mio: ꝛ nō gemētes anxij vel
heſitātes de vr̄a dānatiōe. d ¶ Ora-
te ꝓ no. ſupbiā elationēq̄ mētꝭ quorun-
dā pōtificū ꝑcutit q dedignāt ꝑcari ſub-
iectos q̄tin⁹ ꝓ eis orōnes fundāt.
e ¶ Bonā cōſciē. Cōſcia nos nō ac-
cuſat nec nobis cōſcij ſum⁹ ꝙ vobis in-
ſidias fecerim⁹ nihil cū fictiōe ꝓtulim⁹:
nihil negociatiōis grā fecim⁹. Ne ḡ ſi-
niſtre qd arbitremini. f ¶ In oib⁹.
Accuſabat̄ ꝙ ſuā gētē negligeret: ſ; oſ-
B dit ſe hr̄e affectū ad oēs iudeos vel gē-
tiles d q̄rū ꝑteritꝭ bonis gaudet: eiſq̄ i
futuro meliora optat. ¶ Celiꝰ ē ctn̄ū
qꝛ aliud ei nō ſuccedet. g ¶ Faciēs
i vo. nihil ei boni hr̄e poteſtis niſi illo
ꝯueniēte ꝛ ſubſequēte. h ¶ Eteni ꝑ-
pau. ꝛc. q̄ſi nō pōt q̄ſq̄ lōgitudinē ſer-
mōis abnuere. h q̄ppe erat qđ aduerſa-
rij faciebāt: ꝛ iō latēt h tāgit. i ¶ Sa-
lutate oēs ꝛc. ſic generalr oib⁹ ſcri-
bit: ita generalit̄ oib⁹ ꝑlatꝭ ꝛ ſubditꝭ ſa-
lutē optat. Salutare ei ē ſalutē optare.
¶ Finit epl'a ad Hebreos.

a ¶ Cētū ad ꝑcepta vt. ſ. faciatis q̄ p eos ꝑ-
cipit eccl'ia. b ¶ vt reuerētiā exhibeatis.
a De⁹. Obedite ꝑpoſitis vr̄is ꝛ ſub- a
a ¶ ꝑdicādo bonū exēplū dādo. ꝛ exterio-
rā ꝓuidēdo. b ¶ ſolliciti ſunt.
iacete eis. Ipi ei ꝑuigilāt q̄ſi rō-
¶ obedite.
b nē ꝓ aīab⁹ vr̄is reddituri: vt cū
a ¶ qñ vidēt vos ꝓficere. b ¶ vigilēt.
c ¶ cū murmuratione ꝛ triſticia.
gaudio h faciāt ꝛ nō gementes.
¶ nō gemētes: qꝛ tūc nō ꝑderit vobis cura
coꝝ. a ¶ nō dico illis qb⁹ ꝑdeſt etiā triſta-
c Hoc ei ñ expedit vobis. Orate d
ri de vobis. ¶ de vobis.
pro nobis. Cōfidimus enim qꝛ e
a ¶ de ꝑteritꝭ. b ¶ volūtatē. c ¶ nō ſolū i
f bonā ꝯſciētiā hābemus in ōm- e
gētib⁹. a ¶ tā iudeos q̄ grecos. ¶ i futuro
nibus beneuolentes conuerſari.
a ¶ nō ſolū cā mei: ſ; mag' ꝓ vr̄a vtilitate.
Amplius autem deꝑcor vos h f
¶ orare pro me.
facere quo celeri⁹ reſtituar vo- g
a ¶ ego ſuadeo ad bonū. ¶ q aptare pōt: qꝛ
ē dator pac': vt vitia nō ingrēt. ¶ reſuſcita-
bis. Deus autē pacis qui edu- h
uit. a ¶ d ſepulchro q loc⁹ ꝑtēe mortuoꝝ ē
xit de mortuis paſtorē magnū k
a ¶ humiliū. ¶ paſtor etiā fact⁹ p effuſionē
ſanguinis ſui qui cōfirmauit teſta. no.
ouium in ſāguine teſtamēti eter- l m
ni dominum noſtrum ieſum chri-
¶ aptos faciet. ¶ vt velitis. ¶ etiam.
ſtum: aptet vos in omni bono vt n
¶ ope. ¶ ea q ipe vult. ¶ ipe qꝛ nō ex vo.
faciatis volūtatem ei⁹: faciēs in o
vobis quod placet coram ſe: per
¶ ꝛ h. ¶ nō p carnales obſuātias. a ¶ xp̄o
vna cū pr̄e ꝛ ſpūſctō. ¶ ñ carnalib⁹ obſuā.
ieſū chriſtū: cui eſt gloria in ſecu-
a ¶ cōfirmatiōe. q. ita fiat vel vere ē qđ dixi
la ſeculorum amē n. Rogo aūt p
a ¶ i. epl'am q eſt ꝯſolatio ꝛ adhortatio ne
dicā admonitio. ¶ patienter.
vos fratres vt ſufferatis verbū q
a ¶ nō quaſi apoſtolus ſcripſi vobis.
b ſolatij. Etenim perpaucis ſcripſi r s
¶ etiam ſeruiendo ꝛ honorādo.
vobis. Cognoſcite fratrē noſtrū t
¶ coapoſtolū ꝛ coadiutorē in ꝑdicatione.
a ¶ a me in iter quod volebat vel ad ꝑdicā-
dū directū vel ſoꝛtuitū a carcere in q ante de-
tentus fuit.
timotheum dimiſſum: cū quo ſi x
a ¶ in hoc reddit attentos ꝛ māſuetiores.
t celeri⁹ venerit videbo vos. Sa y
lutate omnes ꝑpoſitos veſtros:

Nico. de lyra

a ¶ Obedite. Hic ꝯñr oſidit q̄lr
Diuiſio ſe debēt hr̄e ad ꝑlatos viuētes. ꝛ diui-
dit̄ i duas. qꝛ p̄mo oñdit q̄lr ſe debent
hr̄e ad alios ꝑlatos. ſcđo q̄liter ad ipm
paulū ſcribētē: ibi: Orate ꝓ nobis.
¶ Circa p̄mū ſciēdū ꝙ corpa iferiora
q regūt̄ p ſupiora: ſbiecta ſūt eis i duo-
b⁹. ſ. i ſitu ꝛ motu: qꝛ elemēta reuoluūt̄
motu orbis q̄tū ad illā ptē q excedit al-
titudinē mōtiū: vt hr̄. j. metheoroꝝ. eo-
dē mō hoīes iferiores ſupiorib⁹ debēt
obediētiā vt ad coꝝ iperiū moueāt̄ ꝛ re-
uerētiā eis exhibeāt. ꝛ h ē qđ dr̄: Obe-
dite ꝑpo. ve. ꝛc. ꝛ ſubdit ad h dupli-
cē cām. pria accipit̄ ex nobilitate officij:
qꝛ ꝑlati ꝑſūt i ſpūalib⁹ q corpalib⁹ ꝑſe-
runt̄ q̄to aīa melior eſt corpe. ꝛ h ē qđ
dr̄: Ipſi ei ꝑuigilāt. q̄ſi rōnē ꝓ aīab⁹
vr̄is reddituri. Scđa rō accipit̄ ex mō
exercēdi officiū: qꝛ qñ iferiores bñ obe-
diūt: officiū ꝑlatiōis delectabile ē ſupi-
orib⁹ ꝛ vtile iferiorib⁹: ſi aūt male obe-
diūt ꝯriū accidit. ꝛ h ē qđ dicit: Ut cū
gaudio h faciāt ꝛ nō gemētes.
b ¶ Hoc ei nō ex. vo. h ptꝫ p exēplū
chore ꝛ ſocioꝝ ei⁹ q rebellātes moyſi:
a terra fuerūt abſorpti: Nu. xvi. c ¶ Orate ꝓ no. h oſidit
q̄liter ſe debēt hr̄e erga ipm paulū: nō eīm erat ꝑlat⁹ iudeoꝝ.
ꝛ iō nō petit ab eis talem obedientiā ſ; petit ab eis illđ qđ te-
nēt reſpectu oim fideliū. ſ. orōnis ſuffragiū dicēs: Orate ꝓ
nobis. ꝛ ſi h petebat paul⁹ q de grā dei erat cert⁹: multo ma-
gis dꝫ h petere q̄cūq̄ ali⁹ q̄tūcūq̄ ſit ſctūs: ſ; qꝛ poſſent dice-
re illi qb⁹ ſcribebat nō debem⁹ ꝓ te orare: qꝛ tibi non valeret
cū doceas diſceſſionē a legalib⁹. iō h remouet d. d ¶ Cōfi-
dim⁹ eni ꝛc. ꝑdicta docēdo. e ¶ In oib⁹ bñ vo. ꝯuer. i. C
deſiderātes bonā ꝯuerſationem oim.
Subdit aūt cām q̄re petit orōnis ſuf-
fragiū. d. f ¶ Amplius aūt deꝑ. ꝛc.
. i. ꝓ me orare. g ¶ Quo ce. reſti.
vo. qꝛ ab hieruſa fuerat abduct⁹ romā
vinct⁹: vt hr̄ Act. vi. Vel aliꝭ ꝙ ſi libe-
rat⁹ eēt a carcere intēdebat itez viſita-
re iudeos q erāt i hiſpania qb⁹ hāc epl'-
ſtolā ſcribebat ſm aliq̄s: vt dictū ē in
ꝑncipio hui⁹ opis. h ¶ De⁹ aūt pa.
Hic vltio aplūs ꝯfert ipis ſue orōnis Diuiſio
bñficiū. ꝛ diuidit̄ i duas ptes: qꝛ p̄io
ponit ſuā orōnē: ꝛ ſcđo format ſuā pe-
titionē; ibi: Rogo aūt vos frēs. In p̄-
ma pte optat eis btitudinē q non dat̄
niſi a deo ꝛ mediāte grā q hoīem ap-
tat ad btitudinē. ꝛ h ē qđ dr̄: De⁹ aūt
pa. qꝛ ꝓpriū dei ē vnire corda quā
ſit vnitas p̄ma. i ¶ Qui eduxit d
mor. do. ie. chri. ꝛ h in reſurrectiōe
k ¶ Paſtorē ma. oui. i. ſimpliciū ꝛ
inocētiū q ꝓprie ſūt de grege chriſti.
l ¶ In ſāg. i. p ſāguinē: qꝛ xp̄s meru-
it ſuā reſurrectionē ꝛ exaltationē p ſu-
am paſſionē: m ¶ Teſtamēti eter.
. i. teſtamēti noui qđ ꝯfirmatū ē ſāgui-
ne xp̄i: ꝛ dr̄ eternū: qꝛ eterna ꝓmittit.
n ¶ Aptet vos i oī bo. ꝛc. ſicut eīm
aptitudo potētie ab bñ operādū poli-
tice ē p habit⁹ ꝟtutū politicaꝝ: ſic aptitu- D
do aīe ad opa meritoria ē p habitum
grē ꝛ ꝟtutū infuſaꝝ quas de⁹ opat̄ in
nobis. iō ſequit̄: o ¶ Faciēs in vo
bis qđ pla. ꝛc. qꝛ p ipm rōne diuinꝭ
tatis cōſeq̄mur grām ſicut p cām ꝑnci-
paliter agētē. rōne vero hūanitatis ſi-
cut p cām inſtrumētalē cōiunctā.
p ¶ Rogo. Hic format ſuā petitio-
nē. ꝛ diuidit̄ in duas: qꝛ p̄mo facit qđ Diuiſio
dictū ē. ſcđo cōplet epl'am; ibi: Saluta-
te oēs. ¶ Circa p̄mū duo petit. vnū ꝑ
ſe. d. Rogo aūt vos fra. ꝛc. i. paci-
enter portetis ſi aliqua ſcripſi vobis i-
crepādo: qꝛ h fuit ad correctionē ꝛ bo-
nū: ꝛ iō mag' dꝫ eē ad ſolaciū: ꝓpt̄ h
ſubdit: q ¶ Verbū ſolatij. Excuſat
etiā ſe d ſcripture breuitate: qꝛ breuis
eſt iſta epl'a reſpectu materie cōtēte cū
ibi oia myſteria veteris legis breuiter
tangant̄: vt ptꝫ ex ꝑdictꝭ. ꝛ h eſt qđ di-
cit̄: r ¶ Eteni ꝑpau. i. valde paucꝭ
verbis. s ¶ Scripſi vobis. ſcribe-
bat eīm hoībus ſcientib⁹ legē. ꝛ iō non
oportebat eis oia explicare. aliud petit
aplūs ꝓ nūcio epl'e di. t ¶ Cogno-
ſcite fra. no. timo. i. grōſe ꝛ amica-
biliter recipite illū. v ¶ Dimiſſum.
. i. a me miſſum ꝓ vtilitate veſtra.
x ¶ Cū quo ſi celerius vene. vi-
debo vos. hoc eīm diſponebat aplūs
facere ſuppoſita diuina ꝑmiſſiōe. No-
tādū ꝙ timotheus erat circūciſus: ꝛ ex
matre iuda: vt ptꝫ Act. xvi. iđo p ipm
miſit aplūs epl'am ipſis iudeis vt eſſet
mag' grōſe ipis: ꝛ p hoīem gētilē ꝛ in-
circūciſū noluit eā mittere: qꝛ iudei ꝯ-
ſortiū gētiliū abhorrebāt: vt hr̄ Act.
x. et. xi. y ¶ Saluta. oēs. Hic aplūs
cōplet ſuā epl'am q dꝫ t̄minari i ſalutā-
tione. iđ dicit: Salutate oēs ꝑpoſitos vr̄os. i. aplos q̄rū aliq̄
ſupuiuebāt. vel dicēdū ꝙ ꝑpoſitos hic vocat epōs: qui ſūt ſuc-
ceſſores apoſtoloꝝ in eccl'ia dei: vt habet̄ in gloſa Luce. x. ꝛ
in decreto. xxi. diſt. In nouo teſtamēto.

Et oēs ſ.

E a ¶ Et oēs ſctōs.i.alios eccľie miſtros.iſtos nō intende bat aplˢ iſtruere:q2 nō indigebant:ſ3 ſalutat eos ꝑ illos ꝗbus ſcribebat. Salutat etiā illos qbꝰ ſcribebat ex ꝑte ꝯuerſoꝝ ad fi/ dē q erāt in italia/dicēs: Salutāt vos de ita. frēs. ⁊ in fine q̄ſi ꝓ ſigillo ꝯfirmatiōis ponit. b ¶ Gřa dei cū oi. vobis amē.i.ꝯfirmeť in pñti ⁊ in futuro:ꝑ/ ſtāte dño nřo ieſu xp̄o:cui eſt honoꝛ et glřia in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In ca.xiii. vbi dr̄ in poſtil. Doctri/ nis varus ⁊ ꝑegrinis nolite abduci.

Additio. Per h̄ qđ dič aplˢ Doctrinis varus et peregrinis nolite abduci: ꝓprie pōt in telligi doctrīa pharisaica q in thalmu/ dicis codicibus diffuſe habeť ⁊ diſpen dioſe.in ꝗbus multe falſitates ⁊ enoꝛ/ mitates ꝯtinenť: ꝓut fuit oſtenſum in additionibus Eſaie.xxviii. ⁊ Zach.v. E.q2 ſm glo. nulla falſa doctrina eſt q nō aliq̄ vera intermiſceat:ideo p̄dicte doctrine dicunť varie:ſicˢ corpꝰ diuer/ ſis colorib9 coloratū variū dr̄.ſilr ⁊ di/ cunť ꝑegrine:q2 nō a deo actoꝛe:ſ3 ſic ſingūt reuelata fuerūt:ſ3 ab hoibus di abolica inueſtigatiōe inuēta. ⁊ de h̄ vi de in p̄dictis additiōibus.

Replica. In ca.xiii. vbi Bur gē.expōit qđ intelli giť ꝑ varias doctrīas.allegat ad hoc thalmudicas traditiōes q̄s ponit Eſa. xxviii. ⁊ Zach.v. ⁊ in fine Apoc.tradi tiōes ſaracenicas machometi: q q2 nō ſunt ꝯ poſtil.trāſeāt alioꝝ iudicio reli/ F cta. ⁊ ſic ē finis. Et hec ſunt q repperi in dictis Burg. ꝯ poſtil.correctiōe di/ gna:pauca aūt q ponit circa actus apo ſtoloꝝ canōicas eplas ⁊ apocalypſim: que ſunt modici pōderis trāſeo:quia ⁊ plurimū als.ō.tacta ſunt inq̄tum ſunt poſtil.ꝯria.q ſic ꝑ me ſcripta ⁊ alia ſub debita ꝓteſtatiōe offero rectis amato/ ribus magiſtri Nicolai de lyra media charitate corrigēda. Satis eñi mihi eſt als bꝛibke ꝑ hūc laboꝛē ociū euitaſſe: ⁊ maioꝛibus meis dediſſe occaſionē vt ꝯ poſtillato/ ris corruptoꝛē efficacius exurgāt.

¶ Poſtilla venerabilis magiſtri Ni ii.Co.8.c colai de lyra ſuꝑ eplas Pauli finit.

¶ Poſtilla eiuſdem ſuꝑ Actus aploꝝ incipit: ⁊ p̄mo p̄fatio.

REpleti ſunt oēs ſpū ſctō:et ceperūt loq: Act.ii.a. Sič lex euāge lica ꝑ xp̄m deū ⁊ hoiem fuit data: vt patet in euāgelio:ita per aplos ali/ oſq3 chriſti diſcipulos ꝑ oꝛbem fuit publicata: vt patet in hoc libro aploꝝ actibus intitulato. ꝓpter qđ ſaluatoꝛ dixit eis Marci vlt.d. Eūtes in mundū vniuerſu3 p̄dicate euā/ geliū omni creature. Hec aūt publicatio facta eſt ꝑ ſpm̄ſanctu3 principaliter: ⁊ ꝑ aplos miniſterialiter: Mat.x.c. Nō eñi vos eſtis q loquimini:ſ3 ſpūs pr̄is veſtri q loquiť in vobis. ꝓpť qđ verbū ꝓpoſitū ad lr̄am dr̄ de ipſis: Repleti ſunt ⁊c̄. In quo duo notanť.ſ.aploꝝ alioꝝq3 xp̄i diſcipuloꝝ ꝑ ſpm̄ſanctū confoꝛ tatio/cum dr̄: Repleti ſunt oēs ſpūſctō. Scd̄m eſt ꝑ eoſdē euā/ gelij publicatio/cum ſubditur: Et ceperunt loqui.que duo ſan/ Diuiſio ctus Lucas ꝓſequitur in hoc libꝛo: vt videbitur ꝓſequendo. Circa primū tria ponunť.ſ.virtus efficiens/ibi: Spūſctō. ſcd̄o modus ſufficiens/ibi: Repleti ſunt. tertio cetus ſuſcipiens/ibi: Omnes. Circa primū ſciendū ꝙ ꝓphe ſpūſancto inſpirati locu ti ſunt:ſm qđ dr̄.ii. Petri.i.d. Nō volūtate humana allata eſt aliquando ꝓphetia:ſed ſpiritusſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei homines. ⁊ legem euangelicā denunciauerūt ꝑ chriſtū dan dam: Eſa.ii.a. De ſion exibit lex: ⁊ v̄bum dñi de hierl̄m.ibi eñi legiť xp̄s frequenter docuiſſe. ⁊ Hiere.xxxi.f. Ecce dies veni/ unt dicit dñs: ⁊ feriā domui iſrľ ⁊ domui iuda fedus nouū: nō ſm pactū qđ pepigi in oreb ⁊c̄. ⁊ ſicut p̄nūciatū fuerat ꝑ ꝓphās ꝑ xp̄m hominē ſpūſctō repletum fuit lex euangelica data. vnde Luce.iiii. dicitur de ipſo ꝙ ingreſſus ſynagogam legit in libꝛo Eſaie

¶ ſanctificatꝰ in baptiſmate ſubditos.

a ⁊ omnes ſanctos. Salutāt vos ¶ ꝑ hoc nota eū a roma ſcripſiſſe. ¶ purga tio petoꝝ ⁊ alia dei munera.

b de italia fratres. Gratia cū omni bus vobis. Amen.

Finit epiſtola Pauli ad Hebreos.

Incipit p̄fatio beati Hierony mi p̄ſbyteri in librū Actꝰ aploꝝ.

CAnit pſalmiſta: am/ bulabūt de virtutibꝰ in v̄tutes. Poſt apľi Pauli eplas dudu3 vno vobis volumine tranſlatas dōmon et rogatiane chariſſimi: actus aploꝝ cōpellitis vt trāſfe/ rā in latinū: quem librū nulli du/ biū eſt a luca antiocheno arte me dico: q poſtea inſeruiens Paulo aplo xp̄i factus ē diſcipulus fuiſ ſe editū. Ceruices p̄mit impoſita ſe pius oneris magnitudo: q2 ſtudia inuidoꝝ rep̄hēſione digna putāt ea q ſcribimꝰ. Illoꝝ nūq3 odio ⁊ detractiōe:iuuāte xp̄o meū ſile/ bit eloquiū. Actus aploꝝ nudā qdē videnť ſonare hiſtoriā ⁊ na/ ſcētis eccľie infantiā texere: ſed ſi nouerimus ſcriptoꝛē eoꝝ lucā eſ/ ſe medicū cuius laus eſt in euā/ gelio: aiaduertimus pariter om/ nia verba illius: animę languen/ tis eſſe medicinā.

Eſaie qđ in eo ſcribiť.lxi.a. Spūs dñi ſuꝑ me ꝓpter qđ vnxit G me: euangelizare pauperibus miſit me. Et ſequitur ibidem.ſ. Luč.iiii.d. Cepit aūt dicere ad illos: q2 hodie impleta eſt ſcri/ ptura hec in auribus veſtris. ⁊ ſilr ſpūſanctus aplos confoꝛ tauit ⁊ perfecit vt eſſent apti ad predicandum euangeliū. ꝓ/ pter qđ de ipſo dr̄.i.Coꝛ.xii.b. Hec aū tē oīa opať vnus atq3 idem ſpūs diui/ dēs ſinguľ ꝓut vult. ⁊ ſic patet primū: ſc3 cauſa efficiens. ¶ Circa ſcd̄m ꝯſi/ derandū ꝙ ꝑfectio ſufficiens ad p̄dica tionem euangelij nō ſolum reſpicit ꝑſo nam ꝓpriam: ſed etiā alias ꝑ quanda3 redundantiā q ſunt inſtruēde ꝑ ſanam doctrinam. talis aūt fuit aploꝝ ꝑfectio collata eis a ſpūſancto. nā ꝑ ſapiētiā ⁊ eloq̄ntiā facti ſunt apti ad p̄dicandum euangelium per vniuerſum mūdum. ⁊ hoc notať cum diciť: Repleti: Eccleſi/ aſtes.xi.a. Si repleti fuerint nubes im bꝛes effundēt ſuꝑ terrā. Nubes iſti ſūt apľi. de ꝗbus dr̄ Eſa.lx.b. Qui ſunt hi qui vt nubes volāt. nubes iſte fuerūt ſcientia ⁊ eloq̄ntia repleti: ꝓpť qđ effu derūt ſuꝑ vniuerſam terrā imbꝛes euā gelice doctrine. vnde ⁊ in quolibet ipſo rum fuit impletū quod diciť Eccl.xxxix a. Ipſe tanq3 imbꝛes emittet eloquia ſa pientie ſue. ⁊ ſic patet ſecundū. ¶ Cir/ ca tertium ꝯſiderandum ꝙ donum ſpi/ ritusſancti confirmans ⁊ perficiens ad publicationem euangelij nō ſolum fu/ it datū vni apoſtolo ſed omnibus: nec ſolis apoſtolis ſed etiam alijs diſcipu/ lis ſimul exiſtentibus: ſm ꝙ dicit Hie/ ronymus in epiſtola ad Paulinum de omnibus ſacre ſcripture libꝛis. ⁊.i.ca. b huius libꝛi diciť: Erat autem turba ho minum ſimul fere.cx. ⁊ hoc notať cum dicitur: Omnes. In quo exprimitur ce tus ſuſcipiens ſpiritusſancti donū: ſm quod ſcribitur infra.ii.caplo. Et dum complerenť dies pentecoſtes erant om nes diſcipuli pariter in eodem loco. et factus eſt repente de celo ſonus tanq3 aduenientis ſpiritus vehementis: ⁊ re pleuit totam domum vbi erant ſeden/ tes. ⁊ ſic patet primū principale. ¶ Cir ca ſecundū v̄o quod eſt euangelij publi catio. quod ponitur ibi: Et ceperunt lo qui. duo notantur ad hoc neceſſaria.ſ. excluſio timoꝛis ⁊ oſtenſio feruoꝛis. pri mum notatur cum dicitur: Et ceperūt. Per hoc inſinuatur manifeſte ꝙ ante loqui non audebant: imo nec etiam ap parere: ſm quod diciť Ioh.xx.c. Cum ſero eſſet die illa vna ſabbatoꝝ ⁊ foꝛes eſſent clauſe ⁊c̄. ſed recepto ſpiritusſancti do no quod foꝛas mittit timoꝛem: ſm quod dicitur.i. Ioh.iiii.d. Perfecta charitas foꝛas mittit timoꝛem. timoꝛ iſte fuit exclu/ ſus ab apoſtolis et conſtantia eis data. vnde quilibet eoꝝ po tuit dicere illud Pſal.lxxvi.c. Nūc cepi hec mutatio dextere excelſi. quia quilibet cepit habere conſtantiam terroꝛe malo/ rum ſublato. ⁊ hec mutatio fuit dextere excelſi. dantis apoſto lis conſtantiam predicandi. ſecundum vero.ſ. oſtenſio feruo/ ris notatur/cum dicitur: Loqui: qui feruoꝛ in actu predicādi recepto ſpiritusſancto: ſtatim fuit oſtēſus coram iudeis vulga/ ribus/cum dicitur.I.ii.ca.ꝙ Petrus feruenter locutus ē de chriſto/dicens: Viri fratres liceat audēter vobis dicere ⁊c̄. ⁊ ſubditur ibi: Qui ergo receperunt ſermones eius baptizati ſunt. ⁊ appoſite ſunt in die illa aie circiter tria milia. ſecūdo fu it oſtenſus coram iudeoꝝ principibus: ꝗbus Petrus ⁊ Iohā nes conſtanter reſponderunt.I.iiii.d. Nō poſſumus que vi/ dimus ⁊ audiuimus non loqui. poſtea fuit oſtenſus etiam co ram gentibus. vnde.I.xiii.g. iudeis contradicētibus euange lice predicationi dicitur: Tunc conſtanter Paulus ⁊ Bar/ nabas dixerunt: vobis opoꝛtebat primum loqui verbum dei ſed qm̄ repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes. ſic eñi nobis p̄cepit dñs. Cui eſt honoꝛ ⁊ glřia in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

N A

Lucas — Ucas medicus anthiocenſis greci ſermonis non ignarus ſcripſit euāgeliū ſectator pauli/comes pegrinatōis ei9. Hic etiā aliud volumē edidit. qd titulo Actuū aplorū ꝑnotat: cui9 hiſtoria vſq ad bienniū rome cōmorātis Pauli ꝑuenit.i. ad quartū Neronis annū. ex quo intelligimus in eadē vrbe librū eſſe cōpoſitū.

nouū teſta. qua lingua ſcriptus — ¶ De loco quidē in quo Act9 aplorū ſcripti ſūt: Hieronymi tenēda ē ſnia: q dr greci ſermōis nō fuiſſe ignar9: q lingua nouū teſ. excepto Matthei euāgelio ⁊ epiſtola Pauli ad Hebreos tn̄ ſcriptū ē. Oportebat eni vt indicia ſermōis diuini ea lingua ſcriberent: ad quā oēs velut ad ſapie ⁊ oīm diſciplinaꝝ fontē cōcurrūt: qñ in fine ſcli in oībus gētibus deus eſſe notus voluit.

¶ Suſpicant quidē quīcūq Paul9 in eplis ſuis dicit: iuxta euāgeliū meū: Luce volumē ſignificari: ⁊ Lucā nō ſolū a Paulo didiciſſe euāgeliū: q cū xp̄o in carne nō fuerat: ſed etiā a ceteris aplis: qd ipſe in pncipio ſui voluminis declarat dicēs: Sicut tradiderūt nobis: q ab initio ipſi viderūt ⁊ miniſtri fuerūt ſermōis. Igit euāgelium ſicut audierat ſcripſit: Act9 aploꝝ ſicut viderat cōpoſuit.

Quare actus aplorū cōſcripti — ¶ Itē de cauſis ſcribēdoꝝ Actuū aplorū. quādā quidē Luce argumēto patefacta ſūt. Prima hec eſt: vt q aplici iminutio numeri ſcte ſcipture ſermōe narrata eſt: ipſi9 etiā ipletio canonico libro enarret: ⁊ vt Pauli extra.xii.aploꝝ numerū aſſūpti auctoritas teneat: vt ei9 eple iter canonicas ſcripturas habeant: pcipue canonice ſcripture teſtimoniū habētes: q querſionē ⁊ querſationē ei9 pleniſſime pferūt. Tertia cā eſt vt pfectus pfecti ſpiritus aduent9: pfecto aploꝝ numero cōpletus ſcti canonis enūciaret hiſtoria. Ob hoc igit ⁊ hoꝝ ſilia q poſt aſcēſum ſaluatoris ptigerūt: ſatis vtile immo ⁊ neceſſariū erat pſcribi Actus aploꝝ.

¶ Incipit liber Actuū aploꝝ.

B — Rimū quidē ⁊c. Ca. I Beda. i. euāgeliū cui ſecūdū addidit. i. Act9 apoſtoloꝝ. Cōpletio pmi eſt ibi: Uſq i diē q pcipiēs aplis ⁊c. Initiū ſcdi qb9 ⁊ pbuit ſeipm viuū poſt paſſionē ſuā in multis argumētis. Nā in euāgelio ieſū celos aſcendiſſe: diſcipulos a bethania hierlm regreſſos teſtat. nō tn̄ ibi dicit q p.xl. dies poſt ei9 paſſionē crebro apparuit q aſcēſurū de regno iſrl interrogauerūt q eo aſcēdēte angeli aſtiterunt: ⁊ hmōi. c ¶ Feci. i. ſcripſi: q ſcribere eſt opari: vel q factis meruit eſſe ſcriptor euāgelij. d ¶ Sermonē. Tot9 liber euāgelij vn9 ſermo dr: q vnū habet ſenſuꝫ. Aut ſingulare p plurali.

Euāgeliū — Euāgeliū eſt bona annūciatio: in q annūciat reqes poſt laborē: regnū poſt ſeruitiū/ vita poſt mortē. e ¶ De oib9. Dictis ⁊ factis xp̄i q iudicauit officio digna vl idonea ſue diſpēſatōis. f ¶ Theophile. Dei amicus/ vel dei amator: q ſi tu ſis amic9 dei. tibi ſcribit: Cui euāgeliū ſcripſerat: eidē ⁊ Act9 aploꝝ ſcribit Lucas medic9 ad ſalutē aie ⁊c. g ¶ Que cepit. A baptiſmo Iohis q ieſus baptiçatus eſt vſq in diē q aſſūpt9 eſt in celū: q de toto illo tpe Lucas ſermōes texuit. q in fine euāgelij ita ſcripſit: Cū bndiriſ ſet receſſit

Sequit alius ꝓlogus.

a Ucas anthiocenſis a natione ſyrus cuius laus in euāgelio canit: apud anthiochiam medicine artis egregius et aplorū chriſti diſcipulus fuit: poſtea vſq ad cōfeſſionē paulū ſecutus apoſtolū ſine crimine in virginitate pmanens: deo maluit ſeruire. Qui ſeptuaginta ⁊ quattuor annos etatis agens in bithynia obijt plenus ſpiritu ſancto: quo inſtigāte in achaie partibus euangeliū ſcribēs grecis fidelibus incarnationē dñi fideli narratione oſtendit: eundemq ex ſtirpe dauid deſcendiſſe monſtrauit. Cui nō immerito ſcribendorū actuū aplorū poteſtas in miniſterio datur: vt deo in deū pleno: ⁊ filio pditionis extincto: oratiōe ab apoſtolis facta: ſorte dñice electionis numerus cōpleret. †Sicq paulus cōſummationē aplicis actibus daret: quē diu cōtra ſtimulū calcitrantē dñs elegiſſet: quod legentibus et requirētibus deū breui potius volui oſtēdere ſermone: q plixius aliquid faſtidientibus pdidiſſe: ſciēs q operātē agricolam oporteat primū de ſuis fructib9 edere. Quē ita diuina ſubſecuta eſt grā: vt nō ſolū corpib9 ſed etiā aiab9: eius pficeret medicina.

Incipit liber Actuū aplorū beati Luce euāgeliſte. Ca. I

b Rimū quidem b
¶ i. euangelium
¶ i. ſcripſi.
c d e ſermonē feci de c d
a ¶ nō omia. dicente Iohāne: Si ſcribant p ſingula nec ipm arbitror mundū capere poſſe omibus modis doctrine ⁊ geſtum ſingulorum ſufficit fidei ſacerdotum. ¶ dei amator.
f g oībus o theophile que cepit e f
¶ prius facere: poſtea docere: ne verbum opere deſtruat. a ¶ aū aſſumptionē.
b ieſus facere ⁊ docere uſq in diē g
¶ vos inquā teſtes eſtis horum: ⁊ ego mitto repromiſſionem patris mei in vos.
¶ precepta dans que vel hic vel in euangelio leguntur.
qua pcipiēs aplis p ſpiritum b

ſet receſſit ab eis/ ⁊ ferebat i celū. Aliter: Cepit ieſus fa. ⁊ do. ⁊c. Quia oia q fecit ⁊ docuit: inceptio quedā fuit. eadē poſtea aplis faciētib9 ⁊ docētib9 ⁊ eoꝝ ſeqcib9. b ¶ Facere ⁊ do. Bonū doctorē iſtituit vl inſtruit/ q facit qd docet. Beda. Senſus eſt: ſcripſi de ieſu a tpe q ſigna cepit facere et docere vſq in diē q hiſdem cōpletis aſſumptus eſt. ¶ Ra. precipiēs aplis predicare euangelium per ſpm̄ſcm̄ per quē predicatū eſt euāgeliū: q verba iſpirabat ⁊ fiduciā tribuebat. Uel pcipiēs p ſpm̄ſcm̄. Qd eni filius pcipit: h ⁊ ſpūſctūs. Uel pp̄e ſpm̄ pcepit: q nō pciperet niſi ſpūs vetur9 eēt. G Elegit

Nico. de lyra

¶ Incipit ꝓlogus ſup Actus aploꝝ.

Diuiſio — Ucas anthiocēſis ⁊c. In iſto ꝓlogo pcedit p hunc modū. pmo ponit Hieronymus multiplicē auctoris notificationeꝫ. ſcdo in ſcribēdo euāgeliū oſtēdit ipſi9 fidelitatē/ ibi: Hic ſpūſctō inſtigāte ⁊c. q fideliter ſcpſit euāgeliū. tertio dicit q ꝯgruū fuit vt ſcribēdi actus aplicos hret poteſtatē. vn̄ dicit: Cui non imerito ⁊c. quarto dicit Hieronym9 ſe vitare ſermonis ꝓlixitatē/ ibi: Qd legētib9 ⁊c. Quia vo Lucas fuit medicus officio. quīto officij ipſi9 oſdit vtilitatē/ ibi: Quē ita di. ⁊c. Iſta ſufficiāt de ꝓlogo iſto. ſupra eni fere tot9 exponit in in ꝓlogo ſup Lucā.

Rimū quidē ⁊c. Ca. I † Act. 9. f
Hic icipit Liber Actuum aploꝝ: in q ſcdūs Lucas pmo ſe ꝯtinuat ad pcedētia. ſcdo pſeqt ſubſequētia/ ibi: Et ꝯueſcens. Precedētia vo dicta ſcti Luce ſūt i ei9 euāgelio in q icipiēs a xp̄i pcurſore/ ꝯceptionē xp̄i/ natiuitatē/ ꝯuerſationē ⁊ pdicationē/ mortē ⁊ reſurrectionē ⁊ aſcēſionē declarauit. ⁊ h ē qd dic: Primū quidē. i. ſmo. ſ. i euāgelio. c ¶ Sermonē fe. ⁊c. Nō dicit oia: q oia facta xp̄i nō pñt p ſingula ſcribi: ſm qd dr Ioh. vlt. d. Sūt aūt ⁊ alia multa q fecit ieſus. q ſi ſcribant p ſingula nec ipm arbitror mūdū capere eos q ſcribēdi ſūt libros: ſed dicit: d ¶ De oib9. q de pncipalib9 ad xp̄i ꝯceptionē/ natiuitatē/ vitā ⁊ mortē/ reſurrectiōeꝫ ⁊ aſcēſionē aliqua ſcripſit. e ¶ O theophile. Hic erat quidā xp̄ianus cui ſcripſerat euāgeliū: vt pꝫ in ei9 ꝓlogo: ⁊ eidem ſcripſit hūc librum. f ¶ Que cepit ⁊c. Ne ſilis eſſet ſcribis ⁊ phariſeis. de qbus dicit impropērādo Mat. xxiij. a. Dicūt eni ⁊ nō faciunt. Bene eni docere ⁊ male viuere nihil aliud eſt q ſe ſua voce damnare. g ¶ Uſq in diem. Aſcēſionis ſue. h ¶ Qua pcipiēs ⁊c. Sc. ſ. pdicarent euāgeliuꝫ. Mat. vlt. vt ſ. allegatū eſt. ✠ Quos ele

Moraliter — Moraliter. b ¶ Primū quidē ſmonē feci de oib9 o Theophile q cepit ieſus fa. ⁊ docere ⁊c. Per h chriſtus dedit formā doctorib9 ⁊ pdicatoribus euāgelij quā docēdo ⁊ pdicādo debēt ſeq. ſ. vt prius opa virtutū faciāt: ⁊ tunc aliis facienda ꝓponant. per hoc etiam q chriſtus poſt opera virtutum ⁊ doctrinā ſanam dicit hic ad dexterā patris aſſumptus. ſignificatur q doctor vel predicator recte viuens ⁊ ſane docens ſit ad dei gl'iam aſſumendus.

A ✠ Quib9 ⁊ pbuit

E F a ¶ Elegit. Hoc ad laudē apl'orum quorum actus ſcribere ꝓpo/nit. b ¶ Aſſumpt'. A diuinitate: vel a nube aſſūpt' q̄ſi ve rus hō. c ¶ Viuū. Corp' viuū vel ꝓpriū nō fantaſticū. qd̄ et apl'i cognouerūt tanq̄ notiſſimū. Aut viuū qd̄ poſt mortē viuebat. Vel viuū.i.ampli' non moriturū. d ¶ Per dies. Nō tm̄ eis p.xl. dies ɔtinuos apparuit. poſt dic̄ eni reſurrectionis alios q̄tuor dies interueniſſe Iohānes dicit: Poſt h̄s rurſus apparuit per.xl.q̄r.xl. horis mortu' fuerat. xl. dieb' ſe viuere Myſtice cōfirmat: et p.xl. typus pſentis ſeculi q̄ xp̄s in eccl'ia verſaē pōt intelligi: ſiue q̄r hō q̄ttuor ɔſtās elemētis erudiē cō tra trāſgreſſionē decalogi. e ¶ Apparēs. Bed. Ad inſtruendā fidē ſue reſurrectiōis: ſepius quoq̄ apl'is poſt reſurrectionē viu' apparēs cibū ſumit: carnē ſuā palpandā exhibet. Sz p my ſteriū hui' cōuerſationis ſignificat ſe Mat.28.d impleturū q̄ ꝓmiſerat: Ecce ego vobi ſcū ſuȝ vſq̄ ad ɔſūmationē ſeculi. Iſte numer' tpalē vitā ſignificat: q̄r poſtq̄ Col.2.b cōſepulti fuerim' cū xp̄o p baptiſmū in †Lu.24.g mortē: q̄ſi mari rubro trāſito neceſſariū habem' ducatū in hac ſolitudine q̄ ad celos nos pducat: et imaginis ſue denario remunerās pſentia ſancti ſpūs q̄ſi vera dēte iubilei remuneret. f ¶ Conueſcēs. Signa veri corporis annūciat: q̄r nō vno corporis ſenſu: ſȝ viſu/auditu/tactu/apparēdo/loquendo/cōueſcēdo probanē. g Promiſſio.

¶ ad euangelizandū. ¶ de multitudine hūani generis. ¶ Non vos me elegiſtis: ſed ego vos elegi.

g ſanctū quos elegit aſſumpt' eſt. b

¶ potētia deitatis. ¶ nō legatū miſit ad re

c Quib' et pebuit ſeipm̄ viuū poſt c ſurrectionē. a ¶ volūtarie ſuſceptā. b ¶ vel alias diſſimulē: q̄r nō ꝓ culpa ſua eſt paſſus.

¶ oſtēſionibus.

paſſionē ſuā in multis argumētis d

a ¶ apparere ɔ̄r illud qd̄ inſolitū eſt.

p dies q̄draginta apparēs eis et e

¶ qd̄ erat ſignū veritat'. ſ. ſolita ſibi dicere prius. ¶ ſcȝ de euāgelio: eccleſia regno celeſti: que omnia vnū regnū ſunt.

f loqns de regno dei. † Et ɔueſcēs g

tulerūt ei ptē piſcis aſſi et fauū mellis: et cū māducaſſet corā eis G ſumēs reliquas dedit eis. Scdo p opa vite ſenſitiue: in hoc q̄ diſcipulis ad interrogata rn̄debat et eos ſalutabat: in quo ſe oñdit videre et audire. Tertio p opa vite itellectiue in hoc q̄ cū eis loq̄baē et de ſcripturis diſſerebat: Luc. vlt. f. Hec ſunt vba q̄ locut' ſum ad vos etc. Et etiā reſurrexit ad vitā glorioſam oſtendit p hoc q̄ ad diſcipulos ianuis clauſis intrauit: et hoc p dotē ſubtilitatis. vñ dicit Greg'. Homel. xvi. Palpandā carnē dñs pbuit quā ianuis clauſis itroduxit: vt eſſe poſt reſurrectionē oñderet corp' ſuū eiuſdē nature et alterius glie. De efficacia iſtorum argumentorum d̄r ab oib': q̄ lȝ vnū p ſe ſum ptū vel duo nō ſufficerēt: tm̄ oīa ſimē ſumpta fuerūt efficacia in ſuo genere ad manifeſtādā veritatē reſurrectionis dñice: et cū ad hoc īducta fuerint ab illo cui' pfecta ſunt opa. Sȝ vlterius pōt q̄ri vtrū in hac manifeſtatio Queſtio ne fecerint certitudinē euidētie vl' ad heſionis tm̄. Ad qd̄ dicūt aliq̄ q̄ fecerint certitudinē adheſiōis tm̄. qualis eſt in his q̄ ſūt fidei: de q̄b' eſt reſurrectio xp̄i. Alij ħo dicūt q̄ fecerūt certitudinē euidētie: eo q̄ talis manifeſtatio fuit p ſigna ſenſibilia euidētia. Sed ſaluo melioꝛi iudicio mihi videē meli' dicēdū q̄ xp̄s pōt dupl'r cōſiderari. Uno mō inq̄tū hō tm̄: et ſic argumēta pdicta fecerunt certitudinē euidētie de reſurrectiōe hūane nature: q̄r ſicut d̄ ctū eſt: erāt euidētia ſenſib' bn̄ diſpoſitis: ad qd̄ etiā reducitē certitudo euidētie demōſtratiōis. Alio mō pōt ɔſiderari inq̄ tū de' et hō ſiue de' hūanat': et ſic argumēta pdicta de reſurrectiōe dei et hois nō fecerūt certitudinē euidētie: ſȝ adheſiōis tm̄ q̄ eſt fidei: q̄r diuinitas xp̄i et añ reſurrectionē et poſt nō fuit aliter cognita ab apl'is: et hoc videē manifeſte dicere beat' H Greg'. Homel. xvi. Thomas aliud vidit et aliud credidit. A mortali q̄ppe hoie videri diuinitas nō potuit. hoiem ḡ vidit: et deū cōfeſſus eſt. d. Dñs me' et de' me'. videdo ḡ credidit: q̄r cōſiderādo verū hoiem hūc deū quē videre nō poterat exclamauit: lȝ ḡ p argumēta pdicta euidēs fuerit apl'is illū q̄ dicebaē ieſus nazaren' vere reſurrexiſſe: nō tm̄ fuit euidēs: ſȝ ſolū creditū deū a mortuis reſurrexiſſe: ſicut et creditū ſunt tm̄ et nō ſcitū illū hoiem eſſe deū: obiectū aūt fidei eſt ip̄e de': nō viſus: et iō articulus fidei eſt aliqd̄ nō viſum circa deū. ꝓpter qd̄ articul' fidei eſt deū reſurrexiſſe a mortuis et nō hoiem tm̄ ꝓpter qd̄ dictū eſt. d. q̄ illa argumenta nō fuerūt efficacia ad manifeſtādū euidēter reſurrectionē xp̄i: put eſt articul'. et p pdicta ptȝ ſolutio ad rōnes vtriuſq̄ opiniōis aliter ſentiētis. g ¶ Et ɔueſcēs. Poſtq̄ Lucas ɔtinuauit ſe ad dicta ī euāgelio. hic ɔñr ꝓſequiē dicēda in hoc lib. q̄ ſicut dictū eſt de lege euāgelice ꝓmulgatiōe. Circa qd̄ ɔſiderādū q̄ ſicut corp' mobile ſubiectū eſt in tota naturali phia ſub rōne abſoluta. in Subiectū ſacre ſcripture partialib' ħo libris ſub rōnib' determinatis: vt in libro de celo et mūdo corp' mobile ad ſitū. in libro ħo de generatiōe corpus mobile ad formā: ita de' ſub rōne abſoluta ſubiectū eſt ī tota ſacra ſcriptura. iō d̄r theologia q̄ſi ſermo de deo. ſub rōnibus ħo determinatis eſt ſubiectū in libris partialib' vt oſtēſum fuit in pncipio Geñ. et in alijs ſeq̄ntib' libris. In toto ħo nouo teſtamēto ſubiectū eſt vt redēptoꝛ in cōi: ſȝ in libris partialib' ſub rōnib' magis determinatis. vñ in euāgelio de' redēptoꝛ eſt ſubiectū vt legis euāgelice latoꝛ. In hoc autē libro vt eiuſdē legis p orbē publicatoꝛ. Primū tm̄ fecit p ſeipſum.

Nico.de lyra

* a ¶ Quos elegit. pre ceteris ad officium apoſtolatus. b ¶ Aſſumpt' eſt. de terra ad celū in ſua hūanitate. ſm diuinitatē eni q̄ neceſſario eſt vbiq̄ nō ɔuenit ei de loco ad locū trāſire. Aſſumpt' eſt aūt a tota trinitate aſſumptionē illā faciente q̄ in oibus effectib' pncipaliter operaē et etiā a ſeipſo. E nā corp' glorioſuȝ ſic eſt in ptāte aie q̄ obediuit ei ad nutū ad motū localē: aſſumptus eſt etiā a nube pſtante ei obſequiū. c ¶ Quib' et pbuit ſeip. vi. poſt reſurrectionē. d ¶ In multis argu. de ſua reſurrectiōe facientibus fidē. e ¶ Per dies q̄dra. appa. qd̄ nō eſt ſic itelligēdū q̄ in illis q̄draginta dieb' fuerit ɔtinue cū eis: ſȝ q̄r in illo tpis ſpatio eis freq̄nter apparuit. f ¶ Loquēs de re. dei. i. de beatitudine celeſti. Ad maiorē intellectū dictorum duo hic ſunt videnda. Primū Utrū reſurrectio chriſti debuit argumētis ꝓbari eſt vtrū reſurrectio xp̄i debuit argumētis ꝓbari. Ad qd̄ dicēdū q̄ argumētū vno mō eſt rō rei dubie faciēs fidē. i. certitudinē: qd̄ eſſe nō pōt niſi ꝓcedat ex pncipijs p ſe notis: ſicut fit ī ſciētijs demōſtratiuis et alijs. talib' argumētis nō debuit reſurrectio xp̄i ꝓbari q̄ eſt articul' fidei. de talib' eni nō habeē certitudo euidētie in pñti ſaltē de cōi curſu. Alio mō accipiē argumētū aliqd̄ ſenſibile ſignū: qd̄ inducit ad manifeſtatiōe; alicui' ꝟitatis: quo noie argumēti aliq̄n vtiē phs in libris ſuis. et hoc mō accipiēdo argumētū xp̄s ſuā reſurrectionē declarauit argumētis inq̄ntum p euidētia ſigna ſe vere reſurrexiſſe oñdit: qd̄ fuit neceſſariū apl'is fieri. Primo ꝓpt ſeipſos: eo q̄ eorum corda nō erāt diſpoſita ad credēdū de facili ei' reſurrectionē. vñ dicit eis Luc. vlt. d. O ſtulti et tardi corde ad credendū in oib' q̄ locuti ſunt ꝓphete. Scdo ꝓpter alios: vt p hmōi ſigna eis oñſa eorum teſtimoniū de xp̄o efficaci' redderet. ſm illud. i. Ioh. i. b. Qd̄ audiuim' et vidim' nr̄is oculis et man' nr̄e ɔtrectauerūt d̄ ħbo vite: teſtamur et añūciam' vob. Scdm ē d̄ q̄litate et efficacia hmōi argumētorum. Circa qd̄ ſciēdū q̄ ħa reſurrectio de q̄ fit ſermo hic eſt redit' eiuſdē hois in numero de morte corpali ad vitā glorioſam. et h̄ fuit oſtēſum in xp̄o tā ex pte corporis q̄ ex pte aie. ex pte eni corporis pmo fuit oñſū q̄ xp̄i corp' poſt reſurrectionē fuit verū corp' et ſolidū: nō corp' fantaſticū vel rarū: ſicut eſt aer: vel p hoc q̄ palpabile pbuit ip̄m: Luc. vlt. f. Palpate et videte: q̄r ſpūs oſſa et carnē nō h̄ȝ: ſicut me videtis h̄re. Scdo fuit oſtēſum q̄ erat corp' humanū p h̄ q̄ oñdit verā humanā effigiē oculis diſtinguibilē ab alijs effigieb'. Tertio fuit oſtēſum q̄ erat idē corp' numero qd̄ habuit pus añ mortē: oſtēdēdo cicatrices vulnerū: Luc. vlt. f. Uidete man' meas et pedes meos q̄r egoipſe ſum. et Ioh. xx. g. dicit Thome: Infer digitū tuū huc et vide man' meas et affer manū tuā et mitte in latus meū et noli eſſe incredul' ſȝ fidelis. Siſr ex pte aie iterato corpi vnite veritatē ſue reſurrectiōis oñdit: et hoc p opa triplicis vite. Primo q̄dē p opus vite nutritiue ī hoc q̄ cū diſcipulis māducauit: vt h̄r Luc. vlt. f. Ob tulerunt ei

* ſecūdū vero Moraliter

* c ¶ Quib' et pbuit etc. q̄ poſita ſunt diffuſe in lrāli expoſitione. et per hoc fuit ꝓbata nr̄a reſurrectio futura: q̄r xp̄s eſt hō verus eiuſdē ſpeciei nobiſcū. ꝓpter qd̄ eius reſurrectio eſt nr̄e reſurrectionis argumentū: vt deducit Apl'us. i. Cor. xv. Et q̄r ad ſane pdicandū requiriē ſpūſſancti donū. ideo ꝓmittiē pdicatoꝛibus eccl'ie cū dicit: g ¶ Et cōueſcens pcepit etc. Igiē qui cōuenerant interro. eū. etc. Scdm ſenſum litteralem aliqui de chriſti diſcipulis opinabanē: q̄ ipſe poſt miſſionē ſpiritusſancti in hierlm tēpoꝛaliter regnaret: et ſic regnū iſrael reſtitueret: et alia regna regno iſrael ſubiugaret: ſicut dicūt moderni iudei futurū eſſe per meſſiam quē inaniter expectant: et per iſtos ſignificanē eccleſie miniſtri qui regnum dei qd̄ eſt eccleſia magis querūt augeri in bonis tēpoꝛalibus q̄ in fide et moꝛibus. ꝓpter qd̄ ipſis dicit qd̄ ſubdiē:

* Non eſt veſtrū

a ¶ Promiſſionẽ. Quã pmiſit p Johel: vt hr in ſeqntib⁹: et li a xpo pmiſſa/a pre tñ cõplebit. Vel pris dr: qr in ei⁹ vbo .i. xpo pmittit. b ¶ Quia iohã. Be. Cũ diceret dñs: qr io hãnes baptiçauit aq: vos aũt ⁊c. nõ ſubiũxit: vos aũt baptiça bitis: ſed baptiçabimini ſpũſctõ: qr neq apli neq ſeqces eoꝝ vſq hodie in eccła aliter q̃ in aq baptiçare pualẽt: ſed inuocato noĩe xpi interior vtus ſpũſcti baptiçatoꝝ aĩas ⁊ corpa purificat: qd in baptiſmo iohãnis nõ fiebat. ¶ Bed. Baptiſma dat in duab⁹ naturis: corpali. ſ. ⁊ ſpũali: qr hõ q baptiçat duob⁹ cõſtat: corpe. ſ. et aĩa: tñ vnũ eſt baptiſma ſicut vn⁹ hõ. ¶ Bed. Baptiſma: vnctio. vñ ⁊ in q̃buſdã libris inuenit ſic: Johãnes vnxit aq/vos vngemini ſpũſctõ. Baptiſma aũt dñi qd in ſpũſctõ eſt: nõ ad illd tps tñ reſpicit q apli ⁊ ceteri fideles illius tpis baptiçati ſunt aq in remiſſionẽ gra ſpũs a dño pcepta. Sz ad hoc etiã in quo e nõ mittẽte ſpm pleni⁹ acceperũt: qcunq etiã modo baptiſmũ in remiſſionẽ accipit in ſpũ baptiçat: cui⁹ dono ſolutis pctis vt etiã in bono pficiat adiuuat. c ¶ Vos autẽ ba. ⁊c.

Quõ apli baptizati — Aug⁹. Quõ Petrus negauit: nõ erant apli baptiçati nõ aqua ſed ſpũ. poſt reſurrectionẽ eni dictũ eſt: Vos vo baptiçabimini ſpũſctõ: nõdũ eni reſurrectione chriſti ⁊ remiſſiõe ſpũs pfirmati erãt. Sicut iuſtis circũciſio non fuit neceſſaria anq̃ ſperaret abrae ⁊ poſteritati ſue: ſic poſtq̃ ſacramentũ noui teſtamẽti. i. baptiſma circũciſiõis loco datũ eſt a dño dicẽte: Niſi qs renat⁹ fuerit ex aq ⁊ ſpũſctõ ⁊c. Certũ eſt nullum ad corp⁹ xpi ptinere niſi baptiçatũ pter eos qbus paſſio deputat p baptiſmo.

Joh. 3. a

Act. 9. c — Itẽ ſcriptũ eſt qñ Paulus baptiçatus eſt: ⁊ nõ eſt ſcriptũ qñ alii apli baptiçati ſũt: ſz debem⁹ intelligere baptiçatos eſſe pter illud: Niſi qs renat⁹ fuerit ex aq ⁊ ſpũſctõ ⁊c. ¶ Bed. Nõdũ fuerãt baptiçati: vel baptiſmo Johis non aq ſed ſpũſctõ/qs intelligim⁹ baptiçatos: vel qd credibili⁹ eſt baptiſmo xpi. Cõuenientes eni erat eos baptiçatos eſſe q baptiçabãt alios. ¶ Rab. Hic pmitit q Johãnis baptiſmo pcelleret baptiſma aploꝝ. Qui a iohãne baptiçati ſũt tñ aq: vt patz in andrea ⁊ in altero diſcipulo. Petro etiã dictũ eſt: Qui lot⁹ eſt nõ indiget niſi vt lauet pedes. poſtea a xpo firmata eſt eoꝝ fides: qꝫ etiã pedes in cena lauit/⁊ qb⁹ corp⁹ ſuũ dedit. poſt reſurrectionẽ inſufflauit ſpm: die aſcẽſionis eos bñdixit: poſtea miſit ſpm. d ¶ Dñe ſi i tẽpore hoc reſtitues regnũ iſrł. Beda. Quia apparens eis locut⁹ fuerat de regno dei: ⁊ ſpiritusſcti pmiſerat aduẽtũ. ido in pſenti q̃rũt de regno dei: ſi in pñti aduenientẽ ſpũ ſit reſtituẽdũ/an i futuro tctis reſeruãdũ: Carnales eni reſurrectiõe xpi ĩpleta: cito regnũ iſrł credebãt eſſe vẽturũ. ſm illud: Nos autẽ ſperabam⁹ q eſſet redẽptur⁹ iſrł. e ¶ Nõ eſt ve. noſſe. Nõ ait nõ erit: ſz nõ eſt: notans adhuc eſſe infirmos. ⁊ ĩd ad ſecretũ nõ eſſe idoneos. ¶ Cũ vo ait: Nõ eſt ve. ⁊c. Oñdit q ipſe ſciat cui⁹ ſũt oĩa q patris: ſz eis nõ expedit noſſe: ſed ita viuãt quaſi quotidie iudicãdi.

Joh. 13. b

Ibidẽ. a

Luc. 24. c

f ¶ Que pat. Be. Illi⁹ inqt regni tã ſecretũ eſt tpus: vt tñ ſciẽtie pris pateat: ſed accipietis vtutẽ ſpũſcti: vt qd pter infirmitatẽ carnis nõ poteſtis/poſſitis ex vtute ſpũſancti. g ¶ In ſua ptãte. Be. Hoc vt ver⁹ hõ excuſabilit dixit: ſed tñ vna ẽ pris ⁊ filii ⁊ ſpũſcti ptãs: fili⁹ etiã poteſtas pris eſt. h ¶ Sed accipietis. Tollit ſciẽtia tẽpoꝝ: ſed diuinũ q indigẽt adhibet auxiliũ. hoc mõ cũ pueris aliqd tollit: aliud dat.

a ¶ vos aũt ſedere hic in ciuitate quouſq in
pcepit eis ab hieroſolymis ne di a
duamini vtute ex alto. a ¶ de viſione pa
cis eterne nõ diſcedit eccła.
¶ ad pbationẽ fidei: obediẽtie ⁊ patiẽtie.
a **ſcẽderẽt: ſz expectarẽt pmiſſionẽ** b
¶ nõ aploꝝ vel alioꝝ vel nõ pris q incarna
patris quã audiſtis inquit p os
tus nõ eſt. ¶ ĩd indigetis pmiſſiõe ſpũs: qr
in baptiſmate Johãnis nõ eſt dat⁹ ſpũs.
b **meum. † Quia iohãnes quidem** c
¶ multos vel vos. ¶ ſola ſine ſpiritu.
c **baptiçauit aqua: vos autem ba**/ d
a ¶ ad pbandã eoꝝ obedi
ptiçabimini ſpiritusſancto: nõn
entiã tps interponit multi nõ erãt dies p ce
leritate ſalutis credẽtiũ: qb⁹ erãt pdicaturi.
a ¶ ptinuatio pcepit eis ⁊c. q cõuenerãt.
poſt multos hos dies. Igitur q e
¶ preſentes erant aſcendenti.
conuenerant interrogabant eũ
a ¶ ſeru⁹ d pferr. b ¶ poſt tuã reſurrectio/
b **dicentes: Domine ſi in tempore** f
nẽ ſuperuenientẽ ſpũ. a ¶ inducens diẽ iudicii
⁊ regnũ veri iſraelis. ¶ tpale vel ſpũale: qd
in greco manifeſtũ eſt. b ¶ qr vtrũq prius
poſſeſſum eſt: poſtea pditũ. ¶ nõ huius ſed
huic iſraeli. ¶ inſinuat ſpũale re
hoc reſtitues regnum iſrael: Di
gnũ a pphis pmiſſũ fuiſſe. a ¶ .i. nõ eſt ho
minũ diẽ iudicii noſſe: vt qſi ſuſpẽſi ip iudi
e **xit autem eis: Nõ eſt veſtrũ noſ**/ g
ciũ expectẽt. ¶ numerũ tẽpoꝝ vel momen
f **ſe tempora vel momẽta: que pa**
torũ vſq ad finẽ ſecli. a ¶ nõ ponet: qr de⁹
preteritũ cernit quicquid vult futurũ eſſe.
g **ter poſuit i ſua poteſtate: ſz acci**/ h

Nico. de lyra

ne penitus

ſcdm vo p aplos ad hoc miſſos. pter qd liber iſte ab actibus aplicis noĩat. Ad hoc aũt q apli aliiq diſcipli eſſent ad hãc publicationẽ idonei requirebat in eis ſolidatio et pfectio p donũ ſpũſcti: q eſſent diuina noticia pditi pſtãtes ⁊ eloquẽtes ⁊ charitate feruidi. pter qd liber iſte in duas ptes diuidit: qr primo deſcribit aploꝝ debita diſpoſitio. ſcdo p eoſdẽ euãgelii publicatio. ſe. ca. ibi: Stãs aũt petr⁹. Debita vo diſpoſitio aploꝝ facta ẽ p ſpũſcti donũ: vt dictũ ẽ. ⁊ ĩd primo deſcribit pmiſſio hui⁹ doni. ſcdo expectatio pmiſſi/ibi: Tũc reuerſi ſũt. tertio collatio expectati. in pncipio ſeqn. ca. Prima adhuc in duas: qr primo ponit hec pmiſſio. ſcdo circa hoc mouet qſtio/ibi: Igit q cõuenerãt. Circa primũ ſciẽdũ q lꝫ ſctus Lucas in fine euãgelii ſui locut⁹ fuerit de hac pmiſſiõe: hoc fuit tñ breuiter ⁊ ſuccincte. Hic aũt tãgit eã magis diffuſe. pter qd ab ea incipit pſecutionẽ dicẽdoꝝ in h libro. dicit ḡ: Et cõueſcẽs. ſ. ieſus cũ aplis ſuis: qb⁹ recũbẽtib⁹ apparuit in die aſcẽſiõis: vt refert Marc⁹ in fine euãgelii ſui dicens: Nouiſſime aũt recũbẽtib⁹ illis vndecim appuit illis ieſus ⁊c. a ¶ Precepit eis ⁊c. Donec p ſpmſanctũ redderent apti ad publicationẽ euangelii. ido ſubdit: b ¶ Sed expe. p. pris. Joh. xiiii. d. Paraclyt⁹ autẽ ſpũſctũs quẽ pater in noĩe meo mittet/ille docebit vos oĩa. c ¶ Quia iohã. qdẽ ⁊c. Solã. nam ei⁹ baptiſmus gratiã nõ pferebat.

Joh. 14. b. 19. d

Apli quõ baptizati — d ¶ Vos aũt ba. ſpũſctõ. Ex hoc loco dixerũt aliq q apli nõ fuerunt baptiçati baptiſmo xpi q eſt i aq. ſm q hr Joh. iii. Sed hoc non eſt pſonũ dictis ſctoꝝ nec etiã rationi. dicit eni ſaluator Joh. iii. a. Niſi qs renat⁹ fuerit ex aq ⁊ ſpũſctõ: nõ põt intrare in regnũ dei. ⁊ ĩd poſt illã dñi ſniam nullus fact⁹ eſt mẽbrũ xpi niſi p ſuſceptionẽ ſui baptiſmi: vel alicui⁹ ſupplentis ei⁹ vicẽ: ſicut eſt baptiſm⁹ ſanguis ⁊ flaminis. Preterea Paulus apls vocat⁹ ad fidẽ de mãdato dñi fuit baptiçat⁹: vt hr Act. ix. c. Et idẽ tenẽdũ eſt de aliis aplis: q̃uis nõ ſit ſcriptũ: qr nõ oĩa xpi facta ſũt ſcripta: vt dictũ eſt. ſ. Itẽ qr Joh. iiii. a dr: q diſcipuli chriſti baptiçabãt: ⁊ nõ eſt veriſile qn eſſent baptiçati eodẽ baptiſmo. vnde dicit Aug⁹. ad Seleuciã q credibile eſt diſcipulos chriſti eſſe baptiçatos eius baptiſmo: vt haberet baptiçatos ſeruos p qs ceteros baptiçaret: nec defuit humilitatis miniſter qui etiã pedes eoꝝ lauit. vnde ſuper illud Joh. xiii. b. Qui lot⁹ eſt nõ indiget niſi vt pedes lauet. dicunt doctores aliq q illa lotio intelligit de ſacramẽto baptiſmi. igitur qd dr hic: Vos autẽ bapti. ſpũſctõ. Intelligendũ eſt iſtud de receptiõe ſpũſcti in ſigno viſibili. de q habet ca. ſeq. q dicit baptiſmus metaphorice: eo q gra ſpũſcti vnctio dicit .i. Joh. ii. Vnctio autẽ de liquidis eſt vt aq. vnde dicit Glo. Rabani: q in quibuſdam libris ſic habet: Vos autem vngemini ſpũſancto. e ¶ Igit qui cõuenerãt interrogabãt eũ dicentes. Hic circa dicta mouet queſtio. multi eni de diſcipulis chriſti de regno eius adhuc carnaliter ſentiebant: vtpote nondũ recepta ſpiritusſancti gratia eſtimãtes ipſm tẽporaliter regnaturũ. pter quod filii çebedei petierunt q vnus ad dexterã eius ſederet/alius ad ſiniſtrã: Matth. xx. c. Et regnũ iſrael tẽporale quod ablatũ erat a iudeis p romanos ſtatim reſtituendũ. ideo queſierũt. f ¶ Domine ſi in tẽpore hoc reſtitues regnũ iſrael. Et quoniã hec queſtio erat ſtulta repulit eã dicens: g ¶ Nõ eſt veſtrũ noſſe tempora vel ⁊c. Quaſi dicat: nõ ptinet ad vos hoc ſcire nec querere: ſicut ⁊ petitionẽ filioꝝ çebedei repulit vt ſtultã dicẽs: Neſcitis quid petatis: ſed illd qd ſequit: ad vos ptinet/cũ ſubdit: h ¶ Sed accipietis ⁊c. Ad conſtanter ⁊ efficaciter euangelium predicandũ per orbẽ vniuerſum. ideo ſubditur:

D

Queſtio

Et eritis

Moraliter — ✳ g ¶ Nõ eſt veſtrũ noſſe tpa. Nam ab eis merito ſubtrahit cognitio veritatis. Et pſeqnter oſtẽdit qd debeãt q̃rere cũ ſubdit: h ¶ Sed accipietis virtutẽ ſuperuenientis ſpũſcti in vos ⁊c. q. d. hoc debetis petere. ſ. vt virtutẽ ſpiritusſcti habeatis in vobis vt p hoc nomen meũ cõſtanter predicare poſſitis ad augmentũ eccłie in ſpũalibus bonis.

G ne penitus triſtent̃. a ¶ Superuenientis ſpi. Bed. Cū ſuꝑ/
E ueniet ſpus in vos: nō regnū iſrl' ſiue regnū dei in iſrl' vt puta
tis afferet: ſ; ꝯſtãtẽ teſtificãdi de me vobis ꝓſtabit: tantūq; il/
lius regni tp̃s lõge eſt: vt ꝑus nõ ſolū hieroſolymã ſed oẽs fi
nes iudee ⁊ ſamarie: mūdi etiã terminos ꝑ circuitū fama euã
gelij ꝑcurret. b ¶ In hierl'm et in

ſcet in celis. l ¶ Et cū introiſſent. In greco ita ponit̃: Cū
introiſſent ciuitatẽ in cenaculū aſcẽderūt vbi erãt manẽtes Pe
trus ⁊c. In greco ſic eſt ordo nominū: Petrus ⁊ andreas: ia
cobus ⁊ iohãnes: ſimõ zelotes ⁊ iudas iacobi. k ¶ Cena/
culū. Bed. Locus eſt in ſupiori: deſignãs ꝙ a terra ſublati
ad ſupiora ſciẽtie ⁊ ꝟtutis ꝯſcendãt.

oi. Rab. Cõſequẽtia ordinis in voca
bulis locoꝝ cõſeruata eſt: hierl'm ſucce
dit ꝓxima iudee ꝓuincia: cui ſamaria
ſitu cõiũgit̃: dehinc oĩs terre cõis ſub
Myſtice infert̃. ¶ Rab. In hieruſalẽ. Myſti
ce. In viſione pacis: in cõfeſſiõe vere
fidei: cuſtodia ꝑceptoꝝ dei: ⁊ in his q̃
ſe alienos fecerint: a terra ꝑdicaturos
† 11.q.3.c. eos ꝑdixit: ꝑ quos q̃ſi rote radios de
eſtimant. medio terre vbi ſalutẽ opatus eſt: gr̃a
Luce.24.g ſpũalis ⁊ ſalutaris doctrina ꝑ totū or
I.2.c.⁊.10.f bẽ decurrit. c ¶ Et cū hec dix. Aliter
Mar.vl.d Marcus cõmemorat di. Et dñs q̃dẽ
ieſus poſtq̃ locut' eſt eis aſſumpt' eſt
in celū. S; q: lucas ſignificãtius adie/
cit: cū hec dixiſſet: Eleuat' eſt. cõpletis
illis ſermonibus q̃s cõmemorauerat:
†De cõ.di. dñm aſcẽdiſſe celos oñdit. ¶ Beda.
5.c. ieiuniū In greco ſic habet̃: Et cū in celū intue/
in fine. rent̃ euntẽ illo.ſ. intẽderūt i celū quo
ibat. Vñ ⁊ angeli eis dicũt: Quid hic
ſtatis aſpiciẽtes in celū? Et ꝙ eū in
celū euntẽ intuerent̃: ibi oñdit̃: Sic ve
niet quẽadmodū vidiſtis eū euntẽ in
celū. d ¶ Aſtiterūt. Rab. Quia ꝓ
ſpera nunciaturi: ⁊ leticiã angeloꝝ in
aſcẽſu ſaluatoris ſignificãtes q̃ huma/
ne nature conſortio letant̃. ¶ Raba.
Creatura Creatura vbiq; obſeq̃t creatori: aſtra
ſeruit deo indicãt naſcẽtẽ: patiẽti cõpatiunt̃: aſcẽ
dentẽ nubes ſuſcepit: redeuntẽ ad iu/
dicium comitabit̃. ¶ Bed. Ob duas
Quare an/ cauſas angeli vident̃: vt.ſ. aſcẽſiõis tri
geli vident̃ ſticiã regreſſiõis cõmemoratiõe ꝯſolẽ/
f tur: ⁊ vt vere eū ire in celū mõſtrarẽt:
⁊ nõ q̃ſi in celū ſicut Heliã. e ¶ In
veſtib' al. Bed. Albe veſtes ꝯgruũt
exaltatiõi: ⁊ iõ in aſcẽſiõe i albis veſti/
bus apparẽt angeli. Qui eñ apparu/
ẽt in natiuitate hũilis de': in aſcẽſione
oñdit̃ hõ ſublimis: etiã loca cõgruũt:
dõ in hũili ciuitate nat' hõ: de monte
ſublimi regreſſus ẽ ad celos. f ¶ Ga
lilei. In q̃b' dz eſſe prudẽtior ſenſus:
q: galilei ceteris iudeis in ſapia ꝑcel/
lebãt: vel galilei volubiles: q: in ſtabi
litate ſui ſenſus obliti erãt ꝑcepta dei.
g ¶ Sic veniet. Bed. In eadẽ na/
tura veniet iudicatur' in q̃ venit iudi/
cãdus. Si eñ imortalitatẽ accepit: na
turã nõ amiſit: cui' gl'ia eterna: in mõ/
te trib' diſcipulis oſtẽſa: poſt iudiciū
Eſa.26.b oĩb' ſctis videbit̃: qñ tollet̃ impi' ne
ẽm.Lxx. videat gloriã di. ¶ Sulpit'. Loc' ille
in quo ſteterūt veſtigia xp̃i aſcẽdentis
ꝯtinuari pauimẽto cū reliq̃ ſtratoꝝ pte
nõ potuit: reſpuẽs q̃cũq; ei applicabã/
tur excuſſis in ora apponẽtiū marmo/
rib' calcari etiã ab eo pulueris hoc do
cumẽtū eſt ꝙ veſtigia impſſa cernunt̃:
⁊ eandẽ adhuc ſpeciẽ velut ꝑſſis ve/
ſtigiis terra cuſtodit. h ¶ Tunc re/
uerſi ⁊c. Ra. Reuerſio apl'oꝝ de mõ

a ¶ q: infirmi. ¶ ſciẽtie ſignoꝝ conſidẽtie.
b ¶ ſuꝑuenit ſpũſſctũs: q: ſupior inferiori na
ture infundit̃: ſm illud: Spũſſctũs ſu. ue. in
a pietis virtutẽ ſupẽruenient. s ſpi/
te ⁊c. a ¶ nõ indigetis illud noſſe: q: ꝟtus
ſpũs q̃ ampli' eſt neceſſaria ſuꝑueniet.
¶ qui vos docebit. ¶ interius. ¶ verbo
⁊ exemplo vel ſignis.
ritusſãcti in vos: † et eritis mihi
¶ reſurrectiõis. ¶ viſiõe pacis. ¶ ꝯfeſſiõe.
b teſtes in hieruſalem ⁊ in omni iu/
a ¶ cuſtodia ꝑceptoꝝ dei. b ¶ ad eos q̃ alie
dea ⁊ ſamaria: et vſq; ad vltimū
nant̃ a terrenis. a ¶ ex q̃ ꝑcepit ne ab hiero
ſolymis deſcederẽt. b ¶ vt q̃ teſtes reſurgẽ
tis ſunt: ſint etiã teſtes aſcẽdẽtis.
c terre. † Et cū hec dixiſſet: videñ b
a ¶ Rab. Eleuat' eſt ⁊ ſuſcepit. ad infirmita
tẽ carnis reſpiciũt: vl' hoc referẽdū eſt ad po
tẽtiã diuinitat'. ſſr ⁊ qđ ſeq̃t̃: euntẽ i celū. ſm
ꝙ ait: Nemo aſcẽdit i celū niſi q̃ de ce. deſcẽ.
tib' illis ĩleuat' eſt: ⁊ nubes ſuſce
pit eū ab oculis eoꝝ. Cũq; intue c
a ¶ diuinitate vl' nube. ꝑus eñ celū terrenũ
corp' nõ reciperet. b ¶ ꝑncipaliter ſexus ⁊
numerus teſtiũ oſtendit̃.
rent̃ i celū euntẽ illū: ecce duo vi d
a ¶ aſtare in albis dicunt̃ angeli: q: infirmi
tatis ⁊ culpe ⁊ mortis expertes ſunt.
d/e ri aſtiterūt iuxta illos in veſtib' al e
a ¶ ꝑus dictū erat: ſedete i ciuitate ſ; h ſtãt i
celū aſpiciẽtes: q̃ſi ſubito rediturū ſperarẽt.
f bis/q ⁊ dixerunt: Viri galilei q̃d g
ſtatis aſpiciẽtes in celū? Hic ie/
ſus qui aſſumptus eſt a vobis in
a ¶ in eadẽ forma ⁊ carnis ſubſtãtia.
¶ videbitis venientẽ ſicut vidiſtis euntẽ. ma
nifeſte eñ veniet. ¶ idem ipſe in eodẽ corpo
re ꝑſentibus angelis ⁊ hominibus.
g celum: ſic veniet quemadmodū b
vidiſtis eum euntem in celum.
¶ h audito qđ dixerũt duo viri ¶ q: de hierl'm
exierũt i mõtẽ oliueti: reuerſi aũt ſũt vt ſede/
h Tunc reuerſi ſunt hieroſolymã a i/k
rẽt i hierl'm p' increpationẽ illã: q̃d ſtat' aſpi/
ciẽtes in celū. a ¶ oliuetū dr̃ multitudo oli
mõte qui vocatur oliueti: qui eſt
uaꝝ. ¶ ſpatio miliarij diſtat a hierl'm. ¶ mil
le paſſus: qđ cui' ſit auctoritas ignorat̃.
iuxta hierl'm: ſabbati habẽs iter. l
¶ ciuitatẽ: aſcẽderũt in cenaculū.i. excelſaꝝ
domū q̃ſi obuiã ſpiritui ſctõ. cenaculū typus
ꝑfectiõis in qua expectãdus eſt ſpiritus.
k Et cū introiſſent i cenaculū aſcẽ m
¶ ꝑſeuerãtia ꝑfectiõis q̃ ſpiritũ ꝓmerent̃
¶ agnoſcẽs. ¶ gr̃a dei.
l derūt vbi manebat petr' ⁊ iohan

¶ Rab. Cenaculū dr̃ tertiū tectū: fi Ro.5.a
gura charitatis fidei ſupedificate et
ſpei: charitas aũt diffuſa ẽ in cordib'
ꝑ ſpiritũ. l ¶ Petrus ⁊ iohã. Pe
trus ꝑm' ponit̃: q: ꝑnceps ⁊ paſtor. Ioh.20.a
Petr' ⁊ iohãnes merito ꝑmi ponũt
Ni. de ly. ꝗ qui ſimul

* Et erit' mihi teſtes ⁊c. b ¶ Et
cū hec dixiſ. vidẽ. ꝑ modū ſuperi'
dictū in ꝑncipio hui' ca. c ¶ Cũq;
intue. ⁊c. illū. admirãtes de aſcẽſiõe
tam glorioſa. d ¶ Ecce duo vi. i.
angeli in ſpecie viroꝝ. e ¶ In ve/
ſtib' al. ad deſignãdū ſolẽnitatẽ hu
ius aſcenſionis. ſm ꝙ dicit Greg'.
f ¶ Viri gali. natione. eſt eñ gali/
lea q̃dã pars iudee de q̃ erãt apl'i ſal
tẽ ꝓ maiori pte. g ¶ Quid ſtatis
aſpi. in ce. q.d. Nõ expectate ꝙ ie/
ſus ampli' habitet corpaliter vobiſcū
ſicut antea fecit: tñ videbitis eū in fi/
ne mũdi venientẽ ad iudiciũ. iõ ſequit̃
h ¶ Sic veniet. i. ſicut aſcẽdit i for
ma hũanitatis glorioſa: ſic veniet ad
iudicãdū. i ¶ Tunc reuer. ſunt.
Poſtq̃ deſcripta ẽ xp̃i aſcẽſio. ꝓmiſſio.
hic ꝯñr ponit̃ ꝓmiſſi ꝯuenientis expe/
Diuiſio ctatio: q̃ cõuenientia ex duob' oñdit̃.
Primū eſt ꝑſeuerãs orõ. ſcdm ẽ apl'i
ci numeri reintegratio: q̃ ponit̃ ibi:
In dieb' illis. Circa ꝑmũ dr̃: Tunc
reuer. ſũt hic. ſicut fuerat dictū Lu
ce vlt. g. Vos aũt ſedete in ciuitate q̃ b
adusq; induamini virtute ex alto.
k ¶ A mon. q̃ vo. oli. vñ xp̃s aſcẽ/
dit in celū ⁊ vbi antixp̃s fulminabit̃:
ſic dictū eſt. ꝑ.ij. Theſ.ij. l ¶ Sab
bati ha. iter. i. diſtãs a hierl'm ꝑ mil
le paſſus q̃ faciũt dimidiã leu cã: ⁊ dr̃
hic iter ſabbati: q: licebat iudeis i ſab/
bato a ſua ciuitate vl' loco tm̃ elõgari
talis eñ ambulatio mag' erat ad re/
creationẽ q̃ ad laborẽ. ꝓpter qđ nõ
erat ꝯtra ſabbati ꝑcẽ. m ¶ Et cū
introiſ. in cena. aſcẽ. Eſt aũt cena
culū ſolariũ: ⁊ ſic ꝑus aſcẽderũt ⁊ po
ſtea introierũt cenaculū: ⁊ eſt figura/
tiua locutio. ſicut cū dr̃: moriamur ⁊ i
media arma ruamus. Aſcẽderũt aũt
* diſcipuli dupli
Moraliter * b ¶ Vidẽtib' illis ⁊c. ꝑ hoc ſi/
gnificat̃ ꝙ eccl'ie miniſtri debẽt cele/
ſtia ꝯtẽplari. d ¶ Ecce duo vi. ⁊c.
ꝑ iſtos duos ãgelos ſignificant̃ duo
viri angelici. ſ. Petr' ⁊ paul': q̃ viuẽ
tes in carne aſtiterũt eccl'ie ipſaꝫ ſuis
laborib' augmẽtãdo: ⁊ nũc aſtãt regĩ
gl'ie ꝓ ipſa depcãdo. Põt etiã aliter di/
ci ꝙ ꝑ duos angelos ſignificant̃ He
lias ⁊ enoch antixp̃i tpe futuri ad ei'
fraudulẽtiã detegẽdã ⁊ fidẽ eccl'ie cõ
firmãdã. i ¶ Tũc reuerſi ſũt ⁊c.

te oliueti in hierl'm ſignificat eccleſiã q̃ de actiua in ꝯtẽplati/
uã aſcẽdẽs: iterũ deſcẽdit in cõuerſationẽ actiualẽ. Mons eñ
oliueti ab antiq̃s mons triũ luminũ vocabat̃: lucerne. ſ. de tẽ
plo reſplẽdẽtis: ac ſolis ex altera pte oriẽtis: ⁊ olei i ipſo mon
te naturalis lucis: q̃ tria cõueniũt ꝑfectioni ꝓpter diuini ꝟbi
lucẽ de eccl'ia fulgẽtẽ: ꝓpter ſolis iuſticie fulgorẽ: ꝓpter pure
Myſtice ꝯſciẽtie nitorẽ. ¶ Myſtice. Bed. Qui gloriã xp̃i intuet̃ aſcẽ
dentis: ꝓmiſſiõe ſpũſſcti ditat' itinere ſabbati pacis vrbẽ in
gredit̃: et itaq; ſabbatum ꝓ ſabbato: q: q̃ ceſſauit a malis rede
ſcet in celis.

Mons iſte ſic noiat̃: eo ꝙ ibi ſũt oliue ex q̃b' ꝑ̃ oleũ. ⁊ ideo ſi
gnificat pietat' exercitiũ qđ ꝑtinet ad vitã actiuã. Hierl'm aũt
q̃ interꝑ̃tat̃ pacifica quietẽ mẽtis ſignificat: q̃ ꝑtinet ad vitã
ꝯtẽplatiuã. Igit̃ reuerſio de mõte oliueti hieroſolymã ſigni/
ficat trãſitũ de vita actiua ad ꝯtẽplatiuã: qđ multi ꝑres ſcti le
gunt̃ feciſſe tẽpore ſenectutis: maxime de hoc mũdo trãſirent
in mẽtis requiẽ. dicẽtes illud Pſ.iiij.b. In pace in idipſum
dormiã ⁊ requieſcam. m ¶ Aſcenderũt in cenaculū ⁊c.
per quod ſignificat̃ meditatio celeſtium. ⁊ poſtea concludit̃:
* Hi omnes

q ſimul cucurrerūt ad monumētū: q plus ceteris amabāt ſm⁹ (ſi fas eſt dici) plus ceter: dilexit. aliū plurimū ieſus amauit.
¶ Raba. Catalog⁹ aplorum iō ponit: ne extra hos aliq falſi recipiant: paria ꝛ ponūt loca ſinglorum diſtinguētib⁹ gradib⁹ me
Xij. apli ritorum. ¶ Rab. Hi ſūt .xij. filij iacob .xij. fontes deſerti qs iſrl repperit in helim .xij. panes ꝓpoſitiōis .xij. lapides i veſte pōtific: .xij. ſigna zodiaci. Duodecim lapides altar: .xij. lapides d iordane eleuati .xij. boues ſub eneo mari .xij. ſtelle in corona ſpōſe .xij. fundamēta .xij. porte .xij. mēſes anni .xij. hore diei .xij. fructus ligni vite.
a ¶ Zelotes. Be. Zelotes hebraice d chananeꝰ. chana zelus iterptat. eſt
Ioh. 2. a aūt vicꝰ vbi dñs aquā ꝯuertit in vinū. b pꝰ iacobū frēm ſuū rexit eccliaz hieroſolymorum. Rab. Filio peūte ꝑditiōis: ſpfect⁹ nūer⁹ aplorum remāſit. iux ſimilitudinē ei lune creſcit ꝛ decreſcit ecclia: ſz vetera trāſeūt/ ꝛ noua fiūt. b ¶ In oratione. Be. Ananies pſeuerāt q ſpm
Act. 1. b expectāt. Spūs eni ſctūs diſciplie effugiet fictū. et iō qui vult eū accipe: pſeueret i ſpcib⁹ ꝛ fratrū charitate: q oro ꝯmeret auxiliū dei. c ¶ Maria ꝛc. Raba. Virgo a mulierib⁹ diſtinguit: q tn aliqn mulier nō ꝓ corruptiōe: ſz ꝓ ſexu appellat. Ecce pncipium naſcētis eccłie adornat flore vginitat. ¶ Marie vel ieſu. Be. Qd in greco diſtincte ponit: Curauit eni Lucas oſtēdere fratres dñi eo tpe fidei ꝑticipes eſſe. de qbus añ paſſionē dictū eſt: neq eni fratres eiꝰ credebant in eū. d ¶ In me. fratrū. Raba. Fratrū. i. filiorum dei: qz vnꝰ eſt pr in celis: qrō etiā qttuor modos qb⁹ frēs dicunt chorus ille habuerit. Natura petr⁹ frat andree: ꝛ iohānes iacobi/ ꝛ iudas alteri⁹ iacobi. Gēte erāt oēs iſrlite/ ꝛ iudei vocabāt. Cognatiōe etiā illi q frēs dñi vel marie dicebant erāt inuicē frēs. Affectu qz carnali ex vno adā oēs nati ſūt. Sed maxime fratres ſm grām regeneratiōis.
B ¶ Rab. In medio ieſus ſtetiſſe dr: qſi cōi miſeratiōe ꝯdeſcēdēs. h exēplū ſumēdū eſt paſtorib⁹ eccłie. ¶ Ra. Hic numer⁹ .cxx. ꝯgruit etati moyſi: vt ſicut ſub h numero moyſe defūcto ieſus ſucceſſit: q ppłm in trā ꝓmiſſiōis induxit: ſic veteri legi in ecclia pncipatꝰ xpi ſucceſſit: ducēs vez iſrl ad regnū celi. Iſte etiā numer⁹ ab vno vſq ad qndeciz creſcit: habēs ſeptē ꝛ octo: typū noue ꝛ veteris leg. Oportebat eni vt sacrm qd legiſlator in annis exhibuit: h grē pdicatores numero deſignarēt. e ¶ Viri frēs ꝛc. Be. In vndenario numero petr⁹ remanere timebat. Oē eni petm ad vndenariū ptinet. q eni puerſe agit pcepta decalogi trāſit. iōq i duodenarīū reintegrat numer⁹ aplorum: vt p duas ſeptenarū ptes. (ter qterni eni duodecim ſūt) grā quā pdicabāt etiā in numero ſeruaret. f ¶ Poſſedit agrū.
Duodenario numerū aplis ꝓpter ſui myſticatiōnē cōpetere
Ra. Nō q agrū poſſederit: ſz q ipiꝰ fuerat pciū agri q dñm vite vēdidit. Amiſſa tra viuētiū agrū ſanguis ꝛ mort cēna ſceleris ꝛ nois ſui memoria poſſidet: q
Mat. 27. a iudas emptū pcio ſanguis agrū figuli nō poſſedit: q traditionis crimē in ſe ꝑtinꝰ mulctauit: ſz poſſedit dictū eſt. i. poſſideri fecit. ¶ Ra. Quidā agrū a iuda poſſeſſū: ridicule exponūt infernū. Alij poſſediſſe agrū illū exiſtimāt: q cū pegrinis in eo ſepult⁹ fuit. ¶ Be. Dignā ſibi penā traditor inuenit: dū gut
h tur q vox

a ¶ ſupplātator. b ¶ virilis. grecū nomē. c ¶ os lampadis vel lampadarū.
nes: ꝛ iacob⁹ ꝛ andreas/ philipp⁹
a ¶ abyſſus vł gemin⁹: grece didym⁹: vł q gemin⁹ nat⁹ ſit: vel gemin⁹ fuerit ſaluatori ſimilitudinē imaginis ei⁹ gerēs. ¶ ſyrū nomē. ¶ filius ſuſpēdentis aquas. i. nubes: qd ad carnē ſaluatoris ptinet: ¶ donatus.
ꝛ thōas: bartholome⁹ ꝛ matthe⁹:
a ¶ hic frat dñi dict⁹ fili⁹ eſt marie matertere ei⁹ q dr maria cleophe a pre ſiue familia.
b ¶ alphe⁹ doct⁹: fugitiu⁹ vł milleſim⁹. c ¶ ſimō zelotes. ꝯſobrin⁹ ſaluatoris: q patrē ipiꝰ cleophā fratrē fuiſſe Ioſeph Egiſipp⁹ teſtat.
a iacobus alphei: ꝛ ſimon zelotes: b
¶ iudas frat iacobi: fili⁹ alphei: q iudas vocat ꝛ thade⁹ ꝛ lebe⁹ ꝛ corcul⁹ cultor cordis ſui
ꝛ iudas iacobi. Hi oēs erāt pſeue c d
ꝛ aliorum. a ¶ cepiſſe nō eſt vtus ſed pfeciſſe.
b ¶ vni⁹ moris habitāt in domo. c ¶ qs habebāt in ſuo comitatu ſicut ꝛ habuit ieſus.
b rātes vnanimit in orōne cū muli e
a ¶ ꝓpo noie ceter: dignior deſignat: q vir
c erib⁹ ꝛ maria mre ieſu ꝛ fratribus f g
go ē ꝛ mr. a ¶ cū eēnt apli in cenaculo ſuperiori. b ¶ carne ꝑpt turbā: ſpū ꝑpt ꝓfectū meriti. vł exurgere dr q pri⁹ negādo eſt lapſus.
d ei⁹. In dieb⁹ illis exurgēs petr⁹ i h i
a ¶ paſtor ꝓ ouib⁹ loqt. ¶ parēthēſis. i. iterpoſita ratiocinatio. b ¶ nōdū deificatorum: q
medio frātrū dixit. Erāt aūt tur k
nōdū ſpūs venerat q hoies deos facit. a ¶ loco ꝛ volūtate. b ¶ ſm ꝯſuetudinē numerātiū h ponit: nō q ſpūs de numero dubitauerit.
ba hominū ſimul ferē centum vi
a ¶ qz eſt diſcutere cauſas ſingulorum. b ¶ neceſſe eſt vł oportunū. c ¶ q iā īcepta ē nō ſegniter
e ginti. Viri frātres oportet implē l
implena debet remanere. ¶ vt pfectus numerus aplorum ſpūſctō ppareſ.
ri ſcripturā quā pdixit ſpiritusſā
¶ loqns in ꝓpha. nō eni hoīs ſz ſpūſcti fuit ſnia. ¶ vie eorum ad oſtiū vł oſcū ad ꝓdēdū.
ctus per os dauid de iuda q fuit m n
dux eorum qui comprehēderāt
¶ ſolo numero coequatus: nō merito.
ieſum: qui connumeratus erat in o
a ¶ deo nō in xta pſciētiā iudicāte. ¶ aplatū.
nobis: ꝛ ſortitus eſt ſortem mini p
a ¶ doctrine ꝛ ſignorum: vel miniſterium dicit ducatū eorū q cōphēderūt ieſum. ¶ poſſide
f ſterij huius. Et hic quidē poſſe q
ri fecit ab alijs. ¶ ſuo.
dit agrū de mercede iniquitatis:

Nico.de lyra

✱ diſcipuli duplici de cā. vna vt eſſent ſecretius timētes adhuc calūniā iudeorū qdiu nō eſſent p ſpmſctm roborati. Alia vt ibi vacarēt liberi⁹ orōni. ſicut poſtea ſubdit: Hi oēs ꝛc. cōſeqnter ponunt aplorum noīa: ꝛ ptz vſq ibi: a ¶ Iacob⁹ al- L
phei. ſ. fili⁹. ꝛ dicit hoc ad differētiā pcedētis iacobi q fuit filius zebedei. b ¶ Et ſi. zelotes. Qd dr ad differētiā ſimōis petri. c ¶ Et iu. iacobi. ſ. frater. fuit eni fili⁹ alphei. ꝛ dr iudas iacobi ad differētiā iude ꝓditoris. d ¶ Hi oēs erāt pſeuerātes ꝛc. Perſeuerantia eni eſt vnitas cordiū in bono q facit orōnē exaudibilē. e ¶ Cū mulierib⁹. Deuotis q ſecute fuerant ieſum a galilea: vt hr Mat. xxvij. f ¶ Et m. ma. ieſu. Quā aſſociabāt mulieres ille ex deuotiōe: ꝛ iter iſtas mlieres ꝛ maria ponit ad differētiā ꝛ ad diſtinctiōez: q iſta ſola erat mat ꝛ vgo. g ¶ Et fra. ei⁹. i. alios de cognatiōe ieſu: qz plures erāt ibi. ꝛ dicunt ei⁹ frēs ſm modū loqndi hebraicū: q illi de eadē cognatiōe frēs dicunt. vñ Geñ. xiij. b. Abraā loth nepotē ſuū fratrē noiauit dicēs: Ne qſo ſit iurgiū iter me ꝛ te: ꝛ inter paſtores meos ꝛ paſtores tuos: frēs eni ſum⁹. h ¶ In di. illis. Hic ꝯñr ponit ſcōm diſpoſitiuū ad ſpūſcti donum. ſ. aplici numeri reintegratio. Et diuidit in duas ptes: q pmo ad hoc īducit rō. ſcdo ſubdit executio/ ibi: Et ſtatuerūt. Prima in duas: q pmo inducit Petr⁹ ſcripturā ad ꝓpoſitū. ſcdo ꝯcludit intētū/ ibi: Oportet ḡ. Prima adhuc i duas: q pmo petr⁹ ſcripturā allegat in generali iterpoſito iude caſu. ſcdo in ſpeciali: ibi: Scptū ē eni. Circa pmū dr: In die. ill. i. in tpe medio inter aſcēſionē dñi ꝛ pētecoſten. i ¶ Exurgēs pe. Tāq pncipalis. Dixit qd poſtea ſubdit: ſed numer⁹ exiſtētiū ibidē interponit/ cū dr: k ¶ Erat aūt turba hoīnū ſimul ꝛc. Nō dicit fere. eo q ſpiritusſctūs q in Luca loqbat dubitaret de numeri certitudie: ſed in h ſeruabatur mod⁹ numerātiū. q cū modicū deficit de magno numero: exprimūt magnū numerū cū hac dictiōe fere: p h deſignādo q illud qd deficit modicū: eſt qſi nihil reputādū: vt hr. ij phyſico. ꝛ ſubdit vbū petri/ cū dr: l ¶ Viri frēs oportet im. ſcrip. ꝛc. Cui⁹ vbū nō pōt eſſe falſum. m ¶ Per os dauid. Sicut videbit parte ſeqnti: ſed iterponit caſus iude ꝓditoris. ideo ſubdit: n ¶ De iu. q fuit dux eorum ꝛc. vt pz Ioh. xviij. o ¶ Qui cō. erat in nobis. i. vnus de .xij. aplis Matth. x. p ¶ Et ſor. eſt ꝛc. i. dignitatē aplicā quā nō habuit a caſu vel p ſortē: ſed p xpi electiōez: ſicut dr Ioh. vi. g. Nōne duodecim vos elegi ꝛ vn⁹ ex vobis diabolus eſt? Sors eni aliqn accipit ꝓ pte: ꝛ ſic accipit hic qm i ptē aplorum vocat⁹ eſt. q ¶ Et hic q. poſ. ꝛc. i. poſſideri fecit
Phus
D
✱ b ¶ Hi oēs erāt pſe. i oratiōe. Que ſm Damaſcenū eſt eleuatio mētis in deū. b ¶ In die. ill. exurgēs pe. in me. fratrum ꝛc. Hic ad lram agit de electiōe Matthie: cui⁹ neceſſitas oſdit ex caſu iude ꝛ eius morte. xps autē ordinauerat q eſſent .xij. apli: vt ptz Matth. x. ꝛ Lu. ix. Et qm epi ſunt ſucceſſores aplorum. ex hoc habem⁹ documētū q mortuo pontifice illi ad quos ptinet debēt ſine more diſpendio de alio ꝓuidere. Electio vero Matthie partim fuit ab aplis: q de multitudie credētiū ſtatuerūt duos magis idoneos ſm ſuū iudiciū: ſz qs eorum eſſet magis idoneus recurrerūt ad diuinū iudiciū dantes ſortes eis: poſtulata tñ pri⁹ electiōe diuina p deuotas orōnes. Datio vo ſortiū modo ꝓhibita eſt in electiōib⁹ eccłiaſticis: q debēt fieri p ſpmſctm: cui⁹ abūdantia data fuit poſt electionē Matthie ꝓpter qd electio ſeptē diaconorum fuit facta ſine datione ſortiū: q fuit poſtq apli receperāt plenitudinē ſpūſancti.
Moraliter

 ✱ Et annumerat⁹.

G tur quo vox ꝑditionis exierat laq̄o necauit: dignū etiā locū
C interitus ↄſtituit: vt q̄ hoīm ⁊ angeloꝝ dñm ꝑdiderat: celo ⁊ ter
re perosus: q̄ſi aeris ſpiritib⁹ ſociādus. iuxta exemplū achito
phel ⁊ abſalon in medio aeris periret: digno etiā exitu ⁊ morte
ipſa ſucceſſit: vt viſcera q̄ ꝑditionē ↄceperāt: rupta caderēt:
⁊ in auras euoluerent: cui ſcȝ fraudi
vel ꝑditiōi vel culpe ſuis pene mors.
a ¶ Viſcera. Rab. Que ſunt ſedes
fraudis: tāto ſcelere dirupta: ſe cohibe
re nō valuerūt. Merito aūt ꝑ ſedē do
li viſcera fundunt: nō ꝑ locū oſculi. i.
os quo oſculat⁹ eſt ieſum: q̄uis falſa ſu
perficie: ſed ꝑ aliū cuiꝰ virus occulte ma
licie inerat. c ¶ Eorū. Ra. Habitā
tium hierlm: qr ⁊ ſi vtriq̄ loq̄bant he
braice: diſtabat tñ ꝓprietas lingue hie
roſolymorū a galileis: de q̄bus ⁊ apli
erāt: q̄ð in paſſione dñi oñdit: vbi etiā
petr⁹ nolēs lingua ſua ꝓditus eſt eſſe
galileus. b ¶ Ita vt appel. ager.
Ra. Docet q̄dā dicūt Lucas ſentētie
†Ps.68.f petri inſerit: qr grece ſcribēs agri apd
†Ibi.108.a hebreos exp̄mit nomē: ⁊ interp̄tatio
nē nois illi⁹ greca lingua poſuit. Vel
petr⁹ in ſuo ↄtextu ſnīe vocabulū agri
illius ſermōe hieroſolymoꝝ memora
uit: ⁊ in galileā loq̄lā trāſtulit. Cū vis
eni eiuſdē lingue fuerūt iudei et gali
lei: nō parū tñ in ſermōe diſtāt: vel in
terp̄tē latinū hoc addidiſſe multi eſti
mant. Supra dixerat: oportet impleri
ſcripturā: ſed pendet ſnīa nōdū termi
nata huc uſq̄. ſcriptū eſt i libro pſalmo
rū ⁊c̄. d ¶ Fiat cōmora. Hi ꝓſus
Ps.108.a. plani ſunt: qr iudas ꝓuaricationis pe
nā accepit: ⁊ abiēs in gehennā huma
ne cōuerſationis habitationē deſeruit
⁊ accipiēte matthia locū eius: ſumma
aplici numeri reſtituta eſt. e ¶ De
ſerta. Bed. Donec electus ꝓ eo aſſu
mat matthias. vel nō ſit ipſe iudas q̄
habitet in ea: ſed alius aſſumat ꝓ eo:
qr pnia indign⁹ iudicat⁹ eſt. f ¶ Du
os. Bed. Clemēs refert hos duos q̄
ad ſortē apl'atus ſtatuti ſunt de nume
ro. lxx. diſcipuloꝝ fuiſſe. g ¶ Qui co
Barnabe laus gnominat⁹. Bed. In laude barna
be imorat: qr ꝓ laude matthias habet
ꝙ ſorte eligit: barnabe laus cumulat:
ne velut indignus repelli videret: q̄ð
poſtea declaratū eſt: qr cū Paulo gen
tiū aplis ordinat illi officio reſeruat⁹.
h ¶ Juſtus. Bed. Aut latinū eſt aut
hebreū: ⁊ interp̄tat parcēs vel eleua
tus. i ¶ Et matthiā. Bed. Qui do
natus eſt vel donum dei interp̄tat: cui
donū apl'atus a dño collatū eſt: vł dei
paruus interp̄tat. merito parui trāſcē
dit ille q̄ laude hoīm erat iuſt⁹. ¶ Be
da. Oſtēde quē elegeris accipe locum
†J.4.g. et.6.b miniſterii vt abiret in locū ſuū. i. ſortē
apoſtolicā

⁊ ſuſpēſus crepuit medius: ⁊ diſ a
a fuſa ſunt omnia viſcera eius. Et b
notum factum eſt omnibus habi
¶ poſſedit ita vt appella
b tantibus hieruſalē † ita vt appel c
ret: vel notū factū ē ita vt appellaret. ¶ he
bitantiū hieruſalē. ¶ ſyrum eſt.
c laretur ager ille lingua eoꝝ achel d e
demach: hoc eſt ager ſanguinis.
¶ p̄ h̄ oñdit vnū eē librū pſalmoꝝ: nō q̄nq̄
Scriptum eſt enim in libro pſal f
¶ .i. deleat nomē ei⁹ de nūero. xii. aploꝝ tā i
pñti q̄ꝫ i futuro. ¶ habitatio. ¶ pſal. lxviii.
d e morū: † Fiāt cōmoratio eorū de g
ſerta: ⁊ nō ſit q̄ habitet in ea. † Et
a ¶ ſpeculationē vł ſupinſpectionē. ep̄s eni
ſpeculator vel ſupinſpector. b ¶ pſal. cviii.
c ¶ .ſ. ali⁹ de mult' diſcipul' vł ali' ad cōpatio
nē iude vł alter amboꝝ q̄ꝝ ſortes miſſe ſunt.
epiſcopātum eius accipiat ālter. h
a ¶ nō feminis q̄ꝝ ad ꝑgradū ſex⁹ ifirmior
eſt: ad p̄dicādū ꝑſona verecūdior ad teſtādū
auctas inferior. ¶ qr p̄dixit ſpūs ꝓphetic⁹.
¶ quaſi nō ex aliis qui nō viderūt teſtā dar
qr teſtis nō eſt idone⁹ q̄ nō īterfuit teſtādis.
Oportet ergo ex his viris q̄ no k
¶ nō ex dimidio tp̄is ſpacio.
biſcū ſunt cōgregati in omni tem
¶ hoc eſt hūanitatis. ¶ in ingreſſu locorū
⁊ exitu ſp fuit: q̄ mult' ciuitatib⁹ p̄dicauit: nō
hñs vbi caput reclinaret: vł intrauit īcipiēs
a baptiſmo iohānis exiuit in die q̄ aſſumpt⁹
eſt. a ¶ nobis p̄ſentib⁹ vel inter hoſtes.
pore q̄ intrauit ⁊ exiuit inter nos
a ¶ .ſ. nr. ¶ bonus ſeruus ⁊ fidelis ꝓus vt
ↄſueuerat chriſtū dñm ſuum poſt aſcenſio
nem etiā profitet. b ¶ qr poſt baptiſma io
hannis cepit facere ⁊ docere.
dominus ieſus: incipiens ā ba l
ptiſmate iohānis vſq̄ in diē qua
¶ hoc poteſtatis. ¶ qr de reſurre
aſſumptus eſt a nobis teſtem re m
ctione dixerat: Et eritis mihi teſtes.
ſurrectionis eius nobiſcum fieri
a ¶ ꝓ charitate q̄ genuina eſt. ¶ exemplis
eq̄libus duos pares eſſe cognouerūt quo ce
teris p̄ferēdos eē nō dubitauerūt: alteꝝ ꝓo
p̄ferre alteri nō hoīm erat ſed dei.
f vnū ex iſtis. † Et ſtātuerūt duos: n
a ¶ fili⁹ quietis. ¶ vel barnabas: hoc ꝑ an
ticipationē dr: qr nois cā i ſequēti mōſtrat.
g ioſeph qui vocabat bārſabas: q̄ o p
¶ tāte ↄſtantie fuit vt etiā a romanis qui eū
noſſent iuſt⁹ diceret. ¶ donat⁹ vel donū dei.
h i cognominat⁹ eſt iuſt⁹: ⁊ matthiā:

Ni. de ly.

M deri fecit ab aliis: qr triginta dena
rios q̄bus iniq̄ xp̄m vendiderat in tē
plo ꝓiecit: ex q̄bus p̄ncipes ſacerdotū
emerūt agrū ꝓ ſepultura peregrinorū
vt habet Matth. xxvii. a. Aliq̄ aūt di
cunt ꝙ iudas fuit ibi ſepult⁹: ⁊ ſic poſſedit agrū illum: ſed hoc
nō eſt veriſimile: qr p̄ncipes ſacerdotū erāt intenti circa mor
tē xp̄i ꝓcurandā. ꝓpter q̄ð nō ita cito emerūt agrū illum: nec
etiā ager ille emptus ſtatim fuit ꝓ ſepultura diſpoſitus: ⁊ ſic
videt fuiſſe tractus tp̄is intermedi⁹ ⁊ ex v̄bis Matth. xxvii.
a. Et ꝓiectis argēteis ⁊c̄. videt eadē die ſe ſuſpendiſſe. ꝓpē
q̄ð expoſitio p̄ma melior videt. m ¶ Et ſuſpēſus cre. ⁊c̄.
vt pena rñderet culpe. Juſtū eni erat vt viſcera que tantā ꝓ
ditionē ↄceperāt enormiter caderēt. b ¶ Et notū fa. eſt
⁊c̄. ſcȝ enorme factū iude. c ¶ Ita vt appellaret ager il-
emptus de

emptus de p̄cio ſanguinis xp̄i. d ¶ Lingua eoꝝ. i. p̄inci G
pū ſacerdotū q̄ emerūt agrū illū: Matth. xxvii. e ¶ Achel
demach. Sciendū ꝟo ꝙ ille due dictiones agrū ſanguinis
in latino ſignātes nō ſunt ꝓprie hebraice: ſed magis ſyriace:
tñ lingua hebraica ⁊ ſyriaca ſūt valde ꝓpinque: vt dicit Hie
rony. in ꝓlogo galeato. homines aūt
notabiliter litterati magꝰ vtebant lin
gua ſyra q̄ꝫ hebrea. vñ ⁊ libri eoꝝ qui
ſunt extra bibliā ꝓ magna parte ſcri
pti ſunt in illo idiomate lr̄is tamē he
braicis: q̄ð de facili pōt fieri: qr litte
re hic ⁊ ibi ſunt eiuſdē numeri ⁊ ſoni:
differētes tantū characterib⁹: vt dicit
Hiero. in ꝓlogo galeato. f ¶ Scri
ptū eſt. Allegata ſcriptura Dauid i
generali ⁊ iterpoſito caſu iude. hic cō
ſequēter ponit dicta ſcriptura in ſpe
ciali dū dicit: Scriptū eſt eni in li
bro pſalmoꝝ: qui dicit vnus liber ⁊
nō ab vnitate actoris: qr multi pſal
mos fecerūt: vt dictū fuit in principio
hui⁹ libri: ſȝ ab vnitate collectoris: qr
pſalmi a diuerſis actorib⁹ cōpoſiti: fu
erūt collecti ꝑ Eſdrā: vt cōiter tenet ⁊
in vno volumine repoſiti: vt ibidē fu
it plenius declaratū. g ¶ Fiat cō
moratio eoꝝ deſer. ⁊c̄. hoc ſcribit
Ps. lxviii. f. Et epiſcopatū eius acci
piat alter. hoc ſcribit Ps. cviii. a. vter
q̄ tñ pſalm⁹ intitulat a Dauid tanq̄
ab actore. Cōiunxit aūt beat⁹ Petr⁹
iſtas duas auctoritates ſimul: quia lo
quunt de pena ꝓ morte chriſti inflicta
Prima eni loquit de pena ſacerdotū
mortē xp̄i procurantiū: ſicut dictū fuit
plenius ſup Pſal. illō. In penā enim
mortis xp̄i templū ⁊ ciuitas hieruſalē
cōbuſta fuerūt per romanos et ſacer
dotes partim iterfecti ⁊ partim capti H
uati. ⁊ hoc eſt q̄ð Dauid p̄dixit: Fiat
cōmoratio. i. habitatio: Eorū de
ſerta ⁊c̄. Scd̄a vero loquit de pena
iude ꝓditoris q̄ xp̄m vendidit p̄ncipi
bus ſacerdotū: ſicut ibidē fuit dictuꝫ.
Iſto eni iuda ꝑ ſuſpenſionē mortuo
matthias ſucceſſit ei in apoſtolatū vt
patebit. j. Apoſtolat⁹ ꝟo epiſcopat⁹
dicit: vñ ⁊ ipſi ſunt ſucceſſores aploꝝ
ſm ꝙ dicit in decretis. xxi. diſt. ca. in
nouo teſtamēto. ⁊ hoc eſt quod dicit:
h ¶ Epiſcopatū ei⁹. ſcȝ iude. Acci
piat alter. i ¶ Oportet ḡ. Allega
ta ſcriptura ad ꝓpoſitū. hic ↄñter Pe
trus cōcludit intentū / di. Oportet ḡ
ad reintegrandū numerū apoſtolicū.
k ¶ Ex his vi. q̄ no. ſunt cōgre.
in oī tp̄e quo intra. ⁊c̄. qui ꝑ expe
rientiā nouerūt ↄuerſationē ieſu xp̄i
⁊ eius opa. l ¶ Incipiēs a bap.
iohā. Non eni legit ieſus docuiſſe
publice et miracula feciſſe niſi poſtq̄
baptiçatus fuit a iohāne. m ¶ Te
ſte reſurre. eius no. ⁊c̄. ⁊ etiā alio
rū ad fidē xp̄i ꝑueniētiū: reſurrectio tñ
exp̄mit: qr cōuerſatio xp̄i ⁊ miracula
q̄ fuerūt in palā corā hoīb⁹ nō ſic in
digebāt teſtimonio ſicut reſurrectio q̄
manifeſtata tñ aplis et aliis diſcipu
lis fuit. n ¶ Et ſtatuerūt. Poſita allegatiōe petri. hic ↄñter
ponit executio facti. nā alii ſtatim acq̄euerūt eius dicto tanq̄
rōnabili. iō dr: Et ſtatuerūt duos. iſtos nō diſtinxerūt ab
aliis ꝑ ſortē: ſȝ ꝑ electionē tanq̄ magis notabiles in ſcia ⁊ fa
ctoꝝ xp̄i experiētia. o ¶ Joſeph q̄ voca. bar. iſte eſt ille q̄
infra vocat barnabas vt aliq̄ dicūt. p ¶ Qui cognomina
tus eſt iu. ex euidētia ſanctitatis: que rōnabiliter hic exp̄mi
tur ne repulſus ab apl'atu tanq̄ indignus videretur: vñ cum
Paulo poſtea ad apoſtolatū aſſumpt⁹ eſt. j. xiii. ca. vt ſimilr
dicūt p̄dicti: ſed meli⁹ videt dicendū ꝙ fuerit ali⁹: vt plenius
dicet. j. iiii. ca.

apoſtolicā. a ¶ Et dederūt ſoꝛ. Bed. Non hoc exemplo: vel qꝛ ionas ſorte dephenſus eſt indifferēter ſortib⁹ eſt credē dū: cū priuilegia ſingulorꝝ: ſm Hiero. cōmunē legē facere non poſſunt. Hiero. ſup Jonā. Sub hoc exēplo nō debem⁹ ſortibus credere: cū priuilegia cōem legē nō poſſint facere. Sicut eni in cōdēnationē Balaā aſina loqͥ. cayphas etiā ꝓphetat ignorans: ita ⁊ hic fugitiu⁹ ſorte dephendiꝫ: nō virib⁹ ſortiū ſed volūtate ei⁹ q̄ ſorte regit icerta. ¶ Beda. Si qs neceſſitate cōpulſus exēplo aploꝝ putat dn̄m ſortib⁹ cōſulendū: videat hoc aplos egiſſe: collecto fratrū cetu ⁊ ad dn̄m fuſis p̄cibus. b ¶ Et cecidit ſoꝛs. Bed. Hic ſorte eligiꝫ ne a lege diſcrepet: in qua ſummus ſacerdos ſorte querebaꝫ: ſicut de Zacharia dꝛ: Sorte ſurrexit vt incenſum poneret: qꝛ q̄rendus erat ver⁹ ſacerdos donec veniret ille q̄ per ꝓpriū ſanguinē intrauit in ſancta ſctōꝝ: cui⁹ hoſtia in paſcha imolaꝫ: ſed die pentecoſtes ſpiritu apparēte eſt cōſummata donec veniret veritas figurā licuit exerceri. Jdeo matthias an̄ pentecoſten ordinaꝫ: ſorte queriꝫ. Septē diaconi aūt poſtea nō ſorte: ſed diſcipuloꝝ electione: apoſtoloꝝ ꝟo orōne: ⁊ manus impoſitiōe ſunt ordinati.

Margin: Jon. i. b — an ſorte vti licitū ſit — Nu. 22. f — Joh. 18. b.

¶ exēplū ordī ſortiētib⁹ daꝫ: qꝛ vt ait Salomō: Sortes mittunꝫ i ſinu: ſꝫ a dn̄o tēperāꝫ.

Et orantes dixerūt: Tu dn̄e qui a

¶ q̄ nos latent q̄ opa ſola cernim⁹. a ¶ de ſciētia dei nō dubitent: ⁊ ideo q̄rūt eius oſtēſionē. vt qd̄ nouit ⁊ ipſi noſcāt.

corda noſti omniū: oſtēnde quē

¶ p̄teritū ponit: qꝛ iā in p̄ſētia electus erat. ¶ ſciūt alterū eſſe ſed neſciūt quē.

elegeris ex his duobus vnum ac

¶ vt ſit vnus teſtiū. ¶ .i. lōꝫ miniſteriū et apoſtolatum. ¶ apoſtolatus.

cipere locū miniſterij hui⁹ ⁊ apo

a ¶ deiecit ſe impietate ſua.

ſtolat⁹: de quo p̄uaricat⁹ ē iudas

a ¶ ad h̄ ad qd̄ p̄dicat⁹ eſt. b ¶ infernū.

a **vt abiret in locū ſuū. Et dederūt** b

¶ cadere de ſurſum dꝛ: qꝛ ſoꝛs a

b **ſortes eis. †Et cecidit ſoꝛs ſuper**

deo tēperata eſt. ¶ vt. xij. aploꝝ p̄fecto numero p̄fectus dareꝫ ſpiritus: ecce luna poſt detrimentū recepit augmentū.

matthiā: ⁊ annumeratus eſt cum †

vndecim apoſtolis.

Nico. de lyra

M diceꝫ. j. iiij. ca. a ¶ Et orantes dixe. tu dn̄e ⁊c. licet eni iſtos elegiſſent vt notabiliores alijs: vt dictū eſt: tñ ignorabant qs eoꝝ eſſet dignioꝛ ad apoſtolatū. ꝓpter qd̄ ſup hoc implorauerūt diuinū iudiciū per tēperationē ſortiū: ſm ꝙ dꝛ Prou. xvj. d. Sortes mittunꝫ in ſinū: ſed a dn̄o tēperanꝫ. b ¶ Et
B dederūt ſortes eis ⁊c. Et pꝫ ꝙ iſte Joſeph fuit cognatus xp̄i: vt diceꝫ. j. iiij. ca. Et ſibi p̄poſuit matthiā: p hoc oſtēdēs ꝙ ad officia eccliaſtica nō ſunt homīes ex ꝯſanguinitate pmouē
Queſtio di. ¶ Ad maiorē hui⁹ auctus intelligētiā q̄riꝫ hic: vtrū vti ſortibus ſit licitū: Ad qd̄ dicēdū ꝙ vti ſortib⁹ eſt ex vario euentu ſeu diſpoſitiōe alicui⁹ rei ſenſibilis ꝓpoſite determinare aliqd̄ dubiū vel incertū: ſicut ex feſtucis ꝓpoſitis p hoc ꝙ aliqs accipit breuiorē vel longiorē: ſeu in ꝓiectiōe taxilloꝝ: ex h̄ ꝙ aliqs ꝓiicit plura puncta vel pauca: vel ex ꝯſilib⁹ aliqd̄ dubiū inter hoīes determinaꝫ: ⁊ ſi hoc fiat ad alicui⁹ rei diuiſionē inter hoīes: vt p hoc determineꝫ qs quā ptē accipiat vocaꝫ ſoꝛs diuiſoria. ſi aūt hoc fiat ad aliqd̄ determinate agendū vocaꝫ ſoꝛs ꝯſultoria: igiꝫ ſi diſpoſitio vꝉ euētus ſortiū expecteꝫ a fortuna tñ nullū vitiū eſt ſi mittanꝫ ſortes ad determinādū inter hoīes qs quā partē accipiat alicui⁹ rei: ⁊ h̄ ex cōi ꝯſenſu cōmittiꝫ fortune. cū tñ motiua pōt eſſe pctm̄: vt ſi ꝓpter cupiditatē ꝓpriā vel aliqd̄ vitiū nō poſſunt cōcorditer alio mō diuidere. Si aūt diſpoſitio ſortiū vꝉ euētus nō expecteꝫ ſolū a fortuna: ſed ab alia cā. hoc eſt dupliciꝫ. Uno mō a cā corpali vt a diſpoſitiōe ſtellaꝝ. ⁊ ſic cū actus ſtellaꝝ ad h̄ ſe nō extēdat: ſupſticioſuꝫ eſt ⁊ illicitū: ⁊ nō caret occulto pacto demonū. Alio mō qꝛ expectaꝫ euētus ⁊ diſpoſitio ſortiū a cā ſpūali dirigēte. ⁊ hoc eſt duplr. Uno mō a demone: ⁊ hoc eſt illicitū: qꝛ includit familiaritatē ⁊ pactū cū demonib⁹. Alio mō a deo expectaꝫ imediate vel mediātib⁹ angelis ſctis. ⁊ hoc nō eſt illicitū ſm ſe ſi fiat cū reuerētia debita. vn̄ dꝛ Prou. xvj. d. Soꝛs mittunꝫ in ſinū: ſed a dn̄o tēperanꝫ. pōt tñ in hoc pctm̄ q̄druplicꝫ incidi. Primo ſi abſq͂ vlla neceſſitate ad ſortes recurraꝫ. hoc eni videꝫ ad dei tēptationē ptinere. vn̄ dicit Amb. ſup Lucā: Qui ſorte eligiꝫ humano iudicio nō cōprehēdiꝫ. Scd̄o ſi qs etiā in neceſſitate abſq͂ reuerētia debita ſortib⁹ vtaꝫ. vn̄ ſup Actus aploꝝ dicit Beda: Si q̄ aliq̄ neceſſitate cōpulſi deū putāt ſortibus aploꝝ exēplo eſſe ꝯſulēdū: videāt hoc ipſos nō niſi collecto fratrū cetu ⁊ p̄cib⁹ ad deū fuſis egiſſe. Tertio ſi diuīa oracula ad terrena negocia ꝯuertanꝫ. vn̄ dicit Aug⁹. ad inq̄ſitiones ianuarij. His q̄ de paginis euāgelicis ſortes legunt: ⁊ ſi optandū ſit ꝙ hoc faciāt potius q̄ ad demonia ꝯſulēda ꝯcurrāt: tñ mihi diſplicet iſta cōſuetudo ad negotia ſecularia ⁊ ad vite hui⁹ vanitatē diuina oracula velle cōuertere. Quarto ſi in electiōibus eccliaſticis q̄ ex ſpūſſancti īſpiratiōe fieri debēt aliq̄ vtanꝫ ſortib⁹. vn̄ dicit Beda ſup Actus aploꝝ: Matthias ante pentecoſten ordinādus ſorte q̄riꝫ: qꝛ nōdū erat ſancti ſpūs plenitudo i eccliā dei effuſa. ſeptē aūt diaconi poſtea nō ſorte ſed electiōe diſcipuloꝝ ordinati ſunt. ꝓpter hoc ꝓhibeꝫ rōnabiliter talis electio. extra de ſortilegijs ca. vlti. nō tñ peccauerūt apl̄i eligendo Matthiā p ſortes: qꝛ nō erat ꝓhibitū. ⁊ qꝛ fecerūt hoc familiari ꝯſilio ſpūſſancti qd̄ nō eſt trahendū ad cōſequētiā: maxīe qꝛ hoīes nō ſic vſi fuiſſent p̄mittendo orōnē deuotā. ſic eni licitū erat an̄ ꝓhibitionē: vt dictum eſt. Secus aūt eſt in tpalibus q̄ ordināꝫ ad terrena diſponēda. ⁊ iō in electiōe illoꝝ poſſūt hoīes vti ſortibus: ſicut in diuiſiōe reꝝ tpaliū: vt p̄dictū eſt. Si ꝟo neceſſitas aliq̄ alia ab electione dignitatis eccliaſtice īmineat: licitū eſt cū debita reuerētia ſortib⁹ diuinū auxiliū implorare. vn̄ dicit Aug⁹. in epl̄a ad Honoratū. Si īter dei miniſtros ſit diſceptatio q̄ eoꝝ tpe pſecutionis maneāt ne fuga oīm ⁊ q̄ eoꝝ fugiāt ne morte oīm deſeraꝫ eccleſia: ſi hec diſceptatio aliter nō poterit terminari. q̄ntū mihi videꝫ q̄ maneāt ⁊ q̄ fugiāt ſorte eligēdi ſunt. ⁊ h̄ mō vſi ſunt ſortib⁹ viri ſancti q̄ in veteri ⁊ no. te. vſi fuiſſe ſortib⁹ leguntꝫ: ſic Joſue iudicio ſortiū puniuit achā: Joſue. vij. Et Saul in orōne dephēdit ionathā filiū ſuū mel comediſſe. j. Reg. xiiij. g. ⁊ Zacharias ſorte exiit vt incenſum poneret: Luc. j. ⁊ ſic pꝫ reſponſio ad queſtionē.

Margin: C — † 21. diſt. c. ſ in prin. 26. q. 2. §. ſ. et. c. nō ſtatī c. nō exēplo — Moraliter

✱ † ¶ Et annumerat⁹ eſt cū vndecim aplis. ⁊ ſic fuerūt. xij. apl̄i in pluribus locis ſacre ſcripture figurati. ſ. in. xij. patriarchis. in xij. fontib⁹ in helym repertis. in. xij. panib⁹ ꝓpoſitionis. in. xij. lapidib⁹ rōnalis. in. xij. lapidib⁹ altaris. in. xij. lapidib⁹ de iordane eleuatis: ⁊ in alijs. xij. in iordane poſitis: ⁊ in. xij. exploratorib⁹ terre ꝓmiſſionis: ⁊ in. xij. bobus eneū mare ſuſtētantibus: ⁊ in. xij. ꝓphetis: ⁊ in. xij. lapidib⁹ corone ſponſe: ⁊ in xij. portis ciuitatis: ⁊ in. xij. fructib⁹ ligni vite. D

¶ Jn ca. j. vbi dꝛ in poſtil. Sꝫ ſaluo meliori iudicio mihi videꝫ meli⁹ diſtinguendū: qꝛ xp̄s pōt dupliciter cōſiderari.

Additio. Cum doctores dicāt ꝙ oīa argumēta xp̄i ſimul ſumpta ſunt efficacia ad manifeſtandū veritatē dn̄ice reſurrectiōis: intelligendū eſt cū teſtimonio ſacrarū ſcripturaꝝ ⁊ angeloꝝ reuelatiōe: ꝓut in tertia pte. q. lv arti. vj. in corpe q̄ſtionis. nō eni alia ſigna per eū oſtenſa ſine hmōi teſtimonijs videnꝫ ſuffeciſſe ad certitudinē fidei inducēdam: ⁊ hoc pꝫ. nā licꝫ corp⁹ palpabile xp̄s p̄buit ad ſenſum: ⁊ in humana effigie ab alijs diſtinguibili: ⁊ cū ſimilib⁹ oīno cicatricib⁹ manuū ⁊ pedū: qꝛ tñ ſimilia corpa ꝟtute angelica formari poſſunt. iō talia in corpe xp̄i oſtēſa nō ſufficiūt ad certitudinē fidei inducendā abſq͂ teſtimonijs p̄dictis. Silr ea q̄ fuerūt ex pte aīe iterato corpe vnite talē certitudinē nō inducūt: ſicut apparēs māducatio ⁊ collocutio ⁊ declaratio ſcripturaꝝ ⁊ hmōi: ſimilia eni p̄dictoꝝ angeli hoībus apparētes fecerūt vt pꝫ Gen̄. xix. ⁊ Exo. xiiij. ⁊ in alijs locis. vn̄ nec p̄dicta oīa que ſenſibiliter apparebāt videnꝫ ſuffeciſſe niſi ꝓpter ſcripture teſtimoniū ⁊ angeloꝝ dicta recte intellecta et applicata ad ea q̄ ſenſui apparebāt. ⁊ ideo de xp̄o cū diſcipulis p̄ſentialiter exiſtēte ⁊ eis colloquēte: legiꝫ Luc. vlt. Apuit eis ſenſū vt intelligerēt ſcripturas: ⁊ ibidē: O ſtulti ⁊ tardi corde ad credendum in omnib⁹ que locuti ſunt ꝓphete ⁊c. nō enim dixit: O ſtulti ⁊ tardi corde ad credendū ea q̄ palpanꝫ ſeu ſentiunꝫ: et hmōi: ſed ad credendū in oībus q̄ locuti ſunt ꝓphete. ex quo pꝫ ꝙ ſufficiētia argumentoꝝ reſurrectionis dn̄ice p̄cipue cōſiſtebat in auctoritate ſcripturarū bene intellectarū: ⁊ ad ea q̄ ſenſui apparebāt applicatarū. Conſtat aūt ꝙ veritas nō pcipiꝫ pfecte niſi ex auctoritate ſacrarū ſcripturaꝝ: ⁊ talia nō cauſant certitudinē euidētie ſꝫ fidei tm̄: ⁊ ſic pꝫ ꝙ loq̄ndo de xp̄o etiā in q̄ntū hō: argumēta p̄dicta nō fecerūt certitudinē euidētie de reſurrectione humane nature: qꝛ ſicut dictū eſt talia nō erāt euidētia etiā ſenſib⁹ bn̄ diſpoſitis niſi mediāte ſacraꝝ ſcripturarū auctē mō p̄dicto: cui⁹ auctoritatis certitudo nō trāſcēdit certitudinē fidei: q̄ tamē certitudo ſufficit in ꝓpoſito: ⁊ eſt magis meritoria q̄ certitudo euidētie.

K E Et cū cōple. dies pen. Beď. Iuxta hiſto/ Ca. II
riā dies pentecoſtes.i.quīquageſim' cōputabať q lex da
ta erat ab occiſiōe agni. hic aūt nō a dñi cena vel die
q crucifixus eſt/ſed ab ei' reſurrectione. ſm Aug/. quīquageſim'
cū ſpūs miſſus eſt cōputať q die dñicā ſuo aduētu ꝯſecrauit: ꝛ
eodē die paſcha celebrādū eſſe mōſtra/
uit. Die ſolēni ſpūs venit: vt tāta vir/
tus hēret multos q approbarēt: ꝛ vari/
as linguas cognoſcerēt. Ideo aūt quīq
geſimo: qꝛ indulgētia fiebat i iubileo:
ꝛ p ſpm̄ pctā remittunť: charitas diffū
diť q operit multitudinē pctōꝝ. i ſpūs
li iubileo rei ſoluunť/debita dimittūť/
exules in patriā reuertunť/hereditas
amiſſa reddiť. Dui.i. hoīes pctō venūda
ti a iugo ſuitutis liberāť. ¶ Ra. Pē/
tecoſtes grece: latine quīquaginta. ꝛ anti
quus pplš pētecoſten.i. quinquageſimū
diē obſeruabat. a die eni imolationis
agni p quē egreſſi ſunt filij iſrl de egy
pto: quīquageſimo die data eſt lex i igne.
In nouo enā te. quīquageſimo die a pa/
ſcha xpi deſcēdit ſpūs in aplos in igne
apparēs. Lex in mōte ſina: ſpūs in mō
te ſion. Lex in ſublimi mōtis loco: ſpi/
rit' dať in cenaculo. Sicut.xl. dies q/
bus poſt reſurrectōez cū diſcipulis cō
uerſat' eſt. pſentē ecclām deſignāt: ita
quīquageſim' q ſpūs dať denariū eterne
remunerationis exprimit. Quinquaginta ſe/
ptes. vij. ꝛ. viij. habēt. ꝛ. vij. ad vet' te/
ſtamētū: qꝛ ſeptima die reqeuit de' ab
opibus ſuis: ꝛ ſeptima die ſabbati req
es eſt ꝯſtituta. ꝛ. vij. dieb' iſrl faciebat
azyma. Octo ad nouū: qꝛ xps octauo
die reſurrexit: vl qꝛ noue legis pcepta
in octo btitudinibus data ſūt: vel qꝛ in
octaua die reſurrectio futura ſperať.
F Spūs ꝗ ſctūs duarū legū doctēs cōple
tionē. quīquageſima die deſcendit: q nu/
mer' ex ſeptē ꝛ octo ꝯſtat. b ¶ In eo
dē loco. Cenaculo.ſ. qđ aſcēderāt: q
eni ſpm̄ deſiderat: carnis domiciliū mētis ꝯtēplatiōe trāſcen
dēs calcat. c ¶ De celo. Dať ſpūs vt diligať de': i terra da
tur vt diligať pxim'. bis eni poſt reſurrectionē eſt datus: ad
duo pcepta charitatis cōmēdāda. d ¶ Sonus. Repēte fa/
ctus pōt dici locutio linguaꝝ de ore aploꝝ ſonās. e ¶ Spi/
rit'. Ra. Añ paſſionē dať' eſt aplis ſpūs ad grāz doctrīe ꝛ ſa
nitatū: poſt reſurrectiōez inſufflauit ieſus ſpm̄. ꝛ ait: Accipite
ſpm̄ſctm̄ qꝝ remiſerit' pctā remittunť eis ꝛc. Quod donū ſoli
Petro pri' dederat: ſꝫ vt crediť tūc p anticipationē: nūc cū ce
teris p cōpletionē etiā petro tribuiť: ꝛ ptās data eſt dimitten
di illis qs ad officiū mittebat pdicatiōis. ¶ In pentecoſte de
celo miſſus eſt ſpūs: vt q in pmo debebāt diuidi acciperēt:
linguarū noticiā: ne p mundū euntes interpretib' indigerent:
ꝛ qꝛ de' ſimplex eſt natura: ſemel de celo dať ſpūs: ppter hoi
nes ſo qui duplici ꝯſtāt ſubſtātia: corpe.ſ. ꝛ aīa: duplr eſt di
ligēdus. In ſra bis dať: pus in efficacia ſignoꝝ ad ſanitates
corpoꝝ: poſtea indulgētia pctōꝝ ad remedia aiaꝝ. f ¶ Ve/
hemētis. Cōpatiōe pcedētiū: vehemēs dr grā aploꝝ vl in ſi
militudinē vēti vehemētis ſpūs venit. g ¶ Totā domū.
In vna domo ſedētib' infundiť ſpūs: vt ecclie vnitas cōmē/
deť: in cenaculo tertia lege incipiēte. ¶ Be. In datiōe legis
plebs lōge ſtabat pre timore: hic veniēte ſpū ꝯgregati erāt in
vnū ex amore. h ¶ Sedētes. Ut cōpleať qđ dictū erat eis:
Sedete hic in ciuitate. Seſſio eſt indiciū hūilitatis ꝛ ſtabilita
tis: qb' pparať ſedes ſpūiſctō/q ſup hūiles requieſcit. ¶ Gre
go. In igne apparuit ſpūs: ſꝫ p ſeipm̄ loqbať interi': et neqꝫ
ignis de': neqꝫ ille ſon' fuit: ſꝫ p hoc qđ exteri' exhibuit: qđ in
tus gerebat expſſit. Qui eni diſcipulos celo ſuccēſos et ſbo
eruditos int' reddidit: foras linguas igneas oñdit. In ſigni/
ficatōe ꝗ ignē cū ſonitu ſenſerūt corpa. Igne ſo viſibili ꝛ vo/
ce ſine ſonitu docta ſūt corda. i ¶ Et apparue. illis. Be.
Spūs in igne ꝛ linguis appuit: qꝛ oēs qs replet ardere ꝛ lo
q facit ardētes ex ſe/loquētes de ſe: oſtēſum eſt etiā q vbiqꝫ
ecclia dilatata oīm gētiū erat locutura voce. ¶ Grego. Spi/
ritusſctūs ſup diſcipulos in igneis linguis appuit: ꝛ eis oīm
linguaꝝ ſciētiā dedit: deſignās qꝛ ecclia ſpūſctō repleta oīb'
linguis erat locutura. hic ꝗ hūilitas meruit ſtruiť: ſupbia in/ G
currere ꝯfuſionē. Spūſctūs in igne mōſtrať: qꝛ de' nr ignis
ꝯſumēs eſt: ꝛ p eū rubigo pcti ꝯſumiť: ꝛ frigus torporis ex/
pelliť. Linguas igneas doctores hñt: qꝛ pdicādo corda audi/
toꝝ inflāmāt: ꝛ ipi emulatiōe ardēt qs ſpūs feruor accēdit ꝛ p
pnlaꝫ punit. k ¶ Diſptite ꝛc. Ra. di
ſpſio linguaꝝ ē facta i turre: ſꝫ qđ diſp
ſit ſupbia/recolligit hūilitas. in ſupbia
diſpſio. i hūilitate fit cōcordia. Ecce cō
pleť ſentētia dñi q ait: Non vos relin
quā orphanos: ſed mittā ſpm̄ paracly/
tū q eoꝝ aduocat' p eis oīb' linguis
locut' eſt. linguas attulit q p ſbo ve/
nit. cognatōez eni habet lingua cū ver
bo vt ab iuicē nō poſſint ſeparari. Sic
ſbū patris.i. fili' ꝛ ſpūſctūs inſepara
biles ſunt: imo ꝛ vni' nature. l ¶ Tā
qꝫ ignis. Idē. In igne ſpūs venit: qꝛ
pctōres ſpūs purgat/illūinat/accēdit/
vrit. Ignis eni qtuor habet naturas/
vrit/purgat/calefacit/illuminat. Sīr
ſpūs exurit pctā/purgat corda/torpo/
rē excutit/ignorantias illuſtrat. Ignis
etiā incorporeus ꝛ inuiſibilis eſt i ſua
natura: ſed aſſumpto aliquo corpe vi/
deť: diuerſi coloris apparēs ppter ma
terias i qb' ardet. Sic ſpūs videri nō
poterit niſi p creaturas in qbus opať

a Et cū cōplerē Ca. II a
¶ genitiuus.
tur dies pentecoſtes b
a ¶ nullus abſens erat. vel
qꝛ numer' duodecim cōple/
tus erat. b ¶ vnū cor ꝛ aiam habētes.
c ¶ nō in diuerſis corporaliter.
b erāt oēs pariter in eodē loco. Et c
a ¶ neſcit tarda molimina ſpūſſcti grā. ſm
illd: Fluminis ipe. le. ci. dei. b ¶ vt ſignaret
ſpm̄ celeſtē eſſe. c ¶ cū ſono venit q ſonos ve
c
d factus eſt repente de celo ſonus
nerat docere. a ¶ ſilitudo eſt vel ꝯfirmatio.
b ¶ nō tñ aliquē terruit ſicut in lege.
e
f tanqꝫ aduenientis ſpiritus vehē
a ¶ vel ſonus vehemēs domū vel ſpūs ha/
bitatores ei' repleuit. diues eni eſt ſpūs dñi.
g mentis † et repleuit totam domū d
a ¶ in cenaculo excelſo pfectōez ſignificāte.
b ¶ exteri' igneo colore: interi' ſpūali inſpi/
h vbi erāt ſedētes. Et apparuerūt i
ratōe. a ¶ diuiſe erāt lingue in ſpē ignis.
¶ genitiuus pōt eſſe.
k illis diſptite lingue tanqꝫ ignis: g
a ¶ ſtabilib' ſtabilis iudex iudicib' nullo ab
eis diſcrimīe effugādus: qđ ſedet regia ptās
eſt: vel qꝛ requieſcit in ſctis. b ¶ qꝛ ſupior erat.
c ¶ in ſinglis tot' nec in mult' diuerſus aut
ſeditqꝫ ſupra ſingulos eoꝝ. † Et
diuiſus. a ¶ vt alterū nō recipiat ſpi/
ritū: qꝛ plena nō recipiūt augmentū.
m repleti ſunt omnes ſpiritūſancto:

Ni. de ly. G Et ceperūt

Et cū cōplerenť Ca. II
dies pentecoſtes. Premiſ
ſa pmiſſione ꝛ expectatiōe de/
bita ſpūſſancti. hic ꝯſequēter poniť ad
impletio pmiſſi. ꝛ diuidiť in duas par Diuiſio
tes: qꝛ pmo deſcribiť hec adimpletio.
ſecūdo adimpletionis admiratio/ibi:
Erant autē. Circa primū notatur im/
pletōis tps/cū dr: a ¶ Et cū cōple/ b
rētur dies pen.i. quinquaginta dies.
a penta quod eſt quinqꝫ/ꝛ coſte quod
eſt decem. quinquageſima nāqꝫ dies a
paſchate celebris erat apud iudeos in memoriā beneficij date
legis que fuit data in monte ſinai: Exod. xx. quinquageſima
die a principio egreſſionis de egypto: ꝛ cōuenienter illa die in/
fuſuꝫ fuit aplis ſpiritusſancti donū. per quod lex euāgelica im
preſſa fuit ꝛ firmiter radicata in cordib' eoꝝ. b ¶ Erāt om
nes pariter in eodē loco. Pariter corpe ꝛ aio. c ¶ Et
factus eſt repēte de celo ſon' tanqꝫ adue. ſpūs vehe.i.
venti vel tonitrui: nō tamē apli ꝛ alij cum eis exiſtētes fuerūt
territi deo hoc faciēte: in ſignū q dabať eis ſpiritusſanct' qui
eſt conſolator cordiū. d ¶ Et repleuit totam domū. In
ſolita claritate. e ¶ Ubi erant ſedentes.i. manentes: eo
modo quo diciť Deut.i.g. Et ſedi. in cadeſbar. multo tēpore
.i. manſiſtis. apli eni tunc erant in oīone: vt pbabiliter credi/
tur ex precedētibus vbi diciť q erant perſeuerātes in oīone:
que nō fit cōmuniter ſedendo/ſed magis flectendo. genua vel
ſtando. f ¶ Et apparuerūt illis. Uiſibiliter oculis corpo/
ralibus. g ¶ Diſpartite lingue tanqꝫ ignis: ſeditqꝫ ſu
pra ꝛc. Ad ſignandū ſigno viſibili exterius inuiſibilē grām
ſctiſpūs receptā interi' p quā eſſent feruidi in amore dei: ꝛ lo
quētes in oībus linguis ad publicationē euāgelij. ido ſubdiť:
* Et ceperūt loq

Moraliter. a ¶ Et cū cōplerenť dies pentecoſtes. Moraliter
Illi quibus tūc datus fuit ſpūſanctus erāt ſimul habitātes ꝛ
deū orantes et in his pſeuerātes: vt ptꝫ ex textu. p quod ptꝫ q
illi q ſimul iūcti ſūt charitate: ꝛ orāt deū deuote ꝛ pſeuerant in
hac occupatione donū ſpūſſancti recipiunt abūde ꝛ ſic loquun
tur varus linguis in oīone ꝛ predicatione. nam in orādo ſm
doctrinā apli.i. ad Timoth. v. deo faciunt aliqñ oīones. ali/
qñ poſtulationes. aliqñ obſecratiōes petēdo aliqđ p rē ſacrā.
vt cū dr p crucē ꝛ paſſionē tuā libera nos vel hmōi: aliqñ grā/
rūactiōes p bñficijs a deo receptis. ſimiliter in pdicatione lo
quunť varie: qꝛ ſicut dicit Grego. in paſtora. ſm qualitatē au
dientiū formandus eſt ſermo doctoꝝ. aliter enim admonen
di ſunt ſeculares: aliter religioſi. ꝛ inter ſeculares: aliter admo
nendi ſunt clerici. ꝛ inter laicos aliter milites: aliter mercato/
res: aliter rurales: ꝛ ſic ſm alios ſtatus diuerſos.
* Stupebāt au

B a ¶ Et ceperūt. Ecce ſignū plenitudinis: plenū vas erūpit: ignis in ſinu nō pōt occultari. b ¶ Varijs lin. Bed. Quis linguis oib⁹ loquebanṫ. vel ſua.i. hebrea lingua loquentes ab oibus itelligebanṫ: ac ſi ꝓprijs ſinguloꝝ loquerenṫ. Idē In greco alias. ſm illō ꝓphete: In alijs linguis ⁊ labijs alijs loquar pp̄lo huic ⁊c. c ¶ Prout ſpiritusſan. Bed. Spūs diuidēs ſingulis ꝓut vult: vbi vult: quō vult: qn̄ vult qbus vult: qtum vult iſpirat. ¶ Bed. Potuerūt apl'i in ſpiritusctō linguas oim intelligere: ⁊ loqui ⁊ coꝝ etiā verba maiore miraculo quacūqꝫ eſſent lingua edita ab oibus audiētib⁹ eque intelligi. ¶ Bed. Varietas linguaꝝ dona ſignificat gratiarū. Ideo pmū linguas hoibus dedit ſpūs qbus humana ſapiētia extra docenṫ ⁊ diſcūṫ vt oſtēderet ꝙ facile ſapiētes efficit ſapia dī. d ¶ Ex oi natio. Rab. Ac ſi diceret vbicūqꝫ nati. Iudeos aūt in oibus gētib⁹ naſci captiuitas fecit: q̄ ſub antiocho facta eſt: non multis ꝑibus ante. e ¶ Cōfuſa eſt. Cōfuſio iſta cōfuſioni linguaꝝ opponiṫ: a qua babel vocabulū ſortita eſt. Sic hūilitas aploꝝ humane ſupbie rn̄det. f ¶ Unuſqſqꝫ ling. Rab. Lingue oēs dicunt eſſe ſeptuaginta due. vn̄ ⁊ di ſcipuli ſecūdi ordinis ſub hoc numero ſūt electi: vt numerus pdicatoꝝ cōcordaret nūero linguarū. g ¶ Audiuim⁹ vnuſqſqꝫ. In hoc ſignificabaṫ vnā ꝫ eccleſia oim gētiū linguis locuturā. ¶ Bed. Queriṫ verū hi q loqbanṫ diuerſis vniuſcuiuſqꝫ lingue ſermonib⁹ vterenṫ. i. vt vnuſqꝫ eoꝝ nūc hac nūc alia lingua loquēs ſic per oēs curreret: an ita potius ꝙ ſermo eoꝝ qlibet lingua ꝓnūciatus vnicuiqꝫ audiēti ſm linguā ſuā intelligereṫ: ita vt vno aploꝝ in eccl'ia docēte alijs tacētibus ſermo vnius ad auditū oim ꝑueniret: habēs in ſe hanc vim vt cū diuerſarū gentiū auditores eſſent: vnuſqſqꝫ ſm linguā ſuaꝫ vnius ſermonis ab aplo ꝓlati ſuſciperet auditū: ⁊ caperet intellectū. h ¶ Iudeā. Beda. Iudeā nō totā gentē ſed partē illius.i. tribū iuda ⁊ beniamin ſignificat: ad diſtinctionē. ſ. ſamarie: galilee: decapoleos ⁊ aliarū in ea ꝓuincia regionū: que omnes licet hebrea lingua loquanṫ: tamē ſingule domeſticam oſtendi ſpeciē habent diſtinctā. i ¶ Capadociā pontū ⁊ aſiam phrygiam ⁊c. Beda. Iſte quinqꝫ prouincie que poſt iudeam ponunṫ grece quidē loquunṫ: ſed ex patria cōſuetudine eſt in ſono diuerſitas. vnde mira in apoſtolis gratia: que nō ſolum diuerſitatē eos docuit: ſed etiā diſtantiā proprietatum in vnaquaqꝫ linguarū iuxta numerū ꝓuinciarū in eoꝝ loquela fecit. k ¶ Aduene romani. Bed. In greco peregrinantes romani: id eſt iudei qui peregrinā vitam rome gerebant. l ¶ Proſeliti. Beda. Aduene ſic vocabanṫ illi qui de gentibus nati circūciſionem ⁊ iudaiſmū ſuſceperāt. Non ſolum qui natura iudei erāt ex diuerſo orbe conuenerant: ſed hi etiā qui de preputio nati adheſerant eorum ritui. m ¶ Muſto pleni. Beda. Quis irridebant. Myſtice tamē verū dicebāt qꝛ nō vino veteri qō in nuptijs eccl'ie defecit: ſed muſto grē ſpūalis erāt impleti. iā enī vinū nouū in vtres nouos venerat: cū apl'i nō i lr̄e vetuſtate: ſꝫ in nouitate ſpūs dī magnalia reſonarēt.

Beſ.11.b Lingue varie

Queſtio

B

Myſtice

Matth.9.b

¶ Viri iudei

¶ hoc ad vnū vel ad plures referēdū eſt.
a ⁊ ceperūt loq varijs linguis ꝓut a
¶ qui erat linguarū alueus.
ſpiritusſanct⁹ dabat eloqui illis.
¶ .i. vrbis habitatores.
Erant aūt in hierl'm habitantes b
¶ ad diem feſtū collecti.
d iudei viri religioſi ex omi natione c
ne q̄ ſub celo eſt. Facta aūt hac d
¶ id eſt repentino ſonitu: vel qua ceperūt apoſtoli loqui.
voce ꝯuenit multitudo et mente e
e confuſa eſt: qm̄ audiebat vnuſ f
qſqꝫ lingua ſua illos loquētes.
¶ corde. ¶ facie.
Stupebāt aūt oēs et mirabanṫ †
adinuicē dicentes: Nonne ecce
a ¶ ſermone galilei ſunt hebreos diſtantes ab hebreis.
oēs iſti qui loquunṫ galilei ſūt?
g Et quō nos audiuim⁹ vnuſqſqꝫ
¶ ꝓprium ſcꝫ.
linguam noſtram in qua nati ſu
a ¶ perfecte diuidentes vel perfectio diuidentiū. b ¶ adequati vel menſuratores.
c ¶ idem qui ⁊ per ſe.
mus? Parthi ⁊ medi ⁊ elamite
a ¶ meſopotamia interp̄taṫ ambit⁹: qꝛ duobus ambitur fluminibus tigri ⁊ euphrate.
b ¶ confeſſio ⁊ glorificatio.
b ⁊ qui habitāt meſopotamiā: iu
a ¶ manus tortoris vel exploratoris: vel manus domino redimens. b ¶ inclinans vel inclinatio.
i deam ⁊ capadociam: pontum ⁊
a ¶ minorē. b ¶ ſuſtollens dn̄m vel plaſmatio domini vel gradiēs vel eleuans ſeu offerens vel elatio. c ¶ conuerſio a ruina vel diuiſio cadentium.
aſiam: phrygiam ⁊ pāphyliam:
a ¶ tenebre: anguſtia vel tribulatio.
b ¶ veniens vel introiens.
egyptū ⁊ ꝑtes libye: q̄ eſt circa
¶ hereditas vel hereditatio.
a ¶ de tribu iuda.
k cyrenē: et aduene romāi. Iudei g
a ¶ vocati vel conſummati vocatione.
b ¶ humiles vel occidentales callidi vel inſidiatores.
l quoqꝫ ⁊ ꝓſeliti: cretes ⁊ arabes: b
audiuim⁹ eos loquētes nr̄is linguis magnalia dei. Stupebant †
¶ religioſi.
aūt oēs ⁊ mirabanṫ ad inuicē di
a ¶ diſtantes a religioſis.
cētes: Quidnā h̄ vult eē? alij aūt i
¶ manifeſt⁹ error. nō enī multarū locutio nūꝫ ſed vnius lingue eloquētiā facit.
m irridebāt dicētes: Quia muſto
a ¶ in ꝓpoſito boni. b ¶ loquiṫ qſi paſtor
pleni ſunt. Stāns aūt petrus cū k
ꝓ oib⁹. a ¶ altitudine vel qlitate ſua in id ſibi apta. ¶ vt muſto repletus.
vndecim eleuauit vocē ſuā: ⁊ lo

✱ a ¶ Et ceperūt loq va. ling. ſm ꝙ dicit hic Glo. apl'i nō ſolū loquebanṫ ⁊ intelligebāt oīa idiomata: ſed ipſis loquētibus in vno idiomate quodcūqꝫ eſſet illud: oēs audientes qtūcūqꝫ eſſent diuerſorū idiomatū intelligebāt qlibet idioma propriū virtute diuina hoc faciēte. ſicut eñ. per rebellionē ad deū diuiſe ſunt lingue: Geñ.xi. ita per infuſionē ſpiritusſancti ſunt vnite. b ¶ Erant autē. Hic cōſequēter ponit ſequens huius dieti admirationē: qꝛ nō fuerat viſum ſimile vel auditū. ideo dicit: Erāt aūt in hieruſa. habitātes iudei viri religioſi.i. in cultu diuino deuoti. c ¶ Ex oi natione ⁊c. qui cōuenerāt in hierl'm rōne feſti. iudei enī captiuati p Salmanaſar regē aſſyrioꝝ nō redigerūt in iudeā ſicut dictū fuit Oſee.i. Silr captiuati p reges chaldeoꝝ nō redigerūt oēs: qꝛuis haberēt licētiā redeundi: ꝫ remāſerunt multi amore filioꝝ qs ibi genuerāt: ⁊ poſſeſſionū qs ibi acqſierāt derēti: ſicut dictū fuit.i. Eſdre. Silr multi captiuati p antiochū regē grecorū ⁊ diuiſis gētib⁹ vēditi remāſerūt: verūtn̄ aliq coꝝ magis deuoti ꝓpē reuerētiā tēpli veniebāt aliqn̄ in hierl'm: maxie in ſolēnitatib⁹ magnis: qrū vna erat pētecoſtes. d ¶ Facta aūt hac vo. i. ſpūs vehemētis vl' aploꝝ ⁊ alioꝝ cū eis exiſtētiū: deū voce magna laudātiū q̄ ſpūs timore ducti nō audebāt loq. e ¶ Cōuenit multi. ⁊c. i. ſtupefacta ⁊ admirata. ⁊ ſbdiṫ cā cū dr̄: f ¶ Qm̄ audie. vnuſ. ⁊c. qꝛ tale miraculū nunꝗ̄ fuerat viſum vel auditū: ⁊ pꝫ lr̄a: in q̄ denoianṫ habitatores diuerſaꝝ regionū in qb⁹ ſunt diuiſa idiomata totaliter: ſicut in iudea ⁊ roma ⁊ plurib⁹ alijs: vl' in pte ſicut lingua picardica et gallica diſtinguunṫ: ⁊ ſic erat i meſopotamia q̄ eſt ps ſyrie: ⁊ iudea qrū lingue ſunt ꝓpinq: vt eſt. ſ. dictū. g ¶ Iudei qꝫ .i. illi de tribu iuda. h ¶ Et proſeliti .i. conuerſi de gētilitate ad iudaiſmū. i ¶ Alij aūt irri. credētes eos ebrioſos eē. k ¶ Stās aūt. Poſita ꝯfirmatione aploꝝ p doctrinā ſpūſſcti. hic ꝯñr poniṫ p eoſ publicatio euāgelij: ſꝫ aūt p oēs aploſ publicatū fuerit euāgeliū in diuerſis ꝑtib⁹ mūdi. Lucas tn̄ ꝓſequiṫ tm̄ pdicationē Petri ⁊ pauli: Tū qꝛ iſti duo fuerūt inter alios precipui: Tum qꝛ facta iſtorū vidit ⁊ maxie Pauli: cui⁹ fuit indiuidu⁹ comes: ſicut dicit Hiero. in lib. illuſtriū viroꝝ. ⁊ ſic reſiduū hui⁹ libri i duas ptes diuidiṫ: qꝛ pmo deſcribiṫ pdicatio Petri. ⁊ ſecūdo Pauli ca. xiij. Pria in duas: qꝛ pmo poniṫ pdicatio petri facta iudeis. ſcdo gētilibus. ca. x. Prima adhuc in duas. in partē pncipalē ⁊ incidentalē: q̄ incipit ca. vi. Prima adhuc in duas qꝛ pmo poniṫ pdicatio petri ſbo. ſcdo facto adiūcto miraculo. ſeqnti ca. Prima in duas: qꝛ pmo petr⁹ remouet eſtimationē falſam. ſcdo declarat veritatē ibi: Sed hoc eſt. Circa pmū dr̄: Stās autē petrus. cōſtanter et intrepide. l ¶ Cū vndecim eleuauit vocē ſuam. vt loqueretur magis auctēice.

✱ Viri iudei

✱ † ¶ Stupebāt aūt oēs ⁊ mi. ⁊c. per hoc aūt ꝙ maligni illā varietatē linguarū imputabāt ebrietati: boni ſo grē ꝑſiſteri: ſignificaṫ ꝙ hoīes puerſi oronū ⁊ pdicationū varietatē ⁊ exercitiū: reputant fatuitates. illi vero qui ſunt deuoti reputāt beneficia dei.

✱ Et appoſite

C

D

Diuiſio

Moraliter

G E a ¶ Uiri iudei ⁊c̄.i.due cauſe ſūt prudētie ꝙ iudei: ⁊ ꝙ habitāt hierlm̄ quā decet ſobrietas. b ¶ Hora diei ter. Beda. Spūſctū gl'am trinitatis mōdo ꝑdicaturꝰ / tertia hora cōuenienter deſcēdit: q2.ē.dictū eſt: Erāt in orōne pſeuerātes. Recte ſpm̄ hora orōnis pcipiūt: vt oñdat: q2 grā ſpūs nō pcipit: niſi mēs a carnis intētione ſubleuet.

Dan.6.c Trib9 horis Daniel flexo genua adorabat/tertia/ſexta/nona. Et q2 dñs tertia hora miſit ſpm̄: ſexta aſcēdit crucē: nona aīam poſuit: eaſdē horas excellētius ceteris nobis intimare ⁊ ſctificare dignatus eſt. c ¶ Effundā. Hoc ꝟbo largitatē muneris oñdit: q2 nō vt olim ꝓphetis ⁊ ſacerdotib9 tm̄: ſed oībus paſſim in vtroqȝ ſexu pſonis ſpūs
44.dis.c.R. erat dādus. d ¶ De ſpu. Rab. Ad diuerſa dona reſpicit nō ad minutiōes ſbſtātie. e ¶ Sup oēm carnē. Que ſit oīs caro ↄſtr exponit ibi: Et ꝓphetabūt filij ⁊c̄. ¶ Rab. Sup oēm carnē maſculi ⁊ femine/ vel circūciſi ⁊ ethnici.ſm illud: Nō eſt maſculus ⁊ femina:
Gal.3.d circūciſio ⁊ ꝑputiū/ barbar9 ⁊ ſcyta/ ſer
Johe.2.g uus ⁊ liber. f ¶ Et ꝓphetabunt.
Luc.16.d. Lex ⁊ ꝓphete vſqȝ ad Johannē: ex eo regnū euāgelizat. Sȝ aliud eſt de chriſto ꝓphetare: aliud venturꝰ ꝑdicere ⁊
Myſtice docere. g ¶ Et dabo. Ra. Myſtice ꝓdigia in celo/ labores ſūt in eccl'ia. Signa ſup terrā: vindicte ī terrenos. Sanguis in martyrio: ignis euāgelij vel ſpūſcti. Vapor fumi: aīe vl' cordis cōpunctio. h ¶ Prodigia in celo. Cū chriſto naſcēte: nouū ſidus apparuit: eo aſcēdēte crucē ſol obſcurat9 eſt: ⁊ ce
Prodigiū lū tenebris obductū. ¶ Beda. Prodigiū qd̄ porro dicit.i.ſignificat aliqd. ꝓdigiū qd̄ ꝓdit oculis. Signū q̄ ſignificat aliud. i ¶ Sanguinē ⁊c̄. Beda.
Luc.22.c. Nō ſolū vulner' ſȝ etiā ſudoris: qn̄ in orōne fact9 eſt ſudor ei9 ſicut gutte ſanguinis: qd̄ inter ſigna deitatis ponit: q2 in hūana nō inuenit. ꝗ ſignificat orbē vniuerſum ſanguie xp̄i abluēdū: vt ſicut tabernaculū ſanguie victimaꝝ fuerat ↄſecratū: ita ppl's fidelis ſanguie eiu[illegible] ꝓdicaret: nec ſolum hieroſoly-
Luc.21.e mis [illegible] eſſet orōnis: ſȝ in oī loco dñationis ei9 leuarēt man9 electi ꝑ orōnes ad dñm. k ¶ Fumi. Be. Cōpunctionis ⁊ fletuū: ſicut fum9 ab igne: ita cōpunctio a ſpūſcti ardore. Sanguis de latere mortui ꝓfluēs: ↄtra naturā nr̄orū corpoꝝ loco ſigni fuit.ſ. nr̄e ſalut': ⁊
Johel.2.g. vite q̄ ꝓceſſit de illi9 morte. Pōt ⁊ in igne illumiatio fideliū ī vapore fumi cecitas iudeoꝝ intelligi. Vñ ⁊ dñs legē datur9 in igne ⁊ fumo deſcēdit: q2 hūi
Exo.20.c. les claritate ſua illuminat: ſupbos ꝑ ca
Heb.2.g liginē obſcurat erroris. l ¶ Sol cōuertebat in tene. et lu. in ſan. ⁊c̄. Hoc ī paſſiōe chriſti partim factū: partim ante iudiciū diē credit venturꝝ: tūc eni ſol obſcurat9 eſt: ſed luna in ſanguinē verſa hoibus apparere nō potuit:
alis nō hȝ q2 tūc vtpote in paſcha.xiiij. exiſtēs in-
terit terdū fuerat viſib9 hūanis obiectu t're occultata. m ¶ Quicūqȝ inuo. Hoc eſt qd̄ Petr9 ait: q2 nō eſt pſonaꝝ acceptor
1.Pe.1.c de9: ſȝ in oī gēte q̄ timet dñm ⁊ opat iuſticiā acceptus eſt illi.
G Uiri iſrlite

a ¶ p9 voce.vl' hec ē vox: Uiri iudei. ¶ .i.am
a cut9 eſt eis: Uiri iudei ⁊ qui ha- b
bo populi. a ¶ nō qd̄ irriſores dixe
bitatis hierlm: vniuerſi hoc vo-
rūt vel hoc muſtū. a ¶ plenis muſto ſpūali.
bis notū ſit: ⁊ auribus percipite
¶ plena muſto ſpūali.
ꝟba mea. † Nō eni ſicut vos eſti- c
a ¶ Eſaias: Ve his q̄ ↄſurgūt mane ⁊ ſectā
tur ſicerā. b ¶ hora tertia: tertia lex.
b matis hi ebrij ſunt: cum ſit hora d
¶ hora cognitiōis: vel hora bibēdi nō venit.
diei tertia: ſed hoc eſt qd̄ dictū e
eſt ꝑ ꝓphetā Johel. † Et erit in no f
a ¶ hoc īterponit vt honor deferat ſmoni dñi.
uiſſimis diebus dicit dominus.
a ¶ in modū fōtis ſm mēſurā. b ¶ mihi co
c eſſno. c ¶ cor carneū nō lapideū. vñ ſeqt: ſu
Effundā de ſpiritu meo ſup oēꝫ g
ꝑ ſuos ⁊ ꝓphas. a ¶ ide inexcuſabiles: q2 ſi
lij ⁊ filie coꝝ ꝓphetāt. b ¶ vt agab9 ⁊ ſimō ni
f carnē. Et ꝓphetabūt filij veſtri h
ger. a ¶ filie philippi. b ¶ fideles noui te.
¶ vt Johannes ⁊ Paulus.
⁊ filie veſtre: ⁊ iuuenes veſtri vi- i
a ¶ myſteria clara videbūt. b ¶ veteri legi
adherentes. ¶ vt Petrus ⁊ Jacob9.
ſiones videbūt: ⁊ ſeniores veſtri
a ¶ vmbras ⁊ figuras videbūt. b ¶ ecce qd̄
paus dixit: ſup oēm carnē. ¶ prius ex timo
ſomnia ſōniabūt. Et quidē ſup k
re: nūc ex obedientia.
ſeruos meos ⁊ ancillas meas: in
diebus illis effundā de ſpū meo
a ¶ hucuſqȝ de aduētu ſpūs: nūc de iudicij
ſignis ⁊ ꝓdigijs. b ¶ cū xp̄o nato nouū ſi
dus emicuit: ⁊ eo crucifixo ſol obſcurat9 ē.
g h ⁊ ꝓphetabūt. † Et dabo ꝓdigia m
a ¶ q̄ xp̄o ſpm̄ emittēte ↄtremuit: monumēta aperuit: ſaxa ſciſſa ſūt: corpa ſctōꝝ q̄ dor-
in celo ſurſū: ⁊ ſigna ī terra deor-
mierāt ſurrexerūt. ¶ dñici lateris. ¶ ſcti ſpūs.
i ſum: ſanguinē ⁊ ignē ⁊ vaporem n o
a ¶ xp̄s. ¶ euāgeliū. b ¶ in hereſim. ¶ crucē.
k fumi. † Sol ↄuertet in tenebras p
¶ eccl'ia. ¶ martyrum.
⁊ luna in ſanguinē: anteqȝ veniat q
a ¶ nō holm. b ¶ ſic pat9 ſpatioſo ꝑ claritate. c ¶ nō occult9. de9 eni manifeſte veniet.
dies domini magn9 ⁊ manifeſt9. s t
a ¶ qſi metuentib9 ꝓponit cōſiliū. ¶ ante
diē nō in die. ¶ fide ⁊ ore ⁊ opere.
m Et erit: oīs quicūqȝ inuocauerit no x

bat ille cult9. dicit igit: Cū ſit hora diei tertia.q.d. adhuc non eſt comedēdi ⁊ bibēdi hora. c ¶ Sed hoc eſt. Hic ↄſequēter G
Diuiſio Petr9 declarat veritatē. ⁊ diuidit in duas ptes: q2 pmo ponitur hec declaratio. ſcdo audiētiū ↄuerſio/ ibi: His audit'. Prima in duas: q2 pmo petr9 declarat ꝓpoſitū ꝑ Johel ꝟbū. ſcdo ꝑ Dauid dictū, ibi: Uiri iſraelite. Circa pmū allegat ſcripturā q̄ hr̄ in pncipio tertij ca. Johel ꝓphe ſm deſignationē ↄitat' hebraice: vt ibidē dixi. Circa qd̄ ſciēduȝ ꝙ angeli apparētes in aſcēſiōe xp̄i eā declarātes ſic denūciauerūt aduētū ei9 ad iudiciū dicētes: Hic ieſus q̄ aſſūpt9 eſt a vob ſic veniet ⁊c̄. ſicut expoſitū. ē. Dato hō ſpūſcti in ſigno viſibili fuit manifeſtatio glie xp̄i ad dexterā pris aſſūpti. ſm qd̄ dr̄ Joh. vij. f. Nōdū erat ſpūs dat9: q2 nō erat ieſus glificat9. ⁊ iō Johel ꝓpha ſic ꝑdixit effuſionē ſpūſcti ⁊ ſigna ꝑcedētia diē iudicij. In hac igit ei9 aucte pmo denūciat ꝓmo. cū dr̄: f ¶ Et erit ⁊c̄.i. in dieb9 noui te. q̄ dicunt nouiſſimi: eo ꝙ nō ſuccedet aliud teſtamētū. ꝓpt' qd̄ dr̄. j. i. Joh. ij. c. Filioli nouiſſia hora ē. et Heb. j. a. Nouiſſime dieb9 iſtis locut9 ē nob in
f ilio ⁊c̄. g ¶ Effundā ⁊c̄. Qd̄ exponit Ra. Sa. ſup Johelē Sup oēꝫ carnē.i. ſup oēm hoīem: cui9 cor erit teneꝝ ad modū carnis.i. nō obſtinatū ī petis. ⁊ ad hoc idncit aucte. Ezech. xxxvi. f. Auferā cor lapideuȝ de carne vr̄a: ⁊ dabo vob cor carneū. dic etiā idē doctor hō implēdū tpe meſſie: ⁊ ī hoc dic verū: ſȝ errat dicēs futuꝝ qd̄ ꝑ pterito ē īpletū. Corda hō aploꝝ erāt tenera ꝑ deuotōēȝ et diſpoſita ad ſpūſcti receptōēȝ: vt ptȝ ꝑ ꝑdicta. ¶ Pōt ⁊ alit' exponi: Sup oēꝫ car.i. ſup iudeos ⁊ gētiles īdifferentē: ſicut hr̄. j. x. ꝓpt' qd̄ dr̄ Ro. x. c. Nō eſt diſtinctio iudei et greci. nā idē dñs oīm diues in oēs q̄ inuocāt illū abūdāter dādo eis ſpm̄ſctm̄. h ¶ Et ꝓ. filij ⁊c̄.i. īdifferētē dabit ſpūſctūs pſonis vtriuſqȝ ſex9. vñ ⁊ cū aplis fuerūt mlieres in die pētecoſtes: vt ptȝ ex ꝑdict' q̄ receperunt ſpm̄ſctm̄ cū eis. dr̄ etiā Act. xxi. ꝙ philippo erāt q̄tuor filie ꝟgies ꝓphetātes. ⁊ de viris. j. xiij. a. dr̄: Erāt in eccleſia q̄ erat āntiochie ꝓphe ⁊ doctores ⁊c̄. i ¶ Juuenes ⁊c̄.i. hoib9 cuiuſlibet etatis dabit ſpūs ꝓphie. k ¶ Sōnia ⁊c̄. .i. reuelatōes diuias ī ſonis habebūt: ad q̄s pcipiēdas tūc aīa mag' eſt diſpoſita ꝓpter q̄etationē ſenſuū exterioꝝ: ſicut pelent9 in pncipio li. pſalmoꝝ dixi. l ¶ Et q̄. ſu. ſer. meos. Generaliter eni in pmitiua eccl'ia oīb9 baptiȝatis ꝑ īpoſitionē manuū aploꝝ dabat ſpūſctus in ſigno viſibili: vt patȝ Act. xix. ⁊ plurib9 alijs locis: ⁊ adhuc dat inuiſibiliter oīb9 baptiȝatis niſi obex ponat. m ¶ Et dabo ꝓdigia in celo ſurſum. Hic ponit denūciatio ſignorum diē iudicij ꝑcedentiū cū dr̄: Et dabo ꝓdigia ⁊c̄. ſm ꝙ dr̄: Lu. xxi. c. Erunt ſigna in ſole ⁊ luna ⁊ ſtel. et in terris ꝑſſura gentiū ⁊c̄. n ¶ Sanguinē. Nā pſecutio antichriſti ꝑcedet aduētum chriſti in qua fundet ſanguis innocentium. o ¶ Et ignē.i. ↄflagratōis ꝑcedētē aduētū iudic'. p ¶ Sol ↄuertet in tenebras. Nō ſm rem ſed ſm apparētiā: q2 nubib9 denſis abſcondet ei9 lumē. q ¶ Et luna in ſanguinē. Similiter ſm apparentiā: ſicut rubea videt qn̄ eclypſim patit. r ¶ Anteqȝ veniat dies dñi.i. dies ſui iudicij. s ¶ Magnus. Nam omnes cōparebunt. t ¶ Et manifeſtus. Nam occulta cordis noſtri tunc manifeſta erunt. v ¶ Et erit. Non in die iudicij ſed ante. prophete enim loquentes de vno tempore tranſeunt ad aliud. x ¶ Quicunqȝ inuocauerit nomē dñi. Fideliter ⁊ perſeueranter.
H Saluus erit

Ni.de ly.

A a ¶ Uiri iudei. Qui habetis noticiā ſcripturarū ⁊ maxime. b ¶ Qui habitatis hierlm. In q̄ tūc vigebat ſtudiū legis ⁊ ꝓphetarū. c ¶ Nō eni ſicut vos eſtimatis. Erronee. d ¶ Hi ebrij ſūt cū ſit ho. diei tertia. Tūc ei incipiebāt comedere hoies hora ſexta. ⁊ maxie iudei q̄ erāt mag' tēpe feſti: eo ꝙ erāt cultores veri9 dei: ⁊ potiſſime ī hierlm vbi vigebat ille

A a ¶ Uiri iſraelite. Bed. Quaſi doctus mgr̄ prius incredulos monet: vt timore cōpunctis poſtmodū ſalutis ɔſiliū ipendat: ⁊ qr ſciētib⁹ legē loquiẜ xp̄m eſſe xp̄m q̄ a ꝓphetis ꝓmiſ-ſus eſt oſ̄dit: nec tñ auctoritate ſua ꝓus eū filiū dei nominat: ſed virū ꝓbatū: iuſtum a mortuis ſuſcitatū. b ¶ Definito ɔſi. Rab. In h̄ ſolo notabiles: qr nō obediēti aie fecerūt. c ¶ Et pſcientia. Rab. In greco ſic eſt: pſciētia ſic traditū accipiētes. tradit⁹ eſt enī a pr̄e de in ptātem illoꝝ: vt ip̄m ſiue latronē eligerēt: ſꝫ latroni cōceſſa vita: ie-ſuꝫ p man⁹ militū occiderēt. d ¶ Suſcitauit. Bed. Nō cōi reſurrectiōe q̄ in finē differẜ: ſed q̄ die tertia celebrareẜ: vt aſſertio hui⁹ reſurrectiōis teſtimoniū eēt deitatis. ¶ Rab. Suſcitauit ſm̄ humanitatē quā maxime oderāt. e ¶ Solutis dolo. Bed. Videẜ eſſe ſenius huius ſ͠nic: qr dn̄o ad inferos deſcēdēte dolores penaꝝ ſoluti ſunt: qr eū tāgere nō potuerūt ſed iuxta grecū i quo ſcriptū eſt: Soluens p ip̄m mortis dolores: iuxta qđ īpoſſibile erat tene. il. ab eo. Patet: qr p deſcēſuꝫ ei⁹ liberati ſunt ſcti a locis infernoꝝ: q̄ lꝫ in ſinu abrac. i. in ɔſolatiōe q̄etis eēnt: a dolore tñ mortis ſiue inferi nō erāt ſoluti ex toto: qr nō meruerāt gaudia celi intrare do-
Zach.9.c nec fieret illud ꝓphete: In ſanguine teſtamēti eduxiſt. vinctos tuos de lacu ⁊c̄. in quo nō eſt aqua. Vincti enī erāt anteq̄ educerent. f ¶ Prouide-
Allego. debā do. co. ⁊c̄. Allego. Ra. Be. Veniēs i ea q̄ trāſeūt: nō abſtuli oculū ab eo q̄ ſp manet. h̄ ꝓuidēs: vt ⁊ i
B eū poſt tp̄alia recurrerē: ⁊ hoc ꝙ peccatū nō feci: nec dolus inuētus eſt in me: nō hoi ſed deo aſcribā. ꝓpter hoc etiā in cogitatiōe iocūditas ⁊ in v̄bis exultatio: ꝓpẜ reſurrectionē. ſ. q̄ mūdus liberatur. Prouidebā dn̄m. Vox xp̄i poſt reſurrectionē exultātis ad dexterā. Siniſtra eſt p̄ſens vita: dextera eterna. Ne commouear. Poſt reſurrectionē oīa erūt immobilia. Et exultauit lingua. Quia requies poſt laborē data ē: laborauit enī in ſpe vite eterne. Non derelinq̄s. Nō iterū mouear corruptiōe iterate crucis ⁊ mortis. Notas mihi feciſti. Scio me ſemp eſſe victurū. Replebis me. plena leticia. i. iterū nō morier. g ¶ Corā me ⁊c̄. Be. Exponēdo qđ ipſe fecerit: dat nobis puris hoibus cōſiliū pctā vitare. Nam q̄ dei p̄ſentiā iugiter intueẜ oculo mētis nullaten⁹ hūc ad pctā cōuertit diabol⁹. h ¶ Qm̄ a de. eſt mi. Bed. Cauſa q̄re nō moueaẜ: qr dn̄s a dextris opitulaẜ: ſiniſtra nō ꝑualēte. Si enī a dextris nō fuerit: illā partē diabolus occupat: ſicut de iuda diciẜ: et
Ps.108.a. diabol⁹ ſtet a dextr. ei⁹. i ¶ Et exul-
Mat.26.d tauit. Bed. In paſſiōe dixit: Triſtis eſt anima mea vſq̄ ad mortē: et cepit pauere ⁊ tedere: vt ſe verum hominem in anima ⁊ corpore: ⁊ veraciter paſſibilem monſtraret. Exultauit vero anima ⁊ lingua: quia paſſione ſua genus humanum ſaluandum erat. k ¶ In inferno. Bed. Cōſtat animam non derelictam in inferno: que ablatis illis pro quibus deſcēderat: mox ad ſupna rediit: nec caro ē corrupta: ſꝫ veloci reſurrectiōe glorificata. l ¶ Notas mihi feciſti vias ⁊c̄. Bed. Non ſolum de illo intelliguntẜ qui ſemel accepta plenitudine diuine

a ¶ ſalute infinita aīe ⁊ corpis. b ¶ q̄b⁹ ꝓ
a me domini ſaluus erit. † Uiri iſra- a b
a ¶ a me nō ab irriſorib⁹. ¶ cō pletā eſſe ꝓphetiā. b ¶ q̄b⁹ ꝓpheratū eſt. ¶ ieſum quē interemiſtis fuiſſe virū approbatū ⁊c̄. ¶ ſiue dicta ſiue dicēda.
elite audite verba hec: Ieſum na- c d
¶ virilē: vel verū hominē.
zarenū virum approbatū a deo
a ¶ coram vobis vel in veſtris corporibus. b ¶ reſurrectionibus mortuorū.
in vobis virtutib⁹ ⁊ ꝓdigijs: ⁊ ſi- e f
a ¶ pr̄ vẜ diuinitas. b ¶ inde iexcuſabiles
gnis q̄ fecit deus in medio veſtri g h i
b ſicut vos ſcitis: huunc definito ɔſi- k
a ¶ ſpūſcti. b ¶ pr̄is nō nr̄a. c ¶ chriſti: d ¶ iudeis a pr̄e vẜ a ſeipo: vel traditū militi
c lio ⁊ p̄ſciētia dei traditū p man⁹ l
bus a iudeis. ¶ militū. ¶ varijs illuſionibus. a ¶ voce: qui enī iubet facit.
iniquorū affligētes interemiſtis.
a ¶ libertas data eſt a ſpiritu. b ¶ vel eius reſurrectione: vel mortuoꝝ ſolutione.
d c † Quē de⁹ ſuſcitauit: ſolutis dolo- m
a ¶ ꝓphetiā dauid imutabilē.
rib⁹ iferni iuxta qđ īpoſſibile erat n
a ¶ vel ab ea morte: q̄ enī īmunis erat a morte poterat q̄s vellet a dn̄io mortis eripere.
¶ nō in ſua ſed in xp̄i pſona.
teneri illum ab eo. Dauid enī di- o
a ¶ vox aſſūpti hois. b ¶ deitatē vẜ patrē.
c ¶ p̄ſens ſentiebā auxiliū.
f g cit in eū: † Prouidebā dn̄m corā p
a ¶ quaſi inſeparabilē. b ¶ pſpertis. ¶ more cuſtodis.
b me ſemp: qm̄ a dextris eſt mihi ne q
a ¶ ſpe reſurgēdi. b ¶ qr caro reſurget tertio die: vel qr dn̄s a dextris ſtat. ¶ iocūditate.
cōmouear: ꝓpter h̄ delectatū eſt r
¶ cogitatio. ¶ patriarche. ¶ in v̄bis ꝓphe
i cor meū: ⁊ exultauit lingua mea: s
a ¶ nō deficiet i interitu: ſꝫ i ſpe reſurrectōis obdormiet. ¶ .i. apli. b ¶ in ſepulchro. t v x
inſuper et caro mea requieſcet in
a ¶ reſurrectionis. ¶ humanā.
ſpē. Qm̄ nō derelinques animā y
a ¶ poſſidēdā in iferno. ¶ q̄ deſcēdit in infernū. b ¶ ad qđ deſcēdit ſed nō pmāſit vel ſubueniret q̄b⁹ oportuit: ſed nō eſt derelict⁹ qr cito ſurrexit. c ¶ p hoc ꝓbat hūanē fragilitatis expertē ⁊ ſupgreſſum eſſe humanā cōditionē. d ¶ corp⁹ meū ſctificatū p qđ ⁊ alij ſctificādi ſūt nō patieris corrūpi: qr no- z a b
k meā in iferno: nec dabis ſanctū
tas ⁊c̄. ¶ putredinis ⁊ vermiū.
l tuū videre corruptionē. Notas c d
a ¶ ſcio me reſurrecturū: qr no. fe. mihi vi. vite. ¶ q̄bus itur ad eternitatē: in q̄b⁹ poſt paſſionē adimplebis me leticia. ¶ q̄ ſunt in ſanctitatis iocūditate. b ¶ aſcēdēti celū dabis delectatiōes dextere vſq̄ in finē.
mihi feciſti vias vite: replebis me e

M a ¶ Saluus erit. ſalute eterna: Roma. x. b. Corde cre- C
diẜ ad iuſticiā: ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē. b ¶ Uiri iſrac. Hic ɔñr Petr⁹ declarat ꝓpoſitū per auctoritatē. ⁊ diuidiẜ in Diuiſio
duas ſm̄ duplicē ei⁹ auctatē. ſcđa ibi: Nō enī dauid. Pria in tres: qr p̄mo auctas introduciẜ. ſcđo ad ꝓpoſitū applicaẜ, ibi Uiri frēs. tertio itētū ɔcludiẜ, ibi: Dextera igiẜ. Pria adhuc i duas qr p̄mo intentū ꝓponiẜ. ſcđo auctas induciẜ, ibi: Dauid enī. Circa p̄mū excitat attētionē audiētiū, di. Uiri iſrac. ad q̄s miſſi fuerūt ꝓphe. c ¶ Audite ver. hec. q̄ nō ſūt deridēda ſꝫ mag attente audiēda: cū ſint ꝓphaꝝ oracula. Cōſequēter ꝓponit xp̄i mortē ⁊ reſurrectionē di. d ¶ Ieſū naza. virū ap. a deo i vo. i. corā vob. e ¶ Uirtutib⁹. i. opib⁹ virtuoſis. f ¶ Et ꝓdigijs. i. miraculẜ maiorib⁹: vt i reſurrectione mortuoꝝ: ⁊ ɔſilibus. g ¶ Et ſignis. ſ. minorib⁹ vt infirmitatū curationib⁹. h ¶ Que fecit de⁹. ſ. tota trinitas. per illum. i. p hominē chriſtum: inq̄tū enī hūanitas erat organū diuinū diuinitati cōiūctū: ſicut man⁹ ſuo mō eſt artificis organū. i ¶ In me. veſtri. ſci. q. d. ſic ē euidēs ꝙ nō poteſtẜ negare k ¶ Hūc definito ⁊c̄. ꝓ mūdi ſalute ex maxia charitate. iudas tñ tradidit eū ex cupiditate ⁊ malignitate q̄-rū actor nō ē de⁹. l ¶ Per ma. ⁊c̄. ſ. p man⁹ militū pilati: q gētiles erant et idolatre. m ¶ Que de⁹ ſu. ⁊c̄. q̄tū ad ip̄m: eo ꝙ ip̄m nō leſerūt: ⁊ q̄tū ad † J.10.d
pr̄es ſctōs q̄s inde abſoluit. q̄uis enī ibi nō ſentirēt penā ſenſus: habebāt tñ D
penā dāni: inq̄tū retardabanẜ a viſione ⁊ fruitiōe dei: qđ erat mētis afflictiuū. ſm̄ illud Prouerb. xiij. b. Spes q̄ differẜ affligit aiam. n ¶ Iuxta qđ īpoſſi. erat te. i. detineri. nō ei pctm̄ aliqđ ɔtraxerat: ſed ad oē pctm̄ deſtruendū venerat. o ¶ Dauid enī. Hic ɔñr inducit auctoritatē Dauid ad ꝓpoſitū: q̄ hr̄ Ps. xv. ⁊ itelligiẜ de xp̄o ad literā: ſicut ibidē fuit oſtēſuꝫ. iđ in pſona ei⁹ di: p ¶ Prouidebā ⁊c̄. nam Ps.15.c
aīa xp̄i ab inſtāti creatiōis habuit cōtinue claritatē diuīe viſiōis. q ¶ Qm̄ a dex. ⁊c̄. Ex hoc enī ꝙ hūanitas xp̄i erat organū diuinitatis ɔiunctū vt dictū eſt: nō potuit moueri ad aliqđ niſi ſm̄ volūtatē deitatis: ꝓpter qđ nullus inordinat⁹ motus potuit inſurgere in xp̄o ex iniurijs ſibi illatis: aut ex q̄buſcūq̄ alijs cauſis: ⁊ qr h̄ erat aīe xp̄i cā delectationis ſpiritualis. ideo ſubdiẜ: r ¶ Propter hoc dele. ⁊c̄. interius. s ¶ Et exultauit lin. mea. ꝓrūpēs exteri⁹ in laudē diuinā: ſicut hr̄ Luc. x. In ipa hora exultauit ieſus i ſpūſcō. t ¶ Inſup ⁊ ca. mea. ab aīa ſepata. v ¶ Requieſcet. in ſepulchro. x ¶ In ſpe. i. certa reſurrectiōis expectatiōe. y ¶ Qm̄ nō dere. ⁊c̄. a corpe ſeparatā. z ¶ In inferno. i. in ſctōꝝ limbo †J.13.e
in q̄ fuit p triginta nouē horas tm̄: ſcꝫ ab hora nona ferie ſexte in q̄ fuit ſeparata a corpe vſq̄ ad diluculū diei dn̄ice in q̄ ſm̄ cōiorē opinionē fuit corpe reunita. iđ ſubdiẜ: a ¶ Nec da. i. dari pmittes. b ¶ Sanctū tuū. i. corpus meū ſctificatū. c ¶ Uidere cor. i. putrefactionē vẜ incinerationē: ſi tñ accipiaẜ corruptio ꝓ morte. ſic fuit ibi corruptio: qr corp⁹ xp̄i fuit vere mortuū p ſepationē aīe a corpe: vtrūq̄ tñ māſit diuinitati vnitū. ſ. aīa exiſtēs i limbo: corp⁹ iacēs i ſepulchro. d ¶ Notas mihi feciſti. p accelerationem reſurrectionis me e ¶ Replebis me ⁊c̄. qr reſurrexit in corpe glorioſo quod
M fuit prius a

F dine diuine virtutis ⁊ ſapiẽtie p ſe mor
E tẽ deſtruxerit reſurgẽs ad vitã: ſed ⁊ de
iuſtis q̃ p eũ viã veritatis inuẽta ad vitã
redeũt ⁊ iocũdabunt videtes faciẽ eius
q: ille viſus eſt ſup oĩa ⁊ btitudo pfecta.
a ¶ De fructu lũbi. Beda. In greco
hr̃: De fructu vẽtris ei⁹ ſuſcitare xp̃m ⁊
ſedere ſup ſedẽ ei⁹. ¶ Accepit. Ut ver⁹
Ii.Re.2.b homo: vt effũdat ſpm ſicut Johel dicit:
Johel.2.g. Effundã ⁊c. Uel accipiũt apli ab ipſo p
miſſionẽ ſpũs in euãgelio q a pr̃e mitte
tur ſpũs. b ¶ Effudit hũc. Be. Qui
ꝑus ieſum ſuſcitatũ a deo dixit: Nũc fi/
dẽ auditoꝝ altꝰ erigẽs hũc eſſe veꝝ do
†Pſ.131.b minũ aſſignat/ quẽ effudiſſe ſpm confir/
mat: hoc eni deitatiſ eſt ſignũ. ⁊ pulchre
ꝟbo effuſionis vſus eſt: qḋ ꝓpheta Jo
hel poſuiſſe ſupra memorauit: vt ex hoc
etiã cõſtet ipm eſſe dñm ieſum q̃ añ aſſũ
ptionẽ carnis loq̃ ↄſueuit in ꝓphis: q̃ ſi
gna ⁊ ꝓdigia dat in celo ⁊ in terra: qui
oẽs inuocãtes ſe ſaluat. ⁊ cetera q̃ ꝓpha
deſcribit: q̃ſi verꝰ deꝰ explet. ¶ Beda.
In greco effudit hoc donũ qḋ nũc vide
tis ⁊ auditis. c ¶ Sede a dextris.
1.Pe.3.d Bed. Hoc eſt qḋ Petrus ait de dño:
quẽ oportet celũ q̃dẽ ſuſcipe vſq͂ in tpa
reſurrectionis oim. tũc eni cũ venerint
tpa refrigerii a ↄſpectu dñi miſſuruſ eũ
eſt (q̃ p̃dicatꝰ eſt) a regalibꝰ ſedibꝰ ipm
xp̃m ad iudicandos viuos et mortuos.
Ii.2.a ¶ Bed. Si opponat Arrius ex hac di
J.10.f uerſitate filiũ minorẽ: patrẽ ꝟo maiorẽ
Contra arriũ eſſe. reſpõdemꝰ ei: Nomẽ inferiꝰ illi cõ
uenire: cui ſedere iperat ſicut ⁊ Petrꝰ.
ↄſr̃ exponit q: ⁊ dñm eũ ⁊ chriſtũ deꝰ fe
cit hunc ieſum quem vos crucifixiſtis.
¶ Rab. Manifeſte Petruſ ex h pſal/
mo regnũ xp̃i nõ terrenũ ſed celeſte oñ/
dit: ⁊ vtrãq͂ naturã eiꝰ euidẽter aſtruit
F humanã q̃ de dauid. diuinã ſm quã eſt
ad dexteraz pr̃is. In vna dauid filius.
In altera eiuſdẽ eſt dñs. vñ ⁊ ſubiũgit:
Chriſtus Certiſſime ꝗ. d ¶ Dñm eũ. Be. Dñs
dẽs nomen maieſtatis ⁊ p̃tatis eſt: cui
oĩs creatura debꝫ ſubici: chriſtus regie
ſiue põtificalis dignitatꝰ nomẽ ẽ. In le
ge vngebant reges. ⁊ põtifices in figu
ra illiꝰ. e ¶ Et chriſtũ. Be. Ille ꝟe
eſt xp̃s oĩ plenitudĩe ſpũſſcti vnctꝰ: q̃ de
eodez ſpũ potẽtialiter dedit qbꝰ voluit.
Jeſus f ¶ Jeſuz quẽ ⁊c. Be. Jeſus eſt dñs
⁊ xp̃s: vna in duabꝰ naturis exiſtẽte pſo
na: q: in diuinitate eẽnaliter ex pr̃e na/
tus: i humanitate tpaliter factꝰ: cũ ope/
†Pſ.109. rãte ſpũſctõ in vtero ꝟgis eſt icarnatꝰ.
F Cõpuncti.

a ¶ in aſcẽſione nõ ſemiplena fuit leticia.
b ¶ videbo facie ad faciẽ: vel cũ xp̃o deo
q̃ eſt facies pr̃is. c ¶ p̃ncipalẽ ſexũ alloq̃t.
iocũditate cuz facie tuá. Uiri a b
¶ corpe ⁊ fide fratres vocando blandit.
frẽs liceat audẽt dicere ad vos c
¶ hoc dicit ne indignent.
de patriarcha dauid† Quoniã d
defunctꝰ eſt: ⁊ ſepultus eſt: ⁊ ſe/ e
a ¶ vnde apparet eũ nõ de ſe dixiſſe: Non
dabis ſctm tuũ videre corruptionẽ.
pulchrũ eiꝰ ẽ apd nos vſq͂ i ho
¶ dauid.
diernũ diẽ.† Propheta igit cũ f
eſſet: et ſciret quia iureiurando
a ¶ viri luxuria in lumbis eius.
a iuraſſet illi deꝰ de fructu lũbi
a ¶ q: chriſtus ſup iſrl̃ ſpũalẽ ſedit.
eius ſedẽre ſuper ſedem eius:
¶ a longe.
ꝓuidens locutus eſt de reſurre g
¶ ſm animã.
ctione xp̃i: q: neq͂ derelictꝰ eſt h
in iferno/ neq͂ caro eiꝰ vidit cor
ruptionẽ. Hũc ieſum reſuſcita
a ¶ nõ duo vel tres. b ¶ qui vidimꝰ eũ
poſt reſurrectionẽ.
uit deus: † cui oẽs nos teſtes
a ¶ reſurrectiõis. b ¶ ꝓpria virtute: vl̃ exal/
tatus eſt ipẽ q̃ eſt dextera pr̃is. ¶ q: dixit
Pſalmiſta: ¶ a dextris eſt mihi: ne cõmo
ſumus. Dextera igit dei exal/ k
uear. a ¶ Johel. b ¶ vel in euãgelio: acce
pta a xp̃o. ¶ accepit vt homo.
tatꝰ et pmiſſiõe ſpũſcti accepta l
a ¶ donũ linguaꝝ vl̃ ſpm. ¶ vt deꝰ. ¶ nõ
recedit a ꝟbo ꝓphe Johel dicẽtꝰ: Effũdã ⁊c.
b a patre: effudit hunc quez vos m n
a ¶ mẽte. b ¶ in linguis igneis. ¶ ſono.
¶ nr̃o ſermone. c ¶ vñ pꝫ: q: nõ de ſua
ſed de chriſti aſcẽſione p̃dixit.
videtis et auditis. Non enim p
a ¶ ſicut hec q̃ nouiſſima ſũt dauid nõ de
ſe ſed de xp̃o ꝓphauit: q: mittẽdus ex ſiõr
.i. ex ſtirpe dauid vẽturꝰ ⁊ dñaturꝰ in me/
dio inimicoꝝ: ſic ⁊ illa q̃ p̃miſſa ſũt nõ ad
dauid: ſꝫ ad xp̃i mortẽ ⁊ reſurrectionẽ ptĩ
dauid aſcẽdit i celũ. Dicit aũt q
nent. a ¶ interna rõne ꝟbi coeterni.
b ¶ pater. c ¶ homini chriſto.
ipẽ.† Dixit dominus dño meo r s
a ¶ delce vel iudica. b ¶ in eternis vl̃ in
vnitate pſone cũ filio q̃ eſt dextera patris.
c ¶ ſemp: q: ſemp in p̃ñti ⁊ in futuro ponẽ
c ſedẽ a dextris meis: donec põ/ t v
di. a ¶ demones vel homines.
b ¶ humiles vel ſubiectos.
nam inimicos tuos ſcabellũm
a ¶ carnis vel apſoꝝ. b ¶ q: ꝓpha hec di/
pedum tuoꝝ. Certiſſime ergo x
xit. a ¶ viri. b ¶ corpalis ⁊ ſpũalis.
ſciat omis domus iſrael: quia y
a ¶ dauid. b ¶ de quo dicit: dño meo.
c ¶ .i. regẽ. cuz dixit: ſede ⁊c. vel: Unxit te
deus ⁊c. ¶ vel: ego conſtitutus ſum ⁊c.
d ¶ ſm carnẽ ſecꝫ l natiuitate vel l reſurre
b c dominum eum ⁊ chriſtum fecit
ctione. a ¶ pater vel deitas. b ¶ .ſ. c ¶ ie
ſus ꝓpriũ nomẽ illius eſt. d ¶ quem vilẽ
putaſtis. ¶ ſm carnem diuinitas eni pa/
ti vel crucifigi nõ potuit.
f deus: hunc ieſum quẽ vos cru z a

Nico.de lyra

A fuit prius paſſibile ⁊ mortale: et ſic
habuit materiã iocunditatis ex ſui cor/
poris glorificatione. a ¶ Cum facie
tua. i. cũ clara viſione eſſentie diuine
quã habuit aĩa chriſti ab inſtanti creati
onis ſue. iđo dicit: Cũ facie tua. i. cuz
viſione faciei tue iam prius habite.
b ¶ Uiri fratres. Hic ↄſequenter di
cta auctoritas ad ꝓpoſitũ applicat: oſtẽ
dendo q nõ loquit de pſona dauid: ſed
de pſona chriſti/ cum dicit: Uiri fra/
tres. i. iſraelite ſicut ⁊ ego. c ¶ Liceat
audẽter dicere ad vos. Tanq͂ rem
manifeſtã. d ¶ De patriarcha da/
uid: quoniã defunctꝰ ⁊ ſepultꝰ eſt.
Ut pꝫ. iii. Re. ii. e ¶ Et ſepulchꝛũ
eiꝰ eſt apud nos. In quo iacuit p tã/
ta tpa corpus eius qḋ putrefactionem
paſſum eſt ⁊ incinerationẽ. ꝓpter qḋ di
cta au
cta auctoritas intelligi nõ põt de ipſo. iđo G
ↄſequẽter oſtẽdit q intelligenda eſt de
chriſto/ cuz dr̃: f ¶ Propheta igit
cũ eſſet ⁊c. Sicut habet Pſ. cxxxi. b.
Jurauit dñs dauid ꝟitatẽ ⁊ nõ fru. ⁊c.
qḋ principaliter intelligit de chriſto de
ſcendẽte a dauid ſm carnẽ: vt dictũ fuit
ibidẽ. iđo ſubdit: g ¶ Prouidẽs lo.
de reſurre. xp̃i. In aucte p̃dicta q̃ in
xp̃o ipleta eſt: vt pꝫ ex dictis. iđo ſequit.
h ¶ Neq͂ dere. eſt ⁊c. Et patꝫ lr̃a.
i ¶ Dextera igit dei. Hic ↄcludit in
tentũ de collatiõe ſctiſpũs a deo. Circa
qḋ ſciendũ q hec collatio nõ erat iplen/
da añ xp̃i aſcenſionẽ: vt dr̃ Joh. vii. f.
Nõdũ erat ſpũs datus: q: nondũ erat
ieſus glorificatꝰ. iđo ↄcludit: Dextera
igit dei. i. eiꝰ potẽtia. k ¶ Exaltatꝰ.
Ad celeſtia. l ¶ Et pmiſ. ſpũſſcõ. ac
cepta. Qua ſedit ad dexterã patris: ſi
cut erat ſibi ꝓmiſſum. Pſ. cx. a. Sede
a dextris meis ⁊c. m ¶ Effudit hũc.
Spm. n ¶ Quẽ vos videtis. In
linguis igneis. o ¶ Et auditꝰ. In va
riis linguis. erãt eni ſigna ſenſibilia ad
deſignãdũ ſpmſctm habitãtẽ in cordibꝰ
eoꝝ. Sciẽdũ aũt q ſicut miracula fiebãt
a tota trinitate ſicut a cã principali ⁊ ab
hũanitate xp̃i ſicut a cã inſtrumẽtali ↄiũ
cta: vt dictũ eſt. ſ. ita itelligẽdũ ẽ de hac
infuſiõe ſpũſſcti. p ¶ Nõ eni. Hic po
nit ſcđa auctas ad ꝓpoſitũ: q̃ hr̃ pſ. cix.
q̃ pſalmꝰ ad lr̃am itelligit de xp̃o: vt ibi
dẽ diffuſꝰ declaraui/ dic igit: Nõ eni
dauid ⁊c. Sed fuit ſepultꝰ ⁊ incinera/
tus: vt p̃dictũ eſt q ¶ Dicit aũt ipẽ.
De xp̃o. r ¶ Dixit dñs. pr̃. s ¶ Do H
mio meo. i. filio eius incarnato. p hoc
eni ꝓbat diuinitas xp̃i: Mat. xxii. d. q:
ſi eſſet homo purꝰ dauid nõ vocaret eũ
dñm cũ eſſet filꝰ eiꝰ naturalis tm̃ ⁊ nõ
dei: ſed tm̃ adoptiuus: ſicut dauid ⁊ alĩ
ſancti. t ¶ Sede a de. meis. i. ad eq̃
litatẽ pr̃is ſm diuinitatẽ ⁊ in potioribꝰ
bonis ſm hũanitatẽ. v ¶ Donec po
nam ⁊c. Per hoc nõ eſt intelligẽdũ q
xp̃s debeat aliq̃ñ dimittere ſeſſionez ad
pr̃is dexterã: q: li donec aliq̃ñ tenet fini/
te. ſ. q̃ñ ſignificat terminũ eiꝰ cui ↄiũgi/
tur: vt cũ dr̃: Sede te hic donec veniã.
aliq̃ñ ꝟo indiffinite: vt cũ dicit: Iſte nõ
penituit donec vixit ⁊c. i. nunq͂: q: poſt
mortẽ penitere non potuit. ⁊ hoc modo
tenet cũ dicit: Sede a dex. meis do.
po. ini. t. ſ. ⁊c. i. tibi totaliter ſubiectoſ.
ſi eni accipiat chriſtꝰ ſm diuinã naturã
oĩa ſunt ei ſubiecta ab eterno ſm ſiẽ do/
rũ diſpoſitionẽ: nõ tñ q̃tũ ad executio/
nẽ. ſed ſolũ in tpe in quo habẽt eſſe. Si
vero ↄſideret q̃tũ ad naturã humanã:
ſic oĩa ſũt ei ſubiecta auctoritatiue a p̃n/
cipio incarnationis ex vnione ad ꝟbũ.
executiue vero oĩa ei erũt ſubiecta in fi/
ne mũdi: cũ in oĩbus exercebit ſuã volũ
tatẽ: bonos premiãdo ⁊ malos punien
do. ⁊ ſicut ſcabelluz terit pedibus ⁊ eis
ſupponit: ita mali conterent in pentis ⁊
ſupponent chriſto ſm humanitatẽ: que
p pedes deſignat. ꝓpter qḋ concludit:
x ¶ Certiſſime ergo ſciat omis do
mus iſrl̃. Abſq͂ heſitatione aliqua.
y ¶ Quia dñm eum ⁊ chriſtũ fecit
deus. i. tota trinitas. z ¶ Hunc ie/
ſum. Humanitatẽ eius vniendo ver/
bo ⁊ ad patris dexteram exaltando.
a ¶ Quẽ vos crucifixiſtis. p igno/
rantiã q̃dẽ q̃tũ ad pplm cõem: ſed p iui
diã ⁊ maliciã q̃tũ ad p̃ncipeſ ſacerdotũ
A His autẽ.

A b a ¶ Cōpuncti. Beda. Implet pphetia Iohel: qꝛ poſt ignem ſpūſancti ſequit vapor cōpunctiōis: fum⁹ lachꝛymas excutere ſolet: incipiūt flere q̄ irriſerant: tundūt pect⁹: dant deo precē ſiē ſacrificiū: vt ſanguinē illum guſtare valeāt: p cū ſaluādi quem ſup ſe ꝛ ſup filios ſuos pri⁹ fuerant imp̄cati. b ¶ Penitētiā inqt ꝛc. Beda. Dictur⁹ d baptiſmate. p̄miſit lamēta pnie: vt prius ſe aqua ſue afflictiōis infunderēt: ꝛ poſt ſacramēta baptiſmi lauarent. c ¶ In noie. Rab. In honore: vel in hac forma vel in vno triū fides ptinet. d ¶ Et oib⁹ q̄ lō. ꝛc. Beda. Hoc ad illud teſtimoniū pphe reſpicit: qd vltimū poſuit. ſ. ois q̄cūqꝫ inuocauerit nomē dn̄i ſaluus erit: qd ad gentiū vocationē ptinet ſpecialit: q̄ a filiis iſrl lōge facte: p inuocationē nomis dn̄i ſaluāde erant. e ¶ Teſtificā-ē ꝛ ex. idē teſtificatio et exhortatio. f ¶ Saluami a ge. Hec ē teſtificatiōis q̄litas ꝛ exhortatōis: ſꝫ lucas plurima verba petri breui pcluſit ſentētia.

Due generationes g ¶ A generatiōe iſta. Due ſūt generatiōes: vna bonorum: alia malorū. h ¶ Circiter. Ad numerū d̄r: ſiē circa ad locum. i ¶ Tria milia. Be. Ubi primū eccl̄ie celebratū ē baptiſma pietas diuia ad pfeſſionē trinitatis collegit aiarū tria milia: ꝛ moyſes q̄dē q̄nquageſimo die paſche q̄ lex data ē: ſolēnitatem p̄mitiarum p̄cepit initiari: nūc aūt ſuueniēte ſpūſctō: nō manipuli ſpicarū: ſꝫ aiarū ſūt dn̄o p̄miti⁹ pſecrate.

B k ¶ Oēs etiam. Adiūgit narratio etiā de cōioe ꝛ de vēditiōe ꝛ eq̄ diuiſione in qb⁹ apparet virt⁹. l ¶ Erāt parit. Charitas diffuſa in cordibus eius generat dei ꝛ p̄ximi dilectionē: vn̄ pp̄ter geminum charitat' ardorē bis dat⁹ ē ſpūs apl̄is. m ¶ Dn̄s aūt auge. in greco dn̄s augebat eos q ſalui fierēt q̄tidie. Ecce poſt altera narratio ſic icipit: In id ipm aūt petr⁹ ꝛ iohēs ꝛc. qd ſic pōt exponi. Cum dn̄s q̄tidie p̄dicātib⁹ apl̄is eccl̄ie ſue credētes adunaret: p̄mi aplorum aſcēdebāt i tēplū deū rogaturi in idipm. i. vt eccleſiā ſemp augeret. Ca. III

Petr⁹ aūt ꝛ iohan. Uirtutē p̄dictā pſeqtur. Ita autē viciſſim ſibi cōnectūtur vt ſermōes virtutib⁹: virtutes ſuccedāt ſermōib⁹.

Ni.de ly. ¶ Ad hor

✱ a ¶ His audit. Poſtq̄ ē poſita petri p̄dicatio. hic pn̄r ponit auditorum cōuerſio: ꝛ ſcdo eorum cōuerſatio, ibi: Erāt autem. Circa primū d̄r: His auditis cōpuncti ſūt cor. de xp̄i mor b ¶ Et dixerūt ꝛc. pati obedire. c ¶ Pniam inqt. petā p̄terita deteſtādo. alit poneret obex ſpūſctō. d ¶ Et baptizet ꝛc. in hac em̄ forma baptizauerūt in p̄micitiua eccl̄ia pſilio ſpūſcti:

ſpūſcti: vt nomē xp̄i qd erat apud iudeos ptemptū ꝛ odioſum: amabile redderet ꝛ venerādū: q̄ facto redit eccl̄ia ad formā a xp̄o inſtitutā Mat. vlti. d. Baptiçātes eos in noie pr̄is ꝛ filii et ſpūſcti. verūtñ i noie xp̄i itelligitur tota trinitas. xp̄us em̄ grece d̄r vnct⁹ latine. ꝛ ſic i noie xp̄i itelligit pr̄ vngēs ꝛ fili⁹ vnct⁹ ꝛ ipa vnctio q̄ eſt ſpūſctūs. e ¶ In re. pec. v. qꝛ baptiſm⁹ delet oia pctā q̄tum ad penam ꝛ culpam. f ¶ Et ac do. ſpi. qd tūc dabat baptiçat' i ſigno viſibili p ipoſitionem manuū aplorum. vt h̄r. i. x. ca. et. xix. g ¶ Uobis em̄ eſt ꝛc. p̄dicta facta p iohelē pphetā vt dictū ē. ſ. cetera patēt vſqꝫ ibi h ¶ Saluami a ge. iſta pra. ſcꝫ iudaica q̄ p maiori pte remāſit i īfidelitate obſtiata. i ¶ Et appo. ſūt. ad numerū fideliū. k ¶ In die il. ſ. pentecoſtes. vt pꝫ ex p̄dict'. l ¶ Circiter tria mi. i ſignū h⁹ baptiçatōis fiebat ātiquit⁹ baptiſm⁹ generalis i die pentecoſtes. m ¶ Erāt aūt p. Hic pn̄r ponit cōuerſorum cōuerſatio cū d̄r: Erāt aūt pſe. i do. aplorum: q̄tum ad fidē ꝛ mores. n ¶ Et co. fra. pa. tūc qꝛ q̄tidie cōicabāt: tū qꝛ oēs cibos ſiē ꝛ cetera cōia habebāt. o ¶ Fiebat aūt oi aie. i. oi hoi: denoiando totū a parte digniori. p ¶ Timor. tū pp̄ p̄dicationē petri. tū pp̄ miracula q̄ p aplos fiebāt. ió ſbdit: Multa q̄ꝫ pdigia ꝛc. q ¶ Oēs etiam q̄ cre. in xp̄m. r ¶ Erāt piter. i ſignū charitatis. s ¶ Et ha. oia cō. i ſignū fr̄nitat'. ꝛ ex h oīs religio habuit exordiū in qua nō lꝫ hr̄e pp̄rium. t ¶ Poſſeſſiōes. q̄ꝫ. i. agros ꝛ vineas. v ¶ Et ſubſtā. i. pecora ꝛ pſilia. x ¶ Uēdebant. vt de p̄cio cōiter oib⁹ puideret: tñ ſm idigētias eorum. y ¶ Quotidie q̄ꝫ pdu. vna i te. vbi erat loc⁹ oronis q̄ ad oēs: ꝛ p̄dicationis q̄ ad aplos. z ¶ Et frā. cir. do. pa. in reditu ſuo de templo. a ¶ Sumebāt ci. cū ex. mētis i deum. b ¶ Et ſim. cor. i. ſine plica doloſitatis ꝛ ſimilationis. c ¶ Collaudātes deū. de bn̄ficiis accept'. d ¶ Et ha. gr̄am ad oēm ple. vt ſic de q̄libet eorum poſſet dici qd de ſcō ſebaſtiano legit. Neceſſe erat vt quē de⁹ tāta p̄uiderat gr̄a ab oib⁹ amaret. e ¶ Dn̄s aūt au. ſupple nūerū eorum. f ¶ Qui ſal. fie. p receptionē fidei catholice. g ¶ Quotidie. ꝛ nō ſolū i die pētecoſtes: ſꝫ etiā in aliis diebus ſequētib⁹. h ¶ In idipſum. i. in vnionem apoſtolice doctrine.

Moraliter ✱ i ¶ Et appoſite ſūt i die illa aie cir. tria milia. ꝛ p iſtū fructū ad p̄dicationē petri tūc factum: ſignificat fruct⁹ multiplex q̄ fit in eccl̄ia p laborē p̄dicatorum.

Petrus aūt. Ca. III Hic pn̄r deſcribit p̄dicatio petri adiūcto miraculo. ꝛ diuidit in tres ptes. qꝛ p̄mo ponit opatio miraculi. ſcdo p̄dicatio petri, ibi: Uidēs autem

Diuiſio

B ¶ petrus.

a ¶ ex quo dixit: viri iudei. ¶ Salomon: Uba ſapiētū ſiē ſtimuli: ſm illud: Et in cubilib⁹ veſtris cōpungimini.

a cifixiſtis. His auditis cōpuncti ſunt corde: a

a ¶ quaſi ad medicos ꝛ duces ceci loquūtur ꝛ egri. b ¶ demōſtrate nobis. ¶ ecce fruct⁹ cōpunctionis.

ꝛ dixerūt ad petrū ꝛ ad reliq̄s aplos: Quid b

a ¶ qꝛ ꝛ ipſi irradiūt. b ¶ feruorē fidei percipiūt.

faciem⁹ viri fratres: Petr⁹ vo ait ad illos:

a ¶ cordis. b ¶ ope iplete. c ¶ tingat. d ¶ null⁹ p alio.

b Penitētiā inqt agite: ꝛ baptiçet vnuſq̄ſqꝫ c d

a ¶ de quo dixim⁹. ꝛ dn̄m xp̄m eū fecit dn̄s: h d̄r qꝛ filiū di

c veſtrū in nōie ieſu xp̄i in remiſſionē pctōrum e

nō crediderūt. a ¶ p̄cipue crucē de q̄ dixerat quē crucifixiſtis. b ¶ qd in nob miramini. c ¶ iudeis. ¶ vel vobis h ſtantib⁹: ꝛ oībus iudeis pcul poſitis.

veſtrorum: ꝛ accipietis dōnū ſpūſcti. Uobis f g

a ¶ illa. ſ. effundā ſup vos de ſpū meo. b ¶ etiā gētib⁹ q̄ a dono ſpūalitū nō repellunt. c ¶ loco vel a noticia dei.

d em̄ eſt repromiſſio ꝛ filiis vr̄is ꝛ oībus qui

a ¶ gratia nō meritis.

longe ſunt: q̄ſcūqꝫ aduocauerit dn̄s de⁹ nr̄.

¶ q̄ remēt. qꝛ eiuſdē q̄litat' erāt. ¶ d xp̄o. a ¶ adiurauit.

e Aliis etiam vbis plurimis teſtificat⁹ ē: ꝛ ex-

a ¶ illos egros ꝛ ſe medicū oſtēdit. b ¶ iudeorum q̄ nō pe-

f g hortabat eos dicens: Saluamini a genera b

nitēt. a ¶ q̄ ē puerſa ꝛ exaſpans. b ¶ illū. ſ. pniam agi. ꝛc.

tiōe iſta praua. Qui g̃ receperūt ſermōnes

ei⁹ baptiçati ſūt ꝛ appoſite ſūt in die illa aie i k

a ¶ nūer⁹ fidei pgru⁹: q̄ trina ē ꝛ vna. b ¶ nō vna die tātū.

h l circiter tria milia. Erāt aūt pſeuerātes i do l m

a ¶ fidei. b ¶ nō ſoli⁹ petri: qꝛ eadē erat oim. c ¶ ſiue cōtinue ſancti.

ctrinā aplorum ꝛ cōmunicatione fractiōis pā n

a ¶ except' credētib⁹. b ¶ ip̄fecte: p̄fecta enim charitas foras mittit timorē. ¶ p p̄dicatione ſiue pp̄ter pdigia q̄ ſequūtur. c ¶ appropinquat virtutis narratio. o

nis ꝛ orōnib⁹: fiebat aūt oi aie timor. Mul p

¶ p̄dicationi adiūcta.

ta q̄ꝫ pdigia ꝛ ſigna per aplos in hieruſalem fie

a ¶ preter centū viginti de q̄bus dictū eſt.

k bāt: ꝛ met⁹ erat magn⁹ in vniuerſis. Omnes q

a ¶ iudiciū fraterni amoris ē oia poſſidere: ꝛ nihil pp̄rium

l etiā q̄ credebāt erāt pariter: ꝛ habebant oia r s

habere. ¶ agros. ¶ pecora.

cōmunia: poſſeſſiōes ꝛ ſubſtātias vēdebāt: t v x

a ¶ nō ſm honorē ſed ſm indigentiā vt manna.

ꝛ diuidebant illa oib⁹ p̄ut cuiqꝫ opus erat.

a ¶ vt apl̄i. b ¶ deus facit inhabitare vni⁹ moris in domo. c ¶ in orōne ecce ptemplatio.

Quotidie q̄ꝫ pdurātes vnanimiter in tēplo c y

¶ hic actiua vita ſignat. ¶ nō in tēplo vt ſanct⁹ loc⁹ eſſet oroni ꝛ cōmunis eſſet victui. ¶ ſacrū vel corpalem.

ꝛ frangētes circa domos panem: ſumebant z a

¶ in honore ſui magiſtri. a ¶ nihil interrogantes. b ¶ vnanimitate charitatis. c ¶ cooperantes in laude.

cibū cū exultatiōe et ſimplicitate cordis col b c

¶ de p̄ceptis gr̄as agētes iuxta illd: Et hymno dicto exierant i montē oliueti. ¶ corā plebe ſiue ipſi plebi gr̄as agētes ſiue in pſpectu plebis gr̄am inuenientes.

laudātes deū: ꝛ habētes gr̄am ad oēm ple- d

¶ nō ſolū priores pſeuerabāt: ſed dn̄s.

m bem. Domin⁹ aūt augebat qui ſalui fiebāt f

a ¶ nō ſolū in pentecoſten. b ¶ vnionē aplice regule.

quotidie in idipſum. g h

¶ a p̄cipuis exordiatur.

Petrus autem Ca. III i

n ¶ q̄ orat aſcendit.

ꝛ iohannes aſcendebant in tem

a ¶ Ad horā ora. Beđ. Apli hora nona templū ingreſſuri primo claudū diu debilē ſanāt: poſt vſq ad veſperā laborātes multa milia hoim ꝟbo fidei imbuūt: q: doctores eccleſie ꝓus iudeis poſtea gētibus ꝑdicāt: hi ſunt
Mat.20.a operarij q̄s nona et vndecima hora in vineā pr̄familias inducit. b ¶ Claudus ex vte. Beđ. Populus iſrl̄ nō ſolū ab incarnatiōe: ſz etiā a tpe legis rebellis: q̄ſi ex vtero matris claudus
Gen.32.f fuit: qđ in iacob cū angelo luctante ꝛ claudicāte figurabat: q: ipſe ille xp̄o in paſſione ꝑualēs: i quibuſdā ꝑ fidē bndict⁹ i aliis ex infidelitate ē claud⁹.
Allego. c ¶ Portā tē. ꝛc. Beđ. Alle. Porta tēpli ſpecioſa dñs ē: ꝑ quā q̄ intrat ſaluat: ad hāc portam iſrl̄ debilis nec ire valēs leg. ꝓpharūq3 vocib⁹ affert: vt ab ingredietib⁹ poſcat auxiliū fidei ꝛ ſapie: quia vaticinia futuroꝝ q̄ſi ad portā ponūt auditoribus: ſz petr⁹ in tēplū ꝑducit: cui ꝑ ꝯfeſſionē forte etiaȝ cognomē petre claues celi ſunt date.
d ¶ Argentū ꝛc. Memor illius ꝓcepti: Nolite poſſidere aurū ꝛ argentū: pecuniā q̄ ad pedes apl̄oꝝ ponebat: nō ſibi recōdebāt ſz ad vſus pauperꝫ q̄ ſua ꝑſimonia relīqrāt ꝑuſabāt.
Allego. ¶ Beđ. Alle. Argentū ꝛc. Habuit quidē ꝑmū tabernaculū iuſtificationes culture ſctificātoꝝ auro et argēto diſtinctū: ſz metallis leg. ſāguis euāgelij ꝑcioſior emicat: q: ipſe q̄ añ auratos poſtes debilis iacuerat: i noie ieſu xp̄i crucifixi tēplū celeſte īgredit.
Iſ.9.f e ¶ Et appḣe. Be. Quē ꝟbo erigit. Hāc ꝛ dextera ꝯfortat: q: ſermo docētis min⁹ valet i auditores: ſi nō cōmendat exemplo ꝓprie actionis.
f ¶ Et exi-ſte. Be. Ordo p̄ceptiōis ꝑmo ſurgit q̄ iacuerat: deinde iter virtutū arripit: ꝛ ſic regni ianuā cū apoſtolis intrat. g ¶ Stupo.ꝛ exta.
Stupor Extaſis Be. Pauore ꝛ exceſſu mētis: dr etiā extaſis: cū mens a pauore nō alienat ſz inſpiratione reuelatiōis aſſumit.
Allego. h ¶ Cucurrit ois po. Beđ. Alle. Saluato iſrl̄ ꝑ apl̄os cucurrit ois mūdus ad limina veri pacifici: de q̄ dr:
Eſa.9.b Multiplicabit ei⁹ imperiū: ꝛ pacis
Dan.2.b nō erit finis. Iſe ē lapis de mōte abſciſus: q̄ terreno regno ruente: ſolus per orbem pacificū tenet imperium.

Ni.de ly.

¶ Deus abraam petrus. tertio excitatio celi. ſe.ca. Circa primū notat hora/ cū dr: Petrus aūt ꝛ iohā. ꝛc. i. in atriū muindorū qđ erat orōnis locus. a ¶ Ad ho.orōnis no. trib⁹ eni horis i die orabāt iudei. vñ dr Dan.vi.c. ꝙ daniel trib⁹ tpibus in die orabat ꝯ hieruſalē. ſ. mane: hora nona ꝛ veſpere. b ¶ Et quidā vir ꝛc. ex q̄ miraculū fuit euidētius ꝙ ſi fuiſſet claudus ex aliq̄ accidētaliter. c ¶ Baiulabatur. q: nō ſolū erat claudus/ ſz etiam ſic ꝯtract⁹ ꝙ nō poterat incedere. d ¶ Quē pona-qti. ꝛc. Iſta vt dicūt aliq̄ ē illa porta quā edificauit ioathan rex iuda ſublimiſſima. ij. Para. xxvij. ſed ſi intelligebant de porta eadē nūero quā edificauit ioathan: nō eſt verū: nā illa fuit cōbuſta ꝑ chaldeos. iiij. Regū. vlti. potuit tñ alia i eodē loco reedificari ad ſiſtudinē ꝑme ꝛ retinuit nomen antiquū. e ¶ Vt pe. ele. ſic ꝯſuetū eſt talib⁹ q̄ nō pn̄t lucrari victū ſuū. cetera patēt vſq ibi: Reſpice in

a plū ad horā orōnis nonā. Et qui
¶ cuius difficilis eſt ſanitas. ¶ in hoc diuturna ꝛ grauis oſtenditur infirmitas.
b dā vir q̄ erat claudus ex vtero matris ſue baiulabat: quem ponebāt
c quotidie ad portā templi: q̄ dicit
¶ a quodā ornamēto ſpeciali. ¶ miſeriam.
ſpecioſa: vt peteret elemoſynā ab
¶ miſericordes fore credidit eos q̄ tēplū frequentarent.
introeūtib⁹ in tēplū. Is cū vidiſſet
petrū ꝛ iohānē incipiētes itroire i
templū: rogabat vt elemoſynā ac
¶ ab eis.
ciperet. Intuēs autē eū petrus cū
a ¶ q̄ſi paupertate habitu demōſtrātes. ¶ ꝯs
iohāne dixit: Reſpice i nos: at ille
¶ noſti eſſe pauperes. ¶ intuebatur.
le intēdebat in eos ſperās ſe aliq̄d
acceptur ū ab eis. Petr⁹ aūt dixit:
¶ nō habeo: vel nō habeo mōr vel nō eſt mō ad manū. ¶ alia oſtēdit ſe habere.
d Argētū ꝛ aurū nō ē mihi: qđ aūt
¶ grat⁹ ſeruus non fec: ſed dñm glorificat vt credat in eum cui reſiſtebant.
habeo: hoc tibi do. In noie ieſu
¶ ſancti. ¶ a loco alieno. ¶ plenā ſalutē in his duob⁹ dat. ābulatio ei ſanitatis ē ꝓbatio.
e chriſti naçareni ſurge ꝛ ābula. Et
¶ dextera eſt ſalutis ꝓſperitas.
apprehēſa mañu ei⁹ dextera alleuauit
¶ nō medicali tarditate. ¶ niſi intcedit cūctatiōe putet aliūde ſanatio. ¶ ꝯfirmati ſunt
uit eū: ꝛ ꝓtinus ꝯſolidatę ſunt baſes
greſſus ei⁹. a ¶ a q̄ eneruės fūt i paralyticis.
¶ plāta a planicie dicta ē. b ¶ nō exurgēs. ¶ iuxta ꝓphetam dicētē: Exiliet ſic ceru⁹ claudus.
f ſes ei⁹ ꝛ plāntę. Et exiliēs ſtetit et
dus. ¶ exēplū ē grās agēdi dño. ¶ celeſte.
ambulabat: ꝛ intrauit cū illis in tē
¶ duo pcepta implebat.
plū: ābulās ꝛ exiliēs ꝛ laudās de
¶ ſanitatē illius. ¶ ecce plenitudo teſtiū.
um. Et vidit ois pp̄ls eū ambulā
¶ non dubitabāt de perſona.
tem et laudātē deū. Cognoſcebāt
aūt illū: qm̄ ipe erat q̄ ad elemoſy
nā ſedebat ad ſpecioſaȝ portā. Et
¶ non fide.
g ipleti ſunt ſtupore ꝛ extaſi i eo qđ
¶ bona contingunt.
cōtigerat illi. Cū videret āt petrū
¶ nō ſacerdotes. ¶ adorandos.
h ꝛ iohānē: cucurrit ois pp̄ls ad eos
ad porticum quę appellabat ſalomonis ſtupētes. Vidēs aūt petr⁹
¶ curſui ꝛ ſtupori: vel vbi ſtupent.
reſpondit ad populū: Viri iſraelitę quid miramini hoc: aut nos
¶ apparet q̄re currebat populus.
quid intuemini quaſi noſtra virtu
a ¶ hec duo neč ia ſi ſaluti. b ¶ noſipi nō dee
te aut pietāte fecerimus hunc ābu

f ¶ Reſpi. in nos. i. ꝯſidera nos pauperes nihil tibi daręs lentes: vt dicūt aliq̄. ꝛ videt ꝙ Glo. interlinearis dicere: ſz ſaluo iudicio melioꝝ videt aliter dicēdū. ſi eni petr⁹ ſic ei rñdiſſet: ſpem recipiēdi aliq̄d ab eis ſibi nō dediſſet: ſz magis ꝯtrariū. ꝛ tñ ſbdit: g ¶ At ille intēde. ꝛc. ideo dicendū ꝙ petrus ꝛ iohānes q̄ erāt valde miſericordes reſpexerūt eū clemētib⁹ ocul: cogitātib⁹ ſibi melius dare ꝙ petebat. ideo dixit ei petrus: Reſpice i nos. nō in nr̄a. ꝓpter qđ ſubdit: h ¶ Argentū ꝛ aurū nō eſt mi. memor illius precepti: Nolite poſ.au. ꝛ ar. ꝛc. vt dicit Glo. i ¶ Qđ aūt ha. hoc ti. qđ eni ꝑ amicos poſſum⁹: q̄daȝmō per noſipos poſſumus. iz. Ethicoꝝ. ſanitatē aūt illā poterat petrus dare virtute dñi ſui ꝛ amici ieſu xp̄i. ideo ſubditur: k ¶ In noie ieſu xp̄i. i. in ꝟtute ei⁹. l ¶ Surge ꝛ am. neutrū eni antea poterat. m ¶ Et ptin⁹ cōſo. ſunt baſ. eius. i. crura ꝛ tibie quib⁹ innitit corpus pōd⁹. n ¶ Et plāte. i. pedes vſq ad vltimā ſupficiē. o ¶ Et exiliens ſte. ꝛ am. In quo oſtendit curatio pfecta ꝛ in inſtanti quā ſolus deus pōt facere. p ¶ Et intra. cū il. i tē. vt redderet deo gr̄as de tāto bñficio. cetera patēt vſq ibi: q ¶ Ad por. q̄ ap. ſalo. Porticus eni illa quā fecit ſalomon in tēplo fuit ꝑ chaldeos cōbuſta: ſed poſt reditum captiuitatis babylonice in eodem loco fuit alia reedificata retinens nomen antiquum. r ¶ Vidēs aūt. Hic ꝯſiter ponitur exhortatio petri: in qua ꝑmo arguit iudeoꝝ iniquitatē. Scđo eos inducit ad veritatē/ ibi: Et nūc fratres. Circa primum dicit: s ¶ Viri iſraelite q̄d miramini ꝛc. q̄ſi noſtra virtute aut pietate fecerimus. ſic habent libri correcti. Ad faciendū enim aliquod bonū requirunt facultas ꝛ bonauoluntas q̄ per virtutē et pietatē deſignant. q. d. petrus. Si feciſſemus hec noſtra poteſtate et voluntate: bene eſſet admirādū: ſed ſic nō eſt. ꝓpter qđ ſubditur: ¶ Deus abraam

Moraliter Moraliter. a ¶ Et quidā vir q̄ erat claud⁹ ex vtero matris ſue. Dei templū ꝓprie dicit locus beatoꝝ de q̄ dr Ps. xxviij. b. in tēplo eius omnes dicent gloriam. nam laus iugis ē ibidem. Huius autē templi porta ſpecioſa eſt beata virgo maria de q̄ cātat eccleſia: Felix celi porta. ꝑ hāc eni portam dei filius venit ad nos redimendum: ꝛ per eam deducit nos ad gloriā canonū. Si quis autem claudus eſt ambulare non potens in via morū: ponatur per deuotionem ad ipſaȝ: erigit diuinitus ꝛ fortificabit ad velociter gradiendū. ſi ꝟo fuerit paupꝫ ꝛ mēdic⁹ ditabit plenitudine ſpiritualiū bonoꝝ: ꝛ hec mutatio dextere excelſi mirabil eſt in ꝯſpectu oim bonoꝝ. r ¶ Vidēs aūt petr⁹ rñdit ad po. ꝛc. ꝑ petrum ꝛ iohannē ꝯſtanter ꝑdicātes virtutem chriſti. ꝛ nihil attribuētes ꝓprie virtutiſignificant ꝑdicatores eccle: q̄ fideȝ ꝛ mores ꝑdicāt cōſtāter ꝛ nihil appropriāt ſibi honoris vel q̄ſtus ꝛ talis ſed attribuūt deo totū q̄rētes ſalutē aiarū. Per quinq3 ꝟo milia per iſtā ꝑdicationē petri ad fidē cōuerſa: vt dr ca. ſeq̄nti: ſignificat multitudo pctōꝝ cōuerſorū ad penitentiā ꝑ doctoꝝ ꝛ ꝑdicatoꝝ eccleſie ſanam doctrinam.

A B a ❡ Deus abraã ⁊ de⁹ iſaac. Rab. Tres memorant̄ nul lo impio intercedēte: vel ꝓpter ꝑncipatū iuſticie vel ꝓpter cōti nuā iuſto⁊ ſeriē: vel ꝓpter numerū teſtiū. Deus abraam ⁊ de⁹ iſaac ⁊ de⁹ ia. trinitatē notat de⁹ patrū hic vnitatem. Memorans pr̄es fidē ſuadet: ne quaſi nouū introducere vi deret̄. ❡ Ra. In his trib⁹ oē ſacramentum ecclie cōplet̄: aut enim ex bonis boni: vt iſaac ex abraā: aut ex malis mali: vt hiſ mael ex ancilla agar: aut ex bo nis mali: vt ex iſaac et rebecca eſau: aut ex malis boni: vt filij iacob ex ancillis generati: qḋ etiā in ſpirituali generatiōe ſiſr obſeruat̄. b ❡ Tradidiſtis ⁊c̄. Be. Sapiēs doctor loquēs de dño illis q̄ eū occiderūt. pri mo humanitat̄ q̄ tradi ⁊ inter fici potuit recordatur: deinde paulatim reſurrectione patefa cta deū ⁊ dei filiū eē declarat: ⁊ auctorem etiā vite predicat. c ❡ Interfeciſtis ⁊c̄. Volūta te ⁊ ʋbo: ⁊ h̄ ꝯ legē q̄ dicit q̄ oc ciderit hoiem volēs ⁊ ipſe oc cidet̄. d ❡ Integraȝ ſa. In duob⁹ q̄ ꝑcepta ſunt. e ❡ Per ignorātiā. Duo coopata ſūt: ignorātia vr̄a ⁊ preſciētia dei. f ❡ Per os oim. Iđ neceſſe erat ipleri. q: nō vn⁹ ſȝ oēs ꝓ phetauerūt. g ❡ Vt de. ve. pe. Be. Tūc plene delebūtur pctā cuȝ virtute reſurrectionis mors deſtruetur noniſſima. h ❡ Vt cū ve. Continuatiue ad ꝑcedētia. ſ. vt cū venerit tpa refrigerij a ꝯſpectu dñi: tūc de leant̄ pctā vr̄a. i ❡ Quem B opoꝛ. q̄dē celū ⁊c̄. Eccleſiā ꝑ fidē: vł in celo ad dexterā pr̄is ſedere. k ❡ Oportet q̄. ⁊c̄. Be. Hoc eſt qḋ eidē xp̄o a pr̄e

Ps. 109. a dictum ꝓpha teſtat̄: Dixit dñs

marc. 16. d dño meo: ſe. a dex. meis: donec po. ini. tu. ſca. pe. tu. Aſſumpt⁹ eñi in celū ſedet a dextris dei i ſede maieſtat̄: ſemꝑ de⁹ mā̄et: neq̄ vnq̄ inde affuit: ſȝ in hūa nitate ventur⁹ eſt de celo ad iu dicandū ⁊ reſtituendū oīa q̄ lo cut⁹ eſt de⁹ ꝑ oēs ꝓphas ab ini tio ſeculi: q: ſanct̄ intrantib⁹ cū dño in gaudio reprobi ſuberūt penis cū diabolo: quo cōpleto nihil reſtabit de his q̄ ꝓmiſſa ſunt a ꝓphet̄. l ❡ Moyſes quidē. exempla ponit non de oībus qui locuti ſunt vel que. m ❡ Qm̄ ꝓphetā. Be. Fi lius dei de pplo iſrł carnē aſſū ſit: apparēs i ſimilitudinē moy ſi: vt ſicut ille carnalē iſrł ceri monijs ⁊ ſacris legalib⁹ inſtru ctū ⁊ purificatū in terrā ꝓmiſ ſionis introduxit: ita et ieſus ꝑ grām euāgelij ſpiritalem iſrael ad celū duxit: et ſicut ꝯtempto res legis moyſi de terra ꝓmiſ ſionis ab inimicis ſunt electi: ſic q̄ doctrinaȝ euangelij deſpi ciunt: per vltores ſpūs de cetu ſancto⁊ pellentur: ⁊ hoc eſt qḋ ſequit̄: erit autem oīs anima. n ❡ De fratrib⁹ vr̄is. Rab. Joſue d̄ ephraim: ieſū de iuda.

¶ q: abraā ei crediderit etiā tpe ꝑputij.
a lare: De⁹ abraā: ⁊ de⁹ iſaac: ⁊ de⁹ a
a ¶ triū vł oim. ¶ nō ē de⁹ mortuo⁊ ſȝ viuē
iacob: de⁹ patruȝ nr̄o⁊ glorifica b c
tiū. a ¶ i ſanitate paralytici. b ¶ nō nos q̄s in
memini. ¶ ꝯſubſtātialē. ¶ ſaluatorē mū
b uit filiūȝ ſuū ieſū: quē vos q̄dē tra d
di ad ſaluādū venerat: ⁊ vos tradidiſtis ad
mortē. a ¶ nō hūc: ſȝ barrabā poſtulātes di
didiſtis ⁊ negaſtis añ faciē pilati: e
mitti. ¶ q̄uis gentiles: ī q̄ dānant iudei.
iudicāte illo dimitti† vos aūt ſan f g h
¶ i ſe. ¶ ſine pctō. a ¶ ad ꝓximū ¶ ſine iniq̄
ctū ⁊ iuſtū negaſtis: ⁊ petiſtis virū i
tate. ¶ barrabā auctorē ſeditiōis ⁊ homici
homicidā donari vobis: auctorē k
dij. a ¶ laçari ⁊ cetero⁊. ¶ pñt̄ ⁊ future.
b ¶ q̄ tradit interficit. ¶ pater.
c vo vite interfeciſtis: queȝ de⁹ ſu l m
a ¶ lōge ne iterū moriat̄. ¶ xp̄i. ¶ vł facti.
ſcitauit a mortuis: cui⁹ nos teſtes n
ſumus: ⁊ in fide nomis eius hūc o
¶ ſanū. ¶ paralyticū. ¶ i ſanitate.
quē vos vidiſtis ⁊ noſtis cōfirma p q
¶ cognitio. a ¶ inocatio nois ei⁹. ¶ xp̄ȝ ho
uit: nomen ei⁹ ⁊ fidēs q̄ ꝑ eum eſt r s
minē ⁊ deū. ¶ i corpe ⁊ aīa. ¶ corporalē.
d dedit integrā ſanitatē iſtā: in con
¶ ſuauit ſcel⁹ eo⁊ arguit.
ſpectu omniū veſtrū. Et nūc frēs t
e ſcio q: ꝑ ignorantiā feciſtis: ſicut v
et principes veſtri. De⁹ autē qui x
a ¶ vno ore locuti ſūt oēs. b ¶ ad differētiā
f prenūciauit ꝑ os omniū ſuo⁊ ꝓ
pſeudo. a ¶ vł ⁊ ſupra xp̄m fecit de⁹.
phetarū pati chriſtum ſuū: ſic im
a ¶ q: feciſtis ſic. ergo p. ¶ de malis.
b ¶ ad bona. vñ: Declina a malo ⁊ fac bonū.
pleuit. † Penitemini igitur ⁊ cōn y
¶ lȝ ꝑ ignorantiā facta.
g uertimini: vt deleantur vr̄a pctā a
a ¶ q: ꝑteritū ē icarnatiōe vł futur⁊ i iudicio
b ¶ diſcretio vniuerſal̄ iudicij ⁊ redēptio iu
h vt cuȝ venerit tempora refrigerij b
ſto⁊. ¶ a facie. ¶ xp̄i in carne.
a cōſpectu dñi: et miſerit eū q̄ pre c d
i dicatus eſt vobis ieſuȝ xp̄m: quē e
¶ ambiguitas dictiōis. ¶ eccleſiam.
¶ i iudicio. ¶ repletiōis vł renouatiōis.
k oportet quidē celū ſucipere: vſq̄ f
in tpa reſtitutionis omnium que g
¶ nō ab hoībus: ſȝ ꝑ hoies dicta.
locutus ē dñs ꝑ os ſctō⁊ ſuorū a
a ¶ nō nuꝑ inentū ſȝ olim ſcriptū. b ¶ ſenſū
moyſi: nō ʋba poſuit petr⁹. ¶ ꝑmū diuie le
l ſeculo ꝓphetarū. Moyſes q̄dēȝ b
gis ſcriptorē āteponit ceter̄. a ¶ nō ieſuȝ fi
liū naue: ſȝ dñm ieſū. b ¶ naſcēdo vł reſur
m dixit: † Quoniā ꝓphetam ſuſcitā i
gēdo. a ¶ ad ꝓfectū vr̄m. b ¶ ad diſtinctio
n bit vobis dñs deus veſter de fra
nē falſo⁊ deo⁊. a ¶ obediēdo ſicut mihi.
b ¶ verū hoiem vel a me figuratū.
tribus veſtris: tanq̄ meipſum au k

❡ Deus abraã ⁊ deus iſaac ⁊ de⁹ iacob. Vtitur h̄ C modo loquēdi: q: cōmunis erat apud iudeos in aſſertionibus veritatis: vt pȝ ex decurſu veteris teſtamēti. b ❡ Deus pa trū noſtro⁊. q̄ eſt oīpotens. c ❡ Glorifica uit filiū ſuū ieſum. cū reſuſcitando ⁊ collo cando ad dexterā ſuā. d ❡ Quē vos q̄dēȝ tra. pilato ad interficiēdū. h̄ eñ fecerūt princi pes in q̄bus erat totus ppl̄s virtualr̄. e ❡ Et negaſtis añ fa. pi. dicendo nō habem⁹ regē niſi ceſarem Joh. xix. f ❡ Judicante illo. ſ. pilato. g ❡ Dimitti. ſupple debere ieſuȝ ſcȝ inocentē. vt habet̄ ibidē: h ❡ Vos aūt ſan ctū ⁊ iu. ne. ⁊ dicit ſanctū ⁊ iuſtū abſolute: q: ſanct⁹ ⁊ iuſt⁹ ē antonomatice. vñ dr̄: Sanctuſ ſancto⁊ Dañ. ix. i ❡ Et petiſtis vi. ho. ſcȝ barrabā q̄ ꝓpter ſeditionē quādā in ciuitate et homicidiū miſſus erat in carcerem Luce. xxiij. k ❡ Auctorē ʋo vi. corpalis ⁊ ſpūalis: qḋ xp̄o cōpetit ſm ei⁹ diuinitatē l ❡ Interfeci

† mat. 27. b

ſtis. in hūanitate aſſūpta. m ❡ Quē de⁹ ſu

marc. 15. b

ſcitauit. ꝑ ſuā oīpotentiā. n ❡ Cui⁹ nos te

Luc. 23. c.

ſtes ſum⁹. nō tm̄ duo vel tres ad ſufficientiā:

Joh. 18. g

ſȝ multo plures ad ſupabūdantiā. o ❡ Et in fide nois ei⁹ hunc quē vos vi. nūc ſanū ⁊ incolumē. p ❡ Et noſtis. ante fuiſſe claudū ⁊ īpotentem. q ❡ Cōfirmauit. in ſanitate. r ❡ Nomē ei⁹. i. inuocatio nois xp̄i. s ❡ Et fides ⁊c̄. nā inuocatio ſine fide efficax nō eēt. t ❡ Et nūc frēs. Hic ꝯſr̄ īducit eos petrus ad veritatē. ⁊ ꝑmo rōne. ſcḋo ſcripture allega tione/ibi: Moyſes. Circa ꝑmū dicit: Et nūc frēs. dupliciť eos alloquit̄: vt verbū ei⁹ maḡ recipiat̄. v ❡ Scio q: ꝑ ignorātiā feciſtis ſicut ⁊ ꝑnci. vr̄i. Alia tñ fuit ignorātia h̄ ⁊ ibi: nā ꝑncipes q̄ erāt lr̄ati ꝑ ſcripturas q̄ predicte erāt de xp̄o ⁊ ꝑ ei⁹ opa cognouerāt ꝑmo de ieſu naçareno q̄ ipſe eſſet xp̄s in lege ⁊ in ꝓphetis ꝓmiſſus ſic̄ dictū fuit plen⁹ ſup illud Matth. xxi. d. Pr̄ſo aūt agricole dixerūt hic ē heres: ſȝ q: incepit predicare ꝯ eo⁊ vitia publice ꝯcepe rūt ꝯ eū inuidiā ⁊ odiū: ⁊ ſic in eis fuit ſubuer ſa dicta noticia: q: corruptio affectiōis corrum pit iudiciū rōnis: ⁊ i augmētū malicie decepe rūt pplm ſimplicē inducētes euȝ ad petendum mortē xp̄i: Matth. xxvij. b. Principes autē ſa D cerdotū ⁊ ſeniores ꝑſuaſerūt pplo vt peterent barrabā: ieſum ʋo ꝑderēt. ⁊ ſic pȝ q̄ ignoran tia ꝑncipū fuit multo grauior q̄ popularium. x ❡ De⁹ aūt q̄ ꝑnūciauit ꝑ os oim ſuo⁊

ꝓphe. ⁊c̄. dicit aūt os in ſingulari ad deſignā

† Eccl. 17. c

dū q̄ oēs ꝓphe vno ſpū ſunt locuti. ⁊ paſſionē

Ezech. 18. g

xp̄i oēs lr̄ater vł myſtice ꝑdixerūt. Sic ipleuit.

Mat. 4. c

nā malis actib⁹ hoim vtitur ad bonū. ſunt eñ

Marc. 1. b

ab eo inq̄ntum act⁹. y ❡ Penitemini igit̄. a pctis vr̄is. z ❡ Et conuertimini. ad xp̄m. a ❡ Vt dele. vr̄a pc. ꝑ baptiſmū. b ❡ Vt cū ve. tpa re. i. vltimi iudicij. tunc eñ ad refri geriū btitudinis trāſferent̄ electi. c ❡ A con ſpectu dñi. ſm ordinationem eius. d ❡ Et miſerit eū q̄ ꝑdi. eſt vo. ieſum xp̄m. ad iu dicandū ſeculum per ignem in forma humani tatis glorioſa. e ❡ Quē oportet quidē ce lū ſuſcipere. i. interim in celis ad dexterā pa tris ſedere. vt dictuȝ eſt. ſ. ca. j. f ❡ Vſq̄ in tpa reſti. oim. i. extremi iudicij in quo oīa re ducent̄ ad ſtatum ordinatiſſimū ſm lineā diui ne iuſticie. g ❡ Que locutus eſt dñs per os ſancto⁊ ſuo⁊ a ſeculo. i. ab antiquo et nō ſolū de nouo. h ❡ Moyſes q̄dē dixit. Hic ꝯſequenter ad ꝓpoſitum inducit ſcriptu ras ꝓphetarū. ⁊ ꝑmo in ſpeciali dicēs: Moy ſes quidem dixit: Deute. xviij. i ❡ Quo

niā ꝓphetam ſuſcitauit vobis domin⁹

Deu. 18. c

deus veſter. quod ſicut ibidē dictū fuit: intel

† ſ. 7. e

ligitur ꝑncipaliter de xp̄o q̄ dicitur ꝓpheta ma gnus: Luce. vij. c. Et deſcendit de iudeis ſm carnē: Mat. i. k ❡ Tanq̄ meipm audie. Ja eſt latorē noui teſtamēti: ſicut me veteris.

E G a ¶ Erit aūt ꝛc. Be. Breuiter ⁊ lucide ꝓpharū ⁊ legꝭ teſtimonio docet xp̄m a cunctis gētibus audiendū: q̄ incredulos dānabit et̄na bn̄dictione fideles donabit.
b ¶ Extermina. de ple. A ſorte ſctōꝝ: ⁊ exortis reddet: vel extra termīos beatitudinis eijciet. ¶ Rab. Reſiſtētes ioſue de carnali plebe reſiſtētes xp̄o de ſpūali exterminant: vtrāqꝫ inobedientiā mors ſequitur carnalis ſiue ſpūalis. c ¶ Et oēs pro. Beda. Omnis patriarche ⁊ ſcti prioris tp̄is multa d̄ xp̄o ꝟbis ⁊ factis ꝓphetauerūt: ꝓprie tn̄ hoc ꝓphetarū coꝝ. ſ. q̄ de xp̄i ⁊ eccl'ie myſterio manifeſte ſcripſerūt. ſumpſit ex ordiū a ſamuele: ⁊ vſqꝫ ad captiuitatē babylonis ꝑmāſit.
d ¶ A ſamuele. Sub ſa
†Gen.12.a muele: regū tp̄a ceperūt i iudea. e ¶ Teſtamē. Bed. Ex illo teſtamēto: qđ ad moyſen: ⁊ ex h̄ qđ ad abraā dictū eſt: ſeueritas dei et bonitas patet. Bonitas in his qui in xp̄i fide meruerūt bn̄dici. Seueritas in his q̄ ꝑ ꝯtēptū et inobedientia ſūt exterminati. Teſtamēti ꝛc. Qđ. ſ. ſequit̄
Gen.22.d dicens: In ſemine tuo bn̄di.
E oēs gētes. f ¶ Pres ve. Quia nō ſoli abraā ſꝫ yſaac ⁊ iacob ꝓmiſſum eſt. g ¶ In ſemine tuo bn̄di. Be. Semen abrae xp̄s eſt: in fide cuius oibus familijs iudeis. ſ. ⁊ gētib' bn̄dictio ꝓmiſſa ē.
h ¶ Oēs fa. Bed. Nō q̄ oēs ſꝫ q: nulla bn̄dicit̄ niſi i
Joh.1.a eo: ſicut et illud: Illuminat oēm hoiem venientē in hūc mundū. i ¶ Bn̄dicent. Be. In ade maledicte pctōr: in xp̄o bn̄dicto ſunt in q̄ ⁊ illi bn̄dicunt: q̄ incarnatiōe pre
†I.5.c ceſſerunt: q: idē hō de' ianuā
Mat.25.c celi aperuit: ⁊ i fine dicet oībus electis: Venite bn̄dicti patris mei ꝛc. k ¶ Filiū ſuū. Be. Intuendū eſt: q̄ eū dē filiū dei quē ſemen abrae nūcupauit: ꝓpter duas eiuſdē naturas: ne vel hoiem tm̄ xp̄m: vel alterū hois: alterū dei crederēt filium q̄ laqueo neſtorius ⁊ alij plures decepti ſunt. Ca. IIII

Oquētib' autē. l ¶ Sacerdotes et magi. ꝛc. Qui doctores ⁊ iudices videbantur ppl'i.
m ¶ Dolētes. Q: ad audiendos apl'os ꝯflueret multitudo. n ¶ Saducei. Qui negabant reſurrectionē. ⁊ iđ in doctrina coꝝ dolebant.
o ¶ Reſurrectionem ex moꝛ. Hoc maxime ꝯ̄ ſaduceos: vtrūqꝫ ꝟo dolebant q̄ ieſum quē vt hoiem occiderāt: apl'i a deo pr̄e glorificatū affirmāt. p ¶ Et fact' ē nu. Si in quīqꝫ milib' hoim q̄s in heremo

¶ pro imperatiuo poſitū. a ¶ nihil dimi
dicens iuxta omia quecunqꝫ lo
nuētes: nihil addētes. ¶ h̄ q̄ ois aia ꝛc.
a cutus fuerit vobis. Erit autē:
¶ ps p̄ncipal' ꝓ toto hoie. a ¶ obedierit.
ois aia que nō audierit ꝓphe-
a ¶ ab hoib'. ¶ vel a do. ¶ ſm legē. ¶ vel a ſorte ſctōꝝ. ¶ occidet. b ¶ ſpūali.
b tam illū exterminabit de plebe c
a ¶ poſt moyſē. b ¶ q̄ſi a p̄ncipe ꝓphaꝝ.
c d Et omnes ꝓphete a ſamuele ⁊ d
a ¶ vſqꝫ ad iohēꝫ bap. b ¶ ꝓphetice. c ¶ tē
deinceps q̄ locuti ſunt: annun
pora refrigerij. i. vtriuſqꝫ aduentus dn̄i.
¶ p hoc inexcuſabiles eſtis.
ciauerūt dies iſtos. Vos autē e
¶ vel antiqua conſuetudine vel natura.
a ¶ vt ſequit̄. ſ. in ſemine tuo ꝛc.
e eſtis filij ꝓphetarū ⁊ teſtāmen f
f ti: qđ diſpoſuit deus ad patres g
a ¶ cui primū facta eſt ꝓmiſſio. ¶ nō i ſeminib' ſꝫ in vno ſemine: q̄ eſt chriſtus.
g veſtros dicēs ad abraā. †Et in h i
i ¶ non vna gens.
h i ſemine tuo benedicent oēs fa-
¶ ꝟo. ¶ ante gentes.
milie terre. Vobis primū deus k
¶ ſm carnē. a ¶ incarnari fecit.
k ſuſcitans filiū ſuum miſit eum l m
a ¶ predicantē vel bn̄dictos facientē.
b ¶ libertatē arbitrij oſtendat.
benedicentē vobis: vt ꝯuer- n
¶ qua impugnatur.
tat ſe vnuſquiſqꝫ a neq̄tia ſua.

¶ petrus ꝓ ſe ⁊ iohāne locutus eſt: vel multitudini duo loquuntur.

Oquen Ca. IIII o
tib' aūt illis ad po-
l pulū ſupuenerūt ſacerdotes ⁊ p
a ¶ iuſti ſiue iuſtificati interpretant̄.
m n magiſtrat' tēpli ⁊ ſaducei: dolē q
¶ hoc cōmune omniū.
tes q̄ docerēt ppl'm: ⁊ annūcia
o rēt i ieſum reſurrectiōeꝫ ex moꝛ
tuis† ⁊ iniecerūt i eos man': ⁊ po r
¶ carceris.
ſuerūt eōs i cuſtodiā vſqꝫ i cra s
a ¶ hec ē cauſa cuſtodiēdi. ¶ nō oēs.
ſtinū: erāt aūt iā veſpa. Multi t
aūt eoꝝ q̄ audierāt ꝟbū: credi- v
a ¶ ouiū q̄ vocē paſtoris audiūt vel agſcūt.
p derūt. Et fact' eſt nūer' viroꝝ x
quīqꝫ milia. Factū eſt autē in y
¶ tria plebis concilia erant.
craſtinū vt congregarent prin-
cipes eorum et ſeniores et ſcri-
¶ ſeorſum ponitur.
be i hieruſalē: ⁊ annas p̄nceps
¶ ſacerdotes q̄ de genere aaron principatum gerebant.
ſacerdotum: ⁊ cayphas ⁊ iohā
a ¶ de ſcriptis principibus ſacerdotum alij ſine numero memorantur.
nes: et alexander: et quotquot
erāt de genere ſacerdotali. Et z
¶ concilij.
ſtatuentes eos in medio inter-

i heremo dn̄s pauit: ppl'ſ legꝭ a xp̄o liberatus acci- G
pit. poſſunt ⁊ hic quīqꝫ milia ab apl'is inſtructa ppl'm gētiū deſignare: eiuſdē legꝭ ſpiritaliter myſteria ſecuturū. Et hū vtriqꝫ velꝑ exe celeſti mune-
re donantur: quia cum venerit plenitudo tempo- Gal.4.a
ris miſit deus filium ſuum in terris ꝛc.

Ni. de ly.

G Hic eſt
a ¶ Ois aia. i. omis homo. ponit̄ hic pars principalis pro toto. b ¶ Que nō audi. ꝑ. illegē euāgelicā renuēdo. c ¶ Exterminabitur de plebe. i. de ſanctoꝝ ſocietate. Conſequēter inducit ſcripturas ꝓphetarū in q̄dā generali dicēs: d ¶ Et oēs ꝓphe. a ſa. ꝛc. ſub illo eni incepit regnū iſrael ⁊ iuda. vt patꝫ. i. Reg. x. d. Tēporib' ꝟo regū et deinceps fuerūt ꝓphe q̄ clarius locuti ſunt de myſterio xp̄i: vt eſt ſuperius oſtenſum i expoſitione ꝓphetarū. vn̄ de Eſaia dicit Hiero. q̄ videtur magis euangelium q̄ꝫ ꝓphetiam texere.
e ¶ Vos aūt eſtis filij ꝓphe. i. in eorū ſcripturis nutriti. f ¶ Et teſtamēti. i. ꝓmiſſionis.
g ¶ Qđ diſpoſuit de' ad pa. ve. de futuro.
h ¶ Dicēs ad abraā. Gen. xxij. i ¶ In ſemine tuo benedicent oēs fa. ter. qđ impletū eſt in xp̄o ab abraā deſcēdente vt patet ꝑ oēs partes orbis in quibus ſunt aliqui chriſtiani: ⁊ adhuc magis implebit̄ circa finē mūdi qn̄ oēs ꝯuertent ad fidem xp̄i. k ¶ Vobis primū de' ſuſci. i. manifeſtans. l ¶ Filiū ſuū. q: inter iudeos fuit natus ⁊ ꝯuerſatus. m ¶ Miſit eū bn̄dicētem vobis. in pſona eni ꝓpria p̄dicauit iudeis ⁊ multa bn̄ficia ꝯtulit: mortuos ſuſcitādo: leproſos ſanando: cecos illuminādo ⁊ hmōi. n ¶ Ut cōuertat ſe ꝛc. ad hoc eni requirit̄ actus liberi arbitrij. vnde Aug'. dicit: Qui creauit te ſine te nō iuſtificabit te ſine te.

Oquētibus aūt illis ꝛc. Ca. IIII H
Poſita p̄dicatione petri: ꝯſequēter ponitur excitatio celi. Circa quod p̄mo ponitur duplex celus. ſecūdo vtriuſqꝫ proceſſus/ibi: Zelus
Factum eſt autem. Circa primum ſciendum eſt q̄ celus aliquando accipitur pro inuidia: aliquando ꝟo pro ſingulari amicitia. Primus aūt celus ponitur/cum dicitur: Loquentibus aūt illis. ſcꝫ ad populum. p ¶ Superuenerunt ſacerdotes ꝛc. moti inuidia contra chriſtum. q ¶ Et ſaducei dolentes ꝛc. Iſti ſpecialiter exprimuntur dolere: quia negabant reſurrectionem mortuorum. vt habetur infra. xxiij. r ¶ Et poſuerūt eos in cuſtodiam. Id ē in carcerem. s ¶ Uſqꝫ in craſtinum. eo q̄ iam tranſierat hora ducēdi eos ad iudicium. Secundo ponitur excitatio boni celi cum dicit: t ¶ Multi autem eorum qui audierant verbum. ſcꝫ petri predicatum.
v ¶ Crediderunt. in chriſtum. x ¶ Et fact' eſt numerus virorum quinqꝫ milia. cū precedentibus conuerſis prius per predicationē petri. ⁊ ſm hoc fuerunt octo milia. quod videtur verius. ſm alios vero tria milia predicto ca. ij. in hoc numero includuntur. y ¶ Factum eſt autē. Hic conſequenter ponitur vtriuſqꝫ celi proſecutio. ⁊ primo mali. ſcđo boni/ibi: Dimiſſi ſunt. Circa primum primo ponitur apoſtolorum interrogatio. Secundo petri reſponſio/ibi: Tunc petrus. Tertio ſuper predicta collatio/ibi: Videntes autem. Circa primum dicitur: Factum eſt autem in craſtinum vt congregarent ꝛc. multi eni ⁊ magni fuerunt conuocati: vt ex hoc apoſtoli magis terrerent̄ ⁊ in verbis ſuis caperent̄. ideo ſubditur: z ¶ Et ſtatu. eos in medio interro. ex diuerſis partibus ad eos ſtupefaciendum.
✠ In qua virtu

Moraliter. o ¶ Loquētibus aūt illis ad populum ſuperuenerunt ſacerdotes ꝛc. Moraliter
Per iſtos q̄ petrū ⁊ iohannē conati ſūt a p̄dicatione noīs chriſti ſimpliciter impedire: ſignificant infideles ⁊ mali xp̄iani q̄ nitunt̄ p̄dicatores eccl'ie a p̄dicatione veritatis ſuis ꝑſecutiōib' ꝑturbare.
✠ Tunc repletus

A b a ¶ Hic eſt la. Ra. Hic rñdēs ad iterrogata de xp̄o p̄dicat et maxime ꝙ̄ dauid. cui vt patriarche ſuo p̄ cete ris crediderāt. b ¶ Reprobatꝰ. Auguſ. De lapide reprobato hiſto ria nō habet. c ¶ Edificātibus. Be. Erāt iudei q̄ ſoli legē ꝛ ꝓphās ad edificationē legebāt: hi dū edifi cabāt puenerūt ad lapidē angularē q̄ duos parietes cōplecteret. i. iue nerūt in ſcripturꝭ xp̄m in carne ven turū q̄ duos pp̄los in ſeip̄m conde ret: ꝛ q꞉ iudei in vno pariete ſtare. i. ſoli malebāt ſaluari: reprobauerunt lapidē q̄ nō erat aptꝰ ad vnū ſed ad duos: ſed illis nolentibꝰ hūc deꝰ po ſuit in caput anguli: vt ex duobꝰ po pulis ꝛ duobꝰ teſtamētis edificatio ſurgeret vnius euiſdemq꞉ fidei.

e ¶ Et nō ē in aliq̄ alio ſa. Be. Si in xp̄o tm̄ ſalus mūdi eſt: ꝙ̄ ꝛ pa tres nr̄i eiuſdē incarnatiōe ꝛ paſſio ne ſūt ſaluati: q̄ ꝛ nos credimꝰ ſalua ri: etēi ſacramēta ꝓ tēpoꝝ rōne diſ crepāt: fides tamē vna eademq꞉ ꝯcor dat: q꞉ diſpēſationē quā nos p apo ſtolos factā ipſi p ꝓphās didicerunt venturā. Nō eñ eſt redēptio niſi in ſanguine illꝰ: q̄ ſeip̄m dedit redem ptionē oībus. e ¶ Sine lr̄is ꝛc̄. Nō q꞉ lr̄as oīno neſcirēt: ſꝫ q꞉ grā matice artis peritiam nō haberent. f ¶ Idiote. Be. Idiote q̄ ꝓpriū in geniū non exercuerāt p doctrinam. Idioma grece: latine proprietas.

¶ Be. Idiote dicebāt: q̄ ꝓpria tm̄ lingua naturaliq꞉ ſcia ꝯtenti: lr̄arū ſtudia neſciebāt. Be. Illiterati mit tunt ad p̄dicandū: ne fides credētiū nō dei virtute: ſꝫ eloquētia fieri pu taret: ſcḋm illud: Nō in ſapia ꝟbi vt nō euacuet crux xp̄i. g ¶ Et vocā

B tes ꝛc̄. Ne oino ꝛc̄. Tūc impletū eſt: odio eritis oībus hoībus ꝓpter nomen meū. h ¶ Petrus ꝟo ꝛc̄. Iudicate. Rab. Qui eſtis iudices: vr̄m facite officiū: non ſermonē pra uū proferendo: ſed iuſte iudicando. Ecce plenū frumētū in ſpica inueni tur: qḋ ante q̄ſi in herba flectebat.

¶ Non eñ poſ

a ¶ vtrum diuina propter claritatem facti non alia virtute factū dicunt.

rogabāt. In q̄ virtute aut in q̄ noīe a

a ¶ in medio ꝯcilio vel ꝯcilij. ¶ in pētecoſte.

feciſtis ꝙ̄ vos: Tūc repletꝰ ſp̄ūſctō b

¶ quaſi p̄nceps apl̄oꝝ.

petrus dixit ad eos: Principes po c

a ¶ pro an. ¶ interrogatio pōt eſſe.

puli ꝛ ſeniores audite: ſi nōs hodie d

a ¶ ad iudices adducimur. b ¶ in ſanitate pa ralytici.

dijūdicamur in benefactō hoīs in e

firmi in quo iſte ſaluus factus eſt:

¶ p̄ncipibus ꝛ ſenioribus.

notum ſit: oīb꞉ vobis et oīm plebi f

¶ a ſaluatore ſaluatus eſt.

iſrael: q꞉ in noīe dn̄i nr̄i ieſu chriſti

naçareni quē vos crucifixiſtis: quē g

deus ſuſcitauit a mortuis: ī hoc iſte h i

a ¶ preſens ſtat qui ante ſtare non poterat.

b ¶ Quem vos crucifixiſtis.

a aſtāt corā vobis ſanꝰ † Hic ē lapis q̄ k

¶ ſcḋm legem.

b c reprobatꝰ eſt a vobis edificātibus: l

¶ quē deꝰ ſuſcitauit a mortuis. a ¶ vt ſit prin ceps duoꝝ teſtamentoꝝ ꝛ populoꝝ.

b qui factus eſt in caput anguli: et nō m n

a ¶ niſi i ſaluatore. b ¶ mūdi. c ¶ hoīs hūꝰ.

eſt in alio aliq̄ ſalus. Nec eñ nomē o p

aliud eſt ſub celo datū hominibus:

in quo oporteat nos ſaluos fieri.

¶ audaciam.

Uidētes aūt petri cōſtantiā ꝛ iohā q

c nis: comperto ꝙ hoīes eſſent ſine lit r

¶ imperiti. ¶ neſciētes tām ꝯſtantie s

f teris et idiote: admirabant: ꝛ cogno t v

ꝛ virtutis. ¶ illiterato.

ſcebāt eos qm̄ cū ieſu fuerāt: hoīem x

¶ apoſtolis.

q̄ꝫ vidētes ſtantē cuꝫ eis q̄ curatus

a ¶ q꞉ ipſe nō eſſet vel nō ſanatus fuiſſet.

fuerat: nihil poterant ꝯdicere. † Iuſ y z

¶ extra ſynagogā facient nos.

ſerūt aūt eos foras extra conciliū ſe

cedere: ꝛ cōferebāt ad inuicē dicen

¶ ne factum eorum amplius diuulgetur.

¶ idiotis.

tes: Quid faciēmꝰ hominibꝰ iſtis? a

Quoniā quidē notū ſignū factū eſt b c

p eos oīb꞉ habitantibꝰ hieruſalē.

Manifeſtū eſt ꝛ non poſſumꝰ nega

re. Sed ne ampliꝰ diuulget in popu d

¶ hoc tm̄ ꝯſiliū reſtat.

lū: cōminetur eis ne vltra loquan e

¶ iudeo vel gentili.

g tur in noīe hoc vlli hoīm. Et vocan f g

a ¶ aliqua occaſione vel in aliquo loco.

tes eos: denūciauerūt ne oīnino lo b

¶ predicarent.

querent nec docerēt in noīe ieſu.

b † Petrus ꝟo ꝛ iohānes reſpōdētes

a ¶ dū nos aſpi

dixerūt ad eos: Si iuſtuꝫ eſt in con i

cit. ¶ apud deū cui veritas placet. a ¶ prohi bentes. b ¶ imperantē predicare.

ſpectu dei vōs potius audire q̄ʒ deꝰ

Nico.de lyra

a ¶ In q̄ vir. aut in q̄ no. fe. ꝙ̄ vos. q. d. ptꝫ manifeſte ꝙ hec fe ciſtis artibꝰ magicꝭ. vñ ꝛ iſte curatꝰ fuerat cū eis detētꝰ vt maleficii par ticeps. b ¶ Tūc repletꝰ. Hic ꝯñr ponit rñſio petri dicētꝭ: c ¶ Prin cipes pp̄li et ſe. au. i. diligent ve ritatē attendite. d ¶ Si nos ho. di. i. ad iudiciū trahimur vt malefa ctores. ꝛ accipiat hic ſi ꝓ quia: q꞉ ſic trahebant. e ¶ In be. hoīs in fir. i. ꝓ bñficio curatōis eiꝰ. f ¶ No tū ſit oī. ꝛc̄. q꞉ in noīe ieſu xp̄i naça reni quē vos crucifixiſtis: p milites ꝓſidis. ꝛ ꝙ̄ ex inuidia ꝛ nequitia vr̄a. g ¶ Quē deꝰ ſu. a mor. ex ſua oi potētia. h ¶ In ꝙ̄. i. in fide ipſiꝰ. i ¶ Iſte aſtat co. vo. ſa. vere et nō ficte. ꝯñr inducit ſcripturā ad ꝓ poſitū: q̄ hr̄ Pſ. cxvij. d. k ¶ Hic ē lapis ꝛc̄. q̄ de xp̄o itelligit ad lr̄aꝫ: ſicut ibidē declaraui p doctores he braicos ꝛ latinos: ꝙ eñ lapis xp̄us dr̄ in ſcriptura veteris teſtamēti. ptꝫ Dan. ij. c. Lapis aūt q̄ pcuſſerat ſta tuā: factꝰ

C tuā: factus eſt magnꝰ ꝛ ipleuit vniuer ſam terrā: qḋ ad lr̄am exponit de xp̄o a doctoribꝰ hebreis ꝛ latinis. l ¶ Re probatꝰ eſt a vo. edi. i. a vob̄ ſacer dotibꝰ ꝛ legiſdoctoribꝰ ad quoꝝ offi ciū ſpectat edificare pp̄lm ī fide ꝛ mo ribꝰ. m ¶ Qui fa. ē in ca. an. con iungēs iudeos ꝛ gētiles tanq̄ʒ duos parietes in vnā ecclīam. ꝓpter qḋ di cit Ioh. x. c. Alias oues habeo q̄ nō ſunt ex ꝙ̄ ouili: ꝛ illas oportet me ad ducere: ꝛ fiet vnū ouile ꝛ vnꝰ paſtor. n ¶ Et nō ē in alio aliq̄. i. p aliquē aliū. o ¶ Salus. q꞉ ipſe ē mediator dei ꝛ hoīm. p ¶ Nec eñ no. aliḋ ē ſub ce. ꝛc̄. i. res ſignata p nomē ſal uatoris nō ē data alteri hoī: ſoli eniꝫ xp̄o datū ē ꝙ ſit deꝰ ꝛ hō. q ¶ Uidē tes aūt. Hic ꝯñr ponit ſup petri re ſponſionē ſacerdotū collatio. ꝛ primo ponit collationis actꝰ. ſcḋo effectus. ibi: Et vocātes ꝛc̄. Circa p̄mū dr̄: Ui dētes aūt petri ꝯſtā. ꝛ iohā. q꞉ in nullo ſtupebāt nec terrebāt. r ¶ Cō pto ꝙ ho. eēnt ſine lr̄is. i. carētes ſcia acq̄ſita ꝛ tñ allegabāt ſcripturaꝫ: vt viſuꝫ ē. s ¶ Idiote. i. ſimplices ꝛ parue induſtrie. t ¶ Admirabā tur. eo ꝙ ignorabāt cām. ſ. ſp̄ūſancti vnctionē q̄ docet de oībus. j. Ioh. ij. v ¶ Et cognoſcebāt eos qm̄ cuꝫ ieſu fue. q̄ frequēter p̄dicauerat in tē plo ꝛ apl̄i erāt cū eo. x ¶ Hoīeꝫ q̄ꝫ vi. ſtā. cū eis. pfecte curatū ab eis. y ¶ Nihil po. ꝯdi. q꞉ dicere nō po terāt ꝙ alius eēt hō ab illo claudo pre dicto: nec ꝙ nō eſſet curatꝰ vere ꝛ pfe cte: q꞉ vtrūq꞉ falſum apparebat mani feſte. z ¶ Iuſſerūt aūt eos fo. ex tra ꝯci. ſecedere: vt in eoꝝ abſentia poſſent meliꝰ cōferre. a ¶ Quid fa ciemꝰ ho. iſtis. q. dicāt: nō poſſumꝰ eos ad mortē vl̄ ad carcerē ꝯdēnare. ꝛ cā ſubdit: b ¶ Qm̄ q̄deꝫ no. ſi. i. miraculū. c ¶ Factuꝫ ē per. ꝛ ſic interficiendo vl̄ detinendo eos ꝯcita bimus totū pp̄lm ꝯtra nos. Si que ratur: cur nō crediderūt ex q̄ ſignū tā manifeſte viderūt? dicendū ꝙ malicia eoꝝ excecauit eos. ꝓpter qḋ factum il lud attribuebāt ꝟtuti demonū: ſicut ꝛ facta xp̄i Matth. xij. b. In beelçebub principe demonioruꝫ eicit demonia. d ¶ Sed ne ampliꝰ di. in po. cō. eis. precipiendo ſub pena mortis. e ¶ Ne vltra lo. in noīe ꝙ̄. ſ. naça reno. f ¶ Ulli hoīm. iudeo vl̄ gen tili. g ¶ Et vocantes. Hic ꝯñr po nitur collatiōis effectꝰ q̄ eſt ꝓhibitio ex pte ſacerdotū/ cū dr̄: h ¶ Denun ciauerūt ꝛc̄. ꝛ ptꝫ rōnalis rñſio apo ſtoloꝝ/ cū ſubdit: i ¶ Si iuſtū ē in ꝯſpe. dei vos po. audi. q̄ʒ deum iudicate. q̄ſi dicāt. nō poteſtis ꝙ̄ di cere cum nullam auctoritatē habeatis ꝓcipiendi niſi ab eo/ ideo ꝯcludunt:

✱ Non eñ poſ

✱ b ¶ Tūc repletꝰ ꝛc̄. p hoc autē ꝙ ipſe malignātes ꝯfudit. p̄mo p opꝰ diuine virtutꝭ cui nullatenꝰ ē reſiſtēdū di. d ¶ Si nos hodie ꝛc̄. ſcḋo p ſa cre ſcripture teſtimoniū dicit de xp̄o. k ¶ Hic ē lapis ꝛc̄. cui ſcripture cō tradicere nō poterāt. cū apud eos eēt autētica: ſignificat ꝙ ipugnatores ve ritatis catholice ꝯfutādi ſūt a p̄dicato ribꝰ ꝛ doctoribꝰ ecclīe. p̄mo p opa vir tuoſa q̄ ſunt ex dei grā. ſcḋo p ſacram

B iij ✱ ſcripturā diui

Marginal notes: † mat. 21. d marc. 12. a Luc. 10. c 1. Pe. 2. b — D — Nota tī. 5. l — Moraliter — tī. 5. e

E F a ¶ Nō eni poſſum⁹. Id eſt no-
lum⁹. vel in naturā verſum eſt: vt an
gelis confirmatis non peccare.
b ¶ Clarificabāt. In greco oēs
clarificabāt in eo qḋ factū eſt: ⁊ non
habeē in eo qḋ acciderat. ¶ Beda.
Clarificant facta vel dicta: qñ fama
vulgāte i noticiā plurimoꝝ deferūt
Deus aūt glorificat in factis hoim
qḋ eſt ꝓprium xp̄iane pietatis ⁊ humi
Mat. 5. b liratis: ipſo dicēte: Videāt opa vr̄a
bona: ⁊ glorificēt patrē veſtrū q̄ in
celis eſt. c ¶ Anno eni ⁊c̄. Vnde
amplior glia vel gr̄a virtutis. ⁊ iō nō
† 3. 3. a etatē hois ſꝫ tp̄s infirmitatis dicit.
¶ Beda. Annoꝝ. xl. Iuxta hiſtoriā
pfecta etas hois calūniātib⁹ oſtdit.
Allego. ¶ Alle. Populus iſrl nō. xl. tm̄ an-
nis in heremo ſordes egypti māna
ꝯtēpto reqſiuit: ſꝫ etiā in terra ꝓmiſ
ſionis inter dei ⁊ idoloꝝ ritus clau-
dicauit. Vel numer⁹ iſte gemine le-
gis plenitudinē ſignificat. Quater
eni deni. xl. faciūt: vtriuſqꝫ trāſgreſ-
ſor velut q̄dragenariā pfectionē ia-
cendo debilis trāſcēdit. d ¶ Qui
cū audiſ. Beḋ. Auditis pfectuoꝝ
minis fiduciā reſiſtēdi p ſigna ꝯtu-
tū ſibi depoſcunt. e ¶ Vnanimi
Mat. 18. c ter le. Ra. Sine ſono: vel pfectiōe
vnanimitatis: ſm̄ illud: Si duo vel
tres ꝯuenerint in vnū i noīe meo:
de omī re quā petierint fiet illis.
f ¶ Patris no. Noſter fuit pater
ſed tu⁹ puer. g ¶ Quare fremu.
Be. Nō q̄ſi neſcius interrogat pro-
† Ps. 2. a pheta: ſꝫ mirādo inſaniā impioꝝ cor
ripit eos q̄ in ſaluatorē ꝯſurrexerūt:
non ab eo leſi ſed in multis adiuti.
Fremuerunt. Fremitus eſt vox leo-
nis. Vñ Hiere. xii. b. Facta eſt mihi
hereditas mea q̄ſi leo in ſilua: dedit
ſup me vocem. h ¶ Inania. De
xp̄o vēturo: vl vt i morte detineret.
i ¶ Conuenerūt. Herodes ⁊ pi
F latus conuenerunt in amicitiam.
k ¶ Vnxiſti. Nomē xp̄i exponūt.
Chriſti a chriſmate. i. vnctione ſm̄ il
Ps. 44. a lud: Vnxit te de⁹ de⁹ tuus oleo leti
cie p̄ ꝯſortib⁹ tuis. l ¶ Cū omni
fidu. lo. Hoc deū poſtulāt: vt cū oī
fiducia poſſint loqui verbum dei.
m ¶ Per nomē. Be. In greco p
nomē pueri tui ieſu: qḋ mag' aploꝝ
votis ꝯgruit: q̄ ſatagebāt vt hō cru-
cifixus a iudeis: clareſcētib⁹ miracul
p nomē ei⁹ in celū aſſumpt⁹ ⁊ dei fili
us innoteſceret. n ¶ Mot⁹ ē lo.
Magna ꝟtus orōnis fideliū. h aūt
ad excitandas mentes factum eſt.
¶ Pōt in hoc loco moto intelligi ti
mor roꝝ q̄ credendo ſubijciēdi erant

Nico. de ly.

G aplis q̄
a ¶ Nō eni poſſum⁹. licite.
b ¶ Que vi. i. xp̄i miracula ei⁹ re
ſurrectionē ⁊ aſcēſionē. c ¶ Et au
diui. ipſm̄ vēturū ad iudiciū. ⁊ h ab
angelis. vt pꝫ. ſ. ca. i. d ¶ Nō lo.
maxime cū p̄ceperit nob h teſtificari
ſ. i. ⁊ Luc. vlti. e ¶ At illi cō. di.
et ſubdit cauſa: Nō inuenientes
quō pu. eos ꝑpt po. ex q̄ patꝫ q̄
repſſi fuerūt ab hac punitiōe hūano
timore tm̄. f ¶ Quia oēs clari.
confitētes h eſſe factū diuina virtu-
te. ⁊ ſubditur cauſa: g ¶ Annoꝝ
eni erat am. q̄dra. hō. et ſic erat
notus om

¶ ſigna.
a um iudicate. Nō eni poſſum⁹ q̄ a b
¶ predicantem.
vidimus ⁊ audiuim⁹ non loqui. c d
¶ ne putarent credidiſſe. ¶ ꝓpter pplm.
At illi cōminātes dimiſerūt eos: e
¶ cauſam q̄ placeret pplo nō ꝯſcie coꝝ.
nō inuenientes quō punirent eos
¶ non deum. ¶ deū in cui⁹ noīe h fecerūt.
b ꝓpter pplm: q2 oēs clarificabāt f
a ¶ paralytico ſanato.
id qḋ factum erat in eo quod ac
a ¶ cā clarificatiōis ē lōgū tp̄s infirmitat'.
c ciderat. † Annoꝝ eni erat ampli g
us q̄draginta homo i quo factū
fuerat ſignū iſtud ſanitatis. † Di h
¶ petrus ⁊ iohannes.
miſſi aūt venerūt ad ſuos: ⁊ ānū
ciauerūt eis quāta ad eos prin-
cipes ſacerdotū ⁊ ſeniores dixiſ
d e ſent. Qui cum audiſſent: vnani i
¶ more ſolito. a ¶ nō ad hoſtes: vt exēplū ce
miter leuauerūt vocem ad dñm
teris p̄beāt. ¶ magna potētia oſtditur.
nū ⁊ dixerūt: Dñe tu q̄ feciſti ce
luꝫ ⁊ terrā mare ⁊ oīa que in eis
¶ nō ſenſu hūano. ¶ q̄ſi p tubā: vt nō cre
f ſunt: q̄ ſpūſctō per os patris nr̄i
dat verbū hois. ¶ ex inuidia.
g dauid pueri tui dixiſti: † Quare k
a ¶ ne regnum ad iudeos tranſiret.
b ¶ agitari motu imperito ⁊ irrationabili.
¶ conſiliū fecerūt ſedulo tractantes quo-
modo occiderent eum. ¶ iudei.
fremuerūt gentes: ⁊ ppli medi- l m
¶ xp̄m nō reſurgere. a ¶ herodes ⁊ pilat⁹.
b tati ſunt inania. Aſtiterūt reges n
¶ nō celi. ¶ ſacerdotum. ¶ in itriū
i terre: ⁊ principes ꝯuenerunt in o p
carphe. a ¶ patrē vñ hoc ꝓbas: q2 aduer
ſus xp̄m q̄ eſt patris eius filius. ¶ pro
vnū aduerſus dñm ⁊ aduer q
quia. ¶ q̄ ꝯtradicit filio ⁊ patri. ¶ de
quo poſtea dicet: ego aūt conſtitutus ſum.
ſus chriſtū ei⁹. Conuenerūt eni r
¶ maligna.
vere i ciuitate iſta aduerſus ſan-
¶ qui peccatū non fecit: nec inuentus ē ⁊c̄.
¶ ſpūſancto. ¶ chriſtum feciſti.
k ctū puerū tuū ieſuꝫ quē vnxiſti:
herodes ⁊ pontius pilatus cum
a ¶ duo ppli in cruce ſunt reconciliati.
b ¶ poteſtas. ¶ chriſtus.
gentib⁹ ⁊ pplis iſrl: facere q̄ ma- s t
¶ non ſua. ¶ pſcia. ¶ ſpiritus.
a ¶ ſicut de chriſto pſcieras.
nus tua ⁊ cōſiliū tuū decreuerūt v x
a ¶ vide q̄d i pſecutiōe facias deo cōmēdāt
fieri. Et nūc dñe reſpice in mi- y
qḋ patiunt. a ¶ poſtulāt id qḋ indigent.
l nas eoꝝ: ⁊ da ſuis tuis cū oī fi- z
a ¶ etiam inter pſecutores. b ¶ chriſtum.
¶ potentiam tuam.
ducia loq̄ verbū tuū: i eo q̄ ma-
nū tuā extēdas ad ſanitates ⁊ ſi
¶ ad corroborationem predicationis.
m gna ⁊ ꝓdigia fieri p nomē ſācti
n filij tui ieſu. Et cū oraſſent mo- a

notus oībus fuiſſe claudus p longū tp̄s. G
Confeſſio etiā veritatis erat efficax in eo
rōne etatis: ex q̄b⁹ apparebat factū illud
eē diuina virtute. b ¶ Dimiſſi aūt.
Poſita ꝑſecutiōe zeli mali ex pte ſacerdo
tū: h ꝯñr ponit ꝑſecutō zeli bōi ex pte cre
dētiū. ⁊ h q̄tū ad duo. ſ. q̄tum ad deuotā
orōnē. ⁊ ſcḋo q̄tū ad ſctā ꝯuerſationē q̄
ponit ibi: Multitudīs aūt. Circa primū
dicit: Dimiſſi aūt. ⁊ patet lr̄a vſqꝫ ibi:
i ¶ Vnanimiter leua. vo. corde ⁊ ore
deprecātes: ⁊ orationē ſuā fudāt p̄mo ſup dī
potētiā dicētes: Dñe tu q̄ feciſti ⁊c̄. Scḋo
ſup eius grāꝫ cū dicitur: Qui ſpūſctō ⁊c̄.
dixiſti de chriſto pō. ii. q̄ intelligit ad lrāꝫ
de chriſto: etiā ſm̄ doctores antiquos he-
breorum. vt ibidem fuit declaratum.
k ¶ Quare fre. gē. i. gentiles. l ¶ Et
populi. i. iudei in plurib⁹ tribub⁹ diuiſi.
vtriqꝫ eni egerūt ad mortē chriſti. pilatus
eni ⁊ milites chriſtū crucifigētes fuerunt
gētiles. iudas aūt ꝓditor ⁊ illi q̄ chriſtum
tradiderūt pilato fuerūt iudei. m ¶ Me
ditati ſūt inania. dr̄ aūt inanis medita-
tio quādo non habet ꝓpoſitū: ſed magis
oppoſitū. Iſti eni crediderūt chriſti nomē
extinguere p eius mortē: p quā fuit magis
exaltatū et glorificatū eo q̄ ad eā ſecuta ē
ei⁹ reſurrectio: aſcēſio: ſpūſſcti miſſio:
⁊ apoſtoloꝝ conſtās predicatio. ꝓpter qḋ
iminēte ſua morte dixit: Nūc clarificat⁹ ē
filius hominis. ⁊ ſubdit: Et de⁹ clarifica-
bit eū in ſemetipſo. et continuo clarificabit
eū. n ¶ Aſtiterūt reges ter. ſ. hero-
des ⁊ pontius pilat⁹: vt poſtea exponit: ⁊
dicūt reges a regēdo. nā herodes erat te-
trarcha galilee: et pilat⁹ procurator iudee
illuc a ceſare miſſus. vt habetur Luc. iij.
o ¶ Et pricipes. ſcꝫ iudeoꝝ. p ¶ Con
uenerūt i vnū ad do. i. aduerſus deū
patrē. q ¶ Et aduerſ⁹ chri. ei⁹. ab eo
miſſū in mūdū. ꝓpter hoc quicq̄d fiebat
cōtra filiū miſſū fiebat ꝯtra patrē mittētē.
et ſic exponit cū dr̄: r ¶ Conuenerūt ei
vere ⁊c̄. ⁊ patet ex dictis littera vſqꝫ ibi: H
s ¶ Facere. iniqua volūtate ex pte ipſoꝝ.
t ¶ Que manus tua. i. potētia tua.
v ¶ Et cōſilium tuū. i. ordinatio tua.
x ¶ Decreuerūt fie. ex maxima pietate
⁊ miſcḋia ex parte dei: ⁊ ex maxima chari-
tate ⁊ obediētia: ex parte hominis chriſti.
y ¶ Et nūc dñe reſpice in mi. eorū.
vt ipſis nō terreamur. z ¶ Et da ſer. tu.
cū fidu. lo. verbū tuū. ⁊ ſubdit mod⁹:
In eo q̄ manum tuā extendas ad ſanita-
tes ⁊c̄. q̄ ſunt verbi diuini confirmatiua:
Mar. vl. d. Illi autē ꝓfecti p̄dicauerunt
vbiqꝫ ⁊c̄. a ¶ Et cū oraſſent motus
eſt locus in q̄ erāt cōgre. p terremotū
ſub pedibus eorū: ſignificata fuit exaudi-
tio peti
Moraliter ✳ ſcripturā diuinit⁹ reuelatā. Et h dupli
ci mō legit btūs dñicus i albigēſiū ptib⁹
hereticos ꝯfutaſſe: ⁊ alij plures doctores
ſcti legunt i alijs ptib⁹ mūdi ſiſia feciſſe.
b ¶ Dimiſſi aūt venerūt ad ſuos:
⁊ annūciauerūt ⁊c̄. q2 cū fidelib⁹ deuo
tis ꝯferendū eſt q̄d agēdū ſit ꝯ impugna-
tores veritatis: ⁊ qm̄ optimū remediū eſt
in hoc vt p̄mo ad auxiliū diuinū recurrat.
ideo ſubdit: i ¶ Qui cū audiſſent
vnanimiter leuaue. vocē ⁊c̄. Et qm̄
eoꝝ deprecatio ꝓ xp̄i glia declarāda erat. ſ.
p opa miraculoſa: vt patet in lr̄a. iō fuit a
domino exaudita. ideo ſubditur poſtea:
a ¶ Et cū oraſſent motus eſt lo. ⁊c̄.
p motū eni terre ſignificatū fuit q̄ terrene
poteſtates eſſent xp̄i fidei ſubiugande.
✳ Multitudinis

retro . lxx . 172

a ¶ Quia inde erat. Iſidõ. Illa parte vbi ſycomorus vel vbi crediturus: vt ⁊ myſteriũ ſeruaret ⁊ grãm ſeminaret. Sic enĩ venerat: vt p iudeos trãſiret ad gẽtes. Vidit itaqꝫ Zacheum ſurſum. Iã enĩ ſublimitate fidei inter fruct⁹ nouoꝝ operũ velut infecũda altitudine ꝑgis eminebat. b ¶ Et cũ veniſſet. Per pmiſſos pcones verbi ſui: in qbus erat ieſus et loquebat: venit ad ppl̃m nationũ: q paſſionis ei⁹ fide iam ſublimis etiã diuinitatẽ ei⁹ agnoſcere ardet: ſuſpiciẽs videt: qꝛ p fidẽ a terrenis eleuatũ eligit eligentẽ ſe et amat amantẽ ſe. c ¶ Deſcẽde. Qꝛ deſcendere de ſycomoro: ⁊ ſic in domo parare mãſionẽ iubet. H̃ eſt qđ apls ait: Et ſi cognouim⁹ ſcḋm carnẽ xp̃m: ſꝫ iã nõ nouim⁹. ſi enĩ mortu⁹ eſt ex infirmitate: ſꝫ tñ viuit ex ꝟtute dei. d ¶ Manere. Manebat aliqñ dñs ĩ domo pncipis phariſeoꝝ. i. in iudeoꝝ ſynagoga docebat: ſed qꝛ ſabbato curantẽ: peccõres recipiẽtẽ / ꝯtra auaros diſputãtẽ: ⁊ cetera digna deo gerentẽ: lingua venenata carpiebat: peroſus facinora eoꝝ diſceſſit dicẽs: Relinquet vo. d. v. d. hodie tñ in domo puſilli zachei oportet illuminare. i. noue lucis grã coruſcante in humili credentiũ nationũ corde qeſcere. e ¶ Murmurabãt. Manifeſtũ eſt iudeos ſemp gentiũ odiſſe: vel nõ intellexiſſe ſalutẽ. Vnđ ⁊ aduerſus petrũ dicit: Quare introiſti ad gẽtes pputiũ habẽtes. f ¶ Stans aũt ⁊c. Aliis caluniãtib⁹: hoiem peccõrẽ: ipſe ⁊ zacheus ſtans. i. in ea quã ceꝑat fidei veritate pſiſtẽs: nõ ſolũ ſe ex peccõre cõuerſum: ſed etiã inter innocẽtes pbat ꝯuerſatũ: cũ etiã ante ꝯuerſionem innocẽter vixit. ⁊ qui añ cõuerſionem dimidiũ: poſt ꝯuerſionẽ põt dare ⁊ totũ. Sꝫ ſi quẽ defraudaui. Primũ eſt ſcḋm legẽ reddere: deinde qđ remanet pauperib⁹ erogare. hũc fructũ vite publicanus de ſycomoro p ſapientẽ ſtulticiam legit ꝙ rapta reddit: ꝓpinq relinqt: viſibilia ꝯtẽnit: ei⁹ quẽ nõdũ videt ſequi veſtigia ꝯcupiſcit. g ¶ Filius. Non carne ſed fide: qꝛ ſicut abraã iuſſu dei patriam ob ſpem future hereditatis deſeruit: ſic ⁊ iſte q theſauruꝫ in celis acquirit ſpe. h ¶ Eo ꝙ et ipſe ſit filius abrae. Non ſolũ qui iuſti perſeuerãt ſed etiã qui de iniuſticia cõuertũtur ad filios pmiſſiõis ptinẽt. i ¶ Venit enĩ filius homis quere. ⁊c. Etiã murmurãtib⁹ ſua myſteria nõ dedignat exponere: ꝙ ꝓpter penitẽtiam peccõrũ ſuſcipiẽdam ipſe in terrã venerit vbi ⁊ ſe appellat filiũ hoīs: vt inſinuet nobis diſpenſationẽ ſue pietatis. k ¶ Hec illis. Suſcepta ⁊ cõmẽdata pnia publicani diuitis p parabolã docet ſibi magis penitẽtiã peccõꝝ qꝫ iuſticia placere ſupboꝝ. latiuſqꝫ in gentib⁹ de ignorantia legis humilib⁹ qꝫ in iudeis de iuſticia legis ſupbiẽtib⁹ ſe eſſe regnatuꝝ. Et qꝛ diſcipuli audita paſſiõe ⁊ reſurrectõe hieroſolymis iplẽda: eſtimabãt regnũ dei moꝝ eſſe vẽturũ. Hãc eoꝝ ignorãtiã illuminat: docẽs ſe pmo regni ſui fidẽ toto orbe diſperſurũ: ⁊ in fine ſeculi iudicẽ oim regẽqꝫ vẽturũ. l ¶ Nobilis abijt. Hic eſt nobilis cui cec⁹ clamabat: Miſerere mei fili dauid. ⁊ cui turbe clamabãt: Oſanna filio da. bñ. q venit in noĩe dñi. r. i. q ꝯſtitu⁹ eſt a pr̃e rex: cui date ſunt gẽtes in hereditatẽ. m ¶ Lõginquã. Excecatos iudeos relinquẽs trãſit ad illuminãdas gẽtes q longe (qꝛ a finib⁹ terre) clamãt ad dñm: vel qꝛ lõge a peccõribus ſalus. Deus q vbiqꝫ pſens: longe ab his q idola colũt: ſed ⁊ ipſi ꝓpe facti ſunt in ſanguine. n ¶ Vocatis aũt decẽ ⁊c. Vocat. x. ſeruos dũ eligit diſcipulos lra decalogi imbutos. dat. x. mnas dũ poſt reſurrectionẽ ſurgit et aperit ſenſum: vt ſpũali

Margin: 2. Cor. 5. d; Ibi. 13. b; Ez. 13. g; Mat. 11. e (Act. 11); Mat. 20. g; Ioh. 12. b; Ps. 118. v.

a deret eũ: qꝛ inde erat trãſiturus.
b Et cum veniſſet ad locũ / ſuſpiciens ieſus vidit illũ / ⁊ dixit ad eũ:
a ¶ nõ inuitatus inuitat: qꝛ ſi nondũ audierat vocẽ inuitãtis: audierat affectum.
c Zachee feſtinãs deſcẽde: qꝛ hodie
d in domo tua oportet me manere.
Et feſtinãs dſcẽdit: ⁊ excepit illũ
e gaudẽs. Et cũ viderẽt oẽs murmurabant dicẽtes: qꝛ ad hoiem
f peccõrẽ diuertiſſet. Stãs aũt zache⁹ dixit ad ieſũ: Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dñe do paupib⁹: ⁊ ſi qđ aliquem defraudaui reddo qdruplũ. Ait ieſus ad eũ: Quia
g hodie ſal⁹ domui huic facta ẽ: eo
a ¶ nõ veni vocare iuſtos ſed peccatores.
h ꝙ ⁊ ipſe fili⁹ ſit abrae. Venit enĩ
¶ ſalus que olim iudeoꝝ domus implebat: hodie populo gentium illuxit: eo ꝙ ⁊ ipſe populus ſit abrae filius.
fili⁹ hoīs qrere et ſaluũ facere qđ
k pierat. Hec ill' audiẽtib⁹ adijciẽs dixit parabolam / eo ꝙ eſſet ꝓpe hierl̃m: ⁊ qꝛ exiſtimarẽt ꝙ ꝯfeſtiꝫ regnũ dei manifeſtaret. Dixit er
l go: † Homo quidã nobilis abijt
m ĩ regionẽ lõginquã accipe ſibi re
¶ qũ in fine ſeculi oĩs iſrl' ſaluus erit.
n gnũ ⁊ reuerti. Vocatis aũt decẽ

Margin letters: a b c d e f g h i k l m n o p q

bãt. Et hoc irrõnabiliter: qꝛ nullus rõnabiliter põt murmurare ſi medic⁹ viſitet egrotũ ad ipſm ſanãdũ. e ¶ Stãs autẽ. Ad obediẽdũ dño ꝓmpt⁹. vñ ſbdit: f ¶ Ecce dimidiũ ⁊c. Nõ dicit dabo ĩ futuro: qꝛ erat parat⁹ ſtatim dare: ex h̃ etiã pꝫ ꝙ nõ oĩa bona ſua erãt male acqſita: qꝛ de illis nõ poſſꝫ elemoſynã facere. g ¶ Et ſi qđ ⁊c. Lex enĩ ĩ aliqb⁹ pcepit reſtituere duplũ: ⁊ ĩ aliqb⁹ qdruplũ: ⁊ ĩ aliqb⁹ qntuplũ: vt pꝫ Exo. xxij. ⁊ iõ p h̃ qđ hic exꝑmit reſtitutio media: itelligunt alie due extreme. ſeqt: h ¶ Eo ꝙ ⁊ ipſe ⁊c. Dicit h̃ gloſ. Bede: Fili⁹ aũt abrae zache⁹ dr̃: nõ qꝛ de ei⁹ ſtirpe genit⁹: ſed qꝛ ei⁹ fidẽ imitatus: vt ſicut ille terrã domũqꝫ paternã deſeruit: ita iſte bona ſua partiẽdo paupib⁹ reliqrat: et ſic videt dicere ꝙ nõ fuit iude⁹ natiõe ſed gẽtilis: qꝛ oẽs iudei natiõe de ſtirpe abrae deſcendebãt. Itẽ videt dicere Ambro. dicẽs: Zache⁹ exiguus meritis ſicut pplo nationũ ⁊c. Aliqbus aũt aliũs videt ꝯtrariũ: qꝛ ſupra dr̃ ꝙ murmurabãt de chriſto intrãte domũ zachei eo ꝙ ad hoĩeꝫ peccõrẽ diuertiſſet: apud iudeos enĩ lõge abominabili⁹ fuit ingredi ad gentiles qꝫ ad iudeos peccõres: ꝓpter qđ petrus etiã poſt aſceſſionem chriſti p reuelationẽ fuit premonitus: vt abſqꝫ tali abominatione ingrederet domũ cornelij: vt hr̃ Act. x. Et ideo ſi zacheus fuiſſet gẽtilis magis habuiſſent occaſionẽ murmurãdi eo ꝙ ad hoiem gẽtilẽ diuertiſſet: ⁊ videt pbabile ꝙ hãc cauſam ſue murmuratõis expſſiſſent ad colorãdũ murmurationẽ ſuã tãqꝫ rõnabilẽ. Itẽ ex h̃ ꝙ zache⁹ dixit: Si qđ aliquẽ defraudaui reddo qdrupluꝫ. Illa enĩ lex fuit data iudeis ⁊ nõ gẽtilibus ⁊ nec ad eã tenebant gentiles in aliq: ſed ſolũ ad ſimpluꝫ niſi forte in aliq caſu ex circũſtãtia facti: ⁊ iõ illã legẽ ignorabãt: ꝓpter qđ zacheus q illã ſciuit ⁊ ſcḋm eã facere voluit videt fuiſſe iude⁹ añ vocationẽ ſuã: nec valet ſi ꝯtra hoc arguat ꝙ hic dr̃ pnceps publicanorũ: qꝛ ⁊ matthe⁹ publican⁹ fuit: q tñ iude⁹ fuit natiõe: vñ ⁊ euãgeliũ ſuũ ſcripſit hebraice: ſcḋm ꝙ dicit btũs Hiero. in ꝓlogo ſup Mat. i ¶ Hec illis audiẽ. Poſtqꝫ deſcripta eſt vocatio zachei. Hic ꝯ equẽter ponit remotio dubij qđ pmo remouet verbo. ſcḋo facto / ibi: Et his dict' pcedebãt. Circa primũ ſciendũ ꝙ iudei ⁊ etiã apli de regno chriſti carnaliter ſentiebãt añ ei⁹ aſcẽſionẽ: credentes eũ in regno dauid tẽpaliter regnaturũ. vñ Act. i. a. petierũt a chriſto: Dñe ſi in tpe hoc reſtitues regnũ iſrl'? vñ ⁊ filij zebedei credentes eũ ſic regnaturũ petierũt ꝙ vnus ad dexterã ſuã: ⁊ alius ad ſiniſtrã ſederet. ⁊ iõ qꝛ appropinquabat chriſtus verſus hieruſalẽ credebant eũ ſublimandũ cito in regẽ in regia ciuitate. et hoc eſt qđ dicit: k ¶ Eo ꝙ eſſet ⁊c. Falſo tñ. l ¶ Qꝛ confeſtim reg. ⁊c. Et vocat hic regnũ dei regnũ ipſius dauid. vnde et. i. Paral. xxix. f. Sedit ſalomõ ſup ſoliũ dñi in regẽ p dauid patre ſuo ⁊c. ⁊ iõ ad hanc falſam eſtimationẽ remouendã ꝓponit parabolã: ad oſtendendũ ꝙ in primo aduentu nõ venerat ad regnãdũ tẽporaliter: ſed magis ad patiẽdũ. ⁊ in ſecũdo aduentu reuerteret ad iudicãdũ ſicut rex excellentiſſim⁹ tũc regnũ ſuũ oĩbus manifeſtaturus. iõ ſubdit: m ¶ Homo quidã nobilis. i. chriſt⁹ homo nat⁹ ſcḋm carnẽ de ſemie dauid regis. n ¶ Abijt in regionẽ lõginquã. i. ad celũ empyreũ p ſuaꝫ aſcẽſionẽ. o ¶ Accipe ſibi regnũ. Sup ordines angeloꝝ. p ¶ Et reuerti. ſ. in fine mũdi ad iudiciũ. tũc enĩ manifeſtabitur oĩb⁹ regnũ ſuũ. q ¶ Vocatis aũt decẽ ⁊c. i. fidelibus vniuerſis

Margin: Act. x.; † Mat. 25. b; Mar. 13. d; D

Nico.de lyra

a ¶ Suſpiciẽs ieſus. i. approbãs deuotionẽ illius. b ¶ Quia hodie ⁊c. In domo materiali ꝓpter refectionẽ ſui ⁊ ſuoꝝ diſcipuloꝝ. ⁊ ad oſtẽdẽdũ benignitatẽ peccõri reuertẽti: ⁊ in domo ſpũali ꝯſcientie p grẽ infuſionẽ. c ¶ Et cũ viderẽt oẽs. i. phariſei ⁊ alij malignãtes. d ¶ Murmurabãt. Et

* phariſeoſ aũt murmurãtes ſignificãt maledici bonoꝝ opa deprauantes. m ¶ Hõ qdã nobilis. Hic eſt chriſt⁹ ſcḋm deitatẽ dei patris. ⁊ ſcḋm hũanitatẽ dauid regis fili⁹. n ¶ Abijt in regionẽ lõginquã. Aſcẽdẽs in celũ empyreũ. o ¶ Accipe ſi. regnũ. Sup ordines ãgeloꝝ. p ¶ Et reuerti. Ad generale iudiciũ ⁊ etiã ad particulare qđ eſt in cuiuſlibet hoĩs morte. q ¶ Vocatis autẽ decẽ ſer. ⁊c. Id eſt chriſtianis.

Margin: Moraliter

 * Dedit illis de

ſeruis ſuis dedit eis decē mnas. a
a Et ait ad illos: Negociamini dū b
¶ .i.iudei ex qb⁹ xp̄s ſm carnē nō ſolū p̄ſen te vſq; ad mortē crucis oderāt: ſed ⁊ poſt re ſurrectionē eius miſerūt p̄ſecutionē ap̄lis ⁊ p̄dicationē regni celeſtis ſp̄reuerūt.
venio. Ciues aūt eius oderāt eū: c
⁊ miſerūt legationē poſt illum di d
centes: Nolum⁹ hūc regnare ſup
¶ hoc erit qñ ille q̄ hūilis apparuit in maniſeſtiſſima claritate iudicaturus adueniet.
b nos. Et factū ē vt rediret accepto e
regno: ⁊ iuſſit vocari ſeruos qb⁹ f
a ¶ .i.ſciri faceret: tunc enī oīm opa ⁊ cogitationes oībus palam oſtenderent.
dedit pecuniam: vt ſciret quantū
¶ vt ſimꝰ de iudicātib⁹ ⁊ negociatis iudicet
c q̄ſq; negociat⁹ eēt. Uenit aūt p̄m⁹ g
dicēs: Dñe: mna tua decē mnas
acquiſiuit. Et ait illi: Euge ſerue
¶ non tua q̄rens.
d bone: q꞉ in modico fuiſti fidelis: h
e eris p̄tātē hñs ſupra decē ciuitai
f tes. Et alter venit dicens: Dñe:
g mna tua fecit q̄nq; mnas. Et hu
a ¶ .i.ex cap alap q̄s imbuiſti: fide ⁊ ꝯuerſatiōe magnus ſublimiſq; eſto: vt nō tm̄ de tuis ſed etiā de auditoꝝ p̄fectibus honoreris.
ic ait: Et tu eſto ſup q̄nq; ciuita
a ¶ tri⁹ ſu⁹ ſūt illi q̄ p⁹ collectos iudeos ⁊ gētes negligēt vtūt̄ cōmiſſo p̄dicatōis officio
tes. Et tertı⁹ venit dicēs: Dñe: ec k
h ce mna tua: quā habui repoſitā i
a ¶ q̄ ardua eſt via que ducit ad vitā: ⁊ q꞉ quāto gradus altior: tanto caſus grauior.
ſudario. Timui enim te q꞉ hō au m n
ſterus es: tollis qđ nō poſuiſti: et o
i metis qđ nō ſeminaſti. Dixit ei:
a ¶ q꞉ piger ad exercendū officiū: ſuperbus ad accuſandū domini iudiciū.
De ore tuo te iudico ſerue neq̄.
k Sciebas q᷑ ego hō auſter⁹ ſū: tol
lens qđ nō poſui: et metēs qđ nō
l ſeminaui. Et q̄re nō dediſti pecu
m niā meā ad mēſā: ⁊ ego veniēs cū
¶ merita diſcutiens.
vſuris vtiq; exegiſſem illud? Et
n aſtantibus dixit: Auferte ab illo
mnā: ⁊ date illi q̄ decē mnas ha

G E ſum: vt ſpūaliter intelligāt legis dicta. Mna .x. dragmas appendit ⁊ oīs ſcripture ſermo: q꞉ vite celeſtis p̄fectionē ſuggerit q̄ſi cētenarij numeri pondere fulget. a ¶ Negociamini. verba legis myſtica interp̄tatione diſcuſſa pp̄lis: offerte: ⁊ ab eis ꝓfeſſionē fidei morūq; ꝓbitatē recipite. b ¶ Et factū eſt rc. q̄tidie xp̄us accepto regno a patre redit: q꞉ pegrinātes in terra ecclſie ſemp ſtatū cōſpicit: huic ſeruo pecuniā negociaturo cōmodat: in altero modū ꝯſummati opis examinat: hunc prudenter laborantē ampliori gr̄a donat illū luxurioſa ſectantē: etiā qđ dederat priuat. In iudicio ꝯo multi q̄ ad docendū idonei videbanṯ: ob negligētiā ſuā int̄ indoctos reputabunṯ. Qui dā ſimplicioris obſeruatiōis deuotionē inter ap̄licos ſumma p̄mia pcipiēt.
Mat.10.b Qui eni recipit ꝓphetā in noīe ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. c ¶ Uenit autē rc. Prim⁹ ſeruus ordo doctoꝝ in circūciſione miſſus: qui vnam mnam negociatur⁹ accepit: q꞉ vnum deū: vnam fidē: vnū baptiſma miſſus eſt predicare: ſed decem acquirit dum populum ſub lege conſtitutū: docendo ſibimet aſſociat. d ¶ In modico fuiſti fidelis rc. Modicū ē quicquid in p̄ſenti percipimus donorū ad
1.Cor.13.c
Mat.25.b. cōparationē futuroꝝ: Ex parte eni cognoſcimus: ⁊ ex parte prophetamus. e ¶ Decē ciui. Decē ciuitates ſunt aīe: per legis ꝟba ad grām euāgelij puenientes: qbus tūc glorificādus p̄ponitur
2.Tes.2.d qui eius pecuniā verbi digne deo cōmendauerit. vñ ap̄ls: Que eſt ſpes nr̄a: aut gaudiū aut corona glie? Nōne vos añ dñm ieſum. f ¶ Et alter ve. Bonus ordo vocaturus gētes: et iudeos miſſurus interfici q̄ noluerunt ſup ſe xp̄m regnare. hanc p̄miſit cōparationē: ne diceret: nihil dederat pp̄lo iudeoꝝ vñ melior poſſit fieri: vt q̄d exigeret ab eo qui nihil recepit. Ex vna mna q̄nq; facit q̄ moralis habet ꝓpter quīq; ſenſus. g ¶ Quinq; mnas. Qui ad preputium miſſus eſt cui dñs mnam vnā eandēq; fidē q̄ circūciſioni credita eſt ad p̄dicādū cōmiſit: q̄ q̄nq; mnas facit: q꞉ gentes q̄nq; ſenſib⁹ corporis mācipatas ad gratiā fidei euangelice cōuertit. h ¶ In ſudario. In ſudario pecuniā reponit: q̄ ad p̄dicandū idoneus officiū p̄dicandi vel ſuſcipere rēnuit: vl̄ ſuſceptū nō bene gerit: ſꝫ pcepta dona ſub ocio tepōris abſcōdit ſecū dicēs: Sufficit mihi vt de me rationē reddā cur alijs p̄dicem: vel de
Nota alijs cogar reddere rōnē: cū etiā apud
Rom.1.c deū illi ſunt inexcuſabiles qb⁹ lex data nō eſt: neq; audito euāgelio dormierūt: q꞉ per creaturā poterant creatorē
aletillā cognoſcere. i ¶ Metis qđ. Metit enī deus vbi nō ſeminauit. i. etiā eos impietatis reos tenet: qbus legis verbū vel euāgelij nō miniſtrauit. Timēs ergo periculū iudicij: requieſcā ab ad
Myſtice miniſtratiōe ꝟbi. ¶ Myſtice. Mat. Metis vbi nō ſe. p̄cidis falce iudicij eos qbus legē nō cōmiſiſti: ⁊ cōgregas vbi nō ſparſiſti. congregas in regno tuo bonos: etiā de gētibus ⁊ de eoꝝ cōparatiōe q̄ naturalē legē ſer
Myſtice uant: dānas eos qui negligūt etiā ſcriptā. ¶ Myſtice. Per duos ſeruos fideles vtriuſq; pp̄li doctores. Per ſeruū neq̄ malos catholicos. Per decē ⁊ q̄nq; mnas: credētes populi. Per inimicos: qui verbū dei vel nunq̄ audire vel male interp̄tando corrūpere malūt. Per meſſionē ruris nō ſeminati q̄s verbū dei nec audire cōtigit. Hic q̄nq; ꝑſonis genus hoīm in die iudicij diſcutiendū ſignaṯ. k ¶ Sciebas. Qđ putauerat ꝓ excuſatione dixiſſe vertiṯ in culpā. Si me ita durū et crudelē noueras: q̄re iſta cogitatio nō incuſſit tibi timorē vt ſcires me meā diligētius q̄ſiturū. l ¶ Pecuniā. i. euangelicā p̄dicationē: paratiſq; fideliū cordib⁹ nō intimaſti. Meā nō tuā. Uñ ap̄ls. Si q̄s loquiṯ q̄ſi ſermones dei. m ¶ Cū vſu
1.Pe.4.c ris. Qui verbi pecuniā a doctore enit credēdo: neceſſe eſt vt cū vſuris ſoluat operā do. Ul̄ de accepto verbi fenore vſuras ſoluit: qui ex eo qđ audit: etiā alia ſtudet intelligere. n ¶ Auferte. Collatā gratiā amittit qui p̄dicādo alijs cōmunicare neglexit. augeṯ vero illi qui in ea laborauit. Sicut regiū criſma qđ ſuperbiēdo ſaul amiſit: dauid obediendo promeruit. Spiritus enī 1.Re.16.c
domini qui a ſaul receſſit: direct⁹ eſt Ro.11.d
a die illa et deinceps in dauid.

Ni.de lyra

G Et abūda. a vniuerſis: quoꝝ vniuerſitas numero denario deſignaṯ: q꞉ eſt p̄m⁹ limes numeroꝝ: vñ ⁊ numeri ſ q̄ntes ſunt replicationes ipſius ⁊ partium eius. viginti enī ſunt bis decē: et triginta ter decem: ⁊ ſic conſequenter. a ¶ Dedit eis decē mnas. i. vniuerſitatē bonorū ſuorū: diuerſimode tamē: q꞉ dedit vnicuiq; plus vel minus ſm̄ propriā virtutē. b ¶ Negociamini dum venio. quia tempus meriti currit vſq; ad diem iudicij: in quo tēpore de⁹ dat dona ſua ad hoc q᷑ multiplicenṯ per fructus bonorū operum. c ¶ Ciues aūt eius oderant illū. Ciues iſti ſunt iudei qui p maiori parte in odium chriſti ſunt firmati. d ¶ Et miſerūt legationē poſt illū rc. q꞉ poſt aſcēſionē chriſti ad celos iudei conati ſunt deſtruere fidem catholicā in qua incipit regnū chriſti: quod complebiṯ ⁊ manifeſtabitur in fine mundi. e ¶ Et factū eſt vt redi. ſcꝫ ad generale iudiciū. b
f ¶ Iuſſit vocari ſer. qbus dedit pecuniā: q꞉ oportebit oēs cōparere añ iudicē ad reddēdū de oībus receptis ab eo rationē. g ¶ Uenit aūt pri. q꞉ tunc electi de ſuis meritis ſecuri pati erūt aſtare iudici. h ¶ In modico fuiſti fi. q꞉ bona etiā ſpūalia que habenṯ in vita p̄ſenti. modica ſunt reſpectu bonoꝝ celeſtium q̄ expectanṯ in vita futura. i ¶ Eris poteſtatē ha. ſu. de. ciui. i. gaudebis de felicitate oīm qui p tuā doctrinā vel exemplū vite tue cōuerſi ſunt ad bonū. k ¶ Et tertius ve. q꞉ ſꝫ malí reformidēt venire ad ꝯſpectū iudicis: tñ oportebit eos ibidē repſentari. l ¶ Ecce mna tua quā ha. re. in ſuda. Sudariū aūt eſt pann⁹ in
Sudariū quo inuoluunṯ corpora mortuorū. et iō mna in ſudario repoſita ſignat donū dei a bonis opibus ocioſū tanq̄ mortuū. m ¶ Timui eni. iſte timor nō eſt niſi puſillanimitas bñ agendi. n ¶ Quia hō au. es. licꝫ enī modo tp̄s ſit miſcōie: in iudicio tñ erit tp̄s rigoris iuſticie. o ¶ Tollis qđ nō po. ⁊ metis qđ non ſe. q꞉ a p̄latis eccl̄ie nō ſolū reqrunṯ bona in pſona ꝓpria: ſed in ſubditis eoꝝ quos tenenṯ inducere ad bonū. ⁊ ſnia huı⁹ pꝫ plenius ex dictis Matth.

Moraliter ✳ a ¶ Dedit eis de. mnas. per q̄s intelligiṯ vniuerſitas donoꝝ dei ꝓpter p̄fectionē denarij. c ¶ Ciues autē ode. eū. i. mali xp̄iani q̄ dicunṯ ciues abſolute: eo q᷑ ſunt in numero maiori. Mat. xx. c. Multi ſūt vocati pau. ꝟo ele. d ¶ Et miſerūt rc. regna. ſup nos rc. hec aūt legatio eſt malorū operū multiplicatio p quā dicūt facto mali xp̄iani nolle ſe xp̄o ſubijci. e ¶ E factū eſt vt re. p̄ticulariter in cuiuſlibet hoīs morte. vel generaliter mūdi fine: ⁊ operātes bene de donis ſuis remunerat: ſed torpentes a bonis opibus dānat vario
✳ tamē modo

A

Myſtice a ¶ Et abundauit. Myſtice cũ oĩs iſrł ſaluus erit: tũc plenitudo ſpũalis grẽ quã mõ torpẽter exercemus: doctorib⁹ illius tpis abundãter ↄferet. b ¶ Et his dictis. Finita parabola vadit hieroſolymã: vt oñderet de eiuſdẽ marie ciuitatis excĩdio parabolã huiuſ pmiſſam: q̃ nõ lõge poſt ⁊ ipſa occiſura: ob odiũ regni ei⁹ hoſtili clade ſit peritura. c ¶ Ad bethpha. Bethphage vicul⁹ ſacerdotũ in mõte oliueti: et interptaᷓ dom⁹ bucce. Bethania villa vel ciuitas in latere eiuſdẽ mõtis: ⁊ dr̃ dom⁹ obediẽtie. Vas dñs hieroſolymã ventur⁹ pſentia ſua ſublimauit: qꝛ multos añ paſſionẽ ſuã docẽdo pie cõfeſſiõis donis ⁊ obediẽtie ſpũalis impleuit. q̃ bñ in mõte oliueti ſunt poſite .i. in ipſo dño q̃ nos vnctione ſpũalium chriſmatũ: ⁊ ↄſciẽtie pietatiſq; luce refouet: ⁊ qꝛ nõ vult abſcõdi ciuitatẽ ſup ſe poſitã: mittit diſcipulos i caſtellũ qđ eſt ↄ eos: vt p eos tot⁹ cõtrapoſiti orbis munitiões penetret. d ¶ Introeun. inue. Introeũtes in mũdu pdicatores inueniũt pplm nationũ pfidie vinculis irretitũ: liberũ ⁊ laſciuũ: cui nemo vnq̃ ho. ſe. i. null⁹ rõnalis doctor frenũ correctiõis poſuit: q̃ vel linguã a malo phiberet: vł in artã viã vite ire cogeret. Nemo indumẽta ſalutis qb⁹ caleſieret vtilia ſuadẽdo ↄtulit. Nemo ſedit: qꝛ nullus ſtulticiã ei⁹ deprimendo correxit. e ¶ Pullũ aſi. Tres euangeliſte q̃ grece ſcripſerũt pullum tm̃ cõmemorãt. Matthe⁹ q̃ hebraice ſcripſit: etiã aſinã ſolutã ⁊ adductã refert: vt hebree q̃z gẽtis ſi penituerit nõ deſperãdã mõſtret eẽ ſalutẽ. f ¶ Alligatũ. Alligat⁹ vinculis pfidie in q̃ addictus vel aitrici⁹ dño errore famulabaᷓ: ſed domiarũ ſibi vẽdicare nõ poterat quẽ alim fecerat: nõ natura ſed culpa. ⁊ iõ cũ dñs dr̃ vn⁹ agnoſciᷓ. Nã ⁊ ſi multi dii ⁊ dñi: generalr tñ vnus de⁹ et vn⁹ dñs. Marcus ait: Añ ianuã ligatũ qꝛ extra xp̃m q̃cũq; eſt foris eſt in via: q̃ i xp̃o eſt foris nõ eſt. In biuio q̃ ligatus ſtabat q̃ nõ vnã fidei viteq; viã tenebat ſed plurib⁹ errorib⁹ deſeruiebat: de q̃bus apte ſbdiᷓ: g ¶ Soluẽtib⁹ aũt il. pul. Nõ deſpiciãs hũc aſellũ: qꝛ ſicut in veſtitu ouiũ ſũt lupi rapaces: ita ſub exuuiuſ corpis qđ nob eſt cõe cũ beluis: mẽs deo plena vegetaᷓ. h ¶ Dixerũt dñi ei⁹. Multos hẽbat dños qui nõ vni ſupſtitioni dedit⁹: ſed p libitu imũdoꝝ ſpirituũ raptabaᷓ ad varios errores. i ¶ Quid ſolui. Qui ſoluẽdo pullo ↄtradixerãt: audito noĩe q̃ɇſcũt: qꝛ mgr̃i erroꝝ q̃ doctorib⁹ ad ſalutẽ gentiũ veniẽtib⁹ obſiſtũt: ſuas tenebras defendũt: donec miraculis atteſtãtib⁹ veri poſſeſſoris ptus emineat. Sꝫ poſtq̃ dñice fidei ptãs apparet: cedentib⁹ adũſarioꝝ q̃relis: cetus q̃ deũ corde portet adducitᷓ. k ¶ Veſtimẽta ſua. Veſtimẽta apłoꝝ doctrĩa ptutũ vel diſcretio ſcripturaꝝ: ⁊ grã ſpũalis: qb⁹ illi corda hoim prius nuda ⁊ frigida cõtegũt: vt mereanᷓ hr̃e ſeſſorem xp̃m. l ¶ Impoſue. ic. Dũ ppłs gẽtiũ portat xp̃m: diſcipuli i via veſtimẽta ſternunt: qꝛ corpis ſui exuẽtes amictũ: ſimplicib⁹ ſanguie ſuo viã parãt: vt in offenſo greſſu mẽtiſ: hieroſolymã quo xp̃s ducit tendãt. i. ad verã pacis viſionẽ. m ¶ Subſternebãt ve. Iuxta alios euãgeliſtas nõ diſcipuli ſꝫ turba ſubſternebãt q̃ martyrũ exẽpla ſequẽs carnẽ p abſtinẽtiã edomat: vt dño iter ad mẽtẽ paret ⁊ ſeq̃ntib⁹ bona pbeat exẽpla. n ¶ Ad deſcẽ. mõ. Deſcẽdẽte dño de mõte oliueti

bet. Et dixerũt ei: Dñe: habꝫ decẽ mnas † Dico aũt vob: qꝛ oĩ ha
¶ vtenti eo qđ habet.
a bẽti dabiᷓ ⁊ abũdabit: ab eo autẽ
¶ qui nõ vtitur.
qui nõ habet: et qđ habet auferetᷓ
¶ .i. iudeos. ⁊ oẽs nolẽtes ↄuerti ad xp̃m.
ab eo. Verũtñ inimicos meos il a
los q̃ noluerũt me regnare ſup ſe
adducite huc / ⁊ iterficite añ me. b
b Et his dictis pcedebat aſcẽdẽs c
hieroſolymã. Et factũ eſt cũ ap
c propinq̃ſſet ad bethphage et be
a ¶ venit ad mõtẽ oliueti: vt nouellas oliuas in ſublimi virtute plantaret.
thaniã ad montẽ q̃ vocaᷓ oliueti:
a ¶ xpter ſcientiã veritatis ⁊ mũdiciã opis vel gemine dilectiõis ſacramentũ toto orbe pdicandũ: vel xpter duos ordines pdicatorũ: vnũ in circũciſione: alterũ in gentib⁹.
miſit duos diſciplos ſuos dicẽſ:
† Ite i caſtellũ qđ ↄtra voſ eſt. In
d qđ introeũtes inuenietᷓ pullũ aſi
e a ¶ alient alligãt vt poſſideãt: xp̃s ſoluit vt
f nẽ alligatũ: cui nemo vnq̃ hoim
teneat. a ¶ quecũq; ſolueritis in terra erũt ſoluta ⁊ in celo.
ſedit: Soluite illũ ⁊ adducite. Et
ſi q̃s vos interrogauerit: q̃re ſolui
tis: ſic dicetᷓ ei: Quia dñs opam
ei⁹ deſiderat. Abierũt autẽ q̃ miſ
ſi erãt: ⁊ inuenerũt ſicut dixit illis
g ſtantẽ pullũ. Soluẽtib⁹ autẽ illis
h pullũ: dixerũt dñi eius ad illos:
i Quid ſoluitis pullũ? At illi dixerũt: Quia dñs eũ neceſſariũ habet. Et duxerũt illũ ad ieſuꝫ. Et ia
k ctãtes veſtimẽta ſua ſupra † pullũ
l impoſuerũt ieſũ. † Eunte aũt illo/ d
m ſubſternabãt veſtimẽta ſua i via.
n Et cũ appropinq̃ret iã ad deſcen †
ſuꝫ mõtis oliueti: cẽperũt oẽs tur
o be deſcẽdẽtiũ gaudẽtes laudare
p deũ voce magna ſup oib⁹ quos vi e
a ¶ ab oĩ pctõ ſingulariᷓ imunis ⁊ imunes
q derãt virtutib⁹/ dicẽtes: Bñdi
faciẽs. a ¶ ego veni in noĩe patris mei.
ctus qui venit rex in nomine dñi:
r pax in cẽlo: et gloria in excelſis.
Et quidã phariſeorũ de turba di f
a ¶ turbas laudantes vel apoſtolos ad laudandum inſtituentes.
s xerunt ad illũ: Magiſter increpa g

te oliueti. i. hũiliante ſe ad infirmitatẽ nr̃e carnis illo q̃ erat in forma dei: cũ eo deſcẽdũt turbe. i. hũiliant ſub manu ei⁹ q̃ miſericordia indigẽt vt ab eo exaltenᷓ. o ¶ Gaudẽtes laude. Frequẽter igreſſus eſt ciuitatẽ hierłm: ſꝫ nõ cũ his laudibus nõ rex vocaᷓ qđ ſp fugerat: niſi mõ cũ aſcẽdit paſſurus. Qđ iõ factũ eſt vt ampli⁹ eoꝝ adũſum ſe excitaret inuidiã: qꝛ iã tps paſſiõis inſtabat. p ¶ Sup oib⁹. Maxime de reſurrectõe laꝫari q̃ nup facta erat. Nã ⁊ xpterea obuiã venit ei turba: qꝛ h̃ ſignũ factũ audierãt ab eo. Laudãt etiã de ſignis ⁊ doctrina q̃ fecit cũ aſcẽdit ad diẽ ſcenophegie: qđ iohannes narrat. q ¶ Bñdict⁹. Turba poſt modicũ crucifixura regẽ appellat expectatũ ſm carnẽ dauid filiũ veniſſe declarat: vt aduerſuꝫ ſe teſtimoniũ extorq̃aᷓ inuitis. r ¶ Pax in ce. Sicut naſcẽte dño hoim ⁊ ãgeloꝝ agmina celeſtia dei laudabãt: Glia in excelſis deo. Et i terra pax ho. ſic eidẽ mox triumphaturo hoĩes ↄcinnũt. Pax i celo ⁊ glia in excelſis. s ¶ Magiſter incre. Mira inuidẽtiũ demẽtia quẽ ipa docẽtẽ nouerãt cũ mgr̃m appellari audiũt: diſcipulos ei⁹ q̃ſi meli⁹ edocet: redarguẽdos eſtimant: q̃s ille iſtituerat quẽ deũ appet eſſe p miracula.

Joh.12.b
Mat.13.b
et.21.c.
Mar.4.c.
et.6.8.c
Joh.7.a

Luc.2.b

Ni. de ly.

Lapides

etis Mat. xxv. vſq; ibi: a ¶ Verũtamẽ ini. meos. i. iudeos q̃ poſt aſcẽſionẽ xp̃i conati ſũt fidẽ catholicã deſtruere: vt. ſ. dictũ eſt. b ¶ Adducite huc ⁊ inter. qꝛ q̃dragesimoſecũdo anno poſt paſſionẽ xp̃i ciuitas hieruſalẽ fuit deſtructa: ⁊ ppłs iudeorũ occiſus p Titũ ⁊ Veſpaſianũ. In fine etiã mundi oẽs reprobi generaliter q̃ ſũt inimici xp̃i ſnĩa mortis eterne ſunt interficiẽdi. c ¶ Et his di. Hic ↄñr oñdit facto qđ declauerat v̓bo. In parabola aũt imediate pcedenti duo declarauerat. vnũ ptinens ad ſuã paſſionẽ: aliud ad ciuitatis hieroſolymitane deſtructionẽ. igiᷓ pmo facto oñdit primũ. ſcđo ſcđm / ibi: Et cũ appropinq̃uit vidẽs ciuitatẽ fleuit. Prima diuidiᷓ in tres: qꝛ pmo deſcribiᷓ xp̃i humiliatio. ſcđo ppłi deuotio / ibi: Eunte aũt illo. Tertio phariſeorũ malignatio / ibi: Et q̃dã phariſeoꝝ. Circa pmũ dr̃ ſic: Et his dictis pcede. aſcen. hiero. vbi erat paſſurus: ſm q̃ pdixerat facto: oñdẽs q̃ erat paratiſſim⁹ ſe humiliare ⁊ obedire vſq; ad mortẽ cõtẽptibiliſſimã ⁊ acerbiſſimã. ⁊ iõ hũiliter voluit illuc venire ſedẽs ſup pullõ aſine: ſicut fuerat pdictũ Zach. ix. Cetera patẽt ex dictꝭ Mat. xxi. d ¶ Eunte aũt il. Hic poniᷓ ppłi deuotio. et patꝫ ſnĩa ex dict. Mat. xxi. excepto qđ ſubdiᷓ: e ¶ Sup oibus ꝛc. ex ſuſcitatiõe eñi laꝫari quã plures viderant fuerũt moti ad iſtam deuotionẽ: vt hr̃ Joh. xii. ⁊ etiã ex aliis xp̃i miraculis. f ¶ Et q̃dã pha. Hic ↄñr deſcribiᷓ phariſeoꝝ malignatio. ex inuidia eñi quã ↄ xp̃m ↄceperãt deuotõeꝫ ppłi ad xp̃m videre nõ poterãt. ideo dixerũt: g ¶ Magiſter icre. ꝛc. q. d. talẽ falſum applauſum non debes ſuſtinere. Quibus ipſe

D

alos fuerãt

Diuiſio

Alos illã
Mat.21.a
Mar.11.a.
Joh.12.b

Moraliter

* tñ mõ ſm q̃ntitatẽ meriti vł deliciĩ. Verũtñ ꝛc. Seqᷓ: b ¶ Adducite ꝛc. pmo morte tp̃ali ⁊ poſtea eternali. c ¶ Et his dic. ꝛc. exponaᷓ vt. ſ. Mat. xxi. ⁊ Mar. xi. † ¶ Et cuꝫ appropin. ꝛc. Scđm ſenſum allegoricũ ciuitas hec eſt eccleſia que tpe antichriſti ſic angu

* ſtiabiᷓ ⁊ ↄſter.

a ¶ Lapides clamabunt. Crucifixo dño: aplis pre timore tacentibus: petre q̄ ſciſſe ſunt: apertis monumētis: deum et mūdi dñm aperte clamabāt.
Myſtice ¶ Myſtice. Si cecitas ptigerit in iſrl' vt a laude dei pticeat: ppls gentiū mollito corde lapideo creatorē ſuū credet ꝛ annūciabit. b ¶ Et vt appropinquit ꝛc. Quod dñs ſm hiſtoriam ſemel fecit: hoc q̄tidie p electos ſuos i eccłia agit: plangit reprobos q̄ neſciūt cur plāgātur ſed exultāt in reb' peſſimis: q̄ ſi dānationē ſuā p̄uiderēt: ſeipſos cū electorū lachrymis plangerēt: q̄ in pueꝛſitate ſua diē ſuū hic habēt in q̄ ꝛ pacē habēt ex abūdātia tpaliū: ꝛ ſupplicia nūc abſcōdunt ab oculis eoꝝ q̄ refugiūt futura p̄uidere: q̄ tēporalē leticiā perturbēt. Sed veniēt dies qn̄ aīas exeūtes a corpib' demones inimici circūdabūt vallo: trahētes eas ſocietatē ſue dānatōis: ꝛ vndiq; circūdabūt ꝛ coanguſtabūt qn̄ n̄ ſolū opis ſꝫ etiā locutōis ꝛ cogitatōis iniq̄tates an̄ ocl'os eoꝝ replicabūt ꝛ ad terrā pſternēt: cū caro in puluerē rediget. Filij etiā cadēt cū in illa die pibūt oēs cogitatiōes eoꝝ. q̄ cogitatōes etiā p lapides ſignāt / cū ſbdit: Et nō relin. l. ſ. la. Peruerſus eniꝫ cū puerſe cogitatiōi puerſiorē adijcit q̄ſi lapidē ſupſtruit: ſed cū aīa ad vltionē rapit: talis cogitationū conſtructio diſſipat. ꝛ hoc ideo: q2 nō cognouerit t. v. t. Peruerſam eni aīam de' viſitat: aliqn̄ p̄cepto / aliqn̄ flagello / aliqn̄ miraculo. Sed q2 ſupbiēs cōtēnit nec de malis ſuis erubeſcit: in extremo inimicis tradet cuꝫ qb' in eterno iudicio dānatiōis ſacietate colligat. c ¶ Ad pacē ꝛc. Dū carnē das voluptatibus mala ventura nō pſpiciēs: habes bona p̄ſentia q̄ ad pacē poſſunt eſſe tpalē: ꝛ cur hoc: ſubdit. ſ. q2 nō p̄uidet mala q̄ ei euentura ſunt. Si eni p̄uideret in p̄ſentibus pſperis leta nō fuiſſet.

16. q. 7. c. Et hoc dixim' & cū audiſſet

mat. 24. a
Mar. 13. a

Eſa. 56. c
Hiere. 7. c
Mat. 21. b
Mar. 11. c

d ¶ Et nō relinq̄nt. Cū hierlm mō ſit cōſtructa extra portā vbi dñs crucifixus erat: apparet illā hierlm ex toto fuiſſe deſtructā: cui vn̄ euerſio ptigerit ſbdit: Eo q nō cogno. tē. vi. tue. i. aduētum filij dei in carne. e ¶ Et ingreſſus. Poſt enūerata mala: ingreſſus tēplū eiecit vendētes ꝛ emētes: p hoc innuēs q ruina ppli maxime ex ſacerdotū culpa fuit: dū eni vendētes et emētes pcutit: oſtēdit vn̄ radix pditionis pceſſit.
Moraliter ¶ Moralr. Sicut in ciuitate eſt tēplū: ſic in plebe fideli vita religioſoꝝ. Sed multi dum p religionis habitu ſacroꝝ ordinū locū percipiūt: religionis officiū in mercimoniū terrene negociationis cōuertūt. In tēplo vendit qui hoc qd̄ quibuſdā iure cōpetit ad premiū largit. Iuſticiam vendit: qui hāc p premij acceptiōe ſeruat. Emit in tēplo: q2 dū hoc quod pximo iure debꝫ negat: dato patronis p̄mio emit pctm̄. Quibus dicit: Feciſtis do. m. ſ. l. q2 dū puerſi locum tenēt religionis ibi p maliciā occidūt: vbi p oratōeꝫ viuificare debuerunt. Sed q2 cōtra puerſa p ſacras paginas nos indeſinēter inſtruit. recte ſubdit: Et e. do. q̄ in tc. Dom' dei eſt cōſciētia fideliū: quā facit ſpeluncā latronū qui relicta ſimplicitate ſanctitatis illud meditat agere vnde vnū pximū innocentē poſſit ledere. Sed ecōtra dñs mētes fideliū ad cauenda mala erudit.
f ¶ Querebāt illū pdere. Ideo nō poterāt illū perdere: q2 timebant tumultū ppli. vel ideo volebant perdere: q2 neglecto ſuo magiſterio totū populum videbant ad eius doctrinaꝫ confluere.

diſcipulos tuos. Quib' ipſe ait: a
a Dico vobis: q2 ſi hi tacuerint la b
b pides clamabūt. Et vt appropi c
quit / vidēs ciuitatē fleuit ſup illā d e
a ¶ ruinā que iminet. ¶ ſubaudis fleuiſſes que modo exultas.
dicēs: Quia ſi cognouiſſes ꝛ tu. f g
c Et q̄dē i hac die tua q̄ ad pacē ti h i
a ¶ nūc pauidēter ſupuētura miſerie: nūc tpe
bi: nūc āt abſcōdita ſūt ab ocu
leticie. ¶ ecce pena quā iminētē ignorāt.
lis tuis. Quia veniēt dies in te ꝛ k
¶ romani principes.
circūdabūt te inimici tui vallo: ꝛ l
circūdabunt te / et coanguſtabūt m
te vndiq;: ꝛ ad trā pſternēt te / ꝛ fi
d lios tuos q̄ i te ſūt: Et nō relinq̄nt
i te lapidē ſup lapidē: eo q nō co n
e gnoueris tps viſitatiōis tue. Et o
ingreſſus i tēplū cepit eijcere vē
dētes ꝛ emētes / dicēs ill': Scptū
eſt: Quia dom' mea dom' orōnis
¶ q̄ ad hoc in tēplo reſidetis: vel vt nō dantes munera corporaliter pſequamini: vel dātes ſpūaliter necetis.
eſt: vos aūt feciſtis illā ſpeluncā la
a ¶ q2 dñs nec indignis verba pdicationis ſubtrahit: poſt vigorē diſcipline inuectus pſeuerat in gratia docendi.
tronū. Et erāt docēs q̄tidie in tē
plo. Princeps aūt ſacerdotū et p q
a ¶ q2 q̄tidie docebat in tēplo et eijciebat la
f ſcribe ꝛ principes plebis q̄rēbāt r s
trones recipiebat laudem turbarum.
illū pdere: ꝛ nō inueniebāt qd̄ fa t
cerēt illi. Omnis ppls ſuſpenſus v
erat audiens illū.

Nico. de lyra

a ¶ Quibus ipſe ait. Rationabiliter ſe excuſando ꝛ pphetando de futuro. b ¶ Dico vobis: q2 ſi tacuerint lapides ꝛc. Et hoc fuit impletū in ſua paſſione qn̄ diſcipulis p̄ timore iudeoꝝ tacētibus laudē chriſti: lapides ſciſſi ſunt: vt habet Matth. xxvij. f. Quaſi phibētes teſtimoniū ſanctitatis ipſius chriſti morientis: ppter quod cēturio ꝛ alij gentiles qui erāt cū eo viſis tot ſignis ſanctitatē chriſti pfeſſi ſunt dicētes: Uere filius dei erat iſte: vt habet ibidē. c ¶ Et vt appropinquauit. Hic cōſequēter oſtendit facto futuram ciuitatis hieroſolymitane deſtructionē: in hoc q fleuit ex cōpaſſione ppter mala ſup ciuitatē ꝛ populum futura: et q2 ſemp in deo cū miſcōia currit iuſticia. ideo in chriſto primo oſtendit dulcor cōpaſſionis. ſecūdo rigor vltionis. tertio in pncipib' iudeoꝝ malū obſtinationis. ſcda, ibi: Et ingreſſus. tertia, ibi: Principes aūt. Circa primū dicit: d ¶ Uidēs ciuitatem. ſ. hierlm in qua diu viguerat cultus diuinus. e ¶ Fleuit ſup illā. Tum ppter mala culpe que ibi multiplicata fuerant. Tū ppter mala pene que futura iminebant dicēs: f ¶ Quia ſi cognouiſſes. Supple mala dicta.
g ¶ Et tu. Supple fleres. h ¶ Et quidē in hac die tua. i. modico tempore in quo facies voluntatē tuam.
i ¶ Que ad pacē tibi. i. modico tēpore duraturam. ꝛ ideo nūc gaudes q2 mala iminētia nō vides. ideo ſubdit: Nunc autem abſcōdita ſunt ꝛc.
k ¶ Et circūda. te inimici tui. ſ. romani. l ¶ Uallo. i. cū exercitu valde forti. m ¶ Et coā. te vndiq;. In tātū q pre anguſtia famis inuēte ſunt multos filios pprios comediſſe: ſm q refert Ioſeph' libro de iudaico bello. Ioſephus
Et cauſa tāte deſtructionis. ſubditur: n ¶ Eo q nō cog. tps viſitatiōis tue. Predicationē chriſti recipiēdo: ſꝫ magis vſq; ad mortē ipſm pſequendo. o ¶ Et ingreſſus. Hic pſequēter in chriſto oſtēdit rigor vltionis in hoc q vendētes et emētes in tēplo inde eiecit: p hoc deſignās q eſſent eijciēdi in gehēnā. ꝛ ptꝫ ſentētia ex dictis Mat. xxi. p ¶ Principes autē. Hic cōſequēter deſcribit obſtinatio principum iudeoꝝ. ꝛ primo q̄tū ad interiorē machinationē. ſcdo q̄tū ad exteriorē inſidiatiōeꝫ. ca. ſe. Circa primū dicit: Principes aūt. Qui preerāt in ſpūalibus. q ¶ Et ſcribe. Qui intēdebāt doctrine legis ꝛ pphetarū. r ¶ Et principes plebis. Qui p̄ſidebāt in tpalib' diſponēdis. s ¶ Querebāt illū p. Excogitātes diuerſas vias ꝛ modos q̄mō poſſent illū occidere: moti ex rancore ꝛ inuidia ptra ipſm. ideo dic: t ¶ Et nō inueniebāt. Cū eēt ſctiſſim': nec etiā audebāt timore ppli. ideo ſbdit: v ¶ Omnis eni ꝛc. i. valde attēt' ad audiēdā ſctām ei' doctrinā.
Moraliter ✶ ſtabit ꝛ pſternet q pauci audebūt ſe chriſtianos pfiteri. n ¶ Eo q nō ꝛc. Xps eni eccłiam viſitat qn̄cunq; xpianos ad bonū excitat: ꝫ eccłia p maiori pte nō cognoſcit h̄ cū effectu: xpē qd̄ antixpi pſecutio ſup eā veniet ad purgatōeꝫ electoꝝ: ꝛ dānatōeꝫ reproboꝝ. Scdm̄ ſcdo ſenſuꝫ moralē iſta ciuitas eſt aīa pctoris q̄ vallat i morte. ꝛ anguſtiat a ſpiritib' malignis. ꝛ ei' filij pſternūt. i. cogitatōes ei' qb' pmittebat ſibi lōgā vitā honores diuitias ꝛ hmōi fruſtrāt. eo q nō co. ꝛc. cū dñs eā inuitaret ad emēdationē vite. o ¶ Et ingreſſus ꝛc. Exponat ſic. ſ. Mat. xxi. ꝛ Mar. xi. ¶ In ca. xix. vbi dr in poſtil. Et ſic videt dicere q nō fuit iude' natiōe ſed gētilis.

Additio. Q2 aūt zache' ſit natiōe hebre' ſatis oſtēdit p rōnes poſtil. nec Beda ptriū videt dicere ſi bn̄ itelligāt vba euāgelij qb' ſniam ſuā adaptat. Nā chriſt' dixit q ſal' facta eſſet huic domui. ſ. zacheo habitatori eo q eēt fili' abrae. Cōſtat aūt q nō fuit ſal' facta Zacheo eo q d̄ ſtirpe abrae genit' eēt: ſed q2 ei' fidē eſt imitatus. ꝛ ſic referēda ſunt vba Bede ad cauſā ſalutꝭ. ſ. zachei. nō aūt ad ei' ſtirpē tm̄. ſic ex dictis Ambro. dicētis: zache' exigu' meritꝭ ſicut ppls natiōnū ꝛc. nō videt dicere q ſit de pplo nationū: ſꝫ q ſit de figura ppli nationū: nō eſt aūt incōueniēs: vt aliqs de natiōe iudaica figuret nationē gentiliū. ſicut Luc. xv. de filio pdigo.

A B a ¶ Oībus. Ra. Nō nobiſ ſolū: ſed oībus obediētib⁹ etiā vobis ſi velitis accipe. In h ad pniam prouocat.
b ¶ Gamaliel. Diſcipulus aplo ꝝ ve putabaſ: remanēs apud iudeos ꝯſilio aploꝝ: vt peſſima deſtrueret cōſulta: et furorē eoꝝ mitigaret. ¶ Bed. Ut clemēs dicit gamaliel ꝯſocius erat aploꝝ in fide: ſed ꝯſilio eoꝝ cū iudeis manebat vt in tali turbine furorē eoꝝ poſſet ſedare. c ¶ Theodas. Bed. Ioſephus. Theodas ꝑſuaſit multis ſublatis ex vrbe facultatib⁹ ſuis ripas iordanis obſidere: ꝛ cū eſſet magus ꝓphetā ſe dicebat ꝛ diuiſo fluuio ſe ꝓbere trāſitū ꝓmittebat: cui iuſſu fadi ꝓcuratoris equitū turba ſuꝑueniēs mltis ꝑemptis aut captis ipſius caput hieroſolymā reuexit. d ¶ Iudas. De h Ioſeph⁹ dicit: q2 cogebat ꝑplm ne tributa ſoluēdo romanis libertatē amitteret: ꝓferēs ex lege ſoli deo ſeruiēdū: ꝛ eos q̄ decimas dab̄ſ tributa nō dare debere: q̄ hereſis itantū creuit: vt
mat.22.b phariſei ꝛ multa pars populi xp̄m interrogarēt: an liceret tributa dare ceſari. e ¶ Ceſis. Ra. Ecce fortitudo fidei ptz: q̄ nō verbis cohiberi poterat nec flagellis: primo ſūt ſermone ꝓhibiti mō flagellis ceſi. f ¶ Qm digni. Nō putabāt ſe laborare: ſ3 maximum mun⁹ ꝑcipere: q2 bti q̄ ꝑſecutionē patiunſ ꝓpſ me. g ¶ Omi aūt die. Se
Mat.5.a pe talia interponunſ capitula: breuiē multa colligētia: vt q̄ſi finis ꝓterito ſermoni ꝛ fundamentū ſtatuaſ ſeq̄nti.

In diebus ꝛc. mur- Ca. VI mur grecoꝝ ꝛc. Beda. Cauſa murmuris erat hebrei viduas ſuas: vtpote eruditores in miniſterio: preferebant viduis grecorum.

Ni. de ly.

B Grecorum
B ✠ a ¶ Hec cū audiſſent. ꝓncipes ſacerdotū diſſecabanſ: q2 rāſionē eoꝝ nō poterant infringere: ꝛ tñ volebant eos occidere. b ¶ Surgens aūt. Hic ponit ſcd̄a excuſatio ꝑ gamalieſ ꝓba: q̄ vt dicit Glo. erat diſciplꝰ aploꝝ occultus: tñ vt iudeoꝝ peſſima cōſilia diſſiparet. c ¶ Phariſeus. in h ꝙ credebat reſurrectionē ꝛ ſpm̄ ꝛ angelū: ſ3 nō ſequēdo maliciā phariſeoꝝ. d ¶ Legiſdoctoꝛ hono. ꝛ ſic mag̃ habebat auctoritatē loq̄ndi. e ¶ Iuſſit foras ad bꝛe. ho. fi. i. aplos vt in eoꝝ abſentia efficacioꝛ eſſet ꝑ eis eius ſnīa. f ¶ Uiri iſrae. q̄ eſtis in lege ꝛ ꝓphetis eruditi. g ¶ Attēdite vobis ꝛc. q. d. nō debetis eos ꝑcipitanē ꝯdēnare: ſ3 facta ꝓterita ꝯſiderare: q̄ꝝ duo recitat. d. h ¶ Ante hos eni dico extitit theodas. ſ. magnū ꝓphetā: q̄ vt dicit Ioſephus magicis artibus multos de hierlm decepit ꝛ multis facultatib⁹ ex hierlm ſublatis duxit eos vſq3 ad ripas iordanis dicēs ſe ꝓbere eis tranſitū ꝑ arentem alueum.
i ¶ Qui occiſus ē ꝛc. ꝑ milites ad h miſſos a fado ꝓſide ſyrie. k ¶ Poſt hūc extitit ꝛc. i. tpe q̄ ſinguli de iudea ibāt ad ciuitatē ſuā vt ſe eē ſubditos ꝓfiterenſ romanoꝝ: vt hr̄ Luc. ij.
l ¶ Et auertit ꝑplm poſt ſe. affirmās publice ꝙ illicitū erat iudeis aliquē dn̄m cognoſcere niſi ſolū deū qui eduxerat eos de ſeruitute egypti. ſ3 hoc erat falſū: q2 Hieremias q̄ ſctūs fuit inducebat

¶ non dabit. ¶ iam coram vobis.
a dedit de⁹ oībus obediētib⁹ ſibi.
¶ cordibus.
Hec aūt cū audiſſēt diſſecabāſ: a
¶ q2 verbis nō poterāt ꝓhibere.
ꝛ cogitabāt īterficere illos. Sur b
a ¶ nō ſaduceus q̄ negabāt reſurrectionē.
gēs aūt q̄dā in ꝯcilio phariſe⁹ no c
a ¶ nō imperitus q̄ non audiretur.
b mine gamaliel legiſdoctoꝛ ho- d
norabilis vir vniuerſe plebi iuſ e
¶ aplos ſecedere q̄ſi excludēdos iudicaret.
ſit foras ad breue hoīes fieri. Ui
a ¶ qui ſobrij ꝛ prudētes debetis eſſe.
b ¶ non iudicando cum furore.
xitq3 ad illos. Uiri iſraelite āttē f g
dite vobis ſuꝑ hoīb⁹ iſtis q̄d actu
ri ſitis. Ante hos eni dies extitit b
a ¶ magnū ꝓphetā vel chriſtum.
c theodas dicens ſe eſſe aliquē m
cui cōſenſit numerus viroꝝ circiter quadringentoꝝ: qui occi- i
ſus eſt: et oēs quicūq3 credebāt
ei diſſipati ſunt: et redacti ad ni-
d hilum. Poſt hunc extitit iudas k
a ¶ qū exijt edictū a ceſare auguſto vt ꝓfite
galileus in dieb⁹ ꝓfeſſiōnis: et l
rēſ vniuerſus orb. a ¶ a ꝯitate. b ¶ multū
vt nō miremur multitudinem credentium.
auertit pōpulū poſt ſe. Et ipſe pe m
a ¶ ꝯſētiētes cū faciētib⁹ par cōꝓhēdit pēa.
rijt: ꝛ oēs quotq̄t cōſēnſerūt ei diſperſi ſunt. Et nūc itaq3 dico vo n
¶ nolite interficere.
bis: diſcedite ab hominibus iſtis:
et ſinite illos. Qm̄ ſi eſt ex homi o
nibus cōſiliū hoc aut opus: diſ- p
ſoluēſ. Si vō ex deo ē: nō pote- q r
a ¶ grauius inculcat ꝯſiliū ne ſpernaſ.
ritis diſſoluere: nē forte ꝛ deo re s
a ¶ cōſentire eſt ſenſum ſenſui ꝯiungere.
pugnare videamini. Cōſēnſerūt t
¶ ex cōmuni conſenſu.
e aūt illi: ꝛ cōuocantes aplos ce- v
¶ in ſynagogis ſuis flagellabūt vos.
ſis denūciauerūt eis: ne omino
a ¶ eritis odio oīb⁹ hoīb⁹ ꝓpt nomē meū.
loquerēſ in nōmine ieſu: ꝛ dimi-
a ¶ gaudete inq̄t dn̄s i illa die et exultate:
q̄m merces veſtra multa eſt in celis.
ſerūt eos: ꝛ illi quidē ibānt gau
f dētes a ꝯſpectu ꝯcilij: q̄m digni
a ¶ non pro aliquo crimine: vbi chriſtus in
cauſa eſt ibi maledictio eſt optanda.
habiti ſūt ꝓ nōmine ieſu cōtume-
g liā pati. Omi āt die nō ceſſabāt x
¶ tēplo vicinas vl totꝰ ciuitaſ. a ¶ q̄ ꝑtinēt
in tēplo: ꝛ circa dom⁹ docentes
ad mores. a ¶ fidē de ieſu q̄ fuit xp̄s.
ꝛ euangelizantes chriſtū ieſum.

¶ prius dixerat: omni die.
In diebus aūt Ca. VI y
¶ ſedulitate ꝓdicantium.
illis creſcente numero
a ¶ xp̄ianoꝝ q̄ illo tpe diſcipuli dicebanſ.
b diſcipulorum factū eſt murmur

inducebat ſedechiā ꝛ alios de ꝑplo iudeoꝝ ad ſeruiendū regi chaldeoꝝ: Hiere. xxvij. ſilr. ij. Para. vlt. Sedechias inculpaſ de h ꝙ fregit iuramētū q̄d fecerat nabuchodonoſoꝛ de ſeruiēdo ſibi ſb tributo: q̄d ſcriptura nō feciſſet ſi iuramentū illud fuiſſet illicitū. ſilr daniel ꝛ ſocij ei⁹ q̄ fuerūt ſctī hūiliter ꝛ fideliē ſeruierūt nabuchodonoſoꝛ regi: ꝓpterea etiā ſaluatoꝛ Matth. xxij. interrogat⁹ ſi liceret iudeis reddere cēſū ceſari. rn̄dit Reddite q̄ ſūt ceſaris ceſari q̄ ſūt dei deo. m ¶ Et ipſe perijt ꝛc. adherētes ei⁹ falſe doctrine. Cōſeq̄nter applicat ad ꝓpoſitū ꝓdicta/dicēs: n ¶ Et nūc itaq3 dico vo. diſce. ꝛc. i. ab eoꝝ ꝑſecutione. o ¶ Qm ſi ē ex ho. ꝯſi. hoc. Id ē ſi doctrina eoꝝ eſt hūanitus cōficta. p ¶ Diſſoluēſ. ſicut ꝛ ꝓdictoꝝ. q ¶ Si vō ex deo ē. i. ex ordinatiōe diuina. r ¶ Nō pote. diſ. nā ei⁹ ordinationem nullus poteſt impedire.
s ¶ Ne forte ꝛ deo re. videa. q. d. cū h incurretis pctm̄ graue repugnando ordinationi diuine. t ¶ Conſenſerūt aūt. Hic ꝯñr ponit excuſatoꝝ dimiſſio cū dr̄: Cōſenſerūt. tū q2 legiſdoctoꝛ erat honorabilis: tū q2 ei⁹ ꝯſilio erat rōnabilis: ſ3 tñ ꝯſenſerūt ei de dimiſſiōe aploꝝ: nō tñ de mō dimittēdi q2 ꝯſuluerat ſimplr̄ eos dimitti ꝛ ipſi ꝓus fuerūt ceſi ꝛ ꝓhibiti ꝓdicare nomē xp̄i. iō ſequiſ: v ¶ Et ꝯuocātes ꝛc.
ꝛ illi q̄dē ibāt gau. ꝛc. ita ꝙ aduerſa nō ſolū ſuſtinebāt patiēter: ſ3 etiā gaudēter: i q̄ ꝯſiſtit excellētiſſim⁹ fortitudīs gdus. x ¶ Omi aūt die nō ceſ. ꝛc. in nullo ꝟbis aut ꝟberib⁹ territi: ſ3 magis ad ꝓdicādū xp̄m forti⁹ aiati.

†f.22.a
† I.4.c

✠ b ¶ Surgēs aūt q̄dā i cō. ꝛc. ꝑ gamalielē legis doctorē q̄ rōnabiliē loquēs mitigauit eoꝝ furorē: ſignificatur bon⁹ doctoꝛ catholicus q̄ doctrina ſana repmit irā irrōnabiliē motā: q2 labor ꝓdicatoꝝ doctoꝝ ꝛ cōfeſſoꝝ multū facit ad ſalutē animarū ꝛ alleuiationē oneris curatorum.

D Moraliter

¶ In ca. v. vbi dr̄ i poſtil. Dicunſ aūt ſaducei a ſedec q̄d eſt iuſticia in heb.

Additio.

Sicut arriani dicuntur ab arrio qui fuit prim⁹ inuētoꝛ hereſis arrian. : ſic ſaducei dicunſ a quodā q̄ nominabatur ſadoch q̄ fuit ꝓmus inuētoꝛ hereſis ſaduceoꝝ: vt hr̄ in Glo. ſuꝑ librū thalmudicū q̄ dr̄ aboth: vñ nō dicunſ a iuſticia: quia nec reputabanſ inter alios iuſtiores: ſed ecōtra: nā phariſei eoꝝ emuli iuſtiores reputabāſ: vt ptz Lu. xviij. b. vbi dr̄ de phariſeis ꝙ cōfidebant in ſe tanq̄ iuſti ꝛ ſpernebant ceteros. †23.q.3.§.1

In diebus aūt ꝛc. Ca. VI 2.q.4.c.qd
Deſcripta predicatione Petri chriſtus
ſingulari ꝛ cum alijs apoſtolis. hic cōſequenter occaſione huius poniſ pars incidentalis in qua agitur de electione ſeptem diaconoꝝ ne impediretē oratio ꝛ predicatio apoſtolorum et diuiditur in duas partes: quia primo ponitur cauſa ꝛ actus electionis: ſecundo ſubditur proſecutio de electis/ibi: Stephanus eūt. Prima adhuc in duas. q2 ꝓmo poniſ electionis cauſa ſiue ratio. ſcd̄o ipſa electio ibi: Et placuit. Circa primū dr̄: y ¶ In diebus aūt ꝛc. Non eni pōt regi tāta pace multitudo ſicut pauci. eo ꝙ difficile eſt quin in magna multitudine ſint aliqui diſcholi. Diuiſio

✠ Aduerſus

a ¶ Grecorum. Ra. Siue aduenarū gentiliū in ciuitate cōuerſantiū: ſiue iudeorum genere: q̄ inter grecos nati fuerāt τ nutriti q̄ murmurabāt: q2 deſpiciebantur. aut q2 in miniſteriū vidue eorum nō admittebant aut q2 pre ceter̄ q̄tidiano miniſterio grauabant. b ¶ Deſpicerent. Ra. Ex deſpectu plus grauarentur. c ¶ Nō ē equū. Be. oñdunt apli ep̄os τ doctores eccl̄ie non debere corpalib⁹ reb⁹ īplicari. d ¶ Cōſiderate τc. ſeptem τc. Be. Hic iā diſcernebant apl̄i τ ſucceſſores eorum p eccl̄ias ɔſtitui ſeptē diacones: q̄ eēnt ſublimioris gradus ceter̄: τ ꝓximi circa arā q̄ſi colūne aſſiſterēt: nō ſine ſeptenarij myſterio. e ¶ Nos vero. De ſeipſis nō interrogabāt ſed iudicāt. f ¶ Et elegerūt τc. τ orantes τc. Ra. Hic ordo ſeruādus eſt in ordinandis: eligat pp̄ls: ordinet ep̄s. g ¶ Stephanū. Ra. Hic p̄m⁹ ponitur τ ſol⁹ laudat: vt in vno oēs laudētur: aut p̄mo martyrij honor feratur. h ¶ Et orātes. Be. Cōis diſpēſatio exigebat vt miniſtri eligerent: q̄ vt digni iuenti ſūt: creſcēte gradatim ꝓuidentia ɔſilij ſalutaris placuit eoſdē ip̄os ſacri altaris τ dn̄ici ſāguinis: ſicut refectionis τ mēſe cōis miniſtros ordinari. qđ ꝓbat inde: q2 dictū ē orātes īpoſuerūt eis man⁹: h̄ ē ꝓp̄ū eorum q̄ ad ſacroſcti altar̄ ꝓmouent officiū. Hoc exēplo orationes fiūt in ordinib⁹: lȝ oro apl̄orum nō ſit ſcripta. i ¶ Et v̄bum do. τc. Ra. Quaſi recapitulatio videt: q2 dixerat oī die nō ceſſabāt docētes τc. et ī h̄ ip̄m redit dicēs: τ verbum dn̄i creſcebat. ¶ Ra. Sepe in h̄ libro τ in euangelio etiā talia interponūtur capitula: ne ſubito deſinētes: vl̄ ſubito īroducte vileſcāt ſnie: vnde ad adorādū p̄terite narrationis finem τ ſequētis p̄ncipiū τ ad euāgelij τ aplorum laudem inſeruntur hec: τ v̄bū dn̄i creſce. τ multi. nu. Maior ex h̄ naſcit cā pſecutionis: q2 [illegible] creſcēte plebe: zelus fuerat cōcitatus. k ¶ Stephan⁹. Grece. latine corona qui qđ ꝓceptur⁹ erat in re: pſagio nois poccupabat: q2 poſt crucē xp̄i p̄m⁹ martyrio coronat⁹ eſt ſublimiter: q̄ lapidat⁹ eſt humiliter: hebraice iterp̄tat ſtephanus norma nr̄a q̄ p̄mo paſſus ſeq̄tibus martyribus fact⁹ ē forma mori ꝓ xp̄o. l ¶ Libertinorum. Be. Libertini dn̄r filij libertinorum. i. eorum q̄ d̄ ſuitute manumiſſi τ libertati donati [illegible]. Cōſtat q̄ de ſtirpe ſeruili fuiſſe: q̄ primo fidei xp̄i reſtiterunt: qui τ ſi ab hominibus emancipati: tn̄ ſerui erant pctī: figurātes hereticos τ pſecutores fidei τ ſanctitat̄.

† 93. diſ. c. legim⁹ ī fi.

† 24. q. 3. c. q̄dā ꝯ. nicolaite

† 21. diſ. §. in fi. 93. diſ. c. diaconi

☞ Ernō poterūt

a grecorum aduerſus hebreos: eo q̄ b deſpicerent in miniſterio quoti- dianovidue eorū. Cōuocantes c aūt duodecim multitudinē diſci c pulorum dixerūt †Nō ē equū nos d dereliquere verbū dei: et mini d ſtrare menſis. Conſiderate ergo e fratres viros ex vobis boni te- f ſtimonij ſeptēm plenos ſpūſan g cto τ ſapiētia: q̄s ɔſtituam⁹ ſup h e hoc op⁹. Nos v̄o orationi et mi k niſterio v̄bi inſtātes erimus. Et placuit ſermo corā oī multitudi m ni †Et elegerūt ſtephanū virum n plenū fide τ ſpūſancto: τ philip pum τ prochorum: τ nicanorum τ timonem et parmenā τ nicolaum o aduenā āniochenū †Hos ſtatue p q b runt anī cōſpectū apoſtolorū: et r i orantes ipōſuerūt eis man⁹. Et s t verbū dn̄i creſcebat et multipli cabat numer⁹ diſcipulorum in hieruſalē valde. Multa etiā turba v k ſacerdotū obediebat fidei. Stē x phanus aūt plēn⁹ gratia τ forti- y tudine faciebat ꝓdigia et ſigna z magna in populo. Surrexerūt a aūt quidā de ſynagōga que ap i pellat libertinorum τ cyrenenſium b

(interlinear:) ¶ cōmuni ɔſenſu. a ¶ conſenſum querūt multitudinis: qđ in exemplum debet aſſumi. a ¶ meliora ſt fercla mēt̄ q̄ dapes corpis. a ¶ nō mulieres. b ¶ oib⁹ eligāt. ¶ q̄b⁹ te ſtimoniū perhibeant oēs. a ¶ hic numer⁹ ſpirituiſancto cōuenit. ¶ qđ ptȝ ī ſignis τ linguis. a ¶ vos eligite: nos ɔſtituam⁹. b ¶ vt miſtrēt ipſi vl̄ p ſint miſtrātib⁹. a ¶ iſti actiōi nos adherebim⁹ theorie. ¶ ſine itermiſſiōe orate. b ¶ p̄dl. a ¶ ꝓ vob τ alijs ¶ vt iſtruāt alij. a ¶ ne qđ offendiculū fieret euangelio murmura ſedant conſenſui oīm ſtudent. ¶ populi multido. ¶ in deum vel cui ab hominibus credendū vtrūq̄ ꝓbauit euentus. a ¶ hic ſol⁹ aduena d̄r vel q2 ceteri aduene nō erāt: vl̄ q2 notabilis fuerat futur⁹ iō q̄ſi alien⁹ aduena dicit. ¶ illi q̄ elegerāt. ¶ apl̄i. a ¶ hac auctoritate diacōib⁹ man⁹ īponūtur. a ¶ p̄dixerat creſcēte numero diſcipulorum τc. b ¶ ī fide τ opere credentium. a ¶ nōdū eñ alijs ciuitatib⁹ erat p̄dicatū. a ¶ coronat⁹ vl̄ forma martyrij credētib⁹. a ¶ ſic diſtinguēdū eſt: plen⁹ ſpūſctō ſubaudis gratia τ fortitudine faciebat ſigna τ ꝓdigia. ¶ ſpūſancti. ¶ fidei. a ¶ ſinagoga cōgregatio vel collectio a ¶ a regione. ¶ hec tria loca ſibi propinqua ſunt. ¶ cyrene ciuitas ē.

Nico.de lyra

a ¶ Aduerſus he. Oēs erant iudei ſed aliq̄ erant nati in iudea. τ illi dicuntur hic hebrei. τ aliq̄ in grecia ex iudeis ibidem p antiochū diſperſis: τ illi dicunt hic greci. τ ſilr illi q̄ de gentilitate erāt ad iudaiſmū ɔuerſi. b ¶ Eo q̄ deſpi. ī miniſte. q̄ti. vi. eorum. qđ exponit dupliciter. vno mō quia grece mulieres tanq̄ mag̃ rudes repellebātur ab hebreis ne miniſtrarēt. alio mō intelligit iſte deſpect⁹ in h̄ qđ grec̄ vidius nō adminiſtrabāt ita bene neceſſaria ſicut hebreis: c ¶ Cōuocātes aūt. xij. multi. diſci. nō eē bene regibilē p eos in tpalib⁹ abſq̄ detrimento ī ſpūalib⁹. d ¶ Dixerūt: nō ē equū nos dere. verbū dei τc. i. p̄dicationē verbi diuini. nā ſpūalia ſūt tpalib⁹ preponēda. e ¶ Cōſiderate ergo fra. viros ex vobis. quos meli⁹ cognoſcitis q̄ extraneos: τ ipſi melius poſſūt ſcire modū regēdi multitudinē hāc q̄ extranei. f ¶ Boni teſti. i. bone fame. g ¶ Septē. Hic numer⁹ cōpetit ſeptenario ſpūſancti, iō ſubdit: h ¶ Plenos ſpūſancto τ ſa. q̄tū apparere pōt p ſigna exteriora. i ¶ Quos cōſtituam⁹ ſup h̄ op⁹. ſ. ad miniſtrationē tpalium. k ¶ Nos v̄o orōni τc. p quā aſcendit in deū. l ¶ Et miſterio v̄bi. p qđ fit deſcēſus ad ꝓximū: ad modum angelorum ī ſcala iacob aſcēdētiū τ deſcēdentium Gen. xxviij. m ¶ Et placuit. Hic ɔñr ponit electio cū d̄r: Et placuit ſer. co. multi. q2 rōnalis erat τ vtilis. n ¶ Et elegerūt ſtepha. virū ple. fi. i. fidelitate: ꝓpter qđ tale negociū poterat ſibi ſecure cōmitti. τ idē itelligendū eſt de alijs. iſte tn̄ ſpecialit̄ laudat tanq̄ p̄m⁹ martyr futur⁹. o ¶ Et nicolaū adue. i. de gentilitate cōuerſum ad iudaiſmū. p ¶ Antiochenū. i. de āniochia natū. q ¶ Hos ſta. an̄ cō. apo. ſ. illi q̄ eos elegerunt. r ¶ Et orātes. ſ. apl̄i. s ¶ Impoſuerunt eis m. ip̄os ordinādo ī diaconos. vñ τ diaconi p ipoſitionē man⁹ ordinantur. t ¶ Et v̄bū dn̄i cre. i. effect⁹ p̄dicationis v̄bi dei p multiplicationē credētiū. v ¶ Multa etiā tur. ſa. obe. fi. ꝓpē miracula q̄ fiebāt manifeſte: occulte tn̄ erāt chriſtiani: ſicut gamaliel etiā eadē rōne. x ¶ Stephan⁹ āt. Hic ɔñr ſctus Lucas ꝓſeq̄t de elect̄. τ primo de ſtephano. ſecundo d̄ philippo ca. viij. ibi: Philipp⁹ aūt. p̄ma ī duas: q2 p̄mo circa ſtephanū d̄clarat v̄tut̄ opatio. ſcđo ɔſurgēs inde pſecutio ibi: Tūc ſubmiſerūt. Circa p̄mū d̄r: Stephan⁹ autē ple. gr̄a. ad bn̄ opandū. y ¶ Et for. ad aduerſa tolerādum. z ¶ Faciebat ꝓ. τ ſig. ma. ī po. ad viritatē fidei catholice firmādā. a ¶ Surrexerūt āt q̄dam de ſy. q̄ ap. liber. a regione ſic nomiatorum. vt dicit gloſa interlinearis. b ¶ Et ſyrenenſiū. a ſyrene ciuitate.

Moraliter

☞ Et alexandrinorum

Moralr. c ¶ Cōuocātes āt. xij. multitudinē τc. Duodeci apl̄i ad pacē multitudis ɔſeruādā: τ vt liberi⁹ itēderēt orōni τ p̄dicationi ad fidē eccl̄ie dilatādā: ordiauerūt. vij. viros bōi teſtimonij: ad diſpēſationē bonorum tpaliū vt hic d̄r: τ p h̄ ep̄i q̄ ſūt ſucceſſores aplorum iſtruunt vt curā tpaliū q̄tum pōt fieri bono mō alijs cōmittētes circa ſpūalia liberi⁹ valeant occupari. n ¶ Elegerūt ſte. p ſtephanū q̄ d̄ſcribit h̄ plen⁹ fide plen⁹ gr̄a τ fortitudie ſignificari p̄t q̄lib3 xp̄ianus q̄ ex q̄tus a deo ſibi dat̄ pat⁹ ē fidē xp̄i d̄fēdere: ſm ɔditionē ſue pſone τ ꝓpter ea martyriū ſuſtinere: τ nomē ſtephani ɔſonat q̄ vno mō norma. alio v̄o mō corona iterp̄tat: tal̄ eñ normā fidei ſeq̄t īdeclinabilr: ꝓpē qđ coronā glie ſibi reddēdā finalr ꝓmeret: ſm illđ. ij. Thim. iiij. b. Bonū certamē certaui: curſum cōſūmaui: fidē ſeruaui. ī reliq̄ repoſita eſt mihi corona iuſticie quam reddet mihi dn̄s ī illa die iuſt⁹ iudex, ideo ſubditur: z ¶ Faciebat ꝓ. ꝓdigiū d̄r q̄ſi porro. i. lōge a digito: eo q̄ nō p̄t viſibilr oſtēdi. bō v̄o paſſus ad martyriū nō aſpicit bōa mūdi ſēſibilia: q̄ tāq̄ nob ꝓpinqua p̄nt oſtēdi cū digito: ſȝ bōa celeſtia: ſicut d̄r. j. ad Cor. ij. c. Qđ ocul⁹ nō vidit nec aur⁹ audiuit nec ī cor hois aſcēdit q̄ p̄pauit de⁹ diligentib⁹ ſe. a ¶ Surrexerūt τc. hec ē ſynagoga ſathāe vt d̄r Apoca. ij. c. Que ſp aduerſat fideli parato mortē pati ꝓ xp̄o: ſȝ q2 nō pōt reſiſte

Prodigiū quid

✱ re ſapie τ

A B a ¶ Et nō pote.reſi.ſa. Be. Dignū fuit vt in ꝓthomarty-
re ꝯfirmaret qđ in martyrib⁹ tradēdis ꝓ noīe ſuo ꝓmiſerat/
Luce. 21. c dicēs: Dabo vobis os ⁊ ſapiaꝫ cui nō poterūt reſiſtere aduer
Mat.10. b ſarij. ¶ Ra. Nolite cogitare quō aut q̄d loq̄mini: nō eni vos
eſtis q̄ loq̄mini: ſꝫ ſpūs pr̄is vr̄i q̄ loquit̄ in vob. Implet̄ etiaꝫ
Ioh.14. c illud: Nō relinquā vos oꝛphanos: ſed
mittam vobis paraclytū ⁊c̄. b ¶ Hō
iſte. Ex deſpectu nō ꝓpꝛio noīe: ſꝫ ho-
minē q̄ſi carnalē ⁊ infirmū appellāt.

a ¶ alexandria metropolis eſt egypti.
et alexandrinoꝝ: ⁊ eoꝝ q̄ erant b
a ¶ cilicia minoꝛq; aſia ſibi proxime ſunt.
a cilicia ⁊ aſia diſputātes cū ſte- c
¶ volebāt quidē ⁊ conabantur.
a phano: ⁊ non poterant reſiſtere d
¶ ſcripturarū. a ¶ cū oīm fiducia ⁊ ſine ti
ſapiētie et ſpiritui qui loquebā-
moꝛe. a ¶ calliditatē fraudis.
tur. Tūc ſubmiſērūt viros: q̄ di e f
a ¶ q: veteri nouā legē p̄ferebat.
cerēt ſe audiſſe euꝫ dicentē vba
a ¶ patrē. ¶ cui equalem dicebat xp̄m.
blaſphemie in moyſen: ⁊ deum.
a ¶ ad concilium. ¶ p̄cellētes an̄te.
Cōmoueruntq; plebē ⁊ ſenio- g h
a ¶ quia non poterant reſiſtere moꝛtem pa
rant inferre. ¶ ecce violentia.
res ⁊ ſcribas: ⁊ ꝯcurrētes rapue- k
rūt eū ⁊ adduxerūt i ꝯciliū: ⁊ ſta l
a ¶ paſſionē xp̄i imitat̄ cōtra quē ſurrexe-
rūt falſi teſtes. b ¶ ex inuidia accuſantes.
b tuerūt falſos teſtes dicētes: Hō
a ¶ addūt ad hoc qđ iuſſi ſunt dicere.
iſte nō ceſſat loq̄ vba aduerſus m
a ¶ hierlm q: tēplo ⁊ legi veteri eccliaꝫ ⁊ le
locū ſcm̄ ⁊ legē. Audiuim⁹ enī
gē nouā p̄ferebat. a ¶ a nazareth: q̄ ē vilis
eū dicentē: qm̄ ieſus nazarenus
locus ⁊ inferioꝛ. a ¶ ſcm̄ ⁊ oībꝫ reuerēdū.
hic deſtruet locū iſtū: ⁊ mutabit n
¶ vt legi veteri ſuccedat noua.
traditiōes q̄s tradidit nob̄ moy-
ſes. Et intuētes eū oēs q̄ ſedebāt o
a ¶ p̄ fulgoꝛe terribili vl̄ pulchꝛitudīe cādoꝛ
in ꝯcilio: viderūt faciē ei⁹ tanq̄ fa †
a ¶ vere angl̄s erat. i. nūci⁹ voluntatis dei.
ciē angeli. Ca. VII
¶ ſtephano.
Dixit aūt p̄nceps ſa- p
a ¶ blaſphemaſſe te deū le
gem ⁊ locū ſanctum.
cerdotum: Si hec ita ſe habēt.

Ni. de ly. B Viri fr̄es

A a ¶ Et alexādrinoꝝ. ab alexan
dria metropoli egypti. b ¶ Et eoꝝ
q̄ erāt a ci. ⁊ a. noīa ſunt regionū iu-
dee ꝯiunctarū. c ¶ Diſputantes
cū ſte. fidem catholicā q̄bꝫ ꝯtrā pote
rāt impugnādo. d ¶ Et nō po. re.
ſa. ⁊ ſpi. q̄ loq̄. ſm̄ ꝙ ꝓmiſerat ſalua
toꝛ dicēs: Luc. xxi. c. Ego dabo vobis
os ⁊ ſapiam cui nō poterūt reſiſtere et
contradicere omnes aduerſarij veſtri.
e ¶ Tūc ſubmiſerūt. Hic ꝯſtr̄ po-
nit oꝛtꝰ ꝯſecutio: vt q̄ rōne vel ſcri-
ptura ſtephano nō poterant reſiſtere:
violētia ſupioꝛes apparerēt. et primo
ponit ipſius ſtephani ꝯſecutio ſingula
ris. ſcđo eccleſie generalis: in p̄ncipio
viij. ca. prima adhuc i tres. q: p̄mo po
nit̄ ſtephani accuſatio falſa. ſcđo eius
r̄nſio vera. in p̄ncipio ſe. ca. tertio lapi-
datio ei⁹ iniuſta ꝯſus finē ſe. ca. ibi: Au
diētes aūt. Circa primū đr: Tūc ſub
miſerūt vi. i. ſubmiſſe infoꝛmauerūt
⁊ fraudulēter de teſtimonio ꝯ ſtepha-
nū ferēdo. f ¶ Qui dicerēt ſe au-
diſſe eū dicen. ⁊c̄. i. ꝯ deū ⁊ moyſen.
blaſphem⁹ aūt in lege p̄cipit̄ lapidari:
Leuit. xxiiij. g ¶ Cōmoue. itaq;
plebē. i. ꝑplm̄ cōem. h ¶ Et ſenio.
Id ē maioꝛes ꝑpli. i ¶ Et ſcri. i. legꝭ
doctoꝛes. k ¶ Et ꝯcurre. ra. eum.
B q̄ſi furia moti ⁊ nō rōne. l ¶ Et ſta-
tuerūt fal. te. q̄ di. hō iſte ⁊c̄. non
noīant eū ꝓpꝛio noīe ex ꝯtēptu ⁊ ſup-
bia. m ¶ Nō ceſſat lo. ⁊c̄. q. d. nō
ſolū eſt blaſphem⁹: ſꝫ etiā blaſphemus
aſſuetus. n ¶ Hic deſtru. lo. iſtum
⁊ muta. ⁊c̄. videt̄ ꝙ nō dixerūt falſū:
q: xp̄s dixit de tēplo Math. xxiiij. a.
ꝙ nō remaneret lapis ſup lapidē q̄ nō
deſtrueret̄. ⁊ de mutatione traditionū
moyſi: Ioh. iiij. c. Venit hoꝛa i q̄ nec
in mōte h̄ neq; in hieroſolymis adoꝛa
bitis patrē: ſꝫ veri adoꝛatoꝛes erunt q̄
adoꝛabunt patrē in ſpū ⁊ veritate: in q̄
ſignificabat ipm̄ coꝛpalē legis cultū in
ſpūalē cōmutandū. Ad primū dicēdū
ꝙ xp̄s nō dixit ſe tēplū deſtructurū: ſꝫ
p̄dixit eſſe deſtruendū: ſicut factū eſt poſtea ꝑ romanos anno
xlij. poſt paſſionē xp̄i. Si aūt obiciat̄ ꝙ romani non deſtruxe
rūt niſi in v̄tute dei: ⁊ ſic xp̄s cū ſit de⁹ deſtruxit: non valet: q:
teſtes nō loq̄bant̄ de ieſu xp̄o inq̄ntū de⁹ cū ei⁹ diuinitatē ne-
garēt ⁊ purū hoiem fuiſſe dicerēt: ⁊ ſic loq̄bant̄: Ieſus naza-
renus hic. i. ꝯtēptibilis hō. Ad ſcđm ſciēdū ſilr̄ ꝙ traditiōes
illas nō dixit ſe mutaturū: ſed ꝙ erāt mutāde dicto mō. et ſꝫ h̄
feceri inq̄ntum de⁹: h̄ tñ mō nō loq̄bant̄ teſtes: vt dictum eſt.
Sciendū tñ de hac mutatiōe ꝙ nō fuit mutatio de cōtrario in
ꝯtrariū ꝓpꝛie: ſꝫ de imꝑfecto ad ꝑfectū: q: cultus noue legꝭ eſt
multo ꝑfectioꝛ q̄ veteris: ſicut diffuſe fuit oſtenſum in p̄ncipio
epiſtole ad Hebꝛeos: ꝓpter qđ dicitur Heb. vij. c. Nihil ad
perfectum adduxit lex: quod autem ſic mutatur non ꝓpꝛie de-
ſtruitur ſed magis perficitur: q: virtualiter remanet in quo-
dam melioꝛi: ꝓpter qđ dicit ſaluatoꝛ Math. v. b. Non veni
ſoluere legē/ ſed adimplere. o ¶ Et intuētes eum. s. ſuo ⁊
vultu irato. Viderūt faciē ei⁹ tanq̄ faciē angeli. ex q̄daꝫ
pulchꝛitudine ⁊ claritate ſibi diuinit⁹ data ad declarationē ſue
ſanctitatis ⁊ innocētie: vt ſic a malicia retraherentur vel dam
nabiles magis redderentur.

* re ſapie ⁊ ſpūi q̄ loquit̄ in ipſo ſic ꝓmittit̄ Luc. xxi. c. Ego C
dabo vob os ⁊ ſapiaꝫ cui nō poterūt reſiſtere ⁊ ꝯdicere oēs ad Moꝛalit.r
uerſarij vr̄i. ꝓt qđ vis falſitatis ⁊ ꝓditiōis q̄rit viī inſidias.
vñ ſbdit̄: f ¶ Tūc ſubmi. vi. mendaces ⁊ iniq̄s. talib⁹ enī
ꝑuerſis vtunt̄ q̄ innocentiā ꝑſequunt̄. g ¶ Cōmouerunt
itaq; ⁊c̄. ꝓuocādo eos ꝯ innocentes:
ſic faciūt hoies maligni vt iuſtitie zelo
videant̄ moueri. o ¶ Et intuen. ⁊c̄.
tanq̄ iudices. † ¶ Viderūt fa. ⁊c̄. ad
demōſtrādū ei⁹ inocentiā v̄tute luis di
uini. ex q̄ appuit maioꝛ malicia q̄ reſi-
ſi nō fuerūt tali ſigno a malignitate ſua.
Illis aūt ſiles ſūt mali iudices q̄ cogni
ta v̄itate n̄ dimittūt ꝑtē adūſaꝫ fouere.

Dixit aūt. Hic po Ca. VII
nit̄ accuſati r̄nſio. circa quā p̄- Diuiſio
mo dat̄ r̄ndendi locus/ cū đr:
Dixit aūt ad p̄ncipes ſacer. ⁊c̄. ſcđo po
nit̄ r̄nſionis act⁹/ cū ſbdit: Qui ait ⁊c̄.
Circa qđ ſciēdū ꝙ ſtephan⁹ fuit accuſa-
tus de q̄tuoꝛ. ſ. ꝙ locut⁹ fuerat ꝯ deū:
ꝯ moyſen: ꝯ tēplū: ⁊ ꝯ legē: vt ꝑꝫ ex p̄-
dictis: iō p̄mo excuſat ſe de primo. ſ. de
deo. ſcđo d̄ moyſe/ ibi: Eodē tempoꝛe.
tertio de templo/ ibi: Tabernaculum.
q̄rto de lege/ ibi: Dura ceruice. De pri-
mo aūt excuſāt ſe ꝑ h̄ ꝙ oñdit ſe colere
deū quē coluerūt ſcti p̄res ⁊ p̄riarche:
breuiter replicans eoꝝ hiſtoriā vſq; ad
moyſen: ⁊ diuidit̄ i duas ꝑtes: q: p̄mo Diuiſio
recitat̄ hiſtoria incipiēdo ab abrahā vſq;
ad iacob. ſcđo a iacob vſq; ad moyſen/
ibi: Et iacob. p̄ma adhuc i duas. q: pri-
mo recitat hiſtoriā abrae extra ꝓmiſſio
nis terrā. ſcđo intra ipſam/ ibi: Et inde.
¶ Ad euidentiā dicēdoꝝ ſunt h̄ aliq̄ ꝓ
notāda ꝓpt̄ cōcoꝛdiā hui⁹ paſſus ad ea
q̄ dicta ſūt de abrahā: Gen. xi. ⁊ xij. Pri
mū eſt de apparitiōe dei dicētis abrae:
Exi de terra tua ⁊c̄. bis eni videt̄ h̄ de⁹
ſibi dixiſſe: ſemel an̄ p̄ris ſui moꝛtē tha-
re: ⁊ d̄ h̄ loquit̄ h̄ ſtephan⁹. verūtñ illū
exitū nō fuit execut⁹ vſq; poſt moꝛtē pa-
tris q̄ ſenex erat vt ei obſequiū debitū
ipēderet: ⁊ h̄ de volūtate dñi: ſꝫ non ſit D
expſſuꝫ. ⁊ iterū ſemel poſt moꝛtē p̄ris:
⁊ tūc dedit executioni. ⁊ de iſta vice fit
mētio Gen. xij. ſic Ioh. xx. e. đr ꝙ xp̄us
in die ſue reſurrectiōis dixit aplīs. Sic
me miſit p̄r ita ⁊ ego mitto vos. ſ. ad p̄-
dicandū: et tñ de volūtate ei⁹ executio
ei⁹ fuit retardata vſq; poſt ſpūſſcti miſ-
ſionē. vñ in die aſcēſionis illud māda-
tū fuit replicatū cum tali retardatione:
ſupꝛa. i. a. Accipietis virtutē ſpūſſancti
i vos ⁊ eritis mihi teſtes ⁊c̄. Nec iſtō
repugnat ei qđ dixi Gen. xij. iꝓbans
Ra. Sa. dicentē ꝙ illud: Exi de terra
tua ⁊c̄. fuit dictū abrae: ꝑ. lx. annos an̄ moꝛtē p̄ris ſui. ⁊ ꝙ ex
tūc exiuit q: nō reꝓbaui eū niſi q̄ntū ad hoc dictū: Exi de ter-
ra ⁊c̄. ad qđ ſecuta eſt executio an̄ moꝛtē p̄ris: qđ eſt falſum. vt
dictū eſt. Scđm eſt de loco apparitionis. Circa qđ ſciendū
ꝙ meſopotamia eſt nomē ciuitatis ⁊ regionis ſiue ꝓuincie: ſi-
cut babylonia in libꝛis Regū ⁊ Paralypomenon ⁊ ꝓphetā-
rū: aliq̄n accipit̄ ꝓ ciuitate babylon p̄ciſe: ⁊ aliquādo pro tota
prouincia. vnde in plurib⁹ locis dicunt̄ iudei in babylonia ca
ptiuati q̄ tamē fuerunt in diuerſis regni ciuitatibus collocati.
et ſamaria accipit̄ frequenter pro nomine vnius ciuitatis: vt
patet valde in multis locis. ⁊ aliquando ꝓ regione: ſicut Ioh.
iiij. a. dicit̄: Venit ieſus in ciuitatem ſamarie que dicit̄ ſichar.
et ſic manifeſte patet ꝙ ſamaria ibi accipitur pro regione vel
prouincia. ſimiliter meſopotamia aliquando accipitur pro ciui
tate aran p̄ciſe que hic nominat̄ charran: ⁊ ſic ſunt noīa ſy-
nonyma: ſicut dictū fuit Gen. xxiiij. ſed meſopotamia eſt nomē
grecū dictū a meſo qđ eſt mediū ⁊ potamos qđ eſt fluuius: q:
ciuitas illa ē ſita inter duo flumina. vñ Gen. xxiiij. vbi trāſlatio
nr̄a h̄ꝫ meſopotamiā: in hebꝛeo h̄t: in arā fluuioꝝ. Arā autem
eſt nomē ſyrū. aliq̄n ꝓ h̄ nomē meſopotamia accipitur pro
tota

E G a ¶ Uiri fratres ꝛ pa. Beda. Quia ſtephan⁹ inſimulabaẗ
blaſphemaſſe in moyſen ꝛ deū: in ꝑncipio ſui ſermonis illoꝝ
calumnie occurrit dicēs: deuz qui loquebaẗ patrib⁹ ꝛ ꝓphetis:
deū eē maieſtat ꝛ glie. Moyſen etiā laudat: ſꝫ illos rebelles
ꝛ ſemꝑ inobedientes cōprobat: ſꝫ arte loquēdi vſus ē ad rebel/
les: incipiēs quaſi timeret eos: ſic viri
frēs ꝛ pr̄es: lenis ſermo ꝛ clemēs ↄci
liat auditorem: vt cōmēdet actorē: blā
de cepit vt diu audireẗ: ꝛ q̄ accuſabat
ↄ deū ꝛ legē loq̄: verū deum ꝑdicat in
ꝑncipio orōnis. legē etiaꝫ ſic expoſuit:
vt ei⁹ eſſet ꝑdicator: cui⁹ accuſabaẗ de
ſtructor i ꝓceſſu ēt ſmonis errores eo
rū redarguēs: vigorē animi ꝛ ꝙ liber
erat a timore inimici ꝑdocuit. b ¶ De
us glie ꝛc̄. Memor ſtephan⁹ ꝑcepti
Luc.6.d illi⁹: Diligite inimicos veſtros ꝛc̄. ꝑ/
ſecutorib⁹ ſuis ſalutē nūciat. c ¶ In
meſopotamia. Be. Meſopotamia
in capite ſyrie eſt cōſtituta ad aq̄lonē.
¶ Ra. Meſopotamia ꝛ charrā i chal
dea ſūt: de meſopotamia trāſmigrauit
in charrā. d ¶ Et dixit ꝛc̄. In Ge/
neſi videẗ ↄtineri ꝙ poſt mortē patris
ſui locut⁹ ē dn̄s abrae q̄ in charrā mor
tu⁹ ē: vbi cū eo fili⁹ habitauit: ſꝫ priuſq̄
in illa ciuitate habitaret cū eēt in meſo
potamia dictū eſt ei: e ¶ Exi de ter/
ra tua ꝛ de co. Terrā ꝛ cognationē
abrae chaldeoꝝ patriā genuſq̄ appel/
lat: vnd iā exierat: degēs mō i meſopo
mia: ſꝫ adhuc tenebaẗ ſpe ꝛ deſiderio
redeūdi. ꝛ iō audit: Exi de terra ꝛ d
cognatiōe tua: nō vt corp⁹ extrahe/
ret: qd̓ iā fecerat: ſꝫ amorē cordis euelle
ret. Ideoq̄ qd̓ ſequiẗ: Tūc exiit de terra
ꝛc̄. nō de corꝑe ſꝫ amore itelligendū ē:
q̄ in ꝑpetuū a chaldeis loco ꝛ deſide/
rio auulſus ē. Iuxta fidē chronicoꝝ eo
dē anno chaldeam egreſſus: meſopota
miā ingreſſus: in charran morat⁹: ꝛ in
F terrā ꝓmiſſiōis ē induct⁹. ¶ Ra. Ter
tiū ſtephan⁹ ꝑtermiſit. i. ꝛ de domo pa
tris tui: qd̓ factū ē ꝓpt nimiā ꝓpli peri/
tiā vel ſperitiaꝫ. ¶ Be. De chaldea in
Gen.15.b q̄ ē charran. Ra. De vr chaldeoꝝ abra
am exiuit. vr ignis interꝑtaẗ. Ignem
chaldei adorāt: cui etiā homies ſacrifi/
cāt. Tradūt hebrei aram fratrē abrae
chaldeoꝝ igni imolatū cōbuſtū fuiſſe:
ſed ignē abrae a deo extinctū: q̄re inde
cum pr̄e ſuo ꝛ loth filio aram ꝛ tota fa
milia fugit i charran: vbi mortuo pr̄e dictuꝫ eſt ei: Exi de ter
ra tua ꝛc̄. f ¶ Pat ei⁹ ꝛc̄. Sꝫ repromiſit ꝛc̄. Ra. Redit ad
originē gener iſrl̓ ꝛ amicitie diuīe exordiū vt nihil ꝑtermittat
in q̄ blaſphemare videaẗ. g ¶ Uos hitat ꝛc̄. Nō apli qui
terrā reliquerāt: nec ſtephan⁹ q̄ iā quaſi in morte poſitus erat.
h ¶ Quia erit ſe. tuū ac. ꝛc̄. Be. Nō ita itelligēdū ē: quaſi
male tractādū: ꝛ ſeruituti ſubiciēdū diceret h ſemē ānis q̄drin
gentis ꝛ. xxx. ſed ꝑ hyꝑbaton legenduꝫ: qꝛ ꝑegrinū erit ſemen
Gen.21.b ei⁹ annis q̄dringētis. xxx. in pte cui⁹ tpis etiā ſeruitus accidit:
qꝛ ſcriptū eſt: In iſaac vocabiẗ tibi ſemē: ex anno natiuitat iſa
ac: vſq̄ ad ānū egreſſiōis de egyto cōputanẗ āni. cccv. qb⁹ pe
regrinū erat futuruꝫ illud ſemen: ſiue in terra chanaan ſiue in
egypto. i ¶ Annis q̄dringentis. Ra. Sic eſt iungendū.
Accola annis q̄dringentis. xxx. ex quo em̄ deus ꝓmiſit abrae
vſq̄ ad deſcenſū iacob in egyptū āni fuerūt. ccxv. a deſcenſu ia
cob in egyptū vſq̄ ad egreſſum iſrl̓ ex egypto āni fuerūt. cc. xv.
hebrei in egypto annis. cxliiii. ſeruierūt. In geneſi aūt q̄drin/
genti tm̄ numeranẗ anni. In exodo ꝛ ſtephani ꝑdicatione ad/
dunẗ. xxx. aliq̄n em̄ in ſcripturis vbi magn⁹ poniẗ numer⁹ mi/
nor numerus cā breuitatis p̄mittitur: vbi non diligentia nu
merandi: ſed magnitudo tm̄ demōſtraẗ: ꝙ ſecuta ē geneſ. Exo
dus vero finito tpe accolatus totū peregrinationis ſpaciū dili
genter deſcribit. In actibus etiā aploꝝ q̄dringentos annos ꝛ
xxx. paulus huic numero aſſignat: dicēs quaſi poſt q̄dringen/
tos ꝛ. xxx. annos: qui numerus nō a prima ꝓmiſſiōe ſed a nati
uitate iſaac vſq̄ ad diſtributionē terre ꝓmiſſiōis cōpletus eſt.
G Iudicabo.

¶ prudētes. ¶ coeui. ¶ qꝛ vni⁹ erāt generi. a ¶ ſeniores.
a Qui ait: Uiri frēs ꝛ patres audi a b c
¶ aure iterior. a ¶ cui⁹ glia i eternū. ¶ pri
mo oñdit ſe nō blaſphemare deū. b ¶ ꝑ an/
gelum. c ¶ tā fide q̄ ꝛ carne.
b te. De⁹ glorie apparuit pr̄i nr̄o a d e
c brae cum eēt in meſopotania pri f g
d uſq̄ moreret i charrā: et dixit ad h
e illū. †Exi de terra tua ꝛ de cogna i
¶ vt maior ſit obiectio ꝛ patientia.
tiōe tua: ꝛ veni in terrā quā mon/
¶ volūtate. ¶ meſopotamia.
ſtrauero tibi. Tunc exijt de terra k l
chaldeoꝝ: ꝛ hitauit in charrā. Et m n
¶ thare.
f inde poſtq̄ mortu⁹ eſt pater eius:
trāſtulit illū in terrā iſtā in q̄ nūc
g vos habitatis. Et non dedit illi o
a ¶ q̄uis multos agros ibi poſſederit: agꝛ
tn̄ ꝓpū n̄ habuit. b ¶ minimā ptē. ſpelūcā cū agro nō hereditate poſſedit ſed ꝑcio emit
hereditatē i ea: nec paſſuꝫ pedis:
ab ephrō filio ſeor etheo. a ¶ q̄re merito ei⁹
daẗ ſemini. b ¶ hereditatem.
ſꝫ repromiſit dare illi eā in poſſeſ p
ſioneꝫ: ꝛ ſemini ei⁹ poſt ipſum cū q
a ¶ hoc dicitur vt mag' appareat ſcia dei ꝓ
mittentis. b ¶ ꝑ angelū vt putaẗ.
nōn haberet filiū †Locut⁹ ē aūt ei r
¶ aduena q̄ nō ſuā colit terrā.
h de⁹: qꝛ erit ſemē tuū accola in ter/ s
a ¶ chanaan vel egypto ſcꝫ. ¶ egyptij.
ra aliena: et ſuitut eos ſubijciēt: t
a ¶ affligētes eos duris operib⁹.
i ꝛ male tractabūt eos ānis q̄drin v
¶ egyptios.
gētis trigita ꝛ genteꝫ cui ſeruierūt

❧ tota ꝓuincia circa dictaꝫ ciuitatem. Abraā vero exiens de G
chaldea cū pr̄e ſuo thare pri⁹ intrauit meſopotamiā ꝓut eſt no
men regionis q̄ ꝓut eſt nomē ciuitatis q̄ alio nōie dr̄ charrā.
His ꝑ ꝓmiſſis exponēda eſt lr̄a. a ¶ Uiri frēs. h dicit q̄tū
ad ſibi coeuos ꝛ iuniores. b ¶ Et pr̄es. q̄tum ad ſeniores.
c ¶ Audite. veritateꝫ. d ¶ Deus
glie. i. de⁹ glorioſus quē colo ꝛ ſic nō
ſuꝫ blaſphem⁹. e ¶ Apparuit pr̄i
nr̄o abrae. ꝑma vice. f ¶ Cū eſſet
i meſopotamia. i. intraſſe termios
meſopolotamie regionis. g ¶ Pri/
uſq̄ mo. in charran. cuꝫ patre ſuo.
h ¶ Et dixit ad illum: Exi de ter
ra tua. Sꝫ quō hic dr̄ qꝛ iā exierat de
chaldea in q̄ nat⁹ fuerat. nā meſopota
mia ꝛ chaldea ꝓuincie ſūt diſtincte: iō
dicūt aliq̄ ꝙ lꝫ exiuiſſet corꝑe: nō tamē
mente: qꝛ ꝓponebat illuc redire. ſꝫ iſtō
dictū iprobaẗ Gen. xii. ꝛ iō dicendum
ſit ibi dictū fuit ꝙ exire h dr̄ ꝓ ſe mag
elongare. ꝛ huic ↄcordat lr̄a hebraica
Gen. xii. Et vbi nr̄a tranſlatio habet:
Egredere d terra tua ꝛc̄. i hebreo hr̄:
Uade tibi de terra tua. q. d. ꝓ vtilita/
te tua: Uade longius. i ¶ De terra
tua ꝛ co. tua. qꝛ nachor frater abrae
remāſit in meſopotamia. k ¶ Tunc
exijt. i. longius abijt. l ¶ De terra
chaldeoꝝ. de q̄ iā aū exierat vt dictū
eſt. m ¶ Et habi. in charran. cuꝫ
pr̄e ſuo vſq̄ ad mortē ei⁹: ſupradi
cta ex rōne. n ¶ Et inde. hic ↄñr re
citaẗ breuiẗ hiſtoria abrae in terra pro
miſſionis di. Et inde poſtq̄ pr̄ ei⁹ mor
tuus eſt trāſtulit illū reiterādo ꝑceptū
illud: Exi de terra tua ſm ꝙ dictū ē. ſ.
ꝛ hr̄ Gen. xii. aliq̄ tn̄ dicunt ꝙ illud qd̓
hic dr̄: Exi de terra ꝛc̄. dr̄ per anticipa
tionē ꝛ ꝙ ſolū dictuꝫ fuit ei ſemel poſt
morteꝫ pr̄is: ſed melius ↄcordat lr̄e ꝙ
bis vt dictū eſt. o ¶ Et non de. illi
he. in ea. ꝛc̄. ſꝫ habitauit in terra cha H
naan ſicut aduena ꝛ peregrin⁹: quod
nec eſt contra illud qd̓ hr̄ Gen. xxiii. ꝙ
emit agrū ab ephrō etheo: qꝛ h nō fuit
ad habitādū vel colēdū ſꝫ ꝓ ſepultura
fare. p ¶ Sꝫ repro. da. illi eaꝫ in
poſ. ꝛ ſe. ei⁹: Gen. xiii. d. Oēm terraꝫ
quā conſpicis tibi dabo ꝛ ſemini tuo.
q ¶ Cū nō haberet filiū. nondum
em̄ nat⁹ erat iſaac nec etiā hiſmael: vt
ptꝫ Gen. xvi. r ¶ Locut⁹ eſt aūt ei
de⁹. Gen. xv. s ¶ Quia erit ſe. tuū ac. in ter. aliena. ſ.
in terra chanaam ꝛ in egypto. t ¶ Et ſeruituti eos ſub.
ꝛ male tra. affligētes eos nimis dura ſeruitute poſt mortem
ioſeph: vt hr̄ Exo. i. v ¶ Annis q̄dringent. iſti q̄dringen
ti anni ſunt incipiendi a natiuitate iſaac vſq̄ ad exitū filioꝝ iſrl̓
de egypto: ſicut diffuſe oſtenſum fuit Gen. xv. ꝛ pōt hic breuiẗ
aliq̄d repeti. a natiuitate em̄ iſaac vſq̄ ad natiuitatē iacob flu
xerūt anni. lx. Gen. xxv. Iacob aūt erat annoꝝ. cxxx. q̄n deſcen
dit in egyptū cū filijs ſuis Gen. xlvi. Inde vſq̄ ad exitum de
egypto fluxerūt āni. ccx. ſm hebreos: qb⁹ ſimul iūctis habenẗ
anni q̄dringenti ꝑciſſe: in q̄bus ſemē abrae accola fuit i terra
aliena. ꝛ ſic ptꝫ ꝙ nō fuerūt in afflictiōe q̄dringētis ānis ſed ꝑ
partē minorē illi⁹ tpis. ꝛ iō lꝫ q̄dringēt ānis nō referẗ ad illō
qd̓ imediate ꝑmittiẗ: ꝛ affligēt eos niſi ꝑ ſynecdochē. ſ. accipiē
do ptē ꝓ toto: ſic dr̄ xp̄s iacuiſſe trib⁹ dieb⁹ i ſepulchro: ſꝫ ꝓpte
❧ refertur ad illud

Moraliter. a ¶ Uiri fratres ꝛ pr̄es audi. ꝛc̄. Hic po/ Moraliter
nitur beati ſtephani excuſatio vera ad ſue innocentie declara/
tionē ꝛ aduerſarioꝝ falſitatē. Circa qd̓ ſciendū ꝙ accuſabatur
de quatuor vt ptꝫ ex ꝑcedentib⁹. ſ. de blaſphemia ↄ deū ꝛ con
tra moyſen: ↄ tēplū ꝛ ↄtra legē. De ꝑmo excuſat ſe oñdens ſe
cultorē illius veri dei quē coluerūt patriarche ſancti incipiens
ab abraā di. d ¶ Deus glie appa. pr̄i nō. abraā ꝛc̄. Eo
dem tempore natus eſt moyſes ꝛc̄. Hic excuſat ſe de blaſphe/
mia ↄtra moyſen ↄfitens ipm̄ fuiſſe deo gratū: ꝛ ad liberatiō
nē iſrl̓ diuinit⁹ ordinatū ꝛ ꝓphetaſſe xp̄i aduentum dicens:
✱ Prophetā vobis

A F a ¶ Iudicabo. Ra. Iudiciū aliqñ diſcretionē ſignificat: vt
Pſ.42.a ibi: Iudica me de⁹ ⁊ diſcerne cauſam meā. aliqñ penā. vt Iu/
Ibidē.5.c. dica illos de⁹. b ¶ Teſtamētū circū. Ra. Fedus ſiue ſi/
gnū id factū: vt pplſ iſrl nō ſolū morib⁹: ſed etiā ſigno corꝑali
Circūciſio a gētib⁹ diuiderē. In mēbro genitali ponit: vt in illa carnis
Ire in mem ſit iminutio: q̄ tegit pudicitie ſecreto:
bro gētali ⁊ q2 ꝑ eos ꝓgenies erat ſeruāda i ge/
Myſtice nitali mēbro ē poſita. ¶ Myſtice cir/
cūciſio mortificationē carnis deſignāt
In illo fit mēbro q̄ voluptas carnis ex
plet. In eo etiā quo tegebat circūciſio
carnal: ſignat vitādā eē iactationē glie
i circūciſiōe ſpūtali. c ¶ Die octa.
Ra. Octo dieb⁹ myſteriū circūciſiōis
nře oſdit: q̄ ꝑ octauā no. teſt. q̄ i reſur/
rectiōe dñi: ⁊ octo btitudinib⁹ ꝯtinet a
vitijs octaua die circūcidimur.
d ¶ Vēdide. in egy. Breuiter nar/
rās trāſit ad finē: nō eni ꝑmo egyptijs
ſꝫ iſmaelitis negociatorib⁹ et madia/
Gen.37.f nitis vēditus eſt: ⁊ illi vēdiderūt eū in
egyptū phutiphar ſacerdoti. e ¶ Ve
nit aūt fa. Ra. Vtrū in toto orbe fa/
mes venerit dubitat. f ¶ In aiab⁹
ſeptuagītaqnqꝫ. Be. Hoc ſm edi
tionē. Lxx. interꝑtū dr. In hebreo. lxx.
tm reperiunt: ſꝫ ſi ſeries aiaꝝ ſm Ge/
neſim cōputet: addito iacob et ioſeph
cū duob⁹ filijs q̄ erāt i egypto. lxx. ſolū/
modo inueniunt. ¶ Ra. ſi iacob et io
ſeph cū duob⁹ filijs nō numerāt. lxvi.
tantū erūt illis annumerat⁹. lxx. fiunt.
Lucas. v. ſupaddit. ſm editionē. Lxx.
quā vulgatā nouerat eſſe: ⁊ firmatam
aucte grecoꝝ. Si ğ obuiaret conſuete
aucti: nō crederet ſibi q̄ videret dero/
gare olim credite editioni: Maluit ğ
ꝯſentiētib⁹ interꝑtib⁹ fidē xp̄i firmare:
B q̄ꝫ ꝓ hebraica ꝟitate ſmonē ſuū ſuſpe/
ctū facere. g ¶ Et deſcē. Scdm ſitū
locoꝝ deſcēſus ē de terra ꝓmiſſiōis in
egyptū ſꝫ q2 libertati ſucceſſerat ſuit⁹
iacob cū ꝓgenie deſcēdiſſe in egyptuꝫ
dr: h ¶ Trāſlati. Ra. Synecdoche
ꝓ ſolo ioſeph dicunt trāſlati: cui iacob
dixit: dedi tibi ſichimā ꝑcipuā ex frēs
Ioſ.24.g tuos: id in libro Ioſue oſſa ei⁹ legūt in
ea ſepulta: q̄ filij iſrl ipſo mādāte d egy
Exo.13.d pto trāſtulerūt. In exodo ei legit: Tu/
lit moyſes oſſa ioſeph ſecū. q2 dixerat
Gen.50.d ioſeph filijs iſrl: Ferte oſſa mea hic vo
biſcū. ¶ Bed. De ſolo ioſeph ſcřptura
teſtat: ꝙ oſſa ei⁹ de egypto trāſlata i ſi/
chen ſint tumulata: ſꝫ ex dbis ſtepha/
ni ⁊ ſcřptis Hiero. q̄ loca illa icoluit cō/
C ſtat ceteros etiā pñarchas ibidē eſſe ſe
pultos: ſꝫ illis mēoria ioſeph celebrior
fit: q̄ d de oſſib⁹ ſuis mādauit: ad cuius
tribū ciuitas illa ptinuit. ¶ Hiero. In
hiſtoria paule ſic ait: Trāſiuit ſichē: et
vidit. xij. pñarchaꝝ ſepulchra. Idē. xij.
pñarche nō ſūt ſepulti i arbe: ſꝫ i ſichē
k ¶ Et poſiti in ſe ⁊c. Rab. Docet
geneſis Abraam ab ephron filio ſeor
ethei i cariatharbe ſepulchrū emiſſe: i
q̄ ipſe ⁊ iſaac: iacob ⁊ adam ſepulti ſūt.
Itē docet iacob iuxͣ ſichē ꝑtē agri vbi
poneret tabnacula ab emor pře ſichē
ꝑ centū agnis ꝑ argenteis accepiſſe: nō ğ emit
abraā ſepulchrū ab emor pře ſichē: ſed
ab ephron etheo: in q̄. xij. pñarche non
ſūt ſepulti: ſꝫ i ſichē vt diximꝰ: ſꝫ ſtepha
nus vulgo loqns vulgi opinionē ſeq̄/
tur: duas ei narrationes ꝯiungēs nō
tam ordinem hiſtorie q̄ꝫ cauſaꝫ de qua
agebatur intendit. Qui enim inſimulabatur contra ſanctum lo/
cum et legem docuiſſe: oſtendit chriſtum ex lege promiſſuꝫ eē:
et ꝙ tunc nec moyſi nec domino ſeruire voluerunt.

a ¶ decē plagꝭ ⁊ ſubmerſiōe pharaonis eū
a iudicabo ego dicit dñs. Et poſt a
oi pplſ i mari rubro. a ¶ d egypto. b ¶ ſui
re incipiēt. ¶ liberati de ſeruitute hūana.
hec exibunt: et deſeruient mihi b
a ¶ terra ꝓmiſſionis. ſ. ¶ oſdit locū ſcm̄: ⁊
b in loco iſto: Et dedit illi teſtamē c
nō blaſphemat. ¶ .i. circūciſus nō i ꝓputio.
tū circūciſiōis: ⁊ ſic genuit iſaac:
a ¶ circūciſus circūciſū: vt repetat ⁊ iacob
circūciſus. xij. pñarchas circūciſos vt poſt
c ⁊ circūcidit eū die octaua: et iſa
ne laudet eos q̄ꝫ vituperet.
ac iacob: ⁊ iacob duodecī pñar d e
a ¶ q2 plus ceteris amabat a patre.
chas: ⁊ pñarche emulantes io/ f
a ¶ ꝓpt ſomnia q̄ pollicebant ei magna.
a ſeph vēdiderūt i egyptū: ⁊ erat g h
a ¶ de manu fratrū d ciſterna: de manu ne
gociatoꝝ: ⁊ dñe egyptie: de piculo mortis: ⁊
tandem de ipſo carcere.
de⁹ cū eo. Et eripuit eū ex oībus
a ¶ aduerſitatib⁹ ⁊ picul. b ¶ corā ſacer
dote ⁊ pncipe carceris ⁊ pharaone.
tribulatiōib⁹ ei⁹: ⁊ dedit ei grāꝫ i
a ¶ interpretādi ſomniā ⁊ ꝓuidēdi ꝯſiliū.
⁊ ſapietiā in cōſpectu pharaōis
regis egypti: ⁊ ꝯſtituit eū ꝑpoſi/
tū ſup egyptū: ⁊ ſup oēm domū
¶ cū oīb⁹ habitatorib⁹ i vniuerſa egypto ⁊
e ſuā. Venit aūt fames i vniuerſaꝫ k
chanaan. a ¶ idē tribulatio ⁊ fames.
egyptū et chanaan: ⁊ tribulatio
a ¶ etiā ſi q̄rerēt: ex d patet vbiq̄ fuiſſe fa
magna: et nō inueniebāt cibos
mē. a ¶ pñarche: ptꝫ q2 pr̄es nō blaſphe/
patres nři. Cū audiſſet aūt iacob
mat q̄s etiā ſuos vocat. ¶ pter beniamin.
eſſe frumētū in egypto: miſit pa/ l
a ¶ prima vice ioſeph cognouit eos: ⁊ ipſi
eum ſecunda.
tres nřos: ꝑmū: ⁊ i ſcdo cogni m n o
tus ē ioſeph a fratrib⁹ ſuis: ⁊ ma
¶ prius enim celauerat: q2 egyptij ouē ado/
rātes eſum ouium oderant quas iſrael offe
nifeſtatū ē pharaoni gen⁹ eius.
rebat. ¶ euocauit.
Mittēs aūt ioſeph accerſiuit ia p
a ¶ ⁊ ioſeph frēs ſuos. ſ. ⁊ fratꝝ filios: q2 ia
cob prēm ſuū: ⁊ oēm cognatiōeꝫ
cob ñ erat cognatio: ſꝫ ꝓgenies. ¶ ꝓ ꝑ to
q ſuā in aiab⁹ ſeptuagītaqnqꝫ. Et r
to. a ¶ alle. q̄ in egyptū vadit. i. mūdo ad
heret vere deſcendit. b ¶ in egypto.
deſcēdit iacob i egyptū: ⁊ defun
¶ patriarche q̄ſq̄ in ſua etate.
ctus eſt ipſe et patres noſtri. Et s t
t tranſlati ſunt in ſichen: et poſiti

At refert ad illud qd añ ponit: Erit ſemē eius accola in terra C
aliena. quia tot annis habitauit ſemē abrae in terra aliena: vt
oſtenſum eſt. a ¶ Et poſt hec exibunt. ſub moyſe duce:
Exod. xij. b ¶ Et de. mi. in lo. iſto. qd fuit impletū tempe
Ioſue ſub quo pplſ iſrl intrauit in terrā ꝓmiſſionis. c ¶ Et
dedit illi te. circūciſio. Gen. xvij.
d ¶ Et ia. Hic ꝯñr recitat hiſtoriā a
tpe iacob vſq̄ ad moyſen. ⁊ primo reci/
tat hiſtoriā tpis ſuitutē ꝑcedētis. ſcdo
ſubſequētis / ibi: Cū ſt. Circa ꝑmū dr
Et iacob. ſupple circūcidit. e ¶ Du
odecim pa. filios ſuos: q̄ dicunt pa/
triarche. i. pr̄es principales a pr̄ ⁊ ar/
chos qd ē pnceps: q2 ab ipſis denoīan/
tur. xij. trib⁹ iſrl. f ¶ Et patri. e. io.
i. inuidētes ei: Gen. xxxvij. g ¶ Vē/
diderūt eum in egypto. eodem ca.
h ¶ Et erat de⁹ ⁊c. pmo de manib⁹
fratrū volentiū eū occidere. ſcdo de ci/
ſterna vbi poſuerāt eū moritꝫ fame. ter
tio d carcere regꝭ egypti: vbi poſuit eū
mgr̄ militie Gen. xl. i ¶ Et dedit ei
gram ⁊c. ad exponendā ei⁹ ſomniū de
futura fertilitate ⁊ ſterilitate terre.
k ¶ Venit autem fa. ⁊c. Gen. xli.
l ¶ Miſit patres no. i. filios ſuos.
m ¶ Primū. i. ꝑma vice. n ¶ Et in
ſcdo. i. in ſcda miſſiōe. o ¶ Cognit⁹
eſt ⁊c. Gen. xlv. p ¶ Mittēs autē
ioſeph ⁊c. in eodē ca. q ¶ In aia/
bus. lxxv. Exo. i. Gen. eti. xlvi. c. dr:
Oēs aie dom⁹ iacob q̄ ingreſſe egy/
ptū fuere. lxx. ſꝫ ibi numerant tm̄ ꝓge/
nie egreſſe de iacob actu nate. hic aut.
Exo. i. numerant cū illis q̄nq̄ nepotes
ioſeph: eo ꝙ ptinebāt ad pplm iſrl: ꝓpt
qd. lxx. interꝑtes Gen. xlvi. poſuerunt
lxxv. quā interꝑtationē ſequit hic ſcřus
lucas. r ¶ Et deſcē. ia. in egyptū.
Hic ꝯñr recitat deſcenſum in egyptuꝫ
dicēs: Et deſcēdit iacob in egyptū ⁊ de
functus eſt: Gen. xlix. s ¶ Et pr̄es
nři. ſ. xij. pñarche. de morte ḡo ioſeph D
in egypto habet Gen. vlti. ⁊ de morte
alioꝝ Exod. i. t ¶ Et trāſlati ſunt
in ſichē ⁊c. Hec lr̄a videt multum in
tricata ⁊ diſcrepare ab eo qd hr̄ Gen.
xxiij. d ſpelūca quā emit abraā ⁊ Gen. Gen.41.a
xxxiij. de agro quē emit iacob a filijs e/
mor: ꝓpt qd ad itellectū hui⁹ paſſus ſci
endū ꝙ abraam emit illā ſpeluncā ab
ephron etheo: ⁊ iacob illū agrū a filijs
emor pr̄is ſichē: vt ptꝫ in textu. In ſpe
lūca ḡo ab abraā empta fuit iacob ſe/
pult⁹ illuc portat⁹ de egypto: Gen. vlti.
In agro ḡo quē emit iacob: ⁊ quē de/
dit ioſeph filio ſuo: vt hr̄ Gene. xlviij.
ſepulta fuerūt oſſa ioſeph illuc apporta/
ta de egypto vt hr̄ Ioſ. vlt. De alijs
ḡo pñarchis non hr̄ de ſcřptura ſatis
vbi ſint ſepulti. ſꝫ Hiero. dicit de ſctā
paula ꝙ ipa ptrāſiuit vſq̄ in ſichē ⁊ vi
dit ibi ſepulchra. xij. pñarchaꝝ. Ioſe/
phus do. ij. lib. dicit ꝙ frēs ioſeph mor
tui i egypto a poſterꝭ ſuis fuerūt trāſla
ti i hebrō ⁊ ibidē ſepulti. ⁊ i h magꝭ vi
det credēdū dicto Ioſephi q̄ꝫ Hiero.
q2 lōgo tpe fuit añ Hiero. ⁊ q2 nat⁹ fu/
it i iudea ⁊ certi⁹ cognouit oīa iudee loca.
His ğ ꝑmiſſis ſciēdū ꝙ ſctūs lucas h
ſit recitat duas hiſtorias intricate. ⁊ ex
ponit lr̄a ſic: Et trāſlati ſūt ⁊c. ⁊ po
ſiti ſunt in ſepulchro qd emit abraā. ſ.
ptim h ⁊ ptim ibi: q2 de ioſeph certū ē
ꝙ ſepult⁹ fuit in ſichē in ſpelūcā abrae.
vt ꝑdictū eſt. de iacob ḡo certū eſt ꝙ ſepultus fuit in hebrone
de alijs patriarchis dubiū eſt vtrū hic vel ibi ſint ſepulti: licet
mihi probabilius videatur ꝙ in hebron ſicut dictum eſt.

E G b ¶ A filijs ꝛc. Redit ad ordinẽ narrationis: anticipatio eñ fuit qđ premiſit: trãſlati ſunt in ſichen a filijs emor filij ſichem. a ¶ In ſepulchro qđ emit abraã. Beda. Hoc de ſolo iacob: cui⁹ corpus filij de egypto tollentes: ſepelierũt in ſpelũca duplici: vbi abraã cũ ſara ſepult⁹ eſt: ꝛ yſaac cũ rebeca: ꝛ ibi lya ↄdita eſt: vnde ciuitas illa vocaꝫ hebron. i. ↄiugiũ: q꞉ p̄res ibi cũ cõiugibus ſepulti ſunt. ¶ Beda. Duas hiſtorias ↄfundit: ꝛ alteraꝫ alteri implicat. Nõ eñ a filij s emor filij ſichem emit abraã ſꝫ iacob ab illis emit ſichen: iđ ſic iungendũ eſt tranſlati ſunt in ſichen a filijs emor: filij ſichem quaſi diceretꝫ: in ſichen illã emit iacob

Geñ.33.a a filijs emor: filij ſichem. In geneſi legitur ſichem filius fuiſſe emor: vnde putant quidã duos fuiſſe ſichem: quorum alter a luca đr pater emor: alter a geneſi filius ei⁹. Quidã iũgũt principiũ ꝛ finẽ ſermonis dicẽtes: a filijs ſichem: ꝛ poſt inferũt emor filij: vt hic locus cõgruat geneſi. c ¶ Rex alius. Rex iſte diabolus eſt q̃ effeminatos diligit: maſculos odit. d ¶ Genus noſtrũ aſ. pa. no. P̄res noſtros dicit ꝛ gen⁹ noſtrũ: ne p̄res blaſphemare videaꝫ. e ¶ Grat⁹ deo. Oſtendit q̃ moyſẽ ñ blaſphemauerit. f ¶ Moyſes. Ra. Aquaticus: q꞉ de aq̃ aſſumptus: vel liniens: q꞉ inuentus eſt in fiſcella bitumine lita. ¶ Ra. Moyſes typus eſt ſaluatoris: q ꝑcuſſo diabolo genus ſuũ liberauit: trib⁹ temporibus occultat⁹ eſt in iſrl̃ ab abraam ſꝫ vſq̃ ad dauid: a dauid vſq̃ ad tranſmigrationẽ babylonis: inde vſq̃ ad natiuitatẽ xp̄i: qui proiectus a iudeis: ab eccleſia gentiuꝫ veniente ad baptiſmũ q̃ filia diaboli prius erat: aſſumptus eſt ꝛ nutrit⁹ qui fuit potẽs in opere ꝛ ver

† Exo.2.a bo corã deo ꝛ oĩ plebe: q̃ in plenitudine tempoꝝ viſitauit nos ꝛ fecit redẽptionẽ plebis ſue. g ¶ Vindicauit illũ ꝛ fe. Oſtendit illũ q̃ iniuriam faciebat nõ eẽ de genere ſuo. h ¶ Apparuit il. Ra. Sic xp̄s poſt aſcenſionẽ apparuit per apoſtolos litigantibus iudeis ꝛ

† Exo.2.a infidelibus: qui reſiſtebant apoſtolis.

G Quis te con.

a ¶ ſpeluncã illã emit q̃dringentis ſiclis ab ephrõ filio ſeor ethei. a ¶ a filijs ſichẽ: vt ſit explanatio ꝑoris. b ¶ q̃ erat fili⁹ emor.

a in ſepulchro: qđ emit abraaꝫ precio argẽti a filijs emor filij ſichẽꝫ. a

a ¶ ãni q̃dringenti triginta. b ¶ illius q̃ ocium ẽ ꝑoſt h ephbũt ꝛ deſuiẽt mihi i loco iſto.

Cũ aũt appropinq̃ret tẽpus pro b

¶ in greco pollicit⁹.

miſſionis qđ ↄfeſſus fuerat deus

¶ iſrael crucifixo xp̄o ꝛ apl̃is paſſis. ¶ mortuo ioſeph ꝛ fratribus.

abrae: creuit populus ꝛ multipli c

c cat⁹ eſt in egypto: quoadvſq̃ rex d

a ¶ ignorabat: vel beneficiũ nõ reddebat.

ali⁹ ſurrexit i egypto: qui nõ ſcie e

a ¶ ꝑcipiẽdo obſtetricib⁹: vt necarẽt maſcu

d bat ioſeph. Hic circũueniens ge f

los. ¶ manifeſte iperãdo: vt exponeret infan

nus noſtruꝫ: afflixit patres nr̃os: g

tes. ſ. vt affligit dolo ꝛ futut'. a ¶ i flumẽ.

vt exponerẽt infantes ſuos ne vi

a ¶ .i. viui cuſtodirenꝫ. b ¶ q̃ ſurrexit nou⁹

uificarenꝫ. † Eodem tpe natus eſt h

rex ſup egyptũ. a ¶ a q̃ graꝫ habuit. b ¶ q꞉

e moyſes: et fuit gratus deo: q̃ nu i

degãteꝫ habuit faciem. ¶ occulte.

tritus ẽ tribus mẽſibus in domo

¶ i flumine nilo. ¶ de flumine.

patris ſui † Expoſito ãt illo ſuſtu k

¶ q̃ venerat ad flumẽ vt lauaretꝫ.

lit euꝫ filia pharaonis: ꝛ nutriuit

¶ ita vt alios vinceret.

f eũ ſibi i filiũ † Et erudit⁹ ẽ moyſes m

omni ſapientia egyptiorũ: et erat n

¶ eloquẽs. ¶ fortis.

potens in verbis: et in operib⁹ ſuis. Cum autem impleretur ei qua o

a ¶ đ hõa cogitatõe ſolet dici q̃ aſcẽdat i cor

draginta annoꝝ temp⁹: aſcendit p

a ¶ q̃ onere ſeruitut' iſirmabãt. b ¶ genere.

in cor eius vt viſitaret fratres ſuos q

os filios iſrael. † Et cum vidiſſet r

g quẽdaꝫ iniuriã patientem: vindi ſ

¶ fratrẽ ſuũ.

cauit illũ: ꝛ fecit vltionẽ ei q̃ iniuriã ſuſtiebat ꝑcuſſo egyptio. Exi

¶ .i. putabat eos itellecturos: q̃ i vno fecerat

ſtimabat autẽ intelligere fratres: t

eũ i oĩb⁹ eẽ facturũ. ¶ op⁹ q̃ meruit eẽ libera

qñ deus ꝑ manũ ipſius daret ſa v

tor eoꝝ. ¶ manifeſta ẽ iudeoꝝ figura.

lutẽ illis. At illi non intellexerũt. x

h Sequẽti vero die apparuit illis li y

tigantibus: et recõciliabat eos in z

¶ xp̄s ꝑ apl̃os pacẽ ꝑdicabat.

pace dicẽs: Viri fratres eſtis: vt

Nico.de lyra

137.diſ.c.q de menſa ꝛ c.turbat

a ¶ A filijs emor. iſtud nõ cõiũgitur lr̃e imediate p̄cedenti ſed antecedenti: vbi đr: Et trãſlati ſunt in ſicheꝫ. ſupple emptã a filijs emor: ꝑ tp̄ꝫ iacob vt p̄dictuꝫ eſt: ꝛ ſic exponit ſcholaſtica hiſtoria: ſꝫ huic expoſitiõi videꝫ obuiare qđ ſequiꝫ: Filij ſichẽ: q꞉ Geñ. xxxiij. dicit q̃ iacob emit partem agri a filijs emor p̄ris ſichem. ꝛ ſic emor nõ fuit filius ſicheꝫ: ſꝫ p̄r eius. ſequẽdo tñ expoſitionẽ iſtã põt faciliter rñderi q̃ idem hõ frequẽter habet patrẽ ꝛ filiũ eiuſdẽ noĩs ſicut dñs karolus comes valeſij bone memorie habuit patrẽ regẽ francie noĩe philippũ ꝛ filiũ eiuſdẽ noĩs: ꝛ ſic põt dici de iſto emor q̃ habuit p̄reꝫ noĩe ſichem: de q̃ fit hic mẽtio cuꝫ đr: A filijs emor filij ſichẽ: ꝛ filiũ eiuſdẽ noĩs de q̃ đr Geñ. xxxiiij. d. A filijs emor p̄ris ſichẽ. Sꝫ q꞉ expoſitio dicta videꝫ multũ intricata: ꝛ q꞉ lr̃a videtur p̄tendere q̃ abraã emit p̄cio argenti a filijs emor. ſciendũ q̃ iđ poſſet dici ſine tñ p̄iudicio q̃ ille emor de q̃ hic lucas loquiꝫ fuit idẽ cuꝫ p̄re ſeor p̄re ephron ꝛ fuit binomi⁹: ſicut in ſcriptura multi leguntꝫ binomij: ſic abraam emit a filijs emor q꞉ ab ephron emit de filijs ei⁹: et iſte emor alio noĩe dict⁹ ſeor habuit patrẽ noĩe ſichẽ: ille aũt emor de q̃ fit mẽtio Geñ. xxxiij. habuit filiũ noĩe ſichem nec eſt inconueniẽs ſi ponãtur eadẽ noĩa diuerſoꝝ hoim h ꝛ ibi: q꞉ frequẽter hoies diuerſoꝝ locoꝝ ꝛ tempoꝝ in noĩb⁹ cõueniũt. ꝛ ſm hanc expoſitionẽ lr̃a planior videꝫ. Sciendũ etiã q̃ ſichẽ dupliciꝫ accipiꝫ vno mõ ꝓut eſt nomẽ ciuitaꝫ. cũ đr: Trãſlati ſũt in ſichẽ. alio mõ ꝓut eſt ꝓpriũ nomẽ hoĩs/cũ đr: Filij ſichẽ. b ¶ Cũ ãt. Hic ↄñr recitaꝫ hiſtoria ꝑ tpe ſeruitut' filioꝝ iſrael in egypto ꝛ p̄mo poniꝫ hui⁹ ſeruitut' occaſio/cũ đr: Cũ aũt ap. tp̄us ꝓmiſ. quã ↄfeſ. fue. de⁹ abrae. ꝓmittẽs ei q̃ ſemen ei⁹ ſeruiret ei i t̃ra iudee Geñ. xv. c ¶ Creuit ppl̃s ꝛ multi. eſt i egypto. Exo. j. d. Et hec multiplicatio mouit regem egypti ad affligẽdũ pplm iſrl̃ vt min⁹ poſſent vocare generationi ꝛ multiplicari: vt h̄r ibideꝫ: d ¶ Quoadvſq̃ rex ali⁹ ſur. i egy. dicit eñ ioſephus q̃ regnũ tũc tranſlatũ erat ad aliã domũ. e ¶ Qui nõ ſciebat io. i. bñficia que fecerat ioſeph regno egypti. f ¶ Hic circũ. i. fraudulenꝫ opp̄mẽs. g ¶ Gen⁹ no. p̄mo ſubijciẽs durꝫ laborib⁹. ſꝫ q꞉ ꝑ h ñ fuit ſpedita ppl̃i multiplicatio: p̄cepit obſtetricib⁹ vt in ꝑtu hebrearũ necarẽt maſculos: ſꝫ q꞉ nõ fecerũt h: deũ timẽtes: p̄cepit vt maſculi nati in flumẽ ꝓijcerẽt: Exo. i. ꝛ h eſt qđ đr: Vt exponerẽt infãtes ꝛc. h ¶ Eodẽ tpe. Hic ↄñr ſtephan⁹ ſe excuſat đ blaſphemia ↄ̄ moyſen oñdẽs euꝫ ppl̃i fuiſſe liberatorẽ. ꝛ p̄mo poniꝫ ad hanc liberationẽ moyſi diſpoſitio. ſcđo ipſa liberatio/ibi: Cũ aũt. Circa p̄mũ diciꝫ: Eodẽ tpe na. ẽ moy. ꝛ fuit grat⁹ deo. qđ appet ex h q̃ de⁹ ſeruauit euꝫ ne periret cum alijs pueris in flumine. i ¶ Qui nu. ẽ tri. mẽ. in do. p̄ris ſui. vidit eũ elegãtẽ pueꝝ ꝛ iđ q̃tũ potuit ſeruauit eũ q̃uſq̃ appebat ꝑiculũ mort': nõ ſolũ pueri ſꝫ etiã parẽtũ occaſione ei⁹: ꝛ tũc eũ cõmẽdauit ꝓtectioni diuine ponẽs eũ in flumine: incluſũ tñ in vaſculo ſcirpeo pice linito. k ¶ Expoſito autẽ il. i flumine mõ dicto. l ¶ Suſtulit eũ fi. pha. ꝛ nu. eũ. i. nutriri fecẽ ſibi i filiũ q꞉ adoptauit eũ. ꝛ hec oĩa habẽtur Exo. ij. vbi diffuſi⁹ ea expoſui. m ¶ Et erudit⁹ ẽ moy. in oĩ ſapia egy. q̃ ſic noiaꝫ: q꞉ p̄mo viguit i egypto hũanc ſapiẽ ſtudiũ: vt h̄r. j. Metaph. n ¶ Et erat po. in ver. ꝛ ope. ſuis. ex q̃ ꝑꝫ ei⁹ diſpoſitio ad liberandum populũ de egypto. o ¶ Cũ aũt iple. Hic ↄñr deſcribiꝫ ipſa liberatio. ꝛ p̄mo figuraꝫ. ſcđo realis/ibi: Et explet'. Circa p̄mũ đr: Cuꝫ aũt iple. ei⁹ tẽ. xl. an. qđ ẽ tp̄us virilis etaꝫ. p ¶ Aſcẽdit i cor ei⁹. deo inſtigãte. q ¶ Vt viſita. f̃res ꝛc. q̃ erãt in dura ſeruitute. r ¶ Et cuꝫ vi. quẽdã. hebreũ. s ¶ Iniuriam pa. ab egyptio. t ¶ Vindicauit illũ. egyptium interficiẽd: ꝛ ſubdiꝫ rõ cũ đr: Exiſtimabat ãt intelligere f̃res. i. hebreos. v ¶ Qñ de⁹ per manũ ipſi⁹ da. ſa. il. iã eñ dñs iſpirauerat moyſi q̃ liberatur⁹ erat pplꝫ ꝑ ipm đ ſeruitute egypti. ꝛ ſic iã erat cõſtitut⁹ a deo tutor ꝛ defenſor ppl̃i: ꝓpẽ qđ nõ peccauit vindictã illã faciendo: ꝛ illa liberatio ꝑticularis fuit ſignũ et figura liberatiõis generalis tot⁹ ppl̃i fienda ꝑ manũ moyſi. x ¶ At illi nõ ītel. qđ đclarat ꝑ factũ ſequẽs: cũ đr: y ¶ Sequẽti vero die ap. il. liti. id eſt duobus hebreis adinuicem rixantibus Exodi. ij. z ¶ Et reconciliabat eos. volens eos reducere ad pacem ꝛ amicitiam.

Qui autem

A F a ¶ Quis te cō.ꝛc. Solus de⁹:nō
ē ptās niſi a deo:ex h tale a xp̄o reſpō/
ſum accepat o hō q̄s me ꝯſtituit iudicē
aut diuiſorē ſup vos? Quis te ꝯſtitu/
it p̄n.ꝛ iu.ſi.ſup nos. In cōtentiōe ſua
illos redarguit ia:tūc legi ꝛ moyſi fu/
iſſe ꝯtrarios. b ¶ Nunqd interfe.
ꝛc. Quidā putāt illū q̄ defenſus eſt ex
ira rē ꝓtuliſſe. c ¶ Fugit. Moyſes
fugit i madiā.i.xp̄s i gētes. d ¶ In
igne flāme. Ignis i rubo ſpūſſctus:
pctā ppli q̄ſi ſpine: q: ardor ſpūſſancti
pctā illi⁹ ppli nō ꝯſumpſit q̄ denſas ne
quicie ſpinas beneficiis dei oppoſuit.
¶ Rab. Ideo forma ignis q̄ nō ē imi
tabilis oſtenſa eſt illis.ne aliquā ſilitu
dinē facerēt. e ¶ Rubi. Ra. Rub⁹
ardet ſʒ nō cōburit:rubiq3 nomē mon
ti conuenit:ſinai eni rubus interp̄taē.
Rub⁹ gen⁹ ē ſpinaꝝ ſignificās eccliaʒ
q̄ pſecutione inflāmaē:ſed nō perit:q:
xp̄s i ea loq̄ē. ¶ Ra. In flāma rubi ſi
gnū fuit liberatiōis:q: pplſ ille ꝯſuis
tētatiōe inflāmat⁹:nō erat tñ i tribula/
tiōe periturus. Idē in ſolutiōe calciamē
ti deſignaē:q: tā facile ē deo a ſeruitu/
te quēpiā liberare:q̄ꝫ ꝓmptū hoi calci/
amentum tollere. f ¶ Ego ſū. Sum
propriū dei verbum eſt:ꝯm illud: Ego
Exo.3.d ſum q̄ ſum:ꝛ q̄ eſt miſit me ad vos.
Serpentes nō ſunt timendi:vbi deuſ
preſens loquiē: g ¶ Solue cal.ꝛc.
Moraliter Bed. Moraliē nos admonet:vt ſtan/
tes i eccła: q̄ ē ſctā terra:mortuis opi/
bus renūciem⁹. h ¶ Uidēs. Rab.
De⁹ tot⁹ ē viſus tot⁹ ē audit⁹: omia vi
det:oia audit:ſʒ videre ꝛ audire dr̄:qn̄
miſereē. i ¶ Uidi afflicti. Ra. Qui
ſʒ aliquē tētari pmittā:nō tñ putādum
B ꝙ neſciā. k ¶ Quē ne. Synecdoche
multi dicunē negaſſe cū vn⁹ dixerat vel
forſan plures ꝯſenſerūt. l ¶ Princi
pē ꝛc. Magna laus q: princeps ꝛ re
dēptor ꝛ eductor ppli dr̄. m ¶ Hic ē
moy.ꝛc. In eos culpā retorq̄t:quam
ipi iobediētes ꝛ icreduli i moyſen refū
debāt. n ¶ Moyſes q̄. Be. Ille no
¶ ua videaē

Nico.de lyra

a ¶ Qui aūt iniu.fa. increpat⁹
ſup h. b ¶ Repulit eū.i.ei⁹ moniti
onē ꝛ increpationē.d. c ¶ Quis te
ꝯſtitu.ꝛc.q.d.tu vſurpas tibi indebi
tā poteſtatē.ex q̄ pꝫ ꝙ iſte non intelle/
xit ꝙ moyſes eſſet ꝯſtitut⁹ a deo tutor
ꝛ liberator ppli:ꝛ q: iniuriās habebat
aliq̄s ſibi fauētes ꝛ idē ſentiētes.iō.ſ.
dixit pluraliē ꝛ illi nō intellexerunt.
d ¶ Nūqd interficere ꝛc.illō qō erat
ſecretū publicauit intātū ꝙ vēit ad au/
res pharaonis ꝛ q̄rebat occidere moy
ſen:Exo.ij.iō ſubdiē: e ¶ Fugit āt
moy.i ver.iſto.i.ꝓpē publicationeʒ
hui⁹ facti ne occidereē. f ¶ Ubi ge
ne.duos fi. manaſſen ꝛ ephraim de
ſephora vxore ſua:Exod.ij. g ¶ Ex/
Diuiſio pletis. Hic ꝓn̄r deſcribiē moyſi lega
tio.ſcđo legationis impletio.ibi: Hic
eduxit. Pria adhuc in duas: q: primo
ſanct⁹ lucas facit ꝓpoſituʒ.ſcđo infert
quoddā correlariū ibi: Hūc moyſen.
Circa primum p̄mo deſcribiē tp̄s lega
tiōis,cū dr̄: Expletis aūt annis q̄/
dragita.a fuga moyſi de egypto.
b ¶ Apparuit ei i deſ'to ꝛc.Exod.
iij. dr̄:ꝙ apparuit illi deus.dicendū ꝙ
ſm̄ vitatē fuit angel⁹:vt h dr̄:ſʒ q: pſo
nā dei

q̄d nocetis alterutrū? Qui aūt in/ a
iuriā faciebat ꝓximo:repulit eum b
¶ verbo:ſic ꝛ iudei xp̄m. a ¶ ignar⁹ ꝓphe/
tat q: moyſes p̄nceps ꝛ iudex dat⁹ eſt iſraeli.
a dicēs:† Quis te conſtituit princi/ c
b pem ꝛ iudicem ſup nos? Nunqd d
iterficere me tu vis:quēadmoduʒ
a ¶ moyſes timēs egyptios ꝓpē eū quē occi
c interfeciſti heri egyptium? Fugit e
derat. a ¶ q: volebat occultuʒ eſſe.
aūt moyſes in verbo iſto:et fact⁹ ē
a ¶ de ſephora filia ſacerdotis madian quaʒ
aduena i terra madian: vbi gēne/ f
vxorē acceperat. a ¶ gerſan ꝛ elieser.
rauit duos filios. Et expletis an/ g
¶ ecce nō blaſphemat:ſed laudat.
nis q̄dragita:apparuit illi in de/ h
a ¶ cū minaret gregē ad iteriora dēſi. b ¶ mi
chael i pſona dn̄i. vel ipē angel⁹magni ꝯſilij.
b ſertō mōtis ſina angelus i igne flā i
a ¶ q̄ iō facta ē vt timerēt ꝛ ſcirēt: q: deus no
ſter ignis cōſumēs eſt. b ¶ ꝙ ꝯtra cōſuetudi
nem rubus ardens nō cōbureretur.
c mē rubi. Moyſes aūt vidēs ad/ k
miratus eſt viſum: ꝛ accedēte illo l
¶ nūc dn̄s dict⁹ ē:q̄ pri⁹ vocabaē angelus.
vt cōſideraret:facta eſt vox domi m
a ¶ ſemper preſens. b ¶ nōdū ni⁹ vocādus
h dicēs oſtēdit eū eſſe verū filiū eoꝝ. b ¶ nō
f ni ad eū dicēs: †Ego ſum de⁹ pa/ n
recēs ꝛ nouici⁹. a ¶ hi tres cōmēorant:q̄b⁹
facta eſt promiſſio que impletur.
trū tuoꝝ:deus abraā:de⁹ iſaac:et
¶ audiens nomen dn̄i.
deus iacob. Tremefact⁹ moyſes o
nō audebat cōſiderare. Dixit illi
¶ ne putes te eſſe dn̄m eccleſie.
g dominus:†Solue calciamentum p
pedum tuoruʒ. Locus eni in quo q
¶ ꝛ ſcti pedes locū ſanctū debēt cōtingere.
h/i ſtas terra ſancta ē. Uidēs vidi af r
¶ dicendo:mei miſereri ſe oſtendit.
flictionem populi mei q̄ eſt in egy
pto: et gemitum eorum audiui:et
a ¶ deſcendere eſt miſericorditer compati.
deſcendi liberare eos. Et nūc ve/ s t
ni et mittam te in egyptum. Hūc v x
¶ ecce laus non blaſphemia.
k moyſen quem negauerunt dicen/
l tes: Quis te conſtituit principem
a ¶ ſoluitur ab humili quod ſuperbus in/
terrogauerat.
ꝛ iudiceʒ: †hunc deus principem y
a ¶ de ſeruitute egypti. b ¶ opere vel po
teſtate: quia primogenita occidit et alias pla/
gas irrogauit.
ꝛ rēdēptorē miſit cū manu angeli z
q̄ apparuit illi in rubo. Hic edu/ a
a ¶ hic cum deo ꝛ aaron terti⁹ decem plagis
egyptum percuſſit:ꝛ in deſerto i manna ꝛ petra
aliiſq3 innumerabilibus ſigna fecit.
xit illos faciēs ꝓdigia ꝛ ſigna in b
t'ra egypti:ꝛ i rubro mari:ꝛ i deſer c d
m n to annis q̄dragita. Hic eſt moy e
¶ vobis. a ¶ carne viſibilē ſʒ ſup me maie/
ſtatē terribilē.
ſes q̄ dixit filijs iſrl̄:† Prophetaʒ f g

C nā dei rep̄ſentabat ꝛ in ei⁹ pſona loq̄/
batur.iō aliqn̄ deus aliqn̄ angelus no
minaē vt dicit Grego. i ¶ In igne
flāme rubi. Angeli eni apparēt ho/
minibus in corporib⁹ formatis: et q:
tales apparitiōes ſūt ad aliquid ſigni
ficandū:ideo formanē ſm̄ ꝯuenientiā
ad id qō eſt ſignificandū: p ignē freq̄n
ter in ſacra ſcriptura ſignificaē tribula
tio purgās: Prou.xlij.a. In igne ꝓ/
baē auꝝ ꝛ argentū: ꝛ hoies receptibi/
les i camio humiliatiōis:ꝓpē qō angel⁹
apparuit i ſpecie ignis ardēt':ſʒ nō cō
burētis:ad figurādū ꝙ pplſ iſrlē in tri/
bulatiōe egypti nō ꝯſūmereē ſʒ purga
reē ꝛ purgat⁹ liberareē. k ¶ Moy/
ſes aūt vi.admi.ē. ꝙ ignis ardens
nō cōburebat rubū q̄ de facili ē combu
ſtibil. l ¶ Et acce.illo vt conſide.
magis de ꝓpe. m ¶ Facta eſt vox
dn̄i.i.angeli loquent' in perſona dei.
n ¶ Ego ſū de⁹ pa.tuoꝝ.q̄ coluerēt
me ceteris gētib⁹ ad idolātriā declinan
tib⁹. o ¶ Tremefact⁹ ē moy.ꝓpē
diuinā reuerentiā. p ¶ Solue cal.
pe.tuoꝝ. Modus eni erat antiq̄:ꝛ
ſpecialiē hebreoꝝ nō ingredi loca ſctā
pedib⁹ calciat'.vn̄ ꝛ ſaraceni adhuc te/
nēt hūc modū:q: nō ingrediūē locū di
uini cult⁹ niſi diſcalciat' pedib⁹:vt a fi/
de dignis intellexi. q ¶ Loc' eni in
q̄ ſtas ter.ſctā ē.ꝓpē apparitionē di
uinā.ibidē mō dicto. r ¶ Uidēs vi †Exo.3.d
di affli.po.mei.oculo pietatis ꝛ cuꝫ †32.q.4.c.
affectu miſeratiōis.iō ſequiē: s ¶ Et recurrit in
deſcēdi li.eos.deo aūt deſcēdere nō prin.
cōuenit niſi p affectū miſeratiōis:ſʒ an
gelo q̄ loq̄baē hū cōpetit deſcendere ꝛ
aſcēdere ſm̄ motū localē: eo mō q̄ mo/ D
t⁹ localis cōpetit angelē. t ¶ Et nūc
veni.ꝓmpte obediēdo mihi. v ¶ Et
mittā te i egy.ad liberādū pplm̄.ſic
pꝫ legatio iniūcta moyſi. x ¶ Hunc
moyſen.hic ſtephan⁹ ꝯ iudeoſ refert †Exo.3.b
correlariū de rebelliōe eoꝝ di. Hunc
moyſen quē nega.ꝛc. ſic p̄dictū ē:
ille q̄ h vbū dixit habebat cōplures et
fautores q̄ idē dixerūt vbo vel ſaltē fa
cto.ꝓpē h qō dr̄ h in plurali: Dicenteſ
q̄s te ꝯſtituit p̄ncipē ꝛc. y ¶ Hūc de
us p̄n.ꝛ re.miſit.q: tñ nō erat p̄nci/
palis in h facto:ſʒ angel⁹ apparēs i p/
ſona dei.iō ſubdiē: z ¶ Cū manu.
aľs p manū.angeli.i.cū ptāte ipi⁹:ꝛ ſic
moyſes erat illi tanq̄ miſter adiūct⁹.
p hāc aūt rebelliōnē ꝯ moyſen intēdit
ſtephan⁹ vocare iudeos de rebellione
ꝯ xp̄m liberatorē toti⁹ mūdi.de ſeruitu
te diaboli: vt exp̄miē.i.eodem ca. vbi
dicitur: ꝛ occiderūt eos qui prenuncia
bant de aduentu iuſti:cuius vos nunc
proditores ꝛ homicide fuiſtis.
a ¶ Hic eduxit.hic ꝯn̄r deſcribiē im/ Aľs hʒ †ſu
pletio legatiōis iniūcte moyſi. Et diui per nos
diē i duas ptes:q: p̄mo facit ꝓpoſitū. Diuiſio
ſcđo infert correlariū.ibi: Cū voluerūt
Circa p̄muꝫ dr̄: Hic eduxit illos.ſic
erat ſibi iniūctū. b ¶ Faciēs ꝓdi.ꝛ
ſi.ꝛc.ſicut pꝫ a principio.v.Exod.vſ/
q3 ad finē.xij. c ¶ Et i rubro mari.
vt hē.Exo.xiiij. d ¶ Et in deſerto.
vt pꝫ in libro Leui. Num.ꝛ Deut.
e ¶ Hic eſt moyſes.cui vos crede/
re dicitiſ ꝛ debetiſ. f ¶ Qui di.filijs
iſrl̄. Deuē.xviij. g ¶ Prophetam
vo.ſu.deus ꝛc.qō p̄ncipaliē intelli/
gitur de xp̄o †Deu.18.c
* g ¶ Prophetā vo.ꝛc. Tabna/ Moraliter
C * culū teſti.

E G Qua videat doctrina xp̄i: moyſes cui noluerūt obedire p̄res vr̄i: p̄dicauit cū in forma hominis venturū: et p̄cepta vite daturum. a ¶ Verba vite. Raba. Duas tabulas cū decalogo et mandata cetera. de q̄bus dr̄: Qui fecerat ea, viuet in eis. b ¶ Ad aarō. Raba. Quaſi ad p̄ncipē: quaſi ignari diuinitatis loquū-

Leui. 18. a

tur. Deus em̄ verus nō eſt factus: ſed oīa fecit: nec creatura eſt: ſed creator omniū. c ¶ Fac nobis deos. Ra. Deos dicūt, p̄pt duas colūnas q̄ p̄ceſſerūt eos de egypto: in honore quarū vnū factū ē ſimulacruz: ſed ambe colūne adorate. et ideo dicūt: Precedāt nos: q̄r colūna nubis in die: colūna ignis in nocte populū p̄cedebat. d ¶ Cōuertit āt et c̄. Aug. Manifeſtū eſt deū opari in cordib⁹ hominū: ad inclinādas eoꝝ volūtates ſiue ad bonū ſiue ad maluz et c̄. e ¶ Militie celi. Beda. Militia celi aliqñ dicit exercit⁹ angeloꝝ: ſed i h̄ loco ſidera militiā celi noiat: cū p̄tin⁹ addat: ſydus dei ſui et c̄. f ¶ In libro p̄phe. Cū vis multe ſint p̄phete: vnus tñ liber dr̄ eſſe: et apud hebreos vn⁹ eſt liber. xij. p̄phetaꝝ. Auguſtin⁹. xo. xij. libros nominat. g ¶ Nūqd victimas et c̄. Raba. q̄uis neceſſitate ſeruiēdi deo libarēt: mēte tñ auerſi veraciter ſeruiebāt idolis: ex q̄ auꝝ in caput vituli trāſformauerunt. Si aūt poſtea legunt deo obtuliſſe: nō bona volūtate: ſꝫ timore p̄ interfectiōe eoꝝ q̄ p̄ idolis corruerūt factū eſt. Vbicūq₃ em̄ occaſio fuit ſp̄ corde in egyptū ſūt reuerſi. Bed. Querit: quō nō obtulerint deo: cū legat deo eos q̄dā obtuliſſe: nō volūtate ſed metu penaꝝ: deus aūt nō q̄ offerunt: ſꝫ volūtatē offerētiū accipit. h ¶ Et ſuſcepiſtis et c̄. Be. Quis videremini ad tabernaculū dei victimas et hoſtias deferre: tota tñ mente phanū moloch ſiue melchon amplexati eſtis. Eſt aūt moloch ſiue melchon qd̄ ſepe inuenit: idolū āmonitarū qd̄ interp̄tat rex nr̄. i ¶ Sidus dei vr̄i. Bed. Dimiſiſtis q̄dē deū veꝝ et viuū: et ſidus remphā. i. facture veſtre p̄ deo ſuſcepiſtis: ſignificat aūt luciferꝝ: cui⁹ cultui ſaraceni erāt māncipati: et q̄r remphā interp̄tat factura vl' reges vr̄a: ꝯſeq̄nter adiūgit: Figuras q̄s feciſtis adorare eas. Rab. Sidus dei vr̄i ē lucifer: cui aſſignauerūt figuras: vnde dyi i figuris et ſtellis adorabant. Rab. Quidā ſic dicunt ſid⁹ dei vr̄i: vt ad deū p̄tineat v̄bum: q̄r nō ip̄m dn̄m: ſed eius ſidus ſuſceperūt. k ¶ Et trāſfe. et c̄. Propter hec ſacrilegia trās babylonē ducemini captiui. Nō eſt putād⁹ p̄m⁹ martyr erraſſe: qui p̄ eo qd̄ in p̄pheta ſcriptū eſt trās damaſcū duci ſūt: dixit trās babylonē: magis em̄ intelligenda q̄₃ verbū poſuit: q̄r trās damaſcū ducti ſunt in babylonem: ſiue trans babylonem.

Exo. 32. a
Queſtio

Amos. 5. a

¶ Tabernacu

---

a ¶ nō alios p̄ter vos.

vobis ſuſcitabit deus de fratrib⁹ veſtris: tāq₃ meipſum audietis. a
a ¶ ꝯgregatiōe ppl'i: h' ſol⁹ vt p̄us qui cū angelo loq̄bat. b ¶ deſerto mōtis ſina.

Hic eſt q̄ fuit in eccl'ia in ſolitu- b
¶ id eſt cū omni populo.
dine cū angelo q̄ loq̄bat ei i mō- c
¶ filiis iſrael. ¶ nō tñ veſtris.
te ſina: et cū p̄ribus veſtris: q̄ acce- d e
¶ nō ſolū illis.
a pit verba vite dare vobis. Cui f
¶ dupliciter accuſant: q̄r noluerūt: et q̄r non
noluerūt obedire p̄res vr̄i: ſed re
obiecerūt. a ¶ etſi nō corp⁹ ſuis.
pulerūt eū et auerſi ſūt cordib⁹ ſu g
a ¶ ad quā deſiderabāt reuerti: vel in morē egyptioꝝ reuerſi ſūt vitulū adorādo.
b is in egyptū dicentes ad aaron: b
a ¶ pluraliter dicūt deos: nō deū vnū. ¶ errore gētiū. b ¶ p̄uidētia et poteſtate.
c †Fac nobis deos q̄ nos p̄cedāt. c
a ¶ derogādo et inhonorādo hoc dicūt.
Moyſi em̄ huic q̄ eduxit nos de
a ¶ mors vel vita: q̄r. xl. dieb⁹ et noctib⁹ cū
terra egypti: neſcim⁹ q̄d factū ſit
dn̄o ſederat i mōte. a ¶ ex ꝯſuetudine egyptioꝝ q̄ bouē adorāt petulās etiaꝫ et hebreos ppl'ſ ex h̄ demōſtrat. ¶ vt adorarent.
ei. Et vitulū fecerūt i illis dieb⁹: k
a ¶ pl⁹ accuſant q̄₃ ſi viuo aiali h̄ facerēt.
et obtulerūt hoſtiā ſimulacro: et l
¶ nō creatorē ſuū: ſꝫ opa a ſe facta venerati
d letabāt i opib⁹ manuū ſuaꝝ. Cō m
ſunt. ¶ p̄miſit.
uertit aūt deus: et tradidit eos ſer- n
¶ ſoli lune ſtellisq₃: q̄ deo miliāt p̄agentes curſus ſuos.
f uire militie celi: ſicut ſcriptū eſt i o
g libro p̄phaꝝ. † Nūqd victimas p
aut hoſtias obtuliſtis mihi annis
q̄draginta i deſerto dom⁹ iſrael:
¶ p̄ tabernaculo dei. ¶ factū. ¶ ſiue deo vero
h Et ſuſcepiſtis tabnaculū moloch q
a ¶ luciferi quē colitis vt deū. b ¶ ſubaudi ſuſcepiſtis adorare.
i et ſidus dei vr̄i remphā figuras r s
k quas feciſtis adorare eas, et trāſ- t v

Nico. de lyra

* git de xp̄o: vt ibidē dictū fuit q̄ deſcēdit ſm carnē de iudeis. a ¶ Tāq₃ meip̄m audietis. i. legiſlatorē noui teſtamēti ſicut ego ſū veteris. Sciēdū tñ q̄ xp̄s nō dr̄ p̄pheta q̄tū ad cognitionē euāgelicā. Nā ab inſtāti ꝯceptiōis aīa xp̄i habuit claritatē diuine viſiōis: ſꝫ p̄ tāto dr̄ p̄pheta fuiſſe inq̄tū p̄pheta dr̄ ille q̄ annūciat remota a cognitiōe illoꝝ cū q̄bus habitat. Chriſtus aūt añ ſuā paſſionē fuit viator habitās cū hoībus: Ioh. i. Et denūciabat trāſcēdētia capacitatē intellect⁹ hūani: ſicut dr̄ p̄pheta Luc. vij. d. Propheta magn⁹ ſurrexit in nobis et c̄. b ¶ Hic ē q̄ fuit i cognitiōe. i. i eccl'ia hebreoꝝ. c ¶ Cū angelo q̄ loq̄bat ei i mōte ſina. dās ei leges et mādata: vt patꝫ Exo. xix. Et deinceps q̄ſi p̄ totū. d ¶ Et cū pa. no. q̄tū ad decē precepta decalogi q̄ dedit audiēte pplo: Exo. xx. e ¶ Qui accepit verba vite dare vo. Dicūt aūt illa p̄cepta v̄ba vite: nō q̄r ꝯferāt vitā grē iuſtificantē: ſm qd̄ dr̄ Ro. iij. c. Nō iuſtificat hō ex opib⁹ legis: iuſticia q̄ facit dignū vita etna: licet iuſtificarēt iuſticia politica: ſicut dictuz fuit ſup ep'lam ad Ro. et Gal. ſꝫ dicūt v̄ba vite: q̄r ſeruātes ea nō incurrebāt penā mortis corporalis: q̄ trāſgreſſorib⁹ infligebat: ſic dictū fuit Gal. iij. ſup illud: Faciēs ea viuet in eis. f ¶ Cui noluerunt obedire patres veſtri. hic ex dictis infert correlarium de rebelliōe iudeorū ꝯ moyſen et deū dicēs: Cui noluerūt obedire p̄res veſtri. ſic patꝫ in multis locis Exo. et Nu. g ¶ Et auerſi ſūt cordib⁹ et c̄. oñdētes diſplicētiā q̄ inde exierāt: dicētes moyſi Exo. xiiij. Quid hic facere voluiſti vt educeres nos de egypto et c̄. et in pluribus aliis locis ſimile habet. Et nō ſolum oſtenderūt hāc diſplicentiā exit⁹: ſꝫ etiā voluntatē reuertēdi: dicētes Nu. xiiij. a. Cōſtituam⁹ nob̄ ducē et reuertamur i egyptū. Cōſeq̄nter oñdit eos rebelles fuiſſe: et nō ſolū moyſi, ſꝫ etiā deo: cum dr̄: h ¶ Dicentes ad aaron. Exo. xxxij. i ¶ Fac nobis de. et c̄. In hoc em̄ rebellabant deo q̄ eos eduxerat de egypto et etiā moyſi ei⁹ miniſtro: cum ſbdit: Moyſes ei hic et c̄. k ¶ Et vitulū fe. q̄r aaron ad faciēdū coegerūt et aurū ei miniſtrauerūt. l ¶ Et obtulerūt ho. q̄ debebant offerri ſoli deo. m ¶ Cōuertit aūt eos et c̄. i. ꝯuerti et tradi p̄miſit demonib⁹ p̄pter ſuā malicia. n ¶ Seruire militie celi. h̄ nō legit eē factū tp̄e q̄ filii iſrael fuerūt in deſerto: ſꝫ poſtq₃ intrauerūt terrā p̄miſſiōis h̄ multotiēs et multipliciter fecerūt: vt patꝫ in libro Iudicū et Regū ſpecialiter in. iiij. et. ij. Paral. o ¶ Sicut ſcriptū ē in li. p̄. ſ. xij. q̄ eſt vn⁹ liber vt declaratū fuit ibidē. p ¶ Nunqd victi. et c̄. h̄ ſcribit Amos. v. Et refertur p̄ma ps huius auctoritatis ad tp̄s q̄ fuerūt multi iſrl' in deſerto: vt patꝫ manifeſte: nō tñ p̄ h̄ ē itelligēdū q̄ filii iſrael nullas victimas aut hoſtias obtulerūt deo i deſerto: q̄r Leuit. ix. a. dr̄ expreſſe q̄ in ꝯſecratiōe aarō et filioꝝ ei⁹ fuerūt plures hoſtie deo oblate: et ſilr in dedicatiōe tabernaculi: vt hr̄ Nu. vij. ſꝫ id dr̄ q̄r pauce victime fuerūt tūc oblate. Vñ dicit Rabbi ſalo. ſup illud Nu. ix. a. Fecerūt filii iſrl' phaſe et c̄. q̄ toto tp̄e q̄ in deſerto fuerūt phaſe niſi illud tm̄: cū tñ erat ſolēnitas p̄ncipalis et p̄ceptū erat Exo. xij. ip̄m q̄libet anno fieri. et idō ſi fuit ſic omiſſa in illis. xl. annis: multo magis ſacrificia q̄ p̄cipiebant fieri in ſolēnitatib⁹ et in dieb⁹ min⁹ ſolēnib⁹. fuit em̄ cū pplo ſup h̄ diſpēſatū a deo p̄pter icertū motū nubis ſicut et de circūciſione q̄ Geñ. xvij. p̄cipit fieri octauo die: et tñ omiſſa fuit q̄diu pplo fuit in deſerto: vt patꝫ Ioſue. v. q ¶ Et ſuſce. ta. et c̄. Iſtud refert ad tp̄s iudicū et regū: vt oſtēſū fuit Amos. v. et pēdet in fine hui⁹ auctoritatis. r ¶ Et ſidus dei ve. rem. i. luciferꝝ ſiue ſtellā matutinā vt dicit Glo. q̄ de ceteris ſtellis a plurib⁹ adorabat p̄pt ei⁹ pulchritudinē. s ¶ Figuras. id eſt imagines diuerſas. t ¶ Quas fe. vo. ad. eas. i. adorādū eas. v ¶ Et trāſferā vos in ba. p̄pter illud peccm̄ et trāſgreſſionē. Ex q̄ patꝫ q̄ idolatria de q̄ loq̄t hic Amos p̄pheta fuit cauſa captiuitatis iudeorū.

Moraliter

* culū teſtimonij fuit cū p̄rib⁹ nr̄is et c̄. Hic excuſat ſe de blaſphemia ꝯ tēplū aſſerēs q̄ ordīatiōe diuia ad cultū tp̄ris fuit factū. p̄mo exēplariter i tabnaclo moyſi qd̄ fuit mobile de loco ad locū. ſcdo p̄fecti⁹ i tēplo ſalomōis: ſic dauid p̄cepit fieri ſm reuelationē ſibi factā a dn̄o p̄ nathā p̄phaꝫ. ij. Re. vij.

* Dum

A f a ¶ Tabernaculū. Bed. Quia di/cebāt eū ſctō loco 𝔠triū: oñdit deum nō appciari ornatū lapidū: ſʒ ſplēdorem viaꝝ. vñ ſubintelligit: ꝙ ſicut taberna culū facto tēplo ē deſtrū: ſic ipm tēpluʒ meliori ſuccedēte ē delēdū. vñ Hiere. Nō 𝔠fidētes i 𝔳bis mēdacy dicatis: Tēplū dñi: tēplū dñi ē ⁊ poſtea: Faciā domui huic i q̄ iuocatū ē nomē meū: ⁊ in q̄ habet' fiduciā: ſicut feci ſylo: vbi habitauit nomē meū a pncipio: ⁊ pijciā vos a facie mea. Tabernaculuʒ. Quia dicebāt eum 𝔠 ſcm̄ locū agere: oñdit ꝙ in ſcm̄ locū nō ē locutus blaſphemiā. b ¶ Scdm for. Ra. Quā ei i ſyna oſtēderat: q2 ⁊ ſm formam fa ctū oſtēdit ipm tabernaculū formā fuiſſe. ¶ Rab. Hiſtorice cum ieſu d2: q2 moyſes erat defunct⁹. c ¶ Ut iue. ⁊c. Uerꝫ tēplū cui⁹ illō figura qō loco nō mutaret. i. quā eccliāʒ: pŭidebat futurā firmā ⁊ imutabilē: de q̄ aplſ: Firmū fundamētū dñi ſtat. Et alibi: Fundamentū aliud nemo poteſt ponere ꝓter illud qō poſitū ē: qō ē xp̄s ieſus. d ¶ Sʒ nō excel. ⁊c. Ra. Ex ſnia ſalomōis iudeos 𝔠uincit: q̄ edificato tēplo dixit: Si celū ⁊ celi celoꝝ te capere nō pñt: q̄tomag' dom⁹ hec quā edificaui. 𝔳bo aūt ſalomōis adiūgit teſtiōnū pphe. Celū mihi ſedes ē ⁊c. vt manifeſtū ſit ñ i ſolo tēplo iudeoꝝ eū habitare. e ¶ Sic p pphē. ⁊c. Bed. De tabnaculo pmo qō fuit vmbra ⁊ ñ 𝔳itas: pri⁹ dixit: poſtea teſtiōnū poſuit dicēs 𝔡 tabernaclo qō veri⁹ fuit. Si introiero i tab. do. ⁊c. ad vltimā ſniaʒ poſuit Deu. Ut i ore duoꝝ vel triū ſtet oē 𝔳buʒ. f ¶ Celum mi. ſe. ⁊c. Sic demōſtrat ſe circūdare oīa vñ alibi: Celū ſe palmo metiri ⁊ terrā pugillo ſe 𝔠cludere aſſerit. g ¶ Terra āt ⁊c. Terre exēplo deſignat oēs creaturā creator'. h ¶ Aut qs lo. ⁊c. Be. Nō aure⁹ vel marmore⁹ terreſtr' habitaculi loc⁹: ſʒ ille quē ppheta ſubnectit: Sup quēʒ requieſcet ſpūs me⁹: niſi ſup hūilē ⁊ q̄etū ⁊ tremētēʒ ſermones meos. i ¶ Dura ⁊c. Ra. Purgat a crimine 𝔡 q̄ falſi teſtes eum arguebant incipit iudeos arguere: q2 q̄ ſine crimie ē: dign⁹ ē doctoris officio. k ¶ Et in cir. ⁊c. Be. Oſtēdit ei⁹ circūciſionē: de q̄ 𝔠 grām euangelij gliabant: nō valere ad ſalutē: q̄ cogitationē ⁊ auditū habebāt imūdū. l ¶ Patres vr̄i. Ra. Supra pr̄es nr̄i dicebat pſuadēdo loq̄ns: nūc icrepādo patres illoꝝ tm̄ vocat q̄b⁹ ſileo ſūt in malicia. m ¶ Et occi. Ra. Tres grad⁹ malicie coꝝ pōit: pm⁹ ē ꝙ ſpūi reſtiterūt. ſcds ꝙ pphas pſecuti ſūt. terti⁹ ꝙ

3 Reg. 8. c — Mic. 7. a (?) — 1 Tho. 2. c — 1 Cor. 3. c — Esa. 66. a — Ps. 131. a — Deu. 17. b — B — Esa. 40. c — Phil. 11. a — Tres gradus malicie iudeorum

Ni. de lyra

f creſcēte
A iudeoꝝ 𝔡 terra ſua: ⁊ hec fuit ppetrata poſt ingreſſū hui⁹ tre: ⁊ maxie tēporib⁹ Regū. Amos aūt. v. c. d2: Migrare vos faciā trās damaſcū. i. vltra damaſcū vel lōgi⁹ a tra vr̄a q̄ ſit damaſc⁹. Babylō āt plus diſtat a iudea. nā damaſc⁹ ē pꝓe terminū iudee. Uel ſtephan⁹ poſuit i babylonem q2 iudei duaꝝ tribuū fuerūt trāſlati i babylonē vt p3. iiij. Re. vlt. iudei do. ⁊. tribuū fuerūt trāſlati i trā aſſyrioꝝ. iiij. Re. xvij. Et trāſit⁹ ad illā ē p damaſcū. ⁊ iō ad cōprehendū vtrāq; captiuitatē q̄ īducta fuit pꝓe idolatriā Amos ſcripſit: vltra damaſcū. Stephan⁹ aūt eodē ſpū loquēs dixit: in babylonē. a ¶ Tabernaculū. Conſequēter ſtephan⁹ ſe excuſat de blaſ/

¶ et in vlteriores partes eius.
a feram vos in babylonem. † Taber a
a ¶ q2 in eo arca fuit in qua erat teſtimonium.
b ¶ ſemp cōmunes appellat patres
naculū teſtimonij fuit cū pātribus
nr̄is in deſerto: ſicut diſpoſuit illis
¶ qui toti⁹ artis actor fuit ⁊ diſpoſitor
de⁹ loquens ad moyſen: vt faceret
b illud ſm formā quā viderat. Qō ⁊ b
a ¶ venerandū ⁊ humeris portādum.
induxerūt ſuſcipiētēs pr̄es nr̄i cū
¶ in figura ieſu xp̄i. ¶ chananeoꝝ.
ieſu i poſſeſſionēʒ gētiū: qs expulit c d
a ¶ cui⁹ 𝔳tuti delete ſūt ab iſrl' ſic demōes cū
de⁹ a facie patrū noſtroꝝ vſq; i die e
gētilitate a xp̄ianis expulſi ſūt. a ¶ ſic iūgēt
tabnaculū fuit vſq; ad dies dauid: ⁊ i dieb⁹ ſalomōis tēplū tabnaculo ſucceſſit. ¶ dauid.
b ¶ grat⁹ deo gratis q̄ petebat accepit ab eo.
bus dauid. Qui iuenit grātiā an/ f
a ¶ ſciēs tabnaculū illō nō ſp ſufficere ⁊ eccle vmbrā eē. b ¶ verꝫ tēplū cui⁹ illō figura. ſ. ec/
c te deū: ⁊ petijt vt iueniret taberna
cleſiā. a ¶ dauid vir ſāguinū ꝓhibit⁹ ē: ſʒ ſalomō figura veri pacifici. i. filij di pac' domum
culū deo iacob. Salomō aūt edifi
dño edificauit. a ¶ ñ i manufact' habitat dñs
d cauit illi domū: ſʒ ñ excelſus i ma/ g
e nufactis habitat: ſicut p pphetam
a ¶ ſcti q̄b⁹ iñhabitādo de⁹ pſidet. b ¶ q̄ſi thron⁹ ē ⁊ ñ dom⁹. c ¶ peccātores q̄s dānatiōe pſter/
g dicit: † Celūʒ mihi ſedēs ē: terrā āt h
nit. a ¶ hoc ideo dicit ne ſic i tēplo 𝔠fidāt: vt ipſi⁹ tm̄ habitatorē deū eſſe putāt.
ſcabellū pedū meoꝝ. Quā domū i
¶ cui thron⁹ celum et terra ſcabellum.
h edificabit' mihi: dicit dñs: aut qs k
locus requietionis mee: Nonne ma/
a ¶ eſtis. ¶ nō ſuſtinētes iugū leg'.
i nus mea fecit hec oīa: Dura ceruī l
¶ iugū xp̄i leue ñ portātes circūciſo corde.
a ¶ et ſi carne circūciſi nō tñ corde ab īfidelitate. b ¶ q̄ ſunt ſurde nec a vitijs purgate.
k ce ⁊ incircūciſis cordib⁹ et aurib⁹ m n
a ¶ nō ego quē accuſatis. b ¶ nō mihi ſʒ ſpiritui ſctō. ¶ q2 nunq̄ penitentiā agitis.
vos ſemp ſpiritui ſctō reſtitiſt': ſic o p
a ¶ 𝔠 q̄b⁹ pdixerat: cui noluerūt obedire pr̄es vr̄i. ¶ nec mō ſcriptū. b ¶ illis pares i nequicia
c ¶ nullus eſt quē nō ſint pſecuti.
l ⁊ pr̄es vr̄i ita ⁊ vos. Quē pphetā q
¶ non noſtri.
m rū nō ſūt pſecuti pr̄es vr̄i: Et occi/ r
a ¶ 𝔡 ad eoꝝ accuſatōēʒ q iuſtū pdēcī occiderūt
derūt eos q̄ pnūciabāt de aduētu s
iuſti: cui⁹ vos nūc pditores et ho/ t v
¶ p hoc inexcuſabiles oſtendit.
micide fuiſtis: q̄ accepiſti' legē i di/ x
a ¶ miſterio. b ¶ ordīata p āgelos lex ē i manu mea. ¶ nō alioꝝ miſtroꝝ q̄ cēnt inferiores.
c ¶ ope ſcienter peccando.
ſpōſitiōe angeloꝝ: ⁊ nō cuſtodiſti'. y
a ¶ q2 ɔclabāt laudē dei.
Audiētes āt 𝔥 diſſecābant cordi 3

C † Exo. 25. b — Heb. 8. b

cuſat de blaſphemia 𝔠 tēplū 𝔠fitens illud ordiatiōe diuia fuiſſe factū. ⁊ pmo loq̄t de tabernaclo moyſi: ad cui⁹ ſilitudinē q̄ſi ad aliq̄ tēplū poſtea fuit factū. dic̄ q̄: Tabernaculū teſtimonij fuit cū pr̄ib⁹ no. in deſerto ſic diſpoſuit. ſ. de⁹ vt p3 Exod. xxv. b ¶ Qō ⁊ indux. ⁊c. i. cū ioſue q̄ erat dux ppli. c ¶ In poſ. gētiū. i. i trā chananeoꝝ. d ¶ Quas ex. de⁹. Illud ei fuit mag' factum 𝔳tute diuia q̄ hūana. e ¶ Uſq; in die. da. ſupple fuit illō tabernaculū i tra illa. Nā pmo poſitū fuit i ſylo: vt h̄r Ioſue. xviij. ⁊ ide poſtea trāſlatū i trā philiſtinoꝝ i. Reg. v. ⁊ ide reductū i trā iſrl. i. Re. vi. ⁊ ide pluries trāſlatū 𝔡 loco ad locū pꝓe guerras. Uſq; i dieb⁹ dauid. qui trāſtulit i hierlm arcā dñi volēs ei edificare tēplū: vt h̄r. ij. Re. vij. ſʒ dñs diſtulit edificationem tēpli vſq; ad tpa ſalomōis filij ſui. iō d2: f ¶ Qui iue. gra. ⁊ p3 lra vſq; ibi: g ¶ Sʒ ñ excel. ⁊c. q2 ē icōphēſibil' ⁊ nature ſpūalis: ꝓ āt addit btūs Stephan⁹ ad rmouēdū errorē aliq̄ꝝ iudeoꝝ exiſtimantiū ꝙ de⁹ habitaret i tēplo ſic hō i ſua domo: ex 𝔥 ꝙ ꝓpitiatoriū qō erat i tēplo dei ſedes dicebat: ſic dixi plenī⁹. Exo. xxv. ⁊ ad ꝓpoſitū inducit auctās Eſa. lxvi. h ¶ Celū mi. ſe. ē. 𝔥 ē locutio metaphorica ad deſignādū deū eſſe pſentē vbiq; i celo ⁊ in tra. Sidi eīn nō cōpetūt corpis lineamēta. iō ſubditur: i ¶ Quā do. edi. mi. ſ. ad habitādū mō pdicto. q. d. nullā: ſʒ tm̄ ad 𝔥 ꝙ ibi fiat oblatio deo orōnū ⁊ ſacrificioꝝ: vt dixit ſalomō. iij. Reg. viij. k ¶ Aut qs lo. re. mee ē. q. d. null⁹ ali⁹ a me: q2 de⁹ requieſcit in ſeipō: q2 p ſeipm̄ ē beatus. l ¶ Dura cer. hic 𝔠ſtr excuſat ſe ſtephan⁹ de blaſphemia 𝔠 legē cōſitēdo eā ſanctā ⁊ a deo datā ⁊ retorquēdo i ſuos aduerſarios blaſphemiā: eo ꝙ eā multiplicit' violabāt. ⁊ 𝔥 eſt qō dicit: Dura cer. i. obſtinata mente. m ¶ Et icir. cor. a vitijs ⁊ ſordibus. n ¶ Et auri. a blaſphemijs ⁊ detractionib⁹. o ¶ Uos ſp ſpūi ſ. reſti. loquēti in moyſe ⁊ pphet'. p ¶ Sic ⁊ pa. ve. vt ex pdictis. q ¶ Quē pphe. ⁊c. q. d. valde pauci ſūt. r ¶ Et occi. eos. ſ. pphetas: vt patet de Zacharia filio ioiade. ij. Paralip. xxiiij. ⁊ Eſaia vt dictū fuit in principio Eſa. et Amos vt dicit Hiero. in ꝓlogo ⁊ multis alijs locis. s ¶ Qui pnun. de ad. iu. i. xp̄i q̄ d2 iuſt⁹ āntonomaſtice. vñ dic̄ Ra. Sa. ꝙ vniuerſi pphe nō ſunt locuti niſi ad dies meſſie. ſ. pncipalr. t ¶ Cui⁹ vos nūc pdi. cū iuda tradēdo. v ¶ Et homi. fuiſtis. ei⁹ crucifixionē petēdo. x ¶ Qui accepi. le. in diſpoſitiōe an. q2 data fuit p angelū i pſona dei loquētē. vt pdictuʒ ē. y ¶ Et nō cu. q2 irritū fecerāt mādatū dei ꝓpꝓe traditiones ſuas: Mat. xv. ca. 3 ¶ Audiētes aūt. Hic vltimo ponit' ipſi⁹ ſtephani lapidatio iniuſta. ⁊ ſcdo ei⁹ panēcia pfecta/ibi: Et lapidabāt. Circa pmū d2: Audientes aūt hec diſſe. cor. ſuis. q2 nō habebāt rōnē īficiēdi eū ⁊ tñ oīb⁹ modis interficere volebāt: ⁊ ſic diſſecabant interi⁹: q2 paſſio preualēs

D — † Eſa. 66. a

A diſcrepat
* l ¶ Dura cer. ⁊ incir. ⁊c. hic excuſat ſe 𝔡 blaſphemia 𝔠 legē dicēs eā eē bonā ⁊ ſcām ſʒ a iudeis nō cuſtoditā ſʒ mag' diſſipatā ⁊ ſic 𝔠 eos replicat accuſationē de ſeipſo factam.

Moraliter

E F creſcente malicia eos occiderunt. e ¶ Vidit gloriam dei. Beda. Ad confortandam martyris patientiā celū pandit: ⁊ ne homo lapidandus titubet in terra: de⁹ homo crucifix⁹ appa ret in glia. Bed. Quidā electoꝝ adhuc in hac vita detēti mūda to oculo cordis videre meruerūt gliam dei: vt hic ſtephan⁹ ⁊ pau lus ad tertiū celū rapt⁹. b ¶ Stantē. ſmobiliter: q2 nō iteꝝ caſur⁹: vel habit⁹ auxiliāt': ⁊ iniurias iudicāt': ⁊ ꝓ ſeruo pugnāt' ſic oſndit. c ¶ Video ce. Ra ba. Migratur⁹ a terra, celos vidit ap tos: vt q terrenā vitā ꝓ xp̄o ɔtēpſit: me reat hereditatē celi: ⁊ iō in ipſa paſſiōe videt ꝓmiū. d ¶ Filiū hoīs. Beda. Cū ſit fili⁹ dei: maluit tū appellare filiū hoīs: vt ɔfundat iudeoꝝ īfidelitas: qui vt puꝝ hoīem crucifixerūt, quē deū cre dere noluerūt. e ¶ Et eiiciētes. Ra. Jn h ſe iplere legē glorificabāt: moyſes

Leui.24.c eñ d blaſphemāte dixit: Educ eū foras extra caſtra: ⁊ lapidet eū ppls. f ¶ Ex tra ci. Be. Et dñs extra portā paſſus ē q nos elegit de mūdo ad celū. ⁊ ſtepha nus q̄ſi aduena mūdi extra ciuitatē la pidat: nō eñ hic habēs manentē ciuita tē: futurā tota mēte querebat: ⁊ dū mar tyr mūdi ad celos intuitū dirigit: pſecu tor dure ceruic' ad lapides manū mittit. g ¶ Dñe ie. ſuſci. ⁊c. Jn celū qd vi

Luc.24.f di aptū. Chriſt⁹ dixit pr̄i: Pr̄ in manus tuas cōmēdo ſpiritū meū. Stephan⁹ q̄ ſi ſeru⁹ dño: Dñe ieſu ſuſcipe ſpiritum meū. h ¶ Poſit' aūt ge. Be. Pro ſe ſtās orauit: ꝓ inimic' genu flectit: q2 maior iniq̄tas mai⁹ ſupplicādi remediū poſtulabat: ⁊ mira vt⁹ martyr': q ex ze

† 3.re.21.b lo eis a q̄b⁹ tenebat: pfidie culpā expro brās ardore charitat' ī morte orabat ꝓ occiſorib⁹ ſuis. i ¶ Quia neſciūt. Ra. Multi eoꝝ occidēdo ſtephanū eſti mabāt ſe iplere legē: q2 blaſphemū euꝫ

Joh.16.a credebāt: hoc ⁊ xp̄s p̄dixerat: Veniet ē

† 50. diſt. c. q̄t hora: vt ois q interficit vos arbitret

ſi poſt.78. ſe obſequiū p̄ſtare deo. k ¶ Obdor

diſt.c. p̄ſby. miuit. Pulchre dictū eſt obdormiuit:

† J.22.e ⁊ nō mortu⁹ eſt: q2 obtulit ſacrificiū dile ctiōis: ⁊ obdormiuit in ſpe reſurrectio nis. Sancti nō moriunt: q2 in meli⁹ mu tant: ⁊ vita tꝑalis in eterna vertit.

a ¶ nimietate furoris. b ¶ more beſtiali.

bus ſuis: ⁊ ſtridebāt dētib⁹ ī eū. a

a ¶ ſic ſolebat: vel illa hora marie ſup abūdā uit gr̄a. b ¶ q loq̄bat ī eo: nō eñ vos eſt' q lo q̄mini: ſꝫ ſp̄us pr̄is vr̄i q loquit in vobis.

Cū aūt eēt plen⁹ ſp̄ūſācto: itēdēs b c

a ¶ vñ ſpabat auxiliū. b ¶ vt tribulat⁹ car ne ɔſolaret ſp̄ū. c ¶ veꝝ hoīem q reſurrexit

a b in celūm uidit gliaz dei: ⁊ ieſū ſtā d e

vere ⁊ aſcēdit. a ¶ vbi poſt laborē q̄ſcit ⁊ iudicat ſedens in throno.

c tē a dextris dei: ⁊ ait: Ecce video f

a ¶ nō reſeratiōe elemētoꝝ: ſꝫ ſpūali reuela tiōe q̄ ī corde iuſti fiebat. b ¶ quē vos ſic eſti mat': vel vitatē reſurrectiōis oñdit. c ¶ q̄a ſtare pugnāt' vel adiuuāt' eſt: ⁊ recte a dextr' ſtantē vidit: quē inter pſecutores adiutorē ha buit. ¶ oſtendit vitas reſurrectiōis.

b celōs aptos: ⁊ filiū hōis ſtāntē a

a ¶ vbi inuiſibilit oīa iudicat q iudex olm viſi bilis adueniet. b ¶ quē ſtephan⁹ īuocabat.

dextris virtut' dei. † Exclamantes g

a ¶ ne blaſphemantē audirēt.

aūt voce magna: continuerūt au b

a ¶ ois turba culpat: q2 vnanimis in malo

res ſuas: ⁊ ipetū fecerūt vnanimi i

a ¶ quaſi abominabilē. b ¶ ⁊ xp̄s extra ci

§ ter in eū. † Et eiiciētes eū extra ci k

uitatē paſſus ē. a ¶ falſi q lapidabāt: ſm le gē dicētē: p̄ma man⁹ teſtiū lapidabit eū. ¶ vt ꝑ nimio furore vel ne eū veſtimēt' pollutū tā gerēt.

uitatē, lapidabāt † Et teſtes depo l ſuerūt veſtimēta ſua ſecus pedes adoleſcēt' q vocabat ſaul⁹. Et la m

a ¶ h nomē ꝓpriū ponit: vt eū nois aptat. h eū vere coronat⁹ eſt.

pidabāt ſtephanū īuocātē ⁊ dicē

a ¶ q̄ſi p̄ſentē p̄cat. b ¶ in celū. ¶ corp⁹ tribuēs lapidatiōi: ſpm̄ p̄catur ɔſeruari.

a tem: Dñe ieſu: ſuſcipe ſpm̄ meū.

a ¶ ſecur⁹ ꝓ ſe genua nō flexit.

b ¶ apō deū vox magna ꝓ inimic' orantis.

b Poſit' āt genib⁹, voce magna cla n

a ¶ xp̄m imitat dicētē: Pr̄ ignoſce illis ⁊c. ¶ vt ſit inſolubile: ſed penitētib⁹ dimittē.

mauit dicēs: Dñe nē ſtatuas ill' h o

i pctm̄: q2 neſciūt q̄d faciūt. Et cū q

k hoc dixiſſet, obdormiuit in dño. r

Nico.de lyra

G Nō diſcrepat a rōne. a ¶ Et ſtri. dē. ſuis. ſicut canes rabidi. b ¶ Cū aūt eſſet ple. ſpi. hec eñ plenitudo fuit au gmētata in martyrio qd ē act⁹ charitat' pfecte. c ¶ Intēdēs in ce. vbi fidu ciā ſuā collocauerat. d ¶ Vidit glo. dei. ad cōfortationē ſuā ex gr̄a ſpeciali. e ¶ Et ieſū ſtan. h dicit ad affirman

† hoc nō eſt de textu dū ei⁹ reſurrectionē. Et q2 tales viſiōes fiūt ſm ɔueniētiā ei⁹ qd ſignificat: vt p̄ dictū eſt. iō ſtephan⁹ vidit ieſū ſtātē: ad deſignādū ꝙ erat pat⁹ ad ei⁹ roboratio nē: q2 ſtare ꝓpriū ē adiuuāt' in p̄lio: ſedere vō ꝓpriū ē iudicā tis vel regnāt'. ꝓpt h Marci vl. b. vbi deſcribit regnū xp̄i: di cit ſedere a dextr' dei. f ¶ Ecce vi. ce. aptos. De ɔditōe hu ius viſiōis plen⁹ dicet in fine hui⁹ ca. g ¶ Exclamātes āt vo. ma. ne audirent ſtephani vba. h ¶ Cōtinuerūt aures ſu. ac ſi eēnt blaſphematoria. i ¶ Et ipetū fe. nō rōne ſꝫ fu ria moti. k ¶ Et eiicié. ⁊c. tāq̄ blaſphemū. l ¶ Et teſt. de. vt expediti⁹ ⁊ celeri⁹ eū iterficerēt. m ¶ Et lapidabāt. h cō

Diuiſio ſeq̄nter ponit bti ſtephani pfecta patiētia. ⁊ p̄mo ex ei⁹ itētiōe ad deū, ibi: Inuocātē ⁊ dicētē: Dñe ieſu ſuſcipe ſpm̄ meū. ſcdo ex ei⁹ benigna ɔdeſcēſiōe ad ꝓximū actu interficiētē ipm̄, cū dr: n ¶ Poſit' aūt ge. vt i orādo mod⁹ eēt deuotus. o ¶ Cla mauit vo. ma. q2 ꝓcedebat ex affectu magno ad ꝓximoꝝ ſa lutē. p ¶ Ne ſta. il. h pec. reſeruādo eis penā eternā: ſed da eis penitētiā. In aliq̄b⁹ libr' ſbdit: Quia neſciūt q̄d faciūt: ſꝫ h̄ ē de textu: nec ē i libr' correct'. Iſti eñ ſaltē ꝓ pte magna mag'

fuerūt

fuerūt moti paſſiōe q̄ ignorātia. Ignorātia aūt multoꝝ cauſa ta erat ex p̄cedēte malicia. ſ. ex odio ⁊ inuidia ɔ ipm̄: vt dictū ē G ſupra ca. iiij. q ¶ Et cū h di. ex feruore charitat' ſm dictum ſaluator' Matth. v. g. Orate ꝓ pſeq̄ntib⁹ ⁊ calūniātib⁹ vos. r ¶ Obdormiuit i do. Nā ei⁹ aīa ſcīſſima abſorpta fuit in abyſſo ſupne claritat'. ¶ Circa p̄dicta dubitat. vtꝝ viſio bti ſtephani pre miſſa fuerit mētalis aut imaginaria: vl corpalis. Et dicūt aliq ꝙ fuit tm̄ menta lis: ita ꝙ ex ſpeciali gr̄a fuit cōceſſū ſte phano videre nō ſolū hūanitatē xp̄i: ſꝫ etiā diuinitatē ſicut ⁊ paulo. De q dic btūs Aug. ad Paulinū d vidēdo deo. ꝙ ſibi fuit ɔceſſū videre diuinā eēntiā: eo ꝙ erat doctor gentiū: ⁊ moyſi q fuit doctor iudeoꝝ. ⁊ h videt dicere quedā Glo. ſup locū illū q tal' ē. Quidā electo rū adhuc in hac vita detēti mūdato cor dis oculo videre meruerūt gliaz dī: vt h ſtephan⁹ ⁊ paul⁹ ad tertiū celū rapt⁹. Sꝫ h dictū nō videt bñ ɔſonare dictis ſctōꝝ ⁊ doctoꝝ: q cōcordit dicūt ꝙ talis viſio nō ē ɔceſſa alicui in vita p̄nti vten ti ſenſib⁹ exteriorib⁹ niſi hoī xp̄o. Vñ ⁊ paul⁹ nō dr deuꝫ ſic vidiſſe niſi i raptu ab iſt' ſenſib⁹. Stephan⁹ aūt videt tūc nō fuiſſe rapt⁹: ſꝫ mag' vtēs ſenſib⁹: vt pote loquēs iudeis audiētib⁹. Propt qd alij dicūt ꝙ fuit viſio imaginaria: ita ꝙ in ei⁹ imaginatiōe fuerūt effigies di uinit⁹ formate ad rep̄ſentādū deū ⁊ ho minē xp̄z: ſic Eſa. vi. a. Eſaias vidit do minū ſedētē ſup ſoliū excelſū ⁊ ſeraphī ſtātia ex vtraq pte: ſic ibidē fuit plen⁹ declaratū: ⁊ mēte cognouit ſtephan⁹ ſi gnificatū illi⁹ rep̄ſentatiōis. ⁊ ſic q̄tuꝫ ad h nō ſolū fuit imaginaria: ſꝫ etiā cuꝫ h mētalis: ſic fiebat ꝓphet': vt plen⁹ dī ctū fuit i libro pſalmoꝝ: ⁊ nō ē dubiū ꝙ illo mō potuit fieri. Sed ex mō loq̄ndi ſcp̄ture videt ꝙ fuerit corpalis: q2 dr in H textu: Cū eēt ſtephan⁹ plen⁹ ſpūſctō itē dēs ī celū vidit gliaz dei ⁊c. Circa qd aliq dixerūt ꝙ viſus ſtephani a deo fuit fortificat⁹ itātū ꝙ vidit ieſū. ſ. exiſtētē in celo empyreo: celos acute viſ⁹ penetrā do. Sꝫ h n̄ videt bñ dictū: q2 ſuppone re videt ꝙ viſus fiat ex mittēdo ab ocu lo ⁊ nō int⁹ ſuſcipiēdo ab obiecto: qd i probat p̄hs li. de ſenſu ⁊ ſenſato. Pro pter qd ſine p̄iudicio videt ꝓbabilr̄ di Phus cēdū ꝙ a corpe xp̄i exiſtēt' ī celo fuit im mutat⁹ ocul⁹ ſtephani ad viſionē hūani tat' xp̄i. Nā ī ptāte ei⁹ ē ꝙ corp⁹ ſuū ſic videat a lōge ſic d ꝓpe: ⁊ forte idē ē de alio corpe glioſo: q2 totalit ē aīe ſbiectū. Propt qd videt ꝙ ad nutū ei⁹ poſſit i mutare viſū idiſſer ēter a lōge ⁊ ꝓpe: ſic ī ptāte ei⁹ eſt ꝙ īmutat viſū ī ꝓpria vel alia effigie: ſic dr d corpe xp̄i glioſo Lu. vl. Deitatē vō n̄ potuit videre iſto mō ſꝫ ſic ī viſiōe imaginaria format ī vtu te imaginatiua aliq̄ effigies ad rep̄ſentādū deū: vt dictū ē: ita exteri⁹ p̄t diuinit⁹ formari ad īmutationē corpalis ocli: ſic ſuo mō fit ī apptiōe angeloꝝ q̄ apparēt ī corpib⁹ aſſūpt' q corpa lit videt: ita aliq̄ effigies corpal nō a deo aſſūpta: ſꝫ formata p̄t ipm̄ repn̄tare oculo corpali. ⁊ ſic ꝓbabilit abſq aliq̄ aſſertiōe p̄t dici ꝙ ſic fu t ī viſiōe bti ſtephāi: mētalit tn̄ cognit ꝙ illa ef figies nō erat ipa deitas, niſi tm̄ repn̄tatiue. Et huic mō dicē di ɔcordat lr̄a, cū dr: Ecce video ce. aper. ⁊ filiū ho. ſtan. a dex. dr: nō ſic itelligēdo ꝙ celi fuerūt diuiſi cū ſint icorruptibiles: ſꝫ q2 ſic clare vidit: ac ſi nullū eēt obſtaculū itermediū. Vñ di cit q̄dā gloſa: ꝙ hec viſio nō fuit facta ꝑ reſerationē elemētoꝝ: ⁊ ſub elemēt' hic itelligunt etiā corpa celeſtia.

Moraliter ✳ g ¶ Exclamātes autē voce magna ⁊c. nō potētes veritatē audire: ſꝫ tāq̄ furioſi ſtatim duxerūt eū ad lapidatio nē: ⁊ ipſe ecōtrario fudit ad dñm ꝓ ipſis orationē ſm doctrinā xp̄i: Matth. v. g. Bñfacite his q oderūt vos: ⁊ orate ꝓ pſe

✳ quētibus

a b Saulus aūt erat. Nō q̄dē lapidãtib᷒ ſ; lapidantib᷒ cōſenſit: vñ periret niſi grã dei ⁊ penitē‑tia ei ſubueniret: q2 q̄ faciūt ⁊ ꝯſentiūt digni ſūt morte. b ¶ In illa die ꝑ. Ra. Qua ſtephan᷒ occiſus ē: nō q2 tūc ſolū facta: ſ; q2 ab illa die cepit ꝑſecutio magna occiſo vno d̄ ꝑn‑cipib᷒ eccle. c ¶ Eccia. collectio vel ꝯgregatio ſiue vocatio. d ¶ Diſperſi ſūt. Hoc ē qđ dñs ꝑcepit: Cum ꝑſe‑quent vos in ciuitate iſta: fugite i aliā. ei᷒ eñi mita gerebaᷣ: vt occaſiōe tribu‑latōis fieret ſemiatiō euāgelij. e ¶ Ti‑morati. Deū timētes: ſiue chriſtiani q̄ poſtea ſunt diſpſi: ſiue iudei timētes de‑um ⁊ ſi nōdum ꝯplani. f ¶ Saulus. Rab. A ſaule ꝑſecutore: q̄ rex iſrl̄ fuit de tribu beniamin de q̄ ⁊ paulus: ſ; iu‑xta ātiquoꝝ ꝯſuetudinē a maiorib᷒ po‑ſteri noīa trahūt. g ¶ Deuaſtabat. Rab. Quaſi lup᷒ gregē: iuxta ꝓphetiā

Gen.49.d iacob: Beniamin lup᷒ rapax mane co‑medet ꝑdam: ſero diuidet ſpolia.

h ¶ Trahens. Trahebat nō occide‑bat: quia fortaſſe man᷒ ei᷒ cuſtodiebat dñs: ne ſanguine inocētū pollueren̄t. i ¶ Diſperſi. Rab. Quis timore di‑ſperſi: tñ ſtabiles erāt in ꝑdicatiōe euā‑gelij. k ¶ Philippus. Bed. De nu‑mero diſſemiatoꝝ fuit: q̄ primus xp̄m ꝑ‑dicauit ſamarie. Diacon᷒ ſecūdus a ſte‑phano: ſcd̄us poſt ip̄m narraᷣ: q̄ſi he‑res ⁊ eiuſdem gradus. l ¶ Intēde‑bāt. Ra. Credebāt audiētes verba et videntes ſigna: due cauſe fidei ꝓpē ver‑

Joh.4.d ba ꝑdicationis ⁊ ſigna ꝟtutū. Ex pñti ca. ⁊ ſamaritane mlier̄ hiſtoria ꝓbatur aios hui᷒ gētē ad credēdū ꝓmptos fuiſſe

¶ Magus

a Saulus āt Ca. VIII a erat ꝯſentiēs neci ei᷒

a ¶ q̄ ſtephan᷒ occiſus eſt.

b Facta ē āt i illa diē b

c ꝑſecutio magna i eccleſia q̄ erat

a ¶ nō alibi ꝯm illď: ⁊ eritis mihi teſtes i hie‑ruſalē ⁊c. b ¶ in ſimilitudinē granoꝝ ſemis vt ex ip̄is magna ſeges fidei multiplicareᷣ.

d hieroſolymis: ⁊ oēs diſpſi ſūt ꝑ c

a ¶ q2 vt paſtores greg᷒ ꝯſtātiores erāt ce‑

regiones iudeę ⁊ ſamarię ꝑter d

teris. a ¶ i. fecerūt morē ſepłture. ¶ curaue‑rūt: redit ad h qđ dimiſerat d. Obdormiuit ſ; nō addiderat d ſepultura corpis qđ mō facit

aplos. Curauerūt āt ſtephanū vi e f

¶ timore ꝑſecutorum.

e ri tīorati: et fecerūt plāctū magnū g

a ¶ diſcurrebat impiger ad vaſtandā

g ſup eū. Saul᷒ vo deuāſtabat ec h

a ¶ more vaſtantiū nulli ſexui parcebat.

cleſiā: ꝑ domos intrās: viros ac

¶ carceris.

h mlieres trahēs i cuſtodiā. Igr̄ q̄ k

¶ de loco ad locū.

l diſꝑſi erāt ꝑtrāſibāt euāgelizan‑ l

k tes vbū dei. Philipp᷒ aūt deſcē‑ m n

¶ ꝯm ſitū loci: vt q2 ciuitas illa iferior hie‑

dēs i ciuitatē ſamarię ꝑdicabat o

ruſalem erat. ¶ hoiem eſſe verū deum.

l illis chriſtū. Intēdebāt aūt tur‑ p

bę his q̄ a philippo dicebāt vna q

¶ verba.

nimiter: audiētes et videntes ſi‑ r

¶ miracula.

gna q̄ faciebat. Multi eñi eoꝝ q̄ s

¶ demones. ¶ .ſ. demones.

habebāt ſpūs immūdos: clamā t

tes voce magna exibāt. Multi

¶ diſſoluti.

aūt paralytici ⁊ claudi curati ſunt.

a ¶ cognita ꝟitate letati ſūt ſe de tenebris

Factū ē ḡ magnū gaudiū i illa v

liberatos eſſe. ¶ q̄ſi ignobil. a ¶ nō meri‑to q2 opere inobediens erat.

ciuitate. Vir āt q̄dā noīe ſimōn x

Nico.de lyra

Moraliter ✳ quētib᷒ ⁊ calūniantib᷒ vos. Mo‑raliter ꝑ excuſationē bti ſtephani ꝯſtā‑

B tem docemur ꝯ falſas accuſatiōes con‑ſtāter declarare ꝟitatē. ptz aūt inſpiciē‑ti textū q bear᷒ ſtephan᷒ in ſue excuſa‑tiōis ꝓceſſu repetit plures hiſtorias ve‑te. te. q̄; expoſitōes myſtice poſite ſunt in locis ſuis ſuperi᷒ ordiate. Ca. VIII

Saulus aūt. Poſtq̄ deſcri‑pta ē ſtephani ꝑſecutio ſingu‑lar̄. hic ꝯñr deſcribiᷣ eccle ꝑ‑ſecutio generalis: ⁊ q2 habuit ortū ex ꝑ‑ſecutiōe ſtephani. iō ad ip̄az fit cōtinua‑tio, cū dr̄: Saulus aūt erat ꝯſenti‑ens neci ei᷒. ⁊ ꝑ ꝯñs pcī ꝑticeps: ꝯm q dr̄ Ro. i. d. Quia q̄ talia agunt digni ſunt morte nō ſolū q̄ faciūt ea: ſ; etiaz q̄ ꝯſentiūt faciētib᷒. ⁊ ſubdiᷣ de ꝑſecutio‑ne eccle cum dr̄: b ¶ Facta ē aūt i illa die. i. in illo tpe: q2 ꝑſecutio pluri‑bus dieb᷒ durauit. c ¶ Et oēs diſp. ſunt. ꝯm q dixerat ſaluator Mat. x. c. Cū vos ꝑſequunᷣ in iſta ciuitate fugite in aliā. d ¶ Preter apo. iſti erāt ꝑncipales ⁊ firmiores: ꝓpter qđ remāſerāt in ꝑ‑ſecutiōe ne ex fuga eoꝝ crederet fidē catholicā nō hēre firmū fundamētū. ꝯñr interponiᷣ beati ſtephani ſepultura q̄. ē. ſu‑erat omiſſa, cū diciᷣ: e ¶ Curauerūt ſtephanū. i. decēter ſepelierūt. f ¶ Viri timorati. i. timētes deū. inᷣ q̄s gama‑liel fuit ꝑncipalis: vt habetur in legēda de inuentiōe corpis ſancti ſtephani. g ¶ Et fece. plā. magnū ſup eū. ꝯm mo‑rē iudeoꝝ: vt habeᷣ Gen. vlti. de morte iacob: ⁊ i libro Nu. de morte aaron ⁊ marie: ⁊ Deuᷣ. vlti. de morte moyſi. ⁊ i mul‑tis aliis locis de morte notabiliū ꝑſonaꝝ. Illi aūt q̄ ſepelierūt ſtephanū erāt cōuerſi de iudaiſmo. ⁊ iō tenuerūt morem pa‑ternū. ꝯſequēter reuertiᷣ lucas ad ſcribēdū ꝑſecutionē eccle dei. h ¶ Saulus ꝟo deuaſtabat eccleſiā. nitēs eaz an‑nihilare. i ¶ Trahēs in cuſtodiā. i. in carcerē. nō diciᷣ q interficeret: q2 ſicut diᷣ Glo. de᷒ man᷒ ip̄i᷒ ꝑſeruabat ne ſan‑guine innocentiū pollueren̄t: ⁊ q2 ſicut dicit Aug᷒. de᷒ adeo

omnipotens

omnipotēs eſt ⁊ bon᷒ q de malis elicit bona: iō de iſta ꝑſecutio‑ne elicuit bonū diſſeminatiōis fidei catholice: ꝓpē qđ ſubdiᷣ: C

k ¶ Igiᷣ q̄ diſpſi erāt ꝑtrāſibāt. diuerſas ciuitates. l ¶ Euāgelizātes verbū dei. iudeis habitātib᷒ i ciuitatib᷒ illis. vt hr̄. ſ. ſ. m ¶ Philippus aūt. Poſtq̄ lucas ꝓſecut᷒ eſt de ꝑmo diacono. ſ. de ſtephano. hic ꝯſequēter ꝓſequiᷣ de philippo q̄ poni‑tur ſecūdus. vi. ca. Et diuidiᷣ in duas: q2 primo poniᷣ ꝑdicatio philippi. ſcd̄o cōuerſio ſauli ca. ſe. prima adhuc i tres: q2 ꝑmo deſcribit ſanctus lucas ei᷒ ꝑdi‑cationem in ſamaria. ſcd̄o deſcribit ei᷒ predicationē ethiopi in via, ibi: Ange‑lus ⁊c. tertio i terra maritima, ibi: Phi‑lippus aūt. Prima adhuc i duas. Nā ad ꝑdicationē philippi ꝑmo poniᷣ mul‑toꝝ ꝯuerſio vera. ſcd̄o vnius ficta, ibi: Vir aūt q̄dā. Cira primū dr̄: Philip‑pus aūt. q̄ cū aliis ꝓpter ꝑſecutionē exierat de hierl̄m. n ¶ Deſcēdēs in ciui. ſam. q2 tpe Regū. fuerat metropo‑lis in regno decem tribuū. o ¶ Pre‑dicabat illis xp̄m. habitātes eñi ibi erāt partim iudei. receperāt enim q̄nq̄ libros moyſi. ſicut ⁊ ſaducei. p ¶ In‑tendebāt aūt tur. his q̄ a philip‑po dicebanᷣ de xp̄o. q ¶ Vnani‑miter. au. i. irreuerenter ⁊ deuote. et ſubdiᷣ rō: r ¶ Et vidētes ſigna q̄

ſſ. 6. a faciebat. i. miracula diuine virtut̄ de‑claratiua in teſtimoniū veritatis a phi‑lippo ꝑdicate. s ¶ Multi eñi eoꝝ q̄ habebāt ſpūs imūdos. i. ob‑ſeſſi a demonibus. t ¶ Clamantes voce magna exibāt. ſcʒ demones coacti virtute xp̄i. ⁊ ne diceret q h̄ fie‑ret virtute ſuperioris demonis: ſicut di‑ctū fuit de xp̄o Luc. xi. b. In beelzebub ꝑncipe dmonioꝝ eiicit demonia. iō ſub‑duntᷣ alia miracula q̄ non pñt fieri niſi virtute diuia: cuiuſmodi eſt curatio pa‑ralyticoꝝ ⁊ claudoꝝ ſubita, cū dr̄: Multi aūt. v ¶ Factū ē ḡ gau. mag. in ci‑

D ui. illa. de veritat̄ cognitiōe ⁊ dictoꝝ curatiōe. x ¶ Vir aūt. Hic ꝯñr de‑ſcribiᷣ vni᷒ ꝯuerſio ficta, cū dr̄: Vir āt q̄dā erat noīe ſimon. cōiter dr̄ a do‑ctorib᷒ q iſte fuerit ſimon magus q̄ po‑ſtea multū reſiſtebat petro ⁊ paulo ro‑me ꝑdicātib᷒: ⁊ iō dixi q ei᷒ ꝯuerſio fuit ficta: q2 ſi ⁊ ad horā vera fuit: tñ ad vo‑

✳ mitū rediit.

Moraliter Moraliter. a ¶ Saulus āt erat cōſen. ⁊c. e ¶ Curauerūt aūt ſte‑phanū viri timorati. nō hoīm timo‑re ſed dei. qđ patet ex hoc q tunc erat magna perſecutio fideliū in hieroſoly‑mis. ⁊ tamē conſtāter curā egerunt de ſepultura corporis beati ſtephani. Pa‑tet etiā ex hoc loco et plurib᷒ aliis ſacre ſcripture locis q ſepelire mortuos eſt apud deum meritoriū tanq̄ opus pietatis: ꝓpter quod ſanct᷒ Tobias de hoc opere cōmendaᷣ. k ¶ Igiᷣ diſperſi erant ⁊c. ex hac diſperſiōe duo ſunt notāda: Primū ē q tpe ꝑſecutio‑nis ꝯtra eccliaz illi q̄ ſunt firmiores debent remanere ne fuga oīm fides deriſibilis videaᷣ: ⁊ ſic apli remāſerūt in hieruſalē tanq̄ firmi: ceteri ꝟo receſſerūt ⁊ erat eis licitū. Vñ dicit Aug. Si fortis es contēne mortē: ſi aūt debilis fuge. Secundū ē q de᷒ adeo potēs eſt ⁊ bon᷒ q de malis elicit bona. naz ex malo iudeoꝝ eccleſiā ꝑſequentiū facta eſt diſcipuloꝝ diſperſio ⁊ ex h̄ ꝑ eoꝝ ꝑdicationē fideliū multiplicatio. vñ ſubdiᷣ: m ¶ Phi‑lippus aūt deſcē. in ci. ⁊c. Et cōcludiᷣ poſtea: v ¶ Factū eſt ḡ gaudiū mag. ⁊c. de verbi receptione ⁊ miraculoꝝ ope‑ratione. x ¶ Vir aūt quidā noīe ſimon ⁊c. de cōuerſio‑ne iſtius dicunt cōiter doctores q fuit ficta. vnde poſtea obtu‑lit pecuniā ꝓ poteſtate dandi ſpm̄ſanctū in ſigno viſibili ſibi cō‑cedēda. ꝓpter qđ ab ipſo denoīaᷣ vitium ſimonie. ꝑ h̄ etiam ſi‑gnificatū fuit q in eccleſia ſemꝑ ſunt aliq̄ mali admixti. eſt eñi

C iij ✳ ſicut ſagena

a ¶ Mag⁹. Ra. Magi ꝙ ſingulis philoſophant: de natura mūdi: curſu ſyder̄ & motib⁹. b ¶ Seducēs. Seorſū a veritate ducēs: vel in exceſſū ſiue ſtuporē & admirationē ↄuertēs p̄ ſtigias ſuas. c ¶ Dementaſſz. Dementare ē rōnalē mētē ab hoībus abſentare. d ¶ Philippo. Rab. Dicūt quidā iſtū philippū fuiſſe apl'm: & vnū de duodeci: ſʒ nō videt̄ ver̄ ſm ſeriē hui⁹ libri. e ¶ Jeſu xp̄i &c. Rab. Cui⁹ erāt ignari: vel vt p̄dictū ē i noīe ſe ſu trinitatē p̄dicauit: q̄ ei vnā pſonā ꝯ trinitate pfecte credit: credulitate aliar̄ duarū carere nō pōt. f ¶ Tūc ſimō &c. Beda. Credidit ꝟbis philippi & ꝟtute deuict⁹ vere credidit: vel qꝺ mag⁹ credibile / ſimulauit ſe credere, quoaduſq; baptiſma ſuſciperet: vt q̄ adeo auid⁹ laudis erat: vt xp̄s credi vellet: artē addiſceret q̄ miracula facere poſſet: qꝺ etiā legunt̄ feciſſe ſucceſſores ei⁹: q̄ malignis inſtructi artib⁹ eccliam fraudulēter ingreſſi baptiſma furant̄. g ¶ Miſerūt ad eos pe. & io. Petr⁹ iohānē ſociat ſibi: q: virginitas eccle grata ē & placet. h ¶ In noīe ieſu. Nō eſt ſic legēdū: in noīe ieſu tm̄: vt alie pſone excludant̄. i ¶ Jeſu &c. Quia aū in patrē credebāt & ipiritūſanctū ſicut alii iudei: vt plena fides vni⁹ pſone fidem trinitatis confirmat. k ¶ Impōebāt man⁹. Ra. Philippo q̄ ſamarie euāgelizabat: vn⁹ de ſeptē fuit. Si eīn aplš eſſet: man⁹ imponere poſſʒ vt ſpiritū acciperēt: qꝺ ſolis epiſcopis licʒ. Nā pſbyter ſiue p̄ſente ſiue abſente ep̄o: cū baptizat chryſmate inungit: qꝺ ab ep̄o ↄſecratū eſt: nō tn̄ frontē oleo ſignat: qꝺ ſolus ep̄s facit cū tradit ſpiritū paclytū baptizat'. l ¶ Poteſtatē. Ra. Nō baptizādi tm̄ in aq̄ & p̄dicādi ſiue ꝟtutes faciēdi quā habebat philipp⁹: ſʒ vt cuicūq; impoſuero man⁹ &c. Beda. Ad pecuniā nō poterāt apl'i ptātē illā dare: qbus dictū eſt: Gratis accepiſtis: gratis date. m ¶ Pecunia tua. Nō nr̄a q̄ nō cupim⁹: ſʒ tua: quā ſpiritui cōparas vt illā p̄ eo vēdas: & eā ſpiritu emas. Jꝺ ſpiritū emere volebat: vt aliis vēdens eū plus accipe poſſet. Pecūia. Raba. Ex hoc exēplū capit̄: vt pditorū elemoſyne ñ recipiant̄. ¶ Be. Apoſtoli noletes pecuniā dicūt: ſit tecū. i. tuā retine: & hoc in pditionē: vt p̄ pecunia iniuſte congregata / penam eternā luas. n ¶ In pditionē. Beda. Juſti cū ſententiā maledictiōis pferūt: nō ad hāc ex voto vltiōis: ſʒ ex iuſticia erūpūt. Judicū eīn dei intus aſpiciētes: q̄ maledicto mala debeāt forīs ferire cognoſcūt: & in maledicto nō peccāt: in q̄ a iudicio ꝺi nō diſcordāt. Cū eīn & maledicētis innocētia ꝑmanet: & reus maledictio abſorbet: ex vtraq; pte colligit̄: q: a ſummo iudice ſentētia pfert̄: vn̄ ſimon a petro maledictus eternalitē periit. o ¶ Penitētiā age. Pro cupiditate: & prauo ſēſu q̄ putauit ꝺ ſpū cōmertiū fieri poſſe. Penitētiā &c. Rab. Ut oēs videāt qꝺ eo. Nō ꝙ ignoret petr⁹ eū penitētiā nō acturū: ſed quia omnibus iuſſus eſt p̄dicare: ſuūʒ facit officiū: vt ille ſit inexcuſabilis. Corā oīb⁹ etiā arguit̄: ne ampli⁹ ab eo fallāt̄. ꝟ Roga

Mat. 10. a

p De cōſe. diſ. 5. c. Manus

† 27. diſ. c. qꝺ ſi interrogaſti nas ſi. 1. q. 1. petrus. De ſimo. c. cōſulere

Nico. de lyra

Amitū redit: a ¶ Qui aū fuerat in ciuitate ma. i. phs vt dicūt aliq: a magnitudine ſciētie ſic dict⁹: ſicut & illi q̄ venerūt adorare xp̄m natū Matth. ii. Sʒ huic dicto ↄtrariat qꝺ ſubdit: b ¶ Seducens. Lectra vū ꝟitatē ducēs: qꝺ nō phꝛ cui⁹ ē ꝑpriū amare ꝟitatē & docere. i. ethico. ſʒ ē ꝑpriū doli arte magica vtētis. c ¶ Dicēs ſe eē ali. ma. i. ꝓphetā vl xp̄m. Ū & Joh. iiii. dr: ꝙ ſamaritani ſic & iudei expectabāt xp̄m. Ū dixit illa mulier ſamaritana: Scio q: meſſias venit q̄ dr xp̄s: cū ↄuenerit ille / annūciabit oīa. io ſbdit̄: d ¶ Dicētes: hē ꝟt⁹ dei. & ſic loqt̄ aplš de xp̄o. i. Cor. i. c. Predicam⁹ xp̄m dei ꝟtutē &c. e ¶ Attēdebāt aūt eū. credentes ei. f ¶ Propter quod multo tpe magicis ſuis artib⁹ dementaſſet eos. i. mētes eor̄ a ꝟitate alienaſſet. Et q̄ patet ꝙ ſupra dict⁹ eſt mag⁹ a magicis artib⁹. g ¶ In nomie ieſu xp̄i b a. hac eīn forma vtebat̄ eccla p̄mitiua rōnib⁹ dictis ſupra. ii. ca. h ¶ Tūc ſimō & ipe credidit. i. ficte: vel ſi vere: hoc tn̄ fuit tn̄ ad horā. Et cū baptizat⁹ eſſet adherebat philippo. Et ſubdit̄ ratio: Uidens etia ſigna & ꝟtutes maximas fieri &c. Dicit̄ eīn ab aliqb⁹: & probabiliter ꝙ ad ꝺ familiaritatē philippi q̄rebat: vt p̄ hoc cōſeq̄ poſſet ꝟtutē ſeu artē ſimilia faciēdi. Ū & īfra dr: ꝙ obtulit pecuniā aplis: vt p̄ impoſitionē manuū poſſet dare donū ſpūſſcti in ſigŭ viſibili. Et q̄ videt̄ ꝙ nō fuit ↄuerſus vere: ſʒ ficte tm̄. i ¶ Cū aūt audiſſent. Deſcripta p̄dicatiōe philippi: hic ↄſeq̄nter deſcribitur collatio ſpūſſancti. Circa qꝺ ſciēdū ꝙ philipp⁹ erat tm̄ diacon⁹: ꝓpter qꝺ licet poſſet baptizare: nō tn̄ man⁹ imponere: nec p̄ ↄſequēs donū ſpūſſancti in ſigno viſibili dare. hoc eīn ptinebat ad aplos. Ū & ſoli ep̄i q̄ ſunt ſucceſſores eor̄. xx. diſ. in nouo teſtamēto. man⁹ imponūt. ꝓpt̄ qꝺ philippus ſignificauit aplis: vt aliq eorū venirēt in ſamariā & ſupplerent illud qꝺ ad eius officiū nō ſpectabat. & hoc eſt qꝺ dicit̄: Cuʒ autē audiſſent apoſtoli &c. Et patet lr̄a vſq; ibi: k ¶ Nondū eīn in quēq; illor̄ venerat. i. ſigno viſibili: venerat tamen in eis inuiſibiliter: ſicut & modo in baptiſmo l ¶ Sed baptizati tm̄ erant in nomie domini ieſu. Hec dictio tm̄ non eſt determinatio hui⁹ quod eſt: in nomine dn̄i ieſu: excludendo alias duas perſonas: ſed magis includitur in eo: vt dictū eſt ſupra. propter qꝺ li tm̄ eſt magis determinatio huius: ſed baptizati erant tm̄: ſed nō receperant impoſitionē manuuʒ. ideo ſubdit̄: Tunc imponebant &c. m ¶ Cum vidiſſet. Hic cōſequēter ponit̄ ſimonis increpatio. Uolebat eīn emere poteſtatēʒ dandi ſpiritūſanctū intentiōe lucri inde recipiendi. ꝓpter quod ab ipo nominat̄ vitiū ſimonie quo aliquis vendit & emit ſpiritualia. Et patet littera vſq; ibi: n ¶ Non eſt ibi pars neq; ſors in ſermone iſto. id eſt in hac poteſtate ſcʒ vt ſpiritūſanct⁹ detur: vt per impoſitionem manus eie. o ¶ Cor eīn tuū non eſt rectum coram deo. Uirtute eīn dei reuelantis videbat intima ſui cordis.

b

* In felle * ſicut ſagena nondum ad littus tracta que piſces malos habet cūʒ bonis admixtos. Per hoc autem ꝙ beatus petr⁹ dixit ſimoni: † ¶ Pecunia tua tibi ſit in perditione: quoniaʒ donū dei exiſtimaſti pecunia poſſideri. Dedit exemplūʒ eccleſie prelatis extirpandi totaliter vitium ſymoniace prauitat̄: ita ꝙ non habeant oculum ad potentiā temporalem promouendorūʒ in eccleſia: ſed ad idoneitatem eorū in ſcientia pariter & in vita.

Moraliter

* Angelus

a ¶ ſꝑ bonis mala ↄria aduerſant̄.
b ¶ p̄ſtigioſus.

a q̄ aū fuerat i ciuitate mag⁹: ſedu b ceēs gētē ſamarie: dicēs ſe eē ali c
¶ ꝓphetā vel angelū ſiue deū vel dei filiū.
quē magnū: cui auſcultabāt oēs
¶ ſenes vel iuniores. ¶ regē vel decrepitū
a minimo vſq; ad maximū / dicē b
tēs. ¶ ſimō. ¶ xp̄s. ¶ nō ꝗdi. a ¶ igno
tes: Hic ē ꝟtus dei q̄ vocat̄ ma
rabāt xp̄i nomē. a ¶ hoc ſcʒ qꝺ.
gna. Attēdebant aūt eū: ꝓptē f
a ¶ artib⁹ vel falſis ꝟtutib⁹. ¶ fallēdo.
c qꝺ multo tpe magicis ſuis demē
taſſet eos. Cum vo credidiſſent
¶ vt eſt ii
d philippo euāgelizāti ꝺ regno dei:
lud: Penitētiā agite: appro. eīn re. ce. &c.
e in noīe ieſu chriſti baptizabāt̄ vi g
a ¶ in xp̄o ieſu nō ē maſcul⁹ vel femīa &c.
f ri āc mulieres. Tūc ſimon & ipſe h
a ¶ ſimulate & ficte ne credētib⁹ reſiſtēs deſpect⁹ haberet̄. b ¶ corpe non corde. volebat eīn ptātē hr̄e: vt cuicūq; &c. vt īfra ſeqt̄.
credidit: & cū baptizat⁹ eſſet: adherebat philippo. Uidēs etiā ſi
¶ cupiēs ſe talia poſſe.
gna & ꝟtutes maximas fieri: ſtupēs admirabat̄. Cū autē audiſ i
¶ de qb⁹ nō fuit philipp⁹: de q̄ p̄dictū eſt.
ſent apl'i q̄ erāt i hieroſolymis: q:
a ¶ nūc ap̄ oēs q̄. i. fuit ciuitas ſamarie quā
g recepiſſet ſamāria ꝟbū dei: miſe
p̄dixit. i. ipa ſamaria. a ¶ q̄ erāt colūne.
¶ nō vnū ſʒ duos: ſicut & xp̄s binos miſit: vt in ore duor̄ ſtet oē verbū.
rūt ad eos petrū & iohānē: q̄ cuʒ
a ¶ iā ei ſolū aq̄ baptizati erāt. ¶ viſibilē
veniſſent: orauerūt p̄ ipis vt āccipe
perēt ſpiritū ſanctū. Nōdū eīn i k
¶ ſpūſſctūs. a ¶ i. licti erāt i aq̄ tn̄: ſʒ āt i
quēq; illor̄ venerat: ſʒ baptizāti l
ſpūſcto. a ¶ ecce exēplū ↄfirmatiōis.
p tm̄ erāt in noīe dn̄i ieſu. † Tūnc i
k ponebāt man⁹ ſup illos: & accipi
¶ qꝺ mōſtrabit̄: q: linguis loq̄bant̄.
ebāt ſpiritūſanctū. Cuʒ vidiſſet m
aūt ſimō: q: p̄ impoſitionē manus
aplor̄ daretur ſpūſſctūs: obtulit
eis pecuniaʒ dicēs: Date & mihi
i hāc ptātē: vt cuicūq; impoſuero
a ¶ ſi ꝑcepe ... p̄mus.
man⁹ / accipiat ſpūſctm̄. Petr⁹
¶ q. d. pecunia tua tecū pereat.
m āt dixit ad eū †: Pecūia tua tecū †
¶ ſpiritūſanctū q̄ ē de⁹ & donū dei.
n ſit in pditionē: qm̄ donū dei exiſtimaſti pecunia poſſideri. Nō ē n
a ¶ i q̄ dictū ē ꝙ p̄ man⁹ ei⁹ acciperēt ſpūs.
tibi ps neq; ſors i ſermone iſto.
Cor eīn tuū non eſt rectū coram o
o deo. Penitentiam itaq; age ab

A B a ¶ Roga deū. Cui ptz cor ꝺ q̄ ſpha
Pſ.72.a Rē bon⁹ iſrl ꝺe⁹: quē fallere nō pōt: qꝛ
Sap.1.b ſpūs em̄ ſctūs diſcipline effugiet fictū.
b ¶ In felle ꝛc. Be. Jō ſpūs i colūba deſcēdit: vt a ſimplicib⁹ doceret ſe ſuſcipi. Nā q̄ amaritudinē in corde ſuat: ꝙuis baptiçaꝛ⁹ videaꝛ nō ē a vinculo peccati solut⁹: ſꝫ q̄ſi ad pūctū hora baptizādi purgatus: mox acriore demone ſeptēplicit opprimiꝛ. Fruſtra ḡ grāz emere tēptat: qui ſe non exuit mente conuiua.
c ¶ Precamini ꝛc. Cauſa deſperatiōis nō audet ipſe ꝓcari: ſꝫ apſlos rogat vt ꝓ ſe ꝓcenꝛ: nec ꝓ ſe audet orare: qui nō credit ſe exaudiēdū eſſe. Apſis etiaꝫ ficte loquiꝛ. d ¶ Que dixiſtis. Nō q̄ credidit: ſꝫ q̄ſi infidelis eis īputat: q̄ vētura ſūt. e ¶ Angel⁹ aūt. Poſt reditū apoſtoloꝝ de philippo hiſtoria texiꝛ.
f ¶ Cōtra me. Be. Vn̄ in meridie q̄ rit: inueniꝛ ꝛ abluiꝛ ille q̄ deuotiōe ardens / velut gentiū p̄mitie ꝺo meruit cōſecrari. In q̄ illō cōpletū ē: Ethiopia ꝓueniet man⁹ ei⁹ deo. ¶ Myſtice. ad meridiē philippus erat. i. apli ad gētes vbi calor fidei eſt. g ¶ Ad viā q ꝛc. Nō via deſcēdit: ſꝫ ꝑ viā deſcēdiꝛ ex natura loci. h ¶ In gazā. Be. Vet⁹ gaça q̄ termin⁹ quondā chananeoꝝ erat iuxta egyptū: fundit⁹ eſt deſtructa: ꝛ loco ei⁹
Mystice
Allego. alia edificata. ¶ Allegorice: gētes deſignat a cultu ꝺi deſertas. via q̄ ab hieruſalē deſcēdit ꝛ viā ſalutis agit / xp̄s eſt: q̄
Joh.14.a eſt ꝟuas ꝛ vita. De ſupna em̄ hieruſalē ad ima deſcēdit: ꝛ nigredinē pcti vnda baptiſma dealbauit. i ¶ Ethiops. Natura ꝛ merito. ethiops em̄ tenebroſus. Vn̄: Ethiopia ꝓueniet man⁹ ei⁹ ꝺo.
Pſ.67.g k ¶ Vir ꝛc. potēs. Be. Merito ꝺr q̄ i ſcriptura tm̄ ſtudebat: vt nec legē ceſſaret in via: tātū religionē amabat: vt
B de vltimis ꝑtib⁹ mūdi ventret ad tēplū dn̄i: vn̄ merito dū q̄rit interp̄tē lectōis: xp̄m quē q̄rebat inuenit. ꝛ ſm̄ Hiero. pl⁹ repperit in deſerto fonte ecclie: ꝙ in aurato tēplo ſynagoge. h ethiops mutauit pelle: q: ſordes pcti in lauacro depoſuit. l ¶ Cādacis rc. mos erat illi⁹ regionis a feminis regi: ꝛ eas cādac̄ vocari. Potens candacis regine ꝛc. ſup oēs gazas ꝛc. Be. Regina ethiopū theſauꝝ p̄mittēs in hieruſalē: eccleſia ē gētiū fidelꝛ ꝟtutū dona largitura: cui ꝯuenit interp̄tatio nois. Cādac̄ em̄ interp̄taꝛ cōmutata: de q̄ i Pſ. ſcribiꝛ:
Pſ.44.c ꝓ his q̄ cōmutabunꝛ. Et alibi: Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina au. tuā ꝛc m ¶ Reuertebaꝛ. Incipiebat reuerti legens
Eſa.53.b Eſaiā. Vbicūq̄ i no. teſta. ſalut̄ narraꝛ ꝑncipiū: de Eſaia ſumiꝛ teſtimoniū: q̄ interp̄taꝛ ſalus dn̄i. q ¶ Tanꝙ ouis. Be. Ouis cū ad victimā duciꝛ, nō reluctaꝛ: ꝛ xp̄s paſſus ē volūtate ꝓpria. Vt ſicut agn⁹ in paſcha imolari ſolebat: ſic xp̄s imolaꝛ⁹ ē nr̄m paſcha. ꝛ ſic agn⁹ corā tōdēte nō ſolū nos ſanguie redemit: ſꝫ lana operuit: vt algētes īfidelitate: calefaceret ſua veſte. Vn̄ dicit Apoſtol⁹.
Gal.3.d Quotq̄t i xp̄o baptiçati eſt⁹ / xp̄z iduiſtꝭ. Putas ne ꝛc. n ¶ Et quō ꝛc. Rab. Suas iunꝫ liguas agēcūt vel ꝑ doceñā eunuchi: vl ꝑ ſpm̄ philippi. o ¶ Quō poſſū ſi nō ꝛc. Hic arguit illoꝝ audaciā: q̄ exiſtimant ſinꝭ doctore ſcripturaꝫ diuinā intelligere. p ¶ Locus autē ſcripture ꝛc. Ra. dn̄o ꝑparāte: ita legendū: locus ſcripture erat hic. Vel ſic: hic tanꝙ ouis ad occiſionē.
ꝟ In hūilitate

a ¶ .i. duplici malo cupiditatis .ſ. ꝛ praue fidei. b ¶ nō affirmatiue: ſed dubitādo loquitur ne deſperemus.
a hāc neq̄tia tua: ꝛ roga deū ſi fortē
remittaꝛ tibi hec cogitatio cordis
a ¶ ꝑfidie b ¶ funiculis quibus peccatoꝝ quiſq̄ ꝯſtringiꝛ.
b tui. In felle ē ei amaritudinis ꝛ ꝺb a
a ¶ pcti b ¶ Huius celeꝛ: tm̄ mihi n̄ ē occultū
ligatiōe iniq̄tātꝭ video te eſſe. Re
c ſpōdēs aūt ſimō dixit: Precami b
a ¶ ꝑſentes plagas timens. vult vitare.
ni vos ꝓ me ad dn̄m: vt nihil vē
¶ petr⁹ ꝛ iohēs.
d niat ſup me hoꝝ q̄ dixiſtis. Et illi c
a ¶ firmius teſtimonium perhibentes ꝟbis vel ſignis.
q̄dē teſtificati ꝛ locuti ꝟbū dn̄i re d
¶ ſm̄ modū ꝯſuetudis. ¶ nō ſolū i ſamaria
dibāt hieroſolymā: ꝛ multꝭ regiōi
bus ſamaritanoꝝ euāgeliçabant.
¶ ad diſtinctionē angeloꝝ ſathane.
e Angel⁹ aūt dn̄i locut⁹ ē ad philip e
a ¶ ꝑfectiōis eſt indiciū in vtroq̄.
f pū dicēs: Surgē ꝛ vade ꝯtra me
a ¶ de metropoli iudeoꝝ in ciuitates gētiū q̄
g ridianꝭ ad viām que deſcēdit ab f
deſerte ſūt. a ¶ gaça philiſtinoꝝ metropol.
¶ .i. aphricā. b ¶ nō via: ſꝫ gaça ꝺr deſerta.
h hieruſalē in gāçā: hēc eſt deſerta. g
a ¶ i altero ꝑfectio: in altero obediētia.
b ¶ ꝓpter virilē animū.
i k Et ſūrgēs abijt: ꝛ ecce ūir ethiopſ h
a ¶ typ⁹ gētiū q̄ i xp̄o carnalib⁹ deſiderijs circūcidunꝛ. b ¶ ꝟtute ꝯtinētis īegritate.
c ¶ regina auſtri venit a finib⁹ terre audire ſapiētiā ſalomōis.
l eunuch⁹ pōtēs cādacꝭ rēgie ethi
a ¶ ꝯſuetudo eunuchoꝝ cuſtodire theſauros potentū. ¶ diuitias
opū: q̄ erāt ſup oēs gaças ei⁹: ve k
¶ ante ꝙ philippo loquereꝛ. a ¶ ꝓpter verbis celebritatē: ꝛ tēpli famā mos gētiū famoſa adire loca cultui deoꝝ dicata.
m nerat adorare i hieruſalē: ꝛ reuer
a ¶ ſanct⁹ vel angelus.
tebaꝛ ſedēſſup currū ſuū: lēgēſq̄ l
eſaiā ꝓphetā. Dixit aūt ſpūs phi
lippo: Accede ꝛ adiūge te ad cur
rū iſtū. Accurrēs autē philippus
audiuit eū legentē eſaiā ꝓphetā:
ꝛ dixit: Putaſne itelligis q̄ legꝭ:
a ¶ linguā nō ignorabat q̄ librū legebat.
n o Qui ait: Et quō poſſum ſi nō āli
a ¶ vn̄ ꝓpheta agat. b ¶ in figura doctoꝝ q̄ a gentib⁹ aſſumpti ſunt.
quis ōſtēderit mihi: Rōgauitq̄
a ¶ in hoc ꝑfectus. ¶ cū ſedēte: ꝛ reuoluit librū eunuch⁹ vel philippus.
philippū: vt aſcēderetꝛ ſedēret ſe
p cum. Locus aūt ſcripture quā le
a ¶ innocens. b ¶ paſſionē crucis.
q gebat erat hic. †Tāꝙ ouis ad ꝺe m
a ¶ vt crucifigeretur. b ¶ Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi.
ciſionē dūctus eſt: ꝛ ſicut agnūs n
a ¶ pilato ꝛ iudeis. b ¶ pauca pilato ꝛ pōtificibus: ſed herodi nihil reſpondit.
coram tondēnte ſe ſine vōce: ſic

M a ¶ In felle em̄ ama. ꝛc. i. i neq̄tia intētiōis: q̄ facit amaritudinē culpe: ꝛ ducit ad amaritudinem gehenne. C
b ¶ Precamini vos ꝓ me. ꝛc. h dixit mag̃ timore duct⁹ pene ꝙ amore grē. c ¶ Et illi q̄dē teſti. ꝛ lo. ꝟbū dei. ad ꝯfirmationē credētiū. d ¶ Redibāt hie. nō ocioſi: ſed i via ꝑ ciuitates ꝑdicādo ꝟbū dei. e ¶ Angelus. Poſita ꝑdicatiōe philippi in ſamaria: h ꝯſeq̄nter poniꝛ ei⁹ ꝑdicatio in via: et h ethiopi de hieruſalē i terrā ſuā reuertēti. Et diuidiꝛ in duas ꝑtes: qꝛ p̄mo poniꝛ philippi ꝑdicatio. ſcđo ethiopis conuerſio / ibi: Et dū irēt. Circa p̄mū dicit: Angel⁹ aūt dn̄i ꝛc. vade ꝯtra meridianū. Ethiopia em̄ ē in plaga auſtrali reſpectu hieruſalē. f ¶ Ad viā q̄ deſcēdit ab hie. in ga. Hieruſalē em̄ ē i loco altiori ꝙ ſit illa gaza. g ¶ Hec ē deſerta. Gaça ei vet⁹ fuit oīno deſtructa: ꝛ poſtea alia eiuſdē nois fuit edificata: i alio tn̄ ſitu. Via aūt illa trāſibat ꝑ gaçā deſertā: ꝛ nō ꝑ gaçā ꝺ nouo edificatā: iō ad differētiā illi⁹ ꝺr: Hec eſt deſerta. Diuiſio
h ¶ Et ecce vir ethi. eu. Per h aūt ꝙ ꝺr vir: deſignaꝛ ꝙ nō dicebaꝛ eunuchus ex ꝑciſiōe mēbroꝝ genitaliū: ſed a caſtitate ꝛ honeſtate moꝝ: ſm̄ ꝙ dicē ſaluator Matth. xix. b. Sunt eunuchi q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpē regnū celoꝝ. i ¶ Qui erat ſuper oēs ga. ei⁹. Erat em̄ eius theſaurari⁹: ꝛ ſic gaça ē h nomē appellatiuū: ſupra ꝟo ē nomē ꝓpriū ciuitatꝭ exiſtētꝭ in terra philiſtinoꝝ: vt hr̄ i. Regꝭ. vi. k ¶ Venerat adorare i hie. multi em̄ gētiles ex deuotiōe veniebāt adorare deū in hieruſalē: vt hr̄ Joh. xij. vel forte iſte erat ꝯuerſus ꝺ gētilitate ad iudaiſmū: qꝺ videꝛ ex eo quod ſubdiꝛ:
l ¶ Legēſq̄ eſa. ꝓ. ſicut erat edoct⁹ a iudeis: ſicē ꝛ multi laici ex deuotiōe dicūt horas canonicas in latino: ꝙuis nō intelligant. Cetera patent vſq̄ ibi: D
m ¶ Tāꝙ ouis ad ꝛc. quod ſcribiꝛ Eſa. liij. c. Et itelligiꝛ ad lr̄āz de xp̄o: ſicꝫ ibidē diffuſi⁹ dictū fuit: qꝛ cuꝫ ꝟbo vno poſſet aduerſarios oēs ꝓſternere: ꝑmiſit tn̄ ſe ad occiſiōeꝫ duci. n ¶ Et ſicut agn⁹ corā tō. ꝛc. qꝛ ꝟba iniurioſa ꝓ i iurijs nō reddidit. Et cū falſe accuſareꝛ corā pilato / tacuit Matth. xxvij.
M In hūilitate
* e ¶ Angel⁹ aūt dn̄i lo. ꝛc. philipp⁹ os lāpadis iterp̄taꝛ. ꝛ iō ꝑ ipm̄ q̄libet bon⁹ ꝑdicator euāgelij ſignificaꝛ. nā lāpas hꝫ i ore ſplēdorē ꝛ interi⁹ olei liq̄rē: ꝑdicator aūt bon⁹ hꝫ ꝟitatꝭ ſplēdorē i ore: ꝛ oleū pietatis interius in corde. Moraliter
b ¶ Et ecce vir ethiops ꝛc. ꝑ iſtum ſignificaꝛ hō deſideriū habēs ſue ſalutis: qꝺ patet ex hoc qꝺ dicitꝛ: ꝙ venerat adorare deū in hieruſalē de ꝑtib⁹ valde remotis: ꝛ ꝑ h ꝙ reuertēs legebat eſaiā ꝓphetā: ꝙuis nōdū haberet ipi⁹ intelligentiā. Per hoc autē ꝙ philipp⁹ a deo miſſus ē ad docēdū ipm̄ ꝛ baptiçādū: ſignificaꝛ ꝙ oīs deſiderās recte ſaluari ꝑ fidē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i mittit ei doctorē vel ſibi reuelat imediate ꝟitatē: nāq̄ natura nō deficit in neceſſarijs. ꝛ mlto mint⁹ actor nature q̄ potētie ꝛ bonitatꝭ ē īfinite: fides aūt ē neceſſaria ad ſalutē Heb. xi. b. Sine fide īpoſſibile ē placere deo. Propē qꝺ q̄ facit qꝺ i ſe ē, cōuertēdo ſe ad deū ꝑ mētꝭ deuotionē de⁹ illi reuelat fidei ꝟitatē vel mittit ei doctorē. Exemplū habeꝛ īfra ca. x. ꝺ cornelio cēturiōe. † Eſa.53.c

 * Ibat

C D a ¶ In hūilitate iu.ei⁹. Be. Quia iudex oīm ꝯditatē iudi/
ciū nō reppeꝛit: ſine culpa ſeditiōe iudeoꝝ ⁊ voce pilati dāna/
Phil.2.a tus. Humilitate. Ra. Paſſione q̃ humiliauit ſe factus obe/
diens vſq; ad moꝛtē. b ¶ Generationē. Be. Diuinitatis
Pſ.109.a impoſſibile ē cognoſci. de q̃ dr̄: Añ luciferꝫ genui te. Partus
etiaꝫ virginis quō poteſt exponi: cuꝫ
Luc.1.d rōnē querēti marie dictū eſt: Spūſſan
ctus ſuperueniet in te ⁊ virt⁹ altiſ.⁊c̄.
c ¶ Tollet. Scds hō d̄ celo celeſtis:
ſctitate ſegregat⁹ a terrenis. Uel d̄ vi
ta in moꝛtē trāſiuit. d ¶ Aperiens
philip. Be. Qui interpꝛetat̄ os lampa
dis: pulchꝛe os ſuū aperit: dū obſcuri/
tatē ꝓphetie ꝓfert in lucē ſcientie. vel
hec circūlocutio deſignat longioꝛē ſer/
monē. Aperuit. Ra. Theſauꝝ ſcien
tie aperuit vel apuit os: vt ſpūs loque
Pſ.80.c tur i eo ſm̄ illud: Dilata os tuū ⁊ iple/
Myſtice bo illud: ¶ Myſtice os eccle philip/
pus aperit vt ex d̄ gētib⁹ ꝑdicet quem
pꝛi⁹ neſciebant. e ¶ Euangelizauit
Soluit q̄ſtionē illi⁹ interogātis: de q̃ ꝓ
phetia dixit: demōſtrat aūt ꝙ de ieſu
ꝓphetatū ē. f ¶ Ad quādā aquā.
Ad d̄ eni ꝑdicatio durerat: vt aqua in
gereret q̄ de baptiſmo in via audierat.
g ¶ Si credis. Ra. Non ignoꝛabat
ei⁹ fidem: ſ; volebat manifeſtā ꝯfeſſio
nē: vt baptiçaturi ⁊ baptiçādis daret
exemplum interrogādi ⁊ confitendi.
h ¶ Et ſpūſ do. Ra. Ut ſpūs irruit
in eunuchū foꝛtiter ſicut ⁊ in apl̄os ve
nit: quāto fides foꝛtioꝛ: tāto ſpūtal im
petus maioꝛ. Ex d̄ ꝙ ſpūs irruit in eu/
nuchū d̄r philippuꝫ apl̄m fuiſſe: a q̃ tñ
nec man⁹ impoſitiōe: nec inuocatiōe ſpi/
ritusſcti miſſionē legim⁹ factā. Uñ ap/
paret in pꝛimitiis gentiū nō man⁹ im/
poſitiōe: nec inuocatiōe: ſ; ſpōte ſpūſſan
ctū deſcēdiſſe: vt apl̄i excuſationem ha
berēt ꝯ iudeos accuſantes eos: q: gen
tes baptiçabāt. Quis eni poſſet ꝓhi/
bere ſpm̄ dñi: aut q̄s arceret ab aqua:
in q̄s ſpūs deſcēderat. i ¶ Inuēt⁹.
Ra. Ab hoīb⁹: q̄ in raptu nō inueniē/
bat̄: q: ambulauit in ſolitudine: vel ni/
mia velocitate. k ¶ Ceſareā. Bed.
Ceſareā paleſtine dicit: vbi.ſ. domum
habuiſſe deſcribit̄: q̄ vſq; hodie demō
ſtrat̄: necnō ⁊ cubiculū filiarum qua/
tuoꝛ eius ꝓphetantiū virginum.

a ¶ q: i paſſiōe ſe hūiliās nō iudicauit ſ; ſe
a nō apuit os ſuū. In hūilitate iū a b
iniuſte iudicari ꝑmiſit. a ¶ i barrabā latro
nē quē q̄ſi iuſtū petierāt. b ¶ generatio ei⁹
celeſtis nō pōt enarrari quā iohannes ex pte
dixit. ¶ generationē etiā carnalē q̄s explì/
care poſſet: quō de virgine nat⁹ ſine ſemine.
diciū eius ſublātū ē. Generatio c d
nem eius quis enarrabit: Quo/ e
¶ vt in celo: nō in terra viuat.
b niā tollet de terra vita eius. Re
a ¶ loco ſcripture ſi ipſe reuelabat: vel phi/
lippo ſi ipſe legebat.
ſpōdēs aūt eunuchus philippō
dixit: Obſecro te: de q̃ ꝓpheta
dicit hoc: De ſe an de alio aliq̄:
¶ qō nomini ſuo congruit.
d Aperiens aūt philippus os ſuū
a ¶ tanq̄ ouis ad occaſionē ductus ē.
dixit ⁊ incipiens à ſcriptura iſta f
e euāgeliçauit illi ieſū: Et dū irent g
f ꝑ viā: venerūt ad quandā aquā:
⁊ ait eunuch⁹: ecce aqua. Quis
¶ fides plena ērat ꝓpe baptiçatoꝛ ꝑſens.
ꝓhibet me baptiçari: Dixit aūt
g philipp⁹: Si credis ex toto coꝛde
¶ baptiçari. ¶ .i. filiū eē hoīs.
licet. Et rñdēs ait: Credo filiū dī
ieſum eſſe. Et iuſſit ſtare curruꝫ:
a ¶ debet hūiliari baptiçādus: vnde ioꝛda
et deſcenderūt vterq; i aquā phi
nis deſcenſus interpꝛetat̄. ¶ tamen.
lipp⁹ et eunuchus: et baptiçauit
¶ ꝑficiēdo. a ¶ que ē q̄ſi fundamentum
h eū. Cū āt aſcēdiſſet de aqua: ſpi h
a ¶ Hiero. dicit d̄ angeluꝫ feciſſe in ſpūſctō.
ritus dōmini rapuit philippū: et i
a ¶ q: ꝑfect⁹ nō indigebat doctrina: q: para
clytus quē pater mittit ipſe docet omnia.
amplius nō vidit eū eunuchus.
¶ ad patriam vel ad regnum celoꝛum.
Ibat eni ꝑ viā ſuā gaudēs. Phi k
a ¶ vna ē q̄nq; ciuitatū philiſtinoꝝ.
i lippus aūt iuent⁹ ē in açōto: et ꝑ m
¶ nō diſcernēs ꝑſonas
trāſiēs euāgeliçabat ciuitatibus
k cūctis: donec veniret ceſareā. n

Nico. de lyra

a ¶ In humilitate iudi. eius.
Eſa.liii.c. ſic hr̄: De anguſtia ⁊ de iu/
dicio ſublat⁹ eſt: qō ſic ibidē fuit expo/
ſitū: de anguſtia.ſ. moꝛtis: ⁊ d̄ iudicio.
q̄ oēs decedētes ex diuina ſentētia de/
tinebant̄ in limbo: ſublat⁹ ē ꝑ potētiā
ſue reſurrectiōis: ⁊ eodē mō exponen/
da eſt hec littera: In humilitate.i.ꝑ
moꝛtem quaꝫ humiliter ſuſtinuit i hūa
nitate aſſumpta: Phil.ii.a. Humiliauit
ſemetipm̄ fact⁹ obediēs vſq; ad moꝛtē. b ¶ Iudiciū ei⁹.i.
ſnīa diuīa q̄ ſua erat inq̄tū de⁹. c ¶ Sublatū ē. q: xp̄o re/
ſurgēte ſancti q̄ erāt in limbo detēti inde fuerūt ſublati.
d ¶ Generationē ei⁹ q̄s enarra.i. multiplicationē fideli/
um q̄ regenerant̄ in xp̄o ꝑ baptiſmum. e ¶ Qm̄ tollet de
ter. vita ei⁹.ſ. ꝑ moꝛtē. Et in d̄ reddit̄ cauſa multiplicatiōis
fideliū Ioh.xii.d. Niſi granū frumēti cadēs in terrā moꝛtuū
fuerit ipm̄ ſolū manet ⁊c̄. Cetera patēt vſq; ibi: f ¶ Et inci/
piēs a ſcri. iſta. q̄ de xp̄o ad lr̄am ē intelligēda: vt declara/
tū fuit diffuſius. Eſa.liii. g ¶ Et dū irēt. Hic ꝯſr̄ deſcribi
tur ipſi⁹ eunuchi vera ꝯuerſio. ꝑ d̄ ꝙ baptiſmū deuote petiit
et fideliter ſuſcepit: ⁊ pꝫ lr̄a vſq; ibi: h ¶ Spūs dñi.i.ſpi/
ritusſanct⁹ vel angelus q̄ i ſcriptura frequēter noiat̄ ſpūs. ꝑ
d̄ aūt dr̄: Spūs dñi. abſolute intelligit̄ ſpūs bon⁹: q̄ñ aūt ſic
ſermo d̄ ſpū maligno exꝓmit̄: ſic pꝫ.i. Reg.xvi.d. Spūs dñi
malus arripi/
malus arripiebat ſaul. i ¶ Rapuit philippuꝫ. ab aſpectu G
eunuchi ad ꝯfirmationē ſue fidei. ꝑ huc raptu cognouit philip/
pū a deo miſſum ſpecialr̄ ad ipm̄ infoꝛmandū de fide ⁊ bapti/
çandū. iō ſubdit̄: k ¶ Ibat eni ꝑ viā ſuā gau. de veritatē
cognitiōe ⁊ baptiſmi ſuſceptiōe. l ¶ Philippus aūt. Hic
ꝯſr̄ deſcribit̄ ꝑdicatio philippi i t̄ra ma/
ritima. terra eni philiſtinoꝝ i q̄ ē açotus
clauditur mari mediterraneo in pte occidē
tali. m ¶ Et pertrāſiēs euā. ciui. cun/
ctis.i. iudeis habitātib⁹ i illis q̄ fuerāt di/
ſperſi a tpe reg. antiochi. n ¶ Donec
veniret ceſareā. q̄ ē ciuitas ſupra ma/
re mediterraneū ſita: ſicut patet in deſcri
ptione terre ſancte.
Moꝛaliter ✳ k ¶ Ibat eni ꝑ viam ſuaꝫ gau.
ꝑ qō ſignificat̄ ꝙ illuminat⁹ de ꝯitate fi
dei ⁊ baptiçat⁹ in noīe xp̄i dꝫ ire gaudēs
i dño ꝑ viā hui⁹ mūdi eo qō ē in itinere
paradiſi. l ¶ Philipp⁹ āt iuē. ē. ⁊c̄.
ꝑ qō ſignificat̄ ꝙ ꝑdicatoꝛ euāgelii⁹ nō
dꝫ eſſe ocioſus ſ; poſtq̄ ſufficienter ꝓfe/
cit i vno loco dꝫ ad ꝓficiēdū alibi ptrāſi/
re: ſic etiā dñs dixit Lu.iiii. q: ⁊ aliis ci/
uitatib⁹ opoꝛtet me euāgeliçare regnum
dei. ¶ In ca. viii. vbi dr̄ i poſtil. Et ſuīt

Additio. i.

ent mihi i loco iſto. Quod dr̄ Exod.iii.
Et ſeruiēt mihi in loco iſto: fuit impletuꝫ
tpe moyſi ſub q̄ ppl̄s iſrl̄ p⁹ exitū de egy
pto acceſſit ad mōtē ſinai vbi legē a deo
recepit: vt hr̄ Exo.xix.⁊.xx. ¶ In eo.ca.
vbi dr̄ i poſtil. Sꝫ Hiero. dicit de ſancta
paula ꝙ ipa ptrāſiuit vſq; i ſychem ⁊ vi/
dit ibi ſepulchꝛū.xii. patriarcharum.
Additio. ii. Ex d̄ ꝙ ioſeph⁹ lōgo tpe fu
it añ Hiero. ⁊c̄. Nō ſeqt̄ ꝙ nō ſit mag
credendū Hiero. q̄ꝫ ioſepho. Tū q: ſcti
q̄ ſūt i no. te. diligēti⁹ ⁊ deuoti⁹ iſta ꝯſcri
ſerūt q̄ꝫ antiq̄ hiſtoꝛiographi. Tū q: poſſibi
le fuit ꝙ oſſa pr̄iarchiaruꝫ poſtq̄ fuiſſent
trāſlata ab egypto i hebꝛō: ſic dixit ioſe/ H
ph⁹ ꝯſr̄ p⁹ lapſū tpis īde fuiſſēt trāſlata
in ſychē: ⁊ ſic dicto Hiero. ñ repugnāt di
cta ioſephi. ¶ In eo. ca. vii. vbi dr̄ i po
ſtilla: Cum autem appꝛopin. ⁊c̄.
Additio. iii. Nō legit̄ Gen.xv. deū ꝓ
miſiſſe abꝛae ꝙ ſemē ei⁹ ſuīret ei i t̄ra ia
dee ſ; ꝙ ſemē ei⁹ hereditaret t̄rā chana/
neoꝝ ⁊c̄. vt pꝫ ibidē i lr̄a. ¶ In eo. ca.
vbi dr̄ i poſtil. Cū eēt ſtephan⁹ plen⁹ ⁊c̄.
Additio. iiii. Uiſio ſtephāi ñ videt̄ fu/
iſſe coꝛpal̄ ex mō loq̄ndi: qō pꝫ diſcurrē
do ꝑticlas lr̄e poſitas. Nā ex d̄ qō dicit̄
Cū eēt ſtephan⁹ plen⁹ ſpūſctō: non hr̄ ꝙ
viſio illa quā tūc vidit eēt coꝛpal̄. ex plenī
tudie eni ſpūſſancti q̄nq; hoīb⁹ reuelant̄
aliqua ſupernaturalia etiā ſine aliq̄ viſi/
one imaginaria vł coꝛpali: vt dr̄ d̄ dauid
ii. Reg. xxiii. a. Sicͭ lux auroꝛe oriēte ſo/
le mane abſq; nubib⁹ rutilat. Itē nec ex
d̄ qō dr̄ intēdēs i celū d̄ habet̄: nā d̄ pōt
plane itelligi d̄ rectitudie intētiōis Ste
phani q̄ ſolū i deū q̄ in celis habitat ten/
debat: ſicut.i. Machab.iiii.a. dr̄: Sꝫ nūc clamem⁹ i celū. ad de
ſignandū ꝙ affectio oꝛantiū ſeu clamantiū ſolū dirigebat̄ i de
um habitātē in celis. nec etiā ex hoc quod ſequitur: Uidit glo/
riam dei: habet̄ ꝙ viſio illa fuiſſet coꝛpoꝛalis: ſicut nec viſio Eze
chiel in q̄ legit̄: Aperti ſunt celi ⁊ vidi viſiones dei. Ezech.i.a.
Que quidē viſio apud oēs cōiter dr̄ fuiſſe imaginaria: cū men
tali tñ ꝑceptiōe: ꝓut eſt in ꝓphetiis. vñ ꝓbabilius videt̄ dicen
dū hic ꝙ viſio ſtephani fuit imaginaria: cui⁹ ſignificatā menta/
liter ꝑfecte cognouit: ſ; attēdendū ꝙ altitudo gradus viſionis
Stephani reſpectu viſionū aliarū ꝓphetaliū ex multis pōt cō/
ſiderari: pꝛimo ex vi lumis mentē illuſtrātis. nā ſicut maioꝛ vis
ꝓphetici luminis ē q̄ aīam occupatā circa ſenſibilia in vigilan/
do abſtrahit ad ſupnaturalia: q̄ꝫ illa q̄ aīaꝫ abſtractā a ſenſibili
bus in doꝛmiendo inuenit: vt in ſcd̄a ſcd̄e. q. clxxiiii. ar. iii. i coꝛ.
q. ſic maioꝛ vis ſupnaturalis lumis eſt q̄ aīam maxie afflictam
in toꝛmentis

A in formētis nihilominꝰ ad ſupnaturalia abſtrahit ꝙ̄ illa q̄ aīam tm̄ circa ſenſibilia occupatā: ſꝫ nō afflictā iuenit ſic ī vigiliſ. Itē q̄ñ ſigna ī reuelatiōibꝰ ꝓpheticꝭ viſa magꝭ ſūt expſſiua ꝟitatꝭ: tā to altiora ſūt ī gradu ꝓphetico: ſicͭ ſigna Hiere. oſſa de ſcēdio ciuitatis: Hiere. i. altiorꝭ gradꝰ fuerunt ꝙ̄ ſigna pharaonis de ſpicis Geñ. xli. vt in pdicta q̄ſtiōe. vñ qꝛ viſio ſtephani maxime fuit expſſi. fuit expſſiua dignitatꝭ xp̄i ad dexterā prīs ſtātꝭ: idō altior cōſiderat ꝛ eius mēs magis videt appropinq̄re ad cauſam reuelantē. Itē eius altitudo ꝯſideraṫ ex ꝯditiōe xp̄i viſi ad dexterā dei ſtātis qđ ē magꝭ ꝙ̄ deū videre ſedētē ſup ſoliū ꝛc. cū ſeraphin aſtantibꝰ: vt Eſa. vi. ſicut maior ē dignitas xp̄i ad dexterā dei ſedētis ꝙ̄ angelorꝫ: vt Apls ꝓbat ad Heb. i.

Glo. ordi.

G **Aulus aūt. Redit** Ca. IX ad h qđ ſupra dixerat: ſaulꝰ adhuc deuaſtabat eccleſiam. b ¶ **Minis ꝛ ce.** Minis terrens abſentes: cede afficiebat pſentes: dubitat vtrꝫ occideret ſeu flagellaret: vel vtrūqꝫ faceret. c ¶ **Spirās mi. ꝛ ce.** Spirat in modū ignis: nō ab alio icitatꝰ: ipſe alios accēdebat. d ¶ **Et cadēs ꝛc.** Territꝰ ad terrā refugit: vel q̄ſi adorās in faciē cadit. e ¶ **Quid me pſe.** Be. Nō ait mēbra ſꝫ me: qꝛ ipſe ī membris adhuc inimicos patiṫ: ꝛ bñficia mēbris collata

Mat. 25. c ſibi facta denūciat/ cū ait: Eſuriui ꝛ dediſtis mihi mā. Et exponēdo ſubiūxit: Q̄ diu vni ex mini. iſtis feciſtis/ mihi feciſtꝭ. f ¶ **Ego ſū ieſus.** Beda. Nō deū vel dei filiū ſe vocat: ſꝫ hūilitatꝭ mee infirma ſuſcipe: ꝛ ſupbie tue ſquamas depone. g ¶ **Surge.** Be. Impiger operare vt bos: ꝛ eſto doctor eccleſie. In lege

Deu. 25. a ſcriptū eſt: Nō alligabis os bouis triturātis. h ¶ **Ingrede.** Ra. Ingreſſurꝰ ciuitatē terretꝭ/ ne ſctis triſticiā inferat: dehinc domatꝰ iubetꝭ igredi vt fidēꝫ diſcat quā impugnauerat. i ¶ **Et dicet tibi ꝛc.** Exēplū diſcēdi datꝭ: ꝛ ſupbia icrepatur: vt nullꝰ aliū indignū extimet: a quo doceatꝭ qđ ignoret. Beđ. Nō ꝯtinuo q̄ faciēda ſūt mōſtrat: ſꝫ ī ciuitate pdocꝫ eē audiēda vt tāto poſt ī bono ſolidiꝰ ſtaret: q̄nto pꝰus cūſus a pſtino errore ceciđiſſꝫ.

B k ¶ **Audiētes q̄dē vo.** Ra. Vocē pauli. vt infra legiṫ: dicente paulo: Qui mecū erāt lumē q̄dē viderūt: vocē aūt nō audierūt eiꝰ q̄ loq̄baṫ mecū. l ¶ **Apertiſqꝫ ocu. ꝛc.** Ra. Oſtēdit ei ī corpe qđ prius patiebatꝭ in aīa: ſicut em̄ aptꝰ oculꝰ ſine viſu: ſic lex inutilis ſine fide chriſti. **Apertiſqꝫ oculis nihil ꝛc.** Beđ. Oculis nō poſſet rurſus bene videre: niſi prius cecatꝭ: ſapientia qua turbatur excluſa: fidei ſe cōmitteret.

G Et erat

† **Aulꝰ aūt** Ca. IX

a ¶ nōdū deuaſtaret pſeq dimittebat. b ¶ in verbis

adhūc ſpirās minā- b

a ¶ in opere. b ¶ qꝛ ita tūc vocabanṫ xp̄iani.

rū ꝛ cēdis in diſcipūlos dñi: ac- c d

a ¶ nō vocatꝰ: ſꝫ ſpōte ꝫlo ꝯcitāte eū.

ceſſit ad pncipē̄m ſacerdotuꝫ: et e f

a ¶ nō īgeruṫ ei: ſꝫ ipe petijt. b ¶ epīa miſſiua. c ¶ ſyrie ciuitatē remotā: qꝛ ī ꝓximis iā exercuerat pſecutionē.

pētijt ab eo ēpl̄as ī dāmaſcū ad g

¶ iudeorꝫ. ¶ qꝛ pauci erant.

ſynagogas: vt ſi q̄s iuenıret hu-

a ¶ q̄ viuebāt diſcipli dñi. b ¶ vtrūqꝫ ſexus

ius vitē viroſ ac mūlereſ: victos

quiṫ ſexū. a ¶ nō ait vt occideret.

pdūceret hierūſalem. Et cū iter

a ¶ ꝯtingere de bonis dicitꝭ.

faceret: contigit vt approp̄iq̄ret

a ¶ ꝓhibēdꝰ erat cū appropinq̄ret ciuitati. b ¶ neſcit tarda molimina ſpūſſcti gr̄a. c ¶ vt terreret.

dāmaſco. Et ſubitō circūfūlſit b

a ¶ vt pꝰ apl̄is ignis apparuit ita paulo lux

d eū lūx de cęlo: ꝛ cadēs ī terrā: au h

fulſit. a ¶ icrepādo iteratꝭ. ¶ icrepādo: nō

diuit vocē dicentē ſibi: † Sāule i

neſciēdo interrogat. a ¶ in mēbris.

e ſaule q̄d mē pſeq̄rꝭ? Qui dixit: m

a ¶ vtrꝫ deꝰ vel angelꝰ. ¶ deū legꝭ q̄rebat: dñm noīat q̄ de celo vocē dabat. b ¶ ego deꝰ de celeſtibꝰ loq̄r quē mortuū putabas.

f Q̄uis es dñe? Et ille: Egō ſum

¶ ſaluator. ¶ vt bolem.

ieſus quē tu pſequerꝭ. Durū ē ti- n

a ¶ verbū ꝛ potētiā dei. b ¶ fulgore.

bi ꝯ ſtimūlum calcitrare. Et trē- o

a ¶ ſtupebat nō putās ieſū ī celo eē. ¶ ꝓpē vocē q̄ fuit cū ſtupore. b ¶ indica volūtatē tuā: ꝛ ego obediā: intellexit q ſtimulꝰ cōpellebat eū ad opus.

mens ac ſtūpens dixit: Dñē q̄d p

vis me facere? Et dñs ad eum.

g h Surge ꝛ ingredere ciuitatē: ꝛ ibi q

i dicetꝭ tibi q̄d te oporteat facere.

Viri aūt illi q̄ comitabāṫ cū eo:

a ¶ nō ceciderūt. b ¶ luminē claritatis.

k ſtābant ſtupēfacti: audiētes qui r

¶ faciē loq̄ntis nō viderāt.

dem vocem: neminem autem vi

¶ modo ſponte.

dentes. Surrexit aūt ſaulus de

l terra: apertiſqꝫ oculis nihil vide

Nico. de lyra

Aulus aūt. Pre Ca. IX miſſa pdicatiōe philippi: h cōſeq̄nter deſcribiṫ ꝯuerſio ſauli d q̄ mētio facta fuerat breuiter in pncipio pcedētꭗ ca. Et diuidiṫ ī tres ptes: q̄a

Diuiſio pmo deſcribiṫ eiꝰ ꝯuerſio miraculoſa. ſecūda conuerſi regeneratio gratioſa ibi: Erat autē. tertio regenerati pdicatio virtuoſa/ ibi: Fuit aūt. Cōuerſus autē fuit ī actu pſequēdi chriſtū ꝛ xp̄o ipm̄ claritate exceſſiua excecāte corpaliter: ꝛ ad terraꝫ ꝓſternēte in voce ſenſibili eū vocāte: ꝓpter qđ hec ꝯuerſio fuit miraculoſa ꝛ eā ſolēnizat eccl̄ia: nō ſic aūt ꝯuerſionē aliorū ſctōꝝ q̄ fit tm̄ p inuiſibilē gr̄am. Prio igiṫ poniṫ pſecutiōis actꝰ/ cū dr: **Saulꝰ aūt adhuc ſpirās.** i. ex vehemēti ſpiritu ignē pſecutiōis in ſe ꝛ in alijs accendēs ꝯtra eccl̄iam. b ¶ **Minarꝫ.** i. verbis iniurioſis. c ¶ **Et cedis.** i. in verberibꝰ ꝛ flagellis. d ¶ **In diſci. dñi.** i. ꝯtra credētes in xp̄m: qꝛ tūc dicebanṫ diſcipuli: qꝛ nōdū noīabanṫ xp̄iani: vt hꝫ īfra. xi. e ¶ **Acceſſit ad pn. ſa.** nō vocatꝰ ſꝫ ſe ingerēs volūtate nocēdi iſlāmatꝰ. f ¶ **Et petijt ab eo epi.** vt ex eius auctoritate magis poſſet ſ. delibꝰ nocere. g ¶ **In damaſcū.** vt ibi pſeq̄retꭗ credentes ſicut fecerat in hieruſalē: cetera patent vſqꝫ ibi: h ¶ **Et ſubito.** vbi pōitꭗ eiꝰ illuſtratio ꝛ ꝓſtratio: † ſ 22. a excecatio ꝛ vocatio/ cū dr: Et ſubito circūfulſit eū lux de celo: ſicut ſolet fieri ī coruſcatōe ꝛ fulgure. i ¶ **Et cadēs in terram.** pre ſtupore ꝛ admiratōe. k ¶ **Audiuit vo.** auditu corpis et mētꝭ. l ¶ **Saule ſaule.** Hec duplicatio fit ad magis mouēdū eiꝰ attētionē. m ¶ **Quid me pſe..** in mēbris meis q̄ pſeq̄baṫ ſaulꝰ ꝛ nō xp̄m in ꝓpria pſona q̄ ſedebat ad prīs dexterā glorioſus. idō ſubdiṫ: n ¶ **Durū ē ti. con. ſti. cal.** i. potētiori te incōpabiliꭗ reſiſtere. idō ſubdiṫ: o ¶ **Et tremēs ac ſtu.** d cognita xp̄i ptāte quē aū nō credebat in celo regnare: ſꝫ magꝭ vt falſū ꝓphetā eē dānatꝭ eē. p ¶ **Dñe q̄d me vis fa.** q. d. ex nūc paratꝰ ſū tibi ī oībus obedire. q ¶ **Et ibi dicetꭗ tibi q̄d te ꝛc.** non ſtatim pfecte eū docuit. Nā ſicut in cognitiōe naturali fit pceſſus de impfecto ad pfectū. vñ ꝛ pueri pmo vocāt oēs viros patres: ꝛ oēs feminas matres: poſtea diſtinguūt proprīū prēꝫ ab alijs virꝭ: ꝛ m̄rēꝫ ab alijs

Phus mulieribꝰ vt dr. i. phyſicorꝫ. Ita freq̄nter fit in cognitiōe ſupnaturali: hoc tm̄ nō ꝓuenit ex impotētia dei: qꝛ poſſet totum ſimul in vno inſtāti reuelare. r ¶ **Stabant ſtupefacti audiētes quidē vocē.** i. pauli: nō aūt xp̄i:

† ſ. 22. b vt habeṫ īfra. xxii. ca. Et q̄ mecū erāt lumē quidē viderūt: vocēꝫ autē eiꝰ nō

D audierūt q̄ loquebaṫ mecū: ſed qꝛ audierūt paulū dicētē: Quis es dñe: q̄d me vis facere? ꝛ nō videbant aliquaꝫ perſonam cui dirigeret ſermonē. ideo ſtabāt ſtupefacti. cetera patēt vſqꝫ ibi: M Et erat

Moraliter Moraliter. a ¶ **Saulus autēꝫ adhuc ſpirās minarꝫ ꝛ cedis ī diſcipulos dñi ꝛc.** Per atrocitatem ſauli cōtra diſcipulos dñi docemur de nullius ſalute deſperare: qꝛ neſcimus quid deus ordinauerit de quecūqꝫ: ſicut ſaulū lupū atrocē fecit ouiū piū paſtorē. l ¶ **Saule ſaule q̄d me perſequeris?** Chriſtus enim reputat ſibi factum quod fit membris ſuis tam proſpera ꝙ̄ aduerſa: ꝛ hic habetur exemplū in aduerſis de beato Martino in proſperis: de quo dixit dominꝰ Martinus adhuc cathecuminus hac me veſte contexit. Et de vtriuſqꝫ ſimul Matth. xxv. d. Quod vni d minimis meis feciſtis. ꝛc. p ¶ **Domine q̄d me vis me facere.** q. di. paratus ſū obedire: quia vere penitēs quāto plꝰ deum offendit rebellando: tanto magis ſe ſubijcit obediendo. q ¶ **Surge ꝛ ingredere ciuitatēꝫ ꝛ dicetꭗ tibi quid te oporteat facere.** licet em̄ deꝰ poſſit p ſe totuꝫ facere: tamen vult homines habere coadiutores vt eis cōmunicet influxum bonitatis ſue: ꝛ in hoc habent exemplū doctores ꝛ alie perſone in aliqua gratia excellentes illaꝫ alijs liberaliter cōmunicandi. i. Petri. iiii. b. Vnuſquiſqꝫ ꝓut accepit gratiā illam in alterutrū adminiſtrantes: ſicut boni diſpenſatores multiformis gratie dei.

✠ Ecce enim

E F a ¶ Et erat ꝛc. Rab. Hic dat forma penitētib⁹: vt ex triduo incipiāt: ꝺ etiā triduo cathecumiorū: grad⁹ dedicat. b ¶ Trib⁹ dieb⁹ ꝛc. Be. Apparet ꝙ ꝑ triduū q̄ cecat⁹ lucem gr̄e expectabat nō torpēs ocio: ſꝫ illuſtratuſ a deo: celeſtia rimabat. Credibile ē: ꝙ etiā eo tp̄e diſpēſationē euāgelii edoct⁹ ſit: de q̄ gl'iat ad Gal. i. c. Neq̄ ab hoīe accepi illud: neq̄ didici: ſꝫ ꝑ reuelationē ieſu xp̄i: ꝛ paulopoſt: vt reuelaret filiū ſuū i me: vt euāgelizarē illū i gētib⁹ ꝛc. c ¶ Non vidēs. Quia nō credebat deū tertia die reſurgendo mortē viciſſe ſuo exēplo inſtruiſ: q̄ tenebras tridui luci reuerſa mutauit.

b ¶ Nō man. ꝛc. Rab. Hoc ſiē ſue acciderat q̄ cibū interiorē nō habuerat ꝛ potū: ex iedia aūt corp̄is ꝛ ſiti oſtēdiſ aīam indigentē ſatiari oportere.

e ¶ Anania. Rab. Judiciū ſamiliaritatis aliquē vocari ſuo noīe. f ¶ In vicū. Rab. Vici dicūt agri aut ciuitatib⁹: aut ſibi itrinſec⁹ i ciuitate ꝑimi. g ¶ Vade. Be. nō eſt timēdus q̄ſi pſecutor: ſꝫ amplectēdus vt frat: q̄ mala q̄ ſctis intulit/ parat⁹ ē ſuſtinere. h ¶ Introiuit. Impleta ē ꝓphia Eſaie dicēt: Habitabit lup⁹ cū agno. i. ſaul⁹ cū anania. i ¶ Ceciderūt ſqua. Be. Serpētis corpus ſquamis tegiſ iudei ſerpētes ſūt: ꝛ genimina viperaꝝ q̄ꝝ pfidiā ſaulus ſecut⁹: q̄ſi pelle ſerpent' oculos cordis texerat: ſꝫ cadētib⁹ ſquamis ſub manu ananie mōſtraſ in facie ꝙ lumen recepit i mēte.

Eſa. 11. b

† 21. diſt. c. Quis. 21. diſt. c. 2. in prin.

¶ Rab. Qꝛ cadūt ſquame: ſimilitudo ē interioris viſiōis renouate de leg' velamie. k ¶ Et cōtinuo ꝛc. Implet ſermonē dn̄i dicētis: Qui vult venire p⁹ me: abneget ſe. ꝛc. l ¶ Nōne ꝛc. Ra. Exēplum dat nō rubeſcendi vbi parꝫ ꝑuitas mutare ſniās ſuas. m ¶ Paul⁹. Be. Petr⁹ ꝛ paulus latina vł greca ſūt nomina: ꝛ non hebrea: quia hebrei p. non habent.

Luc. 9. c. † 23. q. 4. c. diſplicet. De con. di. 4. c. ſi eos

F Cuſtodiebant

Nico. de lyra

a ¶ Et erat trib⁹ diebus non vi. ſ. viſu corpali. videbat tñ viſu mentali: qꝛ ſm doctores cōiter in iſto triduo fuit raptus vſq̄ ad tertiū celū: ꝛ habuit illā excellētē viſionē: q̄ hr̄. ii. Cor. xii. quā expoſui ibidem diffuſe. b ¶ Et nō māducans neq̄ bi. ſuſtētat⁹ illa viſiōe: ſicꝫ ꝛ moyſes. xl. dieb⁹ i mōte. c ¶ Erat aūt q̄dā diſci. Hic ꝯñr poniſ ſauli ꝯuerſi regeneratio per baptiſmū: ad qḋ agēdū mittiſ ananias/ cū dr̄: Erat autē q̄dem diſcipu. de iudaiſmo ad xp̄m ꝯuerſus: ſcia ꝛ vita famoſus: vt hr̄. i. xxii. cetera patēt vſq̄ ibi: d ¶ Et q̄re i do. iude. hoſpes eni pauli iudas vocabatur. e ¶ Tharſenſem. i. de tharſo oriundū.

¶ manus eius manibus ſuis tenentes.

bat. Ad man⁹ aūt illū trahētes introduxe

a b c runt damaſcum. Et erat trib⁹ dieb⁹ nō vi a

¶ vt ſciat q̄ꝫ oportunū ſit aīe liberari a cecitate.

a dēs ꝛ nō māducās neq̄ bibēs. Erat aūt q̄ b c

a ¶ chriſti. b ¶ merito vocatur gratia dei: cui a deo data eſt illuminatio Pauli.

dā diſcipul⁹ damaſci noīe ananias: et di

c xit ad illū i viſu dn̄s: Anania. At ille ait:

a ¶ confiteſ ſe ſeruū: ꝛ obedire paratū.

Ecce ego dn̄e. Et dn̄s ad illum: Sur

¶ nihil aliud interueniat: ſed vt ſurrexeris vade.

a ¶ in tribu iuda. i. inter iudeos q̄ ibi erāt.

f g ge vade in vicū q̄ vocaſ rectus: et q̄re d

a ¶ i. de tharſo cilicie. vnde cū parētib⁹ migrauerat.

in domo iude ſaulū noīe tharſenſem: Ec e f

a ¶ mitē cū fecit: nulli timēdus ē. b ¶ in viſu. c ¶ de tribu iuda. ¶ vterq̄ in viſiōe oſtēdiſ alteri: et nomē ei⁹ indicaſ. vt prius ſint ſibi inuicē noti q̄ꝫ ſe videant.

ce enim orat. Et vidit virum ananiam no g h

mine introeuntē: et imponētē ſibi manus i

¶ interiorem et exteriorem.

vt viſū recipiat. Reſpōdit aūt ananias: k

¶ ouis lupum timet.

Domine audiui a multis ꝺ viro hoc quā

¶ in ſctā ciuitate ſanct' mala fecit: ꝛ iō i ceter' locis timē

ta mala ſanctis tuis fecerit in hieruſalē: Et

dus eſt. ¶ et voluntas non deeſt.

hic habet poteſtatē a principibus ſacerdo

¶ perſequendi: non occidendi.

tū alligādi oēs q̄ inuocāt nomen tuū. Di

a ¶ ꝓbādus mltitudie tribulationū: vł integer ē carne.

xit aūt ad eū dn̄s: †Vade qm̄ vas electio l

a ¶ nomē illud portabit: cui⁹ inuocatores alligare venit.

nis mihi eſt iſte: vt portet nomē meū corā m

¶ iudeis. a ¶ nō tu cū docebis ſꝫ baptiʒabis.

gētib⁹ ꝛ regib⁹ ꝛ filiis iſrł. Ego eni oſtendā n

a ¶ in tētatiōe ꝓbaſ electū vas: vaſa eñ figuli ꝓbat fornax. ¶ ad ſaulum.

illi quātā oporteat eū pati ꝓ nomie meo. o

b Et abiit ananias: ꝛ introiuit in domum: et p

¶ vt cathecumini adhuc ſignantur ſale.

imponens ei man⁹ dixit: Saule frater/ do

a ¶ cui dixiſti: dn̄e q̄d vis me facere. b ¶ ſignū dicē vt ſe

minus ieſus miſit me: qui apparuit tibi in

a dn̄o ſciat eē miſſū. a ¶ vtroq̄ mō. b ¶ in baptiſmo.

via qua veniebas/ vt videās: ꝛ implearis q

¶ ne putetur caſu factum.

i ſpiritu ſancto. Et confeſtim ceciderunt ab r

¶ qꝛ et ante viderat.

oculis eius tanq̄ ſquame: ꝛ viſū recepit.

Et ſurgēs baptiʒatus eſt. Et cū accepiſſet s t

¶ duplicem. ¶ dupliciter.

cibū: confortat⁹ eſt. Fuit aūt cū diſcipulis v

k qui erant damaſci p dies aliquot. Et con x

tinuo ingreſſus in ſynagogas predicabat

¶ ieſum chriſtum hoīem eſſe.

dn̄m qm̄ hic eſt filius dei. Stupebāt aūt y

¶ infideles qui ignorabant myſterium.

l oēs q̄ audiebāt/ ꝛ dicebāt: Nonne hic eſt q̄

expugnabat in hieruſalē eos q̄ inuocabāt

a ¶ ieſu quod mō predicat. b ¶ nō ad hoc venit qḋ facit. c ¶ tantam diligentiam adhibuit perſecutioni.

nomen iſtud: ꝛ huc ad hoc venit vt victos

a ¶ tale exordiū habuit vaſis ꝓbatio.

m illos duceret ad p̄ncipes ſacerdotū†Pau z

lus aūt magis cōualeſcebat ꝛ ꝯfūdebat iude

oriūdū. illuc eni pater pauli tranſlat⁹ fuerat ꝺ iudea ꝛ ibi creuerat i p̄tāte ꝛ fama ſicꝫ dictū fuit ꝺ. ii. Timo. viii. f ¶ Ecce ei orat. eſt eni oratio mētis eleuatio in deū. fuerat aūt vſq̄ ad tertiū celū rapt⁹: ꝛ ex illo raptu egreſſus grās deo agebat. g ¶ Et vidit. in reuelatiōe dn̄i. h ¶ Virū ananiā noīe. ita ꝙ reuelatio fuit ſibi facta nō ſolū ꝺ pſona ſed etiā de ꝓprio noīe. i ¶ Introeuntē ꝛ iponē. ſibi ma. hec aūt ipoſitio nō fuit ſilis illi ꝺ q̄ dr̄ ca. p̄ce. ꝙ ꝑ ipoſitionē manuū apłoꝝ dabaſ ſp̄uſſctūs in ſigno ſenſibili: ſꝫ erat ad curationē corporalē: ſicꝫ de btō Laurentio legiſ ꝙ ponebat man⁹ ſup cecoꝝ oclos ꝛ illuminabanſ. nō eni erat apł's iſte ananias. k ¶ Reſpōdit ananias. ſe excuſando eo ꝙ ſaulus erat famoſus in ꝑſecutiōe credētiū in xp̄o. l ¶ Vade qm̄ vas ele. eſt. i. ſpāliter vas electū gr̄e ꝛ ſcie ꝯtentiuū. m ¶ Vt portet no. meum. ope ꝛ p̄dicatiōe. ſicꝫ patebit in ſequētib⁹ hui⁹ libri. n ¶ Ego eni oſtendam illi. per effectum. o ¶ Quāta oporteat eū ꝓ no. meo pati. qꝛ ꝑ multas tribulatiōes oportet tranſire ad regnū: vt hr̄. i. p ¶ Et abiit ananias. ad exequēdū dn̄i mandatū. q ¶ Et implearis ſpū ſctō. ꝑ augmētū gr̄e in baptiſmo. r ¶ Et ꝯfeſtim ceciderūt ab ocul' ei⁹ tanq̄ ſquame. i. macule albe ꝛ dure: ſicꝫ ſūt ſquame piſciū q̄ cauſate fuerāt in eo a lumie excelliſſimo ip̄m excecāte. s ¶ Et ſurgēs ba. ē. i noīe xp̄i t ¶ Et cū accepiſ. ꝛc. duplicē ꝯfortatione. i. ſpū ꝛ corp̄e.

b

v ¶ Fuit aūt. Hic ꝯñr pōiſ ipſi⁹ ſauli baptiʒati ꝯſtās p̄dicatio: et ſcḋo ex ꝺ inſurgēs ꝯ eū pſecutio/ ibi: Cū autē. Circa p̄mū dicitur: x ¶ Et ꝯtinuo ingreſ. ꝛc. Ex q̄ ptꝫ ꝙ doctrinā euāgelicā ñ habuit ab hoīe: ſꝫ a deo: ſicꝫ ipſe dicit Gal. ii. y ¶ Stupebāt autē oēs ꝛc. ex tāta mutatiōe ſubita ꝑ quā atrociſſim⁹ fidei catholice pſecutor fact⁹ fuerat cōſtātiſſim⁹ eius p̄dicator. z ¶ Paul⁹ aūt. ꝓcedēs ſemꝑ de bono i meli⁹.

Additio

Aſſirmās

✱ f ¶ Ecce ei orat. qꝛ penitēſ dꝫ orare deū ꝓ pctō ꝛ ſuoꝝ remiſſiōe ꝛ ꝓ adipiſcēda ꝯtritū pfectione. r ¶ Et cōfeſti ceci. ꝛc. ꝑ q̄s ſignificanſ pctōꝝ macle: q̄b⁹ amot' ꝑ verā ꝯtritionē pctōr ſtatim recipit gratie lumen. s ¶ Et ſurgēs baptiʒa. eſt. quia poſt cōtritionē debet ſequi lotio ꝯfeſſiōis: ꝛ poſtea ſacre cōmuniōis. iō ſubdiſ: t ¶ Et cū accepiſſet ci. cōfor. eſt. et ꝯñr ꝓbatio ſctē ꝯuerſationis qḋ notaſ cum ſubdiſ: v ¶ Fuit aūt cū diſci. ꝛc. ꝛ vlteri⁹ ꝟbū edificationis in illis qui ſciunt et pñt proponere. vnde ſubditur: x ¶ Et ꝯtinuo egreſ. i ſynagogas p̄dicabat di. m. ieſū.

✱ Note aūt

A F a ¶ Cuſtodiebāt. Non iudei ſꝫ ciues cū rege ſuo aretha vt ipſe ſcribit ad galathas. iudeis em̄ ꝯcordabāt gētiles i ꝑſecutōe xp̄ianoꝝ. b ¶ Accipiētes ꝛc. Be. xp̄i vel eccl'ie. In greco nō ē additū ei⁹ vt generalit' diſcipli xp̄i vl' eccl'ie itelligāt. Nōdū ei paul⁹ diſcipſos habuit. c ¶ Muꝝ. Be. h̄ gen⁹ effugij i eccl'ia ſuat: q̄ñ aliq̄s iſidijs diaboli vl' ſecli la queis circūfuſus fidei ꝛ ſpei munimiē ſaluat. Mur⁹ ei damaſci (q̄ ſanguinē bibēs iterp̄tat') adūſitas eſt ſecli. Rex aretha diabol⁹ ē. Sporta q̄ iūcis ꝛ pal mis ꝯficit' vl' texit': fidei ꝛ ſpei cōiūctio ē. Iūc⁹ viriditas fidei: ꝛ palma ſpes eē nitatis. Qui ḡ muro aduerſitat' ſe cin ctū videt/ſportā ꝟtut' aſcēdat ꝛ euadet. Grego. In morē milit' fecit/ q̄ obſeſſus in anguſto in latitudinē cāpi erūpit: vt plures hoſtiū occidat: poſtea mult' acq̄ſitis ꝓ xp̄o mortē ſubijt: quia nō timore mort' fugit: q̄ dixit: Mihi viuere xp̄s ꝛ mori lucrū. d ¶ Cū aūt ve. ꝛc. Non q̄ cito baptiçat⁹ eſt venit in hieruſalem ad apl'os: ſꝫ ſicut galathis ſcribit: p̄mo abijt i arabiā: ꝛ inde reuerſus ē dama ſcū: deinde poſt annos tres venit hieru ſalē videre petrū ꝛc. Deinde vt Lucas teſtat' venit in ptes ſyrie ꝛ cilicie: vtruꝫ aūt p̄ma aut ſecūda vice damaſci inſidi as ptulerit/ nō facile patet. Nā ꝛ ſecun da intelligi pōt ex eo q̄ dr: mult' dieb⁹ i plet' ꝯſiliū feciſſe iudeos. e ¶ Tēpta bat ꝛc. Hoc eſt qđ ipſe in ep'la ait: Erā ignot⁹ facie eccl'ijs iudee q̄ erāt i xp̄o: tm̄ auditū habebāt de me. f ¶ Barna bas. Beda. Hic fuit cypri⁹ genere le uites q̄ p̄ciū agri ad pedes apl'oꝝ ſupra memorat' attuliſſe. g ¶ Apphēſū il. Beda. q̄ñ h̄ factū eſt: ꝛ ad q̄s apl'os du ctus ſit: ipſe oñdit ad galathas ſcribēs: Cū placuit ei q̄ me ſegregauit ex vtero matris ꝛc. ꝛ poſtea: deinde poſt annos tres veni hieroſolymā videre petruꝫ ꝛ māſi apud eū dieb⁹ q̄ndecim: aliū autē apl'oꝝ neminē vidi: niſi iacobū fr̄eꝫ do mini. Qđ ḡ ſubſeq̄nter ait: Et erat cuꝫ illis intrās ꝛ exiēs: h̄ eſt p dies. xv. q̄b⁹ cū petro ꝛ iacobo morat⁹ ē. Et qđ i ep'la ſua dicit: Deinde veni in ptes ſyrie ꝛ ci licie: h̄ ē qđ Lucas ait: Loq̄bat' ꝛ diſpu tabat cū grecis. h ¶ Cū gre. Raba. Greci iudei dicunt' q̄ inter grecos diſp ſiōe ſūt nati. Beda. Grecos in hieruſa lē: iudeos in damaſco ciuitate gēnū do cuit: q̄ in ciuitate dei gētiles adunandi ſūt: iudei ꝟo i ꝑfidia gētiū permāſuri. i ¶ Ceſareā. Ceſarea philippi ciuitas eſt ſyrie. Tharſus ciuitas eſt cilicie. k ¶ Eccl'ia ꝛc. Talia vt ſupra dictū ē in fine narrationū ꝛ p̄ncipio interſerūt ſepe ad laudē apoſtoloꝝ ꝛ eccl'iaſtice fi dei. l ¶ Et cōſolatiōe. Cōſolatio in labore dat'. vñ patet q̄ eccl'ia tēptabat'.

Phi. 1. c

Gal. 1. d

Luce. 2. a

Gal. 1. c

B

os q̄ habitabant damaſci: affir a
¶ ieſus hō xp̄s ē deus.
mās q̄m hic eſt chriſt⁹. Cū aūt i b
¶ a baptiſmo ¶ vel ꝯſiliū. ¶ vtꝫ
plerent' dies multi/ cōciliū fece c
i damaſco dubitat': ſꝫ tm̄ mag' videt' ibi fa
rūt in vnū iudei: vt eū interfice
cti ee. ¶ aut ꝑ indiciū hoim: aut ꝑ ſpiritū.
rēt. Note aūt facte ſūt ſaulo inſi †
¶ nō ſolū ꝯſiliū fecerūt: ſꝫ ꝛc.
a dię eoꝝ. Cuſtodiebant aūt por d
tas die ac nocte: vt eum iterfice
¶ xp̄i vel eccl'ie.
b rēt† Accipiētes aūt eū diſcipuli
c ei⁹ nocte ꝑ muꝝ dimiſerūt eū: ſub e
d mittētes in ſporta. Cū aūt veniſ f
e ſet in hieruſalē tēptabat ſe iūge g
re diſcipulis/ ꝛ oēs timebāt euꝫ: h
nō credētes q̄ eſſet diſcipulus. i
¶ leuites.
f Barnabas aūt apphēſū illū du k
a ¶ barnabas ꝟ paulo: ſiue paul⁹ ꝟ ſeipſo. m
xit ad apl'os: ꝛ narrauit illis quō n
in via vidiſſet dn̄m: ꝛ q̄ locut⁹ ē
a ¶ q̄ñ vt p̄dixit hiſtoriā p̄dicabat ieſū.
ei: et quō in damāſco fiducialit' o
egerit i noie ieſu. Et erat cū illis p
intrās ꝛ exiēs hieruſalē: fiducia
liter agēs in noie dn̄i. Loq̄ueba q
tur quoq̄ gētibus: ꝛ diſputabat r
¶ iudeis inter grecos natis.
h cū grecis: illi aūt q̄rebāt occi s
dere eū. Qđ cum cognouiſſent t
¶ ipſe nō timuit: ſꝫ fratrib⁹ ꝯſenſit.
a ¶ paleſtine. ¶ vñ dn̄s: In q̄cūq̄ ciuita
te ꝑſecuti vos fuerint: fugite in aliā.
i fratres/ deduxerūt eū ceſareā: ꝛ y
a ¶ q̄ſi ad amicos eccl'ie.
k dimiſerūt tharſū. Eccl'ia q̄deꝫ ꝑ y
¶ nō ſolū hieroſolymis
¶ vñ dn̄s: Eritis mihi teſtes in hierl'm in omni iu
dea ſiue ſamaria ꝛc.
totā iudeā ꝛ galileā ꝛ ſamariam
a ¶ i ſe'ipſa. b ¶ i vnū ſcm̄ tēplū ſtī. c ¶ cō
uerſando vel creſcēdo ꝑ grad⁹ ſermōis.
habebat pacē: ꝛ ędificabat' ām 3
l bulās in timore dn̄i: ꝛ ꝯſolatiōe
¶ q̄ paclyt⁹ ē. ¶ ſiue m̄tiplicabat'.
ſpūſſcti replebatur. Factū ē aūt a
¶ diſcurrēdo p̄dicādo.
vt petr⁹ dū ptrāſiret vniuerſos:

masch: ꝛ h̄ rōnabilit'. p̄mo q̄ dr hic: Cū aūt iplerent' di. mul. ꝛc. ex q̄ videt' q̄ nō fuit cito poſt baptiſmū ei⁹: ſꝫ poſtea ꝑ ma gnū tp̄s. ſ. i reditu de arabia. ſcđo q̄ poſt iſtā ꝑſecutionē imet diate ſb̄dit' ei⁹ aduēt⁹ i hierl'eꝫ/ cū dr: Cū āt veniſſꝫ i hie. ꝛc. Iſte ꝟo aduēt⁹ fuit poſt reditū ei⁹ ꝟ arabia i damaſcū: vt dictū eſt. C

His dict' exp̄oat' lr̄a ſic: Cū āt iple. di. mul. q̄ fluxerāt a baptiſmo ſauli vſq̄ ad eius reditū de arabia in damaſcū. c ¶ Cōciliū fe. in. tractādo de mor te ei⁹: eo q̄ ꝑ eū fides xp̄i multū cōualeſcebat. d ¶ Cuſtodiebāt. ꝛc. ne ab alijs ꝑciperet'. e ¶ Per mu. di. ꝛc. ꝛ ipſe tāq̄ miles ſtrenuus ꝯſenſit vt ab obſidiōe liberat⁹ ꝓ fide catholica vtili⁹ et efficaci⁹ certaret ꝛ impleto ſuo curſu martyriū rome ꝯſtāter ſuſtinuit ſb̄ Ne rone. f ¶ Cū aūt ve. in hie. imedia te poſt dictā euaſionē. g ¶ Tēpta. ſe iūge. di. i. credētib⁹ in xp̄m: q̄ tunc adhuc nō noiabantur xp̄iani. h ¶ Et oēs ti. eū. refugiēdo ei⁹ ſocietatē ꝛ fa miliaritatē. ꝛ ſb̄dit' cā: i ¶ Nō cre. q̄ eēt di. ſcꝫ xp̄i ver⁹. Nā poſt baptiſmū ei⁹ in damaſco abierat lōge in arabiaꝫ: vt p̄dictū eſt: ꝛ ſic ignorabāt facta eius ꝛ ꝯ ꝯſeq̄ns eēt xp̄i diſcipul⁹ ver⁹ ſaltēꝫ de h̄ multi dubitabant. k ¶ Barna bas aūt. alūſ ꝯſtātior: ꝛ q̄ forte plus alijs audiuerat de conuerſione ſauli. l ¶ Apphenſū il. tam. liaritatē ꝛ ſo cietatē ꝯhēdo cū illo. Vñ ꝛ infra. xiij. ſi mul vocant' ad apl'atum. m ¶ Duxit ad ap. ſ. petrū ꝛ iacobū fr̄eꝫ dn̄i Gal. i. n ¶ Et nar. il. ꝛc. ſ. eūdo de hierl'm i damaſcū ad capiēdū credētes i xp̄m. o ¶ Et quō ꝛc. ſ. p̄mo ꝛ ſcđo: vt p̄di ctū ē. p ¶ Et erat. i. habitās cū illi. xv dieb⁹: ꝛ tūc māſit apđ petꝛ. q ¶ Lo q̄bat' q̄ꝫ gē. i. gētilib⁹: q̄ꝫ plẽs venie bāt i hierl'eꝫ adorare q̄b⁹ p̄dicabat xp̄m r ¶ Et diſp. Iſti erāt iudei i grecia ꝛ tm̄ nati ꝑ diſꝑſionē iudeoꝝ factā tp̄e re gis antiochi. videt' tm̄ Glo dicē q̄ h̄ di ſputatio cū grec' ñ fuit i hierl'eꝫ: ſꝫ i via eūdo ꝟſus ſyriā ꝛ ciliciā. Sꝫ tex⁹ mag' oñdit q̄ i hierl'eꝫ. iō de dicta Glo. q̄ eſt mḡralis paꝝ ē curādū. s ¶ Q̄uere. oc. eū. q̄ ñ poterāt reſiſtere ꝟbis ei⁹. t ¶ Qđ cū co. fra. i. i xp̄m credētes. v ¶ Dedu. eū. ce. q̄ ē ciuitas ſita ſup mare mediteraneū. x ¶ Et di. thar. ꝑ nauigiū em̄ iuit i tharſū q̄ ē ciuitas cili cie. y ¶ Eccl'ia ꝛc. h̄ addit' ad reddē dū cāꝫ q̄re fr̄es potuerūt ſic deducē ſau lū ꝟ hierl'ꝫ vſq̄ ad ceſareā ꝛ ad oñdēdū pacē eccl'ie redditā i iudea p⁹ ꝑſecutio nē occaſiōe ſcti ſtephani motā. 3 ¶ Et edi. ꝑ m̄tiplicatōeꝫ fideliū: q̄ q̄dē m̄ti plicatio ñ erat tm̄ nūero: ſꝫ etiā merito. iō ſb̄dit': Ambulās i timore dn̄i ꝛc. a ¶ Factū ē aūt. Supi⁹ deſcripta ē p̄ dicatio euāgelij ꝑ petrū in hieruſalē: et ſecūdariter p̄dicatio ſtephani ꝛ philip pi: ꝛ ſilr ꝯuerſio pauli: hic ꝯſeq̄nter re uertit' lucas ad p̄ncipale ꝓpoſitum: ſcꝫ ad deſcri

D

† 1. Co. 11. g

Ni. de lyra

F Note ¶ Affirmās q̄m hē xp̄s. i. q̄ ieſus naçaren⁹ eſt vere xp̄s in lege ꝛ ꝓ phet' ꝓmiſſus: qđ declarabat ꝑ ſcriptu ras veter' teſtamēti: q̄s p̄mo didicerat a gamaliele: ꝛ poſtea multo ꝑfecti⁹ a ſpō illuſtrāte. b ¶ Cū āt i. ꝛc. h̄ ꝯtr p̄dit

* † ¶ Note āt fa. ꝛc. Ex eius fuga docent' p̄dicatores eccl'ie fugere ꝑſecu tionē quādo eſt ꝑſonalis: ſicut fuit in ꝓ Moraliter

Nota orta ꝯ eū ꝑſecutio/ cū dr: Cū aūt cōplerēt' dies mul. ꝛc. Notādū aūt ad itellectū ſeq̄ntiū q̄ iſte ſaul⁹ nō ſtatim poſt baptiſmū ſuū iuit de damaſco in hieruſalē: ſicut ipſe dicit Gal. 1. ſꝫ p̄us abijt i arabiā: q̄ luſtrata p̄dicādo reuerſus ē damaſcū: deinde poſt an nos tres aſcēdit in hieruſalē videre petrū: ꝛ māſit apud eū die bus q̄ndecim. Vtrū aūt ꝑſecutio mota ꝯ ſaulū in damaſco: de q̄ fit hic mētio: fuerit facta q̄ñ p̄mo fuit in damaſco poſt ei⁹ baptiſ mū vel q̄ñ ibidē redijt arabia perluſtrata. Glo. nō determinat: videt' tm̄ mag' declinare ad h̄ q̄ fuerit q̄ñ de arabia redijt i da maſcum

poſito vt ſic valeant ꝓficere in alio loco. Et ſicut chriſt⁹ dicit Mat. x. d. Cū vos ꝑſequent' in iſta ciuitate/ fugite in aliam. f ¶ Cū autē ve. in hie. ꝛc. q̄ refugiebāt euꝫ recipe ꝓpter mala q̄ ꝓ⁹ fecerat q̄uſq̄ fuerūt aſſecurati ꝑ barnabā ꝟ ſua vera ꝯuerſiōe: ꝛ i h̄ docemur hoies iſamatos fugē donec ꝯſtet de ſua emēdatiōe. r ¶ Et diſp. ꝓpt' qđ abijt i tharſū: q̄ ꝑſecu tio ꝑſonal' erat ſic' ꝛ p̄cedēſ. a ¶ Factū ē āt ꝛc. i h̄ ōdit exē plū diſcurrēdi p̄lat' ꝛ p̄dicatorib⁹ ꝑ loca fideliū ad cōfirmādū eos i bōis: ꝛ ſanādū eos ab ifirmitatib⁹ pctoꝝ. Vnde ſubdit':

* Inuenit

E G a ¶ Noīe eneā. Rab. Eneas ſignat
genꝰ hūanū lāguēs amore ṫrenoꝝ ſed
apſloꝝ ope ⁊ ore ſanatū: qꝛ eni mūdꝰ q̄t
tuoꝛ plagꝰ diſtiguit̄: ⁊ curſuſ ſcl'i q̄tuoꝛ
tpibꝰ variat̄: q̄ pn̄tia amplectit̄ q̄ſi octo
ānis grabato ſternit̄. Grabatū ē ſegni/
cies i q̄ q̄ſcit animꝰ eger: q̄ infirmatur
voluptate carnis ⁊ delectatione ſeculi.
b ¶ Surge. Que ꝺ palyſi curauerat
ſurgere ⁊ iſternere ſibi p̄cepit: inſinuās
vt q̄ fidē in corde pcepat: nō ſolū torpo/
rē diſcutiat: ſ ꝫ etiā opa paret i q̄bꝰ quie
18.3.a ſcat. c ¶ Lydde et. Due ciuitates fu
erūt ꝯuīe ad deū. iō ei fiebāt ꝟtutes in
eis. d ¶ Noīe tha. Rab. Thabita ꝺ
hebreo i latinū dorcas trāſfert̄: vel da/
mula vel i exēplaribꝰ iuenit̄. e ¶ Dor
Allego. cas. Allegorice. i. damula: vel caprea:
ſignat aiaꝫ ſtudio ꝟtutꝰ ſublimē: ſ ꝫ ho/
minū opiniōe cōtēptibilē. Interp̄tatio/
nem enim noīs lucas ponēs myſteriū
ineſſe: ſignificat hec aialia morātia i mō
tibꝰ acute vident: vñ ab acumine viſus
dorcades grece vocant̄. Sic meritis
operū excelſi ſuperiꝰ intēdunt ⁊ ſibi cir
cūſpecte iuigilāt: ſimplicit̄ viuūt diſcre
to gradu opis q̄ſi fiſſa vngula incedūt:
ꝟbū dei aſſidua meditatiōe ruminant.
f ¶ Factū ē aūt ⁊c. Bed. Sancti cū
p fragilitatē nature delinquūt q̄ſi i die/
bus bonoꝝ opeꝝ ſubita infirmitate oc/
cūbūt. S ꝫ cū mox lachrymis inſiſtunt:
ſpem recuperāde ꝟtutꝰ aſcēdūt: ſancto/
rū auxilia iuocāt ⁊ bona inēmiſſa reco/
gitāt: faciūt qꝺ ſequit̄: quā cū lauiſſent
⁊c. q̄ de petri vocatiōe: ⁊ elemoſynarū
dorcadis oſtēſiōe narrant̄. ¶ Be. Si
ſcti ignorātia vel infirmitate mortē aīe
Alo ſed incurrūt ꝓ recte intētiōis iītegritate ſu/
ſcitari merent̄: ſic petro ꝯtigit cui recte
qꝺ de dorcade ſcp̄tū eſt aptari poteſt.
F g ¶ In cenaculo. Ra. In loco ſupi/
ori ponit̄: vel ꝓpt̄ altitudinē meriti: vl'
ꝓpt̄ ſublimitatē miraculi qꝺ faciēdum
erat de ea. h ¶ Vidue fletes. Bed.
Sūt pie cogitatiōes aīe penitēt̄: q̄ p̄ſti
nū vigorē q̄ſi viri regimē ad tp̄s obmi
ſerāt: he ꝓ aīa d̄liquēte ſupplicit̄ exorāt
Opꝰ miſcd'ie illiꝰ oſtendūt: vt pateat ꝙ
merito fleant: ⁊ iō petrꝰ eis compatit̄.
i ¶ Eiect'. Ra. Iuꝫ exēplū xp̄i filiā ar
chiſynagogi p̄ncipis reſuſcitātꝰ h factū
ē ad vitādā elationē: vl' ne idigni ſignū
viderēt. k ¶ Apuit. Be. Rectꝰ ordo
reſurgētiū: pꝛiꝰ oclos mētꝰ apit: poſtea
agnita voce petri reſedit: lumen ſue cir
cūſpectiōis amiſſū recepit: vt ad doctri
nā coꝝ q̄ adiuuāt viuāt. Apuit ocu. re
ſedit erexit. Iſti ſūt tres gradꝰ reſuſcita
tionis. l ¶ Dās aūt ⁊c. Cōtacta ma/
nu petri. Thabita reſurgit: qꝛ aīa lan
guēs pctis nullo meliꝰ ordie q̄ ſancto/
rum exemplis cōualeſcit.

Nico.de lyra

†1.q.1.c.te/neamus * ad deſcribendū euāgelii publicatio
nē p petrū. ⁊ h extra hierlm iudeis tm̄.
Diuiſio Et diuidit̄ i duas ſ'm duo miracl'a p pe
trū facta. ad q̄ credidit m̄titudo magna
ſcdm ponit̄ ibi: In ioppe. Circa p̄muꝫ
dr: Factū ē aūt vt petrꝰ vt dū tra
ſi. vniuer. i. in xp̄m credētes in diuſis
locis iudee habitātes. ad q̄ꝝ ꝯfirmati/
onē i fide diſcurrebat petrꝰ tanq̄ bonꝰ
paſtoꝛ. a ¶ Deueniret ad ſan. i. in
xp̄m credētes q̄ ſr ſctificati p baptiſmū.
b ¶ Qui ha. lyd. eſt nomē ciuitatis.
c ¶ Inuenit aūt ⁊c. exp̄mit̄ aūt nomē
eius ad

deueniret ad ſctōs q̄ habitabāt a b
lyddę. Inuenit aūt hoīem quen c
a ¶ non nouē: vt virtus ſit glorioſioꝛ.
a dā noīe enēā ab annis octo iacē d
tē in grabato: q̄ erat paralyticuſ.
a ¶ frater. ¶ Eneas interp̄tat̄ frater.
Et ait illi petrus: Enēā: ſanet te
¶ nō ego dn̄i ſui nō ſuā querit gloriam.
a ¶ implet̄ illud: ſaliet ſicut ceruus claudꝰ.
b ¶ tu: nō alius tibi ſternat.
b dn̄s ieſus xp̄s: † Surge ⁊ ſterne e
a ¶ ſine mora. b ¶ quia pars operis poni
tur pro omni opere.
tibi. Et ꝯtinuo ſurrexit. Et vide f g
c rūt euꝫ oēs qui habitabāt lyddę
¶ cum prius eſſent auerſi.
⁊ ſaronę: q̄ cōuerſi ſunt ad domi h
nū. In ioppę autem fuit quedā i
¶ chriſtiana.
d diſcipula noīe thabita: q̄ interp̄/ k l
e tata dicitur dorcas: hec erat ple
¶ nihil imp̄fecti habens.
na operibus bonis ⁊ elemoſyniſ
¶ non accipiens pſonas.
f quas faciebat. Factū eſt autē in
a ¶ q̄bꝰ petrꝰ venit lyddā. b ¶ non ſubita
diebꝰ illis: vt infirmata more/
mors fuit. ¶ in q̄buſdā codicibꝰ inuenit̄:
cum lauiſſent vnguentis.
ret. Quā cū lauiſſent poſuerūt eā
g i cenaclo. Cū aūt ꝓpe eēt lydda
tab ioppę diſcipuli audiētes qꝛ
¶ ſextum prudentiorem.
petrus eſſet i ea: duos viros mi/
¶ numerus teſtiū: quē dn̄s mittebat.
ſerunt ad euꝫ: rogantes ne pigri m
¶ cāꝫ ſi idicāt: ne vēire recuſet ꝓpt̄ hūilitatē
teris venire vſq̄ ad nos: Exur/
¶ impiger ⁊ humil' nulla excuſatiōe ē vſus
gens autēꝫ petrus venit cū illis.
Et cū aduenīſſet duxerūt illū in n
a ¶ ſancte ꝓ ſancta ſanctū p̄cant̄.
cenaculū: et circūſteterūt illū oēs o
a ¶ miſerie ſue miſericordē: ⁊ flēt corā eo q̄
erat miſericors. b ¶ nō ſuis vocibꝰ ꝓ d'fun
cta ſ ꝫ ipiꝰ opibꝰ p̄cant̄: qꝛ elemoſyna nō ſo/
lū a ſcd'a ſ ꝫ etiā a p̄ma morte liberat.
b viduę flentes: ⁊ oſtēndētes ei tu p
nicas et veſtes q̄s faciebat illis
i dorcas. Eiectis aūt oibus foraſ q
a ¶ orat vt ſeruus ieſus aūt implet vt deꝰ.
petrꝰ ponēs genua orauit: ⁊ con r s t
¶ in noīe ieſu: nō i meo
uerſus ad corpus dixit: Thabi/ v
¶ facta oratione.
k ta ſurge† At illa aperuit oclos: ⁊ x
¶ ex viſione petri reſedit.
l viſo petro reſedit. Dans aūt illi y
a ¶ auxiliū. b ¶ boni operis exemplū
manū erexit eā. Et cuꝫ vocaſſet
¶ quibus p̄buerat beneficia.
ſctōs ⁊ viduas: aſſignauit eā vi/
uā. Notū aūt factū ē p vniuerſā
¶ hec erat p̄cipua cauſa virtutum.
ioppē: ⁊ crediderūt multi i dn̄o. z
Factū ē aūt vt dies multos mo/

eiꝰ ad maiorem hiſtorie certificationē. G
d ¶ Ab an. octo ⁊c. ⁊ ſic ex ifirmitatē
diuturnitate ⁊ eiꝰ i curabilitate ſequēs
curatio ſubita mirabilioꝛ d̄clarat̄. cū ſb/
dit: e ¶ Surge ⁊ ſter. ti. q. d. ꝺ cete/
ro nō idigebis iuuāte te ꝺ lecto: nec pa
rāte tibi lectū: ſ ꝫ iſta poterꝭ p te facere.
f ¶ Et ꝯti. ſur. ꝟtute xp̄i q̄ ē infinita
g ¶ Et vi. eū ⁊c. ſubito p fecte curatū
quē cognouerāt ifirmitate lōga ⁊ icura
bili p naturā detētū. h ¶ Qui cō. ⁊c.
petro declarāte eis ꝟtutē ⁊ diuinitatē
ieſu xp̄i. i ¶ In ioppe. h ponit̄ ſcdm
miraculū ꝺ ſuſcitatiōe mortue: cum dr:
In ioppe aūt fuit ⁊c. credēs i xp̄m
vt p̄dictū ē. k ¶ Noīe thabita. ſic vo
cat̄ in hebreo. l ¶ Que iterp̄. dr
dorcas. ⁊ h in greco ſermone in q̄ ſcri
pſit hūc librum: ⁊ vtrūq̄ nomē i latino
hꝫ eandē interp̄tationē. ſ. capra vel da/
mula. cetera patēt vſq̄ ibi in littera.
m ¶ Ne pigriteris vēire vſq̄ ad
nos. Sperabāt eñ eā reſuſcitari p ora
tionē petri: qꝺ ⁊ factuꝫ fuit. n ¶ Du/
xerūt illū i cena. vbi erat funꝰ poſitū.
o ¶ Et circūſterūt illū oēs vidue
flētes. vt mouerēt petrū ad pietatē et
ad dep̄canda dn̄m ꝓ ſuſcitatiōe defun/
cte. p ¶ Et oſtendētes ei tunicas
⁊c. Dicunt aliq̄ ꝙ ipſa multū laborauē
rat in cōſuendis veſtibꝰ paupeꝝ: ſ ꝫ q̄m
cōſuere videt̄ eſſe modicū. ⁊ tñ. ſ. dr ꝙ
erat plena opibꝰ bōis ⁊ elemoſynis. iō
meliꝰ expōit̄: Quas faciebat. i. fieri
faciebat de ſuis ſumptibꝰ q̄tū ad pn̄tē
⁊ futurā. q ¶ Eiectis aūt oibꝰ fo/
ras. vt i ope miracl'oſo elationē vitaret
⁊ vt deū ſecretiꝰ ⁊ efficaciꝰ exoraret.
r ¶ Petrꝰ ponēs genua. in terra.
s ¶ Orauit. deuote deū quouſq̄ itel
lexit ſe exauditū. t ¶ Et conuerſus H
ad corpus exanime dixit: in chriſti
virtute. v ¶ Thabita ſurge. a ſom/
no mortis. x ¶ At illa ⁊c. reſedit. ex
ercens duo opa vite. ſ. vidēdo ⁊ corp̄aꝫ
mouēdo. y ¶ Dans aūt illi manū
illi manū erexit eā: ⁊ ſic apparuit p/
fecte viua. z ¶ Et credi. mlti i do.
vidētes ꝟtutē xp̄i i h facto. cetera patēt.
Moraliter * c ¶ Inuenit autē ibi hominē
quendā ⁊c. Eneas pauper ⁊ miſer in
terp̄tatur. ideo p ipſm pctōꝛ diuturnꝰ ſi/
gnificat̄: q̄ paup ē qꝛ bonis gratuis ſpo
liatꝰ: ⁊ miſer qꝛ gehēne miſerie deputa
tus. Per h aūt ꝙ ad vocē petri ſurrexit
ſanus ꝟtute xp̄i: ſignificat̄ ſanatio pec/
catoris p bonā monitionē p̄dicatoris vl'
ꝯfeſſoris opante p̄ncipalit̄ gr̄a ſaluato
ris. g ¶ Et viderūt illuꝫ oēs ⁊c. p
qꝺ ſignificat̄ ꝙ ex euidēti ꝯuerſiōe bo/
na pctōris noti. emendant̄ plures alii.
i ¶ In ioppe āt fuit ⁊c. Moralit̄ p
mortē corꝑalē iſtiꝰ q̄ erat intēta bonis:
ſignificat̄ mors ſp̄ualis cuiuſlibet pſo/
ne p'ius bonis opibꝰ intēte: ſ ꝫ p fragili
tatē hūanā ⁊ diaboli ſuggeſtionē i pec/
catū lapſe: q̄ tñ ꝓpt̄ p̄ſtinā vitā bonā et
fideliū orationē refugit ad p̄ſtinā boni/
tatē ſic iſta fuit a morte corꝑis ſuſcitata.
¶ In ca. ix. vbi dr i poſtil. Ego eni oſtē
dā illi p fectum quāta oporteat ⁊c.

Additio.

Hoc qꝺ dr: Ego enī
oſtendam illi quanta
oporteat eum pro nomine meo pati: vi/
detur impletum quando raptus fuit
in paradiſum: vt habetur. ii. Corinth.
.xii. In hac enim viſione intelligitur
premia beatorum vidiſſe que excedunt
totam

Ut totū hūanū facitatē:nā qđ ocul⁹ nō vidit nec aurꝭ audiuit ⁊c. j.Coꝛ.q.b. ⁊ ſic oñſū fuit ſibi ꝙ nō ſūt ꝯdigne paſſiões hui⁹ ſeculi ad futurā gl'az ⁊c. ad Ro.viij.d. Ex q̄ oñdiꝭ māifeſte q̄ta opoꝛteat pati ꝓ amoꝛe xp̄i. Ca. X

Vir āt ⁊c. Ra. Merito pfectiōis ⁊ ope virū:ſm il

Job.i.a lud: Vir erat in terra hus nomie iob. b ¶ Cornelꝭ⁹. Be. Nō ꝟtutib⁹ ad fidē:ſꝫ fide pueniebat ad ꝟtutes. ¶ Grego. ait: Corneliꝭ cui⁹ elemoſyne añ baptiſmū āgelo teſtāte laudanꝭ:ñ opib⁹ ad fidē ſꝫ fide venit ad opa. Si em̄ añ baptiſmū deo nō credebat:quō oꝛabat aut quō hūc de⁹ exaudiret:ſi pfectum boni ab ip̄o non peteret. Sciebat igiꝭ deū creatoꝛē oīm ſꝫ ignoꝛabat filiū incarnatū:fidē habuit:cui⁹ elemoſyne ⁊ orōnes deo placuerūt:bono ope ꝓmeruit vt deū cogſceret ⁊ myſteriū icarnationis credēs ad baptiſmū veniret.p fidē ergo vēit ad opa:in fide ꝟo ſolidaꝭ p opa. c ¶ Religioſus ⁊ ti. ⁊c. Ra. Et hec omia bono nature ⁊ iudeoꝝ familiaritate ac ſpirituali iſpiratiōe collata credunꝭ:qꝛ iudei ꝯuis diſpſi in ſynagoga p oē ſabbatū legis mādata legebāt:tñ h pl⁹ deputaꝭ diuīe iſpiratiōi q̄ bono naturali:vt eccl'ia gētiū pmittitur in ſiſitudinē Marie ꝟginis de ſpū ſine virili ſemie.i.doctria mgr̄i ꝯcepiſſe credaꝭ. d ¶ Is vidit. Ra. Nō in nocte:nō in ſomnis:qꝛ gētiles groſſo ſenſu ſpūales ⁊ myſticas viſiões videre nō ꝯſueuerāt. In hoc etiā declaraꝭ myſteriū diuinū gētibus ſine figura ⁊ enigmate māifeſtādum eſſe. e ¶ In nona hoꝛa. Be. Hñ oꝛaculū baptiſmi percēdi nona hoꝛa accepit:qꝛ i moꝛte illi⁹ baptiçādus erat:q̄ ſpm̄ tradidit

Myſtice nona hoꝛa. ¶ Ra. Myſtice gentiles in fine ſecli credētes none hoꝛe opariꝭ ſūt. hec etiā hoꝛa dedicaꝭ orōni:ſicꝭ prius in petri ⁊ iohis exēplo oñſum fuit. f ¶ Angelū dei. Ra. Nō ſathane.

B In h excuſanꝭ apl'i gentib⁹ pdicātes ⁊ eas baptiçātes:quō ei çelareꝭ ab hoie qđ māifeſtabaꝭ ab āgelo. g ¶ Introeuntē ad ſe. Ra. ad ſe foꝛſitā vocātē eū: ⁊ daꝭ excuſandi occaſio Petro iudeis ꝯ eū diſceptātib⁹ ⁊ dicētib⁹: Cur introiſtis ad viros ꝓputiū hñtes ⁊c. h ¶ Corneli. Familiaritas oñdiꝭ:q̄ nomē genꝭl hois noticie āgeloꝝ ē inſertū. i ¶ At ille ituēs. Hōs opa ⁊ elemoſyne āgelicū ꝑpauerūt fulgoꝛē vt poſſet ſuſtiere. k ¶ Orōnes tue et ele. Be. Cū elemoſynis ꝑcibuſq̄ ſuſceptis mox doctoꝛ ſaluꝭ acceꝛſiri iubeꝭ: māifeſte innuiꝭ:ꝙ elemoſynis ⁊ ꝑcib⁹ plenā noticiā ſue ſaluꝭ q̄rebat a deo. l ¶ Et nūc mitte. Ra. Hic icipit re-

Mt.5.a tributio vt q̄ miſicoꝛs eꝭ:miſereaꝭ tui deus:qꝛ: Bti miſicoꝛdes:qm̄ miſicoꝛdiā ⁊c. m ¶ In ioppē. Be. Nō ip̄e cornelius ad petꝝ mittiꝭ:qꝛ baptiçāda erat tota familia ei⁹. Joppe. Ra. Ciuitas ē terre ꝓmiſſionis mari tyrreno ꝓxia: ⁊ in ip̄ius oꝛiētali litoꝛe ſita:in quā ionas deſcendēs intrauit nauē vt fugeret. n ¶ Hic hoſpitaꝭ ⁊c. Be. Hoſpitaꝭ petr⁹ in domo ſimōis.i.obedictis:q̄ eſt coriarius:qꝛ doctoꝛ eccl'ie ibi libēter hitat:vbi ſunt obediētes q̄ caſtigāt coꝛpus ⁊ ſeruituti ſbiciūt:trāſgreſſi fluct⁹ ſeculi libertate mētis.ꝯſtātia em̄ ſidei ſurū gl'iaꝫ mūdi: ⁊ terroꝛes ꝯtemnūt. o ¶ Et cū diſceſſiſſet. Ra. Nō ait cū euigilaſſet corneliꝭ cui nec p ſomniū nec in extaſi:ſꝫ māifeſte āgelus viſus ē. p ¶ Duos domeſticos ⁊c. Be. Tres miſit corneli⁹ ad petꝝ:qꝛ credēs gētilitas aplice

a ¶ pulchra vꝭ pulchritudo. ¶ i domo obedientis moꝛatur.

a ¶ coriaria a curia: vꝭ coriariū a coꝛio

a ¶ a ceſare ſic vocata i honore cuius edificata eſt.

a ¶ pnceps pfecti nūeri cētū

b ¶ militū romāoꝝ. b ¶ miſſa a roma q̄ ē in italia. c ¶ ſupra gđū timoꝛis.

a ¶ infra gđum religiōis. b ¶ domus ſue. ¶ h apparet grā:qꝛ religioſa ⁊ timoꝛata erat ois familia. a ¶ ſine diſcretione perſonaꝝ.

¶ iuxta aplm dicētē: Sine itermiſſiōe oꝛate

a ¶ qꝛ hō inferioꝛ āgelo. ¶ nō tñ in faciē cecidit. ¶ ad qđ veniſti.

a ¶ de valle gentilitat' cui⁹ obliuiſciꝭ deus. b ¶ vt retribuat i celo tibi. ¶ qꝛ oib⁹ hñſtias pbuerꝭ. ¶ ne differas iuſſa iplere. a ¶ ſcrā

pncipalē. ¶ hactenus ignotū tibi.

a ¶ ad diſtictionē coriarij:i cui⁹ domo hoſpitabaꝭ. ¶ ad cui⁹ differētiā petri cognomē poſitū eſt. ¶ tyrrenum.

a ¶ nō diſtulit obedire b ¶ ampliorē nūeꝝ mittit teſtium ⁊ teſtes idoneos.

rareꝭ in ioppe apud ſimonē q̄n- dam coriāriū. Ca. X

Vir āt q̄dā erat i ceſa- rea noie cornelius: centurio cohoꝛtis q̄ dicīꝭ italica: religioſus ⁊ timēs deū cū omni familiā: faciens elemoſynas multas plebi: et depcās dn̄m ſp. Is vidit in viſu māifeſte: q̄ſi i nona hoꝛa diei angelū dei itroeūtē ad ſe ⁊ dicētē ſibi: Corneli. At ille ituēs eū timoꝛe correpꭥ dixit: † Quis es dn̄e? Dixit āt illi: Orōneſ tue ⁊ elemoſyne tue aſcēderūt i meōriā i ꝯſpectu dn̄i. † Et nūc mitte virōs i ioppen: ⁊ acceꝛſi ſimonē quēdā qui cognominaꝭ pētrus: h hoſpitaꝭ apud ſimonē quendam coriariū cui⁹ eſt domus iuxta mare: hic dicet tibi quid te opoꝛteat facere. Et cū diſceſſiſſet āgelus q̄ loquebaꝭ illi: vōcauit duos domēſti-

as ptes: qꝛ primo deſcribiꝭ hec pdicatio. ſecundo ſubdiꝭ petri pſecutio: ca. xij. Prima in duas: in partē principalē: ⁊ incidentalē: ca. ſeq̄nti/ibi: Et illi q̄dē. Prima adhuc in duas: qꝛ p̄mo p pdicationē petri deſcribiꝭ ꝯuerſio cornelij ⁊ plurium alioꝝ. ſcđo ex hoc oꝛiꝭ diſceptatio iudeoꝝ: ca. ſeq̄nti. Pria adhuc in tres: qꝛ primo poniꝭ apparitio angeli. ſcđo bona vocatio petri/ibi: Et cū diſceſſiſſet. ꝟtio ꝯuerſio cornelij/ibi: Aperiēs āt. Circa primū ſciendū ꝙ apparitiões āgelice fiūt illis q̄ hoc merenꝭ ex bonitate vite. ⁊ iō primo poniꝭ cornelij ꝟtus/cū dr̄: Vir aūt q̄dā. ſic dicꝭ⁹ a coꝛpis ꝟtute ⁊ mentꝭ. b ¶ Erat in ceſarea. q̄ erat ciuitas foꝛtis ex ſitu. nā erat ſupra mare mediterraneum: ⁊ etiā ex foꝛtitudine muroꝝ. ꝓpter qđ in ea habitabant milites romani ꝓ terre cuſtodia: que romanis erat ſubiecta. c ¶ Centurio. i. hñs centū milites ſb ſe. d ¶ Cohoꝛtis que dr̄ italica. Erāt em̄ illi milites de italia. cuius caput ē roma: ⁊ ſic videbanꝭ eſſe de principalibus militibus ad terre cuſtodiā deputatꝭ. e ¶ Religioſus. Unū deum colēdo ſicut ⁊ multi alij gentiles legem moyſi nō hñtes. f ¶ Et timens deū. Offenſas eius cauēdo. g ¶ Cū oi familia ſua. Quam ſic erudierat. h ¶ Faciēs elemoſynas mul. plebi.i. paupibus iudeis. i ¶ Et deprecans dn̄m ſemp. i. oibus tēpibus ad hoc aptis: vt eū dirigeret in viā ſaluꝭ. Et hoc loco dicūt doctoꝛes cōiter ꝙ ſi aliq̄s paganus ꝯuertat ſe ad deprecandū primā cauſam cuius p ſcip̄m pōt habere noticiā aliquā: rogādo vt dirigat eū ad ſalutē ſuā ⁊ caueat a pctis. deus reuelabit ſibi de fide catholica q̄tū neceſſariū ē ad ſalutē. vꝭ mittet ſibi doctorē. k ¶ Is vidit. Hic ſcđo poniꝭ angeli apparitio/cū dr̄: Is vidit in viſu. coꝛpali. ſ. qꝛ angelus apparuit ſibi in coꝛpe aſſūpto: vt pꝫ ex hoc qđ dr̄ h: l ¶ Angelū dei introeūtē ad ſe et dicētē. voce ſenſibili. m ¶ Corneli. in hoc excitat eius attētionē. n ¶ At ille intuēs eū timoꝛe correptus. ꝓpter fulgoꝛē inſolitū ꝓcedentē ꝟ vultu angeli. o ¶ Dixit qs es dn̄e? videbaꝭ em̄ maioꝛ hoie. p ¶ Dixit autē illi. nō rñdit aūt ei q̄s eſſet ſꝫ q̄d cornelio vtile foꝛet. vñ videꝭ fuiſſe āgelus cuſtodie cornelij deputat⁹. q ¶ Orōnes tue ⁊ elemoſyne tue ⁊c. ſunt coꝛā deo accepte ꝓpter qđ ꝓuidit tibi de ſalutis tue doctoꝛe. Ideo ſubditur: Et nūc mitte ⁊c. ⁊ pꝫ lr̄a. r ¶ Et cum diſceſſiſſet. Hic ꝯñr deſcribiꝭ vocatio petri. ⁊ ſcđo eius receptio in domo cornelij/ibi: Altera aūt die. Prima aūt

Tob.12.c

26.di.c De iude in fi. 2 q.7. c. non omnes

De cō.diſt. 4.ñ dubiū

ff.11.a

D

Diuiſio diuidiꝭ in duas: qꝛ p̄mo poniꝭ miſſio nūcioꝝ. ſcđo diuina reuelatio/ibi: Poſtera aūt. Circa p̄mū dr̄: Et cū diſceſſiſſet āgelus. diſparēdo ab eo. nā ſicut in ptāte angeli ē foꝛmare coꝛpus vt appareat: ita ⁊ diſſoluere vt nō appareat: vꝭ ſbito transferre ip̄m ad aliū locū vñ videri ñ poſſet. s ¶ Uocauit duos domeſticos ⁊c. De duobus domeſticis nō expmiꝭ h ꝙ eſſent timentes dn̄m: quia. ſ. in principio iſtius capl'i erat expſſum ꝙ ſt cornelius erat

Nico.de lyra

Ca. X

Diuiſio Vir aūt q̄dā. Poſtq̄ ſcđo Lucas deſcripſit publicationē euāgelij p petꝝ iter iudeos: h ꝯñr idē facit de pdicatiōe petri inter gentiles. Et diuidiꝭ in duas ptes.

Moꝛaliter Moꝛaliter. a ¶ Vir āt q̄dā erat in ceſa. noie corneliꝭ. Qui ſicꝭ dr̄ in textu viuebat deuote erga deū ⁊ pie ac iuſte erga ꝓximū. tñ myſteriū incarnatiōis ignoꝛabat in q̄ eſt ſalus oim. ꝓpter qđ deus q̄ vult oēs ſaluos fieri ⁊ ad agnitionē veritaꝭ venire: ꝓuidit ſibi de doctoꝛe bono. ſ. btō petro. ⁊ ex hoc dr̄ cōiter a doctoꝛibus ꝙ ſi quis deuote ſe habeat ad deum ⁊ iuſte ⁊ pie erga ꝓximum. ignoꝛet tñ aliquid de neceſſarijs ad ſalutem deus reuelabit ſibi p ſe vel p doctoꝛem. ⁊ ꝓpter hoc dixit petrus infra eo. ca. In veritate cōperi ꝙ nō eſt pſonaꝝ acceptoꝛ deus ſꝫ in omni gente qui timet eum ⁊ opaꝭ iuſticiā acceptus eſt illi.

D ✱ Pertibus

E tas apl'ice fidei: europā aſiā aphricāq; ſbegit: gtim ſtudūs militarib': h ē inſtātia pdicādi: gtim domeſticis negocijs occupādo. Notādū aūt q vn' miles ⁊ duo domeſtici mittūt: qto eī fortiores tāto pauciores i eccle mēbris. Inuenies plēs q̄ audire q̄ q̄ ſciāt ꝟbū dicere. a ¶ Militē. Ra. Nō dicit domeſticos metuētes dñm: q: dixerat cū religioſū fuiſſe timētē dñm cū oī domo ſua. b ¶ Appropinquātib'. Bed. Alia lra: Appetentib' ill.ſ.q̄ a cornelio miſſi ſūt.i.tm̄ ꝓpinquantib': vt videri poſſent a domo ſimōis coriarij. c ¶ In ſupiora. Ra. Sa. Alia lra. In cenaculū etiā videt: q: gētil ppls ē q̄ſi ſupior dom'. ſynagoga ꝟo ē infra: q: mūdo imerſa. In ſu. Bed. ſignificās eccliam: relicta cupiditate terrenorū ꝯuerſationē in celi habiturā: ſexta hora petr' iter fecis eſurit: ſalutē itaq; mundi: quē ieſus ſexta etate ſeculi querere ⁊ ſaluare venit: qd̄ idicauit cū eadē hora ſup puteū ſamarie ſedit. d ¶ Cum eſu. Ra. ſalutē gētiū cōpatiēdo eſurit q̄ nūc i viſiōe oñdit: q iō ſexta hora eſt viſa: q: ſexta etate ſeculi ē facta. e ¶ Celū ap. Be. Aptio celi reuelatio ē ſacror celeſtiū, ꝓpio futura gētib'. Deſignat i h celos gētib' eē aptos: et itroitū eē pādēdū. f ¶ Uas qddā. Bed. Eccla incorruptibili x̄itate ⁊ fide pdita. Linthēū ā tinea nō ꝯſumit. q̄ veſtes alias corrūpit: iō fidelis exclu dit de corde corruptionē male cogitationis: ſic incorruptibilr firmat' fide: vt praua cogitatiōe: q̄ſi a tinea nō rodat i mēte. Aliī: Tinea heretic' veſtē dñi corrūpe volēs: ſ; nō valēs qd̄ i illa tunica dñi ē ſignificatū: quā milites nō diuiſerūt. Quattuor initia q̄bus linthēū depēdebat: q̄ttuor ſūt plage orbis qb' extēdit eccla vel q̄ttuor initia: euāgeliſte q̄ttuor ſunt p qs eccla celeſti dono imbuta ſblimat. g ¶ Linthēū. Pro ecclia: p cādore ſcitatis ⁊ mortificatiōne carnis. h ¶ De ce.i ter. Ra. Inde monemur vt vbi caput nr̄m ē ⁊ radix cui' rami ſum': illuc penetret anchora ſpei nr̄e. i ¶ Oia q̄drupe. Bed. Oēs gētes crediture ⁊ i vnitatē corporis xp̄i aſſumēde: vt oēs efficiāt mēbra ei'. Oia q̄. et ſer. Beda. Aialia illa gētes ſūt i errorib' imūde: ſ; trina ſub miſſiōe.i. myſterio trinitat' i baptiſmo mūdate q̄ relicta hoīs imagine beſtiarū ⁊ ſerpētiū figuras ſūpſerūt. ¶ Re. De oībus malis dr̄: Hō cū in honore eēt nō intellexit: cōpatus ē iu.in. Ūtrū aūt.i. incorruptū hoiem ſalomō oñdit dicēs: Deū time: ⁊ mādata ei' obſerua h eſt ois homo. k ¶ Occide. Mūda mortifica: ⁊ macta: vt hoſtiā deo facias vt eruti de vetuſtate: in nouitatē trāſeant. l ¶ Māduca. Bed. Qui mādu cat cibū foris poſitū: i ſuū traijcit corp'.

Pſ.48.d

Eccl.12.d

gat. ¶ Bed. Quia p q̄ttuor ptes mūdi myſteriū trinitatis a duodecim apl's erat pdicādū. iō q̄ttuor linee tertia vice de celo ſūt emiſſe. Uel iuxta ambroſiū tertio repetita figura: opationē trinitatis expſſit. ⁊ iō i miniſterijs interrogatio trina defert: ⁊ cōfirmatio trina celebrat: nec aliq̄s niſi trina cōfeſſiōe purgat. Iō ⁊ petr' tertio iterrogatus de dilectiōe dei trina correxit rñſione: qd̄ ter negando peccauit.

a cos ſuos: et militem metuentem
a ¶ ex cētum militibus ſubditis ſibi.
dominū ex his qui illi parebāt. a
¶ que ſibi angelus dixerat.
Quib' cū narraſſet oia: miſit il b
¶ poſt viſionē cornelij.
los i ioppē. Poſtera āt die iter b
¶ ioppe.
b illis faciētibus ⁊ ciuitati appro
a ¶ ſupiora myſteria viſur' q̄ſi obuiā aſcē
c pinquātib' aſcēdit petrus in ſu c
dit viſiōi. ¶ dat exēplū orādi illa hora.
periora: vt oraret circa horā ſe
¶ ieiunij ⁊ orōnis hī dant exēpla. a ¶ hi
ſtorice vel gētib' pdicare.
d xtā ⁊ cū eſuriret voluit guſtāre. f
a ¶ miſtris pādiū parātib'. b ¶ de ſurſū de celo vel a deo. c ¶ hūanā naturā.
Parātib' aūt illi cecidit ſup eū g
a ¶ eleuatio a terenis. b ¶ eſuriēs corpe ſpū ſatiat: ſalute gētiū q̄s ꝯuertere iubet. c ¶ nō reſeratiōe elemētis: ſ; diuina reuelatiōne ⁊ ſpiritali. ¶ corpus xp̄i.
e mētis exceſſus: ⁊ vidit celū ap h
f tum: ⁊ deſcēdēs vas quoddam k
a ¶ q: ſine ſemine cōceptū cādore caſtitatē cuſtodit. ¶ q: mortuū. ¶ q: reſurrexit.
¶ ꝓpter delitatis cōſortiū
g velut linthēum magnū q̄ttuor l
¶ euāgeliſtis q̄ de xp̄o ſūt ſcripta. ¶ .i. q̄ttuor angelis. a ¶ q: de celo deſcēdit. b ¶ q: eccla, gr̄a ſupueniēt' ſp̄s ſc̄i exēplat ⁊ auget.
h initijs ſubmitti de celo in terrā: m
¶ aialium genera.
i in quo erāt oia quadrupedia et n
a ¶ heretes terrenis. ¶ virulenti ⁊ doloſi
¶ tria gentiū genera q̄ in vnitatē redacta ſiūt ecclēſia. b ¶ ſupbi.
ſerpentiā terre: ⁊ volatilia celi:
a ¶ ad euāgelizādū. ¶ ite baptizate o. ⁊c.
Et facta ē vox ad eū: Surge pe o
a ¶ i gētib' qd̄ fuerāt: ⁊ fac qd̄ es. ¶ reci pe i vnitatē corpis eccle cui' petr' pnceps
k tre occide ⁊ māduca. Ait ei pe q
a ¶ ſignificat faſtidiū ꝯ gētes futurū. b ¶ deſignat metū cūdi i gētes xp̄i ſcādalū iudeorū: vel xp̄i imūdiciā ⁊ crudelitatē
m tr': Abſit dñe: q: nūq̄ man r
gētiū. ¶ apud gētes. ¶ apud iudeos.
ducaui omne cōe ⁊ immūdum.

Ni. de ly.

S Statim
At cornelius erat timens deū cū oīm domo ſua: ſ; i iſto milite exprimit quī nō erat d domo ſua ſ; d iſti' ſtipēdijs. in ꝓpria domo viuebat. a ¶ Ex his q̄ il. pa. erat eñ de illis cētū militib' q̄ erāt ei ſbiecti. b ¶ Quib' cū narr. oia. ab angelo ſibi dicta. c ¶ Miſit il. i iop. ad q̄rendū petrū. d ¶ Poſtera aūt. h ꝯñr ponit reuelatio facta petro: ⁊ diuidit in duas ptes: q: pmo ponit viſio petri. ſcdo viſiōis expoſitio / ibi: Et dū intra ſe. Circa pmū dr: Poſtera aūt die.i. imeditate ſeq̄nti: q: nūcij cornelij receſſerūt i die viſiōis ſibi facte. ⁊ ſcda die venerūt i ioppen. e ¶ Aſcēdit pe. in ſu. vt ibi ſecreti' ⁊ deuoti' oraret ante comeſtionē: ſicut etiā de btō frāciſco legit. f ¶ Et cū eſu. vo. gu. orōne tñ preuiſa vt dictū ē. g ¶ Parātib' autē il. ⁊c. exceſſus.i. raptus a ſenſib' exteriorib'. h ¶ Et vidit. viſiōe imaginaria. i ¶ Celū aptū. ſicut fieri ſolet in coruſcatione. k ¶ Et deſcen. vas qd̄. ve. lin. ma. dicit velut: q: totū erat in imaginaria viſione. l ¶ Quattuor initus.i. angulis. m ¶ Submitti de ce. in ter. p cbordas in angulis ligatas. n ¶ In q. erāt. ⁊c.i. aialia imūda ſm legē moyſi: p q̄ itelligebāt gētiles qs iudei abominabāt vt imūdos: nec etiā cū eis ꝯuerſabāt. Per q̄drupedia tñ i ſpāli itelligebāt auari. Per ſerpētia iuidi ⁊ veneno pleni. Per volatilia. ſupbi q̄ vitia i gētilib' abūdabant. o ¶ Et fa. ē vox ad eū. de celo. p ¶ Surge pe. occi. interficiēdo in eis vitia. q ¶ Et mādu. incorpādo eos eccle p fidē ⁊ ſacra: q: tñ petr' h tūc nō itellexit / iō rñdit: r ¶ Abſit ⁊c. imūdū .i. cibū i lege ꝓhibitū qd̄ apud iudeos dicebat imūdū ⁊ etiā cōe eo q a gētilibus cōit comedebat. ſicut carnes porcine et huiuſmodi.

Diuiſio

b

At Et vox ite
g ¶ Parātib' aūt il. ⁊c. p illud vas lraliter ſignificat eccla ⁊ p aialia imūda i vaſe exiſtētia gētiles ſignificātur q̄ ꝓpt idolatriā ⁊ alia vitia imūdi dicebant ⁊ tñ penitētes recipiēdi erāt i eccliā: ſic de' oñdit btō petro in viſione iſta ꝓut pleni' dixi i expoſitiōe lraℓ.

Moraliter

Precepit q gētes p icredulitatē foris poſitas. ſocietati eccle ſic quā petr' ſignificat: inſeri. m ¶ Māducaui oē cō. ⁊c. Iudei cibos cōes vocāt: qb' oēs hoies vtunt. Et illa aialia imūda q̄ vngulā nō findūt: nec rumināt: nec ſquamoſa in piſcib' ſūt. Immūdi vero cibi dicūt beſtiarū vel reptiliū carnes nulli hoim cōmeſtibiles. Ungulā nō diuidūt: q̄ lrām a ſpū: vl' trinitat' pſonas nō diſtinguit: non ruminat q̄ ꝟbū dei qd̄ audit imemor in nō retractat: nec ope ſeruat. ¶ Bed. Congrue petro oñſa ſūt hec: cū cornelio' gētil ad eū miſit: ne dubitaret incircūciſo tradere fidē: erat eñ iſc de aialib' in vaſe oñſis: vñ ⁊ ſpūſcō ad faciēdū cōfirmat. ¶ Bed. Gētiles petr' imūdos putabat: ſ; ꝓuiſio dei iā inter mūdos cōputat. Cōe ꝓ imūdo ponit: q: q varijs ſeruit illecebris: mūdus nō eſt. ſm illud: Nemo pōt duob' dñis ſeruire. deo ⁊ māmone q̄ mūdus eſſe deſiderat: mētē nō diuidat: ſ; in ſola dei dilectione ꝯſtrin

Mat.6.c

li. ¶ Myſtice vero p iſtud vas religionis ſtat' pōt deſignari. p q̄ttuor initia p q vas de celo ſubmittebat q̄ttuor religionū patroni inſtinctu ſpūſſcti: ſcz btōs Aug'. Bñdict' Dñicus Frāciſcus. p imūda aialia ſignificāt illi q̄ penitētes de ꝯctis imūdicijs. ad religionē trāſeūt de ſtatu ſeculari. p petrū vero q̄ cerimonias leg' nimis tenēs abominabat cōedere: ſignificant religioſi nimis cerimoniales q̄ horrēt tales recipe: ⁊ ſibi p ꝓfeſſionē icorpare: cū tñ aliq̄n mag' ꝓficiāt i religiōe q̄ aliq̄ alij q̄ vidēbāt i ſeculo deuoti. vñ dr̄ i collocatiōib' patrū collocatiōe Pafnucij abbat'. q at has moyſes q̄ metu mortis neceſſitate cōpulſus fugit ad monaſteriū multopl' ꝓfecit ibi / dē q̄ alij multi q̄ nulla neceſſitate ſ; ſola deuotiōe fuerāt igreſſi. iō dr̄ petro.i. ꝓlādeti mōaſterio. p ¶ Surge. ad petēdū cōtritorū receptionē. q ¶ Occide. ⁊c. q̄tū ad iſolētiā ſeculārē ⁊ māduca coꝯtcorpando p obſeruātiā regularē: ⁊ ſic d ipſa

Myſtice

Pafnuc' abbas

✱ poteſt di

G

A a ¶ Stati rece.ē. Be. Poſt trinā emiſſionē: linthe⁹ celo recipit: qꝛ poſt ſcḋā ꝯuſationē: q̄ fide ⁊ baptiſmo mūdata eccl'ia pegrinat ad celeſtē bitationē feliciē ſuſcipiet. b ¶ Vas in celū. Be. Corp⁹ xp̄i in aſcēſiōe: vl' eccl'ia in extremis aſcēſura eſt: q̄n ꝯgregabunt electi a q̄ttuoꝛ vētis. c ¶ Deſcēdens. Be. Deſcēdere de tecto: ⁊ ad p̄dicādū ire iubet vt eccl'ia dñm nō ſolū alta ſubeūdo ſpeculet: ſꝫ etiā in īfimis: ⁊ q̄ſi adhuc exteri⁹ poſit': ſi tñ oſtiū ſimōis.i. obediētie pulſantib⁹: ad actiuā redeūdo velut ex lecto ſurgē do p̄dicet. Domus ſimonis iuxta mare eſſe dr̄.i. fluct⁹ ſeculi et furores: vbi improbi holes q̄ſi piſces ſe deuorāt. Sāctoꝝ v̄o ꝯuerſatio eſt in celi. d ¶ Ecce ego ⁊c̄. Oñdit ſe ſcire aduentū illoꝝ: humilitatē etiā dat exemplū: dimittens circūitum verboꝝ. e ¶ Que cā ē ⁊c̄. Sp̄s adeſſe milites dixit: ⁊ q̄ cā venerāt tacuit: qꝛ ad ꝯſeruādā humilitatem aliq̄n ꝓpbetie ſp̄us ex pte eim tāgit: ⁊ ex pte nō tangit. f ¶ Rñſum. Elemoſynis ⁊ orōnib⁹ ei⁹ p angelū rñdit dñs. g ¶ In domū. Per h̄ ſuadēt: qꝛ angelus iuſſit itroire in domū ei⁹ q̄uis gētil'. h ¶ Introduces igit ⁊c̄. H̄ incipit cōmunio aploꝝ cū gētibus: qꝛ deſcēderat ad eos: q̄ audierat ab āgelo p̄ceptū vt intraret in domū gētil'. Iō gētiles hoſpitio recipit. i ¶ Cōuocatis cognatl' ⁊c̄. Duplex cauſa conuocatōis: ꝓmitas cognationis et amicitia. k ¶ Obui⁹ ve. Be. Doctori obuiā venit auditoꝛ: q̄ mū

B do corde ⁊ intēta aure cū deſiderio v̄bum fidei ſuſcepit. Nā q̄ ad credēdū ꝑtrahit: q̄ſi a doctore iacēs erigit. Si q̄s maculas ſuas erubeſcēs ꝓcidēdo in faciē humilitatis ⁊ pudoris indicia ꝓfert: iure a ſuo p̄ceptore meret erigi. l ¶ Et loquens cū illo introiuit ⁊c̄. Be. Cōmunionē eq̄litatis meruit ſanctitas actiōis ſicut in anania ⁊ ſaphyre culpa zelus vltionis ius aperuit poteſtatis.

G Oſtēdit. Ra

a ¶ pas l' veteri.ſc̄ḋo in no.te. p̄cipit ſal⁹ p̄dicari in gētib⁹.
b ¶ facta ē de gētib⁹ dicēdo: occide ⁊ māduca. ¶ p crucem xp̄i purificant ſalui de gentibus.

Et vox iterꝫ ſc̄ḋo ad eū. Q̄ḋ de⁹ purificauit: a b
a ¶ id eſt vas oſtēſum ꝓ cōmēdāda veritate viſionis: vel ꝓ fide trinitatis: in q̄ gētes baptiçande ſunt.
tu ne cōe dixeris. Hoc autē factū eſt p ter: et c d
a b ſtatim receptū eſt vas in celū. Et dū intra ſe e
heſitaret petrus q̄ḋ nā eſſet viſio quā vidiſ-
¶ quaſi ad reſeratione occulti myſterij.
ſet: ecce viri q̄ miſſi erāt a cornelio inquirētes
¶ conarij. ¶ q̄ndā.
domū ſimonis aſtiterūt ad ianuā. Et cū vo-
caſſent: interrogabant: ſi ſimon qui cognomi
nabat petrus illic haberet hoſpitiuꝫ. Petro f
a ¶ ſc̄ḋus iteri⁹ loq̄ns: vt āgel⁹ q̄ cornelio viſus fuerat. ¶ in
autem cogitante de viſione dixit ſpiritus ei: g
mēte nō aure carnis. a ¶ in figura boꝝ triū tibi fuerat oſtēſa viſio. ¶ nūerus teſtiū ⁊ p̄ncipalis ſexus. b ¶ explanat q̄ḋ dictū eſt: ſurge occide ⁊ manduca.
Ecce viri tres querunt te. Surge itaq̄ ⁊ de- h i
¶ ad hoc reſpicit q̄ḋ dictū erat: abſit dñe.
ſcende ⁊ vade cum eis nihil dubitans: quia k l
a ¶ ꝓpterea dictū erat q̄ deus purificauit ⁊c̄. b ¶ qꝛ ſp̄us dixerat: deſcēde nō expectat nūciū ad ſe ab iſtis mittendū.
c ego miſi illos. Deſcendēs aūt petrus ad vi-
d e ros: dixit: Ecce ego ſum quē q̄ritis. Que
a ¶ nō q̄ ignoret interrogat: ſꝫ vt ꝯfiteant: ⁊ iactantie vitande relinquit exemplum.
cauſa eſt propter quam veniſtis? Qui dixe-
rūt: Cornelius cēturio vir iuſtus ⁊ timēs de-
um: et teſtimoniū habens ab vniuerſa gente
a ¶ v̄ra: qꝛ ⁊ tu iude⁹ es h̄ additū ē ad pſuadēdū. ¶ ñ a ſp̄u
f iudeoꝝ: reſponſuꝫ accepit ab angelo ſancto
īmūdo. a ¶ obedire iubēti.
b ¶ in his verbis apparet: qꝛ viſionē narrauerat eis cornelius.
g accerſire te i domū ſuā: ⁊ audire v̄ba abs te.
a ¶ nocte illa manſerūt.
b Introducens igit eos recepit hoſpitio. Se- m n
quenti autē die ſurgens ꝓfectus eſt cū illis: o p
⁊ quidam ex fratribus ab ioppe comitati ſūt q
a ¶ qꝛ ſp̄us i corneliū ⁊ ſuos aū baptiſmū deſcēdit. ¶ nocte
eū. Altera aūt die introiuit ceſareaꝫ. Corne- r s
illa māſerūt in via. a ¶ deſideriū ⁊ diligētiā eius oſtendit.
t lius v̄o expectabat illos cōuocans cognatis t
a ¶ neceſſarij dicūt inſepabiles amici: q̄ nec in neceſſitate diſcedūt.
ſuis: ⁊ neceſſarijs amici. Et factū ē cū introiſ †
¶ ꝓmpt⁹ obedire. a ¶ geſtu corpis demōſtrat deuotionē quā ītⁱ habebat. a ¶ iux ꝯſuetudinē orādi.
k ſet petrus: obui⁹ venit ei corneli⁹: ⁊ ꝓcidēns x y
b ¶ vt deū q̄ḋ fuit ignā nō neq̄ria: nō eñ āgel⁹ cū deū docuit: ſꝫ doctorē demōſtrauit: vt de ſaulo dictū ē.
ad pedes ei⁹ adorauit eū. Petr⁹ v̄o eleuauit
¶ vt tu. ¶ ver⁹ ⁊ nō deus.
l eū dicēs: Surge: ⁊ ego ipſe hō ſū. Et loq̄ns cū y
¶ domū. ¶ cognatos ⁊ amicos q̄s ꝯuocauerat.
illo introiuit ⁊ inuenit mltos q̄ cōuenerāt: di-
a ¶ interrogatio eſt vel affirmatio.
xitq̄ ad illos: Vos ſcit' quō abominatū ſit vi z
ro iudeo ꝯiūgi aut accedere ad alienigenaꝫ.

Nico.de lyra

a ¶ Et vox iterꝫ ſc̄ḋo ad eū. ad repellēdū ei⁹ rñſionē. b ¶ Q̄ḋ de⁹ puri. tu ne cōe.i. imūdū. c ¶ Dixeris. xp̄s eñ paſſus ē nō ſolū ꝓ ſalute iudeoꝝ: ſꝫ etiā ꝓ ſalute gētiliū. ꝓpt' q̄ḋ nō ſunt reputādi imūdi. Silr p ſuaꝫ paſſionē euacuauit leg' cerimonialia: ſic̄.ē. declaratū eſt in p̄ncipio ep'le ad hebreos: ⁊ in pluribus aliis locis ad que ꝑtinet ꝓhibitio ciboꝝ. ⁊ ſic eos purificauit licitos faciēdo. ⁊ hoc etiam dicit Ra. Moy. in glo. magna ſuper Geñ. Ois beſtia q̄ imunda reputat in hoc ſeculo. de⁹ ſanctus ⁊ b̄ndictus faciet eā mūdā in futuro ſeculo ſicut p̄mi[illegible] filijs noe: Geñ. ix. a. Et q̄ḋ

C Omne q̄ḋ moritur aut viuit erit vobis in cibū ⁊c̄. P̄ns aūt ſeculū vocat vſq̄ ad aduentū meſſie: futuꝝ aūt a tpe meſſie ⁊ vltra. Et eodē mō accepit Ra. Sa. ⁊ alij doctores hebrei loquētes de p̄ſenti ſeculo ⁊ futuro. c ¶ Hoc aūt factū eſt p ter. Ad maiorem expreſſionem. d ¶ Et ſtatim receptum eſt vas in celum. Ad ſignificandū q̄ gentiles p fidē xp̄i habent ingreſſum ad celeſtia: ſicut ⁊ iudei. e ¶ Et dum intra ſe. Hic ꝯſequenter aperit intellectus dicte viſionis: qꝛ nondū petrus intelligebat: ꝓpter q̄ḋ dr̄: Et dum intra ſe heſitaret petrus ⁊c̄. Et patꝫ lr̄a vſq̄ ibi: f ¶ Petro autem cogitante de viſione. quid ſignificaret. g ¶ Dixit ſpiritus ei. reuelando intellectū. h ¶ Ecce viri tres querunt te. Qui ſunt gētiles. i ¶ Surge itaq̄. de orōne. k ¶ Et deſcēde. Ad eos. Orauerat eñ in ſuperioribus domus: vt dictū eſt. l ¶ Et vade cum eis nihil dubitans. de cōmunicādo cū ipſis: ⁊ tunc intellexit petrus verbū dei dicētis: Q̄ḋ deus purificauit ⁊c̄. intelligendū eſſe de gētilibus p̄ncipaliter ⁊ de cibis lege ꝓhibitis ꝯſequēter. Cetera patēt ex.ā. dictis vſq̄ ibi: m ¶ Introducēs igitur eos recepit hoſpi. cōicans eis ex dñi v̄bo. n ¶ Sequenti aūt die ſurgēs. abſq̄ dilatiōe. o ¶ Profect⁹ ē cū ill'. obediēs diuinis mādatis. p ¶ Et q̄dā ex fribus.i. credētib⁹ de iudaiſmo. q ¶ Ab ioppe co. ſunt eum. Q̄ḋ aūt ſubdit in aliq̄bus libris: Ut petro teſtes ſint. nō eſt de textu: nec habet in libris correctis.

D ſꝫ primo fuit quedā glo. interlinealis poſtea textui inſerta p ignorantiam ſcriptoꝝ: ſicut ⁊ in mltis alijs locis veteri' ac noui teſtamēti. r ¶ Altera aūt die. Hic ꝯñr deſcribit receptio petri in domo cornelij, cū dr̄: Altera aūt die.i. in craſtino receſſus petri ex ioppe. s ¶ Cornelius vero expectabat illos. cum magno deſiderio audiendi v̄bū. t ¶ Cōuocatis cognatis ſuis. vt etiā eſſent participes gratie dei. v ¶ Obuius ei venit cornelius. vt reciperet eū reuerētius. x ¶ Et ꝓcidens ad pedes eius adorauit euꝫ. adoratōe dulie. ſciebat eñ eū ñ eē deū: ſꝫ eius nunciū. y ¶ Surge ⁊ ego ipſe hō ſum. nō angelus. ſicut ille qui apparuit tibi. ꝓpter q̄ḋ nō decet tantam reuerentiam mihi fieri. Cetera patent vſq̄ ibi: z ¶ Vos ſcitis quomodo abominatum ſit viro iudeo cōiungi aut accedere ad alienigenam. Hoc eñ ſciebant per experientiam: quia gentiles erant ⁊ inter iudeos habitabant.

Moralit.

✱ Sed mihi
✱ poteſt dici. b ¶ Quod de⁹ purificauit tu ne cōmune dixeris ⁊c̄. Sequēti aūt die ſurgens ꝓfectus eſt cū illis ⁊c̄. Per hoc oſtendit q̄ p̄dicatoꝛ euāgelicus ſine dilatiōe debet ire ad laborandum ꝓ animarum ſalute. † ¶ Et factum eſt cum introiſſet petrus obui⁹ venit ei cornelius ⁊c̄. Oſtendens q̄ reuerentia doctori debetur maxime cum ꝓ animarum ſalute mittitur.

D ij ✱ Aperiens

a ¶ Oſtēdit. Ra. Ubi dixit: Vade cū illis nihil dubitās vt ibi: q̄ de⁹ purificauit tu ne cō. dixeris. b ¶ A nudius q̄r. die ℞c. Beda. In greco ꝛ ī q̄buſdā codicibus ita ſcriptū ē: A q̄rta die vſq; in hāc horā ieiunās ꝛ adorās a ſexta vſq; ad nonā ꝛ ecce vir ℞c. decebat illū exaudiri: q: inſtātā deſcēdi trib⁹ horis ꝯtinuis a ſexta ꝑerabat vel ꝓtrahebat ad nonā q̄ tpe dn̄s (q̄ rogabat) ꝓ ſalute mūdi orauit extēſis ī cruce māib⁹. Ra. Prīa die vidit āgelū: ꝛ miſit nūcios. ſcdā nūcij puenerūt ioppē. tertia ꝓfect⁹ ē cū eis. q̄rta venerūt ceſaream. c ¶ In cōſpe. dei. Ra. In greco .i. ꝯſpectu dei aſſum⁹: qd̄ recte dr̄ ab eo qui deo ꝓmptus erat obtpare: credēs eū vbiq; pñtē eē. d ¶ Nō ē pſo. ℞c. Be. Patet deū nō eē pſonarū acceptorē: q: filiū vnigenitū q̄ oim cōditor ꝛ dn̄s ē: miſit facere pacē hūano generi: ī cui⁹ noie te ſtantib⁹ ꝓphetis remiſſionē pctō℞ rū: nō iudei tm̄ ſ; oēs credētes acciperēt. e ¶ Uos ſci. ℞c. Be. Oia q̄ ī ſymbolo dicūt̄ breuit̄ cōplectit̄: ꝙ ieſus ſit xp̄s: ꝙ oim dn̄s ad recōciliationē mūdi miſſus: iohīs voce ꝓconiçat⁹: ſpūſācto punct⁹ deo inhabitāte ꝑ miracula declarat⁹: crucifixus mortu⁹ ſuſcitat⁹: ſuis manifeſtat⁹ iudex oim vētur⁹: eccleſiā ꝑ totū orbē dilatatur⁹ fide. ¶ Ra. Sic legēdū ſcitis ieſū vt p̄dicauit iohēs: ieſum a naçareth: quō vnxit eū ℞c. Vel ꝑ p̄dicauit iohēs ꝙ vnxit eū: ſed nō terreno more: ſ; ſpū ꝛ virtute ſignoꝝ. ¶ Bed. Alia editio. Sicut vnxit eū de⁹: p̄dicauit q̄ iohēs ieſū: ſicut vnxit eū de⁹ ſpūſancto: dicēs: Ipſe baptiçabit ī ſpūſctō. Et ıterꝫ vidit ſpm̄ deſcēdentē ſup eū ſicut colūba ℞c. f ¶ Unxit eū ℞c. Bed. Nō oleo viſibili ſ; dono gr̄e: qd̄ ſignificat oleū viſibile q̄ inungūt̄ baptiçati nec tūc inunct⁹ fuit ſpūſancto: qñ colūba deſcēdit ſup eū: tūc eīn eccliam ꝑfigurauit: in q̄ baptiçati ſpm̄ſctm̄ accipiūt: ſ; myſtica ꝛ inuiſibi vnctione punct⁹ eſt: qñ verbū caro factū eſt .i. hūana natura verbo dei ī vtero ꝟginis copulata: ſcīl eſt eū covna pſona. ꝛ iō ꝯſitemur eū natū de ſpū ꝛ virgine maria. Meli⁹ eſt eīn ſic itelligere ꝙ diuinitatē filij cū hoīe quē aſſūpſit cohabitantē ſignificare: ne xp̄i pſonā geminem⁹ cadētes ī doctrinā neſtorij.

† 1.q.7.tali cōiugio. de pe.diſ.4.c. ſi ex dono † 32.q.4.c. recurrat ⁊ hui etiam. De iuſti.c. ad decorē

Ni.de ly.

¶ Quia

a ¶ Sed mihi oſtē. deus ſcʒ in viſione p̄dicta ꝛ ei⁹ expoſitione. b ¶ Neminē. cuiuſcūq; rōnis. c ¶ Cōmunē aut īmūdū dicere ho. i. ꝙ nō licet alicui hoī dicere de quocūq; alio ꝙ ſit imūdus. d ¶ Propter qd̄ ſine du. alicui⁹ tranſgreſſionis. e ¶ Ueni accerſitus. a vobis gētilib⁹. f ¶ Interrogō ergo quā ℞c. licet aūt audiſſet cām in generali a nūcus cornelij. tn̄ adhuc magis volebat audire in ſpeciali. g ¶ A nudius quarta die vſq; ad hāc ho. eadem eīn die qua corneli⁹ circa horā nonā vidit viſionē miſit nūcios. vt dicit Gloſa. ꝛ ſcd̄a die venerunt in ioppen: q̄ diſtat a ceſarea ꝑ .xxxiꝫ. miliaria: vt habet̄ ī deſcriptiōe terre ſancte. tertia vero die petr⁹ iuit in ioppen ꝛ die quarta intrauit ceſareā cetera patēt ex .ſ. dictis vſq; ibi: h ¶ Nūc ergo oēs in cōſpe. tuo aſſu. parati cū magno deſiderio ꝛ deuotione. i ¶ Audire oia q̄cūq; p̄ce. ℞c. ꝓ noſtra ſalute. k ¶ Apeiens

riens aūt. hic ꝯſr̄ deſcribit̄ ipſi⁹ cornelij ꝛ eoꝝ q̄ cū eo erant cōuerſio. ꝛ ſcd̄o eoꝝ baptiçatio / ibi: Adhuc loquēte. Cōuerſio aūt eoꝝ facta ē ꝑ p̄dicationē petri. iō dicit̄: Aperiens aūt petr⁹ os ſuū dixit: incipiēs ꝑ modū breuis ꝓemij a iuſticia ꝛ bonitate diuina. l ¶ In veritate cō. i. experimēto ꝓbaui. m ¶ Quia nō ē pſonaꝝ acceptor de⁹. i. diſcernēs iter gētiles ꝛ iudeos q̄tum ad ſalutē eternā: q: vult oēs ſaluos fieri ꝛ ad cognitionē veritat' venire. i. Timo. ij. b iō ſubdit̄: n ¶ Sʒ i oī gē. ℞c. declinādo a malo. o ¶ Et opat̄ iu. faciēdo bonū. p ¶ Accept⁹ ē il. ſ; ꝯ ꝑ videt̄ qd̄ dr̄ ab oib⁹ doctorib⁹ nullū vnq̄ fuiſſe ſaluatū niſi ꝑ fidē mediatoris: nec ꝑ ꝯñs grām habuiſſe: q̄ facit deo acceptū: quā ñ habebāt gētiles. Dicēdū ꝙ fides mediatoris ſp fuit neceſſaria ad ſalutē: ñ tñ vniformit̄ oī tpe ꝛ oib⁹ ꝑſonis. Poſt publicationē ei euāgelij oēs tenēt̄ hr̄e fidē explicitā ꝺ mediatore q̄tū ad articulos icarnationis natiuitat' ꝛ hmōi: q̄ cōiter ī eccl'ia oib⁹ ꝓponūt̄ credēda: añ declarationē ꝟo naturitat' xp̄i maiores iudeoꝝ q̄b⁹ data ē lex ꝛ ꝓphe ꝺ illū facientes mētionē tenebāt̄ habere fidē de mediatore: minꝰ tn̄ explicitā q̄ in no. teſta. in q̄ ꝟitas ē mag' elucidata. b minores ꝟo iudeoꝝ adhuc minꝰ explicite: ꝛ ſufficiebat eis ad ſalutē credere meſſiā futurū. ſic lex ꝛ ꝓphe nūciabāt. in q̄dā tn̄ generali l; ſignificationē leg' ꝛ ꝓphaꝝ nō itellexerūt in ſpāli. Añ ꝟo legē ꝛ ꝑ ꝓphas. ſ. tpe leg' nature ſufficiebat oib⁹ credere vnū deū remūeratorē bonoꝝ ꝑ modū ab eo cognitum. iō dr̄ Heb. xj. b. Accedētē ad deū oportet credere q: ē: ꝛ inq̄rētib⁹ ſe remūerator ſit: ꝛ ī ꝑ iplicite cōtinet̄ fides mediatoris ꝑ quē fit remūeratio bonoꝝ ꝛ punitio maloꝝ: ſm̄ ꝙ dr̄ Ioh. v. d. Pat' oē iudiciū dedit filio. Et q: gētilib⁹ nō fuit data lex nec ꝓphie. iō tal' fides ſufficit eis vſq; ad publicationē euāgelij: talē aūt habuit corneli⁹ ꝛ ei⁹ dōeſtici: vt ſatꝫ ptꝫ ex textu. q ¶ Uerbuꝫ. Premiſſo ꝑ modū ꝓemij de iuſticia ꝛ bōitate diuina: hic ꝯſr̄ petr⁹ accedit ad ꝓpoſitū annūciādo xp̄m. b. Uerbū

† Ro. 2. b Eph. 6. b Col. 3. d

¶ in vaſe. ¶ ſine dubitatiōe. ¶ hoīem. a ¶ itellexerit petr⁹ de oīb⁹ gētib⁹ dictū eē: q: nullus hō diſcernēdus eſt.

a Sʒ mihi oſtēdit de⁹ neminē cōēm: aut īmūdū a b c
a ¶ q: null⁹ hō diſcernēdus ē: cū apd̄ deū ñ ſit pſonaꝝ acce
dicere hoīem: ꝓpt̄ qd̄ ſine dubitatiōe veni ac d e
ptio. ¶ nō iterrogat ꝓ ignorātia: ſ; ꝓpt̄ cōfeſſionē coꝝ.
cerſit⁹. Interrogo ꝗ quā ob cāʒ accerſiſti me? f
b Et corneli⁹ ait: A nudi⁹ q̄rta die vſq; ad hāc g
a ¶ ieiuniū ꝛ orō digna opa ſunt viſione angeli.
horā orās erā hora nona ī domo mea: Et ec
a ¶ ī forma viri ſp āgeli pene videt̄ ꝓpt̄ excellētiā ſcnſus.
b ¶ ſtare angeli eſt: nō cadere. ¶ q: ꝓnūciabit ꝓſpera.
ce vir ſtetit añ me ī veſte cādida / ꝛ ait: Corne
¶ inſtātia ieiunij ꝛ orōnis ꝓmeruit obtinere qd̄ q̄rebat
li exaudita ē orō tua: et elemoſyne tue con
c memorate ſunt ī cōſpectu dei. Mitte ergo
¶ qui loquet̄ neceſſaria tibi.
in ioppen: ꝛ accerſi ſimonem qui cognomi
nat̄ petr⁹: hic hoſpitat̄ in domo ſimonis coria
¶ q̄ſi obediēs. a ¶ ſicut ꝛ ego ad te mitcēdo. ¶ nō ma
rij iuxta mare. Cōfeſtim igit̄ miſi ad te: et tu
le vt iudei putabāt. a ¶ qd̄ bn̄ feciſti veniēdo. b ¶ ego ꝛ
amici ꝛ cognati mei q̄s añ aduētū tuū collegi.
bn̄ feciſti veniēdo. Nūc ꝗ oēs nos in ꝯſpe b
a ¶ obedire. b ¶ nihil addim⁹. ¶ nihil dimittem⁹. c ¶ do
ctu tuo aſſum⁹ audire oiā q̄cūq; p̄cepta tibi i
ei⁹ a petro: ñ putat eū deū: ſ; dei vicarium. a ¶ gētib⁹. ¶ q̄ pa
ſunt a dn̄o. Apiēns aūt petr⁹ os ſuū dixit: k
tiēt audierat: q̄ſi clauſo ore. a ¶ nō ſolū ī viſiōe: ſ; māifeſtis ſignis cornelio narrāte q̄ ei angelus reuelauit. ¶ nō
diſcernit inter gentiles ꝛ iudeos.
d † In ꝟitate cōperi: qm̄ nō ē pſonaꝝ acceptor l m
a ¶ tā iudea q̄ gētili. ¶ vt tu times. b ¶ elemoſynas orō
de⁹: ſʒ ī omni gēte q̄ timet eū ꝛ opat̄ iuſticiā: n o
nes ieiunia q̄ tu opatus es. a ¶ ſicut ꝛ te accepit. b ¶ euāgelij. ¶ filiū incarnari fecit q̄ eſt verbū pris. c ¶ nō ſum
miſſus niſi ad oues q̄ perierūt do. iſrl̄. d ¶ de⁹ ꝑ verbū ſuum ieſū xp̄m. ¶ .i. recōcilians.
acceptus ē illi. Uerbū miſit de⁹ filijs iſrl̄ ān p q r s
a ¶ nō p aliū nūciū. b ¶ ieſus q̄ verbū patris ꝛ verbū caro factū eſt. ¶ quia. ¶ non vnius gentis.
nūcians pacē ꝑ ieſum xp̄m: hic eſt oim dn̄s. t v
¶ vel q:. a ¶ nō alibi: p̄dicauerat ieſus.
e Uos ſcitis qd̄ factuꝫ eſt ꝑ vniuerſam iudeā x y
a ¶ p̄dicatio euāgelij. b ¶ de ꝑ matthe⁹ ait: exinde cepit ieſus p̄dicare. c ¶ q̄ baptiçat⁹ eſt ieſus.
verbū. Incipiēns eīn a galilea poſt baptiſ z a b
mum qd̄ predicauit iohannes: ieſū a naça c d
f reth quomō vnxit eum de⁹ ſpūſctō ꝛ virtute: e

¶ ſcʒ euāgelicū r ¶ Miſit fi. iſ. ꝑmo. ſ ¶ Annūciās pa. i. ternā gr̄e ꝛ ſupnā glie. t ¶ Per ie. q̄ i pſona ꝓpria filijs iſrael p̄dicauit: ꝛ ne credat̄ hō pur⁹. ſbdit: v ¶ Hic eſt oim do. ꝛ ꝑ ꝯñs ver⁹ de⁹. x ¶ Uos ſci. q: iter iudeos hitaſtis. y ¶ Qd̄ fa. e ꝑ. ℞c. i. res ꝟbo ſignificata. Et q̄ ſit illa ſubdit̄ poſt: Ieſū a naçareth. ſ. veniſſe ad p̄dicādū ſalutē. z ¶ Incipiēs ei a ga. ibi ei icepit p̄dicare: vt ptꝫ Lu. iiij. a ¶ Poſt bap. ſ. iohis: q: añ nō legit̄ publice p̄dicaſſe. b ¶ Qd̄ p̄di. io. i. qd̄ myſteriū xp̄i futuri iohēs p̄dicauit: vt ptꝫ ex decurſu euāgelij. c ¶ Quō vn. ℞c. ſ. ieſū ī hūana natura. d ¶ Spūſctō. i. plenitudie gr̄e. e ¶ Et vir. ī opatiōe miraculoꝝ in q̄b⁹ hūanitas xp̄i erat inſtrm̄ cōiunctum.

⁎ Qui perſiſtit

⁎ k ¶ Aperiēs aūt os ſuū ℞c. ꝑ ꝑ oſtēdit̄ ꝙ doctor catholicus ha⁄

Moralitas

G a ¶ Qui pertranſijt ꝛc. Be. In greco
A addit p. xl. dies: nō φ quotidie cum illo
māducarēt ꝛ biberēt: nā eſſet ꝯtra io
hānē: q̄ octo dies iterponit q̄bus eis
viſus nō ē vt tertio māifeſtaret: ꝛ tot/
idē dieb⁹ ieiunauit añ mortē cibo īdi/
gēs: φ māducauit poſt reſurrectiōez
iā cibo nō īdigēs. Ieiunauit añ mor
tē vt nos abſtinerem⁹ a deſiderijs hui⁹
ſeculi: māducauit: docēs i h φ nobiſcū
ē vſq ad ꝯſūmationē ſecli. Ieiuniū ē
in certamie: qꝛ q̄ i agone ē: ab oib⁹ ſe
abſtinet: cib⁹ ē in ſpe pacꝭ: q̄ pfecta erit:
cū mortale h īduerit imortalitatē: nos
ſit cū viā dñi carpim⁹ a vanitate ſecli ie
iunamus: et futura repromiſſiōe refici
mur. ¶ Ra. p. xl. dies: nō aſſidue: ſꝫ
q̄buſdā vicib⁹ ī illo q̄dragenario dieꝫ
nūero factꝭ. b ¶ Et bibim⁹. Be. h
exponit petr⁹ qđ in euāgelio tacet: p⁹
reſurrectionē ſe bibiſſe cū xp̄o: niſi il/
Mat. 26. c lic credam⁹ idicatū vbi ait: Donec il/
lud bibā vo. in re. pa. mei. c ¶ Ceci
dit. Be. Repēte deſcēdit. Ut ð mō/
te iudeoꝝ cecidit in vallē gētiū: ſm il/
Ps. 64. c lud: Valles abundabunt frumento.
d ¶ Spūſſctūs ꝛc. Be. Spūs do/
nū dei ē: in q̄tū eis daꝭ q̄ p eū diligūt
deū: apud ſe aūt de⁹ ē etiā ſi nulli detꝭ
pri ꝛ filio coetn⁹: nec qꝛ illi dāt ꝛ ipſe
daꝭ: mior ē illꝭ. Ita em̄ daꝭ ſic donū
Ioh. 3. a dei: vt ſeipm̄ det ſic deus. Spūs em̄
vbi vult ſpirat. ¶ Be. Ne baptiſma
dubitet tradere gētib⁹: ſpūſſcti teſtio
nio ꝯfirmaꝭ. Et h factū ē: ne rephen/
daꝭ petr⁹ ꝛ vt ſtupeſcerēt comites ei⁹
teſtes futuri ꝯ iudeos. ꝛ iđ añ baptiſ/
mū: nec p īuocationē petri deſcendit
ſpūs ꝛ nouo ordie pcurrēti ſpūs in
teſtioniū fidei gētiū: nunq̄ ꝟo in iu/
deis eueniſſe repiꝭ. e ¶ Nūquid
aquā q̄s ꝛc. De⁹ qđ maius ē prius
B dedit: ꝛ ordinē ꝑpoſterauit: nūq̄d qđ
min⁹ ē pōt ꝓhibere. Vos veniſtis ad
Luc. 14. g. h vt teſtes iuſtis: q̄ iudicate. Nunq̄d
aquā ꝛc. f ¶ In noie ꝛc. Cū ſit re
gula eccl̄ie baptiſmū tradi in noie tri/
nitatꝭ: lucas tñ teſtaꝭ in noie ieſu xp̄i
illū dari. Qđ ābroſi⁹ ſoluēs dicꝭ p vni
tatē nois myſteriū plenū fieri: qꝛ qui
xp̄m dicꝭ: ꝛ prēz a q̄ filius: ꝛ ſpm̄ſctm̄
etiā deſignat: q̄ etiā prēz dicꝭ: ꝛ filiū ꝛ
ſpm̄ pariꝭ oñdit: ꝛ q̄ ſpm̄ noiat prēm
a q̄ ꝓcedit ſpūs: ꝛ filiū cui⁹ etiā ſpūs
eſt: nūcupat. Vñ vt rōni copuleꝭ au/
ctoritas: etiā in ſpū baptiçaꝭ. ſm illđ:
S. 1. a Vos aūt baptiça. in ſpūſctō. ꝛ aplo:
In vno ſpū baptiçati ſumus. ¶ Be.
Precipue cōgruit nos in noie xp̄i ba
Gal. 3. d ptiçari. ſm illđ: Quicūq̄ baptiçati ſu
mus in xp̄o ieſu: i mor. ip. bap. ſum⁹.

Audierunt ꝛc. Ca. XI
Sequiꝭ: Quadrupedia
terre ꝛc. Ra. Utroꝝ q̄ſdā
h iterp̄tari ſup eſcꝭ q̄buſdā lege ꝓhibi
tis: cū nec ſerpētes nec reptilia edi poſ
ſint: nec petr⁹ ſic itellexit: ſꝫ oēs hoies
G ad euāge/

Ni. de ly.

M a ¶ Qui ptrāſijt. bñfaciēdo q̄/
tū ad iformationē moꝝ ꝛ ſanationē lā
guidoꝝ. b ¶ Et ſa. oēs op. a dia.
mēte ꝛ corpe. c ¶ Qm̄ de⁹ erat ꝛc.
p plenitudinē grē: ꝛ ꝑunionē pſonalē
in ſuppoſito ꝟbi. d ¶ Et nos te. ſu. ꝛc. p viſum ꝛ auditū.
e ¶ Et dedit cū ma. fi. p mlta argumēta ſuā reſurrectionē
declarātia q̄ poſita ſūt. ſ. i. ca. f ¶ Nō oi po. ſꝫ teſti. ꝛc. ꝫ
em̄ φ dicit Diony. li. celeſtis hierar. hec ē lex diuinit⁹ inſtituta
vt ea

a ¶ nō hñs vbi caput ſuū reclinaret. b ¶ ipi/
ger ꝛ hūilꝭ. c ¶ mores iſtruēdo. d ¶ .i. p ſi/
a qui ptrāſijt bñfaciēdo ꝛ ſanādo ꝯ g b
gna. a ¶ corpali vexatiōe: quā ſepe pmittiꝭ
ſathanas iferre. ¶ q̄ a maligno ſpū vexabāꝭ
b ¶ prē cū filio. ¶ deitas cum vero homine.
omēs oppſſos a diabolo: qm̄ de⁹ c
a ¶ vt ipſe ait: ꝛ eritꝭ mihi teſtes ꝛc. ¶ nos te
ſtes ſum⁹ in regi. ꝛc. vꝭ oim̄ q̄ fecit in regiōe.
erat cū illo. † Et nos teſtes ſumus d
oim̄ q̄ fecit in regiōe iudeoꝝ ꝛ hie/
a ¶ h prꝫ φ merito reprobanꝭ iudei gētilib⁹
electis. b ¶ vt maledictū ꝛ reū homine.
ruſalē: quē occiderūt ſuſpēdētes
¶ pater vel diuinitas.
in ligno † Hūc de⁹ ſuſcitauit tertia
a ¶ viſitauit nos p⁹ biduū ¶ p⁹ reſurrectionē
die: ꝛ dedit eū māifeſtū fieri nō oi e f
a ¶ q̄s elegerat de⁹ ꝛ in multꝭ pfigurauerat.
pplo: ſꝫ teſtib⁹ p̄ordinatꝭ a deo no
a ¶ piſcē panē ꝛ fauū mellꝭ. q̄ veri ſigna ſunt
corporis.
b bis: q̄ mādūcauim⁹ ꝛ bibim⁹ cū illo g
poſtq̄ reſurrexit a mortuis. Et p̄ h
a ¶ qđ figurauerūt ciboꝝ reliq̄e. b ¶ nō iu/
cepit nob̄ p̄dicāre pplo ꝛ teſtifica
deis tm̄: ſꝫ etiā gētib⁹. a ¶ prē q̄ oē iudiciū
ri qꝛ ipſe ē q̄ ꝯſtitut⁹ ē a deo iudex i k
dedit filio. a ¶ iuſtoꝝ: vꝭ q̄ viui in aduētu
xp̄i inuenienꝭ. b ¶ pctōꝝ vꝭ q̄ añ mortui dor/
mierūt. ¶ nō nos ſoli teſtes ſum⁹.
viuoꝝ et mortuoꝝ. Huic oēs ꝓ/ l
phete teſtioniū ꝑhibēt remiſſionē
a ¶ q̄ īuocauerit nomē dñi ſalu⁹ erit. b ¶ tā
pctōꝝ accipe per nomē ei⁹ oēs q̄
iudei q̄ gētes. a ¶ fide cū opib⁹. ¶ necdū
finitꝭ ꝟbis. ¶ in eū cadit ſpūs ſup quē humi
crēdunt in eū. Adhuc loq̄nte pe/ m
lem requieſcit.
c a tro ꝟba hec: cecidit ſpūſſctūs ſup
¶ cornelium cum ſuis.
a ¶ neſciētes grāꝫ ptinere ad gētes.
oēs q̄ audiebāt ꝟbū. Et obſtupu n
erūt ex circūciſiōe fideles q̄ vene/
a ¶ gentes. b ¶ dona.
rāt cū petro: qꝛ ꝛ in nationes grā
a ¶ ſm iohel: Effundā de ſpū meo ꝛc.
ſpūſſcti effuſa ē. Audiebāt em̄ il/
a ¶ ſignū ē in linguis φ ſpūs deſcenderit.
b ¶ qꝛ nō inania loq̄ntes linguis: ſꝫ magna/
los loquētes linguis ꝛ magnificā
lia dei. ¶ ſtupori ſocioꝝ
c tes deū. Tunc rñdit petr⁹: Nūq̄d g
aquā q̄s ꝓhibere pōt vt nō bapti
çenꝭ hi q̄ ſpm̄ſctm̄ acceperūt: ſicut
f ꝛ nos? † Et iuſſit eos baptiçari in q
a ¶ a ſocijs ſuis vel a ſeipſo.
noie ieſu xp̄i. Tunc rogauerūt eū r
vt maneret apud eos
aliq̄t diebus. Ca. XI
Audierunt autē apli ꝛ a s
a ¶ preter apoſtolos.
fratres qui erāt in iu/ v

vt ea q̄ trāſcēdūt cognitionē naturalē p̄ C
mo ſupiorib⁹ reuelēꝭ: ꝛ p ſupiores alijs
māifeſtenꝭ: ſic prꝫ i ſpiritib⁹ angelicꝭ in
ordie hierarchie. nā ſupiores imediate
a deo illuminanꝭ. medij ꝟo a ſupiorib⁹
ꝛ iferiores a medijs. Reſurrectio autē
xp̄i ē de trāſcēdētib⁹. ꝛ iđ p̄mo māifeſta
ta ē aplis ꝛ cū ipſis manētib⁹: p q̄s tāq̄
p teſtes idoneos alijs māifeſtata ē: de
q̄ idoneitate ſbdiꝭ: g ¶ Nobis qui
mā. ꝛ bi. cū il. poſtq̄ re. a mor. Ad Io. 21. a
declarandū ꝟitatē ſue reſurrectiōis: vt
dictū ē. ſ. i. ca. h ¶ Et p̄cepit no. ꝛc.
vt habeꝭ. ſ. i. ca. Et eritꝭ mihi teſtes ꝛc.
i ¶ Quia ipſe ē q̄ ꝯſti. ē a deo. pre.
k ¶ Iudex viuoꝝ ꝛ mor. i. iuſtoꝝ q̄
viuūt vita grē ꝛ iniqꝫ q̄ mortui ſūt mor Io. 5. c
te culpe. ꝓpē qđ dr̄ Ioh. v. d. Pr oē iu
diciū dedit filio. l ¶ Huic oēs ꝓ. te/
ſti. phi. q. d. nos ſoli nō ſum⁹ ei⁹ teſtes:
ſꝫ etiā oēs ꝓphe antiq̄ diuinit⁹ inſpirati.
vñ dicꝭ Ra. Sa. hebreus ſup Zach. φ
vniuerſi ꝓphe nō ſunt locuti niſi ad di/
es meſſie: ſcꝫ de principali intentione.
m ¶ Adhuc loquēte. Hic ꝯñr poni
tur cornelij ꝛ cū eo exiſtētiū baptiçatio:
ꝛ p̄mo p receptionē ſpūſſcti in ſigno ſen
ſibili: q̄ dr̄ q̄dā baptiçatio: ca. ſe. ꝛ. ſ. i.
ca. de q̄ ſbdiꝭ: Cecidit ſpūſſctūs ꝛc.
n ¶ Et obſtupuerūt ex circūci. fi.
Admirātes φ tāta grā dareꝭ gētilibus
ſicꝭ ꝛ iudeis nutritis in lege ꝛ ꝓphetis.
Cōſeq̄nꝭ poniꝭ baptiçatio in aq̄ ſb īuo
catiōe nois xp̄i/ cū dr̄: o ¶ Tunc rñ/
dit petr⁹. illis q̄ cū eo venerāt admirā
tibus. p ¶ Nunq̄d aquā q̄s ꝓhi.
po. ꝛc. q. d. nō: ex q̄ ſpūſſctūs nō diſtin
xit iter nos ꝛ ipſos gētiles ſicut videꝭ.
q ¶ Et iuſſit eos bap. in noie ieſu
xp̄i. in hac em̄ forma dabaꝭ baptiſmus
in p̄mitiua eccl̄ia rōnib⁹ dictis. ii. ca. ſ.
r ¶ Tūc roga. eū ꝛc. vt pleni⁹ iſtrue/
renꝭ in fide ꝛ ſolidarenꝭ.
D Moralit.
✱ licuus hñs in ꝓmptu beniuolos au/
ditores attētos ꝛ dociles q̄les erāt iſti
ſtati ꝓcedere dꝫ ad actū docēdi: ꝛ bon⁹
effect⁹ ſbdiꝭ cū poſtea dr̄: m ¶ Adhuc
loquēte pe. ꝟba hec cecidit ſpūſ/
ſan. ſup oēs q̄ au. Et p h oñdiꝭ φ il/
li q̄ deuote ꝛ attēte audiūt ꝟbū dei reci
piūt grām ſpūſſancti: h nō recipiāt in ſi
gno viſibili.
¶ In ca. x. vbi dr̄ in poſtil. In ꝟitate
cōperi. i. experimēto ꝓbaui.

Additio.

Hoc qđ dr̄ h: In ve/
ritate cōperi: nō vide
tur referēdū ad experimentū ſenſibile ſeu
corpale: qꝛ ſcire φ de⁹ nō ē acceptor pſo
naꝝ nō cadit ſub ſenſu. referendum eſt
igiꝭ ad veritatē rōnis ſm quā cōperiꝭ
φ deus q̄ ſūme bonus ꝛ ſūme iuſtus ē
nō debet eſſe pſonaꝝ acceptor: ſi aūt di
caꝭ φ ex h φ gentiles in p̄mitiua eccl̄ia † De cō. di.
baptiçabanꝭ ꝓphetabāt ꝛ habebāt do/ 4. c. cos. de
na linguaꝝ ſicut ꝛ iudei p h experimento bap. c. i.
ꝓbaꝭ φ deus nō diſcreuit inter iudeos
ꝛ gentiles q̄ntum ad ſalutem eternam.
Dicendū φ ꝓphetare et linguis varijs
loqui ſunt gratie gratis date tñ ꝛ non
gratum facientes. ꝛ ideo p talia nō ꝓba/
tur ꝓpoſitum.

Audierunt autē Ca. XI
apoſtoli. Poſtq̄ deſcripta
eſt cornelij conuerſio: hic con/
ſequenter ponitur ex hoc orta diſputatio. Circa quam primo
queſtio ꝓponitur. ꝛ ſecundo ſoluitur/ ibi: Incipiens. Circa pri
mum dicitur: Audierunt autem apoſtoli. xi. litt. ſ ¶ Et
fratres: Id eſt alij fideles cū eis exiſtentes. v ¶ Qui erāt
 ꝯ in iudea.

G ad euãgeliũ eq̃liter vo/
E cari: ꝛ nullũ ſm naturã
eẽ pollutũ. nõ eñi q2 be/
ſtias comederit ſ3 q2 gẽ/
tib⁹ cõicauerit: increpa/
t⁹ myſteriũ hui⁹ viſiõis
expoſuit. a ¶ Et ſex
frẽs. Bed. Quia ſex di
ebus fact⁹ ẽ mũdus: per
ſex frẽs opa pfecta mon
ſtrant̃ q̃ doctorẽ comi/
tãt̃: q2 auditorib⁹ inter
† Z.10.a verba exhortationis de
mõſtrat̃ exẽplũ pfectio/
nis. b ¶ Ergo ꝛ gen.
ꝛc. h eſt qd i iob legit̃ ab
Job.37.d aq̃lone aurũ veniet: ꝛ ad
deũ formidoloſa lauda/
tio: q2 pri⁹ frigido gẽtiũ
in pectore ſplendor fidei
† 33.q.2.c. exort⁹ eſt: ꝛ ꝓ eadẽ ĩno/
inſectores pinata fide iudea deum
.4.in hoc tremẽdo glorificat.
c ¶ Et il. q. ꝛc. Reuer
tit̃ ad id qd dixerat: igit̃
q̃ diſpſi erãt ptranſibãt
euãgeliçãtes verbũ dei.
Interſerta ẽ eñi narra/
tio de philippo: petro: io
hãne: paulo. d ¶ Erãt
aũt q. Ra. Nõ de illis
q̃ fuerãt diſpſi ab hierl̃m
ſed de cypro ꝛ cyrene fu
erãt. Aut excepta antio/
chia: in ceteris. i. i cypro
ꝛ cyrene ad grecos ſunt
ħ locuti

Ni.de ly.

4 In iudea: ceſarea eñi
ad quã iuerat petr⁹ erat
in terra philiſtinoꝝ.
a ¶ Qm ꝛ gẽ. rece. ꝟ
bũ dei. ſ. corneli⁹ ꝛ ami
ci ſui. b ¶ Cũ aũt aſ.
pe. hiero. h dicit̃ q2 hie
ruſalẽ erat i altiori ſitu
ꝙ̃ ceſarea q̃ ẽ ſup mare
mediterraneũ ſita.
c ¶ Diſceptabãt ad/
uer. illũ ꝛc. i. cõuerſi d
iudaiſmo. d ¶ Qua/
re intro. ꝛc. q. d. nõ eſt
licitũ cõicare cũ incircũ/
ciſis. e ¶ Incipiens
† Joh.1.a aũt. h ꝯñr ſoluit q̃ſtio
d.1.a ꝛ h p reuelationẽ factã
f.19.a petro: q2 fuit ſibi oñſum
neminẽ reputari debere
imũdũ: ꝛ p verbũ ſpũſſã
cti dicẽtis q͛ iret cũ gẽti/
lib⁹ ꝛ cõicaret cũ eis ſine
dubitatione: ꝛ ptz lr̃a ex
dictis ca. p̃cedẽtis: q2 re
petitio ẽ illi⁹ qd dictũ eſt
ibi vſq3 ibi: f ¶ Si: ut
ꝛ in nos ꝛc. i. i die pen
tecoſtes. g ¶ Recor/
datus ſũ ꝛc. Ex q̃ ptz
q͛ talis datio ſpũſſcti i ſi
gno ſenſibili: dr̃ q̃dã ba/
ptiçatio: ꝛ i fine ꝯcludit
petr⁹: h ¶ Si ḡ eadẽ
gr̃am. i ſigno ſenſibili.
i ¶ Dedit il. incircũci/
ſis. k ¶ Sicut ꝛ no.
circũciſis. l ¶ Qui credi. i do. ie. xp̃m. q. d. Circũciſio aut
ꝓputiũ nihil facit ad h: ſ3 fides ieſu xp̃i. m ¶ Ego q̃s erã.
qui ſum

a ¶ propter eunuchum ꝛ corneliam.
dea: quoniam ꝛ gẽntes recẽperunt verbum dei. Cũ a b
aũt aſcẽdiſſet petrus hieroſolymã: diſceptabãt aduer c
a ¶ nõ omnes ſed credẽtes ex iudeis qui erãt in hieruſalem.
ſus illum qui erant in circũciſione dicẽtes: Quare in d
¶ duo cõtra legẽ feciſti.
troiſti ad viros prẽputium habentes: ꝛ mãducaſti cũ
¶ a principio viſionis. vel incipiẽs ſalutẽ gentibus nũciare.
illis. Incipiẽs aũt petrus exponebat illis ordinẽ di/ e
a ¶ in qua hora deus me falli non fineret.
cens: Ego eram in ciuitate ioppe orãns: ꝛ vidi in ex/
ceſſu mentis meẽ viſionẽ deſcẽdens vas quoddam
velut linteum magnum quattuor initijs ſubmitti de
a ¶ nõ ab alio nũciatũ eſt mihi. b ¶ ſolerter ꝛ ſine negligentia.
cẽlo ꝛ vẽnit vſq3 ad me. In quod intuens cõnſidera
a bam: ꝛ vidi quadrupedia terrẽ ꝛ beſtias: ꝛ reptilia et
¶ ego ꝛ non alius.
volatilia cẽli. Audiui aũt ꝛ vocẽ dicẽtẽ mihi. Sur/
a ¶ familiar̃ oſtendit̃ ex noĩe. ¶ ecce prima excuſatio. ¶ ſicut ꝛ vos
mõ refutatis.
ge pẽtre: occide ꝛ manduca. Dixi aũt nequaq̃ dñe:
quia cõmune aut imũdũ nunq̃ introiuit in os meũ.
¶ ecce ſecũda excuſatio. a ¶ facta. b ¶ nõ ali⁹. c ¶ .i. p̃cepit mãducari
Reſpõdit aũt vox ſecũdo dẽ cẽlo. Quẽ dẽus mũn
a ¶ nõ ſolũ facto: ſ3 et ꝟbo refutare noli. b ¶ qd ẽ firmitat̃ indiciũ. vñ
tertia excuſatio naſcit̃. c ¶ ex h ſignificat̃ gẽtes i celũ eẽ recipiendas
dauit: tu ne cõmune dixer̃. Hõc aũt factũ ẽ p ter: Et
¶ ecce quarta excuſatio. a ¶ ne ꝓ alia cauſa viſio extimet̃ oſtenſa.
¶ quinta excuſatio numero teſtiũ veniẽte ꝛ ſexu principali.
recẽpta ſũt omnia ſurſum in cẽlũ. Et eccẽ viri tres cõ
a ¶ nõ ego primo illos adq̃.
feſtim aſtitẽrunt in domo in qua eram miſſi a cẽſarea
¶ ecce excuſatio ſexta. ¶ ꝓhibuit me facere q̃ facit̃: ꝛ iuſſit q̃ arguit̃.
ad me. Dixit ãt ſpũs mihi: vt irẽ cũ il̃ nihil hẽſitãs.
¶ ſeptima excuſatio teſtimoniũ factum.
a Venerũt aũt mecũ: ꝛ ſex frẽs iſti: ꝛ igreſſi ſum⁹ in do/
a ¶ excuſatio octaua: narratio. ſ. fidelis viri de viſiõe angeli i domo ſua
mũ viri. Nãrrauit aũt nob quõ vidiſſet angelũ in do
ob cui⁹ ingreſſũ petr⁹ vocabat̃. a ¶ ſolito more angel⁹ ſtare dr̃.
mo ſua ſtẽntẽ ꝛ dicẽtẽ ſibi: Mitte i ioppen ꝛ accerſi ſi
monẽ q̃ cognominat̃ petr⁹: q̃ loquet̃ tibi verba in q̃b⁹
a ¶ decima excuſatio: q2 angelus ſalutẽ nũciat quã negatis.
ſaluus eris tu ꝛ vniuerſa dom⁹ tua. Cũ aũt cẽpiſſem
a ¶ vndecima excuſatio deſcenſio ſpiritus.
b ¶ eodẽ mõ ꝛ nõ inferi⁹. c ¶ duodecima excuſatio: ſermo dñi de ſpũ
ſancto ad ipſos factus qui cõpletus eſt in gentibus.
loq̃ cẽcidit ſpũſſctũs ſup eos: ſicut ꝛ i nos i initio. Rẽ g
cordat⁹ ſũ aũt verbi dñi ſicut dicebat: Johẽs quidẽ
baptiçauit aq̃: vos aũt baptiçabimini ſpũſctõ. Si ḡ h
eandẽ gr̃am dedit illis de⁹ ſicut ꝛ nobis q̃ credidim⁹ i k
a ¶ nolite conari: ſi eñi ego nõ potui: nec vos poteritis.
in dñm ieſum xp̃m: ẽgo quis eram qui poſſem ꝓhibe l m n
a ¶ ab increpatione petri. b ¶ gratias egerunt ſaluatori.
re dñm: His auditis tacuerunt: et glorificauerunt o p q
a ¶ vt nobis. b ¶ quod apparet in deſcenſu ſpiritus.
b deum dicentes: Ergo ꝛ gẽntibus pẽnitẽntiam deus r
c dedit ad vitam. Et illi quidẽ qui diſperſi fuerãt a tri s t
a ¶ a morte eius incepta.
bulatione que facta fuerat ſub ſtephano perambula v x
¶ ꝓuinciã ſyrie occidentalẽ. a ¶ ſyrie ciuitatẽ. b ¶ p̃ter in antio
chia in q̃ loq̃bãt̃ vel nõ erat de his q̃ loquebant̃ in antiochia.
uerũt vſq3 ad phẽnicẽ ꝛ cyprũ ꝛ antiochiã nẽmini y z
a ¶ exẽplo xp̃i dicẽtis: nõ ſũ miſſus niſi ad oues q̃ perierãt dom⁹ iſrl̃. a
b loquentes verbum: niſi ſolis iudẽis. Erãt aũt qui b

q̃ ſum puluis ꝛ cinis. 6
n ¶ Qui poſ. ꝓhi. de.
ſc3 dare gr̃am ſuã ſm ſuũ
bñplacitũ. Or aũt i aliq̃b⁹
libris ſbdit̃: Ne daret ſpi
ritũſctm̃ credẽtib⁹ i noĩe ie
ſu xp̃i: nõ ẽ d textu: nec hr̃
i libris correct̃ ſ3 fuit q̃dã
iterlinear̃ glo. p ſcptores
textui iſerta. o ¶ His au
di. rõnabilibus ꝛ veris.
p ¶ Tacuerũt. ab incre/
patõe petri ei⁹ ſctm̃ appro
bãtes. q ¶ Et glo. de.
gr̃as agẽdo d h q͛ gr̃am ſu
am extẽderat ad gẽtiles.
iõ ſeq̃t̃: r ¶ Ergo ꝛ gẽ.
ꝛc. i. tp̃s ꝛ locũ penitẽtie.
s ¶ Ad vi. ſ. eternã ꝯſe/
quẽdã. t ¶ Et il. Hec ẽ
pars incidẽtal. ꝛ diuidit̃ in Diuiſio
duas. ſm duplex incidẽs.
ſcdm ibi: In his ãt dieb⁹.
Primũ aũt incidẽs eſt de
publicatiõe euãgelii p fi/
deles q̃ receſſerũt de hie/
ruſalẽ ꝓpter pſecutionẽ ec/
cleſie in morte. Stephani
motã vt h̃r. ſ. i ꝑn. viii. ca.
ꝛ h ẽ qd dr̃: Et illi q̃dẽ.
ꝛc. i. ꝓpter tribulationẽ.
v ¶ Que fa. ꝛc. i. i mor/
te ei⁹. x ¶ Perambula
uerũt ꝛc. q ꝓuincia ẽ ſy/
rie. y ¶ Et cy. inſula eſt
mar̃ ſatis nota. z ¶ Et
an. ciuitas ẽ ab antiocho
magno denominata.
a ¶ Nemi lo. ꝟ. euãgeli
cũ. b ¶ Niſi ſo. iu. po/ b
ſtea etiã locuti ſũt gẽtib⁹:
audiẽtes q͛ petr⁹ p̃dicaue
rat cornelio ꝛ aliis gẽtili/
b⁹. iõ ſubdit̃: c ¶ Erãt
aũt ꝛc. i. ex diſpſis de hie
ruſalem
Moralit̃. c ¶ Diſcep/ Moraliter
tabãt autẽ ꝛc. Ex h hr̃
argumẽtũ q͛ qñ ſupior fa
cit aliq̃d iſolitũ lz ſit bonũ
tñ oñdere d3 illud eẽ rõna/
bilẽ factũ ad pacẽ aliorũ:
ꝛ illi debẽt acq̃eſcere audi
ta ſup h rõne: ſic fecerunt
iſti audita narratiõe petri
vñ ſbdit̃ poſtea: o ¶ His
audi. ta. ꝛc. Illi q̃dẽ qui
di ſpſi erãt a tribulatiõe q̃
facta fuerat ſub ſtephano
ꝛc. h adhuc oñdit̃ bonum
qd de⁹ elicuit ex diſpſiõe
diſcipuloꝝ ꝓpter tribulatio
nẽ occaſione btĩ ſtephani
motam. nã ex hoc publica
ta fuit fides ad aliã gentẽ
ꝛ per hoc ſignificatum fu/
it q͛ maior eccleſie fruct⁹
foret tẽpore perſecutiõis
tyrannorũ ꝙ̃ tẽpore pa/
cis ſub dominio principũ
catholicorum. vnde beat⁹
Bern. exponit illud Eſa.
xxxviii. d. Ecce i pace ama
ritudo mea amariſſima vt
ſit verbũ eccleſie ꝓpter inſo
lẽtias inſurgẽtes tp̃e pac̃
amaricate. tp̃e ꝟo pſecutiõis tyrãnoꝝ valde creuit eccl̃ia nũe/
ro ꝛ merito fideliũ: ſic de filiis iſrl̃ dr̃ Exo. j. q͛ q̃to opprime/
bant eos

E A locuti. Alii greci illi qbus locuti ſūt: iudei fuerūt genere ſ; inī grecos ꝯuerſati ſunt in diſpſione. a ¶ Multuſqȝ nūerus cre. Be. Iā poſt reuelationē ſyndonis: in q̄ ſctā aīalia ſupna ſpe deſcerēt cepit eccl'a creſcere: cū p exteras ꝓuīcias inſulas & ciuitates nō ſolū iudeis: ſ; etiā gētibus euangeliū p̄dicat'. b ¶ Et miſerūt bar. Ra. Barnabas viril' in bōitate. Barnabas ſepe in hoc libro laudat': ne ob dignitatē meriti aplatu caruiſſe credat': q̄ poſtea ab aplis gētium aplo eſt ordinatus. c ¶ Et hortabat' oēs in ꝓpo.cor. Nihil mutauit vel addidit. ſ; pſeuerantiā docuit: q2 vera & plena fides erat in eis.

uerit vſqȝ in finē h ſalu' erit: Mat.x.c. m ¶ Quia erat vir bo. p v̄tutes acq̄ſitas. n ¶ Plen' ſpūſctō & fi. p infuſas. o ¶ Et appoſita &c. p p̄dicationē barnabe ad illā multitudinē q̄ p̄us crediderat. p ¶ Profect' ē āt thar. vbi ſaul' fuerat: vt dictū ē.ſ.ꝑce.ca. videbat eñ ſe nō ſufficere ad tātā multitudinē erudiēdā & regēdā ſine ſauli ſocietate. q ¶ Et docuerūt &c. q̄ creuit in aduētu ſauli. r ¶ Ita vt cognoiarent p̄mū &c. añ eñ credētes in xp̄m vocabant' tm̄ diſcipuli: ſed tūc ceperūt nomiari xp̄iani a xp̄o: ſic platonici a platone. ſ ¶ In his āt die. Hic ponit' ſcd̄m incidēs de p̄nūciatiōe future famis / cū dr: In his āt dieb' ſupuenerūt ꝓphete ab hiero. antio. tūc eñ in eccl'a erāt multi hn̄tes ſpm̄ ꝓphetie. ſm̄ q p̄dixerat Iohel ꝓpha: & allegatū eſt.ſ.ij.ca. t ¶ Et ſurgēs vn'. vt in tāta mltitudie meli' audiret'. v ¶ Significabat p ſpm̄.i. denunciauit in ſpū ꝓphetico. x ¶ Famē magnam &c. q̄ facta ē: & ſic apparuit v̄itas ꝓphetie. y ¶ Sub claudio.i. tpe claudij imperatoris. z ¶ Diſcipuli āt.i. xp̄iani q̄ erāt antiochie. a ¶ Prout quiſqȝ habe.i. ſm̄ ſuā facultatē nō volūtatē: q2 libenter plus feciſſent ſi potuiſſent. b ¶ Propoſuerūt in mini.mit.ha. in iudea fra.i. in hierl'm: illi eñ tanq̄ mag' religioſi renūciātes ꝓprietati vēdiderūt poſſeſſiōes: vt ide ꝓuideretur cōfratri: vt hr'.ſ.iiij.ca. Fuerāt eñ boīs mobilib' ſpoliati in pſecutione: q̄ mota fuit in morte ſtephani: ꝓpt' qd̄ indigebāt ab aliis credētib' auxiliari maxime tpe famis: qd̄ & fecerūt ſuū bonū ꝓpoſitū adimplēdo. c ¶ Mittētes ad ſe.curā multitudis hn̄tes. d ¶ Per man' barnabe & ſauli. q̄ erant ad h fideles & apti nuncij.

d ¶ Tharſum. Dictum ē eñ.ſ. q frēs deduxerūt eū nocte ceſaream: & dimiſerūt tharſuȝ. e ¶ Ut quereret ſau. &c. Ecce bonitas barnabe: q̄ nō ſol' p̄ſumit docere plebē ſ; aplatus q̄rit ꝯſortē. f ¶ Ut cogno. &c. Ra. Olī ſecte nomē trahebāt de ſuo auctore: id̄ fundata fide & firmitatē obtinēte. p̄mū in āntiochia: vbi p ceteris locis fides florebat: ſumptū eſt a xp̄o nomē xp̄ianū. g ¶ Diſcipuli xp̄i. Be. Uident' diſcipuli in h nō ſeruaſſe mādatū dei dicētis: Nolite ſolliciti eſſe de craſtino: ſ; ꝯſtat nō h eū improbare: ſi q̄s huāno more iſta ꝓcuret: ſ; nō ꝓ eis deo militet: vt in ope ſuo nō regnū dei ſ; tpalia intueat': ad hanc ḡ regulā hoc p̄ceptū redigit': vt in hoꝝ ꝓuiſiōe regnū dei attēdam': ſed in militia dei iſta nō cogitemus. h ¶ Prophete. Ra. De q̄bus dictū ē: Et ꝓphetabūt filij vr̄i. Laus ē antiochie q multi pfecti cōueniebāt. i ¶ Agabus. Be. Nūcius tribulatiōis iterp̄tat': q̄ ſm̄ nomē ſuū & h famē generalē: & īfra paulo vincula ꝓphetat. k ¶ In iudea. Be. Sciebāt in iudea & maxie hieroſolymis famē acri' ſeuituram vbi erāt paupes ſanctoꝝ q̄ reb' ſuis domib' & agris vēditis p̄cia aplis detulerāt pecunieqȝ ac q̄rēde vlteri' nō mltū vacabāt: nōnulli etiā ꝓ fide a iudeis ablata ſubſtantia multabant'. de qb' aplſ: Et rapinā bonoꝝ vr̄oꝝ cū gaudio ſuſcepiſt'. Odē aute tpe. Ca. XII Be. Nō famis tpe: quā q̄rto claudij āno factā hiſtorie referūt: cū herodes tertio eiuſdē anno ſit defunct': ſ; illo tpe q̄ oblatiōes deferebant' hieroſolymā. ¶ Be. Nō eſt putandū herodē q̄ tetrarcha erat poſtea regē factū: hoc caplo deſignatū. Refert Ioſephus Gaiū impio ſuſce. S pto.

Mat.6.d. (margin)
Iohel.2.g. (margin)
B (margin)

Ni.de ly.

* ruſalē. a ¶ Uiri cyprij & cy. d cypro & cyrene nati. & dicūt h aliq̄ doctores & ſatiſ ꝓbabilē q iſti fuerāt gētiles: ꝯuerſi tm̄ p̄mo ad iudaiſmū: deīde ad xp̄m. & d iſti ſbdit': b ¶ Qui cū intro.an. p aliqd̄ ſpaciū tpis ibi manēdo. c ¶ Loq̄bant' ad gre.i. ad gētiles. d ¶ Annūciātes dn̄m ie. vt ſic iudei natiōe agebāt ad ꝯuerſionē iudeoꝝ: ſic iſti ex gentilib' nati ad cōuerſionem gētiū. e ¶ Et erat ma.dn̄i.i. v̄tus dei in opib' miraculoſis. f ¶ Cū eis. Ad ꝯfirmationē ſue doctrie. cui' ſbdit' effect' cum dr: Multuſqȝ &c. g ¶ Peruenit āt &c. eo q apl'i erāt ibi qb' ſignificabat' pfect' fidei. h ¶ Et miſerūt bar. &c. ad īformādū plenī' credētes & cōfirmādū. i ¶ Qui cū puē. &c.i. mltiplicatiōe fideliū. k ¶ Saulus ē. valde ꝓpter honorē dei & ſalutē ꝓximi. l ¶ Et horta. &c. q2 q̄ pſeuerauerit

dā ex eis viri cyprij & cyrenei: qui h cū introiſſent antiochiā loq̄bant' c ad grecos ānūciātes dn̄m ieſum: d
a erat eñ man' dn̄i cum eis. Multuſqȝ numerus credentium conuerſus eſt ad dominum. Perue- g
¶ q etiam grecis locuti ſunt.
nit aūt ſermo ad aures eccl'ie: que
a ¶ de iſtis grecis in antiochia credētibus.
b erat hieroſolymis ſup iſtis & miſe- b
a ¶ ad ꝓbandam coꝝ fidem.
rūt barnabā vſqȝ ad antiochiam.
¶ virtutem.
Qui cū puteniſſet & vidiſſet grām i
¶ poſtq̄ multus nūerus ꝯuerſus eſt.
c dn̄i gauiſus eſt: & hortabat' oēs in k
¶ ſic ꝓpoſuerāt & ceperant. a ¶ i fide dn̄i: vt
ꝓpoſito cordis pmāere i dn̄o: q2 m
vt ſint mēbra dn̄i. a ¶ bon' bona bonat'.
erat vir bon' & plen' ſpūſctō et fi- n
¶ i aduētu barnabe ¶ ad p̄orē nūeꝝ credētiū
de: & appoſita ē mlta turba dn̄o. o
d e Profect' ē āt tharſū vt q̄reret ſau- p
lū: quē cū inueniſſent: pduxit āti-
¶ ad fideles a qb' nō erat rimēdū. ¶ nō oci-
ochiā: & ānū totū ꝯuerſati ſūt i ec-
oſe. a ¶ quā p̄us dixerat dn̄o appoſitā cū hiſ qui p annum augebant'.
cleſia: & docuerūt tūrbā multā: ita q
f vt cognoiarēt p̄mū āntiochie diſci-
¶ h noīe p̄uo vocabāt' xp̄iani. a ¶ illo āno q̄ ibi ꝯuerſati ſūt. b ¶ q̄ſi de eminētiori loco
puli xp̄iani. † In his āūt dieb' ſup- s
tā ſitu q̄ merito. ¶ gratia.
b uenerūt ab hieroſolymis ꝓphe an-
¶ corpe q̄ſi multitudini loquebat'.
tiochiā: et ſurgēs vn' ex eis noīe t
i agabus: ſignificabat p ſpm̄ famē x
¶ q̄uē vſ q2 p totū orbē. ¶ ſi p locoꝝ īteruaƚ
magnā futurā i vniuerſo orbe ter-
la. a ¶ tpe dr & loc': & vt certior ſit ꝓphetia.
raꝝ: q̄ facta ē ſūb claudio. Diſci- y z
¶ nō iuxta volūtatē: ſ; ſubſtātie qualitatē.
puli āt ꝓut q̄ſqȝ hēbat: ꝓpoſuerūt a b
¶ collectione elemoſyne.
k i miſteriū mittere hitātib' i iudea
¶ non ſibipſis,
frib': qd̄ & fecerūt mittētes ad ſeni- c
¶ q̄ ꝓbati ſūt: vſ erāt fideles miſtri.
ores p manus barnabe & ſauli. d

Odē aute Ca. XII e
a ¶ q̄ paul' & barnabas miſſi ſūt i miſteriū. b ¶ p miſtros qd̄ q̄s iubet ipſe facit. ¶ qui paſſioni xp̄i interfuerat fili' herodis ſub q̄ nat' eſt xp̄s.
i tempore miſit herodes rex ma-

* bāt eos egypti tāto mag' multiplicabant' & creſcebant. g ¶ Peruenit aūt ſermo &c. Ex hoc oſtēdit' q eccl'ia romana q̄ nūc ſupior eſt q̄ſi dilationē fidei audit in aliq̄ regione remotiori: debet illic mittere viros idoneos rōne vite & ſcie: ne ꝓcuratiōe demonis aliq̄ ꝯcania miſceat': & illud qd̄ ē ibi de bono multiplici' augeat'. ſicut iſti miſerūt barnabā de q̄ dr h. m ¶ Quia erat vir bon' & plen' ſpūſctō &c. Profect' eſt āt thar. vt q̄re. ſau. vt p eius ſocietatē fieret in eccl'ia āntiochēſi maior ꝓfect' fideliū q̄ ſecut' eſt tant' vt ibi fideles p̄mo noiarent' xp̄iani. p h āt arguūt illi q̄ in q̄cūqȝ ēdificatione volūt magiſteriū hr̄e ſoli. ſ ¶ In his āt die. &c. p hoc āt q fideles q̄ erāt āntiochie diſpoſuerūt mittere de facultatib' ſuis illi q̄ erāt in hierl'm q̄ vēdiderāt poſſeſſiōes ſuas vt viuerēt mag' religioſe: vt hr'.ſ.iiij.c. ꝓuidētes eis ꝯ famē q̄ ꝓphetice dicebat' futura. docent' illi xp̄iani q̄ hn̄t ꝓprias facultates vt ex illi' adiuuēt illos q̄ ꝓpter xp̄m oīa reliquerūt maxime tempore neceſſitatis. Ca. XII Odē āt tpe. Poſtq̄ āt ſupi' deſcripta ē petri p̄dicatio: h inſ poſitis incidētibus dict' deſcribit' ꝯ eū orta pſecutio. Et diuidit' in duas ptes: q2 primo ponit' pſecutio petri. ſcd̄o puniaio aduerſarij; ibi: Deſcēdenſqȝ. Prima in duas: q2 primo ponit' pſecutiōis occaſio. ſcd̄o ip̄a pſecutio / ibi: Quē cum &c. Ad intellectū p̄mi ſciendū q tres * herodes Moraliter. e ¶ Eodem aūt tempore miſit herodes rex magnus vt &c. Doctores aliqui exponētes moraliter incarcerationē petri: dicunt q p ip̄am ſignificatur longa detentio pecca-

C (margin)
D (margin)
Moraliter (margin)
† ſ.21.b (margin)
Diuiſio (margin)
Moraliƚ (margin)

* toris ho-

ꝓto:ꝯtinuo iudeoꝝ ꝑncipatū herodi filio ariſtoboli (quē tñ il le agrippā noīat) q̃rto āt.i. vltio iperii ſui āno eidē ⁊ ſedē pa riē ꝯtuliſſe. Jṗm ꝟo herodē q̄ iohēz occiderat:vſ i paſſiōe xp̄i īterfuerat grauiē cruciatū:exilio ꝑpetuo dānaſſe. Porro hūc herodē ſiue agrippā tertio claudii anno.ſui ꝟo regni.vij. ab angelo ꝑcuſſū regnū agrippe filio reli q̄ſſe:ariſtobolꝰ (qui dixi) a p̄re ꝑſido.i. herode ſb̄ q̄ natꝰ ē xp̄s:cū frē alexādro fuerat īterfectꝰ. a Occidit āt ia. Be. De h̄ iacobo Clemēs alexādrinꝰ hiſtoriā refert:⁊ hic (inq̄t) q̄ obtulerat eū iudici ad martyriū: iacobū.ſ. ⁊ ipſe ꝯfeſſus ē ſe eē xp̄ianū:⁊ cū ducerēē in via rogauit iacobū dari ſibi remiſſiōē: at ille parūꝑ deliberās:pax tibi inq̄t:⁊ oſculatꝰ eſt eū ⁊ ita ābo capite ſūt puni ti ſūt. b Quattuor. Quaternio ꝺr

Quaternio

ꝑnceps q̄ttuor militū:ſicē eīn cēturio cē tū ita q̄ternio q̄ttuor ſub ſe milites h̄z. c Producere. Ra. Amplior enim grā cēt ſi ipi eū occiderēt iudei:q̄r prin ceps erat:nō ipſe herodes ſic ⁊ iacobū. d Milites vi. ⁊c̄. Rab. Quattuor difficultates cumulāt cuſtodiā: milites catene/carcer/cuſtodes. e Lumē. Signū p̄ñtie angeli dei:cuiꝰ p̄ñtia ſoli petro lumē p̄bebat nec aliis refulgebat f Percuſſoq̄ȝ. Be. Percuſſio late ris cōmemoratio ē paſſiōis xp̄i:ꝺ cuiꝰ late re ſalꝰ nr̄a ꝓfluxit:⁊ nob̄ etiā p̄ſſura ca tenaꝝ retēēs:tale ſolatiū petrꝰ reddit.ꝺ. Chriſto igiē i carne paſſo ⁊ vos eadē cogitatione armamini. Percuſſoq̄ȝ. Ra. Tactū corpalē corpe ex aere ſum pto potuit h̄re āgelꝰ. g Precinge. Be. Prophas ⁊ apl̄os cīgl vſos fuiſ ſe legimꝰ:ſȝ petrꝰ ꝓpē rigorē carceris:ſi gamēta ad horā laxauerat: vt tūica cir ca pedes dimiſſa:frigꝰ noctē vtcūq̄ȝ tpa ret:exēplū p̄bēs īfirmis:vt cū moleſtia corpis vel iiuria tētāē hūana:liceat ali q̄d laxare ꝺ ꝓpoſiti rigore:⁊ q̄r dictū ē:

Luc.12.e Sint lūbi vr̄i p̄cincti ⁊ calciati pedes i

Eph.6.c ꝑparatiōe euāgelii pacis.ſpūaliū ꝟtutū ꝟ biq̄ȝ p̄dicādi reſumere iubemur iſignia h Venerūt ⁊c̄. Be. Anguſta imo ferrea erat porta q̄ ducit ad hierl̄m cele ſtē:ſȝ apl̄oꝝ veſtigiis nob̄ ē facta mea bilis:q̄ ſāguie ꝓprio oſtiū ferreū vice rāt:ferrea eīn oſtia petro cedūt cuſtodi aule celeſtis:q̄ eccl̄ie retinēs cacumē in

ſernum

a ad tenēdos ⁊ ligādos q̄ſdā ꝺ eccl̄ia.
b tormētis. c q̄ſi inferiores de eccl̄ia.

niſꝰ vt āffligeret q̄ſdāȝ ꝺ eccl̄ia.

a nō ſolū aliquos afflixit: ſȝ etiā occi dit. b ȝebedei.

a **Occidit āūt iacobū frēm iohis gladio. Vidēs āt q̄r placeret iu**

a afflictiōi q̄:ūdā ⁊ occiſiōi iacobi.
b q̄r plꝰ placeret vbi ꝑnceps occiderēē.

deis āppoſuit apꝑhēdere ēt pe

iō nō ē occiſus ſȝ apꝑhēſus:vt ⁊ ꝺ xp̄o dixerūt:nō ſȝ in paſcha occidere quē q̄̄.

trū. Erāt āt dies açymoꝝ. Quē ꝭ

a q̄ſdā nō ſȝ occidi licitū putāt i angu

cū apꝑhēdiſſet miſit i cārcerem c

ſtia cruciari. nō ſufficiebat ſoliꝰ carceris cuſtodia.

b **tradēſq̄ȝ q̄ttuor q̄ternióibꝰ militū**

c **cuſtodiēdū: volēs pꝰ paſcha ꝓ** d

ducere eū pplo:⁊ petrꝰ q̄dē ſua

a exēplū orādi ꝓ periclitātibꝰ: ⁊ maxie p eccl̄ie paſtoribꝰ. ſic eīn orādū ē ſm il lud:Multū valet dep̄catio. iuſti aſſidua.

bat i carcere:orō āt fiebat ſine i e

ēmiſſiōe ab eccl̄ia ad deū ꝓ eo.

Cū āt ꝓducturꝰ eū eēt herodes: f

a q̄ oportuna erat ſolutio. nō habēs ſpem euadendi illa hora.

i ipa nocte erāt petrꝰ dormiēs i ꝭ

b **ter duos milites vīctꝰ catēis du**

abꝰ:⁊ cuſtodes āñ oſtiū cuſtodi

a q̄ttuor hec cuſtodiā exaggerāt mili. ca te.cu.carcer. nota dn̄i ⁊ aſtitit.

f **ebāt cārcerē. Et ecce angelꝰ dn̄i** i

a ex p̄ñtia angeli.

e **aſtitit:⁊ lumē rēſulſit i hitaculo:** k

tactu corpali.

percuſſoq̄ȝ latere petri excitauit l

prima ſoluiē anguſtia.

eū dicēs: Surge velocit. Et ce m

cidert catenę ꝺ mãibꝰ eiꝰ. Dixit

a exēplū dat nō ambulādi ſine calciamē tis angelo iubēte ⁊ aplo cōplente. b ca liga eſt calciamenti.

aūt āgelꝰ ad eū: Precinge ⁊ cāl n

cia te caligas tuas. Et fecit ſic ⁊ o

dixit illi: Circūda tibi veſtimen

timor non impediat.

tū tuū:⁊ ſeq̄re me. Et exiēs ſeq̄

nō putabat fieri:ſȝ oſtēdit imaginarie.

bat eū:⁊ neſciebat q̄r vēꝝ eēt ꝙ

fiebat ꝑ āgelū. Exiſtiabat āt ſe p

duos milites. ꝑmū q̄ternionē cū ſuis

viſū videre. Trāſeūtes aūt ꝑmã q

cuſtodes carceris. ſm q̄rnionē cū ſuis

b **⁊ ſecundam cuſtodiaȝ: venerūt** r

paſchali q̄ iudei ſeptē diebꝰ veſcūē pānibꝰ açymis. b Quē Dimiſſio cū app̄. Poſita occaſiōe ꝑſecutiōis petri.h̄ ꝯñr deſcribiē ip ſa ꝑſecutio. Et diuidiē i tres ptes:q̄r ꝑmo ponit eiꝰ incarcera tio iniurioſa. ſcd̄o eiꝰ liberatio miracloſa/ibi: Cū aūt. tertio eiꝰ ſuis aſſociatio ꝑroſa/ibi: Cōſideraſq̄ȝ. Circa ꝑmū ꝺr: Quē cū app̄.⁊c̄.ne poſſet effugere.

Diuiſio

c Tradēſq̄ȝ q̄t.q̄ternio.mili.ꝺr aūt q̄ternio q̄ h̄z q̄ttuor milites ſub ſe: ⁊ ſic q̄ter q̄ttuor ſūt ſedecim:q̄ eū cuſto diebāt. d Volēs poſt pa.⁊c̄.i.ex ponere morti ad volūtatē ppl̄i. e Orō aūt fi.vt xp̄s ſuū vicarium adhuc ſuaret i vita. f Cū autē. h̄ ꝯñr deſcribiē liberatio petri miraculo ſa.cū ꝺr: Cū aūt ꝓdu.⁊c̄.ſ.de carce re vt occiderēē. g In ipa no.ime diate p̄cedente. h Erat pe.⁊c̄.ita cuſtoditꝰ ꝙ nō patebat vlla euaſio via hūana:ſȝ q̄r deficiente hūano ſubſidio ſolet adeē diuinū.iō ſb̄diē: i Et ec ce an.do.aſti.ad petri liberationē. k Et lu.reful.i ha.ad eiꝰ ꝯſolatio nē. l Percuſſoq̄ȝ la.pe.vt excita ret eū a ſōno. m Et ce.ca. diuia ꝟtute vē angelica cui natura corpalis obedit ad motū localē:ꝓpē q̄ð potuit illas catenas ſtatim diſſoluere. n Precingere.vt ſic aptꝰ ad ābu lādū.reſoluerat eīn petrꝰ cingulū ſuū vt veſtis poſſet coopire pedes ꝯ̄ frigi ditatē carceris:h̄ eīn ſibi erat licitū et maxime ꝯ̄ iminens periculū. o Et cal.te ca.tu.eſt aūt caliga genꝰ calci amenti nō h̄ns coriū ſup pedē:vt dicit glo. In greco i q̄ ſcripſit ſctūs Lucas h̄r ſādalia: ꝓpē q̄ð aliq̄ dicūt ꝙ ꝟba lr̄a ē:calcia te caligas:gallice gallochez. p Exiſtimabat autē ſe vi. vi. fortitudo ei carceris ⁊ diligēs cuſtodia fecerūt ſibi imaginationē de euadendi īpotētia: ꝓpē q̄ð rē geſtā ſōniū eſtima bat. q Trāſeūtes aūt pri.⁊c̄.ſ. militū q̄ erāt oppꝛſſi ſomno: q̄r vigilā tes erāt acriſius ꝑcuſſi. ſicut.iiii. Reg. vi.ꝺr de militibꝰ q̄ cape volebāt heliſe um. r Venerūt ad por.fer.⁊c̄. Illa erat exterior porta carceris.

b

†ā.5.d

ſ.16.c

Ni.de ly.

Quē ducit

✱ herodes fuerūt i iudea:ꝺ q̄bꝰ ſcriptu ra facit mentionē. Primꝰ fuit inſtitutꝰ rex iudee a rōanis:cuiꝰ p̄r fuit idumeꝰ. iſte vocatꝰ fuit herodes aſcalonita: ⁊ tē pore ipiꝰ natꝰ fuit xp̄s: Matth.ii. ꝓpē quē iſte occidit inocētes.ſcd̄s fuit voca tꝰ herodes antipas filiꝰ herodis aſca lonite:nō tñ ꝑmogenitꝰ: ⁊ iſte nūq̄ fu it rex:ſȝ tetrarcha galilee: Lu.iii. ⁊ iſte decollauit iohēm baptiſtā:tādē accuſa tꝰ apꝺ ipatorē rōanū miſſus fuit i exili um apꝺ lugdunū. tertiꝰ vocatꝰ fuit he rodes agrippa filiꝰ ariſtoboli filii hero dis aſcalonite ⁊ fraē herodis antipe: ⁊ ſȝ iſte i ꝑncipio fuerit paup tñ poſtea fa uētibꝰ ſibi duobꝰ ipatoribꝰ rōanis.ſ.ga io ⁊ claudio fuit eleuatꝰ ad regnū: ⁊ iſte de roma veniēs i iudeā honorifice val de receptꝰ fuit a iudeis: ꝓpē q̄ð i fauo rē eoꝝ occidit iacobū frēm iohis ⁊ icar cerauit petrū. vñ ꝟſus: Aſcalonita necat pueros:antipa ioh̄ā nē; Agrippa iacobū:claudēs i carcere petrū. ⁊ ſm h̄ ptē ſnīa huiꝰ ptis vſq̄ȝ ibi: a Erāt aūt di.aȝy.ſ.q̄ñ apꝑhēdit pe trū:⁊ addiē h̄ ad ſignificādū cām q̄re ſtatim nō occidit petrū ſic fecerat ꝺ iacobo: volebat eīn expectare trāſitū ſolēnitatis paſchal

Moraliter

✱ toris hominis in peccato:ſȝ ꝙ per hoiem ſanctiſſimū ſignificeē peccator: mihi videē extranee dictū: cuȝ ſenſus myſticus fundari debeat ſup lr̄alem: ꝓpter q̄ð aliter expono.ſ. ꝙ ꝑ herodē ſignificaē q̄libet tyrannus ꝑſecutor fi deliū.⁊ poſt vnius occiſionē aliū incar cerat expectans tēpus occiſioni ipſius oportunum. Per incarcerationem au tem eius poteſt intelligi quelibet affli ctio iuſti.ꝑ cuſtodes vero ſatellites ty ranni in maloꝝ executione miniſtran tes ſibi.ꝑ duas vero cathenas q̄bus i iuſte ligaē et teneē tyranni potentia ⁊ eius nequitia ſignificanē.q̄ ſimul exi ſtentes ꝓlongant iuſtoꝝ afflictiones. nam potentia ſine nequitia non nocet bonis:nequitia vero ſine potentia nō multū poteſt nocere eis. Per angelū vero liberātē a carcere intelligi pōt q̄ libet agens ꝓ bonoꝝ liberatiōe. nam in hoc eſt dei miniſter. Per h̄ autē ꝙ petrꝰ eſtimabat ſe viſū videre cū ꝑ an gelū educereē:ſignificaē ꝙ omnis li beratio a pena corporali non eſt niſi ſomnium vel res modica reſpectu liberationis a pena purga torii. Per hoc autem ꝙ petrus liberatus ad alium locum trā ſiit vbi poterat facere fructum animarum:ſignificatur ꝙ pre dicator euangelii in perſonali perſecutione debet alibi vbi ꝓ ficere valeat ſe transferre.

Statuto autem

C ferrũ fugat. a ¶ Ad ſe reuer.
A culmine cõtẽplationis ad ħ re
uerſus ẽ: qꝺ ĩ intellectu cõi prius
fuit. b ¶ Proceſſit puel. ꝛc.
Et dñm ꝺ tumulo egreſſũ prima
oim mulier diſcipulis nũciauit:
Ro.5.d vt vbi abũdauit delic. ſupa. ꝛ g.
c ¶ Angel⁹ ei⁹ ẽ. Hiero. Ma
gna dignitas aiarum: vt vnaq̃q̃
ab ortu natiuitat' habeat angelũ
in cuſtodiã ſibi deputatũ. ¶ Ti
coni⁹. Videt angel⁹ hois eẽ hõ
interiorẽ q̃ deũ ſemꝑ fide cõtẽpla
tur. ¶ Bed. Qꝺ vnuſqſq; habe
at angelũ ſcriptura teſtaẽ. vñ dñs:
Mat.18.b Angeli indi coꝝ ſemꝑ vidẽt faci
em pr̃is. Et iacob angel⁹ q̃ eruit
me de cũctis malis: ꝛ ħ diſcipuli
angelũ petri venire credebãt.
d ¶ Tacerẽt. Donec narraret
ꝓtutẽ vel tacere iubet ne clamo
re gaudẽtiũ aduẽt⁹ ei⁹ in ciuitate
cognoſcaẽ. e ¶ Deſcẽdenſq;.
Ra. Ut petri ſolutio nulli noce
ret: nõ ꝑmittiẽ herodes vindica
re ĩ cuſtodes. f ¶ In ceſareã.
Be. Q̃uis iuxta ſitũ locoꝝ ceſa
reã philippi dicere videaẽ. iõ q ꝛ
hec ſicut tyr⁹ ꝛ ſydon ciuitas ſit
Joſephus phenicis: tñ ioſeph⁹ dicit hec ĩ ce
ſarea paleſtine geſta: q̃ olim tur
ris ſtratõis dicta ẽ ĩ cõfinio phe
nicis ꝛ paleſtine ĩ litore mar' ma
gni ſita. g ¶ Alerenẽ. Be. Ne
ceſſariã habebant amicitiã vicini
regl': iõ q regio coꝝ valde angu
ſta eẽt: galilee ꝛ damaſci finibus
expreſſa.

Ni.de ly.

¶ Cõfeſtim

B a ¶ Que ducit ad ciui. ex
q̃ videẽ q ille carcer erat extra ci
uitatẽ: ſicut fit ĩ plurib⁹ locis.
b ¶ Que vl. apta ẽ eis. virtu
te diuina vel angelica mõ ꝑdicto
de catenis. c ¶ Et exeũtes ꝓ
ceſ. vi. vnũ. ad maiorẽ petri aſ
ſecurationẽ. d ¶ Et cõti. diſ.
an. ab eo. ſubito diſꝑdẽdo: ſicut
dictũ eſt ſupra. x. ca. e ¶ Et pe.
ad ſe reuer. ꝛc. ꝛ tũc ꝑcepit q ñ
erat ſomniũ: ſed res geſta.
f ¶ Cõſiderãſq;. ħ poniẽ ꝯñr
reſtitutio petri ad fideles. cũ dr:
Cõſiderãſq;. ſ. vbi eẽt ꝛ q̃ di
uertere poſſet ne a cuſtodib⁹ in
ueniretẽ: nõ timore paſſiõiſ duct⁹:
ſed q꞉ ꝑ viſitationẽ angeli circa ꝓ
lõgationẽ vite ſue ſciebat volũta
tẽ dei eſſe. g ¶ Venit ad do.
marie. q̃ nõ ſolũ erat fidelis: ſed
etiã hoſpita fideliũ. h ¶ Pulſã
te aũt eo ad oſtiũ ia. q̃ clauſa
erat de nocte ꝛ ꝓ infideliũ ꝑſecu
tione. i ¶ Pre gau. ſ. liberatio
nis petri ꝛ ei⁹ aduẽt⁹. k ¶ Sed
introcur. vt bonos rumores ve
lociter nũciaret. l ¶ Inſanis.
ꝓpẽ fortitudinẽ eñi carceris ꝛ cu
ſtodiã diligentẽ credebãt euaſio
nẽ petri ĩpoſſibilẽ eſſe. m ¶ An
gelus ei⁹ eſt. ex ħ loco ꝛ ex hoc
qꝺ dr Matth. xviij. b. Angeli eo
rũ ſemꝑ vidẽt faciẽ pr̃is: dicũt cõ
corditer ſcti ꝛ doctores q ſinguli
hoies habẽt ſingulos ãgelos ad
ſui cuſtodiã deputatos: ꝛ aliquã
do apparẽt in ſpecie illoꝝ: ſic an
gelus in

a ¶ q̃ putaẽ fuiſſe in atrio carceris. b ¶ ꝑz extra ci
uitatẽ fuiſſe carcerẽ vel in exteriore ꝑte ciuitatis.
ad portã ferreã: quę ducit ad ciuitatẽ: q̃ a b
¶ a ſeipſa
vltro apta eſt eis. Et exeũtes ꝓceſſerũt c
a ¶ vt ſciret verũ eſſe qꝺ fiebat: ꝛ nõ viſionem.
vicum vnũ ꝛ cõtinuo diſceſſit angelus d
e ab eo. Et petrus ad ſe reuerſus dixit: e
¶ oſtendit quia hoc prius neſciuit.
Nũc ſcio vere: quia miſit dominus an
gelum ſuum: et eripuit me de manu he
rodis: et de omni expectatione plebis
¶ vbi eſſet.
iudęorum. Conſiderãſq; venit ad do f g
mum marię matris iohãnis: qui cogno
minatus eſt marcus: vbi erant multi cõ
a ¶ cauſa orõnis ꝓ petro: vel ex euentu.
gregati et orãtes. Pulſante autẽ eo ad h
b oſtiũ ianuę ꝓceſſit puella ad videndũ
¶ vidẽs vl' fortis vel viſio fortitudinis vel viſionis
noie rhodę. Et vt cognouit vocẽ petri
fortitudo. ¶ ex impatiẽtia. ſ. nũciãdi aduẽtũ petri.
ꝑ gaudio nõ aperuit ianuaʒ: ſed intro k
currẽs nũciauit ſtare petrũ ante ianuã.
a ¶ q꞉ ſciebãt petrũ incarceratũ eſſe.
At illi dixerũt ad eã: Inſãnis. Illa aũt l
¶ rem.
affirmabat ſic ſe habere. Illi autẽ dice
c bãt: angelus ei⁹ eſt. Petrus aũt ꝑſeue m
rabat pulſans. Cuʒ aũt apuiſſent oſtiũ
a ¶ q꞉ certũ habebãt q ab hoſtib⁹ nõ dimitteretẽ.
viderũt eũ ẽt obſtupuerũt. Annuẽs au n
¶ ſilentiũ indicendo.
o tẽ eis manu vt tacerẽt: narrauit quõ do
¶ nõ homines: nõ ſua calliditas vel fortitudo.
minus duxiſſet eũ de carcere. Dixitq;:
a ¶ ſꝑuatẽ donatã ꝑcib⁹ eorũ. b ¶ iuſto. ſ. filio al
phei: alter iacob⁹ decollat⁹ erat. c ¶ oratib⁹ ꝓ me.
nũciate iacõbo ꝛ frãtrib⁹ hęc. Et egreſ o
a ¶ eadẽ nocte in aliũ locũ timore herodis ꝛ iudeoꝝ
b ¶ craſtina poſt eductionẽ petri de carcere.
ſus ãbijt ĩ aliũ locũ. Facta aũt die erat p q
a ¶ ꝛ cuſtodes. b ¶ apparet q clauſũ reliquit pe
tr⁹ carcerẽ: q̃ apto nõ eſſet ambiguũ eũ euaſiſſe.
nõ parua turbatio inter milites: quid
nam factũ eſſet de petro. Herodes aũt r
¶ ĩ carcere. a ¶ inq̃ſiuit vtrũ cuſtodes noſſent q̃d
eũ requiſiſſet eũ: ꝛ nõ inueniſſet: inquiſ s
de eo factũ eſſet. a ¶ ad ſe vt in eos vindicaret
itione facta de cuſtodib⁹ iuſſit eõs du t
x ci. Deſcẽdenſq; a iudęa in cęſareã: ibi y
¶ ideo finibus eorũ ꝓximauit. ¶ tyrus ꝛ ſidon
cõmoratus eſt. Erat aũt irat⁹ tyrijs et ꝛ
ciuitates ſũt ꝓuincię phenicis. a ¶ tyrij ꝛ ſidonij.
ſidonijs. At illi vnãnimes venerũt ad 3
¶ et ꝑſuaſerunt. a ¶ quaſi theſauroꝝ cuſtos.
euʒ. Et ꝑſuaſo blaſto q̃ erat ſupẽr cubi
a ¶ amicus eñi eorũ erat ꝛ patron⁹: ꝛ forte ꝑſes.
s culũ regis poſtulabãt pacẽ: eo q alerẽt a
a ¶ ꝑfinito ad cõdictũ.
regiones eoꝝ ab illo. Stãtuto autẽ die b
a ¶ deſcribiẽ gl̃ia vt poſtea maior ſit miſeria. b ¶ in
herodes veſtitus veſte regia ſedit pro c d
vel ſup. a ¶ vbi locus erat iudicij. b ¶ blãdiẽdo ꝛ
tribunãli: et cõcionãbaẽ ad eos. Po f
adulãdo. a ¶ adulatio ꝛ prauitas fidei oſtẽdiẽ.
pulus autẽ acclamabat dei voces ꝛ nõ g

gelus in ſpecie bti Ambroſij medi C
olani exiſtẽtis apparuit turonis in
ſepultura bti martini: ꝛ btus frãci
ſcus ĩ remot' agẽs apparuit in ca
pitulo arelatenſi. n ¶ Et obſtu.
ꝑ admiratiõe vidẽtes petrũ libera
tũ: ꝛ ignorãtes liberatiõis modũ:
ꝓpẽ qꝺ petr⁹ cepit narrare ipſum
cũ dr: Annuẽs aũt ꝛc. o ¶ Nun
ciate ia. ꝛ fra. hęc. vt reddẽt gra
tias deo q̃ exaudiuit petitionẽ eoꝝ
ꝓ me factã: vt dictũ eſt. ſ. Orõ aũt
fiebat ꝛc. p ¶ Facta aũt die. in
q̃ ordinatũ erat occidi petrum:
q ¶ Erat nõ par. ꝛc. q꞉ timebãt
negligẽtię eoꝝ ĩputari: ꝛ ꝑ ꝯñs pu
niri: ſic ꝛ factũ ẽ. vnde ſubdiẽ:
r ¶ Herodes aũt cũ re. eũ. ſ. pe
trũ. s ¶ Et nõ inue. ꝛ porte carce
ris iuẽte fuiſſent apte ſic expſſe dr
de porta ferrea. t ¶ Juſſit e. du
ci. ſ. ĩ carcerẽ tãq̃ ſuſpectos de li
beratione petri vt poſtea puniren
tur: ſed herodes fuiẽ impeditus ce
leri morte ꝑuentus: vt habeẽ par
te ſequenti. v ¶ Deſcendenſq;
hic cõſequenter deſcribiẽ herodis
punitio: ꝛ primo poniẽ eius pena.
ſecũdo ponũẽ duo correlaria ibi:
Verbũ domini. Circa primũ diciẽ
Deſcẽdẽſq; a iudea. i. a hieru † J.26.f
ſalem que eſt in altiori ſitu iudee.
x ¶ In ceſareã. non philippi: vt
dicit glo: que eſt in ꝓuincia pheni
cis: ſed in ceſareã paleſtine q̃ anti
quitus dicebaẽ turris ſtratonis et
eſt in cõfinio paleſtine ꝛ phenicis.
ꝛ cauſa ſubdiẽ cũ diciẽ: y ¶ Erat D
autẽ iratus tyrus ꝛ ſydonus
qui erant de ꝓuincia phenicis: ꝓ
pter qꝺ terminus eorũ appropin
quauit vt eos bebellaret ꝛ pũiret.
3 ¶ At illi vnanimes vene. ad
eũ. ad placandũ ꝑ oblationẽ emẽ
de: ꝛ vt hoc melius facerent roga
uerunt eius cubicularium qui erat
eius ſecretarius: vt eſſet huius ne
gocij mediator ꝓ eis: ꝛ ſubdiẽ cau
ſa cũ diciẽ: a ¶ Eo q alerent re
giones eorum ab illo. i. ab he
rode: nõ eñi terra eorũ poterat ha
bere victualia ſufficienter niſi ꝺ ter
ra herodis accepta: vel per eã trãſ
portata. b ¶ Statuto aũt die.
ab herode vt tyrij ꝛ ſidonij eius au
dirent ſentẽtiã. c ¶ Herodes ve
ſtitus veſte regia. i. inſignijs
regalibus decoratus ad ſuam ma
gnificentiam oſtendendam.
d ¶ Sedit pro tribunali. ma
gnifice. e ¶ Et cõcionabatur
ad eos. loquens valde egregie.
f ¶ Populus autẽ acclama
bat. adulando herodi. g ¶ Dei
voces et non hominis. dice
bant enim q talis eloquentia non
erat hominis puri: ſed deitatem
habentis.

¶ Confeſtim autem

Moraliter ✱ b ¶ Statuto auteʒ die he
rodes veſtitus veſte regia ſe
dit pro tribunali. ꝑ hoc auteʒ q
acceptans diuinos honores adu
latorie ſibi impẽſos ꝑ angelũ fuit
ꝑcuſſus ꝛ miſerabiliter mortu⁹: do
ceri debẽt ꝑlati ꝛ ꝑncipes vt nõ ac
ceptent ſed magis impediant incõ
uenientes ſibi honores.

D v

G E a ¶ Cõfeſtim ꝛc. Be. Joſeph⁹ dũ ipietatẽ illicite adulatio/nis nõ exhorreret: reſpiciẽs paulo poſt iminẽtẽ ꝛ inſiſtẽtẽ ca/piti ſuo vidit āgelũ eūqꝫ ſenſit cõtinuo exitu ſui miniſtrũ quẽ ꝑus nouerat ꝑuiſorẽ bonoꝝ. inde ꝯtinuis ſeptẽ dieb⁹ vẽtris dolore cruciatus: vitã violenter abrupit. Ca. XIII.

Erant ãt ꝛc. ꝓphete ꝛ doctores. Idẽ erãt ꝓphe ꝛ doctores. Ul alij coꝝ ꝓphe: alij doctores fuerũt. c ¶ Niger. Ra. Uꝫ colore: ſi latinũ ẽ. Ul aſcẽdẽs īterꝑta/tur: ſi hebreũ ẽ. d ¶ Segregate mihi bar. ꝛ ſau. Be. Uidetˀ ſaulus iuxͣ ordinẽ hiſtorie. xiiij. anno poſt paſſionẽ aplatũ cũ barnaba ꝛ pauli vocabulum accepiſſe. q̃rtodecimo ãt ãno iuxta ꝯdictũ iacobi cephe qꝫ ꝛ iohis ad magiſte/riũ gẽtiũ ꝑfectũ eſſe. Et hiſtoria eccle/ſiaſtica ꝯſentit dicens aplos fuiſſe ꝑce/ptũ: vt. xij. annis in iudea predicarent. e ¶ Miſſi a ſpũſctõ. Ra. Ab hoĩ/bus dimiſſi: moꝝ a ſpũſctõ mittunt ad ſeleuciã: dux itinerˀ coꝝ fuit: q̃ eos ſe/parauit a ceterˀ. f ¶ Abierũt ſeleuciã. Ra. In q̃buſdã exẽplarib⁹ inueniũtur: abierũt ſeleuciã q̃ eſt ſalmania: duo ſunt ẽt noĩa vni⁹ ciuitatˀ. g ¶ In ſy/nagogis iudeoꝝ. Be. Propt ignaros locoꝝ ſemel annotandum credidi: vbicunqꝫ ſynagogam iudeoꝝ videris ſcito in ciuitate geſta que dicuntur.

G Barieſu

a boſo. Cõfeſtim ãt ꝑcuſſit eũ an/
a ¶ ꝑſeq̃ndo aploſ: ꝛ nomẽ dei reſpuendo.
gelus dñi: eo ꝙ ñ dediſſet hono b
¶ paulatim nõ ſubito.
rẽ deo: ꝛ ꝯſumptus a vermib⁹ ex c
a ¶ falſo dño mortuo dei ṽbũ creſcit. b ¶ I
pirauit. Uerbũ ãt dñi creſcebat a
fidelibus. a ¶ in his q̃ q̃tidie augebant.
b ¶ redit ad id qđ dixerat: Mittẽtes ad ſe/
niores ꝑ manus barnabe ꝛ ſauli.
ẽt mltiplicabat. Barnabas ãt ꝛ
ſaul⁹ reuerſi ſũt ab hieroſolymis
expleto miſterio: aſſũpto iohẽ q̃ c
cognoiat marcus. Ca. XIII
¶ ꝑter illos q̃ veniebãt ab
hieroſolymis.
b Erant autẽ in eccłia c
que erat antiochie ꝑ
a ¶ de futurˀ. b ¶ .i. c ¶ d
phẽte ẽt doctores in q̃b⁹ barna/ g h
pterit. a ¶ exaudibilˀ audiẽs merorẽ aut
c bas ẽt ſimon q̃ vocabat niger: ꝛ k
nomẽ biraculi. a ¶ ipſe eleuãs vł ꝯſurgẽs.
b ¶ de cyrene ciuitate ſupradicta.
luci⁹ cyrẽnẽſis ꝛ manahen: q̃ erat l
a ¶ q̃ eodẽ lacte alitˀ collactaneus dicitur.
herodis tetrarche collactane⁹: ꝛ m n
¶ q̃ nũc nolati ſunt.
ſaul⁹. Miſtrãtib⁹ ãt ill' dño ꝛ ieiu o p
¶ ꝓphetis.
nãtibus: dixit illis ſpũſſanctus: q
a ¶ ſepate vt ſoli ſulãt doctrĩe. b ¶ ptʒ eos
a t Segregate mihi barnabã ꝛ ſau r
a hieroſolymis ãtiochiã rediſſe. a ¶ aplat⁹
b ¶ iõuas electõis paul⁹ dr ꝛ ſegregat⁹ i euã
gelũ dei ¶ aſſumã: futura eñ deo ſũt q̃ſi ꝑ
lũ in opus ad qđ aſſumpſi eos. s
terita. a ¶ ꝛ ꝑdicatio eis ꝑparet b ¶ i mo
Tũnc ieiunãtes ꝛ orãtes ipõnẽ/ t
dũ ordinãdoꝝ. a ¶ in op⁹ ad qđ aſſũpti ſũt
teſqꝫ illis manus dimiſerũt eos:
a ¶ ſaulus ꝛ barnabas.
x ẽt ipi q̃dẽ miſſi a ſpũſcõ abierũt ſe/ y
a ¶ a ſeleuco rege ſic vocatam.
leuciã ꝛ ĩde nauigauerũt cypꝝ. Et y
¶ que eſt in cypro.
cũ veniſſent ſalaminã: ꝑdicabãt z
a ¶ ꝓpt reuerẽtiã: ſiue duriciã iudeoꝝ.
s verbũ dei in ſynagogis iudeorũ
a ¶ q̃ dicebat marc⁹. ¶ ꝑdicatiõis.
habebãt aũt ꝛ iohannẽ in miſte/ a
rio. Et cũ ꝑambulaſſent vniuer/
ſam inſulã vſqꝫ paphũ: iuenerũt b
¶ maleficũ.
quendã virũ magũ pſeudo pro/

Nico.de lyra

A a ¶ Cõfeſtim ãt ꝑcuſſit eũ angel⁹ dñi. vehemẽti dolore vẽtrˀ: vt dicit Joſephus in li. antiq̃tatũ. b ¶ Eo ꝙ nõ dediſſet ho. deo. ꝯſiderando ꝓpriã fragilitatẽ: ſʒ magˀ ꝯgaudẽs de h ꝙ ppłs attribuebat ſibi diuinũ hono/rẽ. c ¶ Et ꝯſumpt⁹ a ver. expi. cõputreſcẽtib⁹ eñ inteſtinis generabant ibi vermes eum interius corrodẽtes. d ¶ Uerbũ ãt. Hic ponunt duo cor/relaria. ꝑmũ eſt de multiplicatiõe fidei mortuo herode ipi⁹ ꝑſecutore. ꝛ ptʒ ex dictis. ſcđm eſt de reditu ſauli ꝛ barnabe in antiochiã. e ¶ Expleto miſterio. ꝑ q̃ venerãt hierlm: vt habetur in fine capłi ꝑcedentis. Ca. XIII

75. diſ. c. qđ dic dñico. 76. diſ. §. ꝑ regularitˀ

Erãt ãt. Supi⁹ deſcripta publicatiõe euãgelij facta ꝑ ꝑdicationẽ petri cũ aliq̃b⁹ eñ incidẽtib⁹: h ꝯñr deſcribit eadẽ publicatio ꝑ ꝑdicationẽ pauli. Et diuidit in duas ptes: q: primo deſcribit ei⁹ ad aplatũ vocatio. ſcđo hui⁹ officij executio, ibi: Et ipi q̃dẽ. Circa ꝑmũ dr: Erãt ãt in eccłia q̃ erat ãtiochie ꝓphete: denũciãtes futura ꝑ donũ ꝓphetie: vt dictũ ẽ de agabo. ſ. xi. ca. ꝛ pltes alij erãt ſilr ḡraʒ hñtes. g ¶ Et doctores. ſacrã ſcripturã exponẽtes ꝑ dona ſapie ꝛ ſcie ꝛ īterꝑtatõis ſermonũ. h ¶ In q̃bus bar. iſte ſm Hiero. in lib. iuluſtriũ viroꝝ eſt ille q̃. ſ. iiij. ca. vocat ioſeph leuites cypri⁹ genere. i ¶ Et ſymon q̃ vo. niger. ad differẽtiã ſimonis petri. k ¶ Et luci⁹ cy. i. natus ꝺ cyrene. l ¶ Et manahen q̃ erat hero. tetrar. ille ẽ q̃ dict⁹ ẽ herodes antipas: ꝛ decollauit iohẽm baptiſtã: vt dictũ ẽ in ꝑn. ca. ꝑce. m ¶ Collactaneus. i. de eodẽ lacte nutrit⁹. n ¶ Et ſaulus. de cui⁹ vocatiõe ad aplatũ ꝑncipalˀ h agit. o ¶ Miſtratib⁹ ãt ill' dño. in bonis opib⁹ ſm ſuos grad⁹ ꝛ officia. p ¶ Et ieiunãtib⁹. vt mẽs eſſet eleuatior ad diuia. q ¶ Dixit ill' ſpũſſctus. vtꝝ aũt h fuerit ṽbo mẽtali eñ in reuelatiõe vł ṽbo ſenſibili diuinit⁹ formato: vł vtroqꝫ mõ nõ hr ex textu. Glo. tñ interlinearis dicit ꝙ h dictũ fuit ꝓphis: ꝛ ꝑ ꝯñs in reuelatiõe. tñ illa glo. nõ eſt multũ autẽtica. r ¶ Segregate mihi bar. ꝛ ſau. vt ꝑcedãt ad ꝯuerſionẽ gẽtiũ. tũc eñ iſti duo fuerũt ad aplatũ vocati. s ¶ In op⁹ ad qđ aſſumpſi eos. i. in op⁹ publicatiõis euãgelij: ſicut ꝛ alij apłi ad h ſunt aſſumpti. t ¶ Tũc ieiunãtes ꝛ orãtes ipõnẽteſqꝫ illis manus. in morẽ ordinãdoꝝ: vt dicit interlinearis glo. ꝓpter qđ aliq̃ expoſitores dicũt ꝙ hic breuiˀ inculcant due hiſtorie: ita ꝙ illi q̃ erãt antiochie ieiunauerũt ꝛ orauerũt ꝓ ipis ꝛ tũc miſerũt eos in hieruſalẽ vbi erãt apłi ad q̃s ſolũ manuũ impoſitio ptinebat: ſed textus hoc nõ videtur innuere: ꝓpter qđ melius dicitur vt videt ꝙ iã in antiochia in qua notabiliter creuerat eccleſia: vt dictum eſt ſupra in fine. xi. ca. ad regimen ipius fuerant ab aplis aliqui epĩ ordinati ꝛ illuc miſſi: ꝛ illi impoſuerunt Barnabe ꝛ ſaulo manus quod ſpectat ad officium epoꝝ: eo ꝙ ſunt ſucceſſores apoſtoloꝝ. xxi. di. ca. in nouo teſtamento. v ¶ Et ipi q̃dem miſſi a ſpiritusſancto. Hic conſequenter deſcribitur officij impoſiti executio. ꝛ primo publicatio euangelij ꝑ paulum cum barnaba. ſecundo cum ſyla: ca. xv. ibi: Poſt aliquot dies. Prima diuidit in tres ptes: quia primo ponitur ꝑdicatio ſauli ꝛ barnabe i cypro. ſecundo in iconio: ſequenti capło. tertio ponit cuiuſdam ſuborte queſtionis determinatio: ca. xv. Prima adhuc in duas: quia primo ponit aploꝝ ꝑdicatio. ſecundo iudeoꝝ ꝯdictio, ibi: Uidẽtes autem. Prima adhuc in duas: quia ꝑmo ponitur ꝑdicatio apoſtoloꝝ in cypri inſula. ſecundo in antiochia, ibi: Et cum a papho. Circa primum dicit: Et ipſi q̃dem miſſi a ſpiritusſancto. vt patet ex dictis. x ¶ Abierunt ſeleuciam. Que eſt ciuitas edificata a ſeleuco rege aſie. de quo fit ſermo. ii. Machabe. iij. y ¶ Et inde nauigauerũt cyprũ. Que ẽ inſula famoſa. z ¶ Predicabãt verbũ dei in ſynago. iudeoꝝ. Quia debebãt eis denũciare verbum euangelicum: vt habet. ſ. eodem capło. a ¶ Habebãt ãt ꝛ iohãnẽ in miniſterio. ſ. ꝑdicatiõis: ꝛ hic eſt qui cognominatus eſt marcus: in fine capłi precedentis. b ¶ Inuenerunt quendã virum magnum pſeu. Qui ſua malicia deceperat ꝓconſulem ꝛ populum.

Diuiſio

b

A Cui nomen

Moraliter. f ¶ Erãt aũt in eccłia ꝛc. Hic aũt exprimunt ꝑſone ſolennes vt ꝓmotio barnabe ꝛ ſauli ad apoſtolatum oſtendatur ſolenniꝰ celebrari. nã hec electio auctoritatiue ꝛ imꝑatiue fuit a ſpũſancto. ꝓpter qđ dr: o ¶ Miniſtrãtib⁹ antẽ ill' dño ꝛ ieiu. dixit ſpũſſctus: Segregate mihi bar. ꝛ ſau. ꝛc. Fuit aũt executiue ꝑ hoĩes ſanctos ꝛ ꝓphetas. Uñ ſubdit: t ¶ Tũc ieiunãtes ꝛ orãtes ipo. eis ma. di. eos. Per hoc autẽ ſignificat ꝙ ꝓmotio epoꝝ qui ſunt apoſtoloꝝ ſucceſſores: vt dicit in decretis diſ. xxi. in nouo teſtamẽto. debet fieri inſtĩctu ſpũſſcti ꝛ ꝑ ꝑſonas deũ ꝑ oculis hñtes: ꝛ nõ ꝑ potentias ſeculares. vł ꝑ minas aut ꝓmiſſiões. v ¶ Et ipi q̃dẽ miſſi a ſpũſctõ abierũt ꝛc. Ex hoc ptʒ ꝙ coꝝ itineratio ꝛ nauigatio nõ erat a caſu ſed ſpiritusſancti ductu: ſm illud Ezechelis. i. c. vbi erat ipetus ſpiritus illuc gradiebantur: cõtra illos ꝑdicatores qui ſm carnis impetum gradiunt. ſ. vbi credũt habere lautum cõuiuiũ vel tempale lucrũ: alia loca declinãdo in quibus eſſet maior neceſſitas ꝑdicandi. Et cum perambulaſſent ꝛc. Sequitur:

Moraliter

✱ Saulus aũt

C a ❡ Barieſu. Be. Corrupte legit̃ barieſu vel vt alij barieſ. b ❡ Sergio pau. Duo viri⁹ noīa ſũt ſergi⁹ ⁊ paul⁹. c ❡ Elymas. Ra. Elymas ſm̃ q̃ſdã interp̃tat̃ dei mei mẽſura: vel mag⁹: ⁊ iõ reſiſtebat.

d ❡ Auertere. Ra. Cũ q̃ incepat ꝯuerti: a fide ad trãſgreſſionẽ volebat ꝯuertere iuxta nomẽ ſuũ.

e ❡ Saul⁹. Ra. Interp̃tat̃ tẽtatio reſpicientis: vel ſecuritas vel mirabil̃. f ❡ Qui ⁊ pau. Be. A ſergio paulo ꝓcõſule quẽ fidei ſubegit: ſortit⁹ ẽ nomẽ pauli. ❡ Bed. Apte gẽtiũ aplš ꝺ gẽtili nomẽ ſortit̃. ❡ Ra. A ſergio paulo ſic dict⁹: cũ merit' mutant̃ ⁊ noīa. Saul⁹ fili⁹ doloris erat cũ eccliam pſeq̃ret̃: fili⁹ aũt dextere paulus qñ nõ ſe tm̃: ſꝫ etiã pſes ad dexterã vocauit. Sic em̃ barnabe mutatũ ẽ nomẽ: vt ꝓ ioſeph vocaretur barnabas. i. fili⁹ ꝯſolatiõis: ſic ſaul⁹ poſt gradũ apl'at⁹ pauli nomẽ accepit: q̃ de ſupbo hũilis fact⁹: pro ſaule vocat⁹ eſt paul⁹. Saul⁹ a ſaule ipio ⁊ pſecutore: paul⁹ a modico ⁊ hũili ſpõ vocat̃ vñ ⁊ nomẽ ſuũ intẽdẽdo dicebat: Ego ſũ minim⁹ aploꝝ q̃ nõ ſũ dig. ⁊c̃. [1.Co.15.b] g ❡ Et nũc ⁊c̃. eris ce. Be. Oportuit paulũ miracula agere ad ꝯſũmationẽ aplatus: quẽ diu ꝯ ſtimulũ calcitrãtẽ dñs elegerat. h ❡ Et cõfe. ce. ⁊c̃. Ra. H̃ iplet̃ qđ i cãticis legit̃: Capite nob vulpes par. ⁊c̃. [Can.2.d] q: paul⁹ pſeudo ꝓphetã cepit: exterminãtẽ iudẽ vineam. i. ꝓcõſul' mẽtẽ: ſciebat aplus ſui memor exẽpli: de tenebris oculoꝝ poſſe lumẽ mẽtis ſurgere: nõ ei merebat̃ hr̃e oculos carnis: q̃ mẽt' oculos laborabat auferre aliis.

B ❡ Venerũt. Bed. Due ſũt antiochie: vna i ſyria a ſeleuco rege cõdita q̃ reblata añ vocabat̃: i q̃ p̃mo cognoīati ſũt diſcipuli xp̃iani. Altera de q̃ mõ dictũ ẽ i ꝓuĩcia piſidie. [Due ſũt antiochie] k ❡ Antiochiã. Ra. Ad differẽtiam alteri⁹ antiochie vt credit̃: ſed a mult' eadẽ eẽ putat̃. l ❡ Sedeñt. Ra. Quaſi audituri legẽ: nõ p̃dicaturi: ecce exemplũ humilitatis.

❡ Terra

a ❡ fili⁹ in malo vel fili⁹ maleficij. ❡ .i. maleficus

a prophetã iudeũ: cui nomẽ erat barieſu: a

a ❡ ꝓcõſul nomẽ dignitatis ſcd̃s a conſule.

b q̃ erat cũ ꝓcõſule: ſergio paulo viro b

a ❡ q̃ ex bono nature verbũ dei deſiderabat.

prudẽte: h̃ accerſit' barnaba ⁊ paulo:

deſiderabat audire v̇bũ dei. Reſiſte c

a ❡ a maleficos qđ aliq̃s cõcret ẽ ꝯtrariũ. b ❡ .i. magus qđ ad trãſgreſſionẽ reſpicit q̃ ſꝑ deo reſiſtit.

c bat aũt ill' elymas mag⁹: ſic ẽm̃ interp̃

d tat̃ nomen ei⁹: querens auertere pro d

f cõſulem a fide. Saulus autem qui ⁊ e

a ❡ olim vel nũc vitiacius. b ❡ ꝑ ſpiritum.

paulus rẽplet⁹ ſpiritu ſancto: intuẽs f g

a ❡ elymã. b ❡ plena nõ recipiũt augmentũ.

in eũ dixit: O plẽne omni dolo ⁊ oī h i

a ❡ nõ naſcẽdo ſꝫ imitãdo. b ❡ dei ⁊ legũ ei⁹.

fallacia fili diaboli: inimice omnis iu k l

a ❡ fidẽ ⁊ penitẽtiã. ❡ mandata.

ſticie nõ deſinis ſubuertere viãs do m n

❡ .i. poteſtas.

g mini rectas. Et nũc ecce man⁹ domi o

a ❡ ex ſiñ ⁊ itra es. b ❡ ſiñ nõ vides ſolẽ iuſticie.

ni ſuꝑ te: ⁊ eris cecus nõ videns ſolẽ p

a ❡ penitẽtie vel mortis. b ❡ nõ fortuitu ſꝫ de

h vſqȝ ad tẽmp⁹. Et cõnfeſtim cecidit q

furiã a deo. a ❡ cecitat' initiũ. ❡ ipſa cecitas.

b ❡ incircuitũ ſe vertẽs in modũ cecoꝝ

in eũ caligo ⁊ tenebre. Et circuiẽns

a ❡ ad ſe ducendum.

q̃rebat q̃ ei manũ daret. Tũc ꝓcõſul r

❡ .i. cũ doctrina xp̃i virtutẽ miraculi.

cũ vidiſſet factũ credidit: admirãs ſu s t

ꝑ doctrina dñi. Et cũ a papho naui v

a ❡ ex quibus erat barnabas.

gaſſet paulus ⁊ q̃ui cũ eo erãt: vene x

a ❡ ciuitatem. b ❡ illius regionis.

rũt in pergen pamphylie. Johãnes y

a ❡ hec ẽ cã futuri diſcidij. b ❡ vñ cũ eis venerat

aũt diſcẽdens ab eis reuerſus eſt hie

a ❡ paulus ⁊ barnabas cũ ſuis. b ❡ pedibus nõ nauigãtes.

i roſolymã. Illi v̇ȏ ptrãſeũtes pge: ve z

k nerũt antiochiã piſidie. Et igreſſi ſy a

a ❡ qua cõſueuerãt cõuenire ⁊ legẽ legere ⁊ ꝓphetas ad modũ oñice diei.

l nagogã die ſabbatoꝝ ſederũt. Poſt c b

a ❡ nõ põt ciuitas abſcõdi ſupra mõtẽ poſita.

lectionẽ aũt legi ⁊ ꝓphetar miſerũt

p̃ncipes ſynagoge ad eos dicentes:

a ❡ q: iudei erãt. b ❡ q̃ dicerẽt h̃ ẽ op⁹ dei hui⁹ q̃ nihil aliđ opant̃. ❡ dubitãdo dictũ qđ ẽ pſidie

Viri frãtres ſi q̃uis eſt i vobis ſermo

ſignũ. a ❡ nõ p̃dicatiõis: nõ electionis. b ❡ nõ ad nos q̃ nõ indigem⁹. c ❡ iuxta cõſuetudinẽ logentiũ ꝓpter multitudinẽ audientiũ.

exhortationis ãd plebẽ/ dicite: Sũr d

a ❡ aliquo .ſ. cõſueto ſilentij ſigno.

gens aũt paulus: ⁊ mãnu ſilentiũ in

❡ iudei. a ❡ gẽtiles. ❡ timẽtes ſegregat q: non

dicẽs ait: Viri iſraelite ⁊ q̃ timet' deũ e f

oẽs timebãt deũ. a ❡ vtriqȝ. b ❡ p̃ cũctis plebibus q̃ alios deos colebãt. ❡ elegit ex oī genere hoim. c ❡ nõ p̃res eũ. ❡ abraam ⁊c̃.

ãudite. Deus plebis iſrl' ẽlegit p̃rẽs g

Nico. de lyra

a ❡ Cui no. ẽ ⁊c̃. Sic ẽ in greco ⁊ i libris correct' ⁊ tm̃ valet ſicut fili⁹ ieſu. b ❡ Qui erat cũ p. ⁊c̃. ab iſto mutatũ ẽ nomẽ ſauli in paulũ: vt cõiter dicũt doctores: q: fuit p̃ma pſona notabil' q̃ legit̃ ꝯuerſa ꝑ p̃dicationẽ ſauli. antiq̃ eñ hoies ex aliq̃ facto notabili ſortiebant̃ nomina noua: ſic iohes fili⁹ ſimõis machabei ex victoria quã habuit ꝺ hircanis: iohes hircan⁹ vocat⁹ fuit: vt hr̃ in hiſtoria ſchola. c ❡ Reſiſtebat aũt il. ⁊c̃. iſte ẽ q̃ vocat⁹ ẽ barieſu. Elymas eñi interp̃tat̃ dei mei mẽſura vel cẽſus: ſic em̃ faciebat ſe vocari: vt crederet̃ nũci⁹ dei.

d ❡ Querẽs auer. ⁊c̃. vt eũ mag' i ſua familiaritate poſſet tenere.

e ❡ Saul⁹ aũt ⁊c̃. h̃ ẽ ille q̃ pri⁹ ſaul⁹ vocabat̃ ⁊ mõ paul⁹: rõne dicta.

f ❡ Replet⁹ ſpi. cui⁹ virtute videbat ea q̃ erãt aliis occulta. g ❡ Intuens i eũ di. ꝓnũciãs dei ſniam. h ❡ O ple. oi. d. i agibilib⁹. i ❡ Et oi fal. i credibilib⁹. k ❡ Filii dia. ꝑ imitatione in opibus. l ❡ Inimice o. iu. acq̃ſite ⁊ infuſe. m ❡ Nõ de ſi. ſub. ꝯtrã eſt in te. n ❡ Vias do. re. i. fidẽ ⁊ mores. o ❡ Ecce ma. do. ſuꝑ te. i. ei⁹ vindicta.

p ❡ Et eris cec⁹. vt pena rñdeat pctõ. i. cecitas corporis cecitati tue mẽtis. q ❡ Et cõ. ⁊c̃. i. i inſtãti ad oñdẽdũ ꝙ cecitas illa nõ fuit a cã naturali: ſꝫ ſupnaturali. r ❡ Tũc ꝓcõ. ⁊c̃. ꝑcidẽs ex diuina v̇tute i teſtioniũ doctrie ꝑ aplos p̃dicate. [23.q.4.ſi qđ ꝑ ſe i li.] s ❡ Credidit. cognoſcẽs ꝙ de⁹ q̃ v̇itas ẽ: ꝓ̃ma nõ põt eẽ teſt' falſitatis. t ❡ Admirans ſu. do. d. ꝙ eẽt tãte excellẽtie ꝙ ꝯfirmaret̃ opib⁹ diuia v̇tute fact'. v ❡ Et cũ a pa. h̃ ꝯñr deſcribit̃ aploꝝ p̃dicatio i ãtiochia. Circa quã p̃mo ponit̃ q̃dã p̃ambula. ſ. ꝺ receſſu iohis ⁊ acceſſu ad ãtiochiã. ſcđo põit̃ ipſa p̃dicatio/ ibi: Surgẽs ãt pau. Circa p̃mũ dr̃: Et cũ a pa. ⁊c̃. ſ. barnabas ⁊ iohes. x ❡ Venerũt i p. nomẽ ẽ ciuitat' i regno pãphylie. y ❡ Johãnes aũt di. hui⁹ aũt receſſus cãm nõ exp̃mit text⁹: nõ videt̃ tñ fuiſſe rõnabilis: q: ꝓpt̃ iſtũ paul⁹ iudicauit eũ nõ eẽ iteꝝ recipiẽdũ i ſocietate eoꝝ. vt hr̃. i. xv. ca. z ❡ Illi v̇o ptran. ⁊c̃. h̃ dr̃ ad differẽtiam ãtiochie edificate ⁊ denoīate ab antiocho mag: ꝺ q̃ dictũ ẽ i p̃n. hui⁹ c.

a ❡ Et igreſ. ⁊c̃. i q̃ ꝯgregabant̃ iudei. b ❡ Sedeñt. ad audiẽdũ. iõ ſõdit̃: c ❡ Poſt lec. ⁊c̃. ex q̃ pꝫ ꝙ eoꝝ p̃dicatio fuit efficatior ex h̃ ꝙ ſe ñ igeſſeñt ad p̃dicãdũ: ſꝫ rogati fuerũt. d ❡ Surgẽs ãt. h̃ ꝯñr põit̃ ipſa p̃dicatio i q̃ paul⁹ ad eoꝝ ꝯuerſionẽ facit talẽ rõnẽ: Ille de⁹ q̃ tot bñficia p̃rib⁹ antiq̃s ꝯtulit redẽptionẽ vob i ſemie dauid ꝓmiſit: ſꝫ hãc i ieſu nazareno iplenit: q̃ ei adherẽdũ ẽ tãq̃ v̇o redẽptori p̃mã ãt ꝓpoſitionẽ ꝯcedebant ⁊ adhuc ꝯcedũt oẽs iudei: ſꝫ ſcđam negabãt ⁊ adhuc negãt. Sic ḡ ꝓcedit aplš: q: p̃mo tãgit bñficioꝝ collationẽ ⁊ bñdictionis ꝓmiſſionẽ. ſcđo [ſiat lirle] ei⁹ adipletionẽ/ ibi: Hui⁹ de⁹: tertio iſert ꝯcluſionẽ itẽtã/ ibi: Videte ḡ. Circa p̃mũ dr̃: Surgẽs aũt pau. vt meli⁹ audiret̃ i tãta multitudine. e ❡ Viri iſra. q̃ habet' legis ⁊ ꝓpheꝝ noticiã. f ❡ Qui time. deũ. vitãtes ei⁹ offenſã: h̃ ei dicit captãdo eoꝝ beniuolẽtiã ⁊ vt meli⁹ recipiãt ei⁹ exhortationem.

g ❡ Deus ple. iſrl' ⁊c̃. in abraã.

Et ple. ex

[Moraliter] ✱ e ❡ Saul⁹ au. re. ⁊c̃. O ple. oī dolo ⁊c̃. Ex hoc pꝫ ꝙ ꝯtradicẽtes fidei vel ei⁹ multiplicationẽ impedientes nõ ſunt blãdiendi ſꝫ acriter arguẽdi. o ❡ Et nunc ec. ⁊c̃. ꝑ hoc deſignat̃ ꝙ impedientes p̃dicationẽ verbi dei incurrũt tenebras culpe ⁊ niſi peniteãt incurrẽt tenebras gehenne. a ❡ Et igreſſi ſynagogã. q̃ eſt locus orõnis. c ❡ Die ſabbatoꝝ. q̃ ẽ tps p̃dicatiõis. ideo ſequit̃: d ❡ Surgẽs au. pau. ⁊c̃. vbi ponit̃ p̃dicatio pauli i qua pl'es hiſtorias tãgit veteris ⁊ noui teſtamẽti: quaꝝ myſticus ſenſus poſitus ẽ i locis ſuis. ꝓpter qđ nũc ptranſeo: ⁊ poſtea ſequit̃ hui⁹ p̃dicationis fructus cũ dicit̃:

✱ Cũqȝ dimiſſa

F a ¶ Terra chanaan. Ra. s. repro
E missionis: q ideo (vt plerisq videtur) israeli e data: qr in prima diuisione post diluuium hec prouincia semen sem sortitum est: sz postea a chananeis violenter e possessa. & ideo iure filiis pristinus habitatoribus redditur. merito aut chananei delentur: de quorum stirpe dr: Maledictus chanaan seruus suorum erit: cuius pr cham i prez ipsius fuit. & ideo maledici meruit. b ¶ Quadringentos. Be. dixerat deus ad abraa: Erit semen tuum ac. i ter. &c. Et iterum ait: qr in isaac vocabitur tibi semen. ab exortu g illius seminis vsq ad exitum israel ex egypto: fuerunt iuxta exodum anni quadringenti. v. bis addere xl. annos in deserto: & .v. in terra chanaan: quibus spaciis videtur terra quieuisse a filiis & sorte fuisse missa super eam. & inuenies annos quadringentos quinquaginta. c ¶ Dedit iudices vsq &c. Tpe iudicum transit ad prebandam patientiam dei. d ¶ Annis quadraginta. Be. Liber regum non apte exponit: quot annis saul regnauerit: ipse apostolus vulgo loquens: hoc quod fama crebrior habebat dixit: Chronica hoc testantur: quod samuel & saul annis. xl. israeli prefuerunt. e ¶ Uobis. Ra. Iudeis. Non veni nisi ad oues q perierunt domus israel. Et vobis qui estis dispersi: qr vt sequitur: habitatores hierusalem repulerunt illud. f ¶ Iudicantes. Rab. Iesum esse reum mortis: vel iudicantes voces prophetarum. i. non credentes. qui enim detrahit fratri: detrahit legi: & iudicat legem: quanto magis christo detrahentes.

Gen. 9. d.
Ibi. 15. c
Ibi. 21. d
† De pe. di. 2. c. vt cognerunt circa medium
Mat. 15. c.

G Hec deus ad

a ¶ Non vestros quos dr ad persuadendum. b ¶ de seruitio. c ¶ seruientes in luto & latere.

nostros: & plebem exaltauit cum essent incole in terra egypti: & brachio excelso eduxit eos ex ea: & per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto. Et destruens gentes septem in terra chanaan: & sorte distribuit eis terram eorum quasi post quadringentos & quinquaginta annos. † Et post hoc dedit iudices vsq ad samuel prophetam. Et exinde postulauerunt regem: et dedit illis saul filium cis: virum de tribu beniamin annis. xl. Et amoto illo suscitauit illis dauid regem: cui & testimonium perhibens dixit: † Inueni dauid filium iesse virum secundum cor meum: qui faciet omnes voluntates meas. Huius deus ex semine secundum promissionem eduxit israel saluatorem iesum: predicante iohanne ante faciem aduentus eius baptismum penitentie omni populo israel. Cum impleret autem iohannes cursum suum dicebat: † Quem me arbitramini esse: non sum ego: sed ecce venit post me: cuius non sum dignus calciamenta pedum soluere. Uiri fratres: filii generis abraam: et qui in vobis timent deum: vobis verbum salutis huius missum est. Qui enim habitabant hierusalem et principes eius hunc ignorantes † & voces prophetarum que per omne sabbatum leguntur iudicantes impleuerunt. † Et nullam causam mortis inuenientes in eo: petierunt a pilato vt interficerent eum. Cumq consummassent omnia que de eo scripta erant:

a ¶ preter q egyptios plagis multis percussit. ¶ xpo qui e brachium patris. a ¶ longum del signat patientiam. a ¶ grauitas eorum ostendit. b ¶ vitia septem vel innumerabilia. c ¶ pacem designat & diuisionis qualitatem. a ¶ .i. post quadringentos annos & quinquaginta & diuisionem &c. a ¶ contra voluntatem dei. a ¶ cumulatur patientia dei. b ¶ malum de nouissima tribu: quos videte genus &c. a ¶ cum tpe samuelis: sic enim e in chronicis. samuel & saul annis. xl. a ¶ xpi bona litate radicis & psone vt in figura xpi suscitari. a ¶ continua ostendit patientia. a ¶ nisi ego quererem nisi appareret. b ¶ pure stirpis. c ¶ hoc bene dixit: xpi ipm vel xpm de dauid semine natum. a ¶ hoc xpo maxime conuenit. a ¶ ad hoc tendebat predicta. b ¶ non subito sz post multas probationes promissiones hoc factum e. ¶ istam q faciet omnes volutates meas. ¶ de fructu ventris tui po. su. se. tua. a ¶ translationem sic cum nole ponit: qr iesus saluator interpretatur. ¶ spualiter. b ¶ non datur quos xpo fuerat. c ¶ cuius antecessoritas magna. a ¶ in modum lucerne. vnde: Paraui lucernam xpo meo. b ¶ remissionis: qr per penitentiam peccata remittuntur. a ¶ precursoris officium ab facie xpi. b ¶ ecce q de eo probata sunt. ¶ interrogantibus vel non sum ego xpus: quem me arbi. esse. a ¶ esse promissum deitatis est. b ¶ qr eius precursor sum. a ¶ iohannes non erat sponsus ille: de quo tantum sponsus ille &c. calciamento. i. incarnatione xpi q. s. & m decuit non indigens aliis non dignus. b ¶ mysterium incarnationis aperire. a ¶ sermo suauis. b ¶ iudei. s. c ¶ vel de gentibus pot accipi. a ¶ iudeis. b ¶ euangelium vel xpo verbum patris. a ¶ iesum ignorantes esse saluatorem. a ¶ qr iudices pleb erant. ¶ iesu. b ¶ prophetam nescientes. a ¶ causis inquirerent. b ¶ tolle tolle crucifige eum. ¶ per manus militum. a ¶ ipse in cruce dixit consummatum est. b ¶ qr per eos oia facta: sit manus inermis: os armatum. ¶ q impleuerunt vt dictum est. c ¶ que de passione prophetata.

illis dauid regem. i. Reg. xvi tunc enim vnctus fuit per samuelem. q ¶ Cui & testio. phi. dixit &c. i. Regum. xiii. r ¶ Huius deus. Hic pater apostolus declarat diuine promissionis impletionem. secundo ad hoc inducit scripture testificationem: ibi: Et nos vobis. Circa primum dicit: Huius deus. s. dauid. s ¶ Ex semine secundum promissionem &c. quod enim fuerit de semine dauid: patet Mat. i. hoc etiam continetur in annalibus iudeorum. Intelligendum tamen christum a dauid descendisse secundum corpulentam substantiam tantum: & non secundum rationem seminalem. Quod aut iesus nazarenus sit saluator israel: declarat primo per predicationem iohis baptiste qui fuit sic autentica quod xpe esse credebatur non solum a vulgaribus: sed etiam a maioribus vt patet Ioh. i. & ideo subditur: t ¶ Predicante iohanne. denunciando xpm venturum de proximo. & ipm ostendendo cum digito dicens: Ecce agnus dei &c. Ioh. i. d. v ¶ Baptismum penitentie. vt populus esset dispositus ad christum recipiendum & vt baptismus iohannis esset dispositiuus ad baptismum christi. x ¶ Quem me arbitramini esse &c. per hoc apparet Iohannis humilitas & etiam veritas. y ¶ Cuius non sum di. cal. pe. sol. i. officium sibi etiam minimum impendere. non enim intelligitur per hoc quod xpe calciatus incesserit: sz quod iohes improportionabiliter excesserit. Hic enim modus loquendi non solum ad homines sz etiam ad inanimata applicatur: sicut de vino multum debili comparando ipm ad vinum optimum dr quod non est dignum illud discalciare: significando quod nullius e momenti respectu illius. z ¶ Uobis ver. s. incarnatum. a ¶ Salutis huius mis. e. s. principaliter. Tum qr in propria psona iudeis predicauit. Tum qr i medio iudee scz i hierusalem operatus salutem. ideo subdit: b ¶ Qui enim ha. hier. Tam ad vulgares. c ¶ Et principes eius. Quantum ad maiores. d ¶ Hunc igno. s. iesum nazarenum esse xpm verum. alis tamen fuit ignorantia principum: alia vulgarium sic dictum e. s. ca. iii. tamen neutra excusabat a toto immo prima aggrauabat: qr procedebat ex malicia. e ¶ Et voces p. De xpo loquentium quas sacerdotes & scribe p iudiam excecati male interpretati sunt: & sic ppim deceperunt. f ¶ Iudicantes. s. iesum morte esse dignum. g ¶ Impleuerunt. prophetias de eius passione predictas. secundum quod dr Esa. liii. c. Tanquam ouis ad occisio. duc. &c. & in multis aliis prophetarum dictis. h ¶ Et nullam cam mor. inue. in eo. sicut patet in euangelio & plati testionio.. i ¶ Petierunt

G
b
† Ioh. i. d

Nico. de lyra

a ¶ Et plebem exalta. per ipm ioseph. b ¶ Cum essent incole in terra egypti. in qua post mortem ioseph subiecti fuerunt graui seruituti: vt patet Exo. i. c ¶ Et in brachio excelso. i. in signis mirabilibus. Eduxit eos ex ea: vt patet in Exodo. d ¶ Et per quadragita annorum tpus mores eorum. malos. e ¶ Sustinuit in deserto. quia multotiens rebellauerunt dno: vt patet in li. Exo. & Nume. f ¶ Destruens gentes septem. s. chananeos: amorreos: eueos: iebuseos: pherezeos: gergezeos: & etheos: vt patet i libro Iosue. g ¶ Sorte distribuit eis terram eorum. vt patet Iosue xiii. h ¶ Quasi post quadringentos & quinquagita annos. s. a natiuitate isaac: a qua vsq ad exitum de egypto fluxerunt anni. cccc. vt ostensum fuit Gen. xv. & s. vii. ca. & xl. vsq ad ingressum terre promissionis. & inde decem quibus pugnauit Iosue contra gentes predictas ante diuisionem terre. vnde dicitur Iosue. xi. c. Multo tpe pugnauit iosue contra reges istos. i ¶ Et post hoc dedit iudices. ad regimen populi: Iudic. i. k ¶ Usq ad samuel prophetam. inclusiue qr fuit vltimus iudex. l ¶ Et exinde postulauerunt regem. i. Reg. viii. m ¶ Et dedit illis saul filium cis. i. Regum. x. n ¶ Annis quadraginta. In hoc numero includitur tpe quo samuel ppim iudicauit: qr saul tantum annis. xx. regnauit. o ¶ Et amoto illo. propter peccata sua. p ¶ Suscitauit illis da-

i. Reg. 15. d
† Luc. 23. b

a pilato vt inter. eum. per milites ipsius: & sz primo restiterit: tamen finaliter petitioni eorum acquieuit: iudeorum fauore & cesaris timore. k ¶ Cumq consummassent omnia que &c. iudei mali.

Deponentes

A a ¶ Hanc deus adimple. Be. In greco qm̄ hāc de⁹ adimpleuit filiis eo℞ nobis. b ¶ Sicut in pſal. ſcdo. Quidā codices habēt in p̄mo: qđ ita exponit̄ p̄mū ꝛ ſcdm̄ apud hebreos in vnū pſalmū eē cōpoſitos: q꞉ ꝛ a btitudine incipiat ꝛ in eadē finiat. c ¶ Fili⁹ meus ꝛc. Bed. Nō ē putādū h̄ exēplū pſalmi ad reſurrectionē xp̄i (cui⁹ ꝓxime meminit) ptinere: ſ; ad incarnationē de qua ſupra locut⁹ fuit. nā ſequēs v̄ſus māifeſte teſtat̄ de reſurrectiōe: cū em̄ .h̄. de incarnatiōe / paſſiōe / reſurrectionē egerit: vtraq; teſtimonijs ꝓphete aſtruit: q̄ ḡ inquit: Etern⁹ es ante ſecula fili⁹ nūc i tp̄e nat⁹ apparebis. d ¶ Sctā dauid. Ra. i. tēplū ſctm̄ ex dauid ſemie natū. i. corp⁹ xp̄i reſuſcitatū i corruptionē. Sancta da. ꝛc. Be. Eſaias noui teſta. myſteria ꝓrogās ait: Cōſtituam vobis teſtm̄ eternū ſctā dauid fidelia. In hebreo: Et feriā vobiſcū pactū ſempiternū: miſericordias dauid fidelis. e ¶ Non da. ꝛc. Ra. Poſt reſurrectionē non morit̄: mors illi vltra nō dn̄abit̄: ꝛ ideo dicit ſctā fidelia. i. icorrupta ꝛ eternaliter ꝑmāſura. f ¶ Videte. In greco audite cōtēptores ꝛ reſpicite ꝛ diſꝑdimini. g ¶ Admiramini. Ra. Sic iunge: admiramini ꝛ diſꝑgimini ab aſſyriis ꝛ chaldeis: nouiſſime a romanis: q꞉ opus opero꞉ vtriuſq; vindicte. h ¶ Nō credit᷑ ꝛc. Rab. Vel ꝓpter vtriuſq; vindicte magnitudinē nō credere dicunt̄ donec cōplete fuerint.

Eſa. 55. b.
Ibidē
Ro. 6. b

a ¶ nō iudei īfideles: ſ; ioſeph q̄ fuit iude⁹ genere: et ꝓpter eū iudei dicūt̄ h̄ feciſſe. ¶ deponi ꝑmittētes ꝓpter ſabbatū ne lōgius corpa in cruce remanerēt ꝯ legis p̄ceptū. b ¶ hoc de iudeis d꞉: ꝓpter ioſeph alicuius ꝛ p̄rius. vl' q꞉ iudei ſepulchꝛū muniuerūt.
a deponētes eū d' ligno poſuerūt ī monumēto. De⁹ vero ſuſcitauit eū a mortuis b
a ¶ diuinitas ſua q̄ cū p̄re ꝛ ſpū vna eſt. b ¶ ſm̄ homine. ¶ xl. a ¶ notis vel certis cognitorib⁹
tertia die: q̄ viſus ē ꝑ dies multos his q̄ c d e
a ¶ ad mōtana ꝓxima hieruſalem.
ſimul aſcēderāt cū eo de galilea in hieruſalē: qui vſq; nūc ſunt teſtes eius ad
a ¶ nō eo℞ ſucceſſores.
¶ idonei. a ¶ ꝛ filijs v̄ris. b ¶ ſ. repromiſſionē
plebē. Et nos vobis annūciam⁹ eā; q̄ f
a ¶ q̄ ſuſcitauit eū.
ad p̄res n̄ros repromiſſio facta eſt: qm̄
a ¶ ꝓphetiā qua dicit̄: genui te vt infra. b ¶ oſtēdit hanc eſſe repromiſſionē.
a hanc de⁹ adimpleuit filijs v̄ris reſuſcitās
b ieſū. Sicut ꝛ in pſalmo ſcdo ſcriptū eſt: g
a ¶ nō ſeru⁹ vt ceteri. b ¶ cōſubſtātialis. c ¶ ꝓpriū deitatis. ¶ in diuinitate: vbi nec heri nec cras. ¶ de virgine: eterni illa natiuitas eſt a deo.
c Filius me⁹ es tu ego hodie genui te. h i
Q꞉ aūt reſuſcitauit eū a mortuis ā pli⁹ iā nō reuerſurū i corruptionē ita dixit:
a ¶ īplebo q̄ dauid ꝓmiſi. ſ. xp̄m de eo naſciturū.
b ¶ . i. xp̄i q̄ ver⁹ dauid manufortis. c ¶ ſine mēda
a Quia dabo vob' ſctā dauid fidelia. Ideo k
cio. ¶ corpus chriſti.
c q; ꝛ alibi dicit Non dabis ſctm̄ tuū vi- l
a ¶ putrefactionē. b ¶ iō hec p̄dicta de xp̄o ſunt ꝛ nō de dauid. c ¶ q̄rtadecima generatiōe ab abraā.
dere corruptionē. Dauid em̄ in ſuā ge m
a ¶ feciſſet volūtatē dei: vn̄ ſupra: q̄ faciet oēs volūtates meas. a ¶ vt naſcētiū ita ꝛ morētiū nūero
neratione cū adminiſtraſſet voluntati n o
dei: dormiuit et appoſitus eſt ad p̄res p
appoſitus. ¶ experimento. ¶ vermium.
ſuos: et vidit corruptionē. Quē vero q r
deus ſuſcitauit: non vidit corruptionē. s t
a ¶ reſpondet ad id qđ dixerat: deus vero ſuſcitauit eū. b ¶ ieſum ſaluatorem.
Notū igit̄ ſit vobis viri frēs quia per v x
hunc vobis remiſſio pctō℞ annūciat̄: y
¶ petis. a ¶ h̄ d꞉: ne legi cōfidāt. b ¶ q̄ fuit virtus ꝛ augmētū pcti.
ab oib⁹ qb⁹ nō potuiſtis in lege moy- z
a ¶ q꞉ iuſt⁹ ex fide eſt.
ſi iuſtificari. In h̄ oīs qui credit iuſti- a b
a ¶ oīs credēs iuſtificat̄. ¶ cōtingat vos cōtēptores eſſe. ¶ in vno libro multo℞ ꝓphetarū.
ficatur: videte ergo ne ſuperueniat vo- c d e
f bis quod dictum eſt in prophetis: Vi- f
a ¶ cauete infideles. b ¶ incarnationē xp̄i cui non credendo contemptores eſtis.
dete contemptores et admiramini: et g
diſꝑgimini: q꞉ op⁹ opero꞉ ego in die- h
a ¶ negantes incarnationē verbi.
b bus veſtris: opus quod nō creditis k
ſi quis enarrauerit vobis. Exeuntibus l
autem illis rogabant vt ſequenti ſab- m n

Ni. de ly.

¶ Et colē B ... a ¶ Deponētes eū de li. ſc; boni iudei ioſeph et nicodem⁹: vt h̄r Joh. xix. g. Sacra eni ſcriptura ſub vno cōtextu freq̄nter trāſit de bonis ad malos: et ecōuerſo: ſic pſ. lxxvij. d. Cū occideret eos q̄rebāt eū: occiſi non poterāt eū q̄rere. ꝛ iō cū d꞉: Cū occideret eos. intelligit̄ de obſtinatis i pctō. ꝛ qđ ſbdit̄: Querebāt eū. intelligit̄ de penitētib⁹ ꝛ reuertētib⁹ a malo꞉ ꝛ h̄ ſm̄ illū modū exponēdi ſacrā ſcripturā; q̄ dr̄ de corpe dn̄i vero ꝛ ſimulato: ꝑut plen⁹ dixi in p̄n. Gen̄. b ¶ Deus ve. ſu. eū. ſ. hoiem chriſtū. c ¶ Qui vi. eſt viuēs. d ¶ Per di. mul. ſ. xl. vt dictū eſt. ſ. i. ca. e ¶ His qui ſi. aſ. . i. aplis q̄ vſq; nūc ſūt teſtes eius ꝑ viſum ꝛ auditū ꝛ oꝑationē miraculo꞉ in noīe ipſius. f ¶ Et nos. h̄ ꝯñr inducit ſacrā ſcripturā ad ſuū ꝓpoſitū dicēs: Et nos vobis annūciam⁹ ꝛc. de verbi incarnatione ꝛ ei⁹ a mortuis reſurrectione. g ¶ Sicut in pſal. ꝛc. q̄ ad l̄rām intelligit̄ de xp̄o ſicut ibi plen⁹ dictū fuit. h ¶ Fili⁹ me⁹ es tu. naturalis ꝛ ꝑ ꝯñs eiuſdē ſubſtātie: q꞉ natura diuina nō eſt multiplicabilis: alij vero ſūt filij adoptiui. i ¶ Ego ho. ge. te. i. eternalit̄. Eternitas eni ꝑ p̄ns ſignificat̄: eo ꝙ in eternitate nihil trāſit in p̄teritū: nec aliqđ expectat̄ futurū: ꝛ ſic ex auctoritate pſalmi declarata eſt diuinitas xp̄i. humanitas vero ei⁹ apparuit ad ſenſum iter hoīes ꝯuerſando ꝛ in ea moriēdo. Cōſequēter declarat eū reſurrexiſſe ad vitā imortalē inducēs ad h̄ auctoritatē Eſa. lv. c. vbi ei noſtra trāſlatio habet: Feriā vobiſcū pactum ſempiternū miſericordias dauid fideles: trāſlatio Lxx. h; qđ h̄ dicit̄: k ¶ Dabo vo. ſan. da. fi. i. adimplendo vobis v̄ba dauid firma ꝛ veriſſima. ꝛ q̄ ſūt illa ſbdit: l ¶ Nō da. ſā. tuū ꝛc. Pſ. xv. c. qđ intelligit̄ de corpe xp̄i ſctiſſimo qđ nō fuit putrefactū nec icineratū ſ; v̄tute diuina celerit̄ reſuſcitatū: vt dictū ē. ſ. plen⁹. ij. ca. Et ꝙ hec ſcriptura nō itelligat̄ d' dauid ſ; d' xp̄o ꝯñr oñdit. d. m ¶ Dauid em̄ in ſua ge. i. i ſuo tp̄e. n ¶ Cū adm. regnū iſrl'. o ¶ Voluntati dei. ſupple obediēs. p ¶ Dormiuit. ſōno mort'. q ¶ Et vi. cor. i. putrefactionē ꝛ incinerationē. r ¶ Quē vo ꝛc. ſ. homo xp̄s. s ¶ Nō vi. i. h̄ ē paſſus. t ¶ Corruptionē. nā accelerata fuit ei⁹ reſurrectio ꝛ ad vitā immortalē. v ¶ Notū igit̄ ꝛc. abſq; aliq̄ dubitatiōe. x ¶ Quia ꝑ hūc. tāq̄ ꝑ ſaluatorē. y ¶ Vobis re. ꝛc. ſ. facta ꝑ ei⁹ hūanitatē meritorie: ꝛ per ei⁹ diuinitatē effectiue. z ¶ Quib⁹ nō po. ꝛc. ſm̄ ꝙ d꞉ Heb. x. a. Impoſſibile ē ei ſāguie hirco℞ aut tauro℞ auferri pctā. a ¶ In h̄. ſ. i xp̄o. b ¶ Ois q̄ cre. fide formata charitate. c ¶ Juſtificat̄. vñ Gen̄. xv. b. d꞉: Credidit abraā deo ꝛ reputatū ē ei ad iuſticiā. d ¶ Videte ḡ. h̄ ꝯñr aplſ iſert ꝯcluſionē intētā. videl; ꝙ nō debēt eē increduli xp̄o ne ſup eos veniat pena et maledictio. d. Videte ḡ. i. diligenter cauete. e ¶ Ne ſupue. vo. qđ dictū ē i ꝓphis. i. i libro. xij. ꝓpha℞ Abacuk em̄ p̄mo ſm̄ trāſlationem n̄ram d꞉: Aſpicite i gētib⁹ ꝛ videte ꝛ admiramī ꝛ obſtupeſcite: q꞉ op⁹ ē factū i dieb⁹ v̄ris qđ nemo credet cū narrabit̄. ſm̄ v̄o trāſlationē. Lxx quā allegat h̄ Lucas d꞉: f ¶ Videte cō. diuie ꝓmiſſiōis ꝑ xp̄m adiplete. g ¶ Et ad. d' magnitudie mali ſup vos vēturi. iō ſubdit̄: h ¶ Et diſper. q̄ i penā mort' xp̄i deſtruxerūt ciuitatē ꝛ tēplū: ꝛ ꝑplim iudeo℞ ꝑti occiderūt ꝛ ꝑti captiuauerūt: diſꝑgētes eos ꝑ diuerſas ꝑtes orbis: ꝛ iſta captiuitas q̄ maxia eſt ꝛ irreꝑabilis fuit figurata ꝑ captiuitatē babylonicā d' q̄ loq̄t̄ Abacuk: ꝑ illā tāq̄ ꝑ figurā dās itelligere captiuitatē factā ꝑ rōanos ꝛ tūc futurā de qua loquit̄ hic paulus. i ¶ Quia op⁹ opo꞉. ſ. op⁹ incarnatiōis xp̄i paſſiōis ꝛ reſurrectionis. k ¶ Qđ nō cre. ꝛc. l; em̄ ad p̄dicationē xp̄i ꝛ aplo℞ plēs de iudeiſ crediderit: vt p; ex p̄dict': tn̄ illi fuerūt pauci reſpectu nō credentiū. l ¶ Exeūtib⁹ aūt ij. ſ. paulo ꝛ barnaba. m ¶ Rogabāt. ſ. p̄ncipes ſynagoge. n ¶ Vt ſe. ſab. lo. ſi. ver. hec. dicunt expoſitores ꝛ glo. videt̄ innuere ꝙ rogauerūt h̄ malicioſe. iō em̄ moti erāt ꝯ barnabā ꝛ paulū: eo ꝙ paul⁹ dixerat ꝙ i lege moyſi nō poterāt iuſtificari: ꝛ iō volebāt h̄ iterū audire ex ore ei⁹: vt ſic haberēt maiorē occaſionē eos. magis ꝑſequēdi ſiē poſtea fecerūt.

C
Pſ. 2. b
† Pſ. 15. c
D
† Abak. 1. b

eſt Cūq;

a ¶ Et colētiū. Ra. Meli' legit colētiū deū: ſicut in greco habet. Significat aūt eos: qui natura gētiles erāt: ſꝫ religiōe iudei grece vocati ꝓſeliti. b ¶ Primū. Ra. Prio filiā ꝑncipis curare venit ieſus: ſꝫ mulier fluxū ſanguinis patiēs ꝑripuit ſanitatē. c ¶ Eterne vite. Ra. Nō q2 ſcirēt vitā eternā eſſe quā reſpuebant: ſꝫ ex ſuo ſenſu ꝛ fide ſua locuti ſūt apli. d ¶ Sic eñ ꝛc. Ra. Prophetia p̄ceptū imobile ē: nob' prīmū dr: deinde infert ꝓphe teſtioniū ad pſonam patris loquentis ad filium. e ¶ Poſui te. Ra. Non ait: poſui vos: q2 qd̄ xp̄o dr: h̄ ad apl'os q̄ mēbra ei' ſunt ptinet. ¶ Be. Qd̄ dictū eſt: ſpālit' xp̄o h̄ ſibi dictū eſſe arbitrātur apli: q2 mēbra ip̄i' ſūt: ſicut ꝓpt' eiuſdē corꝑis vnionē dictuꝫ ē: ſaule ſaule qd̄ me pſe. ꝛc. f ¶ Preordinati. Ordo eſt: vt poſt labores pſtes ꝛ mortificationē carnis vita ſeq̄tur. g ¶ Religioſas muli. Ra. Siue de iudeis q̄ leg' religionē ſeruabāt: ſiue de gētib' religionē ſuare icipiētes. h ¶ Excuſſo qui. ꝛc.

† 12. q. 1. c. futurā eccleſiā de renū. c. miſi h. ſpē aūt

Scđm p̄ceptū euāgelii excutit puluis: in teſtioniū ꝙ inanē ſecerūt laborē. ¶ Be. Puluis excutit in teſtimoniū laboris ſui: q̄ ingreſſi ſunt ciuitatē illoꝝ ꝛ p̄dicauerūt eis: vel excutit puluis: vt nihil accipiāt ab eis q̄ euāgeliū ſpernūt: nec etiā neceſſaria victui. ¶ Ra. Quia in iudicio ſic a xp̄o eiicient ſic puluis quē ꝓiicit vētus a facie terre. Si vo apl'os recipent pedes ſuos. i. ſenſus: a puluere. i. vitiis ſoluerent. i ¶ Diſcipuli q̄ꝫ. Be. Iudeis fidē pſequētibus: diſcipuli ecōtra ſpirituali gaudio ditant.

† Eſa. 49. b

Ni. de ly.

¶ Cōſu
a ¶ Cūq3 dimiſſa eſſet ſy. q̄libet redeūte ad domū ſuā. b ¶ Secuti ſūt multi iu. vulgariū xp̄o credētiū. n̄ āt ꝑncipū ſynagoge ꝯ apl'os machinātiū. c ¶ Et colentiuꝫ deū ad. i. ꝯuerſoꝝ de gētilitate ad iudaiſmū. d ¶ Suadebāt eis vt p. in gr̄a dei. ꝛ firmit' ſtarent in fide xp̄i ad quā erāt vocati p grāꝫ dei. Cetera patēt. e ¶ Uidentes āt. Poſita Pauli p̄dicatiōe: h̄ ꝯñr ponit ꝯdictio ꝑncipū ſynagoge/cū dr: Uidētes āt turbas. fauētes apoſtolis. f ¶ Repleti ſūt zelo ꝛ ꝯdi. his q̄ a pau. di. ex motu iuidie ꝛ nō ex veritat' amore. g ¶ Blaſphemātes. dicēdo ꝙ erāt ppli ſeductores. h ¶ Tūc ꝯſtāter pau. ꝛ bar. di. Poſtpoſito timore. i ¶ Uobis opor. p̄. lo. ver. dei. i. v̄bū euāgelicū. k ¶ Sꝫ qm̄ re. il. veritati ꝯdicēdo. l ¶ Et idig. vos iu. facto. m ¶ Eterne vite. q̄ dat a chriſto. n ¶ Ecce cō. ad gen. p̄dicādo eis euāgelicā veritatē. o ¶ Sic eñ p̄. no. do. ſic hr̄. ſ. ca. i. a. Erit' mihi teſtes in hieru̅m ꝛ in oī iudea ꝛ ſamaria ꝛ vſq3 ad vltimū terre. ꝛ Marc. vl. d. Eūtes in mūdū vniuerſum ꝛc. Inducit etiā ad h̄ auctoritatē Eſaie xlix. q̄ ad lr̄aꝫ itelligit de xp̄o: vt ibidē dictū fuit. p ¶ Poſui te in lugē. q̄ p aploꝝ p̄dicationē deuote receperūt fidē xp̄i. q ¶ Ut ſis in ſa. ꝛc. q2 fides xp̄i diuulgata ē vbiq3 etiā a tpe aploꝝ: ſic declaratū

† mat. 10. c
Mar. 6. b
Luc. 9. a

a ¶ ſplet illō qđ dictū ē: nō credet' ſi qs enarrau
bato loq̄rēt ſibi verba hec. Cūq3 di a
a ¶ ab aplis: vel cū incipent ad domos redire. b ¶ non pncipes.
miſſā eēt ſynagoga ſecuti ſūt multi iu b
a ¶ deū. ¶ hoc de iudeis itelligēdū. b ¶ qui eſti mant gētiles fuiſſe vel iudei veniētes de diſpſione.
a deoꝝ ꝛ colētiū deū aduenarū paulū c
ꝛ barnabā. Qui loq̄ntes ſuadebāt eis d
a ¶ vt nō ſolū auditores ſꝫ factores eēnt tā icipientes q̄ pfecti. ¶ pſeuerādo. b ¶ quā accepant: ſed adhuc rudes erāt.
vt pmanerēt in gr̄a dei. Seq̄nti vero
a ¶ habitatores ciuitatis.
ſabbato pene vniuerſa ciuitas conue
a ¶ ſm ꝯſuetudinē iudeoꝝ. b ¶ cōuēire ad apl'os
nit audire verbū dei. Uidētes āt tur e
a ¶ nō pax. b ¶ iuidie. c ¶ iuidia veritati ꝯdicit
bas iudei repleti ſunt zelo: ꝛ ꝯdicēbāt f
a ¶ q̄ ꝯdicit veritati blaſphemus eſt.
his q̄ a paulo dicebāt: blaſphemātes. g
a ¶ nō timētes iudeoꝝ ꝑncipes. b ¶ ex zelo dei.
Tūc ꝯſtāter paulus ꝛ barnabas dixē h
a ¶ ſm illud: Nō veni niſi ad oues que peri. dom' iſrael. ¶ quia ꝓmiſſum.
b rūt: † Uobis oportebat pmū loq̄ ver i
bū dei: ſꝫ qm̄ repellit' illud: ꝛ idignos k
a ¶ vt ſanet emorroiſſa mulier. b ¶ trāſferunt mōtes
c vos iudicāti eterne vite: ecce cōuerti m n
cor maris. ¶ p̄dixit.
d mur ad gentes. Sic eñ p̄cepit nobis o
a ¶ iā fact' erat xp̄i aduēt'. ¶ poſt tenebras pfidie
b ¶ in manifeſto. c ¶ nō in vna tm̄: ſic p2ius in gē
e dñs. † Poſui te in lumen gētibus: vt p
te iudeoꝝ. a ¶ q̄ neceſſaria ē ꝯ peti infirmitatem. ¶ p oēs terminos.
ſis i ſalutē vſq3 ad extremū terre. Au q r
a ¶ poſt tenebras de lumie: poſt lāguorē d' ſanitate
diētes aūt gētes: gauiſe ſunt: ꝛ glificaa
a ¶ euāgeliū vt xp̄m v̄bū p2is ꝯſitebat ꝛ grās age
f bāt verbū dñi: ꝛ crediderūt q̄tq̄t erāt s
bāt. ¶ a deo. a ¶ q̄ ſe idignos iudicauerūt iudei.
b ¶ quia vere ſemen eſt.
p̄ordinati ad vitāꝫ eternā. Diſſemiat
a ¶ reprobatis iudeis ſeminat inter gentes: ſꝫ tā vtriſq3 predicabat.
bat aūt verbū dñi p vniuerſam regio
g nē. Iudei āt ꝯcitauerūt religioſas mu x y
a ¶ pncipes pmariōs. b ¶ ātiochie illi' d' q̄ dixim'
lieres ꝛ honeſtas ꝛ pmōs ciuitati. Et z
excitauerūt pſecutionē in paulū ꝛ bar a
a ¶ pmariq: q2 nō credebāt.
nabā: ꝛ eiecerūt eos de finibus ſuis.
h † At illi excuſſo puluere pedū in eos b
a ¶ id eſt chriſtiani vt ſepe dictum eſt.
i venerūt iconiū. Diſcipuli q̄ꝫ replebā c d e
a ¶ gaudiū eſt de fructibus ſpūſancti.
tur gaudio ꝛ ſpūſancto. Ca. XIIII f
¶ ciuitas eſt.

Actū eſt aūt in iconio vt g
a ¶ paulus ꝛ barnabas.
ſimul introierēt ſynagogā iu b
deoꝝ: ꝛ loq̄rent: ita vt crek
a ¶ greci ſunt gentiles: vel iudei diſperſi.
deret iudeoꝝ ꝛ grecoꝝ copioſa multitudo: qui vero increduli fuerūt iudei: l

ſic declaratū ſuit Pſ. xviii. a. In oēꝫ terrā ex. ꝛc. ꝛ Ro. x. r ¶ Audiētes ꝛc. d' ſui illuminatione ꝛ ſalut' ꝯſecutiōe. s ¶ Et gli. ꝛc. i. xp̄ꝫ q̄ ē v̄bū pr̄is. t ¶ Et crediderūt q̄tq̄t erāt p̄. ſ. a deo: cui' ordinatio n̄ pōt fruſtrari. v ¶ Diſſemiabat āt ver. do. vtil' ē tali mō loq̄ndi eo ꝙ ſemē ē v̄bū dei: vt dr Luc. viii. x ¶ Iudei āt. i. ꝑncipes ſynagoge. y ¶ Cōcitauerūt re. mu. ꝛc. fauētes aplis eis adminiſtrātes neceſſaria d' bōis ſuis. z ¶ Et p̄. ci. q̄ hēbāt regere ciuitatē. a ¶ Et ex ci. pſe. iuidia moti: vt. ſ. dictū ē. b ¶ At illi ex. pul. pe. ſicut dixerat ſaluator Mat. x. ꝛ h̄ in teſtimoniū ꝓprii laboris ad ꝯuerſionē iſti delīū ꝛ obſtinatiōis recipe v̄bū dei nolētiū. c ¶ Uenerūt ico. ſic dixerat ſaluator Mat. x. c. Cū vos pſecuti fuerit in vna ci. fugi. in aliā: nō timore ſupplicii: ſꝫ amore publicatiōis euāgelii. d ¶ Diſcipuli q̄ꝫ. i. credētes in deū. e ¶ Replebant gau. de cognitiōe veritat' ꝛ aſſecutiōe ſalut'. f ¶ Et ſpūſctō. a q̄ hmōi gaudiū cauſat.

Moraliter

a ¶ Cūq3 dimiſ. ꝛc. i. ad fidē ꝯuerſi. iō ſbdit: d ¶ Qui loquētes ꝛc. q2 p̄dicatores nō ſolū debēt laborare ad ꝯūſionē petōꝝ: ſꝫ etiaꝫ ad pſeuerātiā ip̄oꝝ. e ¶ Uidētes aūt tur. ꝛc. i. iuidia q̄ tm̄ malū facit ꝙ bonā doctrinā puertit. nā paulū quē aā rogauerāt de iterata p̄dicatiōe p iuidiā ipedierūt obſtiſte. Et iſt' ſūt ſiles illi q̄ bonā doctrinā alicui' doctoris deprauare nitunt ne ip̄o iferiores videant. x ¶ Iudei aūt ꝯci. mu. reli. Iſte ſuſtētabāt aplos de ſuis facultatib' ſm cōſuetudinē apud iudeos exiſtentē: ꝛ iſti h̄ ex inuidia neq̄ter ipediebāt: ꝛ iſtis ſunt ſiles illi q̄ in teſtamēt' vel in aliis piis opibus ipediūt elemoſynas elargiri religioſis pauꝑibus: maxīe circa ſtudiū ꝛ p̄dicationē laborātibus. z ¶ Et pmos ci. Sic faciūt illi q̄ p ſuꝑiores ꝓcurāt pauperes religioſos in p̄dicatiōibus ꝛ ꝯfeſſiōibus ipediri. b ¶ At illi excuſſo puluere ꝛc. p qđ deſignat ꝙ ſi aliq̄ culpa leuis dictis p̄dicatoribus adhereat vtpote ipatiētie ex hūana fragilitate ꝯſurgētis ꝓ tali impugnatiōe debēt eā ſtati p pniāꝫ detergere ne increſcat. Ca. XIIII

b

Actum eſt aūt in iconio. Deſcripta p̄dicatiōe aploꝝ in cypro ꝛ ātiochia. hic ꝯñr ponit eoꝝ predicatio in iconio ꝛ q̄buidā aliis locis ꝓpinquis. Et primo circa hoc ponit ꝓgreſſus ad p̄dicandū. ſcđo regreſſus ad confirmandū/ibi: Cūq3 euāgelizaſſet. Circa primū deſcribit eoꝝ predicatio in tribus ciuitatibus. ꝛ pma fuit iconiū/ de q̄ dr: Factum eſt aūt in iconio vt ſimul. ſ. paul' ꝛ barnabas. b ¶ Introirēt ſynagogā iudeoꝝ. vbi ꝯueniebāt ꝛ maxīe dieb' ſabbatoꝝ. i ¶ Et loquerent v̄bū euāgelicū: ꝛ ꝯñr ſbdit lucas hui' p̄dicatiōis effectum. k ¶ Ita vt cre. iu. ꝛc. ꝛ dicunt h̄ greci ſm aliquos iudei in grecia nati ſꝫ ad iudaiſmū cōuerſi. l ¶ Qui vo icre. fu. iu. i. natiōe. iſti ei mag' ꝯdicebāt euāgelice veritati.

Diuiſio

Aduerſus

A a ¶ Cōfugerūt. Ra. Fuga apl'oꝝ ñ pl⁹ fuit ex tiore ꝗ̄ amo
B re verbi dei. b ¶ Et vni. ꝛc̄. Bed. Q̄ð i greco ſeq̇t: de⁹ au
tē pacē ſerit: q̄dā latini codices min⁹ habēt. Et ibi euāgeliçan
tes erāt: ſeq̇t in greco: Et cōmota ē oīs multitudo in doctri/
na coꝝ: paul⁹ aūt ꝛ barnabas morabant i lyſtris. ꝛ hi etiā v̄/
ſus in q̄buſdā nr̄is codicib⁹ nō habēt. c ¶ Claudus. Be.
Sicut claud⁹ ille quē petr⁹ ꝛ iohes ad portā tēpli curārūt: p̄figu
rat iudeoꝝ ſalutē: ita hic licaoni⁹ eger gētes a legis ꝛ tēpli re/
ligione remotas: ſz pauli p̄dica/
tiōe collectas. Dextras inq̇t de/
derūt mihi ꝛ barnabe ſocietatis
vt nos i gētes: ipi aūt i circūciſi/
onē. Sz ꝛ ipa expoſitiōi ꝯueni/
unt: q̄r ille p̄mo fidei ꝑe cuz nec
dū gētib⁹ v̄bū crederet: h̄ vo iu
deis ob p̄fidiā repulſis ꝛ dāna/
tionis puluere reſperſis: iter no
ua ꝯuerſe gētilitat' gaudia ſalua
tur. d ¶ Dixit ma. vo. ꝛc̄. Be
da. In greco dixit magna voce.
Tibi dico i noīe dn̄i nr̄i ieſu x̄pi
ſurge ſup pedes tuos rectus.
e ¶ Leuauerūt. Ra. In q̄ no
tat petulātia: Uel altior erat ſen
tētia ꝗ̄ ſua ligua barbara ꝛ vni
us dei ignara. f ¶ Mercuriū
Bed. Qui eloquēs ꝛ lr̄at⁹ fuiſ/
ſe tradit: ꝛ linguā ꝛ eloquiū ho/
minib⁹ p̄ſtare putat: vn̄ mercuri
um: q̄ſi medio currētē. i. iter au/
res ꝛ linguas latini vocāt. greci
vo hermē. i. interp̄tē. g ¶ Co/
ronas. Ra. Ut faciē tēpli inī
ritū gētium ornaret: vel eis q̄ſi
dns imolatur⁹ iponeret. ¶ Be.
Mos erat gētiliū: vt deoꝝ ſuo/
B rū honori ſacrificātes ſumerent
coronas: victimis ſimul corona/
tis. h ¶ Cōſciſſis. Bed. Pa/
uētes ſcindūt veſtimēta: q̄r deoꝝ
cultu honorāt: h̄ faciebāt iudei q̄
tiēs aliq̇d blaſphemū ꝯ deū audi
ebāt

ſuſcitauerūt et ad iracūdiā concitauerūt
a ¶ qui credebant.
aīas gētiū aduerſus frātres. Multo igit a
a ¶ iconij. b ¶ cū fiducia predicantes.
tpe demorati ſunt fiduciāliter agētes in b
a ¶ i ſignis ꝛ p̄digijs. b ¶ baptiſmi i q̄ p̄ ſpiri
dat remiſſio.
dn̄o: teſtimoniū ꝑhibēte v̄bo grē ſue: dā c d
te ſigna ꝛ p̄digia fieri p̄ manus coꝝ. Di e
uiſa eſt aūt multitudo ciuitatis. Et qui/
dā quidē erāt cū iudeis. Quidā vero cū
aplis. Cū aūt fact⁹ eſſet impetus gentili/ f
¶ tormentis.
um et iudeoꝝ cū p̄cipib⁹ ſuis: vt ꝯtume
lijs afficerēt ꝛ lapidarēt eos: intelligētes
a ¶ ſm̄ illð: ſi vos ꝑſecuti fue. in ci. ꝛc̄. b ¶ regionis.
a confugerūt ad ciuitatē licaonie lyſtrā et g
¶ due ciuitates ſunt.
b derben: ꝛ vniuerſam in circuitu regionē:
a ¶ ad hoc fugerāt vt ibi euāgeliçare poſſent.
ꝛ ibi euangeliçantes erant. † Et quidam h i
a ¶ quia nec ſtare nec ambulare poterat.
c vir lyſtris infirmus pedib⁹ ſedēbat clau/
a ¶ maior virtus in ſanatione illius qui ab vtero clau/
dus nunq̄ ambulauerat.
dus ex vtero matris ſue: q̄ nunq̄ ambu/
a ¶ ſpūſctō mōſtrāte vel ſignis īfirmitat' ꝛ fidei appa/
lauerat: hic audiuit paulū loquētē. Qui k l
rētib⁹. a ¶ tāta erat fides vt p̄ eā ſaluari poſſet vel
hoc credidit vt ſalu⁹ fieret.
intuit⁹ eū: ꝛ vidēs q̄r fidēm haberet vt ſal m n
a ¶ q̄ hucuſq̄ ſedulit. ¶ i noīe dn̄i. ¶ bon⁹ ſeru⁹ dn̄m o
d uus fieret: dixit magna voce: Sūrge ſup p q
ꝑſificat. a ¶ vt ante alienos. b ¶ velocitas oñdit ſa
nitatis. ¶ vt ſaliet ſicut ceruus claudus. c ¶ cōſuetu
dine diuturna iā ne ad horā tm̄ erixiſſe putet.
pedes tuōs rectus. Et exiluit: ēt āmbula/ r s
a ¶ quarum ſenſus turbatus.
bat. Tūrbe āt cū vidiſſēt qð fecerat pau t v
e lus: leuauerūt vocē ſuā licaonice dicētes: x y
a ¶ h̄ dicūt ex traditiōe gētiliū: iter ꝗ̄s dn̄i i diuerſis.
formis ſepe appuiſſe referūt. ¶ ſtult⁹ error gētiliū q̄ oē
Dij ſimilēs facti hominibus deſcēderūt †
qð ſupra ſe vidēt deos eē putāt. a ¶ q̄ p̄lor eē videbat
b ¶ deoꝝ patrē ꝛ holem regē. c ¶ q̄ erat dux verbi.
ad nos. Et vocabant bārnabā iouē pāu z a
a ¶ ſermo vel eloquentia interp̄tat.
f lū vero mercuriū: qm̄ ipe erat dux verbi.
¶ liſtris
Sacerdos q̄z iouis q̄ erat ante ciuitatē: b
a ¶ ad imolādū. b ¶ ad ornādū caput deierant aliq̄ re
g tauros et corōnas ante ianuas afferens c d
ligiōis mō nob̄ ignoto obtulit. a ¶ barnabe q̄ſi ioui
b ¶ .ſ. qð vellēt ſacrificare. c ¶ nō morāt nec patiēter
cū ꝑplis volebat ſacrificāre. Quōd ubi e f
ferūt iniuriā dei: honorē ſibi deferri. a ¶ ſignum ma/
b audierunt apl'i barnabas ꝛ paulus cōn/ g
gni doloris. ¶ cōmoti animo.
ſciſſis tunicis ſuis exilierunt in turbas:

Nico. de lyra

a ¶ Aduerſus frēs. i. adū
ſus credētes i x̄pm. vel aduerſus
paulū ꝛ barnabā: cui expoſitiōi
magis videt ſequēs lr̄a ꝯcor da
re. b ¶ Fiduciāliter agē. in
do. hūanō timore poſito: ꝛ ſub/
dit cā: c ¶ Teſtimoniū ꝑhi.
ſcz dn̄o. d ¶ Uerbo grē ſue.
.i. v̄bo euāgelico: q̄r gra ꝛ veri
tas p̄ ieſū facta ē: Ioh. i. b. Et ſb
dit modus teſtificādi: cū dicit:
e ¶ Dāte ſigna ꝛc̄. ſ. apl'oꝝ. ce
tera patēt. f ¶ Cū aūt. h̄ ſc̄do
ponit publicatio euāgelij paulū
Diuiſio in locis licaonie. Et diuidit i q̄t
tuor ꝑtes: q̄r p̄mo deſcribit hec
p̄dicatio. ſc̄do p̄dicatōis ꝯfirma
tio/ ibi: Et q̄dā vir. tertio erroris
remotio/ ibi: Turbe aūt. ꝛ quar/
to inſurgēs ꝑſecutio/ ibi: Sup/
uenerūt aūt. Circa p̄mū dr̄: Cū
aūt fa. eēt ꝛc̄. q̄r nō mouebant
ꝯ apl'os rōne: ſz paſſiōe ire ꝛ ira
cūdie. g ¶ Cōfugerūt ad ci.
ꝛc̄. ſm̄ v̄bū x̄pi allegatū ca. p̄ce.
h ¶ Et ibi euā. erāt. officiū ſi/
bi iniūctū fidelit' ꝛ diligēter exe/
quētes. i ¶ Et q̄dā vir. h̄ ꝯſr̄
ponit dicte p̄dicationis ꝯfirma/
tio p̄ op⁹ miraculoſum: h̄ eñ mō
ꝯfirmāt illa q̄ trāſcēdūt itellectū
hūanū cuiuſmodi ſūt ea q̄ ſūt fi/
dei/ cū dr̄: Et q̄dā vir. not⁹ ꝗ̄/
tum ad

tū ad p̄ſonā ꝛ infirmitat' īcurabilitatē. k ¶ Hic au. pau. lo. C
ꝛ credidit. l ¶ Qui. ſ. paul⁹. m ¶ Intuit⁹ eū. viſu corꝑali
ꝛ mētali. iō ſubdit: n ¶ Et vi. q̄r fi. ha. fides eñ oculis cor/
poralibus videri nō pōt. o ¶ Ut ſal. fieret. mēte ꝛ corpe.
p ¶ Dixit magna vo. vt mag' attēderet miraculū diuinū.
q ¶ Surge ſup pe. tu. re. corā oīb⁹ aſtātib⁹. r ¶ Et exili.
.i. agiliter ſurrexit. s ¶ Et am. ad declarationē ſubite ꝛ ꝑfe
cte curatiōis. t ¶ Turbe aūt. h̄ ꝯſr̄ ponit erroris remotio.
q̄r p̄mo deſcribit. ꝛ ſc̄do remoue/
tur/ ibi: Qð vidi. Circa p̄mū dr̄:
Turbe aūt. idolatrie dedite.
v ¶ Cū vi. qð fe. pau. credētes
h̄ eū feciſſe ꝑpria v̄tute. x ¶ Le
uauerūt vo. ſuā li. ça. i. ꝑprio
idiomate. y ¶ Dicētes: dij ſi.
fa. ho. ꝛc̄. Credebat eñ eos ð ce
lo deſcēdiſſe i humana effigie.
z ¶ Et voca. bar. io. eo q̄ vide
bat ſenior etate. a ¶ Paulū ve
ro mer. ꝛc̄. i. ꝑponēs edificatio
nis v̄bū: vt p̄z i textu. Mercuri Mercuri⁹
us eñ dr̄ fuiſſe eloquētiſſim⁹ ꝛ ꝓ dicebat de⁹
pter hāc excellētiā dicebat a gēti/ eloquētie
lib⁹ deus eloquētie: ꝛ q̄ eā daret
hoīb⁹. b ¶ Sacerdos q̄z io.
.i. ei⁹ cultui deputat⁹: c ¶ Tau
ros. ad imolādū. d ¶ Et coro.
ad tēplū ornādū: ſicut dr̄. i. Ma/
chab. iiij. g. Ornauerūt faciē tem
pli coronis aureis. e ¶ Cū po
pu. vo. ſa. barnabe ꝛ paulo.
f ¶ Qð vbi. h̄ ꝯſr̄ dictus error
remouet p̄ apl'os facto ꝛ v̄bo ip/
ſum deteſtātes. iō dr̄: g ¶ Con
ſciſſis tu. in ſignis doloris: eo M. 3. a
q̄ hoies volebāt eis īpēdere ho/ D
norē diuinū: quē exhibere ꝛ reci
pere erat nephariū/ iō ſubdit:
Et dicētes
Moraliter. a ¶ Multo eti Moraliter
am tēpore demorati ꝛc̄. Ui/
dentes q̄ ibi ꝓficiebant in con
uerſione infidelium p̄ doctrinam
ſignis ꝛ virtutibus cōfirmatam
vt p̄z lr̄am intuenti: ꝛ p̄ h̄ docen
tur p̄dicatores euāgelij vt q̄diu
ꝓficere poſſunt in vno loco vel di
oceſi: ſi tamē inſurgat perſecutio
p̄ſonalis p̄ quā ſua p̄ſentia eēt in
periculum ſuū ꝛ profectus impe/
dimentū: debent alibi ſe transfer/
re vbi valeant fructificare.
i ¶ Et quidā vir lyſtris infir
mus pedi. ꝛc̄. p̄ iſtum qui clau/
dus erat ex vtero matris ſue ſig/
nificat quilibet deſcēdēs ab adā
ſeminali virtute: q̄r naſcit cum fo/
mite peccati qui facit eum a recti/
tudine rationis declinare. Gen̄.
vi. a. Senſus ꝛ cogitatio huma/
ni cordis ꝓna ſunt ad malum ab
adoleſcentia ſua. Sed per vocez
pauli. i. doctoris euangelici vel p̄
dicatoris erigit cū ad ei⁹ ꝑſuaſio
nem p̄ boni operis exercitium ad
virtutis rectitudinem reducit: et
tunc per pedes ſuos. i. affectus re
ctus ſtabilit. † ¶ Dij ſimiles
facti hominibus deſcende/
runt ad nos. per iſtos ſignifica
tur adulatores diuinos honores
prelatis vel principibus ſeu qui/
buſcunq̄ hominibus impenden/
tes f ¶ Quod vbi audierūt
apoſtoli barnabas et pau.
lus con. ꝛc̄. in ſignū doloris eo
q̄ ſibi vellent homines exhibere
id qð ē ꝓpriū diuini honoris. ꝛ p̄
hoc docent

G edit. herodes q̄ nō dedit honorē do
E ſʒ acq̄euit imoderato fauori ppli: ab
āgelo ꝑcuſſus ē. a ¶ Implēs ci/
bo ꝛc. Ra. De carnalib⁹ loquit: q̄ꝛ
leticia de cibo ꝛ vino qd̄ letificat cor
hois. b ¶ Superuenerūt ꝛc. Be.
In greco ſic icipit hec narratio: De/
morātib⁹ eis ꝛ docētib⁹ ſuperuenerūt
qdā ꝛc. c ¶ Traxerūt. Ra. ad la
Ps.145.a pidādū ſit cadauer: de h̄ ipſe ad cori/
ſ.17.f thios: ſemel lapidat⁹ ſuʒ. d ¶ Sur
Apo.14.b. gēs ꝛc. pfect⁹ ē cū bar. in der.
2.Co.11.f Be. Pri⁹ āticipādo dixerat: fugerat
ad ciuitates licaonie: liſtriſ: ꝛ derbē.
ꝛ poſtea ꝑ ptes narrauit. pmo qd̄ fa
ctum eſt in liſtris: mō qd̄ in derben.
e ¶ Ut pmanerēt. Ra. Cōtra ml̄
tas tribulatiōes: q̄ꝛ multitudo tribu
lationum fidei poſcit pſeuerantiam.
f ¶ Qm̄ ꝑ mul. tri. Ra. Labor p̄/
mittit. dehinc regni introit⁹ pdicat:
q̄ꝛ ſpes pmii ſolatiū ē laborꝭ. ¶ Ra
ba. Quis tribulationū difficilis ſit
via: appetēdū ē tn̄ regnū celoꝝ quo
itur ad vitā. hāc exhortationē ſic con
cludūt: q̄ſi incertū hñtes: vtrum ad
eos ampli⁹ ſint reuerſuri. Et h̄ eſt: cum
14.Co.11.f. ꝯſtituiſſent. i. ordinaſſent ꝓ ſe q̄ erāt
migraturi. Illo aūt tpe eiuſdē nois
erāt epi ꝛ pſbyteri. G Seditiōe

Nico.de lyra

a ¶ Et dicentes: viri qd hec
fa. i. facere vultis: qd̄ ē blaſphemato/
riū diuie maieſtatis. b ¶ Et nos
mor. ſu. ꝛ nō dii. c ¶ Annūcian
tes vo. ab his va. ſupple recede/
re. q̄ dicunt vana: q̄ꝛ nlla vtilitas aut
vtilitas ē in idolatria ſʒ mag⁹ dāna/
bilitas maxia. d ¶ Conuerti ad
deū vi. i. q̄ ē ipſa vita ꝑ eſſentiā: ꝛ di
h̄ ad diſtinctionē eoꝝ q̄ ſunt mortui ꝛ
erronee putant dii: vt iupitē: mercu/
ri⁹ ꝛ hmōi. e ¶ Qui fecit ce. ꝛ ter.
ꝛc. creādo de nihilo ſua potētia infi
nita. f ¶ Qui in pter. ge. vſq̄ ad
11.q.3.c.ſal/ publicationē euāgelii. g ¶ Dimi/
uator i pn. ſit oēs gē. i. gētiles. h ¶ Ingre/
di vi. ſu. i. agere ſm libertatē arbi/
trii: q̄ꝛ nō dedit eis legē reſtringētē
ꝛ ꝓphas ſicut dedit iudeis. i ¶ Et q̄
dē ꝛc. ſ. oſtendere ſe eſſe veꝝ deū olm
gētiū: ſʒ oſtdit h̄ teſtificiū ꝑ mltipli/
cē effectū. qd̄ ſbdit: k ¶ Bñfaciēs
de celo ꝛc. vn̄ ꝛ phi naturali rōne
ex effectib⁹ mltiplr ꝓbauerūt vnita/
Phus tē dei: vt ptʒ. xii. Metaph. ꝛ in plu/
rib⁹ aliis locꝭ. l ¶ Uix ſeda. tur.
ꝓpt̄ ꝓnitatem eaꝝ ad idolatriam.
m ¶ Superuenerūt. Hic ꝯſr pōit
ꝯ paulū pſecutio/cū dr: Superue
rūt āt qdā ab an. q̄ ē in regiōe pſi
die vl̄ piſidie ſm aliā lrām. n ¶ Et
iconio. vbi pdicauerat paul⁹: vt ptʒ
in hui⁹ ca. pncipio. o ¶ Et pſuaſiſ
tur. que de facili ad malū mouent.
p ¶ Lapidātes pau. trax. ex. ci.
tāq̄ vile cadauer idignū ſepulture:
ſʒ ab auibus ꝛ beſtiis deuorandum.
q ¶ Circūdātib⁹ āt cū diſ. ne ꝑ/
ciperet adhuc viu⁹ a iudeis. r ¶ Sur
gēs itra. ci. ſ. lyſtrā a deo curat⁹: qd̄
ptʒ ex eo qd̄ ſbdit: s ¶ Et poſtera
die ꝛc. nō eſſet virtute nature poſt di/
ctā lapidationem poſſet ita trāſire in
aliā ciuitatē. t ¶ Cūq̄ euāg. Hic
ꝯſr deſcribit aploꝝ regreſſus ad cō/
firmādū illos q̄ crediderāt in xp̄m. et
ptʒ lrā

clamātes ꝛ dicētes: Uiri qd hec faci/ a
a ¶ mortalibus.
tis: ꝛ nos mortales ſumus ſilēs vobis b
¶ nō dii. a ¶ Ioue mercurio ꝛ ceteris diis.
hoies: ānūciātes vobis ab his vānis c
a ¶ q̄ꝛ euerſi eſt. b ¶ nō mortalē vt nos ꝛ dii viū.
c ¶ noie celi tre maris oēs creaturas cōphendit.
ꝯuerti ad deū viuū† q̄ fecit celū ꝛ ter/ d e
rā: mare ꝛ oia q̄ in eis ſūt: q̄ in pteritis f
a ¶ liberi arbitrii.
generatiōib⁹ dimiſit oēs gētes igredi g h
a ¶ nō viā ꝓpter erroꝝ diuerſitatē. b ¶ nō dei.
c ¶ ſʒ ꝑ creaturas ꝛ bñficia ſe deū teſtatus eſt.
vias ſuas. Et qdēm nō ſine teſtimonio i
a ¶ nō ex toto reliqt: ſʒ bñfaciens ꝛc.
ſemetipm reliqt l bñfaciēs: de celo dās k
a ¶ Uētri ꝛ voluptati carnis ſatiſfaciēs.
a pluuias ꝛ tpa fructifera: iplēs cibo ꝛ
¶ ad oſtēſionē ſirmitatis ſue.
leticia corda eoꝝ. Et hec dicētes vix l
ſedauerunt turbas ne ſibi imolarent.
b Superuenerūt aūt qdā ab antiochia ꝛ m n
¶ in occiſionē pauli.
iconio iudei: ꝛ pſuaſis turbis lapidā/ o p
a ¶ vt abominabilē.
c teſq̄ paulū traxerūt extra ciuitatē: eſti/
a ¶ ne videret a iudeis ꝛ ſic eū defendere volebāt
mātes mortuū eſſe. Circūdātib⁹ aūt q
d cū diſcipulꝭ: ſurgēs intrauit ciuitatē: et r
poſtera die pfect⁹ ē cū barnaba in der s
¶ verbū dei.
ben. Cūq̄ euāgelizaſſent ciuitati illi: t
a ¶ q̄ꝛ nō oēs recipiebāt. ¶ ꝑ eadē veſtigia ꝑ q̄ ve
ꝛ docuiſſent mltos: reuerſi ſunt lyſtrā †
nerāt. a ¶ nō fidē deſtruētes ſʒ ꝯfirmātes fūdatā
ꝛ iconiū ꝛ āntiochiā ꝯfirmātes aias di/ x y
a ¶ exorantes ꝓ eis dn̄m: vel ipos diſcipulos ex/
hortantes vt pmanerent.
e ſcipuloꝝ: exhortātesq̄ vt pmanerēt in
f fide: ꝛ qm̄ ꝑ multas tribulatiōes opor y
tet nos itrare in regnū dei. Et cū ꝯſti/ z
tuiſſent illis ꝑ ſingulas eccl̄ias pſbyte
a ¶ cū diſcipulꝭ ieiunātibus: vn̄ manifeſtū eſt ꝛ ip/
ſos ieiunaſſe. b ¶ orōne vt fortiores eſſent.
ros: ꝛ oraſſent cū ieiunatiōib⁹: cōmēn a b
¶ diſcipuli.
dauerūt eos dn̄o in quē crediderunt.
a ¶ regionē in q̄ erat alia āntiochia. b ¶ regionē l
Trāſeūtes piſidiām venerūt in pām/
phyliam: ꝛ loquētes dn̄i verbū in per/ c
q̄ erat ciuitas pergen. a ¶ ciuitatē vt plēs dicūt.
gen: deſcēderūt in atbāliā: ꝛ inde na/ d e
a ¶ illā porē ex q̄ exiuerāt: ſegregati a ſpū in opus
euāgelii. b ¶ a fratribus.
uigauerūt āntiochiā: vn̄ erāt trādit grē f
a ¶ ſpūſctō dicēti: ſepate mihi pau. ꝛc. ¶ āntiochiā
dei in op⁹ qd̄ cōpleuerūt. Cū āt venī/ g h
a ¶ aſſignauerūt fructū ſui laboris.
ſent ꝛ ꝯgregaſſent eccl̄iaʒ: rētulerūt q̄/ i
a ¶ in doctrina ꝛ ſignis. b ¶ cooperat⁹ eſt obediētie
ta fēciſſet de⁹ cūʒ illꝭ: q̄ꝛ apuiſſet gētib⁹ k
illoꝝ. a ¶ xp̄m vel fidē que eſt oſtium.
oſtiū fidei. Morati ſunt āt tps nō nō l
a ¶ in antiochia.
modicū cūm diſcipulis.
¶ De iudeis xp̄iani qdē ſʒ adhuc
iudaizantes.
E T quidam. Ca. XV m

ptʒ lra vſq̄ ibi: v ¶ Et āntiochiā.
q̄ eſt in regiōe piſidie. x ¶ Cōfir/
mātes aias diſ. in moꝝ⁹ ꝛ fide
dicētes: y ¶ Et qm̄ ꝑ ml. tri. ꝛc.
q. d. nō debēt vos retrahere pſecu
tiōes ꝛ mala tpalia ſine qb⁹ nō ha/
bent bona celeſtia ꝛ eterna q̄ tpali/
bus bonis ſūt icōparabilr meliora.
z ¶ Et cū ꝯſti. il. ꝑ ſin. ec. pſ. ꝛ
noie pſbyteroꝝ h̄ intelligunt cūcti
alii eccl̄ie miniſtri: vt epi: diaconi ꝛ
hmōi. a ¶ Et oraſſent cū ie. q̄ꝛ
ꝑ ieiuniū caro refrenat ꝛ ꝑ orōnē
mens in deū eleuat. b ¶ Cōmē
dauerūt ꝛc. ſine cui⁹ cuſtodia ipſi
ii nō poſſent perſeuerare in bono:
Ps. cxxvi. a. Niſi dn̄s cuſtodierit
ciuita. ꝛc. c ¶ Et loquētes dn̄i
ver. in per. q̄ ē ciuitas in regione
pāphylie. d ¶ Deſcenderūt in
atbaliā. ſʒ aliqn̄ ē nomē ciuitatis:
ſm alios vo regionis. e ¶ Et in
de nauig. antio. q̄ eſt in ſyria. ꝛ
ab Antiocho magno nominata.
f ¶ Unī erāt tradit grē dei. vt
dictū eſt. ſ. in pncipio pcedētis ca.
g ¶ In opus. pdicatiōis euāge/
lii. h ¶ Qd cōpleuerūt. i. fide/
liter ſunt executi. i ¶ Retulerūt
q̄ta fe. deus cū illis. in doctrina
ꝛ miraculis. k ¶ Quia aperuiſ
ſet gētibus oſtiū fidei. vocans
eos ꝑ grāʒ ſuā: ſine q̄ grā nō ſuffi/
ceret doctrina ꝛ miracula. nā audi
entiū eandē pdicationē ꝛ vidētiū
idē miraculū vnus credit: alr nō.
ideo dicit ſaluato: Ioh. vi. e. Ne/
mo pōt venire ad me niſi pr̄ q̄ mi/
ſit me traxerit eū. ꝛ Ioh. xv. a. dicit
aplis: Sine me nihil poteſtis face/
re. l ¶ Morati ſunt autem ad b
tps nō modicū cū diſcipulꝭ. cō
firmādo eos in fide vita ꝛ doctrina
pariter.
✱ hoc docent pncipes ꝛ plati. ꝛ q̄ Moraliter
cūq̄ in dignitatibus ꝯſtituti: vt nō
pmittāt ſibi honores exceſſiuos ex/
hiberi. ne puniant a deo ſicut fuit
herodes: ꝓut habet. ſ. xii. ca. Su/
peruenerūt aūt q. ab anti. ꝛc.
Sequit: s ¶ Et poſtera die ꝓ
fectus eſt cū barnaba in der/
ben. Fugiēdo ꝓpt̄ pſecutionem ꝑ
ſonalē vt alibi ꝓficerēt ꝑ ſuam pre
dicationē: in hoc dātes exemplū in
caſibus ꝯſilibus aliis eccl̄ie pdica/
toribus. † ¶ Reuerſi ſūt lyſtrā
ꝛ ico. ꝛ an. ꝛc. Per hoc dātes for/
mam pdicatoribus eccl̄ie vt ſint ſol
liciti non ſolum de peccatoꝝ cōuer
ſione a malis: ſed etiam de eoꝝ con
firmatiōe in bonis. ſicut bonus ho/
tulanus poſt arboris plantationeʒ
ſollicitus eſt eaʒ rigare quouſq̄ be
ne firmauerit radicē. Ca. XV
E T quidam deſcenden
tes ꝛc. Deſcripta pauli ꝛ
barnabe predicatione: hic Diuiſio
conſequenter ponitur determina/
tio cuiuſdam queſtionis suborte:
ſcʒ de legalium obſeruatione quā
✱ quidam
Moraliter. m ¶ Et quidam Moraliter
deſcendentes de iudea doce/
bant fratres: quia niſi circūci
damini ſm morem moyſi: nō
poteſtis ſal. ꝛc. Per iſtos qui
nimis iudaizantes circūciſionem ꝛ
✱ alioꝝ obſer/

a ¶ Seditiõe nõ. A paulo ⁊ barnaba: cõtra illos qui hec dicebant.
b ¶ Statuerūt. Ra. ſ. hi q̃ deſcēderāt de iudea: ⁊ fratres q̃ docebāt circūcidi/ ⁊ etiā ipſi apl̄i. c ¶ Ut aſcēderēt. Be. De hac aſcēſſione ſua paulus ſcribit ad Galathas: deinde poſt annos xiiij. aſcēdi hieroſolymā cū barnaba aſſumpto: ⁊ tyto ⁊ ꝯtuli cū eis euāgeliū qđ p̄dico in gētib⁹ vbi numer⁹ annorū quē poſuit recēſend⁹ eſt. Petr⁹ ⁊ paulus poſt paſſionē dn̄i ãno. xxx. id ē vltimo neronis paſſi ſūt martyriū: petr⁹ rome. xxv. annis in cathedra ep̄ali ſedit. Sed. xxv. ⁊. xiiij. xxxix. faciūt: ꝗ ⁊ petr⁹ eodē. xiiij. anno poſt paſſionē dn̄i q̃ cū hieroſolymis alloq̄t paulus. i. quarto Claudij ceſaris: romā veniſſe credit: ſi mulq; hac expoſitiõe paulū eodē anno q̃ dn̄s paſſus eſt ⁊ reſurrexit ad fidē veniſſe ꝓbat. d ¶ Quia op. ⁊c̄. Hoc errore decepti galathe: circūciſionē legiſq; obſeruātias cū gr̄a baptiſmi miſcebāt. e ¶ Cõuenerūtq; apl̄i. Ra. Hic dat exēplū ſacēdi ꝯuēt⁹ ad diſcernēda ea q̃ fidei ſūt neceſſaria. f ¶ Per os meū. Ra. Nõ alteri⁹ ex apl̄is. q. d. q̃ prim⁹ p̄dicaui gētib⁹ prim⁹ ab eis iugū legis excuſſi. nā eunucho nullus apoſtolorū p̄dicauit: ſed philippus diacon⁹/ ⁊ gratuito impletus eſt dono.
g ¶ Fide pu. ⁊c̄. Be. Nõ ꝗ circūciſione carnis illos mādari op⁹ eſt: q̃r tāta fides corda purificat vt etiā an̄ baptiſma ſpm̄ accipe mereant̄ ſʒ p gr̄am xp̄i credim⁹ ſaluari ſicut et illi. Si ꝗ illi. i. p̄res portare iugū legis nõ valētes: p gr̄am ſaluādos ſe crediderūt: tunc hec gr̄a antiq̄s iuſtos viuere fecit ex fide: ⁊ iđo ſacramēta. ⁊ ſi tp̄ib⁹ diuerſa: ad vnitatē tn̄ eiuſdē fidei ꝯcorditer cõcurrebāt. h ¶ Quid tē. deū. Be. Conſtat multipliciter intelligēdū: qđ dictū eſt: Nõ tētabis dn̄m deū tuū. Ille ꝗ tētat q̃ aliter q̄ ipſe p̄cepit facere laborat. Qui p̄cepta ei⁹ ſine gr̄a ſe poſſe ſeruare ꝯfidit: ſʒ petr⁹ graue iugū leg' a ceruice diſcipulorū tollere q̄rit: vt iponat ſuaue iugū libertat'. i ¶ Neq; nos ne. ⁊c̄. Ra. Uel nõ potuim⁹ ꝓ itollerabili grauitate: ſed p gr̄am dei ⁊ non p circūciſionē nos circūciſi etiaʒ credim⁹ ꝯ ſaluari.

¶ ad lit. ſm̄ ſitū loci vel paruitatē ſenſus.
a ¶ ad lrām. ¶ vera confeſſione.
b ¶ de gentibus credētes.
deſcēdētes d' iudea docebāt frēs: ⁊ quia niſi circūcidamini ſm̄ morē
a ¶ non ſufficit ſola ſpiritualis circūciſio ⁊ fi/
moyſi: nõ poteſtis ſalui fieri. Facta
des xp̄i. ¶ a iudeis a ¶ ꝯtra paulū.
autē ſeditiõe non minima paulo et
a ¶ contra barnabam.
barnabe aduerſus illos ſtatuerūt
a ¶ ſitu loci: vel altitudine ſenſus.
vt aſcēderēt paulus ⁊ barnabas ⁊
¶ ex vtriuſq; diſſentiētib⁹. a ¶ etate vł gradu.
q̃dā alij ex alijs ad apl̄os ⁊ p̄ſbyterē
a ¶ vtrū credendū eſſet de gentibus.
ros in hieruſm ſuper hac q̄ſtiõe. Il
¶ q̃ ſtatuerūt vt aſcēderēt. a ¶ in principiū itineris. b ¶ antiochie quā dixit eſſe cõgregatā.
li ꝗ deducti ab eccleſia ptrāſibant
phenicē: ⁊ ſamariā narrātes ꝯuer/
a ¶ charitas cõgaudet veritati.
ſationē gentiū: ⁊ faciebāt gaudiuʒ
magnū omnib⁹ fratribus. Cū autē
veniſſēt hieroſolymā: ſuſcepti ſūt
ab eccl̄ia ⁊ ab apoſtolis et ſeniori/
bus: annūciātes quāta de⁹ feciſſet
a ¶ corde vel incontinētia animi.
cum illis. Surrexerūt autē quidaʒ
a ¶ qui pri⁹ phariſei: modo in xp̄m credebāt.
b ¶ in chriſtum.
de hereſi phariſeorū q̃ crediderūt
dicentes: Quia oportet circūcidi
a ¶ oportet vos o iudices.
b ¶ gentiles credentes.
eos: p̄cipere q̃ʒ ſeruare legē moy/
a ¶ ad videndum vtriuſq; partis ſententiam poſt eorū annunciationē.
ſi. Cõuenerūtq; apoſtoli ⁊ ſenio/
res iudee de verbo hoc. Cū autez
a ¶ vtriuſq; partis queſtio inter iudices.
b ¶ ſurgere frequēter dicit̄ ⁊ pre oĩbus quaſi princeps loquit̄.
magna cõquiſitio fieret: ſurgēs pe
trus dixit: Uiri frēs: vos ſcitis q̄m
¶ ex quo cornelius baptizatus eſt.
ab antiq̄s dieb⁹ de⁹ in nobis elegit
p os meum audire gentes verbuʒ
euangelij ⁊ credere: Et qui nouit
a ¶ veram fidem eorū.
b ¶ ſine ei⁹ teſtimonio nõ auderē.
corda de⁹: teſtioniū ꝑhibuit: dans
¶ linguis loqui.
illis ſpiritum ſanctū ſicut ⁊ nobis:
a ¶ q̃r eūdē ſpm̄ dedit ⁊ eadē dona. b ¶ circūciſos. c ¶ incircūciſos.
⁊ nihil diſcreuit inter nos et illos:
a ¶ non circūciſione. b ¶ per ſpiritū.
fide purificans corda eorū. Nunc
a ¶ q̃r teſtimoniū ꝑhibuit. b ¶ q̄ſi teſtimonio nõ credētes. c ¶ nõ nos. ¶ q̃ dedit ſpm̄ incir/
ergo quid tentatis deum impone/
ciſis. a ¶ grauitatē circūciſionis ⁊ legis.
b ¶ robur fidei credentiū.
re iugū ſuper ceruices diſcipulorū:
a ¶ q̃r nõ potuimus p legē omia implere vel oĩa q̃ erāt in lege obſeruare.
qđ neq; nos neq; p̄res nr̄i portare

Nico.de lyra

Et q̃dā credētes de iudaiſmo dicebāt eſſe neceſſariā ad ſalutē etiā gētilibus ꝯuerſis. Paulus autē ⁊ barnabas aſſerebāt cõtrariū: q̃r p legē nouā iudei ſūt abſoluti a debito obſeruāde legis: gētiles ꝟo nūq̄ fuerāt ad eā obligati: q̃r nõ fuit eis data niſi q̄tū ad moralia q̃ ſūt de dictamine legis nature q̃ oēs obligāt: ſicut plem⁹ declarat̄ in ep̄lis pauli ad Roma. ⁊ Gal. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. P̄mo igit̄ ꝓ determinatione hui⁹ dubij ad apl̄os i hieruſm recurrit̄. ſc̄do hoc dubiū ſoluit̄/ibi: Surrexerūt. Circa primū dr̄: Et quidā cõuerſi. de ſecta phariſeorū. a ¶ Deſcēdētes de iudea. Que eſt in altiori ſitu q̄ ſit antiochia. b ¶ Docebāt frēs. De gētilitate ꝯuerſos. c ¶ Quia niſi ⁊c̄. Et p ꝯn̄s ſeruetis oĩa legalia: q̃r circūciſio eſt q̃dā ꝓteſtatio ⁊ obligatio vniuerſe legis ſeruāde: vt dr̄ Gal. v. d ¶ Facta ꝗ ⁊c̄. Quia aſſerebāt ꝯriū. nā h' dicere erat euacuare euāgeliū. e ¶ Statuerūt ⁊c̄. Et ptʒ lr̄a. f ¶ Surrexerūt. Hic ꝯn̄r ponit̄ ſolutio dubitatõis. ⁊ diuidit̄ in tres ptes: q̃r p̄io ꝓ vtraq; pte fit allegatio. ſc̄do ꝯclu' determiatio/ ibi: Et poſt q̄ ta. t'tio ꝯclu' determinate publicatio/ ibi: Tūc placuit. Circa p̄mū p̄mo allegat̄ ꝓ pte affirmatiua/ cū dr̄: Surrexeſt ⁊c̄. i. ſecta. g ¶ Phariſeorū. Erāt eī tūc apđ iudeos tres ſecte. vna ſaduceorū q̃ negabāt reſurrectionē ⁊ ſpm̄ ⁊ angelū. altera phariſeorū q̃ vtrūq; ꝯfitebant̄. tertia ꝟo eſſenorū q̃ ꝯfitebant̄ reſurrectionē ſpm̄ ⁊ angelū ſicut phariſei: ſʒ viuebāt religioſi⁹ hñtes oĩa in cõi: vt dicit Joſeph⁹ antiq̄tatū libro. xviij. h ¶ Dicētes q̃r ⁊c̄. ⁊ ptʒ lr̄a vſq; ibi: i ¶ Surgēs pe. Ubi allegat̄ ꝓ pte altera. cū dr̄: k ¶ Uiri fratres vos ⁊c̄. Quia factū fuit notoriū. l ¶ Q̄m ab an. ⁊c̄. i. ſat' ꝓpe t'ps miſſiõis ſpūſſcti in die pētecoſtes in ſigno viſibili: vt h'r. ij. ca. m ¶ De⁹ in nobis ⁊c̄. q. d. nõ iui ad p̄dicandū cornelio ⁊ alijs gētilib⁹ exiſtētib⁹ cū eo ꝓpria volūtate/ ſʒ ex diuia miſſiõe: vt ptʒ. ſ. x. ca. n ¶ Et q̃ nouit ⁊c̄. Homo eī videt ea q̃ patēt: deus autē intuet̄ cor. i. Re. xvi. b. o ¶ Teſtioniū ꝑhibuit. Q̃r erāt iuſtificati ſʒ eſſent incircūciſi. p ¶ Dans illis ſpm̄ſctm̄. In ſigno ſenſibili. ſ. in dono linguarū. q ¶ Et nihil diſ. inter nos. Circūciſos. r ¶ Et illos. Incircūciſos. s ¶ Fide. Jeſu chriſti. t ¶ Purificās corda eorū. Et nõ ſm̄ circūciſionē carnis ⁊ obſeruationē legaliū. ⁊ ex hoc cõcludit ꝓpoſitū. d. v ¶ Nūc ꝗ qđ tētatis deū. Ut eni dr̄ in Glo. Ille deuʒ tētat q̃ aliter q̄ ipſe p̄cepit facere laborat. ſic faciebāt illi q̃ dicebāt legē euangelicā ſine obſeruatiõe legaliū nõ ſufficere ad ſalutē. x ¶ Qđ neq; nos neq; pa nr̄i ⁊c̄. Hoc dr̄ de iudicialib⁹ p̄ceptis ⁊ cerimonialib⁹ ꝓpter iudicialiū ſeueritatē ⁊ cerimonialiū multitudinē. moralia ꝟo p̄cepta q̃ ſūt de dictamie legis naturalis obſeruabilia ſūt ⁊ remanēt in lege noua. Sciēdū tn̄ q̄ iudicialia ⁊ cerimonialia nõ fuerāt ſimpliciter inobſeruabilia. vn̄ dicit Hiero. i expoſitiõe fidei catholice. Anathema ſit q̃ dicit deū aliq̄d ipoſſibile p̄cepiſſe: ſed dicunt̄ inobſeruabilia: q̃r de difficili obſeruabilia: ſicut dicit̄ aliquid itrāſibile qđ eſt de difficili trāſibile. v. metaph̄.

Et Sed p gratiam alioꝝ obſeruātiā volebāt iponere quaſi neceſſariā ſup ꝯuerſos de gētilitate ad fidē xp̄i: ſignificant̄ illi q̃ ſuper ppl̄m catholicum ſtatuta nimis grauia ponūt ⁊ ſic libertatē xp̄iane religionis in ſeruitutē nimis onerõſam ꝯuertūt. de q̃bus dicit Aug⁹. ad inq̄ſitiões Januarij: Jp̄am religionē noſtraʒ quā in pauciſſimis ⁊ i manifeſſimis celebratio nū ſacramentis dei miſericordia voluit eſſe liberā. ſeruilibus premūt oneribus: adeo vt tollerabilior ſit cõditio iudeorū qui legalib⁹ ſacramētis ⁊ nõ humanis p̄ſumptionib⁹ ſubijciunt̄. Et ſicut beatus petrus et apl̄i ꝓpoſuerunt cõueniens remediū: vt patʒ in ſequētibus huius ca. ſic ſummus pontifex cū ſuo collegio remediū adhibere debet/ nõ ſolū in ſtatutis prelatorū inferiorū: ſed etiā in ſuis ſi nimis grauia videantur. Pro ceteris huius capl̄i ſufficit expoſitio litteralis.

ſpluari. a ¶ Tacuit aūt oīs ⁊c. Notādus ordo loquendi vel loquentiū: quia ſingulis loquētibus tacent primū petro.
Myſtice b ¶ Reuertar ⁊ edi. ⁊c. Myſtice reuertar ad gentes quas ꝑus dixerat ingredi vias ſuas ſui ſenſui firmādo iacob⁹ teſti/ moniū intulit. Hoc apte teſtimoniū ꝯcordat verbis ſimonis.

c ¶ Tabernaculū da. Raba. Um/ bra legis q̄ traditionib⁹ phariſeorū cor rupta: dn̄o reuelāte. i. dn̄o in carne ap/ parēte p gratiā eſt erecta: vt nō tm̄ iu/ dei: ſed etiā gentes nomē eius req̄rāt. d ¶ Sup quas ⁊c. Ra. ſm illud: In uocabāt ſacerdotes ſup iſrael. Et inuo cabitis nomē meū ſup filios iſrael. Et
Pſ. 98. b alibi: Moyſes ⁊ aaron in ſacerdotib⁹ eius ⁊c. e ¶ Inuocatū eſt. Pro fu turo more prophetico. f ¶ Qd ego iudico. Rab. Recte iudicādum erat: qd triū teſtimonio firmat: duoꝝ apl'oꝝ et ꝓphetarum. g ¶ Et ſuffocatis. Bed. Suffocatū eſt morticinū de quo
Ezech. 4. b Ezechiel dicit: Omē morticinū ⁊ captū a beſtia de auib⁹ ⁊ pecoribus: ſacerdo/ tes nō comedāt: hoc p̄ceptū ꝯuenit ſer uare illis q̄ vncti ſunt oleo ſpūali: ne co medāt illud cui⁹ ſanguis nō eſt effuſus qd ep'la apl'oꝝ ſuādū decreuit. Et ſuffo catis et ſan. Be. i. a fundendo ſangui/ nē vel mādu cādo cū ſanguine. hec qdē veniētibus de gentilitate ꝓ rudimētis fidei ⁊ inueterata gētilitatis ꝯſuetudi/ ne ꝯceſſa ſunt: ſed ne putarent eadē ꝑ fectionibus ſufficere vigilāter adiūxit: Moyſes ⁊c. h ¶ Et ſanguie. Ra.
Thimo. 9. a Effuſione humani ſanguinis ⁊ que nō vult ſibi fieri: alteri ne faciat. hoc eſt p̄/ ceptū dilectionis ꝓximi: qd eſt inferi⁹. Alterū eſt ſuperius. Oia quecūq vul/
Mat. 7. b tis vt faciāt vobis hoies: ita ⁊ vos il/ lis facite. per vnū malicia cōpeſcit: per aliud benignitas ꝓpagat. Quaſi vero adhuc rudib⁹ ſuperius nō imponit: ſʒ vt caſti ſint et abſtineāt ⁊c. ⁊ ſequitur: i ¶ Moyſes eni a tēpo. ⁊c. Bed. i. Et ſi preceptoꝝ acerbitate nō grauent a nobis: ꝓcedente tamē tpe dū frequē tius ad lectionē legis ⁊ ꝓphetarū con uenerint paulatim vite inſtituta: ⁊ ſer/ uande inuicē dilectiōis iura ſuſcipient Primitiuā enim eccleſiā adhuc iudai/ zantē hic ſabbatis celebraſſe conſtat. k ¶ Tunc placuit apo. Rab. Dicē te petro. narrātibus barnaba ⁊ paulo: iudicāte iacobo hieroſolymoꝝ ep'o: me rito placuit ſnīa. ¶ Placuit mit. anti. Raba. Miſſi a xp̄o legati ſuos poſſūt mittere legatos.

Ni. de ly.

a ¶ Sed p gra. dn̄i nr̄i ⁊c. ⁊ nō per opa legis. b ¶ Quēadmodū ⁊ illi. ſcʒ patres veteris teſtamēti. vn̄ de abraā dicit Gen̄. xv. b. Anteq̄ eſſet cir cūciſus credidit abraā deo et reputatū eſt ei ad iuſticiā. Ex quo patʒ ꝙ nō fue/ rat iuſtificat⁹ ex circūciſione: ſed ex fide circūciſionē precedente: ſm ꝙ deducit ap'ls Roma. iiii. c ¶ Tacuit autē oīs multi. cōſentiens petro. d ¶ Et audiebant bar. ⁊ pau. nar. ⁊c. vbi ponit aliud argumentū ꝓ parte iſta: nī ſi deus cōuerſionē gentium incircūciſa rū approbaſſet: ſigna ⁊ prodigia in eis
Io. 13. d per apl'os nō feciſſet. e ¶ Et poſtq̄ Hic ꝯn̄r ponit veritatis determiatio/ cū dr̄: f ¶ Rn̄dit ia. erat eni ep̄s hie roſolymitan⁹. ⁊ iō lʒ petr⁹ eſſet ꝑncipa lis inter apl'os: tn̄ detulit ei in ſua dio/ ceſi vt determiationē dubii ꝓferret/ di. g ¶ Viri fratres. fide licet nō carne. Audite me.

a ¶ gratuitū donū dei ſine opib⁹ legis.
potuim⁹: Sʒ p grām dn̄i nr̄i ie a
ſu xp̄i credimus ſaluari quēad b
¶ gentiles credunt.
a modū ⁊ illi. Tacuit āt oīs mul c
titudo: ⁊ audiebant barnabā ⁊ d
paulū narrātes quāta de⁹ feciſ
a ¶ quia ꝑputiū virtutes nō impedit.
ſet ſigna et ꝓdigia in gētib⁹ p
eos: Et poſtq̄ tacuerunt. Re e f
ſpōdit iacob⁹/ dicēs: Viri frēs g
audite me: ſimon narrauit quē h
¶ qr infirme.
admodū primum deus viſita/
uit ſumere ex gētibus populū
a ¶ vt vocet ppl's dei. b ¶ ſimoni.
nomini ſuo: et huic cōcordant k l
a ¶ agentia de ſalute gentiū.
verba prophetarum ſicut ſcri/ m
a ¶ in ꝓphetis. b ¶ qr iratus ⁊ auerſus
erā. c ¶ hiſtorice poſt trāſmigrationē.
b ptū eſt † Poſt hec reuertar: ⁊ n o
a ¶ reſtaurabo. ¶ in ꝓphetis. b ¶ hie p
ruſalē ciuitatē dauid. ¶ eccleſiā q̄ eſt ma
nu fortis q̄ cecidit in valle gētilitatis.
c reedificabo tabernaculum da/
uid qd decidit: et diruta eius q r
reedificabo: et erigam illud: vt s t
a ¶ illi q̄ ex gētib⁹. b ¶ pter iſrl. i. pter in
deos xp̄o credētes. c ¶ q̄ hēt fecit iſraeli ſ
requirant ceteri hominum dō v
ſe ꝯfidēti. ¶ id eſt.
b minum: et omes gentes ſuper
a ¶ a ſacerdotibus in baptiſmo.
c quas inuocatum eſt nomē me/
a ¶ cōplens que ꝓphetata erant.
um dicit dominus faciēs hec.
a ¶ p̄ſciuit ab eterno qd facturus erat in
Notum a ſeculo eſt dn̄o opus x y
gentibus. ¶ cōcordans petro.
f ſuū. Propt qd ego iudico nō z
a ¶ qd dn̄s edificat homo nō inquietet.
inquietari eos: qui ex gētibus
cōuertuntur ad deum: ſed ſcri/ a
a ¶ iudico. b ¶ hec ſit eoꝝ circūciſio.
berē ad eos: vt abſtineant ſe a b
¶ cultibus.
cōtaminatiōibus ſimulacroꝝ:
a ¶ vt caſti ſint. b ¶ ne īfirmiores ſe ſuf
focēt. ¶ carnib⁹ ne comedēt.
g h ⁊ fornicatiōe ⁊ ſuffocatis ⁊ ſan c d
a ¶ ne bibāt. b ¶ iō iudico ſcribere: qr
ſcriptura moyſi q̄ mandat circūciſio p oīa
ſabbata legit: ſic etiā ferēda eſt ſententia
ſcripture ne ſit dubia.
i guine. † Moyſes eni a tēpori/ f
bus antiquis habet in ſingulis
ciuitatibus qui eū predicēt in
ſynagogis: vbi p omne ſabba/
a ¶ cōmendare legatis et fidelibus ido/
neis teſtibus.
k tum legitur. Tūnc placuit apo g

b ¶ Audite me. in q̄ſtionis determinatione. i ¶ Simon nar. ⁊c. ⁊ patʒ ex dictis lr̄a. k ¶ Et huic. ſ. dicto ei⁹. l ¶ Co cordat ver. p. de gentiū vocatiōe loquētiū: inducit tn̄ i ſpe ciali vnā auctoritatē ad ꝓpoſitū/ cū dr̄: m ¶ Sicut ſcri. eſt. Amos. ix. q̄ ſicut ibidē dictū fuit intelligit ad lr̄am de reedifi catiōe eccl'ie p vnionē iudeoꝝ ⁊ gētiū in vna fide xp̄i. Et ad intellectū hui⁹ auctis q̄ allegat h ſm trāſlationē. Lxx. aliq̄ bre uiter repetēda ſūt q̄ dicta fuerūt Amos ix. Primū ꝙ xp̄s noiat dauid in ſcriptura veteri: Oſee. iii. Poſt hec reuertent filii iſrl ⁊ q̄rit dn̄m deū ſuū ⁊ dauid regē ſuū vbi trāſlatio chaldaica apud hebreos au tētica ſic hʒ: Poſt hec reuertent filii iſrl ⁊ q̄rēt cultū dei ſui ⁊ obediēt meſſie filio dauid regi ſuo. ⁊ ſilr Hiere. xxx. b. Ser/ uient dn̄o deo ſuo ⁊ dauid regi ſuo. vbi trāſlatio chaldaica ſic hʒ: Colēt corā dn̄o ſuo ⁊ obediēt meſſie filio dauid. Scdm eſt ꝙ vna ē eccl'ia q̄ incepit a ꝑmo abel iu ſto: vſq ad vltimū electū q̄ in fine mūdi eſt naſcitur⁹: vt dič btūs Greg⁹. homel. vii. Tertiū ē ꝙ iſta eccl'ia vocat taberna culū diſiue xp̄i: Eſa. iiii. b. Et tabernacu lū in vmbra. diei ⁊c. ⁊ Apoč. xxi. a. Ecce tabernaculū dei cuʒ hoib⁹. His ꝓmiſſis exponat lr̄a cū dr̄ i pſona di. n ¶ Poſt hec. i. poſt curſum vete. te. o ¶ Reuer tar. ad genus humanū naturā humanā aſſumēdo. p ¶ Et reedifi. ta. da. i. ec cleſiā dei ſiue xp̄i p p̄dicatiōez xp̄i ⁊ apl'o rū. q ¶ Qd deci. p multa peccā ⁊ maxi me p idolatriā. r ¶ Et diruta ei⁹ re/ edi. qr gētiles erāt diuiſi p idolatriā mul tiplicē: aliq̄b⁹ colētib⁹ iouē: ⁊ aliis dianā: ⁊ ſic de aliis diis gētiū. Silr ⁊ iudei erāt diruti ⁊ diuiſi p varios errores: nā aliq̄ negabāt reſurrectionē ſpm̄ et angelū: vt dictū eſt. s. ⁊ aliq̄ irrita faciebāt mādata dei ꝓpt traditiōes ſuas: qd eſt valde er roneū: q̄ oīa ſūt amota p p̄dicationē xp̄i ⁊ apl'oꝝ. s ¶ Et erigā illud. p magna ⁊ multa miracula ad exaltationē fidei ca tholice facta. t ¶ Vt requirā ce. ho. i. gētiles. v ¶ Dnm. qd patʒ p orbē iple/ tū. x ¶ Notū a ſe. eſt dn̄o. i. ab eterno eſt ſibi notū. y ¶ Op⁹ ſuū. qd diſpoſu it operari in tpe de vocatione gentium. z ¶ Propt qd ego ⁊c. dicēdo ꝙ opor/ teat eos circūcidi ⁊ legalia obſeruare. a ¶ Sʒ ſcri. ad eos. ꝓpter vnitatē ſo/ cietatē eoꝝ ⁊ iudeoꝝ. b ¶ Vt abſtine ant ſe ⁊c. i. a comeſtiōe de idoloticis: qr p h de facili poſſent iudei ſuſpicari ꝙ gē/ tiles vellent ad idolatriā reuerti ſi come derēt de illis. c ¶ Et fornicatiōe. quā gētiles cōiter credebāt eē licitā ꝓpt qd neceſſariū fuit eā ꝓhibere. d ¶ Et ſuf. ⁊ ſan. huc eni cibū ꝯſſi de iudaiſmo ab/ horrebāt. ⁊ iō lʒ eſſet cib⁹ licit⁹: tn̄ ꝓpter amicabilē ſocietatē ſcriptū fuit gentilib⁹ vt abſtinerēt a talib⁹: ſicut freq̄nter ꝯtingit ꝙ aliq̄s abſtinet a cibo quē ſcit abomina bilē ſocio ſuo: ꝓcedēte aūt tpe ceſſante cā ceſſauit effect⁹ manifeſtata euāgelice doc trine veritate: quo ſaluator dixit Mat. xv. b. ꝙ nihil qd p os intrat coinq̄nat ho minē: ⁊ ꝙ nihil eſt reiiciēdū qd cū grāꝝ actione recipit: vt dicit. i. Timoth. iiii. e ¶ Moyſes eni. i. ſcriptura moyſi hʒ. f ¶ A tpib⁹ anti. ⁊c. Illo eni tpe euan gelio nondū publicato poterāt iudei ob/ ſeruare legalia: ſicut frequēter dictū eſt ſupra in ep'lis pauli. g ¶ Tūc placu. Hic ꝯn̄ter ponit veritatis determinate publicatio/ cū dr̄: Tūc placuit ap'lis ⁊ ſenio. cū oī eccl'ia. iſta ſic explicant ad oſtēdēdū ꝙ hec determinatio erat ab oibus approbata

B ¶ mittere legatos. a ¶ Apli ⁊ ſe. ⁊c. Aploꝝ cōis titulus ꝑponiť ne aliq̄ diſſenſionis relinq̄ť occaſio. b ¶ Fratrib⁹ ex gē. Ra. Primū ſtili bn̄ficiū eſt ꝙ apli gentiles vocāt frēs. i. vni⁹ dei filios. c ¶ Salutē. Ra. Eclypſis eſt vel latitudine charitatis oē verbū anguſti⁹ eſt: ⁊ ideo nullū verbū poniť vt oīa ſimul bona eis velle itelligātur. d ¶ Euertētes aīas. Be. In greco euertētes animas vr̄as/dicētes: circūcidi oportet: ⁊ obſeruare legē q̄bus nō mandauimus. e ¶ Viſum eſt. i. placuit. f ¶ Spūiſancto. Qui arbiter ſue poteſtatis vbi vult ſpirat/ ⁊ q̄ vult loq̄ť. g ¶ Et nobis. Non ſolū volūtate nr̄a ſed inſtinctu eiuſdē ſpiritus. g ¶ Spūiſctō. Ra. Et nobis hūano q̄dē ſenſu: ſed ſano. h ¶ Ꝙ hec ne. Ra. Hec neceſſaria ſūt ſine q̄b⁹ nō eſt ſalus: ſꝫ circūciſio neceſſaria nō eſt: ⁊ ea q̄ vobis fieri nō vultis alij ne faciatis. i ¶ Viſum eſt ſy. Ra. Materia eſt futuri ſermonis: ſolus aūt iudas abijt hierl'm. k ¶ Demorabātur. Poſt aliq̄t autē ⁊c. Be. His aūt dieb⁹ impletū eſt qđ apl's ait: Cū veniſſet cephas antiochiā i faciē ei⁹ reſtiti. l ¶ In op⁹ nō. Be. Ꝙm i frōte aciei ſe ꝯſtituēs nimis tepide ſteterāt: merito paulus euz abijcit ne illi⁹ q̄ſi ꝯtagione alioꝝ vires corrūperet. m ¶ Diſſenſio. Nō in hoc delinquebāt: q: nō oīs cōmotio eſt pctm̄: ſꝫ irrōnabilis: ⁊ q̄ iuſte nō fit.

Joh. 3. a

Mat. 7. b.

Gal. 2. c

B

¶ Aſſumpto

Nico. de lyra

A omib⁹ approbata abſq̄ diſſenſiōe. a ¶ Eligere viros. Ut ſic manifeſtareť determinatio ſcripto vel v̄bo. b ¶ Viros pri. in frib⁹. Quia lꝫ nō eſſent apli tamē erāt de notabilioribus poſt aploſ: vt ſic eis magiſ crederetur ⁊ coꝝ legatio ſolēnior redderet. c ¶ Ꝙm audiuim⁹. Quia q̄daz ex nobis exeuntes: a nr̄a ſocietate diſcedētes. d ¶ Turba. v. verbis. Volētes vobis imponer iportabile onus legiſ. e ¶ Euertētes aīas. ve. a vitate euāgelij. f ¶ Qui bus nō mādauim⁹. Talia dicere ſicut ipſi finxerunt. cetera patent vſq̄ ibi: g ¶ Qui tra. aīas ſuas. i. expoſuerūt ſe piculo mortis. h ¶ Pro no. dn̄i ⁊c. i. ꝓ p̄dicatione nomis xp̄i. i ¶ Qui ⁊ ipſi re. vobis. Verbis hec eadem. q̄ ſcribimus in ep'la: vt cū ep'la q̄ eſt vox mortua ꝯcurrat etiā vox viua.

a ¶ ꝑter aplos ⁊ ſeniores.
ſtolis ⁊ ſeniorib⁹ cūm oī eccl'ia eligere viros ex a
eis: ⁊ mittere antiochiā cū paulo ⁊ barnaba iu
dā q̄ cognomiabať barſabas: ⁊ ſylā viros pri b
a ¶ qui nō erāt de aplis. ¶ barnabe ⁊ pauli.
a mos in frātrib⁹: ſcribētes ꝑ man⁹ coꝝ. Apli et
¶ ex iudeis.
ſeniores fratres: his q̄ ſūt ātiochie ⁊ ſyrie ⁊ cili
b cie fratrib⁹ ex gētib⁹ ſalutē. Ꝙm audiuim⁹: q: c
a ¶ de q̄bus ſupra ⁊ q̄dā deſcedētes de iudea docebāt.
b ¶ q̄ etiā a nr̄a diſceſſerūt ſnīa. ¶ nō recto ſenſu. ¶ vanis.
q̄uidā ex nobis ēxeūtes turbauerūt vos v̄bis d
¶ a v̄itate euāgelij. a ¶ id dictū eſt exeūtes a nob. ¶ dicētes
d euertētes aīas vr̄as: q̄uib⁹ nō mādauim⁹: pla f
q̄ nō mādauim⁹. a ¶ nec coacti ſum⁹ hec ſcribere ſed decreuimus ex volūtate. ¶ vt maior ſit auctoritas.
cuit nōbis collectis ī vnū eligere viros: ⁊ mitte
re ad vos cū chariſſimiſ nr̄is barnaba ⁊ paulo:
a ¶ cōmēdanť vt credať eis. b ¶ in oēm tētationē.
c ¶ vitas. ¶ ꝓ nois ſui annunciatione.
hōib⁹ q̄ trādiderūt āias ſuas ꝓ noīe dn̄i nr̄i ie g h
¶ q: placuit nobis miſimus. ¶ cū barnaba ⁊ paulo.
ſu xp̄i. Miſim⁹ ergo iudā ⁊ ſylā: q̄ ⁊ ipſi vobis i
c a ¶ que in ep'la cōtinenť. ¶ que barnabas ⁊ paulus.
g verbis referēt eādē. Viſum eſt enim ſpūiſctō ⁊ k l
a ¶ q̄bus nihil viſum eſt ſine ſpiritu.
b nōbis nihil vltra iponere vobis oneris ꝙ̄ hec m n
a ¶ ſobrietatē ⁊ tēperantiā docet talis inſtitutio.
neceſſaria: †vt ābſtineatis vos ab imolatis ſi o
mulacroꝝ: ⁊ ſanguine ſuffocato: ⁊ fornicatio p
a ¶ iuſticia eſt a malis abſtinere ⁊ bona agere. ¶ declina a ma
ne: a q̄uibus cuſtodientes vos bn̄ agetis. Va
lo ⁊ fac bonū. ¶ ſm̄ qđ dictū eſt. ſ. placuit aplis ⁊ ſeniorib⁹ ⁊c.
lete. Illi igiť dimiſſi deſcēderūt antiochiā ⁊ cō
a ¶ barnabas ⁊ paulus. ¶ antiochie fidelibus ex ge
gregata multitudine tradiderūt ep'lam. Quā
tibus. a ¶ q: dictū eſt viſum nobis eſt nihil iponere oneris.
cū legiſſent: gauiſi ſūt ſūp ꝯſolatione. Iudas q r
¶ excepto paulo ⁊ barnaba.
a ¶ doctrina ⁊ futuroꝝ denūciatiōe. b ¶ vt in ep'la dixerūt vo
aūt ⁊ ſylas cū ⁊ ipſi eſſent ꝓphētę v̄rbo pluri s
bis referēt eadē. a ¶ cōſolatione illa quā diximus.
b ¶ in fide euangelij preter legē.
mo cōnſolati ſunt fratres: et cōnfirmauerunt. t
a ¶ in antiochia. b ¶ iudas ⁊ ſylas. ¶ abire pmiſſi in hierl'm.
Facto aūt ibi aliq̄ntō tp̄e: dimiſſi ſūt cū pace
¶ apoſtolos.
i a fratrib⁹ ad eos q̄ miſerāt illos. Viſuz eſt ſylę v
ibi remanere: iudas aūt ſol⁹ abijt hierl'm. Pau
k lus autē ⁊ barnabas demorabanť antiochię:
a ¶ de morib⁹ ꝑfectis. b ¶ xp̄m ⁊ regnū celeſte. ¶ doctorib⁹.
docētes ⁊ euāgeliȥātes cū alijs plurib⁹ verbū x
¶ non ſuum.
dn̄i. Poſt aliq̄t aūt dieſ dixit ad barnabā pau y z
lus: Reuertētes viſitem⁹ frēs ꝑ vniuerſas ci a
¶ vtrum firma ſit fides eorum an non.
uitates in q̄bus p̄dicauimus verbū dn̄i quō ſe b
¶ in comitatu ſuo.
habeant. Barnabas aūt volebat ſecum aſſu c d
mere ⁊ iohānem qui cognominabať marcus.
a ¶ dicēs nō debere aſſumi vel ſuſcipi. b ¶ barnabam.
c ¶ iohānes a pamphilia diſcedēs reuerſus eſt hierl'm.
Paul⁹ aūt rōgabat ēū: vt q̄ diſcēſſiſſet ab eis e f
l de pamphilia: ⁊ nō iſſet cuz eis in opus: nō de
¶ ne rudes adhuc grauarentur.
m bere recipi. Facta ē aūt diſſēſio: ita vt diſcede g

viua. k ¶ Viſū eſt enim ſpirituiſancto. A nō quo nō poteſt egredi niſi verū ⁊ ſanctum. l ¶ Et nobis. Qui ſcribimus ſm̄ eius inſtinctū. m ¶ Nihil vltra imponere vobis oneris. Legaliū obſeruantiarum. n ¶ Ꝙ hec neceſſaria. Aduiuendū cōmuniter cum iudeis in eccl'ia primitiua. o ¶ Ut abſtineatis vos ab imolatis ſimulacroꝝ. Ratōibus predictis. p ¶ Et fornicatione. Quam erronee licitā eſſe putatis: ⁊ ideo abſtinendū eſt ab ea non ſolū ꝓpter amicabilē ſocietatē cū iudeis ſed ꝓpter neceſſitatem ſalutis. cetera patent vſq̄ ibi: q ¶ Gauiſi ſunt ſup cōſolatione. Eo ꝙ expediti erant a legis onere. r ¶ Iudas aūt ⁊ ſylas cū ⁊ ipſi eſſent ꝓphete. i. illuminati a deo prophetie dono. s ¶ Verbo pluri. cōſolati ſūt fratres. Referēdo ea que erāt in epiſtola ad maiorem affirmationē. t ¶ Et confirmauerunt. Eos in fide. cetera patent vſq̄ ibi: v ¶ Viſū eſt ſyle ibi remanere. Tota iſta lr̄a vſq̄ ibi: Paulus autem: excluſiue: nō eſt in greco nec in libris correctis: ſed primo fuit appoſita per modum gloſe eo ꝙ poſtea ſubdiť: ꝙ paulus exiſtēs antiochie accepit ſylā in ſocium: et poſtea inſerta eſt textui per iperitiā ſcriptorū. x ¶ Docentes ⁊ euāgelizātes cū alijs plurib⁹ verbū dn̄i. Ad pleniorēȥ inſtructionē ⁊ confirmationē credentiū. y ¶ Poſt aliquot autē dies. Superiuſ deſcripta eſt publicatio euāgelij per paulū in ſocietate barnabe. hic ꝯſequēter poniť eadē publicatio ꝑ eū in ſocietate ſyle. et diuiditur in duas partes: q: primo poniť pauli et barnabe ſeparatio. ſcđo ipſius et ſyle aſſociatio/ ibi: Paulus v̄o. Circa p̄mū diciť: z ¶ Dixit ad barnabā paulus. Qui de ſalute hoīm erat valde ſollicitus. a ¶ Reuertētes ⁊c. Et ſic ſequiť: b ¶ Quō ſe ha. Ut videam⁹ ſi firmiť ſtēt. c ¶ Barnabas autē. In hoc ꝯſentiēs. d ¶ Volebat ſe. ⁊c. Eo ꝙ ſibi familiaris erat. e ¶ Paul⁹ aūt ⁊c. ſ. barnabā vt abſtineret a ſocietate iohānis. f ¶ Ut q̄ diſceſ. ⁊c. vt habeť ſuperi⁹. xiij. ca. Diſceſſerat eni timore periculoꝝ iminētiū vł amore nimis carnali ad matrem manētē in hierl'm. vł forte cauſa vtriuſq̄: ꝓpter qđ paulus eū renuebat. nā illi q̄ vadūt ad p̄dicandum debēt eſſe valde firmi ⁊ ab amore carnali ſegregati ⁊ maxime q̄ſi vadūt inter infideles ⁊ ꝑſecutores: ſicut erat in ꝓpoſito. g ¶ Facta eſt aūt diſſenſio: ita vt diſcede. ⁊c. Nō tn̄ ꝯtra charitatē: q: quilibet eoꝝ reſpiciebat ad bonū: tn̄ alia et alia motus rōne. ⁊ hoc etiā condigit: q: ꝑ hoc maior fructus p̄dicationis fact⁹ eſt eo ꝙ p̄dicauerunt in

C

xvo. diſt. c. ū de carnē

D

Diuiſio

A plurib⁹ lo

K a ¶ Aſſumpto mar. Bed. Qui affinitate ſibi coniunctꝰ erat
E leguntᷓ enim fuiſſe ꝯſobrini. Barnabas a paulo dimiſſus pa
triā inſulā repetijt ⁊ nihilominꝰ opus euāgelij ſibi iniūctū ex
ercuit. b ¶ Electo. Ra. Ad hoc remanere eū fecit dn̄s: iu
xta illud: viſum eſt aūt ſyle ibi remanere vt paulo cooperaret
ſicut marcꝰ barnabe: fuit enī in hoc diuinū ꝯſiliū. Ca. XII

Peruenit aūt in derbē. c ¶ Vidue fide. Ra. Vel iudee et iudeā eā fuiſſe apparet ex ħ qđ ait pr̄e gētili. d ¶ Et circūcidit eū. Non ꝙ ſi gure legis poſt veritatē euāgelij aliqđ vtilitatis afferrēt: ſꝫ ne ꝑ occaſionē gē tiū iudei a fide recederēt: qbus vmbra

Ac.15.g vetꝰ paulatim tollēda erat: ſicut genti bus idolatria. Legales ꝙ̄ vmbre qᷓ a dn̄o īſtitute interdū ab apl'is illo tp̄e ſunt vſurpate ꝓ declināda iudeoꝝ ꝑſi dia. gentiles aūt inſtitutio a ſathana re perta: a ſctis nūq̄ eſt recepta. ¶ Ra. Timotheū circūcidit ꝓ ſcādalo iudeo rū ne legē moyſi videret dānare: ſꝫ eā qſi nō neceſſariā gentibꝰ nō imponere Titū nō circūcidit: nec occaſionē circū cidēdi acciperēt gētes ab eo. et hoc eſt qđ dicit: ſed ꝓpter ſubintroductos fra tres falſos ⁊c̄. ¶ Rab. Propter iude os ne ip̄m ꝯſeq̄rent: vel timotheū: vel ne offenſi a fide alienarent. e ¶ Cu ſtodire dog. q̄ erāt. Rab. Nō p̄di cabāt qđ ipſi fecerāt: ſed qđ ꝓpter vo luntatē dei apl'i decreuerāt. Et eſt exem plum recte docendi etiā qđ nō feceris. ¶ Rab. In figura huiꝰ facti feminali bus induebant ſacerdotes: velut ſemi naturi opus: nō facturi. f ¶ Et eccle ſie qdē. Rab. Hoc eſt de ſepe dictis capitulis que narratiōibus inſerunt.

g ¶ Vetati ſunt ⁊c̄. Bed. Terribi lis deus in cōſilijs ſup filios hominū. Quidā ſe magiſtrū ſequi ꝑ oīa ꝓmit tit: nec ꝑmittit. Alter ſequi iuſſus ſepe lire patrē ꝓhibet. Inuitꝰ ac repugnās trahit ſaulus: Cornelio p̄cibus ⁊ ele moſynis inſiſtēti: velut remuneratōis vicē via ſalutis oſtēdit: ⁊ deus q̄ nouit corda: bn̄ficu gr̄a doctorē remouit ab aſia: ne ſanctū det canibꝰ: ⁊ cor iniquū de ꝯtēpta p̄dicatiōe grauius iudicet. h ¶ Tēptabāt ire ⁊c̄. Ra. Permit tunt apl'i velle ſꝫ nō ire: vt appeat īfir mitas hūana: ⁊ ꝙ diuīo ꝯſilio ſit ſubdi

Mat.6.b ta. vn̄. fiat volūtas tua. Referūt ꝓuicie a qbꝰ apl'i vetant: vt alij p̄dicēt i eis: vt iohānes ⁊ philippꝰ in minori aſia euā gelizauerint. lucas in bithynia ⁊c̄. i ¶ Vir macedo. Angelꝰ illius gen tis aſſimilatꝰ viro macedoni: ꝓprieta ti lingue vel forma ſpeciali: vel iudi cio verbi.

tandū. c ¶ Traditꝰ gr̄e dei. recōmendatꝰ. d ¶ A fratri G
bꝰ. ꝓ eo deuote orātibꝰ. e ¶ Perambulabat aūt ſy. ⁊c̄.
quas aū cū barnaba inſtituerat. f ¶ Precipiēs cuſto. ⁊c̄.
poſita ca. ſꝑe. ad vnionē gētiliū ⁊ iudeoꝝ. ¶ In ca. xv. vbi
dr̄ i poſtil. Et ſuffocat' ⁊ ſāguie ⁊c̄. hūc enī cibū aūſi ꝺ iudai

Additio. Carnes aialiū ſuffocato (mo abhorrebāt. rū hebrei credūt eē illicitas ad eſū ⁊ ꝺ hūc ꝑ traditiōes thalmudicas. ⁊ iō ꝑ decol latiōes eas interficiūt: in quo etiā ſara cenī eos ſequunt. vn̄ nō abſtinēt a ta libus carnibꝰ: qᷓ eas abhorrēt ſed qᷓ eas eſtimāt illicitas. Ca. XVI

Peruenit aūt. hic ponit aſ ſociatio timothei/ cum dicit: h ¶ Ecce diſci. qdā. ſcꝫ no tabilis in fide ⁊ moribꝰ. i ¶ Mulie ris vi. fi. i. credētis in xp̄m. k ¶ Hu ic te. bo. red. de fide ⁊ moribꝰ. ex quo ptꝫ ꝙ i ſcitate erat famoſus. l ¶ Hūc vo. pau. ſe. ꝓfi. ad p̄dicādū ꝟbū dei. m ¶ Et aſſumēs. cir. cū. pro. iu. i. ne ſcādaliçaret eos: ducēdo ſecū hoīez incircūciſum de mr̄e iudea natum. nec iſta circūciſio fuit ficta: vt dicit Hiero. ſed vera vt dicit Augꝰ. qᷓ illo tp̄e nati de iudaiſmo ⁊ cōuerſi ad xp̄m poterāt licite legalia ſuare. ꝓles enī ſequit vē trē: ⁊ qᷓ maior eſt certitudo de mr̄e q̄ de pr̄e: ⁊ iō q̄uis pater eiꝰ eſſet genti lis reputabat tn̄ iudeus. n ¶ Scie bāt enī ⁊c̄. Hoc aūt dr̄: qᷓ ſimplr̄ erat notū ꝙ pr̄ nō ꝑmiſerat eū circūcidi: ſic igit paulꝰ eū circūcidēdo ñ male fecit: qᷓ ꝑ hoc ꝙ erat licitū vitauit ſcādalū iu deoꝝ. titū q̄ gentilis erat ex pr̄e ⁊ mr̄e nō circūcidit: vt hr̄ Gal. ij. o ¶ Cum

D aūt. hic reſumit p̄dicatio ad ꝯfirmādū credētes. ⁊ ptꝫ lr̄a vſq ibi: p ¶ Et ec cle. ⁊c̄. ita ꝙ augmentabant fideles ⁊ merito ⁊ numero. q ¶ Trāſeūtes. Hic ꝯſr̄ deſcribit p̄dicatio pauli ad cō uerſionē infideliū. ⁊ p̄mo oñdit in qbꝰ regionibꝰ ꝓhibiti ſunt p̄dicare: ⁊ hoc ex diuina reuelatiōe. ſ. in aſia ⁊ bithy nia: qᷓ ꝓ tūc maior fructꝰ iminebat in alijs locis p̄dicādo. ⁊ ptꝫ lr̄a. r ¶ Cū aūt ptrā. Hic ꝯſr̄ oñdit in qbꝰ regio nibꝰ p̄dicauit paulꝰ: qᷓ p̄mo p̄dicauit i regno macedonie. ſcđo i qbuſdā alijs ptibꝰ grecie. ſcđa icipit ca. ſe. ibi: Qui

Diuiſio aūt deducebāt. p̄ma in duas: qᷓ primo deſcribit vocatio pauli ad macedoniā. ſcđo eiꝰ p̄dicatio ibidē ibi: Eramꝰ aūt. Circa p̄mū dr̄: Cū aūt ptrā. ⁊c̄. noīe ſūt ciuitatū ex macedoniā. s ¶ Et vi. ꝑ ⁊c̄. a deo. t ¶ Vir mace. i. ſilitudo viri habētis

Moraliter Moralr̄. Peruenit aūt. k ¶ Hu ic teſti. ⁊c̄. Ex ħ ptꝫ ꝙ ſociꝰ p̄dicatoris euāgelici dꝫ eſſe boni noīs ⁊ idoneꝰ in ſcia ⁊ vita vt poſſit eū adiuuare. ꝓpt qđ i huiꝰ figura dr̄ Deut. xxij. b. Nō arab ſil in bo. ⁊ aſi. qᷓ p̄dicatori i agro dn̄ico laborāti nō dꝫ ſociꝰ ſtolidꝰ aut inſuffici ens aſſignari. q ¶ Trāſeū. aūt ⁊c̄. idē dr̄ ꝯſr̄ de bithynia. Verbū enī dei ſbtrahit duplici cā. Vna ē qñ ppl's eſt obſtinatꝰ i malo. ⁊ ſic dr̄ Ezech. iij. g. Et eris mu. nec q̄ſi vir obiurgās: qᷓ domꝰ exaſperās ē. Et ħ ſignificat ꝑ aſiā q̄ in terp̄tat ſuſtollēs. i. repellēs dei ꝟbū. Alia ē qñ ppl's eſt ſufficiēter īſtructꝰ ⁊ labor p̄dicāt' ē alibi neceſſariꝰ. ⁊ ſic ſal uator Lu. iiij. g. dixit turb' eū detinere volētibꝰ: qᷓ ⁊ alijs ciuitatibꝰ optet me euāgeliçare regnū dī. Et hoc ſignificat ꝑ bithyniā q̄ iterp̄tat ſtutio filia. talis aūt eſt plebs ſufficient' īſtructa. r ¶ Deſcē derūt troia. ⁊ vi. ⁊c̄. q̄ interp̄tat [illegible]ſitalis: ⁊ iō ſignificat ꝑ ſonā vel gentē

¶ nō vitio cōmoti: ſꝫ ſp̄ū inſtigati ſeparant vt pluribus p̄dicent.

rent ab inuicē. Et barnabas qdē a
a aſſumpto marco nauigaret cy
b prum: ‡ Paulus vero electo ſyla b
¶ dimiſſus vel cōmēdatus. ¶ ſpirituſctō.
ꝓfectus eſt: traditus gratię dei a c
fratribus. Perambulabat autē d e
¶ breuiando narrationē: nō ponit noīa ſin gulorū locorū. ¶ q̄ iā fundata erat.
ſyriā ⁊ ciliciā: ꝯfirmās eccliam p̄ f
cipiēs cuſtodire p̄cepta apl'oꝝ et
ſeniorū. Ca. XVI

Peruenit aūt in derbē g
⁊ lyſtrā. Et ecce diſci h
pulus quidā erat ibi
¶ beneficus interpretat.
nomīe timotheus: filius mulieris i
c viduę fidelis: patre gētili. Huic k
teſtimoniū bonum reddebāt qui
in lyſtris erant et iconio fratres.
Hūc voluit paulus ſecū ꝓficiſci: l
d et aſſumens circūcidit eum pro m
¶ Raba. iudeis factus ſum iudeus vt eos
pter iudęos qui erant in illis lo
lucrifacerē. ¶ lyſtris ⁊ iconio. a ¶ ⁊ filius eius incircūciſus nō traderet dogma circūci ſionis ⁊ nō voluerāt circūcidi.
cis. Sciebat enī omnes ꝙ păter n
eius erat gentilis. Cum autē per o
tranſirent ciuitates: tradebāt eis
¶ ſtatuta.
e cuſtodire dogmata quę erant de
creta ab apoſtolis ⁊ ſenioribus q̄
f erāt hieroſolymis. Et ecclię qui p
¶ in his q̄ ante crediderāt. a ¶ in his qui couerſi ad fidē baptiçabant.
dē ꝯfirmabant fide: ⁊ ăbūdabāt
nūero q̄tidie. Trāſeūtes ăt phry q
a ¶ in qua ſunt galathe ſic nominati a can dore corporis ⁊ interpretant lactei.
g giā ⁊ gălatię regionē vetati ſūt a
¶ q̄ p̄ſciebat hoīes aſie nō mō credituros.
a ¶ minore qᷓ fere oēs p̄dicte ciuitates ⁊ re
ſpūſctō loq̄ verbū in aſiā. Cū ve
giōes i maiore aſia ſūt. ¶ q̄ eſt i europia tūc eē ꝺ aſia trāſiērt i europā. ¶ .i. rurſus i aſiā
h niſſent aūt i myſiā: tētabat ire i bi
¶ in qua nō erat fidei oſtiū apertū.
thyniā: ⁊ nō ꝑmiſit eos ſp̄ūs ieſu.
¶ ſaluatoris qᷓ nō erāt ſalutē recepturi.
¶ in qua erat apertū fidei oſtium.
Cū aūt ptranſiſſent myſiā: deſcē r
derūt troadē: ⁊ viſio ꝑ noctē pau s
i lo oſtenſa ē. Vir macedo quidā t

Ni. de ly.

pluribꝰ locis. a ¶ Et barnabas ⁊c̄. vn̄ erat oriūdꝰ: vt habet. ſ. iiij. ca. vt cōfirmaret eos in fide. b ¶ Pau lus vo. Hic ꝯſr̄ ponit p̄dicatio pau li cū ſyla. Circa quā p̄mo ponit multi plex pauli diſcurſus ꝑ orbē ad p̄dicādū ſcđo eius recurſus in hierlm ad tolerā dū vt vbi ꝑſecutꝰ fuerat eccliam ibi pro ea ſuſtineret ꝑſecutionē. ſcđa incipit. ix.

Diuiſio ca. ibi: Dies aūt ex. circa mediū ca. p̄ma in duas: qᷓ p̄mo ponit diſcurſus pauli ad ꝯfirmādū ꝯuerſos. ſcđo ad ꝯuertē dū nōdū ꝯuerſos ſe. ca. ibi: Trāſeūtes aūt. p̄ma adhuc in tres: qᷓ p̄mo diſcur ſus ad cōfirmandū incipit. ſcđo aſſocia tio timothei int' ponit i p̄ncipio ſe. ca. tertio diſcurſus ad ꝯuer tendū reſumit/ ibi: Cū aūt ptrāſiret. Circa p̄mū dicit: Pau lus vo electo ſyla. in ſociū ꝓ barnaba: Profectꝰ ē ad p̄di candum.

cio vbi. a ¶ Adiuua nos. Ra. Hoc ex pſona boīs dicituꝛ: nō enī angeli hūano auxilio indigēt. Uel hoc dicit angelus ꝓpter illos qb⁹ pſidet: vt baptiçent̄ ꝛ ſalui fiāt. Dicēdo: Adiuua nos. oñdit macedones vel angelos a deo inſpirari: vl' aliq̄s doctores cepiſſe doceri. b ¶ Samothraciaꝫ. Thracia neapolis/ ꝛ philippis ciuitates ſunt.

c ¶ Colonia. Be. Eſt q̄ defectu indigenarū nouis cultorib⁹ īplet̄: vñ a cultu agri colonia dicta eſt. d ¶ Aliq̄t ꝯferētes. In q̄buſdam libris inuenit̄ ꝯferētes verbū dñi die ſabbati.

e ¶ Purpuraria. Be. Regina induta regali purpura: vl' purpure textrix: vel purpurā vēdēs/ ſignificat eccl'iam: q̄ purpurā vendit: dū ſanguinē ꝓ xp̄o fundit/ vt vitā mercari poſſit. Purpura recte ſanguinē colore ꝛ natura deſignat: q꞉ de ſanguine chonchilioꝝ eſt ꝯfecta. Lydda aplm cū ſocus ſuis domū intrare coegit: q꞉ repulſam p̄dicationē a iudeis eccl'ia deuoto corde ſuſcepit. f ¶ Cogit nos. Rab. Hic dat̄ exēplū vel duo exēpla dant̄. vnuꝫ hoſpites cogēdi. alterū ad nup cōuerſos intrādi. g ¶ Puellā q̄ndā ꝛc. Ra. Phiton nomē maligni ſpūs: per quē phitoniſſe hoc agunt vt mortuos ad locutionē ꝛ diuinationē incātationē ſuſcitēt. ¶ Be. De phitonica diuinatione in libro regū inuenit̄: vbi rogāte ſaule phitoniſſa vel aīam ſamuelis: vel ꝓ ea poti⁹ ſpm̄ imundū euocauit ab inferis. qđ gen⁹ magice ab apolline phitio repertū: ꝛ ab ei⁹ cognomīe dicit̄ ſic vocatū. cui hebreū etiā nomen cōgruit. q꞉ phitona os abyſſi dicitur.

B ¶ Be. Qui purpurariā eccl'ie adunauit ip̄e phitoniſſam imūdo ore magl'ia dei p̄dicātē diſtricte puniēs arte ſua ꝓ-

Mat.16.c. uauit. hec eſt enī ptās aploꝝ: vt q̄ ligauerūt ſup terrā/ ſint ligata ꝛ in celo/ et ecōuerſo. h ¶ Subſecuta paulū. Ra. Q꞉ uis obuiaſſet: non in facie ſed poſt eos clamat: femineā ſeruās pudiciciā. i ¶ Iſti hoies. Be. Nō eſt volūtaria iſta cōfeſſio/ ſed timore ſpūſſcti cogēte ꝯa ſpūs mēdax loq̄t̄: nō auſus luce preſente ſuas tenebras celare.

k ¶ Precipio ꝛc. q꞉ exiuit ꝛc. Be. Heret̄. q̄ fidē īpugnabat arte ꝓuatā excecauit: hāc q̄ ꝑuerſa lꝫ mēte: vera loq̄bat̄: arte ſolūmō ꝓuauit: q꞉ indignum erat: vt ꝟbū euāgelij ſpūs īmūdus nūciaret. Exire ꝛ ſilere p̄cepit: q꞉ demones ꝛ cū tremore debēt deum ꝯfiteri: ¶ nō laudare

¶ angeli ſp ſtare dicūt̄. ¶ ex forma hūana.

erat ſtans et deprecans eum dicens: Tranſiens in macedoni- e

¶ hinc patet macedonē hoiem fuiſſe.

a am adiuua nos. Ut autem vi- b

a ¶ velox obedientia per ſtatim notatur.

b ¶ hic lucas oſtēdit ſe fuiſſe comitē pauli.

ſum vidit: ſtātim queſiuim⁹ proficiſci in macedoniam: certi facti

ꝙ vocaſſet nos de⁹ euangeliçare

¶ plenis velis.

eis. Nauigātes āt a troade recto

b curſu venim⁹ ſamothraciā: ꝛ ſeq̄nti die neapoli: ꝛ inde philippis q̄ c d

¶ venientibus a mari prima occurrit.

c ē p̄ma ptiſ macedoniç ciuitas colonia. Eram⁹ āt i hac vrbe dieb⁹ f g

¶ conſiliādo vel cogitādo.

d aliq̄t ꝯferētes. Die āt ſabbatoꝝ h

egreſſi ſum⁹ foras portā iuxta flu

¶ .i. loc⁹ apt⁹ locutiōi p̄dicātiū vel p̄dicatio

mē: vbi videbat̄ oro eſſe: ꝛ ſeden i

ni oratiū. ¶ oñdit orōnē vocauit locutionē.

tes loq̄bamur mulierib⁹ q̄ ꝯuene k

e rāt: ꝛ q̄dā mulier noīe lydda pur l m

a ¶ plebis illi⁹ ciuitatis. b ¶ natura vel le-

puraria ciuitat̄ thyāthirenoꝝ cō n o

ge audita a iudeis. a ¶ verū. ¶ oſtiū fidei.

lēs deū audiuit: cui⁹ dñs aperuit p

¶ diabolus corda claudit: ſed deus aperit.

cor intēdere his q̄ dicebāt a paulo. Cū aūt baptiçata eēt ꝛ dom⁹ q

a ¶ .i. ſi digna ſum vt in me habitet de⁹ ꝛ maneat introite ꝛ manete.

ei⁹/ deprecata eſt dicēs: Si iūdicaſtis me fidelē dño eſſe: introite r

a ¶ in domos gētiliū nō ꝯſueuerant intrare cū iudeoꝝ. b ¶ mānſione alicui⁹ interualli.

f i domū meā ꝛ mānete. Et cogit s

nos. †Factū eſt aūt eūtib⁹ nobis t

g ad orōnē puellā q̄ndā hñtē ſpm̄ v

phitonē obuiare nob̄: q̄ q̄ſtū ma

¶ diuinationis p̄cio.

gnū p̄ſtabat dñis ſuiſ diuinādo.

h Hec ſubſecuta paulū ꝛ nos cla- x

a ¶ q̄uis ſint hūiles tñ excelſ⁹ ē eoꝝ de⁹ eius ſerui ſunt. a ¶ ſeruos dei ꝛ deū eiuſq; doctrinā breuiter laudat.

i mabat/ dicēs: Iſti hoīes ſerui

dei excelſi ſunt: q̄ annunciant vobis viam ſalutis. Hoc autem

a ¶ .i. clamabat: aut ꝑ bonū nature: aut deo cogēte ꝑ ſpm̄ phitonicū. b ¶ illam a diabolo poſſideri. ¶ q꞉ poſt eū clamabat.

faciēbat multis diebuſ. Dolens y

aūt paulus ꝛ conuerſus dixit ſpi

a ¶ p̄ſſte nō adituro orōne. b ¶ nō meo.

k ritui. † Precipio tibi i nōie ieſu chriſti exire ab ea. Et exijt eadeꝫ

¶ puelle.

hora. Uidētes aūt domini eius z

Nico. de lyra

✱ viri habētis habitū ꝛ effigiē macedonis. a ¶ Trāſiēs ꝛc. Annūciando nobis viā ſalutis. b ¶ Ut autē ꝛc. Q꞉ paulus fuit certificat⁹ ꝙ ñ erat viſio vana ſꝫ a deo imiſſa: ꝛ de hoc ſocios ſuos certificauit. cetera patēt vſq; ibi: c ¶ Et inde ꝛc. Ciuitas eſt denoīata a philippo rege macedonū p̄re alexādri magni. d ¶ Que eſt p̄. ꝛc. Eſt enī p̄ma ciuitas occurrēs exeūtib⁹ de mari ex illa pte q̄ paulus cū ſuis ſocijs exiuit. e ¶ Ciuitas colonia. dr̄ aūt colonia: q꞉ defectu indigenarū replet̄ colētib⁹ alijs: iđo ſic noīat̄ a cultura agri. f ¶ Eram⁹ autē. Deſcripto acceſſu ad macedoniā: hic ꝯñr deſcribitur p̄dicatio facta ibidē. ꝛ p̄mo in philippi ciuitate. ſcđo i theſſalonica q̄ etiā eſt ciuitas macedonie: vt dicit Hiero. in ꝓlogo ſup p̄mā ep̄lam ad Theſſa. ſcđa ps

ſcđa ps incipit ſe. ca. p̄ma in duas: q꞉ p̄mo ponit̄ pauli p̄dicatio. ſcđo inſurgēs pſecutio/ ibi: Factū eſt aūt. Circa primū dr̄: Eram⁹ aūt. i. philippis. g ¶ Dieb⁹ a. ꝯferētes. Uolebat enī paul⁹ ꝯſiderare ꝯditionē ppl'i prius q̄ ꝓponeret verbum. h ¶ Die aūt ſab. i. q̄etis ab opib⁹ in q̄ magl' ꝯgregat̄ ppl's.

C Diuiſio

i ¶ Ubi vi. o. eē. i. loc⁹ apt⁹ ad orādū ꝛ p̄dicādū. k ¶ Loq̄bamur ꝛc. Solēt enī magl' eē deuote q̄ viri. l ¶ Et q̄. mu. ꝛc. Exp̄mit̄ aūt ei⁹ nomē ad maiorē hiſtorie certitudinē. m ¶ Purpuraria. q꞉ purpurā vēdebāt q̄ ē res p̄cioſa. erat enī diues: vt patꝫ in ſe. n ¶ Ciuitatis ꝛc. De hac ciuitate dr̄ Apoc. ij. c. ꝛ āgelo thyathire eccl'ie ſcribe. ð hac ei ciuitate erat hec mlier oriūda: ſed manebat in philippis q̄ repleta erat alijs colonis: vt dictū ē. o ¶ Colēs deū. iā enī añ ꝯuerſa fuerat ð gētilitate ad iudaiſmū in q̄ colit̄ vn⁹ deus. p ¶ Cui⁹ dñs ꝛc. Hō ei nō pt docere niſi exteri⁹ credēda ꝓponēdo: ſꝫ de⁹ docet interi⁹ mētē illūinādo. iđ dit̄ p̄dicatorib⁹ Joh. xv. a. Sine me ni. po. facere. q ¶ Cū āt ꝛc. i. familia q̄ erat mag. iđ ſbat̄ poſtea: r ¶ Introite ꝛc. Ut ibi q̄ſcat̄ ꝛ reficiami nō tm̄ vna die ſꝫ plurib⁹ ð ei īportat māſio: ꝛ ſic ptꝫ eā diuitē fuiſſe ꝛ etiā valde deuotā. ōi ſubdit̄: s ¶ Et co. nos. p̄cib⁹ valde efficacib⁹. t ¶ Factū ē āt. hic deſcribit̄ īſurgēs pſecutio. cui⁹ p̄mo ponit̄ occaſio/ cū dr̄: Factū eſt aūt ꝛc. i. ad locuꝫ orōnis. v ¶ Puellā ꝛc. i. diuinitātē. nō ei iſta puella erat ſic phitoniſſa ſīc illa mulier phitoniſſa. ð q̄ hr̄. j. Re. xxviij. a. Illa enī nō erat obſeſſa a demōe ſed ꝑ artē magicā faciebat appere demonē in ſilitudie alicu⁹ mortui ad dādū rñſū de occult̄ vt dictū fuit ibidē. iſta ꝟo imo demō exiſtēs i ea dabat rñſa: q꞉ mlta ſūt a demōib⁹ cognita q̄ hoīb⁹ ſūt occulta. ꝛ ð mō rñdēdo: Preſtabat ma. ꝛc.

alꝫ ꝯſilitantes

D

x ¶ Clamabat ꝛc. Dicit ð glo. ꝙ timore ſpūſſcti cogēte ſpūs mēdax vera loq̄bat̄. ſed hoc non videt̄ veꝝ: q꞉ ſubdit̄: y ¶ Dolēs ꝛc. Nō doluiſſet de hoc ſi ſpūſctō cogēte factū fuiſſet nec illđ īpediuiſſet. ꝓpt̄ qđ videt̄ meli⁹ dicēdū ꝙ paul⁹ īpoſuit illi puelle ſilētiū eīciēdo ab eo demoniū eo mō q̄ xp̄us hoī hñtī ſpm̄ imūdū ꝛ dicēti ei: ſcio q꞉ ſis ſctūs dī. dixit obmuteſce ꝛ exi de hoīe Mar. .j. c. ð ei fec̄ xp̄s ne ver' falſa miſceret: ſīc venenū ſub melle ꝓpinat̄. ꝛ q꞉ nolebat hr̄e teſtioniū ſctitat̄ a demōe ne ꝑ ð daret̄ apparentia dicto phariſeoꝝ q̄ dicebāt eū facere miracl'a i beelçebub p̄ncipe demonioꝝ. ꝛ eiſdē cāis paul⁹ ð eiecit demoniū: q꞉ īponebat̄ ſibi ꝛ alijs aplis ꝙ vterēt̄ magic̄ artib⁹. z ¶ Uidētes aūt ꝛc. Poſita occaſiōe: ð ꝯñr

† leui. 20. d Deu. 18. c 1. Re. 28. a

✱ ſubdit̄ pſe-

✱ ſonā vl' gētē q̄ cog̃ſcere icipit fidei lumē ꝛ deſiderat ampli⁹ edoceri. ꝓpter qđ paul⁹. i. p̄dicatoꝛ euāgelic⁹ dꝫ ad talē gētē vl' pſonā accedere ꝛ eā docere: ſīc ꝛ petr⁹ ad corneliū acceſſit ꝛ eū īſtruxit: vt dictū ē. ſ. x. ca. l ¶ Et q̄ m. ꝛc. ſeq̄t̄: q ¶ Cū aūt ba. ꝛc. ꝑ ð enī ꝙ p̄cib⁹ ſuis coegit paulū domū ſuā itrare ꝛ ibi cū ſocijs ſuis neceſſaria miſtrare: ſignificat̄ q̄libet pſona xp̄iana q̄ de ſuis facultatib⁹ miſtrat xp̄i mēbris: ꝛ illis potiſſime q̄ annūciāt verbū ſalutis.

Moraliter

t ¶ Factū eſt aūt ꝛc. Per hoc autē ꝙ paul⁹ ꝓhibuit ſe et ſocios laudari a demōe i illa loq̄nte: ſīc etiā xp̄s Mar. .j. c. dmoni dicēti: Scio ꝙ ſis ſctūs dī: ✱ ſilētiū īpoſuit

† 26. q. 2. c. illud qđ. de cō. diſ. 4. c. nullus aūt

E iij

C K nõ laudat̃ cũ gaudio. a ¶ Cũ
Gloſ.ſpẽs ſim⁹ ro. Be. Iã decretũ erat
a romãis: ne qs de⁹ reciperet: ni
ſi approbãte ſenatu. b ¶ Mi
ſerũt eos in car. Rab. Et ꝑ
hoc maioꝛ ꝟtus eſt liberãtis.
Ad idẽ ſpectat ⁊ qḋ ſequit̃: mi
ſit in īterioꝛẽ carcerẽ: ⁊ pedes
eoꝝ ſtrinxit ligno. c ¶ Me
dia aũt no. Orãdũ ẽ media
nocte: ⁊ in ꝑiculis ſeruãda dili
gẽtia orõnis. d ¶ Terremo
tus fa. eſt ma. ⁊c. Beď. De
12. Co. 11. e uotio orãtiũ ⁊ ꝟtus orõnis ex
ꝓmit̃ qꝛ illis ĩ carcere hymnoſ
cantib⁹ laus eoꝝ t̃rã mouet:
carcer̃ fundamẽta ↄcutit: oſtia
aperit: catenas vinctoꝝ ſoluit.
Allego ¶ Alleg. Qui oẽ gaudiũ exiſti
mat cũ ĩ tẽptatões varias īcide
rit: libẽterq̃ gliat̃ in īfirmitati
b⁹ ſuis: vt ĩ eo habitet ꝟt⁹ xpi. ꝭ
cũ paulo et ſyla in carcere deũ
Ps. 31. c laudat: di. cũ ꝓpha: Tu es re
fugiũ meũ a p̃ſſura q̃ circũde
dit me exul. mea ⁊c. e ¶ Cla.
aũt pau. Nihil fe. ⁊c. Ra.
Magna vox ẽ: q̃ ſcia occultoꝝ
declarat̃. nouerat eni etiã ĩ te
nebris illũ q̃ volebat ſe interfi
cere: ⁊ inimico cuſtodi pepcit.
f ¶ Procidit ⁊c. Rab. Pro
pter potẽtiã ⁊ ſciaꝫ. potẽtia: qꝛ
terremotu oſtia ſũt apta. ſcia:
qꝛ cognouit paul⁹ cur ſe vellet in
terficere: iõ ꝓ oib⁹ paulo ⁊ ſyle
ꝓcidit ad pedes. g ¶ Lauit
pla. e. Be. Pulchra varietas
qb⁹ plagaſ vulner⁹ lauit: ꝓ eos
plagaſ crimis amiſit. h ¶ Cõ
tinuo. Rab. Velocitas obe
diẽtie ſignat̃: neſcit tarda mo
limina ſpũſſci grã. i ¶ Cũq̃
pduxiſ. ⁊c. ap. eis mẽ. Ra.
Optimũ vtriuſq̃ exẽplũ ĩgreſ
ſus dom⁹ ⁊ mẽſe appoſitio.

Ni. de lyra

M ſubdit̃ ꝓſecutio. ⁊ ſcḋo di
uina liberatio/ ibi: Media ãt
noc. Circa ꝓmũ dr̃: Vidẽtes
aũt ⁊c. ⁊ ꝑ ↄñs dolẽtes d dñ
no tpali. a ¶ Apphẽdẽtes
pau. ⁊c. vbi tractabant̃ lites.
b ¶ Ad ꝑnci. vt punirẽt eos
tanq̃ malefatores. iõ ſb̃dit̃ eos
accuſando: c ¶ Hi hoĩes ⁊c
ſcḋo ſunt digni morte tanq̃ ad
uerſarii rei publice. d ¶ Et
an. moꝛẽ ⁊c. ſ. ieſuꝫ xp̄m eſſe
deũ. e ¶ Cũ ſi. ro. iã ei erat
decretũ a romanis ne qs reci
peret̃ de⁹ niſi approbãte ſena
tu. f ¶ Et cucur. ⁊c. moti im
petu paſſiõis ⁊ ñ ductu rõnis.
g ¶ Et magiſtra. ⁊c. ſ. pauli
⁊ ſyle ↄtẽp: loiſr. h ¶ Iuſſe
rũt vir. ⁊c. ⁊ ad augmẽtũ cru
† 10. diſt. c. delitatis ſubdit̃: i ¶ Et cuꝫ
Si in adũ mul. ⁊c. ⁊ ptꝫ lr̃a. k ¶ Mi
ſoꝛiũ ſerũt eos in car. q̃ erat foꝛti
oꝛ ⁊ grauioꝛ. l ¶ Et pedes
eo. ſtrin. li. ad maioꝛẽ ſecuri
tatem ponens eos in cyppo.
m ¶ Media aũt noc. Hic
ↄñr ponit̃ eoꝝ liberatio. ⁊ pri
mo miraculo diuio. ſcḋo hũano
mãdato/ ibi: Et cũ dies. Circa
ꝓmũ dicit̃:

qꝛ exiuit ſpes q̃ſtus eoꝝ: apphendẽtes paulũ a
⁊ ſylã ꝑduxerũt in foꝛũ ad ꝑncipeſ: ⁊ offerẽtes b
eos magiſtratib⁹ dixerũt: Hi hoĩes ↄturbãt ci c
a ¶ qui mali ſunt vel captiui: vel alterius legis. b ¶ fidẽ ie
ſu chꝛiſti: in cui⁹ nomĩe phitonicus exierat ſpiritus.
uitatẽ noſtrã cũm ſint iudei: ⁊ annũciant moꝛẽ d
¶ auditu. ¶ actu.
a quẽ nõ licet nobis ſuſcipe neq̃ facere: cũ ſim⁹ e
a ¶ qui meliores iudeis: vel dñi: vel diſſimilis legis.
romãni. Et cucurrit plebs aduerſus eoſ: ⁊ ma f g
¶ alterũ ad abominationẽ: alterũ ad penã ſpectat.
giſtrat⁹ ⁊ ſciſſis tunicĩ eoꝝ iuſſerũt ꝟgis eos ce h
b di. Et cũ multas plagas eis iutuliſſent: miſerũt i k
eos ĩ carcerẽ: ꝑcipiẽtes cuſtodi vt diligẽter cu
ſtodiret eos. Qui cũ tale ꝑceptũ accepiſſꝫ: mi
ſit eos in interioꝛẽ carcerẽ: ⁊ pedeſ eoꝝ ſtrinxit l
a ¶ media nocte ſurgebã ad confitendũ tibi.
c ligno. Mẽdia aũt nocte paul⁹ ⁊ ſylas adorã m
¶ vel hymnũ dicebãt. a ¶ paulum ⁊ ſylam. ¶ vincti.
tes laudabãt deũ: ⁊ audiebãt eos q̃ ĩ cuſtodia
¶ ad timoꝛẽ incutiendũ: ⁊ ad oſtia carceris aperienda.
d erãt. Subito ꝟo terremot⁹ fact⁹ eſt magn⁹: ita n
a ¶ magna ꝟt⁹ orõnis q̃ oĩa oſtia īteriora. ſ. ⁊ exteriora apiũt
vt mouerent̃ fundamẽta carcerĩ: ⁊ ſtãtim apta
a ¶ nõ ſolũ pauli ⁊ ſyle: ſed ⁊ alioꝝ vinctoꝝ.
ſunt oĩa oſtia ⁊ vniũerſoꝝ vincula ſoluta ſunt.
¶ ex terremotu magno.
Expgefact⁹ aũt cuſtos carcerĩ: ⁊ vidẽs ianuas o
aptas carceris: euaginato gladio volebat ſe in p
e terficere: eſtimãs fugiſſe vinctos. Clamauit ãt q
paul⁹ voce magna/ dicẽs: Nihil feceriſ tibi ma
a ¶ vincti quos cuſtodiebas. ¶ a miniſtris.
li: vniuerſi eni hic ſũm⁹. Petitoq̃ lumie intro
f greſſus eſt ⁊ tremefact⁹ ꝓcidit paulo ⁊ ſylę ad r s
a ¶ de carcere. b ¶ honorare eos incipit plus q̃ decuit.
c ¶ ſentit ſe hactenus male feciſſe.
pedes: ⁊ ꝑducẽs eos foꝛãs ait: Dñi: qḋ mẽ t v
optet facere vt ſalu⁹ fiã? At illi dixerũt: Crede
a ¶ nõ ĩ multos dños vt de nob̃ dixiſti. b ¶ ſaluatoꝛẽ nũciãt
illi q̃ q̃rebat ſalutẽ. c ¶ nõ tu ſol⁹ ſꝫ etiã. d ¶ credẽs ĩ ieſum.
in dñm ieſuꝫ ⁊ ſalu⁹ eris tu ⁊ dom⁹ tua. Et
a ¶ nõ vnus tñ: ſed ambo pre gaudio: qꝛ oſtiũ fidei apertum
erat illa hora noctis: vel oſtẽdit̃ equitas benefaciẽdi.
locuti ſũt ei ꝟbũ dñi cũ oib⁹ q̃ erãt ĩ domo ei⁹:
a ¶ de quibus dixerat ⁊ cum multas plagas eis intuliſſent.
¶ lauans lauatus eſt.
g ⁊ tollẽs eos ĩ illa hoꝛa noctĩ: lauit plagaſ eoꝝ:
h i ⁊ baptiçat⁹ eſt ip̃ ⁊ oĩs dom⁹ ei⁹ ↄtinuo. Cũq̃
ꝑduxiſſet eos ĩ domũ ſuã: appoſuit eiſ mẽſã: ⁊ x
a ¶ baptiſmate accepto ſpiritualis fruct⁹ ſequit̃. ſ. leticia.
lętãt⁹ eſt cũ oĩ domo ſua: credẽs deo. Et cũ di y
es fact⁹ eẽt: miſerĩt mgr̃at⁹ lictores dicẽtes: Di z
a ¶ hoc cuſtodi dr̃. b ¶ ne plures credãt. c ¶ q̃ſi deſpectos
mitte hoĩes illõs. Nũciauit aũt cuſtos carcerĩ
ꝟba hęc paulo: qꝛ miſerĩt mgr̃at⁹ vt dimittami⁹.
Nunc igit̃ exeũtes ite ĩ pace. Paul⁹ aũt dixit a
a ¶ ſine reatu certo a iudicibus ꝓlato. b ¶ cenſum ꝓfeſſos.
eis: † Ceſos noſ publice idãnãtos hoĩes roma b c d
a ¶ occulta diſplicebat eiectio: qꝛ publica fuerat flagellatio.
nos miſerĩt ĩ carcerẽ: ⁊ nũc occulte nos eijciũt. e
Nõ ita: ſꝫ veniãt ⁊ ipi nos eijciẽt. Nũciauerũt f g
¶ ad hoc qḋ dixerat paulus.
aũt mgr̃atib⁹ lictores ꝟba hęc. Timuerũtq̃ au
dito q̄ romani eſſent: ⁊ veniẽtes dep̃cati ſunt
eos: ⁊ educẽtes rogabãt vt egrederẽt̃ de vrbe.

pͥmũ dicit̃: Media aut̃ G
nocte paul⁹ ⁊ ſylas ado
rantes. ſm̃ illud Ps. Me Ps. 118. h
dia noc. ſurgen. ad cõfi. tibi.
n ¶ Subito ꝟo ⁊c. ad oſtẽ
dendũ orõnis eoꝝ virtutẽ et
ad incutiendũ hoĩbus dñi ti
moꝛẽ. o ¶ Expgefactus
autẽ cu. car. ex terremotu.
p ¶ Euaginato gla. ⁊c.
ne ꝓpter euaſionẽ pauli ⁊ ſy
le de quoꝝ diligẽti cuſtodia
habuerat ꝑceptũ ſtrictũ ⁊ ſpe
ciale puniret̃ graui ⁊ cõtẽptĩ
bili morte. q ¶ Clamauit
aũt pau. ſciẽs ꝑ ſpm̃ cauſã
quare volebat ſe interficere.
r ¶ Et tremefa. cognoſcẽs
terremotũ diuia ꝟtute factũ.
s ¶ Procidit pau. et ſyle
ad pe. ad quoꝝ orõnẽ fue
rat factũ miraculũ: ⁊ qꝛ a moꝛ
te fuerat liberat⁹ ꝑ pauli ver
bũ. t ¶ Et ꝑdu. eos fo.
carcerẽ. v ¶ Ait: dñi: qḋ
me opoꝛ. fa. ⁊c. q. d. parat⁹
ſum viã ſalutis audire ⁊ fide
liter obedire. cetera patẽt vſ
q̃ ibi: x ¶ Et letatus eſt.
de euaſione mortis coꝛpora
lis per verbũ pauli: ⁊ etiã ſpi
ritualis per ſuſceptionẽ fidei
y ¶ Et cũ dies. Hic conſe
quẽter ponit̃ eoꝝ liberatio
mandato humano/ cũ dicit̃:
z ¶ Dimitte hoĩes illos.
Tranſeũte eni paſſionis im
petu aduerterunt magiſtra
tus q̄ paulus ⁊ ſylas iniuſte H
fuerãt verberati ⁊ incarcera
ti ideo volebãt eos liberare.
a ¶ Paulus autẽ dixit il
lis. ſ. lictoribus qui venerãt
pro eoꝝ liberatiõe. b ¶ Ce
ſos nos publice. qḋ nõ de
bet fieri niſi publicis malefa
ctorib⁹. c ¶ Indãnatos.
qꝛ puniti fuerũt impetu paſ
ſionis ⁊ nõ iudicio rationis.
d ¶ hoĩes romanos. qui
bus magis debet deferri q̃
aliis: eo q̄ romani habebant
dominiũ orbis. q̄ autẽ paul⁹
eſſet ciuis roman⁹ habet̃. ſ.
xxii. ca. e ¶ Et nũc occul.
nos eijci. volẽtes crimẽ ſuũ
occultare. f ¶ Nõ ita. ſup
plerit. g ¶ Sed veni. et
ipſi nos eijciãt. facto cõſi
tẽtes q̄ iniuſte nos verbera
uerũt ⁊ incarcerauerũt: ⁊ ita
factũ eſt vt patet ex lr̃a ſeq̃n.
M Exeuntes
Moraliter ✳ ſilentiũ impoſuit: oſtẽdit̃
q̄ predicatoꝛ verbi diuini vi
tare debet laudes maloꝝ ho
minũ qui ſunt membra dia
boli: qꝛ ſicut dicit Seneca li
bro de virtutibus: Idem eſt
laudari a turpibus ⁊ ob tur
pia. m ¶ Media aũt no
cte paulus ⁊ ſy. ado. lau.
dñm ⁊c. per terre motũ ip
ſis orantibus factũ: ſignifica
ta fuit ſequens liberatio pau
li et ſyle de carcere et cuſto
dis carceris et familie ſue ab
infidelitate.

C A (Um aūt ⁊c̄. C.XVII
a ¶ De ſcripturis ⁊c̄. Bed. Utrūq₃ pariter de ſcripturis inſinuat.ſ.q₂ xp̄m pati ⁊ reſurgere oportuit. et φ paſſio ac reſurrectio ad nullū aliū niſi ad ieſum ptineret: iudei eni ꝗ paſſionē ⁊ reſurrectionē negare nō poterāt antixp̄m expectātes ea ad ieſum ꝑtinere ꝯtradicebāt. ⁊ iō paulus nō mō xp̄i myſteria p̄dicat: ſ₃ docet in xp̄o ieſu oīa eſſe ꝯſūmata. b ¶ Et de colentib⁹ genti.i.⁊ de his ꝗ gentilē ritū iudaiſmo mutauerūt: ⁊ de his ꝗ gētiles ꝑmāſerāt multi ad xp̄m ꝯfluebāt. ¶ Rab. Prima cauſa malicie: φ ꝺ vulgo. Scd̄a φ ⁊ mali erāt ꝺ vulgo. c ¶ Trahebāt ia. ⁊c̄. Bed. In greco iaſonē ⁊ ꝗſdā alios frēs. vn̄ intelligendū eſt iaſonem fratrē ⁊ fidelem fuiſſe. d ¶ Regē aliū. Ra. Preter ceſarē: qđ ꝯtra decretū ceſaris erat. vn̄ in euāgelio: Oīs ꝗ ſe regē facit: ꝯtradicit ceſari. Apl̄i ꝺo ꝯdicebant xp̄m regē eſſe iudeoꝝ.i.ꝯfitentiū. vnde ⁊ iudei ip̄m xp̄m accuſabāt. e ¶ A paulo. Qui erat dux verbi. ⁊ ideo poſtea ſolus dimiſſus eſt: vt iret de macedonia ad mare.

Ioh.19.c

¶ Profecti

Nico.de lyra

A B a ¶ Exeūtes aūt de car. quē re introierūt ne cuſtos carcerī p⁹ eoꝝ receſſū inculparet ꝓpt eoꝝ eductionē. b ¶ Introierūt in ly. nomē ē regiōis ſm Glo. c ¶ Et viſis fra.i.xp̄ianis ibidē habitātib⁹ d ¶ Cōſolati ſūt eos.ſua preſentia ⁊ ſancta doctrina. e ¶ Et profecti ſunt. alibi ad predicandum verbum dei.

¶ In ca.xvi. vbi ꝺ₂ i poſ. Nec iſta circūciſio fuit ficta vt dīc Hiero.

Additio.j.

Simulatio quā hic ponit Hiero. nō ſic intelligēda eſt ꝗſi illos act⁹ ſm rei ꝟitatē nō feciſſet: ſed q₂ nō faciebat tanꝗ̄ legis cerimonias obſeruās: ſ₃ ſolū ꝗdā pia ſimulatiōe ne ſcādaliçaret iudeos ⁊ eoꝝ ꝯuerſionē impediret: ſicut ſi ꝗs pelliculā virilis mēbri abſcinderet ꝓpter ſanitatē nō cauſa legalis circūciſionis obſeruāde: vt in ꝑma ſcd̄e.q.ciii.arti.iiij. in reſponſione ꝑmi argumēti. ¶ In eo.ca. vbi ꝺ₂ in poſtilla. Dicit hic Glo. φ timore ſpūſſancti cogente ſpiritus mendax vera loquebaꝛ.

¶ Additio.ij. Paul⁹ nō intelligiꝛ hic doluiſſe de hoc qđ ſpūſctō cogēte fa..ū erat: ſed de hoc φ puella a diabolo poſſidebaꝛ: vt ī Gloſa interlineari. ⁊ ideo hec Glo. nō videꝛ reprobanda.

C (Um autē Ca. XVII ambu. Hic ꝯñr ponit p̄dicatio pauli in aliis locis macedonie. ⁊ ꝑmo in theſſalonica. ſcd̄o in beroe: ibi: Frēs ꝟo. Prīa in duas: q₂ ꝑmo ponit p̄dicatio. ſecūdo inſurgēs ꝑſecutio: ibi: Zelātes. Circa ꝑmū ꝺ₂: f ¶ Cū autē ambu. amphi. ⁊ apol. ciuitates ſunt in ꝗbus nō ꝯtraxerunt morā.

Diuiſio

g ¶ Venerūt theſſa. ⁊c̄. In illa eīl ciuitate cū gētilib⁹ habitabāt multi

---

Exeūtes aūt de carcere: introierunt ad [a ¶ regionē.] lydiā: et viſis frātribus cōſolati ſunt [a ¶ xp̄ianis ī lydia ꝯuſantib⁹. b ¶ apl̄i] [¶ aduētu ſuo exēplo ⁊ doctrina. ¶ p⁹ ꝟbū ꝯſolatōis] eos: ⁊ ꝓfecti ſūt. C.XVII

C (Um autē ambulaſſent amphipolim ⁊ apolloniā: venerūt theſſalonicā: vbi erat ſynagoga iudeoꝝ. [¶ nomina ſunt ciuitatū.] [¶ iudeorū vel pauli.] Scd̄m ꝯſuetudinē aūt paul⁹ introiuit ad eos: ⁊ ꝑ ſabbata tria diſſerebat eis de ſcripturis adapiens ⁊ inſinuās† q₂ xp̄m oportuit pati: ⁊ reſurgere a mortuis: ⁊ q₂ hic eſt ieſus xp̄s: quē ego annuncio vob̄. Et ꝗdā ex eis crediderūt: ⁊ adiūcti ſūt paulo ⁊ ſylę: ⁊ de colētib⁹ gētilibuſq₃ magna mltitudo: ⁊ mulieres nobiles nō paucę. [a ¶ deū iudeis.ſ.religioſis. b ¶ ꝗ ꝑus nō colebāt.] [a ¶ iō mulieres ꝑus credūt: vt viros facili⁹ trahāt.] [¶ illos qui crediderāt.] Zelātes aūt iudei aſſumēteſq₃ de vulgo viros ꝗſdā malos et turba facta ꝯcitauerūt ciuitatē: ⁊ aſſiſtētes domui iaſonis: ꝗrebāt eos ꝑducere in ppl̄m. [a ¶ ꝓpter turbatū ſenſuꝫ.] [a ¶ cōuentū cōmouent. b ¶ theſſalonicā.] [¶ viri fideles. ¶ paulū ⁊ ſylam.] [¶ putātes eos eſſe occultatos.] Et cū nō inueniſſent eos trahebāt iaſonē ⁊ ꝗſdā frēs ad p̄ncipes ciuitatis clamātes: qm̄ hi ꝗ vrbē cōcitant ⁊ huc venerūt ꝗs ſuſcepit iaſon: †⁊ hi oēs ꝯtra decreta ceſaris faciūt regē aliū dicētes eſſe ieſū. Cōcitauerūt aūt plebē ⁊ p̄ncipes ciuitatī audiētes hęc. Et accepta ſatiſfactiōe a iaſone ⁊ a ceteris dimiſerūt eos. [a ¶ apl̄i ⁊ eoꝝ ſuſceptores.] [¶ ipſi ꝑmus cōcitati cōcitāt plebē.] [a ¶ etiā concitauerūt cum plebe principes. b ¶ qđ negauit ſe ſuſcepiſſe: vel pn̄iam ꝓfeſſus eſt.] [a ¶ qui defendebant ⁊ excuſabāt] [¶ iaſonem ⁊ ceteros.] Frēs ꝟo ꝯfeſtim ꝑ noctē dimiſerūt paulū ⁊ ſylā ī beroam. Qui cū veniſſent in ſynagogā iudeoꝝ introierūt. [a ¶ ciuitas eſt. b ¶ fortitudo fidei oſtendiꝛ: q₂ nec pro iudeorū ꝑſecutione loqui ceſſant.] [a ¶ ꝗ ſuſceperūt eos in beroā. b ¶ genere vel alio qui verbo audiēdo ⁊ ſcrutando inſtabant.] Hi autē erāt nobiliores eoꝝ ꝗ ſūt theſſalonicę: ꝗ ſuſceperūt ꝟbū cū oī auiditate: ꝗtidie ſcrutātes ſcp̄turas ſi hęc ita ſe haberēt: ⁊ multi ꝗdē crediderūt ex eis: ⁊ gētiliū mulierū honeſtaꝝ: ⁊†viri nō pauci. [¶ de beroenſibus.] [¶ qui erant.] Cū aūt cognouiſſent in theſſalonica iudei: q₂ ⁊ beroe p̄dicatū ē a paulo verbū dei: venerūt ⁊ illuc cōmouētes et turbāteſ multitudinē. Statimq₃ tūc paulū dimiſerunt frēs: vt iret ad mare. Sylas [¶ qui erat dux verbi.]

---

habitabāt multi iudei. b ¶ Scd̄m cō. ⁊c̄.ſ.iudeoſ ꝗb⁹ paul⁹ ꝯſueuerat ꝑus p̄dicare ꝗ̄ gētilib⁹: vt p₃ ex p̄cedētī. i ¶ Et ꝑ ſab. ⁊c̄. legis ⁊ ꝓphetaꝝ. k ¶ Adapériens et inſi. ex eis. l ¶ Quia xp̄m. in lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſū. m ¶ Oportuit pa. ⁊c̄. ſicut p₃ Eſa. liii. ⁊ Dan. ix. ⁊ ī plurib⁹ aliis locī: ſicut declaraui exponēdo dicta ꝓphetaꝝ. n ¶ Et q₂ hic ē xp̄s.ſ.ieſus naçaren⁹. o ¶ Quē ego an. vo. ita φ nō ſolū declarabat ex ſcripturis paſſionē xp̄i ⁊ eī⁹ reſurrectionē: ſ₃ etiā iſta eē cōpleta in ieſu naçareno. ⁊ ſic nō eē expectādū aliū xp̄m: ſicut expectāt iudei. hm̄ōi ꝟo ſcp̄turas ꝑ ꝗs iſta ꝓbāꝛ: ego poſui ſaltē ī pte ī ꝗdā q̄ōne ꝺ aduētu meſſie. p ¶ Et ꝗ. ex e.ſ.iudeis. q ¶ Credi. i xp̄m. r ¶ Et adiūcti ⁊c̄. fide ⁊ ſocietate. s ¶ Et de colē.i.ꝺ gētilib⁹ ꝑus cōuerſis ad iudaiſmū: ⁊ ſic colebāt vnū deuꝫ. t ¶ Gēt. libuſq₃.i. de eis ꝗ vſq₃ tunc permāſerāt in gentilitate. v ¶ Zelātes āt. hic ꝯñr ponit inſurgēs ꝑſecutio: cū ꝺ₂: Zelātes āt iu.i.inuidia moti. x ¶ Aſſumēteſq₃ de ⁊c̄. ꝗ ꝓni ſūt ad faciēda mala. y ¶ Et turba fa. cō. ci. ꝯ pau. ⁊ ſyla. ⁊ ſm φ dīc Ioh. Chryſo. A ꝟitate ſe eē vacuos ꝓfeſſi ſūt ꝗ multitudine ſe armauerūt. z ¶ Et aſſi. do. ia. in ꝗ paul⁹ ⁊ ſylas fuerāt hoſpitati. a ¶ Et cū nō in. eos: q₂ iā alibi trāſierāt. b ¶ Trahebāt ia. ⁊c̄ .i. xp̄ianos cū eo. c ¶ Ad p̄nci. ci. vt punirenꝛ. d ¶ Clamātes qm̄ ⁊c̄.ſ.paul⁹ ⁊ ſylas. e ¶ Quos ſuſce. ia. ⁊ iō p̄ceps eſt maleficii eoꝝ. f ¶ Et hi oēs ⁊c̄. ⁊ ſubdiꝛ in quo. g ¶ Regē aliū di. ie. eē.ſ.nō ſubiectū ceſari: ſ₃ mag⁹ ei⁹ dn̄m. Imperatores eni romani bn̄ ꝑmittebant aliꝗs reges eē: dū tn̄ eis eēnt ſbiecti: ⁊ redderēt eis tributū. h ¶ Et accepta ⁊c̄. ꝑ rōnabilē excuſationē vel emēde ſolutōeꝫ: vł alio ꝯuenīēti mō q₂ nō hꝛ in tex. mod⁹ hui⁹ ſatiſfactionis. i ¶ Frēs. hic ꝯñr deſcribiꝛ p̄dicatio pauli ⁊ ſyle ī beroe. ⁊ p₃ l̄ra vſq₃ ibi. k ¶ Hi aūt.ſ.iudei manētes in beroe. l ¶ Erāt nobilio. genere vel animo vel vtroq₃ modo. m ¶ Eoꝝ ꝗ ſunt theſſa.i.magis nobiles ꝗ̄ illi ꝗ habitabāt in theſſalonica. n ¶ Qui ſuſcepe. ꝟbū. euāgelicū a paulo ⁊ ſyla ꝓpoſitum. o ¶ Cū omi auidita.i.ardēter et deuote. p ¶ Quotidie ſcru. ſcri. legis ⁊ ꝓphetarū. q ¶ Si hec ita ſe haberēt.ſ.φ eſſent implete in ieſu naçareno ſicut paul⁹ ⁊ ſylas aſſerebant. r ¶ Et multi ꝗdē cre. ex eis.ſ.iudeis. s ¶ Et genti. mulie. hone.ſ.iam an̄ cōuerſarū ad iudaiſmū. t ¶ Cū aūt. hic ꝯñr mouet ꝗſtio cōtra paulū. ⁊ p₃ l̄ra vſq₃ ibi: v ¶ Statimq₃ tūc ⁊c̄. vt alibi poſſet p̄dicare euāgelium chriſti. x ¶ Sylas aūt et timo. reman. ibi. ad plení⁹ inſtruēdū ⁊ ꝯfirmandum in fide

C

†Lu.24.g

D

†Ioh.18.g.

alis †viroꝝ

Moraliꝛ. f ¶ Cum aūt ambu. am. ⁊c̄. Hic deſcribiꝛ fruct⁹ p̄dicationis ip̄i⁹ pauli in theſſalonica ⁊ beroa ⁊ ei⁹ receſſus ab vtraq₃ ꝓpt ꝑſonalē ꝑſecutionē ⁊ eiſdē rōnib⁹ ꝗbus dictū ē ſup̄ ip̄m ꝺ ipſis locī receſſiſſe ⁊ eadē moralitas ē h̄ ⁊ ibi.

Moraliter

 ✱ Qui autem

[Glosa] a ¶ Profecti ſūt &c. Ra. Ab athenis fr̄es illi qui duxerūt paulū. Quidā de ſyla dictū putāt: & timotheo ꝙ de macedonia ad paulū ꝓfecti ſint. b ¶ Epicurei. Ra. Uocant ab auctore ſuo: q̄ dr̄ voluptatis aſſertor. Stoici grece: latine eterne. ta q̄ cōtendebāt paria eſſe pctā. i. omē pctm̄ vniforme eſſe.

ſubdit: l ¶ Et q̄ di. Quid v. ſe. &c. i. ſeminator verborū. m ¶ Dicere. q. d. nō eſt niſi multiplicator vboꝝ friuoloꝝ. Alij vo ſupple dicebāt. qd̄ nō eſt de textu: ls ī aliqb̄ libris ponat: n ¶ Nouoꝝ d. v. a. eſſe. Dicit Glo. ꝙ pbi illu audierūt a iudeis iter eos habitātib̄ ex diſpſiōe eoꝝ facta tpe antiochi regiſ nomē demonū eſſe abomiabile. & iō doctrinā pauli vocabāt annūciatōez demonioꝝ tāꝗ eis abomiabilē: ls illud nō videt verū: qꝛ ſubdit ꝙ duxerūt paulū ad ariopagū vbi erat loc̄ ſtud̄ū volētes pleni᷒ audire q̄ eſſet ei᷒ doctrina: qd̄ nō feciſſent ſi eēt eis abomiabilis. Itē h̄ nomē demō vl̄ demoniū nō ē nomē hebraicū ſꝫ grecū: vt dic̄ Iſid. viij. etymol. & iō h̄ vocabulū nō didiciſſēt greci ab hebreis: ſꝫ mag̵ ecōuerſo. & ſm̄ ꝙ ibidē dicit Iſido. demō grece interptat ſciēs aut perit̄ latine. & ꝑ ꝯn̄s demoniū interptat ſcia vel peritia. ſic ḡ videt hec lr̄a exponēda. pbi eni diſputātes cū paulo nō erāt eiuſdē ꝯditōis vel opiniōis: vt ſatis pꝫ ex textu. & iō illi q̄ doctrinā ei᷒ reputabāt friuolā vocabant eū ſeminiuerbiū. Illi aūt q̄ volebāt eū audire pleni᷒ tāꝗ bonā reputātes eā: ls nō itelligerēt ad plenū dicebāt paulū annūciatorē nouoꝝ demonioꝝ. i. nouaꝝ ſciarū. ꝓpt̄ qd̄ o ¶ Eū ad a. duxerūt. Ubi erat loc̄ docēdi. p ¶ Athenienſes &c. i. de t̄ra illa nati. q ¶ Et ad. ho. q̄ aliūde illuc venerāt rōne ſtudij: ſic mō ꝯueniūt pariſi᷒. r ¶ Ad nihil &c. Principaliter. s ¶ Niſi aut dice. q̄tum ad magros. t ¶ Aut audire. q̄tum ad diſcipulos. v ¶ Aliqd̄ noui. Et in h̄ eis aſſimilāt pariſienſes multi. x ¶ Stās aūt. Hic ꝯn̄r deſcribit p̄mo pauli p̄dicatio. & ſc̄do auditoꝝ diſtictio ibi: Cū audiſſent. Prima in duas: qꝛ p̄mo incipit paul᷒ a q̄dā qd̄ erat athenienſib̄ notū & ꝯceſſuꝫ. ſc̄do ꝓſequit intētū ibi: De᷒ q̄ fecit mundū. Circa p̄mū dr̄: Stās aūt paul᷒. vt melius audiret a multitudine. y ¶ Ait: Uiri athe. p. o. ſu. i. idoloꝝ cultores.

¶ Be. Epicurei p̄ceptoris ſui traditionē ſecuti: felicitatē hoīs i ſola voluptate corpis. ſtoici in ſola animi v̄tute poſuerūt. Qui int̄ ſe diſſidētes: apl̄ꝫ vna nimiū impugnāt: qꝛ hoiem docebat beatū eſſe in aīa & corpe: nō in p̄nti nec ex ſe ſed ex gr̄a dei ꝑ ieſum xp̄m in reſurrectiōe. c ¶ Quid vult &c. Seminiuerbius eſt qui v̄bū ſeminat. Uel

1. Cor. 9. b ſeminiuerbius. i. ſermologus: qꝛ ſemē eſt v̄bū dei. vn̄: Si vobis ſeminauim᷒ ſpi. &c. ¶ Aug᷒. Legim᷒ paulū aplm̄ dictū fuiſſe ſeminatorē vboꝝ qd̄ dictū eſt ab irridētib̄ ſed nō reſpuēdū a credētib᷒. erat q̄ppe ſeminator vboꝝ: ſed

als hꝫ t ne᷒ meſſor moꝝ. Et nos lꝫ paruuli: nec illi cōparādi in agro dei (qd̄ eſt cor vr̄m) ſeminam᷒ v̄bū dei expectantes vberē frugē vel fructū de moribus veſtris. d ¶ Alij vero &c. Ra. A iudeis audierūt vocabulū demonioꝝ eſſe abominabile: & iō huic abominatiōi cōparāt doctrinā pauli. vel iudei ſūt q̄ h̄ dicunt . i. ſaducei. e ¶ Ad ariopagū. Ra. Nomē eſt curie apd̄ athenas: dictū ab idolo martis: qd̄ apd̄ eos arios vocat.

† 43. diſt. c. ſit rector circa ſi. f ¶ Uiri athenie. &c. Qd̄ igno. c. h. g. &c. R̄ndet ad h̄ qd̄ dixerat vel p̄miſerant. Noua quedam infers. q. d. Noua que infero inter vetera veſtra habetis. hoc autē dicit ad perſuadendū ne quaſi noua refutēt ſua verba. h Ignoto

¶ beroe.

autē & timotheus remanſerūt ibi. Qui aūt deducebāt paulū: ꝑduxerunt eum vſq; athenis et acce
a ¶ q̄ ē ciuitas attice vl̄ achaie. ¶ vl̄ ſolo verbo: vel ꝑ epiſtolā. ¶ paulo.
pto mandato ab eo ad ſylam & timotheū: vt q̄ꝫ celeriter venirent ad illum profecti ſunt. Paulus autem cum athenis eos expectaret: incitabatur † ſpiritus eius in ipſo: videns idolatrię deditā ci
¶ inſpirante ſpiritu.
uitatē. Diſputabat igit in ſynagoga cū iudeis & colētibus: et in
¶ cum gentibus.
foro ꝑ omnes dies ad eos q̄ audierant. Quidā autē epicurei et ſtoici philoſophi diſſerebāt cum eo. Et q̄dā dicebāt: † Quid vult ſeminiuerbi᷒ hic dicere? Alij vero dicebāt nouoꝝ demonioꝝ videt annunciator eſſe: quia ieſum & reſurrectionē annūciabat eis. Et apprehēſum eū ad ariopagū duxerunt dicentes: Poſſumus ſcire q̄ eſt hęc noua: que a te dicitur doctrina? Noua enim quędā infers auribus noſtris. Uolum᷒
¶ qualia ſint & ad quid tendant.
ergo ſcire quidnā velint hęc eſſe? Athenienſes autē omnes & aduenę hoſpites ad nihil aliud vaca
¶ nō vt firmiter crederēt ſed tm̄ mirarent.
¶ ideo & pauci de doctrina interrogabant qualis ſit vt crederēt.
bant: niſi aut dicere: aut audire aliqd̄ noui. Stās aūt paulus in medio ariopagi ait: Uiri athenienſes: ꝑ omnia quaſi ſuperſtitio
a ¶ vel hoim genera: vel ꝑ oia dogmata.

Nico. de lyra

dū in fide cōuerſos ad chriſtum. a ¶ Qui aūt deducebāt. Hic cōſeq̄nter p̄dicatio pauli deſcribit in alius partib᷒ grecie. & p̄mo in ciuitate athenienſi. ſc̄do in corintho ca. ſeq̄n. tertio in epheſo ibi: Paulus vo. Circa p̄mū p̄mo deſcribit ei᷒ ad athenas ꝑuentio. ſc̄do cū pbis diſputatio ibi: Paulus aūt. tertio p̄dicatio ei᷒ ibi: Stās aūt. Circa p̄mū dr̄: Qui aūt deducebāt paulū. Ut ꝑ mare iret alibi ad p̄dicādum. b ¶ Perduxerūt eū &c. Cōſolati ei᷒ ſocietate & doctrine veritate. c ¶ Et ac. m. ab eo. Et ꝑ illos q̄ deduxerāt eū vſq; ad athenas. d ¶ Profecti ſūt. Inſtructis pleni᷒ & ꝯfirmatis beroenſibus ad quod remāſerāt. e ¶ Paulus aūt. Hic ꝯn̄r deſcribit pauli diſputatio cū pbis. cui᷒ p̄mo ponit motiuū cū dr̄: f ¶ Incitabat. ſ. ei᷒ i ipo &c. nā ex zelo fidei moleſte ferebat idolatriā q̄ vigebat in ciuitate. & alios errores. iō ſubdit: g ¶ Diſputabat igit i ſynago. &c. ſ. vnū deū. & iſti erāt gētiles ꝯuerſi ad iudaiſmū: & iſti cū iudeis errabāt ꝯ xp̄m dicentes eū eſſe venturū. paulus aūt aſſerebat ꝯriū: oſtēdēs ꝑ ſcripturas ieſuꝫ naçarenū eſſe xp̄m. h ¶ Et i foro. i. i loco cōi vbi ꝯueniebāt pbi & diſputabat cū eis. i ¶ Quidā aūt e. & ſ. p. diſſe. i. diſputabant. k ¶ Cū eo. De felicitate hoīs quā epicurei dicebant ꝯſiſtere in corpis voluptatib᷒. ſtoici vo in aīe v̄tutib᷒ tm̄ i p̄nti vita. nā vtriq; ſ. epicurei & ſtoici negabāt reſurrectionē. & ꝑ ꝯn̄s altāz vitā. paul᷒ aūt aſſerebat eā eē in aīa & corpe: & h̄ i vita futura. nā btitudinē aīe dicebat eē i apta dei viſiōe & fruitiōe. 1. Cor. xiij. d. Uidem᷒ eni nūc ꝑ ſpeculū & i enigmate: tūc aūt facie ad faciē. btitudinē vo corpis ex dotib᷒ claritat̄ ſubtilitat̄ agilitatis & ipaſſibilitat̄ q̄ cauſabūt in corpe ex redūdātia glie aīe q̄ fiet i reſurrectiōe: & h̄ ex xp̄i v̄tute Phil. iij. d. Saluatorē expectam᷒ dn̄m ieſū xp̄m q̄ reformabit corpus hūilitatis nr̄e ꝯfiguratū corpi claritatis ſue: & qꝛ iſta videbant eis ipoſſibilia. iō ſubdit:

Diſputatio pauli cum phis de felicitate

ba friuola. m ¶ Alij vero &c. ſciaꝫ. demō eni i greco in q̄ lucas ſcpſit hūc librū idē ē ꝙ ſapiēs. vn̄ iris dr̄ arc᷒ demōis. i. ſapiēt̄. li. metheoro. i antiq̄ trāſlatōe. Moralr ꝑ h̄ ſignificat ꝙ ſapiētes ſapia mūdana q̄ t̄rena ē & aīalis & diabolica reputāt eccl̄ie p̄dicatores vboꝝ inaniū ſemiatores. illi vo q̄ de deo incipiūt aliqd̄ ſentire volūt ꝑfecti᷒ audire dicētes: † ¶ Poſſumus ſci. &c. Predicatōe in euāgelij bn̄ dr̄ noua doctrina. ſ. formalr & effectiue. formalr qꝛ eſt doctrina noui teſt. effectiue nā iducit effectiue ad nouitatē gr̄e & finalr ad glie nouitatem. x ¶ Stās aūt pau. &c. Hic ponit p̄dicatio pauli in q̄ ꝯſtanter & intrepide declarat diuinitatē xp̄i & pboꝝ ſtoliditatem: qꝛ cū eſſent lr̄ati erāt tm̄ idolatrie dediti. ꝓpt̄ qd̄ Dionyſi᷒ & q̄dā alij magis intelligētes ei᷒ doctrinā diuinis teſtionijs cōfirmatā crediderūt: vt dr̄ i fine hui᷒ ca. Per ꝯſtātiā vo pauli ſignificat ꝯſtātia p̄dicatoris euāgelici q̄ ꝯſtāter debet fidē & mores p̄dicare: & ſapiētes mūdana ſapia q̄ ſtulticia eſt apud deū cōfutare. de q̄bus dicit Rom. j. c. Dicentes enim ſe eſſe ſapientes ſtulti facti ſunt.

Moraliter z a ¶ Qui āt &c. vt pauli ſapia a deo ſibi data corā pbis manifeſtaret. & corā aliq̄ ad xp̄m ꝯuerterēt. ſicut & factū fuit vt hr̄ ifra. c ¶ Paul᷒ aūt. ſ. ſylā & timotheū. lꝫ eni eēt plen᷒ ſapia acq̄ſita & infuſa: tn̄ expectabat eos ad cōferēdū cū eis añq̄ publice p̄dicaret. & nos multomagis q̄ nihil ſum᷒ reſpectu ipſi᷒: debem᷒ cū ſapiētib᷒ cōferre añq̄ aliqd̄ notabile ꝓferre: marie corā ꝑſonis notabilib᷒ p̄ſumam᷒. i ¶ Quidā aūt epi. &c. Epicurei tn̄ q̄ felicitatē hoīs ponebāt in voluptatib᷒ corpis erāt mag̵ longinq̄ a doctrina pauli & iſti dicebant de eo:

a ¶ Ignoto deo. Rab. i. vero deo: quē nemo nouit vt eſt: Nemo enī nouit filiū niſi pater: neq₃ patrē niſi filius. ⁊ iuxta hūc ſenſum: a paulo ignot⁹ deus dr̄. Aliter autē ex eorū ſenſu ignoto dō dedicata eſt hec ara. i. illi deo quē gētiles ignorāt. Ergo vel ſcriptū erat: ignoto deo dedicata eſt: ſiue aliq̄d ſimile qd̄ tacet: vl ſimplr̄ ſcriptū erat ignoto deo. ¶ Bed. Not⁹ in iudea de⁹: ſ₃ nō recept⁹. Ignot⁹ athēis deus: q̄uis p multa q̄ſitus. ⁊ ideo q̄ ignorat ignorabit: p̄uaricator damnabit: neuter imunis a culpa: ſed excuſabilior q̄ fidē nō obtulit xp̄o: quē neſciebat: q̄ꝫ q̄ manus intulit xp̄o quē ſciebat. b ¶ Deus q̄ fecit ⁊c̄. Bed. Nota ordinē huius diſputatiōis: q₂ p̄mo vnū deum auctorē mūdi oīm₃ docet eſſe: in quo viuim⁹ mouemur ⁊ ſum⁹: cui⁹ ⁊ genus ſum⁹: vt nō ſolū ꝓ luce ⁊ vita: ſed etiā ꝓ cognatiōe generis diligēdus oſ̄dat. poſtea opinionē q̄ eſt de idolis rōne deſtruit: ꝙ mūdi cōditor ⁊ dn̄s tēplis ſaxeis nō includaꝛ: ꝙ largitor oīs būficij ſanguine victimarū nō egeat: ꝙ hoim creator ⁊ omniū gubernator nō poſſit manu hoīs cauſari. poſtremo docet deum: ad cui⁹ imaginē eſt fact⁹ hō: nō eſſe ſimilē metallis. Erroris remediū dicit penitēdi ſtudiū. Si autē p̄mo deſtrueret cerimonias idoloꝝ: gētes nō audirent eū. Cū ergo vnū deū pſuaderet: adiūxit: ꝙ xp̄m ſalutē nobis datā magiſtrū cū nominās hoīem q̄ꝫ deū: incipiēſq₃ ab illis q̄ geſſit in corpe: ſupra hominē oſ̄dit eſſe: q̄ victa morte reſurrexit. paulatim enī fides creſcit: vt cū ſupra hoīem eſſe mōſtrareꝛ: de⁹ credaꝛ. Nō intereſt quo q̄ſq₃ credat ordine: nō in p̄mis pfecta q̄runꝛ: ſed de initus ad pfecta aſcēdiꝛ. c ¶ Ex vno om̄e ge. ho. Bed. In greco ex vno ſanguine: q₂ ſanguis ꝓpaginē carnis deſignat ⁊ p carnē hō itelligiꝛ. d ¶ In ipo enī vi. Aug⁹. Quia id operaꝛ in nobis: ꝙ viuim⁹: mouemur ⁊ ſum⁹. ⁊ hoc op⁹ eſt quo cōtinet oīa: q₂ ei⁹ ſapiā ptingit a fine vſq₃ ad fi. fortiꝛ ⁊ diſ. o. ſ. p hanc diſpoſitionē in illo viuim⁹: moue. ⁊ ſu. qd̄ ſi hoc op⁹ ſuū reb⁹ ſubtraxerit: nec viuem⁹: nec mouebimur: nec erimus. ¶ Aug⁹. In his q̄ creauit oſ̄diꝛ de⁹ indeſinēter opari: neq₃ enī tanq̄ꝫ eius ſubſtātia: ſic in illo ſum⁹: ſicut dr̄ vitā habere in ſemetipſo. Sꝫ cū aliud ſim⁹ q̄ꝫ ipſe: nō aliud in ip̄o ſum⁹: niſi q₂ id operaꝛ ꝙ viuim⁹ mouemur ⁊ ſum⁹. ⁊ paulo p⁹: nō celū ⁊ t̄ra ⁊ oīa q̄ i eis ſūt vniūſa ſcꝫ ſpiritaꝛ ⁊ corpaꝛ creatura i ſe ip̄a manet: ſ₃ in illo de q̄ dr̄: i illo viuim⁹ mouemur ⁊ ſum⁹: q₂ ſi p̄s pōt eſſe in toto cui⁹ p̄s eſt: ip̄m totū

Mat. 11. d.

Pſ. 75. a

B

Sap. 1. a

a ¶ iō ſupſticioſos vos iudico: q₂ p̄teriēs ⁊c̄ ſos vos † video. Preteriēs enī ⁊ a b ¶ deoꝝ q̄ vobis ſūt noti. ¶ p̄ter alioꝝ deorū aras. videns ſimulacra veſtra: inueni et ¶ ſingulis aris titulus imponebaꝛ indicās cui dedicate eſſent. ¶ quaſi ignoto deo dedicata eſt hec ara. a arā in q̄ ſcp̄tū erat: Ignoto deo. a ¶ vt ara pſiteꝛ. ¶ q₂ arā eius habetis. Qd̄ ergo ignorātes colitis: hoc c ¶ nō noua vt dicit⁹ ſ₃ ħ idē illud. ſ. ignotū. a ¶ vt nō ſit ignot⁹ de⁹. b ¶ per creaturas creatorem notificat. b ego annūcio vobis. † Deus qui d a ¶ fructus ⁊ habitatores celi ⁊ terre. fecit mundum ⁊ omnia que in eo ¶ mūdi q̄ ſignificaꝛ celi ⁊ terre noīe. ſunt: hic celi ⁊ terre cum ſit domi e ¶ nō puo loco claudiꝛ: nec varijs colorib⁹ diſtinguiꝛ ſicut ſimulacra. a ¶ ſit. ¶ q̄ſi faciē nus non in manufactis templis f habitat: nec manibus humanis g ¶ ad hoc vt colaꝛ vt deus. colitur indigens aliquo cuꝫ ipſe h ¶ aīam quā inſpirat. ¶ aerem. ¶ hoīe. ¶ adam. det omnibus vitam ⁊ inſpiratio- k c nem et omnia: fecitq₃ ex vno om- l m ne genus hominum: inhabitare n o ſuper vniuerſam faciē terre: defi- p a ¶ etatū ⁊ regnoꝝ. b ¶ .i. fines gētiū ſingularū. niens ſtatuta tempora: et termi- q a ¶ fide. ¶ ad hoc fecit gen⁹ humanū nos habitationis eorum querē- r vt q̄rat deū. ¶ charitate. re deum: ſi forte attrectent eū aut s ¶ queriꝛ ab homine q̄uis ſit prope. inueniant: q̄uis non longe ſit ab t d vnoquoq₃ noſtrum. † In ipo enī v

Nico.de lyra

a ¶ Uos video. hoc patebat ad ſenſuꝫ: q₂ in ciuitate illa erāt idola multa. iō ſubdiꝛ: b ¶ Preteriēs enī ⁊c̄. ignoto deo. in q̄libet enī ara erat titulus ſupſcript⁹ illi⁹ cui⁹ erat honori cōſecrata: vt ioui: mercurio: ⁊ hmōi. In hoc aūt altari erat talis titul⁹: ignoto deo: ſupple pſecratū eſt ħ altare. de cuius pſecratiōe varie dictū eſt. Aliq̄ enī dixerūt ꝙ fuit cōſecratū ⁊ inſtitutū a poſteris herculis: q̄ poſt ei⁹ mortē eiecti de regno ſuo ⁊ p̄nte recurrerūt ad auxiliū athenienſiū p qd̄ reſtituti fuerūt ad ſtatū p̄ſtinū: ꝓpter qd̄ dixerūt miſcdiam in athenis poſuiſſe ſibi ſedē cui pſecrauerūt arā: ſ₃ q₂ miſcdia nō erat aliq̄ pſona q̄ fuiſſet nota hoībus: ſicut iupiter ⁊ mercurius: et hmōi fuerūt q̄s gētiles ad deos trāſlatos eē dicebāt. vn̄ ⁊ ii. Machab. xi. d. dr̄: Patre nr̄o inē deos trāſlato ⁊c̄. iō illud altare intitulatū fuit ignoto deo: ⁊ determinatū ꝙ nō fierēt oblationes ⁊ ſacrificia niſi de gemitib⁹ lachrymis ⁊ p̄cibus miſeroꝝ ibidē miſericordiā poſtulantiū. In ſcholaſtica v̄o hiſtoria diciꝛ ꝙ p̄hi athenis exiſtētes ⁊ tenebras factas in die paſſionis xp̄i pſiderātes ꝙ nō poterāt eſſe p̄ntute nature: eo ꝙ nō facte fuerāt p iterpoſitionē lune: vt dicit Dionyſius ſe vidiſſe lunam retrocedentē nā retrocedētē ab oriēte ⁊ ſupponētē ſe ſoli: tūc enī erat. xv. ⁊ iterū eā redeuntē ad locū ſuū v̄ſus orientē: talis aūt mot⁹ lune erat ptra curſū nature: ꝓpt̄ qd̄ illa eclypſis nō fuit naturalis. Itē q₂ illa eclypſis ſolis icepit a p̄te oriētis ⁊ in eadē p̄te fuit determiata: vt p₃ ex dictis. eclypſis aūt naturalis ipius ſolis ſp̄ incipit a p̄te occidētali: ⁊ in p̄te oppoſita terminaꝛ. Itē q₂ illa eclypſis durauit trib⁹ horis. ſ. ab hora ſexta vſq₃ ad horā nonā: vt hꝛ Mat. xxvii. e. eclypſis autē ſolis naturalis nō tm̄ durat ſ₃ modico tp̄e. Hec igiꝛ ⁊ ſilia attendētes p̄hi pſecrauerūt altare deo: q̄ talia mirabilia faciebat quē vocauerūt ignotū: et hn̄: ſi pſidereꝛ ei⁹ excellētia q̄ incōprehēſibilis eſt a q̄cūq₃ creatura etiā beata: et p pn̄s aliq̄ mō ſibi icognita ⁊ multo magis nō btā. Dixerūt etiā ꝙ iſte de⁹ nolebat ſacrificiū de aīalib⁹ ſed de p̄cib⁹ deuotis ⁊ orōnib⁹. Cōſeq̄nter ap̄ls applicat ad propoſitū/ di. c ¶ Qd̄ ḡ igno. ⁊c̄. ſcꝫ ieſuꝫ verū deū ⁊ hoīem. ⁊ hec applicatio p₃ ſm̄ vltimā inſtitutionē dicti altaris. pueniꝫ ēt xp̄o ſm̄ p̄mā iſtitutiōē: q₂ dr̄ pſecratū miſcdie: q₂ xp̄o ꝓprie nomē miſcdie pueniꝫ. ꝓpriū enī ei⁹ eſt miſereri ⁊ pcere: ꝓpt̄ qd̄ miſcdia vocaꝛ pſ. lxxxiij. b. Oſ̄de nobis do. mi. tu. ⁊ ſalutare. tu. da no. d ¶ De⁹ q̄ fecit ⁊c̄. Hic pn̄r ap̄ls ꝓſequiꝛ intentū oſ̄dens p̄mo pditionē xp̄i q̄ꝫtū ad diuinitatē. ſcd̄o q̄ꝫtū ad hūanitatē/ ibi: Et tp̄a. Circa p̄mū dicit: De⁹ q̄ fecit mūdū et oīa q̄ ⁊c̄. hanc ꝓpoſitionē pcedebāt cōuer p̄hi vocantes deū p̄mā cām oīm. ⁊ ſ₃ Auerrois neget deū hr̄e rōnē cauſe efficiētꝛ: dicit eū tn̄ hr̄e rōnē cauſe finalis: ⁊ imponit Ariſtoteli ħ ſenſiſſe. hoc tn̄ nō hꝛ ex dictis Ariſto. exp̄ſſe ſ₃ magis oppoſitū: vt dicunt alij expoſitores Ariſtot. Plato aūt dixit deū cauſā efficiētē mūdi ⁊ etiā ex tp̄e. vn̄ dr̄. viij. phyſicoꝝ ꝙ ſol⁹ plato generauit tp̄s. Alij v̄o p̄hi q̄ ponebant mundū eternū: ponebāt tn̄ vnā cauſam efficiētē oīm: vt p₃ de Auicēna ⁊ multiſ alijs. ⁊ ex ħ pn̄r declarat ꝙ de⁹ nō pcludiꝛ aliq̄bus locis determinatis/ dicēs: e ¶ Hic celi ⁊ ter. ⁊c̄. vt p₃ ex dictis. f ¶ Nō in manu. te. ha. tanq̄ꝫ ibi cōtenti⁹: ſ₃ magis ptinet oīa tanq̄ꝫ cā dans eis eē ⁊ pſuās. ⁊ ex ħ cōcludit vlteri⁹ ꝙ nō indiget ſacrificus hūanis ⁊ oblatiōibus/ di. g ¶ Nec ma. hu. coliꝛ. i. ſacrificijs humanis manib⁹ ſibi oblatis. h ¶ Indigēs aliq̄. cū ſit p ſe ſufficiēs ⁊ oīa alia eo indigentia. iō ſubdiꝛ: i ¶ Cū ipſe det om. vi. q̄ꝫtū ad ſpūales creaturas cuiuſmodi ſūt angeli. k ¶ Et inſpirationē. q̄ꝫtū ad aīalia q̄ viuūt p reſpirationē aeris ad refrigeriū cordis i quo cōſiſtit vita. vel p aliqd̄ ſupplēs vicē reſpiratiōis: vt ſunt piſces ⁊ hmōi. ⁊ p ħ intelliguꝛ hoīes viuētes vita ſpūali q̄ꝫtū ad aīam: ⁊ corpali p reſpirationē. l ¶ Et oīa: q₂ q̄cq̄d boni eſt in creatura q̄cūq₃: totū eſt a dono dei. m ¶ Fecitq₃ ex vno. ſ. ex adā hoīe p̄mo. n ¶ Oē gen⁹ hoim. p generationis ptinuationē. o ¶ Inhabita. ⁊c̄. q₂ m̄tiplicato genere hūano ceperūt ihabitari diuīſe p̄tes t̄re. p ¶ Definiēs ⁊c̄. nā an̄ diluuiū vixerūt hoīes maiori tp̄e q̄ꝫ p⁹. q ¶ Et ter. h. co. nā i vna regiōe diuti⁹ viuūt q̄ꝫ i alia: ſicꝫ i regiōe pigmeoꝝ viuūt hoīes. ix. ānis tm̄ vl circiꝛ. Pōt ēt aliē exponi q₂ determinauit q̄ꝫtū q̄libet gēs debeat i t̄ra ſua manere ⁊ poſtea ab ea expelli: ſicꝫ chananei fuerūt expulſi de t̄ra ꝓmiſſiōis p filios iſrl̄: ⁊ ſic de multis alijs. vn̄ dr̄ Dan. ij. c. Ip̄e mutat tp̄a ⁊ etates: trāſfert regna atq₃ cōſtituit. Cōſeq̄nꝛ oſ̄dit ad q̄d ſūt iſta p̄dicta/ di. r ¶ Querere deū. i. ad ħ iſta ſūt vt hoīes q̄rant deū p cognitionē. s ¶ Attrectēt euꝫ aut inue. p amorē. t ¶ Quis nō lō. ⁊c̄. imo ꝓpe. qd̄ oſ̄dit pn̄r/ di. v ¶ In ipo enī ⁊c̄. ſicut in cā efficiēte. nā cauſat in nob̄ viuere moueri ⁊ eē: ⁊ ſic ē itimior nob̄ q̄ꝫ noſipſi: q₂ pſtīgit p̄ncipia itrinſeca. Sciēdū tn̄ ꝙ viuere hoīs eſt itelligere: nā hō eſt hō p itellectū. ꝓpt̄ qd̄ dr̄. i. metaph̄. Aīalia imaginatōib⁹ ⁊ mēorijs viuūt. homo aūt

L

Alˢ habet † iudico

Pſ. 145. a
Ja. 14. c
Apo. 14. b.

Phus.

D

† 26. q. 5. c. nō obſeruetis in li. 23. q. 1. h. i. li.

F E eſt: ipſm totū nō eſt niſi in illo a q̄ cōditū eſt. neqꝫ hoc ſm corp⁹ dicit: qꝛ ⁊ de mūdo ſilr poſſet dici: in q̄ ſum⁹ moue. ⁊ vi. Ideo de mēte q̄ ad imaginē dei accipiēdū eſt quodāmodo excellēti

Ro.11.d ⁊ intelligibili: qꝛ q̄d nō eſt in ipſo/ de q̄ dicit: Ex ipſo ⁊ ꝑ ipſm ⁊ in ipſo ſūt oīa. a ¶ Sicut ⁊ qdā veſtrorꝫ poetarū. Hic q̄ ꝓphetas nō recipiebant/ nō moyſi/ nō eſaie vel alicui⁹ ꝓphetarū: ſed auctorū ſuorꝫ loquit̄ teſtimoniū: verſum Arati ponēs: ⁊ de falſis eorꝫ q̄bus ꝯtradicere nō poterāt: ſuā veritatē ꝯſeruat ⁊ cō

Aratus poeta firmat. b ¶ Ipſi⁹ eni ⁊ gen⁹. De arato poeta hoc ſumptū eſt teſtimoniū: nō de diuīa pagina ne noua videat̄ inferre. c ¶ Gen⁹ ḡ ⁊c. nō de. ⁊c. Rab. homo in medio eſt: habēs deū ſuperiorē: aurū ⁊ argentū cū ceteris huiuſmodi inferiora: que nō debēt ei cōparari. d ¶ Deſpiciēs de⁹. Ra. i. ignoſcēs vt venialia: et tūc deſpiciēs. i. indigna iudicās ſua noticia. e ¶ Fidē pbēs oibus. Ra. Reſurrectionis ſue exemplo: vel ſtatuit iudicare: ⁊ poſt ſic intelligendā eſt fidem pbens oibus q̄ reſurgent. f ¶ Dionyſius. Be. Hic eſt dionyſius q̄ poſtea ep̄s corinthiorꝫ ordinatus bn̄ rexit eccliam. ad cui⁹ vtilitatē etiam multa reliq̄t volumina: cognomē a loco cui ꝑerat accipiens. Ariopagus eſt athenarꝫ curia: nomē trahēs a marte q̄ grece arios dr: pag⁹ villa. C. XVIII

P Oſt hec e. ⁊c. Eo q̄ pcepiſſet clau. diſ. ⁊c. Be. hoc ioſephus. ix. anno claudij factum narrat. Suetonius dicit q̄ clau

Joſephus Suetoni⁹ dius iudeos roma expulit.

Ni.de ly.

¶ Scenofa

F ✱ homo aūt rationē ⁊ intellectu. viuere etiā viuētibus eſt eſſe: ⁊ ſic intelligere eſt eſſe humanū. eſt etiā moueri ipſi⁹ inquātū cetere potētie mouent̄ ꝑ volūtatē ⁊ intellectū. ⁊ ſm hoc idncit auctoritatē poete Arati. d. a ¶ Sicut ⁊ q̄dā poe. ve. dixerūt. ſ. Aratus et ei⁹ ſeq̄ces: cuius auctoritas erat athenienſibus nota ⁊ autētica: nō ſic aūt ſacra ſcriptura: ꝓpter q̄d nō allegauit eā. ⁊ ſubdit auctoritas/ cū dr: b ¶ Ipſi⁹ ei ge. ſum⁹. i. ꝓpinquitatē ſeu affinitatē ad ipſm habētes: inq̄tū ſum⁹ itellectualis nature: ſicut ⁊ ipſi ī q̄ facti ſum⁹ ad imaginē ei⁹. verūtn̄ qꝛ iſta intellectualitas nō eſt eiuſdē rōnis in ipſo ⁊ nobis: ido nō dicimur ei⁹ imago ſed ad imaginē ei⁹ facti. Fili⁹ aūt q̄ eſt eiuſdē nature cū pr̄e dicit̄ imago ei⁹ in q̄ apparet excellētia xp̄i reſpectu nr̄i. c ¶ Genus ḡ. Poſita deductiōe ſua. hic infert ꝯcluſionē intētā d. Genus ḡ. i. itellectualis nature: tn̄ infinitis gradib⁹ diſtantib⁹ ab ei⁹ ꝑfectione. d ¶ Nō debemus eſti. ⁊c. Iūgat̄ ſic lr̄a: nō debemus eſtimare diuinū. i. ens diuinū. e ¶ Eſſe ſile auro ⁊ ar. ⁊c. Nō iſta ſūt ita bo minē qꝛ ſūt irrōnabilia ⁊ etiā inſenſibilia. de⁹ aūt ſupra hoiem vt dictū eſt. ꝓpter q̄d latria q̄ eſt cult⁹ deo debit⁹ nō eſt talib⁹ idolis adhibēda. f ¶ Et tēpora. Hic ꝯn̄r declarat ꝯditiōem xp̄i q̄tū ad hūanitatē in q̄ iter hoies apparuit annūciās eis viā ſalut̄. p̄mo ꝑ ſeipſm: poſtea ꝑ apl̄os ⁊ diſcipl̄os alios. ⁊ h̄ eſt q̄d dr: Et tpa q̄. hui⁹ ig. q̄ cult⁹ diuin⁹ ipēdit̄ idolis. g ¶ Deſpiciēs deus. i. nolens vltra eos durare. h ¶ Nuc. i. tpe gr̄e. i ¶ Annūciat hoib⁹. Per filiū ſuū ⁊ ꝑ credētes in eū. k ¶ Vt oēs. Vbiqꝫ pniam agāt de idolatria ⁊ aliis pctis. l ¶ Eo q̄ ſta. dič iu. ē or. iniq̄tate. Reddēdo debitas penas ꝓ pctis ⁊ p̄mia ꝓ meritis. m ¶ In viro. i. ꝑ virū ꝑ quē diffiniuit iudicare ſclm̄. ſ. hoiem xp̄m q̄ iudicabit in forma hoīs glīoſa: ſicut dictū eſt. ſ. j. ca. Hic ieſus q̄ G aſſumpt⁹ eſt a vobis ſic veniet. ſ. ad iudiciū: ſicut fuit ibidē expoſitū. ⁊ de hoc iudicio dicit̄ Ioh. v. d. Pater nō iudicat quē q̄ ſed oē iudiciū dedit filio: ⁊ q̄m hoc iudiciū erit in reſurrectione generali quā p̄ceſſit reſurrectio xp̄i ſicut ei⁹ exēplar et cā. iō ſubdit̄: n ¶ Fidē pbēs. Ordinetur ſic lr̄a: o ¶ Suſcitās eū. ſ. hoiem xp̄m. p ¶ A mortuis. Quā mortē ſuſtinuit ꝓ ſalute oim ex maxima charitate ad gen⁹ humanū ⁊ obediētia ad patrē deū: Fidē pbēs oib⁹. reſurrectiōis future: qꝛ reſurrectio xp̄i cā eſt ⁊ exēplar reſurrectiōis nr̄e. q ¶ Cū audiſſent. Poſtq̄ deſcripta eſt p̄dicatio pauli. Hic ꝯn̄r ponit̄ auditorū diſtinctio. ⁊ diuidit̄ in tres ptes. q̄m aliqui

Diuiſio reſurrectionē mortuorꝫ reputabant impoſſibilē. de q̄b⁹ dicit̄: Quidā quidem irridebant. alij vero volebant ꝯſiderare ⁊ iſti dixerūt: Audiem⁹ te de hoc iterū. Tertij v̄o crediderunt. inter q̄s noiant̄. r ¶ Dionyſius ariopagita. Tāq̄ formoſior. s ¶ Et mulier no. ⁊c. que ab aliq̄b⁹ dr̄ fuiſſe vxor ei⁹. ¶ In ca. xvij. vbi dr̄ in poſtil. Qr hec eclypſis durauit trib⁹ horis.

Additio.j.

Eclypſis ſolaris bn̄ durat q̄nqꝫ tribus horis creſcēdo ⁊ minuēdo ī obſcuritate lꝫ in mora obſcuritatis valde modico tpe duret. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ in po. In ipſo eni viuim⁹ mouemur ⁊c.

¶ Additio.ij. In hoc q̄ dicit apl̄us: In q̄ viuim⁹ mouemur ⁊ ſum⁹. pn̄t intelligi tria in q̄ phi p̄ncipaliter intēdebāt. ſ. ens in q̄d principaliter aſpiciūt Metaphyſici q̄ tractāt d̄ ente vt ens. ⁊ de hoc dicit apl̄s: Sum⁹. ſcđz p̄ncipale eſt mot⁹ de q̄ tractant phyſici cōſiderātes corpus inq̄tū mobile vt in libris phyſicorꝫ. tertiū eſt vita de q̄ tractāt in libris de aīa ⁊ de aīalibus ⁊ plantis. ⁊ de hoc dicit: In ipſo eni viuimus. q. d. apl̄s phis athenienſibus: Q̄uis non longe ſit ab vno quoqꝫ vr̄m. i. nō eſt nec debet eſſe longe ab vnoquoqꝫ vr̄m. Qr dr̄: In ipſo eni viuimus mouemur ⁊ ſumus. i. q̄ ab ipſo habemus vitā ⁊ motū ⁊ eſſe circa q̄rꝫ triū cognitionē cōtter laborans. Ca. XVIII

P Oſt hec egreſſus ab at. Hic ꝯn̄ter deſcribit̄ p̄dicatio pauli ī corintho. ⁊ diuidit̄ in

Diuiſio duas ptes: qꝛ p̄mo ponit̄ hec p̄dicatio. ſcđo aduerſariorꝫ inſurrectio/ ibi: Gallione aūt. Prima adhuc in duas: qꝛ primo ponit̄ quoddā p̄dicationi preuiū. ſ. eius aduentus ad corinthū/ cū dicit̄: v ¶ Venit corinthū. Que eſt ciuitas in ꝓuincia achaie. vt patꝫ. j. eo. ca. x ¶ Et iueniēs ⁊c. Qui tn̄ in xp̄m credebat cū p̄ſcilla vxore ſua: vt manifeſte ptꝫ in ſequētibus. y ¶ Eo q̄ prcepiſſet claudius diſcedere oēs iudeos a roma. Huius autē iperialis precepti cauſa nō exprimit̄: ſed in ſcholaſtica hiſtoria dicit̄ q̄ hec fuit cauſa: qꝛ iudei habitātes rome familiaritatē cōtraxerāt cū agrippina ei⁹ vxore ⁊ faciebāt eam iudaiçare. z ¶ Acceſſit ad eos. Tum qꝛ erāt catholici: tum qꝛ erant eiuſdē artis ſcenofactorie. a ſcenas quod eſt tabernaculū ſiue tentoriū: opabatur enim paulus in hac arte ꝓ victu ſuo habēdo ne grauaret eos quibus predicabat ſumptus ab eis accipiendo: ⁊ vt per hoc repellerent̄ pſeudo apoſtoli ꝓpter queſtum predicantes.

✱ Et diſputabat

Moraliter Moralr. t ¶ Poſt hec ⁊c. Vbi inuenit Aq̄lā ⁊ eius vxorē priſcillā q̄ erāt chriſtiani vt ptꝫ ex ſequentibus in hoc caplo.

✱ Et qꝛ eiuſdē

¶ vtraqꝫ vita. a ¶ vtroqꝫ mō. ſ. motu mēbrorū ⁊ diſcurſu locorꝫ. ¶ corꝑalit̄ ſiue ſpūalr.
viuimus et mouemur et ſumus:
a ſicut ⁊ quidā veſtrorū poetarꝫ di a
a ¶ nō natura ſed ſpū eius editi voluntate creati: ⁊ adoptione recreati: ideo rectiſſime dictū eſt genus ip. ſ.
b xerūt: Ipſi⁹ eni ⁊ gen⁹ ſum⁹. Ge b c
nus ergo cū ſum⁹ dei: nō debem⁹ d
¶ opus dei nō debet adorare opa hoim.
eſtimare auro aut argēto aut lapi
di: ſculpture artis ⁊ cogitationis
¶ preterita.
hois diuinū eſſe ſile. Et tēpora f g h i k
¶ q̄bus ignoratus eſt deus.
d q̄dē hui⁹ ignorātie deſpiciēs de⁹:
¶ ꝑ apl̄os. ¶ prudentibus. ¶ pſone.
nūc annūciat hominib⁹: vt omēs
¶ in oī loco. ¶ nulla pſona: null⁹ loc⁹ excipit̄ vel refellit̄. a ¶ ad hoc oīa dicta ſūt vt penitētiā q̄ eſt in corde agāt in ope. b ¶ qꝛ deo nihil futurꝫ eſt. ¶ dies ſtatut⁹ cā pn̄te eſt.
vbiqꝫ penitentiā agant: eo q̄ ſtā l
a ¶ introducit q̄d oderant illi q̄ reſurrectionē mortuorū nō credebāt.
tuit diem in qua iudicaturus eſt
¶ nō ſm pſonarū acceptionē. a ¶ hoie v̄o virili vel forti. ¶ xp̄o: pater nō iudicat quē q̄ ſed oē iudiciū dedit filio.
orbē in eq̄tate in virō in q̄ ſtatuit m
e fidē p̄bēs oib⁹: ſuſcitās eū a mor n o p q
tuis. Cū audiſſent aūt reſurrectionē mortuorꝫ: q̄dā quidē irridebant:
a ¶ iſti id dicāt mō nō credim⁹: nec reſpuim⁹.
quidā v̄o dixerunt: Audiemus te de hoc iterum. Sic paulus
a ¶ quaſi excōmunicans eos.
lus exiuit de medio eorꝫ. Quidā
a ¶ nō remanētes ex timore.
vero viri adherēntes ei credide
f rūt: in quibus ⁊ dionyſius ario r
a ¶ iudex curie illi⁹ cui nomē ariopagus.
pagita: ⁊ mulier noīe damaris ⁊ s
alij cū eis. C. XVIII
¶ paulus.
s P Oſt hec egreſſus ab t
athenis: venit corinthū: v
⁊ inueniēs q̄ndā iudeū noīe x
aq̄lā: ponticū gn̄e: q̄ nuꝑ venerat
ab italia: ⁊ p̄ſcillā vxorē ei⁹: eo q̄ y
p̄cepiſſet claudi⁹ diſcedere omēs
iudeos a roma: acceſſit ad eos: z

a ¶ Scenofactorie ar. Beď. Quaſi exules et pegrini tentoria ſibi quibus in via vtant̄ edificant. ¶ Beď. Scene vel ſcenomata obūbracula q̄ ſagis vel arboꝝ frondib⁹ vel virgultis veteres cōponebant. ¶ Myſtice. ſicut petrus a fluctib⁹ ſeculi p retia fidei extraxit: ſicut paul⁹ vmbracula ꝓtectionis erigēdo ab vmbra criminis: ardore tēptationis: ⁊ a ventis inſidiarū vbo ⁊ ope defendit. b ¶ Sāguis ve. ⁊c. Rab. Annūciaui vobis iniquitatē veſtrā. Si iniquo nō annūciaueris iniq̄tatē ſuam ſanguinē eius de manu tua requirā. ¶ Beď. Titi iuſti: aut ꝓpriū nomē viro fuit. Aut merito iuſticie ſic cognominat⁹ eſt. Non fuit hic titus diſcipul⁹ pauli: cui ipſe epl̄am ſcripſit: ⁊ crete epm̄ ordinauit: cū quo ⁊ barnabas aſcendēs hieroſolymā: contulit euāgeliū cū apl̄is: inq̄rēs in cōſilio coꝝ an recte ꝑdicaret p baptiſma fidei gētes ſine circūciſione ſaluari: nō q: ipſe de hoc dubitaret ſed vt mētes dubitantiū apl̄oꝝ auctoritate confirmaret. c ¶ Incipiēte autē pau. ⁊c. Rab. Implendo illud: ne taceas: ꝓpter qḋ ego ſū tecū. Et ex hoc apparet deū cū eo fuiſſe/ di. De vbo. Quaſi diceret de vbo declarato nūc et narrato. i. euāgelio: ⁊ nominib⁹ ieſu ⁊ dei vel dei patris. In greco apprehendentes oēs greci ſoſthenem. ¶ Qui ſibi totō.

Myſtice

Nico.de lyra

a ¶ Et diſputabat in ſynago. per oē ſab. ⁊c. Hic ponit pauli ꝑdicatio/cū dicit: Et diſputa. in ſyna. p oē ſab. alijs autē dieb⁹ intēdebat operi manuali. b ¶ Cū veniſſent aūt ⁊c. ꝑdicationis. qḋ autē ſubdit in aliq̄bus libris: euāgelij: nō eſt in libris correctis: ſed ſubintelligit. ante aduentū autē ſyle ⁊ timothei predicabat paulus tm̄ in dieb⁹ ſabbatoꝝ: ſed poſt eoꝝ aduētū cepit ꝑdicare frequētius. c ¶ Teſtificās iudeis ie. eſſe xp̄m. i. lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſū. ⁊ hoc p teſtimonia legis ⁊ ꝓphetarū. d ¶ Cōtradicentib⁹ aūt. i. ip̄m ieſum. e ¶ Excutiēs veſti. ſua. in ſignū q̄ ſe. erat debitū ſuū de annunciādo eis verbū veritatis. f ¶ Sanguis vr̄ ſup ca ve. i. pena debita veniet ſuper vos ex rebellione veſtra. g ¶ Et migrās inde. nō trāſiens ad aliā ciuitatē: vt p₃ ex ſequētib⁹: ſed ad aliū locū eiuſdē ciuitatis. ideo ſubdit: h ¶ Intrauit in do. cuiuſ. no. ti. ꝓus aūt manebat i domo aq̄le ⁊ priſcille. i ¶ Cuius do. erat cō. ſy. p hoc eni₃ paul⁹ poterat facere maiorē fructū in ꝑdicatiōe eo q̄ ppl̄s cōueniebat illic. iō ſubdit: k ¶ Criſpus aūt. iſte ē quē baptiçauit paul⁹ ſicut ſcribit. i. Coꝝ. i. ce. a paret vſq̄ ibi:

⁊ q: eiuſdē erat artis manebat apḋ eos ⁊
a ¶ faciēdo tabernacula vel funes: q: ſcenos grece: latine funis. ¶ ſcene tabernacula dicunt̄ q̄ obumbrant.
a opabat̄. Erāt aūt ſcenofactoꝛie artis. Et a
diſputabat in ſynagoga p oē ſabbatū: interponēs nomē dn̄i ieſu: ſuadebatq̄ iudeis ⁊ grecis. Cū veniſſent aūt de macedo- b
¶ euangelij.
nia ſylas et timothe⁹: inſtabat vbo paul⁹
a ¶ deum eſſe vel ieſum dolens illum eſſe xp̄m. i. deum. ¶ chriſtū nō eſſe.
teſtificās iudeis eē ieſum xp̄m. Cōtradi d
centibus autē eis ⁊ blaſphemātib⁹: excu- e
a ¶ euāgelij complet p̄ceptum: excutite puluerem ⁊c.
b ¶ reatus veſtre mortis cadat.
tiēs veſtimēta ſua: dixit ad eos. Sāguis f
¶ animam.
a ¶ ad deſignādā mūdiciā ab hoc ſangule excuſſit ve-
veſter ſuper caput veſtrū: Mūdus ego
ex hoc ad gentes vadā. Et migrās inde: g
ſtimenta. ¶ gentilis.
intrauit in domū cuiuſdā nomie titi iuſti: h
¶ hoc nō fruſtra dr̄: iō deū colebat q: de ꝓximo legē
colentis deū: cuius domus erat ꝯiuncta i
audiebat. a ¶ hic eſt quē a ſe baptiçatū paulus ait: neminē baptiçaui niſi criſpū ⁊ gaium. b ¶ princeps illi⁹ ſynagoge: cui domus cōiuncta erat.
ſynagoge. Criſpus aūt archiſynagogus k
credidit dn̄o cum omni domo ſua: ⁊ multi corinthioꝝ audientes credebant et baptiçabant̄. Dixit aūt dn̄s nocte p viſionē
a ¶ proxima oſtēdit temptationē. b ¶ euangelium.
c ¶ veritatē propter timorē.
paulo. Noli timere: ſ₃ loq̄re ⁊ ne taceas.
a ¶ vobiſcū ſum vſq̄ ad cōſummationē ſeculi.
Propter qḋ ego ſum tecū: ⁊ nemo apponet̄ tibi vt noceat te: qm̄ ppl̄s ē mihi multus in hac ciuitate. Sedit aūt ibi annū et l
ſex mēſes docēs apud eos vbū dei. Gal m
a ¶ regionis in qua eſt corinthus.
lione aūt ꝓcōſule achaie iſurrexerūt vno
aio iudei in paulū: ⁊ adduxerūt eū ad tri
a ¶ vbi ꝓconſul ſedebat.
bunal dicētes: Quia cōtra legē hic pſua n
a ¶ alterū ieſū: vl̄ deū iudeoꝝ: ſ₃ aliē coli p̄cipit. i. qui
c det hominibus colere deum. Incipiente o
patrē. ¶ iuxta illos: ne taceas ꝓpter qḋ ego ſum tecū.
autē paulo apire os: dixit gallio ad iude p
os: Si quidem eſſet iniquū aliquid aut q r
a ¶ ſcelus manifeſtū etiā gentib⁹ ⁊ magnū. b ¶ ad iudeos enim loquit̄. ¶ iudex inter vos eſſem.
facin⁹ peſſimū o viri iudei: recte vos ſuſti s
nerē. Si vo q̄ſtiones ſunt de vbo ⁊ nomi t
¶ nō noſtre nec nobis note. ¶ iudicetis.
nibus legis vr̄e: vosipſi videritis: Iudex †
ego hoꝝ nolo eſſe: ⁊ minauit eos a tribu v
a ¶ in chriſtū credētes. b ¶ infidelem.
nali. Apprehēdētes aūt oēs ſoſthenem x
a ¶ iudeis cum ignominia expulſis a tribunali gētiles principem eorum maiore contumelia verberantes afficiebant.
p̄ncipē ſynagoge: pcutiebant eū aū tribunal: et nihil eorum gallioni cure erat.
a ¶ cura pro ablatiuo: vel cure pro datiuo.
a ¶ perſecutionē maiorem: vel moram. b ¶ annum ⁊ ſex menſes.
Paul⁹ vo cū adhuc ſuſtinuiſſet dieſ mul y

paret vſq̄ ibi: l ¶ Sedit āt ibi. i. māſit: ſicut dr̄ Deut. i. g. Sediſtis q̄ in cadeſberne multo tp̄e. i. māſiſtis. m ¶ Gallioē aūt. Hic ꝯſr̄ deſcribit̄ aduerſarioꝝ iſurrectio ꝯtra paulū. ⁊ p₃ lr̄a vſq̄ ibi: n ¶ Dicētes q: hic pſua. ⁊c. ſc₃ ꝯtra legē moyſi docet q: lex moyſi colere deū p cerimonias legis q̄s paulus deberē ceſſare dicebat: vt pa₃ in epl̄is ſuis in plurib⁹ locis. o ¶ Incipiente aūt pau. apc. os. ad reſpodendū. p ¶ Dixit gal. ad iu. reſpōdēs p paulo. q ¶ Si q̄dē eſſet ini. ali. inferēdo nocumētū alteri in rebus ſuis furto rapina vel aliquo hmōi. r ¶ Aut facin⁹ peſſi. nocēdo alterī in pſona ꝓpria vel ſibi ꝯiuncta: vt pote in vxore vl̄ ꝓle: qḋ eſt peius q̄ ferre nocumētū in rebus. s ¶ Recte vos ſuſti. audiendo q̄rimoniā veſtrā ⁊ faciēdo iuſticiam. t ¶ Si vo q̄ſtiones ⁊c. erat enī gētilis. ⁊ iō nō curabat nec ad eu₃ ꝑtinebat diſcutere queſtiones iudaice legis. v ¶ Et mina. eos a tri. tanq̄ detinētes tp̄s i friuolis. x ¶ Apprehendē. aūt oēs. ſ. miniſtri ꝓcōſulis q̄ tales repulſos a iudice ſolēt ꝑcutiēdo expellere. y ¶ Paul⁹ vo. Hic ꝯſr̄ deſcribit̄ pauli in epheſo ꝑdicatio. ⁊ hoc dupl̄r. p̄mo i ſuo aduētu. ſecūdo i ſuo reditu. ca. ſe. Prima in duas. ſ. in p̄tē principalē ⁊ incidentalem que incipit ibi: Videns autē. Circa p̄mū dicit̄: Paul⁹ vo cum adhuc ſuſtinuiſſet. i. expectaſſet dies multos in corintho.

¶ Fratribus

✳ † ¶ Et q: eiuſdē erat ar. ⁊c. lic₃ aūt poſſet accipe ſumpt⁹ ab illis q̄bus ꝑdicabat: tū opabat̄ manib⁹ ne grauerent̄. Vn̄ dicit. ij. Theſſal. iij. b. Memores enī facti eſtis frēs laboris nr̄i ⁊ fatigatōis nocte ac die opantes ne aliquē vr̄m grauarem⁹. Et. ſ. xx. g. dicit: Argētū aūt ⁊ auꝝ aut veſtē nulli⁹ ꝯcupiui: ſicut ipſi ſcit̄: qm̄ ad ea q̄ mihi op⁹ erāt ⁊ his q̄ mecū ſūt miniſtrauerūt man⁹ iſte. In h̄ aūt paul⁹ apl̄s dedit exemplū ep̄is q̄ ſunt ſucceſſores apl̄oꝝ ne grauēt in expēſis abbatias ⁊ priorat⁹ qn̄ viſitāt ſuas dioceſes. ⁊ ſil̄r archidiaconib⁹ ⁊ q̄buſcūq̄ alijs viſitātib⁹ ſuos ſubditos. Itē opabat̄ in faciēdis tabernacul̄ ſicut dr̄ i textu. a ¶ Erāt aūt ſce. artis. tabernacula vo ſūt dom⁹ portabiles ad ꝓtegēdū habitantes in eis ab ardore ſolis ⁊ pluuijs ⁊ vētis: p q̄ moral̄r ſignificat̄ doctria pauli p quā ꝓtegimur ab ardore cupiditat̄/ a pluuijs carnalitat̄ ⁊ vētis ſupbie ⁊ vanitat̄. ſicut p₃ ſuas eplas intuēti. d ¶ Cōtradicētib⁹ ⁊c. ſegregauit ſe ⁊ ſuos ab illis ꝓpt̄ eoꝝ obſtinationē et iūxit ſe illis i q̄b⁹ poterat ꝓficere p doctrinā. ⁊ ibi diu māſit ſm̄ diuinā monitionē vt i textu p₃. Et h̄ faciēs dedit exemplū alijs ꝑdicatorib⁹ in ſili caſu ſil̄r faciēdi. ¶ Gallioē autē ꝓ cōſule achaie ⁊c. Seq̄t: † ¶ Iudex ego ⁊c. in hoc dedit exēplū alijs iudicib⁹ vt nō itromitāt ſe d̄ impertinētib⁹ ad ipſos. Qui ſibi totō derat i chenerīſ capitt moral̄r aūt tōdere ⁊ ſupflua deponere ⁊ h̄ ꝑdicatorib⁹ euāgelij neceſſe ē

✳ Iudeus aūt

Moraliter

E F a ¶ Qui ſi ꝛc. Ra. Paul⁹ vel aqla. Et mihi putāt: paul⁹ vl' tio re iudeoꝝ vl' auiditate ↄuertēdi eos. Ambigue dictū eſt: ſed ſm Hiero. de paulo eſt itelligēdū. b ¶ Chencris. Be. Port⁹ ē corinthi. vbi nauē aſcēſur⁹ caput ex voto totōdit iuxͣ legē q̄ ſe deuouerāt comā nutriebant: dū naçarei fieri volebāt: ꝛ p⁹ eā tōdētes igni tradebāt. Ħ q̄ fecit paul⁹: nō oblit⁹ q̄d de abolitōe leg̃ cū aliis aplis ſtatuerat hieroſolymis: ſꝫ ne ſcādaliçaret credētes ex iudeis: ſimulauit ſe iudeū/ vt iudeos lucrifaceret. Quidā codices habēt: totōderūt caput priſcilla: et aqla ſꝫ Aug⁹. ꝛ hiero. ſingulari numero de paulo interpretant̄. Hiero. ſic ponit. nauigabat ſyriā ꝛ cū eo pſcilla ꝛ aqla: ꝛ totōdit caput in chencris: votū enim habebat. c ¶ Ceſareā. Rab. Ceſarea metropolis eſt capadocie: nōdū in in ſyriā phenicis venerat. d ¶ Cōtulit mul. Alia trāſlatio: pfuit multū: credētib⁹ p grām: hoc eſt qd̄ aplis ſcribit.

1. Coꝛ. 3. b Ego plātaui appollo ri. ꝛc.

F Actū eſt Ca. XIX āt ꝛc. Johānes bapti. baptiſ. pe. Be. Nō pctā remiſit: ſed pniam docuit. Nā ſicut circūciſio in patriarchis ſignaculū fidei quā habebāt fuit: ita ꝛ Ħ lauacrū ppls penitēs q̄ſi ſignaculū ſue deuotionis accepit: qd̄ xp̄i baptiſma in q̄ fit remiſſio figurabat. ¶ Raba. G Nō eſt ba

Nico. de lyra

A a ¶ Fratrib⁹ vale. nauiga. in ſyriā. i. verſus ſyriā: qꝛ tūc venit epheſum vt pꝫ ex ſeq̄ntib⁹/ q̄ nō eſt in ſyria ſed in aſia. b ¶ Qui ſibi to. i chencris. Qui eſt portus corinthiorum. c ¶ Caput. ſm ri. naça. cō. tēpe voti ſui. hoc enī fecit paulus qui erat natiōe iudeus ad euitandū iudeoꝝ ſcādalum: vt dictū eſt. ſ. xvi. ca. de circūciſiōe timothei. iō ſꝓ voluit ſpūſſctūs vt i pmitiua eccl'ia nō ſtatim inbiberet̄ his q̄ ex iudeis cōuertebant̄ obſeruatio legaliū ſicut inbibebat̄ his q̄ ex gētilib⁹ cōuertebant̄ gētilitatis rit⁹: vt inter hos rit⁹ differētia oſtēderet̄. nā gētilitatis ritus reputabat̄ tanq̄ oino illicitus ꝛ ſemp a deo ꝓhibit⁹. Rit⁹ aūt legis ceſſabat tāq̄ impletus p xp̄i paſſionē: vtpote a deo in figurā xp̄i iſtitut⁹ q̄ ceſſat adueniēte veritate: ſed nō ſtatim oīno ceſſare debuit ne ab aliq̄b⁹ crederet̄ ſēp fuiſſe illicit⁹ ſicut gētilitatis rit⁹: ꝓpter qd̄ ↄuerſis de iudaiſmo licebat legalia obſeruare tpe medio inter paſſionē xp̄i ꝛ publicationē euāgelii: ſic tn̄ q nō ponerēt fidē credentes q ſine tali obſeruatiōe fides xp̄i nō ſufficeret ad ſalutem. d ¶ Deuenitq̄ epheſū: ꝛ il. ibi re. ſ. aqlā ꝛ priſcillā. e ¶ Ipſe vo. in. ſynagogā ꝛc. Oſtēdēs p ſcripturas in ieſu na

a ¶ xp̄ianis. b ¶ bñdicēs. c ¶ redijt de europa i aſiā ſꝫ hebreos: frātribus valefaciens nauigauit in ſy- a
uiter anticipat. a ¶ fides mutauit ordinē: vnde nō eſt maſculus vel femina.

a riā: ꝛ cū eo priſcillā ꝛ aqla: q̄ ſibi totōderat b
b in chencris caput: habebat enī votū. De- c d
¶ cendo. a ¶ priſcillā ꝛ aquilā. b ¶ in epheſo.
uenitq̄ epheſū: ꝛ illos ibi reliq̄t: ipſe vō in- e
greſſus ſynagogam diſputabat cū iudeis.
Rogātib⁹ aūt eis: vt ampliori tpe maneret: f
nō ↄſenſenſit: ſed valefaciēs ꝛ dicēs: iterū g h
a ¶ ſm illud: ſi de⁹ voluerit: ꝛ ſi vixerimus ꝛc. i
reuertar ad vos deo volēte: pfectus eſt ab
a ¶ capadocie vel paleſtine. ¶ a ceſare auguſto ſic vocatam. b ¶ ꝓ loco vel merito.
c epheſo. Et deſcendēs ceſarēā āſcēdit: ꝛ ſa k
¶ fideles. ¶ ſyrie.
lutauit eccl'iam/ ꝛ deſcēdit antiochiā. Et fa
¶ vt ante ſolitus erat.
cto ibi aliquāto tpe: pfect⁹ eſt pambulās ex
a ¶ qꝛ prius crediderant.
ordīe galatiā regionē ꝛ phrygiā/ cōfirmās l
a ¶ ſuos vel chriſtianos. b ¶ ſupra dictū erat deuenit epheſum ꝛ illos ibi reliq̄t. a ¶ de alexandria natus.
omēs diſcipulos. Iudeus aūt q̄dā apollo m n
noīe alexandrin⁹ genere: vir eloquēs deue o
¶ veteribus.
nit epheſum potēs in ſcripturis. Hic erat p q
¶ fidē chriſti. ¶ ſuo vel ſancto. ¶ pdicabat ieſum.
edoctus viā dñi: ꝛ feruēs ſpiritu loquebat̄: t
ꝛ docebat diligēter ea q̄ ſunt ieſu: ſciēs tm̄ r
¶ qd̄ ſolū in aq̄ ſine ſpū erat. ¶ cū fiducia iudeis pdicare.
baptiſma iohānis: Hic ḡ cepit fiducialiter
¶ predicantē.
agere in ſynagoga. Quē cū audiſſent pſcil
a ¶ ad hoſpitiū vel priuatū colloquiū.
la ꝛ aquila: āſſumpſerūt eū: ꝛ diligētius ex
a ¶ dicētes ſpiritū eſſe neceſſariū. b ¶ ad corinthios.
poſuerūt ei viā dñi. Cū aūt vellet ire āchai
a ¶ priſcilla ꝛ aquila ꝛ ceteri fideles.
¶ qui erant corinthi.
am: exhortati frātres ſcripſerūt diſcipulis
a ¶ ne timerēt quaſi iudeū. b ¶ cōſolationē ego plātaui: apollo rigauit: deus incrementū dedit.
b vt ſuſciperēt eum. Qui cū veniſſet cōtulit s t
a ¶ prius paulo pdicanti. b ¶ ſic cōſolabat̄ qꝛ vincendo iudeos cōſolabat̄ chriſtianos.
multū his q̄ crediderūt. Vehemēter enī iudeos reuincebat: publice oſtēdēs p ſcripturas eſſe chriſtū ieſum.

Ca. XIX.

¶ dictū eſt: apollo venit epheſū illuc enī paulus redit vbi priſcillā reliquit.
Factū eſt aūt cū apollo eſſet co- v
rinthi: vt paul⁹ pagratis ſupio
rib⁹ partib⁹ veniret epheſum: et
a ¶ baptiçatos forſitā ab apollo: vl' iohāne ſm auguſtinū.
inueniret q̄ſdam de diſcipulis. Dixitq̄ ad t
a ¶ ſi poſt baptiſma man⁹ ipoſitionē q̄ ſpūs dat̄ accepiſtis.
eos: Si ſpm̄ ſanctū accepiſtis credentes. x
At illi dixerunt ad eum: Sed neq̄ ſi ſpiri- y
tuſſanctus eſt: audiuimus. Ille vō ait: In z
¶ baptiſmate. ſ. penitentie vel indulgentie.
quo ergo baptiçati eſtis? Qui dixerūt: In
¶ penitentie. ſ.
iohannis baptiſmate. Dixit autē paulus:
e Johannes baptiçauit baptiſmo peniten- a

ieſu naçareno ꝓmiſſiones patrū eſſe cōpletas. f ¶ Rogātibus aūt ꝛc. Ad pleniorē informationē. g ¶ Nō ↄſenſit. Volēs alibi ꝓficici vbi nōdū pdicatū erat euāgeliū: ordinauit tn̄ ibi miſtros eccl'ie ad fideliū iſtructionē. h ¶ Sꝫ va. ꝛ dicēs. Ad ſui excuſationē ꝛ eoꝝ ↄſolatōez. i ¶ Iterū reuer. ad vos ꝛc. Qd̄ etiā fecit: vt pꝫ ca. ſeq. De aūt in aliq̄b⁹ libris interponit̄: Oportet me diē ſolēnē aduenientē facere hieroſolymis: nō eſt de textu nec eſt i libris correctis: qꝛ nec tūc paulus iuit in hierlm: ſꝫ poſtea p magnū tps k ¶ Et deſcēdētes ceſareā. Que eſt metropolis capadocie: vt dicit Glo. Alia aūt eſt ceſarea philippi i ꝓuincia phenicie: ꝛ iterū alia in paleſtina de q̄b⁹ habitū eſt ſupra: cetera patēt vſq̄ ibi: l ¶ Cōfirmās oēs di. i. xp̄ianos in fide xp̄i. m ¶ Iude⁹ aūt. Hec eſt pa incidētalis in q̄ occaſiōe pdicationis pauli de q̄ ſcīus Lucas locut⁹ fuerat facit mētionē de pdicatōe quā apollo fecit ibidē d. Iude⁹ aūt. natiōe. n ¶ Apollo noīe. exꝑmit̄ ei⁹ nom qꝛ erat famoſus. o ¶ Alexādrin⁹ gene. i. in alexādria nat⁹ p diſpiōnē iudeoꝝ quā fecerat antioch⁹. p ¶ Potēs ꝛc. Leg' ꝛ ꝓphāꝝ. q ¶ Hic erat ꝛc. i. euāgeliū xp̄i: ipfecte tn̄. iō ſbdit̄: r ¶ Sciēs tm̄ ꝛc. Sꝫ aqla ꝛ pſcilla q̄ remāſerāt epheſi hāc ipfectōez ſuppleuerūt. Ex q̄ pꝫ qd̄ dictū eſt. ſ. in pncipio ca. eos eſſe chriſtianos. s ¶ Qui cū ve. ſ. in achaiā i q̄ eſt corinth⁹. t ¶ Cōtulit ꝛc. ſ. ꝓ p pdicatōꝫ pauli: ꝓpt̄ qd̄ paulus. 1. Coꝛ. iij. b. ca. dic̄: Ego plātaui apollo rigauit.

B

Moraliter. ✱ m ¶ Iude⁹ āt ꝛc. q̄ interptat̄ mirabil'. iō ſignificat pdicatorē q̄ dꝫ eſſe mirabil' in bona vita ꝛ etiā i doctria ſana. iō ſubdit̄: p ¶ Potēs ꝛc. ꝛ deuot⁹. iō ſubdit̄: t ¶ Et feruēs ꝛc. quē cū audiſſent pſcilla et aqla ꝛc. p q̄ aūt q vir tāte excellētie doctrinā ſimpliciū pſonarū ſuſcepit hūilr̄ ꝛ deuote arguunt̄ illi q̄ ex ſua pſūptiōe dedignāt̄ ab alijs diſcere ꝟitatē. Ca. XIX

F Actū eſt. Hic ↄſeq̄r deſcribit̄ pdicatio pauli apō epheſū in ſuo reditu. Circa quā pmo pōit̄ pdicatio hec. ſcdo q̄rūdā pſūptōis repſſio/ ibi: Tētauerūt āt. Pria i duas: qꝛ pmo deſcribit̄ doctrina pauli q̄tū ad ꝟitatē baptiſmi. ſcdo q̄tū ad pdicatōez euāgelij/ ibi: Introgreſſ⁹ aūt. Pria patꝫ vſq̄ ibi: x ¶ Si ſpm̄ ſ. ac. ſ. in ſigno ſenſibili: qꝛ tūc ſic dabat̄ baptiçat' p ipoſitionē manuū aploꝝ. y ¶ Sed neq̄ ꝛc. Hoc mō dat⁹ vl' dād⁹. z ¶ Audiuim⁹. ſꝫ audiuiſſēt q de⁹ eēt trin⁹ ꝛ vn⁹. cetera patēt vſq̄ ibi: a ¶ Johānes ꝛc. Erat A enī baptiſm⁹

Moralr. v ¶ Factū ē āt ꝛc. ſeq̄t: t ¶ Dixit ꝛc. ſ. paulus.

Moraliter. ✱ Si ſpm̄ ſanctū

A F Nõ ẽ baptiſma qḋ nõ daṫ in nomĩe trinitatis: baptiçati a iu
da: nõ rebaptiçãṫ: qꝛ i fide trinitat̃: ſꝫ baptizati a iohãne: qꝛ
iohẽs i aq̃ tm̃: xp̃s in ſpũſctõ baptiçat. Cũ ḡ bon⁹ vl̃ mal⁹ mi
ſter baptiçat: ſi plena ẽ trinitat̃ fides: dñs baptiçat. In aqua
ṽo ſola a iohanne baptiçati: a paulo ſunt rebaptiçati:. Bed.

Queſtio Queſtio ẽ ſi ille q̃ ꝑ ignorantiã
forte a nõ baptizato: ſꝫ tñ recte
fidei baptizat⁹ eſt debeat reba
ptizari? Quã ꝺ capitulo expoſi
tã reor. Quid enĩ differt an tũc
ſn̄ initiũ baptiſmi xp̄i: an nũc a
quopiam ſine ſuſceptiõe eiuſdẽ
q̃ſq̃ꝫ baptizareṫ: cũ q̃ iohannes
in fide ⁊ noĩe xp̄i vẽturi baptiza
uit: iteꝝ baptizãdos ꝑdicauit d.
Ioh.i.c Ego baptizo in aq̃: ille baptiza
bit i ſpũſctõ. a Erãt ãt oẽs
⁊c. Ra. Iudicia dei abyſſus mł
ta: ecce aſia pri⁹ apſoꝝ viſitatõe
indigna: nũc aplico nũero ſacra
ta: ⁊ ꝓphetie mũere ẽ ſublima
Nota ta. Et notãdũ ꝙ ſpũſſanct⁹ hic ĩ
xij. diſcipulos. ⁊. ꝺ. in c. xx. (q̃ nu
merus ꝑficiṫ duodenario decieſ
ducto) aduẽt⁹ ſui ſigna monſtra
uit illud ĩ hierlm̃: ꝭ in ephesо q̃
eſt ciuitas grecoꝝ: in q̃ oſtendiṫ
illos tm̃ ſiue de iudeis ſiue ꝺ gẽ
tib⁹ ſpm̃ replere q̃ ſunt in catho
lica vnitate. b Quotidie
diſp. i ſcho. Be. Ab hora q̃n
ta vſq̃ ad horã nonã ⁊ decimã:
ſic̃ tradiṫ a quibuſdaꝫ: qꝛ horas
opi quinq̃. alſ. v. doctrine. diu
as dabat cibo ⁊ orõni: qḋ nulla
auctẽ firmaṫ. c In ſchola
tyrãni. Ra. Pro dignitate vel
ꝓpriũ nomẽ: ⁊ interꝑtaṫ ꝯtinẽs
eos vel ꝯfirmãs. d Per bi
enniũ. Be. Hoc tpe paulus ĩ
B epheſo ſcripſit ꝑmam ep̃lam ad
Corinth. e Semicinctia.
Ra. Veſtes ex vno latere pẽdẽ
tes: vel zone ſiue veſtes noctur
ne: vł gen⁹ ſudariũ q̃ hebrei vtũ
tur in capite. f Exorciſtis.
Be. Ioſeph⁹: excogitauit Salo
mon ⁊ docuit ſuos modos exor
ciſmi. i. ꝯiurationis: quib⁹ imũdi
ſpũs expulſi nõ audebãt ad ho
mines reuerti. Fit aũt ꝭ ꝑ repro
bos ad cõdẽnationẽ ipoꝝ: ⁊ vti
litatẽ eoꝝ q̃ vidẽt ⁊ audiũt: qꝛ lꝫ
illos deſpiciãt q̃ ſigna faciũt: tñ
deũ honorãt ad cui⁹ inuocationẽ
fit. g Erãt aũt. Be. In gre
co. Erãt aũt cuiuſdã ſcene ꝓpriũ
nomẽ ſacerdot̃. interꝑtatur ṽo
vulpecula damãs vel loquens.
h Septẽ filij. Bed. Qm̃ ſa
thanas trãſfigurat ſe in angelũ
lucis: miſtros etiã ſuos eadẽ ſi
mulatiõe colorat. vñ qꝛ ꝑ ſeptenariũ gr̃a ſpũſſcı̃ deſignaṫ. in
q̃ figura xp̃s poſt reſurrectionẽ cũ. vij. diſcipulis ẽ epulatus.
Filij ſcene q̃ſi ſpũs malos expulſuri. ſeptenario cenſenṫ: q̃ qꝛ
F nõ credendo

¶ baptiçando.
tie ꝑplm dicẽs in eũ q̃ vẽtur⁹ eſſet poſt ipſũ a
a ¶ q̃ſi dicaṫ credere: in ſpũſctũ: nõ eſt iohãni ꝯtũ. rõne
cui⁹ ipe ꝑcurſor fuit. b ¶ dicentẽ: Ite baptiçari oẽs gẽtes
ĩ noĩe p. ⁊ f. ⁊ ſpũſſcı̃. c ¶ nõ rebaptiçari qḋ audierãt io
hanni congruere.
vt crederẽt: hoc eſt in ieſũ. His audit̃ bap b
tiçati ſũt i noĩe dñi ieſu † Et cũ impoſuiſſet il
¶ ꝯſũmationis. a ¶ ſignũ ꝯſuetũ ſpũſſancti ſuſcepti.
lis man⁹ paul⁹: veit ſpũſſanct⁹ ſup eos: ⁊ lo
¶ docendo vel futura predicando.
a q̃bãṫ linguis ⁊ ꝓphetabãt. Erãt autẽ oẽs
viri fere duodecĩ. Introgreſſus ãt ſynago c
¶ breuiando tacet quid loquebatur.
gã: cũ fiducia loquebaṫ ꝑ tres mẽſes: diſpu d
tãs ⁊ ſuadẽs de regno dei. Cũ aũt q̃dã idu e f g h
a ¶ nõ ſolũ nõ credentes. b ¶ doctrinam.
rarẽṫ ⁊ nõ crederẽt maledicẽtes viãm dñi i
a ¶ heretici hoĩeꝫ poſt primã ⁊ ſcd̃am correctionẽ deuita.
corã mltitudine: diſcẽdẽs ab eis ſegregauit k l
a ¶ ne inficerenṫ ifideliũ blaſphemijs. b ¶ . i. i edificio i q̃ m
tyrãn⁹ docebat. ¶ I illo loco ꝑdicat vt vbi abundauit ꝑfi
b c diſcipulos: quotidie diſputãs i ſcholã tyrã n o p
dia fides floreat. ¶ diſputatio in ſchola.
d ni cuiuſdam. Hoc autẽ factuꝫ eſt ꝑ biẽniuꝫ q
¶ minore.
ita vt oẽs qui habitabãt in aſia: audirẽt ver r
a ¶ nulla erit īpoſſibilis deo q̃ nullo īpediṫ loco. b ¶ nõ
bũ dñi iudei itaq̃ gentiles. Virtuteſq̃ nõ ni s t
modicas: nulla virtus dei modica eſt. ¶ faciebat.
quaſlibet faciebat deus ꝑ manũ pauli ita vt v
¶ ſuo more narrationes breuiat.
etiã ſup languidos deferrenṫ a corpore ei⁹
a ¶ qb⁹ laborãtiũ ſudor tergiṫ. b ¶ zone vel gen⁹ veſtis
ſudarij vel:
e ſudãria et ſemicinctiã: ⁊ recedebãt ab eis lã
guores: ⁊ ſpũs nequã egrediebãṫ. Tẽtaue x
a ¶ incõſtãtib⁹. b ¶ exorciſta adiuratos. ¶ quibus erat
exorciçandi.
f rũt aũt q̃dã ⁊ de circũeũntib⁹ iudeis exor
ciſtis inuocare ſup eos q̃ habebãt ſpũs ma
¶ ecce exorciſmus.
los: nomẽ dñi ieſu dicẽtes: Adiuro vos ꝑ
a ¶ nos nõ ꝑdicamus: ecce ſignũ infidelitatis.
g ieſũ quẽ paulus ꝑdicat. Erãt aũt cuiuſdaꝫ
h ſcene iudei principis ſacerdotũ ſeptẽ filij q̃ y

Nico.de lyra

Est enĩ baptiſm⁹ iohis q̃dã ꝑſtatio faciẽdi penitẽtiã ⁊ diſ
ponẽdi ſe ad baptiſmũ xp̄i in q̃ daṫ gr̃a iuſtificans. a Di
cẽs: in eũ q̃ ven. eſſet poſt ipm ⁊c. hoc enim ꝑdicabat io
hãnes: vt ptꝫ Mat. iij. ⁊ Ioh. i. b His audit̃ bap. ſũt
in noĩe dñi ieſu. in hac enĩ forma dabaṫ baptiſmũ in ꝑmiti
ua eccl̃ia rõnib⁹ dictis. ſ. ij. ca. cetera pateṫ. c Introgreſ
ſus aũt. Hic ꝯñr ponit doctrĩa Pauli ꝯtẽtũ ad publicationẽ
euãgelij. cũ dr̃: d Cũ fiducia loq̃baṫ. poſtpoſito timo
re humano. e Diſputãs. cũ ꝯtradicẽtib⁹. f Et ſua
dens. audiẽtib⁹ volũtarie. g De regno dei. i. ꝺ ſupna
felicitate q̃
felicitate q̃ ꝯſiſtit in apta dei viſione. ſ. deitatis ꝑncipaliṫ ⁊ hu C
manitatis ſcḋario. ſuadebat etiã de mõ veniẽdi ad hãc beatitu
dinẽ q̃ eſt ꝑ fidẽ charitate formatã. h Cũ aũt quidã idu
rarenṫ. in ſua infidelitate. i Maledicẽtes viã dñi. i. do
ctrinã chriſti. k Corã mltitudie. qḋ erat ſignũ obſtinatio
nis eoꝝ. l Diſcedens ab
eis. paulus. m Segrega
uit diſci. i. credentes ne infice
rentur verbis obſtinatorum. † Mat.3.c
n Quotidie diſputãs. ad
declarationẽ euangelice verita
tis. o In ſchola. i. in edifi
cio de quo paulus ſcholam fece
rat. p Tyranni cuiuſdã.
dicunt aliqui ꝙ tyranni eſt pro † De cõſe.
priũ nomẽ illi⁹ cuius erat edifi diſ.4.c.a q̃
cium. Alij ṽo dicũt ꝙ ẽ appella dam.
tiuũ: ⁊ accipiṫ tyrãnus hic ꝓ ho ſ.2.3.⁊.4.ſ
mine potente. et fecerat ibi pau
lus ſcholaꝫ vt obſtinati timerẽt
eum impedire propter domini
loci poteſtatem. ideo ſubditur:
q Hoc auteꝫ factum eſt ꝑ
biennium. pacifice. r Ita
vt omnes qui habitabant
in aſia audirent verbũ do
mini. i. audire poterant libere.
s Virtutes. ad confirmatio
nem huius doctrine. t Nõ
quaſlibet fa. de⁹. i. nõ modi
cas vel cõmunes: ſed multas et
excellentes. vnde ſubditur:
v Ita vt etiam ſup lan
guidos deferrentur a cor
pore ⁊c. quod eſt maius: q̃ſi ꝑ
tactum pauli vel eius orationeꝫ
fierent talia. x Tentaue
runt auteꝫ. Poſtq̃ deſcripta
eſt predicatio pauli. hic ꝯſequẽ
ter ponitur preſumptionis quo D
rundã repreſſio qui volebãt de
mones expellere ab obſeſſis vir
tute nominis chriſti a paulo pre
dicati in quem tamẽ non crede
bant. et patet littera vſq̃ ibi:
y Scene iudei. eſt autẽ ſce
ne nomen proprium illius prin
cipis ſacerdotum.
Ieſum
Moraliter ✱ Si ſpm̃ſctm̃ accepiſt̃ credẽ
tes ⁊c. ꝑ ꝭ oſtendiṫ ꝙ bon⁹ p̃la
tus et curat⁹ debet eſſe ſollicit⁹
circa neophytos: vtpote ne for
te circa eos aliq̃d dimiſſuꝫ de ne
ceſſarijs ad ſalutẽ vel eccleſie ſa
cramẽta vt ſic modo debito ſup
pleantur omiſſa ſicut in propoſi
to paulus fecit. b Cũ aũt
quidã indurarẽtur ⁊c. ne a
dictis maledictis interficerenṫ.
n Quotidie diſputãs in
ſchola tyranni cuiuſdam.
tyrãnus dicitur a tyro grece quod eſt fortis latine. paulus enĩ
accepit domũ ꝑ locationem a quodam viro potenti: cui⁹ timo
re aduerſarij pauli nõ auderent moleſtiam facere ſibi: et ibi fe
cit ſcholam ſm̃ ſenſum litteralem. Moraliter auteꝫ ꝑ iſtum
fortem et potentem ſignificaṫ chriſtus qui dicit de ſeipſo Mat.
vlti. d. Data eſt mihi omnis poteſtas in celo ⁊ in terra. Dom⁹
autem eius eſt eccleſia in qua doctor catholicus habet ſcholam
quando docens tenet chriſti ⁊ apoſtolorũ doctrinam: quod nõ
faciunt heretici hanc doctrinã deprauantes: nec doctores vane
glorioſi curioſa et inutilia docentes. x Tentauerunt aũt
quidam ⁊ de circũeuntibus ⁊c. per iſtos qui abutebantur nomine chriſti cum eſſent increduli: ſignificanṫ eccleſie mi
niſtri indigne ſacramenta miniſtrantes in quibus fit inuocatio
noĩs dñi: ⁊ ſic̃ illi fuerunt a demoniaco nudati ⁊ vulnerati cor
poraliṫ vt dr̃ i textu: ⁊ ſic iſti indigne ſacr̃a miſtrãtes denudanṫ
bonis gratuitis: ⁊ in bonis naturalibus vulnerantur.
F ✱ Multi aũt

E F nō credēdo: ſʒ tēptādo xp̄i ⁊ aploꝝ nomē inuocant nō tm̄ a deo: ſʒ etiā a demonibus ſubdole ſalſitat' merito ↄdēnat. Et hī filij ſceue dicunt: q̄ vulpecula clamās interp̄tat: qd aīal doli ⁊ aſtu tie ſagaciſſimū iudeos: gētiles ⁊ hereticos eccīe inſidiantes: ⁊ garrula voce ꝑſtrepētes oſtēdit: de q̄bus cuſtodib' eccīe p̄cipi

Cā.2.d tur: Capite nobis vulpeculas q̄ demoliūt vineas. a ¶ Multi autē ex eis q̄ fuerant cu.⁊c. Beda. Magice artis induſtriā cui' ſectatores merito libros incendūt: licet p̄cio magno eſtimatos: q: demōes q̄bus ſeruierāt: ieſū appellare ⁊ aplos ei' vidēt honorare. b ¶ Quinquaginta miliū. Beda. Et in euāgelio debitoribus ſub q̄nquagenario numero debita laxantur: q: nos q̄nq ſenſib' corporis ſubſiſtentes: in hac vita decalogi p̄cepta trāſgredimur: hic aūt ꝑpter enormitatē magici ſceleris millenari' eſt adiect'. Aliter q̄nquagenari' numer' refert ad penitētiā ⁊ pctōꝝ remiſſionē. vn̄ ⁊ q̄nquageſimus eſt penitētie pſalm': ⁊ quinquageſim' ē remiſſiōis annus.

† De peni. diſt.1.c. voluiſſent i fi.

d ¶ In macedoniā. Raba. Trāſire volebat de aſia in q̄ eſt epheſus: in europā vbi macedonia ⁊ achaia ſūt: ⁊ ſic rurſus ire in aſiā. i. hieruſalē cū elemoſyna de qua ſcripſit corinthus.

e ¶ Romā videre. Raba. Quā p̄us nō viderat forſitan: vl q: leuē ducebat tribulationē quā ibi paſſur' erat. videre tm̄ dicit: nō multa pati. e ¶ Demetri'. Beda. Iſte dux viā dn̄i turbare nitit: nomē ꝓpriū fact' exequit.

F Interp̄tat em̄ nimiū ꝑſequens. vn̄ tēpla diane argento edificat. Argētū q̄ppe eloquiū ſignificat ⁊ gētilis verſutia religionē ſuā nudo ſermōis nitore ſolet aſtruere. f ¶ Qui manibus. Beda. Mira gentiliū ſtulticia talia colere: q̄ ab hoīe ↄſtitui vel deſtrui poſſe cognoſcūt.

F Nō ſolū

Ni.de lyra

✱ a ¶ Ieſū noui ⁊ paulū ſcio. i. virtutem eoꝝ cognoſco. b ¶ Vos autē q̄ eſtis. q.d. ad vos nō ꝑtinet virtutes eoꝝ inuocare/cū ſitis increduli. c ¶ Et dominatus amboꝝ. i. duoꝝ de ſeptē filijs p̄ncipis iudeorum: cōſequēter ponit fructus huius repſſiōis/cū dr̄: d ¶ Hoc aūt notū factū eſt oib'. ꝑ diuulgationē eoꝝ q̄ viderūt. e ¶ Et cecidit timor ſuꝑ oēs illos. vt null' auderet talia attēptare. f ¶ Et magnificabat nomen dn̄i ieſu. tanq̄ magne virtutis exiſtens. g ¶ Multi credentiū ve. ad paulū. h ¶ Cōfitētes. pctā ſua ⁊ relinquētes idola. i ¶ Multi aūt ex eis q̄ fuerant curioſa ſe. i. artes magicas: k ¶ Cōtulerūt li. id ē apportauerūt ad aplm. l ¶ Et cōbuſſerūt. in ↄtēptū diaboli: ⁊ honorē ieſu xp̄i. m ¶ Et cōputatis p̄cijs il. h addit ad oſtēdēdū q͞ h fecerūt ex magna volūtate: cōburentes libros q̄s emerāt ita care. Sciēdū etiā q͞ denari' valebat decē nūmos vſuales: idō ſic denoiat a nūero denario. n ¶ Ita fortit cre. ꝑ multiplicationē fideliū. o ¶ Et ↄfirmabat. ꝑ augmētū fidei cre

¶ ſimiliter.

hoc faciebāt. Reſpōdēs aūt ſpūs nequā: di

a ¶ de h arat' ver. dicit: Cognoſce furorē gēs inimica tuū. Demō regnare fatet: quē veniſſe negas. Atq hoc cōnicerīs ipo q̄ ſtimulāte ruis. b ¶ tēptātes inuocare nomē ieſu xp̄i

xit eis: Ieſū noui ⁊ paulū ſcio. Vos aūt qui a b
eſtis? Et inſiliēs hō in eos in q̄ erat demoniū

a ¶ graue ad nocēdū. b ¶ nō ipi eius dominati ſunt.
c ¶ duoꝝ exorciſtarū.

peſſimū: ⁊ dn̄atus amboꝝ inualuit ↄtra eos: c
ita vt nudi ⁊ vulnerati effugerēt de domo il

a ¶ .ſ. q͞ inualuit. b ¶ .i. diuulgatū.

la. Hoc aūt notū factū ē oib' iudeis atq gē d
¶ ꝓpter hoc factū.

tilib' q̄ habitabāt epheſi: ⁊ cecidit timor ſuꝑ e
oēs illos: ⁊ magnificabat nomen dn̄i ieſu. f
†Multiq credētiū veniebāt ↄfitētes ⁊ annū g h
¶ philoſophi.

ciātes actus ſuos. Multi aūt ex eis q̄ fuerāt i
curioſa ſectati: cōtulerūt libros ⁊ cōbuſſerūt k

a ¶ exēplū relinquētes. b ¶ q̄ inde poſſent haberi ſi venderent: vel q̄bus comparati erant.

eos corā oīb': ⁊ cōputatis p̄cijs illoꝝ: inue m
¶ hoc dicit vt maior ſit fides illoꝝ.

b nerūt pecuniā denarioꝝ q̄nquaginta miliū.
¶ q͞ combuſſerunt libros vt p̄dictū eſt.

Ita fortiter creſcebat verbū dei ⁊ ↄfirmaba n o
¶ biennio. a ¶ ſancto vel ſuo.

tur. His aūt expletis ꝓpoſuit paul' in ſpiritū p q
a ¶ q: iā ibi p̄dicatū fuerat: ⁊ ideo trāſitus ſufficiebat.

trāſitā macedonia ⁊ achaia ire hieroſolymā r
a ¶ p̄ponit futurā narrationē.

c dicēs: Qm̄ poſtq̄ fuero ibi: oportet me ⁊ rō s

a ¶ q̄uis ꝓpoſuerat trāſire: tñ interim mittit legatos ad p̄parādā elemoſynā quā hieroſolymā erat allaturus: vt cum ipe veniret tunc fierent collecte.

b mā videre. Mittēs aūt in macedoniā du t
os ex miniſtrantibus ſibi timotheū ⁊ eraſtū:
¶ minore.

ipe remāſit ad tp̄s in aſia. Facta eſt autē illo v
¶ diſſenſio int' paulū cū fidelib': ⁊ demetriū cū infidelibus.

c tpe turbatio nō minima de via dn̄i. Deme x
trius em̄ quidā noīe argētari' faciēs edes ar y
¶ eadem operantibus.

gēteas diane: p̄ſtabat artificib' nō modicū z
queſtū. Quos cōuocās ⁊ eos qui eiuſmodi
a ¶ quia de p̄cio artificij lucra habebant.

erant opifices dixit: Viri ſcitis quia de hoc a
artificio eſt nobis acquiſitio: ⁊ videtis ⁊ au
¶ vbi eſt.

ditis: quia nō ſolū epheſi: ſed pene in totius
aſie: paulus hic ſuadens auertit multam tur b
a ¶ ore proprio ſe condemnant.

r bam dicens: quoniam non ſunt dij qui ma

dei credētiū. p ¶ His aūt ex. Supius poſit' ē multiplex pāu li ꝓgreſſus ꝑ orbē ad p̄dicādū: hic ↄſeq̄nter ponit ei' regreſſus in hieruſalē ad tolerādū ꝓ fide catholica quā ꝑſecut' fuerat ibidē: vt dictū ē ſupra. viij. ca. ⁊. ix. Et diuidit i tres ꝑtes: q: p̄mo ponit ꝓpoſiti inſpiratio. ſcdo remotio ipedimenti, ibi: Facta ē aūt. tertio ꝓſecutio iſpiratī. ſeq̄n. ca. ibi: Nos vo. Circa p̄mū dr̄: His āt expletis. ſ. diſcurſib' pauli ꝓ p̄dicatiōe euāgelij. q ¶ Propoſuit pau. in ſpū. i. nō ꝓpria volūtate: ſʒ magis ſpūſſcti reuelatiōe ⁊ ordinatiōe. r ¶ Trāſita ma. ⁊c. ad ↄfirmādū credētes ⁊ accipiēdū collectā portādā fidelib' pauꝑibus q̄ erāt i hierlm. s ¶ Oportet me ⁊c. tūc ei fuit ſibi reuelatū q͞ de hieruſalem iret romam: mod' tñ eundi ⁊ cā nō fuerūt tūc ſibi reuelata: ſed infra. xxiij. ca.

Diuiſio

t ¶ Mittēs aūt in ma. ⁊c. h fecit vt collecta eſſet facta anteq̄ illuc veniret qd erat ſibi honeſti' ⁊ expediti': q: nō ſic oportuit eū ↄhere morā ꝓpt' dictā collectam. v ¶ Facta ē āt. Hic ↄn̄r poīt remotio ipedimēti. Et diuidit in duas ꝑtes ſʒ duplex ipedimētū. Scdm ponit ca. ſe. ibi: Vbi cum fuiſſet. Prima in tres: q: p̄mo ipedimētū ponit, ſcdo tollit, ibi: Et cū ſedaſſʒ. tertio iter pauli reſumit. in p̄nci. ſe. ca. Prima adhuc in duas: q: p̄mo ponit ipedimēti motiuū p̄ncipiū. ſcdo ei' exercitiū, ibi: His auditis. Demetri' em̄ fecit illud ipedimētū. cōmouēs ciuitatē ↄ paulū ⁊ ei' ſocios. motus ꝓpt' dānū tpale ⁊ cultū diane. Et patʒ lr̄a pauc' exceptis q̄ exponent. x ¶ De via dn̄i: id ē de fide xp̄i. y ¶ Faciens edes ar. Lūa āt vocat diana: a dian qd ē lux grece: ⁊ neos qd ē nouū: q: ei' lux renouat oī mēſe. Dicebat etiā a gētilib' p̄eſſe viaꝝ q: eas oſ̄dit de nocte. ⁊ q: i illis nihil creſcit: pingit diana in ſigillis figura tenētis ſagittas: eo q͞ radios ſuos emittit vſq ad terrā. tales q̄ imagines diane faciebat de argēto iſte demetri': ⁊ tabnacula argētea ꝓ reponēdis imaginib': ſic freq̄nt' fit i eccīa de imaginib' ſctoꝝ. z ¶ Preſtabat ar. inter quos erat principalis. a ¶ Scit' q: de h ⁊c. magni lucri. b ¶ Paul' hiſua. a ⁊c. ab emptiōe taliū imaginū: dicēs i eis nihil eē numinis aut virtut'.

Diuiſio

h

✱ Nō ſolum

✱ i ¶ Multi āt ex eis q̄ ⁊c. .i. magica: cognoſcētes virtutē xp̄i artē magicā: dimiſerūt ⁊ libros cōbuſſerūt. ⁊ h mō fecit Cypria. magus vt hr̄ i legēda cypriani ⁊ iuſtine. x ¶ Demetri' ei q̄dā ⁊c. Iſte faciebat idola argētea. ꝓpt' qd ꝑ ipm ſignificat ꝓmouēs i eccleſia minus idoneos ꝓpter argentū: Nā taliter promoti idola debent dici: ſicut dicit Zach. xi. d. O paſtor ⁊ idolū derelinquēs gregē ⁊ nomē demetrij conuenit taliter ꝓmouenti. Interpretat em̄ nimiū perſequens. Taliter aūt ꝓmouēs maximā ꝑſecutionē i eccīa facit: q: ꝑ vitiū ſimonie idonei officijs eccīaſtic' priuāt: ⁊ inutiles ⁊ nociui ꝓmouent. Per ſcribā vo q̄ ſeditionē ſedauit: ſignificat bonus prelatus ⁊ conſtans qui ſimoniē virā diſſipat ⁊ repellit.

Moraliter

A F a ¶ Nō ſoluʒ āt h̄ pīcli. Be. nō ſolū opa nr̄a vana: nec mercede digna redargu entur: verū ⁊ religio nr̄a dehoneſtabit̄ ſi pauli doctrina ſtu lucrit idola deos nō eē. b ¶ Magna dia. Quia Demetri⁹ periturā dixit dianā: ⁊ illi ecōtrario magnā eē mirant̄. c ¶ In theatrū. Beð. Locus ſemicirculi formā habēs: in q̄ pplꝰ ſtās ludos ſcenicos inſpiciebat. vn̄ ⁊ a ſpectaculo: grece theatꝝ nomē accepit. De h̄ Arator Non alio decuit cauſas meritūq̄ꝫ diane. Q̄ laſciuo tractare foro: capit area turpis Cōſilij deformis opus ⁊c.

Theatrū

b ¶ Alij autē aliud cla. Ra. Ut veniāt in theatruʒ. Uel deum aliū dicebāt magnū: ſiue aliud idolū. Ul in paulū opprobria. e ¶ Cōfuſa. Rab. i. collectio illa q̄ theatro affuit erat pmixta ſi delib⁹ ſit̄ ⁊ pfidis dtūſa clamātib⁹. f ¶ Uox fa. vna oim. Magna diana ⁊c. Merito extrahūt iudei ſcribā alexandruʒ de turba illa q̄ totā dianam adorabat. g ¶ Neq̄ꝫ ſacrile. Raba. Sacrilegi dicunt̄ a pphana diligentia. Sacrū enim mundū ⁊ pphanū ſignificat h ¶ Et cū hec. Rab. Hoc ait q̄ſi iude⁹ nolens iudeos ab idoloruʒ cultorib⁹ occidi aut q̄ſi xp̄ianus locutus eſt.

B Poſtq̄ꝫ Ca. XX aūt ⁊c. i ¶ Ad greciā. Be. Que eſt pꝛuincia achaie ad hāc venit paulus poſt macedoniā: qꝛ ſic ppoſuerat vt. ū. dictū ē: trāſit a macedōia ⁊ achaia F ire hierlm.

Nico.de lyra

☩ a ¶ Nō ſolū aūt hec pīcli. no. ps in redar. ve. quia redarguimur d̄ falſitate faciendo imagines nullā virtutē habētes. b ¶ Sed ⁊ magne diane teplum ⁊c. i. cult⁹ ei⁹ totalit̄ deficiet quē ſeruauerūt patres nr̄i. c ¶ Hiſ audit̄. hic ↄſr ponit̄ cōmotiōis exercitiū ↄtra paulū ⁊ ſocios eius q̄s volebāt interficere p̄ ciuitatis cōmotionē ↄtra eos. ⁊ ptꝫ lr̄a vſq̄ꝫ ibi: d ¶ Et impetū fecerūt vno aio in theatrū. loc⁹ erat vbi puniebāt̄ rei. ⁊ d̄r a theoro. i. ſpectaculo: eo q̄ multi veniebant ad talia ſpeculandū: illuc enim violenter traxerūt comites pauli cetera patēt vſq̄ꝫ ibi: e ¶ Erat em̄ eccl̄ia. i. congregatio ppl̄i. f ¶ Confuſa. qm̄ pro magna pte ignorabat cām illi⁹ cōmotiōis. g ¶ De tur. aūt ⁊c. qꝛ volebat excuſare paulū: ſꝫ n̄ habuit audiētiā ſꝫ mag⁹ clamor⁊ tumultum

a ¶ vēditorib⁹ ⁊ emptorib⁹. b ¶ acquiſitio lucri.
a nibus ſūt. Nō ſolū aūt hec pīcli tabit̄ nob̄ pars a
a ¶ quia inculpabitur.
in redargutionē venire: ſꝫ ⁊ magne diane tēpluʒ b
a ¶ ſic enim docebat paulus dicēs idolum nihil eſſe.
in nihilūm reputabit̄: ſꝫ ⁊ deſtrui incipiet maie-
ſtas ei⁹: quā tota aſia ⁊ orb̄ colit. His auditis re c
¶ deſtrui nō poterit.
b pleti ſūt ira: ⁊ exclamauerūt dicentes: Magna
a ¶ hui⁹ clamoris: vel duarū partiū.
diana epheſioꝝ. Et iplēta ē ciuitas tota ↄfuſiō
a ¶ ſpectaculū vbi rei puniebāt̄: ibi ⁊ paulū cū ſuis punire voluerūt
c ne: ⁊ ipetū fecerūt vno aio i theatrū: rapto gaio ⁊ d
ariſtarcho macedonib⁹ comitib⁹ pauli. Paulo
a ¶ theatrū: qꝛ n̄ timebat puniri. b ¶ ſuı: vl̄ fideles amici pauli
aūt volēte intrare i pplm: nō pmiſerūt diſcipuli.
Quidā aūt ⁊ d̄ aſie pncipib⁹ q̄ erāt amici eius:
¶ vbi cōuenit⁹ populi.
miſerūt ad eū: rogātes ne ſe daret in theatrum.
a ¶ catholica. b ¶ a cultorib⁹ diane.
d e Alij aūt aliud clamabāt. Erat em̄ eccl̄ia ↄfuſa e f
et plures neſciebāt q̄ ex cauſa ↄuēiſſent. De tur g
a ¶ p reuerētia. b ¶ ne occideret̄ vel ne paulū defenderet.
ba aūt detraxerūt alexandrū: ppellētibus eū iudeis. Alexāder āt manu ſilētio poſtulato: vole
a ¶ .i. vt ppl̄s redderet cauſam ↄciliꝫ: vel ipe redderet p paulo et ſuis. b ¶ alexandrum.
bat rationē reddere pplō. Quē vt cognouerūt
a ¶ contra deum iudeorum.
f iudeū eē vox facta ē vna oim q̄ſi p horas duas
¶ vix. ¶ ad ſilētiū.
clamātiū: Magna diana epheſioꝝ. Et cū ſedaſ h
a ¶ fortaſſe hec eſt ratio. b ¶ nullus veſtro clamori ↄtradicit.
ſet ſcriba turbas dixit: Uiri epheſij: q̄s em̄ ē hominū: q̄ neſciat epheſioꝝ ciuitatē cultricē eē ma i
gne diane iouiſq̄ꝫ plis. Cū ḡ his ↄtradici non k
a ¶ in paulū ⁊ ſuos.
poſſit: optet vos ſedatos eſſe: ⁊ nihil temere age
a ¶ ex induſtria cōmunit̄ loq̄t̄ ne paulū defendere videat̄.
g re. Adduxiſtis em̄ hoīes iſtos: neq̄ꝫ ſacrilegos
neq̄ꝫ blaſphemātes deā vr̄am. Q̄ ſi demetri⁹ ⁊ l
¶ chriſtianorum.
q̄ cū eo ſūt artifices hn̄t adūſus aliquē cauſā: cō m n
a ¶ in foro vbi cauſe vētilant̄ nō theatrales vbi dānati puniūt̄
b ¶ vt iudicēt. c ¶ demetrius ⁊ ſui. ¶ corā ↄſulib⁹ diſceptēt.
uētus forēſes agunt̄: ⁊ pconſules ſūt: accuſent o p
a ¶ pter cauſam artificū. b ¶ vbi de legib⁹ agit̄ nō d̄ occaſiōe.
inuicē. Si q̄d aūt alteri⁹ rei q̄rit̄: in legitima ec q r
a ¶ iō agant̄: nā. b ¶ putabimur ſeditionē aduerſus aliq̄s cō-
cleſia poterit abſolui. Nām et pīcltāmur argui s t v
citare. a ¶ reus ⁊ occidi dignus.
ſeditiōis hodierne: cū null⁹ obnoxi⁹ ſit: de q̄ poſ x y
a ¶ cām cōueniēdi. b ¶ alexāder deſeruit vl̄ dimitti fecit.
b ſim⁹ reddere rationē ↄcurſus iſti⁹. Et cūm h̄ di- z a
xiſſet: dimiſit eccleſiam. Ca. XX b
Poſtq̄ꝫ aūt ceſſauit tumlt⁹: vocaſ paulus diſciplis ⁊ exhortat⁹ eos valedi- c d e
¶ vt ppoſuerat.
xit: ⁊ pfect⁹ ē vt iret i macedoniā. Cū f g h
¶ ſuo more hiſtoriā breuiat.
aūt pambulaſſet ptes illas ⁊ exhortat⁹ eos fuiſſꝫ
i mlto ſmōe: vēit ad †greciā. Ubi cū fuiſſet mēſes k
a ¶ obſiderūt iudei viā expectātes nauigaturum.
tres: facte ſūt illi iſidie a iudeis nauigaturo i ſiri †
a ¶ ad hieruſalem. b ¶ fugiendo inſidias.
ām: habuitq̄ꝫ ↄſiliū ūt reuerteret̄ p macedoniā. l

tumultū. h ¶ Et cū ſe. h̄ impedimentū dicte cōmotionis tollit̄ cū d̄r: Et cuʒ ſedaſſet ſcri. tur. hic eni habebat officiū publicū i ciuitate. pp̄ q̄d poterat pplm magis ſedare. i ¶ Quis eni ē ho. ⁊c. q. d. nō oportet h̄ pclamare cū ſit notuʒ oib⁹. k ¶ Diane io. pro. i. diane pgenite a ioue de lathona ei⁹ ↄcubia: vt ſcribūt poete. cetera patent vſq̄ꝫ ibi: l ¶ Q̄ ſi demetrius ⁊c. aduerſus aliquem iſtorū hoim. m ¶ Cauſaʒ. aliquā rōnabilē. n ¶ Conuent⁹ forēn. agunt̄. in q̄b⁹ cauſe vētilant̄. o ¶ Et pcō. ſūt. ſcꝫ pn̄tes ad iudicādū. p ¶ Accuſent inuicē. corā iudicibus ſi hn̄t rōnabilē cām. q ¶ Si q̄d aūt al. rei q̄ritis. preter cām demetrii ⁊ q̄ cū eo ſūt artificū. ⁊ in h̄ alloquit̄ pplm p artifices cōmotū. r ¶ In legi. eccl̄ia. i. in ↄgregatiōe p conſulū legitime iudicantiuʒ. s ¶ Poterit ab. i. declarari. t ¶ Nā et pīcli. i. in pīculo ſum⁹. v ¶ Argui ſedi. ho. a pſide vl̄ impatore tāq̄ꝫ negligētes de cuſtodia ciuitatis in pace. x ¶ Cū nullus. ſ. noſtrum ſit obnoxius. i. reus. y ¶ De quo nos poſ. red. nr̄is ſuperiorib⁹. z ¶ Concurſus iſti⁹. i. cōmotiōis ppl̄i. a ¶ Et cū hec dixiſ. ille ſcriba. b ¶ Dimiſit eccl̄iaʒ. i. cōgregationē ppl̄i: pcipiēs vt q̄libꝫ iret i pace ad domū ſuā

Poſtq̄ꝫ Ca. XX aūt ceſ. ⁊c. Hic cōſequēter reſumitur iter pauli cū d̄r: d ¶ Uocatis paul⁹ diſ. i. catholicis. e ¶ Et exhortat⁹ eos. vt i bono inchoato pmanerent. f ¶ Ualedixit. recedēs ab eis. g ¶ Et pfect⁹ ē vt iret in ma. ſic ei p ſpm̄ ſctm̄ ordinatū fuerat vt pri⁹ trāſita macedonia iret v̄ſus hierlm: vt dictū ē ca. pce. h ¶ Cū aūt pambu. ptes il. i. macedonie. h ¶ Et exhorta. eos fuiſ. ml. ſer. vt firmit̄ pmanerēt i fide. i ¶ Uēit ad gre. i. ad aliā ptē grecie. nā ⁊ macedonia eſt in grecia large dicta. k ¶ Ubi cū fuiſ. menſes tres fa. ſūt illi inſidie. hic ponitur ſcōm impedimentuʒ ſibi factū ex inſidiis iudeoꝝ i via diſpoſita ab eis eū ocidē volētiū. l ¶ Habuitq̄ꝫ cōſiliū vt reuerteret̄ p macedoniam. ad euadendū illas inſidias. et ſic fuit retardatus ab itinere.

D

☩ Comitatus

Moralit. Poſtq̄ꝫ āt ⁊c. Sequit̄: † ¶ Facte ſūt il. inſidie. ſ. paulo. Per h̄ autē q̄ paul⁹ ad euadendū iſidias retroceſſit p macedoniā: docuit nos i pīcul̄ nō omittere ea q̄ pn̄t fieri ſm̄ puidētiā hūa-

Moraliter Ali t athenas

E F bre hieruſalē. a ¶ Soſipater. Be. Antiq̄ ſic diſtinguebāt ſo ſipater pyrrhi: ac ſi dicat: Soſi q̄ erat pater pyrrhi: q̄ſi pyrrh⁹ fili⁹ clarior fuerit q̄ pater. Aliter: Comitat⁹ eſt cū ſoſipater: vt ſit vnū nomē pyrrhi: ſubaudis fili⁹. In hebreo ſoſipater interpretatur narrans diſperſionē: vel ſaluans diſperſos. b ¶ Una autē ſabbati. Nomē diei dicit: vt ſit ꝑpatio vtuti faciēde τ dicende. ¶ Be. Allego. Cenaculū altitudo charismatū. Nox obſcuritas ſcripturaꝝ. Lāpades expoſitiões ſecretoꝝ. Dies dñica: recordatiõis reſurrectiõis xpi vł nr̄e: hic monet doctor ſpūal dulcedie reſurrectionis τ vite gaudio illect⁹ auditores ad ſūma puocare: τ ꝓlixa diſputatiõe ſecreta ſcripturaꝝ attigere: τ eadē ꝓpē infirmos lāpade plene expoſitiõis illuſtrare: iuxta Apl'm q̄ cū dixiſſet: Abraā duos filios habuit τc. Subiūxit: Hec aūt ſunt duo teſtamēta. c ¶ Eutychus. Be. Hebraice amēs: grece fortunat⁹ interpretat: q̄rū vnū ei q̄ ꝑ adoleſcentie voluptatē de vtutū culmine ceciderit: alteꝝ ei q̄ ꝑ ꝯdeſcēſionē p̄dicatoris ad vtutuꝫ ſūma redierit: ꝯgruit. ¶ De tertio cenaculo. Beda. Tria cenacula in q̄rū ſuꝑmo paul⁹ diſputat: fides: ſpes: charitas: maior autē his eſt charitas: qm̄ q̄ ꝑ ignauiā deſerēdo iter apl'i voces dormitare cepit: iā inter mortuos cōputat. in vno eñ offēdēs oīm re⁹ eſt. e ¶ Sublat⁹ eſt. Be. Inter vba p̄dicatiõis occurrit occaſio curatiõis vt dulcedie miraculi τ doctrine ſermo firmet: τ vigiliaꝝ labor arceat: memoria etiā mgr̄i iam diſceſſuri arcti⁹ mēti infigat. f ¶ Cū deſcēdiſſet pau. incu. Be. Deſcēdit τ icubuit cōplex⁹ eſt. Hoc ē qd̄ paul⁹ dicit. Filioli q̄s iteꝝ parturio: donec xp̄s formet in vobis. Operoſior eñ ē ſuſcitatio eoꝝ q̄ ꝑ negligentiā q̄ꝫ q̄ ꝑ neceſſitatē τ infirmitatē peccāt: et hec ꝑ eutychū: illa ꝑ thabytā a petro ſuſcitatā exprimit: iō illa in die moritur: hic in media nocte. Illa poſt mortem in cenaculo ponitur. hic tertio cenaculo delapſus moritur: iſte p̄ſente τ docēte: illa mgr̄o abſēte: illa morviſo petro reſedit: hic nocte defunct⁹: tandē mane reſurgit: τ ſole iuſticie afflāte rediuiuus adducit. g ¶ Aia eñ. Ra. Nō ex toto diſceſſit vel redijt: ꝓpter icredulos dicit: vt nō eſt mortua puella: ſed dormit. ſic enim deſperatio tollit.

Allego.
Gal.4.c
1.Cor.13.d
Iaco.2.b
Gal.4.c
†De conſe. diſ. 5.c. penul. I fi. ibi: miracula
Marc.5.d

¶ Pētecoſtē.

a ¶ narrās diſpſionē vel ſaluās diſpſos. b ¶ diſſoluens vel diſſolutus. c ¶ nominatiuus.

a Comitat⁹ eſt aūt cū ſoſipater pyrrhi beroenſis: theſſalonicenſiū vo ariſtarch⁹: τ ſecund⁹
a ¶ nomē ꝓpriū interp̄tat eleuās vel elatio: vbi habēt aliq̄ ſecundus. a ¶ a ciuitate.

τ gaius derbi⁹ τ timothe⁹: aſiani vo tychic⁹
a ¶ recto itinere: nō eñ timebāt inſidias. b ¶ paulū τ lucam τ ceteros in circuitu venientes.

τ trophin⁹. Hi cū ꝓceſſiſſent ſuſtinuerūt nos c
troade: nos vo nauigauim⁹ poſt dies azimorū a philippis: τ venim⁹ ad eos troadē i die
¶ que eſt p̄ma pars macedonie.
bus q̄nq̄ꝫ: vbi demorati ſum⁹ dieb⁹ ſeptem. g
a ¶ .i. in p̄mo die dominico q̄ eſt p̄mus a ſabbato. b ¶ id eſt myſteria celebranda congregati eſſemus.

b Una aūt ſabbati cū ꝯueniſſem⁹ ad frāgēdū
a ¶ corporale vel ſpiritualem. b ¶ ideo in nocte diſputat quia in craſtino ꝓfecturus erat.

pānē paul⁹ diſputabat cū eis ꝓfectur⁹ i craſtinū: ꝓtraxitq̄ꝫ ſermonē vſq̄ꝫ in mediaꝫ noctem. Erant aūt lampades copioſe in cenaculo vbi erant⁹ ꝯgregati. Sedēs aūt quidā
a ¶ hiſtorice vel myſtice fidem.

c adoleſcēs noie euthycus ſup feneſtrā cum
a ¶ carnali vel ſpirituali. b ¶ pre infirmitate fidei.
c ¶ hec eſt cauſa ſomni longitudo diſputatiõis.

mergeret ſomnō graui diſputante diu paulo:
a ¶ hiſtorice vel aliquē errorē trinitatis indicat

d ductus ſomno cecidit de tertio cenaculo
a ¶ de terra vel de prauitate ſenſus. b ¶ carne vel ſpū.

deorſuꝫ: τ ſublat⁹ eſt mortu⁹. Ad quē cū de
¶ de cenaculo vel cōpatiēdo.

ſcēdiſſet paul⁹ incubuit ſup eū: τ cōplex⁹ dixit: Nolite turbari. Aia eñ ipſi⁹ in ipſo eſt.
¶ cibum parum.

Aſcēdēs aūt frāgēſq̄ꝫ panē τ guſtās: ſatiſq̄ꝫ allocut⁹ eſt vſq̄ꝫ in luceꝫ: τ ſic ꝓfect⁹ ē. Ad
¶ paſſiue eſt legendū.

duxerūt aūt puerū viuentē: τ ꝯſolati ſunt nō
¶ paulo ꝑ terram iter agente.

minime. Nos aūt aſcendētes nauē nauigauimus in aſſon / inde ſuſcepturi paulū. Sic
¶ ciuitas eſt vel inſula.

eñ diſpoſuerat ipē ꝑ terrā iter factur⁹. Cuꝫ aūt ꝯueniſſem⁹ in aſſon: aſſumpto eo veni
a ¶ inſula eſt que eſt contra aſiam. interp̄tat eñ declinās ſiue tranſmigrans: vel ciuitas in cypro inſula.

mus mytilenē. Et inde nauigātes ſequenti
¶ ciuitas vel inſula.

die venimus contra chium: τ alia die applicuimus ſamum: τ ſequenti die venimus my
a ¶ inſula eſt.

letū. Propoſuerat eñ paul⁹ tranſnauigare

Nico.de lyra

a ¶ Comitat⁹ ē eū ſoſi. τc. ſcꝫ fili⁹. b ¶ Beroenſis. i. de ciuitate beroe. c ¶ Hi cū ꝓceſſiſſent ſuſti. nos tro. i. expectauerūt. Lucas eñ q̄ loquit remāſerat cū paulo a recta via ꝓpē īſidias declināte. d ¶ Nos vo. remot̄ īpedimēt̄ itiner̄ pauli. Hic ꝯſeq̄nter ponit ꝓſecutio itiner̄ incoati. ſ. verſus hieruſalē. τ p̄mo ponit ꝑ viā ꝓceſſus. ſcdo ad terminū acceſſus. ca. ſe. ibi: Poſt dies aūt iſtos. Prima diuidit in q̄ttuor ptes ſm̄ q̄ttuor loca in q̄bus paul⁹ fecit aliquā morā: q̄ patebūt ꝓſeq̄ndo. p̄m⁹ vo locus fuit ciuitas troade: ad quā p̄mo deſcribit pauli ꝯuentio / cū dr̄: Nos vo nauigaui. poſt dies azimoꝝ. i. ſolennitate paſchali trāſacta. e ¶ A philippis. que eſt ciuitas macedonie: quā p̄mo paulus intrauit: vt habet ſupra. xvi. ca. τ ab ea vltimo receſſit: vt habet h̄. f ¶ Et vēim⁹ ad eos tro. vbi habebāt comites pauli q̄ euꝫ ꝓceſſerāt: vt dictū eſt. g ¶ Ubi demorati ſumus die. ſeptem. ad credētiū ꝯfirmationē. h ¶ Una āt ſabba. Hic ſcdo ponit pauli p̄dicatio / cū dr̄: Una autem ſabbati. i. die dñica q̄ eſt p̄ma poſt ſabbatū. i ¶ Cū conueniſſemus ad frā. pa. pro refectiõe corpali. k ¶ Paul⁹ di. cū eiſ. ſ. p⁹ reficiēs eos pane verbi diuini. l ¶ Profectur⁹ i cra. vt vba q̄ recedēs dicebat: arcti⁹ in cordib⁹ audiētiū ipſiſ remanerēt. m ¶ Protraxitq̄ꝫ ſer. multū ſollicit⁹ de cibo ſpūali et parꝫ de corpali. n ¶ Sedēs. Hic tertio ad ꝯfirmationē doctrine pauli ponitur ſuſcitatio mortui. τ patet littera vſq̄ꝫ ibi: o ¶ Incubuit ſup euꝫ. ex magna cōpaſſiõe deū orans ꝓ eius ſuſcitatiõe. p ¶ Nolite tur. Sciebat eñ ꝑ ſpm̄ adoleſcētē reſuſcitādū. q ¶ Aſcendēs āt ad ce. vnde iuuētis ceciderat. r ¶ Frāgēſq̄ꝫ τc. id ē modicū accipiens. s ¶ Satiſq̄ꝫ al. eſt. circūſtātes ꝓ his edificatorus. t ¶ Uſq̄ꝫ in lu. diei. τ ſic ꝓfect⁹ ē. ex q̄ patꝫ ſollicitudo pauli ꝓ ſalute ꝓximi: q2 ꝓfectur⁹ i craſtinū ꝑ totā noctē nō dormiuit intēt⁹ p̄dicatiõi vſq̄ꝫ ad mediā nocteꝫ: et tunc reſuſcitato eutycho τ modico pane guſtato ſermonē reſumpſit vſq̄ꝫ ad diē clarū: τ ſic iuit viā ſuā. v ¶ Adduxerūt āt pue. vi. τc. nō minie. de vita pueri τ facto miraculo ad gl'iaꝫ dei. x ¶ Nos āt aſcē. Hic ꝯſr̄ ponit ſecūd⁹ loc⁹ in q̄ paul⁹ ꝯtrit morā. ſ. apō myletū. ad quē p̄io d̄ſcribit acceſſus. ſcdo ꝯñs fruct⁹ / ibi: A myleto āt. tertio flebilis receſſus / ibi: Et cū hec dixiſſ3. Circa p̄mū dicit: Nos āt aſcēdētes. nauē ſine paulo. y ¶ Nauigauim⁹ i aſſon. Aſſon ē nomen loci ad quē paul⁹ vēit ꝑ terrā. z ¶ Aſſumpto eo. ſ. paulo. a ¶ Uenim⁹ my. Mytilene nomē ē iſule. b ¶ Et inde na. τc. Aliq̄ dicūt q̄ ſunt due dictiões: alij q̄ vna tm̄. c ¶ Alia die τc. Samū nomē ē port⁹. d ¶ Et ſequēti die ve. my. vbi propoſuerat * paulus * nā. nā h̄ eēt tētare deū niſi diuina reuelatio eēt ad oppoſitū. † ¶ Erāt āt lā. co. τc. ſ. i q̄ paul⁹ docebat: ꝑ qd̄ ſignificatur q̄ euāgelica doctrina i luce doceri dꝫ tāq̄ꝫ veriſſima. ꝑ hoc aūt q̄ paul⁹ docebat i tertio cenaculo vt ex ſeq̄ntib⁹ patꝫ: ſignificat⁹ fuit ipi⁹ rapt⁹ vſq̄ꝫ ad tertiū celū: vt h̄r. ij. Cor. xij. Itē ſm̄ Glo. ꝑ tria cenacula ſignificant tres vtutes theologice. ſ. fides: ſpes τ charitas: de q̄b⁹ paul⁹ docebat efficacit̄ τ deuote. Per eutychū q̄ obdormiuit paulo ꝓtrahēte ſermonem: ſignificat hō negligēs audire q̄ neceſſaria ſūt ad ſalutē: τ ſic ꝑmittēte do cadit a tertio cenaculo. i. ð charitate cōmittēdo peccatū mortale. Per paulū vo deſcēdētē ad ipm̄ τ cōplexantē ſignificat p̄dicator vel ꝯfeſſor: q̄ ꝑ charitatē ad eū deſcēdit. τ ꝑ * ſacras

Diuiſio
Moralit.

A B a ¶ Pentecoſten. Be. Cõſtat paſche tpš ꝛ pentecoſten tẽporib⁹ aploꝝ celebratū eẽ. ¶ Be. Precepto legis oẽs iudei ter i anno.i.i paſcha:pẽtecoſten:ꝛ ſcenophegia hieroſolymã cõueniebãt. ꝛ aplš ruptis ſecli nexib⁹ diẽ q̄nq̄geſimū.i.remiſſiõis ꝛ ſpũſſcti agere feſtinat. b ¶ Alligat⁹ ego ꝛc.igno. niſi ꝛc. Beda. Aperte oſtendit ꝙ ea que futura erãt: non ſibuipſis ſed alijs de ſe reuelata cognouit:ex quibus erat agabus propheta:ꝛ illi diſcipuli qui eum in tyro monebant ꝑ ſpm ne aſcẽderet hieroſolymã. c ¶ Poſuit epos. Beda. Dictū ẽ.ŝ. pſb̃ros epheſi myletū vocatos:q̄s nũc epos .i.ſuꝑ inſpectores vocat. non eñ vna ciuitas plures epos habuit:ſʒ eoſdeʒ pſb̃ros noie epiſcopoꝝ ſignificat.ꝯiũct⁹ eſt eni gdus:ꝛ i mult' penis ſili/mus. d ¶ Dei quã acq̄ſi. ꝛc. Bed. Nõ dubitat ſanguinẽ dei dicere ꝑpt̃ vnionẽ pſone in duab⁹ natur' ieſu xp̄i ꝑ q̄ dicitũ ẽ: Fili⁹ hoĩs q̄ ẽ i celo

Mat.12.a

Ceſſet. Neſtorius filium hominis a filio dei ſeparare: et duos facere chriſtos.

¶ Om̄ p

¶ ad vel preter.

ephesuʒ:ne q̄ mora illi fieret i aſia. Feſtinabat a

a ¶ vel ſtes.i.quinquageſime.

a eni ſi poſſibile ſibi eſſet vt diẽ pẽtecoſten face b

a ¶ non nauigans ad epheſum.

ret hieroſolymis. A myleto aũt mittens ephe c

a ¶ vt preſbyteros:vt in greco habetur.

ſũ: vocauit maiores natu eccl'ie:q̄ cũ veniſſent

a ¶ non gloriatur ſed exemplum de ſe ꝓponit vt imitentur.

ad eũ ꝛ ſil' eſſent dixit eis: Vos ſcit' a pma die

¶ vt dictum eſt:deueniq̄ꝫ epheſum ꝛc.ſupra ca.xviij.

qua igreſſus ſũ i aſiã:qualiter vobiſcũ ꝑ omne

temp⁹ fuerim ſeruiẽs dño cũ oĩ humilitate ꝛ

lachrymis ꝛ tentatiõib⁹:q̄ mihi acciderũt ex inſi d e

¶ non veſtris.

dijs iudeoꝝ:quomõ vobis nihil ſubtraxerim

¶ verborum. ¶ verbo. ¶ facto.

vtiliũ:quo minus annũciareʒ vobis ꝛ docerẽ f

¶ contra hereticos. ¶ in occulto.

vos publice ꝛ ꝑ dom⁹:teſtificans iudeis atq̄ꝫ g

gẽtilib⁹ in deũ pẽnitẽtiã: ꝛ fidẽ i dñm nr̃m ieſũ h

a ¶ q̄ſi coact⁹ ad illud iter. b ¶ ſctõ preſciẽte:vel mente mea.

b chriſtũ. Et nũc ecce ego alligat⁹ ſpũ vado i k

hieruſalẽ:q̄ in ea ventura ſũt mihi ignorãs:ni l

¶ vbiq̄ꝫ nõ ſemel in vno loco.

ſi quod ſpũſſanctus ꝑ omnes ciuitates ꝓteſtat m

¶ et per me et per alios.

mihi dicens: Qm̄ vincula ꝛ tribulatiões hie/

¶ vt vbi aliq̄n ꝑſecut⁹ ẽ eccl'iaꝫ:ibi nũc ꝓ pace eccl'ie doceret.

roſolymis me manẽt. Sʒ nihil hoꝝ vereor:nec n o

a ¶ vitam que inſpiratur ab anima temporaliter: quam pro nihilo ducit q̄ eterne vite gaudia expectat. ¶ .i.aĩam meam.

facio ãiam meam precioſiorem q̄ꝫ me:dũmõ p

¶ more militari vnde curſum conſummaui.

ego ꝯſumẽ curſũ meũ ꝛ miſteriũ verbi qđ accẽ

a ¶ remiſſionis peccatorum: vel ſpiritalis gratie.

pi a dño ieſu:teſtificari euãgeliũ grẽ dĩ. Et nũc

ecce ego ſcio:qꝫ ampli⁹ nõ videbit' faciẽ meã:

¶ qui eſtis in prouincijs quibus predicaui.

vos omẽs ꝑ quos trãſiui predicãs regnũ dei.

¶ ideo quia non videbitis faciem meam:vel teſtamenta relinquo.quia mundus ſum ꝛc. a ¶ quia non peperci vitijs coꝝ.

Quapropt̃ ꝯteſtor vos hodierna die†qꝫ mũn q r

a ¶ non dimiſi vel ſubterfugi aliquẽ ſermonem doctrine.

dus ſum a ſanguine oĩm. Nõn eñ ſubterfugi: s

a ¶ maxime de incarnatione.

quo min⁹ annũciarẽ oĩe cõnſiliuꝫ dei vobis. t

¶ ꝺ dic maiorib⁹ natu. b ¶ .i. vos ꝛ vniuerſũ gregẽ vob cõ/ v

†Attẽditẽ vobis ꝛ vniuerſo gregi:i q̄ vos ſpũ x y

miſſum cuſtodite ab hereticis: a ¶ nõ ꝓpt̃ ſolũ nomẽ vl' honorẽ ſʒ vt regatis. ¶ ſpeculatores. ¶ nõ noſtrã.

z a tuſſanct⁹ poſuit epiſcopos regẽre eccleſiã dei:

a ¶ non paruo precio. b ¶ iõ attendendũ.

quam acquiſiuit ſanguine ſuo. Egõ ſcio q̄m ã z a b

a ¶ q̄ deforis ſũt:ꝛ extra eccleſiã. b ¶ de mũdo.q.d.ſic timẽdi vob cũ abſens ero. c ¶ heretici callidi i fide:fortes i diſputatiõe:crudeles i occiſiõe. a ¶ ꝑter eos q̄ deforis intrabũt.

ĩtrabũt p⁹ diſceſſionẽ meã lupi rapaces i vos:

b ¶ de his Iohes dic̃:Ex nob exierunt:ſʒ ex nobis nõ fuerũt.

nõ parcẽtes gregi. Et ex vobiſipis exurgẽt viri c

¶ in ſuperbie elatione.

loquẽtes ꝑuerſa: vt abducãt diſciplos poſt ſe.

Nico.de lyra

A paul⁹ aliq̄ntulũ pauſare. et reddit rõnẽ q̄re nauigãdo trãſierat epheſũ abſq̄ꝫ applicatiõe ad locuʒ q̄ tñ erat ciuitas metropol:ꝛ in q̄ paul⁹ frequẽter ꝑdicauerat. cũ ſubditur:

B a ¶ Ne q̄ mora fie. ꝛc. ſi eĩ declinaſſet illuc oportuiſſet eũ diuti⁹ morari ꝓpt̃ multitudinẽ credẽtiũ ꝛ ſolẽnitatem loci. ꝛ cauſa feſtinatiõis pauli ſbdit' cũ dr: b ¶ Vt diẽ pen. fa. hiero.i. ſolẽniçaret. erat aũt dies illa ſolẽnis propter dationeʒ legis q̄ꝫtũ ad decalogi precepta: Exo.xx. que manent in lege noua:ꝛ ꝓpt̃ dationeʒ ſpũſſcti credẽtib⁹ i ſigno viſibili.ŝ.x. ca. c ¶ A myleto aũt ꝛc. Hic põit ꝯõis fruct⁹: qꝫ paul⁹ mãdauit ibi ꝯuenire miſtros eccl'ie de tota epheſina dioceſi: exhortans eos ad bonũ regimẽ eccl'ie dei:informãs eos pmo ꝯ ſeuiciã ꝑſecutorũ.ſcdo ꝯtra fraudulentiaʒ deceptoꝝ/ibi: Attẽdite.tertio ꝯtra ꝯcupiſcẽtiã tpaliũ bonorũ/ibi: Argentũ aũt. ꝛ in oĩbus ponit ſe ꝓ exemplari docẽs facto ac v̈bo. pma ꝑs pʒ vſq̄ꝫ ibi: d ¶ Et tentatiõibus.i.periculis mortis. e ¶ Que mihi ac.ex iſidijs iudeoꝝ. ꝑ q̄b⁹ nihil omiſi d cõtingẽtib⁹ ad veſtrã ſalutem. f ¶ Et docerẽ vos pub. ꝛ per domos: Id eſt priuate. g ¶ Teſtificãs iudeis atq̄ꝫ gentilibus. indifferenter. h ¶ In deũ pent.i.annũciãdo eis penitẽtiã in deuʒ ordinantẽ. i ¶ Et nũc ecce ego alli. ſpũ.i.ex reuelatione ſpũſſcti ad h aſtrict⁹: cui tñ volo promptus in omnibus obedire. k ¶ Vado i hieruſalem q̄ ruſalem que in ea ventura ſunt ignoro. in ſpeciali:ſciebat tamen ea in generali.ideo ſubditur: l ¶ Niſi q̄ ſpũſſanctus per omnes ciuitates: Id eſt frequenter. m ¶ Proteſtat' mihi dicẽs: quuoniã vincula et tribulationes hieroſolymis me manent.i.ibi me expectant. n ¶ Sed nihil horum vereor: id eſt timeo ſuſtinere propter chriſtum. o ¶ Nec facio aĩam meam.i.vitam meaʒ ſenſibilem. p ¶ Precioſiorem q̄ꝫ me: Id eſt q̄ꝫ animam meam intellectiuam que dicitur ipſe homo:eo modo loquendi quo totum nominat' a parte nobiliori.cetera patent vſq̄ꝫ ibi: q ¶ Quapropter conte. vos hodierna die: Id eſt hac vltima vice pro omnibus. r ¶ Quia mundus ſum a ſanguine omnium.ſ. veſtrum: ꝛ ſi de cetero incurrat' aliquod graue peccatũ. ꝛ ſubditur cauſa: s ¶ Nõ enim ſubterfugi. propter quecũq̄ꝫ pericula imminentia mihi. t ¶ Quo minus annunciarem omne conſilium dei vobis. de pertinentib⁹ ad ſalutem. v ¶ Attendite vobis. Hic conſequenter informat eos contra fraudulẽtiam deceptorum dicens: Attendite vobis.in perſonis proprijs. x ¶ Et vniuerſo gregi.commiſſo veſtro regimini. y ¶ In quo.ſcʒ grege. z ¶ Vos ſpiritusſanctus poſuit epiſcopos:id eſt miniſtros.ſub nomine eñi epiſcoporum intelligũtur alij eccleſie miniſtri.vnde epiſcopus grece ſuperintẽdens eſt latine. et huiuſmodi vigilantie ſubdit cauſam dicens:

D a ¶ Ego ſcio.per reuelationem ſpiritusſancti. b ¶ Quoniam intrabũt poſt diſceſſionem meam lupi rapaces in vos:id eſt falſi apoſtoli ad decipienduʒ vos. c ¶ Et ex vobiſipis exurgent viri loquentes peruerſa:id eſt heretici corrumpentes articulos fidei.

A Propt̃ qđ

✱ ſacras munitiones ipſum refouet ꝛ inſtruit:ꝛ ſic deo miſerante lapſus ad vitam gratie redit. a ¶ Feſtinabat enim ſi poſſibile eſſet vt dieʒ pentecoſten faceret hieroſolymis. per hoc docentur catholici generaliter ꝛ eccl'ie miniſtri et religioſi ſpecialiter vt in diebus feſtiuis ſint i ſacris locis. c ¶ A myleto autem mittens epheſuʒ vocauit maiores natu eccleſie ꝛc. docente eos et exhortans vt eſſent ſollicit de bono regimine gregis ſui. ponens exemplum ſue ſollicitudinis quam fuerant multipliciter experti. et hoc facit ꝑ totum reſiduum huius ca. et in hoc dedit exemplum omnibus eccleſias regentibus ſimiliter faciendi.

Moraliter †2.Re.3.f Dan.13.c

† 24.diſ.c. epiſcopus. 95.di.c.ecce 7.q.1.c.ſuggeſtum

E G b ¶ Qm̄ p trien. Hec arator breuiter exponit dicēs: Qui ca
nit ecclie tria dogmata ſepi⁹ edit. Hiſtoricū morale ſonās: typi
Arator poe cūqȝ volumē. Hinc iudea vacans ſterilis q̄ dr̄ arbor. Expectat
ta a trib⁹ fructū nō attulit ānis. a ¶ Memoria reti. Ra. De
dixerat memoria retinēdū. nō eīm gua eſt cuſtodia diuini p̄cepti
memoria. c ¶ Oia oſ̄di vo. Bed. i.
nō ſolū doctrine inter p̄ſluras ⁊ lachry
mas iſiſtēdū: ⁊ ne q̄s infirmoꝝ grauet̄
manib⁹ eē laborādū: h̄ ē qđ alibi dicit:
Luc. 10. f Quodcūqȝ ſuperogauer̄: cum rediero
reddā tibi: euāgeliū. ſ. p̄dicare: ⁊ ex euā
gelio ſūpt⁹ nō q̄rere. d ¶ Beati⁹ eſt.
Ra. Hoc in euangelio nō legit̄. nō eīm
oīa ſcp̄ta ſūt: ſȝ paul⁹ forſitā h̄ ab aplis
audiuit vel a ſp̄ōſctō accepit. vel p̄t dici
q̄ ſi nō verba: ſenſū iſtū ieſus indicauit
Ibi. 19. b dicēs: Oī petēti da. Et alibi: Nolite ac
Mat. 10. b cipere auꝝ ⁊c̄. ¶ Be. Nō illis q̄ relict̄
oib⁹ ſecuti ſūt dn̄m: diuites elemoſyna
rios p̄ponit: ſed illos maxime glorificat
q̄ cūct̄ q̄ poſſidēt in ſemet. renūciātes:
nihilomin⁹ laborāt opando manib⁹ vt
habeāt vn̄ tribuāt neceſſitatē patiēti.

Um aūt ⁊c̄. Ca. XXI
choum. rhodum. pa. Ra.
Choos ⁊ patbara inſule ſunt.

¶ q̄ intrabūt ⁊ exurgent.
a Propt̄ qđ vigilate mēoria retinē / a b
b tes: qm̄ p triēniū nocte ⁊ die nō ceſ c
ſaui cū lachrymis monēs vnūquē
a ¶ fragiles deſignat ep̄os. b ¶ vt vos cuſto
qȝ vr̄m. Et nūnc cōmēdo vos dō d
des alioꝝ cuſtodiat de⁹ a ¶ ſpāſſeī q̄ ī paulo
loq̄bat̄: vel v̄bo gr̄e qđ p̄ſtat gr̄am audiēntib⁹.
b ¶ vos ī vnā domū. i. eccliam.
⁊ v̄bo grātie ip̄i⁹ q̄ potēs ē edificā / e
a ¶ celeſte. i. vt edificet ⁊ ſibi hereditatē det in
ſanctis vt ip̄i ſint hereditas eius.
re ⁊ dare herēditatē in ſcīficatī oī f g
¶ in h̄ cognoſcunt̄ lupi q̄ h̄ ɔcupiſcūt.
bus. † Argētū ⁊ auꝝ aut veſtē nulli h
us ɔcupiui ſicut ip̄i ſcit̄: qm̄ ad ea
q̄ mihi op⁹ erāt ⁊ his q̄ mecū ſūt mi i
a ¶ exēplū opandi etiā ep̄is: ē ſignū q̄ diſcer/
nunt̄ a lupis. b ¶ exēpla maxime opandi.
c niſtrāuerūt man⁹ iſte. Oiā oſ̄di vo k
a ¶ vt ego cui⁹ manus miniſtrauerūt. b ¶ ad
miniſtrādū īfirmis: ſic̄ ego feci his q̄ mecū ſūt.
bis: qm̄ ſic laborātes oportet ſuſci l m
pere īfirmos: ac meminiſſe v̄bi dn̄i n o
d ieſu: qm̄ ip̄e dixit. Beati⁹ eſt magī p q
dare q̄ȝ accipe. Et cū hec dixiſſet: r
poſitī genibus ſuis orauit cū oib⁹ s
a ¶ cōmēdādo illos dō: orauit etiā p ſe q̄ p̄fe
ctur⁹ erat: maxie p̄p̄ ſuū diſceſſū ⁊ lupoꝝ ad/
uentū.
illis. Magn⁹ aūt flet⁹ fact⁹ ē oim.
Et p̄cūbentes ſupra colluȝ pauli:
oſculabant̄ eū: dolētes maxie ī ver
bo qđ dixerat: Qm̄ ampli⁹ facieȝ
ei⁹ nō eēnt viſuri: ⁊ deducebāt euȝ
ad nauem. Ca. XXI
Um āt factū eēt vt na a
uigarem⁹ abſtracti ab
eis: recto curſu venim⁹
c choum: ⁊ ſeq̄nti die rhodū: ⁊ inde
patharaȝ. Et cū inueniſſem⁹ nauē
¶ p̄uinciā ſyrie vbi tyrus ⁊ ſydon.
trāſfretātē ī phenicē: aſcēdētes na v

Additio. j.

Uerbū gr̄e in h̄ loco ſm̄ Glo. itelligit̄ v̄
bū qđ p̄ſtat gr̄am agētibus. G

¶ In eo. ca. vbi dr̄ ī poſtil. Beati⁹ ē magī dare q̄ȝ accipere.

Additio. ij. Hec ɔcluſio apl̄i. ſ. q̄ beati⁹ ē magī dare q̄ȝ acci
pere: videt̄ h̄re nō modica ī rōnis dictamie fūdamēta. pōt eī
p̄mo ī p̄ticipatiōe diuie b̄titudinis fū
dari ſic: nā diuia b̄titudo cōplectit̄ oēs
b̄titudies: ſic̄ ⁊ diuia p̄fectio cōplectit̄
oēȝ p̄fectionē: vt ī p̄ma p. q. xxvi. Cō/
ſtat aūt q̄ deo maxie cōpetit dare crea
tur̄ tā ī eē nature q̄ȝ ī eē gr̄e ⁊ glie: p
ut cōiter ſcp̄tura teſtat̄: nō aūt ɔuenit
ſibi accipe q̄ bonoꝝ nr̄oꝝ nō eget vt ī
Pſ. ḡ beati⁹ ē dare ſm̄ q̄ deo aſſila/
mur q̄ȝ accipe: p qđ a p̄ticipatōe diuie
ſilitudinis deficim⁹. Itē q̄ dās acq̄
rit ī datiōe bonū honeſtū: ſȝ recipiens
n̄ acq̄rit ī receptōe niſi bonū vtile. bo
nū aūt honeſtū melius eſt q̄ȝ vtile ſm̄
ph̄m. Itē ad dātē p̄tinet agere: ad re/
cipiētē aūt p̄tinet pati. ⁊ ſic h̄r intētū.
Itē excellēti⁹ ē agere q̄ȝ pati: ⁊ p ɔn̄s
v̄tuoſi⁹: q̄ v̄t⁹ circa difficile ɔſiſtit: q̄
q̄dē tres v̄ltime rōnes p̄nt h̄ri a ph̄o ī
ix. ethi. vbi tractat d̄ amore b̄nficiato/
ris ad b̄nficiatū: ⁊ ecōtra: his tn̄ dimiſ
ſis q̄ aplus fūdat ſe ī auct̄e diuina dī.
Qm̄ ip̄e dixit. ſ. xp̄s: Beati⁹ ē magī
dare ⁊c. Attēdēdū ē q̄ lȝ iſta v̄ba nō
ɔtineāt ſic ſb eadē forma: in euāgelio
ɔtinent̄ tn̄ v̄tualit̄. loq̄ndo eīm de da
tione p̄ut p̄tinet ad elemoſynā vel ad
b̄nficētiā: d̄ q̄b⁹ vel ſaltē de altero coꝝ
apls agit ad p̄ns: vt ī lr̄a p̄ȝ: cōſtat q̄
xp̄s ī mlt̄ locī euāgelii dationē cōmē/
dauit: p̄cipiēs ſeu ɔſulēs act⁹ ad h̄ p̄ti
nētes. De elemoſyna eī p̄ȝ cū dic̄ Lu
ce. xi. f. Date elemoſynaȝ ⁊ oia mūda
ſūt vobis: abſcōdite elemoſynā ī ſinu b
paupis ⁊c̄. ⁊ ſic ī mlt̄ alijs loc̄. De da
tiōe v̄o q̄ p̄tinet ad b̄nficētiā Mat. v.
g. dr̄: B̄nfacite his q̄ ode. vos vt ſitis
fi. pa. ve. q̄ ſolē ſuū facit oriri ⁊c̄. nō tn̄
legit̄ cōmēdaſſe p̄cepiſſe ſeu ɔſuluiſſe
receptionē nec mēdicationē. Silr̄ ī h̄
q̄ dic̄: Uade ⁊ vē. oia q̄ ha. ⁊ da pau.
⁊ ve. ſe. me. manifeſte oſ̄dit q̄ p̄fectio
ɔſiſtit ī dādo oia paup̄ibus ⁊ ſeq̄ndo
xp̄m: ⁊ lȝ ſeq̄la xp̄i ſit p̄fectior: tn̄ datio
illa ſeu erogatio a xp̄o p̄cepta ſeu ɔſul
ta ē diſpoſitio ad illā p̄fectioneȝ: nō tn̄
acceptio eī oppoſita. vn̄ acceptio elē o/
ſynaꝝ ſeu b̄nficioꝝ nō p̄cipit̄ nec ɔſu/
lit̄ ſeu cōmēdat̄: vn̄ nec h̄ȝ rōnē b̄titu
dinis ſeu v̄tut̄: neceſſitas tn̄ ad eā q̄n̄
q̄ȝ cōpellet: q̄ neceſſitas rōnem meriti
ab ea excludit: iuxta illō Apl̄i. i. Cor.
ix. c. Si euāgelizauero nō ē mihi glo/
ria: neceſſitas eīm mihi incūbit. Aucto/
ritas aūt q̄ allegat̄ ī poſtilla de eccīa

Ni. de lyra

G Deduc̄

a ¶ Propt̄ qđ vi. ſup cuſtodia gre/
gis vobis cōmiſſi. b ¶ Memoria re
tinē. ea q̄ ſollicite vos docui. iō ſb̄dit̄:
c ¶ Qm̄ p trien. ⁊c̄. ⁊ q̄ niſi dn̄s cu
ſtodierit ciuitatē: fruſtra vigilat q̄ cuſto
dit eā Pſ. cxxvi. iō ſb̄dit. d ¶ Et nūc
cōmē. vos deo ⁊c̄. i. facto vel effectui
Uerbū eīm ī ſcp̄tura freq̄nter accipit̄ p
facto. ij. Reg. i. a. Qđ eſt verbū qđ fa
ctū ē: ⁊ maxime in deo: cui⁹ dicere eſt fa
cere: Pſ. cxlviij. a. Ip̄e dixit ⁊ facta ſt̄.
F e ¶ Qui potēs eſt edi. p gr̄aȝ in p̄
ſenti. f ¶ Et dare he. glie in futuro.
g ¶ In ſcīficatī oib⁹. naȝ ibi null⁹
admittit̄ niſi ſanct⁹. h ¶ Argētum ⁊
auꝝ. Hic ɔſeq̄nter informat eos ɔtra
ɔcupiſcentiā tp̄aliū p ſuup̄i⁹ exēplū: qđ
erat eis p experientiā notū. i. ¶ Mini/
ſtrauerūt ma. iſte. Apud eos eīm vi/
xerat de p̄prio labore. Et ſubdit cauſaȝ
dicēs: k ¶ Oia oſ̄di vo. p exēplo p
fectiōis. l ¶ Qm̄ ſic la. i. de p̄prio la
bore viuētes. m ¶ Oportet ſuſ. ad
doctrinā fidei. n ¶ Infirmos. q̄ ſūt
auari ⁊ ad dādū tardi. licȝ eīm paul⁹ poſ
ſet accipe ſūpt⁹ ab illis q̄b⁹ p̄dicabat: tn̄
freq̄nter abſtinebat / ne fruct⁹ p̄dicatio/
nis īpediret̄ ī illis: qm̄ p̄p̄ auariciā ſuā
ab auditu p̄dicatōis retraherent̄. ſb̄dit
etiā aliā cauſaȝ di. o ¶ Ac memi ⁊c̄.
ſupple oportet. p ¶ Qm̄ ip̄e dixit. li
cet h̄ nō habeat̄ ī euāgelio: tenēdū tn̄ ē
firmit̄ p̄p̄ v̄bū Apl̄i qđ dixit: q̄ nō oīa ei⁹ facta ſūt ſcp̄ta Ioh.
vl. g. ⁊ multo min⁹ ei⁹ v̄ba: ſȝ p reuelationē paul⁹ habuit h̄ xp̄i v̄
bū: ſic̄ ⁊ ei⁹ euāgeliū: Gal. i. q ¶ Beati⁹ eīm ⁊c̄. Ex h̄ voluerūt
aliq̄ dicere q̄ maioꝝ p̄fectiōis ē diuitias p̄prias ī ſeculo eroga
re paup̄ib⁹ q̄ȝ ī religiōe mēdicare. ſȝ h̄ reprobat̄ libro d̄ eccliaſti
cis dogmatib⁹: vbi dr̄: Bonū ē cū diſpēſatiōe bona paup̄ib⁹ ero
gare: ſȝ meli⁹ ē ītētōe ſeq̄ndi xp̄m totū ſil̄ dare: ⁊ abſolutū a ſol
licitudīe cū xp̄o egere. Et Hiero. ɔ̄ Uigilātiū dicit̄ q̄ aſſerit me
li⁹ facere q̄ vtunt̄ reb⁹ ſuis ⁊ paulatim fruct⁹ poſſeſſionū paup̄i
bus diuidūt ⁊c̄. Seq̄t̄: Nō a me ſȝ a deo rn̄det̄: Uade ⁊ vēde
oīa q̄ habes ⁊ da paup̄ib⁹ ⁊ veni ⁊ ſeq̄re me. p̄p̄ qđ v̄bū iſtō:
Beati⁹ ē ⁊c̄. itelligēdū ē ceterī parib⁹: que nō ſunt in p̄poſito.
r ¶ Et cuȝ hoc dixiſſet. Hic vltimo ponit̄ pauli flebilis re
ceſſus: eo q̄ dixerat q̄ nō viderēt amplius faciē eius. Et p̄ȝ lit/
tera: h̄ excepto. s ¶ Orauit cum oib⁹ illis. ſ. p ɔſeruatiōe
eoꝝ a q̄bus recedebat: ⁊ directiōe ſui ⁊ eoꝝ q̄s ſecū ducebat.

¶ In ca. xx. vbi dicit̄ in poſtilla: Uerbū eīm in ſcriptura freq̄n
ter accipit̄ pro facto.

ſtic̄ dogmatib⁹ nō obſtat. nā ibi cōmēdat̄ egeſtas nō p̄p̄ ſe/
ipaȝ ſȝ p̄p̄ ſolutionē a ſollicitudīe. Si eīm aliq̄s abūdās diui
tijs tāte p̄fectiōis eēt: vt ex eaꝝ ſollicitudīe nō īpediret̄ a dei
dilectiōe: nihilomin⁹ eēt p̄fect⁹ q̄tū ad ſtatū vie p̄tinet. De ab
rahā eī q̄ magnis abūdabat diuitijs legit̄ Gen. xvij. a. Ambu/
la corā me ⁊ eſto p̄fect⁹. Silr̄ p̄ȝ de dauid ⁊ d̄ mlt̄ alijs. Idē
dicēdū d̄ auct̄ate Hiero. q̄ ī rn̄ſiōe diuīa quā allegat tota p̄
fectio p̄ncipalit̄ depēdet a ſeq̄la xp̄i cū dic̄: Ueni ⁊ ſeq̄re me
ex q̄b⁹ oib⁹ pōt ɔcludi q̄ ſimplicit̄ loq̄ndo: Beati⁹ ē dare q̄ȝ ac
cipere p̄ut ſonāt verba Apl̄i: nihil eis addēdo: licet q̄nq̄ ſit ma
q̄d egere ſit p̄fecti⁹: ſicut egere p̄pter ſeq̄lā xp̄i. Ca. XXI

Um aūt ⁊c̄. Hic ponit̄ terti⁹ loc⁹ ī q̄ paul⁹ fecit ali/
quā morā. ſ. ciuitas tyri. ad quā p̄mo ponit̄ acceſſus.
⁊ exp̄munt̄ h̄ aliq̄ loca p q̄ trāſiuit paul⁹ ſine mora. ⁊
p̄ȝ lr̄a. Sciēdū tn̄ q̄ illō qđ ponit̄ ī aliq̄b⁹ lib. Deide myrrhā
nō ē de textu: nec ē ī librī correct̄. q ¶ In phenicē. nomē
eſt prouincie.

Moralit̄ t ¶ Cū aūt ⁊c̄. Hic oſ̄dit̄ feruoꝝ p̄dicādi ī paulo ... nā ad hoc Moralit̄

A F a ¶ Deducētib⁹ ⁊c̄. Be. Hic eſt iple ta ꝓphetia q̄ dic̄: Filię ty ri i munerib⁹ vultū tuū dep̄ca.
Ps.44.c būt oēs di.ple. ⁊c̄. vſq̧ ad finē pſal. Nulla eni ciuitaſ cū maiori dul cedine apl'm ſuſcepit: tenuit: di miſit. denicq̧ hodie mōſtraſ loc⁹ in arenis vbi pariter orabant.
b ¶ Philippi euā. Be. Ob pmptū p̄dicatiōis officiū euāge liſta meruit vocari. c ¶ Huic aūt erāt q̄t. fi. Ra. Alibi filie philippi apl'i ꝓphetiſſe legunſ fuiſſe: ſ; veritati hui⁹ loci nō eſt ꝯtradicēdū niſi fortaſſe vtrꝫ fi lias ꝓphetiſſas habuiſſe intelli gaſ. d ¶ A iudea. Bed. Hoc i dr: q2 ceſarea in q̄ morabātur ad ſamariā ptinet in ꝯfinio phe nicis ⁊ paleſtine ſita. e ¶ Hec dicit ſpi. Be. Prophetas ve teres imitaſ qui dicere ſolebāt: Hec dic̄ dn̄s de⁹ q2 ſpūſſanctus eque vt pr̄ ⁊ fil⁹ dn̄s et deus ē: nec eoꝝ ſeparī opatio pōt q̄rum natura ⁊ voluntas vna eſt.
f ¶ Quieuim⁹ di. Eat paul⁹ hierl'm: ſic dixerat: Ecce alliga tus ſpū vado hierl'z. g ¶ Hūc apud q. ho. Ra. Uel hunc: id eſt philippū euāgeliſtā adducē tes. ¶ Uel hūc. i. iaſonē addu cētes ad h. h ¶ Ad iacobū. Be. Jacob⁹ iſte frater dn̄i: fili⁹ marie ſororis m̄ris dn̄i fuit. q̄ p⁹ paſſionē ſtatī ab apl'is ep̄s ordi nat⁹. xxx. annis eccl'iaꝫ rexit. i. vſ q̧ ad. vij. Neronis annum. qui iuxta templum vbi precipitatus fuit ſepul

Ni.de ly.

B tus eſt. a ¶ Et veni. ty rū. ⁊ ſbdiſ cā cū dr: Ibi ei nauiſ i q̄ eram⁹ erat expoſitura on⁹. q. d. ꝓpt̄ h neceſſe fuit ꝙ ibi appli carem⁹. b ¶ Inuētis aūt di. i. chriſtianis. c ¶ Māſimus ibi dieb⁹ ſeptē. ad ꝯſolatōēꝫ nr̄am corpalē p⁹ nauigationeꝫ: ⁊ ad credētiū ibi manentiū ſpūa lē ꝯſolationē. d ¶ Qui pau. di. p ſpm̄. ꝓphetie. e ¶ Ne aſce. hieroſo. Sciēdū ꝙ h nō dicebāt imediate p ſpm̄ſctm̄ qui paulo dicebat illuc aſcendere: ⁊ ſic ꝯtra dixeret: ſ; p ſpm̄ ꝓphetie habebāt ꝙ ſi paul⁹ aſcēderet in hierl'z ibi ſuſtineret pſecutionē: ꝓ pter qd̄ ei cōpatiētes ex ſuo ſpū ſuadebāt ne illuc aſcēderet. eſt eī hirl'm i ſitu altiori q̄ tyr⁹. cetera patēt. f ¶ Nos vo. Hic pōiſ q̄rt⁹ loc⁹ vbi moraſ⁹ fuit aliq̄ntu lū paul⁹. ſ. ceſarea. ad quā deſcri bit acceſſus cū dr: Nos vo na uiga. explicita. i. diſpoſita et p̄parata. g ¶ A tyro deſcē. ptole. q̄ nūc dr acbon. h ¶ Et ſal. fra. i. x̄pianis ibi manētib⁹. i ¶ Manſim⁹ die vna a. il. iſta mora ꝓpt̄ ſui breuitatē non addiſ ad numeꝝ aliaꝝ q̄tuor.
k ¶ Alia āt die ꝓfe. ve. pa leſtine: quā herodes noie ceſariſ appellauit q̄ pri⁹ turriſ ſtratōis dicebaſ. l ¶ Et itrā. do. phi. euāgeli. Aliq̄ dixerūt ꝙ iſte fuit philipp⁹ apl's eo ꝙ dr h euāgeli ſta. i. an

a ¶ ꝓpinquaremus vt videri poſſemus.
uigauimus. Cum appāruiſſemus autē cy
a ¶ ad occidentē retrorſum euntes ꝯſueto more nautarū.
pro: relinquētes eam ad ſiniſtram nauigaui
¶ .i. phenicem. ¶ vrbem phenicis.
mus in ſyriam ⁊ venim⁹ tyrū: ibi eni nauis a
expoſitura erat onus. Inuētis aūt diſcipuliſ: b
māſimus ibi dieb⁹ ſeptem. Qui paulo dice c d
a ¶ ſuum: vel ꝓpheticum: ſcientes eū eſſe alligandum.
bāt p ſpiritum: ne aſcenderet hieroſolymā. e
a ¶ ſeptem p̄dictis. b ¶ de tyro. c ¶ hieroſolymā.
a Et expletis diēbus ꝓfecti ibāmus: deducē
tibus nos omibus cū vxoribus ⁊ filijs vſq̧
foras ciuitatem: et poſitis genibus in litore
¶ alterutrum.
orauimus. Et cum valefeciſſemus inuiceꝫ:
¶ homines ciuitatis.
aſcendimus in nauem: illi autem redierunt
a ¶ huiuſq̧ mari vehunſ. ¶ vel explicata.
ad ſua. Nos vero nāuigatione expleta a ty f g
¶ ciuitas eſt.
ro deſcendimus ptolemaidā: ⁊ ſalutatiſ fra h
tribus: manſimus die vna apud illos. Alia i k
¶ per terram. ¶ paleſtine.
aūt die profecti venimus ceſareā. Et intrā l
a ¶ non apoſtoli ſed predicatoris qui in ſamaria euāgeli zauit eunucho
b tes domū philippi euangeliſtę: qui erat vn⁹ m
¶ diaconibus.
c de ſeptē: manſim⁹ apud eū. Huic aūt erāt fi †
a ¶ vt Johel: Et ꝓphetabūt filij ⁊ filie veſtre ⁊c̄.
lię quattuor vgines ꝓphetātes. † Et cū mo
b raremur p dies aliq̄t: ſupuenit q̄dā a iudęa n
propheta noie agabus. Is cuꝫ veniſſet ad
nos tulit ȥonam pauli: et alligās ſibi pedes o
c ⁊ manus dixit: Hęc dicit ſpūſſanct⁹. † Uirū
cuius eſt ȥona hęc ſic alligabunt in hieruſa
lem iudęi: ⁊ tradent in manus gentiuꝫ. Qd̄
cum audiſſemus rogabamus nos et q̄ loci
illius erant: ne aſcēderet hieroſolymā. Tūc
reſpōdit paulus ⁊ dixit: Quid faciſ flenteſ
a ¶ p hoc fortitudo fidei in paulo monſtratur.
et affligētes cor meū? Egō aūt nō ſolū alli †
gari: ſed ⁊ mori in hieruſalē parat⁹ ſum pro
pter nomē domini ieſu. Et cū ei ſuadere nō
a ¶ de vita pauli vel de morte.
f poſſemus: quieuim⁹ dicentes: Dōmini vo
a ¶ ad voluntatē dn̄i: ſiue mori ſiue viuere.
luntas fiat. Poſt dies autē iſtos pręparati p
aſcendebam⁹ hieruſalem. Uenerunt aūt ex q r
diſcipulis a ceſarea nobiſcum: adducentes
s hunc apud quem hoſpitaremur iaſonem
¶ olim fidelem.
quendā cyprium antiquum diſcipulum. Et s t
cum veniſſemus hieroſolymam libenter ex
cęperūt nos fratres. Sequēti aūt die intro v
a ¶ apoſtolum filium alphei: qui erat epiſcopus hieroſolymorum
b ibat paulus nobiſcū ad iacōbum: omneſq̧
¶ paulus.
collecti ſunt ſeniores. Quos cuꝫ ſalutaſſet:
narrabat per ſingula quę deus feciſſet in gē
tibus per miniſterium illius. At illi cum au

ſta. i. annūciator euāgelij: qd̄ ꝓpe ptiet ad apl'os: ſ; iſtd̄ remouet p h qd̄ ſbdiſ: m ¶ Qui erat v. d ſep. ſ. diaconib⁹. de q̄b⁹ hr̄. vi. ca. Si eni eēt philipp⁹ apl's dice ret vn⁹ d duodeci. dr eīm iſte euā geliſta: q2 tpe pſecutiōis ꝟbuꝫ e uāgelicū p̄dicauit feruentē. ā. viij. ca. n ¶ Supuēit q̄dā vir. ha bēs ſpm̄ ꝓphetie: vt hr̄. ā. xj. ca. o ¶ Tulit ȥonaꝫ pau. ⁊c̄. in h imitabaſ moduꝫ ꝓphaꝝ antiq̄ꝫ q̄ ꝓphetiȥabāt aliq̄n nō ſolū ꝟbis ſ; etiā ſenſibilib⁹ factiſ: ſic etiā hie remias poſuit catenas ligneas i collo ſuo: Hier. xxvij. ad ſignificā dū ꝙ illi d q̄b⁹ ꝓphetiȥabat duce renſ i captiuitatē catenati. cetera patēt. p ¶ Poſt dies. Poſtq̄ deſcrip⁹ ē ꝓgreſſus pauli p viā. h ꝯñr deſcribiſ ei⁹ acceſſus ad ſ iñl nā. ſ. hierl'z vbi p ſpm̄ vētebat ad tolerādū pſecutiōeꝫ: ſiē ibidē pſe cut⁹ fuerat eccl'iaꝫ. iō diuidiſ i du as ptes: q2 pmo pōiſ ei⁹ benigna receptio a x̄pianis. ſcd̄o ei⁹ mali gna pſecutio a iudeis ibi: Dū āt ſeptē dies. Pria i duas: q2 pmo deſcribiſ pauli receptio. ſcd̄o ſibi facta pſuaſio ibi: Dixerūtq̧ ei. Cir pmū dr: Poſt dies aūt iſtos. māſiōis i ceſarea. q ¶ Aſcēde. hierl'z. q̄ eſt in altiori ſitu q̄ ceſa rea. r ¶ Uenerūt āt q̄. ex di. volētes ꝯuidere paulo ⁊ ſuis ſo cijs d hoſpitio. s ¶ Cyprium āti. diſci. i. a lōgo tpe infidelita te ꝓbatū. iſte iaſon videſ habuiſ ſe domiciliū inē ceſareā ⁊ hierl'z vbi charitatiue recepit paulū.
t ¶ Et cū ve. hiero. li. re. nos frēs. i. x̄piani i hierl'z habitātes.
v ¶ Seq̄nti aūt die in. pau. n. ad ia. e. hieroſolymitanū. cete ra patent.

C

Diuiſio

D

Jō.11.b

Moraliter

✳ nā ad h p loca varia nauiga uit: cui⁹ ꝓceſſus dſcribiſ vſq̧ ibi: k ¶ Alia a. ⁊c̄. iſte erat vn⁹ de ſe ptē diacōib⁹ elect' ab apl'is vt hr̄ ā. vi. b. ⁊ iſte p̄dicauit ſamaritāis et plib⁹ aliis gētib⁹: vt hr̄. ā. viij. ca. ꝓpt̄ qd̄ paul⁹ māſit ibi. vij. die b⁹ ad ꝯferēdū d ꝓfectu x̄pianę re ligiōis: ⁊ ad q̄eſcēdū p⁹ laborē na uigatōis. † ¶ Huic āt erāt q̄. Per philippū q̄ os lāpadis iter ꝓtaſ p̄dicator euāgelij ſignificaſ. nā i ore lāpadis ē lumis ſplēdor quē fouet exiſtēs iteri⁹ olei liq̄r. nā i ore p̄dicatoris debet eſſe ſplē dor veritatis queꝫ fouet et nutrit dulcor pietatis. per quattuor vir gines ſignificanſ q̄tuor ꝟtutes cardinales q̄s ver⁹ p̄dicator nutrit ꝟbo ⁊ exēplo ſicē chariſſimas ſibi filias. n ¶ Supuenit q̄. vir a iu. ꝓphe. ⁊c̄. als plib⁹ vicib⁹ ſi gnificatū fuerat paulo p ſpm̄ſan ctū ꝙ alligādus foret i hierl'm: ſ; iſte ꝓphia expꝛſſius h ſignificauit nō ſolū ꝟbo ſ; etiā ſēſibili ſigno: ꝓpt̄ qd̄ aſſiſtētes catholici roga bāt paulū vt nō aſcēderet hieroſo lymā: ſ; ipē nō acq̄euit ſ; mag' cō ſtātiā oſſdit ei. † ¶ Ego āt nō ſo. alli. ſ; ⁊ mori i hierl'm pa ra. ſum ⁊c̄. Et in hoc dedit ꝯſtā tie exemplū vſq̧ ad martyriū.

E F fuit ſepult⁹ eſt. a ¶ Dicēs nō de.eos. Be. In doctrina em̄ xp̄i dānas velut ſacrilega: nec deo mādāte ſcripta: q̄ a moyſe ſūt miniſtrata. Hoc dicebāt de paulo.nō illi q̄ ſciebant quō fideles iudei h̄ obſeruarēt.ſ. ꝓ cōmēdāda auctoritate dei: ⁊ illoꝝ ſacra mētoꝝ ſctitate:nō ꝓ adipiſcēda ſalute q̄ in xp̄o reuelata per ba ptiſmū dabaꝶ. Sed illi h̄ ſparſerāt q̄ ſic legalia obſeruabāt: q̄ſi neceſſaria credē tib⁹. Paul⁹ em̄ vehemēs gr̄e p̄dicator eis aduerſabaꝶ: docēs nō ꝑ illa ſꝫ ꝑ gra tiā xp̄i hoīem iuſtificari q̄ p̄nūciabaꝶ in vmbra leg'. Ideoq̄ ꝑſecutionē i eū ſu ſcitare moliebanꝶ tāq̄ inimicū legis et mādatoꝝ dei. hāc falſam criminationē ↄgrue deuitauit: eadē celebrādo q̄ dā nare videbatur: ſic oſtēdēs nec iudeos tūc ab eis ſic̄ nepharios: ꝓhibēdos nec gētiles ad ea tāq̄ neceſſaria cogēdos. Iā tn̄ apl'i decreuerāt: ne q̄ſ cogeret gē tes iudaizare: ſꝫ iudei nō ꝓhibebanꝶ. b ¶ Neq̄ ſm̄ cōſuetudinē ingre. Be. Nō ſūt ꝓhibiti eo t̄pe iudei i xp̄m credētes ſm̄ legē igredi: ſtāte adhuc tē plo ⁊ ſua religiōe: ↄ̄ſulis in ſacramētis noui teſt. ſalutē habituri: ſꝫ credētes ex gētib⁹ ꝓhibebanꝶ ad legē ↄuerti: q̄ tn̄ leg' mādata ad mores ⁊ mūdiciā corpo ris pertinētia: vt eſt: Nō ↄcupiſces ⁊c̄. diligēter obſeruare iubebanꝶ. Quarta ſynod⁹ hieroſolymis hec habita ē. Pri ma fuit de electiōe alteri⁹ apl'i ꝓ iuda. Scd̄a de electiōe ſeptē diaconoꝝ. Ter tia de circūciſiōe nō iponēda illis q̄ cre debāt de gētib⁹. Quarta hec de iudeis illo t̄pe n̄ ꝓhibēdis: vbi neceſſitaſ exige ret legalib⁹ cerimonijs initiari: ꝓpt̄ ſcā dalū eoꝝ q̄ putabāt apl'os legē moyſi ſic̄ idolatrie dogmata dānare. c ¶ Quia q̄ de te au.fal. Be. Nō em̄ ita repro bas legalia ſic̄ dictū ē. ſi aūt iō celebra ret: vt actōe ſimulata ſuā occultaret ſen tētiā: nō h̄ diceret iacob⁹. d ¶ Cū au tē ſeptē dies cō. Bed. Nōdū ↄſūma ti erāt: ſꝫ eoꝝ curſus agebaꝶ adhuc. vn̄ i greco expꝛ̄ſſi⁹ dr̄: Cū icipiebāt ſeptē di es ↄſūmari. alioq̄n nō ſtaret: ꝙ ip̄e poſt q̄nq̄ dies aduct⁹ ſuit in ceſareā p̄ſidi di xit: q̄ nō ſūt pl⁹ dies mei q̄̄ .xii. ex quo aſcēdi adorare in hieruſalē. Si em̄. vij. his: ⁊ illis q̄nq̄ dieb⁹ ↄiūgas dies q̄ ipſe phariſeos ⁊ saduceos diſſociauit: ⁊ ille q̄ iudei eū occidere voluerūt adiciant: pl⁹ q̄̄ duodecim dies iueniāꝶ. e ¶ Cō citauerūt oēm po. Be. Quia vide bāt gētiles gr̄e ſectatores min⁹ cerimo nias leg' ⁊ tēpli ſolennia freq̄ntare: ti mebāt ne venirēt romāi ⁊ tollerēt locū ſꝫ ⁊ gentē.

¶ gratias ei agētes.
dixerūt/magnificabāt deū dixe a
¶ interrogādo dicūt.
rūtq̄ ei: Uides frat q̄t milia ſūt
a ¶ ↄ̄ſ latores legis aduerſus te.
i iudeis q̄ crediderūt: ⁊ oēs ēmu b
a ¶ inde eſt zelus.
latores ſūt leg'. Audierūt aūt d̄ c
¶ .i. a moyſi lege.
te: q̄ diſceſſionē doceaſ a moyſe
a eoꝝ q̄ ꝑ gētes ſūt iudeoꝝ: dicēs
nō debere eos circūcidere filios
a ¶ antiquā. b ¶ i ſynagogā vl' viuari i lege
b ſuos: neq̄ ſꝫ ↄſuetudinē igrēdi.
a ¶ i ↄſilio eoꝝ. ¶ q̄d audierūt de te. ¶ vl' q̄d tibi faciēdū ē. b ¶ neceſſe ē vl' oportunū
Quid ḡ eſt: Utiq̄ opꝫ ↄue d
nire multitudinē: audiēt em̄ te ſu
ꝑuenisse. Hoc ḡ fac q̄d tibi dici
mus: ſūt nobis viri q̄tuor votū t
habētes ſup ſe: his aſſūptis ſctifi
¶ iūge te illis.
cate cū illis: ⁊ ipēde in illis vt ra c
c dāt capita: ⁊ ſciāt oēs: q̄ q̄ de te
audierūt: falſa ſūt: ſꝫ ambulās et f
a ¶ q̄ſi diceret: nō ↄ legē nos dicim⁹ modo.
ip̄e cuſtodiēs legē. De his aūt q̄ g
a ¶ nō tn̄ dicētes.
crediderūt ex gētib⁹ nos ſcripſimus b
a ¶ nihil tale cuſtodire eos niſi vt obſeruēt ſe ab idolaticis ⁊c̄.
iudicātes: vt abſtineant ſe ab ido
lis imolato ⁊ ſanguine ⁊ ſuffoca
to ⁊ fornicatiōe. Tūc paul⁹ aſſū
a ¶ q̄tuor habētib⁹ votū b ¶ radēs caput
ptis viris poſtera die purificat⁹:
¶ donec offerreꝶ ⁊c̄.
cū illis itrauit i tēplū: annūciās i
¶ finem.
expletionē dieꝝ purificatiōis: do
nec offerreꝶ ꝓ vnoq̄q̄ oblatio eo
o rū. Cū aūt ſeptē dies ↄſūmarēꝶ: k
¶ minore.
hi q̄ de aſia erāt iudei cū vidiſſēt l m
e eū i tēplo: ↄcitauerūt oēm ppl'm: n
⁊ iniecerūt ei man⁹ clamātes. Ui o
ri iſraelite adiuuate: Hic eſt hō q̄ p

Nico.de lyra

ra patet. a ¶ Dixerūtq̄ ei. h̄ ↄ̄ſr deſcribiꝶ ꝑſuaſio facta paulo. Circa quā ſciēdū ꝙ aliq̄ detrahētes paulo ſemina uerūt diſcordiā in hieruſalē: ꝙ ip̄e p̄di cās iudeis ꝑ alias ꝑtes diſꝑſis affirma bat illicitū eis eſſe etiā illo t̄pe circūciſio nē ⁊ alias legis cerimōias ſeruare: q̄d nō erat veꝝ: imo ip̄e met timotheū circūcidit: vt dictū eſt ſupra xvi. ⁊ in cenchris ſibi caput totōdit: ſupra.xviij.ca. Propter q̄d ad remouēdū ſcādalū iudeoꝝ in hieruſalē habitātiū ꝑſuaſerunt paulo iacob⁹ ⁊ alij ſeniores vt purificareꝶ in tēplo cū q̄buſdā na zareis: vt ſic oīb⁹ appareret falſū q̄d de ipſo dictū fuerat: et ipſe ↄſenſit vt ꝑ h̄ q̄d erat ſibi licitū illo t̄pe amoueret ſcādalū infir moꝝ. p̄mo ḡ circa h̄ poniꝶ perſuaſio iacobi. ſcd̄o aſſenſus pauli/ ibi: Tūc paul⁹. p̄ma ꝑs ⁊ ſcd̄a patēt ex dict' pauc' exceptꝭ q̄ di ſcurrenꝶ. b ¶ Et oēs emula.ſūt leg'. i. ſuādē: ne ſtatim di mittaꝶ tāq̄ illicita: ſicut rit⁹ gētiliū: c ¶ Audierūt em̄ d̄ te: q̄ di.do.a moyſe. q̄d tn̄ nō ē veꝝ. d ¶ Oportet ↄueni re mul.de te ꝓ his falſis ſcādalizatā. e ¶ Et im.in illis. id ē fac oblationē cū illis q̄ ſolet fieri in talib⁹. f ¶ Sed ambu lās ⁊ ip̄e cu.legē. tāq̄ adhuc ſeruari licitā: dū tn̄ ibi nō po naꝶ fides tenēdo ꝙ ſine tali obſeruatiōe fides xp̄i non ſuffice ret ad ſalutē. iō dr̄: g ¶ De his aūt q̄ cre.ex gē. q̄s ſalua ri credim⁹ ꝑ fidē ieſu xp̄i ſine circūciſiōe ⁊ alijs legalib⁹: vt h̄r ſupra.xv. h ¶ Scripſim⁹ iudi. vt ſe abſti.⁊c̄. ꝓ iudeoꝝ ⁊ gētiū cōi ſocieta te ſuādā: vt dictū ē ſupra.xv. i ¶ An nūciās exple.die.puri. h̄ em̄ denū ciabat fact⁹ purificat⁹ cū illis nazareis q̄ purificabanꝶ termino ſui voti expleto: Nume.vi. k ¶ Cū aūt. Hic ↄſequē ter deſcribiꝶ pauli ꝑſecutio a iudeis. et p̄mo poniꝶ hec ꝑſecutio. ſcd̄o ſb̄diꝶ pau li appellatio.ca.xxv. ibi: Feſt⁹ aūt. Pri ma i duas: q̄ p̄mo poniꝶ ꝑſecutio pauli i hieruſalē. ſcd̄o apud ceſareā.ca.xxiiij. Prima adhuc in duas: q̄ p̄mo poniꝶ il la ꝑſecutio. ſcd̄o ꝑſeq̄ntiū diſſēſio.xxiij. ca. ibi: Sciēs aūt paul⁹. Prima adhuc i duaſ: q̄ p̄mo iterfectio pauli q̄riꝶ. ſcd̄o eripiꝶ/ ibi: Querētib⁹. Circa p̄mū dici tur: Cū aūt ſeptē dies cōſūmarē tur. Cōſūmatio iſtoꝝ dierū accipiēda ē a p̄ncipio aſcēſus pauli i hieruſalē. Di cit tn̄ Gloſa ꝙ nōdū erat iſta cōſūmatio ſꝫ appropinq̄bat: ita ꝙ ſm̄ v̄itatē erat dies q̄nta. ⁊ h̄ dicit Glo. ad verificādū v̄bū q̄d dicit Paul⁹. i. xxiiij. Nō ſūt mi hi pl⁹ dies q̄̄ duodecim ex q̄ aſcēdi ado rare in hieruſalē: q̄ cū iſtis q̄nq̄ opꝫ addere diē in q̄ diſſoluit paul⁹ saduce os ⁊ phariſeos ab inuicē. ⁊ iterū aliā in q̄ duct⁹ fuit ceſareā: vt p̄ꝫ in textu: ⁊ ite rū q̄nq̄ poſt q̄s p̄nceps ſacerdotū accu ſauit paulū i ceſareā: vt h̄r. i. xxiiij. q̄bus ſil' iuncti ſūt duodecim dies p̄ciſe. Sꝫ h̄ mod⁹ loq̄ndi videꝶ extrane⁹. ſ. ꝙ ꝓ. v. dieb⁹ dicaꝶ ſeptē. Iō aliꝶ p̄t dici. ſ. ꝙ di es illa purificatiōis fuit ſeptia ab igreſ ſu pauli in hieruſalē: vt text⁹ inuit: ⁊. v. dies q̄b⁹ p̄nceps ſacerdotū vēit ceſareā accuſare paulū: icipiūt a pauli purifica tiōe ⁊ captiōe excluſiue. ⁊ ſic habenꝶ. xij. dies p̄ciſe. Dies aūt i q̄ ſoluit ab inuicē phariſeos ⁊ saduceoſ: ⁊ alia i q̄ duct⁹ fu it/ ceſareā ſil' ↄcurrerūt cū duob⁹ p̄miſ i ill' q̄nq̄ q̄b⁹ p̄nceps ſacerdotū venit ceſare am. l ¶ Hi q̄ de aſia erant iu. in iu daiſmo obſtinati q̄ ibidē paulo ↄ̄dixe rāt. m ¶ Cū vidiſ. eū in tē. vbi erat iudeoꝝ obſtinatoꝝ multitudo. n ¶ Cō citauerūt oēꝫ po. ↄ paulū. o ¶ Et i iecerūt ei ma. cla. eū morte dignū. iō ſb̄diꝶ: p ¶ Hic ē hō q̄ ad. ⁊c̄. h̄ dice bāt q̄ paul⁹ p̄ferebat gētiles v̄bū di de note reci

Moraliter

✱ c ¶ Audierūt aūt de te ⁊c̄. Iu dei q̄ habitabāt i aſia odiebāt eū: vt p̄ꝫ ex ſupradict'. ꝓpt̄ q̄d diffamauerāt eū i hieroſolymis dicētes: ꝙ docebat publi ce iudeos legalia ſtatim dimittere tāq̄ illicita eis ſeruari: q̄d erat falſū imo fa cto oſ̄dit ↄ̄riū q̄n timotheū circūcidit ſu pra.xvi. ⁊ q̄n caput totōdit. ſ̄.xviij: ⁊ ſic i tēplo purificat⁹ fuit ad repellēdū d̄ ip̄o falſū ſeminatū: ꝑut i expoſitiōe lr̄ali diffuſi⁹ fuit dictū. ꝑ q̄d oſ̄ diꝶ ꝙ doctor falſo notat⁹ de mala doctrina dꝫ iſtā notā remo uere: tū ꝓ ſe vt ab īfamia libereꝶ: tū ꝓ alijs q̄b⁹ ſua doctrina ſa na odibil' redderetꝶ. t ¶ Sūt no. vi. q̄t. ⁊c̄. ꝑ iſtos q̄tuor vi ros cū q̄b⁹ paul⁹ dr̄ h̄ purificat⁹: ꝑnt itelligi q̄tuor euāgeliſte cū q̄b⁹ paul⁹ fuit veracit̄ purificat⁹/ eādē fidē ⁊ charitatē p̄dicā do/ quā ip̄i docuerūt ſcribēdo. Et cū cepiſſet duci i caſtra paul⁹ dixit tribuno: Si mihi licꝫ loq̄ ⁊c̄. i h̄ apparuit feruor pauli cir ca fidē xp̄i: q̄ ꝑcuſſ⁹/ cap̄t⁹ ⁊ ligat⁹: vt p̄ꝫ ex textu: q̄rebat pub lice dicere modū ſue ↄuerſiōis ad laudē dn̄i ieſu: ꝑ h̄ oſtēdens ꝙ p̄dicator euāgelij nō debet ceſſare a p̄dicatiōe ⁊ dei laude: ſi tn̄ patiaꝶ īpedimētū p̄t alibi ſe trāſſerre ex cauſis de paulo ſu pradictis.

Diuiſio

A ꝗ ꝛ gentē. a ¶ Cū veniſſet ad gra. Be. Grad' deſcēſiōis de tē plo ſʒ aſcēſiōis i caſtra ſignificat. c ¶ Nōne tu es egy. Beð. Quidā egypti⁹ venerat i iudeā: q̄ fidez ſibi ꝓphetie magica arte ꝯſciſcēs. xxx. milia iudeoꝝ ꝯgregauit: q̄s ducēs ꝑ deſertū venit ad montē oliueti: parat⁹ irruere in hieruſalē: ꝛ eā ſibi ſbiugare: ſed occurrēs ei felix cū armat': egyptio cū paucis fugato alios occidit. b ¶ Grece noſti. Ra. Interrogatio vel affirmatio: q̄a vt putat tribun⁹ greca lingua loq̄baſ: vel ne iudei cognoſcerent. d ¶ Quattuor mi. ꝛc. Be. Nō eſt de h̄ nūero ſatellitū inter tribunū q̄ hec locut⁹ ē: ꝛ ioſephū q̄ de egyptio ſcripſit habēda ꝯtrouerſia. potuit em̄ p̄mo cū paucis tyrānidez exercētib⁹ aduenicēs: poſtea plures publica fraude cōtraxiſſe. Tpe aūt felicis hoc gen⁹ latronū ſurrexit: q̄ ſicas. i. gladios breues manu geſtātes: ꝑplo penitꝰ occulte vulnerabāt: vt q̄relā more ꝓueniret: ꝛ ꝑcuſſor lateret. e ¶ A tharſo ci. Raba. Quo capt' cū gentib⁹ cōmigrauit.

V Iri fra. Ca XXII ꝛc. ¶ Nat' thar. Be. Nat⁹ in oppido galilee giſcali noīe fuit paul⁹: q̄ capto a romanis cū gentib⁹ ſuis tharſū cilicie migrauit. ob ſtudiū aūt leg' hieroſolymaʒ veniēs: a gamaliele eſt erudit⁹. Nō vocat ſe ciuē: ſʒ municipē: a mūicipio: id ē territorio illi⁹ ciuitat' i q̄ nutrit⁹ eſt. Dicit municipiū ꝙ tm̄ munia. i. tributa debita vel mūera reddat: q̄uiſ ḡ giſcali nat⁹: tñ ſe tharſenſez dic̄: ſicut xp̄s i bethleem nat⁹ naȝaren⁹ ē appellat⁹. ꝗ Emulator

a ¶ q̄ credētes docebat eē verā hieruſalē: ꝛ nouā legē p̄ferebat: ꝛ locū eſſe dei dicebat totā eccliam.

aduerſus populū ꝛ legē ꝛ locū hūc oēs vbiq̄ docēs: inſup ꝛ gētiles idurit in tēplū ꝛ viola- a

¶ ciuitatē hieruſalē vel templū.

uit ſctm̄ locū iſtū. Viderāt ei trophimū ephe-

¶ hieruſalē: nō in templo.

ſiū in ciuitate cū ip̄o: quē eſtimauerūt qm̄ i tēplū itroduxiſſet paul⁹. Cōmotaq̄ eſt aūt ciuitas tota: ꝛ facta eſt ꝯcurſio ppl̄i. Et app̄hēdē- b

tes paulū trahebāt eū extra tēplū: ꝛ ſtatī clau c

a ¶ ne in templū refugeret.

ſe ſūt ianue. † Querētib⁹ aūt eū occidere: nun d e

ciatū eſt tribuno cohortꝭ: q̄ tota ꝯfundiſ hieruſalē. Qui ſtatim aſſūptꝭ militib⁹ ꝛ cēturionibus decurrit ad illos. Qui cū vidiſſēt tribunū

a ¶ q̄ pati erāt vel iā ceperāt. b ¶ vel aſcendens.

ꝛ milites: ceſſauerūt ꝑcutere paulū. Tūc acce

a ¶ donec cauſa eius iudicareſ.

dens tribun⁹ app̄hēdit eū: ꝛ iuſſit alligāri cate f

nis duab⁹: ꝛ iterrogabat q̄s eſſet: ꝛ q̄d feciſſet:

a ¶ diuerſi diuerſa dicebant: q̄ certā cauſam nō habebāt.

b ¶ que turbidam ꝓfert ſententiā.

Alij aūtē aliud clamabāt i turba. Et cū nō poſſet certū cognoſcere ꝑ tumultu: iuſſit duci euʒ

a ¶ ſuoꝝ militū: ne iudei occiderent eum. b ¶ q̄b⁹ aſcēdiſ

a i caſtra. Et cū veniſſʒ ad grad⁹: ꝯtigit vt portareſ a militib⁹ ꝓpter vim ppl̄i. Seq̄baſ eū mꝰ-

i tēplū. a ¶ ideo a fortib⁹ portabaſ.

a ¶ ad mortē noli inq̄rere cauſam. ¶ h̄ dictū eſt de iſto q̄ꝺ ꝛ de xp̄o dictū eſt. b ¶ cū pareſ ei⁹ iductio: nondū tamē a gradib⁹ exierat.

titudo ppl̄i clamās: Tolle eū. Et cūm cepiſſʒ g h

duci i caſtra paul⁹/ dicit tribuno: Si licʒ mihi i

b c loq̄ aliq̄d ad te? Qui dixit ei: grece noſti? Nō- k

ne tu eſ egypti⁹ q̄ an̄ hos dieſ tumultū ꝯcitaſti: l

a ¶ gladiatoꝝ. ſica em̄ gladius diciſ.

d ꝛ eduxiſti i deſertū q̄ttuor milia viroꝝ ſicārio- m n

¶ nō egyptius.

rū? Et dixit ad eū paul⁹: Ego hō ſū q̄dē iude⁹ o p

a ¶ q̄dā liba ꝑ municeps hūc ciuis. ¶ munia capiēs. i. cēſū

e a tharſo cilicie: nō ignote ciuitatꝭ municeps. q r

a ¶ q̄ſi diceret roman⁹ cēſū ꝓfeſſus. ¶ quia veſter ſum.

Rogo aūt te: ꝑmitte me loq̄ ad ppl̄m. Et cuʒ s t

ille ꝑmiſiſſet: paul⁹ ſtās i gradib⁹: annuit ma- v x

nu ad plebē: ꝛ magno ſilētio facto: allocut⁹ eſt

¶ vt tot⁹ ppl̄s itelligeret: vel vt pl⁹ taceret.

V hebrea lingua dicēs: Ca. XXII

¶ cocui. ¶ ſeniores.

Iri fratres ꝛ patres audite quam y z a

ad vos nūc reddo rōnē. Cum audiſſent aūt quia hebrea lingua lo

q̄reſ ad illos: magis ꝑſtiterūt ſilentiū. Et di- b c

f xit: Ego ſū vir iude⁹ nat⁹ tharſo cilicie: nutrit⁹ d e

C dixit ei: grece noſti. ex h̄ videſ ꝙ iſte tribun⁹ fuit grec⁹. ꝓpter q̄ꝺ petebat ſi paul⁹ ſciret linguā grecaʒ vt ſibi loq̄reſ in idiomate magis ſibi noto: ꝛ vt iudei aſſiſtētes nō itelligerēt. l ¶ Nōne tu es egy. q̄ an̄ ꝛc. De iſto dicit Ioſeph⁹. xx. li. antiq̄tatū: ꝙ venit in iudeā fingēs ſe ꝓphetā: ꝛ ꝯgregauit ſibi multitudinē educēs eā extra hieruſalē: dicēs ꝙ ad ei⁹ iuſſuʒ muri hieruſalē corruerēt: et ſic intrarēt ſubito ꝛ bona raperēt ciuitat': ſʒ felix p̄ſes ꝯueniēs cū milit' armat' multos ex eis occidit: ꝛ aliq̄s viuos cepit: ille ꝟo falſus ꝓpħa ꝑ fugā diſparuit: ꝛ ꝓbabile ē ꝙ multi cum eo ſic euaſerūt: licʒ Ioſeph⁹ nō dicat. m ¶ Et edu. in de. Prio eſ illos idurit i deſertū: et poſtea reduxit ꝓpe hieruſalē vt depredarent ciuitatē modo p̄dicto. n ¶ Quattuor mi. vi. ſi. Eſt aūt ſica gladi⁹ breuis q̄ tūc vtebanſ latrones ꝛ homicide: ꝛ inde ſicarij dicebāſ. o ¶ Et dixit ad eū pau. ſe excuſando. p ¶ Ego hō ſum q̄dē iu. ꝛ nō ſū ille egypti⁹. q ¶ Non ig. ci. imo famoſe. r ¶ Municeps: id eſt inhabitator. s ¶ Rogo autē te ꝑmit. volebat em̄ per narrationē ſue ꝯuerſiōis annūciare ieſū chriſtum ꝛ incredulitatē iudeoꝝ: vt patet ex ſequentibus. t ¶ Et cum ille ꝑmiſiſſet. Hic ꝯſequenter poniſ allocutionis executio in qua paulus p̄mo ad hoc diſponiſ. ſecūdo ꝓpoſitū exequiſ. ſequēti capitulo. Circa p̄muʒ diciſ: Et cum ille: ſcʒ tribunus paulo permiſiſſet loqui. v ¶ Paul⁹ ſtās in gradibus. vt melius audireſ ab exiſtētibus inferius. x ¶ Annuit manu ad plebem. vt facerent ſilentiū.

V Iri Ca. XXII fra. Hic ꝯñr paul⁹ ꝓpoſituʒ exeq̄ſ. ꝛ p̄mo poniſ ei⁹ narratio. ſcðo plebis acclamatio/ ibi: Audiebāt aūt. tertio cauſe diſcuſſio/ ibi: Vociferātib⁹ aūt. Prīa i tres: q̄ p̄mo paul⁹ narrat ſuā iudaicam ꝯuerſatiōeʒ. ſcðo ſuā ad xp̄m ꝯuerſionē/ ibi: Factum eſt autē. tertio ſibi factam in tēplo viſionem/ ibi: Factum eſt autez mihi. Circa primum dicit: Viri fratres: q̄tū ad minores. z ¶ Et patres. q̄tuʒ ad maiores. a ¶ Audite. diligenter que ſequūtur. b ¶ Magis preſtiterunt ſilentiū. tū quia per hoc ſciuerunt ip̄m eſſe iudeum: tum quia linguam ſuam melius intelligebāt q̄ aliam. c ¶ Ego ſū vir iudeus. natione ꝛ religione. d ¶ Natus tharſo cilicie. vbi pater pauli trāſlat⁹ fuerat. e ¶ Nutritus autem in ciuitate iſta. ſcilicet hieruſalem vbi fuerat miſſus a patre pro ſtudio ſacre ſcripture: quia vigebat ibi.

D Diuiſio

† 23. q. 5. maximian⁹ et. q. 4. c. niſi nimium.

Nico. de lyra

B Ꝺ note recipiētes iudeis ipſuʒ repellētib⁹: vt ptʒ in plurib⁹ locꝭ ſ. ꝛ q̄ legē nouā p̄ferebat veteri. ꝛ q̄ dicebat veꝝ ſacrificiū: ſcʒ euchariſtiā vbiq̄ poſſe offerri: ꝛ nō ſolū in hieruſalē vbi tm̄mō licitū erat offerri ſacrificia iudeorū. a ¶ Inſup ꝛ gētiles in tē. indu. Licet aūt gētiles poſſent igredi tēplū q̄tū ad aliquā ptē i q̄ etiā hoīes imūdi: tñ igredi nō poterāt vbi purificabāſ naȝarei ad queʒ exiſtimabāt paulū gētiles iduxiſſe. b ¶ Et app̄he. pau. tra. eū ex. te. ꝛc. ſic ioiada pōtifex fec̄ educi athaliā extra ſepta tēpli vt ibi iterficereſ. ij. Paral. xxiij. c ¶ Et ſtatim clauſe ſūt ianue: ne templū ꝯtaminareſ ex ei⁹ morte. d ¶ Querētib⁹ aūt eum oc. Hic ꝯſeq̄nter paul⁹ de iudeoꝝ manib⁹ eripiſ: ꝛ p̄mo tribunus eripit illū. ſcðo paul⁹ petit alloq̄ ppl̄m/ ibi: Et cū cepiſſet. Circa p̄mū ð: e ¶ Nūciatū ē tri. cui erat ipoſita cuſtodia ciuitat'. f ¶ Et iuſſit alli. ca. du. ne poſſit euadere donec inq̄ſiuiſſet de eo. cetera patēt vſq̄ ibi: g ¶ Tolle eū. ſ. de vita p̄nti tāq̄ viuere idignū. h ¶ Et cū ce. du. h̄ ꝯñr paul⁹ petit alloq̄ ppl̄m

Diuiſio Et diuidiſ i duas ptes: q̄ p̄mo pōiſ allocutōis ꝯceſſio. ſcðo allocutōis executio/ ibi: Et cū ille. Circa p̄mū ð: Et cū ce. du. i ca. i. itra fortaliciū vbi manebat tribun⁹ cū militib⁹. i ¶ Si licet mi. lo. ꝛc. hūilr̄ petit vt ei⁹ ipetraret q̄ꝺ q̄rit. k ¶ Qui dixit

Moraliter y ¶ Viri fratres ꝛc. Hic paul⁹ declarat ſuam innocentiā ex natiōe ibi: c ¶ Ego ſum vir iudeus natus tharſo ꝛc. ꝛ ex legis cognitiōe/ ibi: ꝗ Secus pedes

Moraliter

f. v ✱ Eruditus

E F a ¶ Emulator le. Bed. In greco emulator legis dei exiſtēs. ſm illō: Teſti-
Ro.10.a monīū illꝭ phibeo ꝙ emulationē dei hñt: ſꝫ nō ſm ſciētiā. b ¶ Saule ſaule. Ra. Quedā exēplaria habēt: Saul: ſaul: vt oſtēdat
Act.9.a de noīe ſaulis ſaulū nominatū eſſe. c ¶ Lumē quidē vi. vocē ⁊c. Be. Supra de hac viſione narrat hiſtoria: ꝙ comites illiꝰ ſta-
Act.9.b rent ſtupefacti: audiētes quidem vocē: neminē autē videntes. vñ colligit eos ſonum vocis ꝯfuſe nō diſcrimen verboꝝ audiſſe.
d ¶ Audierūt. Ra. Intellexerūt ſed ſolū ſonū vocis pauli: vl' eiꝰ q̄ paulo loquebat. e ¶ Et ibi tibi
Act.9.a dicet. Ra. Exēplū humi-
1.Cor.15.b litatis cōtra doctores non diſputādi: nec de nobis p̄ſumēdi quaſi a deo ſimus edocti. f ¶ Saule frat reſpice. Ra. Duo erant in oculis pauli: excecatio ⁊ illuminatio: ⁊ idō merito credidit. g ¶ Preordinauit te. Rab. Cōueniens ordo. primo preordinatus in p̄ſciētia dei. deinde cognoſcat veritatē: videt iuſtū: audit ex ore ipſius: poſtea fit teſtis eorū q̄ cognouit: vidit: audiuit. h ¶ Fieri me i ſtupo. men. ⁊c. Rab. Hoc non narrat ad
G elationē: ſed ꝓpter neceſſitatem: vt videat idoneus euangeliçare gentibus.
i ¶ Cōſentiebam. Ra. Confitendo ꝙ cōſenſit notat q2 nō occi. ſ: niſi cedē ꝯcipiat pro occidens.
¶ Proijcientiꝰ

Ni. de lyra

✱ a ¶ Secꝰ pedes gamaliel. i. in doctrinā eius q̄ erat doctor valde famoſus vt habetur. ſ. v. ca.
b ¶ Emulator legis. i. çelās ꝓ eiꝰ obſeruatione. qđ declarat p effectum di.
c ¶ Qui hāc viā. ſ. doctrinā xp̄ianā. d ¶ Perſecutꝰ ſū vſ. ⁊c. intēdēs anihilare ipſam: vt habitū eſt. ſ. viij. et. ix. ca. e ¶ Sicut pnci. ſa. mihi teſti. reddit. reſeruauerat enī lr̄as ſ. ſibi datas a pncipe ſacerdotū ꝺ ꝯſilio maioꝝ. ſ. ix. ca. q̄ ſibi erāt in teſtimoniū coꝝ. f ¶ Factū eſt
Act.7.g aūt. hic ꝯñr narrat ſuā mirabilē ꝯuſionē: ⁊ ptē ſnīa
... diſt. c. ſi et dictis. ſ. ix. ca. vſqꝫ ibi:
poſt. h. et vt g ¶ Deꝰ pa. no. ꝑor. te.
pretercamꝰ ſua benignitate. h ¶ Ut cog. volū. eiꝰ. de mea cōuerſiōe. i ¶ Et videres iu. ſcꝫ xp̄m hoīem ⁊ deum quē vidi in raptu nō oculis corporeis ſed mentis.
Et audi-

¶ in hieruſalem. a ¶ ad obſequium: vel quia puer et humilis ſedebat ad pedes magiſtri.
autē in ciuitate iſta ſecus pedes gamalielis: eruditꝰ iu- a
a ¶ imitator vel çelator aduerſus chriſtianos.
a xta veritatē paterne leg ̄: emulator legis ſicut et vos b
a ¶ chriſti quam nunc predico.
omnes eſtis hodie: †qui hāc viām pſecutus ſum vſqꝫ c d
a ¶ chriſtianorum vel ſtephani: vel mori paratus ꝓ lege. b ¶ carcerꝭ.
ad mortē: alligās ⁊ tradēs in cuſtodias viros ac mu-
a ¶ expertum vocat in teſtimonium. b ¶ verboꝝ in preſenti vl' epiſtole teſtimonium pontifex reddiderat.
lieres: ſicut princeps ſacerdotū mihi teſtimoniū red- e
dit ⁊ omnes maiores natu: a quibꝰ ⁊ epiſtolas accipiēs
ad frēs damaſcū pergebā vt adducerē inde vinctos i
hieruſalē vt punirent. Factū ē aūt eunte me ⁊ appro- f
a ¶ vt ſciat ſole eſſe inferior: lux que circūfulſit eū. ¶ a deo.
pinquāte damaſco: media die ſubito de celo circūful
ſit me lux copioſa: ⁊ decidens in terram audiui vocē
¶ increpando nomen iteratur.
b dicentē mihi: †Saule ſaule quid me perſequeris? Ego
a ¶ deum eſſe credebat qui de ſurſum loquebatur.
aūt reſpōdi: Quis es dñe? Dixitqꝫ ad me: Ego ſum
¶ non faciem.
c ieſus naçarenꝰ quē tu pſeq̄ris. Et q̄ mecū erāt: lumen
d quidē viderūt: vocē aūt eiꝰ nō audierūt q̄ loquebat me-
a ¶ te cognoſcens tibi obediam.
cū. Et dixi: Quid faciā dñe? Dominus aūt dixit ad
e me. Surgens vade damaſcū: ⁊ ibi tibi dicet de omni
¶ que excecauerat me.
bꝰ q̄ te oporteat facere. Et cū nō viderē p̄ claritate lu
¶ non ad oculum.
minis illiꝰ ad manū deductꝰ a comitibꝰ veni damaſcū.
a ¶ idoneus. b ¶ teſtimoniū habebat a deo: ſꝫ plus credebat iudeis.
Ananias aūt quidā uir ſm legē teſtimoniū habens ab
omnibꝰ cohabitātibus iudeis: veniēs ad me et ſtans
f dixit mihi: Saule frater reſpice. Et ego eadē hora re-
¶ nō recens deus vt iudei putabant.
g ſpexi in eū. At ille dixit: Deus patrū noſtroꝝ preor- g
dinauit te vt cognoſceres voluntatē eius: et videres h i
a ¶ chriſtū vel euāgeliū. b ¶ xp̄i nō apſoꝝ: nō eū ab hoībꝰ vel p hominē ⁊c.
iuſtū: ⁊ audires vocem ex ore eius: quia eris teſtis il- k l
a ¶ per ſcripturā ⁊ famā ſuā: vel ad omnes etates: ꝯditiōes: linguas: ſexus. b ¶ in luce fulgenti. c ¶ in voce vocāte.
lius ad omnes hoīes eoꝝ q̄ vidiſti ⁊ audiſti: et nunc
quid moraris? Exurge ⁊ baptiçare et ablue peccata tua m
a ¶ locum ⁊ tempus patiens. b ¶ poſt magnum circuitum de damaſco rediit.
inuocato nomine ipſius. Factum eſt autem reuerten n o
a ¶ ſanctam ciuitatem. b ¶ ne ſathanas illuderet. c ¶ domo dei.
h ti mihi in hieruſalē et orāti in templo: fieri me in ſtu- p
a ¶ extaſi aliqui ponunt in pauore. alii alienatione. b ¶ chriſtum.
c ¶ neceſſitate et admonitione dei omnia fecit.
pore mentis: et videre illū dicētem mihi: Feſtina et q r
exi velociter ex hieruſalem: quoniam non recipient te- s
a ¶ ſufficeret eis exemplū mee cōuerſionis.
ſtimonium tuum de me. Et ego dixi: Dñe ipſi ſciunt: t
quia ego eram concludens in carcerē ⁊ cedēs per ſy-
nagogas eos qui credebant in te. †Et cum funderet
¶ martyris ¶ etiam.
i ſanguis ſtephani teſtis tui: ego aſtabā ⁊ conſentiebā:
et cuſtodiebam veſtimenta interficientium illū. Et di
a ¶ quaſi diceret: q̄uis ſciant tamen non recipient. b ¶ non iudeos.
c ¶ tam fide q̄ loco.
xit ad me: Uade quoniam ego in nationes longe mit- v
¶ mittam te ad nationes.
tam te. Audiebāt aūt eū vſqꝫ ad hoc verbū: ⁊ leuauerūt x

k ¶ Et audires vo. ex ore eiꝰ. dicentis: Saule quid me pſequeris ⁊c. H
l ¶ Quia eris teſtis il. ſcꝫ xp̄i ad oēs homies iudeos. ſ. ⁊ gentiles.
m ¶ Baptiçare et ablue pctā tua. p virtutem baptiſmi q̄ eſt ſacramentū fidei. n ¶ Inuocato noīe ipiꝰ. tūc eni in noīe xp̄i dabat baptiſmꝰ ratiōibus dictis. ij. ca. o ¶ Factū eſt aūt. Hic ꝯñr narrat viſionē ſibi factā di. Factum eſt aūt reuertēti mihi in hieruſalē. hoc nō fuit immediate poſt ſuam conuerſionem: ſed cū luſtrata arabia rediit damaſcum: ⁊ inde hieruſalem: vt dictū eſt ſ. ix. ca. ⁊ habet ex epiſtola ad Gal. i. p ¶ Fieri me in ſtupore mētis: id eſt raptu. q ¶ Et videre illum. ſ. chriſtum in viſiōe imaginaria ⁊ intellectuali. r ¶ Feſtina et exi velociter ex hieruſalem. q. d. inutiliter ibi remaneres. ⁊ ſubdit cauſa: s ¶ Quoniam nō recipient teſtimoniu tuū ꝺ me. admirans paulus reſpondit: t ¶ Domine ipſi ſciūt ⁊c. q. d. diceret: p ea que feci cōtra te ⁊ fideles tuos debēt eē certi ꝙ nullo modo te predicarem niſi ꝺ veritate certus eſſem. v ¶ Uade qm̄ ego ad nationes mittam te. q. d. gentiles verbum meū recipient qđ iudei in hieroſolymis impugnant. I
x ¶ Audiebant autē eum. Hic cōſequēter ponitur ortus clamoris contra paulum: quia p verbū eius vltimum inſinuabat ꝙ maxime habitātes i hieruſalem a deo eſſent reprobati: ⁊ gētiles quos iudei viles reputabant eſſent a deo electi. ideo clamabant paulum debere mori.
✱ Uociferātiꝰ
✱ a ¶ Eruditus iuxta veritatē pa. le. ⁊c. ⁊ ꝺ dicit vt magis audiant ſequētia: qđ ⁊ factū eſt: vñ ſeqt poſtea: x ¶ Audiebāt aūt ⁊c. q2 nō ſolū xp̄m cōmendabat: ſꝫ ⁊ eoꝝ reprobationē ⁊ electionē gētiū aſſerebat: q̄ſ tn̄ iudei viles reputabāt: ꝓptē qđ cū eis nō cōmunicabāt. ⁊ idō qñ audierūt gētiles ſibi p̄ferri fuerūt terribilitē ꝯcitati eius mortē clamoribꝰ et ſignis horribilibus poſtulantes. Iſtis aūt ſūt ſiles mali clerici ⁊ mali religioſi q̄ cum audiūt in p̄dicationibꝰ vel lectiōibꝰ ſua vitia recitari: ⁊ vitā ſimpliciū xp̄ianoꝝ cōmēdari turbāt ſic furioſi. Moraliter
✱ Hic mihi.

A F a ¶ Proiiciētib' veſti.ſua. Beda. In paſſiõe xpi ſol' ſacerdos de throno exiliens veſtimēta ſcidit: qz tūc ſacerdotiū vet' erat imutandū. Nūc ꝟo qz tota gens glīa regni ſpoliāda erat: omnes indumenta ꝓiciūt: ⁊ clamorē puluere mi
Ps.73.d xtū ad celū tollūt: ſm illud: Sugbia eorū q̄ te oderūt aſcēdit ſp. b ¶ Ego mlta ⁊c̄. Be. Alia editio maniſeſti' inſinuat qd dixerit tribun'. Dixit tribun' tā facile dicis ciuē romanū te eſſe. Ego em̄ ſcio q̄nto ꝓcio ciuilitatē poſſedi iſtam.
e ¶ Ciuilitatē. Beda. i. ſocialē inter ciues ꝯuerſationē vel reipublice adminiſtrationē. Nō em̄ tribun' ciuitat' romane ciuis eſſe nō poſſet: ſꝫ ꝯſortiū ciuitat' emerat vt eſſet ꝑticeps. Paulus eo mag' erat ciuis romanus ꝙ nō cōpendo ſꝫ hoc naſcēdo habebat. d ¶ Ego autē ⁊ natus. Beda. id eſt in hoc iuꝫ roman' plus q̄ᵐ tu: qz nō alibi natus romanū nomen emi: ſed in ipſoꝝ ciuilitate ſum ꝓgenitus. Ca. XXIII

Intēdēs aūt ⁊c̄. Percutiet. Raba. Nō ꝑcutiat: qz ꝓphetia eſt: nō maledictio: Paulo dicēte: Benedicite ⁊ nolite maledicere. Et
Ro.12.c itez: Benedicite maledicētibus. hoc autē nō ſolū de anania: ſꝫ ⁊ de ſacerdotio iudeoꝝ accipiēdū eſt: qd ꝓ veteri lege ⁊ ficta ſupficie dealbato parieti cōparat.
Luc.6.c Alia exēplaria habēt ꝑcutiat: qd nō ex iracundia: ſed inſpiratione diuina dixit apls. f ¶ Percutiet te deus paries dealbate. Beda. Nō ꝑturbatione animi motus hoc dixit: qz illud pontificiū ſimile parieti dealbato percutiēduꝫ erat ⁊ deſtruendū ſupueniēte xpi ſacer
B dotio: qd ꝑdicātibus apoſtolis eſt reuelatū. Et ideo ait: ꝑcutiet: futuꝝ eſſe ſignificãs. Q̄z trāqllo aūt aīo hoc dixerit: ſequens reſpōſio oſtendit: g ¶ Neſciebā fra. qz ꝑnceps eſt ſacer. Beda. id eſt nō cognoſcebā eſſe ananiā: vl' ſubtiliter dicit ſe neſcire ꝑncipem: quia ſacerdotiū iudeoꝝ reprobatū eſt. ¶ Be. Etſi hūc vere nouerat in nouo teſtamēto ꝑncipē nō eſſe ſacerdotū: tamen erudiēs alios modeſti' ſe habere erga eos quorum ſunt in poteſtate: temperate reſpondet.

¶ tribuno.
vocē ſuā dicētes: Tolle d̄ t̄ra hmōi: nō
em̄ phas ē eū viuere. Vociferātib' aūt a
¶ vt occiderēt eū: vel in ſignū meroris.
a eis ⁊ ꝓiiciētibus veſtimēta ſua: ⁊ puluer b c
¶ vel merore: vel more barbaroꝝ aīaliū.
rē iactātibus in aerē: iuſſit tribunus in d
a ¶ qz pus ꝑparatū fuerat: nūc impletū. ¶ vt eius
duci euꝫ in caſtra ⁊ flagellis cedi: ⁊ tor
tormēt' fatērent. ¶ ideo iuſſit non occidi.
queri eū: vt ſciret ꝓpter quā cauſaꝫ ſic
a ¶ ad flagellādum.
acclamarēt ei. † Et cū aſtrinxiſſet eū lōr e
ris: dixit aſtāti ſibi cēturiōi paulus: Si f g
¶ iudiciario ordine nullo reatu cōuictum.
hominē romanū ⁊ indēmnatū licet vo
bis flagellare? Quo audito cēturio ac
ceſſit ad tribunū: ⁊ nunciauit ei dicens:
Quid acturus es? Hic em̄ ciuis roma
nus ē. Accedēs aūt tribunus dixit illi:
Dic mihi ſi tu roman' es? At ille dixit: †
b Etiaꝫ. Et reſpōdit tribun': Ego multa b
c ſūma ciuilitatē hāc cōſecut' ſū. Et pau i k
d lus ait: Ego aūt ⁊ natus ſū. Protinus †
ergo diſceſſerūt ab illo: qui eum torturi
erāt. Tribun' q̄ꝫ timuit: poſtq̄ᵐ reſciuit l
qz ciuis roman' eēt: ⁊ qz alligaſſet euꝫ.
Poſtera āt die volēs ſcire diligēti': q̄ ex m
cā accuſaret a iudeis ſoluit eū: ⁊ iuſſit ſa
cerdotes ꝯuenire ⁊ oē cōciliū: ⁊ ꝑducēs
paulū ſtatuit int' illos. Ca. XXIII

Intēdēs aūt in ꝯciliū paul' ait: e
a ¶ quia ignorans ꝑſecutus ſum.
Viri fratres ego oīm ꝯſcientiā n
a ¶ reus non ſum.
bonā ꝯuerſatus ſum ante deū
vſq̄ in hodiernū diē. Princeps autez o
ſacerdotuꝫ ananias ꝑcepit aſtantibus p
¶ quaſi imprudēter glorianti.
ſibi percutere os ei'. Tūc paulus dixit
¶ deſtruet. a ¶ qz videris eſſe qd non es.
f ad eū: † Percutiet te de' pāries dealba q
a ¶ ſup cathedrā moyſi. b ¶ prauo iudicio ⁊ ficto a
ſupficie ex tuo ſenſu. c ¶ q̄ dicit: Educ blaſphemū
extra caſtra ⁊ lapidet eū oīs populus.
te. Et tū ſedens iudicas me ſm lēgē: et
a ¶ dicētē: Innocentē ⁊ iuſtū nō opp̄mes vel maledi
cōtra lēgē iubes me ꝑcuti? Et qui aſta
ces. a ¶ hoc dicūt vt reū ꝑcuſſionis eū eē oſtendāt
bāt dixerūt: Sūmmū ſacerdotē dei ma r
g ledicis? Dixit autem paulus: Neſcie s t
bam fratres: quia princeps eſt ſacerdo
a ¶ ideo dico neſciebam: quia ſi ſcirem ꝑncipem eſſe
reus eſſem.
tum. Scriptum eſt enim: † Principēm v

¶ Sciēs autē

Nico.de lyra

a ¶ Vociferātibus autē eis. Hic ꝯſequēter inquirit cauſa dicti clamoris. Et diuidit in duas ꝑtes: qz p̄mo
Diuiſio attēptat indebitus inquirēdi mod'. ſecūdo ſubdit alius debitus / ibi: Poſtera autē. Circa p̄mū dicit: Vociferātibus autē eis: vt ꝑ clamorē obtinerēt qd ꝑ rōnē nō poterāt. b ¶ Et proiiciētibus veſtimēta ſua: in ſignū doloris. c ¶ Et puluerē iactātib' in aerem. in deteſtatiõe verboꝝ pauli. d ¶ Iuſſit tribun' induci eū i caſtra. vt cauſam dicti clamoris inquireret ꝑ tormēta. e ¶ Et cū aſtrinxiſſet eū loris. vt flagellaret ⁊ torqueret. f ¶ Dixit aſtāti ſibi cēturioni. qui ꝑerat tortoribus / ne modū ꝯſuetū torquēdi excederent vel diminuerent. g ¶ Si hoīem romanū ⁊ indēnatū licet vobis fla. q̄ſi di. certū eſt ꝙ nō: Ciues em̄ romani reputabant nobiles ꝑ totū orbē: eo ꝙ ciuitas romana dn̄abat toti orbi. Nobiles aūt nō q̄ſtionabant tūc tp̄is: ⁊ adhuc nō q̄ſtionant in multis locis. cetera patēt vſq̄ ibi. h ¶ Ego multa ſū. ſ. pecunie. i ¶ Ciuilitatē iſtā cōſecu. ſū. vt ciuis roman' eſſem. q. d. quō ciuē romanū ita te faciliter dicis: q̄ paup ⁊ abiect' videris. k ¶ Et paulus ait

C paul' ait: ego autez ⁊ nat' ſuꝫ. ciuis roman'. q. d. ꝑ ingulnus tuis habeo ī hac ciuilitate q̄ᵐ tu. Pr̄ em̄ pauli inſigne nobilitat' habuit a romanis: vt dictū fuit ſupra. ii. Timoth. iiij. et ſic paul' ei' fili' nat' fuit ingenu'. oēs aūt ingenui erant ciues romani. l ¶ Tribunus q̄ꝫ timuit. ne ex applicatione pauli ad tormēta accuſaret' ſupioribus ⁊ puniret'. m ¶ Poſtera autē die ⁊c̄. Hic ꝯſeq̄nter ponit' ali' inq̄rendi mod' ⁊ licit': ꝑtes ſcꝫ vocādo ⁊ eas diligēter audiendo. Et patet lr̄a vſq̄ ibi: † 10. diſt. c. ſi in adiutorium
✳ † ¶ Dic mihi ſi tu romа. es ⁊c̄. ꝑ ciuitatē romanā q̄ tūc toti mūdo dn̄abat': ciuitas celeſtis vn̄ ꝓcedit regimē oīm bn̄ ſignificat': cui' ciues ſūt aliq̄ a ſua natiuitate. ſ. illi q̄ ſūt nobiles morib' ⁊ fide: ſicut oēs ingenui erāt ciues romani. ꝓpt' qd dicit paul': † ¶ Ego autē ⁊ nat' ſū. ⁊ ſic nobilitas fidei et moꝝ facit hoīes ciues celoruꝫ: Moraliter
Eph. ii. d. Iā nō eſtis hoſpites ⁊ aduene: ſꝫ eſt' ciues ⁊ domeſtici dei. Aliq̄ ꝟo ſunt ciues celeſtes ꝑ pecuniā de q̄ faciūt elemoſynas paupib' qb' merent' aſcribi celeſtib' ciuib'. ⁊ de talibus fuit zache' q̄ dixit dn̄o Luce. xix. b. Ecce dimidiū bo. meorū dn̄e do paupibus. ⁊ ſi qd ali quē defraudaui / reddo quadruplū. Et ſic felix iſte fuit ciuis roman'. ideo dicit: Ego multa ſūma ciuilitatem hanc cōſecutus ſum. Ca. XXIII

D Intendēs autem ⁊c̄. Ego oīm cōſcientia bona couerſatus ſū an deū vſq̄ in hodiernum diem. ⁊ nō ſolū an hoīes ſicut faciūt hypocrite. q. d. ſine cauſa ꝑſeq̄mini me. o ¶ Priceps aūt ſacerdotū ⁊c̄. dolēs em̄ de hoc ꝙ paul' ſe iuſtificabat. p ¶ Precepit aſtātibus ſibi ꝑcu. os ei'. ⁊ ꝑ h̄ īſinuās ꝙ falſū dicebat. q ¶ Percutiet te de' pa. deal. i. habēs tm̄ apparētiā iuſticie. ſꝫ nō exiſtentiā. r ¶ Summū ſa. dei ma. q. d. ſi nō eſſet aliud crimē: ex h̄ tm̄ icurriſti grauem penaꝫ. † 23. q. 1. c. paratus.
s ¶ Dixit aūt pau. ſe excuſando t ¶ Neſciebā fra. ⁊c̄. de longinq̄s em̄ ꝑtib' venerat: vt pꝫ ex ꝑdict': ⁊ paꝝ ī hieruſalē ſteterat. ꝓpt' qd ꝑſonaꝫ ſūmi ſacerdot' nō cognoſcebat. v ¶ Scriptū eſt. Exo. xxii.

✳ Sciens autē
Moraliter. n ¶ Intēdēs aūt ⁊c̄. Viri fra. ⁊c̄. in h̄ vita ſi dicebat: tn̄ xpī h̄ fuit ꝑcuſſ'. ⁊ idē freq̄nter ꝯtingit ꝙ ꝓpter Moraliter † Exo. 22. d
veritatē dictā hoīes patiunt' calūniā. f ¶ Percutiet te ⁊c̄. nā illi q̄ ꝓpt' veritatē dictā aliquē ꝑſequūt': a deo grauit' punient'. Itē ꝑ pietē dealbatū bn̄ ſignificat' hypocriſis vitiū: qd ē a deo grauit puniēdū. nā ſic dic' Hiero. Simulata ſctitas duplex ē iniq̄tas. t ¶ Neſciebā ⁊c̄. ex h̄ patꝫ ꝙ ſupiori etiā malo debet reuerētia q̄ᵐdiu tolerat' a deo. ⁊ h̄ mō ſctūs Dauid reuerētiā exhibebat ſauli: ſic pꝫ. i. Reg. ī plurib' loc'. Sciēs āt paulus qz vna ps eſt ſaduceoꝝ: altera phariſeoꝝ. Sequit':

✳ Et cū hec

E G a ❡ Sciēs aūt pau. Be. Sicut vnitas bonoꝝ vtilis eſt: ſic maloꝝ vnitas ſemꝑ bonis ē nociua. idō paulus ꝑſecutores ſuos diſſociare ſatagit: vt quem vniti cinxerant: diſſociati laxarent. Sic mare rubrū qḋ ſolidū filios iſrael artauerat: diuiſū ab egypto liberauit. Qz aūt ſe filiū phariſeoꝝ ſiue iuxta grecū filiū phariſei teſtaᷓ. hoc eſt qḋ ꝫ. gloriabaᷓ ſe añ pedes gamalielis qui phariſeꝰ erat ꝓphetas et legem didiciſſe. b ❡ Phariſei aūt. Ra. Angelū ⁊ ſpm̄ſanctū: vel reſurrectionē ⁊ angelum: vt idem ſit angelus quod ſpiritus.

† Phil. 3. b

c ❡ Quid ſi ſpūs locutꝰ ē ei. Rab. Hic apparet iuxta Hiero. ſaduceos ſpm̄ſanctū nō confiteri ⁊ angelos. ⁊ idō ſpiritū nominant ⁊ angelū: qꝛ ꝫ nouerāt cōtrarium eſſe illis. d ❡ Ne diſcerperet ab ip. Ra. Saduceis volētibus eum rapere: vl̄ ab vtriſqꝫ ſiᷓ cōtendentibꝰ. e ❡ Deuouerunt ſe di. Be. In greco anathematiza/uerūt. hoc verbū q̄nte ſit auctoritatꝭ: nouerūt q̄ anathemate ſacerdotali a ſocietate chriſti ⁊ eccleſie alienanᷓ. f ❡ Neqꝫ māduca. neqꝫ bi. ⁊c̄. Be. Cū dn̄s dicat: Beati qui eſuriūt ⁊ ſitiunt iuſticiam. Illi ecōtra iniquitatē eſuriūt: ſanguinē ſitiūt: adeo vt etiā cibos abdicēt: donec morte iuſti ſatientur: ſed nō eſt ſapiētia: nō ē prudētia vel ꝯſiliū ꝯtra deum. eripitur enī paulus ab eoꝝ inſidiis: vt ſeruatꝰ rome teſtimoniū reddat xp̄o.

† mat. 22. c

Mat. 5. a

G Parate

a ꝑpli tui nō maledices. Sciēs āt paulꝰ: qꝛ a vna pars eēt ſaduceoꝝ ⁊ altera phariſeoꝝ: exclamauit i ꝯcilio † Viri frēs ego phariſeus ſū filiꝰ phariſeoꝝ. De ſpe ⁊ reſurrectione mortuoꝝ ego iudicor. Et cū ꝫ dixiſſꝫ facta ē diſſēſio inᷓ phariſeos ⁊ ſaduceos:

b c d e f g

❡ dimiſſa vt rediret ad ſua loca.

⁊ ſoluta ē multitudo. † Saducei āt dicūt nō b eē reſurrectionē mortuoꝝ: neqꝫ āgelū neqꝫ ſpm̄: phariſei āt vtraqꝫ ꝯfitenᷓ. Factꝰ l eſt aūt clamor magnꝰ: ⁊ exurgētes quidā m phariſeoꝝ: pugnabāt dicētes. Nihil ma/ n li inuenimꝰ i hoīe iſto. Quid ſi ſpūs locu o p tus eſt ei aut angelꝰ? Et cū magna diſſenſio facta eſſet: timēs tribunꝰ ne diſcerpe/ q reᷓ paulus ab ipis: iuſſit milites deſcēdere ⁊ rapere eū de medio eoꝝ: ac deducere eum in caſtra. † Sequēti aūt nocte aſſi/ † ſtens ei dn̄s ait: Cōſtās eſto. Sicut eīn teſtificatus es de me in hieruſalem: ſic te r oportet ⁊ rome teſtificari. Facta aūt die s

❡ ſanctum.

❡ pro paulo contra ſaduceos.

❡ mirandū. ❡ ſanctus.

❡ conuelleretur.

a ❡ oportuna adhibeᷓ ꝯſolatio. b ❡ ſignificat eū ꝫ ceſo laboratoꝝ. vl̄ ſolatiū ē volēs eū teſtificari corā multꝭ.

a ❡ maledictiōe aſtrinxerūt.

e collegerūt ſe quidā ex iudeis: et deuoue/ f rūt ſe dicētes: neqꝫ māducaturos: neqꝫ bibituros: donec occiderēt paulū. Erāt āt plus q̄ q̄dragita viri q̄ hāc ꝯiurationē fecerāt: q̄ acceſſerūt ad principē ſacerdotū ⁊ ſeniores ⁊ dixerūt: Deuotiōe deuouimꝰ nos nihil guſtaturos: donec occidamus paulū. Nunc ergo vos notū facite tribuno t v cū ꝯſilio: vt adducat illū ad vos tāq̄ aliqḋ certiꝰ cognituri de eo. Nos vo priuſq̄ appropiet: parati ſumꝰ īterficere illū. Quod cum audiſſet filius ſororis pau/ x

a ❡ nō q̄ ꝯiurauimꝰ ſꝫ vt ꝑducat eū: ⁊ ꝫ totū facite cū calliditate ꝯcilij ex cōi cōſenſu ad celādā ꝯiurationem.

a ❡ .i. cauſa eius ⁊ reatu.

Nico.de lyra

F ✠ a ❡ Sciēs aūt pau. Superius deſcripta ē pauli ꝑſecutio. ꝫ ꝯñr deſcribiᷓ ꝑſequentiū diſſenſio. ſicut enī vnitas bonoꝝ vtilis eſt: ſic vnitas maloꝝ nociua ē bonis: ꝓpter quod diſſenſio eoꝝ eſt expediens vt ꝑ ꝫ eoꝝ malicia impediaᷓ: ꝓpter hoc paulꝰ eoꝝ diſſenſionē ꝓcurauit. ⁊ diuidiᷓ i duas ꝑtes: qꝛ ꝑmo ponitᷓ huiꝰ diſſenſionis procuratio. ſcḋo oritur ꝯ paulū noua machinatio ibi: Facta āt die. Circa primū dr̄: Sciēs aūt pau. qꝛ ꝑ magnū tp̄s añ iceꝑant iſte ſecte: vt dicit Joſephꝰ antiq̄tatꝭ iudaice li. xviii. b ❡ Exclamauit in cōcilio. vt ab omnibꝰ audireᷓ. c ❡ Ego pha. ſum. q̄tū ad ꝫ q̄ credebat reſurrectionē mortuoꝝ ſpm̄ ⁊ angelū. d ❡ Filius phariſeoꝝ. pater enī ſuus ſpūalis q̄ eū inſtruxerat. ſ. gamaliel phariſeꝰ fuerat: vt pꝫ. ſ. v. ca. ⁊ ſiᷓr pater ſuꝰ carnalis qui eū poſuerat ſub diſciplina gamalielis.

Diuiſio

e ❡ De ſpe ⁊ re. mortuoꝝ. i. ꝓpter ſpem vite future q̄ ē expectatio ⁊c̄. quā expecto: ⁊ reſurrectionē mortuoꝝ quā ꝑdico. f ❡ Ego iudicor. i. ad mortē cōdēnari queror. g ❡ Et cū hoc di. facta ē diſſen. ⁊c̄. nā phariſei eiꝰ dictū approbabāt. ſaducei vo reprobabāt. ⁊ cauſa ſbdiᷓ cū dr̄: h ❡ Saducei aūt di. nō eſſe reſur. mortuoꝝ. ⁊ ſic negabāt reſurrectionē futurā. nihil enī imortale dicebāt i hoīe eſſe. i ❡ Neqꝫ angelū. negabāt enī oēm creaturā ſpūalē. k ❡ Neqꝫ ſpiritum. generaliter. nam ⁊ ipſum deum dicebant eſſe corporeum. propter qḋ ꝫ libris ſacre ſcripture recipiebāt tm̄ q̄nqꝫ libros moyſi q̄ minꝰ expꝛſſe loquunᷓ de iſtis q̄ libri ꝓphetaꝝ. ⁊ hic error ꝓceſſit ex ꝫ q̄ intellectꝰ humanus ſemꝑ intelligit cū fantaſmate: qḋ nō pōt corpalia tranſcendere. vñ cogitans angelū format ſibi fantaſma hoīs alati. ⁊ cogitans deū format ſibi fantaſma cuiuſdā regis magni omnibꝰ ꝑſidentis.

Proceſſit etiā

Proceſſit etiā ex falſo intellectu ſcripture: que deo attribuit formam corporeā: vt manus: oculos aures ⁊ cetera corpis mēbra: ꝑ que virtutes eius ſpūales intelligunᷓ: vt dicit Grego. i moralibꝰ. habere nāqꝫ oculos dr̄: qꝛ cuncta videt. manus: qꝛ omnia operaᷓ: ⁊ ſic de alijs. ⁊ ex eiſdem cauſis ꝓceſſit error quorundam ſimpliciū monachoꝝ deū eſſe corporeum exiſtimātiū: ꝓpter qḋ vocati ſūt antropomorphite: vt dr̄ i libro de collationibus patrum. G

l ❡ Factꝰ eſt aūt clamor magnꝰ. phariſeoꝝ cum ſaduceis diſputātiū. m ❡ Et exurgētes q̄dam phariſeorū pugnabāt verbis. pro paulo. n ❡ Dicentes nihil mali ⁊c̄. quē prius ꝑſequebanᷓ ad mortem mō dicunᷓ innocentem. o ❡ Quid ſi ſpiritus. ſ. diuinus. p ❡ Locutꝰ eſt ei aut angelus. q̄ſi diceret: nihil eſt mirandum: quia vtrūqꝫ legiᷓ in libris moyſi quos recipiebant ſaducei. nam deus legiᷓ locutus cum abraam ⁊ etiam angelus in pluribus locis in Geñ. et i hoc arguebāt contra ſaduceos ex ſcriptura ab eis recepta. q ❡ Timens tribunꝰ ne diſcer. paulus ab ipſis. ſ. ſaduceis. cetera patent in littera vſqꝫ ibi: r ❡ Sic te oportet ⁊ rome teſtificari. et ex ꝫ motus fuit ad ceſarem appellare. j. xxv. s ❡ Facta autē die collegerunt ſe q̄dam ex iudeis. Hic ꝯſequēter noua machinatio contra paulum cogitatur. ⁊ ſecundo diſſipaᷓ ibi: Quod cum audiſſet. Circa ꝑmum dicitur: Facta autē die ſequēti col. ſe q̄dam ex iudeis. dolentes q̄ paulus ſic euaſerat ſapienter. cetera patent vſqꝫ ibi: H

t ❡ Nunc ergo. vt cito expediamur a ieiunio et vos habeatis intentum. v ❡ Vos notum facite tribuno cum cōſilio. iungatur ſic littera: Vos cum conſilio: id eſt vos ſimul conſiliati phariſei et ſaducei ne per veſtram diſſenſionem impediatis pauli mortē: Notū facite tribuno. rogātes eū. Vt adducat illū ⁊c̄. et patet littera. x ❡ Qḋ cum audiſſet. Hic ꝯſequenter dicta machinatio fruſtratur. Circa qḋ primo ponitur

✠ mo ponitur

✠ g ❡ Et cū ꝫ dixiſſet facta eſt diſſenſio inter phariſeos ⁊ ſaduceos. Gloſa. Sicut vnitas bonorum vtilis eſt: ſic maloꝝ vnitas ſemper bonis eſt nociua. ideo paulus ſuos perſecutores diſiungere ſatagit: vt quem vniti vinxerant diſiuncti laxarent. Sicut mare rubrum quod continuum filios iſrael artauerat: diuiſum ab egypto liberauit. Et ſic dicitur Eſa. lviii. b. Diſſolue colligationes impietatis. † ❡ Sequenti autem nocte aſſiſtens ei dominus ait: conſtans eſto ⁊c̄. per hoc autem q̄ dominus dixit paulo: q̄ poſt teſtificationem eius de chriſto in hieruſalem que metropolis erat iudeorum oportebat eum teſtificari rome que metropolis erat omnium gentium: ſignificabaᷓ fructus predicationis pauli futurus in conuerſione gentiū ⁊ iudeorū. s ❡ Facta aūt die collegeᷓt ſe q̄dā ex iudeis ⁊c̄. Glo. Cū dn̄s dicat: Bti q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā. iſti ecōtra iniq̄tatē eſuriunt ⁊ iuſti ſanguinē ſitiūt adeo vt etiā cibos a ſe abdicent donec morte iuſti ſatientur: ſed non eſt ſapientia: non eſt prudentia: non eſt cōſilium contra dominū: eripitur enī paulus ab eorum inſidijs vt reſeruatꝰ teſtimoniū reddat xp̄o. Pro reſiduo huiꝰ ca. ſenſus myſticus nō occurriᷓ mihi.

Moraliter

A B a ¶ Parate milites. Raba. Hoc ideo ne iudei auferrent: et ipſe tribunus criminis accuſaretur apud pſidē tāq̄ acceptur⁹ pecuniam a iudeis: ꝛ pciū mort' pauli.

Ni.de ly. ¶ Filius ſororis pauli. Hic primo ponitur dicte machinationis reuelatio. ſecūdo eiuſdē fruſtratio/ibi: Tribun⁹ igit. Circa pmū dr: Qđ cū au. fi. ſo. pauli. q̄ erat p eo ſollicit⁹ iqrēdo qđ p eo vel ꝯ eū poſſz fieri. a ¶ Venit et in. in ca. nō eñi ſic tenebatur paul⁹ qn amici ſui ad eū poſſent ingredi ꝛ miniſtrare ei. tuz qꝛ nō erat p iudiciū ꝯdēnat⁹: tuz qꝛ erat ciuis roman⁹. b ¶ Vocās autē pau. ad ſe vnū de cen. Dicit aūt centurio q̄ habet centū homies in armis ſub ſe. ꝛ ſic miſit minorē ad maiorē. Cetera patēt vſq; ibi: c ¶ Apphen ꝛc. vt loq̄ret ei ſecret⁹: ꝛ forſitā credēs q̄ paul⁹ ad eū aliqđ exenia mitteret in ſecreto. d ¶ Ille autē dixit: iudeis cō. ro. te. i. iudei fecerūt ꝯuentionē de rogando te. e ¶ Ut craſtina die pau. pducas. volētes p ditorie occidere eū. f ¶ Expectātes pro. tuū. i. q̄ tu pmittas eis eductionē pauli ad eos: ꝛ impleas ope. g ¶ Tribunus igit ꝛc. h ꝯſr deſcribit reuelate machinatōis fruſtratio. p hoc q̄ iterū duct⁹ fuit ceſareā ad pſidez q̄ erat iudex ſupior. ꝛ h ē qđ dr: Tribun⁹ igit dimiſit adoleſcentem. vt iret viā ſuam.

B b. ¶ Precipiēs ei ne cui loqueret. ne forte p hoc deductio pauli in ceſareā ipediret. cetera patēt vſq; ibi: i ¶ Timuit ei ꝛc. totū iſtud vſq; ibi incluſiue: Tāq̄ acceptur⁹ pecuniā: nō ē d textu: nec ē i libꝛ correct': ſz fuit qdā glo. reddēs rōnē q̄re tribunus mittebat paulū cū ſecuritate tanta: q̄ poſtea p ſcriptores fuit textui iſerta. k ¶ Scribēs ei epi. cō. hec. ſ. cauſaz miſſiōis ꝛ cū ſūptib⁹ tāt'. ꝛ patet lr̄a: d excepto l ¶ Eripui. cognito qꝛ roman⁹ ē: d dicit ad acq̄rēdā pſidis beniuolētiā q̄ſi hñs magnū zelū de ciuib⁹ romanis: qꝛ qñ eripuit eū d māib⁹ iudeoꝝ: nō cognouit q̄ eēt ciuis roman⁹: ſz poſtea cognouit qñ eū q̄ſtionari voluit: vt hr̄ i fine ca. xxii. m ¶ Duxerūt ꝛc. vt euaderet inſidias iudeoꝝ.

n ¶ In anti. nomē ē cuiuſdā ciuitat' exiſtēt' inē hierlz ꝛ ceſareā tñ mag' pe ceſareā o ¶ Et po. ꝛc. cū eo. ſ. paulo. p ¶ Reuerſi ꝛc. ſ. ad munitionē q̄ erat i hierlē. iō aūt reuerſi fuerūt milites ꝛ lāceari q̄ erāt pedites: qꝛ paul⁹ erat extra piculū iſidiaruꝫ. q ¶ Audiā te inq̄t ꝛc. meli⁹ eñi inq̄rit' veritas i pñtia ptiū q̄ i abſentia alteri⁹. r ¶ Juſſitq; i pto. he. i. qđ fuerat herodis. s ¶ Cuſtodiri eū. Herodes eñi aſcalonita renouauit ꝛ ampliauit ciuitatē illā vocās eā ceſareā i honorē ceſar' q̄ pi⁹ dicebat turris ſtra-

li inſidias: venit ꝛ intrauit in caſtra: nūciauitq; a paulo. Vocās autē paul⁹ ad ſe vnū ex cēturio b nib⁹ ait: Adoleſcentē hūc perduc ad tribunū. Habet eñi aliq̄d indicare illi. Et ille q̄dē aſſumēs eū duxit ad tribunū/ꝛ ait: Vinctus paul⁹ rogauit me hūc adoleſcētē pducere ad te: habentē aliq̄d loqui tibi. Apphendēs autē tribu c nus manū illi⁹: ſeceſſit cū eo ſeorſuz ꝛ interrogauit illuz. Quid eſt qđ habes indicare mihi? Ille aūt dixit: † Judeis conuenit rogare te: vt d e craſtina die paulū pducas in ꝯciliū: q̄ſi aliq̄d certi⁹ inq̄ſituri ſint de illo: tu vo ne credens illis. Inſidiant eñi ei ex eis viri ampli⁹ q̄ q̄dragīta: q̄ ſe deuouerūt nō mādücare neq; bibere: donec interficiāt eū: ꝛ nūc pati ſūt expectā f

¶ quid pmittas.

tes pmiſſū tuū. Tribun⁹ igit dimiſit adoleſcē g

¶ tribuno.

tē: pcipiēs ei ne cui loq̄ret: qm̄ hec nota ſibi fe h ciſſet. Et vocans duob⁹ cēturionibus: dixit il

¶ pedeſtres.

a lis. Parate milites ducētos vt eant vſq; ceſareā: ꝛ eq̄tes ſeptuaginta: ꝛ lācearios ducētos

¶ paulo ꝛ cōmitibus ei⁹.

a tertia hora noctis: ꝛ iumenta parate: vt im

a ¶ tribun⁹ ad pſidem quaſi minor ad maiorē mittit cauſaz.

ponētes paulū: ſaluū pducerēt ad fēlicē preſidē. Timuit eñi ne forte raperēt eū iudei ꝛ oc i ciderēt: ꝛ ipe poſtea calūniā ſuſtineret: tāq̄ acceptur⁹ pecuniā: ſcribēs ei epl'az ꝯtinētē hec: k Claudi⁹ lyſias: optimo pſidi felici ſalutē. Virū hūc cōphēſū a iudeis ꝛ incipientē interfici ab eis ſupueniens cū exercitu eripui: cognito l qꝛ romanus eſt. Volenſq; ſcire cauſam quaz obijciebāt illi: deduxi eū in ꝯciliū eoꝝ. Quē inueni accuſari de q̄ſtionib⁹ legis ipoꝝ: nihil vo dignū morte aut vinculis habentē crimen. Et cū mihi platū eſſet de inſidijs q̄s pauerāt illi: miſi eū ad te: denūciās ꝛ accuſatorib⁹ vt dicāt apud te: Vale. Milites vo ſm̄ pceptū aſſu-

a ¶ ciuitatē de noīe antipatris dictam.

mētes paulū/duxerūt illū p noctē in antipatri m n

¶ ſeptuaginta.

dē: ꝛ poſtera die dimiſſis eq̄tib⁹ vt irent cū eo: o

a ¶ pedeſtres. b ¶ ab antipatride. ¶ equites.

reuerſi ſunt ad caſtra. Qui cū veniſſent ceſa p reā ꝛ tradidiſſent epiſtolaz pſidi: ſtatuerūt añ illū ꝛ paulū. Cū legiſſet autē ꝛ interrogaſſet d q̄ puincia eſſet: ꝛ cognoſcēs qꝛ de cilicia eēt: au q diā te inq̄t cū accuſatores tui venerint. Juſſit r

¶ antiqui pſidis.

q; i ptorio herodis cuſtodiri eū. Ca. XXIIII s

a ¶ ad accuſandū paulum.

Poſt q̄nq; aūt dies deſcēdit pnceps ſacerdotū ananias t

a ¶ qui loqueret contra paulū.

cū ſeniorib⁹ q̄buſdā: ꝛ tertullo q̄dā oratore: q̄ adierūt pſi †

¶ ad collocutionē.

dē aduerſus paulū. Et citato paulo: cepit accuſare tertull⁹ dicēs: Cū v x

¶ o felix. ¶ opera. ¶ multa opera.

i mlta pace agam⁹ p te: ꝛ corrigāt mlta p tuā puidētiā: ſp ꝛ vbiq; ſuſci y z a

¶ oſtendam.

pim⁹ optime felix cū oī grāꝝ actiōe. Ne diuti⁹ āt te ptrahā oro breui b c

ris ſtratōis: ꝛ ibi edificauit C ptoriū qđ adhuc retinebat nomen actoris. Ca. XXIIII

Poſt q̄nq; autez dies ꝛc. Superi⁹ deſcripta eſt pſecutio pauli in hieruſalē: hic ꝯſeq̄nter ponit ei⁹ pſecutio apđ ceſareā. Et diuidit in tres ptes: qꝛ pmo ponit pauli accuſatio. ſecūdo ei⁹ defenſio/ibi: Reſpōdit aūt paulus. tertio iudicis reſponſio/ibi: Diſtulit aūt. Circa pmuz patet lr̄a vſq; ibi: v ¶ Et citato paulo. per viaz iudicii vt reſpōderet ad obiecta x ¶ Cepit accuſare tertullus. orator ad hoc adductus. ꝛ pmo ſm̄ moduz boni oratoris captat beniuolentiā iudicis. y ¶ Dicens: cū in multa pace agamus per te: id eſt vitaz iſtam tranſeam⁹. z ¶ Et corrigantur multa. a. i. conſeruationez pacis cōmunis. a ¶ Per tuam puidentiam: id eſt p tuū regimen. b ¶ Semper ꝛ vbiq; ſuſcipimus. regimen tuū. c ¶ Cum omni gratiarū actione. deo ꝛ tibi de tali regimie. d ¶ Ne diutius autē te protraham. detinendo tempus in verborum prolixitate. e ¶ Oro breuiter audias nos pro tua clementia. quaſi diceret q̄ petimus ſūt exaudiri digna. Cōſeq̄nter accuſat paulum dicens: / Inuenimus D Moraliter. t ¶ Poſt quinq; autez dies deſcē pnceps ſacerdotum ꝛc. Per iſtos q̄ ad accuſandum paulū deſcēderāt ceſareā: ſignificant illi q̄ nitūt ipugnare veritatē. ideo dr: t ¶ Deſcēdit. ſ. a culpa in culpam: qꝛ pmo cogitauerunt homicidiū: ꝛ nunc deducere volebāt ad effectū. Item quia venerunt i multitudine. ſ. pnceps ſacerdotuz ꝛ ſeniores ꝛ cuz eis multi ſatellites: ꝛ ſic faciūt veritatis impugnatores Johannes os aureum. A veritate ſe eē vacuos profeſſi ſūt q̄ mltitudine ſe armauerūt. † ¶ Et tertullo oratore. ſic ipugnatores veritatis ſecū habēt q̄ falſitatē ſciāt. = verbis colorare. * Inuenimus.

Diuiſio

† 23. q. 5. c. maximian⁹

Moraliter

E F a ¶ Nazarenoꝝ. Be. Illo tp̄e xp̄iani ꝑ oppꝛobꝛio nazareni vocabant: poſtea īter iudeos ſurrexit hereſis q̄ dicta eſt nazarenoꝝ qui xp̄m filiū dei credūt de maria natū: paſſū etiā ⁊ reſurrexiſſe: oia veteris leg' mādata cuſtodiētes. Sȝ dū volūt iudei ⁊ chꝛiſtiani eē neutrū ſunt. b ¶ Quē ⁊ app̄hēſuȝ. In h̄ loco quidā nr̄i codices min' habēt aliq̄s ꝟſus qui in greco ita leguntur. Quē app̄hendimus: ⁊ ſm nr̄am legē voluim' iudicare: trāſiliens aūt lyſias tribunus cū multa vi de manibus nr̄is eduxit: iubēs ei' accuſatores ante te venire: ꝗ poſſis ipſe diiudicās de omnib' iſtis cognoſcere ⁊c̄.
c ¶ Sectā. q. d. he. Be. Melꝰ in greco habet: ſm viā quā dicūt hereſim. ſic deſuio patri deo. non eni ꝯueit eū qui grece locut' ē: dicere ſectā quā dicūt hereſim: cum idē ſit latine ſecta: qḋ grece hereſis. Sȝ ait: Sic deſulo patri deo ſm illā viā quā increduli hereſim .i. ſectam vocāt: q̄ſi magis habeant ꝑtinaciā q̄libet ſectādi q̄ȝ induſtriā recta dinoſcendi. d ¶ Pr̄i deo. Ra. Cuius fili' demōſtrꝛor nō ſeruus: vt in alijs codicib' habet. e ¶ Niſi de vna hac ⁊c̄. Ra. Hoc ꝑ antiphraſim. ſciebat eni h̄ eis placere. q. d. nihil cōmiſi: niſi q: p̄dicaui qḋ ⁊ ip̄i credūt.
F De ſuis

Nico. de lyra

F ✻ a ¶ Inuenim' hūc ho. peſtiferū. nomē ei' nō exp̄mit: q̄ꝛ ꝑ nimia malicia noīari indignum. b ¶ Et ꝯci. ſedi. oi. iudeis. cuȝ tn̄ eēt p̄dicatio euāgelice pacis. c ¶ Et aucto. ſe. ſec. naza. i. chꝛiſtianoꝝ a ieſu naçareno ſic dicoꝝ. d ¶ Qui etiā tē. vio. cona. eſt. inducēdo ibi gētiles. hoc eīn iponebāt ſibi falſo: vt ptȝ ex p̄dictis. ā. xxi. ca. e ¶ Quē ⁊ app̄henſū. in tēplo. k ¶ Voluimus ſm legē no. iu. q. d. iſtud ꝑtinet ad nos: ſicē ⁊ cultū tēpli cuſtodire. cetera patēt vſq; ibi:
g ¶ Adiecerūt aūt ⁊ iu. ad approbandū ⁊ ꝯfirmādū verba tertulli. h ¶ Rn̄dit āt pau. Hic ꝯn̄r ponit pauli defenſio: ⁊ p̄mo captat beniuolentiam dicens:
i ¶ Ex mult' annis te eſſe iudicē huic gēti. rebelli ⁊ mali regibili. f ¶ Sciens. q. d. ꝑ h̄ manifeſte ptȝ bonitas tui regiminis ꝙ tādiu habuiſti regimē hui' gētis. ⁊ h̄ ego sciēs. l ¶ Bono animo ꝓ me ſatiſfa. cōfidēs de tua iuſticia ⁊ mea innocētia. Conſequēter rn̄det ad obiecta. ⁊ p̄mo ad primū. ſ. d̄ cōcitatiōe ſeditionū in hierſm. di. m ¶ Potes eīn cog. ꝑ mltos teſtes fidedignos. n ¶ Quia nō plus ſūt mihi dies. ſicē declaratū eſt. ā. xxi. ca.
o ¶ Et neq; i tē. inue. me cuȝ ali. diſpu. q̄ diſputatio facit aliq̄n commotionem audientium.
p ¶ Aut cōcur. faciē. tur. qḋ ē ſeditiōis ſignū. q ¶ Neq; i ſyna neq; i ciui. ſupple inueneꝛt me p̄dicta

ter audias nos pꝛo tua clemētia. Inue- a
nimus hūc hoīem peſtiferū et concitan- b
tem ſeditiōes oīb' iudeis in vniuerſo
¶ a naçareno. i. ieſu.
a oꝛbe: ⁊ auctorē ſeditiōis ſecte naçareno c
¶ inducendo in illud gentiles.
rū: qui etiā templū violare conatus eſt: d
b quē ⁊ app̄henſum voluim' ſm legē no- f
ſtrā iudicare. Superueniens aūt tribun'
lyſias: cū vi magna eripuit eū d̄ manib'
noſtris: iubēs accuſatores eius ad te ve
¶ tribuno.
nire: a quo poteris ipſe iudicās de oib'
¶ veritatem coꝛum.
iſtis cognoſcere: d̄ quib' nos accuſam'
eū. Adiecerūt aūt ⁊ iudei: dicētes h̄ ita g
¶ ſignū faciente manu.
ſe habere. Reſpōdit aūt paulus ānuē- b
te ſibi pꝛeſide dicere. Ex mltis ānis eſſe i
¶ q. d. amicitiā veſtram noui. ¶ cum fiducia.
te iudicē genti huic ſciens: bono animo k
¶ excuſabo me. ¶ a teſtibus.
ꝓ me ſatiſfaciā. Potes eni cognoſcere: m
¶ nō eſt antiquum tempus.
quia nō plus ſunt dies mihi q̄ȝ duodeci n
¶ non violare templum.
ex quo aſcendi adoꝛare in hieruſalem: ⁊ o
neq; in templo inuenerūt me cuȝ aliquo
¶ queſtionantem.
diſputantem: aut cōcurſuȝ facientē tur- p
bē: neq; i ſynagogi: neq; i ciuitate: neq; q r
ꝓbare poſſūt tibi de quib' nūc me accu s
¶ naçarenoꝛum.
c ſant. Confiteoꝛ autē tibi hoc ꝙ ſm ſectā t v
a ¶ dicētes: inuenim' auctorē ſeditiōis. b ¶ ſciſſionē.
d quā dicunt hereſim ſic deſeruio patri x
a ¶ vt phariſei nō vt saducei repꝛobātes quedam de his que in lege et pꝛophetis.
⁊ deo meo: crēdens oīb' que i lege ⁊ y
a ¶ de reſurrectione moꝛtuoꝛum.
ꝓphetis ſcripta ſunt: ſpēm habēs in de ȝ
um: quā ⁊ hi ipſi expectāt reſurrectionē a
¶ credens.
futurā iuſtoꝝ ⁊ iniquoꝝ. In h̄ ⁊ ipſe ſtu- b
dio ſine offendiculo ꝯſciam hr̄e ad deū c
⁊ ad hoīes ſemp. Poſt ānos aūt plures d
¶ in hieruſalem.
elemoſynas factur' in gentem meaȝ ve- e f
ni: ⁊ oblationes: ⁊ vota in quib' inuene- g h
¶ raſo capite ſeruantem legem. i
rūt me purificatū in templo: nō cum tur k
ba neq; cū tumultu. Et app̄hēderūt me
clamantes ⁊ dicētes: Tolle inimicū no-
¶ me inuenerūt in templo. ¶ aſianos.
ſtrū. Quidā autē ex aſia iudei q̄s opoꝛ- l m
tebat apud te pꝛeſto eē: ⁊ accuſare ſi q̄d
a ¶ Ananias cū ſenioꝛib' ⁊ Tertullio.
haberent aduerſum me: aut hi ip̄i dicāt: n o
¶ modo.
Si quid inuenerūt in me iniquitatis cū
e ſtem i cōcilio: niſi de vna hac ſolūmodo p
voce qua clamaui inter eos ſtans: quo
niā de reſurrectiōe moꝛtuoꝛuȝ ego iudi-

me p̄dicta facientē. r ¶ Neq; ꝓbare pñt ꝗ. illa ſupple. s ¶ De q̄bus nūc me ac. ⁊ tn̄ debēt ꝓbare cū ſint actores. t ¶ Cōfiteoꝛ. Hic rn̄det ad ſcḋȝ. ſ. d̄ ſecta xp̄ianoꝝ quā ꝯfitet ſe tenere tāq̄ȝ ſctāȝ ⁊ bonā. d. Cōfiteoꝛ āt h̄ tibi. tanq̄ȝ iudici.
v ¶ Qz ſm ſectā xp̄ianoꝝ quā di. here. i. magis teneri ex ꝑtinacia ⁊ ignorātia populariū q̄ȝ ex teſtimonio ſcripturaꝝ. vn̄ dicebāt Ioh. vii. c. Nūq̄d ex p̄ncipib' aliq̄s credidit in eū aut ex phariſeis: ſȝ turba hec q̄ nouit legē maledicti ſunt. x ¶ Sic deſer. deo pr̄i. oim. y ¶ Credēs oib' ⁊c̄. ſcp̄ta ſūt. ⁊ i ieſu naçareno adīpleta ſūt. ȝ ¶ Spem hn̄s i deū. d̄ btitudie ꝯſeq̄nda per ip̄m.
a ¶ Quā ⁊ hi ip̄i expe. q̄tum ad phariſeos: q̄ etiā ſm eos n̄ habebūt niſi i reſurrectiōe moꝛtuoꝝ: i q̄ iuſti etnalit̄ p̄miabūt: ⁊ iniq̄ dānabunt.
b ¶ In h̄ ⁊ ip̄e ſtu. ſine of. ꝯſci. hr̄e. i. ſine ſcandalo actiuo. c ¶ Ad deū. ⁊c̄. nō ſolū caueo offenſā di ſȝ etiā hoim q̄tū ē ex me: ⁊ ſic offēſia accuſatoꝝ meoꝝ ꝓcedit ex eoꝛuȝ mera malicia. d ¶ Poſt annos. h̄ ꝯn̄r rn̄det ad tertiū. ſ. d̄ violētia tēpli di. Poſt ānos āt plu. a ꝯūſiōe mea ad xp̄m. e ¶ Elemoſynas fa. in gē. m. i. īfideles i hierſm manētes q̄ ſuas vēdiderāt poſſeſſiōes: vt hr̄ ā. iiij. ca. ꝓpter qḋ paulus ꝓ eis faciebat collectas i gētib' alijs: vt hr̄ ā. i epl̄is ſuis. f ¶ Vēi. in hierſm.
g ¶ Et oblationes. facturus.
h ¶ Et vo. deo redditur'. i ¶ In q̄b' iueneꝛt ⁊c̄. ⁊ ſic ip̄m nō violaui: ſȝ mag' honoraui. k ¶ Nō cuȝ tur. neq; cū tumſ. iueneꝛt me ſȝ offerētē oblatiōes meas deuote. Cōſeq̄nt oñdit q̄ fueꝛt illi q̄ i tēplo euȝ inuenerunt: ⁊ tumultū fecerunt di. l ¶ Quidā aūt ⁊c̄. vt ptȝ ex ſupra dict'. xxi. m ¶ Quos opoꝛtebat ⁊c̄. ſȝ eoꝝ abſentia oñdit eos mag' culpabiles eē de ꝯcitatiōe i tēplo facta quā fecerāt ſine cā. n ¶ Aut hi ipſi. q̄ ſūt h̄ p̄ntes. o ¶ Dicāt ⁊c̄. i ꝯcilio. i. i iudicij loco. p ¶ Niſi d̄ vna hac ſo. vo. q. d. ego nō fui cā diſſenſiōis eoꝝ: ſȝ ipſimet ad inuiceȝ pꝛo defenſiōe ſectarum ſuarum.
✻ Diſtulit

✻ a ¶ Inuenim' hūc ho. peſtiferū. imo ſm ꝟitatē ſalutiferū ut ptȝ ꝑ reſpōſionē pauli dicentis infra. Moꝛaliter
b ¶ Poſt annos autē plu. elemoſynas fa. i gen. meā veni: ⁊ oblatiōes ⁊c̄. Itē ꝓpoſuit tertullo ꝯ̄ paulū. b ¶ Et cōcitātē ſedi. qḋ ptȝ falſuȝ ꝑ rn̄ſionē pauli dicētis infra: i ¶ Inuenerūt me purificatū i tēplo non cū tur. neq; cū tumultu. Item ꝓpoſuit.
c ¶ Et auctoꝛē ſeditionis ſecte nazarenoꝝ. i. chꝛiſtianoꝝ: q̄ nō ē ſecta ſeditionis ſed vnionis ppl̄i ad deū. iō ad h̄ dic paul'. v ¶ Scḋm ſectā quā dicit hereſim. falſo tamen. x ¶ Sic deſeruio deo pr̄i credēs oib' q̄ i lege ⁊ ꝓphetis ſcripta ſunt. Item ꝓpo. iiij.
d ¶ Qui etiā tēplū vio. cona. eſt. qḋ ex rn̄ſiōe pauli ptȝ falſū: q: n̄ conat' ē ip̄m violare ſȝ honoꝛare ꝑ oꝛōnes ⁊ vota: vt patet in littera.
✻ Diſtulit

A ❡ a ❡ De ſuis mi. Ra. Diſcipulis et ſociis. Aliter iuſſit nõ ꝓhibere quẽq̄ miniſtrare ei de ſuis reb⁹ vel facultatibus.
b ❡ Tremefact⁹ ꝛc. ꝛ ſperans ꝛc. Ra. Sic iũge tremefact⁹ ꝛ ſperãs ꝓ his duob⁹ dimiſit eũ libere cuſtodie: ꝑ timore dei ꝛ ſpe pecunie. c ❡ Biẽnio aũt ex. Be. Biennũ dr̃ ↄuerſatiõis pauli i ceſarea: ꝛ nõ ꝑſidat⁹ felicꝭ: cũ ſupra dictũ ſit: ꝙ multꝭ annis iudex fuerit illi gẽti: pſertim cũ hiſtorie narrẽt. ſcḋo neronis anno miſſũ romã aplm. Claudiũ vo ceſarẽ eo tpe quo agrippã filiũ herodis quẽ angel⁹ ceſaree pcuſſit: iudeoꝝ regẽ ↄſtituerit: felicẽ q̄ꝫ totius ꝓuincie ſamarieq̄ ꝛ galilee procuratorem miſiſſe.
d ❡ Reliq̄t. Ra. vtꝝ viuẽs an mortuus reliq̄rit: incertũ ẽ: ſꝫ tñ meli⁹ videt̃ ꝙ viuẽs iudeis grãz ꝑſtiterit. Ca. XXV

F Eſtus aũt cũ veniſſet i ꝓuinciã. Ra. Paleſtine ſicut paleſtine ꝑſides: alii ſꝫ alios ſuccedẽtes a romanis mittebantur.

❡ Ceſarem

Nico. de lyra

A a ❡ Diſtulit autẽ. Hic ↄ̃r ponit̃ reſpõſio iudicꝭ. ꝛ ſcḋo ſui ſucceſſoris ca. ſe. Prima in duas: q2 p̄mo ponit̃ iudicis reſpõſio. ſcḋo p̄dicatiõis pauli auditio / ibi: Poſt aliq̄t. Circa p̄mũ dr̃: Diſtulit autẽ illos felix. differẽdo dare ſententiã. b ❡ Certiſſime ſciens ꝛc. ↄ̃itatis ꝓ paulo: formidabat tñ turbare iudeos mot⁹ timore hũano: ſic̃ et pilat⁹ ſciẽs innocẽtiã xp̄i: tradidit eũ tñ iudeorũ volũtati: ne ↄ̃ eũ aliq̄d machinarent̃ erga ceſarẽ d. ꝓ excuſatiõe dilationis.
B c ❡ Cũ tribun⁹ ly. deſcẽ. ḋ hieruſalem in ceſareã que eſt in inferiori ſitu.
d ❡ Audiã vos. Hãc aũt excuſationẽ accepit ex ↄ̃bis tertulli q̄ in allegatione ſua dixerat ꝙ ḋ oĩb⁹ q̄ dicebat felix poterat a lyſia cognoſcere veritatem.
e ❡ Iuſſitq̄ centurioni. cu. eũ. ſ. paulũ. f ❡ Et habere re. i. a catenis vel infeſtatiõib⁹ ſuis. g ❡ Nec quẽq̄ ꝓhibere de ſuis. amicis. h ❡ Miniſtrare ei. neceſſaria vict⁹ ꝛ veſtitus.
i ❡ Poſt aliq̄t. Hic ↄſeq̄nter ponit̃ p̄dicatio pauli felici ꝛ ei⁹ vxori / cũ ſbditur. k ❡ Et audiuit ab eo fidẽ ꝛc. vxore ſua iudea ad hoc inducẽte viꝝ ſuũ.
l ❡ Diſputãte aũt illo. i. p̄dicãte. m ❡ De iuſticia. ſeruãda ad ꝓximũ. n ❡ Et caſtitate. ad ſemetipſum. o ❡ Et de iudicio futu. cui⁹ ↄſideratio inducit timorẽ diuinũ. p ❡ Tremefact⁹ ſe. ex auditu taliũ. q ❡ Rñdit. qḋ nũc at. vade. tũc eñi liberauit eũ a clauſura carcerꝭ: dãs ei libertatẽ eũdi ꝑ ciuitatẽ: ita tñ ꝙ rediret ad mãdatũ ipſius. r ❡ Siml̃ ꝛ ſperãs q2 ꝛc. q. d. ñ ſolũ dedit hãc libertatẽ paulo diuini iudicii timore: ſꝫ etiam cupiditate pecunie.
s ❡ Biennio aũt ex. Iſtud biẽniũ nõ ẽ tp̄s p̄ſidatus felicꝭ: alit̃ nõ videret̃ verũ: qḋ dixit ei paulus ſupra eo. ca. Ex multꝭ annis te eẽ iudicẽ huic gẽti. ſciẽs ꝛc. ſꝫ ẽ tp̄s more pauli i ceſarea. tpe eñi felicꝭ ſurrexerũt i iudea multi latrones: ꝛ falſi ꝓphe pplm̃ ſeducẽtes ꝛ ciuitatem ꝑturbãtes: vt dicit Ioſeph⁹. in q̄b⁹ capiendis ꝛ reprimẽdis felix fuit occupat⁹: ita ꝙ cauſaꝫ pauli nõ determinauit. ꝛ q2 ei⁹ determinationem differre volebat: vt pꝫ ex p̄dict̃. t ❡ Accepit ſucceſſorẽ ꝛc. ita ſcribit̃ in libris correctis. ꝛ ita nominat eũ Ioſephus. xx. libro iudaice antiquitatis. v ❡ Volens aũt gratiã p̄ſtare iudeis felix. timẽs ne accuſaret̃ ab eis de malo regimine terre. x ❡ Reliquit paulum vinctũ. reuocans libertatẽ quã dederat ei: tamẽ ꝑ hoc nõ euaſit accuſationẽ iudeoꝝ apud ceſarẽ: nõ ꝓ paulo: ſed ꝓpter malam terre gubernationẽ: vt dicit Ioſephus libro p̄dicto. ꝛ idem contigit pilato: q̄ in fauorẽ iudeoꝝ ↄdẽnauerat chriſtũ. nã accuſatus a iudeis fuit relegat⁹ in exiliũ.

❡ iudicare inter illos.

coꝛ hodie a vob̃. Diſtulit autem a

a ❡ ↄ̃itat⁹ q̄ in paulo erat vl̃ de via quã facie

illos felix: certiſſime ſciẽs de viã b

bãt paulo. ❡ ꝟ dicit vt iudiciũ differat: ꝛ q2

paul⁹ dixerat: ꝟ q̄ poterꝭ ↄ̃itatẽ cognoſcere.

hac dicens: Cũ tribun⁹ lyſias de c

ſcẽderit: audiã vos. Iuſſitq̄ cẽtu d e

❡ paulũ.

rioni cuſtodire eũ: ꝛ habere requiẽ: f

a nec quenq̄ prohibere de ſuis mi g h

niſtrare ei. Poſt aliq̄t autẽ dies i

veniẽs felix cũ druſilla vxore ſua

q̄ erat iudea: vocauit paulũ: ꝛ au k

diuit ab eo fidẽ q̄ ẽ in ieſũ chriſtũ

Diſputãte autẽ illo de iuſticia ꝛ l m

b caſtitate et de iudicio futuro: tre n o

❡ ſeruili timore territ⁹.

mefactus felix reſpõdit: Qḋ nũc p q

a ❡ liberã oſtẽdit cuſtodiã.

attinet vade: tpe autẽ oportuno

accerſiã te: ſiml̃ ꝛ ſperãs ꝙ pecu r

❡ q̄ ſperabat pecuniã.

nia ei daret̃ a paulo: ꝓpter quod

❡ paulũ.

ꝛ freq̄nter accerſiẽs eũ: loquebat̃

❡ p̄ſidat⁹ felicꝭ: vel exq̄ paul⁹ ad felicẽ ẽ adductus: ꝛ hoc melius videt̃.

c cũ eo. Biennio aũt expleto: accẽ s t

pit ſucceſſorẽ: felix porciũ feſtuꝫ.

❡ nõ ſoluẽdo paulũ.

Volẽs aũt grãz p̄ſtare iudeis felix v

d reliq̄t paulũ vinctũ. Ca. XXV x

e F Eſt⁹ aũt cũ veniſſet y

a ❡ ex quo venit.

in ꝓuinciã. Poſt tri z

duũ aſcẽdit hieroſolymã a ceſarea. Adi

eruntq̄ eũ p̄ncipes ſacerdotũ: et

❡ locuturi.

p̄mi iudeoꝝ aduerſus pauluꝫ: ꝛ

rogabant eũ poſtulãtes grãz ad †

❡ paulũ.

uerſus eũ: vt iuberet eũ ꝑduci in †

hieruſalẽ inſidias tẽdẽtes: vt eũ i a

terficerẽt in via. Feſt⁹ autẽ rñdit b

ſeruari q̄dẽ paulũ i ceſarea: ſe aũt

❡ celerius.

maturi⁹ ꝓfectuꝝ. Qui ẽ ĩ in vobis

ait: Potẽtes ſũt deſcẽdẽtes ſiml̃: ſi qḋ eſt i viro crimẽ accuſent eũ.

Demorat⁹ aũt int̃ eos dies nõ amplꝰ q̄ octo aut decẽ deſcẽdit ceſa

reã: ꝛ altera die ſedit ꝓ tribunali: c

ꝛ iuſſit paulũ adduci. Qui cuꝫ ꝑ

duct⁹ eẽt: circũſteterũt eũ q̄ ab hie d

roſolyma deſcẽderãt iudei: mltaſ e

ꝛ graues cauſas obiiciẽtes q̄s nõ

poterant ꝓbare: paulo rationem f

reddente: quoniaꝫ neq̄ in legem g

iudeoꝝ / neq̄ in templum / neq̄ in

ceſareꝫ quicq̄ peccaui. Feſt⁹ aũt h

C Moraliter ✱ a ❡ Diſtulit aũt illos felix. Per iſtuꝫ iniquus iudex deſignat̃: q̄ differt dare ſententiã ꝓ innocente in fauorẽ partꝭ aduerſe: ꝛ ꝑ hoc credẽs pecuniã obtinere: ſicut dicit̃ ꝟ de iſto felice ꝙ ſperabat habere pecuniam a paulo: quã tamen nõ habuit: propter quod volens gratiam p̄ſtare iudeis: paulum vinctũ reliquit: vt dicit̃ in fine huius capituli. Ca. XXV

F Eſtus autem cum veniſſet in prouinciam. Poſito tractatu felicis circa paulum: hic conſequenter ponitur tractatus ſui ſucceſſoris erga eũ: ꝛ primo in pauli abſentia. ſecundo in eius p̄ſentia / ibi: Et altera die. Circa p̄mũ dicit̃: Feſtus ergo cum veniſſet in prouinciam: iudee. z ❡ Poſt triduũ aſcendit hieroſolymã a ceſarea. eo ꝙ erat metropolꝭ terre. Cetera patent vſq̄ ibi. a ❡ Inſidias tendentes: id eſt tendere diſponentes. b ❡ Feſtus autẽ reſpõdit ſeruari quidẽ paulũ in ceſarea. quia in cauſis maxime arduis: ſicut eſt mors vel vita hominis non eſt procedendum leuiter: ſed mature.
D c ❡ Et altera die ſedit pro tribunali ꝛ iuſſit paulum adduci. Hic conſequenter ponitur tractatus in pauli preſentia. Et patꝫ littera vſq̄ ibi. d ❡ Circumſteterunt eum qui ab hieroſolyma deſcenderant iudei ꝛc. vt eorũ multitudine ꝛ circũdatiõe terreretur. e ❡ Multas ꝛ graues cauſas obiicientes quas non poterant probare. que nõ exprimũt̃ hic: ſed ex reſpõſione pauli patent in parte cum dicitur: f ❡ Paulo rationẽ reddente. ad excludendã excuſationes eorũ. g ❡ Quoniã neq̄ in legeꝫ iudeorum: neq̄ in templuꝫ: neq̄ in ceſarem quicq̄ peccaui. vt patet ex reſponſionibus pauli capi. p̄ce. h ❡ Feſtus autem volens iudeis gratiam preſtare. Superius eſt deſcripta multiplex perſecutio pauli a iudeis in hieruſalem ꝛ in ceſaria: hic cõſequenter ponitur ei⁹ appellatio: per quam exiuit de iudea et iuit romaꝫ: ſicut dñs dixerat ei ſupra pxi. ca. Et diuidit̃ in tres ptes. q2 p̄mo pauli appellatio iterponit̃. ſcḋo ḋ (Diuiſio)

✱ appellãte

Moraliter. a ❡ Feſtus autem cum veniſſet in prouinciaꝫ ꝛc. Sequit̃: † ❡ Poſtulãtes gratiam aduerſus eum: ſcilicet paulũ. † ❡ Vt iuberet eũ ꝑduci in hieruſalem inſidias tendentes. Primo enim petierunt eum interfici: vt patet ex hoc quod dicitur infra eodem capitulo. (Moraliter)

✱ Poſtulã

E G a ¶ Ceſarē appel. Be. Ce ceſarē appellat: ꝙ romā ire feſtinat. io facit vt diuti⁹ inſiſtē do p̄dicatiōi: mult' credētib⁹ coronatus eat ad chriſtum.
b ¶ Agrippa rex ꝛc. Hic agrippa q̄ cu vxore venit ceſareā: fili⁹ fuit herodis agrippe quē angelus interfecit: q̄ vſq; ad ſubuerſionē hierl'z regnū iudee tenuit. c ¶ De quib⁹ ego ſuſpi. Ra. His cauſis vel reb⁹ ſiue v̾bis: de q̄b⁹ ego ſuſpicabar .i. ab accuſatorib⁹ expectabā: vel mala de q̄bus ſuſpicabar. Aliter de quibus .i. accuſatorib⁹ ſuſpicabar malū: q̄ nullā cām dignaz morte deferebāt. d ¶ Sua ſupſtitiōe. Ra. Amboꝝ .i. pauli et iudeoꝝ. legē vocabat ſupſtitionē. e ¶ Cū mul. am. Ra. .i. mlta turba ambiēte eos vl' cū multo deſiderio paulū audiēdi. ¶ Be. Pro ambitiōe in greco ponit fantaſia .i. multiplex apparat⁹: ꝛ pompa regalis officii: q̄ illū ambiēte vndiq; ſtipabatur.

Nico.de lyra

Et appellāte ꝯſulit / ibi: Et cū dies aliq̄t. tertio romā mittit ca. xxvii. Circa p̄mū d̾r: Feſtus aūt vo. gra. p̄ſta. iu. q̄ timebat accuſari ab eis: ſic ꝛ p̄les alii q̄ i eodē officio preceſſerant. a ¶ Reſpōdens paulo. nō ad ei⁹ v̾ba ꝓp̄t q̄ debuiſſet eum dimittere tāq̄ſ ſine culpa. b ¶ Dixit. volēſ eū inducere vt conſentiret in hierl'm duci ꝛ ibi iudicari: qđ erat paulo p̄iculoſū. ꝓpter qđ habuit cāz appellādi. iō r̄ndit: c ¶ Ad tri. q̄ feſt⁹ n̄ hēbat auctem iudicādi niſi a ceſare. ceťa patēt vſq; ibi: d ¶ Nemo pōt me illis do. cū ſim innocēs: qđ p̄z ex p̄dictis: q̄ iudei nihil poterāt d̾ grauib⁹ ꝓbare in q̄b⁹ eū accuſabāt. iō format ſuā appellationē. di.
e ¶ Ceſarē appel. tanq̄ iudicē ſupiorē ad quez lz appellare ab inferiori. f ¶ Tunc feſt⁹ cū ꝯſilio locut⁹ .i. habito ꝯſilio cū ſapiētib⁹ ſibi aſſiſtentib⁹. g ¶ R̄ndit: ceſarē ꝛc. deferēdo appellatiōi ſicut iuſtum erat ꝛ dignum.
h ¶ Et cū dies. Hic ꝯñr d̾ paulo appellāte q̄rit ꝯſilium q̄tū ad miſſiōis ei⁹ modū. ꝛ p̄mo in ei⁹ abſentia. ſcđo in ei⁹ p̄ſentia, ibi: Altera autez die. (Diuiſio)
Circa p̄mum d̾r: Et cū dies aliq̄t trāſacti eſſent. ab appellatiōe pauli. i ¶ Agrippa rex. iſte fuit fili⁹ herodis agrippe quē pcuſſit angelus dn̄i: vt h̄r. ſ. xii. k ¶ Et bernice. ſoror ei⁹: vt dicit Joſephus libro p̄mo d̾ iudaico bello. (Joſephus) l ¶ Deſcēderūt ceſa. ꝛc. tenebat enim iſte agrippa regimē ſuū a ceſare. iō voluit ſalutare feſtū q̄ in iudea tenebat ceſaris

volēs iudeis gratia preſtare r̄ndēs paulo dixit: a b
a ¶ optionem dat q̄ ciuis romanus erat.
Vis hieroſolymā aſcēdere: ꝛ ibi de his iudicari
a ¶ qđ ceſari factū erat i ceſarea. ¶ loc⁹ ē iudicij.
apud me: Dixit aūt paulus: Ad tribūnal ceſa c
a ¶ h̾ dicit vt appellaret ceſarem. ¶ q̄ hic ē locus iudicij.
ris ſto: ibi me oportet iudicari. Judeis nō nocui: ſic tu meli⁹ noſti Si ei nocui: aut dignū morte aliq̄d feci: nō recuſo mori. Si vo nihil eſt eoꝝ
a ¶ etiā ſi tu velis gr̄az p̄ſtare iudeis. b ¶ ad nomē ei⁹ refugio
a q̄ hi accuſant me: nemo pōt me ill' donare: ceſā d e f
rem appello. Tūc feſtus cū cōſilio locut⁹ r̄ndit: g
Ceſarē appellaſti: ad ceſarē ibis. Et cū dies ali h i
a ¶ vxor ei⁹ ſm quoſdam vel vir quidam. k
b quot trāſacti eſſent: agrippa rex ꝛ bernice deſcē l
derūt ceſareā ad ſalutādū feſtū. Et cū dies plures ibi morarent: feſtus regi indicauit de paulo dicēs: Vir quidā eſt derelict⁹ a felice vinct⁹: de q̄ cū eſſem hieroſolymis: adierūt me principes ſacerdotū ꝛ ſeniores iudeoꝝ: poſtulātes aduer m
a ¶ mort' ſm leges romanas. ¶ dānatio pauli ḡta eēt iudeis.
ſus illū dānatiōnē. Ad q̄s r̄ndi: q̄ nō ē ꝯſuetu n
do romāis donare aliquē hoiem: p̄uſq̄ is q̄ ac o
¶ ſpacium excuſandi.
cuſant p̄ntes habeat accuſatores: locūq; defendēdi accipiat ad abluēda crimia q̄ ei obijciunt.
¶ ceſaream.
Cū ḡ huc ꝯuēiſſent: ſine vlla dilatiōe ſeq̄nti die ſedēs ꝓ tribunali: iuſſi adduci viꝝ. De q̄ cū ſte
c tiſſēt accuſatores: nullā cām deferebāt: d̾ q̄bus p
d ego ſuſpicabar malū. Queſtiōes vo q̄ſdā d̾ ſua q
¶ ſm ſenſum iudeoꝝ.
ſupſtitiōe habebāt adūſus eū: ꝛ d̾ q̄dā ieſu d̾fūcto: quē affirmabat paul⁹ viuē. Heſitās āt ego r
¶ quā ignorabā. ¶ vbi ſapiētiores.
de hmōi q̄ſtiōe dicebā: ſi vellet ire hieroſolymā ꝛ ibi iudicari d̾ iſt'. Paulo aūt appellāte: vt ſer s
¶ neronis. ¶ iudicio.
uaret auguſti cognitiōi iuſſi ſuari eū donec mittā eū ad ceſarē. Agrippa āt dixit ad feſtū. Vo t
¶ pro vellem nunc.
lebā ꝛ ip̄e hoiez audire. Cras inq̄t audies eum.
e Altera aūt die cū veniſſet agrippa ꝛ bernice cū v x
¶ domū vbi cauſe audiunt corā iudicib⁹.
mlta ambitiōe: ꝛ itroiſſent i auditoriū cū tribunis ꝛ viri' p̄ncipalib⁹ ciuitat': iubēte feſto addu
a ¶ iudee. b ¶ ananias ꝛ p̄ñtes iudei.
ctus ē paul⁹. Et dixit feſt⁹: Agrippa rex ꝛ oēs q̄ ſil' adeſtis nobiſcū viri: videt' hūc hoiez d̾ q̄ ois mltitudo iudeoꝝ iterpellauit me hieroſolymis
a ¶ nō ſolum hieroſolymis: ſed etiā in h̾ loco .i. in ceſarea.
petētes ꝛ acclāmātes: nō oportere eū viuere am y
pli⁹. Ego vo cōperi nihil dignū cū morte admiſiſſe. Jpſo autē hoc appellāte: ad auguſtū iudi
a ¶ de teſtimonijs alicuius pro quo vinctus.
caui mittere. De q̄ q̄uid certū ſcribā dn̄o nō ha z
beo: propt̄ qđ pduxi eū ad vos: ꝛ maxime ad te a
rex agrippa: vt iterrogatiōe facta habeā q̄d ſcri b
bam. Sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum: ꝛ cauſam eius non ſignificare. c

Ca. XXVI

f Agrippa vo ad paulū ait: permittit d

bat ceſari' locum. ceťa patēt vſq; ibi: m ¶ Poſtulātes ad ꝛc. dānatoez. mort'. n ¶ Ad q̄s re. ꝛc. donare q̄buſcūq; p̄ſonis ꝛ q̄tūcūq; magnis aliquē hoiez puniēdū ad mortē. o ¶ Priuſq̄ is q̄ accu. ꝛc. aſpecti eni et audit⁹ ꝑtiū p̄ñcialit' mltū ꝯferūt iudici ad cognitionē v̾itat'. Ceťa patēt vſq; ibi: p ¶ Nullā cauſaz deſe. d̾ q̄b⁹ .i. cauſis. p ¶ Ego ſuſ. ma. vt d̾ homicidio vl' hmōi. q ¶ Queſtiōes vo q̄ſdā d̾ ſupiti .i. d̾ religiōe iudaica: quā h̾n noiat ſupſtitionē: q̄ ſupſtitio ꝓp̄e loq̄ndo ē vana vl' ſupflua religio q̄ tūc vigebat apd iudeos mag' curātes d̾ traditiōib⁹ hoim q̄ d̾ mādat' diuinis: Mat. vij. r ¶ Heſitās aūt ꝛc. q̄ ḡtil' erat nihil ſciēs d̾ coꝝ ritu vl' lege. s ¶ Paulo ꝛc. auguſti cogni .i. imperatori' Sic eni. impatores romāi vocati ſūt ceſares a Julio ceſare prio impatore: ita noiati ſunt auguſti ꝛ adhuc noiant ab auguſto ceſare: eo ꝙ multū auxit imperiū. t ¶ Volebā ꝛ ipſe ho. audi. na agrippa iude⁹ erat ꝛ mlta de Paulo audierat. v ¶ Altera aūt. Hic ꝯñr q̄rit. cōſiliū i p̄ñtia ꝛ p̄mo ꝯſiliū querit. ſcđo paulo loc⁹ loq̄ndi ꝯcedit. ca. xxvj. prima pars p̄z: pauc' exceptis q̄ diſcurrent. x ¶ Cū mlta am. i. cū mlto apparatu ꝛ cultu veſtiū ꝛ ſocietat'. y ¶ Petens ꝛ accla. vt ex magnitudie clamoris inclinaret anim⁹ feſti ad ꝯcedēdū mortē pauli. z ¶ De q̄ q̄d cer. ꝛc. q̄ ſic dictū gentilis erat ignorās q̄ſtiōes et diſcordias q̄ ſūt inť iudeos ꝛ xp̄ianos. (b)
a ¶ Et max. ad te rex agrippa. q̄ es iude⁹. b ¶ Vt interro. fa. a paulo p̄ te. c ¶ Habeam q̄d ſcri. de ip̄o. ꝛ ſubdit cā: Sine ratiōe eni.
✳ m ¶ Poſtulātes aduerſ. il. dāna. q̄ nō potuerāt h̾ obtinere vt ibidē d̾r. tūc petierūt vt in hierl'm duceret: intēdētes eū occidere p̄ iſidias i via. Sic igit p̄ paulū vinctū: ſignificat q̄libet inocēs iniuſte grauat⁹. p̄ iudeos aūt iniq̄ p̄ſeq̄ntes iuſtū. p̄ feſtuz aūt pōt intelligi iudex malus fauēs pti fortiori. vñ d̾ ipſo d̾r hic: Feſt⁹ āt vo. ꝛc. a tali v̾o iudice pōt ꝛ d̾z q̄libet inocēs grauatus exēplo pauli appellare: non ſolū ꝓp̄t ſuū p̄iculū euitādū: ſed etiā ne iuſticia peat ꝛ ꝯculcat. (Moralit̾)
Agrippa Ca. XXVI
pa vo. Hic ꝯñr paulus inducit: ꝛ diuidit i duas ptes: q̄ p̄mo audit pauli r̄ſio. ſcđo ſup eā habet collatio ibi: Et ſurrexit rex. Prima adhuc in duas q̄ p̄mo ponit r̄ſio pauli ad agrippā. ſcđo ad feſtuz ✳ p̄ſidem. (Diuiſio)
✳ Moralit̾. d ¶ Agrippa. Per agrippā v̾o volentē paulū audire loq̄ntē: ſignificat curioſ⁹ auditor q̄ mag' d̾ſiderat audire doctorē duct⁹ curioſitate q̄ ꝓ diſ ✳ cēda veri

A G a ¶ De oībus qui.ac.ꝛc̄.Be. Hūc verſum Ca.XXVI
alia trāſlatio ſic habet. Eſtimo meipſm beatū apud te incipiens
rationē reddere hodie.qḋ Hie
ro.cum ſua expoſitione ſic po/
nit. De oībus quibus accu
ſoꝛ a iudeis. O rex agrippa
eſtimo me beatū: cū apud te ſim
hodie defendendꝰ: q̄ noſti oēs
iudeoꝝ cōſuetudines ꝛ queſtio/
nes: legerat enim illud Eſaie:
Beatus q̄ in aures loquiť ſapi
entis.ꝛ nouerat tm̄ oꝛonis ver
ba ꝑficere: q̄ſtū iudicis pruden
tia cognouiſſet. b ¶ Quid in
credibile iudicať. Ra. Vel
ſic rex quid dicis? incredibile iu
dicať apud vos ꝛc̄. iterrogādo.
quaſi dicat nō eſt incredibile.ſu
ſcitauit quidē ante moꝛtuos in
exemplum futuri: vel ſuſcitat.
c ¶ Cū occiderenť petu.ſē.
Ra. Alia editio occidēdiſq; de
tuli ſniam.i. q̄liter occiderentur
ipſe ſniam dedi. d ¶ Detuli
ſen. Ra. iudicaui illos occiden
dos nō ait occidi niſi forte ad oc
ciſionē ꝑtineat qḋ ſequiť: puni/
ens eos ꝛc̄.ꝛ āplīꝰ inſaniēs ꝛc̄.
e ¶ Cōtra ſtimulū. Ra. Hu
cuſq; ſine ſtimulo reſtitiſti: ſed
nunc ſi reſiſtis: contra ſtimulū
calcitrabis: qḋ ſatis durum eſt:
ſtimulus eſt ipſa coꝛrectio.
¶ Inſanis.

a ¶ moꝛe concionantiū: vel ad faciendū ſilentiū.
tibi loq̄ ꝑ temetipſo. Tūc paulꝰ extēnta manu
a cepit rationē reddere. De omnibꝰ quibꝰ accu a
¶ eſſe dicendū a te.
ſoꝛ a iudeis rex agrippa: eſtimo me beatū apḋ b
a ¶ eſtimo me beatū. b ¶ quia petrus eo iudaice conſuetu/
te cum ſim me defenſurꝰ hodie: maxime tē ſciē c
dinis. ¶ bone.
te: omnia que apud iudeos ſūt ꝯſuetudines
¶ male.
ꝛ queſtiōes: ꝓpter quod obſecro: patiēter me d
audias. Et quidē vitā meā a iuuētute que ab e
initio fuit in gente mea in hieroſolymis noue/
¶ ante vos gentiles.
runt omnes iudei: p̄ſcientes me ab initio ſi ve
lint teſtimoniū ꝑhibere: quoniā ſm̄ certiſſimā f
ſectam noſtre religionis vixi phariſeꝰ. Et nūc g
¶ reſurrectionis.
in ſpe que ad patres noſtros repꝛomiſſionis h
a ¶ ante tribunal. ¶ tuo. b ¶ ſpe reſurgendi.
facta eſt a deo: ſto iudicio ſubiectꝰ: i quā duo/ k l
a ¶ deo propter illam ſpem.
decim tribus noſtre nocte ac die ſeruiētes ſpe m n
a ¶ ſuēiri viri vl ꝑfecti. b ¶ .i.q2 xp̄z p̄dico reſurrexiſſe ¶ o.
rāt deuēire. De quā ſpe accuſoꝛ a iudeis rex. o
b Quid incredibile iudicatur apud vos: ſi deꝰ p
a ¶ ſicut iſti modo exiſtimant.
moꝛtuos ſuſcitat? Et ego quidem exiſtimaue q
ram me aduerſus nomen ieſu naçareni debe/
a ¶ non tm̄ exiſtimaui.
re multa contraria agere: quod ꝛ fēci hieroſo
lymis: ꝛ multos ſanctoꝛum ego in carceribus
incluſi: a principibus ſacerdotuꝫ poteſtate ac
c d cepta. Et cum occiderentur: detuli ſententiā. r s
Et per omnes ſynagogas frequēter puniens
¶ q̄ prius.
eos: cōpellebam blaſphemare: et amplius in t v
a ¶ ad ſimilitudinem lupi. b ¶ ex magno affectu. c ¶ non
ſolum ad proximas in iudea ſitas.
ſaniēns in eos: perſequēbar vſq; in extēras ci x
a ¶ ciuitatibꝰ vl opibꝰ illīꝰ iſanie. b ¶ metropoli ſyrie phenicē
uitates. In quibus dum irem damaſcum: cū y
poteſtate ꝛ ꝑmiſſu principum ſacerdotuꝫ: die
media in via vidi rex de celo ſupra ſplēdoꝛeꝫ
ſolis circūfulſiſſe me lumen ꝛ eos qui mecū ſi
mul erant: omneſq; nos cuꝫ decidiſſemus in z
a ¶ in qua olim deus patribus loqui conſueuerat vt magis
terram: audiui vocem loquenteꝫ mihi hebrai
credatur quod diciť. a ¶ ꝓpꝛiū nomē ingeminat vt ad ip
ſum viſionē ꝑtinere oſtendat. ¶ in membris.
ca lingua: Saule: ſaule quid me perſequeris?
e Durū ē tibi ꝯtra ſtimulū calcitrare. Ego autē
dixi: Quis es dñe? Dñs aūt dixit: Ego ſū ie/
ſus naçarenꝰ quē tu ꝑſeq̄ris: Sꝫ exurge ꝛ ſta ſu
pra pedes tuos. Ad h̄ ei appui tibi vt ꝯſtituā a b
a ¶ in hac p̄ma viſione. b ¶ poſtea in multꝭ viſionibꝰ.
te miſtrū ꝛ teſtē eoꝝ q̄ vidiſti: ꝛ eoꝝ qbꝰ appa/ c
rebo tibi: eripiēs te de pplis ꝛ gētibꝰ: in quas
¶ ceci eñ ſunt. ¶ interioꝛes.
ego nūc mitto te aperire oculos eoꝝ: vt cōuer d

Nico. de lyra

B ¶ preſidem/ibi: Hec loquen
te. Circa primum paulus cap/
tat agrippe beniuolentiam di.
a ¶ De omnibus quibus
accuſoꝛ a iude.ꝛc̄.apud te.
Id eſt inocentem a te iudicari.
b ¶ Cum ſim me de.ho.in
tua p̄ſentia. c ¶ Maxime te
ſciētē oīa q̄ apḋ iude.ſūt.ꝛ
ſic itelligꝭ ṽba mea legi ꝛ ꝓphe/
tis cōſona. d ¶ Propter qḋ
obſecro pa.me audias.hoc
aūt dixit q2 itēdebat plura dice
re vt ex ſequentibꝰ pꝫ. e ¶ Et
q̄dē. Hic ꝯñr ꝓſequiť ſuā intē
tionē. Circa quā aplſ p̄mo nar/
rat ſuā cōuerſationē i iudaiſmo.
ſcḋo perſecutionē quā itulit po/
pulo xp̄iano/ibi: Et ego quidē.
tertio ſuam cōuerſionē ab erro/
re priſtino, ibi: In quibus ꝛc̄.
Circa primū dicit: Et quidem
vitā meā a iuuentute ꝛc̄. q2
paulus fuit ibi miſſus ꝛ traditꝰ
doctrine gamalielis: vt dictum
eſt.ṡ.xxii. f ¶ Qm̄ ſm certiſ
ſimā ſectā ꝛc̄. Secta eñ ſadu
ceoꝝ q̄ in credendis diuidebať
contra iſtā nulla erat cum nega
ret generalī ſpm̄ ꝛ reſurrectio
nē moꝛtuoꝝ. g ¶ Et nunc in
ſpe.i.ꝓ ſpe. h ¶ Que ad pa
tres noſtros repꝛomiſſio/
nis.ſ.de xp̄o vēturo ꝛ de reſur
rectione ꝛ beatificatiōe per euꝫ
fienda. i ¶ Facta eſt a deo.
patriarchis ꝛ ꝓphetꝭ. k ¶ Sto
iudicio ſubiectꝰ. tanq̄ male/
factoꝛ ꝛ reus. l ¶ In qua.ſcꝫ
ſpe. m ¶ Duodecim tribus
ſue nocte.ꝛ die ſeruiētes deo.
n ¶ Sperāt deuenire. nam
phariſei
pharisei nō credentes xp̄o ſperabant ipſum venturū ꝛ reſurre C
ctionē moꝛtuoꝝ facturū. Saducei vero ſperabant ipſuꝫ ventu
rū hoīem tm̄ purū: ſed poten/
tē ꝛ tempoꝛalīꝛ regnaturū et
romanoꝝ potentiā ablaturū:
negabant tm̄ reſurrectionem
moꝛtuoꝝ. Iudei vero in xp̄m
credentes tenebāt aduentum
eiꝰ p̄mū in ieſu naçareno im/
pletum: ſperabāt tm̄ ipſm ſcḋo
vēturū ad iudiciū: ꝛ ſuſcitatu
rū moꝛtuos p̄cās ꝛ p̄mia eis Alas ſic
ſm merita ꝛ demerita reddi/
turuꝫ. o ¶ De q̄ ſpe ac.a
iu.rex: a phariſeis obſtinatꝭ
de h̄ q̄ paulꝰ dicebat ieſuꝫ na
çarenū eē xp̄m i lege ꝛ ꝓphetꝭ
ꝓmiſſū. a ſaduceis ṽo de ſpe
reſurrectōis moꝛtuoꝝ/iō ſub
dit: p ¶ Quid icre. iudi.
apḋ vos ꝛc̄.q.d.nō eſt rō:
q: deꝰ legiť moꝛtuos ſuſcitaſ
ſe i veteri teſtamēto ad p̄ces
helie.iii.Reg.xvii.ꝛ ad p̄re/
ces heliſei.iiii.Regum.iiii.
q ¶ Et ego. Hic ꝯñr narrat
ꝑſecutionē quā fecerat credē
tibus in xp̄m: ꝛ pꝫ ſnia ex ſu/
pradictꝭ.viii.ꝛ.ix.ca.vſq; ibi:
r ¶ Et cū occiderenť. Ex q̄
videť q̄ in illa ꝑſecutiōe non
ſolus ſtephanꝰ fuit occiſus: ſꝫ
etiam plēs alii. s ¶ Detuli
ſniam.non tm̄ ſicut iudex: q2
paulus tūc nō erat iudex ſed
adhuc iuuenis: ſꝫ q2 ſniam da
tā a p̄ncipe ſacerdotuꝫ ꝛ aliis
ſenioꝛibꝰ deferebat executoꝛi D
bus.vñ.ṡ.in fine.vii.ca.dici/
tur q̄ teſtes depoſuerūt veſti
menta ſua ſecus pedes adole
ſcentis qui vocabať ſaulus:
ꝛ lapidabant ſtephanum ꝛc̄.
t ¶ Cōpellebaꝫ blaſphe/
ma.i.negare ieſuꝫ naçarenū
eſſe xp̄m. v ¶ Et amplius
inſaniēs in eos.nam nō fa
ciebat ſana mēte: ſed erroꝛe.
x ¶ Perſequebar vſq; ad
exteras ciuitates: que ſūt
extra iudeā: ſicut pꝫ de dama
ſco que eſt in ſyria: ſicut diciť
Eſa.vii.b. Caput ſyrie dama
ſcus. y ¶ In quibus. Hic
ꝯſequēter narrat cōuerſioneꝫ
ſuam mirabilē.ꝛ p̄mo eaꝫ nar Diuiſio
rat.ſecundo ad ꝓpoſitū appli
cat/ibi: Hac ex cauſa.p̄ma pa
patet ex dictꝭ.ṡ.ix.ca.vſq; ibi:
z ¶ Omneſq; nos cū de/
cidiſſemus in terram. hic
ſuppletur qḋ.ṡ.ix.ꝛ.xxii.omit
titur.ſ.de caſu ſocioꝝ pauli cū
eo.nō tamen ibi dicitur q̄ ſo/
lus ſaulus ceciditſed caſus a/
lioꝝum non exprimitur.cetera
patent ex dictis.ṡ.ix. ca.vſq; ṡ.9.a
ibi: a ¶ Ad hoc eni appa et.22.b
rui tibi. in raptu. b ¶ Vt
conſtituam te. que vidiſti
ꝛ audiſti. Iſtud enim eſt effi/
cax teſtimoniū.ſ.ꝑ viſum ꝛ au
ditū. c ¶ Et eoꝝ quibus
apparebo tibi. ſicut in h̄ li/
bro leguntur plures apparitio/ Alas in de
nes diuine ꝛ reuelationes pau ambos
lo poſtea facte. d ¶ Vt con
uertanť. a tenebris erroꝝ.
B ¶ Ad lucē

E F a ¶ Inſanis paule. Be. Inſanis putat: ꝙ hō vinct⁹ loco defendēdi accepto: nō de calūnia q̄ ꝑmit: ſ3 de ꝯſcīa q̄ gloriatur: ſmonē facit ⁊ reuelationē q̄ de pſecutore mutat⁹ ē in apl̄m ꝑcurrit. Inſuꝑ diſpēſationē redēptoris: reſurrectionē3 mortuoꝝ: ꝯcionātis habitu diſſerit. Sicꝫ do ſtulta amētia eſt: ꝙ filius prēm deſerens porcos pauit. ſic ſpūalis eſt amen-
1. Co2.5.c tia. de q̄ paul⁹ ait: Siue mēte excedim⁹ ſiue ſobrii ſum⁹ deo. ⁊ ꝓpha: Nō reſpe-
Ps.39.a xit in vanitates ⁊ inſanias falſas.
b ¶ Multe ⁊c. Ra. Philoſophi gentium mlta legēdo ſectas cōmutabant.
c ¶ Ad inſa. Ra. Mutabilitatis. Al' īſaniā dicit reſurrectionē mortuoꝝ quā annūciat. d ¶ Scio q2. Be. Hoc nō adulādo: ſ3 vere locut⁹ eſt. Agrippa enī ritu iudeoꝝ ⁊ legib⁹ imbut⁹ credebat ꝓphetas vera dixiſſe: ſ3 igrabat ad xp̄m illā veritatē ꝑtingere: q̄uis ī ꝯcione q̄dā cū iudeis habita dixiſſe legat': ſ3 de religionis auxilio ꝑſumit': cū iā orbē diſcipuli ieſu repleuerint: haud ſine dei nutu putamus illā creſcere religionem.

Nico. de lyra

✠ a ¶ Ad lucē. fidei xp̄iane. b ¶ Et de po. ſa. in q̄ detinent' captiui ꝑ idolatriā. c ¶ Ad deū. ꝑ latriā. d ¶ Ut acci. re. pec. ꝑ grāz ī p̄nti. e ¶ Et ſortē in. ſan. ꝑ glīaz ī futuro. ⁊ q2 hec acq̄runt' ꝑ verā fidē. ſbdit': f ¶ Per fi. q̄ ē in me. tāq̄ in redēptorē hoīm ⁊ glorificatorē. g ¶ Unī rex ⁊c. qd ē nephariū. Oīa do p̄dicta narrauit paulus vt agrippa mag' ſibi crederet. h ¶ Sed his q̄ ſūt ⁊c. vt ptz. ſ. ix. i ¶ Et hieroſoly. nō īmediate poſt damaſcū: ſed ꝑus luſtrata arabia redijt paulus damaſcū ⁊ inde venit hierlm annūciās ibi xp̄m
F vt dictū ē. ſ. ca. ix. ⁊ xxij. k ¶ Digna pe. opa fa. vt ſm q̄ntitatē delictorū ſit q̄ntitas bonoꝝ operū. vn̄ dicit Gre. Homelia. iiij. Tāta debet q̄ſq3 a ſe licita re-
† S.12.e ſcidē: q̄nta ſe meminit illicita ꝑpetraſſe. l ¶ Hac ex cā. Hic ꝯſr narrationem ſuā applicat ad ſuā intētionē. ſ. ꝙ capt⁹ fuerat ⁊ ligat⁹ ꝓpē ſuaz iuſticiā. d. Hac ex cā. ſ. q2 annūciabā iudeis ⁊ gētib⁹ cōuerſionē ad deū ꝑ pnīe opa. m ¶ Me iudei cū eſ. in tē. in loco deuotionis ⁊ nō ꝯtētiōis. n ¶ Cōphēſum tē. volētes me interficere: vt habet'. xxi. ca.
o ¶ Auxilio āt ad. dei. me ꝓtegēt'. p ¶ Uſq3 in ho. di. ſto. firm⁹ ⁊ conſtās in ſcto ꝓpoſito. q ¶ Teſtificās mi. ac ma. i. indifferēter oīb⁹ fidē xp̄i. r ¶ Nihil ex. di. ⁊c. ⁊ moyſes q̄ p̄dixit de xp̄o futuro: ⁊ impleta ſunt in ieſu naçareno. s ¶ Si paſſibilis xp̄us. Hic accipit' ſi ꝓ q2. h enī dixerunt ꝓphe ſicut declaraui ī plurib⁹ locis exponēdo libros eoꝝ: ⁊ vnū replico qd habet' Eſa. liij. ꝙ totū intelligit' ad lrāz de xp̄o: ſicut ibidē fuit declaratū. ⁊ ibi d2 de ip̄o. Tāq̄ ouis ad occiſionē ducet': ⁊ q̄ſi agn⁹ corā tondēte ſe obmuteſcet ⁊c. Silr moyſes h p̄dixit ꝑ ſacrificia leg': ⁊ potiſſime agni paſchalis ſignificās xp̄m ꝓ ſalute mūdi īmolandū: ꝓpē qd iohānes baptiſta de ieſu naçareno dixit: Ecce agnus dei: ecce qui tollit pctā mūdi: Iohis. i. d. Silr moyſes ſcribēs ꝓphetiā p̄triarche iacob: Gen̄. xlix. b. Non auferet' ſceptrū de iuda ⁊ dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus eſt ⁊c. q̄ ꝓphetia d2 ad lrām de chriſto: vt ibidem fuit declaratum: ⁊

¶ he ſunt tenebre.
tant' a tenebris ad lucē: ⁊ de po- g h
¶ .i. lucem.
teſtate ſathane ad deū: vt acci- c d
¶ hereditatem.
piāt remiſſionē pctōꝝ: ⁊ ſortē in e
ter ſanctos per fidem que eſt in f
me. Unde rex agrippa non fui g
a ¶ quia de celo eſt oſtenſa viſio illa.
incredulus celēſti viſioni: ſ3 his h
qui ſunt damaſci primum ⁊ hie i
roſolymis: ⁊ ꝑ omnem regionē
iudee: ⁊ gentibus annūciabam
vt penitētiam agerent et conuer
terentur ad deum: digna penitē k
tie opera facientes: hac ex cauſa l
me iudei cum eſſem in tēplo: cō- m n
prehenſum tentabāt interficere.
Auxilio autē adiutus dei: vſq3 o p
a ¶ perſeuero vel in mortem non cado.
in hodiernum diē ſtō teſtificans q
¶ etate vel perſona.
minori atq3 maiori: nihil extra di- r
cens q̄ ea que prophete ſūt lo-
a ¶ erit. ¶ ſi pro quia.
cuti futura eſſe ⁊ moyſes: ſi paſſi s
a ¶ hic ſenſus eorum q̄ ꝓphete p̄dixerant ⁊ moyſes. b ¶ quia primus reſurrexit nō iterum moriturus. ¶ ſi pro quia.
bilis chriſtus: ſi primus ex reſur t
rectione mortuorū lumē annūci v
atur⁹ eſt populo et gentib⁹. Hec x
loquēte eo ⁊ ratione reddēte: fe- †
a ¶ mutabilis es de doctrina in doctrinam.
a ſtus magna voce dixit: † Inſā- y
b nis paule: multe te lrē ad īſaniā z
ꝯuertūt. Et paulus: nō inſanio a
a ¶ falſitas ⁊ petulātia inſanie ſunt ꝓpria.
inquit optime feſte: ſed veritatis b
⁊ ſobrietatis vba eloquor. Scit c d
¶ q̄ de meipſo ⁊ de chriſto narraui.
enī de his rex: ad quē ⁊ ꝯſtanter
a ¶ que de me vel de chriſto narraui.
loquor. Latere enī eū nihil hoꝝ
arbitror: neq3 enī in angulo q̄cq̄
horum geſtum eſt. Credis rex a-
a ¶ hoc ad pſuadendū loquitur.
b grippa ꝓphetis? Scio quia cre
¶ quicq̄d dictū eſt de p̄dictis vel de xp̄o.
dis. Agrippa autē ad paulū: in e
modico ſuades me fieri chriſtia
¶ .i. deprecor deū vel chriſtum.
nū. Et paul⁹: Opto apud deū ⁊
¶ etate vel perſona vt ⁊ ſupra.
in modico et in magno: non tm̄
te: ſed etiā oēs qui audiūt hodie
¶ chriſtianus. ſ.
fieri tales qualis ⁊ ego ſu3: exce
a ¶ non enī opto vinctos eſſe vos.
ptis vinculis his. Et exurrexit rex f
⁊ preſes ⁊ bernice: ⁊ q̄ aſſidebant
eis. Qui cū seceſſiſſent loquebā g

tum: ⁊ ſic moyſes ſcripſit ip̄m de tribu G
iuda ſm carnē naſciturū: ⁊ ꝑ ꝯſequēs carnē paſſibilem habiturū. Itē Deut'. xxxij. c. Deū q̄ te genuit dereliquiſti ⁊ oblitus es dn̄i creatoris tui: ſm doctores antiq̄s hebreos hec eſt littera: Deum qui te naſci fecit debilitabis ⁊ obliuiſceris deum doloratum tuum.
t ¶ Si primus ex reſurre. mor. ſi pro q2: quia primus reſurrexit ad vitā immortalē: ſicut manifeſte p̄dixit ꝓpheta dauid Ps. xv. c. Non derelinques aīam meā in inferno: nec dabis ſanctū tuū videre corruptionē ⁊c. ſicut expoſitū eſt. ſ. ij. ca. v ¶ Lume annūciaturus eſt po. iſrael. x ¶ Et gētibus. hoc enī fuit predictū Eſaie xlix. b. qd ad lrām intelligit' de xp̄o ſicut ibi fuit expoſitū. Parū eſt vt ſis mihi ſeruus ad ſuſcitandas trib⁹ iacob ⁊ feces iſrl' cōuertēdas. dedi te in lucē gentiū vt ſis ſalus mea vſq3 ad extremum terre. x ¶ Hec loquē. eo ⁊ ra. red. Hic ꝯſr ponit' reſpōſio pauli ad feſtū p̄ſidē qui paulo loquēti de reſurrectione mortuorum dixit: y ¶ Inſanis paule. q2 reſurrectionē mortuoꝝ credibat impoſſibilem tanq̄ gētilis. ꝓpē qd dictum pauli vocauit inſaniam.
z ¶ Multe litte. te ad iſa. cōuer. hoīes enī circa multas ſcripturas conuertētes vehemēter ſuū ſtudiū habēt aliq̄n cerebrū turbatū ⁊ organū fantaſie leſum: ⁊ per conſequēs intellectum impeditū: qui in actu ſuo indiget fantaſmate neceſſario. a ¶ Non inſanio inq̄t optime feſte. non dixit h ex adulatione: ſed q2 talis erat modus loquendi cum reuerentia locum imperatorū tenentibus. b ¶ Sed veritatis. euangelice. c ¶ Et ſobrieta-
tis ver. elo. quia non excedebat mo H
dum debite locutiōis. d ¶ Scit enī de his rex. agrippa q̄ erat inſtructus in lege ⁊ ꝓphet'. cetera patēt vſq3 ibi: e ¶ In modico ſua. me fieri xp̄ianū. quod dupliciter poteſt intelligi. Uno modo negatiue. In modico. i. in nullo: ſicut frequēter d2 in cōmuni ſermone. Alio mō affirmatiue. In modico ſuades. i. aliquantulū inclinas me ad hoc: ſed non perfecte: et hic ſenſus magis congruit ſequenti littere: vt videbitur. cetera patēt. f ¶ Et exurrexit rex et pre. Hic conſequenter ſuper verba pauli habet' collatio/ cū dicit': g ¶ Qui cum seceſſiſſent loque. ad partē vt ſecretius loquerentur:
✠ Dicentes
Moralis ✳ cenda veritate. reſiduū autem hui⁹ ca. eſt narratio pauli de conuerſione ſua mirabili. de qua dictū eſt ſupra ca. ix. ſequitur: † ¶ Feſtus magna voce dixit: inſanis paule ⁊c. Homines enī excellenter ꝯtemplant' que lis fuit paulus frequenter reputati ſūt a mūdanis hoībus amentes ⁊ inſani. Tū q2 ꝯtēnebāt mūdana: Tū q2 multū ardua loq̄bant': q̄ mūdanis aliena videbāt'. vn̄. iiij. Reg. ix. c. Ille ꝓpha q̄ venit ad inungendū iehu fuit reputatus inſanus: ꝓpter qd illi q̄ cu3 iehu
4. Reg. erāt dixerūt ei: Quid venit iſte inſan⁹ ad te. Et de dn̄o nr̄o ieſu chriſto dicit' Marc. iij. c. Et exierunt ſui tenere eū dicēs: q2 in furorē verſus eſt. Et ſilr illi q̄ ꝯtēptis terrenis vacāt diuine contēplationi a multis fatui reputant'.

A G Ut aũt iudica.(et)c. Be. In greco: Ca.XXVII
vt iudicatũ eſt nos nauigare in italiam: tradiderunt
paulũ (et) quoſdaz alios vinctos cẽturioni. b ¶ Ha-
drumetinã. Ra. i. ad romã nauigantẽ ſm quoſdã: ſed meli⁹
deriuaẽ de noĩe ciuitatis aphrice q̃ adrumetus dr: c ¶ Veni
mus lyſtrã. Be. Pro lyſtra: In gre-
co ſmyrna ſcriptũ eſt. Hiero. vero myr
rhã ponit. d ¶ Gnidũ. Be. Uel con-
tra chiũ: ſed meli⁹ ĩ: quibuſdã legitur
cõtra gnidũ q̃ eſt inſula contra aſiam.
e ¶ Ieiuniũ. Ra. Fames magna in
nauigio infirmiores reddẽs nautas.
Alij dicunt quadrageſimam ante na-
tale dñi qđ nõ eſt ꝓbabile. Meli⁹ ieiu
niũ ſeptimũ putandum eſt: in quo occi
ſus erat golias. Uel dico ieiunij deci-
mi in ianuario: quãdo cognouerunt in
babylone captiui tẽplũ eẽ deſtructum.
G Portum

tur ad iuicẽ dicẽtes: Quia nihil a
morte aut vinculis dignũ qđ fe
cit hõ iſte. Agrippa aũt feſto di
¶ ſolui a vinculis.
xit: Dimitti poterat hõ hic ſi nõ b
appellaſſet ceſarẽ. Ca. XXVII

¶ Decreuit agrippa.
a Ut aũt iudicatũ eſt d
eũ nauigare i italiã:
et tradi paulũ cũ re e
liquis cuſtodijs centurioni noĩe f
a ¶ a noĩe auguſti q̃ milites miſerat.
iulio cohortis auguſte. Aſcen g
dẽtes aũt nauẽ hadrumetinã in
a ¶ nõ ad italiã ſed iuxta aſie loca ad aq̃lo
nẽ nauigare incipiebant.
cipientes nauigare circã aſie lo
ca ſuſtulimus: pſeuerante nobi- h i
¶ pſide.
ſcum ariſtarcho macedone theſ
ſalonicenſe. Sequenti autẽ die k
a ¶ egreſſi ſum⁹ ceſarẽ. b ¶ ad aq̃lonẽ.
venimus ſidõnẽ. Humane aũt †
¶ cogitans.
tractans iulius paulum: permi l
¶ in ſidonẽ vrbẽ phenicis. ¶ ꝓcuratio
nem nauigationis.
ſit ad amicos ire (et) curaz ſui age m
¶ a ſidone. ¶ ad occidentem.
re. Et inde cũ ſuſtuliſſem⁹: ſub n
¶ ideo cypro approximauim⁹.
nauigauim⁹ cypruz: ꝓpterea q(uod)
eſſent venti cõtrarij. Et pelag⁹ o
cilicie (et) pamphylie nauigãtes:
¶ ciuitas.
b venimus lyſtram que eſt lycie. p
a ¶ ſicut hec alexãdrina dicitur: ita illa ha
drumetina.
Et ibi inueniens centurio nã-
uem alexandrinam nauigantez
¶ de naui in nauem.
in italiam trãſpoſuit nos in eã. q
Et cum multis diebus tarde na r
uigaremus: (et) vix deueniſſemus s
a ¶ inſulaz. b ¶ ideo tarde nauigauim⁹.
c contra gnidũm prohibẽtẽ nos t
¶ inſula eſt.
vento: adnauigauimus crete iu v x
¶ nomẽ loci. ¶ ſalmonem.
xta ſalmonẽ. Et vix iuxta naui- y
¶ in creta.
gantes: venimus in locũ quen-
¶ a bonitate vel ꝓpriũ eſt.
dam qui vocatur boniportus:
cui iuxta erat ciuitas thalaſſa.
Multo autez tempore peracto z
cum iam non eſſet tuta nauiga- a
b tio: eo q(uod) ieiunium iam preteriſ-

Nico.de lyra

a ¶ Dicentes: q(uia) nihil morte.
Et inter iſtos ſic dicentes fuit agrippa
pmus (et) pncipalis: tã ꝓpter dignitatez
regiã q̃ ꝓpter ei⁹ ſapientiã. fuit eñ ſa-
piẽs valde (et) eloquẽs vt refert ioſeph⁹
.i. libro de iudaico bello: ꝓpter qđ cõti-
luit ↄcluſionẽ conſilij d. feſto. b ¶ Di-
mitti po. hic hõ ſic iuo. (et) h mõ p(atet)
ipm inclinatũ fuiſſe aliq̃ mõ ad creden
dũ xp̃o: aliẽ nõ dixiſſet paulũ inocentẽ:
ſed magis morte dignũ tanq̃ pſeudo
xp̃i pdicatorẽ. vnde legitur in hiſtoria
ſcholaſtica q(uod) iminente deſtructione iu
dee (et) hierlm p romanos xp̃iani q̃ erãt
ibi monitu angeli tranſierũt in regnũ
agrippe q̃ erat cõfederatus romanis:
vt p(atet) per Ioſephũ de iudaico bello: (et)
Ioſephus ibi fuerũt pacifice recepti. c ¶ Si nõ
appel. ceſarẽ. ex quo eñ ad ſuperiorẽ
erat appellatio iterpoſita (et) recepta et
B pauluz inſequebaẽ vt morte dignũ: ps
aduerſa non poterat eũ p̃ſes abſq(ue) ſuo
periculo dimittere liberũ.
¶ In ca. xxvi. vbi dicitur in poſtil. Ut
conſtituã te miniſtrũ (et) teſtem eoz que
vidimus (et) audiuimus.

Additio. Licet in reb⁹ hũanis
efficax teſtimonium
pncipaliẽ eſt p viſum: nõ p auditũ: tñ in
his q̃ ptinẽt ad fidẽ teſtimoniũ efficax
eſt p auditũ. Fides eñ ex auditu: vt ad
Roñ. x. c. pſerti cũ illa q̃ habenẽ ex au
ditu. ſ. auctẽ ſacre ſcripture ꝓprie appli
canẽ ad ea q̃ videnẽ: tũc eñ teſtimoniũ
reddiẽ mag' efficax: ſicut cũ illa q̃ crede
banẽ de xp̃o in lege pſalmis (et) ꝓphetis
iplebanẽ in eo: tũc audit⁹ (et) viſus ſimul
verũ teſtimoniũ tribuebãt (et) xp̃o. vnde
Luc. xxiiij. f. Oportet impleri ea q̃ ſcri
pta ſũt in lege pſalmis (et) ꝓphet' de me.
de qua cõcordia. ſ. viſus (et) audit⁹ pſal.
dicit: Sicut audiuim⁹ ita vidimus (et)c.
Ps.47.b (et) de tali viſu (et) auditu reddebat apl's
teſtimoniũ. Ca. XXVII

Ut aũt iudicatũ eſt. Habi
to cõſilio de miſſiõe pauli ad
ceſarẽ. hic ↄñr deſcribit Lu-
cas hui⁹ ↄſilij executionem. Et pmo de
ſcribiẽ pauli ꝓgreſſus. ſcđo ad romam
ei⁹ acceſſus, ibi: Poſt mẽſes aũt tres:
ca. ſe. pma diuidiẽ in tres ptes: q(uia) pmo
poniẽ pauli p mare nauigatio. ſcđo ei⁹
naufragatio, ibi: Multo aũt tpe. tertio
poſt naufragiũ recreatio. in pncipio ſe-
quẽtis ca. Circa primũ ſciendũ q(uod) mul-
ta noĩa ponũtur hic de q̃bus aliq̃ dicũt
q(uod) ſunt noĩa inſularũ: alij ciuitatũ mari
timarũ: vtrãq(ue)

tinarũ: vtrãq(ue) tñ in pluribꝰ habet paruz de certitudine: Tũ q(uia) C
ex lõgitudine tpis multa noĩa ſũt mutata villarũ terrarũ et in
ſularũ: ſicut Pariſi⁹ antiq̃tus luthecia dicebaẽ: Tũ q(uia) nomina
ſunt equoca: ſicut babylonia ad illã q̃ eſt in egypto: (et) ad illam
q̃ fuit antiquit⁹ in chaldea. dicitẽ aũt: d ¶ Ut aũt iudicatũ
ẽ nauigare. p ↄſiliũ pdictuz. e ¶ Et
tradi paulũ cũ reliq̃s cuſtodijs. i.
vinct' vel cuſtodia detentis. f ¶ Cen
turioni no. iu. cohor. auguſte. co-
hortes aũt militũ habebãt ꝓpria noĩa:
vt q̃libet cũi⁹ cõgregari poſſet ab alijs
diſtincta. vñ (et) illa cui pẽrat corneli⁹ vo
cabiẽ italica: vt hr̃. ſ. x. ca. g ¶ Aſcen
dẽtes na. hadrumetinaz. ſic dictã a
ciuitate hadrumẽs noĩe q̃ ẽ in aphrica:
vt dicit glo. h ¶ Suſtulim⁹. i. a terra
retraxim⁹ ad altitudinẽ mar'. i ¶ Per
ſeuerãte no. ariſtarcho. alijs q̃ cum †7.q.1.c.ad
paulo venerãt hierl'z: vt hr̃. ſ. xx. reuer ueritas
tẽtib⁹ ad loca ſua. k ¶ Sequẽti autẽ 2.Cor.11.f
die ve. ſi. i q̃ ciuitate paul⁹ añ pdicaue
rat. l ¶ Permiſit ad a. ire. ad eos ſa
lutãdũ (et) i fide firmãdũ. m ¶ Et curã
ſui a. accipiẽdo ab eis neceſſaria naui-
gãtib⁹ ꝓ ſe (et) ſuis ſocijs. n ¶ Subna
uigauim⁹ cy. appropiãdo inſule: ſed
nõ ibi deſcẽdendo: ꝓpterea q(uia) vẽti eẽnt
ↄrij q̃ nõ pmittebãt nauẽ currere ↄſus
italiã: (et) ſic declinabãt ad lat⁹. o ¶ Et
pe. cili. (et) pã. na. huic (et) inde euagãdo.
p ¶ Venim⁹ ly. nomẽ ẽ ciuitat' q̃ ẽ in
ꝓuincia lycie. q ¶ Trãſpoſuit nos
i eã. vt citi⁹ (et) expediti⁹ venerem⁹ romã
r ¶ Et cũ mul. die. tar. na. ꝓpẽ defe
ctũ vẽti. s ¶ Et vix de. ↄ gni. nomẽ
ẽ iſule ſm glo. t ¶ Prohibẽte nos
vẽ. q̃ mutat⁹ erat a debili: p eũ tñ i ↄriũ
et fortiorẽ. v ¶ Adnauigaui. cre. i.
ꝓpe cretã q̃ ẽ i iſula. x ¶ Iuxta ſal.
q̃ ẽ ciuitas maritima dicte inſule oppo-
ſita. y ¶ Et vix iu. na. (et)c. q̃ vocatur D
boniport⁹ in creta. nõ tñ ſic dict⁹ a boni
tate: vt p(atet). ĩ. vbi dr q(uod) nõ erat aptus ad
hyemãdũ: ſicẽ aliq̃ñ villa noiaẽ bõa vil-
la q̃ tñ ẽ multũ defectiua. z ¶ Multo
aũt tẽ. Hic ↄñr deſcribiẽ naufragatio.
Et diuidiẽ i tres ptes: q(uia) pmo poniẽ pe
riculi denũciatio. ſcđo nauigãtiũ aliq̃lis Diuiſio
ↄſolatio, ibi: Et cũ multa. tertio naufra-
gij ꝑpeſſio, ibi: Cũ aũt dies. Circa pmũ
dr: Multo aũt tpe pacto: nõ in por
tu: q(uia) ibi nõ mãſerũt. vt. ĩ. dr: a ¶ Cuz
iã nõ eẽt tu. na. eo q(uod) ieiuniũ iã pteriſ
ſet. Aliq̃ dicũt q(uod) iſtud ieiuniũ fuit xp̃ia-
noz añ natiuitatẽ dñi vl iudeoz ꝓ mor
te godolie vl ꝓ tẽpli deſtructiõe: ſz nul-
lũ iſtoz videẽ verũ: q(uia) cẽturio (et) milites
(et) etiã naute ſaltẽ ꝓ maiori pte erãt gẽti
les hec ieiunia nõ ſeruãtes. iõ mag' vi-
deẽ q(uod) h ieiuniũ fuit in mari vbi ꝓpẽ tẽ
peſtatẽ nõ vacabat nautis cõedere niſi
parũ: ꝓpẽ nauis regimẽ: (et) alijs ꝓpẽ ti
morẽ: ꝓpẽ qđ naute debiliores erãt ſcaẽ.
Conſolabaẽ

Moralit. a ¶ Ut aũt iudica. (et)c. Moraliter
Sequiẽ: † ¶ Humane aũt tra. (et)c.
Per h oſtẽdiẽ q(uod) de⁹ ↄdeſcẽdit ſuſtinẽ-
tib⁹ ꝓpter ipm. (et) h patuit i daniele (et) ſo
cijs ſuis (et) in plurib⁹ alijs veter' ac no-
ui teſtamẽti pſonis. n ¶ Et inde cuz
ſuſtu. ſubna. cy. p mare qđ procellis
ↄcutiẽ pñs ſclm deſignaẽ. (et) pauluz ꝓo
doctor vl ↄfeſſor prudẽs (et) aĩarũ zelum
habẽs. p h g q(uod) nauigãtes ↄ ei⁹ ↄſiliuz
incurrerũt dãna magna vt p(atet) ex ſequẽ
tib⁹. (et) etiã ſuaz periculũ pſonarũ: ſigni
ficaẽ q(uod) illi q̃ trãſeũt p vitaz hui⁹ mundi
in q̃ debẽt ad portum ſalut' nauigare ſi

E G a ¶ Portū cre. Rab. port' crete dr q̄ eſt in phe nice e regiōe crete. portū aūt crete petebāt: q2 cre te nauigabāt. b ¶ Ad aphri. Be. Aphric' flat int̄ meridianā plagam ⁊ occidētalē: mag' v̄gēſ ad occidētalē. Chor' int̄ ſe ptētrionalē ⁊ occidētalē pl' deflexus ad occidētē. Et puincia phenicis cre tā habebat ad occidentē. c ¶ Aſſon. Ra. nomē loci ſic vocati: q2 inde ſol uebāt naues i mare pro gredietēſ. d ¶ Typho nicus. Alia trāſlatio vē tus tēpeſtuo'. e ¶ Eu ro. Ra. Id ē boreas vē tus: int̄ aqlonē ⁊ orietē: h̄ vētus erat. Prius naui nauigature in phenicē. f ¶ Cūq3 arrepta eſ. Be. Alia trāſlatio mani feſtius dic: Arrepta na ui cū nō poſſent vēto oc currere. cōmodata naui fluctib' colligere vela ce perūt: tūc trāſcurrim' in ſulā: q̄ dr cauda quā oc cupare nō potuerūt. S3 ſcapha miſſa: adiuuare ceperūt nauē: pcingētes eā. trahebāt aūt ⁊ ancho ras timētes ne īcurrerēt in ſyrtes. Ex q̄ ptz: q2 fu nib' a medio nauis late re vtriq3 circa eiuſdē an teriora demerſis. ancho ras his q̄ traherent ad iuuerūt: qd fiebat ad re tardādū nauigiū ne pre pero incurſu inciderent ſyrtes ſolo auditu terri biles: q2 oīa rapiūt ad ſe. g ¶ Scaphā. Be. Eſt leuis nauicula ex vimine facta: crudo corio ptecta. dicta grece a ptēplando: q p eā naute vel pyrate terras et litus pſpiciāt. Hāc g cū p adiuuanda maiore naui depoſuiſſēt in mari: vix fluctu feruē te potuerūt obtinere ne laberet. i ¶ Syrti. Rab. Anguſtia ſiue tri bulatio. h ¶ Timētes ne ⁊c. Be. Alia trāſla tio: timētes ne in ſyrtes iciderēt: laxātes antēnā ita ferebāt. k ¶ Opor tebat quidē ⁊c. Rab. Q. d. Dum nō audiſtis. vñ. ſ. hortabat eos pau lus. Al' oportebat me au dito. i. vt audiretis me. G Aſtitit

Ni. de ly.

✱ a ¶ Cōſolabatur eos pau. dās eis bonū pſiliū ſi accipe voluiſſēt. b ¶ Uiri vi. ſpū phe tico q̄ certior ē expientia nautica. c ¶ Qm̄ cū iniu. ⁊c. i. cū piculo ma gno re

¶ hortabatur.
ſet: conſolabatur eos paulus / dicēs a
a ¶ ex ſignis tempeſtatum vel ſpū prophetico.
eis: Uiri video quoniam cum iniu b c
ria et multo damno non ſolum one
ris ⁊ nauis: ſed etiam animarum no
ſtrarum incipit eſſe nauigatio. Cen d
a ¶ domino nauis. b ¶ .i. nauiculario qui do minus erat nauis. ¶ nauclero q etiam domi num nauis ſignificat.
turio autem gubernatori ⁊ naucle
ro magis credebat q̄ his q̄ a paulo
¶ bonus.
dicebāt. Et cū apt' port' nō eſſet ad e
hyemandū: plurimi ſtatuerūt pſiliū f
a ¶ retro vnde venerant.
nauigare inde ſi quo mō poſſent dē g h
a ¶ inſulam vel ciuitatem in creta.
a uenietes phenicē hyemare: portum k
a ¶ ad meridianā occidētis plagam q̄ de aphri
b crete reſpicientē ad aphricum ⁊ ad l
ca nomen accepit. a ¶ a creta. b ¶ q2 a borea portus erat crete. c ¶ ad portū crete puenire.
chorū. Aſpirāte autē auſtro eſtimā m n
tes propoſitū ſe tenere: cum ſuſtuliſ o
c ſent d aſſon: legebāt cretā. Nō poſt p q
d multū autē miſit ſe cōtra ipam ven r
a ¶ a nomine regionis. ¶ typhos inflatio.
e tus typhōnic' qui vocat euroaqlo. s
¶ a vento.
f Cūq3 arrepta eēt nauis et nō poſſet t v
¶ contra. ¶ ceſſante remigio.
conari in vētū: data naue flatib' fe x
rebamur. In inſulā aūt quādā de y
currētes q̄ vocat cauda: potuimus z
a ¶ pene euaſiſſet ſcapha. ¶ B. Leuis nauicula eſt etiam de vna arbore cauata. b ¶ a fluctib'.
g vix obtinere ſcaphā. Qua ſublatā
¶ ſcaphe. a ¶ in pcinctu tempeſtatis armantes. ¶ vaſe quodā facientes eā grauiorem. vn de ſequitur ſubmiſſo vaſe.
adiutorijs vtebant accīgētes nauē: a
a ¶ nauis ⁊ ſcapha.
h i timētes ne i ſyrtim iciderēt: ſubmiſ b c
a ¶ .i. ſcapha. b ¶ vento contrario.
ſo vaſe ſic ferebant. Ualida aūt no
bis tēpeſtate iactatis: ſequenti die d
¶ eiectionē eo2 que erant in naui.
iactū fecerūt: ⁊ tertia die ſuis mani e
¶ vtenſilia.
bus armamēta nauis piecerūt. Ne f
q3 ſole aūt neq3 ſiderib' apparētib'
p plures dies: ⁊ tēpeſtate nō exigua
imminēte: iā ablata erat ſpes oīs ſalu
a ¶ voluntaria pro periculo2 vel neceſſaria pro penuria.
tis nr̄e. Et cū multa ieiunatio fuiſſ3 g
tūc ſtās paul' in medio eo2ū dixit: h i
k Oportebat quidē o viri audito me k
a ¶ et ſic. ¶ vitare pe antiphraſim. b ¶ tempeſtatis. ¶ als egredi.
nō tollere a creta lucriq3 facere iniu l
a ¶ valorum. ¶ Quis me non audiſtis.
riā hāc: ⁊ iacturā. Et nūc ſuadeo vo m
¶ ſano et forti.
bis bono animo eē. Amiſſio eī nul n

gno rerū ⁊ corpo2ū nr̄o2. d ¶ Cēturio autē G gubern. ⁊c. pp̄ nauticā ſciā3. Eſt aūt naucle rus dñs nauis poſſeſſiue: vel conductiue: ⁊ dr a naue ⁊ cleros qd ē ſors. e ¶ Et cū apt' por. non eēt ⁊c. cum hyems immineret. f ¶ Plu rimi ſtatu. pſiliū. i. firmiter deliberauerunt. g ¶ Nauigare inde. p̄ pauli pſiliū. h ¶ Si q̄ mō poſſent deue. phe. q̄ eſt pp̄e locū vñ re ceſſerāt. Phenicea eni ppinqua eſt paleſtine: i q̄ eſt ceſarea de q̄ receſſerāt: vt ptz ex p̄dictis. i ¶ Hyemare. ibi eni. ſ. in phenice erat port' apt' ad hyemādū: k ¶ Portū cre. vñ volebāt recedere: vt patz ex predictis ⁊ ex ſequētibus. l ¶ Reſpicientē ⁊c. li reſpicientem refert ad phenicē q̄ reſpicit cretā ſiue portū crete ad ptē oc cidentalē. aphricus eni ⁊ chorus ſūt vēti occidē tales laterales: tñ aphricus ex pte meridiei. cho rus aūt ex pte aqlonis. Glo. ho alit ordinat lit terā: dicēs q port' crete de q̄ fit h̄ ſermo ē in phe nice: ſ3 dr portus crete eo q reſpicit cretā ad occi dentē: ſ3 p̄ma expoſitio melior videt ⁊ mag' cō ſona pſueto mō loquēdi. m ¶ Aſpirāte aūt auſtro. q̄ ē vētus meridionalis. n ¶ Eſtimā tes ſe ppo. ſe te. ſ. nauigare i phenicē p vētū lateralē q̄ frequēter vtunt naute. volebāt eni na uigare v̄ſus orientē: vt patz ex p̄dict'. o ¶ Cū ſuſtu. de aſſon. locus ē vñ ſoluunt naues ma re ingredietes: q̄ in latino dr ſtatio. p ¶ Lege bāt cre. i. nauigio trāſibāt ab ea recedētes. Le gere eni eſt equocū: q2 ſignificat furari: colligere nauigare: trāſire ⁊ lrās ſonare. vñ v̄ſus: Fur au rū: virgo flores: mare nauita q3: libros cleric': eā uoce ſingla q̄ſq3 legit. q ¶ Nō poſt mul. ⁊c. ſ3 nauē. r ¶ Uetus typhonicus. i. mar' in flatiuus ⁊ tēpeſtuoſus: dictus a typhos qd ē in flatio. s ¶ Euroaqlo. ſic noiat ille ventus ⁊ eſt lateralis aqloni. ex pte tñ orietis. ⁊ ſic oppo nit aphrico: non tñ directe oino ex q̄ pte nauiga bāt. t ¶ Cūq3 arre. eēt na. violētia venti. v ¶ Et nō poſ. co. in ven. i. p̄ vētū. x ¶ Da ta na. fla. fereba. i. amotis velis ibam' p̄m fla tū venti. y ¶ In inſulā aūt quādā decur. Id ē iux̄ eā currētes: q2 nō ibi poterāt applica re pp̄ter vim venti. z ¶ Potuim' vix obti. ſcaphā. i. ea vti ad muniendū nauē. Scapha eſt eſt nauicula q̄ naute vtunt ad eundū circa nauē ⁊ agendū ea q̄ ſunt neceſſaria p nauis tuitione. ideo ſbdit: a ¶ Adiutorijs vte. accin. na. ne ligna ſoluerent a vi maris: ⁊ vt tardius ince deret nauis. iō ſubdit: b ¶ Timētes au. ne in ſyr. inci. ex nimio veloci curſu. Eſt autem ſyr tis vel ſyrtes locus periculoſus ex arena. c ¶ Submiſſo vaſe. ſ. ſcapha. d ¶ Sequē ti die ia. fece. eo2 q̄ naui erāt min' neceſſaria. e ¶ Et ter. die ſuis ma. arma. i. vtenſilia. f ¶ Nauis pie. retinētes ea tm̄ q̄ neceſſaria erāt ad nauigandū. cetera patēt: g ¶ Et cum multa. Hic p̄ñr deſcribit pauli cōſolatio: ⁊ pri mo ponit cā cū dr: Et cū multa. parti ex timo re: partim ex nautarū ptinua occupatione: pp̄ter qd multū indigebāt pſolatione. h ¶ Tūc ſtās pau. pſtāter ⁊ intrepide. i ¶ Dixit. eos argu endo de ptemptu ſui conſiliū. k ¶ Oportebat quidē ⁊c. nō tollere nauē a creta. ſ3 ibi hyema re. l ¶ Lucriq3 facere. i. per hoc euitare iſta pericula ⁊ dāna. Conſequenter cōſolat eos. d. m ¶ Et nūc ſua. vo. Quis me nō audieritis. n ¶ Bono eē ani. i. pſolatos: q2 nauis ſola pe bit pſonis ſaluis. h̄ p̄dicit vt cū venerit pphetico ✱ ſpū cum

Moraliter ✱ deſerāt vel ptēnant pſiliū boni doctoris vel pfeſſoris incurrūt magna dāna ſpūalia ⁊ pericu lū ſubmerſionis in gehēna. m ¶ Et nūc ſua deo vo. ⁊c. Per h̄ aūt q dñs dedit pſonas eo rū paulo: q̄ nauigabant cū eo: ſignificat q hoies freqnter ſalutē aīe pſequunt p bonitatē illo2 cū qb' pverſant: ſic p oppoſitū p malo2 pſortiū ml' ti puertūt. Ps. xvii. d. Cū ſācō ſctūs eris: ⁊ cū in ✱ nocente in

A C a ¶ Aſtitit eiꝰ. Be. Nō dicit hoc iactando: ſʒ ad fidē ꝓuocat illos. nā ꝛ ideo mare turbatū eſt: vt ꝑ id ꝙ auditꝰ non eſt: ꝛ ꝑ id qđ auditꝰ eſt: ſpecialis ī eo grā appareret. b ¶ In iſulaʒ. Ra. Quaſi ꝓ ſigno eſt ꝓphetia veritatis de inſula: vt cū ad illaʒ venerint de ſalute ſua certi ſunt. c ¶ In adria. Ra. Regio ad quā nauigabant. Uel nomē cuiuſdaʒ freti in tirrheno mari: ſed magꝭ videtur nomen illius terre de q̄ adriaticꝰ ſinus vocatur. Aliꝭ adria pluraliter accipiꝭ ꝓ ſcopulis. ꝛ ideo putabāt naute regionē apparere. In libro hebreoꝝ noīm adria contineus mala: vel locꝰ maloꝝ dicit. d ¶ Niſi in naui mā. Be. Quia in naufragio magꝭ nautarum ſciētia: qui gnari erāt maris: q̄ militū arma ꝓderat. ideo melius ferebāt ſcapham q̄ nautas excidere. e ¶ Sumere cibū. Be. Nemo ſeculi tēpeſtateſ euadit: niſi q̄ pane vite paB ſcitur: ꝛ q̄ in nocte tribulationū ſapie: fortitudini: temperantie ꝛ iuſtitie innititur: auxilio dn̄i coruſcante: portuʒ ſalutis conſequiꝭ. ita vt ſeculo expeditꝰ flāma dilectionis qua caleſiūt interiora q̄rat. f ¶ Eramus vero vniuerſe aie. Ra. Nō ait viri: qꝛ fortaſſe erāt ꝛ mulieres. Uel ꝓpter confuſionē xp̄ianorum: militū ꝛ nautaꝝ ita dr: g ¶ Artemone. Be. Artemo modicū velū directioni nauis potius accōmodatū q̄ celeritati. h ¶ Bithalaſſum. Be. Grecī thalaſſan vocāt mare. Bithalaſſum vero ſignificat litꝰ in mare ꝓtentū eodēq; mari ſe diuidente. hinc ꝛ inde circundatū. Raba. Bithalaſſum vbi ēre īteriectu duplex mare cōuenit: qđ mare grece vocaꝭ thalaſſum. i ¶ Et prora q̄.fi.manc. ꝛc. Be. Ideo nauis iſta perijt: qꝛ nō leui curſu fluctibus ſuperlapſa eſt: ſed equoris fūdo violenter infixa partim ſolo retinetur: parti impetu fluctuū fertur. vn̄ frāgitur. Talis eſt caſus animi ſeculo dediti: qui non calcans deſideria mundi: proram intentionis terre infigit: ꝛ ita ſequentis

Artemo

Bithalaſſū

a ¶ .i. amiſſionē nauis: vel ꝑter q̄ erit amiſſio nauis.

a lius aīe erit ex vob ꝑter q̄ nauis† Aſtitit ei a
a ¶ apſtus. b ¶ in euāgelio.
mihi hac nocte āgelꝰ dī cuiꝰ ego ſū: ꝛ cui dē b
a ¶ periculū maris. b ¶ nō fluctibꝰ mergeriſ ſʒ rome pe
ſeruio dicens: Ne timeas paule: ceſāri te c
ridurabeꝛis. a ¶ nō ē timēdū etiā comitibꝰ tuis.
oportet aſſiſtere. Et ecce dōauit tibi deus d
oēs q̄ nauigāt tecū. Propter qđ bono aīo
eſtote viri. Credo eñ deo† qꝛ ſic erit quēad
b modū dictū ē mihi. In iſulaʒ aūt quādam
oportet nos deuenire. Sʒ poſtea q̄ q̄rtadē e
c cima nox ſupuenit: nauigātibꝰ nob ī adria f
circa mediā noctē ſuſpicabāꝭ naute appe g
re ſibi aliquā regionē. Qui ꝛ ſubmittentes h
a ¶ pōdus plūbi quo maris ꝓfunditas exploratur.
bolidē iuenerūt paſſus vigiti ꝛ puſillū ide
a ¶ i ꝓfūditate mariꝭ. b ¶ ꝓpinquāte terra. c ¶ qꝛ adhuc nox erat.
ſepati: iuenerūt paſſus q̄ndecim. Timētes i
aūt ne ī aſpa loca icideremꝰ: de puppi mit k
tentes anchoras q̄ttuor optabāt diē fieri. m
a ¶ q̄ in naui ſemp fuerāt. ¶ .i. dimiſiſſent.
Nauteꝭ vo q̄rentibꝰ fugere de naui: cū miſiſ n
¶ occaſione.
ſent ſcaphā in mare ſub obtentu q̄ſi incipe o p
a ¶ vt nauē ſedarent.
rēnt a ꝓra anchoras extēdere: dixit paulꝰ q r
b cēturioni ꝛ militibus: Niſi i naui māſerint
vos ſalui fieri nō poteſtis. Tūc abſciderūt s
¶ ne occaſionē darēt fugiēdi.
milites funes ſchaphe: ꝛ paſſi ſūt eā excide
re. Et cum lux inciperet fieri: rogabat pau
¶ vt fortiores eſſent ad laborem ſuſtinendū.
c lus omnes ſumere cibum dicens: Quarta
a ¶ ſerenitatē vel abſq; cibor qꝛ forſitā in die nō edebāt.
tadecima hodie die expectātes ieiuni per t
manetis nihil accipientes. Propter quod v
rogo vos accipere cibū ꝓ ſalute veſtra: qꝛ
nullius veſtrū capillus de capite peribit.
a ¶ vt alijs eſſet exemplo. b ¶ iuxta morē ſolitū in comedendo ꝛ ꝓ ſalute nauigantiū.
Et cum hec dixiſſet: ſumēs paneʒ grātias
egit deo in cōſpectu omniū. Et cuʒ fregiſ
¶ exhortatōis vbo ꝛ ope exēplo.
ſet cepit manducare. Animequiores aūt x
f facti omnes: ꝛ ipſi ſumpſerunt cibuʒ. Era y
mus vō vniuerſe anime ī naui ducente ſe
a ¶ fortiores facti ꝛ nō idigētes tritico. b ¶ leuiorē faciebāt
ptuaginta ſex. Et ſatiāti cibo alleuiābant
nauem iactantes triticum in mare. Cū au z
tem dies factus eſſet: terraʒ non cognoſce a
a ¶ nō rupem ſed aditū facilē.
bant: ſinū vero quēdā conſiderabāt: hābe b
tes litus in quē cogitabant ſi poſſent eijce
¶ de mari ī nauē. ¶ ſine conatu nauigij.
re nauē. Et cum anchoras ſuſtuliſſent: cō c d
mittebāt ſe mare: ſimul laxantes iūcturas
a ¶ velo. b ¶ ſm ꝙ ventꝰ ducebat.
g gubernaculoꝝ. Et leuato ārtemōe ſm au e
re flatum tendebant ad litus. Et cum in f
a ¶ .i. bimaritimū. b ¶ ī illō dorſum mari iniectum.
h cidiſſemus in locum bithālaſſum: impēge g
i rūt nauē. Et prora quidē fixa manebat im h

quētis opis cōpagē cūrarū fluctibus ſoluit. ſʒ q̄ fracta naui euaſerūt ērā petunt: qꝛ ꝑeūtiū exēplo aliī cautius agunt. C

Nico. de lyra

Ne ſpū eū locutū ſciāt fuiſſe: ꝛ de ptinentibus ad ſalutē ſibi credāt. a ¶ Aſtitit eñ mi. hac no. an. dei. tales eñ reuelatiōes magꝭ fiūt de nocte quietatis ſenſibus q̄ de die. b ¶ Cuiꝰ ſū ego. apſs ꝛ miniſter. c ¶ Ne time. pau. a periculo maris. d ¶ Et ec. do. tibi ꝛc. q̄tum ad ſalutē corpalē. nā oēs euaſerūt: vt pꝫ in fine ca. Utrū aūt dederit eos q̄tum ad ſalutē ſpūalē nō hr̄ expſſe. ſʒ ꝓbabile ē ꝙ viſa īpletione ſui dicti ꝛ miraculis q̄ fecit in inſula viperā ſine ſui leſione cōburendo: ꝛ infirmos orōne curādo crediderūt xp̄o. vn̄ ꝛ centurio q̄ erat ꝑncipalior ꝓhibuit vinctos interfici volens ſeruare paulū. vnde videbaꭲ extūc inclinatꝰ ad credēdū. cetera patēt vſq; ibi: e ¶ Sed poſt ea q̄ quarta. nox. ab ortu tempeſtatiꝭ. f ¶ Nauigātibꝰ no. in adria. i. in mari adriatico ꝓpe mōtē garganū. vt dicunt aliq̄. Alij aūt dicūt ꝙ adria ē nomē appellatiuū ꝛ ſignificat mare petroſū ſic dictuꝫ ab adros grece qđ ē petra latine. Et huic magꝭ ꝯſonat lr̄a ſequēs cū dr: g ¶ Suſpicabanꭲ nau. ap. ſibi ali. re. ex ſcopulis apparētibꝰ de lōge. h ¶ Qui et ſubmit. bo. inſtrumētū eſt ex q̄ tēptaꭲ ꝓfundū mariꝭ ꝑ plūbū vel ſtānū pēdens ad chordā. i ¶ Timētes aūt ne ī aſ. lo. icide. qꝛ nō iuenerūt ꝓfūdū mariꝭ eq̄liter diſtās ī breui ſpacio. k ¶ De pu. i. vltima pte nauis. l ¶ Mittētes an. q̄t. vt facerēt nauē ſtare ne iciderēt ī aſpa loca. m ¶ Optabā diē fie. vt magꝭ viderent a longe ſi eſſent ibi aliqui ſcopuli. n ¶ Nauteꝭ vō q̄. fu. ī ſcapha q̄ magis euitare poteſt talia loca q̄ nauis magna. o ¶ Sub ob. i. ſimulatiōe. p ¶ Quaſi incipe. a pro. i. a ꝑma pte nauis. q ¶ Anchoras ex. ad nauē magis areſtādū. qđ ꝑcipiēs paulꝰ ſpū diuino: r ¶ Dixit p. cem. ꝛ mili. niſi ī na. mā. ꝛc. qꝛ nauis ſine nauteꝭ ꝛ ī mari ꝑicloſo ꝑicitaꭲ cito. s ¶ Tūc ab. m. fu. ſca. ne ꝑ eā poſſent fugere naute. cetera patēt vſq; ibi: t ¶ Ieiuni ꝑ. nihil ac. i. modicū accipiētes qđ q̄ſi nihil reputaꭲ. ij. Phyſicoꝝ. ꝛ etiā cōi mō loquēdo de hoīe modicū comedēte dr ꝙ nihil cōedit. nō eñ tāto tpe vixiſſent ſine aliq̄li cōeſtione. v ¶ Propꭲ qđ ro. vos ac. ci. ꝓ ſa. vr̄a: vt fortiores ſitꭲ in naufragio iminēti ad euadēdū de mari. x ¶ Animequioreſ aūt fa. ſūt oēs. verbo pauli ꝛ eiꝰ exēplo. y ¶ Eramꝰ vero vni. aie ī na. ducen. i. hoīes. denoīando totū a pte nobiliori. z ¶ Cū āt. Hic ꝯſr deſcribiꭲ naufragij perpeſſio/cū dr: a ¶ Terrā nō agno. ſ. in littore maris. b ¶ Sinū vō quēdā cōſi. i. receptaculū in quadā inſula. c ¶ Et cū ancho. ſuſtu. i. de mari leuaſſent. d ¶ Cōmitebāt ſe ma. quis viderēt ibi ꝑiculū nauigādo: maiꝰ tn̄ periculū erat ibi manere q̄ ad ſinū tēdere ꝑdictū. e ¶ Et leua. arte. i. eſt ꝑuo velo qđ magis deſeruit directioni nauis q̄ celeritati motionis. f ¶ Et cū incidiꭲ. in lo. bi. locꝰ eſt altꝰ in fūdo maris habēs mare ꝓfundius ex vtraq; pte ſic dicꝰ a bis ꝛ thalaſſam. qđ ē mare ī greco. g ¶ Impegerūt na. ad terrā illā altiorē. h ¶ Et pra q̄dē fixa ma. imobilis: qꝛ mare non erat ibi tam profundum ꝙ nauis poſſet ibi natare.

Lu. 21. a

Aliq̄ hñt timeo

Aliq̄ hñt taltitudis

D

E G Et cũ eua.ꝛc. XXVIII
a ¶ Pyra. Ra. Quidã di‑
cunt pyrã nomen ligni eſſe.
b ¶ Cũ ꝯgre.ꝛc. Be. Egreſſus de
mari aplˢ ignẽ accẽdit: qꝛ corda q̃ vn‑
dis tempeſtatũ docẽdo eripit: amoris
Sarmẽta ignis calefacit. Sarmẽta ſũt exhortati
ones charitatẽ accẽdẽtes decerpta in‑
tegritate ſcripturarũ. q̃ſi frõdib⁹ exciſis
ramoꝝ. c ¶ Sup ignẽ. Bed. Eodẽ
igne q̃ ſuos fouet beſtiã cõburit: qꝛ eiſ
dẽ virtutib⁹ ꝛ ſcti pficiũt: ꝛ impii cũ ſuo
auctore inuidẽdo deficiũt. vñ pͤpheta:
Zelus apphendit pplm ineruditũ: et
nũc ignis aduerſarios comedit.
d ¶ Vipera a ca. Be. qꝛ ſpũs imũ‑
dus flãma virtutũ de cordib⁹ fideliũ pul
ſus/doctorib⁹ virus venenũ pſecutiõis
infundit: q̃ manũ ſauciet.i. bonũ opus
impediat.

Ni.de ly.

a ¶ Puppis vͦo ꝛc. ex impetu
eni fluctuũ a pte poſteriori irruentium
ſoluebaẽ cõpago lignoꝝ. cetera patẽt
vſqꝫ ibi: b ¶ Juſſitqꝫ eos ꝛc. iſti
erant milites. dicit eni Vegetius in li
bro de re militari q tyrones romani a
Als bzſtmy principio addiſcebant artem natandi
litene que frequenter eſt neceſſaria in exerci
Moraliter tibus. cetera patent.
✳ nocẽte innocẽs eris: ꝛ cũ electo ele
ctus eris: ꝛ cũ peruerſo peruerteris.
† ¶ Et ceteros alios ꝛc. Per hoc
aũt q plurimi p tabulas fuerũt corpa‑
liter ſaluati. ſignificaẽ q p pniaꝫ q̃ eſt
ſcda tabula poſt naufragiũ ſpũale mul
ti ſaluanẽ ꝛ ad portũ ſalutis eterne fe‑
liciter deducunẽ. ¶ Jn ca. xxvij. vbi
12. Co. 11. f dr in poſtil. Et cũ iã non eẽt tuta naui‑
gatio.

Additio.

Hoc qḋ dr: Cũ iã nõ eſſet tu
ta nauigatio: eo q ieiuniũ iã pteriſſet
nõ videẽ referendũ ad debilitatẽ nau
tarũ pͤpẽ paucitatẽ comeſtiõis pterite.
Tũ qꝛ pͤpẽ h nõ pͤprie diceret nõ eẽ tu
ta nauigatio: ſꝫ q naute erãt debiles.
nauigatio eni nõ tuta fuiſſet cũ fortio‑
rib⁹ nautis. Tũ qꝛ naute pͤpẽ tẽpeſta‑
tẽ ꝛ timorẽ nõ deſinũt ſuſtẽtationẽ cibi
ſumere intantũ q dicanẽ ieiuni. vnde
meli⁹ videẽ dicendũ q rõ hui⁹ qḋ dr:
Cũ iã nõ eẽt tuta nauigatio. eſt pͤpẽ tẽ‑
poꝝ differẽtiã: qꝛ iã tpe autũnale inci‑
piebat: in q̃ nõ ſũt tute nauigatiões p̃‑
ſertim lõginq̃. q aũt iã incipiebat autũ
nale tpe declarat cũ ſbdit: Eo q ieiu‑
niũ iã pteriſſet. Ad qḋ ſciendũ q ieiu‑
niũ pͥncipaliſſimũ ꝛ celeberrimũ iudeo
rũ eſt feſtũ expiatiõis: qḋ ẽ decima die
mẽſis. vij. vt hr̃ Leui. xvi. q̃ quidẽ mẽ‑
ſis ꝯcurrit cõiter cũ mẽſe ſeptẽbri: ꝛ ſic
ei⁹ decima dies cõiter ẽ pͤpe equoctiũ
autũnale a pte añ vel poſt: ꝛ ſic incipi‑
ebat tps ineptũ ad nauigãdũ. Nec ob
ſtat qḋ obiicit poſtillator dicẽs q cẽtu‑
rio milites ꝛ naute talia ieiunia nõ ſer
uabãt: qꝛ hec rõ nõ pẽdet ex obſeruan‑
tia ieiunii: ſꝫ ex mutatione tpm ab eſta
te in autũnũ. Ca. XXVIII
Et cũ euaſiſ. Hic ꝯñr poſt
naufragiũ ponit paſſoꝝ recre
atio: ꝛ ſcdo hui⁹ bñficii recom‑
pẽſatio/ibi: Cõtigit ãt. Circa pͥmũ dr:
Et cũ euaſiſſe. tũc cognouim⁹ p ha‑
bitatores inſule. d ¶ Quia mytile.
ſic habẽt libri correcti. e ¶ Barbari
vͦo. i. habitatores inſule. q̃ dicunẽ bar
bari: eo q nõ loq̃banẽ hebraice grece
nec latine. alia eni idiomata barbarica G
dicunẽ. f ¶ Preſtabãt nõ ꝛc. com
patiẽdo naufragis. g ¶ Accẽſa eni
pyr. i. ꝯgerie lignoꝝ ardentiũ: q̃ dr̃ py
ra a pyr qḋ eſt ignis. h ¶ Reficie‑
bãt nos. q̃ de mari exieram⁹ aq̃ totali
ter madefacti: vt ptꝫ ex dictis: ꝛ cũ hoc
erat frigiditas tpis. i ¶ Cum ꝯgre
gaſſet ꝛc. in q̃ apparet ei⁹ charitas: q
tot⁹ madefact⁹ nõ ſtati cucurrit ad ignẽ
ſꝫ collegit ſarmẽta ad ignis augmẽtati
onẽ. k ¶ Vipera. ſerpẽs eſt venena
tus ſic noiatus: eo q vi pareat. nã ca‑
tuli exiſtẽtes i vẽtre matris qñ creſcũt
latera ei⁹ rodũt: ꝛ ſic exeũt matrẽ inter
ficiẽdo. l ¶ A calore cũ pceſ. fugi
ens ignis calorẽ. m ¶ Jnuaſit ma
nũ ei⁹. ipm mordẽdo. cetera patẽt vſ‑
qꝫ ibi: n ¶ Vtiqꝫ homi. ꝛc. ſciebãt
eni qꝛ cõe eſt apud oẽs gẽtes q homi‑
cida debꝫ mori. o ¶ Vltio. i. iuſticia
diuina. p ¶ Nõ ſinit eũ vi. mortẽ
ſibi debitã quã euaſerat i mari ſuppleẽ
p aliã viã. q ¶ Et ille quidẽ ꝛc. ſm
ſaluatoris pͦmiſſionẽ: Luce. x. d. Dedi
vob virtutẽ calcãdi ſup ſerpẽtes ꝛ ſcorpi
ones et nihil vobis nocebũt. r ¶ At
illi exiſtimabãt ꝛc. ſm morẽ conſue‑
tum taliter pcuſſoꝝ. s ¶ Cõuertẽ‑
tes ſe. vnus alteri colloquendo.
t ¶ Dicebãt eũ eſſe deũ. credẽtes
eũ immortalẽ. deos eni dicebãt gẽtileſ
hoies imortalitatẽ ꝯſecutos ſm ſuam
eſtimationẽ: vt ſaturnũ: iouem ꝛ ſic de
aliis. v ¶ Jn locis aũt ꝛc. i. poſſeſ‑
ſiones ꝛ domicilia. x ¶ Qui nos ſu
ſcipiens. charitatiue. y ¶ Triduo
benigne exhibuit. victualib⁹ reficiẽ‑
do. z ¶ Cõtigit aũt. hic ꝯñr deſcri
bit dictoꝝ bñficioꝝ recõpẽſatio chari‑
tatiue tñ: qꝛ bona dei nõ cadũt ſub pre‑
cio. ſicut dictũ eſt. ſ. viij. ꝛ h eſt qḋ dicit:
Cõtigit aũt pa. ꝛc. pͥncipis inſule.
febribus ꝛ H

Moraliter. c ¶ Et cũ euaſiſſe. Moraliter
tũc cog. qꝛ mytilene. in vo. q̃ tranſ‑
migratio interptaẽ: ꝛ iõ ſignificaẽ p h
q euadentes de ſpũali naufragio p ta‑
bulã pnie debent ad virtutes efficacius
trãſmigrare vt ſic tps amiſſuꝫ valeant
recuperare. e ¶ Barbari vͦo ꝛc. Ex h
hr̃ argumẽtũ q hoies alii q̃ ciuilr̃ ſunt
nutriti: multomag⁹ debẽt naufragis et
q̃buſlibet aliis anguſtiã paſſis affectu
ꝛ effectu cõpati. i ¶ Cum ꝯgre. ꝛc.
Jn h dedit ſuperiorib⁹ ꝛ plãtis exẽplũ cõ
patiẽdi: nõ tm̃ ſpũalr/ſꝫ etiã corpalr in
ferioribꝰ ſuis. k ¶ Vipera a ca. ꝛc.
p viperã q̃ ſpecies ẽ ſerpẽt⁹ diabol⁹ ſi‑
gnificaẽ: q̃ ſerpẽs i ſacra ſcriptura freq̃n
ter noiaẽ. p manũ pauli bonũ opus do
ctoris vel ꝯfeſſoris ſignificaẽ: q diabo
lus veneno ſpũali corrũpe conaẽ: ſꝫ ex
h in ignẽ deiiciẽ. nã ei⁹ pena i igne ge‑
hẽne p h augmẽtaẽ. z ¶ Cõtigit ãt
pͥrem ꝛc. p calorẽ febriũ ardor cupidi‑
tatis p diſenteriã que attenuat corpis
ſubaꝫ: vitiũ pdigalitatẽ deſignaẽ. p h
igiẽ q pater Publii febrib⁹ ꝛ diſente‑
ria vexabaẽ: ſignificaẽ q pdigalitas ꝛ
cupiditas freq̃nter i eodẽ hoie ſociant
nã ſicut dr. iiii. Ethico. Omis pdigus ẽ
etiã cupidus. nã vitiũ pdigalitatis nõ
põt diu ꝯtinuari de pͥprio bonis: ꝛ ſic
ex habitu malo pcedit ad ꝯtinuãdũ de
aliẽtis. Per alias ſanitates q̃s fecẽ pau
lus in inſula: ſignificanẽ ſpũales cura‑
tiones quas doctor bon⁹ vel pdicator
✳ facit in eccleſia.

¶ dirumpebatur.
mobilis: puppis vͦo ſoluebaẽ a a
vi maris. Militũ aũt cõſiliũ fu‑
¶ vinctos.
it vt cuſtodias occiderẽt: ne q̃s
cum enataſſet effugeret. Centu‑
rio autẽ volens ſeruare paulũ:
prohibuit fieri: iuſſitqꝫ eos qui b
poſſent natare emittere ſe in ma
¶ ante vinctos.
re primos ꝛ euadere ꝛ ad terraꝫ
¶ non natantes.
exire. Et ceteros alios in tabu‑ †
¶ preter tabulas.
lis ferebant: quoſdam ſuper ea
que de naui erãt. Et ſic factum
eſt vt omnes anime euaderent
ad terram.

Ca. XXVIII

Et cum euaſiſſem⁹: c
tunc cognouimus
quia: mytilene inſu‑ d
la vocabatur. Bar e
a ¶ habitatores inſule.
bari vero preſtabant non modi f
cam humanitatem nobis. Ac‑ g
¶ igne. ¶ calore.
a cenſa eni pyra reficiebant nos h
omnes propter imbrem qui im‑
b minebat ꝛ frigus. † Cum congre i
a ¶ ſarmenta ſunt vinearum. i. ramuſculi
ſuſtẽtantes vuas: q̃ arefacti cõburebanẽ.
gaſſet autem paulus ſarmẽto‑
rum aliquantam multitudinẽ: ꝛ
c d impoſuiſſet ſuper ignem: vipera k
¶ fugiẽs calorẽ. a ¶ itrauit nõ deſtruxit.
a calore cuꝫ proceſſiſſet: inuaſit l m
manum eius. Vt vͦo viderunt
barbari pendentẽ beſtiã de ma‑
nu eius: adinuicem dicebant:
a ¶ qꝛ ſciebant homicidã debere mori.
Vtiqꝫ homicida eſt homo hic: n
¶ diuina.
qui cũ euaſerit de mari: vltio o
eum non ſinit viuere. Et ille qui p q
dem excutiens beſtiam in ignẽ:
nihil mali paſſus eſt. At illi exi‑ r
a ¶ ſm morem pcuſſoꝝ a ſerpentibus.
ſtimabant euꝫ in tũmorẽ conuer
tendum: ꝛ ſubito caſurũ ꝛ mori.
¶ .i. ſperantibus mori paulum.
Diu aũt illis expectãtibus ꝛ vi‑
dentibus nihil in eo mali fieri:
a ¶ .i. facies ſuas inuicem conuertentes
inter ſe.
cõuertentes ſe dicebant eum s t
eſſe deũ. Jn locis autẽ illis erãt v
¶ vinee vel agri.
predia principis inſule nomine
publij: qui nos ſuſcipiẽs: triduo x y
benigne exhibuit. Contigit au‑ z

B ¶ impediat. a ¶ Diſenteria vel diſin. Beð. Eſt paſſio inteſtinoꝝ. b ¶ Et cū. Cur infidelē infirmū ꝑce ſaluat: q̄ timotheū ⁊ trophimūq̄ꝫ infirmos fideles: vnū curat: alterū relinq̄t: niſi q2 ille ꝑ miraculū foris ſanādus erat: q̄ interius non viuebat. hoc aūt non indigebāt qui intus ſalubriter viuebant.

Diſenteria quid

ꝙ cōputetᷣ ab aductu ad inſulā. nā vt patet ex ꝑdictis intendebāt hyemare alicubi: nec videtᷣ hyemaſſe alibi q̄ꝫ in hac inſula. g ¶ Cui erat inſigne ca. ſic eſt in libris correctis. duo enī germani. ſ. caſtor ⁊ pollux qui dicunᷣ hic caſtores in plurali a ꝑmogenito ſic noīati. audiētes helenā ſororē ſuā eſſe raptā inſecuti ſunt ꝑ mare. ⁊ orta tēpeſtate nunq̄ꝫ cōparuerūt. ꝓpᷣ qꝺ gētiles crediderūt illos īmortales eſſe factos. vocātes eos deos maris. ⁊ ꝓpᷣ h eoꝝ inſigne habebat illa nauis. h ¶ Et cū venis. ſy. ſicilie ciuitatē vñ fuit btā Lucia. i ¶ Inde circūlegen. i. circa inſulā nauigātes. k ¶ Deuenim⁹ rhegiū. villa eſt in calabria. l ¶ Scða die ve. puteo. hic eſt locus vltra romā vbi Virgili⁹ edificaſſe dr̄ balnea. ſupponēs titulos ſingulis cōtra q̄s infirmitates valēt: q̄ ſalernitani poſtea deſtruxerūt. m ¶ Et ſic veni. ro. i. ꝓpe romam. n ¶ Et inde cū au. fra. i. xp̄iani rome habitantes. Ex q̄ patꝫ ꝙ paulus non fuit ꝑmus q̄ ꝑdicauit rome chriſtum. o ¶ Occurrerūt no. vſq̄ꝫ ad appij forū. ſic noīatū a quodam ꝯſule noīe Claudio appio: a quo eſt via appia nūcupata. p ¶ Et tribuſtabernis. eſt nomē vnū cōpoſitū ex duobus integris: ⁊ eſt indeclinabile: ꝓpᷣ qꝺ eſt hic accuſatiui caſus. eſt aūt ꝓpriū nomē cuiuſdā notabilis dom⁹ tres fontes ꝯſiles habētis in q̄ vendebantur venalia ꝓ trāſeuntibus ⁊ vbi hoſpitabantur. q ¶ Quos cū vidiſ. gra. agēs deo. de inuētione xp̄ianoꝝ. r ¶ Accepit fi. ꝓficiēdi ibi in ꝑdicatiōe euāgelij. s ¶ Cū aūt. Hic ꝯñr deſcribitᷣ manēdi modus. ⁊ ꝑmo q̄ntū ad pauli ꝯditionē/ cū dr̄: t ¶ Permiſſum ē pau. ⁊c̄. i. vbi voluiſſet. v ¶ Cū cu. ſe mi. ita ꝙ nō habebat carcerē clauſum. x ¶ Poſt ter. Hic ſcðo ponitᷣ mod⁹ manēdi q̄ntū ad accuſationē pauli. Circa quā primo ponitᷣ narratio cauſe ſue appellatiōis. ſcðo ponitᷣ ab eo ꝟbū edificatiōis/ ibi: Cū ꝯſtituiſſēt. Circa ꝑmū dr̄: y ¶ Cōuocauit pri. iu. in quib⁹ alij virtualiter ꝯſiſtūt. z ¶ Nihil aduer. ⁊c̄. nā in templo inuētus ſuꝫ oblationē faciēs ſꝫm modū iudeorū. a ¶ Vinctus ab hie. vt ptꝫ. ſ. xxi. b ¶ Qui. ſcꝫ romani. c ¶ Cū interrogationē ⁊c̄. vt ptꝫ ſ. xxiiij. ⁊. xxvi. d ¶ Cōtradicētib⁹ aūt iu. q2 volebāt me occidere iſidus: vt ptꝫ. ſ. xxiiij. ⁊. xxvi. e ¶ Coact⁹ ſum ⁊c̄. q2 videbā iudicē inclinatū ad faciendū omniū iudeoꝝ petitionem iniuſtam. f ¶ Non q̄ſi gentē meā. ſ. iudaicā. g ¶ Habens aliquē accuſare. erga ceſarē. h ¶ Propter hanc igitur cauſam rogaui vos vide. ad oſtendendum vobis innocentiam meam.

C

Tribuſtabernis

D

c ¶ Inſig. ca. Rab. Quia aliqua forſitan caſtra ibi antiquitus fuerāt edificata. Vel cui naui: q2 ſub forma caſtrorū inſignia velis erāt intexta nautarū vel caſtroꝝ: id eſt pleb. Inſigne ca. Be. Signe r. gemini autē caſtores ſunt caſtor ⁊ pollux: q̄s ob id gētiles i mari deos inuocant q2 in ꝓdigus nautarū: ſi ſole ſtelle in naui vel antēnis apparuerint: periculoſi. ſi vero gemine proſperi curſus ſūt nūcie. Alia trāſlatio cui erat ſignū iouis filij: q2 ferūt fabule caſtorē ⁊ polluce iouis filios fuiſſe. d ¶ Puteolos. Puteoli locus eſt vltra romā vbi virgili⁹ fecit balnea medicinalia ſingula proprijs inſcripta titulis: vt dr̄. cōtra quā. ſ. valerēt egritudinē. vñ ſalernitani inuidia ducti: ſuguenientes in manu forti titulos deſtruxerūt: ⁊ edificia mutilauerunt.

Caſtor Pollux

Puteoli

B

e ¶ Audiſ. fra. Rab. Chriſtiani rome habitātes. vnde patet paulum nō ꝑmo predicaſſe romanis.

¶ Quia hū

Ni. de ly

✳ a ¶ Febribus ⁊ diſen. i. fluxu ventris cuꝫ excoriatione inteſtinoꝝ. b ¶ Vexatū ia. his enī duab⁹ infirmitatib⁹ ſil ꝯcurrentibus eſt hō morti propinquus.

c ¶ Ad quem

¶ a feruore. a ¶ ꝑ fluxu ventris.

a tem patrē publij febrib⁹ ⁊ diſenteriā ve- a b

b xatū iacere. Ad quē paul⁹ intrauit. Et c

cū oraſſet ⁊ impoſuiſſet ei man⁹ ſaluauit d

eū. Quo facto ⁊ oēs q̄ in iſula habebāt

infirmitates: accedebāt ⁊ curabāt. Qui e

etiā multiſ honorib⁹ nos honorauerūt: ⁊

nauigantib⁹ impoſuerūt que neceſſaria

a ¶ ex q̄ ꝑmū venerāt de aſia. vel ex q̄ i iſulā deuenerāt.

erāt. Poſt mēſeſ aūt tres nauigauim⁹ in f

¶ altera. ¶ mytilene.

naui alexādrina q̄ i inſula hyemauerat:

¶ inſule. ¶ als caſtrorum.

c cui erat inſigne caſtorum. Et cū veniſſe g h

mus ſyracuſam: manſimus ibi triduo.

¶ circūnauigantes circa ſiciliam.

Inde circumlegētes deuenimus rhegi- i k

¶ ciuitatē ſicilie. a ¶ q̄ indigebāt romā nauigaturi.

um: et poſt vnum diem flante auſtro ſe- l

a ¶ inſulam. ¶ multi legunt puteoloſia.

b cunda die venimus puteolos: vbi inuē- l

tis fratribus rogati ſum⁹ manere apud

eos dies ſeptem: ⁊ ſic venimus romam. m

e Et inde cū audiſſent fratres: occurrerūt n o

a ¶ ab appio claudio ꝯſtructū ꝓximū mari. b ¶ tribus domib⁹ i litore poſit' ex vno fūdamēto edificat'.

nobis vſq̄ꝫ ad appij forū et tribūſtaber- p

nis. Quos cū vidiſſet paulus: gratias q

¶ minus timuit.

agens deo accepit fiduciam. Cū aūt ve- r s

a ¶ a ꝑncipe ꝑegrinoꝝ: cui cōmendabanᷣ ꝑegrini.

niſſemus romam: pērmiſſum ē paulo ꝑ- t

a ¶ nō cū ceteris ꝑegrinis. b ¶ i. cū vno viro vl̄ militibus lyſie tribuni ⁊ ꝑſidū Felicis ⁊ Feſti.

manere ſibimēt cū cuſtodiente ſe milite. v

Poſt tertiū autem diem conuocauit ꝑ- x y

mos iudeorum. Cunq̄ꝫ cōueniſſēt dicebat eis: Ego viri frēs nihil aduerſus ple- z

bem faciens aut morem paternum vin- a

ctus ab hieroſolymis traditus ſuꝫ i ma

¶ ſ. quid cōmiſerim.

nus romanorum. Qui cū interrogatio- b c

nem de me habuiſſent voluerunt me dimittere: eo ꝙ nulla cauſa eēt mortꝭ i me.

Contradicētibus autē iudeis coactus d e

ſum appellare ceſarem: non quaſi gen- f

a ¶ corā ceſare. b ¶ q2 nulla cā mortis eſt in me.

tem meā habēs aliquid accūſare. Pro- g h

pter hanc igitur cauſam rogaui vos vi-

✳ Propter ſpem

✳ facit in eccl̄ia. e ¶ Qui etiā multis ⁊c̄. q2 ſpūalia alta bona ꝯferētib⁹ debēt exhiberi corpalia. f ¶ Poſt mēſes ⁊c̄. Per hāc aūt nauigationē verſus romā illoꝝ q̄ euaſerāt de naufragio: ſignificatᷣ ꝓceſſus debit⁹ ad celeſtē patriā illoꝝ q̄ euaſerāt d naufragio ꝑ pnīe tabulā. nā mytilene ſic. ē. dictā ē trāſmigrationē ad ꝟtutes ſignificat: q̄ q̄dē trāſmigratio ē ꝟtutꝭ exercitatio. hāc aūt exercitationē ſequitᷣ habit⁹ ꝟtuoſi generatio: quā comitatᷣ opis delectatio. ſignū ei habit⁹ gñati ē delectatio i ope. ⁊ h ſignificatᷣ cum ſꝫdr̄: g ¶ Cū aūt venis. ſy. q̄ interpretatᷣ materia leticie. i ¶ Inde circūle. q̄ interpretatᷣ paſcēs eos. habēs enī habitū ꝟtuꝭ delectabiliter opatᷣ ꝟtuoſa: ⁊ ſic alios reficit refectiōe bona q̄ntū ē in ſe. Sꝫ q̄m ex ope bono ꝓcurāte diabolo ſurgit aliq̄ñ elatio. iō debit⁹ ꝓceſſus ꝟtuoſe opantꝭ ē vt ſe muniat ꝯ̄ viciū elatiōis: qꝺ fit ꝑ ꝯſiderationē ſue fragilitat': qꝺ ſignificatᷣ cū ſubdit: t ¶ Scða die ⁊c̄. cui⁹ interpretatio ē declinatio. ꝑ hūilitatē ei declinat vnuſq̄ſq̄ꝫ ad ꝯſiderādū ꝓpriā

Moraliter

pau. intra. viſitādo eū charitatiue. b ¶ Saluauit eū. ſtatim ab vtraq̄ꝫ infirmitate. e ¶ Qui etiā mul. ⁊c̄. de hñficus grati. ⁊ i paulo cognoſcētes dei ꝟtutē opari. f ¶ Poſt men. Deſcripto multiplici ꝓceſſu ꝑ viā. h ꝯñr deſcribitᷣ eius acceſſus ad terminū. ſ. romā. ⁊ primo deſcribitᷣ acceſſus. ſcðo cōmorādi modus/ ibi: Cū aūt. Circa primū dr̄: Poſt mēſes. vtrum aūt h tp̄s incipiat a ꝑncipio nauigatiōis de ceſarea. vel aductus ad hāc inſulā. textus nō dicit: videtᷣ tñ mag' ꝓbabile ꝙ compu

Diuiſio

fragilitatē: Michee. vi. d. Hūiliatio tua i medio tui. Et q2 ſꝫm dictū ſaluatoris: Luc. xiiij. c. Qui ſe hūiliat exalta. ideo ſꝫdr̄: m ¶ Et ſic ve. ro. q̄ ſublimitas interpretatᷣ. x ¶ Poſt ter. aūt di. ⁊c̄. Supra. xxiij. c. dixit dñs paulo: Eſto ꝯſtās. ſicut ei teſtificat⁹ es de me i hierlm: ſic ⁊ rome oportet te teſtificari. ⁊ iō paulus poſt aductū ſuū ad ciuitatē romanā voluit dei mādatum exequi loquendo ꝯſtanter primo iudeis ⁊ poſtea gentilibus fidem chriſti: ꝓpter quod dicitur in fine huius ca.

E F a ¶ Quia bene ſpūſſctūs lo.eſt p eſa. Be. Hanc ꝓphetiā quā apľus a ſpūſancto: ꝓpheta a dño dictā eſſe ꝓnūciat. Ex quo oſtendit vna eſſe ꝛ volūtas ꝛ natura dñi ꝛ ſpūſſancti: ꝛ in noie ſpūs etiam nomen dñi intelligi. b ¶ Incraſſatū. Be. Ne putet craſſitudo cordis ꝛ grauitas auriū nature eē nō voluntatis: ſubiūgit culpam libri arbitru. d. Cōpreſſerūt ne forte vi. ocu. c ¶ Ne forte videant ocu. Be. Id eſt ipſi ꝓcedentib° merit' cauſa fuerūt: vt de° eis oculos clauderet. Uel ad ſupiora iungēdū eſt. dicente dño ad ꝓphetā: Uade ad populū ꝛ pctā quib° cecitatē meruerūt: illis impropera. ſi forte vel ſic audiant ꝛ ad me cōuertant. d ¶ Cōducti u. Ra. Libera cuſtodia p quā ꝯducebat: vel in ſua cōcione q̄ ꝯtra iudeos diſputabat. e ¶ Sine ꝓhibitione. Be. Nō ſolū eñ rome non eſt ꝓhibit° ꝑdicare: ſꝫ necdū Neronis iperio roborato: nec intāta erūpente ſcelera ē dimiſſus in occidentis partib° ꝑdicare: poſtea ꝟo.i.vltimo neronis āno retent° ab eo martyrio coronat° eſt. ¶ Hiero. Paulus romā vinctus ingredit: vt vinctos ſupſtitionis errorib° liberaret. Manēs in hoſpitio ꝯducto p biennium: vt nobis vtriuſqꝫ inſtrumenti donū redderet eternū. hac expoſitiōe docemur: cetera q̄ in hoc volumine de paulo vel de aliis ſcripta ſūt non ſolū fructū eccleſiaſtice doctrine premonſtrare: ſꝫ etiā medullā ſpūalis ſenſus ꝛ virtutē hr̄e. ¶ Ra. Poſt paſſionē dñi.xxv. āno.i.ſecūdo neronis: eodē tpe q̄ Feſt° iude ꝓcurator ſucceſſit felici: paul° romā vinct° miſſus eſt: ꝛ p bienniū in libera manens cuſtodia: aduerſus iudeos de aduētu xp̄i q̄tidie diſputabat. Sciēdū vero nōdū roborato neronis imperio ab eo paulū dimiſſum eſſe: vt euāgeliū in occidēte ꝑdicaret: cui° ꝑmiſſiōis tps decēniū fuiſſe putat qñ biēnij illi° finis in.xxvij.āni poſt paſſionem dñi.i.neronis q̄rti cōpletionē incurrit.xxvij. anno paſſionis dñi.i.neronis.xiiij. petrus ꝛ paul° martyrio coronati ſunt.

¶ Finit liber actuū apľoꝝ.

In the left margin: ales ꝛ plures · E · †Eſa.6.c Mat.13.b Mar.4.b Luc.8.b Ioh.10.f

¶ reſurrectionis.

dere ꝛ alloqui. Propter ſpem eñ iſrael a catena hac circūdatus ſum. At illi dixerunt b ad eū: Nos neqꝫ litteras accepim° de te a iudea: neqꝫ aduenīēs aliquis fratrum nūciauit aut locutus eſt quid de te malum. Rogamus aūt a te audire que c
¶ chriſtianoꝝ.
ſentis. Nam de ſecta hac notū ē nobis: d e quia vbiqꝫ ei contradicitur. Cū conſtitu f
¶ iudei: vel illi paulo.
iſſent autem illi diem: venerunt ad eum in hoſpitium † plurimi: quibus expone g bat teſtificās regnum dei: ſuadenſqꝫ eis h de ieſu ex lege moyſi et prophetis a ma i k l ne vſqꝫ ad veſperaꝫ. Et quidā credebāt m his que dicebantur: quidā vero non cre n
a ¶ fideles ꝛ increduli.
debant. Cūqꝫ inuicē nō eſſent cōſentientes diſcedebant: dicēte paulo vnuꝫ o p a verbum: quia bene ſpirituſſanctus locu q tus eſt per eſaiam prophetaꝫ ad patres
a ¶ Myſtice chriſto ꝛ vniculqꝫ doctori hoc dicitur.
noſtros dicens: Uāde ad populū iſtum r
¶ ¶ doctrinam.
ꝛ dic ad eos: Aure audietis: ꝛ nō intelli s t gētis: ꝛ vidētes videbit ꝛ nō ꝑſpicietꝭ. v
¶ ſigna.
b Incraſſatū eſt eñ cor populi hui°: ꝛ au x y
¶ q: ſurdi erant.
ribus grauit audierūt: ꝛ oculos ſuos cō z a c preſſerūt: ne forte videāt oculis: ꝛ auribus b audiant: ꝛ corde itelligant: ꝛ cōuer
a ¶ q̄ſi diceret ꝛ ſi itelligerēt ꝛ ꝯuerterent ſanarē.
d tant ꝛ ſanē eōs. Notum ḡ ſit vobis: qm̄ c d
a ¶ chriſtus vel euāgeliū.
gentib° miſſum eſt hoc ſalutare dei: ꝛ ipſi e
¶ non vt iudei. ¶ intus.
audient. Et cum hec dixiſſet: exierūt ab f eo iudei multā hñtes inter ſe q̄ſtionem. g
a ¶ hoſpitio qd̄ ipſe cōduxerat.
Māſit aūt biennio toto in ſuo ꝯdūctu: h i
a ¶ nō ſolū iudeos ſed etiā gētes quas dixerat ſaluādas reprobatis iudeis.
ꝛ ſuſcipiebat omnēs q̄ ingrediebant ad k eū: predicans regnū dei: ꝛ docēs q̄ ſunt m n
a ¶ q: nullus probibebat vel ꝓhibere poterat.
e de dño ieſu xp̄o: cum omni fiducia ſinē o p probibitione.

Finit liber actuū apoſtoloꝝ.

Nico.de lyra

M a ¶ Propter ſpē eñ iſrael. de xp̄o ꝓmiſſo in lege ꝛ ꝓphet' q̄ in ieſu nazareno ipleta eſt. ꝛ de reſurrectiōe mortuoꝝ q̄ in ei° aduētu ſecūdo implebit. b ¶ Catena hac cir.ſum. eo ꝙ iſta ꝑdicaui ꝛ ꝑdico. cetera patent vſqꝫ ibi: c ¶ Rogamus aūt a te au.q̄ ſē. de ieſu nazareno. d ¶ Nā de ſecta hac. ſcꝫ xp̄ianoꝝ: e ¶ Notum eſt no. q: vbiqꝫ ei ꝯtradicit. a ꝑncipib° iudeoꝝ: vt patet ex ſupradictis in multis et diuerſis locis. f ¶ Cū ꝯſti. aūt illi diē. Hic ꝯñr paul° ad eoꝝ petitionem ꝓponit verbū euāgelice ꝑdicationis ꝓut ſubdit: g ¶ Quibus ex.ſcripturas veteris teſtamēti. h ¶ Teſtificās re.d. Id eſt ianuā beatitudinis apertā p paſſionē xp̄i. i ¶ Suadēſqꝫ eis de ieſu. nazareno q̄ eſt vere chriſt°. k ¶ Et lege moyſi ꝛ ꝓphetꝭ.i.ex eoꝝ ſcripturis. l ¶ A mane vſqꝫ ad veſpe. in q̄ apparet ei° ſollicitudo circa ꝑdicationē. m ¶ Et quidā. a deo interi° tracti Ioh.vj.e. Nemo pōt venire ad me niſi pr̄ qui miſit me traxerit eū. n ¶ Quidā vero nō cre. a deo ꝓpē ſua dmerita reprobati. o ¶ Diſcebāt. ſ. nō credētes. p ¶ Dicente paulo vnū ver. obſtinatis. q ¶ Quia bñ ſpūſ. locut' eſt p Eſa.vi. r ¶ Uade ad po.iſtū ꝛ dic ad eos. q̄ auctoritas allegata ſm̄ trāſlationē. Lxx. refert ad tp̄us xp̄i ſm̄ ſenſū lr̄alē vt ibidē plen° dictū fuit: ꝑnunciās iudeorū obſtinationē ꝓ parte maiori in ꝑmo aduētu xp̄i. s ¶ Aure. ſcꝫ corꝑali. t ¶ Audietis et nō intelli. q: iudei audierunt ꝑdicationē xp̄i ꝛ ei° apľoꝝ. et ꝓ maiori pte veritatē ab eis dictaꝫ nō receperūt credēdo. v ¶ Et vidētes vi. ꝛc̄. q: viderunt miracula xp̄i corꝑalib° oculis: ꝛ nō cognouerūt virtutē ſue diuinitatis. x ¶ Incraſſatū eñ ē cor po.hui°. metaphorica ē locutio q: ſicut craſſitudo circa cor ꝯgregata ſuffocat vitā corporaleꝫ. ita malicia iudeoꝝ exaggerata i mēte eoꝝ extinxit in eis vitā ſpūalē. y ¶ Et aurib° grauiter audie. dicētes Ioh. vi.e. Dur° eſt hic ſermo q̄s pōt eū audire. z ¶ Et oculos ſu.ſ.mētales. a ¶ Cōpſſerūt.i.a veritate declinauerunt. b ¶ Ne forte vi. ꝛc̄. et h̄ dr̄ ꝓpter libertatē arbitrij p quā poterāt a veritate auerti ꝛ ad eā cōuerti: ad quā ſi cōuerſi fuiſſent grām ſanātē diuinit° habuiſſēt. c ¶ Notū ḡ iudeis. d ¶ Qm̄ gētib° miſ. iudeis repellētib° ipſum. nā apľi ex ordinatiōe dei ꝑdicauerunt gentib° euangeliū xp̄i: iudeis repellētib°. ſicut dixerunt barnabas ꝛ paulus.ſ.xiij.a. Uobis oportebat primū loqui verbū dei: ſed qm̄ repellitꝭ illud ꝛ indignos vos iudicatꝭ eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes: ſic eñ ꝑcepit nob dñs. e ¶ Et ip.au. ſic ptꝫ ipletū p orbē terrā. f ¶ Et cum hec dixiſ. idignati q: gētiles eis ꝑponebat. g ¶ Multā ꝛc̄. nam aliq̄ credebāt paulo: aliqui diſcredebant. h ¶ Māſit āt. Hic ſcđo ponit ꝑdicatio pauli idifferēt oib° iudeis ꝛ gētilib°. cū dr̄: Māſit aūt biē.to.ſ.rome. i ¶ In ſuo.i. i hoſpicio ab eo locato. k ¶ Et ſuſci.oēs.idifferēt. l ¶ Qui ingre.ad eū.ad audiēdum dei ꝟbū. m ¶ Predicās re.dī.i. btitudinem eternā. n ¶ Et docēs q̄ ſūt de do.ie.xp̄o. ea q̄ ſūt neceſſaria ad ſalutē. o ¶ Cū oī fidu.ſ. adiutorio ſaluatoris. p ¶ Sine ꝓhi. iꝑatoris. Ex h̄ aūt qd̄ hic dr̄: Māſit aūt biennio toto ꝛc̄. Et qd̄ dicebat de ieſu ſine ꝓhibitiōe: inuit veriſimile ꝙ iuit ad ꝑdicādū i ptib° occidētꝭ: ꝛ maxie i hiſpania: ſicut ſcripſerat romāis.xv. Per vos ꝓficiſcar i hiſpaniā. paul° ei āno ſcđo nerōis fuit adduct° romā: ꝛ biēnio māſit ibi. vt dr̄ h̄. Nero ꝟo iꝑauit.xiij.ānis: i q̄ꝝ vltio iterfecit petrū ꝛ paulū. ꝛ ſic videt ꝙ tpe itermedio paul° iuerit ad ꝑdicandū i ptib° occidētꝭ: ꝛ maxie i hiſpania: ꝛ poſtea redijt romā: vt circa finē ipiij nerōis tpe cū btō petro p martyrij palmā trāſiret ad glīaꝫ. Ad quā nos ꝑducat q̄ cū pr̄e ꝛ ſpū'ctō viuit ꝛ regnat i ſcl'a ſcl'oꝝ amē.

¶ k ¶ Et ſuſcipiebat oēs ꝛc̄. ꝛ i h̄ dāt exēplū ꝑdicātib° euangeliū vt ſine ꝑſonaꝝ acceptione doceāt oēs q̄ volūt audire cum omni fiducia de adiutorio dei in ꝑſenti ꝛ eius ꝑmio cōſequendo: qd̄ nobis concedat ꝛc̄.

In the right margin: Moraliter

¶ Poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſuper act° apoſtolorum vna cū moralitatib° euſdē finit.

A ❡ Incipit poſtil. venera. mgři Nico. de ly. ſup epl'as canonicas ſctoꝝ Jacobi: Petri: Johānis euāgeliſte et Jude ⁊ primo prefatio.

Quattuor ſunt minima terre: ⁊ ipſa ſunt ſapientiora ſapiētibus: Prouerb. xxx. d. Septē eple q̄ canonice. i. regulares nūcupanť edite ſunt a q̄ttuor aplis: Jacobo: Petro: Johanne ⁊ iuda. ⁊ in vno libro collocanť. iđ debenť his auctoribus: ſed miniſterialiter tm̄. nā auctor ṗncipalis ē ſpūſſanctus: ideo pōt cōuenięter dici verbum ꝓpoſitum. Quattuor ſunt minima terre ⁊c. In q̄ circa iſtos aplos tria notāť. Numerationis typus/ ibi: Quattuor ſūt. Humiliatōis actus/ ibi: Minima terre. Cōtemplationis exceſſus/ ibi: Et ipſa ſunt ſapientiora ſapiētib⁹.

Circa primum ſciendū ꝙ quaternarius eſt primus numerus q̄dratus: quia conſurgit ex ductu primi numeri. ſ. binarij in ſeipm̄. bis enim duo quattuor ſunt. quadratura ꝟo ꝑfectionē ꝟtutis figurat: vt phus. i. Ethicoꝝ virtuoſum vocat quadratū/ dicens: qui vtiq̄ vere bon⁹ ⁊ quadratus ſine vituperio. Nā ſicut corpus quadratū in quolibet latere optime ſedet: ita virtuoſus in quolibet caſu et fortuna bene ſe habet. Iſti ꝟo q̄ttuor apli fuerunt virtute ꝑfecti. ꝓpter qđ in multis quaternarius ſunt figurati. Iſti enim ſunt quattuor fluuij paradiſi aqua ſapiētie militantē eccleſiam irrigantes: Geñ. ij. b. Quattuor aurei circuli in arca teſtamēti q̄ eſt chriſtus in eius lateribus exiſtentes: Exo. xxv. b. Quattuor venti celi mortuos viuificantes: Ezech. xxxvij. b. Quattuor viri in fornace tribulationis illeſi ꝑmanētes: Dañ. iij. c. vbi dr̄ ꝙ ſpecies vnius q̄ſi ſpecies filij dei. q2 btūs Jacobus dei filio ieſu xp̄o in forma et figura corporis fuiſſe dicit ſimilimus. Hi ſunt quattuor fabri cornua peccatoꝝ deijcientes: Zacharie. j. ⁊ alij plures q̄ternarij poſ-

B ſent ad propoſitum induci de ſacra ſcriptura: ſed iſti ſufficiāt.

❡ Circa ſecundū ſciendū ꝙ humilitas eſt dec⁹ ⁊ cuſtos oīum virtutum. Grego. Qui ceteras virtutes ſine humilitate congregat: q̄ſi puluerē in ventū portat. Iſti ꝟo quattuor apoſtoli ſicut ex eorum actibus ⁊ doctrina patet: fuerunt humillimi: qđ notatur cum dicitur: Minima terre. vnde quilibet eorum potuit dicere illud. j. Coꝛ. xv. b. Ego ſum minimus apoſtolorū. Fuerūt eni apoſtoli de natura principioꝝ q̄ ſunt minima q̄titate ⁊ maxima virtute. ſic iſti apoſtoli per verā humilitatem minimi fuerūt in ſua reputatione: ⁊ maximi ꝑ ſuam predicationē in fideliū multiplicatione: ſcḋm illud Eſa. lx. d. Minim⁹ erit in mille: ⁊ paruulus in gentē fortiſſimā. ❡ Circa tertiū conſiderandū ꝙ ſicut dicitur Prouer. xi. a. Ubi humilitas ibi ſapientia: propter quod circa iſtos apoſtolos poſt actum humiliationis notatur exceſſus contemplationis/ cum dicitur: Et ipſa ſunt ſapientiora ſapientibus. ſapientes autem huius mundi reputati ſunt philoſophi. qui tamen ad veram ſapientiam que chriſtus eſt nō attigerunt: ſcḋm quod dicit Hieronymus in epiſtola ad paulinum de omnibus ſacre ſcripture libris. Hoc doctus Plato neſciuit. hoc demoſthenes eloquens ignorauit. Iſti autem apoſtoli hanc ſapientiam attigerunt: ⁊ ſic ſapientiores ſapientibus fuerunt. de quo poteſt exponi: quod dicit. j. Coꝛ. j. d. Quod ſtultum eſt dei: id eſt quod dicitur de deo ſcḋm errorem gentilium. ſapientius eſt hominibus: id eſt continet maiorem ſapientiam q̄ ab hominibus poſſit capi ad plenum. dei autem fuerunt ⁊ ſunt iſti apoſtoli tanq̄ membra principalia corporis eius myſtici. Et licet ſtulti ac ſtolidi fuerunt a mūdi ſapientibus reputati. tamen fuerunt ſapientiſſimi. Sapiētia enim philoſophorum fuit deorſum deſcendens ex cognitione iſtorum ſenſibilium ⁊ corruptibilium ⁊ ducens in amorē terreſtrium. propter quod dicitur terrena animalis ⁊ diabolica: Jacobi. iij. d. Sapientia ꝟo apoſtolorum fuit de ſurſū deſcendens a patre luminum: eorū mentibus impreſſa per ſpiritumſanctum propter quod fuit pudica: pacifica: modeſta: ſuadibilis: bonis conſentiens. plena miſericordia ⁊ bonis fructibus: quib⁹ ꝑfecte fruenť electi in aula celeſtis glorie: Ad quā nos perducat qui ſine fine viuit ⁊ regnat.

❡ Finit prefatio.

Incipit Prologus ſcti Hieronymi i ſeptē epl'as canōicas.

a Non ita ordo eſt apud grecoſ qui integre ſapiūt et fidem rectam ſectanť epiſtolarū ſeptē: que canonice nūcupanť: b ſicut in latinis codicib⁹ inueniť: c vt quia petrus eſt primus in ordine apoſtolorū: ṗme ſint etiam d eius epiſtole in ordine ceteraꝝ. e Sed ſicut euāgeliſtas dudū ad f veritatꝭ lineā correxim⁹: ita has g proprio ordini deo iuuāte reddi h dimus. Eſt eni ṗma eaꝝ vna ia

C ❡ Expoſitio prologi in canonicas epiſtolas incipit.

a Non ita ordo eſt apud gre. ⁊c. In iſto prologo tria tangit Hieronymus que reddūt auditores dociles beniuolos ⁊ attentos. primo tangit ordinem ⁊ numerum canonicarum epiſtolarum: per quod auditor docilis redditur. Dicit enim Tullius ꝙ dociles auditores habere poterimus ſi ſummā cauſe breuiter exponam⁹. ſcḋo tangiť vtilitas ⁊ difficultas operis per quod auditoris attētio excitatur. dicit enim Tullius: Attentos habebim⁹ ſi pollicemur nos de rebus magnis nouis ⁊ inuſitatis verba facturos. tertio conuertens ſermonē ad euſtochiū tangit incōmoda q̄ eum circūſtant propter interp̄tationem ſacre ſcripture: ꝑ quod beniuolentia captatur. Dicit quidem Tullius: Beniuolos auditores facere poſſumus ſi noſtra incōmoda referim⁹ inopiā ſollicitudinem: calamitatem ⁊c. ſcḋa pars incipit ibi: Que ſi ſic vt ab eis digeſte ſunt ⁊c. tertia ibi: Sed tu virgo chriſti ⁊c. In ṗma parte duo tanguntur. Primum eſt ꝙ latini nō ita ordināt iſtas epiſtolas ſicut greci. Scḋm eſt ꝙ earū rectus ordo habeť ſcḋm traditionem Hiero. qđ notať ibi: Sed ſicut euāgeliſtas/ dicit ergo: Nō ita ordo eſt ſeptē epl'arū. Glo. ſeptē ſunt propter ſept. dona ſpūſſancti. vel propter fidē ſancte trinitatis quā cōtinent que per quattuor mūdi partes diffuſa eſt. Ordo ⁊ numerus ⁊ auctores iſtarū epiſtolarū habenť ꝑ iſtū verſiculum. Una iaco. pe. due: tres ſūt iohan. vnica iude.

b ❡ Que canonice nūcupanť. i. regulares: ad differentiam earū quas fecerūt pſeudo ſub nominib⁹ apoſtoloꝝ: Uel catholice. i. vniuerſales a fide vniuerſalis eccleſie: quia non vni populo: non vni ciuitati ſcripte ſunt: ſed vniuerſali eccleſie. Catholicon grece: vniuerſale latine. Non eſt inq̄ ita ordo apud grecos qui integre ſapiunt. q̄tū ad cognitionē credēdorū. Et fidem rectam ſectanť: q̄tū ad opera fidei. q. d. habent cognitionis ꝑfectionē in credēdis. habēt fidei directionem in agendis. vnū eni iſtoꝝ non ſufficit ſine reliquo. Uñ Jac. ij. d. Fides ſine ope. moꝛ. eſt. Et ꝯñter dicit ibi de abraam: Fides cooperabať operibus illius: ⁊ ex opibus fides ꝯſummata ē.

Catholicon

D

c ❡ Sicut in latinis codicib⁹ inueniť. ſ. q̄ ſcripti ſunt añ trāſlationē Hieronymi: vt ſcꝫ. d ❡ Quia petr⁹ eſt prim⁹ in ordine aploꝝ: cui ṗncipaliter date ſunt claues ligādi atq̄ ſoluēdi: Matt. xvj. c. Tibi dabo claues regni celoꝝ ⁊c. vnde eccleſia cantat de eo: Tu es paſtor ouiū: ṗnceps aplorum.

e ❡ Prime ſint etiā eius eple in ordine ceterarum. Hic queriť q̄re a Hieronymo aliter ordinanť? Reſpondeo: poſſunt ordinari ſcḋm ordinem ⁊ dignitatē ſcribentiū: ⁊ ſic prime ſunt epiſtole Petri. Uel ſcḋm ordinē temporū quibus ſcripſerunt. ⁊ ſic prima eſt epiſtola Jacobi qui primus ſcripſit inter apoſtolos. Jacobus enim triginta annis rexit eccliam hieroſolymitanā poſt paſſionē dñi: ſcꝫ vſq̄ ad ſextū annum neronis: ⁊ tūc fuit martyriçatus. Petrus ꝟo. xxxviij. id eſt vltimo anno neronis. Et certum eſt ꝙ in vltimo tempore vite ſue ſcripſit. vñ dicit. ij. Petri. j. c. Certum eſt ꝙ velox eſt depoſitio tabernaculi mei. Ex quo patet ꝙ ſcripſit poſt Jacobū. Johānes vero multum poſt euāgelium et epiſtolas ſcripſit ſcꝫ poſt mortem domiciani: quia reuerſus de exilio inuenit eccleſiam per hereticos perturbatam: et tunc ſcripſit euangelium et epiſtolas contra ipſos. f ❡ Sed ſicut euangeliſtas dudum. Hic oſtenditur ꝙ ſcḋm tranſlationem Hieronymi recte ordināťur. littera plana eſt. Hic queritur quid eſt qđ dicit hic: Euangeliſtas correximus? Reſpondeo: Correxit quod pertinebat ad euangelij veritatem: quod per pſeudo fuerat deprauatum: et quod per tranſlatorum imperitiam fuerat immutatum.

Dubium

g ❡ Ita has. epiſtolas proprio ordini reddidimus: ſcilicet ſcḋm ꝙ ordinate ſunt apud grecos ⁊ non ſcḋm latinos antiquorum codices qui rectum ordinem non habebant. h ❡ Deo iuuante reddidimus. ſine quo nihil poſſum⁹ facere bene: nec etiā cogitare bonum. ij. Coꝛ. iij. b. Fiduciā talem habem⁹ per chriſtum ad deum non ꝙ ſufficientes ſimus cogitare aliquid a nobis quaſi ex nobis: ſed ſufficientia noſtra ex deo eſt.

Que ſi

E G Hic operi. Hiero. premittit ꝓlogum in q̄ oſt̄dit q: ad certū ordinez digeſtionis ſm̄ grecos epl'as redegit ⁊ ꝟitatē i trāſlatōe ſeruauit: qd̄ nō alij anī ſe. Canōice dicūt̄ he eple vl' iō q: in canone eccliaſtice ſcripture recepte ſūt: vl' q: regulā ſupplēt: docēt nāq; cuſtodiā in fide: tolerantiā in ꝑſecutione. Inſtruūt etiaz ad alias virtutes multas.

a ¶ Catholicis. Catholice dicunt̄ he eple. i. vniuerſales: a fide vniuerſalis eccleſie nō diſcordātes. vel canonice: id eſt regulares ad diſtantiā earuz quas fecerunt pſeudo ſub nominibus apoſtoloꝝ. Septem ſunt he epiſtole: ꝓpter ſeptez dona ſanctiſpiritus: vel propter fidez ſancte trinitatis quam continent: que per quattuor mundi partes diffuſa eſt. Prima ponit̄ epiſtola iacobi: nō q: primū ſcripta fuerit: ſed propter dignitatē: q: ſcripta eſt iudeis: qui digniores erant: q: dn̄s in ꝓpria perſona predicauit illis: ⁊ ꝓpter eos fuerat miſſus: ⁊ ipſi primū fidē ſuſceperāt: quoꝝ ep̄s iacob⁹ iſte fuerat ordinat⁹. Secūda petri ponitur: q: electis aduenis grece ꝓſelitis ſcripſit .i. de gētilitate ad iudaiſmū: de iudaiſmo ad euangelice electiōis grām ↄuerſis. Legim⁹ occiſo beato ſtephano: E q: facta eſt ꝑſecutio magna in illa eccl'ia q̄ erat hieroſolymis: ⁊ omnes diſperſi ſūt per regiones iudee et ſamarie ꝑter apl'os. His ergo diſꝑſis q̄ ꝓpt̄ iuſticiā paſſi ſunt: mittit hanc epl'am. Scribit etiā illis / qui ꝑcepta fide xp̄i necdū opib⁹ ꝑfecti eſſe curabant. Necnon etiā ⁊ eis q̄ ſi dei exortes durabant. Qui ⁊ ip̄am in credētib⁹ ꝗtū valuere ꝑſeq̄ et ꝑturbare curabant. Qui tn̄ oēs in diſperſione fuerunt varijs caſibus a patria ꝓfugi: et inumeris cedibus mortibuſq; ⁊ erumnis vbicunq; erant ab hoſtibus oppreſſi. Itaq; iuſtos hortat̄ ne in tētationib⁹ a fide deficiant. peccantes caſtigat et admonet vt a pctīs ſe cōtineāt: virtutib⁹ ꝓficiant. Ne ifructuoſum ſibi ſit: imo etiaz dānabile q̄ fidei ſacramenta ꝑceperint. Incredulos admonet vt penitentiaz de nece ſaluatoris ceteriſq; q̄b⁹ iplicāt̄ ſcelerib⁹ gerant: anq̄ vltio celeſtꝫ vl' inuiſibiliter vel ēt viſibilit̄ irruēs ꝑcellat: q: in circūciſiōe ordinat⁹ erat iacob⁹ apl's: curauit eos q̄ ex circūciſiōe erāt ſic p̄ntes colloq̄ndo docē: ſic et abſentes ꝑ epl'am conſolari: increpare: inſtruere: corrigere.

G Hieronym⁹

cobi: duȩ petri: tres iohānis: ⁊ vna iudȩ: Queȩ a
ſi ſic vt ab eis digeſtȩ ſunt: ita quoq; ab inter/ b
pretibus fideliter in latinum eloquium ver/
terentur: nec ambiguitatem legentibus face/ d
rent: nec ſermonuz ſeſe varietas impugnaret: e
illo precipuo loco: vbi de trinitatis vnitate in f
prima iohannis epiſtola poſitum legimus: in
q̄ etiaz ab infidelibus tranſlatoribus multum
erratum eſſe a fidei veritate comperimus: triū
tantūmodo vocabula: hoc ē aquȩ ſanguinis
⁊ ſpiritus in ipſa ſua ȩditione ponentes ⁊ pa/
tris verbiq; ac ſpiritus teſtimonium omitten/
tes. In quo maxime ⁊ fides catholica robora g h
tur: et patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti vna diuini/ i
tatis ſubſtantia comprobatur. In ceteris vo k
epiſtolis quantuz a noſtra aliorum diſtet ȩdi/
tio: lectoris prudentiȩ derelinquo. Sz tu vir l
go chriſti euſtochium dum a me impenſi⁹ ve/ m
ritatem ſcripturȩ inquiris: meam quodammo n
do ſenectutē inuidoꝝ dentib⁹ vel morſib⁹ cor o
rodentem exponis. Qui me falſarium corru/ p q
ptoremq; ſanctarum ſcripturarum pronunci/
ant. Sed ego in tali opere nec ȩmulorū meo r
rum inuidentiā pertimeſco: nec ſanctȩ ſcriptu s
rȩ veritatem poſcētibus denegabo. Item
Hieronymus in prologo bibliȩ: iacobus: pe
trus iohannes ⁊ iudas ſeptez epiſtolas ȩdide
runt tam myſticas q̄ ſuccinctas: et breues pa
riter ac longas. Breues in verbis: longas in
ſententijs: vt rarus ſit qui non in earum lectio
ne cecutiat.

Ex libro ſcti Hieronymi de viris illuſtrib⁹.

Iacobus qui appellatur frater dn̄i cognomento iuſtus: vt nōnulli exiſtimāt ioſeph ex alia vxore vt autē mihi videtur marię ſororis matrꝫ dn̄i: cui⁹ iohānes in libro ſuo meminit filius hoſt paſſionez dn̄i ⁊ reſurrectionē: ſtatim ab apl'is hieroſolymorū ep̄s ordinat⁹ vnā tn̄ ſcripſit epl'am q̄ de ſeptē catholicꝫ eſt: q̄ ⁊ ipſa ⁊ alio q̄dā noīe ei⁹ ȩdita aſſerit̄: licet paulatim ꝓcedente tp̄e obtinuerit auctoritatez. Egeſipp⁹ vicin⁹ apl'oꝝ tēpoꝝ i q̄nto comētarioꝝ libro ꝺ iacobo narrās ait: Suſcępit eccl'iaz hieroſolymę poſt apl'os frater dn̄i iacob⁹: cognomēto iuſt⁹: hic de vtero matris ſc̄ūs fuit: vinū ⁊ ſicerā nō bibit: carnē nullā comedit: nūq; attonſus eſt: nec vnct⁹ vnguēto: nec vſus balneo. Huic ſoli licitum erat igredi ſctāſctoꝝ: veſtib⁹ laneis nō vtebat̄ ſz lineis: ſoluſq; igrediebat̄ tēplū: ⁊ fixis genubus ꝓ ppl'o ꝑcabatur: intantū vt cameloꝝ duriciā trāſiſſe ei⁹ genua crederent̄. Dicit et alia multa q̄ enumerare lōgū ē. Sz ⁊ ioſeph⁹ in viceſimo libro antiq̄tatū: ⁊ clemēs i ſeptimo hypotipoſeū: id eſt iformationū: dicūt mortuo feſto q̄ iudęā ꝓcurabat albinū ſucceſſorē ei⁹ miſſum a nerone: q̄ cū necdū ad ꝓuinciā veniſſet

a ¶ Que ſi ſic vt ab eis ⁊c̄. In hac parte tria tangūtur. Primū ē vtilitas trāſlatiōis debite. Scd̄m ē error trāſlationis antiq̄/ibi: In q̄ etiā ab ifidelib⁹ ⁊c̄. Tertiū ē periculuꝫ incidens vel iminēs ex hm̄ōi errore/ibi: In q̄ maxie ⁊c̄. littera eſt plana. G

b ¶ Digeſte. i. ordinate: eo ſcꝫ ordine q̄ ſunt ſcripte. Nota q̄ digero. ris. dicit̄ ordinare vl' explicare vel ordinē deſcribere: vel i numerū ordinare vel exponere vel diuidere ordinatim: vel euacuare vl' ebrietatē deponere. cuꝫ cibaria ⁊ pot⁹ diuidūt̄: ⁊ q̄dā purior trāſmittit̄ ad mēbra ad alimētū vite: q̄dā groſſior emittit̄ in ſeceſſum: ⁊ inde ꝺr digeſt⁹ tantū. Nota

c ¶ Ab iterp̄tib⁹. latinis. d ¶ Ambiguitate. i. dubietatē i ordine. ¶ Nec ſermonū varietaſ. ꝓpter diuerſitatē lr̄e. f ¶ In p̄ma epl'a. i. Ioh. v. b. Tres ſūt q̄ teſtimoniū dant i celo: pr̄: verbū ⁊ ſp̄ūſctāS. ⁊ illud omiſerant latini interpretes: g ¶ In q̄. ſ. teſtimōio: pr̄is verbi et ſp̄ūs. h ¶ Fides catho. maxime robo. i. cōfirmat̄ cōtra hereticos impugnantes. i ¶ Vna diuinitatꝫ ſubſtā. cōpro. eſſe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſp̄ūſ ſancti. i. q̄ ſit vna ſubſtātia triū pſonarū. Qd̄ negat arrius ſicut ſabelli⁹ negat earū trinitatē. vn̄ ꝟſus: Arrius horret idē: dicitq; ſabelli⁹ idē. Verſus

k ¶ In ceterꝫ. ſ. a p̄ma iohānis. l ¶ Sz tu virgo xp̄o. Hic tāgunt̄ duo. p̄mo eīm tangunt̄ incōmoda occaſiōe interp̄tationis ſacre ſcripture ipſum circūſtātia. ſecūdo fortitudo ipſius ſiue ↄſtātia. ibi: Sed ego in tali ope ⁊c̄. Dicit ergo: Sz tu virgo xp̄i euſtochiuꝫ vide: ſupra verſus finē prologi ſuper ioſue: ⁊ inuenies ſatis de euſtochio. b

m ¶ Impenſi⁹. i. inſtātius. i. frequēter ⁊ cuꝫ magna inſtātia. n ¶ Meā quo. ſenectutē. i. me ſenē. o ¶ Dentib⁹. i. mordacibus detractionib⁹: Eccleſiaſtes. x. c. Si mordeat ſerpens in ſilentio: nihil eo min⁹ habet qui occulte detrahit. Prouer. xxx. b. Generatio que pro dentib⁹ gladios habet. Ps. Lingua eoruꝫ gladi⁹ acut⁹. Ps.56.a p ¶ Falſariuꝫ. intermiſcēdo falſa. q ¶ Corruptoremq; ſanctaruꝫ ſcripturarū pronūciant. damnando vera ab alijs ſcripta. ⁊ hoc contra aſtericos et obelos quibus ſupplebat diminuta iugulabat ⁊ dānabat ſuperflua in tali opere tam vtili. r ¶ Nec emuloꝝ meoꝝ inuidētia ptime. Prouer. xxviij. a. Fugit ipi⁹ nemine ꝑſequēte: iuſtus autez quaſi leo confidens abſq; terrore erit. s ¶ Nec ſancte ſcripture veritatē dene. h eīm eēt inuidere: imo cōmunicabo ex charitate: et maxime poſcētibus: Sap̄. vij. b. Quā ſine fictiōe didici: ⁊ ſine inuidia cōmunico.

¶ Finit expoſitio prologi.

A ꝟ Hiero. in martyrilogio. Jacobus zebedei ab herode agrippa decollatus gladio interijt. Alphei aũt filius in pſida defunctus. Tertius aũt q̄ eſt frater dñi q̄ de pinna tẽpli ꝑcipitatus interijt. Idẽ in expoſitione Eſaie. Due oliue ⁊ tres q̃tuoꝛ et quinq̄. xiiij. apli intelligunt. i. xij. q̄ a dño electi ſunt. ⁊ tertiuſdecimus iacobus q̄ appellat̃ frater dñi. Paulus q̄q̄ aplus vas electionis quartuſdecimus eſt.

Pꝛo inueſtigatione de quinq̄ mariis quas agiographia ſepe cõmemoꝛat. Notandũ tres fuerũt ſoꝛoꝛes. maria. ſ. mater dñi ⁊ maria mater iacobi alphei et Mat.28.a ioſeph: ⁊ maria mater filioꝝ zebedei. ſ. maioꝛis iacobi ⁊ iohannis euangeliſte. Maria mater dñi fuit filia ioachim ⁊ ãne: quã cleophas frater ioſeph accepit vxoꝛẽ ioachim defuncto: ⁊ generauit ex ea filiã quã vocauit mariã. dedit q̄ eam cuidã nomie alpheo. Vñ ille iacob⁹ minoꝛ q̄ cognominatus eſt iuſtus: ⁊ frater dñi dict⁹. d̾ iacob⁹ alphei. i. fili⁹ alphei a pr̃e. Deſpõſauit etiam cleophas filiaſtrã ſuã. ſ. mariam virginẽ matrẽ dñi ioſeph fratri ſuo: cui⁹ ꝟginitatis cuſtos ⁊ ſolatiũ part⁹ extitit ⁊ nutritoꝛ. Maria aũt vxoꝛ zebedei: et filia ip̃i⁹ anne cuiuſdã ſalome fuit q̄ poſt cleophã habuit eã. vñ legitur in euãgelio: Maria iacobi ⁊ ſalome: Maria magdalene ſoroꝛ lazari ⁊ marthe fuit: q̄ dñi pedes lachꝛymis ſuis lauit: et capillis ſuis extersit. Quapropẽ ei ipſe pctõꝝ verã ablutionẽ ⁊ ſpiritalẽ Mar.16.c vnctionẽ retribuit. de qua dñs ſeptem demones eiecit. Quinta vocatur egyptiaca cuius ꝓſapia ad pñs nõ inquirit̃.

¶ Incipit expoſitio in eplam beati iacobi apoſtoli canonicã.

B Jacobus. Ca. I Iſte eccĺie hieroſolymitane poſt aplõſ ad ꝑdicãdũ miſſus curã ⁊ regimen ſuſcepit.

b ¶ Duodeci tri. Precipuã ſollicitudinẽ de iſtis habere ad. xij. ꝑtinebat aploſ: q̄ legatione ꝓ dño in circũciſionẽ fungebant̃. Vñ ⁊ paulus dicit: Gal.2.b Jacobus ⁊ cephas: ⁊ iohannes q̄ videbãt̃ colũne eẽ: dextras dederũt mihi et barna. ſocietatis: vt nos in gẽtib⁹: illi aũt in circũciſione ⁊c̃. Idcirco eis ſcribit ꝑcipue: ⁊ q̄ ipſe a ceteris aplis ſup eos oꝛdinatus erat epiſcopus.

c ¶ Omĩe gau. Ne idignemĩ ſi mali in mũdo floꝛẽt: ſi vos patimini: q̄ nõ ẽ xp̃iane veritat̃ in tpalib⁹ exaltari: ſʒ poti⁹ deꝑmi. Mali nihil habẽt i celo: vos nihil in mũdo. Spe illius boni ad qḋ tenditis quicquid in via contingat gaudere debetis.

d ¶ Cũ in tentatiões varias incide. A pfectioꝛibus incipit de extrinſecis tentationib⁹.

e ¶ Scientes. Ideo tentamini aduerſis: vt ꝑ hoc ꝓbare poſſitis: q̄ firmã fidẽ future retributionis in coꝛde geſtetiſ: quod eſt intelligere virtutem ipſius patientie.

f ¶ Pꝛobatio fidei vr̃e patientiã opat̃. Eadẽ ſnia: ſed ꝯuerſo oꝛdine in paulo ꝟ legitur

anan⁹ põtifex adoleſcens anani fili⁹: de genere ſacerdotali accepta actione cõciliũ ꝯgregauit: et cõpellẽs publice iacobũ vt xp̃m negaret. Cõtradicentẽ lapidari iuſſit. Qui cũ ꝑcipitat⁹ d̾ pina tẽpli: cõfractis crurib⁹ ſemianimis diceret: Dñe ignoſce illis q̄d ei faciãt neſciũt. Fullois fuſte cerebꝛo ꝑcuſſus interijt. Tradit itẽ ioſeph⁹ tãte eũ ſctitatĩ fuiſſe ⁊ celebꝛitatĩ i pplõ vt ꝓpt̃ ei⁹ necẽ ſubuerſã hierĺm creditũ ſit. Teſtãt̃ acta aplõꝝ m̃lta de eo. Triginta ãnis hieroſolymã rexit vſq̄ ad ſeptimũ neronis ãnũ: iuxta templũ vbi ꝑcipitat⁹ fuerat ſepult⁹ ẽ: titulũ vſq̄ ad obſidionẽ titi et vltimã adriãi notiſſimũ habuit. Quidã e nr̃is putauerũt eũ i mõte oliueti ꝯditũ: ſꝫ falſa eoꝝ opio ẽ.

Argumẽtũ i eplaz iacobi.

Iacob⁹ apoſtolus ſãctũ iſtituit clerũ: de cultura celeſtiũ ꝑceptoꝝ: ⁊ reglã catholice obſeruantie ⁊ de iuicte patiẽtie maieſtate: ⁊ d̾ reuelatione pſimoꝝ: ⁊ d̾mãdatiõe mgr̃oꝝ.

Finit argumentum.

Incipit eplã canonica beati Jacobi apoſtoli. Ca. I

a Iacob⁹ d̾i ⁊ dñi a nr̃i ihu xp̃i ſeru⁹ b duodeci tribu c bus q̄ ſũt in diſ d perſione ſalũtẽ: Omnẽ gaudiũ f exiſtimate fratres mei cum in tẽ g tãtiones varias incideritĩ: ſciẽn h tes q̄ ꝓbãtio fidi vr̃e pãtiẽtiã k

¶ ſupplãtatoꝛ vitiorũ vel luctatoꝛ. ¶ celebꝛis ꝑſona. a ¶ offi ciũ celebꝛe. ¶ nõ oĩbus ſed aliquibus d̾ omnibus.

a ¶ fidẽ ⁊ ꝯſtantiã vel vitã eternã optat. b ¶ tribulatio in pñti iuſticiã in futuro auget coronã. ¶ nihil eſt vñ doleatis: vñ dicetis. a ¶ q̄ ex eodẽ pr̃e ſũt idẽ habituri. a ¶ vĺ a ꝑſecutiõe vĺ a ꝯcupiſcẽtia. b ¶ q̄ varie tentãt. c ¶ q̄ſi ex alto veſtre fidei. a ¶. i. tribulatio q̄ fides ꝓbat̃. b ¶ quã exigit fides noſtra. c ¶ facit intelligere ⁊ habere virtutem patientie.

¶ Incipit poſtilla venera. mgr̃i Nico. de lyra ſup eplam C Jacobus dei ⁊c̃. Ca. I. ſancti Jacobi apli canonicã. Liber iſte diuidit̃ in quattuoꝛ partes ſm̃ q̃tuoꝛ aploſ huius libꝛi ſcriptoꝛes: ſicut dictũ fuit de libꝛo. xij. ꝓphetarũ q̄ diuidit̃ ſm̃ numerũ. xij. ſcriptoꝝ. partes aũt libꝛi patebũt ꝓſeq̄ndo. Pꝛima pars ꝯtinet eplam bt̃i iacobi q̄ diuidit̃ i duas ꝑtes. ſ. in ꝓemiũ ⁊ in tractatũ. ſcḋa icipit ibi: Omĩe gaudiũ. In pꝛima parte ꝑmo deſcribit̃ ꝑſona ſalutãs ex nomine cũ d̾r: Jacobus. iſte eſt iacob⁹ minoꝛ frater iude apli ⁊ fili⁹ alphei. ali⁹ ꝟo iacobus q̄ d̾r maioꝛ fuit frat̃ iohis apli ⁊ euãgeliſte et fili⁹ zebedei. ſcḋo ex religione / cum dicit̃: Diuiſio

b ¶ Xp̃i ſeru⁹. nõ aũt dic̃ aplus: q̄ ſcribebat ꝯuerſis ex iudaiſmo: q̄ ꝑferebãt ſe ꝯuerſis ex gẽtilitate: vt ptꝫ Act. vi. Et in eplis Pauli i pluꝛib⁹ locis. ꝓpt̃ qḋ vt eos induceret ad humiliationẽ exemplo ſui non nominat ſe aplm qḋ nomẽ ẽ dignitat̃: ſʒ ſeruũ qḋ nomẽ ẽ ſubiectionis. Cõſeq̄nter deſcribunt̃ ꝑſone ſalutate / cũ d̾r: Als nõ hꝫ ⁊ q̄d eni faciãt neſciũt

c ¶ Duodeci tri. Ex q̄ ptꝫ q̄ ſcribebat ꝯuerſis de iudaiſmo. Pplũs eni iudaicus in. xij. tribus diuidebat̃. d ¶ Que ſunt in diſpſi. i. extra terrã iudee. Illos eni q̄ erant in iudea poterat iſfoꝛmare ꝟbo: q̄ mod⁹ infoꝛmãdi efficatioꝛ ẽ q̄ ſcripto. erat eni ep̃s hieroſolymitan⁹: ⁊ ſic illi q̄ erãt i iudea cui⁹ metropolis ẽ hierĺm erãt de dioceſi ſua. Cõſeq̄nter expꝛimunt̃ bona optata / cũ d̾r: e ¶ Salutẽ. ſcʒ ꝑ grã̃ i pñti ⁊ glĩaʒ i futuro. f ¶ Omĩe gaudiũ. Hic icipit tractat⁹ in q̄ btũs iacob⁹ infoꝛmat credẽtes bene ſe habere. ꝑmo reſpectu ſui. ſcḋo reſpectu ꝓximi ca. ſe. tertio reſpectu dei. ca. iiij. ibi: Adulteri: ſm̃ oꝛdinẽ doctrine a magis notis ad min⁹ nota ꝓcedẽdo. iſta tñ diuiſio nõ eſt ſic ꝑciſa q̄n in vna ꝑte ponat̃ aliq̄d de ꝑtinẽtib⁹ ad alias ⁊ ecõuerſo: ⁊ hoc ꝓpter cõnexionẽ ꝟtutũ. ¶ Circa primã partẽ ꝯſiderandũ q̄ reſpectu ſui hõ bene ſe hꝫ ꝑ hoc q̄ tẽtationib⁹ viriliter reſiſtit: ⁊ ꝑ hoc q̄ veritati hũiliter acq̄eſcit: q̄ per primũ vitant̃ vitia et acquirunt̃ virtutes moꝛales. ꝑ ſcḋm ꝟo expellit̃ ignoꝛãtia ⁊ acq̄runt̃ ꝟtutes intellectuales. ſcḋa incipit ibi: Scitis fratres mei. pꝛima diuidit̃ in tres. nã btũs Jacobus pꝛimo ponit ſuã infoꝛmationẽ. ſcḋo infert intentã ꝯcluſionẽ / ibi: Gloꝛiet̃ aũt. tertio remouet erroneã opinionẽ / ibi: Nemo cũ tentat̃. ꝑma adhuc i duas: q̄ ꝑmo inducit ad reſiſtẽdũ tẽtatiõib⁹ i caſib⁹ certis. ſcḋo in dubus / ibi: Si q̄s aũt. Ad euidentiã ꝑmi ꝯſiderandũ q̄ tẽtationes metũ inducentes de amiſſione boni iã habiti ſũt vehemẽtioꝛes q̄ ille q̄ iducũt appetitũ de acq̄ſitiõe nõ habiti. vñ dic̃ Aug. Terrena diligunt̃ arti⁹ adepta q̄ cõcupita ꝯſtringũt. nã illa velut incoꝛpata ꝑſtandunt̃. iſta ꝟo velut extranea repudiant̃: ⁊ q̃nto ſũt magis intrinſeca tãto met⁹ d̾ amiſſiõe ẽ vehemẽtioꝛ. ſic met⁹ de amiſſione vite vĺ mẽbꝛoꝝ aliq̄ꝝ q̄ de amiſſiõe bonoꝝ poſſeſſoꝝ. ⁊ iõ q̄ bñ reſiſtit tẽtatiõib⁹ iſtis: bñ põt reſiſtere ⁊ alũs: q̄ ſm̃ q̄ dic̃ q̄dã nõ ẽ ꝯſentaneũ rõni cupiditate eũ vinci q̄ metu nõ frangit̃: ⁊ iõ btũs iacob⁹ docẽs reſiſtere tẽtatiõib⁹ ponit exẽplũ de tẽtationib⁹ metũ inducẽtib⁹ de amiſſione boni iã habiti. cuiuſmodi ſũt ꝑſecutiones i ꝑſonis vĺ rebus iã poſſeſſis. dic̃ g̃: Omĩe gaudiũ. i. celeſte gaudiũ qḋ includit in ſe ꝑfectionẽ eminẽtiue oĩs boni gaudij. g ¶ Exiſtiate fra. mei. finaliter ꝯſequi. h ¶ Cũ in tẽ. va. incide. ſi fortiẽ eis reſtiteritis. i ¶ Scientes q̄ ꝓba. fi. ve. in ꝑſecutionib⁹ ꝑ q̄s declarat̃ homo fideliter adherere deo quando per aduerſa quecunq̄ non ſeparatur ab eo. D

k ¶ Patientiam operatur. nam per talem ſufferentiam frequentatam virtus patientie acquiritur: per quem quidem habitum ſufferentia talium que primo erat ſibi difficilis redditur facilis.

A Patientia

E ꟗ legiſ. Sciētes ꝙ tribulatio patiētiā opaſ: patientia ꝯo ꝓbationē: ꝓbatio ꝯo ſpem. Patiētia eñ opaſ ꝓbationē: q2 cuiꝰ patiētia ꝑ tribulatōes nō vinciſ: ꝑfecꝰ ꝓbaſ: q̄ ſniā hic q̄3 dr. patientia opꝰ ꝑfectū habet: ⁊ ꝓbatio opaſ patiētiā: qḋ eſt tribulatio q̄ daſ ad ꝓbationē fidei: facit ꝑ patiētiā exerceri ꝑ qḋ fides ꝑfecta ꝓbaſ. a ❡ Si quis aūt vrm in. ſa. tanta ē vtilitas tribulationū: quā ſi qs ignorat: nōdū ſī unitaſ per ſpūſctm: petat igiſ vt ꝑ ſpiritūſcm̄ aptaſ ſenſus ſuꝰ: et cognoſcet q̄ pietate pr̄ corrigit filios qs recipit: nec q̄ſq̄ ꝯſcius ſue fragilitatis diffidat: q2 dat oibus. būdicit eī oēs timētes ſe puſillos cum maiorib̄ꝰ. Et q2 multi petūt q̄ non mereñ accipere. ſubdit qualiter petere debent: poſtulet autez in fide nī. he. b ❡ Qui autez heſitat. Qui ꝯſcientia peti q̄ſſus dubitat de pmiis celeſtibꝰ: ſupueniente vēto tētationū: facile deſerit fidei ſtatū. et ꝑm tētatoris volūtatē diſtrahiſ ad errorē: ⁊ fit a deo alienꝰ. c ❡ Vir duplex. duplex ē q̄ genu ad pces flectit: ⁊ mordēte ꝯſcia de ipetratiōe diffidit. Duplex q̄ vult gaudere cuz ſeculo ⁊ gaudere cum deo: q̄ de bonis q̄ agit non deū ſ3 fauorē q̄rit. vnde dr: Ve ingrediētibꝰ terrā duabus viis. d ❡ Diues aūt. Diuitē vocaſ q̄ totā ſpem in diuitijs ponit: nō nocet hr̄e diuitias: ſ3 amare. Diues aūt. Glorieſ: ironice: quaſi nō debet gl'ari in ſua gl'a q̄ ſupbit ⁊ alios opprimit: q2 ſit uienda ē ⁊ hūiliāda in inferno. Vel gl'ietur in hūilitate ſua. i. nō ſupbiat: ſ3 hūiliet ſe ſubſeruiendo aliis de diuitiis. e ❡ Qm̄ ſic flos feni ⁊c̄. Juſtus vt palma florebit: iniuſtus vt fenuz: q2 ille manet: hic cito tranſit. Flos iuſti ſpes q̄ fructū expectat. radix iuſti charitas q̄ imobilis manet. Mali radix cupiditas. flos delectatio tpaliū. f ❡ Diues in itinere ⁊c̄. Hic diuiꝰ tpalia q̄bus hūiliari q̄rit q̄ cito deſtruentur. Ardor ſolis: aduentꝰ ſeueri iudicis: vel in morte cuiuſq3 iprouiſus. Vl' in iudicio cōiter. In quo iuſtus vt arbor fructifera mācbit. g ❡ Beatus vir. q2 difficile eſt hortari ad ꝯtemptum mūdi. ſubdit de magnitudine premij: Btūs vir. Nō ſolū verbera ⁊ carceres debetis pati: ſed ⁊ amiſſionē rerū tpaliū que ſunt viles ⁊ tranſitorie: ⁊ amatores earū puniendi. h ❡ Nemo cū tēta. Hactenꝰ de tentationibꝰ exteriorībꝰ. Nūc de illis quas interiꝰ inſtigāte diabolo. vel etiā fragilitate nature toleramꝰ. Vbi etiā illoꝝ errorē deſtruit: q̄ dicebant malas cogitationes ſicut ⁊ bonas a deo nobis iſpirari. ⁊ hominem quaſi ex neceſſitate peccare.

Margin notes beside the gloss column:

† Ro. 5. a

vir duplex quis dicaſ

† Eccl. 14. c
Eſa. 40. d
1. petri. 1. d

† Job. 5. c
De renun. c. niſi. § vez

Biblical text, with interlinear glosses:

a ❡ .i. ꝑfecte opantes facit. ꝓpſ h̄ q̄d ē ſeq̄ſ: vt ſitꝭ ꝑfecti nō deficiētes in tormētis ⁊ in futuro īntegri plenā btitudinē ſuſcipiētes.

operatur. † Patientia autē ōpus a
perfectum habet: vt ſitis perfecti b
a ⁊ integri in nullo deficientes. Si c d

a ❡ q̄ poſſit itelligere q̄ vtilis ſit tribulatio.

quis autem veſtrūm indiget ſa

a ❡ ſpiritū illuminatorē. b ❡ pie petentibus Nō eī oīſ q̄ dic̄ mihi: dn̄e dn̄e itrabit ī regnū celoꝝ: nec oī iuſto dabit qḋ petit: ſi ꝯ ſuam ſalutē petat: ſic̄ ⁊ paulo cui dictū eſt dū petere ſtimulū tolli: Sufficit tibi gratia mea.

pientia pōſtulet a deo: qui dat ōm e

a ❡ q2 dōa eiꝰ nō ſ3 ad mēſurā. b ❡ fragilitatē.

nibus affluēnter: ⁊ non imprōpe f

a ❡ ipa ſapia q̄ ꝯ celo vēit. b ❡ ſic credat ⁊ ſic viuat vt dignꝰ ſit exaudiri. q2 q̄ obdurat vel declinat aurem ne audiat legem: oratio eius erit execrabilis.

rat et dābitur ei. Poſtūlet autez g h
b in fide nihil heſitans. Qui autez k

a ❡ q2 a vēto tentatiōis moueſ vt fluctꝰ.

heſitat ſimilis ē fluctui maris qui l

a ❡ q̄mq̄uidē q̄ heſitat ſidis ē fluctui maris.

a vēto moueſ ⁊ circumferſ. Nōn m

a ❡ carnal' q̄ heſitat. b ❡ ex merito. ❡ vl' hic vel in futuro.

ergo exiſtiet hōmo ille ꝙ accipiāt

a ❡ q̄ heſitat non accipit: q2 q̄ heſitat duplex

c aliquid a domino. Vir dūplex a n

eſt: ⁊ duplex nō accipit. a ❡ facile aduerſis terreſ ⁊ ꝓſperꝭ irritaſ vt a veritate diuertat.

nimo incōnſtans eſt in omnibus o
vijs ſuis. Glorietur autem frater p

a ❡ factꝰ paup ⁊ depſſus inſ malos. hāc hūiliationē itelligat apud deū exaltationē.

d hūmilis in exaltatiōe ſua: diues q r
e autē in humilitate ſua: quoniam s

a ❡ cito gl'am ſuaz amittit. b ❡ hec gloria.
c ❡ vere flos cito tranſit: quia.

ſicūt flos feni trānſibit. † Exōrtꝰ ē t

a ❡ iuſticie chriſtus.

eñ ſōl cū ardore: ⁊ areſecit fenuz v

a ❡ tunc. b ❡ decidēte flore tota pulchritudo feni perit. ❡ honor ſeculi amici ⁊ talia.

⁊ flōs eiꝰ decidit: ⁊ dēcor vultus

a ❡ in actibꝰ pibit: q2 iter dn̄i rectū negligit.

f eius deperijt: ita ⁊ diues in itinē x

a ❡ vere debeſ pati tentationē.

g ribus ſuis marceſcit. † Beātꝰ vir y z

❡ q2 exercitiū tētationū ꝓbaſ in fide ꝑfectꝰ: ꝓpſ qḋ etiā tētaſ. a ❡ verꝰ fidel' ꝑ tētationē.

q̄ ſuffert tentationē: qm̄ cū ꝓbātꝰ a b

a ❡ vt inūꝓbatores.

fuerit āccipiet coronā vite: quā re c d

❡ ſp ꝓphas ⁊ apl'os. ❡ nō mūdana.

b promiſit deꝰ diligētibꝰ ſe. Nēo cū e

A a ❡ Patiētia aūt opꝰ ꝑfe. ha. In ꝑſecutionibꝰ eñ illud qḋ pmo occurrit ſuſtinēti ē triſticia. ex hoc vlteriꝰ inſurgit ira q̄ eſt appetitꝰ vindicte ꝯ ꝑſeq̄ntē. ⁊ tertio odiū. Virtꝰ aūt patiētie aufert triſticiā iſtā vt p3 ex dict'. ⁊ ſic ꝑſcindit radicē duobꝰ aliis: q2 qui nō triſtaſ in ꝑſecutōe nō iraſciſ ꝯ ꝑſequentē nec odit eū. iō bn̄ dr ꝙ in h̄ habet opus ꝑfectū. ꝓpter qḋ ſubdiſ: b ❡ Vt ſitꝭ p. ⁊ inte. q2 q̄ bn̄ reſiſtit tētatiōibꝰ iſtis defacili reſiſtit aliis. vt. ſ. dictū eſt. c ❡ In nul. defi. q2 ſic̄. ſ. dictū eſt nō ſolū ꝑ hoc euitanſ vitia: ſ3 etiā acq̄runſ oppoſite virtutes. d ❡ Si qs. Hic ꝯn̄r docet reſiſtere tētationibꝰ ī caſibꝰ dubiis: tētaſ eñ qs aliq̄n de aliq̄ ꝑpetrādo qḋ igrabat eē illicitū. ⁊ aliq̄n de malo ſub ſpecie boni. ꝓpter qḋ ad reſiſtēdū tētationi in hmōi caſibus neceſſe habet ab alto dirigi. Infallibile ꝯo directiuū ē ipſe deꝰ: q̄ nō deficit ad ſe veraciſ recurrentibꝰ: q2 ſi natura nō deficit in neceſſariis: multominꝰ actor nature: ꝓpter qḋ tales dirigit ꝑ ſeipm̄ vl' ꝑ miniſtrū: ſicut p3 Act. x. de cornelio. Ad cuiꝰ directionē miſit petrū. iō dicit beatus iacobus: Si qs aūt vrm idiget ſapia: qḋ cōtingit in dubiis. e ❡ Poſtulet a dō ⁊c̄. nā oibꝰ hoībus dat bona nature q̄ ſūt magna valde. ⁊ ſup h̄ ſe diſponentibꝰ dat bona gr̄e q̄ ſūt maiora. ⁊ ꝑſeuerantibꝰ bona gl'ie q̄ ſūt maxima. f ❡ Et non improperat. ſ. gr̄is. nā frequēter ingratꝭ iudeis ī properauit ꝑ ꝓphas bn̄ficia eis exhibita in exitu d̄ egypto i deſerto ⁊ ī terra ꝓmiſſiōis. g ❡ Et dabiſ ei. nā petitio ſp exaudiſ qn̄ fit pie ꝓ ſe et ꝑſeuerāter. h ❡ Poſtulet aūt in fi. ieſu xp̄i. i ❡ Nihil heſi. de diuia ptāte ac etiaz volūtate dandi petētibꝰ debite. ſ. pie ꝓ ſe ⁊ ꝑſeueranter. k ❡ Qui eñ heſi. de ptāte vl' volūtate diuia. l ❡ Silis ē fluctui ma. q2 ē inſtabilis nō hñs mentē in deo ſtabilitē ſirā. m ❡ Nō ḡ eſtimet hō ille ꝙ acci. aliq̄d a dn̄o. de ptinētibꝰ ad bona gr̄e: q2 nature bona ſunt bonis ⁊ malis cōia: Mat. v. g. Qui ſolē ſuū oriri faſ ſup bonos ⁊ malos ⁊c̄. Si aūt aliqs heſitet de ꝓprio defectu ī petendo dubitās ne petat inſufficiēti modo: ꝓ tali heſitatiōe nō ipediſ ſue poſtulatiōis exauditio: ſed heſitās de deo ipediſ. de quo adhuc ſubdiſ: n ❡ Vir duplex aio. nūc deo adherens nunc mūdo. o ❡ Incōſtās ē in oibꝰ viis ſuis. i. operibꝰ ſuis nihil ducēs ad ꝑfectū. p ❡ Glieſ. Poſtq̄ beatꝰ Jacobꝰ induxit ad reſiſtēdū ꝑſecutionibꝰ. hic ꝯn̄r ꝯcludit intētū. ſ. ꝙ nō ſolū ſunt ſuſtinēde patienſ: ſ3 etiā gaudēter ꝓpter pmiū ſm qḋ dicit ſaluator Mat. v. a. Btī eſtꝭ cū maledixerint vos hoīes ⁊ ꝑſecuti vos fuerit ⁊c̄. ſequitur: Gaudete ⁊ exultate quoniā merces veſtra copioſa eſt in celis. ⁊ hoc eſt quod dicitur: Glorietur autem frater humilis. i. abiectus ⁊ depſſus. q ❡ In exultatione ſua. i celeſtibus futura. r ❡ Diues aūt in humilitate ſua. ironica ē locutio: vt dicit gloſa: cui ꝯcordat ſeq̄ēs littera cū diciſ: s ❡ Qm̄ ſicut flos feni tranſibit. ita cito deficiet eiꝰ potentia: ⁊ ponit exēplū ſenſibile, dicens: t ❡ Exortꝰ eſt eñ ſol cū ardore. exiſtens in cancro vel leone. v ❡ Et areſecit fenū: q2 deficit eius viror ⁊ decor. ⁊ applicat ad ꝓpoſitū, dicens: x ❡ Ita ⁊ diues in itineribus ſuis. ſ. potentia ⁊ gloria. y ❡ Marceſcet. ſ. in morte ⁊ etiā aliq̄n an̄ mortē. z ❡ Beatus vir. in ſpe. a ❡ Qui ſuffert tētationē. ita ꝙ nō vinciſ ab ea: ſ3 vincit eā. b ❡ Quoniā cū ꝓbatus fuerit. ſicut aurū in fornace. c ❡ Accipiet coronā vite. ⁊ tunc erit beatus in re. d ❡ Quā repromiſit deus diligentibus ſe. quia nihil eſt acceptum deo niſi fiat ex charitate. i. Cor. xiij. b. Si diſtribuero oēs facultates meas in cibos pauperū ⁊c̄. ſequiſ: Charitatez aūt nō habuero nihil mihi ꝓdeſt. e ❡ Nemo cū tentatur. Hic ꝯſequenter circa pdicta remouet errorē duplicē. ſecūdum remouet ibi: Nolite itaq3. Circa primū ſciendū ꝙ quia potentie aīe ſunt a deo ⁊ actus earuz. ideo dixerūt aliq̄ ꝙ tentatio inducens ad malum eſt a deo ita ꝙ deus eſt actor mali culpe: volentes per hoc peccata ſua excuſare: ꝓpter qḋ remouet hoc dicens: Nemo cū tentatur. Id eſt per tentationem ad peccatum inducitur.

Right margin letters: G (beside the first line of the Lyra commentary); h (beside "los ⁊c̄. Si aūt aliqs heſitet…")

ꟗ Qm̄ a deo

A Dicat q̄ſ

a ¶ Qm̄ a deo tētaſ. Exteriorē tētationē immittit de⁹ ad pbatōez ſuoꝝ: interiorē ꝗ̄o ꝗ ſepe pcipiſ furtū: adulteriū: homicidiū nō immittit de⁹. b ¶ Unuſquiſqꜫ tē. Duo ſūt genera tētationū. Unū qḋ pbat. ſm qḋ tētauit de⁹ abraā. Aliud qḋ decipit ſm ꝙ de⁹ nemīnē tētat. Cū ſup fundamētū ligna fenū: ſtipulā edificamus: diabolus ſupponit incēdiū: edificem⁹ aurū/ argētū/ lapides p̄. ꝛ tētare nō audet: nec tn̄ oīno deſiſtit ſꜫ ſedet in occultis vt īterficiat īnocētē.

Deu.22.a

¶ Aug. Trib⁹ modis tētatio agiſ: ſuggeſtione hoſtis/ delectatione/ vl' etiā ꝯſenſu nr̄e fragilitatis. Oꝝ ſi ſuggeſtioni nō ꝯſentim⁹: tētatio nobis ad victoriā ꝓuenit. Si ſuggeſtio illicit: delectādo offendim⁹: ſed nōdū mortē incurrim⁹. At ſi delectationē ꝯcepti facinoris in corde ſequiſ part⁹ praue actiōis: iā nobis mortis reis victor hoſtis abſcedit. Diuerſa intentione tētat de⁹ ꝛ diabolus. Diabolus tentat vt tētatū in triſticiā mittat i amaritudinē/ in murmurationē ꝯtra deum/ ꝛ in deſperationē. De⁹ tētat vt hoi ſuā infirmitatē agnoſcēti ꝛ ꝯſitēti in ſola ſpe diuīe miſc̄die ꝯſtare fortitudinē oñdat. vñ: Nā virt⁹ in infirmitate cognoſciſ ſiue ꝑficiſ. Et i pō. Infirmata eſt: tu ꝟo ꝑfeciſti eā. In tētationib⁹ triſticia repelliſ gaudio. In ſucceſſib⁹ aūt ſupbia timore depmiſ: c ¶ Generat mortē. Sicut ꝗ tētat⁹ ſupat. p̄mia vite: ita ꝗ ꝯcupiſcētijs illect⁹ ſuperaſ: merito ruinā mortis incurrit. d ¶ Oē datū ꝛc. Oſtēſo ꝙ vitia nō a deo nobis/ ſꜫ a nobis ſūt. ecōtra oñdit: q2 ꝗcqd boni agimus/ nō a nobis/ ſꜫ a deo eſt. vñ patrē luminū vocat. i. auctorem oīm ſpūaliū donorum. Datum referſ ad naturā/ donū ad grām. ꝛ datum ipi homi/ donū grē ſolet aſcribi. Sed ꝛ donū nature a deo eſt. In baptiſmo grā donū optimū. Et in datione ſpiritusſancti donū ꝑfectū pōt intelligi. e ¶ Nec viciſ. ꝛc. Lumē eius aliq̄ vmbra nō intercidit: vt aliqua mala immittat. Sed ſemꝑ bona lucis dona in nobis aliqñ ſunt dona dei: ꝗ ſupuenientia obumbrāt pctā: quod nō in deo. f ¶ Uolūtarie. Oē bonū eſt a deo: ꝛ nō meritis veſtris ad hoc acceſſiſtis/ ſꜫ ſola grā diuine voluntatis. g ¶ Ut ſim⁹ initiū ꝛc. Nec per hāc genituram putemuſ nos eſſe quod ipe eſt. Sed quēdā principatū in creaturis adoptione nobis conceſſit. Unde alius tranſlator: vt ſimus primitie creaturarū eius. h ¶ Sit āt oīs homo velox ad audiēdū. Supra monuit ad tolerādā tētationū: deinceps inſtruit moralibus ꝓceptis. Primo admonet aurē accōmodare docēti: ſero os aperire ad docendū: q2 ſtultū eſt: qḋ non didicit hō alius ꝑdicare. Qui ꝗ ſapiētiā diligit: p̄mo hāc a deo poſtulet: d̄ hinc magiſtrū veritatis inq̄rat. ꝛ linguā nō ſolū ab ocioſis ſermonib⁹ coerceat: ſed etiā a veritate ꝑdicāda quā nuꝑ acceperat. vñ ſalomō. Tēpus tacēdi/ tp̄s loquēdi: q2 tuti⁹ veritas audiſ ꝙ̄ ꝑdicaſ. i ¶ Tardus ad irā. Nō temere ꝛ ſine cauſa iraſcaſ: vel ꝯtra ſubditos peccātes: vl' ꝯtra quoſlibet frēs: vel ꝯtra felicitatē maloꝝ: q2 maturitas ſapiētie non niſi trāquilla mēte pcipiſ. Et ꝗ iratus iudicat: etiā ſi iuſticiā iudicat: tn̄ diuini examinis iuſticiā in ꝗ ꝑturbatio nō cadit nō pōt imitari. k ¶ Propter qḋ. Monuit ad inquirēdā doctrinā. ad quā ſuſcipiendā: ꝛ vt in ea poſſint ꝓficere: hortaſ ad mundiciā corporis ꝛ anime. Qui nō declinat a malo/ nō poteſt bonum facere.

Temptatio trib⁹ modis fit

2.Co.12.c.

Pō.67.b

Eccle.3.b

a ¶ Dicat qm̄ a deo tē. Qm̄ h̄ eſt falſū. b ¶ De⁹ ei i. malo. eſt. Sꜫ bonoꝝ tm̄: ſicut dr̄ Gen. xxij. a. Tētauit de⁹ abraā: vt ei⁹ obediētiā inoteſceret alijs ꝛ dareſ eis i exēplū. c ¶ Ipe enī nemīnē tētat. Inducēs eū ad peccādū. d ¶ Unuſquiſqꜫ ve. tētaſ. Tali tētatione ad pctm̄ inducēte. e ¶ A cōcupiſcētia ſua. Inordinata: ꝑpter quod dicit Aug. xiiij. de ciui. dei ꝙ amor ſui vſqꜫ ad contemptū dei facit ciuitatē diaboli ad quam pertinet homo ꝑ pctm̄ generaliter. iō amor ſui tendēs ad cōtēptū dei ꝗ eſt idē quod ꝯcupiſcētia iōrdinata eſt cauſa oīs pcti. ꝛ ſubdit ꝓceſſus/ cū dr̄: f ¶ Abſtract⁹ ꝛ ille. Quia primo inſurgit cōplacētia ſeu delectatio abſqꜫ conſenſu ꝑfecto: ꝛ tunc adhuc ſtat in terminis peccati venialis. g ¶ Deinde concupiſcētia cū conceperit. i. inualuerit. h ¶ Parit pctm̄. Inducēs ad cōſenſum ꝑfectū. i ¶ Peccatum vero cū cōſum. fuerit. In ope exteriori. k ¶ Generat mortē. Nā inducit ad reiterationē ꝛ conſuetudinē. ad quā ſequiſ obſtinatio ꝗ eſt mors aīe. Nec argumentum inductū ꝙ deus ſit actor pcti valet: q2 actus pcti inq̄ntū act⁹ eſt aliqḋ bonū. et iō reduciſ in deū ſicut in cauſā p̄mā efficiētem: ſed inq̄ntū malus eſt priuatio: nec habet cauſam efficientē/ ſed deficientē. ſ. maliciā volūtatis vel eius defectum: ſicut motus claudicationis eſt a virtute greſſiua efectiue. deformitas aūt talis motus eſt ex curuitate tibie. l ¶ Nolite. hic remouet ſcḋm errorē: q2 ſicut dixerunt aliq̄ deū eſſe actorē peccati: vt dictū eſt. ita alij dixerunt bonū meriti eſſe ab hoie. ſ. pelagiani: dicētes hoiem ſine grā poſſe vitā eternā mereri. qḋ remouet di. Nolite errare. ꝛ ſubdit in ꝗ: m ¶ Oē da. optimū. qḋ eſt bonū meritoriū faciēs hoiem vite eterna dignū. n ¶ Et oē donū ꝑfectū. i. bonū glie. o ¶ De ſurſū eſt ꝛc. Et non eſt ab hoie: q2 bonū meritoriū excedit ꝓportionē nature create: ſicut ꝛ finis ad quē ordinaſ: ſm illud. j. Cor. ij. b. Ocul⁹ nō vidit nec auris audiuit nec in cor homis aſcendit ꝛc. p ¶ Apud quē nō ē ꝛc. Immutabiliter enī facit mutabilia: ſicut noſter intellectus imaterialiter intelligit materialia. vnde dicit Boeti⁹ de ꝯſo. Immobilis manēs dat cūcta moueri. ꝛ idem declarat phs. viij. phyſicoꝝ. q ¶ Nec viciſ. obumbra. Nā in eo nō ſūt plures act⁹ intelligēdi ꝛ volēdi ſibi ſuccedētes: ſed vnico actu ſimpliciſſimo ꝛ eterno itelligit ꝛ vult ſe ꝛ oīa alia. r ¶ Uolūtarie enī ꝛc. i. ꝑ v̄bū incarnatū qḋ eſt ipa veritas: Joh. xiiij. a. Ego ſū via veritas ꝛ vita. s ¶ Ut ſimus initiū ꝛc. Qꝛ tn̄ ad eſſe grē quod hic inchoaſ ꝛ in celo ꝑficiſ: q2 glīa eſt grā conſummata. t ¶ Scitis fratres mei. Poſtq̄ btūs iacobus induxit fideles ad reſiſtēdū tentationi: hic ꝯñter eos inducit ad acquieſcendū veritati. ꝛ primo eā deuote audiēdo. ſcḋo ope adimplēdo/ ibi: Eſtote autē. Circa p̄mū dicit: Scitis fratres mei dilectiſſimi. i. ſcire debetis qḋ ſubdiſ: v ¶ Sit aūt oīs homo velox ad audiendum. Ueritatis verbum. x ¶ Tardus autē ad loquēdum. Nā hoc pertinet ad doctoris officiū ad quod ſe ingerere eſt preſumptuoſum. y ¶ Et tardus ad irā. Nā ira que eſt per vitiū oculū mētis excecat: ꝛ ira ꝗ eſt ꝑ celum: ipm aliquādo ꝑturbat: vt dicit Grego in. v. moral. z ¶ Ira enim viri. Que eſt ꝑ vitiū. a ¶ Juſticiā dei nō operaſ. Minus dicit ꝛ plus ſignat. nā ira que eſt per vitiū nō ſolum iuſticiā omittere facit: ſed etiam frequenter ad faciendum iniuſticiam inducit. conſequenter ꝓpoſitum concludit dicens: b ¶ Propter quod abijcientes omnem immundiciam. Corporis ꝛ anime que intellectum hebetat.

11.q.2. Capio

11.q.3.c ira enī

a ¶ cū tētatione interiori capiaſ. b ¶ quaſi deus immittat malas cogitationes.

a tentāſ: dicat qm̄ a deo tētetſ. De a b
a ¶ nō eſt immiſſor. b ¶ tētamētoꝝ.
us enī intētator maloꝝ eſt. Ipe c
a ¶ nullum intētionē inducit.
b enī nemīnē tentat. Unuſquiſqꜫ d
a ¶ a deo null⁹ ſꜫ pott⁹. b ¶ vl' cū caro ſua vita ſibi q̄rit vel cū diabol⁹ incētiua immittit.
vero tētaſ a cōcupiſcentia ſua e
a ¶ a recto itinere. b ¶ ad malum.
abſtractus ꝛ illectus: deinde cō f g
a ¶ delectando vel ꝯſentiendo. ¶ facin⁹ in corde. b ¶ ꝑducit ad actū manifeſte.
cupiſcētia cū cōceperit parit pec h
a ¶ ꝑ actū ꝛ i ꝯſuetudinē praue vite ꝑductū.
catū: pctm̄ vero cū cōſummatū i
b ¶ ꝛ q2 peccata nō ſunt a deo.
c fuerit generat mortē. Nolite ita k
a ¶ exiſtimādo ꝙ tētamēta vitioꝝ a deo ꝓcedāt. b ¶ qḋ⁹ nihil inutile ꝑſuaderē. ¶ q̄ſi diceret: a nobis diſſentire nō debetis.
qꜫ errare fratres mei dilectiſſimi.
a ¶ mala nō a deo: ſꜫ pott⁹ bona. ¶ q2 p̄ma grā ꝛ ei⁹ augmētū a deo eſt. b ¶ vt caſtitas: ꝛ alie v̄tutes. c ¶ executio ipaꝝ virtutū: vel vita eterna ꝗ eſt ꝑfecta.
d † Omē datū optimū: ꝛ oē donū m n
a ¶ quaſi radius ſolis ꝛ ſole
ꝑfectū: deſurſū eſt deſcēdēſ a pa o
a ¶ in cui⁹ natura nulla mutabilitas: ſꜫ idētitas ꝛ nō ſolū in natura: ſed etiam in diſtributiōe donoꝝ: q2 ſola dona lucis: ꝛ nō tenebras erroꝝ immittit.
tre luminū: apud quē nō eſt trāſ p
e mutatio: nec viciſſitudinis ob q
a ¶ ꝑ aquā regenerationis in filios lucis.
f umbratio. Uolūtarie enī genuit r
a ¶ prius filios tenebrarū. b ¶ doctrina euangelij. ¶ ad hoc.
g nos verbo veritatis: vt ſim⁹ ini s
a ¶ qḋ a vob habuiſtis ad vitia labi: a dn̄o ſuperna grā illuſtrari.
tiū aliqḋ creature ei⁹. Scitis frā t
a ¶ ꝛ vt initiū creature ad qḋ geniti eſtis i vobis plenerat.
h tres mei dilectiſſimi. Sit aūt oīs v
¶ a doctorib⁹ veritatis.
homo velox ad audiēdū: tardus x
a ¶ ne ante tempus p̄ſumat docere.
i autē ad loquendū: ꝛ tardus ad y
a ¶ iracūdus ꝛ ſi apud hoies apud deū nō eſt iuſtus. ¶ quia.
iram. Ira enī viri iuſticiā dei nō z a
a ¶ q2 attēti debetis eſſe ad audiēdū.
k operaſ. † Propter qḋ abijciētes b

F a ¶ Inſitū ver. Qd̄ veſtris cordib⁹ p̄dican
E do imponim⁹: vl' v̄bū qd̄ inſitū ꝛ ſeminatū eſt
in die redēptionis qñ vos genuit deus: nunc
pfectu⁹ ſuſcipite: ꝛ opib⁹ implete: qd̄ in myſte/
Allego. rio tenet'. b ¶ Cōſiderāti vul. ꝛc. Alleg.
Qui ꝓponit in animo
ſuo cōſiderare i ſcriptu
ris q̄ſi in ſpeculo: vultū
na. q̄liter hō ſit natus:
q̄ fragilis: vel q̄d futu
rus q̄ breuis cui i quā
tis miſerijs poſitus. cō
punctionē magnā ꝛ vo
luntatē penitēdi cōtra/
xit: ꝛ ſtatī aliq̄ tēptati
one ſeductus: obliuiſci
tur cōpunctionis: ꝛ ad
pctā redit. Cuius incō/
ſtantie cōparat': q̄ libē/
†De pe.di. ter v̄bū audit: ꝛ imple/
2.c.ſi cū p̄. re negligit: ꝛ eſt ſimili/
rurius tudo inter illū q̄ ſpōte
ſua ſine doctore ſe ad
ſcripturas cōplicuit: et
illū qui ab alio ſcriptu/
ras audit: cū neuter im
pleuerit. Puer cū na
ſcit': vagit per qd̄ indi/
cat' dolor aie q̄ inuita
intrat ad miſerias car/
nis: quē dolorē poſtea
obliuiſcit': conſueta ille
cebris carnis. c ¶ In
lege pfe. li. Legē pfe/
cte libertatis: gratiam
vocat euāgeliū: que pfe
cte liberos facit a ſerui
tute timoris. Qui legē
F tenebāt: in timore ſer/
uiebāt. Quiſquis eam
trāſgrediebat': ſine mi/
ſeratione lapidabatur.
hec lex neminē ad per/
fectū pduxit: q̄ꝛ ꝛ ſi co/
†5.q.4.c gebat timore ſuire: nō
in loco dabat gratiā vt cōple/
2.Pe.3.b retur amore: ꝛ a penis
inferni nō poterat libe
rare. Sꝫ charitas que
1.Joh.4.d datur in euāgelio mit/
tit foras timorē: et du/
cit ad vitam. d ¶ Si
q̄s putat ſe ꝛc. Mo
nuerat vt verbū dei nō
ſolū audirēt ſed etiā
implerēt. Nūc vt vndi
q̄ munitos reddat ad/
dit: Nil valere hec om
nia niſi etiā lingua re/
frenet' a detractionib⁹:
mēdacijs: blaſphemijs
ſtultiloquijs: multiloq̄o.
1.Cor.5.d Quia corrūpūt bonos
mores colloq̄a praua.
e ¶ Religio mūda
ꝛc. Quia dixerat facto
rem operis beatū: nūc
que facta maxime pla/
ceant dicit. ſ. miſericor/
dia ꝛ innocētia. Nam
i eo q̄ pupillos ꝛ viduas viſitare iuſſit: cūcta
q̄ erga ꝓximū agere debem⁹ iſinuat. Qꝛ ima
culatos a ſclo iubet cuſtodire. Vniuerſa i q̄b⁹
nos caſtos obſeruare docet oñdit. In q̄b⁹ ſūt
ꝛ ea que. ſ. obſeruare monuit. Et tardi ad lo
quēdū: tardi ad irā. Ca. II
Fratres mei. Oſtēdit q̄ hi q̄b⁹ ſcri
bebat fide imbuti: ſed opibus vacui
F erant: et cle.

a ¶ in exteriorib⁹. ¶ aie ꝛ corpis. b ¶ ſm
malos hoies abundātes in diuitijs.
omnē immūndiciā et abūndātiā a
a ¶ malicia ꝓprie ad interioris hois prauí/
tatē reſpicit. b ¶ ꝯtra irā. c ¶ cum magno
honore. ¶ ꝛ nō ſolo auditu ſuſcipite: ſꝫ etiā
opere implete: q̄ꝛ nō auditores legis iuſti ſūt
ſed factores.
mālicię: in mānſuetudine ſūſcipi b
a te inſitū verbū qd̄ poteſt ſaluare
a ¶ et ſi in corpore tēptationes vel etiā mor
tem patimini. ¶ opere.
animās veſtras. †Eſtote autē fa/ c
¶ ſine operibus.
ctores verbi: et nō auditores tm̄
¶ ſi p ſolū auditū ſaluādos vos putatis.
fallētes voſmetipſos. Quia ſi q̄s
auditor eſt v̄bi ꝛ nō factor: hic cō d
b parabit' viro cōſiderāti vultū na/
a ¶ corporali vbi ſola vmbra relucet.
tiuitatis ſuę in ſpēculo. Cōſidera/ e
a ¶ q̄ꝛ nō rē: ſed ſolā vmbrā vidit: ſic ꝛ ille q̄
habet verbor̄ vmbrā: nō corpus operis.
uit eni ſe ꝛ ābijt: ꝛ ſtatim oblit⁹ eſt
a ¶ q̄ ſolo auditu putat ſe ſaluari. fallit': ſed.
b ¶ audiēdo verbū euāgelij.
c q̄lis fuerit. Qui aūt pſpēxerit i le f
¶ cōtinuatiōe opis.
ge pfectę libertatis: ꝛ pmāſerit i ea g
nō auditor obliuioſus fact⁹: ſꝫ fa
a ¶ nō i auditu. b ¶ i futuro: ꝛ ſi hic miſer
ctor opis: hic btūs i factō ſuo ērit h
a ¶ nō ſolū ſitis factores v̄bi: ſꝫ ꝛ linguā re
frenate. b ¶ p fidē quā habet ꝛ p opa fidei.
d †Si q̄uis aūt putat ſe religioſum i
eſſe non refrenans linguā ſuā ſed k
a ¶ nō intelligēs ſe puniēdū ꝓ pctō lingue.
b ¶ inutilis nō mūda.
ſeducēns cor ſuum: huius vāna m
a ¶ in cordis intētione. b ¶ opis executiōe
e eſt religio. Religio mūnda ꝛ imā n o
a ¶ qui nō fallit' in diſcernēdo ſicut hoies: ꝛ
qui filijs pie cōſulit ꝛ retribuit.
culata apud dēū et patrē hęc eſt: p
a ¶ ſuccurrere. b ¶ q̄ carēt p̄ſidio patrū et
maritor̄: de q̄b⁹ d̄r: q̄ꝺdiu feciſtis vni de his
fratribus meis minimis mihi feciſtis.
viſitāre pūpillos ꝛ viduas in tri/
a ¶ in tpe neceſſitatis. b ¶ q̄ mūdū diligit:
imaculatū ſe a ſeculo nō cuſtodit.
bulātiōe eorū: ꝛ imāculatū ſe cu/
ſtodire ab hoc ſęclo.
¶ et vt poſſitis eſſe imma/
culati.
f Fratres mei Ca. II q

a ¶ Et abundātiā ma. i. ire ꝓceſſum ꝛ augmētū vſq̄ ad op⁹ iniuſticie G
qd̄ itellectū excecat: vt dictū eſt: b ¶ In māſuetudine ſuſci. inſi. ver. i.
verbū fidei qd̄ debꝫ mētib⁹ inſeri hūanis. Eſt aūt māſuetudo q̄dā tractabili/
tas mētis ꝓpter qd̄ eſt debita diſpoſitio ad recipiēdū impſſionē v̄bi diuini: ſi
cut cere tractabilitas ad impſſionē ſigilli. c ¶ Eſtote. Hic ꝯñr iducit ad ac/
quieſcēdū veritati ipām ope adimplēdo. et pmo facit
ꝓpoſitū. ſcdo remouet oppoſitū ibi: Si q̄s aūt. Circa
pmū dicit: Eſtote aūt facto. ver. ꝛ nō audi. tm̄.
p̄cepta eni diuina ſaltē in plurib⁹ ſunt de opabilib⁹.
ꝛ ideo nō ſufficit audit⁹: ſed requirit' opus: ꝓpter qd̄
dicit phs. i. Ethicor̄: q̄ illi q̄ ſunt ꝯtenti ſciētia morali
abſq̄ ope: ſunt ſimiles illis qui attente medicos audi
unt: ſed nihil faciūt eor̄ que dicūt: ꝛ ſicut iſti nō habēt
corpus bene curatū: ſic nec illi aiam. ꝓpter qd̄ de tali
auditore ſubdit': d ¶ Hic cōparabit' viro conſi.
vultū natiuita. i. vultū ſuū corporalē in quo natus
eſt. e ¶ In ſpeculo. in quo videt' vmbratice ꝛ imp
fecte: ꝓpter qd̄ talis cōſideratio paruā aut nullā facit
impreſſionē: ſic eſt de auditu p̄ceptor̄ dei ſine opatio/
ne. f ¶ Qui autē pſpe. in lege pfecte liber. i. in †Mat.7.c
lege euāgelica que dicit' lex libertatis: Tum q̄ꝛ eſt lex Ro.2.d
amoris. lex aūt vetus fuit lex timoris. Aug⁹. in libro
cōtra Adamātiū. Differētia legis ꝛ euāgelij timor et
amor. timor aūt reſpicit conditionē ſeruilē. amor aūt
liberā: Tum q̄ꝛ lex noua liberat a ſeruitute legis ve/
teris ꝛ onere: vt frequēter dictū eſt. ſ. g ¶ Et pmā
ſerit in ea. ſm eā viuēdo. h ¶ Hic beat⁹ i fa. ſuo
erit. i. in ope ſuo. i ¶ Si q̄s. Hic ꝯñr remouet op/
poſitū: q̄ꝛ aliqui volebāt viuere ocioſi: credētes q̄ eis
ſufficeret ad ſalutē ſuſceptio fidei. ꝓpter qd̄ hoc impro
bat. d. Si q̄s aūt pu. ſe eſſe reli. i. verū ꝛ pfectum
xpianū. k ¶ Nō refre. lin. ſuā. iactādo ſe q̄ hoc cre
dere ſibi ſufficit ad ſalutē. l ¶ Sed ſedu. cor ſuū.
p falſam opinionē. m ¶ Hui⁹ vana eſt reli. q̄ꝛ nō
inducit ad finem debitū: ſicut medicina d̄r vana q̄ nō
inducit ſanitatē. n ¶ Religio autē. ſꝫ chriſtiana.
o ¶ Mūda ꝛ ima. apud deū. i. accepta apd̄ deū.
p ¶ Hec eſt viſi. pu. ꝛc. i. exercere ſe in opib⁹ miſe/
ricordie erga ꝓximū ꝛ in opib⁹ mūdicie erga ſeipm̄.
¶ In ca. i. vbi d̄r i poſt. Oē gaudiū. i. celeſte gaudiū.
Additio. j. Ratio aūt hui⁹ dicte. Omē gau h
diū eſtimate fr̄es ꝛc. de hoc de/
clarat' in Glo. vbi ſic d̄r: Nō eſt xpiane dignitatis in
tpalib⁹ exaltari: ſed poti⁹ depmi. mali nihil hn̄t in ce/
lo: boni nihil in mūdo: ſed ſpe illi⁹ boni ad qd̄ tēditis
q̄cq̄d in via cōtingat gaudere debetis. hec in Gloſa.
¶ In eo. ca. i. vbi d̄r i poſt. Si aūt oīs hō velox ad au
¶ Additio. ij. Licꝫ hoc qd̄ dicit': Sit aūt (diēdū.
oīs hō velox ad audiēdū tardus ad loquēdū: ſatis ꝓ
prie itelligat' de auditu a docēte ꝛ hmōi: tn̄ videt' etiā
hoc documētū ſe extēdere ad alias collocutiōes huma
nas: in q̄b⁹ hō d̄ꝫ pius audire q̄ loq̄: iuxta illd̄ Prou.
xviij. c. Qui añ rñdet q̄ audiat ſtultū ſe demōſtrat ꝛ
ꝯfuſiōe dignū. ꝛ hec expoſitio mag' ꝯcordat lr̄e ſeq̄nti
cū dicit: Et tard⁹ ad irā. ex locutiōib⁹ eni inordinatis
cōſueuit ira ꝓuocari magis q̄ ex hoc q̄ q̄s ſe ingerat
ex officio doctoris. ¶ In eo. ca. vbi d̄r in poſtil.
In ſpeculo in quo videt' vmbratice ꝛ impfecte.
¶ Additio. iij. Sup illud hic cōparabit' viro conſi
deranti vultū natiuitatis ſue in ſpeculo. Glo. Sicut
talis cōſiderās nō rē ſed ſolū vmbrā videt: ſic ille q̄ hꝫ
ſolā vmbrā verbor̄ nō corpus operis. Ca. II
Fratres mei. Poſtq̄ beatus iacobus in/
formauit fideles ad bn̄ ſe habendū reſpectu
ſui. hic ꝯñr idē facit reſpectu ꝓximi. Et diui
dit' in duas ptes: q̄ꝛ pmo inducit fideles ad bn̄ ſe ha/ Diuiſio
bendū erga ꝓximū in collatione boni. ſecūdo in eui/
tatione mali ca. ſequē. Prima in duas: q̄ꝛ primo facit
propoſitū in collatione boni honorabilis. ſecundo in
collatione vtilis ibi: Sic loquimini. Ad euidentiam
autē primi duo ſunt p̄mittenda. primū eſt quid ſit perſonarū acceptio. ſecūdū
qualiter habet locū in exhibitione honorū. Circa primū ſciendū q̄ equitas di
ſtributiue iuſticie in hoc conſiſtit q̄ aliqua diuerſis tribuunt' ſm proportionē
vel dignitatē vniuſcuiuſq̄. ꝓpter quod ſi in tali diſtributiōe attendat' ad cau
ſam propter quā aliquis proportionat' ad tale donum: fit ſm equitatē iuſticie
diſtributiue: vt ſi cancellarius pariſienſis ꝓmoueat aliquē ad magiſterium:
attendēs ad ſuam ſufficientiā ſciētie per quā efficiat' proportionatus vel di/
gnus reſpectu talis honoris. Si autē attendat ad perſonā tantū vel ad alias
Ar quācūq̄

C erāt: ⁊ elemoſynā quā pdicabat non pauperib⁹ A ꝓpꝰ eterna: ſʒ diuitib⁹ ꝓpꝰ tꝑalia cōmoda facie bāt. vñ eos redarguit. a ¶ Nolite ⁊c. Q. do min⁹ diuites inuitaret ad fidē/ ⁊ paupes deſpice/ ret. Nō ita eſt: q2 dñs paupes elegit i h mūdo ⁊

1.Pe.1.d eos fide donauit. Mū dus pauperē abncit: di uitē colit. fides xp̄i cōtra docet: q2 oīs glīa di uitū tāq̄ flos feni. miſe ricordia i paupes floret i etnū. b ¶ Dñi glo. Dñm glīe noiat: vt ei⁹ iuſſis obediat: q̄ ſempi terna glīa remunerat: q̄cq̄d ꝓ ei⁹ amore pau/ pib⁹ dat. c ¶ Tu ſe. ⁊c. Tu ſta ⁊c. Aug⁹. Si hāc diſtātiā ſedēdi ⁊ ſtādi ad honores eccliaſticos referam⁹: nō eſt putandū leue eſſe pctm̄ in pſonaꝝ acceptōe hre fidē dñi glīe. Quis eni ferat eligi diuitē ad ſe/ dē honoris eccl'ie: cōtē/ pto paupe iſtructiore ⁊ ſctiore? Si aūt de q̄ti/ dianis ꝯſeſſib⁹ loq̄t: qs nō hic peccat? Non tñ peccat niſi cū apd ſemet ipm̄ int⁹ ita iudicat vt ei tāto melior q̄to ditior videat. hoc eni videt ſi gnificaſſe. Subdendo: Nōne iudicatis apud

B voſmetipos ⁊ facti eſtiſ iu. ⁊c. d ¶ Audite. Diligētius attēdite: q2 nō q̄ ditiores in ſeculo hi meliores in examine diuio. ⁊ iō nō ſūt pferē di. Nā de⁹ nō diuites ſʒ paupes elegit. i. hūi/ les ꝓ cōtēptu rerū viſi/ biliū: fide aūt iuiſibiliū diuitiarum: mundo de ſpicabiles apparēt: ſed hos tamen expectatiōe futuri regni preclaros reddidit ⁊ nobiles.

e ¶ Nōne de⁹ e. pau/ peres elegit de⁹ d. No

Luc.12.d lite timere puſill⁹ grex q2 cōplacuit pr̄i vr̄o da re vobis regnū. Pau/ peres etiā parētes quo rū nutriret officio ele/ git. f ¶ Nōne diui/ tes. Apertius oſtēdit quos diuites ſuperius dixerit. ſ. illos qui diuiti as chriſto pferūt: ⁊ ipi alieni a fide eos qui cre/ dūt: per potentiā opprimūt: ⁊ ad iudicia poten/ tioꝝ trahūt. Et eſt alia cauſa q̄re nō ſūt eligēdi: q2 mala inferūt fidelib⁹. g ¶ Blaſphemāt. Hec aploꝝ tēporib⁹ plures gentiliū ⁊ iudeorū maxime priores feciſſe inueniunt. h ¶ Si tñ legē pficitis. Quia aſpe et de ꝯtēptu diuitū locut⁹ erat: ⁊ q̄dāmodo cōtrari⁹ legi diuine que oēs diligi precipit. Ne oino cōtēnendi diuites putent. Subdit: Quaſi ꝓpter pdictas cās nō ſūt eligēdi. Sʒ tñ ſi pficitis hāc legē q̄ dicit: Di

Mat.22.d liges ꝓximū: bñfacitis: q2 ⁊ ſi diuites ꝓpter di uitias nō ſunt eligēdi: nō tñ ꝓpter deū minus ſunt diligēdi. i ¶ Regalē. i. excellentē. vel q2

Leui.19.c cōis eſt oib⁹ ⁊ omēs cōplectit. Vel q̄ dicit: Nō ꝯfundas pſonaꝫ paupis: nec honores vultum

Deu.1.c potētis. ⁊ alibi: Nulla erit diſtātia pſonarum: ita paruū

a ¶ q̄cūq̄ diuitē ꝓpt diuitias eligit: ⁊ ꝓpt pauptatē pauperē abiicit vtrobiq̄ peccat.

a nolite in pſonāꝝ acceptiōe habe a

b re fidē dñi nr̄i ieſu xp̄i glīe Eteni b c

¶ vel in conſpectu veſtro.

ſi itroierit i ꝯuētū vr̄m vir aureū anulū habēs in veſte cādida: in troierit aūt ⁊ paup in ſordido ha bitu: ⁊ intēdatiſ in eū q̄ eſt indut⁹

c veſte pclara/ ⁊ dixeritiſ ei: Tu ſe/ d e

¶ in honeſto loco.

de hic bñ: paupi āt dicatiſ: tu ſta f illic: aut ſede ſub ſcabello pedū

a ¶ qđ eſt nōne pctm̄ opamini. ¶ nō a deo.

meoꝝ: nōne iudicatis apud voſ

a ¶ .i. iudicare debetis apud voſipos: q2 pra ue cogitatis in acceptione pſonaꝝ.

metipos: ⁊ facti eſtis iudices co/

¶ .i. humanarū.

d gitationū iniquaꝝ. Audite frēs g

e dilectiſſimi. Nonne deus elegit h

¶ inopes rerū tꝑaliū: ſed.

paupes i hoc mūdo: diuites aūt i in fide ⁊ heredes regni: qđ repro

a ¶ non mundana.

miſit diligentibus ſe? Vos autē

¶ vel in, ¶ dicendo tu illic ſta.

f exhonoraſtis pauperē† Nōne di k

a ¶ auferendo bona: verberando.

uites p potētiaꝫ opprimunt vos

a ¶ ⁊ ſine culpa faciūt vos cōdēnari.

⁊ trahūt ipi vos ad iudicia? Nō l m

¶ etiam. ¶ ſalutiferū chriſti.

g ne ipſi blaſphemāt bonū nomen

¶ ad ꝓtectionē veſtrā.

h qđ inuocatuꝫ eſt ſup vos? Si tñ n

¶ glīe. a ¶ excellētē inter alias. b ¶ ſm qđ ſcri

i legem pficiſtis regalem ſm ſcri/ o

ptura teſtat. ¶ .ſ. hanc.

pturas: † diliges proximū tuum p ſicut teipm̄/ benefacitis: †ſi autēꝫ q

¶ .i. paupes ꝓpter pauptatē abiic itis ⁊ d ui tes ad honores ꝓpter opulētiā ꝓmouetis.

pſonas accipitis: pctm̄ operami

C quācūq̄ cām q̄ nō facit ad h q ꝓportionet ad talē honorē: vt q2 ē ꝯſanguine us/ cōpatriota/ vl diues vl aliqđ hmōi facit ꝯ eq̄tatē iuſticie diſtributiue. ⁊ p ꝯñs peccat: q2 non opponit ſtuti niſi vitiū: ⁊ tale pctm̄ vocat acceptio pſone ſeu pſonaꝝ. Cōtingit tñ aliquā pſone ꝯditionē facere eā dignā reſpectu vni⁹ rei nō tñ reſpectu alteri⁹: ſicut ꝯſanguineitas facit aliquē dignū vt inſtituat heres pr̄imonij: nō aūt vt det ei magiſteriū vl plātio eccl'aſtica. Circa ſcđꝫ ſciēdū q honor dat alicui i teſtio niū ſtutis. iiij. Ethi. Et iō ſola ſtus eſt cā debita ho/ noris exhibēdi: ⁊ h ꝯtingit dupl'r. Vno mō virt⁹ ꝓpa: ⁊ ſic ſtuoſo debet honor. Alio mō virt⁹ aliena et ſic pncipes ⁊ plati ſūt honorādi: etiā ſi ſint mali i q̄tū ge/ rūt pſonā dei: ⁊ cōitatis cui pſūt: ⁊ eadē rōne parētes ⁊ dñi ꝓpter pticipationē diuie dignitatis: q2 m de⁹ eſt oīm pr̄ ⁊ dñs. Silr ſenes ꝓpter ſignū ſtut' qđ eſt ſe nect⁹. Et ſilr diuites: q2 maiorē locū obtinēt in cōitati bus: ſi aūt ſolo intuitu diuitiaꝝ honorant eſt acceptio pſonaꝝ ⁊ ſic pctm̄: ⁊ ſic loq̄t Greg. homel. xviij. Su/ pbia nr̄a retundit q̄ in hoibus nō naturā q̄ ad imagi/ nē dei ſūt facti/ ſʒ diuitias honoram⁹. His igit pmiſ/ ſis accedam⁹ ad lr̄am in qua btūs Jacobus excludit a fidelibus pſonarū acceptionē: p quā indebite honor exhibet: ⁊ ſic eos reducit ad debitā honoris exhibitio nē in qua ſic ꝓcedit: q2 pmo ꝓponit intētū. ſcđo indu/ cit exēplū/ ibi: Eteni. tertio ꝓbat aſſumptū/ ibi: Audi/ te frēs. q̄rto excludit falſum intellectū/ ibi: Si tñ. Cir/ ca pmū dicit: a ¶ Nolite in p. ac. hre fidē. Inducē do ad fidē vel recipiēdo ad eā per adminiſtrationē ſa/ cramētoꝝ: vel nutriēdo in fide p bonā exhortationem cū pſonarū acceptiōe: qđ fit qñ in iſtis debita cā nō at/ tēdit: vt ptꝫ ex pdictis: ſʒ idebita. ſ. attēdēdo ad ꝓpriū queſtū vel ad alia hmōi: ꝓpter q̄ pdicta nō debēt exer/ ceri: ſi aūt attēdat ad honorē diuinū ⁊ eccl'ie bonum ⁊ deuotionē recipiētis fidē vel exhortationē: nō eſt acce ptio pſonaꝝ in talib⁹ ſi pdicta magis exhibeāt aliqb⁹ q̄ aliis: ſm maioritatē deuotiōis eoꝝ vel honoris di/ uini ⁊ eccl'ie: ſicut ꝯuerſio Cōſtātini ad fidē: ex cui⁹ ex emplo valde multi venerūt ad fidē: ⁊ ex ei⁹ facto eſt ec cleſia ꝓmota ⁊ honorata q̄ſi p totū orbē: ſic etiā labo/

D rare ad cōuerſionē ⁊ nutritionē in fide diuitū ⁊ poten tū magis q̄ pauperū: nō eſt pſonarū acceptio attēden/ do ad bona q̄ ex ipis ꝓuenire pñt magis q̄ ex paupe/ rib⁹. b ¶ Dñi nr̄i ieſu xp̄i glo. i. fidē xp̄i q̄ eſt dñs ⁊ dator glīe nō ſm pſonaꝝ acceptionē ſʒ ſm meritorū grad⁹ ⁊ ꝓportionē. c ¶ Eteni ſi in. Hic ꝯñr ponit exēplū ad ꝓpoſitū de paupe ⁊ diuite īgrediētib⁹ ꝯgre gationē fideliū in eccl'ia. ⁊ pōt dupl'r itelligi. Vno mō de paupe ⁊ diuite ifidelibus: q̄ ſunt ad fidē inducēdi. Alio mō de paupe ⁊ diuite fidelib⁹ q̄ ſūt in fide nutriē di. Si igit paup infidelis vel fidelis ſic cōtēnat vt de ei⁹ ꝯuerſiōe ⁊ nutritōe in fide paꝝ aut nihil curet ſem p ē pctm̄. Silr ſi diues ꝓpꝰ diuitias tm̄ i iſtis pponat q2 vtrobiq̄ eſt acceptio pſonaꝝ: ⁊ in his duob⁹ caſib⁹ videt loq̄ btūs Jacob⁹. Si aūt diues phonoret ⁊ pre

†Leu.19.c. ponat in pdictis pauperi nō habēdo reſpectū ad diui/

†Rom.2.b tias pciſe: ſʒ ad bonū qđ ex ei⁹ ꝯuerſione vel nutritio/

Act.10.f. ne in fide ꝓbabilr eſtimat ꝓuenire: nō videt eſſe pſo/ naꝝ acceptio nec pctm̄: ⁊ ſic intelligenda eſt iſta lr̄a cū ſubdit: d ¶ Et di. ei. ſ. diuiti. e ¶ Tu ſe. hic. Atte dendo ad diuitias pciſe. f ¶ Pauperi aūt di. ⁊c. Ipm̄ cōtēnēdo vel ꝓpter paupertatē pciſe ipm̄ minus honorabilē ⁊ amabilē deo iudicādo. iđo ſubdit: Et facti eſtis iudices cogita. iniquarum. g ¶ Audite. Hic ꝯñr ꝓbat ſuppoſitū. ſ. q diues ꝓpter diuitias pciſe nō eſt magis honorabilis: nec paup ꝓpter pauptatē cōtēptibilis. ⁊ hoc dupliciter. primo diuia auctoritate/ cū dr: h ¶ Nōne de⁹ e. pau. Vt ptꝫ de aplis: tñ a pncipio elegit aliq̄s diuites vt Zacheū ⁊ Laçaꝝ. i ¶ Diuites in fide. ⁊c. q. d. ei debetis ꝯformari: ⁊ ſic debet in eccl'ia fieri: q2 paupes in tꝑalibus: diuites tñ in ſpūalib⁹: ſic ex eorū ſpūalibus diuitiis magis ꝓuenit honor diuin⁹ ⁊ bonū eccl'ie: diuitib⁹ in tꝑalib⁹ ſunt phonorādi. ſcđo hoc idē ꝓbat ex diuitū auſteritate d. k ¶ Nōne di. p po. op. vos. In bonis poſ/ ſeſſis dānificādo. l ¶ Et ipi tra. vos ad iudicia. Vt cōdēnemini ad mor tē in pſonis. hec eni frequēter fiebāt in eccl'ia pmitiua. tertio hoc ꝓbat de di/ uitū malignitate d. m ¶ Nōne ipi blaſ. bo. no. ſ. ieſu xp̄i qđ ſicut Bern. dicit: Eſt mel in ore/ melos in aure/ iubilus in corde. n ¶ Si tñ legē. Hic remouet falſum intellectū circa pcedentia. Ex his eni q̄ dixit de diuitib⁹ poſ/ ſet aliq̄s credere q2 eſſent a fidelib⁹ odiēdi: qđ remouet di. Si tñ legē pfi/ citis re. i. a rege regū datā. o ¶ Scđm ſcri. Vete. ac noui te. p ¶ Dili ges p. ⁊c. i. ad eādē beatitudinē ꝯſequēdā. Et noīe ꝓximi intelligit omis homo: q2 ad imaginē dei fact⁹ ⁊ ad beatitudinē apt⁹. q ¶ Si aūt pſonā

H y acipitis

G ita paruū vt magnū audietis:q꞉ iudiciū dei eſt. a ¶ Quicū
E q͂ aūt. Ne putarēt ꝯtēptibile eē pctm̄:i hac vna re legē trā/
gredi. addit: Quicūq͂. b ¶ Offendat autē ⁊c̃. Uere q̄ in
vno offendit eſt trāſgreſſoꝛ toti⁹ legis:q꞉ q̄ peccat ꝯ auctorē le
gis facit quē i ſua lege negligit: ⁊ ꝯ charitatē q̄ eſt cā ⁊ mr̄ to
tius legis. Hāc ſniam ex ſili videam⁹
Si qs me offenderet oēs frēs ⁊ ami/
cos meos i me offenderet ⁊ quodāmō
De pe.di. ꝯtra oēs peccaret. Sic q̄ vnū mādatū
5.c.ſi.de re/ negligit:cetera que cōpleta videbant
gu.iu.c.de/ adiuuare : ſibi inutilia reddit. ¶ Uel
lect i anti. aliter: Charitas eſt plenitudo leg̃:in
cui⁹ p̄ceptis tota lex pēdet. Qui aūt cō
tra charitatē facit:merito oīm reus eſt
Nemo aūt peccat: niſi cōtra charitatē
faciat:q꞉ nec deū vere diligit:cui⁹ legē
negligit: nec ꝓximū in quē delinquit.
Quia ḡ ſupi⁹ oñderat eos i charitate
peccare:qd dicāt paupi:tu ſta illic.cō/
peterter ſubdit: Qui in vno.i.charitate
offendit (q̄ eſt radix oīm p̄ceptoꝝ) ab
oib⁹ p̄ceptis q̄ ſūt q̄ſi filij charitatis ac
cuſat. Recōciliato aūt illo vno in quo
offenderat.cetera oīa recōciliant. Cur
ḡ nō dicūt paria pctā: Neſcio niſi for/
te:q꞉ magis facit ꝯtra charitatē ⁊ ma/
gis offendit eccleſiā:q̄ grauiꝰ : ⁊ min⁹
12.q.7.c. q̄ leui⁹ peccat. c ¶ Oim rc⁹. Apud
plerūq͂ ꝓ deū qui nihil dimittit ipunitū:q̄ ſcit q͂
his itaq͂ neceſſariā legē dederit.q̄ negligit mā/
datū credit:illud a deo inaniter inſtitu
tū. d ¶ Sic loqmini ⁊c̃. Quāquidē
malū eſt diuitē ꝓpē diuitias eligi:pau
perē abijci: ⁊ q꞉ bonū eſt ꝓpter deum
etiā diuites diligere pupillos ⁊ vidu/
as viſitare:ḡ ſic loqmini: ⁊ ſic facite.ħ
loquēdo ⁊ faciēdo curate : vt ꝓximos
diligēdo:a deo diligi mereamini miſe
ricordiā impēdētes:miſcdia digni exi/
ſtatis. Lex libertat̃ lex charitatis:quā
ꝓ ſuperi⁹ regalē vocauit: q̄ dr̄: Diliges
Luc.10.c ꝓximū tuū ſicut teipm̄:q̄ lege vos de⁹
iudicat:cū magnā miſcdiam donat: q꞉
nō iudicamini per legē penarū ⁊ ſerui
tutis:ſed ꝑ legē gr̄e:q̄ ſpontaneos vo
cat ad pniam ⁊ pctā dimittit. ¶ Aliter
grauiꝰ iudicat q̄ legē moyſi q͂ q̄ natu/
ralē ꝯtēnit. Grauiꝰ etiā q̄ legē gr̄e: q͂
qui legē moyſi deſpicit. Quaſi bn̄ loq
mini: ⁊ bn̄facite:q꞉ ſi negligētis graui⁹
11.q.3.c.ſer us dānabimini q͂ q̄ fuerūt in tp̄e moy
uar. De ſa/ ſi:q꞉ cui plus cōmittit pl⁹ ab eo exigit.
cra vncti.c. Quo plus maiorē qs miſcdiam a dn̄o
vnico cōſequit:eo iuſti⁹ indigēti ꝓximo mi
ſericordiā negat: ⁊ iuſti⁹ luit penas im
pietat̃. e ¶ Superaltat autē ⁊c̃.
Sicut in iudicio dolebit q̄ nō fecit mi/
ſericordiā:ita q̄ fecit:remunerat⁹ exul/
tabit atq͂ gaudebit. ¶ Aliter: Super
altat. ſupponit miſcdia iudicio. In q̄
inuentū fuerit opus miſcdie: ⁊ ſi habu
erit aliqd in iudicio quo puniat:tanq͂
vnda opere miſericordie ignis pctī ex/
tinguit. ¶ Aliter ſuperal. Plures ꝑ
miſericordiā colligunt.ſ.qui miſcdiam
p̄ſtiterūt. Beati eni miſericordes:qm̄.i.m.c. ¶ Hic latius di
Mat.5.a ſputat de opibus miſcdie: vt qs p̄cedente ſnīa terruerat.cōſo
let: docēdo qbus remedijs expient quotidiana pctā ſine qb⁹
nō agit vita: ne illi q̄ nō in vno tm̄ : ſed in multis offendūt in
iudicio inueniant rei oīm. f ¶ Sic ⁊ fide.⁊c̃. Sicut ſola v̇ba
pietatis nudū vel eſurientē nō recreāt:ſi nō ⁊ cib⁹ p̄beat ⁊ ve
ſtis:ita fides ꝯboten⁹ ſuata nō ſaluat. Qd̄ legit: Qui credi.
Mar.16.d ⁊ bap.fue.ſal.erit de fide pfecta q̄ ꝑ dilectionē opat eſt intel/
ligendū. g ¶ Sz dicet ali. Nō ſolū ꝓpē p̄dictas rōnes de
betis ad bn̄ opandū incitari. Sz etiā ꝓpter ħ ne iproperiū ab
alijs patiamini: q꞉ aliqs aſſūpta fiducia de ſuis opib⁹ vt oſtē/
dat ſolā fidē nō valere iproperādo dicet tu fi.⁊c̃. h ¶ Tu cre
dis. Probauit eos q̄ opa nō hn̄t verā fidē nō hr̄e.nūc cuiuſ/
modi

a ni redargui a lege quaſi trāſgreſ
a ſores. †Quicūq͂ autē totā legem b
a ¶ ſeruare in alo ꝓpoſuerit. b ¶ nō ex hu
mana fragilitate:ſed reputādo leue eſſe.
b ſeruauerit: offendāt autē in vno:
c factus eſt omniū reus. Qui eniz c
dixit:nō mechaberis : dixit et nō
occides. Qz ſi nō mechaberis : oc
a ¶ ⁊ ita ꝯtemptoꝛ legiſlatoris.
cides aūt: factus es trāſgreſſoꝛ
a ¶ ꝓximis. b ¶ ita eſtote miſericordes ꝓ
ximis ſicut deus vobis.
d legis. Sic loqūmini et ſic facite d
ſicut ꝑ legē libertatis incipientes. f
a ¶ debet̃ miſericordiē agere:nā q̄ potuit ⁊
nō fecit miſcdiā aīq͂ iudicaret:ſine miſcdia
iudicari† Iudiciū ei ſine miſcdia: g
iudicabit. a ¶ ſupraponit iudicio ⁊ q̄ſi illūi
nat iudiciū qd̄ eſt cū miſcdia:ꝑ ipam eni mi/
ſericordiā cōmēdabilius eſt ⁊ magis placet.
e illi q̄ nō facit miſcdiaz. Superal h
a ¶ vel o. b ¶ debetis bene agere:q꞉ fallū
tur qui ſolā fidē ſufficere credunt.
tat aūt miſcdia iudiciū. Quid ꝓ i
derit frēs mei ſi fidem qs dicat ſe
a ¶ cum habeat tēpus operandi.
habere: opa aūt nō habeat: Nun
a ¶ fides ſine operibus mortua eſt: ſed que
per dilectionē operat ſaluat.
qd fides poterit ſaluare eum: Si k
aūt frater ⁊ ſoroꝛ nudi ſint: ⁊ indi
geant victu quotidiano: dicat aū
tē de vobis aliqs illis: Ite in pa/
ce: calefacimini et ſaturamini: nō
dederitis aūt eis q̄ neceſſaria ſūt
a ¶ illis charitas vr̄a. ¶ vel ſine opibus.
f corpi qd ꝓderit: †Sic ⁊ fides ſi ſi
a ¶ qbus reuiuiſcat. b ¶ cōtra ſeipſam:qd̄
eni verbis ꝓmiſit:nō implet.
habeat opa: mortua eſt in ſemet/
a ¶ irridēdo. ¶ vob. ¶ aliqs. ¶ ſine opib⁹
g ipa. Sz dicēt qs: Tu fidē habes l m
a ¶ fidei. b ¶ q꞉ nō hēs opa:ſi potes oñde ꝑ
aliq̄ certa ſigna: vt credā te eē fidelē ſz nō po
et ego opa habeo. Oñdē mihi fi/ n
teris cū deſint opa. a ¶ ſed ego ꝑ opa q̄ ha
beo poſſum ꝓbare me eſſe fidelē.
dē tuā ſine opib⁹: ⁊ ego oñdā tibi
h ex operibus fidē meā. Tu credis o

accipitis.nō ꝑdictio. a ¶ Redargu.a le. Deut.i.c. Ita G
paruū audiet̃ vt magnū nec accipiet̃ cuiuſq͂ ꝑſonā. Et ſbdit
malū qd̄ inde ſequit/cū dr̄: b ¶ Quicūq͂ aūt ⁊c̃.qd̄ eſt intel
ligēdū de pena dāni q̄ eſt carentia diuine viſionis quā incur/
rit hō per vnā trāſgreſſionē legis diuine: q꞉ pctm̄ mortale eſt
trāſgreſſio legis diuine:ſed penā ſen
ſus incurrit grauiorē q̄ plures trans/
greſſiones facit: ⁊ ꝙ de pena dāni in
telligat lr̄a ſequēs oſtēdit/cū dicit:
c ¶ Qui eni dixit:nō mecha.⁊c̃.
ab vno eni deo ſunt oīa : ꝓpter qd̄ ꝑ
vni⁹ trāſgreſſionē offendit.⁊ ꝑ ꝯñs
ei⁹ viſio tollit. d ¶ Sic loqmi. hic
ꝯñr btūs Jacob⁹ īformat fideles de
collatiōe boni vtilis q̄ cōſiſtit in ope
ribus miſcdie. Et diuidit i duas par Diuiſio
tes:q꞉ p̄mo facit ꝓpoſitū.ſcd̄o remo/
uet oppoſitū/ibi: Quid ꝓderit. Cir/
ca p̄mū dicit: Sic loqmini ⁊ ſic fa/
cite: vt opa vr̄a ſint verbis ꝯformia:
⁊ q̄liter ſubdit: e ¶ Sicut ꝑ legē
liber.i.legē euangelicā. f ¶ Inci/
piētes iudi.i. ad iudiciū futurū de
bite diſponi:vbi dabit ſentētia beati
tudinis ꝯſequēde ꝓ opibus miſcdie
Matth.xxv.c. Uenite bn̄dicti patri
mei ⁊c̃. ⁊ ſubdit: Eſuriui eni ⁊ dedi/
ſtis mihi mādu.⁊c̃. g ¶ Iudiciū
eni ſine mi.⁊c̃. Matth.xxv.d. Ite
maledicti in ignē eter. Sequit: Eſu/
riui eni ⁊ nō dediſtis mihi mādu.⁊c̃.
h ¶ Superaltat aūt miſe.iudi.
nā in caſib⁹ dubijs inter iuſticiā ⁊ mi
ſericordiā ſemꝑ declinādū eſt ad par/
tē miſericordie.vn̄ dicit Ra.Sa.ſuꝑ
Exo.ꝙ apud hebreos fuit antiq̄tꝰ cō/
ſtitutū ꝙ ſi maioꝛ pars iudicū in vno
condēnet aliquē ad mortē: nō ꝓpter
hoc eſt interficiēdus: ſed expectanda
eſt maioꝛ deliberatio.ſi autem maioꝛ H
pars in vno liberet eū eſt liberādus.
l ¶ Quid ꝓderit. Hic ꝯñr remo/
uet oppoſitū.ſcꝫ ꝙ fides ſine operib⁹
miſericordie valeat ad ſalutem. Et re
mouet p̄mo per rationē. ſcd̄o per ex/
emplū/ibi: Uis autē ſcire. Circa pri/
mū ponit q̄drupler ratio. Prima ac
cipit ex defectu talis fidei: ⁊ eſt talis.
Illud qd̄ eſt mortuū ſpūaliter:nō po
teſt ſaluare eternaliter:fides ſine ope
ribus eſt hmōi:q꞉ viuificat per chari
tatē. Amoꝛ autē dei nunq͂ eſt ocio/
ſus: operat eni magna ſi eſt: ſi autez
operari renuerit amoꝛ nō eſt vt dicit
Greg⁹.homel.xx. Et hoc eſt itelligē/
dum habita oportunitate operādi. ꝓ
pter qd̄ fides q̄ ꝑ dilectionē nō ope/
rat mortua eſt: ⁊ ſic inefficax ad ſalu/
tē. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: Quid ꝓderit
fra.mei ⁊c̃.q.d.nihil ꝓderit ad ſa/
lutē. k ¶ Si aūt. Hic ponit ſecūda
ratio q̄ accipit ex ſimili:fides eni ſine
operibus ſimilis eſt verbo ſine intel
lectu:ſed tale verbū nihil ꝓficit:ſicut
ſi aliqs dicit famelico vade ⁊ comede
⁊ nō det ei aliqd ad comedendū.tale verbum nihil ꝓdeſt:ſed
magis eſt fruſtratoriū ⁊ deriſoriū. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: Si autē
frater ⁊ ſoroꝛ nudi ſint. ⁊ patet ex dictis littera. l ¶ Sed di/
cet quis. Hic ponit tertia ratio que accipitur ex opprobrio
quod poteſt inferri alicui ſic credenti:quia nō poteſt oſtende/
re fidem ſuam ſi requirat : que nō verbis ſed operibus vere
oſtendit. ⁊ hoc eſt quod dicit: Sed dicet quis.i.poteſt di/
cere rationabiliter improperando ſic credenti. m ¶ Tu fi/
dem habes.ſm dictū tuū. n ¶ Oſtēde mihi fidē tuā ſi
ne operibus.quaſi dicat:nō poteſt:ſed ego potero qui ope
ra habeo. o ¶ Tu credis. Hic ponitur quarta ratio et ac/
cipitur ex demonibus qui credunt ex euidentia ſignoꝝ: ⁊ con
tremiſcūt timore penarū: ⁊ tamē hoc nō valet eis ad ſalutem:
quia nō poſſunt

A modi fidē habeāt: patefacit: ne illā talē fidē magnifaciāt. a ¶ Et demōes credūt. Scriptū eſt: Exibāt demonia ab hoib⁹ clamātia ꝛ dicentia: q: tu es filius dei. ſed ꝛ legio que hoiem obſidebat timens clamabat: Quid mihi ꝛ tibi fili dei ſummi? Adiuro te per deum ne me torqueas. Qui ꝗ deum nō credunt: vel creditum non timent: demonibus tardiores et proteruiores ſunt.

Luc.8.d
Mar.5.a

b ¶ Vis autē ſcire o homo ianis. Probat ꝙ fides ſine operib⁹ mortua eſt: vt euidētius ad bonā operationem inuitet eos: elegans exemplū bone operationis abraam patriarcham ꝓponit illis ꝗ de circūciſione crediderāt: vt bonū patrē quaſi boni filij imitentꝰ in tentatione ꝛ in operatiōe. c ¶ Abraam pater noſter ꝛc. De abraam per fidem ſine operibus iuſtificatus dicitꝰ: de operibus ꝗ p̄cedebant intelligitꝰ: q: ꝑ opera ꝗ fecit iuſtus nō fuit ſz ſola fide: hic de operibus agitꝰ que fidē ſequuntꝰ: per ꝗ amplius iuſtificatꝰ: cū iam ꝑ fidē fuiſſet iuſtus. vnde paul⁹:
B
Heb.11.d. Fide abraā obtulit yſaac cū tētaretꝰ: hec oblatio eſt opus et teſtimonium fidei ꝛ iuſticie. Paulus in abraam fidei conſtātiam. Jacobus laudat operum magnificentiam: q: vtroq: fuit ꝑfectus abraam ꝛ de vtroq: in exemplum ꝓponitꝰ.
d ¶ Offerēs filiū. Magna tentatio cū filiū iubebatꝰ occidere: magna fides cū etiā de mortuo credebat ſe poſſe ſemē accipe. Magnū op⁹ cū dilectiſſimū nō dubitaret offerre. e ¶ Vides. Quia obtulit illū in ꝗ accepat ꝓmiſſionē: appet magna ꝟtus fidei: q: ꝛ ſi eū offerret: credebat ꝓmiſſionē iplendā: q: potētē credebat deū etiā ſuſcitare mortuum. f ¶ Credidit abraā ꝛc. Aug⁹. Aliud eſt credere in deum: aliud credere deo: aliud credere deū. Credere illū eſt credere ꝙ ſit de⁹. Credere illi eſt credere vera eſſe ꝗ ille dicit. Credere in illū eſt tēdere eū charitate in illū. Primū ꝛ ſecūdū demonum ꝛ multoꝝ maloꝝ eſſe nō dubitatꝰ. Tertiū tm̄ ē bonoꝝ. g ¶ Silr. Ne cauſarentꝰ opa tāti p̄ris ſe imitare nō poſſe: p̄ſertim cū modo nullus cogat filios offerre: addit exemplum peccatricis mulieris: ꝗ ꝑ opera miſcdie ꝛ hoſpitalitatis ſoluta eſt a pctis: ꝛ aſcripta ciuis iſraelitici ppli ꝛ annumerata in generatōib⁹ ſaluatoris. h ¶ Raab. Latitudo ꝗ ſignificat eccliam fide dilatatā. Hui⁹ exēplo monet patrie pereūtis interitū cauere per opera miſericordie nuncios xp̄i ſuſcipe ꝛ ſeruare ꝛ ad ieſū remittere. ſi

a ¶ nō improbo: ſed nō ſufficit. b ¶ ne putes qꝺ aliqd magnū facias: nā ꝛ.d.
a qm̄ ē vn⁹ de⁹ bn̄ facis: †Et demo
a ¶ vnū eſſe deū. b ¶ q̄ plus eſt. ¶ nō ſolū rōnib⁹: ſed etiā exēplo ꝛ auctoritate vtar.
b nes credūt ꝛ cōtremiſcunt. Vis a
¶ ſine operibus.
aūt ſcire o hō inanis: qm̄ fides ſi b
a ¶ lz abraā ꝑ fidē quā habebat iuſt⁹ erat: tn̄ ꝑ opa ꝗ habebat ꝛ addidit: ampli⁹ eſt iuſtificat⁹: ꝗ niſi feciſſet meritū p̄cedētis fidei amiſiſſet.
c ne operibus †mortua eſt: Abraā d
pater noſter nōne ex operibus iu
a ¶ ex his. ſ. ¶ .i. offerre volēs. b ¶ arbitrabatꝰ enī ꝙ ꝛ mortuos potēs eſt ſuſcitare de⁹.
d ſtificatus eſt: offerens filium ſuū e
a ¶ ꝑ fidē ante erat iuſtus ꝛ fides duxit ad opa ꝛ ꝑ opa fides ipa eſt augmētata ꝛ cōprobata: ꝛ ita ꝑ illā fidē ꝗ duxit ad opa apparet veritas ſcripture: credidit filiū ꝓmittenti: ꝛ eundē imolare iubenti.
e yſaac ſup altare: Vidēs quoniā f
fides cooperabatꝰ opibus illi⁹: et
ex opibus fides ꝯſūmata eſt: Et g
f ſuppleta eſt ſcriptura dicēs †Credidit abraā deo: ꝛ reputatū eſt illi ad iuſticiā: ꝛ amicus dei appel
a ¶ q: ſic eſt in abraā b ¶ fidei.
latuſ eſt. Videtis qm̄ ex opib⁹ iu i
a ¶ ꝗ habet ipa operādi. b ¶ ſine operib⁹.
ſtificatꝰ homo: et non ex fide tm̄.
a ¶ non ſolū abraā ꝑ maiora opera ſed etiā raab ꝑ minora opera eſt iuſtificata.
g †Similiter et raab meretrix non k
ne ex opibus iuſtificata eſt: ſuſcipiens nūcios ꝛ aliā via eijciēs: l
a ¶ ioſue. b ¶ ne a viris ciuitatis occiderētꝰ.
¶ vere abraā ꝑ opa fidei iuſtificat⁹ eſt: q: ſine opib⁹ nō fuiſſet iuſt⁹ ꝗ ipe abraā nedū alq.
h Sic ei corp⁹ ſine ſpū mortuū eſt: m
ita ꝛ fides ſine opib⁹ mortua eſt. n

A q: nō poſſūt agere op⁹ meritoriū: ꝛ ſimiliter ſuo modo fides ꝗ nō opatꝰ ꝑ dilectionē nō ꝓficit ad ſalutē. a ¶ Vis aūt ſci. Hic ꝯſr dictū errorē remouet ꝑ exēplū duplex. Scdz ponitꝰ ibi: Silr āt. Primū ē ipi⁹ abrae qꝺ ꝓponit inuehēdo ꝯ̄ aduerſariū d. Vis aūt ſci. ꝑ exēplū. b ¶ O hō ina. dr aūt res inanis ꝗ nō ꝯſeqꝛ finē debitū: ſicut medicina ꝗ nō iducit ſanitatē: ꝛ eadē rōne hō ꝗ ꝑ opa bona nō ꝯſequitꝰ btitudinē. c ¶ Qm̄ ſi. ſine opa mor. eſt. q.d. oſtēdā tibi ꝑ exēplū prio nr̄i abrae. iō ſeqꝛ: d ¶ Abraā pr̄ nr̄ nō. ex opib⁹ iuſti. eſt. q.d. ſic. Sz ꝯ̄ h̄ videtꝰ dictū apli Ro.iiij.a. Si eni abraā ex opib⁹ legis iuſtificat⁹ eſt habet gliam ſed nō apud deū. ꝛ ibidē.iij.c. Ex operibus legis non iuſtificabitꝰ ois caro. Dicēdū ꝙ apls loquitꝰ ibi cōtra illos ꝗ opa cerimonialia legis dicebāt eſſe neceſſaria ad ſalutē: ꝗ tn̄ iam ceſſauerāt in morte xp̄i ꝗntū ad efficaciā. e ¶ Offerens. Hic ꝯſr ponit exēplū de obediētia abrae ad deū: ꝓcedente ex magna dei dilectiōe ꝗ ſemp manet efficax ad ſalutē: cū dicitꝰ: Offerēs fi. ſuū iſa. ſup altare. Gen̄.xxij. parat⁹ illū imolare ex fide ꝛ dilectiōe ad deū. vt hr̄ Heb.xi. credēs ꝙ a mortuis poſſet eū ſaluare de⁹. iō ſubditꝰ: f ¶ Vides qm̄ fi. co. opib⁹ illi⁹. Que nō eſſent meritoria ſine fide ſine ꝗ ipoſſibile eſt placere deo Heb.xi. g ¶ Et ex opibus fi. cōſūmata eſt. Habit⁹ eni firmatꝰ ꝛ manifeſtatꝰ ꝑ opa. Et ſilr magnitudo fidei abrae apparuit ex ei⁹ obedientia offerendo filiū: ꝓpter quod dictū fuit ſibi a dn̄o: Nūc cognoui ꝙ timeas dn̄m. i. cognoſcere feci alios. noticie eni dei nihil accreſcit de nouo. h ¶ Et ſup. ē ſcri. dicēs cre. ab. deo ꝛc. Hoc eni dictū fuit abrae Gen̄.xv. nō ſolū anteq̄ offerret iſaac: ſed etiā anq̄ nat⁹ eſſet: ſed ex oblatiōe iſaac ſcriptura illa dr̄ eſſe ſuppleta: inq̄ntū ꝑ hoc magnitudo fidei abrae fuit alijs declarata: vt dictū eſt. ꝛ ſic ꝯcludit intētū: i ¶ Videtis qm̄ ex opi. iu. hō ꝛc. Jta ꝙ vtrūq: eſt neceſſariū ad iuſtificatione. nā fides que nō opatꝰ ꝑ dilectionē mortua eſt ꝛ informis. ꝛ iterū opa ſine fide nō ſūt deo placētia: vt p̄dictum eſt. k ¶ Silr et raab. Hic ponitꝰ ſcdm exēplū de raab ꝗ ex fide vni⁹ veri dei ſaluauit exploratores iudeoꝝ: vt hr̄ Joſue.ij. ꝛ ꝑ hoc appoſita eſt ad pplm iſrl: Joſue.vi. ꝛ ꝯſecuta eſt ſalutē ex fide ſimul ꝛ opib⁹. ꝛ hoc eſt qꝺ dicit: Silr ꝛ ra. ꝛc. ꝛ patz lr̄a ex dictis vſq: ibi: l ¶ Et alia via ꝛc. Recepit enim eos ꝑ ianuā ꝛ emiſit ꝑ feneſtrā ꝛ ſuaſit eos declinare ad mōtana ne reperirentꝰ a ꝑſecutorib⁹ in ſtrata publica. Et ſic infertꝰ ꝯcluſio intēta cū dr̄: m ¶ Sicut eni cor. ꝛc. Qui dat vitā corpori. n ¶ Jta fides ſine opib⁹. i. ſine dilectione operāte que eſt vita aie. i. Joh. iij. c. Tranſlati ſum⁹ de morte ad vitā qm̄ diligim⁹ ꝛc.

†He pe. di. 2.c. ſi eni vltra priu.

alſ ocioſa

C

†Gen̄.15.b
Rom̄.4.a.
Gal.3.a.

D

¶ In ca.ij. vbi dr̄ in poſtil. Quicūq: aūt totā legē ſeruauerit: offendit aūt in vno.

†Joh.2.b
32.q.1.c. integritas ꝓ. cū ergo

Additio.j. In hoc qꝺ dicit apls. Quicūq: offenderit in vno fact⁹ eſt oim re⁹: non videtꝰ loq de pena dāni tm̄: cū de diſtinctione inter penā dāni ꝛ penā ſenſus nulla fit mētio in hoc loco: nec in p̄cedētib⁹ nec in ſeqntib⁹. Jn hoc etiā qꝺ ſeqꝛ: Qui eni dixit nō mechaberis ꝛ nō occides: nō hr̄ nec inuitꝰ talis diſtinctio. vn̄ expoſitio poſtillatoris de h̄ qꝺ dr̄: Qui offenderit in vno ꝛc. nō videtꝰ ꝓpria ſeu lr̄e conſona: lz qꝺ p̄ ꝓponit verū ſit. ꝛ iō aliter videtꝰ dicēdū. Ad qꝺ ſciēdū ꝙ p̄cepta diuine legis p̄ſertim ꝗ obligāt ad ſemꝑ ꝛ ꝓ ſemꝑ: de ꝗbus hic agit copulatiue ſunt intelligēda: ꝙ ad oia ſeruāda oēs obligantꝰ: vn̄ ꝗ in vno offendit: manifeſtū eſt qꝺ non oia ſeruat ad ꝗꝛ oim obſeruationē tenetꝰ: ꝛ iō fact⁹ eſt oim re⁹. i. re tanq̄ ille ꝗ nō oia ſeruauit vt tenetꝰ: ꝛ h̄ videtꝰ dicere Glo. vbi ſic: Re⁹ eſt apꝺ deū ꝗ nihil dimittit ipunitū: ꝗ ſcit q̄ neceſſariā legē dederit: ꝗ negligit mādatū: credidit illud inaniter a deo datū. hec in glo. Ex ꝗ hr̄ ꝙ ꝗ offendit in vno oſtēdit ſuo facto nō eſſe neceſſariā totā legē: ꝛ ſic toti⁹ legis eſt re⁹. Et notādū ꝙ beat⁹ Jacob⁹ in hoc docet ꝯ̄ falſam doctrinā phariſeoꝝ: ꝗ legē diuinā falſo interp̄tantes cōiter tenēt ꝙ ille ꝗ plura mādata numero ſeruat: ꝛ tn̄ in paucis trāſgreditur: nihilomin⁹ eſt iuſt⁹ apud deū: eo ꝙ de⁹ vt dicūt iudicat hoiem ſm pluralitatē vel paucitatē meritoꝝ ꝛ demeritoꝝ: ita ꝙ ille ꝗ plura opera meritoria fecit etiā ſi pauca aliq̄ numero demeritoria poſtea cōmittat: non ꝓptꝰ hoc eſt iniuſtus apud deū qꝺ manifeſte ponit Ra. Moy. in ſuo Deut. in diſt.j. de penitētia. ꝛ ſic alij tenēt cōiter. ꝗ ꝗdē doctrina falſiſſima eſt ꝛ erronea. Legitꝰ eni Deut.xxvij.d. inter maledictōes ꝗ ibi ponuntꝰ ꝯtra trāſgreſſores legis vltima: Maledict⁹ ꝗ nō ꝑmanet in ſermonib⁹ legis hui⁹ nec eos ꝑficit. Ex ꝗ patz ꝙ ꝑ trāſgreſſionē vnius p̄cepti nō ꝑficitꝰ lex ꝛ ſic incurritꝰ illa maledictio. Jtē hr̄ expꝛ̄ſſi⁹ Ezech.xxxiij.c. vbi ſic etiam: Si dixero iuſto ꝙ vita viuat ꝛ confiſus in iuſticia ſua fecerit iniquitatē: omnes iuſticie eius obliuioni tradentꝰ: ꝛ ſic patz ꝙ phariſaica doctrina in hoc ſicut in alijs q̄pluribus deuiat a veritate ſacre ſcripture: ꝛ de hoc docet nos apoſtolus in dictis verbis vt predictū eſt ꝛc.

ſi aūt legiſ

N cut legitur beatus Gamaliel feciſſe

Ca. III

E
N Olite. Sicut monui vos ad opa facienda: ſic moneo ad vitanda ſtulta magiſteria. Nolite plures ꝛc. Multi fuere tpibus aploꝝ q̄ deſcēdētes de iudea antiochiā: nō bn̄ eruditi in lege fidei docebāt credētes ex gentibus debere circūcidi: et alios errores inducebāt: q̄ veris p̄dicatoribus nō paruū laborē q̄ſtionis cōtulerūt: hos ergo ab officio v̄bi remouet: ne ipediant veros p̄dicatores. b ¶ Mat. iii. Qui indoctus officiū docēdi vſurpat ꝛ chriſtū

mat. 23. a
nō ſinceriter nūciat: maiorē damnationē merec̄ q̄ ſi ſol' ſuo ſcelere periret. Sicut ꝯtra q̄ bn̄ miniſtrat: gradū ſibi bonū acq̄rit c ¶ In multis ꝛc. Uere periculoſū eſt: q: nō tm̄ vos min⁹ eruditi: ſʒ nos oēs p̄dicatores etiā maiores in mult' offendim⁹: alij male docēdo: alij male viuēdo: ꝛ alijs modis. Se illis cōnumerat: vt liberius arguat. Aliter iuſt⁹: aliter malus offendit. Juſt⁹ carnis fragilitate: nec iuſt⁹

Pro. 24. b
eſſe deſinit. vn̄ ſalomon: Septies in die cadet iuſt⁹ ꝛ reſurget. Sicut q̄tidiana eſt offenſio: ita q̄tidiana eſt medela orōnū et bonoꝝ operū. Sʒ impij corruūt in malū. d ¶ Si q̄s. Uult oſ̄dere ineuitabilē verbi offenſionē: vt imperitos deterreat: ne cupiāt p̄lationē: q: q̄ cupit p̄eſſe: oportet alijs pfectiorē eē: ne offendat dū debʒ p̄deſſe: ſʒ iperiti nō pn̄t i p̄dicādo nō offendere. e ¶ In v̄bo. Illo videlʒ: cui⁹ offenſionē hūana pōt vitare fragilitas. Ut v̄bū doli: detractōis: ſupbie: iactātie. Sʒ

Aliter
ꝛ ocioſe ꝛ ſupflue locutōis. f ¶ Si aūt fre. ꝛc. Subaudis: ꝛ in ora nr̄a mſ̄ro magis debem⁹ mittere. Quidā libri habēt: Sicut aūt frenos e. ꝛc. ꝛ ꝯiūgit ad ſeq̄ntia. Si fre. aūt e. q̄s i ora mittim⁹ ꝛc. ita ꝛ lingua mo. q. m. eſt: ꝛ magna ex. Similitudo de eq̄s ad linguā: ꝯueniētiā ꝛ facultatē refrenādē lingue oſ̄dit. Similitudo ō nauib⁹: etiā p̄miū ꝯtinētie vel penā incōtinētie p̄ponit: dū dicit linguā magnā exaltare. ¶ Alleg. Magne naues i mari: mē-

Allego.
Aliter
tes hoīm in mūdo: venti a q̄bus minanc̄ appetitus mentiū: p quos naturaliter cogunc̄ aliq̄d agere: p q̄d p̄ueniāt ad bonū finē: vl̄ ad malū. Gubernaculū: cordis intentio qua boni trāſgreſſis ſeculi fluctib⁹ ſalutis portū petunt: reprobi q̄ſi ſcilla vel charybdi intereūt: ꝛ q: ex abundātia cordis os loquic̄. Recte ſubiūgit: Ita ꝛ lingua mo. g ¶ Et ma. exal. ſ. p̄mia ſi impetus dirigētis bn̄ eā gubernat. Si male: ſibi ſuiſq; magna p̄ditionis exaltat. vn̄

Pro. 18. d
ſalom: Mors ꝛ vita in manib⁹ lingue. Uitā exaltat: ſi bn̄ docet eccleſiā. Mortē ſi male. Agit nanq; ꝯtra illos q̄ ꝛ vita et ſciētia deſtituti docere preſumebāt. Magna exal. Quidā libri: ꝛ magna exultat q: ceteroꝝ v̄ba ꝛ ſenſus deſpiciēs: ſingulariter ſe ſapiētē iactat ꝛ facundū. Cōtra q̄d: Nolite multiplicare loq̄ ſubli. gloriantes

1. Reg. 2. a
h ¶ Ecce quāt⁹ ig. Sic ꝛ lingua incōtinēs magnā materiā bonorū operū perire facit: ꝛ cū fere ſit impoſſibile vitari pctm̄ etiā lingue a pfectis nō quis dʒ appetere magiſteriū. i ¶ Uniuerſitas. Quia p eā cūcta fere facinora: aut ꝯcinūc̄: vt latrocinia: ſtupra: aut patrāc̄: vt piuria: falſa teſtimonia: aut defendunc̄: vt cū q̄libet impur⁹ excuſādo ſcel⁹ q̄d admiſit: ſimulat bonū q̄d nō fecit. k ¶ Que macu. Et q: talis ē lingua totū corp⁹ maculat: ꝛ imūdū facit reputari in ꝯſpectu dei: ꝛ iō graue eſt ſubire magiſteriū: q: ꝯſtituic̄ in. m. n. vna eſt de mēbris nr̄is nimis p̄pinq̄ nob. l ¶ Inflāmat ro. Cōtaminat totū p̄curſuʒ vite tpalis quiſq; ad mortē: vel vt currēte rota agimur: vel rotā na. n. q: merito p̄me p̄uaricatōis ab interna felicitate p̄iecti: huc illuc vaga mēte rapiamur: vt vbi piculū vbi ſit ſal⁹ ignorem⁹. Inflāmac̄ ei hec rota igne lingue cū vitiū natiue p̄turbatiōis inept' etiā noxius ſmonib⁹ accumulat. m ¶ Gehēna. Diabol⁹ p̄ quē facta eſt gehēna. Sicut gehēna ſp ardet: ſic diabol⁹ vbicūq; ſit vel in aere vel ſub terra ſecū fert tormēta ſuaꝝ flāmaꝝ: ꝛ hac pena cōmot⁹: flāmā vitioꝝ ſuggerit hoīb⁹: ꝛ ea q̄ eis iuidēdo ſuggeſſit. p lingue incōtinētiā aperit: p cetera mēbra ad

Plinius
effectū p̄ducere cogit. n ¶ Ois eni. Legim⁹ in Plinio imaniſſimā

¶ aſpidem

a ¶ niſi tm̄ diſcreti ꝛ in ſcripturis edocti. b ¶ vel i pluribus eccleſijs: vl̄ plures in vna ne velitis eſſe magiſtri.

a N Olitē plures C. III
a ¶ quibus bona cupio.
magiſtri fieri fratres mei: ſciētes b
¶ vſurpando magiſteriū.
b quoniā maius iudiciuʒ ſumitis.
¶ q: ꝛ in v̄bo ꝛ i ceteris: ꝛ ita nō ſum⁹ pfecti: q: ille tm̄ eſt pfect⁹: q̄ in v̄bo nō offendit
c In multis eni offendimus oēs. c
d Si quis in verbo non offendit: d
e ¶ nō ali⁹. a ¶ q̄ nō pōt offenſionē v̄bi cauere: pōt oīa mēbra corpis q̄ facili⁹ corrigūc̄ ad bona opa circūducere: ne a recto itinere
hic pfect⁹ ē vir. Pōteſt etiā freno e
diuertanc̄. a ¶ ꝯuenit vt in ora nr̄a frenos ꝯtinētie imittam⁹ ad ꝯſentiendū nr̄o creatori: vt p lingue cuſtodiā operū quoq; rectitudinē obtineam⁹: q: ita eſt in hoc ſimili.
f circūducere totū corp⁹. Si aūtē
frena equis in ora mittim⁹ ad cōſentiēdū nobis: oīe corpus illo
a ¶ aliā ſimilitudinē ad idē p̄bādū induco
rū circūferim⁹. Et ecce naues cū
¶ vel valētibus.
magne ſint et a vētis validis minenc̄: circūferūc̄ aūt a modico gubernaculo vbi imper⁹ dirigētis voluerit. Ita et lingua modicū q̄dē
a ¶ q̄ꝫ paru⁹ vl̄ exilis. ¶ vl̄ ecce modic⁹ ignis f
g mēbrū ē: ꝛ magna exaltat. Ecce g
h q̄tus ignis q̄ꝫ magnā ſiluā incen
a ¶ virtutū ſiluam male loquēdo deuorat.
¶ ipſa eſt.
i dit. Et lingua ignis eſt vniuerſi- k
tas iniq̄tatis. Lingua cōſtituic̄ in
¶ inter mēbra. ¶ peiorādo ꝛ alijs modis.
k mēbris nr̄is q̄ maculat totū cor- m
l pus: et inflāmat rotā natiuitatis n
a ¶ .i. ſuggeſtiōe diaboli. ¶ ꝛ v̄e mala lingue
m n nr̄e: iflāmata a gehēna. Ois eni o p

¶ In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil. Superexaltat aūt miſcdia ꝛc.

Additio. ij. Hoc q̄d dr̄: Superexaltat aūt miſericordia iudiciū. aliter ꝛ magl' p̄rie exponic̄ i Glo. vbi ſic ſupponic̄ miſcdia iudicio: q: iudiciū q̄d eſt cū miſcdia p ipſam miſcdiam cōmēdabilius eſt ꝛ mag.' placet. hec i Glo. Q: aūt poſtillator allegat de Ra. Sa. eſt vna de iniq̄tatib⁹ thalmudicis q̄b⁹ irritū faciebāt mādatū dl̄ p̄pter traditiōes ſuas: vt largius fuit dictū in additione ſuper Eſa. xxix. ꝛ Zach. v. Ca. III

N Olite plu. magi. ꝛc. Poſtq̄ btūs Jacob⁹ docuit fideles bn̄ ſe hr̄e ad p̄rimū in collatiōe boni. Hic ꝯn̄r idē facit in euitatiōe mali. ꝛ p̄mo i verbo. ꝛ ſcdo facto ca. ſe. p̄ma i diuas: q: p̄mo oſ̄dit mala ex vitio lingue p̄ueniētia: p̄pter q̄ debʒ ad oībus refugi. ſcdo bona ex taciturnitate ſeq̄ētia p̄pter q̄ debʒ ab oīb⁹ captari / ibi: Quis ſapiēs. p̄ma in duas: q: p̄mo declarat malū loq̄citatis in doctrina. ſcdo in cōi vita / ibi: In multis. Circa p̄mū ſciendū q̄ ex loq̄citate p̄uenit q̄ aliq̄ p̄ſumptuoſe docere volūt q̄d neſciūt: cōtra quos dicit: a ¶ Nolite plu. ma. fie. nā docere eſt opus ſapiētis quoꝝ paru⁹ eſt numer⁹: ſtultoꝝ aūt infinit⁹ Ecc. i. d. b ¶ Sciētes q̄m ma. iu. ſu. i. maiorē dānationē incurritis: q: tales magri faciūt alios errare. ꝛ per hoc multiplicē dānationē incurrit: Mat. xv. b. Si cecus ceco ducatū preſtet ambo i foueā cadūt. c ¶ In multis. Hic ꝯn̄r oſtēdit malū loq̄citatis in cōi vita: ꝛ hoc ex q̄tuor. ſ. q: inficit cōiter: multipliciter: incurabiliter: ꝛ inaturaliter. ſcdm ponic̄ ibi: Ois enim natura. quartū / ibi: In ipſa bn̄dicim⁹. Circa p̄mū dicit In multis offen. oēs. ꝛ marie in verbo q: lingua ſita eſt in lubrico: p̄pter q̄d citius mouec̄ ad malum q̄ꝫ alia membra. ideo ſubdic̄: d ¶ Si q̄s in ver. nō offendit hic pfe. eſt vir: q: facilius cuſtodiunc̄ alia mēbra. Et q: pauci ſunt valde pfecti. Ecc. vii. d. Uirū de mille vnū repperi. iō vitiū lingue inficit cōiter. e ¶ Pōt. Hic ꝯn̄r oſtēdit q̄ inficit multipliciter: p̄mittens ad hoc triplex exemplū. Primū eſt aīale. nam equus q̄ eſt aīal magnū circūducic̄ cū freno paruulo. ſecundū artificiale: q: nauis magna mouec̄ cum paruo gubernaculo. tertiū naturale: q: modicus ignis magnā ſiluā incendit. Et eodē mō lingua q̄ eſt modicū membruʒ multa mala facit p ꝯtentiōes: detractiōes: ſeditiōes: ꝛ hmōi, ita q̄ fere oīa mala p̄ueniūt ex vitio lingue. Et ex dictis patʒ lr̄a: paucis exceptis q̄ diſcurrenc̄. Pōt etiā freno circūdu. totū corp⁹. ſ. aīalis magni. f ¶ Et mag. ſ. mala. g ¶ Exaltat. i. p̄uocat. h ¶ Ecce quāt⁹ ignis. i. q̄ꝫ modic⁹. i ¶ Et lingua. ſ. mala. k ¶ Ignis ē. accēdēs ꝯtētiōes: ſeditiōes ꝛ alia mala. iō ſubdic̄: l ¶ Uniuerſi. ini. ſupple eſt mala lingua v̄tualiter. m ¶ Que ma. to. coꝛ. nā i alia mēbra redūdat malū ei⁹. n ¶ Et inflā. ꝛc. i. curſū vite nr̄e q̄ aſſimilac̄ rote q̄ icipit ꝛ terminac̄ i eodē pūcto: ꝛ ſic naſcic̄ hō impotēs ꝛ ignorās: ꝛ ſi moric̄ naturaliter redit ad eūdē ſtatū de cōi curſu. o ¶ Inflāma. a gehē. i. a diabolo q̄ ſic noīac̄ eo q̄ gehenne deputac̄. p ¶ Ois eni na. Hic ꝯn̄r oſ̄dic̄ q̄ inficit incurabiliter: q: lingua mala nō eſt domabilis ſicut cetera membra que poſſunt ligari ꝛ a ſuis actib⁹ impediri: nō ſic

Diuiſio

h

ā autem

B ¶ aſpidē in egypto a quodā patrefa/
milias domitā quotidie ō cauerna
ſua egreſſam ⁊ a menſa eiꝰ annonā
pcipe ſolitā. Legimꝰ in marcellino
tigriden manſuetam factā ab india
anaſtaſio principi miſſam. Omis
eni. Lingua prauoꝝ beſtijs feroci
tate: volucribꝰ leuitate: ſerpētibꝰ
virulētia ꝓcellit: Sūt beſtiales q̄ ex
acuerūt i gladiū liguas ſuas. Sūt
volatiles q̄ poſuerūt i celū os ſuū:
Ps.143.b ⁊ quoꝝ os locutū eſt vanitatē. Sūt
Ibi.13.b ſerpētini: de q̄bus dicit: Venenū
aſpidū ſub labijs eorum. Aliter alij
qui beſtiales ſenſu: alij volucres
inſtabilitate: alij ſpētes aſtutia no/
cendi: faciliꝰ ꝓnt puerti q̄ lingua a
mgr̄o refrenari. a ¶ Ex ipſo ore
pce. ⁊c. Illi videntes qđ agimꝰ:
exēplo nr̄o inducūt vt ſilr bn̄dicāt
⁊ maledicāt. b ¶ Nō optet ⁊c.
Uere nō oportet vt eodē ore bn̄di/
camus de capite: ⁊ maledicamꝰ de
mēbris: q: amaritudine maledicti
onis cōſumit dulcedo bn̄dictiōis.
Qđ p ſilē: Si ſimul miſces dulcē
⁊ amarā aquā: p idē foramē expāt:
dulcis cōmixtio ne amare in amarā
conuertitur: non amara in dulcem
cōmixtione dulcis. Sic non placet
dulcedo lingue: ſi mixta eſt amari/
1.Cor.5.b. tudini. Modicū eni fermētū totā
Eccl.15.b maſſam corrūpit: Et nō eſt ſpecioſa
laus in ore pctōris. c ¶ Nunqd
fons. Aliter: Oportet pdicatorē
aliqñ dulci aliqñ amara predicatio
ne vti: attrahēdo increpādo: qđ ſa/
tis difficile eſt vt diuerſis v̄bis ad
B idē tendētibꝰ vtrūq; facere poſſit.
d ¶ Nūqd pōt fra. Nūqd optet
vt doctor ſit ficus dulcedine beati/
tudinis ad quā monet ⁊ dulcibus
vtat v̄bis: ⁊ vt ſit vitis faciens ob
liuiſci oim tpaliū in q̄ oportet aſpe
ris vti. Sꝫ nūqd idē doctor pōt eē
ficus dulcibꝰ attrahēdo: ⁊ pōt eſſe
vitis aſperioribꝰ ab amore terreno
rū retrahēdo: quaſi difficile ē. Sic
neq; ſalſa dul. p.f. aquā. i. aliq̄s p̄/
dicator acriter mordēs mores alio
rū: i eadē doctrīa nō pōt eſſe dulcē
eiſdē. e ¶ Quis ſapiēs. Cōfuta
tio illis qui nec vite ſanctitatē: nec
lingue ꝯtinētiā habēt: monet illos
q̄ ſibi ſapiētes videbant: vel etiam
erāt: vt ſapiētiā ſuā magis oſtēdāt
diſciplinate viuēdo q̄ alios docen
do: q: q̄ pcliuior eſt ad docendū q̄
ad faciēdū: aliqñ iactātiā vel cōten
ptionē incurrit vl' īuidiā ꝯtra alios
doctores ⁊ alia mlta mala. ¶ Nō
debetis cito effici doctores: q: q̄s
ex vobis eſt adeo ſapiēs cognitōe:
⁊ diſciplinatꝰ exercitatiōe vt aude/
at magiſteriū ſibi aſſumere. Prius
diſcat bn̄ opari q̄ alios docere: vt
cōuerſando iter vos exēplū aliorū
poſſit eē ⁊ hoc i māſuetudie: ne ꝓpē
ſuā ſapiam ⁊ bonā oparionē alios
deſpiciat. f ¶ Et mēda. Et nolite
mentiri deo cui in baptiſmo ꝓmiſi
ſtis abrenunciare pompis diaboli:
qđ nō facitis cū de bonis ſupbitis.
g ¶ Que aūt ⁊c. Hec ē māſuetu
do quā ſupꝰ habēdā eē p̄cepit: ꝫe/
lo amaritudis ⁊ ꝯtētiōibꝰ aduerſa.
h ¶ Primū qui. Niſi p̄mū pudi/
citia ſedeat in mēte: nulla pfectio ſe
.ſequetur

natura beſtiarū ⁊ volucrū et ſer/
¶ quotidie.
pentium ⁊ ceterorum domant ⁊
¶ iam antea.
domita ſunt a natura humana:
a ¶ nullꝰ doctor pōt cohibere linguā v̄borū
ſubditoꝝ: nullꝰ ē q̄ aliqñ i lingua nō delīqt.
linguā aūt nullus hoim doma/ a b c
a ¶ nō deficit in vno vt ſolꝰ linguoſus pec/
cet ſed more veneni ſerpit de vno in aliū trā
ſeūdo. q̄ detrahit fratri: ꝓuocat illū ad ma
ledicēdū. de cuiꝰ veneni atrocitate plura ſub
nectit. ¶ nō pōt domari q: eſt.
re pt. Inqetū malū: plena vene d e
a ¶ gr̄as agendo vel laudando.
no mortifero. In ipa benedici/ f g
a ¶ detrahendo.
mus deū ⁊ p̄rē: ⁊ i ipa maledici h
a ¶ rōnales vt ip̄e eſt: vel ſicut ip̄e p̄ncipalr
p̄eſt oibus ita ⁊ hoies p̄ſunt ceteris creatu
ris. ¶ in vituperio creature creatorē offen/
mus hoies q̄ ad imaginē ⁊ ſilitu
dimus. a ¶ ⁊ q: deū bn̄dicimꝰ ⁊ hoies m.
a dinē dei facti ſūt. Ex ipſo ore pce
a ¶ qđ eſt incōueniēs. ¶ ſed.
b dit bn̄dictiō ⁊ maledictio. Non i
¶ non eſt vtile.
c oportet frēs mei hec ita fieri. Nū
qd fōs de eodē foramie emanat
a ¶ ſicut arbor amiſſo naturali fructu alteriꝰ
arboris non fert fructū: ſic maledicꝰ ⁊ ſi bn̄
loq̄ videat fructū bn̄dictiōis nō habet.
b dulcē et amarā aquā? Nunquid
poteſt fratres mei ficus vuas fa
cere: aut vitis ficus? Sic neq;
ſalſa dulcē poteſt facere aquas.
c Quis ſapiēs ⁊ diſciplinatus in/ k
ter vos? Oſtēdat ex bona ꝯuer/ l
ſatione oparionē ſuam in māſue m
¶ q̄ ad deū ⁊ q̄ ad ꝓximū. a ¶ ſi ꝫelū dei ha
bētes bona facitis ⁊ ex ꝯſciētia bonoꝝ ope/
rū amari erga ꝓximos eſtis: ⁊ eos deſpici/
tis ⁊ indignātibus v̄bis deturpatis.
tudine ſapiēte. Qꝫ ſi ꝫelū aima n
a ¶ quod minus eſt.
rū habetis: ⁊ cōtētiōes ſunt in o p
a ¶ ⁊ ſi nō ꝓrumpūt in verba. b ¶ ne pute
tis vos habituros gl'iam ꝓ his q̄ ſūt ex ſu
perbia ⁊ ad depreſſionē alioꝝ.
f cordibus v̄ris: nolite gl'iari ⁊ mē q r
daces eſſe aduerſus veritatem.
a ¶ inflata ⁊ indignās. b ¶ a deo q̄ eſt ſpi
ritualiū bonoꝝ dator.
Nō eſt enim iſtā ſapientia deſur s
ſum deſcēdens a patre luminū:
a ¶ terrene gl'ie cupida. b ¶ nō ſpiritualis
ſed more aīaliū ſola ſenſibilia querens.
c ¶ id ſolū ſapit ⁊ agit qđ diabolus in natu
ra humana p p̄uaricationē infudit. ſ. q: ad
veſana ⁊ noxia ſe cōuertit.
ſed terrenā/animalis/diabolica. t v x
a ¶ vere nō eſt a deo: q: vbi eſt ꝫelꝰ dei ⁊ ꝯtē
tio ꝯtra ꝓximos. b ¶ in aīo. ¶ in verbis.
Ubi enim ꝫelus ⁊ contentio: ibi
¶ mentis huc illucq; fluctuantis: q: ſe ad
vnā ſapni intuitꝰ anchorā figere neglexit.
a ¶ in ꝯſpectu dei ⁊ ſi hoibꝰ rectū videat.
incōſtātia ⁊ omne opus prauū.
g Que aūt deſurſum eſt ſapiētia: y
a ¶ caſte intelligit ⁊ operat.
b primū quidē pudica eſt: deinde z

C ... aūt lingua niſi p̄ſcindat. ⁊ hoc ē qđ dr:
Ois eni natu. be. ⁊c. hoc videmꝰ ad ſen
ſū q̄ multa aīalia ferocia domāt ab hoie.
a ¶ Linguā aūt. multiloquā. b ¶ Nullꝰ
hoiꝫ. q̄ntucūq; ſapiēs. c ¶ Domare pt.
⁊ ſbdit rō: Eſt ei. d ¶ Inqetū m. q: ſita
ē in lubrico: vt dictū ē. e ¶ Plena vene.
detractiōis. f ¶ Mortifero. nā detractor
iterficit eū de q̄ detrahit p infamiā ⁊ eū q̄ li
bēter audit ⁊ ſeipm̄ p culpā. g ¶ In ipa.
Hic ꝯñr oñdit q̄ vitiū lingue inficit inatu
raliter. Ꝯ eni curſū nature eſt q̄ ex eodē p̄n/
cipio ꝓcedāt ꝯria. nā ꝯrioꝝ ꝯrie ſūt cauſe.
⁊ tñ ex eadē lingua ꝓcedūt ꝯtraria. ſ. bn̄di/
ctio ⁊ maledictio. ⁊ hoc eſt qđ dr: In ipa
eni ⁊c. ꝓ bn̄ficijs ſuis. h ¶ Et in ipſa
ma. hoies q̄ fre. ſunt innocētes. Qui
ad ſilitudinē dei facti ſunt: ⁊ ſic maledictio
redūdat in deū: ſicut vituperiū factū imagi
ni regis redūdat in ipm̄. i ¶ Nō opor.
fratres mei ⁊c. Quia videt nature ꝯtra/
riari. ⁊ ſubdit ad hoc exēplū de fonte. ⁊ ptꝫ
lr̄a de ficu q̄ nō ꝓducit nuces: q: hoc eſſet
ꝯtra eiꝰ naturā. ⁊ ſilr eſt q̄dāmō de lingua
q̄ creata eſt ad bn̄dicendū: ⁊ maledicere eſt
ei innaturale: et de aq̄ ſalſa q̄ nō fit dulcis
ſꝫ manet i ꝓprietate nature ſue. lingua aūt
maledica trāſmutat a natura ſua: vt dictū
eſt. k ¶ Quis ſa. Poſtq̄ btūs iacobus
oñdit mala ex loq̄citate ꝓuenientia ꝓpter q̄
eſt fugiēda. Hic ꝯñr oñdit bona ex taciturni/
nitate ꝓuenictia ꝓpter que eſt appetēda.
Hec aūt bona ſunt ſapiētia ⁊ diſciplina: et
eis annexa: q̄ btūs Jacobꝰ p̄mo ꝓponit. ſe
cūdo ſapiam diſtinguit, ibi: Qꝫ ſi ꝫelū. Cir/
ca p̄mū ſciēdum q̄ ex taciturnitate q̄ cōſiſtit
in bona audiēdo ꝓuenit diſciplina. nā di/
ſcipuli boni ꝓpriū eſt audire: ex auditu ꝯo
ſapiētia acq̄rit ⁊ acquiſita augmētat. Pro
uer. i. a. Audiēs ſapiēs ſapiētior erit: ⁊ ſic
D vlteriꝰ ſapia in bonis opibꝰ manifeſtat. ⁊ h
eſt qđ dicit: Quis ſapiēs ⁊ di. in. vos.
ſm̄ habitū acquiſitū vel infuſum vel vtroq;
modo: q: ſapiētia acq̄ſita bn̄ diſponit ad ſa
piētiā infuſam: ſicut ptꝫ de daniele ⁊ ſocijs
eiꝰ: Dañ. i. l ¶ Oñdat ex bo. cō. i. p ef/
fectū exteriorē. m ¶ In mā. ſa. q̄ opponit
loq̄citati ⁊ vitio ligue. n ¶ Qꝫ ſi ꝫe. Hic
ꝯñr diſtinguit ſapiam i mūdanā ⁊ diuinā.
Scđa deſcribit, ibi: Que aūt de ſurſū eſt.
Circa primū ſciēdū q̄ ſapia hūana hec dr q̄ Sapientia humana
p cautelas ⁊ mendacia tēdit ad finē indebi
tū: et hoc ꝓcedit ex paſſionibꝰ inordinatis
⁊ maxie inuidie ⁊ odij. ⁊ hoc eſt qđ dr: Qꝫ
ſi ꝫe. a. i. īuidiā. o ¶ Habetis ad iuicē.
p ¶ Et cō. ſunt. in cor. ve. i. itētiōes iſe
rēdi nocumētū ꝓximo. q ¶ Nolite glo.
Si deducat' ad effectū tāq̄ ſitis ſapiētes.
r ¶ Et mē. eē ad. veri. Quia nō eſt v̄a ſa
pia: ſꝫ magꝰ ſtulticia. iō ſbdit: s ¶ Nō eſt
eni iſta ſa. deſur. deſcēdēs. i. a deo a q̄
eſt oē bonū. t ¶ Sed trena. In q̄ntū ꝓce
dit ex ꝯcupiſcētia oculoꝝ. v ¶ Aialis. ꝓ/
cedēs ex ꝯcupiſcētia carnis. x ¶ Diabo/
lica. ꝓcedēs ex ſupbia vite. iō dr ſapia mū
dana: q: oē qđ eſt in mundo reducit ad iſta
tria. i. Joh. ij. y ¶ Que aūt. Hic ꝯñr de
ſcribit ſapia diuina ſiue a deo data ⁊ ordi/
nate. Primo q̄ntū ad terminū a q̄ facit rece
dere qđ eſt malū, cū dr: Que aūt deſur.
eſt ſapia. i. a deo data. z ¶ Primū qui.
pu. eſt. i. faciēs recedere ab oī turpitudie.
Scđo q̄ntū ad terminū ad quē facit tēdere:
q̄ eſt beatitudo in qua quietat appetitus:
qđ notat, cū dicit: Pacifica. Tertio quan/
tū ad illa per que ſapientia perducit ad pa
cem ſiue finem: vbi poſt receſſum a corru/
ptela turpitudinis primo occurrit hoi q̄ in

omnibus

quer in ope. a ¶ Suadibilis bo.cō. Si quo minus agit: vel ꝓpter ignorātiā vel ꝓpter negligentiā bonoꝝ ſuaſioni aſſenſum p̄beat. b ¶ Fructus autē. Poſtq̄ ſapientiā per ſingulas virtutes diſtinxit: vt facili⁹ inuitet ab hāc fructū ei⁹ ſubiūgit: c ¶ In pace. Non poſtulat videri doctior vł ſanctior q̄ eſt: nō lacerat ꝓximū ad cōmēdationē ſui: qđ ↄtētioſa facit ſapientia. Nō ſolū ꝓpter p̄dicta debetis hmōi ſapiam appetere: ſed etiā iō q: a facientib⁹ pacē q̄ſi iacientib⁹ hoc ſemē ſeminat: ꝛ ꝑparat i pace eterne beatitudinis fructus .i. merces iuſticie q̄ ꝓ iuſtis opib⁹ retribuit. Qui hic ſtudet paci: ꝛ terrā cordis ſui opibus pacis q̄ſi ſemēte aſpgit: iuſtū eſt vt habeat eternā pacē q̄ſi fructū hui⁹ ſeminis.

Capłm. IIII

Unde bel. et li. Prohibuerat ↄteſtionē ꝛ ↄtētionē. vñ etiā lati⁹ diſputat: addēs etiā alia vitia q̄ īde ſequunt: ex ↄtentiōe cōcupiſcētie: ex concupiſcētijs bella ꝛ li. q̄ cuī cupit p̄ferri: vel temporalibus abūdare: odit: inuidet: occidit. e ¶ Propt quod. Propt hec. ſ. q̄ deū digne nō poſtulat'. ſi eni illū pia itercessione poſtularetis: etiā tpalia ad vſum neceſſaria: nō ſolum ſempiterna daret: ꝛ q: poſſent dicere: dicis nos nō poſtulare: certe q̄tidie petim⁹. ¶ Re. Petitis q̄dā aliq̄n: et tñ non ac. eo q̄ male pe. f ¶ Adulteri. Dixerat. ſ. de agris inimicis dei. Nōne diuites p̄ potētiā opprimunt vos ꝛ ipſi trahūt vos ad iudicia ꝛc. Sed ne putētur hi ſoli eſſe inimici q̄ aperte blaſphemāt et ꝑſequunt agit hic etiā de omibus amatoribus mūdi q̄ inimici ſunt dei. Nō debetis in ↄcupiſcentijs inſumere: q: ꝑ hec ꝓbamini amatores mūdi: ꝛ ita adulteri: q: relicto amore ſapie celeſtis: ad amplexus mūdi declinat': ꝛ ꝑ hoc inimici dei. g ¶ An putatis ꝛc. ſpūs q̄ habi. Nō debet' litigare. nā ſpūs q̄ in vobis eſt nō ↄcupiſcit ad inuidiā: ſed potius facit ↄcordes. ꝛ hoc dicit ſcriptura: ꝛ an putat' q̄ inanis ſit ſcrıptura? b ¶ Scriptura. Que a maloꝝ ſocietate fideles coercens. ita ꝑ moyſen loquit: Nō inibis cū eis fedus nec cū dijs coꝝ. ꝛ rurſus: Nō facies opa coꝝ: ſed ↄfringes ſtatuas coꝝ. i ¶ Ad inui. cō. Uel ſpūs cōcupiſcit ad. i. cōtra inuidiā. i. hoc deſiderat vt inuidia tollat' vel cupit vt inuideatis mūdo: nec ametis eū. Uel ſpiritus cuiuſlibet hoīs cupit tpalia ad inuidiā: q: inuidet alijs qđ nō habet. k ¶ Maiorē. Spirit⁹ gratie nō facit inuidere: imo dat gratiā. i. gratuite dona maiora q̄ ſint diuitie ſeculi. ꝓpter qđ. i. vt ſciamus q̄bus dat ꝛ q̄bus nō dat dicit ſcriptura.

Marginal references: 23.q.4.c. hec autē .q. ex his oīb⁹ — Ja.2.b — Exo.23.d — Deu.7.a

¶ Superbis

a ¶ per elationē ſe a deo: vel ꝓximoꝝ ſocietate nō diſiungit. b ¶ in q̄buſcūq̄ nō vltra modū nec infra ſubſiſtit. c ¶ qđ bonis placere videt: ſibi nō diſplicet.

a pacifica: modeſta: ſuadibilis: b bonis ↄſentiēs: plena miſericordia

a ¶ in animo. b ¶ operibus miſericordie ieiunijs vigilijs orationibus.

ꝛ fructib⁹ bonis. Judicās ſine ſi a mulatiōe. Fruct⁹ aūt iuſticie i pa b

¶ opera pacis.

ce ſeminat facientib⁹ pacē. C. IIII

a ¶ q̄ſi ex ſapiētia pax ꝛ hic ꝛ in futuro: ſꝫ ecōtra in voƀ. b ¶ ni a ȝelo ꝛ cōtentione.

b Unde bella ꝛ lites i vo c bis? Nōne ex cōcupi f

a ¶ q: qđ mēs praua ſuggerit man⁹ ꝛ lingua

ſcētijs vr̄is: q̄ militant in mēbris g

intēperāter obedit. a ¶ vere ex ↄcupiſcētijs nā hoc ordine. b ¶ quod cupitis.

vr̄is? Cōcupiſcitis ꝛ nō habetis: i

¶ ꝛ vt habeatis. ¶ tamē. k

occidit' ꝛ ȝelatis: ꝛ nō poteſt' adi l m

¶ etiā pro tēporali gloria.

piſci. Litigat' et belligeratis ꝛ nō n

¶ digne deum.

e habetis: ꝓpter qđ nō poſtulatis. o

a ¶ deo datori ingrati. ¶ q: magis illa q̄ deum amatis. ¶ ad ſuperfluitatē.

Petitis ꝛ nō accipitis eo q̄ male p q

petatis: vt in ↄcupiſcētijs vr̄is in r

f ſumat'. † Adulteri: neſcit' q: ami s t

citia hui⁹ mundi inimica eſt deo? v x

Quicūq̄ ḡ voluerit amic⁹ eſſe ſe y

culi hui⁹: inimicus dei conſtituit.

g An putat' quia inaniter ſcriptu ȝ

a ¶ ↄcupiſcit ad inuidiē. i. cupit vt inuideat' ꝛc.

i ra dicat ad inuidiā cōcupiſcit ſpi a

¶ ſanctus qui datur in baptiſmo.

k rit⁹ q̄ habitat in vobis. Maiorē b

G ois⁹ modū debitū teneat. iō dr̄: Modeſta. ſcđo vt in his in q̄b⁹ ipſe ſibi nō ſufficit alioꝝ monit' acq̄eſcat: ꝛ q̄tū ad hoc ſubdit: Suadibilis. ꝛ hec duo ptinēt ad h̄ q̄ hō pacē habeat in ſeipſo. Sꝫ vlteri⁹ ad h̄ q̄ ſit pacificus etiā alijs: p̄mo reqrit vt eoꝝ bonis nō repugnet. iō dr̄: Bonis cōſentiēs. ſcđo q̄ defectib⁹ ꝓximi cōpatiat in affectu ꝛ ſubueniat in effectu. ꝛ q̄tū ad hoc ſubdit: Plena miſcdia ꝛ fructib⁹ bonis. tertio reqrit vt defect⁹ alioꝝ emēdare charitatiue ſatagat. ꝛ hoc eſt qđ dr̄: a ¶ Judicās ſine ſi. ſ. correctionē exerceāt ex odio p̄cedēti ſub charitatis oſtēſione. hec aūt hoīs pacificatio in ſe ꝛ cū alijs in via eſt q̄dā ꝑlibatio ꝑfecte pacis in patria: ꝛ ſic eſt finis ſapie ꝓut hr̄ in via. iō ſubdit: b ¶ Fruct⁹ aūt iu. i. beatitudo eterna q̄ ꝑ iuſticiā acq̄rit: ꝛ in fruitione beata cōſiſtit. c ¶ In pace ſe. q: ſicut ſemē ↄtinet fructū futurū potentialit' ꝛ impfecte: ſic pacificatio in via de q̄ dictū eſt continet pacē eterne glorie. Ca. IIII

Unde bella. Poſtq̄ btūs Jacob⁹ monuit ne ꝓximo malū inferat v̄bo. Hic ↄſr̄ inducit ad hoc q̄ nō inferat facto: cui⁹ radicē volēs p̄ſcindere dicit: d ¶ Unde bella. q̄b⁹ īfert nocumētū corpis. e ¶ Et lites. i. iudicijs q̄bus infert nocumētū in reb⁹ poſſeſſis. f ¶ Nōne ex ↄcupi. ve. ſupple talia oriunt. g ¶ Que militāt. i. dominant. h ¶ In mēbris ve. q: mēbra mouent in talib⁹ malis a ↄcupiſcētia cōtra dictamē recte rōnis. i ¶ Cōcupiſci. ꝛ nō ha. q: freq̄nter tales nō aſſequunt intentū. k ¶ Occiditis. innocētes. l ¶ Et ȝelat'. bonis inuidētes. m ¶ Et nō po. adipi. ſatiſfactionē ↄcupiſcētie vr̄e q̄ ſemp ad malū accēdit. n ¶ Litigatis ꝛ belli. ꝛ nō ha. replicatio eſt eiuſdē ſnie ad maiorē exaggeratōeꝫ. o ¶ Propter qđ nō po. aliq̄d a deo p̄ſumētes obtinere qđ cōcupiſcitis vr̄a fortitudine. p ¶ Petitis ꝛ nō acci. q. d. ſi aliq̄n aliq̄ petitis a deo nō accipitis. et ſubdit rō: q ¶ Eo q̄ male pe. petēdo ea q̄ ſunt ſaluti vr̄e cōtraria: vt inimici mortē vel paſſionē vel aliq̄d hmōi. iō ſubdit: r ¶ Ut in cōcu. ve. inſu. i. ↄcupiſcētias vr̄as impleatis. Inſumo inſumis eſt v̄bū cōpoſitū ab in ꝛ ſumo: ꝛ ſic inſumere eſt intus ſumere: qđ eſt cōcupiſcentiā maloꝝ adimplere. s ¶ Adulteri. Superius btūs Jacob⁹ docuit fideles bñ ſe habere reſpectu ſui ꝛ ꝓximi. Hic ↄſr̄ idem facit reſpectu dei. Et p̄mo facit hoc rōne diuine bonitatis q̄ debet hoīes attrahere. Scđo rōne ſue ſeueritatis q̄ debet recedētes ab eo terrere ca. ſe. Primo in duas. nā primo monet a mūdo ꝛ diabolo recedere. receſſus eni ab vno ↄtrario cōcedit acceſſū ad aliud. Scđa incipit ibi: Appropinquāte deo. Circa primū p̄mo monet recedere a mūdo. Secūdo a diabolo ibi: Reſiſtite. Prima in duas: q: p̄mo monet relinq̄re mundū. Scđo inducit ſcripturā ad ſuum ꝓpoſitū ibi: An putatis. Igit p̄mo monet recedere a mūdo. i. ab inordinata cōcupiſcētia delectabilium huius mūdi dī. Adulteri. a ꝓpria ſpōſa que eſt lex diuina: Sap. viij. a. Exq̄ſiui eā a iuuētute mea: ꝛ q̄ſiui eā ſpōſam aſſumere. fornicarie adherētes. ſ. cōcupiſcētie mūdane. t ¶ Neſcitis. q. d. bñ deberetis ſcire ex rōnis dictamine: ꝛ ex frequēti vobis facta admonitōe. v ¶ Quia amicitia huius mun. i. inordinata adheſio delectabilib⁹ huius mundi. x ¶ Inimica eſt deo. quia facit recedere ab ipſo. y ¶ Quicūq̄ ergo voluerit ꝛc. hoc ſequit ex primo: ꝛ patet. cōſequēter inducit ſcripturā ad ſuum ꝓpoſitū dicēs: ȝ ¶ An putatis q: inani. ſcriptu. dicat. q. d. hoc nō eſt putandū: quia nō cōtinet aliqđ falſum aut ſupfluum. a ¶ Ad inuidiā ↄcupiſcit ſpūs qui habi. in vobis. hec littera dupliciter exponit. vno mō de ſpiritu humano. ꝛ ſic legit depreſſiue: ꝛ intelligit aſſertiue. ꝛ eſt ſenſus q̄ ſpūs humanus tendit ad inuidiā. i. ad triſticiā de bono alterius: qđ inordinate cocupiſcit: qđ ptinet ad amicitiā hui⁹ mundi: vt patet ex p̄dictis: ꝛ ſm hunc ſenſuꝫ hec littera accipit de Gen. viij. d. vbi dicit: Senſus enim ꝛ cogitatio cordis humani prona ſunt in malum ab adoleſcētia ſua. Apli nanq̄ nō ſemp allegāt verba ſcripture: ſed frequēter ſenſum tantūmodo: ꝛ ſm hunc ſenſum qđ imediate ſubdit Maiorē autē dat gratiā. dicit de alio ſpiritu. ſ. diuino. Alio mō legit dicta lr̄a interrogatiue: ꝛ intelligit negatiue: Ad inuidiā cōcupi. ſpūs qui habi. in vo. q. d. nō: ꝛ eſt ſenſus. Spiritusſanctus. Qui habitat in vobis: q̄ datus fuit vobis in baptiſmo. Nō cōcupiſcit. i. nō facit vos concupiſcere. Ad inuidiā. i. nō inducit vos ad triſticiā de bono ꝓximi: qđ facit amicitia hui⁹ ſeculi. Et ſm hoc iſta lr̄a ſumit ex p̄mo ca. Sapiētie: Benign⁹ eni eſt ſpūs ſapie. ꝛ ſic nō inducit ad inuidiā: ſed magis ad mutuā charitatē. iō ſbdit: b ¶ Maiorē aūt ꝛc. q: dat dona ſpūalia q̄ ſūt maiora ꝛ meliora: ꝛ hec expoſitio melior videt q̄ p̄ma: q: mag' ↄtinuat litteram

h

C
B

a ¶ Supbis reſi. Malos oēs punit de⁹: ſz ſupbis ſpecialr reſiſtere dr: q: maiori pena plectunt̄ q̄ deo ſubdi penitēdo ne gligūt. Sz hūilib⁹ dat gratiā: q̄ in ſuoꝝ plagis vitioꝝ manib⁹ veri medici ſe ſubdūt. b ¶ Detrahit le. Que detractionē phibuit. q. d. lex nō recte fecit. Uel q̄ detrahit fratri legē facienti: detrahit ꝛ iudicat legē: q̄re talia iuſſa dederit: q̄ iniurias fratrū iubet obliuiſci. c ¶ Tu aūt q̄s es. Nō ſolum ideo debes vitare detractionē: ne vt trāſgreſſor a deo iudiceris. Sed ideo etiā quia fortaſſe ī nullo p̄cellitis illos quos vituperatis. d ¶ Ecce nunc qui dicitis. poſt increpationē detractiōis arguit illorū temeritatē q̄ nō habētes certitudinē vite: cupiditate tpaliū: vitā ꝛ lucrū pmittūt ſibi in futurū.

Ni. de ly.

G Faciem⁹ ... terrā: vt pꝫ. ꝛ q: in libris correctis punctat̄ īterrogatiue mō dicto. et per ꝯñs intelligit̄ negatiue. a ¶ Propter qd̄. i. pp̄ter maiora bona q̄ dat ſpūs diuin⁹. Dicit. ſ. ſcriptura: Prouū. iij. b ¶ De⁹ ſup. reſi. denegādo ei⁹ grē dona. c ¶ Humilib⁹ autē dat gra. naꝫ hūilitas eſt debita diſpoſitio ad eā. hec eni lr̄a hꝫ Prouū. iij. ſm trāſlationē Septuaginta vbi nr̄a lr̄a hꝫ: Ipſe deludet illuſores ꝛ māſuetis dabit gratiā: pp̄ qd̄ ꝯcludit: d ¶ Subditi g̃ eſto. deo. tanq̄ vere hūiles: vt detvobis gratiā ſuā. e ¶ Reſiſtite. Hic ꝯñter monet a diabolo recedere. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ diabol⁹ eſt ſupb⁹ ſm ꝙ dr̄ de eo Job. xlj. d. Ipſe eſt rex ſup oēs filios ſupbie. Quāto aūt aliq̄s eſt ſupbior tanto magis abhorret ſupari. pp̄ qd̄ diabol⁹ vidēs aliquē fortiter reſiſtētē dimittit eū tēptare: timēs ne ab eo ſupet̄: pp̄ter qd̄ recedit ab eo añ factē belli. vñ dicit Amb. ſup Lucā ꝙ diabol⁹ inſtare formidat: q: frequēti⁹

B refugit triūphari: ꝛ hoc eſt qd̄ dr̄: Reſiſtite aūt dia. viriliter repugnādo. Et fugiet a vobis. f ¶ Appropinqua. deo. Hic ꝯñr hūs Jacob⁹ monet accedere ad deū rōne ſue bonitat̄ q̄ debꝫ attrahere: q: ab eo pcedit eſſe

Diuiſio grē ꝛ eſſe nature. Primo g̃ inducit rōne pmi. ſcdo rōne ſcdi/ibi: Ecce nunc. Circa pmū ſciendū ꝙ ad deū accedim⁹ p dilectionē. dilectio ho dei includit dilectionē pmi: pp̄ter qd̄ inducit pmo ad diligēdū deū. ſcdo pximū/ibi: Nolite detrahere. Prima adhuc in duas: q: pmo inducit ad dei dilectionē. ſcdo ad q̄dā habētia ad ipaꝫ ꝯnexionē/ibi: Emūdate. Circa pmū dicit: Appropinq̄te deo: q̄ appropinq̄tio terminat̄ ad dilectionē q̄ eſt vnio amātis cū amato. g ¶ Et appropi. vo. dona grē ſue cōferēdo et etiā augmētando. Sz ꝯtra hoc videt̄ qd̄ dr̄. j. Job. iiij. d In hoc eſt charitas nō q̄ſi nos dilexerimus deū: ſz q̄m ipſe prior dilexit nos Dicēdū ꝙ diligere eſt velle alicui bonū. Si igit̄ cōſideret̄ actus diuine dilectōis q̄ eſt in ipo p̄cepit oia tpalia cū ſit etern⁹: ꝛ ſic loquit̄ Johānes in auctoritate inducta. Si aūt ꝯſideret̄ hui⁹

a ¶ in parabolis ſalomonis iuxta antiquā tranſlationem.

aūt dat grāꝫ. Propter qd̄ dicit: a
a †De⁹ ſupbis reſiſtit: hūilib⁹ autē b
a ¶ vitā eternā: bonā opationē. b ¶ q: humilibus dat gratiā volūtatē dei implere.
dat grātiā. Subditi g̃ eſtote deo d
a ¶ mala ſuggerenti. b ¶ ita.
reſiſtite aūt diabolo ꝛ fugiet a vo e
a ¶ p bona opa p hūilitatē. b ¶ dādo gratiā vt pmoueamī ī meli⁹: ꝛ liberādo ab angu
bis. Appropinq̄te deo ꝛ appro f g
guſtiis. a ¶ ꝛ lō vos q̄ hucuſq̄ fuiſt̄ peccātores emū. ma. ī nocētiā manuū habete ꝛ ne ſitis duplices aīo: vt eterna ꝛ tpalia ſimul diligatis. b ¶ innocētiā manuū habete.
pinq̄bit vobis. Emūdate man⁹ h
peccōres ꝛ purificate corda dupli k
a ¶ memores ſcelerū q̄ miſeri feciſtis: aīs q̄ miſeros feciſtis miſerias hui⁹ mūdi ꝛ paupertatē tolerātes. b ¶ in aīo pcōmiſſis.
ces aīo. Miſeri eſtote ꝛ lugete ꝛ l
a ¶ qui fuit de leuitate ſeculi.
plorate †Riſus veſter ī luctū cō m n
¶ animi p ppetratiōe alicui⁹ pctī. b ¶ ꝛ ita oib⁹ modis hūiliamini paupertatē ꝛ tribulationē et⁹ amore ferēdo: voſipos abiciēdo
uertat̄: ꝛ gaudiū ī merorē. †Hū o
¶ in vita eterna.
miliamini ī ꝯſpectu dn̄i: ꝛ exalta p
¶ nō ſolū erga deū ita vos habeat̄: ſz etiā erga frēs boni ſit̄: vitiū detractiōis advene
bit vos. Nolite detrahere alteru q
nū ligue reſpicit. a ¶ pp̄ aliqd̄ leue pctm̄ vel pp̄ter aliquā ſcientiā: vel aliq̄d tale.
trū frēs mei. Qui detrahit fratri r
b aut q̄ iudicat fratrē ſuū: detrahit s t
a ¶ ne putarēt leue pctm̄ detrahere legi addit eſſe puniendos ſicut trāſgreſſores.
legi ꝛ iudicat legē. Si autē iudi x
¶ vituperator.
cas legē: nō factor es legi: ſz iudex y
¶ ꝛ nō debes iudicare: q: a deo iudicare/ris: q: qui dedit legē vt impleret̄ iudicat nō implentes: ꝛ ipſe potens eſt.
Unus eſt eni legiſlator ꝛ iudex: z
¶ nō implētes. ¶ implentes.
c qui poteſt pdere ꝛ liberare. †Tu a b c
¶ forſitā nequior es ipo ꝛ mipē ī maiora potes p̄cipitari pctā: ꝛ ille pōt ſurgere ad bōa
autem quis es qui iudicas pro
a ¶ dixi vitandā detractionē: ecce aliud indiciū. ¶ ecce vos eſtis q̄ dicitis. b ¶ ſtulta leuitate animi ſpaciā vite pponentes.
a ximum? Ecce nūc qui dicitis ho b
die aut craſtino ibimus in ciuita

C gratiā habitualē de ꝯgruo diſponūt̄: q̄b⁹ diſpoſitis deus dat grām habitualē p quā meritorie opant̄. Aliu ho reſiſtūt inſtinctui diuino: ꝛ ſic merito eis habitualis grā denegat̄. pꝫ igit̄ ꝙ diſpoſitio ad grāꝫ de ꝯgruo q̄ eſt ab hoīe mō p̄dicto p̄cedit collationē grē habitualis q̄ eſt a deo: ꝛ ſic dr̄ hic: Appropinq̄te deo ꝛ appro. vo. verū tñ hāc diſpoſitionē de cōgruo p̄cedit diuin⁹ inſtinct⁹ ſeu motio ad bonū meritoriū: ad qd̄ natura hūana de ſe nō pōt aſſurgere. et ſic dicit ſaluator Job. vj. e. Nemo pōt venire ad me niſi pr̄ me⁹ ꝛc. ꝛ ſic pꝫ ꝙ p̄ncipiū meriti ſimplr̄ eſt a deo ꝛ nō a libero arbitrio. h ¶ Emūdate. Hic ꝯñr inducit ad q̄dā ānexa diuie dilectōi. d. Emūdate ma. i. opa i ¶ Et puri. cor. q: q̄ diligit cordis mūdiciā pp̄ grām labioꝝ ſuoꝝ habebit amicū regē: Prouū. xxij. d. k ¶ Duplices aīo. i. q̄ p̄us fuiſtis duplices aīo: nūc deo nūc diabolo nūc mūdo adherēdo. l ¶ Miſeri eſto. i. ſtatū miſeri aſſumite recurrēdo ad deū cui⁹ ppriū ē miſereri ꝛ parcere. m ¶ Riſus ve. p diſſolutionē. n ¶ In lu. co. p ꝯtritionē. Eſt aūt riſus leticia exterior: gaudiū mētē reſpicit interiorē vt ſit mutatio integra ī facie. ſ. ꝛ mēte. o ¶ Hūiliamini ī cō. dei. q̄ videt oia q̄cūq̄ latētia ꝛ nō ſolū in cōſpectu hoīm q̄ tm̄ vident patētia. p ¶ Et exalta. vos. ī celo vbi ē pfecta dilectio. q ¶ Nolite de. Hic ꝯñr inducit ad dilectionē pximi remouēdo dilectionis ipedimēta/di. Nolite detra. alte. p qd̄ ifert̄ fame detrimētū. ꝛ p h̄ inuit oppoſitū. ſ. ꝯſuatiōnē bone fame ꝛ ei⁹ augmentū: qd̄ eſt op⁹ dilectiōis pximi. r ¶ Qui detra. fra. i ore. s ¶ Aut q̄ iu. fra. ſu. eē malū i corde. t ¶ Detrahit le. q̄ phibet h̄ fieri: Leui. xix. c. Nō er̄ ſuſurro nec crimiator i pplo. v ¶ Et iu. le. facto/deſignāt eā eē malā: q: facit tāq̄ licitū qd̄ ipa dic̄ illicitū. x ¶ Si āt iu. le. ꝛc. obedieſ ei vt ſupiori. y ¶ Sz iu. tanq̄ ſupior ipi: qd̄ eſt falſū. iō ſbdit: z ¶ Un⁹ eſt ꝛc. ſ. de⁹. a ¶ Qui pōt pde. trāſgreſſores. b ¶ Et libe. legiſ ſatores. c ¶ Tu aūt ꝛc. q. d. tu vſurpas tibi officiū diuinū. Ad cui⁹ maiorē itellectū ſciēdū ꝙ iudicare pp̄ria auctē ſoli deo ꝯuenit. hoib⁹ aūt ex diuia cōmiſſiōe: tā i foro eccleſiaſtico q̄ in ſeculari. Iſta tñ cōmiſſio nō ſe extēdit ad ea q̄ ſūt oino occulta ſꝫ diuino iudicio reſuant̄. De his aūt q̄ aliq̄ mō patēt vel p facta vel p ſigna pñt hoies iudicare. Et h̄ pōt eē dupl̄r. Uno mō cū pceſſu ad punitionē: ꝛ h̄ ſolū ptinet ad iudices. Alio mō ſine tali pceſſu. ꝛ hoc etiā punet ad alios hoies. Sciendū tñ ꝙ iudiciū importat ſniam firmā de aliq̄. ſi g̃ pcedat ex euidētia facti nullū eſt pctm̄: vt ſi q̄s iudicet aliū homicidā: q: videt eū homicidiū cōmittētē. ꝛ idē videt̄ ſi pcedat ex vehemētib⁹ ſignis: vt ſi q̄s videat ſolū cū ſola: nudū cū nuda ī eodē lecto niſi appareat aliq̄d vñ poſſit hoc excuſari in toto vel in pte: vt ꝯſanguinei tas multū ppinq̄ ſicut eſt mr̄is ad filiū: vel infirmitas grauis: ſeu aliqd̄ hmōi: ꝛ ſic videns iudicat pſonas eſſe fornicarias ſi ambe ſint ſolute: vl̄ adulteras ſi ambe vl̄ altera ſint ligate. Si aūt pcedat iudi

† i. Pe. 5. b

† Job. 16. a

† i. Pe. 5. b

D

† Ro. 14. a

dilectiōis effect⁹ q̄ eſt tpalis: ſic aliq̄d eſt p̄cedens ex pte dei: ꝛ aliq̄d ex pte hoīs. Sicut eni de⁹ in fluxu generali ꝯuertit oia ad ſeipm̄ ſicut ad finē vltimū ſm eſſe nature: ſic in fluxu ſpeāli cōuertit humanā naturā ad ſe ſicut ad finē ſupnaturalē: ꝛ hic influxus ſpeālis nō eſt aliq̄ grā habitualis ſꝫ eſt motio diuina ſiue inſtinct⁹ q̄ monet naturā hūanā ad bonū meritoriū: nec denegat̄ alicui q̄diu eſt in hac vita p̄ſenti: ſꝫ hoies diuerſimode ad hūc inſtinctū ſe hñt: q: aliq̄ acq̄ſcūt ꝛ ſequunt̄: ꝛ ſic ad gratiam

ciū ex pbabilib⁹ ſeu leuib⁹ ſignis. ꝛ eſt iudiciū de q̄ni pctō pctū ē mortale: q: tale iudiciū eſt ꝯ charitatē pximi ꝛ ex ꝯuerſo affectu. Si aūt nō ſit iudiciū vel firma ſnia: ſꝫ mag̃ ſuſpitio q̄ q̄s incipit dubitare de charitate pximi: ſic eſt veniale pctm̄: graue tñ vel min⁹ graue ſm maioritatē vl̄ minoritatē ſuſpitionis ꝛ pbabilitatis ꝛ leuitat̄ ſignoꝝ. d ¶ Ecce. Hic ꝯñr inducit ad amorē dei ex bonitate ei⁹ q̄ dat ꝛ cōſeruat eē nature: inducēs ad hāc ꝯſideratiōeꝫ ꝛ remouēs oppoſitū/di. Ecce

D v nunc qui

a ❡ Faciem⁹ ibi ⁊c. Multimodā ſtulticiam notat: q: ⁊ de lucroꝝ augmēto agūt: ⁊ ſe multo tpe victuros arbitrāt ⁊ ſue ptātis eſtimāt vt annū faciāt: ⁊ in his oīb⁹ ſupni iudicio examē ad mentē reuocare ɔtēnunt. b ❡ Que eſt eni. Nō ɔſentit illis q̄ dicūt poſt mortem nihil eſſe/ ⁊ mortē ipſam nihil eſſe. Sed vt doceat: q: vita prauoꝝ breuis eſt i pñti: quā tñ i futuro mors eterna ſeq̄t. c ❡ Scienti. Per totū epl'e tēpꝰ oñdit q̄ hi qb⁹ ſcribebat: ſciētiā boni faciēdi habebāt: ⁊ rectam fidē didicerāt: ita vt alios ſe magiſtros fieri p̄ſumerent: nec tñ operū pfectionē neq̄ mētis hūilitatē: neq̄ ſermōis ɔtinētiā adepti erāt. Propt' qđ inter alia increpatiōis ⁊ exhortatiōis v̄ba: mō eos multū terret: q: ſciētes bñ facere ⁊ nō faciētes: maius pctm̄ habēt q̄ ſi neſcirent: licz ipa boni ignorātia magnū ſit pctm̄ cū ſcriptū ſit: Ignorās ignorabit'.

†24.q.3.c. corripiant

1.Co.14.g.

Ca. V

Agite nūc. Tēpe accepto in die ſalutis futuras penas fletibus ⁊ elemoſynis redimite.

†16.q.1.c.ſ parochia

e ❡ Et eru. coꝝ ⁊c. Nō ſolū imiſericordes diuites viſibil' gehēne ignis cruciabit. Sz etiā memoria iniuā diuitiarū qbus ſuas culpas redimere potuerūt ⁊ añ iudiciū aīas coꝝ ⁊ poſt reſurrectiōez etiā carnes exuret/ cū ſibi iraſci ceperit: q̄re culpas elemoſynis nō redimerint. Vñ dr̄ diuiti: Fili recordare q: recepiſti bona i v. ⁊c. Ecce erugo pecunie ɔ̄tit' in teſtioniū neq̄tie ⁊ augmētū pene: q: intelligit ſe male ɔgregaſſe ea qb⁹ nō indigebat ad vſū vite: ⁊ p̄pterea grauiꝰ punier'. f ❡ In teſtioniū .i. ad augmētū penarū .i. vł hāc viſibilr intuēdo maiores cruciat⁹ ſuſtineat'. g ❡ Mādūcabit car. Corpa vel carnales ɔcupiſcētias: q: luxurioſas aīas ⁊ exteriꝰ ſeuiēs flāma cruciabit: ⁊ iteriꝰ pūgēs dolor ſue tenacie accuſabit. h ❡ Sicut ig. Qui ɔſumit metalla ⁊ ceteras res: ſic erugo vr̄as carnes. i ❡ Theſaurizaſt'. Vere ita fa ctemini: q: qñ neglecta cura paupeꝝ theſauros pecunie ɔgregabatis: irā iterni iudic' vob cumulaſtis: q̄ ſi nōdū appet: in nouiſſimis dieb⁹ iā certiſſima reſtat. k❡ Ecce mer. Magna iniq̄tas cū pauperes nolūt ſuſcipe: etiā mercēnarijs ⁊ famulis debitā laboris mercedē nolunt reddere. vñ Job: Si aduerſū me terra mea clamat ⁊ ſulci ei⁹ deflēt: ſi fruct⁹ ei⁹ comedi abſq̄ pecunia. l ❡ Merces ⁊c. cla. Et ſi paupes patiēter oīa ferentes nō clamāt: merces tñ retēta clamat. m ❡ Epulati eſtiſ. Nec tm̄ peccaſtis ſupflue cōgregādo: aliena rapiēdo: ſed etiā ſupflue expēdēdo. Neglectis gaudijs celeſtib⁹ ad q̄ p ieiunia ⁊ afflictōes venire optet: carnales epulas dilexit': ꝗs tāta fames ⁊ ſit' i futuro ſeq̄t' vt nec gutta aq̄ iuenīri poſſit p quā ardēs lingua poſſit refrigerari. Appet q: illos diuites alloq̄t'. ex q̄ ait: Agite nūc diuites: q̄ in necē dñi ɔiurauerāt: ⁊ necdū fidez ei⁹ q̄ ſaluarent' acceperāt. de qb⁹ ⁊.ſ̄.loq̄t' ad credētes: Nōne diuites p potentiā opp̄mūt vos: ⁊ ipi trahūt vos ad iudicia? Nōne blaſphemāt bonū nomen qđ inuocatū eſt ſup vos. ⁊ q: .xij. tribub⁹ ſcribit q̄ ſūt in diſperſiōe: ita fideles monet opa fidei facere: vt eos etiā q̄ necdū crediderāt ad fidē ⁊ ei⁹ opa cōuerti ſuadeat. Improperans illis mortē filij dei: ⁊ quaſi nihil mali feciſſent: luxurioſe ⁊ auare viuebant quibus p̄prie cōuenit quod ait: Auariciam carnes eorū inſtar ignis manducaturā: ⁊ q: theſauriçauerunt ſibi in nouiſſimis diebus irā. hoc eni in eis poſt occiſionē iacobi cōpletū eſt: cū hierſm imo omis iudea expugnaret' ⁊ vaſtaret' a romanis in vltionē dñici ſanguinis: ⁊ ceteroꝝ ſcelez que fecerunt.

Luc'.16.f.

†De pe.di. 2.c.ſi eni

Job.31.b

S.2.a

a tem illaz: ⁊ faciemus ibi quidem annū: ⁊ mercabimur ⁊ lucrum faciem⁹ † q̄ ignoratis q̄d erit in cra- a
a ¶ alſ quid erit in craſtino. b ¶ hec non debetis vobis p̄mittere. c ¶ breuis.
b ſtinūm. Que eſt eni vita veſtra: b
¶ fumus.
Vapor eſt ad modicū parens: ⁊ c
a ¶ ⁊ hec oīa dico vob p̄ eo. vt vos ſpe lōgīo
deinceps exterminabit': p̄ eo vt d
ris vite nō p̄mittat' vob lucra futuri tp̄is ſz potius dicatis ſi.d. ¶ in volūtate ⁊ potentia dei oīa relinq̄tis.
dicatis: † ſi dñs voluerit ⁊ ſi vixe e
a ¶ nō ſolū ſpaciū vite ⁊ lucra futuri tp̄is vobis p̄mittitis ſed etiā.
rim⁹/ faciem⁹ hoc aut illđ. Nunc f
¶ .i. in diuitijs q̄ faciūt ſupbos. ¶ q̄ſi vero
aūt exultatis i ſupbijs vr̄is. Ois g
ris bonis. a ¶ q̄ eſt ad depſſionē alioꝝ.
b ¶ q: exultatis ⁊ ſupbitis igit' grauiter puniemini: q: ſcitis bonū: ⁊ nō facitis.
c exultātio talis maligna ē† Scienti b
igit' bonū facere ⁊ non facienti:
pctm̄ eſt illi. Ca. V
a ¶ hucuſq̄ ita peccaſtis: ſz iā pniam agite. b ¶ in pecunia. ¶ in pctis. c ¶ i corde.
d Agite nūc diuites plo k
a ¶ manifeſtatione opis ⁊ vocis.
¶ reſpectu futurarū miſeriarū.
rate vlulātes i miſerijs vr̄is q̄ ad l m
a ¶ in qb⁹ ɔfiditis ⁊ ſupflue cōgregatis.
uenient vobis. Diuitie vr̄e putre n
a ¶ q̄ ad ornamētū corpis qb⁹ indigētes veſtire potuiſtis. b ¶ nō vſu neceſſario attrita.
facte ſūt: ⁊ veſtimēta vr̄a a tineis
a ¶ magis p̄cioſa inter diuitias: ⁊ magis durabilia. ¶ qđ nō cōgregaſtis p̄pter vſū vite deficiet ex ſua infirmitate.
comeſta ſūt. Aurū ⁊ argētū vr̄m o
a ¶ ſupflua cōgregatio eorū q̄ cū nō erāt neceſſaria i cōgregata putreſcebāt.
f erugiauit: ⁊ erugo coꝝ i teſtimo- p
g niū vobis erit: ⁊ mādūcabit car- q
h i nes vr̄as ſicut ignis. Theſauriça r
¶ reuelandam.
tis vobis iram in nouiſſimis die s
a ¶ nec ſolū dānabimini: q: vr̄a nō dat' ſz etiam q: aliena retinet'. a ¶ q̄ collegerūt meſſes.
k bus. Ecce merces operariorum t
qui meſſuerunt regiones veſtras
q̄ fraudata eſt a vobis clamat: ⁊ v x
a ¶ .i. exercituū ad terrorē illorū qui paupe res putant nullū habere tutorē ſed dñs omnipotens cauſas ſingulorū intuebit'.
clamor eorū in aures dñi ſabbā-
m oth introiuit. Epulati eſtis ſuper z

Nūc q̄ dicit' hodie ⁊ craſtino ibim⁹ ⁊c. q̄ſi vr̄m eſſe ⁊ opari ſit totaliter in vr̄a ditiōe: cū tñ nō ſit ita. iō ſbdit': a ❡ Qui igno. q̄d erit in craſti. i. futuꝝ: q: de⁹ poterit iterum op⁹ vr̄m ⁊ vitā ſbtrahere. iō ſbdit': b ❡ Que eſt ei ⁊c. ⁊ rñdet: c ❡ Vapor eſt ⁊c. i. valde cito trāſiēs. d ❡ Pro eo vt di. i. p̄pter hoc debetis dicere tāq̄ coacti a veritate. e ❡ Si dñs vo. ⁊c. i. p̄ponētes ſuppoſitionē diuine volūtatis in oīb⁹ factis vr̄is ex q̄ depēdet vita ⁊ oīs opatio vr̄a. f ❡ Nūc aūt ex. ⁊c. Quaſi diuino adiutorio nō indigeatis. g ❡ Ois exul. ⁊c. i. malo igne ignita: q: a demone p̄cedēs ⁊ ad ignē gehēne diſponēs ⁊ maxīe hoīes lr̄atos ⁊ ſciētes. ſm qđ dr̄ Lu. xij. f. Seru⁹ q̄ cognouit volūtatez dñi ſui ⁊ nō facit: vapulabit multis. ſ. plag'. ⁊ hoc ē qđ dr̄: h ❡ Scienti ⁊c. Pctm̄ eſt illi. ⁊ ſi ſit bonuz neceſſitatis: eius omiſſio eſt pctm̄ mortale. ſi aūt ſit bonum ſuperogationis pctm̄ eſt veniale: ⁊ aliquando nullū. Ca. V

Agite nūc di. Poſtq̄ beatus iacob⁹ induxit ad adherendū deo ex cōſideratione ſue bonitatis. hic ɔſequēter idē facit ex cōſideratione ſue ſeueritatis: q̄ maxime in iudicio apparebit. Sciēdū tñ q̄ illud iudiciuz ſicut erit terribile malis: ſic erit conſolabile iuſtis. vñ ſaluator de ipſo loquens Luce. xxi. f. dixit apl'is: His autē fieri incipiētibus reſpicite ⁊ leuate capita veſtra. i. exhilarate corda veſtra: vt exponit Greg. Homel. i. Ideo beat⁹ iacobus malis p̄mo incutit iudicis terrorē vt a peccatis p̄ſiliāt. ſcđo iuſtis eius fauorē vt ei inſeparabiliter adhereant/ ibi: Patiētes igit'. Circa p̄mū p̄mo incutit timorē iudicis cupidis et auaris. d. Agite nūc di. ſ. veſtras volūtates ⁊ eſt ironica locutio q̄ eſt intelligēda p ɔtrariū. ideo ſubdit': k ❡ Plorate vlu. Eſt aūt vlulat⁹ ſonus ɔfuſus q̄ eſt ſignū magni doloris. l ❡ In miſe. ve. i. p̄ miſerijs vr̄is. m ❡ Que ad. vobis. In iudicio futuro. Vt p̄z ex ſeq̄ntib⁹. Et ſubdit' duplex cauſa. p̄ma eſt indebita bonoꝝ tēporaliū ɔgregatio ⁊ cōſeruatio/ cū dr̄: n ❡ Diuitie vr̄e. Naturales vt bladū in horreo ⁊ vinū i cellario ⁊ hmōi. ɔñr loq̄t' đ diuitijs artificialib⁹ dicēs: o ❡ Aurū ⁊ ar. ve. ⁊c. In t̄ra abſcōditū. p ❡ Et eru. coꝝ in teſti. vo. erit. i. ɔtra vos. q ❡ Et mā. car. v. .i. affliget. q: erit cā afflictionis in gehēna poſt iudiciū: q: tunc aīa cū corpe affliget' igne gehēne. r ❡ Theſaurizaſtis vobis irā. i. ɔgregaſtis vobis dei vindictam. s ❡ In no. die. Tunc erit finale iudiciū. ɔñr ponit' cā ſcđa q̄ eſt pauperū defraudatio/ cū dr̄: t ❡ Ecce mer. ope. vr̄oꝝ. v ❡ Clamat. vos accuſando. Et ſciēdū q̄ tria ſūt pctā q̄ ſpāl'r dicunt' clamare ad deum. ſ. inocētis occiſio: Geñ. iiij. b. Vox ſanguinis fra. tui ⁊c. Vitiū ɔ naturā pctratio: Geñ. xviij. c. Clamor ſodo. ⁊ gomor. ⁊c. ⁊ paupeꝝ defraudatio: vt dicit' hic: x ❡ Et cla. coꝝ ⁊c. i. exercituū. y ❡ Introiuit. Ad faciēdam vindictā p angelos. q̄ dicunt' ei⁹ exercit⁹: q: ſunt diuine iuſticie executores. z ❡ Epulati eſtis. Hic ſcđo icutit terrorē carnalib⁹ ⁊ laſciuis ⁊ hoc ordiate: q: diuitie p̄ſtāt fomētū hmōi vitijs. dic' igit': Epulati ⁊c. hoc eſt in p̄nti vita: ſz eſurieť poſtea: ſicut p̄z de diuite epulone qb⁹ poſit⁹ in tormētis guttā aque nō potuit ipetrare: Lu. xvi.

Tria pecca ta ad deum clamātia.

¶ Patiētes

Et in

Glossa ordinaria

a ¶ Patiētes. Increpatis ſupbis ꝛ incredulis: rurſus cōuertit ad eos q̄ taliū improbitate fuerāt oppreſſi: inuitās ad patiētiā: qꝛ cito finient pſſure vel iuſtis raptis ad dn̄m: vel pſecutorib⁹ priuatis ptāte. b ¶ Tēporaneū. Sic vos accipietis tpa neū. i. vitā aīe poſt mortē. Et ſerotinū. i. carnis incorruptionē. Vl tpaneū i opibus iuſticie. Serotinū i laboꝝ retributione. vñ apls Ro. 6. d Habetis fructū veſtrū in ſanctificatiōe: finem do vitā eternā. c ¶ Prophetas q̄ lo. Prophete q̄ tam ſancti erāt vt dei ſpūs per eos ſua myſteria loqueret exitū malū habuerūt: morte patiēdo ab infidelibus: vt zacharias ꝛ alii in vete. ri ꝛ in no. teſta. iohānes ſtephan⁹ ꝛ alii: Nec ꝓ hoc exitu ingemuerūt: ſed longanimiter ferre volebāt. Alii longos ſuſtinuere laboꝛes ſine murmuratiōe: vt Noe in edificatiōe arce: moyſes in increpatiōe ꝛ ducatu populi: dauid ioſeph ad vtrūq̄ autē firmū et imutabile ſubiūgit exemplū: de Job q̄tum ad laboꝛes: de dn̄o q̄tum ad exitum mortis. d ¶ Sufferētiā iob. nō dicit finē iob: cui tpalia ſūt reſtituta: ſed patientia iob. Et finē dn̄i: qꝛ ad patiēdū exemplo iob imitat: ꝛ tñ nō vt tpalia recipiat: ſicut iob vetus hō. Sz eterna ſicut xp̄s nouus hō. e ¶ Et finē dn̄i v. Audiſtis lectione: vidiſtis oculis in cruce longanimiter patientē: ſed ꝛ gloriā reſurrectiōis ꝛ aſcenſiōis euāgelica pdicatiōne didiciſtis. f ¶ Et miſera. Vt vel in pſenti iuos a tēptationibus liberet: et pro cōſtantia fidei etiā coram hominib⁹ viuētes glorificet: vel poſt mortē in occulto coronet. Et ne ſic qui dē ab hoīb⁹ memoriā quā meruere laudis auferat.

g ¶ Añ oīa aūt frēs ꝛc. Quia letifex lingue virus ad integrū in ſuis auditorib⁹ exhaurire deſiderat: qui detrahere alterutrū vetuit: qui iudicare ꝓximū interdixit: qui in aduerſitatibus igemiſcere ꝓhibuit q̄ ſunt aperta pctā. Addit etiā hoc ꝙ quibuſdā leue videtur vt iurandi cōſuetudinem tollat: qm̄ oīe ocioſum verbū qđ locuti fuerint homines: reddēt rationē de eo in die iudicii. Mat. 12. c b ¶ Neq̄ aliud qđ. iura. ido a iuratōis culpa cōpeſco: ne frequēter iurando vera: aliq̄n etiā in periuriū incidatis. Sed eo lōgius a piurio ſtetis: ꝙ necotre iurare velitis niſi neceſſitas cogat. Sz et ille ſub iudiciū reat⁹ decidit: q̄ ꝛ ſi nunq̄ peierat: crebꝛ⁹ tñ q̄ opus eſt verū deierat. Sicut dederat ꝯtriſtato: ſic dat ꝛ infirmāti cōſiliū: q̄liter ſe a murmuratiōis ſtulticia tueat. iuxtaq̄ modū vulneris: modū ponat medele. triſtatus ꝓ ſe oret. Infirmat⁹ corpe vl fide: qꝛ maioꝛē ſuſtinet plagā: plurimoꝝ ſe adiutorio: ꝛ ſenioꝝ curare meminerit.

h Triſtatur

Textus

a ¶ ol voluptateuſi eſtis: vt nullā de paupe rum nutrimēto curā habetis.

terrā: ꝛ in luxurijs enutriſtis corda vr̃a. In die occiſiōis. Addurti a ¶ cū data eſſet vobis facultas occidendi. b ¶ ad iudicium.

a ¶ dn̄m ieſu. b ¶ ſed. c ¶ qꝛ tā q̄ ouis ad

ſtis ꝛ occidiſtis iuſtū et nō reſtitit vobis. Patiētes igit eſtote frēs

occiſionē. d. e. a ¶ qꝛ videt illos puniēdos.

a ¶ q̄ incipit in fine cuiuſq̄. b ¶ ſi ille ꝓ fructu terre quē ſperat tā patiēter laborat q̄to magis vos pro celeſti.

vſq̄ ad aduētū dn̄i. Ecce agricola expectat pcioſū fructū terre: patiēt ferēs donec accipiat tēporāneū ꝛ ſerotinū. Patientes igit

a ¶ pluuias. b ¶ ergo. ¶ ſi morā facit.

a ¶ ſicut agricola. b ¶ ꝛ ſi grauia inferunt

eſtote ꝛ vos cōfirmate corda veſtra: qm̄ aduent⁹ dn̄i appropinq̄bit. Nolite ingemiſcere fratres in

a ¶ vt vos ad gloriā: illi ad penā rapiant.

a ¶ q̄ſi vos maioꝛa merit⁹ patiamini ꝛ pſecutores vr̃i cū mala fecerint nihil videāt ferre

a ¶ dānemini: eo ꝙ iudicē iuſtū q̄ ſi inīq̄ iudicantē vituperetis. b ¶ quia.

alterutrū vt nō iudicēmini. Ecce iudex ante ianuā aſſiſtit. Exēplū accipite fratres exitus mali: longanimitatis et laboꝛis ꝛ patiētie:

a ¶ q̄ vob̄ pmia dabit: inimicꝭ penā. b ¶ qꝛ vel ꝓximus eſt ad cognoſcēda q̄ geritis: vel cito veniet ad retribuendū ꝛ vobis ꝛ illis.

a ¶ inuocatōe noīs: vl ad amplificādū nomē

ꝓphetas q̄ locuti ſunt in nomine dn̄i. Ecce btificamus eos q̄ ſuſtinuerūt. Sufferētiā iob audiſtꝭ et

a ¶ qꝛ illos magnos reputam⁹ ꝛ veneramur

¶ illos. a ¶ Job ſicut veteri hoī reſtituta ſūt tpalia. b ¶ xp̄o nouo homini oīa aduerſa in mūdo ſed in fine dat reſurrectio.

¶ id debet imitari. a ¶ i natura. ¶ in exhibitiōib⁹ gratiarū.

finē dn̄i vidiſtꝭ: qm̄ miſericoꝛs dn̄s ꝛ miſerator. Añ oīa aūt frēs mei nolite iurare: neq̄ ꝑ celū: neq̄ ꝑ terrā: neq̄ aliud qđcūq̄ iuramētū. †Sit aūt ſmo veſter eſt eſt: nō nō: vt nō ſub iudicio decidatis.

Nicolaus de Lyra

a ¶ Et in luxurijs ꝛc. in illis delectādo. ꝛ hñ de luxuria loquit poſt gulā: qꝛ miniſtrat ſibi materiā: qꝛ ſemē eſt de ſupfluo alimēti. ij. de anima. b ¶ In die oc. Hic tertio incutit terroꝛē crudelib⁹ ꝛ malignis q̄ ex diuitijs ſuis ꝛ potētia mouēt pſecutionē iuſtis eo ꝙ ſunt diſſiſles eis. ſm ꝙ dr̄ Sap. ij. c. i pſona eoꝝ. Circūueniam⁹ q̄ iuſtū qm̄ iutilis eſt nob ꝛc. Iđ dicit: In die occi. ꝛc. i. tpe primitiue eccle in quo fideles ducebant ad iudicia: ꝛ occidebant ſine ſui reſiſtētia. ꝛ ſic ponit hic ſingulare ꝓ plurali. cū dr̄: c ¶ Occidiſtis iu. i. iuſtos: qđ freq̄nter fit in ſcriptura. Aliq̄ aūt exponūt h de occiſione xp̄i: q̄ dr̄ iuſtus antonomatice: qꝛ nō ſolū eſt iuſt⁹ formaliter: ſz etiā effectiue alios iuſtificādo: nec reſtitit ſuis occiſorib⁹ cū tñ poſſet reſiſtere. d ¶ Patiētes igi. Hic ꝯſolat iuſtos ne in tribulatōib⁹ deficiāt: ꝛ pmo inducit eos ad patientiā. ſcđo ad reuerētiā dei, ibi: Ante oīa. Circa pmū dicit: Patiētes igit eſto. fra. i tribulatōib⁹. e ¶ Uſq̄ ad ad. dn̄i. q̄ reddet vobis mercedē laboꝛis vr̃i. Et ponit exēplū di. f ¶ Ecce agri. ex. vſq̄ ad tps debitū. g ¶ Patiēter fe. laborē in cultura terre ſue. h ¶ Donec ac tē. i. pmitiuū fructū. fra eni ꝓmiſſiois de q̄ loqt reddit duplicē fructū in anno. ſ. in aprili ꝛ ſeptēbri. i ¶ Patien. igi. eſto. repetitio eſt pmiſſe iuie ad maioꝛē impſſionē. k ¶ Nolite inge. ꝛc. videtes mutuas penas: ſz magꝭ cōſoꝛtate alterutrū ad fortit tolerādū: ſicut ſex frēs cū mr̄e videtes cruciatū pmū inuicē ſe hortabant fortiter mori. ij. Machab. vij. l ¶ Ut nō iu. i. cōdēnemini ſi ꝑ mutuā q̄relā ꝛ luctū frāgamini ꝑ impatiētiā. m ¶ Ecce iu. ſcꝫ xp̄s. n ¶ Ante ia. aſſi. ad vos roboꝛādū velociter vel pmiādū. ꝛ inducit ad h exēplū ſctōꝝ / di. o ¶ Exēplū ac. fra. exi. ma. ſ. q̄tū ad malū pene ꝛ nō culpe: qꝛ pcioſa eſt in cōſpectu dn̄i mors ſctōꝝ ei⁹ Ps. cxv. b. p ¶ Et lōg. in expectatione ꝓmiſſi. q ¶ Et labo. q̄tidiani. r ¶ Et pa. in aduerſitate. s ¶ Prophe. vob datos i exemplū ad talia ſuſtinēdu. t ¶ Qui lo. ſūt ꝛc. conſtāter ꝯtēpt⁹ pſecutiōib⁹ q̄s ꝓpt h paſſi ſūt: ſic ptꝫ de michea zacharia eſaia hiere. ꝛ pluribus alijs. v ¶ Ecce be. eos. i. btōs dicim⁹. x ¶ Qui ſu. tribulatiōes patient. ꝛ iducit duo notabilia exēpla. d. y ¶ Sufferē. iob au. q̄ exēplar patiētie dat⁹ eſt vob. z ¶ Et fi. dn̄i vi. qꝛ in ſua paſſiōe ſuſtinuit doloꝛē acerbiſſimū patiētiſſime: ꝛ dic vidiſtis: qꝛ multi adhuc viuebāt q̄ paſſionē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i viderāt. a ¶ Qm̄ mi. ē i affectu. ꝛ mi. in effectu. Ex maria eni dei miſericoꝛdia ꝓceſſit ꝙ daret nob filiū ſuū in redēptiōis nr̄e pciū ꝛ fortitudinis exēplū. b ¶ Añ oīa. Hic ꝯnr̄ iducit fideles ad di reuerētiā. ꝛ h i q̄ttuoꝛ. Pmo i iuramēti deuitatōe. Scđo i ſeruēti deuotiōe, ibi: Triſtat ꝺt. Tertio i ſacri ſuſceptōe ibi: Infirmat. Quarto i ꝓximi correctōe, ibi: Frēs mei. Circa pmū dicit: Añ oīa frēs mei no. iu. i. nō ꝑponat⁹ iuramētū oīb⁹ ꝓbis vr̃is ꝛ ꝓmiſſis: h dr̄ ad remouēdū erroꝛē illoꝝ q̄ dicerūt iuramētū eē freq̄ntādū: eo ꝙ dr̄ Deut. x. d. Dn̄m deū tuū time. ꝛ illi ſoli ſer. ipſiq̄ adhe. iurabiſq̄ in noīe illi⁹. ꝓpt qđ dicerūt ꝙ freq̄ntatio iuramēti facit ad reuerētiā di ꝛ ſic ē exercēda. Sz h ptꝫ falſū ꝑ dictū xp̄i Mat. v. f. Ego aūt dico vob nō iura. oino ꝛc. ꝛ ꝑ dictū btī Jacobi in h loco. Hoc etiā ptꝫ ꝑ rōnē: qꝛ illud qđ nō reqrit niſi ad ſbueniēdū defectui: nō eſt ꝑ ſe appetēdū ſeu freq̄ntādū: ſic ptꝫ de medicina q̄ nō qrit niſi ad ſubueniēdū ifirmitati: ꝛ ſic eſt de iuramēto: qꝛ nō qrit niſi ad ſubueniēdū defectui q̄ vn⁹ hō nō credit alteri: in q̄ caſu ſubuenit ꝑ iuramentū: in q̄ inducit veritas dei ifallibilis in teſtimoniū in ſe: ſicut cū iurat ꝑ deū vel in aliq̄ creatura in q̄tū relucet in ea bitas diuina: vt ꝑ celū q̄ thronus dei eſt: vel ꝑ terrā qꝛ ſcabellū pedū ei⁹ ē: Mat. v. f. Jurare do ꝑ creaturā ſm ſe eſt illicitū: ꝛ ſic ptꝫ ꝙ iuramētū nō eſt inducēdū niſi in caſu in q̄ eſt neceſſariū ad cōfirmationē veritatis: ꝛ ſic intelligēda eſt auctoritas inducta: Deut. x. in tali eni caſu iurandū eſt ꝑ nomē dei ꝛ nō ꝑ noīa idoloꝝ: ſm ꝙ dicit Exo. xxiij. b. Per noīa deoꝝ extraneoꝝ nō iurabis: qꝛ ꝑ ea nō eſt cōfirmanda veritas. hoc eni ptinet ad infidelitatē ꝛc. c ¶ Sit autē ſermo ve. extra caſum pdictū. d ¶ Eſt eſt: nō nō. ſimpliciter veritatē affirmādo: ꝛ negādo falſitatē. e ¶ Ut nō ſub iudi. i. cōdemnatione. f ¶ Decidatis. ex frequēti iuratōe cadendo in falſam fidē. Eccli. xxiij. b.

Phus

†Mat. 5. f.

Vir multū

e f a ¶ Triſtat. q: i preſſuris inge
miſcere ꝓhibuit: nūc quid econ/
tra gerēdū ſit oſdit. b ¶ Oret.
Ne murmuret: ne iudicia dei vi
tuperet: ſed ad eccliam currat fle
xis genibus: vt deus conſolatio
nē mittat. Oret. ne ſeculi triſti/
cia q̄ mortem operat abſorbeat:
⁊ crebra pſalmodie dulcedie no/
ciuā triſticie peſtem de corde pel
lat. c ¶ Et ſi in pctis. Multi
ꝓpter pctā etiā corporis plectun
tur morte. Si ḡ infirmi in pctis
ſūt: ⁊ hoc pſbytero cōfeſſi ꝑfecto
corde reliquerint ⁊ emendare ſa
tegerint/dimittāt eis. Neq; eni
ſine ꝯfeſſiōe emēdationis queūt
De pe.di. pctā dimitti. vñ recte ſubdit: Cō
1.c. qñ aliqñ fite. d ¶ Helias hō ⁊c. Ne tre
ꝯ cuncta pidaret nr̄a fragilitas: reputans
ſe nō poſſe facere ſilia tāto ꝓphe:
q̄ curru igneo rapi meruit ad ce/
los: conſulte de eius oſone locu/
tur ab humilitate inchoauit. Si
milis nobis paſſibilis helias car
3.re.17.a. ne infirmus a vidua paſcit: men
23.q.4.c. ſi te infirm⁹: vnius mulıercule mi/
illic ꝯ ſed nis exterritus fugit ꝑ deſerta.
obuciat e ¶ Oſone ora. Aſtruit exem
plo q̄tum valeat iuſti deprecatio
aſſidua: cum helias tm̄ vna oſo
ne orando: tā longo tpe cōtinue/
rit celos: terris imbres auerte/
rit fruct⁹ mortalibus negauerit.
f ¶ Et rurſū. Ubi tp̄us pſperit
vbi tabe lōge inedie cor ſuperbi
regis ⁊ gentis idolatre ad peni/
tentiā inflexum vidit: vna oratio
ne orauit: ⁊ fructus ⁊ aquas q̄s
negauerat terris reſtituit: tanta
vnus helias vna oſone impetra
uit: quid ḡ multi fideles multis
oſonib⁹. g ¶ Si quis ex vo
bis. Oſtenſa efficacia oratiōis:
oſtēdit quanti ſit meriti ꝓ fratri/
bus orare: ⁊ ad ſoſpitatē reuoca/
re: vt q̄ in ſupiori pte a lingua no
ſtra malignam ⁊ ocioſam locutio
nē remouit. in fine epl̄e q̄d loqui
debeamus oſtēderet: oremus et
pſallamus q̄tiēs aduerſis pulſa/
mur: pctā cōfiteamur ꝓ inuicem
oremus vt ſaluemur: pro ſalute
ꝓrimoꝝ: nō ſolū tꝑali ſed potius
eterna. Si eni magne mercedis
eſt a morte eripe: corp⁹ qūq; mo
riturum: quāti meriti eſt a morte
aīam liberare in celeſti p̄ria ſine
fine victurā: h ¶ Saluabit ⁊c.
Quidam codices habent: ſalua/
bit aīam ſuā a morte: ⁊ vere qui
errantē corrigit: ꝑ hoc ampliora
gaudia vite celeſtis ſibi ꝯquirit.

i ¶ A pleriſq; ei⁹ ⁊c. Sed ad
repellendā coꝝ opinionē qui ne
gāt ſecūdā petri eſſe epſam: ſācti
Hieronymi offerēda ē ſentētia:
vbi dicit cōtigēs ꝯ iouinianum:
Nolui omnē locum ſecūde epl̄e
Petri ponere et euangelii iuxta
marcū qui interpres eius dicit.
¶ Tēpe q̄ cepit eccl̄a: quidā de
gētilitate q̄ tráſierant ad iudaiſ/
mū crediderūt deo: qui ꝓpter fi/
dē patiebant ⁊ diſpſi erant. hos
cōfortat aplūs. Scribit autem a
roma tpe Claudij ceſaris.

f Incipit

a ¶ vel ꝓ illata iniuria. vel ꝓ aliq̄ culpa: vel do
meſtico dāno: vel qualibet re.

g h Triſtat aliqs veſtrū: oret ⁊ equo aīo
et pſallat. Infirmat quis in vobis c

a ¶ nō ad iuniores minuſq; doctos cām ſue im
becillitatis referat. ne forte q̄d ꝑ eos allocutio
nis vel conſilij nocentis accipiat.

indūcat pſbyteros eccleſie: vt orēt d

a ¶ ꝯſecrato vel q̄n iungit. b ¶ nomē dn̄i inuocē.

ſup eū: vngētes eū oleo i nōie dn̄i.

¶ fratrē. b ¶ ab infirmitate corporis.

Et oratio fidei ſaluabit infirmū ⁊ al f

¶ etiā ſi cōtigerit mori.

e leuabit eū dn̄s. Et ſi in peccatis ſit g

a ¶ gratia. ¶ coequalibus.

remittent ei. † Cōfitemini ḡ alterutrū b

a ¶ q̄tidiana ⁊ leuia q̄tuores lepre īmūdiciā facer
doti ꝑdam⁹: ⁊ cū ipſo iuſſerit tpe purgare curem⁹.

peccāta vr̄a: ⁊ orate ꝓ inuicē vt ſal i

uemini. Multū eni valet deꝑcatio k

a ¶ nota iuſti ⁊ aſſidua. ¶ origine carnis. ¶ ſ
ais nulli bolm ꝯtute ſcōs. ¶ nōdū tráſlatus.

d iuſti aſſidua. † Helias hō erat ſilis l m

a ¶ vt nos mētis ⁊ carnis fragilitate. b ¶ ad cō
uincēdā ſupbiā regis ⁊ idolatre gētis duritiā.

e nobis paſſibilis: ⁊ oratōe orauit vt n

nō plueret ſup t̄rā: et nō pluit ānos o

f tres ⁊ mēſes ſex. Et rurſū orauit: et p

celū dedit pluuiā: ⁊ t̄ra fructū ſuū.

g Frēs mei: ſiqs ex vob̄ errauerit a ve q r

a ¶ vel hō monendo: vel tacente lingua exēpla
bone actionis oſtendendo.

ritate ⁊ cōuerterit qs eū: ſcire debet: s

qm̄ q̄ ꝯuerti fecerit pctōrē ab errore

a ¶ a cōſpectu interni iudicis ſuppoſitione vite
melioris abſcondit.

h vie ſue: ſaluabit aīam ei⁹ a morte: ⁊ t v

operit multitudinē pctōꝝ.

Finit epl̄a beati Jacobi apl̄i.

Ex libro ſancti Hieronymi de vi
ris illuſtribus.

Simō petr⁹ fili⁹ iohis ꝓ
uincie galilee vico beth
f ſaida frat̄ andree apl̄i
et pnceps aploꝝ: poſt
epatū antiochēſis eccl̄ie ⁊ p̄dicatio
nē diſpſiōis coꝝ q̄ d̄ circūciſiōe cre/
diderāt i pōto galathia capadocia
aſia ⁊ bithynia ſcōo claudij āno ad
expugnandū ſimonē magū romā ꝑ
git. Ibiq; vigintiq̄nq; annis cathe/
drā ſacerdotalē tenuit vſq; ad vltı/
mū ānū Nerōis. i. q̄rtūdecimū: a q̄
⁊ affix⁹ cruci martyrio coronat⁹ eſt:
capite ad t̄rā verſo: ⁊ i ſublime pedib⁹
eleuatı: aſſerēs ſe idignū vt ſic cruci
figeret vt dn̄s ſu⁹. Scp̄ſit duas epi
ſtolas q̄ canonice noiant: q̄rū ſcōa
i a pleriſq; ei⁹ eē negat ꝓpt̄ ſtili cū p̄
ore diſſonātiā. Sz ⁊ euāgeliū iuxta
marcū q̄ auditor ei⁹ et interp̄s fuit
hui⁹ dr̄. Libri aut ei⁹ e q̄b⁹ vn⁹ acto
rū eius ſcribit: alius euangelij. ter/

m Q ir multū iurās replebit iniquitate. h
a ¶ Triſtat. Hic ꝯſr īducit ad dei reue/
rētiā i ſeruētı deuotōe d. Triſtat qs ⁊c.
i. patit accidiā q̄ eſt q̄dam triſticia in obſe
quiis diuinis. b ¶ Oret eq̄ aīo ⁊ pſal
lat. i. nitat ſpm̄ erigere ad orandū deo de
uote/tā ſecrete. ideo dr̄: Oret. q̄ publice. Et
pſallat. Oratio eni et pſalmodia ſūt ꝯtra
dictā triſticiā optia remedia. c ¶ Infir/
mat. Hic ꝯſr̄ inducit ad dei reuerētiā in
ſūptione ſacramēti: ⁊ primo facit ꝓpoſitū.
ſcōo declarat quoddā dictū/ibi: Multum
eni. Primū facit in duplici ſacro. ſ. vnctio
nis extreme ⁊ penitētie. q̄tū ad primū di/
cit: Infirmat qs ⁊c. Infirmitate de qua
ꝓbabiliter dubitat mori. nā iſtud ſacramē
tū eſt exeuntium de hac vita. d ¶ Indu
cat pſby. ⁊c. Lz iſtud ſacrm̄ fuerit a xp̄o
inſtitutū: tñ ꝑ beatū Jacobū fuit hic expſſi
us publicatū. e ¶ Et orō fidei ſal. infir/
mū. Corpaliter ⁊ ſpūaliter. ideo ſubdit:
f ¶ Et alle. eū dn̄s. Ab infirmitate ſi ex
pediat ei. g ¶ Et ſi in pec. ſit remit.
ei. Uirtute hui⁹ ſacramenti. ꝯſequēter in/
ducit ad reuerēter ſumēdū penitētie ſacra
mentū q̄ remittunt pctā mortalia/ dicens:
h ¶ Cōfitemini galterūtrū. Ex q̄ ptz
q̄ cōfeſſio debet fieri nō ſolū deo/ ſed etiaz
hoī: vñ ⁊ in lege veteri ſacrificia q̄ offere/
bant deo ꝓ pctis offerebāt ꝑ manū ſacer/
dotis. i ¶ Et orate ꝓ inuicē. Nā ꝯfeſ
ſor tenet orare ꝓ cōfitente. ⁊ ecōuerſo.
k ¶ Multū eni. Hic ꝯſr declarat quodā
dictū. ſ. q̄ oratio ſit magne efficacie: q: di/
ſperat q̄ valet contra triſticiā ⁊ ad dei reue
rētiā i ſacramētoꝝ pceptōez. ideo dr̄: Mul
tū eni ⁊c. Nam econtra de iniuſto dicit:
Eccli. xv. b. Nō eſt ſpecioſa laus in ore pec
catoris. l ¶ Aſſidua. Nā vna de cōditi/ b
onibus que faciūt orationē ſemꝑ exaudibi
lē eſt q̄ ſit pſeuerans. Alie vero due q̄ ſit
pia ⁊ ꝓ ſe. m ¶ Helias hō erat ſimi/
lis nobiſ paſſibilis. Nā timore mortis
fugit a facie iezabelis. iii. Re. xix. n ¶ Et
oſone. Orauit vt non plueret. iii. Reg.
xvii. o ¶ Sup terrā. ſ. iſrl̄. nā ꝓpter ma
liciā achab fuit illa plaga inducta: vt dicit
fuit ibidē. p ¶ Et rurſum orauit: ⁊ ce
lū dedit pluuiā. iii. Re. xviii. q ¶ Fra
tres mei. Hic vltimo inducit ad dei reue
rētiā in fraterna correctione que eſt actus
dilectionis ꝓximi. ⁊ ꝑ cōſequens ordinat
ad dilectionē ⁊ reuerentiā dei dicens:
r ¶ Si qs ex vobis errauerit a veri/
tate. Fidei vel morū. s ¶ Et cōuerte/
rit quis eū. Ab infidelitate ad fidē vel a
vitiis ad virtutes. t ¶ Saluabit aiam
ei⁹ a morte. ſ. culpe ⁊ gehenne. v ¶ Et
operit multitudinē peccatoꝝ. Ut nō
videant a deo puniēda pena eterna: et ſic
ab eo recipiet in glia: ad quā nos pducat
q̄ cū patre ⁊ ſpiritufancto viuit ⁊ regnat in
ſecula ſeculoꝝ: Amen.

¶ In ca. v. vbi dicit in poſtil. Donec acci
piat temporaneū.

Additio. Non memini legiſſe de terra ꝓmiſſionis q̄ du
plicē fructum in anno redderet: nec de hoc
cōmēdat Deut. viii. vbi de aliis ptinenti/
bus ad fertilitatē ſeu fructificationē terre
laudat: multi etiā peregrini ibi tráſeunt q̄
hoc nō referūt: hoc aūt quod dicit: Donec
accipiat tēporaneū ⁊ ſerotinū: pōt intelligi
de hoc q̄d cōmuniter contingit in omibus
regionibus. ſcz q̄ aliqui fructus eiuſdem
ſpeciei veniunt magis tempeſtiue q̄ alij:
quorum primi dicunt temporanei: ſecūdo
vero ſerotini.

m Incipit

¶ Incipit epiſtola pͥma. Petri apoſtoli. Ca. I

a Petrus ⁊c̄. Electis. Ad hoc vt ꝑ dationē ſpūs ſanctificarenꝶ mūdati ab oīb⁹ pctis vt obedire inciperēt xp̄o: q̄ ꝑ inobediētiā perierant: vt aſperſi ſanguine xp̄i diaboli ptātē vitarēt: ſicut iſrl' ꝑ agni ſanguine de egypto exiuit. In veteri le. q̄cūq̧ ſc̄tificāda erāt ſanguine hoſtiarū ſolebāt aſpergi.

b ¶ Aduenis. Aduene latine grece ꝓſeliti. Sic appellabāt iudei illos q̄ de gētib⁹ nati in deū credere: ⁊ circūciſiōe accepta iudaico more viuere iuxta legem dei voluerunt. Electos ḡ aduenas dicit q̄ de gētilitate ad ſuſceptionē legis: ⁊ poſtmodū ad acceptionē fidei ꝑuenerūt. Sed ⁊ nos ſi veraciter cū ꝓpheta dicere poſſum⁹: Qm̄ incole nos ſumus apud te in terra ⁊ ꝑegrini ſicut oēs pr̄es nr̄i. ad nos quoq̧ epl'as btī Petri ſcriptas credere: et vt nobis miſſas legere debem⁹. Deniq̧ in ipſis epl'is admonet nos quaſi alibi patriā habentes: Chariſſimi obſecro vos tanq̄ aduenas ⁊ ꝑ peregrinos. a. v. a. ¶ Vel: Aduenis. i. aduenis diſperſis ab hieroſolymis ꝑſecutiōe que facta eſt ſub ſtephano ⁊ alijs multis ꝑſecutionibus: tum a iudeis: tū a gentibus ꝓ fide xp̄i afflictis et ſepe a ſedib⁹ ſuis expulſis. c ¶ Diſperſionis. Anno aſcēſionis mortu⁹ eſt ſtephanus ⁊ multi timore diſꝑſi. d ¶ Ponti galathie bi. Oēs he ꝓuincie grecorū ſunt in aſia: ſ; eſt ⁊ alia bithynia in europa: de q̄ illi q̄ in aſia ſunt bithyniā originē habuerūt. Illa aūt q̄ in aſia eſt bithynia et maior phrygia vocaꝶ: que hiera flumie a galathia diſterminaꝶ. e ¶ Gr̄a vo. Sine gr̄a xp̄i ad pacē recōciliationis eius nunq̄ veniꝶ: nihil pacificū niſi ꝑ gr̄am eius habere valemus. f ¶ Et pax. Nulla aduerſitaſ retrahat vos a laudib⁹ dei: oīs tribulatio inuitet vos ad laudē: q2 oīa ad felicitatē multiplicanꝶ: vt qd̄ bene cepiſtis ꝑfecte cōpleatis. g ¶ Regenerauit. Cum nr̄is meritis generati eſſem⁹ ad mortē: ſua miſc̄dia nos regenerauit ad vitā. Sic dilexit vitā noſtrā vt ꝓ hac filiū diſponeret mori. ⁊ morte ꝑ reſurrectionē deſtructa ſpem nobis exēplūq̧ reſurgēdi oñderet. Mortu⁹ eſt ne mori timerem⁹: ſurrexit vt reſurrectionē ſperarem⁹. Si de p̄ſenti ad hoc regenerauit: vt eſſetis hereditas ei⁹ q̄s poſſideret: ſicut aliq̄s hō hereditatē. Incorruptibilē ne corrūpamini criminalib⁹. Incōtaminatā: ne etiā mediocrib⁹ ꝯtaminemini. Immarceſſibilē: ne etiā q̄tidianis ⁊ venialib⁹ marceſcatis. Cōſeruatā i celis: vt ita ſeruemini in aīa ⁊ corpe: vt ꝑ mūdiciā ſitis celi ⁊ ſedes dī. h ¶ Incorruptibilē. Naturaliter nō eſt aīa incorruptibilis: ſ; gr̄a dei ꝑ fidē: ⁊ iuſticiā ⁊ intellectū ꝑficiꝶ icorruptibilis. i ¶ In vobis ⁊c̄. Qui dedit vobis credētib⁹ ptātē filios dei fieri: poſuit in vobis illā ꝑſeuerantiā: ꝑ quā hereditatē in celis accipiatis: q2 q̄ nō ſeruauerit diſciplinā patris: nō mereꝶ hereditatē ei⁹. k ¶ In virtute. Null⁹ ſue libertatꝭ potētia cuſtodiri valet i bonis niſi ille ꝑficiat a q̄ initiū bone actiōis habetꝭ: laborate de fide ꝑ fidē vēturi i ſalutē eternā: q̄ ⁊ ſi mō nō apparet: tn̄ parata ē reuelaris

m ſi nos

tius ꝑdicatiōis. Quart⁹ apocalypſis. Quint⁹ iudicij iter apocriphas ſcp̄turas reputaꝶ. Sepult⁹ rome i vaticāo iuxta viā triūphalē toti⁹ orbis veneratōe celebraꝶ.

Argumentū in eaſdem.

Diſcipulos ſaluatoris inuicti toto orbe diffuſos ⁊ ꝑegrinos in h̄ ſeculo mōſtrat: ⁊ ꝑterite vite penitere ſuadet: ⁊ in nouā vitā ꝓficere tota cū ſollicitudine exhortaꝶ. Simō petr⁹ fili⁹ iohis ꝓuincie galilee vico bethſaida frater andree apl'i.

Incipit epl'a pͥa btī Petri apl'i.

¶ celebre nomē.

Petrus apl's ieſu xp̄i electis aduenis diſꝑſionis ponti: galathie: capadocie aſie et
¶ nō meritis ſed quos p̄ſciuit ⁊ p̄deſtinauit cōformes fieri. i. f. ſ.
bithynie: ſm̄ dī ꝑſciētiā dei pr̄is in ſanctificationē ſpūs in obediētiā ⁊ aſꝑſionē ſanguinis ieſu xp̄i:
a ¶ vt qd̄ bene cepiſtis ꝑfecte cōpleatis.
gratia vobis et pax multiplicet.
a ¶ hoīs in mūdo nati. b ¶ ſibi ꝯſubſtātis
† Bn̄dict⁹ de⁹ et pater dn̄i nr̄i ieſu
lis filij. a ¶ p̄us nos genuit de materia: poſtea ſm̄ perfectū vite regenerauit.
xp̄i: q̄ ſm̄ magnā miſc̄diam ſuā re
a ¶ vl' vite. b ¶ ꝑ fidē reſurgit in nob̄ ſicut
generauit nos i ſpem viuā per re
ꝑ infidelitatē moriꝶ in nobis. a ¶ remotā.
ſurrectionē ieſu xp̄i ex mortuis: in
a ¶ vbi nec ſenio: nec morbo: nec alia meſticia tāgemur. b ¶ in quā null⁹ imūd⁹ pōt in
hereditatē icorruptibilē ⁊ incōtatrare. a ¶ q2 nec i ipis btōꝝ hoim mētib⁹ ex lōgo vſu celeſtis illa ꝯſolatio valet. aliq̄n vileſcere ſicut luxus p̄ntis ſcłi ſolet aliq̄n in faſtidiū verti ex ſolo ſiue lōgo vſu. b ¶ nō i p̄nti dādā ſ; tpe p̄ſtituto reddēdā i celis nobis.
minatā ⁊ imarceſſibilē cōſeruatā in celis: in vobis qui in virtute

¶ Incipit poſtil. venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſuꝑ epl'ſtolas canonicas Petri. Ca. I

a Petrus apl's. Hec eſt ſc̄da ps p̄ncipalis hui⁹ libri. in q̄ ponūꝶ epl'e btī Petri. Et diuidiꝶ i duas ſm̄ duas ei⁹ epl'as. Epl'a vō pͥma i tres ptes diuidiꝶ. ſ. i p̄fationē ꝓſecutionē: ⁊ ꝯcluſionē. ſc̄da icipit/ibi: Bn̄dict⁹. tertia/ibi: Per ſiluanū fidelē. ꝓpe finē. In p̄fatiōe pͥo deſcribiꝶ ꝑſona ſalutās ⁊ hoc ex noīe cū dr̄: Petr⁹. pͥmo eni vocat⁹ fuit ſimon: ſed poſtea cognominat⁹ petrus a petra qd̄ eſt xp̄s ꝓpter fidei firmitatē. vñ dicit Aug⁹. In oībus ardentiſſime fidei inueniꝶ petr⁹. Et ex officio cū ſubdiꝶ: Apl's ieſu xp̄i. ſc̄do deſcribunꝶ ꝑſone ſalutate/cū dr̄: b ¶ Electis. ſ. a deo ad fidem catholicā. c ¶ Aduenis. Aduene dicebanꝶ illi q̄ de gētilitate ꝯuertebanꝶ. ⁊ illis videꝶ btūs Petr⁹ ſpecialr̄ ſcribere. d ¶ Diſꝑſionis. i. exiſtētib⁹ extra terrā iudee: qd̄ patꝫ ex hoc qd̄ ſubdiꝶ: e ¶ Ponti gala. ⁊c̄. ⁊ noiat iſta loca: q2 ſiluan⁹ ꝑ quē ſcripſit q̄ eſt ſylas forſitā volebat ire ad illa loca ad cōfirmandū fideles eo q᷑ ibi fuerat in p̄dicatiōe cū paulo: vt ptꝫ i actib⁹ aploꝝ. f ¶ Scðꝫ p̄ſcien. iſtud referꝶ ad illud qd̄. ē. dr̄ electꝭ. hec eni electio includit aliq̄d eternū. ſ. ſcire ⁊ velle diuinū: ⁊ q̄tū ad hoc dr̄: Scðm p̄ſcientiā dei pa. ⁊ accipiꝶ hic p̄ſciētia ꝓ p̄deſtinatiōe q̄ includit etiā aliqd̄ tpale. ſ. collationē gr̄e in p̄ſenti: ⁊ glie in futuro: ⁊ q̄tū ad hoc dr̄: g ¶ In ſc̄tifica. ſpūs. talis eni ſanctificatio appropriaꝶ ſpirituiſancto. h ¶ Inobediētia ⁊c̄. i. per obediētiā ieſu xp̄i q̄ fuit obediēs vſq̧ ad mortē: mortē aūt crucꝭ Phil. ij. b. Ab hac autē paſſiōe habēt efficaciā ſacr̄a noue legis q̄ ſunt inſtrumēta nr̄e ſc̄tificatiōis. tertio deſcribūꝶ optata bona/cū dr̄: i ¶ Gr̄a vo. in p̄ſenti. k ¶ Et pax. in futuro. l ¶ Multiplicetꝶ. q2 tūc quietabiꝶ tot⁹ hoīs appetit⁹. m ¶ Bn̄dictuſ. hic incipit ꝓſecutio ſiue tractat⁹: i quo btūs petr⁹ informat fideles: ⁊ pͥmo generaliter q̄tū ad oēs. ſc̄do magis ſpecialr̄ q̄tuꝫ ad aliq̄s ſtatus ſpeciales/ibi: Serui ſubditi eſtote. poſt mediū ſc̄di ca. Pͥa in duas: q2 pͥmo fideles informat de ſpūali regeneratione. ſc̄do de renatoꝝ educatiōe ſe. ca. Pͥa adhuc in duas: q2 pͥmo de regenerationis bñficio deo regratiaꝶ. ſc̄do renatos ad vite mūdiciā exhortaꝶ/ibi: Propꝭ qd̄ ſuccincti. Prima adhuc in tres: q2 pͥmo regratiaꝶ de regeneratiōe baptiſmali. ſc̄do reſpōdet taciteqſtioni/ibi: In quo exultabitis. tertio ꝓpoſitū cōfirmat oraculo ꝓphetali/ibi: De qua ſalute. Circa pͥmū ſciendū q᷑ bñficiū regeneratiōis baptiſmalis eſt cōmune fidelibus cūctis: ꝓpter qd̄ de hoc bñficio regratiaꝶ btūs Petrus ꝓ ſe ⁊ alijs: ⁊ vt eos inducat ad ſiles gratiarūactiōes/dicit igiꝶ: Bn̄dictuſ de⁹. q̄tū ad totā trinitatē. n ¶ Et pater. q̄tum ad patris ꝑſonā. o ¶ Qui ſm̄ miſeri. ſuā magna. ⁊ non ſm̄ merita nr̄a. p ¶ Regenerauit nos. ſ. in ſacro baptiſmi. per qd̄ efficimur filij dī adoptiui. q ¶ In ſpem vi. i. certā. r ¶ Per reſurrectio. ieſu xp̄i ex moꝝ. per quā habem⁹ certitudinē future glorificatiōis: q2 cū eſſet paſſibilis homo ſicut ⁊ nos: ad vitā imortalē reſurrexit. ⁊ q2 filij adoptiui habēt ius in hereditatis ꝑticipatiōe. idō ſubdiꝶ: s ¶ In hereditatē. i. ad cōſequēdū hereditatē. t ¶ Incorruptibilē. nā hereditas celeſtis nunq̄ deficit. v ¶ Et incōtaminatā: q2 nihil imundū recipit. x ¶ Immarceſſi. nā ſuuꝫ decorē nunq̄ minorauit: ſed q2 nō oēs renati per baptiſmū hanc hereditatē ꝯſequunꝶ: ſed ſolū ꝑſeuerātes in bono: ſm̄ q᷑ diciꝶ Matth. x. c. Qui autē ꝑſeuerauerit vſq̧ in finē hic ſaluus erit. idō ſubdiꝶ: y ¶ Cōſeruatā in celis. nō oībus renatis: ſed z ¶ In vobis. i. ꝓ vobis. a ¶ Qui in vir. dei cu. ꝑſeuerātes in bono: q̄ ꝑſeuerātia p̄ncipalr̄ eſt a deo.

M Per fidem

si nos fuerim⁹ parati. a ¶ Nūc si opor. Si. i. quis oportet. Uel si oportet cōtristari subaudiť ne deficiam⁹. ¶ Uel ita si nō oporteret cōtristari luctari, ꝓbatio vr̄e fidei in laudē: ⁊ tūc nō erit in libro: sit. b ¶ Ut ꝓba. ⁊c. In laudē. Cū iudex laudās eā
mat. 25. c. dicat: Esuriui ⁊ dedistis mi. m. ⁊c. c ¶ Et gliā. Cū glificans eā dicet:
Ibidem Veni. bn. pa. m. ⁊c. f ¶ Honorē.
Esa. 26. b Qñ dicet: Tollať impius ne videat
mat. 25. d gliam dei ⁊ tūc iusti ibūt i vitā eťnā.
Joh. 12. d vñ. Si qs mihi ministrauerit honorificabit eū pr̄ me⁹ q est in celis. Uel d ¶ In laudem. Ut laudabiles ⁊ gliosi sitis p cōstātiā: in reuelatione. i. in die iudicii: qñ reuelabiť q̄ magne potētie sit de⁹. Et honorē vt di
matth. 25. c cať vobis: Uenite bñdicti pr̄is mei. e ¶ Preciosior. s. auro. Patiētia sctoꝝ auro cōpať: q: sič i metallis aliqd auro p̄ciosi⁹ nō ē: ita hec apō deū oī laude dignissima ē. Sič ei auz in fornace examinatū platū foras cui⁹ sit fulgoris apparebit: ita fideliū cōstātia inť p̄ssuras cōtēptibilis videť: sz finito certamīe in iudicio q̄nte sit
Ps. 115. a. glie ondeť. vñ dr̄: Preciosa i cōspe. do. m. sctoꝝ ei⁹. vñ ⁊ subiūgit: Inuenial ⁊c. g ¶ Salutē aiaꝝ. Que sal⁹ multū est amāda: q: de hac salute multū exq̄sierūt: qñ vel q ordīe salus eťna mūdo adueniret. vñ dicit:
matth. 13. c Multi ꝓphete ⁊ reges voluerūt videre q vos videtis ⁊ non viderunt. h ¶ Prophetauerūt. Palā hoib⁹ loquēdo ⁊ exponēdo q in occulto interne cōtēplatiōis ipi cognouerunt. i ¶ Qd vł q̄le tp̄s. Qd tp̄s q anno vel sub q p̄ncipe. Quale bellicosū vel pacificū: vel q ordine p partū v̄ginis, vel q alio mō. k ¶ Spūs xp̄i. Archangelos ⁊ ꝓpinq̄s vocat spūs: p q̄s opať dñs, q xp̄o sūt subie cti. l ¶ Posteriores glias. Due
Dñi sť due glificatiōes sūt glificatiōis dñi s̄m suscepti hoīs formā. Una q resurrexit a mortuis: ⁊ alia q ascēdit i celū añ oclos aplo-
Act. 1. a rū. Restat ťtia: ⁊ ipa in cōspectu hoīnū: cū in maiestate venerit vt reddat
matth. 16. d cuiq̄ s̄m opa sua. m ¶ Uobis āt ⁊c. Hoc iō: vt moneat illos curā gerere salut. oblate, quā sic amauerūt p̄iores scti. n ¶ Spūsctō. Spūs in ꝓphis: spūs in aplis: ita appet q ꝓphe ⁊ apli eādē salutē nūciant. Illi vētura, isti ipletā. Una itaq̄ eccl̄ia: cui⁹ p̄o p̄cessit aduētū xp̄i: p̄o seqť. o ¶ In quē. Tāta ē ei⁹ q passus ē p nob hoīs glia posterior: vt et āgelice i celo v̄tutes cū sint eťna felicitate p̄fecte: nō solū imortal deitat⁹ magnificētiā: sz assūpte hūanitat ei⁹ claritatē sp aspicere gaudeāt. Sed cur cernere desiderāt: cui⁹ faciē nūq̄ cernere cessāt: nisi q: cōtēplatio diuie p̄sentie ita āgelos btificat: vt ei⁹ sp visa glia satienť: ⁊ semp ei⁹ dulcedinē q̄si nouā isatiabilr̄ esuriāt. Uł i quē sp̄ūsctū: q tāte maiestat ⁊ glie vt sp ei⁹ visio: sič etiā tp̄i p̄ris ⁊ filii: desiderēť ab angel: quē gr̄a diuie pietatis ad t̄ras cā humane salut. misit ⁊ illustrādis fideliū mētibus infudit. p ¶ Propť qd. quia tāta gr̄a vob est p̄missa vt reuelate videť illā quā nūc vident angeli: tāto amplius digni esse curate: vt eā p̄cipe valeatis.

ſſ Sperate

dei custodimini p fidē in salutē a ¶ qñ nouissima destrueť inimica mors. paratā reuelari in tēpore nouissi a ¶ tēpore. b ¶ sicut triūphatores. mo. In quo exultabitis modi a ¶ vbi eťna merces tribuiť breue ⁊ leue videbiť qd i tribulatōib⁹ feceri eťnū videbiť ⁊ graue. b ¶ q: nō nisi p tristiciā pōt i gau cum nunc si oportet contristari dia pueniri. a ¶ nō cōueniūt vobis tribulatiōes ad malū: sz iō vt ꝓbati. i. vos ꝓbati fideles in camino tribulatiōis excocta ol rubigine vetustatis. b ¶ tribulatiōibus. in variis tentationibus vt pro- batio vestre fidei multo precio- a ¶ plus placet deo sūmo artifici vr̄a fides sior sit auro quod per ignem p- q̄ alicui artifici aurū. a ¶ tandem. bať: inueniať in laudē ⁊ gloriā ¶ in die iudicii ⁊ honorē in reuelatiōe iesu chri- a ¶ q: q̄uis nō videtis mō eū corpalit nec etiā spūalit sicut est: tñ p fidē diligitis. sti: quē cū nō videritis diligitis. a ¶ remuneratorē. In quē nūc q̄z nō vidētes credi a ¶ q: nec oculus vidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs ascen. ⁊c. tis: credētes āt exultabit leticia inenarrabili ⁊ glificata: reportā- a ¶ ipm deū. b ¶ nullā infirmitate passuri. tes finem fidei vr̄e: salutē aiarū vr̄aꝝ De q salute exq̄sierūt atq̄ a ¶ illi q tātā cognitionē de deo habuerūt. b ¶ in occulto a dño vel ab angelis: vnde ⁊ vn⁹ coꝝ ꝓ magno scie salutaris amore vir scrutati sūt ꝓphete: qui de futu- desideriorū a dño vel ab angelo meruit ap- ra in vob gr̄a ꝓphetauerūt: scru pellari. a ¶ quotidiano visu. tantes quod vel quale tempus a ¶ q̄uis in eis esset spiritus. significaret: in eis spiritus chri- a ¶ capite ⁊ membris. sti p̄nuncians eas que in christo a ¶ nō tm̄ aduētū ei⁹ sed etiā passiōes. ¶ q p crucē finiende. b ¶ tardas ⁊ diu desideratas p̄cedentibus tribulatiōibus. sunt passiōes, ⁊ posteriores glo a ¶ scrutātib⁹ inter cetera occulta hoc etiā intimať. ¶ sicut enim stella a stella differt in claritate. b ¶ istud. rias: quibus reuelatū ēst: q: non ¶ ipi nō erant dūi nostre salutis sed ministri: vnde vobis ⁊c. a ¶ non diebus ipoꝝ ea salus: sed in vestris potius: qui in fine seculoꝝ nascimini est ventura. sibimetipsis: vobis autē mini- a ¶ omnia mysteria redēptoris que modo sunt impleta ⁊ nūciata q multos latent. strabāt eā que nūc nūciata sunt a ¶ p tam valentes nūcios discipulos. vobis: per eos qui euangeliza- a ¶ nō mēdose nō fantastice sed spiritualiter dictante uerunt vobis spiritusancto mis- so de celo: in quē desiderant an- a ¶ vt etiam superfluas cogitationes resecetis a mente. geli prospicere. Propter quod

a ¶ Per fidē. Charitate formatam. b ¶ In salute. i. cōseq̄ndā. c ¶ Paratā re. in tpe no. i. i finali iudicio. tūc eni reuelabiť manifeste. nā electi appebūt gloriosi i aia ⁊ corpe. d ¶ In q̄ ⁊c. Hic p̄nr beat⁹ Petr⁹ r̄ndet cuidaz tacite q̄stioni q posset ex p̄dictis oriri. nā ex hoc qd dictū est baptiçatos esse filios dei adoptiuos et coheredes regni celestis: posset aliqs ifirmus fidelis q̄rere. Igiť quō dimittit nos de⁹ filios suos tot ⁊ tātas tribulatiōes sustinere? Nā i eccl̄a p̄mitiua credētes sustinebāt multas tribulatiōes. Ad qd r̄ndet Petr⁹ dicēs: q h̄ nō est ad malū credētiū sed ad bonū eoꝝ: sicut aurū in fornace ꝓpterea inde nō deteriorať: sed puri⁹ ⁊ meli⁹ efficiť. ⁊ hoc est qd dicit: In q exultabitis eternaliter. e ¶ Modicū si oportet cōtristari. Tpaliter. f ¶ In variis tē. Persecutionū in reb⁹ possessis aut in amicis. vel etiā corporibus ꝓpriis: oēs eni pene tpales modice sunt respectu eternitatis. g ¶ Ut ꝓba. vr̄e fidei. In tribulationis fornace. h ¶ Inueniať. i. cedat vob. i ¶ In lau. ⁊ gliaz. Sēptinā. k ¶ In reue. iesu xp̄i. i. tpe iudicii in quo manifestabit gliam electoꝝ: vt predictū est. l ¶ Quē cū nō vi. dilig. Lz eni aliq adhuc viuerēt q humanitatē xp̄i viderāt: tñ ei⁹ diuinitatē nō viderāt: de q est fides: iō subdiť: m ¶ In quē nūc q̄z nō vi. creditis. Fide formata charitate: q facit credentē dignū vita beata. ideo subdiť: n ¶ Credetes āt ⁊c. Et pz l̄ra et p̄dictis. o ¶ De q salute. Hic p̄nr p̄firmat p̄dicta oraculo ꝓphetali. d. De q salute. sciēda p xp̄m. p ¶ Exq̄sierūt atq̄ scru. sūt p. Nō naturali lumine aut rōne sed sup̄naturali illustratiōe. q ¶ Qd vel q̄le tp̄s. s. xp̄i mysteriū ipleret: tpe ꝓpinquo vel longinquo: ⁊ si impleret tpe pacifico vel bellicoso: de vtroq̄ eni ꝓphetauerūt. nā Gen. xlix. p̄riarcha iacob ꝓphauit q esset implēdū tpe q deficeret regnū iudeoꝝ, dicēs: Nō auferet sceptrū d iuda ⁊ dux d femore ei⁹ donec veniat q mittēdus est. Silr ꝓphauerūt q tpe pacis esset iplēdū Esa. ii. b. Et cōflabūt gladios suos i vomeres ⁊ lāceas suas i falces. Christ⁹ eni oīb⁹ regnis pacať sub ipio romanoꝝ nat⁹ ē: Luc. ii. b r ¶ Spūs xp̄i. Qui loq̄bať in ꝓphis: q dr̄ spūs xp̄i, sicut ⁊ p̄ris: q: p̄cedit a p̄re ⁊ filio. s ¶ P̄nūciās. q i xp̄o sūt iplete. t ¶ Passiōes ⁊ po. ⁊c. Sič pz Esa. liii. vbi multipliciter loquiť de passione xp̄i ⁊ glorificatiōe ipius in fine capituli. dicit tñ passiones ⁊ glias in plurali: q: nō solum est passus in se: sed etiā in membris suis. silr ei⁹ glia deriuať ad mēbra. v ¶ Qui bus reue. est q: nō sibimetipsis. Mysteriū eni christi qd fuit eis reuelatū nō fuit eoꝝ tpib⁹ adimpletū, sz tpe christianoꝝ. iō subdiť: x ¶ Uobis aūt mistrabāt. P̄nūciādo futura. y ¶ Que nūc nū. sūt vobis. ipleta. z ¶ Per eos ⁊c. i. p̄dicauerūt euāgeliū. a ¶ Spūsctō misso de celo. In signo visibili in die pentecostes. tūc eni fuerūt illuminati et cōstanter effecti ad p̄dicandū euāgeliū in oībus linguis: ꝓpter qd eis nō min⁹ credendū est q̄ ꝓphetis: q: eodē spū locuti sunt: immo magis: in q̄tū p̄ eundē spm fuerūt magis illūinati. b ¶ In quē de. an. ꝓspicere. Nā eadē ē visio ⁊ fruitio triū p̄sonarū. istud tñ desideriū nō iportat expectatiōnē nō habiti sed cōtinuationē habiti. c ¶ Propť qd. Hic p̄nr iducit renatos ad mūdiciā vite. ⁊ p̄mo ponit suā monitio nē. scdo

A F a ¶ Sperare. Securi expectate mēte: ꝛ corpe casti. Nā q̄ dño se placere non nouit: merito spe bonoꝝ carēs: ne cius aduentus metuit. b ¶ Filij. Et vt secure possitis expectare: sitis filij obedientes patri corripienti. c ¶ Quivo. vos san. i. sctificatū ꝛ sctificātē vos vt i oi ꝯūsatiōe sitis sci Matt.5.g sicut dñs: Estote ꝛ vos pfecti ꝛc. d ¶ Sine acce. ꝛc. Nō vt carnalis pat: q̄ filiis peccātib⁹ indulgēti⁹ q̄ ꝓuis parcere ꝯsueuit. Sed de⁹ pater ꝛ seruos obediētes imo ꝛ hostes manū sibi dātes i filios sibi adoptat: et q̄ filiorū noie videbant honorabiliores ꝓ inobediētia hereditat̄ reddit exortes. e ¶ Incolat⁹ ve. Et vt possitis esse sci cōuersamini tpe vr̄i incolat⁹ q̄diu in hui⁹ mundi exilio Pro.28.c estis i timore. Beat⁹ eni q̄ semp est pauid⁹. hoc dico si inuocatis: q̄si: Alit̄ autē non inuocatis: nisi solliciti et timidi sitis. f ¶ Sciētes q̄ nō cor. Quāto mai⁹ p̄ciū q̄ redēpti estis a corruptiōe vite carnalis: tanto ampli⁹ timere debet̄: ne reuertēdo ad corruptelā vitiorū animū vr̄i redēptoris offendat̄. B g ¶ Sꝫ p̄cio. sang. Ordo: Sꝫ p̄cioso sanguine xp̄i q̄si agni incōtaminati ꝛ imaculati. hic tāgit leuiticas ꝛ sacerdotales celebratiōes. Significat aūt aiam mūdā p iusticiam q̄ offert̄ deo. h ¶ Agni. Mansueti nō aperientis os suū lana sua vestiētis nos in p̄dicatōe sua. i ¶ Simplici ꝛc. Nō aliq cōmodo: Joh.1.b vel i cōmodo. Nō ex sanguinib⁹: neq̄ ex vo. ꝛc. k ¶ Nō ex se. Sicut ex semine corruptibili caro q̄ corrūpit̄ nascit̄: sic per aquā v̄bo dei cōsecratā: vita q̄ finē nesciat: tribuetur: qd̄ etiā apte ꝓpheti Esa.40.b co testimonio astruit̄: q2 oīs caro fenū. Sicut incorruptibile est p̄ciū dñice passionis q̄ redēpti sumus: ita ꝛ icorruptibile est sacr̄m sacri font' q̄ renascimur. Que ita sibi inuicē ꝯnectunt̄: vt vnū sine altero salutē conferre neq̄at. Ita eni vos dñs tpe incarnatiōis sue sanguine suo oēs redemit: vt nos quoq̄ nr̄o tēpore vi itim pro regeneratione baptismi ad cōsortium eiusdē regenerationis ꝑuenire mereamur.

F Verbū

¶ in vita.
succincti lūbos mētis vr̄e: sobrij: a b
a ¶ ꝯstāter ꝑseuerādo. b ¶ manifestat̄ gra
a pfecti sperate in eam que offert̄ c d
tis a xp̄o ꝛ a sctis. ¶ danda.
vobis gratiā in reuelatione iesu e
a ¶ ne sitis canes redeuntes ad vomitū.
b christi: q̄uasi filij obēdiētes nō cō f g
a ¶ p hoc quodāmō pus eratis excusabiles
figurati prioribus ignorātie vr̄e h
sed iā nostis veritatē. ¶ exemplo christi.
c desiderijs: sed sm eum q̄ vocauit i
¶ ad hoc vocauit. ¶ filij eius.
vos sanctū: vt ꝛ ipi sctī in oīm cō k
¶ firmi cōtra vitia cōtra tribulationes.
uersatiōe scti sitis: q̄m scriptū est: l
a ¶ pater vester q̄ tales vos volo q̄lis sum.
†Sācti eritis: q̄m ego sctūs sū.
a ¶ dicēdo in orone: Pater nr̄ q̄ es in celis
d †Et si pātrē inuocatis: eum qui si m n
ne acceptione personarū iudicat
a ¶ ne p negligētiā ꝛ desideria tāto p̄e sitis
sm vniuscuiusq̄ opus: in timōre o p
indigni: ꝛ dū tpe exilij vr̄i securi sitis ad patriā beatitudinis ꝑuenire nō possitis.
e incolatus vestri tpe cōuersamini. q
a ¶ ideo ita cōuersamini vos dico scientes.
b ¶ his p̄cijs solēt pctā redimi inter hoīes.
f Sciētes q̄ nō corruptibilib⁹ ārgē r
a ¶ etiā a p̄uaricatione legis.
to ꝛ auro redēpti estis de vāna vr̄a s
g ꝯuersatiōe p̄rnē traditiōis: sꝫ p̄cio
a ¶ q2 imunis ab oīm pctō. ¶ ab actuali.
h so sanguine: q̄uasi agni incōtami
a ¶ ab originali. b ¶ preordinati a deo q̄ per eum fieret redemptio.
nati et immāculati christi: p̄ecō t
gniti quidem ante constitutionē
a ¶ per assumptā humanitatē.
mundi: mānifestati autē nouissi
a ¶ saluandos. b ¶ per institutionē eius.
mis tēporibus ꝓpter vōs qui per v
¶ vt membra.
ipsum fideles estis in deo: qui su x
scitauit eum a mortuis: et dedit y
¶ in ascensione. ¶ vt eandē gloriā vos sperētis habere per ipsum.
a ¶ hoc totū nō iō q̄ ipe idigeret: sꝫ vt fides
ei gloriam: vt fides vestra et spes z
vr̄a. a ¶ vt eandē gratiā p tpm speret̄ vos habere. b ¶ ergo iuicē diligite vos dico castificātes aias v. vt vni spōso seruēt fidē.
ēsset in deo. Animās vestras ca a b
a ¶ ex dilectiōe dei obediētes sitis ad oia fe
stificantes in obēdientia charita c
renda. a ¶ etiā si fratres vobis noceāt.
i tis: in fratērnitatis amore. Sim d e
¶ q̄ huiusq̄.
plici ex corde inuicē diligite attē f
a ¶ ideo hoc agite. b ¶ carnis nō ex lege q̄ in multis defecit: sed euāgelio imutabili.
k tius: renāti non ēx semine corru g
a ¶ verbū. i. fili⁹ dei vel euāgeliū corrūpi nō potest. a ¶ hanc natiuitatē dico incorruptibilē: q2 alia natiuitas est corruptibilis.
ptibili: sed icorruptibili: p vērbū
dei viui ꝛ pmānētis in ęternū: †q2 h i
a ¶ trāsitoria. b ¶ oēs delectatiōes carnis.
oīs caro vt fęnūm: ꝛ oīs glō

nē. scdo inducit ad hoc multiplicē rōnē, ibi: Et C si patrē. Circa p̄mū dicit. Propter qd̄. i. q2 estis filij dei p adoptionē: vt p̄dictū ē. a ¶ Succincti lum. mē. vr̄e. i. casti corpe ꝛ mēte. b ¶ Sobrij in victu ꝛ vestitu. c ¶ Perfecti. in oīm virtutis actu. d ¶ Sperate in eā ꝛc. i. sperate ad consequēdā gloriā q̄ est grā cōsummata q̄ offert̄ q̄n grā in p̄senti dat̄ q̄ est arra glie. e ¶ In reuelatione iesu xp̄i. i. p ei⁹ reuelationē q̄n ap.e facie ad faciē videbit̄. f ¶ Quasi filij obe. in mandatorū dei adimpletiōe. g ¶ Nō configura. i. nō ꝯformati. h ¶ Priorib⁹ igno. vr̄e desi. i. carnalib⁹ vitiis q̄bus eratis dediti anteq̄ de tenebris ignorātie vocati essetis ad lumē fidei. i ¶ Sed sm eū ꝛc. vt ei cōformemini. ꝓpter qd̄ subdit̄: k ¶ Ut ꝛ ipsi ꝛc. imitātes eū ꝓut poteritis. l ¶ Qui scriptū est: Leui. xix. a. Sancti eritis ꝛc. m ¶ Et si patrē. Hic ꝯn̄r inducit ad suū ꝓpositū multiplicē rationē. prima accipit̄ ex dei timore qui facit ab imūdicia recedere: Prouer. xv. d. Per timorē declinat oīs hō a malo, di. Et si patrē inuocatis eū. et accipit̄ hic si ꝓ quia: q2 fideles inuocant deū tanq̄ patrē suū. n ¶ Qui sine acce. pso. iudi. in eq̄tate iusticie. o ¶ Scdm vniuscui. opus. reddens ei penā vel premiū. ꝓpter hoc est magis timēdus. p ¶ In timore ꝛc. iungat̄ sic lr̄a: q ¶ Incolatus ve. tpe ꝯuer. i. tpe p̄sentis vite. In timore: q̄ facit offensam dei patris cauere. r ¶ Scientes. Hic ponit̄ scda rō q̄ accipit̄ ex hoīs valore: q̄ patꝫ ex hoc q̄ redēpt⁹ est tāto p̄cio. s. sanguine xp̄i p̄cioso. ꝓpter qd̄ nō debet se paruipēdere vitijs carnalibus maculādo. vn̄ dicit Hugo libro de arra sponse. Ampli⁹ mihi esse vilis nō debeo: q2 tm̄ deo placui vt mori ꝓ me eligeret ne me pderet. ideo dicit̄: Scientes q̄ nō corruptibilis ꝛc. s ¶ De vana vr̄a cōuer. pater. tradi. Conuersi eni de gentilitate a parētibus erāt īformati idolis seruire qd̄ est valde vanū. nam idolum nihil est. i. Cor. x. Sicut cōuersi de iudaismo erāt informati a parētibus spiritualib⁹. s. sacerdotib⁹ relinq̄re mādata dei ꝓpter traditiones hominū. vt habet̄ Matth. xv. qd̄ erat etiā valde malū: potest etiā hoc intelligi de cerimoniis veteris legis: q̄ dicunt̄ vane: Tū q2 nō ꝯferebāt gratiā: Tū q2 cessauerūt in morte xp̄i q̄tum ad obligationē. t ¶ Precogniti q̄dē an mū. ꝯsti tu. nam ab eterno mysteriū christi fuit p̄ordinatū a deo. v ¶ Propter vos. i. ad vtilitatē vestram. x ¶ Qui susci. eū a mortu. Suscitatio vero xp̄i licꝫ facta fuerit a tota trinitate: attribuit̄ tn̄ patri. sicut ꝛ potētia p quā facta ē. y ¶ Et dedit ei glo. scꝫ corporis quā accepit in sua resurrectione. nā ab instanti cōceptionis habuit gloriā aie. z ¶ Ut fides vestra ꝛ spes. de beatitudine cōsequenda. a ¶ Esset in deo. i. ab ipso recipiēda. b ¶ Animas ve. hic ponit̄ tertia ratio q̄ accipit̄ ex fraternitatis amore q̄ turbat̄ q̄n aliq̄ vitiis se maculāt: q̄ alij abhorrēt. iō dicit: Aias vr̄as castificā. i. vosmetipsos. totū a digniori parte noiando. c ¶ In obediē. cha. i. ex charitate mādata dei seruando: in q̄bus ꝓhibet̄ adulteriū ꝛ etiā ꝯcupiscētia vxoris aliene. d ¶ In frater. amo. i. sicut vere fratres in fide. e ¶ Simplici cor. i. sine plica dolositatis seu falsitatis. f ¶ Inuicē dili. attētius. q2 si homo diligit fratrē suum carnalē: q̄to magis debet diligere spiritualē fratrē suū. g ¶ Renati. hic ponit̄ q̄rta rō que accipit̄ ex originis honore. hō eni attēdēs nobilitatē sue originis etiā sm carnē abhorret vitiis fedare eā. ꝛ multomag' debꝫ abhorrere fedationē sue sp̄ualis originis q̄ incōparabiliter est dignior: ꝛ h̄ est qd̄ dicit: Renati nō ex se. corru. debet̄ supple vosmetip̄os castificare. vn̄ refert̄ ad id qd̄ p̄dicit̄: Aias vestras castificantes. Per verbū dei viui. expssum in sacro baptismi in q̄ fit regeneratio: accedēte eni v̄bo ad elementū fit sacr̄m. h ¶ Et pma. in eter. in suo effectu. caracter eni baptismal est indelebilis: grā etiā ibi data est arra vite eterne. i ¶ Quia oīs ca. fenū. ꝛ hoc accipit̄ de Esa. xl. per qd̄ ostendit̄ q̄ oīs nobilitas carnis.

Margin: † Leu.19.a Deu.10.d †Col.3.d Jaco.2.b Hugo D †Esa.40.f. Ecci.14.c Jaco.1.b

F a ¶ Verbũ aũt ꝛc. Sicut ſ corruptibilis cor
E ruptibile generat: ita ꝟbũ qḋ manet in eternũ
dat vitã eternã renatis ex aq̃ ꝛ ſpũſctõ. Ca. II

D Eponẽtes igiť ꝛc. Aug⁹. Quid eſt
malicia niſi nocẽdi amor? Quid dol⁹:
niſi aliud age
re/aliḋ ſimulare. Quid
adulatio: niſi fallaci lau
de ſeductio. Quid inui
dia/niſi odiũ felicitatis
aliene. Quid detractio
niſi mordacior ꝙ vera/
cior rep̃hẽſio. Malicia
malo delectatur alieno.
Dol⁹ duplicat cor. Adu
†Eph.4.f latio linguã. Detractio
Col.3.b vulnerat famã. c ¶ Si
Heb.12.a. cut mõ ge. ꝛc. Quia
ſic renati eſtis ꝛ filii eẽ ni
facti: tales eſtote p ſtudi
um bone ꝯuerſatiõis q̃
les ſũt ifãtes recẽter na
ti per naturã etatis.
d ¶ Rõnabiles ꝛc.
Etſi ifãtes p maliciã re
motã rõnabiles tñ p ſa
piẽtiã: nec rõ aliqua ad
ꝟſutias ſeculi nos tra/
hat/ ſed ſine dolo ſitis.
Mat.10.b vñ: Eſtote pru.ſi.ſ. ꝛc.
e ¶ Lac cõ. tãgit illos
q̃ ad audiendas ſacras
lectiões faſtidioſi adue
niũt ignari illius ſitis ꝛ
Ibi.5.b eſuriei. d q̃ dñs ait: Bti
q̃ eſuriũt ꝛ ſitiunt iuſti/
ciã: iõq̃ tardi⁹ ad pfecta
ſalutis incrementa pue
E niũt: q̃ poſſint ſolido ci/
bo ꝟbi refici. i. arcana
cognoſcere diuina: vel
maiora facere bona.
f ¶ Ut in eo. Ut etiã
hñ diſcẽdo p ſacramen
ta dñice incarnatiõis p
ueniatis ad cõtẽplatio
nẽ diuine maieſtatis.
g ¶ Si tñ guſta. hoc
pacto purgata cordis
malicia: vitalem xp̃i ali/
moniã cõcupiſcite: ſi q̃n
ta ſit diuina dulcedo ſa
piatis. Nã q̃ nihil de ei⁹
dulcedine guſtat: nõ eſt
mirũ ſi hũc terreſtribus
deſiderijs ſordidare nõ
†Eſa.28.d. euitat. h ¶ Ad quẽ.
Quaſi accedite ad eũ:
qꝛ accedẽtes p fidẽ ſup
edificamini: qꝛ fũdamẽ
tum aliud nemo põt po
nere pter id quod poſi/
tũ eſt qḋ eſt chriſtus ie/
1.Cor.3.c ſus. i ¶ Lapidem.
Sup quẽ fundať eter/
na ciuitas: nõ materia/
lẽ lapidẽ ſed viuũ: q̃ nul
lis ꝯcuſſionibus potuit deiici: ſic nec illi q̃ fun/
dati ſunt in eo. k ¶ Tãq̃ la. viui. Per inſide
litatẽ duri ꝛ inſenſibiles: ſed p diſcretionẽ eru/
diti viuificanť ꝛ apti ſunt: vt in dei edificio cha/
ritate cõpingãť. l ¶ Edificamini ꝛc. Ad of
ferẽdũ bona opa elemoſynas p̃ces ꝛ voſipſos.
m ¶ Per ie. xp̃m. h ad oĩa referť. edificamini
ſacerdotes eſtis: offertis: ꝛ h totũ p ieſũ xp̃m cu
ius gr̃a oĩa haberis. n ¶ Propť qḋ. Cõfirmã
dũ ꝙ dñs pter firmitatẽ ſuã iure ſit lapis vo/
catus. o ¶ Vobis igiť credẽ eſt ho. Sed
H nõ cre

a ¶ qꝛ aliq̃d pmittũt ex ſe ꝛ nullũ tñ afferũt
fructũ. b ¶ vł ſenu. c ¶ ifirmitate vł morte.
na ei⁹ tanq̃ flos agri. Exaruit ſe
a nũ ꝛ flos ei⁹ decidit: verbũ autẽ
dñi manet i eternũ. Hoc eſt aũt a
a ¶ per me ꝛ alios apoſtolos.
ꝟbũ: qḋ euãgeliçatũ eſt in vos.

b D †Eponẽtes Ca. II b
a ¶ volũtatẽ nocẽdi alijs.
igiť õmnẽ maliciã: ꝛ c
a ¶ deceptionẽ. b ¶ cũ aliḋ
in corde aliud in ore.
c ¶ cordis cõtra ſucceſſus aliorum.
oẽm dolũ ꝛ ſimulationes: ꝛ inui d e
a ¶ in verbis.
c dias: ꝛ oẽs detractiões: ſicut mõ f g
a ¶ ſine ruga duplicitatis.
d geniti infãtes rõnabiles ſine do/
a ¶ ſimplicia rudimẽta fidei de vberib⁹ mr̃is
eccl̃e q̃rite. i. de vtriuſq̃ teſtamẽti doctorib⁹: ꝛ
q̃ diuiſa eloq̃a ſcripſerũt vł viua voce p̃dicãt.
e lo: lac cõcupiſcite: vt in eo creſca h i
g tis in ſalutem: ſi tñ guſtatis qm̃ k
¶ fide ꝛ imitatione.
h dulcis ẽ dñs. Ad quẽ accedẽtes l m
i lapidem viuũ ab hominibus qui/ n o
a ¶ cũ dicerẽt: Nõ habem⁹ regẽ niſi ceſarẽ.
b ¶ q̃ nõ falliť in ſui diſpoſitiõe. ¶ ne timen
tis reprobari. c ¶ vt faceret vtraq̃ vnũ.
dem reprobatũ: a deo aũt electũ p q
a ¶ in miraculis in aſcẽſione. b ¶ etiã vos tã
q̃ lapides. i. ſolidi in fide viui in virtutib⁹.
k ꝛ honorificatũ. Et ipſi tanq̃ la/ r s
a ¶ contra pluuias: ventos flumina.
l pides viui: ſuperedificamini do t
a ¶ vos dico exiſtẽtes ſacerdotes digni oleo
mos ſpirituales in ſacerdotium v
leticie inuncti. ¶ nõ ſicut in veteri lege.
ſanctũ offerẽtes ſpirituales hoſti/ x
m as acceptabiles deo per ieſum y
n chriſtum. Propter quod cõtinet z
¶ Eſaie. ¶ qꝛ in iudea natus. ¶ ſolidũ.
ſcriptura: †Ecce ponã in ſiõ lapi a b
a ¶ pfectiorẽ oĩbus. b ¶ duos pplos cõiun
gentem. c ¶ ex omnibus.
dẽ ſummũ ãgulare pbatũ electũ c d
a ¶ redẽptiõis p̃ciũ. ¶ q̃ in p̃ciũ dať. b ¶ imi
precioſum: ꝛ qui crediderit in eũ e f
tando eũ. a ¶ neq̃ in p̃ſenti de caſu erube
ſcet: neq̃ in futuro vacuus erit premio.
b ¶ ab auctoritate pphete.
o nõn confundetur. Vobis igitur g h

A litas carnalis originis nihil ẽ reſpectu ſpũalis. a ¶ Hoc ẽ aũt ver. qḋ G
euã. in vo. i. apḋ vos. nã p̃mo p̃dicať regeneratio baptiſmalis: ꝛ poſtea cete
ra ſacramẽta. ¶ Prima petri in ca. i. vbi dr̃ in poſtil. Aduenis: adue/

Additio.

ne dicebanť illi q̃ de gẽtilitate cõuertebanť.
Aduena in ſacra ſcriptura nõ accipiť p illo q̃ de gẽtilitate
ꝯuertiť ꝛ hmõi: ſed p illo qui aduenit de alia regione
ad cohabitãdũ cũ indigenis alteri⁹ terre: ſicut erãt iu/
dei: q̃ a hieroſolymis pter aliq̃s pſecutiones ad ali/
as t̃ras trãſibãt. vñ Geñ. xxiij. a. abraã dicebat ethe/
is: Aduena ego ſum apud vos. qḋ nõ põt intelligi ex
hoc qḋ abraã ꝯuerteret ab eoꝝ gẽtilitate: ſꝫ ſolũ ppť
hoc ꝙ ab alia regiõe venerat ad habitãdũ cũ eis. Illi
aũt q̃ ꝯuertebanť de gẽtilitate dicebanť pſeliti. ꝛ cũ
hoc ꝯcordat p̃ma Glo. in hoc loco: licꝫ ſcḋa videať di/
ſcordare. p̃ma tñ eſt tenẽda nec etiã eſt veriſile ꝙ btũs
Petr⁹ q̃ apl̃s circũciſiõis erat: ſpeciali⁹ ſcriberet circũ
ciſis pſelitis ꝙ circũciſis fidelib⁹ antiq̃s ꝛc.

D Eponẽtes ꝛc. Poſtq̃ btũs pe Ca. II
trus inſtruxit fideles de regeneratiõe ſpũa/
li. hic ꝯñr inſtruit eos de educatiõe ꝯſeq̃nti:
ſicut in ope nature nutritio ſeq̃ť gñationẽ. ꝛ diuidiť Diuiſio
in duas ptes: qꝛ p̃mo inducit ad hãc educatiõeꝫ. ſcḋo
ad ꝯſeq̃ndã perfectionẽ/ibi: Ad quẽ accedẽtes. ſicut
in naturalib⁹ pfectio ſeq̃ť educatiõeꝫ. nutritio ꝟo i fide
ꝛ morib⁹ p̃ſupponit vicioꝝ abiectiõeꝫ. iõ dicit: Depo
nẽtes ꝛc. i. malã cogitationẽ ꝯ primũ adhuc in corde
latẽtẽ. c ¶ Et oẽm dolũ. i. ꝟbũ primi deceptoriũ.
d ¶ Et ſimulatiões. Bonitatis apparẽtis tñ.
e ¶ Et inuidias. i. triſticias de bonis primi. f ¶ Et
oẽs de. qb⁹ inferť nocumẽtũ primo in ei⁹ fama q̃ eſt
p̃cioſior pecunia. g ¶ Sicut mõ ge. ꝛc. Regenera
ti eni p baptiſmũ debẽt eſſe ſiles infantib⁹ q̃tũ ad ino
cẽtiã/ſꝫ nõ q̃tũ ad igñrãtiã. h ¶ Lac cõcupiſcite. ſ.
facilioris doctrĩe: ſm ꝙ dr̃. i. Coꝛ. iij. a. Tanq̃ puulis
in xp̃o lac vobis potũ dedi: nõ eni de nouo baptiçatis
debẽt ardua ꝛ difficilia fidei pponi q̃ nõ ſũt ab eis ca/
pibilia/ſꝫ tñ leuia: ſicut nec pueris corpalr dať ſtatim
cibaria ſolida vt carnes ꝛ piſces: ſꝫ de facili ꝯuertibi/
lia vt lac ꝛ hmõi. i ¶ Ut in eo ꝛc. i. p noticiã faciliũ H
aſcẽdatis ad noticiã magis difficiliũ ꝛ pficiatis in au
gmẽto fidei ꝛ moꝝ. k ¶ Si tñ gu. ꝛc. Siť ei cib⁹ cor
palis nõ pficit niſi ſapiat/ſic nec ſpũaľ. l ¶ Ad quẽ.
Hic ꝯñr inducit fideles ad pfectiõis adeptionẽ. ſcḋo
adepte diffuſionẽ/ibi: Uos aũt. Pria in tres: qꝛ p̃io
facit ſuã admonitiõeꝫ. ſcḋo iducit ſcp̃ture ꝯfirmatiõeꝫ/
ibi: Propť qḋ. t̃tio infert ſuã ꝯcluſionẽ/ibi: Uob igi/
tur. Circa p̃mũ ſciẽdũ ꝙ xp̃s eſt fundamẽtũ eccl̃e: ſm
ꝙ dr̃. i. Coꝛ. iij. c. Fũdamẽtũ aliud nemo põt ponere
pter id qḋ poſitũ eſt qḋ eſt xp̃s ieſus. huic aũt fũdamẽ
to adherẽt fideles p fidẽ charitate formatã: ꝛ ſic pfici
unt ad augmẽtũ fidei ꝛ morũ. ꝛ h eſt qḋ dicit: Ad quẽ
. ſ. xp̃m. m ¶ Accedentes. Fide formata charitate.
n ¶ Lapidẽ vi. nõ tñ formalr ſꝫ etiã effectiue: qꝛ cau
ſat i alijs vitã ſpũalẽ. o ¶ Ab hoib⁹ ꝛc. i. a iudeis p
fidis hũana tñ ſapiẽtib⁹ ꝛ ñ diuia. p ¶ A deo ꝛc. ad
ſalutẽ mũdi fiẽdã p ipm̃. q ¶ Et hono. In miracloꝝ
opatiõe i ſua glioſa reſurrectiõe ꝛ aſcẽſiõe ꝛ ſpũſſcti miſ
ſiõe. r ¶ Et ipſi. i. voſipſi s ¶ Tanq̃ la. vi. Per fidẽ
charitate formatã. t ¶ Supedificami ꝛc. i. i domoſ
ſpũales. v ¶ Sacerdotiũ ꝛc. Circa qḋ ſciẽdũ ꝙ ſiť
hõ xp̃s eſt dei tẽplũ: qꝛ in eo hitat diuitas: ꝛ ſacerdos
ꝛ hoſtia iq̃tũ obtulit ſemetipꝫ deo prĩ p ſalute mũdi:
ſic fideles ei ꝯformati ſũt dei dom⁹ vł tẽplũ inq̃tũ de⁹
hitat in eis p grãm. ſũt etiã ſacerdotes ꝛ hoſtia inq̃tũ
ſeipſos offerũt deo p deuotiõeꝫ ꝛ ſctãm opatiõeꝫ. iõ ſub
diť: x ¶ Offerẽtes. ſ. hoſtias. nõ carnales ſicut i le.
vete. y ¶ Acceptabiles deo ꝛc. per quẽ ſum⁹ deo
prĩ recõciliati. ppť qḋ in fine oblationũ ꝛ orõnũ eccl̃e poniť: Per dñm ieſũ
xp̃m. vel aliq̃d ſile: qꝛ p ipm̃ nr̃e oblationes ꝛ orõnes ſũt accepte. z ¶ Pro
pter qḋ. Hic ꝯñter ad ppoſitũ inducit ſcripturã di. Propter qḋ ꝯtinet
ſcriptura: Eſa. xxviij. ſm trãſlationẽ. Lxx. a ¶ Ecce po. in ſion. i. in ec/
cleſia p ſion figurata: eo ꝙ ibi xp̃s p̃dicauit ꝛ apl̃is ſpm̃ſctm̃ miſit. b ¶ La
pidẽ ſum. i. xp̃m. ſicut ibidẽ declaratũ fuit etiã p dicta hebraicorũ doctorũ.
c ¶ Angularẽ. Quia xp̃s cõiũxit iudeos ꝛ gẽtiles in vna eccl̃ia tanq̃ duos
parietes. d ¶ Electũ. A deo ad op⁹ nr̃e redẽptiõis. e ¶ Precioſũ. p iha
bitatiõeꝫ deitat⁹. f ¶ Et q̃ cre. ꝛc. tanq̃ i ſaluatorẽ oĩm fide formata charita/
te. g ¶ Nõ cõfũ. ſꝫ magis honorabiť celeſti honore. h ¶ Uob igiť. Hic
ex dictis infert cõcluſionẽ d. Uobis igiť ho. cre. Erit ſupple in celeſtib⁹.
A Non cre

Glo.ordi.

Nō cre.āt la.quē re.edi.ita reprobat' ab illis ſic ab illis ꝛ ille lapis h.i.credētib' ē fact' i ca.an. ꝛ iſidelib' fact' ē lapis offenſiōis ꝛ pe.ſcā. a ¶ Nō cre.ꝛc.q2 ſic ipſi i ſua edificatōe eū reprobauerūt ſic ꝛ ipſe i ſuo aduētu reprobabit illos accipe i edificationē domꝰ ſue q̄ ē in cel. b ¶ Et lapis offen.ꝛc.cū lapis ſit i q̄ ſuſtētent ꝛ tuti q̄eſcāt boni: increduli erūt eā offenſiōis in p̄ſēti nō credētibꝰ in eū. ꝛ iō cadētes ſūt de vitio in vitiū. Et in futuro petra ſcādali:q2 ad illū quē humilē ↄculcauerūt colliduntur greſſus eoꝝ ꝛ cadēt i ignē eīnū q̄ pa.ē dia. ꝛ an.eiꝰ.

Mat.25.d c ¶ Offendūt ver. Offendit v̄bo q̄ eo q̄ v̄bū audiuit:offendit aīo:dū qd audiuit nō credit:cuiꝰ ſtulticiā exaggerat:nec credūt in q̄ ꝛ poſiti ſūt.p naturā ad h ſūt facti hoīes:vt credāt deo et volūtati eiꝰ obtēperēt. d ¶ Vos āt.h teſtioniū laudis q̄ndā āliq̄ pplo p moyſen datū:gētibꝰ dat apl'us q̄ in xp̄m crediderūt:q̄ veluti lapis āgularis in eū quē i ſe iſrl' ſalutē habuerat:gentes adunauit. e ¶ Electū.p fidē electi ꝛ diſtīcti ab illis q̄ reprobātes lapidē facti ſūt reprobi. f ¶ Regale ſa. ſūmi ſacerdotis corporis vniti:q regnū ſperare:ꝛ hoſtias i mactate ↄtēplatiōis dō offerre debebāt. g ¶ Acq̄ſiti.in ſāguie redēptiōis eiꝰ: q̄ erat q̄ndā ppl's iſrl' redēptꝰ ſanguine agni de egypto. Vn̄ ꝛ in ſeq̄nti v̄ſu myſtice recordaē veteris hiſtorie: ꝛ hanc ſpecialiter in vno pplo impletā docet. h ¶ Annūcietis.ſic liberati de egypto triūphale carmē dn̄o cātauerūt:ita nos poſt tenebras diſſolutas:poſt acceptā remiſſionē p xp̄m ducēdi ad patriā ſupne claritatis debemꝰ deo repēdere grās dignas celeſtibꝰ bn̄ficiis. i ¶ Qui aliq̄n ꝛc. Hinc pbaē:q2 hāc epl'aꝫ ſcribit his q̄ de gentibꝰ ad fidē venerāt. Aſſumunē hi v̄ſus d̄ pphetia oſee:in q̄ agiē de vocatiōe gentiū. k ¶ Chariſſimi.

Oſee.1. D

Hucuſq; generaliē iſtruxit ecclīam:explicās vel bn̄ficia q̄bꝰ nos deꝰ ad ſalutē vocare:vl' dona q̄bꝰ aliq̄n iudeos nunc aūt nos honorare dignatꝰ ē.h diuerſas fideliū pſonas ſolerter hortaē:ne carnaliē viuēdo ſe reddāt indignos tanta glīa ſpūs ne degenerēt a glīa nobilitatis ſibi p̄miſſe: ꝛ p̄mo liberos ꝛ ſeruos: dehinc mlieres ꝛ viros:tādē ſeniores ꝛ adoleſcētes q̄liē ſeſe hr̄e debeant docet: ꝛ apte liberos abſtiere a carnalibꝰ deſideriis admonet:q2 ſolet libtas vite remiſſioris maiora illecebraꝝ titillātiū tolerare picula. l ¶ Tāq; adue. Eo minꝰ aīuū ēreniis rebꝰ ſupponite q̄ vos patriā in cel' hr̄e memiſtis. Reprobi h hn̄t patriā:cuiꝰ deſideriis inhiant.iō relegabunē in ppetuū exiliū carētes voluptatibꝰ. m ¶ Ex bo.ope. vos cō.plerūq; ↄtigit vt pagani q̄ vituparbāt fidē xp̄ianoꝝ:poſtea ↄſiderantes bonā eoꝝ ↄuerſationē xp̄m laudare incipent. n ¶ In die viſi. In tpe viſitatiōis ↄ̄tra ſit vob glīa donāda p deū iā nūc recognoſcūt icreduli:cū vos inſtanter illū p oīa picula ſeq̄ pſpexerint. Vl viſitatiōie:qn̄ viſitabit dn̄s illos ↄuertēdo. o ¶ Subiecti eſtote. Et vt cōuerſatio vr̄a oībꝰ placeat:n̄ reſiſtatis alicui dignitati hoīm:alicui pſone:alicui principatui:cui deꝰ vos ſubdi voluit:q2 nō ē ptās niſi a deo: ꝛ qui poteſtati reſiſtit:dei ordinatiōi reſiſtit. Et creaturā p ptes exponit. p ¶ Tāq; ab eo miſſis. Multotiens deus aliquē malum tyrānidem exercere pmittit:vt ꝛ mali ↄfundāē: ꝛ boni magis pbenē. q ¶ Ad vindictam. Non q̄ ſemp ita fiat:ſed q̄ eſſe debeat actio diuis:ſimpliciter narrat:qui etiam ſi bonos damnat non minus ad laudem eoꝝ pertinet qd agit:ſi patienter improbitatē eius tolerant bo-

Petri I Ca. II

¶ credētes i filiū honorabit pr̄ ꝛ i aduētu

a credētibꝰ honor:nō credētibꝰ aūt a

eiꝰ nō ↄſīdenē. a ¶ quē noluerūt pōere i fūdamēto cordis ſui iudei carnaliē legē ſuā tenēdā ↄfirmātes ꝛ oēꝫ ſuā iuſticiā ↄſtituere

t lapis quē reprobauerūt edificā-

volētes. ¶ ꝛ cē. ¶ in xp̄iana edificatione.

b tes:h fact' ē in caput āguli: ꝛ la- b c

¶ factus eſt.

pis offenſiōis ꝛ petra ſcādali his d

a ¶ v̄bo:q2 q̄ male loquūē d̄ v̄bo erubeſcēt

c qui offendūt v̄bo:nec credūt i q̄ e

cū viderit tātā glīaꝫ eiꝰ. a ¶ q2 i ipſo viuimꝰ mouemur ꝛ ſumꝰ. b ¶ p fidem.

d e ꝛ poſiti ſūt† Vos āt genꝰ electū: f

¶ ↄ̄gtum ad ſe.

f regale ſacerdotiū:gēs ſctā:ppl's g h i

a ¶ i ſāguie redēptiōis eiꝰ.b ¶ h iā viuētes

g h acq̄ſitiōis:vt v̄tutes ānūcietis eiꝰ k

in paſſiōibꝰ ꝛ deſideriis ſꝫ ſctē ꝛ iuſte viuētes. a ¶ ſic illos duxit i colūna ignis.

q̄ de tenebris vos vocauit in ad l m

a ¶ .i.q̄ eratis alienati a ↄuerſatiōe ppli dei.

i mirabile lumē ſuū† Qui aliq̄n ſ n

¶ tpe grē. ¶ pplo eiꝰ vniti. ¶ q̄ nec

ppl's dei:nūc āt ppl's dei q̄ nō cō o p

miſericordiā ſperare noueratis.

ſecuti miſe̅ri̅c̅ordiaꝫ:nūc āt miſe̅ri̅c̅ordiam q

¶ q2 eſtis miſe̅ri̅c̅ordiaꝫ ↄſecuti ergo.

k ↄſecuti. Chariſſimi obſecro vos r s

¶ ſūt aduene q̄ cōmanēt i alieno loco addit pegrīos:q̄ ſp de loco ad locū trāſeūt. ¶ nō in hoc mūdo:ſꝫ alibi patriā habentes.

l tāq; aduēas ꝛ pegrinos abſtine- t

re vos a carnalibꝰ deſideriis que v

¶ dū ↄcupiſcētiis blādiētibꝰ caro eneruiter ſubiugaē:ide viciꝫ exercitꝰ firmiē aduerſus

militāt aduerſus aīaꝫ:cōuerſatio x

animā armaē. a ¶ bn̄ opando.

nē vr̄aꝫ iter gētes hn̄tes bonā:vt

a ¶ putātes vos ſtultos:q̄ deos eoꝝ reliq̄ſtis ꝛ pꝛ̄ pctā vr̄a vos in mūdo affligi credūt.

in eo q̄ detractāt de vobis tanq;

¶ ex vr̄a caſta ↄuerſatiōe.

m de malefactoribꝰ:ex bonis opibꝰ

¶ veſtram dignitatem.

vos ↄſiderātes:glorificent deum y

n o in die viſitatiōis.† Subiecti igiē z

¶ fidelibus ꝛ incredulis.

eſtote oīni hūane creature pꝛ̄pter a

¶ ne vl' in h fidei xp̄iane religiōis poſſit detrahi:q̄ p eā trahunē iura ↄditiōis.

deū:ſiue regi q̄ſi p̄cellēti:ſiue du-

¶ rege vel deo. ¶ penā.

q̄ cibꝰ tanq; ab eo miſſis:ad vindi- b

Nico.de lyra

a ¶ Nō credētibꝰ āt.ꝛc.i.iudeoꝝ ſcribe ꝛ ſacerdotes. C

b ¶ Hic factꝰ ē ꝛc.ↄiūgēs iudeos ꝛ gētiles i vna eccl'ia dei. c ¶ Et lapis of.ꝛc.h accipiē de Eſa.viii. ꝛ intelligiē ad lraꝫ de reprobatōe iudeoꝝ:vt ibidē dictū fuit.iō ſb̄diē: d ¶ His q̄ of.ver.i.iudeis obſtīatis blaſphemātibus xp̄m. e ¶ Nec credūt in q̄ ꝛ po.ſunt.ad h eīn fuit eis data lex vt diſponerēt ad xp̄m.ſm q̄ dr̄ Gal'.iii.d. Lex pedagogꝰ nr̄ fuit i xp̄o: ꝛ ipſi p maiori pte remāſerūt increduli. f ¶ Vos aūt. Poſtq; idurit fideles ad pfectione ↄſeq̄ndā:h ↄ̄ſr inducit eos ad huiꝰ pfectiōis diffuſionē. tūc eīn dr̄ aliq̄d pfectū cū pōt alteꝝ facere q̄le ipm ē.iiii. Metheoroꝝ. ꝛ primo inducit ad hāc diffuſionē faciendā verbo p̄dicatiōis.ſcdo exēplo ſacre ↄuerſatiōis/ibi: Chariſſimi. Circa p̄mū dicit: Vos āt genꝰ electū:ſupple eſtis p baptiſmū in q̄ facti eſtis filii dei adoptiui: ꝛ p ↄ̄ſeq̄ns de genere eiꝰ. g ¶ Regale ſa.i.cōfirmati xp̄o qui ē rex ꝛ ſacerdos ſm ordinē melchiſedech q̄ fuit rex ꝛ ſacerdos: Geñ.xiiii. ꝛ ſic eſt de veris xp̄ianis qui ſunt reges p ſbiectiōeꝫ paſſionū: ꝛ ſacerdotes p orōnis deuote ſacrificium. iō dr̄ Apoc.v.c. Feciſti nos deo nr̄o regnū ꝛ ſacerdotes ꝛc. h ¶ Gēs ſctā.i.p baptiſmū lauata et mūdata. i ¶ Ppl's acq̄ſitiōis.p̄cioſo ſanguine xp̄i:vt dictū eſt ca.p̄cedēti. k ¶ Vt vir.an.eiꝰ. v̄bo ſctē exhortatiōis. l ¶ Qui de tene.ignorantie. m ¶ Vos vo.in ad.lu.ſu.i.fidei ꝛ grē ꝛ finaliē ad lumē glīe. n ¶ Qui ali.nō po.dei.aū ↄūſionē.hec aūt ſcriptura accipiē de Oſee.i. ꝛ itelligiē ad lraꝫ de vocatiōe gētiū ad fidē:vt oſſū fuit ibidē. ꝛ h inducitē:q2 ſic dictū ē in p̄ncipio huiꝰ epl'e:btūs petrus videtur eā ſpāliē ſcripſiſſe ↄuerſis de gētilitate.gētiles āt dicebanē nō ppl's dei eo q̄ erāt idolatrie dediti.iudei v̄o dicebanē eiꝰ pplo:vt pꝫ i mltis locis ve.te.eo q̄ erāt cultores viniꝰ dei. o ¶ Nūc āt po.dei.q.d.nūc āt econuerſo eſt.nā iudei obſtīati facti ſūt n̄ ppl's dei.gētiles v̄o ↄuerſi ppl's eiꝰ:q2 xp̄o incorporati. p ¶ Qui nō ↄſec.mi. q2 gētiles nō habuerūt pphetias ꝛ legē diuinitꝰ datā ſic iudei. q ¶ Nūc āt mi.ↄſe.p legis euāgelice ſuſceptionē. r ¶ Chariſſimi.h ↄ̄ſr iducit fideles ad diffuſionē fidei p exēplū ſctē cōuerſatiōis.ſcdo p exēplū debite ſbiectiōis/ibi: Subiecti eſtote. Circa p̄mū dr̄: s ¶ Obſecro vos tā.ad.ꝛc.a ciuitate celeſti: Heb.xiii.c. Nō habemꝰ h manētē ciuitatē ſꝫ futurā inquirimus:iō pegrini ſumus. t ¶ Abſtiere vos a car.de.pegrini eīn nō q̄rūt in delitiis mōrere ſꝫ feſtināt ad patriā trāſire. ꝛ h potiſſime cōpetit p̄dicatoribꝰ.ſm q̄ diē apl's.i.Coꝛ.ix.d Caſtigo corpꝰ meū ꝛ in ſeruitutē redigo:ne forte cū aliis p̄dicauerim ipſe reprobꝰ efficiar:deuictꝰ a delitiis carnalibus.iō ſb̄diē: v ¶ Que mi.aduer.aīaꝫ.a culmie v̄tutis ipſam deiiciendo. x ¶ Cōuerſationē ve. inē gē.ha.bo.nō ad laudē pp̄iā ſꝫ ad dei glīam ꝛ pꝛ̄imi edificationē.iō ſeq̄ē: y ¶ Glorificēt deū in die vi.diuine grē eos ad fidē conuertendo. z ¶ Subiecti. Hic ↄ̄ſr iducit eos ad dādū exēplū debite humiliatiōis q̄ eſt fundamētū ꝛ cuſtos oīs v̄tutis/dicēs: Subiecti eſtote:ↄ̄ hōiluere. a ¶ Oi hūane cre.ppē deū. Inq̄ntū eiꝰ imago relucet in ea: ꝛ potiſſime in ſuꝑioribꝰ pſonis dei repn̄tātibꝰ.ideo ſb̄diē: Siue regi ꝛc. ꝛ ſequiē: b ¶ Ad vindictam malefactoꝝ. Sicut ſunt extirpatores vicioꝝ ꝛ ↄſeruatores virtutū:ppē qd eis debeē honor qui exhibēdus

Marginal references: Ps.117.c Mat.21.d Mar.12.a Luc.20.c. Act.4.b — Exo.19.a. De ſacra. vncti.c.vni co.96.di.c i.in fi.6.q.i c.beatꝰ ibi: p̄cipiebat — Oſee.2.b Rom.9.c — D — Ro.13.a 11.q.i.c.magnū.de maio.et obe.c. ſolite

G toleráſt boni: ⁊ ſapienter ei⁹ aſtu
E tie reſiſtūt. a ¶ Laudē vero
bo. Quia ſic ē ⁊c. Certe ꝗ́cq́d
duces agūt: boni laudē ꝯſequū
tur: q2 h̄ vult de⁹ ꝙ etiā mal' vtāt
i bonū: vt vos viuētes etiā ill' in
bonū ſiue boni ſiue mali ſint fa
ciat obmuteſcere ipru. h. i. Ut il
li duces ignorātes quō eis i bo
nū viuamini: ⁊ p eos laudē mere
amini: nō inueniāt ꝗd i vob̄ vitu
perēt: vñ etiā ipſos honoratis et
patimini: quis ſint immundi.
b ¶ Nō ꝗſi ve. Nō habētes li
bertatē vr̄am in velamen mali
Ro.13.c tie: libertas vr̄a ñ obuoluat cor
da vr̄a: vt tāto licēti⁹ peccet' ꝗ̄to
minus ſeruitijs deprimini. et ne
culpā vr̄am noīe libertat' ꝓtege
† 8.diſt.c.1 tis. Uult autē liberos eos eſſe a
ſeruitio culpaꝝ vt ꝑmaneāt ſer
ui creatoris boni ⁊ fideles. vnd̄
addit: Sꝫ ſicꝫ ſerui dei. c ¶ Fra
† Eph.6.a terni. di. Et inter oīa frēs: ama
Col.1.d te etiā illos ꝗ ꝯditiōe tp̄ali ſubie
Titū.2.c cti ſūt vobis vt frēs i xp̄o diligi
11.q.1.c te. d ¶ Serui ſub. Hucuſq̄
magnā exhortat⁹ ē liberos ad ſubiectio
nē: nūc ſeruis loquit' vt ⁊ ipſi ſb̄
† 1.Co.7.c iecti ſint dñis. e ¶ Nō tm̄ bo.
Alia trāſlatio. Nō tm̄ bonis ⁊
modeſtis ſꝫ etiā difficilio: ib⁹.
f ¶ Diſcholis. i. idiſciplinat'.
Schola Schola grece: latine locus: in ꝗ
ad audiēdos mgr̄os liberaliū
artiū ꝯueniebāt: vñ ſchola va
catio interp̄tat': q2 ibi vacabāt ſtu
dijs. Scholaſtici igit' ſunt erudi
ti. Diſcholi indocti ⁊ agreſtes.
Ecce quō ſupra monebat ſubdi
F hūane creature ꝓpter deum.
g ¶ Si ꝓpt' cō. dei. Si ꝓpt'
deū ſciēte bonā intētionē aliqs
patiens a dño verberat' iniuſte
cū ei bñ ꝯuiat: ſuſtīet. i. leues re
† 50.diſ.c.le putet triſticias: hec eſt grā: et p
ſus. De ce hoc efficit' grat⁹ deo: et h̄ exigit
le. miſ.c.cū gratia fidei. h ¶ Patiēs iniu
marte. ⁊ xp̄i ſte. Si iniuſte patimini gratiaꝫ
8.q.1.c.oli. dei acq̄ritis. Nā ſi vos ſuffert'
De pe.diſt. patienter penas illatas a dñis:
1.c.pōt fieri vos dico peccantes nolēdo obe
dire eiſ ⁊ colaphiꝫari ab ipſis do
minis: id eſt ſepe correcti ab ill':
vt p colaphos ad obediendum
inducemini: que gratia erit vo
† 45.diſt.c. bis inde: nihil ꝓpter hoc accipi
eſtm. de pe. etis a deo. i ¶ In hoc eī vo.
di.1.c.ſi eſti Multū glorificat cōditionē ſer
Eſa.53.b uoꝝ quos benefaciētes ⁊ abſq̄
1.Joh.3.a culpa vapulātes a dñis crudeli
bus improbis affirmat imitato
res dñice paſſiōis. k ¶ Quia
⁊ xp̄s. Cū ſupra ſpecialiter ſer
uos: nūc totā eccliam inſtruit: vt
etiā dñis i memoriā reuocet: ꝗd
ꝓ eoꝝ ſalute vel liberatiōe ſuus
auctor pertulerit. l ¶ Trade
bat aūt iu. ſe iniu. Illis iudi
cantibus ſm̄ iniuſtā legē: vtpo
te iuſtus exiſtens: ſiue tradebat
deo patri iniuſte iudicātes: id ē
eos qui eum nequiſſime condē
nabant: et neci eius inſtabāt: vt
Luc.15.a. ſupplicia ſumētes erudiant'. Tā
git euāgelicā parabolā vt pius
paſtor relict' nonagita nouē oui
b⁹ in deſerto: venit viſitare vnā
¶ que pe

¶ remunerationem.
a ctam malefactoꝝ laudē vero
bonoꝝ. Quia ſic eſt voluntas a
dei: vt benefacientes obmute b
ſcere faciatis imprudentiū ho
a ¶ et hec bona facite quaſi liberi.
minū ignorantiaꝫ. Quaſi libe c
a ¶ ꝗ maiori libertate viuimini apō hoies:
eo liberi⁹ diuino famulatui ſit' ſubiugati.
b ri: et nō quaſi velamen haben d
a ¶ ſeruitus dei humilitatem requirit.
tes malicię libertatem: ſed ſicut e
a ¶ reddite ꝗ ſunt ceſaris ceſari. ¶ vnū
c ſerui dei. † Omēs honorate: fra f g
quēq̄ ꝑ mō ſuo. a ¶ obſequio. b ¶ in
omni obſequio timor dñi ꝑcedat.
ternitatem diligite. † Deuꝫ time h
a ¶ quaſi ꝑcellentē ampliori honore vene
remini. b ¶ vt nec deū offendatis nec do
minis obedire recuſetis.
d te: rēgē honorificate† Serui ſb i k
diti eſtote in omni timore domi l
a ¶ fide vita morib⁹. b ¶ modeſte impan
e nis. Non tm̄ bonis ⁊ modeſt': m n
tib⁹ ⁊ cōdonātib⁹. a ¶ .i. p hoc efficit' hō
f ſed etiaꝫ diſcholis† Hec eſt eīm o p
gratus deo et hoc exigit gratia fidei.
g gratia: ſi ꝓpter cōſcientiam dei q
¶ leues reputet triſticias.
h ſuſtinet quis triſticias patiens r s t v
iniuſtę. Quę ē eni gratia: ſi pec
cantes et colaphiꝫati ſuffertis:
¶ quāuis benefacientes.
Sed ſi benefacientes patienter x y
¶ mala illata a dominis.
ſuſtinetis: hęc eſt gratia apud z
a ¶ vt pattamī. b ¶ ⁊ hoc exēplo xp̄i.
i deum. In hoc eniꝫ vocati eſtis: a
a ¶ ꝗū gaudens: q2 ꝓ te mortu⁹ ē xp̄s attē
k † quia ⁊ chriſtus paſſus eſt ꝓ no b
de ꝗō ſeqt': vobis re. exē. a ¶ ꝯtumeliaꝝ
tribulationū: flagellorū crucis ⁊ mortis.
bis: vobis relinquens exemplū
vt ſequamini veſtigia ei⁹† Qui
¶ licet pateret'. a ¶ a iudeis et phari
ſeis obſeruantibus eū.
peccm̄ nō fecit: nec inuētus eſt
a ¶ nec verbo peccauit. b ¶ quaſi ſedu
dolus i ore ei⁹.† Quī cū male
ctor ⁊ demoniacus. a ¶ nō improperabat
illis mala que in eis vera erant.
diceret': nō maledicebat: cū pa
l teret': nō comminabat'. Tradebat c
¶ .i. penā.
aūt iudicāti ſe iniuſte. Qui pec d
ꝓ peccatis debitā. a ¶ olim cōtter.
cata noſtra ipſe ptulit: in corpo
a ¶ poſito. b ¶ ſic ipſe corpalit' mortu⁹ ē.
re ſuo ſup lignū: ut peccat' mor e f
a ¶ ſicut ipſe viuit noua vita. b ¶ ſola di
lectiōe vel carne ei⁹ facta liuida i paſſiōe:
vel q2 ꝓ ſola inuidia iudei i cū morte adiudi
tui iuſticię viuam⁹: cuius liuo g h
cauerūt. ¶ nam infirmi eratis.
re ſanati eſtis. Eratis eniꝫ ſicut i k
¶ p vitia dilacerati ſpūalit' viuit̄ q. a ¶ ſi
ne paſtore. b ¶ i paſſiōe xp̄i corpe ⁊ aīa re
uerſi ad eū ꝗ vos paſcit verbo veritatis.
oues errantes: ſed cōuerſi eſtis m

¶ eſt alicui rōne virtutis i ſe vel i aliōs: vñ di G
ctū eſt. ſ. Jaco. ij. a ¶ Quia ſic ē vo. dei.
quā implere debetis. b ¶ Ut bñfaciē. ob
muteſcere facia. ⁊c. q2 p h̄ ab eis auferet'
materiā loquēdi de vobis. c ¶ Quaſi libe
ri. ſm̄ veritatē que eſt libertas a vitijs.
d ¶ Et nō quaſi ve. habē. malicie liber
tatē. q. d. libertas vr̄a ſit ad bonum ⁊ nō ad
malū. qō dicit ꝯ aliqs ꝗ dicebāt ſe eē liberos
a tributo eo ꝙ erāt filij dei p baptiſmū. qō nō
eſt verū: ⁊ ſic retinēdo illud qō debebat' dñis
tp̄alibus cōmittebant furtū. e ¶ Sed ſicut
ſerui dei. qui reddūt vnicuiq̄ qō ē ſibi debi
tū: Math. xxij. b. Reddite ꝗ ſunt ceſar' ceſa
ri: ⁊ ꝗ ſunt dei deo. f ¶ Omnes ho. inq̄n
tū relucet in eis imago dei. g ¶ Fraterni
tatē diligite. q. d. licet oēs ſint charitate dili
gēdi: tñ ſpālit' chriſtiani ꝗ ſūt frēs vr̄i ex xp̄o
⁊ eccleſia ſicut ⁊ vos regenerati. h ¶ Deū
ti. timore filiali. i ¶ Regē hono. inq̄ntum
gerit ꝑſonā dei. k ¶ Serui ſubditi eſto.
Poſtq̄ beatus petrus informauit oēs gene
raliter. Hic ꝯſr̄ informat exiſtentes in aliqui
bus ſtatibus ſpecialiter: ⁊ primo in ſtatu ſer
uili. ſcd̄o in ſtatu cōiugali. ſe. ca. tertio in ſtatu Diuiſio
paſtorali. in prin. v. ca. quarto in ſtatu iuuenī
li, ibi: Siſr adoleſcētes. Prima in duas: q2 ꝓ
mo ponit ſuū documētū. ſcd̄o cōfirmat p exē
plū, ibi: In hoc eni. Circa primū dicit: Ser
ui ſubditi eſtote in oī ti. dñis. Hic accipi
tur omne ꝓ toto: totū aūt ⁊ pfectū idem ſunt.
v. Methaph. ē igit' ſenſus: l ¶ In oī timo
re. i. pfecto timore: eſt aūt timor pfectus quā
do ꝗs cauet nō ſolū offenſam dei ſꝫ etiā hoīs
ꝓpter deū. iō ſubdit': m ¶ Nō tm̄ bo. i. bñ
morigeratis. n ¶ Et mode. i. operantibus
ſm̄ moderamen rōnis. o ¶ Sed etiā di.
id eſt diſcordantibus ab iſtis morib⁹ ⁊ impe
randi mō. p ¶ Hec eſt eīm gr̄a. i. res gra
cioſa corā deo: q2 eſt ſupererogatiōis. q ¶ Si
ꝓpt' cō. dei. i. ꝓpter cōſciam timoroſaꝫ quā
aliqs hꝫ de deo: q2 nō ſolū vult implere man
data ſꝫ etiā ꝯſilia. r ¶ Suſtinet ꝗs tri. i. il
latas a dñis penas. s ¶ Patiēs iniuſte. b
.i. patiēter ſuſtinēs qō īfert iniuſte: qō decla
rat ꝯſr̄. d. t ¶ Que ē eni gr̄a. ſupererogati
onis. v ¶ Si pec. ⁊ col. ſuffer. q. d. nullaꝫ
ſꝫ ē mag' iuſticia. x ¶ Sꝫ ſi bñ. i. bñ ſeruiē
tes dñis vr̄is. y ¶ Patiēter ſu. ꝓpter de
um penas ab eis illatas vobis. z ¶ Hec eſt
gr̄a apud deū. vñ reddet ſupererogatiōis ꝓ
miū. a ¶ In hoc eni. Hic ꝯñr dictū ſuū cō † De pe.di.
firmat p exēplū. d. In hoc eni vo. eſtis. vt 2.c.ſi eni
iniuriā patiēter toleretis. b ¶ Quia ⁊ xp̄s
paſ. eſt ꝓ no. ſimilia ⁊ maiora: ⁊ ptꝫ lr̄a vſ
q3 ibi: c ¶ Tradebat aūt iu. ſe iniu. i. pi
lato ꝗ iudeoꝝ fauore ⁊ ceſaris timore cōdem
nauit eū iniuſte: Joh. xviij. b. Tradidit aūt ſe
pilato: q2 tradidit ſe iudeis eū q̄rētib⁹ ad mor
tē ꝗbus obuiabit. d. Ego ſum ſi ergo me q̄ri
tis ſinite hos abire. ſciens ꝙ tradituri erant
eū pilato: hec aūt traditio ex parte chriſti ꝓceſ
ſit ex obedientia ad patrē ⁊ maxima charitate
ad nos: ex ꝑte vero iude ex maxima cupidita
te: ex ꝑte iudeoꝝ ex maxima malignitate: ꝓpt'
qō in chriſto fuit ſumme meritoria: in alijs au
tē damnabilis ⁊ iniqua. d ¶ Qui peccata
noſtra ip. ⁊c. penam ꝓ ipſis debitā ſuſtinē
do. e ¶ Sup lignum. ſancte crucis.
f ¶ Ut peccis mor. i. vt amplius nō pecce
mus: ſicut mortui corpalit' ceſſāt ab actu ope
rādi. g ¶ Iuſticie. i. xp̄o ꝗ ē nr̄a iuſticia ef
fectiue. h ¶ Cui⁹ li. quē habuit i corpe ex co
laphiꝫationibus ⁊ ꝑcuſſionib⁹. i ¶ Sanati
eſtis. a peccōꝝ infirmitatib⁹: qō declarat vite
ri⁹. d. k ¶ Erat' ei. aū ꝯuerſationē. l ¶ Si
cut oues er. p deuia vitioꝝ. m ¶ Sꝫ cō.
eſt' ⁊c. i. xp̄m ꝗ paſcit vos corpe ⁊ ſanguine
¶ ſuo in cu

q̄ pierat. a ¶ Et epm aīaꝝ. Ɐl viſitatorē qđ idē eſt. Epõs eñ.i.ſupintendēs: qꝛ oculi dñi ſup
Ps.33.c iuſtos: ⁊ aures eiꝰ in ꝑces eoꝝ: ⁊ viſitauit nos
Luc.1.g oriens ex alto. Ca. III
Similiter ⁊ mulieres. Ɐidet ꝙ mulieres eoꝝ q̄ in tribulatiõe erāt ꝯtēnebāt viros ſuos: ⁊ etiam vt aliis placerent ſe pulchre ornabāt ꝙ fieri ꝓhibet. c ¶ Ɐt ⁊ ſi q̄ ⁊c. ita bonas mulieres vult viris incredulis ſubdi vt nõ ſolum nihil mali ad iꝑiū eoꝝ faciāt: ſed etiā in tā ſctā ꝯuerſatiõe ꝑſiſtāt inſuꝑabiles: vt ipſis viris etiā exēplū ſint charitatis: caſtitatis: et fidei. d ¶ Quaꝝ nõ ſit. Quare cultus non ſit capillatura: aut auꝝ circundans: aut nõ ſit cultus veſtimētoꝝ idumēti.i.nõ ſint feſtiua veſtimēta quibꝰ induanꝰ. Sꝫ ſit vobis ornatus hõ cordis interior ſoli deo notus: in incorruptibilitate ſpūs: ſpiritꝰ dico quieti ab impugnatiõe vitioꝝ ⁊ modeſti ne ſupbiat: qui talis ſpūs ⁊ ſi hominibus nõ pꝫ tamen in ꝯſpectu dei eſt diues. e ¶ Aut circūdatio. Sicut Cyprianus ait: Serico ⁊ purpura indute: xp̄m īduere nõ pñt. Auro ⁊ margaritis ⁊ monilibꝰ adornate: ornamēta cordis ⁊ corpis ꝑdiderūt.

a nunc ad paſtorē ⁊ epm animarū veſtrarū. Ca. III

¶ ſic ſerui dñis ꝓpter deū. a ¶ patētes cū ſpõſis vl̄ ab ipſis ſponſis.

b †Similit̄ et mulieres ¶ nõ adulteris. a ¶ mariti.
c ſubdite ſint viris ſuis: ut et ſi qui ¶ euāgelii. a ¶ hñ ſe ha
d non credunt verbo: per mulierū bētiū ⁊ hūiliter patiētiū oīa. a ¶ ꝑdicationis. b ¶ ꝯuertanꝰ ad fidē.
g ꝯuerſationē ſine verbo lucrifiāt: a ¶ tantūmodo.
h ꝯſiderātes (in timore) ſanctā cõ
k ¶ habitam in timore dei ꝯſeruato.
ꝯuerſationē veſtrā. †Quarū nõ ſit l
extrinſecꝰ capillatura: aut circū m
datio auri aut idumēti veſtimen n
toꝝ cultꝰ: ſꝫ q̄ abſcõditꝰ ē hõ cor o
dis in icorruptibilitate q̄eti ⁊ mo p
deſti ſpūs qui eſt in cõſpectu dei
a ¶ etiā ante tp̄s gratie.
locuples. Sic eñ aliqñ ⁊ ſancte q r
¶ nõ in ornatu veſtium.
mulieres ſperantes in deo orna s
bāt ſe ſubiecte ꝓprijs viris †ſicut t v
a ¶ etiā ī his q̄ ſuia videbāt. ¶ ex reuerentia.
ſara obediebat abrae: dñm eum x
¶ honorādo maritos.
vocās: cuiꝰ eſtis filie bñfaciētes: ⁊ y z
¶ Nõ inde pturbemini ſi aliquid mali infertur a maritis.
nõ ꝑtimentes vllā ꝑturbationē.
f Ɐiri ſilr̄ cohabitantes ſm̄ ſcien a

Nõ ſi petrus mulieres q̄ꝫ admonet coercēdas ⁊ ad eccleſiaſticam diſciplinam religioſa obſeruatione moderandas: que excuſare cultos ſuos poſſunt ꝑ maritū: q̄to magis id obſeruare virginē fas ē: cui nll'a ornatꝰ ſui cõpetit vēia: nec diuertere poſſit in alterū mendaciū culpe ſed ſola ipa remaneat in crimine. Quia exterior hõ veſter corruptꝰ eſt ⁊ btitudinē integritatis q̄ ꝓprie eſt v̄ginitatis hr̄e deſtitiſtis: imutamini incorruptionē ſpūs ꝑ abſtinentiā: ⁊ qđ corpe nõ poteſtis: mēte pſtate. Has eñ xp̄us diuitias ⁊ hos veſtre coniunctiõis querit ornatus. Apud Pithagorā naturali ſcie lege dictante eadē ſnia inuenit. Ɐera ornamenta matronaꝝ pudiciciam nõ veſtes eſſe. f ¶ Ɐiri. Sicut ꝑcepi vxoribꝰ vt ꝑ ſanctā ꝯuerſationē ſuam lucrifaciant maritos ⁊ ſeruiāt illis. Silr̄ ꝑcipio vobis o viri vt ꝑ veſtrā conuerſationē lucrifiāt mulieres: ⁊ cuſtodite eas vos dico cum illis reddendo debitū cohabitantes. Et hoc ſm̄ ꝯſciam: nõ in paſſionibꝰ deſiderii: ſed ſicut deū intelligimꝰ velle.ſ. vt generetis filios in cultum vnius dei: vos dico imparticētes honorē vaſculo muliebri: q̄ſi infirmiori. ⁊ in veſtibus ⁊ in aliis neceſſariis eis ꝓuidētes: ⁊ ſi aliquando placet illis a coitu ceſſare: impendite honorem: quia infirmiores ſunt. Impendite etiaꝫ tanq̄ coheredibus gratie: in pñti dāte a deo: ⁊ vite dāde in futuro: vel vite ꝓ gra dande.

suo ī euchariſtie ſacro. a ¶ Et epm aīaꝝ ve. ſaluti ſupintēdēdo. Epõs eñ grece ſupintēdēs dꝛ latie. ab epi qđ ē ſup ⁊ ſcopos qđ ē intētio. ¶ In ca.ii. vbi dꝛ in poſtil. Et regale ſacer.i. ꝯſortati xp̄o q̄ ē rex ⁊ ſacerdos. L

Additio.i.

Notādū ꝙ pp̄ls dei ſb āṫiq̄ teſtō ex̄ns dicebaꝰ regnū ſacerdotale: Exo.xix. vñ regnū apd̄ illos põebaꝰ in ſbſtātiuo tāq̄ ꝑncipale: ſacerdotiū ꝟo in adiectiuo tāq̄ minꝰ ꝑncipale. ſacerdotiū eñ illiꝰ tp̄is erat iꝑfectū: nõ eñ offerabaꝰ ibi niſi ſāguis hircoꝝ ⁊ vituloꝝ ⁊ hmõi: ſꝫ genꝰ in no. te. exiſtēs dꝛ regale ſacerdotiū vt ꝙ in q̄ põiꝰ ſacerdotiū ī ſbſtātiuo tāq̄ ꝑncipale ⁊ regale ī adiectiuo ſicꝰ minꝰ ꝑncipale: qꝛ ſacerdotiū noue legꝰ ē ꝑfectiſſimū ꝑ qđ xp̄s imolaꝰ: de eccl'ia tñ ſuꝑiori vbi he dignitates ceſſant dꝛ: Feciſti nos deo nr̄o regnū ⁊ ſacer. Apoc.v.c. qꝛ ibi nll'a ē ꝑeminētia rõne dignitatꝰ ſacerdotalꝰ ſeu regalꝰ niſi ſm̄ ꝓpria merita ꝑſonalia. ¶ In eo. ca. vbi dꝛ in poſtil. Aliqñ nõ pp̄ls dei. †Col.3.c Eph.5.e

¶ Additio.ii. Hoc qđ dicit btūs petrus: Qui aliqñ nõ pp̄ls dei. nūc āt pp̄ls dei. põt hñ dirigi ad cõuerſos ad fidē de ꝑfidia iudaica in q̄ exiſtētes nõ erāt pp̄lus dei: ⁊ nūc ꝑ grāꝫ baptiſmalē facti ſūt pp̄ls dei. vñ ex ꝙ nõ habeꝰ ꝙ btūs petrꝰ ep̄laꝫ iſtā ſpālr̄ ſcͥpſiſſet ꝯuerſis ꝺ gētilitate prout vult poſtillator: nec obſtat ꝙ auctas iſta ſit ſūpta ab Oſee.ii. vbi agit ad lr̄aꝫ de vocatiõe gētiū: nā ⁊ ſi ibi ſic accipiaꝰ: ꝙ tñ allegaꝰ ꝑ ſilr̄ ad vocationē iudeoꝝ ad fidē xp̄i recipiēdā ⁊ eiꝰ ſacr̄a. vñ in ꝙ loco dicꝰ glo. ꝙ ī ꝙ ꝟſu.ſ. aliqñ nõ pp̄ls: myſtice recordaꝰ veteris hiſtorie: ⁊ hāc in nouo pp̄lo īpletā ſpūalr̄ docet. hec in Glo. ¶ In eo. ca. vbi dꝛ in poſtil. Et nõ q̄ſi velamē hñtes malicie libertatē. †1.Ti.2.c

¶ Additio.iii. In ꝙ qđ dꝛ: Ɐelamē malicie. põt itelligi igrātia q̄ eſt q̄ſi velamē occultās factū: vñ cū aliqs igrāter vult vt excuſationē pcti habeat. ſm̄ illud Iob.xx.b. Sciaꝫ viaꝝ tuaꝝ nolumꝰ. talꝰ igrantia affectata ꝓprie dꝛ velamen malicie libertatis.i. ꝑ illā vult liber eſſe a iuſticia ⁊c. Ca. III

Similiter ⁊ mu. Hic ꝯñr īformat exiſtētes in ſtatu ꝯiugali. ⁊ ſcđo reuertiꝰ ad īformādū oēs ī generali/ ibi: In fide aūt oēs vnanimes. Pria in duas: qꝛ primo īformat ſexū muliebrē. ſcđo virilē/ ibi: Ɐiri ſilr̄. Pria adhuc in duas: qꝛ ꝑmo mulieres īformat de debita ſubiectione. ſcđo de honeſta cõpoſitiõe/ ibi: Quaꝝ ſit. Circa ꝑmū dicꝰ: Silr̄ ⁊ mu. ſub. ſint. In ꝙ ꝯtinuat ſe ad ptē ꝑcedētē: in q̄ agiꝰ de ſbiectõe ſeruoꝝ ad dños ſuos. c ¶ Ɐirꝰ ſuis. in qbꝰ magꝰ viget rõ q̄ in mulieribꝰ: ꝓpꝰ qđ ad eos ꝑtiet regimē ⁊ admiſtratio domꝰ. d ¶ Ɐt ⁊ ſi q̄.ſ. viri. e ¶ Nõ credūt ver. ꝑdicatiõis. f ¶ Per mulie. cõ.i. ꝑ vxoꝝ ſuaꝝ ꝯuerſationē ſctāꝫ. g ¶ Sine ver. ꝑdicationis cõis. h ¶ Lucrifiāt.i. cõuertanꝰ ad fidē: ſm̄ qđ dꝛ j.Coꝛ.vii.c. Sāctificatꝰ eſt vir īfidelꝰ ꝑ mulierē fidelem. i ¶ Cõſiderātes ſanctā cõ. veſtrā. O vos mulieres. k ¶ In timore. filiali ipiꝰ dei. ⁊ mutaꝰ ꝙ modus loq̄ndi de tertia ꝑſona ad ſcđam: qđ fit freq̄nē in ſacra ſcriptura. Diuiſio †Gen.18.b

l ¶ Quaꝝ. Hic ꝯñr agit de mulieꝝ compoſitiõe q̄ dꝫ eſſe honeſta ⁊ nõ curioſa. iõ dꝛ: Quaꝝ nõ ſit extrinſecꝰ capillatura.i. nõ ſit extriſecꝰ apparēs videtibꝰ: qꝛ ꝙ ē ad ꝓuocationē incõtinētie. m ¶ Aut circū. auri.i. ornamēta aurea circa caput ſuū: ſicꝰ corone auree ⁊ hmõi. n ¶ Aut indu. ve. cultꝰ. iūgaꝰ ſic lr̄a: Aut cultꝰ.i. ornatꝰ. Indumēti veſtimētoꝝ.i. indumēti nimis ꝑcioſi aut curioſi: ꝓpꝰ qđ dꝛ idumētū veſtimētoꝝ ꝑ excellētiā: ſicut roſa dꝛ flos floꝝ. o ¶ Sꝫ q̄ ab. ē hõ cor.i. mēs ipa q̄ dꝛ hõ iterior. ii. Coꝛ.iiii. d. Licet is q̄ de foris ē hõ nr̄ corrūpaꝰ: tñ is q̄ itus ē renouaꝰ de die in diē. nā ē incorruptibilꝰ: ⁊ dꝛ hõ iterior in mliere ſicꝰ in viro: qꝛ cõis generꝰ ē hõ. vñ ꝟſus: Eſt cõis hõ pīr cū v̄gine latro. p ¶ In icorrup. cor. ⁊c. dꝛ aūt ſpūs hūanꝰ quietꝰ q̄ñ nõ ꝑturbaꝰ a paſſiõibꝰ ꝯcupiſcibilꝰ ⁊ iraſcibilꝰ. ⁊ dꝛ modeſtus q̄ñ in actibꝰ hūanis tenet modū debitū ſm̄ moderamē recte rõnis. ꝑmū fit ꝑ v̄tutes morales q̄ ſūt circa paſſiões. ſcđm āt ꝑ v̄tutes circa oꝑatiões: ſicꝰ iuſticia: liberalitas: ⁊ hmõi. ⁊ qꝛ iſte ſūt vere diuitie: ſicꝰ dicꝰ Gregꝰ. homeꝰ. viii. Ɐere diuitie ſūt q̄ nos diuites v̄tutibꝰ faciūt. iõ ſbdiꝰ: Qui ē in cõſpectu dei lo. q ¶ Sic eñ. ꝙ ꝯñr īducit exēplū ad ſuū ꝓpoſitū de ornatu ⁊ ſbiectione mlieꝝ/ dicēs: Sic eñ aliqñ.i. tp̄e ꝑterito. r ¶ Et ſctē mu. ⁊c. ⁊ nõ in labili mūdo. s ¶ Ornabāt ſe. ornatu v̄tutū iteriori ⁊ paꝝ curabāt de exteriori. t ¶ Subiecte ꝓ. vi. eis obediēdo in licitꝰ ⁊ honeſtꝰ. v ¶ Sic ſa. obe. abꝛae. vñ Gē̄n.xviii. ad eiꝰ dictū celeriꝰ cõmiſcuit ſimilas faciēs ſubcinericios panes. x ¶ Dñꝫ eū vo. vñ ⁊ ibidē dꝛ: Poſtq̄ ꝯſenui ⁊ dñs meꝰ vetulꝰ ē: voluptati operā ⁊c. y ¶ Cuiꝰ eſtꝰ fi. bñ. qꝛ ſic eā imitamini tāq̄ mrēꝫ. z ¶ Et nõ ꝑti. vl. ꝑ. q. d. ſic eā imitādo nõ habetꝰ timere ꝙ ꝑ vos erga virꝰ vl̄ familiā veniat aliq̄ turbatio. a ¶ Ɐiri ſilr̄. ꝙ ꝯñr iſtruit viros/ dicēs: Ɐiri ſilr̄ coha. ſm̄ ſciaꝫ. Aliq̄ exponūt hāc cohitatiõeꝫ ꝺ redditiõe debiti q̄ dꝫ fieri ſm̄ ꝯſciaꝫ vt vir nõ moueaꝰ ad ꝙ libidīe ſꝫ plus amore ad dei cultū educāde. põt etiā exponi vt magꝰ ꝯſonet ꝑcedētibꝰ ⁊ ſeq̄ntibꝰ vt videbiꝰ ꝺ cohabitatione domeſtica in q̄ mlier dꝫ eſſe ſbiecta: vt dictū eſt. ⁊ eodē mõ vir qui ꝑeeſt dꝫ ꝑeeſſe ſm̄ ſciaꝫ:

dāde. a ¶ Impartiētes ho. Si abſtinem⁹ nos a coitu honorē tribuim⁹: ſi nō abſtinem⁹: ꝑſpicuū ē honori ꝯtrariū eē ꝯcubitū. b ¶ Ut nō ipe. o. ve. Impediri orōnes officio ꝯiugali commemorat: q̄r q̄tiēſcūq̄ vxori debitū reddo: orare nō poſſū. Qđ ſi iuxta apłi ſmonē ſine intermiſſiōe orādū ē. Nūq̄ ḡ mihi ꝯiugio ſuiēdū eſt: ne ab orōne cui ſp̄ iſtare iubeo: vlla ꝑpediar hora. c ¶ In fi. aūt oēs. Diuerſas ꝑſonas: diuerſas ꝯditiones: diuerſos ſex⁹ docui. iā nūc oēs cōiter admoneo in cā dn̄ice fidei: vnū cor ⁊ vnā aīam hēatis.

Act. 4. f

d ¶ Nō red. Nō ſolū ceſſetis reddere malū ꝓ malo: ſꝫ etiā ꝓ maledicto date bn̄dictionē. e ¶ Quia in h. Quia ꝓhibuerat maluꝫ ꝓ malo reddere ſꝫ poti⁹ maledicētib⁹ bn̄dicere iuſſerat: recte ꝓphetico teſtimonio aſtruit fratna iſpectiōe ⁊ bonos ſp̄ et malos videri: vt meminerim⁹: ⁊ patiāꝫ nr̄aꝫ q̄ patimur malos: nr̄am beniuolētiā q̄ ꝑſequētib⁹ bōa optam⁹ eterno ꝑmio remunerandā: ⁊ ꝑſecutores digno plectēdos ſupplicio: ſi nō penituerint: nos q̄ꝫ ꝓ ipſoꝝ ſalute quā p̄cabamur coronā accepturoſ.

† Pro. 20. c
Rom. 12. d
† Ps. 33. c
Jaco. 1. d
Mat. 25. c

f ¶ Ut he ne. Dicēte iudice: Uenite bn̄di. pa. mei p. r. Uel bn̄dictio q̄ ſit i futura vita bn̄dicēt deū. Qđ ḡ q̄ſq̄ i futuro vēire deſiderat: h i p̄nti meditari ⁊ agere ſatagat: ꝯditorē ⁊ frēm bn̄dicat ⁊ ſe dignū fratna bn̄dictione reddat. g ¶ Et q̄s ē ⁊c. Jō debet̄ a malo declinare ⁊ facere bonū: q̄r nemo pōt vos retrahere a bono: nec a corona: ſi ꝑſiſtere volueritꝭ: īmo ꝓſūt qui nocere volūt.

Et q̄s. Si v̓ba ꝯtumelioſa ſi reꝝ dāna: ſi inferūt tormēta: nō nocēt ſꝫ patiāꝫ vrā exercēt. Si q̄s aūt his vict⁹ deficit: nō ille q̄ malū intulit: ſꝫ ipſe q̄ malū nō ꝑtulit nocuit. Tētat̄ ois dom⁹ et ea q̄ ſup petrā: ⁊ ea q̄ ſupra arenā fūdat̄: ſꝫ vniformitas fūdamēti coronā ꝑſeuerantie tribuit. Alterā fragilis ſtructura ſtrauit. h ¶ Timorē aūt. In futuro erit̄ hti: i p̄nti aūt ne timueritꝭ timore coꝝ. i. illa q̄ in eis p̄nt videri timēda vt regia poteſtas: ⁊ hmōi. i ¶ Dn̄m aūt. Sctitatē xp̄i: q̄ſi ſit incōp̄hēſibilis glie intimo cordis affectu intuemini: et ſic ipm̄ xp̄m ſctificate i vobis: vt nō a memoria nō ab amore recedat. Qui hāc ſctitatē non ꝯſiderat: deficit ad īſidias hoſt̄. k ¶ Oi poſcēti. Uolenti mutuo accipe rōnabiles pecunias nō negem⁹. Un̄ paul⁹: In ſapientia ambulate ꝓpter eos q̄ foris ſūt: ſciētes quō oporteat ſingulis reſpōderi. Foris eī exiſtētes. i. nonduꝫ fideles volunt aliquid cognoſcere de ſpe que in vobis eſt. Qui ergo eccleſiaſtico p̄eēſt magiſterio: doceat patientes: obſtruat reſultātes.

† Mat. 5. a
† 36. diſ. c. q eccleſiaſtica aute ſi.
Col. 4. a

h Rationem

na: q̄ſi infirmiori vaſculo mulie a
a bri: ipartiētes honorē tāq̄ ⁊ co b
a ¶ ita ideo modeſte vos habete cū vxoribus vt nō. i. v. a. ſi eī diſcordes eēꝭ orōnes veſtre nō placerent.
b heredib⁹ grē vite vt non impe d
c diant̄ orationes veſtre. In fide e
¶ vt nec cogitatiōe diſcrepet̄. a ¶ vt alt̄ al
autē omnes vnanimes: compa f
teri⁹ on⁹ ⁊ iſfortuniū ſuū patet. a ¶ ne deſtruat̄ fraternitatē ne p h a fide liberi⁹ re
tiētes: frat̄nitatꝭ amatores: mi g h
cedat̄. ¶ cōdonādo petā ipēdēdo elemoſynas ⁊ h bis ne ſupbiat̄. a ¶ oīa cū mō
d ſericordes: modeſti: hūiles† nō i k
facietes. a ¶ qđ ſm iuſticiā ſeculi iuſti videt̄ poſſe fieri. b ¶ i actu. ¶ in verbis.
reddētes malū ꝓ malo: nec ma m
ledictū ꝓ maledicto: ſed ecōtra n
e rio bn̄dicentes: quia in hoc vo o
f cati eſtis: vt bn̄dictionē heredi p
a ¶ q̄ vult oſtēdere ſe bn̄dictionē habere.
tate poſſideatis† Qui eī vitaꝫ q
a ¶ cū in hoc ſeculo dies mali.
vult diligere: ⁊ videre dies bo r
¶ interi⁹ nō remurmuret.
nos: coerceat liguā ſuā a malo: s
a ¶ exterius ne ꝓferat aliq̄d doloſum.
⁊ labia eius ne loquant̄ doluꝫ. t
a ¶ ⁊ ſi etiā occaſio exteri⁹ dat̄ vt peccet.
Declinet aūt a malo ⁊ faciet bo v x
a ¶ vt rē abſcōditā. 2 b ¶ cū deo cū fratre
¶ vt rem fugiuā.
nū: inquirat pacē ⁊ ꝑſequat̄ eā: y z
a ¶ reſpect⁹ miſericordie. ¶ ꝓpter celerē
quia oculi dn̄i ſup iuſtos: et au a b
effectū. a ¶ iudiciū vel manifeſtatio.
res ei⁹ i p̄ces coꝝ: vult⁹ aūt dn̄i c
¶ vel primo loco vel reddendo alios.
a ſup facientes mala. Et q̄s ē q̄ vo d e
bis noceat: ſi boni emulatores f
a ¶ nō ſolū nō nocet q̄ a mal̄ irrogat̄: ſed
fueritꝭ† Sed ⁊ ſi q̄d patimini ꝓ g
etiā ꝓdeſt q̄r patiāꝫ exercet. a ¶ tenēdā
b pter iuſticiā: beati. Timorē aūt h
vel aſſeq̄ndā. a ¶ recedēdo a fide ⁊ dilectiōe
coꝝ nē timueritis vt nō cōturbe i
i mini.† Dn̄m aūt xp̄m ſctificate k
in cordib⁹ veſtris: parati ſemp l m
k ad ſatiſfactiōem oi poſcēti vos

ꝓ heſſe ſm ſcīam: ita q̄ nō tractat vxorē ſicut ancillā ſꝫ ſicut ſociā. vn̄ ⁊ mulier facta ē de latere viri: Gen̄. ij. iō ſubdit̄: a ¶ Quaſi infir. va. mu. nam mulieres infirmiores ſūt viꝭ corpe de cōi curſu ⁊ etiā mēte: q̄r min⁹ vigent intellectu ⁊ rōne. b ¶ Impartiēs ho. eis ꝓuidēdo de victu ⁊ veſtitu ſufficienti ⁊ honeſte ſm ſtatū ⁊ ꝓprias facultates. c ¶ Tanq̄ ⁊ cohe. ⁊c. i. vite beate ad quā ꝑ grām ꝑuenit̄. ex q̄ eī vir ⁊ vxor ſūt coheredes vite future: debēt i p̄nti ſocialit̄ ⁊ amicabilit̄ ꝯuiuere. iō ſubdit̄: d ¶ Ut nō impe. ⁊c. nā cū vir ⁊ vxor nō ſūt bn̄ ꝯcordes: minus p̄nt orōni vacare: ⁊ eoꝝ orōnes ſūt min⁹ exaudibiles. e ¶ In fide. Apłs h reuertit̄ ad informādū oēs cōiter: ordinādo p̄io eos ad ꝓximū. ſcđo ad deū/ibi: Dn̄m aūt xp̄m. tertio ad ſeipm̄. ca. ſe. Prima i duas: q̄r p̄mo ordiat eos i collatiōe boni. ſcđo i ꝑpeſſiōe mali/ibi: Nō reddētes. Circa p̄mū d̄r: In fide ⁊c. fides aūt accipit̄ vno mō vt ē v̓tus theologica: ⁊ ſic inducit eos ad vnitatē eccleſie vt nō ſint inter eos ſciſmata. alio mō vt ē v̓tus moralis: ⁊ ſic fides idē ē qđ fidelitas: ⁊ h mō inducit eos ad vnitatē fidelitatꝭ mutue. ⁊ qđ ſbdit̄ i aliq̄b⁹ libris: In orōne eſtote: nō ē de textu nec i libris correctis: f ¶ Cōpatiētes. ad iuicē ſicut mēbra vni⁹ corpis myſtici ipi⁹ xp̄i: ꝑ h eī alleuiat̄ ille q̄ patit̄ cū ꝑcipit alios ſibi cōpatiētes: ſicut ſuſtinētes q̄ue pōd⁹ corpale qn̄ alij cū eo oneri ſe ſupponūt: vt dicit Ph̄s. ij. rhetorice. g ¶ Fratnitatꝭ ama. i. cōitatꝭ fideliū: q̄r lꝫ q̄libet ꝑ ſe ſit diligēd⁹: tn̄ magis ē cōitas diligēda. h ¶ Miſericordes. elemoſynas indigētib⁹ tribuēdo. i ¶ Modeſti. i. oib⁹ modū debitū tenēdo. k ¶ Hūiles. vt nō ꝓ p̄dictꝭ bonis ꝑ ſupbiā eleuemini ſꝫ totū attribuatis grē dei. l ¶ Nō red. h ꝯñr ordiat fideles i ꝑpeſſiōe mali: i q̄ q̄s pōt dupl̄r deordinari: vno mō ꝑ audaciā vicē repēdēdo. alio mō ꝑ timorē i puſillanimitatē decidendo. igit̄ p̄mo remouet p̄mū. ſcđo ſcđm/ibi: Et q̄s ē. Prīa i duas: q̄r p̄mo monet vicē nō repēdere. ſcđo iducit ad h auctē ſcripture/ibi: Qui eī. Circa p̄mū dicit: Nō red. ⁊c. in factꝭ iniurioſis. m ¶ Nec ma. ꝓ ma. i v̓bis ꝯtumelioſis n ¶ Sꝫ ecō. bene. dui⁹ rōnē aſſignat. d. o ¶ Quia i hoc vo. eſtꝭ ad fidē catholicā. p ¶ Ut bn̄. he. poſ. q̄ nō dat̄ maledic⁹: ꝓpt̄ qđ dicit ſaluator Lu. vi. d Bn̄dicite maledicētib⁹ vob. q ¶ Qui ei vi. h ꝯñr iducit ad ꝓpoſitū auctē ſcripture Ps. xxxiij. di. Qui eī vult vitaꝫ diligere. ſ. beatā i q̄ null⁹ morit̄. r ¶ Et vi. di. bo. i btitudine celeſti vbi dies noctib⁹ nō iterrūpunt̄: faciat ſupple qđ ſeq̄t̄: s ¶ Coerceat ⁊c. vt nō reddat maledictū ꝓ maledicto i apto. t ¶ Et la. ei⁹ ⁊c. ꝯ maledicētē ſibi machinādo malū i occulto. v ¶ Declinet aūt a ma. i ope. x ¶ Et fa. bo. he ſut ei due ptes iuſticie. y ¶ Inq̄rat pa. cuꝫ ꝓx̄io etiā iiurioſo: Ro. xij. d. Qđ ex vob ē pacē cū oib⁹ hoib⁹ hn̄tes. z ¶ Et ꝑ ſe. eā. i. ꝑfecte ſeq̄t̄: ⁊ ſbdit̄ rō cū d̄r: a ¶ Quia ocu. ⁊c. ſicut ſup ſpūaliter dilectos. ocul⁹ ei dirigit̄ ad id qđ ſpūalit̄ amat̄ b ¶ Et au. ei⁹ i p̄. coꝝ. tāq̄ parate ad exaudiendū. c ¶ Uult⁹ aūt do. ſ. ire ⁊ idignatiōis. vn̄ i hebreo ſic h̄r: Ire dn̄i. d ¶ Sup fa. ma. ad eos puniēdū. vn̄ i pſ. ſbdit̄: Ut pdat a t̄ra. ſ. viuentiū memoriā eoꝝ. e ¶ Et q̄s ē. h ꝯñr remouet timorē inordiatū ꝑ quē hō cadit i puſillanimitatē. ⁊ frangit̄ ꝑ incōſtātiā. d. Et q̄s ē q̄ vo. no. vos ꝑſeq̄ndo. f ¶ Si boni emu. fu. q. d. nullus: ē h boni genitiui caſus ⁊ neutri generꝭ: amatorib⁹ ei boni ⁊ imitatorib⁹ qđ iportat̄ ꝑ emulari. vn̄ v̓ſus: Emulor inſtat̄ amat iuidet ac imitat̄: ꝑſecutiōes nō ſūt ad detrimētū: ſꝫ magis ad v̓tutis augmētū. iō ſi dit̄: g ¶ Sꝫ ſi q̄d pa. ⁊c. hti ſupple eſtis in ſpe ⁊ poſtea eritꝭ i re ſi ꝑſeueretꝭ. iō ꝯcludit: h ¶ Timorē aūt coꝝ ⁊c. timore deiciēte a bono virtutis. i ¶ Ut nō ꝯtur. impatienter aduerſa ſuſtinēdo. k ¶ Dn̄m aūt. h ꝯñr ordinat fideles ad deū. ⁊ ſecūdo inducit exēplū/ibi: Quia xp̄s. Ad deū aūt bn̄ ordinat̄ hō ꝑ fidem charitate formatā: ⁊ h i trib⁹. Primū ē q̄ hec fides i ei⁹ corde firmet̄: ⁊ q̄ſtū ad hoc dicit: Dn̄m aūt ſāctificate. i. firmate: ſanctū eni in vna ſignificatiōe idem eſt qđ firmū. l ¶ In coꝛ. ve. ſibi firmiter adherēdo: q̄r firmus ē i ſe ipſo. Secūdū eſt vt hec fides ad alios deriuet̄: ⁊ q̄ſtū ad. hoc ſubdit: m ¶ Parati ſemp ad ſatiſfactionē. q̄ ſit dupliciter. vno mō fideli ſimr ſi ei q̄ petit a magis ꝓuecto i fide pleni⁹ erudiri: alio mō īfideli fidē irrōnabilē

Diuiſio
Fides dupliciter accipitur
Uerſus
Hō ꝑ fidē ordinat̄ ad deū in trib⁹.

reputanti

a ¶ Rōnē. Duob⁹ mōis de ſpe nr̄a ⁊ fide rōnē de/bem⁹ reddere: vt q̄rētib⁹ fidelib⁹ vl īfidelib⁹ rectas cau/ſas ſpei ⁊ fidei intimem⁹ ⁊ ip̄am fidē ⁊ ſpem iter p̄ſſu/ras illibatā teneam⁹: oñdētes p patiētiā q̄ rōnabilit̄ eā ↄſuandā didicim⁹: p cui⁹ amore nec aduerſa pati: nec mortē ſubire formida/mus. b ¶ Sȝ cū mode. ⁊c. In ip̄a doctrie ſcīa q̄li/tatē docēdi monet obſua/ri: vt hūilitas ⁊ viuendo ⁊ loq̄ndo mōſtret̄. c ¶ Ut in eo q̄ de. Ut curate bn̄ faciētes: vt q̄ vr̄e bone cō/uerſatiōi detrahūt: venien/te tp̄e retributiōis ↄfundā/tur: vidētes vos cū xp̄o co/ronari: ſe cū diabolo dam/nari. d ¶ Meli⁹ eſt. Ita debet̄ calūniatores pati ⁊ ↄfundere: q̄ tuti⁹ ē vobis pati p bn̄fact̄ q̄ p male/fact̄. Hic illos arguit q̄ cū p culpis arguunt̄ a fratri/bus: vl̄ etiā penis coercen/tur: patiēter tolerāt: ſed ſi abſq̄ culpa aliq̄d eis īfert̄ a fribus mox p̄rūpūt ī ira/cūdiā. ⁊ q̄ bacten⁹ videban/tur innocēt p impatiētiā ⁊ murmurationē reddūt ſe nociores. Utili⁹ fuit tobie p/cuti cecitate ſine culpa: vt pbaret̄ ei⁹ patiētia: q̄ ely/me mago: q̄ p p̄fidia pcuſ/ſus a creditoȝ demētatio/ne remouet̄ ⁊ eterne vltio/ni p̄parat̄. e ¶ Quia et

B xp̄s. q̄ ſ iuſtus patit̄ xp̄m imitat̄ qui flagell̄ corripit̄ latronē imitat̄. qui cū xp̄o in cruce cognito padiſum intrauit: qui nec flagell̄ cor/rigit̄ ſiniſtrū latronē imi/tat̄: qui ppt̄ pctā aſcendit in crucem ⁊ poſt crucē iuit in tartara. f ¶ Offerret deo. q̄ etiā tūc ſi qui ad p̄/dicationē dn̄i quā p vitam fideliū p̄tendebat: credere voluiſſent: et ip̄os offerre deo patri gaudebat. Si q̄ aūt detrahebāt d bonis q̄/ſi de malefactorib⁹ īminen/te diluuio ↄfundebantur. g ¶ In carcere. qui hīt ſenſū obſcuratū tenebris: merito etiā ī hac vita dicūt̄ carcere īcluſi: ⁊ ī h īteriori carcere mēt̄ opib⁹ iniuſt̄ ↄuant̄: donec carne ſoluti in exteriores tenebras p̄ij/ciant̄ eťne dānatiōis: hīt ⁊ iuſti h carcerē ſȝ tribula/tionū: reprobi ſo vitioȝ. h ¶ Spū ve. p̄di. q̄ nr̄is tp̄ib⁹ carne veniēs iter vite mundo p̄dicauit. ip̄e etiā añ diluuiū eis q̄ tūc īcreduli erāt: vixerātq̄ carnalit̄: ſpū veniēs p̄dicauit. p ſpm̄ eñ ſcm̄ erat in noe et in ceteris bonis: p q̄ȝ bonā ↄuerſationē aliis mal̄ p̄di/cabat vt cōuerterent̄ ad bona. i ¶ Qñ expec. dei pa. Cū patiētia dei iuitaret illos ad pniam: pcēs il/lis p centū ānos quib⁹ noe edificabat arcā. p quā oſt/debat̄ quid futurū eſſet in mūdo. ip̄i nō vtebant̄ pa/tientia dei ad pniam: ſed expectabant eā q̄ſi eſſet du/ratura ſemp. k ¶ Noe. Qui iterp̄tat̄ reqes ſigni/ficat xp̄m q̄ dat ſuis fidelib⁹ requiē aiaȝ. l ¶ Cum fabricaret̄ arca. Sič arca fabricata ē de lignis le/uigat̄: ſic eccl̄ia de collectiōe fideliū aiaȝ. ſič pereunte mūdo pauci ſaluant̄ p aquā: ſic ad cōparationē peū/

Mat. 7. b tiū paru⁹ eſt electoȝ nūerus: q̄ anguſta ē via q̄ ducit ad vitā: ⁊ pauci ſunt qui īueniūt eā. m ¶ Que ⁊ vos nūc ſilis. Baptiſma facit ſaluos: baptiſma dico ſilis forme. i. p oīa aſſimulatū illi arce: q̄ q̄cq̄d ibi carna/

lit̄ iter: h

---

a rationē de ea q̄ in vobis eſt ſpe ⁊
a ¶ ⁊ nō ſolū doctrinā ſȝ etiā in doctrina mo/deſtiā habeatis: q̄ eſt mater oīum virtutum.
¶ vel ſm̄ modeſtiam ⁊ timorem vt q̄d exte/rius oſtenditis intus habeatis.
b fide: ſed cum modeſtia et timore a
c conſcientiā habentes bonā: vt in b
¶ q̄ fidē ⁊ ſpem celeſtiū quā videre non pn̄t in vobis irridēt p veſtra bona opa ↄfundant̄ q̄ bona eſſe negare nō pn̄t.
eo q̄ detrahunt de vobis† cōfun/ c
a ¶ q̄ſi de h ↄfundant̄ q̄ calūniant̄.
dant̄ qui calūniant̄ veſtrā bonā
d in xp̄o ↄuerſationē. Meli⁹ eſt eñ d
a ¶ q̄ maior eſt p̄parat retributionē.
vt benefacientes ſi voluntas dei e f
a ¶ ſic nos ſemel morimur. i. tp̄ali morte p q̄ g
e velit pati q̄ male facientes† q̄ et h i
reddet merces eterna.
xp̄s ſemel p peccatis noſtris mor k
a ¶ offert nos xp̄s deo pr̄i. i. vitā nr̄aȝ lauda
tuus eſt: iuſtus p iniuſtis: ūt nos l m
bilē ī ↄſpectu pr̄is oñdit: cū p mortificationē carnis p illo gaudem⁹ īmolari. vl̄ offert nos deo cū abſolutos carne nos ī eťnū regnū in/
f offerret deo: mortificatos quidē
troducit. ¶ ſancto vel nr̄o.
carne: viuificato s autē ſpū. In q̄ n o
a ¶ tenebraȝ ⁊ īfidelitat̄: vel ī carcere. i. ī car
g ⁊ his qui in carcere erāt: ſpū veni/ p q
nalibus deſiderijs viuentes. a ¶ p noe.
b ¶ nō credebāt deo p noe cōminātī.
ens p̄dicauit qui increduli fuerāt r
i aliqñ† qñ expectabāt dei patien/ s
k tiā in dieb⁹ noe cū fabricaret̄ ar/ t
a ¶ crediderūt deo. b ¶ ¶ p illos q̄ ſubmer/ſi ſūt ī diluuio: ſignificat̄ mortificatio carnis. p illos q̄ ſaluati ſūt ſignificat̄ viuificatio ſpi/ritus. ¶ q̄ ſpem octaue habebant.
ca: in q̄ pauci id ēſt octo aīe ſalue v x
m facte ſunt p aquam.† Que et vos y

---

rēputāti. p̄ma ſatiſfactio ē p doctrinā charitatiuā. ſcda ſo p fidei rō/nabilē defenſionē: oñdēdo q̄ ↄtinet oēȝ ſcītatē: ⁊ q̄ p miracla a deo cō/firmata ē q̄ nō pōt eſſe teſt̄ falſitat̄ ⁊ hmōi. ſm̄ grāȝ a dn̄o datā ip̄i dcē/dēti. vn̄ ⁊ ille p̄mittit Lu. xxi. d. Ego dabo vob̄ os ⁊ ſapiaȝ cui nō pote/rūt reſiſtere ⁊ ↄdicere oēs aduerſarii vr̄i. verūtñ iſta defenſio dȝ carere p̄ſūptiōe ⁊ iactātia. iō ſbdit̄: Sȝ cū modeſtia. i. mō debito ⁊ hōeſto. a ¶ Et timore ⁊c. ita q̄ ſit bona diſpoſitio iteri⁹ ⁊ exteri⁹. b ¶ Ut in eo q̄ ⁊c. reputātes vos fatue ⁊ male credē. c ¶ Con/fundant̄. in ſeip̄is ex bōa vr̄a rēſiōe ⁊ ſctā ↄuer/ſatiōe. Tertiū ē q̄ ppt̄ q̄cūq̄ aduerſa hō a fide ñ euellat̄. ⁊ q̄ſtū ad h ſbdit̄: d ¶ Meli⁹ ē eñ. ⁊ iō

C

gal̄ ſic l̄ra. e ¶ Bn̄facictes. fide p dilectionem operāte. f ¶ Pati. aduerſa q̄cūq̄. g ¶ Si vo/luntas dei ve. p fideliū pbatiōe. h ¶ Q male fa. i. idebite reſiſtētes. i ¶ Quia ⁊ xp̄s. h ad p poſitū īducit exēplū de xp̄o in q̄ nō potuit poni exē/plū q̄tū ad p̄mā fidei cōditionē. ſ. ei⁹ cōfirmatiōeȝ in corde credēt̄. nā in eo nō fuit fides ſed clara vi/ſio ab inſtāti cōceptiōis: ſed q̄tū ad alias duas. ſ. q̄tū ad fidei deriuationē in alios: ⁊ ſufferentiā ad/uerſoȝ ppt̄ ei⁹ ↄfitatē ponit exēplū de xp̄o. ⁊ p̄mo q̄tū ad vltimā vt cōtinuet ſe l̄re imediate p̄ceden/ti/dicēs: Quia ⁊ xp̄s ſemel p pctis. ſ. alienis. k ¶ Mortu⁹ ē. q. d. dedit nob̄ exēplū in h. ⁊ dič ſemel: q̄ reſurrexit ad vitam imortalem: ⁊ q̄ vna mors ei⁹ ſufficit ad oīa pctā delēda. l ¶ Iuſtus p iniuſt̄. vt ip̄os iuſtificaret. iō ſbdit̄: m ¶ Ut nos offer. deo mor. q̄dē car. i. inſenſibiles fa/ctos ad deſideria carnis. n ¶ Uiuificatos aūt ſpū. i. ſenſibiles ⁊ mobiles factos ad ſeq̄ndū in/ſtinctū ſpūſſci. o ¶ In q̄. h ↄſr ponit exēplū de alia cōditiōe. ſ. de deriuatiōe fidei ⁊ p̄dicatiōe. ⁊ p̄mo ponit exēplū. ſcdo infert correlariū, ibi: Que ⁊ vos. Circa p̄mū ſciēdū q̄ p̄dicatio noe vocādo ad pniam pctōres ſui tp̄is ne pirēt in diluuio fuit fi/gura p̄dicatiōis xp̄i p ſe ⁊ diſcipulos vſq̄ ad finē mūdi vocādo pctōres ad pniam ne perēāt in iudi/cio finali. ppt̄ q̄d de h ponit exēplū p locū a mino/ri faciēs argumentū: q̄ ſi illos vocauit ad pniaȝ: multo forti⁹ vocauit ⁊ vocabit alios. ⁊ h ē q̄d dr̄: In quo. i. ad figurandū pctōȝ mortificationē in carne ⁊ viuificationem in ſpū mō dicto. p ¶ Et his q̄ in carcere erāt. Ligati ↄſuetudīe peccan/di. ſm̄ illud Prouer. v. d. Iniq̄tates ſue capiūt im/piū: ⁊ funibus pctōȝ ſuoȝ cōſtringet̄. q̄d erat tp̄e noe. ſm̄ q̄ dr̄ Geñ. vi. b: Oīs caro corruperat viā ſuā. q ¶ Spū veniēs p̄dicauit. ſ. p noe cui in/ſpirauit facere arcā ⁊ p̄dicare pniam. lȝ eñ nō fue/rat adhuc hūanitas xp̄i: tñ ſuppoſitū eſt eternum: Heb. xiii. b. Ieſus xp̄s heri ⁊ hodie ip̄e ⁊ in ſecu/la. r ¶ Qui increduli fuerāt aliqñ. ip̄i deo lo/quēti p noe: q̄ nō credebāt q̄ diluuiū deberet inū/dare. s ¶ Qñ expectabāt dei pa. pctōres ad pniaȝ. cx. ānis. ſm̄ q̄ dr̄ Geñ. vi. a. Eruntq̄ dies il/li⁹. cxx. ānoȝ. t ¶ Cū fabricaret̄ ar. p noe ⁊ filios ei⁹. v ¶ In qua pau. i. octo aīe. ſ. noe ⁊ tres filij ei⁹ ⁊ vxores eoȝ: Geñ. vij. x ¶ Sal/ue fa. ſūt p aquā. inq̄tū eleuauit arcā in ſblime a tra: Geñ. vij. Iſto mō exponit glo. ⁊ doctores cōit̄ paſſū iſtū. ſȝ q̄ hec expoſitio accipit my/ſtice carcerē p ↄſuetudīe peccādi. iō alit̄ pōt dici abſq̄ p̄iudicio tñ q̄ h accipit̄ carcer p limbo īferni in q̄ detinebant̄ p̄res antiq̄ ſic exponēdo: In q̄. ſ. vt plures offerret deo pr̄i. Et his q̄ in carcere erant. i. in limbo. Spū veniēs. q̄ in aīa deſcēdit ad detētos ī limbo corpe iacēte in ſepul/chro. Predicauit: q̄ tūc eis myſteriū ſue īcarnatiōis ⁊ redēptiōis iple/tū eſſe declarauit: īter q̄s erāt aliq̄ q̄ pierāt in diluuio corpalit̄. ⁊ pōt di/ci pbabilit̄ q̄ vidētes diluuiū increſcere: ſm̄ q̄ p̄dixerat noe crediderūt multi qui pri⁹ erāt īcreduli ⁊ penituerūt de pctis ſuis, ⁊ ſic deſcēderunt ad limbū cū patrib⁹ aliis. Si autē ↄ hoc dicat̄ q̄ diluuiū venit ſic ſubito q̄ nō potuerūt penitere: ſm̄ q̄ videt̄ ſaluator dicere: Luč. xvij. f. Ede/bāt ⁊ bibebāt ⁊c. ⁊ venit diluuiū ⁊ pdidit oēs. Dicendū q̄ lȝ ſubito ve/nerit in vallibus ⁊ plana terra: nō tñ ſic in mōtibus: q̄ aq̄ in augmēto ſuo poſuerūt. xl. dies ⁊. xl. noctes. ⁊ ſic habitātes in locis arduis viden/tes aq̄s increſcere ſič dixerat noe potuerūt penitere. ⁊ forte de aliis ſič de iſtis dr̄: Qui increduli fuerāt aliqñ. ſ. añ inundationē diluuii: ſed tūc crediderūt: vt dictū ē. Cetera exponant̄ ſič pri⁹. y ¶ Que ⁊ vos. h ex p̄/dictis infert correlariū. dixerat eñ paucos p aquā fuiſſe ſaluatos in di/luuio inq̄tum arca eleuauit eos a terra. iō dič q̄ ſilr̄ mō aqua baptiſma/lis ſaluat ſpūalit̄: q̄ p grām ibi datā eleuat mētes a terrenis deſiderijs

I iij ad petendā

Alā habēt itanq̄ de malefacto/ribus

† Roñ. 5. b
Heb. 9. g
De cō. di. 1. c. ſufficit et diſt. 2. c. ſe/mel: et. c. ite/rat̄ in prin.

D

† 47. diſt. c. quarūlibet
Mat. 24. c
Luč. 17. f

† De cō. di. 4. c. verus

G liter:hic ſpūalit̄ gerit̄. ¶ Et aqua diluuiū nullos ſalua
E uit extra arcā poſitos ſ; occidit:ſignificabat oēm hereti/
cū:ſ; habēte baptiſmi ſacr̄m nō alios ſ; ipſis aquis ad in/
ferna mergēdū:qbus arca ſubleuat̄ ad celū. a ¶ Non
car.de.ſor. Nō dico illū baptiſma ſalutare vbi tm̄ ē de
poſitio ſordiū carnis.i.vbi caro
tm̄ abluit̄ exteri⁹:qd̄ heretici ha
buerūt:ſ; vbi ē īterrogatio pu/
re cōſcie.i.vbi īterrogat̄ τ eri/
git̄ a baptiſta bona ꝯſcia bapti/
çādi:qꝛ tale baptiſma ſaluat: ali
ud occidit. Interrogatio facta τ
tendēs i deū vt ꝑ bonā ꝯſciam
vnā efficiet̄ cum deo. b ¶ De/
glutiēs mor. Qd̄ deglutim⁹:
agim⁹ vt i corꝑib⁹ nr̄is aſſūptū
nuſq̄ pareat:ſic mortē fun/
dit⁹ ꝯſūpſit:vt nihil ꝯ ſe valeret
τ manēte ſpecie veri corꝑis:ab/
eſſet labes ꝑſce fragilitat̄ qd̄ eti
am nobis ꝓmittit̄. vn̄ addit: vt
τ nos v.eter.he.effi. c ¶ Pro
fect⁹. Sicut xp̄s reſurgēs aſcē/
dit i celū:τ ſedet ad dexterā dei.
ſic etiā nobis ꝑ baptiſma viā ſa/
lut̄ τ regni celeſt̄ pr̄te introitū
ſignauit. d ¶ Subiectis ſi.
an. Semꝑ angelos ſbiectos fu/
iſſe filio dei nō dubitam⁹: ſ; h̄ id
ſubiectionis meminit:vt aſſūptā
hūanitatē:ita i reſurrectiōe ſbli/
matā monſtraret:ꝙ oī angelice
dignitat̄ potētie ꝑferat̄: vnde:
Ps.8.b Oīa ſubiecisti ſub pedib⁹ ei⁹.

Hriſto igit̄ Ca.IIII
Poſtq̄ exemplū dn̄ice
reſurrectiōis τ nr̄e ab/
E lutiōis ꝯ arce τ diluuii ſacramē
to aſtruxit redit ad h̄ qd̄ incepat
vt imitātes ſaluatorē inter bōa
q̄ agim⁹ patiēter maloꝝ nequi/
tiā toleremus. Quiſquis iuſtoꝝ
martyrio corp⁹ ſubiicit nihil in
mūdo hn̄s vbi peccet. Hoc tm̄
deſiderare cogit̄:vt finito certa
†Eph.4.f mine ꝑcipiat coronā vite. Taliū
mētes cupit petr⁹ ſemꝑ imitari
cū ꝓpoſito dn̄ice paſſiōis exem
plo:nos eadē cogitatiōe ꝯ neq̄/
tiā prauoꝝ:ꝯ oblectamēta vitio
rū ꝑcipit armari: volēs itelligi
ꝙ etiā nos i pace eccl̄ie q̄ſcētes
ſi h̄ītū patiēt̄ induim⁹:facile tu
bāte deo lapſus vitam⁹ pctōꝝ.
f ¶ Quia q̄ paſ. Qui tiore iu/
dicioꝝ celeſtiū carnales in mēte
ꝯcupiſcētias extinguit:iam ſilis
xp̄o crucifixo q̄ſi mortu⁹ exiſtēs
pctis:dei tm̄ ſeruitio viuit.
g ¶ Blaſphemantes. Et ſi
blaſphemāt vos ſegregatos a ꝑ
fidia ſua: tn̄ i ꝯūſatiōe vr̄a opa
iuſticie τ pietat̄ vidētes mirāt̄:
τ fidē quodāmō venerāt̄.
h ¶ Propt. Tāta cura ē deo
†De cō.di. nos mortificari carne:viuificari
2.c.oīa i fi. ſpū:vt his q̄; q̄ maiorib⁹ crimi/
nib⁹ inuoluti:īter mortuos erant
nūcrādi:v̄bū fidei euāgeliçare
ꝑceperit:vt iudicēt̄ q̄dē.i.ꝯdem
nēt̄ a ſeipſis ſm̄ hoīes.i.ſm̄ h̄ ꝙ
ad morē pctōꝝ vixerūt i carne.i.
i carnalib⁹ deſideriis: τ abiect̄
vitiis viuāt i ſpū.i.ſpūalit̄ iuxta
volūtatē dei:vel iudicēt̄ ſm̄ ho
mines.i.ſm̄ rōnē quā de⁹ dedit hoīb⁹:vt rō ipſoꝝ dānet
mala i impiis. i ¶ Oim. Quia dixerat i iudicio iudicā/
dos viuos τ mortuos:ne q̄s blādiret̄ ſibi de lōginquita
G te futuri

nūc ſilis forme ſaluos facit ba/ a
a ptiſma:nō carnis depoſitio ſor/ b
a ¶ nō ſufficit hr̄e baptiçādo bonā ꝯſciaꝫ niſi ad īterrogationē eccl̄ie fidē ſuā oſtēdat
diū:ſed ꝯſciētie bone īterroga c
a ¶ τ h̄ ꝑ reſurrectionē vt ſicut xp̄s ſurrexit a mortuis ꝑ gl̄iam pr̄is ita τ nos purgati a vitiis ꝑ aquā regenerationis i nouitate vite
tio i deū: ꝑ reſurrectionem ieſu d
ambulem⁹. a ¶ q̄ pōt:qꝛ ē in.d.τc.
chriſti a mortuis q̄ eſt i dextera e
b dei:deglutiens mortem vt vite f
a ¶ et poſt deſtructā mortem.
c eterne heredes efficiemur:pro/
a ¶ angeli primus.
d fectus in celuꝫ ſubiectis ſibi ān g
a ¶ ptātes ſecūd⁹. b ¶ v̄tutes terti⁹ ordo
gelis τ poteſtatib⁹ τ virtutib⁹.

e ¶ qꝛ deglutiuit qꝛ heredes
Hriſto igit̄ Ca.IIII b
crim⁹. a ¶ nō in deitate.
b ¶ ſicut ipſe ſpōte: τ nos ſponte:ſicut tolerauit omnia et nos toleremus vnde venit vtilitas.
paſſo in carne:τ vos eādē cogi
f tatiōe armamini:qꝛ q̄ paſſus eſt i
i carne deſiit a peccatis: vt iā nō k
a ¶ cōfirmādo ſe i bonis operibus.
deſideriis hoīm:ſ; volūtati dei m
qd̄ reliquū ē i carne viuat tpis. n
a ¶ vere iā ceſſat a pctis qꝛ ꝯſiderata īmanitate ſceler̄ ſufficit impēdiſſe ꝑteritū tp̄s.
b ¶ ſm̄
†Sufficit ei ꝑteritū tp̄s ad volū o
a ¶ ita ꝯſūmādā:ꝙ ſicut gētes ābulauerūt
tatē gentiū cōſūmandā:his qui q
de vitio in vitiū nō ſtabiles in vno vitio.
ambulauerūt i luxuriis:deſide/ r
riis vinolentiis:cōmeſſationib⁹: s t
potatiōib⁹: ebrietatib⁹: τ illicit̄ v x
a ¶ qꝛ carnē crucifixiſtis cū vitiis τ ꝯcupiſcentiis.
idoloꝝ cultib⁹. In quo admi/ y
rāt̄ nō cōcurrētib⁹ vobis in ean z
a ¶ in quā prius currebatis.
g dem luxurie ꝯfuſionē:blaſphe/ a
a ¶ id̄ min⁹ curate ſi bn̄facientes blaſphemamini a reprobis:qꝛ τ ſi vos taceatis: nō tacebit iuſt⁹ iudex:q̄ τ illis blaſphemias et vobis patiētie p̄mia reſtituet.
mantes†qui reddēt rationē ei q̄ b
parat⁹ eſt iudicare viuos τ mor
a ¶ ideo nō debis curare quia.
b tuos. Propter hoc eīm τ mortu c
is euāgeliçatū eſt: vt iudicent̄ q̄ d
dem ſm̄ hoīes i carne: viuāt aūt f
i ſm̄ deū in ſpiritu. Omniū autē g

ꝑſt ad petēdū celeſtia: τ h̄ eſt qd̄ dicit: Et vos nūc ſaluos facit. ſpūa G
liter iūgat̄ ſic lr̄a: a ¶ Baptiſma ſi.for.i.mō ſili:tū qꝛ pauci ſal
uant̄ ꝑ baptiſmū reſpectu nō ſaluatoꝝ. Tū qꝛ eleuat a terrenis ad
ſuꝑiora mō dicto:ſicut aq̄ diluuiꝫ ſaluauit noe τ q̄ cū eo erāt corpo/
raliter eos eleuādo ad ſuperiora. b ¶ Nō car.depo.ſordiū.q.
d. v̄tus baptiſmi nō ē ſolū i lotione corꝑis:ſ;
ꝑncipaliter i lotiōe mēt̄. id̄ ſbdit̄: c ¶ Sed
cōſcie bo.τc. nā a baptiçādo q̄rit̄: Credis
in deū:τ r̄ndet: Credo. ꝑ ſe ſi ē adult⁹: vel ꝑ
patrinos ſi ē puul⁹. Fides aūt charitate for/
mata facit cōſciam bonā i deū tendentē. τ id̄
ꝯiūgit̄ cū eo qd̄ p̄dicit̄: Cōſcie bone. ſup/
ple tēdentis i deū. d ¶ Per re.ie.xp̄i. per
quē habem⁹ īntroitū ad celeſtia. ſm̄ ꝙ dr̄ i col
lecta paſche: De⁹ q̄ hodierna die ꝑ vnigeni/
tū tuū eternitat̄ nobis aditū deuicta morte
reſeraſti τc. e ¶ Quiē in dex.dei. ꝑ ſuaꝫ
aſcēſionē Mar.vl.d. Aſſumpt⁹ eſt in celū τ
ſedet a dextris dei. f ¶ Deglutiēs mor. qꝛ
reſurrexit ad vitā īmortalē: τ qꝛ abſtulit a no
bis mortē culpe. g ¶ Subiectis ſibi τc. h̄
angeloꝝ tres ordines exprimūt̄. vn⁹ de infe
riori hierarchia:cū dr̄: Angelis. τ duo ꝯ me
dia/ibi: Et poteſtatib⁹ τ v̄tutib⁹. τ ꝑ hos oēs
aliī intelligūt̄ qbus hō xp̄s ꝑficit̄. Ca.IIII
Hriſto igit̄ paſ. Hic beat⁹ petrus
ordiat fideles reſpectu ſui. τ ſcdo re
uertit̄ ad ordinādū eos reſpectu ꝓ/
ximi/ibi: Ante oīa: talis eīm reuerſio maxie
fit in moralib⁹ ꝓpē cōnexionē v̄tutum. vn̄ τ
ph̄s.i. Ethicoꝝ tractat de felicitate: τ iterū re
dit ad tractādū de ea in fine libri. reſpectu ve
ro ſui bn̄ ſe hꝫ hō qn̄ caro ſubdit̄ ſpūi. h̄ autē
fit ꝑ macerationē τ cōcupiſcētiaꝝ repſſionē.
τ ꝑ diuine punitiōis appropiquationē: que
ponit̄/ibi: Oim finis. ¶ Circa primū dicit:
Chriſto igit̄ paſſo in car.τc. qꝛ talis co/
gitatio inducit ad macerationē carnis τ repſ
ſionē cōcupiſcētie carnalis. id̄ ſubdit̄: b
i ¶ Quia q̄ paſ. eſt i car.i.redegit carneꝫ
ſuā inobediētiā anime. k ¶ Deſiit a pec.
carnalib⁹. l ¶ Ut nō iā ho. deſi.i. volu/
ptatib⁹ carnis q̄s cōiter deſiderāt hoīes.
m ¶ Sꝫ volū.dei τc. iūgat̄ ſic lr̄a: Sꝫ vo
lūtate dei viuat. ei obediēdo. n ¶ Qd̄ re/
li.ē in car.i. reſiduū pn̄tis vite. o ¶ Suffi
cit eīm pte.tp̄s τc.i. debet penitēti ſuffice/
re ꝙ ꝑterito tp̄e vixit carnaliter: quā vitā gē
tes volūt cōiter τ appetūt. τ ꝑ h̄ ꝙ dicit: Suf/
ficit nō intelligenda eſt approbatio vite ꝑte
terite:ſ; magis reprobatio. Pōt etiā alit̄ ex/
poni vt hec lr̄a: Sufficit eīm ꝑteritū tp̄s: iun/
gat̄ cū eo qd̄ ſut dit̄: p ¶ Ad vo.gē.cōſu/
mādā. qm̄ aliq̄ ſe laxant ad pctā carnalia ꝑ
alioꝝ monita. q ¶ Qui am.i luxuriis.
q̄tū ad actū exteriorē. r ¶ Deſideriis. q̄tū
ad affectū interiorē. Cōſequēter tāgit vitiuꝫ
gule qd̄ eſt incitamētū luxurie.d. s ¶ Vi/
nolētiis. ꝑ exceſſum in vino. t ¶ Come/
ſſationib⁹. in cibo. v ¶ Potationib⁹. in
ebriatiuis q̄buſcūq; quaꝝ aliq̄ ſūt alie a vini
potatione. x ¶ Et illi.ido.cul. q̄ cult⁹ fre/
quēter oriunt̄ ex p̄dict̄: Exod.xxxii.b. Sedit
pp̄ls manducare τ bibere τ ſurrexerūt lude
re.i. idolatrare. y ¶ In q̄ admi. infideles
et luxurioſi. z ¶ No cō. vo. in eā.lu.cō.
.i.qꝛ nō cōcomitamini ampli⁹ eos in p̄dictis
vitiis. a ¶ Blaſphemātes. xp̄m in queꝫ
creditis. b ¶ Qui re.rationē. in iudicio fi
nali. c ¶ Propter hoc ei τ mor.i. i fide/
libus: ſm̄ illud Matth. Dimitte mortuos ſe
pelire mortuos ſuos. d ¶ Euāgelizatū
ē vt iu.i. vt credētes cōdēnēt̄. e ¶ Scd̄m
ho.in car.i. ab hoīb⁹ carnalit̄ viuētib⁹.
f ¶ Uiuāt aūt ſm̄ deū. ex ꝯuerſiōe eoꝝ ad
fidē iſta duo ꝯſequūt̄:ſ; p̄mū occaſionalit̄. ſcd̄m aūt ex intētiōe euā
geliçātiū fidē. g ¶ Oim aūt. Hic ponit̄ ſcd̄m repſſiuū carnaliū
vitioꝝ. cū dr̄: Oim aūt fi.appro. qꝛ de die iudicii nemo ſcit: pro/
ꝑter qd̄

A ie futuri iudicij: cōſulte admonet: qꝛ ⁊ ſi incertus
G aduētus ē extremi diſcriminis: tn̄ certū eſt oībus
ꝙ in hac vita diu ſubſiſtere nequim⁹. a ¶ Vigi
late i ora. Ne anim⁹ aliqd cogitet ꝑter id ſoluꝫ
qđ pcat: cū ad orandū ſtam⁹: oīs carnalis cogita/
tio abſiſtat: itētio cordis ſince
ra deū nō ſono vocis ſꝫ ſenſu
animi oret. b ¶ Charitatē
continuam habentes ⁊c.
Qui ꝑ charitatē ꝓximū mo/
net increpat caſtigat: ꝑ charita/
tē operit multitudinē pctōꝝ:
qꝛ q̄ ↄuerti fecerit pctōrē ab er
rore vie ſue ſaluabit aīam ei⁹
a morte ⁊ operit multitudinē
pctōꝝ. c ¶ Quia cha. ope
rit. Ex fragilitate carnis non
ſemꝑ orōni ⁊ hoſpitalitati vel
alijs ↄtutib⁹ īſiſtere poſſum⁹:
Ro.12.c Heb.13.a Phil.2.b q̄s ꝑ officiū corpis ⁊ oportu/
na tꝑa fieri neceſſe ē. Ipſa aūt
charitas cui⁹ inſtinctu hec fo/
ris agūt: q̄ īteriori hoī ꝓſidet
ſꝑ ibidē haberi ↄtinuis ī publi/
cū nō ſꝑ oſtendi pōt. d ¶ Si
q̄s lo. ⁊c. Si q̄s hꝫ ſciam lo/
quēdi nō ſibi ſꝫ deo īputet. ti/
meat ne ꝑter volūtatē dei vel
auctoritatē ſcāꝝ ſcripturaꝝ. vel
ꝑter vtilitatē fratrum doceat:
nec qđ docēdū eſt taceat.
e ¶ Si q̄s mi. Cū oīa bn̄ et
ſm volūtatē ei⁹ feceritꝭ: nō ve
ſtris meritꝭ ſꝫ grē ei⁹ attribua
tis vt alij videntes vr̄a bona
opa glificēt patrē vr̄m q̄ in ce
lis ē. f ¶ Chariſſimi noli.
Si patimini feruorē tribulati
onū q̄ ↄ rōnē inferūt ad vr̄am
B ꝓbationē ⁊ gliaꝫ: nō iō pute/
tis vos eſſe exules a mēbris
xp̄i: ⁊ nolite mirari de illatis
malis: vt ꝑ illa tentet vos de⁹
⁊ ꝓbet: qꝛ antiquū ⁊ frequēs
eſt electos dei ꝓ eterna ſalute
in p̄nti aduerſa pati. g ¶ Be
ati eritꝭ ⁊c. Qui patiē ꝓ no/
mine xp̄i beat⁹: nō eīn debetis
credere ꝙ ſine remūeratione
patiamini: ſicut illi q̄ ꝓ ſuis ſce
leribus patiūē: ⁊ multi puniū
tur: vel nemo erubeſcat pati ꝓ
noīe chriſti: ſed erubeſcat com
mittere ſcelera: ꝓ q̄bus iuſte
puniaē. Qꝛ ſi patiē vt chriſtia
nus ꝓ fide ⁊ cōfeſſione nomi/
nis xp̄i nō erubeſcat: ſꝫ potius
glificet deū ꝑmanēs [illegible] noīe
vt poſſint dici: bon[illegible] dn̄s
iſte qui habet tam fideles ſer/
uos. h ¶ Spiritus ei⁹ ſup
vos requi[illegible]. Quia requieſcet
ſuꝑ vos patiētes: ⁊ in p̄nti ex
pte ad bn̄ operandū: ⁊ in futu
ro ꝑfecte ad remunerādū. Qꝛ
eſt honoris vt ⁊ in p̄ſenti ſitis
honorabiles in bonis operi/
bus: ⁊ in futuro ꝑticipes ho/
noris chriſti. Et qđ eſt glie in
p̄ſenti pura cōſcientia: in futu
ro ſine omni corruptione: tam
in anima q̄ in corpore. Et qđ
eſt virtutis: ⁊ in p̄nti ⁊ in futu
ro ſuper diabolum ⁊ membra
eius: ⁊ vnde hec omnia ſubiungit: ⁊ requieſcet
ſuper vos ſpiritusſanctus: qui eſt ei⁹ chriſti. Ip/
ſe enim plenius accepit: et membris ſuis dedit
⁊ in futuro maxime dabit.

finis appropinq̄bit. Eſtote ita/ a
a ¶ nō deficiētes a fide. b ¶ ⁊ vt īntelligatꝭ
modū orādi: ⁊ īpetrare poſſitꝭ qđ oraueritꝭ
habete charitatē īter vos nō ꝓpī vr̄a exti
ora: ſꝫ ī vobiſipſis voſipſi ſitis cū dilectiōis.
a q̄ prudētes: ⁊ vigilāte ī oratio/ b
nib⁹: añ oīa aūt mutuā in vobiſ/ c
b metipis charitatē ↄtinuā habē/
a ¶ cū ꝑ alias virtutes culpe diluūē: maxi
me ꝑ charitatē ꝑ quā ꝓximis debita dimiſ
ſunē: vt a deo nobis nr̄a dimittanē.
c tes† quiā charitas opit multitu/ d
dinē pctōꝝ.† Hoſpitales iuīcē: e
ſine murmuratiōe. Vnuſq̄ſq̄ ſi/ f
¶ a deo gratis.
a ¶ q̄dlibet donū ſpūſſancti ad ſeruiendū
alijs tā ſecularib⁹ q̄ ſpiritualibus.
cut accepit grām ī alterutrū illā g
adminiſtrātes: ſicut boni diſpēſa/ h
a ¶ formate ſm deſideriū vniuſcuiuſq̄ ſi/
cut ī māna ſapiebat ſm cibos q̄s volebat.
b tores multiformis grē dei.† Si/ k
a ¶ vel elemoſynā vel aliqđ bonū op⁹: hu
militer īnpēdat: qꝛ nihil habet a ſeipſo qđ
impendat: ſed a ſolo deo.
c q̄s loqē q̄ſi ſermōes dei. Siquis l m
miniſtrat tāq̄ ex v̄tute quā admi/ n
¶ actibus veſtris.
niſtrat de⁹: vt in omnib⁹ hono/ o
¶ adiutorem ⁊ mediatorē.
rificeē deus: ꝑ ieſū chriſtū cui ē p
¶ fama. ¶ poteſtas.
gloria ⁊ imperiū ī ſecula ſeculo
a ¶ hec bona facite: ⁊ ꝓ nulla tribulatio/
ne ceſſate. b ¶ ab amore dei ne eſtuetis
deficiētes a fide. ¶ vel mirari.
f rū amē. Chariſſimi: nolite pē re q
grinari ī feruore q̄ ad tētationē r s
vobis ſit: quaſi noui aliquid vo t
¶ repreſentādo.
bis contingat. Sed cōmunicā/ v
tes chriſti paſſiōibus gaudete:
¶ q̄ñ omne velamen auferetē. ¶ animo.
vt in reuelatiōe glorie ei⁹ gaude x y
¶ corpore. ¶ quia.
atis exultātes. Si exprobrami z
¶ permanentes.
s ī noīe xp̄i: beati eritis: q̄ñ qđ eſt a b c
honoris glie ⁊ virtutis dei: ⁊ q̄ d
a ¶ xp̄i. b ¶ q̄ corpe laboratis ſpū req̄/
b eſt eius ſpirit⁹ ſuꝑ vos req̄eſcit. e
eſcitis. a ¶ hic vbi nulla remūeratio ex
peccatē: ſed forſitan initiū eſt pene.
Nemo aūt veſtrum patiatē quaſi f
a ¶ ſi tāq̄ maledic⁹ patiē: q̄ paſſiōis ſue tē
pore ī ſui ſalutē iniuriā ꝑſecutoris effrenaē
homicida/ aut fur/ aut maledic⁹
aut alienoꝝ appetitor. Si autē g

A ꝑter qđ ē cogitāda tāq̄ ſemꝑ ꝓpinq̄: ⁊ talis cogitatio reprimit carna/ C
lia vitia. iō ſubdiē: a ¶ Eſtote itaq̄ pru. i. vobis ꝓuidētes vt appareā
tis mūdi. b ¶ Et vigi. in orōnib⁹. vt de⁹ vos dirigat ſine cui⁹ directi
one nō poteſtis viuere mūde. c ¶ Ante oīa. Hic ↄſr reuertiē ad ordi/
nādū fideles reſpectu ꝓximi: ⁊ p̄mo in cōicatiōe bonoꝝ. ſcđo in ꝑpeſſione
maloꝝ/ ibi: Chariſſimi. Circa primū dicit: An
te oīa aūt mu. in vo. cha. ⁊c. qꝛ charitas ex
cellētior ē ceteris ↄtutibus. i. Coꝛ. xiij. d. Ma
ior aūt horū ē charitas. iō ſubdiē: d ¶ Quia
cha. ope. mul. pec. ne videanē tāq̄ diuiſo iu/
dicio puniēda: ſꝫ qꝛ charitas debet oſtēdi ī ope
aliter nō eēt vera. ſm ꝙ dicit Greg. homel. xx.
Amor dei nūq̄ eſt ocioſus: opaē eīn magna ſi
eſt: ſi aūt opari renuit amor nō eē. iō ſubdiē:
e ¶ Hoſpitales inui. ſine mur. i. ſine expē
ſis hoſpitū. f ¶ Vnuſquiſq̄ ſicut ac. gra.
a dn̄o liberaliter. g ¶ In alter. illā admi.
alijs cōmunicādo gratis ⁊ benigne. h ¶ Si/
cut boni diſpē. dn̄o veſtro cōformes: qꝛ dat †Pro.10.b
gratis ⁊ liberaliter. i ¶ Multiformis gra 22.q.4.c.q̄
tie dei. videē eīn hoc beat⁹ petrus loq̄ de grā ſacramento
gratis data q̄ daē ad vtilitatē ecclie dei: ⁊ hec et.23.q.7.c
eſt multiformis: ſicut dicit Apſus. i. Coꝛ. xij. a. q̄admodū.
Alij q̄dē ꝑ ſpm̄ daē ſermo ſapientie: alij ſermo De pe. diſt.
ſciētie ⁊c. ī fine ↄcludit: Hec aūt oīa opaē vn⁹ 3.c. interdū
atq̄ idē ſpūs diuidēs ſingulis ꝓut vult: ſed qꝛ De baptiſ.
in vſu talis grē requiriē intētio recta. iō ſubdi et ei⁹ effe.c
tur: k ¶ Si q̄s loquiē. exhortatiōis verba. maiores ec/
l ¶ Quaſi ſer. dei. i. totū bonū attribuat deo cleſie
⁊ nō ſibi. m ¶ Si q̄s mi. egentib⁹ tꝑalia bo
na. n ¶ Tāq̄ ex vir. quā ad. de⁹. i. attri/ †1.q.3.c.nō
buat hoc deo q̄ dedit ſibi volūtatē ⁊ facultateꝫ ſolum
hoc faciēdi. iō ſubdiē: o ¶ Vt in om̄i. ho.
de⁹. i. Coꝛ. x. g. Omnia ī gloriā dei facite.
p ¶ Per ie. xp̄m. q̄ eſt mediator dei et hoīm.
q ¶ Chariſſimi. Hic ordinat fideles in ꝑpeſ
ſione mali pene ab aduerſarijs fidei. vnde hic
inuitat eos ad gliam martyrij. Circa qđ p̄mo
inducit ad cōfidentiā. ſcđo tollit erubeſcētiam.
ibi: Sꝫ exprobramini. Circa primū dicit: Cha
riſſimi: no. peregrinari. i. a fide alienari. D
r ¶ In feruore. ꝑſecutionis: ſic exponiē cōiē.
pōt eciā aliter exponi magis līaliter ſic: Noli/
te ꝑegrinari. i. corpe elōgari timore mortis im
minētis. In feruore. ꝑſecutiōis: licet eīn licitū
ſit fugere: tn̄ ꝑfecti⁹ eſt remanere niſi in caſu
vt pote q̄ñ ꝑſecutio eſt ꝑſonalis: et q̄ñ ex fuga
apparet maius bonū ecclie: ꝓpter qđ fit elōga
tio ad tꝑs ⁊ nō timore mortꝭ: ſicut paul⁹ fugit
de damaſco ⁊ de hieruſm. Act. ix. s ¶ Qui
ad tēta. vo. ſit. i. ad ꝓbationē fidei vr̄e.
t ¶ Quaſi no. ⁊c. i. nolite peregrinari dicē
modis q̄ſi ꝑſecutio ad mortē ſit aliq̄d nouū: qꝛ
multi ante vos ſuſtinuerūt martyriū. v ¶ Sꝫ
cō. chriſti paſ. ꝑ tolerantiā martyrij gaudete
ſpū. x ¶ Vt in re. glo. eius. i. ap̄ta viſione
ipſius ad quā ꝑ martyriū ꝑueniē. y ¶ Gau/
deatis exul. eternaliter cū angelis. z ¶ Si
exprobramini. Hic ↄſr tollit erubeſcētiā: ⁊
primo in verbis. d. Si exprobramini. ꝑ ver
ba ignominioſa vobis illata. a ¶ In nomie
xp̄i. i. ꝓpter ↄfeſſionē noīs eius. b ¶ Beati
eritis. p̄o in ſpe: ⁊ poſtea ī re. c ¶ Qm̄ qđ
eſt ho. glo. ⁊ virtutis dei. ita ꝙ honor refer
tur ad opus virtuoſum: gloria ad cōſciētie bo/
nū teſtimoniū. virtus vero ad triūphum de di/
abolo habitū. d ¶ Et q̄ eſt ei⁹ ſpi. i. ſpiritus/
ſanctus: qui diciē ſpiritus filij ſicut ⁊ patris. nā
ab vtroq̄ ꝓcedit. e ¶ Sup vos req̄eſcit.
in vobis ſpūaliter habitando. Vel aliter:
Sup vos req̄eſcit. ſicut ſeſſor ſuꝑ equū du/
cēs eū ſm ſuū libitū: ſic ſpūſſctūs inducit tales
ſm ſuū inſtinctum: Ro. viij. c. Qui ſpiritu dei
aguntē hi filij dei ſunt: ⁊ ꝑ cōſequens qđ eſt ho
noris ⁊ glorie meritoriū ⁊ virtutis opatiuū habitat ī eis. f ¶ Nemo au/
tem. Hic ſcđo tollit erubeſcentiā in factis. d. Nemo aūt ve. pa. q̄ſi
homicida. illi eīn qui patiunē ꝓ ſuis criminib⁹ rōnabiliter erubeſcunt.
g ¶ Si aūt vt chri. i. ꝓ fide chriſti patiaē ⁊ nō ꝓ crimine.

a ¶ Qm̄ tp̄s ꝛc̄. Nō patiēdū ē ꝓ noīe xp̄i: qꝛ cū nullū malum ſine pena poſſit trāſiri: ꝛ de⁹ ſit in vitio malos iudicaturus: aſpe in p̄nti flagellat ꝛ corripit oēs quos vult recipe ad ſalutē. vñ Salomon: Fili accedēs ad ſuruitutē dei: p̄para cor tuū ad tēptationē. Duo ſunt iudicia ei⁹ vnū occultū: ꝛ aliud māifeſtū. Occultū pena q̄ nūc vnuſqſqꝫ hō: aut exercet̃ ad purgationē: aut monet̃ ad ꝯuerſionē: aut ſi ꝯtēnit vocātē excecat̃ ad ꝯdēnationē. Alterū māifeſtū q̄ vēturus ē iudicare viuos ꝛ mortuos: ꝛ nunc eſt tp̄us: vt eccl̄ia p exercitia ſecl̄i ad gl̄iam p̄paret̃. Reprobi ꝟo nūc ducunt in bonis dies ſuos: ꝛ in pūcto ad iferna deſcendent.

† 50. diſ. c. et purgabit

Ecc̄i. 2. a

Duo dñi iudicia

† Pro. 11. d

b ¶ Et ſi iuſt⁹ ꝛc̄. De ꝓuerbijs aſſumptū eſt iuxͣ veterē editionē. In nr̄a que ſm̄ hebraicā ꝟitatē ita ē: Si iuſt⁹ in terra recipit: q̄to magis impius ꝛ pctōr. i. ſi tāta eſt fragilitas mortal̄ vite: vt nec iuſti quidē qui in celo coronādi ſūt hāc ſine tribulatiōibus ꝓpter innūerabilē vitiate nature labē tranſeāt: q̄to mag̃ hi qui celeſtis gl̄ie ſunt exortes certum damnatiōis ſue ppetue exitiū ſpectant.

Quare iuſtus vix ſaluabitur

¶ Aug⁹. Queritis cām q̄re iuſtus vix in dei iudicio ſaluus eſſe poſſit ꝛ quare? niſi qꝛ dei iuſticiā tantā eſſe certū eſt: vt interdū que videnť in hominibus nr̄o iudicio eſſe iuſta: iudicio dei inueniunť iniuſta. ſm̄ illud: Nō vidit in facie: deus aūt intueť cor. ¶ Nō eſt laborioſū deo liberare iuſtū: ſed vt oſtendať ꝙ merito fuerit damnata tota hūana natura: nō vult facile de tāto malo nec ipſe deus liberare. ꝓpter qḋ ꝛ pctā ꝓcliuia ſunt: ꝛ laborioſa iuſticia niſi amātibus: ſꝫ charitas que hoīes amātes facit: ex deo eſt.

1. Re. 16. b

c ¶ Cōmendēt aīas ſuas. Et qꝛ incipit iudiciū a domo dñi: ꝛ p multas tribulatōes oportet ingredi in regnū dei. Itaqꝫ h̄ reſtat illis paſſuris: vt qñ patiunť ſm̄ ꝙ deus vult. i. ꝓpter iuſticiam: cōmendent aīas ſuas deo. nil de ſe p̄ſumentes. vt ꝛ h̄ ſm̄ ꝙ vult purget: ꝛ i futuro beatificet: qꝛ fidel̄ eſt bona reddendo ill̄ quos creauit: patiunť dico in bñfactis: nō ꝓpter pctā.

Ca. V

Seniores. Cū ſ. diſtincte monuiſſet liberos ꝛ ſeruos viros ꝛ ipſas mulieres: poſt interpoſitā cōem exhortationē h̄ alloquiť ſenes ꝛ iuuenes. e ¶ Paſcite. Sicut dñs petro totius greg̃ curā h̄re iuſſit: ita petrus ſeq̄ntibus eccl̄ie paſtorib⁹ iure mādat: vt cū qſqꝫ q̄ ſecū eſt gregē dei ſollicita gubernatiōe tueať. f ¶ Nō coacte. Nō p̄dicate euāgeliū ꝓpter inopiā tpaliū rez: vt de euāgelio viuere poſſitis: ſꝫ ſpōtanee ſm̄ deū. ſ. tantū intuitu ſupne mercedis. Nō tantū ꝓpť inopiā vitandā nolite p̄dicare. Nullus q̄ſtus vos impellat: qꝛ cūcta opa religiōis debēt eſſe volūtaria ſicͭ in ꝯſtructōe tabernaculi: q̄ p̄ntē eccl̄ie ꝯſtructionē ſignificat. oīs mltitudo filioꝝ iſrl̄ mēte deuota p̄mitias dño ad faciēdū op⁹ tabernaculi. ꝛ ipſi artifices ſpōte ſe obtulerunt. g ¶ Simr̄ adol. Poſtqꝫ ſeniores quō ſe eſſent docuit: etiā mīores p̄ſne eoꝝ ꝓuiſiōi ad obediēdū inſtruit. Nihilqꝫ aliḋ monet: niſi vt ſenib⁹ quos pri⁹ inſtruxerat ſbditi ſint: ꝛ exēpla eoꝝ reſpiciēt ꝛ imitētur. ſꝫ ne p̄lati h̄ audiētes: putarēt ſbditis ſuis ꝛ ñ ſibi hūilitat̃ iura eē ſuāda: ꝯtinuo generalr̄ admonēdo ſbdit: Oēs ſit ꝛ ſenes docēdo ꝛ iuuenes ſbſeq̄ndo.

h Humiliami

¶ patiť. a ¶ vñ: Abſit gl̄iari niſi in cruce dñi noſtri ꝛc̄. ¶ xp̄iano.

vt xp̄ianus nō erubeſcat: glorificet aūt deū in iſto nomie: †qm̄

a ¶ vñ: Juſticia ꝛ iudi. p̄para. ſedis eius.

tempus eſt vt incipiat iudiciū

a ¶ vt a. b ¶ .i. a fidelib⁹. ¶ ex q̄ cepit eē dom⁹ dei. ¶ ſi p̄mū fit iudiciū a nobis: ſi hic cruciat quos amat: ſi flagellat filios qd debēt ſperare ſerui nequiſſimi.

dē domo dei. Si aūt primū a nobis: quis finis eoꝝ qui non

a ¶ q̄ verba dei audit ſuſcipit ꝛ amplectiť nō conſcius ſibi alicuius mali

credūt euāgelio dei? †Et ſi iuſt⁹

a ¶ eſtuādo decertādo cū mag̃ certamie. b ¶ in deū. ¶ q̄ ꝟbo dei ꝯdicit oīno extra

quidem vix ſaluābitur: impius

deū. a ¶ in ꝓrimū. ¶ q̄ ꝛ ſi ꝟba recipit tñ ipm̄ ꝯtemnit ꝛ membra eius affligit. ¶ in ſcdo loco.

ēt peccator vbi parebūt? Itaqꝫ ꝛ hi qui patiunť ſm̄ volūtatem dei: fideli creatori cōmendent animas ſuas in benefactis.

¶ ꝛ qꝛ oportet pati: ꝛ qui patiunť animas cōmendant deo: igitur patimini ꝛ laborate ꝓ eo.

Seniores Ca. V

a ¶ ſenes ſunt obſecrādi.

ergo qui in vobis ſunt obſecro

a ¶ ſiti etati ꝯſuete. b ¶ qꝛ p̄ns illo patiēte aſtiti: ꝓ noīe eius carcerē ꝛ vincula ptuli: ꝛ q̄ vidi de eo ſcripſi.

conſenior ꝛ teſtis chriſti paſſionū: q̄ ꝛ eius que in futuro reuelanda eſt glorie cōmunicator.

a ¶ cū in ſctō mōte celeſtē gl̄iaꝫ vult⁹ ei⁹ cū iacobo ꝛ iohē vidit cui⁹ etiā ſperat ſe pticipē fore: ſiue cū reſurrectiōis ꝛ aſcēſiōis ei⁹ potētiā cū alijs apl̄is q̄ affuerūt vidit.

a ¶ iter vos: vel vosipi qui eſtis.

Paſcite q̄ ē i vobis gregē dei:

a ¶ illis ſubditis de oībus neceſſarijs.

puidentes non coacte ſed ſpōtanee ſm̄ deū: neqꝫ turpis lucri

a ¶ nihil p̄dicetis niſi ſm̄ deū.

a ¶ hūilitatē. ſ. quā ſubditos hr̄e vult̃: ipſi pri⁹ ꝛ actu mōſtretis: ꝛ animo integro ſer

gratia ſed voluntarie: neqꝫ vt

uet̃. a ¶ p vos iformeť grex ad hūilitatē.

dominātes in cleris: ſed forma

a ¶ ꝛ inde hoc ꝯſequimini p̄mium.

facti gregis ex animo. Et cūm

a ¶ qui prior humiliatus eſt.

apparuerit princeps paſtorum percipietis immarceſſibilem co

¶ ſcꝫ ex aīo.

ronam glorie. Similiter adoleſcētes ſubditi eſtote ſenioribus.

¶ ꝛ ſenes ꝛ iuuenes debēt humilitatē habere: quia deus ſuperbis ꝛc̄.

Omnes enī inuicē humilitatē

¶ alijs oſtēdite ꝟbo ꝛ exemplo. ¶ in ſinu ſemp habete. a ¶ auctoritate ſalomōis deterret a ſupbia q̄ diabolū deiecit.

inſinuate: quia deus ſupbis re

¶ ſicut hoībus penitētibus.

ſiſtit: humilibus aūt dat gratiā:

a ¶ Nō eru. qꝛ h̄ ē op⁹ ꝟtuoſū: qḋ ñ eſt erubeſcibile ſꝫ mag̃ honorabile. iō ſb dit: b ¶ Glificet aūt deū in iſto nomine. i. ꝙ nō ſolū vocabiť xp̄ianus: ſed etiā fidel̄ xp̄i teſtis p martyriū. martyr eī grece teſtis dr̄ latine. c ¶ Qm̄ tēpus eſt vt incipiat iudiciū. i. ꝯdemnatio ad mortē. d ¶ De domo dei. i. a fidelib⁹ xp̄i. in p̄mitiua eī eccl̄ia mlti trāſibāt p martyriū ſicͭ p̄dixerat ſaluator Ioh. xvi. a. Venit hora vt oīs q̄ iterficit vos arbitreť obſequiū ſe p̄ſtare deo. e ¶ Si āt primū a nobis. incipit tal̄ ꝯdēnatio. f ¶ Quis finis eoꝝ q̄ nō cre. q. d. incōparabiliter durior. ſ. ꝯdēnatio ad mortē eternā. g ¶ Et ſi iuſt⁹ q̄dē vix ſal. qꝛ p mltas tribulatiōes oportet eū ingredi regnū celoꝝ: Act. xiiij. d. h ¶ Impi⁹ ꝛ pctōr vbi parebūt. q. d. nuſq̄. nam in iferni ꝓfundo abſcōditi erūt. ꝛ ſic cōcludit ꝓpoſitū de iuſtis patiētib⁹/ dicēs: i ¶ Itaqꝫ ꝛ hi q̄ patiunť. martyriū. k ¶ Scōm voluntatē dei. q̄ ſic fieri ordiauit. l ¶ Fideli crea. cō. aīas ſuas in bñfact̃. ꝛ ſic ſecure eos cōſuat. ꝛ cū angel̄ gl̄ioſe coronat.

Ca. V

Seniores ꝰ qui. Poſtqꝫ btūs petrus iformauit fideles generalitē ꝛ ſuos ꝛ cōiugatos ſpālit̃: ꝛ poſtea iterpoſuit informatiōes aliquas in cōi: h̄ informat ſpāliter exiſtētes in ſtatu paſtorali/ dicēs: Seniores ergo. Dicunť aūt ſeniores ep̄i p̄ſbyteri ꝛ doctores. vnde. i. de anima vbi tranſlatio noſtra habet: Si ſenex haberet oculum iuuenis videret vtiqꝫ vt iuuenis. antiqua habet: Si p̄ſbyter haberet oculū iuuenis ꝛc̄. debēt eñ eſſe miſtri eccl̄ie maturi morib⁹ ꝛ etate. n ¶ Obſecro. humiliter ꝛ charitatiue. o ¶ Cōſenior. i. ꝯſiſtis eis etate ꝛ officio. p ¶ Et teſtis xp̄i paſ. quas ego vidi. Vl̄ alit̃: Teſtis xp̄i paſſionū: qꝛ ꝓ eo fui paratus ad martyriū i carcere herodis: Act. xij. q ¶ Et ei⁹ ꝛc̄. cōicator. i. ad horā pticeps fact⁹ viſiōis gl̄ie xp̄i in trāſfiguratione vbi ſe tūc oñdit petro iohanni ꝛ iacobo in forma hūanitatis gl̄ioſa in q̄ apparebit manifeſte in iudicio. Vel alit̃: Cōmunicator. i. p̄dicator. Gl̄ie xp̄i. Que reuelanda eſt in futuro. mō p̄dicto. Cōſequēter ponit formā ſue obſecratiōis/ dicēs: r ¶ Paſcite q̄ in vo. ē gregem dei. i. pplm̄ cōmiſſum veſtro regimini. s ¶ Prouidētes. pplo ſ. dei ꝟbo ꝛ eucharitie ſacrō. t ¶ Nō coacte ſꝫ ſpōtanee. i. non amaro animo ſed libero. v ¶ Neqꝫ tur. lucri gr̄a. i. ꝓpť q̄ſtum tpalē. x ¶ Sꝫ volūtarie. ꝓpť honorē diuinū. y ¶ Neqꝫ vt do. in cle. i. nō eleuati p ſupbiā rōne p̄latiōis. z ¶ Sꝫ forma facti gre. ſi facti eſt noīatiui caſus ꝛ pluralis numeri. i. tenentes debitam humilitatē ad ſubditoꝝ informationem. a ¶ Ex animo. ita vt humilitas ſit vera ꝛ nō ficta. b ¶ Et cū ap. pn. paſtoꝝ. ſ. xp̄s in iudicio. c ¶ Percipietis imarceſſibilem. i. indefectibilē. d ¶ Coronā gl̄ie. in aīa ſimul ꝛ corpe. e ¶ Simr̄. Hic vltimo informat exiſtentes in ſtatu iuuenili. ꝛ primo de humilitate que debet eſſe in iuuenib⁹/ dicens: f ¶ Adoleſcētes ſubditi eſto. ſenioribꝰ. reuerētiā ꝛ obediētiā debitā exhibēdo. g ¶ Oēs eñ inui. hu. inſinuate. i. ꝟbis ꝛ opib⁹ demōſtrate vt excitetis vos mutuo ad opa hūilitatis: qꝛ dñs ſuperbis reſiſtit: vt pꝫ in eiectiōe angeloꝝ

ſuperbientiū

g a ¶ Humiliami. Que ſit gr̃a quã
h ↄfert hũilib⁹ ſb̃dit: vt q̄ mag' hũili
ati fuerit ꝓpẽ ipm̃ tp̃e certaminis: co
glioſius exaltet̃ tp̃e retributiõis:
hũilitatẽ dicim⁹: vl̃ qñ aliqs ꝓ ab/
luẽdis pctis icipit ſalubrit̃ atteri.
Uel qñ ſpõtanea mẽt' deuotiõe ꝑ/
fectiores deo ⁊ hoib⁹ hũiliãt. Uel
qñ ↄ̃ ꝑſecutores ꝑ patiẽ vtutẽ ſui
cᵒ anim⁹ armat̃. Et ad oẽ gen⁹ hu
militat̃ ſeq̃t ↄgrua merces exalta
tiõis. b ¶ Tãq̃ leo ru. Sicͤ ru/
git⁹ leõis ipedit aures ne aliã ſo/
nũ excipiãt: ſic diabol⁹ fideliũ mẽ/
tes terrẽdo: ⁊ illicita ſuggerendo a
via veritat' ne vocẽ xp̃i audiãt auer
tit. c ¶ Circuit. Tãq̃ hoſt' obſi
dẽs muros clauſos explorat an ſit
ꝑs aliq̃ muroꝝ min⁹ ſtabilis: cui⁹
aditu ad iteriora penetret̃: offert
ocul' formas illicitas ⁊ faciles vo/
luptates: vt viſu dſtruat caſtitatẽ:
aures ꝑ canora: vt emolliat xp̃ia/
nũ rigorẽ. Liguã cõuitio ꝓuocat:
manũ iniurijs laceſſentib⁹ ad cedẽ
inſtigat: honores t̃renos ꝓmittit:
vt celeſtes adimat. Et cũ latẽt nõ
põt fallere: addit aptos terrores.
In pace ſb̃dol⁹: i ꝑſecutiõe violẽt⁹
ↄ̃ quẽ anim⁹ dz tm̃ eẽ pat⁹ ad reſi/
ſtẽdũ: q̃tũ pat⁹ ẽ ille ad ipugnan/
dũ. d ¶ Scietes. Tãto maiorẽ
habete fiduciã: q̃to ↄſtat q: ñ vos
ſoli tẽtamini: ſz ipa paſſio q̄ vos fa
tigat ẽ eadẽ ⁊ cõis nr̃e fraẽnitati.
B .i. fraẽne eccl̃ie: q̄ ẽ ꝑ totũ mũdũ:
⁊ q: a ↄſtõne mũdi ſp̃ paſſi ſũt iuſti
pudeat vos ſolos ꝓ oib⁹ nõ poſſe
pati. e ¶ Scripſi. Uob nõ vt i/
perãs: ſz obſecrãs ⁊ ↄteſtãs auctẽ
ſcripturarũ hãc eẽ verã gr̃am quam
ſcribẽdo ꝑdico: q: nõ ẽ i alio aliq̃
ſal⁹: i q̄ oportet vos ſaluos fieri:
vl̃ obſecrãs vos vt faciat' hãc gr̃az
i q̄ ſtat': q̄ ibuti eſt': eẽ verã gr̃am
vr̃az: ⁊ ꝑficientẽ vos. Qui gr̃am
ſpnit nõ gr̃az minuit: ſz hãc nõ ſuã
.i. nõ ſibi vtilẽ reddit. f ¶ In ba
by. Romã vocat babylonẽ ꝓpẽ
ↄfuſionẽ mltiplic' idolatrie i cui⁹
medio ſãcta eccl̃ia adhuc rudis ⁊
pua iã fulgebat: ſic plebs iſraeliti/
ca puo nũero ⁊ captiuata ſedẽs ſu
ꝑ flumia babylõis: abſentiã ſãcte
t̃re deflebat: nec cãticũ dñi i aliẽa
t̃ra cãtabat: ⁊ bene dũ auditores
hortat̃ ad patiẽtiã aduerſitatũ pñ
tiũ: dicit eccl̃iam q̄ ſecũ ẽ i babylo/
ne ↄſtitutã. i. i ↄfuſione tribulatio
nũ: q: ſctã dei ciuitas a ꝑmixtiõe
⁊ ꝑſſura diaboli ñ põt eẽ imunis.

¶ Ep̃la prima Petri finit.

Incipit ep̃la ſcd̃a Petri. Ca. I

Imon. Iſtam eiſ/
dem quibus ⁊ pri/
mam ſcribit epiſto/
lam: electis proſe/
litis diſperſionis
ponti galatie capa/
docie: aſie et bithinie: cõfirmans
eos aduerſus pſeudo qui veram
doctrinam auertentes ſuos indu/
cebant errores: vt qui perſecuto/
ribus non ceſſerunt hereticis non
cedant. b ¶ Seruus ⁊ apo
ſtol⁹. Cõmẽdat pſona ſcribentis/
¶ Coequalem.

a ✝Humiliamini igit̃ ſub potẽti
a ¶ qui hic eſtis in peregrinatiõe.
manu dei: vt vos exaltet in tp̃e
¶ iudicij. ¶ corporis ⁊ anime.
viſitatiõis ✝ oẽm ſollicitudinem a
a ¶ ſicut anchorã in mari.
veſtrã ꝓijciẽtes i eũ: qm̃ ipi cu
a ¶ ita ꝓijcite vt ⁊ vos collaboret' adiutori
ra ẽ de vobis. Sobrij eſtote ⁊ b c
ci gr̃e. ¶ nõ intuẽti delectationib⁹ ſeculi
vigilate: q: aduerſari⁹ veſter di d
e abol⁹ tãq̃ leo rugiẽs circuit q̄/ f
rẽs quẽ deuoret: cui reſiſtite for g
a ¶ fides ſit quaſi murus.
d tes in fide: ſciẽtes eãdẽ paſſio h
¶ qd̃ ex vobis eſt facite.
nẽ ei q̄ i mũdo eſt vr̃e fraẽnita/ i
a ¶ fidei ſpei ⁊ altarũ. ¶ dator.
ti fieri. De⁹ aũt oĩs gr̃e q̄ vo k
cauit nos i eternã gloriã ſuã in l m n
¶ exiſtentes vt membra.
chriſto ieſu modicũ paſſos: ipſe o p
¶ illis virtutib⁹ q̃s iã habet' ſupaddet
alias vtutes. a ¶ ad pferẽdas tribula/
tiones. b ¶ mẽbra timore ⁊ errore diſſo/
luta in vnitatẽ eccleſie reducet.
ꝑficiet: ↄfirmãbit: ſolidãbitq̃. q r
Ipſi gl̃ia ⁊ iperiũ i ſecula ſecu
a ¶ qui mihi neceſſari⁹ erat: ſz cauſa vr̃e
ſalutis eum dimiſi.
loꝝ amẽ. Per ſiluanũ vobis fi s
e delẽ fratrem vt arbitror ſcripſi
¶ vt cito poſſitis intelligere.
breuiter: obſecrãs ⁊ cõteſtans t v
hãc eſſe verã gratiã dei in qua x
¶ qd̃ ego dico vobis dicũt ⁊ alij.
ſtatis. Salutat vos eccl̃ia que y z
a ¶ euãgeliſta a me baptiçat⁹: a me doct⁹
f eſt i babylõe collecta: ⁊ marc⁹ a b
a ¶ in ſignũ cõis fidei.
fili⁹ me⁹. Salutãte inuicem in c d
¶ pacifico colũbino: nõ ficto: non ſubdo
lo. a ¶ a gr̃a incepit: i gratia finit.
oſculo ſãcto: Gratia vob oib⁹ e f
a ¶ quaſi qd̃ ꝑnominatis eccleſijs ſcribo
oĩbus ꝑ orbẽ terrarũ eccleſijs ſcribo.
qui eſtis in chriſto ieſu amen. g

Finit ep̃la ꝑma bti petri apl̃i
Argumentũ in ſecundã epi
ſtolam canonicam petri.

Imõ petrus ꝑ fidẽ
huic mũdo ſapien
tes mortuos eẽ de
clarat: eiſdẽq̃ pie/
tatiſ q̃ta ſit magnitudo luce ip
ſa clarius manifeſtat.

Incipit ep̃la canonica ſecũ/
da beati petri apl̃i. Ca. I
¶ obediẽs. ſ. fidei.
a ¶ agnoſcẽs verita b
g Imon petr⁹ ſer i k
tẽ firm⁹ i fide. ¶ hũi
lis. a ¶ nũcius ſal/
uatoris ⁊ regis nr̃i.
uus ⁊ apoſtol⁹
ieſu xp̃i: his qui l

✝ ſupbiẽtiũ ⁊ i eleuatiõe hoim̃ hũiliũ ad lo C
ca angeloꝝ. ꝓpẽ qd̃ ↄcludit: Humiliamini ⁊c. ✝Iaco.4.c.
a ¶ Oẽm ſol. ve. p. i eũ. nõ qd̃ omittãt fa 3.q.1.c.
cere qd̃ i ſe ẽ. nã h̃ eẽt tẽtare deũ: ſz ꝙ ipſi cre/ nulli
dãt aſſequi oẽ bonũ ꝑ vtutẽ dei. b ¶ So/
brij eſto. Hic ſcd̃o informat eos d vigilãtia ✝Luc.12.c
⁊ ſobrietate q̄ ſũt mltũ neceſſarie. d. Sobrij Roñ.12.c
eſto. i victu ⁊ veſtitu. c ¶ Et vi. i. diligẽt
a pctis precauete. d ¶ Quia ad. ve. dia.
⁊c. ꝑ ſeuitiã. e ¶ Circuit. ꝑ maliciam.
f ¶ Querẽs quẽ deuo. incorporãdo ſibi ꝑ
mortalẽ culpã. g ¶ Cui re. for. i fi. formata
charitate q̄ ẽ armatura ſufficiẽs ad ſibi reſi/
ſtẽdũ. h ¶ Sciẽtes ea. paſ. i. demõis inſul
tũ ⁊ tẽtationẽ. i ¶ Ei q̄ i mũ. ⁊c. i. fratrib⁹ ve
ſtris ꝑ mũdũ diſꝑſis. q. d. reſiſtite diabolo ſic
⁊ ipi: ⁊ q: tal' reſiſtẽtia indiget diuia aſſiſten/
tia. iõ ſubdit: k ¶ De⁹ aũt oĩs gr̃e. ſ. da/
tor. l ¶ Qui vo. noſ. ꝑ fidẽ. m ¶ In et.
glo. ſua. finalit̃. n ¶ In xp̃o ie. ↄſeq̃ndã
.i. ꝑ xp̃o ieſu. o ¶ Modicũ paſ. oĩs ei pe
na tp̃alis ẽ modica reſpectu et̃ne vite ⁊ etiaz
reſpectu mercedis expectate. p ¶ Ipſe ꝑ/
fi. i. ad qd̃ vr̃a vtus nõ ſufficit. q ¶ Cõfir
mabit. vr̃am fragilitatẽ. r ¶ Solidabit
q̃. gr̃am vobis datã. Ipſi gl̃ia ⁊c. s ¶ Per
ſil. hec ẽ vltia ps ſiue ↄcluſio hui⁹ ep̃le in q̄ ꝑ
mo oñdit ꝑ quẽ ſcribit vt recipiẽtes eam ſint
mag' certi ꝙ emanauerit a petro ⁊ ñ ab aliq̃
pſeudo apl̃o. d. Per ſiluanũ fidelẽ fratrẽ vo
bis vt arbitror breuit̃ ſcripſi vt meli⁹ poſſit'
retinere ⁊ ope adiplere. t ¶ Obſecrãs. i.
obſecrãdo monẽs ⁊ nõ iperãs ꝓ ꝑdictoꝝ ad/
ipletiõe. v ¶ Et cõte. ⁊c. ſ. fidem catholicã.
x ¶ In qua ſtatis. firmiter radicati. ſcd̃o
eos ſalutat ex pte fideliũ q̄ cũ eo erant rome
vñ ſcripſit hãc ep̃laz. d. y ¶ Salutat vos D
eccle. i. ↄgregatio fideliũ. z ¶ Que eſt in
ba. i. i roma quã figuralit̃ babylonẽ vocauit:
ſm̃ ꝙ dicit Hiero. i lib. illuſtriũ viroꝝ: q: ſic
babylon fuit ciuitas maxia ⁊ idolatrie dedi/
ta. ſic pꝫ in Daniele. ſic roma fuit poſtea ex ſi
mili ope. vñ dicit Leo papa i ſermõe de ſan/
ctis apl̃is petro ⁊ paulo de ciuitate romana:
ꝙ magnã credebãt feciſſe religionẽ. ſi null⁹
reſpueret falſitatẽ. i. idolatriã. a ¶ Colle/
cta. ſ. ad fidẽ xp̃i ſicut ⁊ alie eccl̃ie. b ¶ Et
mar. fi. me⁹. ſ. ſpũalis i baptiſmo ⁊ doctria.
c ¶ Salutate iui. i ſigno mutue charitat'.
d ¶ In oſcu. ſã. nõ adulatorio ſic abſalon
oſculabat̃ ꝑplm̃. ij. Reg. xv. a. Nõ ſiſatorio.
ſic ioab amaſã. ij. Reg. xx. c. Nõ ꝓditorio: ſic
iudas dñm: Matth. xxvi. e. Nõ ipudico: ſic
mulier adultera iuuenem. Prouẽ. vij. a. Sed
oſculo ſctõ: qd̃ ẽ charitat' ſignũ ⁊ ei⁹ fomẽtũ.
e ¶ Gr̃a. ſ. dei. f ¶ Uobis oi. ſupple ſit.
g ¶ Qui eſt' ⁊c. incorporati ſibi ꝑ fidem.

¶ Finit poſtilla venerabilis magiſtri Nico
lai de lyra ſuꝑ ep̃lam canonicã beati Petri
apoſtoli primã.
¶ Incipit ep̃la ſcd̃a bti Petri apl̃i. Ca. I

Imon petrus Hic incipit
ſecunda Petri apl̃i quã ſcri/
pſit eiſdem quibus et primã:
et diuiditur in duas ptes. ſ. Diuiſio
in ſalutationez ⁊ ꝓſecutionẽ.
ſecunda/ ibi: Uos autem: in
prima parte. primo deſcribitur ꝑſona ſalu/
tans ex noie primo. cũ dicit̃: Simon: qd̃ no
mẽ habuit anteq̃ vocaret̃ a chriſto. ⁊ ab adiũ
cto/ cũ dr̃. i ¶ Petrus. hoc nomẽ ſibi impo
ſuit xp̃s a firmitate fidei ⁊ ad diſcretionẽ alte
ri⁹ ſimõis q̄ dicit⁹ ẽ zelotes. Act. 1. Deſcribit̃
etiã ex hũilitate. cũ dr̃: k ¶ Seru⁹. ⁊ ex offi
cij dignitate/ ibi: Et apl̃s ieſu xp̃i. l ¶ His.
h̃ ſcd̃o deſcribunt̃ pſone ſalutate. cum dicit̃:
His q̄ coequalẽ nobiſcũ ſortiti ſũt fidẽ ꝑ li co
✝ equalem

B a ¶ Coeq̄lē. Coeq̄les ſibi cogſcit nō ꝑ circūciſiōe. C Sȝ q2 eādē quā ipe accepant xp̄i grāȝ ⁊ fidē ⁊ hāc ꝑ opa exercebāt. b ¶ In iuſticia. hāc iuſticiā nō hūana prudentia reperit: nec leg' inſtitutio docuit: ſȝ nr̄ Mat. 5. c ſaluatoꝛ i euāgelio oñdit: niſi abūdauerit iuſticia vr̄a pluſq̄ ſcribaȝ ⁊ phariſeoꝝ. nō itra. reg.ce. c ¶ Grā vo. In pri ma m'tiplicet in hac adipleat: q2 illā icipiētib' hāc pfectioꝛib' ſcribit. Multiplicat grā hīc pficiētib' in hac vita ꝑ fidē. Adiplebit̄ ꝑueniētib' in alia vita ꝑ ſpēm: vn̄ addit in cognitiōe dei em̄ vt noſcatis vnū veȝ deū ⁊ quē miſit ieſū xp̄m. d ¶ Quō oīa nob. ita adipleat: vt ꝑ eū cogſcat quō. i. q̄ pfecte ſūt nob dona ta ꝑ grāȝ ei' oīa dona: nō ſicut mitat' ſic in veteri lege q̄ neminē duxit ad pfectū. Sȝ dona v̄tut' ſue: q̄ ſūt ſufficiētia ad vitā ⁊ pietatē: q2 oīa q̄cūq̄ audiuit a pr̄e: nota fecit. Ut ſi legat q̄ ad vitā ⁊ pietatem donata ē. ita exponit: vt cognoſcat' quō dn̄s nob oīa v̄tut' ſue dona iux̄ modū nr̄e capacitat' ꝯſtituerit: q̄ virt' donata ē ad vitā ⁊ pietatē ꝯſequēdā. e ¶ Propria glo. Nō āgelū nō archāgelū: ad ſaluādū miſit: nō in nob aliq̄d boni ꝑ qđ ſaluaremur inuenit: ſȝ īfirmos ⁊ ingloꝛios F ſua virtute repauit ⁊ gloria. f ¶ Maxia ⁊ pcio. no. ꝑmiſſa do. i. vitā etnā quā ꝑ ei' cognitionē ꝯſeq̄mur: vl' q̄ ꝓmiſit nob de ꝯuerſiōe alioꝝ ꝑ nos: vel aduētu ſp̄ūſancti: vel de potētia miraculoꝝ donauit. g ¶ Nobis pꝛomiſſa do. Vel iō nob q̄ natura ſum' iudei q̄ magiſterio ſp̄ine corꝑalit' vſi ſumus. oīa ſacr̄a reſerauit: ⁊ iō maxia ⁊ pcioſa ſp̄ūſancti ꝓmiſſa donauit: vt ꝑ h̄ etiā vos q̄ ex gētib' eſtis q̄ carnalit' xp̄m nō vidiſtis diuie ſue nature donaret eſſe ꝑticipes: vt ſic nos ꝓmiſſa ab illo vl' accepimus: vel accepturos ꝯfidimus: ſic ⁊ vos credētes de donis ei' ſitis īdubii. h ¶ Miſtrate in fi. nō ſolū fugiat' ꝯcupiſcētiam mūdi. Sed etiā miniſtrate in fide veſtra virtutem: quaſi ſeruili ⁊ humili mō oſtēdite fratribus virtutem. i. cōſtantiā veſtre bone cōuerſatiōis que fidei ingerēda eſt: ne ſine opibus fides ocioſa ſit vt alios 1. Co. 6. b veſtro exemplo in bona cōuerſatiōe cōfirmet'. Uos dico omnē curam ſubinfe. In ſolo deo ſit omnis veſtra cura in occulto cordis: ne ſitis molles ⁊ diſſoluti. i ¶ In ſcientia aūt abſtinentiā. Cū bona facere didiceretis ſpe eterne vite mox a malis abſtinete: ⁊ in cogitatiōe ⁊ in opere ne in vacuū ſcia celeſtiū cedat: ſi ſe ab illecebꝛis ſeculi aliquis non coerceat. k ¶ In pietate aūt. Nō alterius rei intuitu pietatis opa aduerſarijs v̄ris impēdatis: niſi fraterne dilectiōis: vt ꝓ eis oretis vt cōuertant: q̄ doctrina v̄ra vel increpatiōibus nolūt cōuerti. l ¶ Charitatē. Dei que merito amoꝛi fraternitatis adiungit: quia nec deus ſine ꝓximo: nec ꝓximus ſine deo pfecte diligit. m ¶ Hec enim ſi vobiſcum ⁊c. Ideo hec tenete ⁊ aliis miniſtrate: quia hec omia ſi aſſint vob in affectu cordis: ⁊ etiam ſuperēt. i. aduerſum vitioꝝ bella ꝑualuerint nō vacuos virtutibus cōſtituent in h̄ hoc ſeculo.

¶ diuina electiōe

a/b coeq̄lē nobiſcū ſortiti ſunt fidē in a/b
a ¶ nō in circūciſiōe leg' eq̄n eſt' ātiq̄ plebi
iuſticiā dei nr̄i ⁊ ſaluatoꝛ' ieſu xp̄i c
dei: ſȝ fide q̄ ſine opib' leg' ſaluat. ¶ vl' ag. d
c grā vob ⁊ pax adipleat in cognie/f/g
¶ in q̄ eſt vite etne ꝯſūmatio vn̄ ſūt ꝯſūmati
d tione dei ⁊ ieſu xp̄i dn̄i nr̄i. Quō
in vnū. a ¶ dona. ¶ obtinendā.
oīa nob diuie v̄tut' ſue q̄ ad vitā b
¶ ꝯſeruādā. a ¶ ⁊ h̄. ¶ ꝑ cognitionē ſaluatoꝛis oīa myſteria diuinitat' q̄b' ſaluaremur
⁊ pietatē donata ſūt ꝑ cognitionē h/k
cognouim'. a ¶ q̄n trāſfigurat' ē in mōte.
e ei' q̄ vocauit nos ꝓpꝛia glīa ⁊ vir l
a ¶ miraculoꝝ. b ¶ vl' ꝑ quē xp̄m vl' ꝑ q̄ dona. ¶ cognitionē. c ¶ q̄to pfecti' d̄s deū cognoſcit: tāto pl' ꝓmiſſoꝝ ei' magnitudinē ſen
f/g tūte: ꝑ quā maxia ⁊ pcioſa nob m/n
nit. ¶ grā ſit vobis ⁊ pax vt ꝑ hec.
ꝓmiſſa donauit: vt ꝑ hec efficia/ o/p
a ¶ coheredes filij dei n̄ ꝑ naturā ſȝ ꝑ grāȝ ita tn̄ vt ſitis fugiētes ne corrūpamini a ꝯcupiā.
mini diuine ꝯſortes nature: fugiē q
tes eius q̄ in mūdo eſt ꝯcupiſcen
tie corruptionē. Uos aūt curam r/s
b oēm ſubinferētes: miſtrate in fide t
a ¶ bōe opatiōis. b ¶ i bōa ꝯuerſatiōe diſcite bn̄ facere ſpe etnoꝝ nō tpaliū.
veſtra virtutem: in virtute autem v
a ¶ diſcretiōis ſciēdi q̄d: cui: q̄n: vl' quō. ſȝ q2 ſub ſpecie diſcretiōis ſolet blādiri voluptas. iō in ſci. miniſtra. abſti. ¶ a mal. ¶ a voluptatib'.
i ſciētiā: in ſciētia aūt abſtinētiā: x
a ¶ abſtinētiā patiētia ſequit̄ vt q̄ a voluptatib' mūdi ſe ꝯtinet: aduerſa q̄ȝ ei' ſuſtineat.
in abſtinētia āt patiētiā: in patien y
a ¶ Ut erga eos quos tolerat̄is pie ſollicite ex charitate ſitis.
k tia aūt pietatē: in pietate āt amo/ z/a/b
rē fraternitat': in amore āt frat'ni/ c
¶ dei.
l/m tat' charitatē. Hec em̄ ſi vobiſcū d/e

A eq̄lē. nō excludunt diuerſi gđ' in fide circa obiectū. nā ad fidē in q̄libet reqꝛit̄ q̄ articuli fidei credant. ſi em̄ de vnū ſolū articulū diſcrederet nulli' fidē ꝓpꝛie dictā hr̄et. tn̄ in fide ſūt gđ' q̄tū ad explicationē. lȝ em̄ oēs fideles credāt oēs articulos ſaltē iplicite. tn̄ hn̄tes maioꝛē notitiā plura credūt explicite. ſilr̄ q̄tū ad intēſionē: q2 vn' credit feruenti' ⁊ firmi' alio. ſȝ ꝑ h̄ coeq̄lē excludit̄ diſtinctio iudeoꝝ ⁊ gētiliū: q2 gētiles credētes eq̄lr̄ receperūt dona dei: iter q̄ eſt fides: ſicut ⁊ iudei. vn̄ Ro. x. c. Nō eſt diſtinctio iudei ⁊ greci. nā idem dn̄s oīm diues in oēs q̄ inuocāt illū. vn̄ ⁊ Act. x. e. Corneli' ⁊ alij gētiles qui erāt cū eo ſp̄m̄ſanctū receperūt eodē mō ſicut iudei receperūt in die pētecoſtes. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄: His. i. gētilib' cōuerſis quib' ſcribebat petr': vt dictū eſt in ꝓnci. ep̄le ꝑcedētis. a ¶ Coeq̄lē nobiſcū. ſ. iudeis de q̄bus erat petr'. b ¶ Soꝛtiti ſūt fidē. ⁊ etiaȝ alia dona dei. iō ſbdit: c ¶ In iuſticia dei. i. data ꝑ eū. ⁊ accipit̄ h̄ iuſticia ꝓut ē oīs v̄tus ſicut Phus. accipit phs vno mō. v. Eth. ſȝ ibi loquit̄ de iuſticia acquiſita: h̄ aūt agit̄ de īfuſa. d ¶ Grā. Hic tertio deſcribunt̄ optata bona/cum dicit̄: Grā vobis. in p̄nti. e ¶ Et pax. in futuro vbi q̄etabit̄ tot' hoīs appetit'. f ¶ Adipleat in cog. dei ⁊ xp̄i ie. do. no. i. ꝑ cognitiōeȝ ei' in p̄nti q̄ dirigit ad pacē illā cogſcēdo d̄ xp̄o q̄ ſequunt̄. Quō oīa ⁊c. totū ē ſb vno v̄bo vſq̄ ibi: Uos āt. excluſiue: ⁊ iō ē de ſalutatiōe in q̄ exꝓmunt̄ optata bona. ⁊ ē lr̄a intricata. ꝓpter qđ ſic iūgat. g ¶ In cog. dei ⁊ ie. xp̄i. do. no. quō oīa ⁊c. i. vt cogicat' q̄ benigne ⁊ pfecte donata ſūt nob oīa q̄ ad vitā grē ꝑtinēt. i ¶ Et pietatē. i. cultū latrie q̄ pietas a Tullio ⁊ doctorib' catholic' noiat̄. h ¶ Diuine v̄tut'. i. ꝑ v̄tutē diuinā q̄ ē in eo. ſ. xp̄o. veruntn̄ q2 cognitio xp̄i ⁊ donoꝝ ei' deriuata ē ad gētiles ꝑ p̄dicatiōeȝ apl'oꝝ imediate illuminatoꝝ. iō ſbdit: k ¶ Per cognitionē ei'. ſ. xp̄i nob donatā ab eo. l ¶ Qui vo. nos ꝓ. glīa et D vir. Cū eſſem' ſimplices ⁊ idiote: Act. iiij. ꝓpter qđ totū ē ab ipo. m ¶ Per quā. ſ. glīaȝ ⁊ virtutē xp̄i. n ¶ Maxia ⁊ p. no. ꝓmiſ. do. ſ. ſp̄m̄ſctm̄ ſigno viſibili ⁊ donū linguaꝝ ſicut ꝓmiſerat: Luc. vlt. g. Uos āt manete in ciuitate donec iduamini v̄tute ex alto. ⁊ Ioh. xvi. b. Si em̄ nō abiero paclyt' nō vēiet ad vos. ſi āt abiero mittā eū ad vos. ⁊ ſbdit̄ ibidē: Cū aūt venerit ille ſp̄ūs veritat' docebit vos oēȝ veritatē. o ¶ Ut ꝑ hec. Dona ſp̄ūſancti vobis data. p ¶ Efficiami. credētes nr̄e p̄dicatiōi. q ¶ Diuine ꝯſoꝛ. na. ꝑ dona grē ſicut ⁊ nos. ſicut ei pfectiōes naturales ſunt q̄dā diuie nature ꝑticipatiōes in eſſe naturali: ſic dona grē in eſſe ſupnaturali. ⁊ q̄m acceſſus ad terminū ad quē icludit receſſum a termio oppoſito. Iō ſbdit̄: Fugiētes ei' ⁊c. ⁊ ptȝ. r ¶ Uos āt. Hic icipit ꝓſecutio ep̄le in q̄ ꝑmo credētes iducit ad tenendū firmiter fidei veritatē. ſcđo ad p̄cauēdū oppoſitū falſitatē: ca. ſeq. Pꝛia in duas: q2 ꝑmo ponit dictā iductionē. ſcđo inductiōis rōnē/ibi: Hec em̄. ¶ Circa ꝑmū ſciēdū q̄ fides ſine operibus Diuiſio mortua ē: vt dictū ē. ſ. Iaco. ij. ꝓpt̄ qđ nō eſt pfecta vſq̄q̄q̄. nō ꝓpt̄ aliquā falſitatē. nā fidei formate nō ſubeſt falſum: ſȝ ꝓpt̄ opis defectū. iō credētes iducit ad fidē opatā ꝑ dilectionē ⁊ alias v̄tutes annexas/dicēs: Uos āt: ſupple ſit. s ¶ Curā oēȝ ſubinferētes. adimplēdū. qđ ſbdit̄: t ¶ Miſtrate in fide ve. vir. ſ. bn̄ operādi vt appareat viua. v ¶ In virtute aūt ſcientiā. i. diſcretionem opis directiuam. x ¶ In ſcia aūt abſtinentiā. Nō ſolū ab illicit': ſȝ etiā ab aliq̄b' licit' ꝑueniētes ad ꝯſilioꝝ pfectionē. y ¶ In abſtinētia āt patiētiā. ſicut dr̄ Mat. vj. b. Cū āt ieiunat' tpib' nō intūētis. ſ. nolite fieri ſicut hypocrite triſtes ⁊c. In patiētia aūt pietatē. h̄ eſt em̄ pfectiōis q̄ hō ſit ſibi durus ꝑ abſtinētiā ⁊ aliis pius ꝑ ꝯdeſcēſionē. z ¶ In pietate aūt. circa aliq̄s ꝑſonas ſinglares. a ¶ Fraternitat'. i. cōicat' fideliū. b ¶ Amoꝛē. q2 bonū cōmuni' ē diuini' ⁊ meli'. c ¶ In amoꝛe aūt fra. cha. i. vnionē ad deū q̄ eſt vīculū pfectiōis: Col. iij. c. ⁊ ꝑ ꝯñs oīm p̄dictoꝝ pfectiua. d ¶ Hec em̄. Hic ꝯñr ponit̄ inductiōis dicte ratio. ⁊ ꝑmo ratione ſumpta ex parte inductionis. ſecundo ex parte inductētis/ibi: Propter quod. Prima ratio: quia ſi ſic acquieſcatur inductioni dicte ꝓuenit inde magnum bonum ⁊ euitat̄ magnū malū. ⁊ h̄ eſt qđ dicit̄: Hec em̄. p̄dicta. e ¶ Si vobiſcum aſſint. inſeparabiliter.

A Et ſuperent

B hoc ſeculo: vel ſine fructu in futuro: vel non vacuos in vobis
A ipſis ſicut vas omi bono liquore vacuū: nec ſine fructu ī alios
q̄s exēplo vr̄o ꝯuertit. a ¶ Cecus ē ꝛ ma. Oculus ſciam:
man⁹ opationē deſignat: Cec⁹ ē ꝛ manu tētās: q̄ ſciam recte
opatiōis nō habēs: qcq̄d ſibi rectū videt opat ꝛ lumē verita/
tis ignorās q̄ſi manū ad op⁹ q̄d nō vi/
det extēdēs: greſſus in iter q̄d nō ꝓui/
det extollit: ideo̧ miſer ī ruinā pditiōis
quā p̄uidere negbat: incidit. b ¶ Obli
uionē acci. Qñ hō de pctō ī pctm̄ ca/
dit: videt oblit⁹ pcti q̄d ī baptiſmo cū
deo init. c ¶ Certā vo. vc. Multi
Mat.20.b vo. pau. ele. Certa ḡ ē vocatio cūctoꝝ q̄
ad fidē veniūt. Qui ꝟo fidei ſacrīs q̄
pceperūt bona opa q̄ȝ pſeuerāter adiū/
gūt: iſti ſuā vocationē: etiā electionē cer
tā intuētib⁹ faciūt. Silr ꝛ q̄ poſt vocati
onē ad vitia vertūt: cū in his vitiis ex
hac vita migrauerint: iā oīb⁹ certū red
dit: ꝙ reprobi fuerint. d ¶ Nō pec.
aliqñ. Id eſt ad vitā eternā attinget.
vbi ampli⁹ nō peccabitis: vel crimīalia
vitabit: qua q̄ egerit nō hȝ hereditatē
ī regno xp̄i: a q̄b⁹ īmunis iuuāte dño p
manet: q̄ ſupradict ꝟtutib⁹ ſe mācipa/
uerit. Sine venialib⁹ vero nullus eſſe
Ezech.40.d pōt. e ¶ Sic ei abū. ꝛc. Ezechiel lo/
quēs de edificio in mōte cōſtituto ait:
Et in octo gradib⁹ aſcēſus ei⁹. Et h̄ pe
trus octo ꝟtutū gradus nūerat / fideꝫ/
virtutē / ſciam / abſtinētiā / patiētiā / pie/
tatē / fraternitatē / amorē / charitatē: q̄/
bus fugiētes mūdialis ꝯcupiſcētie cor
ruptionē: ad habitationē regni celeſtē
Ps.83.b aſcēdere debem⁹. de q̄b⁹ ps. Aſcēſus ī
corde ſuo diſpoſuit ī valle lachrymarū
in loco quē poſuit: ꝛ infert: ꝛ ambula/
Ibidem būt de ꝟtute ī virtutē ꝛ videbit de⁹ de
oꝝū in ſion. f ¶ Incipiā. Ut ſit vob
introit⁹ patēs ad ſcālā iteꝝ ꝛ iterū
B monebo vos ꝛ ſemp ero ī inceptiōe q̄
nūq̄ erit finis monitiōis. Qd̄ ḡ nō eſt
mihi pigrū ſepius iterare: vobis nō ſit
onerosū ſepi⁹ audire. g ¶ Et q̄dē ſci
entes. Quare vult monere illos q̄ ſci
ūt ꝛ ꝯfirmati ſūt. id. ſ. vt ſciam quā ha
bēt opib⁹ exerceāt: ꝛ veritatē cui⁹ pñtia
ꝯfirmati ſūt: fixa mēte cuſtodiāt: ne q̄ſi
ꝑ magiſtros erroris excidāt a ſimplici/
tate ꝛ caſtitate fidei. h ¶ Iuſtū aūt
ꝛc. Ideo monebo: q̄ iuſtū arbitror (p
h̄ ꝙ dñs benigne vocauit me ꝛ confir/
mauit: ꝛ alios ꝯfirmare monuit: dicēs
Luc.22.d cōfirma fratres tuos) ſuſcitare vos q̄ſi
dormiētes ad hec p̄dicta ſp exiſtēs ī cō/
monēdo ſollicit⁹. i ¶ Depoſitio ta/
ber. Pulchre nō mortē ſȝ depoſitionē
vocat: q̄ ſic ē famulis dei carnis reti/
nacula exuere: ſicut viatorib⁹ ꝑfecto iti
nere domū ꝓpriā ꝓ habitatione taber
naculi adire: ꝛ ſicut poſitis in expediti
one ꝓſtrato hoſte ad patriā redire.
k ¶ Dabo aūt ope. Quia cito trāſi/
tur⁹: id interim dū viuo dabo operā vt
vos frequēter. ſ. q̄tiēs iſtabūt pſeudo:
ꝛ volēt vos abſtrahere: habeatis hec ī
memoria poſt obitū meū: q̄ſi me p̄ſentē
nō habebitis doctorē: nō quolibet mō
h̄re: ſȝ ita vt hoꝝū memoriā faciatis: ope
adimplēdo: ꝛ alios docendo.
l ¶ Poſt obitū. Obitus dicit ſcdᵒꝫ
quādo exeūt obuiā ſponſo. m ¶ Non
eni indo. fa. Hic ꝛ paganos tāgit et
hereticos. Pagani quicquid eos dele
ctabat deos appellare non timuerunt. Heretici acceptis
dei veri myſteriis de cetero non diuinis ſcripturis atten
dere: ſed potius ad ſenſum erroneum has male interpre
tando transferre ſtuduerunt.

a ¶ bella vitioꝝ. ¶ ī pñti. ¶ q̄ ad voſipſos
¶ nō apparebit ī ꝯſpectu meo vacuus.
aſſint ꝛ ſupēnt: nō vacuos nec ſi b
a ¶ ī futuro. ¶ q̄ ad alios. ¶ ꝟtutū. ¶ mer
cedis. ¶ in die iudicii: q̄ſi cognoſcet ieſus:
vel ī cognitiōe. i. ꝓpt hoc q̄ cognouiſtis.
ne frūctu vos ꝯſtituēt in dñi nr̄i c d
¶ vere hec tenēda ſūt. q̄.
ieſu xp̄i cognitiōe. Cui em̄ nō ꝥ e
a ¶ a lumie diuie ſolis alien⁹. b ¶ nō ha
a ſto ſūt hec: cēc⁹ ē ꝛ manū tētans f
bēs ducē boni itineris. a ¶ p baptiſmū
vel p penitentiā.
b obliuionē accipiēs purgātiōis g b
a ¶ originaliū vel in q̄bus diu cōſueuerat.
¶ actualiū. b ¶ q̄ cec⁹ ē q̄ h̄ nō habet.
veteꝝ ſuoꝝ delictoꝝ. Quapro/ i
¶ maiori ſtudio ad hec retinēda laborate.
pter frēs magī ſatagite: vt p bōa k
¶ oñdat vos certe vocatos a deo ꝛ electos
bñfaciēdo faciat vos certos d̄ p̄mio vr̄e vo
c opa certā vocationē vr̄aꝫ ꝛ ele/ l
cationis. ¶ hec miniſtrate: quia. m
d ctionē faciat: hec ei faciētes nō n o
¶ mortalit. a ¶ in futura vita. b ¶ mi
niſtrando hec.
e peccabit āliqñ. Sic ēni abūdā p
a ¶ . i. ꝟtutes p q̄s introibitis ad vitā.
ter miniſtrabit vobis intrōit⁹ in q
eternū regnū dñi nr̄i ſaluatoris
¶ q̄ a deo vtilia.
f ieſu xp̄i. Propt q̄d vos incipiā r
a ¶ vel ſup his. ¶ octo gradibus.
g ſemp cōmonere dē his. Et q̄dē s
a ¶ q̄d in pñti de his pōt ſciri. ¶ monebo.
b ¶ q̄uis cōfirmati ſitis. c ¶ in futuro me
lius videbitis: ꝛ melius cōfirmati eritis:
nec erit opus moneri.
ſciētēs ꝛ ꝯfirmatōs vōs ī p̄ſen/ t v
h ti veritate. Iuſtum aūt arbitror x
a ¶ . i. corpe ī quo iter hui⁹ vite agit: ꝛ cō/
tra aduerſarios veritatis certamē agit.
q̄diu ſū ī h̄ tabērnaculo: ſuſcita y z
a ¶ ideo magis iuſto: q̄ cito remouebor a
vobis: ꝛ multi pſeudo ſubintrabūt contra
quos vos oportet armari.
re vos ī cōmonitiōe: cērt⁹ ꝙ ve/ a
i lox ē depoſitio tabnaculi mei.
Scdm̄ ꝙ et dominus noſter ie/
a ¶ vt: venio romā iterū crucifigi: ꝛ alibi
Extendes manus tuas: ꝛ ali⁹ te cinget ꝛc.
k ſus chriſt⁹ ſignificābit mihi. Da b
bo autem operam et frequenter
¶ volo. c
l habere vos poſt obituꝫ meū: vt d e
¶ habeatis.
hoꝝū memoriā faciatis omniū.
¶ id adeo ſū ſollicit⁹: q̄ mag rei ē quā doceo
m Nō enim indoctas fabulas ſe/ f

a ¶ Et ſuperēt. oppoſita vitia. b ¶ Nō vacuos nec C
ſi. fru. imo plenos meritis ꝛ p̄miis. c ¶ Vos cō. finaliter.
d ¶ In dñi no. ie. xp̄i cog. i. ex aperta viſiōe Ioh. xvii. a.
Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te ſolū deū ꝛ quē miſiſti ieſū
xp̄m. e ¶ Cui em̄ non p̄ſto ꝛc. in intellectu. f ¶ Et ma/
nu tentans. i. dubius in effectu.
g ¶ Obliuionē acci. ꝛc. i. p effectū
videt oblit⁹. h ¶ Purgationis. p
baptiſmū in quo accepit nouā vitā p fi
dē charitate formatā ꝛ alijs virtutib⁹
operātē. i ¶ Quapropt fra. ma.
ſatagite. pcedēdo de bono in meli⁹.
k ¶ Ut p oīa opa certā vo. ad fi/
dē catholicam. l ¶ Et electionē. ad
beatitudinē. m ¶ Faciatis. q̄ſi di/
cat: ſi eſſetis a bonis opibus ocioſi: vi
det vocatio et electio vr̄a magis eſſe
ſm p̄ſentē iuſticiā q̄ ſm eternā dei p̄/
deſtinationē. Sciendū tñ ꝙ hic accipi
tur certitudo ꝑ ꝓbabili cōiectura: que
certitudo ē in moralib⁹ ꝛ humanis agi/
bilibus reqrēda. ſm ꝙ dr̄. i. Ethicoꝝ.
Diſciplinati em̄ eſt intantū certitudi/
nē inquirere ſm vnūq̄doq̄ gen⁹ inq̄tū
natura rei recipit. Proximum em̄ videt
mathematicū pſuadētē acceptare: rhe
toricū demōſtratiōes repetere.
n ¶ Hec em̄ fa. i. opa bona cōtinuan
tes. o ¶ Non pec. aliqñ. ſ. mortalī
pctō: q̄ veniale nō pōt vitari oīno.
p ¶ Sic em̄ abū. i. p multa merita.
q ¶ Miniſtrabit vobis introit⁹
in eter. reg. q̄d eſt ſūme deſiderādū.
r ¶ Propter q̄d ꝛc. Hic ꝯñr indu/
cit ꝓpoſitū rōne ſumpta ex pte inducē
tis. ꝛ hec eſt duplex. ſcda ponitur ibi: Diuiſio
Non em̄. Prima vero accipit ex cura
paſtorali q̄ mouere debet paſtorē ad i
formādū ſubditos in bono: ꝛ ꝯfirman
dū ꝛ maxime q̄ñ ſcit obitū ſuum ꝓpin
quū ꝛ ſic erat in petro paſtore fideliſſ.
ꝛ hoc eſt q̄d dicit: Propter q̄d vos D
incipiā ſemp cōmo. de his. i. de
operibus bonis. ꝛ dicit: Incipiā. i. ita
frequenter hoc faciā ac ſi ſemp eſſem ī
principio. s ¶ Et quidē ſcien. bo/
nū facere. t ¶ Et cōfirmatos. vos.
v ¶ In p̄ſenti veri. ſupple deſide/
ro eſſe: ꝓpter q̄d ponit in aliquib⁹ li/
bris: Uolo: q̄ ſubintelligit licet nō ſit
de textu. x ¶ Iuſtū aūt arbi. ratio/
ne officii mihi impoſiti. y ¶ Q̄diu
ſum in hoc taber. i. viuēs in hoc cor
pore q̄d dicit tabernaculū anime.
z ¶ Suſcitare vos in cōmo. i. ex/
citare vos ad bonū. a ¶ Certus ꝙ
velox eſt depoſitio taber. mei. ſci
ebat eni mortē ſuā ꝓpiquā p chriſti re
uelationē. b ¶ Dabo aūt operā.
id eſt efficaciter et frequēter hoc faciā.
c ¶ Habere vos. ſupple memoriam
de cōmonitiōibus meis. d ¶ Poſt
obitum meum. paſtor em̄ bon⁹ de/
ſiderat ꝛ querit ſalutē ſui gregis non
ſolū ꝓ tpe ſuo: ſed etiam pro futuro.
e ¶ Ut horum memoriam facia
tis: Id eſt opere impleatis. Ex dictis
patet ꝙ hanc epiſtolam ſcripſit rome
ſicut ꝛ p̄cedentem: nam ſicut dicit hic
ꝓpinquus erat paſſioni ſue quam ſu/
ſtinuit rome. f ¶ Nō eni indoctas
fa. Hic ponit ſecūda rō que accipit ex
doctoris certitudine qui tanto magis
mouet ad docendū q̄to ſcit ſuā do/
ctrinā eſſe veraꝫ: erat aūt petrus de veritate ſue doctrine duplici
via certus. ſcda ponit ibi: Et habem⁹. Prima via fuit p auditum
imediate a deo patre a quo nulla falſitas pōt eſſe. id dicit: Nō eni
indoctas fabu. ſecuti. ſicut ſequūt poete ꝛ doctores falſi.

a ¶ Sȝ ſpe.fa.il.ma. Trāſfiguratio dñi et claritas eiꝰ: ſignū erat reſurrectiōis ſue ꝛ nr̃e. Per heliā q̄ cū eo apparuit: intelligiť reſurrectio eoꝝ q̄ fuerūt añ legē. Per moyſen eoꝝ q̄ ſub lege. Per petrū ꝛ iacobū ꝛ iohānē eoꝝ q̄ ſub gr̃a: vel p moyſen mortuum mortuoꝛum: per viuos viuoꝛum.

b ¶ Et habemus firmioꝛe. qḋ dixi vob̄ nō eſt fātaſioſum: ſȝ certū: ꝛ nō tm̄ his ſignis declaratū: ſȝ etiā ad ꝯfirmationē nr̃e p̄dicationis habemꝰ ꝓpheticū
Pſ. 2.
ſermonē dauid: Dñs dixit ad me fi. meꝰ es tu ꝛc. firmioꝛē inter alios ꝓphetas: quia clarius aliis de xp̄o ꝓphetauit.

c ¶ Firmioꝛē p. ſer. Si quis teſtiōio nr̃o minꝰ credit: q2 in ſecreto gl̄iā redēptoꝛis cōſpeximus. certo ſermoni ꝓphetico nullꝰ audebit ꝯdicere.
Mat. 3. d
Mar. 11. b
Luc. 3. c

d ¶ Cui attēdētes b. fi. cui lucē poſſitis habere ſcie: hoc intelligētes q2 nullus ſanctoꝝ ꝓphetaꝝ ꝓpria ſua interp̄tatione ꝓpſie dogmata vite p̄dicauerit: ſȝ q̄ a deo didicerant in ſecreto: hec plebi dei obſeruanda tradebāt. Diuini gētiū de corde ſuo ſingebāt. Sicut ḡ ꝓphe nō ſua: ſed dei v̄ba ſcribebant ita lectoꝛ nō ſua interp̄tatione vtī debz: ne a fide exoꝛbitet. Sed laboꝛet attēdere quō v̄ba ſua voluerit intelligi: ille q̄ ſcripſit.

e ¶ In caliginoſo lo. In huiꝰ ſeculi nocte plena tēptatiōibꝰ ꝛ vitiis ꝛ erroꝛibus: vbi difficile inueniť quiſq̄ q̄ nō offendat:
Ro. 13. d
ꝯ q̄ neceſſaria ē hec lucerna. Sȝ nūqd ſp erit neceſſaria: Nō vtiq̄: Sȝ donec dies i. in futuro appareat claritas dei. ꝛ lucifer. i. clarꝰ intellectus noſter: vel ip̄e xp̄s oriať in coꝛdibus noſtris. Dilectio erit qualem nūc optamus: ꝛ quia non eſt ſuſpiramus ꝛ qualis erit: ſinguli in ſingulis videbimus: quemodo nunc facies noſtras alterutrum videmus. Interim ad nocturnam lucernam pertinet: ꝙ filii dei ſumus ꝛ nondum apparuit quid erimus ad comparationē impioꝝ dies ſumus: ad cōparationē future vite lucerna indigemus.

f ¶ Hoc primū intelligentes. Attendite ꝓphetico ſermoni. nā a deo eſt: qḋ pōt ꝓbari p hoc ꝙ ꝓphetia nō eſt talibus verbis ꝛ tali modo locutiōis ſcripta: quali vtunť homines in locutione ſua: ꝛ q̄ſi ſeculares ſcripture ſunt compoſite: ꝛ iterp̄tate: ꝛ vere nō eſt locutio ꝓphetaꝝ ſm ſuam vel audientiū voluntatē: ſȝ ſm voluntatē ſpūſ ſancti: q̄ loq̄bať in illis.

g ¶ Nō eñ volūtate hūana. Sicut in p̄tāte ꝓphetaꝝ non erat ſemp hr̄e ſpm̄: ſemp futura p̄dicere: ita nō erat p̄tās eoꝝ vt q̄cūq̄ vellēt: docerent: ſȝ ea ſola docebāt: q̄ a ſpū dididerāt. hec iō dicunť: ne q̄s ad libitū ſuū ſcripturas exponat.

---

cuti: notā fecimus vobis domini
a ¶ q̄ oīa opať ꝛ ꝯtinet. b ¶ q̄ oīa futura ab eterno p̄uidit.
noſtri ieſu xp̄i virtūtem ꝛ p̄ſcientiā
a ¶ ꝑ ꝯtrꝰ docemꝰ vos ea magna q̄ vidimus ꝛ audiuimus de illo transfigurato in monte. b ¶ ſumus.
nam: ſed ſpeculatoꝛes facti illius
a ¶ q2 h magnū fuit. ¶ q. cōcepit a dō ſm ꝙ
magnitudinis. Accipiens enim
hō. a ¶ qñ facies ꝛ veſtimēta eius fulſerūt. b ¶ p vocē delapſā: gl̄ia deitatꝭ eius clarnit.
a deo patre honoꝛem et gloꝛiam
¶ clarificandū.
voce delapſa ad eum huiuſcemo
a ¶ a patre glioſo magnificante ꝛ gl̄ificante filium. b ¶ ꝯſubſtantialis.
di a magnifica gloꝛia † Hic ē ſt fili
us meꝰ dilectus: in quo mihi cōm
¶ q2 nullus ei ſuccedet.
placui: ipſum audite. Et hanc vo
a ¶ petrꝰ iacobꝰ iohēs b ¶ ad cōpꝛobādā eiꝰ diuinā naturā.
cem nos audiuimus de celo alla
a ¶ thaboꝛ vl̄ ſiīez ei audiuimus in alto mōte. i. oliueti qñ oꝛabat.
tam: cum eſſemus cū ip̄o in mōn
te ſancto. Et habemus firmioꝛē
ꝓpheticum ſermonē: cui attendē
¶ opando. ¶ vel ardēti.
tes benefacitis q̄ſi lucerne lucenti
in caliginoſo loco: donec dies elu
ceſcat: ꝛ lucifer oriať in coꝛdibus
veſtris. Hoc primū intelligentes
a ¶ id ē ꝓpria ꝓphetātis volūtate ſȝ ſpūſſan
ꝙ omnis ꝓphetia ſcripture ꝓ
cto in eo loquente.
pꝛia interpꝛetatione non fit. † Nō
eñ volūtate hūana allata eſt aliq̄ñ ꝓphetia: ſed ſpūſancto inſpirati locuti ſunt ſancti dei homines.

---

a ¶ Notā fecimꝰ vo. dñi nr̄i ieſu xp̄i vir. vobis p̄dicādo ꝛ ſermonez miraculꝭ xp̄i noīe factꝭ ꝯfirmādo ad ſue diuinitatē oſtenſiōē.

b ¶ Et p̄ſciam. nā incertū deꝰ nouit oīa ab eterno: ꝛ incertum hō ab inſtāti ꝯceptiōis nouit q̄ cognoſcit deus ſcia viſiōis q̄ reſpicit habentia eſſe ſm quācūq̄ differentiā tpis.

c ¶ Sȝ ſpeculatoꝛes facti illius magnitu. i. magnifice trāſfigurationis quā viderūt petrus iacobus ꝛ iohēs: in q̄ trāſfiguratione apparuit eis in foꝛma humanitatis glorioſe.

d ¶ Accipiēs eñ a deo p̄re ho. ꝛ gl̄iā. i. teſtimōiū honoꝛis ꝛ gl̄ie diuie.

e ¶ Voce delapſa. de celo.

f ¶ Ad eū. ſenſibiliť.

h ¶ A magni. gl̄ia. i. a deo p̄re.

g ¶ Huiuſcem. i. q̄ vox fuit talis.

i ¶ Hic eſt filꝰ meꝰ dile. ſ. naturaľ. ꝛ p ꝯñs eiuſdē nature ꝛ eiuſdē gl̄ie mecū.

k ¶ In q̄ mihi cōpla. vt p eū pficiā ſalutē generꝭ hūani.

l ¶ Ip̄m audi. aure coꝛdis ꝛ mētꝭ credētes eiꝰ doctrīe.

m ¶ Et hanc vocē nos audi. ſenſibiliť ꝛ itelligibiliť.

n ¶ Cū eſſemꝰ cū ip̄o in mō. ſcrō. qui dr̄ ſctūs rōne huiꝰ apparitionis ſancte q̄ deſcribiť Mat. xvii.

o ¶ Et habemꝰ. Hic poniť ſcd̄a via certitudis quā habuit petrus ex ſcriptura ꝓphetica cuius itellectū habuit p xp̄m: Luce vl. g. Aperuit illis ſenſum vt intelligerent ſcripturas. ſ. ꝓphaꝝ. ꝛ hoc ē qḋ dicit: Et habemus firmioꝛē ꝓpheticū ſermonē. q̄ firmitas pōt ad duo referri. i. ad ſermonē petri: ꝛ ſic ſermo ꝓpheticus nō ē firmioꝛ ſermone eiꝰ ſimplr̄ ſȝ magꝭ econuerſo. nā apl̄i magis fuerūt illuminati a deo q̄ ꝓphe antiqui. erat tñ firmioꝛ alicui: vtpote iudeo in ꝓphetali doctrina nutrito. hoies eñ magis credūt ꝯſuetis dici apud eos: ſicut dicit ph̄s. ii. Metaph. ꝙ aliqui magis aſſentiūt fabulis ꝛ dictis poetaꝝ q̄ rōnibus certis phoꝝ. iter
Ph̄us
gentiles aūt quibus petrus ſpāliter ſcribebat erant aliqui de iudaiſmo conuerſi: eo ꝙ fiebat vna eccl̄ia ex gentilibus ꝛ iudeis. ¶ Pōt etiam dicta fraternitas referri ad ſermones alioꝝ ꝓphetaꝝ a dauid cuius ſer
h
mo firmioꝛ eſt q̄ alioꝝ: eo ꝙ fuit eximius ꝓphetarū: vt diciť in principio Gloſe libri Pſalteriū: eo ꝙ alii ꝓphete veritatē ſibi reuelatam in viſionibus imaginū viderūt: vt ibi diciť: dauid autem p intellectum: ſine talibus imaginibus: ſicut clarius videt qui demōſtrationes geometricas capit ſine deſcriptione figuraꝝ q̄ illi qui nō capiūt ſine tali deſcriptione: vt plenius dixi cū tractarem de gradibus ꝓphetie in p̄ncipio libri pſalmoꝝ. ꝛ hoc mō videť petrus loq̄ cū dicit: Habemus firmioꝛē ꝓpheticū ſermonē. nā ſm glo. intelligit de ſermone dauid q̄ habeť Pſ. ii. b. Dñs dixit ad me: filius meus es tu ego hodie genui te: q̄ ad lr̄am intelligiť de xp̄o ſicut ibi fuit oſtenſum etiā p antiquos doctoꝛes hebꝛeoꝝ. hanc aūt auctoꝛitatē nō exp̄mit hic beatus petrus: quia eadē eſt in ſn̄ia cum prius allegata: Hic eſt filius meus dilectus. q̄tū ſpectat ad ꝓpoſitū.

p ¶ Cui attēdētes bñ facitis. ſ. ſermoni ꝓphaꝝ.

q ¶ Quaſi lucerne lucēti in caligno. lo. i. in hoc mūdo ignorātie tenebris obſcurato.

r ¶ Donec dies eluceſcat. i. clara viſio veniat.

ſ ¶ Et lucifer. i. diuina claritas.

t ¶ Oriatur in coꝛ. veſtris. q2 nō eſt viſibilis oculis coꝛpalibus ſȝ tantū mētalibus.

v ¶ Hoc primū intelligentes. Hic reddit rōnem ſui dicti. ſ. ꝙ ſermoni ꝓphetico debet attendi: q2 ꝓcedit ex diuina reuelatione ꝛ nō ex humana fictione. ꝛ hoc eſt qḋ dicit: Hoc primū intelligētes ꝙ omnis ꝓphetica ſcriptura. i. in ſacra ſcriptura poſita: qḋ dicit ad excludendum ꝓphetias alias q̄ nō ſunt alicuius firmitatis.

x ¶ Pꝛopꝛia interp̄tatione non fit. i. nō fit ſenſu humano. Ideo ſubdiť:

y ¶ Nō eñ voluntate humana allata ē aliq̄ñ ꝓphetia: ſed ſpūſancto inſpirati. A quo non pōt niſi veritas inſpirari ꝛ in virtute eius ꝓnunciari.

¶ Scd̄a petri. i. ca. vbi dr̄ in poſtil. His. i. gentilibus conuerſis.

Additio. i. Hoc qḋ dicit btūs petrus. His qui coeq̄lē nobiſcū ſortiti ſunt fidem. nō ſolum intelligiť de ꝯuerſis a gentilitate. ꝓut poſtillatoꝛ dicit: ſed etiam a iudaiſmo: ſpecialiter de illis iudeis qui p tēpus poſtq̄ apoſtoli acceperunt ſpiritumſanctū in die pentecoſtes fuerunt ad fidem conuerſi. ꝛ ideo de illis diciť: Fuerūt ſoꝛtiti fidem cum apoſtolis pꝛimitiuis intelligendo coequalitatem: non ſm gradum ſed ꝓut in poſtil. ꝛ ſic hec epiſtola ſicut ꝛ p̄cedens vtriſq̄ conuerſis dirigiť.

¶ In eo. ca. i. vbi dr̄ in poſtil. Et habemꝰ firmioꝛē ꝓpheticū ſermonem ꝛc.

¶ Additio. ii. Per hoc quod dicit apoſtolus: Habemus firmioꝛem ꝓpheticum ſermonem. ſatis habetur ꝙ loquebatur conuerſis de iudaiſmo pꝛincipaliter: qui ꝓphetica verba recipiebant ab antiquo. de hoc autem quod dixit poſtillatoꝛ ꝙ dauid fuit eximius ꝓphetarum ꝛc. In additione ſuper pꝛincipium libri Pſal. habetur plenius.

A B Fuerūt ⁊c. Ideo ita vos cōmoneo Ca. II
⁊ tot autoritatib⁹ vtoꝛ: ne decipiamini p pſeu-
do: q̄ fingūt xp̄m nōdū veniſſe. Uel ſi veniſſe
fatent: aliq̄s erroꝛes miſcēt: q̄ grauit̄ punient̄ ꝓ mēda
cijs ſuis cū ſuis ſeq̄cib⁹. Sic̄ in pplo iſrl̄ fuer̄t pſeudo ꝓ
phete: q̄ falſa nūciabāt et iudiciū
ꝑpetue damnatiōis ſuſtinuerunt
ſic ⁊ iſti. b ❡ Sectas. Secte la
tine hereſes grece cum quis ſtul-
ta obſtinatione erroꝛem quem ſe
mel cōcepit: ſemꝑ ſectari nullate-
nus ceſſat: qd̄ ꝓꝓriū hereticoꝛu
eſt. c ❡ Perditionē. Merito
ꝑditionē ſibi inducūt: q̄ redēpto-
rem ſuum negāt: vel nō q̄lem ve
ritas oñdit: ſꝫ q̄lē ſibiipſi fingunt
⁊ p̄dicāt. ⁊ ꝓpterea alieni a redē
ptore nil certi⁹ q̄z foueā expectāt.
d ❡ Uia veri. blaſ. Per here
ticos nō ſolū in eis q̄s ſue hereſi
ſeductos aſſociant. Sed i eis q̄ꝫ
quos per impuriſſima facta ſua ⁊
ſacrificia vel myſteria execranda
que faciūt in odium chriſtiani no
minis cōcitāt: exiſtimantib⁹ iperi
tis oēs chriſtianos hmōi flagitijs
mancipatos. e ❡ Si eñ deus
an. Si apoſtatas angelos tradi
tos penis iferni ad maioꝛes cru-
ciatus reſeruat i die iudicij: ſi etiā
mūdū ꝓpter ſcelera deleuit: ſi ſo
domitas deleuit: ⁊ noe ⁊ loth ſal
uauit: conſtat quia nouit domin⁹
pios de tentatione eripere: Ini-
quos vo in diem iudicij crucian-
dos reſeruare. Qui⁹ hunc in-
Dan. 15. d ferioꝛem aerem quaſi carcerē ac-
ceperint: qui q̄ntum ad celū infer-
nus dicitur: reſtat adhuc pena vl
timi iudicij: quia paratus ē ignis
diabolo ⁊ angel' eius. nō eni per
mittit illos deus ꝯſummi: ſed ſer
B uat vt grauius puniant̄ cū ſuis
mēbris ſicut xp̄s glorificādus eſt
cum ſuis. f ❡ Rudētib⁹. Ru
dentes ſunt funes q̄b⁹ naute ve-
la ſuſpendūt: vt flante aura poꝛt⁹
trāquillitatē deſerant: ſeq̄s ſꝑ am-
biguis fluctibus credāt. Quibus
rudētib⁹ ꝯuenienter imundoꝝ ſpi
rituū conamina cōparant̄: q̄ moꝝ
vt flante ſupbia ipulſi ſe adūſus
creatoꝛē erexerūt: ipſis elationis
ſue conatib⁹ in abyſſi ꝓfunda ſūt
rapti. g ❡ Originali mūdo.
Idē mūdus ē poſt diluuiū qui et
añ. Sꝫ tñ ille q̄ſi ali⁹ fuit: qꝛ ille
mūdus aq̄ perijt: ⁊ tota facies ter
re: ⁊ tot⁹ ille aer altitudīe aquaꝝ
mutat⁹ ē. h ❡ Octauum. Sex
ſūt [illegible] ſeculi. ſeptia ē illa vita
vbi aie ſctōꝝ felici ſabbato. i. eter
na reqe ꝑfruūt̄ octaua cōis reſur
rectio. Occulte ḡ īſinuat ꝑ tpal' di
luuij diſcrimē futuri iudicij dieꝫ:
q̄ñ dānat' reprobis oīb⁹: iuſti gl'iaꝫ vite ꝑpetis accipiēt.
i ❡ Et ciuita. De ciuitates dupliciť i ignē ſūt redacte:
qꝛ ⁊ p̄mo eas ꝑ icēdiū cū adiacētib⁹ t̄ris i cinerē redegit
et cū loca incēdij poſtmodū mortui mar' vñ ꝯteterit: ſer
uare adhuc voluit regionē circa poſitā ſpēꝫ priſce pene.
Naſcunt̄ eñ poma pulcherria q̄ ⁊ edēdi cupiditatē ſpe
ctātib⁹ generēt: Si carpas faticūt ⁊ reſoluūt̄ in cinereꝫ
fumūqꝫ excitāt q̄ſi adhuc ardeāt. k ❡ In cine. Ignis
qui ſodomitas ſemel puniuit: ſignificat ꝙ ipi ſine finē
ſūt paſſuri. Oꝫ terra fumigabūda: ꝙ fruct⁹ pulcherrimi
cinerē int⁹ habēt ⁊ fetoꝛē: inuit: qꝛ dilectio carnalis et ſi
ſtulť arridet: nil tñ i iuiſibilib⁹ niſi icēdiū ſibi reſeruāt: vł
vt fum⁹ toꝛmētoꝝ ei⁹ in ſecula ſclōꝝ aſcēdat. l ❡ Loth
ꝙ oppreſſum

a Fuerūt vo et Ca. II a
pſeudo ꝓphe in po
pulo. Sic̄ ⁊ i vobis b
a ❡ iam ſunt ſed timoꝛe cō
primūt: ſed poſt obitū meū
manifeſtabunt. ❡ in coꝛda vr̄a.
erūt mgr̄i mendaces: q̄ introdu- c d
a ❡ doctrinas q̄ ſecāt ⁊ ſepāt a dō vñ ꝑtbūt
❡ xp̄m. ❡ ſāguie.
b cēt ſectas ꝑditiōis: ⁊ eum q̄ emit
a ❡ eſſe. b ❡ negata v̄itate inducūt falſi-
tatē: pro qua cito periclitabunt.
t eos deū negāt: ſupducētes ſibi e
❡ a q̄b⁹ ꝯue ē caueri qꝛ multi ⁊c. ❡ nullam
c celerē ꝑditionē. Et multi ſequent f
ſpeꝫ vite future h̄ites ꝯcupiſcētias p̄dicāt
q̄b⁹ carnales facile ꝯſētiūt. a ❡ caſtitas ⁊
d coꝝ luxurias: ꝑ q̄s via v̄itatis blaſ g h
cetā bōa opa. a ❡ ſi cā religiōis ſꝫ auaricie
vt aliq̄d lucrēt fingūt nouas doctrias: nec
vos emunt deo. ſꝫ de vob̄ ſibi aliq̄d cōmodi
phemabit: ⁊ i auaricia ficti v̄bis i
acquirunt. a ❡ magiſtris ⁊ ſequacib⁹.
d vobis negociabunt. Quibus k
❡ pene eīne iā olim apud deū eis ꝓpoſite nō
ceſſant p̄itialit̄ excrutiāt: nec fine carebunt.
iudiciū iā olim nō ceſſat: ⁊ perdi m
❡ diabol⁹ mō decipiēs: p⁹ea toꝛmētatur⁹ ❡ ꝓ
e tio coꝝ nō doꝛmitat. † Si eñ de⁹ n
bat a maioꝛi. a ❡ q̄ digniois nature.
b ❡ alia trāſlatio: Et carcerib⁹ caligīs iferni
retrudēs: tradidit i iudicio puniēdos ſuari
f angel' peccātib⁹ nō pepcit: ſed ru o
dētib⁹ iferni detractos i tartarū p q r
a ❡ .i. tradidit vt reſuarēt i iudiciū. i. dāna
tradidit cruciādos i iudiciū reſ- s
tionē. ❡ .i. hoib⁹ ſm originē p̄mi pcti viuē
g uan: ⁊ oꝛigiali mūdo nō pepcit: t
tib⁹. a ❡ qꝛ iuſticie opa faciēs q̄lr̄ eēt dō
h † ſed octauum noe iuſticie preco x
viuēdū eēt oñdit. a ❡ inducēs mūdo di-
nem cuſtodiuit: diluuiū mūdo y
luuiū. i. ſubmerſionē ipioꝝ. a ❡ ſed
i ipioꝝ inducēs et ciuitates ſodo z
k moꝝ ⁊ gomoꝛreoꝝ in cinerē redi
a ❡ patenter ſignificans omnino pituros q̄
gēs euerſiōe dānauit: exēplū co- a
ſimiles iſtis forent. ❡ ſi
rū q̄ impie acturi ſunt ponēs: † et b
l iuſtū loth oppreſſū a nephādoꝝ

Fuerūt vo. Poſt q̄ beat⁹ petr⁹ induxit fideles Ca. II C
ad tenendū fidei veritatē. hic ꝯñr inducit eos ad p̄cauēdū
oppoſitā falſitatē. ⁊ p̄mo circa aduētū xp̄i i mūdū. ſcdō cir-
ca aduentū eius ad iudiciū ca. ſe. p̄ma falſitas ē hereticoꝝ fidem xp̄i
coꝛrūpētiū: q̄ꝛ p̄mo oñdit maliciā: ⁊ ſcdō penā, ibi: Quib⁹ iudiciuꝫ.
Circa p̄mū dic̄: Fuer̄t vo ⁊ pſeudo ꝓ-
phete i pplo. i. iudeoꝝ añ xp̄i aduētū: ſicut
pꝫ i libris Paral. ⁊ Regū i pl'ib⁹ locis.
b ❡ Sic̄ ⁊ i vob̄. xp̄ianis. c ❡ Erūt ma-
giſtri mē. Tales fuer̄t pſeudo apl'i ⁊ heretici.
d ❡ Qui itrodu. ſectas ꝑdi. ſic̄ ebion et
cherint⁹ negātes diuinitatē xp̄i etiā a tēpoꝛe
aploꝝ: ꝓpť qd̄ btūs Johēs i p̄ncipio euāge-
lij ſui d̄clarauit diuinitatē xp̄i di. In p̄ncipio
erat v̄bū ⁊c. ſm ꝙ dic̄ Hiero. i ꝓlogo ſuper
Johem: ⁊ poſtea arri⁹ ⁊ multi alij errauerunt
circa fidē xp̄i. e ❡ Supducētes ſibi cele-
rē ꝑditio. i. cītā ꝑditōis. ⁊ nō ſoluꝫ ſibi: ſed
etiā alijs. iō ſbdit: f ❡ Et multi ſequēt eo
rū luxu. ad h̄ ei ꝙ pl'es eos ſeq̄rent cōcede
bāt carnales delitias ad q̄s hoīes ſūt ꝓni. Alet nos
g ❡ Per q̄s via veri. i. fides catholica.
h ❡ Blaſphemabit. a paganis ⁊ iudeis
tāq̄ꝫ mala. ꝑ h̄ eñ dat̄ infidelib⁹ occaſio deri
dēdi ⁊ ꝯtēnēdi fidē catholicā. i ❡ Ficti v̄-
bis. i. ad decipiēdū cōpoſitis. k ❡ De vo
bis nego. bona v̄ra tpalia ſubtrahendo.
l ❡ Quib⁹ iudi. Poſt q̄ oñdit hereticoꝛū Diuiſio
maliciā: h̄ ꝯñr d̄clarat coꝝ penā. ⁊ ſcdō pene
grauitatē, ibi: Mag' aūt. Prima diuidit̄ in
duas: qꝛ p̄mo facit ꝓpoſitū. ſcdō inducit ad h̄
triplex exēplū ibi: Si eñ angelis. Circa pri-
mū dicit: Quib⁹ iudiciū. i. pena ad quam
ꝯdēna[illegible]nt. m ❡ Iā olim nō ceſ. qꝛ ſuꝑ
durabit: vt exponūt aliq̄. ſꝫ hec expoſitio vide
tur excludi ꝑ h̄ qd̄ p̄mittit: Iaꝫ oli. ⁊ ſic loq̄
tur de p̄terito duratio illa ſempit̄na ⁊ d̄ futu
ro. iō meli⁹ ſic expōit̄ vt videt̄: Iā oli ñ ceſſat
.i. a p̄ncipio mūdi ē p̄parata. nā a p̄ncipio di- † Job. 4. d
ſtinctiōis reꝝ loc⁹ inferni ē ab alijs diſtinct⁹
⁊ ſic dꝛ Eſa. xxx. g. Preꝑata ē ab heri tophet
a rege p̄parata ꝓfunda ⁊ dilatata: nutrimen D
tū ei⁹ ignis ⁊ ligna multa: flat⁹ dñi ſic̄ toꝛrēs
ſulphuris ſuccendens eā. n ❡ Si eñ de⁹.
Hic ꝯñr ꝓbat ꝓpoſitū ꝑ triplex exēplū. pri-
mū ē de angelis peccātib⁹ de q̄b⁹ dicit: Si
eñ de⁹ angel' peccātib⁹ nō pepcit. a pe
na debita. o ❡ Sꝫ rudētib⁹. i. funibus.
p ❡ Inferni. q̄ funes ſūt pctā que ſūt cauſa
detractiōis ad inferna: ſm ꝙ dꝛ Prou. v. d.
Iniq̄tates ſue capiūt impiū: ⁊ funibus pctōꝝ
ſuoꝝ ꝯſtringit̄. q ❡ Detractos. a ſocieta- † Gen. 7. a
te āgeloꝝ ſctōꝝ. r ❡ In tartarū tra. cru.
in iudiciū. i. poſt iudiciū. s ❡ Reſuari.
p̄mo eni ceciderūt in hūc aerē caliginoſū vbi
ſunt ad exercitiū bonoꝝ habētes tñ ſuā ꝑenā
⁊ ſuppliciū. poſt iudiciū vo detrudent̄ i infer
no deficiēte ſctōꝝ exercitio: ⁊ tūc creſcet eoꝛū
pena accidētalis ex his q̄s induxer̄t ad pctm̄
⁊ dānationē: ſic̄ gl'ia ſctōꝝ angeloꝝ ex his q̄s
induxerūt ad bonū ⁊ ſalutē. ⁊ ex dict' ſupplē-
dū ē ꝙ ſiľr de⁹ non parcet hereticis. t ❡ Et † Gen. 19. d
oꝛiginali. Hic ponit̄ ſcdm̄ exemplū de ſub-
merſis i diluuio ꝓpť pctā coꝝ di. Et oꝛigi-
nali mūdo nō pepcit. Dicit̄ aūt hic oꝛigi
nalis mūdus homines qui fuerūt ante diluuium: eo ꝙ tunc currebat
p̄ma etas mundi que terminata fuit in diluuio. v ❡ Sed octauū
noe. quia cū eo fuerūt ſeptē ꝑſone a diluuio ſaluate. x ❡ Iuſticie
preconem. quia p̄dicauit hominib⁹ illi⁹ tpis penitētiā: vt dictū eſt
ſupra epiſtola p̄ma. iij. ca. y ❡ Diluuiū mūdo impioꝛū indu-
cens. dicit autem mundo: quia tunc omnis caro coꝛruperat viaꝫ ſu-
am: Gen. vi. z ❡ Et ciuitates. Hic ponit̄ tertiū exemplū de ciui
tatibus tempoꝛe loth: vt habet̄ Gen. xix. c. dicēs: Et ciuitates ſo
domoꝛum ⁊ gomoꝛreoꝝ in cinerē redigēs. quia pluit ſuper
eas ignem ⁊ ſulphur: vt habet̄ ibidem. a ❡ Exemplū coꝛum q̄
impie acturi ſunt ponēs. i. oſtēdēs ꝙ ſic punient niſi peniteāt.
b ❡ Et iuſtū loth oppreſſum a nephandoꝝ iniuria. ſm qd̄
dicitur Gen. xix. d. Uimq̄ faciebant loth vehementiſſime ⁊c.

R Ac luxurio

E F oppreſſum. Cruciabāt iuſtū iniq̄ ꝓ primoꝝ facta ⁊ dicta: q̄ cernēs corrigere nō valebat: ipſe aūt in bonis actib⁹ ſe ꝓuabat. Nec viſis vel auditis flagitiis ſe fuſcabat: vel viſu vel auditu iuſt⁹: q: nihil in illo videbāt: nihil ꝺ eo audiebāt: niſi qḋ ꝑtinebat ad iuſticiā.

a ¶ Iniq̄s. Pſeu do ⁊ eoꝝ ſeq̄ces. ⁊ iō nolite eos ſequi.

b ¶ In die iudi cij. Et añ diē iudicij ſoluti corpe penas lu unt: ⁊ in iudicio gra uiora expectāt: quan do corpe ⁊ aīa cruci abunt. c ¶ Dñā tionē q̄ cōtē. Su perbos dicit ⁊ arro gātes: q̄ ⁊ ipi grauio ra generalib⁹ iuuuri ſunt ſupplicia.

† de pe. di. 2. c. ſi ei. ꝑ. rurſus

d ¶ Sectas nō me. hereticos dicit. q̄ blaſphemātes fidē vel vitā orthodoxoꝝ ſectas ſui nois. i. he reſes inducūt: q̄bus etiā grauior iſtat tri bulatio e ¶ Ubi. i. in q̄b⁹ malis: q: ꝯtē nūt dñationē: q: au daces ⁊ cetera q̄ ſe quūtur. Nec nāq̄ fa ciēdo angeli demōia fieri ac penas ſue ſup bie ſoluere merue rūt: ⁊ qḋ natura eoꝝ nō patit vt faciāt: vt pollui carnalib⁹ cō cupiſcētiis ad illḋ ho mines alliciūt: ⁊ pro illis etiā dānabunt.

f ¶ Ubi angeli. Ibi cruciabunt iniq̄: vbi angeli mali q̄ ꝑ ſu ꝯtra deū ſupbie rūt: ⁊ ide puniti ſūt: tū nō portant: ſꝫ po tius abuciūt iudiciū ſupbiēdi ꝯtra deuꝫ: qḋ eſt execrabile ad uerſus ſeipſos: q̄ ꝓ illo grauiter puniun tur. ⁊ territi magni tudine penarū: iā ab illo iudicio ꝓſumptiōis deſiſtunt: ſed iſti in qui nondum deſiſtunt vel torq̄bunt ibi: id ē apud deum: vbi angeli boni non ſuſtinent: ſed vindicant ſi quid execrabile contra illos dicitur: Sicut ſubuerterunt ſodomitas: ſic ⁊ apoſtoli aliquando vindicabant: vt cū pe trus occidit ananiā. g ¶ Uelut irratio nabilia. Sicut irrationabilibus animanti bus naturale eſt cauſa pabuli ſepi⁹ in captio nē ⁊ perniciē ignoranter incidere: ita here tici compati iumētis inſipientibus propter appetitū ſue corruptiōis explendū incorru ptam catholice eccl'ie doctrinā blaſphemā tes ⁊ vitam ſibi perditiōis laqueos nectūt: de quibus cum dixiſſet: blaſphemātes i cor ruptione ſua: recte addidit et peribunt.

Gen. 19. c Act. 5. a

h ¶ Mercedem iniuſticie: id eſt penā pro malis operibus: ⁊ maxime illi qui cum corruptione carnis ſeruiant: et veſanis te nentur erroribus: conuerſationem iuſtoꝝ blaſphemant: et eis qui ſane ſapiunt: detra here non ceſſant.

F Volupta

iniuria ac luxurioſa ꝯuerſatione a
eripuit. Aſpectu eñ ⁊ auditu iu b c
¶ qḋ erat difficile īter tales iuſticiā ſeruare
ſtus erat: habitās apud eos q̄ de d
die in diē aīam iuſtā iniq̄s opib⁹ e f
a ¶ ⁊ ſi ꝺ ⁊ illo ⁊ oīa iſta: q̄. b ¶ ſic noe ⁊ loth
cruciabāt. † Nouit deus pios de g
a ¶ ſic diabolū originalē mūdū ⁊ ſodomitas
a tēptatione eripere: iniquos vo in h i
b diē iudicij reſeruare cruciādos. k
¶ reſeruabit. a ¶ fornica
tores dicit: q̄ ꝓ reatu fede corruptiōis maio
ra ī iudicio patient tormēta q̄ generales int
Magis autē eos q̄ poſt carnē in l m
qui. a ¶ . i. q̄ more brutoꝝ aīaliū luxuriant.
ꝯcupiſcētia imūdicie ambulāt: n o
a ¶ dñm ieſū iuſtū iudicē taliū recognoſce
re nolūt. b ¶ ad maiora crimina.
c dñationē q̄ cōtēnūt: audaces p q
a ¶ in ꝑpetrat. b ¶ ſine timore vltiōis ſe
ꝑant hoīes a ꝺo ⁊ īſtruūt ad blaſphemādū
d ſibi placētes: ſectas nō metuunt r s
e f introducere blaſphemātes. Ubi t v x y
¶ oēs hi reſeruant ad maiora: vbi tāta vis ē penaꝝ ꝙ ⁊ angeli mali q̄ ſūt maiores forti tudie ⁊ robuſtiores ad ꝑferēdū q̄ hoīes: nō portāt q̄ſi onus intolerabile.
angeli fortitudine ⁊ vtute cū ſint z a
maiores: nō portāt aduerſū ſe ex b
a ¶ q̄tū ad patiētes. i. maiores penas.
¶ magiſtri erroris.
g ecrābile iudiciū. Hi vo velut ir c d
¶ tendunt.
rōnabilia pecora naturalit̄ in ca e
¶ ſic iſti. ¶ q̄re blaſphemēt.
ptionē ⁊ ī ꝑniciē in his q̄ ignorāt f
¶ in corrupto ſenſu.
blaſphemātes in corruptiōe ſua g
¶ a ꝯſortio ſctōꝝ. a ¶ vt q̄ in ſordib⁹ ē ſor
deſcat adhuc.
h ꝑibūt: ꝑcipiētes mercedē iuſticie h i

A a ¶ Ac luxurioſa cōuerſatiōe. nam vitiū ꝯtra naturā volebāt exercere. b ¶ Eripuit. ꝑ angelos q̄ eū cū vxore ac filiab⁹ extra ciuitatē duxerūt: vt habetur ibidē. Et ſubdit cauſa: c ¶ Aſpectu eñ ⁊ auditu iuſtus erat. i. vita et fama ei⁹ iuſticia apparebat. d ¶ Habitās apud eos q̄ de die in diē. i. q̄ſi ꝯtinue. e ¶ Animā iuſtam. ipius loth. f ¶ Iniq̄s opibus. cruciabāt. q̄ illa emēdare nō poterat: ⁊ ſic cū dolore portabat. Cōcludit ergo: g ¶ Nouit deus pios de tēptatiōe. i. de morte. h ¶ Eripe. q̄n expedit eis: vt patet ꝺ loth ⁊ noe. i ¶ Iniquos vo in diē iudicij. ſ. extremi. k ¶ Reſeruare cruciādos. q: tūc cruciabunt nō ſolū in aīa: ſicut ante iudiciū: ſed etiā in corpe. Et ex dictis exēplis cōcludendū eſt: ꝙ ſimiliter heretici de pena debita nō ꝑcētur. l ¶ Magis autē eos. Hic ꝯſeq̄nter oſtēdit hui⁹ pene grauitatē. ꝺ q̄ ꝑmo ponit duplex rō. ſecūdo ꝑme rōnis declaratio ibi. Hi vo. Prima adhuc in duas ſm duplicē rōnē. ſcḋa ibi: Angeli. Prima vo rō accipit ex parte culpe penā merētis. ex q̄ātitate eñ culpe accipit q̄ātitas pene: Deut. xxv. a. Scḋm mēſurā peccati erit ⁊ plagaꝝ mod⁹. Scḋm aūt expoſitores beat⁹ petr⁹ dicit hꝰ hereticos grauius puniēdos q̄ demones ⁊ alios de q̄bus poſuit exēpla: ita ꝙ nō ſolū hoc eſt argumētū a ſili: ſed etiā a maiori negatiue/ cū dicit: Si de⁹ angelis peccātib⁹ nō pepcit: ⁊ aliis de q̄bus ꝯſeq̄nter ꝓſequit: multo min⁹ hereticis. ex hoc ſequit peccatū eoꝝ eſſe grauius. ⁊ hoc ſat' patet de peccato mortuoꝝ in diluuio ⁊ ſubuerſiōe ſodome et gomorre. nā peccata ꝓpter q̄ ꝑncipaliter inducte fuerunt punitiōes ille fuerāt carnalia: vt patꝫ ex ꝑdictis. Hereſis vo eſt peccatū īfidelitatis qḋ eſt directe ꝯtra deū. ⁊ ſic ſm ſuū gen⁹ graui⁹ eſt peccat' carnalib⁹. Itē hereſis eſt grauior ſpecies infidelitatis. nā graui⁹ eſt fidē ſuſceptā corrūpere vel negare qḋ faciūt heretici: q̄ nō ſuſceptā qḋ faciūt iudei ⁊ pagani: ſicut apud hoīes peius eſt ꝓmiſſū nō facere. ⁊ ſic ſequit ꝙ pena hereticoꝝ ſit grauior ⁊ maxime quādo ſūt inuoluti cuꝫ hoc peccat' carnalib⁹ q̄les deſcribūt hꝰ ꝑ beatū petrū: vt ptꝫ ex ꝑcedētib⁹ ⁊ ſeq̄ntib⁹. De pctō vo ⁊ pena demonū mag' eſt dubiū: verūtñ idē pōt dici ꝓbabiliter de ipis ſaltē q̄tū ad multos eoꝝ: q: doctores catholici dicunt ꝯcorditer ꝙ homines boni per merita ſunt aſſumēdi ad ſingulos ordines angeloꝝ. ⁊ ſic ad eq̄lē gliaꝫ. ⁊ eadē ratiōe videt vt hoīes mali ꝑ ſua demerita ſm pl⁹ vel min⁹ puniēdi ſunt in ſimilib⁹ gradib⁹ penalib⁹ demonū. Cū igit hereſis ſit peſſima ſpecies īfidelitat' q̄ eſt valde graue peccatū: ſequit ꝙ eoꝝ pena ſit grauior q̄ multorū demonū. ⁊ maxime q̄n ſūt hereſiarche ⁊ alios vitiis irretiūt q̄les deſcribunt iſti vel ſaltē eoꝝ aliq̄. His dict' ptꝫ ꝑma rō grauis punitiōis hereticoꝝ q̄ accipit ex grauitate culpe eoꝝ: cū dicit: Mag' autē eos. ſ. hereticos reſeruat de⁹ cruciādos. m ¶ Qui poſt carnē. ei obediēdo. n ¶ In cōcupiſcētia immundicie. i. luxurie q̄ fedat totū hoīem: ⁊ maxime in pctō ꝯtra naturā qḋ freq̄nter in ſcriptura nominat imūdicia. o ¶ Ambulāt. ſic viuēdo. p ¶ Dñationē q̄ cōtē. i. xpm. q̄ nō ſolū ꝺr dñs ī ꝯcreto: ſꝫ ⁊ dñatio in abſtracto ꝓpter excellentiā dominii: q: ē rex regū ⁊ dñs dñantiū: Apoc'. xix. c. ¶ Audaces. affirmādo falſuꝫ ꝓ vero. r ¶ Sibi placētes. i. de ſeipis magnā ſapiētiā eſtimātes: qḋ eſt argumentū inſipientie. s ¶ Sectas. hereſiꝫ. t ¶ Nō metuūt facere. eas adinueniēdo ⁊ docēdo. v ¶ Blaſphemātes. fidei ꝟitatē. ⁊ ꝑ ꝯſequēs eius auctorē. x ¶ Ubi. Hic ponit ſecūda rō grauitat' pene hereticoꝝ q̄ accipit ex ꝑte ſubiecti penā ſuſtinēt'. Nā demones q̄ ſunt fortiores ad ſuſtinēdū vix pñt ſuſtinere penā inferni. ⁊ multo min⁹ heretici q̄ ſūt debiliores ꝟtutis. ⁊ ſic ex hac ꝑte graui⁹ affligunt. ⁊ hoc eſt quod dicit: Ubi: id eſt in pena inferni. y ¶ Angeli. ſ. mali. z ¶ Fortitudine ⁊ virtute cum ſint maiores. q: naturalia remāſerūt in eis integra: vt dicit Dyoniſi⁹. a ¶ Nō portāt. i. vix ſuſtinēt: ſicut eñ ipoſſibile ꝺr qḋ eſt de difficili poſſibile. v. metaph. ita iportabile ꝺr qḋ cū difficultate portat. b ¶ Execrabile iu. i. penā: q̄ nō ꝺr execrabilis iniq̄tū ē a deo: q: ſic ē iuſta: ſꝫ ex ꝑte demonū q̄ execrant eā tāq̄ iniuſtā. c ¶ Hi vo. Hic declarat ꝑmā rōnē de grauitate pene hereticoꝝ ꝓpter grauitatē culpe ipoꝝ. ⁊ ꝑmo ponit hec declaratio: ſecūdo infert̄a ꝯcluſio/ ibi: Si eñ. In iſta vo declaratōe notant de luxuria/ inſipiētia ⁊ ſuperbia. ⁊ ſupra in ꝑncipio ca. de auaricia. iō iſta q̄ttuor declarat in q̄ttuor ꝑtib⁹ q̄ patebūt ꝓſequēdo. Primo declarat eoꝝ inſipientiā dicēs: Hi vo: heretici ſupple ſunt. d ¶ Uelut irrōnabilia pecora. carētes intellectu ꝟitat'. e ¶ Naturaliter in captionē ⁊ ꝑniciē. i. ex īpetu nature brutalis ad pabulum. ⁊ ſic incidūt in laqueū ⁊ capiunt ⁊ necant. ⁊ ſic ducunt in perniciē: que dicit a per ⁊ neco necas. f ¶ In his que ignorant blaſphemātes: id eſt ſic heretici blaſphemātes: In his que ignorāt. i. articulis fidei ꝯtra q̄s ex errore latrāt. g ¶ In corruptiōe ſua. i. in ſenſu ſuo corrupto quo corrupti ſunt ⁊ alios corrumpunt. h ¶ Peribūt. pena gehēne. i ¶ Percipiētes ⁊c. i. penā debitā ſue malicie.

b

Phus

A Volupta

E F a ¶ Voluptatē. Voluptas bona vl' mala: voluptas bona recte dicꝭ vocat̃ q̃ ſcti i dño delectant̃. Voluptas mala noꝝ cũ reprobi ad pficiēda opa tenebraꝝ puerſe delectant̃. Iniuſti ḡ delitias coinq̃natiõis et macule exiſtimant voluptatem dici: qꝛ cũ vacēt delitijs ipuriſſimis ⁊ execrādiſſimis: has optimas ⁊ q̄ſi luciſluas iudicāt.

Voluptas duplex

b ¶ Pellicientes. Pellices dicunt̃ meretrices: a polluñōe vel a pelle formoſitate q̃ icautos illiciūt. Pelliciūt ḡ aīas inſtabiles varioꝝ dogmatũ erroneis ſectis: q̄ſi ꝯſtupꝛantiũ lurib⁹ ſubdēdo. c ¶ Secuti viā balaā. Aliq̄ heretici taꝫ execrāda dogmata pferunt: vt etiam pagani ſtulti ḡ diuina cognitiōe carēt illoꝝ deteſtentur inſaniā: illoꝝ diſtoꝛta ⁊ deo cõtraria itinera ſapiēdo ſani⁹ redarguant: et qḋ peius eſt multi catholicoꝝ intantũ amāt mercedem iniq̃tatis: vt etiam docti clerici ab indoctis laicis merito lacerent̃. Qui cōparant̃ pphete q̃ ṽbis aſine cõtra naturā loquētis coꝛripit̃. Nec tñ a ꝓpoſito praui itiner̃ retardatur q̃ veniunt de boſoꝛ. Boſoꝛ carneus ſiue in tribulatiōe dr̃: qꝛ nulla alia cã magis adulterāt ṽbũ ṽitatis ꝙ ꝓ concupiſcētia carnis. vñ ⁊ in tribulatione ſunt poſiti: nō ꝙ ꝓ domino patiant̃: ſꝫ aĩos infirmoꝝ ſuis doctrinis ⁊ puerſis exemplis opprimūt ne reſpicere poſſint. Balaā vanus pplꝰ: vl' pdi pitās eos qḋ illis ꝯducūt. Qui eni agnitā veritatē ſpõte deſerūt: vanus pplꝰ ſunt: et in pcipitium ſuos mittūt auditores: quib⁹ nõ ſalutaria q̃ coꝛrigant ſꝫ erronea q̃ delectent pdicant de quibus ſubdit̃: Hi ſunt fontes ſine aqua. ꝓmittunt umbrē doctrinarũ quē non hñt: velut nubes ꝓphetice ad q̄s pꝛlciat veritas dei: et turbinibus demonũ et vitioꝝ agitant̃: loquũtur grādia ⁊ totus eorũ ſermo ſupbia ē. d ¶ Hi ſũt. Nõ ſũt ſunt imitandi pſeudo: quia licꝫ videant̃ vtiles: nihil tñ i eis ē niſi vanitas ⁊ immundicia. e ¶ Supbia. Supbe dicētes ſe eē iuſtos q̄uis ſit vanũ: carnalit̃ deſiderātes: et luxurioſe viuētes: pellicēt q̃ parũ effugiunt q̃ cũ illes eis ſunt: tñ aliq̃ten⁹ declināt eoꝝ ſocietatē et a pctis aliq̃ten⁹ abſtinent. f ¶ In deſide.car.⁊c. Immūd⁹ ē oīs q̃ exaltat coꝛ ſuũ vt q̃ paululũ refugerint a peccat̃ ad ſuũ reuertant̃ erroꝛ̃ et ſtudēt i luxuria. g ¶ Si eñ ⁊c. i cogni.do.n. ⁊ ſal.ie.xpi.

Meretrices q̃re pellices vocēt

Nũ.22.d

a Voluptatē exiſtimātes dici delitias coinq̃natiõis ⁊ macle: Aliijſ affluentes: in cõuiuijs ſuis luxuriantes vobiſcũ: oculos habentes plenos adulterij ⁊ icēſſabilis delicti: pellicientes animas inſtabiles: coꝛ exercitātum i auaricia habētes: maledictionis filij: derelinquentes rectā viaꝫ errauerunt: ſecuti viam balaā ex boſoꝛ: qui mercedē iniquitatis amauit: coꝛreptionē vo habuit ſuē veſanię. Subiugale mutũ aīal in homis voce loquēs ꝓhibuit ꝓphetę inſipientiam. Hi ſunt fontēs ſine aqua: ⁊ nebulę turbinib⁹ exagitatę: q̄bus cāligo tenebrarum reſeruat̃. Supbia eñ vanitatis loq̄ntes pelliciũt in deſiderijs carnis luxurię eos qui paululum effugiunt. Qui in erroꝛe cõuerſantur libertatem illis promittētes: cuꝫ ipſi ſerui ſint coꝛruptiõis: A quo eñ q̄s ſupatus ē: hui⁹ et ſeruus eſt. Si enim refugientes coinquinationes mũdi in cognitione domini noſtri et ſaluatoris ieſu chꝛiſti: his rurſus implicati ſuperant̃: facta ſunt eis poſteriora deteriora pꝛioꝛib⁹. Melius eñ

[interlinear:] ¶ et ſm malā exiſtimationem. ¶ vt ibi vos decipiant ¶ etiā in geſtu coꝛpis ꝯſiſtent̃ ne dū anime vl' ocul⁹ .i. aīa q̃ oꝫ ꝓuidere. vl' ocul⁹ magiſter eoꝝ cupit adulteria: vel cũ ṽcoꝛib⁹ vl' cũ diabolo. ¶ vel inceſſabilib⁹ delictis. ¶ q̄b⁹ nõ facile ceſſat̃: qꝛ ſunt quaſi naturalia vt ſaturitas: ebꝛietas: ſomnolentia. ¶ vl' exercitatũ. ¶ qꝛ q̃cq̃d agunt cã auaricie faciũt. ¶ tā poſſeſſi a maledictiōe eterna ¶ ex rõne eñ cogⁱ ſecbāt q̃d credere: ⁊ quō viuere deberent. ¶ a ſtatu mentis. ¶ ad idem tendētes ad qḋ ille tetēdit q̃ volebat maledicere pplo iſrl' cõtra volūtateꝫ dei: ſed ꝯtinget illis ſicut balaam contingit quē coꝛripuit aſina de ſua veſania. ¶ quia aſina. ¶ non lauātes ſꝫ pot⁹ coinq̃nātes ¶ obſcurantes inſtinctu diaboli. ¶ pſeudo vel hereticis. ¶ obſcuritas peccatoꝝ ſeruatur vt ſordeſcant amplius vel infernales pene. ¶ errāt ⁊ alios errare faciūt. ¶ vl' puertunt. ¶ i ſua ſecta ꝓmittūt eē libertatē comedēdi ⁊ bibēdi ⁊ dormiēdi ⁊ regnādi i eternũ ¶ .i. ſerui coꝛrupti vel ſerui diaboli coꝛrumpentis. ¶ et vere ſunt ſerui: quia ¶ vere ſunt ſerui acq̄ſiti: qꝛ cũ pri⁹ liberi eſſent mō cogunt̃ ſeruire grauius ꝙ antea. ¶ vere deteriora. ¶ minus malum.

G

M a ¶ Voluptatē. Hic ꝯñr declarat hereticoꝝ luxuriā dĩ. Voluptatē exiſti. dici delitias. Circa qḋ ſciendū ꝙ voluptas idē ē qḋ delectatio q̃ pōt eſſe bona ⁊ mala. bona ſi ſit d̃ opib⁹ virtutũ intellectualiũ vel moraliuꝫ. mala aũt ſi ſit de actib⁹ venereis. voluptas igit̃ que idē ē ꝙ dlectatio pōt eē bona ⁊ honeſta: mala ⁊ turpis. h̃ aũt frequēti⁹ accipiat̃ ꝓ delectatione carnis q̃ turpis ē maxīe i venereis. tñ h̃ accipit̃ ꝓ delectatiōe honeſta in opib⁹ bonis: iõ dr̃ voluptas dici: qꝛ q̃ facit veritatē vēit ad lucē. Ioh. iij.c. Eſt igitur ſenſus ꝙ heretici luxurioſi delectatiões carnis reputāt eē voluptatē dici. i. caſtitas ⁊ honeſtas. ⁊ ſic iūgat̃ lra: Voluptatē dici. i. delectationē honeſtā. b ¶ Exiſtimātes. ſuppleeē. c ¶ Delitias coinq̃. i. luxurię: vbi ē coinq̃natio ex duaꝫ pſonaꝫ ꝯiūctione. d ¶ Et macle. i. gule. iõ ſubdit̃: e ¶ Delitijs affluētes in cõui. ſuis. in q̃ notat̃ exceſſus i q̄litate ⁊ q̄ntitate cibi ⁊ pot⁹. f ¶ Luxuriātes vo. i. vos ad h̃ ꝑtrahētes. g ¶ Oculos hñtes ple. adulterij. i. ſignis adulterij. h ¶ Et icel. delicti. i. gule q̃ ſatiſfactiōeꝫ repetit q̃tidie. i ¶ Pelliciētes. i. decipiētes. k ¶ Aias iſtabiles. i. q̃ no ſũt i fide firmate. l ¶ Coꝛ exercitatũ. hic ꝯñr dclarat eoꝝ auariciā dĩ. Coꝛ exercitatũ i auaricia hñtes: qꝛ frequēter cogitant q̄lit̃ bona ſimpliciũ ad ſe trahāt. m ¶ Maledictiōis fi. i. maledictiōe diuina digni: ſicut dr̃ moꝛti fili⁹ ille q̃ ē moꝛte dign⁹. ij. Reg. xij. n ¶ Derelinq̄ntes viaꝫ re. iuſticie. o ¶ Errauerũt. ꝑ deuiũ auaricie p ¶ Secuti viaꝫ ba. ex boſoꝛ. q̃ cupiditate duct⁹ iuit ad maledicēdũ pplo iſrl'. Nu. xxij. qḋ erat iniquũ. iõ ſubdit̃: q ¶ Qui mercedem iniq̃tatis amauit. tanq̄ cupidus ⁊ auarus. r ¶ Coꝛreptionem ṽo habuit ſue veſanie: ſubiugale mutũ animal. i. ꝗ aſinā ſuā que coꝛripuit eũ a via declinando ⁊ pedē eius parieti allidēdo: ⁊ etiam diuina ꝑtute loq̄ndo: vt habet̃ Nu. xxij. s ¶ Pꝛohibuit ꝓphete iſipiētiā. oſtēdēdo ꝑ h̃ ſigna ꝙ ibat ad balach mēte puerſa. t ¶ Hi ſũt. hic declarat hereticoꝝ ſupbiā dĩ. Hi ſũt fontes ſine aq̄. nã ab eis nõ emanat fons ſapie. v ¶ Nebule ꝓpter obſcu. erroꝛis. x ¶ Turbinib⁹ exagitate. i. vētis tēpeſtuoſis ſupbie. y ¶ Quibus cali. tenebraꝝ. inferni. z ¶ Reſuat̃. vt pena rñdeat culpe. a ¶ Supbia eñ vanitat' loq̄ntes. erroneā doctrinā. b ¶ Pelliciũt. i. decipiũt. c ¶ In deſiderijs car. l. luxuria carnal'. ad diſtinctionē idolatrie q̃ ē luxuria ſpũalis. d ¶ Eos q̃ paululũ effugiunt. i. aliq̄ntulũ ſe ſubtrahũt a doctrina eccle. tales eñ cito ab hereticis decipiũt̃. e ¶ Qui. ſcꝫ heretici. f ¶ In erroꝛe ꝯuer. i. induratī. g ¶ Libertatē illis ꝓmittē. dicēdo ꝙ licite poſſint vti delectabilib⁹ carnis vt ſic citius decipiant lạtātes ea ad que ſunt hoīes ꝓni. h ¶ Cũ ipi. ſ. heretici. i ¶ Serui ſint coꝛrup. qḋ ꝓbat ꝯñr dicēs. k ¶ A q̃ eñ q̄s ſuperat⁹ ē hui⁹ ⁊ ſer. ē. ipi h̃o ſupati ſũt a coꝛruptiōe vitioꝝ: vt pꝫ ꝑ pdicta. g ⁊c. l ¶ Si eñ. hic iſert ꝯcluſionē itētā. ſ. ꝙ heretici ſint alijs petōꝛib⁹ grau⁹ puniēdi: qꝛ recidiuũ ad infidelitatē ⁊ alia vitia eoꝝ culpā aggrauat ꝑ igratitudinē. ⁊ h̃ ē qḋ dr̃: Si eñ refugiētes coinq. mũdi. i. vitia luxurie gule ⁊ auaricie ⁊ ſupbie. m ¶ In cog. dñi no. i. ꝑ receptionem fidei q̃ talia ꝓhibet. n ¶ His rur. iplicati ꝑ recidiuũ o ¶ Supant̃. ꝑ ꝯſuetudinē. p ¶ Facta ſũt eis poſteriora deteriora pꝛioꝛibus. propter aggrauationē predictā. iõ ſubdit̃: q ¶ Melius eñ erat illis nõ cognoſcere viā iuſticie. quia per recidiuum ingratitudo diuini beneficij precaccepti aggrauant peccatum. Cetera patent.

Voluptas qd ⁊ quotuplex

† Nũ.22.d 2.q.7.c.ſeruũ.

† Iude.b De pe.diſt. 2.c.ſi eni-ꝙ rurſus

H

† De peni. diſt.4.c.ſi refugiētes

Refugiētes coinq̃natōes aīe ⁊ coꝛpis q̄s mũd⁹ imitit: rurſus iplicati his ſic añ baptiſmũ ſuperantur ab illis coinquinationibus: apparet ꝙ facta ſunt poſteriora deteriora pꝛioꝛib⁹: qꝛ magis offendũt deum ꝙ ante baptiſmum ⁊ maioꝛes penas patientur: qꝛ mēdaces ſunt promiſſiones facte in baptiſmo.

¶ In ca.v. vbi dicitur in poſtilla: Sed rudentibus. i. funibus.

Additio. Super illud verbum: Rudētibus. Gloſa. rudentes ſunt funes quibus naute vela ſuſpēdunt.

E b a ¶ Cõtigit eñ illis ꝛc. In ꝓuerbijs cuȝ ex
10.20.b poſitiõe poſitū eſt: Sicut canis ꝗ reuertit̄ ad vo
mitū ſuū: ita ſtultus ꝗ iterat ſtulticiā ſuā. Et poſt
aplſs addit ð ſuo: ꝛ ſus lota in vo. luti. Canis cū
vomit ꝑfecto cibū ꝗ pect᷒ deꝑmebat ꝑficit: ſȝ cū
ad vomitū reuertit̄ vñ le
uiat᷒ fuerat rurſus occupa
tur. Sic ꝗ nequit. ā ꝗ men
tis intima ꝑmebat ꝯfiten
do ꝓicit: poſt ꝯfeſſionē vō
repetit/reſumit. Sus duȝ
in luto lauat̄ ſordidior red
dit̄. Sic ꝗ pctm̄ plāgit: nec
tamē deſerit pene grauio
ri ſe ſubdicit: ꝗ ꝛ ipām quā
flendo ipetrare potuit ve
† 50.diſ.c. niā cõtēpſit: ꝛ q̄ſi in lutoſa
bi qui.2. et aqua ſemetipm̄ voluit: q̄a
15.q.ſi. bi ꝗ dū fletib᷒ ſuis vite mundi
33.q.2.c.de ctiā ſubtrahit: añ dei oclos
bis. De pe. ſordidas ipās etiā lachry
diſ.c.irriſor mas facit. Ca. III

Nunc ecce vob. Jā aliā epiſtolaȝ ſcripſi ad repellē
dos pſeudo. Et vt meā ma
gnā ſollicitudinē vobis oñ
dā: ecce ꝓ eadē cā. hāc etiā
ſecūdā ſcribo epiſtolam.
e ¶ Ut memores. Ut
ꝑ illas epſas ſit̄ memores
coȝ ꝟboȝ ꝗ ego ipſe pſens
ꝑdixi vobis. Uerboȝ dico
† acceptoȝ a ſanct᷒ ꝓphetis
1. Tio. 4. a ꝗ auctoritate ſctõȝ ꝓpha
2. Tio. 3. a rū ꝯfirmant̄: ꝛ ſit̄ memo
res ꝑceptoȝ ſctõȝ aploȝū:
ne ꝑcepta ꝗ ſcti apli dede
5 rūt vobis dimittatis ꝓ ꝑ
dicatiõe illoȝ pſeudo: et ꝗ
ꝑcepta ſūt etiā dñi ꝛ ſalua
toris: qꝛ ipſe dñs ꝗ vēit ſal
uare nos: hec ꝑcepta inſti
tuit ꝛ ſeruare precepit.
d ¶ Illuſores. Illudē
tes fidei ꝛ ſpei xp̄ianoȝ: ꝙ
tp̄s reſurrectiõis futuȝ ſi
bi fruſtra ꝓmittāt: non iuꝫ
catholicā fidē: ſȝ ſm̄ ꝓprias
ꝯcupiſcētias ambulantes
nouis pctis gaudētes ꝛ di
cētes: Ubi eſt ꝓmiſſio: ꝗ
volunt vobis inducere: vt
offices ꝓmiſſiões ð chriſto
vanas credatis quaſi non
ſint impleta in chriſto: ꝗ ð
illo ꝑdicta ſunt in ꝓphetis. Aut vbi eſt aduentus
eius? q̄ſi qð ſignū de aduētu ei᷒ poteſtis oñdere?
q̄ſi null᷒ aduēt᷒ ē futur᷒. Jō nõ credūt futuȝ aduē
tū: qꝛ ex ꝗ pr̄es nr̄i dormierūt. i. a tp̄e reſurrectiõis
qñ pr̄es feſſi cū expectādo reqeuerūt. vbi ꝑmū ce
pit ꝑdicari reſurrectio mortuoȝ: oĩa curſus ꝛ or
do oīm creaturaȝ ſic pſeuerat ſicͭ mō: et nihil mu
tatū ē ad teſtimoniū aduēt᷒ ei᷒: ꝛ ꝗ ab initio crea
ture. Sicͭ fuit in ꝑncipio mūdi ſic adhuc ē: et iõ nõ
credūt vllū aduētū futuȝ. e ¶ Ubi ē ꝓmiſſio.
Paul᷒ ſcribens theſſalonicēſib᷒ coercet eos ꝗ diē
dñi iſtare autumabāt. Petr᷒ reprhēdit illos ꝗ aduē
tū ꝛ ꝓmiſſa dñi tardare aſſeuerāt. Uñ ꝯſtat oīb᷒ ꝗ
diligūt aduētū ei᷒ i hac opiniõe tēperāti᷒ cohiben
dū vt neq̄ vicinū citiuſq̄ aduētuȝ diē dñi: neq̄ rur
ſū tardi᷒ hūc aduētare ſuſpicemur. ſȝ ꝗ ſolū ꝓcure
m᷒ vt ſiue oci᷒ ſiue ſero aduenīēſ: patos nos poſſit
inuēire dū venerit. f ¶ Latet. iō dicūt oĩa eodē
mō pſeuerare: qꝛ vel vere neſciūt: vl̄ fingūt ſe ne
ſcire: vt vos decipiāt duo ð i iudicia: alteȝ ꝑ aquā
Die. 8. c qð ꝑterijt: alteȝ ꝑ ignē qð reſtat. ꝗ dicͭ latet eos ꝙ
celi. i. iſte humid᷒ aer ꝛ turbulēt᷒ ð ꝗ dr̄: Dilu᷒ in
ꝗ celo cogno

erat illis nõ cognoſcere viā iuſti
a ¶ quia ꝑter mala que ſicut ꝑus agūt pre
uaricatores ꝓmiſſiõis ſunt.
cie ꝙ̄ poſt agnitionē retrorſū cõ
uerti ab eo qð illis traditū ē ſan
¶ ꝓbat auctoritate ſub ſpecie canis ꝙ ſunt
nequā ſerui.
a cto mādato. Cõtigit eñ illud eiſ
¶ illis cõuenit illud ver ꝓuerbiuȝ vel illa
ps libri ꝗ ꝯtinet illud ꝓuerbiū.
veri prouerbij: † Canis reuerſus
ad ſuū vomitū: ꝛ ſus lota i volu
b tabro luti. Ca. III
Nunc ecce vob cha a
riſſimi ſecundā ſcri
bo epiſtolam: in qui
a ¶ epſis. b ¶ vob qb᷒ ſcribo epiſtolam.
c ¶ vt vos cõmoneā: ꝛ vos alios cõmoneat̄.
bus veſtrā ēxcito in cõmonitio b
c nē ſincerā mentē: vt memores ſi c
tis coȝ que ꝑdixi verboȝ a ſan
ctis ꝓphetis ꝛ apoſtoloȝ veſtro d
rum ꝑceptorū dñi ꝛ ſaluatoris.
† Hoc ꝑmū ſciētes ꝙ veniēt i no e
a ¶ tp̄e antixp̄i: cui᷒ iā ſūt iſti ꝑcones.
d uiſſimis dieb᷒ i deceptiõe illuſo f
res iuxta ꝓprias ꝯcupiſcentias g
e ambulātes/dicētes: Ubi ē ꝓmiſ h
a ¶ ex pte ſtultoȝ nõ eſt ꝓmiſſio aut aduē
tus: qꝛ ex quo antiꝗ patres mortui ſunt: ni
hil videmus mutatū in mūdo: neq̄ aliqd i
mutabit̄ niſi ſicut modo eſt.
ſio aut aduētus ei᷒? Ex quo eñ i
patres dormierūt: oĩa ſic pſeue k
¶ ꝗ aplſs ex ſua pte.
f rāt ab initio creature. Latet eñ l
a ¶ nullū iudiciū eſſe futuȝ. b ¶ alia trāſla
tio: celi erāt olim ð aqua ꝛ ꝑ aquā ꝯſtituti.
c ¶ alterius modi.
eos hoc volentes: ꝙ celi erant m n

Nunc eſſe vobis chariſſimi. Poſtq̄ aplſs remouit Ca. III G
errorē circa ꝑmū xp̄i aduētū ꝯtingētē: ꝗ ꝯſeq̄nt̄ docet ꝑcauere er
rorē futuȝ. circa ſcdm̄ ei᷒ aduētū. Circa qð ſic ꝓcedit: qꝛ ꝑmo fide
les īducit ad tenēdū ſuā doctrinā di. Hāc ecce vo. cha. ſcdam ſcri. epi
in qbus. ſ. ꝑma ꝛ ſcda. b ¶ Ueſtra excito i cõ. i. ꝑ monitionē charita
tiuā. c ¶ Ut memores ſit̄ coȝ ꝗ ꝑdixi ver. ſctõȝ vt ea retineatis in mēte ꝛ impleatis opere. Et
ſubdit cui᷒ ſūt ꝟba dicēs: d ¶ Propheꝫ ꝛ apo
ſtoloȝ ve. ꝑce. dñi ꝛ ſal. i. ꝗ ꝟba ſunt dñi ꝑcepta.
nos aūt ſumus eius miniſtri denūciādo vobis ipa.
e ¶ Hoc ꝑmū. Hic ꝑ̄r inducit ad ꝑcauendū er
rorē ꝗ error ꝑmo ponit̄ ꝛ ei᷒ motiua rõ. ſcdo rõnis
excluſio, ibi: Latet eñ eos. tertio ꝟitat̄ determina
do, ibi: Aduenīet aūt. Circa ꝑmū dicit: Hoc ꝑmuȝ
ſciētes ꝙ venient in dieb᷒ nouiſſimis. potiſſi
me circa antixp̄i tp̄a. f ¶ In dece. illuſo. i. illuſo
res ꝟitat̄ habentes ꝟba cõpoſita ad decipiēdū.
g ¶ Iuxta ꝓprias ꝯcu. i. ſm̄ delectabilia mūdi
ꝛ carnis viuētes. h ¶ Dicētes ꝛc. Circa qð ſciē
dū ꝙ circa futuȝ iudiciū fuit vn᷒ error a tp̄e aploȝ. ſ.
ꝙ illō iudiciū erat valde ꝓpīquū: quē remouet pau
lus aplſs. ij. Theſſal. ij. a. dicēs: Rogamus aūt vos
fratres vt nõ cito moueamini a vr̄o ſenſu: neq̄ ter
reamini q̄ſi inſtet dies dñi. Ali᷒ aūt error eſt totali
ter ꝯtrari᷒. ſ. illoȝ ꝗ negāt iudiciū futuȝ. ꝛ eſt error
illoȝ ꝗ dixerūt diuinā ꝓuidentiā non ſe extēdere ad
act᷒ hūanos: ꝛ etiā illoȝ ꝗ negāt imortalitatē aie hu
mane. ad vtrūq̄ eñ errorē ſequit̄ iudiciū nõ eſſe fu
tuȝ. errores aūt iſti renouabunt̄ ꝛ inualeſcent circa
tp̄a antixp̄i: ꝛ ꝑ ꝯſequēs ꝯcluſio ſequēs de genera
li iudicio nõ futuro. Rõ ꝟo motiua ipoȝ eſt ꝓpt̄ cur
ſū nature: ꝗ a tp̄ibus de qbus nõ eſt memoria ꝓceſ
ſit ꝑ reuelatões dieȝ ꝛ annoȝ: ita ꝙ nõ fuit mūdi no
tabilis mutatio: nec ſil̄r erit vt dicūt. ꝛ hoc eſt qð dr̄:
Dicētes: vbi eſt ꝓmiſſio aduētus eius. q. di.
nõ põt oſtēdi aliqð apparēs ꝙ ſit xp̄s ventur᷒ ad
iudicandū: nec ꝑ ꝯſequēs ꝙ impletur᷒ ſit illas ꝓmiſ
ſiões q̄s xp̄iani dicūt in eis implere: ſm̄ ꝙ dr̄ Luce
xxi. e. His aūt fieri incipiētibus reſpicite ꝛ leuate ca
pita veſtra: quoniā appropiquat redemptio veſtra. h
ꝛ ſubdit̄ dicti cõfirmatio/cū dicit̄: i ¶ Ex quo eñ
patres dormierunt. antiquiſſimi. k ¶ Oĩa
ſic perſeuerant. in ſuo curſu. ꝛ eadē ratiõe ſic per
ſeuerabunt ſine tali mutatiõe que dicit̄ in iudicio fu
turo. l ¶ Latet eñ. Hic ꝯſequenter ponit̄ rõnis
excluſio. In hac eñ ratiõe duo implicant̄. vnū eſt ꝙ
nõ fuit de ꝑterito notabilis mutatio: ex quo cõcludit̄
ꝙ nec erit de futuro. Aliud ē ꝙ ꝓmiſſiões facte xp̄i
anis nõ ſūt implete nec implebunt̄. ꝛ ex tali retarda
tiõe impletiõis arguit̄ iudiciū nõ eſſe futuȝ. Propē
qð beatus petr᷒ ꝑmo excludit ꝑmū. ſecūdo ſecūduȝ
ibi: Unū ꝟo. Primū aūt excludit tāq̄ falſum ꝑ dilu
uiū qð notabi liter mutauit mūdū ſubmergēdo oē vi
uū: ꝑter illa ꝗ ſaluata fuerūt in arca: Geñ. vij. Ter
ra etiā fuit notabilit̄ imutata. nā añ ꝓferebat fruct᷒
plures ꝛ meliores. ꝓpter qð eſus carniū ꝛ piſcium.
ꝯceſſus ē poſt diluuiū: Geñ. ix. ꝛ ꝓ debilitatiõe hūane nature. igit̄ ꝑ hanc
mutationē ꝑmo dictū alioȝ excludit̄. ꝛ ſecūdo ꝓpoſitū ꝯcludit̄ ibi: Celi aūt.
¶ Circa ꝑmū ſciendū ꝙ lr̄a dupliciṫ eſt exponēda ſm̄ duas expoſitões de
formatiõe reȝ ꝛ eaȝ diſtinctionē q̄s diffuſe poſui in ꝑncipio Geñ. Una ē
ꝙ materia oīm corpaliū: excepto celo empyreo ꝓducta fuit primo ſub vna
cõmuni forma. ꝓpt̄ qð vocat plurib᷒ nominib᷒. ſ. terra Geñ. i. a. In ꝑnci
pio fecͭ de᷒ celū ꝛ terrā. ſm̄ Bedā eñ ꝛ Strabū ꝛ alios ſeq̄ntes hūc expo
ſitiõis modū. Per celū itelligit̄ celū empyreū: qð ſtatim factū angelis ē re
pletū. ꝑ terrā ꝟo materia corpaliū: vocat̄ etiā abyſſus ꝛ aq̄. ibidē tenebre
erāt ſuꝑ faciē abyſſi: ꝛ ſpūs dñi ferebat̄ ſuꝑ aq̄s: ſicͭ volūtas artificꝫ ſuꝑ ma
teriā de q̄ vult aliq̄ diſtincte formare: ita ꝙ de illa ꝑma die formata eſt lux.
ſecūda die celū ſtellatū ꝛ cryſtallinū ſuꝑ ipȝ. tertia die q̄tuor elemēta. Sci
endū etiā ꝙ beat᷒ petr᷒ nõ loquit̄ ꝗ de aliq̄ celo niſi de aereo: eo ꝙ fuit pur
gatū ꝑ diluuiū aſcēdēs. xv. cubitos ſupra cacumina montiū: de ꝗ purgatio
ne loquit̄ ꝗ beat᷒ petr᷒. igit̄ ſm̄ hūc modū ſic exponit̄ lr̄a: Latet ei eos:
id eſt illos ꝗ dicūt mutationē notabilē mūdi nõ eſſe factaȝ in ꝑterito: Hoc:
ſcȝ quod ſequitur poſtea. m ¶ Uolentes. quaſi di. hec ignorantia eſt af
fectata: quia poterant ſcire per ſacrā ſcripturā que loquit̄ de diluuio de ꝗ
ſubdit̄: n ¶ Qꝛ celi erāt ꝑus. id eſt ꝙ ante diluuiū erat celū aereū: qð
dicit̄ celi in plurali ꝓpter eius duas partes. ſ. ſuperiorē que tranſcendit ca
cumina montiū: que cum celo reuoluit̄ motu diurno: vt habet̄. i. Methau
roȝ: ꝛ inferiorem que non ſic reuoluit̄ ꝓpter impedimentū montium.

M Et terra

a ✠ celo ꝯgnouit tp̃s ſuū. erāt pri⁹. i. inī ꝑores creaturas mūdi. vl pri⁹. i. añ diluuiū. Et ꝙ terra erat pri⁹ conſiſtēs ꝺ aq̃. i. ꝑ remotionē aq̃: q̃ opante v̄bo dei cōgregata ē in vnū ⁊ ita apparuit arida: ⁊ ꝯſiſtēs ꝑ aquā: qꝛ diuia diſpoſitiōe venis aq̃ꝝ ē tota plena: ſič corp⁹ aīaliū ſanguie: ne ariditate deficeret: ſi irrigatio aq̃ deficeret ꝑ q̃ duo. i. i q̄b⁹ duab⁹ ꝑtib⁹ aere ⁊ t̄ra: q̃ tūc erat mūdus alteri⁹ modi q̄ iſte perijt: inundat⁹ aq̃ diluuij. Nā ſupiores ꝑtes ñ attigit diluuiū. Celi. a. q̃. nunc ſūt ⁊ t̄ra eodē v̄bo dei repoſiti i eā formā quā mō h̄ñt ſūt reſeruati igni i meli⁹ cōmutāda i diē iudicij ⁊ ꝑditiōis impioꝝ hoim.

a ¶ Per q̃ ille t. mū. aq̃ in. pe. Perijt terra qꝛ ſūmerſa tāto tempore fructificare deſtitit: poſtea etiā diſſilez plerisq̃ i locis ab ea q̄ pri⁹ acceꝑat faciē recepit: pierūt ⁊ celi ſm ſpēs hui⁹ aerí. Occupauit ei aq̃ totā iſtaz capacitatem vbi aues volitant. Sūt ⁊ celi ſupiores: ſꝫ vtꝝ ⁊ ipi ꝑituri ſūt igni: an hi ſoli q̃ etiā i diluuio pierūt: diſceptatio ē aliq̃ñ ſcrupuloſior inī doctos.

b ¶ Unū vo. h. Probato ꝙ iudiciū vere erit: oñdit q̄ efficax fuerit. Sic dꝛ voƀ a pſeudo: qꝺ vult potest facere: qꝛ tātū tp̄s reſtat vſq̃ ad diē iudicij: ꝙ ex lōginq̄tate tp̄is iudex ſcire m̄lta ñ poterit: nō credat ei: qꝛ q̄cq̄d pōt fieri mille ānis ita videt ſič illō qꝺ fit vna die. Si dicūt mille ānis penitēdo ñ aſſeq̄mini veniā delictoꝝ ñ credat: qꝛ vn⁹ dies v̄e pnie tātū valꝫ q̄tū mille āni: ſič latroni. Si dicūt ñ oportet tādiu laborare: vna die poteſt respirare ñ credat: qꝛ mille āni labor ñ pl⁹ ſufficiūt ad vitā q̄ vn⁹ dies. Et q̃ñq̄dā futuꝝ ē iudiciū. q̃ nolite ſeduci ꝑ pſeudo: q̃ dicūt voƀ ꝙ ⁊ ſi ſit futuꝝ iudicium: nō tñ voƀ timēdū: qꝛ cū ſint tot cogitatiōes ⁊ tot act⁹ hoiꝫ: ſi ſigillati debeāt diſcuti: nō ſufficiēt milia ānoꝝ: ꝺ i vno ſolo die dicat futuꝝ iudiciū: ⁊ ſic m̄lta poterūt latere iudicē. Sꝫ nō lateat vos iſtud: ꝙ tātū valet apud deū vn⁹ dies ad agendū aliq̄d: q̄tū mille āni hoib⁹ ad ſolā rē faciēdā.

c ¶ Sicut mille āni. In agnitiōe diuie v̄tutis ⁊ p̄terita ⁊ p̄ſentia ⁊ futura eq̄lr̄ p̄ñtia ꝯſtāt: ⁊ q̃ lōga noƀ vl̄ breuia videnī temporꝫ curricula eq̄lis ſūt ſpacij apud ꝯditorē tēporꝫ: q̃ oīa equalr̄ ⁊ magna ⁊ pua ꝯſpicit. Jō h̄ cōmemorat apl̄s: vt cōicat eos q̃ dicebāt: vbi ē ꝓmiſſio aut aduētus ei⁹: oñdēs deū nequaq̄ oblitū ſue ꝓmiſſiōis aut aduētus. Sꝫ cū ita vnūquēq̃ diē ſeculi nr̄i et̄na ſua mēoria ꝯtēplet vt ānoꝝ mille circūit⁹: ⁊ ita mille annos vt vni⁹ diei ſpaciū ſine labore circūſpiciat. Manifeſte intelligēdū ē: ꝙ tp̄oꝝ q̃ꝫ dieꝝ ⁊ annoꝝ oīm ſinē certiſſime nouerit: ⁊ abſq̃ vlla dubitatiōe h̄ q̃ꝫ p̄nouerit: qñ aduentus ipſi⁹ claritas reuelāda: qñ promiſſa ſanctis ſint reddenda p̄mia. vñ ⁊ recte ſubiungitur:

d ¶ Non tardat dominus. Et quia omnia videt poteſtis credere ꝙ domin⁹ nō tardat ꝓmiſſis implendis: quia nondū eſt tp̄s implēdi: ſꝫ tp̄e q̃ p̄uidit implēda implebit. Sꝫ iō differt: vt electorū ſummā quā p̄uidit prius adimpleat. vnde in Apoc. Et dictum eſt illis vt requieſcerēt adhuc modicū tp̄s donec cōpleant conſerui eoꝝ. Apoca. 6.c

e ¶ Celi magno. Allegorice. Celi. i. ſancti ſi quid in eis purgandū eſt ꝑ ignem purgabuntur. Allego.

f ¶ Elementa. Quattuor: quibus mūdus ꝯſiſtit: ille maximus ignis abſumet. Nec cuncta in tm̄ abſumet: vt nō ſint. Sꝫ duo in totū cōſumet: duo v̄o in meliorem reſtituet faciē. vnde in ſequētibus: nouos celos ⁊ nouā terrā ⁊ ꝓmiſſa ipſius expectam⁹ ⁊c̄. Uel: Elemēta ſancti qui fuerūt aliq̄

---

prius ⁊ terra de aqua ⁊ ꝑ aquā a b c
a ¶ duo. in quib⁹ ꝑtib⁹ aere ⁊ terra.
a cōſiſtēs dei v̄bo: ꝑ q̄ ille tunc d e
¶ pollut⁹ pctis hoim ꝑ aquā purgat⁹ ē.
mūdus aqua inundatus perijt. f g h
¶ p⁹ diluuiū ⁊ coinq̄nāt pctis reſuati ſunt
Celi autē qui nūc ſunt ⁊ terra eo i k
vt purgēt ꝑ ignē cum ſuis malis habitatoribus in die iudicij.
dem verbo repoſiti ſūt igni reſer l m
uati in diē iudicij: ⁊ ꝑditiōis im n o
b pioꝝ hominum. Unum v̄o hoc p
nō lateat vos chariſſimi: †qꝛ vn⁹ q
c dies apud dñm ſicut mille āni: ⁊
d mille anni ſicut dies vn⁹. Nō tar r
dat dñs †ꝓmiſſionē ſuā: ſicut q̄ s
daꝫ exiſtimāt. Sꝫ patienter agit t
a ¶ vt vos i v̄tutib⁹ creſcat. b ¶ ⁊ vt aliq̄
propter vos: nolens aliquos pe v x
q̃ ꝯuertēdi ſūt ꝯuertāt. ¶ vt reſipiſcere.
rire ſed oēs ad penitētiā reuerti.
¶ nō tardat ſꝫ poti⁹. a ¶ iprouiſus rapiēs
†Adueniet aūt dies dñi ſicut fur y z
ad iudiciū. a ¶ q̃ in diluuio trāſierūt: qꝛ tātū aſcēdet iudicij ignis q̄tū aſcēdit aq̃ diluuij.
b ¶ inuoluēt ignis. c ¶ in aliā formam.
e i quo celi magno ipētu trāſiēt: a b
f elementa vero calore ſoluentur: c

✠ a ¶ Et terra. i. elementū t̄re. b ¶ De aq̃. i. de informi materia q̃ noiat ꝺ aq̃ vt dictū ē: ⁊ ꝺ illa facta ſūt elemēta vt dictū eſt. c ¶ Et ꝑ aquā ꝯſi. qꝛ ꝑtib⁹ t̄re admiſcēt aq̃: vt t̄ra habeat ꝯtinuationē ⁊ ꝯſiſtentiā. aliī eni reſolueret i puluereſ. d ¶ Dei v̄bo. ſupple facta ſūt iſta. vt pꝫ Geñ. j. e ¶ Per q̃. ſ. tria elemēta p̄dicta aerē aquā ⁊ terrā. C

e ¶ Ille tūc mū. tp̄e noe. f ¶ Aq̃. ſ. diluuij. g ¶ Inūdat⁹. a ſordib⁹ fact⁹ i mūdo ſenſibili. h ¶ Perijt. qꝛ oīa viuētia fuerūt mortua exceptis ſaluatis i arca. Elemēta etiā fuerūt deteriorata. Qꝛ aūt diluuiū ꝓceſſit ex trib⁹ elemētis p̄dictis pꝫ Geñ. vij. b. vbi dꝛ. Rupti ſūt oēs fontes abyſſi magne. i. oceani: qꝛ cauernoſitates t̄re intra qs ꝯtinet mare: rupte fuerūt: ⁊ ſic aq̃ maris effuſe fuerūt ſup terrā habitabilē: ex q̃ pꝫ ꝙ ꝑ aquā ⁊ t̄rā factū ē diluuiū. Silr ꝑ aerē. naꝫ ibi ſb̄dit: Et facta ē pluuia ſup terrā. xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctibus: ⁊ ſic magna ps aeris ꝯuerſa fuit in aquaꝫ. Ex q̄bus factum fuerit diluuium

Alia v̄o expoſitio accipit ſm dictū hebreoꝝ et pluriū doctoꝝ catholicoꝝ q̃ dicūt a p̄ncipio creatiōis oīa corꝑalia q̄tū ad p̄ncipales mūdi ꝑtes: ſcꝫ corꝑa celeſtia ⁊ q̄ttuor elemēta fuiſſe ſil ꝓducta ſub formis ſuis ſubſtātialib⁹ ab inuicē diſtictis: ⁊ formatio ſeu diſtinctio eoꝝ q̃ deſcribit in p̄ncipio Geñ. Facta p̄ma die ſcd̄a tertia ⁊ q̄rta nō accipit niſi ſm ꝓprietates ⁊ q̄litates accidētales: ſič dꝛ aliq̄s hō fieri qñ ꝑuēit ad etatē adultā: ⁊ h̄ ꝓpter debitā q̄ntitatē ⁊ robur corꝑis ⁊ ſimilia q̃ tūc attigit: ⁊ tñ nō ſūt niſi ꝓprietates accidētales: qꝛ ſm ſuā ſubſtātiā fact⁹ eſt hō a p̄ncipio vniōis aīe cū corꝑe: ⁊ ſic lux q̃ dꝛ facta p̄ma die ē ipſa claritas ſolis q̃ eſt ei⁹ q̄litas. Qꝛ autē dꝛ ſol fieri tertia die h̄ eſt ſm motū ei⁹ ꝓpriū ab occidēte i orientē. Celū v̄o qꝺ dꝛ factū ſcd̄a die. i. corꝑa celeſtia: hec factio accipit ſm ſoliditatē tunc eis datā ſm hebreos. ſm alios v̄o ē virt⁹ influendi i inferiora q̃ tunc fuit eis data. ſimilr̄ formatio elemētorū ſeu diſtictio facta fuit tertia die ſm ꝓprietates accidētales. nā añ diē tertiā elementū aque nō habuit debitā denſitatē ſꝫ vaporaliter eleuabatur ꝑ totum aeris ſpaciū: ⁊ ſic vnū elemētū nō videbat ab alio diſtinctū. nec ſimilī terra: qꝛ erat aquis cooꝑta: ſꝫ tūc aque fuit data debita dēſitas: ⁊ ſic occupauit minorē locū: ⁊ facte fuerūt ꝯcauitates i terra vbi recepta fuit vna ps elemēti aque: ⁊ ſic remāſit diſcooꝑta vna ps terre aquis ꝓ habitatiōe hoim ⁊ aīaliū: ⁊ aer apparuit i ſua tranſparentia: ſič plení⁹ dixi in p̄ncipio Geñ. ⁊ ſm h̄ exponēda ē ſic l̄ra hec/cuꝫ dꝛ: Celi erāt prius. i. due ꝑtes aeris ſupior ⁊ iferior. Et terra. i. elementū terre. De aqua formata mō dicto: qꝛ ꝑ denſitatē aq̃ ⁊ receptionē eius intra ꝯcauitates t̄re apparuerūt elemēta diſticta. cetera exponant ſič pri⁹. † Ps̄. 89. b

i ¶ Celi. Hic ex dictis ꝯcludit ꝓpoſitū: arguēs a ſili ꝙ ſic mūdus fuit imutat⁹ ꝑ aquā tp̄e noe: ſic aduenięte iudice imutabit ꝑ ignē cōflagrationis: q̃ ſm doctores catholicos tātū aſcēdet q̄tū aq̃ diluuij aſcēderūt: ⁊ h̄ eſt qꝺ dicit: Celi āt q̃ nūc ſūt. i. ſupior ps aeris ⁊ inferior. k ¶ Et terra. i. elemētū terre: ꝑ qꝺ etiā intelligit elemētū aq̃ eo qꝺ nō ē totalr̄ ſpatū a t̄ra: ſꝫ ꝑtes aliq̄ aq̃ cōmiſcēt ꝑtib⁹ terre ⁊ aliq̄ intra ꝯcauitates ei⁹ ꝯtinent: vt dictū ē. l ¶ Eodē ver. diuino. m ¶ Repoſiti ſūt. i. ꝯſuati. qm̄ ſi virt⁹ dei ꝯſuās ab eis retraheret: i nihilū redigerent. n ¶ Igni re. i d. iu. i. tūc ꝑ ignē purgādi. o ¶ Et ꝑ. im. ho. tūc eni corꝑe ⁊ aīa dānabunt. p ¶ Unū v̄o. h̄ excludit ſcd̄m modū ꝺ retardatiōe ipletionū diuinoꝝ ꝓmiſſoꝝ: qꝛ nō ē retardatio ex ꝑte dei: ſꝫ noƀ videat. ꝓpter qꝺ dꝛ: q ¶ Quia vn⁹ di. a. do. ſi. mil. an. a. nos. ſic aūt loq̄t petr⁹ ſm qꝺ dꝛ ps̄. lxxxix. b. Mille āni añ oculos tuos tāq̄ dies heſterna q̃ p̄terijt. ꝑ millenariū eñ itelligit q̄tacūq̃ reuolutio tēpoꝝ que modica ē ⁊ nulli⁹ momēti cōꝑata diuie et̄nitati. ꝓpter qꝺ r̄ñdēdo eoꝝ argumēto ſubdit: r ¶ Nō tar. do. ꝑ. i. in redditiōe ꝓmiſſoꝝ nō tardat vltra debitū. s ¶ Sič q̃. exi. errones ꝓpter h̄ negātes futuꝝ iudiciū: vt h̄ dictū ē. t ¶ Sꝫ pa. agit. iudiciū differēdo. v ¶ Propter vos. vt iuſti ſcꝫ i merito ꝓficiāt: ⁊ mali ꝑ pniaꝫ redeāt. iō ſeq̄t: x ¶ Nolēs ali. pe. q̄tū ē ex ſe. y ¶ Aduēiet. Poſtq̄ excluſit errorē circa iudiciū futuꝝ: h̄ ꝯñr determiāt v̄itatē. ⁊ p̄mo pōnit hec determiatio. ſcd̄o ſb̄dit vtil̄ monitio, ibi: Cū igit hec. tertio doctrie pauli approbatio/ibi: Sič ⁊ chariſſimus. q̄rto ꝯcludit itēta ꝯcluſio, ibi: Uos igit. Circa p̄mū dꝛ: Adueniet āt dies dñi. i. dies iudicij: q̃ dꝛ dies dñi: qꝛ tūc i oīb⁹ fiet volūtas ei⁹ i punitiōe maloꝝ ⁊ p̄miatiōe bonoꝝ ⁊ ſubdit modus veniēdi/cum dicit: ꝫ ¶ Sič fur. i. repēte ⁊ ex iprouiſo: ſič dꝛ Mat. xxiiij. c. De die āt illa ⁊ hora nēo ſcit ⁊c̄. a ¶ In q̃ celi. i. ſupior ps aeris ⁊ iferior. b ¶ Magno im. trā. a ſtatu in q̃ nūc ſūt ꝑ ipetū ignis ꝯflagratiōis. c ¶ Elemēta v̄o ca. ſol. q. d. nō ſolū aer ſed etiā elemēta igne purgabuntur. Aliſt ꝓmiſſis / 1. Tes. 5. a / Apoca. 3. a / D / q̄tū aſcēdet ignis i iudicio

R iij ✠ Terra aūt

E ff fuerūt alijs materia bene operādi: p tp̄ale ſuppliciū ſol
uētur i melius. a ¶ Nouos vo ce. Nō ait alios: ſʒ
veteres ⁊ antiquos i melius cōmutādos. Vn̄ Dauid:
Pſ. 101.d Ipſi pibūt: tu aūt pmanes ⁊ oīa ſicut ve. veteraſcēt.
Et ſicut opertoriū mu. eos ⁊ mu. ⁊c̄. Que mutabunť?
Cōſtat p certo: quia cōſumpti per igneʒ: mox ab eunte
igne gratiorē reſumēt ſpeciē: de igne ⁊ aqua nihil tale
habemus: q̄n potius habemus in Apocalypſi: Et ma
Apo. 21.a re iam nō eſt. Habemus ⁊ in pphet̄: Lux lucerne nō
Ibi. 18.g lucebit ibi amplius. b ¶ Et pmiſſa ipi⁹ expe. Al/
Allego. lego. Nolite credere illis q̄ dicūt nihil eſſe impletū de
omibus q̄ de natiuitate chriſti pmiſſa ſūt dicētes: vbi
ſūt noui celi ⁊ noua terra q̄ pmiſſa ſūt. nouos celos cre
dimus illos in q̄bus iuſticia inha/
bitat. ⁊ nouā terrā illos q̄ ferunt
fructū nouitat̄: ⁊ hos dicim⁹ pro/
miſſa dei: vel nos i q̄b⁹ iuſticia ha
bitat. ⁊ ꝯitatē ſcim⁹ celos .i. ſctōs
expectam⁹ nouos futuros. ⁊ terrā
nouā: q: pmiſit. c ¶ In q̄bus.
id eſt q̄ tp̄e futuri ſeculi iuſticia ha
bitat: q: tūc cuiqʒ fideliū p mō cer
taminiſ corona reddeť iuſticie: qḋ
in hac vita fieri nō pōt. e ¶ Ei.
id eſt a dn̄o. ille ſol⁹ pfecte mūd⁹
eſt: q̄ diuino iudicio mūd⁹ eſt: hu/
mana ſepe fallūť iudicia d ¶ Sa
tagite imaculati ⁊ in. He ſūt
vigilie de q̄b⁹ dr̄: Bēi ſerui illi q̄s
Luc. 12.e cū venerit dn̄s inuenerit vigilan/
† apo. 21. g tes. Vigilat q̄ ſe a ſordib⁹ imuneʒ
cuſtodit. q̄ q̄ntū in ſe eſt cū oīb⁹ ho
Auguſtin minibus pacē habet: qui omes il/
lecebras carnis ſpūs regimini ſb̄/
dit: in ſeipſo pace feliciſſima vtēs.
f ¶ Frater noſter pau. Pau/
lum illis ſcripſiſſe dicit: In q̄ oſtē
dit: q: ꝙ paulus q̄buſdā ſpeciali/
ter eccleſijs ſcpſit: omib⁹ eccleſijs
F q̄ ſunt p orbem generaliter ſcpſit.
Petrus ſapientiaʒ pauli laudat:
Paulus de ſe dicit: Ego ſum mi/
1. Co. 15.b nimus apoſtoloꝝ q̄ nō ſū dign⁹ v.
⁊c̄. Paulus pro priori ſe infideli/
tate humiliat: ⁊ alioꝝ apoſtoloruʒ
innocentiā pfert. Ecce pmus apo
ſtoloꝝ oblitus ſui pmatus ⁊ data/
rū ſibi clauiū datam paulo mirať
ſapientiā: quia mos eſt electoꝝ vt
magis alioꝝ q̄ ſuas mirenť virtu
tes: ⁊ per has ſe ad pfectum exci
tent. g ¶ Difficilia. In epiſto/
lis pauli que deprauanť ab here/
ticis dicit: maxime illa quibus de
gratia dī loquiť: que iuſtificat im/
pios .i. ex impijs facit iuſtos. Di/
Ro. 5.d cit eīm: Vbi abūdauit peccatū / ſu/
pabūdauit gratia. ne q̄s deſparet
de cōmiſſis pctīs. heretici ita iter
p̄tāť ꝙ ſuadeat plura facere pctā:
vt potiora p hec recipiāt bona. Cō
tra q̄s petr⁹ ſbiūgit: Vos igiť fra
tres pſciētes: q: iſipientes multi/
Ad t dāna pharios itroducent errores. Qui
tionē dā iudiciū futuꝝ negātes: q̄dā di/
uina eloq̄a falſantes: q̄dā male in
terp̄tātes: q̄dā luxurie frena laxā/
tes: ⁊ alia multa. h ¶ Depra/
uāt. Null⁹ veteris vel noui teſta
mēti liber in q̄ heretici aliq̄d nō p
uerterint: vel demēdo: vł addēdo
vel mutādo: vnicū remediū indo
ctis humili ſtabilitate ꝯbis doctoꝝ
auditū pbere: quā ſtabilitatē quia
heretici nō habēt: vēto ſupbie q̄ſi
palea leuis de eccl̄ia tolluntť: vn/
de ad ſuā ipoꝝ pditionē.
Finit ep̄la ſcd̄a Petri ap̄li.

terra aūt ⁊ oīa q̄ in ipā ſunt exu/ a
a ¶ quādoquidē in tanto iudicio mali in
peius: boni in melius ſūt mutādi.
renť. Cūm igiť hec oīa diſſoluē b
da ſint: quales oportet vos eſſe c
¶ in nobis. ¶ ad alios.
in ſanctis ꝯuerſatiōibus ⁊ pieta d
¶ p ſpem. ¶ bn̄ agēdo.
¶ vt tales ſitis ppter quos ſaluādos dn̄s
tibus expectātes ⁊ properātes i e f
veniat ad iudiciū. a ¶ iudicij.
aduētū diei dn̄i: p quē celi ardē/ g h
tes ſoluenť: ⁊ elemēta ignis ar/
¶ priora deficient: ſed.
a dore tabeſcēt. Nouos vo celos i
b ⁊ nouā terrā † ⁊ pmiſſa ipi⁹ expe k
c ctamus: i q̄bus iuſticia habitat. l
¶ q: dies dn̄i venit.
Propter qḋ chariſſimi expectā m
a ¶ a venialib⁹ in corpe. b ¶ a criminali/
d tes: ſatagite imaculati ⁊ inuiolā n o
bus in mente. a ¶ ab eo vel ad honorem
eius venientis ⁊ pulſantis. ¶ pacificati
remiſſis peccatis.
e ti ei inueniri in pace: ⁊ dn̄i nr̄i ie/ p q
a ¶ ne putetis ꝙ tardet pmiſſionē dn̄s: ſʒ i
telligite ꝙ ideo longanimiter expectat dn̄s
ſu chriſti longanimitatē ⁊ ſalutē r
vt plures ſaluenť.
arbitramini: ſicut ⁊ chariſſimus s
f frater noſter paulus ſm̄ dataʒ ſi t
bi ſapientiā ſcripſit vobis: ſicut v
¶ ipſe paul⁹
⁊ in omnibus epiſtolis: loquēs in
a ¶ ep̄lis. b ¶ q̄ ego pdixi vobis vt hec fa
ciatis q̄ docui. c ¶ epiſtolis pauli.
g eis de his in q̄bus ſunt q̄dā dif x y
a ¶ ſine lumine iuſticie.
ficilia intellectu: q̄ indocti ⁊ inſta/ z a
a ¶ mente: q: inter doctos donec erudianť
non permanent.
b biles deprauant: ſicut ⁊ ceteras b
ſcripturas ad ſuā ipoꝝ † pditionē. c d
¶ hec.
Vos igiť fratres pſciētes cuſto/ e f
dite: ne iſipiētiū errore traducti g
¶ fidei. ¶ ſʒ poti⁹
excidatiſ a ppria firmitate. Cre/ h i
ſcite vo i grā ⁊ cognitiōe dn̄i nr̄i k
⁊ chriſti ieſu ſaluatoriſ. Ipi glīa l
a ¶ inter quotidianas aduerſitates. b ¶ et
maxime cū diu deſideratus videbiť.
⁊ nūnc ⁊ in dieʒ eternitatiſ: amē.
Finit ep̄la ſecūda Petri ap̄li.

a ¶ Terra aūt ⁊ oīa ⁊c̄. Nō ſolū terra: ſed etiā oīa q̄ i ipā G
ſūt facta: ⁊ de ipā pducta exurenť. b ¶ Cū igiť hec. Hic ex dict̄ ſb
diť vtilis monitio: q: ſi tāta diſtrictio iudicis apparebit in ſenſibilib⁹
elemēt̄: hoīes meriti ⁊ demeriti boni ⁊ mali capaces debēt eſſe ſolli/
citi ꝙ ſint in aduētu iudicis pparati. ⁊ h̄ eſt qḋ dicit: Cū igitur hec
omia elemēta diſſoluēda ſint. mō dicto. c ¶ Quales oportʒ
vos eſſe in ſanctis cō. ad voſipſos. d ¶ Et pietatib⁹. ad p̄rios.
q. d. oportet vos eſſe multū in talib⁹ pparatos. e ¶ Expectātes. cū ſe
curitate. f ¶ Et pperātes. cū hilaritate. g ¶ In aduētū diei.
ſcʒ extremi iudicij: ſicut dicit ſaluator Luc. xxi. f. His aūt fieri icipiētī
bus reſpicite ⁊ leuate capita vr̄a. i. exhilarate corda: vt exponit Greg.
homel. i. Per quē ſcʒ aduentū diei iudicij. h ¶ Celi ardētes. expo/
nať vt ſupra. i ¶ Nouos vo celos ⁊c̄. Nō dicit alios ſʒ nouos. i.
eoſdē ſubſtātia: in meli⁹ tn̄ imutatos ⁊ ſic inno/
uatos. k ¶ Et promiſſa ipius. Eſa. lxv. c.
Ecce ego creo celos nouos ⁊ terram nouā.
l ¶ In q̄bus iuſticia habitat. i. habita/
bit: ⁊ loquiť de futuro p modū pteriti ppter cer
titudinē pphetie: q: tūc oīa ad lineā iuſticie re
ducenť. ideo ꝯcludit: m ¶ Propť qḋ cha/
riſſimi expe. ſ. iuſtā retributionē p merit̄ vel
demeritis. n ¶ Satagite ima. a pctīs car/
nalibus. o ¶ Et inuiolati. a ſpiritualibus.
p ¶ Inueniri in pace. ꝯſcientie. q ¶ Et
dn̄i nr̄i lon. i. remunerationis veſtre ab ipo dī
lationē. r ¶ Salutē arbitramini. i. repu/
tate ad augmentū pmij vr̄i ⁊ meriti. s ¶ Si/
cut ⁊ cha. Hic ꝯſeq̄nter poniť doctrine pau/
li approbatio: cui pſeudo ap̄li detrahebāt dicē/
tes: ꝙ nō erat ap̄ls eo ꝙ nō fuerat cū xp̄o ſicut
alij. ⁊ iō dicebāt doctrinā ei⁹ nō eſſe recipiēdaʒ
vt apoſtolicā. ſecūdo dicebāt eaʒ ꝯtinere erro/
neā puertētes eius intellectuʒ. Verbi grā. Ex
eo ꝙ dicit (Ro. v. d. Vbi abundauit delictū / ſu
perabundauit ⁊ gratia) dicebant eū inducere
homines ad frequētationē peccati: vt ꝯſeq̄ren
tur augmentū gratie: qḋ nō eſt verꝝ: ſed inten/
dit ibi dicere ꝙ ſicut tp̄e legis moſaice peccatū
abundabat: eo ꝙ ipſa oſtendebat peccatuʒ: ſed
nō ſanabat: ſic p chriſtū ſub lege factum gratia b
abūdat. ideo dicit Ioh. iiij. c. ꝙ ſalus ex iudeis
eſt. Igiť petrus apoſtol⁹ vtrūqʒ remouet. Vn̄
pmo oſtēdit paulū eſſe verꝝ apoſtolū / nominās
ipm̄ frēm chariſſimū / dicēs: Sicut ⁊ chariſſi
mus ⁊c̄. ſecūdo oſtēdit eius doctrinā eſſe ſan/
ctam dicēs. t ¶ Scdm̄ datā ſibi ſapien/
tiā: a deo: ſcripſit vobis: nō inſtinctu pprio
ſed diuino. oſtēdit etiā ipm̄ eſſe ꝯformē ſue do
ctrine dicēs: v ¶ Sicut ⁊ in oibus ep̄lis
loquēs in eis. i. epiſtolis. x ¶ De his. i. d̄
eiſdem de quibus ſcripſi vobis: ſcʒ de verita/
te fidei catholice et de pparatione ad futurum
iudiciū: ſicut patet in epiſtolis pauli in plurib⁹
locis. y ¶ In quibus ſunt quedā diffi/
cilia intellectu. maxime rudibus. ideo ſubdi
tur: z ¶ Que indocti. in ſacris ſcripturis.
a ¶ Et inſtabiles. in fide ⁊ moribus.
b ¶ Deprauant. male interpretando.
c ¶ Sicut ⁊ ceteras ſcripturas. ſcʒ euan
gelij ⁊ prophetarū quas iudei ⁊ heretici corrū
punt. d ¶ Ad ſuam ipoꝝum perditionē.
vt dictum eſt ſupra capitulo precedenti.
e ¶ Vos igiť fratres preſcientes. Hec
eſt vltima pars in qua ꝯcluditur intētū: Vos
igitur fratres pſcientes: iudicē eſſe vētuꝝ:
⁊ fallacias hereticorum. f ¶ Cuſtodite: id
eſt diligenter cauete. Quod ſequitur in aliquī
bus libris: Voſmetipſos: non eſt de textu.
g ¶ Ne inſipientiū errore traducti: id
eſt extra regulam fidei ducti. h ¶ Excida/
tis a propria firmitate. fidei ⁊ moꝝum.
i ¶ Creſcite vo in gratia. merēdo ei⁹ au/
gmentum per opera bona. k ¶ Et in cogni
tione domini noſtri ⁊ chriſti ieſu ſaluta/
toris: id eſt vt magis explicite cognoſcatis ar
ticulos fidei ⁊ beneficia ieſu chriſti. l ¶ Ipſi
gloria ⁊ nunc et in diē eternitatis: id eſt
ſine fine: Amen.

A ¶ In ca. iij. vbi dicitur in poſtilla: Circa primum ſciendū ꝙ littera hec dupliciter eſt exponenda.

Additio. Sicut dictū fuit in additiōe ſup Ge. pmo propter varietates opinionū circa formationem rerū ⁊ earum diſtinctionē nō ē varianda expoſitio litteralis ſacre ſcripture de ꝓductiōe rerū q̄ in illo capitulo tradit: idem dicendū eſt de expoſitiōe ꝟboꝝ btī Petri in h loco cū dr: Latet enī eos ⁊c. qd̄ nō depēdet ex varietate opinionū ꝓdictaꝝ: ſʒ ꝓp̄a expoſitio hui⁹ ſat' hr̄ in Glo. vbi ſup illd̄ verbū: Latet enī eos h volētes ꝙ erāt celi pri⁹ ⁊c. ſic dictiōs dicāt: ſola pſeuerare eodē mō: qꝛ vl' ꝓe neſciūt vl' fingūt ſe neſcire vt nos decipiāt: duo dei iudicia alteꝝ p ignē ꝙ reſtat h dicē latet

Latet eos ꝙ celi .i. iſte aer huīd⁹ ⁊ tp̄s de q̄ dr: Volu⁹ i celo cognouit tp̄s ſuū. Erāt p⁹ .i. inē ꝓores creaturas mūdi. Al' p⁹ .i. añ diluuiū. Et ꝙ terra erat pri⁹ ꝯſiſtēs d̄ aq̄ .i. p remotionez aque: q̄ opante ꝟbo dei ꝯgregata ē i vnū ⁊ ita appuit arida ⁊ ꝯſiſtēs p aquā: qꝛ diuia diſpoſitiōe venis aq̄ꝝ ē tota plena: ſic corpus aial venaꝝ ſanguie ne ariditate deficeret: ſi irrigatio deficeret aq̄ꝝ p q̄ duo i duab⁹ ptib⁹: aer ⁊ ēra q̄ tūc erāt in vndis alteri⁹ modi q̄ iſte. Perut inundata aq̄ diluuio. Nā ſupiores ptes n̄ attigit diluuiū. Celi aūt q̄ nūc ſūt ⁊ ēra eodē ꝟbo di repoſiti: in eā formā quā mō hñt. Sūt reſuati igni. i meli⁹ cōmutādi. In die iudicij. hec in Glo. q̄ ꝓpria ē ⁊ ꝯſona lr̄e: nec indiget introductiōe variarū opinionū vt patet bene conſideranti. C

Glo. ordi.

b a ¶ Sup q̄ re cū p or. ad papi. ⁊c. De q ſic loquit' Hiero. Papias iohis auditor hieropolitan⁹ epiſcop⁹ in aſia qnq; tm̄ ſcⁱpſit volumina: q̄ ꝓnotauit explanationū ſmonū dn̄i. In qb⁹ cū ſe in ꝓfatione aſſerat nō varias opiniones ſeq: ſed aplos hr̄e auctores. ait: Cōſiderabā qd Andreas: qd Petrus dixiſſent: qd Philippus: qd Thomas: qd Jacob⁹: qd Johes qd Matheus. Al' qd ali⁹ q̄libet diſcipulorum dn̄i: Quid etiā Ariſtiō ⁊ ſenior iohānes diſcipli xp̄i loquebant': Nō enī tantū mihi libri ad legendū ꝓſunt: q̄tum viua vox ⁊ vſq; hodie in ſuis auctorib⁹ pſonās. Ex q̄ apparet in ipō cathalogo nominū: aliū eſſe iohānē q̄ inē aplos ponit': Aliū eſſe ſeniorē iohānē quē poſt Ariſtionē enūerat. Hoc autē diximus ꝓpē priorē opinionē: quam a pleriſq; retulimus traditam in duas poſteriores eplās Johānis: nō apoſtoli eſſe: ſed preſbyteri.

B ¶ In ꝓncipio eplē ad cōmendatione ſermonis diuinitatē ⁊ humanitē xp̄i deſignat: in q̄ charitatem dei ad hoīes ⁊ ſuā ad illos quib⁹ ſcribit: inſinuat. Scripſerat Johānes euāgeliū aduerſus dogmata hereticorū: q̄ de ꝟbi eternitate male ſentiebāt ⁊ male ꝓdicabāt: ſcribit etiā epiſtolā aduerſus eorundē hereticorū ſtulticiā: in q̄ de fidei ⁊ charitatis pfectiōe agit: vt intelligamus quid credere: quid diligere debeamus. Multi enim prauis dogmatibus inducti: de ſinceritate fidei ⁊ charitatis nō bñ intelligebāt: dicebant enī opa eſſe charitatis crebro conuiuari: luxuriari: conſentire vitijs alienis: ꝯtradicētes cōmunicare paſſionibus chriſti: ⁊ ceteri que implent' p charitatē dei et ꝓximi.

¶ Incipit epl̄a prima beati Johānis apoſtoli. Ca. I

Quod fuit ab initio. In ꝟbo cē deitat' qd̄ audiuim⁹ p legē ⁊ ꝓphas: qd̄ vidim⁹ ſenſibiliter hoīez venientē: qd̄ pſpexim⁹: diuinitatē aduertētes in hoīe ⁊ man⁹ ꝯtrectauerūt: de ꝟbo vite. nō fortuitu ꝯſentiētes ei qui i carne viſus: ſʒ cū multa ꝯtrectatione pſcrutātes ſcripturas phibētes teſtimoniū de ipſo ꝟbo. Qd̄ vidit aliqs nūciare pōt alijs: qd̄ perfecte cōſpexerit aliqñ non pōt explicare ꝟbis. c ¶ Ab initio. Fuit ab initio dei filius: ſed eundem in carne viderunt et audierunt diſcipuli.

b Ex manus

Ex libro de viris illuſtribus ꝓfatio ſancti Hieronymi in epiſtolas canonicas Johannis.

IOhānes apoſtol⁹ quē ieſus dilexit plurimū: filius zebedei: frater Jacobi apoſtoli: quē herodes poſt paſſionem domini decollauerat: nouiſſimus oim ſcripſit euangelium: rogatus ab aſie epīs aduerſus cherithū alioſq; hereticos. Et maxie tūc Ebionitaꝝ dogma ꝯſurgēs: q̄ aſſerūt xp̄m añ mariā nō fuiſſe. Vñ etiā cōpulſus ē diuinā ei⁹ natiuitatē edicere. Sʒ ⁊ aliā cauſā hui⁹ ſcpture ferūt. Qd̄ cū legiſſet Matthei Marci ⁊ Luce volumia: ꝓbauerit qdē textū hiſtorie: ⁊ vera eos dixiſſe firmauerit: ſʒ vni⁹ tm̄ āni i q̄ paſſus ē p⁹ carcerē iohis hiſtoriā texuiſſe. Pretmiſſo itaq; āno cui⁹ acta a trib⁹ expoſita fuerāt: ſupiori tpis āteq; iohes clauderet' i carcerē geſta narrauit: ſic manifeſtū eſſe pōt hiſ q̄ q̄ttuor euāgelioꝝ volumia legerit: q̄ res diaphoniā q̄ videbatur iohannis eſſe cū ceteris tulit. Scripſit autē vnā eplā: cui⁹ exordiū hoc ē: Qd̄ fuit ab initio qd̄ audiuim⁹ ⁊ vidimus oculis nr̄is. qd̄ pſpexim⁹ ⁊ man⁹ nr̄e tractauerūt de ꝟbo vite: q̄ ab vniuerſis eccl'iaſticis ⁊ erudiſſimis viri cōprobat'. Reliq̄ aūt due q̄ꝝ ꝓncipiū ē: Senior electe dn̄e ⁊ nati ei⁹ ⁊ ſequens Senior Caio chariſſimo: quē ego in veritate diligo ⁊c. Johis pſbyteri aſſerunt': cui⁹ ⁊ hodie alteꝝ ſepulchꝝ apud epheſum oſtēdit': ⁊ nōnulli putāt duas mēorias eiuſdē iohis euangeliſte eē. Sup q̄ re cū p ordinē ad papiā auditorē ei⁹ ventū fuerit differem⁹. Quartodecimo igit' āno ſcd̄aꝫ poſt nerone pſecutionē mouēte domiciano: in Pathmos inſulā relegat⁹ ſcripſit apocalypſim. Quā interptant' Juſtin⁹ martyr ⁊ hyrene⁹. Int'fecto aūt domiciano: ⁊ acti ei⁹ ob nimiaꝫ crudelitatē a ſenatu reſciſſis ſub neruia ꝓncipe rediȷt epheſuꝫ: ibiq; vſq; ad Traianū ꝓncipē pſeuerās: totas aſie fundauit ⁊ rexit eccleſias. Confectuſq; ſenio: ſexageſimooctauo anno poſt paſſionē dn̄i mortu⁹: et iuxta eandē vrbez ſepult⁹ eſt.

Argumētū i ꝓmā eplām canonicā btī Johānis.

RAtionē verbi et ꝙ de⁹ ipē ſit charitas manifeſtat: ⁊ ſuſurrones fratꝝ nec deum ſcire: nec pios fieri poſſe eouſq; diſſertat: vt eſſe cōprobet homicidas: eo ꝙ odiū ſit interfectionis ocaſio.

Incipit epl̄a ꝓma beati Johannis apl̄i.

f ¶ In principio erat verbū et verbū erat ⁊c.
e ¶ id eſt ab initiali .i. a patre.

Quod fuit ab initio Capitulum. I

Ni. de ly.

Incipit epl̄a ꝓma btī Johānis apl̄i. Ca. I

Quod fuit ⁊c. Hic incipit tertia ps principalis huius libri in qua ponuntur epiſtole beati Johannis apl̄i ⁊ euangeliſte. et q̄ ſm ordinem doctrine communia debēt ſpecialia ꝓcedere. ideo ponit' ꝓmo epl̄a ad informanduꝫ homines generalit' ſcd̄o ad informādum aliquas perſonas ſpecialiter in principio eplē ſecūde. Preſens in duas ptes diuidit'. ſ. in ꝓemium ⁊ tractatuꝫ q̄ incipit ibi: Et hec ē annūciatio. In ꝓlogo tria facit: quia ꝓmo reddit auditores attentos. ſecundo dociles ſiue doctos ibi: Et vita. tertio beniuolos / ibi: Quod vidimus. Circa primuꝫ ſciendum ꝙ difficultas materie reddere debet auditores attētos. nā ad capiendum talia requiritur maior attentio. Inter illa ꝟo q̄ ſpectāt ad doctrinaꝫ catholicam maxima difficultas eſt circa emanationem filij a patre in diuinis. d̄ qua tractat. j. v. ca. dicens: Tres ſunt qui teſtimonium dāt in celo: pater verbum et ſpiritusſanctus. ſimiliter maxima difficultas eſt circa incarnationem perſone filij. aſſumētis naturam humanam in vnita

R iiij At te ſup

Diuiſio

D

j. 5. b

E F a ¶ Et manꝰ. magna familiaritate ei cõiũcti verã carnẽ ha/
Luc. vlt. f bere palpãdo ꝓbauimꝰ: ⁊ an̄ ⁊ poſt reſurrectionẽ: qͥbꝰ dr̄: Pal/
pate ⁊ videte. b ¶ Vidimꝰ. Manifeſtatã: ꝙ nõ infideles ⁊ teſtes ſumus: vidimꝰ ⁊ incredulis annũciãtes martyres effe/ cti ſumꝰ. c ¶ Annũciamꝰ vo. Sic ꝑ eos audiuimꝰ nos: ſed nõ vidimus: minus ergo felices q̃ illi. d ¶ Ut ⁊ vos ſo. Quicũq vult ſociꝰ dei fieri/ ꝑius dꝫ ſocietati eccl'ie adunari. Hec minꝰ hñt q ꝑ apl'os q̃ q ꝑ ſeipſos cre

Joh. 22 g diderũt. Ũn̄ dr̄: Bti q nõ viderũt ⁊ cre

Ibi. 17. c diderũt. Et iterũ: Nõ ꝓ his rogo tm̄: ſꝫ ⁊ ꝓ his q credituri ſũt ꝑ ṽbũ eoꝝ i me. e ¶ Et hec ẽ an. Quare ṽbũ caro factũ ẽ: qd noui attulit mũdo? Cur venit pati? Nõ fruſtra fuit. vide qd voluit docere: qꝛ deꝰ lux ẽ: hac ſentẽtia diuine puritatis excellẽtiã mõſtrat: quã imitari iubemur. hic manichei ꝯfutant q dĩ naturã a ꝑncipe tenebraꝝ dicũt bello victã ⁊ viciatã. f ¶ Annũciamꝰ vo. qm̄ ⁊c. Applicuimꝰ nos ad lucẽ: ⁊ lux nobis irradiauit. Tenebre eramꝰ: mõ ꝑ lucẽ lux ſumꝰ ⁊ alios illuminamꝰ dũ pctã dimitti ⁊ tenebras expelli nũciamꝰ. g ¶ Deus lux ẽ. Qui ḡ vult hr̄e ſocietatẽ cũ luce pellat tenebras pctõꝝ: qꝛ tenebre cũ luce ſocietatẽ hr̄e non pñt. Ũn̄ ſeqͥt: Si dixerimꝰ: h ẽ cur ṽbũ caro factũ ẽ: vt h annũciaret mũdo. h ¶ Si dixerimꝰ. hactenꝰ cõmẽdatio ep'le. h oſtẽdit qͥliter charitas ſit habẽda. i ¶ Et i te am. mẽ. Perſiſtẽtes i pctis ⁊ alios obſcu/

2. Cor. 6. c rãtes nõ cõputãt i mẽbris eiꝰ. Ũn̄: Que cõuẽtio xp̄i ad belial? q ſocietas luci ad tenebras? k ¶ Si aũt in lu. Ita ſumus mũdi: ſꝫ tñ nõ debemꝰ putare nos

F q̃diu vi

a ¶ ⁊ verbũ caro factũ eſt. b ¶ cũ hoibus ꝯuerſantẽ. c ¶ ⁊ vidimꝰ gl'iam eius.

Qd audiuimꝰ: qd vidimꝰ oculis a b

a ¶ vitã. ſ. eiꝰ ⁊ mores ⁊ etiã ſpũalibꝰ oculis diuinã ṽtutẽ eius in mõte cognouimus. b ¶ verũ corpꝰ nõ fantaſma.

a nr̄is: quod ꝑſpeximꝰ: ⁊ manꝰ nr̄e c d

a ¶ viuificãte in aĩa ⁊ in corpe. b ¶ panis angeloꝝ aſſũptiõe carnis hoibꝰ inotuit: miraculis claruit: ſurrexit: ⁊ alios ſecũ ſurgere fecit: ꝑ hec vita manifeſtata eſt.

ꝯtrectauerũt de ṽbo vite: ⁊ vitã e f

b manifeſtata eſt: ⁊ vidimꝰ ⁊ teſta/ g h

¶ eẽe cũ fidelibꝰ.

c mur ⁊ annũciamꝰ vob vitã eter/ i k l

¶ i eẽna diuinitate ¶ ex tpe i hũanitate

nã: q erat apud patrẽ: ⁊ apparu m n

¶ repetit a ¶ i carne. b ¶ ṽba ex ore eiꝰ.

it nobis. Qd vidimus ⁊ audiui o

a ¶ qͥſi debetis credere illis q viderũt ⁊ audierũt b ¶ q nõ vidiſtis. c ¶ nõ ꝓ aliq tp̄ali q̃ſtu: ſꝫ vt hã viuẽdo: hã credẽdo: pariter oĩa ſe

b mus annũciamꝰ vobis: vt ⁊ vos p

rẽdo. a ¶ ⁊ ꝑ nr̄am ſocietatẽ trãſeatis ad dei

ſocietatẽ habeatis nobiſcũ: ⁊ ſo/ q

ſocietatẽ. ¶ vt ſitis heredes dei: co

cietas noſtra ſit cũ pr̄e et filio eiꝰ

heredes xp̄i. ¶ nõ trãſitorie nũciamꝰ: ſꝫ memorie cõmẽdamus.

ieſu chriſto. Et hec ſcribimꝰ vob r

a ¶ in hoc ſeculo in vnitate eccl'ie: ⁊ in futuro in angeloꝝ ſocietate. b ¶ vt multos ad eandẽ ſocietatẽ ducamꝰ. c ¶ vel noſtrũ.

vt gaudeatis: ⁊ gaudiũ veſtrũ ſit ſ

e plenũ. Et hec ẽ annũciatio quã t

¶ credendam.

f audiuimꝰ ab eo: ⁊ annũciamꝰ vo v x

¶ qꝛ pellit tenebras pctõꝝ. a ¶ . i. igrã

g bis: qm̄ deꝰ lux ẽ: ⁊ tenebre in eo y z

tia vl' neq̃tia. ¶ ergo. a ¶ ꝑ fidẽ ⁊ cha/

h nõ ſũt vlle. Si dixerimus qm̄ ſo a

ritatẽ q deo ſociant. a ¶ in peccatis.

i cietatẽ habemꝰ cũ eo: ⁊ i tenebris b

a ¶ pctm̄ pctõ addẽtes. b ¶ in nob. ¶ ore ⁊ ope. c ¶ dũ alios ad idẽ mẽdacijs exẽplo

ambulamꝰ: mẽtimur ⁊ ṽitatẽ nõ c d

nr̄o inducimꝰ. ¶ ſi eadẽ cauſa dicimur lux q xp̄s dicitꝰ ẽ lux. i. exẽplo eiꝰ illuminãtes alios

k facimꝰ. Si aũt i luce ambulamꝰ: e

Ni. de ly.

E Ut te ſuppoſiti: de q dr̄. j. iiij. a. Omñis ſpũs q ꝯfitetur ieſũ xp̄m i carne veniſſe ex deo eſt. ⁊ h ẽ qd dicit: Qd fuit ab initio ⁊c. Cõſtructio ẽ ſuſpẽſiua vſq ibi: Annũciamꝰ vo. ⁊ idõ ſic ꝯſtruẽda ẽ lr̄a: Annũciamꝰ vob: qd fuit ab initio. i. verbũ qd ꝓceſſit eternalr̄ a pr̄e q ẽ ꝑncipiũ ſeu initiũ totiꝰ emanationis ꝑſonarũ: ſm ꝙ dicit Aug. iiij. de tri. Pr̄ ẽ ꝑncipiũ totiꝰ trinitatis. ꝑncipiũ eni̅ ſignificat id a q aliqd ꝓcedit ṽbũ ſiue filiꝰ. nã ⁊ eodẽ ṽbõ q ⁊ filiꝰ ꝓcedit a pr̄e. idõ pr̄ dr̄ ꝑncipiũ ſiue initiũ filij ſiue ṽbi. ⁊ ꝙ ille ſit intellectus huiꝰ lr̄e: pꝫ ꝑ h qd ſbdit. aliqͥbꝰ tñ interpoſitis de ṽbo vite. Cõſeq̃nter ꝓcedit ad myſteriũ incarnationis dicens: a ¶ Qd audiuimꝰ. ſ. a Johe baptiſta icarnati ṽbi ꝑcone: cuiꝰ diſcipulꝰ fuit ille iohes apl's ⁊ euãgeliſta. ⁊ dicunt cõiter doctores ꝙ ipſe ⁊ andreas fuerũt illi duo diſcipuli: q audito a iohe baptiſta de xp̄o: Ecce agnꝰ dei: ſecuti ſũt ieſũ: Joh. j. d. Sꝫ iohes expſſit nomẽ andree ⁊ ſuũ tacuit: quia nolebat ſe cõmẽdare. b ¶ Qd vidi. ocu. no. cũ ipõ cõuerſando ſm qd dr̄ Joh. j. a. Verbũ caro factũ ẽ ⁊ habitauit i nobis. ⁊ vidimꝰ gl'iam eiꝰ. oculis eni̅ corꝑalibꝰ viderũt eiꝰ hũanitatẽ: ⁊ diuinitatẽ eiꝰ oculis mẽtalibꝰ ꝑ fidẽ: ⁊ nõ ſolũmõ ꝑ fidẽ cõmunẽ q ẽ ex auditu: ſed etiã ꝑ illuſtrationẽ ſpecialẽ: q ẽ q̃dãmõ ex viſu. idõ ſbdit: c ¶ Qd ꝑſpeximꝰ. i. ꝑfectꝰ inſpeximus. viderũt eni̅ apl'i xp̄m cecos illuminãtẽ: mortuos ſuſcitãtẽ ⁊ huiuſmõi: q nõ pñt niſi diuina virtute fieri. ⁊ talia freq̃nter faciebat imꝑãdo tãq ꝓpria ṽtute: ⁊ ſic ṽtꝰ diuinitatis videbat q̃dãmõ in opibꝰ illis ſicut cauſa i effectibꝰ ſuis ſuo mõ. d ¶ Et manꝰ nr̄e cõtre. ad declarationẽ ṽitatis ſue reſurrectionis: Luce. vlt. f. Palpate ⁊ videte qꝛ ſpũs carnẽ ⁊ oſſa nõ habet ſicut me videtis habere. e ¶ De ṽbo vite. qꝛ ṽbũ icarnatũ ẽ vita ꝑ eẽntiã ⁊ etiã ꝑ efficaciã. Eſt eni̅ auctor vite gr̄e/ nature ⁊ gl'ie. f ¶ Et vita. Hic reddit auditores dociles. illa eni̅ q clarius cognoſcunt/ clariꝰ ꝓferunt. Ũn̄ Hiero. i ꝓlogo ſuꝑ pẽtateuchũ dicit:

chũ dicit: Qd meliꝰ nouimꝰ/ meliꝰ ⁊ ꝓferimꝰ. Apl'i aũt de diuinis fuerũt magis illuminati q̃ alij ꝑcedẽtes vel futuri. ꝓpter qd clariꝰ potuerũt docere de diuinis: ⁊ h facit auditores dociles. G
idõ dicit: Et vita. id eſt ṽbũ qd eſt vita ꝑ eẽntiã: vt dictũ eſt. g ¶ Manifeſtata eſt. ꝑ opa diuia in hũanitate aſſũpta exercitata. h ¶ Et vi. nos apl'i ceteris clariꝰ. i ¶ Et teſtamur. de viſu ⁊ auditu. k ¶ Et an. vo. vt edocti ſum. l ¶ Uitã eter. i. ṽbũ incarnatũ vt dictũ ẽ Joh. xvij. a. Hec eſt vita eterna vt cognoſcãt te ſolũ deũ verũ ⁊ quẽ miſiſti ieſũ xp̄m. m ¶ Que erat apud pa. vt ꝑſona diſtincta ab eo ꝑ eternã generationẽ in diuina natura. n ¶ Et appa. no. tp̄alr̄ in hũanitate aſſũpta. o ¶ Qd vidi. h vltimo reddit auditores beniuolos ex bonitate finis huiꝰ doctrine. nã ꝑ eã habet vita gr̄e in pñti: ⁊ vita gl'ie in futuro: ⁊ h eſt qd dicit: Qd vidimꝰ ⁊c. iã expoſitũ eſt ſupra. p ¶ Annũciamꝰ vo. vt ⁊ vos ⁊c. ꝑ charitatẽ q eſt eadẽ cũ gr̄a: vel ei inſeꝑabilr̄ annexa. q ¶ Et ſocietas no. ſit cũ. ⁊ ꝑ h itelligit ſpũſſanctꝰ q ẽ tertia in trinitate ꝑſona. ꝑ charitatẽ eni̅ tota trinitas inhabitat mẽtes iuſtoꝝ: ſicut amãs habitat in amato ⁊ ecõuerſo: ꝓpter qd dr̄. j. iiij. c. Qui manet in charitate/ in deo ma. ⁊c. ſic aũt nõ ẽ in pctõribus: licet ſit i eis ꝑ pñtiã/ eẽntiã ⁊ potentiã: ꝑ quẽ modũ etiã ẽ i ceteris creaturis. et qꝛ ſocietas gr̄e ẽ diſpoſitio ad ſocietatẽ gl'ie. idõ ſbdit: r ¶ Et hec ſcri. vo. vt. de gl'ia iã habita i ſpe. ſ ¶ Et gau. ve. ſit ple. qñ habebit i re. t ¶ Et hec ẽ an. Finito ꝓhemio: h accedit ad tractatũ: i q agit de his q i ꝓhemio ſũt breuiter ꝑlibata. Sũt aũt tria vt pꝫ ex pdictis. ſ. eternalis ṽbi generatio. tp̄alis eiꝰ icarnatio: fideliũ ad inuicẽ ⁊ cũ deo aſſociatio: ⁊ de his tractat i ꝓceſſu huiꝰ ep'le: nõ tñ eodẽ ordie. nã vt cõtinuet dicẽda dictis imediate pͥmo tractat de vltimo. ſ. de dĩ ⁊ fideliũ aſſociatõe. ſcdo de ṽbi icarnatõe. iiij. ca. tertio de eiꝰ eẽna generatiõe. ca. v. Circa pͥmũ ſciẽdũ ꝙ ſocietas dĩ ⁊ hoim i charitate ichoat i via/ ⁊ ꝯſũmat i pr̄ia. igit pͥmo tractat de ea vt i via hr̄. ſcdo put i pr̄ia expectat. ca. iij. H
Pͥa diuidit i tres ptes. nã pͥmo excludit huiꝰ ſocietatis ipedimẽtũ. ſcdo iducit ad eiꝰ ꝓmotiuũ/ ibi: Et i h ſcimꝰ. tertio vt euitet pdicte ſocietatis facte diſſipatiuũ/ ibi: Nolite diligẽ. Diuiſio
Pͥa adhuc i duas: qꝛ pͥmo declarat ꝓpoſitũ. ſcdo ꝯcludit itẽtũ. i ꝑncipio ca. ſc. Pͥa adhuc i duas qꝛ pͥmo facit ꝓpoſitũ. ſcdo remouet q̃dã falſũ dictũ: ibi: Si dixerimꝰ. Circa pͥmũ ſciẽdũ ꝙ ſilitudo facit aſſociationẽ: Eccl'i. xiij. c. Omẽ aial diligit ſibi ſimile. Omñis caro ad ſibi ſimilẽ ꝯiungetur: ⁊ ois hõ ſibi ſimili aſſociabit: ⁊ ꝑ oppoſitũ diſſimilitudo impedit eã. ij. Cor. vi. c. Que eni̅ ꝑticipatio iuſticie cũ iniq̃tate: aut q ſocietas lucis ad tenebras? pctm̄ aũt tenebra ẽ. ⁊ idõ facit diſſimilitudinẽ ad deũ q ẽ lux vera: ⁊ ꝑ ꝯſequẽs ipedit ſocietatẽ cũ eo. Dicit ḡ: Et hec eſt annũciatio. i. res annunciatiõe digna. v ¶ Quã audiui. ab eo. i. a ṽbo icarnato. x ¶ Et annũ. vo. tãq eiꝰ apl'i ⁊ miniſtri: ⁊ qd ſit illud ſbdit: y ¶ Qm̄ deꝰ lux ẽ. ⁊c. h audierũt ab eo: Joh. ix. a. Qͣdiu ſũ i mũdo lux ſũ mũdi. lux eni̅ hꝫ rõnẽ manifeſtatiui. i ṽbo aũt diuio oĩa declarãtur ꝓpter qd ꝓprie lux dr̄. Ũn̄ Augꝰ. iij. ſuꝑ Gen. Chriſtꝰ nõ dr̄ ſic lux ſicut lapis: ſꝫ illud ꝓprie: h figurate. z ¶ Et tenebre. ignorãtie ⁊ culpe. a ¶ In eo nõ ſũt vl. nullꝰ eni̅ defectꝰ i eo ꝑ̄ ẽ. idõ ſbdit: Si dixerimꝰ ⁊c. b ¶ Et i te am. ſcꝫ culpe: ⁊ ꝑ ꝯñs igrãtie: q ſꝑ ꝯcomitat culpã. iij. ethi. Ignorat ois malꝰ. Et Prouer. xiiij. c. Errant: q opant malũ. c ¶ Mẽtimur. ṽbo: qꝛ ſumꝰ ꝯſcij maloꝝ nr̄oꝝ. d ¶ Et vita. nõ tã mẽtiendo facto: ⁊ nõ ſolũ ṽbo. hypocriſis eni̅ mẽdaciũ ẽ i facto. e ¶ Si aũt in luce am. viuẽdo in meritorijs operibus.

Societatẽ

A ¶ Q̄diu viuimus omnino poſſe a peccatis mundari.
a ¶ Sicut ⁊ ipſe ē in lu. De' in luce eē dr̄: q2 ſū ma bonitas vbi ꝑficere valeat nō ſueniť: hō ī luce ābulat: q2 ꝯtutū opib' ad meliora ꝑficit. ¶ Aug. De' lux ē quā nō capit loc': vox quā nō capit tps. odor quē nō ſpargit flatus. cibus quē nō minuit edacitas: amplex' quē nō diuellit ſacietas. b ¶ Si dixe. ⁊c. illi etiā nō habēt charitatē: q̄ de merit' ſupbiētes ſe dicūt eē mūdos c ¶ Habem'. nō ait: nō habuim': ne forte de ꝑterit' dictū videreť. d ¶ Si confiteamur. q2 ſine pctō in hac vita eē nō poſſum' ꝑma ſalutis ſpes ē ipa ꝯfeſſio: pl' ex hūilitate q̄ ex neceſſitate: deide dilectō q̄ diligim' eū cui humiliamur: ⁊ charitas opit mltitudinē pctōꝝ. Supbia extinguit charitatē: charitas extinguit pctā. ꝙ roboret hūilitas charitatem: hūilitaſ ducat ad ꝯfeſſiōez.

1. Pe. 4. b

e ¶ Remittat no. pec. no. Vel pctā maiora: iniqtatē minora. f ¶ Mēda. Sol' de' eẽe verax: hō ex ſe verax: ex ſe mēdax. Impoſſibile ē quēlibet ſanctuz aliqñ nō cadere ī minimis pctīs. Nec iuſti eē deſiſtūt q2 oc' opitulāte deo reſurgūt. g ¶ Et ꝟbū. Aug'. l. xv. de tri. Voces q̄s ꝓferim' ſigna ſūt rex q̄s cogitam'. Proinde ꝟbū qđ foris ſonat: ſignū eſt ꝟbi qđ intus lucet: cui mag' ꝟbi cōpetit nomē. Illud qđ ꝓfert ore carnis vox ꝟbi eſt. verbūq2 ⁊ ipm̄ dr̄: ꝓpter illud a q̄ vt for' appareat aſſumptū eſt. Ita eñ ꝟbū noſtrū vox q̄dāmō corpis fit aſſumēdo eā formā ī q̄ ipm̄ maniſeſteť ſenſib' hoim: ſicut verbū dei caro factū ē: aſſumēdo eā ī q̄ ipm̄ manifeſtetur ſenſib' hoim. ⁊ ſic ꝟbū noſtrū fit vox nec mutať in vocē: ita ꝟbū dei caro factū eſt: nec mutať in carnem.

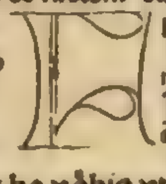
B

Ca. II

Filioli mei hec ſcribo vob' vt nō pec. ne malā ſecuritatem aſſumatis/audiētes vos a deo mūdari: ſed vtilem timorem habeatis.
i ¶ Si qs peccauerit. Si ex hūana fragilitate nō poteſtis oīa vitia cauere: date opaz: vt ſaltē maiora ⁊ aptiora caueat': vt nō apphēdat vos tēptatio niſi hūana. Q2 ſi qs etiā poſt admonitionē meā ceciderit/nō deſperet. k ¶ Aduocatū. Nō ē aduocat' niſi cū vocātib': diſplicēāt/pctā tibi clama: ⁊ ipe audit ⁊ liberat. l ¶ Habem'. Johes vir iuſtus cōtēperans ſe infirmis: nō dixit: habet': ſed habem'. Ponit ſe in numero peccatoꝝ: vt habeat aduocatum. m ¶ Juſtum. Juſtus aduocatus iniuſtas cauſas nō ſuſcipit: q̄ tamē iuſtos nos defendet in iudicio: ſi nos accuſamus iniuſtos.
n ¶ Et in hoc ſcimus quoniā cognouim'. Scire vel cognoſcere nō ſp ꝓpter noticiā dr̄: ſed ꝓpter experimentū ⁊ vnionē alteri' rei. Cognoſcimus deū quādo vnimur ei: qui ſic noſcit/mādata eius ſeruat. In hoc ſcimus: id eſt noticiā habem': quoniā cognouimus vniti ⁊ adherentes ei.

¶ Si mādata

¶ p charitatē.
a ſicut ⁊ ipe eſt in luce ſocietatē ha a
a ¶ ⁊ hoc merito. ¶ ſacrm̄ dñice paſſionis oīa pctā originalia ⁊ actualia lauauit.
bem' ad inuicē: † et ſanguis ieſu b
¶ clari ꝯ nr̄a aliq̄ iuſticia.
chriſti filij ei' emūdat nos ab oī
b pctō. Si dixerim' qm̄ pctm̄ non c
¶ ad maiora pctā.
c habem': ipi nos ſeducim': ⁊ ve d
¶ q2 de' ab eiat' ſe ſbtrahit: ſ3 ¶ ex hūilitate
d ritas ī nobis nō ē. Si ꝯfiteamur e
¶ de' q̄ ꝓmiſit grām hūilib': fidelis ē exquēdo ⁊ iuſt': q2 ꝟe ꝯfeſſiom iuſte dimittit.
e pctā nr̄a: fidelis ⁊ iuſtus eſt vt re f g
a ¶ vt reis. b ¶ ſine qb' nō viuiť. c ¶ poſt diſſolutionē carnis. ¶ in eterna vita.
¶ vt nec peccare velim' nec poſſim'.
mittat nobis peccāta nr̄a: ⁊ emū h i
det nos ab omi iniqtate. † Si di k
a ¶ ſi ꝯfiteamur mūdamur: ſ3 ſi noſt3os ho notare volum'. b ¶ qſi nō egem' abſolui.
c ¶ Job. ¶ q̄ dicit: nec īfans vni' diei ſine
f xerim' qm̄ nō peccāuim': mēdā l
pctō eſt. a ¶ xp̄s p quē remiſſio: nō manet in ſupbis: vel ꝟbū qđ dixit: Quāto maior es: hūilia te in oībus.
g cē facim' eū: ⁊ verbū ei' nō ē in m n

b nobis. Ca. II
¶ qb' debeo ꝓuidere ⁊ vos mihi obedire.
Filioli mei hec ſcri g
a ¶ vt memoria teneatis.
¶ dicēdo: nō peccauim'.
i bo vobis vt nō peccet. Sz et ſi q
k qs peccauerit: aduocatuz habe r
m mus apđ pr̄ez ieſū chriſtū iuſtū. s
a ¶ ꝓpitiās nos deo ꝑdicatiōe ⁊ itercēſſiōe
¶ q̄ mō ī carne viuim': ſed ꝓ oī eccľia nolī dicere: ecce hic xp̄s: ecce illic xp̄s: vbiq2 eſt
Et ipe ē ꝓpitiātio ꝓ pctis nr̄is: t
xp̄s: vbiq2 ꝓpitiatur.
nō ꝓ nr̄is aūt tm̄: ſ3 etiā ꝓ totius v
n mūdi. Et in hoc ſcimus quoniā x y

C a ¶ Socie. ha. ad in. ꝓpť ſilitudinē ad ipm̄. b ¶ Et ſan. ie. xp̄i fi. ei' emū. nos ab oī pctō. q2 ſacrā noue leg' de qb' ē baptiſmus ⁊ penitētia: qb' auferť oē pctm̄: efficaciā habēt a paſſiōe xp̄i. c ¶ Si dixe. ꝯ remouet q̄ddā falſū dictuz q̄ aliq̄ iactabāt ſe immunes eē a pctō: oñdēs q aliqs nō pōt ꝯ dicere de pctō pñti nec de ꝑterito: niſi ſibi reuelatū fuerit a deo. Dicit igiť: Si dixerim' qm̄ pctm̄ nō habe. de pñti: d ¶ Ipi nos ſe. i. ex ſocietatē dei ducim' p falſitatē: q2 ſi de pctō veniali ſit ſermo: illud nō pōt ī pñti vita totaliť vitari. De illo ei dr̄ Prouer. xxiiij. b. Septies in die cadit iuſt'. ⁊ ſic null' pōt veraciť affirmare ſe illo carere: ſ3 q2 pctm̄ veniale nō ſepat a dī ſocietate. iō meli' videť q de pctō mortali loqť. nullus eñ pōt ſcire ſe pctō carere niſi de' ſibi reuelauerit: Eccľs. ix. a. Neſcit hō vtꝝ amore vel odio dignus ſit. ꝓpť qđ ſi abſq2 dei reuelatōe aſſerat ſe oī peccato mortali carere: iā icurrit pctm̄ iactātie ⁊ ſupbie: ⁊ etiam falſitat' aſſerēdo qđ neſcit. iō ſubdiť: Et ꝟitas in nobis nō ē. e ¶ Si ꝯfiteamur pctā no. hūiliter ⁊ vere. f ¶ Fidelis. in reddendo promiſſa. † Heb. 9. c
g ¶ Et iuſt' ē. q2 ꝓmiſſū ē aliq̄ mō debitū: ⁊ ſic reddere ē iuſtū. h ¶ Ut remit. no. pec. no. Sic ei ꝓmiſit Matth. iij. a. Penitētiā agite ap. eñ reg. ⁊c.
i ¶ Et emū. nos ab oī ini. ꝑ eccľie ſacrā: vt dictū ē. k ¶ Si dixe. qm̄ nō pec. de ꝑterito. l ¶ Mēdacē fa. eū. ſ. deū dicentē ꝯtrū: ſi q̄rať: vbi d cūt doctores aliq̄ q ꝯ dixit Job. xv. b. Quis ē hō vt īmaculatus ſit ⁊ vt iuſt' appareat nat' de muliere: vbi trāſlatio alia habz: Nēo mūd' a ſorde: neq2 īfans cuius eſt vni' diei vita ſup terrā: ſ3 iſti nō videť bñ dicere: q2 ꝟbū allegatū nō ē ipi' dñi: nec ſcī Job ex ſpū dei loquētis: ſ3 ē ꝟbū eliphaz themanit': q̄ licet ī ꝓceſſu libri mlta vera dixit: tñ falſam ꝯcluſionē nitiť ſuſtinere: vt patz p ſentētiā dei ī fine libri: ꝓpť qđ dicere q ꝟbū ei' ſit ꝟbū dñi: nō videť ꝯueniēter dictū. ſ3 alibi diť de pctō originali p os dauid ꝓphe pſ. l. b. In iniq̄tatib' ꝯcept' ſū: ⁊ in pec. ꝯce. me mř mea. Et ꝯ actuali dicit Matth. vi. vbi docet oēs orare ꝓ pctōꝝ ſuoꝝ remiſſiōe. Dimitte nobis debita nr̄a: qđ eſt friuoluz ei q̄ nō haberet pctā. ⁊ p aplm̄ Ro. iij. a. Eſt aūt deus verax: oīs hō mēdax. m ¶ Verbū ei'. i. xp̄s q̄ ē ꝟbū dei pr̄is. n ¶ Nō ē ī no. ꝑ grām ſcīficantē. † De peni. diſt. 2 c. ſi ei inquit De cō. diſt. 2. c. iterať
¶ In canonica ꝑma bti Johis ca. i. vbi dr̄ in poſtil. Qđ audiuim' ſcz a beato Johe baptiſta.

D

Additio. j. Hoc qđ dr̄ a btō iohe: Qđ audiuim': pōt referri ad illa q̄ ī antiqs ſcriptur' ſacr' de xp̄o traduntur q̄ ꝑ fidē q̄ ex auditu eſt: vt ad Ro. x. c. Qđ vidim' oculis nr̄is referť ad illa q̄ apľi viderūt in ꝯuerſatiōe xp̄i: q̄ ꝓprie erāt cōformia illis q̄ audierāt ī ꝓnoſtic' ꝓphaꝝ: eo mō q̄ xp̄s dixit Luc'. vij. d. Ite renūciate iohi q̄ vidiſt': put fuit expoſitū in additiōe ſup illō ꝟbū: qđ ꝓſpexim' ī trāſfiguratiōe in q̄ gl'iaz hūanitatis xp̄i diligēter inſpexerūt. Et man' nr̄e ꝯtrectauerūt in reſurrectiōe ꝓut in poſtilla. ¶ In eodē ca. vbi dr̄ in poſtilla: Dicūt doctores aliq̄ q hoc dixit Job. xv. b. Quis eſt homo vt immaculatus ſit.
Additio. ij. Qđ aūt iohes auctoritate diuina teſtetur q omnis homo pctōr eſt: habetur exp̄ſſe Eccľi. vij. c. vbi diciť: Non eſt eñ homo iuſtus in terra q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. Similiter in Ps. Omnis homo mendax. Ps. 115. a
Ca. II
Filioli mei. Hic ex ꝑdictis infert ꝯcluſionē intentā: q ſcz debemus peccatū vitare dicens: Filioli mei. hec predicta.
p ¶ Scribo vobis vt nō peccetis. ne ſocietati diuine impedimentū ponatis. q ¶ Sed ⁊ ſi quis peccauerit. ex humana fragilitate. r ¶ Aduocatū habemus apud patrē ieſum chriſtū. oſtēdentē patri pro pctōribus vulnera. s ¶ Juſtum. quaſi di. nō interpellat pro quibuſcūq2 pctōribus: ſed ſolū pro vere penitētibus. t ¶ Et ipe eſt ꝓpitiatio pro peccatis noſtris. actiue ⁊ paſſiue. Nam ſeipm̄ obtulit ꝓ noſtra expiatiōe. v ¶ Nō ꝓ noſtris autē tm̄: ſed ꝓ totius mūdi. ſ. q̄ntū ad ſufficientiā: ſed pro electis tantū quātū ad efficaciā. Naz alij ponūt obicez. x ¶ Et in hoc ſcimus Hic ꝯſequēter poniť dicte ſocietatis ꝓmotiuū: qđ eſt op' meritoriū: ꝑ qđ charitas ꝑ quā de' in nobis habitat ⁊ nos in ipo: mereť augeri vt aucta mereať ꝑfici. ſic igiť ꝓcedit beatus iohānes q ꝑmo ad opus meritoriū inducit oēs generaliter. ſecūdo aliq̄ ſpecialiter, ibi: Scribo vobis filioli. Prima in duas: q2 ꝑmo inducit ad op' meritoriū. ſcđo ꝯfirmat ſuū dictū/ibi: Chariſſimi. Circa primū dr̄: Et in hoc ſcim'. ꝓbabili tñ ꝯiectura. y ¶ Qm̄ cognouim'. noticia amatiua q̄ eſt practica: ꝓut ꝓprie extendiť ad effectū.

R v ¶ Si mādatā

E F a ¶ Si manda.ei⁹. Debe
mus fragilitatē noſtrā attē/
dere: debem⁹ in pctis aduo/
† De peni. catū q̄rere: qḋ vt ipetremus
diſt.2.c.ſi de cuſtodiendis mādatis la/
cuim. borem⁹: p q̄ ad cognitionem
J.4.b ipi⁹ veniſ. b ¶ Qui dicit
ſe noſ.ꝛc. Nō eſt magnum
vnū deū noſſe: cū ꝛ demões
credāt et contremiſcant.
c ¶ Nō man.no.ſcri. Ea/
dē charitas mandatū vet⁹ ē:
q: ab initio cōmēdata. eadē
nouū mādatum: q: tenebris
eiect⁹ deſideriū noue luc⁹ in/
fundit. d ¶ Qḋ verū ē.
Scḋm ꝙ pmiſit p obſuatio
nē mādatoꝝ dei ad ipſi⁹ co/
gnitionē ꝛ dilectionē queni
ri. e ¶ Et i ipo xpo ipſe.
Luc.22.e q: obediuit pri vſq ad mor/
tē. ꝛ iō ē glorificat⁹. f ¶ Et
in vo. q: qdā iā p ḣ cū deo
gloriant. Et vere ē nouū: q:
tenebre iā t. Tenebre ad ve
terē hoiē ptinēt. lux ꝯo ad
nouū hoiē. g ¶ Tenebre
trā. i. corp⁹ paſſibile ꝛ miſe/
rie carnis in xpo trāſierūt et
verū lumē imortalitatis iā lu
cet in eo: q̄ illuminat etiā ali
os qui fuerūt vet⁹ hō ꝛ tene
bre: nūc aūt lux in domino.
h ¶ Qui di.ſe i lu. Deter
minat qḋ mādatū accipiat. i.
charitatē ꝛ q̄lr charitas ipa
hūda ſit. ſ. dilectio dei ꝛ pri/
mi. i ¶ Qui dili.fratrē.
Eſt in lumie ſciētie ꝛ opatio
† Joh.13.d nis: ſz q̄ odit ē i tenebris ig/
F norātie: ꝛ p ipſaꝫ igrantiam
ambulat d vitio i vitiū: et ne
ſcit. i. nō puidet quo eat: ad
quā penā recipiendus ſit: vl
neſcit q̄ eat. i. ignorat viaꝫ q̄
cōuertat ad meli⁹: ꝛ ḣ nō iō
q̄ñ via apta ſit: ſz q: tenebre
obceca.ocu.e. Qui a lumine
xpi recedēs pctis et carnali
voluptate ita ꝑpedit: vt etiā
ſi bonū videat: nō tñ exequa
tur. Qui diligit fratreꝫ to
lerat oia pp̄ter vnitatē cha
ritatis: etiam ſi fratri adhi/
bet correctionē: nō iraſcitur
Ps.118.x nō ighominioſa infert: Pax
enī multa diligentib⁹. l. t. i.
charitatē: ꝛ nō ē illis ſcanda
lū. k ¶ Scribo vo.filio/
li. Preponit cām que poſſet
eos abſtrahē ab amore mun
di: q: bapticatis in noie chri
ſti: ꝛ inuocātib⁹ nomē xpi di
mittunſ pctā. Ergo xpo ma/
gis adherendū ē q̄ mūdo.
l ¶ Filioli. Hoc etiā modo
poteſt haberi charitas ſi dili
gitis deū: ꝛ mūdū ꝛ offitia q̄
ſunt eius ne cogitetis: ꝛ hec
ſcribo vob vt rē vtilē. Oib⁹
ſcribo: quibuſdaꝫ vt filiis: q̄
buſdā vt prib⁹: alijs vt iuue
nibus. Filioli. pres. ado
leſcē. iuue. Ideo filij: q: re/
mittuntur peccata: ideo pa/
tres: quia cognouiſtis anti/
qua: ideo iuuenes: quia for/
tes: quia viciſtis.
F Adoleſcē.

¶ ḣ eſt noſſe deū qḋ amare. ¶ charitatē.
a cognouim⁹ eū: ſi mādata ei⁹ obſ a
a ¶ q̄ mādata ſuat: ille ſcit: nā q̄ nō ſuat ne
b uam⁹. † Qui dicit ſe noſſe deū: ꝛ b c
ſcit. a ¶ ḣ ē p̄ceptū meū vt diligat⁹ inuicē ſi
mādatā ei⁹ nō cuſtodit: mēdax ē d
cut dilexi vos. a ¶ vel in ḣ. b ¶ xpi q̄ di/
cit: Ego ſum via veritas et vita.
ꝛ i eo vēritas nō eſt. Qui aūt ſer e
¶ q̄ſi dicat: ille noſcit eum.
uat verbū ei⁹: vere i hoc charitaſ f
¶ et ſi mādata ei⁹ ſeruamus.
dei pfecta ē. In ḣ ſcim⁹ quoniaꝫ g
a ¶ viuim⁹ vera vita nō morimur. b ¶ ꝟe
obſeruāda ſūt mādata: q: p⁹ baptiſmū dici
mus nos in ipſo manere: et qui dicit ſe.
in ipo ſumus. Qui dicit ſe i illo h
a ¶ i via iuſticie ꝛ charitat⁹ ꝛ patiētie. ¶ q̄
p inimic⁹ orauit. b ¶ q̄ dicē: q̄ vult vēire p⁹
me abneget ſemet. ꝛ tol. cru. ſuā ꝛ ſeq̄ſ me.
manere: debet ſicͤ illē āmbulauit: ꝛ k
a ¶ d ꝟtute i ꝟtutē. ¶ p mō ſuo. b ¶ ꝛ attē
c ipe ābulare. Chariſſimi nō man l
dēda ſūt ḣ mādata q: nō. m. a ¶ ꝛ laudatū.
datū nouū ſcribo vobis: ſed mā
¶ viſitatum ab abel ꝛ ſctis patrib⁹ non q:
ad veterē hoīeꝫ ptineat. a ¶ fidei vīe.
datū vet⁹ qḋ habuiſt⁹ ab initiō.
a ¶ ḣ ꝛ ꝟbū iſtud qḋ audiſt⁹ a me ꝛ ab alijs
p̄dicatorib⁹ ē illḋ vet⁹ mādatum iō vet⁹: q:
Mādatū vet⁹ ē verbū qḋ audi/
¶ et hoc mādatū debetis tenere: q: nō tm̄
ſemel p̄dico ꝛ cōmēdo: ſz q: multū vtile vi/
deo iteꝝ et iteꝝ illud quaſi nouū replico.
¶ qḋ innouat.
ſtis. † Iteꝝ mādatū nouuꝫ ſcribo m
¶ nō vmbratile. ¶ in ḣ appꝫ eē nouū et
etiam verum: q:
n vobis: qḋ veꝝ ē ꝛ i ipo ꝛ i vobis n o
f a ¶ nox p̄ceſſit dies āt appropiq̄bit. b ¶ li/
q̄de olb⁹ loq̄ſ ꝟitas: ſz nō oēs liq̄de audiūt p
s q: tēnebre trāſierūt/ ꝛ vērū lumē q r
a ¶ chriſtiane fidei vl bone opationis. s
b iā lucet. † Qui dicͤ ſe i luce eſſe: ꝛ t
a ¶ quē de⁹ p̄cepit diligi. b ¶ . i. deputat⁹
tenebris inferni. ¶ trabem in oculo hñs.
¶ in peccatis in quibus natus erat.
frātrē ſuū odit: i tēnebris eſt vſq
¶ etiā poſtq̄ per baptiſmū ad deū acceſſit
¶ ſed
t ad huc. Qui diligit fratrē ſuuꝫ: i y
a ¶ bono ꝝ operū: q: tūc et bona opa ꝛ lux
fidei proſunt. ¶ vnō turbatur oculus.
lūmie māet: ꝛ ſcādalū i eo nō eſt z
¶ ignorantie.
Qui āt odit fratrē ſuū: i tenebriſ a
¶ de vitio in vitiū. a ¶ q: reatū ſuū nō in/
ē: ꝛ in tenebris ābulat: ꝛ nēſcit q̄
telligit. ¶ ira turbat oculū: odiū excecat.
eat: q: tenebre obcecauerūt ocu
a ¶ inuiſibiles quibus deus videtur.
b ¶ obedientes patri vel nuper geniti.
¶ paruuli non etate ſed ſcientia.
los ei⁹ Scribo vob filioli: qm̄ re b c
¶ nō pauli: nō donati.
mittunſ vob pctā pp̄t nomē ei⁹. d
a ¶ non etate ſed ſapiētia. ¶ venerādi ſe/
nes quib⁹ iā debet amor mūdi frigeſcere.
¶ quoꝝ ē meminiſſe antiqua: ꝛ iunioribus
pādere. b ¶ ſcit⁹ xpm cū p̄re et ſpūſctō ſem
per fuiſſe: et hoc alijs nunciatis.
Scribo vob pātres: q: cog̃uiſt⁹ e

M a ¶ Si mādata ei⁹. obſer. q: ſicͭ dicͭ Grego. G
homel.xx. Amor dei nūq̄ ē ocioſus. opaſ ei magna
ſi ē. ſi āt renuit opari: amor ñ ē. iō ſbdiſ: b ¶ Qui
dicit ſe noſſe deum. noticia charitate formata.
c ¶ Et māda.ſi ei⁹ cu. facultate hita. d ¶ Mē
dax ē. q: ꝟitas nō ſubeſt dicto ei⁹. e ¶ Qui aūt
ver.ſer.ei⁹. corde retinēdo ꝛ ope adimplēdo.
f ¶ Vere i ḣ cha.dei p.ē. pfectū d: cui nihil de/
eſt. v. Metaph. ſz ḣ pōt itelligi dupl̄r quo ad pñs. Perfectum
Uno mō cui nihil deeſt d his ad q̄ teneſ. ꝛ ſic q̄ ſer/ dicit dupl̄r
uat ꝟbū dei q̄ſtū ad ei⁹ p̄cepta d: i charitate pfect⁹.
Alio mō accipiſ cui nihil deeſt d his q̄ pōt habere:
ꝛ ſic charitas nō ē pfecta i via: q: ſp pōt q̄libet q̄ſtū
cūq pfect⁹ in merito creſcere. vn⁹ tñ d: alio pfectior
in q̄ſtū nō ſolū ſuat mādata q̄ ſūt neceſſitat⁹: ſz etiā
cū hoc ꝯſilia que ſūt ſuperogatiōis. ꝛ ſic dicit ſalua
tor iuueni viā pfectiōis q̄rēti. Mat.xix.a. Si vis
pfect⁹ eſſe vade vēde oīa q̄ habes ꝛ da paupib⁹ et
veni ꝛ ſeq̄re me. ꝛ q̄to qs ſeruēti⁹ ei⁹ mandata vl
plura de cōſilijs ex charitate ſeruat ꝛ ſtrict⁹: d: ma
gis pfect⁹. ꝛ q: p charitatē de⁹ habitat in nobis. iō
ſubdiſ: g ¶ In hoc ſcim⁹ qm̄ i illo ſu. tm̄ hic ac
cipiſ ſcia large p ꝯie. tura pbabili: vt dictū eſt ca.
p̄ce. niſi ſup ḣ habeaſ reuelatio diuia. qḋ aūt ſequi/
tur i aliquib⁹: Si in ipſo pfecti fuerim⁹: nō ē in li/
bris correct⁹. h ¶ Qui dicit ſe i ipo ma. p cha/
ritatē. i ¶ Debet ſicut il.am. int̄ hoies ꝯuerſan/
do. k ¶ Et ipe am. ipm̄ imitādo nō ſolū i obſua/
tiōe p̄ceptoꝝ: ſz etiā ꝯſilioꝝ ſm̄ ſuā poſſibilitatē q̄/
uis ad ḣ ñ teneaſ d neceſſitate. l ¶ Chariſſimi.
Hic ꝯñr ꝯfirmat dictū ſuū. ſ. ꝙ p̄ceptū de dilectiōe
dei ꝛ primi ex q̄ pcedūt opa bona eſt ab antiq̄ da/
tū dicēs: Chariſſimi nō mādatū no. ſcri. vo.
ꝛc. Eſt eni ḣ mandatū de dictamine legis naturaſ
ꝙ homo diligat deū a quo hꝫ eſſe ꝛ viuere ꝛ hoieꝫ
ſibi ſimilem in ſpecie. vñ ꝛ bruta aīalia hoc faciūt:
Eccī.xiii.c. Om̄e aial diligit ſibi ſimile: ꝛ ſic eſt in/
ſertū mēti hūane a ſua p̄ma ꝯditiōe. Eſt etiā d lege
ſcripta diuiſa: Deuſ.vi.c. Diliges dñm deū tuū ex
toto cor. tuo. ꝛc. ꝛ de dilectiōe primi d: Leui.xix.d
Diliges primū tuū ſicͭ teipm̄. ꝛ ſic eſt datuꝫ ab ini/
tio legis. m ¶ Iteꝝ mā.no.ſcri.vobis. q: idē H
p̄ceptū de dilectiōe renouatū eſt in euāgelio qḋ d:
lex amoris. n ¶ Qḋ verū eſt. i. verificatū.
o ¶ Et in ipo. ſ. deo humanato q̄ ex charitate ma/
xima paſſus ē p nob. p ¶ Et in vo. q: p ḣ dedit
hoib⁹ maximū incētiuū amoris: pp̄t qḋ imminēte
ſua paſſiōe dixit Joh.xiii.d. Mādatū nouū do vo.
vt diligat⁹ inui. ſicͭ dile. vos. q ¶ Quia te. i. figu
re ꝛ vmbre ve.te. r ¶ Trāſierūt. in paſſiōe dñi.
in cui⁹ ſignū velū tēpli tūc fuit ſciſſum: Luc.xxiii.
s ¶ Et veꝝ lu.iā lu. i. ꝟitas euāgelij. t ¶ Qui
di.ſe i lu.eſſe. i. i ꝟitate euāgelica viuē. v ¶ Et
fra.ſuū odit i tene.ē. culpe ꝛ ignorātie. ꝛ p oppo
ſitū: x ¶ Qui di.fra. in deo ꝛ ſm̄ deū qḋ eſt cha/
ritatiue diligere. y ¶ In lu.ma. ſ. gfe: ꝛ p ꝯñs i
lumine increato: in q̄ manet p gratiā ſicut amās in
amato. z ¶ Et ſcan.i eo nō ē. ſ. actiuum ꝛ paſſi/
uū. ſcandalū eni eſt dictū vel factū min⁹ rectum: al/
teri p̄bēs occaſionē ruine. manēs aūt in lumine di/
cto mō. ex facto vel dicto ſuo nō prebet alteri occaſi/
onē peccādi: nec ex facto alteri⁹ vel dicto ruit i pec/
catū. a ¶ Qui aūt odit ꝛc. pꝫ ex dict⁹ ſentētia.
b ¶ Scribo vo. Hic ꝯñr ad opa meritoria iducit
aliq̄s ſpālit. Et p̄mo bapticatos ab eo de q̄ꝝ ſalute
erat ſpālit ſollicit⁹. nō eni oēs euiſdē ciuitat⁹ vel pa
trie bapticauit vel ꝯuertit. nā in ptib⁹ illis paul⁹ p̄/
dicauit ꝛ timotheus ꝛ plures alij: vt pꝫ ex epiſtolis
Pauli ꝛ Actib⁹ apl'oꝝ. Dicͭ ḡ. Scribo vo. filio/
li. Illi filioli pprie dicunſ alicui⁹ a q̄ bapticati ſūt.
vl d baptiſmo leuati. c ¶ Qm̄ remit.vo.pctā:
id ē remiſſa ſūt in baptiſmo: q̄ delet totā culpā ꝛ pe/
nā. d ¶ Propt̄ no.ei⁹. ſ. xpi i cui⁹ noie dabatur
baptiſm⁹ i p̄mitiua ecclia: vt hꝫ Act.ii.q.d. de ceto
nō debet⁹ inq̄nari p pctm̄. Scḋo iducit ꝯuſos mori
bus ꝛ ſcia d q̄b⁹ ē multū curādū: eo ꝙ bonū ipoꝝ re/
dūdat i totā eccliaꝫ: pp̄t qḋ vocat eos p̄res dicēs:
e ¶ Scribo vo.ꝛc. q̄ ab initio ē. i. ꝟbū icarna/
M tū pcedens

A F a ❡ Adoleſcētes. Adoleſcētie tp̄s ꝓpter incētiua car
nis lubricū: ſed ꝓpter robur etatis habile certamiꝫ: ⁊ hi tē
ptamēta voluptatū ꝟbi dei amore vicerūt: ⁊ pſecutiones
ꝯtēpſerūt. b ❡ Infantes. Humiles ſpū: q̄ q̄ mag̾ humiliā
tur ſub potēti manu dei: eo ſublimi⁹ norūt arcana diuini
Mat.11.d. tatis. Vn̄: Reuelaſti ea paruulis.
c ❡ Scribo vob iu. Cōſide
rate etiā atq̄ etiaꝫ: quia iuuenes
eſtis: pugnate vt vincat̾: vincite
vt coronemini: humiles eſtote ne i
pugna cadat̾. d ❡ Et viciſt.
Trahebant tunc ipſos ex ꝯſuetu
dine ad lupanar: ſꝫ iſti virilit̄ re
ſiſtēdo vincebant. e ❡ Nolite
dili. mūdū. Vtimini mūdo ad
Ro.13.d neceſſitatē: ſꝫ nō diligite ad ſup
fluitatē: ⁊ carnis curā ne feceritꝭ
in deſiderijs. Nolite diligere
mūdū. Vnū cor duos ſibi adu
ſarios amores nō capit. Radica
ti in charitate: ſup hāc radicē ni
hil edificetis: niſi qđ ꝯuenit cha
Mat.6.c ritati: q̄ꝛ nō poteſtis duob⁹ dn̄is
ſuire. Sic dilectio dei fons oīm
ꝟtutū: ita dilectio mundi oīm vi
tioꝝ. Vn̄ ſeq̄t: f ❡ Qm̄ oē qđ
eſt in mūdo. Oēs dilectores
mūdi nihil habēt niſi hec tria: q̄
bus oīa vitioꝝ genera cōphēdū
tur. Cōcupiſcētia carnis: eſt deſi
deriū oīm q̄ ad voluptatē ⁊ deli
tias corꝑis ꝑtinēt: vt cib⁹: pot⁹:
cōcubitus ⁊ hmōi. Cōcupiſcētia
oculoꝝ eſt oīs curioſitas q̄ fit in
diſcēdis artib⁹ magic̾: in ꝯtem
plādis ſpectaculis: in ſuꝑuacuis
acq̄rēdis reb⁹ tꝑalib⁹: in dinoſcē
dis carpēdiſq̄ vitijs proximorū.
Supbia vite: cū q̄s ſe iactat i ho
B noꝛib⁹ magnas familias expetit.
Per hec tria vict⁹ eſt adā: q̄ꝛ ci
bū vetitū ꝯcupiuit: voluit eſſe ſci
ens bonū ⁊ malū: voluit eē ſicut
Gen.3.a de⁹: hec tria vicit xp̄s: q̄ꝛ nō ē ca
ptus amore panis corꝑalis non
Mat.4.a deſcēdit de pinna qđ eſſet tēpta
re deū: noluit extolli ſup reg̃ mū
di. g ❡ Cōcupiſcētia. Que
ꝯcupiſcētia ⁊ ſupbia nō ē ex pa
tre. Pugna vitioꝝ nō ex deo eſt
pr̄e ⁊ cōditore: ſꝫ ex mūdi amore
quē deo pferim⁹. Fecit deus ho
mines rectos: ipi ſe miſcuerūt in
finitis q̄ſtiōibus: De⁹ intēptator
maloꝝ eſt: ſꝫ vnuſq̄ſq̄ tēptat̄ a ꝓ
pria ꝯcupiſcētia. h ❡ Qui aūt
facit volūtatē. Hoc etiaꝫ mo
do poteſt haberi charitas ſi nul
lo inſtinctu hereticoꝝ deuicti eſtꝭ
a fide ⁊ ceteris que ſunt dei: ⁊ vt
eam teneatis ꝑmaneāt in vobis
que audiſtis ab initio: proponit
cauſas filioli: quia nouiſſima hora. i ❡ Filioli mei
no. Et ꝓp̄ hec debetis pſiſtere: q̄ꝛ multi antixp̄i qui
vos volunt ſeducere: ſicut audiſtis. quia antixp̄s ve.
cū q̄nto em̄ impetu ⁊ errore audiſtis vētuꝝ antixp̄m:
cū tanta violentia ⁊ iſti veniūt. In.xi.hora ſum⁹. ve
nit ſaluator in carne: ⁊ ſecutura eſt peſtis antixp̄i: q̄ ꝑ
conia ſalut̾ impugnet: q̄ vineā quā xp̄s excolit. extir
pet: ⁊ hui⁹ neq̄ſſimi capit̾ iā multa mēbra ꝑmiſſa ſūt:
a q̄bus cauēdū eſt: q̄ꝛ iā iminet finis ſeculi. Vel nouiſ
ſima hora.i.filis nouiſſime. Sic eſt hec ꝑſecutio illi
future. k ❡ Nūc antixp̄i mul. Antixp̄i oēs here
tici: oēs q̄ fidē quā ꝯfitent̄ ꝟbis deſtruūt actib⁹: oēs
xp̄o ꝯtrarij: q̄ vēturo ſuo capiti teſtimoniuꝫ reddunt:
quia myſteriū iniquitatis iā operat̄. l ❡ Antichri
ſti. Quia baptiçati ⁊ chriſmate vncti per que meli⁹
poſſunt decipere: ſunt chriſto ⁊ eccleſie ei⁹ ꝯtrarij.
F Ex nobis

eū q̄ ab initio ē. Scribo vobis a
a adoleſcentes: qm̄ viciſtis mali
❡ humiles ſpū.
b gnuꝫ. Scribo vob̄ īfantes: qm̄ b
cognouiſtis patrē. Scribo vo
❡ cōmēdat et repetit: memētote vos eſſe
patres ſi obliuiſcimini eū q̄ ab initio eſt ꝑ
dit̾ paternitatē.
bis pr̄es: qm̄ cognouiſtꝭ eum q̄
c ab initio eſt. Scribo vobis iu c
a ❡ q̄ i ꝟtute animi ⁊ amore ꝟbi dī ꝯcētiua
carnis viciſt̾ ⁊ diabolo virilit̄ reſtitiſt̾.
b ❡ nō ex vob: ſꝫ q̄ꝛ ver. dei. c ❡ fili⁹ dei
uenes: qm̄ fortēs eſtis: ⁊ verbū
ꝑdicatio filij dei. a ❡ ⁊ turpe eēt vinci ab
d dei i vobis manet: ēt viciſtꝭ ma d
illo quē viciſt̾. a ❡ vob̄ oīb⁹ h ſcribo.
b ❡ abūdātiā mūdi vel pulchritudinē ei⁹.
e lignū. Nolite diligere mūdū: e
a ❡ vt auꝝ ⁊ argētū ⁊ oēm fluxū diuitiaꝝ
❡ q̄ꝛ. ❡ ſic ꝑ odiū ꝓxi
neq̄ eā q̄ i mūdo ſūt. Si q̄s di f g
mi ita ꝑ amorē mūdi extiguit̄ amor dī ⁊c̄.
ligit mūdū: nō ē charitas pr̄is i h
f g co. Qm̄ oē qđ eſt in mūdo ꝯcu k
a ❡ cū ꝑ tactū vel guſtū caro delectat̄.
b ❡ qn̄ viſu delectat̄ vt i pulchris veſtib⁹
piſcentia carnis eſt: ⁊ ꝯcupiſcē l
⁊ auro ⁊ talib⁹. ❡ oīs ambitio ſeculi. m
tia oculoꝝ: ⁊ ſupbia vite q̄ nō ē n o
❡ nō eſt ex deo creāte ⁊ pr̄ne nobis ꝓui
dēte ſꝫ ex eo q̄ nos applicam⁹ ad mūdū.
a ❡ pr̄i debem⁹ adherere: nō mūdo: q̄ꝛ.
ex pr̄e: ſꝫ ex mūdo eſt ⁊ mūnd⁹ p q
a ❡ in nouā formā. b ❡ q̄ꝛ i illa die ꝑibūt
oēs cogitatiōes eoꝝ.
b trānſibit ⁊ ꝯcupiſcētia ei⁹. Qui r s
c ❡ nō q̄ tn̄ dicit: oē dn̄e.
aūt facit volūtatē dei: manet in
❡ q̄ꝛ etna q̄ſiuit. ❡ xp̄e ē finis vniuſcuiuſq̄.
i eternuꝫ. Filioli mei nouiſſima t v
❡ do ⁊ eccle ei⁹ ꝯtr⁹.
hora ē: ⁊ ſic audiſtꝭ q̄ꝛ antixp̄s x
k vēit: nūc antixp̄i multi facti ſūt. y
❡ ⁊ q̄ꝛ multi antixp̄i ſūt. ❡ abſq̄ dila
tione veniet dies iudicij.
Vn̄ ſcim⁹ q̄ꝛ nouiſſima hora ē. z

M tū ꝓcedēs a pr̄e: vt dictū eſt in ꝑncipio hui⁹ ep̄le. q. d. eis: ex q̄ C
habet̾ maiorē ſciētiā alijs: debet̾ eē alioꝝ exēplū ꝟtut̾. Tertio in
ducit adoleſcētes in q̄bus icipiūt ꝯcupiſcētie carnis vigere: ꝓpter
qđ laudat eos de caſtitate: vt ad eā mag̾ animent̄. nā ꝟtus lauda
ta creſcit. iō dicit: a ❡ Scribo vobis ado. qm̄ vi. ma. i. mali
ignis incētiuū q̄ eſt ignis ꝯcupiſcētie carnalis.
q̄ſi di. de cetero nō debetis ꝑmittere vos vinci
a carnalib⁹ deſiderijs. Quarto iducit infantes
tn̄ aliq̄ mō rōnis capaces: q̄ licet pauca cogno
ſcant de diuinis: tn̄ recognoſcūt deū eſſe patreꝫ
iuſtoꝝ. Dicit igit̄: b ❡ Scribo vobis īfan
tes: qm̄ cognouiſtis pa. q. d. ex q̄ cognoui
ſtis eū: debetis eū reuereri: ⁊ ꝓut poſſibile vo
bis eſt imitari. Quinto inducit iuuenes q̄ iam
habēt robur corꝑis dicēs: c ❡ Scribo vob̄
iuuenes qm̄ fortes eſtis. q. d. ſicut eſtis for
tes in corꝑe: ita ſit̾ mēte: vt nō deficiat̾ in qua
cūq̄ tribulatiōe. Et ſubdit̄ ad h rō: d ❡ Et vi
ciſtis malignū. i. diabolū. renūciādo ei ⁊ pō
pis ei⁹ in baptiſmo. q. d. debetis firmiter ſtare
ne de cetero vincamini ab ipſo. e ❡ Nolite
diligere. h ponit̄ diuie ſocietat̾ cū hoīb⁹ diſſi
patiuū vt euitet̄: qđ ē duplex. ſ. cupiditaſ q̄ ē ve
nenū charitat̾: in q̄ charitate ꝯſiſtit dicta ſocie
tas ⁊ hereſis ꝑuerſitas: q̄ dictā ſocietatē diſſol
uit. Ergo ꝑmo docet cauere ꝑmū. ſcđo ſecūdū
ibi: Filioli. Circa ꝑmū dicit: Nolite diligere
mūdū. nō accipit̄ h mūd⁹ ꝓ vniuerſitate crea
turaꝝ: ſicut dr̄ Joh. i. a. Mūd⁹ ꝑ ip̄m fact⁹ eſt.
Creature em̄ diligēde ſūt: inq̄ntū ꝑ eas aſcendi
mus tāq̄ ꝑ ſcalā ad cognitionē creatoris. Ro.
i. c. Inuiſibilia em̄ ipi⁹. i. dei a creatura mūdi:
id eſt ab hoīe ꝑ ea q̄ facta ſūt intellecta ꝯſpiciū
tur: ſempiterna q̄ꝫ ꝟtus ei⁹ ⁊ diuinitas: ſꝫ acci
pit̄ hic mūd⁹ ꝓ hoīb⁹ delectabilia hui⁹ mūdi i
ordinate q̄rētib⁹: de q̄b⁹ dr̄ Joh. i. a. Mūd⁹ eū
nō cognouit: q̄ꝛ occupatio circa delectabilia mū
di impedit cognitionē dei: licꝫ aūt natura ſit in
ipis diligēda: vitiū tn̄ eſt odiēdū ⁊ fugiēdū. nā D
amic⁹ ſtultoꝝ ſimis efficiet̄ Prouer. xiij. d. nolat̄
aūt h mūd⁹ rōne vitioꝝ. iō ſubdit̄: f ❡ Neq̄
ea q̄ in mū. ſūt. i. vitia eoꝝ. g ❡ Si q̄s di
ligit mū. h mō dictū. h ❡ Nō eſt cha. pa.
in eo. nā amor delectabiliū hui⁹ mūdi retrahit xi. q. 4. c. ec
ab amore diuino. i ❡ Qm̄ oē qđ eſt in mū. deſia. ſ. his
id eſt in hoīb⁹ mūdanis. k ❡ Cōcupiſcētia ita
carnis eſt. q̄ viget i voluptuoſis. l ❡ Et cō
cupiſcētia oculoꝝ. i. cupidis ⁊ auaris.
m ❡ Et ſup. vite. i. i ambitioſis n ❡ Que
ſcꝫ triplex ꝯcupiſcētia. o ❡ Nō eſt ex pr̄e. q̄a
nihil vitioſuꝫ eſt a deo: licet res ꝯcupite ſint ab
eo: ⁊ etiā potētia ꝯcupiſcibilis ⁊ ei⁹ act⁹ q̄ntum
eſt ens: nō aūt inq̄ntū deordinat⁹. p ❡ Sꝫ ex
mūdo eſt. q̄ꝛ ꝓuenit ex defectu ſeu malicia ho
minū mūdanoꝝ. q ❡ Et mūd⁹. i. hoīes mun
dani. r ❡ Trāſibit. de h mūdo ꝑ mortē: vita
em̄ pſens nō eſt niſi q̄dā trāſit⁹: Sap. ij. b. Vm
bre trāſit⁹ eſt tp̄s nr̄m. s ❡ Qui aūt fac vo
lūtatē dei: ma. in eter. q̄ꝛ d ſtatu gr̄e tranſit
ad ſtatū glie: q̄ eſt gr̄a ꝯſūmata. t ❡ Filioli.
Hic ꝯſequēter docet ꝑmo ꝑcauere hereticoꝛuꝫ
ꝑuerſitatē. ⁊ ſecūdo firmiter tenere catholicā
veritateꝫ / ibi: Vos qđ audiſtis. tertio circa dicta facit breuē recapitu
latiōnē: ad maiorē dictoꝝ firmitatē / ibi: Hec ſcripſi vobis. Prima in
duas: quia ꝑmo monet hereticos cauere. ſecūdo docet eos cognoſce
re ibi: Sed vos. Circa ꝑmū dicit: Filioli. hic accipit̄ filioli largius
q̄ ſupra. ſ. ꝓ oībus fidelib⁹: q̄ dicūt̄ filioli beati Johānis: eo q̄ erat
aplūs i illis ꝑtib⁹. v ❡ Nouiſſima ho. eſt. i. ſexta etas ⁊ vltima hu
ius mūdi: q̄ ſimul currit cū ſeptima q̄ eſt etas quieſcētiū in celo a tp̄e
paſſiōis xp̄i ꝑ quā apta ē ianua celeſt̾. Alit̾ exponit̄ de tp̄e antichri
ſti: qđ dicit̄ hora nouiſſima: eo q̄ eſt futuꝝ circa finē mūdi: tn̄ aliq̄ mō
incepit a tp̄e ap̄li in q̄ ebion ⁊ cherint⁹ ſurrexerūt ⁊ plures alij here
ci q̄ fuerūt figura antixp̄i: ſicut beatus Johānes baptiſta dicit̄ veniſſe
in ſpiritu helie: Luc. i. ⁊ huic expoſitiōi magis ꝯcordat lr̄a ſequēs cū
dicit̄: x ❡ Et ſicut au. q̄ꝛ antixp̄s venit. i. vētur⁹ eſt tēpore ſuo.
y ❡ Nūc antixp̄i mu. facti ſūt. ſ. heretici corrūpētes ꝟitatē euā
gelij: ſic faciet antixp̄s. z ❡ Vn̄ ſcim⁹. i. ex h ꝑpēdim⁹. a ❡ Quia
nouiſſima hora eſt. i. q̄ tp̄s antixp̄i q̄dāmō incepit in eis.
M Ex nobis

E G a a ¶ Ex nobis pdierũt rc. Sȝ lȝ
† 23.q.4.c. ſint multi antixpi, nõ tñ vos terreat: ſi
nabuchodo ad iudaiſmũ vel paganiſmũ redierĩt:
noſoꝛ ne puteť eccliaȝ ex h pati aliqđ dam/
De peni. nũ: q: ſi ex nob exierũt: tñ nõ erant ex
diſt. 4. c. ſi nob veracit: nõ potuiſſent egredi ni
ex bono. §. ſi ſi eẽnt xpo ꝯiū: q nõ eſt xpo ꝯiũs: in
cut. De cõ. corpe xpi manet. Sic ſunt ficti in ec
diſt. 4. c. ſo/ cleſia quõ humores mali in corpe: qñ
let euomunť releuať corpus: ſic qñ exe/
unt mali releuatur ecclia. b ¶ Sȝ
† De ſacra vt manife. Multi q nõ ſunt ex no/
vnctio. c. bis accipiunt nobiſcum ſacramenta
vnico. xpi: ſed tẽtatio pbat: quia nõ ſunt ex
nobis: quia quando illis tentatio ve
nerit: quaſi occaſione venti volãt fo/
ras: quia grana nõ erant. Oẽs tunc
volabũt cũ area dñica cepit ventilari
in die iudicii. Ideo pmittẽte deo q/
dã ante vltimã diſſenſionẽ exeunt de
ecclia: oſtẽdẽtes ſe nõ fuiſſe de corpe
xpi: vt p h mãifeſte clareſcat: qm̃ non
ſũt oẽs ex nob q nobiſcũ itra poſiti ſa
cramẽta xpi recipiũt: ꝛ iõ nõ dȝ vos
grauare coꝛuȝ ſeparatio. c ¶ Sed
vos vn. Cum d hereticꝭ loquereť:
repente ad ſuos conuerſus dicit eos
habere vnctionem a ſancto: vt e con/
trario oſtendat: ꝙ heretici ꝛ omnes
antichriſti ſint gratie ſpiritualis mu/
nere priuati: nec pertinent ad eũ qui
ſanctꝰ vocať a prophetis. d ¶ No/
ſtis omnia. Noſtis veritatem fi/
dei ꝛ vite docti p vnctionem ſpiritus
nec opus habetis doceri niſi vt per/
ſiſtatis in eo quod cepiſtis. e ¶ Et
quoniã omne men. Dixerat om/
ne mendaciũ nõ eſt ex veritate: Sed
quia multa ſunt genera mendacioꝝ
inter ſe diſparia: nunc ſingulare po/
§ nit mendaciũ negationis xpi: in cu/
ius comparatiõe cetera aut pua: aut
nulla videantur: hoc pprium eſt iu/
deoꝝ: vt dicãt ieſus nõ eſt xps: ſed et
oim qui xpi mãdatꝭ obtemperare cõ
temnunt. f ¶ Hic eſt antichriſtꝰ.
Ecce admoniti ſumꝰ quõ cognoſca/
mus antixpm. ſ. quicũq; negat xpm.
h ¶ Qui negat filiuȝ. Fruſtra cõ
fitetur deũ patrẽ qui negat filiuȝ qui
ex deo pcedit. g ¶ Omis qui ne/
gat filiũ. Ne qs dicat: xpm nõ colo
ſed deum patrẽ colo: addit omnis.
i ¶ Qđ audiſtꝭ ab initio rc. Si
quis dixerit: ecce hic xps: ecce illic ne
credederitis: quod ab apoſtolis au/
diſtis tenete. k ¶ Et vos in filio
ꝛ patre. Ita eritis membra patris
et filii: vt a memoria et pfectione pa
tris ꝛ filii nõ excidatis: ꝛ hoc debetꝭ
appetere vt ſitis i patre ꝛ filio: quia
inde mercedem cõſequimini.
l ¶ In filio. Filiuȝ primo ponit: q:
nemo venit ad patrem niſi p filium.
m ¶ Hec eſt repro. Memoria p/
miſſe mercedis pſeuerantẽȝ te faciat
in ope. n ¶ Doceat vos. Nemo
docẽti tribuat: qđ ex oꝛe docẽtꝭ itelli/
git niſi intꝰ q doceat ſit ligua doctorꝭ
exteriꝰ i vacuũ laborat: nec tñ doctor
taceat: qđ põt agat. o ¶ Sȝ ſicut
vn. eiꝰ. i. ſpũſſcũs: cuiꝰ ſacramẽtũ ẽ
i vnctiõe viſibili: vel vnctio charitas
q diffundiť in cordibꝰ nřis p ſpiritũ
ſcm̃ q d. ẽ no. Que ad obſeruanda
dei mãdata coꝛ qđ implet inflãmat.
p ¶ Et verũ eſt ꝛ nõ. Alia trãſla/
tio ꝛ verax. ſ. vnctio: ꝛ nõ ẽ mẽdax.
G Manete

a ¶ ab vnitate catholica recedẽtes.
a † Ex nob pdierũt: ſ ex nobis nõ a b
a ¶ inde pbať ꝙ ñ erãt ex nob. ¶ pdeſtia
erãt. Nam ſi fuiſſent ex nobis: p c
tiõe ꝛ electiõe dñi. a ¶ q eñi vſq; in finẽ p/
ſeuerauerit hic ſaluus erit
b manſiſſent vtiq; nobiſcũ. Sȝ vt d e
manifeſti ſint: qm̃ nõ ſunt oẽs ex
¶ vos debetꝭ pmãere: q: habetꝭ baptiſmũ
vꝉ ſpm̃ſctm̃ p quẽ ois doloꝛ ignorãtie ꝛ pec
c nob. † Sȝ vos vnctionẽ habetꝭ a f g
cati pellit: a ¶ q ſint bõi: q mali: nec ẽ opꝰ
vt doceamini: q: vnctio vos docet. b ¶ q
tenẽda ſũt de fide. c ¶ vere noviſtꝭ oia nã
d ſctõ: et nõſtis omniã. Nõn ſcri/ h
¶ ſi ignoraretꝭ q tenẽda eſſent de fide: poſ/
ſem vob qſi puulꝭ lac miſtrare: ſed q: pfecti
eſtis in ſcia: ſic perfectis ſcribo.
pſi vobis quaſi ignorãtibus ve
ritatem: ſed quaſi ſcientibꝰ eam.
¶ ꝛ hec etiã ſcẽtibꝰ nullũ mẽdaciũ ex vita
e Et quoniaȝ omne mendaciũ ex
te: ꝛ q mẽtiť nõ ẽ ex xpo. ¶ ſȝ ſpecialiter.
veritate nõ eſt. Quis ẽ mẽdax: k
¶ pprium nomen.
niſi is qui negat: quoniã ieſus ẽ l m
¶ meſſias in lege pmiſſus.
f chriſtus: Hic ẽ antichriſtus qui n o
g h negat patrẽ ꝛ filiũ. Omnis qui
a ¶ ieſum eſſe. b ¶ nec filium nec ipm pa/
trem habet placatum.
negat filiũm: nec pãtrem habet.
a ¶ corde voce ꝛ ope. b ¶ ieſum eſſe xpm.
Qui cõnfitetur filiũm: ꝛ patreȝ
¶ placatũ. ¶ xpitiũ a ¶ ergo ¶ p pdi/
i habet. Vos quõd aũdiſtis ab p
catores. ¶ cõuerſationis veſtre. ¶ p ob
ſeruationẽ memoriter teneatis.
initio: in vobis permaneat: quia q r
ſi in vobis pmãſerit qđ ab initio
¶ hic per
k audiſtis: ꝛ vos in filio ꝛ pře ma/ s
fidem in futuro p ſpem.
m nebitis. Et h ẽ repromiſſio quã t
a ¶ q nõ mẽtiť. b ¶ p ſe ꝛ p ſuos pdicato/
res: c ¶ nõ aurũ nec aliqđ terrenum.
ipſe pollicitũs ẽ nob vitãȝ ẽtnã.
¶ qſi attẽti ſitis ad hec q dico. q: pꝛ illos
Hec ſcripſi vobis de his q vos v
malos vitandos ſcpſi hec. a ¶ vel puerſis
dogmatibꝰ vꝉ p alias illecebras. vꝉ p aduer
ſa ſecli a vita eťna vos retrahũt. b ¶ ꝛ vt
doctrinã quã exteriꝰ facio bñ teneatꝭ: curate
vt ſpũſſcti gřa quã in baptiſmo ꝯſecuti eſtꝭ
integrã in corpore et corde ſeruetis.
ſedũcunt. Et vnctio quam ac/ x y
cępeſtis ab eo maneat i vobis. z
¶ ꝛ ſic fit vt docẽte vos interiꝰ ſpũ minꝰ in/
digeatis extrinſecꝰ hoim inſtitutiõe doceri.
Et nõ neceſſe habetis vt aliqs a
n o doceat vos: ſed ſicẽ vnctio eiꝰ do b c d
a ¶ q tenẽda ſunt. ¶ qđ pdico: q aliꝭ pdi/
cãt falſi ſunt: nec inuenietꝭ vitã eternã: niſi
ſeqmini charitatẽ fidei quã p me audiſtis.
b ¶ et ideo quia verum eſt: ¶ id eſt. nõ eſt
mutabile vt vetus lex.
p cet vos de õibus. Et verũ ẽ: ꝛ nõ e
¶ vnctio.
ẽ mẽdaciũ. Et ſicut docuit vos f

M a ¶ Ex nob p. i. ex ſocietate nřa. nã G
heretici pprie dicuť q fidẽ catholicã ſuſce
ptã corrũpũt. b ¶ Sȝ nõ erant ex no.
ſcdm eťnã dei pdeſtiationeȝ. c ¶ Nam ſi
fuiſ. ex no. h mõ. d ¶ Permãſiſſent
vtiq; nobiſcũ. q: diuia pdeſtinatio nõ
fruſtrať effectu ſuo. e ¶ Sȝ vt ma. ſint
ſupple exierũt d ſocietate nřa: vt ſic a fide/
libꝰ meliꝰ euiteť. f ¶ Sȝ vos. h ꝯñr do
cet modũ cognoſcẽdi hereticos qui aliqñ
aliũde veniebãt ad ſubuertendũ fidẽ ſim/
pliciũ. et pmo tangit a pte fideliũ dicens:
Sȝ vos vnctionẽ. gře. g ¶ Habetꝭ
a ſctõ. ſupple ſpũ que data ẽ vob i bapti
mo. h ¶ Et noſtꝭ oia. ſ. ad ſalutẽ neceſ
ſaria. natura eñi nõ deficit i neceſſariis: ꝛ
multo minꝰ auctoꝛ nature. Multa aũt fidei
neceſſaria ẽ ad ſalutẽ: tñ magis vꝉ minus
explicite ſcdm ſtatũ credentiũ. nam ſacerdo
tes plura tenenť explicite cogſcere d his
q ſunt fidei qȝ ſimplices laici. ꝛ iõ ſi vẽiat
hereticꝰ ad corrũpẽdũ fidem ꝛ fidelis ſe
cõuertat ad deũ ad habendũ eiꝰ vnctionẽ
dirigẽtẽ: nõ deficiet qn eũ dirigat p ſe vꝉ p
aliũ: ſcdm ea q ptineť ad ſtatũ ſuũ: ꝛ ſic i po
teſtate ẽ hře vnctionẽ docenteȝ de oĩbꝰ
neceſſariis ad ſalutem. Illud aũt hře dici
mur: qđ ẽ in ptãte nřa habẽdi. i ¶ Non
ſcri. qſi ignoran. h dicť ſpãliť p maioꝛi/
bus q ſciebãt falſitates hereſum ꝛ verita
tẽ articuloꝝ diſcernere. Scdo dat moduȝ
cognoſcendi ex parte hereticoꝝ dicens:
k ¶ Quis ẽ mẽ. ſ. in fide. l ¶ Niſi is
q ne. i. negationẽ q ſeqť affirmat eſſe ve/
rã. ſ. m ¶ Qm̃ ieſus nõ ẽ xps. h ei af
firmãt iudei obſtiati: dicẽteſ ꝙ ieſus naza
renꝰ nõ ẽ xps in lege ꝛ pphis pmiſſus. h
etiã affirmabãt heretici q iudaiçabãt poſt
ſuſceptionẽ baptiſmi. n ¶ Hic ẽ anti. i.
xpo ꝯtrius. o ¶ Qui ne. pa. ꝛ fi. ſũt eñi
correlatiua: q poſita ſe ponũt. ꝛ pempta ſe b
perimũt. iõ q negat vnũ negat ꝛ alteꝝ: et
ſilr q ꝯfiteť vnũ ꝯfiteť ꝛ alteꝝ. p ¶ Voſ
qđ. h ꝯñr monet eos tenere fidei vitatẽ
di. Vos qđ audi. ab initio. vře ꝯuer
ſiõis. q ¶ In vo. p. ſine heſitatiõe ꝛ de
uiatiõe. r ¶ Quia ſi i v. p. i. fides cha/
ritate formata quã recepiſtꝭ i baptiſmo.
s ¶ Et vos i fi. ꝛ pře ma. i pñti p gřaȝ.
t ¶ Et h ẽ re. qua ipe ẽ polli. vo. da/
re i futuro. ſ. vitã eťnã: Ioh. vi. d. Hec ẽ
volũtas eiꝰ q miſit me pris vt ois qui vi/
det filiũ ꝛ credit i eũ habeat vitã eternã.
v ¶ Hec ſcripſi. h põit circa pdicta reca/
pitulationẽ ad maioꝛẽ affirmationẽ dicẽſ:
Hec ſcpſi vo. d his q ſeducũt vos.
. i. conanť vos decipe. x ¶ Et vnctio.
gře. y ¶ Quã ac. ab eo. i. a do i bapti
mo. z ¶ Maneat i vo. i ptãte eñi hois ẽ
illã gřaȝ ꝯſeruare: q: deꝰ ñ ſbtrahit gratiaȝ
ſuã ab aliq: niſi ipe pꝛiꝰ ſbtrahat ſe a deo
p malã volũtatẽ. a ¶ Et nõ ne. ha. vt
ali. do. b ¶ Doceat vos. nõ ẽ p h itel/
ligẽdũ ꝙ fideles ſimplices ꝯtẽnere debe/
ant doctrinã ſupioꝝ: vꝉ etiã negligere cuȝ
eã pñt hře: q: doctria dei eſt: ſed hoc dr: q:
ſi humana doctrina deficeret: deꝰ ſupple
ret vt. ſ. dictũ ẽ. c ¶ Sȝ ſicẽ vnctio eiꝰ.
. i. dei q ẽ ſufficiẽs. d ¶ Docet vos d
oibꝰ. neceſſariis ad ſalutẽ: maxie i caſu i
q deficit hũana doctria. vñ freqnť inueni
unť aliq ſimplices nutriti i cãpis clariꝰ vi
dentes in his q ſunt neceſſaria ad ſaluteȝ
qȝ illi q qſi qtidie audiũt ſermões i ciuitati
bus magnis. e ¶ Et ve. ẽ ꝛ nõ ẽ mẽ.
nã ab eo qui ẽ regula vitatis nõ põt pce/
dere niſi verum. f ¶ Et ſicut do. vos
ma. in eo. per bonam volũtatem.
M At cũ ap.

A a ¶ Manete in eo. Et nūc fi.ma. Crebra ite ratiōe inculcat: vt mētib⁹ arti⁹ infigat. Manete i eo. Et si qd boni habet' illi totū ꝛ nō vobis iputa te: mala vob ꝛ diabolo iputate. b ¶ Filioli ma. in eo. Qui inē ꝑsecutōes in dño manet n̄ ꝯfusus: spem habet in ei⁹ aduētu: sꝫ q̄ h erubescit ꝯfundet in ei⁹ aduētu: cuius ꝓcepta neglexit. c ¶ Ois q̄ fa.iu. Justicia ꝑfectavit ē in angelis vel in sctis vir' q̄ sꝑ manēt i ꝯtēplatōe dei. In nobis iusticia incipit ex fide. Initiuꝫ iusticie ꝯfessio petōꝝ. Perficiet iusticia qn̄ nō erit lucta cū carne: sꝫ triūph⁹ d hoste. d ¶ Ex ipo nat' est. Ja nati sum⁹ ex iusto: iusticiā iusti pris sequi oportet. Ca. III

e ¶ Videte qualem char. Quis ꝛ q̄libus donis ostēderit de⁹ erga nos paternā charitatē: dedit eñ vt h seculo noie ꝛ actu noiaremur filii dei: ꝛ in futuro sim⁹: possidēdo hereditariā btitudinē. f ¶ Dedit nobis pr̄. Ut cū amare nouerimus et po.sum⁹: nō tm̄ vt dñm seruiā: sꝫ etiā vt patrē filii. Un̄ dr: Joh.1.a Quotqt aūt receperūt euꝫ: dedit eis potest. fi.dei fieri. g ¶ Filii di sum⁹. Qua si diceret eē ꝛ dici filios dei q̄ dignitas ē. R̄ndet. Charissimi nūc filii di sum⁹. nūc ꝑ miracula q̄ facim⁹: ꝛ ꝑ puritatē vite apparet ꝙ sum⁹ filii dei: sꝫ qcqd ē in pñti parū ē ad respectum futuri.

B b ¶ Siles ei erim⁹. Ca immutabilis eterne diuinitatis ꝯtēplatiōe perfruemur: nos qꝫ īmortales ꝛ etni i illo erim⁹: nō idē qd ipse: sꝫ similes: q: creatura ꝛ ad silitudinē eius facti sumus. i ¶ Qm̄ videbim⁹. ꝑm ꝙ vbū caro factū ē viderūt mali: ꝛ in iudicio sūt visuri: sꝫ quō vbuꝫ in pncipio erat apud patrē videbūt soli iusti: et tollet impi⁹ ne videat gliam dei. Esa.26.b3 aliā trāslati onem k ¶ Sctificat se. Nō aufert liberum arbitriū dū dic ꝙ hō se sctificat: nec tñ ꝯsentit pelagianis: q̄ dicūt hoīeꝫ nō indigere gratia: sꝫ sicut gliam diuine silitudinis ꝓmodo nostro ꝑcipimur sperare: sic mōdicā diuine sanctitat' pro nostra capacitate iubemur imitari: vt preeūte grā Ps.26.c vitare mala laborem⁹ dicētes deo: Adiutor meus esto: ne derelinqs me. l ¶ Et peccatū est ini. Grece nomos lex: inde anomia. i. iniqtas q̄ est contra legē vel sine lege: inde dicit peccatū est iniqtas: qcqd peccam⁹ ꝯ legē dei facim⁹. vn̄: Preuaricātes Ps.118.p reputaui oēs petōres t̄re: nō solū q̄ scriptā legē ꝯtēnūt: sed etiā q̄ innocentiā naturalis leg' corrūpūt. m ¶ Et scitis. Ne nos qui peccatis ꝛ iniquitatibus carere nō possumus, de salute desperarem⁹. subdit: ꝙ ꝑ christū a peccatis soluimur. Nō solum per grām facti sumus filii dei ꝛ speramus ꝙ ei similes erimus: sed etiam ab iniquitate liberamur: quia ideo apparuit vt peccata tolleret: de qua iniqtate nemo se excuset. n ¶ Peccata tolleret. tollit dimittēdo facta: adiuuādo ne fiant ducendo ad vitam vt fieri omnino non possint.

¶ Ois q̄ in

a b manete i eo. Et nūc filioli manete i eo: vt cūm appāruerit habeamus fiduciā ꝛ nō cōfūdamur ab eo i aduētu ei⁹. Si scit' qm̄ iust⁹ ē: scitote qm̄ ꝛ ois q̄ facit iusticiā ex ipo natus est. Ca. III

a ¶ h cōmodū habituri. b ¶ ad ꝑmiū bonoꝝ ꝛ maloꝝ dānationē. ¶ ꝓ eo neglecto vel negato. ¶ si h ꝯstat. ¶ pncipaliter auctor ꝛ natura toti⁹ iusticie. ¶ et hoc. ¶ ministrāte. ¶ de malo in bonū.

Videte q̄lē charitatē dedit nōbis pr̄ vt filii dei nōiemur ꝛ sim⁹. Propt̄ h mūd⁹ nō nouit nos: q: non nouit eū. Charissimi nūc filii dei sumus: ꝛ nōdū apparuit q̄d erim⁹. Scim⁹ qm̄ cū appāruerit siles ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ eū sicuti ē. Et ois q̄ habet spem hāc i eo: sctificāt sē sicut ꝛ ille sanct⁹ est. Ois q̄ facit peccatū: ꝛ iniqtātē facit. Et petm̄ ē iniqtas. Et scit' q: ille appāruit vt peccata tollēret

¶ etsi nō intelligitis ꝙ ois iusticia sit ex deo: p h ꝓbate. a ¶ grat'. b ¶ idignis. a ¶ in h seculo. b ¶ i futuro possidēdo. c ¶ ꝙ filii dei dicimur: amatores mūdi non diligūt nos. nō pcipiūt nostrā dignitatē: nō nos venerant: sed affligunt. ¶ patrē. ¶ cū despecti sim⁹ mūdo. ¶ nō ascēdit i cor hoīs q̄ ꝓpauit de⁹ di.se. a ¶ i scdo aduētu. b ¶ ꝑm corp⁹ īmortales ꝛ ipassibiles: sc̄ t̄he fili⁹. ¶ sola ei visio bei ficat: Bti mūdo corde qm̄ ipi deū videbūt. ¶ ad similitudinē dei pncturus sit. a ¶ i pñti scitatē di imitat pie viuēdo: secularia desideria abnegādo. b ¶ scit estote sic ꝛ pr̄ vr̄. c ¶ q̄ hꝫ speꝫ sꝫ scificat. s. ois q̄ pec. facit. a ¶ volūtate ꝛ actu. b ¶ nemo dicat: q̄ ego. ¶ q̄ peccat ꝯtra nimix eqtati diuine legis existit. a ¶ ꝑmo aduētu. b ¶ ecce agn⁹ dei ecce q̄ tol.

C a ¶ Ut cū appa. in iudicio. b ¶ Habeam⁹ fi. i. certitudinē de btitudine nr̄a. c ¶ Et nō cō. ꝛc. audiēdo illā terribilē sentētiā q̄ habet Matth.xxv.d. Ite maledicti i ig. eter. ꝛc. d ¶ Si scit' qm̄.iu. q: cuilibet fideli h notū ē de deo. e ¶ Scitote qm̄ ꝛc. i. oga iusticie. f ¶ Ex ipo na.ē. i. h facit inq̄tuꝫ habet esse ab eo. ꝛ si loquit de opib⁹ iusticie q̄ est ꝟtus politica vex ē: q: ab ipo est oē bonū nature: ꝛ multo forti⁹ est vex de opibus iusticie infuse: q̄ dat cū grā ꝑ quā hō ꝯstituit in q̄dā pticipatione supnaturali eē diuini: ꝑꝫ qd dr. ii. Pe.i.a. Maxia ꝛ ꝓciosa nobis ꝓmissa donauit: vt ꝑ hec efficiamini diuine ꝯsortes nature. ¶ In ca.ii. vbi dr in postil. Charissimi: nō mādatū nouū scribo vob.

Additio. Precepta de dilectiōe dei ꝛ ꝓximi in qb⁹ tota lex ꝛ ꝓphe pendēt: vt dr Matth.xxii. inq̄tū sūt d necessitate salutis implēda in veteri lege ad plenū ꝑtinent. s. Leuitici.xix. Deut. vi. Sꝫ inq̄tū ad ꝑfectionē impletiōis dictoꝝ ꝓceptoꝝ ꝑtinēt tāq̄ ꝯsilia: nō i lege veteri: sꝫ in lege noua ꝑtinent: qd de ꝑmo ꝑꝫ Mathei.xix.c. Si vis ꝑfect⁹ eē ꝛc. De scdo ꝓ Joh.xiii. d. Mandatū nouū do vobis vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. mod⁹ eñ dilectiōis xp̄i ad discipulos seu ad hūanū gen⁹: q̄ q̄lē mod⁹ declarat cuꝫ dicit: Sicut ego dilexi vos: attingit sūmū gradū ꝑfectionis dilectiōis ꝓximi ꝓut fuit plene declaratū i additiōe sup euāgeliū Joh.ca. supradicto. Un̄ ꝓdicta ꝓcepta q̄tū ad ea q̄ sūt de necessitate salutis in veteri lege ꝯtinent. ꝛ iō nō sūt noua: q̄tū ꝓo ad ea q̄ ꝑtinēt ad ꝑfectionē ꝑ modū ꝯsilii / tm̄ in lege noua ꝯtinent. ꝛ ꝑm hoc dicunt noua. ꝛ sic ꝓprie intelligunt ꝟba bti Joh. cū dicit: Nō mandatū nouum scribo vobis: sed mandatū vet⁹. s. q̄tū ad ea q̄ sunt de necessitate ꝓcepti. Et cū dicit: Iterx mādatū nouū scribo vobis ꝛc. intelligēdū est q̄tū ad ea q̄ ꝑtinēt ad ꝑfectionē impletiōis. Et de hoc vide ampliꝰ in additiōe ꝓdicta. Ca. III

Videte qualē charitatē. Postq̄ beatus Johēs tractauit de societate dei et hoīm q̄ habet in via: h ꝯseqnter tractat de illa q̄ i patria expectat. Et diuidit in duas ptes: q: primo declarat ei⁹ ꝑfectionē. scdo debitā ad ipsam dispositionē / ibi: Et ois. Circa ꝑmū dicit: Videte. ꝟ diligēt attēdite. b ¶ Qualē cha. de no. pr̄. celestis: nos in filios adoptādo: Joh.i.c. Dedit eis potestatē filios dei fieri his q̄ credūt in noie ei⁹. ideo subdit: i ¶ Ut filii dei no. et sim⁹. i. ꝟitate: ita ꝙ h nomē in nobis nō est vacuū nec mane: ꝛ ꝑ ꝯsequēs habem⁹ ius in celesti hereditate. k ¶ Propter hoc mūd⁹ nō nouit nos. noticia approbatiōis. Homines eñ mūdani nō approbāt sꝫ reprobāt illos q̄ terrenis ꝯtēptis tēdūt ad hereditatē celesteꝫ: eos miseros ꝛ stultos reputātes. Et subdit causā cuꝫ dr: l ¶ Quia nō nouit eū. ꝑ h eñ ꝙ hoīes mūdani sūt terrenis totaliter intēti: auertūt a cognitiōe dei pr̄is: inq̄tū est dator celestis hereditat'. ꝓpter qd nō approbāt sed reprobāt ꝯtēptores ēenoꝝ ꝛ appetitores celestiū. Et si q̄rat: q̄ sūt illa celestia: r̄ndet: m ¶ Charissi. nūc fi. di su. ꝑ grāꝫ adoptiōis. n ¶ Et fi. ap. q: illa bōa celestia n̄ sūt cōp̄hēsibilia. q. d. nō pñt sufficiēt exprimi ab hoīb⁹ vite pñt'. i. Cor. ii.c. Oc' nō vidit ꝛ aur' n̄ au. ꝛ i cor ꝛc. o ¶ Scim⁹. q. d. h tñ scim⁹ i generali de celestib⁹. p ¶ Qm̄ cū ap. i. cū nobis se patrē ostēderit: in possessiōe celestis hereditatis nos ponēdo. q ¶ Siles ei erim⁹. in ipm̄ q̄tū possibile est trāsformati ꝛ ei ꝯiūcti. ꝛ subdit mod⁹ hui⁹ ꝯiūctionis ꝛ trāsformatiōis: cū dr: r ¶ Qm̄ vide. eū si.ē. vidēdo ipm̄ clare trinū ꝛ vnū. cognitio ei ꝑm oēs ꝓhantes fit ꝑ assilatiōnē cognoscēt' ad cognitū. h āt visio ē ꝑfectissima cognitio q̄ pt̄ hr̄i a creatura itellectuali: ꝛ ꝑ ꝯñs ē ibi assilatio ꝑfectissima ad deū ꝛ trāsformatio ꝑ amorē ānexū: ꝛ i h ꝯsistit societas di ꝛ btōꝝ. s ¶ Et ois. h ꝯñr declarat debitā dispositōeꝫ ad hāc societatē ꝯseqndā. q̄ duplex ē. scda ponit ibi: Ois q̄ n̄ ē iu. Pria i duas: q: ꝑmo fac ꝓpositū. scdo remouet q̄ddā dictū erroneū / ibi: Filioli. ꝑma ꝓo dispositio ad visionē di ꝯseqndā ē puritas mēt': ꝑm dictū saluator'. Mat.v.a. Bti mū.cor. ꝛc. iō dic: Et ois q̄ hꝫ s. i eo. h. s. i do speras ipꝫ vidē facie ad faciē clare t ¶ Sctifi. se. ꝯsciaꝫ emūdādo v ¶ Sicut ꝛ il. xp̄s qd n̄ admittit ad sui visiōeꝫ nisi sctōs. ꝛ q: ab ea repellit i mūdi: h ꝯñr ostdit cū dr: x ¶ Ois q̄ fa. nā petm̄ ē trāsgressio leg' diuine. lex āt diuina ē ipa eqtas. ꝛ iō i oi petō mortali ē eq tat' corruptio: ꝛ ꝑ ꝯñs iniqtas. y ¶ Et scit. i carne assūpta. z ¶ Ut pec. q̄ sī diuine visiōis ipedimēta.

Diuisio

D

† De pec. dis.3.c. ille rex tātus

Diuisio

A ꝟ a ¶ Ois q̄ i eo ma. Quaſi. Et q̄d ꝓdeſt nobis: q: ſi/
ne pctō vēu. ¶ Rab. Omnis qui in eo ma. nō peccat.
b ¶ Qui pec. nō vi. eū. Et q̄ manet in eo nō peccat.
ꝛ in h̄ nemo vos ſeducat: dicēdo ꝙ vl̄ iuſticia ſit ex hoīe:
vl̄ ꝙ cū pctō poſſit aliq̄s i deo mācre: q: ꝛ oīs iuſticia ex
deo ꝛ omne pctm̄ ex diabolo.

c ¶ Qui facit iuſticiā. i. q̄ hꝫ
actū iuſticie ꝛ intētionē iuſt⁹ q̄dē
eſt: ſꝫ nō ex ſe: ſꝫ ſicut ille ē ab ea/
† Eſa. 53. c dē radice ꝓcedit: iuſticia i illo pn
1. petri. 2. d cipaliter: in iſto ſecūdarie. in illo
naturaliter: i iſto ꝑ adoptionem
Q̄d ē: q̄ iuſt⁹ ē ab illo iuſtus eſt.
d ¶ Sic ꝛ ille. ꝛc̄. Sicut nō ſꝑ
in eq̄litate dici ſolet: vbi gr̄a: vt
mltū itereſt inē faciē hoīs ꝛ ima
ginē de ſpeculo: q: h̄ corpus: ibi
tm̄ imago: ꝛ tn̄ h̄ ꝛ ibi ocli: ꝛ hic
ꝛ ibi aures. ita nos habem⁹ ima
ginē dei: iuſticiā di: ſcītatē di: ſꝫ
nō imaginē q̄ filius ē eq̄lis pr̄i:
nō iuſticiā dei q̄ ille iuſt⁹ eſt i cō/
mutabili ꝑpetuitate: nos credē/
do in eū quē nō videmus vt ali/
q̄n videamus: nō ſanctitatē q̄ il/
le ſanct⁹ ē eternitate: nos ſancti
fide. e ¶ Ex diabolo eſt. Nō
carnis originem ducendo: ſicut
maniche⁹ voluit de cūctis homi
† Joh. 8. e nibus: ſꝫ imitationē ꝛ ſuggeſtio
nē peccādi ſumēdo ab illo: ſic fi/
lij abrae dicunt̄ imitando fidem
ei⁹: ꝛ iudei deſerētes fidē abrae
facti ſūt nō filij abrae ſꝫ diaboli.
† De peni. f ¶ Ut diſſol. i. dſtruat illā na
diſt. 1. c. por tiuitatē quā a diabolo traximus:
ro. §. ſi ante adā a deo fact⁹: ſꝫ peccādo a dia
q̄ in fi. bolo nat⁹: tales genuit q̄lis fuit.
Cū ↄcupiſcētia nati ſum⁹ anteq̄
nr̄a debita addam⁹: d̄ illa dāna/
B tiōe: q: naſcimur morimur. Sꝫ
natus eſt xp̄s hō: vt ſoluat pecca
cata hoīm vt reducat ad vitā.
g ¶ Pctm̄ nō facit. Nō de oī
pctō dicit: Si dixerim⁹ q: pctm̄
nō habem⁹: nosipſos ſeducim⁹.
Sꝫ de violatiōe charitat' quam
qui ſemē dei: ꝛ verbū dei q̄ rena
tus ē in ſe hꝫ cōmittere non pōt:
ꝛ ad h̄ ſequētia ſpectāt: vl̄ de q̄li
bet criminali poteſt accipi.
h ¶ Qm̄ ſemē ipſi⁹ ē. Uerus
fili⁹ pr̄is nō pōt legē dimittere.
1. pet. 1. d Lex pr̄is eſt: Diligite inuicē.
i ¶ In h̄ manifeſti ſūt. Dile
ctio gīt certū ſignū q̄ diſcernunt̄
filij dei ꝛ filij diaboli. Alia ſunt
cōia bonis et malis. In h̄ fonte
† Gen. 4. b nō cōicat alien⁹. Quicquid vis
habe. h̄ ſolū niſi habeas: nihil ti/
bi ꝓdeſt. Alia nō habeas: h̄ ha/
be iplēſti legē: q2 plenitudo leg'
charitas. k ¶ Qm̄ opa eius
ma. erāt. Ubi ē iuidia nō ē fra
tern⁹ amoꝛ. Opa cain mala non
dicit: niſi iuidiā ꝛ odium frat'.
Opa abel iuſta nō dicit: niſi cha
ritatē. hinc diſcernunt̄ homines
Nemo attendat linguas vel fa/
Joh. 15. c cta. Coꝛ ſi nō benefaciat pro fra/
tribus ſuis: oſtendit quid in ſe
habeat. Cain recte offerebat cre
atura creatori: ſed non bene diuidebat: quando crede/
bat placere munera q̄ offerebat cum odio fratris. Abel
cum dilectione obtulit et placuit. l ¶ Nolite mirari
fratres. Non miroꝛ ſi amatoꝛ mundi fratrem odit ſe/
paratum ab amore mundi et celeſtibus intentum deſi/
derijs. Religio peccatori eſt abominatio.

a ¶ et potuit q: pctū. i. e. n. eſt. ſi eſſet in illo
peccatū illi eſſet auferendū. ¶ vere immu
nis ipſe eſt a peccato q: etiā illi q̄ adherēt ei
ex hoc ꝙ adherēt vitant peccata.

a †ꝛ peccatuꝫ in eo nō eſt. Omnis a
¶ fide. ¶ in hūanitate.
qui i eo mācꝫ nō peccat. Et om/ b

b nis qui peccat non vidit euꝫ: nec c
a ¶ aſſ ſciuit. ¶ in deitate. b ¶ guſtando
ſuauitatē ei⁹. ſi eni guſtet q̄ ſuauis dn̄s nō
peccādo a vidēda ei⁹ gl̄ia ſe remoueret.
cognouit eūm. Filioli nēo vos ſe f
¶ ſed
c ducat. Qui facit iuſticiaꝫ iuſtus g
¶ per participationem.
d eſt: ſicut ꝛ ille iuſtus ē. Qui facit i
¶ imitatoꝛ eius.
e peccatum ex diabolo ē: quoniaꝫ k
a ¶ ſue creatiōis incipiēs peccare peccat cō
tinue vſq̄ in pn̄ti. ¶ in xitate nō ſtetit.
ab initiō diabol⁹ peccat. In hoc l
¶ per carnem.
f apparuit filius dei: vt diſſoluat m
¶ quib⁹ ligat̄ homo. ¶ ita ſoluit q: oīa
¶ in baptiſmo.
opa diaboli. † Omnis qui natus n
g eſt ex deo: peccatū non facit: qm̄ o
¶ ꝑ h̄ vitat pctā: q: xbū ꝑ q̄d generat̄ mācꝫ
¶ nō pōt arboꝛ bona malos fruct⁹ facere.
ſemen ipſius in eo manet: et non q
¶ iniq̄tatē odio habui ꝛc̄. ¶ nec tn̄ nō pec
cat: ſꝫ nec pōt peccare q̄diu verbū retinet.
poteſt peccare: quoniam ex deo
¶ i q̄ pctm̄ nō ē. a ¶ ꝙ nō peccāt. ¶ a fru/
i natus eſt. In hoc manifeſti ſunt r
ctib⁹ eoꝝ cognoſcetis eos. a ¶ i h̄ ꝙ peccant.
b ¶ q: q̄d ex deo ē nō peccat ꝗ q̄d peccat ex
filij dei: et filij diaboli. Omnis q̄ s t
d̄o nō ē. a ¶ ſi repēdēs d̄o q̄d dꝫ b ¶ vl̄ de.
nō eſt iuſtus nōn ē ex deo: ꝛ qui v x
a ¶ nō ē ex deo. b ¶ vere ē habēda dilectio
non diligit frātrē ſuum. Quoni/ y
¶ hoc eſt p̄ceptum meum vt di. iui.
am hec ē annunciatio quā audi/ z
ſtis ab initio: vt diligatis alteru/ a
¶ exiſtētes. ¶ diabolo.
trum. † Non ſicut cain qui ex ma b c
q̄ inuidit deo ꝛ cecidit: inuidit hoī ꝛ deiecit.
ligno erat: ꝛ occidit fratrē ſuum. d
¶ vide vn̄ ꝓceſſit homicidiū.
k Et ꝓpt̄ q̄d occidit eū? Qm̄ opa e f
¶ q: inuidebat fratri.
eius maligna erant: fratris auteꝫ
a ¶ iuſta ꝑ charitatē. b ¶ dilectionē habete
nec propter mundi odiū vl̄ ad perſecutiōes
dilectionē dimittite: q: tētatiōib⁹ ꝓbamini.
l eius bona. † Nolite mirari frēs: g

ꝟ Nos ſcimus

c⁎ dimēta. a ¶ Et pctm̄ i eo n̄ ē. i. eē n̄ pt. iō ſb̄dit: b ¶ Oīſ q̄ i C
eo ma. fide formata charitate. c ¶ Nō pec. q̄diu ſic manet. q: cō
traria nō eē nō pn̄t i eodē ſubiecto. d ¶ Et omnis q̄ peccat vi
dit eū. vidēs em̄ deū clare: cū videat ipm̄ ſūmū bonū. nullomō pōt
auti ab eo ꝑ pctm̄. e ¶ Nec cognouit eū. fide formata charitate.
nec ꝑ h̄ ē itelligēdū ꝙ hn̄s fidē charitate for/
matā: nō poſſit peccare: vt aliq̄ dixerūt ꝛ male.
Apo. 2. a. Charitatē tuā pmā reliq̄ſti: memoꝛ
eſto itaq̄ vn̄ excider' ꝛc̄. ſꝫ ſic ē itelligendū: ꝙ
nullus vidēs actu fide formata charitate vl̄ ex
ſtēs i ea peccat. iō d̄r: Nec cognouit eū. ſ.
actu peccādo. f ¶ Filioli. Hic pn̄r remouet
q̄ddā dictū erroneū. erāt eni aliq̄ dicentes ꝙ
cognitio fidei ſine opib⁹ ſufficiebat ad ſalutē:
ↄtra quē errorē ſcripſit btūs Jacob⁹: vt viſuꝫ ē
ſ. in ep̄la ſua ꝛ ſic ↄ ipm̄ dicē btūs Johes: Fi/
lioli mei nemo vos ſeducat: p̄dicto errore.
g ¶ Qui facit iuſticiā. i. opa iuſticie.
h ¶ Iuſt⁹ ē. ꝛ nō ille q̄ credit ſine opibus.
i ¶ Qui fa. pctm̄ ex diabo. ē. ſꝫ dicat ſe eē
xp̄ianū k ¶ Qm̄ ab initio dia. pec. nō ē
ꝑ h̄ intelligendū q: creat⁹ fuerit mal⁹: vt dixe
rūt aliq̄: q: ſcribit̄ Gen̄. 1. d. Uidit de⁹ cūcta q̄
fecerat ꝛ erāt valde bona: ſꝫ q: ex q̄ pmo pec/
cauit ſꝑ i pctō ꝑſeuerauit. nā pctm̄ ei⁹ eſt irre/
mediabile ꝛ ad peccādū hoīes induxit.
l ¶ In h̄ appa. fi. dei. i hūanitate aſſūpta
m ¶ Ut diſſol. o. a diabo. ꝑ mortē ſuā et
eccl'ie ſacr̄a ab ei⁹ morte efficaciā habentia. iō
cōcludit: n ¶ Oīs q̄ na. ē ex deo. ꝑ ſacr̄m
baptiſmi q̄d ē ſacr̄m nati formate. o ¶ Pec
catū nō fac. ingtū ſic nat⁹: q: fides formata
charitate. nō ſtat cū pctō mortali. ideo ſb̄dit̄:
p ¶ Qm̄ ſemē ipſi⁹ i eo mācꝫ. ſ. gr̄a q̄ non
cōpatit̄ ſecū tale pctm̄. q ¶ Et nō pōt pec
care. ingtū hn̄s gr̄aꝫ q̄ nō pōt eē cū peccādi
ſic ſedēs ingtū ſedēs nō pōt ābulare: ꝛ i h̄
ſenſu ſedētē ābulare ē ipoſſibile. pōt tn̄ pecca
re ꝑ xtibilitatē liberi arbitrij: q̄d n̄ ↄfirmat̄ i
bono ꝑ gr̄aꝫ i pn̄ti niſi i aliq̄bus ex gr̄a ſpāli:
ꝓpt̄ q̄d ifert diſtictionē filioꝝ dei ꝛ diaboli di D
cēs: r ¶ In h̄ māifeſti ſunt filij dei. ſ. ꝙ
nō peccāt mortalit̄. s ¶ Et filij diabol. ꝑ
opationē pcti. ꝛ ſic pꝫ ꝙ nō ſūt aliq̄ filij dei ꝑ
fidē ſine opib⁹: q̄d ↄcludere intēdebat.
t ¶ Oīs. h̄ ponit̄ ſc̄da di poſitio ad btitudi/
nē: q̄ ē charitas frat̄na: Mat. 5. a. Bti miſe/
ricordes q̄m ipi miſe. ↄſeq̄nt̄. Et diuidit̄ i du Diuiſio
as ptes. nā pmo īducit ad fraterne charitatis
actū. ſc̄do declarat debitū modū / ibi: Filioli.
Circa pmā ptē pmo cōtinuat ſe ad p̄dicta di.
Oīs q̄ nō ē iu. iuſticia infuſa. v ¶ Nō eſt
ex deo. q: illa ſola facit dignū eterna vita.
x ¶ Et q̄ nō diligit fratrē. ſilr̄ nō ē dign⁹
vita beata. y ¶ Qm̄ hec ē annūciatio. id
eſt res annūciata. z ¶ Quā audiſtis ab
initio. ↄuerſiōis veſtre. a ¶ Ut diligatis
alterutrū. charitatiue. b ¶ Nō ſic cain.
ſupple ſitis. c ¶ Qui ex maligno erat. i.
diabolo. d ¶ Et occidit fratrē ſuū abel.
Gen̄. 4. e ¶ Et ꝓpt̄ q̄d occidit eū. re/
ſpōdet: f ¶ Qm̄ opa ei⁹ maligna erant
ꝛc̄. Iſta fuit occaſio preuia. naꝫ munera abel
ꝓpt̄ eius iuſticiā erant accepta deo: in cui⁹ ſi/
gnū ignis deſcēdit de celo ꝛ conſumpſit eius
ſacrificium. vn̄ Gen̄. 4. a. vbi d̄r: Et reſpexit
deus ad abel ꝛ ad munera eius: interp̄tatio
Theodotiōis habet: Inflāmauit deus ſuper
abel. talis eni inflāmatio ſignū ē acceptatiōis
diuie: vt pꝫ. 6. Judicū: de oblatiōe gedeōis
et. 13. i oblatiōe manue. ꝛ. 3. Regū. 18. in
oblatiōe Helie: ꝛ. 2. Paral̄. 7. de oblatiōe
Salomonis: quod videns cain concepit odium contra fratrem ꝛ in
uidiam: ex quo odio ſicut ex cauſa propinqua occidit eū. dicunt̄ autē
opa cain fuiſſe maligna: q: licet offerret deo: tn̄ de peioꝛib⁹ ꝛ ex vo/
lūtate ꝑuerſa. ideo d̄r: Gen̄. 4. a. Ad cain aūt ꝛ ad mūera ei⁹ nō re/
ſpexit. q. d. ꝓpt̄ malicīā cain mūera ei⁹ n̄ acceptauit: ꝛ ex h̄ ↄcludit di
cēs: g ¶ Nolite mira. frēs ſi odit vos mū. q: opa ei⁹ maligna
⁎ ſunt. vr̄a aūt

A f a ¶ Nos ſcim⁹ ꝛc. Nemo de ꝟtutib⁹ ſe extollat: nemo ſuaȝ virtū paupertatē metuat. q̄ fratrē diligit a ꝑcō dat iudiciū: quia ad ſortē iuſtorum ꝑtineat.
b ¶ Manet in morte. Vita carnis aīa: vita aīe de⁹. Corpis mors amittere ſpm̄: aīe mors amittere deū. Qui ḡ ꝑ odiū fratris amittit deū: amittit vitam.
c ¶ Qui odit fra. qui ex odio inſequit̄ fratrē, ꝓuocat ad irā ꝛ diſcordiā: ꝛ ſic ꝓrīm ad ſe occidit cū ī aīa. Si q̄s cōtēnat odiū fratris: nō cōtē net ī corde ſuo homicidiū? Nō mouet man⁹ ad occidē dū: ꝛ homicida iā tenet̄: viuit ille: ꝛ iſte interfector iu dicat̄. d ¶ Nō habet vitam eternā. In ꝑpetuo cū cain dānabit̄: q̄ hoc genere homicidij tenet̄ vt diſcordet a fratrib⁹. e ¶ In hoc cogno. charitatē dei. Preoſitis multis rōnib⁹ de habēda charitate: tādē ſuppoñit de charitatis ꝑfectiōe ſb exēplo paſſiōis dñice, hanc petr⁹ monet̄ habere cū dñō interrogāti ꝓfiteret̄ ſe amare cui dicit̄: Cū autē ſeneueris extēdes manus tuas: et alius te cinget: ꝛ ducet q̄ tu nō vis. In q̄bus verbis vt aīam ꝓ ouibus poneret: docebat̄: Maiorē hac eīm charitatē nemo habet: ꝙ vt aīaȝ .ſ. ponat q̄s ꝓ amicis ſuis.

Joh.21.f

Joh.15.f

B f ¶ Qui habuerit ſubſtantiā hui⁹ mūdi. ſi vel ex tpis oportunitate: vel ex hūana infirmitate nō ꝯtigerit aīas ponere: debem⁹ ſaltē res nr̄as ꝓ fratrib⁹ deponere: ꝛ h̄ eſt nutrimētū charitatis. Qui didicit rē ſuaȝ dare: q̄ñq̄ poterit ſeipm̄ deponere. g ¶ Filioli. quia nō eſt ꝑfecta charitas ī illo: q̄ nō ponit aīam ꝓ fratrib⁹: vel q̄ ſaltē nō dat pecuniaȝ. q̄ vt ꝑfectā charitatē habeatis filioli eiuſdē patris nō di li. ꝛc. h ¶ Nō diligam⁹ verbo neq̄ lin. In verbo pura locutio: nō op⁹. In lingua multiplex oro intelligitur: ſicut q̄dā ſepe repetitis ſermonib⁹ affectū ſuū volūt cōmēdare. i ¶ Sed opere. q̄ ſi etiā fallimur ī dilectiōe ex hūana īfirmitate: nō fallimur ī mercede: q̄ maior ē corde nr̄o ꝛ nouit q̄ celo ſūt oīa. k ¶ Et ꝟita. vt ſimplici itētiōe bñficia ꝑſtem⁹: nō ꝓpt̄ iactantiā vł ꝓpt̄ aliqd̄ tpale cōmodū: ſꝫ reſpectu ſoli⁹ dei. l ¶ In h̄ cog. ꝛc. In h̄ ꝙ ꝟitatē diligim⁹: ſcim⁹ ꝙ ex ꝟitate ſum⁹. i. ſcimus nos ex deo (q̄ ē ꝟitas) hāc verā dilectionē hr̄e: ꝛ ex hac dilectiōe ſcim⁹ nos eē ī ꝯſpectu. i. ꝓmereri eius ꝯſpectū: ꝛ ī hac etiam ſuadem⁹ corda nr̄a ad meliora opa excogitāda. m ¶ Et ī cōſpectu ꝛc. i. tales cogitatiōes corda nr̄a hr̄e ſuadem⁹: q̄ diuis ſint digne ꝯſpectib⁹. Oēs eīm q̄ aliq̄d facere diſponūt: ad idē factū meditādū corda ſua ſe ꝯūtere ſuadēt. Sꝫ q̄ mala cogitat ſi poſſet/ deo occultaret. qui ꝟo bona/ hi facillime cordib⁹ ſuadēt: vt ꝯſpectui dei pateſieri deſiderēt: qd̄ ē indiciū magne ꝑfectiōis cuȝ ſua opa vel cogitat⁹ a deo gaudet videri: q̄ q̄ facit ꝟitatē/ venit ad lucē vt manifeſtent̄ ei⁹ opa: q̄ in dō facta ſūt. n ¶ Quoniā ſi re. Et h̄ magnū eſt ꝙ ꝑ dilectionē ita mūdas habemus cogitatiōes ꝙ deo eas vo

ꝟ lumus oſten

a ¶ mūdi amatores. b ¶ ꝓpt̄ mūdū nō debet minui dilectio.
a ſi odit vos mūnd⁹. Nos ſcimus a
¶ quia. ¶ eterna.
quoniā trāſlati ſum⁹ de morte ad b c
¶ per hoc. ¶ ſed.
vitā: q̄m diligim⁹ fratres. † Qui d e
¶ fratrē. a ¶ nō tm̄ vētur⁹ ē ī eternā mor ē: ſed iā manet. b ¶ aīe. c ¶ diligere debemus nō odiſſe: q̄ q̄ odit.
b c nō diligit: mānet in morte. † Om f
nis q̄ odit fratrē ſuū/ homicida ē. g
a ¶ q̄ vel ferro ꝑcutit vel odio inſequit̄.
Et ſcit̄ q̄m ōis homicida nō ha h
¶ eīm ꝑ fide h̄ int̄ ſctōs viuere cernit̄.
b c bet vitā eternā in ſe manētē. † In i
¶ mult̄ mōis habendā eſſe charitatē ꝓbā/
h̄ cognouim⁹ charitatē dei: quo/
niā vt ꝟo ad ſinē veniā ex charitate debem⁹ animaȝ ꝓ fratribus ponere: ſicut xp̄s aīam poſuit ꝓ oībus nobis.
niā ille ꝓ nobis aīam ſuā poſuit:
ꝛ nos debem⁹ ꝓ fr̄ib⁹ aīas nr̄as k
f ponere. Qui habuerit ſubſtātiaȝ l
hui⁹ mūdi: ꝛ viderit fratrē ſuū ne m
a ¶ vict⁹ vel veſtit⁹. ¶ vt nō cōpatiat̄ miſerie illi⁹: vel mihi det etiā ſi cōpatiat̄. ¶ ſi ſupflua nō potes dare fr̄i: aīam tuā nō potes ponere ꝓ fratre.
ceſſitatē patiētē/ ꝛ clauſerit viſce/ n
ra ſua ab eo: quō charitas dī ma o
g net in eo? Filioli mei non diliga/ p
¶ ꝯ ꝟbo ꝛ lingua
h mus ꝟbo neq̄ lingua: ſꝫ ope ꝛ ꝟi q r
¶ cū opa pietat̄ in ꝟitate facim⁹: ptꝫ ꝙ ex deo q̄ eſt ꝟitas ſum⁹ cū eius ꝑfectionē ꝓ mō noſtro imitamur. s
l tate. In h̄ coḡſcim⁹: q̄m ex ꝟita/ t v
m te ſum⁹: ꝛ ī ꝯſpectu ei⁹ ſuādebim⁹ x
a ¶ ad meliora excogitāda.
n corda nr̄a. Q̄m ſi reprehēderit nos y
cor nr̄m: maior ē de⁹ corde nr̄o: ꝛ z
nouit oīa. Chariſſimi ſi cor nr̄m a

C a ¶ Nos ſcim⁹. certitudinaliter ſi referat̄ ad aplos q̄ receperūt ſpm̄ ſanctū in ſigno viſibili ꝛ in gr̄a fuerūt ꝯfirmati: ꝛ de h̄ ꝑ diuinaȝ reuelationē fuerūt certificati. Si āt ad alios referat̄: tūc h̄ ſcire accipit̄ ꝓ ꝓbabili ꝯiectura. b ¶ Q̄m trāſlati ſum⁹ de mor. culpe. c ¶ Ad vitā. gr̄e. d ¶ Q̄m diligi. fratres. opa ꝟo ex charitate facta ſut meritoria: iō ſubdit ꝑ oppoſitū: e ¶ Qui nō diligit manet in morte. q̄ caret charitate q̄ eſt vita aīe. f ¶ Ois q̄ odit fra. ſuū. qd̄ eſt pei⁹ q̄ nō diligere eū. g ¶ Homicida eſt. ſuupi⁹ ſpūaliter ꝛ fr̄is ſui corꝑaliter: diſpoſitiue tn̄. nā odiū ē diſpoſitio ad homicidiū: ſic dictū ē d̄ cain. h ¶ Et ſcit̄ q̄m ois hō ꝛc. q̄ nō habet gr̄am q̄ ē in nob̄ q̄/ dā inchoatio vite eterne: q̄ ꝯſūmat̄ in glīa: q̄ ē gr̄a ꝯſūmata. i ¶ In h̄ cogno. Hic ꝯſeq̄nter iducit ad actū fraterne charitat̄ ꝑ exēplū xp̄i: q̄ mori voluit ꝓ nr̄a ſalute. ꝛ ꝑmo facit ſuā iductionē. ſecūdo aliq̄ȝ excluſionē/ ibi: Qui habuerit ꝛc. Circa ꝑmū ptꝫ lr̄a vſq̄ ibi: k ¶ Et nos de. ꝓ fratrib⁹ ꝛc. i. vitā corꝑalē ꝓ ſalute eoȝ ſpūali exponere. Et h̄ debitū ptꝫ ex ordine charitat̄ ſm̄ quē de⁹ ſup oīa diligēd⁹ eſt: ꝛ poſt ipm̄ aīa ꝓpria. ꝛ tertio loco aīa ꝓximi. q̄rto ꝛ vltimo ꝓpriū corp⁹: ſm̄ Aug̃. i. de doctrina xp̄iana. Bonū ꝟo min⁹ diligibile ſm̄ ordinē rectū debet exponi ꝓ ſalute mag̃ diligibilis. ꝓpt̄ qd̄ vita corꝑalis ē exponēda ꝓ ſpūali ſalute ꝓximi: nō tn̄ oēs ſp ad h̄ tenētur: nec vniformit̄. Cui⁹ rō eſt: q̄ cuilibet ſp īminet cura ſui corꝑis: nō aūt cura de ſalute ſpūali ꝓximi: ſꝫ ſolū ī caſu neceſſitat̄: vt ſi q̄s videat ꝑiclitari ꝓximū ſpūalit̄ ꝛ nō poſſit ſibi aliter ſubuenire: niſi ꝑ hoc ꝙ talis vidēs exponit ſe morti corꝑali: ī tali caſu tenet̄ h̄ facere ꝛ nō aīs: ꝛ h̄ mō videt̄ beat⁹ Vitalis martyr Vrſinū medicū in articulo mort̄ poſitū ꝓ fide xp̄i ꝛ expauēſcentē: illis exhortatiōib⁹ roboraſſe: ꝓ q̄ ad mortē fuit ꝯdēnat⁹. Illi ꝟo q̄ curā aīaȝ habēt: vt ſacerdotes curati/ epi ꝛ alij ꝑlati: nō ſolū in h̄ caſu: ſꝫ etiā ī aliis tenent̄ ꝓ ſalute ſbditoȝ ſuoȝ vitā exponere corꝑalē: vtpote ſi lup⁹ intret gregē ad corrūpēdū eū in fide vel morib⁹: alit̄ nō eēt paſtor ſꝫ mercenari⁹: ſm̄ teſtimoniū ſaluator̄ Joh. x. l ¶ Qui habuerit. h̄ ꝯn̄r oſtēdit in aliq̄bus defectū hui⁹ charitat̄ dī. Qui habuerit ſubſtātiaȝ hui⁹ mūdi. i. diuitias. Hic tāgit̄ duplex caſus ī q̄ elemoſynā facere neceſſitat̄ ē ꝛ ꝑcepti. Vn⁹ accipit̄ ex pte faciēt̄. ſ. q̄ñ habꝫ ſupfluū victui ꝛ veſtitui. ꝯſiderat̄ neceſſitatib⁹ ꝑſone ꝛ ſtat⁹: ꝛ nō ſolū ſm̄ p̄ñtē ſtatū: ſꝫ etiā ſm̄ ea q̄ ꝓbabilit̄ p̄ñt occurrere ꝛ freq̄nter occurrūt. ꝛ ſm̄ h̄ dr̄ Luc. xi. Qd̄ ſupeſt date elemoſynā. Vn̄ Baſili⁹. Famelici panis ē quē tu tenes: nudi tunica quā ī ꝯclaui ꝯſeruas: diſcalciati calce⁹ q̄ apud te marceſcit: idigentis argētū qd̄ poſſidem⁹ ihumatū: q̄ circa tot iniuriar̄ q̄t dare valeres. Et h̄ idē dicit Amb. in decretis dī. xlvij. c. Sicut hi. ꝛ h̄ notat̄ cū dr̄: Qui habuerit ſubſtātiā hui⁹ mundi. i. diuitias ſupfluas mō dicto. Scd̄s caſus accipit̄ ex pte recipiētis. ſ. q̄ñ patit̄ vrgētē neceſſitatē ꝛ nō apparet vn̄ ſuſtētari poſſit niſi ꝑ elemoſynā tuā: ꝛ tūc iſte tenet̄ dare nō ſolū de ſupfluo ſicut in caſu p̄dicto: ſꝫ etiā d̄ neceſſario: nō ꝑſone ſue ſm̄ indiuiduū ꝯſiderate: q̄ plus q̄libet tenet̄ ſibi q̄ alteri ſi ſit ī neceſſitate ſili: ſꝫ de neceſſario ſui ſtat⁹. nā q̄libet dꝫ ſe reſtringere vt ꝓximū adiuuet in vltima neceſſitate. ꝛ ſm̄ h̄ ſb dit̄: m ¶ Et vide. fra. ꝛc. ſ. vltimā. n ¶ Et clau. vi. ſbuētionē ei denegādo. o ¶ Quō cha. ꝛc. q. d. nullo mō. ī tali eīm caſu ē trāſgreſſor p̄cepti diuini. ꝓpt̄ qd̄ dicit Amb. Paſce fame morientē: ſi nō paiſti occidiſti. p ¶ Filioli. h̄ ꝯn̄r inducit ad debitū diligendi modū dī. Filioli mei ſi nō dili. ꝟbo. ſ. tm̄: ſic illi q̄ ꝟbo dicūt ſe fr̄ib⁹ cōpati: ſꝫ de facto nihil. ꝛ h̄ ē amor fict⁹ ſiue van⁹. q ¶ Neq̄ lin. ſ. fallaci: ſicut ioab dixit amaſe. ij. Reg̃. xx. c. Salue mi frat̄. ꝛ ſtati iterfecit eū. ꝛ h̄ amor n̄ ſoluȝ ē fict⁹ ꝛ van⁹: ſꝫ etiā ꝓditori⁹. r ¶ Sꝫ ope. ꝯ ꝑmū. s ¶ Et ꝟitate. ꝯ ſcdm̄ t ¶ In h̄ dī. mō. ſ. efficacit̄ ꝛ veracit̄. v ¶ Cog̃. q̄m ex ve. ſu. i. ex deo q̄ ē ipa ꝟitas. x ¶ Et ī cōſpectu ei⁹ ſua. cor. no. ad ꝟe charitatis opa. ¶ Vel alit̄. Suadebim⁹ cor. nr̄a. i. ꝯfidēter p̄ñtare poterim⁹ corā eo corda nr̄a: ꝙ ſi alit̄ diligerem⁹. ſ. vane vel falſe: h̄ facere nō poſſem⁹. iō ſbdit̄: y ¶ Q̄m ſi re. ń. d̄ vana vł falſa dilectōe. z ¶ Maior ē de⁹ ꝛc. ꝓpt̄ qd̄ talis vanitas vł falſitas nō latebit eū. a ¶ Chariſſimi ſi cor noſtrū nō reprehende. nos. de vana vel falſa dilectōe.

ꝙ fiduciā

† de pe. diſ. 1. ☩. cū ergo

† 6. q. 1. c. ſſi ma. De pe. diſ. 1. c. homicidiorū

† Joh. 15. b

D

E V luimus oſtēdere: quia etiā ſi ↄſcia accuſaret nos int⁹ et vellet latere deū: q2 nō bono aīo bona nr̄a facere mus: tñ deo latere nō poſ ſem⁹: q2 maior ē corde no ſtro ⁊ nouit oīa. valet ḡ di lectio q̄ nos cōmendat illi quē latere nō poſſumus.

a ¶ Et q̄cq̄d. Magna ꝓmiſſio ⁊ ↄſiderabil' fide lib⁹. Sȝ ſi ſic adeo pertiner ſus vt celeſtib⁹ ꝓmiſſis ñ delectet' ſaltē timeat q̄d e contrario ſapia ſribilit' ito nat q̄ auertit aurē ſuā vt nō audiat legē: orō ei⁹ erit execrabil'. b ¶ Et h̄ ē m. Mādatū ſingulari mō ꝑ pōit. ⁊ duo ſbiūgit: q2 hec neq̄unt ſepari. c ¶ Et q. Qua mercede h̄ mādata fidei ⁊ dilectōis ſeruēt' ex equit'. d ¶ In illo ma. ⁊c. Primis tpib⁹ creſcen tis eccl'ie cadebat ſpūs ſu per credētes ⁊ loq̄bāt' lin guis: ⁊ faciebāt miracula Sȝ nūc ñ eget eccl'ia exte riorib⁹ ſignis. Oīs q̄ h̄ȝ ſi dē ⁊ charitatē teſtat' in ſe ſpm̄ manere. Ca. IIII

Chariſſimi no. ⁊c. Multi heretici: multi ſciſmatici ↄfitent' ieſuȝ i carne veniſ ſe: ſȝ fact' negāt nō h̄ñdo charitatē. Charitate v̄bū caro factū ē: q̄ nō h̄ȝ chari tatē: negat eū veniſſe i car ne. ⁊ h̄ ↄuīcit' ſpm̄ ex deo nō hr̄e ſpūs di nō ſono lī gue: ſȝ amādo ⁊ faciendo dic' ieſū i carne veniſſe. Je ſus venit vt colligat: here tic⁹ ſpargit: hic nō h̄ȝ ſpm̄ di. f ¶ Qm̄ mul. ⁊c. Cha ritatē nō h̄ñtes: ⁊ vnitatē eccl'ie prauo dogmate ſcin dētes: nihilomin⁹ ſpm̄ ſcm̄ in ſe ↄtēdūt eē ſbdit: vt ꝑ fruct⁹ ꝓbent' ſi ſūt pſeudo vl' veri ꝓphe: q2 non colli gūt' de ſpinis vue: neq3 d̄ tribul' fic⁹. g ¶ Omnis ſpūs. multi heretici q̄ vnita tē eccl'ie ſeparē prauo do gmate volebāt hūc v̄ſicu lū ex ep'la raſerūt: ne ꝑ eū errores conuincerentur.

h ¶ Soluit. Qui deum ab hoīe diſtiguit: q̄ mēbra a deo diuidit: q̄ v̄ba di ma le interꝑtat': q̄ a deo male viuēdo recedit. i ¶ Ipſi de mū. Hi ſpūs nō ſunt diligēdi: ñ ſūt audiēdi: q2 etſi xp̄i nomē inuocāt ⁊ ſi gno xp̄i ſe notāt: tñ ſunt d̄

†Joh. 8. f illorū nūero q̄ mūdana cu piūt: qui celeſtia ignorāt.

k ¶ Ideo d̄ mūdo lo. Ratiōe mūdane ſapiētie ꝓbantes non poſſe deum hominē mortuū ſuſcitare: hoīem mortalem in celis habere manſioneȝ: et alia huiuſmodi.

V Chariſſi

†Joh. 15. b

¶ i dilectiōe: ſȝ certi ſum⁹ q̄ purā dilectioneȝ fratrū h̄ēm⁹ ſalutē fratrȝ q̄rētes: nō aliud emo lumētū. Itē ſi nō reꝑhēderit i orōne dn̄ica dū dicim⁹: dimitte nob̄ d̄bita nr̄a: ſic' ⁊ n. di. d. n.

nō reꝑhēdent nos fiduciaȝ: habe a

a ¶ ex radice charitat'. b ¶ ⁊ ſi aliq̄ñ ad vo

a mus ad deū: ⁊ q̄cq̄d pēterim⁹ ac b

lūtatē ſꝑ tñ ad ſalutē. ¶ charitat'.

cipiem⁹ ab eo: qm̄ mādata ei⁹ cu d

¶ aīo. ¶ oꝑa charitat'. a ¶ in abſcōdito

ſtodim⁹ ⁊ ea q̄ ſūt placita corā eo:

vbi videt. ¶ q̄ſi aliq̄s q̄rerer q̄d ē illud mā

b facimus†Et hoc eſt mandatū ei⁹: e

datū fides ⁊ dilectio. a ¶ q2 ñ ē aliud nomē

vt credamus i nōmine filij ei⁹ ieſu

i q̄ opteat ſaluos fieri. a ¶ h̄ ē mādatū meū vt diligat' inuicē ſic' ⁊ dilexi vos: amate vos ad h̄ ad q̄d vos diligo. i. vt ad beatudinē ꝑtigatis.

chriſti: et diligāmus alterutrum ſi

¶ ita puro amore: ñ ſic' latrōes vl' q̄libeȝ ſcele rati ſe diligūt ſȝ nō caſte. ¶ amāt ſe inuicē ma lūſȝ amor: ille tartare⁹ eſt ⁊ peior q̄ diſcordia.

a ¶ nō amas regē cui⁹ ↄtēnis legem.

c cut dedit mandatū nobis. Et qui f

a ¶ vt in domo: vt tuto refugio.

b ¶ vt in mundo vaſe ⁊ in pñti ⁊ in futuro.

d ſuat mādata ei⁹: i illō māet ⁊ ipſe g

¶ ſi ſeruam⁹ charitatem manet i nobis: ⁊ ſi dubitam⁹ an i nobis habitet māifeſt' ſignis h̄ poſſum⁹ oſtdere: q2 dedit nob̄ genera lingua rū grām ſanitatum ⁊ cetera chariſmata.

in eo. Et in h̄ ſcim⁹: qm̄ manet in h

¶ ſancto.

nobis de ſpū quē dedit nobis. i k

e Chariſſimi Ca. IIII l

¶ ſpūalit' loq̄nti vt eū eligat' ad imitādū. q2 q̄dā dona ſpi rit⁹ ſunt cōia tā bonis q̄ mal'

nolite oīni ſpiritui cre m

ꝑter charitatē. a ¶ ſi ſm̄ deū ſunt ſpūales: ſi charitate nitant': q2 ſi myſteria oīa noue chari

dere: ſ ꝓbate ſpūs ſi ex deo ſunt: n

tatis a nō ha. ⁊c. a ¶ tō ꝑmunio vos q̄ niā ⁊c. b ¶ q̄ ſub obtētu fidei errores ꝑdicāt ⁊ mal' exēplis corrūpūt. ¶ charitatē ñ h̄ñtes.

f quoniā multi pſeudo ꝓphete exie o

a ¶ quō ꝓbare poſſumus: hoc ſigno noſcitur

rūt in mundum. In hōc cognoſci q

ſpūs: dei. ſ. q̄ oīs. ſ. a ¶ voce ⁊ opatiōe ⁊ ex charitate inſtruit auditores q̄ charitate deus

g tur ſpūs dei. Oīs ſpūs q̄ cōfitet' r

factus eſt homo. ¶ et huic credendū.

ieſū chriſtū in carne veniſſe: ex deo

a ¶ q̄ diuinitatē vl' aīaȝ: vl' carnē negat vl' ꝑ

b eſt. Et oīs ſpūs qui ſoluit ieſū: ex ſ t

cepta negligit. ¶ ꝑambulus.

deo nō eſt. Et hic eſt antichriſtus: v

a ¶ imminēte dei iudicio. b ¶ habitās i mē tibus eoȝ qui xp̄o verbo vel oꝑe repugnant: nam iam opat' myſterium iniquitatis.

de quo audiſtis: quoniā venit: et

a ¶ amatorib⁹ mūdi. ¶ illi ñ ſūt ex deo: ſed

nūc iā in mūdo eſt. †Uos ex deo x

vos. a ¶ cōfitēdo ieſuȝ veniſſe in carne habē do charitatē. ¶ antixp̄m.

eſtis filioli: et viciſtis eum: q̄niaȝ y

¶ ſȝ nō v̄tute liberi arbitrij: ſȝ q2 maior eſt deus ad ꝓtegendū q̄ diabolus ad ī pugnan dum. ¶ docet habere ſpem ⁊ charitatem.

maior eſt q̄ in vobis ē q̄ q̄ i mūdo. z a b

k Ipſi de mūdo ſūt: ideo de mūdo c d

a ¶ Fiduciā ha. ad deū. in nr̄is neceſſitati b⁹ recurrēdi ad ipm̄. b ¶ Et q̄cq̄d pe. d̄ ꝑtinē tib⁹ ad nr̄aȝ ſalutē ⁊ ꝑſeuerant'. c ¶ Accipiem⁹ ab eo. ñ tñ ſꝑ ſtatī: ſȝ tpe oportuno. nā aliq̄ñ differt petitiōes fideliū īplere: vt non ſic vileſcat q̄d ꝑſtat ⁊ vt ꝑpliori deſiderio ⁊ poſtulatiōis repetitione meritū eis accreſcat. Et ſbdit' rō īpletiōis cū dicit': d ¶ Qm̄ mā. ei⁹ cu. ⁊c. ipſe aūt cuſtodiētib⁹ mā data ei⁹ vitā eternaȝ ꝓmittit: Mat. xix. c. Si vis ad vitā īgredi ſerua mādata: ⁊ fidel' ē adimplēdo ꝓmiſſa. Et q̄ ſint ei⁹ mādata ſbdit dicēs: e ¶ Et hoc ē mā. ei⁹ ⁊c. h̄ accipit' ſingulare ꝓ plurali: q2 oīa mādata ei⁹ ↄtinent' i fide ꝑ dilectionē opante Ro. xiij. c. Plenitudo ḡ legis ē dilectio. f ¶ Et q̄ ſer. mā. ei⁹. ꝑ dilectionē adimplendo. g ¶ In illo ma. ſic' amās in amato. ⁊ etiā ecōuerſo ⁊c. h ¶ Et i hoc ſci. qm̄ manet i nobiſ. dicto mō. i ¶ De ſpū. d̄ eſt ꝑ ſpm̄. k ¶ Quē de no. ſi h̄ intelligat' de btō iohāne ⁊ alūs ap'lis. iſtud ſcire ē ꝑ certitudinē diuine reuelatiōis. ſi aūt d̄ alūs: ē ꝑ ꝓ babilē ↄiecturā: vt dictū ē. ſ. eodē ca. Ca. IIII

Chariſſimi. Hec eſt ſcd̄a ꝑs ꝑncipal' tra ctat⁹ hui⁹ ep'le. i q̄ btūs iohēs agit d̄ v̄bi icarnatiōe. ⁊ ꝑmo veritatē declarat. ſcd̄o declarationē ↄfirmat ibi: Et nos vidim⁹. Prima in duas: q2 ꝑmo determiat v̄itatē. ſcd̄o inducit ad charitatē ibi: Chariſſimi. Et q2 oppoſita iux' ſe po ſita mag' eluceſcūt. iō determinando v̄itatē ponit iuxta oppoſitā falſitatē. Et diuidit' i duas ptes: q2 ꝑmo determiat v̄itatē in cōparatiōe ad docētes. ſe cūdo ad audiētes ibi: Ipſi de mūdo ſunt ⁊c. Circa ꝑmū dic': m ¶ Nolite oī ſpūi cre. i. oīni loquēti de ſpūalib⁹ iux' q̄ incarnatio v̄bi eſt de maiorib⁹. n ¶ Sȝ ꝓbate ſpūs. mod⁹ aūt ꝓbādi poſtea po nit': ſȝ ꝑmo pōit' rō ꝓbādi cū dr̄: o ¶ Qm̄ multi pſeudo ꝓphe. i. multi doctores falſi d̄ incarnatio ne. p ¶ Exierūt i mun. ſ. ebion ⁊ cherinthus: vt dictū ē. ſ. Et ſubdit' mod⁹ ꝓbatiōis cum dicit':

Diuiſio

Diuiſio

q ¶ In hoc cog. ſpūs dei. i. loquēs de ſpūali bus ex inſpiratiōe diuia. r ¶ Oīs ſpūs ⁊c. ex deo eſt. i. loquit' ex inſpiratiōe diuia. xp̄s eni eſt nomē ſuppoſiti i duplici natura. ſ. diuia ⁊ hūana. in diuia ab eterno. i hūana ex tpe. Uēit igit' i carnē humanā naturā aſſumēdo i v̄gine: ſȝ venit i carne naſcēdo de ea i carne aſſūpta. ⁊ ſic pȝ q̄ veniſſe in carne includit veniſſe in carnē: q2 ſcd̄m ꝑſupponit primū. propter quod apoſtolus magis exp̄ſſit ſcd̄m dum q̄ primum. s ¶ Et omnis ſpūs qui ſol uit ieſum. ſicut ebion ⁊ cherinthus negātes eius diuinitatem: ⁊ omne male ſentientes de incarna tione verbi. t ¶ Ex deo nō eſt. i. nō loquitur ex ſpiritu diuino: ſed maligno. ideo ſubdit': v ¶ Et hic eſt antixp̄s. nō in ꝑſona ſed in figura: vt di ctū ē. ſ. ij. ca. ⁊ ſic pȝ littera ſequēs cum dicit': De quo audiſtis ⁊c. x ¶ Uos ex deo eſtis filioli. ꝑ baptiſmuȝ regenerati. y ¶ Et viciſtis eum. ſcȝ figuralem antichriſtū ↄfitendo ieſum xp̄m eſſe deū ⁊ verū hominē. Uel Uiciſtis eum. i. mun dū deuincēdo ↄcupiſcētiā oculoȝ ⁊ carnis ⁊ ſuper biam vite: que nomine mundi intelliguntur: vt di ctū eſt. ſ. ij. ca. z ¶ Qm̄ maior eſt qui in vo bis eſt. ſpūs dei in quo viciſtis ↄcupiſcētias mū di ⁊ non virtute ꝓpria. a ¶ Q̄ qui in mūdo: id eſt q̄ ſpiritus malignus qui habitat in homini bus mundanis ⁊ excitat ↄcupiſcentias predictas. b ¶ Ipſi. Hic conſequēter determinat veritateȝ ex parte audientiū. Circa quod ſciendū q̄ quilibet libenter audit illud ad quod pronitatē habet ⁊ op poſitū abhorret. ideo heretici in doctrina ſua laxa bant hoībus mūdanis delectabilia: vt ſic facilius peruerterent eos circa credibilia. Et hoc eſt quod dicit: Ipſi. i. heretici qui ſunt figura antichriſti. c ¶ De mūdo ſunt. i. querentes huius mundi delectabilia. vnde dicit Auguſtin⁹ in libro de vti litate credēdi: Hereticus eſt qui alicui⁹ tpalis cō modi ⁊ maxie glorie ꝑncipatuſq3 ſui grā falſas ac nouas opiniōes gignit vel ſequit'. d ¶ Ideo d̄ mūdo lo. nam ex abundātia cordis os loquitur.

Hereticus

Et mūdus

A G a ¶ Chariſſimi di.nos. Cõmendauit charitatē multis modis.iā ad eiꝰ ſingularē laudē acce dit:in q̄ eū maxime debemꝰ audire.ſ.q̄ diligit ex deo natꝰ eſt: ⁊ deum nouit:qꝛ deꝰ charitas ē. Dixerat: charitas ex deo eſt:hic ſuperaddit:deꝰ charitas eſt. ¶ Augꝰ. Charitas eſt affectꝰ

Charitas

animi ad diligēdū deū ꝓpter deū ⁊ ꝓximū ꝓpter deū. Itē alibi: Tu aūt dñe neq̄ affectꝰ animi neq̄ animꝰ es ſ; dñs deus animi tu es. Qui fac̄ ꝯtra charitatē ꝯ deū facit: facile ꝙ̄uis videat cuiuis facē ꝯtra hoiem ſed ꝯtra deum facere q̄s nõ timet. b ¶ Charitas ex deo eſt. Filiꝰ deꝰ eſt ex deo.ſpūſſctūs deꝰ eſt ex deo ⁊ nõ tres dii: ſ; vnus deus pr̄ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs: ⁊ ille diligit in quo habitat ſpūſſanctꝰ. Ergo dilectio eſt deus:ſed deus q̄ ex deo: ⁊ ita vere dicitur: ⁊ dilectio ex deo: ⁊ deꝰ dilectio ē. Cū dr̄ ex deo: aut filiꝰ intelligitur: aut ſpūſſanctus:cum aplūs dicat:

Roṁ.5.a Charitas diffuſa eſt in cordibꝰ noſtris per ſpiritūſanctū qui datus eſt nobis:intelligimus dilectionē ſpiritūſanctū eſſe:hic eſt fons in q̄ nõ cõicat alienus: cum in omnibꝰ alus ſacramētis eccl̄ie cõicet. Ad hunc fontem bibendū nos hortatur/dicens: Diligamus inuicem. c ¶ Qm̄ deꝰ charitas. Nõ dicit in deo vt iuſtus ⁊ iuſticia dicatur vt diligens ⁊ dilectio dicat̄: quia nõ trāſnominatiue a iuſticia dicitur iuſtꝰ: vel diligens dilectione:quia iuſticiam vel dilectionem habeat:ſed qꝛ eſt iuſticia vel dilectio. d ¶ In h̄ apparuit. Probando ꝙ deus charitas eſt: ⁊ ꝙ nos diligit voluit inducere nos

B ſuo exemplo vt inuicē diligeremꝰ: ⁊ ad noticiam eiꝰ veniremꝰ. Sicut deus nõ expectauit vt eū diligeremus: ſic nos nõ expectemꝰ vt alii nos diligāt: ſed ꝓores diligamꝰ. Dilectio p̄ris probata eſt:qꝛ miſit filiū: dilectio filii: q̄ mortuus eſt. e ¶ Non quaſi nos ⁊c̄. Non prius dileximus vt quaſi merito noſtre dilectionis ipſe diligeret nos:ſ; ⁊ ipſe prior dilexit nos: vt preunte gr̄a eius nos eum diligamus. f ¶ Propitiationem. Alia tranſlatio litatorem:id eſt ſacrificatorem pro peccatis noſtris. g ¶ Et nos debemus alterutrum diligere. Dilige ⁊ quod vis fac:ſiue taceas dilectione tace: ſiue clamas dilectione clama.d̄ hac radice nõ põt niſi bonū exire. h ¶ Deū nemo vidit vnq̄. Sicut videntur iſta viſibilia corporis ſenſibus nota: ſic non videntur deus. S; ⁊ ſi aliquādo hoc modo videndi viſus eſt: nõ ſicut iſte nature videtur:ſed voluntate viſus eſt:ſpecie qua voluit apparēs latente natura ⁊ incõmutabiliter in ſe permanente. Eo autem modo quo videtur ſicut eſt:nunc fortaſſe videtur ab angelis a nobis tunc videbitur cum equalis angelis erimus. Sed nec tunc videbitur ſicut iſta viſibilia que corporali viſione cernuntur: ſed vnigenitus qui eſt in ſinu patris ipſe narrabit: quod non ad oculos ſed ad mentium viſionem pertinet. Sicut ergo ſi ſolem iuſtum videre vellemus: oculum corporis purgaremus ſic volentes videre deum:oculum mentis purgemus. Sed quia hec viſio in futuro ſperatur quid agendum eſt: quo ſolatio vtendum?dum adhuc peregrinamur in corpore:diligamus inuicem: et ſic deus in nobis manet.

i ¶ Et charitas eiꝰ in nobis ꝑfecta eſt. Incipe diligere cepit deꝰ in te eſſe:creſce in dilectione ⁊ ampliꝰ habitando in te deus faciet te perfectum: vt diligas ⁊ inimicum

a ¶ ſed ſpūalīs corda nõ poſſunt auertere.
loquunt̄: et mundus eos audit. a
¶ qꝛ charitatē habemꝰ. a ¶ ꝑ charitatē.
Nos ex dō ſumꝰ †Qui nouit deū b
a ¶ ꝓdicatores ỽitat̄. b ¶ q̄ charitatē ñ hꝫ.
audit nos: qui nõ eſt ex deo:non c
a ¶ carnal̄ nõ ꝑcipit ea q̄ ſūt ſpūs dei. b ¶ q̄ audit nos hꝫ ſpm̄ ỽitat̄: q̄ nõ audit:hꝫ ſpm̄
audit nos. In h̄ cognoſcimꝰ ſpm̄ ve f
erroris. a ¶ ⁊ qꝛ ex deo ſumꝰ nõ ex mūdo:h̄
a ritat̄ ⁊ ſpm̄ erroꝛ̄. Chariſſimi di g
¶ verbo ⁊ opere.
b ligamꝰ nos inuicem:qꝛ charitas ex
deo ē. Et oīs q̄ diligit †frēm ſuum i
¶ qꝛ ꝑmāet apū deū. ¶ ⁊ h̄ ⁊ i futuro plenꝰ
ex dō natꝰ ē:⁊ ꝯgnoſcit deū. Qui k
a ¶ ad noticiā dī nõ venit̄ niſi ꝑ charitatē:qꝛ i maliuolā a. nõ in.ſpi.ſa. ¶ fraterna dilectio ducit ad noticiā dei q̄ ē ſūma dilectio.
c nõ diligit non nouit deū †qm̄ deꝰ m n
d charitas ē. In h̄ appꝰuit charitas o
¶ inuiſibilē in ſe.
dei in nobis: qm̄ filiū ſuū vnige- p
¶ viſibilē ex carne. ¶ mori ꝓmūdo. ¶ paꝰ
nitū miſit deus in mundum vt vi q
mortui. ¶ reſuſcitatū ¶ i hac miſſiõe ¶ ma
e uamꝰ ꝑ eū: In h̄ ē charitas:nõ q̄ſi
nifeſta. a ¶ amauit iniq̄s: ſ; nõ iniq̄tatē.
nos dilexerimꝰ deū †ſ; qm̄ ipſe ꝑoꝛ r
a ¶ experimentū dilectionis.
f dilexit nos: et miſit filiū ſuū ꝓpi- s
¶ deſteuēdis. a ¶ eſtote ḡ imitatores dei: ſic filii chariſſimi ⁊ ambulate in dilectione.
tiationē ꝓ pctīs nr̄is. Chariſſimi t v
¶ ſed non iniquitatem.
g ſi deus dilexit nos: et nos debe-
¶ nõ eñi vi
h mus alterutrum diligere †Deum x
debit me hõ ⁊ viuet. ¶ ſ; tñ. ¶ ſincera ⁊ diſciplinabili charitate nõ remiſſa ⁊ ꝯſediosa mā
nemo vidit vnq̄. Si diligamus y
ſuetudīe. a ¶ iſpirādo bõa. ¶ habitādo i te
i inuicē:deꝰ in nob̄ mãet: ⁊ charitas z

M a ¶ Et mūdus eos au. nā ad ea q̄ ꝓdicāt afficit̄. b ¶ Nos ex deo ſu.regenerati. c ¶ Qui nouit deū.fide formata charitate. d ¶ Audit nos.acq̄ſcendo doctrine nr̄e. e ¶ Qui nõ eſt ex deo nõ audit nos. ſ; magis abhorret doctrinā nr̄am. f ¶ In h̄ co.ſpm̄ ve.⁊ ſpm̄ erroꝛis.i.doctorē ⁊ diſcipulū veritat̄: et doctorē ⁊ diſcipulū erroꝛis falſi. g ¶ Chariſſimi. Declarata veritate de verbi incarnatiõe.hic reuertit̄ ad tractandū de charitate: de q̄ in h̄ libro ꝓncipalr̄ intēdit: vt pꝫ ex ꝓceſſu libri. ꝓpter qđ tractādo de alus: intermiſcet de charitate.ad quā inducit hic q̄druplici rõne. Prima ſumit̄ ex filiatione dei quā ꝑ charitatē cõſequimur. nā ipa diuidit inter filios regni ⁊ ꝑditiõis/iō dicit: h ¶ Diligamꝰ nos inuicē qꝛ charitas ex deo eſt.i.a deo infuſa eſt. i ¶ Et oīs q̄ diligit fratrē ſuū ex deo natꝰ eſt.qꝛ charitas eſt q̄dam participatio diuine nature in nobis. k ¶ Et cognoſcit.hic ponitur ratio ſecūda q̄ accipit ex dei cognitione quā debemus appetere: ⁊ ſic hanc habemus per charitatē. nā ſicut malicia voluntatis ꝑ habitum vitioſum peruertit rationis iudiciū ita ecõuerſo bonitas eius q̄ eſt per charitatem cauſat in intellectu iudicium rectum. ꝓpter quod dicit̄.i.Coꝛ.ii.d. Animalis hõ non ſapit ea que ſunt ſpūs dei. ſpiritualis autem iudicat oīa: ⁊ hoc eſt qđ dicit̄: Et cognoſcit deum.ſcꝫ habens charitatem. l ¶ Qui nõ diligit.dilectione charitatiua. m ¶ Non nouit deum.ſ.noticia meritoria. n ¶ Qm̄ deus charitas eſt. nõ eſt per hoc intelligendum ꝙ deꝰ ſit charitas mouens imediate voluntatem humanam ad actum diligendi ſine habitu medio.vt videtur ſentire magiſter ſententiarum in.xvii.diſt.ꝓmi libri. quia ſic tolleret̄ ratio delectabilis ab actu diligendi:nā habitus perficiens potentiam facit actum delectabilem.v.Eth. Deus aūt non poteſt eē forma perficiens potentiā voluntatis create. ergo ⁊c̄. Similiter ratio meriti.nā ſic in actu diligendi voluntas eſſet tm̄modo mota.⁊ ſic nõ diligeret libere nec per ꝯſequēs meritorie. ideo tenetur ab omnibus doctoribus ꝙ deus mouet ipſam voluntatem ad actum diligendi meritoriū per habitum charitatis infuſum. ſicut intellectum ad actum credendi per habitū fidei. Eſt igitur ſic intelligendū: Qm̄ deus charitas eſt.ſcꝫ increata:ſicut eſt bonitas ⁊ ſapiētia. ad cuiꝰ cognitionem rectā inclinat charitatis habitus vt dictū eſt ſupra. Obiectū eñi huiꝰ cognitionis nõ eſt verum abſolute: ſed verū confuſe ſe habens appetitui recto.ideo ſubtracta dilectione charitatiua que facit appetitum intellectiuū rectū maxime circa deum non remanet talis cognitio. o ¶ In hoc apparuit.hic ponit̄ tertia ratio que accipitur ex dei imitatione que eſt ex dilectione dei ad nos. p ¶ Quoniā filiū ſuū vnigenitū.i.in humanitate aſſūptū. q ¶ Ut viuamus per eum. vita gratie quā influit nobis: ſicut caput influit ſenſum et motum membris ſuis. r ¶ Sed quoniā prior ipſe dilexit nos.diligere eñi eſt velle alicui bonū. quicquid aūt boni nature vel gratie vel glorie in nobis eſt vel poteſt eē: totū ē a deo agente voluntarie. s ¶ Et miſit filiū ſuū ꝓpitia.i.hoſtiā ꝑ quā deus pr̄ nobis ꝓpitius redderet̄. t ¶ Pro pec.noſtris.ſ.tollendis ex h̄ ꝯcludit intentum dī. v ¶ Chariſſimi ⁊c̄. et pꝫ lr̄a. x ¶ Deū. hic ponit̄ q̄rta ratio q̄ accipit̄ ex diuīa māſiõe in nobis.quā debemꝰ appetere ſūme. ⁊ hanc facit charitatiua dilectio. nõ aūt viſio q̄ nõ hr̄ in p̄nti vita. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Deū nemo vidit vnq̄. Exo.xxxiii.d. Nõ videbit me hõ ⁊ viuet. Dicit tñ Augꝰ. ꝙ ꝯceſſum fuit paulo ⁊ moyſi videre diuinā eſſentiam. ſed h̄ fuit in raptu ⁊ tranſitorie ⁊ nõ manſiue. de q̄ māſione eſt hic ſermo: vt pꝫ ex littera. y ¶ Si diligamꝰ in.charitatiue. z ¶ Deꝰ in no.manet.ſicut amatū in amāte q̄ q̄dem māſio eſt aliq̄liter eadē cū māſione patrie. Nam habitus charitatis nõ euacuat̄ adueniente ſtatu patrie:ſed manet ⁊ ꝑficitur. ſed cognitio vie euacuat̄. a ¶ Et charitas eius in nobis perfecta eſt.exponatur ſicut.ſ.ii.ca.

†Joh.8.f

Aloſdeū

†Joh.3.b 11.q.3.c. abſit

†De con. diſt.2.c. iterat̄ in fine

D

†Joh.1.b 1.Ti.6.c

L

F micũ: ſicut ⁊ ipſe inimicos dilexit. a ¶ In h cogno. Vñ ſcie
mus ſi habeam⁹ ſpm̃ dei. Interroga viſcera tua: ſi ſint plena
Roñ. 5. a charitate habes ſpm̃ dei. Quia cha. dei dif. ē i cordib⁹ nr̃is ꝑ
ſpm̃ſcm̃ q̄ dat⁹ ē nob. b ¶ Qm̃ i eo ⁊c̃. De⁹ ĩ nob manet
⁊ nos i deo. ⁊ nẽo de ſalute deſperet: qꝛ ⁊ ſi morbi ſcelez nos
deprimũt: omipotẽs ē medic⁹ q̄ ſaluet.
Gaudeam⁹ ĩ ſpe: vt veniam⁹ ad rem.
c ¶ Quiſq̄s cõ. Supra dixerat ſi di
ligam⁹ de⁹ manet i nob. h dic̃ q̄ ꝯfeſſus
f. q. i. e. f. d. i deo manet ⁊ de⁹ i eo. Inſi
nuãs ꝙ q̄ſq̄s hꝫ dilectionẽ in frẽs: ille
vere teſtaẽ ieſuz eẽ dei filiũ. Quare ei
cauſarũ effect⁹ ꝯueniũt: ⁊ ipſe cauſe con
ueniũt. d ¶ De⁹ in ⁊c̃. Uiciſſim i ſe
hitant q̄ ꝯtinet ⁊ q̄ ꝯtinetẽ: habitas in
deo ſꝫ vt cõtinearis hitat i te de⁹ ſꝫ vt
cõtineat ne cadas quõ cadet quẽ conti
net de⁹. e ¶ Et nos cog. Nos vi
dimus ⁊ teſtamur ꝙ de⁹ miſit filiũ ſuũ
⁊ cognouim⁹ q̄ cũ h fecit. nõ qꝛ indige
ret: nõ qꝛ aliq̄d deberet ſꝫ ſola charita
te: cũ haberet vnicũ noluit illũ eẽ vnũ:
ſed vt fratres haberet: ⁊ adoptauit illi
qui cũ illo poſſiderent vitã eternam.
f ¶ Deus charitas eſt ⁊c̃. Idẽ ſu
perius dixerat: ecce iterum dicit vt am
plius cõmendet: ⁊ vt aliũ effectũ chari
tatis adiũgat. Supra dixit ꝑ charita
tem factũ eſſe primũ aduentum filii dei
in mundũ ad ſalutẽ mundi: hic ꝑ can
dem charitatem annũciat ſalutẽ fideli
um in ſecundo aduentu in die iudicii.

Dũ dilectionẽ cõmendat dilectionez
dei nec penitus tacet: nec frequẽter no
minat: dilectionem inimici omo tacet:
fraterne charitatis frequentiſſime me
minit. Cur hoc? Cũ dicat non eſſe ma
gnum ſi diligam⁹ eos q̄ nos diligunt:
niſi etiã ad inimicos dilectio ꝑtingat.
Sed q̄ vſq̃ ad dilectionẽ inimicorum
ꝑuenit nõ trãſibit frẽs. oportet eni vt
(ſicut ignis) ꝓius occupet ꝓxima ⁊ ſic
in lõginquiora deſcẽdat. Qui optat d
inimico vt frater fiat: fratrem diligit.
Nõ eni amat in illo qd̃ eſt ſed qd̃ vult
eſſe: ſicut faber amat lignũ de ſilua re
ciſum: de q̄ aliq̄d ẽ factur⁹. nõ amat qd̃
eſt: ſed qd̃ factur⁹. Nõ min⁹ ḡ monuit
de charitate. In mutua dilectiõe ẽ ꝑfe
ctio charitatis diuine. g ¶ In hoc
ꝑfecta eſt. hoc ſigno põt ꝓbare q̄cun
q̄ q̄ntum fecerit in charitate: interroga
cor tuũ: ⁊ rñdebit tibi: credit aliq̄s diẽ
iudicii: ſed qꝛ nõ eſt ꝑfectus in charita
te cepit timere: ſed ſi ꝑfectus eẽt: fidu
ciã haberet. ⁊ ſi deſideraret non time
ret. Cũ ꝯuertiẽ aliq̄s ad penitentiã:
incipit timere ſed ꝓceſſu bone cõuerſa
tionis diſcit non timere: ſed optare vt
Phil. 1. c veniat: ſicut Paulus: Cupio diſſolui
⁊ eſſe cum chriſto. h ¶ Quia ſicut
ille ⁊c̃. Ut expoſitũ eſt: ſicut non ſem
per ad equalitatem ſed ad quandam ſi
militudinem dicitur ſicut aures habeo
ſic et imago: ſi ad imaginez dei facti ſu
mus quare non ſicut deus ſumus? i ¶ Timor non eſt in
charitate. Per hoc intelligitur perfecta charitas: quia in ta
li charitate que ad imitationem diuine bonitatis etiam inimi
cis benefacit: non eſt timor. k ¶ Foras mittit timorem.
Prou. 1. a Illum de quo dicitur: Initiũ ſapiẽtie timor domini. quo timet
quiſq̄ incipiens opera iuſticie ne veniat diſtrictus iudex ⁊ ſe
minus caſtigatũ damnet: ꝑfecta charitas perfectã facit iuſtici
am. nec habet vñ timeat: ſed deſiderat. Aliud eſt timere deũ:
ne mittat in gehennã qui timor nondũ caſtus ceſſabit. Aliud
timere deum ne te deſerat: qui timor caſtus permanet in ſecu
lum ſeculi: quia deſiderat aduentum ſponſi. l ¶ Quoniã
deus prior dilexit nos. Dilectio dei dedit nobis vt dilige
Joh. 15. c remus eũ. vñ dr̃: Nõ vos me elegiſtis: ſed ego elegi vos.

G Deum quem

---

de⁹ faciet te ꝑfectũ. a ¶ ſi diligim⁹ manet in
a ei⁹ i nob ꝑfecta ẽ. In hoc cogno a
nob: qd̃ tali experimẽto ꝓbam⁹: qm̃ de ſpũ. ⁊c̃.
b ſcim⁹ qm̃ i eo manem⁹: ⁊ ipſe i nobis
a ¶ ſubtiliẽ de diuinitate ſua fac ſcire ⁊ loq̄.
qm̃ de ſpũſctõ ſuo dedit nob: et b
a ¶ ꝑ h ꝓbam⁹ ꝙ de ſpũſctõ dedit: qꝛ vidi
mus. i. ꝑ inſpirãtẽ ſpm̃ fide nouim⁹: ⁊ ꝑ teſti
ficãtẽ ſpm̃ teſtificamur: qd̃ nõ hi q̄ ſpm̃ſcm̃
nõ acceperũt. ¶ qꝛ i mũdo erat ⁊ mũd⁹ eũ c
nos vidim⁹ ⁊ teſtificamur: qm̃ pr̃ d
nõ cognouit. a ¶ ad cognitõez holz. b ¶ ñ e
miſit filium ſuũ ſaluatorẽ mũdi. f
mõ ſaluatorẽ ſꝫ ⁊ iudicẽ. a ¶ nos ꝑ ſpm̃ datũ
credim⁹ ⁊ teſtificamur ⁊ exẽplo nr̃o q̄ſq̄s ꝑ
eũdẽ ſpm̃ ꝯfeſſus vera ꝯfeſſiõe cordis: vt nec
hereticoꝝ fraudib⁹ nec ꝑſecutoꝝ tormẽtis nec
carnaliũ fratrũ exẽplis nec ꝓpa fragilitate
titubet. b ¶ nẽo dic dñs ieſus niſi i ſpu. ⁊c̃.
c Quiſq̄s ꝯfeſſus fuerit: quoniã ie g
d ſus ẽ fili⁹ dei: de⁹ i eo manet: ⁊ ipſe h
a ¶ xp̃iana fide ac ſi viderim⁹.
e in deo. Et nos cognouim⁹ ⁊ cre i
¶ q̄ neminẽ fallit
dim⁹ charitati: quã hꝫ de⁹ i nob. m
f De⁹ charitas ẽ: ⁊ q̄ manet i cha n
ritate i deo manet: ⁊ deus in eo. o p q
¶ ꝑ h oñdimur ꝑfecte deũ diligere: ſi aduẽ
tũ iudicii ei⁹ nõ timem⁹ q̄ timet nõ ẽ ꝑfect⁹ in
g In h ꝑfecta eſt charitas nobiſcũ r
charitate. a ¶ nõ timẽtes apparere iudici.
vt fiduciã habeam⁹ i die iudicii:
¶ ꝑ h habem⁹ fiduciã: qꝛ imitamur ꝑfectio
nẽ dilectiõis ei⁹ i mũdo amãdo etiã inimicos
ſicut ille pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos in celo.
h qꝛ ſic ille ẽ: ⁊ nos ſum⁹ i h mũdo. s t
¶ q̄ ꝓ merito iuſticie fiduciã hꝫ: ſꝫ ⁊ ꝑſtes
i Timor nõ ẽ i charitate: ſꝫ ꝑfecta v x
tribulatiões fac ñ timeri charitas. a ¶ ſuilẽ.
k charitas foras mittit timorem:
a ¶ qꝛ torquet cor ꝯſcia peccatoꝝ cũ nõdũ facta
quoniã timor penã hꝫ. Qui aũt y z
eſt iuſtificatio. ¶ vt ꝑfecti ſim⁹ diligam⁹.
timet: nõ eſt ꝑfect⁹ in charitate. a
l Nos ergo diligam⁹ deũ: qm̃ de⁹ b
¶ nulla neceſſitate: ſed vt de inimicis ami
cos ⁊c̃. a ¶ quia multi verbotenus dicũt
diligo: ſubditur: ſi quis.
prior dilexit nos. Si quis dixe c
rit: quoniã diligo deũ: ⁊ frẽz ſuũ
oderit mẽdax ẽ. Qui eni nõ dili d

A a ¶ In h cog. ⁊c̃. exponaẽ vt. ẽ. in fine ca. ꝑce. b ¶ Et G
nos. Supra in ꝓncipio hui⁹ ca. tractauit de incarnatiõe ꝟbi:
h ꝯfirmat dictã determinationẽ. ⁊ ꝓmo facit ꝓpoſitũ. ſcd̃o in
ducit ad dilectiõis actũ, ibi: De⁹ charitas ẽ. Determinationẽ
ꝟo ſuppoſitã de incarnatiõe ꝟbi ꝯfirmat ꝑ h qd̃ ꝯuerſat⁹ fuit
cũ ꝟbo incarnato: ⁊ opa ei⁹ vidit. ⁊ h ẽ
qd̃ dic̃: Et nos. ⁊ alii apl̃i. c ¶ Ui
dim⁹. viderũt eni ei⁹ hũanitatẽ oculis
corꝑalib⁹: ⁊ ei⁹ diuinitatẽ ocul' mẽtali
b⁹. nõ i ſe ſꝫ i effectib⁹ ſuis. ſic videẽ eũ
i effectu. videbãt eni eũ faciẽtẽ miracula
ꝟtutẽ toti⁹ nature create trãſcẽdẽtia: ⁊
nõ ſolũ orãdo ſic alii ſcti: ſꝫ etiã ipãdo
tãq̃ ꝟtute ꝓpa. d ¶ Et teſti. de viſu
dicto mõ. e ¶ Qm̃ pr̃. eiuſdẽ nature
⁊ ꝑtãtis cũ eo. f ¶ Saluatorẽ. ꝑ ſuã
paſſionẽ in hũanitate aſſũpta. iõ ꝯclu
dit: g ¶ Quiſq̄s cõ. fu. corde ⁊ ore
ꝯfeſſione charitatiua. h ¶ Qm̃ ihs.
hõ ver⁹. i ¶ Eſt fi. dĩ. ita ꝙ idẽ ẽ ſup
poſitũ vtriuſq̃ nature diuie. ſ. ⁊ hũa
ne. k ¶ De⁹ i eo ma. ꝑ grãz. l ¶ Et
nos cog. ꝟbũ incarnatũ mõ ꝑdicto.
m ¶ Et credim⁹ ⁊c̃. i. ⁊ credim⁹ ipm̃
ſpũaliter hitare nobiſcũ per charitatẽ.
n ¶ De⁹ cha. ẽ. h inducit ad charita
tẽ. ⁊ vt mag' moueat. ꝓmo cõmẽdat eã.
ſcd̃o ad eã inuitat, ibi: Nos ḡ. Circa pri
mũ cõmẽdat eã de trib⁹. Primo qꝛ facit
nos ꝑticipare deitatẽ. ⁊ h eſt qd̃ dicit:
De⁹ cha. ẽ. ſ. increata. o ¶ Et q̄ ma.
in cha. creata q̄ ẽ q̄dã ꝑticipatio cha
ritatis increate q̄ ẽ de⁹. p ¶ In deo
ma. ſic participãs i ꝑticipato. q ¶ Et
de⁹ i eo. ſicut ꝑticipatũ in participãte.
Scd̃o qꝛ ꝯ horrorem futuri iudicii dat
ſecuritatẽ. ⁊ h ẽ qd̃ dr̃: r ¶ In h ꝑfe.
cha. ⁊c̃. Amor eni fac ꝯfidere de ꝑñtia
amati. iõ ſbdiẽ: s ¶ Quia ſic il. ẽ. ſ.
bñfaciẽs d celo iuſt' ⁊ iniuſtis. t ¶ Et
nos ſu. ⁊c̃. ꝓ amore ei⁹ amicos ⁊ ini
micos diligẽdo ſm̃ ꝙ dr̃ Math. v. g. H
Diligite ini. ve. ⁊c̃. ⁊ ſbdiẽ: Ut ſit' fi.
pa. vr̃i q̄ i cel' ẽ: q̄ ſolẽ ſuũ oriri fac ſup
bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſup iuſtos ⁊ in
iuſtos. Tertio qꝛ excludit timoris ſui
litatẽ. iõ dic̃: v ¶ Timor nõ ẽ i cha.
qd̃ intelligiẽ de ſuili timore ⁊ inq̄ntuz
ſuilis ẽ. x ¶ Sꝫ ꝑfe. ⁊c̃. Charitas ſi
q̄cũq̃ excludit timorẽ ſuilẽ. ⁊ iõ qd̃ dr̃
h: Charitas ꝑfecta ẽ. i. ꝑfectio charita
tis etiã minime hꝫ timorẽ excludere. y
y ¶ Qm̃ ti. pe. hꝫ. i. timori ſuili de
bet pena. qꝛ fac cauere peccm̃ ſolũmõ ne
puniaẽ: non ꝓpẽ deteſtationẽ vitii: nec
ꝓpẽ vitãdã offenſã dei. ſic mulier hñs
volũtatẽ adulterãdi abſtinet aliq̃n ti
mẽs a viro puniri. z ¶ Qui aũt ti.
h mõ. a ¶ Nõ ẽ ꝑfe. i cha. i. nõ hꝫ
charitatẽ ipm̃ ꝑficientẽ. Alio mõ ex
poniẽ de timore initiali q̄ facit cauere
peccm̃ partim ꝓpẽ penã: ⁊ ꝑtim ꝓpẽ of
fenſam: tñ ꝓncipaliẽ ꝓpẽ offenſaz dei.
⁊ h timor dei inq̄ntum reſpicit penã ſp
minuiẽ creſcẽte charitate. ⁊ iõ cum dr̃:
Timor nõ ẽ in charitate. ſubintelligiẽ ꝑfecta. b ¶ Nos ḡ.
Premiſſa charitat' cõmẽdatiõe: h ꝯñr inducit ad charitatẽ ha
bẽdã. ⁊ ꝓmo ad charitatẽ dei. d. Nos ḡ diliga. ⁊c̃. exponaẽ vt
ſ. eo. ca. Cõſeq̄nter inducit ad charitatẽ ꝓximi. d. c ¶ Si q̄s
dixe. ⁊c̃. mẽdax eſt. qꝛ dilectio ꝓximi includiẽ i dilectiõe dei.
⁊ ad h iducit rõnẽ. d. d ¶ Qui eni nõ ⁊c̃. Ad cui⁹ intellectũ
ſciendũ ꝙ dupl'r ẽ aliq̄d cã dilectionis. Uno mõ ſicut id qd̃ eſt
rõ diligẽdi. ⁊ h mõ bonũ alicuius eſt cã diligẽdi ipm̃. nã vnũ
qd̄q̃ diligiẽ inquãtũ bonũ. Alio mõ ſicut id qd̃ ẽ via quedam
ad acq̄rendũ dilectionẽ. ⁊ h mõ viſio alicui⁹ eſt cã dilectionis
ei⁹: nõ tñ ſic ꝙ ea rõne ſit diligibile qꝛ ẽ viſibile: ſed qꝛ ꝑ viſio
nem hmõi duciẽ q̄s ad dilectionẽ eius. igiẽ nõ oportet ꝙ illud
qd̃ eſt mag' viſibile ſit mag' diligibile vel qd̃ mag' diligaẽ: ſꝫ

Aliq̄d ẽ cã dilectionis dupliciter

A bene

A B. a ¶ Deū quē nō vi. Qȝ nō videt deuȝ: qꝛ non habet dilectionē: iō nō habȝ dilectionē: qꝛ nō diligit frēm: qꝛ ſi hrēt dilectionē: videret deū: ergo purgato oculo ꝑ dilectionē tēdam⁹ ad ꝯtuēdā incōmutabilē dei ſubſtātiā. b ¶ Et h man. Ne qs audeat dicere: diligere poſſū deū: etiā ſi nō diligā frēm. addit: et h m. ꝛc. q. quō diligis eū cui⁹ negligis mādatum.

Ca. V

Omnis q̄ cre. Credit qui ſic viuit quō xp̄s p̄cepit. alit̄ ꝛ demões credūt. Opa aūt p̄ter fidē vel nulla: vl' etiā ſi bona videant̄ ſūt inania: qꝛ p̄ter viā xp̄ȝ. c ¶ Ois q̄ cre. Vere qui diligit deū diligit fratreȝ. Nā q̄ diligit deū pr̄em: diligit deū filiū a pr̄e genitū: ꝛ q̄ diligit deū filiū: diligit etiā dei filios mēbra illius capit̄. Ergo diligamus filios dei: vt diligamus filiū dei cui⁹ mēbra ſūt. ꝛ diligēdo filiū integrū diligamus pr̄em: dilectio eñ cōpaginat corp⁹ xp̄i vt ſit vn⁹ xp̄s. Ita q̄ amat frēȝ: amat ſeipm̄. Cū illo eñ ipſe vnū eſt. Nec pōt non diligere p̄rm q̄ mēbra xp̄i diligit. Sic q̄ filiū diligit q̄ eſt idē cū pr̄e: neceſſario ꝛ patreȝ diligit. Ois q̄ cre. Et vere qui diligit deū diligit ꝛ fratrē. nā qui diligit deum qui genuit: diligit euȝ qui genitus eſt: ſm̄ ꝙ genitus eſt ab eo. ꝛ quis natus? q̄

B credit ꝛc. ꝛ qs ē q̄ genuit? de⁹ pr̄. Qui ḡ diligit deū generātē in fide: diligit generatū in fide. ꝛ cōuenientē loquens de dilectione meminit fidei: quia ſi qs adeo ē durus vt negligat amare hoīem ꝓpter hoc ꝙ homo eſt: ꝙ in eodem exilio eſt: monendus eſt vt ſalteȝ ideo diligat: quia ex dō natus ē: quia particeps eiuſdem gratie eſt. Sed quia multi diligunt ꝓximos ꝓpter ꝯſanguinitateȝ vel ꝓpter tp̄ale cōmodum: determinat qs verus amatoꝛ ē ꝓximi. d ¶ Grauia non ſunt. Non trahunt deoꝛſum vt talentum plumbi: ſed ſurſum vehit: ꝛ excelſos facit cuſtodia mādatoꝝ dei. Grauia non ſunt. Iugū enim dicitur ſuaue: ꝛ onus leue: Que eniȝ natura ſui dura ſunt ꝛ aſpera: amoꝛ dei ꝛ ſpes premij facit leuia. Si quis grauia eſſe dicat: infirmitatē ſuam accuſat: quia forti ſunt leuia: ꝛ vere non ſūt grauia: quia omne quod naſcitur naſcitur ex dō. qui diligit deum ꝛ proximuȝ. Qui de mandatis dei ita ſe inſtituit vt ea ad actionem perducat: et hic vincit mundum contēnit blandimenta vel aduerſitates ſeculi: etiam ipſam mortem corpoꝛis: querit que ſurſum ſunt non que ſuper terram: et ne quis ſua virtute confidat ſe poſſe vincere mūduȝ. ſubdit: Et hec eſt victoria que vincit mundū fides noſtra. Illa fides que per dilectionem operatur: que dei auxilium flagitat. f ¶ Quis eſt autem q̄ vin. ꝛc. Determinat que fides vincit ſcilicet fides chꝛiſti quaſi vere per fidem vincit mundum: quia per aliud non vincitur. e ¶ Fides noſtra. Ecce que fides vincit: que credit verum hominem ꝛ verum deum.

a git frēm ſuū quē videt: deū queȝ a
a ¶ qꝛ res incognita amari nō poteſt.
b nō videt/ quō pōt diligere? Et h b c
mādatū habem⁹ a deo: vt q̄ dili-
c ¶ qꝛ ſi fratrē nō diligit: nec deū diligit: cuius natos non diligit.
git deū: diligāt ꝛ frēm ſuū.

Ca. V

c Omnis q̄ credit: qm̄ ieſus eſt f
¶ meſſias. a ¶ i hac fide:
xp̄s: ex deo nat⁹ ēſt. g
¶ deum. ¶ in fide.
Et oīs q̄ diligit eū q̄ genuit: dili- h i
¶ hoīem ¶ i fide. ¶ eo. ¶ ille recte ꝓbat
git ꝛ eū q̄ nat⁹ ē ex dō. In h ꝯgno k
diligere ꝓxim: q̄ ēt deū diligit: ꝛ ne qs ſeipȝ d amoꝛe dī falleret ꝟbotenꝰ dicēs ſe amare deū: addit: ꝛ mādata ei⁹ faciā⁹. ꝓbatio dile
ſcim⁹ qm̄ diligim⁹ natos dei: cuȝ
ctōis exhibitio ē opis. a ¶ h ē p̄ceptū meū
deū diligām⁹: ꝛ mādata ei⁹ faci- l
vt di. ſuꝑ. a ¶ ꝑ h ꝓbat̄ charitas dei eē i nob ſi mādata ei⁹ cuſtodim⁹ diligēdo filios dei. ¶ iō ꝯiūgo vt deū diligam⁹ ꝛ mādata ei⁹ faciam⁹. qꝛ alit̄ nō ē dilectio: nō diligit regē q̄ ei⁹ legē nō diligit. ex amoꝛe reḡ lex ei⁹
mus. Hec eſt eñ charitas dei vt m n
dꝫ ipleri. ¶ q. libēter cuſtodiēda ſunt qꝛ.
mādata ei⁹ cuſtodiam⁹: ꝛ māda- o
d ta ei⁹ grauia nō ſunt. Qm̄ oē qd̄ p
a ¶ demōſtratiue: q̄ſi digito oñdit fidē tāq̄
natū ē ex deo vicit mūdū ꝛ hec ē q r
ꝯſiſtentē ꝛ ꝑmanentem.
e victoria q̄ vicit mūdū: fides nr̄a. s
¶ q̄s poſſit ꝯtēptū mūdi hr̄e niſi q̄ credit ieſū eē eū q̄ ꝓphat⁹ ē xp̄s ꝛ q̄ iūgit digna opa fidei
f Quis eſt aūt q̄ vincit mūdū: niſi t
q̄ credit: quoniā ieſus ē fili⁹ dei? v

C Ad hec eſt illud qd̄ p̄us nobis occurrit ad diligēdū. ꝛ h modo arguit ap̄ls ꝙ proximus eo ꝙ eſt magis nobis cognit⁹ occurrit magis nobis diligēdus. ꝓpter qd̄ ſi aliqs ꝓximū nō diligit argui pōt ꝙ deū nō diligat. non qꝛ proximus ſit mag̃ diligēdus: ſȝ qꝛ nobis p̄mo occurrit diligēdus vt dictū ē. vnde dicit Greg⁹. homel. xxvij. Ex his q̄ anim⁹ nouit ſurgit ad incognita q̄ non nouit: vt per hoc ꝙ ſit notū diligere diſcat ꝛ incognita amare. ꝛ ſic itelligit̄ qd̄ dꝛ hic: Qui eñ nō di. fra. ſu. quē vi. ꝛ ſic occurrit ſibi p̄mo diligēd⁹ rōne ſimilitudinis in ſpecie Ecc̄i. xiij. c. Oē aīal diligit ſibi ſile ꝛc. a ¶ Deū quē nō vi. ꝛ ſic p̄mo nō occurrit diligēdus. b ¶ Quō pōt di. q. d. nō eſt ꝓbabile: qꝛ dilectio ꝓximi eſt q̄dam via ad dilectionē dei. nō tñ ſequit̄ ꝓpter h ꝙ ſit maioꝛ vel ꝑfectioꝛ: ſed mag̃ ecōuerſo. nā illud qd̄ eſt p̄us in via generatiōis eſt poſteri⁹ oꝛdine ꝑfectionis: ſicut patȝ de pueritia ꝛ de ſtatu virili. c ¶ Et h mā. ha. a deo. Mat. xxij. vbi p̄ceptuȝ de dilectione proximi cōiungit̄ mādato de dilectione dei.

¶ In ca. iiij. vbi dꝛ in poſtil. Qm̄ de⁹ charitas eſt: Non eſt ꝑ hoc intelligendum ꝙ deus ſit charitas mouens imediate voluntatē.

Additio. Quis rōnes qs tangit poſtillatoꝛ ad oñdendū ꝙ nō ē intelligendū deū eē charitatē mouētē imediate voluntatē ad actum diligēdi meritoriū ſine aliq̄ habitu medio ſint efficaces. ꝛ cōiter a doctorib⁹ teneant̄. Tñ vidēdū eſt qd dicendū ſit ad auctes ſctōꝝ precipue Auguſtini ex qb⁹ videt̄ ꝙ de⁹ eſt illa dilectio q̄ hō diligit ꝓxim: vt in. viij. de trinita. dicit ꝛ in. xv. de tri. ꝙ ita dictū eſt: De⁹ charitas ē: ſicut dꝛ: De⁹ ſpiri⁹ eſt. ſȝ manifeſtū ē ꝙ de⁹ eēntialit̄ dꝛ ſpūs: ergo ꝛ charitas eſt ipſe de⁹ eēntialit̄. Ad qs auctes reſpondendum eſt ſm̄ ſctm̄ Tho. ſcda ſecūde. q. xxiij. ar. ij. in rñſione p̄mi argumēti: ꝙ ipſa eēntia diuia charitas ē: ſicut ꝛ ſapia eſt ꝛ ſicut bonitas eſt: vnd ſicut boni dicunt̄ bonitate q̄ de⁹ ē ꝛ ſapiētes ſapia q̄ de⁹: qꝛ bonitas q̄ formalit̄ boni ſum⁹ eſt ꝑticipatio q̄dā diuie bonitat̄ ꝛ ſapia q̄ formalit̄ ſapiētes ſum⁹ eſt ꝑticipatio diuine ſapientie: ita etiam charitas qua formaliter diligimus ꝓximū eſt ꝑticipatio quedam diuine charitatis. Hic eñ modus loquendi ꝯſuetus eſt apud platonicos: quoꝝ doctrinis Aug⁹. fuit imbut⁹ qd̄ q̄dem nō aduertētes ex ꝟbis ei⁹ ſumpſerūt occaſionē errādi. hec ille. D † 15. q. ſi. c. finali.

Ca. V

Omnis q̄ credit. Hec eſt tertia pars p̄ncipalis tractatus hui⁹ epiſtole: in qua tractat beatus iohānes de eterna verbi emanatione. Et diuidit̄ in duas partes. Diuiſio qꝛ p̄mo ꝯtinuat ſe p̄dictis imediate de dilectiōe ꝓximi. ſecūdo tractat de emanatiōe ꝟbi/ ibi: Hec eſt victoria. Circa primuȝ dicit: d ¶ Ois q̄ cre. fide charitate formata. e ¶ Qm̄ ieſus. naçarenus. f ¶ Eſt xp̄s. in lege ꝛ ꝓphetis ꝓmiſſus. g ¶ Ex deo nat⁹ eſt. ꝑ regenerationē baptiſmalē. h ¶ Et oīs q̄ di. eū q̄ ge. i. deū q̄ fideles ſuos filios fecit. i ¶ Diligit ꝛ eū q̄ nat⁹ eſt ex deo. i. quēcūq̄ fidelem aliter non diligeret ſufficienter deum niſi cum eo diligeret mēbra eius: ideo ſubdit̄: k ¶ In hoc cognoſcim⁹ qm̄ diligimus natos dei cū deum diligamus. nā dilectio dei includit dilectionē ꝓximi: vt dictum eſt: ſed quia amoꝛ dei non eſt ocioſus: operatur eñ magna ſi eſt: vt dicit Greg⁹. homel. xx. iō ſubdit̄: l ¶ Et mādata ei⁹ faciam⁹. ꝓbatio eniȝ dilectionis exhibitio eſt operis. m ¶ Hec eſt eñ cha. dei. i. hoc exigit dei charitas. n ¶ Ut mādata ei⁹ cuſtodiamus. coꝛde retinendo et opere adimplendo. Et ne aliquis ſe excuſet ꝓpter difficultatē. h remouet dicens: o ¶ Et mandata eius grauia non ſunt. ſcȝ amanti: nā illa que de natura ſui dura ſunt ꝛ aſpera: amoꝛ dei ꝛ ſpes premij facit leuia/ ideo ſubditur: p ¶ Qm̄ omne quod natum eſt ex deo. per fidem charitate formatam. q ¶ Uincit mūdū. i. tentatōes diaboli mūdi ꝛ ꝑſecutiōes. r ¶ Et hec. Poſita continuatione dictis de dilectione ꝓximi: hic ꝯſequēter determinat de emanatione verbi. ꝛ p̄mo ponit̄ determinatio. ſcdo determinationis manifeſtatio/ ibi: Et ſpūs eſt. tertio manifeſtationis intentio/ ibi: Et hoc eſt teſtimoniuȝ. Circa primū continuando ſe ad hoc quod dixerat imediateȝ Omne quod natum eſt ex deo vincit mundum. oſtendit quid ſit illud quod facit vincere. dicēs: Et hec eſt victo. que vin. mūdum. i. facit vincere. s ¶ Fides noſtra. de ꝟbo dei/ ideo ſubditur: t ¶ Quis eſt aūt q̄ vin. mūdū niſi q̄ cre. fide formata. v ¶ Quoniā ieſus eſt filius dei. naturalis ꝛ ꝑ ꝯſequens eiuſdem nature cū eo: nō idētitate ſpecifica. quia natura diuina nō eſt diuiſibilis ſicut humana: ſȝ idētitate numerali: diſtinct⁹ tamen in ꝑſona. qꝛ natura nō patit̄: nec ratio ꝙ gignens ꝛ genitus ab eo ſint

E F a ¶ Hic ē qui ve. p aquā. Qz q₂ ſola fides ⁊ ↄfeſſio diuinitatis nō ſufficit ad ſalutē ad vincē/ dū mūdū addit ⁊ de humanitate. b ¶ Spūs. Id ē hūana aīa quā emiſit i paſſione. Aq̄ ⁊ ſan/ guis q̄ fluxerūt de latere: qḋ fieri nō poſſet ſi ve rā carniſ naturā nō habe ret. Sz ⁊ aū paſſionē ſu/ dor fact⁹ ē ſic gutte ſāgui/ nis: oñdit veritatē carniſ. Ꝧ aūt qḋ de latere iā mor tui ↄ naturā aq̄ ⁊ ſāguis viuaciter fluxit: teſtabaṫ ꝙ corp⁹ dñi poſt mortem meli⁹ eēt victuꝝ: et mor ei⁹ vitā nobis daret. Or ꝺo ſudor ſicut ſanguis in terrā fluebat: ſignabat ꝙ ſuo ſanguine eccliāꝫ toto orbe lauaret. c ¶ Qm̄ tres ſunt q̄. Per ꝧ ap/ paret qḋ ieſus eſt ↄitas: verus de⁹: verus hō: qui

†De ſūma. tri.c. dāna/ m⁹. De ce/ le.miſſa.c.i quadam

de vtroq₃ habemus cer/ tū teſtimoniū: de deitate p patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄ de humanitate, p animā aquā ⁊ ſanguinem. Pa ter dedit teſti. deitat/ qñ dixit: hic eſt filius me⁹ di/ lectus. Ipſe fili⁹ dedit: qñ

Mat.3.d Marc.9.a in monte trāſfigurat⁹ eſt: ⁊ potentiā diuinitatis: et ſpem eterne beatitudis oſtēdit. Spūſſanctus de/ dit: qñ ſup baptiçatum in ſpecie colūbe requieuit: vel quādo ad vocationeꝫ noīs xp̄i corda credentiū

†Joh.3.d impleuit. d ¶ Si teſti monium hoim. Ma/ gnum eſt teſtimoniū da/ uid. hoīs qḋ de filio dei

Ps. 109.a perhibet. Dixit dñs dño meo ſede a dext⁹ meis. q̄ etiā inducit filiū loquē/

Ps.2.b tem: Dixit dñs ad me: fi/ lius me⁹ es tu: Magis teſtimoniū p̄curſoris: qui

Mat.3.c ait: Ego baptiço vos aq̄: ille baptiçabit vos ſpiri/ tuſancto. Sed maius eſt teſtimoniū patris: q̄ ſpiri tum quo ſemper plenus erat. in eum viſibiliter mi ſit. q.d. Si creditis homi nibus p̄nunciantib⁹ aduentū: credite patri teſti/ ficanti aduenitiſſe xp̄m. e ¶ Qui credit in fili um dei ⁊c. Intelligit patrē veracem in teſtimo nio filii. qui nō credit: dicit patrem mentitū. Fru ſtra igitur dicunt iudei ſe credere in patrē: q̄ cō/ temnūt chriſtum. f ¶ Filium. Quia pater te/ ſtatur de filio: credamus in filium: q₂ qui credit in filium ita vt bene opando tendat in ipm̄ filiū habet teſtimoniū dei in ſe: q̄ſi de eo etiam teſtaṫ deus. ꝙ ipſe ſic credens erit in numero filiorum dei: ipſo filio ſuis ita pollicēte. Si quis mihi mi

Joh.12.d niſtrauerit: honorificabit illum pater meus. Si ergo deū teſtem tue fidei habueris: quid te ho/ minū infamia vel pſecutio ledit: Si de⁹ p nob:

Ro.8.f q̄s ↄ nos? g ¶ Et h̄ eſt teſti. De filio teſtatus eſt ⁊ etiā de nobis filiis adoptiuis ꝙ per filium ſuum vnicum etiam nobis iam in ſpe quandoq₃ in re vitam eēnā daret. b ¶ Et hec vita. In fide ⁊ confeſſione nominis in perceptione ſacra mentorum eius: quia nemo venit ad patrem ni/

Joh.14.a Act.4.c ſi per eum: ⁊ non eſt aliud nomen in quo oporte at ſaluos fieri. Et ne parum videretur dixiſſe vi/ tam eſſe in filio: addit: ipm̄ filium eſſe illā vitam.

F Sicut enim

¶ q̄ erat etern⁹ venit ad ſalutē: ⁊ pctōꝝ re/ miſſionē p aquā baptiſmi ⁊ ſanguinē paſſi/ onis: ⁊ nō ſolū dignat⁹ eſt baptiçari ꝑpter noſtram ablutionem ⁊ vt baptiſmi ſacramē tum nobis cōſecraret. ſed ⁊ ſanguinem pro noſtra redemptione dedit.

a Hic ē q̄ venit p aquā ⁊ ſāguinē ieſus xp̄s. Nō i aq̄ ſolū: ſz i aq̄ et

¶ ⁊ lꝫ ſm̄ hoiem ſit paſſus tñ ſpūs viſus ſu per eū baptiçatū in ſpecie colūbe: vel ſpūs .i. oīs ſpūalis doctor teſtaṫ ꝧ ꝙ xp̄s eſt ve/ ritas. verus dei filius non fantaſma. verus mediator ⁊ recōciliator: immunis a pctō et ſufficiēs ad auferēda oīa pctā mundi.

b ſāguie. Et ſpūſ ē q̄ teſtificaṫ: qm̄
c xp̄s ē veritas. † Qm̄ tres ſūt qui teſtimoniū dāt in cęlo: pr̄: verbū

a ¶ vnus deus de eadē re teſtantes.

⁊ ſpūſſanctus: ēt hi tres vnū ſūt. Et tres ſunt q̄ teſtimoniū dāt in terra: ſpūs aq̄ ⁊ ſāguis: ⁊ hi tres

¶ ⁊ q₂ ita certa teſtimonia habem⁹: ḡ debe mus hec accipe: q₂ etiā teſtimonia hoim q̄

d vnū ſūt. Si teſtimoniū hoim ac

mētiri pñt ſolem⁹ accipe. ¶ meli⁹ accipiēdū.

cipim⁹ teſtioniū dei mai⁹ ē. Qm̄

¶ per qḋ probo. ¶ ſcꝫ quod.i.e.

hoc eſt teſtimoniū dei quod ma/

a ¶ hic eſt filius me⁹ di. in q̄ mihi bn̄ cō.

ius ē: qm̄ teſtificat⁹ ē dē filio ſuo.

e †Qui credit i filiū dī: hꝫ teſtimo

a ¶ ſed. ¶ dicit nō eē filiū vel minorē pr̄e.

niū dei in ſe. Qui vō non credit

¶ dicēdo ego ⁊ pr̄ vnū ſum⁹. ¶ i ꝧ mēdacē.
¶ tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹ i te cōplacuit mihi: ⁊ in paſſione clarificaui: ⁊ iterū clarificabo.

f filiū mēdacē facit: q₂ nō credit in teſtimonio qḋ teſtificat⁹ ē de⁹
g de filio ſuo. Et hoc eſt teſtimoni um: quoniam vitam ęternam de
b dit nobis de⁹: ⁊ hęc vita in filio

a vnū in ſuppoſito. a ¶ Hic eſt. ſ. dei filius eternaliter a pr̄e genitus. G
b ¶ Qui venit. in mundū ad nos ſaluandū. c ¶ Per aquā. baptiſmalē q₂ p tactū ſue ſacratiſſime carnis in baptiſmo dedit vim regeneratiuā aq̄e.
d ¶ Et ſanguinē. effuſum in pciū nr̄e ſalutis. e ¶ Ieſus xp̄s. ver⁹ hō.
f ¶ Nō in aq̄ ſolū. ſicut iohānes baptiſta cui⁹ baptiſm⁹ ſolū lauabat corpꝰ ſed nō auferebat pctā: ſicut facit baptiſmus chriſti.

g ¶ Sed in aqua ⁊ ſangui. i. in baptiſmo virtu tē regeneratiuā habēte: ⁊ ſanguine (ad infinitas ani mas ſi eēnt redimēdas) ſufficiēte. h ¶ Et ſpūs ē. ꝧ ↄñr ponit dicte determinatōis manifeſtatio: ⁊ eſt q̄druplex. nō tñ ponunṫ ꝧ ſm̄ ordinē tpis: vna fuit p ſpūſſcti miſſionē ſup apl̄os in ſigno viſibili: in teſti/ moniū ꝙ ieſus ad dexterā pr̄is glorificatus eſt ei⁹ na turalis fili⁹: vnus cū ipō de⁹. ⁊ de ꝧ teſtimonio p̄di/ xit ſaluator Joh. xv.d. Cum aūt venerit paraclytus quē ego mittā vobis a patre ſpm̄ veritatis q̄ a patre ꝓcedit: ille teſtimoniū phibebit de me: ⁊ ꝧ eſt qḋ dr̄: Et ſpūs. ſ. ſctūs. i ¶ Eſt q̄ teſtificaṫ. cuius teſti/ moniū nō pōt eē falſum. k ¶ Qm̄ xp̄us eſt ve. i. dei patris fili⁹ q̄ ꝓcedit a pr̄e p modū intellectus: et ſic eſt eius verbū: idē eni eſt verbū ⁊ filius. ꝓpt hoc illa q̄ ptinent ad intellectū vt veritas ⁊ ſapiā ⁊ hmōi approprianṫ filio in diuinis. l ¶ Qm̄ tres ſunt. hic ponit ſcḋa manifeſtatio q̄ eſt p aptā viſionē. nam ipā btā trinitas manifeſtat ſe btis quantū ad pſona/ rū diſtinctionē: ⁊ verbi emanationē a pr̄e. ⁊ ſpūſſcti ab vtroq₃. ⁊ hoc eſt qḋ dr̄: Qm̄ tres ſunt qui ⁊c. veritatē manifeſtando. nam teſtimoniū dare eſt veri tatem manifeſtare. m ¶ Pater. ingenitus.
n ¶ Verbuꝫ. ab eo genitū. o ¶ Et ſpūſſctūs. pcedēs a pr̄e ⁊ verbo. p ¶ Et hi tres vnū ſūt. in eſſentia: ⁊ ſic vnus deus ſuper omnia glorioſus.
q ¶ Et tres ſunt. hic ponit tertia manifeſtatio q̄ eſt p xp̄i paſſionē in qua aīa xp̄i fuit a corpe ſepata. ⁊ a corpe mortuo fluxerūt ſāguis ⁊ aq̄: Joh. xix.f. dicit igiṫ. Et tres ſunt q̄ teſtimoniū dant in terra. veritatē filii dei manifeſtādo. r ¶ Spūs. i. aīa xp̄i: in qua ad limbū patrū deſcēdit: ⁊ eis ſe manifeſtauit. oſten/ dendo ſuā deitatē ⁊ paternalē ꝓprietatē: extūc eni de um clare viderunt. ꝓpter qḋ dñs dixit latroni Luce xxiii.f. Hodie mecū eris in paradiſo. s ¶ Aqua ⁊ ſanguis. que veritatem manifeſtant in eccleſie ſa H cramentis habentib⁹ efficaciam ex ipis: que quidem ſacramenta cōferunṫ in fide ⁊ cōfeſſione trinitatis.
t ¶ Et hi tres vnū ſunt. q₂ cōueniunt in aſſertio ne vnius veritatis. v ¶ Si teſtimoniū. hic poni tur quarta manifeſtatio q̄ fuit p ſenſibilem vocē. nā in baptiſmo xp̄i: ⁊ eius tranſfiguratione audita fuit vox ſenſibilis patris dicētis de xp̄o: Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹: hic ſic ſingulariter dr̄. p hoc oſtēdēs ꝙ ipē ſo/ lus eſt eius naturalis filius: ⁊ per ↄñs vnus cū ipō in natura ⁊ pſona diſtinctus. ceteri ꝺo q̄ pluraficanṫ ſunt eius filii adoptiui. dr̄ ergo: Si teſtimonium hoim acci. accipiṫ hic ſi pro q₂: nā teſtimoniū hoim recipimus tanq̄ ſufficiens in rebus humanis.

x ¶ Teſtimonium dei maius eſt. Id eſt certius: nam et non pōt ſubeē ſe falſum. ſicut ſubeſſe poteſt teſtimonio hominum. ⁊ per conſequēs eſt ma/ gis credibile in rebus diuinis q̄ teſtimonium hominum in humanis.
y ¶ Quoniam teſtificatus eſt de filio ſuo. in tranſfiguratione ⁊ ba/ ptiſmo. vt predictum eſt. z ¶ Qui credit in filiuꝫ dei habet teſtimo nium dei in ſe. Id eſt effectum illius teſtimonii. a ¶ Qui non credit filio. doctrine eius acquieſcendo. b ¶ Mendacē facit eum. ſ. deum pa trem: qui dixit teſtificando: Hic eſt filius meus dilectus. ⁊ adiunxit: Ipſum audite. vt habetur Matth. xvii. ideo ſubditur: c ¶ Quia non credit in teſtimonio. et patet ex dictis. d ¶ Et hoc eſt. hic ↄſequēter ponit pre/ dicte manifeſtationis intentio. ⁊ pmo ex parte dei teſtificantis. ſecundo ex parte iohānis ſcribentis, ibi: Hec ſcribo vobis. Circa primum ſciendum ꝙ predicte manifeſtationis intentio ex parte dei eſt ꝙ homines per hoc conſe/ quantur eternam vitam: ⁊ hoc eſt quod dicitur: Et hoc eſt teſtimonium. Id eſt intentio eius ſiue finis. e ¶ Quoniam vitam eternam dedit nobis deus. Si eni accipiaṫ vita beata formaliter que eſt viſio et fruitio diuina: ſic dedit eaꝫ in preſenti in ſpe ⁊ in futuro in re: ⁊ de preſenti illis qui iam ſunt in beatitudine. Si autem accipiatur vita beata obiectiue: ſic dei fili us ratione deitatis eſt ipſa viſio beata principaliter: in cui⁹ aſpectu beati re/ ficiunṫ interius. ⁊ ratione humanitatis ſecundario: in cuius aſpectu reficiun tur exterius. ſicut dicit Aug⁹. ſuper iohannem. Et ſic quodāmodo dedit no/ bis vitam beatam: quoniā dedit nobis filium ſuum verum deū ⁊ verum ho minem. ideo ſubditur: f ¶ Et hec vita in filio ſuo eſt. ſ. obiectiue.

F Qui habet

A ¶ Sicut eñi pr̃ hʒ vitã in ſemetipſo:ſic dedit ⁊ filio vitã hr̃e in ſe:
Joh.5.d q̃ dat ſuis vitã eternã. a ¶ Et hec eſt fidu. Multiplicićter eadẽ q̃ ſupra ꝓmiſerat inculcat:vt nos:ad orandũ viuati⁹ excitat. b ¶ Scḋm volũ. Ut qḋ velit rogem⁹:vł q̃les nos eẽ deſiderat ad rogandũ veniam⁹. Si volum⁹ nr̃am ſalutẽ ⁊ ꝓximoꝝ nõ diſcordem⁹ a volũtate dei.
Si volũtas nr̃a ꝑ ignorantiã a volũtate dei recedit: bona volũtas dei noſtrã ſtultã corrigit:vt aplo paulo cõtigit. Scḋm vo. Non ſm noſtra carnalia deſideria:quia qd oremus ſicut oportet neſcim⁹: niſi ipſe ſuã oſtẽdat voluntatẽ:q̃ melius q̃ nosipſi noſtrã intelligit vtilitatẽ. Si petim⁹ ſm vo. eius impetram⁹ ſicut qñ petim⁹ ꝓ fratre ꝓ quo eſt petenduꝫ. c ¶ Scim⁹ qm̃ ⁊c̃. Quia ſcim⁹ qm̃ habemus ab eo petitiones quas petimus:nihil petamus qḋ ei ſit aduerſũ: nihil niſi qḋ nos docuit:quod nobis inſpirauit petamus ⁊ ſi in aliquo erramus:ſtatim corrigimur. d ¶ Qui ſcit fratreꝫ. Loquit̃ de quotidianis ⁊ leuib⁹ peccatis: q̃ ſicut difficile vitant̃ ita facile curantur:ſi dicto vel cogitatu: vł obliuione vel ignorantia peccaſti:confitere fratri ſicut iacob⁹ docet poſtula vt pro te interueniat:⁊ ſi ille iterum tibi confitetur:tu etiaꝫ pro illo interueni: hic ſufficit dñica oratio:⁊ mutua confeſſio leuis eſt penitentia. Porro ſi graue peccatum fuerit.induc preſbyteros eccleſie ⁊ ad illoꝝ examen caſtiga te. e ¶ Eſt peccatuꝫ ad mor. Quod ſeparat a deo:ſicut mors ſeparat animã a corpe. Eſt peccatũ ad mortẽ. Dñs ꝓ ꝑſecutorib⁹ orare iu
B bet.hic dicit nõ orandũ pro quibuſdã q: ſunt in fratribus pctã q̃ inimicorũ perſecutione ſunt grauiora. pctm̃ fratris eſt ad mortẽ cũ poſt agnitionem dei q̃ per gratiam data eſt. Aliqs oppugnat fraternitateꝫ ⁊ aduerſus gratiam que reconciliatus eſt inuidie facibus agitatur. Eſt peccatum non ad mortem. Si quis amorem a fratre nõ alienauerit. ſed ꝑ aliquã infirmitateꝫ animi officia fraternitat' nõ exhibue
Luc.23.c rit.vñ xp̃s: Pater ignoſce illis q: neſciunt quid faciũt:nõdum eñi ꝑ grãm ſpũs participes facti ſocietateꝫ ſancte fraternitatis inierant. Sic ⁊ ſtephanus orauit pro illis qui gratiam dei non acceperant:paulus ꝓ alexandro non orat.q: cũ iam frater erat:fraternitatẽ impugnabat. Pro illis qui timore ſuccubuerant orat. vnde: Oẽs
2.Tio.4.c me dereliquerunt ſed nõ illis iputet̃. f ¶ Ois iniq̃tas pec. Ois q̃ſi vere orandũ eſt ꝓ peccãtib⁹ nõ ad mortem:q: multis peccat' occupant̃ oẽs ⁊ nemo põt eſſe ſine pctõ: q: oĩs iniq̃tas eſt pctm̃. Sed ſupra alia eſt pctm̃ ad mortẽ qḋ nõ humana fragilitate cõmittitur: ⁊ ideo orõne iuſtoꝝ nõ purgatur: qm̃ q̃ talia agunt:regnũ dei nõ ꝯſequentur. g ¶ Ois q̃ nat⁹ eſt. Qui nat⁹ eſt ex deo nõ peccat ad mortẽ q̃ nõ eſt nat⁹ peccat: ſʒ nos ſum⁹ de illis q̃ nati ſunt ex deo:ideo nõ peccabim⁹:nõ tangemur ab hoſte:ſed mũdi amatores ſunt ſubiecto maligno hoſti. h ¶ Non peccat. Dauid grauiter peccauit: ſʒ q: ex deo natus eſt ad ſocietatem filioꝝ dei pertinebat: non peccauit ad morteꝫ: ſed veniã penitendo meruit. i ¶ Sʒ genera. Quia voluntarie ⁊ nõ naturaliter filius eſt dei hõ hmõi: competent̃ adiecit. Sed genera. ⁊c̃. Qui in generatione dei perſeuerãt peccare nõ poſſunt:neq3 a maligno cõtingi quõ dies ⁊ nox miſceri nequeũt ſic iuſticia ⁊ iniq̃tas: malignus ⁊ generatio dei: tangit ergo aliquos malignos ledens ⁊ affligẽs ſed nõ ad malum eoꝝ. k ¶ Et mũdus to. Non ſolum mundi amatores ſed etiã nuper nati: qui nõ habent diſcretionẽ boni ⁊ mali pro
¶ pter primã

¶ credendo ⁊ imitando.
eius eſt. Qui hʒ filiũ dei hʒ vitã. b
¶ ſed.
Qui nõ hʒ filiũ dei vitã non hʒ. c d
¶ his ꝯbet' adhibere fidẽ:q: a ¶ vt certi ſitis future vr̃e btitudinis. ¶ ne ſeducamini fraudib⁹ eoꝝ q̃ negãt xp̃m eẽ filiũ dei: q: me
Hec ſcribo vobiſ:vt ſciãtiſ qm̃ vi e
rito fidei vitã habebitis.
tã habeatiſ eternã:q̃ creditiſ i noĩe f
a ¶ ⁊ nõ tm̃ i futuro bõa celeſtia ſpare debetis ex fide xp̃i ſʒ etiã i hac vita ẽ fiducia qḋ ipetrabim⁹ q̃cq̃d ſalubꝛit̃ petierimus.
a filij dĩ. Et hec ẽ fiducia quã habe g
m⁹ ad deũ: q: qḋcunq3 petierim⁹ h
a ¶ q̃ dixit: Primũ q̃rite regnũ dĩ.⁊.o.a.v.
b ſm volũtatẽ ei⁹: audit nos. Et ſci k
¶ ⁊ nõ mõ i futuro tpe audiet:ſʒ etiã ſcim⁹ q quotidie audiuit ⁊ audit: ⁊ ꝑ h̃ q modo audimur ſum⁹ certi de futuro. ¶ ⁊ nõ tm̃ in futuro tpe dando effectum petitioni.
m⁹ q: audit nos q̃cq̃d petierim⁹.
c Scim⁹ qm̃ habem⁹ petitioneſ q̃s l
¶ ꝑ ꝯfeſſione: vł etiã alio mõ.
d poſtulam⁹ ab eo. Qui ſcit fratrẽ m
¶ nõ criminalit̃: vł nõ vſq3 ad mortẽ.
ſuũ peccare pctm̃ non ad mortẽ:
¶ ꝓ eo. ¶ a deo. ¶ ꝓ orõne tua. ¶ ei dico.
petat ⁊ dabit̃ ei vita peccãti ñ ad n o
¶ nõ criminalit̃. ¶ ſʒ. ¶ vſq3 ad mortẽ vite.
¶ q: qḋ i hac vita ñ corrigit̃ ei⁹ vẽia p⁹ mortẽ fruſtra poſtulat̃: pt̃ ⁊ ꝺ oĩ criminali accipi q̃c q̃d ab eq̃tat' rõne diſcrepat:int̃ pctã nũerat̃ ſʒ minima iuſt':nõ obſũt ſʒ q̃dam ab oĩ iuſticia ita diſcordãt: vt niſi corrigãt̃ mergãt i penã.
e mortẽ. †Eſt pctm̃ ad mortẽ:nõ ꝓ p q
f illo dico vt roget quis. †Ois iniq̃tas pctm̃ ẽ: ⁊ eſt pctm̃ ad mortẽ. r s t
a ¶ q̃ ſemẽ dei hʒ i ſe: nõ põt peccare ad mortẽ. ſimul eñi nõ põt opari iuſticia ⁊ pctm̃.
g †Scim⁹ qm̃ oĩs qui nat⁹ ẽ ex deo v
¶ pctm̃ ad mortẽ. ¶ grã q̃ renati ſũt ſm ꝓpoſitũ q̃ vocati ſũt ſcti:ſeruat ne cõmittat pctm̃ ad mortẽ: ⁊ ſi in q̃buſlibet hũana fragilitate deliq̃rit ne a maligno hoſte phr̃ tãgi ꝯcedit.
h i nõ peccat: ſʒ generatio dei ꝯſuat x y z a
eũ: vt malign⁹ ñ tãget eũ. Scim⁹ b
¶ renati in baptiſmo.
k qm̃ ex deo ſum⁹: et mũdus totus c

a ¶ Qui ha. fi. dei. ꝑ fidẽ charitate formatam. b ¶ Habet vitã.ſ.beatã in ſpe: ⁊ ſi habet filiũ ꝑ viſionẽ ⁊ fruitionẽ: habet eam in re. c ¶ Qui nõ ha. fi. dei. hoc modo vel illo. d ¶ Uitã nõ hʒ. ꝯñr: q: ſic affirmatio ſeq̃t̃ ad affirmationẽ ita negatio ad negationẽ. e ¶ Hec ſcri. h̃ ꝯñr ponit̃ intentio iohãnis ſcribentis. ⁊ primo q̃tuꝫ ad bonũ habendum. ſcḋo q̃tum ad iam habitum ibi: Scim⁹ q:. Prima in duas. ſm duplex bonũ ꝯſequẽduꝫ. ſecũda ibi: Et hec eſt. Circa primũ ſciendũ q volũtas hti iohãnis cõformis erat voluntati dei teſtificantis. ⁊ iõ intẽdebat q illi quib⁹ ſcribebat ꝑ hoc vitã beatã ꝯſequerent̃. iõ dicit: Hec ſcribo ⁊c̃. q̃ credidis. fide ꝑ dilectionẽ operãte. f ¶ In noĩe filij dei. ſi tñ ꝑſeuerent̃. g ¶ Et hec eſt fidu. hic ponit ſcḋm bonũ ꝯſequẽdũ. ſ. orationũ ſuarum effectũ ⁊ pmo illud ponit: ſcḋo circa h̃ quãdã diſtinctioneꝫ facit ibi: Qui ſcit. Circa pmũ dicit: Et h̃ eſt fidu. quã ha. ad deũ. ſ. ad dei filiũ. h ¶ Quia qḋcũq3 pe. ⁊c̃. ſ. beneplacita. i ¶ Audit nos. nõ tñ ſemꝑ ſtatim. ſed tpe cõpetenti. k ¶ Et ſcim⁹ q: au. ⁊c̃. qḋ eſt intelligẽdũ qñ petitio eſt pia ꝓ ſe ⁊ ꝑſeuerãs. his eñi cõcurrẽtibus ſemꝑ exaudit̃: ⁊ ſic eſt intelligendũ qḋ ſubdit̃: l ¶ Scim⁹ ⁊c̃. q: repetio eſt eiuſdẽ ad maiorem aſſertionem. m ¶ Qui ſcit. hic ꝯñr circa petitioneꝫ ꝓ pctõꝛibus facit quãdam diſtinctionẽ dicẽs: Qui ſcit fratrẽ ſuũ peccare peccatũ nõ ad mortẽ. i. excludendo impenitentiã finaleꝫ: qua quis morit̃: ⁊ in peccato mortali peccat. n ¶ Petat. orando pro eo. o ¶ Et dabit̃ ei vita. ſcʒ gratie. quia talis peccator in gratia morietur de quo hoc ſcitur. tamẽ q ſit peccator non ad mortem: ſciri non poteſt niſi per diuinam reuelationem.
p ¶ Eſt peccatum ad mortẽ. ſcʒ finalis ipenitẽtia qua quiſ i peccato mortali moritur. q ¶ Non pro illo dico vt roget quis. q: non eſt oranduꝫ ꝓ dãnatis. Et ſi ipſo viuente ſciretur q eſſet de preſcitis. ſimiliter nõ eſſet pro eo orandum vt penam eternã euaderet ꝓ ut dicunt aliqui. Poſſet tamen orari ꝓ eo vt minus peccaret: ⁊ per conſequẽs minus puniret̃ in inferno. ſed q: h̃ neſcitur: quia quilibet peccatoꝛ q̃diu viuit poteſt redire ad gratiam. ideo ꝓ oĩbus peccatoribus adhuc viuentib⁹ eſt orandum. r ¶ Ois iniq̃tas. i. tranſgreſſio diuinoꝝ preceptoꝝ que ꝯtinent equitatẽ iuſticie. s ¶ Pctm̃ eſt. mortale. t ¶ Et eſt peccatũ ad mortẽ. ſiquis in eo perſeueret vſq3 ad finẽ vite incluſiue. v ¶ Scimus. hic ponit̃ intentio beati iohannis circa bonũ iam habitum. ⁊ eſt duplex. ſcḋm ponit̃ ibi: Et ſcimus. Intentio vero beati iohãnis eſt aſſecurare filios dei per adoptionem de vitatione peccati mortalis ſi voluerint per donũ gratie quod iam habent/ideo dicit: Scimus q omnis qui natus eſt ex deo: per gratiam baptiſmalẽ. x ¶ Nõ peccat. q̃diu in ea ſtat. ⁊ intelligitur de pctõ mortali: quod nõ poteſt ſtare cum gratia. y ¶ Sʒ generatio dei. i. ipſa gratia per quã conſtituitur in quodam eſſe diuino ſupernaturali. z ¶ Conſeruat euꝫ. quãtum eſt de ſe. a ¶ Et malignus non tanget eum. inducendo ad mortale peccatum: niſi voluntarie declinet a ſtatu gratie ſubdendo ſe maligno per peccatum mortale ex liberi arbitrij defectibilitate. b ¶ Scimus quoniã ex deo ſumus. Si hoc referatur ad apoſtolos qui erant in gratia confirmati: ⁊ de h̃ per reuelationem certificati iſtud poterant ſcire per certitudinem. Si autem referatur ad alios iuſtos: eſt per probabilem coniecturam: ſicut dictum eſt. ſ. c ¶ Et mundus totus. i. homines in delectabilibus mundi finem ſuũ ponentes.

C Diuiſio D

†De peni. diſt.1.c. importũa i fi.
†De peni. diſt.3.c. ille rex tantus
†De peni. diſt.7.c.ſi eſt in prin.

E ꝓpter primā ꝑuaricationē ꝑtinēt ad regnū diaboli: niſi gr̄a dei eruant̄ a tenebris. a ¶ Et ſcim⁹ qm̄. Nemo ſine diuina cognitione ad vitā eternam ꝑuenire: nemo cognoſcere ſine gr̄a dei pōt: q: nemo nouit filiū niſi pr̄: neq̄ patrē qs nouit niſi fili⁹ ⁊ cui voluerit filius reuelare. ⁊ prē ⁊ filiū. vtrūq̄ eni filius reuelat q̄ carne viſibilis apparens: diuinitatiſ arcana ꝑ euangeliū mūdo patefecit. b ¶ Filioli. Et q: verū deum et verum hoīem cognoſcitis: ⁊ vitā eternā expectatis: cuſtodite vos a doctrinis hereticoꝝ q̄ ſpeciem ſanctitatis ſibi aſſumunt: qui prauis dogmatibus gl̄iam incorruptibilis dei in ſimilitudiē corruptibiliū rerum mutāt. auaritia eni eſt ſimulacroꝝ ſeruitus qui etiā mundū deo preponūt idolatre ſunt. c ¶ Cuſtodite. Cum teſtimoniū ꝑfectionis in multis ꝑhibuerit illis. poteſt tñ timeri: ne aliquis nuꝑ conuerſus reliquias ſuperſtitioniſ mente retinuerit.

¶ Finit epiſtola prima ſancti Johis.

¶ Incipit epiſtola ſcđa eiuſdē. Ca. I

Senior electe ⁊c. Cum quidam dubitēt: vtrum he due epiſtole ſint iohannis apli. Per hoc aūt ꝙ ſunt ſiles prime ⁊ in verbis et in ſimili aſſertiōe fidei et charitatis aduerſus hereticos ꝓbantur eſſe apoſtoli non iohānis pr̄ſbyteri. Scribit autē ad quandā babyloniā: q̄ ꝓprio noīe electa vocabat̄: Monens ipſam ⁊ natos eius: ne propter hereticoſ diſcedant a ꝓpoſito fidei. Per hanc electam ſignificat̄ vniuerſalis mater eccleſia. Per filios ei⁹ minores ab eccleſia geniti i fide. Scribit ergo vniuerſali eccleſie nō eſſe fidei perfectionē extra charitatē: ⁊ hereticos deteſtat̄: qui diuidunt ieſum chriſtum. e ¶ Nō ego ſo. Scripturus cōtra hereticos qui a veritate exciderūt. Dicit oīm qui veritatē nouerūt vnā dilectionem in ſanctos eſſe: vt ſimilitudine catholicorum ab hereticorū deterreat ſocietate. Oēs fideles in vna veritate conſentiūt heretici in erroribus diſplicent. f ¶ Et a xp̄o. Erant tūc tp̄is heretici q̄ negabāt dn̄m ieſum veruꝫ dei filiū qs ꝯfutat. g ¶ Gauiſus ſuꝫ val. quaſi qđ tenetis tenete: nihil aliud ab hereticis recipite:

† 93. diſt. c. legimus

Alis nobiſcum

a in maligno poſit⁹ ē. Et ſcim⁹ quo b
¶ ꝑ carnē nō niſi ꝓpt̄ nr̄āꝫ ſalutē. ¶ credē
niā fili⁹ dī vēit: ⁊ dedit nobis ſen c
ſū⁹. ¶ credēdo verū dei filiū. ¶ amando.
ſū vt cognoſca verū deū: ⁊ ſim⁹ d
¶ vt mēbra. e ¶ ꝑ h erim⁹ dei i deo viuētes ſine fine in viuēte ſine initio vel termino.
in vero filio ei⁹. Hic ē⁹ ver⁹ de⁹ ⁊ f
¶ ſicut vaſa ſancta.
g vita eterna. Filioli: cuſtodite vos g
a ſimulacris. Finit ep̄l'a p̄ma
bti iohis apli. Incipit argumentū in ſcđam ep̄l'am eiuſdē.

Uſq; adeo ad ſctām feminā ſcribit vt eā dē dn̄am nō dubitet līis appellare: eiuſdēq; filijs teſtimoniū ꝙ ābulēt in veritate ꝑhibet. Explicit argu.

Incipit ep̄l'a ſcđa bti Johannis apoſtoli. Ca. I

a ¶ ego ſenior tā etate q̄ʒ moribꝰ: vl' ſapiā ſcribo. b ¶ ꝓ
a Senior electe dn̄e et b
ꝓpriū ē. ¶ tā natura q̄ʒ fide.
i
d natis eius qs ego di k
a ¶ vero amore: vl' q: ꝑſeueratis in veritate.
e ligo in veritate: ⁊ non ego ſolus l
¶ vt ſit maior auctoritas. a ¶ q̄ deum diligūt ad imitandū ⁊ ſolū deū opib⁹ charitatē q̄rūt. ¶ nō ob aliā cām vos diligim⁹ niſi ꝓpter veritatē fidei: q̄ inexpugnabil' ꝑdurat.
ſꝫ ⁊ oēs q̄ cognouerūt veritatē: ꝓpt̄ m
veritatē q̄ ꝑmāet i vob: ⁊ t vobiſcū n o
¶ vſq; in finē vite: vel durans in eternū.
a ¶ ꝑſeuerās. b ¶ remiſſio pctōꝝ.
erit i eternū. Sit vobiſcū gratia p
a ¶ ſi poſt baptiſmū in aliq̄ lapſi eſtis.
b ¶ ne ampli⁹ deū vel frēs offendatis.
⁊ miſericordia pax a deo patre: q r s
a ¶ q̄ coeternus ⁊ coeq̄lis pr̄i. i. cū pr̄e pōt ⁊ operat̄. b ¶ fidei quā in baptiſmo ꝓmiſiſtis.
f ⁊ a xp̄o ieſu filio patris in verita t
a ¶ dei et ꝓximi. b ¶ in dn̄o de vero bono principio.
g te ⁊ charitate. Gauiſus ſum val v

a ¶ In maligno. i. in malo igne ꝯcupiſcētie: Poſitus ē. b ¶ Et ſcim⁹. Hic ponit ſcḋm bonū habitū. ſ. dei cognitio/cū dr̄: Et ſcimus qm̄ fili⁹ dei ve. in mundū. c ¶ Et dedit no. ſen. vt cog. ve. deū. h eni dedit aplis qn̄ aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas: Luce. vlti. g. Alijs aūt fidelib⁹ dat ſenſum cognoſcēdi deū ꝑ fidē. quā habēs ſcit ſe habere illā. ſaltē illā q̄ eſt ex auditu Quis neſciat ſe habere charitatē. d ¶ Et ſim⁹ in vero filio eius. ei adherētes per fidē. Apli ꝟo cognouerunt ſe eſſe in eo per fidē charitate formatā: ⁊ h certitudinaliter. alij ꝟo iuſti cōiecturaliter. e ¶ Hic ē ver⁹ de⁹. ſcꝫ filius q̄ eſt vnus de⁹ cū pr̄e. in hoc excludit error omniū negantiū xp̄i verā deitatē. f ¶ Et vita eterna. ſcꝫ obiectiue: vt p̄dictū eſt eo. ca. Ultimo dicit: g ¶ Filioli: cuſtodite vos a ſimula. i. a cultu idolatrie ꝑ h inſinuans ꝙ diligēter ſtudeant in cultu vni⁹ veri dei inſeꝑabiliter ꝑmanere. Amē. h dr̄ ad p̄cedentiū ꝯfirmationē.

¶ In ca. v. vbi dr̄ in poſtil. Omē qđ natū ē ex deo.

Additio. Circa h qđ dicit̄ hic: Hec eſt victoria q̄ vincit mundū fides nr̄a. attendendū eſt ꝙ aplꝰ ſupra Heb. xi. f. dicit de ſctīs: ꝙ per fidem vicerunt regna. vn̄ cōſiderāda eſt differētia inter iſtas duas victorias q̄ fiunt ꝑ fidē: q: ꝑ vnā dicunt̄ vinci regna: per aliā dicit̄ vinci mūdus. Ad qđ ſciendū ꝙ antiqui. ſ. prēs ſub ve. te. exiſtentes: ꝑ fidem vincebāt regna ſicut moyſes egyptū: ioſue chananeū. dauid idumeā ⁊ hmōi q̄ ſunt regna particularia. ⁊ h patꝫ in hiſtorijs ve. te. ſed ſcī ſub no. te. in p̄mitiua eccleſia exiſtētes: non ſolū per fidē vicerunt regna/ſed etiā mundū. ⁊ ideo de eis dr̄: Hec eſt victoria q̄ vincit mundū fides noſtra. Cuius ratio eſt: nā ille iuſtus qui tormēta mundi vſq; ad mortē patiendo immobiliter in fide manet: non ſolū vnū regnū vel plura regna vincit/ſed mundū: mundus eni ꝯgregatus non poſſet amplius facere cōtra vnū hoīem q̄ʒ ipm multipliciter torquere ⁊ finaliter interficere: ⁊ ideo ſcī qui iſta ſuſtinuerunt per fidē totū mundū vicerūt: ſuꝑando oīa que mundus ꝯtra illos poſſet facere: iuxta illud Luc. xij. a. Ne terreamini ab illis q̄ occidūt corpus. ⁊ poſt hoc nō habēt amplius quid faciāt. Antiqui tñ q̄ hmōi doctrinā non habuerunt explicitā verbo nec exēplo expertam: licet ꝑ fidē vicerunt regna aliq̄ vt dictū eſt: non tñ mundū ꝑ hoc vicerūt: q: forte diceret̄ ꝙ ſi plura regna fuiſſent cōgregata cōtra eos nō potuiſſent ea vincere ſicut illa pauca vicerunt. vn̄ notanter dicitur de illis ꝙ per fidem vicerunt regna non mundū. de nouis vero dr̄: Hec eſt victoria que vincit mūdum fides noſtra. ⁊ de iſta materia vide plenius in additione. ſ. dicta ad Hebre. xi.

b

¶ Epiſtola beati Johānis ſcđa. Ca. I

Senior electe dn̄e. Poſtq̄ʒ btūs Johēs in ep̄l'a p̄ma inſtruxit fideles generaliter. Hic ꝯñr in duab⁹ ep̄l'is inſtruit aliq̄s ꝑſonas ſpecialiter. Diuidit̄ autē hec ep̄l'a in tres partes. ſ. ſalutationē: ꝓſecutionē: et ꝯcluſionē. ſcđa ibi: Gauiſus ſuꝫ. tertia ibi: Plura habēs ſcribere. In p̄ma parte notat̄ p̄mo ꝑſona ſalutās cum dr̄: Senior. ⁊ h rōne etatis ꝓuecte ⁊ ſtatus ſeu officij. illi eni q̄ tunc regebāt eccleſias ſenes vel ſeniores dicebant̄ ratione diſcretionis ⁊ maturitatis in morib⁹: inter rectores vero eccleſiarū q̄ tunc erāt in aſia: iohānes erat principalior. ideo dr̄ hic: Senior. Scđo notant̄ ꝑſone ſalutate/cū dicit̄: i ¶ Electe dn̄e ⁊ natis ei⁹. erat eni magna et nobilis dn̄a noīe electa habēs prolē ⁊ familiā fidelem et miniſtros eccleſie ſuſtētabat. k ¶ Quos ego diligo in veritate. i. charitatiua dilectiōe abſq; fallacia ⁊ ſimulatione. l ¶ Et nō ego ſolus ſed ⁊ oēs ⁊c. i. oēs fideles q̄ cognouerunt xp̄m q̄ eſt ipa veritas. m ¶ Propter veritatē. ſcꝫ fidei ⁊ bone vite. n ¶ Que ꝑmanet in vobis. ꝑ grām. o ¶ Et vobiſcū erit in eter. per gl̄iam que eſt gr̄a conſummata. Tertio ponuntur optata bona/cum dr̄: p ¶ Sit vobiſcū gr̄a. iuſtificās. q ¶ Miſericordia. penā pctīs preteritis debitā relaxās. r ¶ Pax. i. eterna beatitudo appetitū totaliter quietās. s ¶ A deo pr̄e. a q̄ ſūt iſta bona. t ¶ Et a xp̄o ieſu filio pa. in veri. ⁊ cha. ꝑ quā intelligit̄ ſpūſſanctus cui charitas appropriatur: ⁊ ſic tres ꝑſone exp̄munt̄: eo ꝙ indiuiſa ſunt opa trinitatis. Aliter etiā pōt dici ꝙ ꝑ expſſionē pr̄is ⁊ filij ſubintelligit̄ ſpūſſctūs q̄ eſt amboꝝ nexus: ⁊ cū ſubdit̄: In veritate ⁊ charitate. ſupplendū eſt vt ꝓficiatis in charitate ⁊ veritate. i. in dilectione ⁊ eius cognitione. v ¶ Gauiſus ſum valde. Finita ſalutatione. hic incipit ꝓſecutio: in q̄ primū hortat̄ dn̄am p̄dictā et eius domū ad bonū proſequendum. ſecundo ad malū precauendum/ibi: Qm̄ multi. Circa primū ſciendū ꝙ virtus laudata creſcit. ideo beatus Johānes vt incitet ad ꝓficiendū in futuro laudat bonū de p̄terito. dicēs cōgratulādo: Gauiſus ſuꝫ val. in dn̄o.

Quoniam inue

A b cis recipite: qꝛ in his que habetis gaudeo: nihil aliud ad ſalutẽ vobis ſuperaddi expecto. Cũ ergo gaudeã d̃ veſtro bono pͥncipio: ne faciatis dolere defectu veſtro: qꝛ vt ſollicitus cuſtos oĩa q̃ circa vos ſũt cognoſco. a ¶ Ambulantes in ve. Poſitus eſt adã in paradiſo: vt opareť ⁊ cuſtodiret illud: Opatio effectus pͦfectionẽ cuſtodia perfectionis ipſius ſtatũ atq̧ cõſtantiã deſignat. b ¶ Non tanq̃ man. Arguit hereticos qui relictis q̃ ab apoſtolis audierãt noua inducebãt ⁊ p h fraterne charitatiſ federa diſſipabãt. c ¶ Qm̃ mł. h de hereticis põt accipi: q̃ cõfiteť ieſũ icarnatũ. Sȝ vł verã ei⁹ carnẽ: vel verã diuinitatẽ. vel verũ ei⁹ patrẽ deum aut aliq̃d tale negãt. vel põt de iudeis accipi: q̃ ieſũ nõdũ ad ſalutẽ mũdi veniſſe denegant. Sȝ expectãt futurũ ãtixp̃m. d ¶ Videte voſ ⁊c. Iſtis talib⁹ ne cõſentiatis: ſȝ potius attẽdite q̃liter ſitis pfecte inſtructi ad fidẽ ⁊ cõſtãtiã. e ¶ Mercedẽ ⁊c. De um plenũ cũ iocũditate capiatis. pſeuerando in doctrina vob̃ tradita: ⁊ nõ cõſentiẽdo eoꝝ errori. f ¶ Et nõ per. Si q̃s ſepat ſe a diuia doctrina vt ex̃ rectã fidẽ ꝯuerſatione q̧ mandatoꝝ dei ſit ſepat ſe a dõ ne habeat deũ. p actualẽ ⁊ ꝯtẽplatiuã vitã ſit alicuius deus: q̃ eſt creatoꝛ oĩm. g ¶ Qui pma. Manet in euãgelica doctria q̃ ſm eã ſapit ⁊ agit. Sepat ſe ab illa q̃ aliť ſapit ⁊ agit. h ¶ Si q̃s venit ⁊c. Cũ Johẽs apud epheſuȝ balneas lauãdi gr̃a intraret et videret cherinthũ exiuit dicẽs: fugiam⁹ hinc: ne balnee ipẽ corrũpãt nos in q̃ h⁹ cherith⁹ lauať ꝟitatis inimicus: fecit q̃ qd̃ docuit. Tanta eni apł̃i atq̧ eoꝝ diſcipł̃i tũc in religione cautela vtebanť vt nec ꝟbi q̃dẽ cõionẽ cũ aliq̃ eoꝝ q̃ a veritate deuiauerant hr̃e paterẽť. i ¶ Nec aue ei di. Quia ſignũ videť conſenſus erroꝛis: h eni dicimuſ amicis: q̃ꝝ opa nob̃ placẽt et vos ſi forte decepti nõ eſſet⁹: alii forſan p talẽ vr̃am familiaritatẽ poſſẽt decipi. q̃ crederẽt illos placere vob̃: ⁊ ſic crederẽt illis. k ¶ Plura habẽs ⁊c. Intelligite hanc admonitionẽ vobis fore perutilem: qꝛ ad cõfirmationẽ illi⁹ decreui etiam venire ad vos: nec tamẽ ex toto interim potui ſilere. l ¶ Salutãt te. Sicut aduerſarius veritatis aue ꝓhibet dicere: ita econtra electos ex pſona electoꝝ ſalutat.

¶ Finit epiſtola ſancti Johannis ſecunda.

a ¶ aliquos foꝛtaſſe non omnes.
a de: qm̃ inueni dẽ filijs tuis ambu a
¶ q̃tidie ꝓficiẽdo. ¶ i vera fide. ¶ tã pſe/
lantes i veritate: ſicut mãdatum b c
c cce. ¶ ⁊ p eã q̃ habes certificaı⁹ iam de cete/
ro confidenter rogo: vt rem debitam.
accepim⁹ a pr̃e. Et nunc rogo te d
b dñã ſi tãq̃ mãdatũ nouũ ſcribẽſ e
a ¶ fidei vel a paioꝛibus patribus.
tibi: ſȝ qd̃ habuim⁹ ab initio vt di f
a ¶ vt ãtiq̃ fides ⁊ dilectio illibata pmãeat.
ligãm⁹ alterutrũ. Et hęc ẽ charitaſ g
¶ .i. ſeruemus mandata: non exeamus ad
aliquos erroꝛes nõ ceſſemus ab opere virtutum. a ¶ .i. de ea charitate data.
vt ãbulem⁹ ſm mãdãta ei⁹. Hoc h i
ei mãdatũ ẽ: vt quẽadmodũ au/ k
a ¶ et neceſſe eſt vt pſeueretis.
c diſtiſ ab initio: i eo ãbuletiſ: quõ/ l m
¶ ꝑus xp̃iani nõĩe ꝯfeſſoꝛes. a ¶ de nr̃o
ꝯſoꝛtio. b ¶ ad amoꝛẽ ⁊ doctrinã mũdi.
niã multi ſeductoꝛes ẽxierũt i mũn
a ¶ nec doctrina nec vita. b ¶ m̃gr̃m ⁊ noſ
dũ. Qui nõn cõfiteẽť ieſum xp̃m n
mã ſcilicet. a ¶ a q̃b⁹ cauete: nã hi tales. ſic
veniſſe i carne: Hic ẽ ſeductoꝛ ⁊ o p
c q̃ eis ꝯſentiãt. ¶ et ideo.
d antichriſt⁹. Videte voſmetipſos q
a ¶ deficiendo illã mercedẽ quã operando
meruiſtis. ¶ nitimini. r
ne pdãtis que opati eſtis: ſed vt s t v
¶ i futuro: vł hic graȝ. ¶ q̃ ſimulãt ſe alioſ
e mercedẽ plenã accipiatis† Omis x
ꝑire ſapia ⁊ doctria: ⁊ ex ſupbia diſcedũt ab
hũili pdicatiõe xp̃i. ¶ p aliquã ſeductionẽ vł
f q̃ p̃cedit ⁊ nõ pmanet i doctrina y
timoꝛẽ. a ¶ ſȝ ſi pſeuerauerit vſq̧ i finẽ ſalu⁹
g xp̃i deũ nõ habȝ. Qui pmanet i ȝ
erit. a ¶ vn⁹ eni verus de⁹ ſunt pr̃ ⁊ fili⁹: nõ
eſt filius poſterioꝛ: non eſt minoꝛ patre.
doctrina: hic ⁊ filiũ et patrẽ ha/
a ¶ q̃ñq̃dẽ p hãc doctrinã ⁊ hic et i futuro
de⁹ habeť ⁊ nõ p doctrinã illoꝝ. ergo ſi q̃s.
h bet. †Si q̃uis vẽit ad vos ⁊ hãc a b
a ¶ nõ tm̃ nõ aſſentiať: ſȝ nec ad hoſtã recipiatis: nedũ hoſpitales eẽ vultis: p mala eorũ colloquia corrumpunť boni moꝛes vr̃i.
doctrinam non affert: nolite re/ c d
i cipere in domũ eũ: nec aue ei di/ e
¶ ſm q̧ voꝝ ẽ iſtituta: cõeȝ ſe oſ̃dit cũ illoꝛ
alioquin ſimulatio eſt: q̃ i xp̃ianis eẽ nõ dȝ.
xeritis. Qui eni dicit illi aue: cõ/ f g
municat opibus eius malignis.
Ecce pdixi vob̃ vt in die dñi nõ h i
a ¶ de cõmonitione eiuſdẽ rei: vł foꝛſitã etiã
k ꝯfũdamini. Plũra habẽs vobis k l
de alijs. ¶ p ſcripturã q̃ nõ adeo vos cõmouebit quantũ vita ⁊ pñtia magiſtri.
ſcribere: nolui p chartã ⁊ atramẽ m
tũ ſcribere. Spero eĩ me futurũ n
a ¶ inſtruẽdos. b ¶ meũ. c ¶ vr̃m inſtruẽdũ vł ad os illoꝝ pͦuerſoꝝ obſtruendũ.
apud võſ ⁊ õs ad õſ loq̃† vt gau o
¶ illis ꝯfuſis: vr̃a fide confirmata.
l diũ vr̃m plenũ ſit. Salutãt te fi p
¶ vel ad lr̃am vel foꝛſitan filij alterius metropolis eccł̃e.: ¶ qd̃ ego ex pte mea dico.
lij ſoroꝛis tuę electę. Gr̃a tecũ.
Finit ſcd̃a ep̃la bti iohis apłi.

A a ¶ Qm̃ inue. ⁊c. ãbulãtes .i. ꝓficiẽtes. L b ¶ In verita. fidei ⁊ moꝝ. c ¶ Sicut man. ac. a pa. i. a xp̃o q̃ eſt pr̃ oĩm xp̃ianoꝝ. Conſequẽter inducit ad ꝓficiendum in melius. d. d ¶ Et nũc ro. te dña. de ꝓfectu in mandato dilectiõis in q̃ tota lex impleť: Ro. xiij. c. Plenitudo legis eſt dilectio. e ¶ Nõ tãq̃ mãdatũ ⁊c. qꝛ ſicť dicitũ ẽ. s. ij. ca. mãdatũ d̃ dilectiõe ẽ d̃ dictamie legł naturalis. ⁊ ſic a pͥncipio ꝯditionis hũane: ⁊ de lege moſaica. ⁊ ſic eſt ab initio legis date. ⁊ renouatũ eſt in lege noua. ⁊ ſic eſt ab initio legis euãgelice. f ¶ Vt diligam⁹ al. in deo ⁊ ꝓpter deum. g ¶ Et hec ẽ charitas vt am. ſemꝑ ꝓficiẽdo. h ¶ Scd̃m mãdata ei⁹. ea opere adimplẽdo. i ¶ Hoc eni mã. ẽ. ſ. dilectiõis dei ⁊ ꝓximi in q̃ implicite ꝯtinenť oĩa mãdata. q̃ ſunt quedã explicationes mãdati dilectionis. k ¶ Vt quẽadmodũ au. ab ini. vr̃e ꝯuerſionis. l ¶ In eo ambuletis. ſemꝑ ꝓficiẽdo. m ¶ Qm̃ multi. h ꝯñr inducit ad p̃cauendũ malũ. ⁊ pͥmo oſtendit tẽm ⁊ inducit ad cauendũ. ſcd̃o tradit cauendi modũ/ ibi: Si quis. Circa primũ dicit: Qm̃ multi ſedu. q. d. ad hoc monui vos in bono ꝓficere. qꝛ multi ſeductoꝛes inducũt ad ꝯtrariũ: a quib⁹ ẽ cauendũ. ⁊ q̃ ſunt illi ſubdit: n ¶ Qui nõ ꝯfitẽť ieſum xp̃m ⁊c. i. ip̃m eſſe verũ deũ ab eterno et hoiem in tp̃e: ſicut ſunt iudei obſtinati ⁊ heretici pͦuerſe ſentiẽtes de xp̃o. o ¶ Hic eſt ſedu. q̃ ſic de eo pͦuerſe ſentit. p ¶ Et antixp̃s. in figuras licet nõ in pſona. q ¶ Videte voſmetipſos. Id eſt diligenter conſiderate ⁊ cauete. r ¶ Ne pdatis. oĩa opa bona. s ¶ Que opati eſtis. nam pdunť p corruptionem hereſis. t ¶ Sed. ſupple ſic in bono pſeueretis. v ¶ Vt merce. ple. ac. in patria vbi totaliter ſatiať appetitus. x ¶ Ois qui p̃ce. i. q̃ primo bene incedit p viam iuſticie. y ¶ Et nõ pma. in doc. xp̃i. a via iuſticie recedẽdo. ȝ ¶ Deũ nõ hȝ. p gratiam que perditur per vnũ pctm̃ moꝛtale. †24. q. 1. c. omnis a ¶ Si quis. hic ꝯñr tradit p̃cauendi modũ. d. Si q̃s vẽit ad voſ: ſub ſpecie religioſitatis. b ¶ Et hãc doc. ſcȝ chriſti. c ¶ Nõ affert. ſed magis ꝯtrarium. D d ¶ Nolite recipe eum in do. i. nolite cõicare cũ eo in potu vel cibo ſeu habitaculo: ne ſeducamini ab eo. e ¶ Nec aue ei dixeritis. cõicando ei in verbo. ⁊ hoc eſt ſilr̃ ꝓpẽ periculũ corruptiõis. f ¶ Qui eni di. il. aue. cõicãdo ei in verbis: g ¶ Cõicat opib⁹ ei⁹ ma. i. exponit ſe periculo cõicãdi cũ eo in ope maligno. Aliter etiã exponiť iſta lr̃a de hereticis ab eccleſia p̃ciſis p excõicationem: qꝛ participans ſciẽter cũ talibus incurrit excõmunicationẽ ſaltẽ minoꝛẽ: niſi in caſib⁹ ꝯceſſis. †11. q. 3. c. ſi quis apłi. ⁊. c excõicatos. et. 24. q. 1. c. omnis h ¶ Ecce predixi vobis. ea que dicta ſunt. ſcȝ perſeuerantiã in bono ⁊ declinationem a malo. i ¶ Vt in die dñi. i. iudicij. k ¶ Nõ ꝯfundamini. cũ reprobis: ſed magł honoꝛemini cum electis. l ¶ Plura habẽs vobis ſcribere. Hec eſt concluſio huius epiſtole in qua primo ſe excuſat de breuitate ſcripture/ dicens: Plura habens vobis ſcribere. que non continentur in hac epiſtola. m ¶ Nolui per chartã ⁊ atramentum ſcribere. que eſt vox moꝛtua. n ¶ Spero eni me futurũ ⁊c. ⁊ os ad os loqui: p vocẽ viuã q̃ habet maioꝛẽ efficaciam. vnde dicit Hierony. ad Paulinũ de oĩbus ſacre ſcripture libris. Habet neſcio quid latentis energie viue vocis actus: ⁊ in aures diſcipuli de auctoꝛis oꝛe tranſfuſa foꝛtius ſonat. o ¶ Vt gaudium veſtrum plenum ſit. ex mea pſentia ⁊ efficacioꝛi doctrina. Vel aliter: Vt gaudiũ vr̃m plenũ ſit. i. vt per meã doctrinã pͦueniatis finaliter ad patriã vbi eſt gaudij plenitudo. †Joh. 16. e 1. Joh. 1. b p ¶ Salutãt te filij ſoroꝛis tue electe. habebat eni iſta domina ſoroꝛem euiſdem nominis cum ea. cuius filij erãt cum beato Johanne euangeliſta. Gratia tecum amen. hec eſt confirmatio epiſtole in qua apłus optat iſti dñe ꝯfirmationẽ in gr̃a adoptionis: tñ iſte verſus nõ eſt in libris correctis.

¶ Scḋa iohis vbi dr̄ in poſtil. Senior. ⁊ h̄ rōne etatis prouecte ⁊ ſtatus ſeu officij ⁊c̄.

Additio. i. Beatus iohānes tāte hūilitatis fuit ꝙ in libris ſuis nō noiat ſe aplm nec de ſe dicit aliqḋ nomen dignitatē deſignans: ſed noiat ſe in euāgelio diſcipulū quē diligebat ieſus nō exꝓmens nomē ſuū ꝓꝑriū ex hūilitate. ſilr in ꝑma ſua canonica nō exꝓmit nomen ſuū nec officiū nec aliqḋ hmōi q̄ oīa ad magnā ꝑtinēt hūilitatē. vn̄ ex h̄ videt̄ ꝙ cū hic dr̄ ſenior referēdum eſt ſolū ad etatē q̄ nō importat aliquā dignitatē nec ſtatū altiorē: ſꝫ ſolū quādā maturitatē q̄ cōiter in ſenib⁹ debet inueniri: iuxta illud. In antiq̄s eſt ſapia ⁊c̄. ⁊ ſic nō cōmendat ſe ex rectoria ſeu prelatia: ſꝫ ſolū ex antiquitate dieruꝫ ſm̄ quā ſuis ſermonib⁹ deberēt acqeſcere ⁊ ſic intelligēdū eſt in ſequēti canonica. 6 Iob. 12. b

¶ In ea. epla vbi dr̄ in poſtil. Non tanq̄ mandatum nouū.

Additio. ij. Qualiter intelligatur ꝙ mandatuꝫ de dilectione dei ⁊ ꝓximi nō eſt nouū: ⁊ qualiter debet intelligi eſſe nouū habetur ſupra in additione prima. ij. ca. vide ibi.

Glo. ordi.

¶ Incipit epla tertia eiuſdē. Ca. I

S Enior gaio ⁊c̄. Gaius fide xp̄i ſuſcepta: bonus in actib⁹: p̄dicatores ⁊ auditores v̄bi dei ſuſcipiebat: ⁊ de facultatib⁹ miniſtrabat: ſic̄ i epla declarat̄. Cōmēdat aūt hoſpitalitateꝫ: ⁊ ne ab ea deſiſtat exēplo et inſtinctu diotrepis inuitat: diotrepes eñ aſſerebat iutilē eē hoſpitalitatē. Videt̄ gai⁹ fuiſſe corithi⁹. vn̄ paul⁹: Grās ago deo meo ꝙ neminē vr̄m baptiçaui niſi criſpū ⁊ gaiuꝫ. Et alibi. Salutat vos gaius hoſpes me⁹: ⁊ totius eccleſie.

93. diſt. c. legimus

1. Cor. 1. d

Rom. 16. d

b ¶ De oib⁹ orō. ⁊c̄. Sic̄ nūc abūdat tibi: ⁊ bōa voluntas largiēdi indigētib⁹. et facultas opeꝝ: ita ſꝑ v̄tutibus plenā dn̄o adiuuāte vitā ducere poſſis. c ¶ Gauiſus val. Indecēs eēt: ſi deficiēte fide mō dolerē: de q̄ hacten⁹ gaudebā: ⁊ iō nō tm̄ ꝓpt̄ ſalutē tuā: ſꝫ etiā ꝓpt̄ meā auctē iſiſte hoſpitalitati. d ¶ Maiorē ho. Iō gauiſus ſum: q2 hoꝝ fratrū veniētiū non hēo maiorē grām. i. qn̄ frēs veniunt ad me i nullo facto vl̄ verbo eoꝝ mag' gaudeo: q̄ de h̄ ꝙ annūciant filios meos q̄s p̄dicādo vl̄ baptiçādo genui: v̄itatē recte fidei ⁊ bone opationis obſeruare. e ¶ Chariſſime fi. Iō nō debes deſiſcere ab hoſpitalitate ⁊ elemoſynis: q̄cq̄d eñ opar̄ in frēs fideliter. i. ſicut fidelis. i. ſicut decet fidelem facis non ꝓ vana gloria: ſed fidem tuā operibus oſtēdis. f ¶ Pro nomine eñ ei⁹. Qui vere ſūt honorandi: nō eñ ꝓ ſuis ſceleribus expulſi ſūt a patria: ſed ſponte ꝓfecti ſūt ꝓ nomine xp̄i ampliando: ⁊ pro noie ei⁹ patiēdo. g ¶ Nos ḡ de. Iohes oīa dimiſerat: ⁊ ſe diuitibus connumerat: vt alacriores reddat et promptiores ad cōmiſerendum pauperib⁹. h ¶ Scripſiſſem forſitā ⁊c̄. Perſeuerare de hes in elemoſyna q2 vtilitateꝫ tātā i ea itelligo: ꝙ ñ ſolū tibi: ſꝫ ēt toti ecclie ſcpſiſſem de cōmēdatiōe eiꝰ ne ſed hac necēte dimiſi: q2 diotrepes nō curat nr̄aꝫ auctoritatē. diotrepes hereſiarcha illi⁹ tpis noua docēdo ꝑncipatū ſibi vſurpabat diotrepes ſpecioſe iſulſus ſiue dcor liſinuās iterp̄tat̄: vt ꝑſidiā cordis etiā noīe ſignet.

Elemoſine cōmendatio

Incipit argu. in ter. eplaꝫ eiuſdē.

O Auū pietatē cā extollit: atq3 vt i ipa pietate maneat exhortat̄: diotrepē i pietatē ⁊ ſuꝑbie cā obiurgat: demetrio aūt bonum teſtimoniū ꝑhibet cū frib⁹ vniuerſis.

Explicit argumentum.

Incipit tertia epiſtola ſancti Iohannis apoſtoli. Ca. I

¶ ego.

a S Enior gaio charifſimo queꝫ ego a b c

¶ nō tpaliū bonoꝝ gra ſꝫ ꝓpter eterna.

diligo in veritate. Chariſſime d̄ b d

a ¶ hoc a dn̄o crebris p̄cibus exopto: vt qḋ bn̄ agis: bn̄ ꝑficias.

omnib⁹ orōnē facio ꝓſperē te in e

a ¶ corpe ⁊ aīo. b ¶ ꝑficit i elemoſynaꝝ operibus. ¶ vt ſicut aīa valeas ⁊ corpore. ¶ ingredi et valēre: ſic̄ ꝓſpe agit aīa f

terna mētis intētio. ¶ a te.

c tua. Gauiſus ſū valde veniētib⁹ g

¶ pegris. a ¶ de charitate q̄ ñ ceſſat ab ope.

frib⁹ ⁊ teſtimoniū ꝑhibētib⁹ v̄itati b

a ¶ tā ſtudioſe reddūt teſtimoniū: q̄ ſtudioſus tu es ad bene operandum.

ti tue: ſicut tu in v̄itate ambulas.

d Maiorē hoꝝ nō habeo grām q̄ k

¶ ſm̄ fidem. ¶ vera fide.

vt filios meos audiā i v̄itate am l

e bulātes. Chariſſime fidelit̄ facis m

¶ a q̄b⁹ nihil expectas tpale.

q̄cq̄d opar̄ i frēs: ⁊ h̄ i pegrinos: n o p

¶ q̄s nō cognoſcis. a ¶ opib⁹ miſcḋie.

q̄ teſtimoniū reddiderīt charitati q

a ¶ ⁊ ita exēplo tuo alij incitant̄ ad hoſpitalitatem. ¶ dū apud te ſunt.

tue i ꝯſpectu ecclie: q̄s bn̄faciēs r s

¶ ad alia loca ad q̄ volūt ire. a ¶ i miniſtris

f deducis digne dō. Pro noie eñ t

deū honorat̄. a ¶ aliēati a reb⁹ ꝓpriȷ̄. b ¶ vt ꝑ ꝑ̄citate famis cogerēt̄ negare fidē. c ¶ ſuis

ei⁹ ꝓfecti ſūt: nihil accipientes a v x

ꝯtribulib⁹. a ¶ q̄ poſſum⁹ ſupplere īdigētiaꝫ

g gentilibus. Nos ḡ debemus ſu y

coꝝ. a ¶ .i. dōeſticos fidei. b ¶ q̄ nō ſufficiſcipere huiuſmodi: vt cooperato 3

mus p̄dicare. a ¶ p̄dicāde fidei.

h res ſimus v̄itatis. Scripſiſſem a

Nico. de lyra

¶ Epiſtola tertia iohānis. Ca. I

S Enior gaio. Hec epla ſicut ⁊ p̄cedēs diuidit̄ i tres ꝑtes. ſ. ſalutationē: ꝓſecutionē ⁊ ꝯcluſionem, ſcḋa ibi: Chariſſime. tertia ibi: Multa. In p̄ma ꝑte deſcribit̄ p̄mo ꝑſona ſalutās ex etate ⁊ officio. cū dr̄: a ¶ Senior. ſicut dictuꝫ eſt in epla p̄ce. ſcḋo ꝑſona ſalutata ex noie ⁊ familiaritate, cū dr̄: b ¶ Gaio chariſſimo. ille erat corith⁹ ille de q̄ dic̄ paul⁹. 1. Cor. 1. b. Grās ago deo meo ꝙ neminē vr̄m baptiçaui niſi criſpū ⁊ gaiū. ⁊ de q̄ dic̄ Ro. xvi. d. Salutat vos gai⁹ hoſpes meus: recipiebat eñ vt ſuſtētabat p̄dicatores v̄bi diuini: ꝓpt̄ qḋ erat aplo chariſſimus: tertio notat̄ affect⁹ ſalutātis ad ſalutatū, cū dr̄: c ¶ Quē ego di. i ve. nō v̄bo ſolū aut ligua. d ¶ Chariſſime. h̄ icipit ꝓſecutio hui⁹ eple. i q̄ btūs iohes p̄mo monet gaiū de ꝑſeuerātia in bono. ſcḋo d̄ declinatōe a malo, ibi: Scripſiſſē. Circa p̄mū vt gai⁹ efficaci⁹ recipiat ſuā monitionē: p̄mo grās agit de ſuis bōis opib⁹ p̄teritꝭ de p̄ñtibus ꝓ futur̄ di. Chariſ. de oi. ſ. bonis opib⁹ q̄ fac̄. e ¶ Orone fa. p. te. in. ⁊ v. i. de bono i meli⁹ ſꝑ ꝓficere. f ¶ Sic̄ p. agit a. t. q. d. iſta nō ſūt opa ficta: ſic̄ ſūt hypocritaꝝ opa q̄ nō ꝓcedūt ex ꝯſcia ⁊ intētione recta, iō ſubdit̄: g ¶ Gauiſus ſū val. ve. fra. i. p̄dicatorib⁹ ⁊ ꝑegrinis fidelib⁹. h ¶ Et te. ꝑhi. ve. tue. in fide ⁊ opib⁹ miſcḋie. i ¶ Maiorē hoꝝ non ha. gra. i. nihil mihi ē ḡtioſi⁹ audire. k ¶ Quam vt fi. me. au. nō carnales: q2 virgo in euū permanſit: ſed ſpūales. l ¶ In veritate am. ꝑ viā fidei ⁊ moꝝ. iō ꝯſequenter in bono ꝯfirmat eū di. m ¶ Chariſſime fi. fa. erga deū et ꝓximū. n ¶ Quicq̄d. boni. o ¶ Opar̄ i fra. ꝑ baptiſmū regeneratos nobiſcū. p ¶ Et hoc in pe. ſupple maxime eſt acceptū deo. Dicūtur aūt hic peregrini fideles de ſuis ciuitatib⁹ ꝓpt̄ fidem xp̄i ab incredulis eiecti. q ¶ Qui teſtimoniū reddi. cha. tue. quam eis exhibuiſti. r ¶ In conſpectu eccleſie. ⁊ per hoc multi moti ſunt ad ſimile faciendum exemplo tui. s ¶ Quos benefacies deducis di. deo. iungatur ſic littera: Quos ſcꝫ peregrinos cum ad te venerint. Deducis id eſt tuis elemoſynis ꝓuides vt inde tranſeant ad alia loca. Bn̄faciens digne deo. i. ad honorem dn̄i. ⁊ ſubdit̄ ratio: t ¶ Pro noie eñ ei⁹. i. ꝓ fide vnius veri dei ⁊ nō ꝓ criminib⁹ ſuis. v ¶ Profecti ſūt. i. cōpulſi ſunt exire de locis ſuis ſpoliati bonis propriis. x ¶ Nihil accipientes a gentilib⁹. i. a ſuis contribulibus ⁊ ciuibus: vt dicit Gloſa. q2 nō poſſent accipere: ſed q2 illi nolebant dare vt egeſtate cōpulſi redirēt ad idolatriā gētilitatis. ⁊ ꝯcludit: y ¶ Nos ergo debemus ſuſcipe hmōi. cū expenſis noſtris. hoc aūt dicit iohānes nō quia haberet diuitias. ſed quia de conſilio eius diuites talia faciebant: ⁊ quia bona eccleſie data pro pauperibus ipſe diſpenſabat in epheſo: ſicut apſi alij in hieruſaleꝫ. vt habetur Act̄. iiij. 3 ¶ Vt cooperatores ſim⁹ veritatis. miniſtrando neceſſaria illis qui veritatem predicant: ⁊ illis qui pro veritate fidei tribulationes et exilia ſuſtinent. a ¶ Scripſiſſem. hic conſequenter inſtruit gaium de euitatione malorum ⁊ aſſociatione bonorum, dicens: Scripſiſſem forſitan eccleſie. Id eſt cōmunicati fidelium in tua ciuitate. h

Eccleſie

Sed hic

A F a ¶ Eccleſie. Illi eccle
ſie q̄ forſitan. i. dubitati-
ue ē eccl'ia: ⁊ vt ꝑ obſuā-
tionē elemoſyne merere
tur ꝑfecta fieri eccl'ia ſcri
pſiſſem. b ¶ Cōmone
am. i. in oīm noticiā ma-
nifeſtius arguēdo ꝓdu-
cā q̄z exēplar nuſq̄ h̄z: ſꝫ
facit ea et noua inuenit.
garriens falſis rōnibus
vtēs i nos cōfutādos: et
ſic ad vos a fide retrahē
dos. Nota ſic linguas
detrahentiū nr̄o vitio nō
debem⁹ excitare ne pere-
ant: ita ꝑ ſuā malitiā exci
tatas debem⁹ eq̄nimiter
tolerare: vt meritū nobiſ
creſcat. aliq̄ñ etiā cōpeſce
re ne dū de nobis diſſe-
minēt: eoꝝ q̄ audire bo-
na poterāt corda corrum
pant. c ¶ Demetrio
teſti. Qđ bonū illū velit
imitari agit: vt imitet̄ de
metriū vt ſibi laude oīum
poſſit ⁊ ip̄e dign⁹ exiſte-
re. d ¶ Pax ti. Ami-
cis grām pacis ⁊ ſalutis
mādat vt veritatis inimi
cos a ſalute monſtret ex-
traneos.
¶ Finit ep'la tertia ſan
cti Iohannis.
Incipit ep'la iude apli.
Iudas. Ca. I
Qui ⁊ thade⁹
contra eoſdem
fidei ruptores
ſcribit quos pe
trus et iohan-
B nes in ſuis damnant epi
ſtolis. Intendit autē cō-
monere fideles ne ꝯſen-
tiant peruerſorib⁹: qui a
fidei et caſtitatis gr̄a re-
trahebāt. f ¶ Seru⁹
ieſu ⁊c. Non diſplicet
xp̄o nec diſcordat a iaco-
bo mea predicatio.
g ¶ Cōſer. ⁊ vo. Vo-
cat ꝯſeruat: diligit filios
⁊ membra dei facit.
h ¶ Miſericordia v.
Si de⁹ cepit miſereri vo
bis ꝯdonādo delicta: im
pleat miſericordiā ſuper
addēdo bōa: ducēdo ad
etna. Si eſt recōciliatus
inimicis: eternā pacē det
factis amicis in q̄ in nul-
lo ab eo diſſentiatis.
i ¶ Chariſſimi. Ego q̄
vr̄e ſaluti prouidere ha-
bui neceſſe (ꝓpē pſeudo
q̄ vob̄ ſe ingerūt) ſcriben
di vob̄ admonitiones de
vr̄a ſalute cōi. i. de fide q̄
eſt tā mea ſalus q̄ vr̄a ⁊
oīm fideliū. ſ. fides q̄ per
dilectionē opat̄. Ego di-
co faciēs oēm ſollicitudi
nē ſcribendi vob̄. i. oīa q̄
ptinent ad ſollicitū. Oro
ꝓ vob̄: diſputo ꝯ ſeducto
res veſtros ⁊ vt vob̄ ſcia
tis ꝓuidere ſcribo vobis
G de illis

¶ appetit. ¶ dominari.
a forſitan eccleſie: ſꝫ his q̄ amat primatum a b
a ¶ noſtrā auctoritatē. ¶ noſtrā epiſtolā.
gerere in eis diotrepes: nō recipit nos. c
¶ q̄ deprauat nos ⁊ nr̄a ſcripta. a ¶ patefaciam.
b Propť hoc ſi venero cōmoneā ei⁹ opa d e
¶ mendacia ⁊ errores aſſerentibus.
q̄ facit: verbis malignis garriēs i nos. Et f g h
a ¶ q̄ mihi detrahit: quod hoſpitalitatem diſſuadet.
b ¶ ad damnationem. c ¶ quod predicat agit.
q̄ſi ei iſta nō ſufficiant: neq̄ ip̄e ſuſcipit i
¶ indigentes. a ¶ ne ip̄edāt curā hūanitat'. b ¶ tā
frēs: ⁊ eos q̄ ſuſcipiūt ꝓhibēt ⁊ de ecclē- k l
ſuſcipiētes q̄ ſuſceptos. a ¶ nō de ꝯſortio fideliū: ſꝫ
de loco vbi conueniūt. ¶ quicq̄d ille dicat tn̄.
ſia eijcit. Chariſſime noli imitari malū: ſꝫ m
¶ quia.
qđ bonū eſt. Qui bene facit ex deo eſt: q̄ n o
¶ q̄ ſuſcipiat.
c aūt male fac̄ nō vidꝫ deū. Demetrio teſti p
¶ ad eum venientibus ⁊ recedentib⁹. ¶ a deo.
moniū reddit̄ ab oībus: ⁊ ab ipſa veritate q r
a ¶ ad cōmēdationē hoſpitalitatis. b ¶ illi. c ¶ per
ſed ⁊ nos teſtimōnium ꝑhibēm⁹: ⁊ noſti s t
alia teſtimonia mea que probaſti vera.
a ¶ de cōmendatione elemoſyne ⁊ de aliis etiam.
qm̄ teſtimoniū nr̄m verū eſt. Multa ha v x
bui ſcribere tibi ſꝫ nolui ꝑ atramētū ⁊ ca
lamū ſcribere tibi. Spero āt ꝓtin⁹ te vide
a ¶ meū loq̄ ad os tuū: vel ad os diotrepis obſtruen-
dū. ¶ ab illo diotrepe ⁊ ab oīb⁹ malis ſit tibi pax.
b re: et os ad os loq̄mur. Pax tibi. Salu y z
a ¶ q̄ſi qđ te doceo: doce alios. ¶ vel per nomen.
tāt te amici. Saluta tu amicos noīatim. a b
Finit ep'la tertia ſcti Iohānis apli.
Ex libro ſcti Hiero. de viris illuſtrib⁹.
Iudas frater iacobi q̄ de ſe-
ptē canonicis ē paruā ep'laꝫ
reliq̄t. Et q2 de libro enoch
q̄ apocriphus ē: in ea aſſum
pſit teſtimoniū a pleriſq̄ reijcitur: tamē
autoritatem vetuſtatem iam ⁊ vſu meru
it: ⁊ inter ſctās ſcripturas computat̄.
Incipit argumentū in ep'lam beati Iu-
de apoſtoli.
Iudas apl's: frēs de corruptori
bus vie veritatis ita informat:
vt illicitū eſſe diſſeret de ſub iu-
go ſemel erutos ſeruitutis denuo operā
ſuā officiis nouare ſeruilibus.
Finit argumentum.
Incipit Ep'la cano. Iude apoſtoli.
a ¶ confitēs tam vbo q̄ facto.
b ¶ commēdatio perſone.
f Iudās ſeruus ieſu Ca. I c d
¶ natura: fide: doctrina: vita.
i chriſti: frater iacobi: his e f
a ¶ q̄ ſūt mēbra dei: q̄ deū habēt
patrē ⁊ patronū. b ¶ ꝓpť fidē ⁊
qui ſunt in deo prē dilē- g
opa. a ¶ q̄ ꝑ filiū habēt acceſſum ad prēz. b ¶ ꝯ per
uerſores. c ¶ ad hāc diuinitatē: ad eternā gl'iam.
g ctis: et chriſto ieſu conſeruatis et voca- h i
h tis. Miſericordia vobis ⁊ pax ⁊ chari- k
i tas adimpleatur. Chariſſimi oēm ſol- l m n

M a ¶ Sꝫ his q̄ ⁊c. i. cupit inordinate. C
b ¶ Primatū ge. ⁊c. nomē eſt cuiuſdaꝫ herefiarche q̄ vſurpabat ſibi primatū illi⁹ eccl'ie. ⁊ 42. diſ. h. huic etiā
c ¶ Nō recipit nos. i. ep'lam no
ſtrā. d ¶ Propť hoc ⁊c. ad locū illum.
e ¶ Cōmoneā ei⁹ opa ⁊c. i. arguā in pa
lā ⁊ puniā. apli enim talis rebelles trade-
bāt aliq̄ñ ſathane ad vexandū corpalr̄. vt
hr̄. i. Cor. v. f ¶ Verbis malig. i. ma-
lo igne ignitis. ſ. igne ſuperbie ⁊ inuidie.
g ¶ Garriēs i nos. i. inanir̄ ⁊ irrōnabi-
liter loq̄ns ꝯ nos veros xp̄i diſcipulos.
h ¶ Et q̄ſi nō ei ⁊c. ꝓ nimia pietate.
i ¶ Neq̄ ip̄e ſu. fra. i. paupes fideles ⁊
veritatis p̄dicatores nō recipit hoſpitio.
k ¶ Et eos qui ⁊c. ſub cōminatiōe pene
ne de cetero recipiāt. l ¶ Et de ec. eij. ſi
ꝯ ꝓhibitionē ei⁹ faciāt: iniuſtiſſime tn̄: cum
opa charitat' faciāt. ꝓpē qđ de iſto ⁊ ſuis ſe
q̄cibus ſubdit: m ¶ Chariſſime no. ⁊c.
ſed qđ bonum eſt. ⁊ ſubdit̄ rō: n ¶ Qui
bn̄ facit ⁊c. nā oīe bonū ꝓcedit ab eo.
o ¶ Qui aūt ma. fa. nō vi. deum. co-
gnitione formata charitate. p ¶ Deme
trio teſti. reddit̄. bonū de opib⁹ charita
tis. q ¶ Ab oibus. ip̄m cognoſcētibus.
r ¶ Et ab ip̄a ve. i. a deo q̄ eſt ip̄a veri-
tas. s ¶ Et nos teſti. ꝑhi. q2 ex pte ſu-
mus. t ¶ Et noſti. ſilr̄ ꝑ experientiam.
v ¶ Qm̄ te. nr̄m verū ē. q. d. iſtum de
bes imitari ⁊ aſſociare. diotrepē aūt ⁊ eiuſ
ſeq̄ces deuitare. x ¶ Multa habui.
hic ponit̄ ꝯcluſio ep'le: ⁊ exponat̄ ſicut con
cluſio ep'le p̄cedentis: vſq̄ ibi: y ¶ Pax
tibi. in q̄ optat Gaio pacē internā ꝯſcie: ⁊
pacē fraternā amicitie: ⁊ pacē ſupnā gl'ie.
z ¶ Salutāt te ami. i. fideles q̄ ſūt apđ
me. a ¶ Salu. tu ami. i. fideles q̄ ſunt
apud te. b ¶ Noīatim. ad maiorē chari
tatis expſſionē: q̄ eſt inchoatio future felici
tatis: Ad quā nos ꝑdu. q̄ vi. ⁊ reg. ⁊c.

¶ Incipit epiſtola Iude apli.
Iudas ieſu xp̄i ſer. Ca. I D
Hic incipit ep'la bti iude apli: q̄
ſicut due p̄cedētes diuidit̄ i tres Diuiſio
ptes. ſ. ſalutationē: ꝓſecutionē
⁊ ꝯcluſionē. ſcđa ibi: Chariſſimi
oēm. tertia ibi: Ei aūt q̄ potēs ē.
In prima parte notificat̄ perſona ſalutās
ex nomine, cum dicitur: Iudas. ſcđo ex reli
gione, cum dicit̄: b ¶ Seru⁹ ieſu xp̄i.
Id ē fidelis xp̄ian⁹: ⁊ ex cognomine cum
ſubdit̄: c ¶ Frater iacobi. ſic autez fuit
cognominatus: ad diſtinctionem iude pro
ditoris. ſcđo ponuntur ꝑſone ſalutate cum
dicitur: f ¶ His qui in deo prē ſūt.
fide formata charitate. g ¶ Dilectis.
a deo ⁊ a me ⁊ fidelibus cunctis. h ¶ Et
chriſto ieſu cōſeruatis ⁊ vo. i. xp̄o ieſu
adunatis ⁊ ꝯgregatis: ſicut mēbra vniunt̄
capiti: ⁊ hoc ꝑ vocationē ad fidē ⁊ cōſerua
tionē in eadē que ſunt ex gratia diuina. et
licet vocatio ponat̄ hic poſterior cōſeruati
one: tn̄ prior eſt tpe: nec eſt vis in hoc faci-
enda: q2 trāſpoſitio noīm nō variat ſignifi
cationē eoꝝ: tertio ponunt̄ optata bona cū
dicit̄: i ¶ Miſericordia vo. pctā vr̄a
relaxans. k ¶ Et pax. ꝯſciam quietans.
l ¶ Et charitas. deo ꝯiūgēs. m ¶ Ad
impleat̄. i celeſti gl'ia vbi ⁊ nō alibi cha-
ritas ꝑficit̄. n ¶ Chariſſimi. h̄ incipit
ep'le ꝓſecutio: q̄ diuidit̄ i duas ptes: q2 pri
mo iudas apl's ꝓponit intētū. ſcđo ꝓſequi Diuiſio
tur ꝓpoſitū ibi: Cōmonere. Eſt aūt ꝓpoſi-
tū apli ꝯfirmare fideles ꝯ hereticoꝝ dece-
ptiones. ⁊ hoc ē qđ dicit: Chariſſimi. q2
paſtor debet eſſe ſollicitus de ouibus.
M Scriben

E G de illis: detego neqͣtias eoꝝ: oñdo vob̄ q̄lit illi et dilectionē debeat̄ tenere: ⁊ cū ſim ita ſollicit⁹ ꝓ vob̄ admonitionē meā recipe debet̄. Ego dico: depꝓcās nō ſupaddi aliā fidē vr̄e fidei. Sȝ ſcāē fidei ſel̄ tradi tē vob̄ ⁊ oīb⁹ ſctis ab aplis: ſupcertari vſq̧ ad mor

Als habet̄ tē: vt ꝓ ea ſi neceſſe ē moria mini. ⁊ iō ſcpſi: vt ſcirē ſtatū vr̄e fidei: ⁊ meā ſollicitudinē oñderē vob̄: ⁊ ſic i fide confir maremini. a ¶ Grāȝ trāſ. Duritiā ⁊ diſtrictionē leg' q̄ dicit oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dēte: tēperat grā euāgelij in q̄ purgāt̄ ſcelera cōmiſſa per pniam ⁊ elemoſyne fruct⁹: ſȝ hāc grām trāſferūt i luxuriā: q̄ nūc tāto licenti⁹ peccāt q̄to min⁹ vidēt ſe aſperitate legis de facinoribus examinari.

b ¶ Solū dn̄a. Pr̄ cū filio et ſpūſctō ſolus dn̄ator: filius cū pr̄e et ſpūſctō ſol⁹ dn̄ator: ſpūſſctūs cū pr̄e ⁊ filio ſolus dn̄ator. Quicūq̧ ḡ hereticus prēm xp̄i verū deū bonū ⁊ iuſtū negat: ſolū dn̄atorē ⁊ dn̄ȝ noſtrū negat q̄ ieſū filiū dī eē negat: ⁊ h̄ dn̄atorē ſolū ⁊ dn̄ȝ nr̄m negat. Qui ſpūſſcti potē tie detrahit ⁊ h̄ ſolū dn̄atorē ⁊ dn̄m nr̄ȝ negat. c ¶ Oia. Oia arcana fidei: ⁊ nō habe tis op⁹ recētia q̄ſi ſanctiora a nouis audire mgr̄is. i. ꝑfecte ſcitis oia q̄ ſciēda ſūt de fide. ⁊ iō nō ē op⁹ vt audiat̄ illos. d ¶ Qm̄ ieſus. Cōfutatis heretic': deide vt reuocet eos q̄ crediderāt malignis et im piis oñdit quāta ſit magnitu do dn̄i quē negāt: oſtēdēs q̄ ipſe eſt q̄ eduxit ppl̄m iſrl̄ ex egypto. Qm̄ ieſus. Sicut filij iſrl̄ clamantes ad dn̄m ex egypto ſaluati, ꝓpter ɔcupiſcē tiā quā i egypto habuerāt diſ fidētes de potētia dei in here mo pēmiti ſūt. ſic iſti mgr̄i imū ditie ⁊ eoꝝ ſeq̄ces q̄ ꝑ aquas baptiſmi de tenebris ignorā tie exierūt credētes ſi ad prio ris vite ɔcupiſcētias mēte re

† Gen. 19. f deūt dānant̄. Sic ꝑus ꝑ fidē ⁊ bona opa merent̄ ſaluari. ſic ſcdo ꝑ murmurationē ⁊ im mūditiā merent̄ dānari. Vel ſcdo. i. bis ꝑdidit: q̄ malos et nūc ⁊ poſtmodū punit: nā q̄s pn̄tia mala nō corrigūt ad ſe quētia perducūt. e ¶ Ange los vo. Et vere nō ſunt imitādi q̄ ieſum nō verum deū ſed hoiem de vtroq̧ ſexu genitū mentiunt̄. Si eīm angelis peccātib⁹ nō pepercit: nec hoib⁹ ſupbiē tibus parcit. f ¶ Nō ſeruauerūt ſuūȝ pn̄. Sic hoies q̄ nō ſeruāt pn̄cipatū q̄ ꝑ grām adoptionis fi lij dei ſūt effecti. Sȝ relinquūt domiciliū. i. vnitatē eccle: in q̄ renati ſunt vel ſedes regni celeſtis q̄s ac cepturi erant ſi fidē ſeruarent ⁊ ante iudiciū ḡuiter ⁊ graui⁹ in vniuerſali iudicio dānabit. g ¶ Dei vinculis. i. ſuperbia: ⁊ corde īpenitenti: vel ſentē tia diuina que eos in perpetuū coartabit: vel vincu la cupiditas infimarū rerū: qua vincti ad ſuperiora reuerti non poſſunt. h ¶ Sicut ſodoma. Dede rat exemplū dānationis eoꝝ: q̄ ſolū dn̄atorē negant commemorato interitu infidelis populi vel angelo rum erigentium ſe contra deum. dat etiaȝ exemplū pene illorum: qui domini gratiam transferunt in lu xuriam cōmemorans incendium ſodomorum.

¶ Exemplū

litudinem: faciens ſcribendi vo- a bis de cōmuni vr̄a ſalute: neceſſe b

¶ vos.

habui ſcribere vobis: deprecans c

¶ vobis a ſanct̄.

ſupcertari ſel̄ tradite ſctis fidei. d e

a ¶ iō neceſſe habui: q̄ ¶ ſb ſpecie rligiōis: q̄ſi fidē ieſu pdicēt. b ¶ hanc ſapie. c ¶ igri

Subintroierunt enim hoies qui f g

do ⁊ ſctis. a ¶ ab eterno i pſciētia dī puiſi ſūt iuſto dei iudicio vt ſordeſcerēt: ⁊ alios in ſor des pcipitarēt: ⁊ inde iudicabūt̄ ad mortē.

dā q̄ oli pſcripti erāt i h̄ iudiciū h i

a ¶ vl̄ dei. ¶ ipſi dico ipq̄ diuia ſcriptura q̄ dā dolo vtētes ad deſtruēdū cultū dei.

a ipij: dn̄i nōſtri grām trāſferētes i k

¶ tā volētiū q̄ nolētiū. a ¶ ſingularitē xp̄ianoꝝ

b luxuriā: ⁊ ſolū dn̄atorē ⁊ dn̄m m

¶ cū pr̄e ⁊ ſpūſctō. a ¶ ſaluatorē nr̄ȝ ¶ regē nr̄m. b ¶ ⁊ q̄ illi negāt ⁊ volūt vos iducere vt negetis: cōtra illos volo vos cōmonere.

nr̄m ieſū xp̄m negātes. Cōmone n o

c d re āt vos volo ſciētes ſel̄ oia: qm̄ p q

a ¶ nō filij⁹ naue: ſȝ dn̄s nr̄: q̄ nō a ptu vgis initiū habuit: ſȝ erat de⁹ etern⁹ q̄ nat⁹ de vir gine nomē ieſus accepit. b ¶ pmo būiles. ¶ poſtea murmurantes. r s

ieſus ppl̄m d̄ terra egypti ſaluās t

a ¶ vbis moyſi i heremo, b ¶ ꝑ ſerpētes: ⁊ alijs modis.

ſcdo eos q̄ nō crediderūt perdidit x y

¶ q̄rū natura ⁊ potētia maior. a ¶ ꝑ hūilita

e f Angelos vo q̄ nōn ſuauerit ſuū z

tē ꝑ obediētiā. ¶ q̄ ꝑ grām dī alijs pncipa bant̄ ſubiect̄ ſpiritib⁹. a ¶ ꝑ ſupbiam.

pncipatū: ſȝ dereliqrūt ſuū domi

¶ celeſtē habitationē: ſpūalē dei viſionem. a ¶ vēturos ad iudicē cui reſiſtere vl̄ aliqd

g ciliū: i iudiciū magni dī vicul' eter a

occultare nō poterūt. a ¶ hui⁹ aer̄ tā dāna tos reſuat grauiorib⁹ pcis. b ¶ iō etiā nō ſt imitādi: q̄ ex coꝝ imitatiōe mors etna ſeqt̄.

b nis ſb caligie reſuauit: Sic ſodo b

ma ⁊ gomorra ⁊ finitime ciuitates

¶ ſodome ⁊ gomorre. a ¶ extra naturam.

ſili mō exfornicāte: ⁊ abeūtes p⁹ c d

a ¶ Scribēdi vo. ⁊c̄. In hac eīm epl̄a inſtruit btūs iudas oēs fide les generalr̄ ⁊ nō ꝑſonas aliq̄s ſpāliter: ſicut facit btūs iohēs in duabus eplis ꝑce. b ¶ Neceſſe ha. ſcri. vo. ꝓpter hereticos iſurgētes vt poſt ea ſubdet̄: c ¶ Depcās. ſupple vos. d ¶ Supcertari. i. fortit̄ certari a vob̄. e ¶ Semel tra. ſan. fi. q. d. iſtud certamen ē fidei. i. ꝓ fide tradi ta. Sctis. ſ. aplis a xp̄o. Semel. i. ꝑfecte q̄n ape ruit ſenſū eis vt itelligerēt ſcpturas. Luc. vlti. Dicit̄ etiā. Semel: ꝓpter vnitatē fidei ⁊ aucto ris ipſi⁹ Eph. iiij. a. Vnus dn̄s: vna fides: vnū baptiſma: ⁊ ſubdit̄ dicti certaminis cā cū dicit̄: f ¶ Subintroierūt eīm. i. ſub ſpecie pietatis introierūt. g ¶ Hoies q̄dam q̄. ſcȝ heretici. heretici n̄o ſub ſpecie religioſitat̄ ⁊ diuini cul tus introduxerūt ɔ̄trium, ꝓpter q̄d dicunt̄ impij. h ¶ Qui olim pre. erāt. i. ab eterno pſciti a deo. i ¶ In h̄ iudiciū. i. ɔdēnationē. alit̄ pōt dici: Qui olim pſciti erāt. i. a lōgo tpe pfigurati ⁊ hic ſenſus videt̄ mag' ɔcordare ſequētib⁹: et ponūtur pl̄es pfigurationes iſtoꝝ hereticorum. k ¶ Dn̄i nr̄i ⁊c̄. i. fidē catholicā nobis gratis datā. l ¶ Trāſferentes i lu. vt eīm traherent hoies ad ſuā ſectā: ɔcedebāt pctā carnalia tāq̄ licita ad q̄ ꝓni ſunt hoies ac etiā ipſi exercebāt vt frequēter dictū eſt. ſ. m ¶ Et ſo. dn̄a. ꝑ h̄ aūt q̄ ieſus xp̄s dr̄ hic ſolus dn̄ator ⁊ de⁹: nō ex cludunt̄ pr̄ ⁊ ſpūſſctūs: q̄ dictio excluſiua adiū cta vni ꝑſone in diuinis reſpectu pdicati eēntia lis: nō excludit alias: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. Solus eīm idē eſt q̄d nō cū alio: ꝓpter q̄d excludit ſolū id q̄d iportat alietatē: pr̄ aūt ⁊ ſpūſſctūs nō ſunt alius de⁹ ⁊ dn̄ator a filio ſed vn⁹. n ¶ Negā tes. falſa doctrina ⁊ vita mala. o ¶ Cōmo nere aūt vos. hic ɔ̄ñr ꝓſequit̄ ꝓpoſitū. ſ. con firmādo fideles ɔ̄ ꝓſutiā hereticoꝝ: in q̄ ſic pro cedit: q̄ pmo multiplr̄ coꝝ prauitatē declarat. ſcdo fideles in v̄itate ɔfirmat: ibi: Vos autē. Primū n̄o fac̄ duplr̄. pmo ꝑ ſcripturas figura les. ſcdo ꝑ ſilitudines naturales, ibi: Similr̄ hi ſūt. Prima adhuc in tres ptes: q̄ pmo inducit tria de ſcriptura. ſcdo ad ꝓpoſitū applicat tpa. ibi: Silr̄ ⁊ hi carnē. tertio inducit alia tria ibi: Ve illis. Primū aūt ē punitio iudeoꝝ ꝓpter in credulitatē ſuā rebellātiū i deſerto. vt ptȝ Exo. xvi. ⁊ Nu. xiiij. ⁊ in plurib⁹ alijs locis. Dicit ḡ: Cōmonere aūt vos vo. ⁊ nō docere de no uo. ⁊ ſubdit̄ ratio: p ¶ Scientes. vos ſcȝ. q ¶ Semel. i. ꝑfecte: ita q̄ nō oportet vos ite rum docere: ſed de ſcitis in habitu cōmonere. r ¶ Oia. ſ. ad ſalutē neceſſaria. s ¶ Qm̄ ie. ſcȝ xp̄s. t ¶ Ppl̄m de ter. egy. ſal. ꝑ virtutē ſue diuinitat̄ q̄ ab eterno eſt. iō dr̄ Heb. xiij. b. Jeſus xp̄s heri ⁊ hodie ipſe ⁊ in ſc̄la. v ¶ Se cūdo. i. poſt. x ¶ Eos q̄ nō cre. i. dſtruxit in deſerto: vt dictū ē. y ¶ Angelos vero qui non ſeruauerūt ſuū pncipatū. h̄ pōit̄ ſcdꝫ ſcȝ caſus angeloꝝ. de q̄ hr̄ Eſa. xiiij. ⁊ Ezech. xxviij. q̄ ꝓpter ſuā ſupbiā deiecti fuerūt in hunc aerē caliginoſum ad bonoꝝ exercitiū: ſȝ finito h̄ exercitio in die iudicij finalis retrudent̄ in īfer no. ⁊ h̄ eſt q̄d dr̄: Angelos vo q̄ nō ſer. ſuū pnci. i. ſue ɔditionis nobilē ſtatū. z ¶ Sȝ dereliqrūt ſuū do. Glo. iterlinear' celeſtē habitationē ſpūalē viſionē dei ſi ꝑ viſionē dei itelligit ipſe gloſator viſionē apertā eēntie diuie: nō dicit verū: q̄ null⁹ vidēs di uinā eſſentiam poteſt peccare. Si aūt intelligit cognitionē naturalē an geloꝝ de deo: adhuc non videtur bene eſſe verū: quia naturalia remāſe runt in eis integra. ideo melius dicitur vt videtur: Sed dereliqrunt ſuū domiciliū. i. celum empyreum in quo creati fuerūt tanq̄ in loco cō uenienti ſue nature. ⁊ ab illo deiecti fuerūt vt dictum eſt. a ¶ In iudi ciū ma. dei ⁊c̄. Cōſtruat̄ ſic lr̄a: Reſeruauit. ſ. de⁹ peccantes angelos. Sub caligine. i. in hoc aere caliginoſo ratione predicta. In iudicium magni dei. i. vſq̧ ad tp̄s extremi iudicij. Vinculis eternis datiui caſus eſt: q̄ tunc tradent̄ vinculis eternis. i. in eterno retruſi. b ¶ Sicut ſo doma. hic ponit̄ tertiū exēplū q̄d hr̄ Gen. xix. de ciuitatib⁹ ſubuerſis et igne ſulphureo cōbuſtis ꝓpter habitantiū feditatē: in q̄bus figebat vitiū ɔtra naturā. ⁊ hoc eſt q̄d dicit̄: Sicut ſodoma ⁊ gomor. ⁊ finitime ciuitates. i. ꝓpinque duabus dictis. c ¶ Simili modo exforn ica te. i. eodem vitio infecte. d ¶ Et abeuntes poſt carnem alteram: Id eſt inconuenientem: maſculi in maſculos turpitudinem operantes.

¶ Facti

A ¶ a ¶ Exēplū ignis.i.ſignificatio eterne cōbuſtionis. Sicut ex arſerūt igne libidinis: arſerūt igne tꝑali: q̄ tꝑalis nō fuit purgatorius. Sed initiū pene ⁊ ſignū futuri. b ¶ Dn̄ationē ⁊c̄. In mi noribꝰ pctis: maieſtatē blaſphemātes ī criminalibꝰ nolēdo hūiliter ꝯfiteri ⁊ penitere: nullū habētes timorē: nec fidē vēturi iudicis.

c ¶ Cū michael.i. moyſes q̄ vt deꝰ erat ꝯſtitutꝰ pharaoni: ⁊ q̄ erat pnceps ⁊ nūcꝰ q̄ſtū ad alios diſputās cū pharaone: altercaret̄.i.ſigna faceret alterna ꝯ̄ ſigna magoꝝ de corpe moyſi.i. pplo iſrl̄: vt ꝑmitteret illos ſacrificare deo ſuo: nō eſt auſus inferre penā blaſphemie huius ſeculi. Sꝫ dixit: Impet tibi dn̄s. Vel aliter: Cū dn̄s ieſus altercaret̄ cū pilato de corpe moyſi.i. de eccleſia noluit aliquā blaſphemiā īferre: ſꝫ tāq̄ ouis ad occiſionē ductus eſt. Cū michael. De quibꝰ ſcripturꝭ hoc teſtimoniū aſſumpſerit: nō patet. Sed allegorice planū eſt. Corpus moyſi populus iſrael: q2 moyſes illius ppli portio fuit: iōq̄ qꝺ de pplo factuꝫ legit̄ in Zacharia recte de moyſi corpe factuꝫ forſan dicit aplſ: In çacharia legitur: Oſidit mihi dn̄s ieſum ſacerdotē ſtantem corā angelo dn̄i: ⁊ ſathan ſtabat a dextris eiꝰ vt aduerſaret̄ ei: ⁊ dixit dominus ad ſathan: Increpet dn̄s in te ſathā: ⁊ increpet dn̄s in te q̄ elegit hieruſalē. Quia ieſus ſacerdos deſiderabat iſrl̄ de captiuitate liberari: ⁊ ī terrā ꝓpriā redire: reſiſtebat ei ſathanas / nolēs ppl̄m liberari: ſꝫ hoſtibꝰ gētilibꝰ mācipari. Iōo anglus q̄ ppl̄i adiutor erat ſcrepabat: atq̄ ab iniuria ppl̄i remouebat. Sꝫ vbicūq̄ vel q̄ñcūq̄ hec altercatio angeli cum diabolo facta fuerit: hoc diligenter intuendū eſt: q2 michael archangelus ſi diabolo ſibi aduerſanti blaſphemiā dicere noluit: ſed modeſto eū ſermone coercuit: quātomagis hoībus oīs blaſphemia eſt cauenda ⁊ maxime in creatorem. Diabolus in ſubſtātia bonꝰ: ſed voluntate malus. ⁊ iōo ab angelo nō blaſphemat̄: q2 aliquid proferre aduerſus bonā naturam blaſphemiā reputat archangelus: ⁊ ſi mala eſſet natura diaboli. dn̄s nō increparet pro bono ope quod in mala natura nō poſſet eſſe. Sed cū dn̄s increpat aliquid boni ex bona natura ꝓuenire poſſe oſtendit. Poteſt fingi angelū egiſſe altercationē cū diabolo de corpe moyſi q̄ſi nollet ſepulturā moyſi iudeis reuelatā eſſe ne eū q̄ſi deū adorarēt ad qꝺ efficiendū conabat̄ diabolus: ſed non inuenit̄ in auctē. Aliter legit̄: q2 abſcōdit dn̄s corpus moyſi. Et ob hoc forſitan ne pplſ iſrl̄ more gētiliū q̄ amicos ſibi reges ⁊ principes poſt mortē factis eoꝝ ſtatuis colebāt vt deos: corpus moyſi adorarēt: ⁊ ꝑ idolatriā hmōi a deo p̄uaricarent̄. pōt q̄ videre q̄ſi fuerit certamē ⁊ altercatio michaelis cū diabolo volente corpus moyſi reuelare vt ppl̄m ꝑ idolatriā deciperet. Michaele aūt ꝓhibente ne pplſ cuiꝰ pnceps erat peccaret. Qꝺ ⁊ ſi nunq̄ in ve.te.legit̄. ꝓpt̄ auctēm tn̄ apl̄i: q̄ ſecretiora quedā nouerat: q̄ nobis occulta ſunt. nō debet a quopiā refelli. ¶ Vel ſic: Mortuo moyſe ſbtraxit dn̄s miſſo angelo corpꝰ moyſi: ita vt nullus de pplo cui p̄fuerat ſciret ſepulturā. Preuiderat eni dn̄s moyſen poſt mortē a iudeis adorandū: ⁊ ſic corpus haberēt ꝓ deo habēdū. ⁊ iō diabolus cultū legꝭ deſiderās verti ī idolatriā altercatꝰ fuiſſe dr̄ cū illo angelo. q2 qui a deo miſſus fuerat / Michael dr̄.i. q̄s vt deꝰ. d ¶ Ve illis. quia per omnia heretici monſtrati ſunt a verbo veritatis cecidiſſe: oſtēdit eos diuerſis malis ſubiectos. Ve illis q̄ in via cain. Viam cain abeunt: q̄ propter inuidiam meliorū ſibi doctorum nomen vt honorificent aſſumunt qui non triſtant̄: ſi a deo repellunt̄: iuſtos fratres nolūt imitari: ſed eos ex inuidia ſpūaliter aliquādo ⁊ corꝑaliter occidūt. A vultu etiā dei expellunt̄: nihil tā putātes in ſe dei ꝓuidētia ꝓuenire: ſed oīm q̄ habēt ſe auctores credūt. Errore balaam pereunt qui pro amore terreſtriū cōmodorū: veritatē quā nouerūt impugnāt. e ¶ Cōtradictiōe cho.pe. Qui increpatione ſctē eccl̄ie nolunt emēdari: ſed appetitu indebiti ꝓmatus ab vnitate eccleſie ſe diuidunt: ⁊ ſciētes quāſi mali gerāt: ad ſcelerū tn̄ tartara deſcendūt.

¶ Macule

Zach.3.a

B

¶ maſculoꝝ. a ¶ nō debitā cōcubitui.
a carnē alterā facti ſūt exemplum a
¶ tꝑalium.
ignis eterni penam ſuſtinentes. b c
¶ ſic ſodomite. ¶ ſūt dānādi. a ¶ ſuam
Similiter ⁊ hi q̄ carnem quidem d e
vel alioꝝ. ¶ ſicut pplſ non credens.
b maculant: dn̄ationē aūt ſpernūt: f
a ¶ .i.angelos ſctōs. b ¶ ſicut angeli apoſtate. ¶ vos nō debetis blaſphemare: quia
c maieſtatē āt blaſphemāt†Cū mi g h
nec michael ⁊c̄. ¶ contendēs.
chael archangelꝰ cū diabolo diſputās alt̄caret̄ d̄ moyſi corpore
a ¶ vt malediceret ei quaſi male creature.
nō ē auſus iudiciūm īferre blaſ i
¶ vt quieſcas.
phemie: ſ̄ dixit: Impet tibi deꝰ. k
a ¶ ille nō eſt auſus blaſphemare ſꝫ hi ⁊c̄.
b ¶ blaſphemāda eē.c ¶ ex ſupbia ñ aliq̄ cā l
Hi aūt q̄cūq̄ q̄dē ignorāt blaſ m n
a ¶ ſolo appetitu carnis ſicut bruta aīalia.
phemāt: quecūq̄ autē naturalit̄ o
¶ nulla rōne ab aliis diſcreta. ¶ iplēdis.
tāq̄ muta aīalia norūt: i his cor p q
a ¶ totū affectū ad h̄ inclināt. b ¶ dānatio erit. ¶ gladio male doctrine armant̄ i frēs vt cain. malo conſilio decipiunt vt balaam: contra doctores ſe erigunt vt chore.
b rumpūntur.†Ve illis qui in via r
cain abierunt: et errore balaam s
c mercede effuſi ſūt: ⁊ i cōtradicti t
a ¶ iō etiā cauēdi. b ¶ vbi deberēt honeſtati ⁊ vtilitati ſue vel comedentiū prouidere.
one chore ꝑierūt. Hi ſūnt i epū v x

---

a ¶ Facti ſūt exē.i.ſimilitudo ⁊ figura. b ¶ Penā ſuſtinē.incendij ſulphurei. c ¶ Ignis eter.i.gehēne. d ¶ Silr̄. h̄ ꝯñr tria p̄dicta applicat ad maliciā hereticoꝝ. ⁊ pmo facit ꝓpoſitū. ſcōo declarat q̄ddā dictū, ibi: Cū michael. Circa pmū dicit: Silr̄ ⁊ hi.ſ.heretici. e ¶ Carnē quima. ⁊ ſic ſūt ſilēs ſodomitꝭ: ⁊ ī h̄ notāt̄ nō ſolū de fornicatiōe vl̄ adulterio: ſed etiā de vitio ꝯ̄ naturā. f ¶ Dn̄ationē ⁊c̄.i.ipm xp̄m q̄ nō ſolū dr̄ dn̄s ī cōcreto: ſꝫ etiā dn̄atio ī abſtracto ꝓpt̄ excellētiā dn̄ij ſui Apoc.xix.c. Habꝫ ī veſtimēto ⁊ ī femore ſuo ſcptū: rex regum ⁊ dn̄s dn̄antiū. ⁊ ſic aſſimilāt̄ heretici angelis de celo eiectis ꝓpt̄ ſuā ſupbiam. g ¶ Maieſtatē aūt blaſ.i.ſctāꝫ trinitatē: q2 blaſphemia coꝝ ꝯ̄ xp̄m redundat in totā trinitatē. ⁊ ī h̄ aſſimilāt̄ iudeis exiſtētibꝰ ī deſto. de q̄bꝰ dr̄ Nume. xiiij.b. Vſq̄q̄ detrahet mihi ppl̄ſ iſte? ⁊ ſic merent̄ ꝯdēnari ⁊ puniri ſic p̄dicti. h ¶ Cū michael. h̄ ꝯñr declarat vltimo dictū.ſ. ꝙ blaſphemia ſit valde ḡue pctm̄ ꝑ h̄ qꝺ michael nō fuit auſus blaſphemare demonē ꝓpt̄ eiꝰ naturā bonā: ⁊ ꝑ h̄ pꝫ ꝙ blaſphēare deū cuiꝰ natura ē excellētior in infinitū: ē ḡuiſſimū pctm̄. Dicit ḡ: Cū michael ⁊c̄. volebat eni diabolꝰ reuelare corpꝰ moyſi iudeis ad idolatriā ꝓnis vt eū adorarēt tāq̄ deū michael aūt tūc pnceps ſynagoge h̄ volebat īpedire. i ¶ Nō ē auſ. iudiciūm infer. ⁊c̄.ipi diabolo rōne dicta. k ¶ Sꝫ di. iperet ⁊c̄. vt deſiſtas a dicta reuelatiōe. lꝫ aūt h̄ nō ſit ſcptū in fine Deutro. vbi agit̄ de ſepultura moyſi. tn̄ credēdū ē firmit̄ ſic fuiſſe ꝓpt̄ dictū apl̄i loq̄ntis ex ſpū dei. l ¶ Hi āt. ſcꝫ heretici. m ¶ Quecūq3 q̄. ⁊c̄. circa articulos fidei ⁊ maxime circa trinitatē ꝑſonarū in vnitate eēntie: ⁊ vniōnē nature diuine ⁊ humane in ſuppoſito verbi. n ¶ Blaſphemātꝰ aſſerētes eē falſa. o ¶ Quecūq3 āt ⁊c̄. Id ē cognouerūt ſenſuali cognitiōe eē carni delectabilia. q̄ cognitio dr̄ eē naturalis ꝓut natura diuidit̄ ꝯ̄ rōnē. iōo ſubdit̄: p ¶ Tanq̄ muta aīalia. q̄ ſunt rōne carētia. q ¶ In his corrumpuntur. per ſenſum id eſt conſenſu voluntatis et ꝑ abuſum conſuetudinis. r ¶ Ve illis. hic iterum inducit tria de ſcriptura ꝯtra hereticos. Primū eſt de cain qui ex inuidia fraterna ⁊ odio interfecit abel ſic heretici ex inuidia ⁊ odio veros apl̄os ⁊ fideles perſequebant̄ ad mortem: ꝓpt̄ qꝺ imprecat̄ eis nō optādo ſed p̄nūciando ipiꝰ cain maledictionem dicens: Ve illis q̄ in via cain ⁊c̄. eſt aūt ve cōminatio maledictiōis eterne. Scōm eſt de balaam q̄ cupiditate ductꝰ voluit maledicere filiis iſrael. vt habet̄ Nume.xxij.⁊.xxiij. ⁊ q̄ñ nō potuit a deo ꝓhibitus: docuit balach ponere ſcādalū corā filiis iſrl̄ ꝑ meretrices eos ad idolatriā ꝓuocātes Nume.xxv. ſic heretici ꝓpter queſtum p̄dicātes: veris miniſtris xp̄i maledicebāt: ⁊ eos q̄ſtū poterāt ſcādaliçabāt. iō ſbdit̄: s ¶ Et errore balaam ⁊c̄.i. ꝓpt̄ q̄ſtū tꝑalē ſe malis expoſuerūt. Tertium eſt de chore qui ex ambitione ſacerdotij ſeditionē mouit. propter quod a terra cum ſibi adherentibus abſorptus fuit Nume.xvij. ſic heretici pro ambitione honoris et glorie ſectas erroneas finxerunt. ⁊ per conſequens penam chore meruerūt. ideo dicit̄: t ¶ Et in contradictione.i. ⁊ ve illis qui contradictione chore: id eſt propter ſeditionem in eccleſia motam ad ſimilitudinem chore. v ¶ Perierunt. Id eſt perire meruerunt. x ¶ Hi ſunt. Poſt q̄ declarauit maliciā hereticorum per ſcripturas figurales. hic conſequenter idem facit per ſimilitudines naturales. ⁊ diuiditur in tres partes: quia primo facit ꝓpoſitum. ſcōo inducit ad hoc ꝓpheticum dictum, ibi: Prophetauit aūt. tertio apoſtoli dictū, ibi: Vos autēꝫ. Circa pmū dicit: Hi ſunt in epulis ſuis macule cōuiuātes. ⁊ notantur hic de exceſſu notabili in cibo ⁊ potu. q2 nō ſolū dicūt̄

maculati

C

† Eccl.21.d
Zach.3.a
24.q.3.c.ſi igitur

† Mat.16.a et.26.b
2.pet.2.d
Deu.11.a
D

Diuiſio

E F a ¶ Macule. Non ſolū in cōmeſſationibus ⁊ ebrietatibꝰ carnalibꝰ pereunt ⁊ maculant. Sꝫ etiā ſūt macule aliorū: ⁊ alios ſecū pdūt: dn̄i grām in luxuriaꝫ trāſferentes. b ¶ Nubes. Cōparant ſe pdicatoribꝰ pluētibꝰ iuſticiā: coruſcātibus p miracula ſꝫ ipſi ſūt nubes obſcurantes ſolē ponētes in celū os ſuū per verſa ſuperbe docēdo ſine aq̄ ſapiētie. c ¶ Arbores autū. Cōparāt ſe arboribꝰ bonū fructū ferētibꝰ: ſꝫ ſūt arbores autūnales tarde ferūt bonū fructū ſicut arbor in autūno plātata: vel qꝛ tūc folia cadunt ⁊ fructus: vel ſi ſupercreſcit fructus: adulterinus eſt ⁊ inutilis. Si quid em̄ faciūt quod bonū videat: nō bona intentiōe agūt: ſꝫ vt bona q̄ ſunt i aliꝭ extirpent. d ¶ Bis mortue. Semel morit q̄ nō facit fructū bonū. Bis moritur q̄ facit fructū malū. Vel bis mortue qꝛ ante tp̄us fidei mortui. Sꝫ inde viſi ſurgere p fidē rurſus redeūt ad ipietatē ⁊ idō eradicate ab hereditate quā ſperabant ſe habituros: vel a ſoliditate charitatis in qua ſancti dicūtur radicati. e ¶ Sidera. In hoc apoſtatas ſignificat: qꝛ in ſimilitudinē diaboli de ſedibꝰ
†Apoc.i.b angeloꝝ ceciderunt: q̄bus ꝓpter apoſtaſiam tenebre reſeruant. Sidera. Lucē veritatis ꝑmittunt in h̄ mari vitiorūꝫ. Sed nūq̄ in eodē ſtatu docendi vel vite pdurant ⁊ aliꝭ cā naufragii ſunt: et ipſis ꝓ tenebris quas in eccl̄ia dei īducebāt: tenebre inferni parant: ⁊ q̄ pacē fidei mūdana tēpeſtate turbabāt: ꝓcella tormentoꝝ ꝑcellent. f ¶ Prophetauit.. nō ſolū mea auctē ꝓbo ꝙ puniēdi ſunt. Sꝫ etiā auctē enoch. ꝙ iā olim pſcripti ſunt in tale iudiciū ipii hoies: q̄ nr̄is tēporibꝰ ſubintroierūt ad ſubuer
F tendā fidē prioꝝ. g ¶ Enoch. In ſtirpe cain enoch. qui dedicatio interp̄tat ꝑmus naſcitur. In electoꝝ vero progenie enoch ſeptimꝰ memorat: qꝛ reprobi in hac vita q̄ ante eſt: ſeipſos edificādo dedicant: electi vero edificatiōis ſue dedicationē in fine tp̄is. i. in ſeptimo expectant. h ¶ Ecce veniet dn̄s. Vera ſn̄ia ꝙ dn̄s arguet ipios: ⁊ de operibꝰ ⁊ de v̄bis. Sed notandū ꝙ liber enoch d̄ quo hoc aſſumpſit teſtimoniū apocriphus deputatur ab alio quodā ſub nomine enoch cōpoſitus in quo libro multa credibilia ꝯtinent: vn̄ ⁊ hec ep̄ſa iude q̄ de apocrypho teſtimoniuꝫ habet: priſcis tp̄ibus a pleriſq̄ reiiciebat. Sꝫ tn̄ auctē iā ⁊ vetuſtate ⁊ vſu meruit: vt inter ſanctas ſcripturas cōputet. Maxime qꝛ tale teſtimoniū d̄ apocripho ſūpſit: qd̄ non apocriphū ⁊ dubiū: ſed vera luce eſſet perſpicuū. licet em̄ de apocriphis teſtimoniū veritatis ſumere.
i ¶ Hi ſunt mur. Si fratribꝰ aliquid boni ꝯtigit: murmurāt ⁊ cōqueruntr: q̄ſi ſua felicitas in illoꝝ ꝓſperitate minuatur. Auari em̄ quibꝰ nihil ſufficit: etiaꝫ aliis inuident. k ¶ Murmurātes et q̄rii. Tanto amplꝰ q̄ſq̄ murmurat et cōqueritr de p̄ntibꝰ eccl̄ie laboribꝰ quanto minꝰ in ſe deſideria carnis extinguit. Sꝫ ꝯtra ſanctus daniel ⁊ ceteri ſanctorū deſideriorꝫ viri: quāto obnoxius ſola ſuperna deſiderant: tanto magis deſ
†24.q.3.c. de illis piciunt tranſitoria et cuncta que vident aduerſa. l ¶ Spiritum non habētes. Quia ſpiritumſanctum: quo congregatur eccleſia ⁊ ſpūalis efficitur nō habent. ideo animales inſcii: non proui
F dentes

a ¶ ſtudētes gule vltra modū. b ¶ oīa ma
a lis ſuis macule cōuiuātes: ſinē a la cū multo ꝯtēptu faciētes. a ¶ nō paupe res xp̄i. ¶ nō ſunt ſub vero paſtore.
b tiore ſemetipſos paſcentes: nu c b
a ¶ qꝛ alios obſcurāt. b ¶ qꝛ ad ſuggeſtionē ſpirituū imūdorū i diuerſis vitioꝝ errores raptantur.
bēs ſine aqua que a ventis cir d
c cūferunt: arbores autūnales in f
¶ nullā vtilitatē: vel ſibi vel aliis faciētes. a ¶ nūc in aīa: poſtea i corpe. ¶ omittēdo
d fructuoſe: bis mortue: eradica g h
⁊ cōmittēdo. ¶ ſp inq̄eti tumidi: tenebroſi: amari ſtabilitatē eccl̄ie ipugnātes. a ¶ ad ſimilitudinē tumētiū vndarū ſupbiētes altius ſe attollūt: ſꝫ tāto āplꝰ ꝯfuſi q̄ſi i ſpumas leuiſſimas diſſoluūtur ⁊ pereunt.
te fluctꝰ ſeri maris deſpumātes i
e ſuas ꝯfuſiōes: ſidera errātia: q̄bꝰ k l
a ¶ nō ad tp̄s vt heretici dicunt. m
ꝓcella tenebraꝝ ꝯſeruata eſt in n
f eternū. Prophetauit aūt de his o
g ſeptimꝰ ab adā enoch dicēs †Ec p q
a ¶ patenter ⁊ terribiliter.
¶ exiſtēs. b ¶ ſctōꝝ q̄ cū eo iudicabūt.
cē veniet dn̄s i ſctis milibꝰs ſu
a ¶ penas iferēdo. b ¶ malos. c ¶ cōuincere eos q̄ prius latebāt: oſtēdēdo opa ipietatis eoꝝ que prius occultabant.
is facere iudiciū ꝯtra oēs: et ar r s
guere omnes impios de omni t
bus operibus impietatis eorū:
¶ in actu operis.
quibus impie egerunt: ⁊ de omni
a ¶ blaſphemantes maieſtatem.
bus duris que locuti ſunt cōtra
a ¶ i hoīes. ¶ in deū. ¶ etiā. ¶ ꝯ dei
h deū peccatores ipii. Hi ſūt mur v x
diſpoſitionē. a ¶ vel q̄rnli. ¶ q̄cūq̄ ſibi cōtigāt. b ¶ in nullo carnis deſideria frenātes
murantes q̄rūloſi ſm̄ deſideria y z
a ¶ ꝯ vitio i vitiū. b ¶ iactāt ſi nullo tiore dimiſſuros qꝺ agūt: ſe ſolos deū cog̃ſcere.
ſua ambulātes: ⁊ os illoꝝ loq̄t a
¶ honorātes. a ¶ diuitū. ¶ paupes ꝯtēnunt. b ¶ nō cauſa dilectionis. b
ſupbiā: mirātes perſonas q̄ſtꝰs c d
¶ ſꝫ q̄cq̄d illi dicāt vel faciāt ¶ corde ⁊ ope.
cā. Vos aūt chariſſimi memo e
res eſtote v̄boꝝ q̄ p̄dicta ſūt ab f
a ¶ q̄bꝰ credendū: qꝛ nūq̄ dn̄i: ⁊ preteritorū etiā ꝓphete futurorum. ¶ illuminati ſpiritu ſancto.
āplis dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: q̄ dicebāt g
¶ tpe āti xp̄i: cuꝰ iſti iā ſūt p̄ambuli.
vobis q̄m in nouiſſimis tempo h
¶ nō miſſi a deo. a ¶ veritatꝭ. b ¶ q̄s tali ſigno poteſtis cog̃ſcere: ꝙ guloſi: auari.
ribꝰ venient illuſores: ſm̄ deſide i
a ¶ vel ſm̄ deſideria impietatum. ¶ diuini cultus.
ria ſua ambulantes in impieta k
¶ a ſorte iuſtorum.
tibus. †Hi ſunt qui ſegregant ſe l
¶ aīe ꝯcupiſcentias ſequētes.
l metipſos animales ſpiritū non m n
¶ ſed vos hoc mō ab illis diſſentiatis.
habentes. Vos autē chariſſimi o

ꝯt maculati in ꝯcreto ſꝫ etiam macule G in abſtracto / idō ſubdit: a ¶ Sine ti. di ⁊ bonoꝝ hoim. b ¶ Semetipſos paſcētes ſupflue. in q̄ntitate ⁊ q̄litate. c ¶ Nubes ſine aq̄. ſapie ſalutaris. d ¶ Que a vētis circūferuntur. ſuperbie motibus ⁊ vanitatis. e ¶ Arbores autū. apparētie folia tm̄ hn̄tes / idō ſubdit: f ¶ Infructuoſe. i. bonis opibꝰ carentes. g ¶ Bis mortue. ſemel an̄ ꝯuerſionē p mortale pctm̄ ⁊ iterū poſt p lapſū in hereſim. h ¶ Eradicate. a radice charitatis. i ¶ Fluctꝰ feri ma. i. inq̄eti ⁊ bonorū turbatiui. k ¶ Deſpumātes ſuas ꝯfu. i. cuꝫ magno ſtatu ⁊ ſuperbia ſuas hereſes ꝓnūciantes ex q̄bꝰ deueniunt ad ꝯfuſionē eternā. l ¶ Sidera errā. p varios errores. m ¶ Quibus ꝓcella tene. i. tēpeſtas penaꝝ. n ¶ Cōſeruata eſt in eter. ſ. in iferno vbi nulla eſt redemptio. o ¶ Prophetauit aūt. h̄ ad ꝓpoſitum inducit dictū ꝓpheticū di. Prophetauit āt de his. ſ. hereticꝭ futuris. p ¶ Septimus ab adā enoch. ambobꝰ autē cōputatꝭ: vt h̄r Gen̄. v. ⁊ i. Paral. i. a. q ¶ Ecce ve. do. in ſan. mi. ſcꝫ āgeloꝝ ſibi aſſiſtentiū ⁊ miniſtrātiū: ſm̄ ꝙ dr̄ Dan̄. vii. c. Throni poſiti ſūt ⁊ an. dierū ⁊c. ⁊ ſb̄ditur: Milia miliū miniſtrabāt ei ⁊ decies mi. cen. ⁊c. r ¶ Facere iudiciū. ꝯdēnatiōis. s ¶ Contra oēs. ſ. reprobos. iudiciū em̄ electoꝝ nō erat ꝯ eos ſꝫ ꝓ eis. t ¶ Et arguere oēs ipios. ſicut dicit ſaluator Mat. xxv. d. Ite maledicti in ignē eternū: Eſuriui ⁊ nō de. mihi mandu. ⁊c. v ¶ Hi. ſ. heretici. x ¶ Sunt murmu. ꝯ veros apoſtolos ⁊ dei miniſtros. y ¶ Querulosi. de defectu ſtatu victus ⁊ veſtitꝰ vt pecuniā extorqueāt ab illis q̄bꝰ p̄dicāt vt lautius viuant. idō ſubdit: z ¶ Scd̄ꝫ deſi. ſua am. pecunia nāq̄ p̄bet facultatē viuēdi voluptuoſe. ſm̄ illud Eccꝭ. x. d. Pecunie obediūt oīa. a ¶ Et os il. ⁊c. de ſuis opibꝰ ⁊ doctrina falſa ⁊ inanit ſe iactādo ⁊ p̄dicatores veritatꝭ ꝯtemnendo. b ¶ Mirantes. i. mirabiles dicētes: c ¶ Perſonas. diuitū ⁊ potentum. d ¶ Queſtꝰ cā. adulādo em̄ diuitibꝰ ⁊ potentibꝰ dicebant eos facere mirabilia facta ad honorē dei ⁊ cōis boni. ⁊ ſic ab eis dona ⁊ pecunias extorquebant. e ¶ Vos aūt. declarata hereticoꝝ prauitate per dictuꝫ ꝓpheticum. hic ꝯn̄r idē facit p apl̄icū di. Vos āt chariſſimi me. eſtote. corde ⁊ ope. f ¶ Verboꝝ q̄ p. ſūt ab apl̄is. de hereticis. g ¶ Qui di. vo. ad cautelā ꝯ falſos doctores. h ¶ Q̄m in no. te. ve. illuſores. p doctrinā erroris: ſꝫ em̄ a p̄ncipio eccl̄ie aliq̄ venerint: tn̄ iminente antichriſti tp̄e plures venient q̄ erūt eiꝰ nūcii de ꝓpinq̄. i ¶ Scd̄m de ſua ābu. i. carnalit viuētes. ⁊ hāc vitā hoibꝰ laxātes ad quā ſunt proni. k ¶ In ipietati. i. vt p h̄ auertāt eos a vero cultu diuino q̄ pietas nominatur. l ¶ Hi ſunt q̄ ſe. ſemetipſos. ab vnitate fidei catholice. m ¶ Aīales. i. ſēſualitatē ſequentes: ſicut aīalia bruta. n ¶ Spm̄ nō ha. ſcꝫ ſctm̄: ſed magis ſpm̄ erroneum. o ¶ Vos autem. Declarata multipliciter hereticoꝝ prauitate. hic ꝯn̄r fideles ſolidat in fidei trinitate dicēs: Vos autem chariſ
ꝯt ſimi

Z dentes ideo deſtituūtur: qꝛ coagulū charitatis nō hñt. a ¶ Su-
pedificātes. fidei. i. edificātes voſipſos in bonis opibus ſu
per fundamētū fidei: vt lapides viui ponamini in domo dei.
b ¶ In ſpūſancto orantes. Ut de veſtris viribus nō p̄-
ſumatis: ſed in diuine tuitiōis adiutorio ſperetis: nō per vos
ſaluari putātes: ſed aduen-
tū ſpūſſancti in vos petite:
quo inſpirati ardētius ore-
tis: ne cum his qui ſpm̄ nō
habēt ab eccl'ia ſegregemī.
c ¶ Illos aūt ſaluate. q̄
nō ſūt dānati apud deū. Sꝫ
iā ꝓpe cadūt in ignē docete
vt ſeipſos liberēt. d ¶ In
timo. Hoc ad tria illa ad-
iungendū eſt. Nā ⁊ apoſta-
tas cū q̄ſq; arguit ⁊ dānabi
les oſtendit in timore debet
arguere: ne forte ſibi ſuiſq;
aliq̄d tale cōtingat. ⁊ qui d̾
īncēdio vitioꝝ aliū caſtigādo
eripit: timeat ne ⁊ ipſe tēpte
tur. ⁊ qui penitēti ꝓxio mi-
ſeretur: circūſpiciat ne forte
plus iuſto vel ſeuer⁹ exiſtat
vl' prius. e ¶ Odientes
eā ⁊c̄. Nō corp⁹ ſꝫ macula-
tū eſſe odiſſe debem⁹ ⁊ argu
ere: vt imaculatū reddam⁹:
vt d̾ carnali ſpūale efficiat̄:
qđ quia non noſtri arbitrij
poteſtate: ſed dei gratia per
ficiendū eſt. recte ſubiūgit̄:
Ei aūt ⁊c̄. f ¶ In exul-
tatiōe. Quos ſupius mo-
nebat in timore deo ſeruire.
B dicit cōſtituēdos in exultati-
one: qꝛ q̄to magis trepidi
de actu in p̄ſti fuerimus: tā
to amplius in futuro de per
cepta mercede letabimur.
g ¶ Glia magnificētia.
Si habetis gliaꝫ pure fidei
⁊ cōſcientie ⁊ magnificentiā
in opatiōe: ⁊ imperiū ſuper
infirmitatē vel ſup demōes
⁊ p̄tātē reſiſtendi vitijs vel
tortoribus deo nō vobis imputate: qui ante tpa in p̄ſti ⁊ poſt
oīa tpa eſt glioſus in eſſentia: magnificus in opibus: iperās
tā volētibus q̄ nolētibus ⁊ potens cui nihil reſiſtit.

Finit ep'la bti Jude apli.

¶ vt ſitis templū dei.

a ſupedificātes voſmetipſos ſc̄tiſſime a
¶ dei vel veſtro ſanctificato.

b noſtre fidei: in ſpūſctō orantes voſ- b c
metipſos in dilectiōe dei ſuate: expe- d
ctantes miſcōdiam dñi noſtri ieſu xp̄i
a ¶ ꝯuincite ad vtilitatē nō illoꝝ ſed eccl'ie.
in vitam eternā. Et hos q̄dem argui- e f
¶ certiſſime damnatos diuino iudicio.
a ¶ vitioꝝ: ⁊ ſic d̾ igne tormētoꝝ. g
c te iudicatos: illos aūt ſaluate de igne h i
a ¶ q̄dā vl. b ¶ vl' q̄s ī pctō obſtiatos videt': mi
ſeremī dolētes q̄ nō poteſt' eos ſaluare. ¶ penitē k
d rapiētes. Alijs aūtē miſeremini in ti l m
tib⁹ ꝓximis. ¶ qꝛ ꝯcupiſcētijs carnis polluit̄.
e more: odientes eam que carnalis eſt n
a ¶ corp⁹ mortale ⁊ paſſibile q̄ velat̄ aīa.
maculātam tunicā. Ei aūt qui potēs o
¶ in oīb⁹ veſtris opib⁹. ¶ in p̄ſti. ¶ in futuro.
eſt vos cōſeruare ſine peccato: ⁊ con p
¶ corā āgel' q̄ ꝯtēplant̄ dei gliaꝫ. ¶ ab oī ſorde.
ſtituere ante cōſpectū glorie ſue im- q r
f maculatos in exultatiōe: in aduentu s
a ¶ ei. b ¶ q̄ ſol⁹ ē creator ⁊ ſaluator mittēdo filiū
domini noſtri ieſu chriſti: ſōli dēo ſal t
uatori noſtro: per ieſum chriſtum do v
¶ imputet.
g minum noſtrum: gloria magnificen- x y
tia imperium et poteſtas ante omne z a b
ſeculum: et nūc et in omnia ſecula ſe-
culorum. Amen.

Finit ep'la bti Jude apli.

C imi ſupedificātes voſmetipſos: ī ſctis opib⁹ ⁊ meditatiōib⁹. C
a ¶ Sāctiſſime nr̄e fi. i. ſupaddētes iſta fidei nr̄e ſctiſſime ſic
firmo ⁊ ſtabili fūdamēto. b ¶ In ſpū orā. q̄ eleuat fideliū mē
tes. Orō em̄ ſm̄ Damaſcenū ē aſcēſus mēt' in deū. c ¶ Voſ-
metipſos ī di. dei ſer. opa charitat' ꝯtinuādo. nā iſta dilectio
nō ſubtrahit̄ ex pte dei: niſi p̄mo deficiat ex p-
te hoīs: ⁊ ſic in eius p̄tāte eſt hanc dilectiōeꝫ
cōſeruare. d ¶ Expectātes miſcōdiam
dñi noſtri ieſu xp̄i. ⁊ h̄ in ſpe q̄ certa expe
ctatio ē future btitudīs ex grā ⁊ merit' ꝓue
niēs. e ¶ Et hos q̄dē. ſ. hereticos obſtia
tos. f ¶ Arguite iudicatos. i. arguēdos
oñdite tanq̄ ꝯdēnatos. g ¶ Illos. aūt q̄
nō ſūt adhuc obſtiati. h ¶ Saluate. p bo
nā doctrinam ⁊ vitā. i ¶ De igne rapi. i.
ne deſcēdāt ad ignem gehenne. k ¶ Alijs
aūt. ſ. pctōrib⁹ q̄ nō ſūt heretici. l ¶ Miſe-
remi. eis cōpatiētes ⁊ ad emēdationē eorū
laborātes. m ¶ In timore. ne forte ꝯtin
gat vos ſilr peccare. n ¶ Odiētes ⁊ eaꝫ
que car. eſt macula. tu. i. cōuerſationeꝫ.
Iſtō addit̄ eo q̄ dixerat: Alijs aūt miſere-
mini: qꝛ lꝫ pctōribus ſit cōpatiendū: tñ eoꝝ
vitiū eſt odiendū. o ¶ Ei aūt. Hec ē vlti
ma ps ⁊ confirmatio huius ep'le quā termi-
nat beatus Judas in diuina laude dicens:
Ei aūt q̄ potēs eſt vos cōſeruare ſine
peccato. ſ. deo ſine cuius gratia hō nō pōt
a pctō reſurgere: nec in bono meritorio pſe-
uerare. p ¶ Et ꝯſtitue. ſ. vos. q ¶ An-
te cōſpectu glie ſue. p apertam viſionem.
r ¶ Immaculatos. Quia nullus habēs
maculam admittit̄ ad eam: Apoc. xxi. g. Nō
intrabit in eā aliquid coinquinatū. s ¶ In
aduentu dñi noſtri ieſu xp̄i. ad iudiciū.
tūc em̄ dabit̄ electis glia perfecta in corpe ⁊
anima. t ¶ Soli deo ſaluatori nr̄o. ipſe
ſol⁹ pōt nos ſaluare etna ſalute. v ¶ Per
ieſum xp̄m dñm noſtrum. Nā humani
tas xp̄i ē hūane ſalutis inſtrm̄ diuinitati cō-
iunctū: vt freq̄nter dictū eſt. s. x ¶ Glia. D
Inq̄ſtum apparet dignus omni laude. eſt eī
glia clara cum laude noticia. y ¶ Magni
ficentia. Ex diffuſione ſue bonitatis ſuper
oīa. z ¶ Imperium. Ex obediētia totius
creature ad ip̄m. a ¶ Et ptās. In punitiō
one maloꝝ ⁊ p̄miatione bonoꝝ. b ¶ Ante
oīa ſecula. lꝫ em̄ p̄dicti actus circa creaturas ſint tpales: tñ ꝟ
tus diuina q̄ talia facit eſt eterna. Amen.

Finit poſtilla venerabil' magiſtri Nicolai de lyra
ſuper epiſtolam Jude apoſtoli.

Prefatio in apocalypſim

¶ Poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra
ſup Apocalypſim incipit: ⁊ primo prefatio.

Oportet te iteꝝ ꝓphetare pplis ⁊ gēti-
bus. Apoc. x. d. Sicut dixi in pncipio Geñ.
vetus ⁊ nouū teſtamentū adinuicē correſpon
dent. nā ſe hñt ſicut rota in medio rote: Ezech.
i. d. Et h̄ patet p libros vtriuſq;. In veteri em̄
teſtamēto ſunt libri legales: hiſtoriales: ſapiē-
tiales ⁊ ꝓphetales. In nouo ꝟo legi reſpondet euangeliū: li
bris hiſtorialibus Actus apl'oꝝ. ſapiētialibus ꝟo ep'le Pau
li cum ſeptem canonic'. ꝓphetalibus autem Apocalypſis. vñ
bene dr̄ btō Johāni verbū ꝓpoſitū: Oportet te iteꝝ ꝓpheta
re pplis ⁊ gentibus. Et dr̄ iteꝝ. i. poſt ꝓphetas veteris teſta
menti. Unde in verbo ꝓpoſito poſſunt notari q̄ttuor cōditio
nes huius libri. Prima eſt eius neceſſitas q̄ notat̄ ibi: Opor
tet. Scđa eſt ipſius veritas ibi: Te ꝓphetare. Tertia ordīs
qualitas ibi: Iterum. Quarta eiuſdem generalitas ibi: Po
pulis ⁊ gentibus. ¶ Circa primū conſiderandū q̄ ſicut dicit
apl's Heb. x. g. Patientia vobis neceſſaria eſt. quā facilius
habemus: ſi tribulatiōes futuras aliquo mō p̄cognoſcamus:
ſm̄ qđ dicit beatus Greg⁹. Homel. xxxv. Minus iacula fe-
riunt que p̄uident̄: ⁊ nos tolerabilius mūdi mala ſuſcipimus
ſi ꝯ hec per ꝓuidentie clypeum munimur. Beatus ꝟo Johā
nes in hoc libro ꝓphetico deſcribit tribulatiōes eccl'ie futu-
ras a ſuo tempe vſq; ad finem mundi ſm̄ catholicos doctores:
vt cōtra ipſas patientie clypeo neceſſario muniamur. ⁊ ſic patet
neceſſitas huius libri. ꝓpter qđ dr̄ Johāni. i. d. Scribe ergo
que vidiſti ⁊ que ſunt ⁊ que oportet fieri cito. q. d. ſcribe in h̄ li-
bro que vidiſti. i. reuelationes diuinitus factas tibi. Et q̄ ſunt:
quia tribulationes eccl'ie iam inceperant. Et que oportet fieri
cito ſm̄ diuinam ordinationem ad patientie fideliū ꝓbationē.
Poſt hec: nam licet a principio naſcētis eccleſie ſurrexerint tri
bulationes cōtra cetum fidelium: vt patet in Actibus apl'oꝝ.
tamen maiores ſurgent circa finem mundi tempe antichriſti.
¶ Circa ſecundū conſiderandū q̄ in cognitione habita inueſti
gatione humana frequenter falſitas cōtingit. nam licet prima
principia ſint per ſe nota: tamen in deductione ipoꝝ ad conclu
ſiones maxime remotas contingit frequenter errare: ſed in co
gnitione habita reuelatione diuina non poteſt eſſe falſitas: cū
ipſe ſit regula veritat'. Cognitio ꝟo ꝓphetica qualis eſt in hoc
libro contenta: non ꝓcedit ex inueſtigatione humana: ſed reue
latione diuina. ij. Petri. i. d. Nō enim voluntate humana alla
ta eſt aliquādo ꝓphetia: ſed ſpiritusancto inſpirati locuti ſunt
ſancti dei homines. propter quod in hoc libro non eſt falſitas
aliqua ſed veritas mera. ideo dicitur ei vlt. ca. b. Et dixit mihi:
ſcꝫ angelus loquens Johanni: Hec verba fideliſſima ⁊ vera
ſunt ⁊ dñs deus ſpirituū ꝓphetarum miſit angelum ſuū oſten
dere ſeruis ſuis que oportet fieri cito. ¶ Circa tertium in quo
notatur ordinis qualitas cuꝫ dicitur: Iterum. i. poſt ꝓphetas

veteris teſtamenti. Cõſiderãdũ ꝙ ſicut libri ꝓphetales in veteri teſtõ ſunt vltimi ſm ordinẽ quẽ habẽt in biblijs nr̃is cõiter: nã apud iudeos eſt aliter. licet autẽ libri Machabeoꝝ ponant in biblijs nr̃is poſt libros ꝓphetaꝝ: tñ nõ ſũt de canone: ſm qđ dicit Hiero. in ꝓlogo galeato: q̃ pmittit libris Regũ. ⁊ ideo inter libros canonicos vete. teſta. libri ꝓphetales ſunt vltimi ſicut dixi: ⁊ ſilr̃ inter libros noui teſtamenti liber Apocalypſis ẽ vltimus. vñ põt exponi illud qđ dr̃ Joh. xxi. a Manifeſtauit ſe iterũ ieſus ad mare tyberiadis. Ad cui⁹ intelligẽtiã ſciẽdũ ꝙ locus aliqñ accipit ꝓ habitantibus in ipſo: ſicut dicit cõiter: Pariſius fecit tale feſtũ vel ſpectaculũ. i. populus habitans pariſius. Beatus vero Johẽs ꝓpe mare galilee: qđ altero noĩe dicit mare tyberiadis fuit natus: ⁊ in eodem piſcationibus fuit occupatus ⁊ inde a xp̃o vocatus: vt habet Mat. iiij. ꝓpter qđ ↄueniẽter põt noĩe tyberiadis deſignari: vt ſit ſenſus: Manifeſtauit ſe iterũ ieſus ad mare tyberiadis. i. ad iohãnẽ euãgeliſtã. Iteruꝫ: id eſt poſt ꝓphetas veteris teſtamẽti. Itẽ aliter: Iterũ. ſ. ſemel in euãgeliõ deſcriptione: ⁊ alĩs in apocalypſis reuelatione. ¶ Circa quartũ cõſiderãdũ ꝙ ꝓphete veteris teſta. licet ꝓphetauerint de pluribus populis ⁊ gẽtib⁹. vt p꞉ꝫ libros coꝝ intuenti: tñ ꝓphetauerunt tm̃ vni populo ſiue gẽti. ſ. iudeoꝝ. Jona tñ excepto qui fuit miſſus ad ꝓphetandũ niniuitis. ceteri vero ad ꝓphetandũ iudeis. Johẽs vero ꝓphetauit in hoc libro omnib⁹ gẽtibus ⁊ populis: q꞉ ꝓphetauit vniuerſali eccleſie ex omnibus gentibus ⁊ populis ⁊ linguis cõſtitute: vt magis videbit in libri ꝓſecutione: ꝓpter qđ de ipſo põt dici illud Eſa. lv. b. Ecce teſtẽ ppl̃is dedi eũ ducẽ ac pceptorẽ gentib⁹. dicit Teſtẽ: q꞉ ꝓteſtatus fuit vniuerſali ecclĩe de futuris tribulationibus. Ducẽ ac pceptorẽ: vt per eius vitã ⁊ doctrinã omnes gentes (ſi ſequant ipſum) ad celeſtem gloriam deducant: preſtante domino noſtro ieſu chriſto: qui cũ patre et ſpirituſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Prefatio venera. mgr̃i Ni. đ lyra ſup Apocalypſim finit.

Nico. de lyra

¶ Incipit expoſitio venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſup pfationẽ Gilberti ĩ librũ Apocalypſis.

Omnes qui pie vo. ⁊c. Qm̃ effect⁹ efficienti ⁊ op⁹ artifici ↄueniẽter reſpõdet. Artificuꝫ aũt q̃dã ẽ artifex auctoritate: q̃dã miſterio: ſic etiã đ efficiẽte. Gilbert⁹ huic opi pmittẽs pfationẽ iſtã. Pric iþam determinat ĩ relatiõe ad artificẽ ſiue efficientẽ auctoritate. ſcđo in relatiõe ad artificeꝫ ſiue efficiẽtẽ miniſterio / ibi: Vidit autẽ iohẽs ⁊ ſcripſit ⁊c. Qm̃ aũt artifex nõ eſt operãs cũ ĩpetu: ſꝫ pcedẽte diſpoſitione: quã q̃dem cõſequit opatio circa materiã: ⁊ iþam opationẽ informat itẽtio ex pte agẽtis: ⁊ mot⁹ ex pte opis: ad quẽ vel q̃ ſequit ipm̃ opatũ in effectũ. Primo determinat de efficiẽte ſiue artifice inq̃ſtũ eſt diſponẽs. ſcđa in inq̃ſtũ eſt agẽs / ibi: Reuelauit aũt tota trinitas. tertio đ materia actiõis / ibi: De qua reuelatiõe hũc librũ ſcri. ⁊c. q̃rto đ intentiõe agẽtis / ibi: Vt q̃s denũciata ſupplicia terrẽt. q̃nto đ ipſo opato / ibi: Ideo iſte liber inter reliq̃s ſcri. ⁊c. ſexto de mõ actiõis / ibi: Cũ aũt iohãni hec in viſione fuerũt reuelata. Et ĩ his ſex tangunt quattuor cauſe vna cũ cauſato. efficiens aũt inq̃ſtum eſt de duplici differẽtia. ſ. diſponẽtis ⁊ agẽtis. Premittẽs igit expoſitor hui⁹ libri. ſ. Gilbert⁹ in pma pte iſtius pfatiõis: breuẽ fideliũ tranſlationẽ ex v̄bis ipſius ↄſolatoris xp̄i: ſubiũgit q̃liter de⁹ diſpoſuit tribulationes futuras ecclĩe reuelare. Et q꞉ diſpoſitiõi rõnabili rñdet rõ cõuenientẽs: interſerit rõnẽ quare de⁹ ſic diſpoſuit / ibi: Preterea vidẽs de⁹ pater tri. Tria igit in hac particula pmo tãgunt. ſ. ↄſolatio fideliũ: rõ diſpoſitionis diuine: ⁊ ipſa diſpoſitio. Dicit ẽ:

a Oẽs q̃ pie ⁊ iuſte. i. religioſe.
b ¶ Volut vi. ĩ xp̄o. ſicut dicit apl̃s ij. Timoth. iij. c. Perſecutionẽ patiẽt.
c ¶ Iuxta il. Eccl. ij. a. Fili acce. ad ſeruitutẽ dei: cui ſeruire regnare eſt.
d ¶ Sta in iuſticia. firm⁹ ⁊ parat⁹ ad opa iuſticie exercẽda: Tob. v. a. Ingreſſus tobias ſuenit iu. ſtan. ſplẽdidũ pcinctũ ⁊ q̃ſi paratũ ad ambulãdũ. e ¶ Et timore. vt nihil qđ faciẽdũ eſt negligas: Eccẽs. vij. c. Qui timet dñm nihil negligit. f ¶ Et ppara ani. tuã. i. volũtatẽ tuã. g ¶ Ad tẽta. ſu. Jaco. i. b. Btũs vir q̃ ſuffert ⁊c. ſuple ſpõte. Et q̃re đ ſit faciẽdũ: ſubiũgit. d. Tẽtatio nãq꞉ ẽ vita hoĩs ſup terrã: Job. vij. a. Alia lr̃a: Militia eſt vita hoĩs ſup terrã. q. d. hõ ad đ poſitus eſt ſup terrã: vt tãq̃ miles fortis ⁊ ſtrẽnuus fortis ſit in tentationib⁹. h ¶ Ne aũt fi. ĩ his. iſ dicit

2. Ti. 3. c
Eccli. 2. a
mat. 28. d

Incipit pfatio Gilberti pictauẽſis in apocalypſim iohãnis.

a b Omnes q̃ pie volũt viuere in xp̄o (ſicut ait apl̃s) † pſecutionẽ patiẽt. c Iuxta illud: † Fili accedẽs ad ſuitutẽ d dei ſta ĩ iuſticia ⁊ e timore: ⁊ f ppara g animã tuã ad tẽtationẽ. Tẽtatio h nãq꞉ ẽ vita hoĩs ſup terrã. Ne ãt fideles ĩ his i deficiãt ↄſolat k eos dñs: atq꞉ l ↄfirmat dicẽs: † m Vobiſcũ n ſũ vſq꞉ ad ↄſũmationẽ ſeculi ⁊ nolite tiere puſilli⁹ grex. o Propterea vidẽs de⁹ p pat tribulationes quas paſſura erat ecclĩa ab aplĩs ſũdata ſup petrã xp̄m: q vt r min⁹ timeat diſpoſuit s vna cũ filio ⁊ ſpũſãcto eas reuelare. t Reuelauit ãt tota trinitas xp̄o v ſm hũanitatẽ. Chriſtus x vo iohãni y p angelũ: iohẽs ecclĩe: z đ q̃ reuelatõe a hũc librũ b cõpoſuit. c Vnde ⁊ liber iſte apocalypſis dicitur: id eſt reuelatio: q꞉ hic d ↄtinent q̃ deus reuelauit iohãni: ⁊ iohẽs ecclesie: quãta ſcꝫ eccleſia paſſa e ſit tpe pmitiuo: ⁊ nunc patiat: ⁊ f nouiſſimis tpib⁹ antixp̄i paſſura ſit: q̃ſi tãta erit tribulatio: vt ſi fieri põt etiã moueãt electi: ⁊ que g ꝓ his ⁊ nũc ⁊ in futuro h pmia ſit ſuſceptura: vt quos i denũciata ſupplicia terrẽt: ꝓmiſſa k pmia letificent. Iõ iſte liber inter l reliq̃s

Nico. de lyra

latam dictis. pſecutiõe. ſ. ⁊ tẽtatione.
i ¶ Deficiãt. quaſi fatigati. k ¶ Cõſolat eos do. vt hilares reddat et alacres. l ¶ Atq꞉ cõfir. vt fortes efficiat ⁊ ſtabiles. Cõſolat inq̃ atq꞉ cõfirmat. d. m ¶ Vobiſcuꝫ ſũ vſq꞉ ad cõ. ſe. Mat. vl. d. ſ. ad ruẽdũ vos. n ¶ Et noli. ti. pu. grex: Lu. xij. o ¶ Propterea vi. de⁹ pa. Poſita fideliũ cõſolatione: tangit cãm quare tribulationes eccleſie reuelare diſpoſuit: videlicet vt puiſe a fidelib⁹ min⁹ timeant: Grego. Minus iacula feriunt q̃ puident: Propterea. ſ. q꞉ ↄſolat ⁊ cõfirmat fideles: p ¶ Videns deus ⁊c. ſup petrã xp̄m. i. Coꝛ. x. b. Petra aũt erat xp̄s: ⁊ Matth. xvi. c. Sup hãc petrã. ſ. me xp̄m edificabo eccleſiã meã. q ¶ Vt min⁹ timeãt. ſcꝫ tribulatiões. r ¶ Diſpoſuit. deus pater. s ¶ Vna. i. pariter. Cũ filio ⁊ ſpirituſancto eas reuelare.
t ¶ Reuelauit aũt ⁊c. Hic tãgit đ artifice inq̃ſtũ eſt operãs ſiue agẽs: ⁊ q꞉ hec actio nõ ſolũ requirebat materiam in q̃: ſꝫ cui: ⁊ ſubiũgit. d. v ¶ Chriſto ſm humani. i. xp̄o inq̃ſtũ eſt hõ: ⁊ inq̃ſtũ eſt de⁹: ipſe etiã ſibi homini reuelauit. Sꝫ nõne aĩa xp̄i a tpe cõceptionis ſciuit oĩa q̃ deus? Reſponſio. licet oĩa ſciuit nõ tñ ita limpide ſicut deus. ꝓpter qđ circa ea q̃ ſciuit aliq̃d poterat a deo reuelari ſibi. x ¶ Chriſt⁹ ve. iohan. p an. io. ecclĩe. reuelauit. y ¶ Ecclĩe. ſ. aſie ſpãliter Joh. ſeptẽ eccleſijs q̃ ſunt in aſia: ſed generaliter vniuerſe. z ¶ De qua reue. ma. i. de q̃bus reuelat᷑: vel aggregatiue. i. de q̃bus reuelatõnib⁹.
a ¶ Hũc mo. cõpoſuit. ſ. iohẽs
b ¶ Vñ. i. q꞉ de hac reuelatiõe.
c ¶ Apocalypſis dr̃. i. reuelatio. ab apo qđ ẽ re ⁊ calypſis qđ ẽ velamẽtũ q̃ſi reuelamẽtũ vel reuelatio: quia ibi multa reuelant. vñ apocalypſoꝛ rias idẽ eſt qđ ẽ reuelare q꞉ hic ↄtinent.
d ¶ Que de⁹ re. ⁊c. ĩ tpe pri. i. tpe fũdatiõis ⁊ plãtatiõis ſue: Et quãta.
e ¶ Nunc. i. tpe moderno patiat. Et quãta. f ¶ In nouiſſimis temporibus antichriſti paſſura ⁊c. Matth. xxiiij. g ¶ Et q̃ ꝓ his ⁊ nũc. in aliq̃b⁹ mẽbris. h ¶ Et in futuro in oĩb⁹ mis ſit ſuſceptura. Vel: Nũc: q̃tum ad dona gratie. In futuro: q̃tum ad dona glorie. i ¶ Vt quos denunciata ſupplicia terrent. Hic tangit intentio reuelantis.
k ¶ Premiſſa pmia letifi. quia ſm Bernardũ: Conſideratio pmij minuit vim flagelli. Seneca: Spes pmij ſolatiuꝫ fit laboris. l ¶ Ideo iſte liber ⁊c. ꝓphetie nomine cenſetur. hic declarat de ipſo opato: ⁊ pmo ſimpliciter. ſcđo ei⁹ excellentiã re

Seneca

b

A ꝑ ſcdā reſpectu aliaꝝ ꝓphiaꝝ maī feſtat/ibi: Que alijs ē excellētioꝛ ꝓ-phetijs. tertio eſt auctoritatē decla-rat/ibi: Ad cui⁹ ꝯfirmādā auctorita-tē. Determinat igit̄ q̄re iſte liber dr̄ ꝓphetia/cum dr̄ Jō. q. d. q꜀ h̄ pnun-ciant tribulatiōes ꝑcedentes ꝛ pre-mia que ſequunt̄. ideo iſte liber ꝛc. a ❡ Que alijs eſt ꝛc. Hic decla-rat de eo in cōpatiōe: ꝛ determinat ꝑ-mo ꝙ excellit alias ꝓphetias. ſcdo ꝑ pluribꝰ de cauſis ſiue rōnibꝰ oſten-dit/ibi: Quia de xp̄o ꝛ eccleſia ꝛc. Dicit ḡ: Que alijs ē excellētioꝛ ꝓphetijs. ꝛ modꝰ excellēdi ſbiūgi-tur: b ❡ Sicut eni no. teſta. ꝛc. Quō aūt ꝯſtat nouū teſtamentū ve-teri: nōne dr̄ Ezech. i. ꝙ rota erat in rota: ꝛ vetꝰ teſta. ī nouo: ꝛ ecōuer-ſo: ḡ vnū alteri ꝯſtat. Rñſio: vetus eſt in nouo ꝑ explicationē: ſed nouū in veteri ꝑ implicationē. Preterea vetꝰ eſt in nouo materialit̄: nouū in veteri formalit̄. ꝛ iō nouū ꝯſtat ve-teri q̄ſi forma preſtātioꝛ ꝛ elegātioꝛ materia. c ❡ Quia de xp̄o ꝛ ec. mag. ex pte ꝛc. Hic tangunt̄ rō-nes due q̄re hec ꝓphetia eſt excellē-tioꝛ aliīs. Una ē: q꜀ multa de myſte-rijs xp̄i ꝛ eccl'ie iā cōpleta ꝓphetat. Alia ē: q꜀ illi data ē triphariā ꝓphe-tia: alijs vnifaria. Nota ꝙ foꝛ faris cōponit̄ cū vnus: ꝛ dr̄ vnifarius ab vni. i. de vno loq̄ns. vñ vnifariꝰ dr̄ ꝓpheta qui tm̄ ꝓphetat de vno tē-poꝛe. bifarius qui de duobꝰ. ꝛ q̄ñq̄ bifarius ponit̄ ꝓ bilingui. trifarius qui de tribus. In aliquibus vero li-bris ſcribit̄ vniphariā ꝑ ph. ꝛ tūc cō-ponit̄ ab vnus vna vnū: ꝛ pharos ꝙ eſt diuiſio. vnde vniphariā. i. ſim-plex dei ꝓphetia. triphariā triplex. d ❡ Ad cuius cōfirmandā au-cto. ꝛc. Hic declarat auctoritatem q. d. ex his habet auctoritatem liber iſte: quia trinitas ea que ibi dicunt̄ reuelauit: ꝛ reuelatiōes āgelus ap-portauit: ꝛ iohēs aplſ eas eccl'ie nū-ciauit. His tribꝰ teſtibꝰ credēdū eſt: q. d. q꜀ in oꝛe duoꝝ vl̄ triū teſtiū ſtabit oē ꝟbū: Deu. xix. d. ꝛ Mat. xviij. b e ❡ Cū āt iohā. hec in vi. ſu. re. Primo determinat modꝰ actiōis. ſcdo ſubiūgit̄ diſtinctio viſionū/ibi: Ui-ſio eni alia coꝛpalis ꝛc. tertio deter-minat ſub q̄ genere viſionis fiebat hec reuelatio/ibi: Quō vidit ioh. q̄ in h̄ lib. re. ꝛc. Dicit ḡ: f ❡ Uiſio eni alia coꝛ. ꝛc. aliq̄d videmuſ. Sic balthaſar vidit manū ſcribētē in pariete: Dan. v. e. Et heliſeꝰ currꝰ igneos: in q̄bꝰ helias raptꝰ fuit. iiij. Reg. ij. b. g ❡ Alia ſpūalis ꝛc. Imagies reꝝ cernimꝰ q̄bꝰ aliq̄d aliō ſignificat̄ q̄ȝ cernit̄: ſupple: Sicut. h ❡ Uidit pha. ſpi. i. ſpicaꝝ ima-gines: Geñ. xli. i ❡ Et moy. ru. ar. Exo. iij. k ❡ Ille doꝛ. iſte vi. Sȝ ꝯ coꝛpalibꝰ ocul' vidit moyſes: ꝛ hoc coꝛpale erat qō videbat̄. ḡ vi-ſio rubi non erat ſpūalis viſio. Re-ſpōdeo referēdo viſionē ad illō qō erat coꝛpe vel coꝛpalit̄ viſum: erat viſio coꝛpal̄: referēdo aūt ad ſigna-tū ꝑ id qō ſic videbatur: imaginaria ſeu ſpūalis dici pōt. Uel forte vt q̄-dam dicūt: videbat̄ ignis: q̄ reuera nō erat ignis. viſio aūt imaginaria fuit viſio

Pñs ꝓphia ꝓdat ceterī excellentioꝛ duabꝰ rōibꝰ

Nota

B

ſcripturas noui teſtamēti ꝓphetię no-
a mine cenſet: q̄ alijs excellentioꝛ eſt ꝓ-
b phetijs. Sicut eni nouū teſtamentū ꝯſtat veteri: euāgeliū legi: ita hec ꝓ-
c phetia ꝓphetijs veteris teſtamēti: q꜀ de xp̄o ꝛ eccl'ia magna ex pte iā ad-impleta ſacra denūciat. Uel etiā ideo: q꜀ cū alijs vnifaria: iſti trifaria data eſt ꝓphetia ſil'. ſ. de ꝑterito ꝛ pn̄ti ꝛ fu-
d turo. Ad cuiꝰ ꝯfirmādā auctoritatē: occurrit etiā auctoritas mittētꝭ: defe-rētꝭ ꝛ accipiētꝭ. Mittētꝭ. ſ. trinitatꝭ: ꝛ
e deferētꝭ āgeli: ꝛ accipiētꝭ. ſ. iohiſ. Cū aūt iohi hec ī viſiōe fuerit reuelata: ꝛ ſunt tria genera viſionū: ſub q̄ gene-
f re ptineat̄ videndū ē. Uiſio eni alia coꝛpalis: quando videlicet coꝛpali-
g bus ocul' aliq̄d videmꝰ. Alia ſpūal' ſeu imaginaria: cū videlicet doꝛmiē-tes vl̄ etiā vigilātes imagies reꝝ cer-
h nimꝰ: q̄bꝰ aliq̄d ſignificat̄. Sic vidit
i pharao ſpicas: ꝛ moyſes rubū arde-
k re: ille doꝛmiēs: iſte vigilās. Alia in-
l tellectual': q̄ñ videlicet ſpūſctō reue-lāte itellectu mētis veritatē myſterī-oꝝ ſicut ē capimus. Quō vidit iohā-
m nes q̄ in hoc libro referunt̄. Nō ei fi-guras tm̄ vidit ſpū: ſȝ earū ſignifica-ta mēte intellexit. Uidit aūt iohānes
n ꝛ ſcripſit in pathmos inſula relegatꝰ a domiciano in exilio pricipe ipiſſi-mo: hac eū ad ſcribēdū cōpellēte cā: q꜀ dū exul teneret̄ a domiciāo ī path-mos iſula: in eccl'ijs q̄bꝰ ꝯuerat multa pullulauerūt atq̄ īoleuerūt vitia at-q̄ diuerſę hereſes. Erāt ei q̄dā here-tici ibi dicētes xp̄m nō fuiſſe ante ma-riā: q꜀ tpaliter de ea natus erat: q̄s io-hānes in pncipio euāgelij ſui redar-guit/dicēs: In pncipio erat ꝟbū. Et in h̄ libro cū dic: Alpha ꝛ o. i. princi-piū ꝛ finis. Dicebāt etiā q̄dā eccl'iaꝝ pōdere tribulationū añ finē ſcl'i defi-turā: ꝛ ꝓ laboꝛe nō ꝑmiū etnū ſuſce-pturā. Hoꝝ ḡ errores volēs deſtrue-re iohēs: oſ̄dit xp̄m pricipiū eſſe ꝛ fi-nē. vñ Eſaias: Añ me nō ē formatꝰ deꝰ: ꝛ poſt me nō erit. Et eccl'iaꝝ ꝑ ex-ercitiū tribulationū nō deſinere: ſed ꝓficere: ꝛ ꝓ his brauiū etnū recipe-re vel ſuſcipe. Scribit aūt iohannes ſeptem eccleſijs aſię ꝛ earum ſeptem epiſcopis de ꝑdictis inſtruens ꝛ per eam totam generalem eccleſiam do-cens. Eſt itaq̄ materia iohannis in hoc opere ſtatus ſpecialiter aſianę ec-cleſię: necnon et totius videlicet quę

fuit viſio petri: Act. x. b. q̄ñ. ſ. poſitꝰ in extaſi vidit q̄drupedia ꝛ ſerpētia ꝛ dictum eſt ei: Macta ꝛ manduca. l ❡ Alia intellectual' ꝛc. ſicut ē capimꝰ. Hac eni vidēe res itelle-ctuales q̄ ſunt ſine imagie videmꝰ. vñ glo. ij. Coꝛ. xij. a. dicit: Hac viſi-one que dr̄ intellectualis ea cernun-tur que nec ſunt coꝛpa nec vllas ge-rūt formas coꝝ ſiles velut ipa mēs ꝛ oīs affectio bōa. m ❡ Quomo-do vidit iohā. ꝛc. eaꝝ ſignifica-ta mēte intellexit. Cōtra: q̄dam glo. dicit: Johannes in mēte imagi-nes vidit. Rñſio: ſm diuerſos re-ſpectꝰ imaginaria fuit ꝛ intellectua-lis: q꜀ mētis intellectu illuminato a ſpūſancto veritatē cogñuit. ꝑ h̄ pꝫ ꝙ veriſſime fuit ꝓphetia. Nota ꝙ nō dicit̄ viſio niſi ꝯtineat aliud myſtice qō deo reuelāte ſciat̄: ꝛ ideo triplex viſio dr̄ triplex celū. n ❡ Uidit āt iohā. ꝛ ſcripſit in path. ꝛc. In hac ſcda pte ꝑfatiōis determinat de ipo ope ſm ꝙ refert̄ ad efficientē ſi-ue ad artificē miſterio qui eſt iohan-nes. Progredit̄ igitur in hac parte ſic: Primo exponit̄ quis ē iſte arti-fex ꝛ q̄ ſit eius actio. Et q꜀ hec actio cū ſit materialis reqrit locū ꝛ tpus: ꝑo tangit̄ de loco ꝛ tpe/ibi: In path-mos iſula. vbi tāgit̄ q̄ loco ſcripſit: ꝛ q̄. ſ. tpe exilij fuit qō dat̄ intelligi per hoc qō dr̄: Relegatus. participium eni tps ꝯſignificat. Et quia artifici-oſe operās opat̄ aliq̄ cauſa motus. ꝯſeq̄nt̄ ſubdit̄ de cauſa mouente eū ad ſcribendū: q̄ ē duplex. vna ē pul-lulatio erroꝝ: que tangit̄ ibi: Hac eum ad ſcribēdū cōpellēte cauſa ꝛc. Alia cauſa eſt inſtructio eccl'iaꝝ aſie ꝛ eccleſie generalis. vnde prima cau-ſa fuit extirpatio maloꝝ. ſecunda in-formatio ſiue inſtructio bonoꝝ: que tangit̄ ibi: Scribit aūt iohannes ſe-ptem eccl'ijs aſie ꝛc. generalem eccle-ſiā docēs. ſ. ꝑ aſiam minoꝛē. de qua dicit Iſido. etymol. xiiij. Aſia minoꝛ ab oꝛiēte cappadocia angit̄: ab alijs partibus vndiq̄ mari circundatur. nā a ſeptentrione pontū euxinū ha-bet: ab occaſu ꝓpontidem: a meri-die egyptiū mare ꝛc. Alia ē aſia ma-ioꝛ dicta a nomie cuiuſdam mulierꝭ que apud antiquos imperium tenu-it oꝛiētis. hec in tertia pte oꝛbis diſ-poſita: ab oꝛiēte: oꝛtu ſol': a meridie oceano: ab occiduo noſtro mari finit̄-tur: a ſeptentrione meothide lacu: et thanai fluuio terminatur ꝛc. Et q꜀ actio hmōi requirit materiā: ꝯſeq̄n-ter ſubditur de materia huius opis cum dr̄: Eſt itaq̄ materia iohannis in hoc opere ſtatus ſpecialiter aſiane eccleſie: necnon et totius videlicet: Que: id eſt q̄ta mala in preſenti pa-tiatur: ꝛ que premia in futuro rece-ptura ſit. Et q꜀ intētio regit agētem ſiue informat: ꝛ modus operatiōis. ꝯſequenter tangit̄ intentio ſcriben-tis/cum dicit̄: Intentio vero eius ē monere ad patientiam que ſeruāda eſt: Tum q꜀ breuis labor: Tum q꜀ premiū magnū. Deinde ſubdit̄ mo-dus/cum dr̄: Modus tractādi tal': primo ꝑmittit ꝓlogū ꝛ ſalutationē vbi reddit auditores benignos ꝛ at-tētos ꝛc. Sex igit̄ ſūt pticule ſiue

C

D

† Eſa. 43. b

 ꝑ partioꝛ

partis: ⁊ ſic ordinate. Pri-
mo tangit de efficiente inq̃n-
tum eſt efficiens, ibi: Qui. ſ.
iohannes ſcribẽs. ſcdo de lo-
co ⁊ tẽpore quibus ſcripſit.
tertio de cauſa motiua ad ſcri-
bendum. quarto de materia
quinto de intentione. ſexto de
modo. Dicit ergo: Vidit au-
tẽ iohãnes ⁊ ſcripſit in path-
mo in Apoc. i. c. Fui inſula
que vocatur pathmos. Et
nota ꝙ dicit hic pathmos ⁊
hic pathmus mi: in eadem ſi-
gnificatione: ⁊ vtrunq̃ ha-
bet pathmo in datiuo ⁊ abla-
tiuo: ſicut clarus claro: tene-
dos tendo: delos delo. In
eccleſijs quibus p̃erat: aſie
minoris cuiꝰ metropol' erat
epheſus. p̃fuit eñ iohãnes
ſeptem eccleſijs illius aſie.

Pullularunt inchoatione:
pullulo las dicit germinare
vel multiplicare. Atq; in-
oleuerunt. i. creuerunt cõſue-
tudie. Vitia: que mores cor-
rũpunt: Atq; diuerſe here-
ſes: que violabant fidem.
Erant eñi quidam. manife-
ſtat cuiuſmodi hereſes pullu-
labant ibi ſcʒ in aſia. ¶ Al-
pha principium eſt elemento-
rum grecorũ. O finis qđ
bene cõuenit ei: de quo dicit
Eſa. xliij. b. Ante me nõ eſt
formatus deꝰ: ⁊ poſt me nõ
Apo. i. b et. 22. c erit. ¶ Ante finẽ ſeculi de-
ſiturã. i. defecturaʒ. a deſino
deſinis: deſij vel deſiui deſi-
nere: deſitũ deſitu. Hec au-
tem dicebãt non credẽtes ve-
ritati: q̃ dicit Math. vl. d.
Vobiſcũ ſum omnibus die-
bus vſq; ad cõſũmationẽ ſe-
culi. Et pro labore nõ p̃mi-
um eternum ſuſcepturã. cum
tñ dicat Sap. x. d. Reddet
deus mercedem laborũ ſan-
ctorum ſuorum. ¶ Et eccleſi-
am per ex-

in p̃ſenti patiat: ⁊ i futuro receptura ſit. Inten-
tio vero eiꝰ ẽ monere ad patiẽtiã q̃ ſeruãda ẽ: tũ
quia breuis labor: tũ qꝛ premiũ magnũ. Mo-
dus tractãdi talis: p̃mo p̃mittit ꝓlogũ ⁊ saluta-
tionẽ vbi reddit auditores benignos ⁊ attẽtos:
q̃ p̃miſſo accedit ad narrationẽ. Ante narratio-
nẽ v̓o oſtdit xp̃m eẽ ab eterno ſine p̃ncipio ⁊ fi-
ne: inducẽs ip̃m loquẽtẽ: Ego ſum alpha et o:
id eſt principiũ ⁊ finis. Poſtea accedẽs ad nar-
rationẽ diſtinguit ſeptẽ viſiões: qbꝰ terminat iſte
liber ꝯſumat. Premittit aũt ꝓlogũ dicẽs: Apo-
calypſis ieſu xp̃i. ſubaudis: hic ẽ. Sicut i alijs:
viſio Eſaie hec ẽ ⁊ parabole ſolomõis he ſũt.

Incipit ꝓlogus ſancti Hieronymi in apoca-
lypſim ſancti Iohannis apoſtoli

Iohãnes apl's ⁊ euãgeliſta a xp̃o electꝰ
atq; dilectꝰ: i tãto amore dilectiõis vbe-
rior habitꝰ eſt: vt in cena ſup pectus eiꝰ
recũberet: ⁊ ad crucẽ aſtanti ſoli matrẽ
ꝓpriã cõmẽdaſſet: vt quẽ nubere volẽtẽ ad am-
plexũ v̓ginitat' aſciuerat: ipi etiã cuſtodiẽdã vir-
ginẽ tradidiſſet. Hic itaq; cũ ꝓpter verbũ dei ⁊
teſtimoniũ ieſu xp̃i i pathmos inſulã ſortiret exi-
liũ: illic ab eodẽ apocalypſis oſtẽſa deſcribit:
vt ſicut in principio canonis. i. libri geneſeos: i-
corruptibile p̃ncipiũ p̃notat: ita etiã incorrupti-
bilis finis p virginẽ in apocalypſi redderet di-
cẽtis: Ego ſũ alpha ⁊ o initiũ ⁊ finis. Hic ẽ io-
hãnes: q̃ ſciẽs p̃ueniſſe ſibi diẽ egreſſiõis de cor-
pore: ꝯuocat' i epheſo diſcipul': deſcẽdit i defoſ-
ſum ſepulture ſue locũ: orõneq; cõpleta reddi-
dit ſpm̃: tã a dolore mort' factꝰ extraneꝰ: q̃ a cor-
ruptiõe carnis noſcit alienꝰ. Cuiꝰ tñ ſcripture
diſpoſitio vel libri ordinatio: iõ a nob̓ p ſingu-
la nõ expõit: vt neſciẽtibꝰ inq̃rẽdi deſideriũ col-
locet: ⁊ q̃rẽtibꝰ laboris fructꝰ: ⁊ deo magiſterij
doctrina ſeruet. Finit prologus.

a b am p exercitium tribulatio-
num: ſupple oſtẽdit. Nõ de-
ſinere ſed ꝓficere: quod facit
c Apoc. xij. vbi dicit ꝙ mulieri
date ſũt due ale aqͥle magne
vt volaret in deſertũ locum.
Sed ꝓficere ſicut aurũ in ig-
ne nõ deficit ſed ꝓficit. Sap.
iij. dicit de iuſtis: Tanq̃ au-
rũ in fornace probauit illos.
Et ꝓ his ſcʒ modicis tribula-
tionibus: Brauium eternum
recipere. i. vitam eternam. ij.
Timoth. ij. Si cõmortui ſu-
mus ⁊ cõuiuemus: ſi ſuſtine-
mus ⁊ cõregnabimus: h̓ erit
quãdo ſponſa ducta in thala-
mũ ſponſi dotabit dote bona
dicẽs cũ lya illud Gen. xxx. c.
Dotauit me dominꝰ dote bo-
na. a ¶ In p̃ſenti ſeculo
patiat: ⁊ q̃ in futuro rece-
ptura ſit. ſcʒ premia eterna
pro modica ⁊ leui tribulatio-
ne. ij. Cor. iiij. d. Id quod in
p̃ſenti eſt momentaneum ⁊ le-
ue tribulationis noſtre ſupra
modũ in ſublimitate eternuʒ
glorie pondus operat in no-
bis. b ¶ Intẽtio vero eiꝰ.
Hic tangit intentio ſcriben-
tis: que eſt monere ad patien-
tiã. Intentio eñ iohãnis fu-
it ſupra. ſ. ſubditos inſtruere
q̃tum ad intellectũ: hic auteʒ
intendit eos informare q̃tuʒ
ad effectum. c ¶ Modus
tractãdi talis: Hic tangit
formalis cauſa ſm qđ attẽdit
penes modũ agẽdi. p̃mo pre-
mittit Iohẽs ꝓlogum: cũ dr̃:
Apocalypſis ieſu xp̃i ⁊c. et ſa-
lutationẽ, ibi: Iohãnes ſeptẽ
eccleſijs ⁊c. Quo p̃miſſo acce-
dit ad narrationẽ, ibi: Ego io-
hãnes frater veſter ⁊c. et ca.
vij. ſ. ſm ſeptẽ eccliās qbꝰ ſcri-
bit ſm ſeptẽ ſtatus eccleſie ge-
nerales.

Finit expoſitio iſtius pre-
fationis.

Prothemata in apocalypſim

Sicut in ſecularibꝰ libris tria q̃rũt. Intẽtio ſcʒ:
vtilitas: ⁊ cui p̃ti phie ſuppõat. Sic q̃ʒ i h̓ libro diui-
no tria q̃runt, materia, itẽtio, vtilitas: ⁊ cui p̃ti hũa-
nitatis. i. vite ſubiaceat. Vita eñ alia philargica, alia practi-
ca, alia theorica. i. cõtẽplatiua, cui liber iſte ſubiacet. Intẽtio
eſt auctoris huiꝰ ponere ſigna p q̃ cõmẽdet nobis patiẽtiã. i.
faciet nos patiẽtes ꝓ noĩe xp̃i: vt de patia eũdo ad cõtẽplati-
onẽ celeſtis glie p̃uenire poſſimꝰ ad vtilitatẽ: ad remũeratio-
nẽ. ſ. patie nr̃e. i. ad duplicẽ ſtolã anĩe. ſ. ac corp̃is btitudinẽ.
Et notãdũ quõ patiam cõmẽdat: oñdẽdo. ſ. p varias ſilitudi-
nes vt p eq̃s ⁊ ſilia: pſecutiões p̃ntis ⁊ future eccl'e in tp̃e an-
tichriſti. i. diuerſas tribulatiões diuerſoꝝ ſtatuum eccl'e p̃mu-
[C]atho mo- nit nos referẽdo: vt fortiores ſimꝰ ad ſuſtinẽdũ. Nã leuiꝰ le-
dit q̃cq̃d p̃uidimꝰ añ. Illud q̃ʒ ſciẽdũ ꝙ potiꝰ cõmẽdat patiaʒ.
[Pru]dentiꝰ Nõ videlicet q̃m fũdamẽtũ eſt oĩm v̓tutum: Prudẽtio teſte: q̃
ait: Vidua vel debilis eſt virtus quã nõ patientia firmat.

Deus pat. p̃uidẽs tribulatiões q̃s paſſura erat ſctã
eccl'ia: poſtq̃ ab apl'is fuit fũdata diſpoſuit cũ filio ⁊
ſctõſpũ eas tribulatiões ⁊ eaꝝ p̃mia reuelare. Iacu-
la eñ q̃ p̃uident minꝰ ledũt. Ita xp̃o manifeſtauit ſm hũanita-
tẽ: xp̃s iohãni: ⁊ iohẽs eccl'e reuelauit: q̃ excellebat oibus pri-
uilegio caſtitatis: ⁊ q̃ gr̃a dei interp̃tat: q̃ oia bona q̃ agebat
gr̃e dei aſcribebat: ⁊ q̃ oĩa imania tormẽtoꝝ eq̃nimitate men-
tis ſuſtinebat. Sʒ qꝛ cõſtat hãc reuelationẽ factã eſſe in viſiõe
videndum

vidẽdũ ẽ ſub q̃ genere viſiõis eſt: viſio eñ alia corp̃alis ⁊: alia
ſp̃ũalis: alia intellectualis. Viſio corp̃alis eſt qua videmꝰ celũ
⁊ terrã ⁊ cetera talia. Viſio ſp̃ũalis ẽ qñ in eo qđ videt aliud
p̃tendit: ſicut fuit de moyſe q̃ vidit rubũ nõ ardẽtẽ ardere: qđ
aliud ſignificabat. Intellectualis v̓o qñ ſp̃ũſctõ intimãte aliqs
cõſpicit aliq̃d myſticũ: ſicut ſctũs iohẽs in h̓ libro fecit: nã nõ re-
aliter iſta vidit: ſʒ diuino flamine inſpirãte: ꝯueniẽtia ſigna paſ-
ſionũ deſignatiua intellectui ſuo cõfigurauit. Nũc q̃ ſit mate-
ria illiꝰ videamꝰ. Materia illiꝰ ſũt ſeptẽ ſigna. i. genera tribu-
lationũ. Intẽtio vero ẽ nos imitare ad patiẽtiã: vt p patientiã Materia huiꝰ op̃is
veniamus ad cõtẽplationẽ: p cõtẽplationẽ ad reuelationẽ. In-
de ad beatitudinẽ in qua habemus finalẽ cauſam huiꝰ operis:
⁊ qꝛ nõ querit in diuinitate de phia ſed de vita: videamꝰ cui vi-
te ſupponat. ¶ Vita: alia theorica. i. cõtẽplatiua: alia practica Vita triplex
. i. actiua. Sʒ practicã ad theoricã cõſtat referri. Et notãdũ eſt
quare nos magis ad patientiã q̃ ad alias virtutes inuitet. ad
quod dicendũ ẽ ꝙ ſicut fides eſt fundamẽtũ omniũ virtutum:
ſic patiẽtia quodãmodo eſt ſuſtẽtamentũ. vnde Prudẽtiꝰ: Vi- Prudenꝰ
dua ẽ virtus quã nõ patiẽtia firmat. Notandũ vero eſt quan-
dam partẽ huiꝰ libri ꝓ proemio vel ꝓ prologo accipi. ſ. vſq; ad
illum verſum: Ego iohannes fui ⁊c. In qua parte nos inuitat
ad legendum ⁊ ad audiendum ⁊ ad ſeruandum: quia ſi hoc fe-
cerimus beatitudinem conſequemur: ⁊ ſic commendat opus
ſuum: legẽdus eſt iſte liber: quia eſt apocalypſis ieſu chriſti. i.
reuela-

A reuelatio nõ cuiuſlibet ſ3 ieſu xpi. Vñ legẽdus ẽ liber h̃:q2 btãs
C eſt q̃ legit ⁊ q̃ audit v̾ba ꝓphetie lectiõis hui⁹.i.apocalypſis.i.

Apocalypſis hec int̃ re/ (reuelatiõis ieſu xpi.
liq̃s noui teſtamẽti libros ꝓphetia vocat̃:ſ3 alus ex/
cellẽtio2 ꝓphetus:q2 de xp̃o ⁊ eccl̃ia magna ex p̃te ad
ĩpleta iã ſacra denũciat. Vl etiã ideo:q2 cum alus vnifaria iſti
trifaria data ẽ ꝓphetia ſil.ſ.de p̃terito:de p̃nti:⁊ d̾ futuro. ⁊ ſic
euãgeliũ legis obſeruantias:ſic iſta ꝓphetia excellit veteres a
lõge ꝓſpicientes ventur as ꝓphetias. Ad cui⁹ roborãdã firmitatẽ
occurrit etiã auctoritas mittẽt̃ deferẽt̃ ⁊ accipiẽt̃. hãc em̃ de/
us.i.tota trinitas miſit. nã de p̃re dr̃ Mittẽs ꝑ ãgelũ ſuũ. fili⁹
Mar.1.a. aũt dicit: Ego ieſus miſi angelũ. S3 ⁊ de ſpũſancto h̃ ſcriptũ ẽ:
Deu.17.a Dñs de⁹ omnipotẽs. Sciendũ itaq3:q2 cũ ſine additamẽto ſpi
ritus ponit̃:tota trinitas freq̃ntius intelligit̃. vñ eſt: Spũs eſt
J.3.a.b.c. deus. Et q̃ h3 aurẽ audiat q̃d ſpũs dicat eccleſus. Et quãq3 an/
gelus ſolus v̾bi incarnati ꝑſonã geſſerit:tota tamen trinitas
in angelo opata eſt. Qꝛ aũt iohẽs in exilio iſta vidit manifeſtat
xpi fidẽ in terrenis p̃ſſuris celũ vẽdicare. Et ſciendũ ꝙ cũ dicit
apocalypſis:ſubaudiendũ eſt: hec eſt. ſ3 hũc modũ locutionis q̃
cum diminutione verbi fit: frequẽter inuenimus in diuis ſcri/
Prou.1.a pturis. vñ Salomon ait: ſine adminiculo verbi Parabole ſa/
Eſa.1.a lomonis. ⁊ Eſaias: Viſio eſaie.

Eſa.43.b. Alpha principiũ eſt elementoꝝ grecoꝝ:⁊ o finis:
q̃d bene cõuenit illi de quo dicit Eſaias: Ante me nõ
eſt formatus deus:⁊ poſt me non erit. Cauſa que be/
atũ iohannẽ ſcribere monebat:q2 interim dum ip̃e exul tenere/
tur a domiciano. In eccl̃iis quibus ip̃e p̃erat neq̃tie mlt̃e inole
uerũt:ad quoꝝ correctionẽ ip̃e cõmonet̃ ꝑ angelũ in viſione ſi/
ue dormiens ſiue ſpũaliter raptus. Per hoc ꝙ iohãnes omni
humano eloquio ⁊ auxilio deſtitutus:diuinitus eſt viſitatus:
innuitur nobis ꝙ q̃to magis ab hoc tumultu recedimus:tãto
magis diuina viſitatiõe digni iudicabimus. Et eſt materia in E
hoc libro eccl̃ia:de q̃ oẽs fiũt viſiões. Quicq̃d aũt inducit̃ de
antichriſto ⁊ demonib⁹:ad cõprobationẽ eccl̃ie fit. Hoc autem
mõ tractat de hac materia.ſ.oñdendo ↄditionẽ ip̃i⁹ eccl̃ie ſm
p̃ntẽ ⁊ futuꝝ ſtatũ. Scd̃m p̃ntẽ ꝙ mltas ꝑſecutiões oportebat
hic pati eccl̃iã. Et itẽ in p̃nti etiã mltas dignitates:vt remiſſi
onẽ pctõꝝ:illuminationẽ aiaꝝ ⁊ talia. In futuro ãt obtinere
vitã ⁊ iterminabilẽ leticiã. Finalis cã eſt:vt ſibi ſbditos q̃bus
p̃ncipalit̃ ſcribit. deinde ceteros admonet ad ſuſtinendas tri/
bulatiões cũ patiẽtia:niſi diffidẽtes de remũeratiõe magna.
¶ Nomẽ etiã auctoris q̃rit̃:q̃d gr̃a dei dr̃:q̃d ẽ iohẽs. Qd̃
bñ cõuenit intẽtiõi:oẽs em̃ ꝓ xp̃o patiẽtes gr̃a dei.i.auxilio
dei patiunt̃:alit̃ em̃ deficerẽt. ſic dicit ap̃lus: Gr̃a dei ſum id 1.Co.15.b
q̃d ſum. Locus quoq3 in q̃ cõpoſuit notat̃. pathmos videlicet
inſula in qua poſitus in exiliũ fuerat a domiciano ceſare ꝓpt̃
verbum dei q̃d p̃dicabat. Per quam inſulã deſignat̃ eccleſia
que quotidie aſſultus huius ſeculi patit̃:imobilis tñ exiſtẽs.
pathmos em̃ ebullitio vel fretũ interp̃tat̃. Videndũ quo mõ Pathmos
viſionis iohannes talia vidit. Tres nãq3 modi viſionũ ſunt. Tres ſunt
Unus cum celum ⁊ terrã ⁊ ſimilia corporeis oculis videm⁹. modi viſio/
Alius cũ dormientes vel etiã vigilantes aliquid videmus ꝑ num
q̃d aliud figuramus: ſicut pharao vidit craſſas vaccas vl̃ bo/
ues ⁊ macras. Alius modus eſt itellectualis:cũ aliquid mẽ/
te cõcipimus nõ per imagines:ſed ſicut eſt: vt Dauid in pſal/
mis dicens: Audiam quid loquat̃ in me dominus deus. Jo Ps.84.b
hannes vero imagines in mente vidit:⁊ in eis veritatem in/
tellexit. ¶ Materia ſtatus aſie ⁊ totius p̃ntis eccl̃ie. Iſa ſic:
ac ſi ita cõmoneret: Attendite hanc viſionem:quia viſio reue
lata eſt in xp̃o ieſu. Qualitas.i.modus tribulatiões intus:⁊
exterius ecõtrario ↄſolationes:locus breuis labor ⁊ certa p̃/
mia. Intẽtio patiẽter ferre oĩa.

Glo.ordi.

¶ Prologũ p̃mittit:ſalutatio
nem in vtroq3 capitat.

¶ Incipit liber apocalypſis
beati Johis ap̃li. Ca. I

B Apocalypſis ie.xpi.
Preparat auditores be
niuolos ⁊ attẽtos ſic et
ibi iohes ſeptẽ eccl̃iis q̃
ſũt in aſia. b ¶ Quã
de. ⁊c. ſm hoiem acce/
pit eã a p̃re ⁊ v̾bo ſibi counito ⁊ ſpũſã
cto. c ¶ Que oportet. q̃ſi ⁊ ineuita
bile ẽ q̃n fiãt:⁊ vtile vt fiãt. Oportet vt
patiant̃ tribulatiões cito. d ¶ Cito.
dicit vt ſeparẽt ne ſit g̃ue pati cito finiẽ
di ſunt labores ⁊ p̃mia dãda. Breuis
labor:feſtinata gl̃ia. e ¶ Et ſignifi/
cauit. deus p̃r filio:⁊ fili⁹ iohi ſb ſigil/
lo.i.ſub ſcripto:ne locus ſit furib⁹ ꝑuer
tẽdi:⁊ vt gratius ſit fidelib⁹ ſi cũ exerci
tio ↄſequant̃. f ¶ Qui teſtimoniũ
p.q̃ teſtat̃ v̾ba ip̃ius xpi habita:tã de
v̾bo.i.diuinitate q̃3 de hũanitate ieſu
xpi. g ¶ Verbo dei. Fili⁹ vocat̃ v̾/
bũ dei:q2 ꝑ eũ mãifeſtat⁹ ẽ in mũdo p̃r.
h ¶ In his.

Ex epiſtola ſancti Hierony/mi ad Paulinum.

Apocalypſis iohãnis
tot h3 ſacrã q̃t verba.
Parũ dixi:⁊ ꝓ meri/
to voluminis laus ois
inferior ẽ. In verbis ſingul̃ multi/
plices latẽt intelligẽtię.

Incipit liber Apocalypſis be
ati Johis apoſtoli.

¶ hec ẽ reuelatio.
a Apocaly/ Ca. I a
pſis Jeſu chriſti
a ¶ deus p̃r vt nihil de
a bens. ¶ xp̃o.
b quam dedit illi b
a ¶ verbo ⁊ exemplo.
deus pãlam fa/ c
a ¶ nõ iudeis non pha
riſeis. ¶ de his.
c cere ſeruis ſuis que oportet fieri d e
¶ vel in breui. ¶ id eſt ꝑ ſignũ oſtendit.
d e cito:et ſignificauit mittẽs per an/ f
¶ ꝑſonã xpi h̃ñtẽ. ¶ nõ ſupbo ſ3 humili.
gelum ſuum ſeruo ſuo iohanni g
f g qui teſtimonium ꝑhibuit verbo h

Nico.de lyra

or ẽ q̃3 hũana:⁊ diuia q̃3 ãgelica. L3 ſi ãgel⁹ apparuerit iohi cũ iſtruẽs in apo
calypſi:tñ apparebat tãq3 rep̃ñtãs ꝑſo D
nã filii dei humanati:⁊ in ei⁹ ꝑſona lo/
quẽs:vt poſtea mag⁹ apparebit. ꝓpt̃
h̃ reuelatio in h̃ libro ↄtẽta ẽ valde ar/
dua ⁊ autẽtica. ⁊ h̃ ẽ q̃d dr̃: Apocaly
pſis ieſu xpi.i.reuelatio facta in ꝑſo/
na ieſu xpi mõ dicto. b ¶ Quã de/
dit illi. de⁹ p̃r. nã fili⁹ deitatẽ h3 a p̃re.
c ¶ Palã fa.i.mãifeſtare. d ¶ Ser
uis ſuis.i.deuot̃ fidelib⁹ ⁊ ſtudioſiſ.
e ¶ Que opor. fie. ci.ſ.tribulatiões
eccl̃ie q̃s oportet fieri. nam h̃ ꝓcedit ex
diuia ordinatiõe q̃ nõ p̃ot fruſtrari. ⁊
hoc fit ad ꝓbationẽ fideliũ ⁊ augmẽtũ
gl̃ie ip̃oꝝ. f ¶ Et ſignificauit mit.
⁊c. dicto mõ apparẽtem. g ¶ Seruo
ſuo iohã.euãgeliſte. h ¶ Qui teſti
moniũ ꝑhibuit verbo dei. In p̃n
cipio euãgelii ſui q̃tũ ad emanationem
ei⁹ eternã/dicẽs: In p̃ncipio erat v̾bũ
⁊ v̾bũ erat apud deũ:⁊ de⁹ erat v̾bũ. Joh.1.a.
⁊ q̃tũ ad ei⁹ icarnationẽ tꝑalẽ/dicẽs:
Et v̾bũ caro factũ eſt ⁊c. Ideo ſubdit̃:
✱ Et teſtimo

Moraliter. a ¶ Apocalypſis ie Moraliter
ſu xpi quam ⁊c. Sicut dictuȝ fuit in
expoſitione l̃rali beatus Johannes in
p̃ncipio libri hui⁹ reddit auditores be
niuolos:docibiles ⁊ attentos. Per li/
brum autem iſtum qui dr̃ apocalypſis:
id eſt reuelatio poteſt intelligi tota ſcri
ptura ſacra que eſt diuinitus reuelata.
Ad quam reddunt̃ auditores dociles
ꝑ fidem que aperit ip̃ius intelligentiã:ſicut dr̃ Eſa.vii.b. ſm
aliã tranſlationẽ: Niſi credideritis nõ intelliget̃. ⁊ ad Heb.
xi.b. dr̃: Credere em̃ oportet ⁊c. ⁊ ſic ẽ etiã in alus ſciẽtus in
q̃b⁹ oportet diſcipulũ in mlt̃ credere doctori q̃ poſtea itelligã
tur ab ip̃o. Attẽti v̾o reddunt̃ auditores ꝑ ſpem:q̃ ẽ certa ex
pectatio future btitudis:cui⁹ viã oñdit ſacra ſcriptura:q̃libet
aũt attẽt⁹ ẽ ad ↄſiderãdũ viã q̃ ducit ad terminũ deſideratũ.
Beniuoli v̾o reddunt̃ auditores ꝑ charitatẽ q̃ fac̃ ad deũ cõ/
formitatẽ.1.Joh.iiii.c. Qui manet in charitate ⁊c. ꝓpt̃ q̃d tal̃
eſt beniuol⁹ ad audiẽdũ dei v̾ba:q̃ tradunt̃ in ſacra ſcriptura.

Ni.de ly.

¶ Incipit lib apo.bti Jo.ap̃li.
Diuiſio Apocalypſis Ca. I
ie.xpi ⁊c. Liber iſte in
duas p̃tes diuiditur:in
proemiũ ⁊ tractatũ:qui
icipit in ca.ſe. In proe/
mio v̾o tria facit:q2 pri/
mo reddit auditores attẽtos. ſcd̃o beni
uolos:ibi: Johes ſeptẽ eccl̃iis. tertio dociles ſiue doctos/ibi:
Ego iohes. q̃ tria in ꝓlogis fieri ↄſueuerũt. Primũ facit du/
pliciter. p̃mo ex auctẽte ⁊ arduitate hui⁹ doctrie. ſcd̃o ex ei⁹ vtilitate
ibi: Btũs q̃ legit. Ad hec em̃ duo ſolẽt hoies attẽdere. Circa p̃
mũ ſciẽdũ ꝙ ſic dictũ fuit in p̃ncipio libri pſalmoꝝ:reuelatio ꝓ
phetica q̃ fit cũ imagiaria viſiõe:q̃lis ẽ iſta q̃ deſcribit̃ in h̃ li/
bro. nã iohes habuit imagiarias viſiões:⁊ q̃d ſignificarẽt in/
tellexit:altioris g̃dus ẽ q̃n apparet aliq̃ ꝑſona iſtruẽs de occul
tis q̃3 ſi fieret ſine tali apparitiõe ꝑſone. ⁊ q̃to ꝑſona ſic appa/
rẽs ẽ altior:tãto reuelatio ẽ g̃d⁹ altioris. ſic ꝑſona ãgelica alti/
or eſt q̃3

a dei: ⁊ teſtioniū ieſu chriſti i his q̄ a
¶ vt lrāt.
b cūq̧ vidit.† Beatus qui legit: et b c d
a ¶ vt laici ⁊ adducētes. ¶ libri. ¶ lector et adiutor.
d q̄ audit verba ꝓphetie hui⁹: ⁊ ſer f
uat ea q̄ in ea ſcripta ſunt.† Tēpus ei g
¶ autem.
e ꝓpe ē.† Johānes ſeptē eccl'ijs q̄ h
a ¶ remiſſio peccatoꝝ. b ¶ dcs a vitijs.
f ſūt i aſia. Grātia vobis ⁊ pāx ab k
a ¶ .i.a chriſto.
h eo q̄ eſt: ⁊ q̄ erat: ⁊ q̄ vētur⁹ eſt: ⁊ a m
a ¶ a ſeptiformi ſpū q̄ q̄de vn⁹ natura gr̄arū diſtributiōe multiplex. b ¶ vt illumiet eos
k ſe ptē ſpiritib⁹ q̄ in ↄſpectu throni n
i quibus ſedet de⁹. a ¶ plura dictur⁹ repe tit de xp̄o ſm hūanitatē. b ¶ q̄ ſe eſſe deū nec ꝓ iminēte morte negauit.
l ei⁹ ſunt: ⁊ a ieſu xp̄o q̄ ē teſtis fidel' o
a ¶ vel teſtis fidelis. ¶ operū nr̄oꝝ in die iudicij qū dicet: Vidiſtis me eſurientē ⁊ ſi. ⁊c. venite bn̄dicti patris mei ⁊c.
l m n pmogenit⁹ mortuoꝝ: ⁊ princeps p q
¶ regētiū terrenitatē. a ¶ ſpūaliter ꝓdicato res. b ¶ q: ſola dilectione lauit nos.
o regū terre.† Qui dilexit nos: ⁊ lā r
a ¶ originalib⁹ vel actualib⁹. b ¶ nō vi tuli: nō arietis: ſicut in veteri lege.
p uit nos a pctis nr̄is i ſāgu'e ſuo: s t
¶ ſm q̧ ho mo.
⁊ fecit nos regnū ⁊ ſacerdotes deo v x y
¶ ſm q̧ de⁹. ¶ i.ō vt laudet. ¶ vt ei obediat'
et patri ſuo. Ipſi glīa ⁊ imperiū z a
q in ſecula ſeculoꝝ amen.† Ecce ve b c
a ¶ tā bon⁹ q̄ malus.
r nit cū nubib⁹: ⁊ videbit eū ōmis d e
¶ vt magis crucient'.
oculus: ⁊ q̄ eum pupugerunt. Et f g
a ¶ ⁊ oēs terreni ⁊ viuꝫ dediti.
t plangent ſe ſup eū ōēs trib⁹

A
E a ¶ In his q̄.vi. In his q̄ corpalit' vidit vt paſſiō: vel ſola mēte: vt fuiſſe cū pr̄e añ oia. b ¶ Beat⁹. Chriſt⁹ dedit mihi beat⁹ aūt q̄ a me accepit. Beat⁹. q: hec apocal. ē ieſu xp̄i ⁊c. c ¶ Qui le. i. q̄ narrat aliis q̄ audiuit: q: plures ab vno legē te pnt audire. Vel audiēt. ⁊ in h̄ notat auditores: q: plures. Illi ſoli btī q̄ audiūt vt mēte recondāt: ⁊ mēte recōdūt: vt ope cōpleāt: ⁊ ope īplēt ⁊ vitā eternā poſſideāt. d ¶ Ser uat ea. Ita dico ſi ſeruat. Nō eñi au⁄

ſſ.22.b. ditores leg'ſ ſꝫ factores iuſti ſūt. Ser⁄ uat ea. q̄ fidē xp̄i ⁊ eccle nō violat ⁊ ti met minatꝰ: ⁊ q̄rit ꝓmiſſa: vere beat⁹ q: nec lōga mora laboris ⁊ p̄mia vici⁄ na. e ¶ Septē eccle. Principalit' il

†ſ.22.c. lis q̄bus magiſter erat ↄſtitut⁹: ⁊ p ſile aliās: Deus dedit xp̄o: xp̄s iohāni: io⁄

†29.di.c.ſi. hānes aūt eccleſijs: vel p ſeptē vniuer⁄ ſe eccle: q: ſeptem vniuerſitatē ſignifi⁄ cāt: vel q: ſeptiformi ſpū illuſtrant'.
f ¶ In aſia. Aſia eſt elatio: Eccl'a q̄ nūc eſt in elatione v̄tutū: vel olim viti⁄ oꝝ. Aſia eſt iſta: nō magna. illa. ſ. que dr̄ tertia ps mūdi: ſꝫ q̄dā ꝓuincia vbi erāt ſeptē ciuitates: ⁊ ſeptē eccle cū ſe⁄ ptē ep̄is. ¶ Aſia minor ē ps maioris aſie ↄtinēs ſeptē ciuitates: q̄rum ephe ſus eſt metropolis. In hac minori euā gelizauit paul⁹: ſꝫ poſtea in diuiſione apl'oꝝ iohes eā obtinuit. Epheſus me⁄ tropolitana ſedes toti⁹ aſie in q̄ iohan nes p̄fuit. g ¶ Gratia vo. Prepa⁄ rat auditores in ſalutatiōe beniuolos ⁊ attētos ſic ⁊ i ꝓlogo. h ¶ Qui eſt ⁊ qui erat ⁊c. eternaliter q̄nis natus ex tpe: iā imutabilis p hūanitatē: ⁊ olī corruptibilis: talis vētur⁹ ē: ⁊ ſi m̄o nō

†Heb.9.c. appareat talis. i ¶ Et a ſe. ſpi. Spūs
1.Joh.1.d. idē ſonat qd̄ charitas. vn̄ attribuit' ſpi ritui remiſſio pctōꝝ: ⁊ alia dona q̄ ſunt dona toti⁹ trinitat' vt intelligam⁹ trini tatē ex ſola dilectiōe opari. Perſonā pr̄is tacet: q: d̄ deo creatore nemo ma le itellexerat: pōit pſonā filij ⁊ ſpūſſcti⁄

E de qb⁹ oēs naſcūt' i eccl'ia hereſes.
k ¶ Throni. ſūt āgeli ei⁹ ⁊ ſcti hoies

Eſa.3.c i q̄bus nūc ſedet de⁹ ⁊ iudicat ne i futu
†mat.24.d ro iudicet. l ¶ Prīogenit⁹ ⁊c. Dicit
Jude.e ꝓpē deſperātes de morte xp̄i: vt illi q̄
Luc.24.c dixerūt: Nos putabam⁹ q̧ ipſe eēt re⁄ dēpturus iſrl'. m ¶ Mortuoꝝ. Qui vos nō terreat: q: ſurrexit ⁊ ē ipaſſibi⁄ lis: vel pri⁹ mortificatiū ſe: q: pctm̄ nō fecit. n ¶ Princeps re. ter. Prin⁄ ceps terrenaꝝ ptātū: potēs eas remo⁄ uere: ⁊ ad vtilitatē ſuoꝝ vl' ſctōꝝ ꝑmit⁄ tēs ſpecꝰ ſeruire. o ¶ Qui dile. Cōmēdat pſonā filij q̄ hāc reuelationē p angelū fecerat iohāni. q. d. Credite huic reuela tioni: ⁊ patēti adhortatiōi quā xp̄s manifeſtauit: q̄ ꝓ nob̄ paſ ſus ē ⁊ reſurrexit. p ¶ A pec. no. Originalib⁹ vl' actualib⁹: nō ſuis ſꝫ nr̄is: q: nō peccauit. ¶ Regnū. Potētes vitijs re⁄ ſiſtere: ⁊ ꝓ nobis ⁊ ꝓ frib⁹ noſmetipſos deo offerētes.
q ¶ Ecce ve. Et vere debet' glorificare: q: ipſe ē q̄ vētur⁹ eſt ad remunerādū: cū nubib⁹. i. cū ſctis q̄ nubes fuerūt: cōpluen do alios doctrinā: ⁊ miracula faciēdo. Vel ſic i nube aſcēdit: i nube veniet: p quā dei clemētiā itelligim⁹ q̧ bonis ē refrige⁄ riū ⁊ illūiatio: malis āo terror ⁊ excecatio qd̄ ⁊ ſignificatū eſt p nubē: q̄ educti ſūt filij iſrl' de egypto. r ¶ Et vi. cū. Alia trāſlatio h̄ꝫ: videbit oīs t̄ra talē. q. d. talē videbūt q̄lē ipi vē⁄ turū nō credebāt. s ¶ Ois ocu. Boni vt letent': mali vt cō fūdāt' videbūt. t ¶ Plāget. Seu collident ſup eū ipotētes ei⁹ iperio reſiſtere ad ſilitudinē lapidis ⁊ fictiliū: vel p. ſ. i. do lebūt reſpiciētes eos q̄ fūdati ſūt ſup eū: q: nō tm̄ dolebūt de ipſo tormēto q̄ q̧ repellent' a tali conſortio.

G Etiam amē

Nico. de lyra.

A a ¶ Et teſtio. ie. xp̄i. i. de ieſu xp̄o. b ¶ Queccūq̧ vi dit. i. ei⁹ ↄuerſatiōe: miraculoꝝ opatiōe: morte ⁊ reſurrectiōe ſic ptꝫ in euāgelij ſui ꝓſecutiōe. c ¶ Beat⁹. Hic ↄſñr reddit auditores

auditores attētos ex hui⁹ libri vtilitate: q̄ ↄſiſtit i btitudinis B ↄſecutiōe. d. Beat' q̄ le. q̄tū ad doctores. d ¶ Et q̄ audit q̄tū ad diſcipulos ſtudioſos. e ¶ Verba ꝓ. hui⁹. mēte at⁄ tendēdo. f ¶ Et ſer. ea. ⁊c. tribulatiōes futuras patiēter ſu⁄ ſtinēdo. ⁊ ſubdit' rō: g ¶ Tēpus ei ꝓpe ē. i. cito trāſiens. q. d. labor patie breuis ē: ⁊ p̄miū bti⁄ tudis eternū. h ¶ Johes. Hic ↄſe quēter reddit auditores beniuolos.

Diuiſio Et diuidit' i duas ptes: q: p̄mo ꝓpo ſitū facit. ſcd̄o q̄ſtionē tacitam ſoluit. ibi: Ecce venit. Primūꝫ facit ex h̄ q̧ eis optat bona ſpūalia ⁊ eterna di. Johes ſe. ec. p hūc ſeptenariū intel ligit' ↄñr vniuerſitas eccliarū i orbe cōſtitutaꝝ. Vñ dicit Greg. Homel. xxv. Quia ſeptē dieb⁹ oē tps cōphē⁄ dit': recte ſeptenario nūero vniuerſi⁄ tas figurat'. i ¶ Gfa vo. in pñti vi ta. k ¶ Et pax. i futura. nā ibi qui etabit' totaliter hūan⁹ appetitus.
l ¶ Ab eo q̄ eſt ⁊c. i. a deo eterno. Eternitas eñi ſm Boetiū de conſo⁄ latiōe: ē intermiabilis vite tota ſil' ⁊ pfecta poſſeſſio: ſꝫ a nobis q̄ itelligi⁄ mus cū ↄtinuo ⁊ tpe ſimplicitas ei⁹ nō apphēdit' niſi p cōparationē ad tp̄s: nā aſſiſtit omī tpi etiā infinito ſi eēt: ꝓpē qd̄ nobis h̄ exprimit' p diffe rētias tpis pñtis: p̄teriti ⁊ futuri.
m ¶ Et a ſe. ſpi. i. vniuerſitate an⁄ geloꝝ q̄ miniſtri ſūt nr̄e ſalutis.
n ¶ Qui in ↄſpe. ⁊c. parati ei⁹ exe q̄ voluntatē. o ¶ Et a ie. ⁊c. patne glie ⁊ maieſtat': vt ptꝫ i euāgelio.
p ¶ Primogenit⁹ mor. i. p̄m⁹ in⁄ ter reſurgētes a mortuis: ſꝫ añ ipm̄ lazar⁹ ⁊ ples alij fuerint a morte re⁄ ſuſcitati: h̄ tñ fuit ad vitā mortalē: q̄ mag' ꝓprie dr̄ mors q̄ vita: ſm qd̄ dicit beat⁹ Greg. Homel. xxv. ꝓpē qd̄ vera reſurrectio fit ad vitā imor⁄ talē ad quā xp̄s reſurrexit p̄mus: nā ei⁹ reſurrectio ē cā reſurrectiōis alio

B rū. q ¶ Et pnci. re. ter. ꝓpē qd̄ di xit i ſua reſurrectione: Data eſt mihi oīs ptās i celo ⁊ i terra: Mat. vl. d.
r ¶ Qui di. nos. ⁊c. i. ſola dilectio ne ſua ⁊ nō meritis nr̄is nos lauit.
s ¶ A pec. nr̄is. originalib⁹ ⁊ actu alib⁹. t ¶ In ſāg. ſuo. ſacrm̄ ei ba ptiſmi ⁊ pnie qb⁹ delet' origiale pec catū ⁊ actuale: habent efficaciā a ſua paſſiōe bn̄dicta. v ¶ Et fe. nos re gnum: id eſt aſcribi ciues celeſt' re⁄ gni. x ¶ Et ſacer. offerētes hoſtias laudis acceptabiles p ipſum. y ¶ Deo: Id eſt toti trinitati.
z ¶ Et patri ſuo. ad cui⁹ gloriam omnia ordinat.
a ¶ Ipſi gloria. in ſeipſo. b ¶ Et imperium. ſuper om⁄ nia alia. c ¶ In ſecula ſeculoꝝ amen. i. eternaliter.
d ¶ Ecce venit cū nubi. Hic ↄñter reſpondet cuidam tacite queſtioni qua poſſet queri quando dabit' fidelibus vi⁄ ta beata: quā Johānes eis optat: Et reſpōdet' q̧ in iudicio fi⁄ nali quādo in corpore ⁊ anima erunt totaliter beati: cui⁹ expe ctatio breuis ⁊ nulla eſt cōparata eternitati. ideo dicit: Ecce venit. de ꝓpinquo. e ¶ Cum nubibus. ſic enim veniet ad iudicium: Matth. xxiiij. c. Videbūt filium hominis veni⁄ entem in nubibus celi cum virtute multa ⁊ maieſtate.
e ¶ Et videbit eum omnis oculus: quia i iudicio appa⁄ rebit in forma humana: que eſt viſibilis omnibus / ideo ſubdi tur: f ¶ Et qui eum pupugerūt. i. iudei qui eum lingua crucifixerūt: ⁊ milites manu: ⁊ pilat⁹ iudicādo. Viſio tñ ipius erit valde delectabilis iuſtis. nā veniet eis ſaluator: ꝓpter qd̄ loquēs de ſuo aduētu ad iudicium: Lu. xxi. c. His aūt fieri in cipientibus reſpicite et leuate capita vr̄a. i. exhilarate corda: vt exponit beat⁹ Greg. Homel. j. Quoniā appropinquat re⁄ demptio vr̄a. Sed erit terribilis impijs: q: veniet eis puni⁄ tor. ideo ſubdit': g ¶ Et plangent ſe ſup eum oēs trib⁹ ter. i. oēs quoꝝ corda in terrenis affectibus ſūt defixa.

A Etiā amē

a ¶ Etiā amē. Per hec duo aduerbia q̄₂ vnū ē grecū. ſ. etiā ſignificant gētes: p amē qḋ eſt hebreū iudei: q̄ oēs deū videbūt in iudicio. b ¶ Ego ſuʒ. vere veniet: ⁊ q₂ ipſe pmittit ſe vētuꝝ: vł p̄miſſa ſalutatiōe reddit attentos. q. d. ne a me ḣ dicā: ſʒ ab ipſo xp̄o credat̄. c ¶ Alpha p̄ncipiū. Añ quē nullus vł a q̄ oīa ceperūt. d ¶ O finis. Poſt quē null⁹ vł in q̄ oīa terminabūtur. e ¶ Ego iohānes. Finita ſalutatiōe pgredit̄ ad narrationē iponendo q̄ttuor: pſonā: locū: cāʒ ipſi⁹ loci: tp̄s: q̄ valēt ad cōmēdationē ipſi⁹ reuelationis. Ego iohā. q. d. ſcio q₂ tribulamini ḣ exēplo xp̄i patiēter ſufferat̄ vt ſitis pticipes regni ipſi⁹. f ¶ Frat̄ veſter ⁊c. in xp̄o. In fidei vnitate ⁊ ppt̄ illā fidē tribulat⁹ fui: ſic̄ ⁊ alii p qḋ ad regnū pueníre patiēter ſuſtinui: habēdo xp̄m i oīb⁹ exēplū. g ¶ Pathmos. i. fretū. ſ. tribulatio: in q̄ mag̃ celeſtia a fidelib⁹ agiunt̄. Eccl'ia cōpat̄ inſule: q₂ ſſ iſula marinis pcell' illidit̄: ita eccl'ia pſecutiōib⁹ marinoꝝ. i. mūdanoꝝ affligit̄. h ¶ Propt̄ verbū dei ⁊c. i. pꝑter teſtioniū diuinitati ⁊ hūanitati exhibitū. i ¶ In dñica die. Solet rerū q̄litas ex tp̄e noterí: vt abraā in feruore fidei: āgelū in meridie vidit: loth in pditionē ſodome veſpe: adā poſt meridie: ſalomō nō reſeruatur⁹ ſapiaʒ nocte ſuſcepit. k ¶ Audiui poſt me vo. Poſt ſe audit: q₂ dū de p̄ntib⁹ eductus in āteriora vere cōtēplatiōis ſe extēderet: ⁊ alios reſpicere admonit⁹ eſt. Vł poſt ſe audit: q₂ a lege ⁊ pphet̄ p̄dictū ē: ḣ idē itelligit. l ¶ Qḋ vides ſcribe ⁊c. Cōis admonitio fit iohāni q̄ monuit cōit̄ mittere eccl'ie aſie. ⁊ per eas itelligēde ſunt oēs alie eccl'ie: hec cōis admonitio fit vſq₃ ibi: Et angelo epheſi ⁊c. Siue ſil' ⁊ vno [illegible] p tp̄a diuerſa hāc viſionē vidit iohēs: angelus vtrumlibet ei conferre potuit. m ¶ Epheſo. Volūtas mea iterp̄tat̄ vł lapſus pfundus: vł pſiliū. n ¶ Et cōuerſus ſū. Et iō: q₂ audiuí vocē cōuerſus ſum ⁊c. o ¶ Septē can. i. ſeptē eccl'ias ardētes ⁊ illumiatas ſapia diuini v̄bi. p ¶ Aurea. ſic̄ auꝝ p ignē pbatū pcuſſiōib⁹ extēſum cādelabrū efficit̄: ſic eccl'ia tribulatiōib⁹ purgata tētationū ictib⁹ in lōganimitatē extēſa cōſumet̄. Si habeat vocē in ore ⁊ nō in ope cādelabrū q̄dem ē: ſʒ nō aureum. q ¶ Silēʒ filio hois. i. āgelū in pſona xp̄i qui iā nō filr⁹ hois ſʒ ſilis: q₂ iā nō morit̄. Vł filio hois ſilis: q₂ nō cuʒ pctō: ſʒ in ſilitudinē carnis pcti apparuit. Chriſt⁹ in q̄ oīa neceſſaria ad regimē eccl'ie. r ¶ Podere. i. ſacerdotali veſte. i. carne in q̄ ſe obtulit: ⁊ q̄tidie offert repſentās ſe deo p̄ri. Vł poder' ē eccl'ia q̄ veſtit̄ de⁹ vt tunica q̄ eſt talar': q₂ vſq₃ ad finē mūdi duratura. s ¶ Precictū ad mā. Daniel cinctū renes vidit in veteri teſtō: q₂ ibi carnalia pſtrigūt̄: ḣ mām̄illas: q₂ ī nouo teſtō etiā cogitatiōes iudicāt̄.

a ¶ q̄ oí lingua firmād̄ā. a ¶ ⁊ amē.

b terre: etiā āmē. † Ego ſum alpha b

a ⁊ o: principium ⁊ finis: dicit do-

a ¶ dñs dico. ¶ more pphaꝝ hoc dicit.

minus deus: q̄ eſt: ⁊ qui erat ⁊ q̄ c

¶ a pſona.

e venturus eſt omnipotens. Ego d

¶ hūilitas magr̄i. ¶ vel ſoci⁹.

f iohānes frat̄ veſter ⁊ particeps e

in tribulatiōe ⁊ regno et patien- f

¶ in exemplo xp̄i.

tia in chriſto ieſu: fui in inſula q̄ h

¶ locus. ¶ cauſa.

g appellatur pathmos pꝑter ver- i

bum dei ⁊ teſtimonium ieſu chri

a ¶ i exceſſu mētis. b ¶ i ſpe reſurrectiōis future p reſurrectionē xp̄i. ¶ tempus.

i ſti. Fui i ſpiritū i dominica die: ⁊ k

a ¶ cognoui. b ¶ q₂ ḋ futur' vł ḋ magnis ma m

k audiui poſt me vocē magnā tan

niſeſtationē. a ¶ q̄ ſcitat̄ ad bellū. ¶ qḋ vł

l q̄ȝ tube † dicentis: Quod vides n o

fur⁹ es vł iā vides. ¶ in mēte recōde. vł ad

ſcribe in libro: ⁊ mitte ſeptē eccle p

ſiaꝝ. ¶ vł aſie: epheſū: ⁊ ſmyr. ⁊c. ¶ cāticū.

m ſiis q̄ ſūt i aſia: epheſo ⁊ ſmyrne

¶ diuiſio cornuū. ¶ illumiata. ¶ p̄ncipiuʒ

⁊ pergamo: ⁊ thiatyre: ⁊ ſardis: ⁊

pulchritudinis. a ¶ ſeruās vel ſaluans.

¶ tribus amabilis. ¶ ideo.

philēdelphie ⁊ laodicie. Et con- q

¶ .i. uictoriā habui ḋ ſubdit' ¶ vt itelligerē

uerſus ſum vt viderem vocem q̄ r

¶ q₂ cōuerſus ſum.

n loquebatur mihi. † Et conuerſus s

o p vidi ſeptem candelabra aurea: ⁊ t

¶ id eſt in cōmuni: q₂ oībus ſe offert deus: id eſt p̄ſto eſt ſubuenire.

in medio ſeptē cādelabroꝝ aure-

q orū ſimilē filio hominis veſtitum v

¶ caput i ſe oſidit qḋ a ſuis exigit.

r s podere: ⁊ p̄cinctuʒ ad mām̄illas x

Nico.de lyra

a ¶ Etiā amē. Etiā ē aduerbiū affirmādi in latio. ⁊ ſilr amē in hebreo. Et p hāc duplicē affirmationē iſinuat̄ q ē irretractabil' veritas. Et ſb̄dit̄ rō cū dr: b ¶ Ego ſū al. ⁊c. q. d. nō pōt fruſtrari vł imutari mea ſnīa. Dicit̄ āt alpha ⁊ o. nā alpha ē p̄ma lr̄a grecoꝝ: ⁊ o vltīa. ⁊ p ḣ iſinuat̄ q de⁹ ē p̄ncipiū oīm effectuū: ⁊ finis ad quē omia ordinent̄: Prouerb. xvi. a. Vniuerſa ppt̄ ſemetipm opat⁹ ē dñs. ⁊ iō qḋ ſb̄dit̄: Principiū ⁊ finis: ē expoſitio lr̄e duplic' p̄cedēt'. c ¶ Qui ē ⁊ q̄ erat ⁊ q̄ vē. ē om. exponat̄ vt. ſ. d ¶ Ego ioha. Hic pſr reddit auditores dociles p ḣ q modūʒ ⁊ materiā reuelatiōis in ḣ libro pt̄ēte tāgit ſb̄ q̄dā breuitate: qḋ in libroꝝ pemus ſ

Diuiſio eri pſueuit. Et diuidit̄ in duas ptes: q₂ p̄mo tāgit hui⁹ reuelatiōis loc⁹ ⁊ tp̄s. ſcḋo materia ⁊ mod⁹ / ibi: Et audiui. Circa p̄mū dr: Ego iohānes frat̄ veſter: nō carnali cognatiōe: ſed ſpūali regeneratiōe p ſacrm̄ baptiſmi. e ¶ Et pticeps i tribu. Nā ppt̄ xp̄m fuit merſus in feruēt' olei doliū. f ¶ Et regno celeſti. ad qḋ oportet p multas tribulatiōes intrare: Act. xiiii. g ¶ Et patiētia in xp̄o ie. i. ppt̄ ieſum: q₂ dat patiētiā in tribulatiōib⁹. h ¶ Fui in inſula q̄ ap. pathmos. de feruēt' em̄ olei dolio nō adultus exiēs: ſʒ vt fort' athleta punct⁹ ad inſulā pathmos fuit in exiliū relegatus: in q̄ dño reuelāte apocalypſim cōſcripſit: ⁊ ſic tāgit̄ loc⁹. i ¶ Propter verbū dei ⁊ teſtimoniū ieſu. In q̄ tangit̄ cauſa ſue relegatiōis. pꝑter hoc em̄ q nolebat xp̄m negare nec a p̄dicatione nois ceſſare: fuit in exiliū relegatus. Cōſequēter tangit̄ reuelatiōis tēpus / cuʒ dr: k ¶ Fui in ſpiritu. i. in extaſi mētis. l ¶ In dñica die. q̄ deputata eſt ptēplatiōi diuie: ⁊ p pñs apta ē reuelatiōi ſcēde. m ¶ Et audiui. Hic pſr tāgit̄ in breui reuelatiōis materia ⁊ modus. Et diuidit̄ in q̄ttuor ptes: q₂ p̄mo ponit̄ reuelātis deſcriptio. ſcḋo audiētis trepidatio / ibi: Et cum vidiſſem. tertio timēt' pſolatio / ibi: Et poſuit. q̄rto ſcribētis iformatio / ibi: Scribe ḣ. Circa p̄mū dr: Et audiui poſt me vocē magnā tanq̄ȝ tube. In q̄ deſignat̄ ptus ⁊ auctoritas āgeli loq̄ntis in pſona xp̄i. n ¶ Dicētis mihi. o ¶ Qḋ vides ſcribe in libro. Ad inſtructionē fideliū. p ¶ Et mitte ſeptē ec. ⁊c. epheſo ⁊ ſmyrne ⁊c. his em̄ ſeptē eccl'iis p̄mo ſcripſit ⁊ pſeq̄nter aliis vniuerſis: vt p̄dictū eſt: ⁊ in pſecutiōe āpli⁹ apparebit. q ¶ Et cōuerſus ſum. Per hāc pūerſionē intelligitur q in apphēſiōe reuelatiōis diuie oportet mētē a terrenis auerti: ⁊ ad celeſtia pūerti. r ¶ Vt viderē vocē. i. vocis platorē: q₂ vox ꝓprie nō eſt viſibil. pōt tn̄ ſic exponi: Vt viderē vocē. i. pciperē: ſic̄ Exo. xx. c. Cunctus aūt pp'ls videbat voces. s ¶ Et conuerſus vidi ſep. cā. au. ſeptē eccl'ias ſignificātia: vt exponit̄. ſ. t ¶ Et i medio ſep. cā. au. ſi. fi. hois. i. āgelū repſentantē xp̄m: q̄ filius hois freq̄nt̄ in euāgelio noiat̄: vt p₃ intuētī: ⁊ vt oſtē-dat̄ q ille q̄ apparebat erat angelus ⁊ nō xp̄s. ideo nō dr ḣ q iohānes viderit filium hominis: ſed ſilem filio hois. Per hoc aūt qḋ dr: In medio ſeptē candelabroꝝ: intelligit̄ q xp̄s eſt in medio eccl'iaꝝ in noīe eius pſecratāꝝ: ſm̄ qḋ dr Matth. vlt. d. Ecce vobiſcū ſum oībus diebus vſq₃ ad pſummationē ſeculi. v ¶ Veſtitum podere. Eſt aūt poderis veſtis ſacerdotalis linea que cōmuniter dr alba: ⁊ dr a pos qḋ eſt pes: ⁊ hereo heres: quaſi pedibus herens. nam attingit vſq₃ ad pedes. x ¶ Et p̄cinctum ad mām̄illas. Per p̄cinctionē ad renes intelligit̄ reſtrictio carnis: que p̄cipit̄ in veteri teſtamento. per eam autē que eſt ad mām̄illas circa pectus: intelligit̄ reſtrictio mentis que p̄cī.

† 93. diſt. c. diaconi ſūt in prin.

† ſ. 4. a

Moraliter * a ¶ Et conuerſus vidi ſeptē candelabra aurea ⁊c. Sm̄ ſenſum lr̄alem p ſilem filio hois exiſtentē in medio candelabroꝝ aureoꝝ: itelligit̄ xp̄s exiſtēs in medio eccl'iaꝝ p orbē diſperſaꝝ ad pſeruationē ⁊ pſolationē eaꝝ: ſic̄ pmiſit Mat. vl. d. Ecce vobiſcū ſū oīb⁹ dieb⁹ vſq₃ ⁊c. Moralit̄ aūt p xp̄m pōt itelligi q̄libet bon⁹ p̄lat⁹ eo q ē ei⁹ vicari⁹: ppt̄ qḋ dr Lu. x. c. Qui vos audit me audit. ideo p̄latus dʒ eſſe ſilis filio hois. i. xp̄o cui debet eius vicarius cōformari q̄ntum pōt fragilitas noſtra pati. v ¶ Veſtitum podere: Id eſt tunica linea alba vſq₃ ad talum ptingentem: p quam ſignificat̄ caſtitas pſeuerans vſq₃ ad finem vite. x ¶ Et p̄cinctum ad mām̄illas zona aurea. Per zonam auream ſignificat̄ charitas que p̄cioſior eſt virtutibus aliis ſicut aurum ceteris metallis. ⁊ bene dr zona: q₂ iungit ⁊ ſtringit hominem cum deo ⁊ pximo dilectione firma. ⁊ de

E
D. a ¶ Capilli erãt.i.ſcti extenuati: ꝛ adherẽtes ipſi capiti: vl cogitationes ei⁹. b ¶ Tanq̃ lana. Vel ſicut lana alba ap ta eſt ad quoſcunq̃ colores accipiẽdos: ſic ſancti ad tribulatio nes. c ¶ Nix. Nix cãdoꝛ imoꝛtalitatꝭ. qꝛ cãdidioꝛ oĩ creatu ra. d ¶ Ocul.i.dona ſpũſancti q̃ ſũt xp̃i habentis ꝛ dantis ſũt eccleſie accipiẽtis: q̃ illuminãt ꝛ fa ciũt ardere vel oculi ſunt xp̃i ſpũales in eccl̃ia: vel diuina ꝑcepta. e ¶ Et pe des.i.vltimi fideles: q̃ multis cõcuſſio nib⁹ nõ retinebũt prioꝛẽ naturã: ſicut auricalcũ qḋ ſepe incẽdit̃ ꝛ melioꝛẽ ac cipit coloꝛẽ. f ¶ In ca.ardẽ. In alia trãſlatione habet̃ auricalco libani: per qḋ oſtẽdit̃ ꝙ in illa regiõe vbi dñs cru
ſſ.xx. ciſixus eſt: maxime illa tribulatio ẽ vali
et.19.c tura. g ¶ Et vox.i.ꝑdicatio ei⁹ obti net vim aque: qꝛ mũdat: vel quã vocẽ receperunt iã multi populi q̃ cõparant̃ aq̃ ꝓpter fluxũ tãto mag' cõſtare debe ne. Vel vox datrix multarũ aquarũ.i. grarũ: vñ vox ſequit̃: h ¶ Stellas. Stelle xp̃i q̃ debẽt alios lucere ṽbo et exẽplo vite: q̃ ꝛ ſi peccauerũt ſtelle vo
†De ſpul.c. cant̃: ſm ꝙ inſtituti ſũt: quos hꝫ in dexte
ex oꝛe i ꝓn. ra.i.in potioꝛib⁹ donis q̃ ꝑ dexterã ſi
ſ.9.c. gnificant̃. i ¶ Et ex oꝛe.i.de inſinua
†mat.17.a. tione exiuit ꝑdicatio: q̃ vtrũq̃ ſecat in
Mat.10.c. veteri teſtõ carnalia opa in nouo cõcu piſcẽtias. vñ: Non eñ vos eſtis q̃ lo quimini ſꝫ ſpũs p.v.q̃ loquit̃ in vobis. k ¶ Sicut ſol lu.ꝛc̃.i.i meridie ſine nubib⁹. Vel ſicut ipſe xp̃s in reſurrecti one. Vel qñ fixus erit i eternũ. l ¶ Et cũ vi. Ecce ioh̃es q̃ ſtare vide bat: viſo dño cecidit tanq̃ moꝛtu⁹: quia
†Eſa.44.a vnuſq̃ſq̃ vir ſanct⁹ quãto ſe ad cõtẽp'ã
ſ.22.c dã diuinitatẽ alti⁹ erexerit: tãto apd̃ ſe
ſ introꝛſum inferi⁹ cadit: qꝛ in cõpatione dei ei⁹ magnitudo quã ꝑſuaſit facile de ſpicit̃: hinc ẽ ꝙ abꝛaã viſo dño ſe pulue
Job.42.a. rẽ ꝛ cinerẽ cognouit. Itẽ iob: Auditu auris audiui te ꝛc̃. m ¶ Cecidi. Qui ꝓieci curã hũanitatis ad ſimilitudinẽ vltimoꝛũ fideliũ. n ¶ Tanq̃ moꝛ. Moꝛtu⁹ mũdo: viu⁹ deo vel nil terrenitatis cupiẽs. o ¶ Dexterã ſuã.i.ſanctũ ſpm̃ cõfoꝛtãtẽ.i.auxiliũ ſuum. p ¶ Noli ti. Pati ꝓ me tribulati ones ꝛ moꝛtẽ: qꝛ ego q̃ nõ indigebã ꝓpter me cũ ſim primus ꝛ nouiſ.fui moꝛtu⁹ ꝛ viu⁹. q ¶ Sum viuẽs. Sꝫ nõ iõ terre amini: qꝛ manifeſte ſurrexi: nec ampli⁹ moꝛiar.

¶ cingulo charitatꝭ: qꝛ dilectionẽ ſeruat.
a cona aurea. Caput aũt ei⁹ ꝛ ca
a ¶ .i.veſtimẽta cõtra frigus ꝛ vitia.
b pilli erãt cãdidi tanq̃ lanã alba
a ¶ imoꝛtalitas cũ glia: glioſioꝛ ẽ oĩ crea tura. b ¶ ꝛ fideles in eccl̃ia q̃ ex vtraq̃ ꝑ te videre debẽt.
c d ꝛ tanq̃ nix† Et ocũli ei⁹ velut b
e flamma ignis: et pedes ei⁹ ſilẽs c
¶ non cuilibet ſed.
f auricalco: ſicut i camino ardẽti. d
g Et vox illius tanq̃ vox aquaruꝫ e multarũ: et habebat in dextera f
¶ ꝑ ꝑdicatores vel ſcripturas.
h i ſua ſtellas ſeptem† Et ex oꝛe ei⁹ g gladius vtraq̃ parte acutus exi
¶ iuſti ſilẽs ipſi lucebũt.i.ſiẽt ſilẽs illi.
k bat† Et facies ei⁹ ſicut ſol lucet h
¶ quia.
l in virtute ſua. Et cũ vidiſſem eũ i
m n cecidi ad pedes eius tanq̃ moꝛ
a ¶ .i.ſup vires hũanitatis mee.
o tuus: et poſuit dexteraꝫ ſuã ſũp k
¶ ideo.
p me dicẽs: Noli timere† Ego ſuꝫ l m
¶ eternaliter.
primus ꝛ nouiſſimus ꝛ viuus: et n
¶ ſm carnem. ¶ ꝓpter vos.
q fui moꝛtuus: ꝛ ecce ſum viuens o

Nico.de lyra

¶ Et habeo

mẽtis q̃ ꝑcipit̃ i nouo.vñ. Mat.v.c. Audiſtis qꝛ dictũ ẽ antiq̃s: nõ mechaberis: ego aũt dico vobis: quicũq̃ viderit mulierẽ ad cõcupiſcẽdũ eã iã eſt mechat⁹ eã in coꝛde ſuo. Ap paritio ṽo angeli fiebat ad deſignãdũ ↄtinẽtiã q̃ debet eẽ in miniſtris xp̃i ꝓ ſtatu noui teſta. Sciendũ tñ ꝙ lex vet⁹ ꝓhibe bat ↄcupiſcẽtiã aliene vxoꝛis: Exo.xx.c. Nõ cõcupiſces vxo rẽ ꝓximi tui: tñ qꝛ nõ puniebat nec puniendũ apte dicebat.iõ dicit̃ in glo. Phũ.ꝰ.ꝙ lex vetus ꝓhibebat manũ nõ animũ: qꝛ nõ ita expſſe ꝛ efficacit' ꝓhibebat ſicẽ lex noua: ꝛ qḋ modicũ eſt quaſi nihil reputat̃.libꝛo.ij.phyſicoꝝ. a ¶ Caput aũt. appareb at eñ angel⁹ in ſpecie ſacerdotis: qꝛ veſti⁹ podere: ꝛ etiã iudicis: in h̃ ꝙ gladi⁹ ex vtraq̃ pte acutus ꝓcedebat d̃ oꝛe ei⁹: vt habet̃.ſ. maturitas autẽ etatis ꝛ moꝝ q̃ ꝑ caniciẽ deſignat̃: decet iudices ꝛ ſacerdotes: ꝓpter qḋ in canicie ap parebat. ecõtrario ṽo indecẽs eſt iuueni canicies: ꝛ iõ chꝛiſt⁹ Cant.v. vbi deſcribit̃ vt iuuenis ſpõſus: dicunt̃ ei⁹ capilli ni gri: come capitis ei⁹ ſicut elate palmarũ nigre quaſi coꝛuus. b ¶ Et ocu.ei⁹.ꝛc̃. nã acuties ſui viſus ꝑtingit vſq̃ ad inti ma rez cognoſcẽda: oĩa eñ nuda ꝛ apta ſũt oculis ei⁹. Heb. iiij. c ¶ Et pe.ꝛc̃. ignito iõ ſubdit̃: d ¶ Sicut in ca.ar. in quo deſignat̃ ardoꝛ tribulatiõis xp̃i fidelib⁹ iminentis. e ¶ Et vox il. tanq̃ vox aquaꝝ mul. in quo notat̃ virtus ꝛ auctoꝛitas loquẽtis: ſicut.ſ. ꝑ vocẽ tube: eſt eñ eadẽ ſigni ficatio replicata ꝑ illã ſimilitudinẽ ad maioꝛẽ expſſionẽ. f ¶ Et ha. in dex.ꝛc̃.i.epos: vt exponit̃ in fi.ca.q̃ dicũt̃ ſtel le: qꝛ debẽt eccleſiã illuminare vita pariter ꝛ doctrina: Dan. xij.b. Qui ad iuſticiã erudiũt plurimos: q̃ſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates

eternitates: dicunt̃ aũt eſſe in dextera xp̃i ſiue q̃ nõ poſſunt re cte opari: Joh.xv.a. Sine me nihil poteſtis facere: hoc dicit̃ aplis quoꝝ ſucceſſores ſunt epi in eccleſia dei: vt dicit̃ in de cretis.diſ.xxi.ca. In nouo teſtamẽto. g ¶ Et ex oꝛe eius gla.vtraq̃ pte ꝛc̃.i.ſententia iuſta. h Et facies eius ſi cut ſol lucet in virtute ſua. nam eſt lux vera q̃ illuminat oẽm hominem venientẽ in hũc mundũ: Joh.i.a. i ¶ Et cũ vidiſ. Hic ↄñr ponit̃ ioh̃is trepidatio. cũ dicit̃: Et cũ vidiſ. eũ cecidi ad pe.ꝛc̃. hoc aũt factũ eſt ad declarãdũ fragilitatẽ hũanã iuxta virtutẽ angelicã. Simile legit̃ de Da niele in angeli viſione: Dañ.x. hoc tñ magis habet locũ in ꝓpoſito i quo an gelus apparebat vt repñtans ꝑſonaꝫ diuinã: vt ꝑdictũ eſt: q̃ incõparabilit̃ excedit ãgelicã. k ¶ Et poſuit dex teram ſuam ſuper me dicẽs. Hic ↄñr ponit̃ timẽtis ↄſolatio. cuꝫ dicit̃: Et poſuit dex.ſuã ſup me. ad cõ foꝛtandũ fragilitatẽ meã. iõ ſubdit̃ di cẽs: l ¶ Noli ti. ꝛ ſubdit rationẽ: m ¶ Ego ſũ prim⁹ ꝛ no. ꝑ hoc idẽ ſignat̃ qḋ.ſ. dicit̃: Ego ſum alpha et o ꝛc̃. Similiter exponat̃.q.d. potens ſũ te ſaluare: ideo nõ debes timere. n ¶ Et fui moꝛ. in hũanitate aſſum pta ꝓ generis hũani ſalute: ꝓpter qḋ nõ debes timere. o ¶ Ecce ſũ vi uẽs in ſe.ſecu. qꝛ xp̃s hõ reſurrexit ad vitã immoꝛtalem.

¶ Et habeo

✱ eſſe circa mamillas; id eſt ꝓpe coꝛ: quia quod charitate diligit̃ coꝛdi ha betur. a ¶ Caput aũt eius ꝛ ca pilli erãt candidi. Per quod ſigni ficat̃ maturitas moꝛis et etatis. b ¶ Et oculi eius velut flamma ignis. Per quod ſignificatur viuaci tas intellectus in cognitione verita tatis. c ¶ Et pedes eius ſimi les auricalco ſicut in camino ar. Per quod ſignificat̃ feruoꝛ affectiõis ad ꝓcurandũ honoꝛẽ dei et ſalutẽ ꝓximi. e ¶ Et vox illi⁹ tanq̃ vox aquarũ multarũ. Per quã ſignificat̃ efficacia vbi tam in ꝑdicando q̃ in coꝛripiendo: que debet eſſe in prelato. f ¶ Et habe bat in dextera ſua ſtellas ſeptẽ. Per ſtellas ſignifican tur ſapientes alios dirigentes: Dañ.xij.b. Qui ad iuſticiam erudiunt plurimos: quaſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates. Item quia ſeptem diebus omne tempus reuoluitur: recte ſeptena rio numero vniuerſitas deſignatur. Prelatus igitur ſeptem ſtellas habet in ſua dextera quando ſapiẽtes ſue dioceſis ſũt de conſilio ac familiaritate ſua. g ¶ Et ex oꝛe eius gladi us ex vtraq̃ parte acutus exibat. Per quod oſtendit̃ ꝙ ſententia prelati debet eſſe ſic iuſta ꝙ nõ faueat iniuſte vni parti vel alteri. h ¶ Et facies eius ſicut ſol lucet i vir tute ſua. nam aſpectus talis ſuperioꝛis eſt delectabilis om nibus bonis: de quo poteſt dici illud Eccle.xi.c. Dulce lu men ꝛ delectabile eſt oculis videre ſolem. i ¶ Et cum vi diſſem eum cecidi ad pedes eius. Per hoc ſignificatur reuerentia que bono prelato debetur. k ¶ Et poſuit dex teram ſuam ſuper me ꝛc̃. quia ſicut ſubditus debet prela tum reuereri: ſic verſa vice prelatus debet ſubditum conſola ri. m ¶ Ego ſum primus ꝛ nouiſſimus. quia bonus ꝑ latus debet eſſe primus ad laboꝛem: et nouiſſimus ad requi em tempoꝛalem: vnde ſuper illud apoſtoli: Qui epiſcopatuꝫ deſiderat bonum opus deſiderat. dicit quedam Gloſa. hoc dictum fuit quando is qui populis preficiebatur primus ad toꝛmenta ducebatur: et hoc patet per effectum ſi tempus ec cleſie primitiue ad memoꝛiã reducatur. n ¶ Et viuus. vi ta gratie. nam et ſi bonus prelatus de hoc non habeat certi tudinem: habet tamen pꝛobabilem coniecturam: et aliquan do certus eſt per reuelationem diuinam. n ¶ Et fui moꝛ tuus. ſaltem moꝛte oꝛiginalis culpe. o ¶ Et ecce ſum vi uens in ſecula ſeculoꝛum: quia iuſtus pꝛoprie non mo ritur: ſed tranſit de vita gratie ad vitam glorie ſempiternã: ꝓ pter quod obitus ſanctoꝛũ natale dicit̃ ipſoꝛum.

Moraliter
D
E

✱ Et habeo

a ¶ Et habeo. Et ideo nõ patiar vos tẽtari ſupra q̃ poteſtis ferre: q2 habeo ptãtẽ ſup diabolum ⁊ ſup mẽbra eius.

¶ Qui clauẽ alicui⁹ dom⁹ habet quẽ vult intromittit: ⁊ quẽ vult ab ingreſſu dom⁹ repellit. Claues igiẽ mortis ⁊ inferni poſſidet: q2 quos vult a dãnatione ppetue mortis liberat: q̃s vult aũt eodẽ dãnationis periculo iuſte remanere ſinit. b ¶ Mortis ⁊ infer. Diabolus eſt mors: q2 cã eſt peti. .i. mortis miniſtri ei⁹ infern⁹ in q̃b⁹ habet locũ. c ¶ Que opor. fieri poſt hec. In vltimis fidelib⁹ p quorũ exempla iſti multũ debẽt animari. d ¶ Sacramentũ. ſcʒ Myſteriũ: vbi aliud videẽ ⁊ aliud intelligiẽ. ¶ Hec prima viſio eſt de correptione eccleſiarũ. Angelus allegoriã in parte aperit vt doceat vbiq̃ debere requiri. Ca. II

E angelo. i. ẽpo ſcribit: de manu cui⁹ petã ſubditoꝝ requirit: ⁊ ſine cui⁹ ꝯſenſu ſubditos iudicare nõ pſumit ipe iohannes.

f ¶ Epheſi. Epheſus ſm hñ pſiſtẽtiã partẽ volũtas interpraẽ: quorũ operibus de⁹ delectaẽ: de q̃bus ꝑponit vt p hoꝝ exemplũ q̃ lapſi fuerãt corrigãẽ: ſm ꝙ epheſus interptaẽ cõſiliũ. i. indigens cõſilio: ſiue lapſus ꝓfundus: vel volũtas mea. g ¶ Septem. Incipit ſingulares admonitiones q̃ ſingule et vniuerſales eẽ poſſũt ſm diuerſa membra cuiuſlibet eccleſie. h ¶ Non po. ſuſtinere. vi humanitatis. Uel nõ potes ſuſtinere malos q̃n emẽdes vel expellas. i ¶ Tentaſti eos. Nõ tentanẽ niſi q̃ int⁹ ſunt in eccl̃ia. k ¶ Suſtinuiſti ꝓpter no. Uel h nõ feciſti ꝓ humana laude: ſʒ ꝓpter nomẽ meũ glorificãdũ. l ¶ Et non defeciſti. Notat cãm humani defect⁹ fuiſſe niſi auxilium pueniſſet. m ¶ Sʒ ha. ⁊c. Uel ẽpo in pſona ſua: affectũ tedio vitiorũ in ſubditis: vel ſubditi amore terrenorũ. Heli ſacerdos fuit bonus: et tñ dãnat⁹ ẽ: q2 filioſ corrigere nolebat.

1. Reg. 2. c

¶ Moueho

a i ſecula ſeculorũ: Et habeo cla

a ¶ ſtatt paſſionẽ ⁊ reſurrectionẽ.

b ues mortis ⁊ inferni. Scribe ẽ q̃ b

a ¶ pñtes tribulationes ⁊ pſens auxiliũ.

c vidiſti: ⁊ que ſunt ⁊ que oportet c d

¶ vel myſterium.

d fieri poſt hec. Sacramẽtum ſe e

ptẽ ſtellarũ quas vidiſti in dextera mea: ⁊ ſeptẽ cãdelabra aurea. Septẽ ſtelle: ãgeli ſũt ſeptẽ f

eccleſiarũ: ⁊ ſeptẽ cãdelabra: ſe g

ptẽ eccleſie ſunt. Ca. II

¶ iohes. ¶ nota ꝙ in oĩbus his nõ ſoli epiſcopo: ſed ⁊ cõmiſſis loquiẽ.

E angelo epheſi ec b

a ¶ licet peccauerint adhuc nõ dimittit eos.

cleſie ſcribe: Hec dicit q̃ tẽnet i

a ¶ ſicut dona diuidẽs vel nõdũ quietus.

g ſeptẽ ſtellas in dextera ſua: qui

¶ q2 nõdũ tales vt in eis quieſcat.

ambulat in medio ſeptẽ cãdela

¶ .i. approbo.

broꝝ aureorum. Scio opa tua k

¶ tribulationẽ. ¶ q2 nõ murmuras de dilato pmio.

⁊ laborem tuũ ⁊ patiẽtiã tuam: l m

a ¶ ibñane ꝯtra te agẽtes.

h et q2 nõ potes ſuſtinere malos n

¶ .i. pbaſti doctrinã eorũ. ¶ miſſos

i ⁊ tentaſti eos qui ſe dicũt apo o

a deo vt facili⁹ decipiant.

ſtolos eſſe ⁊ nõ ſunt: ⁊ inueniſti q

a ¶ mala pdicatiõe eorũ ⁊ mala vita.

b ¶ in malis q̃ ipi cõſueti ingerũt p terre

eos mẽdaces. Et patiẽtiam ha s

nas ptãtes. ¶ .i. per.

k bes: ⁊ ſuſtinuiſti ꝓpter nomen t

¶ hoc ad cõſiliũ ptinet.

l m meum: ⁊ nõ defeciſti. Sed ha v

¶ contrarium corone.

beo aduerſum te: ꝙ charitatem v

Nico. de lyra

a ¶ Et habeo claues mor. ⁊c. .i. ptãtẽ educẽdi inde iuſtos: qd fecit ĩ ſua reſurrectiõe: ⁊ ibi recludẽdi impios: qd maxime faciet in iudicio finali. dicẽs illud ẽribile verbũ Matt. xxv. d Ite maledicti in ignẽ eternũ ⁊c.

b ¶ Scribe ergo. Hic ꝯñr põiẽ ſcribẽtis informatio: in quo etiã tãgiẽ materia hui⁹ libri ĩ quodã generali. cũ dr: Scribe ergo q̃ vi. i. apparitionẽ iã dictã. c ¶ Et q̃ ſunt. i. tribulationes eccl̃ie iã incboatã: ⁊ circa finẽ mũdi magis ingraueſcentẽ. iõ ſubdiẽ: d ¶ Et q̃ opor. fieri. in futuris tribulationib⁹ ad pbationẽ electoꝝ. e ¶ Sacramẽtũ ſe. ſtel. i. ſacrũ ſecretũ p ipſas ſignificatũ. Qd ꝯñr exponiẽ cũ dr: f ¶ Septẽ ſtel. an. ſunt ſep. eccle. i. epĩ ipſaꝝ. vñ angel⁹ q̃ interptaẽ miſſus ẽ hic nomẽ ẽpalis officii. ſicut Malach. ii. b. dr: Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſciẽtiã: ⁊ legẽ ex ore ei⁹ reqrent: angelus enĩ dñi exercituũ eſt: ẽpũs enĩ eſt ſacerdos pncipalis in aliqua dioceſi: vnde ⁊ ĩ lege ſuprm⁹ iter miniſtros dei vocaẽ ſacerdos ſumm⁹. g ¶ Et ſeptẽ cãde. au. ⁊c. nã ſicut cãdelabra ſuſtẽtant luminaria: ſic eccleſie doctores q̃ ſunt luminaria eccleſie: ꝺ bonis eccleſie debẽt ſuſtẽtari. Et dicũẽ aurea: nã hoc debet ex charitate fieri: q̃ p auꝝ ſignaẽ: q2 ſicut auꝝ excellit oĩa alia metalla: ſic charitas alia dei dona. i. Coꝝ. xiii. d. Maior autẽ horum eſt charitas.

Moraliter * a ¶ Et habeo cla. mor. infer. q2 plãtus habet poteſtatẽ malignos excõmunicandi. Ca. II

Diuiſio E angelo epheſi. Finito pemio. hic incipit tractatus. Et diuidiẽ ĩ duas ptes. nã primo informanẽ ſeptẽ eccl̃ie in ſpãli. ſcdo tota eccl̃ia in generali. iiii. ca. Prima

Prima diuidiẽ ĩ ſeptẽ ptes ſm ſeptẽ eccl̃ias: q̃ patebũt pſequẽdo. In pma vero pte informaẽ eccl̃ia epheſina: cui⁹ pmittiẽ cõmẽdatio: vt meli⁹ recipiaẽ ſequẽs correctio q̃ poniẽ ibi: Sʒ habeo aduerſũ te. In pma pte dr: h ¶ Et an. ephe. ec. .i. ei⁹ ẽpo: ſicut pdictũ eſt: ⁊ ita accipiaẽ in ſequẽtib⁹: ⁊ informãdo ẽpm q̃ ẽ caput illius eccl̃ie informat pplm ſibi ſubditũ: vt ex ſequentib⁹ apparebit. Dicũt aũt expoſitores cõiter ꝙ iſte fuit. Timothe⁹ pauli diſcipulus quẽ ꝯſtituit ẽpm eccl̃ie epheſine: ſicut dictũ eſt. ſ. i. Timoth. i. tñ beat⁹ iohãnes aplⁱs erat ſup oẽs ẽpos aſie: cuius eccl̃ias fundauit ⁊ rexit: vt hr̃ in libro illuſtriũ viroꝝ: tñ cõiter manebat epheſi. i ¶ Hec di. q̃ te. ſep. ſtel. ⁊c. exponaẽ vt. ſ. k ¶ Scio opa t. .i. approbo. l ¶ Et labo. i. tribulationẽ ab aduerſariis fidei. m ¶ Et pa. tuã. i. tribulatiõe tibi ſuſcitata. | † Eſa. 22. f Job. 12. c f. 3. b

n ¶ Et q2 nõ po. ⁊c. ſed magis eos reijcis a conſortio fideliũ ne corrũpaẽ malis eoꝝ. o ¶ Et tẽta. eos. experimẽtũ accipiẽdo de ipſis p vitã eoꝝ et doctrinã. p ¶ Qui ſe di. apo. eſſe. .i. a xpo miſſos ad docẽdũ pplm.

q ¶ Et non ſunt: ſed magis ſubuerſores fidelium: quales erant ebion et cherinthus ⁊ ceteri heretici qui tunc ĩ aſia ſurrexerũt: ⁊ ſimiliter pſeudo apl̃i q̃ dicebãt ſe miſſos ab apoſtolis in hieruſalẽ manentib⁹. ſ. petro ⁊ iacobo: et ſub h ptextu: falſo tñ docebant obſeruationẽ legaliũ ſimul cũ euãgelio eſſe neceſſariã ad ſalutẽ: vt patuit. ſ. ĩ epiſtolis Pauli in pluribus locis. D

r ¶ Et inueniſti eos men. nõ ſolũ in doctrina ſed etiã in vita: q2 exterius ſanctitatẽ ſimulabãt: vt ſimplices magis deciperẽt. s ¶ Et patiẽtiã ha. in tribulationib⁹ quas excitauerũt cõtra te. t ¶ Et ſuſtinuiſti ꝓpt nomẽ meũ. nõ ꝓpter inanẽ gloriã.

v ¶ Sed habeo aduer. te. Hic ꝯſequenter ſubdiẽ correctio: ⁊ vt meli⁹ poſſeẽ commendatio ſubdiẽ ibi: Sed hoc habeo. Circa primum diciẽ: Sed habeo aduerſum te. defectum corrigendum: quod ſubdiẽ cũ diciẽ:

x ¶ Q2 charitatem tuã primã. i. opera charitatis que habuiſti in principio tue cõuerſionis.

* Reliqſti

Moraliter. b ¶ Et an. ephe. ⁊c. Epheſus cõſiliũ meũ interptaẽ: iõ hec ſcriptura moraliter dirigiẽ illoꝝ ꝯgregationi q̃ nõ ſolũ ad pcepta decalogi: ſʒ etiã ad euãgelii cõſilia ſaltem aliqua ſũt obligati: cuiuſmodi ꝓprie ſũt religioſi. i ¶ Hec dicit qui tenet ſeptem ſtellas in dextera ſua: Id eſt chriſtus. ſm ſenſum litteralem. | Moraliter

k ¶ Scio opa tua. i. approbo. naʒ bonorũ religioſoꝝ opa a deo ſũt approbata. o ¶ Et patiẽ. tu. q̃ religioſis ẽ neceſſaria. nã ĩ religiõe quacũq̃ ſũt aliqua grauia ſuſtinẽda.

n ¶ Et q2 nõ po. ſu. ma. nã ĩ religiõe bñ diſpoſita puniẽ diſciplina regularis: q2 puniũẽ. o ¶ Et tẽtaſti eos ⁊c. Per iſtos intelligi poſſũt hypocrite q̃ ſub ſpecie maioris ſanctitatẽ q̃rũt latẽter peccare: ⁊ q̃ñ de talib⁹ experimẽtũ habeẽ deuciũtur: q2 mẽdaces inueniunẽ: q2 tñ tales habẽt aliq̃ñ potentes defenſores: inde eſt ꝙ arguẽtes eoꝝ maliciam aliq̃ñ ſuſtinere habent iniuriam: ꝓpter quã tamen non debent deficere a veritate. v ¶ Sed habeo aduerſum te ꝙ charitatem tuam primam reliquiſti: id eſt feruorem deuotionis ad deũ et pietatis ad ꝓximum: omnis enim religio q̃ntumcũq̃ bene ſteterit in obſeruãtiis regularibus: tamẽ multũ declinaſſe videtur a paternis traditionibus: propter quod nõ dicitur hic charitatem reliquiſti abſolute: ſed charitatem. primam. i. aliquẽ pfectiõis gradũ a primis patrib⁹ obſeruatũ. vñ debem⁹ recordari: ⁊ ad primũ gradũ q̃ntũ poſſum⁹ reuerti. iõ ſubdiẽ:

a ¶ Mouebo cāde. Auferā virtutes & dona spūssancti p q̄ sunt ɔstituta cādelabra. b ¶ Sz h̄ habes bo. Q.d. vis h̄ cē aduersū te tñ nō despero: q2 habes bonū. c ¶ Facta. i. cōcu vsū mulierū & cōmestionē idolotitoꝝ. d ¶ Nicolaitaꝝ. Nicola⁹ stult⁹ ppls. i. gētiles deū igrātes: publice vxorib⁹ vtētes qui idolotica comedūt: & iouē regnare credūt. heretici q3 stulti apud deū quibus error idoloꝝ cultura iputat: & fornicant̄ imūdicie carnis seruiētes: stultiq3 iudei. stulti etiā falsi xp̄iani q̄ terrenis dediti colūt mūdū. e ¶ Qui hz aurem &c̄. Cur audiēdū: q2 pleuerāti xp̄s ē lignū vite: q2 vmbraculū & robur & dās fructū. i. corp⁹ & sanguinē: & h̄ & maxime in futuro. f ¶ Smyrne. Smyrna cāticū iterp̄tat̄: vel q̄si myrrha: etiā cāticū in q̄bus delectat̄. myrrha sic ē amara vt etiā corpa a putredine seruet. g ¶ Hec dicit pri. Talez describit xp̄m q valeat ad ɔsolationez eoꝝ q̄bus tribulatiões ingerunt̄. Hec dicit p̄m⁹. q.d. ne deficiat̄ vos q2 ego p̄m⁹ ppt̄ vos passus sum mortē de q̄ resurrexi: quod idem expectet̄ & vos. h ¶ Aliq̄s ex vobis. Hic pz q nō de vno solo sz de pluribus intelligat̄. i ¶ Vt tētemi. i. vt pbemi: vl̄ despe cui habeami a diabolo & mēbris ei⁹.

†30. dist. c. q2 sanctitas tua. c. dño. De pe. dis. 1. c. sūt q arbitrant̄. c. miros

†Luc. 13. a †24. q. 3. c. qdā. §. anco latte

e ¶ qm̄ q̄dē aduersum te est.

tuam primā reliquisti. †Memor a b

¶ de ɔsortio fideliū.

esto itaq3 vnde excideris: et age c

¶ dignos fruct⁹ pnie. a ¶ p̄mis silla opa.

penitentiam: & primā opera fac. d

¶ sed. ¶ vt ala & corpe interficiā. e f

a Sin autez venio tibi & mouebo g

a ¶ id est in h̄ q interp̄tat̄ volūtas

candelabrum tuum de lōco suo

¶ hic iter3 voluntas.

b nisi penitentiā egeris †Sed hoc h

c habes bonu3: †quia odisti facta i

a ¶ q̄ ideo odisti: q2 & me odisse vides.

d e nicolaitaꝝ: quē & ego odi. Qui k

a ¶ que vni dico oībus dico. ¶ diuinū intellectum. ¶ .i. trinitas.

hābet aurē audiat: quid spiritus l m

dicat eccl'ijs. Vincēti dabo ede n o

a ¶ in horto delitiaꝝ. i. eccl'ie.

re de ligno vitē: quod ē in parā

a ¶ s̄m humanitatē.

f diso dei mei. Et angelo smyrnē p

g eccl'iē scribe. Hec dicit primus & q

nouissimus qui fuit mortuus et

viuit. Scio tribulationem tuam r

¶ ad litterā. ¶ in spe remūeratiōis.

& paupertatē tuam: sed diues es s t

¶ nulla pestis efficacior q̄ domestic⁹ hostis. ¶ cumul⁹ miserie tribulatis si īfamant̄.

& blasphemaris ab his q̄ se dicūt v

¶ ɔfitētes. ¶ si filij abrae cētis opa abrae faceretis. a ¶ .i. ɔgregatio sathane. i. adūsarij.

iudēos esse & nō sūt: sz sunt synā x

¶ sed tñ.

goga sathanē. Nihil hoꝝ timeas y

¶ an patiar.

quē passurus es. †Ecce missurus z

h est diabolus aliquos ex vob̄ in

¶ carcerē ponit p oī tribulatiōe.

i carcerē vt tētemini: & habebitis a b

Ni. de ly.

G Dic⁹ a ¶ Reliq̄sti. ex h̄ apparet qđ. s. dictū ē. s. q v̄bū dñi dirigit ad ep̄m nō solū p se: sz etiā p pplo sibi subdito. nā cū timothe⁹ esset pauli spālis discipul⁹ & dilect⁹: nō ē verisile q pcesserit in spūalib⁹ deficiēdo: sz magis pficiēdo. ppt̄ qđ istud itelligit̄ de pplo sibi subdito. Cōsueuerūt em̄ sustētare paupes xp̄ianos feruēter & deuote: & elemosynā mittere fidelib⁹ in hierl'm habitātibus: q̄ suas possessiões vendiderāt ad sustētationē xp̄o credētiū: vt pz Act. iiij. & refrigeratus erat ab h̄ feruore. iđ nō dr̄ q reliq̄rit simplr̄ charitatē: sz primā. i. feruoris gdū p̄us habitū: ad quē reducit̄ cum dr̄: b ¶ Memor esto itaq3 vn̄ exci. i. a q̄to gdu charitat̄. c ¶ Et age pniā3. De omissiōe tanti boni. d ¶ Et prima opa fac. i. sic feruēter & deuote sic p̄us. Ex h̄ pz q noīe āgeli nō intelligit̄ h̄ āgelus sctūs custos eccl'ie ephesine: vt voluerūt aliq̄ dicere. nā āgeli sancti nō psūt ab aliq̄ gdu sue pfectionis excidere. e ¶ Sin aūt: supple te corrigas. f ¶ Venio tibi. i. ad te puniēdū. g ¶ Et mouebo cā. &c̄. subtrahēdo subditos tuos ab obediētia tua: vt exponūt aliq̄. Sz h̄ nō videt̄ bñ dictū: q2 sic culpa p̄ncipalit̄ retorq̄ret̄ in ep̄m & nō in pplm: qđ ē iprobatū. posset etiā dici q ista frigidatio dicta p̄me charitat̄ nō ɔtigit tpe tāti doctoris. s. timothei: sz alteri⁹ sibi succedētis. nā illo tpe ep̄i scti q pplo pficiebant̄ āmi ad tormēta ducebant̄: & sic freq̄nt̄ mutabant̄. Illi em̄ q̄ dicūt q timothe⁹ h̄ itelligit̄ āgel⁹ ephesi eccl'ie. mouent̄ ex h̄ q circa illa tpa null⁹ eo excellētior inuenit̄ rexisse eccl'iam ephesinā: & h̄ mag̃ mouet ad oppositū: q2 tpe plati excellētioris min⁹ ɔtingūt defect⁹ in eccl'ia sibi cōmissa: ppter qđ saluo meliori iudicio magis videt̄ q fuerit alius a sctō timotheo. h ¶ Sz h̄ habes. Hic ɔñr subdit̄ cōmendatio: vt more boni samaritani post vinū mordificatiuū īfundat̄ oleū lenitiuum/ cū dr̄: Sz hoc habes. s. bonum & cōmendatione dignum. i ¶ Quia odisti fa. nico. nō dixit nicolaitas: sz facta: q2 psone sūt ex charitate diligēde: sz coꝝ vitia odio sūt h̄nda. Iste nicola⁹ fuit in p̄mitiua eccl'ia h̄ns valde pulchrā vxorē: & ipositū fuit sibi q nimis zelabat eā. ppt̄ qđ ad oñdēdū ɔriū cecidit in peius vitiū: s̄m illđ poeticū: Decidit in scyllā cupiēs vitare charybdim. exposuit em̄ vxorē suā alijs xp̄ianis: dicens erronee sic vxores esse cōicandas sic & alias res. Dicit̄ in historia scholastica li. iij. ca. xix. q nicola⁹ ip̄e vixit sctē & caste: sed alij incō-

†De pe. di. 2. c. si enim §. iohānes

dū incōtinētes h̄ dixerūt. k ¶ Qui hz au. i. intellectū capacē. l ¶ Audiat. i. mēte capiat. m ¶ Quid spūs &c̄. Ex h̄ pz q licz p̄mo dirigat̄ h̄ p̄mo eccl'ie ephesine: tñ ɔñr dirigit̄ oīb⁹ alijs p orbē ɔstitut̄ vt dictū ē. s. n ¶ Vincēti. mūdū carnē & diabolū. o ¶ Dabo ede. &c̄. Isto lignū xp̄s exponit̄ in fine hui⁹ libri: q̄ fruunt̄ bti. nā ei⁹ diuinitate reficiunt̄ iteri⁹: & ei⁹ hūanitate exteri⁹: s̄m q dicit Aug⁹. sup illđ Ioh. x. b. Ingredietur & egredietur & pascua inueniet. p ¶ Et āge. Hec ē scđa ps p̄ncipal' in q̄ iformat eccl'ia smyrnēsis: cui⁹ ponit̄ h̄ cōmendatio/cū dr̄: Et āge. smyrne ec. iste fuit sctūs policarp⁹ s̄m doctores cōit̄. q ¶ Hec dicit pri. &c̄. Exponat̄ vt. s. r ¶ Scio tri. tuā. i. approbo in ea tuā patiētiā. s ¶ Et paup. tuā. in tpalib⁹. t ¶ Sz diues es. i. spūalib⁹. v ¶ Et blasphe. &c̄. & nō sūt s̄m veritatē. x ¶ Sz sūt sy. sa. q2 sūt obstinati in sua īfidelitate ɔ xp̄m. Scđm em̄ qđ dr̄ ecclesiastice historie li. iiij. ca. xv. in ciuitate smyrneoꝝ mlti iudei hītabāt q̄ incitauerūt gētiles ad psequēdū ɔuit xp̄ianos: in q̄ psecutiōe plurimi nō solū fuerūt suis reb⁹ spoliati: sed etiā martyrio coronati: int̄ q̄s btūs polycarp⁹ fuit in ignē piectus: & cū ignis eū nō lederet: gladio pcussus migrauit ad dñm. Iđ sb̄dit: y ¶ Nihil hoꝝ ti. q.d. me pcedēte p martyrij palmā trāsib' ad gliam. z ¶ Ecce missu. ē dia. q2 ad h̄ faciendū icitabit īfideles. a ¶ Vt tēte. i. pbemi sic auꝝ in fornace. ista tñ pbatio nō ē ex intentiōe diaboli: q2 nō intēdit tribulatoꝝ bonū: sz ex intētiōe dei q̄ ex mal' elicit bona: & sic ex seuitia tyrānoꝝ elicuit patientiam martyꝝ & coronam. b ¶ Et habebitis &c̄. Istud exponit̄ multiplr̄. Vno mō referēdo ad tribulationē eccl'ie generalr̄: cui⁹ a doctorib⁹ dicunt̄ eē decē tribulatiões q̄ signant̄ h̄ p decē dies. Alio mō vt p decē dieꝝ tribulatiōez itelligat̄ tribulatio pfecta: q2 denarius ē nu- ✱ plicatiões in

b

Moraliter

✱ b ¶ Memor esto &c̄. sin aūt venio tibi &c̄. i. nō habeb̄ coram deo tñ meritū sic̄ si redires ad statum pristinū. h ¶ Sz h̄ ha. bo. &c̄. Isti s̄m sensum lr̄alē dicebāt q vxores debebāt esse cōmunes sicut alie res. de q̄b⁹ dr̄ Act. iiij. g. Erāt ill' oīa cōia. & iđ p istas nicolaitas significant̄ illi q̄ sūt nimis ad luxuriā relaxati: & in oī religione isti sunt odiosi. k ¶ Qui hz aurē. s. cordis & corpis. audiat. s. cū effectu ipletiōis. & subdit̄ p̄miū/cū dr̄: n ¶ Vincēti. s. tētatiões mūdi carnis & diaboli. o ¶ Dabo edere de li. vi. i. dabo ei fruitionē bonitatis xp̄i q̄ est vere lignū vite. p ¶ Et angelo smyrne eccl'ie. smyrna iterp̄tat̄ cāticū & myrrha. pter qđ moralit̄ hec scriptura dirigit̄ ill' q̄ tribulatiões patienter sustinēt: nec frāgunt̄ p ipatiētiā: sz mag̃ aliq̄n de ɔtute ɔstātie gliant̄: sic̄ dr̄ Act. v. g. Ibāt gaudētes a ɔspectu ɔcilij qm̄ digni habiti sunt p noīe iesu ɔtumeliā pati. & talibus dicit xp̄s: r ¶ Scio tri. tuā. i. approbo. s ¶ Et paup. tuā. in tpalib⁹. t ¶ Sz diues es. in spūalib⁹. v ¶ Et blasphe. ab his &c̄. Hoc nomē ad xp̄ianitatē ē translatū: sic̄ dr̄ Ro. ij. d. Nō em̄ q̄ in māifesto iudeus ē neq3 q̄ in māifesto ē in carne circūcisio: sz qui in abscōdito iudeus ē & circūcisio cordis in spū nō lr̄a cui⁹ laus nō ab hominibus: sed ex deo est. Igit̄ p illos qui dicunt se esse iudeos & nō sunt: significant̄ mali xp̄iani qui xp̄m v̄bo ɔfitent̄ sed moribus nō sequunt̄. de quibus dicit̄ ad Titum. j. d. Confitent̄ se nosse deū: factis aūt negant. Et tales pessimi frequenter blasphemant innocentes afflictos dicentes q meruerunt maiora pati: & pcurant aliq̄n penas eoꝝ augmētari. Iđ subdit̄: z ¶ Ecce missurus est diabo. &c̄. Hoc em̄ facit diabolus p malos hoīes qui sunt ei⁹ mēbra. b ¶ Et habebit' tribulationes &c̄. Per quos significatur totū tempus vsq3 ad finem seculi: eo q omnes numeri sequētes denariū sunt re- ✱ plicatiões in

C A a ⁋ Dieb⁹ de.i.tpe illi⁹ belli: deus em̄ ſuos ad bella mittēs decalogo armat. Uel.x.dieb⁹.i.toto h̄ tpe i q̄ p ſeptē dies ꝫ tria principalia vitia pugnat/auaricia/cupiditatē/ vanā glo/ riā. b ⁋ A moꝛ.ſe. Prima mors aīe i peccatis. ſecūda i pe nis.prima mors corpis qn̄ diſſoluit.ſcd̄a qn̄ dānabit in iudi/ cio c ⁋ Rhōpheam.ꝛc.Erigit vt illi hūc gladiū habeāt in electione bonorū ꝛ reprobatiōe maloꝝ. d ⁋ Nō nega/ ſti fidē meā. Tribulatio iuſtis illumi/ natio:cōtumacib⁹ correptio: obſtinatis excecatio. f ⁋ Balaā: Id eſt heretici q̄ docēt terrenos pncipes qualiter ſub/ uertāt vidētes deū. Uel balā.i. demo/ nes q̄ docēt carnē decipere aīas viden/ tes deū. e ⁋ Doctrinā nicolaitaꝝ. Ideo em̄ repetit de nicolaitis:vt ad pe nitentiā inuitet qd̄ ſuperi⁹ nō fecit. g ⁋ Māna. Eternā gloriā de q̄ omnes
Exo.16.c dicēt: Quid eſt hoc? qm̄ nec oculus vi/
1.Coꝛ.2.b dit nec auris audiuit.

a ⁋ ſed q̄cq̄d illi ingerāt tu eſto.
a tribulatiōes diebus decē. Eſto a fidelis vſq; ad moꝛtē: ꝛ dabo ti b c bi coꝛonā vite. Qui habet aurē d audiat:quid ſpirit⁹ dicat eccle/
⁋ quia.
b ſijs. † Qui vicerit:non ledetur a e
⁋ q̄ ē gehēna. a ⁋ pgam⁹ diuiſio cornuū interptat. ⁋ vt ſint diuiſi a malis ſuātes vnitatē eccliē. ⁋ p cornua pug̃ aliq̄ ſignificat vt i hac ecclia ps mala ipug̃bat bonā.
moꝛte ſcd̄a. Et angelo pergāmi f eccleſie ſcribe. Hec dicit q̄ hȝ g
⁋ rhōphea bis acuta ſentētia dn̄i qua cō dēnabit malos in coꝛpoꝛe ꝛ in aīa.
c rhompheā ex vtraq; pte acutā.
a ⁋ in medio praue nationis. b ⁋ ibi.ſcȝ c ⁋ .i.cōgregatio ſathane.i.aduerſarij.
Scio vbi hābitas:ubi ſedēs ē h i
⁋ contra diſputantes.
ſathane:ꝛ tenes nomen meum: k
⁋ tribulatio ē illuminatio iuſtis. ⁋ p ali qua tribulatiōe.
d et non negaſti fidem meam. Et l m
⁋ qb⁹ h̄ feciſti. ⁋ q̄ ē. ⁋ martyr.ſ.fuit.
in dieb⁹ illis antiphas teſtis me⁹ n
⁋ eius exemplo laboꝛate.
fidelis qui occiſus eſt apud vos
⁋ quaſi cōcluſio:q2 illū occiderūt. a ⁋ ſȝ ꝑmis in hoc cōſtans.
vbi ſathanas habitat. Sȝ hā/ o
a ⁋ ſi corrigar'. ⁋ vel i paucis. b ⁋ pate
beo aduerſū te pāuca: † quia hā p ris nō expellis. ⁋ vanus populus
a b bes illic tenētes doctrinam ba/ q
⁋ elidens.
laam qui docebat balac mitte/
⁋ delectari cū varijs rebus.
re ſcādalū coꝛaȝ filijs iſrael:ſcȝ
a ⁋ cū demōe coꝛpalit vl' ſpūalr. b ⁋ ſitr.
edere ꝛ foꝛnicāri. Ita habes et r
a ⁋ ꝫ ipugnātes. b ⁋ i plerisq; addit quā
tu tēnētes doctrinā nicolāitaꝝ. ego odi. ⁋ de iſto ſicut de illo. ⁋ q2.
Similiter penitētiā age: ſi quo s t
a ⁋ in aliq̄ feceris min⁹ q̄ȝ debeas. b ⁋ q̄ nō corrigis. c ⁋ .i.cōuincā illos foꝛnica/ rios peccaſſe.dicēdo: Ite i ignē eternū.
minus: veniām tibi cito ēt pu/ v x
gnabo cum illis in gladio oꝛis y
⁋ coꝛdis.
mei. Qui habet aurem audiat: z
quid ſpirit⁹ dicat eccleſijs. Uin a
a ⁋ alia trāſlatio hȝ:margaritā. ⁋ vel me metipm̄ q̄ fui in māna abſconditus.
s centi dabo mānna abſconditū: †

Ni.de ly.

⁋ Calculum
cē narī⁹ ē nūer⁹ pfect⁹ ꝛ pm⁹ limes nu meroꝝ: q2 nūeri ſequētes ſunt replica tiones denarij ꝛ partiū ei⁹: vt dicit.iij. phyſicoꝝ. vndecim em̄ eſt vnū ꝛ decē: duodecim duo ꝛ decē: ꝛ ſic vſq; ad vi/ ginti q̄ ſunt bis decē triginta ter decē: ꝛ ſic de alijs. ⁋ Alio mō applicādo ad de cē pcepta decalogi. q.d. tribulatio ec/ cleſie durabit q̄diu obſeruatio pcepto rū decalogi:qd̄ eſt vſq; ad finē mūdi. Poſſet etiā aliter ſaluo meliori iudicio exponi:vt p decē dies intelligāt decē anni:ſm illud Ezech.iiij.b. Diē p an/ no dedi:q2 foꝛte tātū durauit pſecutio ſmyrnenſis eccleſie. a ⁋ Eſto fidel. .i.firmus in fide. b ⁋ Uſq; ad moꝛ tē.p ipſa toleranda. c ⁋ Et dabo ti bi co.vite.i.vbi moꝛs nō habet locū. d ⁋ Qui habet au. exponat vt.ſ.
B vſq; ibi: e ⁋ Non le. a moꝛ. ſcd̄a. .i.ab inferno: q̄ dicit moꝛs ſecunda.ſ. xxi. f ⁋ Et angelo. Hec ē tertia ps i qua ponit informatio pgamenſis ec/ cleſie:cui⁹ primo ponit cōmendatio de bono vt meli⁹ recipiat correctio d̄ ma/ lo q̄ ponit ibi:Sed habeo. Circa pri/ mū dicit:Et angelo pgamēſis ꝛc. .i.beato Polycarpo vt dicūt cōiter do ctoꝛes. g ⁋ Hec dicit q̄ ha.rhom/ pheā. ꝛc.i.gladiū ex vtraq; pte acutā ſic dictū ē.i.ca. ꝛ expoſitū. h ⁋ Scio vbi habitas.ſ.in bono tribulatiōis. ideo dicit: i ⁋ Ubi ſedes eſt ſa.i. eius ptās:infideles inducēdo ad pſecu tionē eccleſie. k ⁋ Et tenes nomē meū.moꝛib⁹ ꝛ fide. l ⁋ Et nō ne/ ga.fi.meā.in pſecutionib⁹ ꝛ toꝛmen/ tis. m ⁋ Et.p id eſt. n ⁋ In dieb⁹ illis an.ꝛc. Ille martyr ſpecialit̄ no/ minat:q2 verbo ſuo et exemplo alios ad martyriū animauit. o ⁋ Sed ha beo. Hic ꝯñr ponit coꝛrectio de malo cū dicit:Sed habeo aduerſum te pau/ ca ſcȝ peccata coꝛrigēda. p ⁋ Habes illic.i.in eccleſia pgamenſi. q ⁋ Te/ nentes doctrina balaā ꝛc. Hec hi ſtoꝛia habet Nu.xxv. vbi dicit ꝙ ba/ lac rex moabitaꝝ ex doctrina balaā mi ſit puellas pulchras pp̄e caſtra hebreo rū:vt earū pulchritudine hebrei q̄ erāt luxurioſi allicerent ad idolatriā:ꝛ ſic de⁹ offenderet cōtra to tū populū. Dicūt ergo hic aliqui expoſitoꝛes ꝙ in eccleſia per gamenſi tūc erāt aliq̄ verbo ꝛ exemplo alios idducētes ad foꝛ/ nicationē tanq̄ȝ licitā ꝛ ad comedēdū de idoloꝝ ſacrificijs ad eoꝝ venerationē. Dicūt etiā ꝙ cū hoc erāt aliq̄ tenētes ꝛ do/ centes erroꝛē nicolai.ſ.poſitū. Sed hoc nō videt verū: q2 ſi ſic fuiſ/

C ſic fuiſſet:nō diceret in textu: Habeo aduerſum te pauca: ſed multa. Propter qd̄ meli⁹ videt dicēdū ꝙ in ecclia pgamenſi erat tm̄ erroꝛ Nicolai apud aliq̄s: vt dicit i textu: ꝛ doctrina balaā inducit tm̄ p ſimilitudine vel exemplo: ꝛ ſm hoc ſaluo meliori iudicio ſic eſt exponēda lra: Habes illic tenentes do/ ctrinā balaā ꝛc. nō re ſȝ ſilitudine: ſicē hō largus p quādā ſilitudinem dicit alexander. Et ꝙ iſte ſit intellectus vi/ det ex hoc qd̄ ſequit.ſ. r ⁋ Habes et tu tenentes doctrinā nico. q̄ſi dicat manifeſte: ſicut balac tenuit do/ ctrinā peſtiferā balaā: ſic apud te ſunt aliqui tenentes doctrinā Nicolai er/ roneā:ſicut dictū eſt.ſ. s ⁋ Simili/ ter penitētiā age. ſicut dictū eſt.ſ. ff.ꝫ.b ephesine eccleſie derelicta prima chari tate. t ⁋ Si quo minus.i.ſi in ali/ quo neglexeris hoc coꝛrigere. v ⁋ Veniā ti. cito.i finali iudicio: qd̄ eſt valde ppinquū eternitati cōpa/ ratū. Propter qd̄ dicit.i. Iohis.ij.c. Nouiſſima hoꝛa eſt. x ⁋ Et pugna bo cū illis.in erroꝛe obſtinatis. y ⁋ In gladio oꝛis mei.i.in ſentē/ tia illa hoꝛribili: Ite maledicti in ignē eternū ꝛc. Matth.xxv.d. z ⁋ Qui ha bet aurē.exponat vt.ſ. vſq; ibi. a ⁋ Uincēti dabo māna ab. mā/ na figurale coꝛpale ꝛ manifeſtū: datū fuit filijs iſrl' in deſerto: Exo.xvi. Sed verū manna ꝛ ipſe xp̄s ſm ꝙ ipſe dicit Ioh.vi.d. Amē dico vobis: nō dedit vobis moyſes panē de celo:ſed pater meus dat vobis panē de celo verum. Et ſubdit: Ego ſum panis vite ꝛc. h̄ eſt māna celeſte qd̄ beatos reficit inte/ rius ꝛ exterius:vt pdictū eſt:ꝛ dicitur abſcōditū hominib⁹ vite pſentis: ſm qd̄ dr̄ ps. xxx.c. Quā magna multitudo dulcedinis tue dn̄e quā abſcōdiſti ti/ mentibus te.

⁋ Et dabo ei

Moraliter
* plicatiōes ipſius ꝛ ptiū ſuaꝝ. vnde cim ei ſūt decē ꝛ vnū. ꝛ ſic ꝯñr vſq; ad viginti q̄ ſūt bis decē. Et p tali pſecu/ tiōe bonoꝝ a malis dr̄.ij. Timoth.iij. Oēs q̄ pie volūt viuere i xp̄o pſecutio nē patient. Et ſmiū patie ſubdit cum dicitur:Eſto fidelis ꝛc. f ⁋ Et ange lo ꝛc. Pergam⁹ iterptat diuiſio coꝛ/ nuū. Eſt aūt duplex coꝛnu moꝛalit̄ lo/ quēdo.ſ.coꝛnu ꝯſtātie ꝛ coꝛnu ſupbie: pp̄ter qd̄ hec ſcriptura pōt dirigi ad ꝯgregationē in q̄ ſūt aliq̄ cōſtātes pro veritate ſuſtinenda: ꝛ aliq̄ arrogātes p ſua ambitione pmouēda.iō ſubdit: g ⁋ Hec dicit q̄ ha.rhō.ꝛc. q2 xp̄s ſui gladij ſentētia,ptegit cōſtātes ꝛ de uicit arrogātes: ꝛ q̄ȝtū ad arrogantes ſubdit: h ⁋ Scio vbi ha.ꝛc. q2 ſa/ thanas eſt rex ſup oēs filios ſupbie. vt dicit Iob.xli.d. ꝛ p cōſtātib⁹ ſubdit: k ⁋ Et tenes no.meū ꝛc. ꝛ ponit exemplū in particulari cū dicit: m ⁋ Et in dieb⁹ il. antiphas te. me⁹ ꝛc.q̄ interptat dās trāſitū. nā il/ le q̄ p veritate cōſtāter moꝛit: ipſe dat alijs exēplū trāſcēdi p eūdē paſſum. o ⁋ Sȝ ha.aduer.ꝛc.doc.balaā. .i. habes aliq̄s illiſtes. de qb⁹ ſubdit: r ⁋ Ita ha.ꝛc.doc.nico.q̄ nimiſ la borabāt carnis vitiū: et p iſtos de qb⁹ h̄ dicit ſignificat ꝙ inter ſtantes p fide ſunt aliquādo aliqui la brici in carne: ſicut de ſctō Bonifacio martyre dr̄: Ecce homo quē q̄rim⁹ adulter ē ꝛ ebrioſus: ꝛ tn̄ erat cōſtātiſſime paſſus. s ⁋ Similiter pe.age.de hoc qd̄ eſt peccatū. a ⁋ Uin cen.tentationē carnis. † ⁋ Dabo man.ꝛc.i.fruitionem bonitatis diuine q̄ abſcōdita ē hoībus pſentis vite.
Cornu duplex
† Nu.24.c

* Et calculū

a ¶ Calculũ cãdi. In daniele abſciſus ẽ lapis ſine manib⁹.
In puerbus gẽma gratiſſima expectatio pſtolãt⁹. Idẽ corp⁹ ſoli
Dan. 2. c. dũ vł ſcipſm lucidũ cãdidũ virtutib⁹ ꝛ ſpe imortalitatł. b ¶ Et
Pro. 17. b. in cal. no. nouũ. Uł ſup baptiſmũ addo martyriũ cui⁹ vim
nõ ĩtelligit hypocrita q̃ ꝓ laude hoim patił. c ¶ Scriptũ.
Quinqȝ lr̃is. i. q̃nqȝ vulnerib⁹ oſtẽſum
fuit in corpe ei⁹ in cruce ꝙ martyr fuit.
d ¶ Niſi q̃ accipit. q̃ ope cõplet: qꝛ q̃
dicit ſe noſſe deũ ꝛ mãdata ei⁹ nõ cuſto
dit mẽdax ẽ. e ¶ Noui opa tua et
fidẽ ꝛ cha. Fili⁹ dei dona ſpũſſcti ha/
bet. i. dat cui vult vł aufert. Iõ videãt
iſti q̃ iã receperũt illa dona ne ꝑ ↄſen/
ſum maloꝝ pdãt ea. Uł charitatẽ ꝛ fi/
dẽ ordo retrogradus nõ ꝙ ꝑus ſit cha
ritas q̃ fides. Pri⁹ fides ex fide chari/
tas: ex charitate bona opa. f ¶ Ieza
bel. Fluxus ſanguis: vł fluxs vł ſterq̃/
liniũ: vt mulieres tpe mẽſtrui fluxũ ſã/
guinis patiunł: ſic reprob⁹ q̃ male ↄci/
pit: mox vt tp̃s ẽ pficit ꝛ cũ poſt flãma
augeł: totus fluxs dr̃. dũ ꝓo in ↄſuetu
dinẽ ducit fetorẽ late ſpargit. Et hi ſũt
tres mortui ſuſcitati: vn⁹ in domo: alt⁹
extra portã: terti⁹ in ſepulchro. Ieza/
bel vxor achab vł hui⁹ epi. ꝛ ꝑ hac itelli
gunł heretici q̃ fingũt ſe bonos: ſꝫ ad
Fornicatio q̃drifor̃mis dicit. mollicieẽ ꝛ laſciuiã inducũt. g ¶ For/
nicari. Fornicatio dr̃ q̃drifor̃mis in
aĩo. ſi vider̃ mulierẽ ad ↄcu. eam ꝛc̃.
In actu ipo: in amore terrenoꝝ: in cul/
tu idoloꝝ. h ¶ In lectũ: ꝛ qui me. ꝛc̃. In ſecuritatẽ peccãdi: vel lectũ do/
loris. Alia tranſlatio ponit luctũ ꝓ le/
cto: quo eternam miſeriã deſignauit.

¶ interim. ¶ als lucidum.
g ꝛ dabo ei calculum candidum ꝛ a
¶ i tali corpe. ¶ ad q̃d: p h nomẽ vt iuitet
c in calculo nomẽ nouũ ſcriptum b
d qđ nemo ſcit niſi qui accipit. Et c d
¶ illumĩata iterp̃tał: vel viuẽs hoſtia.
ãgelo thiatyre eccl̃ie ſcribe† Hec e
dicit filius dei qui habet oculos f
a ¶ q̃s neceſſe ẽ imitari. ¶ .i. vltimi fideles
tanq̃ flãmã ignis: ꝛ pedes eius
¶ .i. recepi.
e ſimiles auricalco. Noui opa tua g h
¶ in elemoſynis.
ꝛ fidẽ ꝛ charitatẽ: ꝛ miniſterium i k l
a ¶ qꝛ ex his tribulatio. b ¶ in oĩbus ad/
uerſis. ¶ quia rudis eccleſia a leuioribus
ad pfectionem venit.
ꝛ patiẽtiã tuam: ꝛ õpa tua no/ m n
uiſſima plura prioribus. Sꝫ ha/ o
a ¶ nõ excõicas.
beo aduerſuꝫ te pauca: quia per p
¶ mollem ꝛ laſciuam.
r mittis mulierem iezabel q̃ ſe dici q
¶ ſm qđ dr̃. ¶ in re. ¶ ſeſe imitãtes.
ꝓphetem docere et ſeducere ſer/ r s
¶ cũ mulierib⁹ vł cũ demõe.
g uos meos: fornicari ꝛ manduca t v
re de idoloticis. † Et dedi illi tẽ/ x
pus vt pẽnitẽtiã ageret: ꝛ ſi vult
a ¶ ꝛ qꝛ nõ vult penitere.
pẽnitere a fornicatiõe ſua. Ecce y
a ¶ excecãdo. b ¶ in ſecuritatem peccãdi.
c ¶ id ẽ eã cũ ſuis opib⁹ mittã in pditione.
b ego mittã eam in lectum: et qui ʒ
¶ .i. ↄformes ſibi hũt ꝑ opa ꝓ q̃b⁹ puniunł
mechanł cũ ea in tribulatiõe ma a
xima erunt: niſi pẽnitẽtiã ege/ b
a ¶ eĩna. ſ. pena ↄdẽnãs oẽs ſequaces.
rint ab opibus ſuis: ꝛ filiõs eius c
a ¶ in futuro ſciẽt in re qđ tñ h fide.
interficiã in mortem: ꝛ hec ſciẽt d e
oẽs eccleſie† quia ego ſum ſcru f
¶ puniens carnales ↄcupiſcẽtias ꝛ malas
cogitationes. a ¶ ſcient quia.
tans renes ꝛ corda: et dabo vni/ g
¶ bonis bona malis mala. ¶ vel ſua.
cuiqȝ veſtrum ſm opera veſtra.
a ¶ hoc illis facio. b ¶ cõmutatio pſone in
terpoſitio ſententie.
Uobis autem dico ꝛ ceteris qui h

bus. ꝓcedendo. ſ. de bono in melius. o ¶ Sed habeo. Hic G
ↄtra arguit ſuos defectus: qui notanł cum ſubdit: p ¶ Quia
pmittis mulierem iezabel. Certum eſt ꝙ nõ eſt illa que. iij.
Regum dr̃ idolatra ꝛ fornicaria: qꝛ quadringẽtis annis ꝛ am/
plius ante fuit pedibus equoꝝ ↄculcata. iiij. Regum. ix. Et di/
cunt aliqui ꝙ erat vxor epi: ſed hoc nõ
eſt veriſimile ꝙ vir tam bonus ſicut p̃/
miſſum eſt talẽ haberet vxorẽ. Et ideo
dicendũ ꝙ fuit alia falſa ꝓphetiſſa: vel
forte aliquis hereticus qui figuraliter
deſignał nomine muliebri ꝓpter mol/
liciem carnalis vite. vnde ꝛ frequẽter
homo mollis ꝛ effeminatus femina no
minał. q ¶ Que ſe dicit ꝓphetẽ.
Falſe tamen. r ¶ Docere. Errorem.
s ¶ Et ſeducere ſeruos me. i. ſim/
plices xp̃ianos. t ¶ Fornicari. dicẽs
hoc eſſe licitum. multi etiam dixerũt er
rone fornicationem ſimplicem eſſe lici/
tam. Uel hoc intelligitur de errore Ni
colai qui tunc vigebat: vt ſupra dictum
eſt. v ¶ Et manducare de idoloti
cis. In veneratione idolorũ: aliter nõ
eſſet illicitum niſi ratione ſcandali ſim/
plicium: ſm qđ docet apoſtolus. i. Co/
rinth. viij. x ¶ Et dedi illi tempus
vt penitentiam ageret. Et ſic erat
obſtinata. ꝓpter quod ſubditur pena.
y ¶ Ecce ego mitto eam in lectũ.
Infernalis pene. de quo dr̃ Eſa. xiiij. c
Detracta eſt ad inferos ſuperbia tua:
concidit cadauer tuum: ſubter te ſterne
tur tinea: ꝛ operimentum tuum erunt
vermes. ʒ ¶ Et qui mechanł cum
ea. Cõmunicãdo malł ipſius. a ¶ In
tribulatione maxima erũt. In in/
ferno cum ea. b ¶ Niſi penitentiã
egerint. In p̃ſenti vita. c ¶ Et fili/
os eius: Id eſt imitatores ipſius. H
d ¶ Interficiam in mortem: Scꝫ
gehennã. e ¶ Et ſcient omnes ec/
cleſie. Tunc manifeſte quod eſt modo
occultum. f ¶ Quia ego ſum ſcru/
tans renes ꝛ corda. Examinans et
puniens concupiſcentias ꝛ malas co/
gitationes. g ¶ Et dabo vnicuiqȝ
veſtrum ſm opera veſtra. Penaꝫ
impijs: ꝛ gloriaꝫ iuſtis. h ¶ Uobis
autem dico ꝛ ceteris qui thia. ꝛc̃.
Hic ponitur diſcretio bonorum a ma/
lis: ꝛ primo eos ſpecialiter informan/
do. ſecundo premium ꝓmittendo/ ibi:
Et qui vicerit. Circa primum dicitur:
Uobis autem dico ꝛ ceteris qui
thiatyre eſtis. ꝛ qui ſũt illi ſubditur:
✱ Quicũqȝ nõ hñt
Moraliter ✳ a ¶ Et calculum cãdidum: Id
eſt xp̃m qui dicitur lapis: Ps. cxvij. c.
Lapidem quem reprobauerunt edifi/
cantes hic factus eſt ꝛc̃. ꝛ eſt candidus
ex forma corpis glorioſa. a ¶ Et in
calculo nomen nouum ſcriptum
ꝛc̃. ſcꝫ emanuel: quod interp̃tał deus
nobiſcum. d ¶ Et angelo thiatyre
ꝛc̃. Que interpretał illuminata. ꝛ ideo
ſignificat eccleſiam aliquam particula/
rem fide xp̃i illuminatã ꝛ bonis operi/
bus adornatã. de q̃bus ſubdił: g ¶ Noui opa tua ꝛ fideꝫ
ꝛc̃. Sꝫ ignorãtia ſeu negligẽtia p̃ſidẽtis ſeu p̃ſidẽtiũ ꝑmittun
tur aliq̃ mala. de q̃bus ſubdił: Sꝫ habeo aduer. te pauca
qꝛ ꝑmit. mu. ieza. ꝛc̃. ꝑ quã ſignificanł diuiatrices ꝛ ſortile
ge q̃ decipiũt ſimplices ꝛ freq̃nt ſũt mediatrices luxurie. ꝛ iõ
dr̃: t ¶ Fornicari ꝛ mãducare de idoloticis. Idolũ autẽ
luxurioſi ẽ mulier ↄcupita: ꝓpter qđ idoloticum dr̃ illud qđ ꝓ
eius ↄcubitu donał. x ¶ Et dedi il. tp̃s vt pe. age. ꝛc̃. qꝛ
tales vetule in malis veterate vix aut nunq̃ volũt ad bonum
redire. h ¶ Uobis autem dico ꝛ ceteris qui thiatyre
eſtis ꝛc̃. id eſt qui doctrinam talem peſtiferam non recipitis.
✳ Nõ mittam

Ni. de ly.

H Nõ mit.
F ✳ a ¶ Et dabo ei calculũ candi/
dũ. i. corp⁹ dote claritat̃ decoratũ: qđ
Iob. 24. d. dicił calculus ſiue lapillus: qꝛ ẽ terreũ
a dñis ſicut ꝛ lapis. b ¶ Et in calcu
lo nomẽ nouũ ſcriptũ. qꝛ tũc quili/
bet btũs manifeſte ꝛ corpaliter ꝑ do/
tes corpis glioſi erit aſcripti⁹ ciuilitati
celeſtiũ. c ¶ Qđ nemo ſcit niſi q̃
accipit. ſm qđ dr̃. i. Cor. ij. b. Ocul⁹
nõ vidit: ꝛ aurꝭ nõ audiuit: ꝛ in cor ho
minis nõ aſcẽdit q̃ p̃parauit deus dili/
gẽtibus ſe. Imenſitas em̃ illi⁹ dulcedis
nõ eſt cognoſcibił a viatorib⁹: ſꝫ a comp̃/
heſorib⁹ q̃ iã acceperũt. d ¶ Et ãge/
lo ꝛc̃. Hec eſt ps p̃ncipał in q̃ iforma/
Diuiſio tur thiatyrenſis eccl̃ia. Et diuiditur in
tres ptes: qꝛ p̃mo ponił ei⁹ cõmẽdatio.
ſcđo maloꝝ rep̃henſio/ ibi: Sꝫ habeo.
† Hie. 17. b tertio bonoꝝ a malł diſcretio/ ibi: Uos
aũt. Circa p̃mũ dr̃: Et angelo thia/
tyre eccl̃ie: q̃ ab aliq̃bus dr̃ fuiſſe ſan
ctus Hirene⁹: q̃ nõ ſolũ iſtã eccl̃iaꝫ: ſꝫ
ꝛ multas alias vita ꝛ doctrina illuſtra/
uit: ꝛ vſqȝ ad lugdunũ: q̃ eſt galloꝝ ci/
uitas ꝑuenit. Sꝫ h nõ videł ꝓbabiliẽ
dictũ. p̃mo qꝛ nõ fuit ↄtẽporaneus btõ
iohãni: q̃ videł ſcribere ep̃is ſibi ↄtem
poraneis. floruit aũt Hireneus ſub cõ
modo aurelio: vt dicit Hiero. in libro
Illuſtriũ viroꝝ: q̃ cepit impare ãno dñi
circiter. Secundo: quia nõ eſt veriſilẽ ꝙ ep̃us tante vite ꝛ do/
ctrine in eccleſia ſua ꝑmitteret illa que infra ſcribunł: ꝓpter
quod ſaluo meliori iudicio videtur mihi ꝙ fuerit alius mino/
ris excellentie ꝛ iohanni ↄtẽporaneus tunc regens eccliam
thiatyrenẽſem. e ¶ Hec dicit filius dei. Naturałr qui eſt
xp̃s. Ceteri ſunt filij adoptiui. f ¶ Qui habet oculos tã/
q̃ ꝛc̃. Exponuł vt ſupra. i. ca. g ¶ Noui. Per approbatio/
nem. h ¶ Opera tua. In effectu. i ¶ Et fidem. In intel
lectu. k ¶ Et charitatẽ. In affectu. l ¶ Et miniſteriũ.
Seruiẽdo deo deuote. m ¶ Et patientiam tuã. In tri/
bulatione. n ¶ Et opera tua nouiſſima plura priori/
bus.

a ¶ Nō mittā. Quidā pſeudo terrebāt eos: qꝛ adhuc miſſur⁹ erat dn̄s maiores tribulatiões ꝙ̄ paſſi eēnt: ꝫ h̄ dicit ꝙ nō mittet: vl̄ legales obſeruātias. b ¶ Dabo il. ſtel. Stella matutina lucifer: q̄ ort⁹ dič nūciat. i. xp̄s q̄ reſurgens fidei lucē ꝛ imortalitat̄ itulit mūdo: dabit ḡ ſtellā matutinā ſcip̄m ꝛ gl̄iam reſurrectiōis: vel ſtella matutina reſurrectio p̄ma.

Et angelo ec. ſar. Sardis p̄ncipiū pul- Ca. III chritudinis q̄ primū nihil vt pax ꝟtutis habet: deinde turpis p vitia: vel hypocrite q̄ extra pulchri intus deformes. Vel p̄ncipiū pulchritudinis ē de mūdo exiſse. d ¶ Scio opa tua. ꝛ ſcio ꝙ in oibus opib⁹ tuis q̄ris humanā laudē. e ¶ Eſto vigilās. vel iō vigila: qꝛ lꝫ ſis mēte imotus: vel i mēte laudabilis nō es tn̄ pfect⁹: niſi ceteros excites: vl̄ nō eſt ſatis xp̄m cōfiteri niſi etiā opa feceris. f ¶ Nō eīm inue. ꝛc. Quā ſine charitate: vel p laude: vel qꝛ cōmittis criminale. g ¶ Audieris. a ſctis pa-
Iaco. 2. b trib⁹: qꝛ q̄ i vno offendit oim reus eſt. Vel receperūt mercedē ſuā. Vel: chari-
1. Co. 13. a tatē aūt nō habeā nihil ſum. h ¶ Nō inqui. ve. ſua. veſtē imortalitat̄ ꝛ in nocētie: q̄s acceperūt in baptiſmo vel ſua bona opera.

Ni. de ly.

¶ Non dele. a ¶ Quicūq̄ nō ha. do. hāc. i. nō recipiūt doctrinā iexabel. b ¶ Et q̄ nō cog. alti. ſa. i. nō approbauerūt ſupbias ebionis ꝛ cherinthi: q̄ ſupbia elati dixerūt ꝫ reuerētiā pſone xp̄i ei⁹ diuinitatē negātes: ꝓpt̄ qd̄ beat⁹ Iohānes i p̄ncipio euāgelii ſui ei⁹ diuinitatem declarauit ſm̄ qd̄ dr̄ in libro illuſtriū viroꝝ. c ¶ Quēadmodū di.
B Hic tangit̄ vitatio alterius erroris. ſ. pſeudo aploꝝ: q̄ cū euāgelio dicebāt eē neceſſariā obſeruationē legaliū: q̄ dr̄ pōdus iportabile: Act. xv. ꝛ cōtrā ad h̄ dicit Iohes vel poti⁹ angel⁹ apparēs ei in pſona xp̄i: Quēadmodum di. pſeudo apl̄i. d ¶ Nō mit. ſup vos aliud po. i. obſeruationē: qd̄ pondus falſi apl̄i dicūt vobis eſſe iponendū. e ¶ Tn̄ id qd̄ ha. i. veritatē euāgelicā vobis p veros aplos p̄dicatam. f ¶ Tenete. firmiter. g ¶ Donec ve. ad iudiciū. h ¶ Et qui vi. Hic ꝯñr p̄dictos iformat: p̄miū ꝓmittēdo. di. Et q̄ vicerit tētatiões mūdi carnis ꝛ diaboli. i ¶ Et cuſtodie. ꝛc. i. vſq̄ ad mortē. k ¶ Opera mea. Hoc dr̄ qꝛ ieſus cepit facere ꝛ poſtea docere. Act. i. l ¶ Dabo ei. po. ꝛc. in finali iudicio i q̄ pfecti iudicabūt cū xp̄o: ꝛ ſic habebūt ptātē ſup gētes iudicandas. m ¶ Et re. il. in vir. fer. i. inflexibili iuſticia. n ¶ Et tāq̄ vas figuli ꝛc. qꝛ tūc peccātores i infernū retrudent. o ¶ Sicut ꝛ ego ac. ꝛc. omia eīm q̄ habet fili⁹ hꝫ a pre. p ¶ Et da. il. ſtel. matu. i. corpus glioſum dote claritatis refulgēs. q ¶ Qui hꝫ aurē. exponat̄ vt. ſ.
Moraliter ✳ d ¶ Nō mittā ſup vos ꝛc. p qd̄ ſignificat̄ pena gehēne grauiſſima. e ¶ Tamē id qd̄ ha. te. i. i bono qd̄ habet̄ pſeuerate. Et q̄ vicerit ꝛc. ſeq̄t: k ¶ Dabo ei po. ꝛc. p gētes q̄ interp̄tant̄ gentiles: tales ſignificant̄ motus carnales qui ſunt confringendi virga ferrea: id eſt penitentia dura. p ¶ Et dabo illi ſtellam matutinam: Id eſt chriſtum in premium qui dicit de ſeipſo. Ap. vlti. d. Ego ſum radix ꝛ genus dauid ſtella ſplendida ꝛ matutina.

a ¶ ex vobis. ¶ ꝙ ſine lege nō ſit ſalus.
thiatyre eſtis: quicunq̄ non hā- a
¶ . i. nō approbauerūt.
bēt doctrinā hanc: ꝛ qui non co- b
¶ ſuperbiam.
gnouerūt altitudinē ſathanę quē- c
a ¶ quidā egreſſi ex iudea. ¶ me miſſurū.
a admodū dicūt: non mittā ſup d
a ¶ veteris leg⁹. b ¶ cōiūtis illi h̄ dicit cū
¶ q̄ſi d. laborate ne pdat̄ q̄ iā dedit: ſꝫ ad
vos aliud pōdus. Tāmē id qd̄ e
maiora nummi ¶ retribuere. f
habetis tenete donec veniā. Et g h
¶ nō cedēs eis. ¶ et cū hoc. ¶ vite ſue
qui vicerit ꝛ cuſtodierit vſq̄ i fi- i
vel vſq̄ ad pfectionē. ¶ in h̄ ſeculo.
nē opa mea: dabo ei poteſtatem k
¶ gētiliter viuētes. a ¶ iuſticia inflexibili
ſup gētes: †ꝛ reget illas in virgā m
a ¶ q̄dā vt olno pereāt: q̄dā vt i meli⁹ imu
ferrea: ꝛ tanq̄ vas figuli cōfrin- n
tent̄. ¶ ſm̄ humanitatē.
gēt: ſicut ꝛ ego accepi a pr̄e meo o
¶ in futuro.
b ꝛ dabo illi ſtellam matutinam. p
Qui habet aurem audiat: quid q
ſpiritus dicat eccleſijs.

c Et āgelo ec Ca. III r
¶ p̄cipiū pulchritudinis vel apta p̄cipio pulchritudinis.
cleſię ſardis ſcribe.
Hęc dicit q̄ hꝫ ſeptē ſpūs dei: s
¶ . i. noſco.
d ꝛ ſeptē ſtellas. Scio opa tua: qꝛ t v
a ¶ qꝛ qui in vno offendit oim re⁹ eſt.
nomē habes ꝙ viuas: ꝛ mortu⁹ x y
¶ . i. ſollicit⁹ de ſalute. ¶ vel cetera
e es. Eſto vigilās ꝛ cōfirma reliq̄ z a b c
¶ vel moritura. ¶ vigila dico: nō eīm
f que mortua erant. Nō eni inue-
¶ et ideo nō ſunt in bn̄placito.
nio opa tua plēa corā deo meo.
¶ et qꝛ nō ſūt plena. ¶ incepiſti opari.
In mēte ergo habe qualit̄ acce- d
a ¶ ope cōple. ¶ de h̄ qd̄ dimiſeras.
g peri ꝛ audieris: ꝛ ſeruā: ꝛ penitē- e f
tiā age. †Si ergo nō vigilaueris g
¶ execcādo te. ¶ vt ſpoliē ꝛ occidā.
veniā ad te tanq̄ fur: ꝛ neſcies h i
¶ cōtra te.
qua hora veniā ad te† Sed ha- k
¶ q̄ſi paucos noiatos. i. bonos q̄ noiatio
bes pauca nomia in ſardis: que
ne digni ſūt. ¶ criminali macula: vel factā maculā lachrymis deleuerūt.
h nō inquinauerūt veſtimēta ſua:
¶ ideo. a ¶ de virtute in virtutē. b ¶ ſicut ego p̄cepi vel p̄uidi.
ꝛ ambulābunt mecum in albis l

Et angelo ec. ſar. Dicūt expoſitores aliq̄ Ca. III C ꝙ iſte fuit ſctūs Melito quē aſſerūt circa tp̄a illa fuiſſe ſardēſem ep̄m: ꝛ ibidē martyrio cōſumatū: h̄ allegātes ex eccleſiaſtice hiſtorie. v. libro. xxiiii. ca. Sed ſalua eoꝝ reuerētia h̄ nō hr̄ ibi: ſꝫ ꝙ fuit eunuchus: ꝓpter regnū celorū caſtitatē ꝯſeruādo: ꝛ ꝙ plen⁹ ſpūſctō i ciuitate ſardēſiū requieſcit expectās aduētū dn̄i. Et dato ꝙ cū iſtis q̄ ibi dicūt̄ d̄ ipo ꝙ fuerit martyr ꝛ ep̄s: h̄ tn̄ nō ē ad firmādū eoꝝ dictū ſed magis ad ꝯriū. nā i textu ſubdit̄: Nomē habes ꝙ viuas ꝛ mortu⁹ es. qd̄ de tā ſctō ep̄o nō videt̄ verificari: nec etiā de pplo ſibi ſubdito: qꝛ culpa ſbditoꝝ redūdat i p̄latū: ꝛ tp̄e ſcti p̄lati ſolēt i pplo ſubdito vitia mag̃ euitari: ꝓpt̄ qd̄ videt̄ meli⁹ dicēdū ꝙ fuerit alius ep̄s ſardēſis: q̄ ñ fuit tāte ſctitat̄. nā tūc tp̄is ſicut dictū ē. ſ. frequēt̄ ep̄i mutabant̄. Sic ḡ ꝓcedit̄: qꝛ p̄mo ponit̄ pctōꝝ reprhēſio. ſcdo paucoꝝ cōmēdatio / ibi: Sꝫ habes. Circa p̄mū dr̄: s ¶ Hec dicit q̄ ha. ꝛc. i. vniuerſitatē angeloꝝ ſibi aſſiſtētē. t ¶ Et ſeptē ſtel. i. vniuerſitatē ep̄oꝝ: vt dictū eſt. ſ. i. ca. v ¶ Scio opa tua. qꝛ nihil latet me. x ¶ Quia no. ha. ꝛc. . i. ſctitatē apparētē ꝛ famā. y ¶ Et mor. es. ſpūaliter ſm̄ veritatē. z ¶ Eſto vi. ad cognitionē defectuū i te ꝛ tuo grege. a ¶ Et cō. cetera. . i. tibi ſubditos v̄bo ꝛ exemplo.
b ¶ Que mor. erāt. pplꝰ eīm de facili ad pctā labit̄: niſi exēplo ꝛ verbo †Ps. 2. b
p̄latorū ſuſtentet̄. c ¶ Nō eīm in. I. 19. c opa tua ple. i. pfecta: ſꝫ magis defectiua. d ¶ In mē. ḡ ha. ꝛc. ſ. doctrinā xp̄i p ei⁹ aplos veros. e ¶ Et ſerua. ope adimplēdo. f ¶ Et peni. D age. de omiſſione bonoꝝ ꝛ cōmiſſiōe maloꝝ. g ¶ Si ḡ vi. i. diligēs fuerī circa dicta. h ¶ Veniam ad te. in morte. i ¶ Tāq̄ fur. qꝛ nihil incerti⁹ hora mort̄. k ¶ Sꝫ ha. Hic ꝯñr ponit̄ cōmēdatio paucoꝝ / cū dr̄: Sꝫ habes pau. noia in ſardis ꝛc. q. d. multitudo ſubditorū tuoꝝ maculata ē p pctm̄. l ¶ Et ambu. mecū i albis. ſ. illi q̄ nō ſunt p pctm̄ maculati: ꝛ p albedinē veſtis intelligit̄ ſtola gl̄ie ꝛ imortalitat̄. Et qꝛ nō eſt acceptio pſonaꝝ apud deū. iō ſubdit̄:
✳ Qui vice
Moralr̄. r ¶ Et an. q̄ intp̄tat̄ p̄nceps pulchritudis: ꝛ ſignificat hypocritā q̄ gl̄iat̄ i exteriori pulchritudie vtutē apparēt̄. iō ſbdit̄: v ¶ Nomē ꝛc. Moraliter vita gratie. y ¶ Et mor. es. morte culpe. z ¶ Eſto vi. vt poſſis reſurgere. c ¶ Nō eīm inueni. ꝛc. ſed vacua merito. nā de talib⁹ dr̄ Matth. vi. a. Amē dico vo. recepe. mer. ſuā. d ¶ In men. ḡ ha. ꝛc. ſ. a deo bona nature: ꝛ bona gr̄e gratis date: ꝛ bona fortune. q. d. iſta nō accepiſti vt inde ſeruias mūdo: carni vel diabolo: ſꝫ deo tuo. g ¶ ¶ Si ḡ nō vi. oppreſſus graui ſono pctōꝝ. h ¶ Ve- †1. Theſ. 5. a niā ad te ꝛc. i. ſbito te auferā d̄ pñti mūdo: ꝛ tūc ñ poter̄ emūdari: d̄ pctō. 2. Pet. 3. c Sꝫ qꝛ inter malos ſūt ſp aliq̄ boni: nā eccl̄ia ē q̄ſi ſagēa nōdū ad lit⁹ mar̄. tracta hñs piſces malos cū bōis admixtos. iō ſeq̄t: k ¶ Sꝫ ha. ꝛc. i. paucas pſōas ab hypocriſi mūdas. l ¶ Et am. ipugñtores ei eiuſdē ābulabūt ſit. xp̄s āt vitiū hypocriſis mītiplr̄ ipugnit. vt pꝫ ex euāgelii decurſu: ꝓpt̄ qd̄ illi q̄ ipugnāt h̄ vitiū a ſcipſis vel ab aliis expellēdo digni ſūt ābulare cū xp̄o: †De pe. di. 2. c. ſi enim d̄. iohānes
✳ Et angelo

F E a ¶ Nõ delebo. delet reprobos: ſm illud: Indurauit dñs cor pharaonis. b ¶ De libro vite. liber vite pſcia dei ẽ: in
Exo. 10. g q̃ oĩa pſtãtia. c ¶ Cõfitebor no. ei⁹. dicens: Venite bñdi
Mat. 25. c cti pr̃is mei. Et h̃: dedit mihi mãducare ꝛ bibere. d ¶ Hec dicit. Quaſi dicat labora de pũerſione fratrũ ſicut cepiſti: q2 in
Joh. 14. b eo ꝙ pmiſi. Quecũq3 petieritis pr̃e3 in noie meo dabit vobis. ſum verax in p
t b. 2. c miſſis. vñ ſcire poteſtis ꝙ multos cõgregabo vos ſicut deſideratis. e ¶ Claudit. Ut q̃ramus. apit vt iueniam⁹: vt inq̃ſitor fructum accipiat ſudoris ſui: ꝛ largitor gratias ſue bonitatis habeat. f ¶ Ecce dedi co. ꝛc. q2 modi. ꝛc. Merito dedi: q2 apte nõ poteras hr̃e p te: quia modicam habes virtutem. g ¶ Oſtiũ. Corda holum pus dura. Ul ſcripturas obſcuras. Uel meip̃m q̃ ſum verũ oſtiũ ad vitã. vñ diſcipuli ꝓhibiti loq̃ ꝛ ceſſ dixerũt: Nõ poſſum⁹
Act. 4. d. que vidim⁹ nõ eloq̃. h ¶ Judeos. Hoc nomẽ pdiderũt dũ de xp̃o dixerũt: hũc neſcim⁹. i ¶ Mẽtiunt. Nitunt
t Job. 12. c. cõprobare verbis ꝛ q̃buſdã ſimulationi
Eſt. 22. f bus. k ¶ Ecce faciã il. vt ven. ꝛc. Parati imitari opa tua p ſiliitudinem humilitatis ſue. l ¶ Sciet ꝛc. Ex poſt ꝗ nõ crediderũt deũ diligere eccleſiã: quã pmittebat affligi qd̃ nũc faciet ſi dẽ dilectiõis. i. certitudinẽ ne ſuccũbatis: q2 vẽio ad remũerãdũ. m ¶ Seruaſti ver. pa. Preceptũ de patientia qd̃ in me oſtẽdi orãs p pſecutoribus. n ¶ Ab hora tẽpta. q̃ vẽ. ꝛc. ſ. vel generalis pſecutiõis in xp̃ianos ſtatim
G poſt Neronẽ future. vel vltio tpe antichriſti. o ¶ Tẽptare habi. in ea. Sic in ſeq̃ntib⁹ ſexto ſeptius ordine: ſic ꝛ h̃ in ſexto ãgelo nouiſſima deſignat pſecutio. in q̃ q̃dã iudeor ſunt decipiẽdi: q̃dã bellic moniti legẽ ſpũalit implecturi hoſtẽ credunt victuri. p ¶ Ecce venio cito. Tẽptatio q̃ do veniet: ſ3 ne ſuccũbatis: q2 venio ad remunerãdum. q ¶ Columnã in tẽ. Firmum in ſe ꝛ ſuſtentantẽ alios verbo ꝛ exẽplo.
G Nõ egredieẽ.

¶ ꝛ ſilr de imitatorib⁹ hor.
q2 digni ſũt. † Qui vicerit ſic: ve a
¶ . i. ſilr veſtie. ve. al. a ¶ nõ ſubtrahã gra
a ſtietur veſtimentis albis: et non b
tiã minus dicit ꝛ plus intelligit.
b delebo nomẽ eius de libro vite:
¶ in bñplacito.
c ꝛ confitebor nomen eius coram c
¶ ꝛ in gaudio angelor.
patre meo ꝛ coram ãgelis eius. d
Qui habet aurem audiat: quid
ſpũs dicat eccleſijs. Et angelo e
¶ amor fris vel ſaluãs hereditatẽ.
d philadelphie eccl'ie ſcribe: Hec f
dicit ſanctus ꝛ verus qui habet g
¶ carnẽ d̃ dauid ſ3 ꝛ d̃ adã nõ nouã: merito cui⁹ oĩa bõa. a ¶ corda ad fidẽ vl ſcripturas
clauem dauid: q̃ui apit et nemo h
a ¶ aũ portes q̃ pculcarẽt. ¶ ſbtrahẽdo g̃
e claudit: claudit et nemo aperit. †
riã. ¶ approbo. ¶ bona. ¶ ꝛ. ſ.
f Scio opera tua. Ecce dedi corã k
g te oſtiũ apertum quod nemo po i
a ¶ nõ ſupbã vel modicã compatione future vbi nullus labor.
teſt claudere: quia modicãm ha m
bes virtutẽ: ꝛ ſeruaſti verbũ me n
¶ in anguſtijs.
um: ꝛ non negaſti nomen meu3. o
¶ ꝛ q2 talis es. a ¶ in ſexta viſione loquitur de conuerſione ãgelor.
Ecce dabo de ſynagoga ſatha p
b ne qui dicunt ſe iudeos eſſe: ꝛ nõ q
¶ quõ dabo.
k ſunt ſed mentiunt. Ecce faciã il r
a ¶ ad fidẽ. b ¶ venerẽt vt ioſeph adorauerũt fratres ſui.
los vt veniant ꝛ adorẽt ante pe
l des tuos: ꝛ sciẽt quia ego dilexi s t
m te. Quoniam ſeruaſti verbũ pa v
¶ q2 ſeruaſti.
n tiẽtie mee: ꝛ ego ſuabo te ab ho x
ra tẽptationis q̃ vẽtura eſt in or
o bem vniuerſum tẽptare habitã
p tes in terra. Ecce venio cito. Te y z
¶ ꝛ iõ tene interi qd̃ habes. ſ. fidẽ ꝛ opa.
ne qd̃ habes vt nemo accipiat co a
¶ quia.
ronam tuam. Qui vicerit faciã b c
q illũ columnã in templo dei mei: d

ſic multi alij epĩs illius tpis recõpẽſaui tibi in itellectu ſacrar G ſcripturar excellẽti. n ¶ Et ſeruaſti ver. meũ. ope ꝛ doctrĩa. o ¶ Et nõ ne. no. meũ. in pſecutiõe fideliũ. p ¶ Ecce dabo. h̃ ponit pũar ĩfideliũ pũerſio p ip̃m. in dioceſi eñ ſua multi hitabãt iudei q̃r pl'es p ei⁹ doctrinã fuerũt pũerſi. ꝛ h̃ ẽ qd̃ dr: Ecce dabo de ſy. ſa. i. aliq̃s d̃ iudeis q̃r pgregatio dr ſynagoga ſathãe ꝓ illo tpe: q2 poſt reſurrectionẽ xp̃i ꝛ aſcenſionẽ ad celos ꝛ p̃dicationẽ aplor mãebãt in ĩfidelitate. q ¶ Qui dicũt ſe iu. eſſe ꝛ nõ ſũt. hebrei eñ vocati ſũt iudei a iuda pr̃iarcha a q̃ deſcẽdit xp̃s ſm carnẽ. ꝛ iõ poſtq̃ negauerũt xp̃m ñ remãſit in eis res hui⁹ noĩs: ſ3 in xp̃ianis pfitẽtib⁹ xp̃m de tribu iuda veniſſe circũciſi ſpũ ꝛ nõ carne: ſm ꝙ dr Ro. ij. d. Nõ eñ q̃ in mãifeſto iude⁹ eſt: neq3 que in mãifeſto ĩ carne ẽ circũciſio: ſ3 q̃ in abſcõdito iude⁹ ẽ: ꝛ circũciſio cordis in ſpũ: nõ lr̃a. r ¶ Ecce faciam il. vt veniãt ꝛ ado. añ pe. tuos. q2 pl'es d̃ iudeis vt dictũ ẽ pũerſi fuerũt ad xp̃m humiliãtes ſe corã eo ꝛ ei⁹ miniſtro q̃drato. s ¶ Et sciẽt. p illuminationem fidei. t ¶ Quia ego dilexi te. pmouẽdo nõ ſolũ ad fidẽ catholicã: ſ3 etiam ad epalẽ dignitatem. v ¶ Qm̃ ſeruaſti vbũ patiẽ. mee. vbo ꝛ ope. x ¶ Et ego te ſer. ab ho. tẽp. q̃ ven. eſt in vniuer. orbẽ. p impatores romanos dñantes toti orbi ꝛ vbiq3 fidẽ catholicã pſeq̃ntes. S3 p̃ h̃ videt: nã iſta pſecutio iã fuerat ſub duob⁹ impatorib⁹. ſ. nerone ꝛ domiciano: vt habet in legenda bti iohis euãgeliſte: q̃ de p̃cepto do
H miciani fuit miſſus in exiliũ ĩ iſulã q̃ dr pathmos: in q̃ ſcripſit hũc librũ: ꝛ eodẽ ãno domicianus iterfect⁹ fuit. Dicẽdu3 ꝙ l3 pſecutio xp̃ianor p iſtos impatores trãſiſſet: tñ maior erat futura p aliq̃s alios ſeq̃ntes. de q̃ loquit h̃ iohes p modũ futuri: ꝛ añq̃ veniret iſte fuit aſſumptus a dño. Jõ ſb dicit: y ¶ Ecce vẽio cito. ad te accipiendũ. z ¶ Tene qd̃ habes. i. grã3 tibi datã. a ¶ Ut nemo ac. co. tuã. Cadentib⁹ eñ aliq̃b⁹ a iuſticia in pñti: alij eis ſurrogant: ſicut pz in legẽda. xl. martyr: q2 vno ex eis cadẽte: clauicularius ſurrogat⁹ fuit ꝛ ei⁹ corona3 accepit. b ¶ Qui vice. Hic pũar ponit ſmũ pmiſſio. iſtud tñ ſmtũ videt eſſe augmẽtũ grẽ in pñti tpe. Dicit igit: Qui vice. malignũ. c ¶ Faciã illũ co. i. fortẽ ꝛ potẽtẽ in fide: nõ ſolũ ꝓ ſe: ſ3 etiã ꝓ alijs pfortãdis ꝛ ſuſtẽtãdis: ſm hũc modũ petr⁹ ꝛ iohes ꝛ iacobus columne dicuntur: Galath. ij. d ¶ In templo dei mei: Jd eſt in eccleſia militante: vt patebit ex ſeq̃ntib⁹.

Nico. de lyra

a ¶ Qui vicerit ſic veſtiet ꝛc. q. d. nõ ſolũ iſti: ſ3 q̃cũq3 vicerit mũdu3 carnẽ ꝛ diabolũ: ſtola glorie veſtietur. b ¶ Et nõ delebo nomẽ eius de libro vite. Eſt aũt liber vite dei p̃deſtinatio: in q̃ nullus ſcriptus ſimpliciter
Liber vite quid delet: q2 finalit ſaluabit. dr tñ deleri ſm q̃d q̃ñ cadit a iuſticia: ꝛ reſcribi gratia recupata. c ¶ Et cõfitebor no. ei⁹. i. ꝙ vere ſit xp̃ian⁹. d ¶ Qui h3 aurẽ audiat: q̃d ſpũs dicat eccleſijs. Exponat vt. ſ. e ¶ Et angelo phila. Dicunt expoſitores cõit ꝙ iſte fuit q̃drat⁹: de q̃ dr. iiij. Eccliaſtice hiſtorie libro. iij. ca. ꝙ fuit hõ ſacris lr̃is valde intelligẽs: ꝛ m̃lta ſcripſit ad fidei xp̃i declarationẽ ꝛ infideliũ pfutationẽ. Sic g̃ pcedit: q2 p̃mo ponit ei⁹ cõmẽdatio. ſc̃do p ip̃m infideliũ pũerſio / ibi: Ecce dabo. tertio p̃mu pmiſſio / ibi: Qui vicerit. Circa p̃mũ dr: f ¶ Hec dicit ſctũs ꝛ verus. i. xp̃s q̃ eſt ſctũs ſctõr: Dañ. ix. ꝛ ip̃a veritas: Joh. xiiij. a. Ego ſũ via veritas ꝛ vita. g ¶ Qui h3 cla. da. i. ptãtẽ apiẽdi intellectum ſcripturar: Luc. xxiiij. g. Apuit ill' ſenſum ꝛc. h ¶ Qui apit ꝛ ne. clau. ꝛc. q2 null⁹ põt ipedire ab intellectu ſcripturar eos q̃s vult erudire: nec aliq̃s põt eas itelligere niſi ipſo reſerãte. i ¶ Scio opa tua. i. approbo. k ¶ Ecce dedi co. te oſtiũ ap. ad ſcripturas itelligendũ: vt p̃dictũ eſt. l ¶ Qd̃ nemo põt clau. i. te impedire a doctrine veritate. m ¶ Quia mo. ha. vir. q. d. q2 nõ dedi tibi grã3 miraclor
ſic multi

Moraliter
Et foras
* c ¶ Et ãgelo phi. ꝛc. q̃ interp̃tat ſaluãs adherẽte dño. iõ p ip̃a3 ſignificatur hũilitas vera q̃ ẽ cuſtos vtutũ: ꝛ p pñs ſal⁹ deo adherẽtiũ. ꝓpt qd̃ hũilib⁹ dr: Hec dicit ſctũs ꝛ ver⁹ q̃ h3 clauẽ dauid q̃ apit hũilib⁹ ſua ſecreta. Et claudit ea arrogãtib⁹: Mat. xi. d. Cõfitebor tibi dñe pr̃ celi ꝛ ẽre: q2 abſcõdiſti hec ꝛc. i ¶ Scio opa tua. i. approbo. k ¶ Ecce dedi ꝛc. ſ. gl'ie qd̃ ſupbis claudit. m ¶ Quia mo. ha. vir. ſm tuã opinionẽ: ſ3 realit magnã: q2 vere hũiles par aut nihil vtut' ſentiũt de ſe ip̃is: Luc. xvij. c. Cũ oĩa bñ feceritis dicite ſerui inutiles ſumus. p ¶ Et dabo d̃ ſyna. ſatha. i. de malis xp̃ianis ꝛ ſupbis. eos ad tuã humilitatẽ pũertẽdo. Jõ ſequit: Ecce faciã il. vt veniãt ꝛ ado. añ pe. tu. ꝛc. ꝛ ego ſer. te ab ho. tẽ. q̃ vẽ. ꝛc. ꝛ iã venit. nã c ĩ hora diabol⁹ inſidiat fidelib⁹ vt eos pũertat. b ¶ Qui vicerit fa. illũ colũna3 in tẽplo dei mei ꝛc. i. firmũ ꝛ ſtabilem in glĩa. de cui⁹ rõne ẽ ſecuritas. Jdeo ſb dicit:
* Et foras nõ

a ¶ Nō egredie͡t. Cū ſit deo cert᷒ nūer᷒ ſuoꝝ ſi qͥs labit᷑: alī
B ns miſericordia eius ſubinducit᷑: ſicut ꝑ ſupbiā iudeoꝝ gētili/
tas ſubintrauit. Fili᷒ iunior.i.gentiliū pplꝰ exierat: ſꝫ morte
vituli ſaginati.i.cruore xp̄i recōciliat᷒ nō exibit amplius.
b ¶ Noue. Ubi nihil vetuſtatis ſꝫ plena viſio pacis.
c ¶ De celo. d̄ ꝯfirmitate celeſtiū cre
aturaꝝ. d ¶ Teſtis. eoꝝ q̄ audiuit a
patre intrepidus. Uel cui fides ē ad/
hibēda i oīb᷒. Uel teſtis opeꝝ nr̄oꝝ
apud patrē. e ¶ Et ver᷒. Ueritas ē:
qꝛ ꝑ eū ꝓmiſſa pris cōplent᷑. f ¶ Ne/
qꝫ frigi. ꝛc̄. qꝛ neqꝫ oīno fidē ignoraſ
neqꝫ apte negas acceptā. g ¶ Uti/
nā fri. nō optat eū frigidū ſimplr: ſed
talē de q̄ maior ſpes bꝫ. h ¶ Incipi
am te euo. rē mirabilē dictur᷒ ꝙ te/
pidi excōicādi eſſent: qꝛ ab hoīb᷒ boni
credebāt᷑: dicit ſe veracē in oīb᷒ vt i h̄
ſibi credat᷑: ꝛ ſi illi reſipiſcere voluerit
ꝓmittit ꝯſeruationē: qꝛ dedit ꝑmā ſi/
de. i ¶ Ex ore meo. De ore euomi/
tur q̄ in deteriora p̄cipitat᷑: vel q̄ impe
nitēs morit᷑. k ¶ Diues ſū. Purga
tus i baptiſmo: vel diues ſcīe diuine:
vl ſecularis. l ¶ Suadeo ti. Quia
talia opa nō ꝑducūt ad ſalutem.
m ¶ Nō appa. Meli᷒ ē hic erube/
ſcere corā paucis q̄ in futuro corā oī/
bus: vel nō dimittā ꝓ erubeſcētia.
n ¶ Collyrio. Oculi ꝛ videam᷒ iun
gent᷑: cū ad cognoſcendū veri luminis
claritatē intellect᷒ noſtri aciē medica/
mine bone opatiōis adiuuam᷒. Col/
lyrio inun. Preceptō dn̄i illuminās
oculos: vel inunge dono ſpūſſci mētē
quā terrena cōcluſerant.

¶ nō patiar eū ampli᷒ diſcedere.
a ꝛ foras nō egredietur amplius. a
a ¶ pl᷒ q̄ m̄ēs hoīs capiat. b ¶ q̄dā mō
Et ſcribā ſuper eum nomen dei b
erit de᷒. ¶ ciuitas dei vocabit᷑ mūit᷒ ꝟtutib᷒.
b mei: ꝛ nomē ciuitatiſ dei mei no c
c ue hieruſalē: que deſcendit de ce/ d
a ¶ qꝛ de᷒ mittit oēs ꝟtutes. b ¶ .i. xp̄ia
lo a deo meo: et nomen meum
n᷒.i. vnct᷒ gr̄a. a ¶ qꝛ nihil hꝫ de adā.
nouum. Qui habet aurē audi e
at: quid ſpirit᷒ dicat eccleſijs.
a ¶ laodicia iterp̄tat᷑ vomit᷒ vel trib᷒ ama
bilis.
Et angelo laodicie eccl'ie ſcri/ f
b be. Hec dicit amē teſtis fidelis g h
a ¶ i oīb᷒ verbis. b ¶ ꝑme creatiōis vel
c ꝛ verus: qui ē pricipiū creature i
recreationis. ¶ non me latent.
f dei. Scio opa tua: qꝛ neqꝫ frigi/ k
¶ non iugis deſiderio.
g dus es: neqꝫ calidus: vtinā fri/ m
a ¶ qꝛ ſpes ē d̄ frigidis maior. b ¶ torpēs
gidus eſſes aut calid᷒. Sꝫ qꝛ te n
pidus es ꝛ nec frigidus nec ca/
a ¶ excitādo. ¶ d̄ ꝯſortio ſctōꝝ remouere
b ¶ ꝑ p̄dicatores meos i q̄bus loquor.
h i lidus: icipiā te euomere ex ore o
k meo: qꝛ dicis ꝙ diues ſum et lo p q
a ¶ ꝛ tibi repler᷒ ꝟtutib᷒. b ¶ ꝛ ego ex pte r
cupletatus: ꝛ nullius egeo: ꝛ ne s t
mea addidi. a ¶ cū ꝑ ignorātiā tuā peas.
ſcis qꝛ tu es miſer ꝛ miſerabilis v
a ¶ ab opibus virtutis. b ¶ qꝛ vitia nō
recognoſcis. c ¶ a virtutib᷒ in animo.
d ¶ ſed miſericordiā nō denego. x
l ꝛ pauꝑ et cecus ꝛ nudus. Suā y z
a ¶ fructū pnīe. b ¶ meipm vel charitatē
c ¶ in igne poſitū vel ignientē.
deo tibi †emere a me aurū ignitū a b
a ¶ igne tribulationis. ¶ operibus vir/
tutū. ¶ ipſis virtutibus.
ꝓbatū: vt locuples fias: ꝛ veſti/ c
m mētis albis iduaris: vt nō appeat cō d e
¶ a virtutibus.
n fuſio nuditatis tue †ꝛ collyrio iun f
a ¶ cauſa ꝑmiſſa.
ge oculos tuos vt videas †Ego g
a ¶ facio cognoſcere pctm̄. b ¶ caſtos red
do. c ¶ quos vides pati aduerſa.
q̄s amo arguo ꝛ caſtigo. Emu/ h

Ni.de ly.

¶ Ecce ego

B ✠ a ¶ Et foras nō egre. am. per
apoſtaſiā: nec ꝑ excōicationem.
b ¶ Scribā ſup eū ꝛc̄. qꝛ tales i ſcri
ptura dicūt dij. Ps. lxxxi.b. Ego dixi
dij eſtis: qđ exponēs ſaluator Joh. x. g
dicit: Illos ad q̄s factus eſt ſermo dei
deos dixit: repn̄tat eīm in ecclia ꝑſonā
dei. c ¶ Et no. ci. dei ꝛc̄.i. eccl'ie mi
litāt': qđ pꝫ ex h̄ qđ ſubdit᷑: d ¶ Que
deſcē. de celo. ꝛc̄. nā ecclia militans
Nota regit᷑ ꝛ ordinat᷑ a ſpūſctō. Notādū ve
ro ꝙ xp̄s inq̄tū hō loquit᷑ h̄ nominās
deū ſuū ꝛ nomē meū nouū: qꝛ d̄r chri/
ſtian᷒ a xp̄o: qđ nomē nō habuit a ꝑn/
cipio: ſꝫ vocat᷒ fuit ieſus in circūciſiōe
Lu. ij. ſed poſt baptiſmū iter hoīes vo
catus eſt xp̄s: ꝛ ſilr ei᷒ fideles a princi/
pio nō fuerūt vocati xp̄iani: ſꝫ tm̄ diſci/
puli: poſtea fide diffuſa vſqꝫ in antio/
chiā fideles ibi multiplicati ꝑmo voca
ti ſūt xp̄iani: vt hꝫ Act. xi. e ¶ Qui
ha. au. ꝛc̄. exponat᷑ vt. ſ. f ¶ Et an
gelo lao. Hec eſt ſeptia ps principa/
lis in qua ſcribit epiſcopo laodocenſi:
quē aliq̄ expoſitores aſſerūt fuiſſe ſan/
ctū Segarē: hoc allegātes ex. v. libro
Eccleſiaſtice hiſtorie. xxiiij. ca. Sꝫ ſalua
eoꝝ reuerētia nō noiat᷑ ibi ep̄us: ſꝫ ſa/
cerdos ꝛ martyr: et ibi d̄r ꝙ laodocie
reqͥeſcit: plures aūt alij ibidē noiati ſub noīe ep̄i exprimunt᷑.
dato tm̄ ꝙ fuerit laodocie ep̄s. nō habet᷑ ꝓpter h̄ ꝓpoſitū: ſꝫ
magis vt videt᷑ oppoſitū. nā illud qđ ſequit᷑ i textu: Quia te/
pidus es ꝛ nō calidus nec frigidus icipiā te euomere ex ore
meo: nō videt᷑ cōuenienē ſibi applicari: qꝛ ex feruore charita/
tis obtinuit palmā martyrij: nec etiā pplo ſibi ſubiecto: rōni/
bus p̄dictis in cōſilibus articulis. Jō ſaluo meliori iudicio di
co ꝙ fuit ali᷒ minoris ꝑfectiōis exiſtēs: tūc eīm vt p̄dictū ē ſcti
ep̄i frequēter occidebāt᷑ vl' i exiliū mittebāt᷑: ꝛ ſuccedebāt eis
alij min᷒ deuoti. Sic ḡ ꝓcedit᷑: qꝛ ꝑmo ponit᷑ culpe rep̄hēſio.
ſcđo ſalubris monitio, ibi: Suadeo tibi. tertio ꝑmij ꝓmiſſio/
ibi: Qui

ibi: Qui vicerit. Circa primū dicit᷑: g ¶ Hec dicit amē. ad C
uerbiū ē hebraicū: ꝛ ſignat idē qđ vere: ꝓpt᷑ qđ attribuit᷑ xp̄o
q̄ dicit de ſeipſo: Joh. xiiij. a. Ego ſū via veritas ꝛ vita.
h ¶ Teſtis fi. paterne maieſtatis: ſm̄ qđ d̄r Joh. iij. b. Qđ
ſcim᷒ loq̄mur: ꝛ qđ vidim᷒ teſtamur. i ¶ Qui ē prin. cre.
dei. nā oīa ꝑ ipm̄ facta ſunt ꝛ ſine ipo
factū ē nihil: Joh. i. k ¶ Scio opa
tua. et ſupple ipfecta. iđ ſubdit᷑:
l ¶ Quia ne. fri. es. deuitās tranſ/
greſſiōes pene tiore. m ¶ Neqꝫ ca.
.i. iplēs p̄cepta mea feruore charitat'.
n ¶ Sꝫ qꝛ te. es.i. tard᷒ ad bonū: ac
cidioſus ꝛ ocioſus. o ¶ Incipiā te
euo.i. a me te reijcere ſic q̄d abomia/
bile. nā ocioſitas oīm vicioꝝ ē ſētina.
p ¶ Quia di. te falſo iactādo d̄ meri
tis. q ¶ Et di. ſū. ſcientia ꝛ ꝟtute.
r ¶ Et locu. ex exercitio doctrie.
s ¶ Et nul. egeo.i. doceri ab aliq̄.
t ¶ Et ne. ꝛc̄. ꝑ carētiā gr̄e. v ¶ Et
miſe. ꝑ reatū pene. x ¶ Et pau. bo/
nis ſpūalib᷒. y ¶ Et ce. qꝛ nō vides
tuos defect᷒. z ¶ Et nu.i. ꝟtutibus
ſpoliat᷒. a ¶ Suadeo ti. Hic ꝯn̄r
ponit᷑ ſalubris monitio/ cū d̄r: Sua/
deo ti. ꝛc̄. opib᷒ bonis. b ¶ Aurū
igni.i. ſapiētiā charitate accēſā: alit᷑ in
flaret ꝑ ſupbiā. Sꝫ ꝯ h̄ dictum videt᷑
apl's dicere. Ro. xi. a. Si āt gr̄a: iā nō
ex opib᷒: alioq̄n gr̄a iā nō ē gr̄a: chari
tas āt idē ē cū gr̄a: vl' ei iſeꝑabilit᷑ āne
xa: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō emit᷑ ꝑ opa. Dicēdū ꝙ
gr̄a vno mō accipit᷑ ꝓ hitu aīaꝝ ḡtā fa/
ciēte deo: alio mō ꝓmotōe diuia q̄ mo
uet aīaꝝ ad bonū ſupnaturale: ſicͭ mo/
tiōe gn̄ali mouet oīa ad bōa ſibi cōna/
turalia. Silr meritum duplr accipit᷑.
vno mō ꝓ merito ꝯdigni. alio mō ꝓme D
rito ꝯgrui. ſi āt accipiat᷑ gr̄a prio mō ꝛ
oīno ꝑma: ſic n̄ cadit ſb̄ merito ꝯdignis
ꝛ ſic intelligit᷑ dictū apl'i p̄allegatū. tn̄
hn̄s grām ꝑmā ex opib᷒ meret᷑ d̄ ꝯdi/
gno ei᷒ augmētationē. ꝑma tn̄ gr̄a bn̄
cadit ſb̄ merito cōgrui. qꝛ ſi hō faciat
qđ i ſe ē ſe diſponēdo ad gr̄aꝫ: ꝯgruū
ē ꝙ de᷒ illi ifūdat eā. ſi āt accipiat᷑ gr̄a
ſcđo mō: ſic n̄ cadit ſb̄ merito: ſꝫ p̄cedit
oē meritū ꝯdigni ꝛ ꝯgrui. tal' ei influ᷒
diuin᷒ cōīt᷑ fit oīb᷒ hoīb᷒ q̄diu ſūt i vi/
ta pn̄ti: ſꝫ aliq̄ ſequūt᷑ hūc influxū ꝑ co
natū liberi arbitrij ſe diſponētes ad ſu
ꝑnaturale bonū: ꝛ ſic meret᷑ de ꝯgruo
gr̄aꝫ hitualē ſibi ifūdi a deo: ꝛ ꝑ eā ei᷒ alſ hꝫ licet
augmētationē d̄ ꝯdigno: alij ꝟo nō ſe ſis talis tn̄
quūt᷑: ꝓpt᷑ qđ demeret᷑ ſibi ꝑis relinq̄
ꝛ vlteri᷒ i pctā labi ꝑ defectibilitatē li/
beri arbitrij. ſeq̄t᷑: c ¶ Ut lo. fi. diui
tijs ſpūalib᷒. d ¶ Et ve. al.i. ꝟtuti
b᷒. e ¶ Ut nō ap. ꝛc̄. corā deo ꝛ an † 49. diſt. c.
gel' ſctis. f ¶ Et col. ꝛc̄.i. gr̄a ſpūſſā huic etenī.
cti q̄ illūiat oculos mēt'. Dicūt āt In/ ꝟ. lippus
unge: qꝛ lꝫ gr̄a ſit a ſolo deo data: tn̄ i † 23. q. 4. c.
ptāte hoīs ē vt ſibi def. qꝛ pōt ſe ad eā ea vindicta
diſponere mō dicto. g ¶ Ego q̄ſ ꝛc̄. Pro. 3. b
ſic pr̄ filios dilectos. h ¶ Emulare Heb. 12. b.
ergo.i. imitare bonos.

✠ Et penitē.

✠ a ¶ Et fo. ꝛc̄. qꝛ ꝯſcīt᷒ erit inter ciues celeſtes. f ¶ Et Moraliter
an. ꝛc̄. q̄ iterp̄tat᷑ fuit i vomitu: ꝛ ſignificat occidioſū q̄ igre/
ſus religionē ex h̄ reputat ſe ſaluādū: ſicͭ ille ep̄us laodocēſis
dicebat fidē ſine opib᷒ ſufficere ad ſalutē. ꝛ ſic nec frig᷒ timoris
nec calor charitat' eū excitāt ad bonū op᷒: ꝓpt᷑ qđ abomiabil'
ē dō ꝛ āgel' ei᷒: ꝛ ꝑ ꝯn̄s d̄ ꝯſortio ſctōꝝ euomēdus q̄. ¶ Q̄
di. ꝛc̄. i ſpūalib᷒: eo ꝙ habes hitū religioſū. t ¶ Et ne. hua/
tus bōis ſpūalib᷒ mag' q̄ ſeclar' etiā mal᷒: ceteris tn̄ parib᷒.
z ¶ Suadeo ti. ꝑ exercitationē i bono ope. b ¶ Aur. ig.
.i. charitat' icēdiū. d ¶ Ut nō ap. i iudicio finali. f ¶ Et
col. ꝛc̄.i. ſtudio ſacre ſcripture: qđ illuminat intellectū.
h ¶ Emulare ergo.i. imitare bonos. cetera patent.

a ¶ Ecce ego ſto ad oſtiū ⁊ pul. ſi qs au. ⁊c. Expecto vł inſpiro: vel ꝑ ꝑdicatores voco. b ¶ Sedere mecū. Iudicare in illis in qb⁹ ſedeo ⁊ iudico. hec ꝺ plaƚ ⁊ ꝑ platos de ſbditiſ. c ¶ Sicut ⁊ ego vici ⁊ ſedi. Quia victoria ⁊ ſeſſio eius eſt cauſa victorie ⁊ ſeſſionis eoꝝ.

Ca. IIII

Poſt hec vidi. Hec viſio ꝺ reuelatiōe myſterioꝝ. correctos eñ cōpetēter ſequiƚ ſecretoꝝ reuelatio. Hec viſio pōt appellari reuelatio myſterioꝝ q̄ ſpū aperiūtur. Poſt hec vidi. In hac ſcd͂a viſione agit de ſedēte in throno ⁊ de ornatu ei⁹: ⁊ de agno apiente librū. i. diuinā diſpoſitionē de repatiōe hūani generis: ⁊ de ſoluente. vii. ſigilla. i. obſcuritates: vt cū viderim⁹ deū tātā intelligētiā ſcripturaꝝ īpēdiſſe hoībus: grati ei ſimus ne ꝓ eo pati formidemus. ¶ Viſio hec nō ꝑma ſꝫ ſcd͂a poniƚ: qꝛ iā ſuos inuitat ad tribulatiōes qs nō valent pati: niſi neglecta prius corrigant: qd͂ fuit in ꝑma correctiōe. Fere hec tota viſio de fidelib⁹ vltimus agit: qd͂ multū valet ad animationē ꝑſentiū: pauca etiā de his inducit q̄ añ incarnationē xp̄i paſſi ſunt: qd͂ ad idē valet. e ¶ In celo. i. ſcriptura q̄ eſt via ad vitā. vel xp̄s ē oſtiū cui⁹ myſteria ante clauſa: mō apta his q̄ fide ⁊ ope ſunt celū. f ¶ Tanq̄ꝫ tube. Nō diſſentiētis a rōnalitate mea dādo rōnes. g ¶ Que oportet fieri. Que iā pterierūt dicit q̄ adhuc oportet fieri: vtpote in eodem ſtatu q̄ cepint ꝑmāſura: vel poſt correctionē oportet videre ſecreta ꝑ q̄ animenƚ in ꝑlia. Vel q̄ oportet fieri cito poſt hec. i. in vltīs fidelibus. Vel poſt hec fui in ſpū. h ¶ Statiꝫ fui in ſpū. Nō repugnaui: ſꝫ abieci curā totius eternitatiſ. i ¶ Et ecce ſedes. Maiores in q̄bus ſedet de⁹ ⁊ iudicat. ſedet etiā in ſubditis: vbi aliū. vel q̄dā ita erāt apti vt cōpetenē deus ſederet ⁊ quieſceret in eis. k ¶ Sedēs. Chriſt⁹ ſupra inƚ cādelabra ābulās: nūc ſedēs. i. iudicās merita ſingulo: de q̄ digne facit his memoriā: q̄s hortat⁹ eſt ad pugnā. l ¶ Qui ſedebat. Vbi eñ boni ſunt: nō ē op⁹ iudicare. i. diſcernere vbi boni ⁊ mali: ibi diſcretiōe opus eſt. m ¶ Silis erat aſpe. Pri⁹ incognit⁹ ꝑ carnē mūdo apparuit ꝯſtringēs inimicos: robor ſuis tribuēs. n ¶ Iaſpidis ⁊ ſar. Per colorē duoꝝ lapidū notat deū ⁊ hominē. o ¶ Et iris. Quaſi vidi ꝑparantes ſe ad hoc vt accipent deū ſeſſorē ⁊ ne deficerēt: vidi auxiliū hoc ē iris erat in circuitu ſedis ſilis viſiōi ⁊c. i. par. i. ꝓpitiatio dei q̄ ē ī circuitu vt ꝓtegēs: q̄ꝫ ⁊ baptiſm⁹ q̄ ē viridis color ⁊ ſāguis xp̄i fac̄ q̄ ē rubēs color. Vł his colorib⁹ notaƚ iudiciū ꝯ aq̄ ꝑteritū

† 26. q. 5. c. Epiſcopi ꝺ. 1. c.

a ¶ de tepiditate age.

a lare ergo ⁊ penitentiam age. Ecce ſto ad oſtium ⁊ pulſo. Si quis b c d
¶ ⁊ debes agere. ¶ cor clauſum. ¶ increpo.
¶ intelligēdo. ¶ ad op⁹ faciēdū.

audierit vocē meā ⁊ aperuerit mi e hi ianuā: introibo ad illū: ⁊ cenā f g bo cū illo: ⁊ ipē mecū. Qui vice h rit: dabo ei ſedere mecū in throno i meo: ſicut ⁊ ego vici: ⁊ ſedi cū pře k meo i throno ei⁹. Qui hꝫ aurē audiat quid ſpūs dicat eccl'iis. m

a ¶ ꝑ verā fidē. b ¶ i ſecreto cordis. c ¶ ꝑ grē infuſionē. d ¶ qꝛ fide ⁊ ope ei⁹ delectabor. ¶ ꝑ eiuſdem iuſtificationem.
a ¶ qꝛ ipē letabiƚ de meo auxilio. ſ. ꝑ bone cōſcientie iocunditatem. ¶ quid plura.
¶ ꝑ quē iudiciaria ptās. ¶ ſcꝫ nō ſolū ꝑuilegiali dignitate: ſed etiā charitatis ⁊ voluntatis vniformitate.

¶ nō tpe ſꝫ ordine.

Ca. IIII

b Poſt hec vidi ⁊ ecce oſtiū apertū a
¶ videre potuit: quia.
a ¶ q̄ꝝ ad ea q̄ ī hac viſiōe vidi. ¶ ſ. vet⁹ teſtamētū qd͂ ꝑcedit nouum.

c in celo: et vox prima quaꝫ audiui o tanq̄ꝫ tube loquētis mecū dicens: f
e ¶ hortātis ad bellū tā qd͂ ad idē valet vt pati debeā. b ¶ reddēs rōnē cur pati deceat
a ¶ iu correct⁹ āplifica aīuꝫ ad iſta alia.

g Aſcende huc: ⁊ oſtendā tibi que q h oportet fieri cito. l Poſt hec ſtati r
¶ ⁊ quia ita deſiderabā.

i fui in ſpiritu. Et ecce ſedes poſita s
¶ vt excedens.

k erat in celo: ⁊ ſupra ſedem ſedēs: t
¶ paratus ad iudicandum.

l m Et q̄ ſedebat ſilis erat aſpectui la v
a ¶ diuinitas lucet ⁊ ſuis dat palcua. b ¶ caro in paſſione rubet. ¶ i. par.

n o ſpidis iaſpidiſ ⁊ ſardis. Et iriſ erat x

Nico. de lyra.

a ¶ Et pniaꝫ age. de peccatis ꝑpetratiſ. b ¶ Ecce ſto ad oſtiū. cordis hūani. c ¶ Et pul. ad bonū ſupnaturale monēdo. d ¶ Si qs au. ⁊c. monitiōi mee ꝯſentiēdo. e ¶ Et aperuit mi. ia. ꝑ conatū liberi arbitrii ad bonū. f ¶ Introibo ad illū. ſ. ꝑ grāꝫ grātū facientē hitādo in illo. g ¶ Et cenabo cū il. ⁊ ipē mecum. nā de⁹ in tali hoīe delectaƚ ⁊ ipē in deo. h ¶ Qui vicerit. Hic vltīo ponitƚ ꝑmiū ꝓmiſſio / cū dꝛ: Qui vicerit. inſult⁹ mūdi carnis ⁊ diaboli. i ¶ Dabo ei ſedere me. in thro. meo. i. dꝫtē in celeſti regno. k ¶ Sicut et ego vici. ꝑ paſſionē meā. l ¶ Et ſedi cū pře meo. Mar. vi. d. Aſſumptus eſt in celū ⁊ ſedet a dextris dei. m ¶ Qui habet aurem. Exponaƚ vt ſupra.

Ca. IIII

Poſt hec vidi ⁊c. Deſcripta viſiōe bti Iohis q̄ reſpicit informationē ſeptē eccliaꝝ aſie ſpālitƚ: licet ex ꝯſeq̄nti reſpiciat aliaꝝ eccliaꝝ iformationē: vt ꝑdictū eſt. hic ꝯſtr ponunƚ viſiōes eiuſdē reſpiciētes directe informationē totius eccl'ie generaliter. nā in ſpū ſub q̄buſdā imaginibus vidit decurſum eccl'ie ab aploꝝ tpe vſq̄ ad finē mūdi: q̄tū ad tribulatiōes: ꝯſolatiōes ⁊ imutabilitates notabiles: q̄rū tñ aliq̄ iā ꝑceſſerūt ⁊ aliq̄ ſunt future. viſiōes aūt iſtas imaginarias btūs Iohes ſcripſit. intellectū tñ eaꝝ nō expſſit. ſꝫ ad plenuꝫ intellexerit. aliq̄ tñ iterpoſuit ꝑ q̄ datur via ad reliq̄ aliq̄liƚ capiēda: ſic. ſ. i. ca. dixit. Septē cādelabra aurea ſeptē eccleſie ſunt: ⁊ ſeptē ſtelle ſeptē angeli. i. epi eaꝝ. ⁊ ſilr in ſeq̄ntib⁹ aliq̄ dicit: lꝫ raro ad apiendū aliq̄liƚ intellectū occultoꝝ: vt patebit in locis ſuis dn̄o cōcedēte: ꝓpƚ qd͂ intellectus lr̄alis nō eſt ille q̄ ꝑ voces ſignificaƚ imediate: ſꝫ ille q̄ ꝑ imagines ſignificaƚ: ſicut Iudicū. ix. b. dꝛ q̄ ligna dixerūt ad arborē rhāmū: veni ⁊ ipera nobis. Senſus lr̄alis nō eſt de arborib⁹ vel lignis: ſꝫ de viris ſichem ꝑ ligna ſignificatiſ: q̄ fecerūt ſup ſe abimelech regē. Sciendū etiā q̄ iſte viſiones nō diſtinguunƚ ex pte tpis in quo facte ſunt: qꝛ iohes totū vidit vnā die: qd͂ pꝫ ꝑ h qd͂ dicit. i. ca. Fui in ſpū in dn̄ico die. ſꝫ diſtinguunƚ a pte tēporū in q̄bus pti ipleti ſūt: ⁊ pti implēde: vt magis videbiƚ inferi⁹ ꝓceq̄ndo. Reſiduū igiƚ huius libri in duas ptes diuidiƚ: qꝛ ꝑmo poniƚ modus hui⁹ viſionis. ſcd͂o curſus impletiōis: ca. vi. Circa ꝑmū ſciendū q̄ tota trinitas reuelauit apocalypſim homini xp̄o. xp̄s āt iohānī ꝑ angelū in ei⁹ ꝑſona loq̄ntē. xp̄s eñ hō ſupior eſt angel: ꝓpƚ vniōnē ad ſuppoſitū diuinū ⁊ plenitudinem grē licet ſit minor angelis rōne nature humane: ſm qd͂ dꝛ Heb. ii. Igiƚ ꝑmo poniƚ maieſtas dei reuelātis. ſcd͂o dignitas hoīs xp̄i reuelationē recipiētis: ca. ſeq̄nti. Primū declaraƚ ex tribus. ſ. ex impiali throno: ⁊ ex nobili ꝯſortio / ibi: Et in circuitu ſedis. ⁊ reuerēti obſeq̄o / ibi: Et requiē nō habebāt. Circa ꝑmuꝫ dicit beatus Iohes: Poſt hec vidi: ⁊ ecce oſtium apertuꝫ in celo. Sic eñ videbat imaginarie ac ſi oſtium celi apireƚ: ꝑ qd͂ deſignabaƚ q̄ decurſus eccleſie ſibi reuelabaƚ: que celū in ſcriptura nominaƚ: ſm qd͂ dicit Gregori⁹ Homel. xxxvii. Regnum celoꝝ preſentis tempis eccleſia diciƚ: in qua doctor qui mādatū ſoluit minimus vocaƚ ⁊c. o ¶ Et vox prima quam audi. ⁊c. In quo notaƚ auctoritas angeli loquētis: vt dictū eſt. ſ. i. ca. p ¶ Aſcende huc. Ad videndum eccleſie decurſum Ideo ſubdiƚ: q ¶ Et oſtendam tibi que oportet fieri poſt hec. ſm ordinationē dei q̄ nō pōt fruſtrari. r ¶ Poſt hec ſtatim fui in ſpiritu. Viſionē imaginariam intelligendo. s ¶ Et ecce ſedes poſita erat in celo. Per quā ſedē intelligiƚ auctoritas ⁊ ptās dei eccliam regētis. t ¶ Et ſupra ſedē ſedēs. ſ. de⁹ trin⁹ ⁊ vn⁹. v ¶ Et q̄ ſedebat ſilis erat aſpe. la. iaſpi. ⁊ ſar. tales apparitiones fiūt ſm cōuenientiā ad id qd͂ reuelaƚ. de⁹ aūt ſic apparebat vt gubernās eccliam militantē. circa quā ſe hꝫ vt ꝯſolator ⁊ charitatis incēſor: ꝓpter qd͂ in primitiua eccleſia ſup aploſ miſit ſpiritūſanctū in ſilitudinē ignis. ideo dꝛ hic coloris iaſpidis. i. viridis: qui color eſt ꝯfortatiuus viſus: ⁊ ſardinis. i. rubei coloris: qui ꝓpter ſilitudinē ad ignē ſignat incendiū charitatiſ. x ¶ Et iris erat in circuitu ſedis. Per quē deſignaƚ fedus dei ad eccliaꝫ ſuā. nā iris ſignū ē federiſ inƚ deū ⁊ terrā: vt dꝛ Gen. ix.

Silis viſio

Diuiſio

Moraliter. n ¶ Poſt hec vidi ⁊ ecce oſtiū aptū. Per qd͂ itelligiƚ xp̄s q̄ dic de ſeipſo Ioh. x. b. Ego ſum oſtiū. Et iſtud oſtiū dꝛ aptū: qꝛ xp̄s parat⁹ ē ſꝑ ad recipiēdū miſericorditƚ penitētes. Sꝫ qm̄ eius miſericordia nō eſt ſine iuſticia. Ideo ſequiƚ: o ¶ Et ecce ſedes poſita. ſ. xp̄i iudicātis. h dꝫ ꝑdicator qui ꝑ iohannē ſignificaƚ attente videre ⁊ populo nunciare: ne de xp̄i miſericordia nimis confidāt: vel de rigore ſue iuſticie deſperēt.

Moraliter

Et in circuitu

N A aque ꝑteritū: ignis futurū in q̄bus ſuos ſaluabit. b ¶ Sma ragdine. Per coloꝛē viridē ſmaragdi: q̄ coloꝛ eſt aquaticus: baptiſm⁹ intelligit̄. Per ruboꝛē eiuſdē dona ſp̄ūſſancti in baptiſmo accepta ꝑ que cōburunt̄ pctā. b ¶ Uiginti q̄ttuoꝛ ſenioꝛes. Duodecim ꝓpheꝛ.xii. apl̄i: q̄uis plures vtriuſq; oꝛdinis. ¶ Doctoꝛes alis dicūt̄.xxiiii. als.xii. Omēs doctoꝛes veteris ſiue noue legis dicunt̄.xii. ꝓpter fidē trinitatis quā annūciāt.iiii. ptib⁹ mūdi: vel xxiiii. hāc: per.vi.iiii. Sex referunt̄ ad opa: q̄.vi. dieb⁹ fecit: q̄ttuoꝛ ad euāgelia.i. hec q̄ in nouo ꝛ in veteri ꝛc. opa dei colit. c ¶ Circūamicti ſto.ꝛc. Peccata regunt̄ ꝛ albēt virtutibus. d ¶ Coꝛone.i. victoꝛiam ꝑ ſapiam ꝛ charitatē etiā ad inimicos. e ¶ De throno.i. eccl̄ia.i. eq̄ pluit fulgura.i. miracla q̄ terrēt ꝛ illuminānt. f ¶ Septē ſp̄ūs. Lāpades. dona ſp̄ūſſācti: q̄ accendāt ꝛ illumināt: parata oībus illis q̄ ſunt ſedes dei. g ¶ In cōſpectu. Quia intelligūt ſacramētū ꝛ rem ſacramēti: nec recipiunt niſi q̄s idoneos viderint ꝛ cognouerint. h ¶ Mare vitreū. Baptiſm⁹ ſinceritate fidei lucidus: poſt quē tribulatiōis igne electi ducunt̄ ad firmitatē bonoꝝ operū: ſicut ex aqua dureſcit cryſtallus. i ¶ In medio. Planiciē quādā ad ſimilitudinē iudicis: q̄ habet plateā latā ꝛ ſpacioſaȝ vbi ſedet ꝛ iudicat iudicia. k ¶ Sedis. Hierl̄m velut ſuſtētatoꝛes/ vt homo/ vt vitulus/ vt leo/ vt aq̄la. l ¶ Quattuoꝛ. Propter officiū q̄drifarie p̄dicatiōis. m ¶ Anialia. Chriſt⁹ qui nat⁹ eſt/ paſſus/ reſurgēs/ aſcēdens. Fideles q̄ȝ rōnales ꝛ manſueti vt homo. Sine terroꝛe ferētes aduerſa vt leo. Seſe moꝛtificātes vt vitulus. Celeſtia petentes vt aquila. n ¶ Plena ocu. Memoꝛes ꝑteritoꝛū pctōꝝ: ꝛ cauētes ſibi in futuꝝ: vl̄ habētes cognitionē de his q̄ de⁹ fecit: vl̄ factur⁹ eſt in fine mūdi: vl̄ vete. ꝛ no. teſta. vel placēt deo ꝛ hoīb⁹. o ¶ Leo moꝛtu⁹ naſcit̄: die tertia ꝛc. Sic ꝛ xp̄s die tertia reſurrexit: ꝛ reſurgere opoꝛtuit: q2 moꝛtu⁹ fuit/ ꝛ moꝛi potuit: q2 homo ꝛ cū homo ꝛ moꝛtu⁹ reſurgere opoꝛtuit: q2 aq̄la.i. de⁹. ¶ Quia Ezechiel q̄ qd̄ futuꝝ erat ꝑuidit: ꝑus hoīem poſuit: poſt leonē: q2 xp̄s in p̄dicatiōe leo fuit. poſt vitulus: q2 ſacrificat⁹ fuit. tandē aq̄la: q2 aſcendit in celos. Iohānes impleta vidēs: leonē ꝑponit q̄ſi fundamentū toti⁹ fidei. p ¶ Et quattuoꝛ aialia ſingula coꝛū ꝛc. Quaſi ad hoc vt iſta de chriſto p̄dicarēt bene inſtructi erant. ¶ Alas ſenas

† De elect.c ſeptē in p̄u.

B

nitrua.i. coruſcatio miraculoꝝ ꝛ denūciatio p̄mioꝝ ꝓ bonis opibus: ꝛ terroꝛ ſuppliciꝛ ꝓ malis. Iſta ꝟo tria in p̄mitiua eccl̄ia ꝛ poſt tpib⁹ multis ꝓcedebant̄ a deo eccl̄ie prelatis. b ¶ Et ſe. lā. ar. añ thronū.ſ. dei. i ¶ Que ſūt ſe. ſpi. dei. Et exponēdo q̄d ꝑ lāpades ſeptē intelligat̄: aperit aliqliter ad alia capiēda. dicūt̄ aūt hic ſeptē ſp̄ūs dei ſeptē dona ſp̄ūſſcti parata dari diſponētib⁹ ſe. iō dicūt̄ añ dei thronū eſſe: vel ꝑ ſeptē ſpirit⁹ itelligit̄ vniuerſitas ſanctoꝝ angeloꝛuȝ parata ad dei beneplacitū exequēdū. ſm̄ illud Heb.i.d. Oēs adminiſtratoꝛij ſp̄ūs ſūt ꝛc. q̄ dicunt̄ lāpades ardentes: q2 illumināt ꝛ accēdūt fideles ad cognitionē ꝛ amoꝛē celeſtiū. k ¶ Et in cō. ſedis tanq̄ȝ ma. vitreū.i. baptiſmi ſacr̄m. l ¶ Si. cryſtallo. Quia nō eſt mobile vel fluidū: ſed imprimit characterē indelebilē: ꝓpt̄ qd̄ nō eſt reiterabile. m ¶ Et in medio ſedis ꝛc. q̄ttuoꝛ aialia.i. q̄ttuoꝛ euāgeliſte vt dicūt aliq̄: ſed lr̄a ſequēs videt̄ in aliq̄ diſſonare. vbi d̄r: Et aial p̄mū ſimile leoni ꝛc. ꝛ tertiū aial habēs faciē q̄ſi hoīs. nā ꝑ faciē hoīs intelligit̄ Mattheus: vt dictū fuit.ſ. in ꝑncipio euāgeliſtarū: ꝛ in hoc cōcoꝛdāt ſcti doctoꝛes. Mattheus ꝟo nō eſt tertius in oꝛdine euāgeliſtarū: ſed primus: ꝛ primū ſcripſit euāgeliū: vt dicit Hieronym⁹ in ꝓlogo ſuꝑ Mattheū. iō vident̄ aliq̄ ꝓbabilius dicere.ſ. q̄ ꝑ quattuoꝛ aialia intelligūtur quattuoꝛ patriarchales eccl̄ie: quarū prima eſt hieroſolymitana. nā ibi incepit eccl̄ia: ꝛ aſſimilat̄ leoni. ꝓpter cōſtanciā ibi exiſtentiū: vt p3 de petro et iohāne: Act.v. qui cōſtāter dixerūt p̄ncipibus iudeoꝝ. Obedire opoꝛtet deo magis q̄ȝ hominibus. ꝛ iteruȝ: Si iuſtū eſt in conſpectu dei vos potius audire q̄ȝ deū iudicate. nō enī poſſumus que audiuimus ꝛ vidimus nō loqui. Scd̄a eſt antiochena: que aſſimilat̄ vitulo: q2 fuit parata obedire mādatis apl̄oꝛum in hierl̄m exiſtentium: vt p3 Act.xv. Et q2 primō in ea vocati ſunt diſcipuli chriſtiani: Act.xi. Tertia eſt alexandrina: que aſſimilat̄ hoī. nā in ea a ꝑncipio fuerūt doctoꝛes docti: nō ſolū in lr̄is diuinis: ſed etiam humanis: vt Phericheus philoſophus ꝛ Athanaſius ꝛ plures alij. Quarta eſt conſtātinopolitana: que aſſimilat̄ aquile volāti. nā in ea fuerūt viri per cōtēplationē eleuati: vt Gregoꝛi⁹ nazanzenus: ꝛ plures alij. n ¶ Et quattuoꝛ aialia ꝛc. alas ſenas. Ala prima eſt lex naturalis. ſecūda lex moſaica. tertia ꝓphetarū oracula. q̄rta euāgelium conſilioꝛū. quinta doctrina apoſtoloꝛū. ſexta ſtatuta gene

C

alis h3 ſimil ſi i ocīn c̄rā

Per quattuoꝛ aialia q̄ttuoꝛ patriarchales eccl̄ie intelligunt̄,

D

in circumitu ſedis ſimilis viſioni a
a ¶ ſmaragdus viridis ꝛ rubeus. b ¶ vt ep pendicia ꝛ in iudicio eius conſentiētia.
a ſmaragdinę. Et in circuitū ſedis b
a ¶ mīoꝛ eccl̄ia tā in veteri q̄ȝ in nouo teſta.
ſedilia viginti q̄ttuoꝛ: ꝛ ſupra thro c
¶ vidi.
b nos viginti q̄ttuoꝛ ſenioꝛes ſedē
a ¶ vel veſtimētis. ¶ q̄ in baptiſmo īduerūt q̄bus amiciunt̄ electi. b ¶ .i. in mentibus.
c tes circūamicti ſtōl' albis: ꝛ i capi d e
¶ vel as. ¶ vel as.
d e tib⁹ eoꝝ coronę aureę Et de thro f
no ꝓcedebant fulgura ꝛ voces et g
¶ cōminationes.
tonitrua: ꝛ ſeptē lāpades arden h
f tes añ thronū: q̄ ſūt ſeptē ſpirit⁹ i
a ¶ .i. dediti cōtēplationi celeſtiū ꝛ accipientes curā vel recoꝛdationē de ſubditis.
g h dei†. Et i ꝯſpectu ſedis tanq̄ȝ ma k
i re vitreū ſimile cryſtallo: ꝛ in me l m
a ¶ circūquaq; velut excubie.
k dio ſedis et in circūitū ſedis q̄ttu
¶ aīata ꝛ inanimātia. a ¶ ꝓpter officiū.
m n oꝛ aialia plena oculis añ ꝛ retro.
o Et animal primū ſimile leoni: et †
ſecundū anial ſimile vitulo: ꝛ ter
tiū aial habens faciem quaſi ho
minis: ꝛ quartū aial ſimile aqui
p le volanti. Et quattuoꝛ animalia a

Nico.de lyra

M a ¶ Silis viſioni ſmaragdine. Smaragdus autē eſt viridis coloꝛis: ꝛ hic eſt vn⁹ de coloꝛibus iridis: ꝛ ſic apparebat ille iris imaginari⁹ q̄ coloꝛ viridis intēſioꝛ ceteris videbatur. in q̄ deſignat̄ conſolatio dei ſuis electis affutura: maxime in tribulationib⁹ eccl̄ie futuris: eo q̄ viridis coloꝛ eſt ꝯfoꝛtatiuus viſus. b ¶ Et in circūitu ſedis. Hic ꝯſr̄ deſcribit̄ dei maieſtas ex nobili ꝯſoꝛtio/ cū dicit̄: Et in circūitu ſedis ꝛc. Per q̄ deſignant̄ vniuerſe cathedrales eccl̄ie: q̄ l3 ſint multe: tn̄ ſub tali numero deſignant̄ ꝓpter ꝯcoꝛdantiā noui teſtamēti ad vetus: in q̄ legit̄.i. Paral.xxv. q̄ ſctūs dauid volens augmētare cultū diuinū ſtatuit viginti q̄ttuoꝛ ſacerdotes in tēplo ꝑ hebdomadas ſucceſſiue miniſtrātes. in ſacra enim ſcriptura frequēter ponit̄ determinat⁹ numer⁹ ꝓ indeterminato: ſicut.ſ. dictū eſt.i.ca. q̄ ꝑ ſeptē ſp̄ūs dei intelligit̄ multitudo angeloꝝ ſanctoꝝ: ꝛ ſic dicit Greg. Homel.xxv. q̄ ꝑ ſeptē demōes vniuerſa vitia figurantur. c ¶ Et ſupra thronos ꝛc. Per q̄s deſignant̄ vniuerſi ep̄i in q̄bus debet eſſe grauitas ꝛ moꝝ maturitas. d ¶ Circū amicti ſto. albis. Nā in ip̄is debet refulgere caſtitas. e ¶ Et in capitib⁹ ꝛc. Nā in mētibus eoꝛū q̄ dicunt̄ capita re pectu virtū ſenſitiuarū debet refulgere ſapiētie claritas q̄ ꝑ aurū frequēter in ſacra ſcriptura deſignat̄. f ¶ Et de throno.ſ. dei. g ¶ Procedebāt ful. vo. ꝛ tonitrua

✱ a ¶ Et in circūitu ſedis. Sedilia.xxiiii.i. ſocietas electoꝛū ad tres angeloꝛū hierarchias aſſumptoꝛū: ſm̄ tres octonarios in.xxiiii. cōtentos. octonarius ꝟo quietē beatitudinis ſignificat. b ¶ Et ſeptē lampades.i. angeloꝛū ſocietates. iō ſubdit̄: i ¶ Que ſunt ſeptē ſp̄ūs dei.i. vniuerſitas angeloꝛū: nā per ſeptenariū numerū vniuerſitas ſicut frequēter dictū eſt figurat̄. k ¶ Et in cōſpectu ſedis tā mare vitreū.i. baptiſmi ſacramentū: ſine q non eſt acceſſus ad dei cōſpectū: Ioh.iii.a. Niſi quis renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ ſp̄ūſctō nō pōt introire in regnū. m ¶ Et in medio ſedis ꝛ in circūitu ſe. q̄ttuoꝛ aialia.i. q̄ttuoꝛ euāgeliſte. † ¶ Et anial primū ꝛc. Nā euāgeliū Mar. qui ꝑ leonē ſignificat̄ euāgeliū petri dicit̄: q2 Marcus ſcripſit euāgeliū ſicut petrū referētem audiuit: vt habet̄ libꝛo illuſtriū: ꝛ ſimiliter ibidē dicit̄: q̄ cū Paulus in ep̄lis ſuis euāgeliū ſuū noīat: intelligit de Luce volumine vt dixerūt doctoꝛes aliqui: ꝛ q2 petrus ꝛ paulus ſunt apl̄i precipui. iō euāgeliū Marci ꝛ Luce hic primo ponunt̄. Ioh. aūt vltimo ſcripſit euāgeliū vt in predicto libꝛo dicit̄. iō ponit̄ hic in quarto loco ſub ſimilitudine aquile: ꝛ per cōſequēs euāgelium Matthei tertiū tenet locū in facie hoīs. n ¶ Et quattuoꝛ aialia ſingula coꝛū ha. alas ſenas. Prima ala eſt lex. ſecūda ꝓphete. tertia agiographa. quarta euangeliū. quinta doctrina apoſtoloꝝ. ſexta inſtituta patrum.

Moꝛaliter

H ✱ Iſtis aūt

a ¶ Alas ſenas. Prima ala lex naturalis. ſcda lex moyſi. tertia ꝓphete: q̄rta euangeliū: quīta inſtitutiões aploꝝ: ſexta quorūcunq3: vt Aug⁹. Greg⁹. Amb. ꝑ q̄s eccl'ia alta petit: ⁊ a q̄bus p̄dicatores accipiūt toti⁹ p̄dicatiōis fundamētū. Uel ſexale cognitio operū dei factoꝝ. vi. dieb⁹: quoꝝ noticiā in altum ſubleuāt: qui in eis bn̄ operant̄.

b ¶ In circūitu ⁊ intus. Uel ꝑ litterā ſimplices. ꝑ allegoriā ꝑfectiores inſtruūt. Uel q2 in medio in finib⁹ terre illuminant̄. c ¶ Plena ſunt ocu. Quia ſe mūdos ſeruāt ⁊ alios exēplo informāt. ¶ Uel plena ſunt oculis intus. i. in ꝯſciētiā mūdi: ⁊ in circūitu. i. in ꝯſpectu hominū irreprehenſibiles. ↑ Eſa.6.b.

d ¶ Qui ven. eſt. Fili⁹ corꝑaliter apparebit: tota deitas fidelib⁹ ſe manifeſtabit. e ¶ Et bn̄dictionē. Supne remunerationis: vel in exaltatiōe vt ei om̄e genu flectat̄ cele. ter. ⁊c̄. f ¶ Et adora. Qd̄ a ſe nō habebāt: ab illo recognoſcebāt voce ⁊ ope. g ¶ Dicētes. In ſecreto cordis attribuētes deo victoriā viciorū vel tribulationū. h ¶ Creaſti oīa. Ideo oīa ad te referēda: q2 oīa a te habēt initiū. Inuiſibilia etiā vl' angelos ⁊ aīas: vt ſpūales eſſe dicit: cū de impiis facit pios ſpūaliter creatos. i ¶ Propter vo. tuā erāt ⁊ crea. Et nō de ſubito: ſed qd̄ factū eſt in ipſo vita erat. k ¶ Erāt. In arte p̄uſq̄ formarent̄ in ope. l ¶ Creata ſūt. Uiſibiliter exiſtendo: q̄dā ſm̄ ſpūalē intelligentiā vel creationē.

Ca. V

E ¶ T vidi in dexte. In filio ꝑ quē oīa fecit: ad quē tot⁹ libri intētio. n ¶ Librū. i. duo te. q̄ idē ſunt: foris ſcʒ vetus ſignificans: vel q2 forinſeca ꝓmittat. Intus ſcʒ nouū ſignificatū: vel q2 interdū ꝓmittit beatitudinē: vl' intus. i. in occultiorib⁹ ſcʒ ꝑfectiores. foris i ſimplicioꝛib⁹ verbis ſcʒ minus ꝑfectos. ¶ Uel liber diſpoſitio diuina: de reparatiōe hoīm q̄ eſt ſcript⁹. i. manifeſtat⁹ intus. i. obſcure: in veteri te. vt moyſes ad veſperū imolabitis agnū. ibi manifeſtās in vltima etate futurā nr̄am reparationē ꝑ xp̄i imolationē: ⁊ foris euidēter. i. i nouo te. ↑ ezech.2.d o ¶ Signatū. Facte ſunt ſcripture ꝓphetaꝝ clauſe ⁊ obſcure: ſed ꝑ

a singla coꝝ habebāt alas ſenas:
b ⁊ in circūitu ⁊ int⁹ plena ſūt ocu c
a ¶ nō ceſſabāt. b ¶ in ꝓſperis vl' in aduer
lis. Et requiē nō habebāt diē ac b
ſis: vel ꝯtinue. ¶ ter: q2 trinitas in ꝑſonis.
nocte: dicētia† Sanctus/ſanct⁹/
¶ ſemel q2 vnitas in maieſtate.
ſanctus/domin⁹ deus omnipo‑ d
¶ ſine p̄ncipio. ¶ imutabilis.
d tens: qui erat ⁊ q̄ eſt ⁊ qui ventu e
a ¶ id eſt q2. b ¶ attribuerēt ⁊ ꝯfiterent̄ et p̄dicarēt. c ¶ p̄dicatores vbiq3.
rus eſt. Et cūm dārent illa ani‑ f
a ¶ fidei ſue in reſurrectiōe vel in aſcēſiōe.
b ¶ operationis.
e malia glōriam ⁊ honorem et be‑
¶ honore opationis: vel in aſcēſione.
nedictionē ſedēti ſuꝑ thronū vi‑
a ¶ humiliabāt ſe. ¶ oēs iudices vt. ⁊ no. te.
uēti in ſecula ſeculoꝝ: ꝓcidēbāt g
a ¶ q̄ ſupius p̄dicatores: hic iuſti⁹ iudices.
viginti q̄tuor ſeniōres an̄ ſeden
¶ .i. in beneplacito.
f tē i throno: ⁊ adorabāt viuētē in
ſecl'a ſecl'oꝝ: ⁊ mittebāt coronas h
a ¶ exemplū alijs dantes.
g ſuas ante thronū dicēntes. Di‑ i
¶ dignus es cui referimus.
gnus es dn̄e deus nr̄ accipe glo
¶ qd̄ ſupra bn̄dictionē.
h riā ⁊ honorē ⁊ vtutē: q2 tu crea‑ k
a ¶ iuxta. ¶ in arte. i. in ſapia dei viuebāt
k ſti oīa: ⁊ ꝓpter volūtatē tuā erāt: l
l ⁊ creata ſunt. Ca. V m
m E † T vidi i dextera ſe‑ n
dentis ſupra thronū
¶ diuinā diſpoſitionem.
¶ .i. munitū.
n o librū ſcriptū int⁹ ⁊ foris: ſignatū o

Ni. de ly. ¶ cum poſt

...tuta generaliū conciliorum. Iſtis enī alis ſex viri eccl'iaſtici debēt aſcēdere ſurſum ꝑ ꝯtēplationē diuinoꝝ: ⁊ deſcēdere deorſum ad edificationē ꝓximoꝝ: ⁊ volare ad dexterā ꝑ gratiarū actionē in ꝓſperis: ⁊ ad ſiniſtrā ꝑ patientiā in aduerſis. a ¶ Et in circui. ⁊ int⁹ ple. ſūt ocu. ꝯſiderādo p̄ſentia: p̄terita ⁊ futura. b ¶ Et requiē nō ha. Hic ꝯſ̄r oſ̄dit̄ dei maieſtas ex obſeq̄o reuerētie: ⁊ p̄mo in patriarchalibus eccleſiis/cū dr̄: Et requiē nō ha. ſ. q̄tuor aīalia q̄tuor patriarchales eccl'iaꝝ ſignātia. c ¶ Die ac noc. dicētia: Scūs ⁊c̄. nā in illis eccleſiis p̄mo valde deuote celebratū fuit diuinū officiū diurnū pariter ⁊ nocturnū. ⁊ ponit̄ hic ter ſctūs: ad deſignādū trinitatē ꝑſonarū. ⁊ ſubdit̄: d ¶ Dn̄s de⁹ oīpotens. ad deſignādū vnitatē eſſentie. nā tres ꝑſone ſunt vn⁹ deus ⁊ dn̄s oīpotēs. e ¶ Qui erat ⁊ q̄ eſt ⁊c̄. ꝑ hoc exp̄mit̄ ei⁹ eternitas q̄ nō app̄hendit̄ a nobis in via niſi ꝑ cōparationē ad differētias tp̄is: vt. ſ. dictū eſt. i. ca. f ¶ Et cū darēt. Cōſequēter deſcribit̄ obſequiū diuine laudis q̄tū ad alias cathedrales eccl'ias ꝑ orbē ꝯſtitutas q̄ i diuinis officiis celebrādis ſeq̄ debēt ordinationē q̄tuor eccl'iaꝝ patriarchaliū: cū eccl'ia tn̄ romana q̄ p̄ncipalis ⁊ caput eſt oīm: ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: Et cū darēt illa aīalia glo. ⁊c̄. ei ſeruiēdo ⁊ ip̄m collaudādo in plurib⁹ modis officioꝝ ⁊ miniſtratōib⁹ ſacroꝝ. g ¶ Procidebāt vigin. ſe. i. alie cathedrales eccl'ie ſe eis ꝯformātes. h ¶ Et mitte. coro. ſu. an̄ thro. in ſignū reuerētie: ꝑ hoc cōfitentes ꝙ habēt a deo claritatē ſ̄tudis ⁊ ſapiētie: q̄ ꝑ coronas aureas deſignant̄: vt dictū eſt. ſ. i ¶ Dicentes:

cētes: Dign⁹ es dn̄e de⁹ nr̄ acci. glo. ⁊c̄. nō eſt ꝑ hoc intelligēdū ꝙ de⁹ accipiat aliq̄d de nouo: vl' ꝙ ei aliq̄d accreſcat ex opibus ⁊ laudib⁹ humanis: ſʒ ꝙ hoīes ex bn̄ficiis ab eo receptis tenent̄ aſſurgere ad laudandū ⁊ glorificandū excellentiā eterne ſue maieſtat̄. k ¶ Quia tu crea. oīa. de nihilo ꝓducendo. l ¶ Et ꝓpter voluntatem tuā erāt. in diſpoſitione tua ab eterno anteq̄ crearent̄: ſicut domus materialis anteq̄ ſit in effectu p̄exiſtit in diſpoſitiōe artificis. ⁊ ſm̄ hoc dicit̄ vij. methaphyſice ꝙ dom⁹ in materia fit a domo que eſt in aīa. oīa vero creata ſe habēt ad deuʒ ſicut artificiata ad artificē: Sap̄. vij. c. Omniū enī eſt artifex omnē habēs virtutē ⁊c̄. m ¶ Et creata ſunt. i. ꝓducta in effectu in tēpore: ⁊ hoc ex diuina volūtate: non ex nature neceſſitate. G

✱ Iſtis autē alis debēt eccl'ie p̄dicatores ⁊ doctores volare ad p̄dicanduʒ ⁊ docendū. de q̄b⁹ dicit̄ Eſa. lx. b. Qui ſunt iſti q̄ vt nubes volant ⁊c̄. Et aſſimilari debēt q̄tuor animalib⁹ p̄dictis leoni per cōſtantiā. vitulo per patiētiā qui eſt aīal imolatiuū. homini per manſuetudinē: ⁊ aquile per cōtemplatiōis altitudinē. Et cū da. ill. q̄t. aīalia glo. ⁊c̄. Sequit̄. g ¶ Procidebant viginti. ſenio. ⁊c̄. nam ex eorū doctrina ſancte eccl'ie militātis adorāt deū viuentē in ſecula ſeculoꝝ. Moraliter

Ca. V

E ¶ T vidi in dex. ⁊c̄. Hic cōſequēter deſcribit̄ dignitas xp̄i hoīs reuelationē accipientis. Circa quā p̄mo p̄mittit̄ ꝓfunditas diuini ſecreti. ſcd̄o difficultas aperiendi ibi: Et vidi. tertio infert̄ dignitas xp̄i ibi: Et vnus. Circa primū dr̄: n ¶ Et vidi in dexte. ſedē. ſuꝑ thro. Iſte ſedēs eſt deus trinus ⁊ vnus: vt dictū eſt. o ¶ Librū. Liber iſte eſt diuina ſciētia in qua oīa ſunt ſcripta. Sciēdū tamē ꝙ in deo ponit̄ duplex ſciētia vel potius vna duplici mō dicta: ſcʒ ſciētia ſimplicis noticie: que ſe extēdit ad omnia poſſibilia: que nunq̄ fuerunt nec erunt: ⁊ ſciētia viſionis que reſpicit exiſtentia pro quacūq3 differētia tēporis. ſcʒ p̄teriti vel p̄ſentis vel futuri: ⁊ iſta ſunt in virtute dei operatiua: inq̄ntum operat̄ ipſa in aliquo tp̄e. talia āt̄ ſunt illa que reuelata ſunt homini xp̄o: ⁊ ab eo iohāni aplo. virtus āt̄ dei operatiua metaphorice dr̄ man⁹ eius dextera: q2 ꝑ manū dexterā operamur. ⁊ ideo liber q̄ dicit̄ dei noticia de diſpoſitis ab eo fieri cōuenienter dicit̄ eſſe in dextera manu dei. p ¶ Signatū. Signatio iſta deſignat clauſionē diuine ſciētie de diſpoſitis ab eo fieri q̄uſq3 ſint ab eo reuelata fieri vel i effectu ꝓducta. D

✱ Sigillis

Moraliter. n ¶ Et vidi in dextera ſedē. ſu. thro. ⁊c̄. Scd̄m ſenſum lr̄alē hic liber eſt dei p̄ſciētia eoꝝ q̄ futura erāt in eccl'ia. ¶ Moralr̄ aūt hic liber eſt ſacra ſcriptura q̄ deriuata eſt a ſciētia diuia. Et dr̄ hic liber ſcript⁹ int⁹ ⁊ foris. foris q̄tū ad ſenſus hiſtoricos ⁊ patētes. int⁹ aūt q̄tū ad myſticos ⁊ latētes: ⁊ ſignat⁹ ſigillis ſeptē. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ ad h̄ ſcriptura ſigillat̄ vt mag̃ autētica reddat̄. ſeptē aūt ſūt q̄ ſacrā ſcripturā pre ceteris autenticā reddūt: q̄ ſunt agētis auctoritas: q̄ eſt ſpiritusſancti⁹ ſubiecti nobilitas: qd̄ eſt ip̄e deus. forme tractādi veritas: quia nullū patit̄ falſum. finis bonitas: qd̄ eſt ineffabile gaudiū. ſentētie multitudo: nā ſub vna littera plurimos habet ſenſus: cōtinentie latitudo: nā hec ſcriptura quodāmodo ſe extendit ad om̄ia: inq̄ntum habēt habitudinē ad deuʒ q̄ eſt eius ſubiectū: ipſius ſingulis aptitudo. Unde Greg⁹. in ꝓlogo moraliū: Diuinus ſermo ſicut in myſteriis prudētes exercet: ſic plerūq3 ſuperficie ſimplices refouet. habet in publico vnde paruulos nutriat: ſeruat in ſecreto vnde mentes ſublimium admiratione ſuſpendat. Eſt enim quaſi quidam fluuius planus ⁊ altus in quo agnus ambulet ⁊ elephas natet. Moraliter. Quare ſcriptura ſigillatur,

✱ Quis dignus

rū poſt aperte. a ¶ Sigillis. i. vniuerſis obſcuritatibus: vl' clauſio ſeptiformi ſpū / ꝑ quē fides aperiꝉ. b ¶ Septē. Dicit: q: in ſequētibus determinabit illa ſeptem ſigilla. ſ. album equū ⁊ rurſum ⁊ nigrū ⁊c. q̄ aperta ⁊ nota fuerunt in exordio eccl'ie: q̄ fuit alb' equus ſup quē ſedit chriſt': ⁊ doctrina ⁊ exemplo muniuit quā rufus equus ipugnauit. c ¶ Angelū. Sācti pr̄es intellexerūt aliq̄n a deo diſpoſitā reparationē h. ⁊ quādo fieret videre exoptabāt: ſed quū fieret ignorabāt: donec. ſ. reuelauit anteq̄ fieret quibuſdam. d ¶ Predicātē. Ingrentē ⁊ alus annunciantē et ꝑ nimio deſiderio tādiu differri cōquerētem. e ¶ Apire li. ⁊ ſoluere ſi. Diuinā diſpoſitionem vel vniuerſas obſcuritates ſcripturaꝝ tollere. f ¶ Flebā mul. qm̄. Hoc in ꝑſona ꝑoꝝ patrū ꝙ nō intelligebāt: vel dilatā reparationē dolebāt. vñ: Multi reges ⁊ ꝓphete voluerunt videre q̄ vos ⁊c. g ¶ Et vn' de ſe. Quilibet ꝓpha q̄ xp̄i aduētū annūciādo cōſolaꝉ alios. h ¶ Vicit leo. Leo dū fugaꝉ ꝑ mōtes fugit: ⁊ nodo quē habet i cauda veſtigia delet ne inueniatur. Ita xp̄s fugit ꝑ mōtes. i. diuinitas iudeos latuit: aſſumpta carne diuinitatē texit ne poſſet agnoſci. leo dormit aptiſ oculis / ita chriſt' expirauit diuinitate viuēte. i ¶ Et ecce in me. thro. ⁊c. Eccleſia q̄ a chriſto tāq̄ thron' poſſideꝉ: tāq̄ aīalia paſciꝉ / tāq̄ ſeniores in iudicio pſtātis honoraꝉ: ip̄a ſup chriſtū edificata. in ſeptē cornib' fortitudinis regno exaltaꝉ: in ſeptē oclis ſignis ⁊ virtutib' illuminaꝉ: k ¶ Tāq̄ occiſū. Quia et ſi mortu' / ex v̄tute dei viuit. Vel inter ſuos tāq̄ occiſus eſt: in q̄b' q̄tidie mortificaꝉ. l ¶ Cornua ſeptē ⁊c. Quia dat regnū qd̄ in cornib' notaꝉ. Oculos: q: illuminat. Vel cornua eminētiores ſācti in capite xp̄o ſūt / dati carnē ꝑpe.

a ¶ .i. vniuerſitatibus. ¶ audiui.
b ſigillis ſeptem. Et vidi angelum g
¶ quemlibet priorum patrum.
d fortē predicantem voce magna:
¶ implere vel accipere.
e Quis eſt dignus aperire librum e
¶ verba iohannis.
⁊ ſoluere ſignacula ei'? Et nemo d
¶ vt angelus. ¶ vt homo.
poterat neq̄ in celo neq̄ i t̄ra: ne f
¶ aīe exute a corpe. ¶ implere. ¶ ꝑfecte intelligere. vñ: Generationē ei' q̄s enarrabit.
q̄ ſubtus terraꝫ apire librū neq̄ g
f reſpicere illū. Et ego flebam mul h
¶ q: omēs inquinati.
tum: quoniā nemo dignus inuē
¶ ꝑ incarnationē. ¶ ꝑfecte intelligere.
tus eſt aperire librum: nec videre
g illū. Et vnus de ſenioribus dixit i
¶ diabolum.
h mihi: Ne fleueris. Ecce vicit leo k
¶ ꝓcedens a dauid vel firmamentū dauid. a ¶ ad hoc vt aperiat.
de tribu iuda radix dauid āpire l m
librū: ⁊ ſoluere ſeptem ſignacula
a ¶ ſicut ille predixerat. b ¶ exequiꝉ quomodo vicit leo ⁊ vbi.
i ei'. Et ūidi ⁊ ecce i medio throni n
⁊ q̄ttuor aīalium: ⁊ in medio ſeni
a ¶ xp̄m q̄ fuit victiā. b ¶ certātes adiuuātē.
k orū āgnum ſtāntē tanq̄ occiſum
l habentē cornua ſeptem ⁊ oculos o
ſeptē: qui ſunt ſepteꝫ ſpiritus dei
¶ .i. agnus. ¶ homo xp̄s.
miſſi in omnē terram. Et venit ⁊ p q
a ¶ ad cognitionē hoim ꝑ carnē. b ¶ a verbo ſibi vnito. ¶ vel de.
āccepit de dextera ſedētis in thro
¶ et quia.
no librū: †et cū aperuiſſet librū: r
¶ .i. predicatores omnes.
quattuor aīalia ⁊ vigintiquat s t

Nico. de lyra

a ¶ Sigillis ſeptē. i. omimodis obſcuritatib' vt exponūt aliq̄: et ſm̄ h̄ ponit hic numer' determiat' ꝓ ideterminato. ſ. ſeptenari' ꝓ obſcuritatū multitudie: ſicut dicit Greg. Homel. xxv. Maria q̄ ſeptē demonia habuit q̄ de vniuerſis vitijs plena fuit: ſed h̄ dictū nō bn̄ cōſonat his q̄ ſequunꝉ ca. ſeq̄n. de apertione ſigilloꝝ ꝓcedēdo a p̄mo ſigillo vſq̄ ad ſeptimū determiate. ex q̄ ptꝫ ꝙ ſeptenari' ſigillorū nō poniꝉ ibi ꝓ indetermiata multitudie obſcuritatū. Idō videꝉ meli' dicēdū ꝙ ſigilla iſta nō ſūt aliō niſi dei volūtas claudēs ⁊ aperiēs ſuū ſecretū ꝓut ⁊ q̄n et quō ſibi placet: q̄ lꝫ ſit vna in ſe: dr̄ tn̄ multiplex ad varios effect' relatas: ſm̄ illud Ps. cx. a. Magna opa dn̄i exq̄ſita in oēs volūtates ei'. Septenari' igiꝉ ſigilloꝝ eſt ſeptenari' reuelatiōis diuine volūtatis ad reuelāda iohāni diſtincta reuelatiōib' ſeptē: vel fiēda in ſeptē tp̄ib'. b ¶ Et vidi. Hic ꝯñr deſcribiꝉ difficultas aperiēdi / cū dr̄: Et vidi an. Iſte videꝉ fuiſſe gabriel q̄ interp̄taꝉ fortitudo dei. c ¶ Quis eſt di. ape. librū. i. manifeſtare dei ſecretū. d ¶ Et ſol. ſig. ei'. i. ſigillatim oñdere q̄liter ſingula de q̄b' diceꝉ ꝓcedūt ex diuina volūtate. Et nemo poterat in celo. q̄tū ad angelos. e ¶ Neq̄ in terra. q̄tū ad hoies. f ¶ Neq̄ ſubt' terrā. q̄tū ad demones: in q̄b' remāſerūt naturalia integra. g ¶ Aperire librū. Quia null' iſtorū pōt ad ſecreta diuina attingere / niſi deo reuelāte: q̄ primo reuelauit chriſto hoi / ⁊ chriſt' iohānī. h ¶ Et ego fleb. mul. Per hūc fletū deſignaꝉ iohānis deſideriū de ſciēdo eccl'ie futurū ꝓceſſum. i ¶ Et vnus. Hic ꝯſequēter inferꝉ dignitas chriſti: q̄ ſolus inuētus eſt dignus dicta ſecreta p̄mo accipere ⁊ alijs ꝑ iohānē nūciare / cū dicit: Et vnus ⁊c. Cōſolādo me de deſiderij mei implecione. Quis aūt erat iſte ſenior nō dr̄: ⁊ dicūt aliq̄ ꝙ fuit Mattheus euāgeliſta: q̄ dixit in ꝑſona chriſti Mat. vlti. d. Data eſt mihi oīs poteſtas in celo ⁊ in terra. Idō ⁊c. k ¶ Ecce vicit leo de tribu iuda ⁊c. Nā chriſt' victor fuit in ſua reſurrectione: ſed q̄cq̄d ſit de veritate. rō tn̄ non videꝉ valere: q: iohānes nō accepit hāc noticiā per Matthei ſcripturā: ſed ꝑ reuelationē ſpecialem. Eſt aūt dictū. ſ. ꝙ ꝑ ſeniores intelligūtur eccl'ie p̄lati: et idō videꝉ meli' ꝙ iſte ſenior fuerit Petr': ⁊ diciꝉ vnus. i. primus īter apl'os: eo modo loquēdi q̄ dicꝉ Geñ. i. a. Factū eſt veſpere ⁊ mane dies vn'. i. p̄mus. trāſierat eni iā beatus Petr' ꝑ martyriū ad gl'iam: q: ſub Nerone paſſus fuit: Iohānes aūt poſtea tp̄e Domiciani hāc reuelationē accepit: ⁊ ſic aīa petri aſſiſtēs chriſto: vel aliq̄ effigies petrū rep̄ſentans dixit iohāni: Vide ne fleueris ⁊c. l ¶ Radix dauid. i. de radice dauid deſcēdēs ſm̄ carnē: ſm̄ ꝙ p̄dixerat Eſa. xi. a. Egrediēꝉ virga de radice ieſſe: ⁊ flos de radice ei' ⁊c. m ¶ Aperire librū. i. manifeſtare eccl'ie decurſum a deo p̄ordinatū. n ¶ Et vidi ⁊ ecce in medio throni ⁊c. agnū ⁊c. i. chriſtum in medio eccl'iaꝝ ꝑ orbē in noīe eius cōſtitutarū: ſicut ip̄e dicit Matth. vlt. d. Ecce ego vobiſcū ſum oībus diebus vſq̄ ad cōſummationē ſeculi: q̄ ſicut dictus eſt leo rōne reſurrectionis: ita dicitur hic agn' rōne imolationis. ꝓpter qd̄ etiaꝫ diciꝉ ſtans: q: reſurrexit ad vitā imortalē: Roma. vi. b. Chriſt' reſurgēs ex mortuis iā nō moriꝉ. et tanq̄ occiſus: q: q̄tidie in eccl'ia imolaꝉ nō ſm̄ carnē: q: reſurrexit ad vitā imortalē: vt dictū eſt: ſed ſm̄ effectū ⁊ rep̄ſentationē: q: ꝑ oblationem eucharíſtie cōmunicaꝉ nobis effect' ſue paſſionis. ip̄a etiā eſt ſimilitudo rep̄ſentatiua ip̄ius: ſm̄ ꝙ dicitur Lu. xxij. b. Hoc facite in meā cōmemorationē. illud eni quod repreſentat aliquid noiaꝉ noie ip̄ius: ſicut imago petri noiaꝉ petrus: ⁊ eadē ratione eucharíſtie agnus immolatus. ⁊ ad hoc deſignādū nō diciꝉ hic agnus occiſus ſimpliciter ſed tāq̄ occiſus. o ¶ Habētē cornua ſeptē. i. poteſtates: ⁊ ideꝫ deſignaꝉ per ſeptem ſpiritus: q: ſeptē dona ſancti ſp̄ūs ſunt quaſi ſepteꝫ cornua ſiue poteſtates ad reprimendū virtutē inimici. p ¶ Miſſi in omnē terrā. Quia chriſtus paratus eſt dare dona ſp̄ūſſācti omi hoi ad ea ſe debite diſponenti. q ¶ Et venit ⁊ accepit ⁊c. librum. Nō eſt ꝑ hoc intelligendū ꝙ chriſtus tūc acceperit noticiā de ꝓceſſu eccleſie. nā aīa chriſti ab inſtanti ſue creationis diuinitati coniuncta habuit noticiā omniū que deus cognoſcit ſcientia viſionis. inter que eſt ꝓceſſus eccleſie: vt ptꝫ ex predictis. ⁊ ideo ꝑ hoc ꝙ iohānes vidit accipere eum librū: deſignatur acceptio noticie a principio creationis aīe chriſti: ſed de nouo iohanni reuelande / ⁊ per eū vniuerſali eccleſie. r ¶ Et cū aperuiſſet librū. Hic cōſequēter deſcribiꝉ aſſiſtentiā chriſto iocūditas: ⁊ primo ſibi aſſiſtentiū in eccleſia militāte. ſecūdo in triūphante / ibi: Et vidi ⁊ audiui. Circa primū diciꝉ: Et cū aperuiſſet librū. Ad reuelandū eccleſie ꝓceſſum. s ¶ Quattuor aīalia. i. quattuor eccl'ie patriarchales. t ¶ Et vigintiquattuor ſe. i. vniuerſi cathedrales eccl'ie ꝑ orbē diffuſe: ⁊ per hoc etiam ſubintelliguntꝉ alie ab eis conſtitute.

Ceciderūt corā

Moraliter

c ¶ Quis eſt dign' aperire librū / ⁊ ſoluere ſignacula eius. Quaſi diceret nullus niſi chriſtus. vnde Hiero. in ep̄la ad Paulinū. Quāti hodie putant ſe noſſe litteras tenēt ſignatū librū: nec aperire poſſunt niſi ille reſerauerit q̄ habet clauē dauid: q̄ aperit ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo aperit. ꝓpter qd̄ multi legunꝉ magis ꝑfeciſſe in intellectu ſacre ſcripture ꝑ orationē q̄ ꝑ ſtudij exercitationē.

dati carnem excedētes. a ¶ Cecide
rūt co.⁊c. Humilia de ſe ſenſerūt: et
ſpm imitāt. vñ ſequit: Hātes ſin.⁊c.
b ¶ Citharas. Mortificatiōes vicio
rū ⁊ ↄcupiſcētiarū. In cithara: lignū ⁊
chorde. per lignū crux xpi: p chordas
caro ſctoꝝ: q̄ tendit in ligno dū diuer/
ſis tormētis eundē ſonū reddētes cru
cē xpi imitant. c ¶ Cātabāt cā.⁊c.
Cū exultatiōe nouū teſtamentū eccl'a
ope ꝯfitet: dū in morte eius baptiçat.
d ¶ Tribu. Dicit a tribus ordinib⁹:
in q̄bus. lxxii. lingue in ſingulis: quaꝝ
ī 8.7.d multi ppl'i: in pplo nationes. Tres or
dines ſaluādorū: Noe: Daniel: Iob.
vel tres ordines gentiū: greci: hebrei:
chriſtiani. e ¶ Vidi ⁊ audi. Nō ſo
lū aīalia ⁊ ſeniores ex officio ſuo idem
atteſtātes: ſ; etiā audiui. f ¶ Ange
loꝝ. i. ſupnoꝝ ſpirituū: q̄ eccleſiā mi/
niſt̄ ⁊ cuſtodiūt: q̄ de reparato ſcōꝝ cō
ſortio gratulant: q̄ teſtimoniū phibēt
xpo: ⁊ in natiuitate qū apparuerūt pa
ſtorib⁹: ⁊ in paſſiōe ⁊ in reſurrectiōe ⁊
aſcēſione teſtati ſūt iudicē vēturū. Uel
angeli minores ſubditi in eccl'ia. An/
gelicā vitā ducētes: q̄ circūdāt ⁊ hono
rāt ſuos p̄dicatores ⁊ ſuos iudices te/
ſtimonio eoꝝ ↄſentiētes ⁊ ſe ↄfirman/
ī Dan.7.c tes. g ¶ Multorū. Quāto plures
tāto maior atteſtatio ⁊ maius gaudiū.
h ¶ Milia mi. q: finitū eſt apd deū
qd̄ hoībus infinitū. i ¶ Sapiam.
Cognitionē oim rerū ſicut verbū ſibi
vnitū. k ¶ Bñdictio. i. augmētatio
quā habem⁹ in bonis operibus: ⁊ honor
q̄ inde ſequit: ⁊ glia de ↄtutib⁹ q̄s in
baptiſmo accipim⁹: ⁊ ptās qua ↄcupi/
ſcētiis reſiſtim⁹: nō nobis ſ; tibi attri/
buat. l ¶ Et q̄ttuor aīa. Oēs ſeni
ores ⁊ aīalia teſtimonio āgeloꝝ aſſen/
ſū p̄bent: oēs inſimul. m ¶ Cecide
rūt ⁊c. Nō ſupbiunt q̄ alios iudicāt:
ſed humiliāt ſe. Ca. VI

ſ ET vidi. Poſtq̄ apuit q̄ de
ſe p̄dicta erāt impleuit: ⁊ eccle
ſiā ſuā teſtimonio ꝓphetaꝝ ⁊ angeloꝝ
in fide ſolidauit. apuit eis ſenſum vt in
telligāt ſcripturas: ⁊ p p̄dicatores exte
rius denūciat: q̄ ꝓ hac fide pati debe/
at: ⁊ q̄ auxilia: vl' q̄s coronas ſuis p̄fe/
rat: q: facta memoria de reparatiōe: ſi d̄
tribulatiōib⁹ taceret: iā poſſent deficē/
re: ſi de iprouiſo tribulatio inſurgeret.
o ¶ Q̄ apervuiſſet. Signat⁹ erat: q:
oīa xpo vel in ſe vel in ſuis apuit. Ipe
eni ſuis apuit ſenſus: vt hec ſigilla in
ſcripturis intelligerēt. In primo ſigillo
apto vñ egreſſus eſt equ⁹ alb⁹: intelli/
git eccl'e dealbatio p baptiſmū. In ſe
cūdo equo ruſo: apta pſecutio funden/
tiū ſanguinē vñ baptiçat' inſurgūt tri
bulatiōes. In tertio nigro: hereticorū
pſecutio occulta. In q̄rto pallido: fal/
ſoꝝ fratrū apta ⁊ occulta. p ¶ Ueni
⁊ vi. Et a myſterio trāſi: ⁊ cōpletā vide
ſ veritatē

Ni. de ly.

a ¶ Ceciderūt co. ag. nō ex d̄ ha
buerīt materiā venerādi ipm. b ¶ Ha
bētes ſin. ci. ⁊c. qd̄ exponit cū ſbdit:
c ¶ Que ſunt ora. ſan. metaphori/
ce: ⁊ p hec ⁊ ſilia aperit aliquo mō via
ad exponēdum reliqua: vt p̄dictū eſt.
d ¶ Et cantabāt can. no. i. ptinētē
ad nouū teſtamētum. e ¶ Dign⁹ es
dñe de⁹ ⁊c. ⁊ pꝫ ex ſupradictis inīa.
f ¶ Qm̄ occi. es. meritū p̄cedit illud
qd̄ cadit

¶ omnes iudices.
a tuor ſeniores ceciderūt corā agno a
a ¶ leta corda etiā ad dilectionē inimicoꝝ.
b habētes ſinguli citharas ⁊ phiā b
a ¶ ſuauiter redolentiū.
las aureas plenas odoramētoꝝ
c q̄ ſūt orōnes ſctōꝝ: ⁊ cātabāt cā c d
¶ ſine pctō. ¶ q: imunis a pctō.
ticū nouū dicētes: Dign⁹ es dñe e
¶ vel accipere.
aperire librū ⁊ ſoluere ſignacula
eius: †quoniā occiſus es: ⁊ rede/ f
miſti nos de⁹ in ſanguine tuo ex g
d omni tribu ⁊ lingua et populo et
natione: ⁊ feciſti nos deo noſtro h
¶ ſpiritualiter regnantes. a ¶ noſipſos
offerentes ⁊ pro alijs orātes.
regnum ⁊ ſacerdotes. Et regna/ i k
a ¶ ſup terrenitatē vel ſuper terrā viuētiū.
e bim⁹ ſup terrā. Et vidi ⁊ audiui l
¶ exiſtentiū.
f g vocem angelorū multorū in cir
cuitu throni ⁊ aīaliū ⁊ ſeniorū:
¶ .i. multa milia.
h ⁊ erat numer⁹ eorū †milia miliū m
a ¶ q̄ſi: nō erubeſcim⁹ p̄dicare de te: q:
dicentiū voce magna: Dignus n
eſt agnus q̄ occiſus eſt accipere
¶ immunitatē a peccato. ¶ q: deus fuit
⁊ ſi viſus mortuus.
i virtutē et diuinitatē et ſapientiā
a ¶ quia vicit diabolū conſtans in
paſſione. b ¶ in reſurrectiōe. c ¶ impaſ/
ſibilitatē ⁊ immortalitatē.
et fortitudinē ⁊ honorē et gloriā
a ¶ in exaltatione. b ¶ ⁊ accipe. c ¶ vt
in noīe ieſu omn ge. flec. ce. ⁊c.
et benedictionē. Et omnē crea/ o
¶ terreſtriū.
turā que eſt in celo: ⁊ q̄ ſup terrā p
a ¶ infernoꝝ. b ¶ ad litterā vel mundū.
c ¶ et omnia.
⁊ ſubtus terrā: et mare: et que in q
eo ſunt: omēs audiui dicentes:
a ¶ trinitati. b ¶ ſm humanitatem.
c ¶ exaltatio.
k ſedēnti in throno ⁊ agno. Bene
a ¶ impaſſibilitas. b ¶ in reſurrectione.
c ¶ quia omnipotens.
dictio et honor et gloria et pote/
a ¶ ad predicatores ex officio cōuenit ali/
os confirmare.
l ſtas in ſecula ſeculorū. Et q̄uat
¶ nota confirmationis.
tuor animalia dicebāt amen. Et
m viginti q̄ttuor ſeniores ceciderūt
¶ in corda ſua. ¶ mente: ore ⁊ opere.
in facies ſuas: ⁊ adorauerunt vi
uentē in ſecula ſeculoꝝ. Ca. VI

n o ET vidi q̄ aperuiſſet r
agnus vnū de ſeptē
¶ Iohannē. i. p̄mitiui ſe
quentē inuitāt eccl'iā.
ſigillis ⁊ audiui vnū s
de quattuor animalibus / dicēs
¶ quia terret.
p tāq̄ vocē tonitrui: Ueni ⁊ vide. t

qd̄ cadit ſub merito. ꝓpt̄ qd̄ acceptio no/ G
ticie ꝓceſſus eccl'e q̄ p̄ceſſit mortē xpi: vt
dictū eſt: Nō cecidit ſub merito ipſius: ſi
cut nec glia aīe xpi: ſed glia corpis q̄ ſecu
ta eſt ſub merito hñ cecidit. meruit enim
ſui corpis glorificationē ⁊ exaltationē: et
eodē mō pōt dici de reuelatiōe dicti ꝓceſ
ſus facta Iohāni: ⁊ p eū vniuerſali eccl'e
ad declarationē bonitat' ⁊ maieſtat' xpi:
nam hec reuelatio facta eſt poſt paſſionē.
g ¶ Et oi tribu. ⁊c. nā eccl'ia eſt ex oib⁹
gentibus collecta. h ¶ Et feciſti nos
deo nr̄o regnū. i. regni ei⁹ participes.
i ¶ Et ſacerdo. hoſtias laudis deo offe
rentes. k ¶ Et regna. ſup ter. nō dr̄:
In terra vbi ſcti ↄculcant: ſ; ſup terrā. i.
in celo vbi ſcti cū xpo dñant. l ¶ Et vi
di. Hic ↄſr ponit iocūditas aſſiſtētium
xpo in eccl'ia triūphāte / cū dr̄: Et vidi et
audi. vocē ange. mul. ⁊c. in hoc nota/
tur ipoꝝ multitudo maxia: ſm illud Iob
xxv. a. Nunq̄d eſt numer⁹ militū eius: ⁊
idē deſignat in hoc qd̄ ſubdit: m ¶ Et
erat nu. eoꝝ mi. mili. Sicut eni corpa
celeſtia totā regionē elemētarē excedūt:
q̄ſi incōparabilit' in quātitate cōtinua: ſic
angeli oīa corpalia in q̄ntitate diſcreta: ac
cipiēdo quātitatē diſcretā ꝓ q̄libet multi
tudine numerabili vel nūerata. n ¶ Di
gnus eſt agn⁹ ⁊c. oīa iſta habuit vl' ſal
tē plura añ paſſionē. qd̄ dico ꝓpt̄ gloriā
corpis ⁊ hmōi q̄ ſecuta ſūt. ⁊ iō acceptio
taliū hic accipit ꝓ manifeſtatione eoꝝ ad
laudē ⁊ honorē noīs xpi: et ↄñter ponit
laus xpi in oib⁹ creatur' / cū dr̄: o ¶ Et
oēm cre. q̄ in ce. eſt. q̄tū ad hoīes q̄ iā
ſūt i patria. p ¶ Et q̄ ſup ter. q̄tū ad exi
ſtētes adhuc in via. q ¶ Et ſubt⁹ ter.
⁊c. nā oēs creature ⁊ irrōnales ⁊ vita ca
rentes dicunt laudare xpm: in q̄tū ſunt H
materia ⁊ occaſio laudādi ipm: q: intelle/
ctuales creature p eas aſcēdūt ad cogno
ſcendū deū: ⁊ p ↄñs ad ipm laudandū et
glorificandū. cetera que ſequunt patent
ex predictis. Capl'm. VI

ET vidi q̄ ape. Poſtq̄ deſcri/
ptus eſt mod⁹ diuie reuelatiōis:
hic ↄñr deſcribit decurſus impletiōis: et
hoc ſub ſeptē ſigilloꝝ apertionib⁹: q̄bus ſi/
gillis liber dicebat ſignat⁹. ⁊ iō ſm ſeptē
ſigilla diuidit i ſeptē ptes: q̄ patēt in lr̄a
Igit in p̄ma pte dicit: r ¶ Et vidi q̄
ape. agn⁹ vnū ⁊c. i. p̄mū: eo mō loque
di q̄ dr̄ Gen. i. a. Et factū eſt veſpe ⁊ ma/
ne dies vn⁹. i. p̄m⁹. vñ ⁊ ↄñr ibi dr̄: Fa/
ctū ē veſpe ⁊ mane dies ſcdˢ: ⁊ ſic ↄñr vſ
q̄ ad ſeptimū eodē mō. ↄñr hic deſcribit
apertio ſecūdi ſigilli ⁊ tertij vſq̄ ad ſeptimū
s ¶ Et audiui vnū ⁊c. i. primū: eadē
rōne qua ⁊ de ſigillis dictū eſt. nam cōſe/
quēter agit de aliis trib⁹ aīalibus: ⁊ ſm
illos q̄ p aīalia dicūt ſignari q̄ttuor euan
geliſtas. Iſte fuit Marcus in ſimilitudi
ne leonis deſignatus: q̄ ſimilitudo ponit
p̄ma. ſ. ca. iiii. ſed q̄m illud dictū nō cōſo/
nat ordini euāgeliſtarū in quo Matthe⁹
ponit p̄m⁹ ⁊ Marc⁹ ſcdˢ. iō dixi. ſ. c. iiii.
qd̄ p q̄ttuor aīalia q̄ttuor patriarchales ec/
cleſie deſignant: ⁊ ſic habeo ↄñr dicere
q̄ ille qui per primū animal deſignat fu/
it patriarcha prime eccleſie patriarchalis
ſcꝫ hieroſolymitane: qui fuit beatus Ia/
cobus appellatus frater dñi: eo q̄ fuit ſi/
milimus ſibi: ⁊ hic ante iaꝫ trāſierat per
gladium ſub Nerone: vt patꝫ per Ioſe/
phū. xx. libro antiq̄tatū. hec aūt reuelatio
facta fuit Iohanni tempore Domiciani.
t ¶ Ueni ⁊ vi. decurſuꝫ eccl'ie p̄mitiue.

A veritatē vel iuſticiā. a ❡ Ecce equ⁹ alb⁹. Eccl'ia in baptiſmo dealbata: vel maxime ꝑdicatores q̄ vbiq̄ deū ferūt. b ❡ Ar cū.i.chriſt⁹ habet ſcripturā q̄ illuminat ſuos/⁊ occidit inimicos. c ❡ Et exiuit vin.⁊c. Qđ ꝑdicatores faciūt deo attribuūt. d ❡ Et cū a.⁊c. Videns diabol⁹ eccl'iam inſtitui ad locū ſupplēdū vn̄ ipſe ceciderat eā ſubuertere nitiẗ ꝗbus ꝑte. e ❡ Equus ruſus. Superiori ꝯtrarius.i.ꝑ ſecutores ⁊ ſanguinolenti. f ❡ Sumeret pa.i.ꝯceſſum eſt a deo vt auferret omnē quietē animi ab his q̄ ſunt terrenis dediti. g ❡ Interficiant. Magna poteſtas interficiēdi: q2 nō ſolū in minores ſed etiā in maiores vt in petrū. h ❡ Et ecce equ⁹ niger. Videns diabolus ſe ꝑ apertas ꝑſecutiōes nō ꝓfeciſſe: immittit hereticos qui falſis rationibus contēdant vt facilius decipiant.

❡ Statherā.

a Et vidi: ⁊ ecce equus alb⁹ et qui g
a ❡ diuinā ſcripturā.
b ſedebat ſuꝑ illū habebat arcū: c
a ❡ de⁹ in ſctis coronaẗ: vel ſm̄ hūanitatē.
❡ .i.poteſtas. b ❡ in iudeis vel in ſe. d
c ⁊ data eſt ei corona: ⁊ exiuit uin- f
❡ gentes cū membris.
d cens vt vinceret. Et cū aꝑuiſſet g
❡ ordine videndi:non tempore.
ſigillū ſecundū: audiui ſecundū i
a ❡ q2 qđ in corde habet opere cōplet.
aīal dicens: Veni ⁊ vide. Et exi- k
❡ .i.diabolus.
e uit alius equus ruſus: ⁊ qui ſede m
❡ auferret.
f bat ſuꝑ eū datū eſt ei vt ſumeret n o
❡ gladio ma-
g pacem de terra: ⁊ vt inuicē ſe in- p q
terialiter vel perſuaſionis.
terficiāt: et datus eſt eis gladius r
magnus. Et cū aꝑuiſſet ſigillū s
tertium: audiui tertiū animal di- t
b cens: Veni ⁊ vide et ecce equus v
a ❡ offuſcans ſua vitia q̄buſdā opib⁹ bonis.
b ❡ ipſi diabolo qđ ſūt operanẗ ꝑ eū tributum⁹.
niger: ⁊ qui ſedēbat ſuꝑ eum ha- x y

Nico.de lyra

a ❡ Et ecce equ⁹ alb⁹. Per quē vt dicūt expoſitores aliq̄: deſignaẗ Gaius imꝑator q̄ ſucceſſit imediate Tyberio ſub q̄ paſſus chriſtus fuerat: ⁊ deſignaẗ ꝑ equū albū: eo ꝙ nō fuit chriſtianis moleſt⁹ ſꝫ magis ꝯſolabilis. nā pilatū miſit in exiliū q̄ chriſtū iniq̄ iudicauit. ⁊ ſilr̄ herode q̄ decollauerat iohannē/⁊ xp̄m in paſſiōe ſpreuerat: Lu.xxiii. iđ ſubdiẗ: Et exiuit vincēs vt vinceret.ſ. aduerſarios xp̄i: vt dictū eſt: ſed hoc nō videẗ mihi ꝯuenienter dictū. nā iſte Gai⁹ intantū fuit elat⁹ et ꝑuerſus ꝙ ꝑ orbē miſit ſtatuā ſuā: vt in illa adoraret vt deus: ⁊ q2 habitātes in iudea renuerūt hec facere: miſit petroniū cū exercitu in iudeā: vt in templo poneret dictā ſtatuā ⁊ renuētes interficeret: vt dicit Joſephus libris antiq̄tatū ⁊ de iudaico bello. tn̄ petronius nō dedit hoc executioni: q2 Gaius fuit morte ꝑuent⁹: et in illo t̄pe apl'i ⁊ alii xp̄iani habitabāt in hierl'm ⁊ iudea: et ſic pꝫ ꝙ Gaius nō fuit eis ꝯſolabilis/ſed mag' horribilis: eo ꝙ ꝓ ceteris habitatorib⁹ iudee horridū erat eis mādatū Gaii de dicta adoratiōe. licꝫ aūt ipſa miſerit in exiliū herodē ⁊ pilatū: tn̄ nō fuit ꝓpter xp̄m: ſed ꝓ aliis cauſis totaliter deſperatis: vt refert Joſephus: quas cauſa breuitatis omitto. ſilr̄ qđ ſubditur: Exiuit vincēs vt vinceret. nō videẗ ſibi ꝯuenienter applicari: q2 rome fuit turpiter interfect⁹ ꝓpẗ ſuas malicias: et vxor ei⁹ gladio cōfoſſa: et ei⁹ vnica filia parieti alliſa: ꝓpter qđ videnẗ alii meli⁹ dicere.ſ. ꝙ ꝑ equū albū intelligiẗ cetus apl'oꝝ: dealbat⁹ ſanctitate vite. ⁊ q2 beat⁹ Jacobus hieroſolymitane eccl'ie ep̄s: vt dicit Hieronym⁹ in libro illuſtriū virorū. diciẗ viſus fuiſſe tūc nō veſtib⁹ laneis ſed lineis: ⁊ ꝑ ꝯſequēs albis. ⁊ idē eſtimari pōt ꝓbabiliter de aliis apl'is. vn̄ ⁊ Mahometus vocat eos viros dealbatos. Per ſedentē ſuꝑ equū illū intelligiẗ chriſtus ſeſſor ⁊ ductor eorum: ſm̄ illud Rom. viii.c. Quicūq̄ ſpū dei aguntur: hi filii dei ſunt. ⁊ ſm̄ hoc ſic eſt l'ra exponēda: Et ecce equus alb⁹.ſ. apl'oꝝ ſenat⁹. b ❡ Et q̄ ſedebat ſuꝑ illū.ſ. chriſt⁹. c ❡ Habebat arcū in ma. ſua. .i. verbū ꝑdicationis in manu operationis: q2 cepit facere ⁊ docere: Act.i. ⁊ ſic fecerūt apl'i ꝑ inſtinctū ⁊ ducatū ip̄ius. d ❡ Et data eſt ei corona. In ſua reſurrectiōe ⁊ aſcēſiōe. e ❡ Et exiuit. Per effectum ſuum dando apoſtolis in ſigno viſibili ſpm̄ſctm̄. f ❡ Vincens. Aduerſarios ſuos in iudea ꝑmo. nā eodē die cōuerſi ſunt ad eū ꝑdicante petro tria milia: Act.ii. ⁊ altera die q̄nq̄ milia: Act.iiii. g ❡ Vt vinceret. Per totū orbē ſubiiciēdo ſue fidei iugo colla gentiū. nam in breui t̄pe ꝑ predicationē apl'orū ⁊ alioꝝ chriſti diſcipuloꝝ chriſto cooperāte ⁊ ſermonē eorum ſignis ſequētibus cōfirmāte: Mar.vlt. predicatū fuit euāgeliū. nā viuēte adhuc beato petro fides catholica diffuſa fuit vſq̄ ad fines terre habitabilis ꝓut declaraui ſuꝑ illud Pſal.xviii.a. In omnē terrā exiuit ſonus eorū ⁊c. ⁊ ſuꝑ epiſtolā Ro.x. h ❡ Et cū aperuiſſet ſigillū ſecundū. Hec eſt ſecūda pars in qua deſcribiẗ ſtatus eccl'ie a t̄pe Neronis vſq̄ ad Titū imperatorē/cū dicitur: i ❡ Audiui ſcdm̄ aial. ſm̄ predicta iſte fuit ꝑmus patriarcha eccl'ie antiochene.ſ. btūs petrus q̄ primo rexit illā eccl'iam: vt habeẗ libro illuſtriū viroꝝ q̄ t̄pe hui⁹ viſionis iā tranſierat ꝑ martyriū dicēs: k ❡ Veni ⁊ vide. Statū eccl'ie ſub Nerone. l ❡ Et exiuit ali⁹ equ⁹ ruf⁹.i. romanus ꝓp'ls q̄ diciẗ ruſus t̄pe Neronis dupl'r. Vno modo accipiēdo ruſedinē ꝓ rubedine: ſicut in pluribus aliis locis accipit ſcriptura: eo ꝙ Nero multos romanorū occidit ex ſua crudelitate. nā etiā matrē ꝓpriā/ vxorē/ fratrē ⁊ ſororē ac etiā Senecā ſuū ꝑceptorē dr̄ occidiſſe. Alio mō magiſ ꝓpe ꝓ ipſa ruſedie: q2 Nero ciuitatē romanā incēdi fecit in magna ꝑte: vt videret q̄le fuerit antiq̄tus incēdiū troie. In tali ꝗdo incēdio ex cōmixtione fumi ⁊ flāme apparētia ruſedinis cauſaẗ. m ❡ Et q̄ ſe.ſuꝑ eū.ſ. Nero habēs dn̄ium. n ❡ Datū eſt ei.i. a deo ꝑmiſſum. o ❡ Vt ſumeret.i. auferret. p ❡ Pacē de t'ra. Quia turbata fuit ciuitas ꝑ romanū īperiū ꝓpter ſua maleficia. q ❡ Et vt iui. ſe īterficiāt. Nā ex occaſione ſue ꝑfidie ip̄o interfecto Otto: Galba/Vitelli⁹ voluerūt vſurpare īperiū: ⁊ ex eoꝝ pugna ad inuicē valde multi fuerūt interfecti. r ❡ Et da. eſt ei gla. magn⁹.i. ꝑtās interficiēdi chriſtianos. nā ip̄e ꝑmā ꝑſecutionē mouit ꝯ eccl'iam loq̄ndo de ꝑſecutiōib⁹ motis ꝑ īꝑatores romanos. nā antea ꝑſecutionē ſuſtinuerat ꝑ iudeos. mādatū ꝗdo crudele Gaii ſuꝑ appoſitū: nō fuit directe ꝯ eccl'iaꝫ/ſed ꝯ habitātes iudeā: q̄ꝝ pauci cōparatiue erāt xp̄iani: nec etiā mādatū illud fuit datū executiōi. ⁊ iđ ꝑma ꝑſecutio eccl'ie attribuiẗ Neroni. Claudius etiā īꝑator q̄ fuit medi⁹ īter Gaiū ⁊ Nerone nō legiẗ feciſſe chriſtianis aliquā perſecutionē. Nero aūt apl'oꝝ ꝑncipes.ſ. Petrū ⁊ paulū occidit ⁊ alios multos chriſtianos rome: ⁊ ꝑ imperiū occidi fecit. s ❡ Et cū aꝑuiſſet. Hec eſt tertia ꝑs in q̄ deſcribiẗ eccl'ie ſtat⁹ ſub Tito/cū dr̄: t ❡ Audiui ter. aial. .i. patriarchā ꝑmū eccl'ie alexandrine.ſ. btm̄ Marcū: ſm̄ ꝙ in libro illuſtriū viroꝝ hr̄: v ❡ Et ecce equ⁹ niger.i. exercit⁹ roman⁹ q̄ dr̄ niger effectiue: ſicut ſol dr̄ calidus. Exercit⁹ eniꝫ roman⁹ ſub Tito intātū afflixit habitātes hierl'm ꝙ fuerūt fame denigrati ⁊ aliis ⁊ afflictiōib⁹: ſm̄ ꝙ refert Joſeph⁹ libro de iudaico bello. x ❡ Et q̄ ſe.ſuꝑ eū.ſ. Tit⁹ regēs illū exercitū. y ❡ Habebat ſta. in manu ſua.i. diuinā iuſticiā quā oꝑe exeq̄baẗ. nā ex ordine diuine iuſticie ꝓceſſit ꝙ exercit⁹ roman⁹ iudeos partim occidit ⁊ partim captiuauit in vindictam mortē xp̄i: ſicut manifeſte ꝑdixit Lu.xix.g. Ecce venient dies in te ⁊ circūdabūt te inimici tui ⁊c. q2 tn̄ erat ꝑter intētionē Titi ⁊ exercit⁹ ſui: q̄ ꝓpẗ aliā cām venerūt ꝯtra iudeos ſupple ꝓpẗ rebellionē ip̄oꝝ ꝯtra īperiū romanū: vt pꝫ ꝑ Joſephū libro de iudaico bello. iđ dr̄ ꝙ habebāt ſtatherā i manu ⁊ nō ī mēte. nā exeq̄baẗ op⁹ diuine iuſticie mō ꝑdicto. ꝑ manū enī op⁹ itelligiẗ: q2 ꝑ

a ❡ Et ecce equ⁹ alb⁹ ⁊ ſedebat ſuꝑ eū ⁊c. Moraliter. ꝑ equū albū ſignificaẗ homo caſt⁹ candore caſtitatis dealbat⁹. ꝑ ſeſſorē aūt ei⁹ angelus bon⁹ cuſtos ip̄ius: ꝑ viā mundicie ducēs eū ſicut ſeſſor equū. vn̄ dici pōt illđ Ro. viii.c. Qui ſpū dei aguntur/hi filii dei ſūt. c ❡ Habebat arcū.i. ꝯtutē repellēdi ſpm̄ malignū īpellētē ad luxurie caſuꝫ. d ❡ Et data eſt ei co. Nā angelis cuſtodibus ex ſalute traditoꝝ ſue cuſtodie augeẗ gl'ia. e ❡ Et exiuit vin. vt vin. Sūt eni ꝓmpti ad ꝓtegēdū traditos ſue cuſtodie ſm̄ volūtatē dei. Et cū ape. ſigil.ſcđꝫ ⁊c. ſeq̄ẗ: l ❡ Et exiuit ali⁹ equ⁹ ruſus. Per quē moraliẗ ſignificaẗ hō carnalis igne luxurie aduſtus. m ❡ Et q̄ ſe.ſuꝑ eū. Per hūc ſeſſorē ſignificaẗ ſpūs malign⁹ īpellēs ip̄m ad hoc vitiū. Et q2 ex hoc vitio freq̄nẗ oriunẗ diſſenſiones: homicidia ⁊ guerre graues: ſicut pꝫ de bello troiano famoſiſſimo qđ ortū fuit de raptu helene. ⁊ ſilr̄ ꝯtigit multotiēs de vitio luxurie. ꝓpẗ qđ ſeq̄ẗ: n ❡ Datū ē ei.i. ꝑmiſſū eſt dicto maligno ſpūi. vt ſume. pa. de ter. ⁊c. Et cū ape. ⁊c. ſequiẗ: v ❡ Et ec. equ⁹ ni. Per quē ſignificaẗ ꝑlat⁹ de vitio ſimonie notat⁹ ⁊ fama denigrat⁹. x ❡ Et q̄ ſe.ſu.eū. ꝑ quē ſignificaẗ demon ip̄m impellēs ad hoc vitiū ⁊ cui⁹ ſequiẗ inſtinctū. y ❡ Hēbat ſta. ⁊c. Nā inducit ad ꝑōderādū multū ꝑalia et

Popul⁹ romanus t̄pe neronis dicebaẗ ruſus duplici de cauſa

tē.5.c

Joſephus

B

D

Moraliter

a ¶ Statherā. Quia dicūt ſe habere verā diſcretionē i ſcri ptur is. b ¶ Et audi. tanq̄. Quia hic in pugna hereticoꝝ eſt magis periculū ꝓtendiꝛ auxiliū. c ¶ Bilibꝛis ꝛc. Uolo fideles ne timeat. q̄ añ vos poterāt ledere: ꝛ vos diaboli ne ledatis iſtos: qꝛ nō ꝓficietis: qꝛ bilibꝛis tritici ꝛc. d ¶ Tri tici. Triticū ꝑfectiores q̄ ꝑ tribulatio nē attriti igne decocti ſunt deo cib⁹ ſua uis. Hoꝛdeū minores i eodē genere. Uinū: ꝑelo q̄dē attriti: ſed nō ita exco cti acres tñ in ſe: ꝛ alios ad bñ operā dū inebꝛiātes. Oleū ſunt nō alios ine bꝛiātes: ſꝫ puris oꝛonib⁹ vngētes. Uł vinū ꝛ oleū ꝯfeſſores ꝓ feruoꝛe chari tatis ꝛ dulcedie miſcdie quā habēt in ſe ꝛ in alios. Per triticū intelligimus maioꝛes martyres q̄ ſunt bilibꝛes. ha bēt eni ꝑter martyriū opa ꝛ dilectiōeꝫ dei ꝛ ꝓximi: vel fidē ꝛ opa. Per hoꝛ deū minoꝛes martyres. ſ. q̄ ſolā fidem habēt trinitatis ſine opib⁹ et ſine vlla dilectiōe: ſꝫ ſola fide ſaluanꝛ i ſangui ne. Qui ſūt tres bilibꝛes: ꝑ fidē trini tatis. ¶ Uel aliter: ſicut eni triticū pri us multū teriꝛ ꝛ poſtea optim⁹ panis efficiꝛ: ſic xp̄s multū iuſt⁹ diuerſis ꝑſe cutiōib⁹ fact⁹ eſt nobis panis vite: dā do nobis coꝛp⁹ ſuū ꝛ ſanguinē. Et ita fideles multis tribulatiōib⁹ teruntꝛ: ꝛ cib⁹ optim⁹ deo effecti imitatores triti ci. i. xp̄i efficiunꝛ. Uel ſunt pleni tritici . i. triticee ꝑdicatiōis: qꝛ ꝑdicatio fidei ita audientiū coꝛda reficit: ſicut triticū ſuꝑ oēs ſegetes guſtū. Et q̄ ſunt imita tores tritici ꝑdicatio pegit in vno de nario. i. q̄ vnanimes obediūt denario . i. decalogo. i. decē ꝑcept. leg. Libra ꝯſtat ex. xii. vncus. ꝑ qd̄ notāꝛ. xii. apl̄i ꝑ bilibꝛē ꝟo bina dilectio dei ꝛ ꝓximi. Uł bilibꝛes dilectionē dei ꝛ ꝓximi ha bētes atq̄ fidē trinitat. ꝛ q̄ttuoꝛ euā gelijs obedientes. ter eni q̄ttuoꝛ ſūt. xii. q̄ nūerꝰ libꝛa ꝯſtat. ꝑ tres fidē ſctē tri nitat. ꝑ. iiii. q̄ttuoꝛ euāgelia hñtes. ꝑ bilibꝛē: dilectionē dei ꝛ ꝓximi. Per triticū poſſum⁹ itelligere nouū te. ꝑ hoꝛdeū vet⁹. Bilibꝛe dꝛ triticū. i. nouū te. ꝓpter duplicē intelligētiā. ſ. hiſto rialē ꝛ ſpūalē. Q. Ne timeat vos fideles. dabiꝛ eni vob ꝑfe ctio ꝑ quā poteritis reſiſtere hereticis. e ¶ Et vi. ꝛ oleū. i. iſtos q̄ ſunt refecti: ꝛ iō vino. i. ſanguie meo: ꝛ oleo. i. ſpū ſctō

Epħ. 6. c

ꝟncti. Uinū ſimiłr emiꝛ denario vno. f ¶ Et cū ape. ſigil. q̄rtū. Uidens diabol⁹ nec ꝑ apꝑtas tribulatiōes nec ꝑ apꝑtas hereſes poſſe ſe ꝓficere: ꝑmittit falſos frēs: q̄ ſub habitu reli gionis obtinēt naturā: ꝛ rufi equi ꝛ nigri: ꝑuertēdo fidem. g ¶ Et q̄ ſede. i. moꝛs: qꝛ ꝑ eū moꝛs acceſſit: vel ad lřam: qꝛ occidit quoſdā in carne: quoſdā in aīa h ¶ Et infer. ſe. i. in ſatiabiles terrenis eum imitanꝛ: vel in inferno apponendi. i ¶ Suꝑ q̄t. i. ſuꝑ oēs malos vbiq̄ moꝛātes. vel ſuꝑ iudeos ꝛ gentiles: hereticos ꝛ falſos xp̄ianos. k ¶ Et cū ape. q̄n tū. Oſtēſis tribulatiōib⁹ q̄ in ꝑſenti iminēt fidelib⁹: nec defi ciant aliq̄tenus certificās de ꝑſenti coꝛona patiētes ꝯſolaꝛ. l ¶ Uidi ſubt⁹. i. capiti ſuo humiliātes ſe: vł ſub. i. abſcōſo: ✠ quia nemo

a ¶ que ꝑdicāt ope atteſtanꝛ.
g bebat ſtatherā i manu ſua. Et au a
¶ angeli exiſtentis.
diui tanq̄ vocē i medio q̄ttuoꝛ aīa
¶ . i. vas capiēs duos ſextarios qd̄ ē eccl̄ia ex duob⁹ ꝑplis: vel habēs fidē ꝛ opationē.
a ¶ emptā ſanguine chꝛiſti.
ō liū dicētiū: Bilibꝛis tritici dēna b
a ¶ nā ad min⁹ opꝫ hr̄e fidē ſctē trinitatis.
rio vno: ꝛ tres bilibꝛes hoꝛdei de
¶ Meo. ¶ aliquē iſtoꝝ.
e nario vno: ꝛ vinū ꝛ oleū ne leſeri. c
¶ ſecreta quarti ſigilli.
f Et cū apꝑuiſſet ſigillū q̄rtū: audi d e
¶ quartus ſtatus.
ui vocē q̄rti aīalis dicētis: Ueni
¶ . i. moꝛtui vel affligētes ſe hypocrite.
s ꝛ vide. Et ecce equus pallid⁹: ꝛ q̄ f g
¶ diabol⁹. ſ.
ſedebat ſuꝑ eū nomen illi moꝛs: h
h ꝛ infern⁹ ſequebaꝛ eum. Et data k
i eſt illi poteſtas ſuper q̄ttuoꝛ par
a ¶ vel mūdi. b ¶ que pr̄is. ¶ materiali vel ꝑſuaſionibus. c ¶ diuini verbi.
tes terre interficere gladio famē l m
a ¶ veneficiis ꝟbis. b ¶ beſtialib⁹ miſtris vł ad litterā. c ¶ . i. cū reuelaſſet ſecreta eccle ſie q̄rtū ad ſtatū vltimū. ſ. tꝑe antichꝛiſti. n
k et moꝛte et beſtijs terre. Et cum o p
l aperuiſſet quintuꝫ ſigillum: vidi

Nico. de lyra

✠ gꝫ: qꝛ ꝑ eā efficiꝛ. a ¶ Et audi. tanq̄ ꝛc. i. de throno dei in cui⁹ circūitu erāt q̄ttuoꝛ aīalia: vt dictū eſt. ſ. ca. iiii. ꝛ ꝑ hoc deſignaꝛ ꝙ factū Titi ꝯtra iudeos ꝓcedebat ex oꝛdinati ōne diuina a q̄ ꝓcedit malū pene: ſm ꝙ dꝛ Amos. iii. b. Nō eſt malū in ciuitate qd̄ nō fecerit dñs. b ¶ Bilibꝛis tri. de na. vno ꝛc. Ad intellectū hui⁹ ſciēdū ꝙ dicit Hugo floꝛiacē ſis de fine belli romanoꝝ cōtra iudeos. Feſſi deniq̄ romani multa cede q̄rebāt q̄bus mācipia captiua vēderēt: ſed qꝛ plu rimi venales ꝛ pauci inueniebanꝛ emptoꝛes: nō defuere q̄ tri ginta mācipia vno nūmiſmate mercarenꝛ: vt ſicut dñm eme rūt triginta denariis: ſic ecōuerſo denario vno triginta ven derenꝛ. ſūt aūt nūmiſma ꝛ denari⁹ vnū ꝛ idē: Matth. xxii. b. dicēte dño: Oſtēdite mihi nūmiſma cēſus: ſubdiꝛ: At illi ob tulerūt ei denariū. dicebaꝛ aūt denarius: eo ꝙ valebat decē nūmos vſuales. Itē notādū ꝙ bilibꝛis eſt nomē cōpoſitū ex bis ꝛ libꝛa: qꝛ ꝯtinet duas libꝛas. q̄nq̄ ꝟo iudei hic ꝑ vnā li bꝛā deſignant

Hugo flo riacenſis

Bilibꝛis

bꝛā deſignanꝛ: eo ꝙ q̄nq̄ libꝛi moyſi ab oībus iudeis recipiū tur. alios aūt libꝛos iudei nō recipiūt q̄ ſaducei dicunꝛ. eſt igi tur ſenſus: Bilibꝛis tritici denario vno ꝛc. qꝛ ſicut de venali bus iudeis vilioꝛib⁹ qui ꝑ hoꝛdeū qd̄ eſt vile granū deſignāꝛ: triginta ꝓ vno denario dabanꝛ: vt dictū eſt. ita decē de foꝛtio ribus ꝛ aptioꝛib⁹ ad ſeruiēdū ꝓ vno denario vendebanꝛ. c ¶ Et vinū ꝛc. Per vinū qd̄ eſt letificatiuū intel ligunꝛ xp̄iani q̄ replebāꝛ gaudio ſpi rituali: ſm ꝙ dꝛ Act. xiii. g. Diſcipli ꝟo replebanꝛ gaudio ꝛ ſpūſctō. ꝛ ſiłr ꝑ oleū ꝓpter pietat. ꝛ mutue cha ritatis obſequiū: ſm ꝙ dꝛ Act. iiii. g. Quotq̄t enim poſſeſſoꝛes domoꝝ et agroꝝ erāt: vendebāt afferētes ꝑcia eoꝝ ꝛ ponebāt ad pedes aploꝝ q̄ di uidebāt ſingulis ꝓut cuiq̄ op⁹ erat. ꝛ iſti nō fuerūt leſi ꝑ exercitū Titi. nā añ ei⁹ aduentū xp̄iani habitantes in hierłm ꝛ i iudea monitu angelico trā ſierūt vltra ioꝛdanē in ciuitate nomie pellā in regno agrippe exiſtētē: q̄ cō federat⁹ erat romanis. d ¶ Et cuꝫ aperuiſſ. Hic incipit ps q̄rta vbi de ſcribiꝛ ſtat⁹ eccl̄ie tꝑe Domiciani: qui ſcdam ꝑſecutionē mouit cōtra eccle ſiā: ꝛ multa alia mala fecit in imperio romano. dꝛ igiꝛ: e ¶ Audiui vo. q̄rti aīalis. i. patriarche ſeu ep̄i Cō ſtantinopolitani iā defuncti: ſicut di ctum eſt de alijs trib⁹. f ¶ Et ecce equus pal. i. ꝑpl̄s roman⁹. Domi cian⁹ eni magnā partē ſenatoꝝ ꝛ alio rū nobiliū in exiliū miſit et interfecit. imponēs eis crimina: vt ſic raperet eo rū bona. ꝓpter qd̄ ceteri rome ꝛ ali bi erāt in magno timoꝛe poſiti: ne ſiłr eis fieret timoꝛ aūt facit exterioꝛa mē bꝛa pallida: ꝛ potiſſime faciē. ꝓpter qd̄ romanū imperiū ꝓ tꝑe illo ſignifi caꝛ ꝑ equū pallidū. g ¶ Et q̄ ſede. deſuꝑ. ſcꝫ Domicianus imperatoꝛ. h ¶ Nomē illi moꝛs. actiue ꝛ paſſiue: qꝛ multos inocētes iterfecit: vt dictū eſt: potiſſime xp̄ianos ꝯ q̄s mouit ſcdam ꝑ ſecutionē: ꝛ finaliter interfect⁹ fuit a ſenatu romano ꝓpꝛ ſuā crudelitatē. vt hꝛ in legēda bti Johis euāgeliſte. i ¶ Et in fer. ſeq̄. eū. qꝛ poſt curſum vite ꝑſentis ſtatim capt⁹ eſt ad pe nā gehenne. k ¶ Et data eſt illi po. ꝛc. in q̄bus dilatatū erat romanū iperiū. l ¶ Interficere gla. nā in oībus iſtis partib⁹ multi xp̄iani gladiati fuerūt de mādato ei⁹. m ¶ Fa me: qꝛ multi i carcerib⁹ fame cruciati moꝛtui fuerūt. o ¶ Et beſtijs ter. qꝛ plures eoꝝ deuorādi beſtijs tradebanꝛ: ſicut pꝫ in legēdis pluriū martyrū: ꝛ qꝛ plurib⁹ alijs modis aliq̄ martyriçabanꝛ. ſ. ſuſpēſione: ſubmerſiōe: cōbuſtiōe et hmōi. iō interponiꝛ: n ¶ Et moꝛte. vt oīs mod⁹ affligēdi marty res includaꝛ. Ex ꝑdictis ꝟo patꝫ ꝙ ſicut Zach. vi. ꝑ equos q̄ druppliciter in coloꝛe variatos deſignata fuerūt q̄ttuoꝛ regna vt dictū fuit ibidē: ſic in iſto loco ꝑ equū albū deſignaꝛ regnū xp̄i ꝓut fuit in cetu aploꝝ ꝛ credētib⁹ ꝑmis. ꝑ alios tres eq̄s romanū iperiū: cui⁹ ſtat⁹ fuit variat⁹ in trib⁹ tꝑibus. p ¶ Et cū ape. q̄n. Hic icipit q̄nta ps in q̄ deſcribiꝛ eccl̄ie ꝑſecutio a Traiano ipatoꝛe q̄ Domiciano ſucceſſit vſq̄ ad Diocletia nū. iſte eni Traian⁹ tertiā ꝑſecutionē exercuit cōtra eccleſiā.

✠ Marcus

Moraliter

✠ modicū eterna. a ¶ Et audi. tā. ꝛc. i. īfamiā currētē de ſimonia. b ¶ Bilibꝛis tri. ꝛc. qꝛ ꝑlat⁹ ſimoniac⁹ ſm valoꝛē tꝑalē vult hr̄e mai⁹ vel min⁹ ꝑciū. c ¶ Et vinū ꝛ ole. ꝛc. ꝑ vinū quo ꝯficiꝛ ſanguis eucbariſtie ſacrm̄. ꝑ oleū ꝟo qd̄ poni tur in plurib⁹ ſacr̄is ſignificanꝛ cetera ſacr̄a. ꝑ h igiꝛ ꝙ dꝛ: et vinū ꝛ oleū ne leſeris: ſignificaꝛ ꝙ ꝑlat⁹ ſimoniac⁹ ſꝑ dicit ꝙ ꝯtra eccl̄ie ſacr̄a ꝛ ei⁹ oꝛdinatōes nihil fiat. Et cū ape. q̄rtū ſigil. Sequiꝛ: f ¶ Et ecce equ⁹ pal. ꝑ quē hō ſignificaꝛ vi tio inuidie liuid⁹. g ¶ Et q̄ ſede. ſuꝑ eū. i. diabol⁹ cui⁹ ſeq̄ tur inſtinctū. h ¶ Nomē illi moꝛs. vñ Sap. ii. d. Inuidia diaboli moꝛs itra. in oꝛ. ter. i ¶ Et ifer. ſeq̄. eū. i. iferni pe na ad recipiēdū deceptos ꝑ eū. k ¶ Et data eſt il. po. ꝛc. nā hoc vitio iugulanꝛ ſpūaľr multi in oīb⁹ terre ꝑtib⁹: ꝛ aliq̄ etiā coꝛpaľr. p ¶ Et cū ape. q̄n. ſig. vi. ſub. ꝛc. iterfectoꝛ ✠ aliqui⁹ dꝛ

A q: nemo in hac vita pcipit qđ ſbi ſint. a ¶ Altare. Chriſt⁹ B ſup quē ſe offerūt: ⁊ quē hñt munimētū: vel ipſe aie altare ſūt: de qbus ſumus. pcedit deo delectabilis: ⁊ q: fuerūt ſanguine tincti: mō exiſtētes ſubt⁹. i. in minori dignitate ꝙ̄ ſint future: q: nōdū niſi vnā ſtolā acceperūt. b ¶ Interfec. Vel apto martyrio: vel aliquibus anxietatibus. c ¶ Uſqquo. Deſiderāt mai⁹ gaudiū ⁊ cōſortiū ſctōꝝ: ⁊ iuſticie dei pſentiāt in dānatiōe impioꝝ. d ¶ Iudicas. faciēdo diſcretionē bonoꝝ ⁊ maloꝝ. e ¶ Cōſer. eorū ⁊ fra. Serui cauſa ipſius dñi. frēs ex dilectiōe debēt expectare. f ¶ Sol. i. illi in qb⁹ deus lucet reputabunt rei: ⁊ pctōres claritatē ſuā in ſe retinētes: vel q: qdā ad tenebras decidēt: vel xp̄s ſol ver⁹: ⁊ mō clar⁹ antixp̄i tpe erit obſcurus. i. nullis miraculis coruſcās. g ¶ Tanꝙ ſaccū. Lux in ſacco poſita extra nō lucz: fideles luce pdicationis nō effundēt. h ¶ Groſſos ſu. i. inanes fruct⁹. nulla eni ꝑmittit de⁹ cadere q ei ſeruit ꝓ amore. i ¶ Celum. i. eccia recedet a malis fide ⁊ ope. vñ: Exite de ca. i. de babylone ppl's me⁹: ⁊ imūdū ne tetigeritis. Vel montes ſuperbi. Inſule nc gocijs ſeculi agitati mouebunt a fide.

Ni.de ly.

¶ Reges terre

✱ Marc⁹ anthoni⁹ q̄rtā: Seuer⁹ q̄ntā: Maxim⁹ q eſt maximian⁹ ſextā: Decius ſeptimā: Valerian⁹ octauā: Aurelian⁹ nonā. Licet aūt multi imꝑatores intermedij fuerint iter iſtos quoꝝ tꝑibus multi xp̄iani fuerunt martyrizati. B iſti tñ ſpāliter dicunt xp̄ianoꝝ pſecutiones exercuiſſe: q: fecerūt ⁊ renouauerūt edicta ꝯtra xp̄ianos. Alij ꝟo nō ſic ⁊ iō ꝙ aliq tꝑib⁹ ſuis fuerūt martyrizati: hoc fuit ex dictis pcedētiū imperatorū: q nō erāt renouata. tꝑib⁹ igiť iſtoꝝ imꝑatoꝝ nō erāt eccie nec altaria ſtabilia: ſed in locis occultis: ⁊ potiſſime in martyrū criptis in qbus ſunt corpa eoꝝ ibidē ſepulta. portabať ⁊ erigebatur altare ligneū ꝓ celebratiōe miſſaꝝ ⁊ hoc eſt qđ dr: Et cū aperuiſſet ⁊c. aīas interfectoꝝ. i. martyres iterfectoꝝ: eo ꝙ erāt ibi corpa eoꝝ: ⁊ eſt ſilis mod⁹ loquēdi: ſicut Exo. i. a. Oēs aie q egreſſe ſūt de femore iacob. i. hoies: q̄uis aie eorū nō fuerūt egreſſe de femore iacob q nō ſunt ex traduce: ſed a deo ꝑ creationē infuſe corpib⁹ egreſſis de iacob ꝑ generationē. a ¶ Propť ver. dei. q̄tū ad doctores qui fuerūt martyrizati ꝓpter pdicationē dbi diuini. b ¶ Et ꝓpter te. qđ ha. q̄tū ad ſimplices xp̄ianos q martyrizabantur: eo ꝙ nolebāt negare xp̄m: ſed magis pteſtabanť ſe credere in ipm. c ¶ Et clama. vo. ma. ⁊c. iſte clamor nō eſt aliud ꝙ̄ manifeſtatio neqtie tyrānoꝝ corā deo merito puniēde ⁊ innocētie martyrū ꝑmiande: ſicut dicit dñs ipſi Cain Gen. iiij. b. Ecce vox ſanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. i. eius innocētia declarat tuā neqtiā puniēdā in mortis ei⁹ vindictā. iō ſubdiť: d ¶ Uſq quo dñe. ſupple q es. e ¶ Sanct⁹ ⁊ ver⁹ nō iudi. ⁊c. de his q habi. in ter. i. de tyrānis dñantib⁹ ſup terrā. f ¶ Et date ſunt eis ſin. ſtole al. q: cuilibet data eſt glia anime. g ¶ Et dictū eſt il. vt requieſce. corpa eoꝝ in monumentis. h ¶ Tēp⁹ adhuc mo. ſ. vſq ad iudiciū: qđ dr modicū eterni tati comparatū. ꝑter qđ Ioh. i. can. ij. c. dr: Filioli nouiſſima hora eſt: tūc eni reſurget in corpibus glorioſis: ⁊ ſic habebūt ſecūdā ſtolā q eſt glia corpis. i ¶ Donec cōple. ⁊c. nā poſtea ꝓpter nomē xp̄i multi ſunt interfecti: ⁊ adhuc plures interficient in pſecutiōe antichriſti. k ¶ Et vidi cū ape. Hic pñr deſcribiť ſtatus eccie ſub Diocleciano: q decimā pſecutionē mouit ꝯtra eccleſiā cū collega ſuo Maximiano. ⁊ iſta pſecutio fuit atrocior pcedētibus intantū ꝙ īfra. xxx. dies. xvij. C milia ꝓmiſcui ſexus leguntur martyrio coronati: ⁊ h eſt qđ deſcribit Iohānes ſub apertiōe ſigilli ſexti. Et diuidiť in duas ptes: q: ꝑmo deſcribit immanitas pſecutiōis. ſcđo ſuauitas diuine ꝯſolatiōis, ibi: Poſt hec vidi. Circa ꝑmū dr: l ¶ Terremot⁹ fa. eſt ma. q: in oib⁹ ptib⁹ imꝑerū romani ex imperio Diocleciani ⁊ Maximiani moti ſunt iudices ⁊ poteſtes ad interfectionē populi chriſtiani. m ¶ Et ſol fac. eſt ni. ⁊c. i. xp̄s q eſt ſol iuſticie denigratus eſt q̄tū ad famā noie: ⁊ etiā in mēbris ſuis qb⁹ iponebať ꝙ eēnt malefici ⁊ magi: ⁊ in hoc a xp̄o edocti ꝑ aplos alioſq diſcipulos q̄s docuerat de talib⁹: vt dicebāt infideles: ⁊ ſic q̄tū erat in ſe nomē xp̄i denigrabāt. n ¶ Et luna to. fa. eſt ſicut ſan. q: tūc eccia tota fuit ſanguie martyrū rubricata. o ¶ Et ſtelle de ce. ⁊c. i. multi eminētes in eccia timore mortis inclinati fuerūt ad idolatrandū vñ ⁊ Marcell⁹ papa tūc timore mortis idolis thurificauit: ⁊ ꝑ hoc conuicť ꝙ plures alij ſib fecerūt. verūtamē beat⁹ Marcellus pnia duct⁹ poſtea martyriū ꝓ xp̄o ſuſtinuit: ⁊ ceſſauit epiſcopatus roman⁹ ſeptē annis ⁊ ſex menſib⁹: ꝓpter immanitatē pſecutionis illius. p ¶ Sicut ficus ⁊c. mouet. dicunť aūt groſſi ficus ꝑmi tēporis ⁊ imaturi: qui de facili cadūt a magno vento concuſſi. tūc aūtē flauit in eccia turbo tempeſtuoſe pſecutiōis. q ¶ Et celū re. ſicut li. inuo. celū hic dr eccia pſent' tpis: ſicut ⁊ Matth. xiij. f. Sile eſt regnū celoꝝ theſauro abſcōdito in agro ⁊c. put exponit Greg⁹. Domel. xxxvj ꝙ xp̄iani tūc ſe occultabāt q̄tū poterāt: exceptis valde paucis q ex maximo feruore ſe martyrio offerebant. r ¶ Et ois mons ⁊ inſu. ⁊c. nā ſup montes ⁊ rupes q̄ſi inacceſſibiles: ⁊ inſulis maris clauſi vbi fuerāt xp̄iani q̄rebanť et exterminabanť: ⁊ ſic dicuntur iſta loca mota ꝓpter motionē habitantiū: ſicut dicit Pariſius facere vel pati qđ populus inhabitans agit vel patitur.

✱ Et reges

✱ alicuius dr nō ſolū auferens ei vitā corpalē ſed etiā ſubſtātiā de q debet viuere. ꝓpť qđ ꝑ aīas hic clamātes cōtra ſuos interfectores ſignificanť anie exiſtētes in purgatorio: q clamāt ꝯtra bona executionū ſuaꝝ detinētes: de qbus debēt refici ꝑ orōnes bonoꝝ: ⁊ elemoſynas in ſuſtētationē paupeꝝ. ⁊ ſic aie trāfferenť ad vitā glie. ꝓpter qđ talis fraudatores punienť ſicut aiaꝝ homicide. Ad h hř exēplū in hiſtoria Caroli: in cui⁹ exercitu cū eſſet in hiſpania erāt duo milites ad inuicē ꝓpinq: quoꝝ vn⁹ moriens cōmiſit alteri bona vt venderenť: ⁊ pciū paupibus ꝓ eius aīa diſtribuereť. ille aūt ꝯſiderās ꝙ equus mortui erat bon⁹ et fortis: illū ſibi retinuit: nec ꝑ eo aliqd paupibus dedit. poſtea ꝟo aīa defuncti appuit ei arguēs eū de infidelitate: ⁊ ꝙ ꝓ ipſa diuti⁹ fuit detēta in graui pena: ⁊ ei denūcias ꝙ grauit⁹ puniret. Et tūc audite ſunt voces horribiles q̄ſi luporū ⁊ ferociū beſtiaꝝ: ⁊ ille miſerabiliter expirauit. k ¶ Et vidi ⁊c. terremo. ⁊c. in morte ꝟo plati notabilis in ſciētia ⁊ virtute. fit ſpūaliter terremotus qñ ſuccedit ei malus plat⁹. m ¶ Sol fact⁹ eſt ni. ⁊c. ꝓpť defectū luminis: ſciētie ⁊ vite. n ¶ Et luna to. ⁊c. nam eccia cui pſidet replet a cōſanguineis ſimplr indignis. o ¶ Et ſtelle ca. de ce. q: bone pſone non habēt locū in illo collegio. q ¶ Et celū rece. ſicut li. ⁊c. nam ⁊ de ſtudio ſacre ſcripture nō curat talis platus. r ¶ Et ois mons ⁊ inſule ⁊c. per montes ꝯtemplatiui. per inſulas impulſu maris circūdatas actiui ſignificanť. Et dicunť de loco ſuo moueri: q: tēpore mali prelati a ſuis bonis aliquo modo impediunť.

¶ ecce loc⁹. ¶ i. ſub ꝓtectōe xp̄i q ē altare

g ſubtus altare animas interfecto

a ¶ i. ꝓpť ꝑceptū dī qđ ꝓpleuerūt. b ¶ qđ

rum propter verbum dei et pro g

corā alijs atteſtať. a ¶ i. ope oñdebāt xp̄m

pter teſtimonium ⁊ qđ habebant.

imitando. ¶ magno deſiderio.

Et clamabāt voce magna dicen c

a ¶ rōne poteſtie. b ¶ ſanctitatē amās.

c tes: ⁊ Uſqquo dñe ſanctus b c

¶ in ꝓmiſſis. ¶ vacat in plerilq.

¶ ſ. iferēdo penā effuſorib⁹ ſanguinis nři

d ⁊ ver⁹: nō iudicas ⁊ nō vindicas

¶ penas inferēdo. ¶ amore.

ſāguinē nřm: de his q habitāt in

¶ in terrenis. ¶ beatitudo aie.

terra? Et date ſūt illis ſinguļe ſto f

¶ a deo inſpiratū. ¶ patiēter expectarēt.

le albe: vt dictū eſt illis vt requie g

ſcerent tempus adhuc modicū: h

¶ ſ. q: hñt eundē dñm.

i donec ⁊ compleanť ꝯſerui eorū: ⁊ i

fratres eoꝝ q interficiēdi ſunt ſicut ⁊ illi. Et vidi cū aperuiſſet ſi k

¶ in pſecutione antixp̄i.

gillum ſextū: ⁊ et ecce terremotus l

¶ aliqs fidelis.

f magn⁹ factus eſt. Et ſol fact⁹ eſt m

a ¶ tribulationibus. b ¶ q: doctores viles reputabunť.

g niger tanꝙ ſaccus cilicin⁹: ⁊ lu n

¶ i. eccia. ¶ q: vbiq patieť. ¶ i. ꝑuis in

na tota facta eſt vt ſāguis: ⁊ ſtelle o

cidi. ¶ innitētes terrenis.

celi de celo ceciderūt ſup terrā:

a ¶ i. fruct⁹ leues ⁊ vacuos ꝓpť defectū ca

h ſicut ficus emittit groſſos ſuos: p

loris digerētis. a ¶ ſ. antēꝙ veniāt ad maturitatē. b ¶ i. ſacra ſcptura q: occultabiť.

i cū a vento magno moueť. Et ce q

a ¶ celantes pdicationē impiis.

lum receſſit ſicut liber inuolutus:

a ¶ virtute eminētes. b ¶ i. pſecutionib⁹. tuti. c ¶ a malis fide ⁊ ope ſeparabunť.

⁊ omnis mons ⁊ inſule de locis r

Diuiſio

al. ⁊ ieſu xp̄i

Ij. 19. a.

al. ⁊ cōpleať numer⁹ cōſeruoꝝ eoꝝ

D

Mat. 27. f.

Moraliter

Exēplū ex hiſtoria karoli

a ¶ Reges terre ꝛc. Scḋm diuerſos honores ſcti q̄s noletes pdere deſerēt fidē. b ¶ Diuites. q̄cq̄d male volūt iplentes. c ¶ Fortes. In ſubuertēdis alus. ſeru⁹ pcti. liber iuſticia. hi deſperātes a ſctis: auxilia demonū q̄rūt/ vt ſe illi liberēt in q̄/bus ꝯfidebāt. d ¶ Et dicūt mō. Petēt vel ſuffragia angeloꝫ/ q̄ ſūt mōtes emiētia/ ꝛ petre fir/mitate: vt eoꝫ ꝓcib⁹ miſericordiā iudi/cis ipetrēt. ¶ Rogāt boni ſcōꝫ inter ceſſionib⁹ ſe ꝓtegi a facie dei irati. ira tus ḋr: q̄n ſuos ſic affligi ꝑmittit: Et il la talis tribulatio a deo ꝑmiſſa: q̄ſi fa cies irati dicit. Uel rogāt mali demo/nes quos imitati ſūt/ vt eos defendāt ab ira iudicis.

Ca. VII

Poſt hec ꝛc. Multiplici ec/cleſie bello deſcripto: ſubiūcit tpe hu⁹ belli diabolū nocere paratū/ ſꝫ a deo refrenatū: ne ſui aliq̄/ten⁹ torpeāt vel deſperēt. f ¶ Quattuor. Pro q̄ttuor ptib⁹ mūdi in q̄bus nocēt. g ¶ Angelos. Diabol⁹ ange lus ḋr. i. miſſus: ꝛ a deo ad ꝓbationēꝫ bonoꝝ ꝛ deceptionē maloꝝ: ꝛ ꝑncipe diabolo ad ſubuerſionē cūctoꝝ. h ¶ Tenētes q̄t. In tpe tribulatōis nihil mag' eſt neceſſariū q̄ ꝑdicatio: ꝛ iō nitit̄ diabol⁹ detinere aiam in oī lo co. i ¶ Uētos. Uentus nubes exci/tat: terrā rigās fructiferam facit: facit ei⁹ hilarē reddit: ſic ꝑdicatio mētes ho minū. k ¶ Sup ma. Habitātib⁹ in inſulis vel diuerſis vitus fluentibus. l ¶ Et vi. al. an. Hic angel⁹ eſt ille la pis ſine manib⁹ ꝑciſus: q̄ ſtatuā q̄ttuor metallis ꝯſtātē ꝯfregit: hic q̄ttuor ven tos ſoluit. m ¶ Aſcēdētē. Et q̄ xp̄us expirauit aſcēdit: dū diabolū ligauit/ ꝛ ꝑ ꝑdicatores mūdū illuminauit fide: ſic ſol lumie. Uel aſcēdit ab ortu ſolis .i. a patre ꝓficiens ſapientia et etate. Uel a ſe deſcendit: quia nō per ꝯcubi tum viri carnē aſſumpſit: ſed ipſe eam creauit qui eſt ortus ſolis. i. patris. ☞ Signū

a ¶ .i. carni reſiſtentes maiores ꝛ minores.
a ſuis mote ſūt. Et rēges tre ꝛ ꝑn/ a
¶ terre. a ¶ q̄ iura tribuūt. b ¶ opibus.
c ¶ cōtra tētationē diaboli.
b cipes ꝛ tribūni: ꝛ diuites ꝛ fortes
a ¶ .i. ꝯiugat⁹ vel ſeru⁹ dei. b ¶ a pctō vl cō
ꝛ omnis ſeruus ꝛ liber abſconde b
fugio. ¶ ad litterā.
rūt ſe in ſpeluncis ꝛ in petris mō
a ¶ implorabunt auxiliū ſanctoꝝ.
b tium: ꝛ dicūt mōtibus et petris: c
¶ aſſertione. ¶ orationibus.
Cadite ſup nos ꝛ abſcōdite nos
¶ .i. a pñtia. ¶ patris ꝛ fi. ꝛ. ſ. ſ.
a facie ſedentis ſup thronū et ab d
a ¶ .i. xp̄i hois. b ¶ neceſſe eſt vt cadatis.
ira agni: quoniam venit dies ire e
¶ reproboꝝ. ¶ niſi adiutus veſtris ꝑcib⁹.
magn⁹ ipoꝝ. Et q̄s poterit ſtare? f
¶ nō notat diuerſitatē viſio

e Poſt hec vi Ca. VII g
nū ſed ordinē. a ¶ ꝓpter quattuor regna q̄b⁹ dn̄ant.
b ¶ q2 miſſos a deo.
c ¶ immorantes.
g di quattuor angelos ſtantes ſup b
¶ etiam in remotiſſimis locis.
b quattuor angulos terre tenentes i
a ¶ ꝓpter q̄ttuor ꝑdicabilia vel ꝓpter euā gelia. b ¶ ꝑori ꝯtrariū ꝛ ab eo diuerſum.
i quattuor ventos terre ne flārent
¶ hitātib⁹ in tra: vel trentis deditis. ¶ ſup.
k ſuper terraꝫ/ neqꝫ ſup mare/ neqꝫ k
a ¶ .i. qui iā exceſſiſſet terrenitatē: vel q̄ iam paratus ſit ad fructificandū.
l in vllam arborē. Et vidi alteruꝫ l
¶ q2 noua gaudia mūdo nūciauit.
m angelum aſcendenteꝫ ab ortu ſo m

Nico.de lyra

a ¶ Et re. terre ꝛc. In oīb⁹ enim ptib⁹ orbis iā diffuſa erat fides catho/lica: vt. ſ. dictuꝫ eſt. ꝛ de oī ſtatu hoim maioꝝ: minoꝝ ꝛ mediocriū aliq̄ credi/derūt: q̄ rabiē ꝑſecutiōis mote ꝑ Dio/clecianū ꝛ Maximianū nō ferētes q̄rebāt ſe abſcōdere in lo/cis cauernoſis ſub mōtib⁹. iō ſubdit: b ¶ Abſcōderūt ſe ꝛc. Et aliq̄ etiā eoꝝ timētes ibi capi ꝛ lōgo cruciatu ad mortē de/duci deſiderabāt mori breuiter: ſuppoſita tn̄ dei voluntate ne vi tormētoꝝ inclinarent̄ ad chriſtū negādū. ꝛ hoc deſideriū ex ꝑmit̄/ cū ḋr: c ¶ Et di. mōtib⁹ ꝛc. ꝛ abſcō. nos ꝛc. Irati ꝯtra nos: lꝫ in deo nō cadat ira ꝓprie. ḋr tn̄ iraſci metaphori/ce ꝯtra aliq̄s q̄n flagellat eos: q2 ad modū irati ſe habet: tn̄ q̄n flagellat electos hoc facit mag' ex ſua benignitate ad augmē/tū meriti ipoꝝ ac ꝑmij. d ¶ Et ab ira. i. hois xp̄i q̄ videbat̄ iraſci ꝯtra ſuā ecclīam mō dicto. e ¶ Qm̄ ve. dies ꝛc. i. tpe ꝑſecutiōis magne ab eis ꝑmiſſe. f ¶ Et q̄s po. ſtare. q. d. valde pauci. Ceciderat enī Marcellus papa q̄ caput erat ec/cleſie: vt ꝑdictū ē. ꝓpt̄ qḋ videbat̄ difficile ꝙ alij iferiores poſ/ſent ſtare. ¶ Aliter aūt exponit̄ ab aliq̄b⁹ illḋ: Et dicūt mōti/bus ꝛ petris: cadite ſup nos ꝛc. ꝙ ꝑ mōtes ꝛ petras itelligūt̄ ſcti q̄ iā erāt in pr̄ia: q̄ dicunt̄ mōtes ꝓpter ſuā exaltationē ad celeſtia: ꝛ petre ꝓpter ꝯfirmationē in bono: q̄ꝝ ſuffragia po/ſtulabāt fideles in ꝑſecutōe poſiti. ꝛ ſic eſt ſenſus: Et dicūt mō tib⁹ ꝛ petris. i. ſctis: Cadite ſup nos ꝛc. i. ꝯdeſcēdite nobis. Et abſcōdite nos a facie ꝛc. i. ꝓtegite nos orōnib⁹ vr̄is erga deū ꝛ agnuꝫ: vt ceſſet a nobis rabies hui⁹ ꝑſecutiōis: ſed alia expoſitio videt̄ magis lr̄alis.

Moraliter ✳ a ¶ Et re. tre ꝛc. i. hoīes laici cuiuſcūqꝫ ſtat⁹ ꝓ ꝯſilio aīa/rū ſuaꝝ recurrūt ad loca clauſtraliū: q2 nō inueniūt in ecclīa ꝓ/pter ꝑſidētis malū. e ¶ Qm̄ ve. di. ma. ire. Permiſſio enī mali ꝑlati ſignū eſt ire dei ꝯtra ꝑplm̄: Job. xxxiiij. d. ꝓpt̄ pctā pp̄li facit regnare hoīem hypocritā.

Ca. VII

Poſt hec vi. Poſtq̄ deſcripta eſt acerbitas ꝑſecuti onis. hic ꝯſtr deſcribit̄ ſuauitas ꝯſolatōis q̄ facta eſt i ecclīa dei tpe Cōſtātini ex helena nati. Et diuidit̄ i duas ptes: q2 ꝑmo ponit̄ hec ꝯſolatio q̄tū ad exiſtētes in ec/clīa militāte. ſcḋo q̄tū ad exiſtētes i ec/clīa triūphāte/ ibi: Poſt hec vi. tur. Prīa adhuc in duas: q2 ꝑmo ꝑmittit̄ ꝑſecutiōis breuitas. ſ. q̄ttuor tyrānoꝝ in diuerſis ptib⁹ iperij romani dn̄an/tiū. ſcḋo eoꝝ repſſio ꝑ Cōſtātinū/ ibi: Et vidi alteꝝ. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ ſicut ḋr in eccliaſtica hiſtoria. ix. lib. poſtq̄ Diocleciān⁹ et Maximian⁹ depoſue/rūt inſignia iperij. Cōſtituti ſūt iꝑato/res duo. ſ. Galeri⁹ ꝛ Cōſtātin⁹. Gale/ri⁹ aūt duos ceſares inſtituit. ſ. Seue/rū in italia ꝛ Maximianū i oriēte. Cō ſtātin⁹ āt ex helena genuerat filiū noīe Cōſtātinū: q̄ mortuo pr̄e fact⁹ eſt iꝑa/tor: ꝛ aſſūpſit in ꝯſortiū iperij licintū: q̄ lꝫ ꝑmo fuerit pacificus xp̄ianis: tn̄ cito poſtea fact⁹ eſt ꝑſecutor. Maxēti⁹ ꝓo rome tyrānizabat: ꝛ ſic erāt q̄ttuor ꝑſe/cutores ecclīe in q̄ttuor ptib⁹ iperij. ſ. maximian⁹ in oriēte/ ſeuerus in italia. Maxenti⁹ rome: Licini⁹ alexandrie q̄ eſt in egypto. Itē notādū ꝙ hoīes ma/xime potētes ꝛ in dignitate cōſtituti in hoc libro freq̄nter noiant̄ angeli: ſicut dictū eſt. ſ. ca. j. de epīs ſeptē eccliaꝝ q̄ angeli noiant̄: ꝛ ſi ſūt boni: ſūt angeli dei: ꝛ ſi mali mag' ſūt angeli ſathane: ſaltē ꝓ illo tpe q̄ ſūt mali: ſic dictū ē. ſ. iij. ca. d āgelo ſardis: Nomē habes ꝙ viuas ꝛ mortu⁹ es. Hoc ḡ mō q̄ttuor ꝑſecutores ecclīe dicti noiant̄ hic āgeli/ cū ḋr: Poſt hec vi. ꝛc. i. dominātes. b ¶ Sup q̄t. āgulos. i. q̄ttuor ptes iperij: vt dictū eſt. i ¶ Tenētes q̄t. vētos ꝛc. i. ipedientes doctores ecclīe ne ꝟbū dei ꝑdicarēt. d q̄ flatu ḋr Cāt. iiij. d. Surge aq̄lo ꝛ veni auſter: perfla hortū meū ꝛ fluēt aromata illi⁹: q2 flatū ꝑdicatōis fecūdat̄ hort⁹ ecclīe militāt̄. k ¶ Sup terrā ꝛc. Chriſtianoꝝ eniꝫ aliq̄ habitabāt in arida: aliq̄ in inſulis maris: ꝛ aliq̄ in ſiluis ꝑſecutionē fugi/entes: ꝛ oēs iſti deſignant̄ noībus lo/coꝝ iſtoꝝ: ſicut habitātes paraſius de/ſignant̄ noīe tēpl⁹: vn̄ cōmuni modo lo quēdi ḋr: Paraſius fecit tale feſtū. i. pp̄ls habitans ibi. l ¶ Et vidi. hic ꝯſtr deſcribit̄ dictoꝝ q̄ttuor tyrānoꝝ repſſio. Circa quā ꝑmo ponit̄ repſſiōis act⁹. ſcḋo ſubdit̄ ſeq̄ns fruct⁹/ ibi: Et audiui. Circa ꝑmū ꝑmittit̄ repmentis cōditio/ cū dicit̄ Et vidi alterum angelū. i. imperatorē Conſtantinū. m ¶ Aſcendētē ab ortu ſolis. Nā ex ordinatiōe ſolis iu/ſticie aſcendit ad dignitatē imperialē: vt daret pacē ecclīe. ✳ Habētē

Moraliter g ¶ Poſt hec ꝛc. Hoc lr̄alit̄ expoſui de q̄ttuor tyrānis. Moralr̄ aūt exponi pōt de q̄ttuor vitus ipedientib⁹ ſalu tē hois. Circa qḋ ſciēdū ꝙ natiuitas hois pōt dici ei⁹ oriens: mors vero occidēs. ꝓſperitas tp̄alis ei⁹ auſter: et aduerſitas ei⁹ aquilo: ꝑm illud Hiere. i. c. Ab aquilōe pādet̄ oē malū. Ort⁹ aūt hois vilis eſt: ꝓpter qḋ inde flare debet ſpūs hūili/tatis quē impedit ſuperbia. mors autē vel eius occaſus eſt cū anguſtia ꝛ icertitudine. ꝓpt̄ qḋ ide flare debet vēt⁹ timoris quē ipedit fatua ſpes lōge vite. ab auſtro ꝓo ꝓſperitatis debet flare ḡrarū actio. quē flatū ipedit igratitudo. ab aq̄lōe aduerſitatis debet flare patiētia ex ꝯſideratione bn̄ficioꝝ diuinoꝝ: exēplo beati Job dicētis: Si bona ſuſcepim⁹ de manu dn̄i: mala aūt quare nō ſuſtineam⁹. Sed hunc flatū impedit contēptus diui noꝝ iudicioꝝ. l ¶ Et vidi al. angelū aſcēdentē ab ortu ſolis ha. ſi. dei viui. per quē generaliter ſignificari pōt pre dicator q̄ tanq̄ alter angelus eſt annunciator verbi diuini: et in ꝑncipio ꝑdicatiōis ſue ſignat ſe ſigno crucis. ſpecialiter aūt ſignificari pōt beat⁹ Franciſc⁹ ſtigmatibus xp̄i cōſignat⁹. iſte vero ꝛ alij ꝑdicatores ꝑdicare debent ꝯtra q̄ttuor vitia predi/ ✳ cta: ꝛ de

Diuiſio

Nota

b

Moraliter

Job. i. c

A a ¶ Signū.i.crucē q̄ ſuos ſignaret: vel potentiā patri equalē vel imunitatē a pctō: p quā de° apparet: qꝛ oīs hō peccator. Hoc ſignū ⁊ ſi nō re: fide tamē antiq̄ pres ptulerūt. Signū gerit̃ in fronte: ne celet̃ in tribulatiōe. nā ſignatio pectoris: cōfeſſio eſt cordis. Cū cathecizat̃ īfans inūgit̃ in peccatore vt fidē cordis habeat: in fronte nē erubeſcat: ſꝫ confiteat̃.

Ro.10.c Corde eni credit̃ ad iuſ.o.autē con.f.ad ſa. In ſcapulis vt onus xp̄i portet. In vertice vt rōnē cōſeruet q̄ eſt vertex: ⁊ caput hois iterioris. b ¶ Centūq̄dra. Finitū ponit: qꝛ deus ſub certo nūero oēs cōprehendit. c ¶ Ex oi tri.fi.iſ.i.ex oib° fidē iacob imitātib°. d ¶ Ex tri.iuda.i. pueris q̄ nati ⁊ baptizati ſola ꝯfeſſiōe patrū ſpūaliū ſaluant̃. Iuda. Cōfitēs. hoc ſufficit his q̄ nō reſeruant̃ hic vt viuant. Iudas q̄ pimus ordine generationis fuit q̄rtus: p quē innuit̃ ſpūalis ꝓſapia attēdēda Ex genere dan naſcetur antixp̄s.iō hic ꝑmittit̃: vt ex oi numero ſctōꝝ oſtēdat̃ antixp̄s excīcēdus. Vel dan: trāſilitēs iudiciū hebreoꝝ: qꝛ poſtq̄ veritas venit legalia trāſierūt: ⁊ gētilis pp̄ls idoloꝝ oblit°: in veritatē ſurrexit chriſto nato in ſexta etate. e ¶ Duodecim. Per duodecim habemus eos q̄ fide trinitatis in q̄ttuor mūdi ptibus ſunt ſignati: ⁊ vt hos pfectos oſtēdam° duodecim p.iiij.multiplicam° ⁊ fiūt.xlviij. vt ꝓo ad trinitatē hec pfectio referat̃.xlviij.multiplicamus: ⁊ ſic fiūt.cxliiij. f ¶ Symeon. Triſticie ſiue meroris exauditio.i.ſp de pteritis pctīs dolēs ad ꝟtutis conuerſationē. g ¶ Leui.i.addit°.i.enā nō iniūcta ſibi faciēs. h ¶ Iſachar .i.merces.i. ad remunerationem tendens. vt:

B Phil.1.c. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o. i ¶ Zabulon.i.habitaculū fortitudinis.i.laborē nō recuſantes: ſed aliq̄n p neceſſitate fratrū de maria ad marthā deſcēdentes. k ¶ Ioſeph.i.augmentū.i.ecclīam nūero ſctōꝝ locupletātes. l ¶ Beniamin.i. Fili° dextre.i.a ꝓpitiatōe dī oīa ⁊ nihil a ſe reputātes. m ¶ Poſt hec ⁊c. Cū ſm figurā deſignādos ſub certo nūero vidiſſet ⁊ tantūmodo

a ¶ vexillū crucis: vel poteſtatē faciēdi miracula ⁊ dimittēdi peccata.

a lis habentem ſignum dei viui: et b
¶ clamare dei eſt facere. ¶ q̄ demones in
clamauit voca magna q̄ttuor an
paſſiōe refrenauit. a ¶ .i. magno imperio.
b ¶ .i.pmiſſum. c ¶ nō tantū q̄ſtum volūt.
gelis quibus datum eſt nocere c d
¶ .i.auar':ſꝫ tñ ꝯuertēdiſ. ¶ q̄ſi ne laborēt
terre ⁊ mari dicēs: † Nolite noce e
re terre et mari neq; arboribus
¶ donec ego iteri° ⁊ mei exteri° ſigno cruc̄
quoadusq; ſignemus ſeruos dei f
diſcernam°. a ¶ .i.itellexi q̄lēs eēnt ſignādi
noſtri in frontibus eorū. Et audi g
b ui numerū ſignatorū centūqua
¶ ꝓpter pfectionē.
draginta quattuor milia ſignati:
c d ex omni tribu filioꝝ iſrael. Ex tri †
e bu iuda: duodecim milia ſignati
a ¶ filiū vidēs.i.opa: b ad reſuatos ad operandū.
Ex tribu ruben: duodecim milia
a ¶ accinct°:ſi tribulatio immineat.
ſignati. Ex tribu gad: duodecim
a ¶ .i.beatus mūdanis nō intētus.
milia ſignati. Ex tribu aſer: duo
a ¶ .i.latitudo.i.ex charitate ſua aliqs largiens.
decim milia ſignati. Ex tribu neptalim: duodeci milia ſignati. Ex
¶ .i.oblit° nec ꝓuidēs q̄ ad viuꝫ ptinēt vite
tribu manaſſes: duodeci milia ſi
f gnati. Ex tribu ſymeō: duodeci
g milia ſignati. Ex tribu leui: duo
h decim milia ſignati. Ex tribu iſachar: duodecim milia ſignati. Ex
i tribu zabulō duodeci milia ſigna
k ti. Ex tribu ioſeph: duodeci milia
l ſignati. Ex tribu beniamin: duo
a ¶ ſicut erat q̄ſi pdictū: ſic vidi adimpletū.
m deci milia ſignati Poſt hec vidi b

Ni.de ly.

A a ¶ Habentē ſig.dei vi.i.ſignū crucis xp̄i. ſcribit̃ eni eccliaſtice hiſtorie li.ix. q Cōſtātin° veniēs romā contra Marētiū ibi tyrānizātē. ⁊ frequēter cogitaret de diſpoſitiōe belli: ⁊ p victoria exoraret deū celi: q̄uis nōdū eſſet baptizat°: aſpiciēs in celū vidit ſignū crucis rutilās: ⁊ cū miraret̃ de inſolita viſiōe: vidit angelos aſſiſtētes ⁊ dicētes ſibi: In h ſigno vinces. tūc de victoria futura ſecur°: ſignū crucis ſicut viderat depingi fecit in militarib° vexillis: ⁊ ſic ꝓcedēs ꝯtra Marētiū obtinuit plenū triūphū. b ¶ Et cla.vo.ma.q̄t.an.i. q̄ttuor tyrānis pdictis. c ¶ Quib° datū eſt.i.pmiſſum eſt. d ¶ Nocere ter.et ma.i.xp̄ianis habitātib° in terra arida ⁊ in inſulis maris/di. e ¶ Nolite noce.⁊c. nā iſtos q̄ttuor tyrānos repreſſit a nocumēto xp̄ianoꝝ aliq̄s debellādo: ſicut dictū eſt de Marētio: ⁊ idē poſtea accidit de licinio ꝯtra xp̄ianos crudelit̃ iſurgēte i alexādria ⁊ egypto. alios aūt duos ſuo mādato deterrēdo: et hec habet̃ eccliaſtice hiſtorie li.ix. f ¶ Quoadusq; ſi.ſer.dei ⁊c. Cōſtātin° eni a btō Siluestro baptizat° honorauit ⁊ exaltauit eccleſiā: ⁊ potiſſime ſacerdotes ⁊ alios ecclie miniſtros ⁊ multa puilegia xp̄ianis dedit: ⁊ ſic exēplo ⁊ ꝟbo multos ad baptiſmū induxit: ⁊ ſic p miniſteriū ſacerdotū ei° ſuos xp̄i ꝯſignauit. Sciēdū aūt q hec dictio quoadusq; nō tenet̃ h finite: ſic itelligēdo q ſignati fidelib° tpe Cōſtātini q̄ttuor tyrāni pdicti deberēt redire ad pſecutionē ecclie. ſicut cū dr: Sedeas hic q̄dusq; veniā. p qd deſignat̃ q me adueniēte nō debeas ampli° ſedere: ſꝫ tenet̃ indefinite. ſicut cū dr: Iſte nō pe nituit

C nituit quoadusq; vixit.i. nunq̄ penituit: qꝛ poſt mortē penitere nō potuit. g ¶ Et au.nu.ſigna. Hic ꝯñr deſcribit̃ dicte repſſionis fruct° q̄ eſt multiplicatio credētiū xp̄o: ⁊ dicūt expoſitores q h pimo ponit̃ numer° ꝯuerſoꝝ ad xp̄m de iudaiſmo. ⁊ iō ſubdit̃: Ex oi tribu filioꝝ iſrl̃. ⁊ poſtea cū ſbdit̃: Poſt hec vidi turbā magnā ⁊c. ponit̃ multitudo cōuerſoꝝ de gentilitate q̄ fuit multo maior q̄ſi incōparabilr̃ q̄ de iudaiſmo. Sꝫ ſaluo meliori iudicio pimū nō videt̃ rōnabilr̃ dictū qꝛ añ tpa Cōſtātini iudei iā erāt i ſua īfidelitate obſtinati: ꝓpt qd nō videt̃ q tpe Cōſtātini tot fuerint baptizati: ſicut dr hic.ſ.cxliiij.milia. Itē qꝛ ex q̄libet tribu excepta tribu dan: loco cui° nolat̃ trib° ioſeph dicunt̃.xij.milia ſignati: ⁊ tñ ſm hebreos ⁊ latinos decē trib° fuerūt captiuate ⁊ incluſe vltra mōtes caſpios: ⁊ ſic de illis nō videt̃ tūc aliq̄ fuiſſe baptizati. ſilr̃ ſcdm ꝯuerſione gētiliū nō videt̃ ꝓbabilr̃ dictū: qꝛ textus diſſonare videt̃ in plurib°: qd magis videbit̃ pſequēdo. Sic igit̃ q̄tū mihi videt̃ ad pſens: i hac pma pte deſcribit̃ multitudo ꝯuerſoꝝ ad xp̄m tpe Cōſtātini de q̄cūq; gēte vel natiōe: q̄ p baptiſmū rē nois iſrl̃ ꝯſequunt̃: ſm q pdixit Eſa.xliiij.a. Effundā ſpm̄ meū ſup ſemē tuū: ⁊ bñdictiones meas ſup ſtirpē tuā ⁊ germiabūt. ⁊ ſeq̄t: Iſte dicet: dñi ego ſū. ⁊ ille iuocabit i noie iacob: ⁊ hic ſcribet i manu ſua dño: ⁊ i noie iſrl̃ aſſimilabit̃: qd itelligit̃ de gētib° cōuerſis ad xp̄m: ſicut ibidē pleni° fuit dictū. hoc etiā dic apls

Is.9.a Ro.ij.d. Nō eni q̄ in manifeſto iude° eſt: neq; q̄ in manifeſto in carne eſt circūciſio: ſꝫ q̄ in abſcōdito iude° eſt.ſ.p fidē xp̄i: ⁊ circūciſio cordis in ſpū.ſ.p reciſionē vitioꝝ: ⁊ ſic ptꝫ q nomē iſrael ſm rē ⁊ ꝟitatē trāſit ad pplm in xp̄o regeneratū: ⁊ p ꝯñs noia duodecim tribuū iſrl̃ ad duodecim aplos noui teſt. q̄ correſpōdēt duodeci ptriarchis ve.te. trib° ꝟo dan hic omittit̃: eo q de ipa dr antixp̄s naſcitur°. Sciēdū etiā q cū dr hic.cxliiij.milia ſignati: ponit̃ numer° determinat° p indeterminato. nā multo plures tpib° illis p diuerſas ptes orbis fuerūt baptizati: ſicut.ſ.iiij. p viginti q̄ttuor ſeniores intelligit̃ vniuerſitas prelatoꝝ ecclie q̄ eſt multo maior: ſicut dictū fuit ibidē. his ꝟo dictis patet littera.

D h ¶ Poſt hec vidi. Hic ꝯſequēter deſcribit̃ ꝯſolatio q̄tum ad exiſtentes in eccleſia

Moraliter ✱ ⁊ clamare cū orone ꝯ malignos ſpūs de q̄ttuor vitiis pdictis tēptantes. f ¶ Et audi.nu.ſig.⁊c. p iſtos ſignatos ſignificant̃ illi q̄ p pdicationē ad bonū ꝯuerſi nō ſolū operant̃ bonū qd eſt neceſſitat°: ſꝫ etiā aliqd qd eſt ſupererogatōis. † ¶ De tri.iu. p hoc ſignificant̃ eminētes in laudib° diuinis qꝛ iuda ꝯfitēs iterptat̃ ſiue laudās. Per tribū ruben eminētes in ꝯtēplatiōe: qꝛ rubē iterptat̃ fili° viſiōis. Per tribū gad eminētes in bello ꝯ demones: qꝛ gad iterptat̃ accinct°. Per tribū aſer q̄ iterptat̃ btūs: ſentiēs dulcedinē btitudinis. Per tribū neptalim q̄ iterptat̃ latitudo effuſi in opib° pietat̃. Per tribū manaſſe q̄ interptat̃ obliuio: illi q̄ obliuiſcunt̃ mūdane ꝯuerſatiōis. Per tribū ſymeō q̄ interptat̃ audiēs: auditores deuoti diuini ſmonis. Per tribū leui q̄ interptat̃ addit°: illi qui ſtudēt addere bona bonis. Per tribū iſachar q̄ interptat̃ merces: habētes oculū ad mercedē eterne retributiōis. Per tribū zabulō q̄ interptat̃ habitaculū: ꝑparātes dño habitaculū ſue mētis. Per tribū ioſeph q̄ iterptat̃ accreſcēs: pficiētes in augmēto ꝟtutis. Per tribū beniamin q̄ iterptat̃ fili° dextere: illi q̄ dicunt̃ filii xp̄i rōne alicui° ſpecialis aſſimilationis. h ¶ Poſt hec vi.tur.mag.⁊c. p iſtos ſignificant̃ illi q̄ conuerſi ad bonū ſeruāt ea q̄ ſūt neceſſaria ad ſalutē. Sciēdū aūt q cū dr hic de tribu iuda.xij.milia ſignati: ponit̃ numer° determinat° p indeterminato: ſicut frequēter fit in libro iſto.

G ⁊ tm̄mō de filijſ iſrl: nūc apte docet ꝙ ꝑ
E illū numerū vniūſi fideleſ: ⁊ ꝑ.xij.trib᷒
accipiēdē ſūt oēs gētes. a ¶ Stan-
tes.ſ.pati deo obedire iudici. vel etiā
ſuis ꝓlatis hoc ī ꝑſenti. b ¶ Salus
deo noſtro qui ſe.⁊c̄. Nō per nos
ſed ꝑ agnū habemus ſalutē.i.remiſſio
nē peccatoꝝ: ⁊ bonā oꝑationē ⁊ eternā
gl'iam. c ¶ Et oēs angeli. Per ſu-
pradictos angelos intelligi pnt maio-
res ꝓlati: ꝑ iſtos minores ꝓlati vel ſub
diti tm̄. Sicut ſunt angeli ⁊ archange-
li: ⁊ tn̄ omēs angeli.i.nūcij ſic ⁊ modo
ſunt maiores ⁊ minores ꝓlati.i.archi-
epi ⁊ epi. ¶ Angelos inducit de ꝯſoꝛ
tio ſanctoꝝ: gaudētes ⁊ teſtimoniū eo-
rū ꝯfirmantes: vtpote illos qꝝ officio
turba quā viderat in hac fide ꝑſtiterat:
vel ꝑ ſupradicta intelligam᷒ iudices in
eccleſijs.hic ꝯo de ſubditis eoꝝ ſubdi
tur: d ¶ Amen. Quaſi ſi attribuitis
deo bn̄ facitis. Uel amē: ad ſequētia le
gēſ ſic: Amen.i.veritas in ꝓmiſſis: et
bn̄dictio.i.exaltatio quā habet ſup om
nē creaturā: vel nr̄a exaltatio in ꝯtuti-
bus: ⁊ claritas.i.impaſſibilitas: vel ve
ſtra in oꝑibus. Amē: bn̄di.⁊c̄. Qua
ſi numerat oīa bn̄ficia de qb᷒ ſūt habē
de grates. e ¶ Et rn̄dit vn᷒. Uiſa
turba in tāta dignitate: monet attēde-
re q̄ via potuit illuc aſcēdere: vt idē ali
os doceat inſpicere. f ¶ Stolas ſu-
as ⁊c̄. Innocētiā in baptiſmo acceptā
vel corpa ſua. g ¶ Nō eſuriēt neqꝫ
ſitiēt ⁊c̄. Qui dedit cognitionē ange
lis: dabit etiā eādē illis cognitionē.
h ¶ Deducet eos ad vi.⁊c̄. Et ꝑ h
ī futuro deducet ad oīmodā refectōez.
E ¶ Abſterget

a ¶ numer᷒ deo cert᷒: hoīb᷒ ē incognit᷒.
turbam magnā quā dinūmera- a
¶ .i.de barbaris etiā.
re nemo poterat ex oīb᷒ gētibus b
a ¶ in vnaquaqꝫ gēte. b ¶ i. vna vrbe.
c ¶ in eodē ꝑplo ſunt diuerſe lingue.
⁊ tribubus ⁊ pōpulus et linguīs
¶ vt conſpiciant.
a ſtantes ante thronū: ⁊ in ꝯſpectu c d
a ¶ .i.chriſti hoīs. b ¶ ꝓus in baptiſmo ⁊
poſt lachrymis hoc in ꝑſenti. c ¶ .i.victo-
rie q̄ ſequunſ ex oꝑibus: hoc de futuro.
agni amicti ſtolis albis ⁊ palme f
a ¶ ⁊ in pn̄ti clamabāt: ⁊ maxime in futuro.
in manib᷒ eoꝝ. Et clamabāt vo- g
¶ magno deſiderio.
b ce magna dicentes: Salus deo b
a ¶ .i.noſipſos in qbus iudicat.
noſtro qui ſedes ſuper thronū et
¶ vt inuantes.
c agno. Et omēs angeli ſtabant in i
¶ .i.in ꝓtectiōe ei᷒. ¶ ꝑdicatoꝝ no.⁊.ve.te.
circuitu throni: ⁊ ſeniorū et quat k
a ¶ hūiliauerūt ſe corā deo. b ¶ ad hoc vt in
tuoꝛ anialiū: ⁊ ceciderunt in cōn l
ſpicerenſ. ¶ rationabiliter.
ſpectu throni i facies ſuas: ⁊ ado
a ¶ .i. veritas ſit deo ⁊ benedictio.
b rauerūt deo/ dicētes: Amēn. Be m n
a ¶ qua omnia ſcit: vel nos ſcientes facit.
nedictio ⁊ claritas et ſapientia et o
¶ ꝗ̄ hꝫ i ſe⁊ dat alijs. a ¶ .i.potētia reſiſtē
gratiarū actio: honoꝛ et virtus et
di. ¶ effectus virtutis.
fortitudo deo noſtro in ſecula ſe p
a ¶ fiat fiat. b ¶ deſiderio ſatiſfaciens.
c ¶ oēs ſeniores vnus: qꝛ idē docent.
c culoꝝ amen. Et reſpōdit vnus q
¶ exponens.
de ſenioribus ⁊ dixit mihi: Hi q̄ r
¶ quoniam digni.
amicti ſunt ſtolis albis: qui ſūt et
vnde venerūt? Et dixi illi: Dn̄e s
¶ quaſi: neſcio: ſed doce me quia tu ſcis.
mi tu ſcis. Et dixit mihi: Hi ſunt t
¶ veniunt ⁊ venturi ſunt.
qui venerunt de tribulatione ma
a ¶ qꝛ nemo ſine peccō ꝓter xp̄m. b ¶ qꝛ nō
tm̄ pertinet ad martyres. c ¶ ꝑ nouam oꝑe-
f gna: ⁊ lauerunt ſtolas ſuas ⁊ dē v
rationem. ¶ in fide paſſionis.
albauerūt eas in ſanguine agni:
a ¶ añ dn̄m iudicē: vel in ꝯſortio angeloꝝ.
Ideo ſunt ante thronū dei: ⁊ ſer x y
a ¶ ꝯtinue vel hic. b ¶ in eccl'ia vel in celo.
uiēt ei diē ac nocte in tēplo eius:
et qui ſedet in throno habitabit z a
¶ qꝛ fruentur vino: pane ⁊ fonte vite.
g ſup illos. † Non eſurient neqꝫ ſiti b
ent ampliuſ: neqꝫ cadet ſup illos
¶ maioꝛ vel minoꝛ tribulatio.
ſol neqꝫ vllus eſtus: quoniā agn᷒ c
q̄ in medio throni eſt reget illos: d
¶ de virtute in virtutem in preſenti.
h ⁊ deducet eos ad vite fontes aq̄- e

Nico.de lyra

M tes in eccleſia triumphante. nam ſi
cut poſt perſecutionē acerbiſſimā tēpo-
ribus Dioclecianj ⁊ Maximiani facta
eſt ꝯſolatio magna in eccl'ia militāte ꝑ
Cōſtantinū pacē ei attribuentē: ſic in ec
cleſia triūphante de martyribus illius
tēporis facta eſt leticia magna per chri
ſtum aīas eoꝝ ſuſcipientē. igiſ hec leti
cia primo deſcribiſ. ſecūdo iohānes de
hoc plenius inſtruiſ/ ibi: Et rn̄dit. Cir-
ca primū dicit: Poſt hec vidi turbā
magnā.martyꝝ. a ¶ Quā dinu-
merare nemo poterat. Tēporibus
eni Diocleciāi et Maximiāi tot fuerūt
martyrizati ꝙ ꝑ hoīes nō potuerūt ad
certū numerū reduci. nā infra triginta
dies leguntſ.xvij.milia martyrizati: vt
dictū eſt. vna etiā vice Maximian᷒ īter
Mt.5.c. fecit legionē thebeoꝝ: in q̄ erāt ſex mi-
lia.dcccclxvj.milites chriſtiāi. iudices
etiā in diuerſis partibus de mandato
iſtoꝝ īperatorū tot interfecerūt chriſtia
nos ꝙ nō poterāt ſub certo numero re
digi. nā Diocletianus legiſ viginti an
nis imperaſſe. b ¶ Ex oīb᷒ gē.⁊ tri.
Al'oſſup ⁊ po.et linguis. Ex hoc videſ ꝙ non
thronum agiſ hic de ꝯuerſis ex gentilitate tm̄: ſi
al. habitat cut dicūt aliq: ſed de martyrizatꝭ ꝑ Di-
Eſa.25.c ocletianū ⁊ Maximianū inter q̄s fue-
ſ.21.a runt aliq̄ de iudaiſmo ꝯuerſi ad xp̄m ⁊
de oī ꝑplo ⁊ gēte. c ¶ Stātes ante
thronū. Per clarū diuinitatis aſpe-
ctū. d ¶ Et in ꝯſpectu agni. Quia
ſicut beati reficiunſ interius in aſpectu
diuinitatis: ita exteri᷒ in aſpectu hūani
tatis xp̄i: ſm ꝙ dicit Aug᷒. ſup Ioh.
e ¶ Amicti ſtolis albis. Per glo-
riā aīe: q̄ ꝑ ſtolam albā deſignaſ: vt di G
ctū eſt ca.ꝓce. f ¶ Et palme ⁊c̄. In ſi
gnū ꝑfecte victorie: q̄ nō habeſ in pn̄ti
vita: in q̄ hoīes q̄ntūcūqꝫ ſcti ſūt ſēꝑ in
pugna: ⁊ ſic nō loqſ hic vt videſ de ba
ptizatis exiſtētib᷒ in via: ſed de marty-
rizatis in pr̄ia: g ¶ Et cla.vo.ma.
Nā in celis ē laus dei ꝯtinua. h ¶ Di
cētes: ſal᷒ ⁊c̄.i.ſal᷒ quā habem᷒ ineſt
nobis a deo ⁊ agno. i ¶ Et omēs
angeli ſtabāt in circuitu throni.
Tanq̄ parati ad exequēdū volūtatem
dei. k ¶ Et ſeniorib᷒ ⁊ q̄t.alaliū.
.i.epoꝝ ⁊ patriarchaꝝ iā in celo regnā
tiū. l ¶ Et ce.in cō.throni ⁊c̄. Gra
tias agētes deo de triūpho martyrū.
m ¶ Dicētes: amē. Poſt laudē mar
tyrū ſupra poſitā. Salus deo nr̄o ⁊c̄. ⁊
ſbdiſ eoꝝ laus cū dr̄: n ¶ Bn̄dictio
.i.laus o ¶ Et claritas.i.diuulgatio
nois ⁊ cetera q̄ ſequūſ. ſupple attribu-
anſ. p ¶ Deo nr̄o in ſe.ſcloꝝ. Nō
ē ꝑ h intelligēdū ꝙ ex creaturis aliq̄d ac
creſcat deo in ſeipō/ ſꝫ tm̄ in effectibus
ſuis. q ¶ Et reſpōdit vnus de ſe
nioribus ⁊c̄. Hic ꝯſequenter iohēs
de dictis martyrib᷒ inſtruiſ pleni᷒/ cū
dr̄: Et rn̄dit vn᷒ de ſe. ſm illos q̄ di-
cūt ꝙ lr̄a imediate ꝓcedēs loquiſ de ꝯ
uerſis ex gētilitate tpe Cōſtātini. Iſte
ſenioꝛ fuit btūs Silueſter: ſed hoc non
videſ ꝯueniēter dictū: qꝛ Iohēs nō fu
it inſtruct᷒ a btō Silueſtro ꝑ multa tpa
poſt naſcituro: qꝛ floruit tpe Cōſtātini:
q̄ cepit īperare anno dn̄i.cccix. ⁊ idō vi
deſ meli᷒ ꝙ iſte ſenioꝛ fuerit btūs Pe
trus q̄ dr̄ vn᷒ ſenioꝛ.i.ꝓm᷒ inter ꝓlatos
eccl'ie: ſicut dictū eſt. ſ.ca.v. r ¶ Hi q̄ H
amicti ſūt ⁊c̄.q.d. tu debes ſcire.
s ¶ Et dixit il. Dn̄e tu ſciſ. Qui re
gnas in ſcl'a cū eis. nō añ reuelationē
iohāni factam. ꝑ martyriū trāſierat ad
gl'iaꝫ: vt oſtēſū eſt. ſ.ca.v.q.d. Iohēs:
Tu q̄ ſcis potes me docere de ipſis.
t ¶ Et dixit mihi: Hi ſūt q̄ ve.⁊c̄.
Exeūtes de mūdo ꝑ martyriū tpe Dio
cleciani ⁊ Maximiani imꝑatoꝝ: qꝛ tūc
fuit tribulatio maxima: vt dictū eſt. ex
hoc etiā videſ ꝙ nō loquiſ de ꝯuerſis
ad fidē tpe Cōſtantini: qꝛ tūc nō fuit ec
cleſie tribulatio/ ſed maxia ꝯſolatio. ꝓ
pter q̄ð loqſ ſic̄ dixi ð martyrib᷒ tpis ꝓ
cedētis. idō ſubdiſ: v ¶ Et la.ſto.⁊c̄.
Propſ q̄ð eoꝝ ſanguis fuit effuſus: ⁊
iō merito dr̄ ſāguis agni: qꝛ eſt ſāguis
mēbroꝝ ipi᷒: in qb᷒ dicit ſe ꝑſecutionē
pati: Act.ix.a. Saule ſaule q̄d me ꝑſe-
q̄ris. martyres aūt ꝑdicti acceperūt ꝓ-
mā ſtolā.i.aīe gl'iam: vt.ſ.dictū eſt ꝑ ef
fuſionē ſui ſanguis. x ¶ Iō ſunt añ
thro.dei. Uidētes eū facie ad faciez.
y ¶ Et ſeruiūt ei ⁊c̄. Quia ibi ē laus
iugis: Ps.lxxxiij.a. Bti q̄ habitāt i do
mo tua dn̄e: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt
te. z ¶ Et q̄ ſe.in throno.ſ.deus.
a ¶ Habitabit ſu.illos. qꝛ non pnt
ab eo euelli. b ¶ Nō eſuriēt ne.⁊c̄.
.i.nullā tribulationē aut īquietudinē
patienſ ampli᷒. nā in beatitudie quie-
taſ appetit᷒. c ¶ Qm̄ agn᷒ q̄ eſt in
medio throni.i.xp̄s. d ¶ Reget il
los. Immediate. fideles aūt in tra ex
iſtētes reguntſ ab eo ꝑ miniſtros eccl'ie.
e ¶ Et dedu.eos ad vi.fon.aqua
rū. Cōtinuādo in eis gl'iam aīe quouſqꝫ
cū h accipiāt gl'iam corpis in futura re-
ſurrectiōe: ⁊ tūc erūt in fontib᷒ aquarū
vite ꝑ duplicē gl'iam.ſ.corporis ⁊ aīe.
M Et abſterget de᷒

K a ¶ Abſterget de⁹ oẽm la. Oẽm dolorẽ ſiue ꝓ delictis ſu
A is ſiue ꝓ aduerſis: vel exilio vel ceteris hmõi.

Et cũ aperuiſſet. In hac tertia viſione Ca. VIII ſunt materia ſeptẽ angeli canẽtes tubis ad deſtructionẽ inimicoꝝ ⁊ ad ſilitudinẽ illoꝝ q̃ canãtes tubis deſtruxerũt menia hiericho. In quo intẽtio ſatis p3.q.d.cũ intellexiſſem ſaluationẽ iuſtoꝝ: ex alia pte intellexi dãnationẽ impioꝝ: ꝑ officiũ ꝑdicationis bonis inũctũ. c ¶ Septẽ ange. Uniuerſos vel ſeptiformi ſpũ imbutos. d ¶ Et date ſũt il. ſe. tu. Quia nõ diſplicet dõ dãnatio impioꝝ. e ¶ Et alius an. Stetit angelus ante altare parat⁹ imolare ad ſilitudinẽ ſacerdotis: vel xp̃s altare q̃ ſe obtulit: et ſup quẽ eccl̃ia offert deo ꝑces. Stetit g̃ añ altare. i. ante ſeipſm: q: nõ habet mediatorẽ ꝑ quẽ placeat: vel ſtetit añ altare. i. antec̃ eſſet altare. i. offerret ſe. ſtetit. i. adiuit ſuos a tpe natiuitatis. ſ. Uel altare: eccleſia que charitatis igne accenſa deo per chriſtum ſua mittit munera. f ¶ Habens. Dicturus ex predicatione iuſtorum euenturam damnationẽ impiorũ premittit quaſi excuſationẽ: ne eis culpa de damnatiõe impiorũ imputeť: quia q̃tum ad ipſos ꝑdicatio eoꝝ bona: ⁊ a bono doctore iniuncta. g ¶ Thuribulũ. i. aploſ: q̃ ſunt vaſa ignis. i. ſpũſſctos: ⁊ de q̃bus exeunt oꝛones que eleuanť corã deo.

a rũ: ⁊ abſterget de⁹ oẽm lachrymã ab oculis eorũ. Ca. VIII

b Et cum aperuiſſet ſigillũ ſeptimũ: factũ c
a ¶ q: poſt mortẽ antixp̃i pax erit in eccleſia.
eſt ſilẽntiũ in celo q̃ d
a ¶ quia cito veniet ad iudiciũ.
c ſi media hora. Et vidi ſeptẽ an- e
¶ .i. laborãtes nõ timore curui.
d gelos ſtãtes in conſpectu dei: et
¶ .i. officiũ ꝑdicãdi. ¶ a quo. ¶ .i. maioꝛ.
e date ſunt illis ſeptẽ tubę. Et ali f
¶ xp̃s. ¶ .i. humanitatẽ ſibi vnitãt.
us angelus venit et ſtetit ante al g
¶ .i. apoſtolos.
g tare habens thuribulum aureũ: h
a ¶ a ſanctis offeruntť chriſto. b ¶ oꝛatiões deo delectabiles.
†et data ſunt ei incẽnſa multa: i

Nico. de lyra

K De orationibus

B ✠ a ¶ Et abſterget deus oẽm la. nã vltra nõ habebunt aliquã triſticie materiã: ſed plenã ⁊ ꝑfectã ↄſolationẽ. Cõtra hanc expoſitionẽ quã poſui ex textu poſſet argui. ꝑmo q: dicť Poſt hec vidi turbã magnã ⁊c. ex quo videť ꝙ nõ loquiť de martyrib⁹ tpe Cõſtantini ꝑcedẽtib⁹: de quo añ fecerat mentionẽ: ſed magis de cõuerſis ex gẽtilitate tpe ipſius: ſicut dicũt expoſitores aliq̃. ſcdõ q: lira. xxi. Johãnes loquẽs de ciuitate celeſti dicit: Et tẽplũ nõ vidi in ea. hic aũt d̃r: Et ſeruiẽt die ac nocte in tẽplo eius: ex quo videť ꝙ nõ loquiť de martyribus exiſtẽtib⁹ iam in patria: ſed de fidelibus q̃ ſunt adhuc in via. ¶ Ad ꝑmũ dicendũ ꝙ cũ dicit: Poſt hec vidi ⁊c. li poſt nõ refert ad ordinẽ rei geſte: ſed ad ordinẽ viſionis ſeu deſcriptionis. illa enĩ q̃ ſunt ꝑus facta frequẽter ſunt poſteri⁹ oſtẽſa ꝓphetis ⁊ deſcripta: ſicut manifeſte p3 in ſcriptura veteris ac noui teſtamẽti: ꝓpter qđ nõ valet argumentũ. ¶ Ad ſecũdũ dicendũ: ꝙ poſt illud verbũ Johãnis ſubdiť imediate: Dñs enĩ deus oĩpotẽs tẽplũ illius eſt ⁊ agnus. ex quo p3 ꝙ ꝑ verbũ Johãnis nõ excludiť a ciuitate celeſti templũ oĩmode: ſed tñ templũ materiale ⁊ figurale: q̃le fuit in ve. te. reſpectu noui: ⁊ in nouo reſpectu celi. cult⁹ enĩ dei in nouo teſtamẽto eſt q̃dã figura ⁊ repñtatio cultus ipſius ſiue laudis ab angelis ſanctis ⁊ beatis in celo: q: cult⁹ celi nõ eſt ad aliud ordinat⁹. ideo nullo mõ eſt figuratiuus: q: ibi de⁹ coliť ⁊ laudať: vt clare ⁊ ꝑſentialiter viſus ſine figura ⁊ enigmate: ⁊ ſic negať ibi templũ figurale: ⁊ dñs oĩpotẽs d̃r templũ eius: ſicut plenius oſtendeť quãdo erimus ibi dño cõcedente.

¶ In ca. vii. vbi dicť in poſtil. Et dicũt expoſitores aliqui ꝙ hic primo poniť numerus cõuerſoꝝ ⁊c.

Additio. Licz opinio expoſitoꝝ quã reprobat poſtillator rõnabiliter videať impugnari: poſſet tñ ſuſtineri. nã ſm Iſid. in ꝑmo lib. de ſũmo bono ſeptẽ regule ſũt ſeu claues circa expoſitiões ſacre ſcꝑture: q̃s etiã poſtil. in ſcdõ ꝓlogo ſup Gen. repetit: q̃rũ q̃rta regula ſeu clauis eſt de pte ⁊ toto. ſ. ꝙ ſacra ſcꝑtura tractãs de pte q̃n q̃ trãſit in totũ: ⁊ ecõuerſo vt ibidẽ exẽplificabiť de q̃dã ꝓphetia: Eſa. xiii. vbi ꝓpha tractãs ad lrãm de ciuitate babylonica, di. Onus babylonis: trãſit ad intelligẽdũ ꝟbũ de toto mũdo: ⁊ poſtea reuertiť ad loq̃ndũ ↄtra babylonẽ ſpecialr ꝓut ibidẽ plenius ↄtineť. vñ ⁊ ĩ ꝓpoſito btũs Johẽs tractãs de ↄuerſis ad xp̃m de iudaiſmo tpe ↄſtãtini: trãſit ad loquẽdũ de tota ſynagoga antiq̃ q̃ fuit ſub fide xp̃i futuri: quã ꝓprie deſignat ꝑ numerũ ſignatoꝝ de. xii. tribub⁹ iſrl: q: a tpe abel iuſti a quo incepit ſynagoga fideliũ: multi fuerũt ſub fide xp̃i ⁊ de q̃libet tribu: q: in hoc ſpacio includiť tpˢ añ trãſmigrationẽ decẽ tribuũ: ⁊ idõ de q̃libet tribu

de q̃libz tribu facit mẽtionẽ ꝑter tribũ dan q̃ omittiť ex cã cõtẽta ĩ poſtilla. ſilr cũ ſequiť: Poſt hec vidi tur. mag. ⁊c. ꝑ hõ intelligiť multitudo ↄuerſoꝝ de gẽtilitate q̃ fuit multo maioꝛ q̃ multitudo fideliũ de filiis iſrl: ⁊ idõ dicť de ea qđ numerari nõ põt. fuit etiã ſine diſtinctiõe tribuũ. de q̃ multitudine btũs Johãnes loquẽs trãſit ad multitudinẽ celeſtis eccl̃ie q̃ eſt mr̃ oĩum: ⁊ ſm ꝑdictã expoſitionẽ lectoꝛ põt applicari ſingula ſingulis cõpetẽter: nõ obſtãtib⁹ obiectionib⁹ poſtillatoris. Ca. VIII

Et cũ aperuiſ. Poſtq̃ ſuperius in apꝛtione ſex ſigilloꝝ deſcripta eſt eccl̃ie pugna contra tyrãnos: vt p3 ex ꝑdictis. hic ↄñr deſcribiť eccl̃ie pugna ↄtra hereticos ſb apertione ſeptimi ſigilli. iſta tñ diuiſio nõ ẽ ꝑciſa. nã a tpe aploꝝ ↄtra eccleſiã inſurrexerũt heretici: vt p3 ex ſupradictis in aploꝝ epl̃is: ⁊ poſt tpˢ Cõſtãtini fuerũt ⁊ erũt aliq̃ tyrãni: ſed hec diſtinctio accipiť ſm illđ qđ ꝑncipaliter deſcribiť in ꝑcedẽtib⁹ ⁊ ſubſequẽtib⁹. heretici ꝟo futuri ſunt iter xp̃ianos vſq̃ ad finẽ mũdi: ſicut oſtendit ſaluatoꝛ Matth. xiii. ꝑ parabolã zizanie ſeminate in medio tritici quã noluit eradicari vſq̃ ad meſſe3: ꝑ quã itelligiť tpˢ iudicij. ꝓpter qđ ps iſta in generali durat vſq̃ ad finẽ ſeu terminũ hui⁹ libri. Et diuidiť in tres ptes. nã ꝑmo deſcribiť ſtatus eccl̃ie iudiciũ precedẽs. ſcdõ iudiciũ concomitãs. xix. ca. ibi: Et vidi thronũ magnũ. tertio ſubſequẽs / ibi: Et ego iohãnes. Prĩa pars diuidiť in duas ptes. nã ꝑmo deſcribiť pugna iter eccleſiã ⁊ hereticos dictos ꝓprie. ſcdõ inter ipſam ⁊ hereticos dictos extẽſo noĩe ca. xii. Prima adhuc in duas. nam ꝑmo agiť de inuẽtorib⁹ hereſum. ſcdõ de fautoꝛibus eoꝝ ca. ix. Prima adhuc in duas: q: ꝑmo ↄtinuat ſe ꝑdictis. ſcdõ exequiť de hereticis / ibi: Et ſeptẽ angeli. In ꝑcedẽti ꝟo pte duo ſunt dicta de ſtatu eccl̃ie. ſ. ꝑſecutio tyrãnoꝝ: ⁊ cõſolatio ſequẽs ꝑ Conſtantinũ. ꝑmo g̃ ſe cõtinuat ꝑmo: poſtea ſcdõ / ibi: Et angelus. Circa ꝑmũ poniť q̃dã breuis ꝑſecutio poſt tpˢ Cõſtantini excitata ꝑ Julianũ apoſtatã q̃ interfecit paulũ ⁊ iohannẽ ⁊ plures alios: ⁊ multa mala ⁊ dãna intulit xp̃ianis. ⁊ de ipſo dicť hic: c ¶ Factũ eſt ſilẽ. in ce. i. in eccl̃ia militãte: q̃ frequenter in libro hoc celũ noĩať: vt ꝑdictũ eſt. Iſte enĩ Julian⁹ ꝑcepit eccleſias claudi ꝓhibens diuinũ officiũ ſolẽniter celebrare ⁊ ſic factũ eſt ſilentiũ in celo: q: tñ Julian⁹ apoſtata parũ iperauit. ſ. ãno vno ⁊ ſex mẽſib⁹ ſm Hiero. idõ ſbdiť: d ¶ Quaſi media ho. nã ipõ in bello perſaꝝ interfecto apte fuerũt eccleſie: ⁊ cepit religio xp̃iana gaudere: vt habeť in legẽda ſanctoꝝ martyrũ iohãnis ⁊ pauli. Conſequẽter poniť ↄtinuatio ad ſequẽtia / cũ d̃r: e ¶ Et vidi ſeptẽ an. ⁊c. de iſtis ꝟo ſeptem angelis ⁊ eoꝝ tubicinus dicť in ſeq̃ntibus ſigillatim. f ¶ Et alius ange. Hic poniť ↄtinuatio ad ſecundũ precedens: qđ fuit eccleſie liberatio per Conſtantinũ ad quã ſecuta fuit eccleſiarũ edificatio: ⁊ diuinoꝝ ſolennis celebratio. ad hãc autẽ celebritatẽ addidit Damaſus papa: q̃ ſatis cito poſt tẽpus Juliani apoſtate prefuit eccleſie romane: ⁊ ordinauit per oĩes eccleſias pſalmos die noctuq̃ canere: et vt in fine pſalmoꝛũ diceret: Gloria patri ⁊ filio ⁊c. propter qđ de ipſo dicť: Et alius angelus. ſc3 papa Damaſus: qui fuit alius a ſemptem ꝑdictis. g ¶ Uenit ⁊ ſtetit ante alta. q: prefuit eccleſie romane. h ¶ Habens thuribulũ aureum. i. coꝛ deo deuotũ: ſm illud Pſ. cxl. a. Dirigať oꝛatio mea ſicut incenſum in cõſpectu tuo. i ¶ Et data ſunt ei incẽſa mul. q̃ ſũt oꝛones ſanctoꝝ. nã ꝑ auctoritatẽ aplicã a deo ſibi datã oꝛones ſctoꝝ augmẽtate ſunt: ⁊ multiplicate ſũt ꝑ orbẽ.

✠ Ut daret

Moraliter. b ¶ Et cũ aperuiſſet ſigil. ⁊c. Litter. iſter hoc expoſui de tpe iuliani apoſtate: q̃ claudi fecit eccl̃ias ne ſolenniter celebrarenť diuina: ꝑ quẽ q̃tũ ad hoc ſignificať ꝑlatus q̃ terrã ſupponit interdicto ſine rõne bona. f ¶ Et ali⁹ ange. ve. ⁊ ſte. añ al. ⁊c. q̃ ad lrãm d̃r fuiſſe Damaſus papa: qui ordinauit vt clerus die ⁊ nocte caneret pſalmos in eccleſiis: ⁊ per ipſm ſignificať q̃libet ſupioꝛ religioſus vel ſecularis qui ſollicit⁹ eſt de diuinis deuote celebrãdis. ideo ſubdiť: i ¶ Et data ſunt ei incẽ. mul. ꝑ ſe ⁊ alios deuotos ⁊ quia ✳ nõ ſolum

Diuiſio Alx† in manu ſua

D

Moraliter

E a ¶ De oronib⁹. Dixit: nō orones: q2 nō oēs repſentat pa/ tri: ſed eas exaudit q̄ ad ſalutē ptinēt. De oronib⁹ ⁊c. Quia illi aliq̄n petūt qḋ petēdū nō eſſet vt paulus. b ¶ Sup aureū altare. i. illi q̄ eſt ſupra ſe ſm humanitatē ſm quā eſt altare. ſ. trinitati. c ¶ Fumus. Cōpunctio ꝓcreata oronis ſtudio: igne viſionis dei interius accēſa. d ¶ Et accepit ⁊ ipleuit. Quos acceperat ad illuminādū: chriſtus accipere dicit̃ ad illud officiū. e ¶ Prepa/ rauerūt. i. prius impleuerūt opere q̄ dicturi erāt ore. Uel preparauerūt. i. ꝓuiderūt quid cōueniret vnicuiq3 pſone. f ¶ Et prim⁹ angelus. Ordine narrationis: vel q2 hec cecitas iudeoꝝ prius cōtigit ꝑdicantibus apl'is. g ¶ Et facta eſt grādo. i. ꝑdicatio alijs ſuauis: viſa eſt eis ꝯtūdēs ⁊ grauis. h ¶ In terrā. Iudei ĩra et culti ꝑ legē ⁊ ꝓphetas. i ¶ Et ter. ps. Due ptes iuſtoꝝ ꝑfecti et min⁹ ꝑfecti. oēs ꝟo reprobi in tertia pte intelligēdi ſūt. k ¶ Arboꝝ. Arbores maiores iudei q̄ in lege ſine q̄rela cōuerſabant̃. l ¶ Et ſecundus an. ſm ordinē narratiōis: ⁊ ſm ꝙ impletū fuit. iudeis eni excecatis: ⁊ apl'is ad gētes cōuerſis.

ale hyti cō/ ſpectu dei

¶ repreſentaret eas patri.

a vt daret de orationibus ſancto/ a
a ¶ .i. in beneplacito ſedētis in throno.
b rum omnium ſuper aūreum al/
tare quod eſt† ante thronū dei.
¶ q2 ita illi ſunt data.
c Et aſcendit fumus incenſorum
¶ ꝓcedens.
de orationibus ſanctorū de ma/
a ¶ opatiōe. ¶ vn̄ aſcēdit. ¶ x̄po exiſtēte.
b ¶ vl' x̄ps ē man⁹ dei ꝑ quē oīa fecit. ¶ vbi.
d nū angeli corā deo. Et accepit b
angelus thuribulū: ⁊ impleuit il
a ¶ de eodē ſpū q̄ ipē plen⁹ erat. b ¶ .i. in il/ los q̄ erāt apti ferre fructū.
lud ignē altaris ⁊ miſit in terrā: c
a ¶ ab illis. b ¶ mine. c ¶ ſuaſiones.
et factā ſunt tonitrua et vocēs et d e
a ¶ miracula. b ¶ q̄buſdā ad bonū: q̄buſdā ad malū. a ¶ vniuerſi ꝑdicatores apl'os imi
fulgura et terremotus magnus: f g
⁊ ſeptem angeli qui habebant ſe h
tātes. ¶ officiū ꝑdicandi.
e ptem tubas ꝑparauerūt ſe vt tu/
¶ .ſ. chorus aplo2ū in iudea.
f ba canerēt. Et primus angelus tu k i
a ¶ terribiliter malis: ſuauiter bonis. b ¶ iō irati ſunt cōtra ꝑdicatores. ¶ .i. flagellā ꝑ/ ſecutionis exterius.
g ba cecinit. Et facta eſt grando ⁊ m n
¶ interi⁹. a ¶ q2 hec duo fuerūt cā vt ſcerēt eos. b ¶ etiā iſtud totū. i. grādo: ignis ⁊ ſanguis miſſus eſt. ¶ .ſ. ꝑ irā dei.
ignis mixta in ſanguine: et miſ/ †
¶ .ſ. omnes reprobi.
h i ſum eſt in terram: et tertia pars o
¶ terrenis deditoꝝ. ¶ maloꝝ ꝑponderat.
terre combuſta eſt: et tertia pars †
a ¶ .i. maloꝝ. ¶ .ſ. ꝯtrū ad ꝑlatos q̄ nec ꝯtē platiui nec actiui: ſed terrenis dediti. b ¶ a deo excecata ⁊ a miniſtris eius dānata.
k arborū concremata eſt: ⁊ omne †
a ¶ .i. oēs in flore mūdi reqeſcētes ⁊ cito ardentes. ¶ .i. luxurioſi. ¶ tpe martyrum.
l fenum viride combuſtum eſt. Et p
a ¶ ordo predicato2ū. ¶ gentib⁹.
ſecundus angelus tuba cecinit: q r
a ¶ .ſ. rōne tumoris. b ¶ diabolus mons ꝑ elatione. c ¶ inuidia.
et tanq̄ mons magnus ignē ar/ s

Nico. de lyra

F

* a ¶ Ut daret de oronib⁹ oim ſanctoꝝ ⁊c. Ad ſummū eni pontificē ptinet referre deuotōēs ppl'i in deū: cū ſit caput vniuerſalis eccl'ie. b ¶ Et accepit angelus thuribulū ⁊ impleuit illud de ig. altaris. Nam a deo accepit donū feruide charitatis. c ¶ Et mi. in terrā. Quia ex feruore charitatis a deo accepte induxit ad feruorē deuotionis habitatores terre: vt dictū ē. d ¶ Et facta ſūt tonitrua. Sancte ꝑdicationis. e ¶ Et voces. Diuine laudis. f ¶ Et fulgura. Coruſcationū in miraclis. nā illo tpe multi ꝑlati ⁊ alij deuote habuerūt gratiam miraculoꝝ in eccl'ia dei. g ¶ Et ter. magnus. Nā ꝑ iſta mota fuerūt corda terrena ad opationē boni. Cōſeq̄nter ponit̃ ꝯtinuatio ad ſequētia/ cū dicit̃: h ¶ Et ſeptē angeli ⁊c. De q̄b⁹ ſtatim dicet̃ poſtea. i ¶ Et prim⁹ angelus. Hic ꝯñr excedit̃ de hereſiarchis: ⁊ lȝ multi fuerūt: tn̄ de q̄ttuor tm̄ facit expꝛeſſam mētionē. ꝯtra q̄s q̄ttuor generalia ꝯcilia ⁊ ꝑncipalia fuerūt ꝯgregata. ⁊ ſm hoc diuidit̃ in q̄ttuor partes: q̄ patebūt ꝓſequēdo. In hac prima fit mētio de Arrio q̄ ſupbia inflatus errorē aſſeruit ꝯtra articulū ſcē trinitatis dicēs ꝙ ſicut pater ⁊ fili⁹ et ſpūſſanct⁹ ſunt diſtincti in ꝑſonis: ita etiā in eſſentijs: ⁊ ſic ſolus pater eſſet ver⁹ de⁹: filius ⁊ ſpūſſctūs creature: ⁊ neuter poſſȝ dici de⁹ niſi tm̄ participatiue. ꝯtra hūc errorē congregatū eſt generale ꝯciliū.

Diuiſio

Error arrij

ccc. xviij. epo2ū in iudea ciuitate bithynie ⁊ ꝯdēnatū eſt ibi dogma pueꝛſum Arrij. nō tn̄ ab errore deſtiterūt plures ei⁹ diſcipuli: ſed eū renouātes infecerūt etiā plures ꝑncipes ⁊ impatores ꝑſecutionē ꝯtra catholicos mouētes: vt in ſequētib⁹ apparebit. de hoc igit̃ arrio dr̄: k ¶ Et prim⁹ an. i. arri⁹. nā hoies mali ita noiant̃ in hoc libro angeli ſicut ⁊ boni: vt dictū eſt in ꝑncipio ca. ꝑcedētis. l ¶ Tuba cecinit. Cū magno boatu ⁊ ſupbia dictā hereſim publicādo. m ¶ Et facta eſt grādo. i. grādis tēpeſtas: q̄ noīe grādinis frequēter ⁊ vulgari locutione deſignat̃ in eccl'ia q̄ ꝑ hoc fuit intra ſe diuiſa. vñ dicit̃. x. lib. eccl'iaſtice hiſtorie: Ea tēpeſtate facies eccl'ie ſedat ⁊ admodū turpis erat. nō eni ſicut prius ab externis ſed a ꝓprijs vaſtabat̃: fugabat ali⁹/ ⁊ ali⁹ fugabat̃/ ⁊ vterq3 de eccl'ia eſſe ſe dicebat. n ¶ Et ignis mixta ſanguie. i. ignis emulationis ex q̄ ſecuta eſt

G

cuta eſt effuſio ſanguinis: ⁊ potiſſime tēpore Ualentis impatoris q̄ lapſus in hereſim arrianā ꝑſequebat̃ catholicos: co2ū aliquos cōburēdo/ ⁊ alios gladio occidendo: ⁊ alios modis varijs affligēdo. o ¶ Et tertia pars terre cōbuſta eſt. Dicit̃ aūt hic tertia pars terre chriſtiani: alie due partes iudei et pagani qui legē moyſi nō habuerunt/ nec fidē chriſti receperūt. igit̃ de tertia parte q̄ chriſtianitas dicit̃: loquit̃ hic Iohānes que igne arriane ꝑfidie fuit corrupta in laicis. qui ꝑ terrā deſignātur: eo ꝙ terrenis actibus ſunt intēti: ⁊ in ꝑlatis ⁊ clericis q̄ ſignant̃ ꝑ arbores: eo ꝙ ꝑ cognitionē ſcripturarū ſūt ſup alios eleuati. ꝑ fenū viride intelligunt̃ nouelli ad chriſtianitatē diſpoſiti: et hi fuerūt ppl's gotho2ū q̄ volens chriſtianus fieri miſit ad Ualentē impatorē ꝓ ſacerdotib⁹ chriſtianis habendis: qui docerēt eas de fide catholica ⁊ eccl'iaſticis ſacramentis: ⁊ ipē miſit eis preſbyteros arrianos ſicut ipſe arrianus erat qui corruperūt eos heresi arriana. ideo dicit̃: Et tertia pars terre cōbuſta eſt ⁊c. et ptȝ ex dictis lr̄a. p ¶ Et ſecūdus angel⁹. Hic cōſequēter agit̃ de ſecūdo hereſiarcha. ſ. macedonio qui differebat ab arrio: dicens filiū eſſe eiuſdē nature cum patre: ſed cōueniebat cū eo dicēs ſpiritū ſanctū eſſe creaturā ⁊ ſeruū filij. ideo de ipſo dicit̃: Et ſecundus angelus. i. macedoni⁹ qui dicit̃ angelus ſathane. q ¶ Tuba cecinit. i. flatu ſupbie motus errorē docuit. r ¶ Et tāq3 mōs magnus. i. hereſis magna. s ¶ Ardens igne. ſ. ꝑfidie. t ¶ Miſſus ē in mare. i. in eccl'iam rōne baptiſmi ꝑ mare deſignatā: eo ꝙ mare eſt receptaculū oim aquaꝝ: ⁊ eccl'ia vnica eſt ꝑ baptiſmi sacrm̄.

Error macedonij

H

* nō ſolū ſollicit⁹ eſt de celebratiōe officij: ſed etiā de ꝑdicatiōe ꝟbi diuini. iō ſubdit̃: b ¶ Et acc. ang. thuribulū ⁊c. Sequit̃: d ¶ Et fa. ſūt tonitrua. i. ꝑdicatiōes terrētes q̄ ſūt de diuinis iudicijs ⁊ punitiōibus. e ¶ Et voces. i. ꝑdicatiōes demulcētes q̄ ſūt de diuinis ꝓmiſſionibus f ¶ Et fulgura. i. ꝑdicatiōes ab amore mūdi diuidētes. g ¶ Et tremor⁹ ma. i. ꝑdicationes ad timorem dei inducentes. k ¶ Et prim⁹ an. tu. cecinit ⁊c. Per ſeptē angelos q̄ dicūt̃ tuba canere ſm lrālē ſenſū: ſignificāt̃ ſeptē hierarchie q̄ fuerūt angeli ſathane: ⁊ ꝑ ipſos moraliter ſignificant̃ hoies malicioſi ⁊ maligni. Primus fuit arrius q̄ diuiſit vnitatē eſſentie in diuinis ꝑſonis. ideo per illū moraliter ſignificat̃ diuiſor ꝑſonaꝝ pacē ad inuicē habētiū. de q̄ dr̄ Eccl. xxviij. b. Suſurro ⁊ bilinguis maledictus multos turbauit pacē habentes. m ¶ Et facta eſt grando. i. tempeſtas grandis que ſequit̃ ad turbationem pacis. n ¶ Et ignis. ſ. iracundie. nam ira eſt accenſio ſanguinis circa cor. † ¶ Mixta ſanguine. Nam ad iſta ſequit̃ ſanguinis effuſio. o ¶ Et tertia pars terre cōbuſta eſt. i. laici qui ſūt tertia pars ppl'i: alie due partes ſunt clerici ⁊ religioſi. in turbatione ꝟo pacis laici ꝑcutiunt̃ corpaliter: q2 pugnāt manualiter. † ¶ Et tertia pars ar. i. religioſoꝝ. † ¶ Et oē fenū viride. i. clerici generalr̄. in turbatione nāq3 pacis oēs iſti ledunt̃. p ¶ Et ſecūdus angelus. Iſte fuit macedoni⁹ q̄ dixit ſpm̄ſanctū nō eſſe deū: ⁊ ſic ipm̄ repulit a deitate: ⁊ iō ꝑ ipm̄ ſignificant̃ illi q̄ repellūt viā ſpūſſci in electōe ꝑlatoꝝ: ⁊ ſic ꝓcurāt litigia aduocatoꝝ. r ¶ Et tā. mōs ma. igne ar. miſ. eſt in mare. Per hoc ſignificat̃ talis repulſor ſpūſſcti: q̄ dr̄ mōs magn⁹ ꝑ elationē: ⁊ ardēs per ambitionē: ⁊ miſſus i mare pētis ſecli: ꝑ diaboli ꝓcurationē.

Moraliter

* Et facta eſt ter.

A ꝑ uerſis. a ¶ In mare. Gentiles ſūt mare.i.fluctes in multa vitia in qbus cū ante eſſet diabolus: vere tn̄ miſſus dr̄: qꝛ qui/buſdā recedētib⁹ alios retinere nitit̃. b ¶ Mortua eſt ter. ps. Due ptes.i.boni oēs crediderūt. tertia.i.oēs reprobi dati ſūt in reprobū ſenſū. c ¶ Que ha.ani.⁊c̃.i.illoꝝ gentiliū q̄ ab alijs digniores reputabant̃ ꝓ qui/buſdaꝫ bonis opib⁹. d ¶ Et terti⁹. Ordine narratiōis: ⁊ qꝛ iſtud poſt il/la duo ꝯtigit. poſtq̄ eñ diabol⁹ omēs iudeos ⁊ gētiles excecare nō potuit: i/miſit eis hereticoſ ⁊ quoſdā ſubuertit. e ¶ Fōtes. dicūtur in qb⁹ ſūma ⁊ q̄ſi toti⁹ fidei origo cōprehēdit̃: ſic̄ ē euan/geliū. Flumia q̄ inde trahunt̃: ſic̄ expo/ſitiōes eoꝝ ſunt in qb⁹ ſūt duo ſenſus fideliū. hiſtorialis ⁊ allegoric⁹. tertius eſt hereticoꝝ: cū hereſes ſuas ꝯfirmāt prauis expoſitionibus ſcripturarum. f ¶ Et q̄rt⁹ an. Quart⁹ ordine nar/ratiōis: ⁊ ordine rei. cū eñ diabol⁹ q̄ſ/dā de iudeis ⁊ gentilib⁹ excecaſſet. tan/dē ipſos filios eccl̃ie expugnare egreſ/ſus eſt: ⁊ q̄ſdā rapuit tā maiores q̄ mi/nores. Has q̄tuor dānatiōes vt ꝑte/ritas narrauit. vtpote q̄ q̄tidie vident̃ in eccleſiis. Tres vero futuras ꝓnun/ciari facit vt doceat ī nouiſſimis tpib⁹ ⁊ grauiores ꝑteritis iminere: qđ etiā ad conſolationē preſentiū poteſt redigi. g ¶ Vni⁹ aq̄le. Aquila oēs ꝓdicato/res: qui mēte longinqua conſpiciūt ⁊ eccleſiam circūeuntes predicādo fum/ra muniunt: qui oēs vnus: qꝛ non ad idem tendunt.

a ¶ ad nocēdū. b ¶ .ſ.ꝑmiſſiōe diuīa. c ¶ .i. ī gētiles q̄ ſūt tumidi ꝑ ſupbiā fluctuātes ꝑ idolatriā. a ¶ q̄ nec apte nec occulte recepe/rūt doctrinā. b ¶ .i.pctōꝝ. c ¶ effūdētes ſā/guinē. a ¶ excecata. b ¶ .i.ſapiētes mūdi vt̃ ꝓbi q̄ nec ductu rōnis nec ꝓdicatiōe ſūt con/uerſi. ¶ .i.diſcretionē. ¶ .i.alios gubernātiū. ¶ .ſ.tpe hereticoꝝ. a ¶ .i.eccl̃ia: vt̃ ad lr̄aꝫ. b ¶ .i.hereſiarcha c ¶ .i.diabol⁹ inuidēs vel ſapiēs hereticus. ¶ incēdit ⁊ ꝯſumit. ¶ .i.amaritudo. ¶ .i.tpe hypocritarū. ¶ .i.maiores doctores. ¶ ꝓlatoꝝ. a ¶ .i.ex/cecata. ¶ ſubtractiōe gr̃e. b ¶ minores ꝓdi/catores. ¶ .i.clericorum. a ¶ ſimpliciores. ¶ .i.religioſoꝝ. b ¶ vt amitteret cognitionē: ⁊ bonā operationē. ¶ illuminari a maiorib⁹ a ¶ illūiari a minorib⁹ a ¶ .i.eccl̃ie q̄ ī ſe celat ſecreta diuia. ¶ vt̃ ſi.

a ardens miſſus eſt in mare. Et fa/ a
b cta ē tertia pars maris ſanguis: ⁊ b
c mortua ē tertia pſ creature eoꝝ q̄ c
habebāt animas in mari: ⁊ tertia d
d ps nauium interijt. Et tertius an e
gelus tuba cecinit: ⁊ cecidit de ce f
lo ſtella magna ardens tanq̄ fa/ g h
cula. Et cecidit in tertiā partē flu i
e minū: ⁊ in fōtes aquaꝝ: et nomen k
ſtelle dr̄ abſinthiū. Et facta ē ter/ l
tia ps aquaꝝ ī abſinthiū: et multi m
homines mortui ſunt de aq̄s: qꝛ n o
f amare facte ſunt. Et quartus an/ p
gelus tuba cecinit: et tertia pars q
ſolis percuſſa eſt: ⁊ tertia ps lūne s
et tertia ps ſtellarū: ita vt obſcu/ t
raret̃ tertia pars eoꝝ: ⁊ diei non v
luceret ps tertia: ⁊ noctis ſiliter.
g Et vidi et audiui vocē vni⁹ aq̄le x
volans ꝑ mediū celū dicētis vo/ y z

Nico.de lyra

* ptiſmi ſacramentū. a ¶ Et facta

B eſt ter. ps maris ſan.i.deturpata eſt tertia ps aque baptiſmalis: accipiēdo partē tn̄ valde large. baptiſm⁹ eñ con/fert̃ in noīe trinitat': cui⁹ tertia pſona eſt ſpiritusſanct⁹: q̄ ſm errorē macedo/nij dr̄ deturpari ꝑ quem aſſerit̃ creatu/ra eē ſeruilis ꝯditionis: vt dictum eſt. b ¶ Et mortua ē.in eo.i.in errore dicto. c ¶ Tertia ps crea. qꝛ multi ꝑ baptiſmū regenerati ⁊ noua creatu/ra facti corrupti fuerūt ꝑ errorē mace/donij. d ¶ Et tertia ps na. interijt. qꝛ maxima ps ꝓlatoꝝ ⁊ curatoꝝ: ꝑ q̄s duci debent alij ad ſalutis portū: corru/pti fuerūt ꝑ errorē dictū. ꝯtra hunc ve/ro macedoniū ꝯgregata fuit ſcđa vni/uerſalis ſynodus in Conſtantinopol⁹ cl.epiſcopoꝝ in q̄ dictus error fuit con/

Terti⁹ an/gelus dēnatus. e ¶ Et terti⁹ ange. Hic ꝯñr agitur de tertio he/reſiarcha. ſcꝫ pelagio q̄ tpe archadij ⁊ honorij errauit circa gra/tiā ſpūſſancti: aſſerens ꝙ ſine ea poterat hō ex puris naturali/bus mereri vitā eternā: dicebat etiā ꝙ pueri naſcunt̃ ſine cul/pa originali: ⁊ ꝑ ꝯſequēs ꝙ a culpa non purgant̃ aqua baptiſ/mali. de hoc q̄ dr̄: Et terti⁹ angelus.i.pelagius: Tuba ce/cinit. exponat̃ vt prius. f ¶ Et cecidit de ce.i.de eccl̃ia mi/litante q̄ frequent̃ celū noīat̃ in ſcriptura noui teſtamēti. vt.ſ. dictū eſt. de hoc eñ celo cecidit pelagius in errorē ꝓdictū. de q̄ ſubdit̃: g ¶ Stella magna. fuit eñ hō lr̄at⁹ ⁊ religioſus.ſ. monachus. h ¶ Ardēs tanq̄ fa. multos eñ corrupit rōne lr̄ature ⁊ rōne apparentis ſanctitat' in habitu religioſo ⁊ con/uerſatiōe. i ¶ Et cecidit ī ter. par. flu. ⁊c̃. ꝑ fōtes ⁊ flumia deſignat̃ eccl̃ia baptiſmalib⁹ aq̄s cōgregata ⁊ ſanctificata. k ¶ Et nomē ſtel. dr̄ abſin. qꝛ ꝯtra dulcedinē gr̃e ſpūſſan/cti ꝓdicabat. l ¶ Et facta ē ter. ps aq̄rū in ab. qꝛ magna ps eccl̃ie corrupta fuit ꝑ ei⁹ dogma ꝑuerſum. m ¶ Et multi ho. mor. ſūt. ſpūalit̃. n ¶ De aq̄s.i.de ei⁹ dogmatib⁹ per/uerſis. o ¶ Quia ama. fa. ſūt.i.ꝯrie dulcedini ſpūſſancti ⁊ ſpūalit̃ viuificāti. p ¶ Et q̄rt⁹ an. Hic ꝯñr agit̃ de quarto

Quart⁹ an/gelus hereſiarcha.ſ. Eutice. q̄ in dn̄o nr̄o ieſu xp̄o aſſeruit eē vnā na/turā: ſic̄ ⁊ vnā pſonā. d. ꝙ et natura diuia ⁊ hūana in incarna/tione facta ē vna natura ꝑ quādā cōfuſionē ſeu cōmixtionē. ſic̄ et elemēt̄

ex elemētis ſuo mō reſultat vna mixti natura. qđ eſt īpoſſibile cū natura diuina: nō ſit alteri cōmiſcibilis: nec aliq̄ mō trāſmu/tabilis. igit̃ de ipſo dr̄: Et q̄rt⁹ angel⁹.ſ. eutices. q ¶ Tu/ba ceci. exponat̃ vt.ſ. r ¶ Et ter. ps ſo. ꝑcuſ. ē.i. deitat̃ q̄ dr̄ ſol: Sap̄. v. b. Et ſol intelligētie nō luxit nobis. tn̄ hic ps acci/pitur valde large inq̄tum fili⁹ eſt vna de tribus pſonis in diuinis. q̄ ſm erro/rē euticis dicit̃ ꝑcuſſus: qꝛ ſm ipſū nō eſſet hō neq̄ de⁹. ſicut mixtū nō eſt aliq̄ qđ elementoꝝ: ſꝫ alia natura ex eis re/ſultans. s ¶ Et tertia ps lune.i.ec/cleſie cui⁹ multi ſimplices infecti ⁊ per/cuſſi fuerunt dicto errore. t ¶ Et ter/tia ps ſtel.i.ep̄oꝝ q̄ꝝ aliq̄ eutici ꝯſen/ſerūt: ⁊ ſubſcripſerūt ⁊ ſic obſcurati te/nebris erroris fuerūt. v ¶ Et diei nō luceret ps tertia et noctis ſimilit. Per diē intelligit̃ nouū teſtamētū. et ꝑ noctē vetus: Ro. xiij. d. Nox preceſ/ſit dies aūt appropinquauit ⁊c̃. Eſt igi/tur ſenſus ꝙ iſte eutices cū ſuis ſequa/cibus obſcurauerūt ſcripturas veteris ⁊ noui teſtamēti q̄ loquūtur de natura diuina ⁊ hūana chriſti. tanq̄ de diſtin/ctis ⁊ incōfuſis: eas exponēdo ꝑuerſe. x ¶ Et vidi. Poſtq̄ beatus iohānes locutus eſt de hereſum inuentoribus: hic conſequēter loquitur de earuꝫ fau/toribus. ⁊ primo ꝓmittit breuem pfa/tionē. ſcđo ꝓſequit̃ intentioneꝫ. ca. ſequēti. Circa primū dicit: Et vidi et audiui vocem vnius aquile.i.ip/ſius iohānis qui per aquilā deſignat̃. loquitur eñ hic de ſemetipſo tanq̄ de alia pſona: ſicut cōmuniter loquitur in euangelio ſuo. vnde ca. vlti. dicit de ſe

D ipſo: Hic ē diſcipulus ille qui teſtimo/niū perhibet de his ⁊c̃. y ¶ Volan/tis per mediū celum. quia vidit ec/cleſie decurſuꝫ. vt predictū eſt. que qui/dem eccleſia in hoc libro frequenter ce/lum noiat̃. z ¶ Dicētis vo. ma. ꝑ quod deſignat̃ magnitudo tribulatio/* nis future.

Moraliter * a ¶ Et facta ē tertia pars ma/ris ſanguis. quia per talia litigia ꝓ/ceditur aliquādo ad effuſioneꝫ ſangui/nis. c ¶ Tertia pars creature eo/rū ⁊c̃. iſta creatura ad litteram ſunt pi/ſces per quos ſignificant̃ in aquis vo/luptatum viuentes. d ¶ Et tertia pars nauiū. per quas intelliguntur habentes curaꝫ animarū. qui alios de/bent deferre ad portum ſalutis: et plu/res taliū pereunt in contentionib⁹ pre/dictis. e ¶ Et tertius angelus ⁊c̃. iſte fuit pelagius q̄ di/xit beatitudinē poſſe haberi ſine gratia. ideo per iſtū moraliter ſignificatur ꝓſumptuoſus/ ideo ſequitur: f ¶ Et cecidit de celo ſtel. ⁊c̃. ꝓſumptuoſus eñ eſt quaſi ſtella ſm ſuā eſtima/tionē. tamen cadit ꝓpter ſuā preſumptionē: ⁊ ardet per ambi/tionē. i ¶ Fluminū ⁊ in fontes aquarū: ⁊ nomen ſtel/le dicitur abſinthium. per que ſignificantur magr̄i ⁊ ſcho/lares qui inficiūtur eius doctrina ꝑuerſa. p ¶ Et quartus an. iſte fuit Eutices qui dixit vnā naturaꝫ factam in chriſto ex diuinitate ⁊ humanitate: qđ eſt impoſſibile: ⁊ ideo per ip̄m mo/raliter ſignificatur ille qui cōiungit ea que nō debent cōiungi. ſcꝫ fideles ſimplices cum infidelibus. nā ꝑ h̄ de facili corrūpū/tur. ideo dicitur. ij. Coꝛ. vi. c. Nolite iugum ducere cum infi/delibus. que eñ participatio iuſticie cum iniquitate. r ¶ Et tertia ps ſolis percuſſa eſt ⁊ tertia pars lune. ⁊ tertia pars ſtellarū. quia per dictā cōiunctionē ſimpliciū cum infi/delibus diminuit̃ fides ⁊ deuotio ad xp̄m q̄ ē ſol iuſticie: ⁊ ad beatā virginē ⁊ alios ſanctos: ꝑ lunam ⁊ ſtellas figuratos. Et eadem ſententia ſignificatur per hoc qđ ſubdit̃: v ¶ Et diei non luceret pars tertia ⁊ noctis ſimiliter. quia nox ⁊ di/es non habent lucem niſi ex ſole ⁊ luna ⁊ ſtellis. x ¶ Et vi/di ⁊ audiui vocem vnius aquile volantis ⁊c̃. per quā ſignificatur predicator conſtans contra peccatores ⁊ dicens:

Q * Ve ve ve.

c d ET quint⁹ an. Ordine narrationis t or/ Ca. IX dine tpis. Hic eſt enī dānatio eoꝝ ꝗs diabolus imitetur ad ꝓparādas vias añ faciē antixpi. b ¶ Et vidi ſtellā. Flāma hereticoꝝ de ꝗ pauca dixerat: ꝗ fomite creuit ex ponit. c ¶ Stellā .i. diabolū cadētē: ⁊ ne ꝗs in locū ſuū .i. in paradiſuꝫ erat laborantē. d ¶ Et data ē il. ⁊c. Abyſſus .i. tenebroſi. Puteus .i. ꝓfūdiores heretici: qꝛ alios mergūt prauis ſētentus. In hos clauē: id eſt ptātē accipe dicit: qꝛ tūc nō ſic mō a deo refrenabit. vl. cla. illa pncipes per ꝗs heretici operabāt. e ¶ Aperuit pu. abyſſi. Hereſes ꝗ latebāt i cordib⁹ eoꝝ ꝓferre fecit. f ¶ Fum⁹ for. Siſis doctrine antixpi: q ē fornax purgās bonos ⁊ in cinerē redigēs malos. g ¶ Obſcurat⁹ ē ſol ⁊ aer. Et ꝑ hoc

† ſ.10.a
ꝓcuſſi ſunt quidā illuminātes alios: et quidam illuminati ab eis. h ¶ Exierūt lo. Diſcipuli eoꝝ locuſtis cōparāt qꝛ neq volāt i altū vel in ꝯtēplationē ꝑ cognitionē: nec firmit gradiunt ꝑ bo

† ſ.14.c.et 19.a
nā opationē: ſꝫ ſupbia ſaliūt: ⁊ i penis recidūt: ⁊ qꝛ ſunt corroſores bonorū. k ¶ Preceptū ē il. ne. Quia dolos iſtoꝝ refrenat de⁹ lꝫ ipi nō intelligant. i ¶ Sicut hñt ſcor. Scorpius blandus facie: cauda pūgit occulte. Al' ſcorpioni cōparat: qꝛ ſicut ſcorpius cauda:

†Exo.20.c
ſic heretici decipiunt ꝑ tralia ꝗ debent poſt eē. ſicut cauda poſterior ps in aiali. Vel iō cōparat: qꝛ qñ ſcorpius pungit nō ſentit: poſtea diffundit venenū: ſic decepti ab hereticis nō ſentiūt: ſꝫ tādē periunt. l ¶ Ne occiderēt. Cū

†ſ.7.a
ꝑ dolos nequeūt heretici in aliq ſbuertere volunt: ꝯ ꝗs dei ꝓceptū ē vt corpa occidāt ſꝫ aiās nō decipiāt. m ¶ Mē ſib⁹ qnqꝫ. Alia lrā dicit mēſibus ſex. ꝓpter ſex etates quib⁹ hec vita diſtinguit. n ¶ Ut cruciat⁹ ſcor. Cū data ſit poteſtas cruciandi nō apte tormētant: ſed apud ſeculi pncipes accuſant.

¶ qꝛ in toto mundo vel magna ſtabilitate.
¶ nō filius eccleſie.
ce magna: Ue ve ve habitātib⁹ a b
a ¶ accipientis hec tria ve.
in terrā. De cęterī vocib⁹ triū angelorū qui erant tuba canituri.
¶ hic ꝑdicat angelus ꝙ diabolus cecidit. ¶ de eccleſia vel ad litteram.
ET quit⁹ āge Ca. IX c
l⁹ tubā cecinit ⁊ vidi b
b
a ¶ dānatiōe. b ¶ dominantē terrenis.
c d ſtellā de cęlo cecidiſſe in terrā: ⁊ e
data ē illi clauis putei abyſſi. Et f
e aperuit puteum abyſſi: ⁊ aſcēdit †
a ¶ multos ſubuertit doctrina eoꝝ excecās.
b ¶ .i. ſimilis doctrine antichriſti.
f fum⁹ putei ſic fum⁹ fornācis ma
g gne: et obſcuratus eſt ſol ⁊ aer d h
b fumo putei†. Et d fumo putei ex i
a ¶ per totū mundū. b ¶ .i. diſcipuli antichriſti ⁊ hereticorum.
ierūt locuſtę i terrā: ⁊ data ē illis k
l poteſtas: ſicut habēt ſcorpiones
k terrę†. Et ꝓceptū eſt illis ne lede l m
¶ rudes in fide ⁊ decipi faciles. a ¶ ⁊ ſi quoſdā. b ¶ iam ꝓuectos.
rēt fenū terrę: neqꝫ omne viride:
a ¶ iā fructificātes. b ¶ nullū penitus.
neqꝫ omnē arborē: niſi tāntū ho n
¶ in veritate. ¶ in mēte. a ¶ .i. q nō audent in apto ꝯfiteri. ¶ vel datum.
mines ꝗ nō hñt ſignū dei in frōn
l tib⁹ ſuis. Et dictū ē illis ne occi o
m derēt eos: ſed vt cruciarēt menſi p
¶ .i. in corporib⁹ qnqꝫ ſenſib⁹ indigētib⁹.
n bus qnqꝫ. Et cruciat⁹ eoꝝ vt cru r

Nico. de lyra ¶ Et fugiet

e
* nis future. a ¶ Ue ve ve. habi. ⁊c. ꝑ qꝺ deſignat ꝙ ſb tubicio triū angeloꝝ ſequentiū deſcribit maior tribulatio ꝗ ſub tubicinus ꝗtuor ꝓcedentiū. Dicit aūt b ¶ habitātib⁹ i terrā qꝺ eſt cōe bonis ⁊ malis. nā vtriqꝫ ſunt habitatores terre: ſm curſum vite preſentis. tribulatiōes enī deſcripte ſub tubicinio triū angeloꝝ ſequentiū ꝑtim fuerūt catholicoꝝ ⁊ ꝑtim hereticoꝝ: vt videbit ꝓſequēdo. pōt aūt ps iſta aliter exponi. vt vox aquile de ꝗ ðr hic: fuerit vox cuiuſdā ſcti ꝑriarche cōſtātinopolitani ꝑ aꝗlā deſignati: vt dictū eſt. ſ. ca. iiii. quē aſſiſtentē deo vidit ioħs ues ⁊ dicentē ꝗ ð ponūt. ceteroꝝ expoſitio nō mutat.

Moraliter * a ¶ Ue ve ve. ſ. corporalis miſerie culpe ⁊ gehenne. b ¶ habitantibus in terra .i. in terrenis affectibus habētibus corda defixa.

Ca. IX

Diuiſio ET quintus angelus. Hic btūs iohānes ꝓſequit intentū de hereſum fautorib⁹: ꝗ dicunt ꝓprie heretici. ⁊ diuidit i tres ptes: qꝛ pmo agit de hereticis dictē ꝓpte ꝗtum ad vandalos. ſcdo ꝗtuꝫ ad italicos, ibi: Et ſextus angelus. tertio ꝗtum ad gothos. ꝑ. ca. ibi: Et in illa hora: Pri ma in duas. qꝛ primo iohānes exequit ꝓpoſitū. ſcdo declarat qꝺdā dictū, ibi: Et ſimitudines. Circa primū ſciendū ꝙ Valēs imꝑator ad terrā gothoꝝ volētiū recipe fidē xpi miſit ſacerdotes arrianos. vt. ſ. dictū eſt: ꝑ ꝗs infecta ē gens illa hereſi arriana: ſilr gens vādalica ꝗ magnā tribulationē fecit i aphrica. ⁊ poſtea in italia et etiā in gallia. vt hr. ꝑ. libro ſpeculi hiſtorialis: ⁊ i plurib⁹ chronicis. dicit igit: c ¶ Et quint⁹ an. Id ē valēs ꝗ cepit imperare anno dñi. ccclxvii. d ¶ Et vidi ſtellā de celo ceci. i. Valentē ꝗ ex ꝑſuaſione vxoris ſue de altitudine fidei catholice cecidit in hereſim arrianā: vt dictū ē. ꝗ ðr angelus hic ⁊ ſtella: ſicut. ſ. i. ca. ubi homies ſtelle dicunt ⁊ angeli. ſeptē ſtelle angeli ſunt ſeptē eccleſiarū. e ¶ Et data eſt illi cla

eſt illi cla. pu. abyſſi. i. ptās relevādi ⁊ exaltādi hereſim ar/ ꝗ ru ꝯdēnatā. nā ꝑ ptātē imperialē miſit ſacerdotes arrianos ad inficiendū pplos multos. ideo ſubdit: f ¶ Et ape. pu. ⁊c. Id ē doctrina erronea veritatis obſcuratiua. ideo ſubditur: g ¶ Et obſcu. eſt ſol. i. xp̄s ꝗ ſm hereſim illā negat eē verꝰ de⁹. vt dictū eſt ca. ꝓce. h ¶ Et aer. i. eccleſia ꝗ illuminat a xp̄o: ſicut aer a ſole viſibili. tpibus aūt illis eccleſia errore arru fuit obſcurata intantuꝫ ꝙ maior ps eccliē facta fuit arriana. i ¶ Et de fumo pu. ⁊c. i. vandali hereſi arriana infecti: ꝗ dicūt locuſte: qꝛ ſicut locuſte ſaltāt de loco ad locū: ſic vandali de hiſpania trāſierūt in aphricā: ⁊ inde poſtea intrauerūt italiā ⁊ galliā eas vaſtādo. iō ſubdit: k ¶ Et data ē il. po. ſ. nocēdi hoibus cautelis deceptionib⁹ ⁊ armis. ħ enī ꝑmiſſuꝫ eſt eis a deo: ſuo iudicio occulto. l ¶ Et ꝓceptū eſt il. Id ē ꝓphetatū a deo. m ¶ Ne lederēt ⁊c. Ad cuius intellectū ſciendū ꝙ aphrica añ ingreſſuꝫ vandaloꝝ erat habitata partim a xp̄ianis ⁊ partim a paganis: ſicut ⁊ multe terre tpib⁹ illis. paganos aūt occiderūt: nō aūt xp̄ianos: ꝗ xp̄iani ꝗtuꝫ ad minores ſignificant ꝑ fenū terre: ꝗtū ad mediocres ꝑ oſſic viride: ꝗtum ad maiores per arbores. n ¶ Niſi tm̄ ho. ꝗ nō ha. ſi. dei. i. paganos ꝗ nō ſunt ſigno crucis conſignati. o ¶ Et dictū ē il. ⁊c. iſtud refert ad xp̄ianos: de quib⁹ ꝓdixerat. ſub vno enī cōtextu lrē ſacra ſcriptura trāſit aliqñ de aliquib⁹ ꝑſonis ad alias loquēdo ac ſi eſſent eedē ſicut patet Pſ. lxxvii. d. Cū occideret eos qrebant eū: ⁊ tñ certū eſt ꝙ alii erāt occiſi: ⁊ alii ꝗrētes eū pnia ducti: ⁊ eodē mō loquitur hic de habitatorib⁹ aphrice: qui partim erāt xp̄iani ⁊ ptim pagani. ⁊ ſic de vna gte trāſit ad aliā ſub eodem contextu. p ¶ Sꝫ vt cru. ⁊c. lꝫ enī nō occiderēt xp̄ianos: vt dictum eſt: tñ affligerūt eos multiplr ſpālr ep̄os ⁊ doctores expellēdo: ⁊ aliꝗs corpalr affligendo: vñ Honoricus vādaloꝝ rex multos ep̄os i exiliū miſit: ⁊ ſilr Traſemūdus ꝗ poſt eū regnū. ⁊ Gillorine ꝗ aliquib⁹ ep̄is orthodoxis linguas fecit extrahi ⁊ radicit⁹ āputari ꝗ tñ poſtea dono dei loꝗbāt et ꝑdicabāt: ſm ꝙ dicit Greg. dialo. liū. iii. q ¶ Menſib⁹ qnqꝫ. ꝑ ħ deſignat ꝙ regnū vādaloꝝ durauit tpib⁹ qnqꝫ regū: ⁊ tūc fuit extermiatū ꝑ beliſariū patriciū a iuſtiniano imꝑatore in aphricā miſſum. r ¶ Et cruciat⁹ ⁊c. nā aliꝗ iſtoꝝ regū pmo ſimulauerūt beniuolētiā xp̄ianis ⁊ eos poſtea grauit afflixerūt intātū ꝙ miſi eorū magi vellet mori ꝗ videre talē ꝯculcationē eccliarū ⁊ miniſtrorum

* ſtrorum

Moralit. c ¶ Et quint⁹ ⁊c. Scdm lrālē ſenſū iſte fuit valēs ipator arriana ꝑfidia deprauat⁹: a ꝗ vādali petierūt vt mitteret eis ſacerdotes xp̄ianos ꝗ eos iſtruerēt ⁊ baptizarēt ⁊ ipſe miſit eis ſacerdotes arrianos ꝗ eos hereſi arriana corruperūt. Et iō ꝑ ipſm ſignificat ep̄s mal⁹ ꝗ ad regimē eccleſiaꝝ mittit ſacerdotes morib⁹ ⁊ ſcia deficiētes: ꝑ ꝗꝝ exēpla mala ſbditi pereunt. ⁊ ſic ðr: d ¶ Uidi ſtel. i. ep̄m malū ꝗ ſtella ðr rōne officii. vt hr. ſ. i. ca. ſtelle ſeptē angli ſūt eccleſiaꝝ. i. ep̄i. e ¶ De celo ⁊c. ꝑ terrenoꝝ cupiditatē. e ¶ Et data ē ⁊c. ꝑ pmittit ei abuti ptāte ep̄ali. f ¶ Et ape. pu. aperiēdo viā ſimonie ꝗ ē abyſſus culpe. † ¶ Et aſce. fu. ſ. infamie. ⁊ obſcurat⁹ ē ſol .i. xp̄s i quē ꝗdāmō iſte fum⁹ redūdat. nā hoies aliqñ murmurāt ꝯ eū eo ꝙ pmiſit talē ꝑlatū ꝓmoueri. i ¶ Et de fu. pu. ſcꝫ ſacerdotes ⁊ miſtri ſimoniace ꝓmoti. k ¶ Et da. e il. ⁊c. ſcꝫ ledēdi pplm ſbditū mal' vbis ⁊ exēplis. l ¶ Et ꝓceptū ē illis ⁊c. i. hoies virētes ſctā ꝯuerſatiōe ⁊ radicatos i fide. tales ei nō ledūt mal' eoꝝ: qꝛ ſcādaliꝫari ē puſilloꝝ. iō ſbdit: n ¶ Niſi tm̄ ho. ⁊c. i. ꝗ nō ſūt firmi i fide formata charitate ad ꝯſitēdū ꝯſtāter xp̄m ope ⁊ ſmone. o ¶ Et dictū ē il. ⁊c. ſcꝫ corpalr vt dicit Glo. interlinearis. p ¶ Sꝫ vt cru. ⁊c. mēſi

Moraliter

* dicitur a mene

A F a ¶ Et fugiet mors. quia cura gregis eos aſtringit labori. b ¶ Similitudines lo. Cū oſtēdiſſet q̄liter nocerent: ꝛ ꝑ dolos ꝛ ꝑ occultā īpugnationē ꝛ in vtroq̄ dei refrenationē: nūc oſtendit q̄les ipſi ſint: ꝑ quos opari p̄nt. c ¶ Similes eq̄s. Quia veloces ad diſcurrendū: ꝛ feroces ad īpugnādū: ꝛ non ꝓuidēt quos incurrāt ſiue īn vicinos ſiue in hoſtes. d ¶ Tanq̄ coro. i. victorie de p̄cipitat' acq̄ſite nō ꝑ verā ſapiam. e ¶ Et habebāt ca. i. mores lapſos ꝛ effemiatos qui eis adherent: ꝛ ab eis ad deceptionē aliorꝫ dependēt. Uel capilli minores: quos adherentes ſibi decipiūt. f ¶ Dentes leo. Laniatū hn̄t ꝛ ferorē. g ¶ Loricas. i. corda obſtinata: q̄ ſagitta veritatis nō penetrat. Uel ſnias deceptionib' munitas quas infringit veritas. h ¶ Sicut vox cur. diuerſi currus diuerſis vns ꝛ a diuerſis equis ad idē bellū rapiūtur: ſic iſti lꝫ diuerſis hereſibus vnanimiť eccleſiam impugnāt. i ¶ Et habebant cau. ſimi. ſcor. Poſtq̄ nō valet rō: vel tumult' eorū q̄runt auxiliū p̄ncipū. q̄ caude dicunť: q: vt aſtringant terrent ꝛ blandiunť. Uel caude doloſe ſentētie: q̄bus corā blandiuntur ꝛ latenť pūgūt. k ¶ Et habebāt. Oſtēſo q̄les in ſe ſint: monſtrat ꝑ quē hec poſſunt. l ¶ Cui nomen. Q. d. ad h̄ cauete vobis hebrei: greci ꝛ latini: iō ois eccl'ia. q: xp̄i euangeliū aliq̄ barū triū linguarū eſt ſcriptū ꝛ receptū. m ¶ Ue vnū abyt. ordine narratiōis: ꝛ ordine t̄pis: h̄ eſt em̄ dānatio malorū q̄ erit t̄pe antixp̄i.

¶ Et quattuor

¶ p h̄ inſinuať grauitas tribulatiōis.
ciat' ſcorpij cū ꝑcutit hoiem. Et †
¶ timentes lapſum.
in dieb' illis q̄rent hoies mortem
¶ vt ꝓbatiores reddanť. a ¶ ꝛ nō q̄liter/cūq̄ q̄rēt ſed deſiderabūt vel cupiēt.
ꝛ nō iuenient eā: et deſiderabunt
a ¶ hoc dr̄ de p̄latis ꝛ ſubdit'.
a mori: et fugiet mors ab illis. † Et a
¶ .i. imaginarie locuſte. a ¶ .i. hereticorꝫ.
¶ erant.
b/c ſiſitudines locuſtarū ſimiles eq̄s
a ¶ ſup doctores. b ¶ .i. in mētib' vbi i ſe ꝛ
paraťi pr̄eliū: et ſup capita earū b
corā alijs ſupbiūt. a ¶ q: nō vere corone.
b ¶ nō de vero auro. i. ſapientia.
d tanq̄ corone ſimilēs auro: et fa- c
¶ vultuū. a ¶ q: demōſtrat ſe hoies pios
e cies earū ſicut facies hōminū. Et d
cū int' ſint feri. ¶ ſicut mores mulierū ſūt molles ꝛ flexibiles in omne vitium.
habebāt capillos ſic capillos mu
¶ .i. ipſi alios laniantes.
f lierū: et dētes earū ſic dentes leo- e
g nū erāt. Et habebant loricas ſic f
¶ .i. tumult' īfidelū quē faciūt poſtq̄ officiūt.
loricas ferreas: ꝛ vox alarū earū g
h ſicut vox curruū equorꝫ multorū
i currentiū in bellum. Et habebāt h
¶ .i. p̄cti q: peccare faciūt.
caudas ſimiles ſcorpionū: et acu
a ¶ q. d. ſed tn̄ vos boni ne timeatis: q:
lei erant in caudis earū: et pōte- †
a ¶ malis ſm̄ q̄nq̄ ſenſus tn̄.
ſtas earū nocere hōminib' men
k ſibus quinq̄. Et habebāt ſup ſe i
¶ diabolū dominantē in terrenis.
l regem angelum abyſſi: cui nomē k
hebraice abaddon: grece autem
apollion: et latine habēs nomen
¶ a patria vite.
m exterminans. Ue vnū abijt: et ec l/m
a ¶ vel poſt hec ſext' angelus.
ce veniunt adhuc duo ve pōſt †
hec. Et ſextus angelus tuba ceci n

Nico.de lyra

B ✱ ſtorum eius ſicut dicit'. i. Macha. iij. g. Melius eſt nobis mori in bello q̄ videre mala gētis nr̄e ꝛ ſanctorꝫ. iō ſubdiť: Et in dieb' illis q̄rent hoies mortē ꝛc̄. a ¶ Et ſimilitudines. Hic ꝯn̄r declarat quoddā dictū. vandalos em̄ dixerat locuſtas. iō ꝯditiones aliquas vādalorꝫ exprimit noie locuſtarū di. Et ſiſitudi. locu. eq̄s paratis in p̄liū: ꝑ h̄ deſignans q vandali fuerunt homines bellicoſi. b ¶ Et ſup ca. ea. tanq̄ co. ſi. au. ꝑ aurū in ſcriptura ſignať fulgor ſapientie: vandali āo inter ceteros barbaros plus hr̄e videbanť de fulgore naturalis induſtrie: q̄ ſi ordineť ad bonū ſortitur nomē ſapie: q̄ dr̄ ſciētia ſapida ſi aūt ad maluꝫ ſortiť nomē cautele: ſic aūt erat in eis. ꝛ iō nō dr̄ q haberent coronas aureas: ſꝫ ſimiles auro: nā ꝑ quādā ſimilitudinē bonū ad malū trāſferimus. v. Metaph. ſicut dr̄ ſapiens latro vel bon' q̄ ꝓcedit in furtis ſuis cauteloſe. c ¶ Et facies earū ſic faci. hoim. q: rō q̄ diſtinguiť hō a ceteris aīalib' plus vigebat in eis q̄ in ceteris barbaricis gentib' vt dictū eſt. d ¶ Et habebant capil. ſicut capil. mu. q: nutriebāt capillaturā: ſicut fit adhuc in aliquib' gentib'. e ¶ Et dētes earū ſic dē. leo. erāt. i quo deſignatur ferocitas eorꝫ. f ¶ Et habebāt lo. fer. nā armati erant ad gētes alias impugnādū. g ¶ Et vox ala. earū ſic vox curruū ꝛc̄. q: cū magno ſtrepitu ꝓceſſit eorꝫ exercit' ꝑ italiam ꝛ galliā: vt p̄dictū eſt. h ¶ Et habebāt cau. ſiles ſcor. p̄tꝫ ſnia ex dict'. ē. vſq̄ ibi: i ¶ Et habebāt ſup ſe re. an. abyſſi. Ad cui' intellectū ſciēdū q ſm̄ Diony. i demonib' naturalia remāſerūt integra: ꝛ ꝑ ꝯn̄s remāſerūt in eis ordines diſtincti: ꝓut ſequūtur diſtinctionē nature. teneť aūt cōiter a doctoribus q aliq̄ ceciderūt de ſingulis ordinib': ꝛ ſic noia ſingulorꝫ demonū remaneťt in demonib'. Prim' aūt ordo inferioris hierarchie noiať ordo p̄ncipatuū. q: p̄ſunt diuerſis regnis: et ſic angeli ſancti ꝓmouēt diuerſa regna ſibi cōmiſſa ad bonū. ſic ꝑ oppoſitum

Dionyſius h̄ demōib'

oppoſitū ſunt angeli mali ea impellētes ad malū. igitur de angelo malo p̄ſidente regno vandalorꝫ dr̄ hic: Et habebāt ſuper ſe re. an. abyſſi. cōpellentē eos ad vaſtationē boni: ideo ſubdiť: k ¶ Cui nomē hebraice abad. i. diſꝑgens vel exterminās. ꝛ poniť h̄ nomē in trib' linguis p̄ncipalib': q: plures hoies de linguis iſtis exterminauerūt: vl' q: iohānes ſcribebat vniuerſali eccl'ie q̄ fūdata ē in oib' linguis ꝑ tres p̄ncipales h̄ ſignificať. l ¶ Ue vnū abijt. i. vna q̄uis ꝑſecutio. ſ. vandalorꝫ. m ¶ Et ecce ve. adhuc duo ve. i. due graues tribulationes alie. n ¶ Et ſext' ange. Hic ꝯn̄r agiť de fautorib' hereſum ꝯtuꝫ ad italicos ꝛ p̄ncipes ꝯſtantinopolitanos. Ad cui' intellectū ſciendū q anaſtaſi' īperator hereſi eutic̄iana corrupt' cepit īperare āno dn̄i. cccc. xciij. ꝛ imperauit ānis xxv. ꝛ tūc regnabat in italia theodoricus rex arrianus. ꝛ tūc t̄pis electi ſunt duo pape in ꝯtentione. ſ. ſymmachus ꝛ laurenti': pro q̄bus facta eſt ꝯtentio magna in p̄plo xp̄iano ꝛ in clero ꝓcedēs vſq̄ ad homicidia multa. finaliter tn̄ eccl'ia laurētiū repulit ꝛ ſymmachū approbauit. paſcaſi' aūt diacon' cardinalis: lꝫ alś eſſet ſanct' ꝛ deuot': tn̄ in h̄ errauit: q: laurentiū ꝯtū potuit ſuſtinuit: ꝓpter qō poſt mortē ſuā īuentus fuit ī pena purgatorij a germano ep̄o capuano: vt refert Grego. dialogorū libro. iiij. ex hoc aūt mota eſt tribulatio magna in eccl'ia ꝑ quattuor hoies p̄dictos. ſ. laurentiū ꝛ ſymmachū ꝓ papatu ꝛ anaſtaſiū ꝛ theodoricuꝫ ꝓ zelo hereſum ſuarū: nā vidētes clerū catholicū ꝯtendentē vſq̄ ad homicidia reputauerūt eū peiorē q̄ ante: ꝛ ſilr̄ doctrinā catholicā ꝓpter qō incitati fuerunt ad eius ꝑſecutionē: ꝛ iſti quattuor p̄dicti noianť hic angeli: q: nomē angeli in hoc libro indifferēter attribuiť bonis ꝛ malis: vt p̄tꝫ ex ſupradict'. His igiť p̄miſſis ſic ꝓcediť: q: p̄mo ponit eccl'ie tribulatio. ſcdo ei' cōſolatio. ca. xe. Prima adhuc in duas. ſ. in partem p̄ncipalē ꝛ incidētalē q̄ incipit ibi: Et ceteri hoim. Circa p̄muꝫ dr̄. Et ſext' angelus tuba cecinit. ſ. laurenti' q̄ cognatū improbo ꝛ āo ſupbo ad papatū anhelauit.

Anaſtaſi' impator hereſū fautor.

D

Diuiſio

✱ diciť a mene qō eſt defect' et ꝑ h̄ ſignificanť q̄nq̄ defect': q̄ ſunt in malis ſacerdotib'. ſ. ſcie: vite: eloquentie: miſericordie: ꝛ iuſticie. ꝑ quos ſubdiť bona debita ſubtrahuntur ꝛ oppoſita mala īferunť. † ¶ Et in dieb' illis q̄rent hoies mor. nā hoies zelū dei habētes vidētes talia dicūt aliq̄n turbati. vtinā nō vidiſſem' talia mala. ſic. i. Macha. iij. g. dr̄: Melius eſt nobis mori in bello q̄ videre mala gētis noſtre ꝛ ſanctorꝫ. a ¶ Et ſimilitudines locu. ꝛc̄. q: tales ſacerdotes parati ſūt ad faciendū malū. b ¶ Et ſup ca. earū tanq̄ corone. q: ꝓpter tonſurā clericalē ꝛ ordinē hoies deferūt eis honorē. d ¶ Et habebāt capillos ſic capil. mulierū. eis vtendo ꝓut p̄nt ad ornatū illicitū. e ¶ Et dētes earū ꝛc̄. ꝑ qō ſignificať crudelitas ipſorꝫ. f ¶ Et habebant loricas. i. falſas excuſationes malorꝫ ſuorꝫ. g ¶ Et vox alarū ea. ꝛc̄. iſte ale ſunt potentia t̄palis ꝛ ſupbia ex q̄bus ꝓcedunt ābā iactantiua ꝛ contumelioſa. h ¶ Et habebāt caudas ꝛc̄. i. familias malos eos ſequētes. † ¶ Et poteſtas earū nocere ꝛc̄. ꝛ exponatur ſicut prius. i ¶ Et habebāt ſup ſe regē ꝛc̄. ſ. diabolū cui' ſequūtur inſtinctuꝫ. † ¶ Poſt hec. ꝛ ſextus ange. ꝛc̄. Hic ad lr̄am dr̄ fuiſſe laurenti' q̄ ꝑ ꝯtentionē conat' eſt papatū obtinere ex q̄ ſecuta fuit turbatio eccl'ie: ꝛ ꝑ ipm̄ ſignificatur q̄libet ambitioſus q̄ ꝑ ꝯtentionē iniquā obtinere nititur eccl'ie dignitatē: ꝛ ꝑ h̄ ſoluunť quattuor angeli ſathane quib' nititur

Moraliter

 ✱ ꝓpoſitū obtine

a ¶ Et q̄ttuor cor. Per q̄ttuor q̄ de xp̄o predicant̄ q̄ ſunt natiuitas: paſſio: ⁊ reſurrectio: aſcenſio: circa que alia ſunt. b ¶ Altaris au. Altare xp̄s: cornua altar' predicatores xp̄m ſubleuātes: ⁊ pro eo mori parati: ſicut ſanguis ponebat̄ i cornib⁹ altaris. Uel aliter: Eccleſia. ſ. ſe imolās in q̄ cornua. i. defenſores aliorꝫ q̄ oēs ad idē tendūt vel q̄ttuor cornua euāgelia: q̄ docēt detegi fraudes antixp̄i. c ¶ Uocē vnā. di. ꝓcones ꝑterii tp̄is ꝓmonēt illos q̄ erūt tp̄e antixp̄i. d ¶ Solue q̄t. an. Pro q̄ttuor partib⁹ mūdi vl' q̄ q̄ttuor d̄ xp̄o ꝑdicata impugnāt. Solue. Quia euphrates fluui⁹ circūdās babylonē. i. ꝓncipes mūdani ꝑ q̄s diabol⁹ cū in ip̄is eſſet occulte opabat̄. hos iubet excōicari: vt qui i eis erat q̄ſi ligat⁹: ꝑ eos ſibi traditos apti⁹ opet̄. Uel q̄ttuor angeli im mūdi ſpūs: in q̄ttuor ptib⁹ mūdi regnantes q̄ fuerunt refrenati in paſſione xp̄i. f ¶ In ho. ⁊ diē. Uel ꝑ horā accipe medietatē anni: ꝑ diē vnū annū: ꝑ menſem alīū annū: ⁊ ꝑ annū tertiū: nā ꝑ treſ annos ⁊ dimidiū durabit ꝑſecutio antichriſti. e ¶ Soluti ſūt ⁊c. Soluto diabolo multi ꝑcipitant̄ q̄ ad alios excecādos moliunt̄. g ¶ Uigies mi. de. mi. Scd̄i decē ꝑcept' leg' ꝑfecti: ꝯ q̄s duplex numer⁹ ponit̄ malorꝫ: q̄ malī plures ſunt bonis. h ¶ Et au. ⁊c. Et bn̄ pono ſb̄ certo nūero: q̄ audiui. i. intellexi ꝙ plures eēnt mali q̄ boni. i ¶ Et ita vi. i. ſic intellexerā ꝙ ad deſtructionē aliorꝫ ꝯtabāt. ſic intellexi ꝙ ꝑ diabolū h faciebāt quē ſic equi portabāt: vl' equi diaboli ſup q̄s mali fūdāt̄. k ¶ Habebāt lo. ig. i. muniebāt eos ſentētiis de q̄b⁹ ſequit eterna pena vbi ē ignis ⁊ fum⁹ ⁊ fetor: vl ha. lo. ig. i. eternā penā q̄ nunq̄ dimittit quos accipit. l ¶ Fum⁹ ⁊ ſul. Propterea q̄ ceci: ⁊ i tenebris poſiti: ꝓp̄ fetorē viciorꝫ ⁊ malorꝫ operꝫ. m ¶ Tāq̄ ca. leo. Superius i plaga locuſtarū vidit faciē hoim: h leonū. q̄ heretici aliq̄d hūanitat' oſtēdūt: miniſtri antixp̄i q̄d docēt dictis et ſignis: h etiam penis cogunt cōſiteri. n ¶ Procedebat ig. cū eterne pene. vl ignis. i. cupiditas. fum⁹. i. ſupbia. ſulphur. i. fetor malorꝫ operꝫ. o ¶ Tertiā ps ⁊c. Mor. eſt. i. oēs reprobi de eccl'ia ⁊ ſilr oēs iudei vel pagani: q̄ nūq̄ fuerūt baptiçati nec ab eccl'ia ſepati. p ¶ Siles ſer. Qui blandiunt̄ facie ⁊ occulte immittūt venenum.

Moraliter

a nit. Et audiui vocē vnā ex quattuor cornib⁹ altaris aurei quod
¶ ſup q̄ q̄cq̄d offert̄ a d̄o accipit̄. a ¶ vl' dn̄i.
eſt añ oculos dei dicētem ſexto b
a ¶ .i. ꝑdica eē ſolutos vt caueāt ſibi electi.
d angelo q̄ habebat tubā: Soluē c quattuor angelos q̄ alligati ſunt
¶ q̄ttuor ſupradicta: videlicꝫ natiuitas: paſſio: reſurrectio ⁊ aſcēſio. a ¶ ⁊ tra illis dāti.
in flumie magno euphraten. Et
e ſolūti ſunt q̄ttuor angeli q̄ parati d
natis. ¶ cōtinue ⁊ diu. ¶ diu ⁊ diu.
f erāt in horā ⁊ diē: ⁊ mēſem ⁊ an
¶ reprobos oēs.
nū vt occiderēt tertiā ptem hominū. Et numer⁹ equeſtri exercit⁹: vigies milies dena milia: et e f g
i audiui numerū eorꝫ. Et ita vidi h
a ¶ diaboli vel hoies ſup eos fundati.
equos i viſiōe: ⁊ q̄ ſedebant ſup i
a ¶ ꝓpter ignē ire ⁊ libidinis.
k eos hābebant loricas igneas ⁊ l m
a ¶ lapis fumidi coloris.
hiācynthinas et ſulphureas: et n o
a ¶ .i. maiores int' miniſtros diaboli. ¶ q̄ ore
m capitā equorꝫ erāt tanq̄ capita p
ſantiāt ⁊ fetēt. ¶ .i. d̄ ꝑdicatiōe apte mala.
n leonū et de ore ipſorꝫ ꝓcedebat q
ignis ⁊ fumus et ſulphur. Et ab r s t
o his trib⁹ plagis occiſa eſt tertia
pars hominū: de igne et de fumo et ſulphure que ꝓcedebāt ex ore
¶ vere de ore q̄.
ipſorū. Poteſtas eni equorū in v
¶ .i. mala ꝑdicatiōe. a ¶ .i. occult' decepti
ore eorꝫ ē: et in caudis eorū. Nā x
h onib⁹ ſi apte nequeūt. a ¶ ⁊ vere i caudis
p caūde eorꝫ ſimiles ſerpētib⁹ ha y
babēt ꝑtātē. ¶ alios maiores q̄ mordēt.
bentes capita: et in his nocent. a

q̄tū ad orthodoxos gladio ꝑdē voluit ⁊ ſctm̄ iohēꝫ papā ⁊ ſymmachū ⁊ boetiū viros ꝓclariſſimos: ⁊ ꝓlures martyrizauit: vt hr̄ in legēda ſcti iohis pape ⁊ martyris. f ¶ Et nu. eq̄ ex. i. adherētiū ꝑdict' q̄ttuor ⁊ mouētiū eos ad turbationē xp̄ianorū. g ¶ Uigies mi. h ponit nūer⁹ determiat⁹ ꝓ nūero indeterminato: ſic̄ ſ. iii. ca. ⁊ deſignat̄ ꝙ ibi erat mag̃ multitudo. h ¶ Et ita vi. i. ſbditos ꝑdictis q̄ttuor ⁊ obediētes eis i malo ⁊ ſpālr anaſtaſio ⁊ theodorico. i ¶ Et q̄ ſedebāt. ſ. q̄ttuor ꝑdicti angeli eos docētes. k ¶ Habebāt lo. ſic i bonis hoib⁹ iuſticia d̄r eorꝫ lorica: Eph. vi. c. Induite loricā iuſticie. ſic ꝑ oppoſitū iniuſticia d̄r h lorica malorū. l ¶ Igneas. ꝑ appetitū feruidū nocēdi. m ¶ Et hiacyn. i. celeſt' coloris in q̄ deſignat̄ apparēs zelus fidei. nā heretici aſſerētes ſe hr̄e fidei ꝯitatē: ex h excitāt ꝯ vere catholicos ꝑſecutionem. n ¶ Et ſul. ꝓp̄ feditatē viciorꝫ exiſtētē in eis, ⁊ ꝓcedentē ex i opib⁹ malis. o ¶ Et ca. eq̄r. i. principes malorꝫ eis obediētiū. p ¶ Erāt tāq̄ꝫ ca. le. in q̄ notat̄ crudelitas eorꝫ. q ¶ Et d̄ ore ipſorꝫ ꝓ. ignis. ſ. emulatiōis q̄tūꝫ ad ſymmachū ⁊ laurētiū. r ¶ Et fum⁹. i. vanitat' q̄tū ad anaſtaſium. s ¶ Et ſul. fetoris q̄tū ad theodoricū arrianū. t ¶ Et ab his ⁊c. tertia ps ho. i. magna pars xp̄ianorꝫ mō predicto. v ¶ Ptās eni eq̄. ⁊c. i. in q̄ttuor ꝑncipalibus ꝑdictis ſic ⁊ os ē prima ps capitis. x ¶ Et i cau. eorꝫ. i. ſ miniſt' ſequētib⁹ eos ad malum. y ¶ Nā cau. eorꝫ ſi. ſer. ꝓp̄ aſtutiā ſerpētinā q̄ erat i eis ad catholicos ꝑſequēdū. z ¶ Habētes ca. nā in exercitib⁹ ſunt tribuni ⁊ cēturiones ⁊ hmōi q̄ ſūt capitanei reſpectu ſbditorꝫ ſibi. a ¶ Et i his no. incitabāt eni ſuos ſbditos ad perſequē dum vere

Moraliter

ꝓpoſitum obtinere. i. falſitas aduocatorꝫ malignorꝫ pro eo loquētiū. malignitas detractorꝫ cōtra impedientes ipſum: duplicitas adulatorꝫ falſo ipſuꝫ commēdantium: ⁊ cupiditas magnatorum: ipſum muneribus ſuſtinētium. de quibus dicit̄: c ¶ Solue quattuor angelos ⁊c. Euphrates frugifer interpretatur: ⁊ ideo ſignificat cumulationem diuitiarum cuius appetitu ligati ſunt predicti quattuor: et ideo quando dantur eis munera: ſoluuntur ad loquendum pro malicia promouenda. d ¶ Qui parati erant in horam ⁊ diem ⁊c. Id eſt continue. e ¶ Ut occiderent tertiam partem hominum. ad inuicem litigantium quorꝫ vna pars habet iuſticiā: ⁊ alia pars oppoſituꝫ. ⁊ tertia pars eſt iudicantiū. partē vero iuſtā parati ſunt ꝓ muneribus q̄tuꝫ poſſūt impugnare. f ¶ Et numer⁹ equeſtri ⁊c. per h deſignat̄ multitudo magna taliū ⁊ ponit̄ h numerus determinatus pro indeterminato. h ¶ Et ita vidi eq̄s ⁊c. per h intelligunt̄ ꝑdicti quattuor qui dicunt̄ equi eo ꝙ ſequūtur inſtinctū demonis ſicut equus ſeſſoris. ideo ſequitur: i ¶ Et qui ſedebāt ſup eos habebāt lori. ig. ⁊c. q̄ demones inflammāt eos igne cupiditatis q̄d ſignificatur per loricas igneas et colorant fraudulentia iuſticie apparentis q̄d per hiacynthinas ſignificatur eo ꝙ hiacynthus eſt coloris celeſtis: et fedant eos fetore luxurie et carnalitatis. quod per ſulphureas ſignificatur. o ¶ Et capita equorꝫ ⁊c. per hoc deſignat̄ crudelitas iſtorꝫ qui ſequunt̄ habenas demonum. q ¶ Et de ore eorū ꝓcedebat ignis. diſſenſionis inter homines. r ¶ Et fumus. vanitatis. s ¶ Et ſulphur. feditatis infamie. t ¶ Et ab his tribus plagis occiſa eſt tertia ps hoim. i. iuſtorꝫ mō predicto. v ¶ Ptās eni equorū ⁊c. nam aduocati detractores ⁊ adulatores ⁊ iniuſte ſuſtentātes verbis ſuis dicta mala. x ¶ Et in caudis eorū. Id eſt in familys eorꝫ que eis aſſimilantur in malicia.

Et ceteri ho

Nico. de lyra

ꝓpatū anhelauit. a ¶ Et audi. ⁊c. ſ. vocē paſcaſii cardinalis de collegio eccl'ie romane exiſtētis q̄ in electione dedit vocē ſuaꝫ laurētio ⁊ ei⁹ ptē ſuſtinuit ꝯ eccl'ie immunitatē. b ¶ Dicentē ſexto an. i. laurētio. c ¶ Solue q̄ttuor an. ⁊c. i. in romano impio: q̄d vocat̄ flumē magnū ꝓp̄ multitudinē ꝑplorꝫ in eo exiſtētiū: ſm ꝙ d̄r. i. xvii. d. Aque multe ꝑpli ſūt. Nominat etiā euphrates: q̄ ſic̄ euphrates ē q̄rtus fluui⁹ padiſi: Geñ. ii. ſic int' q̄ttuor reg̃ ꝑncipalia regnū romanū d̄r q̄rtū: Dañ. ii. In h aūt iperio q̄ttuor angeli. ſ. laurēti⁹: ſymmach⁹: anaſtaſius et theodoric⁹ tenebant̄ ligati añ electionē laurētii inq̄tum ceſſabāt ab eccl'ie turbatiōe: qui ꝑ ei⁹ electionē ad turbationē eccl'ie excitati fuerē mō ꝑdicto. iō ſbdit̄: Et ſoluti ſūt ⁊c. d ¶ Qui para. erāt ⁊c. ſ. ꝯtinue eccl'iaꝫ ꝑturbare. Sciēdū tñ ꝙ paſcaſius ſtāe ꝓ laurētio nō intēdebat hāc ꝑturbationē: ſꝫ q̄ ſecuta fuit: lꝫ ꝑter ei⁹ intētionē ad electionē laurētii cui vocē ſuā dedit iō d̄r h dixiſſe laurētio: Solue q̄ttuor an. ⁊c. q̄ ꝑ ei⁹ ambitionē ipē ⁊ alii tres ꝓceſſerūt ad eccl'ie turbationē. e ¶ Ut occi. tertiā ptē ho. Hec tertia ps d̄r ꝑpl's catholicus: ſicut dictum eſt. ſ. iiii. ca. qui i magna pte fuit occiſus. partim ꝑ malos adherētes laurētio. ⁊ ſilr ꝑ adherētes ſymmacho: ⁊ partim ꝑ anaſtaſiū impatorē hereticū: q̄ mltos ep̄os i exiliū miſit ⁊ mltos catholicos afflixit. ⁊ ptim ꝑ theodoricū regē arrianū: q̄ totā italiā

q̄tum

A b Et vidi aliū an. Quia fortis armatus: Ca.X
fortē diabolū₃ exuperauit. b ¶ De celo.i.cognitiōe angeloꝝ. c ¶ Amictū nu.i.ſe hūiliant̄: aſſumptiōe carnis: vel q᷑ cognoſcibilē fecit. Latentē in carne q̄ eſt vobis refrigeriū ꝯtra vitia. d ¶ Et iris in ca. Qui veram de deo habet cognitione₃ reputat eūm deum.
e ¶ Tanq̄ colū.ig.i.illi in quib⁹ vere lucet imago dei vt in cōtemplatiuis vel predicatio. f ¶ Et habebat in ma. Oēs ſcripturas operatiōe ſua cōpletas: partim predicādo: ptim q̄ de ſe dicta erāt cōplendo tandē ſuis ſenſum aperiendo. g ¶ Pedē ſuū de.i.portatores firmi in fide ⁊ alios ſuſtinentes. h ¶ Siniſtrū aūt ſup ter.i.ſuper eos q̄ quoq̄ modo ſuſtentabant: et ſi non credebant. Hec eſt poſuit maiores ⁊ firmiores p̄dicatores ſup maiores peccatores: minores ſup minores.
i ¶ Queādmodū cū leo ru. Vox leonis oſ̄dit ei⁹ virtutē: ⁊ infert terrorē cū leo cauda circa ſiluā ſulcū fecerit ⁊ rugit nulla ferarum audet exire: ita xp̄s ſuos in fide ꝯcludēs: rugit ne aliquis exeat. k ¶ Scripturus eram. Hic fert perſonā eoꝝ q̄ antixp̄i tpe volent p̄dicare ex p̄cedentiu₃ imitatione.
l ¶ Signa q̄ lo. Inſpirationē diuinā vel angelica₃ admonitionē. m ¶ Et angelus ⁊c̄. Cu₃ tanta deſolatio erit in eccleſia ꝙ etia₃ p̄dicatio erit ablata: ne fideles deſperēt accipiūt conſolatio nē nō ad detrimentū ſue ſalutis p̄dicationē ſubtrahi.

¶ peribant.
Et ceteri hoīes qui nō ſunt occi/ a b
a ¶ q᷑ iō perēūt q᷑ nō egerūt penitentiā.
ſi in his plagis: neq₃ pęnitentiam c
egerūt de operibus manuū ſua/
¶ nō egerūt ita q̄n adorarent.
rū: vt non adorarent demonia et †
¶ quod turpius.
ſimulacra aurea ⁊ argētea ⁊ ęrea
⁊ lapidea ⁊ lignea: q̄ neq₃ videre
poſſūt: neq₃ audire: neq₃ ambula
re: ⁊ non egerunt pęnitentiam ab
homicidijs ſuiſ: neq₃ a veneficijs
ſuis: neq₃ a fornicatiōe ſua: neq₃
a furtis ſuis. Ca. X

a ¶ illis contrarium.
Et vidi alium ange/ b
lum forte₃ deſcendē c
a ¶ de⁹ erat i xp̄o mūdū re/conciliās ſibi.
b c tem de cęlo amictu₃ nube: & iris f g
d in capite eius. Et facies ei⁹ erat h
a ¶ q᷑ ſpūſctō accēſi ⁊ alios illuminātes.
e vt ſol: et pedes ei⁹ tanq̄ colūna i
f ignis. Et habebat in manu ſua li k
a ¶ .i.p̄dicatores firmiores.
g bellū apertū: et poſuit pede₃ ſuū l
a ¶ .i.i pcūs fluxiores. b ¶ .i.min⁹ firmos.
h dextrū ſupra māre: ſiniſtrū₃ autē
a ¶ de magnis agente.
ſup terram: ⁊ clamauit voce ma/ m
a ¶ tā terribiliter.
i gna queādmodū cum leo rugit. n
¶ et iō q᷑ iſti ab eo miſſi p̄dicauerunt.
†Et cū clamaſſet locuta ſūt ſeptē o
¶ .i.quia.
tonitrua voces ſuas. Et cū locu
a ¶ vniuerſi ſucceſſores terrorem inferētes.
ta fuiſſent ſeptem tonitrua voces
¶ tēpoꝝ coꝝ cōgruas vel aque. ¶ intel/
k ſuas: ⁊ ego ſcripturus eram. Et au
lexi q᷑ illi tunc intelligent.
diui vocē de cęlo dicente₃ mihi:
a ¶ .i.ſigilla vt amicis pateat ⁊ inimicos la
l Signa q̄ locuta ſunt ſeptē toni/
teat. a ¶ .i.manifeſtare infidelibus in qb⁹ locum non habent.
m trua: et noli ea ſcribere. †Et āgel⁹ p
quē vidi ſtantē ſupra mare et ſu/

Nico.de lyra

B dum vere chriſtianos. a ¶ Et ceteri hoīes. Hec ē ps incidētalis. na₃ iohānes in h̄ libro deſcribit ſtatū eccleſie: tpe vero theodorici reg. de q̄ immediate ante dixerat cōtigit quedam occaſio magna in paganis q̄ nō ſunt de eccleſia. ⁊ ſic deſcribit hic incidētalit̄. tūc em̄ ſaxones ꝯ turingos pugnauerūt: ⁊ plures eoꝝ fuerūt occiſi hinc et inde ꝙ̄ d̄ xp̄ianis in p̄dicta anaſtaſij ⁊ theodorici pſecutiōe. ⁊ hoc eſt qḋ d᷑: Et ceteri hoīes.ſ.ſaxonū ⁊ turingoꝝ q̄ nō ꝯfitebant̄ xp̄m. b ¶ Qui nō ſūt occiſi in his pla.i. p fide xp̄i ſupple ſūt occiſi morte corporali et eterna. ⁊ h̄ eſt modus loquēdi q̄ apud hebreos d᷑ decurtat⁹: ſicut.ij. Reg.v.b. Propoſuerat dauid i die illa p̄miū ei q̄ pcuſſiſſet iebuſeū ⁊c̄. ⁊ nō d᷑ q̄le ſit illud premiū ſ₃ eſt ſupplendū ꝙ eēt p̄nceps militie ſicut ſupplet̄.i. Paral.xi. ⁊ ſic ſubintelligendū ē hic ꝙ iſti nō ſolū erāt mortui morte corporali: ſ₃ etiā gehēne. ⁊ ſubdit̄ cā cū d᷑: c ¶ Neq₃ pniam egerūt.i. de pctīs cōmiſſis. ⁊ notāt̄ q̄nq₃ genera pctōrum.ſ. multiplex idolatria multiplex homicidiū: multiplex veneficiū ⁊ luxuria et furtū. ⁊ ptȝ lrā.

Moraliter ✱ a ¶ Et ceteri hoīes ⁊c̄. q᷑ p̄dicti mali ⁊ etiā alij vt frequēter pſperant̄ in vita pn̄ti. poſſent aūt p hoc aliqui credere ꝙ euaderent punitionē dei. iō h̄ remouet̄ cu₃ dicitur: Et ceteri hoīes q̄ nō ſunt oc. in his plag.i.q̄ nō ſunt p impugnationē malorum tribulati. c ¶ Neq₃ pniam egerūt. de malis ſuis que ꝯſr magis explicat̄ cū d᷑: † ¶ Ut nō adorarēt demo. ⁊c̄. ſed magis eis obſtinati pmanſerūt: ⁊ ſubintelligit̄ grauiꝰ in inferno punient̄: q̄ quidā grauitas explicari nō poteſt v̄bis humanis. ideo ad hoc ſignificandū hic tacetur. Ca. X

Diuiſio Et vidi ⁊c̄. Poſtq̄ deſcripta eſt eccleſie multiplex tribulatio. hic ꝯſr deſcribit̄ eius initialis ꝯſolatio. ⁊ primo ponit̄ act⁹ ꝯſolatiōis. ſcdo fruct⁹ deuotionis ca. ſe. Prima in duas: q᷑ p̄mo ponit̄ dicta ꝯſolatio p iperatorē iuſti/nū. ſcdo

nū. ſcdo eius cōtinuatio p iuſtinianū nepotē ſuū/ibi: Et audiui vocē. Circa primū ſciendū ꝙ iuſtin⁹ ſenior poſt anaſtaſiū hereticū iperauit ānis.x. ⁊ cepit iperare āno dn̄i q̄ngētēſimo.xviij. q̄ amore religiōis xp̄iane feruēs voluit in ptibus orient̄ eccleſias arrianoꝝ eis auferre: ⁊ p ep̄os catholicos ꝯſecrari: ſed nō pfecit ipedit⁹ p̄cibus iohīs pape ne occaſione huiꝰ oēs xp̄iani de italia occiderentur gladio p theodoricū regē arrianū: q̄ tn̄ poſtea interfecit ſanctū iohannē. vt p̄dictū eſt. igit̄ de iuſtino d᷑ hic: d ¶ Et vidi alterū ange. for. pter iperialē ptātem. e ¶ Deſcēdentem de celo. ſc₃ militantis eccl̄ie p regenerationē baptiſmale₃. f ¶ Amictum nube. baptiſmalis grē. g ¶ Et iris in ca. eius. q᷑ nūciauit pacē eccl̄ie. eſt em̄ iris ſignū feder̄: Gen̄.ix. h ¶ Et facies ei⁹ erat vt ſol. pter fidei ſue ſplendorē. i ¶ Et pedes ei⁹ tanq̄ colū. ignis. p pedes intelligunt̄ affectiones: q᷑ ſicut corp⁹ mouet̄ pedib⁹: ſic anim⁹ affectib⁹. habuit aūt iſte iuſtinus affectiōes accēſas igne charitatis ad pmotionē xp̄ianitatis. k ¶ Et habebat in manu ſua li. aper. quia ſcripſit ⁊ miſit ep̄las p totū iperiū ſuū in fauorē xp̄ianoꝝ. l ¶ Et poſuit pedē ſuū dex. ſu. ma. ſini. autem ſuper ter. q᷑ ſcripſit habitātib⁹ i terra ⁊ in inſulis mar̄. Uel alit̄. p mare qḋ eſt loc⁹ aquarū itelligit̄ ppl̄s xp̄ianus p aquā baptiſmi regenerat⁹. p terra₃ ꝓo pagani in terrenis deſiderijs fixi: de vtriſq₃ ꝓo multi erāt de iperio iuſtini ſ₃ fuit mag̃ fauorabilis xp̄ianis. pter qḋ d᷑: Et poſuit pedē ſuū dextrū ſupra mare ⁊c̄. m ¶ Et clamauit vo. ma. dās iperiali auc̄te mandata. D
n ¶ Queādmodū cum leo ru. ad terrorē arrianoꝝ. vn̄ d᷑ Prouer.xx.a. Sicut rugit⁹ leonis: ita ⁊ terror reg̃. ⁊ ſic clamor iſte fuit terribilis arrianis ita fuit ꝯſolabilis catholic̄. iō ſubdit̄: o ¶ Et cū cla. lo. ſūt ſe. to. vo. ſuas.i. vniuerſitas eccliaru₃ ſeptenario nūero deſignata: eo ꝙ vniuerſitas ſeptenario deſignat̄. vt dic̄ Greg. homel. xv. Et clamauit in voces laudū diuinarū. verūtn̄ q᷑ iuſtin⁹ non pfecit ꝯ arrianos qḋ intēdebat rōne p̄dicta. iō ꝓhibet̄ iohānes ea ſcribere. vn̄ ſubditur: Signa que locuta ſūt ⁊c̄. p ¶ Et angel⁹. Hic ꝯſr deſcribit̄ eccl̄ie cōſolatio pmiſſa p angelū iuſtini. Circa qḋ ſciēdū ꝙ iperatores ⁊ reges hn̄t duos angelos cuſtodes: vnū rōne ſingularꝭ pſone: ſic̄ ⁊ ceteri hoīes. Mat.xviij.a. Uidete ne ꝯtēnat̄ vnū ex his puſillis: dico em̄ vob̄ q᷑ angeli eoꝝ ſemp vidēt faciē pr̄is mei q̄ in celis ē. ⁊ iſti angeli ſūt de ordine inferiori. alterū ꝓo rōne ✱ dignitatis ſeu

† 93. diſ. c. diaconi ſūt qs in pn.

Moraliter
†Dañ.. c. De iurei. c. ⁊ ſi chriſti⁹

Moralr. d ¶ Et vidi aliū an. ⁊c̄. Hoc ad lr̄am expoſui de iperatore iuſtiniano. Moralr aūt pōt exponi de ſūmo pōtifice bono q̄ iperiali pilleo coronat̄: ⁊ d᷑ angelus fort̄ pter magnitudinē ptātis: ⁊ deſcēdēs de celo q᷑ dat̄ a deo. f ¶ Amictū nube.i. diuina ptectiōe. g ¶ Et iris in ca. ei⁹. ſic̄ em̄ iris ē ſignū diuini federis: ſic papa bon⁹ a deo dat⁹ ſignū ē ꝙ de⁹ eſt eccl̄ie pacificat⁹. i ¶ Et pedes ei⁹ tāq̄ co. ig. nā ei⁹ affectiōes accēſe ſūt igne charitatis. k ¶ Et habebat i ma. ſua li. q᷑ ptātem coercēdi malos p bullam. l ¶ Et poſuit pe. ſuū ſu. ma. ⁊c̄. q᷑ ſua ptās ſe extēdit ad habitātes in terra ⁊ nauigātes in mari. m ¶ Et clamauit vo. magna ⁊c̄. excōicando hereticos ⁊ rebelles. o ¶ Et cū cla. lo. ſūt ſeptē to. ⁊c̄. p ſeptē tonitruoꝝ: ſignificat̄ vniuerſitas p̄latoꝝ q̄ ptātē hn̄t excōicandi ſuos ſubditos cōtumaces. p h̄ aūt ꝙ iohes ꝓhibet̄ hic ſcribere. ſignificat̄ ꝙ

 ✱ huiōi cenſure

E ☞ tionē ſubtrahi. a ¶ Jurauit. Et p̄ h̄ firmiter ſtatuit: qr̄ deus erat. nā ſi xp̄s reſurrexit ⁊ nos reſurgem⁹. b ¶ Et ea q̄ in il. Cū dicit creauit ea q̄ in eo ſūt: hereſim q̄rūdā deſtruit: q̄ aſtruunt res quaſdā non creatas a deo ſ; a demone vt buſonem.
c ¶ Tp̄s am. ⁊c̄. i. nulla varietas ſ; eťna ſtabilitas aia⁊ immortalitas. Hoc illi vltimi ɔſiderātes patient libēter. d ¶ Cōſummabit myſti. Quia tp̄e antixp̄i tanta erit deſtructio ꝓhibet illa q̄ erūt tp̄e ip̄i⁹ p̄dicatio q̄tuis p̄dicare velint cū ⁊ ex āceſſorib⁹ ſuis habebāt officiū p̄dicādi. Illi āt iō p̄dicauerūt qr̄ a xp̄o ad h̄ inſtituti fuerūt. xp̄s vero eos inſtituit: qr̄ tūc tp̄s p̄dicādi erat ⁊ ip̄e ad h̄ venerat: ſ; mō vt de deſtructionē tp̄is antixp̄i ɔtriā ɔſtructioni quā xp̄s fecit ⁊ p̄ h̄ ppēde predicationē merito ſubtrahi. Uel aliter de ſcripta ſeuitia antixp̄i: ɔſolationē ſb̄dit quā habebūt tūc tp̄is. ſ. q̄d fideles cōſiderabūt talia de xp̄o i corde ſuo q̄d erit eis ɔſolatio. e ¶ Myſteriū. i. remūeratio ſctō⁊ q̄d ē ſecretum: q̄d nec o. vi. nec au. audi. f ¶ Sicut euā. Intentio ꝓphāru fuit prima de aduētu dn̄i et de cōſūmatione ſeculi. g ¶ Et audi. vo. Q. d. oſtēſa deſtructione q̄ erit tp̄e antixp̄i: ⁊ inde etiā p̄dicatiōe ſubtracta ⁊ ob h̄ fidelib⁹ ɔſolatione adhibita monet q̄ vidit interī p̄dicare q̄ſi dicat apte ſibi. Ecce reuelaui tibi oīa mō vade ⁊ predica: nec qr̄ ſūt aſpera deuita: nec terrearis ꝓ tribulatione aliq̄: qr̄ nō tāta patieris q̄ta patient q̄ pſeuerabunt tp̄e antixp̄i. h̄ ad ɔſolationē p̄ntis eccleſie h̄ apponit: vbi maior tribulatio pronunciat. h ¶ Uade. Q̄d bn̄ ſciebat itelligere monet vt p̄ admonitionē alij p̄dicaturi informent. i ¶ Stātis ſupra ma. Quia iplere q̄ue ē hūanitati: q̄ eſt mollis ⁊ frag. k ¶ Et abij. Quia de⁹ ſi quē paratū videt q̄d neceſſariū eſt ſpōte offert. l ¶ Ad ange. i. ad ſcripturā a deo cōpletā ⁊ fidelib⁹ intimatā. m ¶ Et dixit mi. Oportet te. ⁊c̄. Cū ego reciperē l; amara intelligerē: monuit vt nec ꝓ morte dimitterē.

F

†Ezech. 3. a 23. diſt. c. exorciſta et. c. lector

Als † dulce

Et dat⁹ ē mi. ca. Ca. XI Cū intūpiſſet p̄dicationē adiutrices dat ſcripturas p̄ q̄s eam exerceat. o ¶ Metire. i. ita ſc̄m vniuſcuiuſq̄ capacitatē predica: vt cōſtituas ☞ eccleſiam

a ¶ .i. exaltauit. b ¶ .i. humanitatem quā operatus erat.

pra terrā leuauit manū ſuā ad a
a cęlū: ⁊ iurauit p̄ viuētē i ſc̄la ſę- †
a ¶ quia qui de nihilo omnia fecit: ſuos et in melius recreare potuit.
b culo⁊ qui creauit cęlū ⁊ ea q̄ i illo ſūt ⁊ terrā ⁊ ea q̄ i ea ſūt: ⁊ ma
a ¶ qr̄ immortales ⁊ impaſſibiles efficient cū econtra tempus maio⁊ ſit in ſecula.
c re ⁊ ea quę i eo ſūt: qr̄ tēpus am b
plius nō erit: ſed i diebus vocis
a ¶ cum p̄dicauit q̄d diu nō durabit.
ſeptimi angeli cūm cęperit tuba c
d e canere: conſūmabit myſterium d
f dī: ſicut euangeliçauit p̄ ſeruos e
a ¶ diuinā admonitionem.
g ſuos ꝓphetas. Et audiui vōcē f
¶ de eiſdem.
de cęlo iterū loquentē mecū ⁊ di
¶ rōnē reddētē. ¶ .i. p̄ eā itellige. ¶ .i. ꝑ
h centē: Uade ⁊ accipe librū aper g
merere dei grā;. a ¶ .i. parati adiuuare oēs
i tū de manu angeli ſtātis ſupra h
accedētes. a ¶ ſicut obediens ⁊ ampliaui
k mare ⁊ ſup̄ terrā. Et ābij ad āge
mentē. ¶ opatione ⁊ orōne.
lū dicens ei: vt daret mihi librū.
¶ .i. tractatū ingrēdo ⁊ opando.
Et dixit mihi: accipe librū: ⁊ de- i
uora illū: ⁊ faciet amaricari vētrē k
a ¶ ſed placebit cogitando ⁊ p̄dicando.
tuū: ſ; in ore tuo erit dulce tanq̄
¶ .i. opatione chriſti ſubſequēdo.
mel † Et accepi lib⁊ de manu angeli: ⁊ deuoraui illū ⁊ erat in ore meo tāq̄ mel † dulce. Et cū deuoraſſem eū: amaricat⁹ ē vēter me⁹.
¶ qr̄ exhibs de carcere.
m Et dixit mihi: Oportet te iterū l
ꝓphetare ppl̄is ⁊ gētib⁹: ⁊ liguis
⁊ regib⁹ multis. Ca. XI
n Et datus eſt mihi ca m
a ¶ ſcriptura calamo ſcripta. b ¶ .i. ſceptro q̄: reges ɔſtituit admonēs.
lāmus ſilis virgę: et
¶ erige ad p̄dicandum.
o dictū ē mihi: Surge ⁊ metire tē- n

Ni. de ly.

☞ dignitatis ſeu officij: ſingulis eī regnis p̄ſunt angeli q̄ dicunt p̄ncipat⁹: ⁊ ſunt de inferiori ordie inferioris hierarchie. ⁊ iſti ſunt cuſtodes ſpālr regū in q̄tū i eis p̄tualr cōſiſtūt regna: ꝓpt̄ q̄d noiant p̄ncipes i ſcriptura: Dan. x. d. Nemo ē adiutor me⁹ i oīb⁹ his niſi michael p̄nceps vr̄. ⁊ ibidē. Cū egrederet apparuit p̄nceps greco⁊ veniēs. ⁊ ideo iſti angeli aliq̄n accipiunt ꝓ regib⁹ ſeu regnis q̄b⁹ p̄ſunt. ⁊ ſic ē i ꝓpoſito vt magis videbit ꝓſeq̄ndo. dic̄ igit: Et angelus ⁊c̄. i. āgelis iuſtini rōne iperij.
a ¶ Leuauit ma. ⁊c̄. ad maiorē rei future aſſertionē. b ¶ Quia tp̄s ⁊c̄. nō eſt p̄ h̄ intelligēda ceſſatio tp̄is ſimplr: qr̄ poſt tubicinū ſeptimi angeli in h̄ libro deſcribit magn⁹ decurſus tp̄is vſq̄ ad finē mūdi. ſ; ceſſatio tēporis q̄tum ad p̄ttitē hereſis arriane: vt videbit ca. ſe. q̄d fuit ipletū iuſtini iunioris tp̄e q̄ fuit terti⁹ ipator ab iſto iuſtino ſeniore: ex q̄ pat; q̄ illud q̄d dr̄ h̄ de angelo ſtāte ſupra mare ⁊ ſup̄ terrā q̄ leuauit manū ſuā ⁊ iurauit ⁊c̄. nō pōt intelligi de iuſtino ſeniore: qr̄ nō habuit noticiā de fiēdis poſt mortē ſuā: ſ; angelus ſu⁹ cognouit p̄ diuinā reuelationē q̄ volūtas iuſtini ſenioris de deſtructione arriane hereſis q̄ tn̄ fuit ipedita rōne p̄dicta tp̄e iuſtini iunioris foret cōplēda: ⁊ ſic̄ p̄cogīuit: ſic iurauit.
Cū cepe

c ¶ Cū cepe. ⁊c̄. nā in p̄ncipio iperij iuſtini iunioris fuit hoc cōpletū: vt videbit. d ¶ Cōſūmabit my. i. ſecretū a deo p̄uiſu;. e ¶ Sicut eua. q̄ p̄dixerūt dn̄m ieſu; xp̄m cū ſuis fidelibus regnaturū. ⁊ ſic tp̄e ſeptimi angeli p̄ualuerūt xp̄iani ɔ̄ hereticos ifideles: ⁊ tūc audiuit iohēs de celo voces. d. Factū eſt regnum hui⁹ mundi dn̄i ⁊ xp̄i ei⁹. vt hr̄ ca. ſe. f ¶ Et au. vo. h̄ ɔ̄nr ponit ɔſolatiōis ecclie ɔtinuatio p̄ ipatorē iuſtinianū: q̄ i p̄ncipio ſui regni fuit vere catholic⁹. ⁊ cepit ipare āno dn̄i q̄ngētēſimo. xxvij. Fuit aūt hō lr̄at⁹ ⁊ leges romanas abbreuiauit: ⁊ i vno volumine cōpilauit: q̄d dictū ē codex iuſtiniani: in q̄ multas leges xp̄ianis fauorabiles poſuit: de q̄ loquit h̄ iohēs. d. Et au. vo. iſta fuit vox angeli p̄ quē xp̄s loq̄batur iohāni: vt hr̄ in p̄ncipio huius libri.
g ¶ Uade ⁊ ac. li. i. codicē iuſtiniāi q̄ dr̄ h̄ accipiēdus a iohāne: qr̄ fauorabilis erat ecclie: vt dictū ē. h ¶ De manu an. ⁊c̄. Hic fuit angelus iuſtiniani rōne iperij: vt videbit. i ¶ Et di. ⁊c̄. dc. tanq̄ rē in ore delectabilē. k ¶ Et faciet ama. qr̄ iuſtinian⁹ in fine vite ſue fuit hereſi deprauat⁹ ⁊ ſic ei⁹ mēoria in libro cōtēta facta fuit fidelib⁹ amara: q̄ in p̄ncipio vite ſue erat dulcis: ex h̄ pat; q̄ angelus iſte q̄ tradidit librū iohanni nō fuit iuſtinian⁹: qr̄ lapſu; ſuū in hereſim n̄ p̄uidit: ſ; āgel⁹ ei⁹ q̄ etiā addidit loquēs iohāni: l ¶ Oportet te iterū ꝓphe. ⁊c̄. qr̄ poſtea de multis gētib⁹ ⁊ ppl̄is iohēs ꝓphice ſcp̄ſit i h̄ libro.
☩ hmōi cenſure nō ſunt multiplicāde ſed ſolū vtēdū eſt eis in magna neceſſitate. † ¶ Et iurauit p̄ viuē. i ſe. ſe. id ē firmiter diſpoſuit. b ¶ Quia tēpus ampli⁹ nō erit. ſicut dixi i expoſitiōe litterali: h̄ nō itelligit de ceſſatiōe tp̄is ſimplicit: ſ; q̄tū ad hereſim arrianā: ⁊ ſilr papa debet deſtruere oēm hereſim ⁊ erroneā doctrinā. g ¶ Uade ⁊ ac. lib. ⁊c̄. h̄ fuit dictū iohāni p̄ quē p̄dicator ſignificat q̄ habet a papa poteſtatē exercēdi officiu; p̄dicādi: ⁊ illud officiū dulce eſt ꝓpter ſpem p̄mij: ſ; cū poſtea p̄dicator pcipit q̄ ſc̄m ſuā p̄dicationē nō viuit amaricat eius cōſciētia. nam arguit ꝓpria culpa: ⁊ ſic dicit poeta: Turpe eſt doctori cum culpa redarguit ipſum. Ca. XI

Moraliter

h

Catho

Et dat⁹ eſt mihi cala. Poſt actū eccliaſtice cōſolatiōis ponit h̄ fruct⁹ deuotionis. ⁊ ſc̄do reuertit iohānes ad deſcribēdū pōdus cuiuſdā eccliaſtice tribulationis / ibi: Et ciuitatē ſanctā. ¶ Circa p̄mū ſciēdū q̄ felix papa q̄ tp̄ib⁹ illis p̄fuit ecclie romane inſtituit feſtiuitatē dedicatiōis ecclie p̄ ānos ſingulos celebrari. In dedicatiōe vero ep̄s circuit eccleſiā dedicādā. ⁊ ſic ſe habet p̄ modū mēſurāt muros ei⁹ exteri⁹ et in pauimēto ecclie ab angulo i angulū trāſuerſaliter ſcribit alphabetū grecū: ⁊ ſic q̄dāmodo mēſurat ſpaciū interi⁹. ⁊ ſc̄m h̄ dicit iohānes in pſona ecclie loquēs ꝓphetice: Et dat⁹ ē mihi calam⁹ ſilis virge. nā dedicās tēplū in manu ſua portat aſperſoriū. n ¶ Surge ⁊ metire tēplū. verbū eſt felicis pape ☞ ad quēlibet

Diuiſio

Moralit. m ¶ Et dat⁹ eſt mihi ca. ⁊c̄. Hoc lr̄alit expoſui de felici papa q̄ feſtū dedicatiōis ecclie ſolēniter inſtituit celebrādū. ¶ Moralit aūt templū dei mens eſt cuiuſlibet boni xp̄iani. j. Cor. iij. c. Tēplū dei ſanctū eſt q̄d eſtis vos. h̄ aūt tēplū metiēdū eſt p̄ diligētē cōſcie diſcuſſionē ne ibidē aliq̄d lateat q̄d oculos diuie maieſtatis offendat. Per altare q̄d ē q̄dratū ſignificat q̄dratura virtutū cardinaliū. p̄ adorātes in eo: bone cōceptiōes in animo: ⁊ iſta diſponi debēt a q̄libet xp̄iano.
☩ Atriū autē

Moraliter

A G eccleſiam ꝛ in ea altare. a ¶ Atriū.i.falſos chriſtianos q̄ ſe eccleſiā ſimulāt ſed factis abnegant. b ¶ Ciuitatē ſan.i.eccleſiā ad iuſte viuendū cōgregatā ꝛ virtutib⁹ imbutā pſequentur mēſibus.xl.duob⁹.i.trib⁹ annis ꝛ dimidio: q̄bus regnabit antixp̄s.q.d.ſciatis oēs pſecutiones q̄ ſunt in p̄ſēti ꝛ q̄ fuerūt in p̄terito ab antixp̄o p̄cedere: ſicut illas q̄ erūt tp̄e ſuo. d ¶ Duob⁹ teſti. De helia ꝛ enoch agit̄ ꝗ q̄s p̄dicatores alij itelligunt. c ¶ Et da.duo.q.d.cū minor eſt tribulatio nō debet̄ ceſſare: q꞉ tp̄e ipſi⁹ cū grauior fuerit: faciā illos p̄dicare. e ¶ Dieb⁹ mille. Nota ꝙ hi dies nō pficiūt tres ānos ꝛ dimidiū: ſic ꝛ xp̄s nō compleuit dimidiū annū p̄dicatiōis ſue. f ¶ Hi ſunt due oli. Et ad exemplū hoꝝ debet̄ p̄dicare.nā iſti. g ¶ Sup aq̄s.i.ſup doctrinas ſuas q̄ ſunt fidelibus aq̄ irrigātes. h ¶ In ſanguinem. In petrā: vel cū audita negligit̄ vl̄ cū audiri etiā ꝯtēnitur. i ¶ Egypt⁹.i.tenebroſa ſine cognitiōe dei.

Ni.de ly.

G Et munera.

✠ ad quēlibet eēm ꝓ dedicatione eccl'e. a ¶ Atriū aūt qd̄ eſt fo.ꝛc.ipſe em̄ inſtituit ꝙ nō celebraretur miſſa niſi in loco ꝯſecrato. b ¶ Om̄ da.ē gē. q̄ offerūt ſacrificia ſua nō ſolū in loc̄ ꝯſecrat̄: ſed etiā in ꝓphanis. c ¶ Et ciuitatē ſan. Hic ꝯñr reuertit̄ beat⁹ iohēs ad deſcribendā tribulationē quandā eccl'e excitatā ꝑ arthemiū patriarcham ꝯſtantinopolitanū: q̄ ꝓpter hereſim eutícianā q̄ erat corrupt⁹ ꝑ
B agapitū papā fuit depoſit⁹: ꝛ loco ei⁹ mēnas ſeru⁹ dei monach⁹ inſtitutus: ſ꞉ theodora iperatrix infecta eadē hereſi petiit a ſiluerio papa arthemiū reſtitui: ſic̄ pꝫ ī legēda ſancti ſiluerij: ꝛ q꞉ renuit h̄ facere: theodora indignata ꝛ iuſtinian⁹ ei⁹ maritus hereſi euticiana ꝑ arthemiū deprauat⁹: mouerūt pſecutionē cōtra miniſtros eccl'e, ita ꝙ ſiluerius fuit depoſit⁹ ꝛ in exiliū relegat⁹ per beliſariū patriciū et mēnas ſeruus dei in carcere afflict⁹. ꝛ h̄ eſt qd̄ dic̄ iohānes: Et ciuitatē ſan.i.eccleſiā q̄ dr̄ ciuitas ſctā. nā eſt vnitas ciuiū ſpūſctō cōgregata. d ¶ Calcabūt. arthemi⁹ iuſtinian⁹ theodora ꝛ beliſari⁹: eccl'e miniſtros grauit̄ opp̄mēdo. e ¶ Mēſib⁹ q̄dragītaduo. tāto em̄ tp̄e vl̄ circit̄ dr̄ illa pſecutio duraſſe.ſ.per tres ānos ꝛ dimidiū. f ¶ Et dabo du.teſti.meis.ꝯſtantiā ꝛ ſapiam: ſupple ꝛ iſti fuerūt ſiluerius ꝛ mēnas dei ſeruus q̄ ꝯſtant̄ ſteterūt ꝯ fautores hereſis euticiane veritatē p̄dicādo/ idō ſubdit̄: g ¶ Et ꝓphetabunt di.mil.ducē.ſexa. q̄ faciūt idē tēpus qd̄ ꝑus.ſ.tres ānos ꝛ dimidiū vl̄ circit̄. h ¶ Amicti ſac.i.vilib⁹ veſtimētis. nā ſiluerius papa ſpoliat⁹ fuit veſte papali: ꝛ indut⁹ veſte monachali. i ¶ Hi ſūt d.o. ꝓpt̄ plenitudinē pietatis. k ¶ Et duo cā. ꝓpter ardorē charitatis. l ¶ In cō.dñi.ter.ſtā. ꝑ ꝯſtātiā ꝟitat̄. m ¶ Et ſi q̄s vo.eos no. ſic̄ factū fuit ꝑ p̄dictos pſecutores eccl'e. n ¶ Ignis exiet d̄ ore eo.i.ꝟba ex feruore fidei ꝓcedētia. o ¶ Et deui.eoꝝ. eos feriēdo ſnīa excōicationis/ idō ſubdit̄: p ¶ Et ſi q̄s vo.eos le. gladio materiali ſcꝫ. q ¶ Sic opor.eū oc. gladio ſpūali. r ¶ Hic hn̄t ptātē clau.ce. ꝑ claues eccleſie. s ¶ Ne pluat die. ꝓ.ip. nā bñficia eccl'e nō ꝯficiūt excōicādo iuſte.

de iuſte. t ¶ Et ptātē hn̄t ſup aq̄s.i.hereticoꝝ doctrinas. de q̄bus dr̄ Prouer.ix.d. Aq̄ furtiue dulciores ſūt. v ¶ Cōuertēdi eas i ſan. oñdendo eoꝝ falſitatē. x ¶ Et ꝑcutere ter.i.hereticos in terrenis fixos. vñ dic̄ Aug⁹. Si terrā diligis terra es. y ¶ Oi pla.ſ.ſpūali ſnīa in excōicatiōis aggrauādo. z ¶ Et cū finie.teſti.ſuū. veritatē ꝯſtāter oſtendēdo. a ¶ Beſtia q̄ aſcē.de abyſ.i.beliſari⁹ patrici⁹ cōmō loquēdi q̄ crudelis hō dr̄ leo canis rabidus. b ¶ Faciet aduer.e.bel. mō p̄dicto. c ¶ Et occidet il. morte ciuili ꝑ relegationē exilij. d ¶ Et corpora eoꝝ ia.i.reputabunt̄ vilia: ſic̄ cadauer iacēs i terra. e ¶ In plateis ciui.ma.i.in fideliū cōgregatione q̄ tunc erat valde magna. f ¶ Que vo.ſpi.ſodo. ꝓpter vitioꝝ vilitatem. g ¶ Et egypt⁹. ꝓpter erroꝝ tenebroſitatē. h ¶ Vbi ꝛ dñs illo. ſcꝫ xp̄s. i ¶ Crucifix⁹ ē. ex h̄ em̄ ꝙ p̄dicabat ꝯ vitia ſcribarū ꝛ phariſeoꝝ ꝯceperūt iuidiā ꝛ odiū ꝯtra eū. ex q̄ ꝯñr obſcurata eſt illa cognitio quā habebant de xp̄o ꝑ ſcripturas ꝓphetarū: ſicut plenius declarauit.ō.illud Mat.xxi.d. Agricole aūt dixerūt: hic eſt heres ꝛc. ꝛ ſic obſcurati ꝓceſſerunt ad eius occiſionem. k ¶ Et videbunt de tri. ꝛ po. ꝛc. nā mors eoꝝ ciuilis ꝛ eiectio mult̄ populis ꝛ diuerſarū linguarū fuit nota. l ¶ Per tres di. ꝛ di. h̄ accipit̄ dies pro anno. ſm̄ illud Ezech.iiij.b. Diem pro anno dedi tibi. tantū eniꝫ durauit deiectio eorum: vt predictum eſt.

a ¶ .i.xp̄m. b ¶ .i.ꝯtinens q̄liter ſibi adorēt.
pluꝫ dei ꝛ altare: ꝛ adorantes in eo.
a Atrium autem quod eſt foris tem- a
a ¶ excōmunicādo oſtēde ſe eē foris. b ¶ olus ſubtrahe predicationem.
plū ēijce foras: et ne mētiaris illud:
¶ .i.conformes facti ſunt gentilibus.
b quoniā datū eſt gentibus. Et ciuita b c
¶ ꝛ ipſi gentiles.
tē ſanctā calcabūt menſib⁹ q̄dragin d e
c d taduobus. Et dabo duob⁹ teſtibus f
a ¶ .i.trib⁹ ānis ꝛ dimidio ſic̄ ipſe xp̄s p̄dicauit.
e meis: ꝛ ꝓphetabūt diebus mille du g
f cētis ſexagita amicti ſaccis. Hi ſūt h i
¶ .i.p̄dicantes pniam ꝛ exemplo oſtendētes.
¶ in ſpūſſancto iuncti.
due oliue ꝛ duo cādelabra lucētia: k
¶ qd̄ deo placeat accēdētes. ¶ dātes lumē alijs.
in cōſpectu dñi terre ſtātes. Et ſi q̄s l m
¶ a ꝓpoſito reuocare. ¶ ſpūalis ſentētia.
voluerit eos nocere: ignis exiet de n
¶ damnabit.
ore illoꝝ: et deuorabit inimicos eo- o
¶ corporali morte.
rum. Et ſi q̄s voluerit eos ledere: ſic p q
¶ .i.ſpūali ſententia.
oportet eū occidi. Hi habēt poteſta r
a ¶ .i.ſcp̄turas q̄ celant arcana. b ¶ q꞉ nō prē
tē claudēdi celūꝫ ne pluāt dieb⁹ p- s
dicabunt niſi congruo tempore.
s phetie ipſoꝝ: ꝛ poteſtatē habent ſup t
¶ q̄ītū ad hos q̄s reprobatos viderit. ¶ .i.per
b aquas cōuertēdi eas in ſanguinē: et v x
catū. a ¶ .i.terrenos. b ¶ memor eēto plagarū
ꝑcutere terrā om̄i plāga q̄ueſcūq꞉ y
egypti. a ¶ qd̄ erit ꝑ tres ānos ꝛ dimidiū.
voluerit. Et cū finierint teſtimoniū z
¶ antixp̄s. ¶ ad regnū. ¶ ꝑ tenebroſos.
ſuūꝫ: beſtia q̄ aſcendit de abyſſo fa a b
¶ diſputationibus.
c ciet aduerſus eos bellū: et vincet il-
¶ corporaliter.
los: ꝛ occidet illos. Et corpora eoꝝ c d
a ¶ vt q̄cunq꞉ viderint timeāt eis conformari.
b ¶ hieruſm. ¶ olim in ꝟtutib⁹ nūc i malicia.
iacēbūt i plateis ciuitat̄ magne: q̄ e f
a ¶ .i.muta q꞉ nemo p̄dicabit ſpūaliter.
i vocat̄ ſpūaliter ſodoma et egypt⁹: g
a ¶ xp̄s. b ¶ helie ꝛ enoch. c ¶ ꝯdicēdo veri- h
vbi ꝛ dominꝰ illoꝝ crucifix⁹ ē. Et vi k
tati. a ¶ quidā oculis q̄dam fama.
debūt de pplis ꝛ tribub⁹ et liguis et
gentib⁹ ꝛc iacebunt corpa eoꝝ ꝑ tres l

✠ Et corpora

✠ a ¶ Atriū aūt ꝛc. ꝑ h̄ ſignificat̄ ꝙ nullū ſacrificiuꝫ extra vnitatē eccl'e factū ē deo acceptū. cuiuſmodi ſūt infideliū oblationes ꝛ hereticoꝝ: q̄ q̄ītum p̄nt calcāt eccl'iam oī tp̄e. qd̄ ſignificat̄ ꝑ mēſes q̄dragintaduos accipiēdo numerū determinatū ꝓ īdeterminato ſic̄ frequēter fit in h̄ libro. f ¶ Et dabo duo.te.meis.ſ.p̄dicatorib⁹ ptātē arguēdi falſitatē hereticoꝝ ꝛ īfideliū: et dicunt̄ duo: q꞉ ſic̄ dicit Greg⁹.homel.xxix. Dñs binos miſit diſcipulos ad p̄dicādū. vt ꝑ h̄ inſinuaret ꝙ q̄ charitatē erga alterū nō habet p̄dicatiōis officiū nullaten⁹ ſuſcipe debet. h ¶ Amicti ſac. ꝑ qd̄ ſignificat̄ aſperitas vite q̄ in p̄dicatorib⁹ eē debet. j. Coꝛ.ix.d. Caſtigo corp⁹ meū ꝛ i ſer. re. ne forte cū alijs p̄dicauerī ipſe reprobus efficiar. i ¶ Hi ſūt due oli. ꝑ affluētiam pietat̄. k ¶ Et duo can. ꝑ refulgentiā honeſtat̄. l ¶ In ꝯſpe.dñi ter.ſtātes. ꝑ ꝯſtantē p̄dicationē ꝟitatis. m ¶ Et ſi q̄s vo.eos no. p̄dicationē eoꝝ ipediendo. n ¶ Ignis exiet de ore eorum.i.feruens predicatio. o ¶ Et deuo.ini.i.deuorādos eos ī igne gehēnali denūciabit. p ¶ Et ſi q̄s vo.eos lede. corpalit̄. q ¶ Sic oportet eū oc. ſpūalit̄ ꝛ eternaliter. r ¶ Hi habēt po.clau.ce.ꝛc. hoc fit q̄ñ p̄dicatores ceſſant p̄dicare ꝓpt̄ maliciā ppl̄i. ſicut fuit dictum Ezech.iij.g. Eris mutus nec q̄ſi vir obiurgans q꞉ domus exaſperās ē. t ¶ Ex ptātem hn̄t ſup aq̄s.i.hereticoꝝ doctrinas. de q̄bus dr̄ Prouer.ix.d. Aque furtiua dulciores ſūt. v ¶ Cōuertēdi eas i ſan.i. oſtendēdi earuꝫ falſitatē. x ¶ Et ꝑcutere ter.i.cupidos et auaros. y ¶ Oi plaga. ſcꝫ īferni: q̄ p̄dicatores ꝑcutiūt peccātores q̄ñ denūciāt ipſam ſup eos ventur. z ¶ Et cū fini. teſti. ſuū.i.p̄dicationē q̄ terminabit̄ circa mūdi finem/ ideo ſbditur: a ¶ Beſtia q̄ aſcē.de abyſſo ꝛc.i.antixp̄s q̄ ꝑ ſe ꝛ ſuos ſatellites interficiet ꝓut poterit eccl'e p̄dicatores. ꝛ aliq̄ eoꝝ di-

Moraliter

D

Als nō hꝫ ter iacebūt

E F a ¶ Et mūera. Dona ad lr̄am: vel cōgratulationes ⁊ conſabulationes ad inuicē de eis loquentes. b ¶ Et poſt tres. Oſtēſa tribulatione eoꝝ: p quoꝝ exēplū iſtū inuitabat ad p̄dicandū: ⁊ ſi neceſſe fuerit ad cōpatiendū oſ̄dit ⁊ ipoꝝ coronas vt ſilr̄ iſtū iohannē ſcȝ vel quēlibet alium de corona ſua ꝓ mō ſuo certum faciat.

c ¶ Sup pe. i. ſuper ſeipſos q̄ prius fuerūt non indigētes aliquo q̄ nitanē ſed erunt firmi. d ¶ Vocē ma. Que illos refrigeret et inimicos terreat. e ¶ Terremotus. Id ē terreni moti ſūt vt puniant̄ i inferno. Vel ad deſtructionē eccl̄ie occiſis magr̄is. f ¶ Et decima ps. Id eſt hō q̄ ad h̄ ꝯſtitutus videt̄: vt decimus ordo reſtaureť. g ¶ Occiſa ſūt in. Omno deſtructa i inferno: vel poſtea non reſipuerūt. h ¶ Glo nam. i. laudes do de ⁊ iuſtoꝝ ſal

dies ⁊ dimidiū: ⁊ corpa eorū non ſi- a
¶ ne memoria eorum habeatur.
nēt poni in monumētis. Et ịhabitā b
¶ iuſtorum afflictio impiorum eſt epulatio.
tes terrā gaudebūt ſup illos ⁊ iocun c
a dabunt̄: ⁊ munera mittēt inuicē: qm̄ d e
a ¶ contradicendo iniquitati.
hi duo ꝓphete crūciauerūt eos q̄ ha
¶ vel tabāt. ¶ i. ānos tres ⁊ dimidiū. ſ. pͦ mor
b bitant ſup terrā. Et poſt dies tres et f
tē antixp̄i. a ¶ oīa eternalr̄ viuificās. b ¶ vidi
dimidiū ſpiritꝰs vite a deo intrauit g
intraturū. a ¶ iam immortales ⁊ īpaſſibiles.
c in eos. Et ſteterūt ſup pedes ſuos: ⁊ h
a ¶ i. pena infernalis vel reuerentia dei.
¶ vel ꝯtigit. ¶ vt pondus opprimens.
timōꝛ magnꝰ cecidit ſup eos q̄ vide-
¶ vel alios. ¶ ita gl̄ificatos. a ¶ magne ptāť.
b rūt eos. Et audierūt vōcē magnam i
¶ a chriſto vel archangelo. a ¶ i. hec operantē.
b ¶ i. ad conſortium ſanctorum.
de cęlo dicentē eis: āſcēdite huc. Et
aſcenderūt in cęlū in nube: ⁊ viderūt k
a ¶ i. in ipo tempore glorificationis hoꝝ vel in illa hora cum helias ⁊ enoch occiſi ſunt.
illos inimici eoꝝ. Et i illā hora factꝰ l m
ſ eſt terręmotꝰ magnꝰ: ⁊ decima parſ ci n
¶ in penas de eccleſia.
g uitatis cecidit. Et occiſa ſūt in terrę o
a ¶ q̄s deꝰ pſcuſſit ad mortē vt nō terreant̄ quoquo mō fideles. b ¶ oēs pfecti in malicia.
c ¶ qm̄ illi ceciderūt in penas vel in peccatum.
motu noīa hōim ſēptē milia: ⁊ reliq̄ p q
a ¶ i. in reuerentiā dei. vel timēt ne cadant.
b ¶ nihil ſibi attribuentes.
b in timōꝛē ſūt miſſi: ⁊ dederūt gl̄iaȝ dō r

Ni. de ly.

a ¶ Et corpora eoꝝ nō ſinent ⁊c̄. Id ē principes euticiani nō pmittēt eis exhiberi aliqđ bn̄ficiuȝ hūanitatis. b ¶ Et inhabitantes ter. ſcȝ euticianā q̄ tūc dominabatur in terra. c ¶ Gaudebūt ſu. illoſ. de eoꝝ deiectione. d ¶ Et mūera mit. in in ſignū leticie. e ¶ Quoniaȝ hi duo pro. cru. ⁊c̄. excōicationibꝰ ⁊ aggrauationibus. f ¶ Et poſt dies tres ⁊c̄. Id eſt poſt tres ānos ⁊ dimidiū. g ¶ Spūs vite ⁊c̄. q: reſtituti fuerūt ad ſtatum priſtinū: ⁊ ſic viuificati fuerūt a morte ciuili: ſiluerius eni anno dn̄i q̄ngenteſimo. xxxvi. ſedit iterū in ſede papali. h ¶ Et ti. mag. ce. ſu. eos. ſ. euticianos. i ¶ Et au. vo. ma. de ce. i. de militāte eccl̄ia eos reſtituēte ad gdū priſtini honoris. verūtn̄ btūs ſiluerius i exiliū remiſſus ibidē mortuus fuit: ⁊ ſic per palmā martyrii ad celū aſcēdit: ⁊ idē tenendū de ſeruo dei mēna. ⁊ ſic aliter pōt exponi qđ dr̄: Et audi. vo. ma. ſ. dei vocātis eos ad gl̄iam. k ¶ Et vi. il. ini. eoꝝ. p miracula ſuā gl̄ificationē teſtificātia. ſcribit̄ eni i legēda bti ſiluerii ꝙ ipo mortuo in loco exilii occurrit multitudo male habentiū ⁊ ſalui fiebāt. Paſſus autē iſte ſupra poſitus cōiter exponit̄ de enoch et helia q̄ dicunt̄ futuri teſtes xp̄i ad p̄dicandum ꝯ pfidiā antixp̄i tribꝰ ānis ⁊ dimidio. Amicti ſaccis. i. in habitu abiecto: q̄ dicūtur due oliue: p exuberantiā pietatis: ⁊ duo cādelabra p ardorē charitatis: ⁊ ſtātes i ꝯſpectu dei: p ꝯſtantiā ꝯ antixp̄i maliciam. dr̄ etiā h̄ ꝙ ignis exiet de ore eoꝝ. i. verbū feruide p̄dicationis q̄ malicia antixp̄i ⁊ ſuoꝝ detegeť: ⁊ verbū deuote orōnis q̄ meritorie antixp̄s ⁊ magna ps ſui exercitus fulminabit̄. ſicut dictū fuit plenꝰ. ii. Theſſal. ii. Facient ⁊ tūc miracula vera ꝯ ſigna antixp̄i mēdacia: qbꝰ antixp̄s cū ſuis affligeť: ideo ſbdit̄: Hi habēt ptāť ⁊c̄. finaliter tn̄ antixp̄s q̄ dr̄ h̄ beſtia ꝓpť ſuā crudelitatē. Aſcēdēs de abyſſo: ꝓpť demonis ſibi ꝯuati ptātē. Occidet eos ⁊ iacebūt corpa eoꝝ inſepulta: ad terrorē xp̄ianoꝝ. In medio ciuitatꝰ magne. i. ꝯgregationis antixp̄o adherētis que erit valde magna: Et dr̄ ſodoma ⁊ egyptꝰ. i. vitiis ⁊ tenebroſa: ⁊ videbūt de pplis ⁊ tribubꝰ: q: de cūctis gētibꝰ multi adherebūt antixp̄o. Per tres dies. ſ. naturales ⁊ ptē q̄rti diei. Et inhabitātes terrā gaudebunt. i. adherētes antixp̄o. Et poſt tres dies ⁊

Miracula in morte ſiluerii facta

dies ⁊ dimidiū ſpūs vite ⁊c̄. q: reſuſcitabunt̄: ⁊ ad celeſtia trāſferent̄ i teſtimoniū veritatis ſue p̄dicationis. Et hec expoſitio magis ꝯcordat lr̄e q̄ pcedēs. vtraq; tn̄ pōt dici lr̄alis. Ad cuius euidētiā ſciendū qđ illud qđ ē alterꝰ figura: neceſſario ē in ſe res aliq̄: q: qđ nihil ē nō pōt aliqđ figurare vel ſignificare: ꝓpť qđ figura triplr̄ pōt accipi. Uno mō vt res in ſe tm̄. Alio mō vt figura alterꝰ tm̄. Tertio mō vt res i ſe ⁊ figura alterꝰ. ⁊ h̄ triplex modꝰ iuenit̄ freq̄nť in ſacra ſcriptura: verbi grā qđ d̄ ſalomōe dr̄. iii. Reg. xi. a. Deprauatū ē coꝛ eiꝰ p mulieres ⁊c̄. dr̄ de eo ſcȝ ſe tm̄. ⁊ nullo mō vt fuit figura xp̄i. ⁊ ſic ſenſus lr̄al eſt tm̄ de ſalomone. et illud qđ de eo dr̄ pſ. lxxi. d. Añ ſolē pmanet nomē eiꝰ: nō pōt intelligi de ſalomone ſm ſe: ſȝ tm̄ vt fuit figura xp̄i: ꝓpť qđ ſenſus lr̄alis tm̄ eſt d̄ xp̄o ſicut ibidē plenꝰ fuit declaratū. illđ aūt qđ dn̄s dixit de eo. ii. Reg. vii. b. Ego ero illi i prēȝ: ⁊ ipe erit mihi i filiū: itelligit̄ d̄ ſalomone ſm ſe ⁊ ſm ꝙ fuit figura xp̄i: q: fuit filꝰ dei p adoptionis gr̄iaȝ ſaltē i p̄ncipio regni ſui: vt patȝ. ii. Reg. ⁊ fuit figura xp̄i q̄ ē dei filꝰ p naturā: q̄ filiatio pfectioꝛ ē q̄ alia: ⁊ ſic ē ibi duplex ſenſus lr̄alis. vnꝰ de ſalomone rōne filiationis adoptiue. aliꝰ de xp̄o rōne filiationis nālis p illā figurate: ⁊ h̄ ſcđo mō iducit aplūs dictā auctē Heb. i. ad ꝓbādū diuinitatē xp̄i: q̄ ꝓbatio nō ſit p ſcripturā efficacit̄: niſi accipiat̄ i ſēſu lr̄ali: ſicut dicit Aug. ꝯ donatiſtas. ſic ät ē i ꝓpoſito duplex ſēſus lr̄al. Etvnꝰ ē ipletꝰ i Siluerio papa: ⁊ mēna ſuo q̄ fuerūt figure enoch ⁊ helie. et aliꝰ iplebit̄ in enoch ⁊ helia cui magꝰ ꝯcordat lr̄a. vt viſū ē: ⁊ pfectius i eis iplebit̄: ꝓpť qđ de ipis ē ſēſus p̄ncipalr̄ intēť. l ¶ Et i il. ho. Deſcripta pſecutiōe eccl̄ie a vādal ⁊ p̄ncipibꝰ ꝯſtātinopolitāiſ ⁊ italic: h̄ ꝯn̄r ponit̄ eiuſdē pſecutio a gothiſ q̄ fuerūt arriani: vt dcm̄ ē. ſ. ca. viii. Et diuidit̄ i tres ptes. nā i p̄ma pōit̄ gothoꝝ pſecutio. ſcđo eoꝝ d̄ſtructio ibi: Et ſeptimꝰ an. ſcđo deuotionis augmētatio. ibi: Et aptū ē ⁊c̄. Circa p̄mū ē ſciēdū ꝙ eo tpe q̄ Iuſtinianꝰ ⁊ theodora ⁊ arthemiꝰ pſeq̄bāť mīſtros eccl̄ie. Vigiliꝰ papa fune i collo eiꝰ miſſo fuit tractꝰ p ciuitatē ꝯſtātinopolitanā ⁊ clerꝰ q̄ cū eo erat adductus fuerat dānatꝰ ad metalla ſcindēda p diuerſa loca: ꝓpť qđ dei iudicio totila rex gothoꝝ collecto magꝰ exercitu inuaſit iperiū: ⁊ mltas ꝓuincias puagatꝰ italiā vaſtauit: ⁊ ſanctū herculanū ep̄m peruſinū cū pplo ciuitať interfecit ⁊ mltos alios xp̄ianos p diuſas ꝓuicias. ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Et i il. ho. i. tpe iuſtiniani hereſi arriana d̄prauati cito poſt mortē ſiluerii ⁊ mēne ſui dr̄: d̄ qbꝰ immediate añ fecerat mētionē. m ¶ Factꝰ ē ⁊c̄. i. cōmotio magꝰ hītātiū i t̄ra p totilā regē: vt dictū ē.

Figura triplex eſt

Diuiſio

n ¶ Et decima ps ⁊c̄. i. magꝰ ps ppli xp̄iani: ita vt ad decimā ptē vl circit̄ poſſet eſtiari. o ¶ Et occi. ⁊c̄. i. hoim noiatorū: p ¶ Septē mi. i. i magno nūero: q: pōit̄ h̄ nūerꝰ determiatꝰ p indetermiato: ſicut. ſ. iii. ca. q ¶ Et reliq̄ ⁊c̄. ſ. ppls romanꝰ q̄ mltū timuit qñ totila ciuitatē cepit: verūtn̄ q: pplm̄ ñ occidit nec ciuitatē incēdit. ideo ſbdit̄: r ¶ Et de. glo. do ce. d̄ ſua euaſione.

✱ mittēť iſepulti i ꝯtēptū xp̄i. b ¶ Et iha. ter. i. dn̄antes i ea cuiuſmōi erūt antixp̄s ⁊ exercitꝰ eiꝰ. c ¶ Gaude. ſu. il. q: nullꝰ audebit p̄dicare ꝯ eos. f ¶ Et pͦ di. tres. ⁊ di. i. pſecutionē antixp̄i q̄ tribꝰ ānis ⁊ dimidio durabit. g ¶ Spūs vi. a dō in. i e.. itrabit. nā aliq̄ tiore antixp̄i ſe occultātes māifeſte appebūt ⁊ p̄dicabūt. Uel̄ h̄ ſilis modꝰ lo q̄ndi: ſicut Pſ. lxxvii. d. Cū occideret eos eos q̄rebāt eū. nō eidē nūero ſȝ i ſpē: q: occiſi nō q̄rebāt ſic pōt h̄ dici de p̄dicatoribꝰ p̄dictis. i ¶ Et au. vo. ⁊c̄. qđ pōt itelligi d̄ voce xp̄i q̄ dicet: Venite bn̄. pa. mei ⁊c̄. vt hr̄ Matt. xxv. l ¶ Et i il. ho. ⁊c̄. iſtud lr̄aliter expoſuī de pſecutiōe gothoꝝ q̄ pſecuti ſūt eccl̄iam: ⁊ p eos myſtice pōt intelligi ſpūs maligni q̄ ſpūalr̄ eā pſequunt̄ ⁊ ꝯtinue. ideo dicit̄: In illa hora. i. q̄cunq;. m ¶ Factꝰ ē ter. ma. nā īſultu demonū mouēť corda terrenoꝝ. n ¶ Et occi. ps ciui. ce. nā per ipulſū demonū multi xp̄iani q̄ erāt de ciuitate dei cadūt a ſtatu gr̄e ⁊ fiūt d̄ ciuitate diaboli: ⁊ hec multitudo cadētiū p decimā ptē ciuitatꝰ ⁊ p ſeptē milia occiſoꝝ i terremotu ſignificat̄: eo ꝙ vterq; nūerꝰ. ſ. denarius ⁊ ſeptenarius vniuerſitatē ſignificat vt. ſ. dictū ē in pluribꝰ locis: ⁊ ſic ponit̄ h̄ nūerꝰ determinatꝰ p indetermiato. nā p h̄ ſignificat̄ magna mltitudo. q ¶ Et reliqui i ti. ſūt miſ. nā illi q̄ nō ceciderūt a ſtatu gr̄e debēt ſibi d̄ caſu timere. r ¶ Et dede. glo. deo. ce. q: ſuū ſtatū attribu-

Moraliter

✱ ere de-

A ☙ iuſtoꝝ ſaluatiõe ⁊ maloꝝ dãnatiõe. a ¶ Factũ ē. Qui ꝑus vilis erat ⁊ abiect⁹ iã regnat:coronãs bonos: malos ꝯdẽnãs. b ¶ Et regna.i.ꝑmanebit regnũ ipſi⁹ ĩ ſe.ſ.nõ vt q̃dã heretici putãt ſctõs poſt diffinitũ tp̃s in mũdi vitã redituros. c ¶ Et vigintiq̃t.ſeni.nõ tm̃ minores ita glorificãt deũ ſ3 etiã maiores. d ¶ Cecide. in fa. In faciẽ cadit:q̃ ĩ hac vita culpã agſcit.eãq₃ penitẽdo deflet. Retro cadit:q̃ ĩ hac vita repẽte decidit:⁊ ad q̃ ſupplicia ducat̃ neſcit. e ¶ Qui cor.ter.i.ſeipſos ꝑ malã opationẽ ⁊ alios ꝑ malum exẽplũ.

In faciẽ cadere

Retro cadere

f ¶ Et aptũ ē. In hac q̃rta viſiõe h₃ materiam. bñ ornatã ⁊ bona auxilia habentẽ.ſ.de pugna eccl̃ie q̃ a diabolo impugnat̃ ⁊ apte ⁊ occulte:⁊ ĩ oĩb⁹ his oñdit eã ſupare:ꝑ qđ marie armat fideles ne deficiãt ĩ aliq̃ tribulatiõe. De pugna eccl̃ie pẽdet:de reuelatiõe mſterij: ⁊ pẽdet ex tertia viſiõe q̃ ē de iniũcto officio ꝑdicãdi. Aptũ ē tẽplũ dei.i.dat⁹ eſt ſpũſctũs:ꝑ quẽ myſteria eccl̃ie q̃ ꝑ ſcđm tabnaculũ figurabat̃ reuelata ſũt fidelibus. g ¶ Arca. Chriſt⁹ arca in q̃ oẽs theſauri ſapie abſcõditi q̃ cõpleuit ve.teſt.⁊ inſtituit nouũ. h ¶ Et grã. ma. q₂ q̃buſdã viſa ē ꝑdicatio intolerabilis.

Et signũ. Ca. XII

Et ex his vidi illud ꝓcedere.ſ. fidei grãz.i.qđdã magnũ ſignificãtẽ. Hic facit mẽtionẽ đ reuelatione myſterioꝝ q̃ fuerũt ĩ ſcđa viſiõe ⁊ de iniũcto officio predicationis quod habuimus in tertia:vt iſtã quartam que de pugna eccleſie ⁊ diaboli eſt:ex his duabus.i.ſcđa ⁊ tertia oſtendat pendere.

celi. Ve ſcđm abijt:⁊ ecce ve ter
¶ ordine narrationis ⁊ tp̃is.
tiũ veniet cito. Et ſeptim⁹ angelus tuba cecinit:⁊ facte ſunt voces magne ĩ celo dicẽtes: Factũ
¶ .i.patris ⁊ filij.
ē regnũ huius mundi dñi nr̃i:et xp̃i ei⁹:⁊ regnabit in ſcl'a ſeculoꝝ amẽ. Et vigintiq̃ttuor ſeniores
a ¶ .i.ꝯſiderãtes qđ deo placeat. b ¶ .i.iudicãt qđ ē ĩ ꝑñti. c ¶ .i.ſibi cõmiſſis.
q̃ in ꝯſpectu dei ſedẽt ĩ ſedibus
a ¶ .i.tũc hũiliabũt ſe. b ¶ .i.in corda ſua.
c ¶ eo ſcilicet ꝙ hic ꝯſeruaſſet eos.
ſuis cẽciderũt ĩ faciẽs ſuas:⁊ adorauerũt deũ dicẽtes: Grãs agi
a ¶ iđ q₂ ſaluaſti nos:⁊ inimicos dãnaſti.
¶ immutabilis.
mus tibi dñe de⁹ nr̃ oĩpotens q̃
¶ olim cum deſpiciebaris. a ¶ reſurgẽdo ſp̃m tuis dãdo:eccl̃iam ꝯgregãdo.
es et q̃ eras et q̃ ventur⁹ es:q̃uia accepiſti virtutẽ tuam magnam
¶ tuos a diabolo defẽdiſti. a ¶ ⁊ ꝓ tuo re
⁊ regnaſti. Et irãte ſũt gentes:et
gno. ¶ ꝯ illos. a ¶ aduẽit oportũitas tã bo
aduenit ira tua:⁊ tp̃s mortuorũ
noꝝ q̃₃ maloꝝ. a ¶ adueniet tp̃s. b ¶ vt diuidãt̃ boni a malis vel iudicare vt iudices.
iudicare:⁊ reddere mercedẽ ſeruis tuis ꝓphetis ⁊ ſanctis et ti
a ¶ ꝓuidẽtib⁹ ſibi ⁊ alijs. b ¶ in fide ꝯſtr
maris. a ¶ ⁊ nõ tã maiorib⁹ ſ3 q̃buſcũq₃ fi
mentibus nomen tuũ puſillis et magnis:⁊ extminãdi eos q̃ corruperũt terram. Et apertum eſt
delib⁹. ¶ ⁊ aduenit tempus.
a ¶ hic ĩ pleriſq₃.xij. capitulũ inchoatur.
¶ .i.eccleſia.
templũ dei in celo:⁊ viſa ē arca
a ¶ .i.in eccl̃ia q̃ eſt ĩ celo ꝑ bonã vitam.
teſtamenti eius in tẽplo eius. Et
¶ ⁊ data ĩtelligẽtia. a ¶ miracula. b ¶ ex
facta ſũt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua ⁊ terremot⁹ ⁊ grãdo magna.
hortatiões. ¶ quidã ad fidẽ q̃dã ad irã.
¶ figuram ſignificantẽ.
Et ſignũ ma Ca. XII
¶ id eſt in eccleſia.
gnum apparuit ĩ celo.

Ni. de ly.

☙ Luna ſub

☙ euaſione. a ¶ Ve ſcđm abijt.i. tribulatio ꝑdicta. b ¶ Et ecce ve ⁊c. ſc₃ gothoꝝ deſtructio:ꝓpt̃ qđ iſtud ve ñ fuit ſuꝑ catholicos. Idẽ dictum fuit.ſ. B viij.ca. Ve ve ve habitãtib⁹ ĩ terra.qđ ē cõe catholicis ⁊ arrianis. c ¶ Et ſe. an. Hic ꝯñr deſcribit̃ gothoꝝ deſtructio. Iuſtin⁹ eñi iunior ſucceſſit in ipio ip̃i iuſtiniano:⁊ cepit ĩpare ãno dñi q̃ngẽteſimo ſexageſimoſexto. Hic aũt ꝯſtituit narſerẽ patriciũ romãoꝝ virũ ĩ armis ſtrenuũ:mittẽs eũ ad rẽmedũ gẽtẽ gothoꝝ q̃ collecto exercitu magno gothos expugñit: ⁊ regẽ eoꝝ occidit:⁊ ſic italia ab eis libata: xp̃o abſq₃ tiore ſuiuit ⁊ h ē qđ đr: Et ſe.an.i. impator iuſtin⁹. d ¶ Tuba ce. q₂ auctẽ impial̃ narſerẽ ĩ italiã miſit. e ¶ Et fa. ſunt vo.⁊c.i.ĩ eccl̃ia militãte. q₂ gothis occiſis eccl̃ia ꝓrupit ĩ voces diuĩe laudiſ. f ¶ Dicẽtes:factũ ē ⁊c. tũc ei italia in q̃ ē roma q̃ caput ē regni xp̃i in t̃ra: libere xp̃o ſuiuit:a gothis ⁊ ceterl̃ arrianis libata. g ¶ Et vigintiq̃t. ⁊c.i. vniuerſitas ep̃oꝝ ⁊ eccleſiarũ ſuarũ:vt dictũ eſt.ſ.iiij. ca. h ¶ Grãs agi.ti. de liberatiõe eccl̃ie:ad q̃s rumor huius facti deuenit. i ¶ Et ira.ſũt gẽ.i.gothi de reg. eoꝝ interfectiõe ⁊ ſua debellatiõe. k ¶ Et ad.ira t.i. punitio tua ſuꝑ gothos:qñ ei de⁹ punit ad modũ irati ſe h₃. vt freq̃nter dictũ ē.ſ. l ¶ Et tp̃s mor.i.tp̃s punitiõis gothoꝝ ꝓ catholicis interfectl̃ ab eis. m ¶ Et redde.mer.⁊c. q₂ int̃ illos int̃fectos a gothis fuerũt aliq̃ ꝑdicatores magni q̃ dicunt̃ ꝓphe annũciãtes penas ⁊ ꝑmia futura: ⁊ aliq̃ valde ſcti: et aliq̃ in ſcđo magni:⁊ alij mediocres ⁊ parui. n ¶ Et extermi.eos.i.gothos ⁊ alios arrianos. o ¶ Qui cor.ter.nr̃am corꝑalit̃ armis ⁊ ſpũalr̃ falſe doctrine v̇bis. p ¶ Et ap.ē.h tertio põit deuotiõis augmẽtũ: nã illis tp̃ib⁹ ꝯtigit magna mortalitas in ꝯſtãtinopoli:ad quã rẽmedũ inſtitutũ fuit feſtũ purificatiõis btẽ marie v̇gis ſcđa die februarij ſolẽniter celebrãdũ: in q̃ btã virgo

virgo obtulit filiũ ſuũ ĩ tẽplo q̃ đr arca teſtamenti. nã in eo eſt plenitudo ſcie ⁊ ꝟitatl̃ ꝑ tabulas deſignata:⁊ pr̃ntis ꝑ virgã:⁊ pietatl̃ ꝑ mãna:q̃ tria fuerũt ĩ arca:⁊ tũc ceſſauit mortalitas. et h eſt qđ đr: Et aptũ eſt ⁊c.i.ĩ eccl̃ia militãte in q̃ tẽplũ materiale fuit aptũ ad dictũ feſtũ ſolẽniter celebrãdũ. q ¶ Et viſa ē ar.te.i.xp̃s:de cui⁹ oblatiõe in tẽplo ⁊ manifeſtatione ꝑ ſctm̃ ſymeonẽ ⁊ annã ꝓpheti ſſã fit mẽtio in purificationis feſto:qđ feſtũ a conſtãtinopoli ad alias eccl̃ias ꝑ orbẽ eſt deriuatũ.iđ ſubdit̃: r ¶ Et fa.ſũt ful.ſ.accẽſa lumĩaria ad modũ fulguris lucẽtia q̃ a fidelibus portãt̃ ĩ feſtiuitate dicta. s ¶ Et voces.diuine laudis. t ¶ Et toni. ſctẽ ꝑdicatiõis. v ¶ Et terremo. q₂ multi terreni ad deuotionẽ fuerũt moti. x ¶ Et grã.ma.q₂ ptãs demonis dictã peſtilẽtiã ꝓcurãtl̃ fuit repſſa.

C

✳ ere debẽt gr̃e diuie. c ¶ Et ſep. an.⁊c. Iſtud ĩralit̃ expoſitũ de iuſtino ĩpatore q̃ ꝑ ꝑncipẽ ab eo miſſu3 gothos debellauit. ¶ Myſtice põt exponi de deo pr̃e q̃ ꝑ filiũ ab eo miſſum de malignis ſpiritib⁹ triũphauit. de q̃ triũpho magna fit ſolẽnitas ĩ eccl̃ia militãte:ſpecialiter ĩ ſolẽnitate paſchali ⁊ multo maior in eccl̃ia triũphãte.iđ ſubdit̃: e ¶ Et facte ſũt vo.ma.⁊c.ſicut đr Math. vlti.d. Data ē mihi oĩs po. ĩ ce.⁊ ĩ ter. i ¶ Et ira.ſũt gẽ.⁊c.i. demones q̃ gẽtes dicũt̃ eo ꝙ a gẽtib⁹ in idolis colebant̃.vel ab ĩraz gẽtes.i.romani ĩpatores q̃ mltũ conati ſũt deſtruere fidẽ xp̃i. p ¶ Et aptũ ē. Hoc ĩralit̃ exponit̃ de inſtitutiõe feſti purificatiõis ĩ q̃ xp̃s fuit oblat⁹ corꝑalr̃.myſtice v̇o põt exponi de ĩſtitutiõe feſtiuitatiſ euchariſtie in q̃ xp̃s offert̃ ſacramẽtalr̃.⁊ ſic đr: Et aptũ eſt ⁊c.i.materialis eccl̃ia ad ꝯgregãdum in hac ſolẽnitate pp̃lm xp̃ianum.

Moraliter

Myſtice

q ¶ Et vi.ē ar.teſt.i.xp̃s mõ ſacr̃ali: q̃ đr arca teſtamẽti: q₂ ſicẽ arca teſtamẽti ꝯtinebat mãna:tabulas teſtimonij et virgã aarõ. ſic xp̃s ꝯtinet dulcedinẽ miſericordie: plenitudinẽ ſcie: celſitudinẽ dignitatl̃ ſacerdotalis et regie. r ¶ Et facta ſũt fulgura.i.luminaria refulgentia:q̃ debẽt adhiberi in tãta ſolẽnitate. s ¶ Et voces.multiplicis laudis diuine. t ¶ Et tonitrua. ꝑdicationis autẽtice. x ¶ Et grã. ma. q̃ ꝓpt̃ ſui frigiditatẽ ſignificat timorẽ ne aliq̃d omittat̃ đ debitl̃ ĩ tãta feſtiuitate

D

Et ſignũ magnũ. Ca. XII

Deſcripta impugnatiõe eccl̃ie ab hereticis dictis ꝓprie:h ꝯñr deſcribit̃ eiuſdẽ ĩpugnatio ab hereticiſ large dictis ꝑ quẽ modũ pagani:ſaraceni:ſciſmatici:diſcipli antixp̄i: ⁊ infideles alij heretici dici pñt.⁊ ſm̃ h ptes̃ ꝑncipales hui⁹ libri ĩ ſequẽtib⁹ apparebũt. Igit̃ ꝑmo agit̃ de ĩpugnatiõe a paganis. ⁊ ꝑmo ſb coſdroe ꝑſarũ rege. ſcđo ſb ei⁹ ſucceſſore.ſe.ca. Pria adhuc ĩ duas.q₂ primo deſcribit̃ eccl̃ie diſpoſitio. ſcđo coſdroe ꝑſecutio, ibi: Et viſũ ē aliud ſignũ. Circa ꝑmũ ſciẽdũ ꝙ Foca ĩperãte q̃ cepit ĩpare ãno dñi ſexcẽteſimoq̃nto. ꝑſe ſb coſdroe rege ꝯtinuiſſima bella gerẽtes mltas romãoꝝ ꝓuĩcias ⁊ ipſã hieroſolymã iuaſerũt.⁊ deſtruẽtes eccl̃ias ſctãq₃ loca ꝓphanãtes int̃ ornamẽta ſacra q̃ abſtulerũt: vexillũ dñice cruc. exportauerũt: vt hr̃ ĩ legẽda exaltatiõis ſctẽ cruc.igit̃ eccl̃ia ſic afflicta cruciabatur donec pareret filiũ xp̄ianũ q̃ liberaret eã ab afflictione coſdroe ⁊ ſuoꝝ.⁊ h ē qđ đr: Et ſignũ mag.⁊c.militãtis eccl̃ie.

✳ Mulier amicta

Moralr̃. x ¶ Et ſignũ ma. h ĩralit̃ fuit expoſitũ đ eccl̃ia q̃ fuit afflicta tp̃e coſdroe. ¶ Moralr̃ ãt põt exponi de q̃libet deuota ꝑſona q̃ numero ⁊ merito mẽbrũ ē eccleſie.ideo đr:

Moraliter

 ✳ Mulier amicta

E F a ¶ Luna ſub pe.ei⁹. Licet mūdanis ſuſtētet: tñ non affe/ctat. b ¶ Et in ca.ei⁹ co.i.xii.apli qbus mūdus credidit: vl in qbus mūdū vicit. c ¶ Cruciat. Predicādo aduerſa pati tur: vel cruciat a ſeipſa.i.carnē ſuā macerat: vt p̄dicatio ſit ido nea. d ¶ Draco ma. Nō de effectu: ſz d potentia draconis loquit. e ¶ Et cornua zc.i.regna: diuitie qbus p̄ncipes decalogū legis ipugnāt. f ¶ Et cauda.i.deceptio/nes qbus c lāt vitia: vt cauda celātur turpia. g ¶ Stellarū.i.illoꝝ q illu/minant eccleſiam doctrina non vita. h ¶ Stetit ante muli. Que patie/bat dolorē: p qd credebat cito ceſſurā. Per paſſionem credebat diabolus ec cleſiā ſibi ſubiugatam. i ¶ Deuora ret. Parat⁹ erat draco ad deuorādū: ſz nō potuit quia natus eſt q ꝓhibuit. k ¶ Et pepit. Carnali generatione xp̄s de abraā z dauid ꝓceſſit. Uel pe/perit eccſia filiū.i.fidē xp̄i in cordibus auditoꝝ. l ¶ Dieb⁹ mille.i.toto tpe quo ſubſiſtit eccleſia predicatione chri ſti tribus annis z dimidio facta.

¶ Preliabantur.

a ¶ .i.eccſia. b ¶ qr īduit xp̄z q eā illuminat. c ¶ oīa terrena q nō in eodē ſtatu pmanent.

a Mulier āmicta ſole z lūna ſb pe a b c

a ¶ in xp̄o vl in p̄mordio eccſie.

b dib⁹ ei⁹: z in cāpite ei⁹ corona ſtel d

a ¶ .i.in virgine maria. b ¶ verbū dei.

larū duodecim. Et in vtero hā/ e

¶ p̄dicabat. ¶ .i.cupiēs alios gnare.

c bēs: z clamabat pturiēs: z crucia t

a ¶ parit cū ſuos in lucē emittit.

tur vt pariat. Et viſū ē aliō ſignū f

a ¶ .i.in eccſia expugnāda. b ¶ p fortitu/dine magne ptātis. c ¶ qr homicida.

d in cęlō. Et ecce draco māgn⁹ ru/ g h

a ¶ .i.vniuerſos p̄ncipes p quos operatur. i

e ſus habēs cāpita ſeptē: z cornua k l

a ¶ .i.vniuerſe victorie de ſubuerſis.

decē: z in capitib⁹ ſuis ſēptē dia/ m

a ¶ de fide ad infidelitatē.

f demata: et cauda eius trahēbat n

a ¶ oēs reprobos. b ¶ .i.illos tractos amo

g tertiā ptē ſtellarū cęli: z miſit eās

re terrenoꝝ illexit. a ¶ .i.diabol⁹ tali ptāte cōſiſus. ¶ nō hortarie ſz laborās. b ¶ ꝯ ec/

h in terrā. Et drāco ſtetit añ mulie/ o

cleſiam. ¶ .i.aliquē

rē q erat paritura: vt cū pepiſ/ t

in fide generaſſet. ¶ ad pctīs retraheret.

i k ſet filiū ei⁹ deuoraret. Et peperit p

filium maſculū: q rectur⁹ erat oēs q r

a ¶ ipotētia vel iuſticia. b ¶ inflexibili.

c ¶ caro vi diuinitatis.

gētes i virgā ferrea. Et rāpt⁹ ē fi s

a ¶ ad eq̄litatē dei. b ¶ vt cū pre iudicet.

lius ei⁹ ad dēū z ad thrōnū eius:

a ¶ p pauxillū h⁹ filii. b ¶ a voluptatib⁹ mū/di. c ¶ met' deſertū ſpreto mūdi tumultu vl

et mūlier fūgit in ſolitūdinez vbi t

iocūditate. a ¶ deſerēs mūdū ꝯfortat a dō.

habebat locū parātum a deo: vt t

¶ deus. ¶ doctrina p̄dicationis.

i ibi paſcat eā dieb⁹ mille ducētī ſe x

¶ ecce aliud auxiliū.

xaginta. Et factū ē p̄liuz magnū y z

Nico.de lyra

a ¶ Mulier.i.eccſia generalit z hieroſolymitana ſpālitert: que ꝯiuncta eſt xp̄o ſic mulier viro. b ¶ Amicta ſo.i.xp̄o q ē ſol iuſticie. Gal.iii.d. Qui cūq in xp̄o baptiçati eſt' xp̄m induiſtis. ipſe eīn ē ſpōſus z paranymph⁹ eccſie. c ¶ Et lu.ſub pe.e.i.oīa mutabilia z defectiua p lunā ſignificata: quorum diſpoſitio ptinere debet ad vltima ec/cleſie membra.i.Coꝛ.vi.a. Secularia igit iudicia ſi habuerit' ꝯtēptibiles q ſūt i eccſia: illos ꝯſtituite ad iudicādū. d ¶ Et i ca.ei⁹ co.ſtel.xii.i.p̄dica/tio.xii.aploꝝ: q reſplēduit in p̄mitiua eccſia q dr caput ei⁹: eo mō loquēdi q p̄ncipiū alicui⁹ rei cōiter dr caput ei⁹. e ¶ Et in vte.hñs z cla.ptu. nā in anguſtia poſita clamabat ad eū vt cito daret ſibi filiū q liberaret eā ab oppſ/ſione infideliū. f ¶ Et viſū eſt. Hic ꝯñr deſcribit coſdroe pſecutio. z ſcdo eccſie liberatio/ibi: Et peperit. Circa p̄mū dicit: Et viſū ē aliud ſig.in ce. zc.i.coſdroe rex pſarū q dr in celo mi/litantis eccſie fore viſus tāq̄ grauis p ſecutor ipſi⁹. de q ſubdit: g ¶ Et ec/ce dra.ꝓpter aſtutias ei⁹ z doloſitatē h ¶ Magn⁹.ꝓpter ptāt magnitudi/nez. i ¶ Rufus.i.rube⁹ ꝓpter multi ſanguinis effuſionē ꝙ añt rufus accipi atur aliqñ pro rubeo: ptz.i.Reg'.xvi. vbi dicit de dauid ꝙ erat rufus z pul/cher aſpectu.i.rubicūdus ſm expoſito res. dicit etiā coſdroe rufus ꝓpter incēdiū eccſiarū z locoꝝ ſan ctoꝝ. k ¶ Hñs ca.ſeptē.i.ſex reges ſibi ſubditos z ipe era ſeptim⁹. vñ poſtea ſubdit: l ¶ Et i ca.ſuis.ſe.dia.q ſunt ſi gna regia. m ¶ Et coꝛ.decē.i.decē acies i ſuo exercitu. vñ i.Machab. Acies ordinata ad bellādum vocat cornu. vbi dr: Bachides añt erat i dextro cornu zc. alit exponit ab aliqb⁹: vt p ſeptē capita itelligat vniuerſitas p̄ncipū ſibi ſubditoꝝ. p de cē cornua vniuerſitas ſuoꝝ bellatoꝝ. nā p ſeptenariū vniuerſi tas aliqñ intelligit: eo ꝙ totū tp̄s ſeptē dieb⁹ replicādo cōpre hendit. z ſilr p denariū: eo ꝙ ſequētes nūeri ſūt replicatiōes denarii z ei⁹ partiū: vt dr.iii. Phyſi. n ¶ Et cauda ei⁹.i.ex ercit⁹ ſequēs eū. Trahebat tertiā ptē ſtel.i.fideliū q dicū/tur ſtelle in ſcriptura Deut.i.b. Eſtis hoſtie ſic ſtelle celi pluri mi. exercit⁹ eīn coſdroe de egypto z libya z terra ſcā z aliis lo cis: multos valde xp̄ianos iterfecit: z alios captiuos duxit: in/tñ vt eſtimarent q̄ſi ad tertiā partē xp̄ianoꝝ in terris illis exi/ſtentiū. ꝯſili mō loquit Dañ.viii. de antiocho epiphane ꝙ de/iecit de ſtellis z ꝯculcauit eas.i.de filiis iſrl colētib⁹ deū qs in terfecit in iudea z hierlm. o ¶ Et draco ſte.añ muli. zc. qr coſdroe oībus modis inſidiabat ad interficiēdū quēcūq prin cipē xp̄ianū inſurgētē ad eccſiaz defendēdū. p ¶ Et pepe.fi liū. hic ꝯñr deſcribit eccſie liberatio. z diuidit i duas ptes: qr p̄mo facit ꝓpoſitū. ſcdo declarat quoddā dictū/ibi: Et date ſūt. Prima adhuc in tres. qr p̄mo ponit iperatoris eraclii creatio ſcdo coſdroe debellatio/ibi: Et factū ē p̄liū. tertio ſubditoꝝ oppreſſio/ibi: Ue terre z mari. Circa p̄mū dr: Et pepit filiū.ſ.eracliū catholicū q poſt focā im perauit ānis.xxx. z cepit ipare āno dñi ſexcēteſimo.xiii. q ¶ Maſculū. hoc addit ad denotādū ꝙ erat vir ſtrenu⁹ z armis exercitat⁹. vt dr in legēda exal tatiōis ſcē crucis. r ¶ Qui re.erat oēs gē.i vir.fer. qr rexit ipiū roma/nū: cui rebellātes domauit p gladium. s ¶ Et rapt⁹ ē fi.ei⁹ ad deū zc.i.in ꝓtectiōe dei poſit⁹ q ꝓtexit eracliū con tra machinatiōes z dolos coſdroe qb⁹ q̄rebat occidere eū. t ¶ Et mu.fu.in ſo. nā eccſia que erat in aſia timore coſ droe trāſito mari qd dr brachiū ſancti Georgii: fuit in greciam q dr hic ſolitu do. nō qr eēt inhabitata: ſz dr ſolitudo fugitiuis: eo mō loquēdi q fugitiui ad aliā terrā dicunt ibi eē q̄ſi in exilio ſeu deſerto. v ¶ Ibi paſcat eā. xp̄iani habitātes ibi: x ¶ Dieb⁹ mil.ſexa. q faciūt tres annos z dimidiū. z.ſ.eo. ca. dr de hac muliere: vbi alit p tp̄us z tpa z dimidiū tpis.i.p tres ānos z di/midiū. tp̄s eīn ſumptū ſingularit i ſcri/ptura ſignificat vnū annū. pluralit ꝟo abſq nūero ſignificat duos annos: ſic dictū fuit plenius Dañ.vii. Iſta tpa ſi mul iūcta ſeptē annos faciūt z tñ du/rauit bellum inter perſas z eraclium. y ¶ Et factū ē p̄. Hic ꝯñr deſcribit coſdroe debellatio. z ſcdo ex h grāru/actio/ibi: Et audiuit vocē. Circa p̄mū dr: Et factū ē p̄liū. īter perſas z era cliū. z ¶ Magnū.i.inteſtinū: qr mul ti bellatores erāt ex vtraq pte. z exteſſi ue qr durauit tpe longo: vt dictū eſt.

Michael z an

Moraliter

a ¶ Mulier ami.ſo. p appetitū celeſtiū. b ¶ Et luna ſub pe.ei⁹. p ꝯtēptū bonoꝝ mutabiliū. c ¶ Et i ca pi.ei⁹ coꝛo.ſtel.duo. p qs ſignificā/tur.xii.fruct⁹ ſpūſſcti q ponūt Gal.v. e ¶ Et i vtero hñs.i.in aīo ꝯceptuz boni ꝓpoſiti. t ¶ Et cruciat vt pa. p qd ſignificat inteñſum deſideriū ipſe di in ope qd ꝯcepit in mente. g ¶ Et ecce dra.ma.ru.i.diabolus ſupb⁹: z malicioſus. k ¶ Hñs ca.ſepte.i.in/ferioꝝ demonū vniuerſitatē. l ¶ Et cornua decē.i.vniuerſos modos im pugnādi naturā humanā: qr per ſepte nariū z denariū vniuerſitas deſignat. m ¶ Et i capitibus eius ſeptem diade.i.multa: quia per ſpiritus malignos ſi/bi ſubiectos freq̄nter debellat plurimos. n ¶ Et cauda ei⁹ trahe.ter.ptem ſtel. z miſit eas i ter. quia magnā partez angeloꝝ traxit ſecum. o ¶ Et draco ſtetit añ mulierem. nā inſidiat cuilibet pſone ad ipediendū ſanctū eius ꝓpoſitum. t ¶ Ut cū pepiſſet deuo.filiū eius. qr qñ impedire nō pōt ꝯceptuz animi bonū qn exeat in opus: nitit illud p vanaz gliam deuorare. p ¶ Et pepit maſculū zc. ſcz xp̄m. nā ipſe dicit Mat.xii.d. Quicūq fecerit voluntatez pr̄is mei hic me⁹ frater z ſoror z mat eſt. Qui vero bonū ꝯceptū ꝓducit ad effe ctū ipſe facit voluntatē dei patris z ſic eſt mater xp̄i ſpūalis ſpi ritualiter pariēdo. s ¶ Et rapt⁹ ē fi.ei⁹ ad deū. qr bonum op⁹ p angelos p̄ſentat ad dñm. ſilr xp̄s corpalit aſſūpt⁹ eſt in celum. t ¶ Et mulier fu.in ſolitu.i.extra pctōꝝ multitudi nē. t ¶ Ut ibi paſcet eā die.mil.ducentiſſexa.i.xp̄i do ctrina quā docuit trib⁹ annis z dimidio. q ꝯtinent dies mille ducētoſſexaginta. y ¶ Et factū eſt p̄liū zc. p h ſignificatur repreſſio demonū p angelos ſcōs ne ipugnent bonos hoies

z deuotos

¶ maiores. a ¶ minores.
in celo. Michael et angeli eius a
a preliabant cũ dracone: ⁊ draco
b pugnabat ⁊ ãgeli ei⁹: ⁊ nõ value b
rũt: neq; loc⁹ inuẽt⁹ eſt ampli⁹ eo c
¶ .i. eccl'ia q̃ſtũ ad bonos. ¶ auxilio boꝝ.
rũ i celo.† Et ꝓiect⁹ ẽ draco ille d
¶ ꝑ violẽtia. ¶ pro calliditate. a ¶ .q.d.
magn⁹ ſerpẽs antiquus q̃ vocat̃ e
a q̃ cauete oẽs. ¶ .i. ſcorſũ fluẽs a bonis ad malos. a ¶ .i. aduerſari⁹. ¶ .i. reprobos.
diabolus ⁊ ſathanas: qui ſedu f
cit vniuerſum orbem: ⁊ ꝓiect⁹ eſt g
¶ cadẽs de fidelib⁹ acrius ĩpugnat aman/tes terrena. ¶ id eſt exultationem.
in terram: ⁊ angeli eius cum illo
c miſſi ſunt. Et audiui vocem ma b
¶ in angelis vel animab⁹ ſctis. a ¶ a ꝑe chriſti q̃d nõ eſt in natura hoĩs.
gnam in celo dicentẽ: Nunc fa k
¶ remiſſio pctõꝝ in baptiſmo. a ¶ ⁊ regit ſuos de virtute in virtutẽ dirigens.
cta eſt ſalus et virtus et regnum
¶ ⁊ hec oĩa p xp̃m operatus eſt.
dei noſtri ⁊ poteſtas chriſti eius:
q; proiectus eſt accuſator fratrũ l
d noſtroꝝ qui accuſabat illos an/
a ¶ q; deũ nihil latet p q̃d maxime terret.
¶ continue.
e te conſpectum dei noſtri die ac
a ¶ liberũ arbitriũ apponẽtes. b ¶ .i. ſug/geſtionẽ eius. a ¶ quem imitantur.
nocte. Et ipſi vicerunt illum ꝓ/ m
pter ſanguinem agni: ⁊ propter
a ¶ q; nõ tacẽt vbi neceſſe eſt. b ¶ .i. fidei quã teſtatus eſt xp̃s. a ¶ .i. nõ ſic fouerũt carnẽ ſuam vt anime perirent.
verbum teſtimonij ſui: ⁊ non di n
lexerũt aias ſuas vſq; ad mortẽ.
a ¶ angeli vel ſancti. b ¶ in maiorib⁹ ha/bitãt minores ſancti vel oẽs i angelis.
i Propterea letamini celi: ⁊ q̃ ha o
a ¶ .i. i vitiis fluẽtib⁹ ⁊ i eodẽ vitio ſtabilib⁹
bitatis i eis: Ve terre ⁊ mari: q; p q
¶ occidendum.
f deſcendit diabolus ad vos ha/
¶ vñ feruentius graſſat̃.
g bẽs irã magnã: ſciẽs q̧ modicũ r
h temp⁹ habet. Et poſtq̃ vidit dra s
co q̧ proiectus eſſet in terra: per t
ſecutus eſt mulierem que pe/
i perit maſculum. Et date ſunt t
¶ duo teſtamenta vel due dilectiones vel due vite.
k mulieri ale due aquile magne:
vt volaret in deſertum in locum

A F a ¶ Preliabant. Eccleſiã ſuſtẽtantes: orãdo auxiliũ ferẽdo. b ¶ Nõ valuerũt. Remouere auxilia angeloꝝ q; non poterũt eccl'iam ducere in pctm̃. c ¶ Et audi. vo. Cũ oſtendiſſet diabolũ in h̃ certamine occulto ab eccl'ia victũ ab auxilio filii ⁊ angeloꝝ: ſubiungit exultationes angeloꝝ ipſoꝝ: vel ſanctarũ animarũ de victoria fratrũ: vt laborẽt vincere q̃ de victoria ſua anglos: vel ſanctas animas audiunt exultare. d ¶ Accuſabat. Officiũ diaboli ẽ accuſare. i. p pctm̃ accuſabiles reddere. e ¶ Die ac noc. Vel in ꝓſperis delectando vel in aduerſis contriſtando. f ¶ Deſcẽdit. De celo: vel de minoribus ſctis in quib⁹ iã nõ habet locũ tentatio. g ¶ Sciens q̧ modi. tẽ. h̃z. Quia videt multos ſibi ſubtrahi: et in locũ ſuũ ſubſtitui. h ¶ Et poſtq̃ vi. Cũ vidit diabolus ſe per occultã fraudẽ non poſſe ꝓficere: apta tribulatione aggreditur expugnare. i ¶ Et date ſunt mu. ⁊c̃. Que etiã ↄtra apertã tribulationẽ habet auxiliũ ab eodẽ filio a q̃ habebat cõtra occultã ĩpugnationẽ. k ¶ Aquile. Qui p ↄuerſationẽ vite celũ petũt. ⁊ iõ i deo fixũ h̃z intuitum.

Ni. de ly.

¶ Per tempus

a ¶ Michael et angeli ei⁹. q̃d exponũt aliqui de michaele archangelo qui eſt ꝑnceps eccleſie: ſicut prius fuit ꝑnceps ſynagoge: Dan. x. ꝓpt̃ q̃d cũ angelis ſuis aſtabat ad ꝓtectionẽ et directionẽ eraclii ⁊ exercitus ei⁹ q̃ pugnabãt pro eccleſia: ſed q; p draconẽ ⁊ angelos ei⁹ intelligit̃ coſdroe ⁊ ſu⁹ exercitus ſm̃ oẽs expoſitores ↄueniẽti⁹ eſt vt ſimr̃ p michaelẽ ⁊ angelos ei⁹ intelligat̃ eraclius ⁊ bellatores ei⁹. michael eñi interp̃tat̃ q̃s vt de⁹: eraclius eñi in h̃ bello pro eccl'ia erat dei vicari⁹. ex ſupradictis etiam pt̃z q̧ in h̃ libro boni ⁊

B mali homies frequẽter noiant̃ angeli. b ¶ Et nõ va. i. coſdroe ⁊ viri ei⁹: ſed pluries debellati fuerunt. c ¶ Neq; lo. inuẽtus eſt am. in ce. i. in eccl'ia. nam eraclius pſequẽs coſdroe fugauit eum de ethiopia ⁊ lybia ⁊ terra ſctã in quib⁹ añ vigebat eccl'ia: ⁊ cõpulit eum turpiter redire in terrã ſuã. ideo ſb̃dit: d ¶ Et ꝓiect⁹ eſt dra. il. ma. ſer. antiquus. tñ q; ipſemet coſdroe erat antiquus etate: ꝓpter q̃d poſtea ſatis cito tradidit regnũ filio ſuo: vt poſtea dicet: e ¶ Qui vocat̃ diabo. et ſat. ꝓ nimia ei⁹ nequitia: ſicut de hoĩe neq̃ d̃r cõiter q̧ eſt vnus diabolus vel ſathanas. f ¶ Qui ſedu. vniuer. orbẽ. nã ab illis q̃s ſubiiciebat faciebat ſe ſicut deũ adorari. ꝓpt̃ q̃d d̃r in legẽda exaltationis ſcẽ crucis. Fecerat turrẽ argẽteam in q̃ interlucẽtib⁹ gẽmis thronuz extruxerat aureũ: ibi ſolis quadrigã et lune ⁊ ſtellarũ imaginẽ collocauerat atq; p occultas fiſtulas aque meatus adduxerat: vt q̃ſi de⁹ pluuiã deſup infundere videret̃. Per h̃ aũt q̃d d̃r vniuerſum orbẽ: nõ eſt intelligendũ q̧ ipſe ſibi totũ orbẽ ſubiecerit: ſ; eſt locutio hyperbolica: ad deſignandũ q̧ magnã partẽ orbis ſibi ſubiecit: ⁊ dicto mõ ſeduxit: ſicut cõiter d̃r tota ciuitas currit ad tale ſpectaculũ: licet maior pars remaneat. g ¶ Et ꝓiect⁹ ẽ in terrã ⁊c̃. q; cum exercitu ſuo cõpulſus fuit in terrã ſuam refugere. h ¶ Et audiui. Hic ↄñr ponit̃ gr̃arũactio a filiis eccleſie ꝓ coſdroe deiectiõe cũ d̃r: Et audiui vo. ma. ad gr̃arũactionẽ. i ¶ In celo. i. eccleſia militãte. k ¶ Nunc facta ẽ ſa. ⁊ vir. ⁊c̃. q; fideles potuerũt xp̃o libere ſeruire liberati a coſdroe opp̃ſſione. l ¶ Quia ꝓiect⁹ eſt ac. fra. no. C Id eſt chriſtianoꝝ q̃s faciebat accuſabiles corã deo ad malum eos impellẽdo cogẽs eos ad latrie cultũ ſibi impendendũ: vt dictũ eſt. m ¶ Et ipſi vicerũt illũ ⁊c̃. Iſtud non refert̃ ad eoſdẽ chriſtianos in numero: ſed ad illos qui nõ acquieſcebãt ei: magis eligẽtes mori. ⁊ ſic erãt victores p palmã martyrii. ideo ſubditur: n ¶ Et nõ dilexerũt aias ſu. i. vitã ſuã corp̃alẽ: ſicut habet̃ Pſ. lxxvii. d. Cum occideret eos querebãt eum: non eñi de eiſdẽ numero põt intelligi q̧ eſſent occiſi: ⁊ quererent eum penitentes cum penitentia nõ ſit poſt mortẽ: ſed de aliis eiuſdem ppl'i. o ¶ Propterea letamini celi. de martyrũ glorificatione: ⁊ de coſdroe deiectiõe. p ¶ Ve terre. Hic ↄñr deſcribit̃ ſubditoꝝ coſdroe oppreſſio qui cõpulſus redire ad terrã ſuaz fuit valde iratus ⁊ cepit grauare ſubditos ſuos p exactiones et extorſiones multiplices ad multiplicãdũ ſibi bellatores vt regnũ ſuũ poſſet defendere ab eraclio impatore. ⁊ hoc ẽ q̃d dicit̃: Ve terre ⁊ mari. q; nõ ſolũ dominabat̃ in arida: ſed etiã in plurib⁹ inſulis maris: ⁊ q; de mercimoniis p mare portatis augmentauit exactiones et pedagia. q ¶ Quia deſcẽdit dia. Id eſt coſdroe fugatus: qui nominatur diabolus in parte p̃cedẽti ſicut viſuz eſt. r ¶ Sciẽs q̧ modicũ tp̃s h̃z. erat eñi iam ſenex: ⁊ ſic non habebat temp⁹ vite in quo ſe poſſet de eraclio vindicare: ꝓpter q̃d tradidit regnum filio ſuo. s ¶ Et poſtq̃ vidit draco. lic; eñi ante perſecutus fuiſſet eccl'iam maxime extra terrã ſuã. tamen tunc cepit grauamen eius augmentare in terra ſua: in qua habitabant multi chriſtiani ei⁹ tributarii: quos cepit nõ ſolum in rebus: ſed etiã in perſonis grauius perſequi. ſicut ſennacherib fugiens de iudea propter percuſſionẽ exercitus ſui: tpe regis ezechie cepit grauius affligere iudeos habitantes in ſua terra q̃ añ. vt habetur Tob. i. t ¶ Et date ſunt. Hic declarat quoddã ſuperius dictũ. ſ. qualiter mulier amicta ſole fugit in ſolitudinem. nã hoc fuit per auxiliũ eraclii: ideo dicitur: Et date ſunt mulieri ⁊c̃. Aquila vero ſignum eſt imperii romani: ideo per ipſaz intelligitur eraclius. ale vero eius ſunt acies ſui exercitus. vnde ⁊ ala in vna ſignificatione eſt acies militaris. ⁊ dicunt̃ hic due ꝓpt̃ metaphoram ſeruandam. nam auis nõ volat vnica ala ſed duabus. dicit̃ autẽ exercitus eraclii iuuiſſe eccleſiam ſub rege perſidis cõmorantem: quia eraclius miſit milites ex parte grecie ad recipiẽdum chriſtianos fugientes de perſide: vel quia regnũ perſidis ſic fortiter inuadebat i extremitatib⁹ ſuis q̧ coſdroe bellatores erãt ibi totaliter occupati q̧ chriſtiani de perſide facilius potuerunt in greciã tranſire: vel vtroq; modo.

Dis

Aquila imperii romani ſignũ

† De peni. diſt. i. c. ſi ei. ante finem

Moraliter

¶ Ubi alitur ✳ et deuotos ſupra id q̃d poſſunt. et ſic demones ab eis deuiciuntur: de qua deiectiõe dñs eſt laudandus: iõ ſb̃dit̃: h ¶ Et audiui vo. magnã in celo dicentẽ. Id eſt in eccleſia triũphante ⁊ militãte. Et de malis hoib⁹ q̃ ſubiiciunt̃ demonib⁹. ſb̃dit̃: p ¶ Ve terre ve ma. ⁊c̃. i. cupidis bonoꝝ terreſtriũ ⁊ demerſis i aquis carnaliũ voluptatũ. † ¶ Et pſecut⁹ ⁊c̃. q; nitit̃ parientes bonũ conceptũ q̃ntum põt pturbare. t ¶ Et date ſunt mu. ⁊c̃. que ſunt amor dei ⁊ ꝓximi p quas euolat a facie diaboli.

✳ Et miſſe

E G a ¶ Per tp̄s ꝛ tem.ꝛc. Si accipit̃ illius eccl'e ſtatus q̄ erit tpe ātirp̄i dicet̃ alit̃ ꝑ tp̄s ꝛ tpa ꝛ di. ꝑ ꝑdicatōe helie ꝛ enoch. Si generalis eccl'e accipit̃ dr̄ ꝑ tp̄s ꝛ t.et di.t.aliter ꝑ ꝑdica/tiōe xp̄i facta trib⁹ ānis ꝛ dimidio q̄ xp̄i ꝑdicatōe paſcit̃ eccl'a q̄tidie. b ¶ Et adiuuit ter. Scȝ xp̄us eccl'e ſue dedit vires patiēdi. c ¶ Et aperuit.i.ꝑparauit ꝛ idoneā ſe fecit vt reciperet qcq̇d ſibi inferrēt ad ſimilitudinē os aperientis qḋ in paſſiōe ſua fecit: in q̄ ſuis exēplū patiendi ſe ꝓpoſuit. d ¶ Abſorbuit flu.i.oēs penas in ſe deſtruxit: factus īmortalis et īpaſſibilis: qḋ idē facit in ſuis. e ¶ Irat⁹ eſt dra.ꝛc.i.q: non poſſit deuincere nō tñ deſiſtit inuidere ꝛ locū inuadēdi q̄rere. f ¶ Et ſtetit ſup are. Non tñ oēs illos vicit mino res: ſed tm̄ ſup arenaȝ.i.infructuoſos morā fecit ī qb⁹ appent ſigna veſtigij.

E T vidit de ma Ca. XIII ri be. Beſtia vel ſpāliter anti xp̄s. generaliter tota collectio maloȝ. vl' īteger ātixp̄s caput ꝛ corp⁹. b ¶ Capita. Ad h̄ vt bñ poſſet iſtos vincere: talem familiam ſibi inſtituit. i ¶ Noia b. Uarijs hereſib⁹ erat ple na vl' varijs ſi[m]ulationib⁹ occultās vitia. G Quaſi occiſuȝ.

¶ .i.ꝑ tres annos ꝛ dimidium.
a ſuū vbi alit.ur per tp̄s ꝛ tēpora et a
a ¶ a preſenti inpi[u]gnatione.
dimidiū tēporis a faciē ſerpentis:
a ¶ ꝛ q̄uis ira parata eſſet. b ¶ ex inſpira
Et miſit ſerpēns ex ore ſuo poſt b
tione. a ¶ q: ad eā nō attingit. b ¶ tribula
mulierē aquā tanq̄ flumē: vt eā
tionē inūdantem. a ¶ in peccā.
b faceret trahi a flumine. Et adiu c
¶ vl' ſeci orando. ¶ ſancti ſtabiles vt terra.
c uit terra mulierem: et aperuit ter d
d ra os ſuū ꝛ abſorbuit flumen qḋ e
e miſit draco de ore ſuo. Et iratus e
eſt draco in mulierē: ꝛ abijt face f
a ¶ cum minoribus de eadem eccleſia.
re prelium cū reliquis de ſemie ei⁹
a ¶ opere complent. b ¶ qui eā credunt ꝛ timent proferre.
qui cuſtodiūt mādata di: ꝛ habēt
f teſtimoniuȝ ieſu xp̄i. Et ſtetit ſup g
arenā maris. Ca. XIII

¶ .i.de collectione maloꝝ.
g E T vidi de mari be h
a ¶ ꝙ ꝑncipiū vl' ꝑ alios ma los ſe extollentem.
ſtiam aſcendentē ha i
a ¶ .i.ꝑncipes. b ¶ vniuerſos malos. c ¶ .i.
b bentem capita ſeptem et cornua k
eos ꝑ q̄s ꝑncipes īpugnāt decalogū. a ¶ q: nō ē aliqḋ ꝑceptū qḋ ꝑ ꝑncipes nō īfringat:
decem: ꝛ ſup cornua eius decem m
ꝛ de q̄ ipſi nō coronētur. ¶ .i.ꝑncipes.
l diademata: ꝛ ſup capita eius no n
¶ q: dicūt xp̄m nō deū ſed magnū fuiſſe.
mina blaſphemię. Et beſtia quā o
¶ miſſi a ꝑncipib⁹.
vidi ſilis erat pardo: ꝛ pedes ei⁹ p
¶ maiores in ſermone.
ſicut pedes vrſi: et os ei⁹ ſicut os q
¶ q: deuorāt ꝛ ſcīāt. a ¶ aliū ꝑ qḋ nocēt.
b ¶ faciendi miracula.
leonis. Et dedit illi draco virtu r
¶ ſeducendi multos.
tē ſuā ꝛ poteſtatē magnā. Et vi s

Nico.de lyra

a ¶ Ubi alitur ꝑ tp̄s ꝛ tē.ꝛ di midiuȝ tēpo. a facie ſa.i.ꝑ tres an nos ꝛ dimidiū. vt dictū eſt.ſ. b ¶ Et miſit ſerpēs ex ore ſuo poſt mu lierē aquā.i.gentē multā.ſm ꝙ dr̄.ſ. xvij.d. Aque multe populi multi.ad i terficiendū xp̄ianos fugiētes. c ¶ Et adiuuit ter. mulie. ſcȝ habitatores grecie: vel milites eraclij mō predicto. d ¶ Et abſorbuit flu.q: tūc gens a coſdroe miſſa fuit debellata. e ¶ Et irat⁹ eſt dra.in mu.i.ꝯtra catholicā plebem. f ¶ Et abijt fa.preliū cuȝ reliq̇s de ſemine ei⁹.i.cū illis xp̄ia nis qui nō potuerūt fugere cū alijs: vl' cū eraclio ꝛ eius exercitu: ne intrarent regnū ꝑſidis. ideo ſubditur: g ¶ Et ſtetit ſup arenā maris. ꝑ mare qḋ eſt cōgregatio aquarū intelligitur coſ droe regnū: qḋ erat valde populoſuȝ: aque em̄ multe ppl'i multi. ꝑ arenam q̄ eſt in littore maris: intelligit̃ extremi tas regni ꝑſidis in qua ſtetit exercitus coſdroe ne eraclius cum ſuo exercitu poſſet tranſire.

Moraliter ✱ b ¶ Et miſit ſerpēs ex ore ꝛc. q: diabolus fugientib⁹ ab eo mouet ꝑ ſecutionē tp̄alem vt ꝑ impatientiā eos frangat. t ¶ Et apuit terra os ꝛc. hoc eſt virgo maria de q̄ dr̄ Eſa.lxv.b. Aperiat̃ terra ꝛ germinat ſaluatoreȝ. ipſa nāq̄ ſibi deuotos adiuuat ꝯtra demonē. Bernardus ſup miſſus eſt. in periculis in anguſtijs ꝛ in rebus dubijs reſpice ſtellā inuoca mariā. f ¶ Et abijt fa.ꝑliū cū re.ꝛc.q: quan do diabolus ab vno ſcō deuincit̃ vadit ad aliū īpugnanduȝ. g ¶ Et ſtetit ſup arenā maris. ꝑ quā ſignificant̃ ſteriles in bono ſuper quos ſtat tanq̄ in ꝓprio loco.

Diuiſio E T vidi de mari. Deſcripta ꝑſe/ Ca. XIII cutione eccl'e ſub coſdroe. hic idē deſcribit̃ ſub eius fi lio ſibi ſuccedente. ꝛ diuidit̃ in tres partes. q: primo deſcribitur ſucceſſio regni. Scdo ꝓceſſus prelij ibi: Et vidi. Tertio termin⁹ belli perſarū ꝛ eraclij ibi: Si quis habet au rem. Circa primum dicit iohānes: h ¶ Et vidi de mari.i. de regno ꝑſidis rōne ꝑdicta. i ¶ Beſtia.i.filium coſdroe be ſtialiter viuentē. k ¶ Aſcendente: ad regni ꝑſidis ptātem. l ¶ Habentē capita ſep.ꝛ cor.decē. exponat ſicut ꝑcedē ti ca. de prē ſuo. m ¶ Et ſup cor.ei⁹ decē diademata: q: capitaneis ſuarū acierū īpendit quaſi honorē regiū: vt fortius decertarent̃ ꝯtra eraclium. n ¶ Et ſup ca. eius no. blaſ. q: dicti quia dicti capitanei prorūpebant in blaſphemiā xp̄i: ſicut ꝛ ꝑn ceps eoȝ: vt habet̃ parte ſequēti. o ¶ Et beſtia quā vidi ſimilis erat pardo. ꝓpter varietatē vitioȝ in quibus obſti natus erat. ſm illud Hiere.xiij.d. Si pōt ethiops mutare pel lem ſuā ꝛ pardus varietates coloris ſui: ꝛ vos poteritis bene facere cum didiceritis malū. p ¶ Et pedes eius ſicut pedes vrſi. ha bentes plantas magnas ad calcandū. ſic iſte anhelabat ad calcandum eccle ſiam. q ¶ Et os eius ſicut os leo nis. ꝓpter crudelitatem. r ¶ Et de dit illi draco virtutem ſuaȝ: quia coſdroe pater eius tradidit illi regnuȝ ſuū: ſedens in turre ſua argētea: vt di citur in legēda exaltationis ſancte cru cis. s ¶ Et poteſtateȝ magnā.i. exercitū fortem ad pugnandū ꝯtra era clium. t ¶ Et vidi vnū de capiti bus ſuis. Hic conſequēter deſcribit̃ ꝓceſſus prelij. Circa quod ſciendū ꝙ expoſitores aliqui dicunt hic ꝙ exerci tus eraclij ꝛ exercitus filij coſdroe oc currerūt ſibi iuxta danubiū: ꝛ ex cōſen ſu vtriuſq̄ partis eraclius ꝛ coſdroe fi lius pugnauerunt ad ſingulare certa men: tali pacto ꝙ victus ſubijceret̃ vi ctori cū toto pp'lo ſuo: eraclius aūt vi ctor extitit: ꝛ ſic filius coſdroe cuȝ toto ſuo populo ei ſe ſubmiſit. ꝛ ſm hoc di cit iohānes: Et vidi vnū de capiti bus ſuis: Id eſt primū et principale caput. vnū enim in ſcriptura ſacra ali quando ponitur pro primo: Gen.i.a. Et factuȝ eſt veſpere ꝛ mane dies vn⁹: id eſt primus et iſtud caput vnum fuit filius coſdroe qui fuit vnum de ſepteȝ capitibus beſtie: ſicut predictum eſt ca. prece. ḋ patre eius coſdroe. Quaſi oc ciſum in mortem: id eſt deuictū ꝛ ſubie ctum eraclio: ꝛ quia per hoc non fuit h mortuus ſimpliciter. ideo non dicitur occiſum abſolute ſed quaſi occiſum. Et plaga mortis eius curata eſt: quia poſtea rebellauit eraclio: ꝛ ſic curatus fuit ab ei⁹ ſubiectiōe. ſȝ illud qḋ ſequi tur: Et adorauerunt beſtiam dicentes: Quis ſimilis beſtie ꝛ quis poterit pu gnare cū ea.q.d.nullus. nō ꝯcordat cū dicta expoſitione: ꝙ enim deuictus ab eraclio rebellaret: nō eſt argumentum ✱ ꝙ eſſet iuincibi

Moraliter Moraliter. h ¶ Et vidi de ma ri beſtiam aſcendē. Hic ad litteraȝ deſcribitur perſecutio eccleſie ſub filio coſdroe qui ca. precedenti vocatus eſt draco ideo per eius filium ſignificatur tyrannus qui eſt diaboli filius per ei⁹ imitationem. Et dicitur hic beſtia ha bens ſeptem capita: per que ſignifican tur ſepteȝ vitia capitalia. t ¶ Et cor nua decem. Id eſt vniuerſos modos pugnandi bonos. m ¶ Et ſuper cornua eius decem diademata. Id eſt omnem ſpem ſubijciendi ſibi iuſticiam. n ¶ Et ſuper capi ta eius nomina blaſphemie. quia ſemper paratus eſt de um ꝛ eius membra blaſphemare. o ¶ Et beſtia quam vi di ſimilis erat pardo. quia confirmatus eſt in malo. Hie re.xiij.d. Si mutare poteſt ethiops pellem ſuam ꝛ pardus va rietates coloris ſui: ꝛ vos poteritis bene facere cum didiceri tis malum. p ¶ Et pedes eius ſicut pedes vrſi. qui ſunt lati ad calcandum: ſic tyrannus ſtudet calcare populum. q ¶ Et os eius ſicut os leonis. quia querit deuorare bo na aliorum. r ¶ Et dedit illi draco virtutem ſuaȝ. quia diabolus tales adiuuat ad perficiendum maliciam ſuam. t ¶ Et vidi vnum de capitibus ſuis quaſi occiſuȝ in mortem: ꝛ plaga mortis eius curata eſt. quia propter infirmitatē vel aliud malum ſuperueniens tyrannus territus aliquando incipit emendationem: ſed illo malo tranſeunte re uertitur ad priſtinam nequitiam vel maiorem.

✱ Et admirata eſt

A ☞ a ¶ Quaſi occiſum. Simulabit ſe antichꝛs eē moꝛtuū ⁊ ꝑ triduū latēs poſt apparebit dicēs ſe ſuſcitatū. b ¶ Et plaga moꝛ. Arte magica aſcēdet i aera ferētib⁹ eū demonib⁹: ⁊ ſic curabiť plaga moꝛ.e.q: q̄ ꝑius moꝛtuus credebať poſt viuēs reputa/ biť. c ¶ Et ape.os ſuū. In tantā fiduciā ꝓrūpit: vt qḋ añ occulte: iā tūc publice audeat blaſphe/ mare. d ¶ Et tabernaculū ei⁹.i. omnē inſtitutionē ei⁹ ꝑ quā laudabilis apparet. e ¶ Occiſus. In ſuis vt in abel. vel q: añ oīa diſpoſitū ē ꝙ in fine tēpoꝝ occidereť. Uel occiſus.i.i agno myſtice quē abel obtulit: vł in ipſo abel a fratre occiſo ꝑfiguratus ē. f ¶ Qui i capti. Qui captiuat hoīes nūc a fide tandē a ſalute.ſ.antichꝛs: vel ipſe diabo lus. g ¶ Qui i gla.oc.⁊c. Antichꝛs ⁊ ſui occidut gladio materiali: ⁊ ꝑſuaſi onis: ⁊ peribūt gladio eterni iudicij. h ¶ Hic eſt patiē.i.patiētiā ⁊ fidem tenebūt: q: illo deſtructo ſciūt ſe remu/ nerādos. Reſpiciēdo penam maloꝛuz et remunerationē bonoꝝ patientes fi/ unt ⁊ fidē tenēt. i ¶ Et vidi. Deſcri pta tribulatiōe q̄ erit ꝑ antichꝛm ⁊ ſuos ꝑncipes: ſubiūgit aliā q̄ fiet ꝑ ſuos apo ſtolos: quos ipſe ꝑ totū mundū ſparget.

¶ antichꝛm. a ¶ fingentē ſe tāq̄ moꝛtuū.
a di vnuz de capitib⁹ ſuis q̄ſi occi a
¶ ſimulatoꝛie.
b ſum in moꝛtē: ⁊ plaga moꝛtis ei⁹ b
¶ per aſcenſionem.
curata ē. Et admirata ē vniuer/ c
¶ imitās beſtiales. ¶ .i.antichꝛm.
ſa terra poſt beſtiā: Et adoraue/ d
a ¶ .i.diabolū. b ¶ reſurgēdi vt videbať.
runt dꝛaconē: q̄ dedit poteſtatē
¶ antichꝛiſtum.
beſtie: ⁊ adoꝛauerūt beſtiā dicē/ e f
¶ cum reſurrexit.
tes: Quis ſimilis beſtie: et quis
¶ voluntati eius reſiſtere.
poterit pugnare cū ea: Et datū g
¶ permiſſione dei. a ¶ magniloquio ſe extollens. b ¶ quia dicet ſe filiū dei.
eſt ei os loquens magna et blaſ/
phemias: et data eſt ei poteſtas h
¶ id eſt operari per menſes.
c facere mēſes q̄dragitaduos. Et
a ¶ negando deum eſſe. b ¶ id eſt contra deum vel vſq̄ ad deum.
aperuit os ſuū i blaſphemias ad
b deū ⁊ blaſphemare nomē ei⁹ ⁊ ta
a ¶ .i.oēs illos qui ab illis maioꝛibus pro
bernaculū ei⁹: et eos q̄ i celo ha/
teguntur. ¶ permiſſum.
bitāt. Et datū eſt illi bellū face/ i
¶ coꝛpaliter. ¶ vel eos.
re cū ſanctis: ⁊ vincere illos. Et k
data ē ei poteſtas in oēs tribuz ⁊
populū ⁊ linguā ⁊ gentē: et ado/
a ¶ .i. dediti terrenis.
rauerūt eā oēs qui inhabitabāt
¶ reproboꝝ tantum
terrā† quoꝝ nō ſūt ſcripta noīa l
a ¶ liber eſt agn⁹: ipſe enī idē eſt agnus ⁊
c in libro vite agni qui occiſus eſt m
liber. ¶ q.d.cauete omnes.
ab origine mundi. Si q̄s habet n
¶ intellectum. ¶ intelligat.
f aurem audiat. Qui in captiui/ o
¶ in penas infernales.
tatem duxerit: in captiuitatem
g vadet: q̄ i gladio occiderit: opoꝛ p
¶ .i.in reſpectu penarū ⁊ remunerationis.
h tet eū gladio occidi. Hic ē patiē q
a ¶ pꝛioꝛe minoꝛem.
i tia ⁊ fides ſanctoꝝ. Et vidi aliā r

Ni.de ly. ☞ Cornua duo

☞ ꝙ eēt inuincibilis: ſed magis ad op poſitū: ſicut ipſe iam fuerat deuictus ab eraclio: ⁊ pr̄ ei⁹ pluries debellat⁹. Itē q: ꝙ iſti expoſitores dicūt ꝙ hec rebel/ lio fuit poſt receſſuz eraclij de ꝑſide: in/ terfecto coſdroe ⁊ repoꝛtato vexillo cru cis dñice. hic aūt dr̄: Et admirata ē vni/ uerſa terra poſt beſtiā. ꝓpť eius curatio neť. Et adoꝛauerūt dꝛaconē: ꝑ quē intel ligiť coſdroe. nō ei adoꝛauerūt cū poſt moꝛtē ſuā ſed añ: vt dictū eſt.ſ. ꝓpť qḋ aliter exponiť hec lr̄a de vulneratione letali filij coſdroe in vno cōflictu ꝯ era/ cliū a q̄ vulnere ꝯ ſpem humanā fuit ſa tis cito curatus: ꝓpť qḋ gētes ſibi ſbdi te crediderūt i eo eē aliq̄d numinis: cu/ ius ꝟtute fuerat ſic ſanat⁹: ſicut ⁊ patrē ſuū adoꝛauerāt: vt dictū eſt. ſm̄ hoc dr̄: Et vidi vnū de ca.ſu.i.filiū coſdroe rōne iam dicta. a ¶ Quaſi occiſū. Id ē letaliter vulneratū. b ¶ Et pla ga moꝛ.e. cu.ē inopinabiliť. c ¶ Et admirata eſt ⁊c. ꝓpť talē curationē. d ¶ Et ado.dra.i. coſdroe: q: dedit poteſtatē beſtie tradēdo regnū filio ſuo e ¶ Et ado.be.i.filiū coſdroe credē tes in eo aliq̄d numīs eē. f ¶ Dicen tes q̄s ſi.be.⁊c.q.d.nullus. q: ſi in ꝓ lio vulnerareť curabiť ſič prius. g ¶ Et datū ē ei os ⁊c.ꝑ iactantiā ⁊ blaſphe mias ꝯ xp̄m ⁊ eccliam. h ¶ Et data eſt ei ptās ⁊c. q̄ faciūt tres annos et dimidiū: dictū enī ē.ſ.ꝙ bellū eraclij ꝯ ꝑſas durauit ſeptē ānis. ⁊ ſic medietas illi⁹ tp̄is aſcribiť coſdroe: ⁊ alia medie/ tas filio ei⁹. i ¶ Et datū eſt il.⁊c. q: ſctm̄ anaſtaſiū cū.lxx.monachis ⁊ mul/ tos alios interfecit. k ¶ Et data eſt ei po.i om.tri.⁊c. q: multe gentes ⁊ diuerſarū linguarū erāt ſub ptāte ſua: ⁊ ē h̄ hyꝑbolica locutio accipiēdo oēm pplm ⁊ gētē ꝓ multo pplo et gēte: ſič freq̄nter fit i ſcꝛiptura ⁊ in cōi mō loq̄ndi: ſič dr̄: tota ciuitas ē i tali feſto. ad denotādū ꝙ ſūt ibi mlti de ciuitate. ⁊ ſilr̄ qḋ ſubdiť: Et ado rauerūt eā oēs ⁊c. l ¶ Quoꝝ nō ſūt ſcripta ⁊c.i.i libro ꝑdeſtinatiōis diuie: q̄ dr̄ liber vite agni rōne deitat' ⁊ etiā ra/ tione hūanitat': inq̄ntū oēs ꝑdeſtinati ſaluanť in fide mediato ris. m ¶ Qui occiſus ē ⁊c. qḋ dupľr pōt intelligi. Uno mō diſpoſitiue: q: ſic de⁹ ab eťno diſpoſuit mūdū facere. q̄ q̄dē diſ/ poſitio pōt dici q̄dā mūdi origo: inq̄ntū ad exēplar mūdi ꝑcōce/ pti eťnalr̄ a deo ꝓductus ē mūdus tp̄aliter in effectu. vñ Boe tius libro de ꝯſolatiōe: Tu cūcta ſupno ducis ab exēplo: M C dū mēte gerēs ſilem imagine formās. Alio mō figuratiue. et ſic ab initio mūdi xp̄s in abel fuit occiſus: nā occiſio abel inno/ cētis fuit figura occiſiōis hui⁹ agni. vñ dič Aug⁹. ꝙ fuit i abel occiſus ⁊ i ꝓphetis exhonorat⁹. n ¶ Si q̄s hz. Hic vltio de ſcribiť finis belli ꝑſarū ⁊ eraclij. cuz dr̄: Si q̄s hz au.i.intellectū: o ¶ Audi at. ſupple finē belli eraclij ⁊ ꝑſarū: q: ꝑ ſe q̄ mltos xp̄ianos duxerāt captiuos. ab eraclio ⁊ ei⁹ exercitu fuerunt captiuati. p ¶ Qui i gla.⁊c. q: coſdroe q̄ mul/ tos occiderat ab eraclio eſt occiſus. q ¶ Hic ē patiētia ⁊ fides ſctōꝝ. q: zacharias ꝑtriarcha hieroſolymita/ nus qui cū alijs pluribus ſctis duct⁹ fue/ rat in ꝑſidē captiu⁹ habuit meritū patiē tie ⁊ ꝑ eracliū cū eis fuit in hierlm̄ redu ctus. r ¶ Et vidi aliā beſtiā. De/ ſcripta eccłie ꝑſecutiōe a coſdroe ⁊ eius filio: hic ꝯſir idē deſcribiť ſub mahome to ⁊ ei⁹ pplo. ⁊ diuidiť in tres ptes. nam hec ꝑſecutio ꝑmo incipiť. ſcḋo alia inť/ cipiť ſe.ca.ibi: Et vidi ⁊ ecce nubē. ter/ tio ꝑma reſumiť. xvi.ca.ibi: Et ſex. Pri ma adhuc in tres. q: primo poniť cōdi/ tio ſecte ſaracenoꝝ. ſcḋo ꝑſecutio chꝛiſti anoꝝ. in principio ſe.ca. tertio punitio perſecutoꝝ, ibi: Et alios angelos. Pri ma adhuc in duas. quia primo ponitur dicte ſecte cōditio. ſcḋo cuiuſdā ſnie ſe/ crete delatio, ibi: Hic ſapiētia eſt. Cir/ ca primum ſciendū ꝙ lz de inchoatione ſecte mahometi varia dicantur a diuer ſis: tñ ꝯuenientius teneť ꝙ incepit circa finē tp̄is eraclij: de q̄ dictū eſt in parte ꝑce. hic aūt mahometus de paupertate ad diuitias eleuatus cogitauit fieri rex hiſmaelitarū de q̄ pplo erat: qui ꝓprie dicunť agareni: naz hiſmael fuit filius agar ancille ſare: Gen̄.xvi. dicuntur tñ vſurpatiue ſaraceni a ſara libera. Ad obtinendū ꝟo ꝓpoſitū vſus fuit ꝯſilio ⁊ auxilio cuiuſdā monachi heretici nomi/ ne ſergij ꝯdēdo legē falſam et carnalē ⁊ quibuſdaz auctib⁹ vete. ac no.teſt. coloratā. vt ſic nō ſolū a gētilib⁹ ad car/ nalia ꝓnis: ſed etiā a ſimplicibus chri/ ſtianis et iudeis de quibus aliqui habi tabant cum hiſmaelitis: facilius recipe/ retur. finxit etiam legem illam a deo re uelatā tanq̄ ꝓphe dei ſummo. igiť de ipſo dr̄: Et vidi aliā beſtiā.i.maho metum vitā voluptuoſam ducentē. que beſtialis dr̄.j. Ethi. naz fuit luxurioſus et libidinis ardoꝛe ſuccenſus ſuper om nes hoīes oriētalis regiōis: iactās ſe ſo lum ſup ☞

☞ c ¶ Et admirata eſt vniuerſa terra. de tali euaſione mali: q: cōmuni ter oib⁹ hoībus nō ꝯtingit. d ¶ Et adoꝛauerūt dꝛaconē ⁊c. q: reuertē do tyrannū reueremur diabolū cui⁹ eſt membꝛū. g ¶ Et datū ē ei os ⁊c.i. ꝑmittiť loqui ſupba ⁊ blaſphematoꝛia. h ¶ Et data eſt ei po.fa.mē.⁊c. menſis dr̄ a mene qḋ ē defect⁹. ⁊ iō fa/ cere mēſes.i. defect⁹ ē deficere. tyrān⁹ aūt deficit in obſeruātia decalogi ⁊ euāgelij ⁊ duplicis dilecti onis ꝑcepti qḋ ſignificať ꝑ mēſes.xlij. nā q̄dragita ſūt q̄ter de cē ⁊ ſic ſignificat decalogū ⁊ euangeliū q̄druplicit̄ deſcriptū ⁊ ꝑ duos ſupadditos: duplex charitat' ꝑceptū. k ¶ Et da/ ta eſt illi po.in om.tri.⁊c.i.ſup multos bonos ⁊ eſt hic hyꝑ bolica locutio. n ¶ Si q̄s hz aurē au.⁊c.q.dicat ſicut tyrā nus bonos captiuat ⁊ occidit tp̄aliter: ſic eternaliter captiuabi tur: ⁊ ad moꝛtē gehenne duceť. r ¶ Et vidi aliā beſtiā aſcendentē de ter.ꝺ līt aliter exponiť de mahometo q̄ leges falſas dedit hiſmaelitis. iō myſtice pōt exponi de q̄libet hereſi archa qui doctrinā erroneā dat diſcipulis ſuis. ideo ſubdiť:
☞ Et habebat

Diuiſio

B

† J.10.d
Phil.2.a

Moꝛaliter

† Gen̄.6.a
Mat.29.c
Alias opoꝛ/
tebat

a ¶ Cornua duo. Quia ſimulabūt ſe hr̄e inocentiam: ⁊ purā vitā ⁊ verā doctrinā ⁊ miracula q̄ xp̄s habuit ⁊ ſuis dedit. Uel duo teſtamēta ſibi vſurpabūt. b ¶ Et loq̄. ſi. i. pſeudo apl'i ita loquētur ſicut diabolus i antixp̄o erat locut'. c ¶ Et ptātem. Quia in oib' caput ſuū ſibi preponebāt. ſ. antixp̄o. d ¶ Terrā. i. terrenos: ⁊ i amore terre pſeuerātes: vel terra ſm corp' habitantes in ea ſm aiam. e ¶ Adorare beſ. pri. cui' cu. ē pla. Quia ⁊ hi ſimulata reſurrectiōis pdicatiōis ſue faciūt fundamētū ſic̄ ⁊ apl'i xp̄i fecerunt. f ¶ Igne. i. malignū ſpm̄ ſup ſuos faciet deſcendere: vt loquātur variis linguis. Ut aplis dat' eſt ſpūſſanctus in ſpecie ignis: ſic ⁊ illi dabūt ſpiritū malignū in ſpecie ignis. g ¶ In cōſpe. ho. Ut oēs videre poſſint: cum apl'i in cōclaui acceperūt. h ¶ Ut loquaṫ ima. Qui magica arte faciet ſtatuā loqui ⁊ futura pdicere. i ¶ Hr̄e char. ⁊c̄. In manu ⁊ i frōte ponent ſigna vt oēs deū ɔfiteanṫ ſuū verbo ⁊ opere.

¶ Numerum

a ¶ pſeudo apl'os. b ¶ i ſupbiā vel pditionē pficientem. b ¶ per amantes terrena.

beſtiā aſcēdentē de terra: ⁊ habe-

a ¶ qr ſi q̄d boni i eis videbiṫ ſimulatio erit.

bāt cornua duo ſimilia agni. Et

a ¶ .i. omnes modos decipiendi quibus antichriſtus decepit.

loq̄baṫ ſic̄ draco. Et poteſtatem

prioris beſtie oēm faciebat in cō-

ſpectu ei': ⁊ fecit terram ⁊ inhabi-

¶ antixp̄m.

tātes in ea adorare beſtiā primā:

cui' curata ē plaga mortis. Et fe-

¶ ad confirmationē pdicationis.

cit ſigna magna: vt etiam ignē fa-

ceret de celo deſcēdere in terrā in

conſpectu hoim. Et ſeduxit habi-

¶ pmiſſione dei.

tātes in terra ppter ſigna q̄ data

a ¶ in ſuocatiōe nois antixp̄i. ¶ decipiēs.

ſūt illi facere in ɔſpectu beſtie: di-

cēs habitātib' in terra vt facerent

a ¶ ſe ɔformes illi. ¶ vl' ad lr̄am. i. aliquam

imaginem beſtie q̄ habet plagam

ſtatuā. a ¶ mortē. b ¶ re'xreperit. c ¶ a dia

gladij et vixit. Et datū eſt illi vt

bolo pmiſſiōe dei. a ¶ ɔformib' antixp̄i.

daret ſpiritum imagini beſtie: et

a ¶ diuerſis linguis. b ¶ .i. ɔformes eius.

c ¶ p pncipes ſeculi.

vt loquatur imago beſtie: ⁊ faciet

vt quicunq; non adorauerit ima-

¶ .i. ɔformātes ſe ei vl' ad lr̄az. a ¶ morte corporis. b ¶ qr dicēt deū ſuū ⁊ oēs recipe et

ginē beſtie occidaṫ. Et faciet oēs

nemine abijcere.

puſillos et magnos: et diuites et

paupes: ⁊ liberos ⁊ ſeruos habe-

re characterem in dextera manu:

aut in frontib' ſuis: ⁊ ne q̄s poſſit

a ¶ ad litterā vel ſeruos dei acquirere. vl' ad ſpiritualem ſenſum.

emere aut vendere niſi q̄ habeat

Nico. de lyra

lum. ſuper quadraginta hoīes ex diuiſo mūere ɔuitē generatiuā ⁊ coeūdi ptātē hr̄e: vt ſcribiṫ hiſtorie orientalis eccl'ie. libro. i. ca. v. q̄ aliṫ noiaṫ. ſ. liber epi aconenſis: qr fuit auctor hui' libri. a ¶ Aſcendentē de ter. qr per mercationes ⁊ rapinas aſcēdit de paupertate ad diuitias: vt dicitur ibidem. b ¶ Et habebat cor. duo ſimilia agni. i. xp̄i cui' duo cornua dicuntur hic. pphetia inq̄tuz fuit viator: put declaratū fuit Luc. vij. c. ſup illud: Propheta magn' ſurrexit in nobis ⁊c̄. ⁊ lator leg' noue. Mahomet' vero finxit ſe eſſe pphetā ⁊ legis diuine latorē: vt dictuz eſt. ppter qd̄ dr̄ hr̄e duo cornua ſilia cornib' agni. qr non fuerunt talia ſm veritatē: ſed ſm humanā fictionē. c ¶ Et loquebaṫ ſicut dra. ſ. aſtute mēdaciter ⁊ doloſe. d ¶ Et poteſtatē prioris be. oēm facie. qd̄ exponūt aliqui de ptāte filij coſdroe q̄. ſ. nominat' eſt beſtia. nā mahomet' ⁊ eius ſequaces ptātem regni pſarū trāſtulerunt ad ſaracenos. ⁊ ſic dr̄ hic feciſſe oēm ptātem prioris beſtie. ſed huic expoſitioni videṫ ɔtradicere qd̄ ſequiṫ: Et fecit terrā ⁊ habitantes in ea adorare beſtiam pmā. naz auferendo ptātem a perſis nō fecit adorare regem eoz ſed magis contrariū. ppter qd̄ mihi videṫ ſaluo iudicio meliori q̄ hic prior beſtia ſit ipſe mahometus q̄ dr̄ beſtia ratione vite beſtialis. vt dictū eſt: ⁊ pma quia pmus rex fuit ſaracenoz beſtialiter viuentiū. Modus aūt primi regis in aliquo regno eſt regimen ſuū firmare ⁊ dilatare q̄tum pōt. qd̄ fecit ipſe mahomet'. ideo dr̄: Et ptātem prioris beſtie oēm faciebat. qr quicq̄d ſolet facere pmus rex ad firmandū ⁊ dilatandū ſuā poteſtatē diligentius agebat. e ¶ ¶ In ɔſpectu ei'. i. put ſibi ad finē intentū expediēs videbat. f ¶ Et fecit terrā ⁊c̄. adorare beſtiā primā. ſcʒ ſeipm̄: q̄ diciṫ beſtia pma rōne dicta. nō tn̄ fecit ſe adorare tanq̄ deū: ſicut fecit coſdroe: ſʒ ſicut pphetā dei ſummū. g ¶ Cui' curata ē pla. mor. Mahometus eñ in quodā bello fuit grauiter vulnerat': ſed poſtea curat': vt diciṫ primo libro hiſtorie orientalis eccl'ie ca. v. h ¶ Et fecit ſigna ma. falſa tn̄. i ¶ Ut etiā ignē faceret de celo deſcedere in terrā. Hic accipiṫ ignis metaphorice ſicut ⁊ alia q̄ dicūṫ hic. mahomet' eñ poſtq̄ iā magn' erat effect' cepit cadere epilentica paſſione. ppter qd̄ ne ex h vilicareṫ dixit ſe hoc pati ex apparentia gabrielis archangeli: vtpote hō purus nō potens ſuſtinere refulgentiam ipſius ſicut Daniel. x. d. dixit angelo ſibi apparenti: Dñe mi in viſione tua diſſolute ſunt cōpages mee ⁊ nihil in me remanſit viriū. angeli vero ignis vocanṫ. Pſ. ciij. a. Qui facis angelos tuos ſpūs ⁊ miniſtros tuos ignem vrentē: ſed qr iſtud erat falſum / idō ſubdiṫ: k ¶ In ɔſpectu hoim. i. in opinione falſo ſibi credentiū. dixerunt etiā iui diſcipuli q̄ lunā a ſe vocatā fecit deſcendere q̄ ratione luminis conuenit cū igne. ⁊ ſic ſm opinionē hoim fecit ignē deſcēdere. l ¶ Et ſeduxit ha. in terra. p ſe ⁊ diſcipulos ſuos. m ¶ Propter ſigna. que falſo dicta ſunt de eo. n ¶ In ɔſpectu beſtie. Id ē ſuupli'. Sciebāt ei q̄ erāt ſigna mendacia. Uel aliter: In cōſpectu beſtie. i. ppl'i beſtialis ⁊ de facili ſeducibilis q̄lis erat pplus hiſmaelitaz habitās in deſertis. o ¶ Dicēs ha. in terra. ſibi ſubiecta. p ¶ Ut faciāt ima. be. q̄ habet plaga ⁊c̄. h addiṫ ad deſignandū q̄ beſtia hic accipiṫ p ipſo mahometo ⁊ non p pplo p ipſum decepto. dr̄ autē eius imago lex ab eo data: in quo rep̄ſentaṫ eius conditio ⁊ vita: quā p̄cepit firmiter cuſtodiri. ⁊ h eſt qd̄ diciṫ: Ut faciāt imaginem ⁊c̄. i. opere adimpleant eius legem. q ¶ Et datū eſt illi. i. pmiſſū a deo. r ¶ Ut daret ſpiritū imagini. i. vigorē ſue legi. Lex eñ dr̄ viua q̄diu viget. ⁊ mortua cuʒ abrogaṫ. s ¶ Et vt loquaṫ imago beſtie. i. ſententiam ſuā oſtendat. ſicut diciṫ Lex talis loquiṫ in tali caſu. nā oia fere accipiūtur h metaphorice. t ¶ Et faciet vt q̄cūq; nō ado. imagi. be. nā p̄cepit ſub pena mortē legē ſuā haberi in magna reuerentia. v ¶ Et faciet oēs puſil. ⁊ ma. ⁊c̄. i. oēs hoīes cuiuſcunq; ɔditionis. x ¶ Habere chara. i. circūciſionē. vt dicūt aliq̄. nā ſaraceni ſunt circūciſi: ſicut ⁊ iudei. ſed littera ſequēs diſſonare videṫ / cū dr̄: In dextera manu: aut in frontib' ſuis: quia circūciſio nō fit in partib' iſtis: et ideo p characterem videṫ hic intelligi determinat' modus viuendi ſm legē mahometi: quo ſaraceni ab alijs gentibus diſtinguūṫ / idō dr̄: y ¶ In dextera manu. q̄tū ad opatōeʒ. z ¶ Aut in frontib' ſuis. p apertā ɔfeſſionē. a ¶ Et ne q̄s poſſet emere aut vēdere. i. cum ſaracenis in ſuis logalib' cōmunicare. b ¶ Niſi qui habeat chara. hc. i. modum viuendi dictum.

Aut nomen

Moraliter

b ¶ Et habebat cornua duo ſimilia agni. ſ. chriſti. cuius duo cornua ſunt duo teſtamēta: quoz vet' dedit p pphas. nouū aūt p ſemetipſum ſicut dr̄ Heb. j. a. Olim de' loquēs patribus in pphetis ⁊c̄. Hereſiarcha vero ſuā doctrinā nititur defēdere p ſcripturā veteris ⁊ noui teſtamēti: qr tn̄ male allegat eā nō dr̄ haberi cornua agni ſʒ ſilia cornib' agni. c ¶ Loquebaṫ ſicut draco. i. ſicut diabolus ſuggerit ei. d ¶ Et ptātem prioris beſtie ⁊c̄. p quā ſignificaṫ tyrann' vt dictū eſt cui' amicitiam ⁊ familiaritatē q̄rit hereſiarcha vt ad defenſioneʒ ſue hereſis vtaṫ ei' ptāte: ſicut legiṫ de arrio et plurib' alijs ⁊ ſic ptātem eius facere dr̄: inq̄tum ea ad malū vtitur. f ¶ Et fecit terrā ⁊ habitātes in ea adorare beſtiā pmā. i. tyrannū: inducens pplm ad eius reuerētiā vt ſic magis habeat ei' amicitiā. h ¶ Et fecit ſigna magna ita vt etiā ignē faceret deſcedere ⁊c̄. h fuit in pelagio. cui' diſcipuli dixerūt. q̄ fuit ſpūſſanctus q̄ eſt ignis diuin': ⁊ qr hoc erat falſum / ideo ſubditur: k ¶ In ɔſpectu hoim. i. ſm falſam eſtimationē credentiuz dicens: o ¶ Habitantib' in terra vt facerēt imagineʒ ⁊c̄. i. vt facerent reuerentiā filio tyranni qui eſt eius imago naturalis vt ſic ad defenſionem ſue hereſis ſuccederet patri. q ¶ Et datum eſt illi vt daretur ſpiritum imagini. i. voluntatem filio tuendi ſuam hereſim verbis ⁊ factis.

An mahomet' fecerit ignē deſcendere

C a ¶ Numerū no.i.q̄ expectāt ab eo remunerationē minorē B vel mediocrē vel maximā. b ¶ Qui hꝫ in. Cū liber grece ſit editus: ſm grecos numer⁹ eſt q̄rēdus apud q̄s oēs līe nūerū ſignificāt nomē ei⁹ anthemos qḋ ei cōpetit q̄ xp̄o ꝯtrius ḋr: A. vnū. n. q̄nq̄ginta. t. ccc. e. q̄nqꝫ. m. q̄dragīta. o. ſeptuaginta. ſ. cc. Vel arnoyme .i. nego q̄ xp̄m negat deū in q̄ idē numer⁹. A. vnū. r. cc. n. q̄nq̄ginta. o. lxx. y. cccc. m. xl. e. q̄nqꝫ. Vel teytan.i. ſol gigas qḋ vere xp̄o: vſurpatiue ꝯuenit antixp̄o. T. ccc. e. quiqꝫ. i. x. Iterū t. ccc. a. vnū. n. l. Vel latinis līis. Diclux. q̄ ip̄e ſe lucē eē dicet. D. q̄ngē ti. i. vnū. c. centū. l. q̄nq̄ginta. v. q̄nqꝫ. x. decē. ⁊ ſic eadē ſumma. Sex ſm⁹ ꝑfect⁹ numerus ē: ⁊ ſignificat illos min⁹ ꝑfectos q̄ ꝯiugati ſunt ⁊ ꝓ mō ſuo decē p̄cepta ſeruāt. Lx ſignificat mediocriter ꝑfectos: q̄ dimiſſis legalib⁹ ꝯiugijs in caſtitate ꝑmanēt: ⁊ iterū decē p̄cepta ꝓ mō ſuo cōplēt. Cētū ſignificat ꝑfectiſſimos: q̄ mētis ⁊ corꝑis integritatē nō violāt: ⁊ decē p̄cepta ꝑfectiſſime ſeruāt. Hi reddūt fructū: alij triceſimū: alij ſexageſimū alij centeſimū. Et diſcipuli āntichriſti tūc dicēt neminē poſſe ſaluari: niſi antichriſto obtulerint aliquē de fructib⁹ illis.

ſuꝫ. ¶ q̄ ſignati erūt noīe ei⁹ ⁊ eū fatebūt.
characterē aut nomē beſtię: aut a b
¶ nomē. ¶ q̄ res obſcura attētos facit.
a nūerū noīs ei⁹. Hic ſapiētia eſt. c
a ¶ vel nomen.
b Qui habet ītellectū cōputet nū d e
a ¶ lꝫ ꝑ h̄ oēs videant ſapiētes pur⁹ hō apparebit.
merū beſtię. Nūer⁹ eni hoīs eſt: f
a ¶ vel anthemos vel diclux.
⁊ nūer⁹ ei⁹ ſexcēnti ſexagītaſex. g

Nico. de lyra

B a ¶ Aut nomē. ſicut ſaraceni ficti. nā ſicut īter xp̄ianos ſunt aliq̄ ficti. ꝓpt̄ qḋ ꝑmittūt cōicare xp̄ianis veris: ſic ē inter ſaracenos. b ¶ Aut nu. no. ei⁹. ſic ſūt ſerui ſaracenoꝝ alterius tñ leg̃: q̄ cōicāt cū eis in hūanis: eo ꝙ ſunt de nūero familie dom⁹ ſaraceni. c ¶ Hic ſapia ē. Hic ponit̄ velatio cuiuſdā ſecrete ſnīe. ſ. nūer⁹ annoꝝ reſpiciēs mahometū. ideo ḋr: Hic ſapi. ē. i. res occulta ad itelligēdū: quā cape ꝑpe ē ſapiētū. d ¶ Qui hꝫ in. viuacē ⁊ penetratiuū occultoꝝ. e ¶ Cōputet nu. hc. i. mahometi q̄ beſtia ḋr: vt patet ex p̄dictis. f ¶ Numer⁹ eni hoīs eſt ⁊c̄. ſexcēti ⁊c̄. ſ. anni. et ad q̄d referat̄ determiate iſte numer⁹ ptꝫ ꝙ nō refert̄ ad numerū annoꝝ vite ipſius: q̄ nō tantū vixit: ſed. lxiij. annis: vt habet̄ i hiſtoriali ſpeculo. ꝓpt̄ qḋ aliq̄ dixerūt ꝙ refert̄ ad durationē leg̃ ip̄ius: q̄ tantū debet durare: ſꝫ h̄ nō videt̄ verū. nā lex illa fuit data circa finē tp̄is eraclij: vt p̄dictū ē. q̄ cepit īperare āno dn̄i ſexcēteſimo. xiij. ⁊ īperauit. xxx. annis. a fine aūt hui⁹ tp̄is vſqꝫ ad p̄ntē annū q̄ eſt ann⁹ dn̄i. M. cccxix. fluxit mai⁹ tp̄s: vt ptꝫ ꝯſiderāti. ⁊ tñ adhuc durat lex mahometi. ꝓpt̄ qḋ aliq̄ dicūt ꝙ poſt mortē mahometi lex eius fuit correcta ꝑ ſapientes ſaracenos. ⁊ ab illa correctione debꝫ incipe numer⁹ annoꝝ duratiōis illi⁹ legis: ſꝫ h̄ nō videt̄ ꝓbabiliter dictū. Tū q̄ nō diceret̄ lex mahometi/ ſꝫ ſapientiū. Tū q̄ illi ſapiētes dicunt̄ fuiſſe diſcipuli mahometi. ⁊ ſic illa correctio nō fuit poſt ei⁹ datione a mahometo ꝑ tp̄s notabiliter magnū. et ſic ab illa correctiōe iā fluxerūt ſexcēti. lxvi. anni. vel de valde ꝓpinq̄ ſūt cōplēdi. ⁊ tñ lex mahometi non videt̄ h̄ ꝓpinq̄ ceſſationi. nā a paucis ānis multū inualuit. Tartari eni qui ſunt in magno nūero legē illā perceperūt ꝓ maiori parte illi⁹ ppl̄i: ſicut audiui aſſertiue a quodā ep̄o ordinis nr̄i: qui ꝑ plures annos inter Tartaros habitauit: ꝓpt̄ qḋ ſaluo meliori iudicio videt̄ ꝙ iſte numer⁹ annoꝝ ſit incipiēdus ab incarnatione dn̄i ⁊ terminādus ī morte mahometi. de q̄ ꝓphetice loquit̄ h̄ iohānes. qḋ ſic pōt declarari. nam ab anno incarnatiōis dn̄i vſqꝫ ad finē imperij eraclij fluxerūt anni ſexcēti. xliij. vt patet ex p̄dictis. ⁊ mahometus vixit. lxiij. annis: vt dictū eſt. ⁊ iſti numeri ſimul iūcti faciūt ſeptingētos ſex annos. a quib⁹ oportet ſubtrahere ānos quib⁹ mahomet⁹ vixit cū eraclio. aliter illi āni bis cōputarent̄: vt patet intuēti. iſti āo anni eſtimant̄ ꝓbabiliter fuiſſe q̄draginta: q̄ mahometus ꝑmo fuit paup. ⁊ poſtea inualuit ꝑ mercatiōes. ⁊ poſtea ꝑ rapinas ⁊ fraudes. anq̄ꝫ attētaret ſe regē facere ⁊ legē dare quā dedit circa mortē eraclij. et ſic de vita mahometi videt̄ ꝓbabilit̄ fluxiſſe. xl. anni an̄ tp̄s mortis eraclij: quib⁹ dēptis a ſeptingentiſſex remanēt p̄ciſe ſexcēti ſexagintaſex āni ab incarnatiōe dn̄i vſqꝫ ad mortē mahometi. ⁊ ſm h̄ pōt lr̄a exponi: Nūer⁹ eni hoīs. ſ. xp̄i q̄ fuit hō ꝑfect⁹ ſciētia ⁊ ꝟtutib⁹ ab inſtāti incarnationis. g ¶ Et numer⁹ ei⁹ ē. ſ. mahometi ſexcēti. lxvi. q̄ tantus numerus annoꝝ fuit anno q̄ dn̄s fact⁹ eſt hō vſqꝫ ad terminū vite mahometi: vt p̄dictū eſt. Sciendū aūt ꝙ liber apocalypſis fuit ſcriptus in greco. in q̄ hr̄ h̄ nomē anthemos: vbi ḋr hic. ſexcēti. lxvi. cui⁹ ſignificatū ꝓpriū ē ꝯtrarius. qḋ ꝓprie cōuenit mahometo: q̄ fuit ꝯtrari⁹ xp̄o negās ei⁹ diuinitatē: vt predictū eſt. ⁊ ꝑſequēs xp̄ianos: vt dicet̄ i ꝑte ſequēti. Significatū aūt dicte dictionis accōmodatū eſt huic numero ſexcēti. lxvi.

Nota

C Ad intellectū ſciendum ꝙ ſicut in latino aliq̄ lr̄e accōmodate ſūt ad ſignificandū nūeros ſicut lr̄a. c. ponit̄ ꝓ centū. et. l. ꝓ q̄nq̄ginta. ⁊ ſic de aliquib⁹ alijs. ita ſilr̄ in greco lr̄e aliq̄ ponunt̄ ꝓ numeris. ⁊ ille quib⁹ ſcribit̄ h̄ nomē anthemos i greco ſignificat̄ h̄ mō latino ſexcētos. lxvi. ꝓpt̄ qḋ in aliq̄b⁹ biblijs ponit̄ ſic. nūer⁹ ei hoīs ⁊ nūer⁹ eius ē diclux. q̄ dictio ſignificat apud latinos numerū p̄dictū ꝑ lr̄as q̄b⁹ ſcribit̄: q̄ lr̄a. d. pōit̄ ꝓ q̄ngēt̄. i. pro vno. c. ꝓ cētū. l. ꝓ q̄nq̄ginta. v. ꝓ q̄nqꝫ. x. ꝓ decē: ⁊ hec ſil̄r iuncta faciūt ſexcētos ſexagintaſex. q̄ numer⁹ cōpetit mahometo mō dicto. ⁊ q̄ iſta ponunt̄ valde obſcure: vt ptꝫ. ideo premittit̄. Hic ſapientia eſt ⁊c̄.

¶ In ca. xiiij. vbi ḋr ī poſtil. Et vidi aliā beſtiā. deſcripta eccl̄ie ꝑſecutione ſub coſdroe ei⁹ filio: h̄ ꝯſtr.

Additio.

Circa ſectā ſaracenorū ⁊ ei⁹ ſacrilegū actorē d̄ q̄b⁹ hūs loh̄es ſm poſtillatorē icipit agē ab iſta viſiōe vbi ḋr: Et vidi aliā beſtiā aſcēdētē de t̄ra ⁊ habebat cornua duo ⁊c̄. q̄dā occurrūt attēdēda: q̄ ad maiorē īformationē fidelitū p̄ſertī ſimpliciū ſūt notāda. Primū d̄ ei⁹ ſecte initio ſeu īchoatiōe. ſcḋꝫ d̄ falſis ⁊ ficticijs hui⁹ ſecte fūdamētis. tertiū d̄ erroib⁹ ⁊ vitijs multiplicib⁹ ī ea ꝯtēt̄. q̄rtū de rōne ⁊ cā q̄re multitudo gētiū ad tātos errores ꝯfluxit. q̄ntū de diuturnitate duratiōis ei⁹. ¶ Circa p̄mū ſciendū ꝙ lꝫ oēs hiſtoriogr̄phi ꝯueniāt ī h̄ ꝙ tp̄e eraclij īꝑator̃ circa finē vite ſue: hec ſecta nephāda habuit initiū: nō tñ oēs ꝯueniūt de mō cā ſeu occaſione hmōi initij. Et forte iō poſtillator p̄tmiſit hmōi cām ſeu occaſionē declarare: videt̄ tñ ꝙ h̄ tradit̄ ſufficient̄ ī q̄dā hiſtoria breui fr̄is ptholemei d̄ luca: q̄ d̄ hiſtorijs iſidori ⁊ richardi ⁊ martini mlta collegit ad h̄ ꝑtinētia: ī q̄ q̄dē hiſtoria hr̄ ꝙ cā ſeu occaſio ex q̄ hmōi error ſūpſit p̄ncipiū: fuit mag̃ tyrānides eraclij īꝑatoris: q̄ poſt victoriā d̄ ꝑſis habitam: ī ſupbia eleuat⁹ ⁊ nimia cupiditate accenſus: nimis p̄mebat ꝑſas ⁊ arabes ⁊ chaldeos ⁊ alios ꝯfines eiuſdē ī tribut̄ ⁊ alijs exactiōib⁹ grauib⁹ ⁊ iordinatis ex q̄ ppl̄i illaꝝ regionū iclinati fuerūt ad reſiſtēdū exactorib⁹ īꝑator̃: qḋ tñ n̄ audebāt cōmittē timētes ei⁹ tyrānidē ⁊ magnā ꝑtātē: ſꝫ mahomet⁹ q̄ maxie audacie ⁊ ꝟſutie erat ⁊ etiā magnis artib⁹ erudit⁹ ſe eis adiūxit: q̄ īueniēs diſpoſitiōeꝫ gētiū p̄dictaꝝ ad rebellādū romano īꝑio eos icitauit ad cōmittēdā p̄dictā rebellionē. ſpālr̄ i denegādis tribut̄ ſb̄ colore liberādi illas gētes ⁊ a p̄dict̄ exactiōib⁹. vn̄ ⁊ gētes ille accepeūt eū ī ducē ⁊ caput: ſb̄ q̄ ſepe debellauerūt collectiōes ⁊ gētes īꝑij d̄ q̄b⁹ p̄dict̄ mahomet⁹ obtinuit mltas victorias: ⁊ vt firmi⁹ hmōi p̄ncipatū ſeu ducatū ſibi vſurparet: conat⁹ ē dare eis nouū cultū ⁊ ritū: ſub q̄ ī dicta rebelliōe ꝑſeuerarēt. vn̄ cōſilio ſeu ſuggeſtiōe cuiuſdā heretici monachi ſergij noīe accepit q̄dā q̄ſi prima ſacra legis moſaice ⁊ euāgelij xp̄i: vt. ſ. patebit: vt ſic crederet̄ a rudibus pplis ip̄m eē ꝯſuatorē vtriuſqꝫ leg̃ ſeu teſtamēti. vn̄ recte cōſiderāti hec ſecta nephāda ꝓpe aſſilat̄ ſecte ſeu idolatrie hieroboā ī ſuo initio. de q̄ agit̄. iij. Reg. xij. b. vbi hr̄ ꝙ ꝓpt̄ fatuitatē roboā: q̄ reſpuēs ꝯſiliū ſenioꝝ minat⁹ ē pplm aggrauare in ſuis exactiōib⁹: hieroboā cepit occaſionē rebellādi regi: ⁊ deīde ꝑuertēdi pplm a cultu diuio: q̄ q̄dē error ꝑſeuerauit ī decē trib⁹ vſqꝫ ad earū totalē trāſmigr̄tionē ſeu ꝑditionē: vt plenī⁹ hr̄. iiij. et. iiij. Regū. Poſt vero hmōi initiū ī p̄dict̄ regiōib⁹ hitū: multe alie gētes ſūt cōmote ad adherēdū p̄dict̄ ſb̄ colore p̄dicte libertat̄ ⁊ ſpālr̄ d̄ radice mōt̄ caucaſi egreſſa ē gēs ꝑfida ꝯ eraclū q̄ q̄dē gēs nabathea vocat̄: q̄ ſm Hiero. a nabaoth p̄mogenito hiſmael deſcēdit: q̄ quidē gēs deuaſtauit regiōes īꝑij vſqꝫ ad ſyriā ⁊ iudeā: deinde ꝑmittēte deo ⁊ malicia hūana creſcēte: totā aphricā ⁊ deinde hiſpaniā fere occupauerūt: ⁊ lꝫ ab hiſpania diuia miſeratione opitulāte ⁊ ꝓbitate regū hiſpanie ꝓ deo militādū ꝓ maiori ꝑte ſūt electi. Adhuc tñ hodie ad exercitiū bonoꝝ aliq̄ radix germinās fel remanet. Circa ſcḋꝫ ſcꝫ de falſis ⁊ ficticijs hui⁹ ſecte fundamētis ſciēdū ꝙ ſeductor p̄dict⁹ attēdēs ꝙ tp̄e illo iā idolatria fuerat ab orbe excluſa ꝑ doctrinā aploꝝ ⁊ diſcipuloꝝ xp̄i: ꝑut ꝓphetatū fuit Eſa. ij. de tp̄e chriſti. Et idola penitus cōterent̄: ſimiliter ⁊ coſdroe qui ſe fecerat vt deū adorare: cū eius ſequacibus fuerūt ꝑ eracliū deuicti ⁊ ſuppſſi: nō inuenit aliū modū introducēdi ritū ⁊ cultū nouū niſi fingēdo ſe legis diuie hactenꝰ approbate ꝯſeruatorē ⁊ executorē: ⁊ q̄ lex diuina edificata eſt ſup fundamētū apoſtolorū et ꝓphetarū: vt dicitur ad Ephe. ij. ideo finxit ſe eſſe aplm ⁊ ꝓphetam. vnde his duobus nominibus cōiter apud omnes qui hunc

Qn̄ incepit lex mahometi.

Quare mahomet⁹ hūc errorē incepit.

D

2

q̄ hūc errorē ſatenſ ſeductor ille appellaſ: vocāt eñ eū ꝓphetā
ſimplr q̄ſi anthonomaticē: vt itelligaſ eximiꝰ ꝓphetarū: vocāt
etiā eum nūciū ſeu aplm̄ dei cōiter ī ſuis oratorijs exectatis vt
vtriuſq; legꝰ ꝯſeruator atq; eruditor eſtimareſ: ꝑ ꝓphetiā. ſ. re
ſpectu antiqui teſta. ꝑ aplatū ꝟo reſpectu noui. Recte igitur ī
reuelatōe facta btō iohāni figuraſ ꝑ beſtiā aſcēdentem de ter
ra: q2 beſtialr̄ viuens: vt. ī. patebit de gentilibꝰ ⁊ cogitationi
bus terrenis ad ſublimē potētiā mūdanā aſcendit. dicit etiam
hr̄e duo cornua ſīlia agni: q2 ſic ꝟitas euāgelica ꝑ duo cornua
fuit diuulgata. ſ. ꝓpheticū ⁊ aplicū. ꝑ ꝓpheticū ſcʒ ꝑnūciantē ⁊
ꝑ aplicū declarātē ſeu teſtificātē. ſic falſitas ſaracenica fuit am/
pliata ꝑ dictū ſeductorē fingentē ſe hr̄e predicta duo cornua ſi
mul vt dictū ē. Ūn notāter dr̄ duo cornua ſīlia agni: ad oñden
dū ꝙ nō erāt ꝟa agni cornua. ſ. ꝓphetia ⁊ aplatꝰ: ſʒ ſīlia. i. ficta
ſeu ſīlata. ¶ Et notandū ꝙ ſaraceni hec duo cornua falſo nitū
tur fūdare in dictꝰ vtriuſq; teſtamēti. De cornu eñ ꝓphetico al
legant illud Deuto. xviij. c. Prophetā ſuſcitabo eis ⁊c̄. qđ di/
cūt de ꝑdicto adimpleri. De ſcđo ꝟo allegaſ illud Joh. xiiij. d
Paradytꝰ aūt ſpūſſctūs quē mittet pr̄ ī noīe meo ille vos do/
cebit oīa. ſʒ falſitas vtriuſq; allegatiōis euidenſ hr̄: nā in pma
manifeſte habeſ: De medio fratrū tuoꝝ. qđ non pōt de ꝑdicto
ſeductore itelligi: quē ipſi ꝯſitenſ fuiſſe hiſmaelitā. in ſcđa aūt
manifeſte hr̄ ꝙ ille q̄ mittendꝰ erat habebat docere oēm veri/
tatē ⁊ ſuggere oīa q̄ xp̄s ꝑcepit. Cōſtat aūt ꝙ doctrinā euāge
licā ꝑdictus ſeductor q̄ntū in ſe fuit ſubuertit: vñ de illo nō pōt
aliquo mō verificari ꝟba ꝑdicta. ſīlr illud qđ legiſ Luc. xxi. c.
Ego eñ dabo vobis os ⁊ ſapiam cui nō poterunt reſiſtere ad
uerſarij vr̄i. nō pōt intelligi de ꝑdicto ſeductore qui nullo mō
docuit veritatē: nec ipſe ⁊ eiꝰ ſequaces ꝑ ſapiam reſiſtūt: ſʒ ſo
lū ꝑ violentiā ⁊ armoꝝ potentiā vt ꝑ ex experientiā hr̄: ⁊ ī ſuo
alchorano tradiſ expſſe ꝙ deꝰ mandauit ſibi: vt ꝑ gladiū coge
ret pplos ad recipiēdū fidē ſuā. Ad deſignādū aūt ſeu fingen
dū ꝙ ipſe erat vtriuſq; teſtamēti cōſeruator. ⁊ ſic haberet tan/
q̄ ꝓpha ⁊ apls ꝑcepit ſeruare pmū ſacramētū āntiq̄ teſt. ſ. circū/
ſionē: ⁊ primū noui. ſ. baptiſmū. oēs eñ ſub ꝑdicta ſecta erran
tes maſculi circūcidunſ ⁊ tam viri q̄ femine baptiçanſ aqua.
Jn vtroq; tñ errauit manifeſte ab vtroq; teſtamēto: nā circūci
ſio q̄ in octaua die ꝑcipiſ fieri: vt Leuit. xij. a. Jn etate adulta
iuuenili ⁊ vltra ꝑ ipſos fit: ⁊ ſic ꝑdicta circūciſio nō eſt moſaica
ꝓut voluit fingere: ſed hiſmaelitica ſeu nabaothica. baptiſmꝰ
aūt q̄ ſm̄ veritatē aplice doctrine nō iteraſ cū ſit generatio ſpi
ritualis correſpōdēs generationi carnali nō ē niſi vnica. vnde
ad Ephe. iiij. a. Una fides vnū baptiſma. nā ſm̄ glo. vna xp̄i
mors vnū baptiſmū ꝯſecrauit. ipſi ꝟo fatuiçātes ſepe ⁊ ſepiſſi
me baptiçant: ſeu aq̄ abluūtur ꝓ imūdicijs tñ corꝑalibꝰ: nam
de ſpūalibus imūdicijs minime curant: ⁊ ſic dicētes ſe conſer/
uare vtrāq; legē vtriuſq; ſe manifeſtāt corruptores. ⁊ ſic ptʒ ꝙ
huiꝰ ſecte fundamenta ſunt falſiſſime fictiones. Circa tertiū. ſ.
de erroribꝰ ⁊ vitijs multiplicibꝰ in ea ꝯtentis. Sciendū ꝙ ꝓ/
ut hr̄ in q̄dā tractatu fratris Nicolai de ordine ꝑdicatoꝝ. q̄ in/
cipit: Quot ſūt dies ſerui ⁊c̄. q̄ q̄dē frater in ciuitate famoſiſſi/
ma ſaracenoꝝ q̄ dr̄ baldacū in ptibꝰ oriētalibꝰ remotꝰ ſita: vbi
generale ſtudiū ſaracenoꝝ hr̄: linguā ⁊ lr̄am arabicā didicit:
legē ſeu ſectā eoꝝ diligētiſſime ſtuduit ⁊ cū mgr̄o ipſoꝝ frequē
ter ꝯferēs magꝰ ac magꝰ ꝑuerſitatē ꝑdicte legꝰ apphēdit. Jſte
eñ ſeductor vt plurimū ſecutꝰ ē in credēdis errores famoſiſſimū
hereticoꝝ: vñ negat trinitatē ī diuinis in q̄ ſequiſ arriani ⁊ ſa
belliani errores: negat etiā deitatē xp̄i lʒ ꝯcedat ipʒ fuiſſe crea
turā ſupminētē oībus alijs creaturis ⁊ ſanctiſſimū ⁊ virtuoſiſ/
ſimū ſuꝑ oēs hoīes: intm̄ ꝙ ipm̄ noīat verbuʒ dei ⁊ ſpm̄ dei et
aīam dei. negat etiā xp̄m eſſe deū ꝑ vniōnē ꝑſonalē. ſīlr ꝯcedit
ꝙ fuit ſine pr̄e ⁊ de ꝟgine natꝰ: aſſerit etiaʒ ꝙ iudei nō occide
rūt xp̄m ſʒ quēdā ſīlem: ⁊ ꝙ deꝰ tranſtulit ipm̄ ad ſe. ſed appa/
rebit circa finē mūdi ⁊ occidet antichriſtū ⁊ poſtea deus faciet
ipm̄ mori. Tradit etiā ꝙ demones poſſūt ſaluari ꝑ alchoranū.
⁊ ꝙ multi ex eis facti ſunt ſarraceni. ponit etiā in deo corporei/
tatē. narrat eñ ꝙ cū ipſe iuiſſet ad deū qui eū vocauerat ꝑ ga
brielē ꝙ deꝰ ipoſuit ei manꝰ ⁊ ſenſit tantā frigiditatē tactus a
deo int̄ hūeros ꝙ ꝑuenit frigiditas vſq; ad medullā ſpine dor
ſi: q̄ quidē ſupradicta ⁊ multa alia falſa ⁊ etiā abſurda q̄ ī ſuo
alchorano traduntſ credēda ꝓut in ꝑdicto tractatu hr̄ cū breui/
tatis omittunſ q̄ oīa ꝯdicunt euāgelice veritati ⁊ aliq̄ etiā ra/
tioni naturali vt ptʒ intuēti. Circa ſperāda etiā falſa ⁊ heretica
tradidit: vñ ꝓut in ꝑdicto habeſ tractatu: ꝑdictꝰ ſeductor ꝑni/
cioſus aſſerit ꝙ vltima btitudo hoīs ꝯſiſtit in comedendo ⁊ lu
xuriādo ⁊ ī veſtibꝰ ꝑcioſis ⁊ hortꝰ irriguis ⁊ hmōi: qđ etiā ve/
ri phī ſide catholica carētes minime ꝯcedūt ex dictamīe eñ na
turalis rōnis coguntſ ꝯcedere ꝙ felicitas hūana nedū ꝯtēpla/
tiua: ſed

Quō mahometi fidei recepta

Error gētilium circa circūciſionē

Error eorūdē circa baptiſmum

tiua: ſʒ tm̄modo in bonis honeſtis qđ ē bonū rōnis: nā ſm̄ Boe — G
tiū in. iij. de ꝯſolatiōe: Si voluptates btōs efficere poſſent ni/
hil cauſe ē q̄n pecudes beate dicerenſ. de q̄ plenꝰ in. i. Ethi.
iſte ꝟo fatuꝰ intm̄ attribuit verā ⁊ vltimā btitudinē delitijs car
nalibꝰ. ꝙ in ꝑmiū vltimū h ꝑmittit btīs aſſerēs ꝙ in ꝑadiſo ce
leſti hñt edere ⁊ bibere epulanter ⁊ vti virginibꝰ ⁊ hmōi: qđ
ridiculoſū eſt inter ſenſatos. ¶ Circa ꝟo agendo ꝯcedit plu/
ralitatē vxoꝝ ⁊ ꝯcubinarū ⁊ ancillarū q̄ntas q̄ſq; cepit in bello
⁊ pōt nutrire: accepit etiam ipſe indifferēter vxores alioꝝ in q̄
videſ cōuenire cū nicolaitis hereticꝭ. videſ etiā ꝯcedere ſodo/
miā tā cū viro q̄ cū muliere: lʒ ipſi palliēt q̄buſdā expoſitioni/
bus extortꝭ. De ꝟtutibꝰ aūt: vt de hūilitate patiētia miſcđia vl
de pace vel de charitate dei ⁊ ꝓximi: nihil dic̄ dignū relatu ni
ſi ꝙ ipſe multū cōmēdat pſalteriū ⁊ alios ꝓphetas. ⁊ iob ⁊ le/
gē moyſi ⁊ ſuꝑ oīa alia cōmēdat euāgeliū xp̄i. Et dic̄ ꝙ xp̄s in
euāgelio ꝓphetauit de ipſo filijs iſrl̄ dicēs: Annūcio vobis de
nūcio dei q̄ poſt me venit ⁊ nomē eiꝰ ē mahometꝰ. qđ quidem
nomē aſſerit eē ſcriptū ab eterno ī trono dei ī ſupiori parte ad
dexterā: q̄ ⁊ multa alia fabuloſa ⁊ deriſiōe digna ī ſuo alchora
no ad lr̄am ꝯtinenſ. Sed q2 nihil hoꝝ ī lege diuina antiq̄ nec
noua ꝯtineſ vt ē manifeſtū: a ipſe ꝑcepit frequēter legē ⁊ euā/
geliū oīno obſeruari: iō finxit aliā falſitatem notoriā. ſ. ꝙ iudeiſ
corruperūt legē moyſi ⁊ ꝓpharū. ⁊ xp̄iani corruperūt euāgeliū
⁊ ꝙ non remāſit de ꝟitate legꝭ ⁊ euāgelij niſi tm̄ ī alchorano:
falſitas aūt huius fictiōis ſatꝭ ē manifeſta. ſed ad h pñt adduci
rōnes q̄ ꝑdictā falſitatē clariꝰ demōſtrant. Prima ē: naʒ talis
corruptio ſcripturarū ꝑdicta nō potuit eē generalis ⁊ manife/
ſta: q2 ſic alienationes ſciuiſſent ⁊ illa corruptio fuiſſet notoria
qđ ē falſum notorie. Nec potuit eē ꝑticularis ⁊ occulta: q2 ſic
aliq̄ codices incorrupti remāſiſſent qđ eſt falſum. Nā in omni
lingua ⁊ oī regione iueniſ lex ⁊ euāgeliū vniformiter ſcripta.
Jtē textꝰ veteris legis apud hebreos ē in lingua ꝓpria ⁊ lr̄a q̄
fuit in mōte ſinai data patribꝰ ꝑ moyſen. Et poſtq̄ fuerunt ex/
pulſi a terra ꝓmiſſionis ⁊ ꝑ orbē diſpſi eandē legē tenēt vbiq;
terrarū ſine aliq̄ variatione. Et qđ amplꝰ eſt tpe tēpli ſecundi
poſt trāſmigrationē decē tribuū ꝑ regē aſſirioꝝ. ⁊ duarum tri
buū ꝑ regē chaldeoꝝ: de q̄bus hr̄ in. iiij. Regū. fuerūt congre
gati in egypto. Lxx. interp̄tes de peritioribꝰ eoꝝ: q̄ iuſſu ptole
mei regꝭ egypti fecerūt. lxx. trāſlationes: vnuſq̄ſq; eoꝝ ſeorſuʒ
vnā: q̄ quidē. lxx. trāſlationes fuerūt vniformes ac ſi vno ore ⁊
calamo fuiſſent ſcripte. vt hr̄ in hyſtoria ſcholaſtica. ⁊ apud he
breos q̄ hāc trāſlationē chaldaicā hñt eſt notiſſimū. Unđ talis
corruptio nō pōt vete. teſta. applicari. ⁊ multo minus nouo te
ſta. nā q̄tuor ſacra euāgelia q ꝑ orbē terraꝝ fuerūt diuulgata
⁊ aliq̄ hebraice ⁊ aliq̄ grece: ⁊ aliq̄ latine ſcpta. poſtea fuerūt a
pſeudo aplis ⁊ hereticis multiplr̄ ipugnata ſuffragantibꝰ non
nullis iperatoribꝰ ⁊ alijs viris potiſſimis varijs hereſibꝰ infe
ctis: q̄ tñ ſacra dei euāgelia diuina gr̄a opitulante: ꝑ ſacra q̄/
tuor generalia ꝯcilia fuerūt firmiter approbata: nō ſine ſignis
vl diuinis miraculis. Ūn ⁊ hodie nō ſolū apud latinos: ſʒ etiā
apud grecos q̄ nobis aduerſanſ textus euāgelioꝝ vniformis
habeſ nemine diſcrepante. Ex q̄ ptʒ ꝙ ꝑdicta fictio nō ſolū eſt
euidenter falſa: ſed poti ꝯtra eū facit: quō eñ mādat obſerua
ri legē ⁊ euāgeliū. nā nō illa q̄ apud nos ſunt cū ipſa dicit eſſe
corrupta: nec etiā alia ab iſtis cuʒ nulla talia inueniantſ in toto
orbe vt eſt manifeſtū. Jtē quō chriſtiani potuerūt cū iudeis cō
ueniri in tali corruptione in q̄bus tā antiquo odio diuidūtur:
quō etiā cōuenirēt xp̄iani ⁊ iudei in corruptiōe eiꝰ: in quo ma/
xime diſcordāt. ſ. in xp̄o quē iudei dicūt nō eſſe deū nec bonum
hoiem. chriſtiani ꝟo nō ſolū dicūt eū eſſe ſanctiſſimū hoiem: ſʒ
etiā verū deum. multe etiam alie rōnes ponūtur in ꝑdicto tra
ctatu: ex quibꝰ hr̄ manifeſte ꝙ ꝑdictū alchoranū eſt plenū erro
ribus ⁊ vitijs: vñ ⁊ ꝓprie figuratū fuit in reuelatione bti Jo/
hānis ꝑ beſtiā ⁊ meretricē: vt per beſtiā intelliganſ errores in
cognitione: q2 ſicut beſtia caret cognitiōe rōnis ⁊ ſolū ſenſibi/
libus adheret: ita ⁊ iſti. Per meretricem vero intelligiſ ꝙ illa
cōgregatio peſſima in libidinibꝰ carnalibꝰ effronte ⁊ inuerecū
de implicaſ. vnde Hiere. iij. b. Frons mulieris meretricis fa
cta ē tibi noluiſti erubeſcere. Et iō lʒ poſtillator h qđ dr̄ beſtia/
⁊ meretrix: applicet diuerſis rōnibꝰ coꝝ. ſ. turcis ⁊ egyptijs: tñ
vtraq; natio ſm̄ magis ⁊ minꝰ vtrāq; ꝑticipat vitiū modis pre
dictis. ⁊ h de tertio. ¶ Circa q̄rtū querēdū videſ quō ad ſectā
que tot errores ⁊ vicia enormia ꝯtinet tanta multitudo hoīʒ ⁊
gētiū diuerſitas cōfluxit. ⁊ ei tā firmiſ adheret: cum ratio natu
ralis hoīm ꝓut in. i. Ethi. ſemꝑ ad optima deꝑcaſ. ⁊ ꝑ ꝯñs ho
mines ex ductu rōnis hmōi falſitates ⁊ errores abhorrerent.
¶ Ad qđ dicēdū ꝙ ꝓut pōt hr̄i a ſctō Tho. in ſūma ꝯ gētiles
libro. i. ca. vj. mahometꝰ introducēdo errorem ſuuʒ ꝓceſſit via
cōtraria

Error mahometi de vltima beatitudine

Quid mahometꝰ circa ꝟtutes ſenſerit

Tranſlatio LXX — H

B cõtraria illi⁹ vie ꝙ ꝟitas euãgelica p xp̃m ⁊ ei⁹ diſcipl'os fu/
it i orbe itroducta. ¶ Ueritas eĩ euãgelica nõ hũano mõ ſeu
mũdano:ſ; ſolũ diuio fuit i mũdo itroducta. ſecta ꝟo hui⁹ ma
hometi mõ totalr oppoſito: qḋ ſic p;. nã in ꝟitate euãgelica
oĩm hũanũ itellectũ excedẽtia p̃dicãt. vt trinitas pſonaꝝ cũ vni
tate eẽntie i diuis. ⁊ natura diuia ⁊ hũana i xp̃o piũcte i vni/
tate pſone ⁊ hmõi: q̃ cognitionẽ naturalẽ intellect⁹ hũani exce
dũt. In ſecta ꝟo p̃dicta nihil tradiẽ credẽdũ niſi qḋ ꝟ facilẽ
a q̃libet mediocriter itelligẽte naturali ingenio cognoſci poſ/
ſit: vt vnitas dei ⁊ excellentia xp̃i hoĩs. Et qꝛ multi hoĩes ſub
ſtãtias ſpũales ſeparas nõ cognoſcũt: iõ in deo aſſeruit eẽ coꝛ
poreitatẽ: vt dictũ fuit i. lit. arti. Itẽ in ꝟitate euãgelica volu/
ptates carnis maxie cohibentẽ: ⁊ oĩa q̃ i mũdo ſũt ↄtẽni docẽ
tur q̃ a tota hũana m̃ltitudine fere appetũẽ: vt ſũt libidines ⁊
delectatiões gule honores ⁊ p̃ncipat⁹ ⁊ hmõi: qb⁹ aĩ mortaliũ
maxie afficiũẽ. ¶ In ſecta ꝟo p̃dicta voluptati carnaliũ habe
ne relaxanẽ: ⁊ etiã faſt⁹ ⁊ pompe hũane tãq̃ maxie virtuoſa
docenẽ: vt p; ex dict̃ ſuperi⁹. In ꝟitate etiã euãgelica ꝑmit
tunẽ p̃mia nõ ſolũ iuiſibilia: ſ; etiã ab hoĩb⁹ mortalib⁹ incom
p̃hẽſibilia. vñ Eſa. lxiiii. a. Ocul⁹ nõ vidit. ⁊ Aplš. i. Coꝛ. ii.
b. Qḋ ocul⁹ nõ vidit nec auris audiuit ⁊c̃. Ad iſta cũ nõ icli
nanẽ naturalr corda hũana: q̃ tñ ſibi cognita ſm naturã po/
ti⁹ amplectũẽ. In ſecta ꝟo p̃dicta bona ſenſibilia: imo et car/
nalia ꝓ p̃mio finali ꝑmittunẽ: vt iã dictũ ẽ. Ex qb⁹ p; rõ q̃re
m̃ltitudo magna imo maxia hoĩm huic ſecte adheſit. Stulto/
rũ ifinit⁹ ẽ numer⁹: Eccle. i. a. Et ſm ↄſiderationẽ ad maximũ
miraculũ euãgelice legis reputãdũ ẽ: ꝙ animi mortalium p fi
dem euãgelij ad tñ deuenit: vt ↄtẽptis viſibilib⁹ ſola iuiſi/
bilia finalẽ cupiãt. ¶ Et attẽdẽdũ etiã ꝙ ſecta p̃dicta i armo
rũ potẽtia tãq̃ p ſigna a deo data fuit itroducta: cũ tñ talia ſe
pe latronib⁹ ⁊ tyrãnis nõ deſũt: cui⁹ ↄriũ fuit i ꝟitate euãge/
lica q̃ nõ p armoꝝ coactiuã potẽtiã: ſ; p terribiliũ pſecutionũ
patiẽtiã p aplos ⁊ alios diſcipl'os ẽ itroducta. ¶ Notãdũ eti
am ꝙ nõ ſapiẽtes i reb⁹ diuis ſeu hũanis a p̃ncipio p̃dictã ſe
ctã receperũt: ſ; hoĩes beſtiales i deſert̃ morãtes oĩs doctri/
ne diuine ꝑſus ignari: p quoꝝ multitudinem alios armoꝝ
violẽtia ad hãc legẽ coegit. vñ l; i ꝓceſſu tp̃is aliq̃ p̃hi in ara
bia: ⁊ in alijs ptib⁹ huic ſecte ſubiectis ſurrexerũt vt alphara/
bi⁹: algazelus: auicẽna: auerrois ⁊ alij: iſti tñ nõ fuerũt in p̃/
B ma receptiõe: ſ; poſt magnũ tp̃is ꝓceſſũ: q̃ l; i publico timore
hũano ↄſenſerint p̃dicte ſecte: ſicut multi p̃hoꝝ idola publice
exteri⁹ colebãt: tñ int⁹ ea vana eẽ crediderũt. Sed ↄtra hoc
qḋ dꝛ ꝙ ſecta p̃dicta delectatiõis habenas relaxauit: forte poſ
ſet dici oppoſitũ nã ꝓhibitũ ẽ eis vinũ oĩno qḋ eſt ꝟ vehemẽ
tiorib⁹ delectabilib⁹ gule. ſilr fuit eis iniũctũ ieiuniũ. xxx. die/
Quare ma rũ in anno: qḋ videẽ ſatis afflictũ. ¶ Dicẽdũ ad primũ dupli
homet⁹ i le citer: p̃mo qꝛ ſecta iſta initiũ habuit ⁊ fundamẽtũ i regionib⁹
ge ſua vinũ calidiſſimis: vbi vinũ nõ ẽ tñ deſiderabile ꝓpt̃ eſtũ: ſ; in illis
prohibuerit ptib⁹ frigida ſũt magis appetibilia. ⁊ iõ mahomet⁹ fingens
ꝙ man⁹ dñi corpaliter eum tetigit: aſſerit ꝙ fuit a deo infrigi
datus vſq̃ ad medullã dorſi: volẽs deo attribuere frigidita/
tẽ q̃ maxie appetiẽ ab eſtuat̃. Scḋo dicẽdũ ꝙ ſeductoꝛ ille ſi
cut ⁊ alij tyrãni timebãt gẽtes ſibi ſubditas: ne ↄ eũ tumultu
oſe inſurgerẽt: ⁊ qꝛ p vinũ ↄſueuerũt rixe ⁊ multa oriri turba
tionũ ſcãdala: p̃ſertim int̃ hoĩes brutales: ſicut erãt gẽtes il/
larũ regionũ: vt dictũ fuit ſupra: idcirco ad talia p̃cauẽdũ vi/
nũ ꝓhibuit oĩno: ⁊ ſilr etiã rõne finxit: ꝙ xp̃s nõ fuit occiſus
a iudeis: ne pp̃s crederet ꝙ poſſent ſuũ ꝓphetã occidere cu;
iã xp̃s q̃nẽ ↄſiteẽ excellẽtioꝛ: ẽ ſe occiſus fuerat ab alijs. ¶ Ad
Quare ie/ tertiũ ꝟo dicendũ ꝙ ieiuniũ illḋ ab eo inſtitutũ poti⁹ facit ad
iuniũ p̃cepe repletionẽ vẽtris ⁊ crapulã ꝓcurãdã q̃ ad abſtinẽtiã ſuſtinẽ
rit dã: comedũt enĩ tp̃e ieiunij: vt cõiter ſemel ꝓpe aurorã: ⁊ ite/
rũ poſt ſolis occaſu; ⁊ de oĩ comeſtibili: ⁊ ſic mãifeſtũ ẽ ꝙ nõ
eſt ieiuniũ ad abſtinẽtiã ptinẽs: ſ; poti⁹ ad gule obſequiũ: ⁊ ꝟ
de quarto. ¶ Circa q̃rtũ de duratione illi⁹ ſecte attẽdẽdũ eſt
Quare lex ꝙ nõnulli miranẽ de hoc ꝙ ſecta iſta tã erronea ⁊ vitioſa: vt
mahometi dictũ eſt tã diuturne durat: cu; ex decurſu vete. ac noui teſta. vſ
ſit tãte dura q̃ ad ip̃am excluſiue nulla ſecta falſa ſeu rit⁹ errone⁹ tãte fuit
tionis durationis. Uidem⁹ eñi ꝙ aſſyrij ⁊ chaldei perſi et greci q̃ po
pulũ dei p interualla tẽpoꝝ afflixerũt fuerũt parue duratiõis
reſpectu durationis iſti⁹ ſecte. Silr romanoꝝ ⁊ idolatraꝝ ſecta
modicũ durauit reſpectu iſti⁹. Qꝛ ſi dicaẽ ꝙ hmõi durationis
nõ ẽ cauſa q̃rẽda: cũ ſit ex volũtate diuina ꝟ pmittente ei⁹ vo/
lũtat̃ cã nõ ẽ q̃rẽda: ꝟ nõ videẽ ſufficere. nã l; de volũtate dei
q̃ ẽ ei⁹ eſſentia nõ ẽ cã q̃renda cũ ſit p̃ma cã oĩm: nihilomin⁹
tñ de eius effectib⁹ a ſanctis ⁊ iuſtis viris q̃runẽ cauſe ſpecia
liter i ſilib⁹. vñ Hiere. xii. a. deo dicit: Quare via impioꝝ ꝓ
ſperaẽ. ⁊ infra: Plãtaſti eos ⁊ radicẽ miſerũt ⁊ ꝓficiũt ⁊c̃. Et
abacuk

abacuk deo alloquẽs i. i. ca. ſic dicit: Mũdi ſunt oculi tui ne vi C
deas malũ: ⁊ reſpicere ad iniquitatẽ nõ poteſ. Quare nõ reſpi
cis ſup iniq̃ agẽtes ⁊ taces deuorãte ip̃io iuſtiorẽ ſe: Que ꝟba
ꝓprie poſſent applicari ad ꝟ ꝓpoſitũ: nã de⁹ videẽ tacere ꝑmit
tẽdo ꝙ pp̃ls tantis erroꝛib⁹ ⁊ vitijs implicat⁹ pp̃lm iuſtiorẽ ſe
deuoret. ſ. xp̃ianũ: ⁊ ꝟ p̃ aliã inſuetã durationis diuturnitatẽ: nam
vt dicit poſtillatoꝛ. ſ. eodem ca. iam trãſierãt pluſq̃ ſeptingen
ti. xxx. anni ab initio hui⁹ ſecte vſq̃ ad tp̃s in quo hanc poſtilla;
ſcripſerat: ⁊ hodie. ſ. anno dñi. M. cccclxxi. ia; trãſierãt octin
genti ⁊ quattuoꝛ fere anni ab initio huius ſecte vſq̃ nũc. nec tñ
adhuc apparẽt ſigna ↄſummationis ip̃i⁹. de quo nõ ſolu; multi
miranẽ tãte durationis cãm nõ iuenientes: ſ; etiã q̃dã alij claudi
cãt murmurãtes de dei ꝓuidentia ⁊ eius equiſſima iuſticia.
¶ Ad cui⁹ aliqualẽ rñſionẽ ſalua ſemp incõprehẽſibilitatẽ iu/
dicioꝝ dei ⁊ viarũ ei⁹ inueſtigabilitatẽ: videẽ dicendũ ꝙ int̃ ſe
ctam ſaracenicã ⁊ ſectas alioꝝ paganoꝝ p̃cedentiũ ſunt aliq̃ diffe
ferẽtie. nã l; oẽs tã iſta ſecta q̃ p̃cedẽtes ↄueniũt i rõne infide/
litatis: oẽs eñi tã iſti q̃ illi carẽt fide vera: differũt tñ in multis Differẽtia
⁊ ſpecialẽ in tribus q̃ ad ꝓpoſitũ faciũt: quoꝝ primũ eſt ꝙ hec int̃ ſectã ma
ſecta l; mala ⁊ peſſima: vt dictũ ẽ: nõ tñ ẽ idolatrica nec cultum hometi ⁊ a/
idoloꝝ publice i ſuo dominio pmittit ſicẽ alie ſecte p̃cedẽtes cõi/ lias p̃ceden
ter faciebãt vt ẽ manifeſtũ. nam a tp̃e aſſyrioꝝ ⁊ chaldeoꝝ vſ/ tes
ad tp̃s Coſdroe incluſiue: cuius dominiũ ꝓpinquũ fuit ip̃i ma/
hometo: ſemp viguit cultus idoloꝝ inter gẽtes qui populũ dei
vexabãt. vt p; in veteri teſtamẽto ⁊ in hiſtorijs eccl'iaſticis ⁊ in
legẽdis ſanctoꝝ. ¶ Cõſtat aũt ꝙ inter oĩa pctã quib⁹ deus of/
fendiẽ pctm̃ idolatrie eſt potiſſimũ: intm̃ ꝙ de⁹ ſe oſtẽdit ſeruẽ/
tius ſeu ardẽti⁹ illud punire q̃ alia pctã. vñ Exo. xx. ſolũ ſup p̃/
ceptũ de ꝓhibitiõe idolatrie: ⁊ nõ ſup alia de⁹ dꝛ zelotes. nam
cũ dixiſſet: Nõ adorabis ea. ſ. idola nec coles. ſubdit: Ego ſum
dñs de⁹ tu⁹ fortis zelotes. ⁊ ibidẽ. xxxiiii. cũ dixiſſet: Nõ adora
bis deũ alienũ. ſtatim ſubdit: q̃m dñs zelotes nomẽ eius ⁊c̃. ⁊
Deut. xxix. loquẽs de hoĩe idolatra dr. Tunc q̃maxime furoꝛ
ei⁹. i. fidei fumet ⁊ zelus ↄ hoĩem illũ. ⁊ ſic in multis alijs ſacre
ſcripture locis. cui⁹ rõ eſt: nã zelus iportat intẽſionẽ effectus ex
q̃ q̃s vehemẽter q̃rit excludere illḋ qḋ ſibi repugnat ſm Aug'.
lib. lxxxiii. q. ⁊ qꝛ cult⁹ idoloꝝ inter cetera pctã mag' repugnat D
cultui diuio. iḋ circa ꝟ pctm̃ dꝛ zelotes ⁊ zelare ſingulari⁹ q̃ in
alijs pctis. vñ ⁊ non tm̃ tolerat durationẽ ei⁹: ſicut alioꝝ pctõꝝ
eo mõ q̃ viri dicunẽ zelare vxores. ne p ↄſortiũ alioꝝ impediatẽ
ſingularitas quã in vxore querũt. vñ nõ tamdiu tolerãt zeloty/
piã ſicut alia vitia que de vxorib⁹ ſuſpicanẽ: ⁊ qꝛ iſta ſecta non
incurrit pctm̃ idolatrie cõmittẽdo nec pmittẽdo: iõ nimiꝝ ſi de⁹
eam lõgiori tp̃e tolerat q̃ alias ſectas p̃cedẽtes quaꝝ quelibet
publice idolatrabat. Si aũt dicaẽ de ꝟ ꝙ idolatriã multo maio
ribus tp̃ib⁹ deus pmiſit: incepit eñi ſm q̃ſdã a tp̃e Enos qui fu
it terti⁹ ab Adã: de quo Geñ. iiij. ſm ꝟo alios a tp̃e Nemroth
de q̃ Geñ. x. ⁊ q̃cq̃d ſit de ꝟ manifeſtum eſt ꝙ tp̃e moyſi egyptij
idola colebãt. vnde i Exo. In dijs egypti faciã iuſticiã. ⁊ in tp̃e
dauid legiẽ in pſal. Omnes dij gentium demonia ⁊c̃. vñ rõ p̃/ Pš. 95. b
dicta nõ videẽ h̃re locũ: cũ ſit manifeſtũ ꝙ deus p multa maio/
ra tp̃is ſpacia idolatriã in gentib⁹ pmiſit. Ad ꝟ dicẽdũ ꝙ ido
latria eſt nomẽ generis ſub q̃ cõtinentur multe ⁊ varie ſpecies
idoloꝝ ⁊ cult⁹ coꝝ. vñ diuerſe gentes ſeu natiões diuerſa ido/
la colebãt ⁊ ſub diuerſis ritib⁹. vñ Judicũ. x. ꝟ filij iſrl' diceba
tur qḋ ſuierũt dijs Aram ⁊ dijs ſidon: ⁊ dijs moab: ⁊ dijs amõ
⁊ dijs philiſtim ⁊ hmõi. Cũ aũt aliq̃ gens aliã ſupabat deos il
li⁹ gentis deuicte deſtruebat ⁊ cultũ coꝝ. vñ Eſa. xxxvi. d. rapſa
ces i noĩe ſennacherib q̃ multas gẽtes deuicerat dicebat: Ubi
ſunt dij emat: ⁊ arphat: ⁊ vbi ſunt dij ſephar ⁊ bain ⁊c̃. q. d. ꝙ
ſicut vicerat gẽtes illas: ita ⁊ deos coꝝ. ¶ Ex q̃ p; ꝙ ſicut nul
la fuit ptãs mũdana q̃ tm̃ duraſſet ſicut ptãs hui⁹ ſecte de q̃ lo/
quimur: ꝓut i hiſtorijs põt haberi: ita nec fuit aliqua idolatria
intm̃ durãs. nam vna ſpecie idolatrie ſuperata ſeu deſtructa p
aduerſarios ſue gẽtis alia ſpẽ idolatrie. ſ. alteri⁹ gentis ſupe/
rantis inſurgebat: ⁊ ſic l; deus m̃lto tp̃e idolatriã ſub rõne ge/
neris pmitteret: nullã tñ ſpeciẽ idolatrie diu tolerabat: ſed vnã
p aliã puniebat: ⁊ iõ q̃ñ romanũ imperiũ vt oẽs natiões ſibi
ſubiugaret: oẽs ſpẽs idolatrie recepit: vt in hiſtorijs ſcholaſtic̃
legiẽ de phano pantheon: tunc de⁹ oẽs hmõi idolatrie ſpecies
p xp̃m ⁊ ei⁹ doctrinã deſtruxit ꝓut fuit ꝓphetatu;: Dañ. ii. g. ꝙ
lapis. ſ. chriſtus abſciſus ſine manibus. i. abſq̃ humana pote/
ſtate ſtatuã. i. idolatria; diminuit: quo ad omnes eius ſpecies:
ꝓut largius fuit declaratũ in additiõe Danielis ca. ꝟ. dicto in
reſponſione ad primũ argumentum: ⁊ ſic patet ratio quare iſta
ſecta nephanda de qua loquimur in propria ſpecie et ritu i tot
temporibus predictis pluſq̃ aliq̃ ſpecies idolatrie toleraẽ: na;
in iſta eſt infidelitas ſine idolatria: in alijs precedentibus fuit
D idolatria

E idolatria cū infidelitate. idolatrie aūt punitio zelo diuino ſub/
iacet: quo deus feruentiꝰ ⁊ celeriꝰ punit ꝙ̄ alia pctā: vt dictum
eſt. Scdm vero in q̄ differt iſta ſecta ab alijs p̄cedētibꝰ: eſt ꝙ p̄
cedētes vt cōiter cogebāt fideles ad adorādū ſeu thurificādū
idolis: vt pꝫ in Daniele de tribꝰ pueris: ⁊ i libris machabeoꝝ
⁊ mlto frequētiꝰ ⁊ clariꝰ i legēdis aploꝝ ⁊ martyrū q̄ p tyran/
nicā ptātem multipliciter torquebāť vt cultū idolis preſtarent
ſup q̄ innumerabilia tormēta patiebāť vſqꝫ ad ſāguinis effuſio/
nē: tenētes vero iſtā ſectā ſaracenicā cōiter ⁊ vt in pluribꝰ non
cogunt fideles ad apoſtatādū: nā in alchorano p̄cipiť ꝓ vt ha/
beť in p̄dicto tractatu ꝙ oēs hoīes nō recipiētes legē ſuā occi/
danť niſi ſoluant tributū. Ex q̄ pꝫ ꝙ p ſolutionē tributi ſoluū/
tur ab hac coactiōe: ſolutio aūt tributi ſuperioribus etiā ſi ſint in
fideles licita ē dicēte xp̄o: Luc. xx. e. Reddite q̄ ſūt ceſaris ceſa
ri. Qꝫ aūt ſaraceni nō cogūt fideles ad apoſtatādū in fide eſt
manifeſtū p experiētiā. nā i ptibꝰ egypti ⁊ iudee ⁊ i ceteris cō/
finibꝰ cōmoranť fideles xp̄iani: ⁊ etiā in ptibus turcie ⁊ alijs
regionibꝰ orientalibꝰ pmittunť fideles xp̄i nō ſolū ad habitan/
dū: ſꝫ etiā ad habēdū ꝓpria monaſteria ⁊ aliq̄ oratoria. manife/
ſtū ē eī ꝙ i ſctō ſepulchro hieroſolymis. ⁊ i ciuitate bethleē ſūt
monaſteria fratrū minorum deuote viuentiū: ⁊ in turcia ⁊ alijs
ptibꝰ orientalibꝰ ſūt monaſteria p̄dicatoꝝ religioſe viuētiū: ⁊ in
mōte ſinai vbi lex moſaica fuit data ⁊ corpꝰ beate katherine re
quieſcit: ſūt multi monachi deo ſeruiētes ſub regula ſcti Baſi/
lij ⁊ ego vidi aliq̄s habentes breuiaria ⁊ aliq̄s libros canonis
i lingua chaldaica ⁊ celebrātes miſſas ſuas ſub ritu eccleſie: ſꝫ
cū aliq̄bꝰ alijs cerimonialibꝰ differētijs q̄ nō variāt ſubſtātiam
celebratiōis. Patriarcha etiā alexandrinꝰ q̄ fidē catholicā te
net lꝫ ab eccleſie vnitate p viaꝫ diſcrimina aliq̄liter deuiet: eſt
tñ in illa ciuitate magna q̄ dr alchayra fungēs officio p̄triarcha
tus ꝓut oēs venientes ab iſtis ptibꝰ teſtanť: cū tñ i illa magna
ciuitate cōiter p̄ſidet ſoldanꝰ qui maximꝰ ē iter ſaracenos: ⁊ nō
ſolū pmittit p̄triarchā p̄dictū in p̄dicto officio: ſꝫ etiā ipm hono
rat ⁊ pmittit ꝙ regat oēs fideles cōmorantes in ptibꝰ egypti
alexādrie ⁊ damaſci ⁊ hierlm: q̄ quidē fideles ſūt i magna mul
titudie. ⁊ ſic pꝫ rō q̄re iſta ſecta lꝫ mala ⁊ pniciosa: nō tñ fideli
bus tā nociua nec piculoſa ſicut alie ſecte p̄cedētes: q̄ conabā/
tur cogere xp̄ianos ad apoſtatādū de fide ⁊ negādū xp̄m: diu/
tiꝰ tolerať ꝙ̄ ſecte erronee p̄cedētes. ¶ Sꝫ forte ꝯ p̄dicta dice/
tur: ꝙ lꝫ iſta ſecta cōiter nō cogat fideles ad recedendū a ꝟita/
te fidei: tñ ſupprimit eos vehementer: ita ꝙ viuunt inter eos. q.
ſub iugo captiuitatꝭ ⁊ ſeruituť. Itē p̄dicte q̄tidie mouēt bella
ꝯ xp̄ianos ⁊ multos occidūt ⁊ captiuāt ⁊ terminos eorū ⁊ ter/
ras deuaſtāt. ex q̄bꝰ videť ꝙ ꝓ honore noīs dei nō tm debuiſ/
ſet tolerari. Ad p̄mū dicendū ꝙ viuere abiecte ⁊ ſub iugo ſer/
uitutis non diminuit aliq̄d de veritate eccleſiaſtice dignitatꝭ.
nā vt ait Hilariꝰ i. vii. de trini. Hoc habet ꝓpriū eccl'ia vt dū p
ſecutionē patiť/ floret: dū opp̄miť, creſcit: dū cōtēniť/ p̄ſiſtit: dū
lediť/ vincit: dū arguiť/ intelligit: tunc ſtat cū ſuperari videť. hec
ille. Ex q̄ pꝫ manifeſte ꝙ veritas eccl'iaſtice dignitatꝭ non con
ſiſtit i ꝓſperitatibꝰ mūdanis dicēte xp̄o Ioh. xviii. g. Regnū
meū nō eſt de h mūdo: ſꝫ potiꝰ i aduerſitatibꝰ mūdanis ꝓ no/
mine xp̄i tolerādis: qđ etiaꝫ ex ꝓceſſu primitiue eccl'ie in bonis
ſpūalibꝰ pōt haberi. Manifeſtuꝫ eī ꝙ in eccl'ia primitiua a tpe
aploꝝ vſqꝫ ad tp̄s Silueſtri pape qñ nulla ptās mūdana erat
apud fideles: tunc eccl'ia maxie ꝓſperabať in ſpūalibꝰ: florebat
eni in frequētibus triūphalibꝰ martyrijs: qñ ꝓ fide xp̄i ſuſtinē
da ſūmi pontifices ⁊ alij prelati ⁊ viri religioſi ⁊ etiā ſimplices
vtriuſqꝫ ſexꝰ ꝓ xp̄i noīe gaudēť tormēta ⁊ rabiē tyrānoꝝ vſqꝫ
ad mortē acerbiſſimā ſuſtinebāt. Ex q̄bus mālfeſtať ꝙ ꝟtutes
diuine. ſ. fidei ⁊ ſpei ⁊ charitatꝭ ꝓtūc in eccl'ia q̄ ſūt vera ⁊ maxi
ma bona ſpūalia maxime abūdabāt: qñ aūt in ꝓceſſu tpis fide
les magnas ptātes ſeculares obtinuerūt: tūc p̄dicte ꝟtutes: ⁊
ſi p miſericordiā diuinā nō ex toto defecerīt nō tñ ſb eodē vigo
re cōiter repiunť: ſicut in p̄mitiua: vt eſt manifeſtū: inter īfide/
les etiā cōmorātes his tpibus in ptibꝰ vltra marinis: multi re
periunť deuotiores ꝙ̄ in iſtis ptibꝰ: qđ ſatis pꝫ ex magna pa
tiētia eoꝝ in tolerādis opprobrijs ⁊ iniurijs ſaracenoꝝ freq̄n
ter ꝓ xp̄i noīe. ¶ Ad ſecūdū ꝟo dicēdū ꝙ ſm Aug. in. iii. d tri
nita. ca. xvi. ⁊ allegať a magiſtro i. i. di. xlvi. Mala q̄ ab iniq̄s
īfidelibꝰ fideles pie pferūt ipis. ſ. fidelibꝰ vtiqꝫ ꝓſūt ad emēdā
da pctā: vel exercēdā ꝓbādāqꝫ iuſticiā. hec ille. Vñ in hmōi de
bellatiōibꝰ ſaracenoꝝ qñqꝫ deꝰ opať īfligēdo penā xp̄ianis ꝓ
pter multa pctā q̄ ab eis cōmittunť: ⁊ in talibꝰ ſaraceni reputā
di ſūt vt flagellū dei ⁊ ꝟga furoris eiꝰ: ꝓut Eſa. x. ⁊ ſic talia ꝓ/
prie ſiūt ad emēdāda pctā. Qñqꝫ ꝟo ad exercēdā ꝓbādāqꝫ iu/
ſticiā. nā deꝰ q̄ ſine teſtimonio ſue bonitatꝭ nullū tp̄s reliq̄t lā/
guētibꝰ ſeu tabeſcētibꝰ p̄dictis p̄ncipalibꝰ ꝟtutibꝰ ꝓuidit eccle
ſie ſue

ſie ſue dās ei ⁊ reges ⁊ p̄ncipes q̄ viriliter ⁊ fortiſſime ſepe ꝯ/ G
tra aduſarios fidei p modū bellicū ⁊ militarē ſtrenue pugnāt:
ꝓut pꝫ in hiſtorijs germanoꝝ ⁊ galloꝝ: ⁊ alioꝝ orthodoxoꝝ
europe p̄ncipū: ⁊ p̄ſertim in hiſtorijs hiſpanie: in q̄bus habeť:
ꝙ sereniſſimi reges antiq̄ bone memorie mlta certamina ⁊ va
ria bella dñi ꝯtra ſaracenos hmōi exercuerūt: ⁊ multas ciuita/
tes ⁊ regiōes de manibꝰ hoſtiū crucꝭ recupauerūt ad laudē dī
⁊ honorē eccl'ie. vñ ⁊ hodiernis tpibꝰ. ſ. in p̄ma Iulij. ſ. ãno do
mini M. cccc. xv. anni p̄ntis ſupraſcripti. Illuſtriſſimꝰ rex nr̄ Io
hānes cū magna ptāte regni ſui: licꝫ nō tota itrauit terrā ſara/
cenoꝝ vſqꝫ ad ciuitatē metropolim. ſ. Granata: vbi rex eoꝝ re/
ſidebat: vbi ꝓpe illā bellū iniuit cū magna mltitudie ſaraceno
rū: in q̄ bello ſuffragāte diuina clemētia ⁊ btā ꝟgine intercedē
te cū btō iacobo patrono nr̄o: totā illā mltitudinē deuicit ⁊ vſqꝫ
ad portas ciuitatꝭ fugauit [illegible] de inimicꝭ crucꝭ xp̄i plꝰ ꝙ̄ q̄n/
qꝫ milibꝰ: ⁊ niſi ſolis occaſus ſupueniſſet: multo maior fuiſſꝫ eo
rū ruina. Ex q̄ magne deo laudes referēde ſūt: ⁊ gratiarūacti/
ones: ſperātes de ſui clemētia circa hoc maiora ⁊ viciniora ſa/
lutē p sereniſſimū regē noſtꝝ p̄fatum fienda. ¶ Ex q̄bus patꝫ
ꝙ ſicut olim ꝯtra idolatras feroces q̄ cogebāt fideles ad rece/
dēdū a cultu diuino ⁊ ad idola adorādū: deꝰ diſpoſuit martyrū
ꝯſtantiā: p quā oſtēdereť firmitas fidei eccl'ie erga deū ſi cōtra
falſos ſaracenos in armoꝝ potētia ꝯfidētes: ꝓuidit de potēti/
bus ⁊ fortiſſimis p̄ncipibꝰ ꝓ deo ſtrenue militātibꝰ in q̄ diuia
ꝓuidētia q̄ in ſui diſpoſitiōe nō falliť ſe oſtēdit filiū iuſte ⁊ pie
gubernatiuā. Tertio ꝟo in q̄ differt iſta ſecta a p̄cedētibꝰ eſt ꝙ
p̄cedētes ſecte idolatraꝝ dignitatē xp̄i in oībus ⁊ p oīa de
nigrabāt: negantes nō ſolū eiꝰ verā deitatē: ſed etiā eiꝰ boni/
tatē ſeu virtuoſitatē humanā: aſſerētes ipm fuiſſe ſeductorē et
maleficū ⁊ hmōi: vñ cū viros iuſtos ⁊ fideles ad recedēdū ab
eiꝰ fide cogebāt: deridebāt eos p crucē ⁊ paſſionē xp̄i dicētes:
quō inter deos debet cōputari ⁊ tanq̄ꝫ deus coli q̄ ſeipm non
potuit ſaluū facere: in q̄ ꝯueniebāt cū iudeis xp̄m improperāti
bus: que quidē blaſphemia xp̄i cōiter inueniť in legēdis ſctōꝝ
martyꝝ: q̄ ſub tyrānica poteſtate romanoꝝ ⁊ perſaꝝ ⁊ alioꝝ ty
rannoꝝ poſt paſſionē xp̄i martyrio ſūt coronati. Secta ꝟo iſta
hoc nō facit. nā vt dictū eſt ſupra in. iiii. arti. licet deitatē xp̄i ne
gat q̄ eſt ſūma ⁊ ineffabilis excellētia diuine pſone: cōcedit ta/
mē ipm fuiſſe excellētiſſimū ſup oēs creaturas mūdi: vt dictuꝫ
eſt. Vñ nimiꝫ ſi ꝯtra iſtā ſectā tolerabiliꝰ ſe habeat diuina iu/ H
ſticia: diutiꝰ eā ſuſtinēdo ꝙ̄ alias p̄cedētes xp̄m hoīeꝫ vitupera
tes. Et attēdēdū ꝙ circa finē mūdi antixp̄s ſurgꝫ: ꝓut. ii. Theſ
ſal. habeť. ii. ca. q̄ oēs ꝑſecutōes oīm ſectaꝝ p̄dictaꝝ excedat:
nā fideles nō ſolū coget ad recedendū a cultu xp̄i: ſed etiaꝫ ad
adorandū ipm antichriſtū tanq̄ꝫ deū: vt ibidē: ⁊ ideo nō ſolū di
ciť antiapoſtolus ⁊ antipropheta: ſicut mahometus: vt dictuꝫ
eſt: ſed etiam antichriſtus tanq̄ꝫ ceteris magis chriſto contrari
us. Et iō ſicē deꝰ diſpoſuit ꝯ ꝑſecutionē idolatraꝝ q̄ maior fuit
ꝙ̄ ſaracenoꝝ vt dictum eſt: martyres qui fortiſſimi fuerūt in fi
de: intātū ꝙ mūdū vicerūt: oīa mūdana tormēta ꝓ fide xp̄i ſu/
ſtinēdo: iuxta illud: Hec ē victoria q̄ vincit mūdū. ſ. fides nr̄a.
i. Ioh. v. a. ſic ꝯtra perſecutionē ſaracenoꝝ diſponit reges: qui
licet in fidei firmitate nō tantū gradū attingerent ſicut marty/
res: fuerunt tamē in fide ſtabiles ⁊ in armoꝝ potētia deo ſtre/
nue militantes intantū ꝙ de ipſis poteſt dici ꝙ per fidem vice/
runt regna: licet nōdū: vt habeť in additiōe ad Heb. xi. Et. i.
Ioh. v. ⁊ hec fuit ſufficiens prouiſio ad ſaracenoꝝ maliciaꝫ re
frenandā. ſic etiā diſpoſuit ꝯtra maximā perſecutionē antichri
ſti ſm aduentū ſuum perficiendū: vt ꝯtra ſummū perſecutorē
ſummus inſurgeret liberator. Quibus ꝯſideratis patet ratio
maioris ⁊ minoris durationis harum ſectarū: que ſumenda ē
ex maioritate ſeu minoritate perſecutionū earū. Nam quia ꝑ/
ſecutio antichriſti erit maxima. ideo erit breuiſſima: iuxta illud
Marci. xiii. c. Et niſi breuiaſſet dñs dies illos non fuiſſet ſal/
ua oīs caro. Et pari ratiōe qꝛ ꝑſecutio ſaracenorū inter cete
ras eſt minor: vt patet ex p̄dictis tribus differentijs. ideo eius
duratio eſt valde longior ceteris. Et quia perſecutio idolatra/
rum fuit quaſi media inter eas. ideo eius duratio eſt quaſi me
dia inter duratiōes p̄dictas. ⁊ hoc loquēdo de duratiōe in cōi
nō attingēdo ad mēſurā tēpoꝝ exquiſitaꝫ: qꝛ h eſſet inq̄rere de
tpibus ⁊ momentis q̄ pater poſuit in poteſtate ſua. Actꝰ. i. a.
i q̄bus oībꝰ maxime relucet ſapiētia diuina q̄ vincēdū maliciā
diabolicā pꝛter ⁊ hūanā attingit a fine vſqꝫ ad finē fortiꝰ et di/
ſponit oīa ſuauiter Sap. viii. a. que quidē ſapiētia nos digne
tur ſuauiter diſponere nūc p gratiā ⁊ i futuro p gl'iam: Amē.

¶ Additiōes Pauli epi Burgeñ. ac Replice magiſtri Mat
thie dorinck ſup bibliā finiūt.

A B

Et vidi ⁊ ecce agnus ſta. Oſtenſa Ca. XIIII grauiſſima pſecutione quã patietur eccleſia ab antixpo ⁊ eius apl'is: ad conſolationẽ oſtẽdit qualem habeat adiutorẽ: ⁊ qualẽ ipſe habeat familiã. b ¶ Cẽtũ quadraginta mi. In virginitate pfectiſſimos: in fide trinitatis ex quattuor mundi ptibus collectos.

c ¶ Tonitrui. Quia terret eos q̃ ad cõſortiũ ſuũ vẽire ſuffugiũt. d ¶ Citharedorũ. Quia ipſi q̃ ad hoc ſe inſtituerunt vt extenderent ſua corda deuota ſup lignũ crucis. e ¶ Citharizãtiũ. Qḋ ex officio habebãt ope implebãt. f ¶ Et cãtabãt. i. de integritate aïe ⁊ corporis exultabũt: qḋ gaudiũ nunq̃ eis veteraſcet: ſʒ ſemp eſt eis vt nouũ. g ¶ Qui empti ſunt. i. q̃s ad h vt eſſent virgines ſanguis xp̄i elevauit. h ¶ Ex oi. pmitie deo et agno. vt ex grege optim⁹ equus: vł ex fructibus primitie. i ¶ Et vidi. Deſcripta impugnatiõe facta p duas beſtias: ſuppoſitoq̃ʒ auxilio agni ⁊ dignitate familie ei⁹ oſtẽſa: ſbiũgiť admonitio: vt ad hãc familiã accedãt: ⁊ cõminatio vt ab illa alia declinẽt. k ¶ Alterũ. i. pdicatores qui ſũt alteri a chriſto. i. vicẽ ei⁹ exequẽtes. l ¶ Per mediuʒ celi. Per mediã eccleſiã quã v̄bis ⁊ exẽplis ſecuʒ trahunt

Et vidi ⁊ Ca. XIIII
¶ chriſtus p nobis imolat⁹. ¶ vt adiuuans.
ecce agnus ſtabat ſu
¶ .i. eccleſiã virtutib⁹ celſam et deum contemplantem.
pra mõtẽ ſiõn: ⁊ cũ illo cẽtũ qua
¶ tales quales fuerunt.
dragitaq̃ttuor milia hãbẽtes no
¶ q: chriſtiani vocabũť. ¶ q: dn̄i dicẽť.
men eius et nõmẽn patri ei⁹ ſcri
¶ indelebiliter. ¶ q: in mãifeſto cõfitẽtur. ¶ deſideriũ vel admonitionem.
ptũm in frõntibus ſuis. Et aũdi
¶ ab his qui cum eo erant.
ui vocem de cęlõ tanq̃ vocem
¶ id eſt multorum populorum q: de multis populis congregati ſunt.
aquãrum multarum: ⁊ tanq̃ vo
cẽ tonitrui magni: ⁊ vocem quaʒ
¶ vel erat.
audiui ſicut citharedorum citha
¶ non alienis.
rizantiũ in citharis ſuis. Et cantabant quaſi canticũ nouum an
¶ id eſt in pſentia eorum in quibus ſedet. ¶ .i. predicatores.
tẽ ſedem ⁊ añ quattuor aniãlia ⁊
¶ .i. iudices. ¶ .i. de integritate ſua
ſeniõres: et nemo poterat dicẽre
gaudere. ¶ niſi illi virgines.
canticum niſi illã centũ quadragintaquattuor milia qui empti
¶ iõ q: de terra eſt: ne deſperet. ¶ cum
ſunt dẽ terra. Hi ſunt qui cũ mu
aliquibus ſordibus mũdi vel ad litteram.
lieribus nõ ſunt coinquinati: vir
¶ .i. imitanť chriſtum.
gines enim ſunt. Hi ſequuntur
¶ integritate anime ⁊ corporis.
agnuʒ quocunq̃ ierit. Hi empti
¶ patri. ¶ chriſto.
ſũt ex oib⁹ primitię deo et agno:
¶ ⁊ ſi aliq̃ſ fuit. ¶ in illis inueniť in q̃b⁹ manet. ¶ vł ipſorum.
et in ore eoruʒ non ẽſt inuentũm
¶ verbi. ¶ operatione.
mendãciũ. Sine macula eñi ſũt
¶ ante deũ iudicem. ¶ mino: eñ.
añ thrõnũ dei. Et vidi alteꝝ an
¶ a terenis ſe remouẽtẽ. ¶ ex iniũcto officio
gelũ volãtẽ p mediũ cęli habẽtẽ

Nico. de lyra

Et vidi. Hic Ca. XIIII ꝯñr deſcribiť fidelium pſecutionẽ mahometi ſuſtinentiuʒ. Et diuidiť in duas ptes. ſ. in ptẽ pncipalẽ ⁊ incidentalẽ q̃ incipit ibi: Et vidi alterũ angelũ. Circa primũ ſciendũ ꝙ ſicut dr̄ in chronica Hugonis floriacẽſ. circa finẽ imperij Eraclij agareni qui ⁊ ſaraceni dicunť mahometo duce ceperũt egyptũ ⁊ ethiopiã grauiter inuadere. ſiłr Homar⁹ mahometi diſcipulus damaſcũ: ⁊ regionẽ phenicis ⁊ hieruſalẽ totãq̃ʒ ſyriam occupauit: ⁊ antiochiã cõprehẽdit: ⁊ in his terr' erãt multi religioſi xp̄iani in cenobijs magnis ducentoꝝ trecentoꝝ ⁊ amplius monachoꝝ in caſtitate viuentiũ: quoꝝ maior pars vel multi erãt v̄gines: ⁊ in illa pſecutione p gladiũ ſaracenoꝝ tranſierunt ad regnũ celoꝝ: ⁊ h eſt qḋ dic̃ hic iohãnes: Et vidi ⁊ ecce agn⁹. i. xp̄s qui dr̄ agn⁹ dei: Ioh. i. b ¶ Stabat ſup montẽ ſion. i. in eccłia triũphante q̃ diciť mons ſion: Heb. xij. qui deſcribiť hic ſtans: eo ꝙ adiuuit dictos martyres i tolerãtia martyrij. ſic Act. vij. g. dr̄ de ſtephano i agone poſito ꝙ vidit ieſum ſtantẽ: q: ſtare pp̄riũ ẽ adiuuãtis in prelio: ſedere v̄o pp̄riũ iudicãt'. ppť qḋ Marc. vlť. d. deſcribiť vt ſedẽs a dext' dei. c ¶ Et cũ illo cẽtũ q̃dra. milia. in tãto enim numero vel circiter eſtimanť pdicti occiſi pbabiliter. d ¶ Habẽtes nomẽ ei⁹ ⁊c. et p ꝯſequens ſpũſſancti qui eſt nexus amboꝝ. e ¶ Scriptũ i fron. ſuis. p aptã ⁊ liberã ꝯfeſſionẽ. f ¶ Et audiui vo. d ce. ⁊c. i. mltitudis ſctõꝝ: ſm ꝙ dr̄. ſ. xvij. d. Aque multe ppli multi. multitudo eñi centũ q̃dragintaquattuor miliũ magnifice laudat deũ de ſua victoria ⁊ gloria adepta. g ¶ Et tanq̃ vocẽ to. magni. in quo deſignať magnitudo laudis. nõ ſolũ ex laudantiũ multitudine ſʒ etiam ex modo laudis ⁊ qualitate. h ¶ Et vocẽ quã au. ſicut citharedorũ ⁊c. nã hec laus eſt coraʒ deo ⁊ angelis gratioſa. i ¶ Et cãtabãt q̃ſi can. no. q: dicti laudãtes ſunt de nũero ſanctoꝝ noui teſtamẽti. k ¶ Añ ſedẽ. ſ. dei. l ¶ Et ante q̃ttuor aniãlia ⁊ ſe. i. in pſentia ſanctorum patriarchaꝝ et epiſcopoꝝ in celis exiſtentiũ: ſicut dictũ ẽ. ſ. iiij. ca. m ¶ Et nemo poterat di. canti. ex voto eñi ꝯtinentie habuerũt aliquid ſpeciale in merito ⁊ ſimiliter habẽt in pmio: ſicut et de q̃libet ſancto cõfeſſore canit eccleſia: Nõ eſt inuentus ſimilis illi: rõne ſpecial' meriti. n ¶ Qui empti ſunt d terra. ſanguine chriſti. o ¶ Hi ſunt q̃ cũ mu. nõ ſũt coinq̃nati. vel ſimpliciť integritatẽ carnis tenendo: vel ſaltẽ poſt votũ caſtitatem ſeruando. p ¶ Virgines enim ſunt. v̄ginitas eñi in ſcriptura aliquãdo accipiť ſtricte pro integritate carnis: aliq̃ñ magis large p continentia: maxime voto cõſecrata. q ¶ Hi ſequnť agnũ q̃cũq̃ ierit. q: ſequũť xp̄m nõ ſolũ p viam mandatoꝝ: ſed etiam conſilioꝝ. r ¶ Hi empti ſunt ex omib⁹ pmitie. i. gratioſi: ſicut primi fructus ſunt magis delectabiles. s ¶ Et in ore eoꝝ nõ eſt inuentũ mendaciũ. nam veritatẽ fidei confeſſi ſunt omnino ⁊ cõſtanter. t ¶ Sine macula eñi ſunt añ thronum dei. nam ſi aliquã maculã contraxerãt purgata fuit virtute ſui martyrij. v ¶ Et vidi alterũ angelũ. Hec eſt ps incidẽtalis in q̃ deſcribiť quedam infidelium cõuerſio mirabilis que cõtingit circa illa tẽpora. Sanctus eñi Bonifaci⁹ miſſus fuit a pontifice romano ad pdicanduʒ fidem catholicã gentilib⁹ Thuringie: Auſtrie: Friſie: in qua legatiõe multos valde ꝯuertit ad xp̄m. ⁊ hoc eſt quod diciť: Et vidi alterũ angelũ: id eſt ſanctũ Bonifaciuʒ. nam angelus interptať nunci⁹. Ipſe v̄o fuit nuncius verbi diuini: vt dictũ eſt. x ¶ Volãtem p mediũ celum. nã velociter et ꝓmpte executus fuit officiũ ſibi iniunctum. y ¶ Habentẽ. in corde ⁊ ore.

Euangeliũ

Moraliter. a ¶ Et vidi ⁊c. Iſtud exponiť de xp̄o ſuſcipiẽte aïas interfectoꝝ a Homer ſucceſſore mahometi. Moraliter poteſt exponi d pio pontifice xp̄i vicario q̃ dulciť fouet ⁊ nutrit obſeruantes caſtitatẽ q̃ ẽ qḋdã martyriũ ſpecialiť in iuuenib⁹: ⁊ maxie q̃ñ firmatur p votũ ſolenne: ⁊ ſic dr̄: Et vidi et ecce agnus. i. paſtor pius. b ¶ Stabat ſupra mõtẽ ſion. i. eccłiam militãtẽ de q̃ dr̄ Ps. lxxxvi. a. Diligit dñs portas ſion ſup oia tabnacula iacob. c ¶ Et cũ illo centũ q̃dragintaq̃ttuor milia. i. vniuerſi cõtinẽtes voto ſolẽni. iõ ſubdiť: d ¶ Habentes nomẽ ei⁹ ⁊ nomẽ pris ei⁹ ſcptũ ⁊c. in quo deſignať firmitas cõtinẽtie p votũ ſolẽne. f ¶ Et audi. voceʒ de celo ⁊c. p qḋ ſignificať laus deo accepta. h ¶ Et vo. quã au. q̃ſi cithare. ⁊c. eſt aũt cithara figure triãgular': p qḋ ſignificať fides trinitat' ſine q̃ laus nõ ẽ deo grata. i ¶ Et cãtabãt q̃ſi can. no. i. ptinẽs ad no. teſt. k ¶ Añ ſedẽ. i. ad honorẽ dei ⁊ oim ſctõꝝ ⁊ non ad laudẽ hoim. m ¶ Et nẽo po. di. cã. ⁊c. q: cõtinẽtes hñt aliqḋ meritũ ſpeciale quod nõ habẽt alij. o ¶ Hi ſũt q̃ cũ mu. ⁊c. h põt itelligi ſimpliciť ſm oẽ tp̄s: ⁊ ſic ẽ v̄ginitas ꝓpe. Alio mõ a tp̄e voti ꝯtinẽtie ⁊ ſic põt dici v̄ginitas large. q ¶ Hi ſequunť ag. ⁊c. ſ. mente ⁊ corpe: fide ⁊ ope: r ¶ Hi empti ſũt ex oi. ⁊c. i. gratioſi i ꝯſpectu di: ſič pmi fruct⁹ ſũt alijs magi grati. v ¶ Et vidi alteꝝ an. ⁊c. h ad lrãʒ dr̄ d ſancto Bonifacio q̃ miſſus a papa pdicauit pplo Thuringie ⁊ auſtrie ⁊ friſie ⁊ mltos ꝯũtit ad dñm. Moraľr ãt põt exponi d q̃libet pdicatore magnũ fructũ faciẽte. iõ ſubdiť: x ¶ Volantẽ p mediũ ce. i. ꝓmpte diſcurrẽtẽ ad pdicãdũ v̄bũ di. y ¶ Habẽtẽ euãge. eter. i. pdicationẽ ad eternitatẽ glie pducentem.

C

Diuiſio

Perſecutio diſcipuloꝝ mahometi

B

Moraliter D

E ¶ trabāt. m ¶ Euāgeliū eter. i. p̄dicationē eternā ꝓmittētē cō/
plētes ad eternitatē ducētē. b ¶ Timete do. ⁊ da. ⁊c. Bñ
opando: ⁊ bñ de eo annūciādo vt p voſ glorioſius appareat.
c ¶ Quia ve. ⁊c. q̄ſi nō deficiat: q: nō lōgo tpe patiemini.
d ¶ Et ali⁹ an. q: p̄dicatores ſibīuicē ſuccedūt. e ¶ Ceci
dit. Bis poſitū infinitatē ſignificat: vl̄
valet in q̄ oīmoda deſtructio intelligit̄.
f ¶ Vino ire for. i. vitiis ⁊ precipue
idolatria q̄ eſt dulc̄ pot⁹ peccātib⁹ q̄b⁹
alios inq̄nāt: ⁊ ne recto tramite gradia
tur/inebriāt: vñ debet̄ eis ira dei. Pu
rū vinū bibit̄ dū flagellat de⁹ ꝑ ad emē
dationē: turbidū dū infert̄ eterna dāna
tio. g ¶ Et ange. ter. Tres ponit̄ ꝓ
fide trinitat̄ cū tria hec in eadem pſona
poſſint ꝯſiderari. h ¶ Qd̄ mixtum.
q̄ſi q̄ nō corrigit̄ vindicta eius ad corre
ctionem data puniet̄ eterna pena.
i ¶ In calice. Calix vindicta dei: vbi
deſup mer̄ qd̄ ad correctionē hic vindi/
cat ſubt⁹ fex. i. dānatio quā in vltimis bi
bēt ipi. de vino ḡ. i. de fece: qd̄ vinū q̄a
vult ad cōparationē meri oſtēdere turbi/
dū: addit qd̄ mixtū ē. k ¶ Et fumus
tor. Or q̄dā de dānatiōe maloꝝ nume
rat: nō dicat ꝓ dānatiōe deſcribēda: ſed
tm̄ ꝓ terrore īferendo illis q̄s deterret
ab eoꝝ ꝯſortio. l ¶ Aſcendet in ſe.
Cū dic̄ aſcēdet i ſecula: notat et̄nā penā
ꝯtinuari: vbi addit:

Alis hꝛ̄tom nes ſcti ei⁹

† Pſ. 145. a
Actu. 14. c
† Eſa. 21. c
Hie. 51. a
j. 18. a

a ¶ ⁊ hoc ideo habebat.

a euāgeliū et̄nū vt euāgeliçaret ſe b
a ¶. i. morātib⁹ in ꝯtēptu mūdi. b ¶. ſ. oī/
modā diuerſitatē illoꝝ. q̄ in ſrenis demorāt
dētib⁹ ſup terrā: ⁊ ſup oēꝫ gētē
⁊ tribū ⁊ linguā ⁊ pplm dicēſ ma c
¶ pſuaſiōe. ¶ caſto amore. ¶ nō illas be
b gna voce: Timete dñm ⁊ date il d
ſtias. ¶ vel claritatē.
c li honoreꝫ: q: venit hora iudicij f
a ¶ faciēdo vos ſibi ꝯformes. b ¶ et ſi time
tis defectū petite ab eo ſubſidiū.
ei⁹: ⁊ adorate eū † qui fecit celū ⁊ g
d terrā mare ⁊ fontes aq̄rū. Et ali⁹ h
a ¶ ſm̄ diuerſam annūciationē.
e angel⁹ ſecut⁹ eſt eū dicēs: † Ceci k
a ¶. i. oēs ꝯfuſi i vitijs. b ¶ ꝓ multitudine
dit cecidit babylon illa magnā
vel ſupbia. a ¶ prauo dogmate munita.
f q̄ a vino ire fornicatiōis ſue po/
¶ gentiliter viuētes.
g potauit oēs gētes. Et angel⁹ ter/ l
¶ nō timid⁹
tius ſecut⁹ ē illos dicēs voce ma m
a ¶. i. antixp̄ꝫ.
gna: Si q̄s adorauerit beſtiaꝫ ⁊ n
a ¶. i. ſe ſibi ꝯformē fecerit. b ¶ ſignū no/
minis ei⁹.
imaginē ei⁹ ⁊ acceperit characte o
a ¶ q̄ eū ꝯfitent̄. b ¶ q̄ ope mutat̄.
reꝫ in fronte ſua aut i manu ſua: q
a ¶ ꝺ et̄na dānatiōe. ¶ qd̄ irat⁹ de⁹ ꝓpinat
¶ ſicut babylon.
h hic bibet de vino ire dei: qd̄ mi/ r
i xtū ē mero in calice ire ipius. Et s
a ¶. i. fetore b ¶ vt viſa eoꝝ claritate tabeſcat
cruciabit̄ igne ⁊ ſulphurē i ꝯſpē/
ctu angeloꝝ ſctōꝝ: ⁊ añ ꝯſpectū
¶. i. tenebroſitas.
k agni. † Et fumus tormentorū eo t
¶ pſeuerabit.
l rum aſcendet in ſecula ſeculoꝝ.

Ni. de ly.

¶ Nec hūt re

a ¶ Euangeliū eter. i. euāgeliū xp̄i
qd̄ dr̄ eternū. nā ei aliud nō ſuccedet.
b ¶ Vt euāgeliza. ſe. ſup. ter. ⁊c.
. i. pplis p̄dictis in q̄b⁹ diuerſificant̄ lin
gue ſaltē in aliq̄: ⁊ q: nō ſolū par⁹ erat p̄
dicare dict̄ pplis: ſꝫ oīb⁹ gētib⁹ genera
liter eū audire volētib⁹. iō ſb̄dit̄: Et ſup
oēm gentē ⁊c. c ¶ Dicēs ma. vo. in
qua notat̄ efficacia p̄dicatiōis ſue.
d ¶ Timete dñm. timore filiali.
e ¶ Et date illi ho. ſicut filiū patri.
f ¶ Quia venit ho. iu. ei⁹. generali
ter in fine mūdi. ⁊ ſingularit̄ i morte cu
iuſlibet. nā in q̄li ſtatu q̄s morit̄ i tali iu
dicio p̄ñtabit̄ g ¶ Et adorate eū ⁊c.
q̄ eſt creator omniū: ⁊ nō idola vana.
h ¶ Et ali⁹. hic ꝯñr deſcribit̄ punitio
pſeq̄ntiū xp̄ianos. Et diuidit̄ i duas p/
tes: q: p̄mo deſcribit̄ eoꝝ punitio. ſcd̄o
hui⁹ occaſiōe bonoꝝ p̄miatio/ibi: Et au
diui vocē. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ Cōſtans
nepos Eracly cepit impare ānο dñi ſex
cēteſimo. xliii. ⁊ pſuaſus a paulo ꝯſtāti/
nopolitano epō icidit in hereſim mona
cholitaꝝ duplicē naturā i xp̄o negātiū:
⁊ mltos eccl̄ie miniſtros nō aſſentiētes hereſi dicte grauit̄ affli
xit: ⁊ in exiliū relegauit: ꝓpter qd̄ ſctūs martin⁹ papa ꝯuocato
ꝯcilio dictā hereſim cū ſuis fautorib⁹ dānauit. ꝓpter qd̄ in con
ſtātinopolim fuit duct⁹: vt aſſentiret dicte hereſi: qd̄ renuens in
exiliū fuit miſſus ⁊ ibidē mortu⁹: ⁊ de ꝯ exponūt aliq̄ locū iſtuꝫ:
cū dr̄: Et ali⁹ angel⁹. i. papa martin⁹. i ¶ Secut⁹ ē dicēs.
dictā hereſim ꝯdēnādo. k ¶ Cecidit ce. ba. i. iperiū grecoꝝ
qd̄ fuit magnū. nā impatore in hereſim cadēte: vt dictū ē: multi
alij ſilr ceciderūt. ⁊ q: ꝯ erat ꝯfuſibile. iō vocat̄ imperiū illō ba/
bylon. i. ꝯfuſio. dr̄ aūt ꝯ bis/cecidit: ꝓpter duplicē caſū. ſ. p̄lar/
che ⁊ impatoris. ¶ Itē ſciēdū ꝙ ſicut dr̄ in chronica Sigiſber/
ti: Leo q̄ poſt theodoſiū ſūpſit iperiū: cepit impare anno dñi ſe/
ptingēteſimo. xviij. ⁊ impauit annis. xxiiij. ⁊ ānο impij ei⁹. xiij.
papa Grego. iij. ꝓfuit eccl̄ie ⁊ Leonē hereſi deprauatū redargu
it: ⁊ ꝺ ꝯſilio romanoꝝ ei vectigalia denegauit: ⁊ ne pcuſſura ſui
nūmiſmat̄ reciperet̄ ordinauit: ⁊ ꝙ ei⁹ effigies de eccl̄ia tollere
tur: ⁊ ne nomē ei⁹ in miſſaꝝ ſolēnijs recitaret̄. ⁊ ſm̄ ꝯ exponit̄
ab eis qd̄ ſb̄dit̄: l ¶ Et an. ter. i. papa Grego. m ¶ Dicēs
vo. ma. in q̄ notat̄ ordinatiōis ſui auctoritas. n ¶ Si q̄s ad.
be. leonē beſtialit̄ viuētē deferēdo ei honorē impialē. o ¶ Et
imaginē ei⁹. quā fecit de eccl̄ia remoueri: vt dictū eſt. p ¶ Et
accepit cha. ⁊c. ꝯfitēdo eū manifeſte impatorē. q ¶ Aut in
manu ſua.

manu ſua accipiēdo nūmiſma eius charactere figuratum. G
r ¶ Hic bi. de vi. ire dei ⁊c. penā excōicationis ⁊ aggra/
uatiōis icurrēdo: licet autē hec expoſitio ꝓbabilis videat̄: q̄a
tm̄ añ impatorē Cōſtātē fuerūt impatores alij tm̄ vel mag̃ he
reſi deprauati: vt p̄ꝫ ex ſupradict̄: videt̄ min⁹ ꝯueniēter expo
ſitū qd̄ dr̄ ſupra. ſ. de ei⁹ caſu: Cecidit
babylon. i. imperiū grecoꝝ mō predi
cto: maxime cū ei⁹ fili⁹ ꝯſtātin⁹ eccl̄ias
diruptas repauerit: ⁊ ꝯ hereſim mona
cholitaꝝ inſurrexerit. vñ ⁊ vniuerſalē
ſynodū in ꝯſtātinopoli ꝯgregauit du/
cētoꝝ octogintanouē epōꝝ q̄ duas na
turas eē i dño nr̄o ieſu xp̄o cōprobaue
rūt ⁊ oñderūt. ſilr qd̄ ſb̄dit̄ ꝺ Grego. pa
pa ⁊ Leone impatore ꝙ accipiēs Leo
nis nūmiſma: Bibet ꝺ vino ire dei
⁊c. excōicationeꝫ icurrēdo: videt̄ min⁹
ꝯueniēter dictū: q: ſb̄dit̄: s ¶ Et cru
cia. ig. ⁊ ſul. p qd̄ itelligi videt̄ pena
gehēne: q̄ ē et̄na. vñ ſb̄dit̄: t ¶ Et fu
mus tor. ⁊c. ⁊ ſic nō videt̄ loq̄ de pe/
na excōicatiōis ſeu corpalis icēdij: quā
ꝯtigiſſe dicūt ꝯſtātino filio leonis: q̄ꝫ
miniſtroꝝ eccl̄ie fuit maxim⁹ pſecutor:
ꝓpt̄ qd̄ ſaluo meliori iudicio videt̄ lr̄a
ab illo loco: Et ali⁹ angel⁹ ꝺ mahome
to ⁊ ei⁹ ſeq̄cib⁹ exponēda: ꝺ q̄rū pſecu
tiōe ꝯ xp̄iāos añ fecerat mētiōeꝫ: ⁊ eoꝝ
penā nō dixerat: ⁊ iō iohēs deſcribit ꝯ
ꝯñr eoꝝ punitionē. ⁊ p̄mo q̄ntū ad pe/
nā tpalē. ſcd̄o q̄ntū ad penā eternā/ibi:
Et terti⁹ angelus. Circa p̄mū dicit: Et
ali⁹ angel⁹. ſ. ſctūs iohēs loq̄ns: Se
cut⁹ ē: ꝯ nō refert̄ ad ptē imediate p̄ce/
dētē: ſꝫ ad p̄cedētē i q̄ locut⁹ fuerat ꝺ cē
tū q̄dragintaq̄ttuor milib⁹ iterfectis ꝓ
xp̄o a ſaracenis dicēs eorū punitioneꝫ
tpalē: Cecidit babylon. i. gēs babylo/ b
nica. nā lex ei⁹ ē ꝯfuſiōib⁹ plena: q: ibi
laxat̄ vita voluptuoſa: q̄ vita pecuduꝫ
dr̄. i. ethicoꝝ. ⁊ etiā ꝓpt̄ ꝯfuſū ꝓcedē/
di modū. nā inordinate tradit̄: ⁊ idem
freq̄nter ⁊ inutiliter repetit̄: nec rōne
vel ſcptura autētica fulcit̄: vt p̄ꝫ illā i/
tuēti. Illa magna. nā gēs illa in breui
fuit multū multiplicata ⁊ dilatata. Di/
cit̄ aūt cecidiſſe q: circa tpa illa cōflixit
cū romanis: in q̄ ꝯflictu tres amiret ſa
racenoꝝ cū mlt̄ alijs ſūt pempti: vt ha
bet̄ in chronica Sigiſberti. Que a vi/
no fornicatiōis ſue potauit oēs gētes.
Hyperbole ē ad deſignādū magnā mul
titudinē gētiū errore mahometi iſectā:
ꝯcedit eīm carnis delectabilia ad q̄ mlt
titudo hoīꝫ ē prona. Et terti⁹. Hic cō
ſeq̄nter deſcribit̄ pena eoꝝ eterna: cū
dr̄: Et terti⁹ ange. ſ. ad lr̄aꝫ: vl̄ aliq̄s
p̄dicator ſctūs ꝯ mahometi ſectā: Si q̄s adorauerit beſtiaꝫ. i.
mahometū: vt dictū eſt ca. p̄cedēti. vbi dictū eſt ꝺ ei⁹ imagine
⁊ de ei⁹ character̄ acceptiōe. Hic bibet de vino ire dei. i.
puniet̄ a deo grauit̄. Qd̄ mixtū ē mero. Dicit̄ aūt punitio
dei vinū merū qñ q̄s punit̄ tpalit̄ ad ei⁹ correctionē: mixtū ꝟo
qñ poſt punitionē tpalē ſeq̄t̄ eterna: ſic̄ eſt in ꝓpoſito: q: ſara
ceni puniti fuerunt morte tpali: vt p̄dictū eſt: ⁊ cū ꝯ eterna. iō
ſubdit̄: Et cruciabitur igne ⁊ ſulphure. i. pene gehēne.
Et fumus tormētoꝝ ⁊c. nā illa pena ē eterna a pte poſt.

✱ Nec ha

✱ b ¶ Vt euāgelizaret. ſe. ſup ter. ⁊c. nā p̄dicatio dꝫ eē Moraliter
ſe cōis oīb⁹. c ¶ Dicēs ma. vo. ti. dñm ⁊c. q: p̄dicator p̄/
mo ⁊ p̄ncipaliter dꝫ iducere pplm ad cultū diuinū: ⁊ p ꝯñs ad
deſtructionē idolatrie: ⁊ oīm ad ipam ptinētiū. ideo ſb̄ditur:
h ¶ Et ali⁹ an. ſe. eſt eū di. Cecidit ce. ba. q̄ interp̄tat̄
ꝯfuſio. iō ſignificat idolatriā ⁊ ptinētia. ⁊ q: nō ſolū dꝫ idola/
triā deſtruere oñdēdo vilitatē culpe: ſꝫ etiā grauitatē pene. iō
ſequit̄: l ¶ Et an. ter. ſe. eſt il. di. vo. ma. Si q̄s ad. be
ſtiam ⁊c. i. exercuerit idolatriā vel aliq̄d ptinēs ad ipam.
r ¶ Hic bi. ꝺ vi. ire dei ⁊c. i. valde grauit̄ ⁊ eternalit̄ pu/
niet̄: vt p̄ꝫ p lr̄am ſeq̄ntē: licet aūt hic nominent̄ tres ange/
li: tm̄ iſte tres denūciatiōes vel p̄dicatiōes p̄nt vni ⁊ eidē p̄di/
✱ catori

A F a ¶ Nec habēt re. Quaſi nō mir ſi illi q̄ antichriſtū adora uerūt tpe ipſi⁹ punient: q: ſui etiā ꝑcedētes miſtri eādē penā habebūt. b ¶ Hic pa. ſan. i. hic debēt paciēter pati ſancti: ne veniāt ad eternā penā. c ¶ Opera. i. mercedes opeꝝ q̄ ſequunt: q̄ſi dī i mūdo erāt maiores tribulatiōes ad maiorē coronā ingruebāt: vñ adeo abiecti reputabant: ſꝫ iā nihil patient. d ¶ Et vidi. Oſtēſa remuneratiōe bonorū ꝑ qđ inuitabat ad ꝯſortiū coꝝ: ſupponit dānationē impioꝝ: vt ꝑ terrorē ducat ad idē ꝓpoſitum. e ¶ Silem fi. ho. Quia nō iam vere erat filius hoīs q: īmortalis. f ¶ Angelus. i. ſcti q̄ viꝫ huc fuerāt ī fidelib⁹ occulti ī claritate apparēt iudicaturi orātes cū deſiderio vt de⁹ ſeꝑationē faciat bonorum et maloꝝ. g ¶ Exiuit ḋ tē. exire dicūt ſcti ḋ tēplo cū iā apparēt. nō q̄les olim fuerāt ſed quales in eternum māſuri. h ¶ Mitte falcē. i. iudiciariā ſniāꝫ a bonis malos ſeparantē. i ¶ Quia ve. ho. Quia iā ē oportunū cū cōpletus ſit numer⁹ tuoꝝ. k ¶ Et ali⁹ ange. Cum oſtēdiſſet deū ꝑtātē iudicādi habentē a ſanctis iplorari: ⁊ ſic iudicium fieri: oſtēdit eandē ꝑtātē ſanctos habere: ⁊ ꝑ̄m vt iudicēt iperare: et illos imperio obedire. Alius angelus .i. xp̄s qui occult⁹ ⁊ vilis fuerat ī fideli⁹ clarus

a Nec habēt requiē die ac nocte q̄ adorauerunt beſtiā ⁊ imaginem
a ¶ ſicr nō hꝫ re. b ¶ indiſcrete aliq̄s ſignū
ei⁹: ⁊ ſi quis acceperit charactere
de pdictis. ¶ .i. p cōmitu eterne pene.
b nominis eius. Hic patiētia ſan b
a ¶ ⁊ coꝝ. b ¶ ope cōplēt. c ¶ ḋ genīs di
ctorum eſt qui cuſtodiunt mandata dei ⁊ fidem ieſu. Et audiui e
a ¶ q: cū deū ꝯfitēt. b ¶ qui illi mi
ſeri ſꝫ iſti felices. ¶ i corde tuo ⁊ auditoꝝ
vocē de celo dicentē mihi ſcri b
a ¶ ſeculo. b ¶ in cōfeſſione domini.
be: Beati mortui qui i dōmino e
a ¶ qñ corp⁹ ⁊ aīa reſoluunt. b ¶ a tpe reſurrectionis. ¶ .i. tota trinitas
moriunt. Amōdo iā dicit ſpiri f
a ¶ āpli⁹ ñ patiāt. b ¶ coꝝ q̄ hucuſq̄ paſſi ſunt.
tus vt requieſcant a laborib⁹ ſu g
c is. Opera eni illorū ſequūt illos h i
a ¶ .i. ſctōs vl̄ dñicā carnē. b ¶ xp̄s ſuper ſctōs ſedet vl̄ diuinitas ſup hum. -itate.
d Et vidi: ⁊ ecce nubē cādidā ⁊ ſu k l
a ¶ dico. b ¶ q: iā ipaſſibil ⁊ īmortalis.
e p nubē ſedētē ſimilem filio hoīs m
a ¶ in ſciꝑo vl̄ i diuinitate. b ¶ ad ſiītudinē triūphātis. ¶ q: vicit diabolū ꝑ ſapiaꝫ.
hñtē i capite ſuo coronā aureā n
¶ poteſtate. ¶ a chriſto. o
⁊ i manu ſua falcē acutā. Et ali⁹ p q
¶ in hoc q ſerans.
f g āgel⁹ exiuit de tēplo: clamās vo r s
¶ ad chriſtum.
ce magna ad ſedētē ſup nubem. t
a ¶ exerce iudiciū. b ¶ .i. collige tuos.
h † Mitte falcē tuā ⁊ mete: q: venit v x
a ¶ qm̄ cōſeruata eſt nequitia maloꝝ ⁊ iam nō habet locum. b ¶ vl̄ venit. ¶ vel aruit.
hora ut metat: qm̄ maturuit meſ y
ſis terre. Et miſit q̄ ſedebat ſup z
a ¶ .i. ſeparauit bonos a malis
nubē falcē ſuā i trā: ⁊ meſſuit eā.
a ¶ ſupradicti ſancti aliud officiū habētes
b ¶ quales eſſet apparuit.
k Et ali⁹ angel⁹ exiuit de tēplo qđ a b
a ¶ .i. ſecreto loco. ¶ ſicut chriſtus.
eſt i celo: habēs ⁊ ipē falcē acutā c d
a ¶ de loco ſecretiori in quo ſancti.
l Et alius angelus exiuit ḋ altari f

Nico.de lyra

M a ¶ Nec habēt re. ⁊c. nā eſt ꝯtinua: vt ꝑꝫ ex dict̄ ca. ꝑce. ⁊ q: ſ̄m q̄ dicit Aug⁹. vna cā q̄re ꝑmittunt mali in hoc mūdo eſt exercitiū bonoꝝ in ꝟtute patiētie. iō ſbdit: b ¶ Hic patiētia ſan. ē. q: patiētia xp̄ianoꝝ mītotiēs ⁊ multiplicit̄ exercitata ē ꝑ ſaracenos.
B c ¶ Et audi. Pars iſta ab aliq̄b⁹ exponit de morte qua q̄s morit mūdo ꝑ religiōis ingreſſum. nā illis tpib⁹ q̄dā vir potēs deuotiōe duct⁹ reedificauit cenobiū ſcti Bñdicti apud caſtrū caſſinū qđ ꝑ lōgobardos ꝑ multos annos añ fuerat deſtructū: ⁊ ibidem ſeruiens ſuo exemplo multos induxit ad ſeruiēdū xp̄o: tūc etiā tpis multi nobiles i diuerſis ptib⁹ relicta pompa ſeculari ad ſeruiēdū xp̄o habitū religiōis aſſumētes fuerūt mūdo mortui. de quib⁹ ſ̄m iſtos dr: Beati mortui ⁊c. ⁊ etiā quod ſubdit: iā dicit ſpūs: vt requieſcāt a laboribus ſuis. nam a labore vite actiue trāſierunt ad requiē cōtemplatiue: ſed q: ſic moriētes mūdo nō moriunt i domino ꝓprie: ſꝫ mag̃ incipiūt viuere in ipſo: nec a laborib⁹ bonis quieſcūt: ſꝫ magis eos amore xp̄i aſſumūt. ſ. vigilias: orōnes: ieiunia ⁊ ꝯſilia. iō melius videt dicēdū q̄ hic poſt punitionē maloꝝ eternā deſcribit retributio bonoꝝ eterna. ſic dictū ē. ſ. vt ſic oppoſita iuxͣ ſe poſita magis eluceſcāt. iō dr ꝟ iohāni: d ¶ Scribe. tanq̄ rem notabiliſſimā. e ¶ Beati mor. ⁊c. i. in cōfeſſione dñi nr̄i ieſu xp̄i ꝑ palmā martyrū: q̄les fuerūt centū quadraginta q̄ttuor milia. ḋ quib⁹ dictū ē ca. ꝑce. f ¶ Amodo iā di. ſpi. ſ. ſanct⁹ q̄ cū pr̄e ⁊ filio ē vn⁹ de⁹: exꝑmit tñ ꝟ ſpecialit̄. nam oꝑa ſunt meritoria ꝑ charitatē ꝑ quā ſpūſſctūs habitat in nobis: ⁊ ſic retributio mercedis q̄dā mō ſpeciali attribuit ei. g ¶ Ut req. a la. ſuis. nā in beatitudnie appetit⁹ totaliter quietat. h ¶ Opa eni illoꝝ. meritoria vite et̄ne. i ¶ Sequunt illos. in btītudine quā recipiūt ꝓ ipſis.
k ¶ Et vidi. Inchoata ꝑſecutiōe ſaracenoꝝ: hic īterponit
Diuiſio alia. ſ. lōgobardoꝝ: ⁊ ꝟ ꝓpter ſucceſſionē tpis: cui⁹ ordinem Iohānes ꝓſequit in ꝟ libro. Et diuidit in duas ptes: nā primo ponit a lōgobardis eccl̄ie liberatio. ſcdo pluriū aliorū cū ꝓſequentium ꝑcuſſio/ibi: Et p⁹ hec vidi. Circa pmū ſciēdū q̄ anno dñi ſeptingēteſimo q̄nq̄geſimo tertio. Aſtruph⁹ lōgobardoꝝ rex in italia multum afflixit eccliam. ꝓpter qđ ſtephanus papa trāſijt in franciā querēs auxiliū ꝯtra dictū regē. qđ impetrauit et hoc deſcribit in hac pte: q̄ diuidit in duas ptes: q: primo deſcribit hoc auxiliū tpe Pipini: ſcdo tpe karoli magni filij ſui/ibi: Et ali⁹ angelus. Circa pmū dr: Et vidi ⁊ ecce nubē cādi. ꝑ quā intelligit regnū frācie cādidatū ꝑ ceteris morib⁹ ⁊ fide.

C. Afflictio chriſtianoꝝ ꝑ aſtruphū lōgobardorū regē

Diuiſio

l ¶ Et ſup nubē ſedentē. ſ. Pipinū regem. m ¶ Similē filio hoīs. i. cōformatū chriſto in fide ⁊ iuſticia: lꝫ hec aſſimilatio fuerit valde lōginq̄. n ¶ Habentē in ca. co. au. nā reges francie ad lrām aurea corona coronant.
o ¶ Et in manu ſua. i. poteſtate ſua. p ¶ Falcē acutā. i. exercitū valde bellicoſum ꝑ quē pipin⁹ multas ⁊ magnas victorias habuit. q ¶ Et alius an. .i. papa ſtephan⁹. r ¶ Exiuit ḋ tem. romane eccl̄ie. s ¶ Clamans vo. ma. i. deprecans ex magno affectu.
t ¶ Ad ſe. ſup nubē. i. pipinū regē. v ¶ Mitte fal. tuā ⁊ mete. dirigendo exercit⁹ tui potentiā ꝯtra Aſtruphū tyrannizantē. x ¶ Quia ve. ho. vt metat. i. vt ei⁹ tyrānis ꝑ tuā potentiā tollat. y ¶ Qm̄ ma. meſſis. i. ipſe et exercit⁹ obdurati ſunt in ſua iniquitate. z ¶ Et miſit q̄ ſe. ſup nubē falcem ſua i ter. Nam pipin⁹ valida manu intrauit in italiā ⁊ meſſuit terrā. nā cōtra Aſtruphū viriliē pugnauit et reddere cōpulit beato Petro queciq̄ ſui iuris erāt. a ¶ Et ali⁹ angelus. Hic ꝯſeq̄nter ḋſcribit auxiliū eccl̄ie ꝯ lōgobardos tpe karoli magni ⁊ diuidit i duas ptes: q: pmū pōit auxilium karoli. ſcdo dilatatio cult⁹ diuini. ca. ſe. Circa pmū ſciēdū q̄ āno dñi ſeptigēteſimoſeptuageſimoq̄nto karolus rex frācie ad ꝑces Adriani pape īntrauit italiā cū exercitu forti ꝯ Deſideriū longobardoꝝ regē: eccliam multiplicit̄ affligentē: quē ipugnās tandē cepit ⁊ ſecū i franciā duxit in quo longobardoꝝ regnū defecit: ⁊ ꝟ eſt qđ dr hic: Et ali⁹ angelus. ſ. karolus magn⁹. b ¶ Exiuit de tēplo. ſ. nomonieſtrin quo coronat⁹ fuit: vt habet in chronica Sigiſberti. c ¶ Qđ ē i celo. militātis eccl̄ie: que frequēter celum nominat in ſcriptura. d ¶ Habēs ⁊ ipſe fal. acu. i. exercitum fortē. imo exercitu patris ſui fortiorem.

Diuiſio D

† Iohel. 3. c

e ¶ Et alius ange. i. papa Adrian⁹. f ¶ Exi. ḋ al. ad qđ acceſſerat ꝓ miſſe celebratiōe: vt de⁹ vellet eccliā ꝓtegē.
M Qui habe/
✳ catori cōuenire: ſicut dicit Glo. ſup locū iſtū. c ¶ Et audi. vo. ⁊c. qm̄ oppoſita iux̄ ſe poſita mag̃ eluceſcūt: iō p⁹ denūciationē punitiōis pctōꝝ. ꝓpōit ꝑmiatio ſctōꝝ/ cū dr: d ¶ Scribe bti mortui qui i dñō moriunt ⁊c. eſt eni btītudo ſtat⁹ oīm bonoꝝ aggregatione pfect⁹ vt dr libro de cōſolatione. b ¶ Opa eni illorū ſequunt illos. q: ſ̄m q̄ntitatem meritorū ſequit quātitas ꝑmioꝝ. k ¶ Et vidi ⁊ ecce nubē ⁊c. hic lrāliter per duas falces deſcribunt due punitiones tyrannoꝝ. ¶ Moralit̄ aūt ſignificant duo modi quib⁹ puniunt mali chriſtiani. primus eſt ꝑ excōmunicationē qua ꝑſcindunt a cōmunione eccl̄ie ꝓpt̄ ſuā ꝯtumaciā. iō dr: Mitte falcē tuā ⁊c. et ſequit: y ¶ Quoniam aruit meſſis terre. per iſtam ariditatem ſignificatur induratio ſiue contumacia propter quā eſt cōmunicatio ferenda. ſecundus vero modus eſt per exterminationem ſiue gladium materialem et pertinet ad iudicem ſecularem. et de iſta ſubditur: Et exiuit ſanguis de lacu.

Moraliter

E G lib⁹ clar⁹ apparuit: ꝛ veniꝰs de altari. i. de loco ſecretiori: qꝺ nõ q̃ alij ſcĩ. ſ. cognit⁹ ab oĩb⁹ ꝺo ꝯſubſtãtialis. a ¶ Mitte fal. ꝛc. Per meſſem terre ꝛ vuas vinee eorũdẽ maloꝝ dãnatio intelligiꝰ: ſʒ tñ ꝑ vineã illos determiati⁹ habem⁹ q̃ maiori ſtudio mala opabanꝰ: ſicꝰ vinee vt fructificet maloꝛ cura q̃ terre ſadhi-

Zach. 9. c. beꝰ. b ¶ Et mi. i la. Vñ ꝓpha. lacus vbi nõ erat aq̃. i. refrigeriũ. c ¶ Et ex. ſan. eĩna pena ꝓ pctõ ſanguis: nõ vinũ qꝺ i cellario dei poniꝰ. d ¶ Uſq̧ ad

Alś hʒ ꝛ et aquam fre. i. vſq̧ ad ipſos rectores iniq̃ꝝ puniẽdos. ſ. diabol⁹. e ¶ Per ſta. Oẽs iu dis mũdi. i. vitijs detetos: q̃ vel ſimpliciter in hoc ſũt ꝑfecti: qꝺ per ſex habemus vel ꝑfe ctiores: qꝺ ꝑ cẽtũ: vel ꝑfectiſſimi quod ꝑ mille. Ca. XV

Et vidi. In his trib⁹ viſiõibus ſupradict̃. i. reuelatiõe myſterioꝝ ꝛ in datiõe tubaꝝ: ꝛ i pugna mulieris ꝯ diabolũ a ꝑncipio redẽptiõis ꝑſecut⁹ ẽ ordinẽ vſq̧ ad diẽʒ iudicij. In his ꝺo trib⁹ ſeq̃ntib⁹ circa vltima tpa ĩmoratur: q̄ de his ꝓcedẽtibus i alijs diuinis ſcptur̃ dictũ ẽ enucleati⁹: de illis ꝺo parũ ꝛ occulti⁹. In hac ğ q̃nta viſiõe: materia ſũt ſeptẽ angeli tenẽtes phialas in q̃bus ꝯtineꝰ plage. i. deſtructiões iniq̃rũ q̃ tpe antixp̃i erũt: q̃ deſtructio maxime hortaꝰ pñtes ad patiẽdũ. ¶ In his tribus viſiõib⁹ tres dicit: cũ q̃ttuoꝛ ſint ſupradicte: ſed omiſſa ꝑma q̃ fuit de correctiõe eccliaꝝ de alijs trib⁹ dicit: ꝯſideratiõe tñ. g ¶ Et mirabile. Miꝝ ẽ hoĩem hr̃e tãtã ꝑtãtẽ vt alios poſſit dãnare. h ¶ Plagas ſe. i. oẽm excecatiõeʒ ꝛ deſtructionẽ illoꝝ q̃ tpe antixp̃i erunt. i ¶ Qm̃ in il. Uere plagas habebũt: q̄ irã dei ſup iniq̃s exercebũt. ꝛ vere nouiſſimas: q̄ in mũdo poſt eas nõ inferet de⁹ alias. k ¶ Tanq̧ ma. i. baptiſmũ: vbi fidei puritas exigiꝰ ꝛ hoĩes a vitijs mũdanꝰ. l ¶ Habẽtes ci. i. mortificãtes carnẽ qꝺ de⁹ eis iniũxit: vel qꝺ ꝓoꝛ ipſe fecit. m ¶ Canticum. moy. i. veterẽ legẽ: ꝛ eſt exultatio bñ ĩtelligẽtib⁹: id ẽ ſpũaliter.

a ¶ q̄ſi bñ poſſet ꝑdiderer: q̄ poterat etiã dare b ¶ . i. eternã penã.

qui habebat ꝑtãtẽ ſupra ignẽm a

a ¶ vꝰ ſup demones ꝛ malos hoĩes. ¶ implo magno. ¶ . i. ad ſanctos.

ꝛ clamauit voce magna ad eum b

¶ poteſtatẽ iudiciariã.

q̃ habebat falcẽ acutam dicens:

¶ . i. exerce iudiciũ. a ¶ . i. ſcpa maturos i

a Mitte falcẽ tuã acutã: ꝛ vindẽ c d

nequitia. ¶ q̄ malicia coꝝ cõpleta ẽ.

mia botros vinee tre: q̄m matu e

a ¶ ꝛ tali implo. b ¶ . i. bonoꝝ cet⁹.

re ſũt vue ei⁹. Et miſit angel⁹ fal f

¶ in terrenos q̃ iudicandi ſunt.

cem ſuaʒ in terrã: ꝛ vindemiauit g h

a ¶ . i. in infernũ vbi miti irã dei patienꝰ.

b vineã terre. Et miſit in lacum ire i

a ¶ . i. puniti ſũt i iferno poſiti.

dei magnũ. Et calcatus eſt lac⁹ k

¶ q̄ pena illa ñ erat purgatoria. a ¶ eccliaꝫ ꝛ ꝯgregationẽ bonoꝝ q̃ ẽ ciuitas ſctificata.

c extra ciuitatẽ: ꝛ exiuit ſanguis ꝺ l

a ¶ . i. vſq̧ ad rectores ſubditoꝝ. b ¶ per oẽs voluptuoſos iudẽtes vanitatib⁹

d e lacu vſq̧ ad frenos equoꝛuʒ ꝑ m n

a ¶ ꝑfectos in malo. b ¶ mediocres ꝛ etiã minores.

ſtadia millẽ ſexcẽnta. Ca. XV

f ¶ . i. figurã aliud ſignificã

Et vidi aliud ſignuʒ o

tem. a ¶ q̄ q̃ ſignificant i celo ꝯuerſanꝰ.

s in celõ magnũ ꝛ mi p

a ¶ ꝑdicatores. b ¶ . i. iniũctas a ꝺo ſibi.

b rabile: ãgelos ſeptẽ habẽtes plã q r

i gas ſeptem nouiſſimas: quoniã s t

in illis cõſummata eſt ira dei. Et v

¶ ꝛ cũ illis angelis. a ¶ q̄ i eo baptiçat̃

k vidi tanq̧ mare vitreũ mixtum x

ſpũſſctũs dat⁹ ẽ. a ¶ . i. antixp̃m.

igne: ꝛ eos qui vicerunt beſtiam y

a ¶ . i. ꝯformitatẽ ei⁹ imitãtes vel vitam.

b ¶ q̃ ꝑ hoc nõ ſunt decepti.

et imaginem eius: et nũmerum z a

a ¶ ſtant q̃ grãm baptiſmi ſeruãt integrã.

nominis eius ſtantes ſupra ma b

l re vitreum habẽtes citharas dei c

¶ cũ exultatiõe adimplentes.

m ꝛ cantantes canticũ moyſi ſerui d

a ¶ . i. nouũ teſtamẽtũ b ¶ alios admonẽtes

dei: ꝛ canticum agni dicentes:

G Uic. i.

Nico. de lyra

5 a ¶ Qui habebat po. ſupra ig. i. ad iferẽdũ excõicatiõis ꝛ aggrauatiõis penã. q̃libet eĩ pena noĩe ignis aliq̃ñ deſignaꝰ: aliq̃ libri habẽt: Et aquã: ſʒ nõ eſt de textu: nec hr̃ in libr̃ correctis. b ¶ Et cla. vo. ma. ꝛc. ex affectu magno / depcãꝰ karolũ vt ferret ſibi auxiliũ. c ¶ Mitte falcẽ tuã acutã. i. exercitus tui potẽtiã. d ¶ Et vindemia botros. i. lõgobardos / eoꝝ auferẽdo potẽtiã. e ¶ Qm̃ ma. ſũt vue ei⁹. i. lõgobardi ſũt deſtructiõe digni. f ¶ Et miſit an. i. karol⁹. g ¶ Falcẽ ſuã. i. exercitus potẽtiã. Aliq̃ libri habẽt: Acutaʒ i terrã: ſʒ nõ eſt de textu. h ¶ Et vindemiauit vineã ter. auferẽdo potẽtiã lõgobardoꝝ ꝺ terra italie. i ¶ Et miſit in la. ire dei ma. nã regẽ deduxit captiuũ. k ¶ Et cal. ẽ la. ex. ci. q̄ regẽ cuʒ vxore duxit i exiliũ extra terrã ſuã: vt dictũ ẽ. l ¶ Et exi. ſan. de ꝛc. nã i reg̃ captiõe miti lõgobardi fuerũt occiſi. m ¶ Uſq̧ ad fre. eq̃ꝝ. nã ex ſanguine occiſoꝝ freni militũ karoli fuerũt rubricati: ſicꝰ i talib⁹ bellis ſolet fieri. n ¶ Per ſta. mille ſexcẽ. nã fama hui⁹ victorie karoli fuit longe lateq̧ diffuſa. ſ. ꝑ q̃ttuoꝛ orbis ptes ꝑ nũeꝝ dictũ deſignatas: eo ꝙ eſt nũer⁹ q̃drat⁹ q̃ cõſurgit ex ductu nũeri in ſeipm̃: ſicut q̃ternarius q̃ ꝯſurgit ex ductu binarij in ſeipm̃. nã bis duo ſũt q̃ttuoꝛ. ꝛ ſilr nouenari⁹ q̃ cõſurgit ex ductu ternarij. nã ter tria ſũt noueꝰ. ꝛ ſic eſt in ꝓpoſito. Nã mille ſexcẽta eſt nũer⁹ ꝯſurgẽs ex ductu q̃dragenarij in ſeipm̃. q̃drageſies eĩ q̃dragita faciũt mille ſexcẽta: vt ꝑʒ ꝯſiderãti. ꝛ ſic

ti. ꝛ ſic ꝑ nũeꝝ ꝓdictũ deſignãꝰ q̃ttuoꝛ orb ptes. Ca. XV

G Et vidi aliud ſignũ. Deſcripta longobardoꝝ deſtructiõe: hic conſequẽter deſcribiꝰ perſecutio pluriũ perſecutoꝝ eccleſie. Et diuidiꝰ in duas partes: quia ꝑmo ꝓponiꝰ hec ꝑſecutio. ſecũdo ſubdiꝰ ꝑſecutiõis executio: ibi: Et poſt hec vidi. Prima in duas: q̄ primo deſcribiꝰ perſecutio dicta. ſecũdo ſubditur ex hoc laus diuina / ibi: Et vidi. Circa ꝑmũ diciꝰ: Et vidi aliꝺ ſignũ. Nã erat rei future ſignatiuũ. p ¶ Magnum ꝛ mirabile. Nam perſecutiões inimicoꝛuʒ eccleſie per hoc ſignate facte fuerunt diuina ꝟtute. q ¶ Angelos ſeptem. de q̃bus poſtea ſingulariter dicetur ca. ſequẽti. r ¶ Habẽtes ſeptẽ plagas: id eſt virtutes a deo inferendi eas. s ¶ Nouiſſimas. nõ ſimpliciter ſed reſpectu tẽporis preteriti: ſicut Geñ. xlix. a. diciꝰ: Congregamini vt annũciẽ que ventura ſunt vobis in nouiſſimis diebus: ꝛ tamẽ illa ſunt iam cõpleta a magno tẽpore. t ¶ Quoniã in illis cõſummata eſt ira dei: id eſt per illos poſita eſt vindicta dei de reprobis in effectu. Ira eñ eſt appetitus vindicte: ideo tunc cõſummaꝰ cũ in effectu ponitur. Diuiſio

v ¶ Et vidi. Hic cõſequẽter deſcribitur laus diuina: que licet ſecuta fuerit ꝑſecutiões reproboꝝ: tamẽ hic ꝑmittiꝰ executioni eaꝝ immediate. frequẽter eñ ꝑus facta ponuntur poſt in ſcriptura. ꝛ q̃a ſancti in celo ꝓuidẽtes perſecutiões iſtas locuti ſunt anteq̧ eſſent in effectu. Diciꝰ igiꝰ Johannes: Et vidi tanq̧ mare vitreum: id eſt eccleſiã militãteʒ que ſic nominaꝰ ratiõe baptiſmi: vt dictũ eſt ſupra. iiij. ca. x ¶ Mixtum igne. ſancti ſpiritus qui daꝰ in baptiſmo. y ¶ Et eos qui vicerũt beſtiam: id eſt gentem ſaracenicã hic per beſtiaʒ deſignatã: eo ꝙ mahometus cuius ſectaʒ tenent ſic nominaꝰ ſupra ca. xiij. z ¶ Et imaginem eius: id eſt ſimiles ſaracenis. b

a ¶ Et numerũ nominis eius. adherentes eis. vel per numeruʒ nominis eius intelliguntꝰ infideles quicunq̧ chriſto ꝯtrariantes ꝛ eccleſie. Nam nomen numeri eius ſupra poſitũ eſt anthemos: quod de principali ſignificato ſignat cõtrariũ. ſ. chriſto: vt dictum eſt ſupra cap. xiij in fine. Septem eñ plage ſeu ꝑſecutiones ſequentes ſunt ſaracenoꝛuʒ ꝛ eis ſimiliũ: ꝛ chriſto ꝛ eccleſie cõtrariantiuʒ: vt patebit inferius proſequendo.

b ¶ Stantes. per vite ſanctitatem.

c ¶ Habentes citharas dei ꝛc. ꝛ ꝑ hoc intelliguntur gratiarumactiones in vniuerſa eccleſia de victorijs ſequentib⁹ contra reprobos ꝛ infideles. ꝛ quia eccleſie orationes partim accipiunꝰ de veteri teſtamento: ꝛ partim ꝺ nouo. ideo diciꝰ: d ¶ Cantantes canticũ moy. ꝛc. dicentes: Magna ꝛ mirabilia ſunt opera tua. nam dictas victorias attribuerũt potentie diuine.

Juſte ꝛ vere

Moraliter. o ¶ Et vidi. Sequiꝰ: Moraliter

q ¶ Angelos ſeptem habentes ſeptem plagas ꝛc. per quas ſignificanꝰ omnes pene in generali: que ſunt peccatoribus infligende: eo ꝙ ſeptenario numero vniuerſitas ſignatur: ꝛ magis explicanꝰ ca. ſequenti: ꝑmittitur tamẽ laus iuſtoꝛum de euaſione dictarum penarũ: ꝛ de diuine iuſticie impletione / cũ dicitur: v ¶ Et vidi tanq̧ mare vitreũ mixtum igne. per quod ſignificaꝰ baptiſmus: eo ꝙ confertur i aqua ꝛ ſpirituſancto qui eſt ignis diuinus. c ¶ Habentes citharas dei et cantantes canticum moyſi ꝛc. id eſt laudes diuinas de ſua euaſione ꝛ diuine iuſticie impletione in maloꝝ punitione. ꝛ patet littera.

A

a ¶ Uie.i.īſtitutiōes dei p̄ q̄s nos ad deū: vel ipſe ad nos venit ſūt iuſte: q2 vnicuiq3 p̄ merito reddūt. τ vere: q2 p̄ducūt q̄ p̄mittūt. b ¶ Judicia tua ma. Q2 q̄ſdā eligit: q̄ſdā reprobaſ: vt cognoſcāt fideles eſſe ex iuſticia. c ¶ Et poſt hec. Cū oñdiſſet illos angelos habere p̄tātē plagādi dicturꝰ q̄s plagas illi ſūt illaturi: p̄us p̄ponit cauſam q̄ oſtendit illos dignos eſſe q̄ plagas ſūt paſſuri.ſ.q2 oīa myſteria eccl̄ie ſūt reuelata oībus volētibꝰ intrare: q̄ iſti malo merito ſuo nō poſſūt intelligere. d ¶ Aptū ē τc̄.i.reuelata ſūt myſteria eccl̄ie: in q̄ deꝰ habitat: τ q̄ ad honorē dei militant.

e ¶ Et exierūt. Et q2 ita apta erūt exibūt p̄dicatores τ rep̄hēdent male operantes. f ¶ Et vnū. q2 q̄ illi p̄dicabūt ex īſtitutiōe prioꝝ patrū habebūt: q̄ oēs vnꝰ dicunt: q2 vnū docēt. g ¶ Jracūdie. id eſt ire: q2 corrigūt: corripiūt irā dei peccātibꝰ minant: aliq̄n etiā excōmunicant. h ¶ Fumo a ma. τc̄. nemo τc̄. Q2uis tūc oīa erunt ita apta fidelibꝰ: tñ ipſa erūt clauſa τ obſcura īfidelibꝰ. i ¶ Jntroire.i.intelligere illud occultū dei iudiciū: q̄re alios eligit: alios reprobat donec in fine mūdi apte cognoſcēt ſancti. Uel introire interim in eccl̄iaз donec cōpleta ſint oīmoda dānatio maloꝝ in iudicio: q2 poſtea c̄ſtat nō intraturos.

T audiui τc̄. Ca. XVI

Jte τ effundite. Uos q̄ boni eſtis q̄tū ad vos p̄ficite: τ ī malis dānationē exercete. Proficite p̄tinet ad ite: exercete ad effūdite. Cū iſti iā p̄dicēt: τ apta ſint q̄ p̄dicāt: τ tñ q̄dā intrare recuſant: habēt plagādi oportunitatē: et in h̄ diuinā admonitionē. ¶ Jn ſexto ſigillo: τ in ſexto angelo ſepe locutꝰ eſt de eiſdē malis: ſed h̄ reſpectu q̄ oñdebat q̄les τ q̄ntas tribulatiōes inferrēt ſanctis: q̄ ſi etiā ibi erat aliq̄d v̄bū d̄ dānatione maloꝝ: h̄ incidēter ponebat ad c̄firmationē patiētiū: h̄ v̄o tm̄ loquit de plag̃ q̄s ipſi ſcti īferēt malis.

¶ Uulnus

a ¶ in p̄ma creatiōe. b ¶ in recreatiōe.

Magna τ mirabilia ſūt opa tua

a ¶ q2 vnicuiq3 p̄ merito reddūt. b ¶ q2 p̄ducunt quo p̄mittūt.

dn̄e deus omnipotēs: iuſte τ vē a

re ſunt vie tue dn̄e rex ſanctoꝝ.

a ¶ ergo. b ¶ .i.ex timore tibi ſeruiet.

† Quis nōn timebit te dn̄e: τ ma

¶ ope τ p̄dicatiōe. a ¶ τ vere timebunt.

gnificabit nomē tuū: Quia ſolꝰ b

a ¶ q2 grat̃ ſaluas. b ¶ τ vere magnificabūt. c ¶ aliq̄ de oībꝰ. ¶ fide.

piūs es: quoniā oēs gētes veni c

a ¶ in ſpū τ v̄itate. b ¶ in beneplacito.

ent τ adorabūt in cōſpectu tuo:

¶ τ vere magnificabūt.

b qm̄ iudicia tua manifeſta ſunt.

a ¶ .ſ.q̄ p̄dicta ſſ b ¶ .i.ſpū reuelāte cognita.

c Et poſt hec vidi: τ ecce aptū eſt d

a ¶ .i.occulta vel ſacra xp̄i. b ¶ eccl̄ia militāt̃. c ¶ .i.q̄ c̄tinet i ſe vetꝰ τ nouū teſtamē.

templū tabernaculi teſtimonij i

a ¶ .i. vniuerſi p̄dicatores. b ¶ .i.plenitudinē intelligētie ſcp̄turaꝝ q̄ ſūt plage.

e celo. Et exierūt ſeptē angeli hā f

a ¶ poſtq̄ illos q̄ ſūt eccl̄ia c̄firmauerunt. b ¶ ieſu xp̄o miſſi.

bētes ſeptē plagaſ dē templo vē g

a ¶ .i. xp̄o i baptiſmo. b ¶ q2 ſine pctō. ¶ firmitate. c ¶ a vitijs. ¶ ppt̃ c̄uerſatione. d ¶ v̄tutibꝰ. ¶ .ſ.i ſignū miſterij p̄laſtiti

ſtiti lapidē mūdō τ cādidō: et p̄ h

toꝝ. a ¶ etiā malas cogitatiōes. b ¶ recincti

cincti circa pectorā ȝonis aure

naculo charitat̃. a .i. p̄dicatores p̄miſſi: vel ip̄e xp̄s q̄ fuit q̄ttuor aīalia.

f is. Et vnū ex q̄ttuor aniālibꝰ de k

a ¶ id ē p̄dicatoribꝰ. b ¶ id ē fecit eos vaſa irā d̄i c̄tinētia. ¶ illuminatos diuīa ſapiā

dit ſeptē angelis ſeptez phialas

g aureas plenas iracundie dei vi

a ¶ .ſ. τ potēt̃ punire. ¶ .i. in eternū.

uentis i ſecula ſeculoꝝ. Et ipletū l

a ¶ .i. ſcp̄tura.ſ. q̄tū ad malos. b ¶ obſcuritate. c ¶ a p̄ſentia dei.

b eſt templū fumō a maieſtate dī:

a ¶ q2 cui claudit nēo apit. b ¶ d̄ reprob.

i et de v̄tute eiꝰ: τ nemo poterat i m

a ¶ .ſ.p̄ verā itelligētiā: q2 excecauit eos malicia coꝝ. ¶ in pena oculos aperuit quos culpa claudit.

troire i tēplū donec cōſumarent

ſeptē plage ſeptē angeloꝝ.

Ca. XVI

a ¶ .i. diuinā īſpirationē: vel aliquā admonitionez.

T audiui vōcē ma n

a ¶ .i.eccl̄ia vel celo.

gnā de tēmplo dicentē ſeptē an g

a ¶ nō ei niſi mittāt debēt p̄dicare. b ¶ .i. annūciate pctōribꝰ penas debitas.

k gelis: Jte et effundite ſeptem

¶ in terrenos.

phialas ire dei in terraз. Et abi q

Nico.de lyra

B

a ¶ Juſte τ vere ſūt vie tue τc̄. obſtinatos puniēdo: τ penitētes ſuſcipiendo. io ſequit: b ¶ Quia ſolus pius es. peccatores reuocādo. ideo ſb̄dit: c ¶ Qm̄ oēs gētes ve.ſ.ad fidem chriſti ante finē mūdi. multi etiā īfideles vidētes victorias chriſtianoꝝ mirabiles q̄ infra deſcribunt v̄exatiōe itellectū eis dāte: crediderūt in chriſtū: vt dicet ī ca. ſequēti ſpecialiter de ſaxonibꝰ τ hm̄ōi.

d ¶ Et poſt hec. Hic c̄ſequēter deſcribit ſeptē plagarū executio. Et diuidit in duas p̄tes: q2 p̄mo ponit p̄ſecutiōis diſpoſitio. ſecūdo ipa p̄ſecutio. ca. ſe. Circa p̄mū dicitur: Et poſt hec vidi: τ ecce apertū eſt tēplū.i. diuinū ſecretū p̄ ip̄letionē in effectu. e ¶ Et exierūt ſeptem angeli.i. d̄i nūcij: q̄ poſtea noīabunt p̄ſequēdo. f ¶ Habētes ſeptē plagas.i. habētes poteſtatē infligēdi ſeptem vindictas. g ¶ Ueſtiti lapide mūdo.i. chriſto: q̄ d̄r lapis abſciſus de mōte ſine manibꝰ Dañ.ij.c. Et mūdus: q2 peccatū nō fecit: nec eſt inuētus dolus in ore eiꝰ.i. Petri.ij.d. q̄ dicūt indui homico ſancti. Ro.xiij.d. Jnduimini dn̄m noſtrū ieſū chriſtū: p̄ imitationē operum ſuoꝝ. Et h̄ p̄z q̄ p̄ iſtos ſeptē angelos d̄ q̄bus ſigillatim poſtea dicet: homines catholici τ ſancti intelligunt. h ¶ Et p̄cincti circa pectora ȝonis au. p̄ hoc deſignat caſtitas mentis q̄ p̄cipit in nouo te-

uo teſtamēto: ſicut p̄ renes accinctos caſtitas corporis p̄tinens ad vetus teſtamentū: Matth.v.d. Audiſtis quia dictū eſt antiquis: Non mechaberis. Ego autē dico vobis: quicūq3 viderit mulierē ad concupiſcendū eam: iam mechatus eſt in corde ſuo. i ¶ Et vnū de quattuor animalibus: id eſt de q̄ttuor euangeliſtis: vt dicūt aliqui: dicentes q̄ iſte fuit Lucas: qui magis loquit de punitiōe reproboꝝ: ſed ſm̄ ea que dicta ſūt ſupra ca.x. iſte magis videt fuiſſe marcꝰ: vt dictū fuit: q̄ per quattuor animalia intelligunt q̄ttuor eccl̄ie patriarchales ſiue q̄ttuor patriarche eis p̄ſidētes. Marcꝰ v̄o fuit vere patriarcha alexandrinꝰ. k ¶ Dedit ſeptē angelis ſeptē phialas τc̄.i. poteſtatē puniēdi reprobos ex ordinatiōe diuia. l ¶ Et impletū eſt τc̄. dei fu. τc̄. p̄ q̄d ſignatur diuina c̄deſcēſio: ſicut.iij. Reg.viij. d̄r: q̄ nebula impleuit domū dn̄i: ad deſignādū dei p̄ſentiā acceptādo deuotionē ſalomonis τ ppl̄i. ſic in p̄poſito deꝰ p̄ cutiendo reprobos c̄deſcendit electis. m ¶ Et nemo poterat introire in tēplū τc̄. q̄d exponūt aliq̄ de eccl̄ia hieroſolymitana quā fideles nō introierūt donec ſeptē plage ſequētes c̄ſūmate fuerūt: q̄d cōpletū fuit t̄pe Godfredi ducis lothoringie capta hieruſalē per chriſtianos: ſed hoc dictū nō videt verū. Naз ante cōpletionē ſeptē plagarū habitata fuit hieruſalē a chriſtianis: vt videbitur ca. ſequēti. Propter q̄d aliter ē dicēduз ſcз q̄ Johānes dicēdo q̄ nemo poterat τc̄. alludit ei q̄d dicit.iij. Reg̃.viij.b. Nebula impleuit tēpluз dn̄i. Et ſubdit ibi: Et nō poterāt ſacerdotes ſtare: q2 retraxerūt ſe p̄pter reuerētiaз p̄ſentie dei: vt diffuſiꝰ dictū fuit ibidē. Per hoc ergo q̄d d̄r: Et nemo poterat τc̄. deſignat q̄ miniſtri eccl̄ie reuerētius ſolito ſe habeant ad deum: vt impleant plage ſup̄ inimicos eccl̄ie: vt ſic liberiꝰ poſſint eccl̄ias ingredi ad celebrandū officiū diuinū ſublato impedimēto infideliū. C

T audiui. De Ca. XVI ſcripta diſpoſitiōe ad ſeptē plagas inferēdas: hic c̄ſequenter deſcribit executio eaꝝ. τ p̄mo in generali cū dicit: Et audiui vocē magnā. in quo denotat magnitudo auctoritat̃ diuine. o ¶ De templo.ſ. glorie dei. p ¶ Dicentē ſepte angelis τc̄. ad exequēdū diuina mādata de reproborū punitiōe. q ¶ Et abijt. Hic c̄ſequenter ponit executio in ſpeciali. Et p̄t diuidi in ſeptem partes ſm̄ nūmeꝝ ſeptez plagarum: que patebunt proſequendo. Circa p̄mū ſciēdū q̄ Cōſtātinꝰ q̄ cepit īperare anno dn̄i ſeptingēteſimo.xlv. fuit peſſimꝰ. Nā ſic dic̄ Sigibertꝰ imaginē xp̄i τ ſctōꝝ ab eccleſijs remouit. eos q̄ dei genitricē iuocabāt: τ q̄ vigilias in eccleſijs agebāt: τ q̄ a iuramēt̃ τ ab im̄ mūdis abſtinebant p̄rimonijs p̄uauit τ multipliciē cruciauit: monachos etiaз τ moniales cōtrahere m̄rimonia coegit: q̄d multi vitātes ab eo martyriçati ſūt: poſtea v̄o īpante Hirene vxore leonis cū filio ſuo Cōſtātino: q̄ īperiū incepit anno dn̄i ſeptingēteſimooctuageſimoſecūdo: Adrianꝰ papa ad iſtātiā p̄triarche c̄ſtātinopolitani c̄gregauit ſynodū i nyceā in qua condemnauit hereſim exe- ✠ crant iſtā

Moraliter. q ¶ Et abijt p̄mꝰ τc̄. Per quaз ſignificat punitio cupidoꝝ q̄ defixi ſūt ī amore terenoꝝ. Ūn̄ dic̄ Aug. Si diligis terrā / terra es.

Al's ſctoꝝ

† Dic.10.a

D

Diuiſio

Diuiſio E

Moraliter

E ꝯ a ¶ Vulnꝰ. Inobedientia eſt cā q̄re vulnꝰ illis fiat. b ¶ Et factꝰ ē ſan.i.dānatio eiꝰ illata ē ꝓ ſanguine quē effuderūt. c ¶ Sāguiſ.i.dānatio illa erit tāq̄ꝫ mortui.i.irreuocabilꝫ. Sicut enī mortuꝰ nō redit ad vitā: ſic illa ſnīa dānationis nō reuocabiꝫ. d ¶ Ois aīa vi. Oēs ꝯſentiētes q̄ viuere videꝫ: q: apte nō ꝑſequunꝫ: ſꝫ ꝓpt̄ ꝯſenſum dānabūtur. e ¶ Sup flumia ⁊c. ⁊ factꝰ ē ſan. Quia ſilr iſti dānabunꝫ ꝓ ſanguīe quē fuderūt vl corꝑalit̄ vel ſpūalit̄. f ¶ Audiui.i.intellexi iſtos ꝑdicatores q̄ hāc vindictā faciēt nō ſibi ſꝫ dño attribuētes ⁊ iuſte fieri ꝯfirmātes. g ¶ Qui es ⁊ q̄ ē. Venturū nō ponit: q: in ꝓximo vētuꝝ itellexit. h ¶ Et ſan.eis ⁊c.i.eternā penā ꝓ effuſione ſanguis i q̄ ꝓmerēda ſūt delectati. i ¶ Et audi.⁊c. Qd̄ mḡri dicunt diſcipuli cōfirmāt. k ¶ Etiam domine deus ⁊c. Ex magna affectione cōuertunt ſermonem ad deum.

priſimū ſuſcepe͞rt.iō nō dr̄: Et factꝰ ē ſanguis mortui ſimplicit̄: ſꝫ tanq̄ꝫ mortui. Ceteri vero obſtinati fuerunt occiſi. nā de illis vna die karolus q̄ttuor milia ⁊ q̄ngētos fecit decollari.iō ſubdiꝫ: b ¶ Et ois aīa vi.⁊c. q: q̄ capti fuerāt viui i infidelitate ſaxonū obſtinati occiſi fuerūt. vt dictū ē. i ¶ Et tertiꝰ. Hec ē tertia pɔ q̄ ſilr exponiꝫ de karolo magno īꝑatore iā facto: iō noiaꝫ hic bis angelus.ſ. ſcd̄s ⁊ tertiꝰ: eo mō q̄ dr̄.j. Regū.x. de ſaulo facto rege q̄ mutatꝰ fuit i virū alteꝝ. Karolus enim.xxx. annis regnauit ſup francos: ⁊ poſt imꝑator fuit factꝰ.xxxiij. annis: vt dr̄ i chronica Sigiberti ⁊ anno.iij. imperij ſui mauros q̄ ⁊ huni dicunꝫ ⁊ m̄ltas terras xp̄ianorū affligētes depopulauerāt totalit̄ debellauit. ⁊ eos q̄ remāſerūt fidei catholice ſubiecit. iō dr̄: Et tertiꝰ.ſ. karolus īꝑator iratꝰ. k ¶ Effudit phia.ſuā.i.dei vīdictā. k ¶ Sup flumia.⁊c.i.ſup mauros ſiue hunos q̄ ſic noianꝫ eo q̄ habitabant primitꝰ iuxta paludes meotidas: vbi ſunt m̄lte ebullitiōes aquaꝝ ꝑ modū fontiū: ⁊ q: cum añ paludes ille putarenꝫ imeabiles huni eas trāſiere͞t ⁊ gothos q̄ vltra illas paludes habitabāt i ſcythia debellauerunt ex q̄ victoria eleuati alias t̄ras vſq̄ꝫ i galliā ſub athila rege ferro ⁊ igne vaſtauerūt. m ¶ Et fa.eſt ſan. q: karoli exercitus m̄ltos iterfecit hunos. n ¶ Et audi.an.⁊c. Ad intelligentiā huiꝰ ſciēdū q̄ angeli boni q̄ ſūt de ordine ꝑncipatuū ꝑſunt diuiſis regnis ⁊ gētibꝰ. ⁊ iō ꝓcurāt bonū gentiū ſibi cōmiſſarū. ꝓpt̄ qd̄ videnꝫ ſibi inuicem reſiſtere q̄ñ cōtrariantur ad inuicem gētes ſibi commiſſe anteq̄ꝫ ſciant determinationem diuine voluntatis de futura iſtiꝰ gentis vel illius ſubiectione: ⁊ h̄ mō Dan.x.c. dixit gabriel Danieli: Princeps regni ꝑſarū reſtitit mihi.xx. diebꝰ. ſicut ibidē fuit expoſitū diffuſiꝰ. ſꝫ q̄ñ ſciūt diuinā voluntatē ꝑ reuelationē vel effectus poſitionem: ꝯcorditer approbāt diuinā ſententiā. nā voluntates eoꝝ ſemꝑ ſunt cōcordēs diuine voluntati. ⁊ ſm̄ h̄ dr̄ hic Et audiui angelū aquarū.i.hunorum ꝑ fontes et flumina ſignificatoruꝫ vt ꝑdictū ē. o ¶ Dicentē iuſtus eſt ⁊c. approbando diuinam ſententiam d̄ cōmiſſa ſibi gente deuicta. p ¶ Quia ſanguinē ſctōꝝ ⁊c. fuderunt. huni nāq̄ꝫ anteq̄ꝫ debellarent ꝑ karolū multos chriſtianos interfecerāt: inter quoſ erant aliqui ꝑdiui ſctitate ⁊ dono ꝓphetie. q ¶ Et ſag.eis de.bi. eos puniēdo ſili pena. vñ vulgarit̄ dr̄ d̄ ſic punito. iſte bibit cū tali cypho cū q̄li alios potauit. r ¶ Et audi.al.ſ. angelū frācorū. s ¶ Dicētē etiā.⁊c. nā ābo angeli diuinā ſniā approbauerūt ꝯcordit̄.

¶.i.primus ordo ꝑdicatorum.

it primus angelus ⁊ effudit phi/ a
a ¶ ſuā ꝑdicationē. b ¶ ad l̄ram apl̄i ꝑmo iudeis ꝑdicauerūt.i.i iudeos l̄rena amātes.
c ¶.i.dānatio nociua. ¶.i.q̄ꝫtū ad intelle/
a alā ſuā i t̄errā: ⁊ factū ē vulnꝰ ſe b
ctū exceecati. a ¶ q: xp̄m recipe nolūt. ¶.i. q̄ꝫtū ad effectū. b ¶.i.q̄ ꝓ xp̄o recipiēt an/
uū ac peſſimū in hoīes q̄ habent c
tixp̄m. a ¶.i.fidē. b ¶ antixp̄i. vel ſignāt auari q̄ vtūtur ad ſilitudinē beſtie. c ¶ pſ̄. Simulacra gen. argentū et aurum.
charactere͞ beſtie: ⁊ i eoſ q̄ adora d
a ¶.i.in illos qui cōformes erūt predicatoribus eius. ¶ in officio.
uerīt beſtiā ⁊ imaginē eiꝰ. Et ſcd̄ſ e
a ¶ ꝑdicationē diuīc vltiōis. b ¶ i illos q̄ ſctōs cōtundūt. ¶ in luxurioſos.
b āgelꝰ effudit phialā ſuā i mare: ⁊ f
a ¶.i. vltio ſāguiſ quē effudere͞t. b ¶ q: ñ re
c factꝰ eſt ſanguis tanq̄ꝫ mortui: et b
ſurgēt ab illa dānatiōe. ¶.i.q̄ videbaꝫ vi/
a omnis anima viuēs mortua eſt
uere. ¶.i.i amaritudine gētilitatis.
in mari. Et tertius angelus effu/ k
a ¶.i. cōtra pſeudo apl̄os antixp̄i q̄ ſcripturas vel maiores vel minores deprauabūt.
c dit phialam ſuā ſuper flumina l
⁊ ſup fontes aquaꝝ: ⁊ factus eſt m
a ¶.i. vltio ⁊ vīdicta de pctīs coꝝ. b ¶ cuſtodē. c ¶ ſcripturaꝝ vel populorum.
f ſanguiſ. Et audiui angelū aqua n
a ¶.i. īterior affectu laudātē. b ¶.ſ. eq̄tatē tenendo. c ¶.ſ. omnibus ꝑſidendo.
rum/ dicentem: Juſtus es domi o
a ¶.ſ. immutabiliter. b ¶.ſ. eſſentialiter.
c ¶.ſ. formaliter ⁊ effectiue.
g ne qui es ⁊ qui eras ſanctuſ: qui
a ¶ q̄ ꝑ nos illos malos dānaſti. b ¶ mi/
h iudicaſti: q: ſanguinē ſanctoꝝ p
norum. ¶ maiorum.
aplōrum et prophetarum fude/ t
a ¶.i. penā eternā ⁊ horribilē ſic̄ ſanguis.
b runt: et ſanguinem eis dediſti bi q
i bere. Digni eñ ſūt. Et audiui al r
a ¶.i. diſcipulū coꝝ. b ¶.i. approbantem.
c ¶ quod dicitis eſt verum
k terum angelum dicentē: Etiam s
domie deus omnipotēs: vera et

Ni.de lyra

ꝯ Iuſta.

✱ cōtra iſtā imagines xp̄i ⁊ ſctōꝝ: q: ſunt libri laicoꝝ mouentes eos ad deuotionē. vñ ⁊ beatꝰ Lucas imagines xp̄i et beate marie v̄ginis ꝑmo dr̄ depinxiſſe cōdēnauit etiā hereſim felicianā q̄ ponit in xp̄o duplicē dei filiationē.ſ. verā in natura diuina ⁊ adoptiuā in humana. ad qd̄ ſequiꝫ i xp̄o duplicē eſſe ꝑſonā. vnā i natura diuiā: aliā in hūana. ſic dixit Neſtoriꝰ. ⁊ ad h̄ ſequiꝫ q̄ btā v̄go nō ſit mr̄ dei: ſed tm̄ hoīs. iſte vero hereſes hñt ſilitudinē cū ꝑfidia mahometi. nā ſaraceni imagines execrāꝫ: dicūt etiā ieſum filiū marie virginis eſſe hoīem purū. igiꝫ de dānatiōe huiꝰ duplicis hereſis dr̄: E abijt ꝑmꝰ angelus.i. papa Adrianꝰ ſanctꝰ ⁊ bonꝰ. a ¶ Et effudit phia.ſuā.i ter.ꝓferēdo excōicationis ſniam in terrenos hoīes dictas hereſes tenētes. b ¶ Et factū ē vul.ſe.ac peſ. nā excōicatio q̄ ē ſpūal plaga peior ē q̄ꝫ tp̄al pēa i obſtinatis. c ¶ In ho.q̄ ha.cha.beſtie.i. ſilitudinē mahometi mō ꝑdicto. d ¶ Et i eoſ q̄ ado.be.⁊ ima.eiꝰ. reuerēdo ꝑncipes mahometo cōformes. e ¶ Et ſcd̄s. h̄ poniꝫ plaga ſcd̄a. Circa qd̄ ſciendū q̄ aliqui ciues romani ꝯ Leonē papā q̄ ꝑfuit eccl̄ie āno.v. Hirene ⁊ cōſtātini eiꝰ filij ꝯiurauerunt ei linguā bis ꝑſcindētes ⁊ oculos eruentes ⁊ eū in ſuo ſanguīe volutatū q̄ſi ſemimortuū reliquerūt. De h̄ igiꝫ exponūt aliq̄ l̄ram iſtā dicentes q̄ ille ciuis romanꝰ q̄ alios induxit ad dictā enormitatē dr̄ hic angelus ſcd̄us. q̄ effudit phialā ſuā i mare.i. eccl̄iā rōne baptiſmi mare noiatam. Ille nāq̄ꝫ ciuis effudit maliciā ſuā ⁊ irā in papā: q̄ erat caput eccl̄ie ⁊ factꝰ eſt ſanguis tāq̄ꝫ mortui: q: papa fuit cruentatꝰ ſuo ſanguīe et q̄ſi mortuꝰ relictꝰ: ſꝫ iſtud nō videꝫ rōnabiliꝫ dictū: q: ſicut ptꝫ ex ꝑdictis ꝑ ſeptē angelos intelligunꝫ viri ſeptē catholici et ſcti. iſte vero ciuis romanꝰ fuit peſſimꝰ. Item qd̄ ſubditur Et ois aīa viuēs mortua ē in mari: nō bene cōſonat ꝑdictis. nā alij de eccl̄ia nō fuerūt occiſi cū Leone papa: q: ꝑſecutio illa fuit ꝑſonalꝫ. iō aliter pōt exponi ⁊ meliꝰ vt videꝫ de Karolo magno regi francie: q̄ tp̄e illo ſaxones debellauit: q̄ ꝑ mare hic deſignanꝫ ꝓpt̄ multitudinē illiꝰ ppl̄i: ex mō loquēdi: q̄ dr̄ j. ſequēti ca. Aque multe ppl̄i multi. mare nāq̄ꝫ eſt congregatio aquaꝝ multaꝝ. Itē q: ſaxones ꝑ mare nauigantes plures terras xp̄ianoꝝ afflixerūt. Dicit igiꝫ iohēs: Et ſcd̄s ange.ſ. karolus rex deo ⁊ eccl̄ie deuotꝰ. f ¶ Effudit phia.ſuā in ma. exercēdo diuinā vindictā i ſaxones. g ¶ Et factꝰ ē ſan.tāq̄ꝫ mor. q: m̄lti valde de ſaxonibꝰ fuerūt occiſi: ſed q: de remanētibꝰ aliq̄ videntes victoriā karoli factā v̄tute dei baptiſmū ſuſce/

✱ Et q̄rtꝰ an/

Moraliter ✱ b ¶ Et factū ē vulnus ſeuum.i. punitio grauis que eſt infernalis. c ¶ In hoīes q̄ habebāt characterē beſtie.i. tyrāni: vt ſupra dictū ē: ⁊ iſti ſūt cupidi: q: ſicut tyrannus alioꝝ bona rapit violenter: ita cupidus fraudulenter ꝑ vſuras ⁊ calūnias falſas: ⁊ alias fraudes falſas ⁊ exquiſitas. e ¶ Et ſecūdus ange.effu.phia. per qd̄ ſignificaꝫ punitio inuidoꝝ. nam ſicut mare eſt amarū ſic inuidi amaricanꝫ de bono alioꝝ. b ¶ Et ois aīa vi.⁊c. q: lꝫ inuidꝰ viuat corꝑalit̄ tñ mortuꝰ ē ſpūalit̄ ⁊ morti ſcd̄e q̄ ē mors inferni d̄putatꝰ eternalit̄. i ¶ Et tertiꝰ ange.effu.phia.⁊c. ꝑ qd̄ ſignificaꝫ punitio carnaliū q̄ delectant in aquis voluptatum. m ¶ Et factꝰ ē ſan. q: delectatio voluptatū vertiꝫ eis i amaritudinē penaꝝ. vñ dr̄ īfra.xviij. Q̄ntū ſe glorificauit ⁊ i delitijs fuit tantū date ei tormentū in luctū. p ¶ Quia ſanguinem ſctōꝝ ꝓphe.i. nunciorū. t ¶ Effuderūt. volūtate ⁊ ſi non ope. nā hoīes voluptuoſi illos odiūt q̄ coꝝ vitia reꝑhendūt.

✱ Et q̄rtꝰ an/

A F a ¶ Iuſta. Iuſtū eſt eñi vt q̄ ſanguinē fudit: bibat vindictā ſāguinis. b ¶ Et eſtuauerūt. Vt afflicti afficiūt tortores eſtu iracūdie dū inueniunt iſepabiles: ⁊ ſic eſtuauerūt inuidia ⁊ ira c ¶ Neq; egerūt ⁊c̄. interi⁹ penitētes dolebāt: extra ꝯfiteri nō audebāt. d ¶ Sup ſe. Quia corpa tm̄ ſūt ⁊ nō ſpūs ſuper q̄s ſedebit: q2 corpalia ⁊ non ſpūalia dabit. e ¶ Comāducauerūt ⁊c̄ mutua detractiōe i ſe oēs reficiētes. f ¶ Prepararet via ⁊c̄. q2 finito mūdo erit reſurrectio fideliū q̄ veniēt ab ortu ſolis: .i.a xp̄o q̄n icepit lucere .i.ſe māifeſtare. Alia trālatio habet regi .i. chriſto.

¶ Vidi

¶ q̄ꝺ ꝓmittūt efficientis.
a iuſta iudicia tua. Et q̄rt⁹ angel⁹ a
a ¶ antixp̄m q̄ ſe dicit ſolē mūdi. ¶ i vanā gliam. b ¶ a deo pmiſſū.
effudit phialā ſuā in ſolēm: ⁊ datū b c d
a ¶ antixp̄o. ¶ ſ. ambitiōis. b ¶ maiori tribulatiōe. c ¶ a minore.
ē illi eſtū āffligere hoīeſ ⁊ ignē. f
a ¶ .i. defecerūt q̄dā in illa tribulatiōe. b ¶ ſcʒ fideles. ¶ .ſ. afflicti.
b Et eſtuauerūt hōieſ eſtu magno e f
¶ .ſ. corde ⁊ ore.
⁊ blaſphemauerūt nomē dei ha- g
¶ q2 q̄bus vult dat: ⁊ q̄b⁹ vult amouet.
c bētꝭ ptātē ſup has plagas: neq;
a ¶ .i. reſipuerūt: neq; peccatū ſuū ꝯfeſſi ſūt. b ¶ etiā ſi corde dolerēt nō ſūt auſi ꝓferre.
egērūt penitētiā vt darēt illi glo-
riā. Et q̄ntus angel⁹ effudit phia- h i
a ¶ .i. ſup oē corp⁹. ¶ .i. miniſtros. b ¶ an
d lā ſuā ſuper ſedē beſtie: ⁊ factū k
tixp̄i. ¶ .i. ip̄a ſedes. ¶ .i. magꝭ excecatū.
eſt regnū eius tenebroſum com- l m
a ¶ .i. refecti ſūt alter malo ſermōe alterius ¶ detrahēdo īuicē. b ¶ .i. p̄ inuidia quam habēt erga ſanctos.
e māducauerūt linguas ſuas pre
a ¶ dicētes fuiſſe magnū ⁊ purā creaturā. b ¶ .i. illatis plagis p̄ q̄s excecant.
dolore: et blaſphemauerunt de- n
a ¶ q̄ ipi illis fecerūt cōmāducationē linguarum
um celi pre doloribus ⁊ vulne-
ribus ſuis: ⁊ nō egerūt penitētiā o
¶ .i. finalr̄ ipenitētes fuerūt a ¶ .i. p̄dicantē
ex opib⁹ ſuis. Et ſext⁹ angel⁹ effu p q
irā dei. a ¶ i oēs diuitijs affluētes.
dit phialā ſuā i flumē illō magnū r
a ¶ euphrates īterp̄taꝭ fertilitas. b ¶ .i. p̄euphratē: ⁊ ſiccauit aquā ei⁹ vt p̄ſ t
dicabūt cito ſiccādā affluētiā mūdi.
a ¶ .ſ. ad impugnandū eccliam.
f pararet viā regib⁹ ab ortu ſolis. v

Nico.de lyra.

a ¶ Et q̄rt⁹ ange. Hic ponit q̄rta plaga quā exponūt aliq̄ de q̄dā nomine Creſcētī⁹: q̄ fact⁹ patrici⁹ roman⁹ debuit eccliam ꝓtegere: ſʒ eā ecōtrario impugnauit Gregoriū papā ſcm̄ deiciēdo ⁊ loco ei⁹ quēdā noie Iohēm: nulli⁹ autē ꝑui meriti hoiem itrudēdo: ⁊ ſm̄ h̄ dr̄ h̄: Et q̄rt⁹ ange .i. creſcēti⁹. b ¶ Effudit phialā ſuā .i. idignationē ⁊ iram. c ¶ In ſolē .i.i Gregorio papā xp̄i vicariū. ⁊ ſic locū ſolis iuſticie tenentē: ſed h̄ dictū nō videt verū: q2 ſic dictū ē ſupra p̄ hos ſeptē angelos itelligūt ſeptē homines iuſti ⁊ ſcti. Creſcenti⁹ aūt iſte fuit peſſim⁹. ꝓpt q̄ꝺ meli⁹ exponit de Leone papa ſctō: q̄ reddit⁹ ſibi diuinit⁹ viſu ⁊ loq̄la miſit nūcios ad karolū magnū: petēdo ei⁹ auxiliū. ⁊ ſm̄ h̄ dr̄: Et q̄rtus an .i. Leo papa bon⁹ ⁊ ſctūs: vt patʒ ex p̄dictꝭ. Effu. phia. ⁊c̄. denūciādo animi ſui amaritudinē karolo impatori: eo ꝙ iniuſte ⁊ in dei ꝯtēptū fuerat excecat⁹ ⁊ lingua p̄uat⁹: ⁊ d̄ petri ſede deiect⁹: dr̄ aūt karol⁹ impator ſol: q2 ſicut ſol p̄cellit planetas alios: ſic karol⁹ fide ⁊ magna

B nimitate refulgēs p̄cellebat cunctos reges terrenos. d ¶ Et datū ē illi eſtu af. ho. ⁊c̄. q2 data ſibi a deo v̄tute romā adijt: cauſas examiauit: ⁊ d̄o rebelles ⁊ eccliē grauiꝭ afflixit ⁊ puniuit: ⁊ leonē papā in ſede ſua iterū collocauit: vt hr̄ in chronica Sigiberti. e ¶ Et eſtuauerūt ho .ſ. mali. f ¶ Eſtu ma. dolorꝭ ⁊ iracūdie: eo ꝙ nō poterāt karolo reſiſtere. g ¶ Et blaſphe. no. dei. h̄ dr̄ q̄ntū ad obſtinatos q̄ t c i penis ſuis fuerūt mortui. h ¶ Et q̄nt⁹ an. h̄ ponit q̄nta plaga i q̄ reuertit̄ iohes ad ꝑſecutionē ſaracenoꝝ ⁊ punitionē eoꝝ: vt dictū ē ſupra: tm̄ aliq̄ exponūt ꝑtē iſtā de Ottone impatore: q̄ vt dicūt Gregoriū papā electū p̄ creſcētiū: in papatū repoſuit iohēm itruſū expellēdo: et ſm̄ h̄ dr̄ h̄: Et q̄nt⁹ ange .i. otto dict⁹. i ¶ Effudit phi. ſuā ſup ſe. be .i. iohis pape itruſi viuētꝭ vita beſtiali: ſʒ q2 in ſuperiorib⁹ noie beſtie itelligit̄ mahomet⁹: vt patʒ ex p̄dictꝭ: iō p̄ iſta meli⁹ exponi videt de ſaracenis. Circa q̄ꝺ ſciēdū: ſꝫ dic Heliinand⁹ p̄triarcha hieroſolymitan⁹ de ciuitate depulſus: a karolo impatore petijt ſbſidiū: denūciās eius terre ſcte diſcidiū: q̄ collecto exercitu maiori q̄ aū vnq̄ habuiſſet: adijt terrā ſctām: ⁊ infidelib⁹ ꝑtim occiſis: ꝑtim fugatꝭ p̄triarchā in ſede ſua collocauit: ⁊ terrā ſctām xp̄ianis reſtituēs i bono ſtatu reformauit: ⁊ ſm̄ h̄ dr̄ h̄: Et q̄nt⁹ an .i. p̄triarcha hieroſolymitan⁹. Effudit phialam .i. karolū impatorē q̄ fuit inſtrumētū dei ad puniēdū gētē mahometi. iō ſbdit̄: Sup ſedē beſtie. Dicit̄ aūt h̄ p̄triarcha hieroſolymitan⁹ hāc phialā effudiſſe: q2 karolū icitauit ad puniendū ꝯtēptū dei ⁊ ecclie. k ¶ Et factū ē re. eius .ſ. mahometi. l ¶ Tenebroſū. q2 ſaraceni ꝑtim fuerūt occiſi: ⁊ ꝑtim de t̄ra ſctā ꝯfuſibilꝭ expulſi. m ¶ Et cōmā. lin. ſu. p̄ do. mod⁹ eñi hoīs multū irati ⁊ afflicti mordere labia ſua ⁊ frēdere dētib⁹: q̄ſi māducās linguā ſuā. n ¶ Et blaſphe. deū celi. ex nimia ipatiētia moti. Vel: deū celi .i. xp̄m: q̄ vere de⁹ ē celi ⁊ terre: ſaraceni tm̄ dicūt eū eē hoiem purū: ⁊ ſic blaſphemāt eū. o ¶ Et nō ege. pe. in ſua ꝑfidia obdurati. p ¶ Et ſext⁹ an. Hic ponit ſexta

C ſexta plaga. ⁊ exponūt aliq̄ ꝑtē iſtā de Gregorio papa: q̄ p̄mo fuit noiat⁹ hildebrād⁹: ⁊ p̄fuit ecclie anno impatorꝭ Henrici q̄rti: q̄ cepit impare anno dñi M.lvi. iñ quē ⁊ gregoriū papā mota fuit diſſenſio: eo ꝙ gregori⁹ papa excōicauit oēs electos i ecclia q̄ inueſtiturā p̄ anulū ⁊ baculū accipent de manu laici cuiuſcūq;: cū tm̄ impatores ⁊ principes vſi fuiſſent hac ptāte: ⁊ ſic exponunt lr̄am. Et ſext⁹ ange .i. papa gregori⁹. q ¶ Effudit phia. ſuā .i. idignationē. r ¶ In flu. il. ma .i.i romanū iperiū: q̄ꝺ dr̄ magnū flumē ꝓpt ppli ſbiecti ſibi magnitudinē. Vñ dr̄ .ſ. ca. ſe. Aque multe ppli ſūt. Noiat̄ etiā euphrates: eo ꝙ ē q̄rtū regnū q̄ꝺ dr̄ ferreū: Dañ. ij. ſicut euphrates eſt q̄rt⁹ fluui⁹ paradiſi. s ¶ Et ſiccauit aquā ei⁹. auferēdo ptātē iueſtiēdi q̄ntū ad electos modo dicto. t ¶ Vt p̄pararet via ⁊c̄ .i. vt electi q̄ dicunt̄ reges: eo ꝙ habent eccliam regere: poſſint ingredi libere ecclias. Dicunt̄ etiā reges ſolares. q2 ſūt vicarij xp̄i ſolis iuſticie in dioceſib⁹ ſuis: ſicut papa in vniuerſali ecclia. ¶ Aliter tm̄ pōt exponi ⁊ magꝭ ꝓprie ad lr̄am vt videt̄ de karolo magno q̄ inuitatus a btō iacobo purgauit viā ad ei⁹ ſepulchrū p̄us ignotū: eo ꝙ tota hiſpania erat a ſaracenis occupata: vt Vaſconia ⁊ Nauarra: q̄s cū multꝭ laborib⁹ ⁊ bellis karol⁹ ꝑtim occidit: ꝑtim fugauit: ⁊ ꝑtim fidei xp̄iane ſbiecit: vexatiōe illis itellectū p̄bēte. ⁊ h̄ ē q̄ꝺ dr̄: Et ſext⁹ an .i. beat⁹ iacob⁹: Effudit phi. ſuā .i. karoli magni potētiā quē iuitauit ad puniēdū gentē ſaracenicā: q̄ dr̄ flumē magnū ꝓpt ppli illi⁹ multitudinē. Et ſiccauit aquā ei⁹: auferendo ſaracenoꝝ potētiā. Vt p̄pareret via regibus .i. ꝑegrinis ſcti iacobi int̄ q̄s freq̄nter fuerūt: ⁊ ſūt multi reges p̄ncipes ⁊ potētes. vñ ⁊ ip̄e karolus locū illū deuote

D adijt. poſſunt etiā alij ꝑegrini deuoti reges dici eo ꝙ viuūt ſm̄ regimē rōnis recte ⁊ legꝭ diuine. v ¶ Ab ortu ſolis. ſepulchrū eñi btī iacobi ē in occidēte terre habitabilis. ⁊ iō via veniēdi ad ip̄m ē ab ortu ſolis ſimplicit̄ q̄ntū ad illos q̄ veniūt ab oriēte vel ſm̄ q̄d q̄ntū ad venientes a meridie ⁊ ab aquilone. nā reſpectu occidētis declināt ad ortū ſolis.

Et vidi

Moraliter

a ¶ Et q̄rt⁹ ange. effu. ⁊c̄. p̄ q̄ꝺ ſignificat̄ punitio maloꝝ p̄latoꝝ: p̄latus eñi debet eē ſicꝭ ſol illuminās ⁊ cōfortās ppl̄m ſuū: ſʒ mal⁹ facit ꝯtriū. iō ſubditur: b ¶ Et datū ē il .i. pmiſſū diabolo ꝓcurāte. c ¶ Eſtu af. ho. ⁊c̄. nā eſtu ſue cupiditatꝭ affligūt ſbditos eoꝝ bona iniuſtis ex tortiōib⁹ rapiendo: ⁊ eos ſua vita mala ſcādaliʒādo. iō ſubditur: d ¶ Et blaſphe. deū ce. nā hoies ſic afflicti ex ipatiētia ꝓrūpūt aliq̄n in blaſphemiā dei: ſicut dr̄ de dauid .ij. Reg. xij. ꝙ fecit homies blaſphemare nomē dñi. q2 ꝓpt adulteriū ei⁹ cū bethſabee: ⁊ homicidiū vrie plurimi dicebāt deū egiſſe iniuſte reprobādo ſaul ⁊ dauid eligēdo. h ¶ Et q̄ntus ⁊c̄. h̄ ponit punitio maloꝝ p̄ncipū. iō ſbdit̄: i ¶ Sup ſede be .i. p̄ncipantes tyrānice. Nā beſtia dr̄ q̄ſi vaſtia a vaſtādo. k ¶ Et factū eſt re. eius tene. q2 p̄ hoc ducit̄ ad tenebras gehēne: et ppl̄s ſibi ſubdit⁹ patit̄ tenebras anguſtie. iō ſubdit̄: m ¶ Et comāducauerūt linguas ⁊c̄. Modus eñi hoīs irati eſt lingua ⁊ labia mordere. n ¶ Et blaſphemauerūt deū. exponat̄ ſicut p̄us. p ¶ Et ſextus ⁊c̄. Hic ponit̄ punitio ſuperborū qui excedant metas ſuas: ſicut euphrates inūdat extra ripas ſuas. s ¶ Et ſiccauit aquam. Aqua euphratis ſiccat quādo ſuperbi potentia tollit̄ ſeu defalcat̄. t ¶ Vt p̄pararet via regi. ab ortu ſolis. Per iſtos poſſūt ſignificari hoies ꝯtentioſi. nā in ortu ſolis iuſticie qui xp̄s eſt pax clamata fuit p̄ angelos dicētes: Gloria in altiſſimis deo: ⁊ in terra pax hoībus bone volūtatis: ab hoc ortu recedūt ꝯtētioſi q̄ veniūt ꝯ ſup̄bū q̄n vidēt ip̄m in potētia diminutā.

Et vidi

E G a ¶ Uidi. Effuſionē phiale ſuꝑ iſtos: ⁊ ipſos nō corrigi: ſʒ i maiorē excecationē ꝓcipitari. b ¶ Spūs. i. oēs ipſos q̄ ꝓ nimia malicia dicēdi ſt ſpūs imūdi: vł ipſos demōes q̄s i cordibꝰ alioꝝ generāt. Sic fideles ſua doctria generāt fidē xp̄i i cordibꝰ alioꝝ: ſic iſti malicia diabolū. c ¶ Ranaꝝ. Rane i luto morant̄ ⁊ garrule ſunt: ⁊ alijs quietē auferūt: ſic ⁊ iſti. d ¶ Procedūt cō. Procedunt demōes ⁊ ꝯgregabit diabolus q: oēs vnꝰ. e ¶ Et cogre. i. faciēt illos habere fiduciā i antixp̄o q̄ eſt refugiū oībꝰ volētibꝰ furari ſctis fidē ſuā: vł ad quē ꝯgſabūt̄ oēs mali diuſarū ſectaꝝ. f ¶ Et ſepti. Diſſo ſuꝑ q̄s angeli phialas ſuas effundāt ſuppoīt q̄d cōtigit ipſis malis ꝑ effuſionē iſtaꝝ. ſcʒ q: hic ꝯtrā poterāt repugnabāt: q̄ſi ab ipſa infuſiōe acceperāt incrementū ſed tandē detrudent̄ in infernū

G Et fra.

a ¶ ꝯ vbis aploꝝ antixp̄i. b ¶ de inſpiratiōe diaboli. ¶ .i. de cōſilio diaboli.

a Et vidi de ore draconis et ꝺ ore b beſtie ⁊ de ore pſeudo ꝓphe exiſ a

¶ .ſ. ꝓpē ſubtilitatē malicie negando fidē trinitat̄. a ¶ ꝓpē opa imūditie. b ¶ tales

b c ſe ſpūs tres imūdos i modū ra c

ſūt hypocrite. ¶ vere imundi.

narū. Sunt enim ſpiritus demo f

a ¶ miracula. b ¶ .ſ. miſſi ab antixp̄o.

g niorū faciētes ſigna: et ꝓcedunt a b

a ¶ mūdi. b ¶ .ſ. nō ꝯtrā ad vnitatē loci ſʒ

ad reges totiꝰ terre cōgregare il i

ꝯſenſus ⁊ volūtatis male. a ¶ ꝯtra fideles b ¶ ſʒ malo ſuo: q: cito ducēt ad diē iudicij.

los i ꝑliū ad diē magnū oīpotē k

a ¶ vere veniet q: ipſe teſtat̄. b ¶ ſic fur doꝛmientes occidens. c ¶ et ideo.

tis dei. Ecce venio ſic fur. Bea l m

a ¶ .i. q̄ ſollicitꝰ ē ꝺ ſalute ſua. b ¶ inocētiā

tꝰ q̄ vigilat ⁊ cuſtodit veſtimenta n

i bapt iſmo acceptā. a ¶ a xp̄tianibꝰ. ¶ reſurgat. b ¶ ſancti ⁊ angeli.

ſua ne nudꝰ ābulet ⁊ videāt tur a b

¶ pctā. a ¶ ipſe diabolꝰ q̄ i oībꝰ illis eſt.

p pitudinē eiꝰ. Et ꝯgregauit illos q

a ¶ ꝓcedūt cōgregare ⁊ cōgregabūt.

b ¶ mons furū vel mons globus.

i locū q̄ vocat̄ hebraice hermage r

s ddō. Et ſeptimꝰ āgelꝰ effudit phi a

a ¶ .i. ꝯ diabolos q̄ꝝ locꝰ ē aer. b ¶ .i. i mā

alam ſuā i aerē: et exiuit vox ma t

feſtū vēit. a ¶ .i. magna ānūciās. b ¶ ꝺ eccleſia. c ¶ quē eccl̄ia a deo cōcepit.

gnā ꝺ tēplō a throno dicēs: Fa v x

Nico.de lyra

M a ¶ Et vidi. Hic ponit̄ ſeptima plaga: cuiꝰ ꝑmo ponit̄ motiua rō. ſcdo eiꝰ executio, ibi: Et ſeptimus angelus. Circa ꝑmū ſciendū ꝙ a tpē Coſdroe regis pſaꝝ ꝓ maioꝛi parte pplſ catholicus i terra ꝓmiſſionis habitās ⁊ circa

Mat. 24. d fuit in afflictione ⁊ ſeruitute dura vſqʒ

Luc. 12. e ad eiꝰ liberationē ꝑ ꝑncipes occidētales

1. Tes. 5. a xp̄ianoꝝ: ⁊ tpē gotfredi ꝺ Buillon ducꝭ lothoꝛigie. nā alie liberatiōes dicti ppłi ꝑ eracliū ⁊ karolū magnū: de q̄bꝰ .ſ. dictū ē fuerūt q̄ſi momētanee: q: cito trāſierūt. nā recedēte eraclio ꝺ hierl'm poſt Coſdroe interfectionē ⁊ ſctē crucis reportationē arabes hommaro duce terrā ſanctā ⁊ plures alias ſibi ſubiugauerūt et ſilr pꝰ receſſū karoli magni de t̄ra ſctā ſaraceni dominātes in egypto iudeā ſibi ſubiugauerāt: et poſtea turci eā ꝺ manu caliphe egypti auferētes

F eam tenuerūt vſqʒ q̄ debellati fuerūt ꝑ ꝑncipes ꝓdictos in ꝑtibus antiochenis: tūc eni debilitata turcoꝝ ꝟtute egyptij abſtulerunt hierl'm ⁊ iudeā de manibꝰ eoꝝ: vt dic̄ ep̄s Tyrenſis li. vij. ca. xij. Sʒ infra annū vł circit̄ xp̄iani de manibꝰ egyptioꝝ eā abſtulerūt vi

Nota armoꝝ. Notandū etiā ꝙ ſic int̄ xp̄ianos ſunt ꝓdicatores eos excitātes ad impugnādū ſaracenos: ſic int̄ ſaracenos ſūt aliq̄ l̄rati excitātes alios ꝯ xp̄ianos: qđ iohes ꝓuidēs dic̄: Et vidi de ore draconis. i. ſūmi ꝑncipis i regno pſidis q̄ vocat̄ draco: vt. xij. ca. b ¶ Et de ore be. i. caliphe ſeu ſūmi ꝑncipis i egypto. c ¶ Et de ore pſeu. p. i. ꝓdicatoꝝ ſaracenoꝝ ꝯ chriſticlas excitātiū: ⁊ pōit̄ h̄ ſinglare ꝓ plurali. ſ. ꝓphete ꝓ ꝓphaꝝ: ſic freq̄nt̄ fit i ſcptura. d ¶ Exiſſe tres ſpi. ⁊c. verba eni ꝓphaꝝ dictoꝝ ⁊ etiā ꝑncipū dicūt̄ ſpūs imūdi: q: inducūt ad imūdiciā pcti. e ¶ In modū ra. nā ſuo garritu alios inquietāt. f ¶ Sūt em ſpi. demo. q: demones ad h̄ excitāt. g ¶ Facietes ſig. nā int̄ infideles ꝑmittunt̄ demōes aliqū̄ facere ſigna iuſto dei iudicio: ſʒ nobis occulto. h ¶ Et ꝓcedūt ad re. to. tre. in q̄ habitāt infideles ſupradicti. ⁊ dicunt̄ hic reges admirarij ſatrape ⁊ potentes ⁊ alij ſub ſūmis ꝑncipibꝰ ꝯſtituti. i ¶ Cōgregare il. in ꝑliū. Dicūt h̄ expoſitores aliq̄ ꝙ ſaraceni tā ꝺ egypto q̄̄ de alijs ꝑtibꝰ trāſmarinis circa annū dn̄i Milleſimū. lxvi. ꝯgregati fuerūt ad deuaſtādū ppl'm xp̄ianū nō ſolum in iudea: ſed etiam in grecia: ſed hoc nō videt̄ verū: q: ſm ꝙ dicit ep̄us Achonēſis ⁊ etiā ep̄s Tyrenēſis in libris quos ſcpſerūt de hiſtoriis trāſmarinis: poſt mortem mahometi ſaraceni in duas ſectas fuerūt diuiſi. nā vna ꝑs ſedē ſuā poſuit i egypto. alia ꝟo i pſidis regno: et nō ſolū fuerūt diuiſi locis: ſʒ etiā i aliquibꝰ pūctis ſue legis: ita ꝙ iſti vocāt alios ſubuerſores ⁊ ſciſmaticos. ꝓpē qđ extūc int̄ ipſos fuit ꝯtētio ⁊ guerra vſqʒ ad tpē Saladini q̄ cepit regnare anno dn̄i. M. clxix. poſt liberationē terre ſancte ꝑ ꝑncipes ſupradictos ꝑ magnū tpē. hic eni Saladinꝰ induxit ſaracenos habitātes in egypto ad tenēdū cerimonias alioꝝ in pſide exiſtentiū: ⁊ ſic reduxit eos ad ꝯcoꝛdiā: nec añ nec poſt eoꝝ diuiſio

eoꝝ diuiſionē legunt̄ in aliq̄ hiſtoria notabili i vnū exercitū cōueniſſe ꝯ populū xp̄ianū. ꝓpē qđ illud qđ h̄ dr̄: Congregare illos i ꝑliū. nō ē intelligendū ſil' ꝯtrā ad oēs: ſʒ ſucceſſiue ſicut dictū ē .ſ. k ¶ Ad diē magnū omnipo. dei. q̄ ꝑ ꝯgregatiōes iſtas infideliū puniunt diuerſis tpibꝰ pctā xp̄ianoꝝ: vt dicūt ep̄i ꝓpi memorati vn̄ ſubditur: l ¶ Ecce ve. ſic fur. tales eni punitiones imittit dn̄s repēte ſuꝑ pctōres in ſuis impietatibꝰ doꝛmientes. ꝓpter qđ ſubdit̄: m ¶ Beatꝰ q̄ vi. attēdendo diuinā iuſticiā. n ¶ Et cuſtodit veſtimēta ſua. ſ. ꝟtutū. o ¶ Ne nudꝰ ambulet. nam ipſis ſpoliat̄ ꝑ moꝛtale pctm̄. p ¶ Et vi. turpi. eiꝰ. ſ. deus et angeli eiꝰ. q ¶ Et cogre. eos. ſucceſſiue mō ꝓdicto. q ¶ In locū q̄ vo. hebraice hermageddō. ⁊ ſm Hiero. interꝑtat̄ ꝯſurrectio. Nā in terra ꝓmiſſiōis chriſtus paſſus fuit ⁊ ſurrexit. r ¶ Et ſeptimꝰ. Hic ꝯñr deſcribit̄ ſeptime plage ꝑſecutio. ⁊ ꝑmo i generali. ſcdo magis in ſpeciali ca. ſe. Circa ꝑmū ſciendū ꝙ aliq̄ expoſitores dicūt ꝙ iſte ſeptimꝰ angelus fuit Alexiꝰ impatoꝛ cōſtātinopolitanꝰ q̄ ſcripſit l̄ras Urbano pape ꝓ releuatiōe t̄re ſancte. ſʒ h̄ nō videt̄ veꝝ. nā ille alexiꝰ ꝯ latinos fuit fallax ⁊ doloſus ⁊ mltiplicit̄ machinatꝰ fuit deſtruere exercitū ꝑncipū occidētaliū ad dictā releuationē deuote ꝓcedentiū ſm ꝙ deſcribit dn̄s ep̄us Tyrenēſis ⁊ alij q̄ ꝑegrinationē illā diligētiꝰ ꝺſcripſerūt. ꝓpē qđ dicēdū ꝙ angelꝰ iſte fuit Petrꝰ heremita ꝺ dioceſi ambianenſi natꝰ q̄ deuotiōe motꝰ cū multis laboribꝰ ⁊ ꝑiculis iuit vltra mare ad viſitandū loca ſctā: ⁊ cū intraſſet in hierl'm dato tributo ꝓ ingreſſu turcis ibidē dominantibꝰ ꝑ dies aliq̄t māſit cū ꝑtriarcha ⁊ alijs catholicis in vrbe manētibus: ⁊

H ſic nō ſolū ex eoꝝ relatu ſed etiā ex viſu cognouit miſerias in q̄bꝰ erat ppl'us xp̄ianꝰ: nō ſolū in vrbe ſʒ etiā in alijs locis iudee: q̄bꝰ cōpatiēs dixit eis: ꝙ poſſent hr̄e remediū ſi ſupplicando ſcriberēt ſūmo pōtifici q̄ fideles ad h̄ poterat exhoꝛtari: ⁊ etiā ſe obtulit ad eoꝝ l̄ras depoꝛtādū: cui gr̄as agentes ſibi negocia cōmiſerūt. Ille aūt q̄̄ cito potuit venit ad papā Urbanū literas ei ꝓſentās ⁊ plura alia q̄ viderāt enarrās q̄ cōdolēs ſancte terre āno dn̄i Milleſimo. xcv. vēit in galliā ⁊ celebrauit cōciliū apud claremontē vbi multa bona ſtatuit ⁊ in fine miſerias exponēs terre ſancte ad ſuccurrendū fideles efficacit̄ aīauit. ⁊ p̄latos eccl'ie negociū crucis ꝓdicari mandauit. Petrꝰ etiam ꝓdictus ꝑ ꝑncipes ⁊ ꝑ ꝓlatos diſcurrēs negociū fideliter ꝓmouit: ita ꝙ anno dn̄i. M. xcvi. multi valde tā de ꝑncipibus q̄̄ de alijs de francia: hiſpania: anglia: alemania: italia: ⁊ alijs ꝑtibꝰ occidētis crucē ſuis humeris affixerūt vno animo xp̄ianis i ſeruitute detētis ſuccurrere intēdētes: qđ ꝓuidēs iohes dicit: Et ſeptimꝰ angelus. i. petrus heremita s ¶ Effudit phi. ſ. in aere. q: ꝟbis efficacibus pape ⁊ ꝑncipibꝰ terre dicte miſeriam expoſuit. verba eni ex aere reſpirato foꝛmant̄: et ꝑ aerē diffundunt̄: vt habet̄. ij. de aīa. t ¶ Et exiuit vox ma. de tēplo. i. de eccleſia. v ¶ A throno. i. ab auctoꝛitate ſummi pōtificis. x ¶ Dicens: Factū eſt. i. exaudita eſt petitio populi chriſtiani in hieruſalem habitantis.

M Et facta

Moraliter ✳ a ¶ Et vidi de ore dracōis ⁊c. i. diaboli qui dr̄ beſtia a vaſtādo: ⁊ draco inſidiādo: ⁊ ꝓpha mētiēdo. d ¶ Exiſſe ſpiritꝰ tres imūdos ⁊c. ꝑ iſtos tres ſignificant̄ mali relatores aduocati doloſi ⁊ adulatores: q̄ ſua ꝟboſitate mūdi potētes excitant ad contentiones. s ¶ Et ſeptimꝰ angelus effudit phialā ſuā i aerē ⁊c. ꝑ qđ ſignificat̄ ꝑnitio maloꝝ doctoꝝ qui ſuis verbis ꝑuerſis verberant aerē errores et hereſes ſeminando. t ¶ Et exiuit vox magna de templo a throno. Per templū ſignificant̄ ꝓlati fauētes hereſi: et per thronū ꝑncipes ſic legit̄ de plibꝰ ꝓlatꝭ ⁊ ꝑncipibꝰ arriane hereſi adherētibꝰ ⁊ catholicos grauiter perſequentibus. ideo ſubditur:

✳ Et facta ſunt

a ¶ Et fracta ē ci. Et ꝓpter iſtā dānationē ⁊ ꝓpꝛ pctā q̄ ipi ad dūt dānata ē ipa ciuitas: ⁊ diuiſa ē pena vnicuiq; ꝓ merito: iu/ deis. ſ. ⁊ gētilibꝰ ⁊ falſis xp̄ianis. b ¶ Ciuitates. i. oēs colle ctiōes maloꝝ i generatiōe ꝓma manētiū dānabūt. Carnali nō in. ii. regeneratiōe ſpūali. c ¶ Uenit in me. i. recoꝛdatꝰ ē deꝰ ſingula pctā eoꝝ: q̄ꝛ ꝓus videbat̄ obli tus. d ¶ Dare ei ca. Ad h̄ vt ipſe de⸗ us daret illī penā mēſuratā ꝓ delecta/ tiōibꝰ q̄s habuerit. Retribuit deꝰ ma lis ꝓ meritꝫ. i. qḋ meruerūt: ſꝫ nō q̄ntū meruerūt: vt in ipa retributiōe vbi pꝫ

Ps. 24. b iuſticia ſit etiā miſericoꝛdia. Uniuerſe viē dñi miſericoꝛdia ⁊ ꝟitas. Bōis etiā dat ꝓ meritꝫ: ⁊ plꝰ q̄ȝ meruerūt vt miſericoꝛdia īt iuſticie ꝑualeat c ¶ Et ois. Et vidi q̄ oēs q̄ ꝓ deo aſſlicti in mūdo ⁊ ꝟtutibꝰ eminētes reſpectu ha rū penaꝝ: i vita ſua vitauerūt cōſoꝛtia ipoꝝ: ⁊ iō nō ſūt iuēti i penis eoꝝ.

f ¶ Talētū. Eſt magnū. cxx. librarū mediū. lxx. duaꝝ. minus q̄nq̄gita. De medio hic dicit: q̄ꝛ pctōꝛes i. lxx. duabꝰ linguis nō effugiēt hanc vindictam.

g ¶ Et blaſphemauerūt. i. i īfer/ no poſiti q̄uis ſciāt ſe ꝓ merito puni/ ri: dolebūt tn̄ q̄ deꝰ tātā potētiā habet q̄ plagas eis īferat: ⁊ h̄ ē blaſphemia.

Et venit vnꝰ Ca. XVII

Cū deſcripſiſſet plagas q̄s īfe/ rent ꝑdicatoꝛes tpe antixp̄i: et dānationē eternā quā ide patient̄ ipi monet attēdere cauſas ipiꝰ dānatiōis. q. d. oñdi voƀ q̄d in illo futuro fiet: mō cauete voƀ vos p̄ntes: q̄ꝛ ideȝ diabolꝰ q̄ tunc ita apte decipiet: occulte decipit q̄tidie: ⁊ ad eūdē interitū q̄ ⁊ illos du/ cet. h ¶ Angelus q̄ ⁊c. Angelꝰ hic hꝫ ꝑſonā docētꝰ: iohēs dicētꝰ. i ¶ Dā nationē me. i. cauſaȝ dānatiōis ma/ loꝝ: q̄ relicto creatoꝛe foꝛnicant̄ cū de/ mone: idola colēdo: t̄rena amādo: imū dicie ꝑuiēdo. k ¶ Meretric. Me

B retrix iſta magna. i. antixp̄s ⁊ mali qui tpe eiꝰ erūt q̄ iā ſedet ſup aq̄s. i. iam re gnat ſup malos p̄ntes: q̄ꝛ oīm ipſe eſt caput. l ¶ Que ſedet. i. q̄ regnat ſu per multos pplos q̄s attrahit ad ſe lu

Job. 40. b xuria. vñ dñs ad Job. vꝫ eiꝰ. ſ. diabo li i lūbis eiꝰ. Qm̄ viros q̄ꝛ ſeminariū in lūbis ē / decipit: ⁊ i vmbilico: dū mu lieres q̄ꝛ ſemen ē in vmbilico decipit.

Ezech. 16. a Vñ ꝓpha ad hieruſalē q̄ſi ad meretri/ cē: In die ortꝰ tui. i. ī tpe ſecli: nō ē pci ſus vmbilicꝰ tuꝰ. i. ñ refrenaſti luxuriā.

a ¶ ꝯſūmata ſūt oīa ⁊ finis mūdi adeſt. ¶ ab illis malis vel ab illis bonis. b ¶ mi/ racula. c ¶ blandicie.

cium eſt. Et factā ſūt fulgura ⁊ vo a
a ¶ cōminatiōes b ¶ . i. mali mouebūt ꝯ ſctōs
ces ⁊ tonitrua: ⁊ terremotꝰ factꝰ eſt b
a ¶ . i. a tpe abel q̄ ꝓmꝰ t̄rā calcauit. i. deſpexit: vel q̄ ꝓmꝰ iuſtꝰ.
magnꝰ: q̄lis nūq̄ȝ fuit: ex q̄ hoīes fu c
a ¶ tā turpis. ¶ . i. tā grauis
erūt ſup terrā talis terremotꝰ ſic ma
¶ . i. reproboꝛ collectio.
a gnus. Et fracta ē ciuitas magna i d
a ¶ . ſ. iudeos paganos ⁊ malos xp̄ianos.
b ¶ id eſt gentiliter viuentiū.
b tres ptes: ⁊ ciuitates gentiū cecide c
¶ . i. collectio pctōꝝ.
c rūt. Et babylon magna venit i me b
¶ . ſ. ad puniendū. a ¶ q̄ ꝓcedit ab illo idē
d moriā añ deū dare ei calicē vini in
gnāte ⁊ irato. a ¶ . i. ꝯgregatio ſctōꝝ. b ¶ . ſ. ſocietatē reproboꝛ ⁊ penā coꝝ.
e dignatiōis ire eiꝰ. Et ois iſulā fūgit k
a ¶ . ſ. i pena. b ¶ . i. eīna pena q̄ ꝯtūdet.
⁊ mōtes nō ſūt iuēti. Et grādō ma l m
a ¶ . i. pōderoſa ⁊ mēſurata. b ¶ . ſ. a deo miſſa
f gna ſicut talētū deſcēdit de celō i
a ¶ . i. impatiētes ⁊ carnales. b ¶ . ſ. dicētes eū eſſe iniuſtum.
g hoīes: ⁊ blaſphemauerunt hoīes n
deū ꝓpꝛ plagā grandinis: q̄m ma o p q
a ¶ i. cruciātis eos intolerabiliter.
gnā facta ē vehemēter. Ca. XVII
¶ per intelligentiā.

b Et venit vnꝰ de ſepteȝ r
angelis q̄ habebant ſe
ptē phialas et locutꝰ ē
¶ per intelligentiā.
k mecū dicēs: Ueni oñdā tibi dāna s
m tionē meretricꝫ magne q̄ ſedet ſup t
¶ pncipes ſeculi.
aq̄s mltas: cū q̄ foꝛnicati ſūt reges v

Ni. de lyra ¶ Inebri

a ¶ Et facta ſūt ful. ⁊ vo. ⁊ to. Per voces ⁊ tonitrua itelligūt cruc̄ ꝑdicatiōes: ⁊ ꝑ fulgura ſigna ⁊ viſiōes mirabi/ les: q̄bꝰ moti fuerūt plēs ad cruc̄ negociū aſſumēdū. b ¶ Et ter. fa. ⁊c. multꝫ valde terras ꝓpꝛias relinq̄ntibꝰ ꝓ dicta expe ditiōe. c ¶ Qualis nū. fu. ⁊c. q̄ꝛ ſic dꝛ i chronica Guil. nūq̄ȝ tot gētes i vnū ꝯuenere: ſꝫ opinionē hoīm vincebat nūerꝰ: q̄ȝ/ uis eſtimaret̄ ſexagies cētū milia. d ¶ Et fra. ē ⁊c. i. exercitꝰ ille: q̄ dꝛ ciuitas q̄ſi ciuiū vnitas. nā aio vno hieroſolymā perge bāt. e ¶ In tres p. nā ꝓpꝛ hoſpitia ⁊ victualia recipiēda vnꝰ exercitꝰ ꝓmo ſecutꝰ ē petrū heremitā: alīꝰ aūt pplꝰs ſecutꝰ ē pnci/ pē Godfredo duci ſe iūgētes: alīꝰ exercitꝰ exiuit ꝑ nauigiū cū Boamūdo duce apulie. f ¶ Et ciui. gē. i. ſaracenoꝝ. g ¶ Ce ciderūt. q̄ꝛ a nycea bythinie et antiochia q̄ ſūt in regno pſidis vſq; i hieruſalē ⁊ vltra vſq; ad riuū egypti ciuitates ab īfideli/ bus detēte fuerūt ꝑ dictū exercitū ſiugate vt deſcribit ep̄s Ty renſis. h ¶ Et ba. ma. i. ſecta ſaracenica q̄ dꝛ babylon. i. cō/ fuſio: q̄ꝛ legibꝰ ⁊ mādatꝰ ꝯfuſibilibꝰ ē plena. i ¶ Uenit i me. ⁊c. ad ipſam puniēdū. iō ſbdit: Date illi calicē ⁊c. k ¶ Et ois iſu. fu. q̄ꝛ ſaraceni habitātes i iſulis ꝓpe trāſitū xp̄ianoꝝ ꝑ ma re nauigātiū fugerūt timoꝛe ipoꝝ. l ¶ Et mō. nō ſūt in. quia mlta foꝛtalicia in mōtibus ſita ꝑ chꝛiſtianos fuerūt expugnata. m ¶ Et grādo ma. ſic ta. ⁊c. i. bellū ipoꝛtabile ſaracenis nō tam ꝟtute

tā ꝟtute hūana q̄ȝ diuia: mꝯotiēs eñ fuerūt a xp̄ianis debel/ lati. n ¶ Et blaſphe. ho. i. ſaraceni. o ¶ Deū. i. xp̄m: q̄ ē verꝰ deꝰ. p ¶ Propꝛ pla. ⁊ grā. eis inflictā a chꝛiſtianis. q ¶ Qm̄ ma. fa. eſt ve. q̄ꝛ nō poterāt eā ſuſtinere: ſic ſcri/ bit diffuſꝰ Tyrenſis ep̄s ſupꝛa memoratꝰ. C

Moraliter * a ¶ Et facta ſūt ful. ⁊c. i. tēpe/ ſtates i eccīa. c ¶ Qualis nū. fuit. q̄ntū ad oēs eiꝰ ꝯditiones ſic de q̄libet cōfeſſoꝛe cātat eccīa: Nō ē iuētꝰ ſilis illi. d ¶ Et fra. ē ci. i. eccīa q̄ dꝛ eē ci uiū vnitas. d ¶ In tres p. Nā aliq̄ adherebāt arrii doctrie: aliq̄ ꝓ doctri ne eccīe: ⁊ aliq̄ erāt dubii de vtraq;. f ¶ Et ciui. gen. nā aliq̄ gētiles ad fidē ꝯuerſi / videntes talē diuerſitatē re uertebāt̄ ad p̄ſtinā īfidelitatē b ¶ Et ba. ma. i. arrii ꝑfidia. i ¶ Uenit in me. ⁊c. nā ex oꝛdinatiōe dei ſimplicit̄ ē deſtructa. k ¶ Et ois i. fu. ⁊c. Nā arriani nō habuerūt refugiū alicubi. m ¶ Et grā. ma. ⁊c. i. grādis pena ex dei oꝛdinatiōe cecidit ſup arrianos . ſ. pena gehēne vbi damnati blaſphe/ māt iuſticiā dei. Ca. XVII

Et venit vnus. Hic ꝯſr de ſcribit̄ plaga ſeptia magis in ſpeciali. ⁊ h̄ ſm opinionē illo/ rum qui dicūt q̄ tota littera ab hoc lo/ co vſq; ad illum: Et cū ꝯſūmati fuerint mille ⁊c. circa mediū. xx. ca. ſit iam im/ pleta de preterito: ſm quā primo expo nam totam litterā iſtam: poſtea dicam

Diuiſio quid mihi ſupꝛa hoc videat̄. Et diuidi tur in duas partes: quia pꝛimo deſcri/ bitur in ſpeciali hec plaga. ſecūdo chꝛi ſtiane religionis ꝓmotio noua cap. xx. Circa pꝛimū dicit: Quoniā iſta plaga ſaracenoꝛū eſt vt patet ex predictis. iō pꝛimo deſcribitur ſaracenoꝛū vilitas. ſecūdo chꝛiſtianoꝛū ipos percutientiū

D probitas ſequenti ca. Pꝛimo deſcribi tur ſub quodam metaphoꝛa: que pri/ mo ponitur. Secundo exponitur ibi: Et dixit mihi. Circa pꝛimū dicitur: Et venit vnus de ſeptem angelis qui habebant ſeptē phialas ⁊c. Per quem vt dicunt tenentes opinio nem dictam: deſignat̄ Alexius impe/ ratoꝛ: qui ſm eos ſupꝛa dicit̄ angelus ſeptimus: ſed hoc fuit ibidem reproba tum. Nec poteſt cōuenienter dici q̄ ꝑ hunc angelū deſignatur petrus here/ mita queȝ dixi ſupꝛa fuiſſe ſeptimū an/ gelum. quia hic angelus dicitur hic io hanneȝ euangeliſtam docuiſſe. Unde ⁊ ſubditur. Et locutus eſt mecū dicens: Ueni ⁊ oſtendaȝ tibi damnationē meretricis magne que ⁊c. Petrus autem here/ mita per nongentos annos ⁊ amplius fuit poſtq̄ȝ iohannes ſcripſit hunc librū: ideo melius dicit̄ q̄ beatus iacobus qui ſu pꝛa dicit̄ vnus de ſeptē angelis habentibus phialas: fuit an gelus iſte qui anteq̄ȝ iohannes videret hanc viſionē per pal mam martyrii tranſierat ad gloꝛiam: Act. xii. a. ⁊ ſic poterat eum docere de futuris ex diuina oꝛdinatiōe. s ¶ Damna tionem meretricis magne: id eſt ſecte ſaracenice: vt po/ ſtea magis dicetur. t ¶ Que ſedet ſuper aquas mul/ tas. i. dñatur pplis multis: vt exponit̄ infra. v ¶ Cū q̄ foꝛ nicati ſūt re. q̄ꝛ multi reges receperunt legem mahometi. * Et inebriati.

Moraliter Moraliter. r ¶ Et venit vnus de ſeptem angelis. Sequit̄: Oſtendā tibi dānatione meretricꝫ magne. Moraliter exponēdo: hec eſt mulier de qua dicit̄ Zach. v. c. Hec eſt ipietas. Beſtia ꝟo ſup quā ſedet eſt ꝯgregatio malo rū: q̄ꝛ beſtialit̄ viuūt. Hec aūt mulier ⁊ beſtia dicūt̄ oꝛnate ꝑ/ cioſis: q̄ꝛ talia cōmis repiunt̄ i mal. Septē capita huiꝰ beſtie ſūt ſeptē vitia capitalia q̄ dicūt̄ reges: q̄ꝛ mlta vitia ſub ſe ꝯti nent: ⁊ montes. ⁊ hoc ꝓpter ſupbiam que continetur in eis. nā in omi peccato moꝛtali eſt contēptus dei. ꝑ decem coꝛnua ipius ſignificat̄ omnimoda perſecutio decem ſceptroꝛum dei. * Beſtia.

a ¶ Inebriati ſūt q̄ inha.ter.ð vi no ⁊c. Sic ebri⁹ nihil timet: ſic ſreni inhereſtes intm̄ excecabunt amore ſre: vt nec deū diligāt: nec penas timeant. b ¶ Mulierē ſedē. ⁊c. i. illos molleſ q̄ eue a q̄ pctm̄ incepit ꝯformant: q̄ hāt diabolū fundamentū: q̄ ē ſanguine⁹ ⁊ i ſe ⁊ in ſuis. vl' q2 ſanguinem ſctōꝝ fun dūt. vl' eloquia dei male itelligāt. c ¶ Capita ſep. i. ſenſus: ⁊ poſtea er rorē ⁊ tādē antixp̄m p q̄ ſepte diabolus ducit homies ad pctm̄. d ¶ Cornua dec. i. decē regna q̄ erūt tpe antixp̄i p q̄ alia itelligunt. e ¶ Circūdata pur pura. i. regali veſte q2 dicunt ſe reges vt decipiāt f ¶ Auro. Quia videbūt diuia ſapia illuminati. g ¶ Poculū aureū. i. diuinā ſcripturaꝝ q̄ potant fi deles ad ſalutē. h ¶ Abominatio ne. i. q̄ ſm illas expoſitiōes debēt abū ci ab hoīb⁹: q2 imūdiciā carnis docēt et fornicari a deo. i ¶ Et i frōte. Quis ſit ita abilis ad decipiēdū tn̄ fideles ne deſperet: q2 hʒ i frōte. i. i manifeſto ſi gnū qd rudib⁹ ē myſteriū iſtud ſolum. Id eſt dādo exēplū faciēdi pctā p qbus ſreni a ſalute fidelium repellentur. k ¶ Ebriā. i. depreſſam vidicta p effu ſiōe ſanguis: vt p dolorib⁹ nimus ne ſciat vbi ſit. l ¶ Et mirat⁹ ſum. Hic hʒ iohes pſonā illoꝝ q̄ cū videt malos i mūdo exaltatos mirant cū audiūt pe nas q̄ ipſis malis ꝓmittūt: ⁊ cū ita ſint puniēdi: q̄re de⁹ ꝯmittit illos exaltari: ſʒ docent itelligere illā exaltationē da tā ad maiorē excecationē: ⁊ tādem iuſte inferri etnā dānationē. m ¶ Ego di cā tibi. i. q̄re puniāt iſti mali. i. diabo lus q̄ eos peccare fecit qd ē incognitū niſi doctis. n ¶ Beſtie q̄. Beſtia: id eſt diabol⁹: portat. i. regit mlierē. i. oēs malos effeminatos: q̄ eni alios regit q̄ ſi on⁹ regiminis portare dr̄. o ¶ Fuit. Añ aduentū xp̄i habuit diabolus mari mā ptātē: ſed poſt lʒ nō penit⁹ amiſit: tn̄ nō modicē ē debilitata. p ¶ Aſcēſu ra ē. Quia tpe antixp̄i ptātē recipiet. Aſcēſura ē ⁊c. i. p illos q̄ in pctis ꝓ fundi ſunt. aſcēdet i elationē. q ¶ Et i interitū ibit. Quia mortuo antixp̄o ampli⁹ nō habebit tētādi locum. r ¶ Mirabunt ⁊c. Cū viderint mali poteſtatē ſuā ita ānihilatā dolebūt. nō qſi penitētes ſed tn̄ admirātes. s ¶ Septē ca. Quia p hec ſeptem eri git diabolus hoīes i ſupbiā ⁊ i qb⁹ in tūt ifideles. t ¶ Quiqʒ cc. Adā ſi in obediētia pſeueraſſet ſenſus: corpis ad nullā voluptatē ꝯuertēt malā. ſ. ſʒ p pec catū ita corrupti ſūt: vt iā nāle ſit lenia tactu: ſapida guſtu: nare odorifera: vi

Blaſ vidiſ ſem

ſu pulchra

a fre et inebriati ſūt q̄ inhabitāt
¶ manifeſte fornicationis.
frā de vino ꝓſtitutiōis ei⁹. Et b
a ¶ in corda reprobo a grā dei deſerta.
b ¶ i viſiōe ſpūali. ¶ q2 talis corporeis oculis nō pſit videri.
abſtulit me i deſertū i ſpiritū. c
b Et vidi mulierē ſedētē ſup be
a ¶ q2 dicūt mala q̄ faciūt do ñ diſplicere
ſtiā coccineā plenā nominib⁹ f
c blaſphemie: habentē capita ſe g
a ¶ et p illā beſtiā talis erat mulier iſta.
d ptem ⁊ cornua decē. Et mūli b
e er erat circūdata purpura et
a ¶ q2 occidūt nolētes accedere. b ¶ i. carbūculo. i. charitate qua dicūt ſe hre
f coccino ⁊ inaurata auro et lā
¶ aliis virtutibus.
pide pcioſo et margaritis: ha i
g bens poculum aureum in ma
a ¶ in prauis expoſitionibus.
h nu ſua plenū abominatione ⁊
immūdicia fornicatiōis eius.
i Et in fronte ei⁹ nomen ſcriptū k
a ¶ iſtud videlicet. b ¶ i. magna ꝯfuſio.
myſterium babylon magna:
mater fornicationū et abomi l
¶ iſtud videlicet.
nationum terre. Et vidi muli m
k erem ebriam de ſanguine ſan
a ¶ vidi pctm̄ mūdi: vidi etiā p pctō dā natū. ¶ minorū. b ¶ illorū qui non ti ment teſtari ſe chriſtum deū.
ctōrum: ⁊ de ſanguine marty
l rū ieſu. Et miratus ſum cū vi n
derem illam admiratione ma
gna. Et dixit mihi angelus: o
a ¶ q. noli mirari ſʒ itellige qd ſit. b ¶ i. ego reſerabo ita vt poſſis intelligere.
m Quare miraris: Ego tibi di p q
cam ſacramentum mulieris et r
n beſtie que portat eam: que ha
bet capita ſeptem ⁊ cornua de
a ¶ i. diabol⁹ q̄ beſtiales facit. b ¶ ab aduentum chriſti. ¶ parum regnauit.
o cem. Beſtia quā vidiſti fuit ⁊ s t
a ¶ quia chriſto nato vim pdidit.
b ¶ locū habebit q2 malos inueniet.
p nō eſt: aſcenſura eſt ð abyſſo: v
q ⁊ i interitū ibit: ⁊ mirabunt in x
habitātes terrā q̄ꝝ noia ſcpta
nō ſūt i libro vite a cōſtitutiōe
mūdi videntes beſtiā que erat
a ¶ q. reſpectu huius pene potētis vo bis cauere.
et nō eſt. Et hic eſt ſenſus qui y z
s habet ſapiētiā. Septem capi b
ta ſeptem montes ſunt: ſupra c
a ¶ q2 p hec eadē regit infernum.
quos mulier ſedet: et rēges ſe d
¶ tranſacta infantia.
t ptem ſunt. Quinqʒ ceciderūt e

xp̄ianoꝝ rubricatā. f ¶ Plenā noībus blaſ. q2 ſaraceni dicūt xp̄m eſſe hoīeʒ pu rū ⁊ ſic blaſphemāt eū. ⁊ ſilr beatā ꝟginē negātes eā eſſe dei matrē. g ¶ Habēn tē ca. ſep. ⁊ cor. decē. de quib⁹ qd ſigni ficēt. ſ. dr̄: h ¶ Et mu. erta cir. pur. q2 turci fuerūt opulētiſſimi in iſtis et in alus reb⁹ pcioſis. i ¶ Habēs poculū au. ⁊c. q2 multas gētes induxerūt ⁊ traxerunt ad imundiciā ſue legis. k ¶ Et in fron te ei⁹ no. ſcrip. myſteriū babylō ⁊c. Per hꝙ dixit myſteriū: oñdit iohes ꝙ ñ loqt ð ciuitate babylonica: ſʒ magis de ſe cta ſaracenica q̄tū ad turcos. l ¶ Mat forni. ⁊ abomiationū terre. nā orietā les pplos p maiori pte iā traxerūt ad er rorē ſue ſecte. m ¶ Et vidi mu. ebriā de ſan. ſctō ⁊c. q2 ſupra numeꝝ ⁊ meſu rā effuderūt xp̄ianū ſāguinē. Ebria eni de qſi extra briā. i. mēſurā. turci eīn crudelio res fuerunt xp̄ianis egyptus ⁊ ſaracenis ſm ꝙ dicit tyrenēſis epō. li. i. n ¶ Et mi rat⁹ ſū ⁊c. ð pacietia dei erga ſectā ne ſūnā mahometi. o ¶ Et dixit mi. Hic ꝯñr ponit executio pabole: circa quā ſīge lus pmo ꝓponit intētū dicēs iohanni. p ¶ Quare mira. q. d. totū cedet ad dei gliaʒ ⁊ electoꝝ. qb⁹ meritū accreſcit ex pſe cutiōe maloꝝ. q ¶ Ego tibi di. ſa. i. ſi gnificationē occultā. r ¶ Mulier. ⁊ be ſtie. i. regni turcie ⁊ egypti. vt dictum ē. s ¶ Beſtia. Hic pſequit intētū expōnē do pabolā. ⁊ pmo circa regnū egypti deſi gnatū p beſtiā di. Beſtia quā vidiſti fuit ⁊ nō ē. nā egyptū pmo occupauerāt dominiū hieruſalem ⁊ iudee: et poſtea p diderūt turcis terrā illā occupātib⁹. vt di ctū ē. ſ. iō dr̄ ꝙ beſtia fuit pri⁹ dominās i iudea. t ¶ Et nō ē. inde p turcos eiecta. v ¶ Et aſcēſu. ē de abyſ. i. ð egypto q̄ tenebra iterptat: ⁊ hꝙ fuit qñ debilitata vir tute turcoꝝ p xp̄ianos egyptij recupauerūt iudeā ⁊ hierlm: vt dictū ē. ſ. x ¶ Et i in teritū ibit. nā egyptij p xp̄ianos fuerūt occiſi: ⁊ reſidui inde eiecti vt referunt eps achonēſis ⁊ tyrenēſis deſcribētes hiſtori am ſre ſctē. y ¶ Et mirabūt inhabi ter. q̄ꝝ ⁊c. i. ſaraceni q̄ nō ſūt pdeſtiati ſʒ pſciti. mirabāt eni ſaraceni quō rex tā po tēs ⁊ magn⁹ a pplo xp̄iano ð ptib⁹ extra neis ⁊ tā lōginqs venientib⁹ eēt debellatus. z ¶ Et hic ē ſen. i. itellect⁹. a ¶ Qui ha. ſa. i. circa occulta ſcripturaꝝ itelligētiā. b ¶ Septē ca. ſep. mōtes ſūt. i. puin cie. c ¶ Sup q̄s mu. ſe. q2 regnum turcie ināluerat ſup egyptuʒ. d ¶ Et re ges ſep. ſūt. pncipes illarū ꝓuinciarū. e ¶ Quinqʒ ceciderūt. a dominio egy pti dnio

Beſtia quā vi. ⁊c. ipietas eīn fuit maior añ tpā xp̄i ꝙ poſt. ꝓpter idola triā q̄ vigebat i toto orbe pauc' valde erāt pt. iō dr̄ fuiſſe añ tpā xp̄i ⁊ nō eē tpē ip̄i: q2 nō ē tāta lʒ ſint mlti mali. ſʒ tpe antixp̄i erit valde magna ſm qd dr̄ Mat. xxiiij. h Abūdabit iniqtas ⁊ refrigeſcet charitas mltoꝝ. iō dr̄ ꝙ aſcēſura ē ð abyſſo. nā tūc ipſe habebit dmonē guātū cui⁹ totalr ſeqt inſtictū. y ¶ Et mirabūt ⁊c. q2 viden tes potētiā antixp̄i ⁊ ſigna mēdacia q̄ faci et admirabūt ⁊ ipm ſeqnt except' elect'. iō ſeqt: Quoꝝ nō ſūt ſcpta noia i libro vite. b ¶ Et reges ſep. ſūt ⁊c. hoc refertur ad tpā mios ſeu ad tpa in qb⁹ fuit ⁊ erit iniq tas ſeu malicia: q̄ꝝ pmū fuit a pctō ade vſ qʒ ad diluuiū. ſcdʒ a diluuio vſqʒ ad abraā

Domaliter

Nico.de lyra

a ¶ Et iebriati ſūt ⁊c. nā ppli ð dictis regib⁹ exiſtētes ſilr receperūt le gē ſaracenicam immūdicijs plenam. b ¶ Et abſtul. me i deſer. ad vidē dū ſtatū ſaracenicū a do ꝓp̄ pctā ſua de relictū. c ¶ In ſpū. nā hec viſio non fuit corpal' ſʒ imaginaria ⁊ itellectual'. d ¶ Et vi. mu. ſedē. ſup beſtiā. p hꝙ intelligunt ſaraceni i duas ptes diuiſi. vt dictū ē. ſ. turci per mulierē. ꝓp̄ eoꝝ maliciā ⁊ aſtuciā ſerpētinā: egyptij ð p beſtiā: q2 ſūt itellectu min⁹ vigētes. ⁊ p ꝯñs magl' beſtiales. dr̄ aūt pſſter ſedere ſup beſtiā: nā turci eb egyptos abſtulerūt iudeā ⁊ ſyriā. e ¶ Coccineā. i. ſāguie chriſtianoꝝ

tertiū ide vſqʒ ad moyſen. q̄rtū ide vſqʒ ad dauid. qntū inde vſ qʒ ad xp̄m. iō dr̄: e ¶ Quiqʒ ce. naʒ iſti qnqʒ iam trāſierūt.

Vnus eſt.

¶ ſu pulchra querere. hi ſunt quinq reges p quos diabolus in pueritia regit: q2 ipſe fuit cauſa quare corrūperent. hi ſunt quinq viri ſamaritane. In iuuēta ſuccedit error: nā poſtq̃ diſcreti onē habet: ⁊ ſi peccat iā non ſenſib9. ſed errori iputat de quo
Joh. 4. c dñs: Quem nūc habes nō eſt tuus vir. a ¶ De ſeptē eſt. Quia ſimiliter peccat ⁊ ſimiliter punietur: ⁊ octaua q2 omnes tranſcēdit et in neq̃tia ⁊ in pena. b ¶ Ppli ſunt ⁊ gētes ⁊ lingue. i. pſentes mali ex oī diuerſitate hoīm collecti. c ¶ Deſolatā faciēt. Solatiū diaboli eſt pditio maloꝝ; qs perdet cōpleto numero impioꝝ. d ¶ Et nudā. Diabolus habꝫ ptātē faciēdi ſigna ad decipiēdū: hāc pdet cōpleto numero bonoꝝ: q2 poſtea tētatio nō habebit locū. e ¶ Carnes. Fornicarie mādúcare dicunt: q2 in iuferēdis penis delectabunt.
f ¶ Igne cō. i. tormētabunt ꝓ delectationib9 eī9 quas ſecuti ſūt. g ¶ Cōſument verba dei. De ꝓmiſſiōe ꝓmioꝝ vel penarū.

Nico. de lyra

A pti dñio turcie ſbiugati. a ¶ Un9 eſt. ſ. dñans in iudea ⁊ ſyria: ⁊ iſte eſt rex turcie q̄ dicit hic ſeptū caput beſtie. b ¶ Et ali9. i. rex egypti q̄ dicit hic caput ſeptimū. c ¶ Nōdū venit. Ad recuperādū de manu turcorū iudeam. d ¶ Et cū venerit. Debilitatis turcis. e ¶ Oportet illum breue tēpus manere. Quia hieruſalē a turcis ablatam non tenuit rex egypti niſi p annū vt dicūt hiſtoriographi pdicti.
B f ¶ Et beſtia q̄ erat ⁊ non eſt. i. rex egypti vt expoſitū eſt. g ¶ Et ipſa o. eſt. Cū ſeptē capitib9 pdictis. h ¶ Et de ſeptē eſt. i. d ſeptē capitib9. eſt enī caput ſeptimū vt dictū eſt. ⁊ ſic cōputatur bis. eo q hierlm bis obtinuit. ſicut ca. pce. Carolus magn9 dicit angelus q̄rtus rōne regni frācoꝝ. ⁊ ſept9 ꝓpter adeptū iperiū. i ¶ Et in in. vadet. Quia pluries fuit debellat9 p chriſtianos. vt dicūt cpl. ā. memorati. k ¶ Et de. cor. q̄ vi. de. re. ſūt. i. principes ſub rege egypti. l ¶ Qui regnū. i. ptātē. m ¶ Nōdū acce. ab eo. Sed ptātē tāq̄ reges. q2 nō fuerunt reges ſimplr; ſꝫ rectores acierū exercit9 regis egypti. n ¶ Una ho. accipient. i. illo tpe q̄ fuit ordinatū d illo exercitu. o ¶ Poſt beſtiā. i. ſub rege egypti. q̄ beſtia noīat: vt dictū ē. et ii poſt h nō dicit hic ordinē tpis; ſed ſubiectionis. p ¶ Hi vnū cō. hūt. Pugnādi ꝯtra chriſtianos ꝓ rege egypti. iō ſubdit: q ¶ Et virtutē ⁊ poteſtatē ſuam beſtie tradent. Exponendo ꝓ rege egypti. r ¶ Hi cum agno pugna. In mēbris ſuis. ſ. Godfredi de Buillon ⁊ aliis pncipib9 et bellatorib9 chriſtianis. s ¶ Et ag. vin. illos. Nā egypti fuerūt p xpianos pluries debellati. t ¶ Quoniā dñs dominorū eſt; ⁊ rex regū. Et ſic nullus pōt ei reſiſtere. v ¶ Et qui cum illo ſunt. per fidē charitate formatā vſq ad mortem ſtabiles. x ¶ Uocati ⁊ electi. Ad gliam. y ¶ Et fideles. In preſenti per gratiā. z ¶ Et dixit mihi. Hic exponit parabolā q̄tum ad regnum turcie ſpecialiter. a ¶ Aque quas vidiſti vbi meretrix ſedet. i. turcie regnū: vt dictū eſt. ā. b ¶ Populi ſunt ⁊ gētes ⁊ lingue. Quia regnū turcie ſubiecit ſibi ſyriā ⁊ iudeā ⁊ orientales populos ꝓ maiori parte. c ¶ Et decē cornua q̄ vidiſti in beſtia. i. decē principes exercitus regis egypti vt dictum eſt.

a ¶ i. in matura etate error. b ¶ antichriſt9 qui maxime facit peccare.
vnus eſt: et ali9 nōndū venit. Et a b
¶ ſed nō eſt timēdus q2. c
¶ vel ni. ¶ vel re.
cū venerit optet illum breue tpꝰ d e
¶ antichriſtus.
manere. Et beſtia que erat et nō f
a eſt: ⁊ ipſa octaua ē: ⁊ de ſeptē eſt: g h
¶ tpe antixpi vt daniel dicit: Erūt decē regna q̄ꝝ reges in cornibus notant.
⁊ i itentū vadet. Et decē cornua i k
q̄ vidiſti: decē reges ſūt: q̄ regnū l
¶ nō vere reges ſed tyranni.
nōdū acceperūt; ſꝫ ptātē tāq̄ re m
¶ ideo nō timeatis. ¶ a capite ſui ſcdi iteri.
ges vna hora accipient poſt be n o
¶ negandi chriſtū credendi in antichriſtū.
ſtiam. Hi vnuꝫ conſiliū habent: p
a ¶ quā habēt in ſe. b ¶ quā ſup alios habebunt. c ¶ q2 illi omnia attribuent.
⁊ virtutem et poteſtatē ſuam be q
a ¶ verbo ⁊ ope vt fideles ſibi ſubtrahant.
ſtie tradēt. Hi cum agno pugnā r
a ¶ faciēdo ſuos ꝯſtātes ⁊ dānādo eos i ſuo
bunt: ⁊ agnus vincēt illos: q quo s t
capite. a ¶ vicēs mal ad vtilitatē fideliū.
b ¶ ⁊ ideo reges vincet.
niam dominus dñoruꝫ eſt; ⁊ rex
¶ per predicatores.
regū: et qui cū illo ſunt vocati et v x
¶ ab eterno. ¶ exequentes opera.
electi ⁊ fideles. Et dixit mihi Aq̄ y z
¶ i. antichriſtus iā regnat per myſteriū. a
quas vidiſti vbi meretrix ſedet:
b populi ſunt ⁊ gentes ⁊ lingue: et b c
decē cornua que vidiſti i beſtia:
¶ ⁊ ideo nō debetis ei cōformari q2 ipſi qui modo adherent ei quādoq dolebunt.
c hi odient fornicariā: ⁊ deſolataꝫ d e
d e facient illā ⁊ nudam: ⁊ carnes ei9 f
¶ q2 cū ipſis ⁊ ꝓ pctis eoꝝ punie diabol9.
f manducabunt: ⁊ ipam igne con g
¶ ⁊ merito mal meriti ſuis excecauit eos de9.
cremabūt. Deus eni dedit in cor h
da eoꝝ vt faciant quod placituꝫ
¶ i. permittent ſe regi a diabolo.
eſt illi: vt dent regnuꝫ ſuū beſtie: i
¶ ope cōpleant. ¶ boni ⁊ mali ꝓmiſſa recipient.
g donec cōſummenī verba dei. Et k l
¶ i. multitudo malorum.
mulier quā vidiſti: eſt ciuitas magna:
a ¶ q2 maxime ſupbiūt ipſi reges.
gna: que habet regnū ſup reges m
terre.

d ¶ Hi odient fornicariā. i. regnum turcie. inter egyptios enim ⁊ turcos erat odiū. primo ꝓpter diſſenſionē eorū in ſuperſtitionibus ſuis de lege. ſecundo q2 turci abſtulerant ab egyptus ſyriam ⁊ iudeā. e ¶ Et deſolatā facient illā ⁊ nudā. Primo p chriſtianos quib9 in obſidione antiochie exiſtētibus calypha egyptius miſit ſalutationes et munera eo q aduerſarios eius impugnabant. ⁊ ſic chriſtianorū exercitū cōfortauit ꝯtra turcos vt ſcribit i hiſtoria hieroſolymitana. ſecūdo p ſeipſos: q2 debellatis turcis in partibus antiochenis egypti expulerūt eos de hieruſalē; ⁊ de iudea: vt dictum eſt ſupra. f ¶ Et carnes eius mōducabunt. Metaphorica eſt locutio. ſicut dicit de vſurario q comedit illum cuius bona ſurripit per vſurā. g ¶ Et ipſam igne cōcremabunt. Nā aliquos turcos in fortalicijs exiſtētes ſimul cū eis combuſſerūt. h ¶ Deus enī dedit in corda eorū vt faciāt quod placitū eſt illi. Licꝫ deus nō ſit actor mali culpe eſt tamē actor mali pene. ⁊ ſic turcos per egyptios puniuit. Turci egyptus odioſi
i ¶ Ut dent regnū ſuuꝫ beſtie. Id eſt vt recuperēt regnū iudee regi egypti. quod poſſiderat p multos annos ante turcos. k ¶ Donec conſumenī verba dei. De recuperatione terre ſancte p exercitū chriſtianū. quod factū fuit quaſi per annū poſtq̄ egypti expulerant inde turcos: vt dictū eſt ſupra. l ¶ Et mulier quam vidiſti eſt ciuitas magna. i. turcorū multitudo valde numeroſa. 11. Tl. 6. c
m ¶ Que habet regnū ſuper reges terre. Nam plures reges ſibi ſubiecit in partibus orientis: vt predictum eſt. D
✳ a ¶ Unus eſt. ſ. terminus vel tēpus chriſti. b ¶ Et alius nondū venit. Scilicꝫ terminus antichriſti. Moraliter
c ¶ Et cū venerit oportet illum breue tēpus manere. Quia ſicut dicit Matth. xxiiij. b. Dies illi ꝓpter electos breuiabunt. veruntamē iniquitas erit maxima intēſiue ⁊ iniquorū multitudine: intm q poterit equiparari ille terminus duobus. ideo dicit: f ¶ Et beſtia que erat ⁊ nō eſt ⁊ ipſa octaua eſt ⁊ de ſeptem eſt. Quia vnus terminus cōputat ꝓ duobus. i ¶ Et in interitum vadet. Nā in finali iudicio omnis malicia retrudetur in inferno. k ¶ Et decē cornua que vidiſti. per que ſignificant omnes modi perſecutionis decalogi ſicut predictum eſt.
l ¶ Decē reges ſunt qui regnuꝫ nōdum acceperunt. ſcꝫ quātū ad ſuam maximā poteſtatē: q2 licꝫ modi perſequendi iuſticiā que in decalogo continet multū inualuerunt: tamē antichriſti tēpore erūt in ſua maxima poteſtate. p ¶ Hi vnū conſiliū habent: ⁊ virtutē. ſ. impugnandi iuſticiā modo predicto. q ¶ Et poteſtatem ſuā beſtie tradent. Seruiendo iniuſticie ⁊ iniquitati ad iniquitatem. r ¶ Hi cū agno pugnabūt. Fidē chriſti q̄tū poterūt impugnando. s ¶ Et agnus vincet illos. Aliquos ipſorū ſimpliciter dānādo ⁊ aliquos per fidē ſibi ſubiugando. de quibus ſubdit: d ¶ Hi odient fornicariā. i. iniquitatē q̄tum diſſe ꝑant eā prius vel amplius. e ¶ Et deſolatam facient illā ⁊ nudā. i. deſolationē eius futurā denūciabunt cōſtanter cōtra vitia predicando.

K E T poſt hec vi. In hac ſexta viſione Ca. XVIII agit de vltimis penis quas patient impii in inferno ꝓ ſingulis pctis. ⁊ primū de babylone oñdit: poſtea de beſtia: ⁊ pſeudo ꝓpphetis: tandē de ipſo diabolo in quo finis pꝫ. In quo dānato erit finis: iſtā dānationē executurꝰ a xp̄o ꝑdicatē eſſe dicit vt maioꝛ ei fides habeat. b ¶ Cecidit ce. Bis ꝓ dupli ci dānatione aīe ⁊ corpis: vel qꝛ eter naliter punient. c ¶ Spūs imun. Demones in prauis cordibꝰ ꝓ carnis illecebris ſunt imūdi. ꝓ mentis elatione volucres: vel qꝛ ꝑ hūc aera diſcurrūt. d ¶ De vir. i. de pctis ꝑ q̄ acquirunt diuitie: qꝛ oīs diues: vel iniquꝰ vel heres iniq̄. e ¶ Et audi. ⁊c. Dicens futurā illā dānationē ad p̄ſentes ſupponit admonitōēꝫ. f ¶ Exite ⁊c. qꝛ modicū tp̄s ſupeſt quo ꝓ merito accipient. g ¶ Qm ꝑ. pe. Peccata ꝑuenitūt vſqꝫ ad ꝯſpectū dei ꝑ impenitentiā. h ¶ Reddite il. Sicut vindictā meā de vobis q̄ purgabimini exercuit: ſic vos iniuriā meā vindicate in illis.

† Eſa. 21. c. Hie. 51. a. ſ. 14. b.

i ¶ Duplicate dupli. i. anie ⁊ corpꝰ maiores penas inferte q̄ ipſi vobis. k ¶ Qtū glo. Quia aliꝰ plus aliꝰ minus cauſa diſcretionis huiꝰ repetit qđ dixerat ſupius. l ¶ Et vidua nō ſū. quia habeo cōſolationem in tpalibus. m ¶ Moꝛs. Abſentia vite. ſcꝫ dei qꝛ ꝯ p̄ſentia eius

T poſt Ca. XVIII hec vidi aliū angelū (i. xp̄m. in carne. de equalitate patris.) deſcendentē de celo: (eccleſia.) habentē poteſtatē magnā: ⁊ terra (pulſis tenebris ignorātie. a glorioſa ꝑdicatione.) illumināta eſt a glōꝛia eius. Et (predicauit. quod dixit effectu nō carebit.) exclamāuit in foꝛtitūdine/ dicēs: † Cecidit cecidit babylō magna. (⁊ ideo cadet qꝛ. demonū collectio.) Et factā eſt habitātio demoniorū: (quod cuſtodit ſe diabolo vel diabolus cuſtodit eam ſibi.) et cūſtodia oīnis ſpūs imūdi: ⁊ cuſtodia oīs volucris imūde et odibilis: (i. de fornicatiōe ꝑ qua iraſcit deus.) qꝛ de vino ire fornicatio nis eiꝰ biberūt oēs gentes. (i. principes ſeculi.) Et reges t're cū illa fornicati ſūt: (i. q̄ aīas ſuas vendūt ambitione ſclariū.) ⁊ mercatores terre de virtute delitiarū eius diuites facti ſunt. Et audiui (i. diuinā inſpirationē: vel xp̄i vel ſuoꝝ ꝑdicationē.) aliā vocem de celo dicentē: (opera eius ne faciatis.) Exite de illa populus meus: (facientibus cōſenſum ne p̄beatis.) ⁊ nē ꝑticipes ſitis delictoꝝ eius: (quaſi ſi diſſimiles eritis i vita: nō eritis ſimiles in pena.) ⁊ de plāgis eius nō accipiatis. Quoniā peruenerūt peccata eius vſqꝫ ad celū: (q̄ſi vlus viderei oblitꝰ dū ꝑmitteret ꝓſperari) ⁊ recordatꝰ eſt dñs iniq̄tatū eius. (⁊ ideo qꝛ a deo iā placet vindicta.) Reddite illi ſicut ⁊ ipa reddidit vobis: ⁊ duplicate duplicia (ſm q̄ ipi peccauerūt. i. ſicut ipa vobis tormētū intulit: ſicut vos illis veſtro iudicio.) ſm opa eiꝰ. In poculo quo miſcuit vobis miſcete illi duplū. Qtū gloꝛificauit ſe: ⁊ i delitijs fuit: tm̄ (in corpe. in anima.) date illi tormentū et luctū. Quia (quaſi nō mouēdo.) i corde ſuo dic̄: Sedeo vt regina (honoꝛem ⁊ dignitatē habeo. quia nō precauet futura mala.) ⁊ viduā nō ſū: ⁊ lūctū nō videbo. (i. in die iudicij.) Ideo in vna die veniēt plage eiꝰ (cōtra hoc q̄ hic riſerūt. quia deo qui eſt refectio carebūt.) moꝛs ⁊ lūctꝰ ⁊ fames ⁊ igni cōburet: (i. nullis p̄cibus flexibilis.) qꝛ foꝛtl eſt deꝰ q̄ iudicabit illā.

Marginal letters: a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z

Ni. de ly.

T poſt hec vi. C. XVIII Deſcripta ſaracenoꝝ vtilitate ſub metaphoꝛa meretricis ⁊ beſtie, hic ꝯñr deſcribit ꝓbitas xp̄ianoꝝ ſub angelica ſimilitudine: ⁊ p̄mo q̄ntum ad viros eccl'iaſticos. ſcđo q̄ntū ad p̄ncipes laicos, ibi: Et ſuſtulit vnꝰ angelus. Prima in duas ſm duas notabiles ꝑſonas. ſcđa ibi: Et audiui aliā vocem. Circa primū dr: a ¶ Et poſt hec vidi aliū an. i. ademarū podienſem epm angelice mūdicie virū: q̄ in exercitu p̄ncipū occidētaliū ⁊ alioꝝ xp̄ianoꝝ ſuſcepit legatiōis officiū ad directionē exercitus xp̄iani. b ¶ Deſcendentē de ce. i. ꝓcedentē a ſublimitate ſedis aplice. c ¶ Habētē po. ma. in ſpūalibꝰ maxime tāq̄ legatꝰ miſſus a latere. d ¶ Et terra. i. exercitꝰ xp̄ianus. e ¶ Illumiata eſt a glo. eiꝰ. i. ex eius vita ⁊ doctrina. f ¶ Et exclama. in foꝛ. di. ꝑdicās ꝟbo ⁊ ope. g ¶ Cecidit ce. ba. mag. i. gens ſaracenica: ⁊ dr bis cecidit: qꝛ p̄mo ꝑ xp̄ianos fuerūt debellati turci: poſtea ꝟo egypcij: vt habet in hiſtoria frequēter ſupius noiata. hūc aūt ſaracenoꝝ caſū denūciabat dictꝰ epſ xp̄ianis: ſi tñ viriliter agerēt de dei adiutoꝛio ꝯfidētes. h ¶ Et facta eſt ha. demo. q̄tū ad occiſos q̄ perierūt in aīa ⁊ corpe. ⁊ q̄ntū ad fugitiuos: q̄ viſa dei vindicta remāſerūt tñ obſtinati i ſua ifidelitate. ⁊ ſic a demonibꝰ fuerūt magꝰ poſſeſſi q̄ an̄. q̄ demones ꝑ volucres ⁊ ſpūs immūdos deſignant. ⁊ huius punitiōis cauſa ſubdit: i ¶ Quia de vino ⁊c. biberūt oēs gen. i. multe. ⁊ eſt hyperbolica locutio ad deſignādum magnā multitudinē gētiū infectarū ꝑfidia mahometi icurrētiū ꝑ h' irā dei. k ¶ Et reges ter. cū illa foꝛ. ſūt. multi enī reges dictā ꝑfidiam receperūt. ſilr etiā multi q̄ ꝓpter tpale lucrū frequētauerunt terrā ſaracenoꝝ. ꝑ hoc deprauati ſūt. vñ ⁊ ego audiui a fratre fidedigno q̄ viderat naues impleri de pueris xp̄ianis q̄s mercatores emerāt a parētibꝰ eoꝝ paupibus vt venderēt eos ſoldano ꝓ magno p̄cio: q̄ eos faciebat informari in lege mahometi: qꝛ de xp̄iana nihil adhuc ſciebāt: vt adulti facti ꝯtra xp̄ianos pugnarēt. iđ ſubdit: l ¶ Et merca. ter. ⁊c. ⁊ pꝫ ex dictis lra.

G m ¶ Et audiui. Hic ꝯſequēter agit de ſecūdo viro notabili eccleſiaſtico. cuius primo ponit ſancta monitio. ſecūda gentis ſaracenice percuſſio, ibi: Reddite illi. tertio ꝑcuſſe lamētatio. ibi: Et flebunt. Circa primū ſciendū q̄ in exercitu chriſtiano fuit inter alios quidā ſacerdos deuotus: cui reuelatum fuit a dño q̄ multi de exercitu peccauerūt cum mulieribꝰ ſaracenis ꝓpter quod plures deo ꝑmittente in manu ſaracenoꝝ ceciderūt: ⁊ plures caderēt de futuro niſi penitentiā agerent: quā fecit exercitus ad exhoꝛtationē dicti ſacerdotis. ⁊ hoc eſt q̄ dicit Iohānes: Et audiui aliā vocē de celo: qꝛ celitus facta eſt dicta reuelatio. n ¶ Exite de illa. i. de imundicia ſaracenica. o ¶ Qm̄ ꝑuenerūt pctā eius vſqꝫ ad celū. i. corā deo ad puniendū. p ¶ Et recoꝛdatꝰ eſt dñs ⁊c. in deū nō cadit obliuio: nec per ꝯſequēs recordatio ꝓprie: ſed dicit recoꝛdari peccatoꝝ metaphorice q̄n ea punit: nam tūc ad modū recordantis ſe habet. q ¶ Reddite. hic conſequēter deſcribit ꝑcuſſio ſaracenoꝝ: quia tūc chriſtiani tantū ⁊ plus eos afflixerūt q̄ntum fuerāt ab eis afflicti: ideo dicit: Reddite illi ⁊c. et patet littera. ⁊ ſubdit huius ꝑcuſſionis ratio: r ¶ Quia in coꝛde ſuo dicit. ſcꝫ gens ſaracenica ſuperbiendo de ſua potentia. s ¶ Sedeo regina. ſuper alios pplos et potiſſime ſup chriſtianos. t ¶ Et vidua nō ſum. nā gloꝛiabat in regibus cuꝫ ea fornicātibus p̄dicto modo. v ¶ Et luctū nō video: quia nimis cōfidebat in ſua potentia tpali. x ¶ Ideo in vna die. i. vno tēpore. y ¶ Venient pla. eius. ⁊ que ſint ille ſubditur: z ¶ Moꝛs. q̄tū ad occiſos. a ¶ Et luctus. q̄tum ad fugitiuos. b ¶ Et fames. q̄tum ad obſeſſos. c ¶ Et igni cōburet. nā multi incēdio perierūt per ignem poſitū in ciuitatibus ⁊ villis. d ¶ Quia foꝛtis eſt qui iudi. illam. i. condēnauit ad hanc penā. ſcꝫ deꝰ cuiꝰ nō pōt iudiciū impediri

h Moraliter. a ¶ Et poſt hec vidi aliū ange. ⁊c. hoc litteraliter exponit de ademaro epiſcopo podienſi. Moꝛaliter aūt poteſt exponi de quolibet prelato vel doctoꝛe qui per bonam vitam ⁊ ſcientiā illuminat eccleſiam ⁊ predicat conſtanter contra ciuitatem diaboli que eſt congregatio maloꝛū dicens: g ¶ Cecidit cecidit babylon. Et dicitur bis cecidit. primo pro caſu culpe. ſecūdo pro caſu gehenne. m ¶ Et audiui aliam vocem ⁊c. quia p̄dicatoꝛ vel doctoꝛ non ſolum debet denunciare vilitatem culpe ⁊ magnitudinem pene future ciuitatis diaboli: ſed etiam monere populum vt fugiat de ea ne foꝛte inuoluatur eius malis ⁊ penis futuris. ideo ſubdit: n ¶ Exite de illa populus meus et ne participes ſitis delictoꝛū eius. ⁊ exprimunt in ſpeciali p̄ncipes cum dicit: ✱ Et plangent

A ¶ preſentia eiꝰ vita eſt. a ¶ Et flebūt. Cōtrahi gaudiū perpetuū habent.
b ¶ Reges terre. Uel illi qui bñ reperūt terrenitatē ſuā: ⁊ aliqñ tñ fornicati ſunt cū iſta dolebūt qḋ nunq̃ ſimiles illis fuerūt. c ¶ Cū viderint fumū in. ⁊c. Cū defecerint diuitie qḋ eſt ſignum eterni incēdii iudicii: vel cū viderint penā exaltatā vltra modum.
d ¶ Et negociatores t̃re flebūt. Quia illa perire dolebunt: in quibus ſuam deputabant ꝓſperitatem.
e ¶ Auri ⁊ argenti ⁊ lapidis precioſi ⁊ margarite ⁊ byſſi ⁊c. Per aurū ſapiētia: argēto diuina eloquia: chriſtus in lapide precioſo ſignificat̃. Apoſtoli in magaritis. In byſſo candido ſanctorū iuſtificationes. In purpura martyriū. In ſerico virginitas. In cocco rubeo charitas: in ligno thimo impurtribili ꝯſtantia indeficiēs: in ebore virtutū pulchritudo: in ere fortitudo ⁊ longanimitas: in ferro ſublimitatis acumen: in marmore inuicta humilitas. ¶ Hec habere ſe ſimulant reprobi: ⁊ dolent cū deficit quod in eis intelligit̃: in auro mūdana ſapientia: in argento facundia. in lapide precioſo ⁊ margaritis pſeudo ꝓphetas accipimus ⁊ hereſiarchas. in byſſo ſimulata iuſticia. in purpura martyres hereticorū. in ſerico integritas carnis ad operimentū corrupte mentis: in cocco crudelitas ſimulatiōe charitatis palliata: i ligno thino mētis obſtinatio ſimulans ꝯſtantiā: in ebore ſimulata ꝟtutū
B pulchritudo. In ere ꝓ fide recta firma ꝑfidie ꝑdicatio: in ferro deceptōis acumē in marmore ſimulate ſubiectionis fortitudo: in odoramētis pigmentoꝝ ⁊ thure orōnes ſanctoꝝ figurāt̃: q̃s imitat̃ in orōnibus vana ſedulitas hereticoꝝ. Per vnguentū diuinitas incarnata: qḋ ſub falſa lenitate pſeudo chriſtianorū aſperitas imitat̃. Et iſta ſubtracta deflēt reprobi ſicut heretici mortem arrii. Similā ⁊ triticū amiſiſſe ſe ſimulāt/ cū zizania ⁊ paleas amiſerūt. iumēta electos ſignificāt: qui cū pſalmiſta dicūt: Ut iumētū factus ſum apud
Ps. 72. d. te. Oues ſanctos quibus dicit̃: Ecce
Mat. 10. b ego mitto vos ſicut oues in medio luporum. Per equos ⁊ rhedas ꝑdicatores
4. Re. 2. b accipe. Iuxta heliſeū dicētem: Pater mi: currus iſrl̃ ⁊ auriga eiꝰ. Per mācipia electi q̃ ſeruituti dei ſubiciūt̃. Reprobi dolent ſe amiſiſſe iumēta equos ⁊ rhedas. i. illos q̃s fortes deputāt ad aliorū portāda onera cū debiles ad omne opus bonū amiſerūt: poma ꝟtutes ſanctorū ſunt. Et pars beſtie oīa ſe habere ſimulāt. f ¶ Cinnamomū. In cinnamomo odor ꝟtutū quas ſimulāt.
g ¶ Simile et tri. Carnis chriſti q̃ fideles vere ſatiant̃/ reprobi irritant̃.
h ¶ Mancipioꝝ ⁊ aiarū. Diſtinguit: q2 quidā ſunt ſerui tm̄ corpore vt ioſeph: quidā etiam animo: vt ſi egyptius venditus iudeo ritu eorū circūcidatur/ vel paganorum idola colat.

¶ Exultate ſu

Nico. de lyra

per ipedire. a ¶ Et flebūt ⁊ plāgēt ſe ſuper illā reges terre. Hic conſeq̄nt ponit̃ dicte gētis ꝑcuſſe lamētatio. ⁊ primo regū. ſecundo mercatorū/ ibi: Et negociatores terre flebunt.

tertio

a ¶ .i. dolorē i aīa patiēt̃. b ¶ dolorē corꝑis oſtendēt. c ¶ q2 in illa fuerūt fundati.
a Et flebūt ⁊ plāgēnt ſe ſup illā a
¶ .i. principes ſeculi.
b reges t̃re: q̃ cū illa fornicati ſūt: ⁊
c i delitiis vixerūt: cū viderint fumū b
¶ voluptate. ¶ .ſ. q2 vellēt fugere ſi poſſent.
incēdii eiꝰ: lōge ſtātes ꝓpt̃ timo c
¶ in aīa ⁊ in corꝑe.
rē tormētoꝝ eius/ dicentes: † Ue
¶ collectio malorū.
ve ciuitas illa magna babylon: d
ciuitas illa fortis: q̄ñ vna hora f
a ¶ vel ad lr̄am vel ꝓ terrenis aīas dantes.
d venit iudiciū tuū. Et negociato g
res terre flebūt ⁊ lugebunt ſup h
¶ q̃ ad ſenſus corꝑis ꝑtinēt perire dolebūt.
illā: q̄m merces eoꝝ nēo emet am
e pliꝰ: merces auri ⁊ argēti ⁊ lapidis
ꝑcioſi ⁊ margarite et byſſi ⁊ pur i
pure ⁊ ſerici ⁊ cocci et omne lignū k
¶ Uis cedrinū. ¶ ſubaudi ⁊ nemo emet.
thinū ⁊ oīa vaſa eboris: ⁊ oīa vaſa de lapide precioſo: ⁊ eramen
f to ⁊ ferro ⁊ marmore. Et cinna m
¶ ⁊ nemo emet.
momū et amomū: et odoramen n
torum et vnguentorū ⁊ thuris: et
¶ noui teſtamēti qḋ inebriat. a ¶ vnctio ſpūſſancti. b ¶ ⁊ nemo emet merorē.
g vini et olei: et ſimile ⁊ tritici et iumentorū ⁊ ouium ⁊ equorum: et
¶ q2 eadē ſacramenta percipiunt.
h rhedarum et mancipiorum ⁊ ani p
a ¶ quia etiā pro minimis ſi immoderate haberent damnabunt̃.
marum hominū. Et poma deſi q
derii anime tue diſceſſerunt a te:
¶ in pinguibus aīe ſagina intelligit̃.
⁊ oīa pinguia ⁊ ꝑclara perierūt a r
te. Et ampliꝰ illa iā nō inuenient
¶ hominū.
mercatores hoꝝ. Qui diuites facti ſūt ab ea ciuitate: lōge ſtabūt ꝓpter timorē tormētoꝝ eiꝰ: flētes ⁊ lugētes ac dicētes: † Ue ve ciuitas illa magna q̃ amicta erat byſ s
ſo ⁊ purpura ⁊ cocco: ⁊ deaurata eſt auro ⁊ lapide ꝑcioſo ⁊ margaritis: q̄m vna hora deſtitute ſūt tā
¶ .i. aliq̄d certi deſiderāt hr̄e vt exactū aliq̄.
te diuitie. Et oīs gubnator: ⁊ oēs t
q̃ in lacū nauigāt ⁊ naute q̃ in mari operant̃ lōge ſteterūt: ⁊ clamauerūt videntes locū icēdii eiꝰ dicētes:
Que ſilis ciuitati huic magne: ⁊
a ¶ .i. cōcupiſcentiā terrenorū.
b ¶ ſup mētes vel ꝑ ſimilitudinē penitētis.
miſerunt puluerē ſup capita ſua: et clamauerunt flentes et lugentes/ dicentes: Ue ve ciuitas illa magna in q̃ diuites facti ſūt oēs
¶ vel ad lr̄am oīa iſta viſa de diuitiis ſunt.
q̃ habebāt naues in mari ꝺ ꝑciis

tertio nautarū/ ibi: Et omnis guberna C tor. Circa primū ſciendū ꝙ ſicut dictū eſt ibi multi reges in partibus oriētis receperāt legē mahometi: ad quos nō peruenit exercitus chriſtianorū qui feſtinabat verſus hieruſalē. ⁊ ideo dicti reges dolebant de ſaracenorū interfectiōe: quos nō audebāt nec poterāt adiuuare. ⁊ hoc eſt qḋ dicit̃: Et flebunt ⁊ plangēt ſe ſup illā reges ⁊c. Et pꝫ littera vſq3 ibi: b ¶ Cū viderint † Hie. 51. a
fumū incendii eius. i. cognouerint certa relatione. viſus enī ꝓpter ſui certitudinē frequenter ponit̃ ꝓ aliis ſenſibus: Exo. xx. c. Populus videbat voces. ⁊ etiā ꝓ cognitione intellectus. vnde cōmuniter dicit̃: Uides tu hoc. i. intelligis. c ¶ Longe ſtātes ꝓpter timorē tormentoꝝ eius dicētes. Plures enī de regibus orientis timebāt dare ſubſidiū illis qui erāt in partibus antiochenis quas inuaſerat exercitꝰ chriſtianꝰ ne penā ſimilē paterent̃. d ¶ Ciuitas illa ma. babylon. i. gens ſaracenica noīe babylonis ſignificata: vt dictū eſt. ſ. e ¶ Ciuitas il. fortis. Propter multitudinē bellatorū ⁊ diuitiaꝝ. f ¶ Q̄m vna hora. i. breui tp̄e. g ¶ Uenit iudi. tuū. i. punitio tua. h ¶ Et negociatores. hic ꝯſr̄ ponit̃ lamētatio mercatoꝝ q̃ in terra ſaracenoꝝ exercebant mercationes multas et magnas: vendēdo q̃ aliūde apportabāt ⁊ emēdo q̃ inde alibi deferebāt ⁊ ſic dupliciter lucrabant̃. ꝓpter qḋ dolebāt deuaſtatione terre q̃ nō poterāt ibi talia exercere: ⁊ pꝫ lr̄a paucis exceptis q̃ diſcurrent̃. i ¶ Et byſſi. D
.i. lini candidiſſimi. k ¶ Et cocci. i. tincture rubee. l ¶ Et omne lignū thinū. Quod eſt valde albū ⁊ ſpinoſum creſcens in ophir: ⁊ inde fecit ſalomon citharas ⁊ lyras cātatoribus. iii. Reg. x. ca. m ¶ Et amomū. Species ⁊ aromatica redolēs. n ¶ Et cinnamomū. Et inde traxit nomen.
o ¶ Et mācipioꝝ. i. ſeruoꝝ p ¶ Et aīa ⁊ hoīm. Redimēdo nobiles a ſaracenis captos. nā inde habebāt mercatores emolumētū magnū ⁊ accipiāt̃ hic aīe ꝓ hoībus. denominādo totū a pte digniori: ſicut Exo. i. a. Oēs aīe q̃ egreſſe ſūt ꝺ femore iacob ⁊c. q ¶ Et poma deſiderii anie. i. fructus deſiderabiles. r ¶ Et oīa pinguia. i. † Hie. 51. a.
oēs diuitie ſicut homo diues dicit̃ pinguis metaphorice. s ¶ Que amicta erat byſſo. i. plena talibus precioſis. t ¶ Et oīs gubernator. Hic deſcribit̃ lamētatio nautarū. nā in terra a ſaracenis occupata erāt multi portus magni ⁊ boni in quibꝰ applicabāt naute apportātes ex terris alienis bona venalia: ⁊ inde reportātes alia: et ſic lucra duplicia reportabant. ꝓpter quod de vaſtatione terre ⁊ portuū dolebant. ⁊ patet littera vſq3 ibi:

¶ Exultate

✳ a ¶ Et plangent ſe ſuper illā Moraliter
reges terre qui illo fornicati ſūt ⁊ de. ⁊c. Sub quibus intelligunt̃ milites ⁊ terrarū rectores. b ¶ Et negociatores terre flebunt. Sub quibus intelligunt̃ manu artifices in mari vel terra de negociatione viuentes vt proſequitur lr̄a ſatis diffuſe per quod inſinuatur ꝙ predicatio debet eſſe cōmunis.

N e ¶ Exultate sup eā. Postq̄ p̄dixit hāc dānationē futurā impiorū monet bonos exultare: vt ꝯcordēt diuino iudicio: vel q: his dānatio sequit̄ eoꝝ remuneratio. b ¶ Et sustulit. Eleuat de⁹ malos: vt grauius puniat vel corruāt. c ¶ Lapidē q̄si mo. Ad lr̄am etiā omīa ista visa sunt. d ¶ Hoc impetu ꝛc̄. Postq̄ descripte sūt singule pene ondit̄ sibi mod⁹ dānatiōis: q̄si qd̄ vidi p̄dictū vidi etiā iā adimpletū. i. sicut vides in hac figura: vel
Hie. 51. c. quāto plus exaltati sūt tāto grauius cadēt. e ¶ Mercatores: q: illi dantes aīas ꝓ terrenis nimiā potestatē exercuerūt q̄ iā pati nō p̄nt f ¶ Et in ea san. Nunc ad ip̄am babylonē loquit̄ de suo casu q̄si cō dolēs miserie eius: nūc ad auditores ꝯuertit̄ vt fideles exhortetur.

Ost hec au Ca. XIX di. i. dānationē maloꝝ videt cōpletā sicut a xp̄o audierat cōplendā: mō subiūgit q̄ de ista dānatiōe sc̄i exultāt sicut moniti erāt ad exultādum in fine illo.
B. 18. f Exultate sup eā celi. per qd̄ multo grauior intelligit̄ pena malorum. b ¶ Alleluia. Ideo dicim⁹ all'a: q: laus est deo nr̄o: ꝛ q: talia nob̄ fecit vn̄ anthonomatice euꝫ laudare debem⁹. i ¶ Et ceciderunt vi. Nō minores sancti solūmō de hac dānatiōe laudauerūt deū: sed etiā illi maiores q̄ in eccl'ia fuerūt iudices ꝛ doctores alioꝝ. k ¶ Amē. Et vere laudādus est de h̄ q̄ inimicos nr̄os ita punit. l ¶ Et vox de thro. Dicta dānatiōe maloꝝ ꝛ h̄ exulta.

Ni. de ly.

F ¶ a ¶ Exultate sup eā. vbi p oppositū describit̄ exultatio xp̄ianoꝝ q: p hoc facta est vindicta de xp̄ianis p saracenos afflictis captiuis ꝛ occisis: Exulta. sup eā ce. i. eccl'ia militās. b ¶ Et sc̄ti apli. i. ep̄i qui sunt successores aploꝝ. c ¶ Et pphete. i. doctores eccl'ie. d ¶ Qm iudi. de⁹ iu. ve. i. punitionē ꝓ malis vobis illatis: plures eni ep̄i doctores ꝛ fideles: alij p saracenos fuerāt multiplr̄ afflicti et occisi. e ¶ Et sustulit. Hic ꝯn̄r describit̄ xp̄ianoꝝ ꝓbitas q̄tū ad
Diuisio p̄ncipes laicos. ꝛ p̄mo tp̄e godfredi p̄mi regis. scd̄o tp̄e balduini sibi succedētis se. ca. Prima adhuc in duas p̄tes: q: p̄mo describit̄ xp̄ia-
18. 6. c noꝝ victoria. scd̄o ꝯsurgēs ex h̄ leticia. ibi n. ca. se. ibi: Et vidi ostiū apertū. Circa p̄mū sciēdū q̄ capta hierl'm p xp̄ianos ꝛ saracenis ibidē occisis ꝓ maiori p̄te ꝛ aliis electis p̄ncipes ꝛ exercit⁹ xp̄iani instituerūt godfredū ducē lothoringie regē ad custodiēdū terrā recupatā et
† 3. 9. a. acq̄sitā. ꝛ tūc soldan⁹ egypti cū ma-
ct. 14. c gno exercitu venit ad debellādū regē institutū: q̄ sibi occurrēs cū paruo exercitu respectiue: q: multi xp̄iani repatriauerāt. ꝛ cesis octo milibus paganoꝝ cōpulit eos fugere: ꝛ porta ascalōis suffocati sūt vsq̄ ad duo milia: ꝛ multi valde int̄ spinetā etiā i mari fugiētes perierūt q: numer⁹ ignorat̄: ꝛ h̄ est qd̄ dr̄: Et sustulit vnus

a eius: qm̄ vna hora desolata est. Exul a
¶ .i. conscij secretoꝝ dei. ¶ p partes.
tate sup eam celi ꝛ sc̄ti apli ꝛ ꝓphete: b c
a ¶ vt illa dānauit: vos iniuste damnabit̄ iuste.
qm̄ iudicauit de⁹ iudiciū vr̄m de illa d
a ¶ christus. b ¶ q: aereas p̄tātes deuicit.
b c Et sustulit vnus angelus fortis lapi e f
¶ q: p mūdana voluūt̄. ¶ dura corda habētes.
dem quasi molarem magnum ꝛ misit g
¶ .i. in infernū. a ¶ .i. in infernū iam.
d in mare / dicens: † Hoc impetu mittē h
tur babylō ciuitas illa magna: ꝛ vltra
¶ sicut quidā heretici putāt.
iā nō inuenieť. Et vox citharedoꝝ et i
musicoꝝ ꝛ tibia canētiū: ꝛ tuba nō au
a ¶ quātū ad practicā. b ¶ quantū ad theoricā.
¶ hinc est argumētū q̄ dānati obliuiscant̄ sciētie
diet̄ i te ampli⁹: ꝛ oīs artifex oīsq̄ artis k
acquisite. a ¶ ibi nō exquirent̄ delicatissimi panes. ¶ ꝛ per hoc remouet̄ delectabile gustus.
nō inuenieť in te ampli⁹. Et vox mole
¶ quo ad visum.
nō audiet̄ in te amplius. Et lux lucer
¶ .i. leticia nuptiarū.
ne nō lucebit in te ampli⁹. Et vox spō l
¶ quo ad auditū.
si ꝛ sponse non audietur adhuc in te:
¶ ideo. ¶ ad litterā vel in veneficiis ꝑsuasionib⁹
¶ hoc quantū ad concupiscibilē.
e q: mercatores tui erant p̄ncipes ter- m n
¶ hoc q̄tū ad rōnalē. ¶ .i. maleficijs ¶ .i. malis ꝑsuasionib⁹ q̄b⁹ alios errare fecisti. a ¶ q̄dā de
re: q: in veneficijs tuis errauerūt oēs o
omnibus. a ¶ ꝛ ideo iterū q:. b ¶ vindicta san-
f gentes. Et in ea sanguis prophetarū p
guinis. a ¶ si malus malū occidit occisorē nō excusat nequitia occisi.
ꝛ sanctorū inuentus est: et omniū qui
interfecti sunt in terra. Ca. XIX

g Ost hec audiui q̄si vocē q
¶ predicatorū.
magnā tubarum multa-
a ¶ in eccl'ia sc̄toꝝ. b ¶ laus humanis verbis inexplicabilis.
b rum in celo dicētiū alleluia: Laus et r s t
a ¶ imortalitas ꝛ impassibilitas. b ¶ q: deuicit diabolū. c ¶ ꝛ iō laus est ei. ¶ dādo qd̄ ꝓmisit.
glōria ꝛ virtus deo nr̄o est: q: vera ꝛ v
a ¶ vnicuiq̄ s̄m merita reddendo. b ¶ iudicia condēnationis. c ¶ de maloꝝ congregatiōe.
iusta iudicia ei⁹ sūt q̄ iudicauit de me x
¶ .i. ipsi seipsos vel alijs aliū.
retrice magna † q̄ corrupit t̄rā i ꝓstitu y
¶ quē effudit impia multitudo.
tiōe sua ꝛ vēdicauit sāguinē s̄uoꝝ suo z
a ¶ requirēt eum. b ¶ per hanc iterationē debemus intelligere laudē eternā.
rū de manib⁹ ei⁹. Et iterū dixerūt all'a. a
a ¶ iudicauit ꝛ eternaliter puniti sunt.
† Et fum⁹ ei⁹ ascēdit in secula seculoꝝ. b c
¶ oēs sc̄i iudices. xij. patriarche. xij. apli.
i Et ceciderūt vigintiq̄ttuor seniores: d
ꝛ q̄ttuor aīalia: ꝛ adorauerūt deū sedē f
a ¶ verū est q̄ deus ita gloriosus est.
k tē sup thronū dicētes † amen alleluia:
a ¶ admonitio. ¶ .i. de illis in q̄bus de⁹ sedet.
c ¶ ad audientiā omniū.
l Et vox de throno exiuit / dicēs: Lau- g

llit vn⁹ an. for. i. godfred⁹ rex p̄mus G
f ¶ Lapidē q̄si mo. i. exercitū fortē ꝛ ꝯstantē. g ¶ Et misit in ma. i. in exercitū saracenoꝝ q̄ dr̄ mare hic: Tū q: p mare venerat: Tū q: ibi multitudo maxia ppl'i erat: q̄ p mare designat̄ in q̄ sūt aq̄ multe: s̄m qd̄ dr̄ ca. p̄ce. Aq̄ multe ppl'i multi. h ¶ Dicēs hoc ꝛc̄. baby. i. saracenoꝝ exercitus q̄ fuit ibi valde ꝯfusus. i ¶ Et vox ci. ꝛc̄. nā in tristicia versa fuit eoꝝ leticia. k ¶ Et oīs arti. ꝛc̄. nā illi q̄ venerūt ad faciēdū machinas ꝓ xp̄ianoꝝ destructione fugerūt cū magna cōfusiōe. ꝛ sil'r alij q̄ venerāt ꝓ ciboꝝ p̄paratiōe: iō subdit̄: Et vox mole ꝛc̄. l ¶ Et vox spō. et spō. q. d. nō erit int̄ eos materia gaudij sed luctus: ꝛ subdit̄ causa cū dicit̄: m ¶ Quia mer. tui. haurientes bona aliaꝝ gentiū. n ¶ Erāt p̄n. ter. i. sup gētes alias eleuati p sup̄biā. ꝛ subdit̄ alia cā: o ¶ Quia ive. tu. multi enī ppl'i vidētes saracenoꝝ ꝓsperitatē tp̄alē receperūt eoꝝ legē erroneā. ꝛ iterū subdit̄ tertia cā: p ¶ Et i ea san. p. ꝛc̄. Nā multi doctores et fideles xp̄iani a saracenis fuerūt interfecti. Ca. XIX

Ost hec au. Descripta xp̄ianoꝝ victoria. hic ꝯn̄r describit̄ vniu'salis eccl'ie leticia. ꝛ diuidit̄ i duas p̄tes: q: p̄mo describit̄
Diuisio hec exultatio. scd̄o hui iobil' grāꝝ actio ibi: Et dixit mihi: Circa primū dicit̄: q ¶ Post hec audi. q̄si vo. mag. i. gratiarū actionē. r ¶ In celo. multitudinis eccl'ie de tāta saracenoꝝ deiectiōe: ꝛ xp̄ianoꝝ subleuatiōe: ꝛ et i celo triūphātis eccl'ie i qua sc̄i gaudēt ꝛ grās agūt deo de b̄nficijs in terra fideliū collatis. s ¶ Dicētiū al. due dictiōes sunt in hebreo: nā alle. idē est qd̄ laudate. lu. nomē ia. dn̄i. t ¶ Laus ꝛ g. nā dicta victoria ē d̄o attribuēda. v ¶ Quia
b vera ꝛ iu. ꝛc̄. cuius duplex rō subdit̄: Pria dū dr̄: x ¶ Qui iudi. de meret. ma. i. de gēte saracenica q̄tum ad turcos specialr̄: vt dictū ē. s. ca. xvij. eā puniēdo. y ¶ Que cor. ter. ꝛc̄. q: multos pp'los infecit ꝑfidia mahometi. Et ꝯn̄r ponit̄ rō scd̄a / cū dr̄: z ¶ Et vindica. ꝛc̄. a turcis ꝛ egyptiis occisorū. a ¶ Et ite. di. al. p̄mo ꝓ debellatiōe turcorū. ꝛ scd̄o ꝓ debellatiōe egyptiorū. Vel alit̄. s. p̄mo ꝓ deuictis saracenis. et scd̄o ꝓ recuperatione scē ciuitatis. b ¶ Et fum⁹ ei⁹. i. gentis saracenice. c ¶ Asce. i se. se. Nā occisi descēderūt ad ignē gehēne. d ¶ Et ceci. vi. se. i. vniu'se cathedrales eccl'ie. e ¶ Et q̄t. aīa. i. q̄ttuor eccl'ie p̄triarchales cū p̄latis suis: vt dictū ē. s. ca. iiij. f ¶ Et ado. deū. de tāto b̄nficio xp̄ianis collato. g ¶ Et vox de thro. i. de sede aplica. h ¶ Exiuit. excitādo omnes ad christianos.
Moraliter Moralr̄. q ¶ Post hec ꝛc̄. hic describit̄ laus sc̄toꝝ de sua euasiōe a p̄dictis mal': ꝛ de ipletiōe diuine iusticie in dānat' s̄m illō Ps. lvij. b. Letabit̄ iustus cū vide. vindic. ꝛc̄. ꝛ describit̄ ista laus q̄tū ad ecclesiā triūphantē ꝛ q̄tū ad militātē q̄ dꝫ q̄tū pōt triūphāti cōformari. s̄m qd̄ dr̄ in illa ꝓsa: Supne matris gaudia repn̄tet eccl'ia q̄ ab aliq̄b⁹ dr̄ eē btī Greg'. ab aliis āt hugōis d̄ scō victore. iō dr̄: s ¶ Dicētiū al. ꝓ ecclesia triumphante. ꝛ subdit̄ post: s ¶ Et iterū dixerūt al. ꝓ militāte.
* Et ceciđi

exultatiõe ſctõꝝ ſupponit admonitionẽ ad pñtes.q.d.vidiſtis dãnationẽ: vidi ſtis exultationẽ: modo vos ꝓuidete vobis ad vr̃am ſalutẽ. a ¶ Puſilli. Qui nequeũt altiora penetrare myſteria: nec dei poſſũt iplere cõſiliũ vĩde oĩa ⁊ ſeq̃re me. b ¶ Et audiui quaſi vocẽ. Oñſa leticia quã habebũt ſancti de ꝑditione maloꝝ: ſupponit eccl'ia aliã leticiã ipſoꝝ quã de ſalutãtiõe ſua quã dicturus eſt habebunt. c ¶ Et vxor ei⁹. Et cõueniẽs erat vt iungeretur: q: ipſa eccleſia fecit ſe idoneã vt reciperet. d ¶ Et datũ eſt illi. In hac vt ſe poſſet preparare. Alia litera: datũ eſt illi byſſinũ ſplendens candidũ dẽte candido. e ¶ Et cecidi ad pedes eius vt adorarẽ eũ. Quia maiorẽ me itelleri ⁊ obedire paratus fui: ſic ⁊ vos obedite mihi. f ¶ Uide ne feceris. In veteri lege nõ ꝓhibuit ſe adorari: ſed poſt aſcenſionẽ videns ſuper ſe exaltatũ hominẽ ab homine timuit adorari. g ¶ Teſtimoniũ enim ieſu eſt ſpirit⁹ ꝓphetie. Quicquid ꝓphete dixerunt: perhibet chriſto teſtimonium.

h ¶ Et vidi celum apertũ. Dicta dãnatione babylonis: ⁊ exultatione quam inde habebunt ſancti ſupponit dãnationem ipſius antichriſti ⁊ apl'oꝝ eius quod eſt ibi: Et apꝑheñſa eſt beſtia. Et iſti quare dãnabunt: q: pugnauerũt contra chriſtum quantũ potuerũt: et tamẽ chriſtus hõ poterit vincere: qui tantũ habet poteſtatẽ ſm diuinitatẽ ⁊ humanitatẽ: ꝙ nullus poſſit reſiſtere ei: ⁊ ideo debemus eũ imitari: vnde ⁊ ipſe admonitionem interponit ⁊ vidi vnũ angelũ. Uidi vocatos ad nuptias: vidi etiã qui poſſunt venire: nam bonũ adiutorẽ ⁊ bonos habent admonitores. i ¶ Equus albus ⁊ qui ſedebat ſuper eũ ⁊c̃.i.caro chriſti portans verbũ dei ad bellũ contra diabolũ. k ¶ Sicut flamma ignis. Quia cõburit vicia ⁊ accendit ⁊ illũinat. ¶ Hec omia ſine reſpectu alicuius vt tñ notemus qualis ſit ⁊ q̃ntas poſſit. l ¶ Uerbum dei.i. ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ꝑ quẽ omia pater fecit: et per quẽ pater mũdo ſe annũciauit.

Nico.de lyra

A chriſtianos ad laudandũ deũ de tanto beneficio relatione certa cognito.

a ¶ Et audiui quaſi vocẽ tube magne.i.hieroſolymitani patriarche.

b ¶ Et ſicut vocẽ aquarum multarũ.i. populorũ multorũ gratulantium: ſicut dictũ ẽ ſupra.xvii.d. Aq̃ multe ppl'i multi.

c ¶ Et ſicut vocẽ tonitruorum magnorũ dicentiũ.i. predicatorũ inducẽtium alios ad laudandũ deũ. d ¶ Quoniã regnauit dñs deus noſter omipotens.i.ieſus chriſtus qui dicit tũc in terra ſancta regnaſſe: quãdo ſaracenis deiectis chriſtiani ſibi ſeruierũt ibidẽ libere.

e ¶ Gaudeamus. Mente interiori.

f ¶ Et exultemus et demus gl'iam ei. Exteriori.exultare enĩ dictũ eſt quaſi extra ſaltare.qñ ſit quãdo gaudiũ cordis manifeſtat exterius ſenſibilibus ſignis. g ¶ Quia venerunt nuptie agni. Tunc enĩ oſtendit ſignũ dilectionis eccl'ie collecte in partibus hieroſolymitanis ſicut ſponſus recõciliatus ſponſe. h ¶ Et vxor eius preparauit ſe. Ad ſeruiendum ſibi deuote. i ¶ Et datum eſt illi. A deo. k ¶ Ut cooperiat ſe byſſino ſplendenti. Per interiorẽ ſancti

¶ vel ſerui.
des dicite deo nr̃o oẽs ſcti ei⁹:
a ¶ caſto amore ⁊ timore filiali.
a ⁊ q̃ timẽtis deũ puſilli ⁊ magni.
a ¶ q fuerit tube i mũdo nãc exultãt i celo.
b Et audiui q̃ſi vocez tube magne: ⁊ ſicut vocẽ aq̃ꝝ multaꝝ ſicut
a ¶ q: de multis ppl'is collecti ſũt.
¶ q: terrebit ipſos ſanctoꝝ exultatio.
vocẽ tonitruoꝝ magnoꝝ dicẽntiũ alleluia qm̃ regnauit dñs d
a ¶ quaſi antea regnauerũt impij.
a ¶ beatitudinẽ anime habentes.
de⁹ nr̃ oipotẽs. Gaudeam⁹ ⁊ e f
a ¶ i corpe gl'ificati. b ¶ .i.nos oĩa bñe a
exultem⁹ et dem⁹ gl'iam ei: q: g
deo reputem⁹. a ¶ .i.iũcta eſt eccl'ia xp̃o.
b ¶ eccl'ia ſanctorũ in re que prius fuit ſponſa in ſpe.
c venerunt nuptie agni: ⁊ vxor b
d ei⁹ ꝓparauit ſe. Et datuz eſt illi i
¶ iuſtificationibus.
vt cooperiat ſe byſſino ſplẽdẽti k
a ¶ q: nullis maculis fuſcat ſcla ſctõꝝ.
⁊ cãdido. Byſſinũ enĩ iuſtifi l
cationes ſctõꝝ ſunt. Et dixit m
¶ locutus de nuptijs futuris inuitat ꝓſentes ad eas.
mihi: Scribe: Bti q̃ ad cenã n o
nuptiaꝝ agni vocati ſunt. Et p
a ¶ nõ mea ⁊ ideo vera.
dixit mihi: Hec vba dei vera q r
r ſũt. Et cecidi añ pedes ei⁹ vt e
f adorarẽ eũ. Et dixit mihi: Ui
a ¶ ego ⁊ tu ⁊ oẽs frẽs tui vnũ deũ habemus ⁊ vnũ dñm.
de ne feceris. Cõſeru⁹ tu⁹ ſuz
⁊ fratrũ tuoꝝ habẽtiũ teſtimo
g niũ ieſu. Deum adora. Teſti t
moniũ enĩ ieſu eſt ſpũs ꝓphe
a ¶ myſteria reuelata ꝙ homo poſſit aſcendere celum ⁊ cognoſcere deũ.
b ¶ ⁊ quis aperuit: iſte.
h tie. Et vidi celũ apertũ: ⁊ ecce y
¶ .i.diuinitas.
i equus albus ⁊ qui ſedebat ſu z
a ¶ q: ꝓmiſſa implet. b ¶ q: ipſe veritas eſt ⁊ veraces facit.
per eũ vocabatur fidelis ⁊ ve a
a ¶ q: vnicuiqꝫ iuxta opera ſua reddit.
b ¶ in ſuis contra diabolum.
rax: ⁊ cũ iuſticia iudicat et pu b
¶ .i.dona ſpũſſancti vel charitas.
k gnat. Oculi aũt ei⁹ ſicut flãma d
¶ in diuinitate.
a ¶ q: per eã ipſe ⁊ ſui coronant.
ignis: et in capite eius diade e
¶ deus homo vel ieſus.
mata multa: hñs nomẽ ſcptũ f
¶ infidelis. ¶ ⁊ ſui per eum.
qd̃ nemo nouit niſi ipſe. Et ve g
a ¶ .i.carne paſſa: vel eccl'ia que in ſuis martyribus occidit.
ſtitus erat veſte aſperſa ſanguine: et vocabatur nomen h
a ¶ .i.fideles cõtra diabolũ dimicãtes.
l eius verbũ dei. Et exercitus i
a ¶ qui in eccl'ia. b ¶ imitabantur.
qui ſunt in celo ſequebantur k

rẽ ſanctitatẽ ⁊ exteriorẽ honeſtatẽ. quod ptz ex hoc quod ſubdit: l ¶ Byſſinũ enĩ iuſtificationes ſanctoꝝ ſunt. ⁊ ptz lr̃a. m ¶ Et dixit mihi. Hic oſquẽter ſubdit ipius iohãnis gr̃arũ actio. ⁊ pmo cauſa ꝓmittit cũ dr̃: Et di.mi.ſ. angelus reuelãs myſteria diuina iohãni. n ¶ Scribe. Ad futuram memoriam. o ¶ Bti q̃ ad ce.nu. agni.i.ad perceptionẽ euchariſtie ſacramẽti. p ¶ Uocati ſũt. Per fidẽ charitate formatam. q ¶ Hec verba dei. Cui⁹ nũcius erat angelus loq̃ns iohãni. r ¶ Uera ſũt. Nã a deo nullũ falſum ꝓcedere poteſt. s ¶ Et cecidi ad pe.eius.ſ.angeli loquẽtis ad faciẽdũ ſibi reuerẽtiam quã tñ angel⁹ renuit: q: poſt incarnationẽ filij dei ꝑ quã humana natura aſſumpta eſt a ſuppoſito dñi. angeli reformidant ſic venerari a natura humana quã vident ſup ſe eleuatã in filio dei: qui eſt eiuſdẽ natu re numero cũ patre. t ¶ Deũ adora. Adoratiõe latrie. v ¶ Teſtimoniũ eni ie.eſt ſpi.ꝓphetie.i. oẽs ꝓphete teſtimoniũ ꝑhibẽt ieſu chriſto ſm ꝙ dicit Act.x. x ¶ Et vidi ce.aptũ. Hic oſquẽter deſcribit victoria chriſtianoꝝ tpe Balduini regis ſecũdi q̃ ſucceſſit godfrido fratri ſuo anno dñi milleſimo centeſimo.cui⁹ primo deſcribit cõditio nobilis. ſcdo quedã ei⁹ victoria notabilis ibi: Et vidi vnũ angelũ. Circa pmũ dicit: Et vidi ce.apertũ.q: iohãni reuelatũ fuit celitus quod erat in dei pſciẽtia clauſum. y ¶ Et ecce equ⁹ albus.i.regnũ hieroſolymitanũ decore ſanctitatis dealbatũ: vt pdictũ eſt. z ¶ Et q̃ ſedebat ſu.eũ. ſcꝫ balduin⁹ rex inſtitut⁹. a ¶ Uocabatur fidelis ⁊ verax. Nã ad lr̃am fidelis fuit i factis ⁊ verax in ꝟbis. b ¶ Et cũ iuſticia iudicat. Pplm ſibi ſubditum. c ¶ Et pugnat. Nã ſtatim inſtitut⁹ ſtatim cepit dilatare nobiliter regnũ ſuũ ꝑ expugnationẽ ſaracenoꝝ. d ¶ Oculi aũt ei⁹ ſicut flãma ignis. Nã aſpectus eius erat terribilis ſaracenis. e ¶ Et in ca.eius.dia.multa. Nã in terra philiſtinoꝝ ⁊ tyri ⁊ ſidonis plures obtinuit ciuitates in quibus antiquitus erãt reges. f ¶ Habens nomẽ ſcriptũ ⁊c̃. Bona eni opa ſua quantũ poterat celabat a laude humana. g ¶ Et veſtitus erat veſte aſpſa ſanguine.ſ. ſaracenoꝝ ab eo occiſoꝝ. h ¶ Et vocabat nomẽ ei⁹ verbũ dei. Nã ad honeſtatẽ dñi dei terrã natiuã dimiſit ⁊ vltra mare iuit. i ¶ Et exercit⁹ qui ſũt in celo.i. tẽplarij ⁊ hoſpitalarij quoꝝ tũc ordines fuerũt inſtituti ad miliãduz ɔtra aduerſarios chriſti vt dicũt expoſitores dicti. k ¶ Sequebant eũ. In ſilio. ✠ In equis al

✠ s ¶ Et cecidi ad pedes ei⁹. Per hoc oſtendit ꝙ nõ ſolũ debet gratia reddi deo de ſuis bñficijs: ſed etiã ſuis miniſtris ꝑ quos reuelat hominibus veritatem vel alia beneficia ſubminiſtrat. † ¶ Et dixit mihi: vide ne fe.⁊c̃. Per hoc arguunt hoĩes ſupbi qui querũt indebite ab alijs honorari. x ¶ Et vi.ce.aptũ. Hoc l'raliter intelligi videt de chriſto ꝑ ea que ſequũt. Moraliter aũt põt exponi de quolibet ei⁹ bono vicario in ſpũali bus cuiuſmodi ſũt plati: vel tpalib⁹ cuiuſmodi ſunt pncipes terreni ⁊ eoꝝ ſubditi boni quĩ parati ſũt eis obedire in licitis ⁊ honeſtis. iõ ſubdit: i ¶ Et exercit⁹ ei⁹ qui ſunt ⁊c̃.i.in corporibus mũdis.

Q iij ✠ Et ipſe cal

Mat.17.a. Luc.14.b D

†ſ.22.b

†A.1.c et.2.c Moraliter.

†Eſa.63.a.

G ſe annũciauit. a ¶ Veſtiti byſſi al. E ꝛ mũ.i.in corpib⁹ mũdis q̃ ab illicitis refrenant̃: ꝛ ſtimulo charitatis ad bona incitant̃.i.ad iuſticiã. b ¶ Gladius ex.i.diuina ſnia incidens prauas cogitatiões mẽtis ꝛ illicitos mot⁹ corporis: vel vetus et nouũ teſtamentũ. c ¶ Reget eas. Sanctos de virtute in virtutẽ: malos de vitio in vitium. d ¶ Calcat tor.i.mortẽ que ab irato deo pmo homini peccanti illata eſt reſurgẽs deſtruxit: vel torcular tribulatio: quã ſcꝫ in qua poſitos ſctõs calcat dum ampliat: quã deus irat⁹ ade peccanti intulit: furioſus in ꝓpagine eius extẽdit ſed fiũt vinũ in cellario dei ponẽdũ. in q̃ poſiti nõ erũt vinũ furoris. e ¶ Et habet in ve. Vel in cordib⁹ fideliũ q̃ ſunt veſtimẽtũ illi⁹: ſcriptũ eſt rex regũ. f ¶ Et vidi vnũ an. Oſtẽſa dignitate xpi per quã diabolũ expugnare poterit: ſubdit admonitionẽ de pſenti. q.d. ipſi tali adherere debetis. g ¶ Oibus auib⁹. Oibus fidelib⁹ q̃ agiles ꝛ leues ſunt in ꝓmotione bonoꝝ operũ. h ¶ Venite. Vñ operãdo: in eadem fide nõ diuerſas hereſes ſequẽtes ſicut mali. vel de partib⁹ mũdi diuerſis. i ¶ Et cõgre. ꝛc̃. q.d. Multũ debetis eſſe ſolliciti vt ad hãc cenã venire poſſitis: qꝛ niſi bñ pugnaueritis diabolo ſuccũbetis: qꝛ multũ parat⁹ eſt nocere vobis. cũ tñ auxilio dei ſuperare poteritis. k ¶ Viui miſſi ſunt. Antixp̃s ꝛ ſui apli maiores penas patient̃ q̃ alij ad ſimilitudinẽ illius q̃ viuus cõburit̃. l ¶ Et ceteri.i.ſequẽtes eoꝝ minore pena punient̃. vel illi q̃ erũt ceteri.i.ad eũ ↄuerſi occiſi mundo: viuẽt deo. m ¶ Et oẽs aues.i. oẽs ſancti delectati ſunt de pena illoꝝ ꝛ de profectu fratrũ.

Marginal references: ✝ B.1.b De ꝑuile. ꝛ excel. ꝑul. c. ex ore — ✝ B.2.g. Ps.2.b — ✝ B.17.b 1. Tim.6.c de ſen. ꝛ re. iu. c. 2. in ſi. in Cle.

Nico.de lyra

E ✱ a ¶ In eqs albis.i.in corpibus caſtitate dealbatis. nã de ꝓfeſſione eorum eſt votũ caſtitatis. b ¶ Veſtiti byſſi. p iteriorẽ ꝛ exteriorẽ mũdiciã. vt dictũ e.s. c ¶ Et de ore ipi⁹ ꝛc̃. Nã verbis efficacib⁹ hortabat̃ ꝛ excitabat bellatores ſuos cõtra gentes infideles. d ¶ Et ipſe reget eas in vir. fer. earũ plures ſuperbiã frangẽdo. e ¶ Et ipſe calcat tor. vi. ꝛc̃. qꝛ fuit executor diuine iuſticie in ſaracenici ſanguinis effuſiõe. f ¶ Et habet in veſtimẽ. ꝛc̃. ꝛ dñs dñantiũ ex p̄dictis eni patet ꝙ habuit conditiones regis valde excellentis: ꝓpter qđ dicit̃ rex regũ ꝓ tẽpore ſuo. eo mõ quo roſa dicit̃ flos florum. g ¶ Et vidi. Poſtq̃ deſcripta eſt balduini reg' cõditio nobilis: hic ↄñr deſcribit̃ quedã ipſius victoria valde notabilis. Ad cuius intellectũ ſciendũ ꝙ anno. v. regni balduini principes egypti dixerũt ſuo calipbe. ꝙ tẽpus erat aptũ ad recuperandã terrã a xp̃ianis occupatã: Tum qꝛ plures chriſtiani p̃ncipes ad terras natiuitatis ſue redierãt: Tuꝫ qꝛ remanentes bellis frequẽtibus afflicti ꝛ depauperati erãt: vt dicit epiſcop⁹ tyrenenſis. xi. li. ca. iij. Addunt etiã expoſitores aliq̃ ꝙ ad hoc etiã erãt excitati p quoſdã falſos ꝓphetas ſaracenoꝝ: qui aſſerebãt in breui petram ſancti ſepulchri fruſtratim cõterendã et crucẽ ſanctam in ꝓfundũ maris ſubmergendã ꝛ xp̃ianitatẽ

¶ .i.iuſticia.
a cum in eqs albis: veſtiti byſſino a b
a ¶ ꝓfectu virtutũ. b ¶ .i.de p̄dicatione.
albo ꝛ mũndo ✝ Et de ore ipſius c
b procedit gladius ex vtraq; par/
a ¶ quoſdã ad mortẽ: quoſdã ad vitã.
te acutus: vt in ipſo pcũtiat gen
a ¶ .i.inflexibili iuſticia.
c tes. ✝ Et ipſe reget eas in virgã d
d ferrea: et ipſe calcat torcular vi/ e
a ¶ furor cõtinuatione ire.
ni furoris ire dei omnipotentis.
a ¶ .i.in humanitate. b ¶ vt denotet ſe de vera ꝓgenie priorũ patrũ fuiſſe.
e Et habet in veſtimẽnto et in fe/ f
¶ indelebiliter. a ¶ id eſt ſanctorũ qui ſe et alios regunt.
more ſuo ſcriptũ: ✝ Rex regũ ꝛ
a ¶ qui dominium exercet ſuper ſubditos.
b ¶ p̄dicatores ſtantes in aperto.
f dñs dñantiũ. Et vidi vnũ ãnge g
a ¶ in lumine intelligentie ſcripturarum et feruore. b ¶ .i.intentione.
lũ ſtantẽ in ſolẽ: ꝛ clamauit võce h i
a ¶ quoꝝ cõuerſatio in celis eſt. b ¶ .i.celeſtia cõtemplabant̃.
g magna dicẽs: oĩb⁹ auib⁹ q̃ võla k
a ¶ per catholicã fidem que cõmunis eſt.
b ¶ .i.bene opamini.
h i bãt p mẽdiũ celi. Venite ꝛ ↄgrẽ
a ¶ id eſt ad ipſum deũ qui vobis refectio erit.
gamini ad cẽnam magnã dei: vt ✝
¶ vt delectemini in cruciatu impiorũ tam maiorũ q̃ minorũ.
mãducetis carnes regũ et carnes
¶ iudicũ aliorũ. ¶ in corpore.
tribunorũ ꝛ carnes fortiũ et car/
¶ ſubditorũ alijs. ¶ prelatoꝝ.
nes eq̃rũ ꝛ ſedentiũ in ipis: ꝛ car
¶ iuſticia. ¶ peccati.
nes oĩm liberoꝝ ꝛ ſeruorũ ꝛ pu/
a ¶ ſcꝫ antichriſtũ.
ſilloꝝ ac magnoꝝ. Et vidi beſtiã l
a ¶ .i.aploſ eius. b ¶ .i.oẽs ei ſeruiẽtes.
ꝛ regẽs terre ꝛ exercitus eorũ cõ m n
gregatos ad faciẽdum prelium: o
a ¶ .i.contra chriſtũ ꝛ ſuos blaſphemijs ꝛ tribulatione ꝛ miraculis.
cũm illo qui ſedebat in equo: et
a ¶ .i.eternaliter punita.
cum exercitu eius. Et apprẽhẽ/ p
ſa eſt beſtia: et cum illa pſeudo
propheta: et qui fecit ſigna co/ q r
a ¶ .i.qui in eũ crediderũt.
ram ipſo: quib⁹ ſeduxit eos qũi
accẽperunt characterẽ beſtie: et s
a ¶ vt iudei qui eũ cum gaudio ſuſcipient.
¶ conformitatẽ.
qui adõrauerunt imãginẽ eius.
k Viui miſſi ſunt hi duo in ſtagnũ t v
¶ ꝓpter tenebras.
l ignis ardentis ꝛ ſulphuris: et ce x
teri occiſi ſunt in gladio ſedẽtis
ſuper equũ qui procedit de ore
m ipſius. Et omnes aues ſaturate
ſunt carnibus eorũ.

ꝛ chriſtianitatẽ de terris illis penitus G delendã. q̃bus aſſentiẽs dict⁹ calipha p̄parauit exercitũ magnũ per terrã et mare ad obtinẽdũ qđ erat ei ſuggeſtũ. quo audito chriſtiani pauci exiſtentes cõparatiue fuerunt territi: ſed patriarcha hieroſolymitanus eos cõfortans ꝓmittebat eis ſi de dño cõfiderẽt tantã victoriã affuturã ꝙ aues celi de carnibus ſaracenorũ eſſent ſaturãde: preferens q̃ſi de vexillo dominice crucis lignũ. ſic igit̃ noſtri cũ quingẽtis equitum ꝛ duob⁹ milibus peditũ cõtra hoſtes quorũ numer⁹ erat quindecim milium abſq; illis q̃ in claſſe venerãt animoſius ꝓcedentes ꝓſtrauerũt ex hoſtibus maximã multitudinẽ ꝛ reſidui cõuerſi ſũt ad fugã. de claſſe etiã illa magna pars a nr̃is fuit retẽta. dicit ergo iohãnes: Et vidi vnum ange.i.patriarchã hieroſolymitanũ. h ¶ Stãtem in ſole. p eminẽtiã vite et doctrine: ſcḋm illud Eccl.l.a. Sicut ſol refulgẽs ſic ille refulſit i tẽplo dei. i ¶ Et cla. vo. mag. in exhortatiõe p̄dicta. k ¶ Dicẽs oibus aui. ꝛc̃. qꝛ per cõgreſſum ad ei⁹ exhortationẽ factã aues ſatis habuerũt ad comedẽdũ. l ¶ Et vidi be.i.egypti ſoldanum. m ¶ Et reges terre. ſibi ſubiectos. n ¶ Et exercitus eoꝝ congre. in mari ꝛ in terra. o ¶ Ad faciendũ p̄lium ꝛc̃. id eſt cũ rege balduino ꝛ exercitu ſuo. p ¶ Et apprehẽſa eſt beſtia ꝛc̃.i. rex egypti ꝛ ꝓphete falſi qui in aſtutia ſua fuerũt comprehenſi. nam cõtrariũ eius qđ cogitauerant euenit. q ¶ Et qui fecit ſig. falſa. r ¶ Corã ipſo q̃bus ſedu. ꝛc̃.i. arma ꝛ vexilla ſecte mahometice. s ¶ Et qui ado. ima. eius.i. caliphã egypti rep̄ſentãtẽ perſonã mahometi. t ¶ Viui miſſi ſũt hi duo.ſ. calipha ꝛ ꝓpheta qui nõ fuerunt in dicto bello: ꝛ accipit̃ hic ſingulare ꝓ plurali.ſ. ꝓpheta pro ꝓphetis. ſicut Exo. viij.ſ. Venit muſca grauiſſima.i. muſce. v ¶ In ſtagnũ ignis ardentis: qꝛ manẽtes in infidelitate deſcẽderũt ad ignẽ gehenne. x ¶ Et ceteri occiſi ſunt. ſcꝫ illi qui fuerunt ad pugnandũ ↄtra regem balduinũ: ꝛ patet ex dictis littera. H

Moraliter

✱ e ¶ Et ipſe calcat torcu. ꝛc̃.i. bonus xp̃i vicarius punit iuſte malefacta. f ¶ Et habet in veſti. ꝛ femore ſuo ſcriptũ rex regũ ꝛc̃. qꝛ ſub ſe plures bene regẽtes habet qui reges dici poſſũt a regẽdo. dicit̃ aũt hoc ſcriptum in veſtimẽto ꝛ in femore ſuo. femur eſt intrinſecũ homini: veſtimentũ aũt extrinſecũ. In actib⁹ aũt itrinſecis talis ſuperioris apparet ꝙ ppl̃m ſibi ſubditũ vult dicto mõ gubernari. g ¶ Et vidi vnũ an. ſtantẽ in ſo. per ſolẽ põt intelligi claritas iuſticie. de qua dr̃ v. Eth. ꝙ neq; heſper⁹ neq; lucifer eſt ita admirabilis. Angelus igitur ſtans in ſole eſt p̄dicator cõſtanter p̄dicãs cõtra obſtinatos ſeueritatẽ iuſticie diuine. iõ ſubdit̃: k ¶ Oib⁹ auib⁹.i. demonibus qui ſunt executores diuine iuſticie in damnatis. ꝙ autẽ p aues ſignificent̃ demones: patꝫ p verbũ ſaluatoris in pabola ſeminãtis. ✝ ¶ Vt manducetis car. re. ꝛc̃.i. obſtinatorũ in culpa. iõ ſequit̃: p ¶ Et apprehen. eſt beſtia ꝛc̃. Sequit̃: Miſſi ſunt in ſtagnum ignis ardẽtis.

a Et vidi angelū. Dicta dānatione baby/ Ca.XX lonis ⁊ antichriſti ⁊ pſeudo apłoꝝ ſupponit dānatio nē ipſius diaboli: ⁊ ꝓponit cauſā quare ⁊ tp̄s quo dā nabit: ⁊ q̄s illū poterit vincere.ſ. illi q̄ in hūili aduētu potuit illū ligare q̄tū voluit gloꝛificatus eūdē omnino deſtruere po tuit. b ¶ Abyſſi. Abyſſus tenebro/ ſa coꝛda impioꝝ vł ipſe diabolus quos dn̄s ſeuire ꝑmittit ⁊ refrenat. c ¶ Ap p̄hēdit.i. peccaſſe oſtēdit vā ſe im/ munē a peccato illo diabolus occidit. d ¶ Ligauit eū. Sciēdū ꝙ ſimiliter in abraā et aliis fidelib⁹ diabolus fuit ligatus ſicut in iſtis p̄ſentib⁹: ſed in il lis ligauit ſpes futuri chꝛiſti.i. iſtis ipſe chꝛiſtus adueniens ligauit. e ¶ Et miſit eū. Quia eiectus a fidelibus in malis cepit dn̄ari atrocius. hic legit̄ in euāgelio/ ꝙ intrauit in poꝛcos. f ¶ Signauit ſup illū.i. ſigillū poſu it.ſ. ſignū crucis quod eū ſic ſuperat vt a fidelib⁹ repellat. g ¶ Et poſt hoc opoꝛ.il.ſolui ⁊c. Ut recipiat poteſta tē quā habuit ante aduentū chꝛiſti. h ¶ Et vi.ſedes.ſ.ligato dia. vidi ſo lutos fideles ⁊ minoꝛes p̄latis ſuis obe dire paratos ⁊ p̄latos iudicare ſubdi/ tos. Vidi in tp̄e ligationis eccl̄iam ad bn̄ operādū ita ſolutā: ⁊ hoc eodē tēpe illos qui ꝓ chꝛiſto moꝛiunt̄: vidi ſtatim in gl̄iam intrare: nunq̄ ad inferos de ſcēdere: ſicut abraā ⁊ ceteri ꝓphete de ſcenderūt q̄uis iuſti fuerunt. i ¶ Et aias decol.⁊c. Et vidi ſilr̄ aīas eoꝝ q̄ nō adoꝛauerūt. k ¶ Et vixerūt ⁊c. Et nō dico viuēt ⁊ regnabūt in futuro: ſed etiā in hoc p̄ſenti.ſ. ex quo interfe/ cti ſunt. vixerūt ⁊ regnaue. cū chꝛiſto. l ¶ Ceteri vo moꝛ. nō vixe.i. eter/ nas patient̄ penas. et in hoc p̄nti.ſ. ꝙ ſtatim moꝛiunt̄. m ¶ Hec eſt reſur/ rectio.ſ. ꝙ diabolus ita ligat⁹ eſt: ⁊ꝙ a pctis reſurgūt hoines: ⁊ ꝙ ip̄is moꝛ tuis ſtatim aīe fruunt̄ eterna requie. n ¶ Pꝛima. Ad differētiā illi⁹ q̄ erit ſimul in aīa ⁊ coꝛpe. Qd̄ de decollatis dixerat: de aliis minoꝛibus hic dicit.

Ni.de ly.

B Qui habet

a Et vidi angelū. Ca. XX Deſcripta in generali ⁊ ſpecia li ſeptia plaga: hic p̄nr deſcri/ bit̄ eccl̄ie ꝓmotio noua. ⁊ diuidit̄ i du Diuiſio as: q: p̄mo deſcribit hec ꝓmotio. ſcđo chꝛiſtianoꝝ iterata pſecutio/ ibi: Et vi/ di ſedes. Sciendū tn̄ ꝙ p̄mā partē ⁊ ſcđam in parte exponūt aliqui de cali/ xto papa. ⁊ henrico īpatoꝛe hui⁹ noīs q̄nto. q̄ cogēte eū papa ſub interiectiōe anathematis. renūciauit ꝯſuetudini q̄ vſi fuerāt īpatoꝛes.ſ. inueſtiēdi ep̄os ⁊ abbates ꝑ baculū ⁊ anulū ꝑ trecentos annos ⁊ ampli⁹.ſ. a tp̄e karoli magni. q̄ poteſtas ei ꝯceſſa fuerat ab adriano papa ī ꝯcilio rome celebra to. vt h̄r in chꝛonica ſigiſberti. ⁊ ſic exponūt hanc lr̄am: Et vi. ange.i. papā calixtū. b ¶ Hñtē cla. abyſſi.i. ptātē excōican di. q̄ ſegregat̄ q̄s a ꝯſoꝛtio fidelū. c ¶ Et ca.ma.i ma. ſua .i. multitudinē cardinaliū ⁊ p̄latoꝝ in hoc facto ſibi aſſiſtētiū. d ¶ Et ap. dracoñ.i. romanū īpatoꝛē. e ¶ Et ligauit eū. Per ceſurā eccleſiaſticā: ne ampli⁹ dicto mō vſurparet ſibi eccleſiaſticā iuriſdictionē. f ¶ Per an. mille.i. ꝑ tp̄s chꝛiſti qđ currit vſq3 ad antixp̄m. ⁊ ponit̄ hic numer⁹ determinat⁹ ꝓ in/ determinato. ſicut p.xxiiii. ſenioꝛes deſignat̄ vniuerſitas ep̄o rū.ſ.ca.iiii. g ¶ Et ſig. ſup il.⁊c.i. ſub pena excōicatiōis re ſtrinxit eū ne ampli⁹ ſe intromittat de iuriſdictiōe eccleſiaſtica. iō ſubdit̄: h ¶ Et vi.ſedes.i. ſūmi īpatoꝛis ⁊ pontificis diſtin ctas iuriſdictiōes. i ¶ Et ſe.ſu.eas ⁊c. Un⁹ exercēs eccl̄ia ſticā iuriſdictionē/ ⁊ ali⁹ tp̄alē: ſed huic expoſitiōi nō ꝯſonat ſe quēs lr̄a q̄ ſequit̄ in eodē v̄ſu: Et aīas decollatoꝝ ⁊c. qđ expo/

a ¶ xp̄m.

†Et vidi ange C.XX a a ¶ humiliatū ſe in carne. b ¶ patris ſecreto.

lū deſcendētē de ce: a ¶ ecce potētia ineuitabilis. b ¶ ptātē ſu/ pra diabolū. c ¶ ineuitabilē potētiā q̄ omia

b lo hābentē clauē abyſſi: ⁊ catenā b

ꝯſtringit. a ¶.i. in opatiōe paſſiōis ⁊ reſur

c magnā in manu ſua. †Et appre/ d rectiōis. a ¶ p violentiā nocēdi. b ¶ p falſe

hendit dracon̄em ſerpent̄em an/ tiā decipiendi. a ¶ qui a pꝛincipio mūdi no cuit. b ¶ deoꝛſum fluens. c ¶ aduerſa/

tiquū qui eſt diabolus et ſathā/ rios. a ¶.i. p̄oꝛe ptāte priuauit. b ¶.i. to to tp̄e ab incarnatiōe vſq3 ad finē ſeculi.

e nas: ⁊ ligauit eū per annos mil/ f a ¶ coꝛda reꝓboꝝ. b ¶.i. licētiā egrediēdi viā interdixit niſi occulto dei iudicio.

e le: ⁊ miſit eū in abyſſum ⁊ clauſit

f ⁊ ſignauit ſup illū: vt nō ſeducat g a ¶.i. donec antichꝛiſtus veniat.

ampli⁹ gētes: donec ꝯſumēt̄ mil ¶ q: deus ita cōſtituit.

g le ānī. Et poſt hoc opꝫ illū ſolui ¶ iō nō timed⁹. a ¶ fideles ſubditos. b ¶ mo

h modico tp̄e. Et vidi ſedēs: ⁊ ſedē h toꝛes bn̄ regnādo. ¶ ⁊ b iō q: de⁹ iniūxit eis

runt ſuper eas: ⁊ iudiciū datū eſt k b iudiciū. ¶ p̄lat⁹. a ¶ vidi. ¶ martyꝛ. ¶ hu

i illis. Et aīas decollatoꝝ ꝓpt te l manitatis. ¶.i. diuinitatē.

ſtimoniū ieſu: ⁊ ꝓpter v̄bū dei: ⁊ a ¶.i. antichꝛiſtū. ¶.i. pſeu

q̄ nō adoꝛauerūt beſtiā neq3 ima do apłos. ¶ ſignū eius.

ginē ei⁹: nec acceperūt characte/ ¶ etiā manifeſta ꝯfeſſiōe. a ¶ in opatione.

rē ei⁹ in frōtib⁹ aut i manib⁹ ſuis: a ¶ in p̄nti p gr̄am ⁊ in futuro p gl̄iam.

k et vixerunt et regnauerūt cū xp̄o m ¶.i. in aīa moꝛtui.

l mille annis. Ceteri vo moꝛtuoꝝ n ¶.i. eternas patient̄ penas.

nō vixerūt donec cōſument̄ mil/ o p

m n le anni. Hec eſt reſurrectio p̄ma q

exponūt aliq̄ de pſecutiōe ſaladini. in q̄ multi xp̄iani fuerūt oc ciſi. Itē de hoc ſathana alligato ꝑ mille ānos d̄r hic ꝙ poſt h̄ opꝫ illū ſolui modico tp̄e. qđ exponūt de antixp̄i tp̄e in q̄ laxa bit̄ ptās demonis ad decipiēdū gētes. ⁊ iō ꝙ d̄r hic ꝑ ſathanā intelligi romanū īpatoꝛē videt̄ eſſe ꝯdictio. ⁊ ꝑ ꝯñs nimis extoꝛ ta expoſitio. ꝓpt̄ qđ exponēdo lr̄az iſtā tāq̄ ipletā de p̄terito ſaluo iudicio me lioꝛi videt̄ hec lr̄a meli⁹ exponi de pa pa innocētio. q̄ approbauit oꝛdīes fra trū minoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ. p q̄s doctrinā ⁊ p̄dicationē eccl̄ia eſt q̄dāmō renouata. ⁊ ptās demonis eſt reſtricta: vñ multe demonū illuſiones q̄ añ fiebāt ceſſaue rūt. ⁊ hoc eſt qđ dicit ioh̄es: Et vidi an gelū.i. innocētē papā tertiū. Deſcēdē tē de celo.i. de apice pōtificali ꝯdeſcen dētē ſctis frāciſco ⁊ dn̄ico. Habētē cla uē abyſſi.i. ptātē approbādi dictos oꝛ dines ad remediū ptātē diaboli. Et ca tenā magnā.i. fratrū vtriuſq3 oꝛdinis multiplicitatē. Et apprehēdit draconē ⁊c. q: ꝑ eoꝝ vitā ⁊ doctrinā ptās demo nis eſt repſſa ⁊ repmet̄ vſq3 ad antixp̄i tp̄a. iō ſubdit̄: Et ligauit eum ꝑ annos mille. q: tn̄ tunc poteſtas eius laxabi/ tur. ideo ſubdit̄: Et poſt hoc opoꝛtet illū ſolui modico tēpoꝛe. nā antixp̄i pſecu/ tio breuis erit reſpectu pſecutionū p̄ce dētiū.ſ. iudeoꝝ tyrānoꝝ hereticoꝝ ⁊ ſa racenoꝝ. Et vidi ſedes. hic ponit̄ xp̄ia noꝝ renouata pſecutio. quā aliq̄ expo/ nūt de pſecutiōe ſaladini: vt dictū eſt: ſed mihi videt̄ melius exponi de thar/ taris q̄ anno dn̄i. M. cc.ii. de t̄ra ſua exeūtes mltos pplos tā xp̄ianos q̄ pa ganos occiderūt. ⁊ ſic d̄r: Et vidi ſe. .i. pluriū regnū metropoles ciuitates. Et ſe.ſ.eas.ſupple thartari eas ſubij ciendo ſibi. k ¶ Et iu.da.eſt illis.i. ptās interficiēdi hoſtes ſm̄ demerita il li⁹ tp̄is. l ¶ Et aīas de.⁊c. Hoc d̄r q̄tū ad xp̄ianos ab eis occiſos nomen ieſu xp̄i ꝯfitētes ⁊ mahometū. q̄ ſupra beſtia d̄r ⁊ legē ei⁹ ⁊ moꝛes ⁊ cultū to/ taliter denegātes. m ¶ Et vixerūt. Uita gl̄ie in aīab⁹. n ¶ Ceteri vero moꝛ. q̄tū ad paganos ⁊ īfideles occi ſos a thartar̄. o ¶ Nō vixerūt. ſup ple vita gl̄ie: ſꝫ moꝛtui fuerūt in aīab⁹ moꝛte gehēne. p ¶ Donec cō. mil. anni.i. tp̄s xp̄i. nā reſurgēt cū aliis in fine mūdi: vt puniāt̄ ſil̄r in aīa ⁊ coꝛpe. q ¶ Hec eſt re. p̄ma. Hoc refert ad illā qđ d̄r de xp̄ianis. Et vixerūt. ſup ple vita gl̄ie in aniab⁹ ſuis. q̄ gl̄ie vita d̄r hic reſurrectio p̄ma. ſcđa vo erit q̄n reſurgēt in coꝛpib⁹ gl̄ioſis: ⁊ q: iſti iam ſūt ſecuri de ſua btitudie quā iā habēt in aīa. ⁊ poſtea habebūt cū h̄ in coꝛpe. ✱ iō ſubdit̄:

Moꝛalr̄. a ¶ Et vidi an.⁊c. p iſtū angelū itelligit̄ q̄libet bon⁹ xp̄i vicari⁹ q̄ amoꝛe iuſticie nō timet ligare vinculo excōicatiōis vel inter/ dicti tyrānos pſeq̄ntes iuſticiā dei. b ¶ Et vi.ſedes ⁊c.ſ. ſupioꝛis p̄lati ⁊ bonoꝝ ſuffraganeoꝝ in reſiſtē de malicie tyrā/ nice ſibi ꝯſtāter aſſiſtētiū. l ¶ Et aīas de. Suſtinētiū dāna reꝝ vel coꝛpoꝝ ꝑ v̄itate. de qb⁹ fuit ſctūs Thomas cātuarīē. ⁊ ꝯſiles. m ¶ Et vixerūt. Uita gr̄e. m ¶ Et regnauert. Regēdo iuſte in p̄nti/ ⁊ poſtea ī regno gl̄ie. n ¶ Ceteri ve. moꝛ. Qui ꝓ xp̄o nihil paſſi ſūt vł receperūt characterē beſtie .i. demonis quē hūs martiri⁹ crucētē beſtiā noīauit. o ¶ Nō vixerūt.ſ. vita gr̄e vł gl̄ie. p ¶ Donec cō. mil. an.i. nūq̄. ſicut Ps.cix.a. Sede a de.me.do.⁊c. nō eſt intelligēdū ꝙ xp̄s ceſſet ſedere ad dexterā p̄ris q̄n ei⁹ inimici totalit̄ ſubdent̄ in iudicio finali. ſic in ꝓpoſito ꝑ li donec nō eſt intelligēdū ꝙ cō/ ſummatis mille annis dānati debeāt viuere vita gr̄e vel gl̄ie. q ¶ Hec eſt re.p̄ma.ſ. de pctō ad gr̄am vł de coꝛpali moꝛte ad gl̄iam aīe q̄tū ad illos q̄ nō h̄nt aliq̄d purgādū. iō ſubdit̄:

Margin notes: †De pe.di. 2.c.ſi enim ante ſi.et.c. cetius.§. ꝙ pro reꝓbi ⁊.c. pꝛincipiū vltra mediū — Moꝛaliter

a ¶ Qui habet. Et ſi oẽs pfecti eſſe nõ poſſunt nec in eadẽ claritate futuri ſunt. b ¶ Scḋa mors.i. dãnatio eterna q̃ erit in corpe ⁊ in aĩa: q2 in nullo augef. c ¶ Sȝ erũt ſacer. .i. eternas laudes offerẽtes diuinitati ⁊ hũanitati. d ¶ De carcere.i. de cordib⁹ reprobo in q̃bus nõ ligatus eſt ne p velle ſeuiat. e ¶ Magog.i. detectos.i. oẽs pſecutores diabolũ in ſe tegentes: ⁊ tandẽ ad apertã pſecutionẽ procedentes: vel ad litterã has duas gẽtes prius ſeducet ⁊ p eas ad alios pcedet. f ¶ Et circũie.ca.ſan.i. eoſdẽ ſanctos in virtutibus munitos ⁊ vnani-

a ¶ q2 beatitudinẽ cõſecutus. b ¶ q2 in ea erit firm⁹. ¶ ⁊ vere beatus.

a Beat⁹ ⁊ ſanctus q̃ habȝ ptẽ in re-
b ſurrectiõe pria. In his ſcḋa mors a
c nõ habet poteſtatẽ. Sed erũt ſa- b

a ¶ in hoc pleni. ¶ .i. ſeipſos in meli⁹ regẽt. ¶ nõ ſolũ in futuro de quo conſtat.

cerdotes dei ⁊ xp̃i ei⁹: ⁊ regnabũt c

a ¶ cum trinitate ⁊ humanitate.

cũm illo mille ãnis: ⁊ cũ ↄſũmati d

¶ .i. recipiet priorẽ ptãtem.

fuerint mille ãni: ſoluef ſathanas e

a ¶ .i. exercebit ptãtẽ. b ¶ a xp̃o ad ſe ducet.

d de carcere ſuo ⁊ exibit: ⁊ ſeducet f
gẽtes q̃ ſunt ſup q̃ttuor angulos

¶ tectũ. a ¶ detectio. ¶ .i. occulte ⁊ manifeſte pſequef. b ¶ nõ localiter ſed mente.

e terre gog ⁊ magog: ⁊ cõgregabit g h

a ¶ p q̃s apte pugnabit. ¶ gog et magog.

eos in p̃liũ: quo nũerus eſt ſicut

¶ ita innumerabiles ⁊ ſteriles. a ¶ .i. ſup

arena maris. Et aſcenderunt ſu- i

bient. a ¶ .i. in oĩbi orbe. b ¶ quaſi inuadẽtes: intrare nõ potuerũt.

f per latitudinẽ terre: ⁊ circuierunt k

¶ paratos ad bellũ. ¶ eccleſiã ſcõꝝ. ¶ a deo.

caſtra ſanctoꝝ: ⁊ ciuitatẽ dilectã. l

a ¶ q̃ſi nõ timẽdi q2 cito pibũt. ¶ repẽtinus

Et deſcendit ignis a deo de celo m

interitus. ¶ ita q nõ redibũt.

⁊ deuorauit eos: et diabolus qui n

a ¶ pfundã penam inferni.

ſeducebat eos miſſus eſt in ſtã-

a ¶ diabolũ ⁊ ſuos in penis ſimilat vt p hoc

gnũ ignis ⁊ ſulphuris: vbi et be- o

maxime deterreat.

ſtia ⁊ pſeudo prophete cruciabũ p q

Ni.de ly.

[M]es in hoc ideo ſubditur: a ¶ In his ſcḋa mors.i. pena gehẽne: b ¶ Nõ habet pote.ſed erunt ſacer.dei ⁊c̃.i. colẽtes cũ charitate pfecta. c ¶ Et regnabũt cũ illo mille an. hoc ẽ vſq ad reſurrectionẽ generalẽ: ⁊ ſic patȝ q loquif de glia quã habẽt ſancti ãn diẽ iudicij. patȝ igif q̃liter hec lr̃a a pncipio. xvij. ca. vſq ad iſtũ locũ põt exponi vt iam cõpleta. verũtamẽ hec expoſitio in propria videf in plurib⁹ ⁊ extorta. primo q2. xvij. ca. dictũ eſt: qḋ p beſtiã habentẽ capita ſeptẽ intelligif rex egypti ⁊ p mulierẽ fornicariã rex turcie. ⁊ poſtea dictũ eſt q vnũ de ſeptẽ capitibus beſtie ſcȝ ſeptũ eſt rex turcie quod diſſonat p̃cedẽtibus. maxime q2 rex egypti ⁊ rex turcie erãt adinuicẽ inimici: vt in eo. ca. dictũ eſt. ⁊ etiã ſup̃. Itẽ ca. xviij. vbi agitur de punitiõe ſecte ſaracenice ſub noĩe babylonis plura dicunf ex q̃bus videf intelligi totalis eius deſtructio/ cũ dr̃: Cecidit cecidit babylon magna ⁊ facta eſt habitatio demonioꝝ ⁊c̃. Itẽ ex eo qḋ poſtea ſubdif: In vna die veniẽt plage ei⁹ mors ⁊ luct⁹ et fames ⁊ igni comburenf. Itẽ ex eo q poſtea ſubdif in eo.ca. Hoc impetu mittef babylon ciuitas illa magna ⁊ vltra iã nõ inuenief: ex q̃bus videf intelligi ei⁹ deſtructio totalis ſcḋm expoſitionẽ dictã/ cum tamẽ ſaraceni remãſerũt in regno egypti ⁊ turcie: que tunc nõ fuerũt per xp̃ianos acq̃ſita nec poſtea: ſȝ ſolũ vna pars ſirie ⁊ iudea: ⁊ cũ hoc iſta loca pdiderũt chriſtiani p maiori pte tpe ſaladini q̃ſi p. lxxx. annos poſtq̃ fuerant a chriſtianis occupata: ⁊ poſtea illa q̃ remanſerũt chriſtianis. ſcȝ achon tripolis ⁊ quedã alia fuerũt a ſaracenis partim deſtructa ⁊ ptim poſſeſſa. Itẽ qḋ poſtea. xix. ca. exponif de balduino rege. Et in capite eius diademata multa pter aliq̃s ciuitates regias quas acq̃ſiuit videf improprie dictũ: q2 regnũ eius nunq̃ ſic creuit quin remãſerit ſatis paruũ. Item qḋ ibi ſubdif: Habẽs nomen ſcriptũ: qḋ nemo nouit niſi ipſe: q2 nomen dicti regis ⁊ eius cõditiones fuerũt alijs note. talis etiã occultatio nominis videf cõuenire tm̃ diuinis pſonis: Mat. xi. d. Nemo nouit filiũ niſi pater: neq patrẽ quis nouit niſi filius ⁊c̃. pp̃ter qḋ hec littera nõ videf intelligi de rege balduino: ſed tm̃ de xp̃o. vñ ibi ſubdif: Et vocabif nomẽ eius verbũ dei: qḋ nomẽ cõuenit ſoli filio in diuinis: vt patȝ Joh. i. b. Verbum caro factũ ⁊c̃. Item qḋ poſtea ſubdif: ⁊ habet in veſtimẽ-

1. Tim. 6. c to ſuo ⁊ in femore ſuo ſcriptũ. rex regũ ⁊ dñs dominantiũ: de chriſto exponif ad litterã a ſanctis ⁊ doctorib⁹ catholicis. Itẽ illud qḋ ibidẽ interponif. Et exercitus qui ſunt in celo ſequebanf eum ⁊c̃. quod expoſitũ eſt de templarijs ⁊ hoſpitalarijs nõ videf bene dictũ. nam illa victoria notabilis q̃ ibi deſcribitur fuit anno. v. regni balduini: vt dictũ eſt. ſ. qui regnare cepit anno dñi. M. c. ordo ṽo templarioꝝ approbatus fuit anno dñi. M. cxxviij. ⁊ exẽplo templarioꝝ hoſpitalarũ ceperũt in armis exerceri. licet ante eos fuiſſent inſtituti: vt dicit epiſcopus achonẽſis. c. lxv. ⁊ ſic nõ videf q fuerũt in exercitu dicti balduini regis qui regnauit. xviij. annis tm̃: vt dicit idem epũs achonẽſis c. xxiij. Itẽ ſcḋm expoſitionẽ predictã oĩa ſcripta in tribus dictis ca. huius libri ab annis ducẽtis ⁊ amplius ſunt completa vt patȝ ex p̃dictis. littera ṽo ſequẽs ⁊ imediate exponif ab oĩbus de tpe antichriſti: q autẽ de ſtatu eccleſie q̃tum ad cõtingentiã in tanto intermedio tẽpore cũ adhuc aduẽtus antichriſti ppinqu⁹ nõ appareat nihil ſcripſit iohannes: nõ videtur conueniẽs. maxime cũ dicaf cõmuniter a doctoribus q iohannes in hoc libro ſcripſit notabilia circa eccleſiã cõtingentia vſq ad mundi terminũ. Propter hec ⁊ alia plura que dici poſſent contra expoſitionẽ predictã videf ſaluo meliori iudicio q tota littera a principio. xvij. ca. vſq ad locũ iſtum nondum ſit impleta. Et q2 nõ ppheta ſum nec filius pphete nolo de futuris aliquid dicere niſi illud quod a ſcriptura ſancta vel dictis ſanctorum et doctorum autenticorũ elici poteſt. propter quod expoſitionẽ littere dicte ſapientiorib⁹ dimitto. ſi vero circa hoc domin⁹ dederit mihi intellectũ libenter alijs cõmunicabo. d ¶ Et cum cõſummati. hic deſcribif pſecutio antichriſti: de qua ſacra ſcriptura et ſancti loquunf in pluribus locis/ cuȝ dicif: Et cum ↄſummati fuerint mille anni.i. tẽpus eccleſie vſq ad tempus antichriſti. e ¶ Soluetur ſathanas. cuius poteſtas fuit reſtricta per chriſti pdicationẽ ⁊ eius paſſionẽ: ⁊ per apoſtoloꝝ ⁊ ſanctorũ predicatorũ doctrinam: ſed relaxabif antichriſti tẽpore. ideo ſubdif: f ¶ Et ſeducet gẽtes que ſunt ⁊c̃. q2 de omnibus mundi partibus aliqui adherebũt antichriſto ſeducti a ſuis predicatoribus diabolo cooperante mendacibus ſignis. ij. Theſſal. ij. ſicut euangeliũ chriſti publicatum fuit per apoſtolos dño cooperante et ſermonem cõfirmãte ſequẽtibus ſignis veris: Mar. vl. d. g ¶ Gog ⁊ magog. per gog qui interpretaf tectuȝ intelligif antichriſtus qui erit demonis habitaculũ. per magog qui interpretatur de tecto intelligunf adherẽtes antichriſto: ſicut dictum fuit plenius Ezechiel. xxxix. h ¶ Et cõgregabit eos in preliũ. contra cetum fidelium. i ¶ Et aſcenderũt ſup latitudi. ⁊c̃. ad cogendũ omnes antichriſto obedire. loquif tamẽ hic de futuro per modũ p̃teriti propter certitudinẽ pphetie: quod frequẽter fit in pphetis. k ¶ Et circũierũt caſtra ſan.i. chriſtianoꝝ ad eos deſtruendũ. l ¶ Et ciuitatẽ dilecta.i. hieruſalẽ que tũc a chriſtianis habitabif. vt dictũ fuit Ezech. xxxix. m ¶ Et deſcẽdit ignis a deo de celo: q2 antichriſtus fulminabif per michaelẽ archangelũ chriſto p̃cipiente: ⁊ magna pars ſui exercitus peribit cũ eo. vt dictũ fuit. ij. Theſſ. ij. n ¶ Et diabolus q̃ ſedu. eos ⁊c̃. q2 tunc reſtringef ſicut prius ⁊ amplius poteſtas ſua religabif in iferno. o ¶ Vbi ⁊ beſtia.i. beſtialiter viuentes. p ¶ Et pſeudo pphete. antichriſti qui eos decipiẽt. q ¶ Cruciabunf die ac nocte ⁊c̃.i. ſine fine. per hoc autẽ q dicif hic: Et circũierũt ciui. dilectã: ⁊ deſcẽdit ignis ⁊c̃. patet q iohãnes nõ loquif hic de tartaris vt voluerunt aliqui dicere: q2 non inueniunf tartari hierlm a xp̃ianis habitatã obſediſſe: nec ignis de celo deſcendens eorum

Moraliter

a ¶ In his ſcḋa mors nõ ha. pote. ſcȝ mors inferni. b ¶ Sed erunt ſacerdo. dei.i. ſacras laudes deo dantes. c ¶ Et regnabũt cũ eo mil. ãnis.i. tpe a deo p̃finito: ita q ponif hic numerus determinatus pro indeterminato ſicut frequẽter fit in hoc libro ſicut patet per ſupradicta. d ¶ Et cum cõſum. fuerint mil. an. ſoluef ſatha. ⁊c̃. hoc ad litterã dicif de antichriſto. Moraliter aũt exponi põt de quolibet tyrãno ⁊ adherẽtibus ſibi de q̃bus dr̃. i. Joh. ij. c. iã antichriſti multi ſunt. m ¶ Et deſcẽdit ig. de celo.i. dei ſententia ↄdẽnans eos ad ignẽ gehẽne. o ¶ Vbi ⁊ be. ⁊ pſeu. pro. crucia.i. beſtialiter viuentes ⁊ pernicioſe mendaces.

Et vidi thro

a ❡ mes in hoc bello. a ❡ Die ac noc.i.reſpectu glie ſanctorū q̄ eſt dies: ⁊ penarū ſuarū q̄ eſt nox. b ❡ Et vidi thro. Dicta deſtructiōe diaboli ⁊ ſuoꝝ membroꝝ ſupponit deſtructionē mūdi ad maiorē penā impioꝝ. Cōpetit eni vt deſtruct' ma lis mūdus deſtruaꝛ. ſm ꝙ ab eis fuerat corrupt'. Sepe locutus de glorificatōe ſanctoꝝ ⁊ de penis impioꝝ nō fecerat mentionē corporū: ſi deberēt glorificari vel puniri: qḋ hic apte oñdit. c ❡ Et libri apti. Libri .i. diuina ꝑcepta: q̄ q2 dimiſerūt ſcient ſe ꝓ merito puniri: vel libri cōſcientie ſingulorum q̄ apte oib' erūt. d ❡ Ali' liber .i. xp̄s q̄ tūc oibus apparebit potens ⁊ ſuis dabit vitā. Vel liber pſcientia dei: q2 tūc apte ſciēt mali ſe nō ꝑdeſtinatos ad vitā quā in mūdo exiſtētes ſibi ꝓmittebāt. e ❡ Et his que ſcri. Per cōparationē ſanctoꝝ impii dānabunꝛ: legēt i illis q̄ agere noluerūt. f ❡ Et dedit. Vult apte oñdere corpa mortuorū quantūcunq3 fuerint diſiecta in illo iudicio viuificari qḋ quidam nō credunt. g ❡ Hec eſt mors q.d. cauete vobis a morte pma: q2 ex illa pma ſequiꝛ hec ſecūda. Ca. XXI

Et vidi. In hac ſeptima viſione agit de innouatiōe elemētoꝝ: ⁊ glorificatione ſctōꝝ deſcribēs merita p que ſancti ita glorificati ſunt. i ❡ Celū nouū ⁊ ter. nouā. Immutatio aeris ⁊ terre dubitabilis nō eſt quin per ignē fiat. Sed de aqua dubitaꝛ. nā purgationē in ſeipſa habere crediꝛ. k ❡ Sicut ſpōſam orna. Sicut ſponſus pmittit munera ſponſe anteq3 eam ducat: ſic chriſtus eccleſie fidem ⁊ virtutes et bona opera anteq3 eam ſuſcipiat in gloria.

Ni. de ly.

❡ Vocē magnā

B Ad dens eorum exercitum deuoraſſe. a ❡ Et vidi. ſuperius iohānes deſcripſit ſtatū eccleſie generale iudiciū ꝑcedentē. hic cōſequēter deſcribit ipm iudiciū/ dī. Et vidi thro. mag. in quo deſignaꝛ iudicātis xp̄i poteſtas infinita. b ❡ Candidū. in quo deſignaꝛ iudicis claritas: qḋ notū erit oibus eē iuſtū. c ❡ Et ſeden. ſu. eū. ſcꝫ xp̄m hoiem ⁊ deū. d ❡ A cui' pſpc. ⁊c. Nā tunc imutabūꝛ a ſtatu in quo ſūt. e ❡ Et vidi mor. ma. ⁊ pu. q2 ſicut dicit aplš. ij. Cor. v. b. Oportebit nos oēs ma. an tri. xp̄i. f ❡ Et libri aperti ſūt. ſupple pſciētiaꝝ. nā oia merita ⁊ demerita oibus erūt nota: vt ſic appareat oib' iudicātis iuſticia. g ❡ Et alius liber aper. ⁊c. ⁊ hic liber idē eſt qḋ pdeſtinatio diuina: q̄ diciꝛ liber metaphorice: eo ꝙ in ea repñtanꝛ expreſſe illi q̄ ordinati ſunt ſimplr ad pſequēdā vitā beatā: q̄ liber aperieꝛ in iudicio: q2 tunc apparebit manifeſte qui ſunt ad beatitudinē aſſumēdi: ⁊ q̄ nō. h ❡ Et iudicati in libris. ⁊c. ſupple cōſcientiaꝝ: q2 nō ſolū iudicabunꝛ ſm opa ⁊ dicta: ſed etiā ſm intentiōes interiores ⁊ cogitata. i ❡ Et dedit ma. mor. ⁊c. Iſtud fiet an iudiciū qḋ pcedet reſurrectio mortuoꝝ: lꝫ hic ſcribaꝛ poſt: q2 frequēter in ſacra ſcriptura ꝑus facta poſterius narranꝛ. reſurgēt aūt tam dimerſi in mari q3 in arida mortui: q̄ per mortē hic deſignaꝛ. aīe etiā in inferno detente redibūt ad corpora. licꝫ iā ſint mortue morte culpe ⁊ gehēne. ideo diciꝛ hic: k ❡ Et infern' dede. mor. ſu. ⁊c. repetitio eſt eius qḋ dictū eſt. ſ. ad maiorē aſſertionem. l ❡ Et infernus ⁊ mors miſ. ſunt

❡ .i. aſſidue.

a tur die ac nocte i ſecula ſeculoꝝ.

a ❡ eccleſiā. b ❡ p multitudinē. c ❡ p im mortalitatē ⁊ impaſſibilitatē.

b Et vidi thronum magnū cāndi- a b

a ❡ ſcꝫ chriſtū ſedentē in illis qui hāc deſtructionem faciet.

dum: ⁊ ſedentē ſuper eū a cuius c d

❡ in pña. a ❡ ab hac ſpecie. b ❡ .i. aer.

conſpectu fugit terra ⁊ celum: et

❡ ſm priorē ſtatū. ❡ celo ⁊ terra.

locus nō eſt inuentus ab eis. Et e

❡ .i. malos tam maiores q3 minores.

vidi mortuos magnoſ ⁊ puſillos

❡ corporaliter. a ❡ q2 ſancti conſpiciūt merita ſingulorū. ❡ conſcientie.

e ſtantes in cōſpectu throni: ⁊ libri f

a ❡ .i. pſciētia dei que mō latet.

d aperti ſunt: ⁊ aliuſ liber apertus g

❡ .i. mali.

eſt q̄ eſt vite. Et iudicati ſunt mor h

e tui ex his q̄ ſcripta erant in libris

❡ q2 alij pena maior dabiꝛ: alij minor.

f ſm opera ipſorum. Et dedit ma- i

❡ .i. mundus. ❡ .i. corpora mortuoꝝ.

re mortuos ſuos qui in eo erant:

a ❡ diabol'. b ❡ .i. tenebraꝝ locus. c ❡ .i. animos mortuorū.

⁊ mors et infernus dederūt mor k

tuos ſuos qui in ipſis erant: ⁊ iu-

❡ ſine acceptione perſonarū.

dicatū eſt de ſingulis ſm opera-

a ❡ profundi vitij. ❡ .i. locus tenebrarū.

b ❡ .i. diabolus

ipſorū. Et infernus ⁊ mors miſſi l

g ſunt i ſtagnū ignis: Hec eſt mors

❡ .i. ad fidem nō pdeſtinatus.

ſecūda ſtagnū ignis ⁊ q̄ nō inuentus eſt in libro vite ſcript' miſſus eſt in ſtagnū ignis. Ca. XXI

❡ .i. aerem innouatū.

h i Et vidi celum nouū: m

a ❡ innouatā.

⁊ terrā nouam. † Pri n

a ❡ id eſt ſtatus ille quo pa us erant amplius nō eſt neceſſarius.

mū enim celū ⁊ prima terra abijt:

❡ ſm priorem ſtatum. ❡ quia groſſities et amaritudo aufertur.

et mare iam nō eſt. Et ego iohan o

❡ .i. eccleſiā in omnimoda quiete poſitam.

a ❡ .i. firmiter qḋ habet habiturā.

nes vidi ciuitatē ſanctam hieru- p

a ❡ .i. imortalē impaſſibilē. b ❡ .i. locū q̄ eſt pax. plene vidētē. c ❡ q2 intellexit q̄cq̄d bonū habet eccl'ia a ſola dei gr̄a accepiſſe.

ſalē nouā deſcēdētē de celo ā deo q r

a ❡ virtutibus compoſitā. s

k paratā ſicut ſponſam ornatam vi

myſ. ſūt in ſta. ignis. i. i penā gehēne. ⁊ p mortē h intelligiꝛ diabolus cui' inuidia mors itrauit i orbē terrarū: ſic ſol dr eſſectiue calid' ⁊ nō formalr. demones eni ſūt imortales. Per ifernū aūt itelligūꝛ pctōres dānati cū demonib'. ſic eni pſenſerūt eis i culpa: ſic aſſociabunꝛ i pena: Matth. xxv. c. Ite maledicti in ignem eternū ⁊c. Sap. 2. d

✳ a ❡ Et vidi thro. mag. hoc litteraliꝛ exponiꝛ de iudicio finali. Moraliꝛ aūt exponi pōt de iudicio diſcretiōis q̄ reprobi diſcernūꝛ a bonis: qḋ qdē iudiciū ē i pñti ſm qḋ dr Ioh. xij. nūc iudiciū ē mūdi ⁊c. ⁊ p thronū h intelligiꝛ auctas ⁊ ptās iudicādi diuina iō thron' iſte dr magn' nā ad oia ſe extēdit: ⁊ cādid' q2 clare diſcernit. color eī cādid' pſimū h. ō luce. c ❡ Et ſedētē ſu. eū ⁊c. nā reſpectu di nihil ē ois creatura. e ❡ Et vidi mor. ⁊c. oēs eni viuētes in mūdo mortui dicūtur ꝓpter neceſſitatē moriēdi. ⁊ ſic dictū fuit ade Gen. ij. c. Quocūq3 die comederis ex eo morte morieris. ꝓpē neceſſitatē moriēdi quā incurris comedēdo. h ❡ Et iudicati ſūt ⁊c. in libris. ſcꝫ cōſciētiaꝝ. i ❡ Et dedit ma. mor. ſuos ⁊c. p hoc ſignificaꝛ ꝙ nihil occultari pōt iudicio diuino. k ❡ Et ifern' ⁊ mors. i. hoies in pctis obſtinati: q̄ dū adhuc viuunt dicunꝛ diaboli. l ❡ Miſſi ſunt in ſtagnū ig. i. ad mittēdū puniſi. ꝓpter qḋ etiā viuētes dicunꝛ ſtipula iferni. Moraliter

Et vidi. De ſcri Ca. XXI pto finali iudicio. pñr deſcribiꝛ eccl'ie ſtat' poſt iudiciū. ⁊ pmo i gñali. ſcḋo magis in ſpāli. ibi: Et venit vn'. Circa pmū pdicit iohēſ inouationē mūdi ſēſibiꝛ dī. Et vidi ce. ⁊c. ⁊ p iſta duo itelligūꝛ elementa media ignis aq ⁊ aer. Hec eīn oia innouabūꝛ ⁊ i meli' mutabūtur. iō ſbdiꝛ: n ❡ Primū eni ce. ⁊c. nō ē p h itelligēdū ꝙ mutēꝛ eoꝝ ſbſtātia: ſꝫ ea manēte meliorabūꝛ in q̄litatib' ⁊ ꝓprietatib' vt i claritate diaphoneitate ⁊ i ſilib'. ⁊ totū cedet ad gloriā electoꝝ: q̄ ex creaturiſ laudāt deū. o ❡ Et ego h ſcḋo iohēs deſcribit inouationē hūane nature q̄tū ad electos / dicēs: p ❡ Vidi ci. ſā. hie. i. electorū ſocietatē pfecta charitate vnitā. q ❡ Nouā. q̄tū ad corpoꝝ gloriā. corpa eni ſcōꝝ q̄ mō ſūt corruptibilia groſſa pōderoſa ⁊ obſcura: reſurgēt imortalia ſbtilia: agilia: ⁊ clara: ⁊ q2 hoc fiet p gloriā aīaꝝ ad corpa redundantē. iō ſubdiꝛ: r ❡ Deſcē. de celo. empyreo: vt corpa reſumāt ⁊ in iudicio cōpareāt. s ❡ A deo pa. dotib' anie ⁊ corpis. iō ſubdiꝛ: Sicut ſpōſam ⁊c. D 12. He. 3. c.

✳ Et audiui

Moral. m ❡ Et vidi ce. h lr̄aliꝛ exponiꝛ de renouatiōe mūdi ſenſibiꝛ futura. Moralr aūt pōt exponi d renouatiōe ſpūali hoīs: q̄ dr a pl'is minor mūd'. cui' ſra eſt corp': ⁊ celū: aīa: q2 ſicut ſra germinat ex influētia celi: ſic corp' moueꝛ ⁊ viuit ex aīe vtute. h ḡ celū. ſ. aīa renouaꝛ qñ p pniam verā pfecte purgaꝛ: ⁊ ſra. ſ. corp' qñ mūde ſuaꝛ. o ❡ Et ma. iā nō. i. amaritudo pcti. nā p pniaꝝ ē ablata. o ❡ Et ego io. ⁊c. i. fideliꝛ pſonā q̄libꝫ duo tā q̄ dr ciuitas. i. ciuiū vnitas: ꝓpē cōcordiā viriū inferioꝝ ad rōnē ⁊ ſctā. i. xp̄i. ſignaꝛ tincta i baptiſmo abierꝫ. i. pacifica ꝓpē pcordiā dictā: ⁊ deſcēdēs d celo. ꝓpē gr̄e ifuſionē i ei' augmēto. s ❡ A deo ⁊c. i. diuinis chariſmatib' adornatā: ꝓpē qḋ d ea ſbdiꝛ: Moraliter

✳ Ecce tabernaculū

a ¶ Vocẽ magnã de thro.dicẽtẽ. Cũ dixiſſet ⁊ vidiſſe in nouationẽ elemẽtoꝝ ⁊ glorificatiõez ſãcto͂ qꝛ incognitũ erat ⁊ incredibile videret apponit auctoꝛitatẽ .ctõꝝ patrũ q̃ hoc ꝓ dixerũt. b ¶ Ecce ta.dei.i.in euidẽti eſt ꝙ in eadẽ glia erit hũanitas chriſti in q̃ militauit: ⁊ hoies cũ im͂ ⁊ rõne bene vti. c ¶ Et ipi ppls ei͂.i.in nullo offendẽtes qd nõ eſſe pñt dũ ſunt in carne. d ¶ Oẽm lachrymã. Quaſi ibi glia ⁊ nulla triſticia: qꝛ vtrũqꝫ ſimul eſſe nõ poſſet ibi. e ¶ Et mors. Vere nõ erunt ibi lachryme qñ nõ erit cauſa lachrymarũ. f ¶ Et dixit.q.d.ſcribe quicq̃d oſtẽſum eſt mihi de hac innouatione ꝓ vtilitate pſentiũ factũ eſt q̃bus hec ſcribere iuſſus ſum. g ¶ Scribe qꝛ hec ⁊c. Iubẽs ſcribere ⁊ alus nunciare ſupponit exhortationẽ vt oẽs ad hãc innouationẽ laborẽt pertinere.

h ¶ Et dixit mihi. Poſita auctoritate ſctõꝝ de hac innouatiõe: ponit auctoritatẽ ipi͂ dei. i ¶ Factũ eſt. Ne q̃reret aliq̃s qd poſt illã innouatiõez futurũ eſſet dꝛ ſibi nihil reſtare ad faciẽdũ. k ¶ Alpha ⁊ o.q.d.hãc innouationẽ facere potero qꝛ ego omĩa creaui: et in me oĩa ↄſummabunt. l ¶ Sitienti. Nõ dabo ſitiẽti ad horã ſed pſeuerãti. m ¶ Poſſidebit hec.i. meipm̃ q̃ ſuz principiũ oĩs btitudinis. n ¶ Timidis.i.illis q̃ timore penarũ fidem accipere fugiunt vel acceptã relinquunt.

¶ Veni

†Ez.7.d

Eſa.25.c

†Eſa.43.c.

2.Coꝛ.5.d

Nico.de lyra

a ¶ Et au.vo.magnã. Hic tertio deſcribit iohẽs finalẽ cõſumatiõez: ⁊ primo q̃ñtũ ad electos. ſcd̃o q̃ñtũ ad reprobos, ibi: Timidis autẽ. Circa pmũ dicit: Et au.vo.magnã.ſ.diuine maieſtatis. b ¶ Dicẽtẽ: ecce taber.⁊c. .i.cohabitatio dei cũ hoib͂ inſeparabilis. qꝛ btĩ habebũt ſemꝑ eã pſentẽ ꝑ apertã viſionẽ ⁊ pfectã fruitionẽ. ⁊ qꝛ ꝑ hoc excludit oẽ malũ culpe ⁊ pene. id̃o ſubdit: Et mors vl.nõ erit. c ¶ Que p͂. abierũt. Nã in eccliã militãte q̃ dicit terreſtris hierl̃m. iſta ſũt ⁊ erãt vſqꝫ ad iudiciũ. d ¶ Et di.q̃ ſe.in thro.ſ.deus trin͂ ⁊ vnus. e ¶ Ecce no.f.oĩa. ſcꝫ celos elemẽta ⁊ electoꝝ corꝑa. vt patet ex pdictis. f ¶ Et di.mi.ſcri.⁊c. Ad informationẽ ecclie ⁊c. g ¶ Et dixit mi.fa.eſt.i. ↄſummatũ eſt gaudiũ electorũ. h ¶ Ego ſum al.⁊ o. Qd̃ exponit cũ ſubdit.ſ. i ¶ Initiũ ⁊ finis. Alpha eñi eſt prĩma lrã greca ⁊ o vltima. deus eñi eſt principiũ effectiuũ a quo oĩa ꝓducunt et finis in quẽ oĩa ordinant. k ¶ Ego ſitiẽti.i.debito modo deſiderãti. l ¶ Dabo de fon. aq̃ viue.i.participationẽ vite beate. m ¶ Gratis. Licꝫ eñi habẽtes grãm mereant de cõdigno beatã vitã. tñ ipſa grã ꝑ quã oꝑa fiunt meritoria de cõdigno. gratis dat. alioquin gratia iam nõ eſſet grã: Rom.xi. n ¶ Qui vicerit. Carnẽ mundũ ⁊ diabolũ. o ¶ Poſſidebit hec. Hereditate perpetua. p ¶ Et ero illi de͂. Dans gl̃iam. q ¶ Et ipe erit mihi filius. Per aſſimilationem perfectã.i.Ioh.iii.a. Cũ apparuerit ſimiles ei erimus: qꝛ videbimus eũ ſicuti eſt. r ¶ Timidis aũt. Hic ↄſequẽter ponit finalis cõſummatio quantũ ad reprobos, cũ dicit: Timidis autẽ. Timore mũdano declinãtibus ad peccata mortalia ⁊ in eis perſeuerãtibus. s ¶ Et incredulis.i.iudeis ſaracenis ⁊ ceteris fidẽ catholicam reſpuentibus. t ¶ Et execratis.i.reuertẽtibus ad peccata enormia poſt eoꝝ condonationẽ: ſicut canis ad vomitũ. v ¶ Et homicidis. Facto vel voluntate deliberata. x ¶ Et fornicatoribus. Et per fornicationẽ intelligunt cetera carnis vitia. y ¶ Et venefi cis.i.magis ⁊ ſortilegis. z ¶ Et idolatris. Cultũ deo debitum tribuẽtibus creaturis. a ¶ Et omibus mendacibus. Mẽdacio pernitioſo. ⁊ per hec vitia intelligunt omĩa alia vitia mortalia. b ¶ Pars illorum.i.retributio. c ¶ Erit in ſtagno arde.igne ⁊ ſul.i.in pena gehẽne: q̃ dicit mors ſecũda. d ¶ Et venit ad me vnus de ſeptẽ angelis. Hic cõſequenter deſcribit ſtatus poſt iudiciũ magis in ſpeciali. Sciẽdũ tamẽ ꝙ aliqui aliter exponũt de tẽpore ante iudiciũ ⁊ etiã ante aduentũ antichriſti. qd̃ nitunt ex hoc oſtendere qd̃ dicit.ſ.le.ca. Qui nocet noceat adhuc ⁊ q̃ in ſordibus eſt ſordeſcat adhuc: ⁊ iuſtus iuſtificet adhuc. poſt iudiciũ aũt non erit tẽpus nec locus meriti vel demeriti. Dicunt igit ꝙ per angelũ hic introductum intelligit Innocẽtius papa tertius qui approbauit ordines fratrũ minorũ ⁊ predicatorũ: qui dicunt hic ciuitas hieruſalẽ noua. ſm illud Prouer. xviii.c. Frater qui adiuuat a fratre q̃ſi ciuitas firma. ambo eñi ordines ad idẽ opus ſunt ordinati.ſ. ad predicationẽ euangelii. Dicũt igit ꝙ fundamẽtũ huius ciuitatis ſunt beati frãciſcus ⁊ dñicus: hoꝝ ordinũ fundatores. dicunt tamẽ in numero duodenario hec fundamẽta: qꝛ ſunt duodecim aplõꝝ imitatores: murus aũt regularis obſeruantia per pcepta ⁊ ſtatuta. porte aũt religionẽ ingreſſus qui dicunt ad quattuor orbis partes. nã ex oĩbus mũdi partibus aliq̃ ingrediunt iſtas religiões. angeli aũt in portis exiſtẽtes ſunt miniſtri ⁊ ꝓuinciales priores q̃ ꝑ ſe vel alios recipiũt ad ordines veniẽtes. et ſic alia hic dicta adaptant ad ſuũ ꝓpoſitũ ꝓut poſſũt. Licet aũt hec expoſitio ſaluari poſſet in aliq̃ ſenſu myſtico nõ tamẽ in ſenſu lrãli ſicut credo. primo qꝛ dicit hic ꝙ angelus introduct͂ docuit iohãnẽ d. Veni ⁊ oſtẽdã tibi ⁊c. qd̃ nõ põt verificari de Innocẽtio pa. cũ poſt iohãnẽ fuerit ille ꝑ mille annos ⁊ ampli͂. Itẽ qꝛ infra dꝛ de hac ciuitate. Et tẽplũ nõ vidi in ea. dicit aũt ordines eccliãs habẽt. Itẽ qd̃ ſubdit: Et ciuitas non eget ſole neqꝫ luna: ⁊ poſtea: nec intrabit in eã aliq̃d coinq̃natũ abominationẽ faciẽs ⁊ mendaciũ: dicti aũt ordines indigẽt illũĩatiõe ſolis ⁊ lune. nec oẽs intrãtes ſũt imaculati: nec oẽs hĩ intrãtes pſeuerãt in bono: ſed multi ſiunt apoſtate ⁊ peſſimi: vñ dicit Aug͂. Sicut nõ inueni meliores his q̃ in monaſteriis ꝓfecerũt: ita nõ inueni deteriores his qui in monaſteriis defecerũt. ꝓpter q̃ ⁊ plura alia q̃ pñt induci.

contra expo

Moraliter

* b ¶ Ecce tabernaculũ dei ⁊c. Nã in talibus deus habitat ꝑ grãm. † ¶ Et abſterget de͂ oẽm lachry. Transferendo tales ſecũ ad gloriam. d ¶ Et dixit q̃ ſedebat in throno. ecce noua facio.ſ.in reſurrectione qñ ſcĩ habebũt corpora glioſa. g ¶ Et di.mihi factũ eſt.i. ↄſummatũ eſt hoĩs premiũ. h ¶ Ego ſum alpha ⁊ o.i. pncipiũ a quo cũcta oriunt: ⁊ finis ad quẽ ordinant. k ¶ Ego ſitiẽti da.de fon.aq̃ viue.i. de vera beatitudine. n ¶ Gratis. Sicut dꝛ Ro.vi.d. grã dei vita eĩna. o ¶ Qui vicerit ⁊c.ſ.mũdũ carnẽ diabolũ. r ¶ Timidis. aũt. Timore male hũilitãte. s ¶ Et icredulis. Veritati diuine. t ¶ Et execratis.i.iuſte ſeparatis a ſacris ecclie. x ¶ Et veneficis.i.infectis veneno inuidie. a ¶ Et oĩb͂ mẽda.ꝑnitioſe. b ¶ Pars illoꝝ ⁊c.i.ꝑticipatio eoꝝ cũ demonib͂ in gehẽna. d ¶ Et venit ad me ⁊c. Oẽ bonũ nõ mouet niſi aliq̃ modo cognitũ. id̃ q̃libet fidelis debet ↄſiderare ſtatũ ſuperne ciuitatis vt afficiat ad ipm̃. ideo ſubdit:

* Veni ⁊

---

a ¶ .i.annũciationẽ ꝓpheticã.

a ro ſuo Et audiui vocẽ magnã de a

a ¶ qꝛ de ſecretis agit principaliter. ¶ .i.ab illis in q̃bus de͂ ſedet. b ¶ chriſti humanitas in qua cõtra diabolũ militauit.

b throno dicentẽ: Ecce tabnãculũ b

a ¶ .i.ſicut ſibi illa eterna glia erit ſic ⁊ ſuis.

dei cũ hoib͂: ẽt habitabit cũ eis.

a ¶ ſm diuinitatẽ ⁊ pſens eis.

c Et ipi ppls eius erũt. Et ipẽ de͂

a ¶ qꝛ nũq̃ ab eis repellet: qꝛ nũq̃ peccabunt.

cũ eis ẽrit eoꝝ de͂. † Et abſterget †

a ¶ q̃ ꝓ qualitate rerũ diuerſarũ.

d de͂ oẽm lachrymã ab oculis eoꝝ:

a ¶ .i.diſſolutio aĩe ⁊ corꝑis. b ¶ ↄtinu͂ flet͂.

e ⁊ mors vltra nõ erit: neqꝫ luct͂ neqꝫ

¶ aliq̃ inq̃etatio. ¶ ſubitus ⁊ trãſitorius.

qꝫ clamor neqꝫ dolor erit vltra q̃ e

a ¶ .i. iam nõ eſt locus eoꝝ cũ nõ ſit peccatum de quo hec ꝓcedunt.

f pma abierũt Et dixit q̃ ſedebat i d

¶ q.in euidẽti ⁊ ſtatim. a ¶ ſuperi͂ dicta.

throno † Ecce noua facio oĩa. Et f

a ¶ .ſ.in corde tuo ⁊ alioꝝ.

g dixit mihi: Scribẽ: qꝛ hec ṽba fi

a ¶ habilis q̃b͂ fides habeat. b ¶ qꝛ cõplebũt.

h deliſſima ſũt ⁊ vã. Et dixit mihi: g

a ¶ cõpleta ſunt que cõplenda fuerũt.

k Factũ ẽt Ego ſũ alpha ⁊ o: initiũ h

a ¶ .i.ↄſiderãti. b ¶ .i.meipꝫ. ¶ q̃ ẽ ipẽ xps.

l ⁊ finis. Ego ſitienti dabo dẽ fõte k

¶ qꝛ viuere facit. a ¶ ꝑ ſolã grãm. b ¶ firmi

m aq̃ viue gratis: Qui vicerit poſſe n o

ter obtinebit. a ¶ deũ imortalẽ. b ¶ eterna

ſidebit hẽc. † Et ero illi de͂ ⁊ ipſe q

ſicut.a ¶ in pñti ꝑ grãm ⁊ i futuro ꝑ gliaꝫ.

b ¶ quod ſupra populus.

n ẽrit mihi filius. Timidis autem r

a ¶ de hac innouatione deſperantibus.

b ¶ .i.excõmunicatis.

⁊ incredulis ⁊ execratis et homicidis ⁊ fornicatorib͂ et veneficis s t v x y

a ¶ q̃bus mendaciũ eſt in vſu.

⁊ idolatris ⁊ oĩbus mendacibus z a

a ¶ .ſ.ꝑticipãtes vl plus vel min͂. ¶ ꝓ q̃lit

pars illoꝝ erit i ſtagno ardẽti igne b c

tate culpe. ¶ corꝑis ⁊ anime.

⁊ ſulphure, qd̃ ẽ mors ſcd̃a Et d

venit ad me vn͂ de ſeptẽ angelis

C a ¶ Ueni ꝛ oſtē. ꝛc̄. Deſcripta gl'ia quā habituri ſūt ſcī di/cit ꝗ merito vel quo auxilio ſint accepturi. b ¶ In montē ma. Chriſt⁹ mons: q: munimentū ſuoꝝ magn⁹ eſt: q: totum mundū replet: alt⁹ q: inſupabilis. c ¶ Oſdit mi. ci. Et ſu per illū montē oſdit eccl'ie fundamentū. d ¶ Lumē. Ipſa⁹ lucēs ꝓ mō ſuo: ſilis xp̄o ꝗ fuit in ꝓpoſito: firm⁹ ꝛ lucēs in ꝓturb⁹. e ¶ Iaſpidis. Durus hic ꝛ viridis: ſic eccleſia viret fide: et in ea firmata eſt. f ¶ Murū. i. xp̄m defenſorē: qui magnus in ſion: alt⁹ cū patre. Uel defenſores alioꝝ: qui magni in vincēdo alios. Alij ne vincant. i. apl'os vel ꝓphetas vel angelos veritatis nuncios. g ¶ Portas duo. i. patriarchas: p quoꝝ exemplū alij ad fidē introducūt. Uel porte apl'i ꝗ alios introducūt in eccleſiā. Angeli. i. ſubditi ꝗ pfecte iſtructi in loco angeloꝝ ſūt ſubſtituti. Numerus portaꝝ duodecim ꝗ per q̄ttuor mūdi ptes ſub ternario cōprehēdunt ad myſteriū ptinet duodecim apl'oꝝ p quos fides trinitatis diffundit per orbem q̄dripartitū. h ¶ Nomia. i. memoria ſctōꝝ patrū in veteri lege eſt in apl'is: q: qd̄ illi ꝓdixerūt futurū hi do/cēt cōpletū: vel oēs gētes in fide apl'orū poſite ꝛ dilectione coꝝ. vñ: epiſtola nr̄a vos eſtis ſcripti ī cordibus nr̄is. 2. Cor. 3. a i ¶ Ab oriēte. Oriēs iudei a qb⁹ ſol iuſticie ortus eſt: ꝛ i his porte tres: q: in his ꝓmū fides trinitatis nūciata ab apl'is ꝛ a ꝓphetis. Aquilo frigide gētes ꝗ poſt iudeos crediderunt. Ab auſtro. i. a claritate fidei ꝗ eſt ab aduētu xp̄i. Ab occaſu. i. ab vltia etate mūdi ꝗ p heliā et enoch fidē trinitat' recipiet.

a ¶ quantū ad malos.
habētib⁹ phialas plenas ſeptē plagis nouiſſimis: ꝛ locut⁹ ē mecū di
a ¶ amplia intellectū. b ¶ modo per fidē.
a cēs: Ueni et oſtēdā tibi ſponſam a
a ¶ in futuro glorificandā ꝛ traducendā.
vxorē agni. Et ſuſtulit me in ſpi/ b
a ¶ xp̄m. b ¶ q̄tū ad hūanitatē. c ¶ q̄tū
b ritu in montē magnum et altum. c
ad diuinitatē. ¶ in q̄ de⁹ p grām habitat.
c Et oſtēdit mihi ciuitatem ſanctā d e
¶ per infuſionē gratie.
hieruſalē deſcendentē de celo a f
a ¶ . i. cognitionē de deo. b ¶ . i. luminoſa opera. endiadis figura eſt.
b deo hñtē claritatē dei. † Et lumē g
a ¶ nihil ibi cōtriſtans ſed totū delectās ſicut viriditas iaſpidis.
e ei⁹ ſil'e lapidi p̄cioſo tāꝗ lapidi ia i
a ¶ nihil celans q: ibi pura cōfeſſio.
f ſpidis ſic chryſtallū. Et habebat f
g murū magnū et altū: hñtē portas m
a ¶ . i. in fide ꝛ i veſtigiis ꝓphaꝝ. b ¶ apl'os
duodeci et i port' āgelos duode n
a ¶ . i. memoria ſctōꝝ patrū in veteri lege.
b cim ꝛ noia inſcripta: ꝗ ſūt nōmia o
i duodecim tribuū filioꝝ iſrl'. Ab p
oriente porte tres: ab aq̄lone porte tres: ab auſtro porte tres. et ab

Nico. de ly.

Murus
✱ contra expoſitionē ꝓdictā. inquātū dicūt eam litteralē eſſe videt mihi ꝙ ciuitas hic deſcripta eſt hierl'm ſuperna vñ poſt ꝓmiſſa ꝟba de ingreſſu ciuitatis. ſubdit: Niſi qui ſcripti ſunt in libro vite ꝛ agni. hi ſunt ꝓdeſtinati: qui etiā hieruſalē ſupernā ingrediunt ꝛ nulli alij. ꝛ ideo ſic iaꝫ ꝓmiſi deſcribit hic ſtatus eccl'ie triūphantis magis in ſpeciali. ꝛ ꝓmo quo ad ſitum ſublimē: ꝓmittit tamē pſona alloquēs beatū iohannē cum dicit: Et venit vnus de ſeptē an. ꝛc̄. per hūc enī intelligit beat⁹ Iacobus: qui. ſ. xvij. c. dictus eſt vnus de ſeptem angelis habētibus phialas. et p̄ceſſit beatū iohannē in gloria ꝓpter qd̄ ex dei volūtate potuit ei reuelare ſecreta celeſtia. a ¶ Ueni ꝛ oſtē. tibi ſpon. i. hierl'm ſupernā: vt dictum eſt in p̄nci. ca. que dicit vxor agni mō ſpeciali: q: ꝯiungitur et inſeparabiliter ꝛ eternaliter. nō ſic aūt eccl'ia militans: que ceſſabit in fine mūdi: ſicut imperfectū veniēte pfecto ꝛ figura figurato adueniēte: ſicut enī lex vetus imꝑfecta fuit: ꝛ figura reſpectu noue legis: ſic eccl'ia militās reſpectu triūphantis: cuius ſtatus oīno pfectus erit in reſurrectione generali. extunc enī electi ſeparabunt a reprobis: ꝛ erūt in aīa ꝛ corpore pfecte beati. reſurgēt enim in corporib⁹ glorioſis p anime gloriā ad corpora redūdantē. b ¶ Et ſuſtu. me in ſpū hoc dicit ad oſtēdendū ꝙ nō vidit tunc gloriā electoꝝ ꝓut erit in ſe: ſed in aliquo eā repſentāte. ſ. in ciuitate que infra deſcribit quā vidit imaginaria viſione: ꝛ cuius ſignificationē intellexit. aliter nō fuiſſet viſio ꝓphetica. ſicut declaratū fuit diffuſius in p̄nci. li. Pſal. ꝛ in p̄n. li. Dan. c ¶ In montē ma. ꝛ altū. per quē deſignat celū empyreū ꝙ ſm̄ ſctōs ꝛ doctores eſt locus beatoꝝ: ꝛ incorporalibus habet ſitum ſupremū. d ¶ Et oſdit mi. hic ꝯſequēter deſcribit q̄tum ad pulchrū aſpectū cum dicit: e ¶ Ciuitatē ſan. hieru. ſcꝫ ſupernam. f ¶ Deſcēdentē de celo. nā aīe beate deſcēdent ad reſumēdum corpa: ꝛ cōmunicādū eis gloriā: vt dictū eſt. ſ. in p̄n. ca. ꝛ etiā ibi incipiet ſtatus pfectus btitudinis electoꝝ. Pōt etiā aliter exponi: q: beatitudo celeſtis nō pōt ab electis haberi niſi prius quodāmō ad eos deſcēdat in p̄ſenti. nā dona gr̄e p qd̄ efficiunt digni vita beata eſt q̄dā inchoatio ꝛ pticipatio glorie. ꝓpter qd̄ in orōne dñica ſcd̄a petitio ponit: Adueniat regnū tuū. i. ad nos veniat: q: nō poſſum⁹ venire ad ip̄m niſi prius ad nos Mat. 6. b
us ad nos veniat mō dicto. g ¶ Habentē cla. dei. nā claritas beatoꝝ q̄tū ad gloriā aīe ꝛ etiā corpis eſt quedā pticipatio diuine claritatis p quā beati ſibi conformant. 1. Ioh. iij. a. Scim⁹ q̄ñ cū ap. ſi. ei eri. h ¶ Et lumē ei⁹ ſil'e lapi. p̄cio. i. chriſto qui dicit lapis p̄cioſus. 1. Pet. ij. b. Ecce po. in ſion la. ſum an. ele. p̄cioſum. in beatitudine nāꝗ celeſti per gloriam corporis ꝛ aīe cōformabunt homini xp̄o. ſicut mēbra capiti. i ¶ Tanꝗ lapi. ia. ſicut chryſtal. noīatiui caſus eſt ꝛ neutri generis. ſm̄ acceptionē antiquorum: comparat autē xp̄s iaſpidi: Tū ꝓpter pluralitatē colorū ꝛ in chriſto ſunt tres nature. ſcꝫ diuina ꝛ aīa intellectiua ꝛ corpus: Tū q: iaſpis cōfortat viſum ꝛ beati delectant in viſione xp̄i. naꝫ aſpectu ſue diuinitatis reficiunt interius ꝛ aſpectu ſue humanitatis exterius. ſm̄ ꝙ dicit Aug⁹. exponens illud Ioh. x. Ingredietur et egre. ꝛc̄. k ¶ Sicut chryſtallū. qd̄ valet contra ſitim ꝛ ardorē. et ſimiliter chriſt⁹ eſt remediū cōtra ſitim ꝛ ardorē cupiditatis: eo ꝙ tenuit viā pauptatis. l ¶ Et habebat. Hic ꝯñr deſcribit ſupna hieruſalē q̄tum ad ciuitatis edificiū: ꝛ ꝓmo in generali. ſecūdo magis in ſpeciali, ibi: Et qui loque. me. Circa primum dicit: Et habebat murū ma. ꝛ altū. i. ſpiſſum ꝛ altū per quē deſignat ſecuritas diuine ꝓtectionis que maxime relucet in ſtatu ſupne btitudinis quā null⁹ habēs pōt amittere. m ¶ Habentē portas duo. ꝛc̄. ꝗ ſunt obſeruationes mandatoꝝ. per qs habetur ingreſſus ad beatitudinis ſtatū: Matth. xix. c. Si vis ad vi. in. ꝛc̄. ꝛ ideo ſunt. xij. Nam obſeruatio decē p̄ceptorū decalogi cum duobus p̄ceptis charitatis facit ad vitā ingredi. n ¶ Et in portis an. duo. naꝫ electoꝝ anime deferunt ad celum per miniſteriū angeloꝝ: Luc. xvi. c. Factū eſt aūt vt mo. men. ꝛ por. ꝛc̄. o ¶ Et noia inſcrip. ꝗ ſunt noia. xij. tri. fi. iſrl'. i. oīm fideliū qui indifferenter admittunt ad regnū ſine acceptiōe pſonarū. p ¶ Ab oriēte por. tres ꝛc̄. nā ex oīb⁹ orbis ptib⁹ colligūt electi intrātes ianuas padiſi. dicunt etiā porte tres ad quālibet orbis ptē p̄ncipalē. nā i fide trinitat' recipiūt electi ad gloriā celeſtē Ezech. 48. c Diuiſio D

✱ Et murus
✱ a ¶ Ueni ꝛ oſtē. tibi ſpon. vxo. agni. i. eccleſiā triūphantē. b ¶ Et ſuſtulit me ſpi. in mon. mag. q̄ſi in cōtemplatiōis exceſſum. d ¶ Et oſtedit mi. ciui. ſcꝫ hierl'm celeſtē. f ¶ Deſcēdētē de ce. hoc dicit q: nō poſſum⁹ aſcendere ad gloriā niſi prius ad nos deſcēdat p gratiā: ꝓpter qd̄ petim⁹ in orōne dñica Matth. vi. b. Adueniat regnū tuum. g ¶ Habētē a deo cla. i. dei clarā viſionē. h ¶ Et lumē eius ſil'e la. p̄cio. i. xp̄o homini ꝗ dicit lapis abſciſus de mōte ſine manib⁹: Dan. ij. eius enī gl'ie ꝯformant ceteri ſancti ſicut mēbra capiti. i ¶ Tanꝗ lapi. ia. in quo eſt varietas colorū deſignās in homine xp̄o varietatē chariſmatū et donoꝝ. k ¶ Sicut chry. qd̄ dicit ſedare ſitim. ꝛ xp̄us ſua deitate ſedat totalit' deſideriū humanū. l ¶ Et habebat mu. ma. per quē ſignificat ſecuritas poſſeſſiōis. m ¶ Habētē por. duo. per qs ſignificant decē p̄cepta decalogi: cū duob⁹ preceptis charitatis. per ꝗ tanꝗ p portas eſt ingreſſus ſupne ciuitatis: Matth. xix. c. Si vis ad vitaꝫ ingredi ſerua manda. n ¶ Et in por. an. duo. p angeloꝝ miniſteriū inducunt electi ad regnū celoꝝ: Luc. xvi. c. Factū eſt autē vt moreret mē. ꝛ por. ab an. ꝛc̄. o ¶ Et nomia inſcripta ꝗ ſunt ꝛc̄. i. honoꝝ chriſtianoꝝ ad quos deuoluta ſunt noia filioꝝ iſrl': vt habet Ro. ij. p ¶ Ab oriēte porte tres ꝛc̄. nam per fidē trinitatis deſcriptā a quattuor euāgeliſtis eſt introitus ſuperne felicitatis. Euangeliū vero Matth. dicit ab oriente eo ꝙ deſcribit chriſti ortum. luce vo ab occidente ꝙ deſcribit paſſionis occaſum. iohānis autē ab auſtro vnde maior eſt refulgentia lucis: q: deſcribit claritatē diuinitatis. marci vero ab aq̄lone: q: deſcribit iudiciariā poteſtatē ꝗ incutit frigus timoris. Moraliter
✱ Et qui loquebat

G a ¶ Murus .i. fides chriſti que munit ipſam ciuitatẽ: habet duodecim patriarchas ꝑ quos fundaẽ: qꝛ illi primi hãc fidem tenuerũt: ⁊ in illis innituntẽ quicũqꝫ ad fidẽ accedũt. b ¶ Et in ipſis duodecim. Quã fidẽ iſti tenẽt illi venturã intellexerũt ⁊ prenũciauerũt. c ¶ Et q̃ loquebaẽ mecũ ⁊c. Vidi ciuitatẽ iſtã ita munitã ⁊ ornatã ⁊ non omẽs. ibi vidi equales inter ſe: ſed tñ vnum quẽqꝫ perfectũ ꝓ modo ſuo.

d ¶ Menſurã arũdineã aureã ⁊c. .i. diuinã ſcripturã dei ſapientia cõpoſitã qua tangit ⁊ illuſtrat corda fideliũ.

e ¶ Ut metireẽ ciuitas ⁊ portas eius .i. ſm menſurã daret etiã minoribus intelligentiã ipſarũ ſcripturarum.

f ¶ In quadro poſita eſt. Quattuor latera: fides/ ſpes/ charitas/ operatio: que ſunt equalia: qꝛ quãtũ quis credit tantũ ſperat: quantũ ſperat tãtũ diligit: quantũ diligit/ tantũ operaẽ. In quadro ergo qꝛ robuſta fide: longanimis ſpe/ ampla charitate efficax opere. vel quattuor latera: quattuor principales virtutes: quarũ vna nõ debet aliã excedere in hoĩe prudentia appetendi boni ⁊ vitãdi mali: quã ſequitẽ tẽperantia: vt a voluptatibꝰ homo ſe retrahat. poſt hec fortitudo: vt quod intelligit opereẽ: dehinc iuſtitia: vt ſic ſuos actus tẽperet/ ne nimis iuſtus vel ſapiẽs ſibi videaẽ. g ¶ Per ſtadia. Stadia eſt locus ⁊ curſus ⁊ mẽſura: ⁊ octo faciunt miliare. notat tẽdentes ad brauiũ. h ¶ Duodecim milia. Qui ꝑfecti ſunt in fide trinitatis ex quattuor mũdi partibus. i ¶ Menſura hominis qui eſt an. Iuxta litterã oſtẽdit angelũ apparuiſſe ſibi in ſpecie hominis vt aperte denotet eum qui ſignificabatur verum angelum: id eſt filium dei ⁊ verum hominem fuiſſe.

Stadia

a occaſu porte tres. Et murꝰ ciuita e tis habẽs fundamẽta duodecim:

a ¶ vel ſup ea. ¶ .i. in memoria ⁊ p̃dicatione eorũ. b ¶ qꝛ ſup fidẽ patriarcharum fuit fũdata fides ⁊ doctrina apoſtolorũ.

b et in ipſis duodeci noĩa: duodeci b

a ¶ que dixerũt venturũ. b ¶ angelus in ꝑſona chriſti. ¶ ad bñplacitũ meũ.

c aploꝝ ⁊ agni. Et qui loq̃baẽ me c

d cũ hẽbat mẽſurã arũdineã aureã d

a ¶ .i. illos q̃ alios ad fidẽ introducũt.

e vt metireẽ ciuitatẽ ⁊ portas eiꝰ et f

a ¶ .i. defenſores aliorũ.

f muꝝ. Et ciuitas i q̃dro poſita ẽ ⁊ g h

¶ .i. fides. ¶ expoſitio quadrationis.

a ¶ .i. charitas q̃ quãtũ credit tãtũ amat.

lõgitudo eiꝰ tãta ẽ q̃nta ⁊ latitudo. i

¶ .i. minorẽ eccleſiã.

Et mẽſus ẽ ciuitatẽ de arũdĩe au k

a ¶ quãtũ ad incipiẽtes ꝓficiẽtes ⁊ ꝑfectos.
b ¶ .i. fides vel longanimitas.

g h rea ꝑ ſtadia duodeci milia: ⁊ lõn l m

¶ .i. charitas. b ¶ .i. ſpes vel cõtẽplatio.

gitudo ⁊ latitudo ⁊ altitudo eiꝰ eq̃ n

a ¶ quo ad rõnẽ elicitẽdi actũ nõ quo ad meritũ. ¶ .i. defenſores eorum.

lia ſũt. Et mẽſus ẽ muros eiꝰ cẽtũ o p

a ¶ cubitus in quo eſt manus: operationem ſignificat.

i q̃dragintaq̃ttuor cubitoꝝ: mẽſura q

G eſt numerꝰ q̃dratus. dicitẽ aũt q̃dratꝰ numerꝰ q̃ reſultat ex ductu vniꝰ numeri in ſeipſum ſemel. ſicut ex ductu binarij in ſeipſum reſultat q̃ternariꝰ. nã bis duo ſũt q̃ttuor: ter tria nouẽ: q̃ter q̃ttuor ſedecim: ⁊ ſic ꝯſtr. ꝑ qđ ptꝫ ꝙ inter nouẽ ⁊ ſedecim nõ eſt aliqs numerꝰ q̃dratus. ⁊ iõ ſi ſpaciũ ciuitatis eſſet duodecim miliũ ſtadioꝝ p̃ciſe nõ poſſet eſſe q̃drũ eq̃laterũ. ꝓpter qđ dicẽdũ ꝙ iſta duodecim milia ſtadia mẽſurãt vnũ latꝰ huius q̃dri. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs totũ ſpaciũ cõtinet duodecies duodecim milia ſtadia q̃ ſũt in vniuerſo cẽtũ q̃dragintaq̃ttuor milia ſtadia. ⁊ eſt numerꝰ q̃dratꝰ reſultãs ex ductu duodenarij in ſeipſum. Hic aũt numerꝰ ꝯtinet nonies ſedecim. cũ q̃ octo ſtadia faciãt miliare vnũ. ⁊ duo miliaria leucã vnã. ſequitẽ ꝙ p̃dictũ ſpaciũ ciuitatis ꝯtinet. xviij. milia miliariorũ ⁊ nouẽ milia leucaꝝ ⁊ q̃libet latus muri duodecim milia ſtadia ⁊ totꝰ eius ambitꝰ q̃draginta octo milia ſtadia: qꝛ murꝰ ponitẽ q̃dratꝰ eq̃laterꝰ: nec tñ cõputaẽ hic ſpiſſitudo muri: ſꝫ tñ ſuperficies interior: vt ptꝫ ex dictis. Hec aũt ſignificãt magnitudinẽ loci btõꝝ: ſm ꝙ dicit Baruch. iij. c. O iſrael q̃ magna eſt domꝰ dei ⁊ ingẽs locꝰ poſ. eiꝰ ⁊c. tñ celũ empyreũ qđ eſt locꝰ btõꝝ: eſt q̃ſi incõparabiliter maiꝰ q̃ ciuitas hic deſcripta. nã i hoc libro maiora ꝑ miora frequẽter ſignificanẽ. ſicut. ſ. ca. iiij. ꝑ viginti q̃ttuor ſeniores intelligitẽ vniuerſitas epoꝝ q̃ multo maior eſt: vt dictum fuit ibidẽ. m ¶ Et longitudo ⁊ latitudo ⁊ altitudo eius .ſ. ſpacij.

n ¶ Equalia ſũt. De lõgitudine ⁊ latitudine iã ptꝫ ex dictis. nã ſpaciũ q̃drũ eſt eq̃lateꝝ. de altitudine vo q̃tũ ad murũ nõ fit hic mẽtio: ſꝫ poſtea de altitudine ſpacij qđ accipitẽ ſm altitudinẽ mõtis in q̃ deſcribitẽ hec ciuitas ſita. ſm ꝙ dr. ſ. eo. ca. Et ſuſtulit me in ſpũ in mõtẽ magnũ ⁊ altũ: ⁊ oñdit mihi ciuitatẽ ſctãm ⁊c. ⁊ ſm hoc altitudo mõtis huiꝰ eſt duodecim miliũ ſtadioꝝ ſicut longitudo ſpacij ⁊ eius latitudo: vt p̃dictũ eſt. H

o ¶ Et mẽſus eſt muros eiꝰ. Hic ꝯſtr agitẽ de mẽſura muroꝝ/ cũ dr: Et mẽ. eſt. Et lꝫ eſſet tñ vnꝰ murꝰ tñ dicit muros in plurali ꝓpter q̃ttuor eiꝰ latera ſpaciũ p̃dictũ includentia.

p ¶ Cẽtũ q̃. cu. mẽ. hoĩs .i. accipiẽdo cubitũ hũanũ q̃ cõtinet pedẽ ⁊ dimidiũ. ſm vnã acceptionẽ .ſ. a cubitu brachij vſqꝫ ad manũ. ſm aliaꝫ vo duos pedes .ſ. a cubito brachij vſqꝫ ad ſũmitatẽ digitoꝝ. ex q̃ ptꝫ ꝙ nõ accipitẽ hic mẽſura lõgitudinis muri ſm ſuũ ambitũ. nec etiã ſm latꝰ vnũ. nã murꝰ habẽs q̃ttuor latera et q̃libet lõgitudinis cẽtũ q̃dragintaq̃ttuor cubitoꝝ nõ poſſꝫ claudere ſpaciũ p̃dictũ nec etiã duodecimã eiꝰ ꝑtẽ nec etiã minimã .ſ. vnũ ſtadiũ q̃dratũ: nã vnũ ſolũ ſtadiũ ꝯtinet cẽtũ viginti q̃nqꝫ paſſus ⁊ q̃libet paſſus q̃nqꝫ pedes. ⁊ ꝑ ꝯñs vnũ ſtadiũ q̃dratũ. ccc.xi. cubitos ⁊ dimidiũ q̃dratos ſm maiorẽ acceptionẽ hũani cubiti: vt ptꝫ ex p̃dictꝭ. ⁊ iõ dicẽdũ ꝙ hic accipitur mẽſura muri ſm eiꝰ altitudinẽ. q̃ eſt mlto minor q̃ eiꝰ lõgitudo. cuiꝰ mẽſura accipitẽ ſm mẽſurã ſpacij: cuiꝰ q̃libet latꝰ eſt longitudinis duodecim milia ſtadioꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs q̃libet latꝰ muri. q̃ꝫ ꝯtiguaẽ ſpacio in ꝑte interiori: vt. ſ. dictũ eſt: ꝓpter qđ hic taceẽ mẽſura longitudinis muri: qꝛ ſufficiẽter habeẽ ꝑ mẽſurã ſupradictã ſpacij ꝯtenti. dictũ eſt aũt. ſ. ꝙ per murũ intelligitẽ ſecuritas beatitudinis. ꝓpter qđ eius altitudo dicitẽ cẽtũ quadragintaquattuor cubitoꝝ: qui eſt numerꝰ quadratus: vt dictũ eſt. ſ. ⁊ ſignificat ſtabilitatem beatitudinis. ſicut corpus quadratũ firmiter ſtat in quolibet latere. ꝓpter quod etiã virtuoſus comparaẽ quadrato .i. Ethicoꝝ. q ¶ Menſura hoĩs. Per hoc deſignaẽ ꝙ hoĩes electi ad equalitatẽ angelorũ aſſumunẽ: Mat. xxij. c. Erunt ſicut angeli dei in celo.

Ni. de ly. G Et erat

a ¶ Et murus ciuitatis habens fun. duodecim .i. duodecim articlos fidei. nã ſm ꝙ dicit aplꝰ Heb. xi. a. Fides eſt ſubſtãtia ſperandarũ rerũ .i. bonorũ celeſtium que ſunt res ſperãde. ⁊ in hac diffinitione fidei accipitẽ ſubſtãtia ꝓ inchoatione ſiue fundamento: eo ꝙ fundamẽtũ eſt inchoatio domꝰ. per fidẽ vo formatã inchoaẽ beatitudo celeſtis in nobis. ſicut plenius fuit dictũ Heb. xi. b ¶ Et in ipſis duodecim nomina. duo. apo. ⁊ agni .i. chriſti. nã duodecim articuli fidei ſũt de chriſto. ſex pertinẽtes ad eiꝰ diuinitatẽ. ⁊ ſex ad eius humanitatẽ. ⁊ hoc ſm cõmuniorẽ diſtinctionem articuloꝝ q̃uis aliqui diſtinguãt quattuordecim articulos fidei. ſeptẽ de diuinitate. ⁊ ſeptẽ de humanitate: dicunẽ aũt noĩa aploꝝ in ipſis fundamẽtis ſcripta: qꝛ primo publicauerũt fidẽ chriſti p̃dicando/ ⁊ ꝓ ipſa moriẽdo. c ¶ Et qui loquebaẽ. Hic ꝯſequenter deſcribitẽ edificiũ ciuitatis celeſtis magis in ſpeciali. ⁊ primo ꝓponit intentũ. d. Et q̃ loquebaẽ mecũ .ſ. angelus.

d ¶ Habebat mẽ. arũ. aurea .i. ſimilẽ arũdini in figura: qꝛ nõ poſſet eſſe aurea: ⁊ cũ hoc arũdo vera. e ¶ Ut metireẽ ciuitatẽ. Quãtũ ad ſpaciũ intra muros cõtẽtũ. f ¶ Et portas eiꝰ ⁊ mu. Quãtũ ad eiꝰ latitudinẽ. nã habita mẽſura ſpacij intra murũ ꝯtẽti: habeẽ mẽſura muri. nã interior pars muri ⁊ dictũ ſpaciũ ꝯtiguãẽ. g ¶ Et ciuitas in q̃. Equilatero.

h ¶ Poſita eſt .i. diſpoſita. qđ ptꝫ ex eo qđ ſubditẽ: i ¶ Et lõgitu. eiꝰ tãta eſt ⁊c. Qđ non poſſet eſſe niſi quadrũ eſſet equilaterũ. ꝑ hoc aũt intelligitẽ q̃dratura q̃ttuor virtutũ cardinaliũ: q̃ manet in patria ſm doctores catholicos: tñ ſm alios actus q̃ in via. nã actus prudẽtie eſt ibi: nullũ bonũ deo p̃ponere vel eq̃re. fortitudinis aũt deo firmiſſime inherere: tẽperãtie vo nullo defectiẽ noxio delectari/ iuſticie deo ſubditũ eſſe. k ¶ Et mẽſus eſt. Hic exeqẽ ꝓpoſitũ ⁊ p̃mo q̃tũ ad ciuitatis ſpaciũ. ſcđo q̃tũ ad muꝝ/ ibi: Et mẽſus eſt. tertio q̃tum ad fundamẽta/ ibi: Fũdamẽta. q̃rto q̃tũ ad portas. / ibi: Et duodecim por. Circa p̃mũ dicitẽ: Et mẽſus eſt ci .i. ſpaciũ ciuitatis. l ¶ Per ſta. duo. milia. Nõ põt intelligi ꝙ iſta duodecim milia ſtadia ꝯtineant totũ ſpaciũ ciuitatis ⁊ p̃ciſe. nã illud ſpaciũ oportet eſſe q̃drũ eq̃lateꝝ: vt dictũ eſt. duodecim aũt nõ eſt numerus

Et erat.

c ¶ Et q̃ loquebaẽ mecũ ha. mẽſurã ⁊c. Per hoc ſignificanẽ diuerſi gradus glie ſm hoĩm merita qui aſſumunẽ ad ordines angeloꝝ. iõ in fine dicitẽ: q ¶ Menſura hominis ⁊c. Et erat ſtructura eiꝰ muri ex lapide iaſpide. ꝑ quẽ ſignificaẽ chriſtus vt p̃dictũ eſt: cuius merito ibi locaẽ omis qui ibidem ponitẽ: ſicut dicitẽ Act. iiij. b. nõ eſt in aliquo alio ſalus. Moraliter

Ipſa vero

C a ¶ Et erat. Dixerat in hac ciuitate eſſe muros et portas et fundamẽta: ⁊ ipſos inter ſe alios maiores alios minores. hic exequiẽ murus ipſe qlis ſit: ⁊ qlis ipſa ciuitas ⁊ fundamẽta: ⁊ porte. b ¶ Structura mu. ei⁹ ex lapi. i. ſi aliqͣ ad hoc in ſtruiẽ: vt ſit defenſor alioꝝ hoc habꝫ ex fide quã firmiter tenet et pdicat quã iaſpis viridis ſignificat: vt ſit defenſor alioꝝ. c ¶ Aurũ. Sapientiã denotat: vitrũ fidei puritatẽ q̄ ore ꝓmittit qḋ corde credit. d ¶ Iaſpis. viridis vigorẽ fidei imarceſcẽtẽ ſignificat: vel iaſpis eſt ſctõꝝ fides nõ marceſcẽs ſed ſemp in opis virore ꝑſeuerãs. e ¶ Saphyrus. Similis ſereno celo: q̄ ꝑcuſſus radiis ſolis ardentẽ emittit fulgorẽ: ſignificat altitudinem ſpei ſctõꝝ quoꝝ cõuerſatio in celis eſt: q̄ ⁊ a vero ſole innouati ardẽtius eterna q̄rũt: ⁊ alios q̄rere docẽt/ dicẽtes: Phil.3.b Nr̃a ꝯuer. in ce. eſt. f ¶ Chalcedonius. colorẽ pallẽt/ lucerne hꝫ fulget ſub diuo: in domo obſcurus oĩm ſculpentiũ argumẽtis reſiſtit: radio ſolis vel digitoꝝ attriti excandẽs paleas ad ſe trahit: ſignificat flammã interne charitatis ſctõꝝ: q̄ foris deſpecti: lucent in occulto q̄ charitas in abſcõdito bona agit ⁊ in ſecreto cõſciẽtie ſue q̄ntũ ad h̄ ꝙ ſe celat ⁊ alios opatõẽ ſua lateat nõ lucet. Sed cũ alius ꝓdeſſe iubeẽ tũc apparet qd fulgoris habeat intus. Sculpẽtibus reſiſtit: q̄ inter aduerſa ſeculi fortis ⁊ inſecabilis eſt: a nullo vinci põt. vel ſi q̄s eam vult ſculpere ⁊ pingere adulatoria laude/ reſiſtit: nõ ei cõcedit: q̄ vanã gloriã contẽnit: ⁊ hi tales calefacti radiis ſolis veri. i. xp̄i vl̃ digiti. i. ſpũſſancti: q̄ſi cõtrectati paleas. i. pctõres ⁊ fragiles ad ſe trahunt ſibiq̄ cõiungũt. g ¶ Smaragdus. Quart⁹ nimie viriditatis ſup oẽs herbas ⁊ frondes: vt etiã circũfluũ aerẽ reddat viridẽ hui⁹ multa genera ſed p̄cioſus reperiẽ in ſcythia regione deſerta: quos cuſtodiũt gryphes aĩalia leoninũ corp⁹: pedes aũt caput ⁊ alas vt aq̄le: habẽt q̄ttuor pedes q̄bus vt leones ſup terrã currũt per aerẽ volãt vt aues: q̄ ſeruãt p̄dictos lapides: nõ ſibi ſed hoĩb⁹ auferũt ꝯtra quos arimaſpus pergens pugnat ⁊ eis aufert. Gryphes diabolus q̄ xp̄m vel B fidei gemmã a fidelib⁹ conaẽ auferre. Sed ꝯtra pugnat ꝑplo ille habẽs vnũ oculũ. i. xp̄m q̄ nõ incedunt duab⁹ viis: nec habẽt duplex cor: chriſtũq̄ vel fidẽ eius rapiũt: q̄rta diciẽ ꝓpter. q̄ttuor euãgelia. h ¶ Sardonix. Quint⁹ tricolor: niger in imo: candidus in medio: rubeus in ſũmo. i. ſancti in paſſione exterius rubẽt: interius cãdidi ſed ꝑ humilitatẽ deſpecti: q̄ q̄ ex infirmitate corꝑis deſcẽdit qḋ q̄nq̄ ſenſib⁹ agiẽ quinta dicitur: i ¶ Sardius. Sext⁹ ſanguinei coloris vnicolor: martyrũ gloriã ſignificat. Sext⁹: q̄ ſexta feria crucifixus eſt chriſtus. Vel ſardius ruber terre habẽs ſpeciẽ: ſignificat ſctõs q̄ licꝫ cũ mẽtis ſublimes intellectu: tamẽ fragilitatis ſue recordanẽ: attẽdentes ſe filios ade qui rubra terra diciẽ: qui ſexta die factus eſt. vñ ⁊ ſardius ſext⁹ induciẽ. k ¶ Chryſolith⁹ Aureũ fulgorẽ habet ⁊ videtur ſcintillas ardẽtes emittere. i. ſpiritualis inter miracula p̄dicatio aurũ ſupna ſapiẽtia: ſcintillas q̄s emittit exhortationes vel miracula q̄bus ad amorẽ dei ⁊ ꝓximi aſcendũt ſignificanẽ: qḋ q̄ per ſpiritũſanctũ fit ſeptimo loco poniẽ. Unde etiã chryſolith⁹ dictus q̄ fulget vt aurũ.

¶ Berillus.

¶ vel q̄ eq̄les angelis vl̃ q̄ tãte multitudi

g hoĩs q̄ eſt angeli. Et erat ſtructu a

nis. a ¶ lapide xp̄o vel viris fortib⁹ in fide.

ra muri ei⁹ ex lapide iaſpide: ipſa b

a ¶ .i. minor eccl̃ia. ¶ q̄ fulgebũt ſancti ⁊c̄.

¶ quantũ ad animã.

c vo ciuitas aurũ mundũ ſimile vi c

a ¶ q̄ ⁊ corda ſctõꝝ trãſlucebũt. ¶ q̄ntum ad corpus. ¶ .i. ꝓbetc.

trõ mundo: ⁊ fundamẽta muri ei d

a ¶ .i. oĩm genere virtutũ: vel imitatorib⁹ q̄ vita ⁊ gloria eccleſiã ornant.

uitati oĩm lapide p̄cioſo ornata.

d Et fundamẽtũ primũ iaſpis: ſe e f

f cũdũ ſaphyr⁹: tertiũ chalcedoni⁹ g

g q̄rtũ ſmaragdus: q̄ntũ ſardonix: h i

k ſextũ ſardi⁹: ſeptimũ chryſolith⁹: k

b ¶ Et fundamẽta. Hic ꝯſr deſcribiẽ ciuitas ſupna q̄tuꝫ ad ornamentũ fundamẽtoꝝ/ cũ diciẽ: Et fundamẽta muri ciuita. oĩm lapi. p̄cioſo orna. ex quo patꝫ ꝙ nõ accipiẽ hic fundamẽtũ pro ſilitudine illius qḋ in edificiis abſcondiẽ ſub terra. nã ibi ornamẽtũ nõ habꝫ locũ: ſed accipiẽ ad ſimilitudinẽ ꝑtis inferioris edificii: q̄ eſt apparet ſup terrã. c ¶ Et fundamẽtũ pri. iaſpis: dictũ eſt. ſ. ꝙ duodecim articuli fidei intelligunẽ ꝑ iſta fundamẽta. inter ſex articulos ꝑtinẽtes ad xp̄i diuinitatẽ. p̄m⁹ eſt de vnitate dei qui eſt p̄ncipiũ credẽtibus: tollẽdi errores varios gẽtiliũ plures deos ponentiũ: ideo ꝑ iaſpidẽ deſignaẽ q̄ oculos purgat: viſum acuit ⁊ ꝯfortat. vt diciẽ libro de ꝓprietatib⁹ rerũ: ⁊ ibidẽ ponunẽ ꝓprietates ſequẽtiũ lapidum. ſm̄ quod inferius aſſignantur. f ¶ Scdm ſaphy. Scḋs articulus eſt de trinitate ꝑſonaꝝ cui⁹ fides augmentat corp⁹ eccl̃ie myſticũ: qḋ p̄us erat in vna gente modica iudeoꝝ: ſed modo per fidẽ trinitatis p̄dicatã ſe extẽdit ad multitudinẽ gentiliũ ꝯuerſoꝝ: ideo ſignificaẽ ꝑ ſaphyrũ qui corpus humanũ vegetat. ⁊ integra mẽbra cõſeruat. g ¶ Tertiũ chalce. Tertius aũt articulus eſt de ope creatiõis qḋ ſoli deo cõuenit: ⁊ valet fides hui⁹ articuli cõtra demonũ illuſiones: vt nõ adorenẽ ſicut creatores. iõ ſignificaẽ ꝑ chalcedoniũ: q̄ valet cõtra illuſiones demonũ: ⁊ virtutes cõſeruat. h ¶ Quartũ ſmaragd⁹. Quart⁹ aũt articulus eſt de ope ſanctificatiõis ꝑ gratiã q̄ curat caſum pcti mortalis ⁊ dat verba ꝑſuaſiua i orõne deuota. iõ ſignificaẽ ꝑ ſmaragdũ q̄ valet ꝯtra morbũ caducũ. ⁊ i cauſis dat v̄bũ ꝑſuaſiuũ. i ¶ Quintũ ſardonix. Quint⁹ aũt articulus eſt de ope reſurrectiõis corpoꝝ cuius fides humilẽ facit ⁊ pudicũ. cogitationẽ inferẽdo ꝙ corp⁹ eſt corruptibile: ſed finaliter ad gloriã reſuſcitãdũ debꝫ teneri in humili geſtu ⁊ apparatu rõne mortalitatis p̄ſentis. ⁊ mũdũ rõne glorificatiõis future. ꝓpter qḋ ſignificaẽ D ꝑ ſardonicẽ q̄ facit humilẽ ⁊ pudicũ. k ¶ Sextũ ſardius. Sext⁹ aũt articul⁹ eſt de ope glorificatiõis cui⁹ fides generat in aĩo gaudiũ ⁊ expellit timorẽ: q̄ cogitans glorificari nõ timet pro xp̄o mori: ſed etiã aliq̄ñ gaudet: Matth. v. a. Cũ vos oderint hoĩes ⁊ exprobrauerint ⁊ eiecerint nomẽ veſtrũ tanq̄ malũ mentiẽtes ꝓpter me: Gaudete ⁊ exul. q. mer. ve. c. eſt in celis. ideo ſignificaẽ ꝑ ſardiũ qui gaudiũ accẽdit ⁊ expellit timorẽ. l ¶ Septimũ chryſolith⁹. Prim⁹ articulus ꝑtinens ad humanitatẽ xp̄i eſt de cõceptiõe ⁊ natiuitate eius ex virgine: cuius fides cõfortat humanã naturã in conceptione chriſti verbo vnitã: ⁊ valet cõtra timores nocturnos vitiorũ eo ꝙ nato chriſto in noctis medio: dixit angelus paſtoribus: Nolite timere: Luc. ii. b. ⁊ ibidẽ ſubdiẽ: Gloria in alt. ſimis deo: ⁊ in terra pax hominibus bone volũtatis. ideo ſignificatur per chryſolitũ qui confortat intellectum. ⁊ per cõſequens naturam humanã per intellectum ab aliis animalibus diſtinctam. i. Methaphyſ. et expellit timores nocturnos.

¶ Octauũ

Nico.de lyra

a ¶ Et erat ſtru. muri ei⁹ ex la. iaſpi. ſicut. ſ. dictũ eſt per murũ intelligiẽ ſecuritas btitudinis. ꝑ iaſpidẽ vo ipſe xp̄s: ꝓpter qḋ murus diciẽ de lapide iaſpide. nã ipſe xp̄s eſt ſecuritas beatoꝝ a quo nõ poſſunt diuertere nec auelli. b ¶ Ipſa vo ciui. aurũ mun. Ciuitas aũt eſt ciuiũ vnitas. iõ ꝑ ipſam intelligiẽ ſocietas beatoꝝ. per aurũ vo qḋ ceteris metallis eſt p̄cioſius: intelligiẽ charitas q̄ p̄re ceteris dei donis eſt donũ excellẽtius. ideo dr̄: Ipſa vo ciui. aurũ mũdũ. nam ſocietas ſupnoꝝ ciuiũ vniẽ feruẽtiſſima charitate. ſm̄ ꝙ dr̄ in ꝓſa: Supna matris gau. ⁊c̄. q̄ ab aliq̄bus diciẽ eſſe beati Gregõ. ab aliis vo Hugonis de ſctõ victore: in qua ſubdiẽ: Nec languor hic nec ſeniũ nec fraus nec terror hoſtiũ: ſed vna vox letantiũ ⁊ vnus ardor cordiũ. c ¶ Simile vi. mũ. i. peruiũ ſicut vitrũ qḋ recipit lumẽ nõ ſolũ exterius/ ſed etiã interius: ꝑ qḋ ſignificaẽ ꝙ ſocietas beatoꝝ i reſurrectiõe penetrata erit lumine glorie interius: ⁊ exterius per gloriã corꝑis ⁊ anime.

Et fundamẽ.

Moraliter

b ¶ Ipſa vo ciui. aurũ mũ. ſile vi. mũ. nã ibi eſt ꝑfecta charitas ⁊ viſiõis claritas. d ¶ Fũdamẽta mu. ci. ⁊c̄. iſta fundamẽta ſunt apl̃i q̄ poſt xp̄m dicunẽ eccl̃ie fundatores vñ ⁊. ſ. dr̄: Et murus ciuitatis habẽs fundamẽta. xii. ⁊ i ipſis xii. noĩa aploꝝ ⁊ agni. e ¶ Fundamẽtũ pri. ia. ꝑ qḋ põt intelligi petr⁹ xp̄i vicari⁹. ꝓpter qḋ ei⁹ ſignificatio q̄ eſt ꝑ iaſpidẽ vt p̄dictũ eſt cõmunicaẽ petro. f ¶ Scdm ſaphy. qui ẽ coloris celeſtis iõ ſignificat paulũ q̄ fuit raptus ad tertiũ celũ. g ¶ Tertiũ calcedo. qui valet ꝯtra illuſiones demonũ: iõ ſignificat iohannẽ dicentẽ: nolite credere oĩ ſpiritui: ſed ꝓbate ſpũs vtrũ ex deo ſint. h ¶ Quartũ ſmarag. valens cõtra morbũ caducũ. ideo ſignificat iacobũ q̄ p̄m⁹ inter aploſ ſuſtinuit martyriũ ⁊ ſic fuit alus firmitaẽ exẽplũ. i ¶ Quintũ ſardo. faciẽs humilẽ ⁊ pudicũ. iõ ſignificat iacobũ minorẽ ex vtero matris ſanctũ. k ¶ Sextũ ſardius. q̄ gaudiuꝫ accẽdit ⁊ pellit timorẽ. ideo ſignificat andreã: qui vidẽs a longe crucẽ ſibi paratã dixit: O bona crux diu deſiderata ⁊ iam concupiſcẽti aĩo p̄parata: ſecurus ⁊ gaudens venio ad te ⁊c̄. l ¶ Septimũ chryſo. qui pellit timores nocturnos ideo ſignificat mattheũ q̄ a ſponſa xp̄i repulit ethiopẽ tenebroſum.

Octauũ

a octauū berillus: nonū topaci^9: b c decimū chriſopaſſuſ: vndecimū d hiacynthus: duodecimū ameti/ e ſthus. f Et duodecim porte: duo g decim margarite ſunt per ſingu/ las h ⁊ ſingule porte erāt ex ſingu † lis margaritis: ⁊ platee ciuitatiſ b i aurum mundum tanq̄ vitrum p lucidū. Et templum non vidi in l ea. Dñs eni de^9 oipotēs tēplū il k li^9 ē ⁊ āgn^9 † Et ciuitas nō eget ſō l le neq̄ lūna / vt luceāt in ea. Nā m claritas dei illūinabit eā: ⁊ lucer

¶ cum ſint. ¶ q̄ ⁊ ipi ſūt virtutibus ſplendidi. a ¶ .i. cōiugati. ¶ .i. ſimpliciores qui lege^9 mundo vtunt. a ¶ hoc eſt locus orationis ⁊ oblationis q̄ ibi locū nō habebit. ¶ .i. oīmoda requies. a ¶ ſūt eſt tēplū ei^9. b ¶ lumine fidei. a ¶ ſciētia acquiſita. ¶ ad hoc. ¶ .i. trinitas. b ¶ .i. lumie. ſ. ꝯtinēs deitatē.

a ¶ Berillus. Octauus eſt ꝓdictā opatio. Lucet vt aquā ſole pcuſſa. Erit etiā manū tenētis: q̄ qui ſancto iūgit ei^9 conuerſatione accēdit. Dicūt ⁊ alii: q̄ bicolor eſt viridis pallēs ſignificat ſanctos in ꝯtēplatione poſitos virides: ſed cura terrene adminiſtrationis ad pallorē actiue vite redeūtes. b ¶ Topacius. Nouus: quo rarior eo ꝓcioſior: et habet duos colores ex auro et etherea claritate: maxime lucēs cū ſplēdore ſolis tāgit: ſuperās oīm gemmarū claritates: in aſpectū ſuū ſingulariter ꝓuocans aſpiciētes: quē ſi plus poliſ obſcuras: ſi nature relinqs clarior eſt ⁊ nihil eſt cari^9 regib^9 inter diuitias. Cōtēplatiuā vitā ſignificat: quā ſcti reges oībus operū diuitiis ⁊ gēmis virtutū ꝓferunt: ⁊ in eā maxime aſpectus ſuos dirigūt: ⁊ tāto amplius quāto frequentius diuina illuſtrant gra. Ex interna charitate color aureus: ex dulcedine ꝯtēplationis ethereus: q̄ ex attritu ſeculi ſemp obſcuraſcit: vix eniz pōt quis ſimul dolorib^9 attingi: ⁊ trāquilla mente celi gaudia intueri. Uel ſi polis: quaſi ſi dignitatib^9 ſeculi honores eos ⁊ ornas obſcuras: quia cōtemplationi minus vacant / vel minoris meriti ſunt. Et ſicut in octauo actiua vita: ſic in nono cōtēplatiua que eſt angelorū: quoꝝ ſunt nouē ordines. Dicunt q̄dā q̄ omniū lapidū colores habet. vñ ⁊ nomē habet: q̄ pan. i. omne ⁊ inuenitur inſula egypti: que dicit topacō: ſignificat ſanctos oībus coloribus virtutū fulgidos. c ¶ Chriſopaſſus. In india naſcit / viridiſ aureeq̄ mixture. Quidā etiā purpureus cū guttis aureis ſignificat eos qui viroꝝ eterne patrie charitate merent: ⁊ aliam purpureā martyrii oſtēdunt: ⁊ q̄ exēplum dñi ſequunt in india. i. ꝓpe ortū ſolis ſunt / ⁊ cum chriſto regnare expectāt. In denario numero ſunt: ⁊ decalogus implebit per dilectionē que nō finit. igitur in chriſopaſſo: opus martyrii ſignatur / ⁊ premium. Chriſon aurū paſſos porrū dicitur: d ¶ Hiacynthus. Undecimus cum aere mutat / in ſereno perſpicuus. In nubilo obſcurus ſignificat diſcretiſſimos doctores: omibus qualitatibus moribus / etatibus / intellectib^9 ſe cōtēparātes: vt paulus qui dicebat: Sapiētiā loquimur inter perfectos. Itē: nō potui vobis loqui ⁊c. Itē quis infirmat ⁊c. Itē omibus omia factus ſum vt omēs lucrifacerē. e ¶ Ameciſthus. Duodecimus purpureus mixto colore viole ⁊ roſe: quaſdā flammulas de ſe effundens. Purpureus color ſignificat celeſtis regni habitus ⁊ angelice ſocietatis principatū ad quē vēturi ſunt ſancti. Uiola humilē ſanctoꝝ verecundiā: cū odore bone operationis. Roſa precioſam mortē martyꝝ qui nō modo inter ſe: ſed etiā ad inimicos ⁊ perſecutores flāmas charitatis emittunt. Significat igit ametiſthus celeſtis regni ſemp memoriam in cordibus humiliū: ⁊ illā egregiā virtutē: vt etiam ꝓ inimicis orēt: ⁊ de ſalute eoꝝ curēt / q̄ eſt virt^9 virtutū. Coloꝝ varietas / virtutū multiplicitas. f ¶ Et duo. porte. Quaſi dixi eſſe. xii. portas ⁊ cū ita ſint. xii. ille porte. i. ꝓphe introducētes ad fidē trinitatis ex q̄ttuor mūdi partib^9 p ſingulas. i. p inſtructionē ſingulorū ſunt margarite. i. imitatores eorū: qui de quacunq̄ parte mūdi ad fidē trinitatis vocent ſplēdidi virtutibus. g ¶ Singule porte ⁊c. Quaſi ad hoc vt eſſent porte oportuit eſſe margaritas. h ¶ Platee ciuitatis aurū. i. ſapientia vel claritate pleni / mūdi a criminali macula. i ¶ Uitrū perlucidū. i. nullas ſordes in ſe celantes vel q̄ poſſunt mali in operibus nequitiā ſuā velut in ſpeculo cognoſcerere. k ¶ Nō eget ſole neq̄ luna. Hic egent ad ſeruitiū ſole ⁊ luna. ibi nō: deus enim plene illuminabit eos. Uel non eget ſole neq̄ luna. i. maioribus vel minoribus predicatoribus.

Iſa. 60. d.

1. Cor. 2. b
Ibidē. 3. a
2. Co. 11. g.
1. Cor. 9. d

§ Et ambu-

Nico. de lyra

✠ a ¶ Octauū berillus. Secūdus articulus eſt de paſſione chriſti morte ei^9 et ſepultura: cuius fides inuictū reddit in tribulationibus huius mūdi. 1. Pet. iiii. a. Chriſto igit in carne paſſo ⁊ vos ea. co. ar. ido ſignificat p berillū qui contra lites inuictū reddit. ⁊ ſic mitē facit ⁊ benignū. b ¶ Nonū topacius. Tertius articulus ad humanitatē chriſti ꝑtinēs eſt de deſcēſu aīe eius ad inferos: cui^9 fides valet ꝯtra pericula a demonib^9 inferēda: q̄ p hūc deſcēſum fuerūt ſpoliati: ⁊ poteſtas eoꝝ diminuta. ido ſignificat p topaciū qui valet ꝯtra irā. i. cōtra lunaticā paſſionē que frequēter p demones iratos excitat vel augmētat. c ¶ Decimū chriſopaſſus. Quart^9 vero articulus eſt de reſurrectiōe chriſti q̄ eſt cauſa nr̄e reſurrectiōis future. ꝓpter qd fides ei^9 valet ꝯtra corruptionē corpis ⁊ aīe p peccatū. nā oīs corruptio tollet in reſurrectiōe xp̄i. idō deſignat p chriſopaſſū q valet ꝯtra leprā. d ¶ Undecimū hia. Quint^9 articulus eſt de aſcēſione xp̄i ad celos in humanitate aſſumpta: cui^9 fides dat vigorē fidelib^9: vt ipſam ſeqūtur tāq̄ mēbra ei^9: Col. iii. a. Que ſurſum ſūt ſapite ⁊c. ꝓpter qd ſignificat p hiacynthū qui dat mēbris vigorē ⁊ ſaluiferū facit ſaporē. e ¶ Duodecimū ame. Sext^9 articulus eſt de aduētu ad iudiciū in q̄ apparebit xp̄s in forma hūanitatis glioſa: cui^9 fides reddit hoiem ſollicitū ⁊ vigilē vt in illo tremēdo iudicio de factis dictis ⁊ cogitatōib^9 ſuis poſſit reddere rōnē. ideo ſignificatur p ametiſthū qui facit vigilē ⁊ expellit malā cogitationē. f ¶ Et duodecim porte. Hic ꝯſequēter agit de ornamēto portaꝝ / cū dr̄: g ¶ Duodecim mar. ſunt p ſingulas. ſ. portas. licz aūt margarita ſit nomen vnius ſpeciei que gallice vocat perle: tñ hic ⁊ in pluribuſ locis ſacre ſcripture accipit generaliter ꝓ quolibet lapide precioſo: quales autē ſint lapides iſtarū duodecim portarū nō exprimit. ꝓpter qd ꝓbabiliter videt q̄ ſint eiuſdē ſpeciei cū duodecim ꝑdictis / ⁊ etiā eiuſdē ſignificationis. h ¶ Et pla. ciuitatis. Hoc iam expoſitū. ē. i ¶ Et templū. Hic ꝯſequēter deſcribit ſupna hieruſalē quantū ad dei cultū. Ad cui^9 intellectū ſciendū q̄ cultus dei tpe ve. teſta. fuit figuralis reſpectu cult^9 qui obſcurat tpe noui. 1. Co. x. c. Oīa in figura cōtingebant illis. cultus vero teſtamēti noui eſt ſuo modo figuralis reſpectu cultus celeſtis. nā militās eccl'ia repſentat ꝓut pōt celeſtia preconia. vñ dicit in illa ꝓſa: Superne matris gaudia: repſentet eccleſia. que q̄dē repſentatio fit in tēplo materiali ⁊ p corporalia obſequia. ſtatus vero ſupne beatitudinis nō eſt figuralis alicuius expectati vel nō habiti. nā deus clare videt ibi ⁊ ꝑſentialiter habet ⁊ venerat. ꝓpter quod dicit beat^9 iohānes: Et tēplū nō vidi in ea. q̄ deus nō colit ibi per figuralia / ſed in ſua ꝑſentia. ideo ſubdit: k ¶ Dñs eni deus omnipotēs tēplum illius eſt ⁊ agn^9. Nam beati reficiunt interius in aſpectu diuinitatis. exterius vero in aſpectu humanitatis chriſti. ⁊ ſic vtrāq̄ naturā colunt ⁊ adorant inquantū humanitas eſt diuinitati coniuncta. l ¶ Et ciuitas non eget ſole neq̄ luna / vt luceāt in ea. i. illuſtratiōe corporali. m ¶ Nā claritas dei illumiabit eā. Quia ꝑfecte electi illuſtrant.

✠ Et ambu-

Moraliter

✱ a ¶ Octauū berillus. qui reddit mitē ⁊ facit benignū. ideo ſignificat ſimonē: q̄ audiens interꝑtat. mitis eni ⁊ benigni ꝓpriū eſt audire pacifice qd dicit. b ¶ Nonū topazi^9. Qui valet contra lunaticā paſſionē. ideo ſignificat bartholomeū qui filiam regis polemii ab hac paſſione curauit ⁊ baptiçauit. c ¶ Decimū chriſopaſſus. Qui valere dicit cōtra leprā. ideo ſignificat thomā q̄ p diligētiā inquirēdi veritatē reſurrectionis repulit a nobis leprā infidelitatis. d ¶ Undecimū hiacynthus. Qui dat mēbris vigorē. ideo ſignificat philippū q̄ debilitatos ⁊ egrotātes ex flatu draconis reſtituit ad vigorē ꝑfecte ſanitatis. e ¶ Duodecimū ametiſthus. Qui facit vigilē ⁊ repellit malā cogitationē. iō ſignificat iudā q̄ interꝑtat ꝯfitens ſiue laudās. nā ꝯfeſſio culpe ⁊ laudis diuine vigilē facit ⁊ cogitationē malam repellit. Iſte vero ꝓprietates lapidū accepte ſunt de libro qui dicit de ꝓprietatib^9 rerū. † ¶ Et ſingule porte erāt ex ſingulis margaritis. Sicut apl'i dicti ſunt fundamenta ita poſſunt dici porte ⁊ exponi de eis predicte margarite ſicut iā ſunt expoſite. i ¶ Et templum nō vidi in ea. Nā in ciuitate celeſti nihil figurale reperit ſed deus in ſeipō adoret.

a ¶ Et ambulabūt. Tanta erit lux in futuro ꝙ vſq; ad ſinē mūdi ambulabūt gentes.i.ꝓmouebunt de bono in meli⁹. b ¶ In lumine. In ſpe hui⁹ luminis: vel ꝑ lumē: vel per lucem: vel ꝑ radios cognitionis eius. c ¶ Reges terre.i.illi maiores q̄ regūt ērenitatē ſuā ⁊ alioꝝ. d ¶ Et por. In pātri aliqñ ſītrahit ꝑdicato ne fures itrēt ⁊ ꝯculcēt dū noxē.i.loc⁹ iſidiaꝝ: ſʒ q: ibi dies perpetuus: ⁊ oīs timor auferet. e ¶ Afferent. Ad ſilitudinē victoꝝ q̄ ſpolia i ſuas vrbes ferūt. f ¶ Nō intra.i ea. Dicta honeſtate ciuitatis ne q̄ſq; falſus frat ad aliquē hoꝝ graduū ꝑtingere ꝑſumeret: determinat q̄ ſunt intraturi q̄ nō. Ca.XXII

T oſidit. Poſtq; ſitū ciuitatis dignitatē ei⁹ ⁊ muros ⁊ fūdamēta oſidit: deſcribit refectiōeʒ quā de⁹ ciuitati ꝑbuit ⁊ in pñti ⁊ maxie in futuro. In pñtis deitat vl i imitatiōe vite agni: q̄ ꝓpoſuit nob in ſe exēplū. b ¶ Fluuiū.i.aquā fluentē.i.eternā btītudinē. In ſpecie aq̄ notat ꝑ ablutionē baptiſmi ad h̄ ꝑueniſſe. i ¶ De ſe.dei.i.de illis i qb⁹ ꝑncipalr ſedebit de⁹ q: in illis maxie eſt: ⁊ ꝑ iſtructionē eorum minores coronabunt. k ¶ Et vtraq; ⁊c. Circa flumē.i.i hac vita habem⁹ lignū vite.i.corp⁹ ⁊ ſāguinē xp̄i: in qb⁹ reficimur: vltra flumē.i. in futuro habebim⁹ ip̄m ꝑſentē. Al' ꝑ citra flumē accipiam⁹ tp̄s ante baptiſmū: ꝑ vltra illud qḋ fuit poſt baptiſmū: vt denotemus fideles: ⁊ in veteri ⁊ noua lege ſaluatos per xp̄m: qḋ ſignificauit moyſes q̄ duxit filios iſrael vſq; ad flumē iordanis ⁊ ieſus fili⁹ naue q̄ de flumine iordanis duxit eos i terrā ꝓmiſſionis. l ¶ Lignū vite. Quaſi ipſe refectionē dat: ip̄e etiā dat eis q̄ parauerent eos qb⁹ ipſe reddat. ⁊ hoc eſt afferens.ſ.d. ¶ Lignū. alia lr̄a lignū vite reddēs fructū ſuū per duodecim menſes.i.per duodecim ap̄los: q: xp̄s dies ⁊ annus: ap̄li hore vel menſes: vt

Ioh.11.b ibi dr̄: Nonne.xii. hore ſunt diei.q.d. vos eſtis ſbditi mihi: ⁊ mihi ꝑuidēdū eſt nō vobis: et alia ligna ſunt ibi reddētia fructū ſuū.i.ſancti qui reddūt ꝓ meritꝭ ꝑmia ſibi ſubditis. m ¶ Fructꝰ duo.i.ꝓphās ⁊ ap̄los i fide trinitatis ꝑ q̄tuor mūdi ꝑtes fructificātes. ¶ Et folia.

¶ .i.humanitas. a ¶ ad alioꝝ illuminationē. b ¶ minores ⁊ ſubditi.

a na ei⁹ eſt agn⁹. Et ābulabūt gentes in lūine ei⁹: ⁊ reges tre afferēt b c

¶ maiores.

a ¶ .i.acquiſitos pro quibus coronabunt. b ¶ puritatē cōſcientie. c ¶ pro ea habēda.

d gloriā ſuā ⁊ honorē i illā. †Et porte d

a ¶ ad vidēdū ⁊ laudādū deū intellect⁹ ⁊ affectus. b ¶ hoc de futuro. ¶ ꝑ aliquā aduerſitatē. a ¶ in ipſo futuro. ¶ .i.repſentabūt deo patri. b ¶ glorificatas gentes. c ¶ .i. puritatē cōſcientiarū gentiū.

ei⁹ nō claudent ꝑ diē. Nox eni e nō erit illic. Et afferēt gloriā ⁊ hōf norē gētiū in illā. Nō intrabit in g

¶ vl' eā. a ¶ cū alijs ꝑ ꝯſenſū inq̄natū q̄tū ad pctm̄ cordis. ¶ .i.aliq̄d criminale.

ea aliq̄d coinq̄natū: aut abomia b

a ¶ quantū ad peccatū operis. b ¶ mendaciū facis qui in mēdacijs inueniēdis delectatur. ¶ vel quātū ad peccatū oris. ¶ q̄ſi q̄d per ſingula: nemo intrabit niſi.

tionē faciēs et mēdaciū niſi q̄ ſcri k

a ¶ .i.humanitatis per quā dabit.

pti ſūt i libro vite agni. C.XXII l

a ¶ eternā beatitudinē.

E T oſidit mihi fluuiū m

a ¶ q: refrigerat p⁹ laborē ⁊ eternalit viuificat. c ¶ q: eternaliter fulgebūt.

aque viue ſplēdidū

a ¶ ꝓpter cordiū ⁊ corporum trāſparentiā. b ¶ .i.de maioribus qui ſunt ſedes dei in minores.

i tanq̄ cryſtallū ꝓcedentē de ſede n

a ¶ .i.in cōmuni coꝝ q̄ latiori via inceſſerūt.

dei et agni. †In medio platee ei⁹ o

a ¶ in via ⁊ patria beatitudinis. ¶ xp̄s.

p ex vtraq; parte fluminis lignum q

a ¶ mercedē imortalitatis. ¶ eternaliter.

m vite afferens fructus duodecim r

Ni. de ly.

a ¶ Et ambulabūt gen.i.electi. b ¶ In lumie ei⁹. nā oia faciūt ex illuſtratiōe dei. c ¶ Et reges ter.affe.⁊c. rex dicit a regēdo. oia ꝺo corꝑalia ⁊ hoies ꝑ angelos ſāctos adminiſtrant et regunt. ꝓpter qḋ hic ⁊ in plurib⁹ alijs ſacre ſcripture locis angeli reges terre dicunt. ex electis ꝺo q̄ ꝑ eorū adminiſtrationē ad beatitudinē deducunt eoꝝ gloria augmentat. ⁊ ſm hoc afferre gloriā ſuā in ſupernā hieruſalem hic dicunt. d ¶ Et porte ei⁹ ⁊c. nā a tp̄e paſſiōis xp̄i ꝑ quā apte ſunt ianue celi manēt ⁊ manebūt apte. nā ibi ſtatim recipiuntur aie purgate. dicit autē tēpus a dicta paſſione dies. q: tūc ſanctis patrib⁹ in limbo detētis data fuit lux glie: ꝓpter qḋ xp̄s dixit latroni pendēti in cruce: Hodie mecū eris in para. Luc.xxiii.f. e ¶ Nox eni nō erit il.q.d. porte tue de cetero nō claudent: q: dictū eſt ꝙ nō claudunt per diem. f ¶ Et afferēt glo.⁊c. modo ꝑdicto. g ¶ Nō itrabit in ea ali. coin. vitio carnis. h ¶ Aut abomina.fa.i.pctm̄ cōtra naturā. i ¶ Et menda.i.hypocriſim q̄ eſt mēdaciū in facto: et vt excludat oē aliud pctm̄. ſubdit: k ¶ Niſi q̄ ſcri.⁊c.i.in diuina ꝑdeſtinatiōe: ⁊ hic liber etiā dicit liber. l ¶ Agni.i. xp̄i: inq̄tum eſt vnus deus cū patre. Ca. XXII

E T oſtēdit mi.flu.⁊c. Hic vltimo deſcribit ſuꝑnaꝫ hierlm q̄tum ad refectionē diuiā: ⁊ diuidit in duas

Diuiſio partes: q: ꝑmo deſcribit hoc ꝯuiuiū. ſcḋo cōuiuarū exercitiū/ ibi: Et oē maledictū nō erit ⁊c. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ refectio beatoꝝ nō intelligit a nobis niſi ꝑ ſimilitudinē corꝑalium. ad refectionem

refectionē autē corꝑis duo reqrunt.ſcʒ cibus ⁊ potus. ꝑmo ḡ deſcribit potus cū dr̄: m ¶ Et oſtēdit mi.flu.aq̄ viue: ꝑ quē intelligit ſpūſſctūs. vñ dicit ſaluator: Ioh.vii.f. Qui credit i me ſicut dicit ſcriptura: flumia fluēt de vētre ei⁹ aq̄ viue: qḋ exponēs euāgeliſta ſbdit: h̄ aūt dixit de ſpū quē accepturi erāt credētes in eū. ſpūs aūt ſctūs cui approꝑriat bonitas ⁊ ſuauitas reficit btōs ꝑ modū dulcis pot⁹. iō ſignificat ꝑ fluuiū aq̄ viue.i. dātis gloriā vite. n ¶ Procedētē ⁊c. nā ſpūſſctūs ex pr̄e ⁊ filio ꝓcedit. o ¶ In me.pla.ei⁹. ad reficiendū totū ꝯſortiū btōꝝ. p ¶ Ex vtraq; Hic ꝯñr deſcribit refectio celeſtis q̄tū ad cibū/ cū dr̄: Ex vtra.pte flu.i.hinc ⁊ inde. q ¶ Lignū vi.i.xp̄s q̄ ſm diuinitatē eſt vbicūq; ſicut et ſpūſſctūs cū vnū ſint in eſſentia. r ¶ Afferēs fructus.q̄ etiā dicūt fruct⁹ ſpūs: Gal.v.d.

†Eſa.60.c

Nā indiuiſa ſūt opa trinitatis: ⁊ ꝑ ꝯñs filij ⁊ ſpūſſcti. Sciēdū tñ ꝙ iſti fruct⁹ aliter habent in via ꝑ gratiā: ⁊ aliter i patria ꝑ gloriā: ſicut dictū ē de q̄tuor virtutibus cardinalib⁹. ca.ꝑce. ſic ſūt alij act⁹ viatorij ⁊ cōprehēſorij. Primus ḡ fructus: vt Gal.v.dr̄ eſt charitas q̄ in patria eſt i deū viſuʒ totalit ꝑ amorē trāſformari. Scḋs eſt gaudiū q̄ eſt i deo viſo delectari. Terti⁹ ē pax q̄ eſt in ip̄o totalit q̄etari. Quart⁹ eſt patiētia q̄ in via eſt in adūſarijs nō frāgi. in p̄ria ꝺo vbi nulla eſt adūſitas eſt in deo firmit ſtabiliri. Quint⁹ ē benignitas.i. bona igneitas q̄ eſt i btīs ad amorē ꝓximi inflāmati q̄tū ad effectū. vñ in eis eſt vn⁹ ardor cordiū: vt dr̄ in illa ꝓſa: Supne matris gau.⁊c. Sext⁹ ē bonitas.i. diffuſio ꝓprij boni ad ꝓximū ſm effectū. nā bonū eſt ſui diffuſiuū. bonū aūt vni⁹ btī redūdat in alteꝝ. nā vn⁹ gaudet de alteri⁹ bono ſicut de ſuo ꝓꝑo. Septim⁹ eſt lōganimitas q̄ eſt eq̄nimis expectatio boni futuri aie ꝺo btōꝝ eq̄nimiter expectant gliam corꝑis. Octau⁹ eſt māſuetudo q̄ ē in via ire moderatio: ſʒ in p̄ria nō hʒ locū ira q̄tū ad ſuū materiale qḋ eſt acceſſio ſanguinis circa cor: ſʒ q̄tū ad ſuū formale qḋ eſt appetit⁹ vīdicte hʒ ibi locū: q: btī vindictā appetūt obſtinatoꝝ pctōꝝ. ſm illḋ Ps̄.lvii.b. Letabit iuſt⁹ cū vi. vindictā: man⁹ ſuas lauabit in ſanguie peccatoris. ⁊ q̄m appetit⁹ iſte moderat⁹ eſt in beatis ſm regulā diuine iuſticie. ideo ſm hoc eſt ibi manſuetudo. Nonus eſt

Duodecim ſūt fructus ſpiritus

†Gal.5.d ezech.47.c

fides: que ſi accipiat vt eſt virtus theologica nō eſt in patria cū ſit de nō apparētib⁹: Heb.xi. ſʒ ei i p̄ria ſuccedit viſio clara. ſi aūt accipiat fides ꝓ fidelitate ſic eſt i btīs maxie. Decim⁹ ē modeſtia q̄ excellēter eſt i p̄ria. nā vires iferiores aie ſūt oino ſuꝑiorib⁹ ſubiecte. Vndecim⁹ eſt ꝯtinētia. eſt aūt cōtinēs qui cōcupiſcētias inordinatas patit: ſed ab eis nō deducit cōtra paſſiōes fortiter ſe tenēs. hmōi ꝺo cōcupiſcētie nō ſunt in patria. ꝓpter qḋ nō eſt ibi cōtinētia q̄tū ad cōcupiſcētias patiētiā: tamē eſt ibi q̄tū ad nō deduci. nā beati nō pn̄t in aliqḋ malū flecti. Duodecim⁹ eſt caſtitas: q̄ ꝓut importat mūdiciā eſt in patria. nā in eā nō itrat aliq̄d coinquinatū: vt dictū eſt ſupra.

Per menſes

Moraliter Moralr. m ¶ Et oſidit ⁊c. Hoc lr̄alit expoſui de ꝓceſſu ſpūſſcti q̄ a ſctis i p̄ria videt: lʒ nō cōꝑhēdat. vita ꝺo celeſt' in ſacre ſcripture ſtudio ichoat ſic dic Hiero. in ep̄la ad Paulinū de oib⁹ ſacre ſcripture libris: Oro te frat chariſſime iter hec viuere: iſta meditari: nihil aliḋ noſſe: nihil aliḋ q̄rere: nōne videt tibi iā h̄ i tris regni celeſt' hitaculū ⁊c. Propt qḋ h̄ flumē dici pōt ſacra ſcriptura q̄ ꝑ reuelationē ꝓcedit a ſede dei ⁊ agni aq̄ viue. nā ab eo q̄ eſt vita ꝑ ſcientiā fluit ꝑ reuelatiōeʒ ⁊ refluit ꝑ clarā viſionē. ip̄a ē fons ſaliētis.i. ſalire faciētis i vitā eternā: Ioh.iiii. ſicut aq̄ materiales a mari fluūt ⁊ in mare reuertūt. p ¶ Ex vtraq; ⁊c.i.xp̄s. vtraq; eni ps hui⁹ fluminis eſt vet⁹ teſta. ⁊ nouū: ⁊ in vtroq; deſcribit xp̄s: i nouo tñ mag' clare. r ¶ Afferēs ⁊c. qui exp̄munt. Gal.v.d. Fructus autē ſpūs eſt charitas

C E a ¶ Et folia ligni. Quaſi ꝛ qȝ chri-
ſtus reddet fructū . hoc erit: ſic ꝙ apl'i
ꝛ poſt eos alij etiā ſpargent folia ipſi-
us chriſti. b ¶ Et dixit mihi. Si-
cut in principio poſuit cōmendationē
viſionis: ſic etiā iam ad vltimū ponit.
c ¶ Dñs deus ſpūm ꝓphetarum
miſit. Et bene debes credere: qꝛ ille
qui in poteſtate habet dona ſpiritualia
eſt ꝑ quē locuti ſunt omīa ꝓphete dixe
runt: d ¶ Angelū ſuū oñdere ſer
uis ſuis ꝛc. Sicut angelus iohanni:
ſic iohānes cōmēdat diſcipulis ſuis.q.
d.nō ꝓpter me facta eſt hec annūciatio
mihi: ſꝫ vt vos mihi credatis. e ¶ Et
poſtq̄ȝ audiſſem ꝛ vidiſſem. Hic
dat nobis intelligere ꝙ ꝓ his in vene
ratione debem᷑ eū habere: nec tñ eū:
†Eſa.60.d. ſed deū adorare: ꝛ per obſeruātiā ver-
borū libri: parificationē angeloꝝ cōſe-
qui. f ¶ Et fratrū tuorū ꝓpheta
rū ꝛ eorū qui ꝛc. Nō ſunt a munere
ꝓphetie alieni putandi: qui habēt gra
tiam interpretādi: vt Auguſtin᷑: Hie-
rony. Ambro: Gregori᷑. g ¶ Qui
nocet noceat adhuc. Quia poſſet
obijci: ꝙ malū eſſet ꝓphetare malis cū
grauius eſſent inde puniēdi dictuȝ eſt
ſibi: ne ideo ceſſet qꝛ iuſtum eſt.
h ¶ Qui in ſordib᷑ eſt ſordeſcat
adhuc. Alia lra. Qui in ſordibus eſt
†A.21.b. ſordeſcat adhuc ꝛ iuſt᷑ iuſtificet adhuc.
¶ Beati

Nico.de lyra

✠ eſt chari. ꝛ gau. ꝛc. a ¶ Per mē
ſes ſingulos ꝛc. Menſis apud he-
breos incipit a prima lunatione: ꝓpter
quod nouitatē deſignat. per ſingulos
intelligit᷑ cōtinuatio. ꝛ ſic ꝑ mēſes ſin-
gulos intelligit᷑ eternitas huius fru-
ctus: qꝛ ſemꝑ manet in ſua nouitate et
†A.1.a ſua duratione. ꝛ hoc modo dicit᷑ Eſa.
vlt. g. Et erit mēſis ex menſe: ꝛ ſabba-
tū ex ſabbato ꝛc. b ¶ Et folia ligni
ad ſanitatē gentiū. Per folia intel
ligunt᷑ verba etiā ſm̄ cōmunē modum
loquēdi. ergo folia ligni ſūt verba chri
ſti in euangelio cōtenta: que ſunt ad ſa
nitatē gentiū. nā per ꝑdicationē euan-
gelij gentes per orbē diſperſe cōuerſe
ſunt ad chriſtū. c ¶ Et oē maledi
ctū nō erit ꝛc. Hic cōſequēter deſcri
bit᷑ cōuiuarū exercitiū. Circa qȝ ſcien-
dū ꝙ in cōuiuijs carnalibus ſolent ho-
mines relaxare linguas ſuas ad blaſ-
†A.19.b. phemias ꝛ cōuitia. ꝓpter quod diues
epulo poſitus in inferno magis crucia
bat᷑ in lingua: Lu.xvi.d. Hoc autē re-
mouet᷑ a ꝯuiuio celeſti: cū dicit᷑: Et oē
maledictū ꝛc. ſed grāꝝ actio ꝛ vox
laudis. d ¶ Sed ſedes dei ꝛ agni
in illa erunt. Nā ibi maxime relucet
eoꝝ maieſtas. e ¶ Et ſerui ei᷑. ſ. an
geli ſcti ꝛ beati. f ¶ Seruiet illi. Ex
equēdo quicq̄d placitū eſt ei. g ¶ Et
videbunt faciē ei᷑. Clare ꝛ aperte.
h ¶ Et nomē eius in frontib᷑ co-
†A.1.a rū. i. maniſeſte patebit omibus ꝙ ſint
†47.diſt.c. ſerui ei᷑. i ¶ Et nox vltra nō erit.
Quilibet Hoc expoſitum eſt. ſ. hic tñ repetit᷑ ad
maiorē aſſertionē: et qꝛ ſeruire deo eſt
regnare. ideo ſeq̄t᷑: k ¶ Et regnabūt
in ſe. ſe. i. eternaliter a parte poſt.
l ¶ Et dixit mihi. Hec eſt vltima pars
principalis huius libri que ponit᷑ in fi-
ne ꝑ modū epilogi. in q̄ ꝑmo ponit᷑ hu
ius libri cōmēdatio. ſcdo ꝑſcriptoꝝ bre
uis reci

a ¶ ꝑ ſingulas etates vł aſſidue. b ¶ refecti
ꝑ mēſes ſingulos reddēs fructū a
onē. a ¶ .i. ꝑcepta xp̄i que tegūt ꝛ ornāt fru
ctum. ¶ ſi implentur.
a ſuū: ꝛ folia ligni ad ſanitatē gen- b
a ¶ .i. ſubtractio grē nō fiet amplius.
b ¶ peccati ꝓpter qȝ meret᷑ maledictionē.
tiū. Et oē maledictū nō erit am- c
¶ .i. eternalr reddet deꝰ trinitas ꝛ xp̄s bo
pli᷑: ſꝫ ſedēs dei ꝛ agni i illa erūt: d
nis in illa. a ¶ nō timoris ſꝫ dilectōis. b ¶ nul
lo mō inq̄etabūt. c ¶ nō enigmate vt nūc ſꝫ ſi
ꝛ ſerui ei᷑ ſeruiēt illi. Et videbūt f
cut ē. a ¶ dei vocabūt ꝛ agni. b ¶ .i. i apto ſi g
faciē ei᷑: et nomē ei᷑ in frontibus h
cut in opato eū ꝯfeſſi ſūt. ¶ aliq̄ ignorātia.
eorum. †Et nox vltra non erit: et i
¶ .i. doctrina veteris legis vel alicuius me
diocris predicatoris
nō egebunt lumine lucerne: neq̄ȝ
lumine ſolis: quoniaȝ dñs deus
¶ lumine alioꝝ. ¶ cum eo.
illuminabit illos: ꝛ regnabunt in k
¶ ꝙ repugnāt ad egere lumie alioꝝ. ¶ idē an
b ſecula ſeculorum. Et dixit mihi: l
gelus q̄ cetera oſtderat. a ¶ .i. q̄cq̄d ꝟbis
ꝛ figuris oñdit mihi. b ¶ qꝛ adimplebunt᷑.
¶ .i. abilia q̄bus fides adhibeat᷑.
†Hec verba fideliſſimā ſunt ꝛ ve m n
c ra. Et dominus deus ſpirituum o
b prophetarū miſit angelum ſuū:
a ¶ nō regib᷑ nō pbis. ¶ nō timore. b ¶ qꝛ
nō poſſunt remanere inexpleta.
oſtēdere ſeruis ſuis que oportet p q
¶ ꝛ vere cito fiet qꝛ ipſe dicit.
fieri cito. Et ecce venio velocit᷑. r
a ¶ ꝛ hoc dixi: Btūs ꝛc. b ¶ ope cōplet.
†Beat᷑ q̄ cuſtodit ꝟba ꝓphetie li
a ¶ q̄ nihil falſū ſoleo vobis dicere. ¶ ꝟba.
bri hui᷑. Et ego iohānes audiui a
¶ figuras.
c ꝛ vidi hec. Et poſtq̄ȝ audiſſem ꝛ t
¶ .i. humiliaui me.
vidiſſem: cecidi vt adorarē ante
a ¶ quaſi ꝓ hac cauſa.
pedes angeli q̄ mihi hec oſtēdē-
a ¶ caue. b ¶ ꝓpter huānā naturā in chri
ſto exaltatam.
bat. Et dixit mihi: Vidē ne fecē- t
¶ qꝛ vnius dei.
f ris. †Cōſeruus eni tuus ſuꝫ: ꝛ fra
a ¶ .i. predicantiū. b ¶ .i. ꝑdicantibus.
obedientiā ꝓphetie.
trum tuoꝝ ꝓphetārum: ꝛ eōrum
qui ſeruant verba libri hui᷑. De
a ¶ ne ſigillaueris ſed palā pone oībus.
um adora. Et dixit mihi: Nē ſi- t
gnaueris verba ꝓphetie libri hu
a ¶ .i. in quo oportet acquirere fratres.
b ¶ que mali inferūt bonis inferant.
g ius. †Tēpus eni ꝓpe eſt. †Qui x
a ¶ .i. poſt oſtēſionē libri. b ¶ .i. in ꝓpria ne
b nocet noceat adhuc: ꝛ qui in ſor y
quitia. a ¶ modus ꝑmiſſiuus nō imperatiuus iuſto iudicio dei.
dib᷑ eſt ſordēſcat adhuc. Et qui z
¶ .i. bonū inferēs alijs impenſius inferat.
¶ in ſe.
iuſt᷑ eſt iuſtificet adhuc: ꝛ ſanct᷑ &

uis recitatio/ ibi: Qui nocet. tertio di- G
ctorū ꝯfirmatio: ibi: Cōteſtor eni. Cir-
ca ꝑmū dicit᷑: Et di. mihi. Angelus.
m ¶ Hec ꝟba. A te ſcripta. n ¶ Fi-
deliſſima ꝛ ve. ſūt. Nā a ꝑma veri-
tate ꝓceſſerūt. ideo ſubdit᷑: o ¶ Et do.
de᷑ ſpi. ꝓphe. Licꝫ vn᷑ ſpūſſctūs tā-
gat mētes oim ꝓphaꝝ: tñ effect᷑ ei᷑ ſūt
multi ꝛ varij in mētib᷑ ipoꝝ. p ¶ Oſt
dere ſer. ſuis. ꝑ iohānē. q ¶ Que
opor. fi. cito. qꝛ ſūt ꝑordinata a deo:
cui᷑ ordinatio nō pꝫ fruſtrari. ideo ſeq̄t᷑:
r ¶ Et ec. ve. velocit. Ad ipſam iplē Diuiſio
dū: ꝛ ſic appet hui᷑ libri ꝟitas. ſcdo tā-
git ei᷑ vtilitas/ cū dr: Btūs q̄ cuſto. ter
tio ei᷑ auctoritas ex pte ſcriptoris/ cuȝ
dr: s ¶ Et ego io. ꝛc. Qui adhuc vi-
uēs in terris fuit maior hoie: par ange
lis. ꝓpter qȝ angel᷑ renuit accipe reue
rētiā quā ſibi voluit exhibere/ cū dr: Et
poſtq̄ȝ audiſſem ꝛc. ꝛ ptꝫ lra. q̄rto tan-
git hui᷑ libri aliq̄lis itelligibilitas/ cū
dr: t ¶ Et di. mi. ví. ne ꝛc. i. nō oc-
cultes oino intellectū ꝟboꝝ. ꝓpter qȝ
in plurib᷑ locis ponunt᷑ aliq̄ ſatis pla-
ne ex q̄b᷑ aperit᷑ via ſtudioſis ad alia
intelligēda aliq̄liter/ ſaltē in multis: ſi
cut ſuperi᷑ declaraui in locis ſuis.
v ¶ Tps eni ꝓ. eſt. Implendis ſcri
ptoꝝ. x ¶ Qui nocet. Hic interpo-
nit᷑ breuis recitatio ꝑſcriptoꝝ. nā ſupe
rius actū eſt de diſtinctiōe electoꝝ ꝛ re
proborū. ꝛ q̄ntū ad h̄ dr: Qui nocet.
Peccādo ꝯtra ꝓximū. y ¶ Noceat
adhuc. i. nocebit: ita ꝙ ponit᷑ hic opta
tiu᷑ ꝓ indicatiuo: ꝛ loq̄t᷑ de reprobis ꝑ
ſcitis q̄ moriunt᷑ in pctō mortali.
z ¶ Et q̄ in ſor. ē. Peccādo in ſeipſm. h
a ¶ Sordeſcat adhuc. i. ſordeſcet.
b ¶ Et q̄ iuſt᷑. Recte viuēdo ad ꝓxi
mū. c ¶ Iuſtificet adhuc. i. iuſticiā
faciet. ꝛ loq̄t᷑ de iuſtis ꝑdeſtinatis q̄ dece-
dūt i grā finali. d ¶ Et ſctūs ꝛc. Vi
uēdo mūde ad ſeipſm. ſcdo in ſupiorib᷑
freq̄nt᷑ dictū ē de retributōe bonoꝝ ꝛ
reproboꝝ: ꝛ q̄ntū ad h̄ dr in ꝑſona xp̄i:
✠ Ecce ve.
✳ a ¶ Per mēſes ſingulos. Mē- Moraliter
ſis dicit᷑ a mene qȝ eſt defect᷑: iſti ꝟo
fruct᷑ releuāt ſinglos defect᷑. b ¶ Et
folia ligni ꝛc. Folia pñt dici xp̄i ver-
ba q̄b᷑ multitudo gētiū eſt ab infideli-
tate ſanata. c ¶ Et oē ma. ꝛc. Nihil
eni cōtinet᷑ in ſacra ſcriptura qȝ nō ſit
inductiuū ad bonū. d ¶ Sed ſe. dei
ꝛ ag. in il. erūt. Nā in ipa vtraq̄ȝ re-
perit᷑ deſcripta. e ¶ Et ſerui ei᷑. i. de-
uote ſtudētes. f ¶ Seruiet il. ꝑdicā
do ꝓplis ꝛ deū colēdo. g ¶ Et vide.
faciē ei᷑. Per ſpeculū ꝛ in enigmate
in preſenti/ ꝛ facie ad faciē in futuro.
h ¶ Et nomen ei᷑ ſcri. eſt in fron.
eoꝝ. Per fidelē ꝛ apertā ꝯfeſſionem.
i ¶ Et nox vl. nō erit. i. nulla obſcu
ritas/ ſed viſio clara. Cetera patēt vſq̄ȝ
ibi: † ¶ Et poſtq̄ȝ au. ꝛc. ꝛ exponat᷑
ſicut. ſ. xix. t ¶ Et dixit mihi. Ne
ſignaueris ꝟba ꝛc. Quia ſacra ſcriptura
nō eſt occultāda: ſed magis explanāda
ꝛ ꝑdicanda: locis tñ ꝛ tēporibus debi
tis. vnd in ei᷑ ꝑſona dicit᷑ Ecci. xxiiij.c.
Qui elucidāt me vitā eternā habebūt.
x ¶ Qui nocet noceat adhuc. i. no
cebit: ita ꝙ ponit᷑ optatiuū ꝓ indicati-
uo. ꝛ ſiliter cū dicit᷑: z ¶ Et q̄ in ſor-
dibus eſt ꝛc. Quaſi dicat per ſacram
ſcripturā non mutat᷑ liberū arbitriū quin
flexibile ſit ad bonū ꝛ ad malum.
Et ecce venio

a ¶ Beati q̄ la. q: dixerat nocens noceat: ſordēs ſordeſcat. ne aliquis malus diceret: ergo ſim malus q̄re me peniteret/ dicit: nō ſolū beati ſunt q̄ maiorē recipiūt pſecutionē: ſz etiam illi q̄ cōtaminauerūt ſtolas ſuas q̄s ī baptiſmo acceperunt: ſi deinde lauerūt eas: ⁊ eos peccaſſe peniteat.
b ¶ Ego ieſus. Cōmēdauit librū p angelū: p ſui dignitatē: mō etiā p auctoritatē ipi⁹ xp̄i. q. d. oēs audiētes ſciāt q̄ ego ieſus mi. a. m. teſtificari vobis hec. c ¶ Stella ſplēdida. Clara ſtella: id ē magna claritas annuncians diem. i. futuram beatitudinem: per meam reſurrectionem in mane factam. d ¶ Et ſpiritus. Id eſt trinitas q̄ ꝓ puritatē excellētia ſpūs dicitur: Et ſpūs ⁊ ſpon. Hic etiā ſubdit teſtimoniū trinitatē ⁊ fideliū: quaſi iō debetis recipe: q: ſpūs et ſponſa ⁊c. e ¶ Et q̄ ſitit. Et nō tn̄ quilibet: ſz ille tn̄ veniat q̄ ſitit. i. credere deſiderat. f ¶ Qui vult acci. Et nō eſt labor: quia ſola volūtas ſufficit. g ¶ Conteſtor. Poſtq̄ cōmendationē poſuit p ſe: p angelū: p chriſtū: p trinitatē p fideles: q: quoſdā ſciebat eſſe ī aſia q̄ ꝓ ſuis erroribus ſouēdis aliqd adderēt vel demerēt: ſupponit excōicationē. h ¶ Gratia domini. conſummatio apoſtoli in ꝟbo chriſti.

Nico.de lyra

* a ¶ Ecce venio ci. ⁊c. q̄ ſ poſ ſit oſtēdit. d. b ¶ Ego ſū al. ⁊ o. i. cauſa effectiua ⁊ finalis oim ſicut alpha ē prima lr̄a greca ⁊ o vltima. c ¶ Bti q̄ lauerunt ſto. ſu. aquiſ pnie in pn̄ti. Qz aūt in aliqb⁹ libris ſubdiē: In ſanguie agni: nō ē de textu: nec habeē in antiquis biblys. d ¶ Ut ſit ptās e. i li. vi. i. in futuro fruāē xp̄o: cui⁹ diuiitate reficiāē hi interi⁹ ⁊ ei⁹ hūanitate exterius. e ¶ Et p por. i ci. i. p obſeruatiōes mādatoꝝ intrāt ad vitā eternam. f ¶ Foris canes. i. guloſi ⁊ detractores ꝯ bonos latrantes. g ¶ Et venefici. i. inuidie veneno pleni. h ¶ Et ipu. i. leiſos inficientes. i ¶ Et ho. corꝑales ⁊ ſpirituales. k ¶ Et ido. ſer. qd̄ ē pctm̄ directe ꝯ deū. l ¶ Et ois q̄ a. ⁊ fa. men. ille amat q̄ delectaē mēdacia ꝓferēdo: ſz hypocrita facit mēdaciū. nam hypocriſis eſt mēdaciū in facto. m ¶ Ego ieſus mi. an. m. ⁊c. ſ. punitionē maloꝝ ⁊ p̄miationē bonorū. n ¶ In eccle. q̄ ſūt p orbez vni. tertio i ſuperiorib⁹ dictū ē frequēter de xp̄i excellētia: ⁊ q̄tū ad ꝺ ſubdiē in ei⁹ pſona: o ¶ Ego ſū ge. et ra. da. i. de radice ieſſe: ſicut Dauid ē de genere ei⁹ q̄tū ad hūanitatē. ſm q̄ dr̄ Eſa. xi. a. Egrediet̄ virga de ra. ieſſe ⁊ flos de ra. ei⁹ aſcē. ⁊c. q̄ flos ē xp̄s ſm ſenſū lr̄alē: ſić diffuſi⁹ fuit ibi dictū. p ¶ Stella ſplē. ⁊ m. q̄tū ad diuinitatē illuſtrās oēz hoiem venientē in hūc mūdū: Joh. i.

Nota q ¶ Et ſpūs ⁊ ſponſa dicūt veni. Nota hec eſt vera lr̄a ⁊ ſic habet libri correcti. dicit aūt ſpūſſctūs xp̄o: r ¶ Veni. ſ. ad iudicium ad iuſtos p̄miandū: quod dupliciē poteſt intelligi. Uno mō: q: facit iuſtos h dicere: q̄ p̄miari deſiderāt a xp̄o iudice: eo mō loquendi quo dicitur Rom̄. viii. c. Spiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus: id ē poſtulare facit ſm oēs

¶ vt iuſticiā faciat alia lr̄a. ¶ Hec ipſe ē brevis

ſanctificetur adhuc. Ecce venio ci- a
to: et merces mea mecum eſt: redde
¶ ſcꝫ a ¶ vl' ſcd'm. b ¶ vni plus alij minus
re vnicuiq3 iuxta opa ſua † Ego ſuz b
a ¶ et potero facere q: ego ⁊c. b ¶ oim rerum.
¶ omniū creaturarū. ¶ a quo
alpha et o: primus ⁊ nouiſſim⁹: prin
oīa ceperūt. ¶ in q̄ omnia ꝯſummanē.
a cipiū ⁊ finis. Bti q̄ lauant ſtolas ſu c
¶ ita dico lauāt vt ⁊c.
as † i ſanguie agni: vt ſit ptās eoꝝ in d
¶ vt poſſint edere ꝺ ligno vite. ¶ i. fidē docto
ligno vite: ⁊ per portas intrent in ci e
rū. ¶ ſz ¶ ſūt. a ¶ oblatrantes ⁊ immundi.
¶ ad litteram.
uitatē. Foris aūt canes ⁊ venefici ⁊ f g
¶ ſunt hi miſeri ⁊ illi beati.
impudici et homicide et idolis ſer- h
¶ audiendo. ¶ inuenit. k
uientes: et omnis qui amat et facit l
¶ et mihi hoc eſt credendū: q:
b mendacium. Ego ieſus miſi ange- m
gelum meum teſtificari vobis hec
a ¶ et mihi h eſt credēdū q: b ¶ cū et ab eo genitus. c ¶ ſuſtētamentum.
in eccleſys. Ego ſum genus et ra- n o
¶ i. huius mūdi noctē illuminans.
c dix dauid: ſtella ſplendida et matu p
¶ vel ſponſus et ſponſa.
d tina. Et ſpiritus et ſponſa dicunt q
a ¶ ad noticiā libri. ¶ librū intelligit. ¶ alijs.
b ¶ ad noticiā eorū que in in hoc libro ſunt.
e veni. † Et qui audit dicat veni. † Et r s t v
a ¶ deſiderat credere xp̄o. b ¶ p verā fidem.
c ¶ ſe ꝑparando ⁊ volendo.
f qui ſitit veniat: et qui vult accipiat x y
a ¶ ſine precio meritoꝝ. b ¶ quaſi angelus teſtificatus ē mihi ⁊ ſimiliter ego cōte. ⁊c.
g aquam vite gratis. Conteſtor enim z a
omni audienti verba prophetie li-
¶ h. ſ. cōteſtor. ¶ vt errorē inde foueat.
bri huius. Si quis appoſuerit ad b
hec: apponet deus ſuper illum pla
¶ de phialis ſupra et tubis.
gas ſcriptas in libro iſto: et ſi quis
diminuerit de verbis libri prophe-
tie huius: auferet de⁹ partē ei⁹ † de li
bro vite: ⁊ de ciuitate ſctā: et de his
q̄ ſcripta ſunt i libro iſto. Dicit q̄ te c
¶ q. d. excōicatiōis. ¶ cauete vob q: ego vēio
ſtimoniū phibet iſtoꝝ. Etiā venio ci d
¶ ꝯuerſio ad deū. ¶ ⁊ iā q̄ſi h a ſūt oīa ⁊ q̄ manet excōicaē. a ¶ ad remunerādū. ¶ veni dn̄e ⁊ noli tardare. b ¶ ſić ſupra incepit a gr̄a ita finit
b to. Amē. Ueni dn̄e ieſu. Gr̄a dn̄i †
nr̄i ieſu xp̄i cū oib⁹ vobis. Amen.

Finit liber Apocalypſis
beati Johannis apoſtoli.

cit ſm oēſ expoſitores catholicoſ. Alio mō: quia ſicut filius miſſus fuit in mundū a patre ⁊ ſpūſancto: ſicut in pſona ei⁹ dicit Eſa. xlviij. c. Miſit me deus et ſpiritus eius: ſicut ibidem plenī⁹ fuit oſtenſum: ſic in aduentu ad iudiciū mittet a patre et ſpirituſctō. Et ſponſa. i. eccleſia militans que deſiderat cōiungi eccleſie triūphanti: qd̄ fiet in iudicio finali. s ¶ Et q̄ audit. a ſpū p inſpirationē ⁊ ab eccleſia p predicationē. t ¶ Dicat veni. deſiderādo ſm aduētū chriſti. vn̄ Lu. xxi. f. dicit ſaluator loquens de ei⁹ aduentu ad iudiciū: His aūt fieri incipientib⁹ reſpicite et leuate capita veſtra. i. exhilarate corda prout exponit Grego. Quoniā appropinquat redemptio veſtra. v ¶ Et q̄ ſitit. deſiderādo gloriā. x ¶ Ueniat. per gratiam. y ¶ Et qui vult accipiat aquā vite. i. gloriā que eſt vita anime. z ¶ Gratis. nam hic habetur per chriſti meritū in baptiſmo: dum ei non ponatur obſtaculū. a ¶ Conteſtor. Hec eſt vltima pars i qua ponitē ꝑdictoꝝ cōfirmatio: q: nihil ibi cōtineē ſupfluum aut diminutū. ideo ſubdiē: b ¶ Si quis appoſuerit ad hoc. ſcꝫ diſcrepantia a veritate euāgelij: ſicut faciebant ebion et cherintus heretici qui tempore illo addebant aliqua diſcrepantia a veritate euāgelij: et aliqua diminuebant de eius veritate: dicentes chriſtū ante mariā non fuiſſe. per hoc tamen nō excluditur quin poſſint aliqua dici licite que faciunt ad declarationem ſacre ſcripture: ⁊ ſic fecerūt doctores ſancti. c ¶ Dicit qui teſtimoniū phibet iſtoꝝ. ſ. chriſtus. d ¶ Etiam venio cito. ad iudicium cuilibet in morte. nam qualis vnuſquiſq3 inuenitur in morte: talis p̄ſentabiē in iudicio. generaliter autez veniet oībus ad iudicium in generali reſurrectione. e ¶ Ueni domine ieſu. h dicit Johannes cōformādo ſe ſpirituī ſancto ⁊ eccl'ie. iō ſubdiē ei⁹ oratio pro omnib⁹ fidelib⁹ cum dicitur: Gratia domini noſtri ieſu chriſti cū omnibus vobis. Amen.

Moraliter

* a ¶ Ecce venio cito. ſcꝫ in morte cuiuſlibet hominis: cuius ē vita breuis. c ¶ Beati qui lauant ſtolas ſuas ⁊c. id eſt cōſcientias per veram penitentiam. d ¶ Ut ſit poteſtas eorū in ligno vite. ipſum degnſtando inchoatiue per gratiam et conſummatiue fruendo per gloriam. q ¶ Et ſpiritus et ſponſa dicunt veni. Gloſa interlinearis. ad noticiam libri ſcꝫ ſacre ſcripture: ad cuius noticiā inducunt chriſtus et eccleſia ſponſa ei⁹. s ¶ Et qui audit. i. intelligit. t ¶ Dicat veni. nam intelligētes ſacram ſcripturā inducere debent alios ad eius intelligentiam. v ¶ Et q̄ ſitit veniat. nam deſiderantes ipāz inueniūt eam. a ¶ Conteſtor enim omni ⁊c. per hoc precluditur via preſumptuoſis addendi vel diminuēdi in expoſitiōe ſacre ſcpture aliqd diſſonū a fidei ꝟitate: ⁊ q: verꝰ intellect⁹ ſacre ſcripture non habetur niſi per donum gratie. ſubditur in finez † ¶ Gratia dn̄i nr̄i ieſu xp̄i cū oibus vobis. Amen.

Explicit poſtilla venerabilis patris Nicolai ꝺ Lyra ſup Apocalypſim.

R

Marginal notes: diſ. c. q̄ eſtaſtice ce; B; C; † Eſa. 44. a ꝟ. 1. b. et. d; Alś nō hꝫ i ſanguine agni; † Eſa. 55. a; D; Alś † de libro

Preſentis chartas libri ſi forte requiris
Hanc tabulā lector perlege ꝛ inuenies.

a	i	r	B	K
Primū vocat	deni noticiā	Si etiā ſpes	Cōpāci	fuerūt ꝛc.
Incipit ꝑfatio	Quoniā quidē ꝑ	Quas ſuſtinetis	Deus abrahā	Voluptatē
Denari⁹ nāq;	Euuglante	tenet nūc teneat	Hic eſt la.	celo cognouit
Aug⁹. Chriſtus	Oēs quidē reſur.	rant viderēt	apoſtolis qui	In capitu. iij.
b	k	s	C	L
Quid igitē	quidē eſt libera.	Ne increpaueris	Quis te con.	Chariſſimi
Excluſa eſt	nō generauit de⁹	Coram omibus	Tabernaculū	Deū quē non
Remiſſe	id eſt alieni	oīm maloꝝ	Paulus aūt	Sicut eīn
c	l	t	D	M
Vetus homo	Et altiſſima	poꝛ. ꝛc.	totā humanā	dentes ideo
cōtulit homini	Cōfidentia	Incipit epiſtola.	Statim rece.	lentiā reſpectu
Et bonū	Nō tñ ſm	mēta abſciderent	Qui ꝑtranſijt	reuelatio nō
Lex eīn ſpūs	Supportate	dona nobis	locuti. Aliter	Etiā amē
d	m	v	E	N
Fratres	Viror. De	Et adorāt	Seditiōe nō	aque ꝑteritā
ꝑdixit infidelitatē	cundū habitare	me locut⁹ eſt	mittere legatos	eum poſt aperte
Preſciuit	barnabas iam	Et ſpūſſancti	cio verbi:	veritatē vel
e	n	x	F	O
Infirmū aūt	nos deus	Pertingēs vſq;	Nō eſt baptiſmus	uerſis. In mare
ficijs dedicata	tas: vel aſſi.	Quoniā ꝛ ipſe	Nō ſolū aūt	Et fugiet mors
Audacius aūt	Ex quo arbitrā	immutabilis ꝛ	Pentecoſten	Et vidi aliū
Vt eā ſu.	ſe non dicere	Opis magna	Deducētibus	eccleſiā ꝛ in ea
f	o	y	G	P
illi veſtri iudi.	empli: vel rōne	In ca. viij.	De omibus qui	cōtraria illius vie
cauerūt lignū	Propter ꝙ dicit	Nō ſine ſanguine	Et aūt iudica.	Et vidi ꝛ ecce
illos deſignans	Propē ꝙ deponē	Vbi eīn	Aſtitit eīn	Nec habēt requiē
g	p	z	H	Q
Et vir ꝟpo.	Quia in nullo cō.	patres antiqui	Quoniā a deo	ſu pulchra
Tāꝗ̄ nō ha	augetē numerus	eis nouit ſin.	erant: ꝛ elemo.	ꝑſentia eius
eſſent: ꝛ cōſen.	De cetero	Circūitu dieꝝ	modi fidē habeāt	exultatione lxxoꝝ
Offendiculū	Fratres	In ca. xi.	aſpidē in egypto	Et vidi angelū
h	q	A	I	R
lum dū male	illis obſeruātijs	Lucas medicus	non cre.	Beati qui la.
videt ſecuꝝ	Omē qdcūq;	Promiſſionē	que perierat	Peruertiſtis
uerſitatē hanc	Vt illud in	qui ſimul curre.	Rationē	potentibus

Epigramma Sebaſtiani Brant ad lectorem

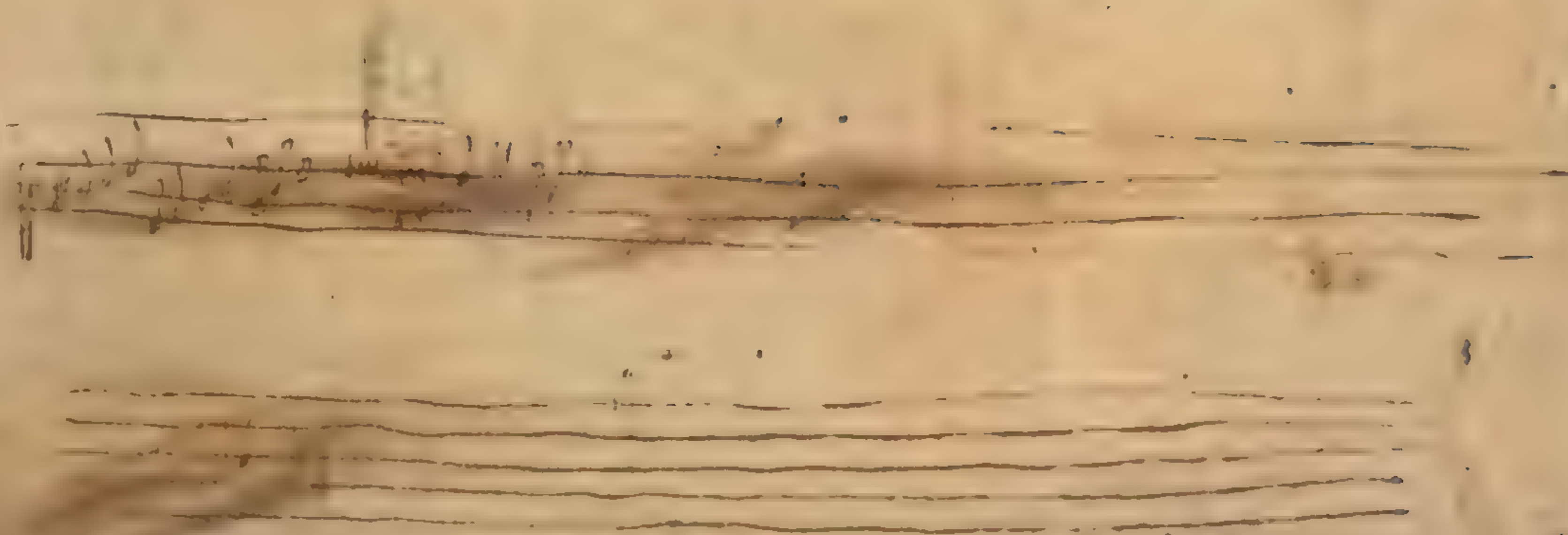
Dulcis opus preſens noſtrū rogo perlege lector:
Inuenies quod te mox recreare queat.
Biblica ſiue tibi placet hiſtoria: aut tibi forſan
Ordine queq; ſuo gloſula marginea:
Siue tibi poſtilla lyre: moꝝ quoq; ſenſus
Et replice placeant: cernere cuncta potes.
Hoc tibi nuper opus preſſit Baſilea: librorū
Doctorūq; parens: vrbs bene digna coli.
Imperij ſceptrum dū Maximilianus haberet:
Sextus Alexander pontificiſq; ſtolam.
Debes multa quidē nobiſq;: operiſq; magiſtris
Lector amice: roges optima queq;: ſat eſt.

[illegible] Canimo [illegible] [illegible] [illegible] p̄ fine mo

[illegible]

[illegible] ono

Rooo[illegible]

Digitized by Google

prof. 61/1991

Restauro
"San Giorgio" s.a.s.
VIA ROMA
Digitized by Google

Digitized by Google